

OBNOVA

Číslo 1.

Předplatné na čtvrt roku 3 K 50 h
na půl roku 5 K —

V Hradci Králové, dne 1. ledna 1915.

Inseráty počítají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XXI.

Novoreční.

Nový rok ukládá katolíkům novou práci — a to ještě bedlivější proti roku uplynulému. Nechť se nikdo nemýlí zdánlivým klidem lidí názorů protichůdných! Co do žil vstřebáno v dlouhé době kulturních zápasů, to nemizí ze srdce v okamžiku, kdy zcela mimofádně okolnosti vyžadují přerušování literárního a slovního zápolení. Duch nezastavuje svůj směr proto, že se zastavily tendenční články novinářské. Kdo s námi nesouhlasí, připravuje se tiše beze vší reklamy, aby v čase příhodnějším se dostavil na kolbiště s důkladnou výpravou. Proto dbejme, aby se zachovalo pro příští čas to, co bylo naší agitací postaveno na ochranu vlasti, na zachování katolických práv a na posilu monarchie z upřímné loyality.

Samy živly nekatolické byly nuceny dáti v době kritické aspoň nepřímým způsobem satisfakci vážným bodům katolického názoru světového. Proti čemu dříve útočeno s povykem největším, to v době kritické se uznává za správné. Dříve často napadáno naše přesvědčení o útvarech státních, o způsobech státní sebeobrany, o významu a účelu národnosti, o solidaritě různých tříd v příčině zřízeného soužití. Nyní však jaký obrat smýšlení i v kruzích radikálních!

Jestliže tedy i naši sokové — třeba neradi — potvrzují správnost důležitých našich ideí, má katolík dvojnásobnou měrou hájiti zásady, které přetrvaly sta nejruznějších (nyní uvadlých) filosofických a náboženských systémů a jež stojí v nové svěžesti i nad hroby velice mocných říší, které tolik proti katolicismu bojovaly!

Nyní, kdy se ani nejbystřejším protikatolickým duchem nepovedlo vypravit čtená vojska do boje s lepší náboženskou výbavou, než jakou poskytuje naše církev, sami naši protivníci tu a tam hlasitě schvalují, aby katolický voják užíval plně té útěchy a posily, jakou mu poskytuje katechismus katolický. Leč — demagogie nevymírá snadno a vystrčí znovu svá tykadla, jakmile nastane doba vhodnější. Kdo dovede čísti mezi řádky, pozná snadno, že u žurnálů stran protikatolických zaujatost ani v nejmenším nevymizela. Pokud fyzické poměry dovolují, jdou tyto žurnály proti nám dále a dávají velice úzkostlivý pozor, aby nepochválily velké skutky lásky k bližnímu, jaké právě katolické korporace v době obtížné osvědčují.

Proto stůjme v obranné frontě dále! Ovšem hájení našich posic, nabytých právem přirozeným, nesmí se nikdy zvrhnouti v nespravedlivou a dráždivou ofensivu. Právě katolík jest povolán k tomu, aby rozněpal pokoj v nejširších vrstvách lidových, aby šířil zájem pro solidaritu mezi všemi lidmi dobré vůle. Naším úkolem jest spěti k rozvoji, nikoli k zbytečnému rozbroji. Čím bude naše obrana důstojnější a láska k bližnímu významnější, tím rychleji naše řady zmohutní.

Přejeme si vše, aby nový rok byl dobou čilé práce, ale také vzkrášením národní solidarity a upevněním svor velkého našeho mocnářství. Kéž vznešenému kmetu na trůně císařském k radosti nad věrností národů poddaných přibudou novým rokem radosti nové!

Průběh války.

Bojiště východní. O vánocích byly kruté boje na hlavních bojištích. Dle zprávy rakousko-uherského generálního štábu právě na Štěrský večer a Narození Páně podnikali Rusové největší útoky. Největší úsilí vynakládají Rusové proti naší hlavní frontě, která se po vypuzení Rusů z východních Beskyd posunula až k řece Tichov-Krosno. Proti této řece postavili Rusové veliké síly a po čtyřdenních útocích dosáhli toho, že naše fronta byla posunuta poněkud zpět, ale nikde nebyla prolomena. Naproti tomu část Rusů zatlačena z Karpat za Lisko a po čtyřdenní bitvě byli Rusové vypuzeni z průsmyku užoického. Také v údolích řek Nagy Ag a Latorice získaly naše zbraně, takže naše fronta v Karpatech není stupňovitá, vyrovnaná se. Dále rakousko-uherský generální štáb ohlašuje, že

mezi 11. a 20. prosincem zajato 48.000 Rusů, jichž jest nyní v Rakousku v zajetí 200.000. Ruský útok na Krakov a Karpaty za 1 1/2 měsíce stál Rusy přes 100.000 zajatců. — Na nejzápadním severním křídle podařilo se Rusům postoupiti až k Lecu v mazurských jezerech, kde útok jejich zastaven. Rovněž podnikli útok na Daldov a teprve před Štěrským dnem byli u Mlavy znovu poraženi. Nato zpráva německého hlavního stanu oznamuje zase další postup rakousko-německého středu od Bzury až na jih od Tomašova. — Na Nidě a dolním Dunaji střídají se útoky z obou stran. — Zpráva z 28. prosince sděluje, že se severně od karpatského průsmyku Dukelského naše vojsko vyhnulo útokům Rusů. Prudké útoky Rusů v Haliči vysvětlují se nebezpečnou situací, v níž se ruská armáda v Haliči ocitla; chce se uvolniti zvláště proti našim vojskům, přestoupivším Karpaty a ohrožujícím krajní levé ruské křídlo. — Zpráva 29. prosince sděluje, že naše vojsko v Haliči odvoláno na průsmykové výšiny a do krajiny Gorlice.

Bojiště západní. I na tomto bojišti byly kruté boje. Největší to odnesli Angličané v bojích u Festubertu; tam zůstalo na bojišti přes 3000 mrtvých Angličanů a skoro 1000 jich bylo zajato. Stejně krvavě bojovali Angličané u Neuportu, ale bez úspěchu. 25. prosince vyžádali si příměří, aby mohli pochovat mrtvé. Vánoční ofensiva spojenců úplně ztroskotala. Boje na Ysaře jsou teď prudší než byly kdy jindy. Spojenci musí podnikati útoky při vzájemné palbě Němců.

Bojiště jižní. Úřední zpráva ze dne 23. prosince ohlašuje příchodu útupu našeho vojska v Srbsku. Následkem nepřítelův počasi byly zadní linie obranné, jichž bylo málo a vedly nehostinným terainem, v takovém stavu, že nebylo možná dodávati armádě nutného zaopatření a střílivu. A ježto nepřítel v této době shromáždil nové síly a přešel k útoku, musela býti ofensiva přerušena. Zároveň vydány Nejvyšší vládní rozkazy, aby polní sborové a polní podmaršálkové Štěpán a. Sarkotič jmenován místo Potioroka velícím generálem v Bosně a Hercegovině a šéfem zemské vlády v těchto zemích. A vrchním velitelem jižních armád po Potiorokovi ustanoven generál jízdy arcikníže Eugen, mladší bratr vrchního velitele armád polního maršálka arciknížete Bedřicha. Arcikníže Eugen narodil se r. 1862 a Št. Sarkotič r. 1858. — Na balkánském bojišti je klid. Území monarchie, s výjimkou nepatrných pohraničních pásem v Bosně, Hercegovině a jižní Dalmácii, je nepříteli prosto. — Válečný přístav kotorský jest pevně v našich rukou. — Srbové vyhodili opět zemušský most do povětří.

Na moři a ve vzduchu. Francouzský ponorný člun »Curie« byl na našem pobřeží pobřežními bateriemi potopen a náš ponorný člun »XII.« dne 21. prosince v Otrantské úžině zaútočil na francouzské loďstvo, odstřihl 16 velkých lodí. Angličané pokusili se na Boží Hod napadnouti německé pobřeží a německé lodi, konající hlídky u pobřeží. Útok odražen a německá lodi podnikla na ustupující anglické loďstvo útok; pumy z letadel vržené zasáhly dva torpédoborce a jednu dopravní loď. Německá letadla bombardovala pak anglický Dower, ba jedno pustilo se i na Londýn.

Turecké bojiště. Dle tureckých zpráv postupuje turecké vojsko na Kavkaze vítězně proti Rusům. V údolí Muradu poraženi Rusové; a ruské zprávy samy přiznávají, že turecká armáda nalézá se na ruském území. Batum na Černém moři jest již obklíčen tlupami kurdickými a vojsko turecké se blíží. Nastává také boj o průplav suezský, jež Angličané pro každou dopravu uzavřeli.

Papežova starost o zajatce. Kardinál státní tajemník Gaspari zpravil kardinály a arcibiskupy válečných států o oznámeném papežském dekretu, a dokládá, že papež si přeje, aby tam, kde se v dekretě mluví o válečných zajat-

cích, nečinil se rozdíl ve vyznání, národnosti ani jazyku zajatců.

Volné listy.

Žentlmenství některých spisovatelů. Spisovatelka Helena Malířová vydala román »Popel«. »Čas«, promlouvaje o jejím díle, prohodil, jak leckterý spisovatel vynášá na veřejnost soukromé věci svých bližních. Protože »Čas« přímo jmenuje nebožtíka Hladíka, možno o těchto smutných zjevech promluvit již zřejmě. Věděli jsme také, že Hladík ve svých knížkách svoji milenkou fotografuje, není nám však známo, činil-li tak ze msty, z nešetné jakési spisovatelské vznešenosti, nebo za účelem literárního téžení. Aby si čtenáři naši o věci mohli učiniti náležitý úsudek, poukazuje na tutéž Hladíkovu črtu ve »Zlaté Praze«, o které mluvil »Čas«.

Hladík s náramnou chutí v ní vypravuje, jak divadelní umělkyně Máta bývalému svému milenci nabídla dostaveníčko ve Vídni. Tam bez okolků a nevyzvána před ním do naha se vysvěkla . . . , při čemž vtipkovala o svém ženichovi, jež ulovila a jemuž Hladík, aby ho veřejnost hned poznala, dal jméno pana Krmíka.

Ze své strany podotýkáme, že tato herečka »Národního divadla« ženicha, z něhož si tropila smích, vzala sobě za muže a že manžel její pak se s ní dal rozvésti. Pokud na rozvod měla vliv črta Hladíková, nevíme. Nechtějice mluvit o tom, jak v našem národě zahostily se již volné francouzské mravy, nemůžeme neprojeviti ošklivosti z toho, jak český spisovatel charakterně jedná. Dle »Casu« Hladík se nic na to neohlížel, udělal-li komu nepřijemnost či neudělá. To jest věru velmi slabý odsudek činu, který musí býti nejvýraznějšími slovy přibit od každého slušného člověka, neboť tady běží o důležitější zájmy, nežli jest pouhá nepřijemnost.

V doby probuzení národa předkové naši ve spisovateli viděli nejen umělce, ale také člověka nadaného lidskými dokonalostmi a prisuzovali mu úlohu, aby ostatním zářil též příkladem povahy a mravů. Prosplávalo by národnímu pokroku, kdybychom tento způsob oceňování spisovatelů byli sobě zachovali do dneška. Bohužel, nestalo se tak. Byl k nám zavlečen nemrav toho mínění, že umělec jest osobnost, na kterou se musíme dívat jinak, než na ostatní obecnost, že se mu musí mnoho promíjeti a ženiálnost jeho nemůže býti poutána mravními předpisy plebejskými.

Na posouzení našich literárních poměrů v tomto světle uvádíme ještě »Cas«, jenž praví: »A v literární obci Hladíkově opakuje se vše znovu a znovu. Jsou básníci tenkých svazků, kterým aby se opatrná žena vyhnula na mší cesty, nechce-li se objevit v jejich verších mezi jejich milostnými kořistmi vyhlášena způsobem, který by ji zrovna nemusil těšiti. Ať se kritik potom namáhá jak může, mluvit o takových črtách a verších a nedotknout se ani spisovatelovy osoby, ani jeho soukromí! Spisovatelka Božena z »Popela« není jistě daleka Heleně Malířové a Malířové se toho nesnaží zakrýt, naopak, ve všem průběhu Boženina osudu a všech jeho okolnostech velmi zřejmě naznačuje, že Boženu vzala ze své nejbližší a nejosobnější blízkosti. A tož také proti jejímu románu bylo by lze namítnout otázku, budou-li ti a ti lidé, které do něho ze svých denních důvěrných styků sebrala, budou-li spokojeni, že se tam jejich soukromí vytahuje na veřejnost a jak se vytahuje. Bude na příklad básníkovi Otmarovi, onomu, jemuž zemřela žena umělkyně a jenž má vliv v »kruzích divadelních« (kdo ho neuhodne?), bude mu vhod, že v románě je toliko k tomu, aby si vozil chytavé mladé vdovy do Berlína a protloukal noci s přístupnými damami po pražských kabaretech a vinárnách? Zejména však: rozmyslí-li si Malířová, jaké světo vrhne na soukromý život spisovatelek? Její pseudonymní Božena »Čas« tím říká: Malířová sama provdala se proti vůli matčině za současněského alkoholika, stíženého ještě jinou hroznou

skýtají vkladní knížky, vkladní účty a 4½% dluhopisy Živnostenské banky, jež možno obdržeti u pokladny

ŽIVNOSTENSKÉ BANKY FILIÁLKY V HRADCI KRÁLOVÉ,

**která provádí i veškeré ostatní bankovní transakce
za podmínek co nejvýhodnějších**

tajnou nemocí, přejala od něho všechny zvyky hospodského ponocování, podváděla ho již ve třetím roce manželství s cynikem Karlem Bláhou, propadla po jeho smrti zcela démonu kavárenskému a vinárenskému: vrací se domů až ráno rozjařena pitím, probíjí s kamarády zděděné groše a literární odměny, vodí si k sobě na chvílku rozkoše mladé hýčly a každý může ji míti, komu se jí zachce a kdo s ní trochu umí. Prý chtěla se utlouci a uštvat po vinných sklepech několikadenními láskami tak jak to muži činí.

Nastojte, česká literatura zábavná v jaké konce až došla! Spisovatelé a spisovatelky vyzrazují po mravu klepavých bab věci, za něž se počestný člověk neliterát musí stydět a píše o sobě samých činy, pro které zachovalý občan musil by žalovati, byly-li by mu kým písuzovány. Oh, jemine, jak my pokračujeme!

Vídeňský list »Zeit« oznamuje, že v německých kruzích poslaneckých konají se přípravy stran úpravy vnitropolitické situace po ukončení války. Německé strany jsou prý sly stranických bojův a snaží se semknouti v jednu německou stranu rakouskou, aby tím úspěšněji mohli působiti na budoucí rozvoj vnitřní politiky. Za tím účelem konaly se porady mezi volnou skupinou německých poslancův a drem Grossem, který v posledních dnech měl v téže věci poradu s vídeňským starostou drem Weiskirchnerem, při čemž se ukázala úplná shoda v názorech všech účastníků porad. V jednání se bude pokračovati.

A co my Češi? »Obnova« byla jedním z prvních listů, jež na důležitost politické jednoty národa ukázala. Vykonavše svoji povinnost, rozhlížíme se a pozorujeme, co se stran této věci po nivách českých děje. Kterýsi staročech v »Union« a po něm kdosi v »Zentrum« dokazovali nutnost dohody stran a politických příprav pro dobu poválečnou. Podněty tyto hluše zapadly. Jen dr. Hruban ozval se určitě v »Nášinci«, a »Národní Politika« v řadě článků cenzurovaných zvonila k probuzení, ale domníváme se, že její úsilí vyzní do prázdna. Kdežto Němci dle se radí, s Čechy má se vše tak, jako s těmi třemi lenochy, kteří leželi ve slaměné boudě. »Kamarádi«, volá jeden, »mně se zdá, že nad námi bouda hoří.« — »Však on nás někdo vy-

nese«, odpovídá mu druhý. A třetí je okřikuje: »I ohlapi, že vás ta huba nebolí!«

Jest pravda, že v jiných zemích za této válečné bouře všechny strany slévají se v jeden politický tábor, mající na zřeteli nejvyšší zájmy vlasti, ale nás vážná doba stále nemůže postaviti na nohy. Důkaz to, že ve vnitřním našem národním životě chybí důležitá síla, nebo snad lépe řečeno, že tato síla jest ztrávena chybně pochopenými hesly, přinesenými ne aby ukojena byla jistá životní potřeba, nýbrž aby vyhověno bylo módě a opičení. Český člověk pocítí stoupající hrdost a sesílené sebevědomí, když čte slova spisovatele Kupřina: »Jsem neobyčejně rád, že Čechové překládají a čtou mé spisy. Rád proto, že upřímně milují a hluboce si vážím tohoto slavného, poctivého, dobromyslného, pilného, vytrvalého, veselého a nadaného slovan-ského národa«. Dobře, ale jak zbarvena jest útěcha z těchto slov dnes, když nedovedeme se sjednotiti za událostí, jež nemají sobě rovných a jež pro nás mohou míti tak veliké účiny?

Povaha ruského vojáka. Jest ku podivu, že charakteristika vojsk ruských z dneška jest shodna s tou, kterou vyslovovali odborníci v dobách napoleonských. I dnes jest pozorovati, že ruský voják jest udatný, ale bez samočinnosti. Těžké, váhavé kolony ruské musí leckde ustupovati před rychlými manévry menších vojsk spojencův. Vítězný Napoleon svedl s Rusy i takové boje, které byly nerozhodny, a tam, kde

vítězství upoutal ke svým orlům, hodně po mohla mu ruská nepohyblivost. Dočetli jsme se, jak maršál Hindenburg soudí o ruském vojákovi. Poslyšme, co o Napoleonovu příchodu do Polska mluví Polák Gasiorowski, jenž tehdejší dobu bedlivě studoval: »Napoleon přestal se obírat Pruskem, pro něho nebyly už tamty, příliš snadné vavříny. Tu však před úsm stála celá armáda ruská pod jenerálem Kamenským, armáda, kterou Napoleon znal od Piacenzy, Ancony, Nori i Slavkova, armáda, jež dovedla státi jako zeď a zhynouti bez jediného výřiku.«

Kdežto maršál Hindenburg řekl, že ruský voják dovede státi do poslední chvíle na vyžádaném místě a že se zdá, jako by neměl nervů, Gasiorowski o tomže vojákovi před sto lety promlouvá podobně: »Ruský voják, plný kázně, slepě jdoucí za signálem, za hlasem velení, otužilý proti všem nevýhodám, neustupuje s místa svého. Přesák takový ani sebou nehne v bitevním ohni. Vše mu jedno, zda před ním vyrůstá kolona gardy, nebo lehké jízdy, nebo zda se proti němu sype dešť kartáčů. Vrostl do země. Kule ho lehaly, trhaly, strhovaly s něho uniformu, děravily trojhranný klobouk nebo čáko a zbrcovaly ho krví.«

Tato charakteristika Gasiorowského shoduje se s posudkem, který na počátku války napsal německý zpravodaj válečný, že ruský voják není uchvácen panikou ani když padne třetina jeho druhů. Ale tato neohroženost, jak dosvědčují přítomné události, nepostačuje ještě k vítězství. Řekněme zkrátka, že ruský voják nehodí se k výboji a k rychlým manévřům, na nichž často závisí úspěch, ale za to bojuje vytrvale v defenzivě. Povaha ruského lidu nemizí oblečením vojenského kabátu, a důstojníci sebe větším cvičením nejsou s to, aby vojákovi vštěpili všechny vlastnosti armád západních. Poddajnost, váhavost a řecké význačné sdílné dobroserdečnost ruského vojáka působí, že v ofenzivě nemá rozhodnosti a ráznosti. Ruský voják do ofensivy jde nerad, neboť nemůže se zbaviti své příznačné životní filosofie. Důstojníci, znajíce dobře tuto náladu, čekají jen okamžiku, kdy možno vojákovi vmluviti, že jsou ohroženi jeho zájmy a že jest v nebezpečení ruská země. A to bývá po ústupech nebo porážkách. Tu teprve »široká ruská nátura« se vzchopí a pak ruský voják, jmenovitě v defenzivě, jest odpůrcem velmi nebezpečným.

Uklidněn zvedl se nový vězeň a tázal se mladého muže: »Co se divíš mému počínání? Co pak ty jsi se v těžkých dobách nemodlí?«
»Co by mě napadlo! Modlení nedá mi ani peněz ani svobody. Můžeš se tady sto let modlit — a při tom v žaláři shnít, zněla odpověď. Věšci se však nedal mýlit a odpověděl: »To budeš vidět, já budu propuštěn; já nic neudělal!«

»A proč tě vlastně zavřeli?«
»Já nevím, musí to být omyl a proto se modlím k Bohu, aby mě z této zkoušky vysvobodil. A ty, ty jsi také jistě nevinen?«
»Já jsem skutečně nevinný, já nekradl«, odpověděl mladý muž protáhlym hlasem.
»Jsi tedy obviněn z krádeže?«
»Ano. Prodávám jsem stříbrný pás. Zatklí mne a tvrdí, že jsem jej ukradl.«
»A byl tvůj?«
»Ovšem — to jest, já jej dostal od jednoho přítele. A i kdybych jej byl ukradl, nebylo by to lepší než umřít hladem?«

Na obličeji nového vězně bylo viděti hluboký zármutek. Přiblížil se k mladému muži a pravil s účastenstvím: »Já, vidím, že tvoje svědomí je obtíženo. Jdi, modli se a ulehčí své duši. Ne nám, ale Všemohoucímu zpovídej své hříchy; věř, on tě zachrání.«

ZÁLOŽNA

v Hradci Králové,

Janské náměstí č. 163.

Vklady na knížky 4½%

Vklady vázané výpovědi 4½%
a vklady střádankové 4½%

Nové vklady (uložené v době moratoria) úrokují se dle dohody a vyplácí se z těchto vkladů obnosy bez omezení moratoria.

byl jsem odveden do vězení. Má Annetka a můj Leon jistě sedí a pláčou, pravil nový vězeň, otřel si slzy a ostýchavě šeptal: »Pán Bůh to nedopustí, abych nevinně trpěl. Snad jste sem také přišli jen pro nějaké nedorozumění. Ne zoufejte — a doufejme, že nás Pán Bůh vysvobodí.«

»Ach, přítelíčku«, pravil starý, »odtud se člověk tak snadno nedostane. Jen se tady zaříd po domácku. Podívej se, já už tu sedím čtyři měsíce, a kdo ví, jak dlouho tu ještě zůstanu.«

»Cože, měsíce?« zvolal nový vězeň, »já nic neudělal. To není žádná spravedlnost na světě, nevinného svázat a odvléci od ženy a dětí. Kdo má pak rodinu živit, kdo se má o mé malé děti starat?«

»He, ty nový, zde se křičet nesmí!« zvolal za dveřmi dozorce. Pokáraný položil svou pokrývku na prýšnu, sedl si a tiše plakal. Náhle vyskočil, padl na kolena, pokřičoval se a počal se modliti.

»Je to blbec!« pravil se smíchem mladý vězeň, »on věří ještě v Boha; jistě že se modlí také doma. A co mu to prospělo? He, ty poustevníku, ušatři nás svým pobožnostkářstvím, zde není žádný kostel!«

Starý, který modlí se pozoroval, pravil k svému druhovi: »Co ti je po tom, když se modlíš?

Besídka.

Svědomí.

(Arménská povídka.)

Z francouzsky přeložil Lad. Hronek.

I.

Dozorce vězení nahlédl mřížemi do jednoho z malých, kulatých okének. Nato bylo slyšeti v chodbě těžké kroky a ohřestění klíčů. Dvěte č. 5. se skřípavě otevřely, aby mohl vejít nový vězeň. Dozorce strčil nohou dovnitř balík, obsahující polštář a pokrývku. Závery zase zapadly, a ubohý vězeň stanul jako omámen na dlažbě své cely, v níž panovalo položero. »Ach, že jsem se musil dožít tohoto dne! Nový Rok krásně pro mne začíná!«

Ohlédl se kolem. Oko zvyklo si na tlumené osvětlení; nyní zpozoroval, že není sám v úzké cele. Dva jiní trestanci leželi na prýšnách a pozorovali ho. Zvolal na ně: »Dobrý den, bratři, těší mne, že nejsem sám.«

»Cože tě těší, blázne?« pravil mladší z obou a zvedl se s lože. »Měl jsi to venku snad ještě hůř než tady?« otázal se druhý.

»Ne, doma jsem se cítil šťastným. Včera ještě slavili jsme váleční Nový Rok — a dnes

Ve válce rusko-japonské váleční dopisovatelé postihli, že ruský voják do boje se mnoho nechal, nechápe, proč má proti Japonci bojovat. Ve válkách napoleonských bylo pozorováno, že ruské armády mimo hranice své vlasti byly se ohabě. U Schönggrabenu pak, jak minule bylo řečeno, vykonaly čtyři tisíce ruských vojáků zadržením velké armády francouzské rekogniční, proto, že bojovníci věděli, že chrání ústup čtyřiceti tisíc svých bratrů, s kterými Kutuzov spěchal ke Znojmu a kteří by byli bývali zcela jistě zajati, kdyby zadní voj nebyl se udatně postavil proti maršálkovi Muratovi, jenž na rozkaz Napoleonův měl Kutuzova zaskočit. Proti Turkům bojoval ruský voják statečně z podobných důvodů.

Ale největší bojovnost a neohroženost ruský voják vyvine, když ohrožena jest domácí půda, čehož nejpřesvědčivější důkaz podala bitva u Borodina. Napoleon celý den početnější armádou drtil ruské vojsko tak, že k večeru stály proti němu jen trosky vojáků Kutuzovových, ale i ty zbytky stály jako by byly do země vklíněny a nehýbaly se z vykázaného místa. Napoleon byl tímto ohromujícím odporem nejen překvapen, ale také ustrašen; proto neposlal do boje gardu, když o to byl žádán. Později však vyšlo na jevo, že by byl gardou ruské vojsko úplně potřel.

(Tyto známky povahy ruského vojína v době současné dávají skvělé vysvětlení našim armádním sborům, které tak statečně několikrát přinutily Rusy k velikému ústupu v samém Rusku).

Němečtí profesori v novinách uveřejnili již své plány, jak spojeneckým armádám jest táhnouti na Petrohrad nebo Moskvu. Tyto návrhy vyplynuly z neznalosti věci, a domníváme se, že generálové rakouští a němečtí lépe znají situaci než páni profesori, vznášející se ve výšních planých teoriích. Jáme přesvědčeni, že generálové pečlivěji než profesori studovali válečné dějiny a důkladněji jsou obeznáni s povahou ruského lidu a ruské armády. Že z dobrých důvodů spojenečtí generálové nebudou dbati splášených návrhů německých profesorů, jde na jevo ze slov šéfa generálního štábu Konráda z Hötzenendorfu, jenž pravil, že úkolem spojeneckých vojsk jest, armády ruské odrážeti a zadržovati, jinými slovy, vysílovati vně země, v níž žije ruský lid.

Kozák jest jiné povahy než ruský pěšák a od dob napoleonských se nezměnil. Platí o něm to, co napsal jmenovaný již Gasiorowski: »Kozácký boj úporný a neústupný není po chuti. Noční nájezd, stráž, bleakuryhový výpad z lesa na zásobní sbor, polokruhovitý útok přední stráže, honba, harcování, štvance, srážky se šavlováním, toť živel kozáka. Kozák nemá rád pěchotu, nemá rád sevřený čtyřhran. Ne — předhánění, kdo první, to se kozákovi líbí. Vypadnouti z nenadání a dříve, než se nepřítel z ohromení probere, zase zmizeti přes hory a lesy... tak to má kozák rád.«

Vzhledem k tomu nemusíme již ani upozorňovati na zprávy, že naše jízda v přítomné válce kozáky vždy rozprašuje a zahání, a doufáme, že hybnost a manévrovací schopnost naší armády dodělá se na konec vítězství.

Vzpomínky na rok 1806—1807. Ve zprávách o nynějších bitvách v Polsku ozývají se jména Jilova a Pultuska. Když král pruský byl poražen u Jeny, zvolil za sídlo své Královec, kdež sbíral a zbíroval nové vojsko, které se mělo spojit s armádou ruskou, jež blížila se pod velením generála Benigsen. Napoleon pak se štábem ubytoval se v Poznani, co zatím

»Své hříchy? ... Kdo ti řekl, že jsem něco udělal! Všecko je lež! Mluv, kdo ti co řekl!« křičel zuřivě, vyskočil a broživě blížil se ke spoluvězni.

»Jak bych mohl co vědět? Jsem chudý obuvník a nestarám se o cizí lidi.« Nemohl pokračovati, neboť viděl, jak mladík při slově »obuvník« smrtelně zbledl a se zachvěl.

»Ty jsi obuvník«, pravil zvědavě. »V které ulici? ... Onen jmenoval ulici, a když mladý muž stál celý poděšen a zdrcen, tázal se: »Byl jsi již někdy v mé dílně?«

»Ne, vůbec ne, nikdy, já tě vůbec neznám, já také neznám té ulice, já se tě jen tak ptal ...« Jako opilý vrátil se ke svému lůžku, stáhl si pokrývku přes hlavu a umkl.

Obuvník díval se chvíli na starého, pak padl opět na kolena. Když vstal, setkal se znova s pohledem starého a pravil tiše: »Modlil jsem se za tohoto ubohého mladíka, má tolik bezradný život!«

Chvilí nato zavolal dovnitř dozorce: »He, ty nový, máš jít k vyšetřujícímu soudeci!«

Sotva obuvník uposlechl tohoto rozkazu, odhodil mladík přikrývku a mumlal: »Prokletý ohlap! Celého mne tím svým modlením popletl. Málem bych se byl ke všemu přiznal ...«

agenti jeho v Kongresovec organizovali povstání.

Rusové, spojivše se s vojskem pruským, ještě nepovažovali se dosti silnými, aby se mohli Francouzům postavit, čekali tedy na posilu, kterou přivedl starý generál Kamenský, jemuž svěřeno velení celé armády. Nepřátelé uškali se u Pultuska, sedm mil za Varšavou. Bitva byla velmi krvavá, hukot děl burácel na prostoru dvaceti mil, země se otřásala a sněh směšoval se s krví. Nebe bylo pokryto ohnami, brzy sněh padal s deštěm, brzy metelice stíhala metelici, mlhy znemožňovaly pohyby kolon, v rozvětrání půdy uvízly řady děl a vozůk s náboji, vícepronikala do kostí, dešť-promášel obě armády — a přece nic nedovedlo v nich pohasiti úpornost. Bitva skončila se tím, že obě strany si osvojovaly vítězství. Nicméně ztráty Rusů byly tak citelné, že se zatahli až za Ostrolenku.

Po bitvě u Pultuska dostalo se vrchní velení nad ruskou armádou Benigsenovi, který se srazil s Napoleonem u Jilova. Bitva tato byla krvavější než u Pultuska. Stručnými rysy líčí tento zápas Gasiorowski: »Tu opět neunavný Benigsen dostal velení, maje při sobě generála Barklaye de Tolly, Sakena, Ostermanna, a osm mil za sebou rezervu pod vedením Buxhevdemovym.

O desáté hodině ráno začalo dělostřelectvo palbu. Tři sta děl zadunělo, dávajíc heslo k zabíjácce bitvě. Hnuly se k sobě čtyřhrany, otřely se o sebe a začaly sebou cloumati, hněti se a požírat. Křídelní pohyby narážely na obrněné boky, šarže rvaly se se šaržemi, bodák odpovídal bodáku. Francouzi dotírali vztekale, šíleně a zuřivě na levé křídlo. Barkley de Tolly neodolává nátlaku. Rozléhají se již hromové výkřiky. Vítězství kolísá — vojáci jako klasy padají, dláždíce svými těly cestu bataillonům voltižerů. V tom stočtyřicet děl obrací své jícny na francouzskou kolonu, z lesa vyjíždí jízda. Vážky se ohvějí, zdecimovaní vítězové couvají. Benigsen též z převahy a nastupuje jízda. Přehota francouzská píchází ve zmatek — ještě sekunda a je po všem. Ale generál Daultanne vyrazí se svými dragony a zachycuje útok ruské jízdy.

Bitva neustává... Smráká se, děla hučí stále. Útok stále přináší smrt, šíhající na konci bodáků, na ostří palašů. Noc se sklání... Dvě armády zmikly a dýchají ztěžka. Každá své vyohvaluje vítězství. Obě roznocují ohně na znamení, že neustoupily z bojiště, že se nelekly, že není posud konec boje. Hřmí bubny. Štáb sestavuje listinu nejstatečnějších. Rozléhá se volání hlídek. Nejstatečnějších však tu není, zůstali tam, na poli válečném, zaliti krví, prostřeleni olovem...

Benigsen celý den čekal na zálohu. Kdyby ji byl měl včas! Kdyby si byl Buxhevdem pospíšil! A kdyby nebyl maršálek Soult, jenž spěchal přetříti zpáteční cestu Rusům, uvízl v bahnech!

Potud Gasiorowski. Po krvavé bitvě obě armády ucouvly, zanechavše mezi sebou krvavé pole. Rusové poukazovali na metelici, která šlehající je do očí, překazila prý úplnou porážku Napoleonovu, a Bonaparte vymlouval se na Soula.

Politický přehled.

Konference českých poslanců s hrabětem Stürgkhem. Nedávno vyjednávali ve Vídni s ministerským předsedou hr. Stürgkhem o otázkách hospodářských mladoč. poslanci Čech, Maštálka a dr. Tobolka, státní právník dr. Baxa, a agrárník Udržal.

II.

Uplynuly tři nebo čtyři hodiny. Mladý chasník upadal čím dále do většího rozčilení, běhal z jednoho kouta cely do druhého a naslouchal každému šumotu z ohodby. Ještě nikdy starý ho tak neviděl — a byl s ním již pět dní pohromadě. Naopak, vytrvale vypravovával hrubé vtipy a anekdoty. Artas — tak se mladý muž nazýval — jevil vždy nezdolnou zpupnost a když starý jednou mu řekl, že ho svědomí přece nutí k vyznání viny, pravil se smíchem: »Eh, svědomí, to je leda pro hlupáky. Já mám mnohem větší vroubek než ty s jednou falšovanou směnkou. Ale mé svědomí vůbec mne netrápí a rozum nedá mi přiznati se k vině.«

Šelilo se již, když se dvěře v zarezavělých stěžích zase otevřely; vojáci hrubě vtrhli dovnitř obuvníka, rozplývajícího se v slzách. Byl tich a tak vyčerpan, že na chladnou kamennou podlahu upadl. Namáhavě vlekl se ke svému lůžku a počal opět tiše plakat. Artas, jehož o bližej stával se stále vážnějším, upíral napjatě na něho oči. Viděl, jak obuvník po chvíli zase klekl; slyšel, jak zvedaje ruce k nebi prosil: »O, můj Bože, smiluj se nad ubohými dětmi. Zemrou hladem, nevrátím-li se jim!«

Zvýšení zemské přírůžky. Zemská přírůžka v Čechách zvýšena bude ze 65 na 75 %. Zvýšení stává se nutným následkem poklesnutí plynů dávk, úbytku státních údelů a na druhé straně následkem stoupnutí vydání v zemských ústavech za dnešních drahotných poměrůch.

Poselství sv. Otce k sultánovi. Sultán přijal nového apoštolského delegáta, magr. Dolciho ve slavnostním slyšení. Delegát odevzdal vlastnoruční list papežův.

Francouzský parlament ve schůzi dne 24. prosince konané schválil rozpočet jednolobně ve sněmovně poslanecké a podobně v senátu, načež bylo zasedání skončeno.

Obsazení Valony. V albánské Valoně vyloďeno vojsko italské. Vyloďení jest prý opatřením pořádku, aby se zamezilo krveprolití, jehož obětí byli by se stali Evropané ve Valoně usedlí.

V Japonsku byl rozpuštěn parlament, ježto sněmovna zamítla 213 proti 143 hlasů osnovu zákona o zřízení dvou nových divií. Volby konají se v březnu a nová sněmovna sejde se v květnu. Tím asi pohřbena jest naděje trojdhody o zasáhnutí Japonska v Evropě.

Úvěrní družstvo Eliška

zapsané společenstvo s r. o.

v Hradci Král. Adalbertinum.

Přijímá vklady na vkladní knížky a účty. — Úvěry osobní a živnostenské za podmínek nejvýhodnějších. Vkusné střádanky.

Bilance roku 1914.

(14) V tomto listě nepsáno o celoroční bilanci v náladě vážnější než letos; nikdy však nebyla také situace občanské společnosti tak velevážná, nikdy tak kritická, nikdy napětí tak vyvrcholeno, jako ke konci roku letošního. Proto nelze také bilanci skončiti, an konečný efekt se teprve dostaví. Avšak již dnes je to spousta cifer, válečných událostí a pronikavých převratů, kterou třeba vyúčtovat a teprve budoucnost dodá účetní doklady, protože teprve ona odhalí roušku, kterou většina příčin cizozemských, průběhů a následků nynější války světové je zastřena.

Bestiální hon, jež uspořádaly vynikající a zodpovědné srbské kruhy na našeho následníka trůnu v Sarajevě, síť vrahů, kterou jej tam obklíčily a také ubily, to byla poslední přítež na váze, jež hroznou dnešní válku přivodila. Až do té doby kolísala evropská váha mezi mírem a válkou a nebýt toho, jistě by k této letos nedošlo. Byly však aspoň v cizině i jiné spletité a rozhodující momenty, jež k válce vedly. Srbská říše hrála v tomto případě pouze úlohu agenta provokatéra a byla si jista, že za ní stojí jiní, kteří ji v rozhodném okamžiku neopustí. Nynější světová válka byla po dlouhou dobu v cizině připravována a přípravy ty evropské národy stejně tížily, jako válka sama.

Na těle Evropy byl absces, jenž se musil konečně provaliti. Všecky obklady proces jen zhoršovaly, nebyly by jej však nikdy zadržely. Byloť obecným přesvědčením, že něco přijíti musí;

Přes nepopíratelný pokrok na poli techniky, přes příjemnější způsob života byla nespokojenost a nervosní po-

»To už není k vydržení! Přestaň s tím modlením a brekotem a vypravuj, jak co bylo«, zvolal Artas zlostně.

»Jak nemám plakat, když jsem obviňován z vraždy! Mé ubohé děti nemají již matky; budu-li teď ještě já jim odňat, zahynou hladem.«

»A tys nic neudělal? tázal se Artas.

»Nejsem ani s te zabít kuře, a soudce mi dokazuje, že před několika dny v noci byl zabít jakýsi starý lakomec — a v jeho světnici můj pás nalezen. Jsem odsouzen na 20 let do káznice.«

»Ah!« zvolal hlasitě Artas a smrtelně bledý padl na své lůžko. Starý i obuvník běželi k němu a tázali se: »Co pak jsi nemocen?«

»Ne, ale mrzí mne, že jsi nevněně odsouzen.« — Pak se zahlíl zase přikrývkou.

Jen kdybych alespoň mohl zde zůstat! Soudce dovolil, aby děti každý den mohly ke mně přijít. Ale já budu odvezen pryč do žaláře, na dvacet let.« —

Přestaň již s tím nářkem nebo se zblázním!« křičel Artas. Odsouzený uleh a usnul brzy spánkem spravedlivých.

III.

Ráno vzbudil se Artas z krátkého, neklidného spánku. Stáhl, jak dozorce vstoupil a vo-

draždnost lidské společnosti, větší, než kdy jindy a to proto, že se ona zřítala velkým dílem křesťanství a tím i oněch ctností, jež jsou pro občanské spoluzití nezbytnou základnou, jako je láska, a níž píše sv. Pavel, že je trpělivá, dobrotivá, nezávidí, nečiní nešlechtně, nenadává se, není ctižádostivá; nevzpouzí se, nemyslí zlého, neraduje se z nepravosti, ale z pravdy, a jako jsou ostatní pro občanskou společnost nutné ctnosti: trpělivost, sebezapření, milosrdenství, pokora, odpouštění, šetrnost a skromnost v užívání darů života, pracovitost, především však víra v osobního Boha a věčný život po smrti.

Místo těchto ctností nastoupilo sobectví, mamon, požívavost;

Manželství se uvolnilo, ve veřejnosti živila se vyhlídka na rozluky jeho a to byl již povážlivý zjev pro manželství samo; manželé hledali štěstí, ne u krby, ale mimo něho, děti stávaly se někde přítěží, jinde bohem, stav stál proti stavu, národ proti národu, každý hleděl z dobrodini zákona a obecných dober pro sebe urvat co nejvíce, rovnováha společenská byla porušena a snahy po vyrovnání byly štváči z povolaní mařený.

Snad bude po válce lépe. Doufejme, že vrátí se z ní muži domů (těžkou zkouškou života vyškolení) charakternější, pečlivější otcové a manželé, kteří nebudou opouštět domácí krby, aby hledali to t. zv. štěstí v dýmu hospod, nýbrž budou si vážit svých domácností, jichž cenu, pohodlí a pravé štěstí teprv v dlouhé odloučenosti a na poli válečném se naučili ceniti. Není pochyby, že se i najdou rozumnější, dokonalejší ženy, jež se vynasnaží, aby jim pobyt doma zpříjemnily a je z domu hašteřivostí a zbytečnou neústupností nevyháněly.

Kéž by se též odstranily i národní třenice, když jsme všichni bez rozdílu národní příslušnosti pro říši a dynastii prolévají krev, nasazovali životy a nesli stejně břímě války! Nepovolání šplhavci, kteří žili z těchto třenic a po ramenou lidu chtěli se dostat do společenských výší, snad umilknou, nenaleznou-li sluchu. Ba i ti reformátoři náboženství a filosofové, kteří Boha hledali a neviděli Ho v každé bylince, před událostmi tak vážnými se poněkud zarazí a zpupné slovo, že oni jsou povoláni, aby zhasili světla na nebi, tak často cpakovati nebudou, jestliže se přesvědčí, že nenalézají již tolik posluchačů jako dříve. Velká část lidstva po téže cestě vrací se k Bohu zpět, na níž se od Něho odvrátila. Pravda, sedlo jim mnoho neuvědomělých na lep, že církev katolická papež a kněžstvo válku vyvolali a na ni peníze dali, ale většina z nich zmoudřela a neopakuje již podobných naivností, zvláště co v známost vešla vroucí slova papeže Benedikta.

Dej Bůh, aby to, v co doufáme a o nového roku očekáváme, nebylo pouhým snem a aby se lidstvo neprobudilo z tohoto těžkého snu horším, než bylo, ale aby především došlo k poznání, že není jiného základu, na němž by lidská společnost zbudována býti mohla, než jest Ježíš Kristus, t. j. jeho zjevené náboženství na tomto základě aby se dalo po válce s chutí do práce a uvedlo do pořádku vše, co válka zpusťovala, napravilo škody hmotné i duševní jež vzešly a ještě vzejdou.

A je zajisté povinností naší, abychom při této příležitosti vzpomněli těch, kdož na válečném poli zůstali a již se nevrátí, kdo v cizí půdě spáti budou obětovavše za říši, dynastii a českou zemi, ježliž osudy s ní odedávna jsou spjaty, své životy; též vzdechy matek, otců, bratrů, sester, žen, stanou se semenem, z něhož vzešla by jak říši, tak naší vlasti nová a lepší budoucnost.

Vzpomenuťi musíme i těch, kdo posud tam

jáky a jak na modlitboho se obuvníka, chopiv ho za rameno, zvolal: »Seber se, musíš do velké kázně!«

Nadarmo nařikal: »Běda mým ubohým dětem, teď již jich nespátím!« — Byl vyveden. Dunivě zapadly za ním dveře do zámku. Artaš myslí, že se musí zadusit. Nemohl odvrátit očí od místa, kde se prve tak zbožně modlil odsouzený. Zoufale zvolal: »Nech toho už, svého úpění už nemohu poslouchat!« Polekaně tával se starý: »Co pak se's zbláznil?«

Mladý muž ležel na své pryčce a strašlivě sténal. Činil odmítavé posuňky a opět a opět volal: »Neplač, nemodli se, uvidíš svoje děti opět!« Náhle vyskočil, oběma pěstmi tloukl na dveře vězení a zvolal hlasitě jak mohl: »Běžte a přiveďte sem dozorce, rychle, jak jen můžete!« A tak křičel, až dozorce, provázen vojáky, se objevil. Sotva otevřeli dveře, volal Artaš a hořečně leknoucímá odima, v zimničném rozdílení: »Propusťte obuvníka! Je nevinen. Jeho pas jsem ukradl a vraždu já jsem spáchal! Uloupené peníze jsem zakopal. Ten příběh s pásem jsem si vymyslel, abych byl souzen jen z křádeže! Pláč a modlitby toho obuvníka mne připravily o rozum!« —

Následujícího dne objímal obuvník opět své děti.

Vklady na knížky zůrokuje

od 1.
dubna
1914

4 1/2 %

Městská spořitelna ve Vysokém Mýtě,

za níž ručí obec
Vysokomýtská.

Jest tedy vklad ve spořitelnu
vždy zcela bezpečně uložen.

na severu i jihu velice obětavě bojují. Kéž vrátí se jako vítězi a přinesou nám čestný a trvalý mír! Kéž se vrátí všichni zdraví, bychom jim mohli vzdát hold, jaký náleží těm, kdo za nás životy, krev, zdraví a vůbec své nejdražší statky ochotně obětovati chtějí!

Kulturní jiskry.

V zájmu vatikánského umění. Sv. Otec přijal profesora P. d' Achardiho ve zvláštním slyšení. Učenec odevzdal papeži dílo vydané italským ústavem grafických umění »Nová vatikánská pinakotheka«, v němž obrazy staré vatikánské pinakotheky (obrazárny), Lateránu a soukromých pokojů dřívějších papežů jsou reprodukovány.

Zkamenělé lesy. Obrovské zkameněliny lesů lze nalézt v Egyptě, v Kalifornii a v Arizoně. »American Forstery« píše o jednom z nejkrásnějších lesů zkamenělých, který objevil americký geolog dr. F. H. Klowltona a sice v Yellowstone Parku, v němž bylo pochováno velké množství stromů sopečným výbuchem tak, jak stály. Stromy ty stojí dosud a jsou od ostatních stromů v jisté vzdálenosti k nerozeznání. Podél řeky Lamary stojí mnoho kmenů takových zkamenělých stromů, které rovněž byly pochovány za výbuchu sopky a pak nastal dlouhou dobu klid, vyrostl zase druhý les a i ten byl pochován pod sutinami sopečnými. Tak stídal se po celé věky vzrůst nového lesa a zase jeho pohřbení. Pak nastalo volné proudění bahnité a kamenité masy, které stromy úplně pokrylo, avšak nezlomilo jich. Když konečně ustala činnost sopečná, začaly se v zkamenělých tvořiti hluboké rýhy a prorvy a četné stromy se i lámaly. Jeden velmi pěkný strom, mající 4 metry v průměru a délku asi 40 stop, je pod tíhou svojí těž zlomen. Strom byl vysoký asi 100 stop. Mimo zkamenělé lesy nad řekou Lamarou je ve Yellowstone Parku ještě mnoho jiných fosilních lesů na různých místech. Jsou to většinou různé druhy smrku a dubů. Zkamenělé lesy dávají nám nahlédnouti do divu přírody, jaké se vyskytovaly asi před miliónem let.

O dekadenci v umění čteme v »Národ. Listech (ze dne 13. t. m.) tato další slova: Šereďa úplně opanovala pole plastiky o ženě aby ukolila žízeň po typickém, po kuriozním, ano zrudném na ženě, a nechýbí se daleko pravdy, řekne-li se, že perversi v plastice brány otevřeny dokola. Vše přičiňovalo se o snížení ženy v umělecké představě dneška. Zaháieny k tomu cíli hotové dostihy pod různými záminkami a dlouho vedla žena sama. Byla to především bosonohá tanečnice, provázená nesmrtelným snobem, deklamujícím cosi o rytmech... Ovšem že dnes nejvýstřednější směry v plastice samy se uvedly ad absurdum. Kubismus dořvat už najisto svou orgiastickou odrhovačku a netřeba už také upínati zraku k nejkrajnějšímu výčnělku naznačeného směřování, jehoamerickému totemismu, o němž průmyslné hlavy domnívaly se, že jím přetrutím asyřtinu v umění. I tu jest fiasko věci očiividně rozhodnutou, ale to, co zbývá a co miní se cestou kompromisu v plastice udržeti jako modernistické její vítězství, stačí na otravu radosti z umění. Tato plastika nejnovějšího, nejmladšího data, stala se učiněným ikonoklastem (obrazoborem) krásy. Vražda gracie dokonána, vládu v její bývalé říši nastoupil oedem — otok. Akutní katar očí víčka stížená ječným zrnem, elephantiasis, choroba to v životě celkem vzácná a jevíci se nesmírným zbytněním dolních končetin, staly se nyní zákonem sochařské estetiky, kloubový reumatismus v posledních deformačních stadiích příiným požadavkem monumentality sochařské. A ještě víc. Zatím co linie a tvar dány načisto ve psí položen nevidaný dosud důraz na určitý detail, k jehož okázalému vystření bylo nutno znásilnit anatomii. Největší, svrchovanou čest a ne-

obmezenou vládu pravdě v ufiění, kde ji praví příroda; tať, je-li zdravá, je vždycky krásná, neboť zdraví jest krásy první podmínkou ale chtěná deformita, groteskní zbytnění příznaků ženství a mateřství, jak ve zdravé přírodě se nikdy nevyskytuje, toť právě ta největší surovost, jaké se takové umění na ženě bez patrného jejího protestu dopustilo. Touto zrůdou, která se vidí tak, jako se poslouchá ohavná anekdota, připravuje se umění o nespolečnější zbraň proti fašši moralistů, potírající bezroučnost ve výtvarném. — Neboť takové umění nemůže už namítnouti, že co Bůh, první sochař vymodeloval, nemůže býti nebožské, nemravné, když to, co samo produkuje jest zřejmým výmyslem, lží, trhovým ústupkem chltci a zradou na noblese a vkusu. Něco na tom je -- neboť nejhorlivější horlivci proti decentní nahotě v umění snášeji s poměrným klidem erotický dedecus v umění právě proto, že jest lží a infamií právě jako jejich zelotismus.

Nelze ovšem přezírat, že tyto konce původ svůj mají také v nechutenství a nabaženosti akademickým uměním z konce minulého století. K onomu zejmému unudění z umění přispěla nikoli nejmenší měrou jeho nezřízená propaganda kolosálními výstavami umělecko-vzdělávací politikou státu a z toho všeho vznikla pouliční zevšednělost ba i banalita umění, podporovaná technickou dovedností, lehko přístupnou i zjevně netalentovanosti.

Tu temení zřídlo touhy po novém, po něčem stuj co stuj jiném, a poněvadž zbahnění kladeno na účel rafinovaného, hledáno útočiště v naivitě a primitivnosti. Avšak jako že jest chltěná naivita a napodobená primitivnost v každém umění lží pro své nechutenství žalostnou, nemohlo toto bludíště vkusu skončiti jinde než u paradoxu a absurdnosti — to jest u rafinované primitivnosti.

Význam vojenských výrazů. Mezi vojenskými výrazy jsou mnohé zajímavé se stanoviska jazykového i kulturně historického proto v nynější válečné době, kdy se s nimi často setkáváme, bude dobře všimnouti si jejich porčkůd blíže. Z přehledu zastřihnij povšimnutí především mušketýři a granátníci. První pojmenování znamená nosiče pušek neboť základem je mu francouzský výraz »mousquet«; druhé pojmenování granátníci, znamená původně vrhače granátů. V kontrastu k novodobému válečnictví, které užívá ručního granátu už jen v boji na pevnostech užívalo se v 17. a 18. století ručních granátů také v poli a přehota, určená k vrhání granátů, se jmenovala granátníci francouzsky »grenadiers«. Pojmenování granátu samého má původ svůj od granátového stromu; náboj dostal jméno podle granátového jablka, protože právě jako toto je také kule naplněna zrny, t. j. zrny prachu. Francouzské slovo mousquet je totiž z italského moschetto; ale toto moschetto neznamenovalo od počátku krátkou pušku, nýbrž dostalo se k tomuto významu teprve různými zacházkami. Nejprve znamenalo lověckého krahujce pak bylo přenešeno na prak kterým byly vrhány malé šipy, po vynalezení stíelného prachu byla tak jmenována krátká lodní děla a konečně bylo pojmenování přeneseno na krátkou pušku. Z itaštiny vniklo slovo do jazyka francouzského a odtud pak bylo přejato jinými národy. Takové přenesení jmen zvířat, zvláště jmen ptáků, používaných při lovu, na zbraně, není ostatně ojedinělé. Tak bylo dříve nazýváno dělo se 4-5liberními železnými kulemi sokolnice (od slova sokol) a tercero (malá hantbika) je z italského terzeruolo, což je zdrobnělé terzuolo sokol. — Dragouni a kyrysníci jsou původu francouzského, kdežto hušafi původu maďarského a bulhři polského vlastně tureckého. Dragouni dostali své jméno od draka který byl původně vyobrazen na jejich prapore. Kyrysníci byli pojmenováni samozřejmě podle brnění kyrysu, které však byl v 17. a 18. století hotoven nejprve z kůže (franc. cuir). Husar dává nahlédnouti do

starého maďarského vojenství; pojmenování vzniklo v dobách tureckých válek a je odvozeno od maďarského »hús« (dvacet) a znamená tolik, co dvacátý, protože dle starého uherského zákona brance každých dvacátý bránc, byl přidělen jízdy. Huláni konečně, původně lehká polská jízda, mají prý své jméno z tureckého »oghlan«, mladík. — Šavle je původu polského a paňas původu ruského; pistole dostala jméno od italského města Pistoja, v jehož proslulých zbrojovkách byly tyto zbraně vyráběny; bodák, francouzsky bajonet, má jméno od jihofrancouzského města Bajonne, kde byl původně vyráběn. — Naše původní staročeská houfnice byla vlastně dřevěný prak, vrhající kamení na nepřitele. Z české houfnice udělali si pak Němci »Haubitze«. Houfnice, jako pojmenování děla, objevuje se poprvé v husitských válkách: — Šrapnely jsou zlepšené kartáče, kteréžto slovo jistě pochází z italského cartoccia, jež znamená hrubý papír a poukazuje na dělové náboje ze silného papíru nebo plechu, plněné kulkami a sekaným železem.

Pečujte o zdárnou výchovu dorostu živnostenského. Učebň, než obdrží za vyučenou, vykazuje se u svého společenstva vysvědčením na odchodnou; nebo, neprochodil-li všechny třídy, toliko vysvědčením o návštěvě. Při tom přihází se někdy, že vyučenec odchází z pokračovací školy s prospěchem ve dvou nebo více předmětech nedostatečným, školy pak už ne navštěvuje. Mimo § 75 a) novely živnost. řádu, dle něhož majitel živnosti má poskytnouti pomocným pracovníkům až do dokonání 18. roku svého věku potřebného řádem a učební osnovou školy stanoveného času k docházce, přichází tu zejména v úvahu § 100., dle něhož učební pán anebo jeho náhradník je povinen, aby učňům, kteří si neodbyli s prospěchem pokračovací školy, až do úplného dosažení účelu vyučovacího doplňoval potřebného času k návštěvě ústavů v § 99b., 3., zmíněných, aby je k docházce těchto škol přidržel a dozor nad pravidelnou návštěvou školní přihlašování aneb odhlásování učňů správě školy umožnil. Než tento odstavec je důležitý u takových neprospěšných učňů, jež jsouce pouze 2 roky v učení školy jen po tu dobu navštěvují, nebo někdy dle toho, když pozdě za školního roku vstoupí do učení, i po vyhození pouhé první třídy dostávají za vyučenou, i když neprospěli, v místě pak jako tovaryši zůstávají. Aby správy živnostenských škol pokračovacích jsouce vázány předpisy nebyly nuceny si stěžovat, upozorňují se veškerá živnost. společenstva a veškeré živnostnictvo v zájmu zdatné a v nynější době ještě více než kdy jindy důležité péče o výchovu dorostu na tuto povinnost.

Lvovské museum vybrakováno. Rusové slibují Polákům mnoho — teprve nyní, za času válečného. Na válku se sice připravovali horečně od začátku roku,

ale — ani v posledním týdnu před proklamací války neposkytli Polákům nějakých úlev. Zato nyní, kdy se připravili u Poláků o důvěru zcela, slibují jako kartáčky horlivě. Ale pozor! Rusové odvezli ze samého Lvovského musea do Petrohradu 1035 obrazů, 28.000 medailonů, 17.000 mincí, 43.000 medailů, 141.000 knih, 5.000 rukopisů a jiné polské památky. Tohle vybrakování má snad být dokumentem, že jde Rusům o podporu národnosti polské? Ci snad haličtí Poláci mají své kulturní centrum až kdesi v Petrohradě? Snaželi památky obrovské ceny k vůli carovi? Toto zlovolné kulturní ožebračení připomíná nám chamtivou taktiku švédskou za války třicetileté. Odkubává-li Rusko Poláka už nyní, nikdo neuvěřil jeho vřeslovanským frazím.

Za válečného ruchu.

Snahy papežovy o mír. Na štědrý den přijal Sv. Otec dopoledne v trůnní dvoraně kardinály, kteří projevíli mu blahopřání k vánočním svátkům. Kardinál-datarius Vincenzo Vannuteli přečetl blahopřejnou adresu papeži. Adresa zdůrazňuje úsilí papeže o dosažení míru mezi národy a tlumočí prosbu, aby papež, ačkoliv nemohl vymoiti příměří pro vánoční svátky, nechal ve svém úsilí o dosažení míru. Papež poděkoval za blahopřání a vzpomněl, hluboce dojat, pochvalnými slovy svého velkého předchůdce; papeže Pia X. Potom pravil,

že mezi přáními Svatého kolenia není žádné jiné ve větším souladu s vánočními svátky a neodpovídá více touze, kterou jest každé srdce prochnuto, jako přání po míru. Tomuto přání věnuje papež svou obzvláštní péči. Od nastoupení svého pontifikátu poznal papež své vznešené poslání míru a jak ve své veřejné působnosti tak i v soukromém kruhu použil každého prostředku, aby jeho rady a jeho úsilí o mír doznaly dobrého přijetí. Za tímto účelem mohl navrhnouti příměří pro vánoční svátky a kožil se nadějí, že třebaš nebylo lze zaplašiti válku, bude možno přece aspoň nakapatí balsámu do ran. Křesťanský podnět však nebyl korunován šťastným výsledkem. Svatý Otec chce však všemi silami ve svém úsilí pokračovati, aby urychlil konec války a zmírnil její následky. Papež zasadil se, nikoliv bez naděje na dobré přijetí, o výměnu válečných zajatců, nezpůsobilých k další válečné službě. Projevil dále přání, aby kněží, znalí jazyka válečných zajatců, poskytovali jim útěchu a aby se nabídli za blahovlnné prostředníky mezi nimi a jejich rodinami, jež tonou snad v úzkostech a obavách proto, že nedostávají zpráv. Svatý Otec doporučil kněžím a laikům, aby ve veřejných a soukromých modlitbách vzývali Boha, aby zbavil svět války.

Kdo zmařil snahu papežovu o vánoční příměří. Svatý Otec obrátil se důvěrně na válčící státy, aby zjistil, jak tyto soudí o myšlence učiniti příměří s ohledem na radostné svátky vánoční. Všecky vlády, na něž se Sv. Otec obrátil, prohlásily, že davedou oceniti šlechetné city Sv. Otce a většina z nich projevila sympatie a souhlas s iniciativou papeže. Než některé vlády dodaly, že prý myšlenka není prakticky proveditelná. Státy, které podnět Sv. Otce zmařily, jsou Rusko, Srbsko a Černá Hora. V Rusku se vymluvíli na svatý synod, který prý ukázal, že katolické a pravoslavné vánoce nespádají do téže doby. Ale to není důvod. Příměří nechťel ruský vrchní velitel Mikuláš, který se obával, že by delší příměří bylo nebezpečným, protože prý by po něm vojsko ruské nemělo chuti do dalších bojů, a že by ruská veřejnost zatoužila po míru. »Mír«, pravil velkokníže carovi, »stál by tebe trůn a mne hlavu«. — Tak sděluje »Localanzeiger«.

Katoličtí poslanci bez prázdnin. »Den« napsal: Poslanecké prázdniny v době, kdy není ani diet ani imunity a veškerá vydání si musí každý poslanec hradit ze svých příjmů soukromých, byt obnášely měsíčně i sebe značnější sumy, vypadají podivně zvláště u našich poslanců. Tak na př. poslanec Msgr. dr. Stojan je opravdu ve stavu obležení a potřeboval by zvláštní poštovní úřad pro sebe, neboť vyřídil na sta a tisíce dopisů i na kopy žadatelů, kteří osobně přednášejí své stížnosti a žalby. Poslanec Šamalík má již zařízenou zvláštní úřadovnu aby mohl vyhověti zástupům žadatelů. Náš čestný předseda Kadlčák vyřídil za trvání války dosud okolo 3000 záležitostí, osobní intervence a porady atd. v to nečítaje. Z toho patrno, že ty poslanecké »prázdniny« jsou prapředivné.

Republika leze ke kříži. Jak je tomu dávno, c. francouzská vláda způsobem pokoutním a zcela bezcharakterním pronásledovala katolické důstojníky? Ani Tataři tak zákeřně nepopravovali existence poctivých mužů jako tajná, špiclovská inkvizice zednářská, která odsuzovala své nejspolehlivější obrance beze všeho slyšení. Který důstojník se odvažoval navštěvovati katolický kostel byl pojednou šikanován, pensionován atd. až věděl proč. Zato v armádě povyšováni rychle celé zástupy protekčních dětí a hamižných kořistníků, kterým byl osud vlastní lhostejný. A nyní — v době nejkritičtější? Velikým písmem ohlašuje Francie bankrot těch rozběhů které prohlašovala za nejmodernější a nejprospěšnější. Prosí za ochranu vynálezce různých protikatolických »ismů«? Čeká spásu od nevěreckých pedagogů kteří slibovali že vychovají zcela nové charaktery a to žulové? Poradili jí fanatičtí radikálové, jak nejlépe spasiti vlast v době nejkritičtější? Ani ti neděční sobci, kteří při konfiskaci církevního majetku nacpali vlastní kapsy a vyháněli milosrdné sestry, nehlásí se nyní za proroky. Matné bludičky, jež byly výparem bahna, byly prohlašovány za elektrické žárovky potud, pokud nezabouřil severák; pod úderem válečné vichřice modravé plaménky bludiček se rozprskly rázem — a lepší část francouzského lidu obrací svůj zrak toužebně ke skutečnému slunci, ke křesťanství, jež v dávných dobách učinilo Francii tak velikou.

Nyní chrámy pařížské jsou o nedělních plny, vrací se zbožnost do srdcí těch, jež poznala jak dlouho byla od nevěrců klamána. Jádru národa

volá úpěnlivě k prosté dívce, Panně Orleánské, aby pomohla tam, kde chabne síla statistických voju. Zlá doba učí moudrosti. Nejzajímavější však jest, že nyní hledá Francie na poli válečném ochranu od — katolických důstojníků, které dříve přece tak bezcitně pronásledovala. Vizme, jak si počínají ti, které sestřelá koketa — republika postavila právě v čelo svých voju.

Generalismus francouzský Joffre, který spává podobně jako Napoleon pouze pět hodin, čte každodenně před spánkem Písmo svaté. Čte bibli v latinském jazyku a má pěkné, staré vydání latinské. Gillieni, nejvyšší velitel v Paříži, který již dle jména je původu italského, čte rovněž každodenně v nábožných knihách. »Jedinká hodina takové četby«, vyjádřil se jednou, »přináší mi daleko více uklidnění než měsíc odpočinku. Ale musí to být knihy vzácné.« Generál Castelnou, který se těší u Francouzů veliké oblíbenosti — zvláště co ztratil jediného syna ve válce — čte velice rád knihy náboženského obsahu. Není tomu dávno, co poslal temuto generálovi francouzský spisovatel spis »Osvobození Orleánu«, znaje velmi dobře náklonnost generálovu. Castelnou byl nemálo tímto darem spisovatelovým potěšen a poslal mu děkovný přepis tohoto obsahu: »Milý pane, skvutný vlastenče! Za jízdy k bitevní čáře spěchám se Vám poděkovati za Váš krásný a mně velmi milý dárek. Bojujete-li o rozšíření úcty naší svaté Panny Orleánské, bojujete tím zároveň o neodvislost naší země, o úctu a neporušenost svého národa. Oslavujete-li tuto národní hrdinku francouzskou, pomáháte nemálo vychovávat hrdiny dneška. Bůh Vám žehnej a Panna Orleánská Vám pomáhaj!« Generál Pau čítává ve volných chvílích s velkou zálibou myšlenky Pascalovy.

Nové zdražení uhlí. Aby zase netrpěli výtkami drobní prodáváci, jest vřasno sdělit, že cenu zvýšili znovu majitelé dolů. Hornoslezské uhlí průmyslové pro všechnu industrii (dle oznámení jedné z největších firem v Rakousku a v Německu) bude dražší o 20 K až 27 K na 100 q. Uhlí pro otop domáčí (kusy, kostky, ořechy) o 30 K na 100 q a možná že též o 35 K. Hornoslezská uhelná konvence posud se nerozhodla o zvýšení mezi 10 nebo 15 M. Ovšem bude tedy nutno v r. 1915 počítati se zdražením i došného jiného zboží. Kde k vůli drahému uhlí bude nákladnější výroba, tam se budou ceny zvyšovati.

Sochy, oltáře a j.

provádí absol. c. k. odborné školy
a c. k. umělecko-průmyslové školy

Jan Dušek v Chrudimi.

Zprávy místní a z kraje.

Svátky vánoční tentokrát byly oděny sněžným rouchem. Bílý povlak pokrýval celý kraj, což působilo značně k zvýšení posvátné náady. V obn. chrámech účastilo se bohoslužeb neobvykle veliké množství lidu. V katedrálním chrámu sloužil půlnoční mši sv. a na Boží hod o 12. hod. rovněž vykonal pontif. služby Boží Jeho Exc. nejdp. biskup. — Vánoční ruch v této poluhé době byl v Hradci větší než jindy. Ranění a nemocní vojíní totiž zde vítali své příbuzné a přátele, kteří přijeli do Hradce v počtu velmi značném.

Štědrý den v okresní nemocnici r. 1914. Vzácnou občetavostí J. Ex. ndp. biskupa slav. okres. výboru, vdpi. kanovníka Msgra Kerneru, slovutných pp. lékařů nemocničních: dr. Honzáka, dr. Sasky, dr. Tvřzkého, p. správce nemoc. Hofmanna a mnoha jiných šlechetných dárců, jichž jména vypočítati skrovné toto místo nedovoluje, umožněno bylo ve zdejší okresní nemocnici zpřijemati krásný předvečer Božského Hodu vánočního ubohým nemocným, mezi nimiž nalézali se i tentokrát nemocní vojíní z válečného bojiště severního i jižního. Při záti vánočních stromků podělení byli nemocní případnými dárky. Dojemná slavnost zakončena byla tklivou řečí dp. kuráta Kordule a vroucí modlitbou za šlechetné dobrodince, aby jim všem Hospodin štědře odplatil lásku jejich k ubohým trpícím. Všem upřímně »Zplatiť Pán Bůh!«

Ze schůze obecního zastupitelstva. Na mimořádné schůzi 20. pros. bylo pronájato vybraní dávky z piva, vína a z jiných lihovin vzhledem k mimořádným poměrům za smíšené obnosy. — Schváleno rozdělení stavební parcely č. 4. v bloku u Slezského Předměstí na

Karel BRANDA,

sklad obuvi, Hradec Král.,
(u mostu)
doporuč. k vánocům velmi levný

PRODEJ VEŠKERÉ OBUVI

a upozorňuje P. T. obecnstvo na levné ceny ve výkladech.

Vys. Mýto. Svátky míru a klidu, které ovšem blažením plní lidská srdce, měly letos přirozeně trvalost oznamovanou. Mnoho členů zdejších rodin bylo vzdáleno svou těžkou, ale čestnou povinností, aby byla uhlášena bezpečnost naší říše. Mnoho vzpomínek zalétalo na sever za našimi hrdly. Leč na druhé straně zase nás valně rozmnožen počet těch, kteří mají svůj obvyklý domov v krajích velice vzdálených. Myslíme totiž četné zraněné. Aby tedy i ve zdejších nemocnicích bylo cítiti konzolo štedrého večera, uspořádána slavnost šedrovederní. Zásluhu o tento šlechtný čin mají pp. ústní lékaři Kropáček a Polák. V nemocnici rezervní v Sokolovně obdařeni byli vojnové četnými a případnými dárky. V moderní nemocnici zeměbrancecké u válečného stromku promluvil ke shromážděným slova plně řečty místní děkan vdp. J. Šmedkal, načel rozdělil četné dárky. My vojnové máme velice vítanou úhradu za teplo domova ve zdejších kostele. Lidi se tam krásné kázání pana děkana, úpravné jesti nově kázání. Také nás potěšily nové zpěvy chrámové a české koledy. Bůh odpusť všem! Více než dárky těší nás také účast zdejších srdcí křesťanských. Při srdečné a vysokomýtského občanstva poražení neboli. Víme, že jsme nebojovní a nadarmo, že se naše občanská vůle. Bůh odpusť všem!

JOS. ROUS,

uměl. prům. závod řez-
bářský pozlacovačský a
oltářnictví

== V ŽAMBERKU ==

doporučuje svůj odborný závod
pro kostelní práce.

Renovování starých a památných
oltářů, soch, kazatelen, křížových
cest atd. provádí se s největší
pečlivostí za ceny mírné.

Nové oltáře, kazatelny, křížové
cesty a veškeré kostelní zařízení
v každém slohu a v nejdůstojnějším
provedení.

Rozpočty a informační cesty
zdarma a bez závazku.

První ceny na všech obecních
výstavách.

Paramenta.

Ignáce V. Neškudla syn

(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)

(bratr P. J. Neškudly, farář ve Výprachticích)

doporučuje P. T. velečistoj. duchovenstvu
svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

všech kostelních paramentů,
spolkových praporů a kovového náčiní.

Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukázkou
se na požádání franko zašlou.

Dobře zapracovaná, zcela spolehlivá

obchodní příruční,

kteří byla v obchodě zaměstnána po 9 let k nej-
vyšší spokojenosti a následkem válč. událostí
místa svého se vzdala,

**hledá podobné
místo v Čechách.**

Výborné vysvědčení po ruce. Dotazy adresovati
raďte na administraci t. l.

Jan Kryšpín,

J. Sylvatérův
synovec nástupce)

odborný
— umělecký závod —

pro ma bu

oken kostelních.

PRAHA—L,

č. 145. st., Malá Karlova
ul. č. 29 nové blíže Ma-
lého náměstí, (dříve přes
60 roků na Malém ná-
městí pod loubím) dopo-
ručuje se

bu dodání oken chrá-
mových od nejjednoduš-
šího až k bohatému fi-
gurálnímu provedení a
sice i se železnými
rámy, stříbrnými, mosaznými

Veškeré rozpočty, skizy i odbor. rada bezplatně
bez vší závaznosti ku definitivní objednávce
Neodstěná veřejná i písemná pochvalná uznání.
Založeno roku 1862.

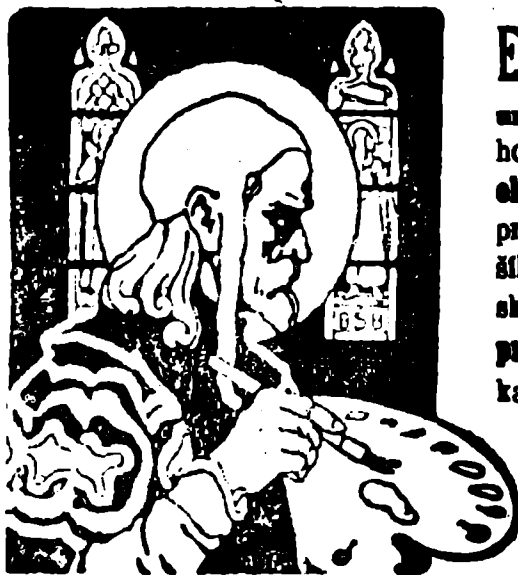

Všem váženým svým pp. příznivcům
zdvořile přeje šťastné novoročí

Josef Růžička,
majitel pekarského závodu

Hradec Králové,
Malé náměstí

Sklomalba

E. Škarda, Brno,

umělec. stav prvního řádu
hotoví a dodává chrámová
okna. V každém slohu a
provedení, od nejjednoduš-
šího vzoru do nejbohatší
sklomalby figurální, hotoví
pravou vlašskou mosazku
kaménkovou pro facady, ol-
tářní obrazy, náhrob-
ky atd. s nejjednoduš-
ším zaručením umělecke-
ho a odborně dokona-
lého provedení.

Rozpočty ochotně a zdarma.

**Barevná
kostelní
okna**

v odbor. pro-
vedení, zhotovuje a dodává

Fr. Uhlíř,

umělé sklenářství a malba skla

v Treboševicích u Hradce
Králové.

Cenníky a rozpočty na požádání
zdarma.

**Ctítelkyně Božského Srdce
Páně.**

kteří povolání do řádu mají a výchově a ošetřování
osířelých dětí aneb misii věnovati se chtějí, nechť
se obrátí s dotazem stran přijetí na představenou
kláštera B. S. P. Krupka (u Teplic).

Jan Horák,
soukenník

v Rychnově nad Kněžnou

zasílá na požádání vždy

dle roční sezony kolekce
nejnovějších druhů pravých
vláknových látek

sve vlastní výroby, jakož i tu- i ciz-
zemských.

Četná uznání zvláště z kruhů vele-
čist. duchovenstva svědčí o poctivé ob-
sluze mého ryze křesťanského závodu za
dobu více než třicetiletého působení.
Ujítte, prosím, malou objednávku na
zkoušku.

Volejenné látky na talíře.

Též na splátky bez zvýšení cen!

Opatřil Jste již pro svou domácnost

Vade mecum?

Ne-li, tedy neopomeňte tak uči-
niti, poněvadž »Vade mecum«
jest nepřekonatelný diet. přípra-
vek ochranný proti choleře a
úplavici a všem poruchám za-
živacím podivuhodných účinků,
nepostrádatelný pro každou do-
mácnost, zvláště kněžskou. Dr.

Kodym ve svém desateru d: »Lepší malá pomoc
včas, než velká nemoc potom.« — Obdržeti lze
v drogeriích neb u laboratoře »Vade mecum«
Dašice, Čechy, v láhvích po K 1-50, 3- — a 5-.

Velečistojnému

duchovenstvu a

slavným patronátním

úřadům dovoluje si depo-

rušiti veškeré kostelní nádoby a
náčiní a to: monstrance, kalichy,
oltáře, nádoby, paténky, paciškály,
svícní, lampy, kaditelnice, kropenky
atd. své vlastní výroby, předpisům
 církevním vyhovující. Staré předměty
opravuje v původní intenci a
v chci zlatí a stříbrní nebo proti do-
platku za nové vyměňuje. Hotové
předměty neb výkresy zasílá nau-
kazku franko bez závaznosti koupě
Vše se posílá poselstvem. Předce ruční.

Shled veškerých stříbrných a stříbrných klenotů, jako: řetězů,
madonek, křížků, prstýnků, náramků atd. s Notářským
prstenem, tabatěrky, jídelní náčiní se stříbra pravého
i čínského vždy na skladě.

Staré zlato, stříbro a drahokamy kupuje se nejvyšší cenou

JAN STANĚK,

pasíř a cínolour

Praha-L-979., ul. Karoliny Světlé, č. 12. n.

Zal ženo r. 1802.

SPECIALITA

pravý dátecký, po mnohá desetiletí vy-
hlášený žaludeční likér pod názem

Amers de Londres

lékařskými vědátory jakožto příjemný
občerstvující prostředek doporučovaný
nabízí

A. J. Andres v Ústí n. Orli,

továrna nejjemnějších likérů.

Taktéž doporučuje se ku koupě pravého franc.
cognacu, srbské slivovice jakož i páv. jam.
ramu a všech druhů nejjemnějších likérů v cenách
nejlevnějších. P. T. pástám obchodníkům a
hostinským povolují se zvlášť výhodné ceny.

Depošní adresa: Albibanka

Telefon číslo 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA

V HRADCI KRÁL. - ADALBERTINUM

**provádí obchody bankovní a směnářenské za podmínek
nejvýhodnějších - Eskont a inkasso směnek, čeků a poukázek
Obstarávání úhrad a výplat na všechna místa - Inkasso nájmů**

**Vyplácí veškeré vklady bez omezení moratoria
a úročí vklady nevázané 4%, vklady vázané dle
dohodnutí až 4½%**

✱ Velkoobchod uhlím, koksem a dřívím ✱

Účet u rak. pošt. spořitelny č. 140.273

Žirový účet u rak. uher. banky

OBNOVA

Číslo 2.

Předplatné za čtvrt roku 2 K 50 h
na půl roku 5 K —

V Hradci Králové dne 8. ledna 1915.

Inseraty počítají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XXI.

Stanovisko papežské stolice.

Dne 8. ledna Wolfova kancelář oznámila výměnu těchto telegramů: J. V. Vilému II., císaři německému! Důvěřuje v city křesťanské lásky, kterými Vaše Veličenstvo je prodechnuto, prosím, aby Vaše Veličenstvo zakončilo tento neblahý rok a zahájilo rok nový milostivým činem císařské velkodušnosti a přijalo můj návrh, aby došlo mezi válčícími státy k výměně zajatců uznávaných za neschopné k válečné službě. Papež Benedikt XV. — Jeho Svatosti papeži, Řím! Děkuje Vaší Svatosti za telegram, ujišťuji z plna srdce, že návrh Vaší Svatosti, zmírnit osud zajatců k další vojenské službě neschopných, má moje plné sympathie. Cit křesťanské lásky k bližnímu, z něhož tento návrh vyplynul, souhlasí úplně s mým vlastním přesvědčením a přáním. Vilém II.

Z Vídně hned nato (4. ledna) došla tato telegrafická zpráva: Papež Benedikt XV. zaslal dne 31. prosince Jeho Veličenstvu císaři tento telegram: Důvěřuji v city křesťanské lásky k bližnímu, jimiž prodechnuto jest Vaše Veličenstvo, prosíme Vaše Veličenstvo, aby skončilo tento neblahý rok a zahájilo nový činem suverenní velkodušnosti tím, že Vaše Veličenstvo přijme náš návrh, aby mezi válčícími státy vyměňováni byli váleční zajatci, považovaní například za nespůsobilé pro vojenskou službu. — Jeho Veličenstvo císař odpověděl tímto telegramem z 1. ledna: Hluboce dojat city křesťanské lásky k bližnímu, které Vaší Svatost přiměly k velkodušné iniciativě, směřující k výměně válečných zajatců, uznávaných za nespůsobilé k vojenské službě, uložil jsem již telegraficky Svému velvyslanci u Svaté Stolice, aby sdělil kardinálovi státnímu tajemníkovi, že Má vláda v zásadě ze srdce souhlasí s tímto láskyplným návrhem a že si pospíší, aby zahájila vyjednávání s příslušnými státy, by návrh Vaší Svatosti byl prakticky uskutečněn.

Tyto zprávy svědčí o šlechetné lidumilnosti všech tří suverénů.

Ovšem Benedikt XV. intervenoval horlivě i u ostatních států na válce účastnících. Král anglický odpověděl: „Já a moje vláda přijali jsme co nejradostněji návrh Vaší Svatosti.“ Bavorský ministr, předseda oznámil, že královská vláda bavorská přijala návrh papežův s nejvšelejší sympatií. Ruský ministr zahrani. záležitostí odpověděl, že car z úcty k velikomyšlné iniciativě papežově svolil k výměně těch válečných zajatců, kteří jsou neschopnými k vykonávání opětné služby válečné. Král srbský ujistil, že Srbsko neopomene učiniti to, co budou činiti jiné válčící strany. Vláda turecká prohlásila podobně, že souhlasí, učiní-li nepřátelské vlády totéž. Belgický král Albert telegrafoval, že si váží neobyčejného křesťanského návrhu papežova a že se postará dle svých sil o jeho uskutečnění. Souhlas projevil i Černá Hora a naposledy Francie. Sama „Neue Freie Presse“ uznala, že

dílo papežovo se zdařilo. Radostné to potěšení přijme s velikou vděčností na 150.000 invalidů.

Návrh takový jest velice praktickým prostředkem k zmírnění nesnází jednotlivých vojáků; ti, kdož trpí zmrzačením anebo jinou vážnou chorobou, octnou se aspoň mezi svými drahými. Provedení návrhu Sv. Otce není nejsnadnější, jak by se na první pohled zdálo. Každý stát v době válečné vyvíjí největší ostražitost; stará se na př. všemožně, aby pronikly o jeho poměrech jen ty zprávy, které jsou vládou cenzurovány. Až se vrátí zajatci, nebudou mlčet o tom, co slyšeli a viděli. Jsou tu ještě jiné potíže. Proto také Vatikán před oficiálními svými žádostmi zkoumal napřed půdu u jednotlivých států, informoval se o smýšlení válčících vlád. Když se poznala dobrá vůle, tu zaslal na Nový rok Benedikt XV. oficiální návrhy. Nyní se ještě musí rozlučiti praktické provedení lidumilného návrhu, který vyžaduje důkladného promyšlení a některých obětí. Zato však výsledek bude tolik utěšený pro veliké davy strádajících!

Papežovy šlechetné akce pro zmírnění válečných nesnází nalezly všelou podporu i v Americe. Když američtí kardinálové Gibbons, Farley a O' Connel si vyměnili nezávaznou formou názory s vládou Spojených států, obrátili se na presidenta Wilsona žádostí veřejnou. Ten přijal podnět katolických hierarchů velice vřelým; již doobírá zpráva, že Wilson vyšle do Říma mimořádného vyslance, který bude jednati o účelný postup k zmírnění válečných obtíží. Ovšem ani Vatikán ani Wilson nemohou zasáhnouti do války evropské nějakou akcí fyzickou. Ale společné žádosti a účelné návrhy těchto dvou vysokých hodnostářů mohou se nadíti radostné ozvěny.

V Rakousku již jest také rozšířena ve všech zemích cenzurovaná zpráva „Frankf. Zeitung“ souběžného obsahu. Londýnský list „Daily Chronicle“ vyžádal si papežův projev k Novému roku. Sv. Otec odpověděl, že ježto válce přitrž učiniti nemůže, činí vše, aby zmírnil její bolestné následky; zapřísahá vlády, aby pracovaly k míru, a vyzývá tisk všech zemí, aby apoštolské stolici pomáhal vši silou při tom mírovém poslání.

Hlas episkopátu.

Dle příkladu Sv. Otce arcipastýřové v Rakousku usilují všemožně, aby zmírnili přirozené následky válečné doby. Uvedli jsme již veliké skutky lásky k bližnímu, jaké vykonali svou dobročinností a obětavostí jak biskupové tak jejich věrný klérus. Činy ty hlásají, že v době zkoušky upřímnou humanitu katolického kněžstva v této říši žádný stav nepředstihl.

Nejvlastnějším oborem katolické církve v dobách kritických jest však uvést v činnost všechny prostředky duchovní potěchy a posily, po níž volají nyní davy daleko větší než před válkou. V tom směru vykonána pod bdělou stráž Vatikánu práce obrovská, vyžadující velkou obětavost. Nyní pak arcibiskupové a biskupové

rakouští klidně srdce rozrušená a ukazují hvězdu nejbezpečnější útěchy společným pastýřským listem, vydaným na Boží hod vánoční.

Arcipastýři poukazují, jak v. 1796 při vpádu Napoleonových vojáků do Tyrolska stateční horalé se dali pod ochranu nejsvětějšího srdce Ježíšova — a pak dobyvatele vypudili ze své země. A ještě před vypuknutím této války zem. zastupitel tyrolské s větším lidem nadšeně volalo: „Protož slibujeme znovu věrnost srdci Ježíšovu!“

Lev XIII. na začátku tohoto věku zasvětil veškeré lidstvo Božskému srdci. Tehdy se zánícením katolické obce rakouské se zasvěcovaly srdci nejsvětějšímu. Sám nejjasnější moonář zasvětil sebe, svůj dům a své národy srdci Vykupitelovu.

V nynějším pohnutém roce přítomnému navštívení dovede učiniti konec jen Syn Boží, neboť „není jiného jména pod nebem daného lidem, skrze které bychom měli spasení býti.“ Co se tu již počalo před 14 lety, to budíž nyní v celé říši prohlubováno dle příkladu Jeho Veličenstva, který 8. prosince obnovil záslib svého domu a svých národů! Necht se stane pobožnost k srdci Ježíšovu zvlášť významnou a zamilovanou pobožností!

Kristu dána všeliká moc na nebi i na zemi, ve jménu Ježíšovu má klekati každé koleno, veškeren soud odevzdán Otcem nebeským Synu. Náleží se klaněti i svatému Kristovu člověčenství pro těsné spojení Božské i lidské přirozenosti v Ježíši. Proto jest také našeho klanění hodno i nejsvětější srdce, které jest obrazným vyjádřením nesmírné lásky Boha-člověka, jež nikdy neumdlévá. A láskyplné srdce Ježíšovo chce vládnouti nad každým srdcem lidským.

Žádná doba nepotřebovala více síly a milosti nejsvětějšího srdce — tak velice, jako ji potřebuje doba nynější. Kristus nepohlížel toliko do hlubin utrpení, nýbrž do nich také sám sestoupil. Byť bychom někdy oštili palčivý žal, dává nám sílu a statečnou mysl příklad trpělivosti Beránka nevinného. Srdce Ježíšovo s vyčnivajícím křždem a trnovou korunou jest lidstvu největším dobrodiním.

Kristus dále jest dobrým pastýřem, mírným a milosrdným k hříšnému lidstvu, chodí za ztracenými ovci. Nadto přinesl Kristus na naši zemi svatý oheň pravé lásky k bližnímu. Zavedl-li všichni národové naší říše nyní v dobročinnosti, nalezli pravý základ své jednoty a síly v lásce ke Kristu.

Naším vítězným znamením jest nejsvětější srdce Ježíšovo. Kristus žije, Kristus vítězí, Kristus panuje.

Jistě velice účelný a znamenitě zdůvodněný pastýřský list přispěje k uklidnění, útěše a síle duší milionův.

Našemu veledušnému duchovenstvu
ku provádění prací kostelních vřele doporučujeme mladou českou
dívku absol. c. k. státní školy řemeslné
BOHUMILA BEKA v HORE KUTNÉ.

DEPEŠNÍ ADRESA: ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚNEK - VKLADY VOLNĚ ÚROČÍ 4%, VÁZANÉ VÝPOVĚDI AŽ 4%, %- SLOŽ. LÍSTKY POŠT. SPORITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLÍM A KOKSEM

ZÍROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPORITELNY ČÍS. 140.273

Průběh války.

Novoroční projevy. Císař František Josef a císař Vilém vydali k Novému roku armádní rozkazy k veškerým branným silám svých zemí. Uznání statečnosti, odvahy, vytrvalosti a věrnosti vojáků jsou zaslouženou pochvalou pro vojska, ale zároveň uklidňují a uspokojují obyvatelstvo. — Vrchatí velitel naší armády maršál arcivévoda Bedřich vyslovuje jménem armády blahopřání císaři nazval nový rok rokem železné doby. A jeho Veličenstvo v odpovědi na toto blahopřání přeje také, aby železná doba našla v řadách bojovníků jen ocelová srdce.

Výměna zbraní neschopných zajatců. Papež Benedikt XV. v telegramu císaři našemu zasláném prosí, aby přijal návrh jeho, by mezi válčícími státy vyměňování byli váleční zajatci, kteří jsou pro další vojenskou službu za nezpůsobilé považováni. J. V. císař telegraficky odpověděl, že jeho vláda v zásadě ze srdce souhlasí s tímto návrhem a že si přejí, aby zahájila vyjednávání s příslušnými státy, by návrh jeho Svatosti byl prakticky uskutečněn. — Svátá Stolice dostala už ode všech válčících mocností souhlas k výměně válečných zajatců.

Bojiště východní. Ruská ofenziva v Haliči se zase zarazila. Rusové měli totiž v plánu prorazit naši frontu v krajině u Gorlice a severovýchodně od Zakliczyna; ale opětované útoky ztroskotaly se opět za těžkých ztrát nepříteli. V těchto tvrdošných bojích zajistilo si naše vojsko zabráním důležité výškové linie příznivou základnu pro další události. Nepřátelský prapor porubán a zajato 850 mužů. — V Karpatech zastavila naše vojska postupující Rusy ještě na haličské půdě. Kde pak mohli vstoupiti na uherské území, byli těsně u hranic zastaveni. V údolí Nagy Agu u Volové, v nejhornejším území Latorice a severně od průmysku užočkého odrazení Rusové rovněž. V Bukovině drží se vojsko naše u řeky Sučavy, která protéká jižní Bukovinou, a v hořejším území řeky Čeremoše, která odděluje Halič od Bukoviny. — Za bojů ve vánoční době bylo našim vojskem zajato 37 důstojníků a 12.698 mužů. — Německý generální štáb oznamuje pokračování v útocích v Polsku, východně od Ravky. Němci dobyli u Borzymova důležitého postavení. U Inovlože odrazeny všechny útoky za velikých ztrát Rusů. Východně od Pilice jest situace nezměněna. Nepříznivé počasi brání oběma stranám v operacích.

Západní bojiště. Na celé západní frontě občas dochází k útoku spojenců, jinak panuje klid.

Turecká válka. Turecká úřední zpráva praví, že turecké vojsko obsadilo město Ardahan a Rusy donutilo k ústupu. Turci spojenci Peršanů porazili rovněž u Meyanduwabu Rusy. Vali erzerumský sděluje, že Rusové zničili na svém ústupu asi 40 obcí, část mužského obyvatelstva zabili a část jako válečné zajatce dopravili do Ruska.

Na moři a ve vzduchu. Francouzská admirálská loď »Courbet«, na kterou v úžině Otrantské rakousko-uherský podmorský člun vypálil několik torpedových střel, potopila se u Valony. Zároveň se sděluje, že vedle francouzské ponorné lodi »Bernoulli« zničen v Adriatickém moři také francouzský podmorský člun »Curie«. V průlivu lamaněském potopila se anglická bitevní loď »Formidable«; z posádky 760 mužů zachráněno pouze 71. Zánik nastal ovšem zásluhou německého torpeda. Výbuchem min zničený v Severním moři další čtyři anglické parníky. Miny ničí lodi i neutrálních států. — Němci podnikají dále směle útoky letadly. Na př. 30. prosince sedm německých letadel vrhlo pumy na francouzské pobřežní město Dunkerque, kde byla jimi způsobena škoda nemalá. Také Varšava jest občas navštěvována německými letci a rakousko-uherský letci bombardovali nedávno i ruskopolské město Kielce.

K svobodě či k porobě?

V zasedání jednotlivých parlamentů ke konci minulého roku snažili se státníci říši proti nám nepřátelsky stojících vysvětliti příčinu a účel světové války a tím v očích nejširší veřejnosti dodatí jaksi svému jednání vyššího podkladu. Dle úředních zpráv všechny tyto projevy nepřátel našich shodovaly se v tom, že byli nuceni tasiti meč na ochranu svobody Evropy a zvláště svobody malých národů. Slova opravdu krásná, jenom kdyby nebyla pouhými slovy! Více než kdy jinde platí tu však výrok evangelia: »Po ovoci jejich poznáte je.«

Co se týče Ruska, tu není zajisté nikoho, kdo by nevěděl, jak ono s tou svobodou národů smýšlí a jedná. Stačí otevřít jenom historii posledních dob, abychom poznali, jaké svobody připrávalo národu polskému a národu maloruskému či Ukrajině, nehledě ani k Fintům a jiným k říši ruské přivtěleným národům. Vždyť i dnes, kdy vládní kruhy ruské hloubo rozbí-

hají do světa fráze o svobodě, pokutování jsou peněžitými tresty a vězením ti Poláci v říši ruské, kteří se odvážíli dáti na štít svých obhodů — polský nápis. A Malorusové dodnes nesmějí oslavovati svého buditele a největšího básníka, ano ani v rukou svých nesmí mítí bibli v řeči své domoviny. A zprávy z obsazené části Haliče přicházející vyličují tu slibovanou svobodu nejlépe, když uvádějí, že všechny mimoruské knihy jsou lidu sbírány a páleny. A jestli již pouhý jazyk jednotlivých národů jest v takové »lásce« ruských vládních kruhů, což teprve politická, občanská práva národa! A při tom pomíjíme úplně otázku náboženskou, otázku víry, o jejíž svobodě pádný důkaz podává uvězněný arcibiskup Lvovského a jednání pravoslavného biskupa Eulogia v Haliči. To jest jistý a se samou podstatou ruského života státního již srostlý názor všech politických činitelů ruské říše z minulosti i přítomnosti, že plným pozřivatelé práv svobodného občana v Rusku může býti jedině a toliko — Velkorus.

A co Francie, tato, jak ráda se prohlašuje, první kolébka lidské svobody? O tom, jak smýšlí se svobodou národů, mohli by vypravovati italské pohraniční menšiny, mohli by vypravovati Katalonci, neuvádíme-li ani podrobené národy koloniální. Země, respektive její vláda, která svým vlastním spoluobčanům ujímá, osekává a popírá základní práva svobodného sebeurčení, jakmile se otevřeně přiznají, že jsou katolíky, ta o svobodě národů může zajisté mluviti nejméně.

A nejinak i Anglie. Světovládě její podrobení národové záměštlí vědí tak málo o hřečícím slunci svobody, jako věděli o něm otroci starého římského imperia. A není třeba choditi ani za oceán. V samotném sousedství hrdého Albionu žije národ, jenž jest již po staletí živoucím protestem proti heslu anglických státníků o svobodě národů. Jest to nešťastný národ irský, oloupený a dosud olupovaný o důležité práva občanská, národ, kterému Anglie vzala řeč, vzala půdu, a který tak ve vlastní své domovině jest národem ne svéprávným, ale pouze trpčícím. Tento národ zkusal a zkouší dosud na svém těle krvavě, jak to upřímně myslí Anglie se svobodou národů. Přeloví irské: »Čím dále od Angličana, tím blíže k gentlemanu« ukazuje pravou podobu frázístů na vládních křeslech londýnských. Gladstone, jeden z největších státníků anglických, který spravedlivě ohtěl měřiti i národu irskému a popřáti mu aspoň těch nejprimitivnějších práv občanských, musil padnouti, protože měli angličtí lordové sleviti něco na svých privilejích a úchvatech. A ještě v příliš čerstvé paměti jest boj v parlamentě anglickém o samosprávu Iraka, kdy se strany nadvládců anglických hrozeno bylo přímo vzpourou a občanskou válkou, jestliže Irům dostane se toho, čeho v každé spravedlivé říši národ vyspělý, pracovitý a uvědomělý dostati a požívatí má.

Jak rozumí svobodě národů Anglie, tak Francie, tak Rusko. Na rtech meč, ale v srdci jed. Ne o svobodu národů, ale o rozpětí vlády do nejzazších končin jedná se močím trojdohody, o rozpětí světovlády, v níž by národové, zvláště malí, utonuli buď jako kapka v moři, anebo by se stali hříčkou v mocných rukou uchvatitelů. A tak všechna ta velká slova o svobodě národů jsou mince, která sice se lesknou, ale neplatí.

Úvěrní družstvo Eliška

zapsané společenstvo s r. o.
v Hradci Král. Adalbertinum.
Přijímá vklady na vkladní knížky a účty. —
Úvěry osobní a živnostenské za podmínek nejvýhodnějších. Vkladné střádanky.

Politický přehled.

Dr. Kramář o českém snažení dne 1. ledna v »Národ. Listech« velmi vhodně píše: ... nic tak neztratilo v Čechách na ceně v těchto těžkých dobách, jako — radikálismus ... nebude člověka v Čechách, který by nevěděl, že se ve ohvlu »zkoušky ohněm« radikální meče ukázaly — dřevěnými šavličkami, jen pobítnými lesklým, křehkým plechem ... Nikdo nesmí býti z národní práce vyloučován, naopak každý bude vítán v boji za pevnou budoucnost národa. Ale národu musí sloužiti, nikomu jinému ... Každá společná schůze poslanců a zástupců stran byla by dnes jen na škodu, poněvadž by možnosti společného postupu neškodilo víc, jako mluvení do vzduchu, debatování o — velikém neznámém. Přirozeně by se mluvilo ne o budoucnosti, nýbrž o minulosti, a o té je nejlépe mluvit co nejméně ... Ve jménu lásky k vlastní nadělosti se nejvíce chybá k hříbům ... Je nutno, aby zejména ti, kteří národ vedou, dovedli podříditi vlastní zájmy zájmům celku, aby zapoměli na

osobní prospěchy, a aby dovedli sebezapřením a sebekázni zorganizovati všechny síly národa k společnému postupu ... Dej Bůh, aby český národ našel mravní sílu podříditi se také železné kázni, kde toho žádá bude existence a budoucnost národa!

Česko-německé vyrovnání. Na pověsti o pamětním listu hr. Stürgkhovi, v němž čeští poslanci žádají ještě za války za úpravu poměru česko-německého v Čechách, píše »Národ. Listy« dle vídeňské »Information«, že dokud říše je nucena brániti s mečem v ruce nejposvátnější statky svých národů proti nepříteli, není žádné vnitřní politiky, a všechny vnitřní, sebe-palčivější a nápravy vyžadující poměry musejí ustoupiti pod nátlakem poměrů.

Odložení voleb do obec. zastupitelstev. C. k. kor. kan. oznamuje, že povinnost aktivní válečné služby vylučuje velkou část mužského obyvatelstva, povoláného k účasti na volbách v obecních zastupitelstvech, na dobu povolání z vykonávání volebního práva. Úbytek tak značného počtu voličů nemohl by za okolností zůstatí bez vlivu na volební výsledek a veil by k volebním výsledkům, které by nijak neodpovídaly pravidelnému složení voličstva. Dále jsou však také aktivně sloužící vojenské osoby vyňaty z pasivního volebního práva, takže četní členové obecních zastupitelstev, kteří již působili v oboru obecní správy, nemohou býti opětně povoláni ku svým dřívějším funkcím. Vzhledem k této situaci uznala vláda za vhodné v souhlase s přáními, projevenými namnoze ze středu obyvatelstva, uděliti příslušným zemským úřadům náležitě pokyny, aby odloženy byly volby do obecních zastupitelstev, které se v nejbližší době měly všude konati dle ustanovení obecních řádů.

Zatímni státní rozpočet rakouský na dobu od 1. ledna do 30. června 1915 schválen císařským nařízením na základě § 14.

Ministerská rada konala se 2. ledna ve Vídni a trvala několik hodin. Téhož dne přijat císařem také uherský ministerský předseda hr. Tisza a měl pak konference s ministrem zahraničních záležitostí hr. Berchtoldem, ministrem vojenství ryt. Kroatimem a ministerským předsedou hr. Stürgkhem.

V Albanii ve Valoně jest sice ticho, zato však v Drači jest situace stále napjatější, poněvadž vzbouřenci hodlají města dobytí. S povstaleci svádí tuhé boje Essad paša. Italská válečná loď »Sardegna« kotví před Dračí.

V úlně Juanšikaj prosadil zákon, který mu zajišťuje doživotní presidentství a dává právo zvoliti si svého nástupce.

Osudy Husových žalobců.

Jak se vedlo charakterním katolickým vyhnančím v cizině? Moderní romantik, odkojený současnými předsudky, domníval by se, že »klerikální« cizina přijala vypověděnce s otevřenou náručí, že je odměnila vyššími úřady a důhody! Zvláště by každý nynější »protiklerikál« hádal, jak bohatou odměnu obdrželi ti, kteří šli proti Husovi do Kostnice svědčiti!

Zatím však soud kostnický vážným postupem dokázal, že zachovává daleko více duševní rovnováhy než viklefisté. Podjímal se soudu nad Husem velice nerad, ačkoliv církve dle stávajícího řádu směla zcela právem odsouditi Husa již před třemi lety. Myslí-li někdo, že »si troufali snadno ztríti ubohého Čecháčka«, znehodnocuje neodpuštělným způsobem tehdejší slavný význam koruny české. Vždyť přece zásluhou Karlovou česká říše stála svou mocí i kulturou v popředí všech států středoevropských. Říše francouzská a anglická družily se svou cenou k ní — ale nepřevyšovaly její slávy. Tudíž soud na Husem, za nímž stál král, česká šlechta a docela i zástupy prostého lidu českého, byl pro kostnické otce velmi hořkým soustem. Ti o břitké žalobce ani mnoho nestáli, hrozilo-li z přehčení odštěpení říše tak mohutné.

Stanislav ze Znojma prchl před viklefisty na Moravu; na cestě do Kostnice učinila mrtvice konec jeho životu. Pálec setrval v Kostnici i po vydání svého svědectví — pak přijal úřad mistra v Krakově. Tam jeho poměry hmotné nebyly rozhodně tak skvělé jako v Praze, ale přece jenom se uchytil dosti slušně. Nejhorlivějším žalobcem Husovým byl Němec Michael de Causis, jehož působení v Čechách ovšem nezanechalo pověstí chvalné. Nabídl se totiž králi Václavovi, že zlepší výnos proslulých zlatých dolů jišovských; protože poněkud hornictví rozuměl, byly mu svěřeny potřebné peníze k zařízení reformního těžení. Michael však nepočítal nic a zmizel r. 1408 ze země; peněz nevrátil. Žil se pak při papežské kurní právníckým písařením, neobdržel žádného vynikajícího úřadu, ač byl hlavou učenou a velice bystrou. U dvora papežského žil však zcela bezúhonně, »nelanzoval po obrocích«, jak »vytýká« Hus protivníkům svým často velice nespravedli-

vě. Nad jeho rakví totiž sám proslulý Jindřich Kalteisen pronesl řeč plnou chvály; pravil, že Michael se neucházel o tučná benefícia, nežádal almužny. Spokojil se obživou nejskrovnější, ačkoli mohl dosáti velkých důhodů. Kalteisen dodal, že pro svou neporušenou víru vytrpěl zesnulý mnoho nenávisti a pomluv. (Aféra jilovská sama posud není dobře objasněna; stojí tu pouze svědectví Michaelových soků. Že před prchlým králem prchal rychle i občané zcela nevinní, jest dostatečně známo. Faktem jest pouze to, že meliorace se Michaelovi nepodařila. Kdyby bývala vina Michaelova přílišná, sotva by se byl tento muž bez naděje na jakýkoliv zisk tolik exponoval proti Husovi.)

Mnoho jiných učených odpůrců mistra Husa a hamizné viklefské šlechty prchlo z Čech dilem r. 1417, dilem r. 1422. Ale málokterý z nich našel v cizině výživu obstojnou. Česká země fanatismem viklefských zbavovala se mužů nejinteligentnějších, kteří velmi dobře viděli do budoucnosti. Někteří z uprchlíků hledali útolek v Polsku, jiní ve Štýrsku, Rostoku, Erfurtu, Žitavě, Lipsku a Budyšině. Bývalý pražský kazatel u sv. Jiljí Jan Peklo (svědek proti Husovi) psal mistru Prokopovi do Plzně, že nemůže nikde dostati kazatelského místa. Ježto byl Prokop oloupen o své knihy a jiné věci, sliboval Peklo, že mu dá část svého šatstva a nejpotebnější knihy, ačkoli jich již část z nouze odprodal. Prosil Prokopa, aby mu o nějakém místě pověděl a dodal: »Jsme v nenávisti a v pohrdání u všech.« Přes to však nuzný theolog staral se horlivě dále o vítězství pravdy nad kacíři.

Prokop zase psal z vyhnanství v Lipsku jinému vyhnanci (l. října 1430): »Trpíme pro svého Ježíše Krista a víru katolickou, což jest chvalitebné. Někdy v mladém věku ve školách měl jsem bídu, potom jsem měl v potřebách k živobytí dostatek; a nyní, když se kloním k stáří, obracím se zase zpět k počátku, neboť musím býti zase spokojen s živobytím bursálským (jako chudý student), které jest špatnější, než bývalo v Praze.« Chce-li přítel pracovati v slově Božím, ať se uchýlí do Štýrska, kde jest mnoho Slovanů. Dodal: »Já také nevím, co činiti, avšak míním dočkati času.« — V druhém psaní (z 19. září 1431) praví skromně: »He, jak dlouho se protahuje naše vyhnanství, a to pro hříchy naše; ale útěcha naše jest v Bohu. Spravedlivěť trpíme pro své hříchy, ale Pán Bůh dovede to obrátiti v zásluhu naši.« Radí, aby se přítel odebral do Erfurtu; »tam, jak jsem slyšel, měl byste čtení mši dost a plat od varhan, protože tam jest mnoho kostelů a kaplí... v celém městě Lipsku jest jen jediný (volný) oltář, protože všechny kostely ve městě drží řeholníci.« (Musejník 1847, 525—527.)

Ondřej z Brodu psal z vyhnanství, že již není v bídě, protože neprodal posud všech svých knih a jiných věcí. Mohl prý se stát na universitě rostocké mistrem za 60 zlatých ročně, ale choroba oční to překazila. Roudnický augustinián Matouš Beran potuloval se v letech 1426—1431 po různých místech, r. 1431 dlel v erfurtském chudobinci. Do Žitavy prchla a tam strádala i věrná pražská kapitula, kdežto odpadlému arcibiskupovi Kunrátovi se vedlo znamenitě. Sedlák shrnuje své výzkumy o katolických vyhnancích: »Zastávají podružná místa církevní, některé přijímají měšťané z útrpnosti do svých domů, a aby měli z čeho žít, prodávají knihy. Útěchou jest jim přátelství, jež cení nade vše, a naděje na lepší časy.« (Studie I, 141—147.) Jen některým podařilo se naléztí lepší zaopatření, ale žádnému z nich se nevedlo tak, jako dříve v Čechách. Neml to výmluvným svědectvím, že protestovali proti viklefským fantasiím z pohnutek ideálních?

Obrana.

Francouzská knuta nad katolickým školstvím. Ve Francii popřává se svoboda i životům, které podkopávají směle všeliký občanský řád, uvádějíce ve zmatek všeliké právo. Proti vlasteneckým katolíkům však vydány zákony jako proti cizím vetelcům. Lidé, kteří prací tolik zvelebili francouzskou kulturu a poskytlí středním vrstvám národa lepší existenci, strádají pod knutou zednářské vlády jako vydědenci. Republika vynasnažila se zvláště za posledních let všemi silami, aby přervala zvláště starou tradici; usilovala, aby lid zapomněl na tužby a snahy vlastních předků. K tomu měl zvláště vésti převrat ve školství. O školské situaci ve Francii napsal v 9. č. »Časopisu katol. duchovenstva« dr. B. Vašek: »Na státních školách je zákonem z r. 1889 náboženství ze školy vyloučeno. Kdyby se kněz přece opovážil v budoucí státní školy náboženství vyučovati, byl by trestán pokutou peněžitou neb žalářem dle zákona z r. 1906. Vyučování v nich je neutrální. Proti všem však sami uznávají, že slovo »neutrální« v tomto případě značí »protikatolické.« Sám Viviani upřímně tuto neutralitu označil jako »diplomatickou lež.« Ale s tím se stát nespokojil. »Nedopřejeme si oddech, volal vůdce radikál Valle, »dokud bude přemoženým

možno ze sebe vypraviti třeba jen hlas.« Stát totiž povoluje dle starších zákonů zřizování svobodných škol. Tím vzniklo ve Francii mnoho škol katolických a různé řády vychovatelské rozvinuly v nich svou činnost. Ale zákon z r. 1904 zapověděl kongregacismům jakékoli vyučování. Touto jedinou ranou byl podtát život asi 20.000 škol s 1.500.000 žáky. Katolíci francouzští se však vzehopili, zřídili si 14.429 škol s 960.712 dětmi. Ale co znamenají tyto školy proti 71.491 škole státní se 4.135.876 dětmi? A ještě jedna věc činí vyhlídku do budoucnosti hodně černou: do škol katolických chodí hlavně děvčata, kdežto do škol státních hoší. A ze 33.000 učitelů sil je na katol. školách 25.000 učitelů! Jistě by nejedem učitel, vyučující na školách státních, raději působil na škole náboženské. Ale stát platí si své učitele o mnoho výše, než tak může činiti společnost náboženská, která je vyčerpána dvojnásobným směrem: platí tak jako jiní občané na nákladné školy státní, ale nad to musí ještě nésti náklad na školy své. A učitelé, mající rodiny, ohlížející se na zaopatření ve stáří, nemohou se spokojiti služným, kterým se spokojili skromní členové řádů duchovních, zavazanci k coelibátu, jimž pro stará léta a pro případ neschopnosti klášter zajišťoval existenci. Stojí tedy učitelé před volbou: přinést se v obět převládání a jíti na školu katolickou, nebo si voliti méně exponované zaměstnání, nebo konečně jíti na pohodlnou školu státní. A při všelikém uskrovnování stojí katolíky vydržování vlastních škol 45.000.000 franků. A teď ty ostatní církevní výlohy, jež na ně stát uvalil! Věru, po té stránce katolíci francouzští hany nezasluhují!

Střednímu školství, vedenému v duchu katolickém, byla zasazena strašná rána zákonem z r. 1911, kdy byly četné kongregace zrušeny a tím hojně po celé Francii rozvětvené ústavy zbaveny svých nejlepších učitelův. Podařilo se sice biskupům, díky obětavosti kléru a laiků, s velkými obtížemi udržeti resp. znovuzřídit 320 těchto škol; co však jest to proti veškerým středním školám, jichž se hned r. 1902 čítalo 1102, když nad to na gymnasiích svobodných jsou sice žáci vyučováni, ale zkoušky, aby měli přístup k universitě, musí konati před komisí státní! — O středníškolském vzdělání divoši doznávají katolíci francouzští, že se vše dosud nedostala ze stadia projektu.

I o vysoké školství katolíci francouzští se přičinují! Mají 5 vysokých učilišť katol., na kterých se pěstuje nejen bohosloví, nýbrž i jiná odvětví vysokoškolského studia, ba institut v Lille má všecka oddělení, odpovídající čtyřem universitním fakultám; ale titul »universita« byl těmto učilištím odňat a nemají práva propůjčovati svým odchovancům akademických hodností (vyjímaje odbor bohoslovecký). Již tím jsou v očích veřejného mínění tyto ústavy prohlášeny za cosi méně cenného. Co však znamená těchto 5 ústavů proti vysokým školám liberálními, když se čítalo již r. 1913 15 universit a kromě nich jiné vysoké školy v takovém množství, že na př. jen vyšších a vysokých škol obchodních a průmyslových bylo 51. Kolik tisíc výbojného liberálního dorostu vyhrlí do celé Francie a do kolonií každoročně tyto instituty, když jen university měly v uvedeném roce 29.423 posluchačů! Co je těch 2200 posluchačů katolických institutů proti 17.000 akademiků, zapsaných jedině na fakultách pařížských!

Tedy ve »svobodné« Francii katolíci přinuceni platiti obrovské sumy na ten kulturní a výchovný směr, který představuje dravý výsměch z jejich posvátného přesvědčení. Katolictvo kromě dobrovolné daně na vlastní školství — musí vydržovati celé zástupy cyniků, kteří se snaží podvraceti životní názor křesťanský. Tak se pouhá svoboda tuhými řetězy. Teď ovšem po jedinou rozhodující kruhy blíží se ke katolictvu s jidášským úsměvem, snaží se navázati přátelské styky s papežskou stolicí atd. Ale — tak si počínají všichni násilníci, když se ocitají v bahně až po bradu a vztahují ruce po ochranném provazci. To je zvláštní, že vláda hledá nyní nejdůležitější oporu spásy u těch, které dříve nazývala rakovinou republiky a že — na druhé straně právě předáky vychvalované radikálních frakcí k vůli bezpečnosti státu — vypověděla z Paříže. Sama republikánská správa tedy nepřímou doznává, jak dlouho francouzský lid úmyslně klamala.

Agitátorská činnost ruských klášterů ve válce. Ruské rozkonné kláštery, které za míru utrácely své značné příjmy na účely celkem světské, rozvíjejí za nynější války značnou agitátorskou činnost. Vynikají zvláště kyjevský klášter jeskynní, klášter sv. Trojice u Moskvy, klášter Alexandra Něvského v Petrohradu, klášter Solovčický v sev. Rusku a klášter Počajev, který jest na hranicích východní Haliče. Všecky tyto kláštery věnovaly více než 50 mil. rublů na válečné účely, což vzhledem k jejich bohatství není velikou částkou. Klášter sv. Trojice u Moskvy má sám zlatých a stříbrných předmětů za 300 milionů rublů a jest

považován za duchovní střed ruské říše. Je to druh pevnosti, které nemohli dobýti ani Poláci r. 1610, ani Napoleon r. 1812. V těchto klášterích není duchovní kázně. Jsou to většinou jen ústavy pro národní ruskou agitaci. Mnichové káží mezi lidem, že nynější válka je svatá, poněvadž se jedná o rozšíření pravé víry mezi slovanskými národy v celém světě. Poněvadž tito mnichové jsou většinou vysloužilí ruští poddůstojníci, kteří v klášterech vedou pohodlný život, je toto spojení náboženství a státní myšlenky vysvětlitelné. Jejich kázání nepůsobí také na lid zvláštním dojmem.

Náhla láska k Vatikánu. Nyní stavil orgie klerikalismus nejzřejmější, nejžišnější. Anglie od dob Jindřicha VIII., tedy téměř už půl tisíciletí, neměla zástupce u papežské Stolicе; nyní si vyprosila, aby směla jmenovati ryt. Howarda. Jedná se tu o katolické Irčany. Poněvadž v anglické říši není vojenská povinnost, musí Anglie sháněti vojska najímáním; avšak šlo to v době zvláště poslední tak pomalu, a katolíci Irčané, mohoucí postaviti armádu 300.000 mužů, se odvodům houževnatě vyhýbali. Také Francie na volání katol. spisovatele Bourgeta a zednářského (!) ministra Hanotauxe uchází se o obnovení diplomatických styků s Vatikánem. Té zase jde o udržení francouzského protektorátu nad katolíky východu — tedy zase o vliv politický. Zarazilo Francii, když Turecko zavřelo universitu francouzských Jesuitů v Bejrutě v Malé Asii, rozpustilo »ligu pro ochranu křesťanů« tamže, laický to spolek k zesílení polit. vlivu Francie v Malé Asii a Syrii — a jen proto leze nyní ke křži — ta Francie, jež tak zpuště vyhnala a okradla papežského nuncia Lorenzelliho při rozluce!

Zasloužilý evangelický pracovník. »Hlasy ze Sionu« dne 23. prosince m. r. přinesly tuto zprávu: »Dosavadní kurátor filiálky v Poličce pan Frant. Lopour složil pro blízkou se stáří a chatrné zdraví svůj úřad. Toto jeho rozhodnutí přijato bylo s politováním všeobecným. Má pan Lopour značnou zásluhu o filiálku tu. Jest jejím zakladatelem a neuvávným pracovníkem pro její rozkvět. Více než 25 roků namáhal se získati jí doma i v cizině podporovatelů. Nesčetné dopisy a prosby rozeslal do světa v jejím zájmu. A činnost jeho nebyla marná. Že filiálka má vlastní svůj dům, jehož cena převyšuje 30.000 K, že má rozsáhlé pozemky pro stavbu kostela a fary v nejkrásnější poloze a to všechno bez dluhu, že má fondy v obnosu asi 10.000 K, jest následkem jeho obětovné činnosti. Proto c. k. vrchní církevní rada vyslovila mu při jeho odstoupení zvláštním výnosem vřelé uznání za jeho horlivou práci pro království Boží. I ref. superintendence mu vzdala čest za veškeré úsilí, jež svému filiálnímu sboru věnoval, zvláštním písemem. Dne 2. prosince večer odevzdal dp. senior Nešpor osobně panu kurátorovi pochvalné tyto projevy při večerním, hojně navštíveném shromáždění, promluviv před tím na základě evangelia o hřívnách a práci v království Božím a její odměně, přičiniv i za seniorát slova ocenění dlouholeté práce jeho. Místní farář dp. Martinek z Telecího ukázal v závěrečném proslovu, kde byly prameny horlivosti paně Lopourovy. Byla to upřímná jeho zbožnost, každodenní domácí pobožností živěná. Hluboce dojat děkoval oslavenec za projevy učiněné.«

Věru tento evangelický kmet vykonal pro svou církev práci obrovskou, která vyžaduje veliké obětavosti. A evangelisté věřící uznávají, že tak činil z upřímné zbožnosti. Oficiální kruhy evangel. církve vyslovily za tu horlivost manifestační dík. Tu se však vtírá do mysli ihned srovnání. Představme si katolického kněze, který by v okrese nábožensky smíšeném se staral o založení katolické fary anebo expositury. Nastal by poplach hned v listech několika politických stran o výbojnosti »klerikalismu«. A což kdyby teprve sbíral peníze na spolkový dům, na stavební pozemky atd. nikoliv doma, ale i v cizině! A kdyby k tomu ještě sháněl desitisícový fond! Takový nadšený bojovník pro šíření svého přesvědčení zakusil by od lidí »svobodomyslných« tak bezohledných výtek jako provinilec velice odvážlivý. A přece právě liberálové mají uznati, že jest netoliko právem, ale i povinností každého upřímného zastance světového názoru, aby své přesvědčení šířil každou dovolenou agitací, tedy i sbíráním peněžitých příspěvků. Co činí pro svou propagandu živly protikřesťanské, to musí dovoliti rozhodně jak evangelikům tak katolíkům. Ale zde vládne loket dvojitý. Co se schvaluje u církve evangelické, to se velmi přísně vytýká katolictvu. A přece zevnější prostředky k udržení církevních organizací jsou a musí býti u obou církví stejné. Věrný sluha církve evangelické od církevní rady a superintendenta pochvaly plně zasloužil.

Za válečného ruchu.

Zajímavý druh sbíratelství. O bratrství peáno v tomto věku velice často; sbíratelství však v různých organizacích buď zůstávalo na papíře anebo se zavádělo jen pro zevnější formu. Z čista jasna však nastoupila válkou zkouška opravdové autnosti. Jak se chová k sobě vojáci různých vrstev

a mnoha politických odstínů v říši ke všemu mnohobojně? Ve frontě stojí dělník vedle profesora, učitel vedle továrníka, čeledín vedle statkáře, radikál vedle konservativce. Všichni mají stejný oblek, stejnou zbraň, tytéž nocehy, stejnou stravu, snášejí horko a zimu, těžké pochody atd. rovným dílem. Nebezpečství hrozí stejně všechněm, jejich útočení jest společné. Nikde nejsou zájmy jednotlivců tolik společné jako na vojně. A společné nebezpečství, společný sebezáchor sblíží všechny jako čarovným proutkem. Není potřebí zvláštních domluv, aby bojovníci uzavřeli upřímné přátelství, protože válečné okolnosti jsou nepoučtější školou, nejúčinnějším řečištěm k tomu cíli. Ovšem popud vyšel z nutnosti zevnější, ale právě tato nutnost vede k neupřímnější solidaritě, třebaže se nepředpisuje titul »bratře«. Srdečná vzájemnost se jeví i mezi prostými vojáky a důstojníky; při společných obtížných úkolech probouzejí se lepší vlastnosti, obětavost, trpělivost atd. i u těch, kteří za míru jevíli notorické známky sobectví. Nyní pochopí snadno každý, proč staří vysloužilí »kriegskamarádi« z vojen Radecského se měli tak rádi a proč při shledání zapomínali na všechny stavovské rozdíly.

Velbloudi ve válce. Přes svůj zdánlivě velmi těžkopádný chod mohou velbloudi, popřeje-li se jim, v poledne krátkého odpočinku, běžeti za den 16 hodin a urazí trať až 140 km. Takovou námahu velbloud vydrží 3 až 4 dny za sebou a žije při tom z hrsti datlí denně. Nápoje může postrádati, dostane-li před odchodem prvního dne dosti vody. Nákladní velbloud uběhne s nákladem 150 kg v písku asi 4 km za hodinu. Může-li denně klusat 12 hodin, urazí 50 km. Pro dopravu strojních pušek, lehkých děl a potravin pouští, jako je Sinajský poloostrov, jest přímo nepostrádatelný. Tak užívají Peršané velblouda jako vojenského soumaru, nasazujíce mu široké sedlo, na němž spočívá lehké dělo. V anglickém vojsku v severní Indii i v Egyptě, i v tureckém vojsku jsou zvláštní oddělení obozu na velbloudech. Mimo to mají však Angličané i Turci velké sbory velbloudí jízdy, jednak pro jejich rychlost k výzvědné službě, jednak k boji v krajích chudých na vodu.

Nezdary dobrovolníků Garibaldio. »Loc. Anz.« oznamuje z Milána: Garibaldi vedený pluk dobrovolníků poprvé ocitl se v bitvě 26. prosince v Argonnském lese. Jak jeden spolubojovník oznamuje »Secolus«, přibyl tento dobrovolnický pluk o 2500 mužích na první vánoční svátek po pětidenním pochodu do fronty. Postupoval pak dále v Argonnském lese a po čtyřech hodinách ocitl se u střeleckých zákopů. Prvá setnina byla jen asi 30 m od německých zákopů a obdržela o 8. hod. ranní rozkaz k útoku. Ale Němci zasypali útočníky deštěm kulí z pušek a kulometů. Mezi padlími byl také, jak již oznámilo, Bruno Garibaldi, bratr velitelův. Útok se nezdařil a útočníci shromáždili se v zákopech, které byly zatím obsazeny druhou setninou. Druhý, s velkou prudkostí podniknutý útok zjednal dobrovolníkům kus zákopu německého. Sedm dobrovolníků vniklo do něho ale zákop pojednou vyletěl do vzduchu. Opět musili ustoupit. Měli 40 mrtvých a 150 zraněných.

Zákopy vynálezem Turků. Zákopy, které za moderní války získaly tak vynikající význam a které se všeobecně považují za vymoženost nejnovějšího času, byly již v 18. století využítkovány prakticky Turky a používány velkou měrou jako prostředek k úkrytu před nepřátelskou dělostřeleckou palbou. O tom poučuje rakouský a ruský polní maršálek Karel Josef kníže z Ligne, který zemřel 13. prosince právě před 100 lety. Když ruská carevna Kateřina vyhlásila roku 1787 Portě válku, dal kníže carevně k dispozici svůj meč jak ruský polní maršálek a pověřen byl vysokým ruským armádním velením. Z počátku narážel na irakly knížete Potemkina, ale v pozdějším průběhu polního tažení byl lépe obrněn a vyznamenal se zvláště při dobytí Bělehradu v říjnu r. 1789. Kníže z Ligne, který obratně a elegantně ovládal péro, sděloval o svých zkušenostech v turecké válce v dopisech hraběti de Séjur. V šestém z těchto dopisů, který je prací z tábora v Očakově 1. září 1788, nalézáme následující zajímavé místo: »Turci používají dvou výtečných taktických prostředků. První týká se umění, zastříti své posice jízdou a druhý je ten, že kopají v zemi díry, nebo se zahrabávají ve svých opevněných posicích, aby si zjednali úkryt před deštěm kulí nepřátelského dělostřelectva. Každý muž má vlastní jeskyni, v níž se skrývá tak dlouho, dokud trvá kanonáda.«

Kulturní listky.

Ke kritice mravních poměrů duchovenstva ke konci středověku podal M. Josef Löhr v Münsteru 1910 »Methodisch-kritische Beiträge zur Geschichte der Sittlichkeit des Klerus besonders in der Erzdiözese Köln am Ausgang des Mittelalters«. Často se stává, že názor na mravní poměry duchovenstva v době uvedeně bývá nezpřávný; tak i v díle Jana Schäfera, kde úsudek je subjektivně zabarven, zřejmě přestřeleno, zobecňuje se mnohé. — Také kázání z té doby, předpisy synodální a dekrety reformací mají cenu

pouze relativní; nelze z nich zpravidla činiti úsudek obecný. Lépe by se hodily zápisy o visitaci kanonické, ač snad i tu se může naskytнути dosti denunciací, přestřelky a zobecnění. Nejlépe poslouží ke statistice těchto mravních poměrův účty o trestech v diecésích, kde výlučně nebo skoro výlučně stanoven byl na přestupky různé trest peněžité. K tomu uvádí dr. Löhr, že v archidiakonátu Xantenském bylo na 450—600 klerikův a je 5 potrestáno peněžitě. Jest tu také uvážiti, že o dobrých kněžích se nemluví, že mnoho vyšších obrocí bylo často v rukou kleriků, kteří měli jen nižší svěcení. Upozornění toto jest také pro naše krajany důležité; tak čteme na př. na fol. 43 rukopisu metrol. kapit. knihovny Pražské zprávu, že akolyty se stali: Zdislaus, Marquardus Procopius, Venceslaus Hermannus, Petrus, Johannes, nati nobilis domini Wilhelmi de Zwyereticz. (Páni ze Zvířetic byli horlivými stoupenci Husovými, ale třeli se na výnosná beneficia úsilně.)

Pokračujeme? Neklerikální »Zvon« napsal v čísle 39. »Mnoho se u nás natoužilo, aby konečně aspoň každý vzdělanější Čech byl Čechem celou bytostí, aby mysli, citil a jednal vědomě česky, nikdy obojatě, úhořovitě, aby toho svého češství nikdy nezapíral. nedusil ani v nejmenším, jak se to na př. u Němce i zcela prostého rozumí samo sebou. Ale starých škraloupů zbývá na českých duších ještě mnoho, ba někdy se zdá, že jich přibývá, že opouštíme staré ideály, a národní citlivost že tupne.... Někteří moderní Čecháčkové povznegli se vysoce nad naše úzkoprsé poměry a mají firmu pouze francouzskou. Soudí, že nášinec bude nad tím nadšeným údivem omámen a Němce že to neodpudí.... Povstávají podniky, jež se naši veřejnosti našimi listy doporučují, ale když tam náš člověk přijde, trne údivem.... Uznávali někdo pro sebe prospěšným podobný podnik zřizovati, ať si to dělá, ale ať vystupuje dle pravdy. — Co článků napsalo se u nás proti krvákům! Co akci bylo proti té mizerné literární stravě, co se namluvilo o výchově uměním a — ejhle! Krvák za krvákem objevuje se denně na pražských i předměstských nárožích. Plakáty některých biografů! Jaké hrůzy, strašidelné scény, až vlasy vstávají, bývají tu každodenně vystavovány! Tajemné, děsivé výjevy, vypoulené oči, rozervané lice, paže napřažené se smrtící zbraní, svlečení se postavy a zase scény, něco jiného vábivě, potouchle napovídající, toť stálá pastva našich nároží pro velké i — malé. Jaký nevкус? Pravda, ty plakáty sjezdí celou Evropu, k nám přišly odjinud, naše práce to není, ale též smutná pravda je, že naši lidé lhostejně hledí na ty bláznivé cizí scény.«

ZÁLOŽNA

v Hradci Králové,

Janské náměstí č. 163.

Vklady na knížky 4½%

Vklady vázané výpovědi a vklady stěhánkové 4¼%

Nové vklady (uložené v době moratoria) úrokují se dle dohody a vyplácejí se z těchto vkladů obnosy bez omezení moratoria.

Národohospodářská hlička.

Překotnému prodeji selských statků a usedlostí v době válečné snaží se vláda čeliti tím, že pomocí politických úřadů a hospodářských organizací bude míti statky a usedlosti, jež jsou na prodej, v evidenci a postará se o to, aby nevynutěný snad prodej nebyl učiněn pod cenou.

Bramborová mouka jako prostředek léčebný. Při kataru a chřipce objevuje se často na nose a ústech vyrážka, již možno nejlépe hojiti bramborovou moukou. Jakmile se objeví na nose neb v ústech červené skvrny a záhy na nich malé pučičky nalité vodou, posypme ihned onemocnělá místa bramborovou moukou a několikrát za den to opakujeme, neboť moučka se snadno sesype. Tím se zabraňuje další šíření vyrážky, která též za několik dní zmizí; jinak však trvá po několik týdnů. Též jiné vyrážky na těle rychle mizí, zasympávají-li se bramborovou moukou. Podobně možno ji užíti na popáleniny a to tak, že ji nasype me na plátno, jím ránu ovážeme a obvaz častěji obnovujeme. Bramborovou moukou též zaspává se rozbolavená kůže u dětí neb odležená místa u dlouho nemocných. Jako čistícího prostředku užívá se bramborové mouky nejvíce s benzinem. Mouku trochu ohřejeme, smícháme s benzinem na kašičku a potřáme ji skvrny na látce neb papíru. Když se benzin vypaří, mouku vyklepáme. Zvláště výborně se jí čistí světlé kabáty, čepice, kožesiny. Do mísy dáme zahřátou mouku, v níž vypráeme kus po kuse. Čistěné předměty poté řádně vyklepeme; zvláště kožesiny takto vyčištěné jsou jako nové.

Tetlika anglického hospodářství. »Nový Věk« sděluje: Angličan Stacey praví: »Pro Anglii stala se válka řemeslem, pomocí jehož nabývá bohatství a kvetoucím obchodem, jenž ji získává znamenité příjmy.« — Jestliže tedy Angličané podnikají co ve jménu humanity a kultury lidské, vždy za tím vězel prospěchářský cíl. Ale nejdražší případ porušení lidskosti jest anglický monopol otrokářského obchodu, jenž stal se v 18. stoletím vši obchodní politiky anglické. Pokud tento ne-lidský obchod přinášel užitek, prováděli jej Angličané. Ale když začal jim býti nebezpečný, hned proti němu sami vystoupili. — Ocelhe správně vystihl motiv, jenž je k tomu přiměl: »Na západním pobřeží Afriky potřebují sami černochy k upevnění svého území, a proto jest proti jejich zájmu, aby byli odtud vyváženi. V Americe pak založili sami veliké černošské kolonie, které jsou velmi produktivní a přinášejí jim veliký užitek. Pomocí jich hradí veškeré potřeby severoamerické a obchodují takto výnosně, což by však bylo ohroženo novým dovozem otroků, a proto se staví proti nehumánnímu obchodu.« — Činnost Angličanů v Indii jest dalším příkladem kultury anglické. Smutné proslavený »dobývatelem« Indie Warren Hastings podrobil Indii nejsurovějšímu násilí, jemuž se opřeli i v samotné Anglii. — Burke prohlásil doslova v anglickém parlamentě: »Zažil Warren Hastings jménem věčného zákona veškeré spravedlnosti, žalují jej jménem lidskosti, již hanebně poskvrnil. Moji lordové, jestliže zavřete oči proti těmto hanebnostem, potom učiníte z nás, Angličanů, národ přechovávající, pokrytých, lhářů, podvodníků; pak bude zničen charakter Anglie a na věčné časy ztracen.« — Tak mluvil Burke — a Hastings byl — osvobozen. Zachránila jej anglická obchodní hamiznost, že povznegli obchod Anglie ze tří na pět milionů liber sterlingů. Jakým způsobem — to bylo vedlejší. Ano, to bylo dokonce »státní nutností«, jak naznačil tehdy premierminister Pitt. — Zajisté ještě v dobré paměti tkví burská válka. Smutně proslavené dum-dum střely pošramotily tehdy velice kulturu anglickou. Ale nebyla to jediná nelidskost, které se dopustili tenkrát Angličané. Je dostatečně známo, jak přepadali za nepřítomnosti mužů burské farmy, vraždili ženy a děti, louplili a pálili. V anglickém koncentračním táboře zemřelo přes 20.000 burských žen a dítek následkem hladu, nakažlivých nemocí a vysilením. — V přítomné světové válce Anglie provádí svou nemravnou politiku dále. — Chamberlain praví, že Anglie válku chtěla a ji vyvolala. Hybnou pakou by: král Eduard VII., duchovní kapacitou ubohý diplomat, jenž holduje starým anglickým zásadám, že nejlepšími zbraněmi v záležitostech státních jsou podvody a lži; »managerem« v zemi byl zvolen chytrý žurnalista, jemuž je každé veřejné mínění lhostejno, jen když se dělají obchody: lord Hamsworth, jenž v četných anglických listech systematicky zpracovával anglický národ a podněcoval k válce. Hlavní zájem pro válku byl však v kružích anglických peněžníků. Střední vrstvy, lid, však si války nepřál a ji nechťel.

Církevní věstník.

Na sklonku roku. V den sv. Sylvestra byla kathedrála královéhradecká naplněna tak obrovským počtem věřících jako nikdy v tomto věku. Vážná doba zvala veliké zástupy, aby hledaly útěchu a posilu před svato-stánkem Kristovým. Jeho Exc. nejd. biskup proslavil iklivou řeč o významu Božského srdce Páně pro kritické kamžiky života lidského, vysvětlil, co znamená zasvěcení Nejsv. srdci vůbec a v dějinách národů. Pak zasvětil Božskému srdci celou diecési a všechny věřící v ní, konaje tuto zásluhnou modlitbu, kterou doporučujeme katolictvu k častému opětování:

»Nejsladší Pane Ježíši, vyznáváme se živou věrou, že Jsi v Nejsvětější svátosti okřátní jako Bůh i člověk, tedy také se Svým nejsvětějším srdcem, v pravdě, skutečně a podstatně přítomen. Klaníme se Ti s nejhlubší úctou a pokorou. Tvoji jsme skrze nezaslouženou milost víry katolické a Tvými chceme vědecky zůstávat. Ale, abychom byli s Tebou ještě pevněji spojeni, zasvěcujeme dnes každý sebe sám a zasvěcujeme svou vlast Tvému nejsvětějšmu srdci.

Dobrotivý Pane Ježíši, slyš obzvláště dnes naše modlitby. Odpusť těm mezi námi, kdož Tebou pohrdají a Tobě se posmívají, také tehdy, vědí-li, co činí. Zastávej s námi, Pane Ježíši, neboť se připozdívá, a pravdy Tvé mezi námi velmi ubývá. Pronikni mocí své lásky všechna srdce, která Ti odpírali; vyburcuj, je-li nutno, navštívením svým lhostejné, kteří na Tebe zapomínají. Kdož chtějí blaho lidské společnosti zakládati na neko-nečném pokroku bez Tebe — těm ukaž a dej poznati, že Ty jediný Jsi cesta, pravda a život, a že bez Tebe mizí pokoj a svoboda mezi lidmi.

Božský Těšiteli, utírej slzy plačícím, a ušlých srdce zoufalých, otevři mu útočiště ve Svém Božském srdci a dej mu naději i odpuštění i života věčného.

Nejzastávější Pane Ježíši, hle, krvavá válka uvedla na nás již nyní tolikéř žal a zármutek i pláč. Smiluj se nad našimi otci, manžely, syny a bratry, kteří jsou ve válce. Dej jim statečnou mysl a sílu, aby zvítězili nad nepřitelem. Přiveď nám je šťastně zpátky, nebo, nejsou-li již mezi živými, dej jim za odměnu jejich obětí život věčný v blaženém patření na Tvou tvář. Žehnej našemu císaři a králi, žehnej císařskému domu, žehnej naší vlasti, která Ti chce zachovávat věčnou věrnost v katolické víře. Ukrať milostivě dnů tohoto navštívení našeho. Tvá budíž stáva dobytého vítězství; požehnaní pokoje a míru chceme věčně uznávat za dar Tvé dobroty. Uděl všem národům naší říše pokoj a požehnaní.

aby se po všech končinách naší říše rozléhal věčný a radostný hlas: „Chváleno a velebeno buďž nejvyšší srdce Ježíšovo, skrze které se nám spasení stalo, Je-
mu čest a sláva na věky. Amen.“

Nejdůstojnější arcipastýř konal tu, co se dělo - zá-
roveň v celém Rakousku. Sám vznešený mocnář náš
zasvětil 8. prosince minulého roku (o den Neposkvrně-
ného Početí Panny Marie) svůj dům a říši srdci Páně.
Episkopát rakouský ustanovil, aby se i věřící sami po
příkladu Jeho Velečnictva zasvětili veřejně a slavně
Božskému srdci. — Slavným požehnáním a chvalozpě-
vem „Te Deum“, složeným od feditele kůru p. J. Wün-
sche, zbožnost byla zakončena.

Týž den před polednem dostavilo se kněžstvo krá-
lovéhradecké do residence blahopřát nejdp. biskupovi
všeho Božského požehnání k Novému roku. Za shromá-
děné promluvil případně vsdp. gener. vikář dr. J. Sou-
kup, načež Jeho bisk. Milost, navazuje na slova před-
nesená, obrátil zřetel na současné velké události, na
nynější stav církve Páně a na význam zasvěcení diecé-
se Božskému srdci Ježíšovu. Poděkoval vřoucně za
blahopřání přítomných, jimž ke konci udělil apoštolské
požehnání. — Na Nový rok sloužil slavnou pontifikální
mši sv. vsdp. gen. vikář za přítomnosti Jeho Excele-
nce (coram episcopo). Na kůru byla provedena mistrně
zdařilá, složitá pastorální mše p. fed. J. Wünsche s do-
provodem vojenské hudby. Tedy způsobem velice pří-
padným oslavil regenschori své sedesátiny, které slaví
v 40. roce svého obratného pěstování hudby chrámové.

Upozornění vld. duchovenstva. Došla nás zpráva z
Řezna, že první náklad „Variationes“ je již úplně roze-
brán. Ihned se přistoupilo k tisku druhého nákladu, kte-
rý bude během 10 dní dohotoven. Jakmile exempáře ob-
držíme, ihned je rozešleme v žádaném počtu na uděle-
né nám objednávky. Prosíme, aby každý, kdo dosud
„Variationes“ nemá, aniž si je od nás objednal, ob-
jeďnávkou v zájmu vlastním nám udělil bezodkladně;
jest totiž jisto, že i druhý náklad bude v brzkou roze-
brán. Račte toto sdělení lask. vzíti na vědomí, neb ne-
možno každému z pánů jednotlivě informaci tuto podati.
— Vyprošuje si laskavé objednávky Družstevní kni-
kupectví, nakladatelství, závod hudební a papírnictví v
Hradci Králové, Adalbertinum.

Za + Františkem Šedou.

Ve čtvrtek 3. prosince k 8. hod. več. při návratu z mé
procházky z Prahy hlásil mi náš ústavní portýr, že
dva strážníci přivezli nějakého nemocného velebného
pána, který prý se stále po mně tážal.

Zašel jsem ihned do příjmací kanceláře a čtu v
knize přírůstků: František Šeda, katecheta ze Světlé
n. S. Zamyslel jsem se nad během osudů lidských a
bylo mi ho z celé duše líto. Ihned šel jsem na pavilon
P., kde byl umístěn, vešel jsem do ložnice, kde osm
nemocných se nalézalo, a při pozdravu: Dej Pán Bůh
dobrý večer, pánové! — rozhlížel jsem se, zda poznám
Františka. Byl úplně nezměněn ve své marciální posta-
vě a síle. „Pěkně tě, Františku, vítám k nám! Jak se
máš?“ — Veliké jeho oči s otevřenými zorničkami zdá-
ly se schlopny mne pohltit.

„Vid, Otakare, že jsem tvůj spolužák, vid, že jsem
František Šeda, katecheta ze Světlé n. S.“ Sedl jsem si
k němu na jeho lůžko, hladil jsem mu hustý, tvrdý jeho
vlas a říkal mu: „Ano, jsi můj spolužák, jen se uklidni,
vyspiš se a bude lépe!“

Tu teprve chytil mne za ruku, téměř křečovitě mne
držel a vykládal: „Vždyť víš, že jsem nikomu nic ne-
udělal, a představ si, policajti mne vedli. Ještě štěstí,
že to neviděly děti. Já byl na ně přisný, vš takový
nervosní, tužka upadnout, již byla výplata. Ale poli-
cajti — vždyť já za to nemohu, já se budu o ty děti
starat, když on padne v Srbsku, vždyť mne znáš, ne-
ubližil jsem nikomu, a já to věděl, že přijde soud, že
mne budou vyslýchat, a oni policajti, a ten chudák za
to padne v Srbsku. A ty děti? To nevím, co udělám...“

Přerušil jsem jeho nafíkání, rozmýšlel jsem mu,
aby nedělal si zbytečných starostí s vojnou (ač podnes
nevím, kam s tím směřoval) a radil jsem mu, aby o těch
věcech nemyslel, klidně spal — a ráno že všechno pro-
jednáme. „Ale víš, já katecheta, a mne vedli policajti.“
Znova vše jsem mu rozmýšlel, dal dobrou noc a dosti
rozechvěn odešel jsem do svého příbytku.

Druhého dne časně z rána šel jsem do lékařské
kanceláře, přečetl si celý jeho chorobopis, a tu vyzvěděl
jsem, že především byl již v Praze, ubytoval se v
hotelu „Paffl“, způsobil výtržnost v hořelí restauraci
Reprezentčního domu, poté znovu v noci v hotelu,
probudiv celý personál, aby šli s ním jako svědkové k
soudu, že jest nevinen. Ředitel hotelu jej uklidnil, do-
vedl z rána na nádraží a vlakem poslal jej k domovu.
František vystoupil v Pardubicích, abytoval se v hotelu
Koubek, kdež v úzkostném svém stavu o příchodu sou-
du, o dětech, vojně a zastřeleném muži způsobil opět
takovou výtržnost, že městskými strážníky odveden a
pak odvezen byl do ústavu bohemického.

Poté mluvil jsem o tomto případu s naším p. fe-
ditelcem a žádal jsem ho, aby kolega můj byl buď umís-
těn v pokojíku sám a dostával přilepšenou druhé tří-
dy (jelikož doposud nemáme tak zv. sanatoria I. a II.
třídy), anebo aby byl odvezen do Prahy, ježto každý
když dle zákona má na II. tř. právo. Byla rozhodnuto,
že bude převezen do Prahy, a já s jedním opatrovníkem
že pojedou s ním.

Zašel jsem na pavilon P. a s čtenářem dobrého li-
tra-... opodí jsem na ládko, kde František přik-
mne přivítal, do špatné noci si našel, na ty policajty-

zle hubovat, kdy přijde ten soud se dotazoval, o válce,
o dětech nadvil, sotva mne k slovu pustil. Smál jsem
se mluvit o něčem jiném a tu šel se do pláče: „Já bych
tak rád na tu vojnu šel, vždyť zde na světě nic nemám,
nikdo o mne nestojí, jen peníze, jen peníze na mne kaž-
dý chce. Ať zemřu, zemřu rád, ale tam dole, tam v
Srbsku.“ — Začal jsem tedy rozhovor o tom, že poje-
deme spolu do Prahy, že si tam teprve zasedneme spo-
lu sami dva a pěkně si budeme vyprávět o spolužácích,
kde který jest, jak se má atd.

Tato látka zaujala ihned jeho duši a pletá páté přes
deváté, vykládal, že kol. Vítek jako posluhář by se
ho mohl ujmít. Pak upřev své veliké oči na mne, pozno-
vu praví: „A vš, koho jsem včera viděl? Synáka,
chudák musel na vojnu.“ Pravím mu: „To se mylíš,
ten jest farářem ve V... a pak my jsme již starý ročník,
my již nemusíme.“ Rozčíli se po mé odpovědi tak, že
opatrovník přiskočil, obávaje se, aby snad mi něčeho
neučinil, a pak vykládal: „Když ti řeknu, že je na voj-
ně, tak je to pravda, já ho viděl, seděl na koni jako dra-
goun, usmíval se na mne a křičel: Tak s Bohem synáci,
již jdu, a budete vidět, jak to porubám za vás za
všecky.“

Přišla lékařská visita, odešel jsem a za chvíli od-
vážel jsem ho do Prahy. Všechno to, doposud z jeho
řeči uvedené, policajti, soud, děti, válka atd. — znovu a
znovu, páté přes deváté se opakovalo. Když přijeli
jsem do pražského ústavu, požádal jsem p. vrch. fedi-
tele, svého dobrého známého, aby dle slov Písma sv.
„měl o něj péči.“ A opravdu měl a také mi telefonicky
referoval, jak se vede Františkovi: „Přestal jísti —
abstínuje — musí býti uměle krmen — horečky stoupají
— tělo chladne — síl ubývá.“ — až konečně 28. prosin-
ce bylo mi sděleno, že zemřel. Ta marciální postava,
vtělené zdraví, to vše podlehlo v krátké době příšerné
psychosy.

Zamyslel jsem se do našich mladých let, do semi-
nářských dob, kdy předčítali nám: Vidí tres infra
moenia urbis fumare — a František po jejím prohláše-
ní, zapáliv si doutník, přiznal se nám, že on byl mezi
těmi třemi; viděl jsem ho v duchu píného a svědomitého
„dříče“ dogmatiky, zahaleného pokrývkou v dormi-
táři vedle Ludvíka Jeřopa a šepotajícího: Quoniam
quid gratia actualis sit, comprehendere non possumus,
tamen ex effectibus, quos gratia in animo producit...
etc. etc.; zdálo se mi, že slyším, jak Tondoví Hartlovi
dává nějakou větší „flek“, až Franc Jeřábek se nad tím
pozastavoval, slyším jeho smích, když Vincenci Pro-
cházkovi ta dřevěná nemůvňata se slovy: „Hejčkej,
táto! do pultu jsme dávali, vidím jeho usměvavou
tvář, když „hecovali“ jsme „Šišťota“, aby po turecku
promluvil. To vše táhlo jako mračna mojí hlavou, pro-
tože jsem při tom vzpomínal těch krásných mladých let
seminářského života, kdy bujelo nám mládí.

Zaše jsem s cesty, do vzpomínek — a to proto,
jelikož jsem nemohl účastniti se pohřbu, ač byl jsem
jedním z nejbližších (za příčinou pobožnosti na konci
roku) a proto tím více jsem vzpomínal. Co mne těší a
co bude těšiti i vás všechny kolegy, jsou slova inteli-
genta, vrchního ředitele pražského ústavu, na slovo
vzatého psychiatra p. dra Hrašeho, který mi řekl: „Ten
váš kolega musel býti výborný řečník a pak inteligent-
ní, vzdělaný kněz, jakých jest málo. Z celé té jeho psy-
chosy, byť krátce trvala, bylo to nadmíru patrné.“

Tato slova vlastně byla příčinou, že po dlouhé době
vzal jsem zase pero do rukou a něco napsal — protože
věda, intelligence, řekla o někom z nás, že byl „dobrým“
— a jsem jist, že to bude blažití nejen jeho spolužáky,
ať každého čtenáře. — Nevím, jaký byl jeho pohřeb z
pathologické kaple a nevím, kdo se ho účastnil, to
však vím, že v té právě době, kdy celý svět křesťan-
ský v těžké době válečné pobožností svou pohřbíval
rok devatenáctistý čtrnáctý, pohřbívali také jednoho
z našich kolegů.

Abbé Hr.

Sochy, oltáře a j.

provádí absol. o. k. odborné školy
a o. k. umělecko-průmyslové školy
Jan Dušek v Chrudimi.

Zprávy místní a z kraje.

Vánoční hra v Adalbertinu. Jednota katolických
tovaryšů v Hradci Králové pořádá v neděli 10. ledna
výpravou vánoční hru „Čarovná noc“ o 3 jednáních.
Zpěvy nacrtil a řídí p. Wünsch ml. Orchestrální prá-
vdy obetará hudební kroužek. — Ceny míst: Křeslo 1 K,
sedadlo předních řad 80 h, zadních 60 h, parterre 30 h.
Sedadlo na galerii 40 h. Dělnický, vojenský a student-
ský lůžek k stání 20 h. Dětské lůžky na sedadla v pr-
vodu rodičů poloviční, k stání 10 h. Lístky na sedadla
dlužno podržeti, protože je pořadatelé budou požado-
vati, až P. T. občanstvo místa svá zaujme. Předprodeji
vstupenek v Družstevním knihupectví (Adalbertinum).
Začátek v 5 hodin odpoč., konec v 7 hodin. Hraje se
ve prospěch Červeného kříže. — Ovšem i naše jednota
pocituje dobu vážnou, akteři členové jsou na váleč-
ném poli. Přes to však čtým společným dušním zbyva-
jící pracovníci připravují vánoční hru širšího slohu,
která vyžaduje zvláštní péče. Doufáme tedy, že jako lá-
ta animál, tak i nyní poctí tuto produkci naší váleč-

plánivci hřínou návštěvou. Vždyť účel jest tak hla-
milný!

Na vánoční dar pro raněné vojny, střelky a pu-
šesmané dělnictvo katolické dále zasílají na Zemský
svaz katol. Orla v Hradci Králové: Všeodbor. sdružení
křesť. dělnictva v Nové Pace 10 K, farní úřad v Rámpě
16.02 K. dp. Vilém Haviák v Hlobšovicích 4 K, dělní-
ský úřad Hofice 20 K, dp. J. Macoun Vyskeř 490 K,
farní úřad Větrný Jeníkov 1 K, Odbočka a čtenáři „Šti-
lu“ v Pohoří u Opocna 20 K, p. J. Bouška, dělník Sku-
tčsko 2 K. Prosi se uctivě o další příspěvky, za něž se
vzdává srdečně „Zaplať Bůh!“. Příspěvky peněžité i na-
turální račte zasílati na Zemský svaz katol. Orla pro
král. České v Hradci Králové.

Klavírní večer bude — jak již oznámeno — absol-
vován ve středu dne 13. ledna. Jak z předběžného zá-
znamu možno souditi, stane se jistě dostaveníčkem
hudobním obecního občanstva. Okresní komise, která na
sebe vza'a pořádání tohoto koncertu, zavděčí se zajisté
obecnímu, a to tím více, že alespoň částečně nahraze-
ny budou abonementní koncerty, které se loňského roku
tak velké oblibě těšily a které pro válečné poměry ne-
můžno letos pořádati. Program večera volen velice peč-
livě a obsahuje monumentální díla klasické literatury,
počíná díly klasických koryfeů a končí stěžejnými díly
domácí literatury hudební. Interprety těchto děl jsou
umělci zralí — napsala pražská kritika — a lze očeká-
vati po stránce výkonné i obsahové v pravdě umělecký
hudební požitek. K tomu druží se humánní účel podniknu
— podpora dětek válkou strádajících.

Za MUDr. Karlem Sekerou. Minulou sobotu konal
se z ústavu hluchoněmých pohřeb MUDra Karla Seke-
ry, praktického lékaře v Hlinsku, jenž v náručí svých
bratří tamtéž dne 31. prosince zesnul zaopatřen sv. svá-
tostmi po krátké mozkové chorobě. Jakkoliv byl zesnu-
lý v místě málo znám a jen u zasloužilého a obecně
váženého p. ředitele Rudolfiny občas pobýval, byla ú-
část na pohřbu velmi značná. V první řadě šli uvést
J. Exc. nejdp. biskupa, jenž zesnulého osobně poznal
na svých visitačních cestách a velice si ho vážil, členy
kapituly s vsdp. kap. děkanem a gen. vikářem v čele,
vsdp. p. preláta Musila, jenž vykonal církevní obřady,
zástupce místního duchovenstva, c. k. úřadů, sborů pro-
fesorských a učitelských, dále ctihodné sestry všech ú-
stavů, zástupce lékařů, bývalé jeho učitele na gymná-
siu p. vlád. radu J. Nováka a p. feditele měšť. školy
Šedu, jakož i hojně občanstvo, jež se sešlo, aby do-
provodilo zesnulého k nádraží. Tělesné ostatky pak
převezeny do Hlinska a tam v rodinném hrobě pocho-
vány. I tu bylo účastenství velmi značné z široka da-
leka, neboť velmi mnohý byl mu povinován svým zdra-
vím a pod. Všechny místní spolky a zástupci úřadů, ja-
kož i p. předsedci Karel Adámek s celou řadou hostů z
okolních měst, zvláště úředníci železničních, dostavili
se, aby účastnili se poslední cesty zesnulého lékaře, s
nimiž se velmi klivě v pohřební řeči rozloučil vdp. fa-
rář Habal, vytknův hlavní rysy jeho stále hudebně a
citlivě naladěné povahy, jež se věnovala se zanícením
svému povolání, své hudbě, studiu cizích řečí a cesto-
vání v zemích evropských. Z toho získal zřetelný zna-
menitý přehled a zkušenosti, jichž vždy využil své-
domitě pro blížní své. Zemřel sice předčasně jako u-
stávaná obětí venkovských poměrů, jak se vyjádřil čel-
ný pražský operátér, ale teprve nyní vysvítá jeho ztrá-
ta každému, kdož mu byl poctivým přítelem a nemá
náhrady. — Zesnulý narodil se ve válečném roce 1866
a odešel také ve vážné nynější době, studoval na gym-
nasii německobrodském a věnoval se stále hudbě, hrá-
vaje již od malíčkosti na varhany po celou dobu gymn.
studii. Studia na vys. školách při své veliké plli ukon-
čil v necelých 24 letech, kdy byl promován. Nato po
instruktivní cestě v cizích klinikách usadil se v rodném
městě Hlinsku, kdež tak krátce svůj život dokončil.
Zdědiv značné hudební nadání po svém otci, účastnil se
s počátku všech příležitostí, v nichž mohl své vlohy
hudební uplatniti a byl tudíž široko daleko znám v hu-
debních kruzích. — Všichni přátelé vdp. Sekery sdílejí
vřelou soustrast nad předčasným skonem bratra, jehož
tolik miloval. Milostivý Bůh proměň trý v ráž a po-
přejž zesnulému útěšného světla věčného!

Osobní. Pan c. a k. nadporučík v záloze Jos. Fěr
(pěší pluk č. 40) obdržel vyznamenání „Signum laudis“.
Vysvobodil udatým zakročením své setniny na sever-
ním bojišti jinou naši setninu z kritické situace. — Pan
Vilém Darebník, horlivý účetní Družstevního knihupect-
ví v Adalbertinu, marukuje dne 16. t. m. k vojsku do
Brna. Četní přátelé mu srdečně přejí, aby se zase brzy
ujal ve zdraví svého úřadu. — Čtyřlístku své svědo-
mité školnické služby dokonat na c. k. realce bodrý a
všude oblíbený p. Jan Šlecht a v plné svěžesti.

Poděkování z nemocnice. Pohnutí vděčnosti za své-
domitou péči, přátelské jednání a dobrodlní nám po-
skytnuté, kterého se nám dostává od dobrodlnců po
celý čas našeho zdejšího pobytu v nemocnici, vzdává-
me tímto neapřiměnně díky. Předně děkujeme p. che-
fovi nemocnice MUDru Bařkovi, dále pp. lékařům dru
Novotnému a dru Müllerovi za jejich svědomitou péči
lékařskou a opravdu vřelou jednání. Ctihodné sestře
Věnceslavě jako adešl ošetřovatelce, hrdě všichni čest
a dík, kteréhož za svou svědomitou péči, spojenou s lá-
skou k bližnímu, si plně zaslouží. Mnohý má již co děko-
vat za její obsluhu. Též zdejšímu Červenému kříži za
jeho přispění, pak ctihodným sestřím dívčího pobo-
d-
tu, kteréž nám zvláště hojně posílají pod hlavu obeta-
raly, na nichž se přitěžně spí a o domovních sni. Ko-
nečně dík všem dobrodlním zdejšího města, kteříž
nám jakpokožky způsobem přispěli svou šlechetostí ku
zdravění našeho stavu; o to: dobrotější zaslouhu mají dělaty

zdejšího města, jako pí radová Bačková, pí radová Richtrová, pí taj. Domečková, sč. Marie Neubertová z děkanství a pí prof. Svobodová. Dobrodružství všech těchto lidí bylo korunováno vánoční nadílkou. Vánoční náladu připomínaly nám dva kuzky ustrojené vánoční stromky, při nichž osvětlení zapěl naši vánoční píseň. Narodil se Kristus Pán, veselte se! a pak měl pohutlivou promluvu k této vážné chvíli vdp. P. Fr. Kordale. Mnohému se zaroslo oko této chvíle. Jak okrasa vánočních stromků tak i větším dílem ostatní dárky sloužily nejvíce kouření, velké a zvláštní to lábence bezmála všech vojínů. Kouřilo se, až byla tma ve světnici tyto dny. Darované dýmky a čibuky mnohý si uchovával jako památku na tuto válečnou dobu. K tomu účelu přispěl i pp. poddůstojníci zdejší garnisony. Všem jmenovaným i nejménovaným dobrodručkům zdejšího města opětuje svůj uctivý dík a přeje všem šťastného Nového roku 1915 s přání, aby nám všem v brzkou přinesl světový mír a pokoj. — Vděční vojín v c. a k. rezervní nemocnici obecné a měšťanské školy.

Nezvaní hosté. »Ke krádeži každé máto vhodné, jest healem kouzelník s lepavými prsty, kteří ostražitost majitelů dovedou přemáhati ještě bdělejšími manévry vlastními. Došlo k pohostinskému vystoupení takové nepřátelké hlídky za Labem, právě když starý rok byl již v posledním tažení. »Na říčku« nezvaná vzájemně podpůrná společnost začarovala sedm lahvi vína, u p. Bureše vyvlastnila 3 pytle bramborů a 10 hlávek zelí; také zabrala mýdlo, snad proto, že taci noční exekutoři ho potřebují jako soli. Dál se už kofistníci neodvážili, bojce se, aby se jim nedostalo odměny v žaláři. Tento případ svědčí, že jest potřebí zdvojnásobiti ostražitost i jinde.

Bojanov a Chrást. Dne 28. září 1914 konána byla v krásném farním chrámu Páně sv. Víta adorační hodina. Prestorný chrám byl většinou naplněn, ač hrozilo deštivé počasí. O půl 3. hodině vystavil kaplan dp. Jos. Pivoňka Nejsvětější, jež ozařovalo přes 40 voskovic (dar zbožných osadníků) a zdobilo mnoho květů. Úprava oltáře byla překrásná. Po zazpívání »Zvěstuj Těla« vystoupil kaplan na kazatelnu, odkud prostými slovy líčil nesmírnou lásku Kristovu, kterou v Eucharistii nám podává. Ukončil prosbou o mír a výzvou za modlitbu za všechny naše váleční vojiny. Po kázání zvucným tenorem zpíval p. Jos. Rulík, host, a měšťan z Bojanova, litanie a vložku: »Přijď ó lásko »svatá ke mně!« — Vsdp. biskup, notář a farář Václav Šafránek na stupních oltáře prosil Nejsvětějšího za šťastné skončení války a udělil shromážděným požehnání Sanctissimem. Na rozchodnou zazpívaly slečny Panča Rulíková a Vlasta Tlapáková »Svatohorské Zdrávas«, jež rozsáhlým chrámem velebně znělo a které věřící hluboce dojatí vyslechli. Před Nejsvětějším klečely co čestná stráž družičky, které vsdp. V. Šafránek v upomínku na adorační hodinu obdaroval obrázky. — Adorační hodina ku všeobecnému přání opakována na Nový rok odpoledne. Hrozný vítr, vánice, oblaka plná sněhu — nic neodstrašilo zbožný lid, jenž přispěchal z vesnic až 2 hod. vzdálených, aby se Nejsvětějšmu pokoril. Kostel byl naplněn. Oltář ozdoben světlý, jež věřící darovali. Dp. Pivoňka vystavil Velebnou Svátost o půl 3. hod. odpoledne. Po zazpívání s průvodem orchestru Řihovského »Pange lingua« dp. kaplan dojemnými slovy s kazatelny promluvil, že Kristus je cesta, pravda a život. S prosbou k svátostnému Spasiteli o mír a šťastný návrat vojínů válčících ukončil kázání, které zanechalo v posluhacích hluboký dojem. Na kruchtě se vyznamenali Ředitel kůru p. Josef Tlapák se svými hudebníky, kteří rádi a ochotně ze vzdálených vesnic přišli Spasitele uměním svým oslavit, činili se jen co! Pan Tlapák hrou na varhany doprovázel p. Jos. Rulíka, měšťana z Bojanova, který zpíval litanie. Po nich celý kostel rozhlaholil se zpěvem »Narodil se Kristus Pán«. Na stupních oltáře, ozdobeného antipendiem slovy: »Pojďte ke mně všichni, kteří pracujete a obtíženi jste a já vás občerstvím!« (dar pí Anny Marouskové z Bojanova), vzýval svátostného Ježíše vdp. Václav Šafránek za blaho našich vojínů a za svatý mír. Po udělení požehnání Nejsvětějšmu rozhlaholily se kostelem duhy, flétna, křídlovka, klarnety a housle s basou, a choť ředitel kůru pí Tlapáková se slečnami Aničkou Kápičkovou, Mafenkou a Lojzickou Tlapákovou (soprán), sč. Vlastou Tlapákovou (alt), p. Jos. Rulíkem (tenor) a p. ředitelem (bas) zazpívali Malátovu Ukolébavku. — Krásné to byly chvíle; nic se nedbalo, že adorační hodina trvá hodiny dvě, lidu se z kostela nechťelo. Kde majdou v nynějších dobách útěchy nežli u Spasitele? Rádi šli a těšili se, až Spasitel zase pozve je na hodinu milosti. Z mnohých úst slyšet bylo slova díků a uznání vdp. Šafránkovi za krásné svaté chvíle u Spasitele prožitě. — Duchovní správa vzdává díky p. řediteli kůru Jos. Tlapákoví, majiteli výroby všeho druhu ženského prádla, P. T. zpěvačkám a zpěvákům, P. T. hudebníkům za krásné a dokonale provedené vánočních mší a vložek. Děkuje všem dárcům svíček a květin za ozdobu oltářní. Děkuje za tak velkou účast věřících. Milostný Spasitel buď vám všem odpustitelem!

Pardubice. Sdružené katolické spolky uspořádaly dne 17., 20. a 24. prosince ve farnosti pardubické vánoční slavnosti, při nichž potřební byli podělení oděvy, lítkami, uhlím, moukou, brambory, vánočkami a dárky jablky, ořechy a cukrovím. Celkem bylo poděleno 238 stran a rozdáno na 1 vagon brambor, 1 vagon uhlí, 5 metrů látky, 57 oděvů a lítek na oděvy, 20 košíků a 26 párů obuvi v celkovém obnosu 1900 K. Zvlášť dojemně strážila se slavnost vánoční v Pardubicích ve velkém sále »Babence«, kde po příchodu předsedy dp. Novotného byly předneseny básně, zpěvy, dětské hry,

jež svou srdečností se všem zamlouvaly. O uspořádání všech vánočních slavností mají avšak zásluhu dámy katol. jednoty paní, jimž vydatně pomáhala katol. jednota mužů a sdružení mládeže. Zvláštní dík patří slečně B. Pinkové z Věrnova, která navčila solové zpěvy a obstarala jejich doprovod. Kromě toho postaraly se sdružené katolické spolky nákladem 350 K o vánoční slavnost pro raněné vojiny ve staroměstské měšťanské škole v Pardubicích. Na 90 vojínů bylo poděleno kromě rybí večeře vánočkami, čajem, čokoládou, jablkovým závinem, koláči a jiným rozmanitým pečivem, cukrovím, ořechy, jablky a řadou jiných užitečných předmětů. Nezapomenuto též cigaret a tabáku. Do všech místností vystrojeny bohaté vánoční stromky. Slavnost započala o půl 4. hodině odpoledne vánočními zpěvy a hudbou, přednesenou pp. učiteli reknavalecenty. Slavnosti se účastnili P. T. pp.: plukovník Julius Krausz, podplukovník z Rodtů, vrchní lékař dr. Vrabec, okresní hejtmán Nápravník, vysoce urození hraběcí manželé Henckelovi z Donnersmarku s rodinou, prof. Kopistein s chotí, dr. Tocháček s chotí a mnoho jiných vzácných hostů. Po zahájení současně do všech místností přineseny ozdobené vánoční stromky, pány členy výboru katol. jednoty mužů a P. T. dámmi čokoláda, čaj, pečivo a jiné dary, malé pak dárky v bílých šatkových cukroví, hoši v černých úborech cigarety, dýmky a tabák. Těžko vyličit dojmů a výjevy, jež se tu odehrály. Ani jedině oko nezůstalo bez slzí a sl. Zvlášť dojemně jménem sl. c. a k. vojenské správy děkova p. plukovník Krausz přítomným dámmám a pánům sdruž. katol. spolků a jejich předsedovi dp. Jos. Novotnému. Vhodně vzpomněl zásluh katolických spolků o raněné vojiny p. c. a k. vrchní lékař dr. Vrabec a ředitelka záložní nemocnice pí Kopisteinová se sč. Karlou Polákovou. Radost všech vojínů, odrážející se v jejich tvářích, byla nejlepší odměnou všem dobrodručkám, jimž ještě jednou platí naše »Zaplať vám to Pán Bůh sám!« — (Povýšení.) Pan inženýr Jindřich Horn, c. k. kontrolor finanční technické kontroly, t. č. poručík c. a k. pěšího pluku č. 85., horlivý a neúnavný místopředseda sdružených katolických spolků pardubických, byl těchto dnů pro statečné vedení si před nepřitelem jmenován c. a k. nadporučíkem a velitelem setniny. Blahopřejeme. — m.

Rychanov. Každoročně bývá péčí milosrdných sester za přispění sl. okr. výboru a pánů lékařů pořádána slavnost vánočního stromku ve zdejší okresní nemocnici, aby v tuto posvátnou chvíli na okamžik zapomněli nemocní na své bolesti a v duchu se těšili se svými milými v dálné domovině. Letošního roku uspořádána byla slavnost vánočního stromku též pro raněné vojiny, kteří se tu nalézají v lékařském ošetření. Slavnosti této účastnili se pan c. k. místopř. rada Ad. Wunsch, p. okresní a místní starosta JUDr. Čeněk Langr, vdp. Fr. Kubánek, děkan, p. E. Geisler, c. k. okr. inspektor, pp. zástupci odboru Červeného kříže a velmi mnoho pánův i dam z města. Ve čtvrtek navečer o půl 5. hodině shromáždili se všichni vojínové, všichni nemocní do prostorného sálu, kde stál velký, krásně ozdobený stromek vánoční, pod nímž byly vánočky a dárky pro každého vojína. Damský zpěvácký kroužek zapěl velmi dojemně a precizně 4 koledy, jež s neúnavnou půl navčila slečna Růžena Matysová. Potom vdp. děkan Fr. Kubánek v dojemné řeči své poukázal na význam posvátného okamžiku, vzpomněl bojůvich chrabrych vojínů v dálné cizině i jejich obtížných úkolů. Připomenul, jak se statečnými obránci od prvního příchodu jejich do zdejšího města zdejší obyvatelstvo sympatisovalo a jak všemožně se přičiňovalo pobyt jim zde zpříjemnit. Při řeči mnohé oko vojínů zaroseno bylo slzou. Poté přednesli chlapeček a dívka příslušné deklamace. Na konec společně zapěno »Narodil se Kristus Pán«, což bylo velice dojemné. Pan c. k. místopř. rada poděkoval p. okr. starostovi za ochotu, s jakou vyšel vstříc této slavnosti a za starost, aby vojínové dostali štědrovečerní večeři, sl. správě nemocnice, ctihodným sestrám, zpěvačkám, vdp. děkanovi za dojemnou řeč, sl. Odboru Červeného kříže a všem, kteří jakýmkoliv způsobem přispěli ku krásné této slavnosti. Vděční vojínové vzdávají srdečný dík a »Zaplať Bůh!« — Těž v lazaretě »U labutě« pořádána péčí damského odboru Červeného kříže a dam. odboru tělocvičné jednoty »Sokol« slavnost vánočního stromku a vánoční nadílka, při které též vdp. děkan promluvil.

Čáslav. Oprava. V posledním čísle přinesli jsme zprávu, jak smutné vánoční svátky hrozí ehovancům okr. chorobince, že mají totiž býti zbaveni dosavadního přístřeší a posláni obcím. Bohudík zakročení referenta ústavu tohoto p. náměstka Žateckého se podařilo. Bědný osud tento od ubožáků odvrátil. Budou ponecháni v místnostech přizemních i na dále a aby nevešli ve styk s vojiny tam k pozorování dopravovanými, odděleny budou všechny jimi obývané místnosti uzamčenou stěnou prkenou od ostatních prostorů chorobince. Okr. výbor, jenž referentu v této záležitosti byl na ruku, zaslechl si jistě díků ode vši veřejnosti. Modlitby, jimiž ubožáci toto zařízení uvítali, budou mu vděčnou odměnou. — Divadelní představení ve prospěch raněných pořádáno bylo školou slečen Ptáčníkových před svátky vánočními. Zvolena byla k tomu pohádka »Sněhurka«. Hra navícena občertavostí slečen a p. řed. chůru Maléna a vypravena velice vkusně přičiněním p. stav. Skřivánka. Přivábila velice mnoho obecnosti do Duskova divadla a všeobecně se líbila. Pěkná souhra a hezouně obléky, péčí pí tovarůvkové Běntlové pořízené, zaujaly kde koho a hojný pošek byl odměnou všem malíčkým účinkujícím. Také jim očka radostí zářila a radost jejich byla tím větší, když svědčily, jak značný obnos sešlo se tím ve prospěch vo-

jině. Slečny podnikatelky, které pro dobré účely již tolik tiše a bez zvučné chvály vykonaly, zaslouží přinejmenšího uznání i obdivu. — Polští hosté překvapili o vánočních svátcích návštěvníky chrámu Páně krásnými, dojemnými koledami, které zapěl při službách Božích, jež pro ně vdp. děkanem byly stanoveny. V nejednom oku zaleskla se slza a nejedna ústa zaseptala: Škoda, že my nemáme co takového! Že bychom neměli krásných a dojemných koled vánočních, ovšem pravdou není, čeho však nemáme, jest obětavost těch, kteří by k povznesení služeb Božích přispěli byli ochotni. Mezi pěvci Poláky byli studující akademikové, byli členové zde meškající inteligence, byly dámy z předních rodin polských. A u nás? Smutno vzpomínati. Jsme vděční bratřím »Potáčkům«, že dali tak vhodný příklad našim tak zv. lepším křehům, jež dosud k zpěvu chrámovému chovaly se takřka apaticky — až na pohodnou kritiku. — Sylvestrovské zábavy letos, až na nepatrné výjimky dřevěných kroužků, pořádané v městě nebyly. A lze říci, že ani nebyly veřejnosti postrádány. K povznesení a ušlechťení duše beztoho také aspoň v posledních dobách nijak nepřispívaly, neboť co se v nich podávalo, byl odvar hrubého vtípu tingl-tanglů, promyšlený dvojsmyslností, ba i přímými opilstvostmi s nezbytným tancem do časného jitra. Vážné doby vrátily konec roku tam, kde vlastně býti má, do středu rodiny a jejich tichých radostí. Lze se z toho jenom těšiti. — Valná hromada pravov. měšťanstva konána byla ve dnech předvánočních za neobvykle klidné nálady. Zato však přinesla řadu překvapení při vykonaných volbách do výboru a ještě více do správní rady. Na místo dosavadního předsedy p. Jeřábka zvolen byl náměstek starosty p. Žatecký a místo p. J. Rösslera statkář p. Vančura. Má tím býti vytyčen nový směr hospodářství v podniku, jenž v poslední době vždy méně podnikům vynášel. — Upozornění. O nádraží a poměrech jeho napsáno bylo již v poslední době množství stížností. Jest sice pravda, že některým bylo vyhověno, ale jiné čekají marně na odstranění. Jest to zvlášť prodej lístků, při němž o nynějších svátcích vánočních šlo přímo o život. Zařazen jest pode vši kritiku při tak obrovském návalu. Když se již pro lístky má chodit určitou stranou, nechť jest dle toho upraven také příchod a postavení dozor. Proč to není zařízeno, jako na př. v Kolíně? Aby se prodávaly lístky u obou pokladen, na to ovšem u nás ani pomyslit nesmíme, natož toho žádati. A což to odcházení z nádraží! Jedněmi dveřmi hromu se lidé sem i tam, ač do vestibulu vedou dvě dveře, ale jedny musí býti zavřeny!

Hlinsko. (Za pěvcem Janem Sládkem.) Brzo ráno za mlhovitého štědrovečerního dne 24. prosince roznášela se v našem městě truchlivá novina, že zdejší měšťan a majitel barvířského závodu pan Jan Sládek podlehl dlouhé, zákeřné nemoci, odebral se u věku 60 roků tam, kde věčný klid a mír. Smutná tato zpráva každého bolestně dojala. Bylť zesnulý pro svou milou povahu, obětavé konání dobrých skutků i zdatný zpěv při zdejší chrámu Páně všestranně oblíben a milován. A brzy zvěstoval z omšelé věže starozáměného kostela zdejšího umíráček tklivými tóny do okolí truchlivou zvěst o skonu šlechtetného muže, jakých se rodí málo. A hned přicházeli do domu smutku deputace různých spolků, přátelé a známí zesnulého, aby projevíli šlechetné jeho neteři (která po dlouhá léta domácnost jeho vzorně vedla a k smrti mu poctivě dosloužila) svou neupřímnější soustrast. Brzy nato přišel z tyrolského Wörglu jeho příbuzní (sestra se svým choťem), aby se účastnili pohřbu zesnulého, jehož ani těžký bol, ani všel polibky a projevy nejvroucnějších sympatií z věčného snění vzbuditi již nedovedly. — A když o Božím Hodě odpoledne dne 25. prosince oznamoval velebný hlasol zvonů blízkost se čas k pohřbení zvěčněného, sešlo se k domu smutku přecetné množství obecnosti, deputací a spolků, aby zesnulého doprovodili na poslední jeho pouti. Po tklivém smutečním sboru, který se svým pěveckým sborem s doprovodem hudby s pletou zapěl ředitel kůru p. Benedikt Voldán, po vykonání církevních obřadů hnal se impozantní průvod, seřazený péčí p. Ferd. Sokola, který rovněž i obstaral vzornou výpravu pohřbu, k polí míru. Průvod zahájil starozážitý spolek hlineckých literátů, za nímž následoval katolický spolek »Svornost«, jehož byl zesnulý dlouholetým jednatelem, pak členové pěveckého spolku »Svato Víta«, divadelního »Pokroku«, řemeslnická Beseda, členstvo nár. soc. spolku »Havíček«, hasičský sbor a živnostenská společnost. Za těmito krácelo duchovenstvo. Před rakví šly spanilé družičky se dvěma barjými mládenci, nesoucími vkusné věnce. Za těmito neslo šest mládenců, okrášlených myrtami a bílými bandaléry (zesnulý byl svobodný), bohatě věnci posetou rakev. Rakev provázela zarmoucená sestra, švagr a mladistvá neteř zvěčněného. Za rakví následovala městská inteligence a nepřehlédlné množství obecnosti různých vrstev. Průvod vedl vdp. Jan Habala, farář v průvodu duchovních dpp. Karla Jirky, katechety v Habrech a Aug. Jonáše, kaplana. Cestou pěli pěvci dojemné žalmy a kapela p. Al. Jouběky hrála tklivé pochody. Na věži hlaly zvony píseň elegickou. Šlechtetný přítel dřímá v hrobce svých nezapomenutelných rodičů. Vánek z blízkých zahrad a lesů bude mu donášeti od jeho drahých vroucí polibky. Ohlasy zpěvu, zaznívající z blízkého chrámu Páně, budou mu upřímnými pozdravy od bratřů pěvců.

Různé zprávy.

Upozornění veleřádnému duchovenstvu a slavným patronátním úřadům. Dovolujeme si tímto doporučit k zhotovení kostelních nádob a náčiní, jakož i ku provedení veškerých oprav firmu Jan Staněk, pasíř a ciseleur, Praha I, 979, ul. Karoliny Světlé 12 n. Zvlášť v nynější době ráče své potřeby opatřovati v hojnější míře u této firmy, neboť následkem nedostatku práce byla by nucena dělníky propustiti a tím připraviti je i jejich rodiny o výživu, neboť všechny práce hotoví se ve vlastní jeho dílně.

Roztomilé dětské kalendářky zvlášť pro školní mládež na rok 1915 vydal spolek na záchranu opuštěné a zanedbané mládeže československé »Serafinské dílo lásky« v Čes. Budějovicích po 20 haléřích. Pro svůj pěkný obsah zábavně poučný, případně ilustrace a připojený zápisník s rozvrhem hodin velmi dobře se hodí jako dárek pro školní mládež, které jistě způsobí mnoho potěšení. Objednávkou vykoná se dobrý skutek, ježto veškeren výtěžek věnuje se na opuštěné sirotky po našich padlých vojácích. Zaslá se aspoň 5 výtisků franko za 1 K. Stačí adresovati listek: Serafinské dílo lásky v Č. Budějovicích.

»Eva«, katolická ženská revue s bezplatnou přílohou »Katolická Učitelka« vychází měsíčně v Olomouci, Doňní nám. č. 17, a ukončila právě XI. ročník. Jako všechna čísla, tak i toto je bohaté zajímavým obsahem, z něhož uvádíme: Ušlechtilý úkol. — A. Pavlík-Záhorský: Z cyklu Zmařené srdce. — Marie Afonsa Polibní. — O. Fritz-Vitavotýnský: Já rád bych plakal, nežli půjdu v dál. — Úkoly ženy v době války. — J. Zřibolová: Přání. — Jaroslav Novák: Zmařené sny. — Kmo. — Úsilí o novou německou módu. — Změny v občanském právu, jimiž se rozšiřují práva žen. — Moda v době války. — »Eva«: Pozdrav. — Besídka. — »Katolická Učitelka«: Ilja: Katolická učitelka — šťastná dítě. — M. Jiříčková: Slasti a strasti učitelky. — Americké školy ve volném vzduchu. — Na sklonku roku. — Olosy. — 1. číslo nového ročníku vyjde počátkem ledna a bude každému na požádání zdarma ochotně zasláno. Redakce má pro příští rok nachystané zajímavé a cenné práce, jak poučné, tak zábavné a proto by mělo »Evu« odebrati co nejvíce našich žen a dívek, aby krásné myšlenky, již zastávané a hlášené, co největšího rozšíření došly. Vše doporučíme.

Zase dopadení podvodní dodavatelé. Z Vídně 2. t. m. oznámeno: Na počátku války byly v Pacově u majitelů hospodářství Richarda a Fr. Morawtzu rekvirovány vojenskou komisí zásoby ovesa dobré a střední jakosti pro vojenské účely a dne 29. července byli oba Morawtzoové vyzváni, aby za smluvných podmínek oves dodali na pacovské nádraží. Při dodání dověděly se vojenské úřady, že bratři Morawtzoové provedli s ovsem podvodné manipulace a když byla dodávka ovesa přezkoušena, objevily se tak velké nedostatky, že vojenský erár nejenom odepřel převzetí, nýbrž vzhledem k manipulacím, jež mohly by znamenati těžké poškození eráru v dobách válečných, učinil udání pro podvod a přestupek § 4. císařského nařízení ze dne 24. července 1914, týkající se dodávek eráru k válečným účelům. Udání toto přivodilo, že u krajského soudu v Táboře podána byla žaloba na Richarda a Fr. Morawtze pro tyto delikty a a proti jich sestře Růžence a čeledínu Václavu Novotnému pro spoluvinu. Tábořský soud uznal oba bratry, kteří prohlásili, že smíšení ovesa s plevami stalo se náhodou, vinnými zločinu pokusu podvodu a přestupku dle § 4. uvedeného v císařském nařízení a byl Richard Morawetz odsouzen na 6, František Morawetz na pět měsíců vězení. Růžena Morawtzoová, jakož i čeledín Novotný byli sprostěni obžaloby na spoluvinu. Proti výroku o vině byly podány zmateční stížnosti. Krajský soud zamítl zmateční stížnost obžalovaného Fr. Morawtze jako neodůvodněnou, zamítl též zmateční stížnost státního zastupitelství do osvobození Růženy Morawtzoové úplně a Novotného pokud se týká osvobození od předsinu dle § 4. císařského nařízení. Naproti tomu vyhověl soud zmateční stížnosti státního zastupitelství, pokud jde o zločin spoluvinu na podvodu u Novotného, zrušil osvobozující rozsudek a nařídil proti Novotnému u krajského soudu v Táboře nové přelíčení v této záležitosti.

Věškos. Dle »Reichspost« v ministerstvu války byla zřízena literární kancelář, která má ihned zpracovávat jednotlivé epizody války. — Ve Vídni zemřel mecenáš vídeňské chudiny Karel Uhleim, který ročně dával vídeňským dobročinným spolkům 50.000 K a nyní konventu Mlýnských bratří ve Vídni odkázal milion korun. — V prosinci m. r. bylo tomu 80 let, co česká veřejnost poprvé uslyšela zpívat píseň »Kde domov můj?«. Stalo se to při provedení hry Jos. Kaj. Tyta »Fidlovačka«, kterážto hra poprvé a naposledy provedena byla 21. prosince 1834 ve stavovském, nynějším německém zemském divadle v Praze. Nápěvy ke zpěvům částem hry složil Fr. Škroup, ředitel české zpěvohry při téže divadle. Píseň ve čtvrtém obraze, kterou v roli žebrařského studenta přednesl K. Strakatý, jest »Kde domov můj?«, k níž složil Škroup nápěv v pozdní noci den před představením a lože své nemocné choti. — Ve Vídni nebudou v nynějším masopustě povoleny žádné taneční zábavy ve veřejných místnostech. To platí i pro zábavy spolkové, které budou pořádány ve veřejných místnostech. Také v celém Německu platí týž zákaz. — Ku přepočítání miliardy v papírových desetikorunách jest zapotřebí 1 roku, 10 měsíců a 24 dní. Ovšem muslo by se pracovati nepřetržitě ve dne v noci. Kdybychom svazovali stokrátové bankovky po 200 kusech do knížek, dostali bychom z 1 miliardy 50.000 kníž. — V uplynulém roce uvaženo v Rakousku celkem 1477 konkursů, z nichž připadlo na Čechy 419, na Dolní Rakousy 341. Celkem lze konstatovati úbytek konkursů, vysvětlující se zavedením obchodního dozoru. — V Lublani zemřel advokát dr. F. Manda věnoval svůj majetek asi 200.000 K školským spolkům Radogoj a Družba sv. Cyrila in Metoda, které chrání slovinskou mládež před poněmčením. — V sobotu byla ve Vídni vzata do slibu první ženská poručnice.

Nové úplné vydání breviářů máme na skladě ve vydání římském s veškerými novými a dodatky r. 1914.

Tisk je zřetelný, zvlášť pro slabší zrak jasný. Formát 11x18 16°. Tiskné na papíru Indiana. V kůži, červená ořizka K 40.—, v kůži, zlatá ořizka K 45.—, v chagrénu, zlatá ořizka K 50.—, v morochinu, zlatá ořizka a desky bohatě vkusnou, zlatou rytinou zdobené, tiskné na papíře. China K 67.—, v chagrénu, zl. ořizka K 49.—.

Tyto breviáře ovšem pojímají stávající proprium, neboť nové proprium Bohemiae dosud nevyšlo a připravuje se v nakladatelství Kotrbův. Úprava však jest taková, že možno po vydání ku každému svazku přiložit. — Nová vydání Pustetova možno dodat. Event. potřebné ceny vám dle objednávky na přání ochotně zašleme. — Neobjednávejte přímo, obdržíte u nás v originálních cenách!

Družstevní knihkupectví a nakladatelství v Hradci Král., Adalbertinum.

Literatura.

Nákladem V. Kotrby. v Praze. Český slovník boho-vědný. Pořádá dr. J. Tumpach a dr. A. Podlaha. — Sešit 29. vykládá slova Boso — branná povinnost. Sešit za 1.40 K. — Dr. J. Kratochvíl: Věda a víra ve filosofii středního věku. Vzdělávací knihovny katolické sv. 41. Cena 1 K. — Křesťanská škola. Časopis pro šíření ideí náboženských v českém školství. Řídí V. Špaček. Roč. 13., sešit 8.—11. S přílohami Obrana pravdy křesťanské ve veřejném životě a Rodinné vychování. Vychází s přílohou Rodinné vychování o 2 K více. — Al. Doštal: Sebrané spisy. Sešit 49.—52. Dvojsešit za 60 hal. — Český jímoch. Časopis pro dospělejší mládež. Pořádá V. Müller. Vychází jednou za měsíc. Ročník 19., čís. 10.—12. Předplatné na rok 2 K. — Bojem k vítězství. Duchovní kniha pro vojny. Napsal P. Fr. Žák T. J. Cena brož. 24 h, v plátně 40 h.

Z nakladatelství Benediktinské knihtiskárny v Brně. Slovo Boží na neděle a svátky. I. Doba vánoční. Podává Fr. Janovský. Cena 1.60 K. — Náš Domov. Obrazková měsíčník. Řídí J. Vévoda. Roč. 23., čís. 12. Roční předplatné 4 K. — Škola Boží. srdce Páně. Řídí P. Hlobil. Roč. 48., čís. 12. Roční předplatné 3.20 K. — Květy Mariánské. Pořádá P. Kr. Lux. Roč. 31., čís. 12. Roční předplatné 1.60 K. — Anděl Strážný. Časopis pro křesť. mládež. Řídí J. Dvořáček. Roč. 34., čís. 3. a 4. Roční předplatné 1.60 K.

Nákladem A. Reinwarta v Praze. Pole a jeho právní ochrana. Důležité zák. předpisy o ochraně majetku polního, o knížkách pozemkových a mapách katastrálních, o úpravě hranic atd. Sestavil Ed. Srb. Cena 80 hal. — Chlévská mrva a její použití. Napsal dr. V. Hořický. Za 50 h.

Archiv. Vydává Karel Dostál-Lutinov v Prostějově 1. dne každého měsíce. Ročník III., čís. 1. Roční předplatné 6 K.

Kazatelna. Homiletický časopis. Pořádá F. B. Vaněk. Roč. 13., čís. 1. a 2. Vychází nejméně desetkrát v roce za roční předplatné 6.60 K. Administrace: E. Šprongl v Pelhřimově.

Kazatel. Homiletický čtvrtletník. Pořádá Fr. Jirásko. Ročník 22., čís. 1. Roční předplatné 7 K. Nákladem R. Prombergera v Olomouci.

Ve službách královny. Věstník Mariánských družin. Vychází šestkrát do roka. Ročník 7., číslo 4. a 5. Předplatné 2 K. Redakce a administrace v Praze II., Ječná ulice 2.

Růžka katechiz. Mariánský měsíčník. Ročník 6., čís. 12. Vydavatel, majitel a redaktor Leop. Kolísk, farář v Blansku. Předplácí se na rok 1.60 K.

Apoštolát sv. Cyrila a Methoda. Pořádá dr. A. Stojan a A. Jašek. Ročník V., čís. 9. Roční předplatné 1.80 K. Vychází měsíčně v Kroměříži.

Rybníkářství a chov ryb. Stručný návod k chovu kapra i ostatních sličkových ryb, zakládání rybníků a

hospodaření v rybnících, spolu pokyny k vyhubení škůdců rybníčních. Napsal V. J. Štěpán. 2. vydání, s četnými vyobrazeními. Ročník sv. 23. Cena 1.80 K. Nákladem Zemědělského knihkupectví A. Neubert v Praze.

Katolický učitel. Organ Katol. spolky českých učitelů na Moravě a ve Slezsku. Ročník 6., číslo 22.—24. Pořádá M. Koutný. Vychází dvakrát měsíčně za roční předplatné 4 K. Administrace v Krčmaně u Olomouce.

Nepostrádatelné pomůcky pro kněze

při duchovní správě raněných vojáků:

Anderl Vojt., Katolická kniha nemocných. Pro potřebu duchovních i nemocných. (Modlitby při udělení sv. Svátostí) v řeči: české, německé, slovácké, polské, uherské (maďarské), chorvatské po 60 h.

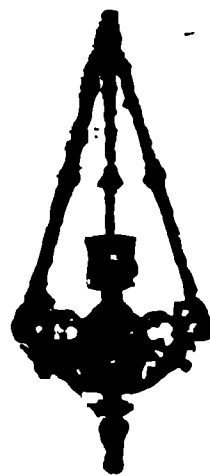
Blafák Fr., Česko-německo-maďarské zpovědní zrcadlo 20 h.

Blokša Jan, Manuale sacerdotis ad providendos infirmos additis orationibus ad juvandos infirmos lingua bohemica et germanica. Váz. K 2.20.

Pro německé vojny: Pesch: Der Soldatenfreund. Váz. v plátně 90 h.

Objednávky vyřizuje

Družst. knihkupectví a nakl. adstství v Hradci Králové. Adalbertinum.

Veleřádnému duchovenstvu a slavným patronátním úřadům

dovoluje si doporučit veškeré kostelní nádoby a náčiní a to: monstrapce, kalichy, cibáče, nádobky, patény, paciřikály, svícny, lampy, kaditelnice, kropenky atd. své vlastní výroby, předpisům církevním vyhovující. Staré předměty opravuje v původní intenci a v ohni zlatí a stříbí nebo proti doplatku za nové vyměňuje. Hotové předměty neb výkresy zasílá nákladem franko bez závažnosti koupě. Vše se posílá poselstvem. Předem ruční.

Shled veškerých stříbrných a stříbrných klenotů, jako: tetěží, madonek, křížků, prstýnků, náramků atd. a Metálové prsteny, tabatěrky, jídelní náčiní ze stříbra pravého i čínského vždy na skladě.

Staré zlato, stříbro a dražebny kupuje se nejvyšší cenou

JAN STANĚK,

pasíř a ciseleur

Praha-I-979., ul. Karoliny Světlé, čís. 12. n.

Paramenta.

Ignáce V. Neškudla syn

(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)

(bratr P. J. Neškudly, farář ve Výprahticích)

doporučuje P. T. veleřádnému duchovenstvu svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

všech kostelních paramentů,

spolkových praporů a kovového náčiní.

Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukásku se na požádání franko zašlou.

Jan Horák, soukenník

v Rychnově nad Kněžnou

zasílá na požádání vždy

dle roční sezony kolekce nejnovějších drahých pravých

vlněných látek

své vlastní výroby, jakož i tu- i cizozemských.

Četná uznání zvlášť z kruhů veleřádného duchovenstva svědčí o poutivé obsluze mého ryze křesťanského závodu za dobu více než třicetiletého působení.

Učíte, prosím, malou objednávku na zkoušku.

Volejenné látky na taláry.

Těž na splátky bez zvýšení cen!

Čtenkyně Božského Srdce Páně.

kteří povolání do řádu mají a výchově a obětování
osudných dětí aneb misii věnovati se chtějí, neob-
se obrátí s dotazem stran přijetí na představenou
kláštera B. S. P. Krupka (u Teplic).

LEVNÉ MÝDLO

vlastní výroby
těž lisované ovály
v bezvadné úpravě a jakosti

doporučuje
JOS. JELINEK
MYDLÁŘ
HRADEC KRÁLOVÉ

Dělnickým spolkům výhoda!

Barevná kostelní okna

v odbor. pro-
vedení zhotovuje a dodává
Fr. Uhlíř,
umělé sklenářství a malba skla
v Trebošovicích u Hradce
Králové.

Cenníky a rozpočty na požádání
sdarova.

Nejlevnější a nejbezpečnější

pojištění pro případ úmrtí a věna dítkám

poskytuje Jubilejní, vzájemně dobročinný
životnostenský spolek

„Charitas“ v Hradci Král.,

jenž, založen jsa r. 1908 na zásadě křesťanské
svépomoci, za dobu svého trvání vyplatil v 66
případech úmrtí celkem 79.117 38 K, získav 772
členů. Jak děkovně dopisy svědčí, přišla pod-
rovaným podpora v době nejtěžší jako
pravé dobrodini.

Spolek přijímá muže i ženy od 24 do 45
let. Příspěvek správní kašdávání obnáší 2 K,
zápisné jednou pro vždy jest: do 30 let 2 K,
do 40 let 4 K, do 45 let 10 K. Každý člen se
zavazuje, že splatí při úmrtí spoluslona 2 K,
jež se vyplácí bez průtahů buď zákonitým pří-
buzným aneb účelu a osobám, jež si člen pí-
semným prohlášením výboru za svého života
označil.

Při spoleku trvá od r. 1911 odbor, jenž
poskytuje též

věno

zodpovědným v den jejich smrti, případně v den
dospělosti jejich, aneb také při úmrtí těch,
kteří je do odboru věnného přihlásili.

Každý pojistěný u věnného odboru obdrží
tolik korun, kolik osob v době nároku u odboru
bylo přihláшено.

Jinochy lze přihlásiti až do stáří 18 let a
dívky do 15 let. Přihlášení mohou býti kýmkoliv
jen když tyž jest tělesně zdrav a nepřekročil
55. rok věku svého. Zápisné 6 K je pro všechny
stejně, rovněž příspěvek po 1 K ve výše zmí-
něných případech povinné podpory. — Blíže
v prospektu, jež na požádání zdarma zasíláme.

Adresa zní:

Spolek „Charitas“ v Hradci Králové.

Dr. František Reyl,
předseda.

Václav Jenšovský,
jednatel.

Ve prospěch
Svatozáslavné Matice školské.

Uznávaný za nejvýhodnější a nejlevnější ná-
kupní pramen v Rakousku veškerých

kostel. paramentů

prádla, praporek, příkrovů, koberečů
křesťanské náležitosti ve výroběch nejstaršího
závodu v Čechách, c. a k. dvorního dodavatele

Josefa Neškudly

v Jablonném n. Orli. č. 86.

Tisíce uznávacích referencí a doporučení. —
obrázkové cenníky, rozpočty, vzory a hotové zboží
k výběru franko.

Bez velkoměstské režie ve vlastních dílnách a
domech, levné pracovní síly na ventové, čímž levnější
ceny až o 20%, než všude jinde.

Jubila. 100 let. trvání a 40 let. vlastního činnosti

Adresování vždy došlově se vyprošuje.

Zal. 1860

Zal. 1860

Karel Zavadil,
nást.

Antonín Zavadil,

nejstarší umělecký

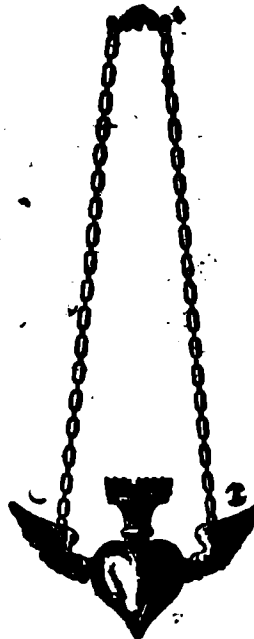
závod pasířský.

Veleddstoj. duchovenstvu a sl.
patronátním úřadům doporučuje
se ku provedení veškerých

radob kostelních,

ze zlata, stříbra, bronzu a jiných
kovů v každém slohu, od
nejjednoduššího do nejbohatšího
provedení dle liturg. předpisů.
Jem. umělecké práce umělecké
remy. Veškeré opravy a znova-
stavení provádí se co nejpečli-
věji a se zárukou.

Ceny velmi mírné. Mnoho dopo-
ručení a uznání po ruce.

Děkuvzdání.

Za přecetné projevy upřímné a neštěné soustrasti, kterých dostalo se nám při úmrtí a pohřbu našeho neza-
pomenučelného bratra pana

MUDra Karla Sekery,

obvodního a nádražního lékaře ve Hlinsku,

vzdáváme nejvřelejší a nejuctivější díky

Jeho Excellenci nejdůst. panu biskupovi ThDru Josefu Doubravovi za osobní účast při posvátných obřadech, vysoce důst.
panu M. Musilovi, papež. prelátu, kanovníku a měst. děkanovi za velmi ochotné vedení pohřebního průvodu a vyko-
nání církevních obřadů při převážení v Pánu zesnulého, jakož i oběma městským důst. pánům kaplanům, vysoce důst.
kathedrální kapitule s kapitulním děkanem a papežským prelátem ThDrem Janem Soukupem v čele, Msgru ThDru
Františku Šulcovi, kanovníku a předsedovi Politického družstva tiskového, veškerému veleddst. duchovenstvu místnímu
a ctilh. pp. bohoslovcům; velevdž. panu Jos. Smutnému, c. k. místodržitelskému radovi, c. k. dvor. radovi H. Steinfeldovi
s chotí, velevdž. panu Františku Opálkovi, c. k. státnímu návladnímu, velevdženému panu c. a k. plukovníku Václavu
Jirotkovi, slovuťnému panu MUDru Bedřichu Honzdkovi, přimáři okresní nemocnice, který ochotně zesnulého ošetřoval
po dobu pobytu jeho v Rudolfinu a slovuťnému panu MUDru Josefu Holečkovi, obvodnímu a ústavnímu lékaři, vele-
vdženým pánům: vládnímu radovi Josefu Novákovi a řediteli škol měšťanských Al. Šedovi, jakožto bývalým učitelům
žehušského na škole měšťanské a gymnasiu, velectěným pánům zástupcům c. k. úřadů, profesorských a učitelských sborů;
velevážené paní Anně Czurbové jakožto předsedkyni a velectěným dámám z výboru dobročinného komitétu, ctilhodným
Školským Sestrám d. N. D. z ústavu hluchoněmých a pensionátu císaře Frant. Josefa, které dojemnými zpěvy dopro-
vázely mši sv. před započítím pohřebních obřadů v kapli ústavní obětovanou; slav. pěveckému sboru chrámovému
za přednesení krásných sborů smutečních, veškerému P. T. obecnstvu, jež v hojném počtu účastnilo se pohřebního
průvodu a vůbec všem, kdož lásku a přilež svou na jevo dali drahému zesnulému a žal náš zmírňiti se vynasnažili.

Bůh odplatí všem!

V Hradci Králové, dne 3. ledna 1915.

Jménem celého příbuzenstva:

Prof. Dr. Emil Sekera.

Vladislav Sekera,
ředitel ústavu hluchoněmých.

Děk nám platí také panu Josefu Elanerovi, majiteli pohřebního ústavu, za vzorné vypravení pohřbu a panu Jaroslavu Davidovi,
uměleckému zahradníkovi, za vkusně upravenou dekoraci květinovou u katafalku.

OBNOVA

Číslo 2.

Podpisová na čtyři roky 2 Kč 50 h
na půl roku 5 Kč

V Hradci Králové, dne 15. ledna 1915.

Inserty počítají se levně.
Obnova vyhledá v předku v předku.

Ročník XXI.

Francie za války.

Stát, který pokrokovými slovy překypoval, stojí v pění o své raně proti Německu a Rakousku jako trpaslík proti obrům. Pařížská korespondence (otiskovaná v New Yorker Staatszeitung 1. prosince m. r.) sdělila, že nikde není postarší o raně tak špatně jako na území mezi Dunkerque, Arrasem, St. Quentinem a Compiègne. »Zde leží ranění po stěch v místnostech, kde není vzduchu ani světla, dusných a nepořádkových. Celé půlnoční a dny nevidí jiných lidí nežli svoje spolutrpitele, často nedostávají ani jísti, slyší sténání ostatních nemocných a umírajících a nemají již jiného přání, než aby byli nějak zbaveni svých muk. Čím dále od severu vnikal jsem do Francie, tím hůře to bylo v tomto směru. Počet domů, v nichž leží nemocní zapomenutí, nadobro zapomenutí, nedá se ani zjistiti. Groteskní směsice, která vládne za bitevní čarou, naprostý nedostatek lékařů a opatrovníků, nemožnost sehnati obvazové látky, nedocházení železničních vlaků, jež by raně dopravily dále, a jiné okolnosti vytvořily zde takové hrůzné, do nebe volající poměry, až člověk domnívá se, že oti se v dobách strašlivých cholery a morových epidemií nejtemnějšího středověku, kde zasvěcení jisté smrti byli bez pomoci ponechání svému osudu.

Jistý lékař řekl mi, když jsem vycházel z jednoho takového špinavého selského statku: »Představte si, milý pane, že v tomto mizerném stavení, kde by za normálních poměrů bylo místa sotva pro 10 osob, našel jsem před 2 hodinami náhodou 87 nemocných. Leží tam již 4 dni, opuštěni od celého světa. Někým nedopatřením bylo stavení z venčí uzavřeno, nikdo nepřinesl nešťastníkům potravy. Ošetřovatelé následkem pověsti, že přicházejí huláni, uprchlí anebo snad sami na cestě k nové skupině nemocných padli vyčerpáním. Kdyby mne byl jistý stařec na to neupozornil, že z tohoto domu vychází mrtvolný pach, nebyl bych dvěma námi vyrazil. Šest nemocných již zemřelo, z ostatních může býti zachráněno sotva 25. Většina nemocných má nejnišší horečku. Jiní zase nemocí vstávají s lože.«

V obci Peronne stojí již několik dní vlaky s tělesy raněnými připravené k odjezdu. Představa stanice vypravoval: »Každý den vynášeme 10 až 20 mrtvých z každého z těchto šestí vlaků. Bude-li to tak dle trvat, nemusí tyto vlaky ani odjíždět. Zbude nám pak poslední povinnost: pochovat mrtvé ubožáky.«

Zednářská vláda zuby nehty hleděla zachránit před světem zblázně, že jádro francouzského národa hledí vstáti s plnou důvěrou protikřesťanským ministrům a úředníkům a že v té době kritické velké masy lidové nedaly se naklonit »merkanismem.« Toto úsilí dá se vysvětliti lehou. Uvažte — až by budoucnost řekla, že za válečného ruchu se zřítlo napřed všechno, co snáděli dlouhá léta k základům »obrozené Francie Voltaire, Rousseau, Renan, Zola, Clémenceau, Millerand a jiní protikřesťanskí velikáni!

Jaká to bude úhana, až se řekne, že pyšná budova dlouho stávající »nové kultury« se náhle zřítla jako domeček z karet právě v době nejvážnější! Ještě pravdukům se bude vyprávěti, že národ za války vyhlí všechny závažné elixiry moderní filosofie a všechny medicíny, nabízené protikřesťanskými poslanci, do moře — že se stal Kristus francouzskému lidu milější než celé místy demagogů!

Takovou morální prohru hleděl zednářský režim francouzský odvrátiti všemi silami, aby nedošlo k veliké rozpačitosti a případně i vzdoru právě nejoddanějších radikálních živlův.

Katolický deník italský »La Liberta« napsal: »Zatím co naši francouzští bratři u víře, zapomenutí na pronásledování, na bezpráví na nich spáchaná a na pohanu svých svatých, ve chvíli nebezpečí řadí se kolem vlády, od níž byli tak frivolně urázeni a přecházeni ve všem, co jim jako katolíkům bylo svato a s křesťanským heroismem prolévají krev svoji za vlast... mužové francouzské vlády a lože nevzdávají se žádného svého plánu. Neupouštějí od svých úmyslů a neskrývají nijak svoji církvi nepřátelskou zášť a chut k dalšímu náboženskému pronásledování. Zatím co většina lid francouzský klečí mezi hromadami mrtvol a oltáři, trvá zednářská francouzská vláda nepohnutě na svojí nevěře, nesouc hlavu pyšně proti Všemohoucímu, ovšem v bezpečí před německými granáty, směřující k provedení úmyslu Vivianiho, shasnout hvězdy na nebi.«

Ale nouse naučila i Napoleona hledati kompromis s katolickou církví. Když tedy nynější ministerský kabinet seznal, že vojsku francouzskému se vede stále hůře, začal sám navazovati přátelské styky se Stolicí apoštolskou, a to způsobem velice útlivým. Vláda poznala, jak ve Francii stojí při svém přesvědčení neochvějně miliony rozhodných katolíků, jejichž pomocí republika rozhodně potřebuje. Proto aspoň na chvíli ministři hleděli ukáhati Římu usměvavou tvář, aby se jim dostalo morální podpory. Na počátku války zakročovalo se tak důrazně proti konfesním projevům katolickým ve vojsku, jako by republika hrozila zkáza z některých pobožností věřících vojáků. Nyní však dle zprávy pařížského »Heraldu« dal ministr války vojenským velitelům zmocnění, aby na zvláštní přání mužstva povolali kněze ke konání služeb Božích v poli. Do té chvíle byla úřední činnost duchovních ve francouzské armádě zakázána.

Nyní vzrůstá v armádě francouzské poptávka po svěcených medailkách a škapulířích, takže kněží prosí snadně bohaté laiky, aby jim k tomu účelu poslali hojně medailí a škapulířů, jež by posvětili a pak rozdali vojákům. V Domrémy la Pucelle (ve Vogesách na Moselle) stal se tamní rodný domek Panny Orleánské za války olem velikého množství poutníkův. A jest významno, že dle zprávy »Corriere d'Italia« valná většina poutníků skládá se z důstojníků a prostých vojáků, kteří spěchají vyprosit si od středověké svaté zachránitelky

Francie ochranu svých zbraní. A že se za své manifestující projevy nestydí, patrně z toho, že při věhodu zapisují svá jména do zvláštní knihy a připsují k nim své přání.

Tak přes hlavy zednářských despotů stále urdítějí širé davy francouzských civilistův i vojákův osvědčují, že jejich srdce tihne ke katolicismu.

Zase následky hříchů zednářských trpělivě na svá bedra k odklizení nesou katolíci. Ale jest veliká otázka, zda lidé ideální mohou náhle vyhojiti na tělese republiky rakovinu, která se vlekla tak dlouho a jež se tak hluboko zakořenila.

Volné listy.

Kutuzovská taktika. Někteří němečtí odborníci řekli, že spojenci při tažení do Ruska nebojí se Kutuzovské taktiky. Mínení toto jest úplně nesprávné, protože proti Napoleonovi, táhnoucímu na Moskvu, byl původně vrchním velitelem ruských vojsk Barclay de Tolly a protože Kutuzov ujal se velení teprve krátce před bitvou u Borodina. Nebylo také Kutuzovské taktiky, jak si ji němečtí odborníci a profesoři mylně představují. Kutuzovskou taktikou pánové ti rozumějí promyšlený plán, před Napoleonem ustupovati, vojsko jeho vysilovati, spalovati vesnice a města, ničiti potraviny a lákati Francouze stále dál a dále do Ruska, aby tam byli zcela jistě poraženi. Nebylo Kutuzovské taktiky ani dle jména, ani dle věci. Chybně pochopené události nadpisují se tu jednoduše jménem vůdce, který tehdy na ústup Rusů neměl žádného vlivu.

Bylo psáno také, že německý voják zná Tolstoj, Dostojevského a Turgeněva lépe, nežli ruští důstojníci. O této věci nemůžeme nic tvrditi, ale jisto jest, že pisatel takovýchto zpráv Tolstoj nezná sám, neboť nemluvil by o Kutuzovské taktice. Právě Tolstoj psal ve »Vojně a míru« o tom, jak chybně jest mínění na Rusi a v celé Evropě, že roku 1812 Napoleon byl úmyslně lákán do nitra země. Tolstoj tohoto soudu ovšem neměl sám ze sebe, ale dodělal se ho hlavně z Bogdanovičových »Dějín vlastenecké války roku 1812.« Není snad nešťastnějšího díla o válce r. 1812, než tyto Bogdanovičovy Dějiny. Francouzské spisy o tomto Napoleonovu tažení jsou dílem nespolehlivé, dílem chvátavé. Ale Bogdanovič vypravuje věčně, nezveličuje ruských vítězství a nezastírá chyb ruských generálů. Bogdanovičovi při spisování díla byla jedinou vůdčí hvězdou pravda, byť byla vlasteneckému oklání ruskému leckde i nepřijemná. Čtenáři, jenž do knihy Bogdanovičovy rozmyslně vnikne a všechno bedlivě uváží, soud Tolstojův dostaví se sám sebou: nebylo úmyslného lákání Napoleona do Ruska a nebylo tedy ani Kutuzovské taktiky.

O jisté Kutuzovské taktice možno snad mluviti až tehdy, když Napoleon opustil Moskvu a spěchal na západ k Němenu, a i tu taktika

DEPEŠNÍ ADRESA: ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚNEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4%, A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ LÍSTKY POŠTOVNÍ SPORITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLÍM A KOKSEM

ŽROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPORITELNY 14323

ŽIVNOSTENSKÁ BANKA FILIÁLKA V HRADCI KRÁLOVÉ

**pojišťuje veškeré čelné domácí i cizí losy
proti ztrátě kursově i tahu s nejmenší výhrou**
Prospekty na požádání zasílá zdarma.

Kutuzova neměla rozhodujícího vlivu na zničení francouzské armády, ba spíše ruským záměrem překážela. Kutuzov důsledně prováděl svou myšlenku, utíkal Francouze jen pronásledovati a nepouštěti se do bitev. Byl přesvědčen, že armáda Napoleonova zahyne sama sebou a že škodlivě jest, obětovati v bojích tisíce vojáků. Naproti tomu tehdejší car Alexandr I., celá Rus a všichni generálové si přáli, aby Kutuzov armádu francouzskou zničil v rozhodujících bitvách. Tak nebo tak, Napoleonova armáda vzala za své. Ostatně přání carovo a celé Rusi nemohlo být splněno, a návrhy příliš horlivých generálů Kutuzovových nebylo lze provést, protože ruské vojsko nad pomyslením se vysilovalo a utíkalo armádě francouzské sotva v pochodech stažovalo.

Důkaz. Když Napoleon roku 1812 přelšel Němou a vstoupil na půdu říše Alexandrov, tušili generálové byli hodně překvapeni, neboť vojak francouzských ještě nečekali. Jistě nepřipravenost ruská byla zřejmě zejména v tom, že vojska ruská byla rozdělena ve dvě armády, z nichž početnější vedl Barklay de Tolly, a druhé velel kníže Bagration. Ruští vůdci hned couvali. Za větší jejich armádou hnál se Napoleon sám a za Bagrationem poslal zkušeného maršálka Davoustu, který manévroval tak dovedně, že již již Bagration byl takofka obklíčen a s armádou zajat. Nicméně Bagration napjal všechny své um, dělal pochody a protipochody, klíčkoval, až se konečně vymknul. Před Polockem Napoleon poslal maršála Oudinota ohrožovati Petrohrad, po čemž Barklay de Tolly rychle několik sborův oddělil od své armády, aby generál Vittgestein, jenž byl velitelem těchto pluků, předešel Oudinota a zastoupil mu cestu. Vittgestein Oudinota skutečně zastavil a zápasili pak spolu nerozhodně až po dobu, kdy francouzská vojska od Moskvy dala se na útěk.

Tak ze dvou ruských armád staly se již tři. Jest zřejmo, že ani Barklay de Tolly ani Bagration Napoleonovi se postaviti nemohli, protože Bonaparte měl zdrcující přesilu. Jediným rozumným manévrováním ruských armád tedy byl stálý ústup, jinak oddělené byly by bývaly zcela urditě poraženy, což věděl nejen Napoleon, ale také Rusové. Již z těchto skutečností vysvitá, že ustupování Rusů bylo vynucováno nezbytností a že se v něm netajil žádný promyšlený plán, vábiti Napoleona od jeho nástupní a zásobovací základny. Ale byly ještě jiné věci, které dokazují, že nelze mluvit o Kutuzovské taktice, jak byla po oběhlých událostech dodatečně ruskými generály vymyšlena a jak se jí německými odborníky dnes rozumí.

Tak na příklad Rusové měli připravený tábor u Drissy, kdež se couvajících voje Barklayovy zastavily. Tento tábor znamenal, že se původně od ruských vůdců skutečně myslelo nato, aby byl Napoleon na tomto místě uvítán. Konala se tam válečná porada, co činiti. Ačkoli někteří generálové radili, aby se tam svedla s Bonapartem bitva, přece jen zvítězili svým míněním vůdci, kteří ukazovali na slabé ruské síly, na nebezpečnost obléhnutí a na nedostatek potravin, kterých před příchodem Napoleonovým nelze již do tábora dopravit.

Tato porada ukázala, že vůdci ruští byli bezradní a že lákavého plánu neměli. Na příklad Armfelt tvrdil, že armáda ruská jest již odříznuta, kdežto Paulucci dokazoval, že Rusové postavili francouzskou armádu mezi dva ohně. Michaud vysvětloval, že tábor u Drissy proto se nehodí k ničemu, že tedy v pozadí jeho řeka, a Püel právě v této skutečnosti rozpoznával sílu. Tolly navrhoval to, a Armfelt zase ono. Na konci porady car Alexandr, jenž byl přítomen, rozhodl, aby vojsko ustupovalo dále, pro-

tože tábor u Drissy není místem, jež by se hodilo k vítěznému odporu. Armáda Bagrationova spojila se s Barklayem de Tolly u Smolenska, kdež zase ožily návrhy, aby s Napoleonem byl boj podstoupen. Jmenovitě bylo ukazováno nato, že přední voje Bonapartovy nejsou silny a že armáda jeho příliš se protáhla a že třeba jest ho jen zaskočiti a porazit dříve, než přibudou zadní posily. Barklay de Tolly se rozemýšlel, ale posléze návrh tento zamítl právě, že Napoleon jest ženiálním vůdcem a že jest nebezpečno dělati proti němu nejisté pokusy a hazardovati armádou na místě nepřipraveném. Na druhé straně však hlas všeho národa hlasitě volal, že Smolensko musí být bráněno a že nesmí být vydáno bez bitvy s drzým vetřelcem. Vůdci nemohli přání tohoto nedbat, protože Smolensko v tehdejší době Rusům bylo městem posvátným. Rozhodnuto bylo město brániti, ale nepomyšleno na to, že to má být hlavní bitva s Napoleonem. A v pravdě postup bitvy ukázal, že Barklay de Tolly vyhověl jen přání lidu a že obrana Smolenska byla jen ohlívková pátka zatímní.

Napoleon dal účelům přímou na hrady, které byly dobře ruskou dělostřelbou obsazeny. Tuto neopatrnost Napoleon bolestně odpykal tisíci mrtvými a raněnými, takže po ústupu Rusů ze Smolenska armádě jeho ubylo 20.000 bojovníků.

A tak postupně, co armáda ruská ustupovala do nitra země, stav její se lepšil. Ruští generálové ovšem to pozorovali, ale předem toho ani nepředvídali, ani nepřipravovali. Po bitvě u Smolenska byla bitva u Valutiny Hory, kdež zase Napoleonova vojska byla mnoho seslabena. Ztráty ruské ovšem byly nemalé, ale mnohem menší než ve vojsku francouzském, které vzdáleno bylo od zásobovacích pramenův a nedostávalo tak četných posil jako Rusové. Při vtržení armád Napoleonových do země ruské počet jeho vojska převyšoval sílu ruskou dvakrát a po bitvě u Valutiny Hory poměr francouzských vojsk k ruským byl 150 tisíc proti 115. Rusové měli také některé potíže se zásobováním, neboť musili couvati dále, než se původně myslelo. A tu opět jest jiný důkaz, že v roce 1812 Rusové žádného lákavého plánu neměli. Musili zajisté opustiti veliké zásobárny, které před tím pořízeny byly v pohraničních guberniích západních; měli nedostatečný počet skladů na cestě, kterou couvali k Moskvě.

Jediné správné hledisko. Činitelé roku 1812 již dávno odstoupili s životního jeviště, osobní zájmy zmizely, a máme před sebou pouze dějinné výsledky oné doby. Mýlili se jak Francouzové, kteří rok 1812 posuzovali po svém, a nesprávně soudili Rusové, kteří psali mínění své ještě za živých dojmů. Na příklad francouzští dějepisci tvrdili, že Napoleon rozpoznával nebezpečnost, že bitevní jeho šik byl příliš roztažen. Ale dnes můžeme toto mínění vyvrátiti otázkou: Nuže, když Napoleon toto roztažení bitevního šiku rozpoznával jako nebezpečné, proč se nezastavil třeba u Smolenska a proč se hnál za ruskou armádou k Moskvě?

Nyní vidíme již jasně, co bylo příčinou záhuby francouzské armády roku 1812. Bylo to jednak pozdní tažení (k podzimu) bez příprav proti nebezpečnostem ruské zimy, jednak pévaha, které nabyla válka pálením ruských měst a vesnic. K tomu přistoupila ještě zuřivá nenávisť ruského lidu proti nepříteli, nenávisť, která ničila kde jaké potraviny a která bez milosrdenství pobíjela osamělé francouzské vojáky, jakmile vyslehnou, hladem a zimou oddělili se od větších zástupů. Tehdy však nikdo si neuvědomoval, že pouze tímto způsobem veliká

armáda Napoleonova mohla být zahubena. Nejen že to nikdo nepředvídal, ale ruští vojévůdci, opíraje se Napoleonovi a bráníce jeho pochodu, zabráňovali vlastně tomu, co jedině mohlo armádu francouzskou zahubiti. Na druhé straně ženiální Napoleon přes všechny své zkušenosti usiloval o to, aby do podzimu dostal se do Moskvy, to jest, aby se stalo, co musilo mu být záhubou.

Představme si! Car Alexandr díel s počátku u armády, aby ji svou přítomností nadchl k obhajování každé versty ruské země, nikoli však k ústupu. Byl zřízen veliký tábor u Drissy, aby tam Napoleon byl zastaven. Národ zasypává výčitkami velitele pro každý krok, o který před Napoleonem ustoupili. Ruský lid s carem ani ve snách se nenadálí požáru Moskvy, ba nemohli si ani představit, že nepřítel vtrhne do Smolenska. A nejpohorlivější jest to, že ruští vůdci sami nemálo se horšili, že armáda ustupovala do nitra země. Události mluví tedy zřejmě, že Rusové nemyšleli nato, aby Napoleona lákali do země, a že měli na mysli, aby daleko se nedostal.

Z toho jde na jevo, že mluvíti ještě dnes o lákavé taktice Kutuzovské jest neznalostí tehdejších událostí a že za nynější války projevuje se tím blud, který neshoduje se s důkladností německých odborníků.

Kutuzov. Jméno to jest známé ve vzdělaném světě a v Rusku je posud velmi populární. Když Kutuzov před bitvou u Borodina jmenován byl na místo Barklaye velitelem couvajících armády, byl již osmašedesátiletým starcem. Úkolu toho podjal se těžce vzdychaje a modle se v hlavním chrámu petrohradském. Běželo o velitele zkušeného, milovaného národem a rodem Rusů, kterých vlastnosti Kutuzov spojoval ve své osobě. Kutuzov již v patnáctém roce věku svého pro své nadání byl jmenován inženýrem-praporečkem a brzo upoutal na sebe pozornost carevny Kateřiny, která ho později nazývala »svým Kutuzovem«. A také skutečně jméno jeho bylo spojeno s památkou nejvyslaštějších činů této panovnice. Osobně byl chrabrý a dvojnásob zachráněn po těžkých ranách učinilo ho miláčkem veškeré Rusi.

Když r. 1774 Turci dostali se na Krym a když se okopali před vesnicí Šumou, Kutuzov, bojující pod velitelstvím generála Musina-Puškina, vedl se s praporem v ruce do opevněné vesnice a byl těžce raněn. Pušková kulka pronikla mu levou skrání a vylétěla u pravého oka. Nejzkušenější lékaři předpovídali mu smrt, ale Kutuzov se uzdravil, pozbyv toliko pravého oka. Po uzdravení byl poslán Kateřinou do ciziny na zotavenou a dostal se tak do styků s Bedřichem Velikým a Laudonem, s nimiž několikrát rozmlouval.

Vrátil se domů, Kutuzov vstoupil do armády generála Suvorova, jenž mu svěřoval důležitější úkoly, když Rusové podrobovali sobě Krym. Roku 1788 při obléhání pevnosti Očakova byl Kutuzov raněn podruhé a zase těžce. Pušková kulka, vniknuvši mu do tváře, vyrazila v týle, a také tentokrát lékaři mu netušili, ale Kutuzov měl proti smrti uděláno. Sotva že se vyléčil, jmenován byl velitelem armády na Dněstru, kdež porazil početnější vojsko turecké.

Roku 1790 Rusové dobývali pevnosti Ismailu, a Kutuzov vedl pluky, které měly za úkol, dobýt brány Kilyské a vtrhnouti do pevnosti. Kutuzov, byv dvakrát krvavě odražen, správil o tom vrozeného velitele Suvorova, který řekl pobočníkovi: »Reče mu, že jsem již poslal carevně správu o dobytí Ismailu a že jmenuji Kutuzova velitelem této pevnosti.« Uslyšev vzkaz, Kutuzov vymrštil se jako výpraha, po-

stavil se v řadě Chersonských granátníků a učinil přímo gyalafy štok a opaloval dvě nejblíže bašty. Dávaje zprávu o dobytí Ismailu, Suvorov pravil: »Kutuzov šel se maou na levém boku, ale byl mou pravou rukou.« Když Kutuzov se později tákal Suvorova, co znamenal vzkaz v nejhroznějším ohni mu přinesený, dostal odpověď: »Ničeho! Kutuzov zná Suvorova a Suvorov zná Kutuzova. Kdyby Ismailu nebylo bývalo dobyt, byli bychom oba padli pod hrady jeho.« Ale velitelství v Ismailu Kutuzovu se později dostalo přece.

Kutuzov nebyl toliko vojínem, ale bylo ho několikrát užito jako posla a jednatele v důležitých věcech zahraničních, jmenovitě v Turecku. Vynikal inteligencí a obzvláštní ohytostí, jež často pomáhala mu oklamávat odpůrce a s úspěchem vytočiti se ze všech neanází. Proto byla mu vytýkána vychytralost, neupřímnost a dvorské pletichářství. Sám Suvorov charakterisoval ho takto: »Rozumný, velmi rozumný, ani Ribas ho neošidí.« Když Kutuzov r. 1812 jmenován byl vojným velitelem a odjížděl k armádě, byl tázan kýmisi z přibuzenstva: »A doufáte, strýčku, že porazíte Napoleona?« Kutuzov odpověděl: »Že porazím? Nikoli. Ale že ho oklamu, doufám.«

A oklamal. Když Napoleon prodléval v Moskvě, Kutuzov s ním vyjednával a stále ujišťoval, jak jest Rusku míru potřebl a že co nejdříve podmínky z Petrohradu budou poslány. Zatím však, lišák, Napoleona schválně zdržoval, aby odchod Francouzů dál se až v zimě.

Nové projevy soc. demokratiké.

Soc. dem. »Dělnický denník« v 12. čísle prohlašuje: »Povinnost vojenská je moonější nežli touha po míru. Naši soudruzi musejí konati svou povinnost tím svědomitěji, že jsou příslušníky organizací, zvyklých disciplině. Jděte tudíž, hoši, na vojnu, a přineste nám brzy rozhodnutí míru.«

Soc. dem. list »Humanité« uveřejňuje manifest, v němž vůdcové sociálně-demokratické strany prohlašují, že jejich skupina zdržela se veškerého prohlášení za zasedání sněmovny, aby neporušila kázeň a jednotu, kterou národ vůči nepříteli dosud projevoval. V manifestě se dovozuje, že parlament musí vládu v jejím obrovském úkolu podporovati, aby byly ukovány zbraně, jichž národ a armáda potřebují. Zničitelská válka může ještě dlouho trvati, ale ona neunaví Francii, protože Francie bojuje za zachování své neodvislosti a jednoty. Francie bojuje za to, aby Elsaško-Lotrínsko vrátilo se ku své pravé vlasti, za to, aby tato válka byla poslední, aby z míru vznikla spravedlnost, a za to, aby děti a jejich potomci nemuseli se již obávat návratu barbarství. Aby dosáhlo se tohoto cíle, jsou sociální demokraté více než kdy jindy odhodláni bojovati až do vítězství.

Německý předák soc. dem. strany Kautsky prohlásil, že politický život vzplane po válce mooněji než před vypuknutím boje. »Každá strana — a také sociální demokracie — bude potřebovati vši své síly, aby se uplatnila a ubájlila zájmy jí hájené. Zachovati tuto sílu v přicházející tísni, toť nejdůležitější úlohou naší vnitřní politiky. Musí býti zachovány orgány strany. Neméně nutná je vnitřní seřazenost strany. Jsme stranou kritiky i sebe samých, ale tato musí zmínknoti ve válečném stavu.«

Ale těžko volati po důkladné solidaritě soc. demokratiké, kdy soc. demokratiké předpovědi utrpěly obrovské fiasko a kdy skutečný a přirozený vývoj dějinných událostí otřásl mohutně docela střežnými zásadami internacionály. Jestliže vůdcové hned v několika řádech dosvědčují, že internacionála po válce bude vystupovati se zásadami velice změněnými, pak zajisté nové potřebné útvary nebudou odhlasovány ode všech svorně.

Česká soc. dem. revue »Akademie« konstatuje, jak velice se liší hledisko soc. demokracie německé od stanoviska soudruhů belgických a francouzských k nynější válce. V německé soc. demokracii »duše mas, intelligence, hlásí se pod její prapory, byla jiná nežli theorie. Bylo jen třeba zkoušky, aby se to netajené projevilo. Zkoušku tu přinesla světová válka. Německá sociální demokracie není stranou protimilitaristickou ani socialistickou. Je pouze její čestnou povinností, aby se k tomu bez obalu přiznala.«

Úvěrní družstvo Eliška

zapsané společenstvo s r. o.
v Hradci Král. Adalbertinum.

Přijímá vklady na vkladní knížky a účty. — Úvěry osobní a živnostenské na podmínek nejvýhodnějších. Vkusné střádanky.

Lebknecht, který hlasoval 2. prosince proti válečným úvěrům, hlásil křáděti ve stopách svého zvěčnělého otce. Byl však ze strany za to vyloučen. S ním však přece souhlasí malá frakce, která usiluje o založení nové socialistické strany. Ale to, co přiznávala obrovská masa pod pokličkou již dávno, mělo se přece přiznati veřejně jako nutnost nezbytná. Nyní tedy konečně soc. demokracie veřejně a prakticky se přidává k důležitým zásadám konservativní, ačkoli předtím dlouhá léta její vůdcové hlásali svorně pravý opak.

Jest ještě v čerstvé paměti, jak Bebel dlouho před smrtí snažil se dokazovati, že všeobecná mobilisace v Německu by způsobila svízele netušené, že již v prvním měsíci války by nastaly tak obrovské poruchy sociálního života, jakých by stát neunesl. A ejhle! Válka trvá již skoro půl roku; v Německu nouze nastala ani po anglických a francouzských pokusech »vyhladovění«, vojsko jest zásobováno dobře a postupuje vpřed s nadšením a s velikou nadějí, civilní obyvatelstvo válečnou akcí horlivě podporuje a těší se na vítězství. Zkrátka konec starým škarohlídným proroctvím!

Každý duchovní správce

v osadě, kde se nacházejí katolíci různých národností, potřebuje příručku ke zpovídání

NOVUS CONFESSARIUS POLYGLOTTUS

v řeči latinské,

anglické, české, chorvatské, polské, uherské, německé, italské, rumunské, ruské, rusínské, slovinské, slovenské, francouzské.

Cena compl. K 1.—, poštou K 1.10. — Na skladě má a objednávky obratem vyřizuje Družstevní knihkupectví a nakladatelství v Hradci Králové Adalbertinum.

Průběh války.

Pochvala pro záložní důstojníky. Panovníkovým rozkazem ze dne 31. prosince nařizeno, aby jubilejním vojenským křížem z r. 1908 byli poděleni také záložní důstojníci, kteří r. 1908 měli již důstojnickou hodnost a kteří zároveň prodělávali nynější polní tažení. — V rozkaze tomto výslovně se mluví o výtečném chování neakt. důstojníků. V N. Fr. Pr. vykládá nejmenovaný generál, že se všeobecně uznává, že záložní důstojníci nepotřebují se nikterak obávat porovnání s důstojníky z povolání. . . V některém ohledu nutno dokonce oběti, přinášené rezervními důstojníky, ceniti ještě výše než důstojníky z povolání. . .

Bojště východní následkem velmi nepříznivého počasí nevykazuje zvláštních pokroků, a na celé frontě od Bzury až ke Karpatům je jakýsi klid, první po pětíměsíčním zápolení.

Na řece Nidě jest v zákopech před zimou a vlnkem chráněno topením a odvodními troubami. Srážek zvláštních nebylo, pouze dělostřelecký boj zůstal už několik dní na naší polské frontě. Až úřední zpráva ze dne 11. ledna ohlašuje, že na dolní Nidě přešli Rusové k útoku a pokusili se na více místech se značnými silami přejíti mělké koryto řeky; byli však všude za těžkých svých ztrát odrazeni. — Na Dunajci Rusové odpočívají dále, a noční útok jejich na výšiny severovýchodně od Zakliczynu rovněž odražen. — V Karpatech přes nepříznivé počasí vytlačila vojska naše Rusy na mnohých místech z jejich postavení. Ruský postup v Karpatech a Bukovině zamezen i tím, že zásobování vojska střežením a potraviny pro zlé počasí jest úplně podvázáno. — Před Přemyšlem drží se Rusové v úctyhodné vzdálenosti a dle přiznání zajatců pohlíží ruské vojsko na Přemyšl s pověřenou hrůzou. — A poněvadž znovu bylo zjištěno, že příslušníci ruské armády používají rakouských uniforem, aby přepadali patroly a menší oddíly, znovu se zdůrazňuje, že důstojníci a mužstvo nepřátelské, kteří tak zákony a zvyky válečné porušují, nebudou považováni za válečníky. — Za nepříznivého počasí pokračují i útoky Němců západně od Visly jen pomalu ku předu. . .

— Ruské zprávy oznamují, že gardové sbory byly z Polska odvolány do Petrohradu, kde prý je obava před nepokojí, a též proto, aby garda na bojišti nevykrvácela.

Na jižním bojišti jest zase živěji. Noční útok Černoherců na naše přední stráže u Avtovače úplně ztroskotal a východně od Trebinje odehrál se krátký dělostřelecký boj. A dle zpráv srbských objevil se opět nad srbskými městy Požarev-

cem a Gradistěm rakouský letec a bombardoval je. . .

Západní bojiště. Také na tomto bojišti pro špatné počasí neodvažují se protivníci k různým činům; dochází tu k bojům pouze menších oddílů. Anglický tisk oznamuje, že Angličané jsou již syti posílních bojů a proto se připravují k otevřenému útoku na německé posice. Vyslali do Flander velké posily a ty chtějí vklínovat do německých posic a tyto současně zasypat palbou z moře. — Francouzi, zatlačeni Němci od švýcarských hranic, soustřeďují se k Beřortu. Jejich útoky na Elsas se nezdařily.

Na moři a ve vzduchu. Francouzské loďstvo v Jaderském moři nedodělo se dosud úspěchu, poněvadž tu nemá žádného opěrného bodu. Kotoru dobytí bylo nemožno, ani s Lovčenu ani s moře, což jest jistě překvapením. A pak francouzské loďstvo překvapilo objevením se rakouského podmořského člunu. — V neděli objevilo se nad ústím Temže 16 německých letadel, ale pro hustou mlhu obrátila se letadla na jih k Doveru, na nějž vrhla pumy, jiná část bombardovala Dunkerke, Dünkirchen, Calais a j.

Turecká válka. Spojené loďstvo anglické a francouzské ostřeluje Dardanely, ale dosud bezvýsledně. U Egypta chystají se Angličané proti tureckému vojsku, ale přes to se tvrdí, že Kahýra bude brzy obsazena Turky. — Turecký hlavní stan vyvrací nepravdivé zprávy ruského tisku o porážkách Turků; naopak turecké vojsko postupuje stále.

Anglická odpověď Spojeným Státům. Anglie osobila si nyní právo zabavovati parníky neutrálních států tvrdíc, že dopravují zboží Německu a Rakousku. Proti tomu ozvaly se všechny neutrální státy, především Spojené Státy Severoamerické a různé zakročily v Anglii. Ta konečně podala vysvětlení, že je ochotna připustiti, aby nebyly zabavovány potraviny, nejsou-li pro nepřitele, že však v tomto ohledu nemůže dáti žádného definitivního slibu. Anglie se obává, že by se neutrální státy, sousedící s nepřátelskými zeměmi, staly skladištěm pro nepřitele. Přes to přeje prý si, aby vývozu a konsumu amerického zboží pro neutrální státy nebyly činěny žádné překážky.

Našemu veledůstojnému duchovenstvu
ku provázení praf kostelních vše doporučujeme mladou českou
dílnu absol. c. k. stát. školy řebářské
BOHUMILA BEKA v HORE KUTNÉ.

Politický přehled.

Hr. Berchtold odstoupil. Císař sprostil ministra zahraničních záležitostí hr. Berchtolda jeho úřadu a nástupcem stane se bar. Štěpán Burian.

Naše národohospodářství — dle přednášky dr. Plenera ve schůzi Společnosti rakouských národohospodářů — nebylo dosud válkou tak ořeseno, jak se namnoze očekávalo. Úspěch válečné půjčky jest příznivou známkou kapitálové síly země. Nezaměstnanost ve Vídni není mnohem větší než v normálních dobách. Konsumní síla a výroba povznesou se jistě po válce. Mezinárodní obchod bude zatím ovšem skrovnější. Válka podmaňuje tím způsobem postavila státní myšlenku nade všechny jednotlivé zájmy, což bude mítí zajisté vliv i v politickém oboru. Stát a jeho autorita musí opět vstoupiti do popředí a jednotlivé zájmy různých stran musí ustoupiti před potřebami státní jednoty a celkového dobra. Velké oběti přinesené způsobí ebrod Rakouska.

Školské politické otázky, tak píše orgán německého učitelstva vídeňského »Lehrerstimme«, jež po desetiletí byly ve vnitřním životě rakouských národů opravdovou sfingou, rozluštila válka svou železnou nutností. V »Deutschböhmen«, kde každá třída, v níž se mělo vyučovati jinou řečí, vyvolala politické bouře, jsou nyní zřizovány polské školy uprostřed čistě německých obcí a jsou klidně trpěny. Ve Vídni, kde jediná česká škola na Landstrasse zaměstnávala ustavičně všechny instance, máme nyní pět polských středních škol a nikdo netrne úzkostí o německou Vídeň. Zákon Kolískův nemá pro Vídeň a Dolní Rakousy pražádné vyhlídky. . . — překážek přibýlo, ba gordický uzel, zdá se, že jest rozfát. Tak přinesla nám válka také trochu rozumu. . . — Pozoruhodno tedy, že válka vzmužila německé učitelstvo ve Vídni k veřejnému projevu proti zákonu Kolískovu.

Polské šlechtě dne 9. prosince přijata byla císařem v soukromé audienci v Schönbrunně, kde císaři dodatečně blahopřála k Novému roku a k jeho 66letému panovníckému jubileu, poděkovala mu za péči o Poláky v Haliči, přednesla různá přání souvisící s válečnou situací a skončila slibem: Při Tobě, nejmilostivější pane, stojíme a budeme vždy stát!

Hr. Tisza byl zase v neděli přijat císařem v soukromém slyšení v Schönbrunně. Nato konferoval s ministrem zahr. záležitostí hr. Berchtoldem.

Rusko odbyto Itálii. Italský list Giornale d'Italia ostře kritizuje prohlášení ruského ministra Sazonova, který přímo Itálii vyzval k účasti na válce po boku trojdhody. Itálie nemá dosud žádného dostatečného důvodu, aby opustila neutralitu.

Také nebyl dosud žádný italský zájem dočten. Sázánov musí itaři přiznat právo rozhodovat se nadále jen dle vlastních zájmů.

Ve španělské válce v Londýně prohlásil lord kancléř Haldone, že se úkol Anglie v nynější válce nekryje jiné s úkolem spojenčů. Anglie musí především pečovat o panství na moři. Úzké styky mezi vrcholnými veliči spojeneckých zemí jsou nemožné. Největším dobrodružím války je, že se Anglie naučila poznávat své nedostatky...

Povstání v Albánii rozšířilo se na celou střední Albánii od Medvy až k Vohusse. V Medvě Mohamedani zamezují dopravu zboží, určeného pro Černou Horu. Vláda italská vyslala do Medvy válečnou loď Piemont, aby se informovala o situaci.

Sochy, oltáře a j.

provádí absol. c. k. odborné školy
a c. k. umělecko-průmyslové školy
Jan Dušek v Chrudimi.

Kulturní jiskry.

Mladí radikálové — staří despotové. Velká revoluce francouzská volala po největší svobodě. Napoleon všude ujišťoval, jak hájí lidovládu — ale po trpělivých hřbetech republikánů se vyšplhal k samovládě. Pak začala republika nová; pochleboval jí Napoleon jiný, až chytrými a bezcharakterními knýfy se stal despotickým císařem. A zase republika! Uchvátil v ní přední moc Clémenceau, na jehož tyranii a kramářské ošachry našli sami radikálové více než na zpupné ohovnění Napoleonův. V Anglii byl v XVII. století velkým republikánem Oliver Cromwell, který křičel po vládě lidu potud, pokud zmámený národ mu nesvěřil vrození výkonnou moc. Pak se jeho despotie brodila v krvi nevinné; Cromwell jako lord-protektor svolával a rozpouštěl parlamenty dle vlastní libovůle. Radí se mezi nejhorší krvežíznivce a potlačovatele svobody. — Podobně radikálové jiných národů. — A ejhle, i z »aprobuzeného« Číny docházejí zvěsti, že se tam opakuje stará hra dle vzoru evropského. Juansikaj sliboval zavedení lidovlády, začal provádět pronikavé reformy. Ale nyní přehod některých státních náprav násilně zadržel a prosadil zákon, který mu zajišťuje doživotní prezidentství a pak právo — zvoliti si svého nástupce. Ačkoli tedy Číňané zamítli copy na temeni svých hlav, zůstalo jim pod temenem opět dost. Staré poměry se vrací. Proto jen vždy radikální rybné proudy sledovati s bystrou rozvahou!

Beznáboženské vyučování mravouce v Bavorsku bylo zakázáno ministerstvem vnitra, jemuž jsou podřízeny církevní a školní záležitosti. Výnos jest odůvodněn řadou odborných dobrozdání, jež podali profesři filosofických fakult tří bavorských universit. Dobrozdání liší se sice značně od sebe v mnohých úsudcích, ale nicméně přinesla o obsahu a cílech beznáboženského vyučování tak obsáhlou látku, že umožnila ministerstvu na zjištěném podkladě zaujmouti samostatné stanovisko k otázce, mohou-li býti dále trpěny dosavadní zařízení těchto voňných škol. Bylo především nezvratně dokázáno, že při tak zv. bezkonfesiím morálním vyučování nejedná se nikterak pouze o vyučování mravouce, nýbrž v širokém rozsahu také o vyučování dějinám náboženství, kosmologii, světovému názoru atd. Poněvadž všeobecné učební osnovy těchto škol nepodávaly jasného názoru o obsahu a cílech vyučovacích, zkoumali zmínění profesři příslušnou pomocnou literaturu světské morálky. Ze všech těchto spisů jest patrné, že při beznáboženském vyučování mravní požadavky neodvodňují se věrou ve spravedlivého Boha a budoucí odplatu; mravní pohnutky plynoucí z názoru křesťanského a židovského nemohou však tímto vyučováním býti nahrazeny. Mnohá dobrozdání uvádějí řadu dokladů z beznáboženské literatury, z nichž je zjevno, že vedle mlhavého pantheismu jsou tu široce rozváděny názory přesně atheistické a materialistické, že četné spisy hlásají nenávisť proti křesťanství neb aspoň proti církvi a jejím příslušníkům, že potírají víru v osobního Boha, vychovávají k ateismu a nejisté vědecké hypotézy vydávají za jisté výsledky, že také tak zv. bezkonfesiím vyučování mravouce jest atheistické a protikřesťanské! Proti dalšímu trvání beznáboženských škol mluví také — podle ministerského výnosu — důvody paedagogické. Dětky navštěvující beznáboženské vyučování jsou ve světských školních předmětech v nejužším styku s dítkami katolickými, protestantskými nebo židovskými. Toto společenství může snadno býti příležitostí, že nábožensky vychované děti jsou ve své víře a ve svých citech znepokojovány neb otřásány. Dovoluje-li stát sám beznáboženské ústavy, jest toto nebezpečství tím větší. Stát však právě má povinnost chrániti náboženské smýšlení převážně většiny dětí ve svých školách. Konečně proti beznáboženskému vyučování mluví okolnost, že podle

nabytých zkušeností není možný žádným předepsaným dohledem na tyto ústavy. Učitelé těchto škol jsou vázání žádnou formální vírou nebo vyznáním, nejvyšším pravidlem v otázkách svět. názoru jest jim volné sebeurčení. Co dnes tvrdí ve svých literár. vyznáních, o tom mohou zítra říci, že již přešli tuto faši svého vývoje. Mohou proto své vyučování zařizovati a utvářeti podle subjektivního uznání. Při této neurčitosti a proměnlivosti nemají ani státní dozorní orgány ani rodičové dostatečné záruky pro mravní výchovu dětí. Tyto jsou v beznáboženském vyučování mnohem vyšší měrou než kdekoli jinde vydány zvůli učitelově. (Hládko.)

Nové úplné vydání breviů máme na skladě ve vydání římském s veškerými novami a dodatky r. 1914.

Tisk je zřetelný, zvláště pro slabší zrak jasný. Formát 11x18 16°. Tiskné na papíru Indiana. V kůži, červená ořezka K 40—, v kůži, zlatá ořezka K 45—, v chagrénu, zlatá ořezka K 50—, v morochinu, zlatá ořezka a desky bohatě vkusnou, zlatou rytinou zdobené, tiskné na papíře. China K 67—, v chagrénu, zl. ořezka K 49—.

Tyto brevíře ovšem pojímají stávající proprium, neboť nové proprium Bohemské dosud nevyšlo a připravuje se v nakladatelství Kotrbové. Úprava však jest taková, že možno po vydání ku každému svázku přiložit. — Nová vydání Pustova možno dodat. Event. potřebné ceníky vám dle objednávky na přání ochotně zašleme. — Neobjednávejte přímo, obdržíte u nás v originálních cenách!

Družstevní knihkupectví a nakladatelství v Hradci Králové, Adalbertinum.

Národohospodářská hlídka.

Nové memorandum »Sdružení českých katol. zemědělců v Čechách« spolu s »Katolickým spolkem českého rolnictva na Moravě, ve Slezsku a v Dolních Rakousích« podáno vysokému předsednictvu c. k. ministerstva ve Vídni. Citujeme něco z censurovaného textu: »Statistice rolníků opustilo v hlavní žně své rodiny a role a spěchalo na povel ke svým plukům. Velká řada rolníků z první i druhé výzvy už hrdinně padla, velká řada hojí se z těžkých ran a nemocí, velká řada jich hrdinně dosud bojuje. Odchodem jich z velké části osiřely rolnické usedlosti. Rolnictvo československé věrně stojí v boji za práva a čest říše naší a přináší oběti ze všech stavů nejtěžší. Co má a může postrádati bez újmy a poškození hospodářství, ochotně dává naše rolnické obyvatelstvo pro naši armádu a říši. Rolník byl vždy pilířem státu a národu a ukázal se jím i v této těžké době. Tyto velké oběti — doufáme — nebudou přehlédnuty a zapomenuty veškerému našemu rolnictvu československému v dobách příštích. Přicházíme dnes se zvláštním upozorněním a pronášíme slova prosby, která plynou z nejvlastenečtějšího srdce a citění! Nám rolníkům jest příktnut dvojnásobný úkol: hájiti vlast svými silami a životy, ale zároveň vyživovati jak naše bojovníky, tak i veškeré obyvatelstvo naše... Naši chrabří vojíní musí mít dle meče také chléb! Jako bez meče, tak také bez chleba není vítězství! Chléb obstarává rolnický lid. Velká většina rolníků jest však nyní na válečné poli. Konají tam hrdinně svoji povinnost. Jak budou ale zpracovány jejich pozemky k příští setbě? Nyní konají se přehlídky domobranců, při nichž nové řady rolníků a domkářů jsou k vojenské službě odváděny. Za vlast bojovati jest příkazem každého vlasteneckého muže... Naše slabé ženy dovedly síci, vázati snopy, obilí svážeti a mlátiti — ale nedovedou orati a zasévat. Tyto těžké práce dovede jen pevná ruka rolníková... Chceme vítězství našich zbraní — které jest možno, když jest dosti i chleba. A ten chléb a jiné potraviny chceme vojsku, obyvatelstvu a svým rodům opatřiti připravením pozemků přes zimu a na jaře... Nežádáme my rolníci zvláštních výhod, nevyhýbáme se také svým povinnostem vůči císaři a vlasti! Máme však na mysli nevyhnutelnou výživu celé říše — a proto jedně — chtělce zabezpečiti chlebem a potravinami, dobyt看, masem, vínem, chmelem, zemáky atd. všechny, zejména naši statečnou armádu, upozorňujeme, že ve vlastním zájmu vojáka a říše měli by býti ponecháni samostatní rolníci z domobranců k vojsku odvedeni v civilním svém postavení, aby připravili pole, je pokojili, zpracovali a oseti. Úroda zabezpečuje celému státu živobytí po celý rok, až do nové úrody — slyšme! Prosíme o rozhodnutí

Váši Excelence, které by odpovídalo rozhodnutí c. k. vlády uherské, uherské, ze náše rolnictvo československé jest císaři a vlasti věrné a oddané.

K zatajování zločinů. »Mor. Věznice« přináší toto upozornění: Mnozí na venkově myslí, že když se přihlásí, že dalšího obilí vyjma pro vlastní potřebu a osev nemají, že jsou osvobozeni od ruky. Úřady však mají právo učiniti u těchto prohlášení zásob. Zjišťují se při ní, že rolník má zatajené podléhací zásoby, bývá pravidelně nejen stíhán, při čemž rozsudky pravidlem znějí na vězení a pokutu, nýbrž zatajené obilí bývá pravidelně konfiskováno státem. Proto zásoby udávajte dle o pravdivého stavu!

Lichva potravinami v Králově. V posledních třech měsících minulého roku bylo v Králově podáno přes 700 trestních oznámení na různé obchodníky, kteří žádali nepřiměřeně vysoké ceny za potřeby životní. Letos bylo do 5. t. m. podáno už 21 podobných oznámení.

Výzva ke spříteľství. Ministerstvo vyučování poslalo správám škol všech druhů výnos, v němž poukazuje k dřívějšímu vyzvání, aby obyvatelstvo nyní co nejvíce s potravinami šetřilo, vyzývá učitelstvo, aby zdůraznilo dětem nesmírnou důležitost chleboviny a bramborů pro výživu lidovou a co nejdůležitěji vylíčko nebezpečnoství plýtvání a tím i zmaření tohoto hlavního živného prostředku veškerenstva i jednotlivců.

Zákaz krmení dobytka obilím a moukou vydán byl nařízením ministra orby v dohodě s ministry obchodu a vnitra ze dne 5. ledna. Zkrmování k mletí způsobilého žita, pšenice, jakož i ječmene, i když jsou tyto druhy obilí šrotovány, dále zkrmování žitné, pšeničné a ječné mouky, způsobilé k výrobě chleboviny, je zakázáno. Zemský úřad politický může též zakázati šrotování žita, pšenice a ječmene. Politický zemský úřad může však výmínečně dovoliti zkrmování žita a ječmene. Přestupky tohoto nařízení trestají se peněžitými pokutami až do 500 K neb vězením do jednoho roku.

Cukr opět dražší. Cukerní kartel vzhledem k silné poptávce konsumu dal do prodeje další 3 proc. kontingentu a zvýšil cenu o 2 K. Kartel, který 21. m. m. zvýšil cenu o 1 K a nyní opět o 2 K, odůvodňuje svůj postup tím, že v poslední době stoupla značně cena suroviny.

Císařské nařízení o válečných úkonech právě vydáno dodatečně k zákonu o válečných úkonech v tom směru, že o vozidla a zvířata, požadovaná původně jen k použití, může býti nyní požádáno též k definitivnímu přenechání. Tak nařízeno proto, aby dodavatelům vozidel a zvířat byla co možno nejdříve poskytnuta za to plná náhrada a aby jim bylo umožněno zjednat si jiné dopravní prostředky.

Dělnictvo pro letošní zemědělskou sezonu. Následkem poměrů válečných a z toho plynoucí nezaměstnanosti pravděpodobně nebude mít dělnictvo letos v cizině tolik příležitosti ku práci a proto nebude letos v četných okresech nutno, přibírat dělnictvo ze druhých zemí korunních. Proto zemská správní komise všem větším zemědělcům doporučuje, aby dle možnosti opatřili si dělnictvo na celou sezonu doma, t. j. v nejbližším okolí. Veškeré okresní ústavy pro bezplatné zprostředkování práce budou při tom co nejúčinněji pomáhati.

ZÁLOŽNA

v Hradci Králové,

Janeké náměstí č. 103.

Vklady na knížky 4 1/2 %

Vklady vázané výpočetní 4 1/2 %

Nové vklady (uložené v době moratoria) úročí se dle dohody a vyplácí se z těchto vkladů obnosy bez obmecení moratoria.

Křesťanský živnostník.

Ústřední výbor Obchodní, živnostenské a průmyslové Ústředny v Hradci Králové sešel se dne 11. ledna t. r. o 2. hod. odp. v zasedací síni okresního zastupitelstva v Hradci Králové k poradě o současné hospodářské situaci a o obnově moratoria. Místotajemník dr. Wiškovský podal přehled o činnosti Ústředny v roce 1914. Konstatoval, že český obvod liberecké komory náhodou očekávaní dobře obstál v prvních měsících všeobecné hospodářské krize, způsobené světovou válkou, což zřejmě i ze statistiky konkursů, jichž bylo v celém komorním obvodu r. 1914 122, v české polovici komorního obvodu pak z tohoto počtu pouze 27. Z 99 případů obchodních, 46 případů na české kraje 53. Ač situace obchodních a výrobních vrstev naprosto není závidění hodná, přec jen není též zoufalá; to dlužno děkovati především úzké spojitosti severovýchodočeského obvodu a průmyslu s vysoce vyspělým zemědělstvím, jež jim zajišťu-

je stálý a solidní okruh domácího konsensu. V otázce nezaměstnanosti měla Ústředna nepřítomně přehledně intervenovat na rozhodujících místech, jednak za účelem rychlého provádění nouzových stavů, jednak za účelem spravedlivého rozdělení vojenských dodávek. Získán mnohý úspěch, ať už se vojenskými dodávkami, neživnostenskými (obuvnickými a krejčovskými) dotýče. O požadavcích živnostníků při obnově přiročí rámcové p. Ant. Korál z Hofic, jenž poukázal především na zmatek, jenž následkem nepřipravenosti zariád. Jest nutno především domáhat se toho, aby dobrodruží moratoria neznežlivily kruhy, jež naprosto ho nepotřebují a jež zadržováním peněz z běhu způsobují všeobecnosti ohromné škody. Důlež. žádati, aby veškerá veřejnost, úřady, korporace i časopisy obrátily se proti zatajování peněz v prostředcích, jakož i neplacení dluhů v kruzích občanů dobře situovaných. Tomuto zneužívání jest třeba především čeliti. Místotajemník dr. Wiškowský praví, že se v těchto dnech má sejít parlamentární výbor živnostenský, který vládě stran moratoria má podati návrhy. Lze očekávat, že vláda, jak bylo tomu při poslední obnově přiročí, popřeje sluchu požadavkům tlumočeným obchodními a živnostenskými komorami. Řečník nechce předblhati usnesení ústředního výboru, navrhuje však za podklad dalšího rokování vytytí tyto zásadní požadavky: 1. aby moratorium bylo likvidováno jednou pro vždy v dlouhodobém termínu a 2. aby se hledala formule, dle níž by se dobrodruží moratoria nadále těšily jedině závazky obchodníků a živnostníků. S těmito zásadními návrhy projeven souhlas významných účastníků. Pan cis. rada Skuherský žádá, aby Ústředna zasadila se o rychlé spojení s Prahou, k čemuž president p. dr. Ulrich odpovídá v tom smyslu, že se stalo vše, co vůbec bylo možno, že však snahy Ústředny rozbily se o odpor ministerstva vojenství. Pan Petr Hajný z Jičína poukazuje k tomu, že cesta z Prahy do Jičína trvá nyní 8 hodin; p. tarifní inspektor Geissler sděluje, že Ústředna ve věci té již intervenovala a znovu intervenovati bude. Místotajemník dr. Wiškowský obrací pozornost přítomných na ukázkou aprovisace některých horských okresů průmyslových a dává na uvážení, zda by nebylo záhodno již nyní doporučiti vládě, aby v takových výmínečných případech již dnes svá obilní skladiště otevřela. Ke konci usneseno, aby c. k. místodržitelství bylo na otázku zásobování horských okresů průmyslových upozorněno.

Nastane-li v živnosti porucha následkem válečné doby, nechť živnostník žádá o slevu nebo odpis daně výdělkové. Důležitou podmínkou pro možnost příznivého vyřízení takové žádosti jest, aby důvodem pro slevu daně nebyly jenom okolnosti uvedené, jako k žádosti o slevu daně v § 73. odst. 2. zákona o osobních daních, — nýbrž aby to byla válka, jež přímo nebo nepřímo jest příčinou porušení chodu živnosti. Na př. povolání majitele živnosti ke konání vojenské povinnosti, dokázané obtíže v železniční dopravě, ztráta zvířecích i motorických sil k provozování živností nezbytných a j. podobné případy. Tyto okolnosti musí býti v žádosti výslovně uvedeny, pokud se týče, musejí býti nepochybným způsobem ze žádosti býti zřejmé, tak aby slevy nebo odpis mohly býti odůvodněny přímými nebo nepřímými účinky války.

Co jsou „nezbytné potřeby životní“? Kasační soud ve Vídni vynesl 31. prosince důležitá rozhodnutí o otázce, co jsou „nezbytné potřeby životní“. Předmět byl tento: U okres. soudu v Josefově ve Vídni žalován byl majitel obchodu s uniformami Vilém Skarda, že 1. srpna žádal za dva nákrční pásy 3 K a za pistoli jen 100 K! Tránil oddělení magistrátu žalovalo ho pro přestupek předražování dle § 7. cis. nař. z 1. srpna 1914. Okresní soud však odmítl žalobu, poněvadž přý se nejedná o „nezbytné životní potřeby“. Proti tomuto rozhodnutí podala generální prokuratura stížnost k nejvyššímu soudu, který rozhodl, že pojem „nezbytné potřeby životní“ není pojmem absolutním, nýbrž že lidé se poměry místními i časovými. Pro důstojníka byla jak pistole, tak nákrční pásy skutečně nezbytnou potřebou a musil-li platiti přehnaně vysoké ceny, jde skutečně o přečin proti § 7. císařského nařízení z 1. srpna 1914.

Za válečného ruchu.

Ruský vojenský odborník o rakousko-uherské armádě. Dle zprávy „Corriere della Sera“ praví vojenský odborník „Ruského Slova“: „Nesmíme býti optimisty jako jistí vojenští spisovatelé, neboť rakousko-uherské vojsko není jednotou, která při první ráně z děla dává se na útěk. Naopak. Na naší frontě v Karpatách dostali jsme důkazy tvrdějším odporu, jež rakousko-uherské vojsko nám klade, a naši důstojníci nepohrdají nikterak zmužilým nepřitelem. V našich kruzích jeví se náklonnost, poněkud podceňovati Rakousko a Uhry, a přeceňovati, jako Prusů, Generál Böhm-Ermelli nadopravil její válečné dovedení, takže boj u Karpat pokračuje již dlouho.

Budeme musiti prolít ještě mnoho krve, ohrožili vyhlášení nad Rakousko a Uhry. Mnoho záleží na Přemyslu. Počítá se, že povstání podnikla opětné výpady, jež byly opět zastaveny. Nastal se vykládati činnost obléhané pevnosti a pokusy rozpráti náš blok v tom smyslu, že střelba v pevnosti jest zmařena. Nutné vůbec více spolupráti na udržení našeho vojáka na naší bytosti nepřítel. Z těchto důvodů uvažujeme dohlýti Přemysla.

Z dopisu záměstka velce. „Nár. Listy“ dne 28. prosince uveřejnily list českého dělostřelce, z něhož vyjmáme: „Milý příteli! Nemůžeš mít ani zdání, jak světový názor prostého vojáka, prožívajícího již čtyři měsíce pevného tažení se „z gruntu“ změnil. Nevyhlídám ovšem sebe. Neboť svět a vše, co s ním souvisí, jeví se nám nyní zcela jinak.“

Náš příklad: politické boje. Dokud jsme byli ještě v celtách — není tomu dávno — byli jsme pohromadě 4 Češi, 1 Němec, 1 Polák. Čím větší mráz, tím více tlačili jsme se k sobě, abychom se trochu zahřáli. Co jest politické štvání proti několika stupňům mrazu, musí-li spát venku nebo ve stodole už ledně roztrhané? Lidé, kteří u nás doma provozují farné politické štvání, nezapomínajíce při tom pěstovati vlasy a nehty, měli by prodávati jednou noc, jakých jsme tu mnoho prožili, nebo pochod 50 kilometrů po bezedných cestách, trávící přech 20 hodin, bez odpočinku.

Pak byli by snadno a rychle přivedeni ke zdravému rozumu.

Byť to ne pojistí u. Kam oko dohlédne, všude zperážené pušky, rozbité vozy, odhozené torby, spousty nábojů — a mezi tím plno mrtvých nepřátel, již leží tu po strašném zápase nepohřbeni. Pohled na strhané a černé již obličej vojáka je hrůzný... Je to nejsilnější dojem, jaký jsme v životě doposud poznali.

Vzpomeneš-li na všechnu onu třídní ubohost, malichernou osobní zášť, nepoctivé slepé stranictví, jimiž je rozežrán náš život veřejný, politický, literární, učený i umělecký, vzpomeneš-li, jak různí oni falešní apoštolové smolí pro život pitvná dogmata, čpící řemeslem — pak zatneš pěsti, až v kostech to zapraská, a divíš se, že ony krupě, které sjely a prudce po tváři, nejsou krev.

Vzpomeneš bezděky na ony různé směry, kliky, straníčky a sekty, na všechny ty hříchy proti skutečnému životu, jež podával se nám s omáčkou pokroku a gestem sektářské nesmrtelnosti. Vidíš teprve teď docela jasně, jak to vše je strašlivá byndra a dělej co dělej: do duše vtačí se ti neodolatelné poznání, kterak nezdravou byla už naše kultura, velebicí zvrácenosti, triumfující jimi a dusící všechno zdravé lidské citění.

Kdo slyšel od drsných jinak „farkanonyrů“ a dělostřelců ono prosté: „Bohu poručeno“, když jelo se tryskem za strašného hřmění děl do „feuerlinie“, tomu přestává býti absurdní myšlenka, že nynější světová válka jest řízením osudu a příjmá toto odůvodnění bez reptání, oddané, ať věří nebo nevěří. Je třeba nejsilnějšího ořesu, aby lidé byli přivedeni zase k rozumu. Po měsíce odřoučen od domova a rodiny, v cizím nehostinném kraji, uvědomíš si pojednou, že často z pouhého furiantství nemiloval jsi dosti ženu a děti, že člověk často ubližoval, kdy mohl býti laskavým.

Náš průměrný měšťák trýzní v neděli večer svůj nebohý mozek výběrem jídla z lístku, na němž je znamenáno třeba 20 různých pokrmů. Co jíst večer, probáh, měl-li v poledne to či ono? Ohrnuje nos, hubuje, že není vlastně z čeho si vybrat a vysílá nemilostivé pohledy na číšníka, neboť se mu zdá, že omáčka zase už není tak, jak má být. Těmito starostmi nemohou nám tu vlasy sešedivět. Jsi rád, máš-li černou kávu. Můžeš-li ji trochu přisladit, dobře, máš-li do ní kapku rumu, ještě lépe. A hlavně chleba.

Evropská válka a možné její následky. Všeobecnou pozornost vzbudily články spisovatele „Křesťanského názoru světového“, vdp. faráře Jos. Šmejkal, v „Hlasu Lidu“ o příchodu a následcích nynější světové války s nadpisem „Politické reflexe“ uveřejňované. Články ty doplněny a nově upraveny otištěny jsou v brožurě právě vydané s nadpisem: „Světová válka ve světle pravdy“, uvažuje Jos. Šmejkal, s kapitolami: I. Povaha nynější války. II. Příčiny války. III. Překvapení. IV. Český národ. V. Kapitola o lidské hlouposti a zlobě. VI. Možné následky války. Cena brožury 16 h, poštou 20 h, při větších objednávkách veliké slevy. Menší obnosy zaslati lze v dopise v poštovních známkách, k větším zásilkám přiloží se složenka k bezplatnému zaslání peněz. Zaslá: Česká sekce diecéšního komitétu v Čes. Budějovicích. Pro neobyčejnou láci hodí se brožura k hromadnému šíření. Informuje výborně lid o nynější válce a o postavení českého národa, rozpytluje mnohé nám škodící předsudky. Měl by ji číst každý Čech.

Pozor na vyzvědačky! Jsou prokázány případy, že se cizí mocnosti s naší říší váleční všemožným způsobem hledí zmocniti různých důležitých dat. Mnohá, na pohled nepatrná informace, může za nynějších poměrů státi se důležitou a prozrazení její osudným. Jest proto zapotřebí se zvýšenou pozorností vystříhati se veškerých podobných rozhovorů s neznámými lidmi, byť by se zdáli zcela nepodezřelými. Je dále známo, že k takovýmto službám propůjčují se za každé i osoby ženaké, které používají nejrůznějších způsobů, aby cíle dosáhly, a budí, tedy i vůči takovým osobám důsné následky. Znamená se také upozorňovat, že jest povinností každého, kdo by s takovou podezřelou osobou se

setkal, nebo ji při pátrání a vyptávání přistihl, aby nejen na ni přiblížil orgány (voj. neb civilní stráž, četnictvo, nádražní personál atd.) upozornil, ale v pádu nutných potřeb i sám zadržel a stráž předal.

Obchodní společnosti přelom obléhané Přemysla. „Český Deník“ přináší tyto cenzurované řádky: „Důležitého velkého pivovaru v Přemyslu přišel v minulých dnech list berlínský obchodník obilím a nabízel rakouský lečmen za láčné peníze. Dle městské aprovisací kanceláře dotavil se rovněž před několika dny listý vídeňský obchodník a prokládá se prodáváním povolením k vývozu lečmene, žádal za vývozni certifikát.“

— Úřady

zajisté konají svou povinnost vůči obyvatelstvu ze všech svých nejlepších sil. Bylo by záhodno vysvětliti takové zjevy, o nichž „Český Deník“ píše.

Píseň za války.

Složil učitel-voják Josef Kubišta. Poprvé zpívána v Rači slavovské 18. srpna 1914.

(Dle nápěvu písně „Bože před Tvou velebností“.)

Bože, Pane všemohoucí,
hlas náš k Tobě zaletá,
při modlitbě snažné, vroucí,
rajský mír kde rozkvétá:
vítězství přej naší zbraně,
žehnej pažím rekovným,
sešli v blahém pousmání
mír národům rakouským.

Nad hvězdami věčný kráň,
císaře nám chraň dál,
přej Mu vavřín neskonale,
živ ať dlouho náš je kráľ.
Popřej Jeho vznešenosti
dólit k cílům vytyčeným,
dej, ať Jeho zálné ctnosti
bláží dál nás leskem svým.

V této bouřné války době
žehnej našim armádám,
sil je proti škůdců zlobě,
k slavným činům žehnej nám.
Pro vlast všecko dáti chceme,
slyš nás, Pane nad námi:
Vítězství kéž dobudeme
spojenými silami!

Za + prelátem Msgr. dr. Ant. Brychtou.

V neděli dne 10. ledna po 11. hod. dopolední vydechli slachetnou duší svou kněz-jubilár, vdp. Msgr. dr. Antonín Brychta, kanovník katedrální kapituly u Sv. Ducha v Hradci Králové. Zvěčnělý narodil se ve Velké Střezí, farnosti Modletínské, dne 1. prosince 1838. Byv po dokončených studiích theologických na kněžském učení v Hradci Králové r. 1863 na kněze vysvěcen, odešel na vyšší bohovědná studia do Frintanea do Vídně. Byv tamtéž na doktora bohosloví promován navrátil se do diecése, kdež ustanoven byl profesorem Nového zákona na bohovědném učení kněžském v Hradci Králové; zároveň konal přednášky z práva církevního, jež bylo jenopvité jeho oblíbeným oborem, a z nauky o umění učiti bluhodné. Jako profesor ovládal předměty své dokonale; jeho přednášky byly plynulé, plně rozříděné, způsob přednášek hládký, ale úsečné; na žácích svých však také vyžadoval znalost dokonlou a proto od těch, kdož nechápali dosah a potřebu důkladné znalosti zvláště církevního práva pro praktickou duchovní správu, byl považován za učitele nad jiné přísného. Byv r. 1889 praesentován na prebendu Řetickou, vstoupil do katedrální kapituly Sv. Ducha. Roku 1889 byl jmenován examinatorem prosynodálním, radou a přísedícím biskupské konsistore, později jmenován byl přísedícím biskupského ordinariátu v záležitostech kněž. semináře, radou diecéšního soudu trestního a předsedou církl. soudu manželského. Roku 1906 dosáhl prebendy Biskupstinské.

Po smrti nezapomenutelného gen. vikáře kaplt. děkana dra F. J. J. zvolen byl kapitulním děkanem, pro churavost na vysoký tento úřad resignoval. Za vzácné zásluhy své opětovně byl vyznamenán jak od arcipastýře, tak od samého Sv. Otce. Tak roku 1906 dostalo se mu zvláště lichotivého pochválného uznání Sv. Otce prostřednictvím státního sekretáře, roku 1908 jmenován byl pap. taj. komořím, roku 1912 domácím prelátem Jeho Svatosti a u příležitosti slavného kněžského jubilea r. 1913 byl mu úctěnou vysokého státního sekretáře Biskupstinské Jeho Svatosti P. J. X.

Kanovník a prelát Msgr. dr. Brychta vynikal vrouci zbožností, důstojnou úctou k Panně Marii, hlubokou učeností a obětavým zápletem pro čest a slávu Boží a ozdobu domu Jeho. Rodný chrám modlitební i kathedrální velepatně jsou svědky jeho obětavosti. Jeho nákladem pořízen skvostný koberec pro Boží hrob, krásné kathedrální, dílo Akademie křesťanské, umělé svítilny dle návrhu arch. Němce, jím položené základní oblohy na pořízení elektrického osvětlení kathedrálního chrámu Páně.

Až do pozdních let zůstal zvěčnělý věren své lásce k vědě. Přetné odborné časopisy theologické české i německé měly v něm horlivého a plného příspěvatelce a na slovo vzatého vědce a znalce v oboru práva církevního. Vydal i větší práce samostatně, jmenovitě praktickou a obsažnou příručku „Vade mecum“ a obšírný, důkladný spis „O jmění církevním a jeho správě“, který našel vřelého přijetí a ocenění i u odborníků práva světského.

V obcování byl uhlazený, vřelý, ale vleká a těžká choroba nutila ho mlčovat samotou a vyhledávat ztížení, z něhož však přece rád dal se občas vyrušit svými přáteli; pak býval sdílný a přátelsky hovorný. Ve chvílích samoty a utrpení byly vedle modlitby knihy jeho miláčky; bohatá knihovna nemohla si stěžovat, že by zapadla v prach. Přes těžkou oční chorobu, na níž často si našel a jež v mravenčí pň byla mu velkou obtíž, stále a stále obíral se vědou.

Pohřeb zvěčnělého konal se za velké účasti kléru kathedrálního města i z diecése; zástupců všech úřadů a množství obecního všech kruhů ve středu dne 13. ledna na hřbitov Pouchovský, kdež tělesné pozůstatky uloženy v hrobce kapitulní. Výkrop v domě smutku a u hrobky vykonal vdp. gen. vikář a kapitulní děkan Msgr. dr. Soukup, slavnostní Rekviem obětoval a absoluci udělil nejd. biskup dr. Jos. Doubrava, který věnoval zvěčnělému vřelou pohrobni vzpomínku.

S prelátom dr. Brychta ztrácí nejen kathedrální kapitulka, nýbrž celá diecése kněze vzácné kvalifikace vědecké, muže ušlechtilého, zbožného a zvláště kathedrální chrám milovníka a mecenáše obětavého. Za vše, co dobrého vykonal v skrytosti, kterou pro chorobu svou tolik si zamlouval, bude mu Pán štědrým odplatitelem. R. I. P.

Nepostrádatelné pomůcky pro kněze

při duchovní správě raněných vojáků:

Anderl Vojt., Katolická knížka nemocných. Pro potřebu duchovních i nemocných. (Modlitby při udílení sv. Svátostí) v řeči: české, německé, slovácké, polské, uherské (maďarské), chorvatské po 60 h.

Blafák Fr., Česko-německo-maďarské zpovědní zrcadlo 20 h.

Blakša Jan, Manuale sacerdotis ad providendos infirmos additis orationibus ad juvandos infirmos lingua bohemica et germanica. Váz. K 2.20.

Pro německé vojny: Pesch: Der Soldatenfreund. Váz. v plátně 90 h.

Objednávky vyřizuje

Družst. knihkupectví a nakladatelství v Hradci Králové. Adalbertinum.

Zprávy diecesní.

Zprávy diecesní. Jmenování jsou: Nejdůst. pán Frant. Jan Schöpfer, biskup Lourdský v Tarbes, radou a asesorem b. konsistofe; vsp. dr. Alois Kolisek, profesor na reálce v Hodoníně; čestným konsist. radou; vsp. Msgr. Matěj Musil, inful. arcijáhen kathedrálního kostela atd., místopředsedou církevního manželského soudu; vsp. Václav Hlavsa, kanovník, radou manželského a církevního soudu; vsp. Ant. Hrabý, kanovník, radou církevního soudu; vsp. dr. Hugo Doskočil, rektor b. kněžského semináře, prof. theologie, radou a asesorem b. konsistofe. — Ustanovení jsou pp.: Jos. Kučera, farář ve Velvavovicích, za děkana v Chocni, Aug. Kristian, farář v Pěčíně, za faráře do Vrbice, Jos. Pácal, administrátor, za faráře v Křelovicích, Jos. Drbohlav, kooperátor v Bělé, za kooperátora do Lipnice n. Sáz., Václav Jančík, kaplan v Novém Městě, za kaplana do Velšce, Václav Oliva, kaplan v D. Oujezdě, za administrátora do Č. Heřmanic, Rudolf Neumann, koop. v Kunštátě, za administr. do Deštného, Viktor Bíbas, kaplan v Č. Verneřovicích, za koop. do Kunštátu, Boh. May, koop. v Něm. Rybné, za admn. do Pěčína. — Na odpočinek vstoupil Fr. Jelfábek, farář v Čibuzi. — V Pánu zesnuli pp.: Josef Kohout, katecheta měšť. škol v Golč. Jeníkově, zemřel 24. listopadu (nar. 1870, vysv. 1896). Karel Valenta, admn. ve Sv. Kříži, zemřel 7. prosince (nar. 1880, vysv. 1903). Fr. Chaloupka, jubilar. konsist. rada, penz. děkan ve Světlé, zemřel 11. prosince (nar. 1836, vysv. 1861). Matěj Dušek, konsist. rada, b. notář, em. profesor gyma. ve Vys. Mýstě, zemřel 14. prosince (nar. 1843, vysv. 1865). Frant. Šeda (V. Quin.), katecheta ve Světlé, zemřel 28. prosince (nar. 1868, vysv. 1897). Jan Kovář, katecheta v Holčovicích, zemřel 8. ledna (nar. 1881, vysv. 1906). Msgr. dr. Ant. Brychta (V. Quin.), jubilar. papežský prelát, kanovník senior, konsist. rada atd., zemřel 10. ledna (naroz. 1838, vysv. 1865). — Uprázdňovaná místa: Heřmanice Č., fara, patron. kněž. Thurn-Taxisa, od 1. ledna 1915. Velvavovice, fara, patron. kněž. Kinského. Pěčín, fara, patron. náboženské matice. Čibuz, fara, patron. náboženské matice — vesměs od 1. ledna 1915. Druhá

Biskupstevní rada v kathedrální kapitule jmenovala práva přelát Jeho Velečenství, od 1. ledna 1915.

Pro duchovní záležitosti Rakouské ministerstvo na podnět polního biskupa dra Bjelky dalo rozkaz všem volebným velečestným, v němž mimo jiné jest uvedeno: „Sborům do pole táhnoucím jest včas poskytnouti příležitosti k přijetí sv. svátosti pokání a ohlání (zpověď a přijímání). Velečestní sborů mají se v té věci porozuměti s volebným duchovenstvem; ve stanicích, kde ho není, s místním duchovenstvem.“

200letého jubilea Malých Svatonovic počátek učiněn slibně o Novém roce odpoledne povzbuzením nadšeného kazatele P. Frant. Vidského z Hradce Král. ku zaslíbení se celého místa Pánu Ježíši, jeho Božskému Srdci. Celá osada ve chrámu Páně poutním shromážděná tak učinila. Druhá jubilejní pobožnost bude konána v Hromnicích odp. o 2. hod.

Zprávy organizační a spolkové.

Pro Červený kříž a sirotky po padlých vojácích zaslal na Zemský svaz katol. Orla v Hradci Králové: Katol. beseda Karla 5 K, dp. Lahůlek Kolín 12.55 K, dp. J. Dítě Lanžov 4 K, křesť. soc. mládež Vodňany 3 K, dp. Jenček Třeboske 4.25 K, dp. F. Pour Kutná Hora 2 K, katolická mládež v Kostelci n. Orli značné množství prádla, důst. duchovní správa ve Větrném Jeníkově 1 K, farní úřad Nechanice 14.73 K. Prosi se uctivě o další příspěvky, jež rače zaslati na zemský svaz katol. Orla v Hradci Králové.

Křesť. soc. spolek paní a dívek „Anetka“ v Hradci Králové koná tuto neděli (17. t. m.) valnou hromadu v Adalbertinu.

Vánoční hra v Adalbertinu vydařila se nad očekávání skvěle. Složitý mechanismus pracoval souladně; přiměřené světelné efekty, vhodně volené skupiny, zpěv splyvačící harmonicky s hudbou, rutinované hercké výkony — to vše odměňováno hluchým potleskem obrovského množství obecního. Potčili nás návštěvou i Jeho Exc. nejd. biskup, vsp. kanovník Hlavsa, slov. p. místopř. rada Smutný a jiní hodnostáři, kteří nešetřili pochvalou. Nedělní hra stala se svým znamenitým průběhem novým dokladem zdatnosti p. J. Wünsche, p. Huňáčka, jiných ochotníků a pak celé naší tovaryšské jednoty.

Zprávy místní a z kraje.

Ve schůzích městské rady dne 5. a 11. ledna konaných učiněna byla tato usnesení: Uděleno bylo povolení k prodloužení zděného plotu kol továrny p. dra R. Aningra. — Žádost p. Josefa Štěpa, maj. domu a pp. společníků za úpravu ulice Rožberské a zpráva technické kanceláře ohledně úpravy části Palackého třídy před museem, postoupeny byly k rozpočtu na r. 1916. — Za dar 200 K, věnovaný p. drem R. Aningrem, továrníkovi, ve prospěch dobročinných účelů, vzdány byly díky. — Vzaty byly na vědomí: Zpráva Spolek. cukrovaru v Předměstích n. L., že dnem 1. ledna 1915 započne ambulantní prodej mléka ve zdejších městě. — Cirkulář zemské správní komise král. Českého stran opatření proti rozparcelování venkovského majetku pozemkového následkem událostí válečných. — Přípis okresního výboru zde, kterým svoluje k uzavření přechodné komunální zápůjčky obce Královéhradecké u zdejšího spořitelny v obnosu 5000 K jakožto příspěvku na stavbu nádraží na Slezském Předměstí. — Dopis Všeobecného pensijního ústavu pro zřizence ve Vídni stran vyplacení zbytku půjčky hypotekární Družstva pro stavbu domů soukromému úřednictvu v Hradci Králové. — Přípisy okresního výboru zde, kterými oznamuje, že okresní zastupitelstvo schválilo koupení pozemku od Lutherova ústavu pro zřízení schodiště do třídy Pospíšilovy a že převezme ve svou správu: silnici od Moravského mostu ke Sifebě, silnici z Malšovic osadou Náhonem až k hostinci „Na nové“ a část silnice od hostince „Na nové“ až ku „Zděné boudě“ v královéhradeckých lesích.

Dary Rudolfinu. Sl. spořitelna Královéhradecká zaslala zdejšímu ústavu hluchoněmých částku 200 K jakožto c. k. místopř. schválený příspěvek ze zisku za rok 1913. Vldp. Vlt. Jan, farář v Bohárně, věnoval ústavu před svátky vánočními 43 K ze žádosti, by hluchoněmí na Štědrý den a na Hod Boží vánoční pomodlili se na jistý dobrý úmysl a za šťastnou hodinu smrti. Sl. okresní výbor v Novém Bydžově zaslal příspěvek 40 K na rok 1914. Příspěvek na též rok v částce 20 K zaslal sl. okresní výbor v Kostelci n. O. Prostřednictvím dást. farního úřadu ve Výprachticích darovala 10 K pí Anna Švešková, soukromnice z Výprachtic. Neznámý dobrodinec z Prahy pro nelehčící dítky hluchoněm

zaslal opět 10 K. Vdp. Josef Profous, farář v Bystř. věnoval 5.50 K a sl. městský úřad ve Zbraslavicích 5 K jakožto příspěvek za rok 1914. Vldp. Ed. Al. Mahlbarg, továrník ve Smířicích, daroval ke svátkům vánočním bednu vína. — Ředitelství ústavu vzdělá vřelým jmenováním dárčům účtivé díky za podporu dobročinné ústavu našemu i jeho chovancům poskytnouti a pevně doufá, že také v budoucnosti pomoci své neodmítnou Rudolfinu a jemu vzácnou přízeň svou poměchají i na dále. Zaplat. Bělí

XX. hudební matinee pořádá pěvecko-hudební a klavírní škola F. a M. Kneprových v Hradci Králové v neděli dne 24. ledna t. r. ve dvoraně Měšť. besedy. Zábětek určité o půl 11. hod. dopol. Vstup volný.

Koncert večerní v hotelu Merkur, při kterém bude účinkovati hudba 18. pěšího pluku arcivévody Salvatora, pořádá ve prospěch vdov a sirotek po padlých vojácích v neděli 17. ledna zábavní odbor prvního rybářského klubu zde.

Čestnou medaili za čtyřicetileté věrné služby přiznal Jeho Jasnost pan místopř. p. Emilu Noskovi, def. školníkovi zdejšího c. k. gymnasia. Medaile byla mu v těchto dnech ředitelem ústavu a přítomností profesorského sboru slavnostně odvězdána.

Dar na slepé dívky. Pan Antonín Vojtěch, rolník z Všelib, složil v naší administraci 4 K 50 h ve prospěch slepých dívek v Praze na Kampě.

Zápis do I. třídy c. k. cvičné a vzorné školy pro příští školní rok 1915—16 konati se bude ve dnech 18., 19. a 20. ledna t. r. od 8 do 10 hod. dopol. v ředitelně c. k. ústavu ku vzdělání učitelů. Přiněsti jest křesťan list a vysvědčení očkovací. Ježto mnoho rodičů již syny své přihlásilo, možno přijmouti pouze ještě 8 žáků.

C. k. zkoušební komise pro školy obecné a měšťanské v Hradci Králové přijímá opovědi ke zkouškám způsobilosti učitelské pro období jarní r. 1915 opatřené náležitými doklady do dne 15. dubna t. r.

Žádosti externistů ke zkoušce dospělosti učitelské přijímá ředitelství c. k. ústavu ku vzdělání učitelů v Hradci Králové do 31. března 1915. — Žádosti ke zkouškám ze ženských ručních prací jest zaslati témuž ředitelství nejdříve do 30. dubna t. r.

Z činnosti tarifního oddělení Obchodní, živnostenské a průmyslové úřadovny za rok 1914. V roce 1914 podáno bylo železničním úřadům celkem 1373 reklamací na obnos 21.666 K. Vyplacený obnos činí 18.441 K, je tedy něco menší, než obnos reklamovaný. Vysvětlení leží v tom, že mnohý nárok nebyl uznán, jiný jen z části, dále jest ještě celá řada nevyřízených reklamací z minulého roku, ježto — jak bylo sděleno — státní dráhy trpí nedostatkem personálu. Celkový počet ústřednou zveřejňovaných železničních dokladů přesahuje 100.000 kusů. Doba válečná měla přirozeně neblahý vliv na tuto činnost, ježto hospodářský život doznal značného omezení. Podány tři žádosti o slevy. Státní železniční radě podány ústřednou některé návrhy. Obojí akce měla značné úspěchy. Také žádáno bylo o zavedení přímých sazeb pro uhlí do Doubravničky, do Bakova, do Bělé pod Bezdězem, jež byly příznivě vyřízeny. Četné dotazy různých firem byly dle možnosti obratem pošty vyřízeny.

Upozornění z kruhu peněžního úřednictva. Počátkem tohoto týdne zváno bylo subskribční listinou jménem zdejších peněžních úředníků a spolku „Dobroslav“ ku pořádanému dne 14. t. m. tanečnímu večírku, řízenému p. Čtvrtečkou. Poznamenáváme k tomu, že zdejší peněžní úředníci nemají na zamýšleném tomto večírku nijakého podílu, neboť v těžké této době, kdy dobrá polovina našich kolegů dle na poli válečném, jest myšlenka na podobnou radovánku vyloučena.

Vyložení výtahů z platebních rozkazů na daň z příjmu pro berní rok 1914. Ve smyslu §-217 odst. 3 zákona ze dne 25. října 1896 č. 220 říš. zákona ve znění novely ze dne 23. ledna 1914 č. 13 říš. zákona a článku 60 položka 4 vykonávacího nařízení ku IV. hlavě citovaného zákona jsou vyhotovené výtahy z platebních rozkazů na daň z příjmu pro berní rok 1914 odhadního okresu královéhradeckého — obsahující jména poplatníků a obnos daně z příjmu — ve výpravně berního referátu c. k. okr. hejtmantství v Hradci Králové (v domě čp. 177/195) k veřejnému nahlédnutí po dobu 14denní od 23. ledna do 5. února t. r. v úředních hodinách vyloženy. Pánům poplatníkům daně z příjmu, pokud se budou moci jako takoví (ku př. platebním rozkazem) legitimovati, je volno ve vyznačené době nahlédnouti do těchto výtahů. Zhotovení opisů, výtahů a pod. dovoleno není. Ukládací případy, které zůstaly ještě nevyměřeny, budou poaty do výtahů nejbližších.

Hledá se J. Karel, voják c. k. pěšího pluku č. 18, 17. pochodová 3. kompagnie, pošt. č. 214 a zároveň sluha nadporučíka F. Procházky. Odpověď na adresu: J. Hodek, učitel, Vysoký Újezd — Jenkovic.

Seznam cen na týdenním trhu v Hradci Králové dne 9. ledna 1915. 1 hl: pšenice K 32.—, ječmene 18.60, ovsa 10.— až 12.—, vřkve 16.— až 20.—, hrachu 60.— až 70.—, čočky 80.— až 100.—, jabl 56.— až 60.—, krup 40.— až 72.—, bramborů 5.80 až 6.—, máku 50.— až 60.—, cibule 20.—, jabl 8.40 až 15.—; 1 q: ořech 21.—, 2.08 až 2.80, vepř. sádla 2.60, tvarožu 0.28 až 0.36; 1 vejce 0.10 až 0.11; 1 kopa: zeň 16.—, kapusty 2.80 až 3.—, drobné zeleniny 1.20 až 2.—; 1 pytel mrkve 2.20 až 3.—.

Na týdenním a obilní trhu v Hradci Králové dne 9. ledna 1915 konaný bylo přivezeno: hl: pšenice 5, žito 20.—, ovsa 83, ječmene 158, brambor 102, cibule 15, jabl 15; kop: zeň 4, kapusty 80, drobné zeleniny 120; mrkve 80 pytlů.

Občané Pán Ježíš Moravský, supl. prof. městské obchodní školy v Třebíči, rodný z Hradce Králové, podrobil se před c. k. zkušební komisí pro střední a obchodní školy v Praze s úspěchem aprobaci z I. odboru obchodních věd pro obchodní akademie.

Třebochovice pod Orebem. (Návštěva chrámu Páně. — Polské koledy. — Co je se stavbou kaple? — Staré boje v novém vydání.) V tomto válečném čase i v našem městě návštěva chrámu Páně značně vzrostla zvláště v čase vánočním. Snaží zaznamenat, že v žádném předcházejícím roce nebylo ve chrámu Páně tolik koled k počtě Ježíška zazpíváno, jako roku letošního. K obvyklým koledám, zpívaným od žactva školy měšťanské a obecní, družily se i pěkně nacyčené koledy, zpívané divčím dorostem. Vedle toho zpívány dojemné koledy polské, jež předneseny byly příslušníky zdejší polské kolonie, kteří pro čas válečný museli dočasně opustit svoji vlast. Koledy polské provedeny za účinné pomoci našeho nového kaplana a rodáka zdejšího, dp. Kavy, za varhanového doprovodu p. říd. Vánického. Jiné polské koledy budou zpívány v neděli 17. ledna. Při tom musíme konstatovati, že příslušníci polské kolonie dobře se tu reprezentují, zejména jejich pročitelná zbožnost leckomu by mohla sloužit za vzor. Z více míst jsou členové katol. jednoty dotazováni, co je se stavbou kaple sv. Jana. Zde krátce vysvětlení: Proti

zákazu zdejší městské rady bylo podáno odvolání k okresnímu výboru. Důvody ty uveřejníme i s naším vyvrácením. Pro dnešek sdělujeme, že jedním z důvodů paraduje také starost, že by prý případnými církevními shromážděními (totiž jednou v roce v den sv. Jana Nep. 16. května — pozn. pis.) bezpečnost přítomných byla ohrožena!

(Stará kaplička stála tam více než století, ale nikdy se tam úraz nepříhodoval.) Smad v celém okrese nebyla tak ubohým vchodem opatřena tancárna, jako v Třebochovicích sál „U černého koně“. Jediná klikatá uzpůcká ulička vedla nahoru a lidu tam bylo leckdy namačkáno. Spíše za krematorium na spalování mrtvol by se to hodilo.

Nedávno v továrně Abelesové přišel o celou dolejší část ruky dělník Svaták a za několik dní potom téměř smrtelně zraněn dělník Reznáček. Před rokem v jiné továrně přišel o život dělník Šmída a pod.

— Než k věci.

Proti stanovisku, jež zaujal proti nám okresní výbor, podán protest zemské správní komisi. Ta v dubnu nařídila okresnímu výboru, aby ve lhůtě zákonné zaujal věcné stanovisko.

Tak se věci prozatím mají. — Jistě individuálně i přehledným úmyslem šíří zprávu o falešném zážraku mezi Petrovicemi a Týmištěm. Patrně zážračné modlitbičky našich nepřátel nemají už kurs. Štváří lid, že kněží udělali válku, je dnes velmi nebezpečným sportem — proto zase tohle!

V. Bělč. Za nevládného zimního počasí doprovodili jsme za velikého účastenství ve středu 13. ledna k poslednímu zaslouženému odpočinku váženého našeho souseda, sládečka p. Josefa Šolína, rolníka. Zesnulý byl ryzí, poctivá staročeská povaha. Zejména vzpomínáme jeho něžné péče o sv. kříž, který s takovou láskou v naší smíšené osadě (s většinou evangelickou) opatroval. Kéž se opět najde nějaká šlechetná duše, aby v jeho slápečích následovala! Vděčná buď mu paměť! — I — a.

Nechanice. Dne 8. ledna t. r. zemřel p. JUDr. Fr. Horáček, advokát, bývalý víceletý člen obecního zastupitelstva a výboru městské spojitelnosti v Nechanicích, zakladatel a starosta „Hlaholu“, zakládající člen „Sokolů“, člen mnoha spolků atd. ve stáří 69 let. Pohřeb jeho konán byl v neděli dne 10. t. m. za přehledné účasti obyvательства z města Nechanic a širokého okolí. Tělesné ostatky zesnulého uloženy do rodinné hrobky na novém hřbitově nechanickém. Četná rodina Horáčkova, která požívá všestranné vážnosti i úcty, ztratila svého starostlivého otce právě v době, kdy dva synové jeho a zeť konají službu válečnou na východním bojišti. — Budíž mu země lehkou!

Nechanice. Substitem zemřelého JUDr. Fr. Horáčka, advokáta v Nechanicích, ustanoven byl JUDr. Josef Czurba, advokát v Hradci Králové.

K záslibným slavnostem Nejsv. Srdci Ježíšovu,

teré jsou nařízeny výnosem nejdůst. Ordinariatu v Hradci Král. z 25. prosince m. r., doporučujeme:

Litanie k Božskému srdci Páně. Cena 100 výtisků, vydání s notami K 3.—; 100 výt., vydání bez not, se záslibnou modlitbou (starý formulář) K 3.—.

Píseň k Božskému srdci Páně „Co na, zemi a v nebi“ za K 1.20.

Zásvětná modlitba, text český nebo německý (formulář dle nařízení nejdůst. episkopátu).

Laskavé objednávky obraťte výřizuje

Družstevní knihkupectví a nakladatelství v Hradci Králové.

Ctitelkyně Božského Srdce Páně.

kteří povolání do řádu mají a výchově a ošetřování osiřelých dětí aneb misii věnovati se chtějí, nechtějí se obrátiti s dotazem stran přijetí na představenou kláštera B. S. P. Krupka (u Teplic).

Paramenta.

Ignáce V. Neškudly syn

(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)

(bratr P. J. Neškudly, faráře ve Vyprachčicích)

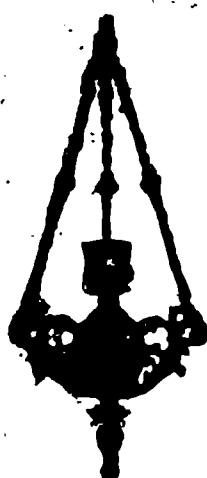
doporučuje P. T. veleústejn. duchovenstvu svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

všech kostelních paramentů,

spolkových praporů a kovového náčiní.

Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukázkou se na požádání frančo zašlou.

Veleústejnému duchovenstvu a slavným patronátním úřadům dovoluje si doporučit

všechny veškeré kostelní nádoby a náčiní a to: monstrance, kalichy, cibále, nádobky, paténky, paciřkály, svícny, lampy, kaditelnice, kroupky atd. své vlastní výroby, předpisům církevním vyhovějící. Staré předměty opravuje v původní intenci a v ohni zlata a stříbra nebo proti doplatku za nové vyměňuje. Hotové předměty neb výkresy zasílá na ukázkou frančo bez závažnosti koupě. Více se posléze posvětlí. Práce ruční.

Shledá veškerých stříbrných a stříbrných klenotů, jako: řetězů, medálek, křížků, prstýnků, náramků atd. s notářskými prsteny, tabatérky, jidelní náčiní ze stříbra pravého i čínské vády na skládě.

Staré slatě, stříbro a dražokamy kupuje se nejvyšší cenou

JAN STANĚK,

pestit a vlnolap

Praha-L-979., ul. Karoliny Světlé, čís. 12. n.

Katolíci!

Nejvýhodnější a nejbezpečnější uložení vašich úspor vám skýtá jedině naše

Československá záložna v Praze

Spálená ulice č. 46-11.

jež platí úrok 5 %

dle doby výpovědi

Důchod. daň platí záložna sama. — Pro bezplatné ukládání venkova složení listy zdarma. — Povinná revize „Jednoty sdělené“ v Praze.

Zápůjčky

všeho druhu kulantně.

Jan Horák,
soukenník

v Rychnově nad Kněžnou

zasílá na požádání vždy

dle roční sezony kolekce nejnovějších druhů pravých

vlněných látek

své vlastní výroby, jakož i tu- i cizozemských.

Četná uznání zvláště z kruhů veleústejn. duchovenstva svědčí o počtivé obaluze mého ryze křesťanského závodu za dobu více než třicetiletého působení. Učíte, prosím, malou objednávku na zkoušku.

Volejenné látky na taláry.

Těž na splátky bez zvýšení cen!

LEVNÉ MÝDLO
vlastní výroby,
těžlisované ovály
v bezvadné úpravě a jakosti
doporučuje
JOS. JELINEK
MYDLÁŘ
HRADEC KRÁLOVÉ
Dělnickým spolkům výhody!

Jan Kryšpín,

J. Sylvatervův
synovec nástupce)

**odborný
— umělecký závod —**

pro ma bu

oken kostelních.

PRAHA - I.,

č. 146. st., Malá Karlova
ul. č. 29 nové blíže Ma-
lého náměstí, dříve přes
60 roků na Malém ná-
městí pod loubím) depo-
ručuje se

ku dodání oken chrá-
mových od nejjednoduš-
šího až k bohatému fi-
guralnímu provedení a
sice i se železnými
rámy, stěmi, vsazeními

Veškeré rozpočty, skizy i odbor. rada bezplatně
beze vší závaznosti ku definitivní objednávce
Nesčetná veřejná i písemná pochvalná uznání
Založeno roku 1863.

**Ve prospěch
Svatováclavské Matice Školské.**

Uznání za n. j. výhodnější a nejlevnější ná-
kupní pramen v Rakousku veškerých

kostel. paramentů

prádla, praporů, příkrovů, koberců a
kovového náčiní ve výrobních nejpřesnějších
závozu v Čechách, c. a k. dvorního dodavatele

Josefa Neškudly

v Jablonném n. Orli. č. 86.

Tisíce uznávacích referencí a doporučení. —
ob. šk. ceníky, rozpočty, vzory a hotové zboží
k výběru frančo.

Bez velkoměstské režie ve vlastních dílnách a
domích, levné pracovní síly na venkově, čímž levnější
o 20% než v Praze.

Jabl. 100 let. výroby a 40 let. vlastní činnosti.

Adresování vždy doslovně se vypráhne.

**Barevná
kostelní
okna**

v odbor. pro-
vedení zhotov-
ňuje a dodává

Fr. Uhlíř,

umělé sklenářství a malba skla

v Třebochovicích u Hradce
Králové.

Cenníky a rozpočty na požádání
sdarma.

**Biskupská knihtiskárna
v Hradci Králové**

nabízí své ochotné služby ku prove-
dení všech zakázek s obor knihtisku.
Ceny mírné, vyhrazené pro veřejnost.

Díkuvzdání.

Při hlubokém bolu nad rakví drahého, nezapomenutelného vysocedůstojného pána

Msgr. Dr. Antonína Brychty,

**papežského preláta, kanovníka Seniora
kathedrální kapitoly, jubilára atd. atd.**

byly nám velikou útěchou přecetné projevy soustrasti a veliká účast při pohřbu.

Vzdáváme tudíž nejvroucnější díky předně J. Excellenci nejdůstoj. pánu biskupovi Dra. Josefu Doubravovi za vykonání posvátných obřadův i za tklivou promluvu, oceňující tak vřele zásluhy zesnulého. Za vedení konduktu vsdp. prelátovi gener. vikáři Dru. Janu Soukupovi.

Rovněž uctivě a srdečně děkujeme slovuťnému sboru profesorů theologie, ostatnímu četnému veledůstojnému duchovenstvu a klášteru Želivskému, zastoupenému dvěma dpp. kapituláry. Povinnou, hluboce očiťenou vděčností jsme zavázáni slovuťným zástupcům sboru důstojnického, úřadů politických, soudních, autonomních, ředitelů škol, městské rady, ctihodným školským sestrám a všem těm, kteří jakýmkoli způsobem snažili se náš bol zmírniti.

Upřímný náš dík platí slov. pp. MUDru Honzákovi a MUDru Zippemu za pečlivé a obětavé ošetrování.

Za všecky služby vřelé soustrasti a lásky k bližnímu

Pán Bůh zaplať stonásobně!

**Kathedrální kapitola
v Hradci Králové
iménem svým i za příbuzenstvo.**

OBNOVA

Číslo 4.

Předplatné na čtvrt roku 2 K 50 h
na půl roku 5 K —

V Hradci Králové, dne 22. ledna 1915.

Inserty počítají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XXI.

Průběh války.

Bojiště východní. Proti rakousko-uherské frontě v Polsku na Nidě útočili Rusové v posledním týdnu velice prudce, ale všechny jejich pokusy o prorazení skončily bezvýsledně. Rusové před palbou našeho dělostřelectva museli ustoupiti, čímž připravena naší pěchotě půda pro další útočný postup. Rovněž na dolním Dunaji naše dělostřelba odrazila útoky ruské a způsobila Rusům značné škody. A úřední zpráva ze dne 18. ledna oznamuje, že i severovýchodně od Zakliczynu byli Rusové donuceni k ústupu. Ústup ten provedli v nepořádku a v opuštěných pozicích zanechali mnoho pušek a střeliva. V Karpatech, kde cesty mrazem ztvrdly, začíná býti zase živěji. Rusové byli znenáhla zatlačeni až k hranicím; před průmyslem užockým se opevnili. — V Bukovině Rusové své pozice drží, ale do průmysků marně se pokoušeli proniknouti. — Německý hlavní stan pak oznamuje, že útoky v Polsku západně od Visly činí pomalu pokroky. Prudké ruské protiútoky severovýchodně od Rawy byly odrazeny za největších ztrát Rusů. Zároveň odrazeny ruské útoky ve východním Prusku na hranicích, jihovýchodně od Gumbinnen a východně od Jecu. V severním Polsku pokusili se Rusové prorazit u měst Radzanowa, Biezunu a Sierpce, byli však za těžkých ztrát vrženi zpět; západně od Visly a východně od Pilice je situace celkem nezměněna. Útokem na východní Prusko chtějí Rusové zmařit útok proti Varšavě. Pozoruhodno, že vrchní velitel ruský velkokníže Nikolajevič zvláštním rozkazem oznámil podvelitelům, že je bude volati k zodpovědnosti za hromadné vzdávání se vojska a za opouštění posic.

Bojiště západní. Na této frontě došlo zase k většimu boji. Úřední zpráva ze dne 15. t. m. ohlašuje, že severně a severovýchodně od Soissonu jest severní břeh řeky Aisne Francouzů prost. Německé vojsko v nepřetržitém útoku dobylo míst Cuffies, Crouy, Bucy le Long, Nissy, Vauxrot a Verrerie. Německá kořist za třídenních těchto bojů činí okrouhle 5200 zajatých, 14 děl, 6 strojních pušek a několik revolverových děl. Na bojišti nalezeno více než 4000 mrtvých Francouzů. Ve Flandrech se z obou stran bojuje pouze dále a také na ostatní frontě střídají se prudké dělostřelecké, zákopnické a minové boje. — V noci z 19. na 20. ledna podnikla německá letadla útok na opevněná místa anglického východního pobřeží. Vrhány pumy s výsledkem. Anglická střelba na letadla byla beze všeho účinku.

Turecká válka. Na Kavkaze po bitvě u Šarykamiše musili Rusové ustoupiti k Tiflisu, čímž rozptýleny jsou zprávy — ostatně již i z Petrohradu vyvrácené — o ruském vítězství u Šarykamiše. V Persii odhalil Turci, spojení s domácími kmeny, Rusům město Tebris. — Útok na Dardanely francouzským podmořským člunem »Saphir« se nezdařil; člun se potopil a posádka jeho zajata.

Politický přehled.

Zvýšení zemské přírážky. Na zakročení Svazu něm. majitelů domů v království Českém, že zvýšením zemské přírážky bude nově zatížen majetek domovní a nepřímý i nájemníci, sděleno mu Zemskou správní komisí, že zemský rozpočet byl už vládě předložen a že usnesení na zvýšení zemské přírážky nemůže býti změněno, poněvadž přijmú ke krytí zemské potřeby lze docíliti pouze zvýšením zemské přírážky. — Potřeba zvýšení příjmů vyplývá ze zvýšení dočasných přídavek učitelských, ze zmenšených příjmů následkem války a z úbytků, jež se dostávají v důsledcích příkazovacího zákona. Dále slouží nové příjmy ke krytí ještě váznoucího kontokorentního dluhu u vlády v obnosu 27 mil. korun. Zemská půjčka je tentokráte naprosto vyloučena.

Jubileum punktačí. Dne 18. ledna minulo 25 let ode dne, kdy ve Vídni za vlády hr. Taaffy byl podepsán protokol o dohodě, na níž se usnesli zástupci konservativního a ústavovného velkostatku, české strany národní a německé strany liberální. Usnesení konference, punktačí, došlo však souhlasu pouze v obou táborech velkostatkářských, u české strany národní (Staročeské) a německých liberálů. Z punktačí uzákoněno pouze rozdělení zemské školní rady a zemědělské rady ve dva odbory, český a německý, pak rozdělení senátů u českého vrchního zemského soudu, v německé a česko-německé.

Proti štváčkům v Italii. Dle »Köln. Ztg.« kardinal Gaspari vyjádřil se vůči žurnalistům, že ti, kdož ženou Italii do války, prokazují jí velmi zlou službu. Zahajovat válku, dokud nebyla napadena celistvost Italie, bylo by neštěstím a zločinem.

Ve Švédsku zahájil král 16. ledna říšský sněm trůnní řečí, v níž se zmínil, že ačkoliv se Švédsko těší míru, utrpěla hospodářská situace národa přece velice. K tomu velice přispěla okolnost, že mezinárodní zásady nejsou nyní válčícími státy (trojdohodou) uznávány. I když neutralita může býti zachována, musí býti přece učiněny mocným způsobem přípravy k obraně země a k úlevě hospodářských vlivů války.

Francie vydá majetek Rakušanů. Amer. velvyslanectví v Paříži upozornilo vládu francouzskou na osud příslušníků rakousko-uherského mocnářství, zadržovaných v koncentračních táborech anebo vypovězených do Švýcarska, jichž majetek ve Francii se nalézající byl dán pod sekvestraci a kteří si přejí nabýti svých věcí zanechaných v hotelích anebo ve stálých bytech ve Francii. Na to francouz. ministerstvo zahraničních záležitostí oznámilo, že příslušné francouzské úřady dostaly rozkaz dle možnosti povolití vydání součástí oděvů a prádla, jakož i jistých movitých věcí.

Spor mezi Anglií a Spojenými Státy. Protest Spojených Států severoamerických proti zneužívání převahy na moři se strany Anglie a porušování práv neutrálních států nebyl odpovědí Anglie nikterak vyřízen. Anglická vláda nechce se totiž zříci svého dosavadního stanoviska prohlédávati obchodní lodi s vlajkou neutrálních států, nedopravují-li kontraband neb takový náklad, jenž jest určen do neutrálních zemí hlavně za tou příčinou, aby byl zaslán od tamtud do států nepřátelských, zejména do Německa. Ale Anglie trvá i při tom, že takové lodní prohlídky nelze vykonávati na širém moři, nýbrž že zadržené podezřelé lodi musí vyplouti do některého přístavu anglického a tam podrobiti se nařízené prohlídce, ať jest jejich náklad jakýkoliv, dovolený či zapovězený.

Akce soc. demokracie.

V prosinci m. r. usnesla se v Paříži soc. dem. skupina sněmovny jednomyslně hlasovati pro válečné úvěry a šestiměsíční zatímní rozpočet.

Vůdce bavor. soc. demokratů šl. Vollmar, říšský a zemský poslanec, prohlásil tento měsíc v rozmluvě s redaktorem »Nat. Tydende«: »Nyní, kdy Německo je z venčí ohrožováno, musí býti vnitřní útočování přerušeno a odloženo na příznivější dobu. Prozatím je německý národ ve své jednotnosti veden neodvratnou vůlí, aby hájil vlast, její neodvislost a kulturu proti nepřítelům a nepoptál si odpočinku, dokud tito nebudou poraženi. Není jediného Němce, jenž by nechtěl přinést velké oběti, požadované od něho, aby tohoto cíle bylo dosaženo. Pochybuje-li kdo o tom, bude zklaman.«

O nynější situaci soc. demokracie uveřejnil moravský orgán českoslov. soc. demokracie úvahu, která byla pak přejata i »Právem Lidu«. Právě se v ní: »Pro příslušníky českoslov. soc. demokracie není dnešní krise internacionály ně-

DEPEŠNÍ ADRESA: ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚNEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4%, A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ LÍSTKY POŠTOVNÍ SPOŘITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLÍM A KOKSEM

ŽIROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPOŘITELNY 140.273

čím novým. A z příslušníků naší strany nebude se nikdy nad jistým uvolněním jejich dosavadních základů příliš pozastavovali. Naopak, my svým vystupováním v internacionále přispívali jsme od let duchovní proměnou její podstaty, vnášeli do ní prvky, o jejích důležitostech a oprávněnosti soc. demokracie všech zemí nabytí válka názorně poučila. Náznaky naší strany v otázce národnostní autonomie reprezentovaly v internacionále nepatrnou, osamělou menšinu. Ale právě tato osamocenost, výlučnost, umožňovala, že jsme zevrubně zkoumali její podstatu, že jsme k ní stáli v poměru kritickém, čímž neříkáme, že bychom byli citlivě méně mezinárodní. Naopak, když jsme přemýšleli o svých odlišných názorech, shledali jsme, že naše pojetí internacionály je vyšší, prohloubenější. My o některých nedostatecích této organizace nepochybovali a věřili jsme, že z ní vyroste cosi nového, lepšího. My jsme v internacionále bojovali pro národnostní rovnoprávnost a proti nezdravým centralistickým proudům. A my dnes cítíme, že jsme pracovali na krystalisování ideí, které po uzavření míru nabudou vážného vlivu při úpravě příslušných poměrů.

Pařížský soud válečný odsoudil jednoho záložníka na měsíc do vězení za to, že zvolal z hněvu nad odepřením dovolené: »Ať žije sociální republika! Ať žije internacionála!« — Tohle přece nebylo aspoň ve Francii žádnou velezradou. Vždyť přece již v tomto století se vystřídala ve Francii na ministerských křeslech celá řada soc. demokratů; nyní zasedají ve vládě zcela rozhodně socialisté dva a jiní ministři jsou svým smýšlením soc. demokracii velmi blízko. Proto také tisk socialistický dokazuje, že to zvolání naprosto nebylo pobuřující, že přece k sociální republice se hlásí sami ministři. Nejzajímavější při té aféře jest to, že též vojín nebyl trestán za to, že dal svému představenému štulec.

Jak německá tak francouzská a belgická soc. demokracie jest rozhodně pro válku až do konce, pro vyčerpání všech finančních nákladů i jiných prostředků. »Tag« sděluje: »Socialističtí poslanci francouzští měli 15. t. m. v budově pařížské sněmovny schůzi, již se účastnili francouzští ministři Sembat a Guesde a belgický ministr Vandervelde, který tam předložil návrh anglických a belgických socialistů, aby v případě potřeby byla svolána společná rada zástupců socialistických skupin spojenců, aby prozkoumala podmínky pro další vedení války,

Kulturní jiskry.

Stoleté narozeniny proslulého dějeplsece dra. Fr. Bedy Dudíka připadají na den 29. ledna. Tento učený benediktin rajhradský narodil se v Kojetíně, po přípravných studiích vstoupil do rajhradského kláštera a stal se profesorem na brněnském lyceu. R. 1844 podílná jeho historiografická činnost. R. 1847 stal se zemským historiografem moravským. Roku 1851 podnikl cestu do Švédska, pátraje tam po knihách, které

Feuilleton.

Generál bez vojska.

I.

Mimo veselohru »Světá pán v županu« napsal Em. Bozděch ještě jinou, taktéž ze života Napoleonova váženou veselohru, kterou nadepsal »Generál bez vojska«. Napoleon, významem se při dobytí Toulonu, kam se uchýlili poslední povstanci z jižní Francie, byl jmenován brigádním generálem a měl od dělostřelectva býti přeložen k pěchotě armády na západě. Nepřijal však tohoto významování a tak žil nějaký čas v Paříži bez příkazané služby, byl tedy vskutku »generálem bez vojska«. V té době seznámil se s Josefínou, vdovou po generálu Beauharnaisovi, kterou poznal také později za choť. A o tom právě jedná veselohra Bozděchova. Napoleonovi dostal se náhodou do ruky kord krásně pracovaný, s nápisem »Generál Alexandre de Beauharnais« a slibil tento kord Eugénovi, 14letému synu Josefíny. Eugén přichází k Napoleonovi pro tuto rodinnou památku, za ním přichází i Josefína, jest dojata pozorností generálovou, neodmítá jeho sympatie a stává se konečně jeho choť. A poněvadž má veliký vliv na prvního direktora republiky francouzské Barrasa, docílí svým přimlouvou, že Napoleonovi jest světeño velitelství nad francouzskou armádou v Itálii. Potud veselohra Bozděchova, která ani děkci ani stavbu prvější veselohře se nevyrovnává.

Avšak kniha »Napoleon intime par Arthur Lévy«, e. j. zde byla nedávno zmínka, rozhodně tuto spojitost popírá, nazývají ji básnickou legendou. Ani v mýtologii ani při velení nad novou armádou nehrál onen muž žádné role. Manželství Napoleonovu jest v oné knize věnována kapitola II. Nebude snad nezajímavo zvěděti některé podrobnosti.

Myšlenkou na manželství vážně zabývat se Napoleon již od r. 1794 vida svého staršího bratra Josefa vlněného, zvaného »Juli Clary«, dcerou belgického obchodníka v Marielle. V salonech Mme de Talien spat-

tam byly zavezeny za třicetileté války. Jeho zásluhou řada cenných rukopisů roku 1878 vlasti naší vycestovala. Roku 1880 podal vydávati »Dějiny Moravy«, objeven v jazyce českém a pak německém. Práce započata na základě pečlivě nastřádaného obrovského materiálu. Sepsal Dudík před tím celou řadu studií, jakož i roku 1880 knihu pramenů »Mährens Geschichtequellen« Dějiny Moravy vzbleden k studiu široce založenému dospěly pouze k r. 1850. Významny jsou také Dudíkovy »Dějiny knihtiskářství na Moravě« (z r. 1876). R. 1877 uveřejnil svou práci o českých knihách a rukopisech po Karlovi ze Zerotína, jež se nacházely ve Vratislavi. Jméno Dudíkovo bylo otěno daleko za hranicemi. Učenci švédští právě v novějším čase vzdali historické práci Dudíkově nadšený hold. Učený ten mnoh v řadě důmyslných úvah osvětlil starobylé ústavny, církevní a sociální poměry moravské a snesl veliký materiál k dějinám numismatiky, knihovnictví a knihtisku. Dudík byl též osobou velice oblíbenou u panovnického dvora. R. 1868 odebral se v družině arciknížete Albrechta na italské bojiště, odkud vydával články o válce. R. 1869 přibírá do družiny cis. Frant. Josefa I. při cestě do Orientu. — Po celý svůj život byl povahy nezištné a skromné, vynikal vřelou láskou k domovině a lidumilností. Zemřel roku 1890 v věku 75 let v klášteři rajhradském.

Při té příležitosti vhodné se zmíniti, že právě sto let před smrtí Dudíkovou zemřel proslulý otec kritického českého dějepisu Gelasius Dobner, jehož dvoustá ročníce narozenin připadne na r. 1919. Pilná, podrobná jeho práce a kritika svědčí o duchu gigantičtém. Netoliko svým kritickým pérem vymýtil z českých dějin celou řadu bájí, ale shromáždil i ocenil velikou spoustu dějepisného materiálu, z něhož čerpali hojně historikové pozdější. Založil novou osvěcenou školu českého dějepysu. Dobner byl rektorem piaristické koleje pražské. Jeho obrovské zásluhy o kritický nápis oceňují se v letech nynějších ještě nadšeněji než před stoletím.

Rozhodnutí říšského soudu o povinnosti školních dětí k účasti na náboženských úkonech. Říšský soud rozhodl 16. ledna definitivně v záležitosti Františka Pucholta ve Vys. Mýtě, který byl odsouzen okresní školní radou k pokutám peněžním, protože se vzpíral poslati svou dcerušku, školou povinnou, k vykonávání náboženských úkonů. Zemská školní rada pro král. České zamítla stížnost Pucholtovu proti rozhodnutí okres. školní rady vysokomýtské, načež Pucholt podal stížnost na říšský soud ve Vídni pro porušení státními základními zákony zaručené svobody svědomí a náboženství. Zemská školní rada namítala proti stížnosti, uvádějíci, že neexistuje ani zákona ani nařízení, jimiž by rodiče mohli býti donuceni přidržovati své děti k vykonávání náboženských úkonů, že náboženské úkony jsou součástíou vyučování náboženství a že tudíž školní děti jsou povinny oboovati vykonávání náboženských úkonů. Říšský soud vydal rozhodnutí tohoto obsahu: »Porušení ústavou zaručených práv o svobodě víry a svědomí, pokud se dítěte týká, se nestalo,

fil vdovu Josefínu de Beauharnais, starší sice o 6 let, avšak, jak dí Marmont, zamiloval se do ní celou silou svého charakteru. Josefína byla vysoké postavy, kreolka, roztomile, redbalých pohybů, pletí tmavší a zvlášť roztomilý výraz spočíval ve velkých modrých očích s dlouhými řasami. Šňatek konal se 9. března 1796. Z přirozené marnivosti učinila se Josefína při úředním protokole snubním o čtyry roky mladší, Napoleon z delikátnosti k ní o rok starším. A již 11. března, tedy dva dni po sňatku, musel Napoleon odebrati se k armádě do Itálie. Těžce nesl odloučení od milované ženy, píse jí dopisy překypující něhou, avšak nedostává stejně žhavých odpovědí a zaráží se nad její chladností. Její odpovědi byly dva neb tři řádky a vždy předstírá v nich nějakou nemoc, aby oddálila svůj odjezd za manželem do Itálie. Není však vyhnouti, musí se konečně vydati na cestu. Marmont byl vyslán vstříc až do Turína a doprovázel ji do Milána, kde jest pro ni připraven palác Serbelloni. Napoleon píše z bojiště listy plné lásky: »Věř, že nemohu mít ani jediné myšlenky, jež by se tebe netýkala...« »Toužím zvědět, co číš a jak se ti vede. Byl jsem v městě Virgiliově, na břehu jezera (Gardského), za stříbrného svitu luny a nebylo okamžiku, kdy bych nemyslel na Josefínu!... Ztratil jsem tabatěrku, prosím tě, vybeť mně nějakou, dej něco hezkého na ni vyřtiti, s ozdobou tvých vlasů. Tisíc polibků tak horkých, jak ty jsi chladná...« Josefína však nedbá, stará se pouze o své zábavy, o které mezi důstojníky nebývá nouze. Dochází jí výčitky: »Ty jsi mně vůbec nepasla, nemámješ svého manžela; víš, jakou radost činí mi tvé dopisy a nenapíšeš mi ani šest řádků každých dní!«

Napoleon přispěchá, konečně, z pole do Milána, avšak palác — je prázdny! Josefína odešla do Janova za zábavou, o kteréž pan manžel neměl tušení. Píše jí: »Přehází kurýr, jehož Berthier vyslal do Janova. Neměla jsi ani času psáti mi, chápu to snadno. Zábavami, abližila bys sobě přiměstí mně tu nejmenší oběť...«

Koketnost Josefíny naplňovala jej odhodlaným

poněvadž dítě takových práv nemá. Naproti tomu však stalo se porušení těchto práv pokud se týče otce, a sice proto, poněvadž ve školních úkonech výslovně se rozlišuje mezi náboženskými úkony a vyučováním náboženství. Nátlak na otce může být vykonáván výlučně jen pokud se jedná o vyučování náboženství, ale pro nátlak na otce v příčině účasti dítěte na návštěvách kostela sahá zákonný podklad.

Fantastické domněnky empirickou vědou? Ti, kteří vytýkali katolictvu slepou víru, sami poslušně věřili nejdívodějším výmyslům. Materialisté, kteří jiným občanům doporučovali vědu empirickou (nauku plynoucí z odtě zkušebnosti), skláněli své čela před celým předivem vrátkých bájí. Docela základní poučky materialismu, z nichž se vyvíjel celý dlouhý řetězec další »vědy«, byly vzaty z říše domněnek nedokázaných. Tyto básnické předpoklady byly na pyšném podkladu po celá desetiletí, ačkoli pokusy o důkazy selhávaly stále určitěji. Tomuto odivnému klamání lidu dávalo se směle název vědy. Ale empirická věda skutečná netoliko usvědčovala darvinismus a materialismus jiného druhu z bezdůkaznosti, nýbrž docela postavila proti pohádkám jasná fakta, jimiž klam byl zřetelně usvědčen. Jak velké dokumenty proti materialistickým výmyslům objeveny na př. vitalismem!

Materialisté tvrdili, že již objeveny určité stopy existence pradávného pithekanropa (opidho člověka, dokazujícího vývoj lidského pokolení z opie). Proti podezřelému »praotci« lidstva hned se ozvali vážní učenoi, dávající mytického patriarchu na zasloužený výměnek. Ale darvinisté sváděli drobné boje dále. Konečně nyní v orgáně vědeckého spolku »Koplerbund« dr. Platz podrobil důkladné kritice vývodý obou táborů a dospěl k tomuto výsledku: »S tím pithekanropem je všechno nejisté. Je pochybná jeho existence, je pochybná jeho přímá chůze. Jisté jest jenom to, že — jestliže skutečně žil — spadl život jeho do období mladšího diluvia, tedy do doby, kdy člověk už dávno byl obyvatelzem země a zvláště kolonistou evropského západu. Proto nemohlo toto vybájené zvíře jazykové býti praotcem člověka!«

O rozpravách náboženských praví dr. J. Guth ve »Společenském katechismu«: »V hovorech náboženských buďte zejména dívky a mládež vůbec opatrní; horlivost, s kterou se jejich nezkušenost pouští do řešení nejtěžších otázek životních a náboženských a která by také jiné chtěla pro sebe získati, působí na lidi vážné a zkušené jako něco prostoduchého, po případě nevážného... Čím kdo vzdělanější, jest i liberálnější. Žádá-li volnost pro mínění svoje, musí jí dáti i názorům jiných, jak v politice, tak v náboženství, tak v umění.«

Významno, že moderní velikáš nezále mládeži dovolovali volnou kritiku o dogmatech nejsložitějších s největší radostí. Nepoučili mladíky, kolik učených odborníků, ba celých filosofických a náboženských komisí o příslušných člancích vedli nejdůmyslnější šetření, aniž mohli dogma zavrhnutí jako nějaký náboženský omyl. Neřeklo se, jak velikého učeného aparátu jest potřebí, než některý badatel v těch věcech se propracuje k

obavami, vždy však odpouštěl s ohledy na své vojenské poslání a na své dobyté vavříny: na bojišti vítěz a doma klamaný manžel! Uzavíral a skrýval svůj žal v sobě samém.

Po skončeném tažení v Itálii vrací se Napoleon do Paříže, aby příštím rokem podnikl výpravu do Egypta. Josefína zůstala ve Francii. Byla-li vzdálenost mezi Egyptem a Francií veliká, stávala se úměrně i nesrovnalost mezi manžely vždy povážlivější. Napoleon neměl pouze podezření, měl dosti důkazů. Sotva přibyl do Kaira, píše bratru Josefovi: »Mám mnoho mrzutostí v domácnosti... Starej se, abych měl nějaké venkovské sídlo po svém příchodu; chci tam strávit zimu a uzavřít se pro sebe; protiví se mi již lidská povaha... A po nedlouhé době na základě zpráv z Paříže obdržených pln hněvu volá k příteli z mládí Bourriennovi: »Mě tak klamali! Je-li vina, jest zapotřebí dáti se rozvésti na vždycky! Nechci být na posměch všem zahalecům v Paříži! Budu psát Josefovi, on skutečně rozvede. Píse sám Josefíně též o rozvodu a při návratu svém nechce ji ani spatřit, chová se pevný úmysl rozvod také provést. Dává se však přece uprositi, jeho veřejné postavení — stává se prvním konsulem — diktuje mu tuto oběť. Nevidí-li ve své ženě již ideál svých dnů, nenaše-li v manželství kouzla vzájemné lásky každým dnem se obnovujícího, chce aspoň dle zděděných tradic míti slušný rodinný krb, občanský v právním smyslu. Nepřestává proto býti k Josefíně přívětivým a pozorným, chytře ji i ostatní kolem sebe vědět spokojené. Toho znění jsou také všechny listy, jež jí posílá z válečného pole v Německu. I Josefína změnila konečně své chování, jedná stárnouc, jednak vyčítaje dobře svůj vlastní prospěch: čím výše stoupá Napoleon, tím většího lesku dostává se i jí. Vždyť Napoleon stává se císařem!

II.

Den korunovace se přiblížil. Ani zde nezapomněl Napoleon všímati poměrům své Josefíny. Říšežná a Abrantés vypravuje: Ráno před korunovačí příchodem

číslo skutečně samostatnému. Jak pečlivě při takových příležitostech se zkoumá historie, sociální a kulturní poměry, jak dlouho se studuje duch původních textů bible, knih sv. otců atd! Ale mladík osmnáctiletý dovedl luštití jediným přemetem problémy nejasnější. K původním pramenům učených theologických nitek vůbec přistupu neměl, pro skrovné vzdělání by jim byl ani nerozuměl; ale přece jenom pro ten případ se mu poskytla dokonalá amnestie od veškeré vědy opravdu experimentální.

Za válečného ruchu.

Sv. Otec nařizuje modlitby za mír. Papež nařídil dekretem, aby v určitých dnech byly čteny speciální modlitby se zvláštní formulí za mír. Ve všech metropolitních kostelích, katedrálách a farních kostelích Evropy mají být čteny 7. února, v kostelích jiných zemských dnů 21. března (květná neděle).

Císař pro zvýšení podpor rodinám vojínů zajatých a pohřešovaných. Nejvyšším rozhodnutím Jeho Veličenstva z 30. prosince 1914 zvýšeny od 1. ledna 1915 po dobu válečnou podpory: 1. rodinám zajatých zářistů a zářistů aspirantů byla běžná sustentace zvýšena na dvojnásobnou míru normálně příslušného obnosu; 2. rodinám zajatých poddůstojníků aktivního stavu povoluje se přídavek k rodinným požitkům ve výměře sustentace 30 K měsíčně pro manželku; 3. schvaluje se rodinám pohřešovaných zářistů a zářistů aspirantů další vyplácení běžné sustentace v jednoduché výměře a 4. rodinám pohřešovaných poddůstojníků aktivního stavu další vyplácení běžné sustentace pro ženy a děti, pak potřeb pro osvětlování, vaření a topení pro celou rodinu. Dále zmocňuje se ministerstvo vojenství, aby učinilo další žádosti o patření. — Vydáno též ihned příslušné prováděcí nařízení.

Francouzské nesáze. Minist. předseda Viviani ve schůzi senátu vystoupil proti návrhu senátora Delahaye na odročení debaty o vyučování na vyšších učitelských ústavech i o všech ostatních zákonných osnovách. Delahaye protestoval a tážal se: »Chcete za nynější doby opět počítati s neúčinnými debatami a znovu vydati se v šano zbytečné parlamentární žvanivosti? Víte, že země není s Vámi. Parlamentní kontrola jest pouhou frází.« Dlouho trvalo, než spor poněkud urovnán.

Sněmovní skupina soc. demokratů vyzvala vládu, aby se povolila větší svoboda tisku aspoň v těch záležitostech, které nejsou povahy čistě vojenské anebo diplomatické. — Za předsednictví senátora Dupuya také členové parlamentu stavu žurnalistického se usnesli požádati Vivianiho, aby povolil svobodu tisku.

Pichon dovolával se pro Francii japonské pomoci; poslání do fronty i mužové 42 až 45letí a konečně i 17letí mladíci povolání ke službě válečné. To všecko svědčí o tom, že se vede francouzskému vojsku stále hůře a že jest potřeba, aby každý zdravý Francouz osvědčil obětavou lásku k vlasti. Ale byrokratická paní Pro-

čísat do pokojů císařovny, starostliv o oblékání její; sám zkouší diamantovou korunu vhodně posaditi na její hlavu.

Jiné však obtíže objevují se opět na povrchu. Císařovna jest velmi marnotratná, nedovede se mírniti ve svých vydáních. »Měla nestýchaný nepořádek ve svých peněžních záležitostech«, dí Sismondi. Jednoho dne nachází Napoleon deficit jednoho miliónu v jejím rozpočtu. »Za mizerné finánci!« volá v hněvu, »nechati se okrádati podvodníky! Bude zapotřebí zakázati jistým obchodníkům vstup do domu!« A dal také skutečně modistku slečnu Despreaux potrestati domácími vězení na několik hodin.

To všechno byly však pouhé mráčky. Josefina viděla dobře, že daleko větší mrak vystupuje na obzor a že z něho nalisto blesk vyšlehe. Tímto bleskem byl motiv politický. Napoleon stal se doživotním konsulem, voleným císařem s dědičností. Nemělo-li nastati přerušeni ve výkonu nejvyšší moci, bylo potřebí, aby Napoleon měl dědice. Majorita francouzského národa ocitovala se v obavách, že po Napoleonovi rozpuště se znova hrůzy revoluce a nastane opět vpád nepřátel. Kníže Meternich oznamuje r. 1807 na vídeňském dvoře: »Záležitost nového manželství nabývá — jak se zdá — každým dnem jistoty. Hluk o tom je všeobecný. císařovna sama vyjadřuje se o své rozluce tak povýšeně, že by bylo nesnadno toho nevěřiti.« A přece onen okamžik byl pro ni nezměrnou bolestí. Bylo to po večeri dne 30. listopadu. »Nosila se káva«, vypravuje očiti svědek de Bausset. »Napoleon běže si sám koflík z podnosu od páže, dávaje znamení, že chce býti s císařovnou sám. Náhle slyším ze salonu císařova zoudalý výkřik císařovny Josefiny. Stál jsem poblíže dveří, když Napoleon sám otvírá dveře a vída mae di živě: Vstupte, Baussete, a zavřete dveře! — Vstoupím do salonu a vidím císařovnu náležnou na koberci, vyrážející křik a nálek srdcervoucí... Omdlelou císařovnu bylo nutno odnésti do jejích komnat a přivolati lékaře Corvisaria. Oficiální rozluka provedena 15. prosince 1809 večer, císař a císařovna a přítomnost celé rodiny cí-

sařovny i se takových těžkých okolností bere ve Francii shýchané miláčky pod ochranný plášť. Veliké množství statných mužů pod protekcí vládních kruhů lenoší ve skladištích anebo ve službách zcela bezvýznamných, které zastanou snadno čtrnáctiletí chlapi — jen aby se vyhnuli německému dostřelu. Sám Clémenceau ostře kritizuje takové nedemokratické protekcionářství a tvrdí, že by se daly lehce sestaviti z ukrytých zcela zdatných lenochů dva armádní sbory. Rovněž pověstný Hervé v »Humanité« brojí proti takovým chytrým, ale nespravedlivým výsadám. Ovšem odvedení katoličtí kněží musí vešměs do fronty. Kancelářské útluky se otevírají výhradně pro shýchané chráněnce zednářstva.

Teorie ovšem líší se ve Francii značně od praxe. Známý spisovatel Pavel Sabatier obdržel pozvání k mírové konferenci v mezinárodní komisi pro badání o sv. Františku z Assisi. Liberál Sabatier sám sepsal život tohoto svátce; v příslušném spise na výsost chválil trpělivost a mírumilovnost sv. Františka. Ale francouzský autor knihy nyní rázem zapomněl na zásady, jež hlásal před válkou. Odpověděl na pozvání zcela odmítavě a vyznal vášnivým způsobem, že jest pro boj až na nůž. Prohlásil slovo mír ve francouzských ústech za zradu; myšlenka na zastavení té války, vedené za národní ideály, by prý byla známkou zrádnosti. Prý se použije proti nepříteli poslední pušky, posledního muže.

Ale — jest otázka, kolik mužů sežene Sabatier aspoň k poslednímu zápasu, když již nyní velké davy francouzských mužů tak nápadně před puškou prohají. Lehce něco hlásat — hůře však zapálit oheň nadšení tam, kde zednářskými praktikami i malé jiskry patriotismu udušeny.

Mikado souhlasí s návrhem sv. Otce. »Osservatore Romano« uveřejňuje znění telegramu, který mikado zaslal papeži jako odpověď na návrh o výměně k vojenské službě nezpůsobilých válečných zajatců. Mikado praví: Připojujeme se z hloubi srdce k pocitům, jimiž je Vaše Svatost proniknuta, a pokládáme si za čest oznámiti, že je také naším nejživějším přáním, co možno nejvíce zmírniti útrapy války. Současně považujeme za vhodné Vaši Svatosti oznámiti, že nyní ani jediný z našich vojnů není v nepřátelské zemi držán jako válečný zajatec a spolu ujišťujeme, že se všemi zajatými nepřáteli v Japonsku se nakládá nejblahovolejším způsobem.

Z osudů vojenských kněží na poli válečném uvádí »Korresp. Blatt für d. kath. Klerus« tyto zprávy: Akt. polní kurát P. Valentin Rožman zemřel následkem zranění; dr. Schwanenl, O. M. J. (diecese litoměřická) padl na bojišti; zemřeli: polní kurát v záloze Štěpán Grabenschweiger (diecese sv. hypolitská) na úpravci a řecko-katol. akt. polní kurát Felix Sezurko ze Stanislavě na cholery. Zranění byli na bojišti: Akt. pol. kurát N. Mintschek z Gorice, akt. pol. kurát Václav Peer (88. pěš. pluk). V zajetí jsou akt. pol. kuráti: Josef Rašek z Plzně, Jan Veselý z Vídně, Stanislav Gawel z Řešova, Josef Vymětal z Rivy, Ondřej Franta z Bolzana, dr. Jan Růžička

sašské a nejvyšších hodnostářů korunních podepsali akt zrušující jejich manželství. »Císař«, dí Mollieu, »nebyl méně dojat než císařovna; plakat do opravdy.« Josefina odebrala se potom na zámek Malmaison, podržela název i hodnost císařovny a požívala roční renty dvou miliónů, později zvýšené ze dvou na tři. Ministerské radě nastávaly nyní starosti o volbě budoucí císařovny. V úvahu přišly princezny dvora ruského, rakouského a saského. Na základě daného pokynu zaklepal Caulaincourt, velvyslanec v Petrohradě, na dveře... Car nebyl proti tomu, avšak carevna matka váhala... Byv odmiut, obrátil Napoleon zraky své ke dvoru rakouskému a uchopil se celé záležitosti sám. Na plesu u arcikanceláře Cambacérés táže se náhle kněžny Metternichovy: »Myslíte, že arcikněžna Marie Louisa přijala by mou ruku a že císař dal by své svolení?« A nenechávaje překvapené kněžně času k odpovědi, dodává: »Píšte svému manželovi a zeptejte se, co on o tom soudí.« A dvůr rakouský, bera v úvahu všechny důsledky politické, dává své svolení.

V zastoupení Napoleona přichází maršálek Berthier do Vídně se sňubním darem. Mezi jinými dary byl to náhrdelník v ceně 900.000 franků, náušnice v ceně 400.000 franků, obraz Napoleonův zdobený 16 diamanty v ceně 600.000 franků. Nešetřil tedy Napoleon nikterak projevuje přání své snoubence, ježž věno nebylo větší nad 500.000 franků.

Sňatek v zastoupení slaven byl ve Vídni 11. března 1810. Dne 14. března vydala se Marie Louisa na cestu do Francie. Napoleon dovedl oceniti počty, jež se mu dostalo výslyšením u jednoho z nejstarších panovníckých rodů vůbec. O vzrušené jeho mysli píše král württemberskému dcera jeho Kateřina, provdaná za Jeronyma, bratra Napoleonova: »Nikdy byste nevěřili, drahý otče, jak je zamilován do své budoucí ženy. Dal zavolat si krejčího i obuvníka, aby se oblekl s největší pečlivostí a ač se tančiti valčík; to jsou věci, terých bychom si ani vy ani já nepomysleli.«

Napoleon zatím probírá s princem Schwarzenbergem krok za krokem dvorní ceremonie. Bylo stanove-

no z Rovereda, Gustav Simeau z Lince. Akt. řecko-katol. polní kurát: Antonín Lomnický z Jaroslavě a Vladimír Sadovský z Přemyšlu. Zál. polní kurát: Josef Schorr z Pragarten (Tyrol), internován v Dauri na Bajkal. jezefe, dr. Karel Drexl z Vorarlbergu (inter. na Sibiři), Raimund Lux z Vídně (inter. v Krasnojarsku), Albin Mydlarz ze Lvova, Jan Herkner, N. Šeda. Neznámí jsou: Akt. polní kurát Rajm. Bratosi od dom. pěš. pl. č. 5, Jan Ukřeja, zál. pol. kurát, kněz diecese lvovské, a zál. kurát Julius Badoinský, řecko-katol. kněz ze Stanislavě. Zraněn upadl v zajetí zeměbran. pol. kurát Fr. Kantor z Vídně; nezraněn zabit byl na jižním bojišti a internován v Niši zeměbr. pol. kurát P. Miroslav Hůlka, O. S. N. ze Strahova. V ruském zajetí jsou ještě zeměbran. pol. kurát Frant. Eder (Sv. Hypolit), Vladimír Cepuđer a řecko-katol. kněz Oauficio Hadoiewyč.

Pro Červený kříž, slotky po padlých vojácích a nezaměstnané dělnictvo zaslal na Zemský svaz katol. Orla v Hradci Králové: Odbočka Čermná u Kysperka 5 K, dp. J. Macoun, Vyskeř 16 K, odbočka Kutná Hora 5 K, nejmenovaná z Hodkovic 2 K, A. P. z Králové Dvora 2 K. Od nejmenovaných členů katol. spolků v Kostelci n. Orli darovány zlaté a stříbrné předměty. — Prosl se o další příspěvky i pro ty, kteří přišli ve válce o zrak, na Zemský svaz katol. Orla v Hradci Králové, Adalbertinum.

Z dopisu vojínova. Dne 3. t. m. zaslal vojn (který jest příslušníkem soc. demokracie), své manželce v Hradci Králové dopis, který nám byl dodán k uveřejnění. Vyjímáme aspoň tato vřelá slova: »Jsem velice překvapen Tvoji obětavostí; vrátím-li se živ a zdrav, všechno Tobě, drazé milovaná manželko, stonásobně oplátím... Štědrý večer oslavil jsem docela obyčejně. Byl jsem v jedné chatě; po docela obyčejné večeři vyšel jsem za ves do polí, až nohy mé stanuly na místě, kde ze zasnežené země trčely tři úplně prosté kříže na rovech padlých kamarádů. Vzdal jsem modlitbu vroucí za soudruhy. Byli to čestní hoši, kteří zde padli na poli válečném. Drazé milovaná, přijmi můj srdečný dík za všechno, vše mne velice potěšilo. Dojímá mě Tvoje šlechtnost. Dá Bůh, že se zase šťastně shledáme a žiti budeme blaženě v pospolitém životě. Doufej, neb i já doufám. V štědrý večer soumrak na zemi se sklání, temným hávem zahaluje celou ves. Klekání se nese zasneženou plání, zapadající tíse kdesi v dále v les. Příroda již dávno bílým pod rubášem odpočívá, tíse o jaře sní, a my zde v chatě o ženách svých hovoříme, jak máte asi štědrý den... Co dále se stane? Snad brzy v krátkém čase se zase ve zdraví a v míru užitíme. I Vás, ženy milé, drahé, zase bohda po boji šťastně spatříme... Složil jsem zde pár slok o štědrém večeru tak, jak dojem v mysli mé zanechal. Doufám, že těch pár slov vřele přijmeš. Přijmi srdečný dík za všechno. Zdraví a líbá Tebe Tvůj R.«

Spiritisté a válka. V krajích, kde spiritismus bují, získává si nyní v době válečné ještě více půdy. Najde se vždy dosti lidí pověřivých i těch, kteří chtějí vidět do budoucnosti. Spiritistický stoleček je nejpohodlnější a nejlacinější zpravodaj o všech světových událostech a informace takto získané jsou ovšem pro vyznavače spiritismu naprosto směrodatnými. Zprávy o situaci na bojištích si obec spiritistická získává sama, někdy se však strategie a válečná taktika, provozovaná u spiritistického stolku, nevyplácí. Sdělení ze záhrobí done-

no, že při setkání Marie Louisa se zastaví a skloní a Napoleon zvedna ji obejmě. Sotva však Napoleon se dověděl, že císařovna se blíží k Soissonu, on, obyčejný smrtelník, bez ohledu na císařskou důstojnost a na formality z protokolu ceremonie, incognito, v právochu pouze krále neapolského, vyjíždí jí vstříc. V Courcelles potkává pravod; v tom již štolba volá: »Císaři! Napoleon objímá Marii Louisu, která nebyla nikterak připravena na toto náhle shledání a nařizuje ihned zastaviti se v Compiègne, kamž přišel v 10 hodin večer.

Mme Durand, první čestná dáma císařovny Marie Louisy, sděluje: »První tři měsíce v manželství díte Napoleon u císařovny dnem i nocí, záležitosti nejnaléhavější stěží dovedly jej na několik okamžiků oddáliti.«

I Marie Louisa píše své přítelkyni: »Nepřítomnost císařova postačí, kaliti mně veškerou radost; nebudu spokojenou a klidnou, dokud ho nespátím. Kéž vás Bůh vždy uchrání takového rozloučení; je příliš kruté pro srdce milující a kdyby mělo trvati déle, nesnesla bych toho... Štěstí Napoleonovo bylo jako záračný sen. On, z občanské rodiny pocházející, chovanec vojenských škol, dělostřelecký důstojník, zakladatelem dynastie, jež má vládnouti největší říši v Evropě!

Dne 20. března 1811 v 8 hodin ráno narodil se Napoleonovi princ. Shromážděný lid v zahradě Tuilerieské nedočkavě čekal okamžiku. Dvacet a jedna rána dělová měla naznačovati narození princezny, sto ran přitokovo. Při ráně dvadecáté propukl lid v zuřící jásot. Napoleon, stoje za záclonou, pohlížel na všeobecnou tuto radost takřka rozvášněnou a byl hluboce dojat; velké slzy řinuly se mu po tváři i spěchal znovu obejmout svého syna. Básníci z celé Evropy slavní i neshavní zaslali své ódy, stance a kantáty. A ve všech řečech! Ale brzy po narození syna, kterého Napoleon nazval římským králem, počaly se stahovati mraky se všech stran, ježichž konečná bouře zanesla císaře daleko do oceánu na osamělý ostrov, aby zde sám, bez manželky, bez syna, bez moci a svobody dokonal útlak života tak slavného. Tak mocný císař zase stal se generálem bez vojska!

A. V. Chodovický.

Jak známo, byla loni skvělá sklizeň. Dobrá a mnoho, zněl všeobecný úsudek. A když vypukla válka, volalo se, že není potřeba, aby si lidé kupovali mouku do zásoby. Mouka také prý ne-
bude dražší. Jak se však podívali lidé, když hned v prvních týdnech války ceny mouky povážlivě stouply a byly by letěly do nekonečna, kdyby se nás nebyly za-
staly c. k. úřady. Vláda zvyšování účinná přitvrdila, takže zavedla maximální ceny. Na Moravě byla ustanovena tato cena na 69 a půl hal., stejně jako v Budapešti. V Čechách na 70.35 hal., v Tyrolích na 74 hal.

Novinka!

Doba předhusitská a husitská.

Napsal Jiří Sahula.

Autor na základě obšírného dějepisného materiálu (používaje plně nejnovějšího výstředku vědeckého badání o době husitské) probírá příčiny církevní korupce v století XIV. a vysvětluje důkladně následky papežského rozkladu na poměry české. Stručně a jadrně kreslí kulturní a politický vzestup země koruny české v době Otce vlasti a Václava IV. Probírá dějiny české reformace před Husovým vystoupením. — Pak promlouvá o předních učitelích mistra Husa a předchůdcích, dle nichž Hus pracoval své spisy. Osvětluje stanovisko Husovo k svobodomyšlnosti, osvětluje a reformátorům konservativním. V šíře rozvinutých kapitolách probírá Husovu reformační praxi a povahu boje vikleřistů proti konservativcům. — Konečně líčí výslednici hnutí husitského pro naše země.

Důkladná a populárně psaná tato práce vydána nákladem Politického družstva tiskového v «Knihovně Obnovy». Obsahuje 426 stran. Kniha tato vnáší do zmatků zaviněných nekritickými úsudky a fantastickými romány světlo skutečného uvědomění.

Aby se stala přístupnou vrstvám nejširším, stanovená cena pouze 1 K 60 h franko. (Pro subskribenty, kterým již rozeslána, ponechána předem hlášená cena 1 K, třebaže spis jest rozsáhlejší, než jak původně stanoveno.

Objednávky vyřizuje

Družstevní knihkupectví v Hradci Králové.

Církevní věstník.

Z rychnovského vikariátu. (Vyznamenání.) V minulých práve dnech byl vsdp. P. Václav Ehl, děkan n. odp. v Solnici, jmenován od Jeho Excel. nejdp. biskupa dra Jos. Doubravy v uznání zásluh biskupským notářem. Populární a sympatický tento kněz si vyznamenání tohoto úplně zasloužil, vždyť většinu svého kněžského života strávil na německých štacích velice obtížných, kdež svou horlivostí, šlechtností a dobročinností získal si vřelých sympatií boдрého lidu, jemuž zasvětil své nejlepší síly a věnoval své srdce a svou lásku. Horské městečko Schwarzenthal, kde vdp. notář Ehl 16 let většinou bez kaplana horlivě působil, jest dnes vděčně vzpomíná svého bývalého duchovního správce. Ač upřímným Čechem, byl miláčkem německých farníků. Nechtě se úplně zdráv, vstoupil předčasně do výslužby. Nepřestal však ani nyní pracovat. Přijal místo fundatisty v Oedu v Rakousku, kde 4 léta byl pravou rukou tamějšího faráře. Zatoužil po svém rodném městě, přistěhoval se p. notář Ehl před rokem do Solnice k velké radosti všech, kteří měli příležitost slyšet srdce obětavého kněze poznati. I v Solnici rozvíjí p. notář horlivou činnost, vypomáhaje v duchovní správě s příslušnou ochotností a obětavostí. Ký div, že zásluhy jeho byly oceněny na kompetentním místě! Vdp. Ehlovi dostalo se již velkého množství blahopřejných dopisů a telegramů; též nejdp. biskup svatohypolitický dr. J. Rössler vřele gratuloval svému intimnímu příteli. Vyznamenání jest chvalně znám v kruzích šlechtických a u pana archievydy Salvátora persona gratissima. Věru město Solnice může být všim právem pyšno na svého, slovného rodáka! Vlk, klérus připojuje se k těmto přecetným gratulantům s vroucím přáním, aby nebes Pán ještě dlouhá léta zachovával ráčil vdp. notáře při světlém zdraví k ozdobě naší milené diecese!

Úmrtí. V Zahradce u Ledče zemřel dne 21. t. m. v pozhnaném věku téměř 85 let vdp. Jan Císař, kněz jubilar, osob. děkan, bisk. notář a farář z Kalíšť. Zvěčnělý narodil se dne 20. září 1830 v Lipčicích. Na kněze vysvěcen byl dne 24. července 1853. Působil jako kaplan v Zahradce, jako kooperátor a administrátor v Kalíku, v Dolních Kralovicích a posléze do roku 1896 jako farář v Kalíšť. Utrpěl v plnění svých povinností nevyčísitelný úraz, který mu v konání úřadu kněžského byl závadou, odešel na odpočinek, který trávil v Zahradce u Ledče. Byl křesťanem zbožným, horlivým. Pohřb jeho koná se v neděli dne 24. t. m. odpoledne. R. i. P.

Poláci o svém chrámu v Čechách. Dne 21. t. m. v «Národních Listech» v rubrice vyhrazené pro polské uprchlíky uveřejněny třiivé řádky o posvěcení polského kostela u Chocně. Právě se tam, že kolonie vyhnaných polských zažila chvilu nadšení. Věčně se konspektuje srdečná účast nejdp. biskupa dra Doubravy na osudu polských uprchlíků. Arcipastýř ujalší Poláky o své i celého českého národa láce k polskému lidu. Při mši sv. zpíval sbor český latinsky a sbor polský, pěkne

polské koledy. Od oltáře nejdp. biskup mluvil od srdce, mluvil jako otec k dětem. «Prosil jsem při mši sv. Boha, aby se smiloval nad národem polským, aby vyhnance vrátil do vlasti. Poručil jsem váš národ nejsv. Matce Čenstochovské, královně koruny polské.» Po skončené promluvě zazněla z kůru píseň: «Bože, cos Polsko». Tisíce vyhnanců vypuklo v pláč. Bylo na mocném pohnutí biskupově patrné, že národ český v osobě arcipastýřově spojuje se s národem polským. Po mši sv. navštívil nejdp. biskup školu a pak rozmlouval s polskými dětmi, které obdaroval památkami. Delegát nejdp. biskupa krakovského děkoval nejdp. biskupu královéhradeckému za návštěvu vyhnanců, za vroucí jeho slova. Pak navštívil Jeho Exc. baráky uprchlíků. Zpráva končí, že ty chvíle zůstanou polskému lidu vždycky v paměti.

Hlavní role z největšího dramatu. Cyklus postních kázání pro rok 1915 sepsal Sylvestr Hrnčíř. Na základě Didona, Sýkory, Diessla vytvořil autor řadu sedmi kázání: Jidáš, Petr, Pilát, Ženy, Lotfi, Dolorosa, Ježíš, jež zejména k roku 1915 přiléhají. Známý autor jest jeden z našich nejlepších kazatelů, který dovede na pravém místě dotknouti se srdce, jest kazatelem jadrným, řeč jeho uhlazená, místy přímo básnická, upoutá posluchače od počátku do konce. Cena 70 hal., poštou 74 hal. Nákladem knihkupectví R. Prombergra v Olomouci.

Výstraha. Pan A. Miroslav Marek, který dříve byl ve službách «Vlné Myšlenky», obtěžuje nyní kruhy katolické prosbami až příliš nábožnými o peníze. Prosi «s rukama sepiatýma», praví, jak «nese kříž svůj, svou Kalvarii», užívá přebytečně k vůli vzbuzení doimu svatých jmen atd. Leč naši, kteří Markovu činnost dobře znají, varují před ním důrazně. Malíčkosť! Svě prosby píše na listy s vytištěným záhlavím: Katolický deník «Česká Obrana». Chefredaktor: A. Miroslav Marek. — Jeden pan farář byl překvapen, když mu docházely účty za tiskopisy vydávané od Marka. O takovou aktivitu zajisté žádný nášinec nestojí. Kdo z katolíků má nějaký groš přebytečný, ať jej věnuje chudším, kteří upadli do nouze bez vlastní viny.

Každý duchovní správce

v osadě, kde se nacházejí katolíci různých národností, potřebuje příručku ke zpovídání

NOVUS CONFESSARIUS POLYGLOTTUS

v řeči latinské, anglické, české, chorvatské, polské, uherské, německé, italské, rumunské, ruské, rusínské, slovinské, slovenské, francouzské.

Cena compl. K 1.—, poštou K 1.10. — Na skladě má a objednávky obratem vyřizuje Družstevní knihkupectví a nakladatelství v Hradci Králové Adalbertinum.

Zprávy místní a z kraje.

Koncert Okresní komise pro výchovu zanedbané mládeže v sále Grandhotelu dne 13. t. m. poskytl nám příležitost po zdárném vystoupení v Praze poslechnouti i v Hradci školu znamenitého paedagoga klavírního profesora Mikeše. Skvělé výsledky jeho metody zračily se v programu pečlivě vybraném z klasické a moderní české literatury, jenž osobitě a výrazně podán byl jednotlivými žáky, mezi nimiž krásně se uvedla i domácí síla pí prof. Marešové. — Okresní komise vzdává srdečný dík všem, kteří jakýmkoliv způsobem přispěli ke zduaru «Klavírního večera». Veliká účast obecnstva, jež odcházelo z koncertu plně uspokojeno, a čistý výnos večera v obnosu 360 K, jsou pro pořadatelstvo důkladem, že apel jeho nevyzněl nadarmo. Zvláštní dík pořadatelstva budí vysloven firmě Petrof, továrně pian, jež půjčila pro koncert krásné koncertní křídlo, o jehož kvalitě všichni hráči vyslovili se s plným uznáním.

Dobročinný komitét dam v Hradci Králové pořádal vánoční nadílku v ústavě pro hluchoněmé dne 24. prosince. 15 chudých dítek poděleno štádstvem, pouzdry na tužky a pera, košíčky pro ruční práce a vánočkami. K nadílce laskavě přispěly vysocevážené dámy paní: H. Domečková, M. Bařková, M. Hubáčková, A. Morávková, M. Steinfeldová, sl. K. Holá a M. Neubertová. Z výboru pak dámy paní: A. Czurbová, M. Beránková, M. Dostálová, A. Eiglová, R. Hobzková, R. Jirotková, B. Kořínková, A. Nováková, Z. Pokorná, A. Šantrůčková, úhrnem 26.60 K. Paní P. Tolmanová zaslala různé dárky. — Všem vysoceváženým damám vzdává výbor nejsrdečnější dík.

Ve prospěch vdov a sirotků po padlých vojácích bylo věnováno z koncertu dne 17. ledna pořádaného Prvním rybářským klubem v Hradci Králové v hotelu Merkur 52 K.

Česká banka, sídlná v Hradci Králové upozorňuje, že má stále zálibu valit na Raksko a Srbsko, kamž lze zajatým našim vojákům peníze zaslati a že ochotně zdarma každému opatří zálibu rusky, neb francouzsky

peanou adresou. Interesemě necht' přinesou s sebou přesně peanou adresu zajatého, načej se jim ochotně u pokladen v úředních hodinách od 9—12 hod. dopol. dostane náležitých informací.

Městské elektrické podniky přestěh počátkem února z dosavadních místnosti v domě čp. 81. Technická správa úřaduje již nyní v elektrárně labské; vchod se strany důstojnických sadů pod věží elektrárny. Sklady a kancelář instalační náležají se rovněž v budově labské elektrárny, kde možno činiti již nyní přihlášky na přípojky bytové i domovní, na zařízení pautální a kde se prodávají hmoty instalační. Vchod se strany městské proti důstojnickým sadům. Útárna elektrických podniků přestěh počátkem února do přízemí domu p. MUDra Tvřského čp. 410 proti Grandhotelu. V útárně vyřizují se výhradně reklamace účtů se týkající.

Uzavření vody. Následkem opravy hlavního potrubí vodovodního nepoteče voda užitková v úterý dne 26. ledna od 9. hod. ranní do 9. hod. večerní, přčež je v zájmu obecnstva zásobiti se včas po tuto dobu vodou užitkovou.

Drobnosti. Málokdy bylo počasí lednové tak nestálé jako letos. Minulý týden při abnormálně teplotě na některých místech rozkvetly chudobky, vzduchem vířil tu a tam hmyz, v sobotu se ukázala směrem jihovýchodním duha. Ale tento týden dva velice tuhé mrazy — a pak zase obleva. — Dne 16. t. m. v Adalbertinu ubytováno 240 vojáků z různých pluků (dílem z budovy gymnasia, dílem ujdnuď). Vojenští kuchaři vyvářejí v adalbertinské zahradě. — «Neodv. Listy» kárají, jak bylo v posledním čase obecnstvo nesprávně informováno o stavu Záložního úvěrního ústavu a jak bylo i loni obmyslně klidněno nepravdivým ujišťováním.

Posvěcení kostela v polské kolonii u Chocně. Nové město vzrostlo v těsném sousedství Chocně: baráková kolonie uprchlíků z Haliče. Zahánání z domova invasi nepřátelskou a bojem sváděným na jejich půdě, péči c. k. vlády a zvláště J. J. místodržitele knížete Thuna nalezli zde druhý domov, vlastní polskou obec. Za příbytek postavena řada prostorných dřevěných baráků, zřízena zvláštní politická správa, zbudována škola, postaveny kuchyně, prádelny, lázně, nemocnice, zlepšeno stravování uprchlíků, postaráno o oděv pro ně. Aby se jim i útěchy a mravní síly dostalo, zřízena duchovní správa a postaven kostel, jednoduchý sice, ale útulný a prostorný, P. Marii Čenstochovské zasvěcený. Zbudoval jej p. architekt Drahoš z Vys. Mýta; o vnitřní výpravu zásluhu má místní patronátní a děkanský úřad, květinovou výzdobu zapůjčil p. tov. Roubíček. V neděli dne 17. ledna t. r. benedikoval jej J. E. nejdp. biskup dr. Josef Doubrava. Přivítán u slavnostní brány duchovním inspektorem polské kolonie, universitním profesorem dr. Kaczmarczykem z Krakova a přednostou správy barákového ležení p. c. k. vrch. komisařem Wallesem s úřednictvem, započal nejdůstojnější arcipastýř za dojemné účasti uprchlíků posvátný obřad benedikce a po tklivém kázání prof. dra Kaczmarczyka obětoval první pontifikální mši sv. v novém kostele. Dojemnou promluvou Jeho Excelence zakončen obřad. Nezůstalo oka suchého, když při odchodu nejdůstojnějšího arcipastýře zpívána polská hymna, přerývaná pláčem klečících ubohých uprchlíků...

Hofčko. V zdejším okrese je na sta polských (zvláště ženských) uprchlíků, kteří jako členové III. řádu často přijímají sv. svátosti; je to tichý, trpělivý lid, jenž statečně nese tíhu svého vyhnanství a nemá v této těžké době jiného přání, než aby brzo mohl se vrátiti do své «Galicie», třeba zpustlé a ochuzené, znova zasaditi rýč v tu rodnou půdu a znovu zříditi zbožené chaty. Ve sv. zpovědi lze se s nimi ještě dorozuměti, ale je žádoucí, aby se svých lidí ujali v době postní polští kněží, rovněž v Čechách nyní dluží a aspoň jednou za čas k nim promluvíti v jejich mateřštině. Duch. správy by je ochotně pohostily a předem určily hodinu pro polské boboslužby. Náš lid zachoval se k těmto polským bratřím o vánočních svátcích šlechtně; těmto však mělo by býti vloženo na srdce, aby se o sympatie svých hostitelů nepřipravovali a když vidí, že by jich bylo třeba, ochotně rukou přitžili a se na svých 70 hal. nespolehali.

Dvůr Králové n. L. Dne 15. t. m. zemřel u věku 65 let, posilněn útechou svátostí umírajících, p. Jan Stuchl, ředitel škol, zakladatel Okresní komise pro péči o mládež, zakladatel císařského jubilejního fondu pro tutéž komisi, zástupce sirotčí rady, čestný občan obce Kbelnické atd. V posledních časech zažil zesnulý mnoho trpkých chvil. Trnitá pont dokonána odchodem do věčného klidu. Pohřben v Praze 18. ledna. Odpočívej v pokoji!

K záslibným slavnostem Nejsv. Srdci Ježíšovu,

které jsou nařizeny výnosem nejdp. Ordinariatu v Hradci Král. z 25. prosince m. r., doporučujeme:

1. **Litanie k Božskému srdci Páně.** Cena 100 výtisků, vydání s notami K 3.—; 100 ryt., vydání bez not, se záslibnou modlitbou (starý formulář) K 3.—.
2. **Píseň k Božskému srdci Páně »Co na smí a v nebi za K 1.20.**
3. **Zásvětná modlitba, text český nebo německý (formulář dle nařizování nejdp. episkopátu).**

Laskavé objednávky obratem vyřizuje

Družstevní knihkupectví a nakladatelství v Hradci Králové.

Sochy, oltáře a j.

provádí absol. a k. odborné školy
a c. k. umělecko-průmyslové školy
Jan Dušek v Chrudimi.

Různé zprávy.

Rozhlíd kříž. Na cestě z Vízovic do Rackové spáchan. byl 10. ledna zločin. Kříž minulého roku slavně posvěcený byl v noci vyvrácen, rozbit, soška Spasitele uražena a odnesena. Kříž byl nedávno po podobném zmaolení opraven a nový surový čin je nepochybně dílem téže zločinné ruky.

Ležákomyšlné obvinění. Josef Chýle seděl dne 14. srpna 1914 v restauraci Horní Stromky na Král. Vnohraděch, v níž byla menší společnost, pak dva němečtí vojáci a konečně manželka obchodního jednatele Berta Khonová ze Žilkyva. Společnost se rozešla bez zvláštní příhody. Asi za čtrnáct dní přišel Chýle do tohoto hostince znovu a když ho Berta Khonová, jež tu byla tentokrát se svým manželem Alexandrem Khonem, spatřila, dala ho ihned zatknouti a oznámila úřadům

Na základě tohoto oznámení byl Chýle dopraven do vazby válečného soudu na Hradčanech, kdež pobyl přes dva měsíce. 28. října byl postaven před válečný soud jako obviněný.

Po delším jednání, při němž byla Berta Khonová slyšena jako hlavní svědkyně, byl Josef Chýle osvobozen. Spisy postoupeny c. k. zemskému trestnímu soudu v Praze za účelem dalšího jeho stíhání pro přečiny

tr. z., pro něž se c. k. zeměbranný divisijský soud prohlásil nepřislušným. Josef Chýle se proto ocitl podruhé před soudem, obviněn, že hleděl jednak popuzovati k nenávisti proti císařskému vojsku a jednak svědci k činem v zákoně zapovězeným. Žaloba tato projednávána 18. ledna. Jako svědkyně byla nejdříve slyšena B. Khonová, která, když vstoupila do síně, vznesla na předsedu senátu požadavek, aby přítomní žurnalisté byli ze soudní síně vykázaní. Když předseda senátu prohlásil, že líčení je veřejné a že nikoho nemůže vykazovati, vyslovila se, že jest jí líto, že není soudem chráněna. Nato byl proveden její podrobný výslech, v němž si několikrát odporovala a rozporý tyto nedovedla vysvětliti. Pak byl vyslechnut ještě její manžel Alexander Khon, jenž dal obžalovaného zatknouti, načež se oba manželé ze soudní síně vzdálili. Po výslechu dalších dvou svědků odebral se soud k poradě, načež vynesl rozsudek, jímž byl obžalovaný Josef Chýle ve všech směrech žaloby sprostěn. Veřejný žalobce ohlásil značnou stížnost.

„Smilujte se!“ — volají slepé dívky po venkově v bídě, nouzi a opuštěnosti roztroušené. Šlechtná srdce jim dárkem, odkazem do útulny pomohou. Vše s díky přijímá správa Útulny slepých dívek, Praha III., Kampa č. 33.

Počet polských uprchlíků. „Čas“ sděluje: Celkový počet uprchlíků nepřekročuje cifru 350.000, z nichž na 120.000 dostává od státu příspěvek na výživu (70 hal. denně, tedy 84.000 K denně). V Čechách od 27. října do 26. listopadu bylo polských vystěhovalců 33.248, vedle nich na 40.000 Židů. Jsou umístěni as ve 120 osadách. Nyní ovšem je jejich počet o 15—20.000 větší.

Zemětřesení v Itálii. Dne 13. ledna o 7. hod. 55 min. ráno navštívena byla střední Itálie, římská provincie, hrozným zemětřesením; trvalo pouze 12 vteřin, spousty jsou však hrozné. V Římě bylo sice také zemětřesení pocíteno, ale bez zvláštních škod. Město Avezzano, jež čítalo 11.000 duší, jest hromadou sutin. Ze 6000 osob v osadě Pescině zůstalo na živě pouze 1300. 16., 17. a 18. ledna se otřesy opakovaly. Dle dosavadních zpráv vyžádalo si zemětřesení za obětí 40.000 mrtvých a 50.000 raněných. Král italský obličejem postižené obce a také papež Benedikt XV. na podiv celého světa opustil Vatikán, prošel totiž se svým průvodem basilikou sv. Petra a odtud krytou chodbou nad ulicí do nemocnice Sv. Marty, kde zemětřesením poraněné utěšoval a podaroval. Papež návštěvu svou opakoval. — Vláda italská odmítá všecku zahraniční pomoc vzhledem na nynější vážnou mezinárodní situaci.

Panatický útlak církve v Mexiku. Nynější držitel moci v Mexiku jde v pronásledování církve ještě dále nežli ve Francii a v Portugalsku. Konati sv. zpověď je úředně zakázáno. Kněží smějí sloužit má sv. jen v neděli, nesmějí nositi tonsury a musí choditi světsky oblečení. Všecky kláštery a kongregace jsou zavřeny. Obrazy svatých, kříže, jakož i všecky náboženské ozdoby musí býti s cest a domův odstraněny. Sedmadesátiletý biskup byl odsouzen k nuceným pracím. Četní faráři, kteří se nechceti podrobiti nřazením nepřátel církve, byli mučeni ve věznicích. Katolícky smýšlející kněží a učitelé byli uvřzeni do vězení a mnozí z nich zardouseni. Četní kněží byli odviezeni pochopy vládními do žaláře se záminkou, že jest jim potřeba ke zpovědím. Tyto události byly oznámeny německým protestantem, který v Mexiku žije již 20 let. Podal zprávu o tom zahraničnímu štábu Společnosti Světlo-Severoamerických.

Zemědělský zájemník. Na rok 1915 jako premií svým představeným vydala administrace „Selských Hlasů“ v Brně. V zápisu je pamětováno na všechny potřeby našeho rolníka. V obsahu: Úroková míra, pře-

živost zvířat, právní vady dobytka, pozemková daň, poplatky ve věcech knihořadčích atd.

Studentská Hlídka ročník VII. číslo 1. vyšlo právě po půlroční přestávce v neztenceném rozsahu. Ročník VII. bude obsahovati 6 čísel za sníženého předplatného pro studenty 1.40 K, pro nestudenty 2 K. Z článků uvádíme: Prof. Kordač: „Studentská Hlídka“ v době války. Prof. dr. Jos. Kratochvíl: Nová filosofie a poesie. Th. St. Vladislav Růžicka: Goethovo božství. JUC. Hynek David: Několik glos k přítomné době a našim úkolům v budoucnosti. Dr. Jos. Šl. Hronek: Karel kníže Schwarzenberg. Jan Štnkbauer: K náboženskému probuzení a snahám monismu. Mimo to obsahuje stálou rubriku „Z duchovního života“. Polské a chorvatské besedy. Beltristická příloha „Jihu“ oživuje obsah. „Rozhled“ nás seznamuje povšechně se studentským hnutím a kulturním životem současným. Rukopisy, dopisy, publikace, předplatné, reklamace posílají se jedlně na adresu: „Studentská Hlídka“, Praha II., Voršilská ul. č. 1.

Dopis arcibiskupa Zbyňka králi Václavovi. Když Zbyněk Zajíc viděl, jak vikleřistě za pomoci krákovského dvora opanovali pole a jak není životem v Čechách bezpečn, odebral se počátkem září 1511 do Litomyšle k biskupu Janovi; odtud poslal 5. září králi list, v němž žaloval: „Pět neděl ležel jsem dvorem svým v Praze, stoje o to vši silou, abych mohl mti u Tvé Milosti slyšení, kdežto protivníci moji mívají je pokaždě bez snáze, kdykoli jim ho třeba. Chtěl jsem rozmluviti s Tvou Milostí o nedostatky své, ana mi ta smlouva (totiž zmíněný kompromis) netoliko není konána, ale i mnohými kusy bývá rušena: neb již opět někteří kněží zjevně vedou a káží bludy a porouhání proti svaté církvi, a mně se brání, abych svého řádu nemohl vésti proti nim; tak když jsem kdysi probošta pražského (syna králova milce Purkardta Strnada) pro jeho neřády před se pohnal, tu sebravše se lidé s některými z Tvé Milosti čeledi v odění a s samostřely, postavili se s hrdoostí a brannou rukou proti tomu; kněžím, kteří v poslušenství vedle mne stáli, požitky jejich ještě jsou staveny, mnohým i zboží jejich opět pobráno a někteří jsou i ze země vypověděni; listy velmi šeredné a nepočetné jsou na mne opět bíty a metány; a když jsem toho Tvé Milosti toužil, nestalo se k tomu nic. Také řídý den, což jsem tu v Praze byl, by moji protivníci na mě před Tvou Milostí některých falešných klamův nevznegli. I vybljeli jsou řaty falešné, (jako) by to byl papežův interdict na celou zemi a (jako) bych já je kázal vybljiti (tedy fanatisovali lid bezcharakterním podvodem), a Tvá Milost věřic jim, častokrát se na mne o to bouřila. Též mi kázal T. M. psáti listy Otci Svatému (při kompromisu) i také jiné listy na se dáti o kletby, že jsou ti nezhrěšili, kteříž v interdictu jsou sloužili; a kdybych to byl učinil, to by proti mé duši i proti mé cti bylo. Protož nemaje jiné pomoci a nejsa sebou bezpečn, musím ke bratru Tvé M. do Uher jeti a prositi Jeho M., aby se ráčil za mne přimluvit před T. M. A vždy prosím Tvé M., aby se ještě ráčil milostivě rozpomenouti, ostavic mne při duchovním řádu, jakož jest za gebožce císaře šťastné paměti bylo, aby ráčil mji a mého žákovstva milostivý obránce býti, ať bych mohl i s svým žákovstvem za T. M. tím snažněji Pána Boha prositi a toho Tvé M. tím robotněji zásluhovati po vše časy.“ (Palacký III, I, 138—139.)

Kuchynská sál domácím lékem. Obyčejné naší soli kuchynské lze v mnohých případech užiti jako účinného léku. Roztok malé dávky soli, asi půl žičky, ve vodě lze užiti proti pálení žáhy i proti jiným obtížím žaludku. Piti slané vody z rána na lačný žaludek podporuje velmi dobře zažívání. Taktéž proti zácpě osvědčila se sůl jako dobrý lék. K vyplachování úst a krku hodí se slaná voda výborně. Velmi slaná voda způsobuje rychlé dávení a jest tudíž nejlepším po ruce isoucím protilepem. Při pichnutí žihadlem hojí sůl rychle otok a mírní bolest. Taktéž osvědčuje se solný roztok k zastavení krvácení dásně po vytržení zubu.

Evangelické konfesijské školy. Pod názvem „Naše školy“ ve prospěch ohrožených menšinových českých evangelických škol vydal synodní školní výbor ve Chlebech r. 1914 zvláštní brožuru za 80 hal. V úvodu zdůrazňuje se potřeba zvláštních evangelických škol a polemizuje se s těmi, kdo jsou pro spojení s nynějším útwarem školy obecné. Mezi jiným uvádí se: „Spojením my (evangelici) ničeho nezískáme, protože náš materiál (žactvo) — lepší a nadanější (?) — dodaný do obecné školy utrpí škodu, a konečný výsledek je pro nás zarmucující a rovnal by se porážce.“ — Tak si hájí evangelici svou náboženskou školu.

Osady evropských kolonistů v krajích rovnokových. V „Naturwissenschaften“ vykládá V. Pehlinger, proč evropská kolonisace v tropech zpravidla má neúspěch. Skutečně se Evropané a jich potomci nemohli ve větším počtu udržeti v krajinách tropických. Tak se oznamuje, že v nizozemské Východní Indii, kde už je zavedena kolonisace 300 let, byla nalezena jedna rodina, jež zůstala čistokrevnou a žije už tam ve čtvrté generaci. V tropické střední a jižní Americe ubývá obyvatelstva evropského, kdežto domorodců a míšenců přibývá. Státy, jež nevykazují úbytku, jako Chile, Argentina a Uruguay, leží už zcela nebo většinou v mírném pásmu; v Surinamu drží se ovšem už staletí rodiny portugalských židů; ale i tam je nápadn, že legitimní děti jsou slabé a churaví, kdežto děti z nelegitimních poměrů s černými a mulatami jsou silné a zdravé. Tak dalo by se uvést množství příkladů o neuspoko-

živých výsledcích evropské kolonisace. Výsledek je pochopitelný, uvážíme-li, že různé lidské rasy jsou vlastně tvary, přiměřené místním poměrům a že rozdíly tělesných vlastností, vzniklé za tisíce let, nemohou býti jen tak zhoia předělány. Už velikost těla je přiměřena okolí. V horkých krajinách žijící lidé mají menší průměrnou váhu těla, než obyvatelé pásma mírného. Ve španělsko-americké válce bylo odvodním lékařům Unie nápadn, že dobrovolníci z jižních států vypadali velice slabí vedle silných, mohutných těl lidí z hor a severních prerií. Ukázalo se však, že silní Seveřané podnebí v Západní Indii a na Filipínách snáze podléhali, než slabí lidé z jižních států, kteří byli velice houževnatí. Také tmavá barva pleti je považována za přizpůsobení se tropickému podnebí. Jako důkaz toho, že původně nebylo lidstvo temně pigmentováno, je uváděn fakt, že novorozeňata černochů přicházejí na svět zbarvena špinavě masově a teprve později barví se jejich kůže temně. Temné barvivo kožní poskytuje především asi ochranu před krátkovlnnými modrými a ultrafialovými paprsky slunečními, jež v tropických krajinách nejsou tolik absorbovány atmosférou, jako v zemích studenějších a jimiž patrně Evropané více trpí, než velice pigmentovaní černochi, Arabové, Australci atd. Koží černochů jde také z těla více výparů, než koží bělocha, takže bývá při velkém žáru slunečním vždy chladnější, než kůže Evropanů. Také nervový systém Evropanů trpí v tropických krajinách. Tak mnoho okolností společně působí, že Evropané v tropech mohou býti jen časem schopni práce a že tam nemohou býti přesazeni jako stálí osadníci.

Papír ze slámy. Státní papírna ve Wansau (v americkém státu Wisconsinu) podniká zajímavé pokusy vyrobti papír z jiné látky nežli ze dřeva. Nyní se vyrábí všechen papír ze dřeva jehličnatých stromů a celé lesy denně padají za obětí obrovské spotřeby papíru, nanejmenovného. Jediný větší list spotřebuje do roka tolik papíru, že na to padnou čtyři tisíce hektarů černého lesa. Zvláště v Americe je spotřeba papíru tak úžasná, že národohospodáři tonou v obavách o osud lesů. Jejich úplné vykácení, které vážně hrozí, bylo by osudnou pohromou pro poměry honební a hospodářské. Proto se pomýšlí na zachránění lesů vyráběním jiného nežli dřevitého papíru. V první řadě obrátila se pozornost ke slámě. Zmíněná státní papírna vyrobila z ní nový papír, pouze novinový, který je zcela dobrý, a jistý tamní list ho hned počal používat. Používáno je slámy kukuřičné, již je úplný dostatek. Spojené státy sklídí ročně 150 mil. tun kukuřičné slámy. Dosud ji většinou zkrmilí, ale ani po této stránce nemusila by nyní nastati ujma. Z rozmělněné dřevoviny lze lučebně vyloučiti živiny dobytčí, takže po ní hospodářství by jich neztrácelo. Kromě toho sklízí Amerika ještě miliony tun slámy rýžové a jiné. Zvláště rýžová sláma hodí se k výrobě lepších druhů papíru. V Číně a Japonsku vyrábí se papír po větce ze slámy rýžové.

Uspávací prostředky. Narkosa (omámení, uspaní) k utišení bolesti operovaného člověka jest prastarého původu. Asyřané byli již tisíc let před Kr. tak daleko, že vyvolávali přechodní bezvědomí ztlacením hlavní žíly, která zásobuje mozek krví, způsob to, kterého se ještě dnes na Javě používá. Číňané prý používali narkosu před 2000 lety. Čínský chirurg Va-to dával svým pacientům alkoholový odvar indického konopí a docíloval tak bezcitnosti. Ve spisech středověkých ranhojičů dočítáme se o uspávacích nápojích, které byly podávány před operacemi. Uspávacími houbami, které vyráběl r. 1298 zemřelý dominikán a lékař Theodorich z Cervie, vyskytá se poprvé pokus zmenšovat bolest vdechovanými parami. Houby byly namáčeny ve šťávě bokehavé nebo bílné, na slunci vysušeny a v případě potřeby navlhčovány upevňovány pod nosem pacientovým. Z houby vycházející páry omamovaly nemocného. Když se objevil hypnotismus a magnetismus, byly učiněny pokusy, pacienty před operací uspat, ovšem bez výsledku. Znamenitý pařížský chirurg Dupuytren vzal na pomoc dokonce i strach. Při vyvrtnutích přiblížil se k nemocnému s ohromným rozem a když nešťastník strachem byl bez sebe, provedl Dupuytren operaci. Dne 17. října 1846 byla v nemocnici v Massachusetts provedena první étherová narkosa. Již dříve však pokoušel se zubní lékař Horác Wells umrtvovat nervy kyslíčnkem dusnatým. Ale teprve o dvě léta později byl problém narkosu poněkud propracován, když zubní lékař Morton s chemikem Jaksonem dostali dobré výsledky s vdechováním étheru. Éther nastoupil vítěznou cestu světem. R. 1847 bylo pak Skotem Tomášem Simpsonem poprvé použito chloroformu. Éther a chloroform zůstaly neúčinnějšími zbraněmi v boji proti bolesti do té doby, až nová doba přinesla provádění bezcitnosti jistého místa vstříkáváním novokainu nebo adrenalinu. Tím je možnost vyhnouti se nepřijemnostem úplné narkosy tak, že dnes již třetina všech operací provádí se jen umrtvováním nejbližšího okolí nemocného místa. Velkým chirurgickým činem, který má velkou budoucnost, je přerušení vedení nervového z operačního pole do mozku, které se teď

Jan Horák, soukenník

v Rychnově nad Kněžnou

zasílá na požádání vždy

dle roční sezony kolekce
nejnovějších druhů pravých
viněných látek

své vlastní výroby, jakož i tu- i cizozemských.

Četná uznání zvláště z kruhů vele-
důst. duchovenstva svědčí o poutivé ob-
sluze mého rye křesťanského závodu za
dobu více než třicetiletého působení.

Učiňte, prosím, malou objednávku na
zkoušku.

Volejemné látky na taláry.

Též na splátky bez zvýšení cen!

**Ve prospěch
Svatováclavské Matice Školské.**

Uznáný za nejvýhodnější a nejlevnější ná-
kupní pramen v Rakousku veškerých

kostel. paramentů

prádla, praporek, přikrvek, kobereč a
kovového náčiní ve výrobních nejstaršího
závodu v Čechách, c. a k. dvorního dodavatele

Josefa Neškudly

v Jablonném n. Orli. č. 86.

Tisíce uznávacích referencí a doporučení. —
obrázkové ceníky, rozpočty, vzory a hotové zboží
k výběru franko.

Bez velkoměstské rotné ve vlastních dílnách a
domech, levné pracovní síly na venkově, čímž levnější
ceny až o 20%, než všude jinde.

Jubil. 100 let trvání a 40 let vlastní činnosti.

Adresování vždy došlovno se vyprošuje.

Barevná kostelní okna

v odbor. pro-
vedení zhotov-
uje a dodává

Fr. Uhlíř,

umělé sklenářství a malba skla

v Trebošovicích u Hradce
Králové.

Ceníky a rozpočty na požádání
zdarma.

Rozpočty ochotně a zdarma.

E. Škarda, Brno,

Sklenářství

umělec, který pro své řádky
hotoví a dodává okna
okna. V každém slohu a
provedení, od nejednodu-
ššího vzoru do nejobtí-
šlivějších figurálních, hotoví
praven v každém množství
kamkoliv pro laicky, o-
tátní obraty, náro-
ky ad. a nejistým
zaručení uměle-
ho a odborné dokoa-
leho provedení.

Vklady na knížky zůrokuje

od 1.
dubna
1914

4 1/2 %

Městská spořitelna ve Vysokém Mýtě,

za níž ručí obec
Vysokomýtská.

Jest tedy vklad ve spořitelnu
vždy zcela bezpečně uložen.

JOS. ROUS,

uměl. prům. závod řez-
bářský pozlacovačský a
oltářnictví

= V ŽAMBERKU =

doporučuje svůj odborný závod
pro kostelní práce.

Renovování starých a památných
oltářů, soch, kazatelů, křížových
cest atd. provádí se s největší
pečlivostí za ceny mírné.

Nové oltáře, kazatelny, křížové
cesty a veškeré kostelní zařízení
v každém slohu a v nejdůstlém
provedení.

Rozpočty a informační cesty
zdarma a bez závazku.

První ceny na všech obecních
výstavách.

O místo ředitele kůru

prosí vld. duchovenstvo Fr. Niederle v Lipnici
nad Sázavou.

Čtitelkyně Božského Srdce Páně.

kteří povolání do řádu mají a výchově a ošetřování
oslabených dětí a nevěst věnovati se chtějí, nechtě
se obrátiti s dotazem stran přijetí na představenou
kláštera B. S. P. Krupka (u Teplé).

Paramenta.

Ignáce V. Neškudla syn

(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)

(bratr P. J. Neškudly, farář ve Vypračticích)

doporučuje P. T. velebdstojn. duchovenstvu
svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

všech kostelních paramentů,

spolkových praporek a kovového náčiní.

Ceníky, vzorky i roucha hotová na ukásku
se na požádání franko zašlou.

Poděkování z Vamberka.

Při pohřbu mé nešťastné sestry projevili velikou laskavost a soucit
vdp. farář J. Selichar z Německé Rybné a dp. J. Jirsa, katecheta ze Žam-
berka. Proto na tomto místě dovoluji si jim vřele poděkovat.

Zároveň srdečné díky vzdávám všem účastníkům pohřbu, kteří moji
ubohou sestru doprovodili; zvláště paní učitelové Jedličkové i všem zpě-
vákům za krásný tklivý zpěv, všem družičkám a mládencům.

Vdp. farář, který jest znám svou nezištnou láskou k chudě a od
všech věrně milován, děkuji i za vše, čím hleděl sestře za jejího ubohého
života ulehčiti její trpké dny. Též milým přátelům a sousedům, kteří se jí
útrpně ujímali, povínovala jsem hlubokou vděčností a díky.

Kř. Všemohoucí za mě odplatí jejich dobrým srdcím a oddání od
nich každou žalost a tíhu!

„Zaplat Vám Bůh!“

Terezie Šafránková.

OBNOVA

Číslo 5.

Předplatné na čtvrt roku 2 K 50 h
na půl roku 5 K —

V Hradci Králové, dne 29. ledna 1915.

Inseraty počítají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XXI.

Portugalské zmatky.

Když v této zemi bezcharakterní zednáři spolu s křivopřisežnými důstojníky spáchali státní převrat, radikální živly dychtivě čekaly, jak zednářská republika stane se vzorcem států jiných. Domnívaly se, že bude připraven skvělý triumf všem zednářským heslům a slibům, jejichž předčasně fanfáry zaznívaly i v jiných státech evropských. Aspoň v jedné zemi bude tedy realizován dokonale volnomyslenkářský politický a kulturní program: těšili se někteří naivní snilkové. Ovšem, moená teta Francie právě velice churavěla, ačkoli její zřízení státní spočívalo také na základech zednářských. Ale což na tom? Vždyť nejmladší republika nemusí následovati svou souzředku v jejích chybách! Malé Portugalsko poučí veliké státy, jak se mají demokraticky a osvětově zreformovati poměry v celém světě.

A zatím? Hromadné zločiny na svobodě občanské táhly se jako dlouhý, přišerý had. Kriminály přeplněny osvědčenými muži, kteří si dovolili třeba jen nejskrovnější kritiku zednářské tyranie. Došlo i k pouličnímu vraždění katolíků. Při volbách znásilněna většina voličů tak bezohledně, až to bylo tepáno divokými radikály zahraničními. Stávky nespokojeného dělnictva dosáhly výše nebývalé. Kdo si nějaké peníze ušetřil, prohal z vlasti před zednářskými vyvlastňovateli. Docela vychovaní zednáři vrhali na veřejných ulicích proti svým vychovatelům pumy Ti, kteří slibovali sociální reformy, epeli si po byrokratickém způsobu vlastní mědce. Anglie převrat ze ziskné politiky podporovala. Nezakročila ani proti barbarickému řádění zednářské vlády v té době, kdy všeliké právo občanů samostatně myslících bylo šlapáno v prach.

Ovšem že anglická vláda učinila s Portugalskem tajné smlouvy a při vypuknutí nynějšího evropského zápasu čekala od Portugalska vojenskou pomoc. Ale co může poskytnouti žebrák, který sotva v třesavých rukou možnou drží? Portugalská vláda slibovala a slibovala, ale lid sám reptal hlasitě.

Zatím hovor o válce i míru byl hlavně agitačním prostředkem k volbám. A jednotlivé strany napadají se v Portugalsku s větší zuřivostí, než před evropskou válkou. Lidové rozdílovali všude mínění, že jsou royalisté přáteli Němců a že jest potřeba k vůli pořádku zničit zcela royalistickou stranu, která stejně již tolikrát byla světepým způsobem ubíjena.

Jak se chovají důstojníci? Zednáři je nazívali bezcharakterností již před svržením vlády královské. Není divu, že tedy důstojníci zcela důsledně uvažují: Bylo-li dovoleno zraditi vládu královskou, proč bychom musili býti slepými sluhý samé strany převratu? Jestliže zednáři prohlašovali za mužný a charakterní čin spolupomoc na revoluci, nad stále zachovávají beze všeho protestu věrnost hotovým tyranům? Proto také od 20. do 31. prosince ve všech kasárnách portugalských vláda zjevná vzpoura, která se odtud šířila do ulic, když se mělo vypraviti

dálší vojsko do portugalských kolonií. Tedy vláda si nezfakala srdce důstojnictva ani tím, že mu dala do sněmu hlasovací právo na úkor konservativního občanstva.

Lid se domníval, že vojsko bude vypraveno do Egypta — a odtud bouřlivé demonstrace davů, které docela zamezily nalodění vojska. Důstojníci přítomní se ani neosazili potlačit odpor mužstva k válce. Když se roznesla pověst, že bude posláno vojsko bojovat do dalekých krajů, většina rezervistů uprohla ze země takže vláda s bídou sehnala jen kolem 7000 nových vojáků. Patrně, jak milují svou vlast i živly radikální, které nedávno republiku vítaly s velkým jásotem. To v monarchii Viléma II. jest vypěstována zcela jiná láska k otčině! Tam rezervisté neprechali, nýbrž vítali výzvu k obraně vlasti s velkým jásotem. Nadto se hlásily hned statisíce dobrovolníků. Němci ze zámořských krajů bez nucení přijížděli k vojenským praporům. Patrně tedy, že Němci mají důležitější pohnutky k upřímnému patriotismu. Jinak by tam nebylo tak velké válečné nadšení. Podobně v Rakousku, které zednáři tolik pomlouvali, všichni národové vykonali vzorně svou povinnost při vypuknutí války. Je-li tedy někde hniloba, pak se zahnila v přední řadě v nejmladší republice evropské. Kde se začalo tak bezohledně bojovati proti katolickému oltáři, tam nyní nastal boj proti ministerským křeslům.

Právě v minulých dnech rokovala ministerská rada o potrestání zatčených důstojníků. Ministerstvo vojenství snaží se povážlivě zjevy v armádě dle možnosti přikrýt rouškou největší šetrnosti; přý se mají prováděti procesy obyčejnými vojenskými soudy, protože odboj důstojníků nemá rázu politického, nýbrž prozrazoval jen (!) nedostatek respektu oproti představeným. Ministerský kabinet usnesl se zastaviti listy, které přímo anebo nepřímě nabádaly k odepření vojenské poslušnosti. Ale takhle opatření rozhodně disciplinu ve vojsku neposílí!

Nejnoveji se oznamuje, že generálmajor Carvalho s jinými důstojníky nepochodili se svou prosbou u ministerstva války, aby bylo zrušeno přeložení jednoho důstojníka. Když druhý den (20. ledna) řada důstojníků chtěla žádati za propuštění u presidenta republiky, byl obklopen prezidentův palác četným vojskem; 64 důstojníků zatčeno a dopraveno na válečnou loď. Většina zatčených důstojníků náleží k republikánům. Někteří z nich docela pomáhali při státním převratu. Množství jiných důstojníků přihlásilo se jako váleční zajatci, aby tak demonstrovali své sympatie se zatčenými kolegy. Již také proskakují zprávy, že celá portugalská vláda se vzdala svých hodností a že generál Pimento Castro strhl na sebe všecku moc. To by znamenalo hotový státní převrat.

A ke všemu ještě bída stoupá v zemi do povážlivé výše! Ačkoli v Portugalsku válečný stav není, přece jest tam obůžnější hospodářská situace než ve státech válčících. K špatnému finančnímu Hsaoi se připojilo ohromení dovozu i vývozu, takže nůze se šíří stále hrůzivěji. —

Tak vyhlíží nejnovější vzorek protikřesťanského spasitelství.

Průběh války.

Východní bojiště. Na celé frontě východního bojiště bojuje se jednak o její střed, stojící proti Varšavě, i o její obě křídla, z nichž jedno zaujímá Karpaty, druhé pak rozloženo je v severním Polsku a ve východních Prusích. Na těchto křídlech jedná se patrně o obchvatné pokusy, v centru pak o průraz. V jihozápadní Bukovině trvaly už několik týdnů potyčky, při nichž naše vojsko obmezovalo se na defenzivu, až konečně dle úřední zprávy ze dne 23. ledna přešlo v ofenzivu a dobylo města Kyrlybaby a výšin ovládajících město. Pokusy nepřitele získati přes Jakobenu a Kyrlybabu dále půdu se tudíž nezdařily, čímž odražen první ruský útok, vedený proti Sedmihradsku a tím i překažen pokus Rusů ohroziti právě křídlo našich pluků v Karpatech. Na jiném místě v Karpatech u Rafailové, malé obce haličské, ležící severozápadně od známého karpatského průsmyku Jáseenné a 10 km od uherských hranic, pokoušeli se Rusové proniknouti přes Karpaty, ale marně; proto ustoupili na severozápad k městu Zielové, od Rafailové 10 km vzdálené. Zielová i Rafailová leží na železniční trati ze Stanislavě do uherské Jáseenné. A odtud severozápadně v horním Ungu a u Vezerszalla, vesnice na silnici z uherského Munkačeva do haličské Stryje, byli Rusové opět poraženi; patrně chtěli se zase zmocniti výšin, ovládajících tamější průsmyky. V bojích za posledních dvou dnů zajali naši v Karpatech 1050 nepřátel. A úřední zpráva ze dne 24. ledna sděluje, že Rusové ustoupili jižně od Tarnova před úspěšnou rakouskou dělostřelbou. Na sever odtud, při ústí Nidy do Visly trvá dosud dělostřelecký boj. Na německé frontě západně od Checiny (město to leží jihozápadně od Kielců na úpatí Lyse Gory) a v krajině Ravy živý dělostřelecký boj, v povodí Suché pokračují útoky německé. V severním Polsku u L'rzasnyse odražen útok ruský a z Blinna a Gojaku byli Rusové vyhnáni. Ve východním Prusku v dělostřeleckém boji jihovýchodně od Glabinu byli Rusové nuceni vykliditi jednotlivé posice a severovýchodně od Glabinu odražen útoky nepřátelské za těžkých ztrát Rusů. — Úřední zpráva ze dne 27. ledna oznamuje, že v údolí Horního Ungu byl včera nepřítel vypuzen ze svých postavení na pohraničních horách na obou stranách užeckého průsmyku. Jeden z nejdůležitějších karpatských průsmyků, o jehož držení bylo průběhem polního tažení už často rozhořčeně bojováno, a který byl od 1. ledna Rusy obsazen, obzvláště silně opevněn, dostal se tím opět do našich rukou.

Bojiště západní. Z posledních bojů na této frontě jest význačnějším boj na obou stranách průplavu La Bassée, kde Němci napadli posice Angličanů. Jižně od průplavu byly anglické

DEPEŠNÍ ADRESSA: ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚNEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4%, A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ LÍSTKY POŠTOVNÍ SPORITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLÍM A KOKSEM

ŽIROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPORITELNY 140.273

posice v děle izos dobyty; Angličané marně se pokusili, aby zpět dobyli tohoto postavení. V jižní části Vogés byly odrazeny všechny útoky Francouzů a podobně nedaří se francouzské ofenzivě i na ostatních stranách. — 19. ledna podnikly německé vzducholodi zase útok na anglické pobřeží; letěly v noci a používaly reflektorů. Na Yarmouth vrženo 5 pum, které pobíjely několik domů; podobně vrženy pumy na Cromer, Kingslynn a j. města.

Turecká válka. Úřední zpráva turecká popírá dále přehnané zprávy ruského tisku o domnělých úspěších ruské armády na Kavkazu. Naopak Rusové byli zapuzeni ze všech vynikajících míst v Aserbejdžanu až na Tiflis. Stejně prý zastaven postup Rusů na Brzerum. Na Kavkaze na obou stranách přerušeny další operace pro špatné počasí.

Válka v koloniích. Burové v jižní Africe dosud nejsou potřeni, jak se z Anglie chlumně hlásalo. Burové pod pěti svými vůdci dále zápasí s Angličany. Anglická zpráva ze dne 21. ledna sděluje, že Burové postoupili 25 mil do Cuydasu, napadli britský hlavní oddíl a donutili jej k ústupu. — A v Maroku sotva že byli Francouzi vypuzeni z Marakeše, zmocnil se vůdce povstalců Abdul Malik i hlavního města marockého Pesu. Francouzové znovu jali se vyjednávat s Malikem, slibující mu titul krále a různé výhody, když zastaví boj. Ale marně.

Na moři. V Severním moři nad ostrovem Helgolandem došlo v neděli dopoledne k prvé větší námořní bitvě mezi anglickým a německým loďstvem. Úřední zpráva mluví o výpadu německého loďstva. Z německé strany vyrazily pancéřové křižníky Seydlitz, Derfflinger, Moltke a Blücher, provázené 4 malými a 2 torpedovými loďstvy; Angličané měli 5 bitevních a několik menších křižníků a 26 torpedoborců. Boj trval 3 hodiny a skončil ústupem silnějšího loďstva anglického. Německý křižník Blücher potopen a ostatní německé lodi vrátily se do přístavu. Z posádky Blücheru, čítající 885 mužů, zachráněno 123. Na straně anglické potopen 1 naddreadnought a 2 torpedoborce. Anglická zpráva ovšem tvrdí, že na anglické straně nebyla žádná loď potopena.

Úvěrní družstvo Eliška

zapsané společenstvo s r. o.

v Hradci Králové, Adalbertinum.

Přijímá vklady na vkladní knížky a účty. — Úvěry osobní a živnostenské za podmínek nejvýhodnějších. Vkusné střádanky.

Volné listy.

Vytřel jim zrak. V době válečné nemalou úlohu hrají úskoky a klamy, jimiž protivník snaží se odpúroe svého zdolati. Vzpomínáme si na jednu takovou epizodu z roku 1805, kdy rakouský plukovník vytřel zrak Francouzům.

Polní maršál Jelačič očekával Francouze za Freiburgem při vstupu do Černého lesa, kde — jak se domýšlel — pochod bude nepříteli státí potoky krve. Jmenovitě spoléhal na tak zvané »Čertovo údolí«, které jest dlouhé a úzké a které jest ovládáno skalami, jichž není těžko brániti. Ale Francouzi, kteří již se dověděli o kapitulaci Mackově v Ulmu, vrhli se dravě do »Černého lesa« a za tři dni jim prorazili a usadili se v Donaueschingen, kde se jim dostalo hojně potravin a odpočinku. Maršál Augereau, jehož sedmý sbor usadil se v městě, ubytoval se ve velkolepém zámku Fürstenberském. Po přijemném zotavení vydal se Augereau proti Jelačičovi a po četných drobných šarvátkách dostal se do Stockachu, zmocnil se Voralbergu a obsadil Bregenc. Jelačič stál u Feldkirchu u známé soutěsky, za kterou bylo možno dlouho odporovati. Francouzové chystali se na krvavý zápas, aby se zmocnili tvrdé posice, ale byli velmi překvapeni, když Jelačič nabídl kapitulaci.

Při schůzce obou maršálů rakouští důstojníci Francouzům dali hořkou pilulku spolknouti zprávu, že loďstvo francouzské bylo u Trafalgaru poraženo Nelsonem, o kteréž události v táboře Augereauově nebylo posud nic známo. Kapitulace Jelačičova byla smluvena tím způsobem, že Rakoušané, splnouce jistě výminky, odeberou se do Čech a že rok nebudou proti Francii bojovati.

V noci přede dnem, kdy Jelačičovi bylo složiti zbraně, některé pluky rakouské proti maršálovi se vzbouřily, protože nechťely kapitulovati. Tak zejména jenerál kníže Rohan odmítl se vzdáti a odtáhl se svou pěší divísi, k níž připojily se některé pěší pluky divísi jiných. Kníže Rohan s vojskem tímto vrhl se do hor. Vzdoruje přikrostem cest a počasí, odvážným pochodem pronikl oddíl maršála Neye, rozloženými v tyrolských městech, a vpádl mezi Veronou a Benátkami do sad francouzské ar-

mády, jež pod vedením maršála Massony táhla za arciévodou Karlem, ustupujícím do Friaulska. Kníže Rohan ukázal tím, že kapitulace Jelačičova nebyla nutná.

Bylo v tehdejší době zvykem, že vítěz poslal důstojníka s generálního štábu ke každé kapitulující divísi, aby ji zavedl na určité místo, kde musila složiti zbraně. Kníže Rohan vyslaného francouzského důstojníka si ani nevšímal a odtáhl od Feldkirchu na opačnou stranu, než kde byl tábor Francouzů. Ale jízda rakouská tábořila na malé rovině před Feldkirchem a nebyla daleko francouzských předních stráží. Chťela-li uniknouti, musila polokruhem obejít francouzský tábor, což bylo nebezpečno. Jízda ta skládala se ze tří plukův, a brigádě této velel plukovník blankensteinských husarů, jež rovněž proti kapitulaci nanejvýš byl rozhorlen.

Když důstojník jenerálního štábu francouzského přibyl večer do tábora, aby druhého dne odvedl jízdu na smluvené místo, plukovník nabídl mu pohostinství ve svém baráku. Oba se smluvili, že z rána se vydají na pobřeží jezera Bodamského, kdež-měly býti zbraně složeny a kamž cesta trvala tři hodiny. Po půlnoci francouzský důstojník však pojednou zaslechl lomoz a rozpoznal, že rakouští jezdoi vedají na koně. Vyběhl a uviděl, jak škadrony se seřazují a chystají k odchodu. Plukovník hulánův arciévody Karla a plukovník dragonů rosenberských přispěchali k plukovníkovi husarův a ptali se, co tak brzký odchod znamená; tutěž otázku učinil i francouzský posel. Plukovník, klidně se přetvařuje, odpověděl, že polní maršál Jelačič se obává, aby nějaké posměšky francouzských vojáků na Rakoušany nezavinily nemilých srážek. Vykládal, že na určené místo jest sice nejkratší cesta táborem francouzským, ale jelikož na této cestě skutečně jest se obávati nějaké šrůtky mezi vojny, že Jelačič ve shodě s maršálem Augereauem nařídil, aby rakouské oddíly učinily značnou zacházku na pravo a tak obešly francouzský tábor a město Bregenc, čímž zamezí se všeliké nepřijemnosti. Doložil, že tato cesta jest delší a že právě z toho důvodu oba vojevůdce ustanovili odjezd o několik hodin před svítáním. Plukovník se divil, že francouzský důstojník o tom nebyl zpraven a poznamenal, že dopis s rozkazem maršála Augereaua nějakým nedorozuměním asi byl zadržen u předních stráží. Konečně plukovník kterémusi důstojníkovi nařídil, aby se po rozkaze sháněl po celé linii jízdy.

Důvody tyto byly tak přirozeny, že ani oba plukovníci ani francouzský důstojník proti nočnímu odjezdu ničeho neměli. Francouzovi ani na mysl nevstoupilo, že by se chtěl plukovník vymknouti kapitulaci. Rakouský velitel znal krajinu dokonale a vyhýbal se dobře francouzským hlídkám. Jejichž místa ostatně prozrazována byla ohni. Ale nemohl se vyhnouti tak zvaným hlídkám létacím, které francouzští velitelé posílali mimo tábor obyčejně v noci. »Qui vive?« (Kdo jest to?) zaznělo náhle noční tmou, a milý plukovník ocitl se pojednou před silným oddělením francouzské jízdy. Ale Rakoušan nepozbyv duchapřítomnosti, prohodil k důstojníkovi ho provázejícímu: »To se týká vás, pane pobočníku! Raďte jeti se mnou, a bychom pochod svůj vysvětlili francouzskému veliteli.«

Oba předejeli, a francouzský pobočník oznámil heslo veliteli sedmého pluku jízdních myslivců, kteří ho poznali jako pobočníka maršála Augereaua. Vědouce, že oddíl rakouské, majíce složiti zbraně, jsou očekávány, propustili rakouskou jízdní brigádu bez námítky. Francouzský velitel k tomu ještě rozkázal, aby jeho jezdoce zastrčili tasené šavle do pohev, což bylo znamením pozornosti a dobré shody mezi oběma oddíly. Po dlouhé cestě a za svítání plukovník spatřiv před sebou rovněž půdu, ne bez zřejmé ironie pobočníkovi pravil, že máje do francouzských rukou odevzdati koně tří pluků, musí pečovati o to, aby byly v dobrém stavu. Nařídil zastaviti a krmiti. Sám však zůstal na koni a shromáždil kolem sebe důstojníky a jezdoce tří pluků, jimž posud velel. Pak nadšeným a daleko slyšitelným hlasem oznámil, že divise knížete Rohana dala přednost eti před zátíším a odmítla účastniti se hanebné kapitulace. Divise Rohanova vrhla se do Tyrol, kamž by i sám zavedl svou brigádu, kdyby se neobával, že tam nebude moci tolik koní uživiti. Ale protože má před sebou rovinu a že letí získal šesti hodin před pronásledovateli, navrhuje všem, kteří mají opravdu rakouské srdce, aby ho provázeli Německem do Moravy, kdež se spojí s vojskem milovaného císaře Františka.

Blankensteintí husaři na toto proslavení odpověděli hromovým »hurá«. Ale dragoni a huláni ponuře mlčeli. Za chvíli začal lomoz, křik a hádky, až konečně důstojníci a plukovníci dragonů a hulánů prohlásili, že jsou vázáni kapitulací a že stav maršála Jelačiče nechťejí sneanaditi. Poté blankensteinský plukovník zakřičel, že stratil jenerál hlavu a nečinil-li zálost své povinnosti, že jeho podřízeným

pak jest dovoleno, aby radili sami sobě a sařizovali se dle své odvahy a oddanosti k vlasti. »Jděte jen jděte«, volal k oponentům »a odevzdejte Francouzům své sneučené prapory a zbraně.«

Po těch slovech odvedl svůj pluk na rovinu a za chvíli tryskem zmizel v dál. Vyhýbaje se francouzským hlídkám, ve dne se skrýval v lesích, v noci spěchal ku předu, až se mu podařilo, dostat se do Moravy a spojit se s vojskem rakouským.

Obrázek z nynější války. Na francouzském bojišti u řeky Aisny stal se výjev, jež pro zajímavost a logiku války zasnamenáváme. Na francouzské straně od raněného Němce se dověděli, že v protějším německém zákopu veš jistý bavorský princ, který v předešlých dnech vzbudil obdiv nepříteli svou tví smělostí. Francouzi se smluvili uctíti hrdinu, jak jim bylo možno. Francouzský setník, jež v zákopě tom velel, byl výborným hudebníkem. Sestavil ze svých lidí orchestr dechových nástrojů, tahacích, harmonik a sehnal také jedny housle. Uvířil tyto hudebníky tři dni, pak napsal pořad koncertu, který byl zdoben obrázkem, namalovaným malířem, jež v setnině sloužil. Na plakátě pak napsali, že na postu statečného bavorského prince bude se přístáho dne o 5. hodině večer konati koncert. Do plakátu zavinuli kámen a vhodili do německého zákopu.

V určenou hodinu ozvala se ve francouzském zákopu fanfára trubek, a hned poté objevil se bez házně setník nad krytem ozbrojen pouze taktovkou, aby mohl náležitě celou kapelu svou obhlížeti, a vojini aby na vyvýšeném místě viděli mávání taktovky. Koncert byl přesně dle pořadu sehrán. Po posledním čísle zabouřila ve francouzském zákopu ohnivá marseillaise a hned za prvních zvuků jejich vystoupil z německého zákopu důstojník, po vojensku se vzpřimil a ruku přišinil k čapce na pozdrav. Byl to bavorský princ. Francouzský setník odpověděl také pozdravem, po čemž z německého i francouzského zákopu ozvalo se tleskání a volání slávy. Oba důstojníci pak sestoupili a hudební slavnost se skončila.

Výjev tento, mající za svou dekoraci rozryté bojiště, po němž rozezávána jest smrt, možno nazvati kulturním dokumentem, který po své vnitřní a lidské stránce osvětluje nynější dobu způsobem, o němž nelze určitěji mluviti...

Novináři a novináři. Za této války noviny, které v předešlých letech se probily k určitému významu a získaly znamenitého počtu čtenářů, mají opravdovou žeň. Nikdy snad nežili novináři velkých deníků v takovém ruchu jako dnes, a nikdy, dokládáme, nebylo hapsáno tolik a takových nesmyslů, jako v přítomné době. Zprávy, nové zprávy stojí co stojí! Čtenáři jsou čekáním netrpěliví; a zať by stály naše noviny, kdyby nedovedly svým odběratelům každý den dobrá sousta náležitě upravit a předložit? Proto fantasie mnohých novinářů tolik lítá a proto rozum jejich tak pomalu leze. Nikdy také soudnost čtenářů nebyla tak těžce zkoušena jako dnes různými těmi zprávami ze všech bojišť.

Ale zajímavý zjev! Kdežto s počátku války hnalo se všechno po novinách, dnes zátopa zvědavosti již mnoho opadla a nejsou fidei čtenáři, kteří s jistou lenivostí a jen krátce do novín nahlédnou, nebo dokonce mrzutě je od sebe odstrkující, ptají se známého souseda v hostinci: »Prosim vás, ja to již nemohu čísti, jest tam něco nového?«

Kdyby jen trochu konfiskační práce byla uvolněna, musily by se některé noviny přímo praskati, neboť navěšují-li svým čtenářům na nosy těžké bulky, tropí si posměch z lidské intelligence vůbec. Jako na př. ta zpráva, že jedna válečná loď (nebyla to loď ani naše, ani německá) zabíhala na útěk dvacet bitevních jednotek, z nichž bylo sedm pancéřníků a tři křižníci! V této zprávě evropské obecnost se přímo uráží. Proto byl to včasný krok, že předseda našeho ministerstva byl žádn o zmírnění konfiskační práce a o větší svobodu novin, které zajisté po leckteré stránce přispěly by k uklidnění zmítaných myslí a částo pomohly by objasniti otázky, týkající se udatnosti naší armády. Tak na příklad nikdy jsme nesouhlasili s vídeňskými německými listy, které se směřovaly nepřátelské armády a lidů, jejich mravní a tělesný rozklad. Počinání toto nepřímě obracelo se pak proti obrabosti našich vojnů, na což právě v tyto dni ukázal rakouský důstojník, jež v nekonfiskované zprávě promlouval o

Tuto novinářskou bezhlavost, podečňovati odpúroe, v Německu v čas prohlédli a náležitě si ji zakázali. Křie, co jest tu důvodův, aby zdávější mínění o těchto zájmech dostavilo se i u nás

Chlapík. Ode všech novinářů, kteří bítvy a vítězství opíjeli za svými redakčními stoly, úspěšně liš: se americký zpravodaj D. Thompson. Čteme-li o jeho houževnatosti, odvaze a čtivosti, vidíme bítvy na bojišti, jest nám, jako bychom před sebou viděli některou Verneovskou typickou postavu. D. Thompson přišel z Ameriky s malým balíčkem, v němž měl nejnútnejší potřeby. Dal za sebou poslati tři velké fotografické stroje, velké proto, aby nezbudil nikde mínění, že chce fotografovati za účely vyzvědačskými. Jako doporučení měl list jistého kanadského důstojníka, aby směl fotografovati kanadské čety, kdyby se s nimi někde potkal.

Devětkrát se pokusil s Paříže proniknouti k francouzské bitevní čáře, ale pokaždé byl zadržen, postaven před válečný soud a vězněn. Pokaždé se vytočil a vymávil na dopis kanadského důstojníka. Konečně se mu podařilo dostat se až do Amiensu, ale byl opět zatčen a odsouzen na smrt zastřelením. Ale anglický důstojník se ho ujal, dal ho dopravit dvěma četníky na dráhu a koupil mu jízdní lístek do Londýna. Teprve v vlaku četníci se vzdálili. Několik minut později přijel na nádraží vlak s nákladem děl a prachu. Thompson je unaven vlezl si pod jedno dělo do vagonu a usnul. Když se probudil, byl již v Monsu, kdež nepozorovaně se vyplížil z vozu, vyměnil si se skotským vojínem čepici a vtáhl statečně s ostatními vojáky do zákopů. Sotva že se tam pohlédl, již počala německá střelba, a šiperný Thompson hned se otáčil s fotografickým strojem a pořizoval si snímky. A když musil pluk před německým útokem ustoupiti, zvědavý a vytrvalý zpravodaj odcházel ze zákopů poslední.

Několik večerů potom pobýval ještě ve francouzských zákopech a když všechny plotny vypotřeboval, odešel do Amiensu, aby odejel do Bruselu. Když viděl, že vlna je propuštěná, neváhal vstoupit do zvláštního oddělení, v němž seděla ruská hraběnka. Thompson se s ní brzo seznámil a vyložil jí své postavení, požádal ji, aby na některou chvíli přijala jeho fotografickou kořist, že bude asi v Boulogni prohlédáván. A stalo se, jak předvídal. Když u něho nic nenalezi, byl propuštěn; pak zašel si k hraběnce pro snímky, které poslal svému listu do Ameriky. Ale nepoptáváje si oddechu, odešel do Belgie, neboť zachtělo se mu prohlédnouti Brusel, kamž pustil se pěšky. Asi deset kilometrů před městem potkal hulánskou hlídku. Vytáhl hned americký praporeček, zamával jím a zvolal: „Ať k vám přijdou.“ A to byla všechna jeho němčina. Nemoha se s nedůvěřivým důstojníkem hulánským smluviti, byl dopraven do Bruselu a tam uvězněn. Brze ho však pustili, ale byl policejné hlídán. Protože však se pohyboval jako rtuť, byl již druhého dne zatčen německým důstojníkem jako vyzvědač. „Dovolte mi předem, a bych si vás vyfotografoval“, pravil Thompson, vytahuje aparát. „Prosím, radte se usmáti.“ Důstojník však se nemálo pohněval, vytáhl šavli a milému zpravodaji aparát rozbil, plotny odřel a rozkázal mu, aby do čtyřadvaceti hodin z Bruselu se vyklidil. Thompson z Bruselu bral se pěšky do Gentu a odtud s vlakem do Ostende, a nyní prý leží zraněn v jisté flanderské vesnici. Chlapík!

Kutuzov. Minula jsme řekli, že Kutuzov, jmenován býv vrchním velitelem proti Napoleonovi, nedoufal, že Napoleona porazí, ale domýšlel se, že snad oklame. Když po nerozhodné bítvě u Borodina ruská armáda protáhla Moskvou, bylo jedipým úmyslem Kutuzovovým, nechat Napoleona klidně v Moskvě a čekat. Když pak Napoleonův předvoj dostal se do styku s odpočívající a sbírající se armádou ruskou, prvá starost Kutuzovova byla, zameziti všechny stádky a v Napoleonovi vzbuditi mínění, že ruské vojsko jest naprosto ochablé a neschopné dalších zápasů. Když Kutuzov se dověděl, že předním vojům francouzským velí maršálk Murat, Napoleonův svák, nařídil svým generálům, aby sapřádali s Muratem rozmluvy, hodně mu lichotili a dávali na jevo, jak armáda touží

po míru. Kutuzov totiž věděl, že Murat jest na svou královskou důstojnost hrdým a při skrovné své inteligenci domýšlivě povídavým. Ruští generálové »královskými výsostmi« tedy neokrbili, hluboce se klaněli a Murata šimrali tak, že s přetelaskou blahosklonností leccos o francouzské armádě pověděl, co neměl povídati, a že předstíranou touhu ruskou po míru bral za bernou minci. Napoleon, který v Moskvě čekal na posly míru, Muratovými náladami byl jen utvrzován v mínění, že Alexandr I. mír uzavřítí musí. Kromě toho Kutuzov, když k němu Napoleon poslal svého pobočníka, generála Lauristona, dovedl o potřebě míru tak výmluvně hovořiti, že Napoleonovi o nějakém klamání se ani nezazdalo. Kutuzov také za přítomnosti Lauristona napal a zapečetil list, v němž carovi radil, aby byl sjednán mír, protože armáda netouží po válce. Posla tohoto Kutuzov propustil zároveň s Lauristodem, aby snad francouzským vojskem nebyl nikde zadržován. Sotva však Lauriston odešel, Kutuzov hned poslal druhého posla, který carovi měl oznámiti, že armáda jest plna bojovnosti a že na mír vůbec není ani pomyslen.

Napoleon přišel pozdě poznal, že byl klamán a že byl v Moskvě úmyslně zdržován. Když nabyl jistoty, že car Alexandr na mír vůbec nepomýšlí — vřdyt od něho nedostal nejmenšího vzkazu — odhodlal se, poraněn je v sebevdomí svým, odtáhnouti k Němenu, kamž z armády jeho došlo jen několik tisíc mužů.

Politický přehled.

Následník trůnu v německém hlavním stanu. Arcikníže Karel František Josef na cestě do něm. hlavního stanu přibyl 21. ledna do Berlína. Z hotelu Adlon navštívil prince Augusta Viléma a v zámku Bellevue přijat byl císařovnou. Po hostině na rakousko-uherském velvyslanectví odjel arcikníže do hlavního stanu, kamž dojel 22. ledna o 9. hod. dopol. a uvítán byl císařem Vilémem. Téhož dne navštívil následník také prince Bedřicha Leopolda a Valdemera, následujícího dne korunního prince německého v jeho hlavním stanu a večer odejel do Vídně. Na zpáteční cestě setkal se arcikníže s ministr. zahraničním bar. Burianem ve Frankfurtě, jenž jel dále do hlavního stanu německého. V salonním voze konferoval následník s bar. Burianem přes hodinu. Do Vídně vrátil se arcikníže v neděli a v pondělí dopoledne přijat byl císařem ve slyšení, trvajícím od půl 8. až do 1/2, na 9. hod. Po této audienci přijal mocnář ministra vojenství ryt. Krobatina a na to ministra zeměbrany svob. p. Georga.

Ministr. předseda hr. Stürgkh dle soukromých zpráv požádal panovníka za propuštění a označil za nástupce svého ministra vyučovací ryt. Hussarka. Demise hr. Stürgkha nebyla prý však přijata.

Katoličtí poslanci moravští dr. Hruban a prof. Šrámek konferovali ve Vídni s vynikajícími osobnostmi. Odvážili se všeho, co může v této době prospět české národní věci.

Posl. Ire vystoupil ze strany Schönererovy prohlásiv, že vystoupil ze strany té na základě zkušeností v nynější válce a následkem změny svého názoru o rakouské vnitřní politice.

Komise pro správní reformu, zřízená za vlády bar. Bienertha 1911 a jež měla připravit reformu státní autonomní správy, zejména pokud se týče organizace správních úřadů, jejich činnosti a řízení, byla císařským vlastnoručním listem rozpuštěna.

Ministerská konference o zásobovacích otázkách konala se 19. ledna ve Vídni. Usneseno použiti rekvisice, bude-li toho potřeba. V téže schůzi projednáno také nařízení o nových předpisech o pečeni. Zároveň projeveno pevné odhodlání učiniti s největší rozhodností všechna opatření nutná k zabezpečení výživy lidu.

Bulharská vláda pověřila všechny své zástupce v hlavních městech, aby dotčené vlády informovali o srbských ukrutnostech v Macedonii. Za vše činí se zodpovědný srbské úřady.

V holandské aněmovně projeven souhlas se zřízením vyslanectví u Vatikánu, zvláště pro uzavření míru. Zájem Holandska vyžaduje, aby bylo při případném mírovém vyjednávání v Římě zastoupeno.

Švédsko proti trojdohodě. Švédská vláda v notě ze dne 20. ledna zamítla rozhodně všechny požadavky trojdohody o právozu do

Ruska. Tím je vřechen dovoz do Ruska téměř znemožněn; ježto Archangelsk zamrzl a doprava sibiřskou drahou je velmi nákladná.

Angličtí protestanté proti Vatikánu. Londýnské sdružení protestantských společností v resoluci, zaslané minister. předsedovi Asquittovi a státnímu tajemníkovi siru Ed. Greyovi protestuje proti vyslání anglického vyslance do Vatikánu.

Nové směrnice.

Známý předák soc. demokracie ve Francii Vaillant protestoval v »Humanité« proti brzkému skončení války. Prý zostření zápasu jest příkazem povinnosti; jest vůlí národa a povinností vlády vyžádání rychlé pomoci od Japonska. Soc. dem. předáci francouzští docela vydali provolání k vůdcům soc. demokracie ruské, aby zastavili boj proti ruské vládě, ačkoli tam jest mnoho socialistů pozavíráno. Francouzský mírový řečník ze Švýcarska, soc. dem. Barlett, chválí zacházení francouzské válečné správy se zajatci.

Předseda anglické soc. dem. strany Hydmann uveřejňuje v italském tisku články, ji-

Naopak však místopředseda rakonské poslanecké sněmovny (německý soc. demokrat) Pernerstorfer v »Berliner Tageblattu« dovozuje, že jediným nepřitelem Rakouska jest Rusko, které musí býti konečně spoutáno, protože vystavuje svými potměšilými intrikami naši říši neustálému nebezpečení války. Když dovodil, jak násilně se vládne v Rusku nad jinými národnostmi, popřel myšlenku panslavismu. Slované nemají jednotné kultury; západní Slované nechť se zřící západní kultury, potřebují tedy Rakouska.

Kolínská »Rheinische Zeitung« praví, že tohoto času jest internacionála fakticky mrtvá. »Nic nepomůže zavírání očí před skutečností.« Hněvá se právem na cizozemské soudruhy, kteří cosi mluví o boji proti »německé nekulturnosti«, tupce zcela nespravedlivě Německo.

Soc. dem. »Münch. Post« v 17. čísle hněvá se na ty,

Jsou to prý básníci, profesoři získaní Francií, ale především svobodní zednáři, jejichž hlava (Ernesto Nathan) vyhrozuje králi italskému republikou a revolucí. Proti válce však jsou soc. demokraté a katolíci, jimž jest velikou mravní oporou Benedikt XV.

V Sofii 25. ledna německý soc. demokrat Moritz Parvus schvaloval v řeči proslovené před vlastními stoupenci válku proti Rusku. Poukázal na to, že by byli Bulhaři ohroženi, jakmile by Rusko dobylo Cařihradu. Proto jest nutno, aby Bulhaři drželi s Němci.

Poslední záchranné prostředky.

Kdyby francouzského ohorého muže nepodporovalo úsilně tolik zahraničních spojenců, již dávno byl by klesl pod tíhou německých děl. A ale jest i za příchodu nového vojska anglického, takže topící se vláda horečně se chápá posledních záchranných pramíků. Ruský socialistický deník, který vycházel v Paříži, byl policejné zakázán, protože kritisoval ruský absolutismus a vřelickou nezdravou reakci. Divné se to dala vysvětliti ta Francie, která přece tak pyšně hlásala, že bojuje proti církvi a vůli podpoře osvěty a svobody!

Generál Joffe, který jest smýšlení křesťanského, přišel na obrovské šlendriány protekčních dětí zednářské vlády; poznal, jak obmezení a neschopní lidé byli stavěni v čelo pluků. Proto také na sto vysokých důstojníků jednoduše poslal do penze, aby nepřekáželi.

Za míru by se mu ovšem takové dělání pořádku nepodařilo; kdyby se zmínil o potřebě důkladné očisty důstojnických sborů, byl by hosen do penze sám. Ale nouze nutí k povolenosti.

Také se začíná přemýšlet, že by se doporučovalo zakročení proti podvodným a velice silným vojenským dodavatelům. Soc. dem. »Humanité« vyzvala ministra války Milleranda,

Všeobecná úvěrní společnost Hradeo Králové, Palackého třída čp. 80.

5% Vklady nové 4 1/2%
výhodně úročí, aniž by podléhaly přetřem

Úvěry živnostenské
obecní

4 1/2% Nové vklady 5%
vypísel se na požádání ihned.

Uhlí hornostezské, kladské, hnědé, koka, antracit, brikety, stále na skladě
na promptní dodávku do bytu se plaťením.

Uhlí

aby uveřejnil jména vojenských dodavatelů, ježto jest zapotřebí důkladného úředního roztvrdění o dodávkách armádě. Již nyní se tvrdí, že jest v republice na obzoru dodavatelská panama. — Také se již sděluje, že generální pokladník armády Deseland a jeho milenka byli vojenskými úřady zatčeni.

Samo Rusko zakázalo hromadné požívání alkoholických jedovatín dříve než Francie. Republika ovšem aspoň při počátku války obmezila značně prodávání otravného absintu a lihovin příbuzných. Protože však spotřeba byla stále značná, nařízením ze 7. ledna t. r. zakázán prodej absintu v malém i ve velkém a rovněž zakázáno obchodování jak s absintem tak s lihovinami podobnými. Jiným dekretem jest upraveno otvírání nových výčepů tak, aby se prodávaly likéry vyrobené pouze z vína. Nyní konečně se vzal aspoň trochu zřetel na dávné volání Akademie lékařství a i Akademie věd. Francie koná etnost z pouze. Ale příslušná nařízení daleko ještě nestačí k radikální nápravě; zvláště nařízení o nových výčepech jest velice polovičaté. Vždyť za nynější doby připadá ve Francii jeden výčep na třicet dospělých lidí. V severním území docela na patnáct dospělých a v departementu Eure na jedenáct dospělých. »Národní Listy« dokládají: »Před několika lety navrhovala vláda, aby se stalo opatření, aby jeden výčep připadal na 500 obyvatelů. I kdyby se vzalo pouze 200 obyvatelů za měřítko, zbylo by proti nynějším 500.000 ještě 200.000 výčepů. Nové nařízení jest jistě naprosto nedostatečné, aby zmenšilo vůbec nějak oitelné počet, považíme-li ještě k tomu, že pátý odstavec výnosu dokonce připouští výjimečná povolení nových výčepů.«

Soc. dem. »Vorwärts« přináší zprávu, že francouzské vojenské úřady zakázaly rozšiřování kritikující »Humanité«.

Francie v těžkých svých okamžicích shání úsilné nové vojsko. Vykonána nová přehlídka těch mužů, kteří byli uznáni za neschopné k válečné službě; ti se nyní vřazují ve velikém počtu do pěchoty. Ministerstvo vojenství také pro nedostatek důstojníků rozkázalo povýšiti po dobu trvání války četné poddůstojníky na důstojníky. Po skončení války podrží hodnost důstojníkem jen ti důstojníci, kteří si získali ve válce vynikajících zásluh.

Kulturní jiskry.

Kanovník Dr. A. Podlaha slavil 23. ledna abrahamoviny. Dr. Podlaha patří k nejlepším znalcům české topografie a dějin umění. Články jeho v Hlídce, Vlasti, Methodu, Časopisu Musea, Českém lidu, Věstníku české akademie, Sborníku historického kroužku jsou toho svědectvím. Za pomoci České akademie vydává »Soupis památek uměleckých a historických v království Českém«, a za pomoci »Dědictví sv. Jana Nepomuckého« »Posvátná místa království Českého«. Vydal dále »Editiones archivii capituli Pragensis« a s drem Tumpachem sestavuje »Dějiny a bibliografie české literatury náboženské od r. 1828«, pečuje o list »Slavorum litterae theologicae«, o »Akademii Velehradskou« a »Vzdělávací knihovnu katolickou«. Tento bystrý učenec vyniká pěší mravenčí. Jeho obrovské práci dostalo se zaslouženého uznání i v kruzích nekatolických. Dovede pracovati velice účelně. Bůh mu popřej dlouhá léta k další ušlechtilé práci!

Zemřel šlechtitý dělník. Dne 14. t. m. na Kladně rozloučil se s tímto světem horlivý křesťanský sociál, horník Josef Brož. Byl delegátem a programovým technickým prvním sjezdu katolického dělnictva československého r. 1894 v Litomyšli, stal se zakládajícím členem křesťansko-sociálního spolku na Kladně, byl náhradníkem výboru družstva »Vlasti« a členem mnoha jiných našich spolků. Odešel do krajů lepších pravý křesťanský hrdina, který vytrval v obětavém boji jako pevná skála uprostřed zpěněných vln. Obrovská byla jeho práce organizační, za kterou dosti trpěl. Již jeho sociální postavení svědčí, jaké rytířské myslí bylo zapotřebí k plavbě proti močenému modernímu proudu. Tím větší čest, že vykonal pro katolickou věc více než celá řada katolůk dobře situovaných, kteří sedí za pecí i tenkrát, když jim nehrozí poškození existence! Brož narodil se roku 1864 na Kladně. — Pohřeb jeho 17. t. m. byl velice slavný! Dostavili se četní ctitelé, aby vzdali upřímný hold obětavému dělníku, který pro své přesvědčení tak velikou práci vykonal. Čestná mu bude paměť! Bůh odmění věrného služebníka svého věčným blahem!

Osudy francouzského protektorátu nad katolíky v Orientě. Vláda francouzská počinala si šibalsky. Dema katolické kněze a mnišky pronásledovala, tvrdila, že jsou překážkou rozvoje a národního blahobytu. Ale soudasné se sama uvědomovala se k ní, protože v zámořských krajích vyznamenávala kněze za jejich zásluby o školství a kulturu vůbec. Plán práce francouzských misionářů katolických znamenala pro

republiku i veliký zisk hospodarský. Byli-li tudíž v dalekých krajích katolíci kněží Francii tolik dobří, mohli škoditi skutečně v republice samé?

Ačkoli francouzská vláda vystupovala proti domácímu katolíkům tak bezohledně, zuby nehty hleděla udržeti svůj protektorát nad katolíky v Orientě. Ovšem protektorát se hodil Francii velmi dobře za nástroj politického vlivu. Jen a jen z klerikalismu ujišťovali zednáři papežskou stolicí, jak ohtějí i nadále na Východě zájmy katolické hájiti. V Cařihradě zástupce protikatolické vlády zednářské poručníkoval papežskému delegátovi. Když však Turecko zrušilo ponižující kapitulace a ještě více se sblížilo s Rakouskem a Německem, bylo přirozené odzvoněno francouzskému protektorátu, který trval několik staletí a zvýšil tolik politický význam Francie v samé Asii. Nový apoštolský delegát v Cařihradě (biskup Dolci) byl přijat před vánočními od sultána na základě přímého ověřovacího listu papežova. (Dříve všecky diplomatické styky papežského delegáta potřebovaly v Cařihradě prostřednictví francouzského vyslance.)

Obratem na Východě zasazena Francii rána velmi citelná. Sím člen francouzské vlády se vyjádřil, že to znamená více než ztracená bitva. Republika v zájmu vlastním se velice houževnatě stavěla proti zřízení vyslaneckví státu tureckého ve Vatikánu, aby její vliv nebyl ochromen. Nyní však takové politické zařazení jest jen otázkou času. Turecko již si u Francie vypůjčovati nebude a proto má volnou ruku. Dokázalo také, že ke katolíkům dovede býti daleko snášenlivější než »svobodomyšlní« násilníci francouzští. Francie se utíkala k různým obmyslným čachrům, aby v posledních chvílích překazila přímý diplomatický styk Vatikánu s Portou. Ale všecko marno. Dříve se okázale pyšnila, že přerušila obvyklé diplomatické spojení s Vatikánem. Ale teď sklízí pelyňkové slně své pychy. Nyní se papežství v hlavním mohamedánském městě osamostatnilo, přestalo poručníkování zednářské vlády v záležitostech církve katolické. Církev slaví vzestup v době, kdy zednářská republika spěje k rozvratu.

Projev pokrokových stran moravských. Dle »Lidových Novin« (z 20. ledna) konala se 19. t. m. v brněnském zemském domě schůze předsedů pokrokových stran moravských a jejich zástupců v zemském výboru. V debatě o časových otázkách zemských i národních bylo jednomyslně zjištěno, že český lid na Moravě věren sobě, dynastii a říši, s příkladnou politikou kázní a zralostí podřídil se veškerým vojenským požadavkům, které přinesl a přináší v této těžké době veliké oběti na životech a statcích. Souhlasně zjištěno dále, že po celé zemi je naprostý klid a pořádek, který není nijak ohrožen ojedinělými, zcela výjimečnými případy, vyvolanými neznalostí dozahu a následků, případy, které se v dobách tak rozdělených obyčejně hustěji vyskytují než v dobách klidných, které však nikde nenabýly charakteru nějakého uvědomělého, hromadného a organizovaného hnutí a nesmí proto odnikud padnouti na český lid ani stín politické zodpovědnosti na ně. Schůze vyzněla přesvědčením, že český lid zachová i přístě vzorný klid a pořádek, který zachoval dosud. Schůze se účastnili poslanci dr. Stránský a Staněk a předseda zemského výboru dr. Pluhař, dr. Budínský a Sonntag. — Potud tedy sám pokrokový tisk.

K politickým cestám dra Hrubana a prof. Šrámka do Prahy a do Vídně píše orgán prof. Šrámka »Náš věk«: »Všecek politický svět český všiml si o vánočních, že pobýli v Praze naši poslanci dr. Hruban a prof. Šrámek a ne pouze hodiny. Kdo zároveň četl projevy dra Hrubana tou dobou ve veřejném tisku uveřejněné a posuzované o nutnosti, aby české poselstvo všech stran v této velké době se konečně sešlo a k národu i za národ patřičně promluvílo, kdo nezapomněl na manifesty našich předsednictev a poslaneckých klubů stran katolické národní a křesťansko-sociální hned na počátku války a pak před vánočními — toho nezůstalo tajno, i když ostatní četné kroky na veřejnost ještě nevěšly, že naši poslanci, co na nich je, konají velkou svoji národní povinnost a že k ní nabádají i zástupce stran ostatních. Na nás tedy vina nepadne, že by se bývalo co omeškalo. Národ ostatně bude ve vhodnou dobu plně o všem zpraven. Ani dnes nealožili a nealoží naši vůdcové rukou v kln«.

Rozpor mezi zednáři. Francouzská zednářská lože zrušila všechny styky se zednáři německými pro rozpor názorů o nynějším válečném konfliktu.

Starosta města Říma děkuje papeži. Jak se náhle los obrátil! Jak jest tomu dávno, kdy zednářský starosta Nathan vyrazil proti papežskému stolci s nespravedlivými útoky? Zednáři hloucně souhlasili, ale brzy v úžasu tajili dech, když Nathanovo hospodářství vedlo k velikému zadlužení přes to, že protikatolický starosta se pokusil pro okamžitý zisk o vandalismus na

starodávnych křesťanských památkách. Natan rychle a neslavně prohal i před hněvem svých stoupenců ze starostenského křesla. Nyní vědné město zvláště po zhoubném zemětřesení italském hledí na papežskou stolicí jiným okem. Dne 23. ledna »Osservatore Romano« sděluje: »Římský starosta kníže Collonna navštívil dnes papežskou nemocnici Santa Marta, v níž ošetřovány jsou četné osoby, které byly raněny při zemětřesení dne 13. t. m. Starosta sešel se na své pochůzce s Magrem. Misciattellim a Zampinim. Když se starosta při své návštěvě rozloučil, žádal Misciattella, aby tlumočil papeži jeho oddanost, při čemž projevil veliký obdiv nad umístěním a ošetřováním raněných, svědčícím o velkodušné lásce k bližnímu.« — Nouze udi znáti pravé přátele.

Zemětřesení v minulých dobách. U příležitosti nového zemětřesení v střední Itálii znamenány byly některé katastrofy toho druhu v dobách minulých. R. 79 po Kristu výbuch Vesuvu, jímž zničena byla města Herculanium a Pompej. Udává se 30.000 mrtvých. R. 1631 nový výbuch sopky Vesuvu. 20.000 mrtvých. R. 1667 zemětřesení na Kavkaze. 80.000 mrtvých. R. 1669 výbuch Etny. 12 obcí zničeno a 25.000 obětí. R. 1693 zemětřesení na Sicílii. 100.000 mrtvých. R. 1703 též katastrofa v Japonsku. 200.000 mrtvých. R. 1731 zemětřesení v Číně. 100.000 mrtvých. R. 1755 zemětřesení v Lisabonu. 50.000 obětí. R. 1783 zemětřesení v Kalabrii. 100.000 mrtvých. R. 1797 zemětřesení v Panamě. 40.000 mrtvých. R. 1868 zemětřesení v Peru. 20.000 mrtvých. R. 1883 výbuch sopky Krakatoa (Java). 40.000 mrtvých. R. 1895 zemětřesení v Japonsku. 20.000 mrtvých. R. 1902 výbuch sopky Mont Pelé na Martinique. 32.000 mrtvých. R. 1905 zemětřesení v San Francisku. 100 mrtvých. R. 1908 zemětřesení v Kalabrii a na Sicílii. 80.000 obětí.

Sechy, oltáře a j.

provádí absol. a k. odborné školy
a a. k. umělecko-průmyslové školy

Jan Dušek v Chručimí.

Obrana.

O povinnosti školní mládeže k účasti na náboženských úkonech. Píše se nám: O rozhodnutí říšského soudu, týkajícího se stížnosti Frant. Pecholda (Národní Politika psala Pechouta a mylně uvádí, že katolická dcera navštěvuje obecnou školu ve Vysokém Mýtě, ježto toho jména ani dívka na oné škole vůbec není), rozepisuje se obšírně »Osvěta Lidu« a případ ten chce udiniti obecně rozhodujícím, že nestává povinností pro školní mládež účastniti se náboženských úkonů.

Nehledíc k tomu, že jmenovaný případ má platnost ojedinělou, dlužno uvéstí nález a. k. říšského soudu ze dne 9. dubna 1913 č. 108 o účasti dětí školou povinných při náboženských cvičeních: (Viz Vládní věstník. Roč. 1913 část IX. Příloha k Věstníku vládnímu).

V konkrétním případě uznal a. k. říšský soud nálezem ze dne 9. dubna 1913 č. 108 za právo, že výnosem a. k. zemské školní rady moravské, kterým potvrzen byl trestní nález okresní školní rady proti stěžujícímu si otec dítěte školou povinného, jež neúčastnilo se vyhlášených náboženských cvičení svého náboženského vyznání, ani vůči stěžovateli ani vůči jeho dítěti nestalo se porušení práva svobody a víry a svědomí zaručeného článkem 14 státního základního zákona ze dne 21. prosince 1867 č. 142 f. z. a že také nenastalo porušení článkem 8 zákona ze dne 21. prosince 1867 č. 142 f. z. zaručeného práva osobní svobody § 1. zákona ze dne 27. října 1862 č. 87 f. z.

Důvody rozhodnutí: Dcera stěžovatele navštěvuje obecnou školu v Z., aniž se účastní náboženských cvičení. Poněvadž otec opět bez výsledku byl vybidnut, aby ji k tomu přidržel, naopak prohlásil, že svou dceru do kostela a ku zpovědi poslati nebude, odsoudila jej okresní školní rada k trestu peněžitému, eventuelně k vězení.

Následkem stížnosti otce J. Št. byl tento nález nálezem a. k. moravské zemské školní rady potvrzen.

Proti tomuto dle § 88 zemského zákona ze dne 21. ledna 1870 č. 17 z. z. konečnému nálezu podal J. Št. stížnost k a. k. říšskému soudu, uváděje, že shora uvedenými nálezy bylo porušeno: 1. Právo svobody, víry a svědomí jemu čl. 14 státního základního zákona ze dne 21. prosince 1867 č. 142 f. z. zaručené a právo osobní svobody jemu článkem 8 tohoto státního základního zákona, a zákonem ze dne 27. října 1862 č. 87 f. z. zaručené a

2. právo svobody a víry a svědomí jeho

Ad 1. O porušení víry a svědomí vůči J. S. nelze mluvit, poněvadž od něho samého nezáleží na účasti při náboženském výkonu. Rovněž není tu porušení § 1. zákona ze dne 27. října 1862 č. 87 ř. z. zaručeného článkem 8 cit. státního základního zákona ze dne 21. ledna 1870 ř. z. C. k. okresní školní rada jest povolána, aby uložila trest, o němž se zde jedná.

Ad 2. Avšak ani porušení svobody víry a svědomí nezletilé dcery stážovatelovy nelze shledati, protože podle školních zákonů řádně vyhlášených jako žačka školy obecné jest povinna, aby se účastnila vyučování a náboženských cvičení svého katolického vyznání (§ 1, 2, 3, 5, 20, 24. ř. z. škol. §§ 2 a 5 zákona ze dne 2. května 1883 ř. z. a zemský zákon ze dne 21. 1870 č. 17 ř. z.).

Podobně v případě dcery Frant. Pecholda praví říšský soud: »Porušení státním zákonem zaručených práv o svobodě víry a svědomí, pokud se týče dítěte, práv takových nemá. Neporušuje se tudíž právo svědomí a víry u dítěte, žádá-li se na něm účastnění náboženských cvičení.

Konečně, co dodává pan pisatel v »Osvětě Lidu« o tom, že nutno, aby Bůh byl ctěn v duchu a v pravdě — totiž odmítáním náboženských veřejných projevů a úkonů, to dá se pochopiti; jest to jeho vřelým přáním. Ale není ani poctivo ani spravedlivě tvrditi, že ten, kdo etí veřejně a bez bázně svého Stvořitele, nemůže Boha ctíti v duchu a v pravdě.

Pohodlně ocenění Husova významu. J. Karas vydal brožuru »Před Husem a po Husovi.« V úvaze otou se ke konci tato slova: »My moderní lidé nemůžeme Husa akceptovati (přijati) v celé jeho theologické šíři a hloubce a snad i věci nedosti domýšlené, nám je lhostejno, věřil-li v neposkvrněné početí nebo nevěřil-li, ale musíme akceptovat Husovu opravdovost. Náboženství jest věcí osobní potřeby a osobního zájmu jedince. . . Ideálem nové doby je úplná svoboda názoru jednotlivce, svoboda projevu, tedy svoboda vyznání pro všechny, pro věřící i bezvěrce. Naprostá tolerance . . .

Pan spisovatel asi sotva zná Husovy spisy. Jeho řádky dělají dojem, jako by Hus měl někdy s církví spor o neposkvrněném početí. Ale vždyť přece článek víry, hlásající, že Panna Maria se zrodila bez poskvrny hříchu dědičného, byl teprve prohlášen v XIX. století! Náboženství rozhodně není jen věcí osobní potřeby a osobního zájmu jedince. Vždyť přece každá konfese upravuje poměr celých davů k životu veřejnému. Na př. Desatero není jen pro »vnitřní soukromé převedění«, ale obsahuje pravidla o veřejných skutecích křesťanských. Evangelium přikazuje neporušenou víru každému, kdo ji má příležitost poznati, pod trestem věčného zatračení. Křesťanství nepřichází k duši žebrati o milostivou shovívavost, neláká úlisnými prosbami; ale majestátně poroučí, zavazuje přísahou k určitým povinnostem. Křesťanství není předmětem osobního filosofického sportu, neprosí, aby některý učenec laskavě uznal za pravdu aspoň část Kristovy nauky; přikazuje jednotlivcům i davům, aby přijali všechny články Kristovy nauky. Božské zjevení Nového zákona nestalo se k vůli tomu, aby mělo lidstvo o čem »debatovati«; Kristus a sv. apoštolové naopak kladou důraz na to, že jest velikou Boží milostí pro každého člověka, kdo celé zjevení může porovnat i přijati.

Kdo jest tedy křesťanem opravdu evangelickým, rozhodně nerozumí toleranci tak jako novohusita; vždyť ote v evangeliu přislíbené hrozby proti těm, kteří nechtějí nauku Ježíšovu přijati, ale nikde nenachází takových slov Spasitelových, která by dopouštěla věřiti a filosofovati jakkoli. Proto také snášelivost ke křesťanům tak zv. svobodomyšlným považoval Hus za veliké provinění, titul kacíře považoval za nejtěžší urážku. Všecko pozemské mělo dle učení Husova cenu jen potud, pokud to směřovalo k blahému životu posmrtnému. »Kterákolivěk péče není potřebná k jednomu konci, jenž jest radost věčná, ta jest péče nehodná. — Ničadného zákona nesluší křesťanu slyšeti a čísti, jedné (jenom) zákon Božích přikázání. — Opustit svět a žádost jeho, nepoddávajme se přilísné službě lidské! — Tak sni vlastní slova Husova.

Tedy náboženství není žádnému křesťanu skutečnému »věcí osobního zájmu jedince.« A zejména Husovi byla víra záležitostí soukromou. Kdo tedy chce oslavovati Husovu náboženskou opravdovost a zároveň odporučuje, aby si každý uplatňoval svůj poměr k Bohu dle vlastní libovůle, dle vlastních tápavých filosofických domněnek bez ohledu na autoritu Písma, spojuje vodu s ohněm a prohlašuje za nepotřebnou vešle hlavní zásady Husovy životní práce. Jestliže se papouškuje dle romantiků minulého století, že Hus hlásal pravdu nejdůležitější a že za ni umřel, mají konečně novohusité jasné vyložití hlavní body té pravdy a odporučiti je k věření. Ale obolo skutečné věrouky Husovy ohodí pánové v rozpacích, zastírají nejdůležitější otázky řáze-

mi, aby nemusili přiznati, že Husovy odchylky od nauky katolické vrhaly lidstvo zpět o šest století. Nechtějí veřejně vyznati, že právě novohusita by považoval za velikého zpátečníka každého, kdo by tu »pravdu« ochotně přijal. Proto také evangelické »Hlasy ze Sionu« v čís. 1. zcela správně kárají: »O té »Husově pravdě« se píše mezi dnešními tak zv. moderními českými lidmi s jakousi podezřelou povšechností. Napovídají, že opravdová náboženská snaha sice náleží k Husovi, ale vlastně že to všechno patří do středověku, dnes že se jiné pravdy hledí v tvář. A zatím opravdovost nejen náboženská, nýbrž přímo křesťanská jest při Husovi moment rozhodující, bez jehož objasnění a k němu se přiznání jsou všechny oslavné bengály pouhým lžihusitvím.«

Praví-li Karas, že ideálem nové doby jest úplná svoboda projevu, naprostá tolerance pro věřící i bezvěrce, kací jeden ze základních sloupů životního názoru Husova a zavírá oči před skutečností. Kde idea uchvacuje masy a kde se chce prakticky uplatniti v celých společnostech, tam naprostá tolerance jest zjevem nevidaným dosud. Praktické provádění programu jak náboženského tak sociálního a politického naráží všude na odpor jinak smýšlejících, kterým se zvláštní výsady nepovolují už proto, že by se dílo hroutilo. Vždyť přece víme, jak vyhlíží na př. snášelivost politická v parlamentech, volebních schůzích v době, kdy ústa svobodomyšlnosti oplývají.

Jestliže Hus žádal neúprosně, aby všecko lidstvo věřilo stejně, jestliže nazýval kacíři i nekřesťany, kteří mají příležitost zákon Kristův seznati, vedl si důsledně a rozhodně nestojí pod nynějšími politickými agitátory. Ale — považovali-li za nejtěžší zločin libovolnou přeměnu kteréhokoli článku víry, pak rozhodně nemá býti jména Husova zneužíváno k podpoře svobodomyšlných hesel moderních. Že Hus lpěním na Víkليفovi sám značně pobloudil, jest známo obecně; ale proto ještě nefekl, že obecné učení církve má podléhati proměnám a že se má zachovati snášelivost k odstředivým věroučným směrům. V smé Kostnici Hus ani slovem neprohlásoval, že nauka křesťanská se má pozmeniti, ale naopak snažil se houževnatě dokazovati, že se drží pevně nauky starobylé.

ZÁLOŽNA

v Hradci Králové,

Janské náměstí č. 163.

Vklady na knížky 4½%

Vklady vázané výpovědi a vklady stádnkové 4¼%

Nové vklady (uložené v době moratoria) úrokují se dle dohody a vyplácejí se z těchto vkladů obnosy bez omezení moratoria.

Národohospodářská hlídka.

Cukr. Ve schůzi válečného výboru dolnorakouského živnostenského spolku jednalo se o cenách cukru. Zástupci cukerního průmyslu odůvodňovali zvýšení tuzemské ceny cukru o 4½—5 K silně zvýšenými výlohami dopravními a nedostatkem dělnictva. Uvedli však, že jsou v říši dostatečné zásoby pro konsum asi na dvě leta, že však se musí počítati s omezením osevné plochy, poněvadž vysoké ceny obilí budou mít za následek přechod k obilní produkci. Bylo navrženo, aby také pro surový cukr byly na dobu války stanoveny nejvyšší ceny. Dále, že by neměl býti vydán úplný zákaz, nýbrž jen omezení vývozu cukru. — Uvažuje se také o návrhu zachovati větší měrou zásoby chlebovin tím, že by se cukr přidával do chleba a to asi 10 procent jako přísada k mouce pšeničné a 5 procent k žitné. Bylo by arci třeba postarati se i o zlevnění cukru a to snížením daně. — Spolek pro průmysl cukrovarnický v Čechách ohradil se delším podáním u rakouské vlády proti chystanému zakazu vývozu cukru.

Sušené mléko začala vyrábět Hospodářská mlékárna v Prostějově na stroji, který jí byl dodán prostřednictvím Ústředního svazu hospodářských společenstev na Moravě, v jehož režii se také sušení provádí. Sušené mléko určeno jest pro dodávky vojsku na válečném poli. Postup sušení záleží v tom, že mléko, slévané do žlábků, spouští se odtud na otáčející se dva válce, vlastně bubny, jimiž prochází pára, a stékající na jejich povrchu se přisouší na škráloup, který vhodně upevněnými podélnými noži samostatně se seškrabuje. K sušení používá se pouze mléka odstředěného. K požívání připraví se sušené mléko tím, že se jistá dávka v horké vodě nebo černé kávě rozpustí. Usušené mléko má příjemnou, lahodnou chuť, dá se dlouho

uchovat a lehce dopravovat a pro zásobování a stravování vojska ve válce nabývá velkého významu. Za obyčejných poměrů sušené mléko nemohlo se posud ujeti ve všeobecné spotřebě, poněvadž náklady spojené se sušením mléka výrobek značně zdražují.

Za válečného ruchu.

Papež o nynějších pohnutých událostech. Dne 22. ledna papež při slavnostním shromáždění konsistoře přednesl důležitý proslav. Pravil, že není v jeho moci urychlití konec války, ale přece pracoval k zmírnění jejích následků, pokud bylo v jeho moci. »Neopomeneme též v budoucnosti pracovati, pokud toho vyžaduje potřeba. . . Náleží nesporně zejména biskupovi římskému, jenž byl Bohem dosazen za nejvyššího vykladače a strážce věčného zákona, hlásati, že nikomu není dovoleno z jakéhokoli důvodu porušovati »spravedlnost.« Není však vhodno ani užitečno vtaňovati autoritu papežovu do konfliktů válečnických samých. Kristus zemřel za všechny lidi, tedy jeho náměstek musí milovati stejně všechny bojovníky. Dále papež jest společným otcem katolíků, má v obou válčících táborech veliký počet dětí, o jejichž blaho se musí starati stejně a bez rozdílu. Proto jest nutno, aby v nich neviděl zvláštních zájmů, které je rozdělují, nýbrž společné pouto víry, které je činí bratry.

Pokud jde o belgický národ, zaslal papež malinskému kardinálu-arcibiskupovi pffpis. »Apelujeme v něm na city lidskosti oněch, kdož překročili hranice nepřátelských národů, abychom je zapřisahali, aby jimi obsazená území nepustořili více, než je bezpodmínečně nutno z důvodů vojenského obsazení a což ještě je důležitější, aby bez skutečné nutnosti nebyly uráženy city obyvatelů ohledně toho, co je jim nejdražšího, jako ohledně chrámů, sluhů Božích, práva náboženství a víry. Co se týče oněch, kteří vidí svou otčinu obsazenou nepřitelem, pochopujeme úplně, jak těžko musí jim býti, jsou-li podrobeni oizimu panství, ale nepřáli jsme si, aby přání, doslovi opětne neodvislosti, dohánělo je zejména k tomu, aby překáželi udržení veřejného pořádku a tím svoji situaci ještě podstatně zhoršovali.« Přes pohnutou skutečnost nesmí nastati malomyslnost. Čím temnější jest budoucnost, s tím větší důvěrou chce se papež blížiti k trůnu milosti, aby vyprosil milosrdenství. Sv. Otec ke konci poukázal na nutnost pokorných modliteb.

Modlitba sv. Otce Benedikta XV. za mír. Sv. Otec nařídil, aby v Evropě 7. února a v ostatním světě 21. března konala se tato modlitba za mír:

Ve hrůzách války, která hubí lidi i národy, ku Tvému přemilému Srdci utíkáme se, o Ježíši, jakožto k poslednímu záchraně své. O Tebe, o Bože milosrdenství, s hlubokými povzdechy želáme zastavení hrozných pohromy, k Tobě, Králi pokoje, s důvěrou voláme o kýžený mír. Ze svého Božského Srdce vylil jsi do světa paprsky lásky, aby veliký nesvár byl vyhuben a v lidech panovala toliko láska; pokud jsi na této zemi dílel, bědy lidské nejtěžší účastí jímaly Tebe. Ach! Kéž pohne Srdcem Tvým i tato doba, těžká pro nás tak hubivou nenávisť a tak strašnými pohromami!

Ustrň se nad tolika matkami, které trnou o osud svých synů; ustrň se nad tolika rodinami, které osiřely odchodem svých hlav; slituj se nad zbědovanou Evropou, které hrozí tak veliká spousta! Vnukníž panovníkům i národům záměry mírumilovné, urovnej spory drásající národy; učiň, aby si lidé opět dali polibek pokoje, Ty, jenž cenou krve své učinil je bratry.

A jako jsi tenkrát na prosebné zvolání apoštola Petra »Pane, zachraň nás, hyneme« milostivě odpověděl utišením rozbouraného moře, tak dnes, důvěrnými prosbami našimi smířen jsi, odpověditi radíš navrácením pokoje a míru světu rozbouranému. Ty pak, Panno přecvatá, jako v jiných hodinách hrozných zkoušek, tak i nyní pomoz nám, ochraň nás a zachraň. Amen.

Dobrý pastýř. Polské listy vyslovují se s velkou ohlávou o faráři ve Skřidlině P. Gavroňském, jenž obec jeho děkuje, že šťastně přestála vpád Rusů. — Ze obec Skřidlina — praví »N. Ref.« — zůstala bez pohromy, je zásluhou váženého kněze P. Gavroňského, který ovčince svůj neopustil, ale zůstal na místě a ve chvílích nejhrošších spěchal se slovem útěchy tam, kde bylo potřeba. Osoba jeho vzbuzovala u Rusů velkou úctu. Když na příklad po obsazení Skřidliny vpadli Rusové do farý a spatřili faráře modlící se s domácími lidmi různě, zůstali u dveří stát, smekli čapky a čekali až do konce modlitby. Horlivý kněz tento nedbal dětů kuli a zůstal bitvy, jestliže bylo třeba započítati umírajícího. Tak šel do dvora přes to, že byla bitva na tom místě v plném chůzi a že hrozilo největší nebezpečí, započítati umírajícího důstojníka rakouského a vrátil se v době kuli s největší obtížemi. Proto též pokřísí obyvatelé

s velkým obdivem na svého duchovního pastýře a lnou k němu s nejpřímějším, nejardnější láskou.

Stateční Moravané. Dru. M. Bartákov, starostovi samosprávného města Kroměříže, došel v tyto dny telegram od velitelství 13. zeměbranceké pěší divise s datem 20. ledna 1915, tohoto znění: „13. zeměbranceká pěší divise, při které hrdinně bojují synové naší vlasti a zvláště s Moravy, oslavuje dnes, 20. ledna, významné jubileum — stý den bitvy se stejným nadšením a sebeobětováním jako prvního dne bitvy, s pevnou nadějí, že konečným cílem jejich obrabých bojů bude porážení nepřtele. Oznamujeme Vám, p. starosto, udatné držení se mužstva 13. zeměbranceké pěší divise proto, poněvadž při ní bojují hrdinně též Kroměřížané.“

Poměry ve Španělsku. Francouzský list „Progres de Lyon“ poukazuje na to, že ve Španělsku trvá silná strana Německu příznivá, která nechoe nic slyšeti o připojení k trojdohodě. K této straně náleží zvláště španělské duchovenstvo katolické.

Královéhradeckou bankovní jednotu v Hradci Králové doporučujeme co nejlépe při veškerých obchodech bankovních a uhelných. Podporujte při každé příležitosti svůj vlastní podnik.

Církevní věstník.

Zprávy diecése. Jmenováni jsou pánové: Václ. Bayer, archivář bisk. konsistoře, jmenován sekretářem církevního a Frant. Hruší, protokolista bisk. konsistoře, sekretářem manželského soudu. Václav Ehl, děkan na odp. v Sónici, Fr. Jeřábek, farář na odp. v Třeběchovicích, jmenování b. notáře. Fr. Komárek, katecheta ve Vamberku, předseda farní synodale. — Ustanovení jsou pánové: Fr. Dyvořák, farář ve Skuhrově, za faráře v Chotuticích, Hugo Bitterman, administrátor, za kooperatora ve Vrbici, Aug. Michálek, admin., za kaplana v Chocni, Jan Kohel, kaplan v Chocni, za kooperatora do Skorenice, Eduard Matouš, kaplan ve Skorenici, za admin. do Velvanovic, Fr. Mimra, koop. v Rané, za kaplana do Oujezda, Jan Medek, kaplan v Lužci, za admin. v Kuněticích, Václav Koza, exposita v Libčicích, převzal excurrando administraci fary v Čibuzi, P. Jancenc Kaulich, O. S. B., kaplan v Machově, za kaplana do Metličan, Jan Benák, kaplan v Ostružně, za kaplana do Nového Města n. M. — V Pánu zesnuli pp.: Ant. Michl (V Vln.), b. notář, farář ve Zbislavi, zemřel 15. ledna (naroz. 1854, vysv. 1879); Jan Císař (V Vln.), senior diecése, jubil. děkan n. o. v Zahrádce, zemřel 21. ledna (naroz. 1830, vysv. 1853); Alois Cuika (V Vln.), farář v Kuněticích, zemřel 23. ledna (naroz. 1868, vysv. 1890). — Uprázdňená místa: Zbislav, fara, patron. hraběte dra Jos. Osvalda Thun-Hohenstein-Salm-Reifferscheid, od 21. ledna; Skuhrov u Habrů, fara, patron. liberale collationis, od 1. února; Kunětice, fara, patron. náboženské matice, od 28. ledna 1915.

Velkolepý koncert Spolku československých poustníků do Lada v Praze vynesl 600 K čistého výtěžku ve prospěch vojnů v poli. Velikou zásluhu o jeho zdar mají kromě umělců jak hierarchie a jiné duchovenstvo, tak i šlechta. I ze zdaru koncertu patrně, že Spolek se těší velikým sympatiím a že v párodě zapustil mocné kořeny.

Kus záslužné práce. O vánocích přinesly denní časopisy obsáhlé zprávy o jmenování vdp. profesora reálky v Hodoníně dra Al. Kolíska konsistoriálním radou diecése královéhradecké. Proč vyznamenal J. Excel. biskup královéhradecký kněze cizí diecése? Tak asi tážal se mnohý, kdo nezná zásluh dra Kolíska o povznesení církevního zpěvu právě v naší diecési. Jest pravda, dr. Kolísek získal si neocenitelných zásluh o propagování české myšlenky lurské a o Slováký, ale nedá se také upřít, že vykonal i v naší diecési kus perné a záslužné práce, za kterou si vyznamenání zasloužil. Ač Moravan duší, tělem, srovnáť jakžt p. kons. rada s diecési naší, ve které za blahého působení předčasně zesnulého populárního probosťá vsdp. dra Jos. Mrštíka horlivou činnost cyrilskou rozvíjel. Ano, smle možno říci, že cyrilské sjezdy v naší i jiné diecési bez probosťá Mrštíka a dra Kolíska nebyly ani myslitelný. V 1. čísle „Cyrila“ r. 1915 oceňuje redaktor vdp. dr. Dobr. Orel mnohostrannou činnost páne radovu, jež se jevila i při cyrilských schůzích a sjezdech a ii. při jiných příležitostech. Ad i. Již při prvních cyril. exercicích v Kutné Hoře byl dr. Kolísek, tento neúnavný a poštou ujařmeného lidu slovenského, mezi těmi málo Moravany, kteří se jich účastnili. Tehdy měl krátký proslov: Pozdrav z Moravy. Při třídním kursu v Hradci Králové měl programovou přednášku: Hudební estetika. Tehdy při koncertech večerů zpíval a to při prvním písni slovácké za doprovodu ředitel A. Hromádky z Brna, při druhém písni vláské za doprovodu řed. Ungra. Při obou večerech měl veliký úspěch, stále muel přídávat a opakovat. V Hořicích při cyril. sjezdu měl přednášku „O lidové písni“ a zpíval při koncertním večeru. Pro Chotutic r. 1909 byl dr. Kolísek na programu a měl přednášku připravenou, ale musel na rychlo odjet do Skotky. V Kutné Hoře r. 1911 při sjezdu přednášel „O církevních vlivoch ve světské

pláni lidové Uh. Slováký. Při koncertě zpíval. V Čáslavi r. 1913 měl přednášku „Více zpěvu“. Při večeru zpíval. Pro Poděbrady r. 1914 měl na programu přednášku „Slovenský kancionál“. — Ad ii. V Kutné Hoře r. 1908 měl dr. Kolísek o slovenském večeru veřejnou přednášku: „Zápasy lidu slovenského“. O katolickém sjezdu v Hradci Králové r. 1910 měl při jednom večeru proslov a zpíval. V Kutné Hoře r. 1913 přednášel o Alošově večeru v Měst. besedě „O pláni slovenské“ se zpěvem. V Rychnově n. Ka. r. 1914 měl přednášku „O kulturních poměrech lidu slovenského“ ve Všeob. sdružení křesť. sociálním. Připomně-li, že skoro ve všech těchto městech proslovil dr. Kolísek kázání, pak máme za to, že již dosti, ano mnoho vykonal pro duchovní obrození naší diecése. A proto klérus diecése hradecké s povděkem přijal jmenování dra Kolíska kons. radou. — Pisatel těchto řádků byl o cyrilských sjezdech svědkem toho entusiasmu, jaký zavládl, když dr. Kolísek buď přednášel nebo zpíval za doprovodu cymbálu. Tak v Rychnově byla velká dvorana do posledního místa naplněna. Dostavila se inteligence se slov. p. místodrž. radou Wunschem v čele, který druhý den s jinými ještě hodnostáři dra Kolíska vyprovázeli na nádraží. Všude kde přednášel, musel slibiti, že přijde opět. Jméno dra Kolíska jest tak zvoučné, že jest i za hranicemi chvalaě známo; před knězem tak veliké inteligence, před knězem, jenž ovládá perfektně více světových řečí, klobouk dolů! Kdo poznal ryzí charakter, bezpříkladnou obětavost, nezištnost, přislovečnou skromnost tohoto slovutného, na slovo vzatého učenice, řečníka, spisovatele, chová velkou úctu k němu. Poutníci lurdů, jimž byl dr. Kolísek všim na cestě do Lada i v Lurdech samých, dají mi za pravdu, že nepřehlédnám. Jen energickému a vlivnému zakročení dra Kolíska u biskupa lurského J. M. dra Schoepfra podařilo se, že mohl loňského roku předseda české sekce J. Excel. nejdp. Msgr. dr. Jos. Doubrava světový euh. kongres před tvář všech národů česky pozdraviti. Mám za to, že kněz takové poutence zasloužil by si všim právem lepšího úctě, než se mu dosud dostalo. Často již se ozývaly vážné hlasy: dra Kolíska jest škoda pro Hodonín, jeho místo má býti jiné. Než náš Kolísek netlačil se do popředí, jest spokojen, pracuje ve dne v noci a ovoce prací jeho dlouho ještě bude oblažovati ty, pro které s mravenčí pilí pracoval. Nuže — nechť těší se dr. Kolísek ještě dlouhá léta zaslouženému vyznamenání, jehož se mu v elzí diecési dostalo, nechť jej blaží to slastné vědomí, že nepracoval a nepracuje nadarmo a že veliké řady jeho upřímných čitelů obdivují se jeho věhlasu a vykonané práci.

Našemu velečestnému duchovenstvu
ku prověření prací konsistorie vřele doporučujeme mladou českou
dílnu absol. c. k. stát. školy ředitelství
BOHUMILA BEKA V HOŘE KUTNÉ.

Zprávy místní a z kraje.

Schůze městské rady dne 25. ledna. Na návrh inest. zastupitelstva ze dne 21. t. m. uloženo bylo měst. důchodenskému úřadu, aby vedl účtování á jour. — Firmám: Jos. Fránkl a syn, Bratři Boháčkové, Josef a Anna Kalhousovi, Jindřich Štraus pronajato bylo vybírání obecní dávky z lihovin na rok 1915. — Pánům manželům Danielu a Růženě Remesovým, majitelům domu čp. 531, uděleno bylo povolení k obývání jich domu čp. 531 zde. — Zřízen bude odbor ku podpoře akce „Stříbrného kříže“ a všichni pp. členové městské rady se za členy „Stříbrného kříže“ přihlašují. — C. k. okresnímu hejtmanství v Hradci Králové navrhnou se jakožto nestranní znaleci důvěrníci při vyšetřování živelních pohrom na polních plodinách pp.: V. Pormanek, soukromník, Růžicka Josef, pekař a majitel domu, Ant. Mandelík, vrchní inspektor pojišťovací banky „Slavia“, Milan Morávek, majitel domu, František Morávek, majitel domu a Josef Komárek, majitel domu. — Vzata byla na vědomí zpráva c. k. okr. hejtmanství v Hradci Králové, že p. J. Tykal, lesní adjunkt, není osvobozen od služby domobranceké. — Usnesení městského zastupitelstva ze dne 21. t. m., aby hospodářský odbor uvažoval, zdali by se mělo pronajmouti polní a luční hospodářství obecní, postoupeno bylo témuž odboru. — Ježto sděleno bylo, že nemůže vyplacena býti státní subvence městskému dívčímu lyceu zde, provede se společná akce lycei ve věci zastavených státních subvencí a podá se ještě zvláštní žádost za vyplacení subvence pro městské dívčí lyceum v Hradci Králové.

Obecní. Po téměř půlroční službě na válečném poli přijel do Hradce na krátkou dovolenou c. a k. polní kurát vdp. dr. J. Konečný, který zde byl vicerektorem kněžského semináře. Byl uvítán více od četných přátel. Jest vyznamenán za svou neohroženost a obětavost duchovním záslužným křížem II. třídy s válečnou dekorací. Těší se veliké lásce jak u vojenských představených tak u mužstva. Ovšem muž, který plyně ovládá pět jazyků a koná se zápalem skruky lásky k bližnímu, velmi dobře se uplatní v různorodém vojsku. Přejeme mu srdečně, aby další službu vykonal v plném zdraví.

Z výboru Učednické besedky v Hradci Králové. Poslední dobor dostalo se besedce od několika příznivců četných peněžitých darů: Obecní zastavárna 50 K, okresní výbor 30 K, obchodní gremium 30 K, okresní komise pro péči o mládež 20 K, Živnost.-čen. jednotu 10 K, spolek „Svornost“ 10 K, p. c. k. asistent J. Udlík 6 K, p. škol. r. Fr. Fischer 2 K, p. prof. Fr. Rothá-

rek 2 K. — Slechotným dárcům výbor srdečně tuto děkuje.

Sesazení nepřátelých vojnů v Hradci Králové od počátku mobilisace do konce r. 1914: Čtvrtáčka Ferd. 18. p. pluk z Giesshabln, Kovářčák Vincenc 18. p. pluk z Lipy u Kostelce nad Orli., Pichler Petr 59. p. pluk z Piarrwellen, Štěpán Josef, záložní myslivec 2. prap. z Vinar a Vyz. Mýta, Lorenz Josef 99. p. pluk z Rausenbrucka, Novák Josef 24. zem. pl. z Konfirmě, Winkel-mayer Ant., sappeur 2. prap. z Vidně, Achleitner Josef 2. pl. z Liliu, Viktorin Václ. 36. p. pl. z Rasoch u Chlumce a Cidl., Letzel Fr., podmyslivec 2. prap. z Neb. Rybné, Kóscielecki Ondřej 90. p. pluk ze Starého Dzikova, Emiera Fr. 18. p. pluk z Lipnice u Dvora Králové, Straka Fr. 38. dom. pluk z Pušperku u Klatov, Lišták Frant. 99. p. pluk z Kolíbi, Sannicoto Guisepe 3. pl. tyrol. myslivců z Teragnola okr. Roveretto, Berger Rup. 27. p. pluk z Gusswerku u Brucku n. M., Blažek Josef 18. p. pluk z Prahy, Šmerda Jan 6. p. pluk z Vavřince u Blanska, Koníček Jak. 3. p. pluk z Hradčovic, Frás Josef 56. p. pluk z Wleprz u Vadovic, Recz Konr. 20. zem. pluk z Korobeze Buczacze, Stamvoň Fr. 49. p. pluk z Dittmansu, Fekete Janoš 48. p. pluk ze Zahy, Hóbbari Mich. 49. p. pluk z Kirchbachu, Schmidt Josef 49. p. pluk z Vidně, Markhard Štěpán 84. p. pluk z Vidně, Thanel Karel 21. zem. pluk z Veigelsdorfu, Öller Mat. 84. p. pluk z Neu Ruppertsdorfu, Rodinger Jiří 99. p. pluk ze Schönitzu, Bonnetti Klem. 1. zem. pluk tyrol. střelců z Cavendie, Macháček Fr. 18. p. pluk z Dubence, Gann Fr. 59. p. pluk z Oberirnprechtingu, Benschl Janoš 18. dom. pluk z Körmondharose, Zott Josef 49. p. pluk z Kremže n. D., Starzúk Ivan 41. p. pluk ze Sczuský, Wagner Ant. 49. p. pluk z Etzemu, Imre Nystor 1. pluk husarů z Hazdudorogu, Pokorný Ant. 49. p. pluk z Engabrunnu, Mitterlehner Fr. 2. zem. pluk z Pergu, Novák Melchion 20. zem. pluk z Kiszabadky, Doroszenko Fedor 20. zem. pluk z Diczonu, Najman Josef 74. p. pl. z Bohánky u Hořic, Lebeda Jar. 18. p. pluk ze Žďáru u Turnova, Matěj Lad. 18. p. pluk, jednoroční dobrov. z Kamenice u Nov. Města n. M. Všichni tyto zeměři vojní pochováni jsou na vojenském hřbitově poučovském, oddělení IV. Tři mrtvolky převezeny na jiná místa k pohřbení a sice: Macháček do Dubence, Pokorný do Engabrunnu v Dol. Rakousích, Matěj Lad. do Dobrého. Sem převezena mrtvoia JUDra Jiřího Czurbý, jež pohřben byl na Pouchově dne 11. října m. r. — Jen 15 z těchto 45 vojínů zemřelo následkem zranění na válečném poli. Ostatní podlehlí nemocem vnitřním. Patrně, že jest tu lékařská pomoc při velkém počtu raněných vzorná.

Kostelní zloději v Libčanech. V noci dne 21. t. m. vloupali se do zdejšího farního kostela zloději. Po krátkém zebříku, ježž vzali v sousední panské zahradě, vystoupili na přístavbu, nacházející se před postranními dveřmi chrámovými, vymáčkli tabuli v okně a po silném drátě z farského plotu, obtočeném hadrem a upevněném na rámě okenním, spustili se do vnitř kostela, kde pakličem zotvírali svatostánky u všech tří oltářů. Ze svatostánku hlavního oltáře odcizili pouze věčdobky pro sv. oleje. Z kostela vyšli hlavními dveřmi, jež si odtázorovali. Těž do sakristie chtěli vniknouti a to dvěma zvonci, jež silným železem snažili se vypáčiti — zůstalo však pouze při pokusu. Ani fary neušetřili. Sklepním okénkem, jež značně vybourali a rozšířili, byli by snadno dostali se do sklepa; avšak ostražitý strážce domu, statný bernardin, který stálým vrčením a poštekáváním nepokoj jevil, byv do dvora puštěn, překazil jim záměr jejich. Bude jistě těch různých krádeží letos více. Právě se dovídáme, že v příslušné obci Voznici p. starostovi bylo odcizeno z komory několik kousků uzeného masa.

Třebechovice. Oděvní společenstvo v Třebechovicích konalo 18. ledna svou výroční valnou hromadu za průběhu místy velice bouřlivého. Přčinu k tomu zavedl — mimo jiné věci — způsob a třídní vojenské dodávky jednotlivcům, o čemž však ani z daleka nelze referovati. Také všeobecně překvapilo, že v účtech společenstevních vykázán schodek 179 K. Schůze zahájena ve 2 hodiny odpoledne a trvala dlouho do noci, ale světla do záhadných otázek nepřinesla. Jednomyslně schválen návrh na subvenci společenstevních účtů. Bývalému předsedovi dostalo se skvělého zadostučnění.

Čáslav. Polský večírek. Na pamět hrdinů polského povstání v r. 1863 konán byl komitét polských vystěhovalců v pátek 23. ledna večírek v hotelu „U bílého koně“, k němuž vedle četných vystěhovalců polských z Čáslavě i okolí dostavila se řada zastupců úřadů politických a samosprávných, jakož i četní hosté z řad místní inteligence. Večírek zahájen byl proslovením řed. semináře pned. z Nového Sandce p. Magle-rou, v němž dotknuv se případně podobnosti osudů národa polského s českým, uvedl, proč národ polský proléval svůj krev tak obětavě a hrdinně v povstáních minulých věků, zvláště pak v roce 1863. Načrtává pak řadu ústisků a pronásledování, jimž byl a jest vysazen lid polský, žádal, aby národ český vřeloval bratrskému národu polskému pomocnou ruku, tak aby z tohoto osudem vřuceného styku Poláků s Čechy vzešel svazek vzájemné lásky, porozumění a spolupráce pro všecku budoucnost. Vdp. děkan Dostál, ujav se za přítomné Čechy slova, ujistil přítomné bratry polské, že Čechové mají jich nezapomenou už pro tu jejich horoucí lásku k otčině a pro tu jejich příkladnou zbožnost. Přije jim pak, aby dočkali se touženého cíle každého národa, že-lané svobody, pro něž tolik krve a slz proliili. Za bouřlivého potlesku končí pak slovy: „Kochajmy se a nedal-

my se! Nato přednesena byla četná čísla zpěvná a hudební, k nimž doprovázela učitelka sl. Anderlová, jakož i četné vlastenecké deklamacce, vyjště z Mieczkiewiczze. Po programu pak setrvali hosté čeští s bratry Poláky v družné zábavě v dolejších místnostech hotelu. — Polská škola otevřena byla tohoto týdne přičleněním p. řed. Magiere a benevolenci místní školní rady v zasedací síni pravovárečného měšťanstva ve starém pivovaru. Počátek školního vyučování zahájen byl službami Božími v děkanátním chrámu Páně u přítomnosti rodičů dětí a četných vystěhovalců. Žáci přilhlali se však k zápisu i nadále. — Valná hromada spolku sv. Ludmily konána byla v neděli 24. ledna v zasedací síni radnice za dosti četné přítomnosti. V podaných zprávách ukázalo se znova, jak záslužným jest tento spolek a jak významným jest činitelem pro čáslavské chrámy Páně. Přes 950 K věnováno bylo v uplynulém roce na potřebné předměty chrámové, na ozdobu vnitřku a na povznesení bohoslužeb. Pro patronátní úřad resp. pro město je to veliké ulehčení, neboť takřka všechno to by připadlo krýti zádušní pokladně. Obětavé členstvo zaslouží za to zajištění plného uznání. Do výboru jednoty zvoleny byly p. t. dámy: pi Bayerová, Bucková, Heyerová, Hoffrová z Wehrfeldů, Tomášková a sl. Chudobová. Přijeme jednoho hojného zdaru. — Konference sv. Vincence pro ochranu sv. Petra a Pavla odbyla výroční valnou hromadu tak, jak působí: tiše a bez hluku 19. ledna. Na podporách vydáno bylo chudým v uplynulém roce 349 K 61 h. Podporováno bylo 28 rodin a jednotlivců jednak dary peněžitými, jednak potravinami. Činných členů čítala konference 11. K též žehná Bůh konferenci tak štědrě i v roce novém! — Zdražování životních potřeb roste i u nás den ode dne. Někteří obchodníci přes noc zdražují zboží, ač mají zásob minulých dosti. Zdražují se vedle potravin i takové předměty, které zvýšení cen naprosto vylučují. Je viděti v tom systém a bude třeba jmenovat tyto chamtivce. Jiná pomoc asi nebude.

Valná hromada křesť. soc. vzděl. spolku v Čáslavi. Výroční valná hromada konána byla, jak ani jinak není možno, za účastenství slabšího než v letech minulých a za nálady vážné. Četní členové dli v dále, věrní své vlastenecké povinnosti a řada jiných se k nové službě připravuje. Že i činnost spolku v uplynulém roce nestála na té výši jako jindy, jest pochopitelné. Jenom první pololetí zaznamenává život čilý a cílevědomý. Zpráva jednací podala o tom jasný obraz. Také pokladna spolku cítila úbytek členstva. Na výši udržela se však četba a odírání časopisů. Knihovna rozmnožena byla cenným darem dp. adm. J. Samce, začež budiž mu vzdán srdečný dík. Volby výboru bylo třeba vykonati tak, aby život spolku nedoznal újmy. Za předsedu zvolen byl proto p. Ryšavý, c. k. vrch. oficiál, za jednatele p. Al. Jeřábek, za pokladníka p. Jan Pavlík, krejčí, za správce p. Jan Pummer, obuvník. Posmrtná vzpomínka věnována zemřelým členům p. pokladníku Vebroví a dlouholetému býv. předsedovi p. Lesákoví. Přijeme spolku, aby i za přechodných poměrů nynějších udržel ducha svornosti, bratrské lásky a obětavosti, tak aby v budoucnu opět s toutéž chutí a radostí šel ke krásnému svému cíli — k povznesení a prohloubení křesťanského přesvědčení a křesťanského života.

Úmrtí v Kuněticích a Sezemci. V sobotu dne 23. ledna zesnul v Pánu zaopatřen sv. svátostmi dp. Alois Gůlka, farář v Kuněticích u Pardubic, u věku 46 let. Ačkoli nebezpečná nemoc již delší dobu podrývala jeho zdraví, přece až do vánočních svátků konal všechny povinnosti svého úřadu. Za účelem operace byl potom odvezen od svých příbuzných do okresní nemocnice v Kolně, kdež také zemřel. Byl knězem vzorným, v plnění povinností nejvyšší horlivým a dobročinným. Byl daleko známým velice užasným hodínářem. V místech, kde působil, chudším lidem opravil na tisíce hodiněk kapesních i nástěnných a budíků. Tato obětavost získala mu srdce četných zástupů i v těch obcích, kde většínou převládá duch protikatoický. Na dobrotu zesnulého dlouho budou vzpomínati ty kolatury, kde horlivě pracoval na vinici Páně. Na vyslovení jména před smrtí přání byly jeho tělesné ostatky převezeny do Sv. Kříže u Ném. Brodu, jeho rodné osady a tam v úterý 26. ledna za účasti okolních kněží pochovány. R. i. p.

Zahrádka u Ledče. Jak již v předešlém čísle oznámeno bylo, zemřel dne 21. ledna v Zahrádce vdp. Jan Císař, senior diecése naší, kněz jubilar, os. děkan, bisk. notář a farář v. v. Pohřeb zesnulého konal se v neděli dne 24. ledna odpoledne za veliké účasti kolaturníků zahrádeckých a kalíšských. Průvod vedl J. M. vsdp. opat želivský Sal. Roubíček, v kostele pohřební řeč proslavil místní farář dp. Václav Stýblo na slova sv. evangelia: »Pane, pět hřiven jsa mi dal, aj, jiných pět nato jsem získal. Mimo J. M. vsdp. opata účastnili se pohřbu ještě následující vdp.: Václav Vačkář, děkan v Ledči, Frant. Machač, děkan v Dolních Kralovicích, Frant. Holzmanna, farář v Kališti, P. Hugo Kubík, konv. praem. kláštera v Želvě, P. Kosmas Pytlík, farář v Senožatech, P. Lohel Prechal, farář ve Vojslavicích, P. Mho Záruba, farář v Jiřicích, Otakar Oliva, katecheta měšť. škol a Leop. Sokol, kaplan v Dol. Kralovicích. Mile působilo na obecenstvo, že i patronátní úředníci Jeho Jasnosti Fr. Jos. kněz, z. Auerspergu z Dolních Kralovic, totiž p. patr. komisař a vrchní lesmistr Karel Wagner a p. patr. účetní Frant. Grund pohřbu stařečka kněze se účastnili. Všem účastníkům pohřbu srdečné: Zaplat' Pán Bůh! Radboř u Kolína. (Opozděno.) Poláci vystěhovalci našli druhý domov v krásných Čechách také v okolí Kolína. Mezi všemi, již přátelsky ruky podali k zpřiležnění pobytu, náležel náš vdp. farář Fr. Kratochvíl.

Svoji vrozenou jemností, tvář gentlemana celý život k své milé osobě upřimé, tiché Poláky. Tak uvádí je do kostela, kdež jazykem českým i polským — kterýžto jazyk plynule ovládá — sdružuje je spolu s větším lidem českým jako starostlivý pastýř. Libě se nesoucí polské koledy naplňují jásotem celý chrám, lidé vlně oko, ozvěna hluboko zapadá v duše všech děkujících vdp. farářů, jenž s opravdovou péčí pastýřskou umožnili vyhlídku city víry Poláků mezi svými bratry. A Poláci jsou vděční svému proboštu — jak má říkají. Vděčnost svoji projevíli o novém roce, kdy všichni přilhlí k němu s krásným obrazem na památku. Na něm vepsali slova nezapomenutelná, jež vytrysknouti mohou jen ze srdce přepřeměného láskou a úplnou oddaností: »Za Tvoji dobrotu a Tvé starání přilhlí od nás bládných poděkování. I již šťasten v milosti světa: zdrav i milovaný dlouhá léta.« Mohutní naše radost nad pronikavou prací našeho otce. Přisobení jeho v Radboři v duchu vpravdě apoštolském oceněno bylo nedávno milostí Jeho Excelence nejdp. biskupa dra Jos. Doubravy. Dnes připojeno k vyznamenání ještě jiné rovněž drahé, když spatřuje každou neděli, jak zástupy z daleka spěcháji do Radboře do chrámu Páně, jež změnili v Betlem svojí neúnavnou prací a širokým rozhledem. Přijeme z duše své vyznamenání vdp. farářů nového vyznamenání za plni a vytrvalost, něžnost a laskavost k nám. Bůh Nejvyšší staň se jemu štědrým odplátcem!

Vamberk. Před svátky vánočními měl pohřeb starosta z Rovně p. Vincenc Kosek. V něm odešel na věčnost jeden z nejlepších mužů naší farnosti. Byl to muž dobrého charakteru, muž práce a také modlitby. Byl 35 roků starostou spojených obcí Rovně a Jahodova a 20 roků členem okresního zastupitelstva. A že dobře pracoval ve prospěch těch, v jejichž čelo postaven, dosvědčují jmenované obce. I roveňská škola ztratila v něm velkého příznivce. Byl dobrým katolíkem. V neděli a ve svátek vídali jsme jej často v chrámu Páně a nebyl-li ve Vamberku, byl jistě v Rychnově n. Kn. Jediny ze všech starostů obcí příslušných účastnil se vždy křesťanského cvičení ve své obci — nevynechal nikdy. Víme o něm také, jak těchto křesť. cvičení se zastal, když kdosi z mladších proti nim mluvil. »Až tedy budete jenom vy mladí, dělejte si co chcete, ale pokud zde my staří budeme, bude cvičení vždycky. Však i vy budete jinak smýšlet, až přijdete do našich let« — to jsou jeho slova. A také v jeho přítomnosti nikdo si nedovolil náboženství zlehčovat. Náležel straně agrární, ale takových budeme si vždy vážit. Měl býti vyznamenán za své dlouholeté starostenství; žel, že smrt tomu předešla. Jiné vyznamenání: všeobecná úcta a vážnost zdobí jeho památku. Pohřbu účastnil se i p. místopředseda rada Wunsch, p. okr. inspektor Geisler, starostové okolních obcí, místní pp. učitelé se školní mládeží, zástupcové různých korporací a obecensva četné. Pan řídící školy roveňské Svoboda napsal jeho životopis, který v krásné úpravě a vazbě dán rodině zesnulého v upomínku od výše jmenovaných obcí. Odpočinku lehké dejž mu, ó Pane! — Letos jsme měli svátky vánoční v kostele opravdu slavné. Slavili jsme je horlivě ve znamení zpěvu a hudby. Zpěváci i hudebníci v pravdě mnohdy překvapili. Všechna čest fideletu kůru p. Klappovi! Nemaou zásluhu kromě mnohých jiných má též mladý p. Ant. Bednář a výtečný houslista Mrázek, úředník z dráhy. Těšíme se na velikonoce. — Dne 15. ledna přijeli do zdejšího lazaretu, k němuž propůjčil místnost v staré továrně p. tov. Zeman, ranění vojnici počtem 24. Přivítání p. starostou, tov. Ant. Bednářem, jenž jménem obce je ujistil, že se vynasáží, aby jim pobyt zde byl zpříjemněn a tak si jednou odnášeli dobré vzpomínky na Vamberk. A skutečně obětavost občanstva je velká a vojákům se zde blb. K též tak až do konce! Zdravotní péči o vojáky na starosti má, horlivě a obětavě vykonává obvodní lékař pan MUDr. Rud. Roubal. — Každoročně zdobí náměstí vamberecké hromada silničního šterku. Zjistě se vždy vážně a dlouho přemýšlí, kde by nejvíce dělala parádu a podivuhodnou — vždy u sochy Panny Marie, kde je náměstí skoro neuzší! Snad proto, aby, až slunce trochu více zahřeje a v poledne mohy ušlé na zídce kolem sochy odpočinku hledati budou, snáze na ni vyskočili a obsedli ji jako vrabci. K též ten šterk zase jinde dělá parádu!

O místo ředitele kůru

prosť vid. duchovenstvo Fr. Niederle v Lipnici nad Sázavou.

Různé zprávy.

Novus confessorius polyglottus. Vydal Václav Kotrba. Cena kompletu i K, jednotlivé jazyky po 10 h. V nynější válečné době, kdy setkává se katolický kněz s vojny ze všech téměř končin mocnářství a kdy připadá mu veledůležitý úkol v pravdě samaritánský, aby ve svátnosti pokání léčil a uzdravoval duše raněné hříchem, klade se nám kněžím v ruce pomůcka, jež umožňuje nám býti samaritány duší všech, hledajících u nás pomoci. A tato pomůcka vešlechnou a praktickou je »Novus confessorius polyglottus«, zpovědník, mocný mnoha jazyků, neboť příručka, umožňující katolickému

knězi, aby posloužil útěchou svátostnou kaňčnkám různých jazyků. Jestli »Novus confessorius polyglottus« vydán ve čtrnácti řečích, pro kněze latinský a pro kaňčníka v jeho mateřštině. Obsahuje zrcadlo zpovědní, napomenutí, uložení pokání, lítost, ohlášení o sv. přijímání a posledním pomazání. Otázky zpovědního zrcadla shodují se ve všech řečích a jsou stejnými čísly označeny. Jak se pak »Confessoria« má použít, jest vyznačeno v latinském výtisku. Pro každý jazyk jest jeden volný výtisk o dvou listech. Jest velice výhodno, že netřeba thmočnicka, aniž třeba co mluvit, čímž se snadněji zachová zpovědní tajemství, zvláště v nemocnicích, kdež nemocní leží blízko sebe. »Confessoria« možno upotřebiti vždy, kdy setká se kněz s cizinci, řeči kněze neznalými. — Vedle celkového vydání ve všech čtrnácti jazycích možno dostati i výtisky v jednotlivých řečích po 10 hal., tak že několik kaňčníků najednou může zpytovat svědomí, čímž pak zpovědi rychleji pokračují.

Všelicos. Po císaři Vilémovi natřídil nyní též král saský, aby u dvora drážďanského podáván byl výhradně jen t. zv. válečný ohláb, t. j. mísený s brambory. — Také na školách obecných a měšťanských zavedeno bude vojenské ovičení proto, ježto převážná většina vojnů absoluuje pouze tyto nižší školy a je u nich zřejmý nedostatek vojenského tělocvičného vychování. — V Rakousku bylo na válečnou půjčku upsáno 2 135,527 300 K, v zemích uherkých 1.170 milionů K, celkem 3.305 527 300 K. — Ministr obchodu vydal v dorozumění s ministrem vnitra, veřejných prací a orby nařízení, jímž se až na další zapovídá dobrovolný prodej koží a kožešin. Zároveň bylo oo nejpřísněji zakázáno ceny koží a kožešin zvyšovati. — V Čechách jest asi 350 000 uprchlíků z Haliče a Bukoviny, z nichž 120 000 dostává podpory od státu. — Marconi vynalezl způsob, jímž možno zjistiti, odkud pochází jiskrový telegram. To umožní odhaliti tajné stanice jiskrové telegrafie. — Sv. Otec věnoval polskému obyvatelstvu v Haliči válkou postiženému 10.000 lir a sbor kardinálů 3.000 lir. — Členové anglické šlechty vydali provolání ve prospěch černoohorského obyvatelstva, které trpí hladem. — Německý generální guvernér v Bruselu natřídil městské správě, aby odstranila z Bruselu pomník, zřízený španělskému anarchistovi Ferrerovi. — Ruská vláda zamítla návrh ruských průmyslníků na odstranění všech patentů rakouských a německých. — Dividenda Rakousko-uherské banky za rok 1914 stanovena na 108 K na každou akci.

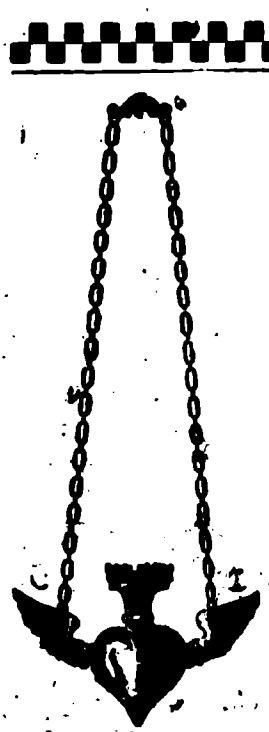

Velké překvapení!
Premie pro každého,
kteří hledá a najde!

Vypisujeme premií pro rozumníky letošních skřiváček. — Každý, kdo najde útulnostku a přemaluje, obdrží pánské nebo dámské bodinky v ceně 25 K, nebo tu přání 20 K v hotovosti jako premií. Podmínkou jest, aby každý našel utulnostku a přemaloval na výborný řeč »Diana« s limit. zlata a obnos K 165 v pošt. známkách přiložil. Rozdělou: ani cen děje se po dohodě rozluštění. Všecky náležitosti rače Měti m. Obchodní dům bodinami. Fr. Schmidt, Praha, Královské Vinohrady.

Antonín Drahozal v Humpolci
odporučuje vzácné přízni veledůstojného duchovenstva a slavným patronátním úřadům sváj.

odborný závod pozlacovačský
k znovuzřízení a renovování oltářů, kazatelen, soch, křížů a veškerých v obor ten spadajících kostelních předmětů dle předložených neb dle zhotovených projektů. — Veškeré rozpočty skicy i odborná rada bezplatně. — Četná pochvalná uznání od veledůstojného duchovenstva k volnému uhlédnutí.

Zal. 1850. Zal. 1850.

Karel Zavadil,
nást.

Antonín Zavadil,
nejstarší umělecký
závod pasířský.

Veledůstoj. duchovenstvu a sl. patronátním úřadům doporučuje se ku provedení veškerých
údob kostelních,
ze zlata, stříbra, bronzu a jiných kovů v každém slohu, od nejjednoduššího do nejobtáhšího provedení dle liturg. předpisů. Jan. učení práce umělecké ceny. Veškeré opravy a movu. stizení provádí se oo nejpěti. věji a to zárukou.

Ceny velmi mírné. Mácho doporučení a uznání po ruce.

Ctitelkyně Božského Srdce Páně.

kteřé povolání do řádu mají a výchově a ošetřování osiřelých dětí a neb misii věnovati se chtějí, nechtějí se obrátit s dotazem stran přijetí na představenou kláštera B. S. P. Krupka (u Teplic).

Intelligentní vdova
mluvící perfektně německy přijala by místo v rodině, k staré dámě, nebo k dětkám (přes den), kde by nemusila vykonávat hrubé práce. Na plat se nehledí. Ct. nabídky pod zn. »Zkušena pěstounka« do administrace t. l.

Katolici!
Nejvýhodnější a nejbezpečnější uložení vašich úspor vám skýtá jediné naše
Československá záložna v Praze
Spálená ulice č. 46-11.
ještě platí úrok až **5 % !** Důchod. daň platí záložna sama. — Pro bezpečné ukládání a venkovní aložní listy zdarma. — Povinná revize »Jednoty sdělené« v Praze.
Zápůjčky
všeho druhu kulturně.

Jan Horák,
soukenník
v Rychnově nad Kněžnou
zašl. na požádání vždy
dle roční sezony kolekce nejnovějších druhů pravých vlněných látek
své vlastní výroby, jakož i tu- i cizozemských.
Četná usnadnění zvláště z kruhu vele-
důst. duchovenstva svědčí o poutivé ob-
sluze máhe ryze křesťanského zájmu za
dobu více než třicetiletého působení.
Učiněte, prosím, malou objednávku na
zkoušku.
Volejeme látky na taláry.
Též na splátky bez zvýšení cen!

Paramenta.
Ignáce V. Neškudla syn
(protokolovaná firma)
v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)
(bratr P. J. Neškudly, farář ve Výprachticích)
doporučuje P. T. veleddstojn. duchovenstvu
svůj osvědčený a často vyznamenaný
výrobní závod
všech kostelních paramentů,
spolkových praporů a kovového náčiní.
Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukázk
se na požádání franko zašlou.

Ve prospěch
Svatovalašské Matice školské.
Uznány za nejvýhodnější a nejlevnější ná-
kupní pramen v Rakousku, voharych
kostel. paramentů
prádla, praporek, přikrvek, koberečů a
kovového náčiní ve výrobcích ne starší ho-
zřodou v Čechách, c. a k. dvorního dodavatel
Josefa Neškudly
v Jablonném n. Orli. č. 86.
Tisíce uznávacích referencí a doporučení. —
obrázkové cenníky, rozpočty, vzory a hotové zboží
k výběru franko.
Bez velkoměstské rotie ve vlastních dílnách a
domech, levné pracovní síly na venkově, čímž levnější
ceny až o 30%, než všude jinde.
Jubil. 100 let. trvání a 40 let. vlastního činnosti.
Adresování vždy došlovné se vyprobuje.

Parebná
hostelní
okna v odbor. pro-
vedení shoto-
vuje a dodává
Fr. Uhlíř,
umělé sklenářství a malba skla
v Třebochovicích u Hradce
Králové.
Cenníky a rozpočty na požádání
sdarua.

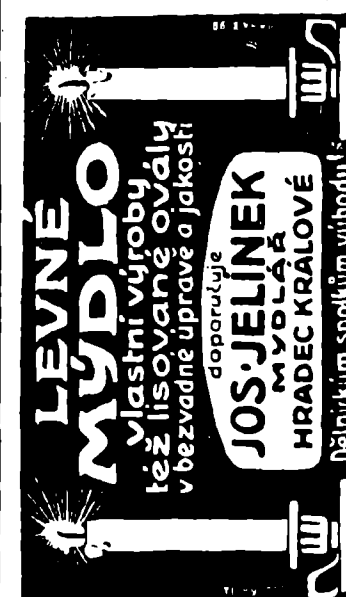

Pěstounka
proší ct. dámy o místo
k dětkám od 1 do 3 let. Vyzná se ve všech do-
mácích i ručních pracích. Nastoupiti možno od
15. února neb od 1. března. Nabídky do admin. t. l

Skломalba
E. Škarda, Brno,
umělec. ústav prvního řádu
hotoví a dodává chrámové
okna. V každém slohu a
provedení, od nejjednoduš-
šího vzoru do nejoboatší
sklomalby figurální, hotoví
praven vlastnou mozáiku
kaménkovou pro facady, ol-
tářní obrazy, náhrob-
ky atd. s nejširším
zaručením umělecke-
ho a odborně dokona-
lého provedení.
Rozpočty ochotně a zdarma.

LEVNÉ
MÝDLŮ
vlastní výroby
těž lisované ovály
v bezvadné úpravě o jakosti
doporučuje
JOS. JELÍNEK
MÝDLÁŘ
HRADEC KRÁLOVÉ
Dělnickým spolkům výhodný!

Poděkování.
Při hlubokém bolu nad rakví dražého, nezapomenutelného veleddstojného
pána biskupského notáře
Antonína Michla,
faráře ve Zbislavi u Čáslavě,
byly nám velikou útěchou přečetné projevy soustrastí a veliká účast při pohřbu.
Vzdáváme tudíž nejvroucnější díky slav. centrální ředitelství Jeho Excellence
vysokorodého pána JUDa Josefa Oswalda, hraběte Thuna-Hohensteina Salma-
Reifferscheida v Praze, slav. patronátnímu úřadu v Žehuřicích, veleddst. pánu Ant.
Schreibrovi, konsist. radovi a biskup. vikáři ve Zblich, za vykonání posvátných
obřadů, veleddst. duchovenstvu, zvláště pak důst. pánu Martinu Kloudovi, kaplanu
v Ronově n. D., za dojemné kázání ve chrámu Páně, důst. pánu Janu Hlaváčkoví,
kaplanu v České Skalici, za tklivou promluvu u hrobu, slav. sboru zpěváckému,
slav. obecním zastupitelstvům, slav. správám škol, slav. sborům hasičským, slav.
životnostenskému spolku, důst. farnímu úřadu v Semtěši, všem slavným korporacím
a všem, kdož jakýmkoliv způsobem bol náš zmírniti se snažili.
Za všechny služby vřelé soustrastí a lásky k bližnímu
Pán Bůh zaplať stonásobně!
Viléma Stergeritzová,
roz. Michlova,
Marie Michlova,
sestry.
Vítězslav Vlasek,
kaplan ve Zbislavi.
František Franc,
kaplan ve Zbislavi.

KAREL BRANDA, sklad obuvi, Hradec Král.,
(u mostu)
doporučuje velmi levný
PRODEJ VEŠKERÉ OBUVI
a upozorňuje P. T. obecnstvo na levné ceny ve výkladech.

OBNOVA

Číslo 6.

Předplatné na čtvrt roku 2 K 50 h
na půl roku 5 K —

V Hradci Králové, dne 5. února 1915.

Inserty počítají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XXI.

Probuzení.

V této poháně době sesilují se stále více výkřiky lidí uvážlivých: „Jsem slabý. Jako břečťan ovijí se kolem všeho, tak nutno slabému člověku připlíati se k Nejvyššímu. Netoliko vlastní síla — ale i oddaná důvěra vede k blánu.“

V č. 18. „Zvonu“ volá básník Al. Horák: „Vývin a vzestup — všemocná vůle jednotlivce, individualismus, láska, oběti, ideály — slova, slova jen, slova... Přitváří občany této zeměkoule k truboům, uhlitým tyčkám, bezcenné hadře — a počítá: „To jsme my se všemi velkohubými teoretiky, my, přitváří králi, zlomené nástroje čis, mrva, lepic, zbytečný hmyz...“

Skoro přílišný to pesimismus po tak ryčných intrádách o pokroku humanity, svobody, o mocné záři vědy! Pravdou však jest tohle: Člověk přijal svůj život (jak duši tak velice složitý mechanismus těla) od Boha. Tedy jen tenkrát jest silný, jen tehdy kráčí zdánlivě k jasnému a prospěšnému cíli, když-li se vůli Toho, který jest původem jeho života. Jinak naposledy po všech válečných rozbězích umdlená duše přiznává se k bankrotu. Skubej sebou jakkoliv, pokoušej se přetvořit se v nadčlověka; pokud tě budou spínati svory dosavadní lidské přirozenosti, nenalezněš blaha v odklonu od Boží vůle. Dřív bys musil sám objevit prostředek, jak utvořit lidi téla jiného, jiných potřeb a vášní, jiné povahy. Jinak se musíš podrobovati zákonům dosavadním. Netmo, abys uznal svou podřízenost vůči Tomu, kdo tě k životu probudil.

Al. Horák netoliko cítí dobře velkou odvislost lidstva od Bytosti nejvyšší, ale hned v následující básni pokorně pronáší modlitbu: „Buď vůle Tvá! Jsem před Tebou jako mizerný groš v marnotratnické dlaní, jak utržený ostrůvek — květy bohatí koš — uprostřed bouřících vod, jak na mapě světa ztracená čárka a bod — Odevzdávám se do rukou Tvých jako krotitel zvěře kladu hlavu svou do rozvěšené čelisti lva. Lehám k Tvým nohám jak sluha před uzavřené dveře spícího pána, a čekám příštího rána — čekám na zavolání —“

Takové probuzení ohlašuje se nyní sterou ozvěnou. Již byl také nejvyšší čas, aby se lidstvo probudilo z opojných fantomů. Člověk, který klekl před svým Stvořitelem, byl u lehkomyšlných polovládanců terčem posměchu. Ale tiž smíškové holdovali hotovému modření. Vyvolávali do světa na př. heslo o rovnosti všech lidí; ale v zápleti vypřáhli koně z kočáru některé herečky, aby konali službu podřízených valachů. Modlitba k Nejvyššímu provázeli pohrdlivým úsměvem, ale sami se v básnických chlubách, jak klečeli před některým napařmovaným „andělem“. Psali s pochůbou, jak si schovali po vynikajícím muži nedokoupené špačky jako vzácnou relikvii; klaněli se pítvorným malbám, jejich sláva zanikala, jakmile pero odborníkovu tu „estetiku“ důkladně rozebralo.

A co hlavně — moderní povýšenci, kteří zamítali tituly, zavrhovali pozdravy a povinnou úctu k rodičům, modlící se nejvíce před vlastním „já“. Klekání před modlami jinými často bylo u tvorů pyšných a omezených jenom prostředkem, aby obrátili pozornost na sebe. Veliká soběšlost platila jim za vnitřní osvícenost. Provozovali, že pracují úsilně k šíření svobody, rozšiřovali hrabost a roztahování na úkor práv lidí jiných. Mladěnc s ponížným úsměvem „pacoval kluky“ u nenáviděných byrokratů, sliboval k vůli obdržení místa všecku

poddanost a mimořádnou úsluhu. Ale ze skřteného jezuíta stál se náhle na veřejné schůzi slábnutý lev, prohlášený: „Já si svůj poměr k Bohu upravím libovolně sám, nepotřebuji k tomu žádné porady, žádného porádnictví!“ — Lehká, ale při tom ukrutně jednostranná a podlédná smlouva tam, kde „upravovala“ pouze strana jedna, nečekajíc na odpověď druhé strany zájmové. Mladěnek totiž diktoval, čeho si od Boha přeje, dle nálad a rozměrů třebas i něco milostivě na ohvlti slíbil. Ale pak dost! Bohu dle jinochovy logiky nezbyvalo nic jiného, než tu smlouvu o poměru k věčnosti potvrditi.

Holenku, chtěl jsi tedy upravovati poměr sám! Věděl's, že nebe k vůli tvému rozměru nebude spěchat s novým zjevením, s nějakým zázračným projevem. A proto... ti zdálo, že triumfuješ. Ale kdybys chtěl tak chytře a správně upravit svůj poměr k některému bližnímu, hnal by tě od svých dveří jako podvodníka. Ale co by nestrpěl kterýkoli interest pozemský, to měl strpět i tě sám Stvořitel takého jinocha i lidí jiných.

„Budu se řídit vlastním přesvědčením, upravím si sám náboženské zásady“, ohlašovaly mělké dušičky, čekající na uctivé poklony mužů šedivých. Takým povýšeným hlavičkám bylo vhodné okamžitě připomenouti: „Tedy si utvořte náboženství dle vlastních nálad — každý ovšem dle své zvláštní letory jiné. Nu a začnete se modlit sami k sobě, vždyť jste přece sami zákonodárci. A kolik takových nekontrolovaných bohoslovců, tolik bůžků.“ Takové sebezbožnění ovšem jest bombou v jednom kruhu; nemůže nic kalého založit, zato však zaslepuje zdravou soudnost.

A ještě jiné zjevy z nezdravého rozhyčkáni! Mnohý ideu Boha potíral, při každé příležitosti snažil se dokazovati, že Bůh neexistuje. Když však se mu stalo nějaké neštěstí, začal — s rouháním. Hned potíranou ideu povzněl z prachu zapomnění jen proto, aby měl na koho vychrliti svou zlobu.

Méně zlý byl ten druh lidí, kteří se domnívali, že jest Bůh jen proto, aby i nejhorším přestupkům stále žehnal. Jakmile nedůtklivou tvář ovanal jen trochu ostřejší vítr, už bědovala, proč že jako Bůh... Hned se zapomnělo, že Bůh není pouze slitovnk, ale také soudce — a že tedy každý člověk má přemýšlet, zda nezaslouží za své skutky trestu.

Nynější doba však nemiluje mazlení, nenadbíhá změkčím vyzýchalům, mluví řečí drsnou, ale správnou a rozhodnou. Dokazuje nad slunce jasněji, jakým slabým tvorem jest jednotlivec, odkazuje celé řady bezových panáček s cvočkem v patě do příslušných mezí. Před zraky lidstva vyvstávají nádherné obrysy velkolepých obzorů znovu. Duše se probouzí, poznává sama sebe, odvažuje střízlivě vlastní sílu a kleká u vědomí své slabosti zbožně před Nejvyšším.

Průběh války.

Bojiště východní na rakouské frontě rozloženo jest nyní od ohebu řeky Pilice v ruském Polsku dolů směrem jihovýchodním, táhne se dále podél řeky Nidy do Haliče, kde zaujímá pozice při Dunajci, odtud směrem jižním až do Karpat, kdež jest fronta ohnuta na jihovýchod a tvoří ji pravé křídlo rakouské, jež je rozestaveno při hranici haličsko-uherské až do Bukoviny. Na druhé části tohoto pravého křídla,

na pásmu od Dukly až do Bukoviny, ukázala se místo ohlašované ruské ofensivy a místo třetího vpádu ruského do Uher silná rakouská ofensiva, již se podařilo zmocniti se všech přechodů, čímž obnovena jest karpatská fronta, která poslední ruskou protiofensivou v druhé polovici prosince ve východní části byla poněkud zatlačena. Těchto úspěchů docílono přes to, že počasí bylo nepříznivé a že do Karpat povolány byly ruské posily. V těchto těžkých bojích, po celý týden trvajících, zajato celkem 10.000 nepřátel. Rusové obnovili tu síce útoky své mezi průsmyky Dukelským a Užockým a pak v končinách severně od Volovce a Voloveho — ale ty byly rázně odraženy. — Na střední Pilici, tedy asi v obdelníku mezi městy Tomašovem, Novým Městem, Koňskem a Předhořím, odvážili se Rusové ojedinělého útoku, byli však odraženi. — Na východopruské hranici neudálo se nic podstatného. Z fronty severopolské zaznamenává úřední zpráva německá srážky německých oddílů s ruskou jízdou u Lipna a západně od Šerpce. Další úspěch oznamuje se z okolí řek Ravky a Suché; tu Němci nejdále postoupili na Varšavu.

Bojiště západní. Ve Flandrech byly pouze dělostřelecké boje. U La Bassée dobyli Němci několik zákopů a také u St. Hubertu, v samém srdci Argon, došlo k větším bojům. Vlastní Argonský les rozkládá se ve východní části Francie v délce 35 až 40 km a v šířce 12 až 15 km. Je úplně neobydlen. Strategický význam Argon leží v jejich blízkosti za francouzskou pevnostní linií Toul—Verdun. Jímí je západní strana pevnostního pásma zabezpečována proti obklíčení. V Argonském lese budují se vždy dříve ochranné příkopy, než je získáno útokem kus půdy; pracuje se minami a ručními granáty. Tuto válku pevnostní vedou arci obě strany. Proto cení se každý metr získané půdy jako úspěch. Proto tedy Francouzové drží svá postavení v Argonách tak houževnatě, aby chránili svou frontu na východě před obklíčením.

Blokáda Anglie podmořskými čluny. Anglie první porušila londýnskou úmluvu a ohytáním neutrálních lodí i tehdy, kdy jejich náklad určen byl neutrální zemi nebo pro soukromníky — chce vyhladovět válečné státy. Němci sáhli k odvetě: jejich podmořské čluny zabíjely blokádu Anglie a znemožňují i dopravu do severních měst francouzských. 30. ledna tuto práci začaly, a hned první den potopily šest obchodních parníků na západním pobřeží Anglie a sev. pobřeží Francie, kde jsou hlavní tepny zámořského obchodu obou států. Chef generálního štábu námořnictva německého ohlašuje, že Anglie se právě chystá dopravit částečné vojsko a veliké množství válečných potřeb do Francie. Proti této dopravě bude postupováno se všemi válečnými prostředky. Pokojná paroplavba varuje se naléhavě před přiblížením se k francouzskému a anglickému pobřeží. Obchodu do Severního moře doporučuje se cesta okolo Skotska. Proti neutrálnímu obchodu akce německá namířena není. Anglie se rozčiluje, ne-

DEPEŠNÍ ADRESA: ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ · ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚNEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4%, A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ LÍSTKY POŠTOVNÍ SPORITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLÍM A KOKSEM

ŽÍROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPORITELNY 140.773

ŽIVNOSTENSKÁ BANKA FILIÁLKA V HRADCI KRÁLOVÉ

**pojišťuje veškeré čelné domácí i cizí losy
proti ztrátě kurzové i tahu, nejmenší výhrou**
Prospekty na požádání zasílá zdarma

právem vytýkají Německu, že porušuje mezinárodní právo. Německo blokuje Anglii nekrade neutrální lodí i s nákladem, jako to dělá Anglie. Také Francie nařká.

Válka turecká. Hlavní stan turecký ohlaňuje, že místní boje, které se v minulých dnech stihly na kavkazské frontě, skončily úspěchem tureckého vojska. — V Mezopotamii u Kurny rozprášili Turci dva anglické prapory. Dle italských zpráv soustředili Turci na hranici sýrsko-egyptské 48 000 a u Akahy 32 000 mužů; tyto armády co nejdříve přejdou poohod na Egypt. A Angličané číhají usilovně potřebná opatření na obranu Egypta.

Vídeňský a budapešťský starosta na pozvání polního maršálka arcivévody Bedřicha byli minulý týden návštěvou v nejpřednějších Řevnicích vojska vídeňského a budapešťského, přinesli mu mnoho dávků a sledali je na duchu i na těle nesrovnatelně otužilejším.

V hroživé krizi.

Již při prvních porážkách francouzského vojska jsme poznamenali, jak jest válka generální zkouškou z občanské poctivosti, obětavosti a jiných ctností. Válka přerušuje výnosné kšefty demagogů, kteří se živili a svou popularitu udržovali frázemi; válečný stav totiž vyžaduje neúprosné místo laciných řečí činy a činy.

Dne 28. srpna m. r. napsali jsme též: »Všecky složky národního života projdou v čase válečném ohněm zkoušky...

— A již se ve světě přetřásá ohromující důkaz francouzsko-zednářské korupce. Kněžím francouzským dala vláda do rukou pušku, aby krváceli na bojišti za zájmy svých francouzských nepřátel a aby ke všemu se nechali tupiti neslýchaným způsobem od zednářských spolubojovníků. Zato však zhyrálym svým mazlíčkům připravil ministerský kabinet teplá hnízdečka ve skladištích a jinde, kde snadno lze naplniti kapsy vyprázdňené rozkošnickým životem. A nejdůležitější finanční úřad za nynějšího času válečného světen nejzrádnějšímu ploticháři, cizoložníku Desclaudovi. Generální intendant (pokladník) armády Desclaud náhle zatčen; obviněn, že dopravil veliké množství podšívky a vlněné látky do domu své zhyrálé milenky, ženy pařížského majitele obchodního domu. Ukradené zboží mělo se prodávati pařížským obchodním domům. Tak bezcitně zneužíval podvodník velice zodpovědného úřadu v době, kdy se ozývaly veliké stesky, jak trpí vojsko špatně ošacené v zákopech velikou zimou! Desclaud za partykátského ministra Caillauxa byl šéfem vybírání daní, máje plat 84 000 franků. Velice slušné zaopatření! Mohl žíti přepychově i bez krádeží v okamžicích, kdy se nedostávalo mnoha francouzským plukům ani nejnutnějšího A přece s bezcitností do nebe volající snažil se i po svém povýšení hrabat nepoctivě miliony do své soukromé pokladny.

Jak se přišlo na jeho neomalené podvody? Již delší čas bylo nápadno, proč vojáci dopravují na rozkaz Desclaudův zboží přes náměstí vandomské do bytu prohnané ženy, která hrála velikou společenskou roli ve společnosti pařížských notabilit. Když byla zosídlena pozornost, objeven byl široce založený »vyvlastňovací systém; shledáno, že již část zboží intendantovým kumpánům také dodána. Nadto při domovní prohlídce Desclaudova bytu i v jeho vile v Savigny-súr-Orge nalezeno veliké množství šoků kávy, vojenských předpisů výbrojních a konserv. Tedy vysoce poctivý nepoctivec

obchodoval zbožím smíšeným, odcizoval k vůli dobrému kšeftu všechno, co se dalo.

Nižší úředníci, kteří dobře problémli obratnou hru kouzelnických prstů Desclaudových, zachovali chytré mlčení již proto, že brali z ne-protokolovaného vyvlastňovacího podniku tučná procenta. Sama »Humanité«, jejíž výstražný hlas hleděl zistiť kupčíci umlčet, napsala, že konečně musel přestat nešvary ve vojsku a vojenské intendantuře. Dodává: »Kolují podivné pověsti, mluví se o výbrojních předmětech na příliš nakvap a špatně dodaných a o četných příživnících v intendantuře, kteří na úkor státu strkají do kaps obrovský zisk. Právě se, že vojenští úředníci z politické nebo osobní oohoty dostávají vojenské osoby ze služby u fronty do skladišť, nemluví ani o neobčasných stížnostech na službu zdravotní. Neodpomůželi se všem těmto nešvarům, nemůžeme ničeho doufati, i kdyby sami geniové vedli naše vojsko.«

Pak ovšem se nesmí diviti nikdo steskům pařížského »Journalu«, že pro nemocné vojiny není ani příkrývek ani slamníků, že ubožáci leží na hrstce slámy a na zemi. Autor článku vyzval obecnost, aby sbírala peníze na lepší opatření ohorých vojinů. »Journal« také sdělil, že tisíce francouzských vojinů bylo nutno dopravit za frontu proto, že nebyli s to snést námahu války. Ačkoli cenzura článků ten značně seškrtala, přece již řádky úředně propuštěné jsou příšerným dokladem, jak se Francie stará o ty, jichž záda jsou obtěžkána nejvážnějším břemenem válečné doby.

Není divu, že za takých okolností nastává v lidu francouzském veliké kvašení. V Grenoblu zabavila policie balík letáků s nadpisem »Vers la paix« (k míru).

Překvapujícím způsobem tedy z »vývojové linie pokroku« stočila se spirálovitá křivka. Přední nositelé francouzského »moderního myšlenkového rozvoje« hřeší bezectně proti takovým primitivním pravidlům poctivosti, jaká zná i každý ngramotný divoch. Z vojce »nejzá-
nější kultury« vyklubávají se zakrslí a bezcitní byrokrati.

Cím více však klopí zrak socha ženy představující francouzskou svobodnou osvětu, tím vítěznějším leskem září do temnot republiky kříž. Vláda ovšem prohlásila úředně, že není nikdo zavázán kostely udržovati; chrámy vydaný v šanc zániku na základě zákona. Mnoho chrámů prodáno ve dražbě, takže přeměněny ve skladiště, taneční a výčepy. Z některých menších docela zničeny sáhodny, jakoby vládní kreatury se chtěly veřejně pochlubit, že šlapou po všech ideálech svých poctivých předků a že staré umělecké památky jsou pro materialisty nynější bezcenným brakem. Ale — nyní za války volá se po kostelích ve Francii všude. Chrámy pařížské jsou přeplněny prosebníky. Po kněžích a milosrdných sestřích volá se v lazaretech úpěnlivě. Ani mnohým vyhnáným nebrání se vstup do francouzské armády.

Nyní Francie procitá z pustého karnevalu. Vidí, že republiku neokrádali lidé vychovaní katolickým kostelem, ale chamtiví odklonění protikřesťanskými hesly. Srovnává se práce obětavých jeptisek v nemocnicích se šlendriánem lehkých nevěreckých flíten a lidí, kteří olupují i smražené vojiny. Francouzi se konečně přesvědčili znovu, že biblické Desatero jest mocnější brání proti přivalu korupce všeho druhu, než všechny moderní filosofické systémy. K tomu poznání však se přišlo trochu pozdě.

Politický přehled.

Společná ministerská rada konala se 2. února ve Vídni. Súčastnili se jí nejen spo-

leční ministři, ale i minister. předsedové hrabě Stürgkh a hr. Tisza a jednotliví odboroví ministři rakouští i uherští. Společná tato porada věnována byla nejen politickým a diplomatickým otázkám, nýbrž i záležitostem finančním.

Změny v ministerstvech. Společný ministr financí dr. ryt. Bilinski podal již odesíci žádost za propuštění a ta byla také přijata. Novým společ. ministrem financí jest ustanoven bývalý ministerský předseda dr. Körber. — Císař jmenoval dosavadního správce ministerstva pro Hališ odbor. přednostu dr. ryt. Moravského-Dzierzkroje ministrem krajanem polským.

Porady katolických poslanců. Dne 31. ledna radili se v Brně zemští a říšští poslanci katolické strany národní a křesť. sociální na Moravě. Posl. Hruban a Šrámek podali zprávu o svém vyjednávání s předáky českých stran v Praze a o svém zakročení ve Vídni v zájmu životních potřeb národních. Uloženo předsednictvu, aby dále pokračovalo ve svých sjednocujících snahách na základě národním, rakouském a dynastickém.

Němečtí poslanci z Čech sešli se 2. t. m. ve Vídni za předsednictví posl. Pachera a obnovili svaz německých poslanců z Čech, rozbitý známou akcí dvor. rady Bachmana. Zastoupeny jsou strany pokrokové, agrární a německo-radikální.

Místodržitel teratský princ Hohenlohe byl jmenován prezidentem nejv. ústředního dvoru a jeho nástupcem bude zemský prezident v Krajině bar. Fries-Skene.

Polské Kolo. Dr. Leo vzdal se předsednictví Polského Kola na říšské radě z toho důvodu, že jako prezidentu města Krakova, není mu možno za nynějších válečných poměrů zdržovati se delší dobu stále mimo pevnost Krakov.

Komise pro reformu správy, právě zrušená, vydala přehled své činnosti, z níž zájmovo jest, že většinou hlasů zamítnut byl referát bar. Haerdla o zřízení politických krajských úřadů a krajských zastupitelstev, při čemž dosavadní okresní zastupitelstva byla by zrušena. Kraje autonomní správy měly býti při tom utvořeny z obcí dle možnosti národnostně stejnorodých. Většina vyslovila se proti této reformě poukazující k tomu, že by nastala spleť správního aparátu, že utvoření národních krajských zastupitelstev jest prakticky nemožné a že krajská zastupitelstva jsou v odporu s historickou jednotou království a zemí.

Panská sněmovna o zásobení obyvatelestva. Deputace všech tří skupin panské sněmovny dostavila se 26. ledna k minist. předsedovi hr. Stürgkovi, aby s ním porokovala především o opatření vojska a obyvatelestva potravinami. Po sdělení jednotlivých členů deputace prohlásil hr. Stürgkh, že vláda jest ustanovená pro obhájení všech požadavků hospodářského života. Ministr obchodu podal pak zevrubný výklad o stavu jednání stran zřízení obilní nákupní společnosti. Ministr orby promluvil o zásobování obilím a moukou, načež ministr vnitra pojednal o platných již předpisech rekvisičních proti majitelům obilních a mouných zásob. Členové deputace projevíli mínění, že se vláda neúnavně stará, aby hospodářské škody válečným stavem vyvolané byly pokud možno odstraněny.

Převrat v Portugalsku. Nyní má v Portugalsku slovo 45letý generál Pimento Castro, jehož povýšení sestavením nového kabinetu znamená odmítnutí stržení Portugalska do válečného dobrodružství. Generál Castro nařká, aby všichni zatčení důstojníci byli propuštěni a aby vráceny byly lavle všem plukům a jednotlivým osobám, které je dobrovolně odložily v zásluhách válečné radě.

Obrana.

Katolická škola — vzorem. JUDr. Alfred Vetter, ředitel c. k. úřadu k zvelebování živnosti ve Vídni, píše ve »Wiener Modes«: »Před lety uvedly mne úkoly mého krásného povolání, jímž mne osud obšťastnil, do irské školy, řízené katolickými mnichy. Ve velkém klenutém sále, za jehož okny třeptilo se moře, tvořily uprostřed lavice uzavřené pole, obemknuté jako drahocenná sazba širokým okrajem. Podél zdí stály nízké, vhodné skleněné skříně, naplněné různými předměty, tvořící malé museum zboží-znalecké. Mladý štíhlý kněz zkoušel černovlasé hochy. Nejprve ve čtení, psaní, počítání — jako všude na světě. Pak následovaly dějiny národů, hrdin, štěstí a záhuby Iraka... Při rozloučení tážal jsem se bšlovousého rektora, k čemu jsou technologické sbírky ve skříních. »To hned uvidíte«, a rozkázal uklidnění řadám hochů, chystajícím se již bouřlivě k odchodu. K jeho pokynu předstoupil kterýs malý Patrik a rektor započal s otázkami: »Jaký to máš knoflík na svém kabátě?« »Knoflík z ořechové skořápky.« »A z jakého ořechu?« »Z palmy.« »A kde roste palma?« Hošík vypravoval pozvolna roztomilou povídku o báji palem na ostrově v oceánu, na němž mořské proudy přinášejí cizokrajné plody. Z nich klíčí palmy, jichž plody přivážejí angličtí námořníci, které na konec soustružníci v knoflíky zpracují. Tážal jsem se sebe, zdali by abiturienti nebo abiturientky našich gymnasií, reálék, lyceí na takovéto otázky také tak určitě odpovídali. Když rektor zpozoroval můj podiv, zavolal ještě několik jiných hochů. Jeden dal správu o svém vlněném sweateru, a to vyčerpavější zprávu, neboť v domě jeho otce předena byla vlna irských ovcí, jasně ohřátá celým technickým a ekonomickým pochodem od suroviny až k hotovému produktu. Jiný vyprávěl leccos o svém ocelovém peru a tak dále. Rozmíluval jsem po té ještě dlouho s rektorem. Vyznal se mi, že jest přítelem a stoupencem »uměleckého řemeslníka« Williama Morrisa. Z dětí této školy, mnil, stanou se mužové a ženy, kteří zboží sami vyrábějí nebo spotřebují; dlužno je tudíž, jak jen lze záhy, poučiti, co výroba a spotřeba vlastně znamená. I když jich osobní výkon jen nepatrnou jednotku celého hospodářského dění znamená, mají se přece rozpočtenouti na svou zodpovědnost, jinak by nemohly podati zralých úsudků o hospodářských věcech — Ve knize Leopolda Weignera »Umění a řemeslo«, kde tento posudek jest uveden, připojen jest zajímavý dodatek: »Bylo by velmi významno, kdyby také u nás v tomto směru nastal příznivý obrát ve vyučování. Jistě by tím vykonán byl pro rozvoj výroby značný pokrok.« (Strana 77.) — Ch.

Umění a temný středověk. Leopold Weigner vydal knihu »Umění a řemeslo« (Český Čtenář, kniha 28.). Obšírně popisuje vývoj a podmínky hnutí umělecko-průmyslového, jehož snahou jest, aby se do řemesla vrátilo opět umění, které jako zářné slunce provázelo kdysi starého řemeslníka, nerušeného v jeho činnosti kapitalistickým systémem hospodářským. Při tomto pohledu do starých dob středověkých píše autor (str. 57 a 58):

»Jen krátce zajdeme tedy do šedé dávné naší minulosti. V prvních dobách výroby pro vlastní potřebu sluší vzpomenouti umělecko-průmyslové činnosti teprve za doby klášterního hospodářství v ranním středověku. V tehdejších klášteřích scházeli se nadaní umělci a zruční řemeslníci, kteří přispívali k tomu, že zde uzrály první květy uměleckého řemesla v nové krásy, když byly předem vyplněny v bohaté míře všechny jeho životní podmínky. Veliké zásluhy přičítá sluší klášterům zejména o povznesení a výevik řemesel stavebních. Nejstarší stavitelé byli vlastně klášterníci a to jak pokud staveb dřevěných tak i později kamenných se třeše. Pod vlivem klášterních mnichů vyrostl poněkudli stav stavebních řemeslníků, zedníků, kameníků, sochařů atd. Avšak klášterní dílna jest také kolébkou řemesla uměleckého. Třebas by závory klášterní předpisovaly bratřím největší jednoduchost života, přece ku počtě Boží od této bylo upuštěno. V těchto prvních dobách nejednalo se tak o krásné vytváření předmětů denní spotřeby, ne o šperk a domácí nábytek, jako v prvé řadě tedy o předměty posvátné v kostelích a klášteřích. Zde spojována byla posvátná úcta před krásou s úctou před důstojností a svatostí. Umění stříbrnické a zlatnické, vyřívání a malování, řezbářství dřeva a ze slonoviny a jiná umělecká řemesla dozrula zde nejruznějšího podnětu a byla horlivě pěstována. Náčiní a nádoby kostelní byly nádherně a umělecky pracovány. K nejstarším památkám ranního středověku v plastice ze slonoviny a malby patří jistě ozdobné skřínky a truhly, v nichž ostatky svatých byly ukládány. Vzácné památky klášterního umění jsou žalmy, mešní knihy a evangelia, které mnichy s obdivuhodnou pečlivostí a jemností na pergameni byly psány, skvostnými malbami a iniciálkami zdobeny. Tyto knihy opatřovány byly vazbami,

ježž umělecky pracovány a v kosti řezány ozdobou, drahocenné okrasy kovovými sponami a drahými kameny opatřené ježž dneš jsou nejkrásnějšími památkami uměleckého řemesla z této doby. Mnichy, kteří dovedli takovéto drahocenné umělecké práce hotoviti, vyplnili co nejlépe své poslání jako mistři řemesla a uměleckého průmyslu.

Vedle klášterů bylo umění a umělecké řemeslo provozováno v palácích králů a na hradech knížecích; i zde šlo po většině spíše o ukojení potřeby ke cti a chvále Boží. I paní účastnily se těchto prací; vznešené dámy zavodily s klášternicemi v osvědčování zbožnosti hotovením a darováním plodů své pile a nadání. Tiché umění klášterní kvetlo po celý středověk. — Ch.

Změny přesvědčení. Materialistické nazírání na tento svět láme si v nynějších pohutých dobách vaz. Monistický životní názor nepřinesl do srdcí vzrušených ani nejmenší útěchy, odmítal naději, neuhodl, jaký účel má celé obrovité hnutí národů v dějinách světa. Křesťanské náboženství však dává odpověď urditou na všechny stěžejní otázky. Nemá divu, že nastává velká změna přesvědčení; jinými slovy: ti lidé, kteří pro samostatné myšlení borovali pouze ústy, učí se vlastně důkladně přemýšlet teprve nyní. Kdyby byli chtěli uvažovati svobodně a hluboce již před válkou, byli by přišli

ZÁLOŽNA

v Hradci Králové,

Janské náměstí č. 163.

Vklady na knížky 4 1/2 %

Vklady vázané výpovědi a vklady střádankové 4 1/4 %

Nové vklady (uložené v době moratoria) úrokují se dle dohody a vyplácejí se z těchto vkladů obnosy bez omezení moratoria.

k téměř výslednicím, k jakým je přímo fyzicky nutí mohutné otřesy nynější. Co spočívalo na nedokázaných předpokladech, to přece nemohlo býti vědeckým názorem; co odporovalo dlouholeté zkušenosti a vedlo k zoufalému potácení, nemohlo býti lidstvu zdravým lékem. Jestliže se v posledním desetiletí vracejí tak četní vynikající filosofové francouzští ke katolickým názorům našich prostých pradědů, sami se zřetelně obviňují, že jejich předchozí filosofická směrnice nebyla vědecky zdůvodněna, že byla vlastně lehkomyšlným sportem. Skutečná věda se přece opouští nikdy nemá.

I v táborech dělnických, které do nedávna bezmyšlenkovitě lpěly na frázích, podáváných od zručných stylistův a gumových eskamotérů, pozoruje se obrát veliký. Marně zavírají brány před osvězujoícím vánkem ti, kteří nedovedli dáti lidu za ztracené náboženské zásady prádné náhrady.

Freiburská soc.-dem. »Volkswacht« z 28. prosince 1914 volá aby soudruzi a zvláště jejich ženy setrvaly pevně při starých názorech. Sama přiznává: »Jest na př. v posledním čase nápadno, že ženy soudruhů odešlých na válečné pole projevují takovou zbožnost a taký obrát ve svém dřívějším počinání, že to u nich dříve nikdo nepovažoval vůbec za možné. Ačkoli tyto ženy dříve, dokud jejich mužové byli doma, nenacházely času ani zájmu pro návštěvu kostela, chodí nyní v neděli do kostela dvakrát, ve všední den na prvou mši a každý večer docházejí k růžencové pobožnosti.« Prý tak zapírají své muže. Podobné zjevy se ukazují mezi soudruhy v poli; nesluší soudruhovi, jestliže posílá z bojiště dopisy překypující zbožností, protože se pak využívá takých listů od církve. — Marné steský! Kdo stojí v ohni granátů, ten má k pravdě životní blíže než žurnalista sedící v teple za zeleným stolem a který zkusil příliš málo. Právě-li »Volkswacht«, že »jest málo čestným obraceti se v nejštěšších okamžicích na Boha, sama vyvolává bezděčné otázky, zda jest čestno popírati existenci Boha bez vědeckých důkazů.

Samozřejmě »Právo Lidu« sdělilo: »V Holandsku byl vlivem socialistického vůdce Troelstry založen »Svaz náboženských socialistů« se sídlem v Amsterdamě. Dle přijatých stanov jest cílem Svazu propagování »náboženského socialismu«, kterým má být v socialistických organizacích co nejenergičtější potírán duch materialistický. Do svazu mohou býti přijati všichni, kdož odekávají od uskutečnění socialistického ideálu další vývoj náboženského života společenského bez církevnictví a dogmatičtství.«

Tedy zase krok vpřed — a to v zemi, která ani válkou střížena není. Leč kdo chce pěstovati náboženský život »bez církevnictví a dogmatičtství«, podobá se muži hodlajícímu založiti dělnickou organizaci bez stanov, bez správ-

ního řádu. Morálka vědy musí býti podepřena dogmaty jako sloupy nezbytnými. Jinak by právě mužové vědy pohlíželi na pravidla mravouky jako na výron tápavého, bezdůvodného snění a blouznění. A kde se jedná o ukojení náboženských potřeb širších davů, tam se dostavuje církevnictví jako výslednice nezbytná.

Ale — jak i dle jiných zjevů patrné — proměna přesvědčení postupuje v širších davech vítězně; odklon od materialismu nezastaví ani sta frázistů. Duše lidská nachází sama sebe, pěstuje vážný sebezpyt — a to jest rozhodné pokrok k lepšímu.

Kulturní jiskry.

Nadměrný počet středních škol. Volá-li se po rozvoji kultury všude, má se dbáti, aby rozšíření vzdělanosti bylo účelné. Tisíce škol praktickému využití osvěty mnoho neprospěje, jestliže není postaráno, aby aspoň polovička absolventů různých škol mohla své vlohy uplatniti v příslušném postavení. Rozmnožování učeného proletariátu jest palčivou otázkou sociální. Je-li počet středních škol přílišný, hrne se do nich i mnoho žactva málo talentovaného; aby školy nebylo nutno uzavřít pro nedostatek studentů nadaných a pilných, hlásí se k slovu přílišná shovívavost, slevuje se na požadavcích. Tím však v konkurenci i ve svém duševním rozvoji trpí žáci talentovaní. A potom — mocná protekce k vážným praktickým úkolům nevybírá absolventy nejschopnější, nýbrž ty, kteří mají nejvíce »strýdků.« Zkrátka jsou některé zjevy velice choulostivé, které hlasitě volají, aby střední školy vyhověly svému úkolu všeobecně a důkladně. »Národní Listy« uveřejnily tyto významné řádky: »Ve Vídni přednášel minulý týden dvorní rada univ. profesor šl. Wettstein o reformních otázkách rakouského školství a jejich sociálním významu. Vytkl zejména, že úroveň středního školství klesá a soudí, že se to děje hlavně proto, že školství v Rakousku trpí politickými vlivy a sice jednak tím, že politické strany zjednávají si agitací vliv na studentstvo, jednak tím, že »třeštní školství stalo se předmětem politického boje. Následek tohoto boje jest nadbytek středních škol v Rakousku: ve dvaceti letech stoupl počet středních škol z 8.000 na 14.000. Odpovídá to skutečným potřebám? ptá se pan profesor a odpovídá na otázku tímto poukazem na Hališ: »V Hališi stoupl počet gymnasiistů ze 12.000 na skoro 40.000, tudíž trojnásobně, a Hališ má třetinu všech rakouských gymnasiistů vůbec!« Vhodná látka k přemítání! Nezneužívá se jenom náboženství. K vůli hmotnému zaopatření se zneužívá i hesel kulturních, sociálních, vlasteneckých vůbec všech.

Zpráva o svatém Metoději ve Španělsku. »Čech« píše: »V Barceloně v archivu koruny aragonské (Archivo general de la Corona de Aragon. Codice 107 de Ripoll, folio 117) našel kněz Zacharius Garúa Villada T. J. dosud netištěnou a neznámou zprávu o sv. Metoději. Byl požádán, aby nám zaslal její opis. Snad ještě dosti zpráv o slovanských apoštolech jest ukryto v rukopisech cizozemských archivů a knihoven.«

Sociálně-demokratická kázeň. »Vorwärts« 13. ledna uveřejňuje následující prohlášení: Sociálně-demokratická frakce v říšském sněmu německém usnešla se ve schůzi v úterý po zevrubné rozpravě na následujícím: Frakce připojuje se k prohlášení představenstva frakce ze 2. prosince 1914, učiněného o hlasování Liebknechtově, odsuzuje co nejostřeji porušení disciplíny Liebknechtem, odmítá rozhodně jím šířené odůvodnění jeho hlasování jako neslučitelné se zájmy německé sociální demokracie a rovněž odsuzuje Liebknechtem v cizině šířené, v omyl uvádějící zprávy o událostech uvnitř strany. Poněmáť frakci nepřisluší podle organizačních stanov vykonávání dalších opatření, musí konečné rozhodnutí ponechatí příštím sjezdu strany. Dále se frakce usnešla: Hlasování frakce v plenu říšského sněmu má se diti uzavřené, pokud pro jednotlivý případ není výslovně dovoleno svobodně hlasovati. Myslí-li některý člen frakce, že podle svého přesvědčení nemůže se účastniti uzavřeného hlasování frakce, přisluší mu právo vyhnouti se hlasování, aniž to však smí míti demonstrativní charakter.

Nášemu velekněžskému duchovenstvu
ke provázení prací katechetů dle doporučení
dílau abosl. c. k. stát. školy řeholnické.
BONUMILA BEKA V NORE KUTNÉ.

Národohospodářská hídka.

Vláda zabavila na Moravě všechny zásoby mouky a obilí, pokud již snad zabaveny nejsou, tím způsobem, že ze zásob jest volno spotřebovati pouze pro vlastní domácnost a setbu příslušné množství, jinak však nesmí se pod přísným trestem bez povolení okr. hejtmanského prodati aneb jinak dovésti. Potřeba mouky se i

Máve určilo množství množství 54 kg od 1. srpna 1914. Kolik hlav lidí dává množství 54 kg, tolikrát se násobí 54. Dále se nemá zabývat obilí setové. Na 1 ha počítá se setového obilí 200 kg číh na 1 měřici 40 kg.

Nové předpisy o výrobě a prodeji chleba a pečiva. Nové ministerské nařízení zakazuje úplně používání jemné pšeničné mouky na pečení a pšeničné mouky k vaření na výrobu chleba. Množství mouky, použité k výrobě chleba, smí sestávat napříště jen až do 50 proc. ze pšeničné chlebové mouky a pšeničné jednotné mouky nebo žitné mouky nebo křovolných směsí těchto mouk, kdežto zbytek musí sestávat ze surovin, za něž nařízení stanoví ječnou, kukurličnou, ovesnou, rýžovou, bramborovou válcovanou, bramborovou škrobovou mouku a bramborovou kaši. Dále připouští se přimísení cukru a to až do 5 proc. váhy mouky. Nařízení obzvláště dále výrobu malého pečiva, k něž smí být použito jemné pšeničné mouky na pečení jen až do 50 proc., pšeničné mouky na vaření jen do 70 proc. celkové váhy mouky, kdežto ostatní část celkové váhy mouky, jež má být zpracována, musí záležeti z uvedených surovin. Vyráběti všechle jiné druhy pečiva jest zakázáno. Předpisy o výrobě chleba a pečiva neplatí jen pro výrobu živnostenskou, nýbrž také pro domácí hospodářství. K živnostenské výrobě bábovek a koláčů atd., která se omezuje na dva dny v týdnu, smí se jemné pšeničné mouky používat jen do 50 procent. Nařízení to platí od 6. února t. r.

Maximální cena mouky z bramborového škrobu ministerským nařízením stanoví se za 1 q 50 K. Nejvyšší cena zahrnuje v sobě náklady dopravy k nejbližšímu nádraží, náklady naložení a cenu pytle. Při opětovném prodeji smí se vedle dopravních výloh připočítati k nejvyšší ceně přírůstek 1 1/2 %.

Cukr ke krmení dobytka daně prostý. Aby bylo podporováno krmení cukrem, přiznal ministr financí podstatné úlevy pro bezdaňové používání cukru ke krmení dobytka, připuštěné od r. 1903. Tak bylo rozšířeno daně prosté používání na surový cukr a upuštěno od požadavku, aby poplatků prostý cukr byl v rozemletém stavu. Také denaturování bylo značně zjednodušeno a tím zlevněno. Též v jiném důležitém odvětví zemědělství, totiž pro zemědělskou výrobu líhu, bylo dovoleno po dobu nynějších mimořádných poměrů používat cukru daně prostého.

Rakouské obchodní komory pro obchodní monopol obilí. Ve Vídni konala se 29. ledna schůze zástupců některých obchodních komor (pražská obchodní komora se schůze neúčastnila), státního výboru pro průmysl, živnosti a obchod, a obce Vídně, které se účastnily také zástupci živnosti mlynářské a pekařské, jakož i stavu obchodního. Jednomyslně schváleny tyto zásady: Přiměřené zásobení obyvatelstva říše chlebem a moukou lze očekávat jen tehdy, když zásoby obilí a jeho náhražek, jakož i mouky, v celé říši po ruce jsou, budou plánovitě rozděleny po celé oblasti říše a na celou dobu až do příští sklizně, k čemuž vhodno zavedení obchodního monopolu pro obilí a mouku. Má-li být úspěchem proveden, je bezpodmínečně nutno, aby vláda ihned zabavila veškeré zásoby obilí a mouky, jakož i vhodných surovin, ať jsou v rukou kteréhokoli držitele. Převzetí a rozdělení veškerých zásob v Rakousku a množství, uherskou částí říše daného k dispozici, má být provedeno dle vzoru německého válečného obilního spolčenosti.

Nové moratorium nařizuje zaplacení další čtvrtiny pohledávek, jež byly splatny do konce srpna 1914, v únoru a v dubnu t. r. a další čtvrtinu pohledávek, splatných v září a v říjnu 1914, v březnu a květnu t. r. Další čtvrtina splatných pohledávek v listopadu 1914 má být zaplacená v dubnu t. r. Koncem května 1915 mají být zaplacené všechny pohledávky splatné do konce října úplně a listopadové pohledávky z polovice. Zbytky pohledávek listopadových a pohledávky prosincové a lednové posouvají se prozatím do května r. 1915, pak bude splatnost jejich zase upravena pro pozdější dobu. Pohledávky, které vznikly před 1. srpnem 1914, jsou ale splatny po 31. lednu t. r., nebudou zákonem posouvány.

Ríšský monopol obilí v Německu. Německé státní ministerstvo vydalo nové předpisy, dle nichž veškeré zásoby chlebového obilí a mouky všeho druhu — až na nepatrné, přesně vypočtené výjimky — nechat se naléžati kdekoli v říši německé, přecházejí nyní ze soukromé a jinaké drby v majetek státu. Stát převezme zároveň rozvrh mouky na jednotlivé úřední orgány, které mají při úpravě spotřeby sprostředkovati — podle vydaných předpisů jsou to v Německu v prvé řadě obce, a tyto opět — zajisté škol to nemalý a nejvyšší zodpovědný — množství, jež takto obdrží, budou rozvrhovati na vlastní konsumenty.

Za válečného ruchu.

Dar amerického kněze rodinám vojáků. Vdp. Alois Vychodil z Ameriky věnoval prostřednictvím Cyr.-Methodějské záložny rodinám známých vojáků K 500.—. Šlechtetný kněz zároveň vyslovil politování, že následkem moratoria nemohl poukázat více.

Vyznamenání 00. Kapucini. P. Honorát Jedliňský, kvardián v Rozvadově, vyznamenán stříbrnou medailí „Červeného kříže“ a válečnou dekorací. Kapucini v Rozvadově, válkou spustolení, 600 osobám po pět týdnů poskytovali přístřeší a rozdělili s nimi poslední sousto.

Těšili je, ošetřovali a učinili vše, čeho obětí bylo je schopni. — P. Kajus Perathoner s Meranu obdržel zlatý záslužný kříž s korunou. Tento pevný kurát, výmluvný a neprožený, je dnem i nocí neupavavý. V době stíhání hledá raněné, obvažuje, těší a zaopatřuje. Vojni mají ho za nezranitelného a dopisy jejich do Tyrol jsou plny chvaly a obdivu pro hrdinného foholníka.

Dary pro raněné vojáky, sirotky a pro ty, kteří přišli o zrak, zaslané na Zemský svaz katol. Orla v Hradci Králové: Okrsek hospodář. sdružení k. z. v Kostelci n. O. 10 K, Vojtěch Kelner, Vejprnice u Plzně 5 K, Morávek, Roveň 4 K 14 h, nejménovaný z Vodňad 3 K, pl Herzánová a p. Kutík z Černíkova podučky. Proší se zdvořile o další příspěvky v penězích i jiných dárkách. Pamatujeme též na své nezaměstnané dělníky a našince raněné v nemocnicích. Veškeré dary přijímá a kvituje Zemský svaz katol. Orla v Hradci Králové.

O výchovném vlivu války přednášel bývalý evang. farář Gottfried Traub z Dortmundu v Budapešti a dvakrát ve Vídni. Dle referátu „Času“ ve vídeňské „Uranii“ 30. ledna dovozoval, že válka:

1. Zvyšuje naši znalost dějin. „Rozumíme nyní lépe dějinám, protože dějiny sami děláme“. Zjevuje se nám chladná, kovová tvář dějin. Jen silní snegou její zrak; ale i slabé síly její pohled.

2. Dává poznání, že stát jest útvarem nejvznešenějším, nedotknutelným. Jeho majestát legalisující smrt nejdražších květů stromu svých občanů prýští z dějin, ze svatých nutností. Traub odmítá pojem vlasti, kde jde o ospravedlnění války. Nepřeje si důvodů nacionalistických. Jedině svazek státní klade onu nejsvětější povinnost!

3. Válka odmete kastovníctví. Člověk poznal člověka. Nyní existuje jen dvě druhy lidí: stateční a zbabělí. (Němci říkají zbabělým nyní „Drückeberger“.) — Tohle měřítko zůstane i v míru. Nebude přf nadále otklky: „Či jsi“, nýbrž: „Co umíš“. Již neať lidé bezvýznamných, bezejmenných. Ze zástupů šlehai síly a vlohy. Dobudou si zasloužených práv.

4. Nastane vzrůst obyvatelstva prudčí, dle tajemných zákonů, jimiž příroda nahrazuje své ztráty. Rečník brojí s vervou a dávkou bonhomie proti malthusianismu, obvyklému v kruzích zámožných, že větší obtíží vychovat dobře jedináčka než několik dětí. Ovšem stát musí pečovat o levné byty. Moudrý člověk byl, jenž připomenul, že část válečné nábrady musí být vynaložena na rozřešení otázky drobných bytů.

5. Válka učí pravé náboženskosti: víře, že tajemný osud všem vládne, že Prozřetelnost vše řídí, že nutno pokorně se podrobit. Učí však také, že vnitřní nezávislost člověka na útrapách hmotných není pouhou šalkou. Sociální demokrat Frank, jenž padl na bojišti, napsal před svou smrtí: „Toto jest otrokem duše“. Eihle žák Marxův, vyznavač převahy prvků hmotných! Statečnost a zbožnost jsou prvky této ethosy. Válka váží zdatnost národů. Válcící potrubí se zkonče spravedlivé.

„Čas“ dodává: „Jak zřejmo. Traub, silná německá individualita, chvalotečící době, která zdá se mu otevírat tolik možností do budoucna. Podivuhodný a nanejvýš zajímavý jest duch dnešního, všude po organizaci toužícího Německa, mobilisujícího nejen svá vojska, nýbrž celý zdroj idealismu a víry v svůj dějinný zápas. Discamus moniti! (Učme se po napomenutí!)“

Církevní věstník.

Modlitby za mír. „Osservatore Romano“ oznamuje: Evropské biskupové, kteří z jakéhokoli důvodu neobdrželi ještě dekret ze dne 10. ledna, kterým sv. Otec nařídil zvláštní služby Boží a modlitby za mír a kteří následkem toho nemohou připravit slavnostní konání zmíněných služeb Božích na neděli dne 7. t. m., byli zmocněni odložit služby Boží a modlitby na den 21. března (smrtečná neděle). Toto datum jest, jak známo, stanoveno také pro služby Boží mimo Evropu.

Modlitba sv. Otce Benedikta, XV. za mír. Vydala svým nákladem Matice cyrilometodějská v Olomouci. Modlitbu z originálu upravil dr. Fr. Ehrmann, prelát a kanovník v Olomouci. Text modlitby je opatřen pausami, aby lid ve chrámu při společném jehm pronášení v neděli, dne 7. února, modlil se soudně a jednotně. Objednávky řiďte na Sekretariát Matice cyrilometodějské v Olomouci, Dolní náměstí č. 17. 100 modliteb zasílá se za 1.20 K vyplaceně.

Královéhradeckou bankovní jednotu v Hradci Králové doporučujeme co nejlépe při veškerých obchodech bankovních a uhelných. Podporujte při každé příležitosti svůj vlastní podnik.

Zprávy místní a z kraje.

Dary na Rudolfinum. Vdp. dr. Ladislav Klouček, duchovní správce katolické farnostní osady v Saint Clair v Americe, zaslal zdejšímu ústavu pro hluchoněmé peníz 50 K (za sebe 35 K a 15 K obdrženy od Pavla Zajace, Slovák v Americe). — Paní Josefa Weinbergová z Hradce Králové ve výročí smrti svého chotě p. archieptky Viktoru Weinbergovu věnovala 20 K. — Nejménovaný dobrodinec z Vodňad daroval 3 K. Šlechtet-

ním dárcem, kteří každoročně z věleho křesťanského sousta na mnohé hluchoněmé vělejší dárky přispívají, vzdává ředitelství Rudolfinu hluboce čestné díky. — Pán Bůh všem!

Vojenská rekonvalescenti. S optimismem souhlasit v tato zdejší obecenstvo transporty zraněných chrabřích bojovníků a snažilo se štědrosti jejich bolesti zmírati. Nyní se radujeme, že většina těchto hrdinů se rychle pozdravuje. Rekonvalescenti, kteří se v četném množství po hradeckých ulicích procházejí, těší se zasloužené přízni všech městských vrstev. Ke cti obecenstva slouží, že s vřelými sympatiemi chvilaté mluví jak s rekonvalescenty národnosti české, tak s jinými. Náš lid jest dosti vyspělý, aby ocenil velké oběti udatných bojovníků všech národností. A zajisté i vojny velice těší opravdová účast civilistů na jejich osudu. Tak to má být. Takové sbratření má nastati všude. Vždyť ba tak jeví také solidarita všeho občanstva rakouského ve chvilích velice vzácných. To, co pro naši obranu chrabří vojni podnikli, nikdy jim civilisté plně nezaplátí. Proto aspoň všeobecná úcta a láska jim budiž odměnou!

Všeobecná úvěrní společnost, zapsané společenstvo s ručením omezeným v Hradci Králové, oznamuje, že XI. řádná valná hromada konati se bude v neděli dne 21. února o 9. hod. dopol. v místnostech společnosti s tímto programem: Zpráva o činnosti a účtech za rok 1914 — Zpráva rady dozorčí. — Návrh na rozdělení čistého zisku za r. 1914. — Volba 3 členů dozorčí rady. — Volné návrhy. — Kdyby se v ustanovenou hodinu nesešel v § 15 stanov společenstva podmíněný počet členů, koná se o hodinu později druhá valná hromada nehlédě k počtu přítomných členů.

Záložní úvěrní ústav. Dne 3. t. m. konána v zasedací síni okres. zastupitelstva důvěrná schůze větších vkladatelův a akcionářů k výslednutí zprávy dozorstva. Hlavním referentem byl úředník Zemské banky dr. Záveský. Zde bylo tedy sděleno, že se prohodilo 25 milionů korun. Ovšem překvapení bylo značné. Vždyť před rokem se mluvilo o znamenitém zisku, krátce před válkou správní rada ujišťovala, že není třeba žádných obav, v polovici minulého roku už se řeklo, že se přece větší suma ztratila. Pak se mluvilo dlouho o ztrátě sedmi milionů. Později se nereagovalo na řeči, které udávaly sumu dvojnásobnou. A teď — konečně z kuřete vzrostla již slepice velká jako pštros. Aby mohl ústav přece žít, má se odepisati vkladatelům 15 procent a za jiných 15 proc. mají se usklditi akcie nové. Staří akcionáři-sleví 90 procent. Po té zprávě začala debata, jak se mohlo tolik ztratit, aniž bylo obecenstvo vědoměno aspoň o desítné ztrát. Na prvním místě se hovořilo o správní radě. Někteří hledli ji omývati tvrzením, že byla „optimistická“, že mnoho důvěřovala. Inu — vkladatelé zase mnoho důvěřovali — správní radě, totiž její zcela řádné (nikoli optimistické ani pesimistické) kontrole. Podle toho, jak dozírala správní rada, vedlo si i úřednictvo. Kdo by chtěl správní radu bráti pod ochranný plášť, musí přece vysvětlit, proč se půjčovaly desetitisíce, ba i statisíce lidem, jichž nemovitosti byly nejvš v ceně čtyř nebo šesti tisíc korun. A což teprve půjčování tiskovým podnikům, které již byly jinde zadlužené! Jest otázka, kolik bylo těch optimistů opravdu prostomyslných, když ani po ztrátě statisíců u p. Canze nedali si práci se zběžnou přehlídkou, komu a na jakou hypotéku se půjčovalo jinde. Po té velké ztrátě mohlo se přece ještě mnoho zachrániti, kdyby bývala správní rada přikročila ihned k potřebné operaci: členům této rady přece nebylo neznámo, jak obrovské sumy se půjčovaly samému úřednictvu Záložního úvěrního ústavu. My to víme teprve nyní. — Ve schůzi někteří říkali, že úřednictvo bylo neschopno. Ale vždyť přece bylo vybíráno v značném počtu od lidí platících za velice osvícené, z absolventů zdejší obchodní akademie. A jestliže títo funkcionáři řádovali jinak, než jak se v akademii naučili, pak prozrazovali vlastně jinou vlastnost než neschopnost. Protekce při půjčování byla tak úžasná, že každá kritika na to jest slabá. 26 milionů ztráty neznamená přece škodu náhodnou, nýbrž obviňuje celý vládnoucí systém. Nyní jen si vše přejeme, aby dozorstvu se podařilo málo vděčná, ale velice záslužná práce sanační. Jest potřebí, aby dozorce podporovali všichni ti, kterým záleží na záchraně tisíců existencí.

Seznam cen na týd. trhu v Hradci Králové dne 30. ledna 1915. 1 hl: víkve K 20.— až 24.—, hrachu 70.— až 80.—, čočky 100.— až 120.—, jahel 70.— až 72.—, krup 60.— až 80.—, brambor 6.—, máku 52.— až 56.—, lněného semene 40.— až 44.—; 1 q: jetelového semínka červeného 160.— až 220.—, otrub žitných 25.—, pšenčných 24.—; 1 kg: másla 2.80 až 3.40, vepř. sádla 2.70 až 3.20, tvarohu 0.36 až 0.40, 1 vejce 0.10 až 0.12, 1 kopa: kapusty 2.— až 4.—, drobné zeleniny 1.— až 1.50, 1 hl cibule 20.— až 22.—, 1 pytel: mrkve 2.— až 4.—, jablek 12.— až 24.—.

Na týd. obilní trh v Hradci Králové dne 30. ledna bylo přivezeno: hl: jetelového semínka 316, máku 2, brambor 38, cibule 12; kop: kapusty 48, drobné zeleniny 72; mrkve 28 pytlů, jablek 18 hl, podsvínčat 28 kusů.

Paš pro zdravotní službu v poli K účela výcviku psů pro zdravotnickou službu v poli bude se konati za velitelství c. a k. posádkové nemocnice č. 2 ve Vídni a za vedení rak.-uh. spolku k výchově policejních a voleských psů ve Vídni VII., Kirchengasse 41, kurs. Ze paš připouští se pouze uznané plemeno policejních psů, t. j. alreduetierrieff, němečtí ovčáci psi, dobermannští pinčtci nebo rotwelleři. Za vůdce psů pro zdravotnickou službu přijímají se mužové — také voleskou službou povinni a službu nastoupivší — počínaje 18. rokem věku, již jsou tělesně schopni a nejsou u armády

v páli. Odměna provedla čín pro osoby vojenskou službou nepovinně 5 K denně; mimo to poskytl se k zásobování paš částečně 40 h na potraviny za psa a den. Ohlášeni a výbroj všech vědců paš dodá c. a k. posádková nemocnice č. 2 ve Vídni; o byt mužstva a paš hude pačovali vojenské velitelství ve Vídni. Vádce a paš přihlásili lze u shora jmenovaného spolku. Podotýká se, že osoby hlásící se za vádce, jež mohou dodat vyčvičeného nebo výcviku schopného policejního psa, mají přednost.

Kutná Hora. Těžká ztráta stihla velice váženého, šlechtetného profesora bohosloví včp. dra J. Jindru, konsistorního radu v Hradci Králové. Přijel ve středu dne 27. ledna do rodliště svého Kutné Hory navštívit v nemoci jediného bratra Františka, majitele hospodářství. Před se dověděl, že bratr, byv zaopatřen sv. svátostmi, před několika hodinami právě zemřel, staříčka pak matka že náhle onemocněla a že její život jest v krajním nebezpečství. A již v pátek, dne 29. ledna, kdy konán byl pohřeb zesnulého p. Františka Jindry, o 6. hodině ráno v náručí svých dcer, útěchu náboženskou přijímajíc z rukou syna-kněze, zesnula v Pánu pí Anežka Jindrová, vdova po měšťanu kutnohorském, v 84. roce věku. Zesnulá byla jedinou sestrou městského a zádušního pokladníka v. v. p. Fr. Mašiny v Kutné Hoře a tudíž tetou dp. Jos. Mašiny, katechety měšťan. škol chápenských v Kutné Hoře. Nepříznivé spojení železniční v době válečné a okolnost, že pohřeb zesnulé paní připadl na pondělí dne 1. února (tedy na den mezi nedělí a zasvěceným svátkem), znemožnily mnohým účast na pohřbech, ale proto přece prvního pohřbu účastnilo se 15. druhého pak 25 P. T. duchovních pánů s vys. důst. papežským prelátem Karlem Vorlíčkem, arciděkanem a vikářem kutnohorským v čele. Hojná účast všech řstev obecnostva svědčila o přízni, již se oba zesnuli těšili. Čím hlubší bol cítí přibuzenstvo, tím větší blaho radí poskytnouti milosrdný Pán zbožným duším, jež se k němu právě odebraly!

Úvěrní družstvo Eliška

zapsané společenstvo s r. o.

v Hradci Krá. . Adalbertinum.

Přijímá vklady na vkladní knížky a účty. — Úvěry osobní a živnostenské za podmínek nejvýhodnějších. Vknané stádkanky.

Pardubice. Katolická jednota paní v Pardubicích ve valné hromadě 17. ledna v sále „Bubenčí“ s povděkem uvítala veliké účastenství členek i hostů. Výbor skládal účty ze své celoroční činnosti a byl odměněn neutuchající pochvalou. Mohl dokázati, že vedl spolek za cílem stanovami vytyčeným s plným porozuměním a hojným ovocem na poli charitativním (rozdal potřebným členům i nečlenům na 5000 K), vzdělávacím v pravidelných měsíčních schůzkách (v přednáškách, v šíření tisku, dobrých knih) a sociální (účinnou agitací ve prospěch hesla „Svůj k svému“). Korunou činnosti jest chrámový odbor, který na výzdobu chrámu, na přípravu povznesení církevních slavností věnoval 1500 K. Pravidelné měsíční přijímání sv. svátostí bylo zdrojem obětavé činnosti zasloužilých paní a slečen. Volby správního výboru, chrámového odboru i družiny sv. Petra Klavera provedeny jednomyslně a funkce přijaty s ochotou a nadšením. Výbor děkuje za navícen krásných čísel hudebních i zpěvných neúnavně obětavé vážené slečně B. Pinkové z Věrnova a zvláště dp. Novotnému za povzbuzující slova časové přednášky. Novému výboru a jeho práci vroucí „Zdař Bůh!“ m.

Hofsko. Polští uprchlíci, na něž si náš venkov již zvykl a kteří pro svou tičnost, čistotnost a skromnost způsobili žádnou obtíž, odstěhují se do Chocně, kde ve velké kolonii snad se jim tak nepovede, kde však o náboženské jejich potřeby lépe bude postaráno. Mnozí nastoupí cestu domů a zřeknou se raději podpory státu, ježto jim přibuzní pší, že kraj je vojska prostý a že mají od čeho býti živi, ježto potraviny „pochovali“, t. j. zakopali. Místo Poláků přijdou sem uherští a polští židé, z nichž karavana 50 osob již je v židovské synagoze umístěna. Prozatím mají karanténu, aby případně nezanesli těžké choroby. Jako všude, pocítujeme i my těžce každým dnem stoupající drahotu, která je tím trapnější, že je založena na libovůli a že namnoze není k ní příčina. Může-li někdo požídati za 1 kg soli 40 h, za kousek mýdla 20 h a za 12 h pak jej přenechat, pak to není jistě v pořádku a přivádí to do občanského života jen zmatek a nejistotu. Snad se po příkladu Německa mnoho aspoň na dobu války zmonopolisuje, ježto posavadní nařízení o maximálních cenách vyžaduje doplnění.

Pro nový dřevěný kostel polských emigrantů v Chocně, který byl v tamní kolonii za nemnoho neděl postaven, nebylo vhodného obrazu na hlavním oltáři.

Přání Poláků bylo, aby jim připomínali jejich opuštěnou vlast a spíště jejich tužeb. Aby toto jejich přání bylo splněno, vymaloval a věnoval pro jejich chrám velký obraz, představující „Pání Marii Cestochovskou, královnou Polsky, konštit. rada včp. Ed. Neumann, akad. malíř ze Sv. Jit. Krásný, umělecký obraz tento, měřící 2 čtverečné metry, nese na svém rubu nápis: „Bratři Poláci, kteří pro hroznou válku 1914—1915 nuceni byli opustiti své domovy, s přáním: Když jim vrátí Matka Boží opět vlast a zahojí její rány, věnuje autor.“ Darem tímto byt polští emigranti tklivě dojatí a všele mistru dárci děkovali.

Za Aloisem Calkou. Hodinářský talent zesnulého faráře rozšířil jeho popularitu vždy v širém okolí. Ale také přinesl mu mnoho práce, takže neúnavný umělec pracoval někdy dlouho přes půlnoc, aby vyhověl zdarma předečtným zakázkám. V jeho bytě každý den bylo hodin nástěnných, budíků, hodiněk kapesních jako v hodinářském krámě. Při tom se opakovala historie o bosé ženě ševcově a kovářově kobyte bez podkov. Calka totiž někdy dlouhý čas nemohl si spraviti hodiny vlastní. Hodinky již byly tak pevně v jeho erbu, že lidé, kterým jméno Culkovo náhodou z paměti vypadlo, na Hradecku a Pardubsku doptali se na něho die hodinářského zaměstnání. Jednou byla dlouho připoutána k lážku stařena raněná mrtvicí. Chudinka nemohla mluvíti, takže se dorozumívala jen nemožuovanými výkřiky a posuňky. Calka uměl choré lidi velmi dobře těšiti a spěchával k nim rád i s hmotnou podporou. Stařenka v jednom okamžiku vyrazila výkřik a těžkou rukou ukazovala na hodiny. — „Ptáte se, babičko, kolik je hodin? Právě pět.“ — Stařenka zavrtěla hlavou, ale znovu ukazovala na hodiny. — „Aha, vy si tedy přejete, aby sem přišel velebný pán!“ — Nemocná hned živě přisvědčila. — Z N. Hradce do Kunětic nešl si Calka v koši veliký počet hodiněk k opravě na nové pásobiště. Vždyť dovedl spravovati i takové cibule, které jini hodináři vraceli. — Ale v Kuněticích brzy zabrala jeho pozornost otázka záchrany a obnovy kaple sv. Kateřiny na Kunětické hoře. V záležitosti té nešetřil cest, peněz, dopisování; sbíral milodary. Po veliké námaze jeho tužba došla splnění. Brzy však hrozila zkáza jak kapli tak celé hoře. Calka postavil se s některými přáteli na houževnatou obranu, vymýšlel bystře cestičky, které by vedly nejlépe k cíli. A i tentokrát slavil vítězství. Kámen přestal se na hoře lámati. Nedočkal se však ubožák projektované obnovy památného hradu. Lidumilná duše Culkova odešla předčasně do krajin lepších. Čestná památka bude zachována knězi opravdu lidovému a horlivému.

Sochy, oltáře a j.

provádí absol. c. k. odborné školy
a c. k. umělecko-průmyslové školy

Jan Dušek v Chrudimi.

Různé zprávy.

Potřeba rozvahy, bdělosti a opatrnosti. Pro výstrahu poukazuje na několik kriminalistických případů. V Berouně hovořil jednorozční dobrovolník R. Stein s číšníkem M. Podroužkovou. V tom vkročil do výčepu číšník K. Kynčl; vyřídil svou záležitost a pak skrze zuby procedil jakousi poznámku, kterou se cítil Stein uražen, prohlašuje, že jest namyšlený proti jeho souvěrcům. Kynčl žalován pro přečin pobuřování dle § 302, spáchaný popuzováním proti židovskému náboženství. Při přelčení dne 26. ledna před výjimečným senátem pražského zem. soudu byl sice Kynčl osvobozen, ale jen proto, že svědecké výpovědi Steina a Podroužkové velice si odporovaly. — Obchodní příručí Isak Schiffmann z Halké padělal si prákaz, jakoby byl fanéný. Tak se dostal do Prahy zdarma. Ale tam se přišlo vyšetřováním na to, že Schiffman vůbec v boji nebyl. — Čas sděluje 23. ledna: „Na severní dráze Ferdinandově od Krakova až do Vídně řadí cetě desítky nebezpečných zlodějů, po nichž policejní orgány velmi horlivě pátrají. V těchto dnech podánilo se ostravské policii velmi zajímavým způsobem polapiti 8 těchto darebů. Policejní orgány zvěděly, že značná část zlodějů pochází buďto přímo anebo z okolí Tarnova. Ačkoli přístup lehkých ženštin do Mor. Ostravy je zakázán, byly do veřejných domů puštěny ženštiny, které Tarnov opustily zároveň s jinými uprchlíky. To pomohlo. Za tarnovskými prostitutkami dostavili se brzy jejich dobří známí kapeři a jiná individua, jež byla na místě pozorována. Výsledkem tohoto pozorování bylo pak zatčení osmi darebů, z nichž nejnebezpečnější jsou Saul Jakub Marmel a O. Drožkovský.“

Zatčení uprchlíků ingil domácnosti z Čáslavi k vojenskému soudu a z části poturvali prostředím do vady k ekonomu soudu moravsko-ostrovskému. — 13. ledna přijel do Prahy halický uprchlík Moses Kornblat s tohánem B. Župníkem a švakrem Israellem Kruppelem. Ubytovali se na Žižkově a šli ohlásit na policejní ředitelství příslušníky svých rodin. Přihlásili mimo sebe 25 příslušníků rodin. Ještěž však příslušníci přišli až 17. ledna, byli žalováni oni tři muži pro přeštepce podvodu, spáchaného vytlákaním peněz, které již na příslušníky domácnosti obdrželi. Při léčení udali, že jsou kupci, ale vymlouvali se, že nedovedou ani číst ani psát, takže předpisům nerozumějí, a domýšleli se, že mají nárok pro všechny členy rodiny, třeba by i nebyly v Praze. Ostatně při přebrané peněze již komitétu zase vrátili, takže nepovstala žádná škoda. Okresní soudce dr. Němec usnesl se za souhlasu veřejného žalobce dra Čáslavského, aby byl předvolán správce komitétu k zjištění, zda žalovaní včas škodu nahradili. Poněvadž pak Župník měl u sebe 1900 K, propustil jej soudce na svobodu, ale zadržel jim částku 400 K až do té doby, nežli se prokáže, že vytlákané peníze vrátíli.

Z Československé záložny v Praze. Za měsíc leden 1915 bylo od vkladatelů uloženo K 72.880,22, vybráno K 63.028,24; zůstatek vkladů k 31. lednu 1915 činl K 1.035.862,84.

Moravská agrární a průmyslová banka v Brně vykazuje ke konci měsíce ledna t. r. na vkladech K 27.897,629,14.

Nehledné hospodaření v nemocenské pokladně. Dne 23. ledna před senátem vídeňského zem. soudu projevována aféra velice výstražná. Na lavici obžalovaných usedli soc. dem. úředníci nemocenské pokladny pomocného dělnictva gremia vídeňských obchodníků. Žaloba sdělovala, že sekretář Fr. Schwerzel byl zároveň předsedou pro zřízení a udržování útulku pro dělníky rekonvalescenty. Takový útulek zřízen v Dörfilu. Ale přitahné konsignace byly tak upraveny, že bylo umožněno osoby pokoutním způsobem přijímati anebo přes vymezený čas v útulku udržovati. Ale Schwerzel ke všemu ještě fingoval (nepoctivě předstíral) přijetí do útulku těch osob, které tam nikdy nepobývaly. Také udával obviněný delší pobyt některých osob, než jaký byl ve skutečnosti. Takovým způsobem způsobena nemocenské pokladně škoda 5640 K 50 h, příslušnému výboru pomocného dělnictva 4266 K a předstíráním jiného vydání škoda 4259 K 27 h. Celkem nepoctivým jednáním proti stanovám způsobeno tak škody na 14.275 K 75 h. Žaloba pravila, že tyto velké ztráty však dlužno připočíst i na vrub Jindřicha Kulmanna, předsedy pokladny, který do všeho viděl, o přetvářství se přesvědčil a ke všemu ještě si pokoutně vypíchl ze spolkové pokladny od Schwerzla 3180 K na agitaci a jiné účely soc. dem. strany. Dekazována účast na podvodných machinacích i úředníkům Siebererovi a Malcherovi. Žaloba tvrdila, že věděli o tom, jak v letech 1911—12 Schwerzel z peněz pokladny užil na volby do nemocenské pokladny, na volby říšské a jiné agitační podniky 14.020 K, tedy skoro celý zpronevěřený obnos; částečně užil spolkových peněz i k podpoře svého bratra gymnasty a k obdarování otce svojí nevěsty. Schwerzel přiznal sám dosti mnoho z toho, z čeho byl viněn. Také přisvědčil, že se na útraty pokladny pil. — Z výpovědi Siebererových vysvítalo, že skutečné výlohy pro jednoho rekonvalescenta činily jen 2 K 56 h denně, ačkoli správa počítala denně 9 K. Prohlásil, že na nic zlého nemyslí, když falšoval podpisy lékařovy. Měl prý na mysli pouze dobro útulku. Pronesena ještě řada „obran“, které budily útrpný úsměv. Vina Schwerzkova byla tak zřejmá, že se senát radil jen kratičce. Schwerzel odsouzen na dva roky do těžkého žaláře, zosířeného posty a tvrdým lážkem. Kulmann byl propuštěn z důvodu, že jeho jednání bylo ve vysokém stupni nedbalé, takže se mu nemůže dokázati přímá účast na malversacích.

Za pětku se oženil. „Mladoboleslavské Listy“ pší: V blízké obci žila a žije delší dobu žena, která měla 6 nemanželských dětí. Otciům obce taková přítel zlála se býti přece jen velkou, neboť nebyla vyloučena možnost, že ještě nějaký světoobčan by přibyl. Proto přemýšleli, jak by se Marijánky zbavili. Mistr kovář přišel na dobrý nápad. V číelně pracoval jakýsi dobrák František M., i zavolal si ho starosta obce a šlhl mu pětku, když vezme si Marijánku za ženu. František kývl, učinil vyznání Marijánce, došli na faru a ruka byla v rukávě. Po svatební noci došel si na obec pro pětku a obec zbavila se příslušností nemanželských dětí Marijánky, ježto dobrák Francek připsati si je dal na sebe.

Všelicos. Náboj pro 10,2 cm dělo stojí 42 K, pro 12,7 cm dělo 54 K, pro největší dělo 35,6 cm 1920 K. — Ruská hlavní vězeňská správa nařizuje, že do vnitrozemí dopravovaní zajatci nesmějí míti u sebe více než 25 rublů pro osobu. — Gubernátor ruský v Kursku nařídil, že v lazaretech nesmějí se čísti od r. 1914 vydané no-

Karel Branda,

sklad obuvi, Hradec Král.,
(u mostu)
doporučuje velmi levný

PRODEJ VEŠKERÉ OBUVI

a upozorňuje P. T. obecnost na levné ceny ve výkladech.

JOS. ROUS,

uměl. prům. závod řez-
bářský pozlacovačský a
oltářnictví

V ŽAMBERKU

doporučuje svůj odborný závod
pro kostelní práce.

Renovování stárých a památných
oltářů, soch, kazatelen, křížových
cest atd. provádí se s největší
pečlivostí za ceny mírné.

Nové oltáře, kazatelny, křížové
cesty a veškeré kostelní zařízení
v každém slohu a v nejčistším
provedení.

Rozpočty a informační cesty
zdarma a bez závazku.

První ceny na všech obecních
výstavách.

**Čtenkyně Božského Srdce
Páně.**

kteří povolání do řádu mají a výchově a ošetrování
oslabených dětí a nebo misioni věnovati se chtějí, necht
se obrátí s dotazem stran přijmutí na představenou
kláštera B. S. P. Krupka (u Teplic).

**Barevná
kostelní
okna**

v odbor. pro-
vedení zhotovuje a dodává

Fr. Uhlíř,

uměle sklenářství a malba skla
v Trebochovicích u Hradce
Králové.

Cenníky a rozpočty na požádání
zdarma.

**Ve prospěch
Svatováclavské Matice Školské.**

Uznáný za n. jryhodnější a nejlevnější ná-
kupní pramen v Rakousku veškerých

kostel. paramentů

prádla, praporek, příkrovů, koberečů a
kovového náčiní ve výrobcích nejstaršího
závodu v Čechách, c. a k. dvorního dodavatele

Josefa Neškudly

v Jablonném n. Orlicí č. 86.

Tisíce uznávacích referencí a doporučení. —
obrázkové cenníky, rozpočty, vzory a hotové zboží
k výběru franko.

Bez velkoměstské radie ve vlastních dílnách a
domech, levné pracovní síly na venkově, čímž levnější
ceny až o 20%, než všude jinde.

Jabl. 100 let. trvání a 40 let. vlastní činnosti.

Adresování vždy došlovně se vyprošuje.

Paramenta.

Ignáce V. Neškudly syn

(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)

(bratr P. J. Neškudly, farář ve Výprachticích)

doporučuje P. T. veleďstojn. duchovenstvu
svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

**všech kostelních paramentů,
epelkových praporek a kovového náčiní.**

Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukásku
se na požádání franko zašlou.

Sklomalba

E. Škarda, Brno,

umělec. závod prvního řádu
hotoví a dodává chrámové
okna. V každém slohu a
provedení, od nejjednoduš-
šího vzoru do nejbohatší
sklomalby figurální, hotoví
praven vlastnou mozaiku
kaménkovou pro facady, ol-
tářní obrazy, náhrob-
ky atd. s nejjistším
saručením umělecko-
ho a odborně dokona-
lého provedení.

Rozpočty ochotně a zdarma.

**Literární pomůcky
pro duchovní správu polských
uprchlíků a homiletic. literaturu
pro dobu postní**

dodá ochotně

**Družst. knihkupectví a nakladatelství
v Hradci Králové Adalbertinum.**

**Velké překvapení!
Premie pro každého,
který hledá a najde!**

Vypisujeme premií pro realizáteli
toto skříňky. — Každý, kdo najde
dnostojníka a přemaluje, obdrží pá-
ské nebo dámské hodinky v ceně
25 K, nebo tu přání 20 K v ho-
tosti jako premií. Podmínkou jest,
aby každý masitel učinil objed. ávka
na výborný řezák „Diana“ s limit.
zlatá a obnos K 1-65 v post. znám-
kách přiložil. Rozděl. ání cen děje
se po dojití realizací. Výnosy ná-
sílky radie Mláti na
Obchodní dům hodinami.
Fr. Schmidt,
Praha, Královské Vinohrady.

**Veleděstojnému
duchovenstvu a
slavným patronátním
úřadům**

dávající veškeré kostelní nádoby a
náčiní a to: monstrance, kalichy,
cibáře, nádobky, paténky, pacifikály,
svícní, lampy, kaditelnice, kropenky
atd. své vlastní výroby, předpisům
církvevím vyhovující. Staré před-
měty opravuje v původní intenci a
v ohni zlatí a stříbří nebo proti do-
platku za nové vyměňuje. Hotové
předměty neb výkresy zasílá na u-
kásku franko bez závaznosti koupě.
Vše se posílá poselstvem. Práce ruční.

Shledá veškerých stářích a stříbrných klenotů, jako: řetězů,
madonek, křížků, prstýnků, náramků atd. u Netěšské
protěny, tabulky, jídelní náčiní ze stříbra pravého
i čínské vady na skladě.

Staré zlato, stříbro a dráhokamny kupuje se nejvyšší cenou

JAN STANĚK,

pasíř a ošleceur

Praha-L-979., ul. Karoliny Světlé, čís. 12. n.

Vazbu knih

v jednoduchém i
přepychovém mo-
der. provedení ry-
chle zhotoví uměl.
závod knihařský

Richarda Šimáčka

v Hradci Králové, Pospíšilova tř. č. 131.

Jan Kryšpín,

J. Sylvatěrův
synovec nástupce)

**odbor
— umělecký závod —**

**pro ma bu
oken kostelních.**

PRAHA-L,

č. 145. st., Malá Karlova
ul. č. 29 nové blíže Ma-
lého náměstí, (dříve přes
60 roků na Malém ná-
městí pod loubím) do-
poručuje se

ku dodání oken chrá-
mových od nejjednoduš-
šího až k bohatému fi-
gurálnímu provedení a
sice i se železnými
rámy, střími, vezenými

Veškeré rozpočty, skizy i odbor. rada bezplatně
beze vší závaznosti ku definitivní objednávce
Nesčetná veřejná i písemná pochvalná uznání.
Založeno roku 1863.

Intelligentní vdova

mluvící perfektně německy přijala by místo
v rodině, k staré dámě, nebo k dítěti
(přes den), kde by nemusila vykonávat hrubé
práce. Na plat se nehledí. Ct nabídky pod zn.
»Zkušená pěstounka« do administrace t. L.

Hrozně dotkla se nás ruka Páně dne 27. a 29. ledna,
kdy odvolán v život věčný náš milý bratr, pan

FRANTIŠEK JINDRA

a naše drahá, vroucně milovaná matka, paní

ANEŽKA JINDROVÁ.

Velikou útěchou byly nám sice vznešené pravdy víry katolické, avšak i četné projevy vřelé soustrasti, jež zaslány nám byly do Kutné Hory telegraficky a písemně, anebo byly ústně projádřeny, vlévaly hojivý balsám v rány bolestné. Všem těmto šlechetným duším, jež nás v žalu velice potěšily, budtež nejvřelejší díky naše.

Zvláště vděčně vzpomínáme J. M. nejdp. opata želivského Fr. S. Roubíčka, J. M. nejdp. inf. preláta Msgra Dra Fr. Ehrmanna, vlct. konventu sv. Voršily v Kutné Hoře, vlct. kongregace šedých sester III. ř. sv. Fr., vys. důst. rektorátu b. kn. semináře, jakož i všech spolubratří kněží, již slíbili v modlitbách a při mši sv. pamatovati na drahé zesnulé.

Velikou útěchou byla nám též při pohřebních obřadech osobní účast P. T. veledůstojných a důstojných duchovních pánů a to: Msgra Karla Vorlíčka, papežského preláta, bisk. vikáře a arciděkana; biskup. notářů: Frant. Frydrycha, c. k. profesora ústavu učitelského, Frant. Müllera, c. k. profesora škol reálných, ThDra Karla Truxy, ředitele dívčího klášterního ústavu učitelského, Ed. Stucka, faráře v. v., Jos. Marka a Frant. Poura, fundatistů, Fr. Pekárka a Karla Dvořáka, kaplanů, Jos. Zuzánka, Josefa Valenty, Vítěz. Kudrnovského, katechetů z Kutné Hory, Karla Vimra, správce vikariátu ledečského a faráře v Čestíně, Jos. Ptáčka, bisk. notáře, vik. sekretáře a faráře v Sedlci, Aloise Nováka, faráře v Křeseticích, Jos. Pavla, faráře a Frant. Paplhama, kaplana na Bykání, Frant. Kratochvíla, faráře v Radboři, Jos. Šorma, faráře na Kaňku, Josefa Zeleného, kaplana v Sedlci, Fr. Velebného, c. a k. vojenského kuráta a kaplana v Církvici, Jos. Navrátila, kaplana v Nebovidech, Václava Mazače, kaplana v Zbraslavicích, Jos. Buryška a Fr. Mňacha, jáhnů-bohoslovců z Hradce Králové; rovněž účast sl. Bratrstva Mariánského, ct. deputace c. k. výsad. sboru měšť. ostrostřelců kutnohor. i četného P. T. obecnstva z Kutné Hory a okolí.

Nemohouce všem jednotlivcům zvláště poděkovati, dovolujeme si tímto všem vzdáti upřímné díky a

„Zaplaf Bůh!“

V Kutné Hoře, dne 2. února 1915.

Jménem veškerého příbuzenstva:

František Mašina,
městský a zádušní pokladník v. v.

Th. Prof. Dr. Jan Nep. Jindra,
bisk. konsistorní rada.

OBNOVA

Číslo 7.

Předplatné na čtvrt roku 2 K 50 h
na půl roku 5 K —

V Hradci Králové, dne 12. února 1915.

Inserty počítají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XX.

Průběh války.

Slova císařova. Listem 5. února minist. předsedovi hr. Stürgkhovi zasláným obrací se opět mocnát ke svým národům. Plných šest měsíců stojí říše naše v boji proti četným nepřítelům. Jeho Veličenstvo jest spokojen se svými národy, je jim vděčen za jich věrnost a obětavost v dobách nejtěžší zkoušky. Veřejně uznává osvědčené občanské ctnosti všech národů říše a v těch ctnostech vidí záruku, že veliký boj bude šťastně a slavně vybojován a že Všemohoucí dopřeje míru, v němž zaceleny budou rány, vysušeny slzy a odměněny oběti pro veliký cíl přinesené.

Bojiště východní. Těžko válečné situace jest nyní na východním bojišti, což dokazuje přítomnost císaře Viléma i cara na tomto bojišti. Nejcitelnější pro Rusy jest jejich neúspěch v Bukovině a u průmysku užockého. Část rakouských vojsk pronikla již v jižní Bukovině do údolí horního toku řeky Sučavy; údolí to probíhá mezi obcemi Iswerem, Moldavou a Brjazou, jež vojsko naše také obsadilo. 7. února ohlášeno úředně, že vojsko rakouské proniká v Bukovině dále a vtáhlo také do Kimpolungu. 9. února oznámeno, že vojska naše obsadila Wamu, ležící východně od Kimpolungu. Boje o užocký průmysk mají význam již proto, že užocký průmysk a západně od něho lupkovské sedlo jsou cestami k Přemyšlu. Západně odtud mezi průmysky dukelským a užockým už po několik dní odehrávají se nové úporné boje, poněvadž vojska naša tuto z Karpat postupující ohrožují z boku západobaličskou frontu Rusů, jimž tam velí generál Radko Dimitriev, kdežto na větší části karpatské fronty bojuje ruská armáda Brusilova. Naše těžké dělostřelectvo na Dunaji ostřelovalo krajinu u Tarnova a docílilo tam dobrého účinku. V těchto bojích o Karpaty v minulém týdnu zajato na 6.000 Rusů. Severně od sedla voloveckého podařilo se spojenému vojsku dobýt místa Rusy tvrdošíjně hájeného; zajalo tu mnoho Rusů a ukořistěno mnoho střeliva a válečného materiálu. — Německé hlavní velitelství dne 8. února oznamuje, že na východopruských ranišelských jihovýchodně od jezerní pánve a v okruhu na pravo od Visly došlo k několika malým srážkám. Ale zpráva, že císař Vilém odebral se na východní bojiště, kde dne 6. února navštívil slezskou zeměbranu v zákopecích u Graszynu, východně od Włoszowcy, a 7. února prohlásil si vojska bojující na úsecích na Bzuzě a Rawce. — Svědčí o významu bojů sváděných bezmála před branami varšavskými. Němci pokračují tu ve svých ústředních útocích, aby si vynutili cestu do Varšavy. — Ruský ministr financí směřuje se k vydání 500 milionů rublů v pokladních poukázkách jak v ruské tak v cizozemské valútě a vedle toho 40 milionů liber šterlingů pokladních poukázek v anglické valútě, takže Rusko válčí již na anglický účet.

Bojiště západní. Z tohoto bojiště oznamují úřední zprávy boje jižně od průplavu, dále jiho-

západně od La Bassée a v Argonnách; jinak mimo dělostřelecké boje neudálo se tu nic podstatného.

Na moři. Německý námořní štáb ohlásil, že 18. únorem bude zahájena blokáda anglické ostrovní říše; moře okolo Velké Británie a Irska a též kanál mezi Francií a Anglií prohlášeny za válečné pásmo. Nebude ani dbáno lodí neutrálních, poněvadž anglická admirálita vydala rozkaz, aby anglické lodi používaly (podvodně) vlajek neutrálních. Německá vláda tímto prohlášením neutrály pouze varuje, aby se nevydávali nebezpečnostem, která v okolí Anglie jich čekají. — Doprava anglického vojska a válečného materiálu do Francie byla už zastavena, rovněž i plavba mnoha společností plavebních z Anglie.

Válka turecká. Předvoje tureckého vojska dospěly již k Suezskému průplavu a srazily se tam s anglickými strážemi. Samy anglické zprávy přiznávají, že v tomto boji drželi se Turci lépe, než se očekávalo. Velké turecké vojsko postupuje zatím ke kanálu za vedení Džemela pašy.

Volné listy.

Marseillesa. V nynější válce zdvihají se nejen fyzické a mravní síly státův a národův, ale v souvislosti dějinné stále vynořují se nové a nové vzpomínky, jež živě představují události minulé. Slyšíme-li, že v západních zákopecích na „Wacht am Rhein“ odpovídá se „Marseillesou“, pak živě vzpomínáme na několik set Marseillanů, kteří na počátku velké revoluce vytáhli z rodného města, aby bránili vlast a kteří se proslavili svojí válečnou písní.

Roku 1792 rozlehl se po veškeré Francii volání: „Vlast je v nebezpečí!“ Revoluční hnutí a ohrožená bezpečnost Ludvíka XVI. a jeho choti zláskaly na sebe pozornost Evropy, které nemohlo býti lhostejno, co se ve Francii děje a jak vnitřní její rozbroje působí na země sousední. Vyhnaná a vystěhovalá šlechta chystala se brannou rukou vrhnouti do země, revoluci potlačit a zříditi předešlé feudální řády. Tato šlechta nejdříve shromažďovala se v Itálii v Turině, odkudž podněcovala francouzské jižní krajiny, aby povstaly proti revolucionářům. Když však ojedinelá posílání neměla žádoucích účinků, francouzští šlechtíci odebrali se do Německa, kdež ústředím hnutí svého učinili Koblenz na Rýně, odkudž čile vyjednávali a zde očekávali pomoci evropských mocností. V Koblenzi také pomýšleli na to, jak by krále Ludvíka XVI. jenž zřejmě byl v zájedu národa, osvobodili a zachránili od hrozné bouře, ježž rudé červánky rysovaly se již na obzoru.

Německý císař Leopold II. a král pruský Bedřich Vilém II. smluvili se v Pilnici, nařídili ve svých zemích válečné přípravy a rozeslali posly k těm panovníkům, kteří měli totožné zájmy a jimž francouzské věci nemohly býti bez všelichého významu.

A skutečně panovníci pustili mimo sebe

všechny rozpře a sjednali veliký spolek proti Francii. V Anglii tehdy rozhodoval proslulý ministr Pitt a v Rusku vládl Kateřina II., a obě mocnosti tyto, které na sebe nevražily, smířily se za tím účelem, který měli na zřeteli Leopold II. a Bedřich Vilém. Rusko a Rakousko zajistily své hranice proti Turecku mírem, aby tím větší pozornost mohly věnovati francouzským revolucionářům. Ke spolku přihlásili se všichni panovníci z rodu Bourbonů, neboť byli příbuzní zajatého a ohroženého krále Ludvíka XVI.

Když generál Lafayette pro svoji umírněnost a náklonnost ke králi Jakobínům stal se podezřelým, a když král Bedřich Vilém II. vstupoval s vojskem svým na půdu francouzskou, zákonodárné shromáždění v Paříži dne 11. července 1792 prohlásilo, že vlast je v nebezpečství. Rány dělové oznamovaly zvěst tuto ve všech větších městech, a národní gardy chystaly se na pochod proti nepřítelům, kteří souborně nazváni byly „tyranem“.

Marseillská městská rada sehnala šest set bojovníkův a prostě jim řekla „Marchez a batez le Tyran“ (jděte a srazte tyrana)! A národní gardisté tito s bouřlivým „jděme!“ vydali se do boje. Všichni byli dobře ozbrojeni, ručnice na ramenou, šavle po bocích, a měli s sebou také tři děla. Berouce se ku předu s divokým srdcem a silnou nadějí, setkali se s překážkami. Leckde zavírány byly před nimi městské brány, ale stateční Marseillané tito hrozí, že si otevrou bránu petardou, po kterémž slibu projevena hned vůči nim ochota, neboť jejich chmurný zevnějšek, rozhodnost hlasův a ohnivě zraků nevěstí nic dobrého. Vždyť neopustili nadarmo své slunné město a přímorský přístav a ne bez účelu jdou svou válečnou cestou z nejzazšího konce Francie k urči- tému cíli svému.

Můžeme si představit, jaká horečka schvátla Francii, když v klidném a obchodním městě tolik hospodářův a otců rodin zanechalo svých řemesel a nástrojů. Různé pověsti a hrůza po veškeré Francii předcházely tento pochod a budily ozvěnu. V Paříži se na příklad mluvilo, že tito marseillští jsou galejní otroci a dábenci, že v Lyonu zavírali před nimi krámy a že jejich počet páčí se na čtyři tisíce. Proskakovaly též pověsti o nebezpečném drancování. Ovšem jesto aspoň bylo to, že žijí bez „zoldy“, zřízení a proviantu. Vojáci, kteří v rozličných leženích s nimi se setkali, tvrdili, že tito marseillští jsou dokonale zdvořilí lidé. A tak zprávy o nich zněly neurčitě.

Tvárnost těchto bojovníků, když ani tehdy jich dobře neznali, i pro nás v přítomné době jest he- jasna a neurčita. Byli to zasmušilci, plní zlost- ného ohně. S obličejí pokrytými prachem, osmařil, větrem ošlehaní, berou se namáhavě ku předu, aby s ostatními vlastenci bojovali proti „tyranu“, který ohrožuje Francii ohnivým pásem.

Plukovník Rouget de Lisle myšlenky, v těchto lidech bouřící a ku porodu pracující, vyslovil chmurnou melodii a slovy. Tak povstala hymna

DEPEŠNÍ ADRESSA: ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚ-
NEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4%, A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ
LÍSTKY POŠTOVNÍ SPORITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLÍM A KOKSEM

ŽIROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPORITELNY 140.273

Marseillských, hudební to skladba, která došla slavného rozšíření. Při jejím zvuku pak krev vřela ve všech republikánech, hřímaly ji revoluční armády v bitvách, za porážek i vítězství. Francii zůstala „marseillesa“ jako veliký odkaz předků a jako neživější vzpomínka na doby horoucí lásky k vlasti, nesobecké oddanosti, vzletu a nadšení. Vzpomínají-li si Francouzové na doby, v nichž původ vzala marseillesa a mají-li dnes před sebou podařeného intendanta, jenž okrádá vojny, prolévající krev svoji v hrůzách bitevních, uvědomují si jistě bolestně rozdíl dvou oddílů svých velikých a rušných dějin.

Vzpomínky na rok 1814. Mnohá jména západního bojiště ozývala se válečně v roce 1814, kdy Napoleon rozvinul proti spojencům přímo báječné strategické umění. Po bitvě u Lipska v říjnu 1813 francouzská armáda rychle ustupovala na západ, jsouc se všech stran obletována kozáky a stíhána vojsky spojeneckými. U Hanavy zastoupil cestu Napoleonovi pruský generál Wrede, jenž se domníval, že lev již má vytrhnout hřivu a otupělé drápy. Smělost svou však draze zaplatil, neboť byl krvavě poražen — a Napoleon, uniknúc tímto průlomem svým pronásledovatelům, přivedl do Francie ještě 80.000 bojovníků, v nichž opětně oživena byla naděje, že není všemu konec a že císař za Lipsko nepřítelům ještě důkladně se odmění. Asi 80.000 vojáků Napoleon měl sice ještě v pevnostech v Německu, ale posádky ty skoro všechny byly zajaty. Od Hanavy Bonaparte spěchal přes Frankfurt a Mohuč a 9. listopadu byl již v Paříži, odkudž počal sbírat a organisovat nové vojsko proti vpádu nepřátel. Ale ve vyslání národě nebylo již zápalu a onoho ducha, kterým Napoleon dostoupil vrcholu své moci a slávy. Celá země trvalými válkami unavena práhla po míru, a proto nepůsobily již Napoleonovy výzvy, mluvící o čti národní a zachraně vlasti. Kromě toho měl císař proti sobě již své ministry a vlivné politiky.

14. listopadu povolil sice senát Napoleonovi 300.000 mužův, ale nenávisť proti konskripci uchvátila již všechnu mládež. Napoleon vida tuto nechuť a zmalátnělost, zdvojnásobil své úsilí a chystal se všeho, aby svou armádu doplnil. Invalidi, celníci, žandarmové a poštovní vozkové musili k vojsku. Inženýři byli posláni do severních departementův, aby opravovali pevnosti, a v Paříži konány časté přehlídky vojska, při čemž počet jeho v úředních zprávách byl uváděn vždy dvojnásobně.

V lednu 1814 Napoleon měl 250.000 mužův a vytrhl do pole. Spojenci byli opanovali nejúrodnější krajiny východního Francouzka, a armáda jejich páčila se na 600.000 bojovníků; domnívali se tedy, že brzo dostanou se do Paříže. Napoleonův válečný bystrozrak, jak již svrchu pověděno, zazářil v těchto bojích stkvěleji než kdy před tím. Neúnavně jako rozdrážděný lev vrhal se na nepřátelské armády, porážel je, zatlačoval a tísnil. Kdyby generálové bývali podobným duchem oživováni a kdyby nebylo bývalo zrady v Paříži, kdo ví, nebýval-li by účinek bojů těch jiný. Francie byla napadena se tří stran vojskem pruským, ruským a rakouským. Hlavní armáda spojenců pod Švarzenberkem a Blücherem, majíc ve středu svém tři mocnáře, mířila ku Paříži a tiskla před sebou Neye, Mor-

tieru a Marmontu. Ve svrchovaný čas přispěchal na bojiště Napoleon a couvající armádu zastavil. Poté, sebrav všechny nejbližší své pluky, vyrazil prudce proti spojencům a rozrazil ve dvě armády Blücherovu, jejíž jedna část spěchala k Troyesu, aby se spojila se Švarzenberkem, druhá pak část zůstala pod Metami. Napoleon pospíšil za Blücherem, aby spojení jeho s rakouským maršálem překazil a nemoha úmyslu svého se dodělati, Blüchera porazil v krvavé bitvě u Briennu. Blücher stěží ušel zajetí. U Briennu, jak známo, Napoleon nedbal osobní bezpečnosti a přes všechny prosby setrval až do konce bitvy v pršce střel. Poté Blücher spojil se se Švarzenberkem a silná jejich armáda postupovala proti Napoleonovi, jenž přinucen byl bojovati proti nepříteli dvakrát početnějšímu. Po celodenní boji a po nevýznamných úspěších spojenců Napoleon nicméně ustoupil k Troyesu, odkudž poslal Coulaincourtovi, vyslanci svému na kongresu Chatillonském, plnomocenství, aby vyjednávání bylo skončeno a aby tak nedošlo k bitvě, která by jedním rázem rozhodla osud Francouzka a jejíž výsledek za těch okolností byl velmi pochybný.

U Troyesu Napoleon nemohl však dlouho prodělati, neboť bylo se mu obávat, aby ho spojenci neobešli a netáhli přímo na Paříž. Proti rakouskému generálu Bubnovi držel se sice maršál Augerau v Lyoně statečně, ale Belgie byla již ztracena, pruský generál Bülow obsadil Brusel; také Čachy a Lutych byly již v rukou spojencův.

Ze Chatillonu mocnářové poslali Napoleonovi výminky, jimiž Francie obmezena byla starými hranicemi svými. Napoleon byl sice výminkami těmi rozezlen, ale nicméně poslal je tajně své radě do Paříže, kteráž kromě jednoho hlasu je přijala. Zatím však Napoleon úžasnou pohyblivostí spojenecký postup na Paříž zadržoval tím, že porazil Rusy a Prusy u Champanbertu, Montmirailu a Vauchampsu. Nabyv zase myslí, plnomocenství Coulaincourtovi udělené odvolal. Vítězství u Vauchampsu mělo ten účinek, že Rakusané žádali o příměří. Napoleon za této příležitosti poslal tchánu svému, císaři Františkovi, soukromý dopis, chtěje ho získati na svou stranu, ale pokus ten byl marný.

Polaka. Na počátku nynější války Rusové a Němci svým Polákům slíbili jistou samostatnost a rozšíření národních práv. Rakousko nemusilo slibovati ničeho, protože naši Poláci do žádných ústíků stěžovati si nemohou. Vynořila se opětně stará myšlenka zřízení Polského království, a jest zajímavý, jak novinová veřejnost tuto otázku řeší. Die „Času“ vynikající německý publicista Harden postavil se proti dřívějšímu mínění svému, že lze vedle Pruska zříditi stát polský. Harden nevěří v možnost jeho a zamítá s hlediska německého jeho prospěšnost, bojí se příštího irredentismu pruských Polákův a nechce vzájemné vztahy Německa a Ruska úplně rozbiti. Německý redaktor George Cleinow zdůrazňuje zejména tyto věci: Pro Poláky nastala v dnešním seskupení mocností nová příležitost svou posici naprosto změnit. Proto se v Německu domnívali, že v některých místech nastane rozhodně na počátku války povstání. V tom však se úplně zmýlili. Mnozí nepodnikli proti Rusku nic, jiní přidali se přímo k němu. A tak zastihl veliký

muká; každá chyba se ho dotkne palčivě. Posadte návštěvníka velké opery do divadelní místnosti venkovské — a způsobíte mu bolestné chvíle. Bylo psáno, jak bude dobře, až budou katedrály proměněny v operní místnosti, v nichž se bude lidstvo svíjati radostí při poslouchání Wagnerových oper. Ale — generace nynější nechce se svíjet nadšením ani v těch místnostech, kde již ta operní hudba hlaholí. Pařížská opera na př. měla v posledních letech úžasně deficit, protože rozkošnická Paříž hrnula se výhradně k lehkým, dovádivým a málo uměleckými operetám. Právě nyní by mělo umění v Paříži tak značnou práci potěšující, uklidňující. A ejhle — velká opera zavřela se v den mobilisace, otevře se teprve až po skončení války; zato však se hustě plní chrámy, které před vypuknutím boje hostily návštěvníků dosti málo.

Zvláštnější však jest tento zjev: pokud nebylo velikých, účelně zřízených stánků Musy, sám lid skládal nadšeně národní zpěvy, jež se ozývaly na každé mezi, na každé pasece. Nyní však, kdy komponisté skladeb umělých přímo chrlí do národů nové a nové ladné melodie, nacházejí v lidu veliké obluby flašinetářské odrhovačky, harmonika vítězí nad flétnou a kytarou, lid sám přestává umělecky tvořit. Kdy vlastně nacházelo umění vrcholnějšího ocenění? Zda v nynější vysoce kulturní době, kdy možno plíti z mohutných zdrojů — či dříve, kdy si musil lid pracně pomáhati k radosti z uměleckých požitků sám? Umění jest vznešeným průvodcem člověka po pozemském suchoparu, oblaží, potěší každé nezkažené srdce. Sebe ostřejší severáky hrůzných převratů nedovedou zaváti kouzlo umění. Ale při tom nutno mít na zřeteli vlastní kořen ruchu oprav-

dějinný okamžik Poláky v bledné situaci, zastal je malé. Přičiny odmítavého chování Poláků k Němcům vidí Cleinow jednak ve lžech, jimiž bylo Německo opředeno za silného spolupůsobení spisovatelův a politikův polských (Cleinow naráží zde na psaní proti pruské politice haka-tistické, protipolské), jednak ve sklánění Poláků před ruskou mocí, zvláště hospodářskou. Poláci prý se snažili jednati v Rusku jak s vládou tak se stranami krajními a při tom hrozili zároveň nebezpečstvím německým. Protože však protiruská revoluce Poláků měla vždy povahu převážně sociální, bylo to i pro Poláky nebezpečné a proto se podařilo R. Dmovskému, vůdci národně-demokratické strany, strhnouti na sebe vůdcovství v Polsku vůbec a hnáti pak do krajnosti svůj oportunism k vládě ruské. Po vnitřních neshodách se pak Dmovski dohodl s realisty o přiklonění k Rusku, takže dnes není vlastně skutečné národní polské nezávislé strany. Poláci v Kongresovce obávají se také, že by musili ustoupiti po vítězství Německa v politickém vlivu vyspělejšímu Polákům pruským.

Hardenovi odpovídá polský redaktor Feldman, že na počátku války přesvědčení o nutnosti zříditi polský samostatný stát proti Rusku a na ochranu Německa bylo všeobecné. Nyní na jedinou Harden odmítá ideu takového mezistátu, ačkoli dříve ji přijímal. Dnes nazývá takový státní útvar „ilusorním kostlivcem“. Feldman se brání: „Pane redaktore! Národ o 23 milionech lidí, početně na šestém místě v Evropě, není kostlivcem. A rozhodná vůle tohoto rozvíjejícího se národa — není iluze.“

Feldman odmítá narážku Hardenovu, že by Poláci nebyli schopni vlastního státního života a přechází k ideu mezistátu. Harden má prý jen dva důvody proti němu: že prý by byl nebezpečný pro Prusko a že dnešní říšský kancléř jest proti němu. Feldman proto dokazuje, že pro Prusko nebezpečností by nebylo, že naopak dnes Bismark by nestál na svém hledisku a v zájmu Německa jistě by chtěl polský mezistát vytvořiti. A báti se, že by tento stát byl stejným duchem proti Prusku veden, jako Srbsko proti Rakousku, jest prý nemožné, právě tak jako jest nemožné spojení Polska s odvěkým svým nepřitelem, Ruskem, proti Německu. Naopak Polsku bylo by nutno dáti řadu území, v nichž bydlí Poláci, na které však činí si nárok Rusové, a tím by bylo navždy zajištěno spojení Pruska s Polskem proti Rusku.

Myšlenky tyto jsou velmi zajímavé a osvětlují nepříznivé dnešní postavení Poláků, kteří jistě od války mnoho očekávají. Že touží po nějaké svobodné Polsce, jest přirozeno, neboť nelze potlačit vzpomínek na slavné království, které bývalo jednou z nejmohutnějších říší evropských.

Nasemu veledušojnému duchovenstvu
ku provádění prací kostelních vřele doporučujeme mladou dámkou
dílnu absol. c. k. stát, školy hudební
BOHUMILA BEKA v HORE KUTNÉ.

Politický přehled.

Křesť. sociálové němečtí u hr. Stürgkha. Členové předsednictva akčního výboru jednali s hr. Stürgkhem o různých záležitostech, souvislých s válečnou situací. Hr. Stürgkh prohlá-

du uměleckého. Umění nevypučí samo sebou, kyprou půdou pro zdravé umělecké nadšení jest příslušná výchova mravní. Umělecké rozběhy dávů jsou přirozenou výslednicí dobře zřízené životospřávy. Jinak i nejkrásnější plody umělců moderních jsou pro široké kruhy dneška pouze „mědi zvučící“, jejíž tón zaniká bez ohlasu.

Právě když v různých národech kultura dostupovala závratné výše, bývalo tam štěstí nejmeně, jevila se nervóza z duševního přesycení — chycený motýl blaha přicházel o svůj pel; pře-civilisované obyvatelstvo v krátkém čase zívalo při patření na nádherná umělecká díla, až umělci snažili se zadržeti pozornost zoufalými objevy nových směrů, předkládáním umělkovaných zrůdností. Tak jenom potvrzovali resignaci, povšechnou únavu obecnou. Čeho člověk má v nadměrném množství, toho si přestává vážit; neplatí-li toto pravidlo pro vynikající jednotlivce, osvědčuje se na davech. Ale vzpomeňme, v jaký nadšený vzlet dávalo se umění ve službách ideí náboženských! Jaká ta živá účast v nejširších vrstvách, jak nádherná díla vytvořena právě v prostředí náboženském! Tedy právě tam, kde umění nebylo pokládáno za vrcholný cíl.

Ale navazme zase nit větám úvodním. Jen toho si opravdu vážíme, jen to nás činí velice šťastnými, čeho nabudeme velikou prací anebo po velikém strádání.

Když v minulém století panovala jednou velká drahota, řekl chudý řemeslník: „Až bude chléb levnější, budu jíst a pořad jenom jíst.“ — Před drahotou takové zásady neměl, po zlevnění potravin na své heslo pamatoval sotva týden.

Kdo má plné zdraví, necítí žádného zvláštního potěšení; považuje to za jakousi obvyklou

Feuilleton.

Honba za motýlem.

Prostomyslné děti ženou se za motýlem tím dychtivěji, čím obratněji jim tento pestrý létoun uniká. Jakmile jest motýl chycen, už o něho málokteré děcko stojí — zvláště se třena-li místy barva.

A zrovna takové osudy má pachtění lidské za pozemským štěstím; čím četnější a mohutnější rozlety do duhového vidma, tím více rozbitých údů, tím častěji bolestné zklamání. Jest tragickou vlastností lidstva, že si nejmeně všímá právě toho, oč nejčastěji brká — a že na druhé straně rozráží si lebky o takové zdi, před nimiž miliony jiných odvážlivců skonaly. Smějeme se hlouposti velké mouchy, která naráží s houževnatou vytrvalostí a rezčileným bzukotem na sklo, pokoušeje se zalétnouti do volné, vonné přírody. Ale jakkoli máme schopnost samostatného usuzování, nepočínáme si lépe.

Několik příkladů k té honbě za motýlem štěstí! Ozývala se fráze, že náboženství lze velmi dobře nahraditi uměním. Umění, které jest účelem samo sobě, učiní prý člověka daleko šťastnějším než kterákoli pozitivní víra. A skutečnost? Divadla na př. v posledním čase rozvinula činnost tak obrovskou, jak nebylo před tím nikdy. Kde však větší štěstí aspoň u těch, kteří mohli každý den navštěvovati operní dvoranu? Vidíte zástupy nervosních nedůtklivců, hyperkritiků, pro které má často divadlo vážný význam hlavně proto, aby si mohli zakřikovat. Právě ten, kdo má umělecký vkus velice vytržený, při sledování uměleckých děl a produkci lidí líných anáží často

al, že se pokračuje na vypracování definitivního vojenského zaopatřovacího zákona. Vláda bude ve svých snahách pokračovati, aby obilí i jiných zásob, kterých mohou Uhry postrádati, mohlo býti použito pro potřebu této poloviny Mše. Konečně přislíbil ministr předseda, že zasáhne do váznutí, které nastalo ve vyplácejí rekvisic.

Dr. Weiskirchner u císaře. Vídeňský starosta 5. února podával císaři zprávu o pozorování, které učinil u vojska, a o hospodářské situaci ve Vídni. M. cnář přislíbil také, že bude věnovati péči zaopatření invalidů a superarbitrováných.

Společný ministr dr. Koerber. Jmenování dr. Koebra společným ministrem financí a zároveň správcem Bosny a Hercegoviny provází i maďarský tisk radostným vítáním. »Pester Lloyd« píše, že silný a cenný muž nastupuje dědictví po Biliňském. Dostane se mu i důvěry Maďarů, které svým jednáním si zaslouží.

Obchodně-politické porady zemědělské konaly se v Praze 2. t. m. Zástupcové rakouských, uherských a německých zemědělců prodjeli tu celý soubor zemědělských záležitostí. Předmět jednání prohlášen prozatím za důvěrný, bude však sdělen všem vládám. Myšlenka celní unie s Německem byla prý všemi účastníky zamítnuta.

V anglické sněmovně dolní schválen návrh vlády, aby nebyly podávány zákonné předlohy, které by mohly vyvolati strannický spor. Vláda umlčuje také tisk. Při vyslání vyslance do Vatikánu zakázala tisku po čtyřiačtyřicet hodin o tom psáti.

K důvěrným poradám o národnostní dohodě v Cechách. JUDr. K. Matuší, V. Hora, Ant. Šauer, Jos. Pilař a Přem. Šámal dne 8. února veřejně prohlásili, že jako čeští účastníci, byvše pozváni se strany německé k součinnosti na dorozumívací akci, domnívali se, že nemohou tuto součinnost prostě odmítnouti, a to proto, že nechtěli připustiti, aby právě české straně byl vytýkán nedostatek dobré vůle a ochoty k dorozumění. Čeští účastníci obmezili se prý toliko na prozkoumání návrhů německých. K nějakému pozitivnímu kroku se strany české vůbec nedošlo; zejména nesprávné jest domněnka, že byly konány společné schůze obou táborů, nebo že dali čeští účastníci k některým zásadám vyrovnávacím svůj souhlas. Tak se obhajují zmínění pánové. O této dorozumívací akci jednalo se v létě 1914 a byla jen válkou přerušena.

Vzpouza v Indočíně. Francouzský ministr osad oznámil úředně, že v Indočíně, nejdrahosennější kolonii francouzské, vypukla vzpoura; pročež vyhlášen tam stav obležení. Podnět ke vzpouze daly čínské pluky, které vpadly přes hranice, napadly vojenskou a civilní stanici Samnu a prohlásily Samnu za čínskou državu. K čínskému vojsku připojili se také Indočíňané.

Katolíci za války.

Papežova akce pro výměnu zajatců — jak jsme již předpověděli — přes souhlas vládočích států setkala se s překážkami značnými. Benedikt XV. však nelenil a navrhl, aby došlo aspoň k výměně zajatcův občanských, omezené na ženy a muže překročivší 55 roků a na děti. Přiznivě odpovíděly na ten návrh Anglie, Německo

nutnost, za vlastnost těsně spojenou s přirozeností lidskou. Kdyby neviděl řady mrzáků a osob chorých sotva by si vůbec vzpoměl, že může také někdy onemocněti. Dostaví se fyzická rána, optimista jest upoután po dva měsíce na lůžko; tu teprve důkladně srovnává, rozlišuje velký rozdíl mezi lidmi nemocnými a zdravými, slibuje si svato-svatě, jak si bude zdraví znova nabytého vážit jako velikého pokladu a významné osobní výsady. Když se však uzdraví, vzpomíná si na své předsevzetí dva — tři měsíce. Pak se jeho počty vrátí do staré koleje — zdraví mu platí nikoli za privilej, za štěstí, ale za všední nezbytnost.

Dítě mající rodiče každou chvíli vzdoruje. připravuje jim svým chováním i jiné hořké chvíle. Vidí sice na vlastní oči trudný osud sirotků, kteří by rádi poslouchali, kdyby měli koho; ale neprobudí se ze své lehkomyšlnosti, pokud rodiče nezemrou. Pak teprve poznává, jak veliký poklad do hrobu se uložil.

„Máme novou dráhu; jaké cestovní pohodlí, jak rozkvete město! Nastává nám doba netušeného štěstí!“ Radost trvá rok. Pak život třeba více řádnější než dříve. Opozdí-li se někdy vlak o půl hodiny, bývá někdy rozčilení pasažérů horší, než když dříve forman zapfáhl o půl dne později. Lid si již zvykl na přesnost jako na tuctovou nutnost — nikoli jako na blahou výhodu. (Až za sto let aeroplan dorazí z Prahy do Říma za šest hodin, rozčílí se pasažéři značně, zpozdí-li se přistání v Římě o čtvrt hodiny.) Na účet nové komunikace změnily celé řady občanstva svou životsprávu, mnozí opustili docela slušné postavení, aby si pomohli k lepšímu — a pak cítí zklamání. Lokomotiva jest direktivou, podmínkou nového zaměstnání; nevyhoví-li tedy

a Rakousko-Uhersko. O výměnu vojenských invalidů vyjednává Vatikán s evropskými kanceláři dale.

Sv. Otec daroval pro polské obyvatelstvo, které bylo postiženo válečnými událostmi, 10.000 lir. Sbor kardinálů věnoval k tomuž účelu 3.000 lir

Dne 7. února konány v katolickém světě slavnostním způsobem modlitby za mír. Ve Vídni oboovali pobožnosti členové císařského rodu.

Jeho Veličenstvo císař pochválil manifestem neumdlévající horlivost a obětavost duchovenstva u vojska pozemního i námořnictva. — Velitel 2. praporu 1. domobraneckého pluku major Fr. Christian zaslal matce polního kuráta Matyáše Ortnera list, v němž praví: »V četných bitvách opět a opět jsem se obdivoval hrdinské mysli syna Vašeho. Byl vždy tam, kde bylo nebezpečí největší. V nejprudším ohni nepřítelákem obvažoval raněné, zaopatřoval umírající svatými svátostmi a neustále povzbuzoval bojující ke statečnosti. Kněz hrdina v pravém slova smyslu! Abych správně ocenil činnost jeho v táboře a na pochodech, k tomu se mně naprosto nedostává slov! Neznal únavy, neznal šetření své osoby. Po nejtěžších námáhách byl těšítelem všech, kteří toužili, aby se jim dostalo milosti svaté církve naší. Jeho vlivu dlužno mnoho připsati, že mužstvo 2. praporu 1. domobraneckého pluku i v situacích nejzoufalejších zachovalo chladnou krev a v důvěře v Boha bojovalo se statečností nedostizitelnou. V synu Vašem vidím pravého kněze Božího! Jsem hrdý na přátelství jeho, které zachovám po celý život.«

Francouzská vláda zakázala rozšiřovati katolické modlitby za mír. Pařížský kardinál Amette do Říma sdělil, že hlavní vinu na zákazu nesou anarchičtí a soc.-dem. roznášející noviny, kteří, nabízejíce v hlavních třídách pařížských noviny, vytkovali: »Papež chce, aby Francie vešla v mír.« Když kardinál na kázání vysvětlil účel modliteb, policie zákaz odvolala.

Dne 7. t. m. odebralo se předsednictvo klubu moravských poslanců stran katolicko-národních a křesťansko-sociálních k moravskému místodržiteli. Předsednictvo vyložilo, jaké obtíže na venkově působí. Pak žádalo zejména: 1. Aby rolnickým rodinám ponecháno bylo potřebné množství obilí pro dělnictvo zemědělské, deputátníky a místní chudinu. 2. Aby určené množství obilí (67 kg) na jednu osobu bylo pro horské obyvatelstvo zvýšeno o množství, připadající na půldruhého měsíce, aby mohly rolnické rodiny v horských krajích vyjít s chlebem do 15. října, kdy teprv chléb z nové úrody je v horách možný. 3. Aby určené množství obilí pro osevu polí na jaře bylo pro horské kraje zvýšeno o 50 kg na 1 ha (dosud stanoveno na 1 ha 200 kg zrna) a ponechány zásoby obilí setového i pro ty pozemky, které jsou osety oziminami a jetelem, aby v případě vyhynutí podzimního osevu mohly býti ony pozemky osety. 4. Aby rekvirované obilí bylo semínáno v domácích venkovských mlýnech a otruby ihned aby obcím ponechány byly. 5. Aby peníze za dříve rekvirované obilí byly obcím, které obilí už odevdaly, vyplaceny. — J. Exo. p. místodržitel ujal deputaci našich poslanců, že se těchto spravedlivých požadavků ujme.

Katol. poslanec Kadlčák (zástupce Valašska a Záhoří) poslal 25. ledna ministerstvu ob-

vždy přesně, snáší nezasloužené výtky. Po nějakém větším štěstí skutečném nebývá někdy stopy; motýlu blaha setřena křídélka.

„Máme organizaci; konec útisků. Teď začne náš prosící stav také jednou poroučeti. My jsme páni.“ — Radost z velké akvise trvá tak půl léta. Začnou boje v samé organizaci, pohlaví přidrží poplatníky své k tuhým povinnostem, vzniká despotie druhu jiného; a pak — sokové se zorganizovali také, vedou třeba tužší válku než před tím. Začínají nové stesky na zbědovaný stav organizovaných, volá se po nápravě.

„Máme nové stroje, ty chrlí lehce spoustu produktů. Tedy tento pokrok stane se konečným blahem širých vrstev.“ Jak dlouho radost potrvá? Pokud stroje neujaří velké davy pracovníků, kteří jsou nuceni pracovat levněji než dříve ve vlastních dílnách.

Ve velkoměstě i při jistém přebytku existuje více bídy a zármutku než na vesnicích. Nádherné výkladní skříně, veliký kapitalistický ruch a různé radovánky nedovedou zamaskovati dlouhé řady různých zklamání a strádání většiny obyvatelstva. A velkoměstský ruch působí často silný a neblahý odraz na venkov. Pohodlné moderní prostředky komunikační usnadňují rychlou dopravu davů venkovského lidu do velkoměsta. Co tu vidí venkovan pozlátkového blaha! Jaké množství nejrůznějších cetek, knih, nádherných restaurací! „Inu — tady se mají lidé jako v ráji!“ vzdychne roztoužený. Veliká bída totiž se nevystavuje ani ve výkladních skříních, ani v konfekcích a restauracích. Ale — venkovská mládež, která byla před návštěvou velkoměsta šťastna, vrátí se domů s palčivým ostnem závidí v srdci; chodí zadumaná — ta tam bývá pře-

chodu, orby a veřejných prací a moravskému místodržitelství pamětní spis, aby se konečně přikročilo na Moravě k stavbě vodních nádrží a k jiným vodním stavbám, aby se pomohlo jak zemi tak nezaměstnaným.

Z rakouské provincie Tovaryšstva Ježíšova bylo povoláno do zbraně 22 bratří-laikův a dva kněží za polní kaplany. Kromě toho kněží i scholastikové ošetřují od počátku války v několika nemocnicích raněné. Na př. ve Vídni jich ošetřují přes 300, v Trávníku a Velehradě též po 300 atd. Jakmile vypukla cholera, přihlásilo se 69 Jesuitů k ošetřování ubožáků. Haličských uprchlíků nalezlo útlek v jezuitské koleji korutanské (ve Sv. Ondřeji) na 100, v koleji na Velehradě 70. Přechodně usídlil se v kolejích jezuitských daleko větší počet uprchlíkův.

ZÁLOŽNA

v Hradci Králové,

Janské náměstí č. 163.

Vklady na knížky 4½%

Vklady vázané výpovědi 4½%
a vklady střádankové 4½%

Nové vklady (uložené v době moratoria) úrokují se dle dohody a vyplácejí se z těchto vkladů obnosy bez obmezení moratoria.

Kulturní jiskry.

Rozčilení v Paříži nad spoluvinicí Desclaudojou. V době tak kriticky napjaté a vážné by přece jenom soudní tribunály francouzské měly míti větší smysl o průchod práva. Ale pro veliké defraudanty skoro vždycky měly ve Francii vládní kruhy zednářské velmi mnoho ohledů. Obvyčejně totiž rafinovaný podvodník měl řadu spoluviníků mezi vysokými notabilitami. Tudíž z bázně, aby zločinec neprozrazoval (případně i na muže stojící blízko ministerských křesel), zacházelo se s ním jako s chorým děckem. — Stará hra se opakuje i nyní. »Berliner Tageblatt« dne 7. t. m. sdělil: »V Paříži je velké rozhořčení, poněvadž paní Béchoffová, milence Desclaudojové, bylo dovoleno odecestovati, místo aby byla zatčena. Především, vypráví »Figaro«, zastavila před jejím domem na Avenue Henri Martinové automobilová drožka, provázená čtyřmi bezpečnostními úředníky, z nichž dva byli na kolech. Dva obsadili domovní vchod a dva byli na stráž u automobilu, jsouce připraveni každou chvíli jej doprovázeti. Na to objevil se ve dveřích dělník s velikým zeleným kufrem, nad čímž diváci projevíli úžas, jenž se ještě stupňoval při nakládání dalších dvou velikých cestovních kufrů. Jestliže s počátku se čekalo, že paní Béchoffová přece jen bude dopravena do vyšetřovací vazby, tož ukázalo se na veselých zprvu obličejích veliké zklamání, když byl nakládán druhý a třetí kufr. Tu teprve ohtěli úředníci rozeznati diváky, kdežto před tím se chovali zdržlivě. Madame Béchoffová vyšla hustě zahalená závojem. »Zlodějka!« křičela

dešlá spokojenost.

A což lidé, kteří si pomohou z nízkého postavení k vynikajícímu místům? Jak je dlouho těší nové tituly, nádherný komfort, nákladné bály? Jest starou zkušeností, že šťastnou ženu těžce hledati na velkoměstských parketách. Povýšenci touží ještě výše. »Mrzí je dobré bydlo«, správně říká upracovaný sedlák. Duševní přerod bere se dle vzoru oné pohádky o bábě s rozbitými neckami, která příznivých okolností využila k stálému stupňování svých požadavků, až naposledy chtěla býti panovnicí mořskou. Lidi pozemsky smýšlející nenaplní stálým blahem nikdy. Podáš-li prst, místo díky hned tě začnou hubovati, proč's jim nedal celou ruku. Čím výše stoupáš, tím rozčileněji závidí lidem ještě výše postaveným. Napoleon Bonaparte rozdával svému chudému přibuzenstvu celá království a knížectví, ale — neučinil ani jediného z těch povýšenců opravdu šťastným; naopak vzájemná žárlivost těm lidem otravovala život více než bývalý nedostatek.

Balsám tak zvaného štěstí stává se při častých dávkách něčím všedním, obyčejnou limonádou, která nerozvíjí krev k jásavému varu. V zimě s velikou toužebností čekáš na jaro, rýmuješ si celý složitý plán, jak využiješ přírody v letním čase. Opravdu tě potěší první jarní květiny, pak tvá radost z probuzené přírody ochabuje — až v létě při spoustě květů civíš do prázdna a raději někdy zíváš, než bys šel k potoku nebo do lesa. Jako studentovi ti byl chléb s rozehdou pamlskem; staneš-li se velikým pánem, dáváš se nutit do nejvybranějších jídel. Bohatá tabule stává se ti někdy docela protivnou — tvoji vlastní vinou; když jsi jidal pětikrát denně, pak jsi ovšem necítil hladu nikdy, ale

Sochy, oltáře a j.

provádí absol. c. k. odborné školy
a c. k. umělecko-průmyslové školy

Jan Dušek v Chrudimi.

jedna z divaček, »je hanobné nechat ji ujet.« Úředníci pozbyli trpělivosti a zakročili proti obecnostem. Tu se automobil rozejel. Dva z úředníků posadili se rychle vedle paní Béchhoffové, zatím co druhí dva jeli za vozem na kolech. Teď je paní Béchhoffová — dodává »Figaro« — na místě, jež její přátelé tají. Trvá na tom, že je nemocná a uprchla zrovna ve chvíli, kdy Delehaye psal ministru spravedlnosti, jaké jsou důvody proti jejímu zatčení.

Umírání vede k vážným názorům. Světoznámý básník Jindřich Heine dělal vtipy na Boha, nebo nechával vrabům, přestoupil k protestantství bez vnitřních důvodů, — ale když ležel v Paříži roku 1850 už tři léta těžce nemocen vysýcháním míchy, tu snášel dnem i nocí veliké bolesti, oprašil. Šobotní (ze dne 6. února 1915) »Zeit« přináší jedno jeho psaní, jež napsal pařížskému baronu Jakubu Rothschildovi a v němž stojí: »Snáším své veliké bolesti trpělivě a oddán do vůle boží. Člověk není s tím, aby posoudil, co Bůh dopouští, nebo čím trestá, ale tolik vím, že vše, co Bůh činí, dobře a spravedlivě činí. Dobré skutky, které jste mně, pane barone, prokázal, budou dozajista na zemi i na nebi odměněny.« — Napsal též před smrtí jiný list, svědčící o pevné víře v Boha. Heine zemřel jako věřící žid a dle obřadu židovského byl také na hřbitově Montmartreském pohřben.

Ze soc. dem. tábora. Soc. dem. poslanec dr. Südekum přihlásil se s jinými jako dobrovolník do německé armády. — Soc. dem. poslanec Ledebur vystoupil z představenstva soc. dem. klubu na říšském sněmu německém a ohlásil, že uveřejní své důvody. — Pařížský tisk soc. dem. velice se horší na carskou vládu, že zatkla a odsoudila soc. dem. Burceva. — »Humanité« podnikla prudké útoky proti vládě, protože tato nečiní žádných opatření, aby skončila hospodářskou krizi, která je způsobena hlavně přírodou. K obnovení hospodářského života musí být především umožněno diskontování všech směnečných obchodních papírů. Oběh směnek, jenž činí v normálních letech asi 40 miliard, obnášel od počátku srpna do konce roku 363 milionů. Nelze si mysliti žádnou větší poruchu hospodářského života. Anglie a Německo učinily včas opatření, aby zabránily jakémukoli poruše. Pozoruje-li se výkaz německé říšské banky, sezná se, že oběh peněz v Německu je normální. Též mimořádné finanční operace jsou tam prováděny s velikou lehkostí. Francie sama jest bezmocnou proti hospodářskému zbláznění. — Ve Francii řádí obilní lichváři velice drze. Organý kapitalistův začaly klamati národ tvrzením, že ceny stoupají pro nedostatek obilí. Ale »Humanité« konstatuje, že prvního února bylo ve Francii na zásobách 38,000,000 centů obilí, a vedle toho dováží se každý měsíc téměř dva miliony centů. Přes to však dosáhla cena obilí výše ve Francii nikdy neslychané 33 až 34 franků za cent. »Humanité« konstatuje, že tato dra-

přesvědčil ses, že člověk přesyťovaný z jídla zvláštní radosti necítí a — že se kloní k nervositě, k omrzelosti. A pak ještě pukáš zlostí, žeš přišel někde o desítkorunu, ačkoli ko em sebe vidíš tolik spokojených tváří lidí nemajetných! Chceš-li ukojiti všechny své potřeby důkladně, zafříš-li se tak, že tě nemusí trápit žádná starost, rozmnožíš nikoli své štěstí — ale tichou a dusivou nudu. Ze smíchu do pláče, z pláče do smíchu! Takové vlnění jest životem skutečným.

Slyšíte některého občana vyvolávali, že má každý člověk právo na existenci pěknou, že má nedostatek přestati všude. Ale právě takový reformátor pohrdá okázale lidmi, kteří se takové existence domohli přičiněním zcela poctivým; obratem ruky hubuje se na blahobytníky, kteří málo zkusili — jejich kvalitu nelze srovnávat s charakterem člověka mnoho trpícího. Ejhle — reformátor sám dokazuje nepřímou, že bolest očisťuje, povznáší, že činí člověka neskonalé dokonalejším než líný blahobytník.

Zámožná matka aspoň třikrát týdně připomíná svému dítěti, co jiné děti zkusí, jak tedy má být vděčno. Marné vysvětlování! Čím více sluch na výklady navykne, tím menší účast cítí. Teprve když dítě někdy zakusí veliký nedostatek, dovede si trochu blahobytu vážiti. Pozorujte děti bohatcovy! Nejnákladnější hračky leží pohozy, rozmazlené děcko škemrá o hračky jiného druhu, aby jimi následující týden mrštilo o podlahu také. Přesyťování! A na vesnici hrá si dítě s velikou radostí »na koně« pomocí motouzu a ucha od hrnce. Dejte toto děcko do blahobytu děcka zámožného — za půl roku se bude nudit při nadbytku zas. Děti vesnické bývají hubovány, že mnoho snědí. Na parketách domlouvají děcku

hota jest výsledkem kartelové obilní lichvy, a zvýší energeticky vládu, aby sestátněním obilí podle vzoru Německa učinila přítrž řádění lichvářů. — Soc. dem. poslanec dr. Liebknecht povolán k vojsku a poslán jako domobranec do Kustlinu.

Društvení knihkupectví

a nakladatelství

v Hradci Král., Adalbertinum

nabízí se k obstarání všech literárních i uměleckých novinek, i staršího vydání. Obsáhlý sklad kdekoliv vydaných různých zábavných i poučných knih české literatury. Všechny vycházející české i německé i jinojazyčné časopisy a sešitová díla lze u nás odebírat. Bohaté zásoby papíru i všech do papírového oboru spadajících potřeb. — Farní a úřední tiskopisy, modlitební knihy, růžence atd.

Obrana.

Nedůslednost filosofův. Německý filosof Kant napsal, že přední povinností myslitelovou jest, aby byl důsledným. Zároveň však dodal, že této povinnosti zřídka kdo dostojí. Dobře; kde však přestává důslednost, tam fakticky končí i opravdová věda, uvolňuje vzlet bájm a přízrakům. Známý předseda monistického svazu Ostwald se ohlubil, že překonal materialismus. Právě, že po stránce vědecké jest nad materialismem již rozsudek vyřčen. Hmoty prý není, jest jen energie. Ale jinde tento krajně nedůsledný muž píše: »Jest přece celkovým výsledkem vědy, že duch je funkcí těla.«

Když odpůrce vývojové teorie Wigand Darwinovi napsal, že mu pošle své dílo, Darwin odpovídal, že je důkladně prostuduje. Ale pak — na námitky proti vývojovým domněnkám vůbec nereagoval a v dalších vydáních svého díla »Vznik druhů« na ně vůbec neodpovídal. Tak se úmyslně vyhýbal ryze vědecké rozpravě, aby zachránil pravděpodobnost vlastních vymyšlenin.

Dr. Fr. Krejčí (volapmyšlenkář) napsal o materialismu: »Následky nesprávného stanoviska objevily se v ethice (mravouce) nejzřetelně-

matka, služka i otec, aby více jedlo; poslechnutí počítá se takovému mazánkovi za vynikající čin! Hubujte později cukrového mazánka, že málo cítí s lidskou bídou! Neví, co to vlastně jest; jeho apatie jest přirozená potud, pokud prudký severák nezalehne drsně do jeho vlastních skrání. Dětem vychovaným v přepychu v pozdějších letech vede se obyčejně nejhůře.

Jen se snaž všemi prostředky učiniti některé lidi dokonale šťastnými! Uvidíš, jak pochodíš. Opatřiš-li všecko, uplete si lidská vůle (vždy ku zlému nakloněná) bič sama na sebe; různé vášně otráví křišťálovou vodou, kterou jsi nabídl. »Teď se nám vede konečně dobře«, libují si na čas někteří lidé, kteří dlouho strádali. Ale — za rok se dozvíš, že se stoupnutím jejich příjmů stouply také jejich dluhy. Dobře Rieger napsal, že dovedeme neštěstí snášeti lépe než štěstí. Kdo by chtěl založiti někde pozemský ráj, lidská přirozenost davu mu brzy odpoví, že ani takového stálého ráje nesnese, že jej zruší rozmarně sama, nepocítí-li žádných úderů fyzických z venčí. Napomínejte dítě stokrát, aby se varovalo ohně — všecko málo platí. Teprve když se důkladně spálí, stane se opatrnějším.

»Tak dlouho my divadelní ochotníci horlivě jsme hráli v mizerném lokále! Konečně jsme si pracně pořídili světlý, veliký sál. Teď se teprve naše činnost rozvine!« — Nadšení trvá někde půl léta, sál jest zanedbáván; předseda hubuje, že dluhy vzrůstají, že se takhle musí dům prodat . . . Osvěta, vzdělání! Překrásná věc. Jakmile se postaví s velkým nákladem školy a jakmile jest mládež přísně zavazována k pěstění toho neb onoho druhu vzdělání, zájem jako by mizel. Dělá se většinou jen to, co se přísně poroučí — a

ji . . . Ethikou poznává se cena filosofie pro život . . . Důsledek materialismu v ethickém ohledu jest nejegoističtější egoism . . . Jest to boj všech proti všem, přenesený na poměr inteligentních lidí, sankce (achválení) snahy plynoucí ze hrubého pudu sebezachování, býti šťastným na úkor jiných, sankce despotismu, práva silnějšího, evangelium vášně a požitkářství činící slepým pro čalek, pro blaho jiných, evangelium křivdy a lsty. Mravní oit odmítá důsledky materialismu a tím celou materialistickou filosofii . . . Materialisté chtějíce ujiti výtěm s ethického stanoviska činěným jejich systémem, musí být nedůslednými. Avšak neváhám se stanoviska mravnostního říci, že slouží to materialistům německým, o nichž jednáme, ke cti, že dovedli v této příčině býti nedůslednými. (O filosofii přítomnosti. Praha 1904, str. 41—42.)

Tedy dle Krejčího jest zcela v pořádku, jestliže věda nevyvodí praktických důsledkův. Mají tedy vědy sloužiti nikoli skutečnému životu, ale pouze hračkářskému sportu? Má-li co býti důsledného v každé příčině, pak jest to skutečná věda. O pravdách vědeckých tvrdí se souhlasně, že nikomu nemohou uškoditi. Ale jestliže výslednice materialistických názorů silně lidstvo poškozují, smí se materialistická teorie nazývat vědou skutečnou? K čemu pracný filosofický hlavolam, jestliže zástupcové samé filosofie varují před praktickými důsledky vědy? Materialistům tedy dle dra. Krejčího slouží ke cti — nedůslednost.

Haecklovu systému vytýká Krejčí (na str. 225.) »neurčitost, nejasnost, a nedůslednost.« Ale hned na str. 226. dr. Krejčí píše: »Pro postup poznání v širších vrstvách vykonal Haeckel svými hyperbolami (nadsázkami) filosofickými víc než tak mnohý z jeho odpůrců.« Ale ty »hyperboly« přece dle Paulsena a jiných vynikajících odborníků jsou holé výmysly, které uváděly lid do politického zášlefi. A právě lidé ti, kteří zdůrazňují veliký význam vědy skutečné a bezohledné, měli aspoň rázně vystoupiti proti Haecklovým zámyslným nepoctivostem. Komu víc posvěcoval účel prostředky nejzákladnější než právě Haecklovi? Kde se nalezne vědecká nedůslednost, tam má kritický vědec zakročiti s bezohledným odsouzením a nemá kryti pachatele omluvami a tvrzením, že nedokázané legendy otvírají obzory skutečného uvědomění. Haeckel vnesl do světa místo pochodné světla zmatek a upevnil vládu tmy.

O Schopenhauerovi praví Krejčí, že patří přítomnosti, ačkoli ten filosof zemřel již před půl stoletím. Prý jeho idey žijí v nynějším směru idealistickém a princip (záhada) jeho metafysiky jest »přijat od filosofů, o nichž je patrné, že budou dlouho míti vliv na myšlení svého okolí.« Ale Falckenberg nazývá systém Schopenhauerův »bohatým na nedůslednosti.« dle úsudku Haymova jest ta filosofie »překvapujícími změnami bavícím románem.« Právě moderní filosof francouzský Fouillée napsal o soustavě Schopenhauerově: »Nesouvislá směs bludů a pravd, vědeckých fakt a ontologických sofismat, pověra spletená s nevěrou, rej bizarních ideí kořmo na formulkách.«

Tak se jen potvrzují slova jiných vážných filosofů, že dosavadní filosofické systémy, které se snaží dáti náhradu za křesťanství, končí roz-

při tom se ještě na látku silně hubuje. — »Otevrou se nové obzory, duše přijde osvětou do povznášejícího prostředí.«

Pravda. Ale také celé houfy studujících odcházejí do praktického, velice prosaického života s povzdechem: »Byli jsme postaveni na horu vysokou velmi se slovy: Toto všechno vám bude dáno. Budete podobni bohům Před zrakem našim vystupovaly čarovné světy nové. Již jsme si připínali křídla k rozletu do pohádkových říší, jichž brány se otvíraly. V tom rána hromová srazila křídla, starost o chléb zahнала nás do prosaické pustiny. Kdyby se nám nebyly otevřely průhledy do světů vyšších, nyní bychom jiným tolik nezáviděli, žili bychom v klidu větším.«

Motýlek štěstí při chycení přinese tolik zklamání! Ejhle, jak veliký tu úkol křesťanství k regulování lidských tužeb, k poučení, k jakým vyšším cílům slouží slast i bol! Neustálé připomínky Pisma, že všecko jest na zemi nestálé, že bolesti trpělivých Jobů jsou poklady pečlivě ukládané a ceněné v říši Nadpřirozena — toť nejlepší škola praktického života. Zbožného člověka nesklátí v prachu ani veliký bol, neomámí ho sebe větší radost; jest připraven vždy na všecko a tuží své duševní síly ke všem zápasům. Křesťan nemá nenávisti k vonným květům pozemského života, ale také si zde nechce stavěti nedobytný hrad stálé rozkoše. Sebezápor přináší daleko více radostí ze života, než nenasytné hlání všeho, co se smyslu jeví jako slast. Kdo jest rytířsky připraven vždy na strádání a utrpení, kdo se nevyhýbá těžkým zkouškám, toho štěstí neznudí a neschoulostiví, ten nalezl kámen moudrosti, rozumí i divým virům života a kráčí s jasnou lící v před.

hodným bankrotem. Jestliže filosofové při své bezradnosti uchylují se dokonce k pochvalu mylenkové nedůslednosti, sami zřetelně — třeba nepřímo — bankrot potvrzují. A současně dostává se velice vážné satisfakce důsledné a hluboké filosofii velkého sv. Tomáše Akvinského.

Národohospodářská péče kněžstva ve Španělsku. Byly zde již zaznamenány zprávy, jak v tom ohledu zdatně si vedou španělské kláštery ve prospěch celého národa. Dále jest konstatováno, že za účelné zavodnění Horního Aragonu sluší děkovati v přední řadě arcibiskupovi ze Saragossy, který první poukázal v senátu na potřebu rozlehlé pláně. — Na týdenní sjezd mlékářů v Madridě vyslaly kraje podporenejší řeholníka dona Estebana jako zdatného odborníka. — Biskup Magre Benlloch postavil silnici z Urgelu do města Andorra la Bella a jeho přičiněním provedena jiná důležitá silnice z Manresy do Baselly. Španělský tisk ohvátí jednomyslně hospodářskou činností kněžstva na rozhraní Španělska a Francie. — Jinde ovšem taková kněžská práce naráží na tisíce překážek, nastavených od úzkopravých protikatolických fanatikův, kteří se bojí o svůj „pokrok“ tolik, že neváhají obětovati svému boji osvětu skutečnou.

Doporučujeme:

K době svatopostní:

- A. Kaška, Křížová cesta Pána našeho Ježíše Krista. Brož. 16 hal.
- Jais Aeg., Křížová cesta Pána našeho Ježíše Krista. Brož. 14 hal.
- Křížová cesta Pána našeho Ježíše Krista dle „Oltáře“. Brož. 12 hal.
- Vzbuzení tří božských ctností, text český, 100 kusů K 1.20.
- Vzbuzení tří božských ctností, text německý, 100 kusů K 1.20.
- Píseň: Žádáš-li, křesťane (ke křížové cestě), 100 kusů K 1.20.
- Komárek Fr., Rozjímání sv. růžence v přítomné době válečné. 100 kusů K 14.—

K sv. mislím:

- Píseň: Bůh ti tento život dal, 100 kusů K 1.20.
- Gott zu lieben, 100 kusů K 1.20.
- Blafák, Sv. misle. Str. 40. Cena 10 hal.

K pobožnostem k Bož. Srdci Páně:

- Pobožnost k Bož. srdci Páně, text český (litanie a zázv. modlitby), 100 kusů 3 K.
- Litanie k Bož. Srdci Páně, text český nebo německý, s notami 100 kusů 3 K, bez not K 1.20.
- Modlitba zázvětná k Bož. Srdci Páně, text český nebo německý, 100 kusů K 1.20.
- Modlitba záslibná (formulář dle nejnov. ordin. nařízení), text český nebo německý, 1 výtisk 2 hal., 50 výt. 75 hal.
- Píseň: Poklad nebes nejvyšší, 100 kusů K 1.20.
- Co na nebi a na zemi, 100 kusů K 1.20.
- Modlitba svatého Otce Benedikta XV. za mír, 100 kusů K 1.50.

- Litanie k sv. Josefu, text český nebo německý, 100 kusů bez not K 1.20, 100 kusů s notami (nová kompozice) K 1.50.

Objednávky vyřizuje

Druzt. knihkupectví a nakladatelství v Hradci Králové Adalbertinum.

Národohospodářská hlídka.

Konečně přece. Ve Vídni po kavárnách objeveno několik pokoutních bur, kde pešáci agenti nabízelí pod rukou a velmi draho k prodeji mouku. Ale na Tábořské třídě zatkla v kavárně policie 21 takových agentův; učiněno trestní oznámení i na kavárníka.

Zase falšovateli a lichváři chyceni do pastí. Obchodník moukou a pekař v Siklosu Lazar Weiss prodával úplně zkažený chléb, takže mnoho lidí, poživších tohoto ohleba, onemocnělo. Byl proto obžalován a odsouzen na rok do vězení a k pokutě 100 K. Weiss u soudu doznal, že má jmění přes půl milionu. — Pešácká policie zpozorovala, že v některých pešáckých kavárnách jsou etablováni pokoutní obchodníci životními potřebami. Tito agenti — mezi nimi četní uprchlíci z Haliče — koupili totiž velké zásoby potravin, a v kavárnách je za nesmírně vysoké ceny prodávali. Tato lichva nabyla takového rozsahu, že v některých kavárnách bylo obchodováno jen luštěninami, v jiných slaninou a pod. Policie zakročila nyní velmi přísahou proti těmto vyděračům.

Ustálení cen cukru. Ústřední úřad pro cukerní průmysl v Rakousku a Uhřích prohlásuje, že rafinerie vyrobí nejméně 100 procent tuzemského kontingentu pro rafináty a že až do počátku nové sklizeň předají obchodu a konsumu rafinátů za nezměněnou, nyníž základní cenu 70 K za 100 kg; tedy cukr zdražl ne-

bude. Dále se rafinerie usnesly, že dle možnosti připraví dalších 5%, bílého cukru a rovněž ho ulehovají až do nové sklizeň pro domácí spotřebu, aby tak byly dostatečné zásoby cukru při nastávající potřebě cukru pro míchaní mouky na pečeni s cukrem.

Omezení osov cukrovky. V kružích odborných počítá se už s obmezením setím cukrovky i bez zákonného nařízení. Setí cukrovky bude omezeno asi o 20—25%. Ceny obilí jsou tak vysoké, že pobídka k setí obilí bude větší než kdykoliv jindy.

Na podporu chudého lidu. Starosta Vídně dr. Weiskirchner učinil opatření, aby pozemky v obvodu města ladem ležící zužitkovány byly osazením zeleninou a brambory, čímž se značně přispěje k zásobování zejména chudého obyvatelstva.

Zabavení kovů v Rakousku. Vydána jsou tři ministerská nařízení, kterými se upravuje povinnost ohlásiti zásoby určitých kovů a jejich směsí — kromě železa (totiž hliníku, antimonu, olova, mědi, mosazi, niklu, cínu, směsí z cínu atd. v nepracovaném stavu; dále rud předchozích výrobků, desk, ploten, plechů, tyčů, rour, drátů, starého materiálu, bílého plechu atd.), dále kterými se všechny tyto zásoby zabavují pro účely vojenské správy a konečně přesně vymezují podmínky, za kterých dopouští se osobám soukromým volně naložiti s určitým množstvím těchto kovů.

Úvěrní družstvo Eliška

zapsané společenstvo s r. o.

v Hradci Králové. Adalbertinum.

Přijímá vklady na vkladní knížky a účty. — Úvěry osobní a živnostenské za podmínek nejvýhodnějších. Vkusné střádanky.

Děkanský chrám v N. Brodě.

Napsal V. Fiedler.

II.

I zvenčí dostalo se opravy všemu, co jí potřebovalo. Dokončení stavby bylo slaveno 18. srpna 1709, kdy se držela v N. Brodě slavnost posvěcení chrámu. Dlažba do presbytáře byla položena o rok později. Kámen na ni dal zdarma Michael Kirchner, pán na Herálici, poněvadž dostal od děkana Seidla velmi pěkného anglického psa, který byl opět dán darem císaři Josefovi I.

Vydání se stavbou spojené hrazeno bylo jednak děkanem samým, jenž nejen penězi, nýbrž i stravou femesníkům a umělcům posloužil, jednak ze jmění záduše, pro kterou výmohl děkan Seidl obratným způsobem ji náležející, ale dotud obcí nesplacené dluhy (na př. z nadace Humpolecké úrok přes 30 let neodváděný). Na co nestačily tyto zdroje přimů, dodali dobrodinci. Jmenovitě: mnozí farníci a rodáci broďští, hrabě Leopold Kinský, farář haberský, děkan počátecký Kotlas, místní magistrát. Co poskytnuto bylo ze jmění obecního, bylo všechno do poslední cihly, latě a dovozu zapláceno. Připomenouti dlužno, že i robotníkům byla denní mzda vyplácena, v kteréžto záležitosti pomáhal děkanovi měšťan Profin.

Při celé stavbě nepřihodilo se žádné neštěstí. Kopule byla o sobě vysoká 8.85 m, široká 11.7 m. Zvenčí od střechy ke kříži měřila 23 m. Nynější kopule pochází z r. 1911, ježto svrchu uvedená vzala za své vinou nedbalého krytí z r. 1894. Uvnitř kopule byla sice ponechána galerie, ale dvě velká okna byla zazděna, takže nyní je vyskleno jen pět. Poněvadž lucerna nebyla uvnitř s prostorem kopule spojena, jak bývalo a zvenčí věžka nad lucernou nemá té lehkosti jako prve, nebylo p. n. dosaženo bývalé elegance ani uvnitř ani zevně. Kdy byl na věži zřízen byt pro hlásného a postaven přístavek se šnekem vedoucím k tomu bytu, kdy dána na věž střeška čtyřboká s lucernou v podobě dosavadní. „Matrix“ nepraví. Patrně rovněž za děkana Seidla, neboť dvouhlavý orl nad bání věže byl částí znaku jeho, jež dosud spatřujeme nad vchodem z presbytáře do sakristie. Výška věže až k orlu obnáší 51 m.

Ze čtyř kaplí při chrámu Matky Boží Nanebevzaté dvě jsou na severní straně lodi, dvě v průčelí vedle hlavního oltáře vhodně umístěny. Tři z těchto kaplí i s přístavkem před hlavním vchodem a oběma schodišti na kůry vzaly původ v prvních letech století XVIII., kdežto jediná kaple Lewentelská sahá původem do r. 1656—7. Založena byla pod titulem kaple Věch Svátých s oltářem sv. Jana Křtitele Janem Jindřichem starším z Lewentelsů a byla vlastně hrobkou rodu jeho. R. 1790 dal děkan Stejskal oltář sv. Jana Křtitele odstraniti a na místo jeho postaviti oltář sv. Barbory ze zrušené kaple světců téhož jména. Nad tabernakulem zavěšený obraz znázorňuje uvítání sv. mučednice v nebesích. Rám ozdoben jest řezbou a třemi anděly. Po stranách svatostánku jsou dva andělé klanějící se. — Cenný obraz sv. Jana Křtitele, zbraňový rámu, ponechán jest osadu v přední děkanství. Kaple Lewentelská — v přítomné době sv. Barbory zvaná — jakož i jedno-duchot mříží uzavřený vchod její vyzdobeny jsou vkusnou štukatérskou prací. Malovaný obraz ve štukovém rámu na stropě se nezachoval. V této kapli bývají v

době vánoční lesníčky, na Zelený čtvrtek Uetsemanská zahrada.

Kaple sv. Ondřeje na evangelii, sv. Mikuláše na epistolní straně hlavního oltáře byly postaveny r. 1702. Sv. Ondřej byl v Německém Brodě dávna upřímně ctěn a za prvního ochránce města zvolen, poněvadž v den jeho památky přestala v N. Brodě morová rána. Není vyloučeno, že oltář v kapli se nalézající jest starším kaple samé, o níž neznámo, kdo hradil náklad na stavbu její. Podnes každoročně dne 30. listopadu slouženy bývají děkovné služby Boží v kapli svatoondřejské v uznání velikého svrchu uvedeného dobrodince. Oltář sv. Ondřeje, zdobený čtyřmi sloupky a sochou sv. Rosalie, byl r. 1913 opraven ze zvláštního daru, poskytnutého Jeho Velikčenstvem císařem Františkem Josefem I. Zde jest pohřben důstojný nástupce Seidla, děkan Schaffer.

O kapli sv. Mikuláše víme, že ji zřídil brodský primátor Mikuláš Skřivánek. Bohužel při poslední opravě děk. chrámu byl oltář sv. Mikuláše vyzdvížen a ve zdi prolámaný dvěma, kterými se sice nechodí, ale citelně táhne. Oltář, rozmnoživ v městském museu spoustu kostelních předmětů, čeká, bude-li kdy zase svým stínem krytí tělesné pozůstatky děkana dra Jana Seidla, který v kapli sv. Mikuláše „jacet et tacet“ — leží a mlčí — jak, ne bez významu, hlásá prostínek epitaí. V kapli sv. Mikuláše býval druhdy strojen Boží hrob, kdežto nyní se tak děje v kapli sv. ondrejské.

Nejposledně došlo k stavbě kaple sv. Jana Nep. R. 1708 obdržel děkan dr. Seidl od 70 brodských občanů peníze, jako dík za dosažení jistých výhod od císaře Josefa I., aby na způsob kaple sv. Jana Křtitele (Lewentelské) postavil se strany sakristie kapli ke cti sv. Floriána, sv. Jana Nep. a 14 sv. pomocníků. Ale stavba vyžadovala většího nákladu, než obnášel onen dar. I byl schodek vyrovnán jednak příspěvkem literátského kůru a děk. Seidla, jednak ze jmění kostela. Na oltáři, hrubší práce z r. 1718, umístěn obraz sv. Jana Nep., před kterým již r. 1703 konány pobožnosti ke cti téhož světce. Sv. Jan tu stojí v úboru kanovnickém s rukama i očima vzhůru pozdvíženými při psacím stolek, na němž je úřední listina a otevřená kniha s nápisem: „In vita difficillimum tacere, quae dicenda non sunt“ („V životě jest nejněsnadnějším zamlčet, co se říci nemá“). V pozadí zříme kříž a níže svržení sv. Jana do Vitavy. Kolem jsou v oválových, jednoduchých rámcích obrazy 14 sv. pomocníků: sv. Jiří, mučedníka — Blažeje, biskupa a mučedníka — Erasma, biskupa a mučedníka — Pantaleona, lékaře a mučedníka — Víta, mučedníka — Křištofa, mučedníka — Diviše, biskupa a mučedníka — Cyriaka, mučedníka — Jiljí, opata — Acháze, vojína a mučedníka — Eustacha, mučedníka — Markéty, panny a mučednice — Kateřiny, panny a mučednice — Barbory, panny a mučednice. Zbývající prázdné místo jest vyplněno deseti andělky a dvěma relikviáři. Za mensou oltářní stojí skříň s ostatky sv. Floriána, druhého patrona král. města N. Brodu. Je to jemná práce řezbářská z r. 1704, opatřená z odkazu děkana Josefa Urnta, ozdobená čtyřmi klečícími andělky a soškou sv. Floriána, jemně po jedné i druhé straně stojí malí andělčci, držící prapor a nádobu. Již přes 200 let bývá tato skříň s ostatky světcovými nesená náměstím ve slavném průvodu svatofloriánském. Vchod do této kaple zpodobněn zevnějškem kapli Lewentelské. Kaple sama nevyniká sice ladností své sousedky, nicméně jest vzácným a výmluvným svědkem, že jako jinde, podobně i v N. Brodě byl Jan Nep. dávno ctěn, než byl formálně za blahoslavence a svatého prohlášen.

Literární pomůcky pro duchovní správu polských uprchlíků a homiletic. literaturu pro dobu postní

dodá ochotně

Druzt. knihkupectví a nakladatelství v Hradci Králové Adalbertinum.

Besídka.

Malý kaprál.

Věděl sám Napoleon dobře, že tak jmenuje ho vojsko pro malou jeho postavu, že vřít v tomto názvisku skryta je velká oblíba, k které se těší u vojáků vůbec. Literatura Napoleonská jest úžasné obsáhlostí, o žádném člověku nebylo napsáno tolik knih.

Vezměte však kterýkoliv životopis Napoleonův do ruky, ať rukou přátelskou či odpůrcovou psaný, žádný z nich nemůže popřiti kouzelný vliv a prestiž slova a pohledu Napoleonova na jeho okolí. Kniha „Napoleon intime par Arthur-Lévy“, zde již zmíněná, obírá se také tímto psychologickým problémem. Byl Napoleon malým kaprálem, ale duchem velikomyslným.

Základ velikomyslnosti položen jest vždy jen v jádru dobrém. Domůže-li se zlomyslnost, místa povýšeného, dovede matiti se svým protivníkem; povýšená pycha pohrdá svými nepříteli a přezírá je; jedna i druhá odpuzuje. Pouze velikomyslnost, dovede zapominati, protivníka zahrnouti přisat a nadbat ani možného nevdě-

ku. A v tom nachází psychologie klíč aspoň k částečnému objasnění. Zde několik obrázků ze zmíněné knihy.

Před sňatkem s Josefínou šel Napoleon s ní několik návštěv; tehdy byl generálem bez určitého postavení, v příkaznosti. Oba navštíví též notáře Raguideau, který byl právním rádcem Josefíny; tato též se ho na jeho názor na toto manželství. »Ah«, praví muž zákona, »všití si generála, který nemá leč depici a šavli! Malého generála beze jména a bez budoucnosti! Lépe všití si nějakého dodavatele.«

Napoleon zaslechl tato slova, děkuje v předstí; neřekl však nikdy ani slova. Vytrestal jej však po osmi letech jako císař v předvečer své korunovace. Dává si zavolat dobrého tohoto muže do Tuilerí a vyazuje mu jedno z předních míst ve chrámě Notre Dame pro střešní korunovaci, aby dobře viděl, kam to přivedl malý generál beze jména a bez budoucnosti.

Při poslední výpravě do Itálie vyslalo direktorium generála Clarke k Napoleonovi jako tajného pozorovatele jeho Napoleon měl úplnou známost tohoto tajného úkolu, nemstil se však generálu, který se podvolil této službě vyzvědačské. Naopak, jmenoval jej později vyslancem, pak guvernérem ve Vídni, v Berlíně, ministrem války a vévodou de Feltre, a jeho deoru při sňatku opatřil věnem.

Za pobytu v Egyptě generál Davout se spojuje se všemi, kdož jsou nepřátelského smýšlení proti Bonapartovi. Císař projevuje mu svou přízeň, činí jej posléze princem z Eckmuhlu a vévodou z Avestadtu. Dramatik Josef Chénier psal ostře proti císaři, nicméně stává se generálním inspektorem při universitě císařské, Napoleon zaplatil mu jeho dluhy a vykázal penzi.

Historie s Bernadottem je přímo typická. Bernadotte byl vždy nepřítelem Napoleonovým, tím více, vida jeho úspěchy. Paní de Staël, Fouché, Chateaubriand, Thibeaudeau, B'gnou, Marmont, Savary, Marbot, všichni dosvědčují, že ve všech spiknutích měl Bernadotte vždy ruce. A přece císař činí jej prvním maršálkem, princem de Ponte-Corvo a dopřává mu báječných dotací. Bernadotte pojal za choť slečnu Désirée Clery, sestru Julie, manželky Josefa, bratra Napoleona. Svého času pomýšlel sám Napoleon na sňatek s Désirée, avšak sešlo z toho. Kdyby byl chtěl své neľibosti dáti průchod, nebyl by zajisté Bernadotta stále vyznamenával a povyšoval a tak umožnil, by Bernadotte zasídl na švédský trůn. Ovšem byl by jinak ušetřil sobě zkušenost černého nevděku a Francii potupu, viděti jednoho svého syna, Bernadotta, bojovati v předních řadách nepřátel francouzských.

Generál Solignac zpronevěřil při armádě ne méně než šest milionů. Napoleon píše ke komandu: »Sesadil jsem generála Solignaca. Oznamíte mu jeho sesazení a naznačíte mu, že císař, jenž nechce užiti přemíry přislosti, nepřijde dále, jestliže udaný obnos zcela bude nahrazen pokladně armádní. Jestliže však generál Solignac váhá tak učiniti, bude postaven před vojenskou komisí jako zpronevěřitel peněz určených k udržování a odměňování vojska...« A generálu se do restituce asi nechtělo, neboť musel Napoleon třikrát psáti, než k tomu došlo. A nutno dodat: R. 1815 byl generál Solignac jedním z prvních, který v komoře reprezentantů žádal sesazení císařovo!

R. 1809 byl komandantem armády v Portugalsku Soult. Jednoho dne zmocnila se ho fantazie státi se králem této země. O své vůli svolal v Oportu shromáždění, které by proneslo abdikaci rodu Braganza a žádalo od císaře nového vladaře; domníval se, že volba nemůže padnouti leč na něho.

Nejmenší následek toho zajisté bylo by tříštění vojenských sil na prospěch nepřítelů. Napoleon, činně ostré představy Soultovi, končí svůj dopis: »Jsa na válkách dlouhou dobu, jaké stanovisko mám zaujmouti, rozhodl jsem se konečně při náklonnosti, kterou k vám pociťuji a při vzpomínce vašich služeb u Slavkova i jinde vykonaných: zapomeni na to, co se stalo, očekávám, že sloužití budete dále a světuji vám místo prvního generála při mé armádě ve Španělsku.«

Pobočník Bataille ztratil rozkazy císařovy, provinění zajisté velice osudné. Napoleon píše o tom Eugenovi: »Pobočník Bataille ztratil mé rozkazy, zasluhuje potrestání; vsaďte jej na několik dní do vězení. Pobočník může stratiť na pochodu své kalhoty, ale nemá stratiť své pápy a svou šavli.«

Kaprál Bernaudat, udatný jinak ohlapík a vyznamenaný křížem, oddával se přes příliš požitkům vína. Napoleon dověděl se o tom, píše: »Napište kaprálu Bernaudatovi, ať nepije a ať se ohová lépe. Zdá se mi, že mu byl dán kříž pro jeho statečnost. Neať potřebí mu jej opět bráti, protože miluje víno. Ať však uváží, že nemá práva uváděti se do stavu, který znemožňuje vyznamenaní, jeť on nosí.«

Bélime byl sekretářem ministra války Clarke a často tedy posílán do Tuilerí pro rozkazy. Napoleon diktoval chodě pokojem a neobávaje

svou tabatěrku otevřenou na stole. Jednou dovolil si milý Bélime za zády Napoleonovými vzít si jeho tabatěrku malý šnupáček. Napoleon však postřehl krádež odrazem v zrcadle, rychle se obrátil, vzal tabatěrku a pedal ji ulekutému sekretáři se slovy: »Vezměte si ji, pro nás oba je malá.« A diktoval dále.

»Za mé cesty v Givet« (městečko v depart. Ardennen) — píše Napoleon — »pracovalo oddělení anglických zajatců na anovuzřízení visu-tého mostu. Mezi nimi pozoroval jsem horlivost a činnost osmi neb desíti zvlášť, kteří vrhli se se do řunu umožniti dílo mostu. Dejte rozkaz sestaviti seznam desíti oněch mužů, kteří se nejvíce vyznamenali, nechť jsou znova oblečeni, každý obdrží pět napoleonův a cestovní pas pro Morlaix, zde budou odevzdáni dopravnímu úřadu; nechť se jim oznámí také důvod jejich propuštění na svobodu...«

Roku 1806 byl usvědčen v Berlíně kníže Hatzfeld na základě vlastního listu z vyzvědačství a měl býti vojenským soudem odsouzen k smrti. Několik hodin před rozsudkem podatiť se kněžně Hatzfeldové dostati se až k Napoleonovi. Když ji Napoleon ukázal list jejího manžela, pravila vzlykajíc: »Ano, je to jeho písmo.« Napoleon vida její zlemlenou duši, dává se pohouti a praví jí: »Nuže dobře, madame, hodiť tento list do ohně, nebudu mlti s dostatek důkazů pak ztrestati vašeho manžela.« Kněžna ovšem s radostí tak učinila; dvě hodiny později — a kníže býval by ztracen.

Nejvíce snad shovívavým byl Napoleon k svému policejnímu ministru Fouché-ovi, který takřka vždy byl hotov státi se nástrojem k pádu svého velitele. Vévoda de Vicence dí: »Fouché byl jednou z velkých chyb Napoleonových.«

R. 1800 stojí Fouché (jako policejní ministr) v čele strany, která čeká na porážku Napoleonu v Itálii, aby se ho Francie zbavila. R. 1804 dle Bourrienna Fouché sám podporuje spiklence. R. 1810 posílá Fouché pod záminkou mírového jednání sám o své újmě splnomocněnce do Londýna. Tentokrát míra už se dovršila. Napoleon sesadil ministra, tento prohléště včas do Toskánska. Uprošen později svou sestrou Elisou, dovoluje Napoleon Fouché-ovi usaditi se v Aix, později ve Ferrières. Na příměluvu Durocova smí se objeviti opět u dvora a vstoupiti jako člen do senátu. R. 1813 stává se guvernérem v Illyrii. Fouché pohne později Murata, aby vstoupil do koalice proti Francii. R. 1815 po návratu z Elby Napoleon vždy ještě důvěřivý, jmenuje ho znova ministrem policie. Konečně sledujeme se s Fouchém v čele prozatímní vlády, zutivě žádajíc abdikaci císařovu. To byla odměna shovívavosti a velikomyšlnosti Napoleonovy!

Marmont dí o Napoleonu: »Přiroda dala mu srdce plně uznalosti a blahovůle.« Kníže Metternich praví ve svých mémoirech: »V životě soukromém byl laskavý a jeho shovívavost šla často až k slabosti.« Jak jinak dala by se vyložití obliba jeho u většiny francouzského národa? Vzpomeňte na jeho návrat z Elby do Francie. Přichází s hrestkou lidí a bez jediné rány z děla, s nadšením všude vítán a v triumfu, zmocňuje se opět své ho trůnu, s něhož svrhnutí tohoto malého kaprála dokázala pouze spojená Evropa!

A. V. Chodovický.

200leté jubileum v Mal. Svatohovíciích dochází oblíby a porozumění v celém okolí. Svátek Hromnic již ráno, a zejména odpoledne, svolal k jubilejní slavnosti četná sta čtitelů radostné Matky Boží Svatohovické.

Církevní věstník.

Upozornění. Kniha již loni ohlášená (»Doba předhusitská a husitská«) bude se zasílati dpp. subskribentům ještě pětáti týden. Připomínáme, že jiným nelze zasílati za cenu při subskripci stanovenou; jak již rozměr spisu svědčí (428 stran), stanovena cena subskribujícím pod cenu výrobní. — Družst. knihkupectví v Hradci Králové.

Kostel neb oltářní obraz zdarma, pouze za náhradu režijních výloh, vymaluje v roce 1915 nebo 1916 katolický akademický malíř a propagátor umění církevního, jenž vyzdobil několik oltářů Jeho Apoštol. Veličenstva a Jeho císař. Výsosti arcivévody Eugena. Také by re-stauroval odborně za těchto podmínek oltáře. Oltář nabídky na administraci »Obnovy.«

Již po XXII. vychází věrný a spolehlivý druh »Kazatel« a nabízí se za průvodce v roce

církevním. »Kazatel« nastupuje svou XXII. pouť ve znamení »homilie«, vždyť všude se volá slovem i tiskem »Vraťme se k homilii!« Podává homilie na posní evangelia od našeho svérázného Oostka. Jsou to pravé perly broušené při svitu vědného světla. Válečná tíha bolestně se dotýká srdcí náš všech. Válkou klepe Bůh důrasně na srdce naše. Kristus a válka. Matka a válka. Jsou to promluvy nanejvýš časové. Exhorty středoškolské v rámci apologetického podává »Kazatel« 1. O významu náboženství. 2. Jest nad tebou nekonečný Bůh. 3. Nezapomeň, že jsi stvořen pro věčnost. — Pro rok 1915 skýtá »Kazatel« velmi časovou přednášku: Hus a jeho oslavovatelé. — Pro Mariánské družiny — úvodní promluvu. — R ční předplatné K 7.— R. Promberger, knihkupce a nakladatel v Olomouci.

Výborová schůze Polit. družstva tiskového

pod ochranou sv. Jana N. v Hradci Králové bude

ve čtvrtek dne 18. února 1915, o 2.

hodině odpolední

v diecéšním spolkovém domě »Adalbertina«, Jiřkova třída č. 300—I. v Hradci Králové.

Dr. Frant. Reyl,
jedenatel.

Dr. Frant. Šule,
předseda.

Zprávy organizační a spolkové.

Třináctá valná hromada křesť. sociál. spolku paní a dívek »Anežka« odbyvána byla dne 17. ledna v horním sále Adalbertina. Po-hnutá doba nynější zavinila asi také, že účast členek byla letos slabší než letá předešlá. Schůzi zahájila př. předsedkyně vítáním účastnic a omluvou churavého duchovního rádce spolku vld. p. kanovnicka dra. Reyla. Vyslovila zároveň upřímné přání, by vzácný ten příznivec spolku, jemuž spolek velikými díky je zavázán, brzy zase dokonale zdrav v střed náš zavítal. Dále rozvinula v stručném náčrtku letošní činnost spolku, omezenou jen letos na plnění úkolů charitativních, protože spolková akce byla ohromena válečnou dobou, v ostatních oborech nepřiznivými okolnostmi. Taktéž patronát služeb-ných dívek, jež spolek v život uvedl, nyní nepracuje, postrádaje k tomu místnosti. Staré návštěvnice jeho však scházejí se dobrovolně a derou peři na podušky pro raněné vojny. Předené zprávy jednateřská, pokladní a knihovní vyslechnuty se zájmem. Při provedených volbách zůstaly veřkeré dámy ve svém úřadě a jednohlasně zvoleny: za předsedkyni př. R. Jirotková, za místopředsedkyni př. R. Hobzková, za jednateřku sl. E. Hůlová, za pokladní slečna Ad. Englová, za knihovni paní E. Uhrová, do výboru pak paní Z. Rezková, J. Smolíková, A. Rossová, Škodová, Kieslichová, slečna R. Pečoldová; za náhradnice paní A. Pastorová, slečna R. Pospíšilová; za revisorky úctů paní Dvořáková, sl. Hodková, za duchovního rádce vldp. kanovnick dr. Fr. Reyl.

Pro osleplé vojny ve válce a nezaměstnané katolické dělnictvo zaslali na Zemský svaz katol. Orlů v Hradci Králové: Dp. Josef Elitzer z Ranné 18 K 50 h, dp. J. Smat, kaplan, Uhl. Janovice 1 K, nejmenovaná z Hradce Králové 10 K, dp. J. Šabula z Hradce Králové 4 K. Prosi se uctivě o další příspěvky, které zasílejte na Zemský svaz katol. Orlů v Hradci Králové. Přijímá se jarní prádlo, které se zasílá přímo našim katolickým vojínům do nemocnic. Staré zlato a stříbro se vyměňuje za železné prsteny.

Všem lidem dobré vůle! Tíseň velká dolehla v některých krajích na naše katolické dělnictvo. Jeť potřebí rychle pomoci těm, jichž čtá rodin; činně nyní dráhotu v nezaměstnanosti ještě těžší. Prosimé uctivě všechny soucitné duše o pomoc. Přispějte též našim raněným vojínům, a zvláště těm, kteří v boji oslepli. Kdo může, konej skutky lásky k bližnímu! Prosimé zvláště P. T. duchovenstvo a katolické organizace o sbírky v čase velikonočním na dárek velkonoční. Pomozte také našim vojákům z katol. organizací prádlem jarním, jakož i jinými potřebnými věcmi. Bůh zaplať za vše! Přispěvky a dary (které veřejně se kvitují) zasílejte na Zemský Svaz katol. »Orla« v Hradci Králové, nebo na Všeodborové sdružení křesť. dělnictva pro král. Česká v Hradci Králové.

Sdružené katol. spolky v Pardubicích pořádají v neděli dne 14. února 1915 v sále Bubenče večírek za laskavého spolusdružení p. t. sl. R. Fialovy, učitelky a p. t. sl. B. Pinkovy z Věrnova s tímto pořadem: 1. A. M. Vyskočil: Proslov. Přednese sl. B. Jedličková. 2. A. Goris op. 27.: Koncertní fantasie na klavír. Sl. B. Pipkova z Věrnova. 3. K. Bendl: Pěveova

presta. Zpívá si R. Fialova. 4. „Český národ v trudných dobách.“ Přednáška p. říd. V. Špačka, spisovatele. 5. G. Braga: „Legenda. Píseň s průvodem klavíru a houslí.“ Přednesou si B. Pinkova, sl. Svoboda a p. K. Pošmourný. 6. K. Macan: „Přijď k nám.“ Zpívá si R. Fialova. 7. B. Chopin, VI. Hornov: „V hospůdce.“ Melodram. Sl. B. Pinkova a sl. M. Poláková. 8. A. Vrohlík: „Česká legenda vánoční. Recitace si Fialovy. 9. A. Romberger: „Malá symfonie.“ Hrají klavír, 2 housle, a 6 malých nástrojů. 10. Z libických písní: „Mé zlaté rodiče.“ Zpívá si R. Fialova. Mezi jednotlivými čísly hraje sextett. Vstupné 50 haléřů, v předprodeji 40 haléřů. Záčátek určité v 7 hodin večer. Předplatky budou s díkem kvitovány.

Královéhradeckou bankovní jednotu v Hradci Králové doporučujeme co nejlépe při veškerých obchodech bankovních a uhelných. Podporujte při každé příležitosti svůj vlastní podnik.

Zprávy místní a z kraje.

Pobožnost na vyprošení míru. Svátým Otcem Benediktem XV. nařízená pobožnost tato konala se v neděli dne 7. února v katedrálním chrámu Páně slavnostním způsobem. O 10. h. sloužil za asistence katedrální kapituly J. E. nejdušejší arcipastýř pontifikální mši svatou, již účastnili se četní zástupcové úřadů, vojenské posádky, rady městské, biskupský seminář a množství pobožného lidu. — Po mši sv. vystavena byla Nejsv. Svátost Oltářní, před níž zapěn žalm „Miserere“ a vykonána modlitba za mír. Odpoledne byl J. E. nejdp. biskup přítomen nešporám a růženci, načež se pomodlil za účastí četného lidu a kleru modlitbu za mír Sv. Otcem Benediktem XV. složenou, vykonal pobožnost litaní ke Všem Svátým s modlitbami v době soužení a zakončil výstav Nejsv. Svátosti. Za dopoledních služeb Božích zapěl katedrální sbor s doprovodem orchestru a varhan nové krásné „Eccle sac-rd-ae magnus“ složené p. dómským kapelníkem Wünschem za řízení téhož a záslužného účinkování vojenské hudby. Při pontifikální mši sv. provedli titíž účinkující zdárné instrumentální mši Greithovu s vlozkou zpívanou pl. podpluk. Kofinkovou. Na školách středních a městských pobožnost za mír vykonali katecheté při dopoledních službách božích v jednotlivých ústavěch.

Schůze městské rady, dne 8. února. Vzata byly na vědomí: Dopis Svazu českých měst v Praze, ohledně výrby siranu amonátého v plynárně Plzeňské. — Zpráva technické kanceláře ohledně pohonu na elektrických drahách pomocí akumulátorů. — Výměr o. k. místodržitelství v Praze, kterým oznamuje, že námítky pl. A. Korbelové, majitelky mlýna v Malšovicích, podané do úpravy řeky Orlice v trati Hradec Králové—Malšovice v km. 084—26 byly zamítnuty. — Výměr o. k. místodržitelství v Praze, že poskytnut byl meliorační příspěvek K 375— panu V. Bartošovi, rolníku ve Sviněch. — Předložena byla městská radě pravidla o vybírání dávek z piva, z vína a z liho- vin, opatřená schvalovací doložkou Zemské správní komise. — Stížnost Spolku majitelů domů v Hradci Králové do schváleného obecního rozpočtu na rok 1915 se předložil se zprávou okresnímu výboru.

V příčině Záložního úvěrního ústavu dotazovali se interestenti nedoučkáve, jak se zachovají po konstatování ztráty 26 milionů o. k. úřady. Nutno vkladatele upokojiti aspoň stručným oznámením, že o. k. soudní orgány jsou na bdělé stráž. Dochází zvěst, že trestní vyšetřování již započalo.

Skon hrdiny. Došla soukromá zpráva, že na poli u a slávy padl na severním bojišti šlechtý p. Kofínek, praporčík, syn obecně válečného p. ředitele zdejšího o. k. gymnasia. Tato zvěst vzbudila velice živou účast ve všech kruzích hradeckých. Panu řediteli při zprávě tak velké jest útechou poznání, jak vřelá lásce se těší v Hradci celá jeho rodina a jak s upřímným soucitem sdílí zdejší obyvatelstvo její zármutek.

Malý život skosen. Dne 10. února zemřel zbožný chovaneč Borromaea, svědomitý žák V. třídy o. k. gymnasia Jan Potiz, rodem z N. Studence u Chotěboře, nedokončiv ještě 17. rok svého nadějného života. Poslán byl na cestu do věčného klidu zbožným příjetím sv. svátostí. Pohřeb koná se v sobotu 13. t. m. o 2. hodině odpo. z kaple zdejší nemocnice na hřbitov pou- chovský. Odpověď v pokoji!

Nové zdrazení. Právovarní měšťanstvo v Hradci Králové oznamuje hostinským, že od 10. t. m. počítá pivo sudové o 3 K dráze. (1 hl ležáku za 28 K, výčepného 21 K, granátu 27 K). Dosavadní bonifikace zůstanou v platnosti, avšak budou účtovány ze starých cen, jelikož ceny

svýšené se považují za přechodné. Pivo lahvo- vé se zdražuje o 4 hal. na litrové láhvi. — Za důvod zdrazení se uvádí velké stoupání cen všech pivovarských potřeb.

Poděkování z c. a k. náhradní vojenské nemocnice. Pohnutí vděčnosti za dobrodiní a obětavé snahy malých zdejších dobrodinců, vzdáváme jim tímto svůj upřímný a povinný dík. Jeho Excelenci zdejšímu biskupovi nejdp. dru Jos. Doubravovi za udělenou nám peněžitou podporu k přilepšení v nemoci, ctihodným školským sestřám zdejšího dívčího pensionátu císaře Františka Josefa I. za darování mnoha lahvi dobrého vína a koňaku. Ctihod- né sestře Věnceslavě jako zdejší ošetřovatelce vzdá- váme rovněž uctivý dík za svědomitě rozdělování těch- to jí svěřených darů a za její péči. Opakujeme ještě jed- nou tento svůj srdečný dík a voláme vřelě a vděčně: Zaplat' Pán Bůh! — Vděční těžce nemocní vojáci v c. a k. náhradní vojenské nemocnici v obecných a měst. školách.

Návrat z Francie. Sl. A. Nepeřená za- jela počátkem května m. r. do Francie. Minulý týden (3. t. m.) vrátila se šťastně do Hradce z Quiberonu (na západním pobřeží Francie) přes Paříž, Bern, Curych a Solnohradsko. Sl. počne od 16. t. měs. vyučovati francouzštině a něm- čině. Přihlášky možno učiniti denně v Dlouhé ulici č. 207.

Z činnosti Okresní Jednoty živnostens- kých společenstev pro správní okres Hra- dec Králové za rok 1914. Pozoruhodný krok v otázce zájmové svépomoci úvěrové učinila Okresní Jednota založením Živnostenského úvěr- ního družstva, z. s. s r. o. v Hradci Králové, jehož ustavující valná hromada byla po několi- ka přípravných poradách konána 10. května. Stejně družstvo založeno bylo Okresní Jednotou též v Kuklenách. S vypuknutím války změnila se ovšem podstatně působnost Okresní Jednoty; směřovala nadále vždy více jen k jakémus také- mus obmezení nezaměstnanosti. V ohledu tom starala se Okresní Jednota společně s Obchodní, živnostenskou a průmyslovou ústřednou králo- véhradeckou především o to, aby členským spo- lečenstvům přidělen byl přiměřený podíl na maloživnostenských dodávkách vojenských, což zdařilo se dosti brzy v oboru obuvnickém a z části i truhlářském a po delší době krejčovském. K popudu Okresní Jednoty svolání členové spo- lečenstev dne 17. srpna za účelem založení Do- dávkového družstva krejčovského, z. s. s r. o. v Hradci Králové na schůzi, které se účastnilo 38 zájemníků ze všech téměř obcí politického okresu královéhradeckého. Probrány v obsáhlé debatě důvody pro založení svépomocného dru- zstva krejčovského svědčící a usneseno jedno- myslně družstvo založiti. Ihned pak přihlásilo se do družstva 29 členů. Když byly schváleny Okresní Jednotou navržené stanovy, provedena volba představenstva. Okresní Jednota se snažila opatřiti veřejné dodávky a práce též pro jiné obory řemeslné, zejména pro živnosti stavební. Okresní Jednota odporučila též členským spo- lečenstvům všeobecnou podporu pomocné akce válečné a vyzvala je též k účinnému osvědčení stavovské solidarity. Také loni podávala Okres- ní Jednota různá vyjádření a dobrá zdání úřa- dům státním a samosprávným, a zakročila při různých příležitostech několikrát — a to zvlá- šť v daňových záležitostech — o své újmě ve prospěch zájmů maloživnostenských. Zejména doporučeno bylo společenstvům zvláštním obě- zím, aby nezaměstnaní členové jejich ve amy- slu oja. nař. z 19. října 1914 č. 293 ř. z. žádali o slevu, resp. odepisání všeobecné daně výděl- kové. Okresní Jednota za nejnepříznivějších o- kolností a s praprávními prostředky dosáhla slušných poměrně výsledků. Zajisté tedy účast- něná představenstva budou výboru i nadále ra- dou a činem nápomocna.

Záložna v Hradci Králové bude konati valnou hromadu v neděli dne 7. března t. r. o 2. hodině odpolední v místnostech „Beedy.“

Seznam cen na týdenním trhu v Hradci Králové dne 6. února 1915 1 hl: vikev K 20— až 30—, hrachu 80— až 100—, čočky 100— až 140—, jablek 70— až 72—, krup 60— až 80—, brambor 6—, máku 52— až 60—, cibule 24—; 1 q: jetelového semínka červeného 160— až 220—, žitných otrub 26—, pšenických otrub 26—; 1 kg: másla 8-rtvého 8— až 3-60, sádla vepřového 8— až 8-20, tvarohu 0-86 až 0-40; 1 vejce 0-10 až 0-12; 1 kopa: kapusty 8— až 5—, drobné zeleniny 0-80 až 2—; 1 pytel mrkve 4— až 5—, jablek 16— až 24—.

Na týdenní trh v Hradci Králové dne 6. února 1915 konaný přivezeno bylo: hl vikev 4, hrachu 5, čočky 1, jetelového s-mene 2485, máku 67, cibule 8, brambor 565, jablek 1575; kop: kapusty 10, drobné zeleniny 100; mrkve 20 pytlů; podvinčat 140 kusů.

Viržinky bez vnitřních datinek budou dány v těchto dnech do oběhu z toho důvodu, protože dovoz sládek, které jsou cizozemské- ho původu, z cizozemské po čas války jest nemožný.

Pro kuřáky. Množství přenesení zárodků nakažlivých nemocí ohmatáváním a dotykem zboží v prodejních vystaveních mála za nále-

dek zákaz vykládání potravin. Tyž důvod při- měl o. k. ministerstvo financí k vydání výnosu, kterým dotýkáni se cigar a cigaret v trafikách se zapovídá. Dříve trpěný výběr cigar tímto tu- díž odpadá a musí se kupující spokojiti s dout- níky, které mu trafikant sám podá.

Záložna v Hradci Králové udělí dne 26. března t. r. požitky z nadace B. E. Tolmana, býv. kontrolora záložny, v obnosu K 84—, dle intencí zakladatele chudému a potřebnému čle- nu záložny. Žádosti budež podány do 10. března t. r. v kanceláři záložny.

Pouchov. Dne 9. února bylo požehnáno sňatku p. Josefa Čápa, rolníka na Pouchově, s Mařenkou Havlíkovou ze Slezského Předměstí. Srdečně gratulujeme!

Krvavá událost v Pileticích. O páté ho- dině ranní dne 8. t. m. ohromena byla tichá osada naše tragičnou zprávou: Hostinská paní Kalhousová úkladně zavražděna, hostinský pan Frant. Kalhous zastřelen. Strašné divadlo, jehož nezapomene nikdo, kdo je viděl. Na lůžku v kaluži krve v smrtelném zápase ležela mladá, každým okamžikem paní hostinská. Kdo se dopustil strašného zločinu? Hned ptali se lidé po muži a on? V zamčené pálevně s prořiznutým hrd- lem a prostřelenou skrání visel hostinský. Proč dopustil se tak strašného činu, jest dosud ne- známo. Dle soudního nálezu byl zachvácen ál- lenstvím, jehož příčinou — alkoholism. Nebohá hostinská nalézá se v nemocnici. O jejím životě se pochybuje. Zanechal nešťastný otec po sobě dvě dívky v stáří 7 a 4 let. Čyflětá bude mít smutnou vzpomínku na otce, neboť ona spala právě s matkou. Když otec kladivem tloukl že- nu do hlavy, probudila se a křičela, ale otec hned ji ztišil: „Nebudeš-li zticha, zabiju tě taky!“ Pochmurnou náladu hostinského prý zvyšovala také ta okolnost, že měl větší obnos uložený v „Zál. úv. ústavě.“

Třebechovice. Za dva měsíce bude tomu rok, co zemská správní komise nedala místa našemu odpůrci, ale nařídila okresnímu výboru, aby v záležitosti stavby kaple sv. Jana zaujal věcné stanovisko. Během této doby musela ka- tolická jednota třikrát zakročiti u okresního výboru, až teprve 6. února t. r. dostalo se nám vyrozumění — záporné. To nás — a každého, kdo zná poměry — ani málo nepřekvapilo.

Ovšem bude potřebí náležitě všecko vyloučiti u zemské správní ko- mise. O to se postaráme a jsme předem pře- svědčeni, že rozhodne dle práva a spravedlnosti.

Kostelec n. Orlicí. Vzdálen své vlasti a svých mi- luječích rodičů vydechli duši svou, konaje vlasteneckou povinnost na jižním bojišti v bitvě u Ivanjice mezi 7.— 9. prosincem m. r. pan Jindřich Heintz, účetní úředník c. k. místodržitelství a t. č. desátník pěš. pluku č. 102, 16. setnina. Členové hudebního kroužku katolické jed- noty „Allegro“ s láskou vzpomínají svého milého člena, který vždy ochotně spolupůsobil, jsa milovníkem a dobrým odborníkem hudby. Též velmi ochotně pomáhal při zpěvu a hudbě na zdejších chrámovém kůru. Čest budiž jeho světlé památce! Zarmouceným rodákům káž aspoň nepatrnou jest útechou: soustrast všech, kteří jejích milé- ho, nadějného syna znali. Slavné zádušní služby Boží konány budou v sobotu 13. února t. r.

Dvůr Králové n. L. „Školský Obzor“ velice se rozčilil nad derstným rovem ředitele Stuchlá na to, že jsme stručně konstatovali: „V posledních časech zažil zesnulý mnoho trp- kých chvil. Trnitá pouť dokonána odchodem do věčného klidu.“ Tato slova jsou prý farisejstvím, „farisejské Obnove“ prý tak vyprovokovala (!!) k odvětným řádkům. A hned „Škol. O.“ dodává, že klidí bouři, kde sije svár, že musí být provinilec připraven na mnohou trpkou chvíli atd. Tážeme se horečně rozjetého pára pisate- lova, zda Obnova těmi řádky tvrdila opak a zdali tedy vyvolala nějakou nutnou repliku. Napsali jsme pouhopouhou pravdu, nezvádě- jíce, z jakých příčin a od koho trpěl. Že se o pověstné aféře psalo po celých vesměch, to jest zcela vysvětlitelné; vždyť jesté kruhy se vždy postarají o důkladné rozslapání, hodí-li se to k jejich účelu. Zato však tytéž kruhy velice nápadně zmlikly, když sebevraždou skončil utr- pený učitel z Pardubicka, protože ho nedohnaly k zoufalství kruhy konservativní. Ale psala-li Obnova zcela správně o utrpení Stuchlově (vždyť přece hořké chvíle ředitele ukrátili život), uveřejnila již dávno před tím dopis na obranu žalobců Stuchlových. To snad bylo také nějaké farisejství? Proto jest nejlépe nechat už aspoň mrtvolu napokoji, jestliže řádky naše nikomu neublížovaly a ublížiti nechtěly.

Radosti světa neznaří ubohé dívky v Ů- tulně stepých dívek v Praze na Kampě. Potěše- je, šlechtití dobrodince, svým dárkem! Adm. t. l. příspěvky přijímá a uveřejňá!

Cennou četbu

poskytují

publikace „Knihovny Obnovy“

Mimo jiné vyšly tyto spisy:

Brodský Boh., Naši přátelé. Str. 100. Cena 60 h.
Brynych Ed., Duch katol. obnovy. Str. 722. Cena 4 K.

Brynych Ed., Kříže a kalichy. Str. 439. Cena 2 K.
Brynych Ed., Štít víry, 2. vyd. Str. 108. Cena sníž. 50 h.

Mimra Fr., Obrázky ze smíšené osady. Řada I. Str. 168. Cena 80 h. — Řada II. Str. 460. Cena 2 K.

Novotný Dr. Jos., Člověk bez svobodné vůle? Str. 256. Cena K 3.20.

Novotný Dr. Jos., Index a věda. Str. 210. Cena K 2.40.

Novotný Dr. Jos., Spiritismus zdokonalením křesťanství? Str. 259. Cena K 2.50.

Novotný Dr. Jos., Světem k Bohu. Str. 468. Cena 6 K.

Pečínková B., Ženy. Str. 160. Cena K 2.30.

Reyl Dr. Fr., Úkoly sociální politiky. Str. 320. Cena 3 K.

Reyl Dr. Fr., Jádro křesťanské sociologie. Str. 364. Cena 5 K.

Rezníček Dr. V., Královéhradecké vzpomínky. Str. 200. Cena K 1.40.

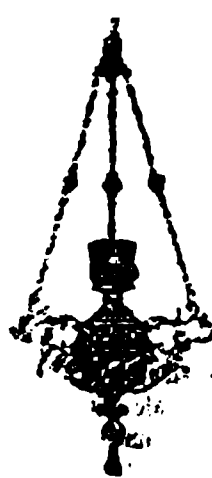
Sahula Jiří, Karel IV. jako křesťan a vlastenec. Str. 488. Cena 3 K.

Sahula Jiří, Rozmarné příběhy. Řada II. Str. 320. Cena K 1.80. — Řada III. Str. 384. Cena K 3.20.

Sahula Jiří, Doba předhusitská a husitská. Str. 428. Cena brož. výt. K 1.60, váz. výt. K 2.60.

Objednávky vyřizuje

Družst. knihkupectví a nakladatelství v Hradci Králové Adalbertinum.

Velebostejnému duchovenstvu a slavným patronátním úřadům dovozuje si doporučení veškeré kostelní nádoby a náčiní a to: monstrance, kalichy, oltáře, nádobky, paténky, pacifikály, svíčky, lampy, křesťanské kroupky atd. své vlastní výroby, předpisům církevním vyhovující. Staré předměty opravuje v původní intenci a v ohni zlatí a stříbří nebo proti doplatku za nové vyměňuje. Hotové předměty neb výkresy zasílá náukou franko bez závažnosti koupě. Vše se posílá poštou. Práce ruční.

Shled veškerých státek a stříbrných klenotů, jako: řetězů, madonet, křížků, prstýnků, náramků atd. u Netěšské přestavy, tabulek, jídelní náčiní se stříbra pravého a čínského vždy, na skladě.

Staré zlato, stříbro a dražokamy kupuje se nejvyšší cenou.

JAN STANĚK

Právní zástupce

Praha-L-979., ul. Karlova Světla, čis. 12. a.

**Prostřední
kostelní
okna**

Fr. Uhlíř,
umělé sklenářství a malba skla
v Trbochovicích a Hradci
Králové.

Cenníky a rozpočty na požádání zdarma.

Vklady na knížky zůrokuje

od 1.
dubna
1914

4 1/2 %

**Městská spořitelna
ve Vysokém Mýtě**

za niž ručí obec
Vysokomýtská,

Jest tedy vklad ve spořitelnu
vždy zcela bezpečně uložen.

Čtenkyně Božského Srdce Paně.

kteří povolání do řádu mají a výchově a ošetřování
osířelých dětí aneb misii věnovati se chtějí, nechť
se obrátí s dotazem stran přijetí na představenou
... kláštera B. S. P. Krupka (u Teplic). ...

Zal. 1880

Zal. 1860.

Karel Zavadil,
nást.

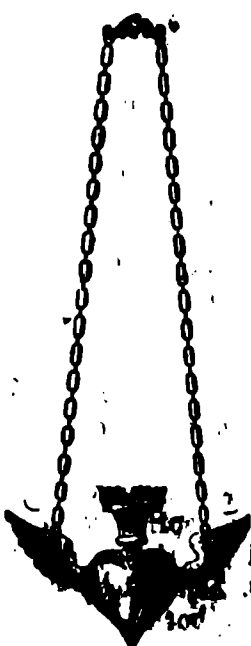
Antonín Zavadil,
nejstarší umělecký
závod pasířský.

Velebostoj. duchovenstvu a sl.
patronátním úřadům doporučuje
se ku provedení veškerých

nádob kostelních,

ze zlata, stříbra, bronzu a jiných
kovů v každém slohu, od
nejjednoduššího do nejbohatšího
provedení dle liturg. předpisů.
Jem. vnitřní práce umělecké
vzp. Veškeré opravy a novu-
stavení provádí se co nejpřes-
něji a se zárukou.

Ceny velmi mírné. Mnoho do-
poručení a uznání po ruce.

Velké překvapení!
Premie pro každého,
kteří hledá a najde!

Vypisujeme premií pro rodinné
tvo skryvnky. Každý, kdo najde
dostojníka a přiznává, obdrží pán-
ské nebo dámské hodinky v ceně
25 K, nebo ku přání 20 K v ho-
vošti jako premií. Podmínkou jest,
aby každý účastník učinil objednávku
na výborný řetěz „Diana“ a imit.
zlata a obnos K 1.65 v post. znám-
kách přílohou. Rozdělo. ani cen děje
se po dojití ročník. Všechny zá-
sluky račte hláti na
Obchodní dům hodinami.
Fr. Schmidt.
Praha, Královské Vinohrady.

Paramenta.

Ignáce V. Neškudla syn
(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)
(bratr P. J. Neškudly, farář ve Výprachticích)
doporučuje P. T. velebostojn. duchovenstvu
svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

všech kostelních paramentů,
spolkových praporů a kovového náčiní.

Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukázkou
se na požádání franko zašlou.

Jan Horák, soukenník

v Rychnově nad Kněžnou

zasílá na požádání vždy

**dle roční sešitů kolekce
nejnovějších druhů pravých
vláknitých látek**

své vlastní výroby, jakož i tu- i cizo-
zemských.

Četná uznání zvláště z kruhů vele-
bost. duchovenstva svědčí o poctivé ob-
sluze mého ryze křesťanského závodu za
dobu více než třiceti let. působení.

Učiňte, prosím, malou objednávku na
zkoušku.

Volejte látky, se, talíře,
Též na splátky bez zvýšení cen!

Vázu knih

Richarda Šimáčka

v Hradci Králové, Poříčílova, tř. č. 131.

**la 2krát čist. řepkový
olej pro věčné světlo**

nabízí, pokud zásoba stačí,

V. Kumpan, Chrudim.

Karel Branda,

sklad obuvi, Hradec Král.,

(u mostu)

doporučuje velmi levný

PRODEJ VEŠKERÉ OBUVI

a upozorňuje P. T. občanstvo na levné ceny ve výkladech.

OBNOVA

Číslo 8.

Předplatné na čtvrt roku 3 K 50 h
na půl roku 5 K —

V Hradci Králové, dne 19. února 1915.

Inserty počítají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XXI.

Průběh války.

Bojiště východní. Boje karpatské upoutávají na obou válčících stranách plnou pozornost. Rakouská válečná akce v Karpatech krok za krokem se soustavně rozvíjela a nejdále pronikla v Bukovině, kde postupující oddíly dosáhly řeky Seretu, jiné rakouské síly, operující proti Haliči, dostaly se až k Viznici (okres. město bukovinské na hranici hališské, jižně od Kolomyje) a k sousedním hališským Kutům a Kosovu, jednak k Delatynu (na řece Prutu, asi 20 km na západ od Kolomyje) a obsadily i Nadvornou (35 km na jih od Stanislavi); Rusové ustupují ke Stanislavi, jež jest důležité místo železniční a má přímé spojení na Lvov. V úseku dukelském prudce útočili Rusové, naši však přešli k protiútoku, zahnali Rusy (sibiřské vojsko) se dvou výšin a zmočili se vesnice u Vizkóze. Rovněž úspěšný byl boj ve středních lesích Karpatech. V těchto posledních bojích karpatských zajato už na 29.000 Rusů. — Také třetí ruská výprava do Východních Prus se nezdařila. Rusové chtěli totiž vpadnouti v týl německé frontě, jež stála od Tylže na jih k Mazurským jezerům; byli však překvapeni velkým německým vojskem, před nímž museli ustoupiti. — V Polsku na pravé straně Visly překročilo vojsko německé dolní Skrvu (Skrva vlévá se mezi Plockem a Wloclavkem na pravém břehu do Visly). — Vrchní armádní velitel rakousko-uherské oblažuje, že ruští vojínové, aby oklamali naše, užívají rakousko-uherských stejnokrojů a přepadají naše menší oddíly. V karpatských bojích stalo se, že celý ruský prapor v rakousko-uherských stejnokrojích přešel k útoku; byl však rozehnan a většinou zajat. Takoví zajatci budou i napříště okamžitě souzeni dle stanného práva. — U několika nedávno zajatých Rusů byly nalezeny ruské tištěné letáky, vyzývající ke vzpouře proti caru a generálům. Nyní však ruský generální štáb prohlašuje, že Rakousko-Uhersko dalo tyto letáky svými vlastními vojáky rozšiřovati mezi ruským vojskem. Vůči tomuto prohanému tvrzení oznamuje se z válečného tiskového stanu, že právě z ruské strany od počátku války provozuje se vůči nám zcela otevřené podněcování ke vzpouře nejružnějším způsobem. — Následník trůnu arcikníže Karel František Josef navštívil ve dnech právě minulých na bojišti armádu Böhm Ermoliho a armádu Danklovu. — Císař Vilém odebral se opět na východní bojiště. — Úřední zpráva ze dne 16. února sděluje, že čára Seretu byla překročena a Rusové zatlačeni k Prutu. Jižně od Kolomyje, kde se rozvinuly větší boje, zajato přes 500 Rusů. Celkové ztráty Rusů v bojích na dukelské frontě odhadují se na 50.000 raněných a mrtvých. — Na pravém břehu Visly obsadili Němci města Bielsk a Plock. — V devítidenní bitvě v Mazursku jsou ztráty Rusů veliké. Zajato jich více než 50.000, ukořistěno více než 40 děl, 60 strojních pušek a ohromné množství válečného materiálu. Této bitvě přítomen byl sám císař Vilém. — Úředně se oznamuje 17. února, že po dvoudenním boji

16. února dobyt Kolomyje, při čemž zajato 2000 Rusů, ukořistěno několik strojních pušek a dvě děla. — V úseku karpatském až do krajiny Vyškovské trvají boje dále; zajato tu dalších 4000 nepřátel.

Bojiště západní. Na bojišti tomto na jednotlivých místech střídají se útoky. Němci byt krokem přece postupují.

Na bojišti jižním žádná změna. Nehledíc k nepatrným pohraničním bojům je klid.

Turecká válka. Turecké zprávy nanovo prohlašují, že výzvědné turecké oddíly přes palbu děl a strojních pušek přeplavily se přes suezský průplav a podnikly bodákové útoky na pancéřové vlaky, které ustoupily. — V Mezopotámii došlo také ke srážce tureckého vojska s anglickým, při čemž Angličané ustoupili. — Sultán v svolání svém k Egyptanům oznamuje, že armáda turecká spěchá vyprostit Egypt z vlivu Anglie a slibuje mu svobodu.

Na moři. Vyhláška německé admirality o blokadě vod anglických působila jak na Anglii tak neutrály. A ozvala se především Amerika, která dodává trojdohodě kontraband. Bez amerických zbraní, střeliva a zásob byla by trojdohoda již dávno na hromadě. Zvláštními notami vystupuje Amerika proti Německu a Anglii. Anglii varuje před zneužíváním mezinárodní vlajky, Německu hrozí — ovšem zdvořile — oplátkou pro případ, že by potopilo americkou loď. Přiznává mu právo prohlídky lodí, kterou ovšem na blízku nepříteli nelze provést. Amerika svými notami chrání svůj výnosný obchod kontrabandem s Anglií. — Francouzsko-anglické loďstvo uzavírá přístav balkánský v Dedeagati, aby zabránilo vývozu polních plodin do Itálie. — Na americkou notu odpovídá vláda německá odůvodněním svého zakročení proti Anglii prohlášením zároveň, že německé ponorné čluny dostaly rozkaz, aby se nedopouštěly násilností proti americkým loďm obchodním, pokud je lze jako takové poznati. Radí však americké vládě, aby svým obchodním loďm důtklivě doporučila, by se až do úpravy otázky vlajkové vyhýbaly anglickému námořnímu bojišti.

Tedy naše chrabré vojsko rakouské, v němž jest tolik Slovanů, stkvěle uhájilo a rozhojnilo svou slávu. S pocity plnými důvěry možno nám hleděti vstříc dokončení zápasu. Patrně, že přispěje naší Měi jen k politickému zmožutnění. Říš rakouská nezahyne, sláva vlasti, císaři!

Politický přehled.

Ministerské porady. V Pešti konaly se porady obou vlád o otázce zásobovací. Uhry se zavázaly, že jakmile skončí soupis zásob obilí a mouky v zemích koruny uherské právě prováděný, vydají hned potřebné množství Předlitavsku. Současně s ním vydán bude zákaz posílati obilí a mouku z místa na místo bez úředního svolení. Nato budou provedeny реквизиice pro města a okresy, pokud tyto o ně žá-

dají. Pozoruhodno, že naše vláda musila hodně houževnatě vůči Uhrám hájiti stanovisko, že není zvláštního zásobovacího území předlitavského a zalitavského, nýbrž že celá říše jest jednotným zásobovacím územím. A toto správné stanovisko vláda naše v posledních poradách v Pešti uhájila.

Ministr dr. Koerber o svém pracovním programu. Ve svém proslavu k úřednictvu pravil mezi jiným, že v Bosně a Hercegovině za všech okolností bude nutno vzkřísiti daleko viditelný pevný pořádek na základech pravdy a spravedlnosti, ale za stálé ochrany nedotknutelnosti státní autority.

Bosensko-hercegovský sněm byl rozpuštěn, ač doba mandátů vyprší teprve v červnu; stalo se tak následkem nastoupení nového správce Bosny a Hercegoviny dr. Koerbera.

Pruská poslanecká sněmovna sešla se minulý týden a vyřídila rozpočet na rok 1915 a některé zákony s válkou související. První čtení rozpočtu doprovodil ministr financí výkladem. Pravil také, že německé zemědělství pod záštitou hospodářské politiky stalo se tak výkonným, že jest úplně s to opatřiti zemi chlebem i masem. Je třeba pouze jistých opatření z opatrnosti, která by zajistila správné upotřebení přitomných zásob a dosažení dostatečné sklizně v roce příštím. Rozpočet přikázán komisi rozpočtové.

V ruské dumě prohlásil Miljukov, že hlavním úkolem Ruska jest získání mořských úžin a Cařihradu. Ovšem výrok ten velmi rozladil a ochladil Rumunsko a Řecko. — Vláda ruská dne 1. ledna odhadovala válečné výlohy na 3020 milionů rublů; denní válečné výdaje Ruska činí 14 milionů. — V hospodářstvenném sovětu vedle jiných schváleny také návrhy: Neprodané zrušení pozemkového majetku německých,

Albánci v Srbaku. Albánci ve velkém počtu vpadli do nového Srbaku v kraji prizrenském, zahnali Srby, obsadili několik osad a postupují na Kuru-Dervent.

Proti americkému prezidentu Wilsonovi vzrůstá se ve Spojených státech odpor, ješto v nynější světové válce straní trojdohodě. Na příští neděli svoláno jest v celé Americe na 9000 schůzí, ve kterých se bude protestovati proti notě podané Spojenými státy Německu a proti dodávkám válečného materiálu americkými továrnami trojdohodě.

Japonsko proti Číně. V Číně panuje veliké rozčilení nad požadavky Japonska, ješto tyto byly již před delší dobou tajně oznámeny Anglii, Francii a Rusku a těmito byly schváleny. Především žádá Japonsko od Číny výhradní důlní práva ve východním Mongolsku, kde se nesmí stavěti žádné železnice bez souhlasu Japonska. Japonci mají míti právo zakupovati ve

DEPEŠNÍ ADRESSA : ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚNEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4%, A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ LÍSTKY POŠTOVNÍ SPORITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLÍM A KOKSEM

ŽÍROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPORITELNY 140.273

ŽIVNOSTENSKÁ BANKA FILIÁLKA

V HRADCI KRÁLOVÉ

Akiový kapitál K 80,000.000.—

Reservní a pojistné fondy přes K 25,000.000.—

Centrála v Praze, ml. r. 1901.

Filiálky: Brno, České Budějovice, Frýdek-Místek, Jihlava, Karlovy Vary, Klatovy, Kolín, Krakov, Liberec, Lvov, Mělník, Olomouc, Moravská Ostrava, Pardubice, Písek, Plzeň, Prostějov, Tábor, Terst a Vídeň.

Expositury: v Gradě po dobu lázeňské sezony a stálá v Opatově, Vídeň v I., II., III., IV., V., VI., VII., VIII., IX., X., XII., XVI. a XXI. okresu.

Žirové účty.

Zabývá se eskontem směn, inkasem směn a čeků na všechna místa v tuzemsku i v cizině; obstarává úhrady a výplaty, jakož i všechny ostatní bankovní transakce

za podmínek oo nejvýhodnějších.

Pro transakce s Amerikou stává zvláštní oddělení při zvláštním ústavu.

vých. Mongolsku a v jižním Mandžursku zemi a provozovatí zemědělství. Japonsko žádá převzetí německých privilegií v Šantungu na Japonsko. Čína nemá poskytnouti jiným mocnostem bez souhlasu Japonska doly ve Fukien, stavbu drah nebo stavbu přístavů. Japonsko žádá společnou kontrolu s Čínou nad železárnami, železnými i uhelnými doly...

Našemu velečestnému duchovenstvu
ku provázení pražských hostů doporučujeme mladou českou
dívku absol. c. k. stát. školy hudební
BOHUMILA BEKA v HORE KUTNÉ.

Výchova kněžského dorostu v době husitské.

Proslulá Karlova universita, která po sedmdesát let představovala ohnisko vyšší vzdělanosti středoevropské, hynula pro viklefské spory již za života Husova. V bouřích následujících husitů většinu universitního jmění zkonfiskovali. Zmizela fakulta theologická i právnická. Fakulta lékařská uboze živila do polovice XV. století v domě valně porouchaném. Zbyla pouze fakulta artistická, která vlastně byla přípravkou pro fakultu vyšší. Husité ovšem teoreticky uznávali fakultu bohosloveckou za největší ozdobu každé university, ale jakkoli v patnáctém století tolik theologických hádek rozpádali, přece se nepostarali o znovuzřízení fakulty tolik důležité pro celou církev husitskou. Tomek projevuje údiv: »Sotva uvěřitelné, že na konci theologického (patnáctého) století přednášky theologické byly ponechány soukromé pili.« (Geschichte der Prager Universität, 150.)

Menší některá obdarování po husitské válce daleko nestačila k vzkrášení řádného učení, ačkoli tendence darů bylo přispění k výchově kněžského dorostu.

Na fakultě artistické porůznu někteří mistři husitů přednášeli něco z bohosloví, ale systematické učení bohosloví nezačalo po celá dvě století, kdy vládli kusou universitou kališníci a po nich protestanté. Přijaty některé resoluce, že se má pražská akademie podporovati, ale od slov ke skutkům bylo daleko. Tudíž husitský a po něm protestantský dorost kněžský vzdělával se na filosofické fakultě a v latinských školách po městech. Winter k tomu připomíná: »Náboženství bývalo v těch školách ve všech dost, ale z theologie, jak ji kněz potřebuje, nic. Protož také, kdo ze škol tehdejších vyšel, stejnou měl způsobilost k úřadům světským i ke kněžství: neměl vlastně odborné způsobilosti žádné, byl pouze literárně vzdělaný člověk, jenž mohl v praktickém životě hoditi se k tomu i onomu.« (Winter: Život církevní, 437.)

Bylo tedy přirozeno, že k úřadu kněžskému se hlásili lidé, kteří již třeba delší dobu působili v povolání jiném; špatně placení učitelé, sukecenti a pod. i ve starším věku stávali se kaplany, jestliže se jim naskytla příležitost k obtojnějšímu místu kaplanskému. Ovšem samy sociální poměry kněžstva byly velice zbledlé, takže učenější lidé málokdy volili trnitou pout stavu duchovenského. Kdo z jiných stavů se dal na kněžství, tomu obyčejně v předšlém zaměstnání se dávalo velice špatně. Na kněžství se dávaly i celé řady fameslníků, kteří vůbec vyššího vzdělání postrádali. Roku 1550 Bavorský ve své Postile trpce si stěžuje, že »mnozí opouštějí svá předšlá řádná povolání, jakoby nic snadnějšího nebylo než knězem býti, k tomu se táhnou.« Mnohý, odtrhnu od sebe kopyto, kladiho a nechaje veřtatu svého, jde mezi kněze a to nejen mezi bratřské. Zámrský vyčítá protestantským pánům, že »na kněze nemají dobrého pozor, posílají fameslníky od veřtatu, téměř i sedláka od pluhu s listy svými na svěcení na

kněžství beze všeho uvážení, ledajaké běhouny, církvím nepovědomé, od starších kněží neexaminované (nezkoušené)... a chtějí-li učenější kněží těm slinoplískům o nepořádnost kázání domluvit, anť hned pán bude svého zastávati.«

Čestí Bratři starali se o svůj kněžský dorost mnohem lépe než protestanté a husité. Proto také měli právo vystupovati ošře jak proti kněžstvu protestantskému tak proti duchovním neumělým, kteří se i do Jednoty vtírali. Na velikou neumělost kněžstva protestantského rázně si stěžuje učený Český bratr Blahoslav. Prý lidé zcela neuměli vyloudit lehce svěcení. Někteří prý »jako krávy« ničemu nerozuměli. »Někteří hospodářkové, fameslníci, vdužice se a zapletouce se v živnosti, i bžší, kamž rozumí, pro kněžství... Jiní pak chtějí se Bratřím více podobniti, do Vitemberka běhají, mnozí ani slova latině též i německy neumějíce a jsou pouzí oslové, když jen svědectví od některého pána aneb kněze faráře přinesou, vždy sobě to objednávají, leda se jen evangelium rozmnožovalo. Předšle byl jeden lotřík svěcen, při examenu měl odpovídati česky na otázky latinské Eberovi (dru Pavlu Eberovi ve Vitemberce). On se zeptal v latině: Kolik jest částek pokání? A on česky odpověděl: Tři, totiž víra, láska a naděje. A takž podobně i na jiné mírné odpovídal až hanba. Byli tu studenti cechové, někteří i naši mládenci, Eneas, Švoro a jiní, však pro hanbu mlčeli, aby se nemuseli za krájanu stydět.« (Gindely: Geschichte der Böhmischen Brüder II, 469.)

Když arcibiskupovi Antonínu Prusovi (Brusovi) uloženo, aby světil také kandidáty kališné (r. 1565), našel r. 1566 arcipastýř v dopise Maxmilianovi II.: »Přivedli ke mně asi 35 jinobův, ale toho dopustiti nechtěli, abych já s oficiálem a notářem svým je examinovat (zkoušet) měl. Ničemu obávaje se za příčinou blízkého sněmu, že by snad odtud horší věci pojíti mohli, začal jsem je světit. Když jsem jim však nižší svěcení udílel, shledal jsem je býti tak neovčené a k úřadu kněžskému neschopné, že nejen kněží, nýbrž i čeledí moje domáci z toho pohoršení vzali.« (Borový: Antonín Brus, 186.)

Jak si již zvykla česká veřejnost na proměnu fameslníků v kněze, patrně z vysvědčení, jaké dala protestantská konsistoř kutnohorská r. 1566 svému knězi Bílkovi. Konsistoř dosvědčuje, že se »před kněžstvím choval řádně, když na famesle dělal, i když služebníkem jiného poslem u starších havéřských jesti byl.« (Winter: Život církevní, 441.)

Ovšem za takých okolností hledělo se na kaplana jako na novosvěcence jako na člověka nesamostatného, duševně nevypělého, který potřebuje vychovatele. Poměr faráře ke kaplanovi zůstával jako učitele k žákovi. Novosvěcence byl nucen na faru teprve úřadu svému se doučovati. Přirozeno, že mnohý novokněz proti tak veliké závislosti reptal. Proto synoda kněžstva husitského r. 1521 nařídila, aby žádný mladý kněz nebyl přijat do tří let za faráře, ale nechaje toulání a zahálání, v Plámcích svatých aby se učil a farář byl poddán. Některý farář pro svou neumělost musil s farářstvím svého znova jíti za kaplana do učení. Věřící zvykli na neumělost a závislost mladších kněží zcela, takže je výjimka překvapovala. Na př. mělničtí r. 1556 měli po smrti farářově na faru mladé dva kněze; proto namítali konsistoři: »Nevíme, kdo koho bude učit, kdo koho poslouchati.« (Winter: Život církevní, 438, 439, 607.)

Hromadným způsobem prozrazena veliká nevědomost kněží pod obojí způsobou r. 1603 na statcích českobratrského šlechtice Petra Voka z Rožmberka. Mocný velmož tehdy nařídil, aby kněží, nacházející se pod panstvím rožmberským, pořádem konali v neděli a ve svátek na Třeboni

služby Boží a kázali za přítomnosti páne i celého jeho dvoru. Ale málokterý se našel, který by nebyl odbyl kázání jen čtením. Proto »domluvy horké od pana vladře je docházely, a mnozí z bázne a úzkosti veliké, když na ně pořádek přišel, za nemocné sebe pokládali, nevědouce, jak by bez nebezpečení smrti náhle před takovým pánem kázání vykonali.« (Musejník z r. 1880, 442—443.) Ubožáci ovšem za svou ignoranci nebyli zodpovědní sami. Prostředí, v kterém vyrostli, ponížovalo stav kněžský vůbec.

Co za Karla IV. tak slibně kvetlo, bylo pohřbeno na celá dvě století. K radikální nápravě v tom směru došlo v celých Čechách teprve v době pobělohorské.

Za válečného ruchu.

Matkám a ženám našich vojnů na bojišti. Tak nadešly jsou rozpravy nazvané i polní dopisy, které napsal J. Mohr a přeložil P. Antonín Koutný, kooperátor v Německu na Hané, Morava. Každému a zvláště duchovnímu správci jest vyslechnouti co ohlíve tolik tužeb matek a žen našich udatných hrdinů na bojišti. A kde často nalézt slov, jimiž by ukonejšěn byl bol jejich? Velmi vhodnou pomůckou jsou právě tyto přeložené polní dopisy Mohrovy. Arcibiskup frýburský a bamberský, jakož i biskup lucemburský se o nich vyjádřili velice pochvalně. V Německu a Rakousku bylo jich vydáno přes 70.000! — Dopisy jsou dvojí: »Matkám našich vojnů« a »Ženám našich vojnů«. Každá stojí 10 ha rozesílá se jen po 10 exem., jinak za obnos předem ve známkách zaslaný. Objednávky vyřizuje překladatel.

Kapucínský kněz na bojišti. O kapucínském knězi na ruském bojišti, Kajů Perathonerovi, vyjádřil se důstojník, který se vrátil z bojiště, v dopise kapucínskému klášteru v Bolzanu. V něm mimo jiné jest psáno: Páter Kajus jest knězem, jakému není rovného. Za nejprudšího deště kulek šel s křížem v ruce a modle se růžence před vojskem proti nepříteli. Všecko mužstvo stalo se dobrým příkladem a duchovním vedením pátera Kaje zbožným a také já sám jsem tímto šlechtným knězem nabyl opět jiného náboženského smýšlení. Pokud jest páter Kajovi možno, obětuje mái sv., často za nejprudšího boje. Pak se povídá: »Když páter Kajus slouží mái sv., půjdeme všichni.« A bez dalšího vyzvání jiným následuje druh druhá a tak kupí se všichni kolem kněze, jen je-li poněkud možno.

Pro francouzské zajatce v Německu. Praktický smysl Němců postaral se o vhodnou četbu pro francouzské raněné. Tiskárna sv. Bonifáce v Paderbornu vydává sbírku náboženských letáků pro francouzské zajatce s názvem »Dieu et l'Eglise« (Bůh a církev). Prvním jejím číslem byl spisek »Voici Noël« (Ejhle vánoce). Čtyřstranné letáky, které mají po něčem podati všecky důležité pravdy náboženské, stojí feník za výtisk. Na evangelické straně při vydávání a šíření náboženské literatury pro zajatce jest zvláště činná bibliická společnost.

Fr. X. Šalda o poměru války ke kultuře. Zatímavé myšlenky pronel tento proslulý literární kritik ve své pražské přednášce. Hlavní myšlenky jeho promluvy byly tyto: Válka sama je dílem kulturním, je dílem dlouho připravovaným miliony mozků a srdcí, válka, zvláště dnešní světová válka je arcidílem lidského umění organizace, není náhlým bojem, ale vrcholem dlouhé práce a organizace za míru. A na konec zvítězí ve válce ona strana, která dovedla vyvinouti největší sumu nejvyšší energie v lids, kdo ji v nejvyšším napětí umí vyvolati. Mravní cena války je, že nám sice strašně, ale krásně ukazuje, že hrdinství není nic náhlého, vzrůstá

ho v jediném okamžiku, ale že je to vytrvalost, stál nemrtně na svém místě. Je to ona mravní síla, která vyhrává bitvy. To pochopuje Ruska, když na otázku, proč máme ctít vojáka i v míru, odpovídá:

ale proto, že v případě potřeby dá se zabít. — Jeden z vychvalovatelů války, de Maistre, praví, že válka vyvíjí v lidech ctnosti, o nichž v míru nemáme potuchy. Nemá v tom však celá pravda, válka nemůže v lidech vyvinouti, co v nich není; kdo je malým v míru, bude malým i ve válce. Válka má však ten význam, že ukrytý heroismus všedního života vynáší na světlo. Ona nám také objevuje jedinečnou krásu lidu, který s úsměvem na tváři tvoří toto dílo za ostatní. To nám lépe než co jiného dává přesvědčení, že jest kdesi síla, která drží svět a ta je klidná a pokorná. Toto poznání nás obohacuje. Tím je válka kladným prvkem. Proti odstředivým tendencím moderního života soustřeďuje. Tvorba kulturní musí mít spravedlivý poměr mezi individuem a kolektivitou. Válka združuje mravní šopnost lidstva, bez níž není pravé kulturní tvorby. A proto není neodůvodněno, čekáme-li od této války nápravu i v moderní tvorbě kulturní. Připomíná jednotlivci závislost na celku, učí správnému poměru mezi volností a vázaností, že volnost je ne v počátku, ale v napětí, třeba v zápase, neboť počátek je spotřeba, tvorba však je výrobou nového. Válka sama nemůže nic vytvořit, může jen spolupracovati na vytváření nových poměrů. Válka však nemůže nestupňovati víru v lidství. Válka urychluje vývoj děl a činů, způsobuje úžasné zrychlení děje životního. Nemůžeme předvídati vývoj, neboť pak by to nebyl vývoj, ale logické schema.

Vdp. farář J. Hlavsa z Chomutova, který jest nyní polním kurátem, po pětinedělním působení v ruském Polsku nachází se v Mor. Ostravě, kde vede vojenské matriky.

Z dopisu vojáka do Kukla. «Přijměte můj úslerný pozdrav, který zasílám z myslivny sněhem zapadlé. S obou stran myslivny hníbí naše těžká děla a uprostřed stojí naše pušky. Pokud nám čas dovoluje, zabýváme se uměním kuchařským.

Chodíme také na divokou, vlků je zde dosti. Kotisti jest sice poskrovnu, neboť každý vlk chrání svůj kožich.» (Napsáno 10. února t. r.)

Poprava dle stanného práva. V pátek 15. ledna byla v Mor. Ostravě na nádvoří budovy okresního soudu poprava dle stanného práva. Stanným soudem byl odsouzen pro velezrádu Abraham Schmel, nájemce dvora blízko Nov. Sandce. Odsouzený byl zastřelen.

Úvěrní družstvo Eliška

zapsané společenstvo s r. o.
v Hradci Král. Adalbertinum.

Přijímá vklady na vkladní knížky a účty. — Úvěry osobní a živnostenské za podmínek nejvýhodnějších. Vkusné střádanky.

Kulturní jiskry.

Klofáčova »Zlatá husa« již vydražena. Stalo se tak dne 15. t. m. u staroměstského okresního soudu. »Národní Listy« píší: »Beze jmění ujal se před několika léty vlastnictví ohromné této budovy a za stejných okolností ji opouští, strhnuv s sebou řadu věřitelů, kteří své pohledávky měli až na deskách pozemkové knihy a při dražbě vyšli na prázdno. Hotel »Zlatá husa« byl svého času značně přeceněn a tím způsoben velký ztráty těm, kteří odhadům věřili. Majitel hotelu řadu půjček sloučil a utvořil jednu velkou pohledávku u Pražské městské spořitelny, již však neplatil ani splátky, ani úroky. Loni na jaře nastoupila spořitelna právní kroky a než se rok s rokem sešel, přešla »Zlatá husa« do vlastnictví jiného a sice sličné dámy, dcery kom. rady Josefa rytíře Menčíka ze Zebinských, již byl dnes hotel soudem přiklepnut. Dům byl odhadnut obnosem 2,437.757 K; zařízení hotelové atd. odhadnuto obnosem 214.982 K 08 h. Celkový odhad obnášel tedy 2,652.739 K 08 h, nejmenší podání 1,326.364 K 54 h. V pozemkové knize váznou na »Zlaté huse« tyto pohledávky: daně a poplatky asi 40.000 K, Hypoteční banka 188.327 K, Městská spořitelna pražská 1,435.000 K, Nuselský akciový pivovar 90.000 K, kom. rada Josef rytíř Menčík 700.000 K, Moravská agrární banka 5.000 K a j. Celkem 2 1/2 milionu korun. — Vadium 267.856 68 h složili dr. Vladimír Podlipný za Městskou spořitelnu pražskou, dr. Eduard Schwarz za stavitele M. Blechu a kom. rada Josef rytíř Menčík za svoji dceru pl. Marii Trnkovou, roz. ze Zebinských, majitelku velkostatku v Humburkách. Dražební akt trval velmi krátce a po ustanovených 5 minutách vykřikoval doby byl hotel »Zlatá husa« přiklepnut pl. Marii Trnkové, roz. zebinské ze Zebinských, za obnos 1,651.000 K. Jak se dovídáme, učiní pan Menčík rytíř ze Zebinských opatření, aby »Zlatá husa« v rukou spanilé dcery byla užitečnější než dosud.

Soc. demokracie o válce. Ve Frankfurtě mluvil dne 14. února ve schůzi před tisíci dělníky, členy odborových organizací, soc. demo-

kratický říšský poslanec a člen předsednictva soc.-demokratické strany Scheidemann o válce a zásobování potravinami. Pravil, že válka musí býti přivedena ke šťastnému konci, aby nebyl uzavřen žádný mír z hladu, nýbrž mír, který by nám dovolil, abychom se najedli dosyta. Německé dělnictvo chce pouze mír, který bude pro Německo čestný. — Tvzení nepřátel, že potírají německý militarismus, znamená pouze, že chtějí porazit naše bratry a syny. Anglický marinismus, který tyranizuje svět a používá falešných vlajek, je daleko horší než německý militarismus. Schůze vyslovila přání, aby světový zápas skončil co nejdříve ve prospěch Německa. — Ale i francouzská soc. demokracie jest pro válku do krajnosti. Pověstný bývalý protimilitarista Hervé činil v »Guerre sociale« náladu, aby se socialistická konference vyslovila pro takový boj. Protože ve francouzské armádě se jeví velká únava, žádá Hervé, aby soc. demokraté v armádě potírali takovou resignaci a zdůrazňovali nutnost pokračovati ve válce. — Na druhé straně stoupenci posl. Westmeyera a Kláry Zetkinové ve Württembersku byli ze strany vyloučeni, protože ve svém »Tagwachtu« hájili bývalé názory strany o válce. Socialistická strana ve Württembersku většinou »Tagwachtu« odporuje.

Znamení doby. Známo, že francouzská vláda na počátku války usilovala všemožně, aby národ se reprezentoval na venek jako »protiklerikální«. Nad soukromými pobožnostmi přimhouřila oko. Ale na ministerských křeslech jevila se silná nervosita okamžitě, jakmile jevy pobožnosti jevíly ráz hromadný, jakmile se začalo psáti, že národ se obračí od zednářských »ismů« k víře svých předků. Takový bankrot dlouholeté výchovy protiklerické vláda potvrditi nechtěla. Bránila se zuby nehty, aby ušla ironickému úsměvu ciziny. Naposledy však davový tlak ji přinutil aspoň k některým ústupkům. V posledním čase vláda pokusila se opět o omezení bohoslužeb pro vojsko. — Ale prohnané věštyně, které vydělávají zvláště nyní v Paříži veliké miliony, nechává řádití dále. Bezpochyby tyto ženy upravují své předpovědi válečné velice loyálně, věští dle přání vlády. A takový olej se dobře hodí do koleček zednářského apatátu, která jindy skřípala proti »všem pověrám« zlověstně. Nadto dává vláda veřejně vyvěšovati »proroctví« pověstné madame de Thèbes, která ovšem předpovídá francouzským vojákům úspěchy.

V 15 nemocnicích řádu Milosrdných bratří rakousko-české řádové provincie bylo přijato r. 1914 do ošetřování celkem 21.697 pacientů, z r. 1913 zbylo na další ošetřování 1482 nemocných, tak že ošetřováno dohromady 23.179 chorých. Postelí pro nemocné bylo před válkou přichystáno 1763, ale za příčinou ošetřování raněných a nemocných vojáků byl počet lůžek skoro ve všech těchto nemocnicích značně zvýšen. Ošetřováno 21.601 katolíků, 373 Řeků, 755 evangelíků, 91 starokatolíků, 703 židů, 34 mohamedánů, 42 bez vyznání, 11 pohanů. Na rok 1915 setrvalo v nemocnicích pro další léčení 1998 pacientů. Propuštěno bylo 19.846 chorých, zemřelo 1335. Počet ošetřovacích dní byl 516.171.

České husovské rukopisy c. k. studijní knihovny v Olomouci je název článku z pera dr. Bohuše Vybírala v posledním dvojčísle časopisu vlasteneckého spolku musejního v Olomouci. Památek husovských není v olomoucké oisafské knihovně mnoho, ale jsou pro vědecké badání vesměs důležité. Tiskem vydány všechny dosud nebyly. Dr. Vybíral proto pořídil pokud možno věrný opis všech českých husovských rukopisů olomoucké studijní knihovny, přepsal je také novým pravopisem a připojil přehledný souhrn příslušných výsledků vědeckého badání.

Rafinovanost defraudanta Kavky. Pověstný tajemník Spolku českých žurnalistů defraudoval daleko více, než se posud mysliło. Podrobná revise zjistila, že zpronevěřil celkem 81.000 K. Revise trvala dlouho proto, že revidenti byli nuceni stopovati velice chytré klíčky účetní tajemníka, jež z rukou trestných orgánů vyvobodila jen předčasná smrt. Na pozůstalost Kavkovu, jak známo, byl prohlášen konkurs. Prohlídka zápisů Kavkových zjistila, že byl ten muž přímo oblíben zástupem známých, kteří na něm vymáhali pohodlné půjčky. Leč došlo také k seznání jiné velice charakteristické okolnosti. Z osobních dlužníků Kavkových totiž žádný nejevil ochotu k navrácení vypůjčených peněz, ačkoli se přece jednalo o sazející pokladny, pro ohudě žurnalisty tolik důležité. Někteří dlužníci, jichž vlastnoručně dluhopis a směnky jagu v pozůstalosti Kavkové, rozhorleně tvrdí, že od Kavky žádných peněz neobdrželi. To by bylo velice zvláštní! Jistě Kavka své privátní účetnictví již k vůli vlastní osobě a k vůli jasnému přehledu vedl pečlivě. Proto také věřitelský výbor konkursní podstaty se uanesl, aby byly vymáhány půjčené obnosy cestou právní na všech dlužnících, jichž dluhované obnosy jsou v zápisech podrobně uvedeny. Bude

jistě zajímavé stopovati, kteří »dobráci« se postarali o veliký schodek spolku rukou svornou a nerozdílnou s Kavkou.

K hospodářství v »Minervě.« Na valné hromadě »Minervy« došlo 31. ledna k útokům na městské zastupitelstvo Prahy. Zastupcové obce Pražské prohlásili, že nebudou zasedati společně v kuratoriu se zástupci »Minervy«, pokud se zastupitelstvu pražskému nedostane zadostiučinění. Třicet šest členů profesorského sboru »Minervy« zaslalo obrněný protest proti nezřízeným výpadům, v němž praví: »Jame si toho dobře vědomi, že byla to jen a jen zásluha a blahovůle slavné městské rady, jež loni ochránila ústav, jeho žactvo i sbor profesorský od blížké již a jinak neodvratné katastrofy, zavinené z největší části neprozíravou a osobními intencemi řízenou nynější správou spolku Minervy, která z váženého druhdy spolku — úctyhodného to a v pravdě krásného to díla Elišky Krásnohorské a jiných ušlechtilých a nezištně obětavých přátel vyššího vzdělání dívčího — učinila dnes, po 5 letech své vlády, bezvýznamnou frakci, odpudivši od sebe takřka celou českou veřejnost, a z bohatého, 20 let před tím nastádaného jmění základního vydala téměř vše, aniž se opravdově, upřímně a vhodně starala včas o náhradu, jak byla povinna i prospěchu školy i vlastnímu účelu a cti spolku samého. A sotva že slavná městská rada přes nesnáze a průtahy právě výborem spolkovým působením ujala se zachrany gymnasia a zabezpečila mu obětavě další trvání a klidný rozvoj, věnuje na ně hned v prvním roce plně stokrát tolik, co spolek nyní může dáti — dostává se jí opět na zmíněné valné hromadě spolkové místo povinných díků tolik urážlivě nespravedlivých výtek a podezřavého podezřívání jejich snah ryze kulturních a úmyslů čestných, že přítomní — výborem vše uvítan! — zástupcové slavné městské rady a městští členové gymnasiálního kuratoria schůzi opustili.« — Podepsaní ke konei prosí za další podporu ústavu.

Sochy, oltáře a j.

provádí absol. c. k. odborné školy
a c. k. umělecko-průmyslové školy
Jan Dušek v Chrudimi.

Obrana.

Křesťanský názor světový na novém postupu. Mluví o tom, jak nejlepší a nejbystřejší duchové nynější Francie se vracejí manifestně k víře svých otců, bylo by nošením dříví do lesa. Již tolik proslulých filosofů a umělců volá ve Francii spoluobčany k návratu ke Kristu! Utváří se již situace, která velice překvapuje příslušníky cizích států. Zatím co prostý lid posud ještě velikým dílem jest v te- natech proudů protikřesťanských, francouzská intelligence, ba i studentstvo houfně se připojuje k světovému názoru katolického kněžstva.

Ale i v těch krajích německých, kde zahrnuty širé vrstvy názory protikřesťanské, konstatuje se nyní obrat velice potěšitelný. Náboženský proud tam zachvacuje stále více duší, k čemuž značně přispěl popud proslulých učenů, jako Paulsena, Euckena, Zieglera, Steina, Lamprechta a jiných. Ovšem na veliké proměně smýšlení má také nepřímo značný podíl počínání materialistických fanatiků, jako Haeckla, Ostwalda a jiných. Protože vážní vědci v pravý čas odkryli podvodné cestičky monistické vědy, lid prohlédl ještě lépe, než když monistické dohady nenabýly ještě přílišné smělosti.

Když »Reichsbote« natíkal na nevěrecké proudy v německém lidu, odpověděl časopis pro život gymnasiální: »O lhostejnosti našich vzdělanců vůči náboženství může mluvit jenom ten, jenž ani nezná trhu knižního, ani si nevšimá veřejného života.« Z moderní lyriky německé nasbíral protestantský farář Karel Arnošt Knodt velice obsáhlou anthologii, svědčící o mocném náboženském nadšení německých básníků. Náboženské básně Gustava Schüllera vzbudily v Německu mohutný ohlas. Karel Busse napsal: »Všude a ve všem dnešním básnění cítit van ducha, jenž dobře se snášá s nejlubším smyslem a bytím dětské slavnosti vánoční. Před 10 či 15 lety by se toho nikdo nebyl nadál. Od té doby ušli jsme dalekou cestu, jež vedla od nadčlověka k člověku. Nastupující mládež nestojí již mimo dobré a zlé; materialismus i naturalismus ztratili takřka úplně svůj význam vůči oné veliké náboženské touze, vůči těm lákavým provoláním romantiky. Křesťanství přišlo zase na denní pořádek... Není pochyby, odkud vítr vane. Duch našeho nejnovějšího básnictví jest spřízněn s oním duchem, v němžto lidstvo vánoce slaví.«

Z křesťanské cesty české knihy. Tak nadepsán jeden díleček ve »Velkém rodném kalen-

dáti adružení českých zemědělců: a české strany agrární. Sapešno chyťte všecko tak, jakoby láska k české knize zednála husitstvím a končila protestantstvím a byla vzkrísena zase teprve v době osvícenského působení žáků Voltairových. O přebíhání katolických šifitů českých knih nic. Zato však věnována polevice článku Koniášovi. Z úvahy té odnese si čtenář dojem, jakoby sektáři měli největší zásluhu o knižní vzdělání lidu a jakoby katolíci byli tím osvěcením největší závadou. Takovým způsobem v době nejvyšší vážné se připravuje solidarita národa. Ze v nejširších vrstvách lidových buzena veliká láska k české knize od proslulého filosofa Tomáše ztítného již dávno před vystoupením Husovým, o tom ani zmínky. A jest přece chloubou naší přede všemi národy, že šifitný jest prvním mužem v Evropě, který šifil vyšší, universitní vzdělání jazykem národním mezi lidovými vrstvami.

Pisatel Prokop Čermák lituje, že za Husa a krátce po jeho upálení bývala milovaná kniha lidu českému a tím, kdož s ním šli, z rukou brána; ba bývala pronásledována, pálena. A na doklad toho se uvádí rozkaz (z r. 1410), aby apaleny byly knihy Viklefovy, že na sněmu kostnickém odsouzeny ke spalení i knihy Husovy; dále že koncil basilejský vydal nařízení, aby byly spaleny i jiné knihy českých husitů.

Tážeme se předně, zda latinské knihy Viklefovy, v nichž byly tak úžasné zruďné myšlenky anarchické, byly knihami českými? Kdyby se byly ty svazky v Čechách vůbec neobjevily, bývaly by se uvarovaly strašných zmatků a sporů sami husité. Dále: kolik těch knih Husových a jiných husitů vlastně bylo v těch letech od katolíků spaleno? Vždyť přece celá léta již před upálením Husovým byli katolíci v Čechách psanci. Přední obhájei konservativních zásad byli od Václava IV. z Čech vypověděni, dvůr královský a vůbec výkonná moc státu českého byly na straně husitův. Hus odešel z Prahy proto, aby nečinil králi přilíhých zahraničních nepřijemností, a aby papežská stolice byla udržována v optimismu. Nikdo z katolíků nesáhl na Husa. A kdo se také mohl odvážit páliť jeho knihy? Zato však byli pronásledováni krutě ti mužové, kteří se odvážili literárně něco proti Husově činnosti namítnuti. Po velikých vítězstvích husitův ovšem nemohl býti proveden ani rozkaz koncilu basilejského. Kdo však tehdy nejvíce mezi knihami českými řádil, byli sami husité. Obrovské knihovny klášterní, které předstávali plni několika věků a jichž náklad na našich penězích šel do milionů, byly od Táborů ničeny bez přetnutí hromadně. Jestliže Koniáš před opravou anebo zničením knihy napřed zkoumal, zda příslušné svazky mají nějaké věroučné závady, Táboři si s kontrolou nedali žádné práce. Měli spadeno zvláště na knihy učené, protože »misterské nálezky« jim byly »nálezky dábelaským, vyšší učenost jim slula »zpohanilostí«. Tisíce takových Koniášů bezcitně knihy spalovaly anebo je metaly pod kola vozů. Ale radikální živly husité vy-matily se i na knihách, náležejících osobním přátelům Husovým. Když byl 8. března 1422 despotický Jan ze Želiva popraven od kališníků, kteří drželi s husitskými mistry universitními, nastala v Praze panika jako o soudném dni. Radikální stoupenci Želivského netoliko vraždili a drancovali kališné konšely, ale obotřili se i na kojeje a jiné domy kněžstva husitského. Knihy jednotlivých mistrův i knihy universitní byly od želivovců fanatičky trhány. Jeden z mistrů docela byl oloupen o vlastnoručně psaný traktát Husův o přijímání pod obojí. Tak přišel jeden spis Husův úplně ke zkáze. Místi žání do vězení. Tak zacházeli sami radikální husité s osobními přáteli Husovými a s učenými knihami. Současný letopisec o tehdejších ničení kulturních památek napsal: »Stala se jest v Praze větší škoda, než když jest král Sigmund ležel okolo Prahy, maje lidu více než sto tisíc.« (Stať letopiscová č. 51.)

Divno dost, jak takové úžasné, systematické ničení drahocenných českých knih může přejíti mlčením pisatel, který jeví tak veliké politování nad rozkazem arcibiskupa Zbyňka a nad jinými daleko menšími pokusy o ničení knihy. Vždyť nikdy před dobou husitskou ani později nebylo spaleno v Čechách tolik nádherných a cenných svazků jako právě za války husitské od těch, kteří Husa nejvíce otíli.

Censura knih a odstraňování závadných foliantů nebylo ničím vzácným v žádné církvi. Vždyť na př. r. 1549 i kališný administrátor byl censem knih k vůli tomu, aby záplava sektářství ještě více zmatky nemnožila. A která církev odporučovala v Čechách vůbec, aby její věřící četli také knihy útočící na její konfesi?

Ve století patnáctém, které bylo tak jadrné husitským, měli kališníci přiležitost a volnost dosti, aby nahradili spalené knihy katolické nějakými lepšími. Učinili tu husité vážné pokusy? Palacký chválí husitské spisovatelství právníků. Ale praví též: »Mnohem méně utěšený byl pohled na

pole nauk dějinných, které ne vzdělávalo, ale zanedbávalo bylo po celý ten věk... Nemáme bohužel nikoho, jehož bychom v bok postavili mohli dějepisem souvěkým. Není se čemu diviti, že i básnické umění zakrsló a zahynulo dokonce v nekonečných hádkách o víru; o pravdu není v celé historii literatury české doby jalovější v ohledu tomto, nežli o kterém nám zde jednati jest... písní ne tak mravokárných, jako raději hanlivých a ousměšňných dala by se vždy sebrati zásoba dosti hojná, avšak v nich tak málo šetřeno zákonův krasočin, jako i v písních náboženských.« (Dějiny IV, I, 377—381.) Tak a podobně dále kritizuje Palacký tehdejší literární úpadek. Denis odsuzuje husitskou literární zaostalost slovy daleko ráznějšími. Zkrátka za vlády husitismu prodělával pergamen a papír křížovou cestu pod samými husitskými pery.

Není potřeba znovu podrobně uváděti, jak sami husité mistři na universitě vzácné knihy (»volumina znamenitá«) kus po kuse prodávali; za to však husité zbytky zděděných knih po mistrech husitských pečlivě schovávali a doplňovali sbíráním jiných literárních památek po husitech. A kdo budil v době našeho probuzení na počátku století XIX. zálibu lidu českého v knihách více než katolíci kněží? Tolik aspoň krátce jako odpověď na agrární články, který paušálně katolictvo líčí jako tábor největších nepřátel české knihy. Ze působením Koniášovým byla odstraněna celá řada pověrečných, uboze naivních úvah, není právě zle. Ale že sektáři ničili knihy nejvzácnější, učinili národu škodu nedozírnou.

Družstevní knihkupectví a nakladatelství v Hradci Král., Adalbertinum

nabízí se k obstarání všech literárních i uměleckých novinek, i staršího vydání. Obsáhlý sklad kdekoliv vydaných různých zábavných i poučných knih české literatury. Všechny vycházející české i německé i jinojazyčné časopisy a sešitová díla lze u nás odebrati. Bohatě zásoby papíru i všech do papírového oboru spadajících potřeb. — Farní a úřední tiskopisy, modlitební knihy, růžence atd.

Národohospodářská hídka.

Výstraha lichvářům. Dle zprávy »Reichspostu« zatčení polští uprchlíci Moritz Hüttner, Schiel Tannenbaum a jeho syn Baruch a dodání trestnímu soudu, aby se s nimi započalo přelíčení pro lichvářské stupňování cen potravin. — Dne 18. t. m. konalo se u policejního soudu v Pešti líčení s obchodníkem moukou Davidem Reissem, který prodával mouku nad maximální cenu (kilogram za 84 h.). Byl odsouzen k pokutě 100 K. Velkoobchodník Jakob Weiss, od něhož Reiss mouku kupoval, byl odsouzen k pokutě 400 K. Z největší viny usvědčen ředitel šegledského válcového mlýna Desider Forray, který prodal velkoobchodníku Weissovi mouku za 10 K nad maximální cenu. Forray odsouzen na 10 dní do vězení a k pokutě 700 K.

Přísna a velice účelná kontrola. Některé rodiny v Berlíně pokusily se koupiti větší zásohy mouky, než jak bylo k vůli ochraně nutných úředně dovoleno. Magistrát vydal tudíž vyhlášku, že koupě a prodej mouky nad míru stanovenou zákonem (dva kilogramy mouky a obleba dohromady na osobu týdně) podleho nejpřísnějším trestům. Provinilei budou trestáni až šestiměsíčním vězením anebo velikou pokutou. Kteří obchodníci se proviní přestoupením příslušných předpisů, propadnou neotoliko oznámeným trestům, ale bude jim neprodleně odňata i koncese na provozování živnosti.

Úsporné topení. Počtení, jak v kamnech topiti s úsporou paliva, vydala již 1. prosince 1890 městská rada v Drážďanech. 1. Než se vloží palivo k rozdělení ohně do topeniště, přesvědčíme se, zda-li je topeniště a

plně čisté. Veškeré zbytky po dřívějším topení odstraníme. 2. Popelník má býti rovněž čistý. Mezi topením buď popel z něho vybrán káed, jakmile se naplní do pokovice. 3. Upotřebené uhlí k topení má býti velikostí asi slepičho vejce, co možná stejně velkých kousků a zcela suché. 4. Při rozdělování ohně pokryjí se palivem asi zadní dvě třetiny roštu. Dříví k zapalení uhlí položí se s několika úlomky uhlí v předu na rošt. 5. Dříví má býti dobře vyschlé a tence nastřípané. 6. Po zapálení dříví mají se dřívka topící zavřiti a dřívka popelníku otevřiti. Jakmile uhlí se vzňalo, je třeba dbáti toho, aby byl udržován stálý čilý plamen, neboť jinak plyny z paliva zahřívajícího se vyvíjející unikají nespálené a způsobují mnoho kouře a sazí. 7. Hoří-li veškeré uhlí dobře plamenem, rozprostřeme žhavé uhlí co možná stejnoměrně po celém roštu. Při topení nechme přístup vzduchu potřebného ke spalování paliva hlavně jen pootevřenými dřívky popelníku, skrze popelník a rošt, tedy spodem. Správné řízení přístupu vzduchu je tu nejdůležitějším k docílení dobrého a úsporného spalování. Mnoho vzduchu anebo vzduch přiváděný na nepravém místě, na př. pouze topícími dřívky, ochlazuje topeniště velice, zabraňuje tím dobrému, úspornému spalování plynů a paliva a zdrazuje topení. Čím větší a silnější oheň, tím více vzduchu třeba ze spoda přiváděti. 8. Dohotívá-li oheň, je třeba méně vzduchu k dokonalému spalování, pročez nutno k zamezení ztráty tepla otvory pro přívod vzduchu přiměřeně uzavřiti. 9. Upotřebí-li se kamenného černého uhlí spékavého, doporučuje se přimíchati k němu asi čtvrtinu až třetinu hnědého českého uhlí, čímž se spékání černého uhlí zamezí. Jak v kamnech hoří, přesvědčíme se občas. Poznáme vždy dobrý oheň podle stejnoměrného červeného svitu v popelníku. Než-li oheň v úplném pořádku, nadzvedneme poněkud hořící uhlí a odstraníme popel a strusky. Spečené části paliva rozdrobíme a rozprostřeme je zase po celém roštu. 11. Zanedbáváním včasného odstranění strusek trpí rošt i stěny topeniště. Kromě poškození topeniště však zmenší se také výkonnost topení, což prostým přikládáním paliva nelze zameziti. Včasné odstraňování strusky má v zápětí lepší využitkování uhlí, tudíž úsporu uhlí. 12. Neotvíráme příliš často ani na dlouho topící dřívka, neboť tím rušíme hoření. 13. Dohotívá-li uhlí a chceme-li na dále oheň udržeti, nadzvedneme veškerou žhavou hmotu pohrabáčem, rozprostřeme ji a odstraníme strusky, načež vsuneme stejnoměrně rozprostřené palivo žhavé na zadní dvě třetiny roštu a přední třetinu uvolníme pro přiložení čerstvého paliva (uhlí). 14. Nikdy nepřikládáme čerstvé palivo (uhlí) prostým nahozením jeho na žhavé uhlí v topeništi, nýbrž uložíme ho před ně na uprázdňenou přední část roštu, jak uvedeno. Tímto způsobem předejde se čerstvé palivo a vyvinuté z něho plyny nuceny jsou odcházeti přes žhavou vrstvu paliva na zadní části roštu, spalují se tu. Po dostatečném vznícení se paliva čerstvé takto přiloženého se toto opět po celém roštu rozprostře. 15. Mastnoty, pryskyřice, petrolej anebo papíry a dříví petrolejem polité nebudtež nikdy užity k rozdělování ohně! — V Praze, 24. ledna 1915. Stav. rada prof. Čížek.

Chov králíků masařských nabývá za poměrů našich zvláštního významu pro výživu obyvatelstva. Králíci se rychle množí, brzo dospívají na maso a v nastávajícím období jarním lze je chovati bez velkého nákladu, anž kromě odpadků z domácnosti a zelené zvláštního krmiva netřeba opatřovat měrou značnější, zvláště když jsou po mce odpadky zeleninářské. Maso králíků chovaných je lahodné a lze z něho připraviti pokrmy nejrozmanitější a tak drzé maso takměř zcela nahraditi za doh, kdy je pro neobvyklou drahotu méně zámožným nedostupnou lahůdkou. Na maso hodí se nejlépe domácí králík stříbřitý, ale v čas nouze chováme onen druh, který je nejsnadnější a nejúčinnější k dostání. Chovem králíků lze nyní úplně předejiti nouzi o maso způsobem nejrychlejší, nejvýdatnější a také nejúčinnější. A k tomu ještě opatíme si k účelům různým kůži a spratky, po nichž je také již nebyvalá poptávka.

O přeměněné módě v zemědělství napsala bratrská »Sešlá Obrana« časové poznámky, z nichž vyjímáme: »V letech osmdesátých a ještě dříve na úkor domácího plemene skotu hovězího všude se zaváděly krávy nizozemské, známé »holandanky« černobílé. Jako dnes pamatují, jak ono plemeno různými »odborníky« a »znalci« v novinách a na schůzkách vychvalováno jako spása našeho zastaralého dobytkařství. Nebylo paměťového dvora, nebylo většího »statkáře« — bývalého sedláka — aby neměl stádo »holandanek« ve chlévě. Byty v módě. Měl se některý »zpátečník« ozvati, že plemeno, vyrobené v přímořském ovzduší nížin holandských, sotva asi bude prospívati v drsnějším podnebí českomoravském v poměrech zcela odchylných! Tomu by »odborníci« byli vyplatili! A dnes? Už není po »holandankách« ani stopy, leč by úžasné rozšíření choroba plicní — tuberkulóza — se hlavně jako památka po nich prohlásila. Ale ty statisíce, vydané za původní býky a krávy, už se nám nevrátily. Za nedlouho přišly do módy »šimentálky«, jinde zase »bernský« skot, ba mnozí až do Anglie zařídili pro dobytek, jímž »zvelebovaň« náš obrovství. Však také výsledky nejsou o mnoho skvělejší, než byly ony s »holandankami«. Podle toho, které plemeno je právě v módě, dovážíme z celého světa bez ládu a sklada, co se právě někomu namane na výletech dobře placených, a ještě více podle toho, co jistým »odborníkům« více vynáší, kupujeme za úžasně obnosy cizí dobytek, a již jsme toho docílili, že máme nyní v Čechách i na Moravě nejkrásnější strakatnu všech možných plemen. — Měh jsme ustálená plemena koní. Kdož by se nepamatoval — z těch nejstarších hospodářů, bývalých sedláků — na proslavený chov koně hančického na Mo-

rává, polabského v Čechách, kterážto plemena vynikala v nejednom ohledu nad mnohá plemena cizí. Leč koně naši vyšli z módy. «Odborníci» všeho druhu z chovu domácího nemohli těžít rychle a snadno tisíce, a tož začalo se svážet ze světa, co kdo na «stadijní» cestě uviděl, a tak šťastně jsme v tom zvelebování dospěli tam, kde jsme se octli s dobytím hovězím. — Podobně jsme zvelebili ovčáctví a dopracovali se výsledku opravdu skvělého: pšenáhu u nás ovce bude vzácnější než bobr anebo křepelka. Páni «odborníci» zapomněli s cizím plemenem přivážeti současně i poměry a podnebí, v nichž ona plemena se vyvíjela. Zapomněli, že na palkoučích bujnou travou porostlých luhů Východního Prýzka vypěstěné ovce na chudických salských našich horských hřbetích prospívati nemohou právě tak, jako na výšinách alpských v hojnosti vonných travin vychovaná kráva nemůže zvyknouti na řízky v těsném, dusném chlévě. Tak jsme si zvelebovali naše drábežnictví, sadařství, včelařství. Tak zvelebujeme zvířenu hospodářskou i plodiny všeliké. Bez ladu a skladu, bez nutných pokusů a zkoušek zavádíme cizí plemena, cizí plodiny, domácí vyhazujeme bez rozvahy.

První sušárny bramborů v Čechách zahájily již výrobu. K podnětu českého odboru rady zemědělské pro království České a za přispění fondu pro zvelebení chovu a zpeněžení hospodářského zvířectva zřízeny byly v Čechách koncem minulého roku první 2 sušárny bramborů. Vzhledem k tomu, že se při těchto podnikcích současně jedná o propagaci sušení bramborů v Čechách, zvoleny dva různé typy suširen: typ válcový k výrobě bramborových vloček, jež se pak semílají na bramborovou moučku a krupici, a typ bubnový, v němž se suší bramborové řízky, které se pak rovněž uvedeným způsobem semílají. — Sušárna prvního typu přičleněna byla k Družstevnímu lihovaru v Olbramovicích, sušárna druhého typu k Družstevnímu lihovaru v Bohdanči. — Obě sušárny zahájily právě výrobu, takže bramborová moučka jimi vyrobená objeví se co nejdříve na trhu.

ZÁLOŽNA

v Hradci Králové,

Janské náměstí č. 163.

Vklady na knížky 4 1/2 %

Vklady vázané výpovědi 4 3/4 %

a vklady střadankové 4 1/4 %

Nové vklady (uložené v době moratoria) úrokují se dle dohody a vyplácí se z těchto vkladů obnosy bez omezení moratoria.

Zprávy organizační a spolkové.

Neuznaný dobročinný spolek kněžský. Spolek sv. Josefa k podpoře kněží deficientů v Čechách vydal výroční zprávu, která po stránce finanční jest utěšená, po stránce však morální září. Za celý rok 1914 přistoupilo ke spolkům pouze 9 nových členů a mezi těmi není ani jediného kněze z diecése královéhradecké. Pravím, že zjev tento září, když vzpomínám, že před lety bývalo právě mezi klérem diecése královéhradecké vždy nejlepší pochopení pro každý výhodný podnik stavu kněžského. Dodnes mezi starším klérem královéhradeckým je značný počet členů u spolků sv. Josefa v Gorici i u spolků sv. Josefa v Praze, jak dokazuje značný počet podporovaných deficientů kněží z naší diecése. Mezi 208 deficienty spolků sv. Josefa v Praze čítá se 58 deficientů z diecése královéhradecké. Starší klérus patrně rozuměl si lépe svému prospěchu, nežli mladší kněžská generace. — Podpora deficientů není ovšem nyní tak hojná, jako bývala v letech dřívějších, ale nejménší podpora obnáší přece 200 K. Uvážíme-li, že roční příspěvek členský obnáší pouze 40 K, jenž již za 5 let kařenčních zajišťuje ve výsluhbě podporu 200 K, dlužno uznati, že je to velmi výhodné pojištění pro případ invalidity. A to by neměl zejména mladší klérus přehlížeti, protože při nynějších zvýšených požadavcích na duševní a fyzickou sílu kněze je předčasná invalidita mnohem pravděpodobnější nežli v dobách dřívějších. A jak ubohým je osud předčasněho pensisty při ubohé záložné pensí, měl by každý kněz uvážiti! — Přednost spolků sv. Josefa záleží také v tom, že základní imění stále přibývá, obnáší tou dobou 1.201.614 K 73 h v cenových státních papírech, ačkoli spolek za svého 40letého trvání vydal na podporách již 1.089.260 K 75 h. Loňského roku podporoval 208 deficientů obnosem 58.537 K. Nechceme neuznávatí působnost vídeňského «Emertentenvereinu», ale nezapomínejme, že spolek sv. Josefa je podnik eminentně český, po léta osvědčený, naprosto zajištěný a velmi výhodný. Upozornění toto mohlo by postačiti, aby každý z mladší generace kněžské v diecése královéhradecké vzal korespondenční lístek a napsal na adresu: Spolek sv. Josefa v Praze, Karlov 453—II.: «Přihlásil jsem se za členu.» Rr. Rey.

Pro nezaměstnané dělnictvo, osazené a ranné vojny na Zemský svaz katol. «Orla» v Hradci Králové zasílá: vldp. Ludvík Císař, Voděradý 50 K, vldp. J. Přáček, Sedlec 5 K, p. A. Fakt v Hradci Králové 3 K. — Jmenování členové katol. spolků v Kostelci n. Orli. Zastupí znovu předsedu a místopředsedu. Zastupí Báb všemi

— Prosi se o lastavé další sbírky na Zemský svaz katol. «Orla» v Hradci Králové.

Černilov a okolí. Dne 2. února pořádala katolická národní jednota valnou hromadu. Nád očekávání byla velká účast. Valnou hromadu zahájil vldp. děkan Josef Unger. Slova ujal se dp. Jiří Sahula, který pro posilu mysli v nynější obtížné době promluvil na téma: «Útěcha v náboženství». Pak čteny a schváleny byly zprávy: jednatele, pokladníka obou odborů, knihovnicků. Výbor ponechán byl při starém, poněvadž mnoho voličův odeslo na pole válečné. Účastníci schůze, jak muži, tak ženy a dívky, děkují srdečně dp. Fečnkovi, který i ve chvílích těžkých dovede poskytnouti povzbuzení a útěchu. Aby i nepřítomní členové účastnili se aspoň duchem valné hromady, zaslány jim byly na návrh vldp. děkana pohledné lístky, které je jistě potěšily, jak tomu nasvědčují zase vzpomínky na nás.

Spolkový a náboženský život v Černilově v r. 1914. Přednášky. Katoňsko národní jednota pro Černilov a okolí pořádala letos 5 přednášek: dvakrát přednášel zde dp. Jiří Sahula, jednou Msgr Fr. Šulc, jednou odb. p. učitel ze školy v Kuklenách, jednou dp. Jan Řezníček, katecheta z Červ. Kostelce. V Libranticích přednášeli: vldp. z Pouchova a p. Fr. Šupka, redaktor «Štítu» v Hradci Králové. Třikrát přednášeli v Bukovině. — Spolkové zábavy. Spolkový ples pořádala K. n. jednota v Černilově, spolky křesť. sociální ve Výravě, v Libranticích (skupina mládeže), v Bukovině. Okresní věneček mládeže byl pořádán v Černilově. Ohoťníci sehráli dvě divadla: veselohru «Od starého k mladému posvícení» a pak «Na Martinci». Orel «Brynych» pořádal orelský večírek. Každoroční výlet pořádán do Dol. Černilova válečnými poměry byl překažen. Jednota se účastnila s praporem katolického sjezdu v Chocni, přítomna byla smutečným bohoslužbám za následníka trůnu a za sv. Otce. «Orel» Brynych účastnil se orelských cvičení v Kostelci n. Orli a v Třebouchovicích. Jednota s praporem provázela svátostného Spasitele o Božím Těle a o Velikonocích. U Božího hrobu stáli stráží orlové v krojích. — Spolky. Kat. nár. jednota: mužský odbor 96 členů, ženský odbor 36 členů. Raiffeisenova záložna v Černilově 87 členů, Orel «Brynych» 9 členů zakládajících, 31 činných, 21 přispívajících. Odbočky: v Bukovině se 30 členy, v Libranticích se 46 členy, ve Výravě se 48 členy. Raiffeisenky: v Bukovině se 30 čl., v Libranticích s 18 čl., ve Výravě s 26 členy. Skupiny mládeže: v Bukovině a Libranticích. Kostelní spolek ve Výravě čítá 31 členů. — Odebrané časopisy: Štít 191 výtisků, Venkovan 71, Obnova 24, Dorost 62, Milotický hospodář 9, Křtž a Marie 37, Sv. Vojtěch 480, dílo «Šíření víry» 21, Ráj 4, Orel 4, Pán přichází 130, Dědictví Malíckých 19, Dědictví sv. Jana Nep. 16, Dědictví sv. Prokopa 2, Český Kraj 7, Selská Obrana 8, Zemědělský věstník 87, Čech 6, Ludmila 16, Našinec 1, Český Západ 1, Poklad věčích 3, Jitřenka 9, Časové Úvahy 12, kalendářů kat. 145. Kromě toho více knížek náboženského a poučného obsahu odebráno soukromě v mnohých rodinách. — Sbírký: Na sv. Bonifáce 91.82 K, na chléb sv. Antonína 170.02 K, na sv. Otce 20 K, na vídeňské Čechy 10 K, na kostely v Bosně 11 K, na misie africké 8 K, na Boží hrob v Jerusalemě 3 K, na elektrické světlo 98.18 K, na hluchoněmé 15 K, na spolek sv. Rafaela 7.42 K, od bratrstev k uctění N. Sv. Ol. a růžencového 189.12 K, na doplatek při zařazení elektrického světla sebráno bylo 279.58 K. Ze sbírek pořízeny byly: výzdoba oltářního svatostánku 38 K, doplacen zelený pluvál 116 K, opraven černý a zelený pluvál, pořízen ornát červený a dva opraveny, pořízena nádobka na sůl 7 K. Sbírká na seminář obnášela 141 K. Pořízeny byly oltářní pokrývky v ceně 110 K (dar nejménované). Sbírká na Červený křtž, kterou podnikli Orlové, obnášela 120 K. V kostelním parku vysazeno bylo 10 kulových akátů v ceně 22 K (dar K. n. j.). Darována byla dvě malovaná antependia sv. Antonína a k Jezulátku. — V Libranticích posvěcena byla slavným způsobem nová krásná škola. Památku nehynoucí ziskala si o tuto školu skupina mládeže librantické, která opatřila této budově velký, krásně řezaný křtž v ceně 95 K, který při svěcení školy byl zároveň slavně posvěcen. Pro chudé děti polské ve škole pro Poláky v Černilově zřízené darováno bylo k Ježíšku více šatstva a prádla a na obuv 68.30 K. Všem šlechtetným dárcům, kteří pečují o okrasu sv. chrámu i o své trpící bratry, vzdán budiž tiskový dík! Počet sv. přijímání stoupl proti roku minulému ze 7001 na 9453. — Zdárné počátky v činnosti organizační na rok 1914 sňbovaly pěknou žeh, ale válečnými poměry práce ta byla namnoze odchodem členů úplně ochromena, jinde aspoň poškozena. Kež by Pán Báh dal, aby se všichni členové našich spolků ve zdraví navrátili, by po pohutých událostech s tím větším úsilím a s větší láskou věnovali se pracem sloužícím k utvrzení vlastního i spolehlivých na poli náboženském, národním i hospodářském!

Čirkevní věstník.

Abrahamoviny. Tuto sobotu dovrší padesátiletí vldp. Th. Dr. František Rey, skvělého kanovníka kathedrální kapituly v Hradci Králové. Již tedy padesát let života, z nichž téměř tři desítky věnovány neúnavně a velice obětavě práci spolkové ve prospěch katolického lidu českého. Věnoval se nás jasně organizačnímu ruchu již před tím, než bylo umožněno nezapomenutelnému biskupu Brynychovi postaviti se spolkové činnosti v diecése v čelo. Pak pracovali oba společně spolu s vldp. děkanem Šulcem, vldp. prof. Rythem, dp. Černým a jinými

duchovními s lásky pp. J. Polákem, V. Jesčovským atd.

— Narodil se 20. února 1865 v Jesčově a rodilém Uhádých. Po dokončení studií gymnasiálních v Hradci Králové vstoupil do zdejšího semináře. Vysvěcen byl r. 1888. Ustanoven byl vikaristou kathedrálního chrámu, rok nato vicerektorem, pak od r. 1893 rektorem studentského semináře «Borromaea». R. 1897 povýšen byl na doktora bohosloví na universitě pražské. Jen krátce pobýl v nové, velice účelně zřízené budově «Borromaea», k jejíž stavbě došlo v přední řadě jeho vlastním víceletým přičiněním. Byl totiž jmenován r. 1909 rektorem kněžského semináře. Dne 3. března r. 1912 byl instalován na sídelního kanovníka kapituly královéhradecké. Spolková činnost jeho nezemřela ani nyní; naopak hodnostář rozvíjel svou činnost tak, že pomíjel známek blížící se těžké choroby, která ho loni již na podzim uvrhla na lůžko. Celé měsíce visel mezi životem a smrtí. Zdařilá operace konečně mu umožnila, že se může těšiti ze svých abrahamovín jako rekonvalescent. — Práce jasně jest mnohonásobná. Jest spoluzakladatelem a dlouholetým jednatelem «Politického družstva tiskového». Místopředsedou jednoty katolických tovaryšů stal se jako vikarista před 25 lety a brzy nato řídil tento lidový a sociálně tolik důležitý spolek jako předseda. Zůstal mu věrným správcem až do dnešního dne. Jest dlouholetým předsedou dozorců rady «Všeobecného sdružení křesťanského dělnictva pro království České», v němž čile pracují jeho žáci. Vykonal obrovský počet schůzí po venkově. Zakládal-li se někde v diecése nový spolek, obyčejně dr. Rey stál u jeho kolébky, pronášel při ustavující valné hromadě příslušnou povzbuzující promluvu a udílel praktické pokyny. Ovšem fečnil často při slavnostních příležitostech netoliko v Hradci, ale i v jiných významných městech českých. Při volbách — i když jeho zdraví bylo chatrné — rozvíjel vždy agitaci neúnavnou netoliko na předešlých schůzích, ale i svízelným a pracným řízením volební techniky. Veliké energie a práce velice složité vyžadovala příprava ke třem velikým katolickým sjezdům v Hradci Králové. Jako pořadatel několika sociálních kursů prázdninových získal si svou všestrannou péčí a účelným vedením vždy veliký vděk účastníků. Stál u kolébky «Obnovy» a «Časových Úvah», jichž byl dlouholetým redaktorem. Roku 1900 založil «Politický klub křesťansko demokratický» pro Hradec Králové a okolí. Jest zakladatelem a předsedou dobročinného živnostenského spolku «Charitas», který již nyní stal se vítanou a velice účinnou podporou přecemým rodinám po zesnulých členech středních vrstev našeho lidu. Jest duchovním rádcem katolického spolků paní a dívek «Anežka». Již za života arcipastýře Brynychy byl zvolen za předsedu diecéseho svazu katolického jednot. Celé ústrojí východočeského života spolkového v kruzích katolických těšilo se a dosud se těší z jeho horlivé kooperace. I sdružení české mládeže katolické má v dru Reykovi obětavého příznivce. Jako muž, který přičiny sociálních neshod poznal netoliko z knih, ale i z časté praktické zkušenosti, stal se docentem sociologie v kněžském semináři. — Jeho činnost literární jest velice obsáhlá. Již v prvních letech svého kněžství psal četné články do «Čes. Východu», «Aetheie», «Obnovy», «Časových Úvah» a do jiných listů. Z jeho větších samostatných spisů jmenujeme zvláště: «Úkoly sociální politiky», «Jádro křesťanské sociologie» a «Reformu manželství». Konkurenční jeho vědecká práce «O všeobecných pojmech křesťanské nauky» byla poctěna cenou 1000 K. Spisy Reylovy jsou velice obsažné, látka v nich účelně rozříděna, autor místo rozvílekých kritik řadí velice pečlivě fakta k faktům, spojuje dokumenty v organický celek krátkými, výstižnými poznámkami. — Ze organizační práce naše vyžaduje všude mnoho osobních obětí, o tom by byly celé kroniky. A obětavostí vytrvalou povzbuzuje vsdp. kanovník nadšence jiné. Netoliko vydával mnoho z toho, co mu při velice jednoduché životosprávě přebývalo, k účelům spolkovým, ale i v činnosti charitativní vždy osvědčil srdce šlechetné. Získal si díky mnohých, ale i když hmotně podporovaný člověk někdy se neukázal hodným dobrodini prokazaného, dr. Rey máví rukou a podporoval z příjmů velice skromných zase občany jiné. Jeho praktická humanita k vrstvám strádajícím minulé ještě zřetelněji o jeho dobré vůli než jeho spisy o potřebných sociálních reformách. Všude k chudším jeví soucit lidumilnými skutky. Jako kněz přispívá dle své možnosti k utvrzení zásad křesťanských, v různých formách zdůrazňuje, že bez pevné základny nábožensko-mravní jest nemožno docílití faktického sociálního blaha; zároveň dbá o to, aby zásada evangelické charity byla provázena praktickými reformami. Byl jmenován od Jeho Excelence nynějšího arcipastýře již před přjetím hodnosti kanovnícké konsist. radou. Od sv. Otce Pia X. obdržel čestný křtž «Pro ecclesia et Pontifice». — Jen stručně jsme načrtli hlavní linie Reylovy obsáhlé činnosti, která jest povzbuzením i pro jiné, aby šli mezi lid v době, kdy živly protikatolické mezi drobnými lidmi uchvátily tak velké oblasti. Práce křesťanského socialismu jest i velikou prací vlasteneckou, ukazuje národu bezpečné cesty k zdravému rozvoji, mírni velké třídní třenice; obnovuje křesťanský solidarismus, sbírá všechny vrstvy národní k společné práci. Zasloužilému jubilárovi přejeme, aby do druhé padesátky vkročil v plném zdraví a dokonat své velké úkoly dle plánu započatých s plným zdarem.

Zprávy diecése. Jmenování jsou: vsdp. Msgr Matěj Musil, arcijáhen, pap. prelát atd., jmenován předsedou manželského církevního soudu; vsdp. Msgr dr. Fr. Šulc, prof. bohosloví, místopředsedou; vsdp. Václav Hlavza, kanovník, prosynodálním examinatorem; vsdp. Ant. Hrabý, kanovník, radou b. manželského soudu, Pán

Ant. Vích, vik. správce, farář v Těchoníně a p. Em. Šavrdla, farář v Luži, obdrželi Expositorium canon., p. Jan Dadek, duch. správce v sanatoriu v Luži a p. Jaroslav Procházka, kaplan v Nekofi, ordinariátní pochvalu. — Ustanovení jsou pp.: Ant. Audrlický, kaplan v Sadešce, za katechetu do Gokova Jenkova, Ant. Machaně, katecheta v Chrudimi, za katechetu do Holic, Viktor Vlach, kaplan, za administrátora ve Zbislavi, P. Stanislav Runa, O. Praem., za kaplana do Sadešce, Jan Roháček, administrátor v Chotusicích, za administrátora do Skuhrova, Jan Medek, kaplan, za administrátora v Kunčicích, Fr. Velebný, kaplan v Církvicích, za administrátora v Nových Dvorech. — Uprázdňená místa: Zbislav, fara patron. JUDr. Osvaď hrabě Thun-Hohenstein-Salm-Reiferscheid, od 21. ledna; Kunčice, fara, patron. nábož. matice, od 28. ledna; Skuhrov u Habrů, fara liberale collat., od 1. února.

Nový generál Tovaryšstva Ježíšova hr. Vladimír Ledochovský, dosavadní gen. asistent haličské provincie, narodil se 7. října 1866 v Losdorfu. Je synem hr. Antonína Augusta Ledochovského a jeho druhé choti hraběnky Sells-Zizersové. Jeho nevlastními bratřími z prvního manželství otcova s hr. Maríí Seillernovou jsou vládní rada na odpočinku Ant. hr. Ledochowski a rytíř n. o. Kazimír hr. Ledochowski, vlastními bratřími a sestrami jsou hr. Marie Terezie Ledochovská, gen. ředitelka družiny sv. Petra Klavského pro africké mise, hr. Julie Marie, řeholnice kláštera Ursulinek v Krakově, hr. Arnoštka Marie Josefa, choť hr. Mečislava Ledochovského, a konečně dělostřelecký major hr. Ig. Ledochowski. Studia svá prý generál jezuitský konal ve Vídni. Upozornil na sebe vědeckými pracemi a svými kázáními. Dlouhá léta působil ve Lvově, pak byl r. 1901 zvolen provinciálem v Krakově a r. 1906 gen. asistentem v Římě. Bratřanci nového generála Jesuitů jsou hr. Josef, býv. hejtman gen. štábu, který pro své stanovisko v souborové aféře Tacoli jako protivník souboru složil důstojnickou šarži a vystoupil z armády, a hr. Vladimír, který je komořím arcivévody Maxe, bratra následníka trůnu.

Doba svatopostní jest přípravou k slavnosti velikonoční. Přípravou k vlastní době postní jest doba od neděle devítníku do popeleční středy (tři neděle před postem). Dříve udělován popelec toliko veřejným kajíčnickům; k nim se přidružovali z pokory a zbožnosti i jiní věřící, až konečně ustanoveno, aby se uděloval popelec všem věřícím vůbec. Církev propěvuje v prefaci postního času, že »Bůh postem nepravosti dusí, ducha povznáší a ctosti síly i odplaty podává«. — Svěcené ratolesti na neděli květnou jsou dle sv. Augustína »znamením chvalofčení a obrazem vítězství Kristova nad mocí ďábelskou a nad vládou smrti«. — Křesťané před velikonočními svátky v době 40denního postu již za nejstarších časů vykonávali kajíč. pobožnosti a chodili k správě Boží. Toho doklady jsou již ze IV. století. Sv. Jan Zlatoústý praví: »Otcové ustanovili 40 dní postu, abychom v těchto dnech všickni modlitbami, almužnou, postem, bděním, slzami, vyznáním a vším ostatním jsouce očistěni, s čistým svědomím přistupovali (ke stolu Páně)«. V devátém století platilo již za hřích, jestliže se v postě někdo nepovídal. Konečně vydáno přísné církevní nařízení, aby se každý katolík zpovídal aspoň jednou v roce a aby v čas velikonoční přijal Nejsvětější svátost.

Královéhradeckou bankovní jednotu v Hradci Králové doporučujeme co nejlépe při veškerých obchodech bankovních a uhelných. Podporujte při každé příležitosti svůj vlastní podnik.

Zprávy místní a z kraje.

Školy městské rady dne 15. února t. r. Uděleno bylo povolení k provedení různých adaptací v kanovnícké residenci čp. 51 zde. — Schválen byl návrh dispozice ředitelství měst. dívčího lycea, učiněných následkem odchodu p. prof. B. Markalouse a školníka J. Čapky k vojenské službě. — Žádost škol. výboru živnost. školy pokračovací o svolení k vyučování v místnostech budovy průmyslového musea. — Schváleno, aby kulovité jímny na Příkopech byly v korunách sestříhány, by se zaměřilo šíření náky, kterou jsou postiženy. — Vyžádají se oferty na ječnou mouku a brambory. — K vyzvání c. k. okr. hejtmánství zde provede se ve zdejší městě sbírka milodarů pro invalidy. — Výkaz hotovosti pokladni ze dne 8. února vzat byl na vědomí.

Nové dary na »Rudolfinu«. Slov. pan dr. Bohumil Tolman, c. k. náměstek státního zástupce v Chrudimi, věnoval účelům diecévního ústavu pro hluchoněmé částku 6 K. — Dp. Jos. Valenta, kaplan v Kopidlně, zaslal pro hluchoněmé chovance z odkazu jednoho hluchoněmého 10 K. — Šlechtným dárcům nejsrdčnější dík! Zaplať Pán Bůh!

Dobročinný komitét dam v Hradci Králové vzdává uctivé díky vdop. V. Sekerovi, řediteli »Rudolfinu«, za dar 20 K, jež věnoval ve prospěch chudých dětí hluchoněmých k uctění památky svého p. bratra MUDra K. Sekery.

Dívalostní hra »Malý lord« pořádá dne 6. a 7. března Okresní komise pro péči o mládež spolu s jednotou div. ochotníků »Klicperce«. V roli Cedrika Errola vystoupí Anička Žerískova z Písně, 12letá umělkyně, jež na městském divadle pilsenském v »Malém lordu« docílila velkého úspěchu. Představení bude pořádáno v sobotu

dne 6. března večer s obyčejnými cenami a v neděli 7. března odpoledne s cenami sníženými. Čistý výnos určen jest dětem válkou strádajícím z okresu královéhradeckého. Záznamy na místa přijímá již nyní papírnický závod p. Růžický.

Dárky amerických dětí našim sirotkům po padlých vojácích vystaveny budou v neděli 21. února ve sborně Ženského odděp. spolku Červeného kříže ve starém Rudolfinu, kde možno je prohlédnouti od pát 10. do 12. hod. dopoledne. Vstup volný.

Pro vojenské rekonvalescenty. Civilní pacienti, kteří byli ošetřováni v »Rudolfinu« (místo v okresní nemocnici), byli dopraveni 17. t. m. do nemocnice. Budova takto vyprázdněna proto, že v nejbližších dnech bude v ní umístěno 200 rekonvalescentů vojnů.

Záložna v Hradci Králové dle výroční své zprávy za rok 1914 měla koncem roku 871 člena, vklady na knížky činí K 2,300,318,20, půjčky směnečné činí K 841,239,18, hypoteční K 1,527,315,65, fond rezervní K 160,095,91, pokladni obrát K 13,212,689,57.

Spoř. a záložní družstvo První všeobecné jednoty úředníků v mocnářství rakousko-uherském v Hradci Králové, zapsané společenstvo s ručením omezeným, konati bude 33. řádnou valnou hromadu v neděli 28. února o 10. hod. dopol., po případě o hodinu později v kanceláři družstva v Jihlavě třídě č. 539 (proti Adalbertinu). Program: 1. Schválení výroční zprávy a bilance za rok 1914, rozdělení přebytku. 2. Čtení zprávy revisního svazu o revisi v r. 1914 konané. 3. Stanovení výše zálohových podílů a úrokové míry záloh, pak určení úhrnu půjček. 4. Čtení výroční zprávy První všeobecné jednoty úředníků. 5. Zadání šesti stipendií v obnosu 402 K. 6. Ustanovení odměny za vykonávání různých funkcí při družstvu. 7. Volba ředitelstva a dozorců rady. 8. Volné návrhy. Nesejde-li se dostatečný počet členů v určitou dobu, bude se dle článku 26. stanov za hodinu konati druhá valná hromada se stejným pořádkem rokovacím, jež bez ohledu na počet přítomných členů platně může uzavírat.

Vyhláška. Dodatkem k výnosu ze dne 23. ledna 1915 č. 2320 zakazuje c. k. okr. hejtmánství v Hradci Králové dle svého výměru č. 5783 ze dne 13. února vývoz mouky z okresu. Každé překročení tohoto zákazu bude přísně trestáno dle císařského nařízení ze dne 20. dubna 1854 č. 96 ř. z. Zákaz nevztahuje se na dodávky mouky pro vojenské ústavy.

Z Klubu českých velocipedistů pro Hradci Králové a okolí. Ve výborové schůzi dne 6. února t. r. konané usneseno vzhledem k mimořádným poměrům nesvolávat letos valnou hromadu a ponechat dosavadní výbor v činnosti. Pp. členové klubu se žádají, aby i nadále přišli mu věnovali, aby svým velkým povinností dostátí mohli.

Rolnické skladiště vyhořelo. Jest věru v nynější mimořádné době tragickou katastrofou pro širé okolí, že hitavý požár schvátí v noci na 18. t. m. (o 1. hod.) rolnické skladiště blízce nádraží královéhradeckého. Na místo neštěstí dostavily se rychle čtyři sbory hasičské. Ale plameny vykonaly velikou zhoubu přece. Shořelo asi 40 vagonů obilí a zásoba oleje. Semínko v přízemku na štěstí bylo zachráněno. Knihy ještě podařilo se vyvésti, ale po odchodu záchranců již se stihl strop. Ze skladiště zbývají ožehlé, popraskané zdi.

Vik zastřelen a to v nedalekém okolí královéhradeckém. Zpráva ta velice překvapila, ale ukázala se pravdivou. Zda a jakými cestami vypudily válečné události čtyřnohého majitele drahého kožíšku do lesů Pallavicinských u Vysoké (blíž Nového Hradce), ovšem se neví. Myslí se s počátku, že lesem pobíhá vztekly pes. Pan hajný Rempík ruského uprchlíka střelil 10. února a odevzdal jej p. lesnímu správci. Takový nenadálý úlovek sotva se znovu здаť v těch lesích za půl století.

Výměna otrub za oves. V okresu vojenského velitelství v Litoměřicích a sice při vojenských zásobních skladištích v Terešíně, Chomutově, Mostě, Ústí n. Lab., Králové Hradci, Josefově, Kolíně, Čáslavi, Zábři u Labské Týnice a v Pardubicích budou až do odvolání vydávány otruby za dodaný oves dobré jakosti a sice tak, že za 1 q dodaného ovsa obdrží se 1 q otrub buď pšenických nebo žitných nebo ječných. Interesenti nechť se dorozumí s jmenovanými vojenskými skladišti, po případě mohou oves v těchto skladištích hned přímo odevzdati. Podle pořadu došlého ovsa budou vydány poukázky na otruby. Pytle na otruby musí interest sám dodati. Pytle dodaného ovsa obdrží dodavatel hned po převzetí ovsa zpět. (Sdělení pražské obchodní a živnostenské komory.)

Seznam cen na týd. trhu v Hradci Králové dne 13. února 1915. 1 hl: hrachu 80—90 K, čočky 100—120 K, jahel 70—75 K, krup. 60—80 K, máku 60—65 K, cibule 12—14 K, jablek 18—24 K; 1 q: vřkve 40 K, brambor 9 K, jetelového semínka červeného 180—200 K, otrub žitných i pšenických 26 K; 1 kg: čerstvého másla 3.40 až 4 K, vepřového sádla 4.40 K, tvarohu 0.44 až 0.48 K; 1 vejce 0.10 až 0.12 K; 1 kopa: kapusty 4—5 K, drobné zeleniny 1—5 K, 1 pytel mrkve 5—6 K.

Na týdenní obilní trh v Hradci Králové dne 13. února 1915 bylo přivezeno: hl: vřkve 9, hrachu 4, jetelového semínka 315, máku 3, brambor 28, jablek 23, cibule 15; kop: kapusty 12, drobné zeleniny 50; 10 pytlů mrkve; 1 vepř., 133 podsvinčat a 10 kůzlat.

Báseň Josef Kalus šedesátiníkem. V úterý dne 16. února slavil své šedesátiny Josef Kalus, řídící učitel na Čeladné u Frýdlantu. Josef Kalus, kdysi až do 16. roku prostý tkalcovský tovaryš, je vlastně básník samouk, ale jeho prostičká, jímavá nota písňe nebo balady a romance, místy jsouc takřka k nerozeznání od na-

ivní tvorby lidové, je za to tím upřímnější. Kalusa bychom těžce mohli řadit k moderním básníkům úkoly »Lamírovců«, jejichž uvědomění, na moderním chápání i vzoru založená poesie došla nejvyššího výrazu životní prací Jaroslava Vrchlického. A přece jeho Písně (1882), Z Valašska (1885), Oblaky (1887), Kresby a písně (1895), Přímořské dojmy a elegie (1903), Kopretiny (1904) anebo jeho Valašsko v písních (1906) mají v sobě plno jasných mýz lidové, plno vroucnosti, něhy a malířského peka národní neuvědomělé tvorby. Jsou stejně výronem prosté a něžné duše lidské, tak jako zas jenom k podobné dovedou promluvit s plnou silou.

Zloději. Krádeží nyní přibývá. Dne 16. t. m. v noci byla v Roudnici okradena vdova p. Františka Jarošová o 12 slepic a několik hektolitrů žita a jetelového semínka. Její syn jest 6 měsíců na vojně, výpomocný dělník narukoval 15. t. m. Tudíž zloději vyčkali vhodnou příležitost právě po odchodu dělníkově — vdova zůstala doma sama. Když ráno 16. t. m. hospodyně šla dávat slepicím, padla do mřížů bolestným překvapením. Když se vzpamatovala, uctmála pokřik, ale hosté z laciného kraje posud nejsou vypátráni. Proto kdo něco má, ať zdvojnásobí v nynějším čase bdělosti!

Falešné dvoukoruny začal vyrábět majitel knihtiskárny, závodu mydlářského, obchodník J. Simon ze Dvora Králové. Dílo své provedl dosti uměle, takže mohl napálit mnoho lidí, kdyby nebyl chtěl zbohatnouti na jedinou. Ubytoval se minulý týden v Tuřnově v hotelu »Slavie«. Požádal vrchního číšníka, aby mu vyměnil hned celé sto dvoukorunových bankovek za bankovky větší. Taková hromada dvoukorun přece trochu překvapila, ale stalo se po vůli žadatelově. Ale došlo také k důkladné kontrole bankovek, jichž státi již na první pohled prozrazoval vzhled nápadně stejný. Číšníkovi stalo se nápadným zvláště chybně označené datum. Byly zjištěny i jiné zvláštnosti. Proto zahájili četníci po hostě, který zatím odjel, bedlivé pátrání. Simon dopaden ve Dvoře Králové. Zapíral houževnatě. Ale když byl zavezen do Turnova a tam konfrontován s vrch. číšníkem, doznal, že skutečně vyráběl padělané dvoukoruny. Po svém doznání byl dopraven ke krajskému soudu královéhradeckému.

V nemocnici Milosrdných bratří v Novém Městě n. Met. zbylo z r. 1913 na r. 1914 v ošetřování 32 nemocných, během roku 1914 bylo přijato 423 nemocných. Celkem tudíž léčeno 455 pacientův. Z nich bylo propuštěno 352 vyléčených, 45 zlepšených a 14 nevyhlázených. Zemřelo 21. V ošetřování zůstalo 23 nemocných. Dle náboženství bylo z nově přijatých 406 katolíků, 16 evangelíků a 1 israelita. Dle domova bylo 408 z Čech, 7 z Moravy, 1 ze Slezska, 1 z Haliče, 5 z Dolních Rakous a 1 z Pruska. Dnem 17. září 1914 byla tato nemocnice jako »Záložní nemocnice Červeného kříže« na rozkaz c. k. okr. hejtmánství z většího dílu vyklížena a pro c. a k. vojsko připravena. Počet k tomu účelu připravených lůžek obnáší 50. Z těchto bylo koncem roku obléžených 3. Mimo to poskytovala tato nemocnice po jeden měsíc 39 vojnům ambulanční ošetřování, ponějvíce obvazy po střelných ranách. Z té příčiny nebylo možno všem žádostem o přijetí do nemocnice vyhověti, následkem čehož byl stav nemocných koncem roku proti dřívějším letům o něco nižší.

Přítelice. V neděli dne 14. února zemřela v okresní nemocnici v Hradci Králové zdejší všeobecně vážená paní Kalhousová, jež stala se obětí šíleného muže. Byla matkou vzornou, ženou spofádanou. Kdo ji znal, věnuje jí jistě vděčnou vzpomínku.

Čáslav. Ve prospěch vojnů ve válce osleplých věnovala městská rada 50 K a okresní výbor 100 K. Ze spolků věnovala obočka kanc. oficiantů 10 K. Lze doufat, že i jiné spolky účastní se obětavě sbírky na tento tak šlechtitný účel a že každý dle své možnosti co nejvíce přispěje. Sebrané obnosy přijímá c. k. okr. hejtmánství. — Pak že je zle! Poslední představení biografu (v Duskové divadle umístěného) přivábila opět takovou spoustu diváků, že množství jich bylo nuceno vrátiti se domů bez touženého požitku. Vidíme-li, jaké vrstvy občanstva z města i okolí do biografu se hrnou, musíme se usmáti strašákům o nedostačtu mezi lidmi. Vždyť návštěvníci rekrutují se napotáh ze tříd nemajetných. Jest v tom viděti veškeru tu lehkomyšlnost široké společnosti a její spolehlání, až nebudě, že musí jím vypomoci. V tom ohledu myslíme, že by to nemělo býti hostejno ani obci, kdo a jak často se do takových zábav hrne. Co se týče pak vedení biografu, zvláště těch tak zvaných komických atrakcí, to by zasluhovalo kapitulu zvláštní. K prostředkům vzdělávacím a umravňovacím jistě biograf takhle počítán býti nemůže. A což teprve ta reklama divokými obrazy! Kdyby tak jiný spolek tímto způsobem jednal! — Senaaci dne způsobila po městě našem brožura p. učt. V. V. Jenička, vydaná pod názvem »Musejní pathologie«, v které autor promlouvá o rozličných nepořádkách a zlořádech v městském museu, zvláště pak ve spolku »Včele« se zahnízdících. Jsme zvědaví, jak se zachová k jednotlivým faktům tam uvedeným městská rada, které zodpovědnost za stav musea jako majetku král. obce čáslavské na prvním místě připadá. Dávno již přimlouvali jsme se na těchto místech, aby jistě vzácné a cenné sbírky musejní byly po příkladě jiných měst odborně uspořádány, zhřestovány a do vhodných rukou předány, ale marně. Teď je vlastně povinností městské rady vyšetřit a zjistit, nemá-li padnouti na ni odium, že mlčí k šlemdránu veřejně odhalenému. Více nežli osoba musí tu platiti pravda. Myslíme, že souhlasit bude s tím i ten, kdo byl z toho všeho »pathologického« jednání obviněn, neboť jen tak lze dobytí si satisfakce a rehabilita-

...ce. — Více čistoty bylo by potřeba na některých místech našeho města. V prvé řadě ovšem předcházeti má příkladem město samo a netrpěti na místech nejvíce frekventovaných, v parcích, zákoutích ulic skládku rozbitých lahví, cylindrů a pod. věcí. Také v době bláta by bylo záhodno méně šetrnosti škraťáků a košťat. Na přechodu k městské opatrovně, kde nyní kromě malých dětí do 6 roků vyučovány jsou i dvě třídy žáků obecných škol, bývá tolik bláta, že při nejlepším vůli musí to děti nanést do školních síní a jako prach to pak všechno vydýchat. A přece při trochu dobré vůli a ochoty by bylo lze to napravit. Bláto, které i na dlážděném chodníku je naneseno po kotnách, třeba odkrábat a přechod několika kameny prodloužit. Stane-li se tak, ovšem nevíme, ale doporučujeme to v úvahu p. škol. lékaři. — S radostí pomalu. Všem, kdož vidouce u gymnasia narovnané chůby, se domnívají, že se již začne se stavbou c. k. gymnasia a že se za tou příčinou dovážejí zásoby staviva, oznamujeme s politováním, že na něco takového se vůbec nepomýšlí a že klidně proto mohou úvahy a návrhy o pracích nouzových dále spřádati a jimi se těšiti.

Bojanov u Chrudimě. 7. únor 1915 byl pro osadu bojanovskou velkým svátkem. O 10. hod. dopol. měl shavnostní kázání vdp. bisk. notář a farář Václav Šafránek. S nadšením přednesl svoji řeč, v níž povzbuzoval osadníky k modlitbě vytrvalé, neboť dle slov Páně: »Proste a bude vám dáno!« jen vytrvalá a vroucí modlitba je nám prospěšná. Se vzpomínkou na sv. Otce, našeho císaře a krále, na vlast a její syny statečně bojující ukončil s mladistvým zápalem přednesené kázání, jež v duších přítomných zanechalo hluboký dojem. Po kázání celebroual místní kaplan slavnou mši sv. před vystavenou Nejsvětější svátostí. Na kruchtě pod osvědčenou taktovkou p. Jos. Tlapáka, fed. kůru, provedena precizně latinská mše Fr. Schöppa s právodem varhan a orchestru. Graduale Skuherského: »O sanctissima«, offertorium pro bas »Exaudi« Jos. Libánského, solo s doprovodem varhan a orchestru zazpíval p. Tlapák. Vyzařovali se naši páni hudebníci! »Venkovane«, ale pochlubit by se mohli v každém městě se svým uměním. O palmu vítězství s hudebníky závodil zpěvácký sbor. Paní Tlapáková, sl. Anička a Fanča Kapčková, Mařenka, Vlasta a Lojzka Tlapáková držely se znamenitě. Je podporoval krásným svým tenorem p. Josef Růžek, měšťan a obchodník z Bojanova a silným basem p. Tlapák. »Anděl Páně« zpíváno s právodem varhan dle »Oltáře«. Aby dobrotivý Bůh vyslyšel naše vroucí prosby, ustanovil vdp. b. notář o půl 3. hodině slavnostní adorační hodinu. Kostel byl do posledního místa naplněn. 700 zásvětných modliteb k Božskému Srdci Páně — aby se čestlo modlitbičkám pověřeným — rozdáno v kostele věřícím. O půl 3. hodině přistoupil ke společné adorační modlitbě před vystavené na oltáři Sanctissimum, jež přes 40 voskovic ozařovalo. Z kazatelny kaplan líčil neskonale dobrotu nejsvětějšího srdce Páně: dopouští, ale neopouští, hledá, co ztraceno, shovívá chybujícím! Nestyděl se mužové za slzy, když je kazatel vybízel, aby doufali, aby skroušeným srdcem prosili Všemohoucího za své syny, bratry, přátele na poli válečném! Po kázání celým kostelem nesla se k Sanctissimu vroucí zásvětná modlitba. Po té dvojhlasně zpívány litanie k Nejsv. Srdci Ježíšovu. Po litaních celým sborem, v němž vypomáhá 8 děvčat IV. třídy školy bojanovské, přednesena vroucně vložka »Ó srdce Spasitele!« od A. Hromádky. Při modlitbě sv. Otce za mř, již u oltáře recitoval vdp. notář, každá ústa šepotala vroucí prosbu, aby se Bůh smiloval. Po slavnostním požehnání Nejsvětějším zazpívaly sl. Anička Kapčková a Vlasta Tlapáková svatohorské »Zdrávas«. Klenbou chrámovou velebně se rozléhalo. Mímoděk ruce mužů splnaly se a ústa prosila: »Buď nám milostiva, oroduj za nás...« Díky osadníků cele vznášel se co nejuctivěji k sv. Otci Benediktu XV., k našemu vrchnímu velepastýři Jeho Exc. dru Jos. Doubravovi za nařízení krásné a povznášející pobožnosti, k milému našemu panu faráři a bisk. notáři Václ. Šafránkovi za její provedení, ke všem, jak zpěváckému sboru, tak P. T. pp. hudebníkům, zvláště pak p. Jos. Tlapákovi, fediteh kůru, za spoluúčinkování a k zbožným věřícím za přehojné účastenství. Chváleno a velebeno budíž Nejsvětější Srdce Ježíšovo, skrze které se nám spasení stalo, jemu čest a sláva na věky!

Literární pomůcky pro duchovní správu polských uprchlíků a homiletic. literaturu pro dobu postní

dodá ochotně

Družst. knihkupectví a nakladatelství v Hradci Králové Adalbertinum.

Různé zprávy.

Velikonoční dopisnice Ústřední Matice školské ovládly opět všechny trh a zjednaty si takovou oblibu, že jest po nich nejčastěji poptávka. Z té příčiny upozorňujeme pp. obchodníky, by objednávky již nyní činili přímo v kanceláři Ústřední Matice školské v Praze I., Husova tř. č. 3, kde možno též zakoupení zdražile provedené originály předních našich mistrů, jež mohou sobě i méně zámožní zakoupiti za levný peníz. Ceny originálů do 50 K.

»Vojnář přitel«, modlitební knížka pro vojáků, jest již zase rozebrána. Nový náklad se připravuje.

»Výtečný leták «Důležitá rada pro každého vojína« z pera P. A. Storka S. J. byl právě tyto dny vydán v novém nákladu 30.000 výtisků. O výborné jakosti jeho svědčí, že první veliký náklad byl v několika týdnech úplně rozebrán. Doporučujeme vřele k nehojnějšímu rozšíření. Cena jednotlivého výtisku 2 hal., při větších objednávkách 1 hal. Objednávky vyřídí »Družstevní knihkupectví a nakladatelství v Hradci Králové«.

Citlivá srdce se smilují nad nejhudšími dívkami v Útulně a chorobnici slepých dívek v Praze III., Kampa, a jim dárkem, odkazem a pod. bídu jejich ulehčí. Adm. t. l. milodary uveřejní.

O původu Maďarů vyšel právě posmrtný spis Armína Vámbéryho, v němž se dokazuje, že základ maďarštiny jest ugro-finský, že však později byly přibrány jazykové živly turecko-tatarské a to v dobách velmi dávných. Tato směs jazyková jest důkazem, že Maďaři vznikli ze zbytků hunských vojáků, kteréž po smrti Attily a pádu jeho říše zůstaly v rovinách Pannonie a kteréž po staletých zápasech úplně splynuly a jednotný celek utvořily. Při splnutí tom nabyly živly turecko-tatarské převahu nad ugro-finskými. Maďarská kritika praví, že studie tato jest velmi přesvědčivě provedena, a ac zavdává podnět k učeným sporům, že snesla velmi cenný materiál pro další výzkumy. Dílu jest připojen srovnávací maďarsko-turecký slovník. Knihu vydalo Athenaeum.

K prvnímu sv. přijímání

nabízíme z nové zásilky právě nás došlé

upomínky

v různých cenách i velikostech,

v hojném výběru.

Vzorník zašleme ochotně P. T. interesentům na požádání proti zpětnému vrácení.

Pro dobu postní

nabízíme svůj obsáhlý sklad

modliteb. (křížová cesta), písní, růženců

i modlitebních knih kdekoli vydaných.

Objednávky ochotně a bezodkladně vyřídí **Družst. knihkupectví a nakladatelství v Hradci Králové, Adalbertinum.**

Všelicos. Jednota svazů čes. společenstev hostinských a výčepníků protestuje proti jakémukoliv zdražení piva, a důtklivě doporučuje všem hostinským, aby neodebírali piva od pivovarů, které by, nedbajíc vážných výstrah, přece jen v této kritické době pivo zdražily. — Dne 4. února 1915 bylo tomu 100 let, co se narodil slavný mecenáš jihoslovanský, dakovský biskup Strossmayer. — Blíží hangarů pro letadla a vzducholodi v Německu zřízeny veliké posady pro slepice, neboť je zjištěno, že slepice spatří aeroplán dříve, než možno ho zahlédnouti okem lidským. — Vojenská správa německá objednala 40.000 párů dřevěnek jako přezůvek přes obyčejnou obuv pro německou armádu v zimě. Dodávku tu provádějí četné obce na české Šumavě, kde se obyvatelstvo výrobou dřeváků zaměstnává. — Papežský dekret o válečném modlitebním dni dne 7. února uveřejněn byl v osmi řečech: italsky, francouzsky, anglicky, německy, španělsky, portugalsky, rusky a polsky. — Vláda připravuje také nařízení o maximálních cenách uhlí. — Od vypuknutí války zmenšila se účast na malé loterii takovou měrou, že obrát klesl na polovinu. — Dle polských listů jest dosud na polském bojišti zničeno přes 1000 kostelů. — Policejní prezident petrohradský nařídil, aby se zastavila činnost proroků, věštků atd. Jest jich prý několik tisíc. — Manželství následníka trůnu arcivévody Karla Františka d' Este dne 8. t. m. požehnáno třetími dětmi, princem. — Po Čechách šíří se falešné pětičkoruny; mají letopočet 1900, okraj nepopsán, mají modravou barvu a jsou lehčí než pravé. — V Bystřici na Krasu stavěn bude vodovod nákladem státním a bude zásobovati 98 míst na Goricku, 9 v okolí Terstu a 2 na Postojensku. — Generálem řádu jezuitského zvolen P. Ledochowski, syn známé a zasloužilé u nás polské rodiny Ledochowských, nar. 1866. — Uprohlí ruští zajatci z vojenského tábora u Milovic hr. M. Tolstoj, dobrovolník A. Laskiewicz a důstojnický sluha hr. Tolstého byli již zatčeni ve dvoře Bludu u Lovčic, okr. Chlumec n. C. — Na moravském Valašsku počíná se v domácnosti opět svítiti bukovými třískami, jako za starých »zlatých« časů. Není na petroleji! — V Rakousku vyřídí se za rok zlata skoro za 1 mil. K a z toho připadá přes 90% na Čechy.

— Na plesu v Sofii spáchan byl pumový atentát, jímž byly zasaženy právě osoby z nejpřednějších rodů. Ranám podlehl: syn býv. ministra války a dcera nynějšího ministra války a další dva. Atentát jest prý dílem maty politické. — Tančící derviši v počtu několika set, jímž Sultan věnoval prapor, odebrali se na bojiště. — Ministerským nařízením zakazuje se zpracovávatí ječmene na slad od 19. února t. r. a ječmen v pivovarech a sladovných zabaven. — Obecných škol bylo r. 1914 v Bulharsku 8948 a dětí školou povinných 528.836, z nichž skutečně školu navštěvovalo 431.668. — Ministerstvo vojenství všem velitelům železničních tratí vydalo výnos, jímž se při všech vojenských transportech v železniční dopravě zakazuje požívání alkoholických nápojů.

E 1039/14/17.

Dražební edikt a vyzvání k přihláškám.

K návrhu vymáhající strany Julia Netika v Hradci Králové jako správce konkursní podstaty pozůstalosti JUDr. Alfréda Rudolfa, advokáta v Hradci Králové, konána bude

dne 12. března 1915

o 9. hodině dopolední u tohoto soudu v síni číslo 35 dle schválených dražebních podmínek dražba těchto nemovitostí:

Pozemková kniha Hradec Králové.

Vložka číslo 509.

Označení nemovitostí: Dům čp. 343 s pozemky č. k. 485 st. p. a zahrada, 172/5 a 172/6 v Hradci Králové.

Odhadní cena 78.700 K.

Nejnižší podání 39.350 K.

Pod nejnižším podáním prodáno nebude.

V podmínky dražební a listiny na nemovitosti se vztahující (výpis z knih pozemkových, výpis hypoteční, katastrový, odhadní protokoly atd.) mohou koupěchtiví v soudním oddělení, shora naznačeném, v hodinách úředních nahlédnouti.

Práva, která by nedopouštěla této dražby, buďtež nejpozději při položení roku dražebním před počátkem dražby u soudu ohlášena, jinak by vzhledem k nemovitosti samé již nemohla k platnosti přivedena býti.

O dalších událostech řízení dražebního budou ti, pro něž toho času na nemovitosti práva nebo břemena zřízena jsou nebo za řízení dražebního zřízena budou, toliko vývěskem u soudu zpravováni, nebydli-li v obvodu soudu shora jmenovaného, aniž jemu pojmenně zmocněnce pro doručování v místě soudu bydlicho.

C. k. okresní soud v Hradci Králové,

dne 3. února 1915.

Doporučujeme:

K době svatopostní:

A. Kaška, Křížová cesta Pána našeho Ježíše Krista. Brož. 16 hal.

Jais Aeg., Křížová cesta Pána našeho Ježíše Krista. Brož. 14 hal.

Křížová cesta Pána našeho Ježíše Krista dle »Oltáře«. Brož. 12 hal.

Vzbuzení tří božských ctností, text český, 100 kusů K 1.20.

Vzbuzení tří božských ctností, text německý, 100 kusů K 1.20.

Píseň: Žádáš-li, křesťane (ke křížové cestě), 100 kusů K 1.20.

Píseň: Matka pláče, 100 kusů K 1.30.

Komárek Fr., Rozjímání sv. řízenec v přítomné době válečné. 100 kusů K 14.—

K sv. mislím:

Píseň: Bůh ti tento život dal, 100 kusů K 1.20.

Gott za Neben, 100 kusů K 1.20.

Blafák, Sv. misle. Str. 40. Cena 10 hal.

K pobožnostem k Bož. Srdci Páně:

Pobožnost k Bož. srdci Páně, text český (litanie a zász. modlitby), 100 kusů 3 K.

Litanie k Bož. Srdci Páně, text český nebo německý, s notami 100 kusů 3 K, bez not K 1.20.

Modlitba zásvětná k Bož. Srdci Páně, text český nebo německý, 100 kusů K 1.20.

Modlitba zásvětná (formulář dle nejnov. ordin. nařízení), text český nebo německý, 1 výtisk 2 hal., 50 výt. 75 hal.

Píseň: Poklad nebes nejvyšší, 100 kusů K 1.20.

Co na zemi a na zemi, 100 kusů K 1.20.

Modlitba svatého Otce Benedikta XV. za mř, 100 kusů K 1.50.

Objednávky vyřizuje

Družst. knihkupectví a nakladatelství v Hradci Králové Adalbertinum.

Barevná kostelní okna

v odbor. pro-
vedení zhotovuje a dodává

Fr. Uhlíř,

umělé sklenářství a malba skla

v Treboševicích u Hradce
Králové.

Ceníky a rozpočty na požádání
zdarma.

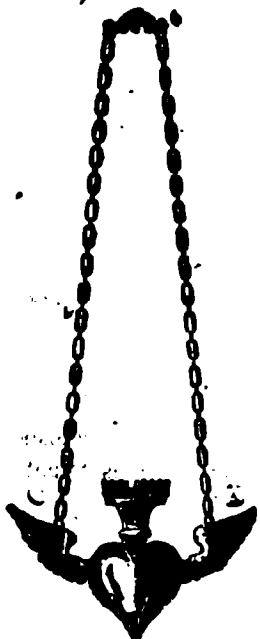

Sklenářství

E. Škarda, Brno,

umělec. dostav prvního řádu
hotoví a dodává chrámová
okna. V každém slohu a
provedení, od nejjednoduš-
šího vzoru do nejbohatší
sklenářské figurální, hotoví
pravou vlašskou mramor-
kaménkovou pro facady, ol-
tářní obrazy, náhrob-
ky atd. s nejširším
sazurčením umělecké-
ho a odborného dokona-
lého provedení.

Rozpočty ochotně a zdarma.

Zal. 1850. Zal. 1850.

Karel Zavadil,

nást.

Antonín Zavadil,

nejstarší umělecký

závod pasířský.

Veleddstoj. duchovenstvu a al.
patronátním úřadům doporučuje
se ku provedení veškerých

nádob kostelních,

se zlata, stříbra, bronzu a jiných
kovů v každém slohu, od
nejjednoduššího do nejbohatšího
provedení dle liturg. předpisů.
Jem. učení práce umělecké
ceny. Veškeré opravy a movu-
stavení provádí se co nejpečli-
věji a se zárukou.

Ceny velmi mírné. Mnoho dopo-
ručení a uznání po ruce.

Založeno r. 1802.

SPECIALITA

pravý ústecký, po mnohá desetiletí vy-
hlášený žaludeční likér pod názvem

Amers de Londres

lékařskými vědátory jakožto příjemný
občerstvující prostředek doporučovaný
nabízí

A. J. Andres v Ústí n. Orli.,

továrna nejjemnějších likérů.

Takéž doporučuje se ku koupi pravého franc.
cognacu, arémské slivovice jakož i piv. jam.
rumu a všech druhů nejjemnějších likérů v cenách
nejlevnějších. P. T. pánu obchodníkům a
hostinským povolují se zvlášť výhodné ceny.

Veleddstojnému
duchovenstvu a

slavným patronátním

úřadům doporučuje si doko-

ručit veškeré kostelní nádoby a
náčiní a to: monstrance, kalichy,
olbáje, nádoby, paténky, pacifikály,
svícny, lampy, kaditelnice, kroupky
atd. soš vlastní opravy, předpisům
církevním vyhovějí. Staré předmě-
ty opravuje v původní intenci a
v ohni zlata a stříbra nebo proti do-
platku za nové vyměňuje. Hotové
předměty neb výkresy zasílá nau-
čásku franko bez závanosti koupě
Vše se pečlivě provádí. Práce ruční.

Škád vnitřních státek a stříbrných klenotů, jako: řetězů,
madonek, křížků, prstýnků, náramků atd. u Metálské
protomý, tabulárky, jídelní náčiní se stříbra pravého
i čínské vady na skladě.

Staré zlato, stříbro a dráhokamy kupuje se nejvyšší ceny

JAN STANĚK,

pařák a ciseleur

Praha-L-970., ul. Karoliny Světlé, čís. 12. n.

Vazbu knih

v jednoduchém i
přepychovém mo-
der. provedení ry-
chle zhotoví uměl.
závod knihařský

Richarda Šimáčka

v Hradci Králové, Pospíšilova tř. č. 131.

Soutěž.

Okresní výbor v Hradci Králové vypisuje
ofertní řízení na stavbu inundačního železo-
betonového mostu na silnici u Správců
rozpočteného nákladem K 8.397.49.

Plány, rozpočty, soutěžní a technické
podmínky vyloženy jsou v úřadovně okresní
k volnému nahlédnutí.

Nabídky opatřené vadiem ve výši 10%
rozpočtených nákladů podány buďtež pode-
psanému okresnímu výboru do dne 27.
února 1915.

Okres. výbor v Hradci Král.,
dne 15. února 1915.

Okresní starosta:
Myněk Srdínko.

Jan Horák,
soukenník

v Rychnově nad Kněžnou

zasílá na požádání vždy

dle roční sezony kolekce
nejnovějších druhů pravých
vláčených látek

své vlastní výroby, jakož i tu- i obo-
zemských.

Četná uznání zvláště z kruhů vele-
ddst. duchovenstva svědčí o poutivé ob-
sluze mého ryze křesťanského závodu za
dobu více než třicetiletého působení.
Učiňte, prosím, malou objednávku na
zkoušku.

Volejemné látky na taláry.

Též na splátky bez zvýšení cen!

**Čtitelkyně Božského Srdce
Páně.**

kteří povolání do řádu mají a výchově a ošetřování
osířelých dítek aneb misii věnovati se chtějí, necht
se obrátí s dotazem stran přijetí na představenou
kláštera B. S. P. Krupka (u Teplie).

JOS. ROUS,

uměl. prům. závod řez-
bářský pozlacovačský a
oltářnictví

== V ŽAMBERKU ==

doporučuje svůj odborný závod
pro kostelní práce.

Renovování starých a památných
oltářů, soch, kazatelen, křížových
cest atd. provádí se s největší
pečlivostí za ceny mírné.

Nové oltáře, kazatelny, křížové
cesty a veškeré kostelní zařízení
v každém slohu a v nejčistším
provedení.

Rozpočty a informační cesty
zdarma a bez závasku.

První ceny na všech obeslaných
výstavách.

Katolci!

Nejvýhodnější a nejbezpečnější uložení vašich
úspor vám skýtá jedině naše

Československá záložna v Praze

Spálená ulice č. 46-II.

jež platí úrok až

5 % !

dle doby výpovědní

Důchod. daň platí zá-
ložna sama. — Pro bes-
platné ukládání s venkova
složní listy zdarma. — Po-
vinná revize „Jednoty od-
ložen“ v Praze.

Zápůjčky

všeho druhu kulatné.

Karel Branda,

sklad obuvi, Hradec Král.,

(u mostu)

doporučuje velmi levný

PRODEJ VEŠKERÉ OBUVI

a upozorňuje P. T. obecnstvo na levné ceny ve výkladech.

OBNOVA

Číslo 9.

Předplatné na čtvrt roku 2 K 50 h
na půl roku 5 K —

V Hradci Králové, dne 26. února 1915.

Inserty počítají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XXI.

Patronát v orientě.

(14.) Poměrů neznalý představuje si snad pod tímto slovem zbytek starého ideálního práva, pouhého titulu bez reálného podkladu, něco podobného, jako je naše patronátní právo, jehož kořeny rovněž sahají až do středověku a jež moderním poměrům dnešním již neodpovídá. Patronát v orientě je však věc jiná, která se těžce dotýká existence katolíků na východě vůbec, a v říši turecké zvláště, an jejich politicko-právní život mezi tolika národy určuje a hájí. Co je to patronát v orientě, o němž často již přinesly naše listy kusé zprávy, jak tomu bylo i nedávno při vypuknutí války turecko-rusko-anglické?

Při nejistých poměrech v orientě je třeba každému Evropanu ochrany jeho evropské vlády anebo konsulátu, bez něhož by se spravedlnosti sotva kdy dovolal. Dopustí-li se Evropan skutku trestného, může jen od konsula býti potrestán, nikoli od orientální vlády a konsul diktuje mu buď vazbu anebo v případech, z nichž by vzešlo pohoršení proti národnosti, vypoví jej vůbec ze země. I biskupové mají veliký vliv ochranný, ten je však přec jen bez politické ochrany a rázu více mravního. Je-li tomu tak, tím více ochrany potřebují osoby morální, naše katolické ústavy a řády, jež sice odedávna v turecké říši působí a hluboce svým vlivem do tamějšího společenského života zasahují. Při neupravenosti poměrů a slabosti vlády však každé ohvě s někým, zvláště pak s jinými vyznáními, z nichž v první řadě jmenuji řecko-ortodoxní, do konfliktu přicházejí.

Posud byla to vláda francouzská, k níž se naše řády v takových případech o pomoc utíkaly a ona také vzdor oddělení církve od státu, vzdor svému nepřátelskému stanovisku vůči sv. stolici povinnost svou konala, nikoli z lásky k řádům, ale aby své postavení, svůj primát mezi ostatními státy uhájila.

K vůli tomuto patronátu byla a je úřední řečí diplomatickou na východě francina, k vůli němu náleží francouzskému konsulu při veřejných projevech ať církevního, ať civilního rázu první místo, což při východní obřadnosti mnoho znamená. Jemu plynou z této intervence i příjmy, neboť — jak známo — bez bakšíše na východě nikdo ani prstem nehne, kterýžto mrav na západě dnes pilně kopírujeme. Naše ústavy mají na východě veliký vliv, v nich je velký obrát peněz, od nich je značná část obyvatelstva ať v paedagogicko-humanním, ať obchodním styku závislá, což snadno pochopíme, představíme-li si jedinou jesuitickou universitu beyrutskou, která má 1000 posluchačů, 100 učitelů, na níž studuje velká část Turků. Při nedostatku evropské inteligence jsou misionáři a členové řádů i od konsulů vyhledávanými společníky a mnohý z těch pánů vysoce si váží, je-li do kláštera pozván na hostinu. Naše řády mají tam i společenský vliv, jehož žádný konsul nepodceňuje, a býti dobře zapasán na francouzském konsulátě, nebylo nikdy k zahoeení.

Když přišla francouzská rozluka, očekávalo se, jak to dopadne s patronátem na východě a co bude říkat papež. Kdyby ten byl promluvil k řádům: »já vám zakazuji obracet se v naléhavých případech na francouzskou vládu a dovolávat se jejího protektorátu«, byla by věc vyřízena, ježto žádný řeholník nebude jednati proti vůli hlavy církve. Patronát vznikl ze smlouvy a není žádným právem zbraní neb jinou cestou nabytým; ke každé smlouvě však náleží strany dvě; kdyby řekly řády: »Nám z francouzské protekce žádných výhod neplyne, ode dneška budeme se obracet na vládu svou aneb na vládu většiny našich členů«, co by z celého patronátu zbylo? Žádná smlouva neplatí, nemůže-li se jí zjednatí fyzického důrazu. Papež však nepromluvil, pokud jsem to stopoval, bezpochyby aby na východě nový zmatek nezpůsobil a aby Francie zlé zlym nesplácel, zvláště když Francie se odvolávala na berlínskou smlouvu, kde byl protektorát prý Francii přiknut. A tak to zůstalo až do nynější války, v níž — jak známo, konfiskují se statky německých a rakouských příslušníků v Rusku a Anglii. V takové bezohledné době, kdy moc jde před právem, nemohli ovšem v Turecku mítí více ohledů a konfiskovali francouzský, anglický a ruský majetek zrovna tak. Universita beyrutská, kde se přednášelo francouzsky a která se považovala za ústav francouzský, byla na rozkaz turecké vlády zavřena a tak se stalo dojista s jinými ústavami, vyjímajíc františkány, kteří mají jako šestistiletí obyvatelé v celém orientě domácí právo.

To se musilo dotknouti nejen Francie, proti níž to bylo namířeno, ale i sv. stolice. A aby nepovažovala opatření turecké za ostří proti sobě namířené, prohlásila turecká vláda, že hned po válce založí u římské kurie vyslanectví, čímž by každý protektorát cizí v její říši odpadl. Bude to na jedné straně pro Řím zisk, jako vůbec — zdá se — autorita papeže stoupne, zvláště kdyby mír vyjednával se tam pod předsednictvím zástupce papežova. Na druhé straně však nedá se upřít, že by katolíci v orientě podléhali turecké vládě více. I kdyby Turecko přišlo o svou evropskou doménu, vyslanectví tureckého aneb evropského patronátu v bývalé formě bude potřebí, protože na pobřeží Malé Asie žije na tisíce zámožnějších katolíků, jako obchodníci, lékaři, řeholníci.

I tato otázka bude tvořiti předmět mírových konferencí. Katolíci mohou vším právem býti zvědaví, jak právní poměr jejich příslušníků bude na dále upraven. To nám může býti útěchou, že máme papežem diplomata, který zajisté bdí.

Volné listy.

Vzpomínky na rok 1814. Když Napoleon svého tchána, císaře Františka, pro svoji věc získati nemohl, bojováno bylo znova. V bitvě u Montereau Napoleon sám řídil děla, a když mu bylo domlouváno, aby se nedával v nebezpečství, odpově-

děl, že ještě není pro něho kulka ulita. U Montereau dobyl velikého vítězství, takže vojsko jeho opětně nabylo naděje v jeho šťastnou hvězdu, a rovněž obyvatelstvo na nejednom místě vzchopilo se k dalšímu usilování. Jenerálové však čím dál víc pozbyvali myslí a zanedbávali své povinnosti, a Napoleon nejednou musil je přísně kárati.

Aby povznesl kleslou mysl Pařížanů, Napoleon posílal tisíce zajatců do hlavního města na odív, a prapory v bitvách ukořistěné byly císařovně veřejně a slavnostně odevzdávány. Ale vítězství císařova obyvatelstvo pařížské spíše děsila, než aby je upokojovala, neboť občané pařížští práhli jediné po pokoji a měli za to, že každý nový úspěch Napoleona znamená jen prodloužení války, která se jim z duše protivila a která střebala poslední síly Francie. Jak již připomenuto, jenerálové neměli již bývalé rozhodnosti, a mezi nimi zejména maršál Augereau byl takorba již stínem dřívějšího hrdiny. Později vyšlo na jevo, že Augereau v době té pomýšlel již nato, jak by se Napoleona zřekl. Když mu Bonaparte poslal rozkaz, aby od Lyonu rychle spěchal na sever a nepřátelům zastoupil zpáteční cestu, Augereau příliš dlouho váhal a omlouval se pak tím, že po odpadu Muratovu bylo mu za těžko pro rychlé pochody se rozhodovati. Poznamenati jest, že Murat, kterého Napoleon učinil svým švatem a králem neapolským, dal se na stranu spojenců, protože tužil již Bonapartův konec. V bitvě u Borodina Napoleon se o Muratovi vyjádřil, že z holátka učinil orla, čímž chtěl říci, že Murat bez něho nebyl by nic na světě znameenal. A také skutečně mimo vojákou odvalu a válečnickou drsnost Murat neměl těch vlastností, kterých mají potřebí králové. Napoleon leckdy o schopnostech svého svaka vyjadřoval se ironicky a ani za mák necenil jeho diplomatické schopnosti, kterouž domyšlivý král neapolský nezřídka se vychloubal.

Polka hraběnka Potocká ve svých »Pamětech« mluví o Muratovi takto: »Dva dni po svém příchodu dal se mi chlásti princ Murat se svojí četnou družinou. Byl velké postavy a krásné tváře; krásu jeho však nemohla se líbiti, protože byla bez ušlechtilé výraznosti. Vypadal jako herec, který představuje krále. Bylo viděti, že způsoby jeho jsou strojené a že z pravidla má asi jiné. Nemluvil špatně, protože byl na sebe velmi pozorný, ale gaskoňský jeho přízvuk a některé výrazy příliš vojenské nenasvědčovaly, že by byl princem. Vyprávěl s chutí o svých válečných skutečích a téměř hodinu o jiném nemluvil. Murat již měl způsoby princů, neboť mluvil sebevědomě a věděl, že jest poslouchán, ne-li s potěšením, tož aspoň se zdvořilostí. Když konečně odcházel, důstojně pozdravil a řekl, že jde studovat mapu Polska a posice ruského vojska.

Několik dní potom byl veliký ples v zámku. Strýc můj, kníže Poniatowski, vystrojil velmi krásnou slavnost na pání Muratovu, jenž chtěl se ukázati, pravil, že by rád vlastníma očima přesvědčil se o tom, jsou-li Polky tak krásné, jak z vypravování slychal. Byla jsem churava a nemohla jsem se slavnosti účastniti. Dostala jsem však hned rychlé zprávy. Princ dostavil se tam v parádní

DEPEŠNÍ ADRESA : ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚNEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4%, A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ LÍSTKY POŠTOVNÍ SPORITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLÍM A KOKSEM

ŽIROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPORITELNY 140.273

uniformě. Viděla jsem ho později v tom skoro divadelním kroji, jenž princ a jeho průvodu dobře se hodil. Jediné chochol byl na Muratovi obdivuhodný, chochol trojbarevný, jež bylo viděti všude, kde bylo v bitvách největší nebezpečství. Poláci nadšení touto statečností byli by rádi vložili na chochol ten korunu královskou. Nedověděli jsme se nikdy, zdali Napoleon něco takového svému svaku kdy slíbil, jest však jisto, že Murat na korunu ponýšlel a že rád srovnával osud svůj s osudem Sobieského. Byl to jeho nejmilejší hovor, k němuž stále se vracel a dával si vypravovati vše, co týkalo se Sobieského a jeho zvolení králem.

Tento Murat v rozhodné chvíli dobrodince svého zradil, a Augereau, jak jsme již poznamenali, měl aspoň jakous takous výmluvu, že rozkazu Napoleonova nevyplnil, jak se toho okolnosti domáhaly.

Další boje o korunu. Napoleon ovšem snažil se obyvatelstvo země vzpružiti líčením, že běží o jsoucnost Francie, ale dle pravdy běželo o jeho korunu a slávu, a každý jen trochu prozíravý Francouz to dobře věděl. Bonaparte spoléhal již toliko na armádu, která k jeho osobě věrně lula a která, vzpomínajíc slavných vítězství, rozplaměňovala se k větší a větší udatnosti. Císař s chrabrymi bojovníky svými hnál před sebou poražená vojska spojenců a šílil strach až po Rýn. V jednu chvíli přes 100.000 mužův utíkalo před 40.000 Francouzi, kteří drali se ku předu jako lvové. A v tuto dobu přišlo k němu poselstvo od císaře rakouského, jenž žádal jednati o příměří. Bonaparte nechápaje, že spojencům jde toliko o získání času, projevil souhlas. Doufali stále ještě, že prostřednictvím svého tchána z nebezpečství vyvážne a pak svoji předchozí moc zase obnoví a upevní.

Nic nebylo úmyslů spojenců tak vzdáleno, jako tyto Napoleonovy naděje, a jest divno, že tak prozíravý duch plně si neuvědomil, že koalice neustane, pokud nebezpečný pro ni povýšenec nebude z Francie odstraněn. Po smruveném příměří spojení panovníci ustoupili až do Chaumontu, odkudž na pohled vyjednávajíc, podstrkovali nové a nové potíže, jen aby vojska jejich zase mohla se zříditi a nabýti dechu.

Pravé úmysly spojenců se ukázaly, když ještě za vyjednávání jenerálové Bülow a Wintzingerode vtrhli z Belgie do Francouz a přes Remeš spojili se s Blücherem. Blücher rozmnoživ přibylými vojsky svoji armádu, rozhodl se znova táhnouti na Paříž. Napoleon tento úmysl vytušiv, zůstavil jenerála Macdonalda proti Švarcenberkovi, od Troyesu pospíšil za Blücherem, a podařilo se mu důmyslnými manévry dostati pruského maršála mezi vojsko Mortierovo, Marmontovo a armádu, kterou sám vedl. Blücher zuřil, neboť viděl převahu vojsk spojeneckých a pozoroval bezvýznamnost 40.000 vojáků armády Napoleonovy, proti níž stálo ještě skoro 400.000 Rusů, Rakušanů a Prusů. Ale přes zřejmý tento nepoměr Blücher musel nejen ustupovati, ale také utíkati. Poslal tedy přes tu chvíli kurýry ke Švarcenberkovi, vytýkal mu váhavost a svému králi stěžoval si na diplomacii, která se misila do vojenských rozkazů, nelíbil se mu ani Metternich. Stáhání Blüchera trvalo do prvního března, až Napoleon se rozhodl pruského maršála porazit na hlavu.

Soissons. Jiného toto stało se Napoleonovi prokletým. Vymyslíl důmyslný a neklamný plán. Mortier a Marmont hnati budou Blüchera přímo na Aisnu, on, Napoleon, z Chateau-Thierry postoupí k Fismes a přetne Blücherovi návrat k Remeši. Blücher s Wintzingerodem, vidouce za sebou Napoleona, stahovali se od Fismes podél Aisny k Soissons, od jihozápadu proti městu tomuto postupovali Mortier a Marmont. Vojska Blücherova tísněná se dvou stran mohla se zachrániti jen přechodem přes Aisnu na sever, ale jediný most, po kterém mohli přejíti, byl v Soissons, a pevnost tato byla v rukou francouzské posádky, již velel mladý jenerál Moreau. Soissons byl tedy důležitou strážnicí Aisny.

Krátce před tím bylo Soissons dobyto Wintzingerodem, ale ruský jenerál, dostav nepřiznivě zprávy od Blüchera, ustoupil již třetího dne z dobytého města do Remeše. Po odstupu ruského jenerála dostal ministr války v Paříži rozkaz, aby jmenoval velitelem Soissons osvědčeného jenerála. Byl jmenován Moreau, protože ministr války Clarke četl povrchně zprávu o obraně města Auxerre, kdež Moreau velel. Třicet rakouských dragonů vyzvalo jenerála Moreaua, aby jim vydal město. Moreau omráčil pyšným pohledem vyjednavatele a odpověděl: »Města budu brániti až do smrti!« Clarke radostí se usmál a rozhodl, že Soissons právě takového jenerála potřebuje. Kdyby byl ministr zprávu o Auxerre přečetl pozorněji, byl by se dověděl, že tentýž Moreau druhý den po své rytířské odpovědi, vřda přicházející sbor rakouský, nejen že nebránil města do smrti a nečekal na vyjednavatele, nýbrž že prostě utekl, nedav na nepříteli ani jednou vystřeliti.

Napoleon vytiskl Blüchera od Remeše, kdežto Mortier a Marmont pomalu zatahovali léč s druhé strany. Blücher máje po pravé straně Aisnu, které

nemohl překročiti, spěchal k Soissons, a nezbyvalo mu než útočiti na město, které střežilo most přes řeku. V čele vojska jeho postupoval Wintzingerode. Jenerál Moreau byl velmi překvapen, když mu bylo oznámeno, že od Remeše přichází Wintzingerode a zároveň od severu od Laonu že objevují se čty pruského jenerála Bülowa. Dříve nežli chabý Moreau mohl se o něčem rozhodnouti, dělostřelecký velitel, národností Polák, dal se do střelby a vyžlaboval veliké mezery v ruské pěchotě. Brzo však postavena byla ruská děla, která do města prudce odpovídala, a od severu přes řeku na Soissons střílel Bülow. Nebylo pochyby, že města takovou přesilou bude dobyto, ale Wintzingerode dobře věděl, že to znamená zdržení a že každé chvíle lze čekati Napoleona od Remeše a že Mortier a Marmont jsou již nedaleko. Nebude-li město co nejdříve v rukou spojenců, bude jejich armáda zcela jistě zajata. Wintzingerode a Bülow počali tedy vyjednávati. Moreau svolal válečnou radu, v níž hovořil o beznadějnosti města a hrozbách nepřátelských a když výkladem svým projevil zastřený úmysl město vydati, nařídil hlasování. Hlasy se třísťily, až polský plukovník Kosiński přihlásil se o slovo a rázně propověděl: »Znáte-li, pane jenerále, dekret císařský z 24. prosince r. 1811? Dekret ten nařizuje, že velitel pevnosti svolává sice válečnou radu, ale spravuje se dle hlasu, jenž radí k vytrvalé obraně. Na tento dekret se odvolávám a žádám, aby přestalo se vyjednávati!«

Jenerál však úskočně odvětil: »Zapomněl jste, plukovníku, uvěsti, co všechno dekret obsahuje. Nařizuje skutečně, že velitel má se přikloniti k mínění, které jest nejen nejodvážnější, ale také nejrozumnější a které možno provést. Mínění vaše má ovšem mnoho odvahy, až do chvástavosti, ale chybí mu rozumnost a možnost provedení.« Po této odpovědi jenerálové Kosiński odešel a porada se rozhodla pro vydání města. Posádka za čestných výminek právě vycházela, když od Fismes zaduněla děla, která zvěstovala, že Napoleon útočí na zadní voje Blücherovy a že dal poslední rozkazy, aby jeho důmyslný plán došel vyplnění. Ale brány Soissons byly již otevřeny a do města hrnula se Blücherova armáda, která rozmnožila se voji Bülowa a nabyla spojení s druhým břehem Aisny. Napoleonův plán byl zmařen chabým jenerálem a jméno Soissons zapsáno bylo v paměti jeho bolestným zklamáním.

Hříchy národů. V přítomné válce na východních bojištích nejvíce strádá národ polský, o němž minule jsme poznamenali, jak živé a bolestné vzpomínky chová na znamenitou minulost. Národ dvacetimilionový, obývající druhdy rozsáhlou říši, národ slavný a udatný, došel až tam, že o něj metány byly kostky a že mu rozlomena byla páteř jednoty. Rozdělení toto ovšem bylo důsledkem hříchů, které Sienkiewicz ústy polského primaša, na poradě králem Kazimírem svolané, vytýká takto: »Nestavím se proti starodávným svobodám, ale proti oně svévoli, která rukama našinců vlast naši ničí. Zajisté již v této zemi zapomněli na rozdíl mezi volností a svévolí, a jako přílišné rozkoše bolesti působí, tak bezuzdná volnost — otroctvím končí. K jakému zmatení došli jste, občane této slavné Republiky, že ten mezi vámi za obránce volnosti platí, jenž hluky působí, sněmy ruší, majestátu se protíví, ne kdy je toho třeba, ale tehdy, když téměř majestátu jde o spasení otčiny. Sněmy, jediný základ této Republiky, rozcházejí se bez výsledků, neboť jediný svévolník, jediný špatný občan pro osobní prospěch porady zkaziti může. Jaká jest volnost, která jedinému dává právo, aby všem odporoval? Zdali tato svoboda pro jednotlivce není otroctvím pro všechny? A kam jsme došli v užívání té volnosti, jak chutné ovoce nám vydala... Hle, jediný slabý nepřítel, nad nímž předkové naši tolik slavných vítězství dobyli, nyní jako blesk šíří se od západu k východu. Tam vás dovedly vaše sněmky, vaše vetování (obstrukce), vaše svévole, vaše překážení králi při každém kroku. Krále, přirozeného obránce vlasti, nejprve jste učinili bezmocným a pak jste opět nařklali, že vás nebrání! Nechtěli jste vládu vlastní, a nyní nepřítel vládne vámi!«

A ústy krále Kazimíra Sienkiewicz tepe vady předků tímto způsobem: »Bůh hledí do srdcí našich, že jsme hotovi ještě dnes se vypraviti a že nás síla švédská nezdržuje: ale nešťastná proměnlivost našeho národa, který jako Proteus stále novou postavu na sebe přijímá! Zdaliž můžeme doufati, že jest toto obrácení upřímné, ochota že není smyšlená a že ochotnost není zrádná? Zdaliž můžeme důvěřovati tomu národu, který nás nedávno opustil s tak lehkým srdcem a s útočníkem se spojil proti vlastnímu králi, proti vlastní otčině, proti vlastním svobodám? Bolest nám svírá srdce a stydíme se za své poddané. Kde podávají dějiny podobný příklad? Který král dožil se tolikých zrad a toliké nepřízně, který byl tak opuštěn?«

Chomostivá slovesa. Nedávno jistý list napsal: »Nikdo nemůže popírat, že v nynějších zlych dobách církev katolická svou povinnost nekoná.« — Řísatel chtěl říci věc dobrou, ale vyjádřil pravý

její opak proto, že sloveso popíratí žádá správně věty vyjadřovací. Bude tedy s prospěchem, když strany této věci upozorníme na mluvnicki. Bartoš praví: »Při slovesech zapíratí, odpírati, přití se věta vyjadřovací uvozuje se spojkou »že« a jest záporná. Jsou-li však slovesa ta záporná, pak věta vyjadřovací uvozuje se pouhým kondicionálem a jest tolikéž záporná. Na příklad: Pohnaný zapíral, že otec jeho úředníkem nebyl. Přel se, že toho nečinil. Nezapíral, by zaň neslabil. Nepřím se o to, aby jiné cesty býti nemělo. Dle toho svrchu uvedená závadná věta měla zníti: Nikdo nemůže popírat, že by církev katolická povinnost svou nekonala. — Pravě tak ošemetné jest sloveso pochybovati. Ke slovesu tomuto věta vyjadřovací se pojí kondicionálem; záporomí ruší se pojem pochybnosti, jímž kondicionál jest podmíněn, následuje tedy po nepochybovati »že«. Na příklad: Pochybovali jsme, abychom tak snadno propuštění byli. Nemálo o tom pochybuji, aby ho svěsti mohl. Nepochybuji, že jste nemálo toužili.

ZÁLOŽNA

v Hradci Králové,

Janské náměstí č. 163.

Vklady na knížky 4 1/2 %

Vklady vázané výpovědi 4 1/4 % a vklady stádatankové 4 1/4 %

Nové vklady (uložené v době moratoria) úročí se dle dohody a vyplácí se z těchto vkladů obnosy bez omezení moratoria.

Průběh války.

Bojiště východní. Na rakouské frontě v ruském Polsku na řekách Nidě a Pilici a v západní Haliči situace se nezměnila, svádějí se tam především dělostřelecké boje a přestřelky; ojedinělé výpady Rusů byly bez námahy odraženy. Na Dunaji a Bialé nejasné počasní překáželo nejen dělostřelbě, nýbrž i jiným operacím válečným. V Karpatech trvají známé dosavadní boje na frontě mezi průmyskem Dukelským a Vyškovem; Rusové jsou tam útočníky, leč jejich ofensiva se stále ztroskotává. Na jiho-východo-haličském bojišti trvají boje jižně od Dněstru v kraji mezi Stanislavovem a Nadvornou. Tu zvlášť chorvatské vojsko dobylo vynikajícího úspěchu proti Rusům. Dle úřední zprávy ze dne 22. února zajato tu 2.000 nepřátel, ukořistěna 4 děla a mnoho válečného materiálu. V této zprávě podmaršálek Höfer poráží ruskou nepravdu, jejímž cílem bylo nejen zatajiti ruské ztráty, nýbrž i před cizinou poškoditi věrohodnost zpráv našeho generálního štábu. V úřední ruské vyhlášce tvrdilo se totiž, že je přehnaný námi ohlášený počet 29.000 válečných ruských zajatců, které naše vojsko od konce ledna až do doby před několika dny zajalo v bojích na Karpatech. Než počet tento se mezitím zvětšil a stoupl na 64 důstojníky, 40.500 mužů. Vedle toho jsme ukořistili 34 stojní pušky a 9 děl. U Přemyšlu došlo k velmi prudkým bojům. Samy ruské zprávy přiznávají, že obhájeům velmi prospívají umělé překážky, jako miny, vřelí jámy, drátěné překážky a španělští jezdoi. Při posledním útoku měli Rusové těžké ztráty. Nejvyšší vojenské velitelství německé ohlašuje, že celkový úspěch t. zv. zimní bitvy v Mazurech činí 100.000 zajatců, 300 děl a množství válečného materiálu všeho druhu. Desátá ruská armáda generála bar. Sieverze může býti tímto pokládána téměř za zničenou. Rusové pokusili se tu sice a rychle sebranými oddíly z Grodna o výpad, ale odrazení za velkých ztrát. Dosud trvají boje severozápadně od Osowce (blízko jižní hranice východopruské), pak severně od Lomže (která leží přes 50 km na jihozápad od Osowce), jakož i u Přasnýše, který leží asi 80 km na západ od Lomže. Nejzápadnější část této německé armády pronikla od Plocku směrem na Vřegrod, táhne se tedy podle pravého břehu Visly, směrem jihovýchodním. V Polsku, jižně od Visly, byl odrazen výpad ruské divise proti posicím německým na Ravoce. — Dle úřední zprávy ze 24. února mělo rakousko-uherské vojsko úspěchy na nejhornějším Sanu, asi 25 km na jihovýchod od průmysku Dukelského a pak severně od sedla Voloveckého, asi 40 km na jihovýchod od průmysku Užockého.

Bojiště západní. Francouzové pokračovali ve svých marných snahách ofensivních, a to v širém okolí východně od Remeše a u St. Mihielu. Němci při svých bojích v Elzasu nespouštějí s myslí svůj výšší cíl, totiž přiblížiti se k Belfortu. — Francouzská pevnost Calais byla v noci s 21. na 22. t. m. vydatně bombardována pumami a letadly.

Bojiště jižní. Srbové v poslední době ostřelovali opět s dál otevřená města na našich

bragietoh. Proto velitelství naší jižní armády dalo na krátkou dobu bombardovat Bělehrad a vyrozumělo sejměného srbského velitele, že na přístě každé ostřelování bude zodpovědění stejným bombardováním.

Na moři. O válce vyhladovovací na moři není vlastně zpráv. Anglická admirálita nařídila, aby se o událostech ve vodách ujbřehů anglických nevydávaly zprávy. A německá admirálita jich také nebude vydávat, neboť podmořské čluny nemohou se každou chvíli vraceti a referovat, co provedly. Pozoruhodno, že dánští kapitáni, kteří propluli vodami anglickými a Severním mořem, oznamují, že ani v anglických vodách ani v moři Severním nelze spatřiti anglické vlajky — všechny lodi staly se najednou „neutrálními“. Ale přes to doprava mezi Londýnem a severní Francií jest úplně zastavena. — Došla také zpráva, že v sobotu potopen první parník dopravní s 2000 vojáků a v pondělí druhý. Tento druhý parník potopen na jižním břehu Anglie mezi městy Hastingsem a Brightonem. — Přes všecko ohlášení vlády anglické ochabuje anglická loďní doprava čím dál více. Celkem zastavilo plavbu 15 linií. Mezi námořníky panuje pravé zděšení, takže často přes nabídku dvojnásobné mzdy není je možno přiměti, by loď doprovázeli.

Válka turecká. Spojené anglické a francouzské loďstvo dne 20. února dopoledne bombardovalo Dardanely; rázné mu však odpověděla turecká dělostřelba, takže nepřátelské loďstvo bylo nuceno se vzdáliti. — Na různých bojištích nenastala žádná změna.

Politický přehled.

Porada předsednictva posl. sněmovny. Členové předsednictva posl. sněmovny sešli se 23. t. m. ve Vídni; ministerský předseda hr. Šturgkh slbil, že jest ochoten s členy předsednictva jednati o přítomných důležitých otázkách. Porada byla prohlášena za příměří důvěrnou. — Předsednictvo odebralo se 23. února k hr. Šturgkhovi a předneslo mu své názory o projednané látce. Pokud se týká svolání Říšské rady, vyložil hr. Šturgkh předsednictvu obšírné důvody, pro něž zatím na svolání Říšské rady nelze pomýšleti.

Následník trůnu na Konopišti. V pondělí ve 2 hod. odpol. přibyl arcivévoda Karel František Josef d' Este do Benešova, kde byl uvítán také dětmi zvěčnělého arcivévody Františka Ferdinanda a jejich poručníkem dr. Jar. hr. Thunem. Následník objal a políbil několikrát dívky a odejel s nimi na Konopiště, odkud po 5. hod. odpol. nastoupil cestu do Vídně.

V sídle rakousko-uherského vrchního velení byla minulou sobotu schůzka rakousko-uherského ministra zahraničních záležitostí bar. Buriana s něm. říšským kancléřem Bethmann-Holwegem. Něm. říš. kancléř navštívil také vrchního velitele armády arciknížete Bedřicha, u něhož dlel právě následník trůnu arcikníže Karel František Josef. Schůzky se také účastnil náčelník generálního štábu bar. Conrad z Hötendorfu.

Společný finanční ministr dr. Šl. Körber z návštěvy své v Pešti odcestoval do Sarajeva, kde v paláci zemské vlády přijal zástupce duchovenstva všech vyznání a úřadů.

Polské kolo dne 20. února konalo schůzi, které se účastnil též ministr pro Halič dr. Šl. Morawski, několik členů panenské sněmovny a zemští poslanci. Dle změnovaných stanov zvolen předsedou klubovním bývalý společný ministr finanční dr. ryt. Bilinski, 49 proti 2 hlasům, ač okamžitě nemá žádného poslaneckého mandátu.

Prodloužení mandátů uherských poslanců. Ješto letos v červnu vyprší mandáty členů uher. poslanecké sněmovny, měly by se konati nové volby sněmovní. Vláda však, majíc volby v době válečné za nemožné, chce prý sněmu navrhnouti, aby platnost nynějších mandátů byla na nějakou dobu prodloužena.

Pruská posl. sněmovna v pondělní schůzi přijala předlohu zákona o přispěvích na náklady, spojené s vydržováním ústavů pro pomoc za války.

Italská sněmovna měla minulý týden zasedání, jež zahájil předseda Marcora. Vláda italská ve schůzi 20. února dělila každému pokusu zavésti debatu na mezinárodní politiku. Jádrem řeči ministerského předsedy je věta, že vláda nemá důvodu, aby třeba jedině slovo změnila ve svém prosincovém prohlášení. Velká

většina sněmovny jest proti dobrodružné politice a pro neutralitu. Po celé Itálii konaly se četné socialistické demonstrace pro naprostou neutralitu.

Japonsko proti Číně. Japonské požadavky znamenají vlastně, že značná část čínského Mandžurska i Mongolska má se státi skutečnou japonskou provincií a že obchod s Čínou a využití přírodního bohatství Číny stává se výhradním právem Japonska, před kterým musí ustupovati Rusko, Anglie a Francie. Tak přerostlo Japonsko trojdobodě přes hlavu. Z toho je zvláště v Rusku zděšení. Zraky trojdobody upírají se ke Spojeným státům v naději, že tyto nedopustí, aby se čínské trhy staly japonským monopolem.

Društvo knihkupectví a nakladatelství v Hradci Král., Adalbertinum

nabízí se k obstarání všech literárních i uměleckých novinek, i staršího vydání. Obsáhlý sklad kdekoliv vydaných různých zábavných i poučných knih české literatury. Všechny vydávající české i německé i jinojazyčné časopisy a sešitová díla lze u nás odebrati. Bohaté zásoby papíru i všech do papírového oboru spadajících potřeb. — Farní a úřední tiskopisy, modlitební knihy, růžence atd.

Soc. demokraté o válečné situaci.

Dne 7. února konala se konference představenstva francouzské strany socialistické spolu s poslaneckou frakcí a zástupců odborových svazů téže strany. Tajemník Dubreuilh hájil válečné stanovisko soc. strany poukazem na právo obrany národní, jak bylo uznáno internacionálou. Když německá vojska byla již na pochodu k Paříži, bylo nutno na venek manifestovati, že francouzský národ jest jednotným v obraně za hrozícího nebezpečí. Socialistický ministr Guesde prohlásil krátce, že o míru nemůže býti řeči, nutno vytrvati až do zdárného rozuzlení. Každý hlas únavy musí býti umlčen. Bývalý antimilitarista Hervé vyslovil se podobně; bylo li usmrceno na půl milionu francouzských vojáků, musí prý býti tato oběť přinesena pro vítězství národnostního principu. Hlavní řečník, ministr Sembat, dovolával se pomoci států neutrálních; pravil, že bez Anglie a Ruska by bývala Francie dávno zaplavena. Německý soc. dem. »Vorwärts«, který přináší tyto zprávy, poznamenává: »Pokud jde o oficiální mluvčí strany, jsou odhodláni vytrvati až do konce zrovna tak, jako zástupcové německé sociální demokracie.« Prý francouzské řeči dokazují, jak bude obtížno obnoviti po válce internacionálu; z promluvy Sembatovy patrné, že francouzská soc. demokracie se prohlašuje solidární s francouzskou vládou. Chce-li poraziti francouzská soc. demokracie německý vojenský systém, pak musí bojovati s obrovskou masou německých soc. demokratů, kteří se staví proti porážce svého státu zrovna s takovou energií jako soc. demokraté francouzští a angličtí.

V neděli nato konána socialistická konference Angličanů, Francouzů, Belgičanů a Rusův v Londýně s vyloučením tisku, aby se Němci nedověděli o různých neshodách mezi

účastníky. Také již v sobotní předporadě došlo ke konfliktům. V neděli snažili se přesvědčiti Francouzi Vaillant a Sembat přítomné delegáty o nutnosti vytrvati ve válce. Podobně mluvili Belgičan Vandervelde. Přijaty konečné resoluce hájící válku trojdobody. Zároveň protestováno proti zatčení socialistických členů ruské dumy, proti potlačování soc. dem. listů ruských a proti ruskému útlaku národů podrobených.

Když zprávy o průběhu jednání pronikly do tisku přece, rozproudila se ve francouzském tisku městském ostrá kritika; delegáty sjezdu londýnského prudce napadání pro kritiku některých výsledností trojdobody. Francouzské listy vyslovily politování, že ministr Sembat účastnil se sjezdu. Docela »Temps« volal, že pro Sembata a Guesda již není ve vládě místa.

Socialističtí členové francouzského parlamentu na poradě dne 17. t. m. jednomyslně schválili londýnskou resoluci, v níž socialisté spojeneckých mocností projeví vůli pokračovati v boji až do konce.

Vlny rozechvění nad kritikou londýnské konference přelily se přirozeně i do francouzského parlamentu. Ministerský předseda Viviani byl interpelován pro účast dvou členů vlády na konferenci. Viviani prohlásil, že směrnice vládní politiky vůči válečným spojencům jsou nezměnné. Vláda bude pokračovati v boji až do konce. Dotekl se též významu Elsassu-Lotrinska. Viviani zapřísahal parlament, aby konal své povinnosti a aby nezostřoval nedorozumění. Jeho řeč působila dojmem uklidňujícím a provázena pochvalou.

Ještě určitěji proti násilnostem ruským protestováno ve štokholmském soc. dem. orgánu. Uveřejněno tam prohlášení socialist. poslance dumy Čejdzy, že socialistické schůze, na nichž se mělo jednati proti nouzi, byly rozeznány, dělnické časopisy potlačeny, že zatčeno pět členů dumy. List štokholmský zvěstoval dále, že odepřel socialista Tuliokov hlasovati pro rozpočet, a otištění jeho protestu bylo ruskou cenzurou zakázáno.

Mezi německými soc. demokraty jest válečná energie velice nadšená. V čestné navštívené lidové schůzi ve Stuttgartu 22. t. m. soc. dem. říšský poslanec Wolfgang Heine zdůraznil, že každý předčasný krok v Německu ve prospěch míru mohl by míru spíše uškoditi než mu prospěti. Doložil: »Choce-li mír, jakého potřebujeme, musíme nyní především důvěrovati německým zbraním, bojujícím německému lidu, ale též i přání a vůli německého císaře po míru. Dvakrát v posledních letech zajistil nám císař mír svým osobním rozhodným zásahem. Prohlášení v listu »Nord. Allg. Ztg.« o projednávání mírových podmínek nesou pečeť osobnosti říšského kancléře, vyhovují však také vůli císaře. Kdyby bylo nutno, bude německá soc. demokracie státi kancléři po boku, jakmile půjde o to, zakončiti válku mírem, který by neměl v sobě zárodek k novým konfliktům, mírem, který by dal světu opět pokojnou práci.«

Právo konfese.

Vědecky zdůvodněného názoru životního posud není. To uznávají vesměs i ti všichni vynikající myslitelé evropští, kteří zaujímají k zjevení křesťanskému stanovisko zamítavé. Kdyby skutečně někde průzračnými vědeckými dokumenty byly opodstatněny protikřesťanské názory o podstatě a účelu lidského žití, pak by jiné moderní směry filosofické rázem byly nuceny prohlásiti svůj bankrot. Skutečná věda by rozhodně neslela soupeřství odporných domněnek; prohlásila by soutěž jiných směrů za vědomé klamání lidu zcela právní. Ale nejruznější proudy myšlenkové o účelu lidského života množí se dále, veliká nejistota mění se konečně v závažné rozpaky. Posud filosofie za náboženské nauky náhradou pozitivní hodnoty nedala, nedovedla nahraditi dogmata něčím lepším. Nejdůležitější otázky lidského života jsou jí zrovna tak velikou záhadou jako před několika tisíci let.

Proto má dosud filosofie přamálo práva ha urvání půdy různým konfessím, které vedou lidstvo cestami účelnými a vyzkoušenými. Frisch-eisen-Köhler prohlásil upřímně: »Každá filosofie nosí svůj zárodek smrti v sobě. Dějiny filosofického myšlení neukazují žádné souvislosti, žádného pokroku, naopak chaos (zmatek) mínění a anarchii názorův a teorií (nauk), z nichž žádná není dokázatelnou, a přece vystupuje každá se stejným nárokem na všeobecnou platnost. V tom oboru

Všeobecná úvěrní společnost Hradec Králové,

Palackého třída čp. 80.

5% Vklady nové 4½%

výhodné úročí, aniž by podléhaly přiroči

Úvěry živnostenské . 4½%

Nové vklady 5%

vypíací se na požádání ihned.

Uhlí hornoslezské, kladské, hnědé, koka, antracit, brikety, stále na skladě Uhlí ku promptní dodávce do bytu se složením.

jest boj všech proti všem. Také zcela otevřeně odkrývá praktickou výslednici všeho toho marného snažení; praví, že jednotlivci, který touží po pravdě o světě, nemá kdy čekat, až věda svou nekonečnou úlohu dokončí.

Ještěže tedy člověk hledá bezpečnou základnu a určitý cíl svého životního úsilí, nemůže rozhodně svěřiti svůj osud vůdcovství těch lidí, kteří sami přiznávají, že teprve Boha hledají. Rozumný člověk nedá si předpisovati morálku od těch, kteří sami nevědí, zda činy prikazované aspoň po smrti budou odměněny. Nehledá v těžkých okamžicích útěchy u těch myslitelů, kteří pouze odporučují snižení s »neodvratným osudem«, kteří krčí rameny nad pozemským bezprávím, aniž by věřili, že lidské křehké úsudky dokonale opraví moc nadpřirozená.

Konfese nabývá obrovského významu právě v nekritičtějších okamžicích obrovských mas. Když vypukla válka, všichni vynikající zástupcové filosofie i ve Francii stáli bezradně při žádosti obrovských pluků za duševní útěchu. Slibovaný zázračný balsám moderních myšlenkových proudů byl uznán obecně za výrobek mastičkářův, tak že samy protikatolické listy začaly volati, aby poskytl vojínům posilu pozitivní konfesní věrouky.

Ale za této situace, kdy četné kanceláře na výrobu nových životních názorů zavřely své prodejny, ozývali se dále naivní hlasy proti konfesi. Na př. v »Učit. Novinách« dne 18. února píše kritik o výboru spisů Kosmákových pro mládež (v »Knihovně naší mládeže«) toto: »Se stanoviska čistě kulturního nutno (až na malé výjimky) postavit se proti Kosmákovi naprosto odmítavě. Z Kosmáka, zvláště z jeho »Kukátek«, dalo by se dosti vybrati pro dětskou četbu; jsouť v »Kukátku« práce, o nichž bychom mohli důvodně souditi, že byly psány přímo pro děti. Uvědomím-li si, že výbor určen byl pro katolickou »Knihovnu naší mládeže«, nemohu proti němu ničeho namítati. Jedno ovšem je jisto: tento výbor, v němž snad každá povídka staví na katolickém názoru světovém a katolické morálce, je četba jen pro věřící katolické děti, a — chcete-li míti četbu pro školu — tedy jen pro školu konfesijní, katolicko-konfesijní. Do knihoven veřejných, t. j. interkonfesijních škol obecných i vyšších nehodí se knihy prodchnuté katolickou dogmatikou, katolickou morálkou, katolickým názorem světovým.«

Toto zamítavé stanovisko jest typické, protože se opakuje v nejpěstřejších variacích. Ale tohle není žádným rozluštěním nejpálčivějšího problému současného; naopak takové hledisko otvírá bránu celému přívalu otázek velice důležitých. Taková pokroková zásada vede do velice spleť, tého bludiště. Má konfese nějakou oprávněnost? V theorii k tomu přisvědčují i lidé, kteří se s církvemi rozešli. Jak se má tedy uplatnit právo konfese, která dává na každou důležitou otázku životní správy určitou odpověď a která vlastně řídí všechny kroky člověka? Pokud jest dovoleno i ve škole interkonfesijní vyučovati náboženství, potom se musejí připouštěti i nutné a přirozené důsledky takové výchovy. Nehodí-li se do školy naplněné dětmi katolickými kniha s tendencí katolicko-konfesní, jakou jinou morálku, jaký jiný názor světový se má v knihách určených pro tuto mládež propagovati? Snad životní názor Haecklov, který byl tak neslavně odbyt od opravdových učencův? A chcete-li šířiti životní názor Ostwaldův, povězte, které přesvědčení tohoto monisty vlastně platí. Vždyť již několikrát Ostwald své názory změnil. Či by se hodilo ve škole šířiti náhledy učených spiritistů? Ty jsou pravým opakem názorů Haecklových. Anebo sáhnouti k jiným filosofickým směrům? Jest tu výběr veliký, až příliš rozsáhlý. K opanování myslí všech světobčanů se hlásí Comte, Fichte, Hegel, Spinoza, Nietzsche, Tolstoj, Schopenhauer atd. Za vládce všech duší se přihlašují myslitelé, kteří proti sobě vedou boj na nůž. Nějaký životní názor má býti vštepován býti musí, nemá-li se státi z děcka »liberální neutrum«, nemá-li vychovanec tápati jako začátečník v bruslení na hladkém ledu. Jistý zorný úhel konání a účelnosti žák i ve škole interkonfesní míti musí, nemá-li propadnouti neplodné pochybovačnosti, která činnou energii zžírá jako rez železo. Nuže — kdo řekl, že pro katolickou mládež katolická dogmatika a morálka se nehodí, sám na sebe uvaluje nezbytnou povinnost určit, v jakém jiném světovém názoru má býti děcko vychováno. Vyberte si ze směrů, které se tolik křičují! Ale vybírejte co nejopatrněji a jednotně pro školy všechny, aby různá učeliště nestala se sváhlými se táborů. Rodiče pak budou míti právo se tázati, jaká experimentální věda všechny zásady nového světového názoru podepřela.

Na základě justamentu, zaujatosti anebo modního rozmaru tak důležitá otázka řešiti se nedá. Při tom každý vážný myslitel stále musí míti na zřeteli, že popíráním anebo škodolibým sarkasmem duše se nenasytí. A kde se zahnízdí indifferenciismus, nikdy se nic pozitivního nepostaví.

To jest věru zvláštní, že by duševnímu roz-

voji dítěte překážela kniha křesťanské (neklerikální) tendence. Je-li tomu tak, pak by bylo nutno spáliti celé stohy knih nejprostulejších, které jsou přední duševní potravou vyspělé inteligence. Na mysl hned tanou jména pověstí světové: Dante, Mistral, Verdaguer, Mickiewicz, Siemkiewicz, Cervantes, Tasso, Coppé atd. Jest zajímavé, že právě proslulý liberální spisovatel Anatole France odporučuje všem občanům všech konfesí právě — knížku sv. Tomáše Kempenského o následování Krista. Či by se měly vyloučiti ze žakovských knihoven i knihy, v nichž jsou stati z evangelia? Zamknete-li na deset zámků knihy charakteru katolického, spálíte nejkrásnější květy světové literatury vůbec, oloupíte lidstvo o nádherné pomníky kultury.

A což obrátíme-li zřetel ke knihám s jinou náboženskou tendencí? Jsou tu díla proslulého paedagoga Komenského a jiných. Husovy spisy přece vesměs mají výlučné stanovisko konfesní — a jejich četba se odporučuje i žákům škol interkonfesních. Zkrátka pánové jsou velice snášliví ke každému spisu konfesnímu, který jest zahrocen proti nauce katolické. V tom vězí tedy veliká nedůslednost těch, kteří se tváří, jako by se stavěli proti konfesní lektuře vůbec. Nejnověji sám Fr. X. Šalda zřetelně se vyslovil, že umění má se přestít na půdě náboženské, pokrokový »Přehled« souhlasil, že i katolický světový názor má právo se uplatnit v literární soutěži s jinými názory. Nobelovu cenu obdržel posledně indický básník, jehož výtvořiny mají tendenci určitě náboženskou. Na středních školách se čtou antické básně a úvahy, jež zřetelně propagují zásady konfesní. Jen před katolickým názorem světovým mají býti uzavřeny skříně všech žakovských knihoven! Kdyby se tolik ubíralo veřejně dětem jiných konfesí, které tvoří malé frakce rakouského žactva, ozvaly by se právem protesty velice obrněné.

P. T. interestům doporučujeme vřele právě u nás vydanou, poutavou a nejvýše časovou knihu:

J. Sahuly Doba předhusitská a husitská.

Brožovaná K 1.60, vázaná K 2.00.

Důkladná a populárně psaná tato práce vnáší do zmatků, zavířených nekritickými úsudky a fantastickými romány světo skutečného uvědomění. — Dostati lze u každého knihkupce, zejména pak v nakladatelství:

Družst. knihkupectví a nakladatelství v Hradci Králové Adalbertinum.

Národohospodářská hlídka.

Záložní úvěrní ústav v Hradci Králové. Vzhledem k četným množícím se dotazům akcionářů a vkladatelů z Hradce Králové a jeho okolí sevých. Čech usnesl se kroužek interestů, jenž již od prvopočátku poměry a akce ústavu pilně sleduje, zříditi k vůli pohodlí a úspoře výloh pp. tazatelů »Komité akcionářů a vkladatelů v Hradci Králové«, v jehož čele stojí tito pp.: dr. Hrouzek, ředitel okresní kanceláře, Josef Jihlavec, stavitel, Štěpán Chládek, notář, Jan Matuš, sládek, Th. Dr. Fr. Šulc, konsistorní rada, cís. rada K. Skuherský, Jan Černý, starosta, vesměs v Hradci Králové. Sdružení toto sleduje úspěšné provedení sanační akce, hlavně však záchranu ústavu a varuje pp. interesty před předčasnými, s výlohami spojenými kroky, poněvadž ani v právním zastoupení nelze jakýchkoli výhod si zabezpečiti. Taktéž ochotně zodpoví veškeré ústní neb písemné dotazy a to bezplatně. Tyto Hzeny budtež na p. dra Hrouzka, ředitele okresních kancelář v Hradci Králové.

Komité vkladatelů Záložního úvěrního ústavu královéhradeckého v Praze zaslá nám tyto řádky: »V dohledné době snad již bude definitivně řešena otázka: Sanace či úpadek Záložního úvěrního ústavu v Hradci Králové? ... Pro argumenty nevyplácení peněz nebyla nouze: »Mobilisace a tím úbytek úřednických sil, nával obecního, sanační akce, zkoumání knih a bilanci, zjišťování aktiv a pasív, pak opět nastavši přiroči, obchodní dozor i jeho naprostý zákaz každé výplaty« — to vše bylo nuceno vkladatelstvo přimnouti jako důvody negace na místě požadované výplaty hotových peněz. Mnohazákonný stav učinil pak konec všem aspiracím dalším. ... Z oficiálních zpráv dozorstva nad obchodováním Záložního úvěrního ústavu vyjímáme, že podle výsledku dosavadního šetření činí položka ztrát skutečných i v pochybených účetnických manipula-

cích se zakládající 26 milionů K. Ztráty efektí nutno prý hledati v povšechném úpadku v odporu textilním, kožalském, stavebním, neméně však v lehkovážném povolování a nedostatečném sítěžení již poskytnutých úvěrů, v nezpůsobilosti úřednictva i samé správní rady a konečně ve snaze obou, nepříznivé bilanční výsledky utajovati a předváděti své klientele ve světle příznivém. Jak jedno zlo plodí druhé, tak platil Záložní úvěrní ústav z výsledků uměle předstíraných ochotně daně a přírázky, nepovinné dividendy a tantiémy — nezasloužené — tak dlouho, až klesl výsledek. Úhrada shora vzpomenutých ztrát per 26 milionů korun proponována jest odpisem 15 mil. K na akciovém kapitále, 3 milionů rezervních fondů, 1 milionem vrácené, přeplacené daně s přírážkami, 1 milionu garančního fondu správní rady a konečně ze 6 milionů korun, které mají sleviti vkladatelé ve formě žádané slevy 15 proc., má-li se dospěti k zachování ústavu. Takovým způsobem má docíliti býti žádoucí rovnováhy. Při tom však dále nutno předpokládati, že úvěr v obchodním spojení se Záložním úvěrním ústavem se nalézajících velkých bank pražských zůstane ústavu zachován, že vládou dostane se Záložnímu úvěrnímu ústavu v novém tvaru náležitá podpora zápujčkou několika milionů korun nejmírnějším úrokem zúročitel-ných, vrácení přeplacených daní a přírážek, splacením správní radou upsaného garančního fondu a že dále nebude činěn se strany vkladatelů žádný nárok na bezpodmínečné splácení vkladových pohledávek. Dle chystaného návrhu vyrovnacího mají vkladatelé přistoupiti na 15 procentní odpis pohledávek, dále mají převzít 15 proc. v úpisech nového ústavu. Naproti tomu dostalo se jim poměrného zastoupení svého akciového kapitálu v budoucí nové správní radě. Pokud se týče akciového kapitálu, v dosavadních bilancích a účetních výročních zprávách obnosem 15 milionů vykazovaného, konstatuje zpráva, z níž data čerpána, že nesrovnává se se skutečností, neboť jest to taxativní cena emitovaných dluhopisů I. a II. serie, která však nikdy ve skutečnosti dosažena nebyla. Tak na příklad uvádí zpráva, že poslední emise r. 1911 vlastně nebyla zcela uskutečněna a zůstalo 6300 kusů akcií v portefeulu banky. Dnes má ústav celkem 16.650 akcií ve vlastním depot, jež reprezentují účetní položku obnosem asi 7 mil. korun vykázaného akciového kapitálu, který má býti, jak již podotčeno, až na 10 procent odepsán. ... Podotknouti jen chceme, že snaží se komité vyší z řad pražských pp. účastníků a vkladatelů Záložního úvěrního ústavu v Hradci Králové, v Praze I. čp. 13, sledovati všechny zájmy svých členů nejušilovnějším způsobem i stará se též o právní zastoupení všech nároků svých pánů členů při příštím vyrovnávacím neb konkursním řízení před c. k. krajským soudem v Hradci Králové.

Kterak má se obyvatelstvo za války živiti. Z pamětního listu, vydaného c. k. ministeriem vnitř v lednu 1915, vyjímáme tyto cenné pokyny: Naši nepřátelé snaží se nás vyhladověti. V nesčetných vyhláskách nepřátelské ciziny projevuje se jasně úmysl tento. Čeho se jim nezdařilo nasazením milionového vojska, snaží se docíliti tím, že zamezují nám dovoz potravin a obyvatelstvo naše v nebezpečí hladu uvádí. Avšak ani tento zá-měr se nezdaří, uloží-li si jeden každý z nás příslušnou povinnost a pravidlo životní, šetrně hospodařiti s potravinami, jež zde máme. — Masná krmě se zhusta přeceňuje. Není nezbytno, denně aneb častěji denně požívatí masa. Častěji, jmenovitě večer, lze nahraditi maso jinými výživnými a vydatnými pokrmy (mlékem, sýrem, pokrmy mléčnými i moučnými). Zbljeti mladá zvířata není hospodárno. Telecí maso jest též méně výživné. »Telecí maso má jen polovici výživné síly«, praví mluvčí lidu. Rovnočennou náhradou masa hovězího a vepřového jest maso skopové, taktéž zvěřina a maso ryb. — Mléko a sýr jest nejdůležitější a poměrně nejlevnější potravou, jež bílkoviny obsahuje, a mohou poskytnouti za podstatně malé výlohy dohrou náhradu za maso a vejce. — Spotřebu tuku lze mnohostranně bez újmy obmeziti. V domácnosti, najmě při vaření pokrmů, jest záhodno šetřiti této poměrně drahé potraviny, již snadno lze nahraditi žívidlem jiným. Nejlepší náhradou tuku jest cukr; místo mazání tuku na chléb (chléb s máslem) lze přidati často ovoce, povidla, marmeládu, med a pod. — By šetřeno bylo zásob obilí, vhodného pro přípravu chleba (pšenice, žito), stanovena byla již úředními předpisy povinnost, mísi, připravuje-li se chléb, mouku s jinými druhy (ku, př. s moukou ječnou, kukuřičnou, s výrobky brambor). Nepatrná změna chuti nebude nikomu vaditi. Též v domácnosti nebudiž používáno nemísené mouky pšeničné nebo žitné. Předšudek vůči tmavým druhům mouky jest bez důvodu, ježto jsou výživny a stravitelny. — Taktéž luštěníny (boby, čočka, hrách) zasluhuji zvláštního zřetele, ježto jich lze použiti k přípravě vydatných a výživných krmí. — Též brambory poskytují vhodnou a levnou náhradu za mnohé potraviny, ježto mají hodnotu potravní a lze jich různě použiti. Aby se hospodárně s brambory zacházelo,

budtež vařeny ve slupce a teprve potom oloupany; jinak ztrácí se mnoho látek výživných. — Zelenina jest obzvláště důležitá, ježto způsobuje změnu a dobrou chuť stravy, snadno sytí a jiných potravin uspojuje. — Cukr může nahraditi v potravě tuk; použilo-li by se hojněji cukru — jehož jest zásoba — bylo by lze zabrániti nedostatku a zdražení tuku. Rovněž se doporučuje požívati i sladkých pokrmů, ovoce v jakékoliv podobě, zejména zavařenin neb marmelád, jakož i medu. Je účelné, chrániti ovoce včas před zkázou a je vhodně zužitkovati (sušiti, nakládati). — Voda hasí žízeň nejlépe; mléko jest nápoj nad jiné výživný. Za prostředky, jež vydávají se často nad míru za lihové nápoje, lze často lépe opatřiti nutné potraviny. Suroviny, jichž třeba pro výrobu lihovin (obilí, brambor, ovoce atd.), mohou účelněji sloužiti, použije-li se jich jako potravin. Taktéž káva a čaj nabudou výživnosti teprve, přidá-li se cukru nebo mléka. Na místě těchto zámořských a tudíž pouze v omezeném množství po ruce jsoucích požívatin mohou nastoupiti lépe mléko aneb výživné mléčné neb moučné polévky, krupice atd.

Ministr orby rakouským zemědělcům. Ministr orby vydal k zemědělcům rakouským svolání, ve kterém zdůrazňuje, že na letošních jarních pracích záleží více než v dobách míru. Pohotovost vojska a důvěra občanstva jest podmíněna výnosem zemědělství. Především jest nutno, aby ani jediné pole nezůstalo neobděláno. Pěstovati se mají rostliny, které slouží přímo výživě lidí, jako žito, pšenice atd. Poukazuje pak na správné česťování domácích zvěřin na venkově a zdůrazňuje, že vzhledem na veliké tuzemské zásoby cukru je hospodářsky odůvodněno, aby výsev cukerní řepy byl omezen. Ministr doporučuje pak šetřiti osivem, dobře zpracovati půdu, řídké vysévati a silně hnojit. Rostliny potřebné za krmivo pro dobytek mají býti pěstovány jen v takovém rozsahu, jaký odpovídá počtu dobytka. Zvýšená pozornost má však býti věnována rostlinám olejnatým a přádelným, jakož i pěstování letní řepky a řepáku letního, jakož i konopí a lnu.

Opatření proti lichvě s potravinami v Pešti. Vrchní městský hejtman Beda svolal správce všech budapeštských městských hejtmánství ke konferenci, v níž především sdělil přítomným opatření, která učinil proti lichvě potravinami, zejména moukou. Porada věnována byla též zásadní otázce, v jaké výměře má býti kvalifikován prodej mouky jako obchodníkům ve velkém nebo jako drobný obchod. Účastníci shodli se na jednotce váhy 50 kg, až do které jest dovolen drobný prodej. Pokud jde o potrestání překročení maximálních cen, bylo usneseno, uložiti drobným obchodníkům, kteří až dosud byli nuceni opatrovati si své zásoby za velmi vysoké ceny, menší trest než velkoobchodníkům.

»Boj o chléb.« Tato velice obsažná brožura agrárního poslance dra Vyškovského poctivě vykládá příčiny zdražení chlebovin a masa. Polemizuje se v ní s náhledy dra Stoklasy a kritizuje se zde neopatrné počínání agrárních podniků. Vytýká se agrárním činitelům mlčení, kdy na podzim veliké zásoby obilí se vyvážely za hranice.

Obrana proti obilním lichvářům. Kdo v pravý čas takové vyděrače udává, pomáhá velice zdatně státním úřadům v obtížné péči o finanční pořádek v říši. Který list ukazuje prstem na takové provinilce, zjednáva si zásluhu, že mimořádná nařízení za doby válečné nabývají plné platnosti i tam, kde se staly zjištěné pokusy obcházení takové ochranné opatření. Proto také »Pester Lloyd« přinesl zprávy, jak obchodníci uprchli z Haliče a severovýchodních Uher zabývali se nyní v Pešti výnosným obchodem obilím. Poněvadž bursa je zavřena, zřídili si své soukromé bursy, v nichž systematicky zvyšují ceny všech potravin. »Sloven. Týžden.« oznamuje v téže věci, že oni uprchlíci, jak peštská policie zjistila, skupují všechny potraviny, které se dají koupiti, a sice za tak vysoké ceny, jaké žádný solidní obchodník platiti nemůže. Nekupují však sami, osobně, nýbrž prostřednictvím svých agentů, a tak zabrali do svých rukou ohromné zásoby potravin, které většinou skrývají, aby ceny ještě více vystoupily, z části prodávají v nejbližším okolí bojiště za závratné ceny. Peštská policie přišla konečně těmto lichvářům na stopu a nyní nemine dne, aby osm až deset takových uprchlíků nebylo zatčeno a postřkem odesláno z Pešti. U každého z těchto zatčených policie našla hotovost mnoha tisíc korun a přes to zjistila, že tito lidé se neštítí bráti od státu obvyklou denní podporu, vyměřenou pro nemajetné uprchlíky. »Pester Lloyd« uveřejňuje jména osob, dopadených dne 13. t. m. v pokoutní burse. Byli to Chiel Weisman, Naftali Sommer, Lazar Berger, Feivel Mittelman, vesměs z východní Haliče, pak Koppel Krauthammer, Moritz Rosenfeld, Chaim Kammer, Pinkas Schachner, Markus Eckstein, Chiel Holländer, Samuel Hirschtal, nacházející se v policejním vězení pro zvyšování cen. Podobně jako peštská policie věnovala také vídeňská policie v poslední době náležitou pozornost nekalým rejdům a »Reichspost« v čísle

ze dne 24. února uveřejňuje jména 42 osob, které byly vídeňským magistrátem až do 12. února potrestány pro nedovolené provozování živnosti, pro účastenství v pokoutních bursách, nebo pro zatajení zásob. Vyměřené jim tresty jdou od 300 do 2000 K a od 4 do 6 neděl vězení. Jich osobní jména jsou: Nathan, Israel, Jakob, Benjamin, Mendel, Pinkas, Salomon, Efraim, Chaie, Moses, Wolf, Majer, Judas, Mechel, Lazar, Ismael, Löw, Abraham, Isidor, Laib, Hersch, Josua, Osias, Kiwa atd. a při 34 »Reichspost« poznamenává, že pocházejí z Haliče.

K prvnímu sv. přijímání

nabízíme z nové zásilky právě nás došlé
upomínky
v různých cenách i velikostech,
v hojném výběru.

Vzorník zašleme ochotně P. T. interestům
na požádání proti zpětnému vrácení.

Pro dobu postní

nabízíme svůj obsáhlý sklad
**modliteb. (křížová cesta),
písní, růženců**
i modlitebních knih kdekoli vydaných.

Objednávky ochotně a bezodkladně vyřídí
**Družst. knihkupectví a nakladatelství
v Hradci Králové, Adalbertinum.**

Za válečného ruchu.

Svatý Otec a Poláci. »Osservatore Romano« uveřejňuje krakovský dopis. Autor připomíná svolání, které vydal biskup krakovský k národům evropským na prospěch zemí polských válkou tak těžce postižených a praví, že dary, které věnovali svatý Otec a sbor kardinálů pro Poláky, jsou nejen ryzím činem milosrdenství, ale že mají i jiný vážný význam. Ve skutku svatého Otce — praví se v onom dopise — vidíme důkaz neobyčejného zájmu o nás a neobyčejné starosti o osud země naší, která byla velkým předchůdcem nynější hlavy církve Lvem XIII. nazvána zemí vždy církvi věrnou. Ve víře této církve, v naději v pomoc Boží hledá národ polský všechnu útěchu i posilu. Dnes máme čerstvý, nový důkaz, že náměstek Kristův celé srdce oddává našemu národu a že z celého srdce si přeje nám poskytnouti pomoci a v tom také vidíme my Poláci jistotu, že za nedlouho se rány naše zhojí a že nám přijdou dnové šťastnější. Z prohlášení Benedikta XV. mohli jsme očekávati, že nejen si přeje býti naším protektorem a ochráncem, nýbrž že i nad to je ochoten povznést hlas svého v obranu blaha i existence národa, krutě válkou postiženého. Možno, že i náma nastane chvíle, kdy hlas náměstka Kristova bude položen na váhu osudů našich.

Z činnosti posl. Kadlčáka. Ježto noviny oznamovaly, že Masaryk odejel do Říma, byl požádán posl. Kadlčák, aby se ujal obel, zastupovaných na říšské radě od Masaryka. V minulých dnech dlel opět posl. Kadlčák s deputací města Vsetína ve Vídni u ministerstev. Města Koptivnice a Přibor (která rovněž zastupuje Masaryk) jmenovala posl. Kadlčáka za zásluhnou činnost a nezištnou podporu ve svých záležitostech čestným občanem.

Uznání pařížského »Journalu« rakouské armády. Pařížský »Journal« dostal od svého válečného zpravodaje tuto informaci: Práce, vykonaná rakouskou armádou v nynější válce, má za následek, že všechny francouzské iluze utrpěly. Dnes není rozumného člověka, který by myslil, že jest možno válečnou moc Rakouska za nedlouho zlomiti. Tato armáda, jakkoliv utrpěla ztráty, má velké tradice. Dnes víme všichni, že tato monarchie může všechny svoje ztráty rychle a snadno nahraditi. Tato armáda dá ještě nesmírně mnoho práce Rusům a mnoho lámání hlavy. Rusko může ovšem postaviti armádu ještě 10 milionů, avšak jest pro ni nedostatek zbraní, střeliva, a pak jest také nedostatek železnic.

Z dopisu českého poručíka. Ve své garnisoně v Sinji dlel jako rekonvalescent po úporných bojích p. poručík V. z K., odkud se odebere zase k frontě. Se svou četou navštívil malou vesničku a vyklád svým rodičům v dopise

29. ledna dojmy zažité. Dopis zní: »Drazí rodiče! Doufaje, že bude Vás zajímati moje návštěva u venkovského dalmatského župníka (faráře), vypisuji Vám krátce všerejší den. Po několika hodiněm pochodu za bouře a deště dořazil jsem se svojí četou do chudé dědky. Na skalnatém svahu rozházené kamenné kuče, doleji chudíček hřbitůvek s jednoduchými polootečenými kamennými kříži, opodál na dřevěném lešení zvonice, něco výše pak kříž se chudíčká kaplička, chudíčka tak, jako celá ta okolní krajina dalmatská. Nařídil jsem odpočinek a hledím tak na nebe, jako bych chtěl vyhlédnouti, zda-li přestane již jednou pršet. Z řady vyšel staříček, šedivý pan farář a mluví ke mně. Zdaleka snímá už čepičku. Jdu k němu a zdravím také. Představuje se a již mne zve do svého paláce. S radostí přijímám toto pozvání, neb jsem byl vesutku znaven pochodem za takového nečas. Za chvíli sedím už za stolem a připíjím na zdraví hostitele výbornou slivovicí. Dáme se do hovoru a již za chvíli poznávám, jaké ušlechtilé srdce, jaká vzdělanost a inteligence skrývá se pod tou prostou františkánskou halenou. Ještě více žasnul jsem, když ukazoval mi staré římské památky, vykopávky z okolní krajiny, kde již ve starověku stávaly pevné římské pevnůstky. Poznávám v něm znamenitého archeologa, když mi vypravuje o dávné minulosti Dalmacie za časů římských, pak tureckých, o okolních zříceninách a t. d. Dolévá mi stále víno a pobízí. Jím k tomu znamenité fíky a ořechy. Bavi mne vyprávění stařečkovo. Zabořil zas na jiné pole, mluví o svém mládí a životě, o činnosti řádu františkánského v Dalmacii a vypravuje vzpomínku, kterak se setkal a mluvil s arciknížetem Františkem Ferdinandem, podotýká, jak touží podívat se na jeho hrob a navštívit jeho české sídlo Konopiště, kdež by si přál sloužiti za něho měi svatou. Avšak poměry finanční nedovolují mu takovou cestu. Vždyť celý jeho roční plat obnáší 300 K a k tomu dalších 100 K na koně. Mimo to dostává ročně 10 litrů kukufice od každého muže staršího 14 let, 12 vajec od každé rodiny, 1 jehně od rodiny mající více než 10 ovcí, pak od každého otce rodiny na jednoho koně náklad dříví a 5 litrů pšenice. Mnoho toho tudíž není. Na zahrádce pěstuje si sám zeleninu a vlnu, pak chová si pro sebe trochu té drůbeže. Čhtěl mi k obědu připraviti slepici, ale nepřipustil jsem toho. Dal mi tedy usmaziti vejce se šunkou, což mi znamenitě chutnalo. Výborný cigaretový tabák musil jsem okusiti, pak i doutník jsem si zapálil. Tak ty hodiny rychle utíkaly; čhtěl jsem již ve 12 hod. odejiti, ale zdržel jsem se až do 2 hod. Vojáci se nezlobili. Vlezli si do hostince a posilovali se vínem. Loučil jsem se s milým tím knězem, dával mi požehnání a sliboval, že se bude modlit, bych se šťastně domů navrátil. Když nastoupil jsem další pochod, ohlížel jsem se, stařeček dosud mával rukou. Čtil jsem jeho opuštěnost a myšlenky moje zalétly do drahého dalekého domova. Vojáci zpívali a mně tlačily se slzy do očí a spojovaly se s deštěm, který prudce bil mi do tváří. Tak jsem Vám to krátce vypsal, jaký jsem měl pěkný den. Půjdu při nejbližší příležitosti zase k němu. Napsal jsem u něho lístek p. vikáři Sch., připsal mu též pár řádků. Bude mluví jistě radost.«

Na osleplé a raněné vojáky a nezaměstnané katol. dělnictvo zaslali dále na Zemský svaz katol. Orla v Hradci Králové: Orel Obořité 12 K, vldp. V. Láská Hlušice 10 K, vldp. M. Lahůlek, kvardián Kolín 3 K 40 h, vldp. Jos. Ptáček Přerov 10 K 30 h, anonymus typograf z Hradce Králové 6 K. Srdečně »Zaplať Bůh! Prosí se uctivě o další milodary, jež zaslati dlužno na Zemský svaz katol. Orlu v Hradci Králové.

Vojenský humor v zákopech. Polní kurát posílá nám ze dne 20. t. m. »pozvání k plesu«, které vyrobili čeští vojáci v zákopech právě před ostatky. Text zní: »Pozvání k velikému plesu, který pořádá c. k. zeměbranci J. 14 za spolupůsobení všeho druhu vojska na zasněženém bojišti v masopustě 1915. Taneční pořádek: Oheň šrapnelů — ouvertura, salvy z pušek — čtyřlístek, zpěv granátů — valčík, útok bodákem — tango, palba strojních pušek — mazurka, ústup Rusů — kvadril, zajetí Rusů — beseda, ruční granáty — dvořanka, menage — sousedská, zprávy o míru — dokončení. Buďte zaopatřeni velikou zásobou gálášových konserv. Vstupné 140 ostrých patron. K pálniční scéně připravují se výbuchy a hučení střel z 30% cm hmoždíků. Kryté i nekryté zákopy jsou pp. hostům k dispozici.

Našemu veleduštnému duchovenstvu
že provádějí práci hostitelů vřele doporučujeme mladou českou
dílnu absol. c. k. stát. školní tiskárny
BOHUMILA BEKA v HORE KUTNÉ.

Kulturní jiskry.

Slovatný katolický kněz. »Národní Listy« píše: »Z Ameriky přichází smutná zvěst, že známější známý národovec slovenský, katolický farář Štefan Furdek, zemřel 18. prosince m. r. Štefan Furdek patřil k nejpobornějším katolickým kněžím slovenským ve Spojených Státech. Po dlouhá léta byl předsedou i. katolické jed-

noty, největšího a nejbohatšího spolku slovenského, který má dnes na 40.000 členů a mnohemiliónový majetek. Furdek vlastně zbudoval tuto organizaci. Štefan Furdek redigoval dlouhá léta „Jednotu“, katolický týdeník a kalendář stejného jména. Furdek byl člověk obětavý a zemřel v chudobě, ač spravoval miliónové kapitály. O národní život amerických Slováků získal si velikých zásluh.

Zajímavosti z aféry defraudanta Descleuda. „Zeitungsblätter“ z pařížských novin některé podrobnosti o aféře generálního intendanta Descleuda. Descleud získal si příznivě krásné paní Béchhoffovy, jejíž manžel se souvěřil Hechtem a Davidem zabořili si na nájemní Vendomském velkém obchodě galanterií. Béchhoff, rodem Rakušan, vydával se ve Francii za Belgicu a když naučil se náležitě francouzsky, dal se naturalisovat. Choť jeho otevřela si velký modní závod, který z velkého vlastnictví pro armádu proměnila v nemocnici Červeného kříže. Paní Béchhoffová posílala její příteli do soukromého bytu vojenské nejmenší konzervy, šunky, látky, kávu, rýži, takže měla těchto věcí plnou spižárnu. Její komorná, jejíž manžel si stěžoval, že v poli se nenajít, upozornila policii na skladiště paní Béchhoffové a tak celá věc praskla. Těchto dnů byla podána žaloba na Descleuda a 7 jeho spolumilníků; paní Béchhoffová jest obviněna z účasti na krádeži.

Ukončení charakterního sporu o „povodňovou aféru“. Za volební kampaně na Moravě Stránského „Lidové Noviny“ pracovaly plnou parou proti našim kandidátům obviněným z nepoctivosti při rozdělování sbírek, které byly vykonány ve prospěch občanů poškozených povodní. Konečně pro článek „Firma Mašek a Vejvar“ podána žaloba na zodpovědného redaktora „Lid. Novin“, protože skutečný pisatel (dr. Stránský) jako imunizovaný poslanec nemohl býti s výsledkem soudně stíhán. Konečně spor ukončen tak, že zodpovědný redaktor Štěchovský požádal o smír. VI. rada Mašek redaktoru odpustil pod podmínkou jasného odvolání sensačního obvinění. A tak v „Lidových Novinách“ (odpoledních) 19. února t. r. na úvodním místě otiskeno toto prohlášení: „Pan vládní rada Josef Mašek v Brně podal na mne jako zodpovědného redaktora časopisu „Lidové Noviny“ žalobu pro článek, uveřejněný v čísle 297. ročníku XXI. „Lidových Novin“ ze dne 30. října 1913 pod záhlavím „Firma Mašek a Vejvar“, jehož autorem, jak soudním protokolem ze dne 13. listopadu 1913 prokázáno, byl pan JUDr. Adolf Stránský. Žaloba podána byla jen na mne, poněvadž ve vyšetřování proti pisateli článku důsledkem poslanecké immunity nastoupilo promlčení činu hlavního pachatele díve, než mohl býti docílen souhlas zákonodárných sborů ke stíhání. V soudním protokole ze dne 17. ledna r. 1914 prohlásil jsem, že inkriminovaného článku jsem sice nepsal, že však jsem ho četl a do tisku dal, a zároveň nastoupil jsem důkaz o pravdivosti jeho obsahu. Pokusil jsem se také o provedení tohoto důkazu, při čemž byl mým právním zástupcem pan JUDr. Ad. Stránský, avšak provádění důkazu ztroskotalo, poněvadž panu žalobci potvrdili vedení svědčí, že s rozdělováním povodňové sbírky neměl co činiti, jelikož výnos sbírky a účty jejím pořadatelům před tím již odevzdal. Tyto výsledky soudního vyšetřování musely mne přesvědčiti, že jednání pana vládního rady Josefa Maška jako pokladníka sbírky pro povodní postižené v r. 1910 bylo veskrz správné, korektní a že nelze mu činiti ani nejmenší oprávněné výtky. Z té příčiny požádal jsem pana vládního rady Josefa Maška za prominutí urážlivého podezřívání a útoků, v inkriminovaném článku i v jiných článcích „Lid. Novin“ obsažených z důvodů jeho působení jako pokladníka zmíněné sbírky, a zavázal jsem se, když pan vládní rada Mašek upustí od soudního stíhání, že: 1. uveřejním toto prohlášení v „Lidových Novinách“ na téže místě a stejným tiskem, jak byl otisknuto článek „Firma Mašek a Vejvar“; 2. zaplatím útraty, tímto soudním sporem vzešlé a 3. zaplatím Brněnské Matici Školské 100 K. Bohuslav Štěchovský. V Brně, 19. února 1915.“

Dokument moderního vlastnictví. V „Nár. Politice“ uveřejněn byl 28. ledna tento inzerát: „Majitel rodného domku Karla Havlíčka Borovského, oudem těšce skoušený a tudíž nemající vlastních prostředků, z nichž by mohl náležitou a dalšího odkladu neutrpějí restauraci památného toho domku podniknouti, obrací se k naší obětavé české veřejnosti se snažnou prosbou o laskavé poskytnutí peněžité výpomoci, aby mu bylo umožněno další udržování smysluplné národní památky. Přispěvky šlechetných pánů dobrodinců k řetěznému účelu přijímá a vřelě díky za ně předem vzdává majitel rodného domku Karla Havlíčka Borovského v Borové u Přibylavi.“ — „Právo Lidu“ 28. ledna k tomu připojilo: „Vedle toho v textové části uveřejnila „Nár. Politika“ lokálku, v níž doporučuje se inserát ten pozornosti vlastenecké veřejnosti, a navrhuje, aby případně domek ten byl koupen za přijatelnou cenu, jako na př. domek Husův. K tomu oděluje se nám z Havlíčkovy Borové toto: „Majitel rodného domku Karla Havlíčka, Jan Bukovský, neostýchá se právě v nynější době obracet se opět k obětavé české veřejnosti pod záštitou Havlíčkova jména, aby mu sypala peníze. Tento pán, nemající vlastních prostředků, má obchod a faktorství, což obě nyní málo mu do poslední doby přinesly zisky, neboť škůlec u něho zaměstnaný pláť a pláť“

smíšeným zbožím místo peněz a tak vydělává na nich dvakrát. Nevede-li se mu ve válečné době tak jako dříve, pak to ještě není důvodem, aby mu česká veřejnost poskytovala peníze, jichž si nezasloužil již proto, že sám vlasteneckých povinností nikterak neplní. Jméno Havlíčkovo bylo mu vždy předmětem obchodu. Na opravu domku dala mu česká veřejnost již dávno mnohem více, než co celý domek stojí. Chťel dokonce, aby česká veřejnost platila za něho pojištění proti požáru na domek, který nikterak účelům české veřejnosti neslouží, poněvadž je on sám obývá. O koupi domku bylo s ním také již vyjednáváno, ale tehdy žádal takový obnos, že by zaň bylo možno koupiti v Borové čtyři takové domky. A prohlašoval, že nebude-li mu domek zaplacen tak, jak on žádá, že ho prodá raději Němcům. Z posledního jeho „apelu“ na českou veřejnost jde na jevo, že se p. Bukovský domnívá, že ho musí česká veřejnost zahrnovat penězi za to, že je majitelem Havlíčkova rodného domku, jež kdysi koupil za babku. Poukazuje na to z té příčiny, aby nebylo zneužíváno Havlíčkova jména k žebravým provoláním. Vždyť by ani veřejnost nemohla kontrolovat, kolik peněz se mu na „opravu“ domku sešlo a kolik z nich bylo dáno za pivo!“

Úvěrní družstvo Eliška

zapsané společenstvo s r. o.
v Hradci Králové. Adalbertinum.
Přijímá vklady na vkladní knížky a účty. —
Úvěry osobní a živnostenské za podmínek nejvýhodnějších. Vkusné střádanky.

Církevní věstník.

Padesátka. Dne 1. března dovrší padesátletí svého věku vsdp. dr. Gustav Domaby. Jistě i mnohý jeho intimní přítel se podiví, že by tvář tak mladická již nyní spatřila Abrahama. Ale kdo má delší krok, ocitne se u toho časového mezníku tak rychle, až jest sám překvapen. Tento hodnostář narodil se 1. března 1865 v Hradci Králové. Studia gymnasiální a bohoslovecká vykonal tak brzy, že vysvěcení na kněze odloženo z r. 1886 na r. 1887. Pak studoval ve vídeňském Frimaneu doktorát theologie. Po promoci pobýval půl léta v Poličce jako kaplan. Nato povolán r. 1891 na stolicí církevních dějin do zdejšího kněž. semináře. Církevní právo přednáší po 10 let. Konsistoriální radou jest již 14 let. Zastáváje při konsistoriu i jiné velice důležité úřady, jest také členem okresní školní rady a městského zastupitelstva, předsedou Politického klubu křesť. demokratického atd. Vůbec jeho činnost jest velice složitá, pracuje nehlučně, ale bystře a vytrvale. U theologů pro svůj široký rozhled a velmi přátelské jednání vždy se těšil veliké vážnosti a lásky. Pro svou přímou, vzácný společenský takt a srdečnost získal si obliby ve všech kruzích společenských, s nimiž se často stýká. V Žamberce, kam o prázdninách na několik týdnů zajižď, stal se vítaným společníkem básníka Vrchlického, dra Alberta, barona Parishe a jiných notabilit. Jest zahrnut funkcemi málo vděčnými, jichž důležitost za nynějšího času bývá málo ceněna; ale tím záslužnější jeho energická práce, o níž se sice málo mluví, ale která tolik dobrého přináší. Od Sv. otce vyznamenán jubilar křížem „Pro Ecclesia et Pontifice“. Srdečně gratulujeme, že hledí vsíci padesátce v plném zdraví a přejeme mu, aby další délka věku požehnaného neúmornou prací byla úměrná vynikající postavě. Bůh dej štěstí i na prahu druhé padesátky!

Konference vikářů konala se za předsednictví Jeho Excel. nejdp. biskupa ve středu dopol. v budově kněž. semináře.

Farní kroniky v době válečné. Je skoro nevyhnutelné, aby kněží z duchovní správy zapisovali běžné události válečné ze svých osad. Jak jsou tyto zápisky cennými, poznati z některých farních domácích kronik, na př. v Domašově, v Křižanově, kde jsou na př. války a invase francouzské na Moravě od tehdejších farářů velmi podrobně a poučně popsány. — O tomto předmětu píše výstižně „Našinec“: „Nedávno četl jsem dopis, ve kterém jeden z nejpřednějších kněží-literátů sděluje, že zanechal v této době válečné vsi spisovatelské činnosti a všechn volný čas věnuje podrobnému zaznamenávání současných událostí do farní knihy pamětní. Doufá, že z obrázků dojmů a zpráv do kroniky uložených načerpá při válce mnoho látky ke svým povídkám a románům... Tato práce kněze-literáta měla by majiti následování po všech našich farách. Je-li jednou z nejdůležitějších povinností faráře, aby pravidelně do farní kroniky zaznamenával všechny ty drobné události, jež tkají pohnutí dějiny jeho farní osady, jest povinnost tato tím natěhávější v nynějších historických dobách. Přítomná doba bude jednou předmětem plného studia historického a každá životnější zpráva bude vítanou kofistí dějepisných badatelů. Jest proto třeba do farních kronik zaznamenávat i zachytiti přesně a věrně všechny události ve farní osadě od vyhlášení mobilisace až do ukončení nynějších válečných poměrů a zejména vše, co má vztah k těmto, nebo co jest přímým jejich účinkem. Při tom jest se varovati zaznamenávání zpráv všeobecných a míti stálý zřetel ke zprávám a událostem místním. — A ještě něco! Farní kroniky je možno též ilustrovati. I na nejmenších farnostech bude

fotograf-amateur, který rád a ochotně učiní snímky různých památných budov, k rozkopání určených chlap. domků, k porážení odsouzených stromů a pod. Tyto obrázky mohou býti jednou zajímavými ilustracemi. I v nynější době nalepujeme do pamětních knih různé snímky, na nichž zachyceny jsou výjevy z mobilisace, různé odchody vojáků, nebo příchody raněných, scény z lazaretů atd. Na menších farních osadách ilustrujeme farní kroniku i obrázky zabitých farníků, nebo zvláště se vyznamenavších a pod. — Doufáme pevně, že naše duchovenstvo zanechá budoucnosti ve svých farních knihách pamětních věrný obraz hospodářských, kulturních a náboženských poměrů své farní osady z historických chvílí obrovských válek evropských roku 1914.“

Z řádu jezuitského. Koncem roku 1914 měl řád v provincii Kastilie 1356 členů (592 kněží), Aragonie 1278 členů, Německo 1262 členů (629), Belgie 1216 členů, Rakousko 614 členů (314), Itálie 507 členů, Uhry 206 členů. V koleji Innsbruck jest 164 jezuitů, v Kašubsku 56. ve Vídni 56, v Mariascheinu 41. Na Velehradě jest z haličské provincie 12 kněží a 52 scholastiků. Na bojišti jest 21 jezuitů.

Královéhradeckou bankovní jednotu v Hradci Králové doporučujeme co nejlépe při veškerých obchodech bankovních a uhelných. Podporujte při každé příležitosti svůj vlastní podnik.

Zprávy místní a z kraje.

Schůze městské rady dne 22. února. Resignace p. J. Pochyby na místo ředitele káru v kostele sv. Pavla v Pouchově postoupěna byla tamnímu farnímu úřadu k návrhu. — Poukázou se příspěvky Vodnímu družstvu pro Pouchov, Piletice atd. — Zašle se c. a k. ministerstvu války, c. k. ministerstvu železnic a c. k. ředitelství severozápadní dráhy petice o zavedení rychlíkové dvojice na trati Praha—Hradec Králové. — Vzato bylo na vědomí, že c. k. okr. hejtmanstvím v Hradci Králové udělena byla pí A. Čížinské koncese k podávání teplých nápojů a sodové vody. — Zvýšeno bylo 10 chudinských podpór.

Kiloparovo divadlo. Dne 21. února uspořádala společnost p. J. E. Sedláčka pohostinskou hru, k níž volela dramata: Stanislava Przybyszewského „Pro štěstí“ a Roberta Bracca „Don Pietro Caruso“. Przybyszewski patří k moderním spisovatelům polským, kteří řeší metafyzické mysterium erotiky. Jeho drama „Pro štěstí“ neseno jest důslednou tragikou. Děj spádny, líčení drastické, scénv rozechvívající. — Bracco jde ve své tvorbě od rozpustilých frašek až k dramatu dojmu velkolepého. „Don Pietro Caruso“, dílo vynikající po stránce technické i produševnělosti, dějem i tendencí podobá se dramatu předešlému. Život v lásce, výstřední a svedení a poklesnutí osob budí výčitky svědomí a končí sebevraždou. Zdžarski a Don Pietro Caruso byli v rukou slavného polského herce p. Romana Zelazowského, vynikajícího v rolích bohatýrských a tragických. Vystoupil v městě našem jako host. Podal znamenitý výkon, svědčící o vysoké herecké inteligenci. Hlas znamenitě modulovaný, zvláště v partiích sarkastických, mimika výtečná. Škoda, že nemohl úlohy své podat česky. Byl bohužel aplaudován. Ostatní úlohy byly rovněž v rukou vyniklých interpretů p. Zvíkovského, M. Holkové a E. Šedivé. — Č.

Děk nemocných vojáků. Těžce želíme ztráty své milé ošetřovatelky sl. P. Bienerové a vzdáváme jí při jejím odchodu svůj povinný děk. Netoliko v pravdě hrdinně vykonávala svědomitě a obětavě služby, nýbrž vždy nalézala slova útěchy pro zmírňení našeho bolu v těchto tak těžkých chvílích. Nyní odchází na nové působení, aby dále pokračovala ve své šlechetné práci, nestrachujíc se námahy a náklady. Přejíce jí v dalším běhu života vše nejlepší, děkujeme jí za prokázané nám služby. Vojáci: Žabokrtský, Rada, Lukeš, Hradecký, Tomeš, Hampel. Osoba.

Zase stěhování škol. Za příčinou poměrů válečných studenti, jimž se udílelo vyučování v obch. akademiích, budou odkázáni do místností jiných. Jest projektováno, aby posluchači obch. akademie byli vyučováni v museu a studující c. k. paedagogia až na Praž. Předměstí. Také Malšovice nabudou zvláštního osvětového významu, protože tam mají náležti útlek žáci měšťanské školy.

Více díle straší. Ukazuje se, že vik střežený byl pouze heroldem čtyřnohých uprchlíků jiných. V lesích Pallavicinských nalezeny stopy jeho soudruhů. Pan lesní správce ve Vysoké poručil hajným píté pátrání další: mluví se o tom, že bude uspořádán na tyto šelmy hromadný hon.

Dražba. Dne 3. března t. r. o 9. hod. dopolední bude se odbyvati u c. k. okr. soudu v Hradci Králové v č. 35 (zadní dvorní budova, druhé patro) dražba vily čp. 302 na Pražském Předměstí (u Střelnice). Odhadní cena 21.680 K, nejnižší podání 10.840 K. Vadium obnáší 2168 K.

Na týdení a obilní trh v Hradci Králové 20. února bylo přivezeno: hl: vřkve 41, hrachu 1, čočky 1, jetelového semínka 255, máku 2 a pál, cibule 8, brambor 72, jablek 18; kop: kapusty 39 a pál, drobné zeleniny 69; 16 pytlů mrkve, 300 vepřů a 15 kšátů.

Sazba cen na týd. trhu v Hradci Králové dne 20. února 1915. 1 hl: včeve 28 až 32 K, brachu 63 až 70, čočky 105, jabl 89 až 90, krup 60 až 100, máku 54 až 60; 1 q: brambor 9, jetel, semínka červeného 176 až 256, bílého 200, otrub žitných i pšeničných 30; 1 kg: másla 3.20 až 4.40, vepř. sádla 3.60 až 4.40, tvarohu 0.48 až 0.56; 1 vejce 0.10 až 0.12.

Třebetovka. Máme zde telefon, který stál slušnou sumu, vyžaduje tisícová vydání. Mnoho peněz vydalo se na silnici u nádraží, která dvakrát se předělávala. Velkou částku vyžadovalo opravování studně na náměstí. Tak ovšem již obecní přírůžky stouply na 100 procent. Přes to však o nejněmňší kanalisaci postaráno není. Za to dochází zpráva, že roční subvence 300 K jest velice chvalně známé naší kapele zastavena. Ta subvence se nepromarnila: kupovaly se hudebniny, placeno přespolním členům za cesty na zkoušky a pod. Proto také kapela květa. Nevíme, zda škrtnutí toho malého platu vážně sanaci našich financí prospěje. — Jestliže někteří říkali, že z důvodů esthetiky, hygieny a komunikace nesmí dojít ke stavbě kaple sv. Jana, nechť se uváží, na jak exponovaném místě se nachází pozemek pro stavbu Sokolovny. Dále tovární splašky a hustý kouř na náměstí také nejsou zjevy reformními.

Pardubice. Pan architekt B. Dvořák z Pardubic, člen archaologické komise České Akademie cis. Františka Josefa pro vědy a umění, jmenován místním referentem arch. komise Č. A. c. F. J. v Praze.

Městské divadlo v Pardubicích. Sdružené katolické spolky v Pardubicích sehrály v neděli 28. února ve prospěch sirotků po padlých vojácích činohru ve 4 jednáních „Sirotek Lowoodských“. Napsal J. V. Lomnický. Režisér p. Jos. Klivický. Začátek o půl 8. hod., konec o 10. hodině. Ceny míst: Lože prosceniové 7 K, v přízemí 6 K. I. pořad 5 K. Sedadla v přízemí: Křeslo I. až IV. řada 1.20 K, I. místo V. až VIII. řada 1 K, II. místo IX. až XII. řada 80 h. Balkon: Křeslo I. řada 1.20 K, II. až III. řada 1 K, IV. řada 80 h. Místo k stání: Přízemí 40 hal., studijní a dělníci 20 hal., galerie I. 30 hal., galerie II. 20 hal. Dary a přepážky na týž účel budou s díky kvitovány. Lístky v předprodeji: Do loží a na sedadla v pravé v přízemí v závodě krejčovském p. J. Krále v Královské třídě, do loží a na sedadla v přízemí v levo v obchodě p. Fr. Konvaliny v Bartolomějské ul., na sedadla na balkoně v obchodě p. Racka v Jindřišské ulici.

Poděkování. Křesť. sociální mládež v Kostelci n. O. za zaslání prádla prvotně, Svazu Oria, Všeob. sdružení za poskytnutou peněžitou podporu vzdávám díky starým křesťanským pozdravem „Zaplať Bůh!“. Zajiště dávkaz, jak Všeob. sdružení stará se o své členy a stoupence i v této těžké době v dálné cizině. Zastuhujet opravdu největší podpory. S bratrským pozdravem Václav Plachta, Ujvídek v Uhrách.

Oprava obrazů v klášterním kostele O. O. Kapucínů v Chrudimi provedena byla nákladem státním z udělené subvence pro záchranu uměl. památek na upozornění a přímluvu architekta B. Dvořáka. Restauraci obrazů provedl akad. malíř Vik. Foerster z Prahy. Na hlavním oltáři obraz „Útek do Egypta“, na postranních oltářích Sv. Florián a Sv. Václav z r. 1770. Nejkrásnější obraz velkých rozměrů vzácné ceny od cizího mistra, asi škola španělská, „Královna nebeská“ přimlouvá se za řád. Řád O. O. Kapucínů mile potěšen přízní, které se mu dostalo z vys. c. k. ministerstva kultu a v. c. k. centr. komise pro zachování památek ve Vídni. V quoditbach vzpomíná dobrodinců svých.

Restaurace uměl. památek u sv. Michala v Chrudimi utišeň pokračuje. Staré epitafy dovedně ad. malířem Müllerem z Chrudimě a ak. sochařem J. Duškem z Chrudimě opraveny a před další zkázou zachovány. Též oprava oltářů, svěcená pp. Šicovi a Duškovi, blíž se ke konci. Zbývá jen nátěr stěn kostela a zachování nalezených fresek, které pocházejí z r. 1671 dle sig. S. G. od místního malíře Samuele Gindera. Během doby jarní budou úplně veškeré práce dokončeny a krásný starožitný kostelík, o který se velice zajímal zesnulý následník J. C. K. V. František Ferdinand, bude moci býti vysvěcen.

Časlav. Překvapuje obecně, že právě za nynější doby tolik obtížné, kdy občan občanu má býti všude přítel a pomocníkem, nějaký barbar poškodil značně uměleckou sochu Jana Žižky. Kdo cítí v sobě aspoň stopu osobní zodpovědnosti v čase tak mimořádném, nesmí se odhodlati k takovému vandalství. Socha jest odměna tak, že dosvědčuje, jak zlosyn pracoval delší chvil. Kdo spáchal takovou surovost, sotva asi bude daleko od toho zločince, který porouchal sochu sv. Jana Nep. Jako se měla přísně vyšetřit aféra dřívější, tak nutno bděle hledati stopy zločinu nového. Jestliže někteří občané provázeli škodolibým úsměvem zohavení sochy svatojanské, nesmí to zavdati příčinu k pardování pachatele nynějšího. Špatné příklady jsou lákavé, takže jest nutno tím rázněji zakročiti, aby nenalezly napodobení. Jest třeba, aby vypátrán pachatele zastavilo nejrůznější podezřívání osob zcela nevinných. Troubí se řeči všelijaké, ale tolik vysvítá ze všech, že zločinec udělal svým zpuským činem zbytečnou a nemístnou reklamu jistému druhu lidí, kteří se dlouho marně namáhali upoutati na sebe pozornost. Ale všichni zdejší občané dobré vůle — ať se hlásí k straně kterékol — mají povinnost přispěti k zastavení takových zločinů ničemností. Ostražitá bdělost jest v zájmu dobré pověsti města celého.

Přelouč. V těchto dnech předložen sl. městské radě v Přelouči nový návrh káň jako upomínky na za-

ložení Středočeského družstva. Model vypracoval ak. sochař M. Baše dle návrhu architekta B. Dvořáka v dohodě s delegátem c. k. zemského konservatorátu arch. St. Sochorem. Nynější kašna bude posunuta ze středu náměstí před měšťanské školy tak, že socha Mariánská zůstane v hořejším středu náměstí bez sousedství sousedů jiného. Tohoto uspořádání bylo třeba, aby obě sousedí byla uplatněna a každé zvlášť bez konkurence vzhledu druhého působilo. Přejeme rozlaňným členům reprezentace města Přelouče, aby brzy okrášlili uměleckým a časově památným dílem svoje úřední náměstí.

Lichkov u Králík. U českého stolu v hostinci p. Kolba vybráno ve prospěch Ústř. Matice školské p. MUDr. Sobotkou 4 K 20 h. Obnos ten světen administraci t. l. k odevzdání.

Jednota sv. Methoděje ve Vídni vydrží ve osmi kostelních české služby Boží; zakouší nyní těžce okolnosti války světové. Milodarův od dobrodinců, členských příspěvků pro drahotu a službu válečnou značně ubylo, kostelní sbírky z téže příčiny nepatrné. Městské běžná vydání činí přes 500 K — mnoho velké úroky z dluhu! Snažně prosíme, komu možno, pomoz nám! Ty mše sv. a naše modlitby za dobrodince nejsou zajisté nepatrnou odměnou! Milodary buďte zaslány na adresu: Jednota sv. Methoděje, Vídeň III., Rennweg 8.

Různé zprávy.

Propuštění rolníků z vojenské služby na jarní osetí pozemků, kteréžto otázky, tak veledůležitě, první ujal se Katolický rolnický spolek, spíše k svému příznivému vyřízení. C. a k. vojenskému velitelství bude c. a k. ministerstvo tlumočena žádost, aby, pokud to vojenské poměry dovolují, byli vojín-rolníci na jarní osetí pozemků propuštěni.

Zajištění polních vzdělávacích prací pro jarní osev 1915 nařizeno jest ministrem orby v dohodě s ministrem vnitra. Každý majitel pozemku je povinen veškerou ornou půdu, pokud není pokryta zimním osemím, podrobiti jarnímu osevu. Sklizeňové komise mají pečovati o to, aby jarní osev byl letos včas a úplně proveden.

Váha, tvar a prodejní cena drobného pečiva pro celé království České stanovena nařízením místodržitelským. Drobné pečivo smí se prodávati pouze v tvaru dvojdielných žemlí v ceně 4 h za kus a o váze nejméně 35 gramů (pro Prahu a obce okolní 32gr.).

Bezpečení zásobování obilím a moukou. Císařským nařízením ze dne 21. února 1915 dávají se pod závěru až na další ustanovení veškeré zásoby obilí (pšenice, žito, ječmene, ovsa a kukurice), jakož i mlýnských výrobků všeho druhu (mouky, krupice, krup a pod.), vyjma otruby. Od tohoto dne nesmějí se uzavřené zásoby bez povolení úřadu ani zpracovati, spotřebovati nebo zkrmiti, ani zeiziti. Ke krytí nejnaléhavější potřeby stanoveny jsou ve zmíněném císařském nařízení přiměřené výjimky. Každý jest povinen pečovati o uchování svých zásob. — Kdo chová žito nebo mlýnské výrobky, jest povinen ohlásiti nejdele do 5. března t. r. tyto zásoby dle stavu ze dne 28. února úřadu. Soupis zásob slouží jen k tomu účelu, aby umožnil statistický přehled o existujících zásobách. Vyvlastnění zásob, jichž majitel potřebuje k výživě příslušníků své domácnosti (hospodářství) nebo k vlastnímu osevu, jest výslovně vyloučeno ustanovením § 22. bod 1. cis. nařízení. Pro provedení soupisu zásob ustanoví ministr vnitra zásady o úpravě spotřeby. K technickému a obchodnímu provedení této akce bude zřízen obilní ústav, podrobený státnímu vlivu a dozoru, jehož úkolem bude pečovati o skupování nebo vyvlastňování přebytkových zásob, pak o odborné uložení obilí a nakládání s obilím, dále o jeho semletí a konečně o dopravu na místa potřeby. Ústavu bude přidělen poradní sbor, který bude složen z vážených, se zvláštními poměry v jednotlivých královstvích a zemích seznámených osobností z hospodářských kruhů.

Modlitební knížka „Vojínův přítel“ je vydána opět v novém nákladu několika tisíc. O oblibě její svědčí, že náklady dosahují v krátkém čase několika týdnů byly úplně rozebrány. Objednejte v „Družstevním knihkupectví“ v Hradci Králové (cena váz. výtisku 50 hal. — bez poštovného) a zašlete k útěše svým milým bratřím, kteří vám budou vděční. — V tomže závodě lze dostati výtečný leták „Důležitá rada pro každého vojína“. Také tento leták rychle byl rozebrán. Nové vydání již vyšlo. Cena 2 hal., při větším počtu 1 hal.

Byl Hus odsouzen jenom pro 36 článků z jeho spise? Tento název nese l. číslo XIX. ročníku „Časových Úvah“. Je to velice důležitý a obsažný doplněk k většímu spisu, jež slovnitý autor dr. Fr. Šuc sepsal pro „Časové Úvahy“ roku minulého. Přitomná úvaha pojednává o soudu Husově v Kostelci. Uvedeno zde pojednání, jak Hus písemně zavrhoval velkou většinu bludných článků Vídeňských. — Cena 8 hal. Objednávky vyřídí administrace „Časových Úvah“ v Hradci Králové.

Družstevní, obilný žesky týdeník katolický, který dosud vycházel ve Vrbovické nákladu a řízení slečny Kr. Jakubcové, přišel v majetnictví „Polní družstva tiskového“ v Hradci Králové a podle pravidel vycházeti tamtéž dne 3. března za řízení sl. L. Kosa-

rové a Fr. Jakubcové. Žádáme veškeru divčí mládež o hojnou podporu a šíření „Jitřenky“.

Poslední mé slovo jest srdečné a vroucí přání, aby národovci moji milí v Čechách a na Moravě v jakémkoli postavení se octnou, nikdy nepřestávali býti věrni sobě, pravdě a spravedlnosti. Toto Palackého „Poslední mé slovo“ vyšlo ve Chvilkách (za 40 hal.) a jest z těch knih, jimiž každý Čech cítí se jako znovu-zrozen. — Dr. Bráta: České a německé Svět k svému (za 40 hal.) vyšlo také ve Chvilkách a tvoří s Palackým dvojici časových, národních spisů. Vyšly u Jos. Pelcla v Praze, Mikuláš. tř. 36 a jsou i v knihkupectvích na skladě.

O sloučení evangeliků. „Hus“ sděluje v č. 1.: „Přeměna vyznání evangelických sborů augsburského vyznání ve sbory aug. a helv. stala se skutkem za souhlasu c. k. evang. vrchní církevní rady v německém sboru v Olomouci a v Klosterneuburku. To znamená, že evangelici reformovaní budou nábožensky obstaráváni od nejbližší duchovní správy lutherské. Má to své výhody i nevýhody. Výhody jsou v tom, že evangelici se reprezentují jednotněji a dotyčné sbory jsou silnější. Nevýhoda je ta, že stranou ztrácející byla doposud vždy církev reformovaná. Přes to jsme si z toho doposud nevzali žádné poučení. Nejde nám na rozum, proč ne vytvořili evangeliků Čechové v Olomouci, Plzni, Budějovicích, Táboře a jinde také sbory, sloučené z příslušníků obojího vyznání. Doposud existuje jen jediná kazatelská stanice helv. a aug., totiž v Habrech, a je to s výhodou, jen bchslužebná místnost jí schází.“

Neplaťte nad svým osudem! Ten nehorší mají údelem nevidomé dívky venku v bídě a nouzi. Pomozme útulně slepých dívek Praha-Kampa, aby jich hodně zaopatřila. Adm. t. l. příspěvky uveřejní.

Všelicos. Na týdenním trhu v Plzni prodána husa vážící 10.78 kg za 35.58 K. — Školní rok na našich školách bude prý ukončen koncem května. — Ve Francii nanovo jest do pense dáno 19 generálů. — Na základě nařízení ministra vyučování jsou všude na venkově — kde se jeví nedostatek zemědělských dělníků při jarním obdělávání půdy — školy vyzývány, aby se úplně věnovaly službě zemědělství. — Žáci ročníků 1895 a 1896 osmé třídy gymnasií a sedmé třídy reálků, jakož i posluchači 4. ročníku ústavů učitelských, byli-li při přehlídce uznáni způsobilými, jsou připuštěni ihned ke zkoušce dospělosti. — Americká vláda prohlašuje zásoby pšenice za dostatečné pro vývoz 1 milionu bushů (1 bush — 35.23 litra) denně. Vývoz pšenice z Ameriky tedy zakázán nebude. — Roku 1880 hlásilo se v Pešti ještě 34.3 proc. obyvatelstva k jazyku německému, r. 1906 pouze 9.4 procent. Slováků bylo r. 1900 v Pešti 24.000, r. 1906 pouze 20.487. — Haličtí uprchlíci po Čechách rozptýlení převážně jsou nyní do vystěhovaleckých baráků v Chocni.

Sochy, oltáře a j.

provádí absol. c. k. odborné školy
a c. k. umělecko-průmyslové školy

Jan Dušek v Chrudimi.

Literatura.

Nákladem V. Kotrby v Praze. Český slovník bohovědný. Pořádají dři J. Tumpach a Ant. Podlaha. Sešit 30. vykládá slova: branná povinnost — břemeno důkazní. — Za 30 hal. — Rádce duchovní. Časopis kněžstva československého. Řídí F. Vaněček. Roč. 22., čís. 3. a 4. Roční předplatné na 12 čísel 8 K. — Poklad věřících. Lidový list k uctění Nejsv. Svátosti Oltářní. Řídí P. Š. Švec. Roč. 16., čís. 1. Roční předplatné 1 K 50 h. — Promluvy. Cyklus 3. Pořádá P. F. Žák. Za 50 hal. — Dodatek I. k Družinskému zpěvníku. Napsal F. Žák T. J. Cena 1 K. — Zábav večerních sv. 5., roč. 85.: Vláda osudu. Vypravuje K. Červenka. Několik drobných povídek. Napsal A. Z. Za 1 K. — Otrok svobody. Píše Vilemina von Hillern. Sešit 10. a 11. po 36 hal. — Domácí lékárníčka venkovana. Sbírka léčivých bylin a jich použití v různých nemocích. Napsali J. Bastl a J. Vojta. Cena 70 hal.

Nákladem R. Prombetrgra v Olomouci. M. Jahn: Rozmarné ohně. Humoresky. Za 1 K 60 h. — A. V. Šmilovský: Nebesa. — Procul negotiis. Povídky. 1 K 80 h. — J. Novotný: Vojenské povídky. Zápisky z denníku dragounova. 1 K 80 h. — F. S. Jaroš: Panáci a panenky. Humoresky a švandy. 2 K 20 h. — Tyto 4 spisy tvoří 25. ročník Moravsko-slezské kroniky za rok 1914. Předplatné na celý ročník činí pouze 2 K. — Hlavní role z nevěstiny drahocny. Časopis postřehů káňání na r. 1915. Napsal S. Hladík. Cena 70 hal.

Sibiř, země budoucnosti. Lidí dr. F. Nansen. Předkládá dr. J. Guth. Seš. 1. — 4. po 60 hal. 8 čísel. Nákladem J. Oty v Praze.

Časopis káňání duchovního života. Řídí dři J. Tumpach a A. Podlaha. Roč. 56., seš. 1. Nákladem Knih. arcibisk. knihtiskárny v Praze. Předplatné na 10 sešitů ročně 9 M.

Květy lásky. Lidový list věnovaný zvláště opuštěným dětem. Řídí Ant. Hoffman. Roč. 11., čís. 2. Administrace na Král. Vinohradech. Roční předplatné 2 K 40 h.

Kvítky. Obrázkový časopis škol. mládeže. Majitel a redaktor Frt. Svátek v Praze-II., Lípová ul. Vychází 10krát ročně. Roč. 7., čís. 1. Roční předplatné 1 K 20 h.

Studentská hlídka. Roč. 7., čís. 1. Vydává Česká Liga akademická v Praze-II. Roční předplatné pro studující 1 K 40 h.

Zpívejme Pánu pís. h. novou. Duchovní písně v obvyklých zpěvnících neobsažené. Vybral P. J. S. Nákladem Ječmínka v Prostějově. Cena 20 hal.

Katalog české literatury hospodářské právě vyšel nákladem A. Reinwartha v Praze. S četnými ilustracemi. Na požádání zašle se každému zdarma.

Antonín Drahozal v Humpolci doporučuje vzácné přízni veleúctojného duchovenstva a slavným patronátním úřadům svůj

odborný závod pozlacovačský

k znovuzřízení a renovování oltářů, kazatelů soch, křížů a veškerých v obor ten spadajících kostelních předmětů dle předložených neb dle zhotovených projektů. — Veškeré rozpočty skicy i odborná rada bezplatně. — Četná pochvalná uznání od veleúctojného duchovenstva k volnému nahlédnutí.

Paramenta.
Ignáce V. Neškudla syn
(protokolovaná firma)
v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)
(bratr P. J. Neškudly, farář ve Výprachticích)
doporučuje P. T. veleúctojn. duchovenstvu svůj osvědčený a často vyznamenaný
výrobní závod
všech kostelních paramentů,
spolkových praporů a kovového náčiní.
Cenníky, vzorky i rocha hotová na ukázkou se na požádání franko zašlou.

Vazbu knih
Richarda Šimáčka
v Hradci Králové, Pospíšilova tř. č. 131.

Veleúctojnému duchovenstvu a slavným patronátním úřadům dovozuje si doporučení veškeré kostelní nádoby a náčiní a to: monstrance, kalichy, oltáře, nádobky, paténky, paciřkály, svícny, lampy, kaditelnice, kropenky atd. **sou vlastní výroby,** předpisům církevním vyhovující. Staré předměty opravuje v původní intenci a v ohni slatí a stříbří nebo proti doplatku za nové vyměňuje. Hotové předměty neb výkresy zasílá naučnou franko bez závatnosti koupě **Vše se posílá poštovní. Předz ruční.**

Školení veškerých státek a stříbrných klenotů, jako: křesťů, madonků, křížků, prstýnků, náramků atd. a **Moštické přestavy, tabulky,** jídelní náčiní ze stříbra pravého i čínské vždy na skladě.

Staré zlato, stříbro a drahokamy kupuje se nejvyšší cenou

JAN STANĚK,
paříř a císařov
Praha-L-979., ul. Karoliny Světlé, čís. 12. n.

Vklady na knížky zůrokuje

od 1.
dubna
1914

4 1/2 %

Městská spořitelna ve Vysočém Mýtě,

za níž ručí obec
Vysočomyšská.

Jest tedy vklad ve spořitelnu
vždy zcela bezpečně uložen.

LEVNÉ MÝDLO
vlastní výroby
těž lisované ovály
v bezvadné úpravě a jakosti
doporučuje
JOS. JELÍNEK
MYDLÁŘ
HRADEC KRÁLOVÉ
Dělnickým spolkům výhody!

Nejlevnější a nejbezpečnější pojištění pro případ úmrtí a věna dítkám

poskytuje Jubilejní, vzájemně dobročinný
životnostenský spolek

„Charitas“ v Hradci Král.,
jenž, založen jsa r. 1908 na zásadě křesťanské
svěpomoci, za dobu svého trvání vyplatil v 66
případech úmrtí celkem 79.117 38 K, získav 772
členů. Jak důkladně dopisy svědčí, přišla pod-
rovaným podpora v době nejtrudnější jako
pravé dobrodini.

Spolek přijímá muže i ženy od 24 do 45
let. Příspěvek správní každoroční obnáší 2 K,
zápisné jednou pro vždy jest: do 30 let 2 K,
do 40 let 4 K, do 45 let 10 K. Každý člen se
zavazuje, že splatí při úmrtí spoluslana 2 K,
jež se vyplácí bez průtahů buď zákonitým pří-
buzným aneb účelu a osobám, jež si člen pí-
semným prohlášením výboru za svého života
označil.

Při spolku trvá od r. 1911 odbor, jenž
poskytuje též

věno

nedoplněným v den jejího sňatku, případně v den
dospělosti jejího, aneb také při úmrtí těch,
kteří je do odboru věnného přihlásili.

Každý pojištěnec u věnného odboru obdrží
tolik korun, kolik osob v době nároku u odboru
bylo přihlášeno.

Jinochy lze přihlásiti až do stáří 18 let a
dívky do 15 let. Přihlášení mohou býti kýmoliiv,
jen když týž jest tělesně zdravý a nepřekročil
55. rok věku svého. Zápisné 6 K je pro všechny
stejně, rovněž příspěvek po 1 K ve výše zmín-
ěných případech povinné podpory. — Bližší
v prospektu, jež na požádání zdarma zašleme.

Adresa zní:

Spolek „Charitas“ v Hradci Králové.

Dr. František Reyl,
předseda.

Václav Jenšovský,
jednatel.

Čtitelkyně Božského Srdce Páně.

kteří povolání do řádu mají a výchově a ošetřování
oslabených dětí aneb misii věnovati se chtějí, nechť
se obrátí s dotazem stran přijetí na představenou
kláštera B. S. P. Krupka (u Teplic).

Jan Horák, soukenník

v Rychnově nad Kněžnou

zasílá na požádání vždy

dle roční saisony kolekce
nejnovějších druhů pravých
vlákných látek

sve vlastní výroby, jakož i tu- i cizo-
zemských.

Četná uznání zvláště z kruhů vele-
úct. duchovenstva svědčí o poctivé ob-
sluze mého ryze křesťanského závodu za
dobu více než třicetiletého působení.

Učiňte, prosím, malou objednávku na
zkoušku.

Volejenné látky na taláry.
Též na splátky bez zvýšení cen!

Barevná kostelní

okna

Fr. Uhlíř,

umělé sklenářství a malba skla
v Trebošovicích u Hradce
Králové.

Cenníky a rozpočty na požádání
zdarma.

Karel Branda,

sklad obuvi, Hradec Král.,

(u mostu)

doporučuje velmi levný

PRODEJ VEŠKERÉ OBUVI

a upozorňuje P. T. obecnost na levné ceny ve výkladech.

OBNOVA

Číslo 10.

Předplatné na čtvrt roku 2 K 50 h
na půl roku 5 K —

V Hradci Králové, dne 5. března 1915.

Inserty počítají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XXI.

Papežství a válka.

(14.) Pišeme-li válka, nemyslíme zápas pušek a děl, který se právě odehrává před tváří celého světa, nýbrž máme na mysli stav, jaký nastane po válce, až nový evropský, ba i asijský a africký útvar vyjde pravděpodobně z dílny evropské konference a nové sociálně-kulturní poměry samy sebou se utvoří. Nebude evropského státu, který by nebyl na této konferenci zastoupen, nebude vlády, která by nechtěla z obětí, jež přinesla, aneb ze své neutrality těžit a snad nebude politického útvaru, který by nedoznal změny.

Katolíci jsou a zůstanou nejspolehlivějším živlem každé vlády, pokud ona nedostane se do rukou zednářstva, jak tomu je dnes ve Francii a Portugalsku; o ně budou se muset vlády opřít, budou-li chtít vládnouti s většinou; poněvadž se nepřátelům církve nepodaří, odvrátiti je od hlavy křesťanstva, naopak každý podobný pokus skončí jen se zlepšením tohoto poměru, bude dobrá shoda s kurií jakýmsi barometrem pro katolické obyvatelstvo a nappak utiskování toto učiti v Římě a nenechají totž bez odpovědi. Poměr kurie k italské vládě dostane se zcela jistě na program vyrovnávací a bude mnoho záležitosti na tom, kdo vyjde z nynější války jako vítěz, zachová-li Itálie neutralitu a dostane-li se jí náhrady Tunisu neb jinde.

Ve Francii udržoval se až do smrti Lva XIII. jakýsi modus vivendi, ale zednáři pracovali již za tohoto papeže k rozluce, k níž také brzy na to došlo a od té doby vládne se tam výslovně církvi nepřátelsky a teprve ve válce zdá se vláda kloniti se k jakýmsi ústupkům a to na nátlak katolíků, jichž je ve Francii snad více, než se obyčejně zdá. Dříve, ba ještě na počátku války každý projev potlačovala a teprve nyní dopřává jakési volnosti v náboženských potřebách věřících vojáků. Zavržení francouzských ústavů v Orientě, konec francouzského patronátu a ohlášené turecké vyslancectví u papežského dvora ovšem k sblížení Francie s Římem neprospělo. Bude-li nynější zednářská vláda poražena, bude konec její slávy, utopí se ve vlastním kalu, jehož za 45 let hojně nahromadila, ustoupí monarchii a ovšem i lepším náboženským poměrům. Od Francie závisí vývoj věcí v Portugalsku, Španělsku, ba i v Itálii a nepřítomnost u nás, kde jsme teprv od tamější rozluky pozorovali úžasně rostoucí troufalost zednářskou v podobě V. M. Více než kdy jindy je třeba v tomto světovém zápasu na stolci Petrově Bohem osvícovaného muže, má-li lodička Petrova znova zaskvíti se v plném slunečním jasu na vodách tohoto světa.

Politika

není věcí osobního vzdoru ani nálady, nýbrž rozvahy; posuzováním poměrů se stanoviska ne pouze vlastního, nýbrž tak jak jsou a jak je na př. nynější světová válka vytvoří.

Veřej-

nosti není známo, jak na to kurie sama pohlíží; jest však jisto, že nynější Sv. Otec rozumí své době a že se vynasnaží, aby neudržitelným poměrům udělal konec a zavedl lodičku Petrovu do klidnějších vod buď nyní, nebo nikdy, anebo aspoň ne hned tak. Poměry, jež nynější válka vytvoří, potrvají a kdo by chtěl na nich něčeho měniti, riskoval by novou válku a ta bude na padesát let nemožná.

Karikatura.

Karikaturou se nazývá obvykle směšná kresba, pitvorná socha, která schválně zveličuje stinné stránky občanů. Ale karikatura rozšířila svou působnost i v písemnictví, zaujala významné místo i na podiu fečnickém. Celé pluky pitvorných obrázků, posměšných veršův a fečnických vtípů snaží se posílit rozmach zvláště takových duševních proudů, k jichž zmohutnění věčné důvody nestačí. Kde schází dokument, tam nastupuje do bitevní čáry rezervní spoluzápasník — zžíravý vtíp.

Karikatura jest nejochotnější a nejmocnější služkou demagogie. »Poučuje« snadno a rychle, nevyžaduje zvláštního duševního napětí čtenáře. Zastavuje samostatné přemýšlení duší mělkých, které přece jenom se chlubí osvíceností, samostatným usuzováním. Nepředkládá oku a sluchu řadu problémů k luštění, podává ochotně a obmyslně již

hotovou výslednici rozumářské fantasie, podstrkává klamné úsudky, volajíc vtravě: »Přijmi mne v té formě, v jaké k tobě přicházím!« Karikatura jest proto tolik mocnou, že kromě zdánlivého poučení dovede pobaviti. Chytrá to past na lidi ducha malého, na davy neuvědomělé! Mysl prostých davů vždy raději utkví na obrazech a slovech, které lehkým, přístupným způsobem baví, než na vě-
tách, které vyžadují hlubšího přemýšlení, choul-
stivého a nesnadného srovnávání. Karikatura do-
vede rozbíjeti nejpevnější tvrze rozumných ná-
zorův v jediném okamžiku, jako rána z nejhřmot-
nějšího děla.

Na podiu fečnickém promlouvá k rozumu posluchačů o vážné, společenské otázce odborný, učený znalec. Demagog, sedící opodál, pozoruje se strachem, že klidná řeč zasazuje povážlivé rány jeho politické straně; činí si rychle poznámky, hlásí se o slovo. A již se sypou z jeho úst satyrické šlehy, obmyslná srovnání. Již ústa demagogova kreslí karikatury stoupenců předřečnickových. Chytrý agitátor odstává stranou jádro sporu, chytí se jako klíště některých podružných slov odborného znalce, svou kritiku těch slov roztahuje jako kovářský měch, zakusuje se ostrým zubem protestu zákeřně do lýtky svého soka, postranní uličkou vtípu činí neočekávaný přepad ze zadu. S počátku sem tam ozývají se mezi posluchačstvem hlasy odporu, ale většina přítomných otvírá překvapeně oči stále dychtivěji, salvy smíchu ozývají se hřmotněji a hřmotněji — až naposled posluchač na posluchače se zálibou kývá na znamení, jak jest předřečník »usazen«.

Následuje hlučný potlesk. Chopí-li se předřečník slova na obranu, jsou marny všechny jeho důkazy, nevypůčí-li si jedovaté šípky ze zásobárny demagogovy. Obecenstvo se pobavilo, jeho líná mysl ustrnula na karikaturách, posluchači znovu a znovu si opakují »vývody« demagogovy jako vynikající moudrost; přijali stravu již zcela upravenou v kuchyni demagogie; pamatují si dlouho, někteří trochu i myslí, ale zapomínají domýšleti. Moderní vládkyně karikatura dobyla oslňujícího triumfu.

Karikatura nevychovává, netříbí náhledů, ale omamuje jako lílek. Rozmazává a zveličuje stinné vlastnosti podružné, aby tím úspěšněji zakryla dobré vlastnosti podstatné; upoutává pozornost k případnostem, aby odvracela zrak od jádra. Karikatura nemůže vésti sporné srany k rozumnému souhlasu; vždyť nevzdělává rozumu, nýbrž podporuje nadvládu nízkých pudů: zaviřelého fanatismu, žízlivosti a závistivého egoismu.

Karikatura zaslouží odsouzení tím větším, že jest horečkou velice nakažlivou. Proti jejímu jedu připravují společnosti pronásledované rovněž zhoubný protijed. Tlak budí protitlak, karikatura místo reformace zavinuje odvetu často ještě drsnější, při níž rozvaha a sebezpyt se dává na výměnek. Karikatura jest nejoblíbenější čítankou politických a sociálních analfabetů, ale právě proto barbarisuje duše hodnot podprůměrných cestou nejpohodlnější, nejúspěšnější. Jestliže provádí své vandalské dílo formou elegantnější než barbařtí dávných dob, tím hůře dovede řádití tato kokotice v jetelíšti, kde se uchytl.

DEPEŠNÍ ADRESA: ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚ-
NEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4%, A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ
LÍSTKY POŠTOVNÍ SPORITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLÍM A KOKSEM

ŽÍROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPORITELNY 140.273

ZIVNOSTENSKÁ BANKA FILIÁLKA V HRADCI KRÁLOVÉ.

Telegrafická adresa: Živnostenská.

Telefon č. 111.

Kupuje a prodává cenné papíry; valuty a devisy; provádí rozkazy bursovní na všech tu- i cizozemských burzách; přijímá v úschovu a správu cenné papíry a poskytuje na hodnoty takové zálohy; vede evidenci tahů; obstarává detaché dospělých kuponů, inkasso taženosti, nové kuponové archy; pojišťuje losy a
provádí i estatní bankov. transakce za podmínek nejvýhodnějších.

Karikatura nebuduje, necvičí duševní síly k blahodárným rozběhům pozitivním, které nyní vyžadují tím většího napětí smyslu, čím společenské vztahy lidstva jsou složitější. Naopak vychovává pluky samolibých nadkritiků, kteří již svůj pohrdavý úsměv považují za velikou společenskou reformu. Zatím však prostý venkovan, který nedal svůj zdravý rozum do zajetí karikatur, z životní své zkušenosti čerpá ve prospěch lidstva více, než polovzdělanec, který ochotně karikaturu otročí.

Málokdo si posud povšiml, jak obrovským davům jest karikatura přední vychovatelekou; čemu se přezdívala „vůdčím“, jest větším dílem služebním nošením vlečky vládkyně karikatury. Proto také demonstrovací davy v moderním věku dovedly tolik zbořiti, ale hned při začátku nové reformní práce ocitly se v rozpacích nejkřiklavějších.

Karikatura měla na celou řadu hřmotných, ale bezvýsledných a tápavých vlivů daleko větší než poučování rozumu.

Karikatura — aspoň zásadně — jest v příkrém odporu k biblí. V Písmu nenalézáme ani ironie, natož nějakých pokusů o bezohlednou karikaturu! Písmo mluví k rozumu a citu přímo bez demagogických klíček, staví se proti fanatickému přehánění v každém směru. Kdo má poučovati širé davy, od toho žádá bible předně pevný charakter a pak prostě, zcela stručně posudky bez obmyslných, slohových příkras. »Ale jáť pravím vám, abyste nikterak nepřisáhali. Ale buď řeč vaše: jest, jest, ne, ne: což pak nad to více jest, to od zlého jest...« Když vás budou voditi do škol, k vladarům a k mocným, nepečujte, kterak a co byste odpovídali aneb co byste mluvili. Duch svatý zajisté naučí vás v tutéž hodinu, co byste mluvili.« Tedy autoritu si každý má zjednávatí pevným charakterem, pravdomluvností, nikoli dráždivými karikaturami a slohovými cetkami. Nespravedlivý a škodolibý karikaturista jest Písmem otevřeně tepán a napomínán k snášlivosti: »Ohavnosti jest Hospodinů všeliký posměv.« — Řeč vaše k nevěřícím vždycky v milosti budí soli osolená, abyste věděli, kterak máte jednomu každému odpovídati. — Odpovídejte, prosím, bez sváru a mluvíce to, což spravedlivého jest, suďte. — Ku pokoji povolal nás Bůh.«

Tedy i správné výklady nutno podávati formou přátelskou, kritika nesmí přeháněti, chceme-li získati srdce protivníkov. Karikatura zatvrzuje a odpuzuje i tam, kde sleduje podstatně cíl dobrý. Karikatura lže nad padlými, kope do hrobu, chceť se slzám, ale duše, toužící po nápravě skutečné, raduje se, přetvoří-li soka v přítele.

Feuilleton.

Korsikan.

Francouzský básník Fr. Coppée ve článku uveřejněném v Le Journal ujal se vše knihy »Napoléon intime par Arthur-Lévy«, které se dostalo také ceny francouzské Akademie.

»V posledních letech druhého císařství a zvláště po jeho pádu — píše Fr. Coppée — došlo k pomluvy vrhané na Napoleona I. nejzastřenějším hranic nespravedlnosti. Byl to zejména Talma, jenž ve své studii (s velkou půl jinak vykonané) snažil se dáti poslední řádu osobnímu Napoleonu. Avšak tyto bystřiny obžalob a urážek sklouzly přes lesk císařský, aniž by je potvrdily, jako lišavec obmýje Vítěznou bránu v polích Elbejských. Podle mého úsudku korigoval Arthur-Lévy všíma všemi utlačovanými Bonapartovy. Této knihy v pravdě bylo zapotřebí.«

Napoleon narodil se 15. srpna 1769. Dne 15. prosince 1778 veliká událost. Nejstarší dvě děti Josef a Napoleon (u věku 10 a 9 let) odjíždějí z Korsiky do Francie na vychování. První mají se odloučiti od starostlivé matky. Josef, jen určen pro stav duchovní, došel v Autun, a Napoleon, jen určen pro ná-

Průběh války.

Bojiště východní. Na pravém břehu Dněstru nedaleko Stanislavova panují dosud krvavé boje. Rusové napínají poslední síly, aby uhájili své postavení a vrhají tam nové vojsko; avšak všechny útoky tyto byly za přetěžkých ztrát Rusů odrazeny. Rusové mají přičinu, aby nebyli zatlačeni z dněsterské čáry, neboť pak by ztratili dvě velmi důležité železnice, mezi nimi hlavní trať spojující Halič s Kijevem. V bojích na Dněstru 21. a 22. února zajato 10 ruských důstojníků a 3338 mužů. Na karpatské frontě trváji urputné boje, především v průsmyku Dukelském. Účelem ruských útoků, které jsou krvavě odraženy, jest asi zmoocení se železnice košickobohumínské, aby znemožnili dopravu vojska. V západním úseku karpatské fronty, tedy v okolí průsmyku Dukelského dostalo se několik ruských předních postavení v naše ruce, přičemž zajato 19 důstojníků, 2000 mužů a ukořisťeno mnoho válečného materiálu. V úseku Tucholka-Vyškov v údolí Oporu odražen opětný útok na naše postavení. Útočící 9. finský střelecký pluk zanechal tu 300 mrtvých, rovněž tolik raněných a 730 zajato. Řecká Oporu pramení na sev. úpatí lesních Karpat severně od Volovce, teče přes Skoli a Luběnice a vlévá se do řeky Stryje. Sněhu jest dosud v Karpatech mnoho. Tím trpí i mužstvo i doprava děl, střeliva a potravin. Patroly používají vesměs lyží.

— Vrchní naše armádní velení také oznamuje, že v poslední době ruští vojáci, oblečení za ženy, stříleli z míst, z nichž měli dobrý rozhled, na naše vojsko. Každý nepřátelský voják, který by v tomto nedůstojném přestrojení upadl do našich rukou, bude zastřelen. — Dle vyhlášky c. a k. armádního velitelství okresy denstochovský, piotrkovský, lasecký a novoradomský podřizují se rakouské správě. Vyhláška ta byla vydána jazykem polským. Ostatní dobyté území v ruském Polsku připadá Německu. — Dle úřední zprávy ze dne 3. března: Západně od ústředního průsmyku v Karpatech bylo několik ruských protiútoků krvavě odraženo a docelno nových místních úspěchů. Při dobytí výšiny severně od Cisny zajato 400 Rusů.

Další samostatné bojiště tvoří fronta rakouská od průsmyku Dukelského na sever k řece Pilici a ještě severněji německá fronta až k ústí řeky Bzury ve středním Polsku. To jest střed celkové válečné linie. Na této rakouské frontě udržoval se pouze dělostřelecký boj. Na frontě středopolské, t. j. na Bzuzi a Ravece, kde

možnictví, do vojenské školy v Brienne. Všechno se shromáždilo na molu k rozloučení: Strýc Lucian, archidiakon z Ajaccio, stará služebná Manuccia, kterou nazývaly děti tetou, služka Ilaria a chůva Saveria, která nebustále tykala i později velkému císaři, jako kdysi malému chlapčenkovi. Odi všech při rozloučení byly plny slz...

O svém pobytu ve vojenské škole v Brienne praví později Napoleon sám: »V Brienne byl jsem nejohladnějším z kamarádů. Oni měli peníze v kapse, já nikdy. Nedovedl jsem se smáti ani se baviti jako jiní. Chovanec Bonaparte byl dobře znám, neboť však milován.«

Jako cizinec, Korsičan, a jako velký samotář strpěl mnohý výsměch svých spolužáků. Dle korespondenční výlovnosti jeho přítel »Napoli« přezdívali mu »la paille au nez«, to jest »stěblo u nosu«. Jaká radost proto, když spolužák Bourienne trochu sympatie na jeho mu dává! »Oho, volá Napoleon, ty mne nezlobíš, ty mne máš rád!« Jinak byl velice pilným a vynikl zvláště v matematice.

Dne 19. října 1784 přichází Napoleon (tehdy 15letý) na vojenskou školu do Paříže. Pocítoval již dříve trapnou osamělost, tím trpěji nyní tíhu nemajetnosti snášel. Nemohl se nikdy účastniti veselého života spolužáků, myšlenka na matku a rodinu zářila ho vřelou, teplejší du-

stojí velká armáda Habsburská, nestalo se v posledních dnech nic nového.

Rusové po snížení 18. své armády ve Vých. Prusku postavili nové vojsko proti Němcům. Přivál Rusů od Grodna odražen, rovněž u Lomže a Ostrolenky a východně od Plocku; u Prasnysze se Němci vyhnuli ruské přesile. Dne 26. února zahájili Němci palbu z těžkých děl na pevnost Osovec.

Bojiště jižní. Bulharská vláda poslala vyslanectví ruskému a srbskému stejnou protestní notu proti neblahým následkům, které působí miny v Dunaji zakotvené a které bývají hnány na bulharské pobřeží. Ony miny jsou výhradně ruské nebo srbské. — Italská vláda sdělila srbské vládě, že nebude klidně přihlížeti k tomu, vtrhne-li srbské vojsko na albánské území a bude postupovati k Jaderskému moři. Proto lze nyní pochopiti, proč Srbové zastavili svou akci proti Albánsku.

Západní bojiště. Francouzové pokoušejí se o průlom nejen v Champagni, nýbrž i na východě Argonn; jsou však odraženi. U Verdunu podnikli Němci útok proti francouzským postavením, a boj ten ještě trvá. V jižních Vogésích učinil německý protiútok značný pokrok, důležitá postavení na výšinách byla nepříteli vyrvána a nepřátelská čára zatlačována vždy více k hranicím.

Turecká válka. Spojené francouzské a anglické loďstvo dne 25. února a 1. března pokračovalo v bombardování Dardanel, bylo však vždy donuceno k ústupu. Ostřelování pozemských pevností válečnými loďmi nemůže přivesti rozhodnutí, jsou tu ještě miny, které v průlivu dardanelském zvláště nesnadno mohou býti učiněny neškodnými. — Na průplavu Suezském dochází denně k útokům tureckým na přední stráž anglické.

Na moři. Německá blokáda Anglie provádí se rázně. Potopeno už několik lodí a v přístavech amerických zadrženo 15 amerických parníků s válečným materiálem pro trojdomo. Z přístavů anglických obchodní loďstvo nevyjíždí a následkem toho šíří se v Anglii i hnutí stávkové a to nejen v průmyslu, ale i v loďnictví. Francouzská vláda uzavřela pak dalších 8 přístavů pro obchodní dopravu Anglie a Francie na blokádu německou teprve 2. března odpovídají všeobecnou blokádu Německa. V té příčině anglická a francouzská vláda odevzdaly

hů. Sám později zmiňuje se o svých mladých letech: »Takovéto starosti zkalily moje mladá léta, měly vliv na mou povahu, učinily mne vážným před časem.« V této době (1785) zemřel mu otec. Napoleon pln starostí píše matce: »Utěšte se, drahá matko, jest to nezbytno pro vás. Zdvojnásobíme svoji starostlivost a vděčnost a budeme šťastni, jestliže svou poslušností budeme moči nahraditi vám ztrátu drahého otce. Prosim, utěšte jen svoji bolest...«

Dne 1. září 1785 jest jmenován poručíkem druhé třídy pro garnisonu ve Valence. Pln radosti, jakou chudý poddůstojník v 16 letech může mít, jde se rozloučiti se známou rodinou pana Permona. Jeho boty byly přišerné velikosti, takže jeho malé nohy v nich se zcela ztrácely. Boty děti Cécila a Laura jej uslyšely, nemohly zdržeti se smíchu, volajíce: »Kocour v botách!« Napoleon stědal na sobě znáti rozmrzelost, za několik dní však přinesl dětem hračku: Vozíček s kocourem v botách a Permonovu povídku.

Ve Valence věnoval se Napoleon, vždy sám na sebe nejvíce odkázán, své práci. Zabýval se i sepsáním dějin Korsiky, jichž přelal dvě kapitoly zde vypracoval. R. 1788 přichází se svým plukem do Auxonne. Jaký život zde vedl, píše v listu jeho matce: »Plukovník zde

neutrálním státem spojenecké sítě, ve které podsujuje jednání Německa a povyšují se za oprávněny zúčastnit se svých přístavů všechny lodí, které vezou zboží, o němž se se domnívají, že je určeno pro nepřítel, anebo od něho pochází. — Zároveň americký velvyslanec odevzdal německé vládě notu Spojených států, v níž americká vláda dává popud, že by bylo snad možné dohodit mezi Německem a Anglií dohodu na základě podmínek, jež americká vláda uvádí a které se týkají kladení mín, aby podporu všech členských bylo používáno jen k vykonávání práva zadržení a prohlídky, aby se nepoužívalo neutrálních vlasek jako válečné lodi a že života prostředky a potraviny nebudou zařazovány do seznamu absolutního kontrabandu a že britské úřady nebudou nakládání takových obchodů ani překládek, ani překládek ty zadržovat, jsou-li adresovány na agentury v Německu atd. — Na notu americké vlády odpovídá 28. února německá vláda potvrdí, v nížolkem souhlasí s podmínkami z Ameriky navrženými, ale s některými změnami. Teď je na anglické vládě, co odpoví.

ZÁLOŽNA

v Hradci Králové,

Janské náměstí č. 163.

Vklady na knížky 4 1/2 %

Vklady vázané výpovědi a vklady střadankové 4 1/2 %

Nové vklady (uložené v době moratoria) trojnásobně se dle dohody a vyplácí se z těchto vkladů obnosy bez omezení moratoria.

Politický přehled.

Audience. Následník trůnu arcikníže Karol František Josef přijel v neděli do Vídně a před 11. hod. téhož dne přijat panovníkem ve slyšení. V pondělí odjel opět na bojiště. Téhož dne přijal císař ve dlouhých audiencech ministra vojensství rytíře Krobátina a po něm společ. ministra financí dr. Koerbera, vrátivšího se ze Záhřeba.

Svolávací vyhláška. V roce 1878 až včetně 1877 narození povinní domobranci, kteří u odvodu nebo u přezkoušení uznáni byli »ke zbrani neschopnými« (»Waffenunfähig«) nebo až do 31. července 1914 cestou superarbitrace byli od společného vojska, válečného loďstva, zeměbrany nebo četnictva propuštěni, jakož i kteří v příslušné době, kdy nabývali rakouské nebo uherské státní občanství nebo bosensko-hercegovskou zemskou příslušnost, neměli se již k odvodu stavěti; všichni ti, pokud nyní uznáni budou při třídění způsobilými, svolávají se ku domobranecké službě ve zbrani. Třídící komise (přehlídky) úřadovati budou od 6. dubna do 6. května. Povolání ke službě bude později vyhlášeno.

Německý říšský rozpočet. Řádný na rok 1915 činí ve vydání 224.851.728 marek, výdaje mimořádného rozpočtu činí 10.042.342.000 marek, z čehož 10 miliard určeno jest na výdaje, způsobené válkou.

V Itálii v posledním týdnu opakovaly se hlučné demonstrace pro další přímé provádění neutrality a naopak i pro účastnění se ve válce. Vláda však všechny podobné demonstrace přísně potlačuje a sám ministerský předseda

žádné zábavy, leč práce. Od své nemoci spím velmi málo, neuvěřitelně. Ulehám o desáté a o čtvrté ráno vstávám. Zasedám ke stolu jen jednou za den, o třetí hodině. A obávaje se, že by tím matku jen zarmoutil, rychle dodává: »Pro zdraví jest to velice dobré.«

R. 1791 přivázal k sobě bratra Ludvíka, aby se o tohoto 18letého chlapce sám staral. Z hubeného šokla mají žiti nyní dva! Bydleli v kasárnách, v jižním pavilonu, I. poschodí, dvéře č. 16. V jednom pokojíku byla jednoduchá postel, u okna stál s několika knihami a s papíry, kufr, stará dřevěná skříň a dvě židle; to byl pokoj budoucího císaře. Druhý pokojík, ještě chudší, sloužil bratru Ludvíku, budoucímu králi belandskému. Custon píše: Napoleon sám si na plotně vařil, vlastníma rukama připravoval jídlo pro sebe a pro bratra. Napoleon sám později vypráví: »Těchto Ludvíka vychovával jsem ze svého žoldu za poručíka. Bůh ví, za jakou cenu odklání! Nikdy jsem nevstoupil ani nehou do kavárny nebo do společnosti; jedli jsme suchý chléb, cítili a práli jsem šaty sobě sám, aby na delší dobu vydržely.«

Ne nezajímavý jest, že v této době napal »Dialog o lásce«, v němž nacházíme výron jeho myslí: »Myslím, že láska jest neprospěšná společnosti i blahu jednotlivce. Myslím konečně,

Schleiss na schůzi parlamentu dne 1. března podal generu zákon, o opatřeních pro hospodářskou vojenskou obranu státu. Předloha obsahuje i opatření proti vyvážení a kontrabandovému přestupkům, dále omezení tiskové svobody.

Diktatura v Portugalsku. Ministr předseda generál Castro k holdujícímu četným důstojníkům prohlásil, že vláda chce státi mimo strany. Přijal prý diktaturu, aby osvobodil Portugalsko od demokratických rojů. Parlamentní volby se 7. t. m. odročeny na 6. června.

Turecká sněmovna odročena do 28. září t. r. V poslední schůzi 1. března předseda sněmovny Halil veselel svornost národa, zdůraznil vítězství tureckých armád a vyslovil přesvědčení, že Egypt bude brzy osvobozen. Státníci v Petrohradu, kteří se ohýbají před nebezpečím, že budou oloupeni o Černé moře a moře Baltické, počítují potřebu rozplamenovati fanatismus svých armád tím, že prohlásili, že nastala doba zabratí Cařihrad, aby bylo lze dostati se k otevřenému moti. Kdyby nepřátelské loďstvo prorazilo Dardanelami, budou Otomané bojovati jako lvové a dokáží, že jsou odhodláni žiti.

Mezi Bulharskem a Rumunskem uzavřena zvláštní železniční smlouva. Povoluje se svobodný průvoz zboží bez překládání, at pochází ze země, kde bylo podáno, at z ciziny. Určitého počtu vozů může býti vzájemně použito ve druhé zemi. — Tím mezi oběma královstvími nastává přátelštější soužití.

Proti přístěhovalectví. Většinou pouze 5 hlasů zamítla sněmovna Spojených států severoamerických osnovu zákona, kterým se omezuje přístěhovalectví, ba dokonce má se mu zabrániti. President ohlásil veto proti takovému zákonu. Předloha s některými změnami bude opět podána.

Japonsko a Čína. Japonské požadavky na Číně způsobily rozladění i ve Spojených státech severoamerických, které se chystají k vojenskému zakročení proti Japonaku. A Japonako samo už předem odmítá každé prostředkování třetích činitelů ve sporu svém s Čínou. Zatím se smlouvají Japonako a Čína samy.

Kulturní jiskry.

Goethe o nerozlučném manželství. »Manželství je počátek a vrchol veškeré kultury. Dívka činí mírným a vzdělanec nemá lepší příležitosti ukazovati svoji márnost. Nerozlučitelne musí býti, neboť přináší tolik štěstí, že každé jednotlivé neštěstí naproti tomu docela na váhu nepadá. A co se mluví o neštěstí? Netrpělivost jest to, jež časem člověka napadá a tu se mu zachce cítiti se nešťastným. Nechci minout tento okamžik a budeme se cítiti šťastnými, že to, co tak dlouho trvalo, trvá ještě. Není žádného postačitelného důvodu rozloučiti se. Lidský stav je tak vysoko do žalosti i radosti postaven, že nelze ani vyměřiti, co manželé navzájem jsou si povinováni. Je to nekonečný dluh, jenž pouze věčností může býti vyrovnán. Nepohodlné to často je, rád věřím, a to je právě dobře. Vždyť jsme také zasnoubeni a spojeni se svým svědomím, jehož bychom se často rádi zbavili, jelikož je nepohodlnější, než nám muž neb žena býti může.«

Svatopostní čas u husitů. V tom čase oltáře byly pokrývány černou barvou, na popeleční středu svěcen a dáván na hlavu popel. Zpíváno v ten čas často k počtě Panny Marie Salve a litanie se vzýváním svatých. Na květnou neděli svčeny přede mši svatou ratolety a jehnědí. Pak zpívala jedna nebo dvě osoby pašje. Konsistoř po obou r. 1574 napomenula faráře, aby nedopouštěli zpívat pašje laikům a zvláště ne lehkomyšlným. Na

že láska působí více zla než dobra. Tento výron bude nám pochopitelnější, uvážíme-li, že jej psala mysl obtížená vždycky starostmi materiálními a vědomá železné základy: Jest třeba dříve žiti a pak milovati.

V květnu 1791 stává se Napoleon poručíkem I. třídy u 4. pluku dělostřeleckého a vrací se do Valence. Roku následujícího schází se opět celá rodina po třinácti letech v Ajaccio, avšak za poměrů nejneklidnějších; vojsko francouzské a anglické zápasí o Korsiku. Rodina Bonaparte jest vypuzena i spěchá do Marseille. O rodinné situaci v tomto městě píše Lucian ve svých pamětech: »Napoleon, důstojník u dělostřelectva, věnoval největší část svého platu na podporu rodiny.« Šelrná matka Laetitia nashází podporu u rodiny Claryho, bohatého továrníka na mýdlo. Jeho deoru Julii pojal později Josef, bratr Napoleonův, za choť. Mezitím spojil se Napoleon s armádou, již velel Carteaux a která potlačovala v jižní Francii povstání proti konstituci. Poslední vzdorovalo město Toulon, po nedlouhém obléhání však padlo. Napoleon zde se významenal, pozornost obrátila se k němu. Tak se stává Napoleon generálem brigády — u věku 26 let!

Takové byly počátky životní dráhy Korsíčana. Zjistě krušné, vykonaly však svůj vliv

zelavý čtyřlístek kněz myl po mši sv. oltáře, přičemž zpíváno. V ten den umlyky zvonily a v kostele i před kostelem chřestacky dřevěné dávaly věstím znamení o službách Božích. Ustrojen také Boží hrob, k němuž postavena stráž. O velký kříž tek zachovávala se počta zdvihání a líbání kříže, při čemž se konaly oltěry. Na bílou sobotu vystřena Svátost a před kostelem spalovány zbytky sv. olejí. V ten den trčela s kazatelny tyč, na níž byla navázána koudel, které se říkalo »Jidášova brada«. Kněz na ni ukázal a zpíval: »Pohlédte, jak sláva tohoto světa pomine.« Svčcen pašká, do něhož kněz zasadil pět kadidlových zrn. Kromě svíce paškální hořelo množství jiných světel, jimž lid říkal »Jidášky«. Pak světil kněz vodu a sloužil mši svatou. — Vzkříšení, tehdy slavili husité tak katolíci o jítí k Božímu hodu. Na noc nebyl žádný kostel zavírán, byl však každý hlídán od ozbrojenců, aby zli lidé v něm neprovedli nějaké škody. Před jítí začali zpívají zpíváci text o vítězství Kristově. O vzkříšení kněz monstancoi s hrobu a zvolal: »Vstal jest tento chvilé!« Pak bylo procesí a jítí mše sv. se zpěvy. Na Boží hod svčeny plece, vejce červená, sýr, slaniny, koláče. Svčcen i beránek a jeřábek, jež pod nebem buď před kostelem anebo před radnicí měšťané jídali na památku, že lid israelský se živil křepelkami, než vešel do země zaslíbené.

Obřady husitské zkrátka byly podstatně skoro stejné jako katolické. Sami protestanté opatřovali si koudel na »Jidášovu bradu« a pak k veřejnému posílení beránka a jeřábka.

Půst zachovávan tehdy jak u katolíků tak husitů daleko přísněji než času nynějšího. Vždyť v postním čase bylo jídlem zakázaným i maslo, vejce a mléko. Vzniklo přísloví u cizinců: »Čech neby v pátek s maslem jedl, raději by koně ukradl.« Jedly se ryby, nebo třeba i plané ovoce a jiné jídlo prsté, maštěné olejem. Ten omastek ovšem byl malou pochoutkou, takže labužník Lomnický napsal: »My Čechové neradi hrubě s volejem jdáme, neb nemnoho zdravého voleje zde máme, leč ten semenečný neb lněný, ale ten jest velmi dušný a nezdravý, nestoří ani za bohpomoci, nehodí se než do lampy aneb do kolomazl, protože mohlo by se nám trpěti, abychom mlčících pokrmů požívali.« V den přísného postu se Čechové vůbec ani jednou do sytosti nenajedli. Kdo se provinil proti postním zákazům, byl trestán od světského úřadu tak, jako by porušil obecní řád. — Když se v Čechách rozšířilo protestantství, nastalo v té příčině uvolnění. Souvěká poznámka husitská stýská: »Nyní již půst za hřích se počítá, a kdo sobě tím úmyslem uskovňuje, aby syé tělo krotil, óh, takový papežník jest; ale jen čistě pít, toť jest některých nás zákon nejlepší.«

Povinnost postu vztahovala se zvláště na všechny osoby pohlaví mužského a ženského ve věku dvaceti let. V postní čas ani se maso neprodávalo. Ustanovení o postu, obsažené v prosulých statutech Arnošta z Pardubic, bylo častěji opakováno, zvláště v nálezech husitské synody kutnohorské. Nemocnému měla se sleviti povinnost k postu s radou řádného kněze. Ukládány také posty mimořádné při zvláštních přiležitostech.

Dokonané vítězství zemčat. Brambory prodělaly dlouhý boj, než se staly u nás rozšířenou potravinou. Když se přece začaly v množství značnějším sázeti, bylo jich dlouho užíváno jen ke krmení dobytka. Hojnější měrou začalo se v Evropě požívatí bramborů po válce o dědictví bavorské (1778—1779) z nedostatku potravin jiných. Odtud název »bramborová válka.« Ale u nás staly se brambory velice hledaným předmětem pro rodinný stůl již před válkou, nad čímž se někdy velice hrdili. Na př. sám

na jeho pevně smýšlení a správné oceňování života vůbec, neboť byv povýšen později na pyšný trůn, nemohl zastřít zraku svého před nížinami života, jimiž v mládí bylo mu kráčet. Stav se císařem, byl potom ovšem se všech stran obléhán zástupy těch, kdož počítati mohli na přátelství a známost z jeho mládí. On skutečně jevil pozornost ke všem, neztrácel paměti, jak se děje často u mnohých povýšenců, a to je rysem zajisté velice sympatickým.

Zmíněná kniha »Napoleon intime« uvádí celou řadu příkladů. Jest to nejprve spolužák Bourrienne v Brienne; stává se prvním tajemníkem Napoleonovým při armádě v Itálii a rovněž v Egyptě. A co mrzutoostí později natropil svému veliteli! Několikrát byly mu velké dluhy jeho zaplacený; byv jmenován plnomocným ministrem v Hamburku, upadá do podezření velezrádných styků s Anglií a přivlastnění si asi 7 neb 8 milionů. Avšak Napoleon, ač pohněván, drží přece ochranou ruku nad spolužákem. Lauriston, taktéž spolužák, stává se generálem a velvyslancem v Petrohradu. Ctihodný otec Dupuis z řádu sv. Benedikta, učitel na škole v Brienne, je později zvolen za knihovníka na Napoleonově zámku v Malmaisonu. Ctihodný otec Berton je jmenován říditelem umělecké školy v Compiègne. V Itálii setkává se Napoleon se spolu-

Švenda ve svých Pamětech města Hradce Králové píše r. 1765 poznamenává: „Tu taky ponejprv — nikdy nevidané — spatřil jsem na polích sazené zemské jablka, neb jak jich nazývali erdäpfel. Pozůstalý tu užitek vojny — jenž sotva kde předešlo jen toliko při plotě a pro prasata se sázely, lidé pak jich jísti stydíce se báli, že svinský dobytek žírnější a hladovětější po nich jest, však skrze ten pokrm v síle neprosívá. Od vojska rozlišeného, zvláště od francouzského národu dychtivě takové jablka nalezené jísti kdy viděli, Čechové (všech mravů i nemravů jiných národů se uchytajíc) zapomene obživu svých předkův, zanedbaje řepi, zelí, hrách, čočku, boby, prosa atd. silné potraviny: toho tak lehkého a prázdného pokrmu se uchopili, jímž toliko jediné více se rozšířilo. A když již nyní skutečně — běda! více než třech krajův i nejlepších půdu českou samou tak lehkou bylinou zasazují, tolik tisíců koreč obilí a podstatné potraviny zem českou zbavujíce, nedostatek vyživení rozmáhají. Novou bídu — však když jen něco nového, dobrovolně na sebe uvalující. — Chrátilme ctihodného vlastence za to, že odsuzoval překotné opíjení po cizině, které opravdu v Čechách natropilo mnoho zla. Také přisvědčujeme, že luštěniny jsou daleko výživnější než brambory a že by se mělo pěstovati i prosa v hojnější míře. Ale ať — jak škarohlídny reformátor nevinným a užitečným bramborům ubližoval přece! Vždyť zvláště v naší zemi přítomná vojna také se může zváti bramborovou, protože za nynější obtížné doby brambory jsou zařazeny mezi nejdůležitější potraviny. Užívá se jich k úpravě sterých jídel, vyšla kuchařská kniha, věnovaná výhradně úpravě jídel bramborových. V Čechách sází se zemětací nepoměrně více než v zemích jiných, takže docela již v minulém století cizinci začali nazývat naši vlast „zemí bramborovou.“ Volání Švendovo zaniklo bez ozvěny; zemědělské pokusy a hospodářská politika daly bramborům vysvědčení nejčestnější. Co bychom si nyní počali bez této lehce stravitelné, zdravé a laciné potraviny? Žijeme ve znamení bramborové kaše, bramborové polévky, bramborových škubánků, livačků.

Sochy, oltáře aj.

provádí absol. c. k. odborné školy
a c. k. umělecko-průmyslové školy

Jan Dušek v Chrudimi.

Národohospodářská hlička.

Před valnou hromadou jubilejního, vzájemně dobroč. spolku „Charitas“ v Hradci Králové. Valná hromada koná se v neděli dne 21. března o půl 2. hodině odpo. v sále Adalbertina. Spolek vykonal za nedlouhou dobu svého trvání na poli křesťanské charity velmi mnoho. Jen za rok 1914 sebráno ve prospěch spolubližných 16.872 K. Během trvání spolku vyplátilo se již na 100.000 K. Ovšem ruch válečný byl příčinou, že v druhé polovici r. 1914 uvázlo přihlašování nových členů. Pro odbor úmrtní se přihlásilo nových členů jen 9, dobrovolně ze spolku vystoupilo 6, pro neplacení vyloučeno 15, zemřelo 12; na konci r. 1914 zůstává členů 784, z nichž jest žen 185. Odbor pro věno čítá 29 členů a přihlášených dětí 33. Během r. 1914 zemřelo dvě z přihlášených dětí; v obou případech byly rodičům dle spolkového řádu všechny příspěvky vráceny. — Čistě jmění dne 31. prosince 1914 činilo 32.593 K

žákem de Bouquet a činí jej válečným komisařem. K císaři do Saint-Cloud přichází jednoho dne starý učitel z Brinne jménem Dupré upomenout svého vznešeného žáka, že měl čest učit jej na škole v Brienne po patnácti měsících krasopisu! Napoleon nemohl zdržeti se hlasitého smíchu a pravil starci: „Naučil jste svého žáka krásným věcem. Přijměte mou poklonu.“ Napoleon psal totiž hanebné nečitelné; mnohdy, nemoha předčísti sám své ryhlé písmo, papír roztrhl a psal znova. Proto nemohl se před starým učitelem krasopisu zdržeti upřímného smíchu, rozmlouvá však s ním vlídně a poukazuje mu příspěvek roční 1.200 franků. Vrátěn ze školy v Brienne stává se později kastelánem na zámku v Malmaisonu. Domairon, professor literatury na vojenské škole v Paříži, jest volán Napoleonem do Tuilerí za preceptora pro nejmladšího bratra Jeronyma. Poručík Lariboisière a Sorbier, jeho přátelé z mládí, stávají se generálními inspektory při dělostřelstvu. Kamarád z regimentu de la Fère, jménem de Bussy, jest jmenován pobočníkem. Dále přátelé jeho z pobytu ve Valence: Blachette (starší) jest později generálem, l'abbé Marbos radou při prefektuře, Mésangère dochází své kariéry při dvoře Ludvíkové v Holandsku. Poručík Marceot generálem, de Gassendi šéfem dělostřelstva při ministerstvu války, Naudin

35 hal. — Dle bydliště jest 184 členů z Hradce Králové, 28 z Dobrušky, 28 z Holce, 22 z Kulkon, 22 z Černilova, jiní netoliko z blízkých obcí jiných, ale i z míst velice vzdálených, co svědčí o dobrém pochopení i chvalném působení spolku. Kéž v dobách klidnějších tato blahodárná instituce zkvétá silou zdvojenou!

Dvě nové žádosti katolických rolníkův. Sdružení katolických zemědělců, pro království české společně s katolickým spolkem rolnictva na Moravě požádalo vládu, aby byli propuštěni vojáci — rolníci, kteří nejsou v bitevní čáře, na jarní osadu pozemků co nejdříve. Jmenované organizace poprosily, aby se akce ta urychlila a aby byly vydány příslušné instrukce k žádostem obcí za propuštění rolníků — vojínův. Zároveň organizace prosí, aby rolníci synové a čeledínové, kteří v únorové a březnové přehlídce uznáni za zbraně schopné, byli ponecháni na dovolenou po dobu jarního setí. — V druhé žádosti se prosí za propuštění rolníků — domobranů na osadu polí, pokud se nenacházejí v bitevní čáře, jak už dříve žádáno. Manželky rolníků, nacházejících se v bitevní čáře, pokud nedostávají vyživovací podpory, zadlužují se; samy pole orati nemohou. Nebudou moci vypláceti náhradní dělníky. Odpomoci tomu jest možno dvojím způsobem. Ustanovit pro vykonávání jarních prací válečné dělníky — z obce — na státní náklad, anebo, což by bylo výhodnější a praktičtější — povolit ženám nebo starým rodičům dostatečnou podporu na vyplacení náhradní pracovní síly. — Kromě toho sdružení katolických rolníků českých poprosilo, aby vojínové, kteří v tomto roce dovršili anebo ještě dovrší 42. rok svého věku, k jarním pracím polním z vojenské služby byli propuštěni.

Výslednice částečné těchto žádostí již se dostavila. Vojenská správa sděluje, že dovolené k jarním zeměděl. pracím mohou býti povoleny až do 14 dní. Dovolenoťm poskytne se volná jízda na železnicích. Vládní výnos poskytuje i jiné výhody ve prospěch jarních prací zemědělských.

Záložní úvěrní ústav v Hradci Králové. Komitét vkladatelů „Záložního úvěrního ústavu v Praze“ zaslal nám jako odpověď na články otištěný v časopisu „Kraj Královéhradecký“ v čís. 7. z 19. února t. r. toto prohlášení: Do uvedeného článku vloudilo se hojně omylů, z nich aspoň některé n-jdůležitější opravujeme. Především jest mylné, že bychom byli komitétem jen pražských vkladatelů „Záložního úvěrního ústavu“ v Hradci Králové. V sdružení našem spojili se také vkladatelé ze všech krajů severních, jižních, západních a východních Čech, také z Královéhradecka i z Moravy. Spojili se, aby při chystaném vyrovnávacím řízení jednotným vystoupením zamezili takové řešení krize, které by jim ukládalo obět větší, než jakých jest nezbytně zapotřebí. Jiné skupiny zájmové jsou již sjednoceny. Banky reeskomptem na ústavu účastnenské jsou spojeny k jednotnému postupu a právníci v obchodním dozoru zasedající jsou vsati z nich, akcionáři jsou zastoupeni svou správnou radou. Stát, obce a okresy, které by také k sanaci přispěti měly, tvoří samostatné velké celky. Jen vkladatelé vytvořili posud jednoty. Proto byli by, kdyby se nezdružili, před vyrovnávacím řízením vydáni v nebezpečí, že by se sanace ústavu provedla příliš na úkor jich vkladů, ačkoliv oni na zákezu ústavu zajisté nejméně mají viny. Tomu nebezpečí choeme čeliti. Výpočet příspěvků, jak v naznačené zprávě uváděno bylo, jest na první pohled tak libovolně sestaven, že nás zbavuje možnosti, s ním vážně se zabývat. Jest ovšem naprosto vyloučeno, aby do sdružení našeho vstoupili také akcionáři za účelem hájení zájmů akcionářských. Neboť akcionáři jsou spoluhlajiteli ústavu a vkladatelé

generálním intendantem při Hôtel des Invalides. Známí důstojníci při obléhání Toulonu: Muiron jest později pobočníkem, Marmont vévodou z Ragusy, Suchet vévodou z Albuféra a Junot, dříve prostý poddůstojník, později generálem a vévodou d' Abrantés.

Tak Napoleon nikdy v životě, ani na vrcholu slávy, neodvrátil se od svých druhův a známých přátel z mládí; přicházel-li kdo s prosbou k němu, vycházel každému vždy vstříc. A to ovšem kouzelně podmaňovalo. Napoleon nebyl ani modlou, na kterou jeho očitelé ho povyšují, ani netvorem dle tvrzení nepřátel, byl prostě velkým člověkem. Jako takový budil důvěru a nechtěl, aby kdo byl zklamán. Ani nejmenší službička neměla zůstat bez povšimnutí. Když učitel tance Dautel přišel r. 1808 na mizinu, přešle císaři: „Sire, ten, který vás učil prvnímu kroku do společnosti, doporučuji se vaší blabovolnosti. Dautel, kdysi učitel tance ve Valence.“ Napoleon propůjčil mu místo kontrolora v administracích úřadech. A nabytého umění tanečního nebylo asi mnoho, neboť při sňatku generála Junota, když Napoleon, tehdejší l. konsul, měl s matkou nevěsty paní Permonovou započít tance, praví k ní: „Dovolíte li, zatančíme si taneček monaco, to je jediný, který dovedu...“

A. V. Obodovský.

K prvnímu sv. přijímání

nabízíme z nové zásilky právě nás dožilé

upomínky

v různých cenách i velikostech,

v hojném výběru.

Vzorník zašleme ochotně P. T. interesentům na požádání proti zpětnému vrácení.

Pro dobu postní

nabízíme svůj obsáhlý sklad

modliteb. (Křížová cesta), písní, růženců

i modlitebních knih kdekoli vydanych.

Objednávky ochotně a bezodkladně vyřídí
Družst. knihkupectví a nakladatelství
v Hradci Králové, Adalbertinum.

jsou věřiteli ústavu. Nejsou tedy zájmy akcionářů shodny se zájmy vkladatelů, nýbrž jsou jim v mnohém protichůdny. Proto nepokládáme za možno, aby jedno a totéž sdružení hájilo zároveň zájmy vkladatelů a zájmy akcionářů.

Moravská agrární a průmyslová banka v Brně vykazuje na vkladech koncem měsíce února 1915 K 29.071.745.82.

Pronajímání pozemků železničnických k osadě. Ministerstvo železnic zahájilo ku podporování osevu potravin pronajímání všech pozemků zakoupených c. k. rak. st. drahami pro pozdější rozšiřovací stavby k osevním účelům, při čemž byla učiněna nejvyšší podmínkou neintensivnější využitkování těchto ploch ku produkci potravin. Zřízencům státních drah, kteří mají v nájmu pozemky dráhy, budou dodána umělá hnojiva a semena z převážné části na útraty státních drah. Výtěžky, které převyšují potřebu nájemců, mají býti odevzdány především za levných cen takovým zřízencům, zejména jiných kategorií, jimž nemohly býti přikázány vhodné pozemky k osevu. Výtěžek většího výnosu zůstane však samému nájemci. O účelném opatření hnojiv a semene, jakož i o jiných odborných radách dohodnou se říditelství státních drah s hospodářskými ústředními.

Středočeský cukrovarnický spolek konal minulý týden valnou hromadu, v níž projeveno všeobecné mínění, že zmenšení osevu řepou proti loňskému roku bude činiti 20—25%. Naproti pověstem, že vláda zakáže, vůbec pěstování řepy, aby tím více plochy věnováno bylo obilninám, lze namítnouti to, že s pěstováním řepy jest naše hospodářství, náš chov dobytka tak úzce spojen, že nemá myslícímu člověku něco podobného ani na mysl přijíti. Cukerní trh ukazuje sice na cenu proti loňské mnohem příznivější, ale válečnými poměry zdrazily se veškeré potřeby ke kampani tou měrou, že režie za zpracovaný l q řepy v poměru se zmenšením osevu o značnou částku stoupne; bude tudíž nucen cukrovar do rozpočtu svého tuto podmínku nutně vzít. — Protože loni na 70.707 ha sklizeno 3.869.087 q cukru, jest letošní sklizeň cukru ve středních Čechách asi o 0.5 procent větší.

Jednání řepařů s cukrovarníky o cenu řepy. Dne 2. března konala se porada českých skupin a svazů cukrovarnických s organizacemi českých řepařů o cenách řepy. Českobrodská skupina už se dohodla. Cukrovary zaručují pro řepu minimální cenu 2.20 K. Připlatek při ceně cukru od 24 do 30 K z Ústí n. L. činí 10 hal. za každou korunu ceny cukru, při ústeckém záznamu přes 30 K činí připlatek 9 hal. za korunu ceny cukru. Při tom vyhradili si řepaři právo k výpovědi od 1. března do 30. září nejméně na třetinu množství.

Videa proti šchavé potravinaři. Středočeský „Reichspost“ sděluje, že magistrát potrestal velký počet hadičských přistěhovalců, protože obchodovali na tajných bursách, zatajováni zásoby obilí a žádali přemrštěné ceny potravin. Nathan Tau dostal pokuty 300 K, Israel Kammer 300 K, Benjamin Heft 500 K, Mendel Meismann, Pinkas Fisch a Simon Charafek 500 K, Ephraim Seidman, Koloman Eplra 200 K, Zwiebel, Misers, Roth, Kantor, Israel Halberstamm 500 K, Abraham Schwage 2000 K, Benjamin Mandelkehr 2000 K, Laib Siebermann 2000 K, Ignaz Herz (kavárník) 2000 K, Goldberg, Steinbach, Tammer 4 týdny vězení. — U okresního soudu v Novém Městě Vídeňském byl obchodník vepřovým dobytčím Karel Keglevich obžalován z přestupku dle § 7. císař. nařízení ze dne 1. srpna loňského roku. Keglevich požadoval dne 6. t. m. na trhu dobytčím, kdy celkovým stavem byla odhadována maximální cena poražených vepřů 2 K 40 h za 1 kg, obnos 3 K a v jednotlivých případech dosáhl 2 K 90 h. Obžalovaný hájil se tím, že jeho pešířský dodavatel mu telegraficky oznámil cenu 2 K 60 h a že proto považoval se oprávněným žádati 3 K. Obžalovaný byl uznán vinným a odsouzen na 2 měsíce do vězení a k pokutě 1000 K. V odůvodnění rozsudku

že praví, že bylo jednání obdávajícího nevlastenecké a že v nynější těžké době se musí zvlášť energicky zabývat proti vyhánění cen do výše.

Nášemu veledůstojnému duchovenstvu
za provedení prací katechetických v této době doporučujeme mladou kněžku
dívku absol. c. k. stát. školy katechetické
BOHOMILA BEKA v HORE KUTNÉ.

Za válečného ruchu.

Správná zásada. Mnichovská »Hochland« píše o národnostních poměrech v Rakousku: »Němci jsou bezpodmínečně připoutáni na rakouské Slovany a proto je nesmějí odstřikovati. Poněmčiti tyto slovanské národy je nemožno, a bylo by směšné věřiti v to. Jest potřeba, aby se mezi Němci a Slovany vytvořily lepší poměry, než dosud. Rakouští Slované také to očekávají jako vděčnost za svoji nynější svédomitost a loyálnost a doufáme, že se jejich naděje splní. Kdyby po obětech přenesených za nynější války byli zklamáni, mohlo by to mít osudné následky.«

Katoličtí tovaryši na bojišti. Z 80.000 činných členů katolických tovaryšských spolků v Německu je jich 50.000 ve frontě. Počet padlých katolických tovaryšů blíží se ke 2000. Železné kříže obdrželo 600 členů.

Kněz vojenský attaché. Listy sdělují: Katolický kněz ze Spojených Států František Feinler, polní kurát 13. pěšího pluku z Filipín, stal se vojenským attaché americkým v Tokiu.

Z tyrolských vojenských nemocnic. Naše prosba o četbu pro raněné české vojiny v Innsbrucku, uveřejněná o Novém roce v tomto listě, došla překvapujícího úspěchu. Díky dojemné obětavosti dárců ze všech stavů a zemí našich došlo nás takové množství dobré četby, že jest nám již umožněno utišiti duchovní hlad po knize nejen ve všech zdejších nemocnicích, ale i ještě v některých jiných městech tyrolských. Nebude tedy prozatím kromě novin potřebovati dalších zásilek. Darované knihy plní skvěle své poslání. Stálá upřímná vděčnost vojínů samých jest toho nejlepší důkazem. Děkovali jsme již za jednotlivé zásilky zvlášť. Vzdáváme však ještě jednou veřejně všem dobrodincům, i oněm, kteří snad neobdrželi naši odpovědi, jménem raněných vojáků nejvládnější díky za všechnu darovanou četbu, za peněžitě i jiné dary, jakož i za stále zasílané noviny. Vroucí: Zaplať Bůh! Pro zmíněné poměry prosíme, by nám byly zasílány noviny budoucně na novou adresu (se jménem odesílatelem a označeny malým červeným křížkem): K. u. k. Feldsuperiorat (P. K.) in Innsbruck. Ve věci vojenské podpory — gratis pro raněné. Všechny dopisy pak buďtež adresovány přímo na nás. Čestní členové Tovařystva Ježíšova, Innsbruck, Sillgasse 2.

Pozvání

k řádné valné hromadě

Jubilejního
vzájemně dobroč. živnostn. spolku

„GHARITAS“

v neděli dne 21. března 1915 o půl 2. hod.
odpo. v sále Adalbertina v Hradci Králové.

POŘAD:

1. Zahájení schůze.
2. Čtení zápisníku minulé valné schůze.
3. Zprávy jednatele, pokladníka a revisorů.
4. Volby 8 členů výboru, 3 náhradníků, 3 revisorů účtů a 9 členů rozhodčího soudu.
5. Stanovení výše zápisného, členského a ročního příspěvku. Výše úmrtní podpory pro příští rok.
6. Volné návrhy, které musí býti 8 dní předem výboru písemně podány.

V Hradci Králové, dne 14. února 1915.

ThDr. Fr. Rýsl,
starosta.

Václav Jenčovský,
jednatel.

Zprávy organizační a spolkové.

Osobí. Dnes odjíždí na severní bojiště dp. Stanislav Beneš, nedávno jmenovaný správce Biskupské tiskárny. Povolán byl náhle uprostřed nejpilnějších prací za vojenského duchovního správce. Vykonal v organizaci za krátkou dobu práci obrovskou, která se již neztratí. Doufáme, že se s pomocí Boží zase brzy vrátí, aby na svém horlivém díle dále pokračoval. Četní spolko-
covníci jeho přelí mu hojnost Boží posílají a šťastný návrat.

Pro osleplé vojiny, vědvy a sirotky, raněné vojiny a nezraněné důstojníky zasílají dále na Zemský svaz

katol. Orla v Hradci Králové: Farní úřad Dobruška 7. K. odbočka křesť. hospod. sdružení v Pohodí 6 K. da V. Oartner Dašice 4 K. Anna Kepřtová, Chotěšice 10 K. Všem zaplať Bůh! Probi se o další milodary na Zemský svaz katol. Orla v Hradci Králové.

Pardubice. Všeček 28. února 1915 pořádaný v Bubenci vydařil se skvěle. Pan ředitel Špaček populárním způsobem, sobě vlastním, přesvědčivě dokázal, co bylo nezmarnou silou českého národa v dobách těžkých a trudných a dovedl, v čem spočívá záruka bezpečné čestného bytí a rozkvětu milého našeho národa i v dnešní významné, novou epochu dějinnou vytvářející době. K milým, v srdci nezapomenutelné dojmů posechávajícím slovům p. řečníka družily se krásné v téměř tónu se nesoucí zpěvy p. t. učitelky literární sl. Fialové v Pardubicích, p. tovaryš. Thera, kroužku pěveckého a skvostné výkony hudební sl. Pinkové z Věrnova a kroužku hudebního. Vše bylo výrazem proslavy, přednese-
ného s nadšením od sl. Jedličkové. Při nepřetržitém vstup-
ném čistý výnos 250 K, věnovaných fondu sirotků po padlých vojinech, bylo po četných projevech uznání, sou-
hlasy, k němuž přistupují upřímné díky celého výboru, odměnou hřející srdce a oblažující vědomí. I my jsme něčím přispěli k setření slz a k utišení srdce sevře-
ného bolem. — Tyž vznešený účel povzbuzoval všechny hrající a spolupůsobilé při představení sdružených katol. spolků »Sirotek Lovosodský« v neděli, dne 28. února 1915. V týdnu uaučivěná hra podána všemj bezvadně s plným pochopením a proctěním příslušných rolí. Mnoho obecenstva se muselo vrátiti. V hledišti neskřbeleno uznáním, slečně hrající titulní úlohu podány z obec-
stva dvě kytice. Při značných výlohách odevzdáno fondu pro sirotky po padlých vojinech 350 K 20 h. — Zdať Bůh!

Jilemice. Katol. jednota obdávala svou dvacátou valnou hromadu 24. ledna. Dp. předseda Michálek měl případnou promluvu, dotýkající se dokončení přestavby našich místnosti a nynější pohnuté doby. Zprávy funk-
cionářů jednomyslně schváleny. Do výboru zvoleni až na malé výjimky funkcionáři dosavadní. Dřívějšmu p. pokladníkovi srdečný dík za 20.letou obětavou práci. Vzpomenuto vroucně i těch členů, kteří dle na polí válečném. Přistoupilo 13 nových členů, pozbyli jsme jen čtyř, tak že nyní jednota čítá 222 členů a členek. Zdať Bůh jednotě naší v budoucnosti bohdá brzy klidnější!

Královéhradeckou bankovní jednotu v Hradci Králové doporučujeme co nejlépe při veškerých obchodech bankovních a uhelných. Podporujte při každé příležitosti svůj vlastní podnik.

Zprávy místní a z kraje.

Schůze městské rady dne 3. března. Policejnímu úřadu uloženo se provádění opatření nařízených c. k. ministerstvem vnitra za účelem potírání skvrnitého tyfu. — Zdejší pp. lékařům sděli se upozornění c. k. okres. hejtmanství, že všechna domácná onemocnění varicelou u dospělých, jakož i u osob, jež přibýly z krajů zamořených, pokládají sluší za podezřelé z neštovic a jako takové oznamovati obecnímu úřadu. — Zpráva zástupce městského lékaře p. dra R. Zippeho o prohlídce největší vzata byla na vědomí. — Rovněž vzata byla na vědomí zpráva důvěrníků starostů o průměrné spotřebě chleba pro jednu osobu. — Veledůst. biskupská konsistoř byla požádána, aby schválila, by ředitelství kůru v Pouchově zastávati mohl prozatím tamní učitel pan Linhart Jaroslav. — Technické kanceláři oznámí se, že c. k. okres. hejtmanství schválilo oplechování stříšky kapličky u Sítěbše. — Vzat byl na vědomí příspěvek p. L. Bařka, zahradnického architekta na Král. Vinohradech, že učinil dotaz u Zemědělské fakulty, jak by se zameziti mělo hnilí bramborů, a příspěk berního referátu, že bude pro berní období 1915–16 daň čimžovní ze všech budov v Hradci Králové, pokud nepoživají permanentního osvobození, předepsána.

Jednota divadelních ochotníků »Klicpera« v Hradci Králové odvedla v právě minulých dnech c. k. okres. hejtmanství čistý zisk z představení »Bibliotekář« v obnosu K 265.— Z obnosu tohoto věnováno K 245.— fondu pro osleplé vojiny a 20.— K odboru »Stříbrného kříže«. V celku odvedl »Klicpera« v letošním roce K 805.— dobročinným účelům.

Záložna v Hradci Králové obdává valnou hromadu dne 7. března t. r. o 2. hodině odpolední v místnostech »Besedy« s obvyklým programem.

Čítárna průmyslového muzea, která začala se těšiti pěkné návštěvě, byla mimo nadání dne 26. února na dobu neurčitou uzavřena. Místnosti její zaujaty byly divčím kursem obchodní akademie, v níž ubytováno bylo vojsko. V 7 dvouhodinách, v nichž v měsíci únoru čítárna byla otevřena, zapasly svou návštěvu 305 osob, z nichž bylo: 187 stud. stř. škol, 9 živn., 24 prof. a učt., 25 pánů a dam různého povolání. Z knihovny půjčeno bylo domů 89 osobám na 208 výpůjček 262 svazky knih, 3 díla předpl., 46 jedn. seš., a 22 jednotliv. předlohy. Mimo město na 5 různých míst 7 osobám na 10 výpůjček 20 svazků knih, 3 seš. a 2 předlohy. Knihovně dostalo se darem od pp.V. Jenička: Mu-
sejní pathologie, iž. Jindry několika brožur, Obch. a živn. memory: Zprávy a protokoly, Zem. statist. kanc. Všeobecný přístup knihovny a čítárny v

kráti. Českém r. 1910. Dárcům díky! Kdož knihy posud neodvedl, raději je laskavě poslati buď poštou nebo odevzdati zadním vchodem domovnímu muzeu.

Jarní měsíce tentokrát přijechal v kožichu a bačkách, s kupou sněhu na beranici. Již první den březnový ohlásil se povlakem sněhu a od té chvíle střídají se vá-
nice se značnými mrazy, oblovou i deštěm. Dnes všude bílo.

Na týdenním obilní trhu v Hradci Králové dne 27. února 1915 bylo přivezeno: hl: vikve 72, hrachu 3, jetelového semínka 527, máku 4, kapusty 32 kopy, cibule 8 hl, drobné zeleniny 46 kop, mrkve 24 pytlů, brambor 53 hl, jablek 40 hl, podsvižkat 504 kusy, kůzlat 21 kus.

Seznam cen na týdenním trhu v Hradci Králové dne 27. února 1915. 1 hl: vikve 30 až 32 K, hrachu 80 až 90 K, čočky 100 až 120 K, jablek 80 až 85 K, krup 60 až 100 K, brambor 9 K, 1 q jetelového semínka červeného 200 až 220 K, 1 hl: máku 56 až 60 K, lněného, semena 40 až 44 K 1 q: žitných otrub 32 K, pšenických otrub 20 K, 1 kg: čerstvého másla 3 až 4 K, vepřového sádla 4.40 K, tvarohu 0.44 až 0.60 K, 1 vejce 0.09, až 0.11 K, 1 kopa kapusty 3 až 4 K, 1 hl cibule 24 až 25 K, 1 kopa drobné zeleniny 1.20 až 2.— K, 1 pytel mrkve 3 až 3.40 K, 1 hl jablek 10 až 24 K.

Druhý vík zastřelen. Zprávy o pohostinském vystupování vlčích šelem v okolí samého Hradce byly přitímány přirozeně s počátku s nedůvěrou. Ale nové stopy v čerstvém sněhu byly po střelení prvního vlka významným svědectvím, že čtyřnohých uprchlíků jest bližší Vysoké více. V neděli p. lesní správce uspořádal s pp. majiteli honitby dobře promyšlený hon, který odměněn kořistí. Statkář ve Vysoké p. Morávek střelil vlka. Tak již v lesích Pallavicinských položen vík druhý. Pan Morávek vyžádal si od přátel střelců, aby mu byla vzácná kořist ponechána k vycpání.

Nedostatek kuchyňské soli. Ku odstranění nedostatku soli, v některých krajích království českého se vyskytujícího, vydalo c. k. ministerstvo financí až do odvolání všeobecné povolení ku odběru kuchyňské soli z Německa v celých vagonech (100 q) proti zaplacení dle saz. pol. 592 všeob. celního tarifu vypadajícího celního a licenčního poplatku 22 K za 1 q. Lze očekávati, že tímto povolením bude dočasný a částečný nedostatek soli odstraněn, zvláště když ministerstvo nařídilo znovu-
zahájení práce v solivárnách v Bochni a Věličce. Důvodu k nějakému znepokojení obyvatelstva tudíž ne-
stává, doporučuje se však, by nesmyslné zásobování se jednotlivých konsumentů soli přestalo a ve veřejném zájmu trpěno nebylo. Podotýká se, že sál z Německa přijde skoro stejně tak drahý jako naše sál objednaná z Halleinu nebo z Ebensee.

Vyhledávka ve prospěch kovodělníků-vojínův. Vyzývá se tímto každý, aby přibuzné a známé, kteří jsou soustružníky železa neb kováři a toho času slouží u vojska jako záložníci neb domobrancí, oznámil zemské centrále v Plzni a to: Jméno, farnost, stáří, pluk, šarží jakož i polní poštu, aby mohli býti vojenské služby sprostěni a škodovým závodům akc. sp. v Plzni přiděleni. Kdo přihlášku oznámí, nechť udá i svoji adresu.

Z rychnovského vikariátu. (Zapadlý vlastenec kons. rada Erychleb — mrtev.) V pátek, dne 26. února dokončil svou pozemskou pout v Rychnově n. Kněžnou vysocedůsl. pan kons. rada a velezasl. dešenský děkan n. odp. Václav Erychleb v požehnaném věku 82 let. Dešenského jennostpána již není; tato smutná zvěst zalétla na Orlické hory a všude hluboký zanechala dojem; rozšířila se bleskem mezi boдрým německým lidem v Dešně, kde zesnulý 53 let blahodárně a požehnaně působil a naplnila bolem nitro všech, kteří poznali vzácné vlastnosti kněze vešce zasloužilého. Václav Erychleb narodil se v Rychnově n. Kn. dne 27. listopadu 1832. Po absolvování studii gymnasiálních vstoupil na universitu pražskou, aby se zde věnoval medicíně. Ale ideální a zbožná duše jeho toužila po seminářském zátěsi a proto co mladistvý medik opustil Prahu a vstoupil do semináře v Král. Hradci, kdež po čtyřleté plné přípravě byl dne 25. července 1856 na kněze vysvěcen. Nejdříve působil ve Skuhrově n. Bě-
lou, po té odvolán do Javornice, odtud ustanoven za kaplana v rodném svém městě, kdež v brzkou si získal velkých sympatií svých spoluobčanův. Na to ustanoven farářem na úpatí malebných hor Orlických v pohraniční německé obci Dešně, kdež téměř celý kněžský svůj život strávil 53 let věnoval Erychleb této farnosti, jež dosud s vděčností vzpomíná svého zasloužilého duchovního správce. Co tu zásluh pro nebe získal si v Pánu zesnulý, dovede posouditi jen ten, kdo ví, s jakými obtížemi spojena jest duchovní správa na horách, zvláště v zimní době, kdy kněz musí býti připraven ve dne v noci se brodit sněhem k nemocnému, aby zachránil duši jeho pro nebe! Než Erychleb neleká se obtíží, s horlivostí přímo apoštolskou a s mladistvým zápalem vykonával svůj vznešený úřad, chtěje dle slov sv. Pavla všecko Kristu získati. Erychleb byl netoliko lékařem duší, nýbrž i dovedným a otcovským lékařem v tělesných nemocích; i kněžem neobyčejně vzdělaným a bystrým a vnikavou svou velikou píli do tajů vědy lékařské, velice často chudým horalům svým u-
měním vrátil ztracené zdraví. Ži svému vznešenému úřadu a vědě. Nikdo by nebyl hledal v tom prostém venkovském faráři v zapadlé horské německé vesce tak velkého vědátora, který by byl dělal čest univer-
sitní katedře. Jeho veliká znalost matematiky a fyziky byla široko daleko známá; byl astronomem na slove-
vzatým, byl členem učené společnosti v Berlíně a ve Vratislavi. Ve farně v Pánu zesnulého to vypadalo jako v domě věhlasného učenca. Ano, víra a věda snoubila

se a Erychleb v jeden harnopatský celék. — V Plau samohláskou slove v německé knoosti, ale při tom zůstal vždy upřímným Čechem a vlastencem. Vzdor tomu vyhříval se Erychleb na výsluh lásky toho dobého německého lidu. Ký div, že obec Dešná jmeno- vala sympatického českého kněze svým čestným ob- čanem, ký div, že téměř všechny mladá německé spol- ky jmenovaly jej čestným členem! Vyznamenání to, jehož se málokterému Čechu od Němců dostane. Zasluby zaslulého byly jak církevní tak světskou vrchností u- znány. Byl Erychleb jmenován osobním děkanem, bisk. notářem, bisk. konsistorním radou, byl majitelem zla- tého zásl. kříže s korunou a čestné medaile za 40leté věrné služby na poli církevním. V květnu r. 1913 u- chýlil se Erychleb na zasloužený odpočinek do Rych- nova, jemuž se necelá dvě léta těšil. — Slavný pohřeb, který se konal v pondělí, dne 1. března, byl důkazem, jaké lásce se v Plau zesnulý těšil. Z duchovenstva se dostavili následující kněží: vdpp. vikář Tomček z Ou- řana, b. notář a děkan n. odp. Ehl ze Solnice, děkan Kubánek, profesor Novotný, katecheta Rubík z Rych- nova, farář: Hlávka z Vamberka, Petr z Častošovic, Šelc z Kačerova, Novohradský z Černkovic, Švorc z Lu- kavice, Teček z Javornice, Rössler ze Solnice, admini- strátor Neumana z Dešné, kaplan Pecháček z Oufma, kaplani-kuráři: Jeřábek z Kostelce, Vosyka z Rychnova, Mikulka z Vamberka, Machač z B. Oulezda a boho- slovec König — z Kr. Hradce. Tělesná schránka drahého zesnulého byla v rodném domě slavnostně vykropena a po té v imposantním průvodu dovezena do děkan- ského chrámu Páně, kdež farář solnický vyložil zasluby zesnulého hodnostáře církevního jako kněze, učence a vlastence. Na to sloužil vsdp. vikář a děkan Frant. To- miček requiem za asistence 15 kněží a 1 bohoslov- ce; u vedlejších oltářů obětovali zád. mše sv. za spásu duše v Plau zesnulého vdpp. děkan Kubánek a býv. kaplan nebožtíkův farář Kačerovský Šelc. Po zádušních službách Božích, jichž se účastnila sl. městská rada se slov. p. purkmistrem drem V. Langrem v čele, deputace obce Dešné, zástupce rychnovského patronátu p. dů- stojní Hamáček a velká řada smutečních hostů, vy- konal absoluci u rakve vsdp. bisk. notář a děkan V. Ehl. Nastoupena cesta na místo posledního odpočinku, na malebný hřbitov rychnovský, odkudž jest čarokrásná výhlídka na krásné modravým horám, jež v Plau zůstal tak vše miloval. U hrobu vykonal konečně šťastné ob- řady vdpp. děkan Kubánek, který také tklivě poděkoval všem těm, kteří rodáka rychnovského doprovodili v místo věčného klidu a pokoje. Zarosilo se oko naše, když zazněl smuteční chorál, když za dojemných zvuků národní hymny spuštěna rakev zasloužilého kněze v chladný klín matky země... Spi sladce, zapadlý vla- stence, drahý spolubratře, s Bohem na shledanou! Kéž dobrotné nebe ozdobí skráně tohoto círk. a světskou vrchností vyznamenaného hodnostáře korunou slávy věčné!

Časová otázka drahoty. V poslední době mnozí se stěžují, že hospodářské výrobky jako maslo, tvaroh, vejce atd. jsou na trhu našem vzhledem k jiným sousedním městům přespříliš zdražovány a pronášejí se přání, aby se strany povolné bylo proti tomu rázně zakročeno a stanoveny jisté nejvyšší ceny, tak jak se to stalo na př. v sousední Kutné Hoře. Každý rozumný člověk jistě bude s tím souhlasit, ač by toho ne- bylo ani třeba, jen kdyby se náležitě dodržovaly dříve vydané předpisy proti pokoutním překupníkům a kdyby nebylo dovoleno nakupovati obchodníkům s potravinami dříve, než-li obecní sv. nákupci učiní. Vše- obecně jsou známa místa, kde do trhu donášené potra- viny jsou nakupovány dříve, než trh se otevře a kde za šklínku sladké rosolky se venkováné lákají, aby po- traviny prodali. Dotyční překupníci tropí si při tom ještě žerty z rozházeného obecního. Podobně známy obchodníci, které samy i skrze své služebné a osoby zvláště ještě najaté skupují spoustu masa a vajec, pla- tíce vyšší ceny, které jim ovšem potom konsumenté jejich musí ve výrobcích zaplatit. Tak na př. děje se se strany cukrářů a pekařův některých. Policie jest proti tomu nialomocna

pro- to, že jest činného mužstva policie velice málo a proto na vše nestačí. Policie p. rada zavděčili by se jistě obecnímu, kdyby si těchto věcí všimnuli a o nápravu se postarali. Rázně zakročeno by jistě pomohlo. — Stavba nových pavilonů pro infekční nemoci při okr. nemocnici již byla započata. Stavěti se bude vedle dosavadního nemocničního pavilonu. Žel, že při tom za obět musí padnouti krásné stromy na nádvoří a v zahradě nemocnice. Jest to opět důsledek upříliš- něné šetrnosti, která si nechala ujit nákup pozemků vedle okres. nemocnice nedávno prodávaných a mž. p. Heroldem zakoupených. Jestliže dnes již ukazuje se, že bylo chybou pozemků těchto nezískati, v budouc- nosti se jenom zlo zvětší. Bylo by závažno odložit tu všecku osobní i strannickou nechuť, pokud lze chybu napravit. Vždyť stalo by se to jenom pro dobro okre- su. — Rozšíření hřbitova usneseno bylo měst- skou radou po vyžádání úsudku zástupců jednotlivých vyznání; než v poslední době postavily se tomu v cestu překážky závažného rázu, tak že se bude musiti po- myšletí asi na zbudování zvláštního hřbitova na straně k Drobovicům. Se stanoviska praktického nebyla by to myšlenka zlá, zvláště když hřbitov tento ležel by v blízkosti nemocnice okresní a volenské a tak i v blí- zkosti infekčních pavilonů. Značně vážnou otázkou bude však úhrada finanční, když město má své pozemky k rozšíření, stávajícího hřbitova za značný peníz za-

konané a finanční poměry jeho nemohou zrovna tak příliš skvělé, zvláště při velkých úlohách, které je čekají. Snad se však nějaký způsob vhodný již na- lazne. — Očkování proti neštovicím dozrává v ob- čanstvu plného porozumění. Každé neděle jest zasedací síň radnice plna občanů k očkování přicházejících. Ve školách a úřadech bylo již všude provedeno. Bylo by jenom rozumné, aby tento zájem pro očkování pro- níkl až do nejzávěsivších vrstev našeho města. — K poško- zení sochy Žižkovy. Vzhledem k minulému člán- ku, v tomto listě uveřejněnému, byli jsme z kompetentní strany upozorněni, že odpadnutí části palcátu stalo se samovolně. Železný ježek pryč odpadl již jedenkrát a byl špatně přidělán, spadl znova a při tom i podstavec poškodil. Konstatujeme to, podotýkajíc při tom, že so- chy sv. Janaké poškozené neznámými opicemi (?) byly opraveny ne nákladem městské rady, ale sbírkou kato- líckých občanů a že na to ani redaktor p. Kalvas ani parkmistr dr. Zimmer ničím nepřispěli.

Z lázní cuslavské. Dne 26. února zemřel v Tu- rově vážený rolník na odpočinku p. Jan Dostál a věku 77 let. Mozková mrtvice rázem sklátila ctihodného kmeta, který do toho okamžiku se těšil vzácnému zdra- ví. Byl to jeden z pohorských staročeků, jichž mysl neklesá ani v dobách nejdrsnějších. Vždy cit pro vše- cky členy rodiny pudil jej k neomnohému námaze; prac-oval pro svých pět dětí do úpadu; také docítila jeho plně zdárných výsledků. Na př. syn František stal se knězem a jest nyní katechetou v Hradci Králové; nej- mladší syn jest sekundárním lékařem okres. všeobecné nemocnice na Král. Vinohradech. V tom tkví síla a bu- dounost českého venkova, stará-li se pečlivě každý rolník o celou rodinu. Byl vždycky ke všem dobro- srdečný, rád si pohovořil upřímně s každým. Velká láska k povinnosti plynula přirozeně z zesnulého z vroucího náboženského citu. Své přesvědčení katolické vždy zachoval neporušené, až dojemná byla jeho úcta ke kněžím. V kapliče turovské konal často pobož- nosti se zbožným sousedstvem, velice rád zpíval nábož- ně písně. Ještě na 1. neděli poslal vedl v kapliče křížovou cestu. Na poslední okamžiky života pozemského přípra- voval se velice zbožně delší čas, třebaže byl zdraví ve- lice pevného. Často projevoval při tom vroucí touhu, aby se mohl na věčnosti shledati se svým otcem a matkou. Synovská vděčnost hluboce se vryla do jeho dobráckého srdce. Jako by neklamná předtucha velela uprati zrak stále více k hrobu! Jeho dětem bylo ná- padno, jak velice tklivým lečením končí u nich své poslední návštěvy. — Ačkoli bylo v den před pohřbem počasí prabídné, slunce zářilo v plném lesku na ven- kovský pohřeb, zasloužilého hospodáře. Kondukt vedl vsdp. bisk. vikář J. Kaplan; v průvodu kráčeli i úto vdpp.: farář J. Hmátek ze Škorenic, J. Portman z Chlen, kaplan J. Beran z Cuslavě, ThC. Ant. Mikan z Bran- dýsa a J. Kohel ze Škorenic. Syn zesnulého dp. Fr. Dostál srdečně poděkoval jak duchovenstvu tak čestným ostatním věřícím, kteří vzjali jeho otci poslední počtu. Kéž po tolika pobožnostech, věnovaných Kristové cestě křížové, jest zbožnému kmetu na nebesích údělem cesta posetá nevaňdovými, vonnými růžemi!

Krajcarový spolek v Přelouči pořádá 7. března ve prospěch spolkové pokladny přednášku p. Karla J. Zá- kouckého o poslední jeho cestě po Islandě. Přednáška „Do země ledu a ohně“ bude provázána světleými o- brázky. Promítání obrazů řídí z ochoty p. J. Pajdar, správce kníž. elektrárny v Hefm. Městci.

**P. T. interestům doporučujeme vřele
nahlýže časovou knihu:**

**J. Sahuly
Doba předhusitská
a husitská.**

Období 1840, vázané K 2.00.

Dokladná a populárně psaná tato práce
vnáší do zmatků, zavinených nekritickými
úsudky a fantastickými romány světlo sku-
tečného uvědomění. — Dostati lze u každého
knihkupce, zejména pak v nakladatelství:

**Družst. knihkupectví a nakladatelství
v Hradci Králové Adalbertinum.**

Různé zprávy.

Předseda Katolického rolnického spolku posl. Šamalik obrátil se na Jeho Exc. pana c. k. místodržitele za vhodná opatření, by zabavené zásoby mouky byly pro vřívku venkovského nuzného obyvatelstva vydány.

Přísny dehlod. V Kolíně n. R. bylo ob- žalováno ve 14 dnech 450 pekařů pro překo- ření nařízení spolkové vlády o předepsaném mísení mouky při výrobě pečiva. Společenstvo

Družstevní knihkupectví

a nakladatelství

v Hradci Králové, Adalbertinum

*nabízí se k obstarání všech literárních i
uměleckých novinek, i staršího vydání. Ob-
sáhlý sklad kdekoli vydaných různých zd-
bavých i poučných knih české literatury.
Všechny vydávající české i německé i jino-
jazyčné časopisy a sešitová díla lze u nás
odebrati. Bohatě zásoby papíru i všech do
papírového oboru spadajících potřeb. —
Farní a úřední tiskopisy, modlitební knihy,
růžence atd.*

varuje pekaře před překročováním nařízení, jinak
prý by sáhla městská správa k ostřejším pro-
středkům. Mají raději pečení chleba zastaviti a
odebíratí jej z velkopekáren, kterým by, ovšem
musili přikázati i množství mouky, jež na ně
připadá. Prospělo by prý to zejména ženám,
které vedou pekárny za své mobilisované muže.

Goethe a Schiller o křesťanství. Goethe:
„Nechť jen duchová kultura vždy pokračuje,
nechť přírodní vědy vždy v širším rozpětí a
hloubce rostou a lidský duch necht se rozpíná
jak chce — nad vznešenost a mravní kulturu
křesťanství, jak v evangelických zářích a světlé,
nepovznese.“ — Schiller: „Náboženství křesťan-
ské má na nynější tvárnosti světa tak mnoho-
násobný podíl, že jeho objevení se stává se nej-
důležitější událostí v dějinách světových.“

Také válečný zpravodaj. Dne 26. února
přinesly dra Stránské „Lidové Noviny“ člán-
nek „Sněhová bouře v Karpatech.“ Ale — týž
článek jest obsažen v líčení sněhové bouře na
Balkáně z pera proslulého Němiroviče Dančenko.
Ta sněhová bouře byla u Šipky před 37 lety,
český překlad práce velkého literáta ruského
vyšel již r. 1888. Snad právě proto, že datum
překlada jest již dosti dávné, myslil si chytrý
zpravodaj z Karpate, že málo kdo z čtenářů
začne srovnávat, ale „Národní Listy“ ohytily
lososa hned. Upozorňujeme na to z té příčiny,
aby se nedávali čtenáři snadno chytati od růz-
ných žurnalistických nezodpovědných artistů,
kteří se snaží sehnati ohromující sensace za
každou cenu.

Regulační práce na Moravě. J. Exc. pan c. k.
ministr veřejných prací zaslal poslanci Kadlčáko-
vi následující zprávu o regulačních pracích na
Moravě: „Za účelem pokračování regulačních
prací na Moravě a na Dyji zařazen byl do státní-
ho rozpočtu na rok 1914—15 obnos 1,200,000 K,
a k provedení vodohospodářských prací na ne-
erárních tocích státní příspěvek 400,000 K. Ná-
sledkem válečného stavu byly sice veškeré regu-
lační práce na řece Moravě a Dyji zastaveny, nyní
však učiněna byla již opatření za přičinlou znou-
započetí s nejnntnějšími pracemi. Rovněž bylo
postaráno sestavením stavebního programu, od-
povídajícího potřebám obyvatelstva, o provedení
vodohospodářských prací; jakmile bude zahájené
předběžné řízení skončeno, nebude státi započeti
s těmito pracemi nic v cestě.“

Chov králíků. K zásobení trhu laciným, do-
brým masem je racionelní chov králíků zvláště
vhodný. Králík rozmnožuje se rychleji než které-
koli jiné zvíře domácí. Vrhá v časových mezerách
4—6 týdnů po 5—10 mláďatech. Za měsíc přibývá
mláďatům půl až 1 kg na váze a ona stávají se už
po 4—5 měsících způsobilými k rozplozování. Krá-
lík nepotřebuje volného prostoru k pohybu a spo-
kuj se nejmenším místem, klade co nejmenší po-
žadavky na píči. Králík maso obsahuje o 2% více
bílkovin než maso kuřete, o 5% více než maso do-
vězí, o 6% více než telecí a o 7 proc. více než je-
hněčí a vepřové, je tudíž velmi výživné, při tom
jemné a po přiměřené úpravě zvláště chutné. Mimo
to poskytuje králík kožešinu, která se hodí k roz-
manité úpravě. Ze všech těchto důvodů jest všem
prostředky podporovati úsilný, racionelní chov
králíků všude tam, kde jsou dány pro to podmínky
(zvláště píce). Obecní úřady, jimž jistě v první
řadě leží na srdci péče o zásobování obyvatelstva,
dále zemědělské spolky a nikoliv v poslední řadě
veškeré učitelstvo se na důležitou tuto věc k hor-
livému propagování upozorňují. Lze jistě plným

**Dezist kalikupactri a nakladatelství
s. Hladci, Kálové, Adalbertinova**

význam i činnost spolku. Při vykonávání to volně zvolen: Za čestného předsedy: Jeho Excelence p. biskup Doubrava, za prvního místopředsedu c. k. místopředsedu rada Smutný, za druhého místopředsedu c. k. okresní komisař JUDr. Rad. Píedler, za pokladníka ná- městek starosty J. Russ, za zapisovatele dvorní továrník Jan Petrof. — Za členy výboru zvoleni: pl. Zdeněk Pokorný, choť generál-majora v. v., dvorní rada Karel z Isakovic, starosta dr. Ulrich, ředitel okresního výboru v. Nechanich Boh. Vančura a ředitel cukrovaru H. Erlbeck. — Doslovem pana čestného předsedy a provoláním slávy Jeho Velčenství byla významná tato schůze skončena.

„Linceý biskup“. Pod tímto titulem přináší nedělní „Neue Freie Presse“ úvodní článek o biskupu dru Hiltmayroví. Osobnost biskupa, která musila být asi v některých bodech skreslena — tento neohrožený průkopník katolického tisku, řečník na katolických sjezdech a studentských slavnostech byl prý nepřítel „politických kaplanů“. — K čemu je jinak nejnaděšenější slovy obdiva a jeho sebeobětování pro nemocné skvrnitým tytem, vešleho jest jako „tiché hrdinství škypinálního samaritánství“. Přátelé jeho zrazovali ho od návštěvy rybových baráků v Mauthausenu, ale „jeho modré oči, které neobyčejně jasné hleděly z upřímné, moudré a svěže zbarvené tváře, namívaly se ke všem obavám a svým zvláštním účtům, veselé dobrovitým hlasem odpovídal. „Jsem to moji bratři — musím za nimi.“ Užil všech ochranných opatření, dezinfikoval se, mčnil lat a obuv a přece se nakazil. Snad by jeho zdravý organismus byl odolal, ale byl zeslaben službou v nemocnicích a lazaretech, kamž den co den docházel a dvakrát za týden i v noci, všude šife útěchu jasně své smělé, sympatické osobnosti. Asistoval při operacích, zvedal a odnášel nemocné s posítek na lůžka. Celý Lincez oplakával svého biskupa, nebylo domu, aby z něho nevířalo černého praporu, všechno želelo biskupa, který byl stělesněním lásky k bližnímu.

Válešské pro vlnat a své velšky. Na manifestační schůzi katol. pol. jednoty ve Valašském Meziříčí, konané v neděli, dne 20. února 1915 za obrovské účasti viet. zástupců celého okresu přilata byla jednomyslně a za velkého nadšení následující resoluce: „Vždy věrní, katoličtí Valaši, shromáždění na valné hromadě katolické politické jednoty, konané dne 20. února 1915 ve Val. Meziříčí, po řečech říšských a zemských poslanců J. M. Kadíčka, Frant. Valouska, a P. Eduarda Kavana, projevují nehlubší hold Jeho Velčenství, spojený s výrazem neoblíbené věrnosti k císaři a říši, pro kterou prolévají krev jejich bratři na bojišti a lid přináší největší hmotné oběti. Přítomní slibují, že nedají se nikakým způsobem zvíklati ve své historické věrnosti a oddanosti k panovnímu rodu a říši, jsouce sobě vědomi velikého rozkvětu českého národa po stránce kulturní i hospodářské za blahodárného panování Jeho Velčenství. Valašský lid je hrd na udané činy bratři na bojištích, které od směrnatých činitelů veřejně byly uznány a děkuje hrdinným vojákům za jejich nesmírné oběti. Jak naše hrdinské voje za svoji obětavost dosly uznání všeobecného na válečném poli, tak i my pracovat chceme na kulturním, národním a hospodářském poli v té jisté naději, že i naše oběti náležitěho uznání dojdou.

Společná ústřední informační kancelář, poptavárna po válečných zajatcích ve Vídni, L. Jasomirgottstrasse 6. Prvním účelem úřadovny jest podávat zprávy o vojenských osobách, do válečného zajetí upadnuvších, a to se děje na základě seznamu válečných zajatců, jež si mezi sebou vyměňují státy válku vedoucí, podle uzavřené dohody. Poznamenáváme ihned, že seznamy tyto, zejména z Ruska, velmi pomalu docházejí. Při dotazech není nijak potřeba, aby vyřizovány byly všechny okolnosti, za kterýchž se zajetí stěhlo. Stačí udati: 1. Jméno, 2. rok narození, 3. příslušnost, 4. vojenská hodnost, 5. vojenský oddíl hledaného, 6. možno-li bojoval-li proti Rusku nebo na Balkáně, 7. jméno a adresu dotazujícího se. — Mnoho lidí se domnívá, že lépe učiní, dotázali-li se mezinárodní pomocné úřadovny a poptavárny Červeného kříže v Ženevě. V té příčině připomínáme, že ženevská úřadovna předala nám veškerý informační styk s Ruskem, Srbskem a Černou Horou a že nám tudíž zasílá všechny do Ženevy docházející dotazy. Dotazování se oně ženevské úřadovny se tudíž věc jen zdržuje. Co bylo tu řečeno ohledně válečných zajatců, platí s jednou výjimkou také ohledně civilních rakousko-uherských osob, v nepřítelských zemích internovaných. Výjimka tato týče se Francie, kde Červený kříž odepřel podávat zprávy o osobách internovaných. Dotazy v této příčině musí být tudíž podávány u c. a k. ministerstva zahraničních záležitostí, jež další zařadí cestou diplomatickou. Při dotazech o internovaných civilních osobách udáno budíž mimo jméno dotčené osoby také její poslední povolání a bydliště. Jakož i její státi. Veškerá korespondence na nás pod adresou „Poptavárna po válečných zajatcích“ jest porta prosta. — Psaní a listky, zaslané válečným zajatcům jsou porta prosta, jsou-li opatřeny poznámkou: „Ve věci válečných zajatců — porta prosta“. Podány budíž otevřené s označením „Válečný zajatec — Kriegsgefangener — Prisonnier de guerre“ buď přímo u nás nebo budíž vložený do poštovní schránky. Poštovním úřadům bylo nařizeno, aby všechna psaní pro válečné zajatce nám zasílali; odtud pak zašlou se na místo svého určení. U psaní do Ruska se odporučuje, psát adresu na levé polovici přední strany obálky, aby naše úřadovna mohla pravé strany poslati k nepříslušným rukám. Nemá-li udána přesná adresa válečného zajatce, směřuje být psaní vypraveno.

Na zadní straně obálky udati jest jméno a adresa odesílatele. Proštno zažáti, aby se psaní psal stěsně psaná a krátká, nebo ještě lépe doplněná (korespondenční listky), neboť jsme zjistili, že se psaní dlouhá, nezřetelně psaná v nepřítelských zemích nedopravují. — Peněžní zásluky pro válečné zajatce mohou být dopravovány buďto zasíláním peněžního obnosu naší úřadovně ve Vídni, Graben 17, nebo přímo válečnému zajatci poštovní poukázkou. Oba druhy zásluk těchto jsou porta prosta. Poštovní poukázky musí být opatřeny na pravém ústřížku poznámkou „Zásilka pro válečného zajatce, porta prosta“. Poštovní poukázky do Francie, Velké Británie, Japonska, Ruska a Srbska (sprostředkováním Švýcarska) budíž adresovány takto: „An die Oberpostkontrolle in Bern, Schweiz“, do Srbska (sprostředkováním Rumunska) „An das k. k. Geldbestellamt in Wien I.“ Adresa válečného zajatce budíž napsána na zadní straně levého ústřížku. Písemná sdělení jsou nepřipustná. Poštovními poukázkami lze zaslati do Ruska nejvýše 800 franků, do všech ostatních zemí nejvýše 1000 franků. Při poštovních poukázkách budíž obnos placený a poukázaný v korunách udán ve francích, při čemž autio dbáti přepočítacího kursu za 100 franků asi 110 korun, což odpovídá dle dřívějších kursových poměrů 15% přírůstek. Při poštovních poukázkách do Srbska přes Rumunsko přepočítává se 1 frank za 1 korunu. Při zasílání peněz naší úřadovně odpadá tato přírůstek, poněvadž rubly a dimary, jichž výměna obstaráváme, platí jen nepatrně nad obyčejný kurs. Adresa válečného zajatce musí být přesně udána jako u psaní. Dle dosavadních zkušeností se zdá, že peníze docházejí adresátům bez závad, ač opožděně. Přece však se odporučuje, aby se nezasiílaly příliš velké obnosy najednou. — Balíčky pro válečné zajatce (do pěti kilogramů) jsou cca a porta prosta. Nebudíž však zasílány nám, nýbrž podávány u některého poštovního úřadu, jež dopravuje balíčky s červenými právoúhelníky adresami (pro cizinu) a celními deklaracemi. Na balíček a na pravém ústřížku budíž poznamenáno „Zásilka pro válečného zajatce, porta prosta (Kriegsgefangenen sendung, protokoll)“. K těmto balíčkům nesmí se přikládati žádná písemná sdělení a také nesmí se nic psati na levém ústřížku právoúhelníky adresy. Balíčky i právoúhelníky adresy opatřiti je poznámkou: „Prisonnier de guerre“. Balíčky musí být vloženy do pevných dřevěných bedniček nebo zabaleny do voskového plátna, dále dle předpisu zašity, ovázány, zapečetěny. Adresa budíž psána inkoustem přímo na obal (nikoliv však nalepována). Zásilky na dobrou se nepřipouštějí. Balíčky do Srbska a Černé Hory se až na další zasílati nemohou. — Telegramy na naše vojny, jsoucí v nepřítelských zemích ve válečném zajetí, mohou být podávány u všech telegrafních úřadů. Nemohou však převzít záruku, zda a kdy adresátům budou doručeny. — Psaní, zaslaná rakousko-uherským civilním občanům, v nepřítelských zemích internovaným, jsou porta prosta a platí v příčině té tytéž předpis jako pro psaní na válečné zajatce. — Peněžní zásluky se internovaným přímo zasílati nemohou. Budíž tedy peníze zasílány naší úřadovně ve Vídni I., Graben 17, odkudž budou zasílány na jich místo určení prostřednictvím společností Červeného kříže. Balíčky se internovaným doručovat nemohou. Telegramy se dopravují stejně jako válečným zajatcům. — Ke konci nutno varovati zúčastněnou veřejnost, aby se neobracela na soukromé agentury a soukromé osoby, jež ve větším stále počtu vystupují, podávání zpráv slibují a prohlašují, že obstarají doručování peněz. Činíme tak tím důrazněji, poněvadž — jsouce vysloveně humanitní institucí Červeného kříže — poskytujeme své služby úplně zdarma a k výstraze této nutká nás tudíž výhradně jen zájem veřejnosti samé.

Národní velenístojnému dnchovenství
ke provádění prací hotelních více doporučujeme mladou českou
dívku absol. c. k. stát. školy hudební

BOHUMILA BEKA v HORE KUTNÉ.

Národohospodářská hídka.

K hospodářské situaci „Moravský Venkov“ obdržel od pl. Marie Houdkové, ženy rolníka v Kotoušově, dopis: „Vážila jsem chléb a mouku a

Ze 24 dkg mouky žitné upekla jsem tři vdolky — kočí mně jich v poledne po polévce snědli šest. Porce chleba 25 dkg stačila mu k snídani a na dopolední svačinu zbyl mu jen malý kousek. Kdybych mu řekla, že tolik nyní musí jíst, přestane prostě pracovat. (Je to muž přes 50 let starý, hluchý a ke stravě má 240 K; mladý sni ještě více.)

Poslanec Kadíček podal na příslušná místa toto podání: „Ze všech stran docházejí prosby chudiny, aby míra k výživě rodiny ustanovených chlebovín pro venkovské obyvatelstvo zvláště v chudších krajích hornatých byla přiměřeně zvýšena a doba prodloužena o měsíc, neboť v těch krajích se sklízí obilniny až v srpnu, takže teprve v září z nového se připravuje výživa. Rolník při těžké a úmorné práci namáhavě naprosto by nevystačil s mírou nyní ustanovenou, a to tím více,

anož masitých pokrmů se požívá měrou nepatrnou jenom výjimečně. Z těchto důvodů žádám a velmi naléhavě prosím, aby rodnám venkovským a zvláště v chudobnějších krajích na výživu nutná míra chlebovín, která musí být rodně ponechána k výživě a tudíž je nezabavitelná, byla zvýšena alespoň na 10 kg na každou osobu a sice na dobu včetně až do 1. září, při čemž se má přihlížeti i k potřebnému počtu zemědělských dělníků, nezbytně potřebných, jimž hospodář potřebnou stravu také opatřiti musí.“ — Zajisté vláda uváží důkladně všechny podané žádosti a vyřídí otázku výživy k obecné spokojenosti. Vždyť již řada podobných prosep po pečlivé úvaze vyřizena uspokojivě.

Obdělávání pozemků ladem ležících. Nařizováním ministerstva orby v dohodě s ministrem vnitra a práv ustanovuje se, že ladem ležící pozemky, na nichž až do 15. dubna t. r. oprávněnými osobami nevykonají se přípravné práce pro jarní osev, mohou být obci v r. 1915 obdělány plodinami, sloužícími k výživě lidí nebo zvířat. Nepoužije-li obec tohoto práva do 23. dubna, může okresní politický úřad dovoliti obdělávání takových pozemků sousedním obcím nebo třetím osobám. Při tom vlastník nemá nároku na výnos. Po sklizení úrody zaniká každé právo obdávatele k používání pozemku.

Kritika dra Víškovského zemědělských poměrů vzbudila mnohonásobný ohlas. „Neodv. Listy“ konstatují a dodávají: „Nechápu také — praví dr. Víškovský — proč právě roku 1914 na počátku války dávána zemědělcům rada, aby vyprodávali své obilí již v srpnu, kdežto jindy stýskaly si zemědělské kruny na to, že zemědělec, nucen jsa poměry, prodává předčasně a ukvapeně své zboží obchodníkům „spekulantům“, kteří docílí tak spekulativního zisku, takže z pozdějších vysokých cen, které konsument zaplatí, nemá zemědělec žádného prospěchu. Což bylo opravdu tak jisté, že ceny srpnové jsou ceny definitivní, což při trochu zkušenosti nemohlo být známo, že měsíc srpen nebývá ještě rozhodným pro posouzení stavu obilního trhu ani v míru, tím méně za zcela mimořádných poměrů ve válce? Tak dlouho zemědělské kruny málkaly na předčasném prodeje obilí zemědělci, až konec konců, když zemědělské organizace ujal se obchodu obilního, dělají tyto totéž, co vytýkalo se oněm „zlým spekulantům“, ale jak se zdá, s menším ještě výtěžkem, protože obilí prodávaly hned dále bez většího zisku. Jest dokonce zajímavé, že při nákupech pro vojenské účely platily zemědělské organizace zemědělcům méně než oně nenávidění „spekulanti“, kteří přepřáceli ony organizace o několik korun na metrském centu. Jak to? Prý si obchodníci zařídili lepší ceny od vojenských úřadů a mohli tedy platit více. A zemědělské organizace to nevěděly, aneb nedovedly si rovněž zajistiti vyšší ceny, aby mohly rovněž platiti více? Pak ovšem by bývalo lépe nechat v zemědělských organizacích nákupu a ponechat vše „spekulantům“ a „vykořisťovatelům“, kteří platili zemědělcům za obilí o několik korun více.“ Dále pak praví dr. Víškovský, že Čechy, které v dřívějších letech dovážely pšenici z Uher, užily letos taktiky obrácené. V prvé řadě spotřebovali jsme své vlastní zásoby a teprve v pozdní době začali jsme dovážeti z Uher. — Žaloby, pronesené v této brožurě politikem tak vážným a seriózním a s tendencí proti vlastní straně, nelze ovšem odbýti způsobem, jakým se odbudou projevy politiků ulice. Jisto jest, že dr. Víškovský nevydal svoji brožuru jenom snad proto, aby si lacino zaagitoval, ale že jeho projev má hluboký podklad a hluboký význam. Jest jisté dnes jedním z mála poslanců, kteří mají odvahu říci, co myslí.

„Svornost“ před soudem. „Čas“ 11. t. m. sděluje: Po vzoru vzájemného spolku „Existence“ smutné paměti založen byl v Praze spolek „Svornost“ („Einigkeit“), jež opatřoval členkám svým věno. členům pak první pomoc pro samostatnou existenci. Členky rekrutovaly se hlavně z kruhu chudých služek a komptolristek. Časem vzrostl počet členů na 5400 a jmění spolkové na 880 tisíc korun. Brzy však vznikla ve spolku silná oposice, jež činila výboru různé výtky. Vytýkáno, že funkce výboru, původně čestné, se honorují, že předseda spolku Lad. Fleischl má pevného platu 5000 korun, přímě ne- stálých pak zejména diet jen na pl. za poslední biřančí období přes 5000 korun, že má předseda podezřelý zájem na přeměně spolku v politický spolek, což prý mělo se státi za zády členstva atd. Výboru vytýkáno nehospodárnost se spolkovým jménem — jen účty za tiskopisy za jediný správní rok činí prý 3000 korun atd. Na valné hromadě, dne 29. června min. roku v sále Zoofinském konané, vyslovená výboru nedůvěra a návrh na přeměnu spolku v zapsanou pomocnou pokladnu zamítnut jednohlasně. Dne 18. října m. r. svolána druhá valná hromada, jež pro nemožnost jednání pro blak byla rozpuštěna. Policejní ředitelství amluvilo pak s policií a výborem spolku, že předseda Fleischl svolá valnou hromadu s denním pořádkem: „Návrh na rozpuštění spolku a rozdělení spolkového jmění mezi členstvo“. Fleischl však schází nesvolal a 13. února t. r. byla „Svornost“ výnosem místopředselským rozpuštěna a jmění spolkové v obnosu 880.000 K zabaveno. Dle tvrzení oposice ztrácí členstvo likvidaci při dnešním stavu spolkového jmění 15 procent svých vkladů. V to ne- jsou ovšem započítány phromné útraty likvidace. Pro výroky na valné hromadě učiněné žalován byl výborem dr. Max Tausalg, jenž prý řekl, že považuje za nutno pospíšiti si s preventivními prostředky proti výboru, než bude spolkové jmění rozkrádáno. Likvid. skončeno smírem. Rovněž smírem končilo ičání o žalobě výboru

spolu (1899, 13. a 27. čl. výboru spolku) na ústny soud Jakub Hochsner a Ludvík Fischer, žalované pro srážku na cti. Dne před schůzí členstva 13. prosince m. r. př. se vyjádřil před členy spolku Václ. Stejnem, že výbor poškodil spolek o značné sumy, že nebyly do výročních účtů započítány položky za inserty, které Svornost př. úpřela škodu několika tisíc korun. Dle zvažování smru zavázali se žalovaní složit ve prospěch fondu pro osleplé vojny obnos 20 K. Žalující členy výboru zastupoval dr. Lichtenstern, obviněné hájil dr. Max Taussig.

Praktikanta

absolventa nižší střední školy

přijme Družstevní knihkupectví a nakladatelství v Hradci Králové, Adalbertinum. — Blíží tamtéž.

Církevní věstník.

Lidmišnost papežova. Sv. Otec nařídil, aby 800 strotků, jejichž rodiče byli zabiti při posledním zeměřesení, byli opatřeni v křtíle exterritoriálně paláce papežského v Castel Gandolfo. — Sv. Otec vydal prohlášení, že chce převzít místo otcovské u těch strotků, jejichž rodiče přišli o život při zeměřesení, pokud se jim nechtě stát neb obec.

Svácení bohoslovců v seminářském chrámu sv. Jana Nep. Tuto neděli dne 14. t. m. bude udílet J. Exc. nejdp. biskup tonsuru a nižší svěcení o půl 7. hod. ráno. V sobotu dne 20. o 7. hod. aluminum IV. ročníku (a částečně ročníku III.) svěcení na podříšenství a druhý den náto (na neděli smrtelnou) na jáhenství.

Zprávy diecézní. Jmenování jsou pp.: Karel Vím, farář v Čestíně, b. vikářem okresu Ledebčského, Josef Bekera, farář v Řepníchách, b. vikářem okresu Vys. Mýského, Josef Domašinský, děkan v Dobrušce, b. vikářem okresu Opočenského, Alois Broul, děkan v Heřmanově Městci, b. vikářem okresu Chrudimského. Expositurum canonicale obdrželi pp.: Karel Vím, farář v Čestíně a Ant. Svatoš, farář v Bouříně. Farní synodale pp.: Vít Kaska, katecheta v Hronově a Václav Kvasnička, katecheta v České Skalici. Uznání bisk. konsistole pp.: Fr. Bakoš, farář v České Skalici, Fr. Stejskal, farář ve Studnici, Fr. Prudil, kaplan v Červeném Kostelci, Ant. Kollert, katecheta v Náchodě, Jaroslav Žďárský, kaplan v Náchodě. — Ustanovení jsou pp.: Fr. Škeřtek, kaplan v Libici, za kooperatora do Losenice, Josef Dohnal, koop. v Losenicích, za kaplana do Libice. — V Pánu zesnuli: Jindřich Laš, deficient v Náchodě, zemřel 21. února (nar. 1878, vysv. 1902), Václav Erychleb, jubilar, konsist. rada, děkan a. o. v Rychnově n. Kn., zemřel 26. února (nar. 1832, vysv. 1856).

Královéhradeckou bankovní jednotu v Hradci Králové doporučujeme co nejlépe při veškerých obchodech bankovních a uhelných. Podporujte při každé příležitosti svůj vlastní podnik.

Zprávy místní a z kraje.

Pro osleplé vojny, strotky a vdovy, mrzáky, raněné a nezaměstnané dělnictvo zasílali na Zemský Svaz katol. Orla v Hradci Králové: A. Anti z Kutné Hory K 1.50, Hosp. čten beseda V. Borek 2 K, dp. Jan Rouš, administrátor v Kuklenách 2 K, farní úřad Bílý Újezd K 1.20, nejmenovaná ze Spy 2 K, Sdružení mládeže N. Hrádek K 2.50, vidp. Lamb. Wichta, jubilej, farář Dobrušky K 3.28, nejmenovaní členové katol. spolku v Kostelci n. O. věnovali zlaté a stříbrné předměty. Všem »Zaplat' Báh!« Prosí se o další milodary na Zemský Svaz katol. Orla v Hradci Králové.

Dary Rudolffian. Slavný okresní výbor v Hradci Králové věnoval jako každoročně, tak i letos částku 40 K jakožto příspěvek na vydržování ústavu. — Vdp. Frant. Náhlík, farář ve Chvojně, zasílá peníz 2 K jako dar věnovaný ústavu pl. Amnon Hendrychovou, chotí fideického učitele ve Chvojně. — Ředitelství ústavu, vědě se příklonně tyto dary, vzdává slav. okresnímu výboru i veletěné paní fideici vřelé díky a doporučuje dobročinný ústav k vzdělání hluchoněmých další vzácné příznal. — Zaplat' Báh!

Dary. Výbor Právovarného měšťanstva zde poukázal Jedličkovu ústavu pro vojenské invalidy 80 K a ve prospěch ve válce osleplých vojny rovněž 50 K.

Věnovala občanstvo král. věnovala města Hradce Králové. Úřad pro válečnou péči »Pracovna dánských příkrývek ve Vídni 1.« požádal c. k. ministerstvo spravedlnosti, aby dalo ve věznicích zhotoviti co nejdříve 20.000 kusů papírových náspín z časopiseckého papíru pro dánské příkrývky. Také ve věznicích c. k. krajského soudu v Hradci Králové bude náspín pro dánské příkrývky z upotřebitelných novin zhotovovány. Poněvadž jak spíše potřebného papíru má se státi bezplatně a svým způsobem, než dary — tak velké množství papíru volně nebylo — dovoluje si vyzádat na válečné občanské náklady, aby vládním k tomu, že jedná se o zvláštní ústup našich statečných vojny, neobtěž-

žovalo si občanstvo a výbor v Hradci Králové. V posledních dnech celá řada kněží a laiků obdržela z Prahy od p. Feuersteina a soudruhů dopisy, kterými jsou jednotlivci vyzýváni, aby vstoupili do komitétu vkladatelů Královské banky se sídlem v Praze. Za přihlášku žádá se do kapitálu 2000 K šest korun, za každých dalších 1000 K jedna koruna na výlohy. Za tento poplatek jest slibováno, že budou jeho zájmy řádně hájeny a že při vyrovnání obdrží sdružení v komitétu pokud možno největší kvotu. Celé jednání jest velmi podezřelým; včdyť když dojde k vyrovnání, musí dostati všichni stejný díl — ať již jsou sdružení v nějakém komitétu či nikoliv. Nám se zdá, že jsou tu osobní ambice přednější než celé zájmy ostatních vkladatelů, kteří prostě mají býti žebříčkem k dosažení něčeho, k čemu by sami pražští páni z komitétu nestáli. Jedno nás však nemálo zarazí. Pražský komitét posílá cirkuláře po jednotlivých vkladatelích, jejichž adresy jsou přece pouze v úschově banky neb filiálky a jest nám nemálo podivným, jak mohl pan Feuerstein, Outrata, Česák atd. získati na příklad adresy vkladatelů z Hradecka. Zde rozhodně jedná se o zrazení obchodního tajemství a přejeme si proto důrazně, aby jak správní rada, tak i obchodní dozor Záložního úvěrního ústavu co nejpřísněji zakročily proti viníkům a po vypátrání bez pardonu je potrestaly tak, jak se patří na ty, kteří zrazují obchodní tajemství, které o vkladech jednotlivců má býti co nejpřísněji zachováno. Četní naši členové dotazovali se nás, jak se mají v této záležitosti zachováti. Můžeme jim dáti pouze tu jedinou radu, aby příslušy naházeli do koše bez odpovědi a sečkali ještě nějakou dobu, která snad již tak dlouho trvati nebudě. Snad již během několika týdnů má býti veřejnosti sdělen pravý stav věci současně s návrhem, jak by se věc smírně urovnala. Přirozeně velké iluze si vkladatelé činiti nesmějí a mnohý bude dosti trpce pykati své přílišné důvěřivosti vůči jednomu ústavu.

Veliké záplavy hrozily v neděli a v pondělí značnou škodu v mnoha českých krajích. I v okolí Hradce byl stav dosti kritický. Na př. u Malšovic rozlila se voda za veliké soboty a nedělní oblevy a deště úroce. V neděli začal padati zvlhlý snh, který rychle tál, ale k večeru klesla teplota tak, že již snhý sněhový povlak všude setrval. Od pondělka začaly tuhé mrazy, provázené hroznou vichřicí, takže řeky pokryly se velkou částí dosti silným ledem. Tak se počátky velkých povodní přerušily.

Rezdčský humor. Jeden zdejší úředník učinil u lipské firmy objednávku jazykem českým. Firma obsloužila zákazníka velmi dobře, v přípisu německém srdečně za objednávku poděkovala, ale přípoita zdvořilé přání: »Prosimé, abyste budoucně psal německy, jelikož maďarsky nerozumíme.« Ale adresu objednávacího firmu napsala zcela tak, jak ji byla česky udána.

Seznam cen na týdenním trhu v Hradci Králové dne 6. března 1915. 1 hl: víkve 32 až 36 K, hrachu 80 až 85 K, čočky 110 až 130 K, jablek 75 až 80 K, krup 60 až 100 K, máku 64 až 68 K, lněného semene 50 až 52 K, cibule 26.80 K, jablek 9 až 12 K; 1 q: brambor 9 K, jetelového semínka bílého 208 K, otrab žitných 32 až 33 K, pšeničných 31 až 32 K; 1 kg: čerstvého másla 3.40 až 4 K, vepřového sádla 4.40 K, tvarohu 48 až 56 h; 1 vejce 8 až 10 h; 1 kopa: kapusty 3 až 4 K, drobné zeleniny 1.20 až 2 K; 1 pytel mrkve 3 až 4 K.

Na týdenní obilní trh v Hradci Králové dne 6. března t. r. bylo přivezeno: hl: víkve 3, jetelového semínka 21, cibule 4, brambor 18, jablek 3.5; kop: kapusty 28, drobné zeleniny 40; 20 pytlů mrkve; 212 kusů podsvinčat a 35 kůzlat.

Krádež kola. Jakýs Karel Vavřina doznal u c. k. kraj. soudu v Mladé Boleslavi, že v měsíci únoru 1915 odcizil v Hradci Králové kolo, jehož vlastník nebyl dosud vypátrán. Poněvadž u podepsaného úřadu žádná krádež kola v uvedené době ohlášena nebyla, žádá se poškozený, aby se co nejdříve přihlásil a své vlastnické právo prokázal. — Policejní úřad král. lven. města Hradce Králové.

Povýšení na bořil. Chef a spolunahitel firmy Jan Tuček, c. k. dvorní továrna na stavbu varhan a harmonik v Hoře Kutné, pan Zdeněk Tuček, který od počátku mobilisace v poli mešká, byl tyto dny povýšen na nadporučíka.

Hořice. Těžká doba zasahuje nejen do rodin, ale i do života společenského vůbec. Rázem přestalo lidstvo háti se za tím, co zdálo se vyplňovati celou lidskou mysl: za zábavami a vyžitím se, nejinak než jako by na každého čekala druhého dne z rána smrt, neb jako by měl na všechny příliti konec světa, kdy »běda« vyvoleno bude nad těmi, kdo života nechtějí. Lidstvo přocitlo pojednou a přesvědčilo se v mála okamžicích, že to tímto způsobem také jde a že trochu sebezapření, sebeobětování, trochu vážného na život nahlížení neškodí, naopak prospívá a že to v mnohém ohledu jde lépe, než kdy před tím. Přes neustýchanou drahotu lidé mají, čeho nezbytně potřebují a dá Báh do žní i míti budou, zločinství ubýlo, závažnější stav až na zavleklé choroby je žádoucí a musíme prositi Boha — ovšem i sami ochotnými prostředky se starati — aby nemoc, jež válka vždy s sebou přináší, bytí na nejmenší míru

obnovena a na mnoho způsobů odstraněna. Během t. m. mnoho lidí v Hradci Králové, kteří již trpěli do sebe a stáli tu starou osvědčenou pravdu, že člověk ze nezákazí v užiti, dybrz v odříkání a že není vždy šťasten, kdo všechno aseb mnoho má, ale spíše, kdo málo potřebuje. Spolky, jejichž činnost vztahuje se na konání skutků milosrdenství neb přelévání dobra a krásy, jsou v činnosti jako dříve, konají v této době své valné hromady a jen ty zbytečné samy sebou umíly. Křesťanské náe spolky usílaly se odvíjati rovněž valné hromady, aby svůj život, který povolává některých příslušníků k vojenské službě stuchal, udržely. Tak bude v den, jenž se oznámí, valná hromada vzděl. spolku a volby, před nimiž promluví vdp. děkan o nynější válce a úkolech katolíků v ní a po ní, jakož i o spolkovém domu v Hořicích. Hojná účast v hostině »Na špicí« po tak dlouhé přestávce je největší žádoucí.

Moravice u Chrudimě. (Sv. Triduum.) Dne 2. března zavítali k nám dšst. pp. misionáři z kongregace Nejsv. Vykupitele od sv. Křížova z Prahy: P. Leo Stanina a P. Cyril Jež, aby přáli třídenní pobožnost — sv. Triduum — v našem farním chrámu Páně. Sv. pobožnost započala téhož dne k večeru úvodním kázáním a sv. požehnáním a trvala 3., 4. a 5. března a 6. t. m. ráno ukončena. Každého dne bylo ráno a k večeru kázání. Účastenství věřících bylo velké — ráno i večer byl chrám Páně zcela naplněn. Pán Báh žehnal horlivě, neúporné práci dpp. misionářů jak na kazatelně tak i ve zpovědnici. Kajícnků bylo 1012 — asi 200 mužů a mladíků je na vojně. U sv. přijímání bylo kolem 1700. Věřící byli ve sv. víře a v činném životě utvrzeni. Kéz vědy, cky setrvali v dobrém! Důstojným páním misionářům vzdáváme vděčné: Zaplat' Pán Báh!

Žitavce. Od 28. února do 7. března konali ve farnosti Žitavské sv. misií velebdstojní pánové P. František Videnický a P. Antonín Řehoř z koleje Tovaryšstva Ježíšova v Hradci Králové. Ačkoli po celý téměř týden bylo počasí velice špatné, takže ze vzdálených obcí Česlova a Židovic věřící se skoro vůbec sčastitě nemohli, byl přece výsledek sv. misie velice potěšující. Ke sv. zpovědi přistoupilo 1300 věřících a k sv. přijímání 1700 a slavnost svěcení misijního kříže vyzněla v mohutný projev katolické víry. Velebdstojným páním misionářům vzdáváme vroucí díky za krásná slova, jasně nám svaté pravdy přednášeli a za veškerou jejich horlivost a námahu, a prosíme Pána Boha, aby jejich další misionářské práci hojně žehnal.

P. T. larním a vikariát. předám pro letošní visitace a sv. břimování

nabízíme u nás vydanou a velice sdáfilou reprodukci perokresby od mistra Švabianského:

Jeho Excellence Nejdůst. pan biskup

Th. Dr.

JOSEF DOUBRAVA

Ve formátě 67—51 stojí pouze K 4.—

Menší obraz, dle fotografie knihtiskem provedený, v plném paspartout ve formátě 40—47 za K 1.80.

Malý obraz Jeho Excellence nejdůst. p. biskupa Dra. Jos. Doubravy, vřelostí vhodný jako upomínka pro dítky při sv. břimování po 14 hal., 50 kusů za K 5.—, 100 kusů za K 8.—.

Pohlednice s obrazem Jeho Excellence jednotlivé po 8 hal., za 100 vřitisků K 5.—.

Rámy k obr. zám obstaráme v cenách levných.

Dále doporučujeme:

Poučení o generální visitaci . . . K —50

Oratione a in visitatione canonice

generali recitandae . . . K —80

Matrka břimovanců s přílohou, arch K —08

Břimovaci listy, s latinsk. textem 100 vřitisků . . . K —85

Družstevní knihkupectví a nakladatelství

v Hradci Králové, Adalbertinum.

Různé zprávy.

Biskup a katolické spolky. Nový arcibiskup bologský, Msgr. G. Gusmini, vydal pastýřský list, v němž vyzývá faráře arcidiecése, aby věnovali katolickému spolkovému životu zvláštní pozornost. Každý farář má pěstovati ve své farnosti nejvíce spolky, které vyhovují vnitřním a vnějším podmínkám životním a zájmům těchto farností. Arcibiskup napomíná k živé činnosti v těchto spolkách. Činnost tato má se vztahovati k jednotlivcům a k sociálním otázkám; neboť jen tak zvýší se počet členů, jakož i spolků bude pro farnost užitečně.

Výprava k točák. Jakrový telegram zaslaný expedicí ruského kapitána Víklického, vypravěnou k severní točce, oznamuje, že expedice má zásob na jeden rok. Nově objevená země Mikalše II. sahá až k 77 stupňům 50 minutám severní šířky a 99 stupňům východní délky. Expedice objevila u Bennettlandu nový ostrov, který se do rozměru a tvárnosti se podobá Bennettlandu. Leží na 76 stupni 10 minutách severní šířky a 153 stupni východní délky.

vojsko neváhalo vtrhnouti do hlavního města, je-
žto obyvatelstvo jest takzvaně ochotné; aby
Francii vyrobili z moči pyřina.

Nechavše tedy Napoleonem Napoleonem, Švar-
cenberk a Blücher spojili svá vojska, prohlásili
kongres Châtillonský za rozpuštěný a zaměřili na
Paříž. Ve vojskě Napoleonově vyšli důstojníci po-
čali reptati proti císaři, že hlava města ponechá-
no samo sobě a že armáda bez úspěchů potlouká
se v zádech nepříteli. K tomu všemu přišla z
Paříže ještě zpráva, že stoupenci královského ro-
du Bourbonnského agitovali pro svoji věc již veřejně
a že přítomnost císařova v ohnisku piklu jest vel-
mi potřebná. Napoleon ovšem měl stáhnouti z
povstání všechny posádky a zříditi v departemen-
tech všeobecnou hotovost, ale na uvážení byla
zřejmá nechuť jenerálů k tomuto plánu; k tomu
vrtkavost Paříže byla takového rázu, že za pří-
kladem hlavního města mohl jíti i venkov, protože
již tehdy byl Babylon na Sekvaně vzorem, jehož
smýšlení ostatními městy bylo napodobováno. Na-
poleon tedy vzdal se úmyslu, spojence napadati v
týle a rozhodl se pospíšiti na pomoc hlavnímu mě-
stu. Za tím účelem poslal pobočníka, aby Paříža-
nům oznámil jeho příchod a povzbudil je k vytrva-
losti. Z počátku Napoleon bral se ku předu s vo-
jskem, později však, netrpělivostí jsa puzen, vsedl
do poštovního vozu, jehož vozku co chvíli po-
bízel ke spěchu, neboť z Paříže dolétala mu vši-
cde zpráva za zprávou a každá z nich byla nepřizní-
vá. Dne 30. března večer přibyl do Fromentau, pět
hodin od Paříže vzdáleného. Tam uslyšel ohromu-
jící zvěst, že přichází pozdě — neboť hlavní mě-
sto vzdalo se již spojencům.

Příchod spojenců do Paříže. Čím více spoje-
ná vojska k Paříži se blížila, tím více v hlavním
městě rozmáhal se zmatek, a po odchodu císařov-
ny, za kterou odebrali se i ministři, zámožní oby-
vatelé chtěli se vzdáti, kdežto chudina žádala o
zbraně. Na obranu města s malým vojskem byli
přítomni Marmont a Mortier, kteří obsadili výši-
ny kolem Paříže a s několika tisíci dobrovolníky,
kteří se k nim přidali, připravovali se k zoufalému
odporu. Dne 30. března dopoledne vskutku udatně
bojovali proti Švarcenberkovi, který zaútočil prvý.
Když však o polednách přibyl Blücher a celé okolí
vojskem zaplavil, bratr Napoleonův Josef poznal,
že proti takové přesile nelze se držeti. Dal tedy
plnou moc Marmontovi k vyjednávání a odebral
se za císařovnou, po čemž o pěti hodinách večer
byla sjednána kapitulace. Napoleon dostav o vzdá-
ní se Paříže zprávu, uchýlil se do Fontainebleau
a tam očekával příchodu svého vojska. Pomalu
shromažďovali se kolem něho všichni, kteří mu
zůstali věrni, takže v několika dnech měl 50.000
mužů. Nižší důstojníci a vojáci byli nejlepšího du-
cha, ale jenerálové propadli již malomyslnosti a
obraceli mysl svou k Paříži.

Napoleon však přemýšlel o další obraně a
snoval nové plány. Ruský car s králem pruským
vešli do hlavního města, kdež lid po většině uvítal
je s jásotem, a v proudících davech objevovaly se
bílé kokardy, znaky to Bourbonů, jejichž králov-
skému rodu leckde již provolávána sláva. Car
Alexander ubytoval se v domě Talleyrandově,
kdež spojenci se radili, co dále počíti. Švarcenberk
jménem svého pána, císaře Františka, prohlásil,
že rakouská Hše s Napoleonem míru neučiní. Car
ruský váhal, neboť se domníval, že většina národa
chce míti panovníkem Napoleona. Ale Talleyrand,
který Napoleona již úplně opustil a který již delší
dobu kul proti němu pikle, opatřil si davy mládeže,
která hloučně procházela vedle jeho domu a pod ok-
ny Alexandrovými provolávala slávu domu Bour-
bonů. Pofouchlý Talleyrand, použiv této chvíle, k
caru Alexandrovi promluvil: »Sire, slyšte, čeho si
přeje lid a co jest obecnou tužbou francouzského
národa!« Alexander přece jen na konec takovým
dávodům povolil a vyjádřil se ve smyslu Švarcen-
berkovu, a za několik hodin rozhodnutí spojenců
vyhlášeno bylo nárožními cedulemi.

Talleyrand kul železo, pokud bylo žhavé; svo-
tal tedy bez odkladu senát, kterým zvolena byla
prozatímní vláda, a dal popud, aby hromadně pode-
psována byla žádost o návrat Bourbonů. Žádost
byla předložena senátu, který prohlásil Napoleona
za zbaveného trůnu a oznámil, že nenávazuje na
přísahu, kterou vojsko a šlechtictvo Napoleonovi
udělilo. Když tímto způsobem Bonaparte byl od-
paven, senát povolal na trůn Ludvíka XVIII., kte-
rý byl nejstarším bratrem státního krále.

Napoleon, který celý ten čas pobýval ve Fon-
tainebleau, nevzdával se úmyslu, s vojskem svým
odejti na Paříž a překvapeného nepřítel z hlav-
ního města vyhnáti; ale zamýšlel nechat maršá-
la k dalším zápasům, váhal se rozhodnouti. Ma-
ršálové v obnovení moci Napoleonovy již nedoufali
a kromě toho pomýšleli také, jak by své vlastní
statky a hodnosti uchovávali pod novým panovní-
kem. Když kromě toho došla ještě zpráva, že spo-
jenci míru sjednati nechť, Bonaparte zřekl se trů-
na ve prospěch svého syna a napsal tuto listinu:
»Protože spojené mocnosti se vyjádřily, že císař
Napoleon jest jedinnou překážkou evropského po-
koje, císař své přísaze věren prohlašuje, že hotov
je trůn svůj vzdáti, opustiti Francii a i život
svůj obětovati pro blaho země, které jest nerozlučné od
práva jeho syna, vládařství císařovny a zachování
základní císařství.« S listinou touto poslal do Paří-
že Comaillacourta, ale než vyslanec jeho se vrátil,
došla do Fontainebleau zpráva o nové zradě.
Marmont totiž dorozuměl se se Švarcenberkem a
odtáhl s vojskem, kterému velel, a tak opustil Na-
poleona v době nejspodnější.

Napoleonovo odřeknutí se trůnu ke prospěchu
syna nebylo spojenci přijato; žádáno po Napo-
leonovi, aby učinil sřeknutí bezvýjimečné, neboť
nabízení Ludvíka XVIII. bylo již neodvolatelné.
Ještě jednou vzplál mocný duch Napoleonův z to-
hoto ponížení; byl již blízek toho, aby zbytky
vojska spojil s vojsky, která stála nedaleko pod
Soulttem, Augereauem a Euženem a pustiti se v
boj. Ale maršálové lekli se tak odvážného úmyslu
a přemluvíli Napoleona, aby učinil po vůli spo-
jenců. Podepsal tedy bezvýjimečné odstoupení,
které znělo takto: »Poněvadž spojené mocnosti se
vyjádřily, že císař Napoleon jest jedinou překáž-
kou pokoje evropského, tedy císař, věren své pří-
saze, odkládá se pro sebe a i pro své dědice trůnu
francouzského a vládky a prohlašuje, že není
obětí, a byť o jeho vlastní život šlo, kterou by ne-
byl hotov podstoupiti pro blaho vlasti!«

Od té chvíle opouštěl Napoleona druh za dru-
hem, a leckteří z nich nedbali ani úcty jemu pří-
slušející; jen někteří, jmenovitě Maret a Lefebre,
ctili jeho neštěstí a zůstali mu věrni. Mnozí hod-
nostáři, kteří stali se proslulými a bohatými jen
přičiněním a dotacemi Napoleonovými, při jeho pá-
du scvrkli se v sobecké hamižnky.

Spojenci zachovali se vůči Napoleonovi uzna-
leji, než bylo vhod Bourbonům, neboť, nechávajce
mu titul a důstojnost císařskou, dávali mu ve
vlastnictví Korfu, Korsiku nebo Elbu, z kterýchž
ostrovů vyvolil si Elbu a stran tohoto území pode-
psal se spojenci smlouvu, dle kteréž byla vláda
francouzská povinna, vypláceti mu ročně 250.000
franků. Smlouva byla podepsána dne 11. dubna,
ale Napoleon hned po té litoval, že k ní přivoli-
l a chtěl ji odvolati. Nemohl pustiti z hlavy myšlen-
ku, vydobýti válkou, čeho válkou nabyl a válkou
pozbyl, zejména bolestně se loučil se svojí slávou.
Z té doby povstala i pověst, že v citovém vzbouře-
ní požil jedu. V posledních chvílích před odjezdem
opustili Napoleona komorník Constant a mameluk
Rustan, kteří v dobách slávy vyhřívali se na slun-
ci přízně jeho a kteří ve službách jeho nabýli sluš-
ného majetku. Rustan koupil si v Paříži dům, ale
obyvatelstvo hlavního města neobklopovalo ho
uctivou pozorností, jak očekával jeho duše očeká-
vala, nýbrž chovalo se k němu se znatelným ope-
vržením a stihalo ho výpy, které bíčovaly jeho
hloupou a nadutou nřzkostí.

Napoleon na Elbu. Mezi věrnými jenerály byli
to Bertrand Drouet a Camborne, kteří se odhod-
lali svého císaře provázeti do vyhnanství; též
mohl si vyvoliti 400 mužů své staré gardy. V tom-
to mužstvu byli četní Poláci, příslušníci národa,
který tehdy všechny své naděje a tužby upjal na
Napoleona. Rozzechvívá se srdce, čteme-li dnes,
s jakou důvěrou a nadšeností synové nešťastné
Polsky bili se za Napoleona v Itálii, ve Španělsku
a vůbec na všech bojištích, kdež udatností svojí
rozmnožovali moc a slávu muže, od něhož očeká-
vali, že sjednotí a obnoví jejich vlast. Napoleon o-
vládal mysl svých vojnů tak, že i po pádu jeho,
když již nebylo lze ničeho se nadíti, vyskytli se
Poláci, kteří mu zachovali věrnost až do konce a
šli mu sloužiti na Elbu.

Nejvíce Napoleona rmoutilo, že k němu nebyli
puštěni ani manželka jeho ani syn a že musil do
vyhnanství bez nich. Dne 16. dubna přišli do Fon-
tainebleau čtyři komisaři od spojenců vyslaní, kte-
ří měli Napoleona na cestě jeho na Elbu provázeti.
Rozloučení císařovo bylo velmi dojemné a tklivé.
Dne 20. dubna na dvoře postavila se v řady všec-
ka garda, a ti, kteří ze skvělého dvora ještě zbyli,
shromáždili se v pokojích císařského zámku. Na-
poleon mlčky všem stiskal ruce a o polednách šel
do dvora, kdež byla garda. »Vojínové staré gar-
dy«, promluvil Napoleon, »loučím se s vámi. Dva-
cet let kráčeli jsme společně po dráze cti a slávy;
i v poslední této době, jako vždy dříve, dávali jste
mně důkaz loyality a věrnosti. S muži, jako
jste vy, nebyla by ještě věc naše ztracena bývala,
ale válce nebylo by konce. Byla by nastala válka
občanská, a Francie byla by ještě nešťastnější. O-
bětovat jsem tedy vlasti svůj vlastní prospěch. Já
odcházím, a vy, přátelé moji, služte i dále Francii.
Blaho její bylo mým jediným snažením a nepřes-
tane býti mojí tužbou. Nelitujte mého osudu; pře-
žiji jsem sám sebe, stalo se tak pouze proto,
abych ještě dále sloužil vaší slávě. Chciť spisovati
veliké ty věci, které jsme společně vykonali. Bud-
te zdraví, milé děti; lást buďte vás všude, ať
přítaknou na své zářez!« Po té Napoleon dal si
přinést praporevé orly, polbil je a skončil řeč
svojí takto: »Všechny vás oběti nemohu, ale ob-
líbám vašeho jenerála. Buďte zdraví, vojínové, a
zůstávejte vždy hodnými.« Výjev ten vyvolal všem
slzy, a Napoleon v hloubi duše byl rozechvěn tak,
že jen s největším napětím vále odloučil se od svých
své gardy. Po té vsedl do vozu a odejel.

Zprvu projevoválo obyvatelstvo Napoleonovi
na cestě oddanost, soucit, úcty a věrnost. Čím dále
však šel se k jihu, výjevy se měnily, a občan-
stvo tvářilo se již nepřiznivě. U Lyonu počal se
s maršálkem Augereauem, který se choval hrubě a
drze a nezatařil tak svojí nřzkostí, která byla sro-
stlá s jeho nevzdělaností. Napoleon se od komisařů
dověděl, že Augereau byl podplacen, z čehož vy-
světlovala se ovšem jeho váhavost a nětočnost v
posledních bojích, ve kterých Napoleon dorostl
přímou báječné vůdcovské dovednosti. V jižní Fran-
cii Bourbonové měli vždy mnoho přívržencův, a
k tomu došli tam i pařížské noviny, které, slouží-
ce nové vládě, Napoleona líčily barvami nejčerně-
jšími, z čehož poslo, že kudy jel, ženy a děti se
shlukovaly a ho proklínaly. Místy proti němu lid
zuřil tak, že musil cestovati v rakouské uniformě.
U Aixu sešel se s nemocnou sestrou Pavlinou, kte-
rá byla hotova, jíti s ním na Elbu. Ve Frejusu
vstoupil na anglickou loď a francouzský a anglic-
ký komisař s ním. Angličtí lodníci, kteří si ho před-
stavovali jako nějakou šelmu, divili se jeho vříd-
nosti a přívětivosti. Bylo 4. května, když v Portu
Ferraju vystoupil a uvázal se v panství na ostrově,
který měl v obvodu sotva dvanáct mil a který
nejbolestnější způsobem Napoleonovi připomínal
předchozí moci a slávy, jež naplňovaly celou
Evropu.

ZÁLOŽNA

v Hradci Králové,

Janské náměstí č. 163.

Vklady na knížky 4 1/2 %

Vklady vázané výpovědi 4 1/4 %
a vklady střadankové 4 1/4 %

Nové vklady (uložené v době moratoria) úroň-
se dle dohody a vyplácí se z těchto vkladů ob-
nosy bez omezení moratoria.

Projev vkladatelů a akcionářů Záložního úvěrního ústavu v Hradci Králové.

V pondělí dne 8. března t. r. konala se v zate-
dací síni okresního zastupitelstva v Hradci Krá-
lové porada delegátů, vkladatelů a akcionářů Zál.
úvěr. ústavu. Někteří vzdálenější delegáti se omá-
vili, dali se zastupovati, nebo poslali souhlasný
projev s usnesením porady.

Dostavili se delegáti z měst: Ústí nad Or-
l., Vamberka, Borohrádku, Dobrušky, Litoměřice,
Hrochova Týnce, Čáslavě, Turnova, Golč. Jení-
kova, Holic, Smiřic, Jaroměře, Hořic, Zamberka,
České Skalice, Červ. Kostelce, Vysokého m. Jiz.,
Želez. Brodu, Poličky, Rovenska, Jičína, Selnice,
Třebechovic atd. Byli to representanti peněžních
ústavů, různých korporací a jednotliví vkladate-
lé neb akcionáři, tedy přímí interestenti, jejichž roz-
hodnutí zajisté má nepopíratelný význam.

Usnesením této porady vstupuje akce vka-
datelů a akcionářů Zál. úvěr. ústavu do určitéjší-
ho stadia, neboť vytvořuje se tak oficielní forum
věřitelů ústavu, které nejen že bude hájiti zájmy
vkladatelů, ale po boku obchodního dozorstva
pracovati k sanaci ústavu, tak aby důsledky krise
byly pokud možno nejmírnější. Rozhodnutím této
porady budou v různých městech vytvořeny krouž-
ky interestentů, jejichž delegáti budou spolupracovati
s Komitétem vkladatelů a akcionářů v Hradci
Králové.

Na pondělní poradě referoval o stavu ústavu
předseda Obchodního dozoru tajemník Zemské
banky p. dr. Záveský, jehož vývoody doznaly plně-
ho souhlasu přítomných a vzbudily oprávněnou na-
ději v konečný zdar akce.

Schůze vyzněla pak následujícím spontánním
projevem:

Vkladatelé i akcionáři účastnění důvěrné
schůze, pořádané komitétem vkladatelů a akcioná-
řů Záložního úvěrního ústavu v Hradci Králové
žádají veškeré vkladatele i akcionáře tohoto ústa-
vu, aby sorně působili k zabezpečení další exis-
tence ústavu toho, čímž jedině mohou docíliti i
pro sebe největšího prospěchu. Jest proto třeba,
aby nenechali se klamati různými pověstmi o sta-
vu ústavu roztrušovány, jež nepodávají sprá-
vnou informaci, stavějce jim před oči možnost
konkursu aneb velikou ztrátu jejich vkladů.

Dosavadní směr a práce nese se k sanaci ústa-
vu, jak obchodní dozorstvo do věci dokonale za-
věšené nám dnes naznačilo a sice na podkladě na-
centního narovnání bez konkursu, při čemž vkladate-
lé mají obdržeti co možno největší kvotu vkladů
se zřetelem na možnost udržení ústavu a zájmy
jeho vývoj, při čemž by se vkladatelům také za-
bezpečilo účastenství na přístím vývoji a zisku ú-
stavu. Návrh na vyrovnací řízení bude předem
vážně vyhodnocen a proveden usudem. Nemůže
proto nikdo získati oproti druhým něco menšího

všechny právní podmínky nebo bez nich, považují zákon zaručené stejné právo a výsledky pro všechny vkladatele bez výjimky.

Radíme tudíž upřímně, aby vkladatelé i akcionáři obrátili se na osoby ze svého okolí a jim známé a sdružili se v jednotlivých okresech za podpory veřejných i samosprávných korporací, zvoňvše si po 2 až 3 důvěrnících, jež by s komitétem vkladatelů a akcionářů v Hradci Králové, které je se sl. Obchodním dozorstvem v stálém styku, čerpali původní a pravdivé zprávy o postupu, v jakém návrh na sanaci ústavu se nalézá. Tito důvěrníci budou mít pak dobrou oporu v domácnostech peněžních ústavů, které mnohé dotazy neb pochybnosti jim odborně vyloží a mohou a neodeprou jim i svou společenost. Vždyť i celé české peněžnictví má svrchovaný zájem na tom, aby nebyl oslabován hospodářský život náše, dnešními poměry beztoho mnoho trpící a i obce a okresy nepohobou klidně přihlížeti k tomu, aby příští jejich občané zbytečně o těžce nastíhované úspory, tvořící zdroj jejich poplatné sily.

Voláme proto k celé české střízlivě uvažující veřejnosti, aby podporovala akci, jež nehlubokým sice, ale nejvýhodnějším způsobem pracuje otevřeně k zachráně majetku věřitelů i dlužníků a zároveň k obrození nejstarší domácí české banky.

Poznámky redakční. Uveřejnili jsme minulý týden i projev komitétu pražského k vůli informaci čtenářstva bez poznámek, očekávající diskusi, která se také dostavila. Dříve než tato rozsáhle nám byla dodána, došlo na náš redakční stůl vysvětlení jiného odborníka; uveřejňujeme je na jiném místě současně, aby se poznalo, že i jiné hlasy podstatně souhlasí s resolucí vkladatelův a akcionářův. Upozorňujeme, že opravdu pro vyrovnání úřední není zapotřebí zvláštního právního přítele, protože toto vyrovnání bude stejně pro všechny zájemníky rovnoměrné. Proto jest zcela abytočno vybrati a zaslati peníze na toho přítele. Ostatně vkladatelům z východních Čech jest dosti bližší komitét hradecský než pražský. Proto radíme, aby se obraceli vkladatelé na komitét hradecský, který od nich korun nežádá.

O zúročení vkladů úsporných.

V minulých posledních letech před válkou stálo se takřka módou mít své úsporné vklady uloženy na úrok pokud možno nejvyšší. Jestliže někdo řekl, že má peníze své uloženy na 4 neb na 4½%, dostalo se mu výsměchu a dobré rady, aby šel do toho neb onoho ústavu, tam že dostane 5 až 6% dle toho, jakou dá lhůtu výpovědní. — Mnozí vkladatelé své úspory umísťovali pouze tam, kde měli již předem slíbený hodně vysoký úrok, třeba že při tom uložení kapitálu bylo dosti problematickým. Nejsou dávny doby, kdy vkladatel přišel do peněžního ústavu a žádal, aby mu byl dán úrok 5½ až 6%, že v jiném ústavu jej obdrží také a dodal, že vklad vyzvedne, neobdrží-li úrok takový, jaký jest mu jinde nabízen.

Vinu na tomto smutném úkazu nesou v prvé řadě některé peněžní ústavy, že si tak klientelu vychovaly. Poslední léta před válkou pocítovaly některé ústavy peněžní nedostatky finančních prostředků, které jinak se nedaly odstraniti, než zvýšením míry úrokové na takovou výši, jaká v okolí nebyla a akvirovaly vklady co nejdále od své základny. Ovšem měly-li pak vydělati na režii, úroky a dividendu ze svého vlastního kmenového jmění, musely obyčejně umístiti takto sehnané vklady na místech ne právě bezpečných.

Při takovémto způsobu stalo se pak často, že ústavu hrnuly se vklady více, než sám si přál. Aby je mohl přece skonzumovati, musel je nabídnouti firmám a jednotlivcům, kteří by za jiných poměrů tak značného úvěru nedocílili. V takových případech nehledělo se, jakou zárukou jest firma, které se úvěr nabízí a dává, nýbrž přímo se spoléhalo a příliš optimisticky hledělo na příznivou konjunkturu, věřilo se, že potrvá delší dobu, za kterou se snad nahradí i riziko i eventuelní ztráty, které při tomto obchodování vzniknou.

Horečka vkladová, jak nejspíše bychom nazvali shánění vkladů od některých peněžních ústavů, dostupovala již povážlivých rozměrů a vedoucí banky české samy uznávaly, že bylo by to finančnímu našemu hospodářství na škodu. Sledovány byly proto mezi všemi českými bankami dohody vkladové, jichž je několik. Byly vždy upravovány dle oficiální sazby rakousko-uherské banky. Dohoda bankovní měla omeziti konkurenci vkladovou, upravovala úrokovou míru a měla trestati pokutami ten ústav, který by nabídl vyšší sazbu, než jaká byla na konferenci bankovní sjednána.

Bohužel některé české banky a mezi nimi zvláště Záložní úvěrní ústav v Hradci Králové se toto dohodou neřídily a obcházely si různým způsobem. Jest při tom dosti zajímavým, že naší se v této době uvědomili vkladatelé, kteří jakmile obdrželi zprávu, že ústav zvyšuje horečnou úrokovou míru, své vklady vybrali a uložili je na menší úrok, leč dle jejich mínění bezpečněji do jiných ústa-

vů. Je obava jejich abysya, planou, ukánsa právě nedávno minulá doba a ukánsa nám ještě budoucnost. Nescházelo však těch — a bylo jich daleko více — kteří na zprávy o zvyšování míry úrokové spěchali, aby vybrali ze spořitelův a záložův své úspory a dali je tam, kde jim více nealy.

Ještě není skončena aféra se Záložním úvěrním ústavem a již opětne profetia denními listy zpráva, že Česká směnárna společnost Markur v Praze jest v konkursu. Společnost ta, jako celá řada jiných společností podobného rázu v Praze, nabízela vkladatelům vysoký úrok — obyčejně 6%. K tomu ještě slibovala, že na konci roku bude vypláceti bohatou superdividendu. S penězi takto získanými spekulovala uvedená firma na burse. Obchody bursovní, ději-li se opatrně a nenastanou-li obzvláštní případy ve světovém finančním trhu, jsou výnosné, ačkoli naproti tomu mohou býti utrpěny velké ztráty; hodí se proto svoji formou pouze pro bohaté kapitalisty, nikoli však pro střední a drobné vrstvy, které své úspory jen těžce hromadí. Jest velmi zajímavým, že u výše uvedené firmy, která, mimochodem řečeno, jest majetkem jednotlivce pana Alfreda Gutha z Prahy, ukládali své úspory právě lidé drobní, tedy nepotřebnější a z nich veliké procento že tvoří opětne český klérus, který jest již tolik postižen událostmi v Záložním úvěrním ústavu v Hradci Králové. Obnos svěřených peněz této privátní bankovní firmě obnáší slušnou cifru skoro dva miliony korun a jest skutečně pozoruhodnou důvěra, jakou má venkovský vkladatel k svému místnímu ústavu, který velmi dobře zná a jak si cení bankéřskou firmu, o níž snad více neví, než že je v Praze a jest v té neb oné ulici! Bylo to opětne vysoké zúročení, které zlákal mnohého k tomu, aby své úspory svěřil správě úplně neznámé, ač by třeba jinak svému bratrovi ani haléře nepůjčil. Máme jenom oprávněnou obavu, abychom se nedočeti o úpalcích více takových bankéřských firem.

Není tomu tak dávno, co v mnohých odborných listech bylo upozorňováno na to, že pouze přiměřený poměrům úrok jest bezpečnou zárukou skutečně jistého uložení kapitálu. Dnes opakujeme poznovu to, co dříve bylo řečeno a varujeme opětne své čtenáře, aby nespěchovali peněz tam, kde se jim nabízí velký, tak lákavý a přece tolik nebezpečný úrok. Doporučujeme také svým čtenářům, aby se vždy o ústavu, nežli s ním vstoupí do obchodního spojení, řádně informovali a tak nespíše se uvarují škod, které jinak mohou vzniknouti. —cký.

Družstevní knihkupectví a nakladatelství v Hradci Králové (Adalbertinum)

vydalo
pro dobu sv. Josefskou:

Modlitby k sv. Josefu, české i něm. 100 kusů za K 1-20.

Litanie k sv. Josefu, české i něm. bez not 100 kusů za K 1-20.

Litanie k sv. Josefu, české s notami, nové zpracování 100 kusů za K 1-50. — — — — —

Za dárek k svátku, k břířmování a k jiným příležitostem doporučujeme velký výběr modlitebních knížek, růženců, sošek, jemných obrázků atd. atd.

Politický přehled.

Konference členů panské sněmovny konala se 5. t. m. ve Vídni za přítomnosti ministerského předsedy hr. Stürgkha, ministrů bar. Engla, dra Schustera a Zenkra. Členové panské sněmovny dohazovali se v přičině zajištění výživy. Ministři prohlásili, že se sice namnoze vedla zdoluhavá vyjednávání, ježto tu je také třeba souhlasu Uher, že se však nic neproměškalo. Podle výsledků soupisu po 15. březnu definitivně stanoví se spotřeba. Dle všeho maximální spotřeba mouky, udaná posledním nařízením 7.2 kg měsíčně, bude snížena po příkladu Německa asi na 6 kg. Zavedení poukázek na chléb a mouku lze v Rakousku co nejdříve očekávat. Uherská vláda dá sice své přebytky Předlitavsku, dříve však musí býti zabezpečena výživa rakousko-uherské armády a potřeba uherského obyvatelstva.

O zásluhách knížete Thuna o zemi a stát přináší vídeňská korespondence »Centrum« delší článek. Čechy, tato klasická půda boje, jest dnes uprostřed války stánkem klidné občanské práce, společenského pořádku a lidumilného účinkování a současně útočištěm uprchlíků z Halické a Bukoviny. Vzorně plní své povinnosti česká vojska pro císaře a Hsi a obětavě vykonávají občané vše, co válka s sebou přináší. Že tak ochotně a neudávavě jest v neposlední řadě zásluhou knížete Thuna, je-

meš se to v ústřety jest přiláhcena všeobecná doba a důvěra. Jen nezláhcena láska k vlasti a nesvíkláhcena odlišnost, že státa a panovníckému domu způsobila, že kníže Thun setrval v nejtěžších dobách na svém místě.

Nařízení uherského ministra vyučování. Uherský ministr vyučování vydal nové nařízení na všechny školské úřady, v němž oznamuje, že příští může se vyučovati na nemaďarských elementárních školách církevních a obecných nejen v 1. a 2. třídě, ale i ve třetí až po šestou třídu a dále i v opakovací škole náboženství v nemaďarské řeči. V druhém nařízení, jež současně s tímto bylo také v úředním listě uveřejněno, dovoluje ministr, že nemaďarské školy mohou všechny školské tiskopisy, katalogy, oznámení, sloven veškerou korespondenci s místními úřady jak v maďarské, tak i v nemaďarské řeči národnostní vésti, a také též se na příště dovoluje přiměnit (křestní jméno) žáků zapisovati do úředních listin a školských knih dle národnostního způsobu, t. j. slovensky, rumunsky, německy atd.

Krise v Řecku. Dvoji korunní rada, konaná předešlého týdne za předsednictví krále Konstantina, nezjednala dostatečně jasno o tom, která se Řecko hodlá zachovati v evropské válce. Jisto jest, že král Konstantin chce, aby Řecko zůstalo věrno dosavadní své neutralitě a nevmešovalo se do války. Proto také dosavadní ministerský předseda řecký Venizelos, nakloněný trojdohodě, prohlásil ve sněmovně, že vláda odstupuje, ježto král neschvaluje politiku vlády. Král pověřil Alexandra Zaimise utvořením nové vlády, ale též nepořídil, proto vrátil králi svůj mandát k ustavení kabinetu. Nato Gounaris, bývalý ministr financí, převzal utvoření kabinetu s podmínkou, že po uplynutí jednoho měsíce může sněmovna rozpustiti a vypsat nové volby.

Poměry ve Španělsku. Ministerstvo mělo v Madridě poradu o opatřeních vzhledem k chystanému projevu v celém Španělsku následkem krise v potravinách. Ministři prohlásili veřejně, že zásoby obilí okamžitě stačí potřebám země. Mimo to učiněny nabídky od Spojených Států a Argentiny.

Kulturní jiskry.

K reformě jazyka českého. Spisovatelé němečtí vyzývají své krajany, aby ze své mluvy vylučovali cizí slova, která jsou pro zřetelné vyjádření myšlenek zcela zbytečná. Zcela v pořádku! Nemá to k přemýšlení o českém Parnasu, protože zvláště v posledních dvaceti letech do naší mluvnické galerie na přední místa postavena celá hejna cizích slov prazbytečných. Mnozí spisovatelé snažili se totiž aspoň přechochotným omiláním cizích slov dokazovati, že se řadí k duchovní aristokracii. V době, kdy si všechno dává rádo značku »lidovou«, pohrdá se jazykem lidu zcela okázale. Právě v zemi, která na výsost velebí zásluhy Husovy o zdokonalení spisovné mluvy české, pěchují násilně cizí, nesrozumitelná slova do své mluvy různí kandidáti nesmrtnosti. Devadesát procent takových významů vnuceno do českého slovníku z pouhého nadutého rozmaru. Jak taková praxe jest nepřirozená, patrné z toho, že i vzdělanec, který vystudoval gymnasium, musí pilně užívat slovníku cizích slov, aby porozuměl čtenému. Vždyť sami marniví povýšenci ještě do nedávna zase obřecně hledali ve slovnících, jak by český výraz »vhodněji« nahradili slovem cizím. Takové pozérství číni samou mateřskou mluvu nesrozumitelnou, překáží lidu ve vyšším vzdělání; prostému člověku odnímá se zámyslně chut k četbě, poučující o pojmech složitých. Vždyť i novinářská četba působí pro náhrn cizích slov průměrnému občanu značné obtíže.

Jest však ještě horším zjevem, že za celé staročeské, velice výstižné věty berou se náhradou fráze, které jsou otrockým překladem vět cizojazyčných. To jest věru dokladem velké myšlenkové lenosti. K tomu ještě připočteme, že firmy českých závodů se přímo hemží nadpisy francouzskými a jinými cizími. Není to zcela zřejmé pohrdání jazykem českým?

Cizím slovem chytře dovede maskovati vzdělanec nepřesnost svých pojmů; ale dovede pak opravdu poučiti takovým způsobem čtenáře méně vzdělaného?

A ještě jiná velice pačivá bolest. Tvoří se nová česká slova, nové české věty, které nejsou sice papouškováním po cizině, ale jež zatlačují věty staré, velice výrazné. Čím více se mluví o minulosti českého národa, tím méně čestí lidé do dějin své vlasti a své řeči nahlížejí. Kdyby se opravdu mnoho četlo o naší minulosti nikoli ze zábavných románů, ale přímo z historických knih, poznal by se jasně obrovský poklad staročeského vyjadřování. Seznalo by se, jak naši předkové v XIV. až XVI. století dovedli pověditi mnoho daleko výstižněji, jadrněji než pokolení nynější. Jest přímým hříchem, jak netečně se chová naše inteligence ke spisům Wintrovým, Zibrtovým atd. Tam se nalézou tak veliké řady pádných, přiléhavých úsloví, že můžeme místo vymýšlení nových frází nabí-

Založení odbočky Střelného kříže v Hradci Králové.
Ustavující valná hromada odbočky Střelného kříže v Hradci Králové, odbývána dne 7. března t. r. za velmi hojné účasti členstva v zasedací síni městské spořitelny kamž se dostavili zejména J. Excellence pan biskup Doubrava, místodržitelský rada Smutný s c. k. okresním komisařem dr. Pledlerem, starosta obce dr. Ulrich náměstek Reiss, dvorní rada z Isakoviců, zástupci vy. klern a obcí i okresních výborů atd. atd. Když by komisař dr. Pledler, který řídil přípravu práce, vy světlil účel spolku a jeho organizaci, promluvil J. Excellence pan biskup, jakož i p. c. k. místodržitelský rada kteří uvítali založení odboru a sdělili patřičný

OBNOVA

Číslo 12.

Předplatné na čtvrt roku 2 K 50 h
na půl roku 5 K —

V Hradci Králové, dne 19. března 1915.

Inserty počítají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XXI.

Průběh války.

Bojiště východní. V jihovýchodní Haliči, jižně od Dněstru, pokusili se Rusové o průlom rakouské fronty a to od Ottynie na Kolomyi. (Ottynia, okresní město asi o 5000 obyv., leží asi 25 km na severozápad od Kolomyje a asi 22 km na severovýchod od Nádvozného). Boje ty trvaly několik dní, ale Rusové byli na konec odraženi, ač dostali posily. Ruský pokus o průlom se nezdařil, bitva však u Dněstru trvá dále. — Na karpatské frontě přes 400 km dlouhé nyní boje trochu polevily. Rakouské vojsko mělo úspěch hlavně u Vyškova, kde se zmocnilo jednoho návrší a uhájilo ho proti ruským protiútokům. Vedle toho zatlačeni byli Rusové na celé frontě severně od průsmyku užockého a v údolí oporském zajato na 1000 nepřátel, na silnici Cisna-Baligród učinili naši průlom do ruské fronty. V Karpatech jsou Rusové vytlačeni ze všech průsmyků. — Rakouská správa v částech Polska námi obsazeného všude zavedla polštinu jako úplně rovnoprávnou s ruštinou. Rakouskou správu převzali soudní a policejní úředníci z Haliče. — Na frontě v ruském Polsku u Sulejova a u Lopužna odraženi útoky silnější nepřátelské pěchoty. — V severním Polsku bojuje se již mnoho dní na obou březích řeky Ofice, která jako přítok Narevu teče od severu na jih mezi městy Praszyszem a Ostrolenkou. I tentokrát byli tam Rusové všady odraženi, zejména však u vesnice Jednorozce, která leží přímo na Ofici. 2000 ruských zajatců zůstalo tu v rukou Němců. Z bojů jižně od Visly není nic nového.

Bojiště západní. V Champagni a v Argonnách jsou boje v proudu. V nejjižnější části západní fronty, ve Vogesách, bojovalo se jednak na francouzské půdě, jednak na půdě německé v jižním Elzasku. Anglická posíle na výšině u St. Eloi, jižně od Ypern, dostala se do rukou německých.

Turecká válka. Turecké zprávy prohlašují, že bombardováním dardanelských tvrzí po 25 dní nedocílilo žádného výsledku. Naopak od počátku bombardování Dardanel bylo poškozeno 8 nepřátelských obrněnců. Dle zpráv řeckých byly anglické zprávy o první době bombardování Dardanel vypočítány přímo na oklamání veřejnosti. Nyní se anglofrancouzské loďstvo přesvědčeno, že námořní akce proti Dardanelám bez současné úspěšné akce pozemní je beznadějná. Jestliže dosud trvá ostřelování, pak to znamená jen pokus zaměstnávat turecká vojska u Dardanel, aby případně na jiných místech mohla být vyloděna pozemní armáda anglofrancouzská.

Na moři. Počet anglických parníků, torpedovaných německými ponornými čluny, vzrůstá dále. Dosud však Angličané nesdělili, co míní podniknouti proti německé blokádě. Pouze oznamují opatření, která mají začítí příštím týdnem, aby se zabránilo vývozu nebo dovozu zboží do Německa.

Vojenský řád doby Rudolfovy.

Nejvyšší hejtman polního lidu českého Petr Vok z Rožmberka vydal r. 1594 práva a nařízení lidu vojenskému, která poskytují věčnou látku k

srovnání s vojenskými řády moderních armád evropských.

První artikl žadal: »Mají tíž střelci předkem J. M. C. jakožto králi českému, pánu našemu nejmilostivějšímu, nicméně i nejvyššímu, ode všech tří stavův království českého vystavenému, tudy i hejtmánům i úředníkům, pod kterýchžto správou kterýkoli praporec náležeti bude, přísahu učiniti, že po všechny časy . . . se věrně zachovají chtějí, žádných výbojů, rocení . . . pod skutečným na hrdle trestáním se nedopouštějíce.

Kolikrátekoliv k službě Boží anebo na kázání slova Božího bubnováno a věděti dáváno bude, aby se k poslušání slova Božího a ke všem svatostem najíti dali.

Jestliže kdo v čas kázání a služeb Božích neb v nějakém kvasu a cedu, podezřelých, nenáležitých místech postižen by byl, takového moc má profous dáti vzíti a v železech ukovati a podle uznání nejvyššího trestati dáti. Nemá také se v čas kázání a služeb Božích činění žádné víno, pivo nácinati a dáváno býti.

Kostelům, klášterům, školám a těm podobným místům nemá v ničemž uškozeno býti žádným způsobem pod pokutou hrdla trestání.

Jestliže by kdo z ležení utekl, anebo bez odpuštění a pasportu od houfu zběhl a pryč odtáhl, takový každý má hned bez ortelování a práva rozeznání na hrdle trestán býti.

Také žádný knecht nebo pěší, když táhnou, nemá z glidu (řady) a orůnku vycházeti bez hodné příčiny.

Kteříž by (z nepřátel) se poddávali, mají při svém žoldu a bezpečnosti zachování býti a proti nim nic dále bez vědomí a povolení nejvyššího, anebo kdo by na místě jeho sobě poručeného měl, nic bráti, a to vše pod ztracením hrdla.

Kde Salva Guardia přibita jest, tu nemá žádný nic bráti, plundrovati, škoditi pod ztracením hrdla.

V bitvách, v šturmích a při dobývání pevností žádný nic plundrovati a jakého zboží ujmáti a dotýkati nemá, leč prvé pevnost a ten plac dobyt bude.

Žádný také nemá jiného z ležení pro kořist anebo co jiného bez vůle a vědomí hejtmána vysíláti aneb vycházeti, ani přes noc od svého praporce zůstávati pod hrdlem ztracení a dalšího uznání nejvyššího.

Jestliže by jeden nebo více utíkáni začali, tehdy nejbližší nebo první má hned do toho nebo těch bůsti a bítí; a jestliže by ten, který by to utíkáni začal, tu zabit byl, ten, který by jsa nad nim, ho zavraždil, má za to obzvláštní daň (odměnu) veliký a pochvalu vzíti.

Jestliže by pak jeden utekl, má ten hejtmánům oznámen býti. Pakli by dosažen býti nemohl, za zjevného šelmu a zrádce držán a udělán býti má.

Nemá také žádný s trubači a bubeníky v ležení ani v obsazení v žádné promlouvání se dávat, žádných listův do nepřátelského ležení psáti anebo poselství činiti, a také od nepřítelů žádných přijímati bez poručení nejvyššího pod hrdlem ztracení.

Žádný nemá od nepřátel anebo jeho náleželcích, buď muž nebo žena, mladý i starý skrze vartu z ležení ani do ležení puštěn býti.

Jestliže by jeden k druhému jaké staré zášti měl, má každý v tom chvalitebném vojenském ležení to z sebe vypustiti a se nemstíti.

Nemá žádný v nebezpečných místech, zvláště když varta osazena jest, v noci stříleti, buď v ležení neb v městech neb zámku, z čehož by škoda pojití mohla, pod hrdlem ztracení.

Nemá žádný na místě svém na vartu jiného stavěti bez vůle svého hejtmána a vědomí pod skutečným trestáním nejvyššího.

Má také jedenkaždý na své heslo, které jemu každého času dáváno bude, dobrou paměť míti. Neb který by heslo zapomenul a v nepravni hesla shledán byl, ten má před právo postaven, na poctivosti i na hrdle trestán býti.

Nemá žádný v zemi přátelské a v zemích J. M. C. v tažení i ležení jinému mocí bráti a za to neplatiti a na chudé lidi nevycházeti a jich neplundrovati; ale jeden každý hospodáři svému, u kteréhož v městě nebo v městečku každého času ležeti bude, náležitě platiti a jeho spokojovati. Když se profant (spíše) do ležení přiveze, nemá přesazen býti ani ponejprv ani potom; a také než se do ležení přiveze, hned od toho psáno býti má spolčení, jakž dáváno (rozdělováno) býti má. Také žádný ven před ležení běhati a profant skupovati nemá, jediné na svobodném placu a trhu má se do ležení vézt; a jeden každý čekati povinen jest, až se usadí, a to pod pokutou hrdla zbavení.

Nemá také žádný pod dva hejtmány se zapisovati dáti nebo dvakrátě mustrovati, ani žádný pod jménem jiného pocházeti, za jiného připovídati, zbroje a zbraně své pryč půjčovati.

Co by jízdných a pěších pospolu bylo v jednom ležení, mají pěší jim slušně ustoupiti, aby koně své postaviti mohli.

Nemá také žádný mlýnům, pecem a cočkoli k potřebě slouží, škoditi, buď to mezi přáteli nebo nepřáteli.

Také nemá žádný bez zvláštního poručení nejvyššího žádných ohňův klásti ani v ležení pálit pod ztracením hrdla.

Jedenkaždý má se také uvarovati všelijakého přilpění, přílišného ožralství, a jeden druhého k tomu nutiti nemá; kdyby jeden druhého podnapilým způsobem spral anebo něco nenáležitého vzal, má tak dobře jako by střílivý byl, a přísněji dvojnásobně trestán býti.

Zvláště každý má se před opilstvím šetřiti, když na vartu jíti má. A kdyby na vartě opilý nalezen byl, takže by jí náležitě podle potřeby opatřiti nemohl, takový má hned do želez ukován a podle uznání nejvyššího trestán býti.

Nemá žádný žádného lerna (pöpláského znamení) dělati bez vědomí hejtmána, leč by potřeba ukazovala; a jestliže by lermo udeřeno bylo, má každý na tom place se dáti najíti.

Nemá žádný druhému jeho nadělanou kořist ani jinak bráti.

Nemá žádný nazad zůstávati, leč by nedostatkem obtížen byl a od hejtmána svého dovolení měl.

DEPEŠNÍ ADRESA: ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚNEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4%, A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ LÍSTKY POŠTOVNÍ SPOŘITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLÍM A KOKSEM

ŽÍROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPOŘITELNY 140.273

skýtají vkladní knížky, vkladní účty a 4½% dluhopisy Živnostenské banky, jež možno obdržeti u pokladny

ŽIVNOSTENSKÉ BANKY FILIÁLKY V HRADCI KRÁLOVÉ,

která provádí i veškeré ostatní bankovní transakce
// za podmínek co neivýhodnějších //

V 54 člancích na přestupky shora uvedené i jiné většinou jest určen trest smrti. I tehdejší vrchní komandanti byli si dobře vědomi, jak musí býti vojsko přísně ukázněné, má-li míti naději na vítězství.

Politický přehled.

Terstskému místopředsedovi, bar. Friesovi, představují se zástupcové stran z celého PM. moří, přednášejíce svá přání. Místopředseda u-jišťuje všechny, že dal již úředním pokyn, aby byli naprosto nestranní ke všemu obyvatelstvu a vytízovali rychle jeho podání. Bar. Fries-Škene na chorvatský pozdrav zástupců chorvatsko-slovinského klubu na sněmě istrijském odpověděl česky a podotknul, že dobře rozuměl každému slovu chorvatské řeči.

Říšský sněm německý sešel se 10. března k poradám o říšském rozpočtu. Říšský tajemník pokladu žádá Říšský sněm, aby k povoleným již úvěrům dvakrát 5 miliard povolil další válečný úvěr 10 miliard. Dále praví, že Němci vidí ve válce nejtěžší, avšak také nejvíce povznášející zkoušku, jakou osud nějakému národu ukládá, zkoušku, která vyvolává všechny morální, intelektuální a materiální síly národa a do krajnosti je napíná. Spojenecké vlády (rakouská a německá) jsou přesvědčeny, že tou dobou mohou upustit od vybírání válečných daní. Pro bilancování války musí tudíž býti náklady hrazeny výhradně výpůjčkami anebo vydáváním bankovek, nebo samých papírových peněz. — Státní sekretář Delbrück prohlašuje, že teprve po válce bude možno ohlížeti se po nové orientaci ve vnitřní politice říše, ale pokud se bojuje proti mocným nepřítelům, jest poukazem politické moudrosti vyhýbat se všemu, co bylo by s to třítiti jednomyslnost národa.

V italské sněmovně za projednávání o-anovy zákona o hospodářské a vojenské obraně pravil ministr spravedlnosti, že tento zákon nemá ráz opatření mimořádného, neboť skutečně jsou v jiných zemích podobná opatření. Před-
seda ministerstva Salandra prohlásil, že nepova-
žuje za nutno odpovídati na poznámky několika
členů o otázkách mezinárodních a že se ome-
zuje na to, potvrdit dřívější prohlášení, nic na

nich neměně; ministerstvo nepotřebuje nového
vota důvěry, protože mu byla několikrát sně-
movnou vyslovena důvěra.

Nová vláda v Řecku s Gunarisem v čele
prohlásila, že Řecko po svých vítězstvích vál-
kách potřebuje nutného klidu, aby mohlo pra-
covati na rozkvětu země. Neutralita jest od po-
čátku evropské krise příkazem pro Řecko. Býv.
minist. předseda Venizelos byl prý propuštěn
králem v úplné nemilosti. Potvrzuje se, že Veni-
zelos učinil vůči trojdobodě závazné prohlášení,
nemaje souhlasu ani krále, ani svých mini-
sterských kolegů.

Japonsko-čínský spor prý se smírně
skončí. Naproti tomu japonské požadavky v Číně
narážejí ostře na zájmy Ruska a jeho spojenců.
Rusko proto již podniklo příslušné kroky v To-
kiu. A také napětí mezi Spojenými Státy seve-
roamerickými stran požadavků japonských se
zhoršilo.

Práce pro katolické dělnictvo.

Dne 5. dubna koná se mimořádná ústřední valná
hromada Všeodborového sdružení křesťanského
dělnictva pro království české.

Ústředí podává zprávu, co organizace vykona-
la i za doby zvláště kritické pro dělnictvo strá-
dající.

Po vypuknutí války začala veliká nezaměst-
nanost, tak že bylo raděno, aby Sdružení svou čin-
nost zastavilo až do okamžiku, kdy bude uzavřen
mír. Ale funkcionáři zachovali chladnou rozvahu,
zařídili výplatní hůtu podpor dle stávajících okol-
ností a zasilali podpory členstvu dále. Podpora
úmrtí, která na čas zastavena, byla obnovena
ihned, když tíseň nezaměstnanosti značně po-
volila.

Podpora v nemoci pohybovala se podstatně v
obvyklých kolech jako v letech předchozích.
Celkem za rok 1914 podporováno nemocných 938
(podporovaných dní bylo 9993), nezaměstnaných
679 (podporovaných dní 6963), na stěhování udě-
leno podpor 6, podpor úmrtí bylo 21, mimořád-
ných 27.

Pokladní zpráva v rubrice příjmů uvádí: Pří-
jen na zápisném 606 K, členské příspěvky 19.271

ve stavu ještě smutnější, neboť nemůže ubohému voj-
sku ničím přispěti. Pro bývalého důstojníka dělostřel-
ce ve Valence není tento kritický stav novým problé-
mem. Jako tehdáž z hubeného žoldu podporoval ještě
svou matku a rodinu na Korsice, uplatňuje i zde tyto své
zásady. Vychází z předpokladu, že země, na níž člověk
stojí, má ho také uživit; nechce od vlasti ničeho poža-
dovati, nýbrž jí samé přispěti ku pomoci. Dne 21. břez-
na odcházal Napoleon z Paříže k armádě do Itálie, 27.
března vydává již první proklamaci z Nizy k svému
vojsku: „Vojni, jste naří a trpíte hlad. Vláda je mnoho
dlužna vám, nemůže však nic poskytnouti. Vaše trpěli-
vost a vytrvalost, kterou jevíte uprostřed těchto hor,
je obdivuhodná, avšak neskytá žádnou slávu. Povedu
vás do nejúrodnějších rovin světa, tam naleznete čest,
slávu a bohatství. Vojni, nedostává se vám snad staré-
nosti?“

S nadšením poslouchali vojáci tuto řeč, tak ještě k
níž žádný generál nemluvil. Naděje zapadla dosavadní
bezradnost. Již 11. dubna u Montenotte dobytá vojsko
pod Napoleonem prvního vítězství. 14. dubna u Milles-
ima, 16. u Dego. Smutné, poměry nabývaly tak nejpří-
znivějšího obrátu.

Tyto i další zprávy o vítězném postupu čtou se ay-
ní velmi pohodlně a lehce, neboť zraku uniká ohromná
práce, která celé reorganizaci armády předcházela. Ne-
bylo kázně, nebylo správy, nebylo pořádku. Tuto práci
musel vykonati Napoleon sám. Sílila si: „Mám-li ja-
dného důstojníka, na který bych se mohl spolehnouti.“

K 21 h, předplatné na »Práci« 275 K 82 h, dary
107 K 18 h, tiskopisy, agitační fond 13 K 50 h, stáv-
kový fond 60 K 44 h, úroky 19 K 64 h, vrácené pod-
pory 183 K 50 h, různé 1384 K 08 h; úhrnem 22.001
K 07 h. — Vydání za týž rok 1914: Podpory ne-
zaměstnaným 5192 K 34 h, nemocným 6873 K 60 h,
mimořádné 152-K, stěhovací 29 K, právní ochrana
a pohřebné 568 K 50 h, za časopis »Práci« tiskárně
1345 K 84 h, expedici 363 K 70 h. Tiskopisy 292 K
90 h, služné a agitace 2805 K 97 h, správní výlohy
1164 K 61 h, různé 2673 K; úhrnem 21.461 K 46 h.

Sbírkový ve prospěch nezaměstnaných vynesly
326 K. R. 1914 žádáno od 74 zaměstnavatelů 130
dělňáků a 48 učňů. Poptávek dělňáků po místech
bylo 166 a učňů 32. Zaopatřena byla práce 88 děl-
ňáků a 23 učňů.

Do měsíce července bylo 185 odboček a skupin.
Od srpna přirozeně některé z nich zastavily čin-
nost. Naše organizace dělnická zasáhla do stávky
kameníků na Skutečsku. Vynaloženo obětavě mno-
ho, ale členstvo zvítězilo zvýšením mzdy jen o
malé procento. Právní porada udělena členstvu
28krát. Žalob bylo 11, z nichž 8 na úrazovou po-
jišťovnu.

Ovšem nyní jest potřebí zvýšené energie ne-
toliko v ústředí a v odbočkách, ale i jinde. Jestliže
pracují výboři obětavě, zdarma a vytrvale, činí
tak jistě za účelem šlechtným. Proto zasluží
Sdružení podpory ode všech katolíků opravdu u-
vědomělých, kteří pochopují příkaz lásky k chudá-
cům a vážnost doby.

Různí lidé chopili se všemi desítky otázky děl-
nické k vůli šíření protikatolických hesel; přilákali
pod své prapory veliké masy drobného lidu pře-
mrštěnými sliby, pochlebenstvím, obrovitou agi-
tací. Takové úkazy nesmí provázeti lhotejným o-
kem katolíků, který pevně věří, že každá nesmrtel-
ná duše má cenu nesmírnou. Jestliže celé řady mi-
sionářů vydávají se obětavě do nehostinných le-
sův a močálů, aby zachránili pro spásu duše zu-
božených divochů, tím větší povinnost katolíkům
nastává, aby morálně a hmotně podporovali ty
nuzné lidi, kteří žijí v jejich okolí a kteří nadto
svou prací přispívají k blahobytu jiných stavů. —
Vždyť taková podpůrná akce jest daleko pohodl-
nější, než hledat příležitost k samaritánství až ně-
kde za oceánem. Blahoslavení milosrdní, neboť oni
milosrdenství dojdou!

Přirozeně nynější obtížná doba zvyšuje poža-
davky, vyžaduje neúpornou práci, aby organizace

Feuilleton.

Představovali si Napoleona jako velikého dobro-
druha, který »měl štěstí, který dospěl na výši situace
pouze odvahou své bezmezne ctižádosti, jest velikým
omylen. Domnívali se, že neznámý důstojníček jednoho
dne »vzal si do hlavy« státi se pánem země, že sou-
středoval své myšlenky a kalkulace od té doby jediné
k tomuto vysněnému cíli, že v sázku dal i život, zna-
menalo by připsovati tomuto důstojníčkovi ne bezmez-
nou ctižádost, nýbrž chorobné myšlenky.

Pravda je zcela jednodušá: Napoleon zaznal první
másto, poněvadž on sám byl ve Francii jediným schop-
ným mužem, toto másto zaujmouti. Nikoli klidné doby
posadily snad svého miláčka na uprázdňený zlatý trůn,
nýbrž rozpoutané živly bezradných časů byly tím sa-
mým do přirozených mezí uvedeny a pouze jeho pevná
ruka dovedla obrozený život veřejný i dále zdravým
směrem hlíditi.

Těto pevně a schopné ruce věnuje Arthur-Lévy
v knize »Napoleon intímé« celou poslední kapitola. Svě-
slopnosti důkaz překvapujícím způsobem podal Napo-
leon ujav se r. 1796 svěřeného vození nad armádou v
Itálii. Stal se v 27. roce svého věku »général en chef«.
Armáda byla v ubohém stavu. Bez chleba, bez peněz,
bez látky a obuvi, k tomu obličejem nepříjemný. A všude

Dne 26. dubna píše direktorlu: »Tato krásná země po-
skytne nám znamenitou pomoc; jediná provincie man-
tovská zaplatí milion kontribuce; čím více lidí mně po-
šlete, tím snáze je užítím.« Dne 1. června posílá do Pa-
říže dva miliony ve zlatě. Takovéto zprávy zněly ne-
ustále z Itálie. Když toto první italské tažení skončilo
(17. října 1797). Napoleon odměněn vavřiny za obrovskou
práci svou, vrací se do Paříže. Zde je hrdinou dne, o
němž se nemluví leč o Napoleonu Bonapartovi, vše-
dychtí spatřiti malého generála. »Ah«, odmítá Napoleon
tuto přezdívku, »lid by se ke mně také stejně dral, kdybych
měl být veden na popraviště!«

Napoleonova energie, tímto prvním tažením rozpla-
meněná, již neuhaslá. Jak činným byl jako generál en
chef, zůstává již pro vždycky. Když po 2 letech stává se
prvním konsulem, vyslanec pruský referuje svému králi:
»S velkou chválou mluví se po celé Francii o energii a
řízení prvního konsula. Dovedl učiniti se milovaným a
respektovaným. Veškerá rezistivnost vymizela a všecky
autority směřují k jednání s ním, totiž k upevnění vlády.«
Všechny tyto zdárné výsledky posílají jej v jeho činnos-
ti. Ať jako generál, jako velitel armády, konsul nebo
hlava státu, ukládá sám sobě tím více práce, čím více
stoupá. A nespokojuje se snad přehledem ve hrubých
rysech, zachází do všech malicherností. Sám praví o sobě:
»Ně není ve válce, se bych nedovedl. Nemám nikoho, kdo
by dělal prach pro děla, dovedu jej složit; je-li potřebí
septantů děla, dovedu je užiti; potřebují-li muniční vo-
zky, dovedu je vypracovati.« — »On věděl, že Flouvy de Cha-

tolik záslužná vyšla z vinobití bez poruchy. Je-li většina mužského členstva a zvláště funkcionářův odboček na poli válečném, přirozeně jest potřeba, aby prořídle řady těch, kteří doma zůstali, našly náhradou podporu a povzbuzení od katolíků jiných. Pracujeme, pokud jest čas, protože funkcionáři jiných stran rozvinují velikou činnost dále, konajíce rézsalé přípravy pro nový rozmach v čase pokojnějších.

Právě křesťanská solidarita dle výkladu apoštolského stolce vyžaduje, aby katolíci všech občanských stran podporovali v době krise svorně souvěrce té společenské třídy, která trpí nedostatek.

Nechť tedy velká doba nalezne české katolíky dobře připravené! Přistupujte za přispívající členy, poučujte dělnictvo o výhodách naší organizace, ujměte se odboček a skupin osiřelých! Dělnictvo upřímné křivkivosti porozumí a naše šiky se rozhojní a upevní!

Za válečného ruchu.

Náboženské poměry bojujících států. Evropa má dle náboženské statistiky 164 mil. katolíků, 96 mil. evangelíků, 85 mil. pravoslavných, 6-6 mil. israelitů a 6 mil. mohamedánů v 26 státech. Ze států těchto stojí proti sobě osm, a to největší: Anglie: 23 mil. protestantů (církve episk. met., prot.) a 1-5 mil. katolíků. Rusko: 87 mil. pravoslavných, 11 mil. katolíků, 6 mil. evangelíků, 13 mil. mohamedánů, 5 mil. israelitů. Francie: 38 mil. katolíků, 662.000 protestantů, 100.000 israelitů. Srbsko: 4-5 mil. pravoslavných. Černá Hora: půl mil. pravoslavných. Na druhé straně: Rak.-Uhersko: 34 mil. katolíků, 4 mil. evangelíků a 0-5 mil. pravoslavných. Německo: 44 mil. evangelíků a 20 mil. katolíků. Stojí tudíž proti sobě v Evropě 92 mil. pravoslavných, 29 mil. evangelíků a 50-5 mil. katolíků proti 54 mil. katolíků, 48-5 mil. protestantů a půl mil. pravoslavných.

Vojna v příslovích. (Ze sbírky Fr. L. Čelakovského «Mudrosloví slovanského národu v příslovích».) Vojna pro jednoho kojná, pro druhého chrt, pro třetího smrt. — Vojnou jeden zbohatne a sto jiných schudne. — I v dobré vojné ohleba se nedostává. —

— Kde ostřím hrací, smrt vede k tanci. — Vojna se dá dobře slyšet, ale těžko vidět. — V bitvě ku předu nevybíhej, ani pozadu nezůstávej. — Kdo chodí v zápasu, neplač o vlasy. — Vůdceem vojsko stojí a vůz musí za voj. — Lepší stádo jelenův pod vůdcem lvem, nežli houfy lvů pod vůdcem jelenem. — Kůň vášnivý, zbraň tupá, ručnice netrefná zle poslouží na vojné. — Kdo bývá na koni, bývá i pod koněm. — Ve válce štěstí největší díl mívá. — Kdo chce pokoji, hotov se k boji. — Dej Bože dobrou zbraň míti a nikdy ji nepotřebovati. — Kdo meč drží, pokoj udrží. — Ten neví, jak milý jest pokoj, kdo nezakusil vojny. — Vojna slavná lepší než hanebný pokoj.

Používání vojínů pro jarní práce. K opatrování prací pro jarní osévání mohou býti k dožádání politických úřadů dle přípustnosti pohotovému mužstvu pracovní oddíly v počtu 20 mužů k jednotlivým obcím aneb k jednotlivým majitelům hospodářství komandovány. Žádosti o přidělení takových pracovních oddílů buďtež zaměstnavatelé prostřednictvím politických okresních úřadů předloženy nejbližšímu vojenskému velitelství. Mužstva, jež mají býti obcím aneb jednotlivým majitelům přidělena, budou pod velením poddůstojníka v pracovních oddílech po 20 mužích seřazena. Nejvyšší doba takového přidělení činí 14 dní. Mužstvům pracovních oddílů ponechají se jejich požitky. Ubytová-

ní a stravování náleží obci, pokud se týče jednotlivému majiteli, jímž dotyčný pracovní oddíl byl přidán. Obnos za to vypadáci, jehož výši stanoví politický okresní úřad, bude zapravován velitelem pracovního oddílu z peněz na stravné u něho v opatrování se nalézajících. Vybývajcí snad zbytek z těchto peněz přichází mužstvu k dobru. Dále má každý muž pracovního oddílu a to také tyto vedoucí poddůstojníci nárok na pracovní příplatek, odpovídající denní mzdě v místě obvyklé, kterýžto příplatek jest zaměstnavatelé připlatiti.

Udělení dovolené na dobu jarního setí narukovášinu mužstvu, náležejícímu zemědělskému stavu. Aby bylo umožněno pokud možno rychlé a všeobecné provedení jarního osevu, nařídila vojenská správa, aby zemědělskému stavu náležejícímu mužstvu vojenských formací z náhradních oddílů a útavů pro rekonvalescenty v zadním území se nalézajících, mohla býti udělena krátká dovolená, pokud to potřebná pohotovost doplňování pro armádu v poli a ostatní neodbytné vojenské zájmy dovolí. Tyto dovolené budou tak vyměřovány, aby jednak obstarávání nutných zemědělských prací dovolenců bylo provedeno, jednak pokud jest to možno, aby mohli nastati slušné střídání dovolených v době osevu. Dovolené mohou býti vyměřovány, do nejvyšší doby 15 dnů. Žádosti o takové dovolené buďtež podávány buď uchazečem o dovolenou ústně u jeho představeného velitelství, aneb jeho příslušníky (manželkou, otcem, matkou a pod.) prostřednictvím politických okresních úřadů. Dovolenci zůstanou také po čas dovolené v požitku svého žoldu včetně stravného a také nebudou jich příbuzným snad jim připadající příspěvky k výživě v této době zastaveny.

Věrnost českých pluků. Kroměřížský «Pozorovatel» pod citovaným nadpisem píše dne 19. února: «Nesmírná dávka zlomyslnosti mohla zploditi klep o nespolehlivosti českých pluků, hlavně v Srbsku. Tu přece nemohly české noviny mlčet, musely se ozvati. Mnohem větší povinnost měli poslanci. České pluky, na nichž jak pro jejich velkou početní sílu, tak pro jejich zdatnost a nejvyšší vyspělost spočívá hlavní břímě války, tyto čeští vojáci a tím i celý národ měl býti připraveni o ovoce svých obětí. Tu v pravý čas ozvali se vůdcové českých pluků, důstojníci to po většině rodem a smýšlením Němci, a vydali svědectví toho, co sami zažili: «Není statečnějšího a věrnějšího vojska nad pluky české.» Jako drahocenné dokumenty bude třeba uschovat tato svědectví, usvědčující ze lži drzé pomluvače. K pádným těmto důkazům mohou přidati dnes ještě jeden. Sešel jsem se s vynikajícím Jihoslovánem, který měl před válkou s oficiálním Srbskem styky rázu více kulturního. Tomu jsem žaloval, že dle dopisů zajatců českých v Srbsku nakládá se s těmito velmi brutálně. Potvrdil moje tvrzení a podal k němu vysvětlení: především Srbové nemají sami co jísti a za druhé obrací se jejich hněv právě proti Čechům, poněvadž ti to je naprosto zklamali. Nejhouževnatěji bijí se proti nim a nejvíce ztrát jim způsobují české a chorvatské vojenské oddíly. Proto ono bezohledné nakládání právě s českými zajatci. Tento fakt přímo křičí proti nařknutí českých pluků z nespolehlivosti. Ano, naši vojáci ukázali pravé smýšlení českého národa, smýšlení, které se psalo na bojištích písmem krvavým. Ukázali světu, že národ český smýšlí rakousky, že ví, co znamená pro něho silné Rakousko, ale že si je též vědom, co on znamená pro Rakousko.»

Zamočené Srbsko — království smrti. Na jižním bojišti srbském umíkla děla a míči i pušky. Mimo to Dunaj a Sáva vystoupily ze břehů a tvoří mezi Rakouskem a Srbskem skoro nepřekročitelnou hráz. Mohlo by se říci, že Srbsko má nyní klid. Ale nemá. Hroší a mocnější nepřítel než armáda rakouská vtrhl do Srbska: smrt a bída. Ve «Vossische Ztg.» sděluje zvláštní zpráva, který ze Soluně projel Srbskem do Sofie, že celé Srbsko je jediným hrozným pařením nakažlivých nemocí. Kdo může, prchá ze Srbska do Řecka, neboť panství nemilosrdné smrti je nesnesitelné. Od začátku

práci noci, když den k tomu nestačí. Jako dobrý hospodář první vstával a poslední šel spat. Říkal: «Vil-li o mně policie, že bdím, nemaje.»

A do tohoto jha neustálé činnosti a napětí nebyl zapražen jen duch, tělo s ním poctivě se dělilo. Napoleonův pobočník generál Rapp stěžuje si: «To aby člověk byl ze železa, má-li vydržeti lemo, které konáme. Sotva slezeme z vozu, vylézáme na koně a zůstaneme na něm často 10 neb 12 hodin v jednom.»

Napoleon psal r. 1806 Josefíně: «Urazím denně 20 až 25 mil, koňmo, vozem a všelijak. V 8 hodin jdu spat a vstávám o půlnoci.» Jindy píše: «Přijel jsem včera v 5 hodin večer do Drážďan, docela svěží, ač jsem seděl ve voze 100 hodin. . . . Neznal překážek, chtěl-li dojít k cíli. Právě sám k císařovně: «Jsem největším otrokem mezi lidmi. Můj velitel nemá citu a tímto velitelem jest sama přirozenost věcí.» Caviatcourt píše z Drážďan: «Teprve v 11 hodin večer vešli jsme do paláce; šaty císařovy byly tak promočeny, že voda z nich črčila; v noci měl císař malou horečku. Nicméně, když jsem ráno ve čtyři k němu vstoupil, byl již vzhůru a připraven vstoupiti na koně.» Sekretář císařův dě k hraběti Lavalettovi: «Císař vstává v 11 hodin a vstává ve 3 ráno a až do večera není okamžiku bez práce. Jest na čas, aby tomu byl konec, neboť podlehne a já s ním.»

Pozorujme tak Napoleona kdy a jak chodí, je neznesitelný. V triamfu i pádu, vždyť při bouřlivosti v práci a konání povinnosti. A tím vykonáno dlo obdiv-

války bylo lze pozorovati, jak je Srbsko zle na tom v ohledu zdravotním a chirurgickém. Všude jinde mělo léčení raněných vojínů průběh normální, v Srbsku však se přidružovala k zraněním: horečka, záněty ran, úplavice, břišní tyfus, kožní nemoci, cholera a konečně dostal se i host nejpříšernější: skvrnitý tyfus. Zmírá na něj důstojníci, vojáci, lékaři, ošetřovatelé, obyvatelstvo ve městech a i lid na veskově. — Na základě úředních zpráv, které byly pisatelé podstrčeny, zemřelo v Niši za poslední týden lednový 112 vojáků na skvrnitý tyfus. U Kragujevce byly jím celé setniny zdemčovány na čtvrtiny. V únoru zemřelo v Bělehradě na skvrnitý tyfus 19 důstojníků a přes 200 vojáků a 118 mužů a žen civilních. To ovšem prozrazují pouze úřední zprávy. Jaká však je skutečnost!

Smrt polního kuráta. Z Moravské Ostravy dochází právě sinutná zpráva, že tam dne 17. března v noci zemřel zaslužilý farář Josef Hlavsa z Chomutic. V Pánu zesnulý narodil se 4. dubna 1860 v Běl. Újezdě a po skončených studiích byl dne 15. července 1883 vysvěcen na kněze. Počátkem srpnové mobilisace r. 1914 volán byl za polního kuráta do Čáslavě, nato odtud později přidělen k pol. superiurátu v Mor. Ostravě, kde uprostřed horlivé práce překvapila jej smrt. Byl nejstarším kurátem z naší diecése, čítal při nastoupení činné voj. služby 54 léta. Mrtvola v Pánu zesnulého bude převezena do Chomutic. R. i. P.!

O lidumilném biskupu Hittmairovi píše se «Našinci» z Lince: Když jsem v den Dušiček 1914 poprvé spatřil lineckého biskupa dra Rudolfa Hittmaira, jdoucího v průvodu z dómu na hřbitov, zamiloval jsem si jeho osobu na první ráz. Tak prostě kráčí pastýř mezi svými milými, šeptaje modlitbu růžencovou s vroucí zbožností, jež nelíčenost a pravá upřímnost jevila se ve všech rysech milé jeho tváře. A když o svátku mariánském v den 8. prosince byl jsem přítomen slavnému požehnání v novém domě lineckém, tu utvrdil jsem se v přesvědčení o pravém dobrém pastýři dokonale. Nikdy nezapomenu vroucí zbožnosti, s kterou nesl tehdy biskup velebnou Svátost při slavném průvodu chrámem. A jak zbožný byl biskup dr. Hittmair v chrámě, tak ušlechtilé a láskyplné počínal si po celý čas i na veřejnosti. Nemiloval zbytečné nádhery, ale tiše a nepozorovaně chodil městem v obleku prostého duchovního, navštěvuje raněné vojíny, těše je slovy tak hojivými a podporuje chudé, jak jenom mohl. Jeho horlivost v úřadě a láska k bližnímu byly všeobecně známy. Neznal oddechu a snažil se dle největší možnosti své setřít slzy žalu a bídy svých ovci. A tato snaha stála jej život. Dne 22. února byl navštívit opět tábor zajatých Srbů v Mauthausenu. Cítil i s nepřitelem a snažil se jak mohl, aspoň zpříjemnit chvíle vojínům srbským, s nimiž rozmlouval, těšil choré a povzbuzoval. Ještě v posledních dnech masopustu účastnil se pobožnosti večerní ve starém domě v Linci u sv. Ignáce. Již tehdy (17. února) byla na něm znáti bleďost, asi z nachlazení. Nato návštěva jeho u nemocných vojínů zhoršila jeho stav. Biskup cítil se nevolným a koncem února utehl, maje za to, že je stížen influenzou. Než primář linecké nemocnice zjistil příznaky skvrnitého tyfu a přes veškeru námahu lékařů nemoc se zhoršila tak, že dobrý, lidumilný biskup v pátek 5. března depoleďně výdechl naposledy. V posledních měsících jevil zvěčnělý biskup zvlášť účinnou činnost jako duchovní pastýř, milující své ovečky. Ošetřoval po mnoho nocí raněné vojíny v nemocnici Milosrdných bratří jako prostý řeholník, konaje při tom i nejnižší služby z lásky k trpícím bližním. Ký div tudíž, že jej pro jeho dobrotu srdce cítili i nepřátelé církve! Tím více ovšem lpěly na něm jeho věrné ovce, obyvatelé diecése linecké. Nebyl snad jediného místa, kde by byl zvěčnělý biskup Hittmair nebyl dokázal za svých visitačních cest ušlechtilost duše a dobrotu srdce. Ještě před smrtí svou dal přichystati v biskupském paláci značný počet ložek pro raněné vojíny. Rekonvalescenty z vojenské nemocnice dal voziti ve vlastním kočáře po Linci; býval přítomen operacím, při nichž těšil a pomáhal, jak mohl. — Dne 1. května 1909 za májového deště slavil svůj první vjezd do biskupského paláce jako biskup linecký. Děšť znamená

hodné: Francie vyrvána z jicnu anarchie, kterou zplořila revoluce. Obnoven náboženský kult v zemi. Zákon psancův odstraněn, 100.000 občanů vrací se do své vlasti. Svoboda práce zaručena. Prohlášena nová konstituce, zaručující pořádek. Provedeno administrativní rozdělení celé Francie tak, jak dnes se nám jeví. Zákon občanský — Code Napoléon — stává se vzorem a základem pro zákonodárství v celé Evropě. Založena banka francouzská a pokladna umořovací. Úvěr všeobecně stoupá, industrie a obchod kvete. Armáda statečná a ukázněná.

Dílo obdivuhodné, jeho tvárce měl proto tolik obdivovatelův a ctitelů jako nikdo jiný a jméno Napoleon má zvuk zvláštního zabarvení ještě dnes. Nechť popatří však každý obdivovatel jeho na tři složky vykonaného díla: schopnost, energie a práce. To jest akord zvuku jména Napoleonova.

Býti proto odsouzen k naprosté nečinnosti, již to byl) účinným trestem pro něho na ostrově sv. Heleny. Sám stěžuje si do rozpadávání svých sň svému lékaři: «Jest to hanba pro mne, jehož činnost neměla konce, já, kterýž nechtěl jsem ani spát. Jsem nyní ve stavu lethargické srnlosti; musím se vzmažiti, chci-li otevřít oči. Často jsem o rozličných tématech diktoval současně čtyřem neb pěti sekretářům. Ano tenkrát — tenkrát jsem byl Napoleonem, dnes jsem ničím!»

A. Y. Chodavický.

bulon, «mnoho-li času potřebí krejčímu ušití šat, koláři zhotoviti kola a podstavec pro dělo.» Nic nepřehlédne. «Chléb je špatný, pše intendantůve, maso platíte po 10 sous sprostředkovatelům, kdežto každý fezník prodává je po osmi . . . Tato důkladnost vyplývala ovšem z jeho dokonalého vojenského vychování, ale on uplatňoval ji v jednání vůbec i jako chef vlády.

Předkládal-li se prvnímu konsulu nějaký zákon, vypráví Roederer, byly otázky: Je tento návrh zákona úplný? Pro všechny případy? Proč jste se tím nezabýval? Atd. «Žádám, občane ministré,» pše Napoleon ministru vnitra, «abyste mně každého večera o 10. hodině zasílal zprávu, obsahující rozbor vaší korespondence s ústředními správami a komisaři vládními. Učínáte tři oddíly: v prvním budou jména départementův a komisařův ústředních, v druhém zprávy o udržování a daních, v třetím zprávy policejní.» Ve dne chef vlády neměl k tomu času, neboť audience diplomatické, soukromé, korespondence, reprezentace oficiální a věci podobné všechny čas zabíraly. Často opět večer bylo potřebí konati porady ministrův a když všichni jsou již unaveni, Napoleon volá: «Vzhůru, vzhůru, občane ministři, jsou teprve dvě hodiny ráno, je potřebí zaslužit si plat, který nám národ dává!»

A když jeho matka obávaje se o zdraví jeho prosí osobního lékaře Cuviera, aby zapověděl Napoleonovi práci za noci, dí Napoleon svému bratru Lucianovi: «Uboký Corvisart! Opakoval stále totéž, ale dokázal jsem mu, že dvě a dvě jsou čtyři a že je potřebí posílit ku

prý požehnaní. A skutečně byla činnost zvůčného biskupa požehnaná. Již v době dřívější dal podnět k založení sirotčince „U dobrého pastýře“, jež nyní zvelebl nemálo. Usilovně se snažil o důstojné dostavení nového domu P. Marie v Linci, těše se, že v několika letech uzří mistrovské dílo dokončeno. Ale nedomáhal se. Stal tu ještě poznamenati, že ještě před vypuknutím války usiloval o blahofčení velkého ze svých předchůdců biskupa Rudigera. Před nedávnem dostal dopis jedné chudé ženy z Čech, v němž mu vroucně děkuje za vzorné ošetřování jejího těžce nemocného muže a zachování života živitelé četné rodiny. Když tajemník jeho poznamenal, že by dal tento dopis k dispozici místnímu katolickému deníku, řekl biskup odmětávě: „Nikoliv, takových děkovacích listů jsem dostal již spousty a pomílel jsem o nich. Co čítám, čítám z lásky k trpčícímu lidstvu.“ Za deště nastoupil dr. Hittmair svůj pastýřský úřad, za deště byl pochován.

Kulturní jiskry.

Vinařický prův zavedení učitelů do škol. Tento básník a velice zaaloužilý paedagog napsal již r. 1858 v Musejníku: „Na všech stranách se ozývají hlasy o přeplnění škol farních; o. k. úřadové zřizují druhé školní světnice a vymáhají platy podučitelské.“ Vypočítav zevrubně příčiny, proč se nedostává učitelů do škol, pokračuje: „Odkud pomoci? Vydatnější dotace podučitelské přivábily by bezpochyby více kandidátů. A až bude zákonem zaručené právo národní ředi naší na hlavních a reálních školách a na ústavech paedagogických skutečně provedeno, naši vychovanci učitelští také se s českými školáky správněji smluví. K osazení uprázdňených míst do druhých světnic vedla by ale dle našeho zdání ještě jiná cesta. Mírně oddělení děvčat do zřizované druhé světnice a odevzdání jich svobodně, schopně, zachovalé učitelce, která by jich v předmětech školních a v nejpotebnejších švadlenských pracích ovládla. Za takové učitelky hodily by se přede všemi dobře ovládnuté učitelky dcery. Těm i jiným rovněž u schopným pannám přišly by skrovné dotace podučitelské vděk a spíše by jim postačily, než na více potřeb uvyklým mládežencům. Ze zkušenosti víme, že ochuravělí staří učitelové venkovští při vyučování velmi prospěšně používají pomoci dospělých deček svých, které svou částou přítomností ve škole metodě vyučovací od otců svých prakticky se byly přiučily.“ Podává návod pro zatímné vzdělání učitelů, pokračuje: „Pauzuje sice na mnoha místech u sprostého lidu mínění, jako by děvčata nepotřebovala školního vyučování. Takové mínění má svůj původ ve skutečné a známé nepraktičnosti našich škol z ohledu na vzdělání dívek. Mínění to pomine, až bude škola dívkám životu podobnější. Děvčata potřebují vůbec jako budoucí pomocnice svých matek při živnosti domácí i jakož i ohůvy a služby svého zvláštního navedení. Nepodá-li jim ho škola, kdež mohou ho jinde nabýti? Za tou příčinou měla by míti děvčata svůj zvláštní slabikář a svou zvláštní čítanku... Bude-li čítanka pro ně tak složena, aby byla téměř beze všeho výkladu srozumitelná, udomácní se v ní, anobrž budou se z ní učit i dospělé dcery a snad i hospodyně. Mnoho se tím v životě domácím napraví, zdokonalí a ušlechťí. Oddělením chlápů od děvčat získá nepochybně mravní kázeň mládeže vůbec; dívky přiučí se potřebným švadlenským pracím a navynou brzy pilnosti a pracovitosti. Spatřovali bychom je budoucně i na neblahých pastvištích zaměstnané, ku př. pletením punčoch. Rodičům praktické takové vyučování muselo by přijíti vděk. Vyučující učitelky dcery nabýly by svým časem skrovného věna pro své budoucí opatření. Učitelové sami by pak povzbuzeni byli k větší bedlivosti nad vychováním svých deček a vyhlídka na jejich snazší opatření byla by jim vždy milou útěchou. Tyto myšlenky projevil spisovatel tohoto článku v poetické poradě učitelů v Týně Vltavské dne 26. května b. r. a všech 58 udů porady schválilo jednohlasně návrh ten ku zřizování dívčího oddělení při farních školách. I v jiných soukromých rozmluvách našly souhlasného uznání.“

Ovšem velice důležitý návrh ten, který znamenal pronikavou změnu ve školství českém, vyžadoval podrobnějšího vyřízení a doplnění. Vždyť se jednalo o akci radikální, jaká u nás do té doby nebyla, takže nemohly zde býti radou nějaké zkušenosti z minulosti. Vlak také Vinařický skromně dodal, že podává „jednoduché tyto rysy k veřejnému uvážení a úmyslem, aby zdravěji a všestranněji byly uváženy. Po tom: kdo může, necht pomůže!“ Ale v podstatě návrh Vinařického alavil skvělé vítězství. Bystrý myslitel dobře uhodl, že i žena velmi dobře dovede se uplatnit při školní výchově mládeže obecné. Vinařický vyložil své náhledy klidně, věcně a přesvědčivě, aniž by byl užíval blýskavých emancipačních hesel, aniž by býval činil reklamu svému jménu fanatičnými protesty, pohlebováním a pod.

Vládní rada Josef Šimek, šedenátníkem. Jest rodákem z Litomyšle, kde absolvoval

Pro letošní visitaci a sv. biřmování

nabízíme ku výzdobě farních místností dva krásné, zdařile reprodukované obrazy jako protějšky:

Reprodukcí dle originál. perokresby mistra ŠVABINSKÉHO:

Jeho Exceleace, nejdp. biskup
ThDr. JOSEF DOUBRAVA

Formát obřazu 67x51 cm.

Cena obrazu na listě K 4,- nefr.

Dle orig. obřazu velice zdařile provedenou reprodukcí světlotisku

Jeho Svatost
PAPEŽ BENEDIKT XV.

Formát obrazu 67x51 cm.

Cena obrazu na listě K 5,50 nefr.

Zarámované a zasklené ve vkusných a jemných rámech dodáme v násled. cenách:

v pravém mahagonu, úzký, světlý rám . . . po K 13,-
v imitaci mahagonu, tmavý, úzký se zlat. vložkou . . K 13,-
tentýž, širší rám s černou vložkou . . . K 16,-
v černém mahagonu, imit. ebeny se zlatou vložkou, K 17,-

Obrazy Jeho Svatosti papeže Benedikta XV. zarámované v cenách o K 1,50 více.

Připomínáme uctivě, že vybrali jsme na tyto obrazy nejen vkusné a krásné rámy, v jemném provedení, které se výborně k těmto obrazům hodí, a svým skutečně jemným a krásným provedením, jak obrazů samých, tak i také rámy, valně přispějí k obrazové výzdobě všech farních úřadů. Přihlíželi jsme též ku ceně jejich a doufáme, že neobvykle velkou láci jich, kterou jen pro tuto dobu sv. biřmování jsme stanovili, získáme si pro obrazy tyto zájem co největší.

Obal a poštovné účtujeme zvlášť. Doprava poštou děje se na nebezpečí objednatelů.

Vedle těchto obrazů nabízíme:

Menší obraz, dle fotografie knižtiskem provedený, v pěkném passepartout ve formátu 40—47 sa K 1,80.

Malý obraz Jeho Exceleace nejdp. p. biskupa Dra. Jos. Doubavy, zvlášť vhodný jako upomínka pro děti při sv. biřmování po 14 hal, 50 kusů sa K 5,-, 100 kusů sa K 8,-.

Pokladnice s obrazem Jeho Exceleace jednotlivě po 8 hal., sa 100 výtisků K 5,-.

Rámy k obrazům obstaráme v cenách levnějších.

Dále doporučujeme:

Pořadí o generální visitaci . . K — 50
Oraciones in visitatione canonica
generali recitandas . . . K — 80
Metrika biřmovaných s přímek, arch K — 08
Biřmovací listky, s latinak. textem
100 výtisků . . . K — 85

Družst. knihkupectví a nakladatelství v Hradci Král., Adalbertinum.

gymnasium, načež po vykonaných studiích na universitě vídeňské dosáhl approbace pro česká i německá gymnasia. Zprvu působil na gymnasiu ve svém rodišti, od roku 1884 pak pracuje na učitelských ústavech plných třicet let a to jako profesor v Kutné Hoře, jako ředitel v Soběslavi a v Kutné Hoře; od roku 1909 je ředitelem pražského paedagogia. Vládní rada šimek velice pilně sleduje a studuje moderní proudy ve výchově i vyučování a těží z nich pro praktické vzdělání budoucích učitelů. Paedopsychologie, činná škola, tělesná výchova našly v něm horlivého podporovatele a šířitele. Při svém úřadě jest vládní rada šimek i bohatě literárně činným. Kutná Hora počítá jej mezi své první historiografy; sepsal dílo „Kutná Hora v XV. a XVI. století“. Velice četné jeho práce historického obsahu uloženy jsou v Časopise musea král. Českého, v Českém časopise historickém, ve Sborníku historickém, v Českém lidu a j. a j. Pro „Dědictví Komenského“ rediguje Výtahy z paedagogických klasiků a Tillův Zeměpis pro ústavy učitelské byl jím přepracován. — Horlivá jeho činnost ve školství uznána byla již nejvyššími úřady školními i církevními.

Značný úspěch lidumilné akce papežovy. „Osservatore Romano“ sděluje: Když papež velkodušností suverénů a nejvyšších hlav státních dosáhl jednomyslného příznivého přijetí svého návrhu, směřujícího k osvobození vojenských osob, uznaných za neschopné k vojenské službě a ve válečném zajetí se nacházejících, osvobození to, které na štěstí už k tak velikému prospěchu těchto nešťastníků a jejich rodin bylo zahájeno, snažil se Svätý Otec dosáhnouti podobného výhodného nakládání také s internovanými občanskými osobami a požádal důvěrně každou z válčících mocností, aby povolily některým kategoriím zadržovaných osob občanských navrátiti se svobodně do vlasti. Svätá Stolic dostala brzy na to několik odpovědí — a jiné očekává — které jejímu novému šlechtnému a lidskému návrhu jsou příznivy. Zatím nastala po této stránce vážná obtíž mezi Anglií a Německem, protože Anglie dala souhlas k poskytnutí svobody těm, kteří překročili 55. rok věku, kdežto Německo žádalo, aby osvobození bylo rozšířeno na ty, kdož dovršili čtyřicátý pátý rok věku svého a prohlásilo, že by souhlasilo s výměnou osob k vojenské službě neschopných za podmínky, že Anglie svolí k propuštění osob, překročivších 45. rok věku. Britská vláda požádala pak papeže, aby se obrátil na Německo a Svätý Otec skutečně vyrozuměl prostřednictvím pruského vyslance u Vatikánu německou vládu o tom, že by mu prokázala laskavost, kdyby vyslovila souhlas s výměnou osob k vojenské službě neschopných, aniž by trvala na podmínce svrchu zmíněné hranice stáří. Císařská vláda sdělila se vším urychlením, že svoluje k vznešenému přání papeže a kardinalů státní tajemník, který si pospěšil podat o tom britskému vyslanectví zprávu, dostal následující ze dne 3. po případě 4. března datované odpovědi: „1. Mám čest potvrditi příjem noty, kterou Vaše Eminence laskavě mi zaslala, aby mae vyrozumění o souhlasu německé vlády s návrhem papeže, týkajícím se výměny civilních osob k

vojenské službě neschopných. Jsem dojat velikou blahostí, o které papež Benedikt XV. podal důkaz svými snahami, usilujícími o provedení přání, které tak velice leželo na srdci mé vlády, a mohu už nyní Vaši Eminenci ujistiti o velkém zadostiučinění mé vlády, nad tak skvělým úspěchem, který korunuje podnět Jeho Svatosti. Mám čest žumožiti zároveň Vaši Eminenci svůj vřelý dík za Vaše rychlé vyrozumění a své blahopřání k veliké obratnosti, s jakou nalezeny byly prostředky ku splnění přání mé vlády.“ Podepsán Howard. — 2. Mám čest notifikovati Vaši Eminenci, že jsem právě dostal telegram od své vlády, ve kterém projevuje své uspokojení nad tím, že dostala radostnou zprávu o souhlasu německého císaře s návrhy Jeho Svatosti, které týkají se výměny civilních zajatců, neschopných k vojenské službě. Plně příkaz své vlády, prosím Vaši Eminenci, abyste vyslovil vřelý dík mé vlády Jeho Svatosti za činnost, kterou projevil při uskutečnění tohoto humanního cíle.“ Podepsán Howard.

Požadavky válečného historického románu. Také „Osvěta Lidu“ dne 13. t. m. napsala: „Podivný, neobvyklý zjev možno stopovati v dnešní produkci nakladatelské. S několika stran ohlašuje se nám nové vydání spisů Václava Beneše Třebitzského, v různém rouše a různé úpravě. — Odkud ta horlivost? Pramen svůj má prostě v tom, že uvolnilo se právo nakladatelské, že dnes bez honoráře lze vydati díla Třebitzského. Jakmile přestává právo odměny za práci, dostává se národu levného a mnohostranného vydání spisů oblíbeného spisovatele. Nejde nám tu o literární význam Třebitzského. Je dnes plně ustálen. Neupírá se mu význam, jaký měla jeho díla své doby, ale nelze zapřít, že přes svoji libovost u prostého čtenáře zůstává jen takový, bez hloubky historického oprávnění, přes určitou jednostrannost citovou. Vlak i tak nestáli jsme a nestojíme proti novému vydání jeho spisů. Nedovedeme však při této příležitosti nepoukázati na to, že nestáli nakladatelé čekati až na prožití práv autorských, aby kultuře národa dali významná díla literární a vydání lidovým. Proti Třebitzskému stojí na př. Jirásek. Co by znamenalo lidové vydání tohoto autora! . . . A není tu jen Jirásek, je tu Neruda, Rais a jiní a jiní. A pro ty ovšem nemáme platit nakladatelská horečka, poněvadž nutno čekati třicet roků, aby mohli se státi plně populárními a lidově čtenými. Nakladatelé jako přebíjezníci kulturní armády, měli by své vnitřní poslání aspoň trochu vyzvednouti nad zájmy obchodní, spokojiti se s menším ziskem a dobytí si o povznesení lidských zásluh. A zatím budeme čekat na ty které autory, až vyprší jejich třicet roků, a po tuto dobu budou čtenou jenom těch, kdož mají peníze a chuť. Žizněci počkají — musí, až zase se bude opakovat shon, jaký vidíme se spisy Třebitzského.“ — Náhlá nakladatelská horlivost podivně se vyjímá, jestliže na ni patříme pod zorným úhlem skutečného pokroku. Již Karel Hynek Mácha požadoval na historickém románu přesnost, všim starobylého prostředí. Žádá takový sloh, který by odpovídal starým tradicím: „Slohu, na jakýž pomýšlím, neučí ani mluvnice ani skladba, ale nastává se hrabání ve starých knihách českých a přátelské přání k domácím mravům... Historický román český vábí by měl i příkladnou mluvu svou, aby se národ, jehož síla a sláva na

minulosti spočívá, k oněm časům v duchu přiblížil a s nimi úplně se spřátelil. (Almanach Máj z r. 1888.) — A. K. Tieftrunk napsal r. 1876 na adresu mladých beletristů: „Především jest třeba, aby se dala do pilných studií příslušné literatury dějepisné, jsouce paměťmi příkladu Wal. Scotta, jež dokonce i přemýšlících paměť bedlivě si všiml... Pěkný historický román český šliff by lahodnou formou rychleji historické vědomosti než mnohé důkladné dílo dějepisné.“ Nuže — nyní již znamenitých svazků o naší minulosti jest již mnoho. Poznáváme minulost českou desetkrát lépe než jak ji mohl seznati Třebízský. Proto jest potřebí v pokročilém věku také pokračovati v plastickém a správném líčení české minulosti i v románu.

Národohospodářská hídka.

Otázka chlebová. Již počínají přicházeti nařízení o úpravě spotřeby potravin. Jdou tak rychle za sebou, že nelze sobě ještě nyní o celé věci jasný obraz učiniti. Opatření ochranná vyžadovala doplňků.

Před dvěma týdny nařízen byl ve všech místech soupis mlýnských výrobků, to jest pšenice, žito, oves, kukurice, mouky, krupice a krup, před několika dny pak i otrub. V Německu již dříve pojaty byly do soupisu též brambory.

O výsledku soupisu obilnin proniklo dosud na veřejnost jen velmi málo zpráv

Tedy jest zcela patrné, že po vyhlášení soupisu hlásí se k slovu provisorní úprava spotřeby chlebovin. Novinami denními prolétla již zpráva, že dnem 28. března budou po vzoru Německa zavedeny chlebové a moučné známky, při čemž jedna porce mouky a chleba na jednu osobu bude obnášeti 200 gramů na 1 den. Poukázka bude jednotná pro chléb i mouku a budou určeny čtyři sedminy na chléb a tři sedminy na mouku. Ovšem je to ještě vyhrazeno pozdějšímu rozhodnutí.

V Dolních Rakousích místodržitelství vydalo již 13. března nařízení, kterým se provisorně upravuje spotřeba chleba a mlýnských výrobků. Dle tohoto nařízení nesmí pekaři v Dolních Rakousích prodati během jednoho týdne chleba a ostatních mlýnských produktů, daných pod závěru, více než tři čtvrtiny týdenního průměru množství, prodaného od 1. do 15. února. Kromě toho smějí pekaři a prodáváci mlýnských výrobků odprodávati konsumentům pšeničnou a žitnou mouku pouze smíchanou s 50 proc. jiných mlýnských výrobků moučných. Ze všech druhů mouky smí se jednotlivému kupujícímu prodati pouze půl kilogramu při jednom nákupu.

a bude nutno proto se vši energií tuto otázku se strany povolání činitelů řešiti.

že nedlouhá doba několika měsíců dělí nás ode žní, kterým nám nastane značné ulehčení. Dnes musíme se smířiti s tím vědomím, že naše zásoby masa, obilí, brambor a cukru nám budou dostačovat

—cký.
Prošba za zvýšení míry zásob. Ve svorném spolupůsobení úsilím posl. Kadřáka starší se i naše Sdružení českých katolických zemědělců o zvýšení míry přípustných zásob na venkově nezbytně potřebných, i žádalo na místech příslušných o to tímto novým podáním: „Vaše Excellence! Se všech stran docházejí žalostné prosby ohudiny, aby míra k výživě rodiny ustanovených chlebovin pro venkovské obyvatelstvo, zvláště v chudších krajích hornatých, byla přiměřeně zvýšena, a doba prodloužena o měsíc, neboť v těch krajích sklízí se obilniny až v srpnu, takže teprve v září s nového se připravuje výživa. Rolník při těžké a úmorné práci namáhavé naprosto by nevystačil s mírou nyní ustanovenou, a to tím více, anž masitých pokrmů se požívá měrou nepatrnou, jenom výmínečně. Z těchto důvodů anažně a velmi nálehavě prosíme, aby rodinám venkovským, a zvláště v chudobnějších krajích, na výživu nutná míra chlebovin, kteráž musí býti rodině ponechána k výživě, tudíž je nezabavitelná, byla zvýšena alespoň na 10 kg na každou osobu, a sice na dobu včetně až do 1. září, při čemž se má přiblížiti i k potřebnému počtu

zemědělských dělníků nezbytně potřebných, jimž hospodář potřebnou stravu také opatřiti musí.“ Tím vyhověno řadě dopisů v té věci Sdružení došlých.

Podvedy s moukou. „Neues Wiener Journal“ oznámil, že vídeňské státní návladnictví vydalo na čelnější společenstva a interesenty, zabývající se moukou, pozoruhodný přepis, který zní: „Následkem sdělení, došlých státního návladnictví, obcházejí uherské mlýny a jejich zástupci v Uhrách i Rakousku různým způsobem pevně stanovené nejvyšší ceny a žádají za mouku obnosy, které stanovené ceny daleko převyšují. Jeden takový obcházející prostředek jest, že žádají ohromné ceny za pytle, dle udání i 550 K při jednom vagonu mouky a činí podmínku, že pytle nejsou povinni vzít zpět. Jinde zase mělo se státi, že za pytel a šňůru k zavázání počítán byl obnos 6 K jako poplatek za půjčení. Také se stalo, že mlýny nebo velkoagenti odkazují kupce na menší sprostředkovatele, kteří si mimořádně velké obnosy za sprostředkování počítají, takže sice mouka dodává se za stanovené nejvyšší ceny, ale s cenou za pytle a provisi za sprostředkování obchodu zdrazí se daleko nad stanovené nejvyšší ceny. Další způsob obcházení má spočívat v tom, že ten, kdo koupí bílou mouku, jest nucen zakoupiti mnohonásobně černé mouky, která se mu počítá za určitý obnos, ale kterou je mlýn ochoten za menší cenu přijmouti zpět, takže rozdíl, který kupec trati, cenu bílé mouky nad stanovené ceny zvyšuje. Konečně přihází se, že se účtuje sice lepší druh bílé mouky, ale skutečně dodá se méněcenný druh anebo i takový, ve kterém jsou méněcenné příměsy. Státní návladnictví žádá, aby mu všechny takové případy byly sděleny.“

K tomuto připsu sděluje „N. W. J.“ starosta společenstva vídeňských cukrářů tyto zajímavé podrobnosti: Hlavní trik zástupců uherských mlýnů spočívá v tom, že žádají, aby účtovaný obnos zaslán byl telegraficky na adresu dotyčného mlýna, což je velmi nebezpečno a vede ku ztrátám. Jeden z nejmarkantnějších případů tohoto lichvářství byl ten, kde se žádalo, aby řediteli jednoho mlýna zapláceno bylo 1000 K a uherskému a rakouskému zástupci po 800 K provise za vagon mouky, celkem 2600 K. Připodí-li se k této nealýchané provisi dovoz po dráze, přívoz do skladu, pytle, které stojí dnes 2 K 40 h za kus, stoupila by mouka na 1 K 60 h za 1 kg. Znamení doby jest také, že lidé různých povolání se zabývají obchodem s moukou ve velkém. I ženy nabízejí jmenovanému starostovi společenstva velké množství mouky, rozumí se, že za podmínek, které nebyly přijatelné.

Pro zamezení hromadění mlýnských výrobků. Místodržitel na Moravě vydal 11. t. m. nařízení, jímž se má zamezit hromadění mlýnských výrobků: Dle § 3. lit. b) císařského nařízení ze dne 21. m. m. f. z. č. 41, nařizuje se tímto, že živnostníci, zmínění v § 3. lit. b) hořejšího nařízení, nesmějí v době od 15. až do 31. t. m. prodati více, než 1/4 onoho průměrného množství mlýnských výrobků, jež jimi za dobu od 1. až do 15. února 1915 při soupisu zásob 28. února 1915 dle § 6. odst. 3. císařského nařízení ze dne 21. února 1915, f. z. č. 41, bylo udáno. Dále se nařizuje, že se mlýnské výrobky smějí najednou prodati jen ve množství nejvýše půl kilogramu. Přivodilo-li by provedení tohoto nařízení porušení bezpodmínečně nutného zásobování, je polit. úřad první stolice oprávněn, aby k žádosti interesenta povolil výjimku. Přestupky tohoto nařízení trestají se ve smyslu § 25. císařského nařízení ze dne 21. února 1915, f. z. č. 41, peněžitým trestem až do 2000 K neb vězením až do 3 měsíců, za přitěžujících okolností však peněžitým trestem až do 5000 K, neb vězením až do 6 měsíců.

Smrtné křeče nejmladší republiky.

Kdyby nebyli rychle pomohli úpadkové republice francouzské Angličané s Belgičany, nebylo by stačilo vojsko francouzské prchati k Paříži. Již před koncem minulého roku by byli Němci diktovali demagogickým politikům mír v hlavním městě Francie. A nejde to ku předu ani s tou zahraniční pomocí.

Což teprve republika portugalská! Od okamžiku, kdy královská vláda povelena, vidíme zde celý dlouhý řetězec neštěstí a nesnází jak sociálních tak politických. Ani krvavá despotie samozvaných uchvatitelů ministerských křesel není s to ututlati velké výbuchy krize stále hrozivější. I radikální, protikřesťanské živly zdvihají hrozivé pěsti proti těm, jímž při státním převratu škakali. Nespokojenost kvasí v zemi všeobecně. Zmatek nastal konečně takový, že ani vládní kruhy nevědí, koho vlastně poslouchati.

Dne 11. t. m. sdělil z Lisabonu madridský protikatolický list „El Liberal“: President portugalské

republiky znovu zrušil ústavní záruky. Před anglickým vyslanectvím v posledních dnech došlo k hlučným projevům lidu proti drahotě. Policie musila budovu vyslanectví uzavřít. Klub demokratických stran, které v Portugalsku ještě agituji pro válečnou intervenci, byl na rozkaz ministerského předsedy Castra di Pimenta rozpuštěn. Zamožní Portugalci odjíždějí do Bajados, aby vyčkali dalších událostí.

Berlínský „Telegr. Union“ sdělil 16. t. m. z Madridu: „Dle spolehlivých zpráv je v Portugalsku úplná anarchie. Tři velké strany se vzájemně potírají. Republikáni starého systému s generálem Castrou, republikáni nového systému, které vedou členové senátu, a monarchisté, a k tomu poji se značná část anarchistů, kteří loví ze všeobecných zmatků. Na různých místech došlo již ke krvavým srážkám mezi stoupenci jednotlivých skupin. U Grandolly byl prapor pěchoty, který náležel ke straně senátu, Castrovým plukem pěchoty rozprášen. Na bojišti zůstalo asi 100 mužů mrtvých a raněných. Monarchisté rozdělávali mezi lidem selským na severu hodně peněz a zbraní.“

A hned 17. t. m. letí nový telegram z Hamburku. Die Journalu de Débats totiž připluly z Gibraltaru dva anglické křižníky k Tajo a vyloďily vojsko na ochranu anglických poddaných, kteří jsou portugalskými nepokoji ohroženi. Hamburger Fremdenblatt sděluje z Rotterdamu, že mnoho anglických uprchlíků ze severu země uteklo se do paláce anglického vyslanectví v Lisaboně.

Jiné zprávy ohlašují, že telegrafický styk s Portugalskem jest velice stížen. Soukromé depeše podléhají nejpřísnější cenzuře, která potlačuje každou vážnější zprávu. Monarchisté v severních krajích země rozdávají mezi sedláky zbraně. Průmysl a obchod jsou úplně na mizině. Kromě toho četní anarchisté, kteří jsou podporováni karbonátskou chátrou, drancují.

Hrozné, krvavé demonstrace pro drahotu chleba vypukly již předtím. Veliké vzrušení zavládlo nad vládním výnosem, kterým byly odročeny sněmovní volby. V lisabonských ulicích docházelo denně ke srážkám policie a vojska s obecníkem. Vždyť portugalská občana mají ještě v čerstvé paměti, jak byli surově a bezcharakterně znásilněni při posledních volbách od zednářských despotů.

Velká krveprolití, stávky, hromadné žalářování a popravy v Portugalsku ovšem nejsou žádnou zvláštností za celou dobu zednářsko-republikánského zřízení. Ale to naplňuje podivem, jak dlouho dovede hrstka samozvaných tyranů vzdorovati valné většině národa, jak svěřeplí uchvatitelé převádějí demokraticko-republikánské zřízení přímo v posměch svými záštitnými intrikami, okovy a bezohledným trestáním občanů samostatně přemýšlejících. Taková bezcitnost mohla na čas triumfovati jen pod záštitou Anglie. A taková republika, trpící vleklou a houževnatou epidemií, měla Angličanům pomoci proti vojsku německému! Zatím chudinka jest ráda, že jiné státy evropské jí z útrpnosti nečiní poslední okamžiky ještě bolestnější. Vždyť se taková republika ubije sama. V samé Francii ozývali se vážné hlasy, že jest k obrození státu nyní nutnou potřebou obnova monarchie. Co tedy chce dokázati vlastně ještě hrstka zednářských kofistníků portugalských? Největšími nepřáteli nynější vlády jsou přece právě radikálové, odchovanci školy převratu.

A do víru pochmurných zpráv o nejmladší republice vystřelena z nenadání blýskavá raketa, která se stala bezděčně hotovou ironií. Uvažme! Na bulharském socialistickém táboru v Sofii dne 7. března všichni řečníci (i z Rumunska a Srbska) se vyslovili proti — monarchismu. Žádali utvoření federativní balkánské republiky! To by byla zvláštní náplast na rány, které na Balkáně způsobily zvláště živly směrů moderních. Účastníci sjezdu nejsložitější otázky „rozluštili“ snadno a rychle — ale jenom jazykem.

Srovnávejme! Portugalsko jest obýváno valnou většinou jediným národem. Pokud tento národ line k pozitivní víře, hlásí se výhradně k církvi jediné. A přece tolik zmatků. Ale což Balkán s celou řadou národů, z nichž každý má požadavky jiné! Rovněž obyvatelé Balkánu hlásí se k celé řadě církví, mají nejrůznější nároky sociální, kulturní, obchodní atd. Kdyby se tam založila federativní republika, utopila by se za půl roku v horší krvavé záplavě, než jakou jsme tam viděli v posledních letech. Socialistický tábor věděl, že na něm nikdo žádati nebude, aby takový politický převrat uvedl v život. Řečníci sami si byli jistě vědomi, že mluví o holé nemožnosti; právě proto aspoň řečnická kuraž se tolik stupňovala. Zda napadlo aspoň jedinému poukázati na bankrot republikanismu nejmodernějšího v Portugalsku?

Sochy, oltáře aj.

provádí absol. c. k. odborné školy
a c. k. umělecko-průmyslové školy

Jan Dušek v Chrudimí.

Církevní věstník.

Z katechéty spolku. V pondělí velikonoční o 3. hod. odp. koná se v Měšťanské besedě v Praze 2. řádná valná hromada s následujícím programem: 1. Čtení protokolu minulé valné hromady. 2. Zpráva jednatele. 3. Zpráva pokladní. 4. Zpráva revizorův účtů. 5. Volby. 6. Jmenování čestných členů. 7. Volné návrhy. Všichni členové spolku se k této valné hromadě co nejrychleji zvon.

Pravoslavi v Hradci před okupací

— Těžko si představit horší peripetii, dodává právem „Kuryer“ než mluvit Rusům o radostném návratu do domu rodinného, kdy v tom domě jim není dovoleno užívat jazyka mateřského, ... a kdy oni sami v obšírných publikacích zahraničních dávají výraz oprávněným obavám o ruskou starostlivost rodinnou. — Přes 200 čelných osobností ruských, zvláště kněží sjednocených, vyvezeno za hranice Rakouska — do Sibíře. Mezi prvními byl metropolita uniatů hr. Szeptycki, známý z pouli velehradských, protože jako pravý kněz církve a loyální přívrženec panující habsburské dynastie ještě v předvečer světové války vyzýval věřící v pastýřském listě ku věrnosti k církvi a trůnu. Jest internován v Kursku. Učinil chtěl návštěvu pravoslavnému arcibiskupovi Tichonovi, byl však odmítnut! — V Černovicích v Bukovině zabrala rovněž ruská vláda pro své účely statky ústavů duchovních, ba i dokonce přijel v prosinci do Prahy, ale již v lednu počal tu čile pravoslavného biskupství, a ruské dělostřelectvo při prvním útupu Rusů ostřelovalo nejvíce chrám a rezidenci biskupskou. Pravoslavné kněžstvo bukovinské v prohlášeních svých zástupců veřejně se zřeklo orthodxie, uznávající cara za nejvyšší svou hlavu.

Zajímavosti z kardinálského kolegia. Ze 70 kardinálů jest jich dnes 59, a sídel neobsazených jest 11. Dle zemí jest kardinálů z Itálie 28 a z ciziny 31 — tento poměr nebyl již dávno. Dle sídel dle kardinálů v Římě 24 a mimo Řím 35. V Římě sídlí všichni kardinálové-biskupi (6), všichni kardinálové-jáhni (8) a 10 kardinálů-kněží. Ze 24 kardinálů v Římě jest 20 Vlachů a po jednom z Francie, ze Španělska, z Anglie a Holandska. Dle národnosti (jak se v Římě čítají) jest kardinálů z Rakouska 6, z Francie 6, ze Španělska 5, z Anglie 4, ze Spojených Států 3, z Německa 2, z Portugalu 2, z Belgie, Brazílie, a Holandska po 1, a Vlachů 28. — Dle kleru jest kardinálů 49 světských kněží a 10 řeholníků, t. j. Benediktini 3, Františkáni 2, pak po 1 Augustinián-kanoník, Augustinián-bosák, Karmelita, Redemptorista a Jesuita. Dle jmenování jest 19 kardinálů od Lva XIII. a 40 od Pia X. Nejstarším v letech jest kardinál František Rovérie, biskup v Montpellieru (narozen 30. května 1830), nejstarším dle jmenování kardinál Josef Netto, býv. patriarcha Lissabonský, od 24. března 1884, nejstarším dle hodnosti kardinál Serafin Vanutelli, biskup Port. a S. Rufin. Z 59 kardinálů jest jich 39 skutečných Ordinariů, t. j. 6 suburbikánských, 8 vláckých a 25 v cizině, t. j. po 5 v Rakousku a po 1 v Portugalsku, Belgii a Brazílii. 14 kardinálů bylo dříve diplomaty. — Válčící státy jsou v kolegiu zastoupeny 19 členy, t. j. po 6 Rakousko a Francie, 4 Anglie, 2 Německo, a 1 Belgie. Za Benedikta XV. zemřelo pět kardinálů.

Válečná sbírka vatikánské knihovny. „Nár. Listy“ sdělují: Sběrka novin ve vatikánské bibliotéce dostane za dobu nynější války zajímavý přírůstek. Všichni biskupové dostali nařízení, zasílati vatikánské knihovně z novin svých diecési všechny články, jež by mohly mít význam pro bibliotéku, a tak přicházejí nyní denně do Vatikánu spousty novin s články nejen církvi příznivými, ale také s články nepřátelskými. Vatikánskou sbírku novin založil papež Pius IX., který první z papežů uznával význam novin pro vědecké studium všech oborů.

Královéhradeckou bankovní jednotu v Hradci Králové doporučujeme co nejlépe při veškerých obchodech bankovních a uhelných. Podporujte při každé příležitosti svůj vlastní podnik.

Zprávy místní a z kraje.

Sběrka válečné rady dne 15. března. Výkaz hotovosti pokladni z 8. března vzat byl na vědomí. — Poskázal se k výplatě půjčky z nadací Blažkovské, Helfertovské a Raisovské a Lubimol, udělené veledůst. katedráli kapitálů. — Vzato bylo na vědomí, že c. a k. vojenství erár zřídil svým nákladem v Hradci Králové tři baráky s dvěma vedlejšími budovami pro vojny infekčními nemocemi stížené. — Poskázal se ku příjmu obnos 353 K 24 h. sčítaný za inkasní stavu pro opravu mláka pro dě. — Obecní kácení výřez bude jeden pytl česné mouky. — Různé kancelářské objednávky, lební a týdenní konsignace byly schváleny.

Dary kardinálů. Prostřednictvím dp. Josefa Bílka, kaplana v Ném. Brodě, zaslali chovancům zdejšího d-

stavu pro vzdělání hluchoněmých částku 10 K dělnici v továrně pp. bratří Šťastných v Ném. Brodě spolu s mládeží v Terčialtech u Ném. Brodu sbírkou mezi sebou učiněnou. — Vdp. farář Adolf Morávek z Čermné u Hostinného zaslal 10 K, které chudým hluchoněmým věnovala zemělá pl. Emilie Tippetlová s prosbou, by chovanci ústavu za duši její se modlili. — Ředitelství ústavu jménem svěřených chovanců vzdává šlechtným dárcům vřelé díky a připomíná, že vděční hluchoněmí dobrodinců svých paměťtívi jsou vždy ve svých modlitbách. „Zaplať Bůh!“

Z bojště. Potvrzena úředně tragická zpráva, že na poli cti a slávy padl p. c. a k. kadet 89. pěš. pluku v záloze Oldřich Kofínek, jediný syn obecně váženého p. c. k. gymn. ředitele Josefa Kofínka. Byl střelen 18. listopadu m. r. při nočním útoku u Soloszowy doprostřed čela, takže byl ihned mrtev. Hrdina byl čestně pochován na tamním hřbitově. — Na Hradecku roznášely se zprávy, že dp. kurát Dragoun na bojště podléhl nemoci a dp. kurát Michálek že byl raněn do ruky. Po různých dotazech na kompetentních místech můžeme sdělit, že pověsti ty jsou mylné. Zato však o úmrtí vdp. Jos. Hlavsy (bývalého faráře chomutického) jest úřední zpráva. Ještě nedávno nám psal starý pán, jak po dlouhé válečné pouti v ruském Polsku konečně našel trochu klidu v Mor. Ostravě, kdež byl pověřen prací kancelářskou. A náhle zvěst, že šlechtný, velice oblíbený kněz již se do své fary nevrátí. Odpočívaj v pokoji!

Devátý hudební večer hudebního soukr. školy v pensonátě J. V. císaře Františka Josefa I. koná se v neděli 21. března ve prospěch vojáků v rezervní nemocnici o 5. hod. odpoledne. Veleč. obecnostvo zdvořile zve a každý libovolný příspěvek na tento humanitní účel s díky přijímáme. Pořad hudebního večera jest následující: 1. R. Smetana: „Furiant“. České tance č. 1. 2. Dr. A. Dvořák: „Slovanské tance“. f. I. č. 5., f. II. č. 11. Čtyřručně. 3. O. Ostrčil: „Ballada česká“ (J. Neruda). Melodram. 4. Dr. Ant. Dvořák: „Serenada“. Housle, klavír. 5. Dr. A. Dvořák: „Humoreska“. Ges-dur, dvouručně. 6. Dr. A. Dvořák: „Vaččky“. č. 1. a 7. Čtyřručně. 7. Jar. Vrchlický: „Legenda o sv. Zlě“. Báseň. 8. Dr. A. Dvořák: „Furiant“. D-dur, dvouručně. 9. Dr. A. Dvořák: „Finale ze sonatiny“ op. 100. Housle-klavír. 10. K. E. Macan: „Švanda dudák“ (L. Quis). Zpěv. 11. Dr. A. Dvořák: „Noční cesta“. „U mohyly“ (poetické nálady. Dvouručně. 12. B. Smetana: „Vyšehrad“. Symf. báseň, uprav. J. z Kaaň. Účinkují slečny: M. Dostálová č. 1., L. Karlová, M. Michlová č. 2., E. Štursová č. 3. a 10. (doprovází sl. Dostálová), H. Kavková č. 4. (doprov. M. Zahradníková), M. Michlová č. 5. a 7., A. Průšová, A. Opálková č. 6., M. Zahradníková č. 8., M. Faitová č. 9. (doprov. M. Zahradníková), L. Karlová č. 11., M. Dostálová č. 12.

Pro osleplé vojny, sirotky a vdovy, mrzáky a nezaměstnané dělnictvo ráčili zaslati na Zemský svaz katol. Orla v Hradci Králové: Vdp. J. Profous z Býště 5 K a sbírku osadní 36 K, dp. V. Gartner, kaplan v Dašicích 5 K, vsdp. dr. G. Domabyli, prof. v Hradci Král. 10 K, F. Urválek z Veltrus 10 K, V. Pabian z Klence 5 K. — Všem srdečně: Zaplať Bůh! Prosi se o další příspěvky na Zemský svaz katol. Orla v Hradci Králové.

Všeoborové sdružení křesť. dělnictva v Hradci Králové obsadí tato místa: Pro továrny na vozy na venkově se hledají (pro vojenské dodávky): koláři, kováři, přitloukači, natěrači a truhláři. Podmínky se sdělí. — Pro dvůr 1 ženatý čeledín ke koním a 2 čel. k volům. Sdělení žádá se obratem.

Okresní hospodářská úřadovna pomocná. Jeví se toho potřeba, aby řádně projednati neb ukončiti se mohly různé soukromoprávní hospodářské či jinaké záležitosti důstojníků a vojáků v poli i jich rodin. Za tím účelem zřízena jest v Praze hospodářská zemská pomocná úřadovna pro soukromé záležitosti osob nastoupivších službu vojenskou a ustavila se tyto dny pro zdejší politický okres pomocná úřadovna, jejíž předsednictví přijal p. c. k. dvorní rada Aug. Mašek, president c. k. krajského soudu. Členové úřadovny té jsou dále pp.: Heřman Steinfeld, c. k. dvorní rada v. v., Karel z Isakoviců, c. k. dvorní rada v. v., Aug. Patzak, rada zem. soudu a přednosta c. k. okresního soudu v Hradci Král., JUDr. Vavřinec Sláma, rada zem. soudu, JUDr. J. Kavalír, advokát, Štěpán Chládek, c. k. notář, vesměs v Hradci Králové a Leopold Wolgner, c. k. notář v Nechanicích.

Vybídky. Dnem 15. března počínaje zapovídá se mimo dovolené cesty a chodníky na hradby a pozemky pevnostní vůbec vstoupovat, trávu na nich šlapati aneb jinak poškozovati.

Slavnostní vyhlášení přehledu výkonů v neděli 14. t. m. náhradní praporek 18. pěš. pluku a náhrad. setnina 2. praporu myslivců na dvoře Vodickových kasáren. Předcházely bohoslužby v chrámu Panny Marie, kde dp. voj. kurát St. Kordule vysvětlil vojním význam přehledu a přidal případná slova povzbuzující. — Po přisaze byli ozdobeni někteří vojny 18. pluku medailemi za udatenství. Mezi nimi zdejší p. Karel Richter, praporek, obdržel velkou medaili stříbrnou a praporek p. JUDr. Patez z Králové Dvora n. Lab. vyznamenán signem laudis.

Výživa obyvatelstva v době války. Ačkoliv od doby vydání „Pamětního listu ministerstva vnitra o výživě obyvatelstva za války“ se sice v tomto směru již leccos stalo, nestalo se však ještě dost nebo s dostatečným úspěchem. Stále ještě stojí velká část obecnostva před úspornými opatřeními bez porozumění a stále ještě dochází k nesmyslnému a bezstarostnému plýtvání potravinami, zvláště moukou. Stále ještě není si většina obyvatelstva vědoma válečné úspornosti a vlastenecké

povinnosti, mnozí si odříkají při výživě a nechce pochopit, že bude jen za největší zdravotnosti a za přiměřeného zachování platných předpisů o šetrnosti a zvláště také předpisů o míšení mouky možno, abychom vzhledem k hladové válce, kterou naši nepřátelé vedou také proti občanskému obyvatelstvu mocnářství, pomohli si — a to obtížně — až ku přiblížení. Jest tedy nezbytně nutno, aby se zařídila rychle úsilná a průmyslená činnost, vztahující se na veškeré vrstvy obyvatelstva a přiměřeně organizovaná. — Tato akce, kterou arci dlužno přizpůsobiti místním poměrům, měla by v prvé řadě působiti k tomu, aby obyvatelstvo stále znovu se poučovalo s co největším důrazem, proč se musí šetřiti a jak se musí šetřiti, jak proto se má zaříditi výživa a jaký účel mají ona mnohá nepochopená úřední opatření, hlavně také předpisy posledního císařského nařízení o závěře, soupisu zásob, úpravě spotřeby a vyvlastnění. Toto poučování děje se prostřednictvím sdružení k tomu vhodných spolků pro lidové vzdělání, spolků hospodářských a jiných spotřebitelských organizací nebo prostřednictvím komisí, výborů atd., nebo přímo prostřednictvím obcí k tomu způsobilých, dále hlavně ve školách prostřednictvím učitelstva. — Jde o to, působiti zde — zvláště však v otázce úspory pohotových zásob mouky a přiměřeného užívání náhražek (užívání kukufičné mouky je tu nejdůležitější) — na co největší kruhy obyvatelstva. Proto nutno také postarati se o co největší publicitu. — Jest pořádati kursy a přednášky a po případě užiti také svolání a návštěv v stručných, jadrných slovech. — Doporučuje se k tomu cíli dáti vhodnými osobami složití vzorné přednášky, které by byly přizpůsobeny místním poměrům a které by byly podrobně úředněmu schválení a postarati se o to, aby tyto přednášky byly přiměřeně rozšířeny. Doporučuje se hlavně též k těmto vzorným přednáškám kočovných učitelů, kteří, bude-li třeba, mohli by býti vzděláni v přiměřených, rychle provedených kurzech. — C. k. ministerstvo vnitra je ochotno dáti k dispozici přiměřeně vymezené obnosy pro složení vzorných přednášek, dále pro konání jich kočovnými učiteli, jakož i pro subvence a výdaje jinak snad nutné. O tyto pašální obnosy, do nichž ve smyslu toho, co právě uvedeno, nelze zahrnovati náklady kočovných přednášek, uspořádaných kuchařskými a hospodyňskými školami, možno se ucházeti u místodržitelství. Zamýšlí se vydati co nejdříve zvláštní pamětní list o úspoře zásob mouky. Zvláštní pozornost věnovati jest tomu, aby šířila se myšlenka kukufičné výživy a známost o tom, jak nutno zacházeti s kukufičnou moukou, snadno zkáže podléhající, a jak dlužno ji, jakož i kukufičnou krupici a zvláště kukufičný chléb upravovati. Je totiž nepochybné, že bude možno výživu obyvatelstva provést v posledních měsících přede žněmi pouze pomocí kukufice, která bude patrně ve větším množství po ruce. Aby však nebylo nutno potom přikročiti, pokud jde o chléb a mouku, k výhradné výživě kukufičné, dlužno už teď přivýkati obyvatelstvo stravě kukufičné a věsti je k částečnému uschovávání jemné mouky, která by se pak v posledních měsících míšila s kukufičnou. O tom, co v tomto směru bylo obcemi, odbornými korporacemi a hlavně učitelstvem podniknuto, vyžaduje si okresní hejtmanství, které i jinak jest ochotno přijíti všem žádoucím pokynům vsříc, sdělení v době nejkratší.

Úmrtí. Po dlouhé nemoci zemřel duchovní správce zdejší israelitské náboženské obce p. Ph. Dr. Vilém Klauber u věku 45 let. Tělesná schránka rabína, který se těšil u souvěrců velké vážnosti, pohřbena 17. března na israelitském hřbitově v Praze-Strašnicích.

Na týdenní oblbní trh v Hradci Králové dne 13. března 1915 bylo přivezeno: hl: vikve 27, jetelového semínka 58, kapusty 2 kopy, cibule 5 hl, mrkve 5 pytlů, brambor 15 hl, podsvícat 355 a kůzlát 45 kusů.

Seznam cen na týdenním trhu v královském věnoměste Hradci Králové dne 13. března 1915: 1 hl: vikve 30 K, hrachu 90—100 K, čočky 120—140 K, jahel 72—80 K, krup 60—100 K, 1 q: brambor 9 K, jetelového semínka červeného 184—210 K, 1 hl máku 60—70 K, 1 q žitných otrub 31 K, 1 q pšeničných otrub 30 K, 1 kg: másla čerstvého 3.20—4.00 K, sádla vepřového 4.00 až 4.40 K, tvarohu 0.52—0.60 K, 1 vejce 0.09—0.10 K, 1 kopa kapusty 6.— K, 1 hl cibule 26.— K, 1 kopa drobné zeleniny 1—2 K, 1 pytel mrkve 6.— K.

Poměrná historie o chytráku a dvou volech. Dost a dost lidí snaží se hřešiti na válku, ždímati pro sebe z průrodných hří pod chytře vymyšlenými záminkami. Jako tehle mladý Jan Marek, narozen r. 1891 v Sudně, betonářský dělník bez stálého bydliště: V listopadu učinil velice skromnou visitu v Slavoňově v nezamčeném chlévě p. Ant. Ježka. Znalecky se rozhlédl a hned si udělal: velice přátelskou známost s dvěma voly, kteří měli cenu 800 K. Pobídl je k vycházce. Ovšem čtvernožci rádi uposlechl, protože se jim po přirodě stýskalo. A šli, kam jim velel samozvaný poručík — protože to byli voly; kdyby byli chtěli odvádět kozy, byly by ho z nedůvěry jistě potrkaly. Marek odvedl zvířata i s postrojem, majícím cenu 24 K. A teď začal handl. Přesom brečtivým, tóninou molovou tremoloval vyvlastnitel před řezníkem p. Maxem Optizem, že prý jest rolníkem, který má hospodářství nechati, protože má narukovat. Ale řezníkovi byl ten nářek bobolového hlasu slyšet podzřelý. Marek obrátil se tedy k němu. Zřeformoval svou hierickou pózu, přimyslí si ještě nová, přesvědčivější slova, až konečně v Zakšíně (Sakisch) prodal voly dělovému řezníku p. Vilému Weithovi za 340 K. Vydával se za rolníka Josefa Kárníka z Rozkoše, jenž odcítil „pro všechny nebezpečné případy“ oběk, boty, klubok.

hodinky i — volenský pas s výkazy. Takové přestrojení v okamžiku krize mohlo účelně zachránit inkognito. — Když už bankovky šustěly v kapse, prodával Marek druhou metamorfosu: koupil si hned šaty z peněz lehce nabýtych u p. Jana Hurdálka. — Ale okradený hospodář neměl. Zahájeno pilné pátrání; v rozměklé půdě dobře bylo možno sledovati stopy paznehtů i masivního podpatku průvodčího hloupých zvířat. Chlapík chycen a odevzdán krajskému soudu v Hradci Králové. Měl ovšem ve vyšetřovací vazbě přes zimu dosti času na přemýšlení, jak odstraniti smůlu, která se mu na nohy lepila při neúspěšném pronásledování kárné Nemese. A Markova bystrá hlava opravdu nezahálela, obrátila pilný zřetel na všechna úskalí, která ohrožovala úhořovitě prokluznutí mezi zpěněnými vlny. Při přelčení v tomto měsíci rozvinul Marek všechny bohaté složky svého apologetického talentu a bohaté fantasie. Pp. Hurdálek, Wieth a Opitz určitě poznali, že právě s tímto mužem měli nepřijemnou známost. Ale Marek hleděl všechny tři svědky s neobomnou kuráží omámliti. Prý ten podvodník byl člověk jiný. Jos. Kárník, jenž se zde nachází u vojska, poznal své hodinky a přirozeně i knížku domobraneckou a legitimaci. Ale Marek i proti tomu usvědčení hleděl se pojistiti tvrzením, že prý pas koupil na dráze za 3 K od jednoho domobrance; a kdo mohl prý tušit, že to je kradený! Všecky vytáčky však nepomohly. Naposled se Markovi zapletlo celé chytré přádeno tak, že mu zadržlo hrdlo. Chytrý šlák zapadl do vlastního bahna jako Rus do toho mazurského a klidní, nechápaví volí byli zachráněni. Bylo pro ně štěstím, že byli trochu vyhublí; před porážkou aspoň snuší hojnost krmení. A než došlo k zabíjení, byli odvedeni tam, odkud byli neshledným způsobem vylákáni. Nyní spokojeně přežvykují dále, ale Markovi k osmi měsícům žaláře přidáno ještě osm postů. — Tato příhoda jest výstražným mementem, aby každý občan byl co neopatrnější, přijde-li k němu nějaké podezřelé individuum prodávati anebo žádat o podporu s poukazem na válečné okolnosti.

Opatovice n. L. (Čtyřdenní pobožnost v čase války.) Ve vážné době trvající války budou v našem farním chrámu Páně od 21.—25. března konati čtyřdenní misionární pobožnosti osvědčení duchovní řecníci důst. pp. P. Fr. Řehoř a P. Ant. Vládký z koleje T. J. z Hradce Králové. Účelem těchto pobožností bude nejen obnovení náboženského ducha a povzbuzení farníků k přijetí sv. svátostí, ale i konání zbožných modliteb za naše vojny a za brzké ukončení války a uzavření šťastného pro naši říši míru. Duchovní správa má vroucí přání, aby všichni farníci pobožností těch v hojném počtu se účastnili a aby Bůh sám dle toto požehnáním svým doprovázel.

Vikariální rekolekce v Rychnově n. K. Ve čtvrtek dne 11. března konala se v děkanském chrámu sv. Havla duch. rekolekce, již se účastnilo 21 vik. kněží. O půl 10. hod. celebroidl vdp. děkan Kubánek za asistence kaplana-kuráta dp. Vosyky mši sv., při níž pročitány vločky: »Ave Maria« a »Panis angelicus« zapěly chvalně známé, obětavé, o ozdoby chrámu a o zvelebení církevního zpěvu pečující sl. Růžena a Pavla Matysových. Oduševněl jejich zpěv povznášel srdce naše k nebeským výšinám. Po mši sv. proslovil k shromážděným kněžím vzácný a vítaný host vsdp. P. Řehoř S. J. z Hradce Králové originelní, od srdce k srdcům jdoucí řeč o ranách Krista Pána, v nichž vidíme význam lidského života vůbec, velkou cenu duše a konečně význam kněžského života. Byla to vhodná a působivá příprava k sv. zpovědi při níž v oku zaleskla se bohatá slza. Po vykonání sv. zpovědi referoval o průběhu schůze vikářů v Hradci Králové vdp. děkan Kubánek, delegovaný od vsdp. vikáře Tomčka, který se pro veliké vánice do Hradce Králové nemohl dostavit. Referát páně děkanův byl s pozorností vyslechnut. Poté vsdp. vikář Tomček oznámil, ve kterých dnech se budou v jednotlivých farnostech krmati kan. visitace, přáť svému vik. kléru hojného požehnání v této tak vážné a těžké době.

ZÁLOŽNA

v Hradci Králové,

Janské náměstí č. 163.

Vklady na knížky 4 1/2 %

Vklady vázané výpovědi a vklady střádankové 4 1/4 %

Nové vklady (uložené v době moratoria) úrokují se dle dohody a vyplácejí se z těchto vkladů obnosy bez omezení moratoria.

Různé zprávy.

Uznání českého pokroku spravedlivými Němci. Vídeňská »Spar- und Renten-Zeitung« pojednávajíc o letošních výročních zprávách spořitelny rakouských, věnuje zvláštní stříh pohledu, jaký české spořitelny národních záležitostí vyvíkáním ročenek po způsobu ročenky Měsíční spořitelny v Bělehradě. Červí počnou a křivě vyvolávají tendenci těchto článků, kalendářem opatřených brožur, které vniknouce do nejzapadlejší chaty obvodu spořitelního, šíří hospodářskou opavost, berou smysl pro šetrné zacházení s výdělkem a způsobují nový příliv vkladů k pokřiveným spořitelním a zřetelům českých. Doporučuje vřele tento nový způsob uslechtilé reklamy

také německým spořitelním městským a dokazuje, že ročenky takto upravené stávají se nepostrádatelnou příručkou všech spořádaných rodin spořitelního obvodu.

Hervé proti Joffrovi. Největší francouzský antimilitarista profesor Hervé, který hned při vypuknutí války vstoupil jako dobrovolník do francouzské armády, ale již delší dobu je na dovolené, kritikuje velmi často ve svém listu »Guerre Sociale« francouzského generalisima. V posledních dnech naň útočí takto: »Joffre denně oznamuje pokroky z bojiště, jeho zprávy jsou plny optimismu a přece je jisto, že v Champagni nemůže z místa a že jeho ofensiva je neúčinná hra, při níž si Francie rozbíjí lebku o zeď. Daleko lepší by bylo, kdyby byl Joffre vyčkati německý útok na naše posice, nechal se Němce vysílit před našimi zákopy a kdyby pak byl s čerstvými silami vyrazil k protiútoků.« Zní to pěkně taková rada. Otázka je, zda by to také pěkně dopadlo.

Švédové chválí chrabrost rakouského vojska. Štokholmská »Svenska Tel.« uveřejňuje souvislé líčení zpravodaje v rakouské frontě. Právě se tam: »Rakouské vojsko dosáhlo nížin severně od Karpat za nejneuvěřitelnějšího strádání a vykonalo tím úkol, který se zdál nemožným a jakého není příkladu v dějinách válek všech časů. Pováží-li se, že mělo rakouské vojsko k dispozici při pronikání Karpat pravidelně toliko jednu silnici, dále že vesnice a domy, k nimž došlo, byly jen ruinami, že vojsko následkem toho musilo nocovati pod širým nebem, pak musíme vysloviti největší obdiv rakouskému vojsku za to, že s neutuchající hrdinností, železnou energií a silnou vůlí mohlo dosáhnouti vítězství.«

Sjezdová zpráva o VI. všeobecném sjezdu katolických československých v Olomouci konaném má přes 440 stran velmi cenného obsahu, přes 50 velmi zdařilých ilustrací. Kniha jest pěkně upravena. Původní její cena 2 K 50 h. Administrace »Našince« v Olomouci zasílá 5 výtisků sjezdové zprávy za K 5.60 i s poštovným. Jednu knihu prodává za K 1.50 bez poštovného. Objednávejte a rozšiřujte u svých přátel a známých! Ke každé zásluce přiloží se zdarma výtisky 32stranové brožury »Encyklika sv. Otce Benedikta XV.«

Na výstrahu.

— Dne 13. t. m. projednáván byl před odvolacím senátem v. r. Kleinaer případ, který před časem vzbudil značnou pozornost. Dne 20. listopadu stál totiž před vchodem do smíchovského nádraží pěšák Dudek, jemuž bylo nařizeno, aby žádného z polských vystěhovalců, kteří dopravováni byli Prahou do Běrouna, nepouštěl z nádraží do města. Při výkonu služby došlo mezi pěšákem a mezi smíchovským okr. zvěrolékařem Alíř. Desensym k ostrému konfliktu. Ač zvěrolékař mohl věděti, že voják jedná dle daného mu rozkazu, ostře mu vyspál a dopustil se narážek, projevujících pochybnost o jeho případné věrnosti v poli. Tato slova dotýkající se trapně všech, kdož znají udatnost a věrnost českých vojáků, tolikrát skvěle osvědčenou, přiměla vrátného Zemličku, že zvěrolékaře napomenul, ale také s dobrou se nepotázal. Pro svůj výrok byl zvěrolékař Desensy žalován a odsouzen u okr. soudu na Smíchově do vězení na 48 hodin, kterýž trest byl mu změněn ve 100 K pokuty. Odsouzený podal odvolání. V sobotu projednáván případ před odvolacím senátem, jemuž předsedal v. r. Kleinaer. Žaloba zastupoval dr. Synáček, žalovaného hájil dr. Schauer. Po skončeném líčení odvolací senát rozsudek prvního stálice potvrdil.

Zatčení velitelů obchodníků sukna v Pešti. Velkoobchodníci sukna, Kohn a Varadi, byli jak oznamuje »Az Est«, po přechodném vyšetřování zatčeni. Několik pešíských obchodníků dostalo od vojenské správy zadávky na šitkové šedou látku pro vojenské uniformy. Sukno mělo býti velmi dobré jakosti. Jak se nyní ukázalo, zneužili někteří obchodníci této důvěry a dodali za několik milionů korun takové zboží, že se nemohlo upotřebiti. Dodané sukno hodí se nanejvýš pro ženské šaty. Podvodníkům bylo na jevo, když sborový velitel oznámil, že nové uniformy již při prvním ohnutí kolien praskají. Nařízením vyšetřováním zjištěno, že sukno pro vojenské účely se naprosto nehodí. Vyšetřování s obchodníky není ještě skončeno.

Krádež uprchlíci obchodní se spáči sukna. Čas. t. m. sděluje: Hlaňský uprchlík polský žid Chaim Hoffer obchodovat. Způsobil na židovské obchodní se stáčením zboží a prodejem i koupí různého zboží; pro začátek sáhl v nové vlasti vydávati. Mnoho týdnů přišli navštívit příbuzného a člena svého kraje dva jiní

polští židé a haňští uprchlíci Chaim Reissner a Rubin Saffir, již potráslí svému druhu pravici a vypítvali se ho na obchody Hoffer vypravoval sdělně o svých nových úspěších při tom však odskočil na chvíli z krámků do vedlejší místnosti, aby si nacpal dýmku. Mezitím krájení jeho postihl výhodnou situací, rychle otevřeli zásuvku u krámského stolu a vybrali z ní dvě stokorunové bankovky, sedm dvacetikorun a šest desetikorun a rychle strčili je do kapes. Hoffer navrátil se do krámků, aniž by něco zpozoroval, a chtěl pokračovat v družném rozhovoru. Přátelé jeho však se nápadně rychle poroučeli a zmizeli z krámků. Teprve za chvíli zpozoroval obchodník krádež a rozběhl se na policii, kdež nepoctivě své krajany udal. Chaim Reissner i Rubin Saffir byli zatčeni a u obou provedena byla prohlídka. Oba stáveři se brozně uraženými, záhy však byli usvědčeni. V dlouhém kaftanu Reissnerově nalezeny byly všechny peníze zašity v těchto bankovkách, jak okradený udával. V kaftanu Rubina Saffira nalezen byl zašitý obnos 4000 korun v bankovkách. Ctihodný tento muž měl zašité malé jmění ve svém drahém kožichu, klidně však pomáhal rabovat v krámků svého přítele. Oba polští židé požívali v poslední době jako nemajetní uprchlíci státní podpory. V úterý dodáni byli z bezpečnostního oddělení policejního ředitelství k soudu pro krádež.

Našemu veledušejnému duchovenstvu
ku provázení prací kostelních vřele doporučujeme mladou českou
dívku absol. c. k. stát. školy hudební
BOHUMILA BEKA v HORE KUTNÉ.

Nespravedlivé obvinění. »Naše Doba« pokládá se v kruzích pokrokových za list velice vážný. Ale o poměrech církve katolické píše leckdy tak, jako by je pozorovala s měsíce. Nerozumí-li, nechce-li ani kratičký čas věnovati řádné informaci, nechť raději plytkých úsudků zanechá. V čísle 2. napsala: »U nás se rozmohlo v jistých kruzích opisování a lavinové rozesílání modlitbiček, o jejichž původu byly vymyšleny fantastické bajky. Podobný zlořád objevil se v katolických částech Německa, kde řáci proti tomu zakročili úředně zcela energicky, pohrozili pokutou a uveřejněním jména se zřejmým sesměšením, a brzo byl pokoj. U nás se posud nikdy neužilo takového drastického prostředku, a poněvadž takové rozumné a střelivé hlasy se strany duchovních vůdců, kněží, jako výstraha děkana, tuším rakovnického, jsou mezi námi velice vzácné, buď pověřivost mezi prostým lidem i »intelligentními« třídami dále, víc než by kterýkoli liberál věřil.« — Tážeme se, odkud ví »Naše Doba«, že byl hned pokoj, jakmile se katolíci kněží v Německu proti pověřivosti ozvali. Vždyť již staří měli přísloví, že proti hlouposti marně bojují i bozi. A odkud jest týž časopis přesvědčen, že církevní kruhy v Čechách proti pověřivým modlitbičkám něčeho nečiní? Nehřmí na př. katolický tisk český vesměs a souhlasně proti takovému švindlu do omrzení? O tom ovšem pisatel »Naší Doby« patrně neví. Nač by při svém kritizování sledoval prohlášení zodpovědných kruhů katolických! A nejen rakovnický děkan, nýbrž kněžstvo vesměs poučuje v tom směru horlivě. Jestliže žádá kritik uveřejnění jmen pachatelů, nechť jen skryté protikatolické autority těch modlitbiček odhali. Vždyť na př. náš list často vybízel, aby se pátralo, kdo takové mámení lidu provádí. V tom je právě háček, že se skoro nikdy nepozná, který protikatolický fanatik elegantním písmem píše modlitbičky i adresy katolíků. Ale zároveň jest velice nápadné, že o takovém rozesílání obyčejně ví tisk protikatolický dříve než tisk náš. Je-li »Naše Doba« přesvědčena, že ten šlemdrián v Čechách jest posu veliký, jistě má na to důkazy a může se tedy dověděti o tajné dílně víc než katolíci kněží. Tedy jen ven s jmény! Pak už se postarají kruhy katolické o odsouzení takových cyniků hned. Ale »Naše Doba« zná přece určité adresy zcela jiných lidí, kteří oznamováním a vydáváním různých prorockých lákají prostomyslné davy zcela veřejně. Tedy by mohla přijíti lehce i na stopu vyrabitelů pověřivých modlitbiček. Vždyť přece ví, že katolický tisk různé jasnovidce a proroky nepodporuje a že křesť. vydáváním sáhodlouhých prorockých nedělí.

Dešťový strom v Peru. O zvláštním stromu, který roste v Peru a který v době sucha koná obyvatelstvu a polnímu hospodářství dobré služby, činí spolupracovník listu »España Moderna« zajímavá sdělení; Peruanští Indíci nazývají strom ten Tamakaspi, což znamená: dešťový strom; je to silný strom velice listnatý, jehož listí má zvláštní schopnost vssávatí do sebe vodní páry ze vzduchu a zasílati je v podobě kapek zemi. Země jest pod listnatou korunou téměř vždy bahnitá a zvláště nápadno jest, že právě v suchém ročním období jest odměšování vody dešťového stromu největší. Pak se tvoří kolem stromu celé kahuže a malé potoky takto do sousedství a napájejí vyprahlou zemi. Bylo vyšetřeno, že jediný z těchto stromů dodává každých 20 hodin průměrně devět galonů vody. Kdyby listnatý domorodci tuto vlastnost dešťového stromu racionálně využívali, mohli by bez velikých obtíží zavlažovati a kultivovati celé území, již jsou v době horkého ročního období vyprahlá a téměř neplodná. Při tom dělá se dešťovému stromu i na půdě nejneplodnější; strom ten roste velice rychle a snad lze škody i nejsilnější kosiání teploty. (Lesnický časopis »Háj«.)

Vědění. Úřední, zeměpisní a obecní lékař z Bukoviny v Čechách prosím vští, vysvětlí brát se do své práce do Bukoviny. — Čas. t. m. sděluje: Úřední lékař z Bukoviny, ves povýšeno na město. — Známeho rakouského spor-

továrna kníž. Kinakému, který měl v Anglii bohatý hřebčinec ušlechtilých závodních koní, prodal některé koně za 12.000 až 22.000 K. — Stravování jednoho ruského zajatce stojí denně téměř 1 K, nehledíc k nákladným stavbám baráků a k výlohám se správou, vytápěním a udržováním baráků spojeným. Dále stojí také mnoho opravování a doplňování stejnokrojů, prádla a obuvi, denní plat 16 hal. Zajaty důstojníci bře denně 4 K (šlábní 6 K), z čehož ovšem musí se stravovati, udržovati šaty, prádlo a obuv. — V Mnichově zemřel Ferdinand Burg, bývalý arcivévoda Ferdinand Karel, bratr zesnulého následníka Františka Ferdinanda, který po svém zřeknutí se všech práv arcivévodských uzavřel s Bertou Czuberovou, dcerou profesora na vídeňské technice. — Bývalý ministr vojenství Schönaich a polní zbrojmistr Hoffmann veřejně navrhuji, aby po válce v každém městě a v každém okrese na místě všebenecně přístupném (ve zdech radnic, kostelů atd.) byla na kamenných nebo kovových deskách zveřejněna jména příslušníků padlých hrdinů spolu s jejich domovskou příslušností. — Starostové r. 1873—1877 narození jsou sprostě domobranecké prohlídky. Okres. hejmanství mohou pak dále navrhnouti i radní členy představenstva obecního — k osvobození od prohlídek. — I nevlastní děti a rodiče mají nárok na výživovací příspěvek.

Zaplatil jsem předplatné?

Koupím

do kuchyně a do pokoje
zánovní koberce.

Nabídky do administrace t. l.

Hospodyně

K samostatnému vedení celé domácnosti 4členné rodiny přijme se vdova

(případně s malým dítětem), středních let, dobrá kuchařka, prádla, oprav a veškerých prací dobře znalá, naprosto poutivá. — V případě osvědčení trvalý domov. Nabídky pod značkou »Svědomitá« do administrace t. l.

Ctitelkyně Božského Srdce Páně.

kteří povolání do řádu mají a výchově a ošetrování osiřelých dětí aneb misii věnovati se chtějí, nechť se obrátí s dotazem stran přijmutí na představenou kláštera B. S. P. Krupka (u Teplíc).

Pěstounka

absolv. mat. kursu a dvou průmyslových škol s praxí co učitelka na škole mateřské,

přijme místo

k dětem v katol. rodině neb jako společnice k dámě a pod. Na plat tak nehledí jako na slušné zacházení a kde by nemusela konat hrubých prací. Jest poutivá a svědomitá. Ctně nabídky pod zn. »Nový domov« do admin. t. l.

Vřele doporučujeme pramen nárupu.

Jabloně, hrušně, lípy, třešně, švestky velkoploché i štěpované, kulovité i obyčejné akáty, kaštiny, javory, obyčejné i smuteční jasany, stromky štěpovaného angreštu a rybízu, okrasné keře a stromky jehličnaté, akát k zalesňování atd. nabízí za nejlevnější ceny

Frant. Vrabcová,

choť říd. učitele a
majitelka školky v Mlékosrbech
u Chlumce n. C.

Stromky pocházejí z písčité půdy. — Obcím, spolkům i jednotlivcům dle dohodnutí na úvěr.

Sklomalba
E. Škarda, Brno,
umělec. ústav prvního řádu
hotoví a dodává chráněné
okna. V každém slohu a
provedení, od nejjednoduš-
šího vzoru do nejbohatší
sklomalby figurální, hotoví
praven vlašskou masešnu
kaménkovou pro řády, ol-
tářní obrazy. náhrob-
ky atd. s nejširším
zaručením umělecke-
ho a odborně dokona-
lého provedení.
Rozpočty ochotně a zdarma.

Paramenta.
Ignáce V. Neškudla syn
(protokolovaná firma)
v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)
(bratr P. J. Neškudly, farář ve Výprachticích)
doporučuje P. T. veleřádně duchovenstvu
svůj osvědčený a často vyznamenaný
výrobní závod
všech kostelních paramentů,
spolkových praporů a kovového náčiní.
Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukázkou
se na požádání franko zašlou.

**Barevná
kostelní
okna**

v odbor. pro-
vedení zhotovuje a dodává
Fr. Uhlíř,
umělé sklenářství a malba skla
v Treboševicích u Hradce
Králové.

Cenníky a rozpočty na požádání
sdarua.

Jan Horák,
soukenník
v Rychnově nad Kněžnou
zasílá na požádání vždy
dle roční saisony kolekce
nejnovějších druhů pravých
viněných látek
své vlastní výroby, jakož i tu- i cizo-
zemských.
Četná uznání zvláště z kruhů vele-
důst. duchovenstva svědčí o poutivé ob-
sluze mého rye křesťanského závodu za
dobu více než třicetiletého působení.
Učiňte, prosím, malou objednávku na
zkoušku.
Volejenné látky na taláry.
Též na splátky bez zvýšení cen!

**LEVNÉ
MÝDLO**
vlastní výroby
těž lisované ovály
v bezvadné úpravě a jakosti
doporučuje
JOS. JELÍNEK
MYDLÁŘ
HRADEC KRÁLOVÉ
Dělnickým spolkům výhody!

Veleřádně
**duchovenstvu a
slavným patronátním
úřadům** dovozuje si depo-
rační veškeré kostelní nádoby a
náčiní a to: monstrance, kalichy,
olbáře, nádobky, paténky, paciřkály,
svícny, lampy, kaditelnice, kropenky
atd. své vlastní výroby, předpisem
církvním vyhovující. Staré před-
měty opravuje v původní intenci a
v ohni zlatí a stříbří nebo proti do-
platku za nové vyměňuje. Hotové
předměty neb výkresy zasílá nau-
čásku franko bez závanosti koupě.
Vše se posílá poselstvem. Prdes ruční
Sklad veškerých stříbrných a stříbrných klenotů, jako: letěm,
madonek, křížků, prstýnků, náramků atd. u Nešáňské
prsteny, tabatěrky, jídelní náčiní ze stříbra pravého
i čínské vády na skladě.
Staré pláto, stříbro a drahokamy kupuje se nejvyšší cenou
JAN STANĚK,
pasíř a ciseleur
Praha-I-979., ul. Karoliny Světlé, čis. 12. n.

**Český
květinový med**
se zárukou neporušenosti doporučuje
JOS. JELÍNEK,
člen zem. ústř. včelař. spolku
v Hradci Král.

Vazbu knih
v jednoduchém i
přepychovém mo-
der. provedení ry-
chle zhotoví uměl.
závod knihařský
Richarda Šimáčka
v Hradci Králové, Pospíšilova tř. č. 181.

Karel Branda,
sklad obuvi, Hradec Král.,
(u mostu)
doporučuje velmi levný
PRODEJ VEŠKERÉ OBUVI
a upozorňuje P. T. obecnstvo na levné ceny ve výkladech.

OBNOVA

Číslo 13. Předplatné na čtvrt roku 2 K 50 h
na půl roku 5 K —

V Hradci Králové, dne 26. března 1915.

Inseraty počítají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XXI.

Průběh války.

Bojiště východní. Po 4½měsíčním uzavření 22. března padla pevnost Přemyšl, dospěvši ke konci svých sil. Když zásoby potravin v polovici tohoto měsíce počaly docházeti, rozhodl se generál pěchoty št. Kusmanek k poslednímu útoku. Výpádové vojsko vytrhlo dne 19. t. m. časné z rána přes pásmovou čáru a drželo se až do krajnosti v sedmihodinném boji proti silným ruským silám. Na konec donutila početná převaha vrátiti se za pásmovou čáru. V příštích nocích útočili Rusové na několik front Přemyšlu. Útoky shroutily se stejně jako všechny dřívější v palbě statečně hájených opevnění. Poněvadž po výpadu dne 19. t. m. i nejkrajnější obmezení v zásobování dovozovalo jen třídní odpor, dostal zatím pevnostní velitel rozkaz, aby po vypršení této doby a po zničení válečného materiálu ponechal místo nepříteli. A skutečně podařilo se včas zničit tvrze s děly, střelivem a opevněnými místy. Pád pevnosti, s nímž vojenská správa musila po delší dobu počítati, nemá žádného vlivu na situaci ve velkém. Tak ohlašuje úřední zpráva ze dne 22. března. — Přemyšl byl od Rusů poprvé obležen po bitvě u Gródku v polovině září minulého roku. Když však ruské vojsko počátkem října bylo nuceno ustoupiti před naší armádou ze západní Haliče, odtáhlo i vojsko obléhající Přemyšl a pevnost zase 8. října bezprostředně spojena s ostatní armádou. Spojené armády rakouská a německá dospěly zatím v houževnatých bojích až k Lvangorodu.

pevnost Přemyšl dne 9. listopadu obklíčena Rusy podruhé. Přemyšlská opevnění byla obklíčena kruhem nových, ruských opevnění s drátěnými ploty, podkopy, bateriemi a j. Při prvním i druhém obležení ucitili Rusové pořádně, co znamená pevnost Přemyšl. Za bitvy u Limanové podniknut ve dnech 12. a 15. prosince veliký výpad celé posádky přemyšlské, který nedovolil Rusům odeslat část vojska ke Karpatům, naopak přinutil je k sesílení obléhací armády. — Přemyšl plně svůj úkol vykonal, a jak polní maršálek arcivévoda Bedřich v armádním rozkaze prohlásil, hrdinná posádka byla zdolána pouze hladem, nikoliv nepřitelem, který po 4 a půl měsíce marně se o dobytí pevnosti pokoušel. — V karpatském úseku od Užockého průsmyku až k sedlu u Konečné trvají boje dále. Obec Konečná leží na samé haličsko-uherské hranici, na jih pod Gorlici, při silnici, která se táhne z Gorlice na jih do Uher na Zborov. Na zminěné frontě karpatské byly boje na třech místech: v nejbližším okolí průsmyku Užockého, u Smolníku (u průsmyku Lupkovského) a v Alsopagony, kterážto obec leží u jmenovaného právě Zborova. Na frontách jihovýchodohaličské, západohaličské a jihopolské v posledních dnech panoval klid. Náš generální štáb vždy přesně a svědomitě podává obyvatelstvu zprávy z bojiště. — Na německé frontě odraženo několik ruských útoků mezi Přasnyšem, Ofici a Pískem, kde ruská opevnění narevská kryjí ruskou ofensivu a umožňují Rusům, aby tam unavená svoje vojska vystřídali čerstvými. Severně od Mariampolu (asi 45 km na východ

od hranic východopruských) byly také odraženy útoky ruské. Z Klaipedy, nejsevernějšího města německého, jehož se před několika dny Rusové zmocnili, byli zase titíž zahánáni. — Úřední zpráva ze dne 23. března sděluje, že boje v karpatském úseku od Užockého průsmyku až k sedlu u Konečné trvají. V posledních dvou dnech byly opět silné útoky nepříteli odraženy a při tom 3300 Rusů zajato. V boji, který byl veden o jednu výšinu u Vyškova, byl nepřítel zahánán ze svého postavení a zajato 685 mužů.

Bojiště západní. Francouzové a Angličané podnikají na různých místech útoky, leč obyčejně pohorí. Situace zůstává na západě nezměněna. Angličané dobyli sice jedné vesnice, ale zato ztratili 12 tisíc mužů a vynikající posice u Loreta.

Boj o Dardanely. Dne 18. března pokusilo se spojené loďstvo francouzské a anglické nanovo prorazit úžinami dardanelskými. Leč pokus tento žalostně selhal přes to, že u Dardanel velí admirál Limpus, který až do října m. r. byl instruktorem tureckého loďstva. Turci však provedli na opevněních dardanelských důkladné změny, takže Limpus byl s plány svými v koncích. Spojenci ztratili tu 4 obrněné lodi a k tomu sama anglická admirálita se přiznává, že všechny na Dardanely útočící lodi byly tureckou palbou poškozeny.

Na moři. Ponorky německé ukázaly se jako nejnebezpečnější zbraň v této válce. Denně dokazují Anglii, že ony jsou pánem moře. Něm. ponorky šetří neutrálních lodí, které nevezou kontraband, zato však bez milosti potápějí každou anglickou loď, ať má již svou či falešnou vlajku.

Volné listy.

Napoleonovi maršálkové. V literatuře napoleonské častěji potkáváme se s narážkami, jak Napoleon ve volbě svých generálů byl málo vybíravý; ještě dnes pro to stíhán jest ironií a posměchem. Činí-li se výtky tyto s hlediska přítomné doby, lze je jak tak přijímati, neboť dnes nelze si představit vůdce bez předchozího odborného vzdělání. Ale jinak bylo za časů Napoleonových. Před revolucí ve Francii generálové po většině byli ze stavu šlechtického, který snadno opatroval si vzdělání vůbec a jmenovitě vědomosti válečnické; francouzská šlechta v celé Evropě nejvíce slyňala rytířským duchem vojenským, její tradičně pěstovati považovala za přední svoji povinnost. Když vítězná revoluce všechnu šlechtu z vlasti vyhnala, vypudila tím zároveň vzdělané důstojníky a generály.

Napoleon nemohl tedy jinak, než vybírat své vůdce z řad prostých vojákův, a jak skutečnost dokázala, nejen že armádu svoji nepoškodil, nýbrž jí ještě prospěl. Z rychlých povyšování za revoluce zrodilo se pověstné pořekadlo, že prostý francouzský voják nosí ve své torbě maršálskou hůl. Napoleon tuto perutnou větu plnou měrou ještě dotvrđil. Generálové protifrancouzských armád to-muto Napoleonovu — jak říkali — šílenému vrtochu se pohrdavě smáli, ale smích je přešel, když poznali, jak bonapartovští generálové dovedou rozdupávati všechny bitevní plány, které proti nim

dle strategických pravidel byly osnovány. Bylo ku podivu, jak bývalí prostí vojáci uměli zabíjácí rvařovost povznést v mohutné údery účinné a jak ze seržantů přes noc vyrůstali obávaní velitelé armádních sborů, kteří úctu a bázeň si vynutili svými vítězstvími.

Ostatně Napoleon, děláje z prostých vojův jenerály, hověl duchu doby. Bonaparte byl modlou obecného lidu proto, že velikou měrou měl vlastnosti a síly obecného lidu a věděl tedy dobře, jak milo jest davům, že i armáda nejvyššími svými představiteli s nimi jest spojena. Napoleon sice vyšel z dělostřelecké školy a byl jejím vynikajícím žákem, ale svým orlím bystrozrakem chápal, že z lidí, kteří odchováni byli duchem výbojným, lze nadělati výtečných jenerálův i bez theorie a učení. Byla to neobyčejná Napoleonova praktičnost, která dovedla vždy uhoditi hřebíku na hlavu. Nejsa planým idealistou a literárním snílkem, vypožadoval, že přírodní divokost republikánských vojáků je toho rázu, že se z ní dá vykouti obratnost vojévůdce.

Nepozbýváje při svých podnikcích vrozeného smyslu, málo toho dbal, zda se původu jeho maršálků za hranicemi smějí čili nic. On viděl jen svůj cíl a za tím šel nekolísavě a chopil se každé pomůcky, která vhodností svou se mu zamlouvala. Tento organisátorský duch a tento počítající pracovník dobře ví, s čím pracuje a jaký jest toho účinek. Znal pronikavě vlastnosti děl, železa, vlastnosti diplomatův a vojákův a požadoval, aby každý pracoval dle svého druhu.

Hlavní význam ve volbě vůdců byl v tom, že Napoleon uměl si vybrati muže opravdu schopné, kteří své nadání u mistra zdokonalili a vytříbili. Umění válečné byl obor, na který Napoleon vynaložil nejvíce své počtářské dovednosti. Dle jeho mínění záleželo v tom, aby vždy měl převahu na tom místě, kde na nepříteli útočil, nebo kde podnikl útok nepřítel, kterážto praktika uplatňuje se i v nynější obrovité válce. Napoleon držel se zásady, že menším počtem možno poraziti mnohem silnější sbory, manévruje-li se dovedně a rychle tak, aby vždy dva mužové stáli proti jednomu tam, kde se bojuje. I v této věci jenerálové dnešních armád takofka se předhánějí.

Ačkoli Napoleon z pouhého sobectví leckdy zlehčoval vojevůdce, kteří pro něho vítězili, přece jen neskrblil uznáním vůči mužům, jako byl Lannes, Duroc, Massena, Murat, Ney a Augereau. Považoval se ovšem za jejich příznivce a zakladatele jejich štěstí. Právě-li na příklad: »Nadělal jsem si jenerálů z bahna«, nemohl přece utajiti radosti, když se mu od nich dostávalo pomoci, hodné jeho velikých podniků. Na zpátečním pochodu z Ruska odvaha a důmysl maršála Neye učinily naň takový dojem, že pravil: »Mám doma dvě stě milionů ve svých pokladnách, ale dal bych je všechny za Neye.« Slova ta pronesl, když se strchoval o Neye, jenž v zadním prohlédl voji odrážel útoky Rusů.

Napoleon uměl vystihovati povahy svých jenerálův a ačkoli vždy nemohl nasýtití ješitnost francouzských důstojníků, jest pozorování jeho přece správné. Uměl své jenerály nejen dělat, ale dovedl je povzbuzovati a všimati si jejich zásluh.

DEPEŠNÍ ADRESA: ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚNEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4%, A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ LÍSTKY POŠTOVNÍ SPORITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLÍM A KOKSEM

ŽÍROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPORITELNY 140.273

»Známe, Hkával, »hlubiny a proudy všech svých jenerálů.« Lásky a upřímného přátelství k jenerálům však neměl nikdy, bylť mu jen vhodnými nástroji k sobeckým účelům. Napoleon hlubokého činu vůbec nebyl schopen, Svědčí o tom jeho životní názor, který nepochybně prozradil takto: »Jsou dvě páky, kterými lze lidmi hýbat, sobectví a strach. Lásky jest počítat s obecností. Přátelství jest pouhé jméno. Nemilují nikoho. Nemilují ani svých bratří; snad trochu »sebe« a proto, že je starší. Také Duroca mám rád, ale proč? Proto, že se mně jeho povaha líbí, jest přímý, rozhodný a snad neurčil za svého života jediné slovo. Co se mně samého týká, vím, že nemám přátel. Pokud zůstávám čim, čím jsem, mohu mít tolik domnělých přátel, kolik se mně líbí.«

Vzhledem k bezmeznému svému sobectví Napoleon dobře si počínal, že vyvolil si jenerály málo inteligentní, kteří, nemajíce duševní pronikavosti, dlouho nepoznávají, čím vlastně dobyvateli jsou a jak o nich smýšlí.

Mariál Augereau. Narodil se v Paříži r. 1757. Otec jeho byl obchodníkem ovocem a hlubšího vzdělání svých dětí mnoho nedbal. Syn jeho Petr Augereau, jsa vysoké postavy a sličného obličeje, záhy přirozenou náklonností toužil státi se vojákem a proto hleděl si zejména tělesných cvičení, jízdy na koni, šermu a střelby, v nichž nabyl veliké obratnosti. V sedmnácti letech stal se karabiníkem v pluku Monsieura, to jest bratra krále Ludvíka XVI. Augereau stal se brzo ve vojsku obávaným rváčem, jenž obliboval si bitky a souboje. Když mladý důstojník vysokého rodu vytýkal mu cosi stran hřebelcování koní a dostal se s Augereauem do hádky, z níž vznikl ihned souboj, ve kterém šlechtic byl zabit. Augereau musil uprchnouti do ciziny, kdežto ve vlasti vojenský soud odsoudil ho na smrt, protože odvážil se tasiti proti důstojníkovi.

V cizině Augereau zažil mnoho dobrodružství. Nejprve dostal se do Řecka, na Jonské ostrovy a do Cařihradu. Byl také na Krymu, kdež ruský plukovník nabídl mu místo seržanta. Augereau místo přijal a pobyl několik let v ruské armádě, která pod Suvorovem válčila proti Turkům. Při útoku na pevnost Izmailov Augereau byl raněn. Opustiv Rusko, utekl do Pruska, kdež pro svou vysokou postavu a pěkný zevnějšek vřaděn byl do slavného gardového pluku Bedřicha Velikého. V Prusku byl již dvě léta, a jeho kapitán těšil ho nadějí na postup, když král, přehlížeje gardu, před ním se zastavil a prohodil: »To jest hezký granátník! Z které země jest?« — »Jest Francouz, sire!« poznamenal kapitán. — »Tím hůř, podobá Bedřich, který v té době Francouze nenáviděl. »Kdyby byl Švýcarem nebo Němcem, něco bychom z něho udělali.«

Augereau přesvědčen, že v Prusku ničeho se nedodělá, protože mu to řekl sám král, odhodlal se utéci. Podnik ten byl však velmi obtížný, neboť, jak dělová rána ohlásila, že některý voják desertoval, obyvatelstvo pustilo se za utíkajícím, aby dostalo slíbenou odměnu, a chycený utečenec byl pak bez milosti zastřelen. Augereau věděl, že většina gardy, skládající se z cizinců, po něm jiném netouží, než aby z Pruska unikla, a na tom sosnoval svůj plán. Smluvil se tedy se šedesáti nejodvážnějšími druhy a vyložil jim, kdyby utkali jednotlivě, že by byli pochyťáni a ztraceni, půjdou-li však společně se zbrání a střelivem, bude možno se brániti. Vojáci souhlasili. Byli sice cestou napadáni vesničany, ba zaútočil na ně i oddíl vojska, pozbyli několik druhův, ale zastřehli více nepřátel, až dostali se do Saska a tam již byli zachráněni. Augereau některou dobu pobýval v Drážďanech, kdež učil šermu a tanci. Když Ludvík XVI. narodil se syn, francouzská vláda ohlásila milost všem desertérům a Augereau vrátil se do vlasti, kdež nabyl zase svého místa u karabiníků. Později poslán byl do království neapolského za cvičitele vojska a brzo jmenován byl podporučíkem. Za revoluce byl poslán do Vendée, která se vzbouřila proti republice, a tam svou vahou a odvahou zachránil armádu neschopného jenerála republikánského Rousina, čímž získal hodnost majora. Z Vendée poslán byl do armády pyrenejské, kdež postoupil za plukovníka a brzo poté za jenerála. V Itálii bojoval pod vrchním jenerálem Bonapartem a vyznamenal se u Castiglione, a když Napoleon tvořil novou šlechtu, jmenoval Augereaua vévodou z Castiglione. Zahrovan jsa Napoleonovou přízní, Augereau bojoval vítězně na mnohých bojích a máje jako maršálek vydatné příjmy, koupil si velkostatek a zámek La Housaye.

Napoleon vůči svým jenerálům a maršálům měl vždy ruce štědré otevřené. Na příklad Augereau sedm let měl roční dotaci dvě stě tisíc a jako hodnostář čestné legie pětadvacet tisíc franků. Dlužno však říci, že Augereau vůči svým přátelům byl velmi počínlivý. Tak na příklad maršálu Lannesovi půjčil sta tisíc franků a Bernadottovi dvě stě tisíc, a nežádal úroků. Vedle světých stránek své povahy měl i stinné, z nichž nejvíce ovšem vyniká, že Napoleona na konci zradil.

Napoleon na Elbě. Napoleon, vystupuje na břeh Elby, byl uvítán střelbou děl. Také sehnán byl

Pro letošní visitaci a sv. birmování

nabízíme ku výzdobě farních místností dva krásné zdražně reprodukováné obrazy jako protějšky:

Reprodukt dle originál. perokresby
mistra ŠVABINSKÉHO:

Jeho Excence, nejdp. biskup
thor. JOSEF DOUBRAVA
Formát obrazu 67X51 cm.

Cena obrazu na listě K 4.— nefr.

Dle orig. obrazu velice zdražně provedenou reprodukcí světlotisku

Jeho Svatosti
papeže BENEDIKT XV.
Formát obrazu 67X51 cm.

Cena obrazu na listě K 5.50 nefr.

Zarámované a zasklené ve vkusných a jemných rámech dodáme v násled. cenách:

v pravém mahagonu, úzký, světlý rám . . . po K 13.—
v imitaci mahagonu, tmavý, úzký se zlac. vložkou . . K 13.—
tentýž, širší rám s černou vložkou . . . K 16.—
v černém mahagonu, imit. ebenu se zlatou vložkou . K 17.—

Obrazy Jeho Svatosti papeže Benedikta XV. zarámované v cenách o K 1.50 více. Připomínáme uctivě, že vybrali jsme na tyto obrazy nejen vkusné a krásné rámy, v jemném provedení, které se výborně k těmto obrazům hodí, a svým skutečně jemným a krásným provedením, jak obrazů samých, tak i také rámu, valně přispějí k obrazové výzdobě všech farních úřadů. Přihlíželi jsme též ku ceně jejich a doufáme, že neobyčejně velkou láci jich, kterou jen pro tuto dobu sv. birmování jsme stanovili, získáme si pro obrazy tyto zájem co největší.

Obal a poštovné účtujeme zvlášť. Doprava poštou děje se na nebezpečí objednatele.

Vedle těchto obrazů nabízíme:

Menší obraz, dle fotografie kalhtikem provedený, v pěkném passepartout ve formátě 40—47 za K 1.80.

Malý obraz Jeho Excence nejdp. biskupa Dra. Jos. Doubravy, zvlášť vhodný jako upomínka pro děti při sv. birmování po 14 hal, 50 kusů za K 6.—, 100 kusů za K 8.—.

Pohlednice s obrazem Jeho Excence jednotlivě po 8 hal., za 100 výtisků K 5.—.

Rámy k obrazům obstaráme v cenách levných.

Dále doporučujeme:

Penění o generální visitaci . . K —50
Oraciones in visitatione canonica
generali recitandas . . . K —80
Matrka birmovaná s přílníkem, arch K —08
Birmovací listky, s latinak. textem
100 výtisků . . . K —35

Družst. knihkupectví a nakladatelství v Hradci Král., Adalbertinum.

venkovská kapela, která vedla průvod do radnice. Obyvatelstvo uvítalo ho s jásotem, neboť očekávalo mnoho hmotných výhod. Elba majíc zdravý vzduch, mnoho obilí neplodí, ale zato dosti vína, a železné doly její jsou známy již ode dávna.

Prvá péče Napoleonova nesla se k tomu, aby se dokonale obeznámil s malým svým státem, a proto procházel všemi ostrovními místy. Když vystoupil na vrch uprostřed ostrova, odkud bylo možno kolem dokola viděti moře, prohodil s úsměvem ke svým dvořanům: »Musím vyznati, že můj ostrov jest velmi malíčkový.«

Napoleon brzo uvylk a počal mluvit o sobě jako o politické mrtvole, ale nezapřel v sobě válečníka a vůdce. Přiznačno bylo, že hned v prvé dni svého pobytu na Elbě poslal třicet vojáků na sousední ostrov Rianosu, na němž nikdo nebydlil, protože tam leckdy zavítali mořští loupežníci. — Prvá vládařská práce, do které se Napoleon dal, byla stavba silnic a dvou paláců, z nichž jeden byl v městě a druhý na venkově. Kromě toho dal vystavěti dům pro svoji sestru Paulinu, koňské stáje, nemocnici, rybárny, solivárnu a vodovody s vrchů do hlavního místa Porta Ferraja. Dal vztýčiti i národní prapor, zbarvený bílým polem, přes něž táhl se červený pruh s třemi včelami. Tělesná stráž sestávala ze 700 pěších a 80 jezdců. Stráž tuto Napoleon často cvičil, přehlížel a pomýšlel na její rozmnožení.

V létě přišla za ním na Elbu krásná Polka, hraběnka Valevská, se kterou zapředl milostnou známost, když prodíval se vojskem ve Varšavě, a se kterou měl syna, jenž stal se později francouzským diplomatem, hrabětem Valevským. Když Valevská v přijímací komnatě sňala černý závoj, Napoleon se zachmuřil, neboť v ohlášené dámě, která se nedala komonstvu poznati, očekával císařovnu, svoji manželku. Bonaparte rozmluvou s Valevskou byl pohnut a netajil, že přátelství její mu jest milé, ale nicméně vyložil jí všechny závažné důvody, pro které není možno, aby zůstala na Elbě. Šlechtná Polka porozuměla okolnostem a z Elby odjela do Paříže, kdež oddala se svému smutku. Naděje Napoleonova, že k němu manželka jeho přilede, byla ovšem marna, neboť v tu dobu již měla styky s baronem Neubergerem (Montenuovo).

S přicházející zimou Napoleon měnil způsob života. Práce, které nařídil, již ho nebavily. Vyřídil řídceji, prodíval se sám a sám v palácových komnatách. V tu dobu dolehly na něho také nesnáze peněžní, neboť z roční peně 250.000 franků francouzská vláda neposlala mu ani zblá. Přišla mu však pomoc, které nikdy nečekal. Před výpravou do Ruska dal si na uschovanou 1.600.000 franků svému důvěrníkovi Lavalettovi. Lavalett, máje o peníze strach, vymyslel si zvláštní pokladny. Dal si udělati skříňky v podobě svazatých knih ve čtverečném formátě, z nichž každá pojala 30.000 franků. Např. knih byl: »Starý a nový dějepis«. Když však r. 1814 spojenci proti Bonapartovi bojovali již ve Francii, Lavalett odvezl poklad z Paříže na svůj statek a skryl peníze pod podlahou

jednoho pokoje. Přišli Prusáci a ubytovali se v zámku Lavalettově, a patnáct jich dlelo v pokoji, kde skryta byla nejpodivnější knihovna na světě. Prusáci, trávíce v zámku dva měsíce, ničeho se nedověděli. Lavalett dopravil pak knihovnu na Elbu, když Napoleon peněz nejvíce potřeboval.

Francouzská vláda, peněz Napoleonovi nedávajíc, páchala ovšem hrubou nespravedlností. Napoleon obnovil a vykrášlil všechny císařské paláce v zemi, kterých nabyli pak Bourbonové, a při odstupe svém vzdal se všech soukromých statků ve prospěch nového panovníka, za čož vyžádal si onu roční dotaci pro sebe a pro členy své rodiny.

Malost. »Baseler Nachrichten« vytklly Francouzům, že dělí země, aniž předem zvítězili a aniž vítězství mají zajištěno. »Baseler Nachrichten« pověděly úsudek, který kdykoli pronéstí mohou všichni rozumní lidé. Nikdo za dob míru a pokoje by se byl věru nenadál, že prostřed válečné bouře a před rozhodnutím novinářů a učenci budou rozptátí myšlenky o tom, jak bude potřebí spíati národy celními, hospodářskými a politickými úvazky a jak ta ona země se odkroji a přiděli tomu onomu státu. Kdyby takový hovor vedli nedospělí chlapi, kteří po silnici honí káču nebo hrají v knoflíky, dalo by se to pochopiti; děti zajiště mluví dětsky. Ale hrozně překvapuje, když dělí kůži nechyceného posud medvěda muži, kteří za dob míru slunili se v záři akademických hodností a kterým přičítána byla vyrovnanost ducha a vědecká a myšlenková důkladnost. Podobné řeči slyšeli jsme i z Ruska.

Nabyli jsme válkou již mnohých zkušeností a leckterých cenných poznatkův, ale že se malichernými ukáží i universitní profesori, to nezazdalo se nám ani ve snách. Tak válka kácí velikost, kde jí nebylo, a ukazuje malost a malichernost, kde před tím mluvilo se o rozsáhlých duševních obzorech. Vždyť již v Německu zakřikovány jsou podobné hlasy. »Berliner Tageblatt« praví slovy u nás neskoufiskovanými: »Ti, kteří by rádi pořád nové národy proti nám posílali, nemají, tedy, jak se zdá, štěstí s těmito pokusy. Ale přes to ví v Německu každý vážně přemýšlející člověk, že proti nám stojí síly dosud nezložené, a že obdivuhodným vojskům německým zbývá ještě řada těžkých úkolů. Má v takové hodině neustálého zápolení skutečně nějaký smysl přeměňování mapy?«

»Národní Listy« k těmto vývodům »Berliner Tageblatt« vhodně poznamenaly: »V »Berliner Tageblatt« byly tyto věty napsány proti známým směrnatým hospodářským svazům německým, které žádaly přístřeší kancle, aby již nyní připustil veřejné rozpravy o přístupu míru. Není pochyby, že také v Rakousku ví každý vážně přemýšlející člověk, že proti němu stojí síly posud nezložené, a že obdivuhodným vojskům rakouským zbývá ještě řada těžkých úkolů; ale v Rakousku nikdo neřekne, co »Berliner Tageblatt« včera uvedenými slovy vytkl veřejnosti německé. Jest

tudíž patrné, že Rakousko jest klidnější nežli Německo, což snad lze vysvětliti mimo jiné též tím způsobem, že v Rakousku jsou hospodářské poměry klidnější nežli v Německu.

Úspěchy podpůrného spolku „Charitas“ v Hradci Králové.

V neděli dne 21. března konala se s výměnným svolením c. k. okres. hejtmanství valná schůze spolku „Charitas“. Schůzi zahájil předseda, p. kanovník dr. Reyl, krátkým proslovem, poukávajícím na solidní základ spolku, jenž se osvědčil zvláště v nynější vážné chvíli, kdy mnoho podniků slabých buď úplně zahynulo aneb bylo nuceno činnost svést na nejmenší míru omezení. Částečně sice také trpěl spolek tím, že hlásilo málo nových členů následkem nezaměstnanosti a jiných starostí, ale vnitřní život „Charity“ plynul zcela pravidelným chodem. Spolek má dobrý základ a je náležitě veden, takže požívá plné důvěry členstva a zaslouží pozornosti v nejširších kruzích.

Jednatelská zpráva podala výkaz o pohybu členstva; nově přistoupilo 9, zemřelo 12, vystoupilo 6, vyloučeno bylo pro nedbalé placení 15, zbyli 734. Pokladní zpráva vykazuje opět přrůstek rezervního fondu, jenž dosáhl výše 32.593 K. Po prvním roku trvání (r. 1908) čítal rezervní fond pouze 4780 K, od té doby stále vzrůstá, takže tvoří bezpečnou rezervu pro starší členstvo a je pobídkou pro nově přistupující. Při tomto vzrůstu rezervního fondu plní spolek své povinnosti vůči členstvu, neboť za 7 let svého trvání vyplatil 100.000 K úmrtních podpor. Když se uváží, že spolek má většinu členstva z nemajetných tříd, nutno uznati veliký význam svépomocné této akce, která právě zase nemajetným členům skýtá pravé dobrodíní. Úmrtní podpora vyplácí se dosud po srážce výloh okrouhle ve výši 1200 K. Úmrtí za 7 let bylo 85, splatili tedy i nejstarší členové pouze 170 K úmrtních příspěvků a mají přece nárok na tak značnou podporu. Výhody spolku „Charitas“ jsou tak očividny, že jen trochu starostlivý živitel rodiny měl by spolek vyhledávati a uvědomělý přítel lidové podpůrné akce měl by na spolek upozorňovati, protože ještě dosud mnoho lidí o spolku našem nic neví. Spolek totiž nemá žádných akvizitorů a neuznává dryáčnické reklamy, spoléhaje na zásadu, že dobrá věc sama se doporučuje. Zejména zámožnější katolíci měli by spolek podporovati, i kdyby třeba svůj nárok na úmrtní podporu věnovali některému církevnímu aneb charitativnímu účelu. Je to skutečně dosti podivné, že spolek charitativní a na základě křesťanské lásky založený je tak málo chápán a podporován v kruzích, kde by se mu mělo rozuměti.

Průměrná výloha se členstvím v „Charitě“ obnáší 22 K ročně. Obnos tento je částečně almužnou a částečně premii na skvělou podporu časnou i věčnou.

Menší pokrok vykazuje odbor „Charity“ pro poskytování věna aneb odbytného pro nezletilé dívky. Příspěvek věnný obnáší jen 1 K a způsob výplaty je tak výhodný, že nemůže nikdo býti zkrácen ani při úmrtí pojištěného nezletilce, protože se příspěvky v tom případě vracejí. Není při tomto odboru žádné riziko a výhoda je zřejmá.

Když v Praze byla založena zkrachovaná již „Existence“ pro vyplácení věna a žádalo se 12 K měsíčních příspěvků, hrnuli se nerozvážní rodičové do sítě zlástných agentů. Sebrali 2 miliony korun pro své děti, ale úspory tyto pohltila úplně zločinná správa spolku. Solidní spolek takovou podporu u lidu našeho nemá. Všecko se musí fanfarami odporučovati, jinak se tomu nevěří. Kdo se zajímá o snahy spolku, piš si o výroční zprávu aneb přímo o přihlašovací list.

Po zprávách funkcionářů byly provedeny jednomyslně volby výboru dle vydané kandidátní listiny, která navrhovala k volbě všechny odstupující členy výboru. Při volných návrzích bylo usneseno, aby dosavadní výše úmrtního i reziijního příspěvku zůstala v dosavadní výši 2 K, taktéž dosavadní způsob podpor byl schválen. Valná schůze se usnesla i členům do zbraně povolaným vypláceti nezkráceně podporu, kdyby v bitvě padli.

Návrh pana revidenta Smetany, aby spolek se zajistil u některé pojišťovny ohledně fixní podpory pro všechny členy, byl po delší debatě zamítnut, protože valná schůze byla ovládána pevným a to zajiště odůvodněným přesvědčením, že spolek jako zdravý, živý organismus bude stále se doplňovati mladými členy, takže starší členstvo nemusí se obávat, že jednou nebude dostatek platících členů. Valná schůze byla skončena za povznesené nálady s přesvědčením o dobré prosperitě spolku.

Po valné schůzi výbor se ustavil, zvoliv za předsedu opět zakladatele spolku p. kanovníka dra Reyla, za I. místopředsedu p. Faltu, za II. místopředsedu p. Jos. Dvořáčka, za pokladníka p. Rosu, jeho zástupcem zvolen p. Kieslich, jednatelem p. Jenšovský, zapisovatelem p. Feigl. Snahám spolkovým „Zdať Bůh!“

Politický přehled.

Dr. K. Habětnek, bývalý ministr spravedlnosti a prezident nejvyššího soudního dvoru, člen panenské sněmovny, zemřel ve Vídni ve stáří 86 let. K. Habětnek byl vynikajícím právníkem českým, poctivým zastancem a přítelem národa českého a jeho práv. Smýšlení byl Habětnek přísně konservativního. Ministrem byl krátce r. 1871 v ministerstvu Hohenwartově.

Schůze parlamentního předsednictva konala se 19. března v poslanecké sněmovně ve Vídni za předsednictví dra Sylvestra. Zevrubně bylo jednáno o otázce zásobování potravinami. Dr. Sylvestr podal pak ministerskému předsedovi hr. Stürgkhovi zprávu o konferenci. Upuštěno bylo od záměru, aby pravidelně jednou za měsíc konala se konference předsednictva poslanecké sněmovny; porady takové budou se konati jen v tom případě, bude-li toho nezbytně potřebo.

Císařským nařízením o sirotčích pokladnách rozšiřuje se platnost zákona ze dne 3. června 1901, týkajícího se používání částí přebytků společných sirotčích pokladen, až do 31. prosince 1915. Zákonem tímto poukazuje se zemím část přebytků společných sirotčích pokladen jako příspěvek k nákladům péče o sirotky a péče o spustlé a opuštěné děti.

Úspěch válečné půjčky v Německu. Německo vypalo druhou válečnou půjčku ve výši 5 miliard. Půjčka byla parlamentem schválena již na podzim; teprve nyní však německá vláda vyložila půjčku k upisování. Úspěch půjčky jest opravdu překvapující, neboť už dnes upsáno na 9 miliard. Město Kolín upsalo na př. 180 milionů, Düsseldorf 280 mil., Frankfurt nad Moh. 327 mil.

Ríšský sněm německý dne 20. března pokračoval ve druhém čtení rozpočtu. V rozpočtové komisi říšského sněmu byl projednáván návrh na zrušení zákonných výjimečných opatření politických; při tom žádáno zejména zrušení zákona o Jezuittech. Státní tajemník vnitra dr. Delbrück zdůraznil, že tyto otázky mohou býti projednány až po válce. Zákon o Jezuittech musí býti označen jako výjimečný zákon, který zde zbyl po kulturním boji a který po válce v každém případě musí býti prozkoumán v příčině své udržitelnosti, ježto velké strany změnily o tom své názory a, jak se zdá, ještě změni.

Zavedení naší správy v obsazených částech Polska vyhlášeno bylo pouze polsky a německy. Dle tohoto vyhlášení všechna dosavadní pozemková práva soukromých osob, všechny právní zásady, které dosud platily v království Polském, zůstanou také nadále v platnosti, nepohnou-li nutkavé důvody Jeho Veličenstva, aby nařídil změnu. Z jednotlivých krajů těchto nesmí býti vyváženy: obilí, zemělky, seno, sláma, kůže, petrolej, všechny potraviny, jatečný dobytek, koně a veškeré potřeby armády.

Spor japonsko-čínský pomalu schyluje se k válce. V Číně vzrůstá se agitace proti Japoncům.

Půst.

Bliží se okamžiky, kdy vyvrcholena bude památka největší tragedie, která v důsledcích svých stala se pro dějiny lidstva tak dalekosáhlá. „Až budu povýšen se země, všecko potáhnu k sobě“, předpověděl Pán; a splnilo se.

V čase, kdy si připomínáme Kristův heroický sebezápor, Spasitelovu trnitou cestu na Golgotu, přirozeně se sluší, abychom se mírnili v zábavách a dokazovali soucit s Ježíšovým utrpením značnou zdržlivostí. Půst neškodí, ale prospívá jak duši, tak tělu. Sami liberální lékaři moderní souhlasně přiznávají, že katolická pravidla postu slouží velmi dobře zachráně a utužení tělesného organismu, který bez občasného postu by byl vydán v šanc nejruznějšími nemocem.

Obecnou prospěšnost postu velmi trefně naznačil sv. Basil Veliký těmito slovy: „Půst zrodil proroky, mocné utvrzuje a posiluje. Půst činí zákonodárce moudrými; jest nejlepším strážcem duše, bezpečným průvodcem těla, udatným mužům hradbou a zbraní, silákům a zápasníkům cvičením. Půst kromě toho zapuzuje pokušení, ozbrojuje k

zbožnosti, přebývá se střízlivostí, jest strážcem umírněnosti. V bojích přináší udatnost, v míru učí pokoju.“

Tato zlatá slova platí do dneška. A čím více duše křesťanská si odprá v době postní, tím nadšeněji slaví radostné Vzkříšení.

Zdržlivost není pouze brzdou škodlivých vášní, jest zároveň nutným předpokladem skutečného štěstí, opravdové spokojenosti. Nejnešťastnějšími lidmi bývají mladí starci, lidé předčasně přesycení umělkovanými radostmi pozemského života, jimž k užívání všeho posloužily jak prostředky hmotné tak jiné příznivé okolnosti. Mramorové, chladné tváře takých předčasných starců se zavisle patřivají na přirozenou veselost lidí drobných, kteří jsou nuceni mnoho si odpráti. Vůbec kdo si neodprá, nezažije nerušeného, pravého štěstí, protože si nedovede ceny všeho dostatku dostatečně vážit; propadá trapné nudě, duch zakrní, vlastně jen živoří, třebaže naopak zase veliká a trvalá bída mívá pro člověka následky mnohdy ještě horší. —

Má-li život člověka těšiti, musí býti podroben změnám, jest zde potřeba neustálého vinění, přechodu z chladna do tepla, z výsluní do mrazu, z větrných vrchů do tichých údolí, z roklín a bahnisek do úpravných cest. Jen odpočinek po práci chutná, nikoli zahálka. Dejte člověka na práci hubujícího do nejpohodlnější vazby, kdež mu jest zabráněno pracovati, za několik dní začne prositi, aby se mu aspoň nějaká práce vykazala. Zrovna tak nepotěší přesycování takového člověka, který nepoznal, co jest újna v jídle a zdržlivost od pokrmů velice úpravných.

Skutečné radosti z pozemských darů Božích musí předcházeti buď zdržlivost anebo pracnější námaha. Ani polovici radosti necítíš z toho darovaného ovoce jako z těch plodů, které si vypěstíš sám. Sami byrokraté bezděky k vůli ukrácení chvíle, k vůli zažití chvilkové radosti oddávají se jistě námaze. Hra v šachy, na bilardu, sportovní hry vyžadují, aby hráč k vůli dosažení jisté veselosti napřed naplnil ducha nebo tělo. I umění schválně vrhá v duši mnoho temných stínů, aby tím lépe pak vynikly a potěšily jasné paprsky. Má-li zaujmouti živou pozornost některého inteligenta melodie, musí skladatel účelně vkládati do komposice disonance (nelibozvuky), aby tím účinněji následující konsonance (souzvuky) srdce zahřály. V které skladbě není disonancí, ta jest mdlá, fádni, nudná. Do románu, dramatu vlétají se schválně scenerie pochmurné, zarmucující, aby pak radostné rozuzlení děje naplnilo stísněnou duši tím větším uspokojením. Má-li zaujati na uměleckém obraze zvláštní pozornost právě výjev vynikající, jest potřebí ostatní zjevů silně stínovati.

Trpělivý Job pocítil desateronásobnou radost z druhého štěstí svého po době hořkého utrpení u přirovnání s blahobytem, jehož užíval před bolestnými katastrofami. Hříšník zatvrzelý, který nechce svou duši zarmoutiti důkladným sebezpytem a lítostí, nikdy nedovede pochopiti výši radosti muže toho, který očistil duši svou upřímným pokáním.

Pobožnost Křížové cesty působí na duši elegicky, vzbuzuje žal nad lidskou nešlechetností, nad utrpením Nejsvětějšího. Ale jakou výbornou školou jest pro duši každého účastníka! Zahlubáš-li se důkladně do utrpení Kristova, stávají se tvá vlastní břemena ihned lehčí, duše jest k sebezáporu náchylnější, cena darů Božích září před tvým okem jasněji. Přehleďneš-li v nemocnici celou řadu těžce chorých ubožáků, zapomínáš na své menší svízele, odcházíš s díkyvzdáním, že aspoň tyé tělo zdravo. Nehynuly ty národy, které znaly cenu postu, zdržlivosti a jež mnoho zkusily. Naopak však propadaly zkáze rychlé právě národy žijící v přebytku hmotném, obklopené vypořádou vědou a uměním, jestliže jim nehyla dána příležitost k statečnému snášení velkého strádání.

Doba postní tedy nepřispívá toliko k posvěcení duše, k připodobení k Beránku nejtrpělivějšímu; ona zároveň snaží se regulovati účelně životosprávu, ukazuje cestu k pozemské spokojenosti. „Svět se bude radovati, vy pak se budete rmoutiti, ale zarmutek váš obrátí se v radost. Blahoslavení lkající, neboť oni potěšeni budou.“ Tato slova Páně jsou neustálým povzbuzením těm, kteří se vynasnažili porozuměti významu strádání, protiventství, zdržlivosti, postu.

Kulturní jiskry.

Posudek „Národních Listů“ (č. 31. 1915) o knize dra. Reyla „Jádro křesťanské sociologie“. Předák mladočeský dr. Tobolka piše o knize takto: „Kniha Reyllova vznikla z přednášek o křesťanské

Všeobecná úvěrní společnost

5% Vklady nové 4½%
výhodné úročí, aniž by podléhaly přiroči

Úvěry živnostenské
osobní

4½% Nové vklady, 5%
vyplácí se na požádání ihned.

Uhlí hornostazské, kladenské, hnědé, koks, antracit, brikety, státa na skladě Uhlí
ku promptní dodávce do bytu se složením.

Hradeo Králové,
Palackého třída čp. 88.

sociologii na biskupském semináři hradeckém. Jest to kniha, která hledí ocenit význam křesťanské sociologie, obsažné pak pojednává o jednotlivci a společnosti a vzájemném poměru jich k sobě. Spis je uzavřen výkladem o uskutečnění sociálního ideálu praktickou sociologií. Spis vychází z teologického světového názoru, z teologického odůvodnění státu atd., tedy z mínění, která dnes vědecky držeti se nedají. (?) Proto však kniha Reylova nebude bez užítku i pro ty, kdo ji principiálně a linně musí odmítnouti. Rey l svým spisem dává nahlednouti v hlubší zdůvodnění křesťanského socialis-
tismu a politických snah klerikálních, které od dob Brynychových vycházely a šířily se po Hradecku a okolí, a které v době poslední i jinde nabyly půdy. Kniha Reylova svědčí o sečtělosti a rozhledu autorově a stojí daleko výše nežli podobné práce Neuschlovy.

Potud mladčeský kritik, jenž proto odmítá náboženský názor světový již předem, protože by jinak nemohl zůstat stoupencem a předákem mladčeského liberalismu. Náboženský názor světový věda dosud nevytvářila a nového nevytvořila, proto kdo zamítá starý názor křesťanský, musí zůstat tou dobou vůbec bez světového názoru. O tom však nehodláme s o. kritikem polemizovati. Nás zajímá to, že kritik uznává v knize Reylově hlubší zdůvodnění křesťanského socialismu, čímž kniha skutečně je, obsahující teoretický základ pro katolickou sociální praxi. V tom ohledu bude velmi užitečnou orientací kniha Reylova nejen našim katolickým pracovníkům, ale i nepřátelům, kteří neznajíce filosofického základu křesťanského socialismu omlírají do omrzení mylné fráze o našich sociálních a politických snahách. Liberální kritik nemohl upřít autoru sečtělost v literatuře sociologické a rozhled v akutních společenských otázkách, čímž potvrdil jen souhlasný úsudek katolických a nestranných kritiků.

Příznivý posudek »Národní Politiky« z 11. října 1914 jsme svým časem zaznamenali. Můžeme na konec poznamenati, že kniha Reylova vzbudila i v kruzích laických značný zájem a že je pilně vyhledávána. Nebude to dlouho trvati, kdy bude nutno přikročiti k druhému vydání.

K honosnému národnímu podnikání. Po »Zlaté huse« dostal se do dražby nář. soc. lidový dům na Žižkově. U okresního soudu v Žižkově za předsednictví p. okres. soudce Klenara konala se dne 20. t. m. exekuční dražba národně sociálního paláce čp. 1216 v Bofivojově ulici v Žižkově. Dražby se účastnili pp. dr. Pinkas za Městskou spořitelnu pražskou, dr. Klíma za Občanskou záložnu na Smíchově, dr. Dimmer za stavitele p. M. Blechu, dr. Fabris za Akcionářský pivovar na Smíchově dr. Jahn za Vinohradskou záložnu a stavitel Zd. Frič ze Žižkova, který národní dům ten pro bratry stavěl a na němž má pohledávku 110.000 korun. -- Dům byl odhadnut obnosem 318.953. Nemovitost vydražil její stavitel p. Zděnek Frič ze Žižkova za 234.600 korun.

K rozvaze a pravdě blíž. Mnoho těch našich úsudků, jež jsme pronesli o překotném modernisování, opakuje se v jiné formě nyní v tisku pokrokovém. Kde se nedalo na konservativní výstrahy a upozornění, tam poučuje skutečnost. Dne 19. t. m. »Věstník Zemské ústřední školy jednot učitelských v král. Českém« píše: »Přišla na nás pravá záplava opravných námětů a my jim všem podléhali, protože jsme nemohli nedati jim souhlasu a protože jsme ve snaze po školském pokroku byli stále náchylni jíti za hesly, které nesly na sobě známku modernosti. V této záplavě nebylo náležité spořádanosti, úměrnosti, orientace. Nebylo někdy dost odvahy, aby odkázání byli propagátoři nových, samospasitelných oprav do příslušných mezí. Náměty vhodné zatím pro pokusy uplatňovaly se jako pedagogické evangelium. Reformní popudy vhodné snad pro vyšší školské útvary a pro čilejší věk žákovský vnucovaly se do elementárních škol a pod vlajkou moderních pedagogických snah veplula často do našich učeben lesklá, prázdňá povrchnost, didaktické (vyučovací) nestravitelnosti, metodické pozérství, z něhož žáci neměli mnoho pravého užítku. Zkrátka. šlo se mnohdy dále, než bylo národní škole zdrávo a dětem prospěšno. Bylo-li na př. třeba vypuditi ze škol zastaralou popisní, slovnou metodu přírodopisného učení, nemělo se zajíti za heslem biologického učení někdy do nemožna a především nemělo se upřilíšnostni ve vyučování realím ubíratí výsledkům učiva jazykového a základům početním. Heslo o volném slohu a snaha po odstranění gramatické systematičnosti byly jistě odůvodněny, ale jaký chaos a co škod v jazykovém vyučování napácháno upřilíšností jeho zesilováním. Podobně mohli bychom mluvití o celé řadě jiných opravných nádob v rozmanitých předmětech jiných, jako jsou? vycházky, »umělecká« výchova, pedopsychologie, vivaristika, teraria, akvaria, ruční práce, sportovní cvičení a j. Přimysleme si k tomu celou řadu nevyhnutelných příkazů všemožných dobrých snah vnášených do škol agitací různých kulturních směrů, jako na př. je spojení, abstinentismus, okrašlování domova, zachování památek a p., a konečně si připamatujme, že nám do škol a do praktické pedagogiky zapahovaly dost vlivně

různé otázky časových snah a že dokonce při tom všem uplatňovaly se zvláštní požadavky, které vyslovovány byly směrem ke škole různými stavy, ba i politickými stranami, dospějeme k poznání, že vlastně škola naše byla v jakémsi nervosním, rozptýleném stavu, kdy žádáno po nás i po škole více než bylo možno splniti. Mnoho se experimentovalo a ve shluhu těch rozmanitých moderních vy-
možeností pedagogických nedocházelo se k vlastnímu jádru a pravému účelu elementární školské práce. Snad bude nám těžko vzdáti se ilusí, snad budeme se lekatí, že jdeme zpět, ale nadchází doba, která naučí nás diviti se na věc bez příkras a přinutí nás, abychom žádoucího cíle snažili se dosíci brzy a jistě. Nebude prostě kdy obíratí se podružnostmi, kdy půjde o to, abychom honem honem a přece důkladně vypravili dorost do praktického života. Bude nutno zjednodušiti práci a energicky, bezohledně rozhodnouti otázku přesného výběru učiva, aby získána byla možnost věnovati zvýšenou péči výchově, které připadne daleko větší význam než dnes.

Josef Jungmann o prvním svém sv. přijímání. »Když jsem byl asi šestiletý (?), připravili mne poprvé k zpovědi a ku přijímání. Posud ještě v mém 72. roce pamatuji s pohnutím ten blahoslavený cit, který tenkrát mi celé bytí mé oslazoval. Já přijav sv. hostii se cítil čistá, svata, blažena a žádal sobě, abych tu chvíli vzat byl do nebe, kamž náležeti jsem se celým srdcem cítil a obával se, abych zůstana na světě, neprovinil se snad něčím, čímž bych nabytí milosti Boží opět potratil. O blahoslavení, kteří nikdy o pravdě náboženství sobě vštípeného nepochylovali a dle něho se upřímně řídili! Jsou spokojeni s Bohem. láskou nebeskou, víra jejich silná činí je bezpečny ode všeho zlého, an život ten časný se svými nehodami malíčkost jest pominoucí jako sen, naproti celá věčnost s rozkošemi nevýmluvnými jich očekává. Naděje nemýlná jasné brány nebes jim otvírá; smrt jim přechodem do života, k němuž tento život jest jen příprava. Trpkosti vezdejšího bytí jsou příjemné i žádané: čím více jich zkrušuji, tím onoho věčně blahého stávají se hodnějšími. Jim trýznění hříšného těla, posty a muky dobrovolné, od moudrosti světské co bludy považované, jsou zásluhou slabou přenesmírné odměny! -- Jak jiný stav jest mudrce, který se stromu vědomosti ovoce okusil! Jak pěkný ráj potratil!« (Zápisky, 3. »Bláženost víry.«)

ZÁLOŽNA

v Hradci Králové,

Janské náměstí č. 163.

Vklady na knížky 4 1/2 %

Vklady vázané výpovědi a vkladystřádkové 4 1/4 %

Nové vklady (uložené v době moratoria) úrokují se dle doby a vyplácí se z těchto vkladů obnosy bez omezení moratoria.

Národohospodářská hídka.

Ze soudní síně. »Venkov« podává referát: Okresní hejtmanství v Holicích nařídilo obci podlužské dodati vojenskému eráru 98 metrických centů obilí a sice 30 metr. centů pšenice, 22 metr. centy žita, 36 metr. centů ovsa a 10 metr. centů ječmene, po šesti dodávkách určitého termínu. Obecní zastupitelstvo se zřetelem ke katastrálnímu výnosu provedlo repartici. Na panství hořovické připadlo z ní asi 50 metr. centů. Ředitelství panství však výměr vrátilo s podotknutím, že vojenskou dodávku povinni jsou uskutečniti nájemci a že je třeba též odečísti od výnosu katastrálního výnos lesního hospodářství. Dne 1. ledna měla se konati již třetí dodávka, avšak Levitus dosud ničeho nedodal. Starosta poslal mu znovu výměr repartiční a sice Levitus měl dodati 1397 kg pšenice, 1018 kg žita, 1641 kg ovsa a 454 kg ječmene. Levitus, jenž sám původně se zavázal povinné množství obilí dodati, dodal pak toliko 500 kg ovsa a 50 kg ječmene, vymlouvaj se jednak na neúrodu, jednak na to, že by neměl k jarnímu setí dosti semene. Nad tímto jednáním netoliko vzniklo rozhořčení mezi rolnictvem tamějším, ale ono stalo se též v pátek předmětem trestního řízení před čtyřlenným senátem. Žalobou obviněn byl Ervín Levitus z přečinu naznačeného v § 4. cíř. nařízení ze dne 25. července 1914 (odepření povinnosti dodati pro ozbrojenou moc předměty válečné potřeby). Obžalovaný nájemce dvora podlužského omlouval se tím, že již v srpnu minulého roku své obilí rozprodal, a v době, v níž jeho přečin spadá, že vyjednával se starostou o dodávce, jejíž výměr si zapsal do notesu. Obilí žádného doma neměl, což prokázal, rovněž to, že měl neúrodu a teprve prvý rok jest nájemcem. Nedopustil se tudíž činu trestného. Ličení skončilo osvobozením obžalovaného.

Pozor na nové lichvářské trikky! V »Ostravských Listech« uveřejněn dopis z venkovských

kruhů, který odkrývá nové živly lichvářských překupníků. Po Ostravsku poutňuje se několik takových obchodníků lichvářských, kteří kupují potraviny. »Jelikož mouka, obilí, ovoce a sádlo jest již náhončím vylákáno, zbývá našim venkovanům jen trochu drůbeže. Lichváři nespokojili se skoupením všeho, co na venkově bylo, ale napadlo jim, aby vylákali nejposlednější. Po venkovských domácnostech chodí a namlouvají hospodyním, že bude v nejbližší době zavedena daň z drůbeže. Ze slepice bude prý se platí 6 korun daně. Podobných triků užívají při všem, co se jim hodí pro »kšeft«. Přes to, že se obecnost před lichváři neustále upozorňuje, najde se ustrašená hospodyně a rychle prodá náhončím několik slepic za pár korun, »aby nemusila platit daně«. Vejce jsou dnes drahá a proto několik tučtů slepic vynese lichváři za krátko spoustu peněz. Jak vidno, v klamání lidu se stále pokračuje.

Státní zakročení proti podvodným dodávatelům. »Slovenské Ludové Noviny« právě sdělily, že vojenská správa odkryla veliké podvody některých dodavatelů; ti dodávali vojsku boty s papírovými podrážkami, takže se za chvíli rozedraly. Marmarošsigetský fiskus již podrobil výsledku Isidora Olüicka, Jakuba Sperlinga, Samuela Oxhorna, Heinricha Taubesa a jiné dodavatele. V Pešti přišly úřady na stopu velikých podvodů při dodávkách sukna vojenského. Pešťská policie pracuje už po desátý den dnem i nocí a policejní vězení jsou přeplněna. Mezi obviněnými jest především asi 20 velkoobchodníků, innozí z nich milionáři. Jsou obviněni, že dodali na statisíce metrů špatného sukna, nebo vůbec jenom bavlněného sukna do vojenských skladů, čímž tito velice poškodili vojenský erár nejen o peníze, ale také brannou moc ve frontě, kde musili naši vojáci bojovati v nedostatečném obleku proti nepříteli. J. Taubes na př. dodal sám 1.600.000 (?) metrů bavlněného sukna intendantuře. Aféra je velmi spleťitá a policie sdělila jenom část materiálu vyšetřného s veřejností. -- »Pesti Hirlap« píše, že arcivévoda Josef sám inspicíroval uniformy svých vojáků na karpatské frontě a když se přesvědčil, jak v krátké době je stejnokroj roztrhán, nařídil generálmajoru Szurmayovi, aby s nejpřesnější důkladností vyšetřil, kdo je vinon mizernými dodávkami. »Pester Lloyd« sděluje, že velkoobchodník Sigmund Kohn z přešpané míry pro vojenský oděv ubíral po jednom centimetru. Dle zdání malíčkost! Ale protože zpracoval na milion metrů sukna, zbylo mu tak ještě 10.000 metrů k zpeněžení. Státní úřady učiní pořádek.

Ceskoslovenská záložna v Praze, zaps. společ. s ruč. obm., Spálená ul. 40 n., odbyvala dne 10. března svoji 7. řádnou valnou hromadu. Ve své zahajovací řeči prohlásuje předsedající p. dr. Svojsík, že jest mu ctí a potěšením, že může předložiti valné hromadě výsledky o činnosti za minulý rok tak příznivé, ač pro veškeré hospodářské podniky byl rok minulý přímo osudný. V této těžké době jest více než kdy jindy potřebí naprosté svornosti a vážné práce všech a všeobecné podpory, a projevuje radost, že záložna naše stále více prospívá a pevně kráčí ku předu za vytknutým cílem. Záložna vykazuje již dnes slušné vlastní jmění. Vzestup pak jeví se ve všech směrech. Poté vyřízen celý pořad valné hromady. Dozorčí radě i úřednictvu uděleno absolutorium. Na návrh představenstva byl čistý zisk, vykázaný obnosem per K 10.775.48, následovně rozdělen: Reserovnímu fondu dotace K 6000.--, 5 proc. dividendy ze závod. podílů K 1997.41, odměna představenstvu K 1000.--, dozorčí radě K 250.--, odměna revisorům účtů K 300.--, dary K 320.-- a K 100.-- k rukám představenstva na dary, které odkladu nestrpí; zbytek K 808.07 převeden na nový účet. Při volbách byli zvoleni: Do představenstva na 3 roky p. Fr. Ptáček, maj. závodu zámečnického v Praze III. a dp. Jan Žižala, kaplan na Smíchově, za náhradníka představenstva na 3 roky dp. Václav Pejšek, farář ve Vrsovicích. Do dozorčí rady na 3 roky p. Josef Kwieton ryt. z Rosenwaldu, maj. domu ve Vrsovicích, p. Boh. Havlík, maj. domu na Smíchově a p. Lad. Plíčka, úředník Hypoteční banky v Praze, za náhradníka na 3 roky dp. Karel Fr. Sindelář, katecheta v Nuslích. Za revisory na 1 rok p. Karel Köhlmlünzer, k. a. vrchní pokladník ve Střešovicích, dp. Josef Janout, katecheta v Radlicích, p. Petr Polák, úředník Hypot. banky v Praze. -- Z výroční zprávy vyjímáme: Vklady stoupily o K 105.211.15 na obnos K 1.026.038.02. Závodní podíly stoupily o obnos K 1455.-- na K 41.424.--. Reservní fond pak vzrostl o obnos K 7036.02 na K 17.258.46 a po letošní dotaci K 6000.-- za krátkou dobu trvání záložny dostoupil slušné výše K 23.258.46. Přejeme naší záložně i do budoucna tak čestných úspěchů, jakých dosáhla v této kritické době a nepochybujeme, že při vedení nynějším a svědomitostí úřednictva se to podaří.

Za válečného ruchu.

Kavalír vzácného lesku. Mnoho a mnoho bylo vyplýváno řečí o nutnosti větší demokratisace. Ale demokratisování brali si do pachtu čím dále tím čteněji tací lidé, že i sami lidoví řečníci -- pokud samostatně přemýšleli -- jen se strachem přemýšleli, jaká asi situace nastane, až se ta hesla uskuteční. Zatím však právě nyní poznáváme, že v době nejpohnutější stal se našemu národu dobro-

dincem a záštitou v přední řadě vynikající šlechtic. Dobyl si v Čechách autority lidovostí upřímnou, velice širokým rozhledem a vzácným bystrozrakem v okamžicích, které vyžadovaly největšího duševního napětí. Protože vídeňská »Neue Freie Presse« neapné činnost knížete Thuna posuzovala, napsal »Venkov«: »Kde kdo z lidí upřímných je o tom pevně přesvědčen, že právě v nynějších těžkých poměrech nenašel by se muž, jenž by byl s to kn. Thuna v hodnosti místopředsedské nahradit. O neobyčejném jeho rozhledu, taktu, nestrannosti a opravdové spravedlnosti k oběma národům, zemi naši obývajícím, jest soud jednosvorný u všech, jimž blaho země poctivě leží na srdci. On sám jest nad jiné povolán k tomu, aby naši otčinu pokud možno za světové nynější krise ochránil před značnými pohromami; a že toho on může dosáti, o tom svědectví vydávají všechna jeho dosavadní blahodárná opatření, mluvící o hluboké lásce, jakou je naplněn při plnění svých úředních funkcí k našemu království. — Soc. dem. »Právo Lidu« dalo knížeti vysvědčení podobné: »V tom je dnes přesvědčení jednomyslné, že kníže Thun svou pracovní energií, svou věcnou znalostí poměrů a svou všeobecně uznávanou objektivitou jest jedním z důležitých a nepostrádatelných činitelů pro zachování a udržení stability v naší zemi a pro harmonické fungování všech příslušných faktorů ve snaze, vyvésti tuto domovinu lidu českého stejně jako německého, pokud možno, bez velikých pohrom a ztrát na životech a statcích z dnešní nesmírné světové krise. Mnoho bylo v tomto směru dosaženo a můžeme proto doufat, že práce, tímto směrem jednou zahájená, bude dovedena až ke konci v zájmu celé naší drahé země a všeho jejího obyvatelstva bez rozdílu národnosti. Věru stojí za zaznamenání, jak reprezentativní listy směrů moderních skládají nadšený hold ušlechtilému konservativci, který v intencích nejjasnějšího císaře a krále stará se horlivě a se zdarem o snírné a blahoděné luštění těžkých problémů k pochvalě a spokojenosti obou národností.

Soc. dem. ostrá kritika soudruhů Liebknechta a Rühla. Berlínský soc. dem. denník »Vorwärts« uveřejnil dne 22. března toto prohlášení soc. dem. frakce říšského sněmu: »Frakce usnesla se dne 2. února 1915. že hlasování frakce mají se diti semknuté, jestliže pro jednotlivý případ nebude dána výslovně volnost hlasování. Jestliže některý člen frakce soudí, že se nemůže účastnit semknutého hlasování frakce, má právo hlasování se nesúčastnit, ale nesmí to mít ráz demonstrativní. Frakce usnesla se dne 18. března dále, že o rozpočtu tentokrát předloženém má se hlasovati semknuté. Proto odsuzuje co nejrozhodněji porušení discipliny, jehož se dopustili dne 20. března členové frakce Liebknecht a Rühle proti tomuto usnesení.«

Našemu veledušojnému duchovenstvu
In provázeli naši kostelníci vše doporučujeme mladou českou
činu absol. c. k. stát. školy ženábské

BOHUMILA BEKA v HORE KUTNÉ.

Církevní věstník.

Z kněžského semináře. Nejdůstojnější arcipastýř u děl v neděli 14. t. m. v seminářském chrámu sv. Jana Nep. 19 ctíhpn. alumnům tonsuru a sedmácti nižší svěcení. V sobotu 20. t. m. a v neděli smrtelnou nato vysvětil na podjáhny a jáhny 26 ctíhpn. bohoslovců.

Osobai. Na faru sezemickou byl presentován dp. Jan Bruckner, dosud kaplan v Pardubicích. Gratulujeme.

Královéhradeckou bankovní jednotu v Hradci Králové doporučujeme co nejlépe při veškerých obchodech bankovních a uhelných. Podporujte při každé příležitosti svůj vlastní podnik.

Zprávy místní a z kraje.

Stříbrný kříž. Místní odbor c. k. rak. společnosti »Stříbrného kříže« v Hradci Králové se ustavil dne 7. března a do presidia zvoleni byli: Jeho Excelence pan biskup Th. Dr. Josef Doubrava co čestný předseda, c. k. místopředsedský rada Josef Smutný co I. a c. k. okresní komisař JUDr. Rud. Fiedler co II. místopředseda, náměstek starosty Julius Russ co pokladník a dvorní tovarník Jan Petráč co zapisovatel. Za členy výboru zvoleni pp.: Zdenka Pokorná, choť generálmajora v. v., dvorní rada v. v. Karel z Isakoviců, starosta JUDr. Fr. Ulrich, ředitel okresního výboru B. Vančura a ředitel cukrováru H. Erlberg, revisory účtů c. k. fin. rada B. Král a vl. rada Novák. Účelem »Stříbrného kříže« jest podporování rezervistů kteří po odbyté službě se vrátili do občanského života a nemohou dosáti ihned místa neb zaměstnání; podpora jest jednak hmotná, jednak spočívá v opatrování míst. Pp. starostové se upozorňují na tento lidumilně tendence sledující spolek a žádají se, aby proň získali co nejvíce členů a aby v případech, kde by jeho pomoci bylo zapotřebí, dotyčné osoby naň upozornili. Veškeré dotazy i žádosti buďtež řízeny na adresu: Odbor Stříbrného kříže v Hradci Králové, c. k. okr. hejtmánství. Výslovně se upozorňuje, že dle stanov má býti v první řadě zřetel na ony osoby, kterých přibuzní neb ob-

ce jsou členy odboru; jest tedy v zájmu samotných obcí, aby k spolku přistoupili, ježto tímto způsobem až velmi výhodně ulehčí vlastní starost o nezaměstnané rezervisty, které by jinak obec ze svých prostředků podporovati musela. Odbor disponuje již nyní jménem na 2000 K a bude mu tudíž zajisté možno ve všech tohazastuhujících případech přispěti. Zejména velkodušným darem obmyslil odbor Jeho Excel. p. biskup Doubrava, který věnoval za svou osobu a diecési obnos 1100 K. Nepatrný roční příspěvek 3 K umožňuje zajisté každému stát se členem a polnícký úřad očekává, že pp. starostové s plným porozuměním se této humaní akce ujmou a ji podporovati budou.

Z Rudoltína. Jeho Exc. nejdp. biskup dr. Josef Doubrava u příležitosti svých jmenin dobrově zaslal větší peněžité dar, aby mohli býti vyčastováni všichni chovanci ústavu hluchoněmých. Za vzácnou štědrost a přičeň stále projevovanou jak chovancům tak celému ústavu vzdává ředitelství nejvroucnější díky. Zaplať Pán Bůh!

Z řádu služeb Božích v kathedrále ve svatém těm dni. V neděli květnou v 9 a půl hod. svěcení ratolet, průvod a slavná mše sv. sezpívanými litaniemi. Na Zelený čtvrtek v 7 a půl hod. ráno slavná mše sv., svěcení olejí, slavné sv. přijímání, průvod s Nejsv. svátostí, umývání nohou 13 starců. Na Veliký pátek v 8 hod. ráno posvátné obřady se zpívanými pašijemi, průvod s Nejsvětějším do kaple sv. Klimenta. Odpo. o 2 a půl hod. truchlivé hodinky, kázání, litanie v kapli sv. Klimenta. Na Bílou sobotu o 8. hod. ráno svěcení ohně, velikonoční svíce a křestní vody. Slavná mše sv. Slavnost Vzkříšení v 5 hodin odpoledne.

Pan Fr. Otahal šlechtic z Ottenhorstu, c. a k. plukovník a velitel královéhradeckého pš. pluku č. 18. rozloučil se s Hradcem Králové listem ze dne 18. března t. r., zasláným starostovi města, tohoto znění: »Rozhodnutí padlo. Moje sprostění velitelství pluku v nejbližší době oficiálně oznámeno a já jsem se již rozloučil v dením rozkazu se svými osmnáctníky, které jsem si tolik zamiloval. Zbývá mi ještě dáti slavné správě města, která mi vždy s největší ochotou a obětavostí vycházela vstříc, s Bohem! Byl bych tak velice rád, velectěný pane purkmistře, učinil osobně, byl bych rád všem stiskl ruku. se srdcem díky naplněným, však moje nová služební funkce nutí mne co možná nejdříve odebrati se na nové místo mého určení a tak vyslovuji Vám touto cestou srdečné s Bohem a prosím, abyste moje pozdravy na rozloučenou vysocectěnému zastupitelstvu laskavě tlumočili ráčí. Děkuji obzvláště Vám, vysocectěný pane starosto, z celého srdce za všechnu podporu, kterou jste přáním mým vždycky prokazoval a ujišťuji Vás neupřímněji, že provázím král. věnn. město Hradec Králové, jeho rozkvět a jeho vývoj vždy nejlepším přáním a že vždycky budu rád vzpomínati oněch dob, kdy jsem měl štěstí státi v čele Vašeho domácího pluku a také s ním za slávu Rakouska bojovati. Bohužel, nebylo mi dlouho přáno veletí udatným osmnáctníkům před nepřitelem, osud byl mi příliš krutým a s těžkým, s velmi těžkým srdcem, loučil jsem se se svými statečnými dětmi. Avšak již tehdy vzal jsem s sebou jedno: Vaši hodní synové bili se udatně a neohroženě, každý cítil se jakožto rakouský vojn povolán důstojnost a čest své vlasti povznášeti. Naplňuje mne pýchou že Vám mohu říci, že Váš domácí pluk ke skvělým, více než 200letým tradicím pluku připojí nový zlatý list slávy. S prosbou, abyste mně i nadále ráčí zachovati přátelskou vzpomínku, znamenám se s výrazem největší úcty Vašemu Vysokoblahohodní oddáný Fr. Otahal šl. z Ottenhorstu. Vídeň, 18. března 1915.« — Tento přátelský list jest opětným důkazem srdečné blahovůle a lásky, kterou hrdinný vůdce 18. pluku k městu našemu lnul a jemu prokazoval a pro kterou mu veškeré obyvatelstvo města našeho bez rozdílu dojísta v srdcích svých zachová vzpomínku nejuctyplnější.

Schůze městské rady dne 22. března. Okr. hejtmánství v Hradci Králové oznámí se dle cis. nařízení ze dne 3. března t. r. laem ležící pozemky v Hradci Král., jež budou obdělány. — Schválen byl návrh odboru hospodářského ohledně objednávký brambor k sázení a poukaz na přímjem další splátky 8000 K ze subvence na nouzovou silnici z Hradce Králové do Střebže. — Panu dru Krškovi, zem. inspektoru stravoven v Praze, vzdají se díky za jeho blahodárnou působnost po dobu jeho tříletého úřadování v Hradci Králové. — Vzat byl na vědomí souhlas veledušt. biskupské konsistofe s ustanovením učitele p. J. Linhartu provizorním ředitelem kůru v Pouchově. — Dúchodenskému úřadu vydá se poukaz na přímjem kauce od nájemců zádušních a fondovních pozemků. — Vzata byla na vědomí zpráva technické kanceláře o prohlídce chodníků u domů čp. 533, 139 a 140, 504, 479 a 501; prvé dva chodníky přejímají se do správy obce, ostatní chodníky musí býti dříve opraveny, než do správy obce budou moci býti převzaty. — Provede se kolaudace strojního zařízení v Orlické elektrárně, provedeného firmou Kolben a spol. v Praze. — Propůjčeno bylo dámskému odboru Červeného kříže divadlo městské na den 30. března pro představení pro vojenské rekonvalescenty. — Schváleny byly různé objednávký, lesní a týdenní konsignace. — Vzat byl na vědomí dopis okr. hejtmánství ohledně dovolené vojáků pro zabezpečení jarního zdělávání polí. — Učiní se opatření nařízená dopisem okr. hejtmánství stran prozatímní úpravy spotřeby mlecích výrobků.

Výbor Okresní komise pro péči o mládež ve schůzi konané dne 19. března projednal několik žádostí za podporu dětí a rodin. Vzhledem k blízkému se nedostatku v rodinách usnesla se komise věnovati určitý obnos na

výživu dětí válkou strádajících a to zejména takových, které nepoživají žádných podpor a pro nedostatek výdělku rodičů trpí na své výživě. Za tou příčinou vyžádá si komise od obcí a škol seznam takových dětí, aby získán byl žádoucí přehled pro chystanou akci. — Zpráva o neobyčejném morálním a hmotném zisku divadelního představení »Malý lord«, pořádaného jednotou »Klicpera« za nezapomenutelně působivého spouluúčinkování mladistvé umělkyně Aničky Ženíškové z Plzně, vzata s povděkem na vědomí. Usneseno vzdáti jednotě »Klicpera« a všem spouluúčinkujícím vřelý dík za skvělé provedení tak ušlechtilého představení. Čistého výnosu 450 K užito bude k účelu shora uvedenému.

Smrt milosrdné sestry. Po delší zákeřné nemoci, v níž posilňovala se zbožným přijímáním sv. svátostí, zemřela dne 17. března v mateřnici u sv. Bartoloměje v Praze ctihodná sestra Zita Ránková ve věku 30 let. Ač již po delší dobu sama vážně churavěla, snažila se přece do posledních okamžiků zastávat těžký úřad ošetřovatelky nemocných. Zesnulá byla známa i ve zdejších městě, neboť přes 10 let horlivě působila ve zdejší okresní nemocnici a zajisté všichni, zvláště však nemocní, kteří byli svědci jejímu pečlivému ošetřování, vděčně budou vzpomínati této šlechtě duše. O. v p.!

Za účelem účinnějšího provedení opatření proti alkoholismu již učiněných nařizuje c. k. místopředsedství v základě § 54 odst. 2 živn. řádu na dobu válečného stavu a pro celý obvod král. Českého toto: 1. Otvírací hodina pro výčepy kořalky a pro prodejny v drobném dříve již na 6. hodinu ranní určená se od nynějška ustanovuje všeobecně na 7. hodinu ranní. 2. Výčep pálených lihových nápojů ve volně přístupných místnostech provozovacích živností hostinských a výčepnických, jež mají i jiná oprávnění (jako hotely, hostince, kavárny, vinárny, předsnávárny, jídelny, automaty a podobné živnosti), má přestati ve všední dny nejspíše o 5. hod. odpo. a o nedělích a svátcích o 11. hod. dopol. a nesmí s ním býti započato před 7. hodinou ranní příštího dne. 3. I při tak zv. čajových ambulancích má výčep, pokud se týče přimíchávání rumu a jiných pálených lihových nápojů, během svrchu uvedené doby zápočetní přestati. 4. Podávání, pokud se týče výčep zmíněných nápojů v samostatných výčepech kořalky nebo v prodejnách v drobném se bezpodmínečně zakazuje zákazníkům ve věku dětském nebo mladistvém (t. j. až do 16. roku), dále osobám chorobným (ať ze slabosti nebo z rozčilení), potom individuí, jež se opilostí oddávají nebo zřejmě jsou opilá, jakož i žebračkám, tuláčkům, povalečům a osobám, jež v místě špatné pověsti požívají a zvláště k výtržnostem jsou náchylny. 5. Individuům tohoto druhu nemá ani přístup do kofalen býti dovolen. 6. Podávání vína mužstvu při transportech vojska v restauracích, provozovných v budovách nádražních, se zakazuje. 7. Živnostem hostinským a výčepnickým, nalézajícím se v okruhu 150 m od vlastní budovy nádražní, zakazuje se podávati víno a pálené lihové nápoje v otevřených nebo uzavřených nádobách mužstvu při vojenských transportech. 8. Při přestupcích předchozích nařízeních zakročí se proti vinníku bezohledně podle ustanovení VIII. pokud se týče IX. hlavy živn. řádu (tresty peněžitémi, vězením, výstrahami, odnětím koncese, propuštěním pachtyře nebo zástupce z provozování živnosti). — Ježto však svrchu uvedená opatření směřující proti alkoholismu by plně nevedla k zamýšlenému cíli, kdyby zůstala omezena jen na výčep a drobný prodej pálených lihových nápojů, nařizuje c. k. místopředsedství v základě § 13 Nejvyššího rozhození o působnosti politických úřadů prohlášeného ministerským nařízením ze dne 19. ledna 1853, ř. z. č. 10, jakož i v základě § 1 základních zásad o působnosti úřadu policejních toto: 1. Prodej pálených lihových nápojů, jež a) výrobce těchto nápojů, nebo b) samostatný obchodník těmito nápoji, nebo c) obchodníci, kteří obchod těmito nápoji ve spojení s prodejem jiného zboží provozují, budíž ve všední dny o 5. hod. odpo. a o nedělích a svátcích o 11. hod. dopol. zastaven a nesmí s ním býti započato před 7. hodinou ranní příštího dne. 2. Prodej cukrářského zboží plněného likéry dětem nebo mladistvým osobám pod 16 let se zakazuje. 3. Prodej vína a pálených lihových nápojů v uzavřených nádobách mužstvu při vojenských transportech se obchodním živnostem v okruhu 150 m od vlastní budovy nádražní se nalézajícím rovněž zakazuje. 4. Neuposlechnutí zákazu trestá se přísně dle trestní sankce §§ 7 a 11 cis. nař. ze dne 20. dubna 1854, ř. z. č. 96, po případě podle § 133 b) odst. 1 lit. a) živn. řádu odnětím živnostenského oprávnění na vždy nebo na určitý čas. Všechna svrchu uvedená nařízení nabývají ihned platnosti.

Na týdenní trh v Hradci Králové dne 20. března bylo přivezeno: hl: Vikve 22, hrachu 2, jetelového semínka 47.5, brambor 29, jablek 10; 267 podsvinčat a 106 kůzlat.

Seznam cen na týd. trhu v Hradci Králové dne 20. března. 1 hl: vikve 32 až 34 K, hrachu 80 až 100 K, čočky 120 až 140 K, jahel 80 až 84 K, krup 80 až 100 K, brambor k sázení 12 K, máku 60 až 70 K, cibule 32 K; 1 q: brambor 9 K, otrub žitných i pšeničných 25 K; 1 kg: čerstvého másta 3.20 až 4.40 K vepřového sádla 4 K, tvarohu 52 až 60 h; 1 vejce 9 až 12 h; 1 kopa drobné zeleniny 2 K; 1 pytel mrkve 8 až 10 K, jablek 24 K.

Přihlášení loterie. Hlavní tah páté třídy třetí rak. třídní loterie počíná již dne 6. dubna a končí 3. května t. r. Vylosováno bude 64.000 výher, mezi nimi také premie 700.000 K a hlavní výhry 300.000 K, 200.000 K, 100.000 K atd. U České banky ft. v Hradci Králové možno ještě obdržeti několik osmin losů po 25 K a čtvrtin po 50 K.

Živnostenská banka mládeže v Hradci Králové přijímá příspěvky pro Zemskou ústřední komisi pro péči o zmračené vojny a pro Zemskou kancelář pro král. Če-

ské vdovského a sirotčího fondu povlečné zbrojní mo-
ci v Praze a dovoluje si proto doporučit jmenované hu-
mání instituce vzácné pozornosti celé veřejnosti.

Byty. Následkem zvýšené poptávky po bytech, ze-
jména se strany c. a k. vojska, žádáme za sdělení prázd-
ných bytů. Přihlášky přímá městský policejní komisař
Ant. Schaffer do 29. t. m. ve své úředně od 3—5 hod.
odpo. — Starosta: JUDr. Fr. Uchřich.

Přesídlení pluku. Sídlo 18. pěš. pluku přeloženo do
České Lípy. Náhradou za to bude v Hradci Králové u-
místěna brigáda dělostřelectva.

Vyvěštění k marnování neaktivních vo-
jínů. K uveřejnění příslušné vyhlášky připomínáme, že
svolání toto týká se pouze neaktivních vojáků, kteří
při ohlášení mobilisace narukovali a cestou superarbitrace
bude do 1. dubna nebo do 1. října dočasně byli dovoleni.
Každý, koho se toto předvolání týče, obdrží zvláštní za-
volací lístek, dle kteréhož se musí zachovati bezpodmi-
nečně. Svolaňi toto však se netýká těch superarbitrova-
ných vojáků, kteří zavolali lístku neobdrželi. (Vojín,
který ukončil tříletou obvyklou aktivní službu, setrvá v
neaktivním poměru po devět let.)

Nový Hradecký Město. Dva mladíci: V. Habásek
a Jos. Špičan skonali za podezřelých příznaků. Soudní
komise shledala, že příčinou smrti jest otrava.

Převážně hudební produkce pořádá c. k. gym-
názium v „Borromaeu“ ve prospěch sirotků po padlých
vojácích dne 28. března o půl páté hod. odpo.

Zajímavé odbytí. V Hořicích dal si jeden ob-
čan zbudovati schody ze dvorečka na pavičku. Když
někteří sousedé začali toto zařízení kritizovati, majitel
pavičky jim odpověděl nápisem: „Komu se nelíbí za
moje na mém, ať sobě postaví za svoje na svém!“

Úmrtí a pohřeb vojenského kurát a faráře chomu-
tického vdp. Josefa Hlavsa. Každého, kdo znal chomu-
tického pana faráře Hlavsu, bolestně se dotkla zpráva,
že není toho dobrého pána již na tomto světě. Dne 27.
července m. r. odebral se s 12. dom. plukem čáslavským
na bojiště, kde byl přítomen bojem v Krasniku, Lublna,
Ravy Ruské. V filmu krátkou dovolenou ztrávil na své
útulné faře chomutické. Po návratu z téže přidělen byl
k polnímu superiorátu v Krakově, s nímž přesídlil do
Mor. Ostravy. Odcházeti netušil, že nevrátí se již živ
do své osady, kterou tak miloval. Počátkem března ome-
nocněl prudkým zánětem plic a dne 17. března chrlení
krve skosilo život kněze šlechtického. Právě na svůj svá-
tek vrátil se mrtev mezi ovečky své. V Mor. Ostravě,
kde zemřel byl velice ctěn a vážen, jak píše „Ostrav-
ský Kraj“, dostalo se mu velkolepého konduktu se vše-
mi vojenskými poctami. V Chomuticích pak byl konán
pohřeb v pondělí 22. března. Za krásného dne za účasti
všech vrstev lidu z farnosti a okolí nastoupil nebožtík
poslední cestu osadou, kde 30 let k blahu svěšeného so-
bě stáde Kristova nezištně a obětavě působil. Po exe-
kvích v domě farním, jež vykonal za asistence 28 kně-
ží vdp. vikář střídnictví Hořického Josef Procházka z
Mlázovic, hmul se imposantní, obrovský průvod, zahájený
školní mládeží, všemi spolky s prapory ke chrámu Pá-
ně, kdež pohřební řeč pronesl dp. farář třešněvský Sta-
nislav Kordule, c. a k. polní kurát v Hradci Králové.
Zmíniv se o životě zesnulého, vytkl četník zásluhy té-
hož o zvelebení chrámu Páně, znovuzřízení téhož, o po-
vznesení celé osady, která s nebožtíkem pochovává kus
své minulosti, kus svých dějin. Když pak kazatel jménem
polního nejvyššího duchovního úřadu rozloučil se s
mrtvým dást. pánem, když děkoval mu za všechny služ-
by lásky a přátelství, věnované statečným vojínům na
bojišti, když jménem osady všech díky vzdal za všechnu
něhu a lásku, s kterou všichni farníci vycházeli, tlu-
mený plác ozýval se chrámem a lid dal nejlepší svě-
dectví, že dovede si vážit šlechtického pastýře svého.
Rekviem celebroid vdp. vikář Procházka. Na hřbitově
nad otevřeným rovem vykonány poslední obřady, na-
čež předstoupil p. MUDr. Urban, obvodní lékař z Cho-
mutic, jenž slovy tklivými a proclitými rozloučil se s
p. farářem jménem celé obce, farnosti a všech spolků. V
řeči své pravil, že ztrácí celá farnost kněze velebného,
rádce upřímného, přítele nejlepšího, pracovníka výbor-
ného. Odešel od nás, ale památka jeho bude žít mezi
lidem, který poznal jeho dobré, pro svěšený lid tolik o-
bětavé srdce. Při řeči této objevila se slza v oku každé-
ho, byl sebe otužilejším v bojích života byl. Věru lépe
žá pan doktor promluvil nemohl. Nejkrásnější svědectví
bylo dáno slovy jeho zemřelému p. faráři. Pohřbu sú-
častnili se obecní zastupitelstva celé farnosti, všechny
spolky dobročinné a vlastenecké se svými prapory, sbory
učitelské s mládeží a nesčetné množství lidu. Mezi ji-
nými viděli jsme zástupce vys. urozené paní baronky
Liebtigové, patronky zdejší fary, p. vrch. správce Hana-
čka, dále správce okr. hejmanství novobydžovského
p. JUDr. Zikana a m. j. Z kněží účastnili se: Vdp.
vikáři Procházka z Mlázovic a Rameš ze Smidar; vdp.
děkan Kneisl z N. Bydžova a Vašíčko z Král. Městce;
dpp. faráři: Melich ze Soběšic, Groh z Nové Paky, Berg-
hart z Lužan, Kordule, c. a k. polní kurát z Hradce
Králové, Gabriel a Babrovský, duchovní správce z
Kartouz, Dědek z Obory, Šimek z Libčan, Červinka z
Ohnišťan, Jandík z Hradčína, Kašpar ze Žlunic, Šetina
z Jeřic, Nechvátal z Vys. Veselí, Schönberg, em. farář ze
Stadence, Hlavsa z Nechanic, Vík z Chodovic, Láš z
Lomnice, Šubrt z Miletína, Zavřel ze Vřešťova; dpp. ka-
techetové Jiříček z Polce a Vancura z Hořic; vřp.
kaplani: Knapp z Vys. Veselí, Žďárský z Lomnice, Jan-
čík z Věže a Jáněn cthp. Flejšberk. Na tichém hřbitově
chomutickém odpočívá p. farář Hlavsa po 80leté ne-
úsmorné práci mezi svými osadníky. Bůh bude mu od-
pustiti R. L. p. Ave, amena pax!

Částev. Stará s novou. Každoročně pronášeny
jsou u nás z jara sdělosti, že při prořezávání stromů
jde se někdy příliš daleko a přáhy ty jsou leckdy tak
důležité, že konečně celé stromy musí být skáceny.
Letos zdá se to znova opakovat. Aspoň prořezávání

stromů na hřbitově prováděno bylo letos velmi dá-
kladně, takže některé stromy stojí jako ořezaná kořata.
Jest sice pravda, že bylo potřebí učiniti přístup vzduchu
na hřbitov, ale má ještě při tomto hygienickém stano-
visku býti dbáno i stanoviska estetického. Prodej a
odstraňování ořezaných větví a bylo také zrovna vhod-
né s posvátným místem hřbitovním, než to by zasloužilo
kapitoly zvláštní. — Zdražování bez konce.
Aby nezůstal pozadu za jinými zdražovateli, rozhodl se
i náš právovarečný pivovar přizpůsobiti na svém výrobku
3 K na hektolitr. Bylo by to pochopitelné, kdyby také
výrobek ten odpovídal této ceně, ale to zrovna po zdra-
žení jest v mnohých lokálech čím dále horší. O nepře-
stávajícím zdražování u obchodníků mohly by se psati
celé folianty. Kde co, všechno náramně stoupá v ceně.
I pečutí vosk, jehož zásoby mají obchodníci až z mi-
nulých let, stoupá o 20 až 30 procent. Vlastenecká ná-
rodní pasta na zuby „Lilhuše“ zdražena o 12 proc., ač
po rozbalení lze čísti, že prodává se všude za 25 kr.
starého počtu. A což teprve potřeby životní! Či je v
tom ruka, cítí každý, ale co znáže jednotlivci! Mělo by
skutečně již proniknouti co nejširší vědomí, že nespraved-
liví zdražovatelé a lichváři s potřebami denními jsou
rovni zrádcům vlasti. — A ještě biograf. Rozčilení
proti nepřestávajícím sensačním představením biografu
je čím dále tím větší. Jak v městské radě, tak v osvě-
tovém svazu bylo již nato stěžováno, že se využívá kaž-
dé prázdné chvíle k produkcím, které jak svým progra-
mem, tak přílišným obecním naprosto naší době
nevyhovují. Uvádíme jenom, aby posouzena byla sen-
sacitivnost, že na př. na duben se ohlašuje mezi jinými i
číslo: Nahá žena. Ať už název ten odpovídá či neodpo-
ovídá obsahu filmu, takhle přece „sokolský“ vzdělávací
biograf pracovati nemá. A tím spíše nemá, že dle do-
znání činovníků finance jednoty stojí si skvěle. Z učitel-
ských kruhů docházejí nás stížnosti, že žáci, kteří na
učiteli a škole chtějí každé píro, každý kousek papíru,
do biografu houfně se hrnou, vezmí peníze kdekoliv. Snad
by se tu přece dalo nějak odpomoci při dobré vůli a
ubýlo by jistě tím rostoucích hořkostí. — Násled-
ování hrdno. V posledním sezení svém usneslo se
okresní zastupitelstvo na krásném a šlechticím činu.
Odhlalovalo 10.000 K na podporu zmračených vojáků.
Kéž tohoto příkladu by následovaly všechny zámožné
korporace soukromé i veřejné v našem okrese! — Plod
nepadne daleko od stromu. Minulého týdne
způsobila nemalé zděšení v městě zpráva, že v měst-
ském sirotčinci hoří. Skutečně vypukl na půdě sirotčín-
ce oheň, jenž však díky rychlému zakročení byl záhy
uhasen. Pachatelem byl zjištěn chovanec sirotčince Za-
bilanský, synek známého alkoholičky, před krátkou do-
bou sebevraždou skončivšího. Zapálil, aby se, jak do-
znal, zbavil pobytu v sirotčinci, kde se mu pořádek ne-
zamíloval. Přání jeho se asi vyplní, neboť dojde umís-
tění v polepšovně. — Válečná maturita konána
byla pro oktávány 15. března vojenskou službu nastupu-
jící dne 12. března za předsednictví p. c. k. ředitele Po-
korného. Uznání byli z maturantů tři dospělými s vyzna-
menáním, dva jednomyslně. Pro oktávány nastupující 15.
dubna bude se konati maturita dne 30. března. Písemné
zkoušky v obou termínech odpuštěny. Vedle oktávánů
nastoupili vojenskou povinnost i dva žáci třídy sedmé a
jeden ze třídy šesté.

Potěchy. Obec naše ode dávna pečuje o to, aby vy-
sazeny byly užitečným stromovým místa k tomu příhod-
ná. Snaha její setkává se také s porozuměním se strany
vážného a pro vše krásné a užitečné zaujatého občan-
stva. Než přes tuto tak příkladnou péči nelze se stále u-
brániti zpustlostí, které občas proti vysazenému stro-
movi se objevuje a jehož zvláště odsouzení hodný pří-
pad stal se v minulých dnech, kdy množství krásných
stromků bylo svévolně polámáno a zničeno. Na udání
ničemného pachatele byla vypsána obcí odměna 100 K
a lze doufati, že bude dopaden a náležitě potrestán a to
nejen dle výše efektivní ceny, ale vzhledem k darebáctví
v této době zvláště hanebnému.

Žleby. Malversace, které dopustil se býv. kníž. dů-
chodní F., vyvolala tolik roztočivých pověstí a klepů,
že by snadno jich přenášeni a donášeni někoho citelně
mohlo potrestati. Že se na ně jistý druh tisku vrhl jako
na chutnou kořist, jest pochopitelné, neboť skandály
jsou jeho živobytím a že jich využívá nyní k hanobení
určitých osob, má také svou příčinu. Jest zvláštní, že
tito mlatní i okolo mravokárců, kteří nyní mají plná ústa
mravního rozhořčení, ještě před několika měsíci byli ke
všemu tomu hluchí a němí. Bylo by záhodno, kdyby této
své energie využili k věcem prospěšnějším, nežli jest
posuzování a vážení událostí, která jest a zůstane věcí
vnitřní správy knížecí, která se také o méně nepovo-
laných soudců starati nebude. Že by metení před vlast-
ním prahem mnohemu neškodilo, jest také jisto. —
Okrašlovací spolek s nastávajícím jarem chystá se opět
k blahodárné činnosti. Celá řada krásných a užitečných
myšlenek má býti uskutečněna a že se tak stane, o tom
jsme přesvědčeni při obětavosti a pevné vůli p. před-
sedy.

Jičín. Rozhodnutím c. a k. říš. ministeria zřízena
byla v Jičíně vojenská duchovní správa, jejíž vedením
pověřen byl dp. Bohumil Kobza, dosud c. a k. polní kurát
74. pěšího pluku, katecheta z Týnčtě.

Různé zprávy.

Goethe o svátostech. Pozoruhodná jsou slova,
kterými básník protestant vykládá podstatu a vý-
znam sedmého našich svátostí. (>Z mého života.
Pravda a báseň. II. díl, 7. kniha.):

V mravních a náboženských věcech, rovněž
jako ve fyzických a občanských nerad člověk ko-
ná něco z čistě jasna, z ničehož; ustavičnost, ze
které zvyk se vyvíjí, jest mu nutná; to, co má mi-
lovati a konati, nedovede si představit jako něco
osamocného a odtrženého, a má-li rád něco opě-
ně vykonávati, nesmí mu to býti cizím. Nedostá-
vá-li se protestantskému kultu v celku na plnost,
zkoušejme jednotlivosti a shledáme, že protestant
má málo svátostí, vlastně jen jednu, již se činně
účastňuje, Večeři Páně; neboť výkon křtu vidí
jen u jiných a jest mu divno při tom v mysli. Svá-
tostí jsou to nejvyšší v náboženství, smyslový
symbol mimořádné pomoci a Božské milosti. Ve
Večeři Páně mají pozemské rty Božskou bytost
stělesněnu přijímati a pod způsobou pozemského
pokrmu státi se účastny nebeského. Tento význam
jest ve všech křesťanských církvích tentýž, ať již
se tato svátost přijímá s větší nebo menší odevza-
ností v toto tajemství, s větším nebo menším při-
způsobením k tomu, co srozumitelné; vždy jest to
svatým, velkým úkonem, který ve skutečnosti na-
stupuje na místo toho, co možno jest nebo nemož-
no, čeho člověk ani dosíci ani postrádati nemůže.
Takováto svátost nemůže obstáti však sama se-
bou; žádný křesťan nemůže ji s pravou radostí při-
jímati (a k tomu jest dána), není-li tento symbo-
lický nebo svátostný smysl v něm živ. On musí
neustále ve vnitřním náboženství svého srdce a v
náboženství vnější církve dokonatou jednotu spa-
řovati, jakožto velkou, všeobecnou svátost, která
se opět na mnoho jiných dílů rozčleňuje a těmto
členům svoji svatost, nezničitelnost a věčnost u-
děluje.

Zde podávají sobě mladiství snoubenci ruce,
ne k pozdravu jako mimochodem anebo k tanci;
kněz pronáší nad nimi požehnání a svazek jest ne-
rozlučitelným. Netrvá dlouho, tito manželé živé po-
dobenství sehe sama přinášejí ke stupním oltáře;
jest svčcenou vodou očištěno a k církvi tak při-
členěno, že toto dobrodiní jen hrozným odpadem
zmrhati se může.

Ve věcech pozemského života vycvičí se dítě
samo, ve věcech nebeských musí býti vyučováno.
Dokáže-li při zkouškách, že toto vyučení doko-
náno jest, jest nyní dítě jako skutečný občan, jako
opravdový a dobrovolný vyznavač do lůna církve
přijato, ne bez vnějších známek důležitosti tohoto
úkonu. Nyní teprv jest rozhodně křesťanem, nyní
teprv zná své výhody a ovšem též i své povinno-
sti. Avšak zatím setká se jakožto člověk s mno-
hými věcmi podivnými, poučením i trestem stane
se mu jasným, jak povážlivě to s jeho nitrem stojí,
a vždy ještě bude slyšeti o naučení i přestup-
cích, avšak trestu nemá se mu již dostati. V této
nekonečné zmatenosti, do které se při sporu při-
rozených a náboženských požadavků zaplétá, po-
skytuje se mu vzácný prostředek: se svými činy
a přechyby, se svými slabostmi a pochybnostmi cti-
hodnému, zvlášť k tomu zřízenému muži se světiti,
který jej upokojiti, varovati, posilňovati, symboli-
ckými tresty káráti a konečně úplným shlazením
jeho vin oblažiti, čistý a obmytý štít jeho lidskosti
opět mu vrátiti dovede.

Takto několika svátostnými úkony, jež se opět
ve svátostné jednodušší částky rozčleňují, připa-
ven a zcela upokojen, přikleká, aby přijal hostii;
a aby tajemství tohoto vznešeného aktu ještě se
stupňovalo, vidí kalich tam opodál: není to žádný
obyčejný pokrm a nápoj, který nasycuje, jest to
pokrm nebeský, jenž po nebeském nápoji žízni
dává. —

Nechť však jiných nedomnívá se, že tím jest
vše odbyto, ani muž nechť se tak nedomnívá. O-
všem ve vezejších záležitostech uvykli jsme si ko-
nečně sami na sebe se spoléhati, ani tu však znal-
osti, rozum a povaha vždy nevystačují; v nebes-
kých věcech naproti tomu nikdy se nedoučíme.
Vyšší pocity v nás, které často samy sebou necítí
se jistými, bývají nad to tak mnoho dojmů ze ze-
vnějška tluštěny, že naše vlastní mohoucnost stěží
vše poskytuje, čeho k radě, k útěše a pomoci po-
třebí by bylo. K tomu tedy jest onen spasný pro-
středek stanoven pro celý život a neustále dle tu
obežřelý, zbožný muž, aby bloudící napravoval a
stísněné tíhy sprostňoval.

A co nyní celým životem takto vyzkoušeno
bylo, má u brány smrti všechny své spásnosné
sily desetkrát účinněji prokázati. Dle zvyku od
mladosti zavedeného a plného důvěry přijímá ne-
mocný ve zbožnosti symbolické a zřejmé zajištění
a jest mu zde, kde každá pozemská záruka mizí,
nebeskou zárukou na věky blažené bytí zajištěno.
Cítí se rozhodně přesvědčeným, že ani nepřátel-
ský živel nějaký, ani nepřítelný duch nemůže mu
překážeti, odlti se v omlavené tělo, aby v bezpro-
středním spojení s bytostí Božskou podílu bral na
nezměrné blaženosti, která z Božství vyplývá.

Na konec jsou i nohy, aby celý člověk se po-
světil, mazány a žehnány. Mají i při možném u-
zdravení pocítovati odpor, dotýkati se této po-
zemské, tvrdé a neprostupné země. Jim udílí se zá-
račná pružnost, kterou pod sebou odšinou pozem-
skou hroudou, která je doposud poutala. A tak jsou
zářivým kruhem stejné svatých úkonů, jichž krásu
jsme jen krátce naznačili, kolébka a rakev, byl i

§ nabízí své ochotné služby ku provedení všech zakázek z oboru knižtisku. Ceny níže, vyřízení správné a rychlé.

**Český
květinový med**
se zárukou neporušenosti doporučuje
JOS. JELÍNEK,
člen zem. ústř. včelař. spolku
v Hradci Král.

Zal. 1850 Zal. 1850.
Karel Zavadil,
nást.
Antonín Zavadil,
nejstarší umělecký
závod pasířský.
Veleútoji. duchovenstvu a sl.
patronátním úřadům doporučuje
se ku provedení veškerých
řádůb kostelních,
ze zlata, stříbra, bronzu a jiných
kovů v každém slohu, od
nejjednoduššího do nejbohatšího
provedení dle liturg. předpisů.
Jen u nás práce umělecké
ceny. Veškeré opravy a novu-
středění provádí se co nejpečli-
věji a se zárukou.
Ceny velmi mírné. Mnoho dolo-
ručení a uznání po ruce.

**LEVNÉ
MÝDLO**
vlastní výroby
těž lisované ovály
v bezvadné úpravě a jakosti
doporučuje
JOS. JELÍNEK
MYDLÁŘ
HRADEC KRÁLOVÉ
Dělnickým spolkům výhodu!

Paramenta.
Ignáce V. Neškudla syn
(protokolovaná firma)
v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)
(bratr P. J. Neškudly, faráře ve Výprachticích)
doporučuje P. T. veleútoji. duchovenstvu
svůj osvědčený a často vyznamenaný
výrobní závod
všech kostelních paramentů,
spolkových praporů a kovového náčiní.
Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukázkou
se na požádání franko zašlou.

**Barevná
kostelní
okna**
v odbor. pro-
vedení zhotovuje a dodává
Fr. Uhlíř,
umělé sklenářství a malba skla
v Trebošovicích u Hradce
Králův.
Cenníky a rozpočty na požádání
sdarova.

Vklady na knížky zúrokuje
od 1. dubna 1914 **4 1/2%**
**Městská spořitelna
ve Vysokém Mýtě,**
za níž ručí obec
Vysokomýtská.
Jest tedy vklad ve spořitelně
vždy zcela bezpečně uložen.

**Československá
záložna v Praze-II.,
Spálená ulice, číslo 46.n.**
Doporučuje se všem našincům co jediný
peněžní ústav katolický v Praze. Vklady
na vkladní knížky úročí se ode dne vlo-
žení do dne vybrání dle dohody a dle doby
výpovědní. Poskytuje půjčky všeho druhu
za mírných podmínek. Povinná revize
„Jednoty záložen“ v Praze.

Hospodyně
K samostatnému vedení celé
domácnosti 4členné rodiny
přijme se vdova
(případně s malým dítětem), středních let, dobrá
kuchařka, prádla, oprav a veškerých prací dobře
znalá, naprosto poctivá. — V případě osvědčení
trvalý domov. Nabídky pod značkou „Svěd-
omítá“ do administrace t. l.

Jan Horák,
soukenník
v Rychnově nad Kněžnou
zasílá na požádání vždy
dle roční sezony kolekci
nejnovějších druhů pravých
vlákných látek
své vlastní výroby, jakož i tu- i cizo-
zemských.
Četná uznání zvláště z kruhů vele-
útoji. duchovenstva svědčí o poctivé ob-
sluze mého ryze křesťanského závodu za
dobu více než třicetiletého působení.
Učiňte, prosím, malou objednávku na
zkoušku.
Volejmné látky na taláry.
Též na splátky bez zvýšení cen!

**Čtitelkyně Božského Srdce
Páně.**
které povolání do řádu mají a výchově a ošetřování
osířelých dětí aneb misii věnující se chtějí, nechť
se obrátí a dotazem stran přijmutí na představenou
kláštera B. S. P. Krupka (u Teplé).

Veleútoji. duchovenstvu a
slavným patronátním
úřadům dovoluje si dolo-
žit veškeré kostelní nádoby a
náčiní a to: monstrance, kalichy,
cibále, nádobky, paténky, paciřkály,
svícny, lampy, kaditelnice, kropenky
atd. své vlastní výroby, předpisům
 církevním vyhovující. Staré předměty
opravuje v původní intenci a
v ohni zlatí a stříbří nebo proti do-
platku za nové vyměňuje. Hotové
předměty neb výkresy zasílá nau-
kazku franko bez závaženosti koupě.
Vše se posílá posvěcené. Práce ruční
Sklad veškerých stříbrných a stříbrných klenotů, jako: řetězů,
madonek, křížků, prstýnků, náramků atd. u Notářské
prstony, tabatěrky, jídelní náčiní ze stříbra pravého
i čínské vády na skladě.
Staré zlato, stříbro a drahokamy kupuje za nejvyšší ceny.
JAN STANĚK,
pasíř a ciselour
Praha-I. 979., ul. Karoliny Světlé, čís. 12. n.

Antonín Drahozal v Humpolci
odporučuje vzácné přízni veleútoji. duchovenstva a slavným patronátním úřadům svůj
odborný závod
pozlacovačský
k znovuzřízení a renovování oltářů, kazatelen
soch, křížů a veškerých v obor ten spadajících
kostelních předmětů dle předložených neb dle
zhotovených projektů. — Veškeré rozpočty
skicy i odborná rada bezplatně. — Četná po-
chvalná uznání od veleútoji. duchovenstva
k volnému nahlédnutí.

Vazbu knih
v jednoduchém i
přepychovém mo-
der. provedení ry-
chle zhotoví uměl.
závod knihařský
Richarda Šimáčka
v Hradci Králové, Pospíšilova tř. č. 131.

Karel Branda, sklad obuvi, Hradec Král.,
(u mostu)
doporučuje velmi levný
PRODEJ VEŠKERÉ OBUVI
a upozorňuje P. T. obecnost na levné ceny ve výkladech.

OBNOVA

Číslo 14.

Předplatné na čtvrt roku 2 K 50 h
na půl roku 5 K —

V Hradci Králové, dne 2. dubna 1915.

Inserty počítají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XXI.

Svatý týden.

Poslední úder — výkřik zvonů žalný
na věži chrámů zmrá v tichém ohvěni ...
»Zelený čtvrtek« ve kraj volá dál: »
»Počiná Krista svaté utrpení!«

Hrobové ticho — dřeva temné rány —
Golgoty vřehol tmi se v chrámu stíny ...
»Veliký pátek« v pekla volá brány:
»Dnes Kristus krví lidské smývá viny!«

Vítězný blahol rozvolněných zvonů,
jak jitra blek když stíny nosí drtí ...
»Sobotu bílá« jáseá: »Není skonu,
neb Kristus Vítěz osten zlomil smrti!«

Buď Tobě čest a sláva, Kriste Králi,
životu zdroji, Bože požehnaný,
Tvé rány s kříže v lidstva hoří žaly
útěchou nebes v teskné Getsemany.

Vladimír Hornov.

K novému životu!

Hod Boží velikonoční jest památkou nejmocnějšího triumfu Kristova nad smrtí a nad pozemskou zlobou. Pravda o Kristově slavném zmrtvýchvstání naplňuje povznášející radost a pevnou naději všechny duše křesťanské, které jsou těžce zraněny drsnými údery tohoto světa.

A právě v nynější době vzrušené stonásobnou ozvěnou se zdůrazňuje přepamátný výrok Spasitelův: »Já jsem vzkříšen a život.«

I nejkrásnější pravdy, které zaznívají příliš často, zevšední člověku tomu, který se nesnaží vlastním rozjímáním důkladně ohledati jejich povahu a účelnost. I mnoho lidí těch, kteří proti nauce křesťanské ničeho nenamítají, chodí kolem kříže zcela lhostejně, ačkoli kříž nám připomíná nezměrnou tragedii, umučení Nejsvětějšího. Zevšední i velice významné nápisy oku tomu, které jest připoutáno příliš k pozemské hroudě.

Ale dochází k okamžikům pohnutým, kdy se probouzí duše náhle ze své dřimoty, kdy začne o pravdách Božích tak horlivě přemítati, jako by chtěla nahraditi v malé chvíli dlouholetou netečnost. Překvapí-li rodinu velká katastrofa, ocitne-li se člověk na lůžku smrtelném, je-li někdo nespravedlivě a krutě pronásledován, nastávají okamžiky hlubokého zamyšlení. Dříve na křesťana netečného působila slova Písma asi tak, jako nějaký obvyklý pozdrav, projev soustrasti a pod. — zkrátka jako výroky, které se dějí většinou ze společenské etikety a při nichž není nutno mysliti nic. Ale v době vážné při čtení mrtvé litery slyší člověk stísněný mluvit živého, nadšeného ducha. Scenerie Pravdy se šíří před okem jeho do dalekých obzorů; ubožák cítí Krista tak blízko, hovoří s ním tak intimně, jako by ho lidským okem viděl! Duše se povznáší, posvěcuje, význam útěsných slov Písma pochopuje se v plné šíři a hloubce. Postavy prostých apoštolů, kteří hlásali evangelium útěchy, vzrůstají před zrakem rozjímajícího ve

vznešené, majestátní obry, existence života záhrobního tane na mysli tak živě, jako nikdy předtím.

Právě tenkrát, když u Joba bolesti dostupovaly vrcholu, vytryskl z úst trpělivých obdivuhodný výrok: »Vím, že Vykupitel můj živ jest, a že v poslední den ze země vstanu; a zase oblečen budu kůží svou a v těle mém uzřím Boha svého. Kteréhož uzřím já sám, a oči mé spatří jej a ne jiný: složená jest ta naděje v lůno mém.« — Trpělivý ubožák věděl, že si v bolestech nepoleví zloččením, rouháním. Silný duch vysoce se povznese nad všednost právě ve chvíli nejkritičtější, palčivá bolest jako významná učitelka vložila do jeho úst slova významu dalekosáhlého. Jen pozorujte, jak Job naději na útěsné vzkříšení zdůrazňuje, jak k vůli porozumění tutéž zásadu opakuje několikerým způsobem!

Podobně u jiných lidí, postižených okamžitky trapnými. Právě ve chvílích zlých poznává se obrovská cena slov biblických. V čem dříve — v lepších časech — člověk hledal potěšení, to rozpívá se v mžku, stává se pouhým pozlátkem bez ceny. Modly, jimž se dříve člověk klaněl, ustupují v přitími; poznává se důkladně, že nauka obsažená v evangeliu nemůže býti výmyslem lidským, že jest skutečně pravdou Boží.

Jakou vlastně útěchu přinesla celá světská filosofie pro čas nynějších událostí světodějných? Kdo chtěl ve frontě čerpati z ní potěchu, seznával jasně, že jest vlastně žebrákem, že filosofie »trunifovala — vlastně jen velikou a tvrdošíjnou negací. Jestliže někteří z filosofů protikatolických naposledy prohlásili aspoň tolik, že »Boha hledají«, prozradili sami, že nenesou svým stoupencům oběťstujícího nápoje, že nejsou s to duše sytiti. Lidstvo pak nemá kdy čekati, až přemoudřelá filosofie konečně »Boha najde« anebo až vůbec otevře »pozitivní obzory nového názoru životního«. Jestliže se v tom směru pachtíla marně tisíce let, nelze důvěřovati, že k svému cíli dojde v nejbližším století. Dlouhá řada rozběhů zcela malomocných dává nepřímým způsobem skvělou satisfakci světovému názoru křesťanskému.

Jest zde dávnověká, osudná zkušenost: čím bylo v některých národech více filosofie světské, tím větší měrou tam mizela pravá radost ze života, tím více tam přibývalo hrozných zklamání, nervosity, sebevražd. Přesvědčuje-li nás tedy víra jasně a jadrně, že tento svět dokonalého štěstí lidstvu nikdy nepřinese, jest to potvrzeno dějinami všech národů; tedy máme povinnost zahloubati se vážně nad poučením Autority nejvyšší o životě posmrtném, o obrození, které nastane vzkříšením.

A věru nynější pohnuté chvíle nutí nezdořnou silou k takovým meditacím, důrazným hlasem upozorňují, jak duch lidský z chudáka může se stát bohatcem, z rozervance klidným.

Kristův život velice názorně nám před oči staví marnost pozemských rozmachů, prázdnotu chvilkových úspěchů a — konečnou oslavu pravdy a ctnosti. Kristus reprezentuje ctnost krutě pronásledovanou, jež naposledy třímá vítěznou korouhev nad cynismem světské zloby. Ti, kteří se domnívali, že vyvrcholili svou moc umučením Kri-

sta, za obležení Jerusalema s hrůzou poznávali, že jejich triumf obrací se v nejžalostnější pád.

Zář Krista vítězného proniká významně právě nynější chmury a nese útěchu do srdcí milionů četnějších než v časech pokojnějších. Kristus dovede nejkrásněji podmaňovati právě srdce sklíčená, která marně hledala místo útěchy jinde. Význam vzkříšení Kristova pochopuje se nyní v celé vznešenosti a v celém obrovském dosahu.

Průběh války.

Bojiště východní. V Karpatech trvá bitva dále, především bojovalo se na frontě od Konečné k Vyškovu u Báňské Doliny a na obou stranách údolí laborčského jižně od Laborceva. Báňská Dolina je poloslovenská vesnice v Uhrách s 279 obyvateli; maďarsky slove Bányavölgy, slovensky Duplin; leží v makovickém okrese šaryáské stolice při řece Ondavě na silnici, vedoucí z Dukelského průsmyku dolů do Uher. Laborceve jest malá rusínská obec v Uhrách, jež domácím názvem sluje Krásný Brod; leží v zemplinské stolici v okrese Humenném na řece Laborci, 12 km přímo na západ od průsmyku Lupkovského. Duplin pak leží asi 20 km přímo na západ od Krásného Brodu. V neděli ruské útoky mezi Duplinem a Krásným Brodem ochably, zato však provedla ruská přesila další útok v prostoru pod Dukelským průsmykem a to na výšinách západně od Duplina; útok ten byl však odražen. Bojovalo se též v krajině rozložené na sever od Užockého průsmyku; tentokrát Rusové podnikli tam noční útoky, jež se však shroutily. V hořejších bojích zajato na 2700 Rusů. — V jihovýchodní Haliči jižně od Zaleszoyků dobylo naše vojsko 11 operních bodů; ruské síly, které pronikly východně od Zaleszoyků přes Dněstr, byly po tuhém boji zahánány zpět za řeku. Zaleszoyki jest větší město na levém břehu Dněstru, severozápadně od Černovic; postoupili tedy naši v Bukovině až k Dněstru samému. — Na frontě západohaličské, jdoucí od Dukelského průsmyku na severozápad a pak na sever až na severní hranici haličskou a odtud dále jižním Polskem, bojovalo se jen místy a to pouze dělostřelecky. — Na německé frontě středopolské nic zvláštního; při výpadu na Tylži poráženi Rusové u Langargenu, mezi Augustovským lesem a Vislou odraženy různé útoky ruské, u Krasnopolu (18 km na východ od Suvalky) zajato na 1000 Rusů, u Pilvišek (přes 30 km na východ od hranice východopruských v části známého Gombina) shroutil se útok ruský a Němci zmocnili se Taurog, města ruského na severovýchod od východopruské Tylže. Mezi Plockem a Pilviskami na Narevu a Bobru vyvíjejí se urputné boje.

Na jižním bojišti byly v poslední době na Dunaji a Sávé ojedinělé dělostřelecké boje. Bojiště západní. Po bitvě v Champani došlo k větším bojům jen východně od Verdunu a ve Vogesách v Horním Elzásku; boje u Verdunu skončily vítězstvím německým. Nedaří se

DEPEŠNÍ ADRESSA: ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚNEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4%, A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ LÍSTKY POŠTOVNÍ SPORITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLÍM A KOKSEM

ŽÍROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPORITELNY 140.273

ZIVNOSTENSKÁ BANKA FILIÁLKA

V HRADCI KRÁLOVÉ

Aktuální kapitál K 80.000.000.—

Reservní a pojistné fondy přes K 25.000.000.—

Centrála v Praze, ml. i. sta.

Filiálky: Brno, České Budějovice, Frydek-Místek, Jihlava, Karlovy Vary, Klatovy, Kolín, Krakov, Liberec, Lvov, Mělník, Olomouc, Moravská Ostrava, Pardubice, Písek, Plzeň, Prostějov, Tábor, Terst a Vídeň.

Expositury: v Gradě po dobu lázeňské sezony a stálá v Opatově. Vídeň v I., II., III., IV., V., VI., VII., VIII., IX., X., XII., XVI. a XXI. okresu.

Žirové účty.

Zabývá se eskontem směn, inkasem směn a čeků na všechna místa v tu i cizozemsku; obstarává úhrady a výplaty, jakož i všechny ostatní bankovní transakce

za podmínek co nejvýhodnějších.

Pro transakce s Amerikou stává zvláštní oddělení při sídelním ústavu.

ani třetí francouzské ofenzivě. Francouzský generalismus dělá co může, ale anglický generalismus neposílá silbených sborů na pomoc.

U Dardanel jest celkem klid, Angličané a Francouzi připravují se však k novému útoku, neboť stůj co stůj chtějí dobýt Dardanel. Minová pole, jež vždy za noci jsou obnovována, činí nemalé překážky manévrování lodí; proti loďstvu samotnému stačí pouze pozemní baterie. Tentokrát bude prý se útočiti i s pevniny. Ale i na to se Turci připravili postavením nové armády v území Dardanel. A tvrže a baterie v ústí oprávněně tak, že nový útok musí začít tam, kde začal první. Také ruské loďstvo černomořské vyrazilo a zademonstrovalo si před Bosporom, drželo se však mimo dosah pevnostních děl tureckých.

Na Kavkazu odrazeny útoky ruské jižně od řeky Araksu, také u Artvinu a severně od Olty. Rusové soustřeďují své hlavní síly v okolí Choi.

Na moři. Činnost německých ponorek se stupňuje; anglické parníky uhýbají jak mohou, angličtí obrněnci stojí na stráž, přes to však oběti německých ponorek se množí. Angličané přes to neodvažují se stále k ráznější odvetě.

Sochy, oltáře a j.

provádí absol. a k. odborné školy a a. k. umělecko-průmyslové školy

Jan Dušek v Chrudimi.

Politický přehled.

Odstoupení knížete Thuna. Kníže Frant. Thun přestal býti místodržitelem království Českého, prý pro těžkou chorobu očí. Vlastnoruční list Jeho Veličenstva, obsahující vřelý uznání služeb, které kníže Thun prokázal říši i zemi, jest toho důkazem. Událost tato překvapila kde koho. Vždyť kníže Thun byl nejhorlivějším obhájcem a zastancem nedílnosti království Českého a plně rovnoprávnosti obou ná-

rodů, muž nevšedního rozhledu a neúporné pracovitosti, znalý do nejmenších podrobností všech poměrů a ovládající předmět národnostních sporů v Čechách i jejich důsledků, jako nikdo druhý. Z úřadu místodržitele království Českého odchází upřímný přítel a obhájce českého národa... Nástupcem knížete Thuna jmenován hrabě Max Coudenhove, dosavadní zemský prezident ve Slezsku, bratr zemského bývalého místodržitele hr. Karla Coudenhove. Zemským prezidentem ve Slezsku jest ministr m. sl. Vojtěch svob. pán Widman.

Zemský rozpočet moravský vykazuje schodek 21 milionů korun přes to, že loni provedena sanace a že letos zemský výbor snažil se šetřit do té míry, že zastavil veškeré zemské subvence a vyškrtl všechny subvenční položky.

Neutralita Bulharska. Při skončení sobranje 29. března prohlásil ministerský předseda Radoslavov, že vláda bulharská bude i dále zachovávatí nejpřísnější neutralitu. Bulharsko nemůže se předčasně vázati a musí se míti na pozoru přede všemi lákadly. Balkánská federace není možná, poněvadž zájmy balkánských národů jest těžko vyrovnati, neboť šlá se na Bulharsko, aby mu byl vyrván poslední kus.

V Rusku úkazem cara propůjčuje se ministru železnice nejdalekosáhlejší pravomoc, aby odpomohl dopravním nedostatkům. Nedostává se potřeb pro topení. Pozoruhodno také, že u říšské banky na půjčku 500 mil. bylo dosud upsáno pouze 40 mil.

Boje v Albanii. Koncem minulého měsíce povstali několikrát bombardovali město Drač, dračská děla odpovídala však dobře mířenými ranami.

V Portugalsku nabyla prý vláda vrchu nad demokracií, jejichž nedávná vzpoura proti vládnoucí straně byla dílem Angličanů, kteří chtěli odstraniti ministrpresidenta i předsedu republiky, protože ti to nechťeli, aby Portugalako bylo vtaženo do války.

Revoluční hnutí v Indii stále roste především v Bengálsku (v oblasti dolního Gangesu) a Pendžabu (v oblasti horního Indu). Zákonodárné shromáždění přijalo zásadu zákonné předlohy o vyhlášení válečného stavu. Veškeré in-

vegetace. Městečko Jamestown — jediné na ostrově — čítalo tehdy asi 500 bělochů (počítaje v to posádku 160 mužů) a asi 300 otroků. Posádka ovšem za pobytu císařova byla zvýšena na 2 pěší pluky, oddělení dragounů, pionýrův a dělostřelctva; mimo to kroužilo neustále podél ostrova 11 válečných lodí. Jaký to vězeň, jenž takové strážce vyžaduje!

Podnebí je přímo vražedné. Z domorodců nikdo 60. rok věku nepřezijí. Dysenterie, zápalý ledvin řadí tu šest měsíců v roce s větší tvrdostí než v Indii.

Po několika dnech odebrá se průvod z Jamestownu do dvorce Longwoodu ve vnitrozemí, určeného pro stálý pobyt císařův; je to stará dřevěná budova, po 9 měsících vlhká, po 3 nesnesitelně žhavá. Vyhnanství dělá s ním jeho věrní: Hrabě a hraběnka Bertrandovi, hrabě a hraběnka Montholonovi, generál Gourgaud, hrabě Las Cases a 10 služebných. Za domácího lékaře byl mu přidělen s počátku O' Meara. Hlavním pak jeho strážcem byl guvernér sir Hudson Lowe, který s anglickým klidem a s britskou bezohledností statečně přičiňoval se ukřacovati život vězně, na jehož konec netrpělivě čekala Evropa.

Již na konci 10. měsíce pocítuje císař zhoubné následky nepřiznáního klimatu. Nečinný život, vyhnanství, nezdravé klima, vše to podlomilo životní energii jeho, po pětiletém zápasu s těmito živly císař podléhá. Poslední dvě léta jest osobním lékařem jeho dr. Antomarchi, jsa vyslán z Říma příbuzným císařovým se zamiloval s císařovnou anglické

dické přístavy mimo Kalkutu, Madras a Rangoon jsou pro cizince uzavřeny.

Před válkou japonsko-čínskou. Napětí japonsko-čínské hrozí propuknutím války. V Číně jest prý vyloděno už 250.000 mužů japonského vojska.

Kulturní jiskry.

Stanovisko hraběcího rodu Thunů k požadavkům našeho národa. Jest vhodné připomenouti v nynějším čase, že ušlechtilé, spravedlivé názory knížete Thuna jsou v jeho rodě tradiční. František Antonín Thun prováděl odkaz svého staršího příbuzenstva s porozuměním velice bystrým. — Roku 1849 hrabě Lev Thun (strýc odstoupiavšího právě místodržitele) sepsal o poměrech v našem státě úvahu, která vzbudila nejširší zájem. Hrabě definoval svůj názor o národnosti takto: »Národnost jest přirozená přízeň, kterou zrození jednoho kmene k sobě cítí, věrnost, s kterou lnou ke svému jazyku a k mrávům svým a snaha, aby ve všem, o čem poskytuje postoupné rozvíjení člověčenstva, spolupůsobili ve svých formách.« — Hrabě uznal ve své brožuře potřebu národní rovnoprávnosti reální, praktické, která má nésti příslušné ovoce. Prohlásil: »Kdo by chtěl Slovy rovnoprávností tak říkáje odbýti, žádaje, aby se pak již chovali hezky zticha a netečně založili ruca, jednal by zrovna tak proti rozumu, jako kdyby chtěl povolit černým otrokům v Americe emancipaci, ale i s tou výminkou, aby se neopovážovali bažiti po jmění, ani po vyšším vzdělání, ani se pokládati za rovnorodé s bělochy v životě společenském. Co pomáhá rovnoprávnost tomu, kdo z ní netěží?« Proto také Lev Thun zřejmě poučoval, že se má zavésti rovnoprávnost do škol, úřadů atd. Hrabě chtěl rovnoprávnost důkladnou; aby se však takovou stala bezpečně, odporučoval, aby vzrůstala přirozeným způsobem, od etapy k etapě, promyšleným vývojem — ale nikoli ukvapeně i v takových místech, kde pro okamžité okolnosti kořeny své zapustiti nemůže. (Tak se stal bezděčně významným prorokem o osudech radikálních směrů v našem národě.) Stát dle Thuna má poskytovat

vlády. S Antomarchim odjíždějí na ostrov sv. Heleny též dva kněží, abbé Buonavita, který 20 let pobyl jako misionář v Mexiku, později byl domácím kaplanem u matky Napoleonovy; byl však již věku pokročilého a zdraví nevalného. Druhým byl mladý abbé Vignali.

Z deníku Antomarchiho známe dopodrobna poslední dny Napoleonovy. Antomarchi nachází Napoleona již při velmi chatrném zdraví. »Co soudíte, táže se císař, »budu ještě dlouho rušiti zažívání králů?« — »Sire, praví lékař, »vy je přežijete.« — »Věřím, dí Napoleon, »naše vítězství v Evropě nemohou umřeti. Budoucnost po nás bude souditi.« Napoleon stěžuje si často do urážlivého jednání guvernérova, mluví o svých vítězstvích a plánech, časem předčítá něco z klasických básníků francouzských, někdy i malou vycházku podniká, zdržuje se v zahradě, kde však ničemu nechce se dít, rád také zahraje si občas s dětmi Bertrandoými.

Choroba zatím pokračovala; ukazují se velké obtíže žaludeční a jak se později pítváním dokázalo, zemřel Napoleon žaludeční rakovinou, právě jako jeho otec.

Dne 17. března 1821 vyjel si Napoleon na procházku, ale brzy se vrátil; byla to výsledka posilování. Abbé Buonavita onemocněv, byl nucen opustiti ostrov a vrátiti se do Evropy; již dříve rovněž o dejeti musela i hraběnka Bertrandová, taktéž z Evropy se vrátili onemocnělí dr. O' Meara.

Dne 21. dubna dává Napoleon k sobě volat abbé Vignaliho, jemuž naznačuje zříditi ve vedlejší místnosti v paláci sv. Heleny K Antomarchi

Feuilleton.

Ostrov sv. Heleny.

Půl tuctu obrázkův o soukromém životě Napoleonově zde uveřejněných (Korsičan, Světa pán v županu, Generál bez vojska, Malý kaprál, Chef) nebyly by úplny bez posledního aktu velké tragédie napoleonské.

Bítyva u Waterloo, 18. června 1815. Poslední rána dělová dozněla... Oud Napoleonův zpečetěn... Již po čtyřech dnech zřiká se Napoleon v Paříži trůnu na prospěch svého syna. Dne 29. června odchází do Malmaisonu, kam se byl uchýlil, do Rochefortu, 14. července vstupuje na anglickou loď »Bellerophon«, hledaje dle příkladu Themistokleova ochranu u velkomyslného nepřitele. Dne 26. července přistál v Anglii v Plymouthu, kde však lord Keith šděljuje Napoleonovi rozhodnutí anglické vlády: dopravití jej jako vězně na ostrov sv. Heleny! »Před tvář nebes i lidstva protestuji slavně proti tomuto násilí!« — volá Napoleon. Lét vše marno.

Dne 4. srpna vyjeli z Anglie. Po krátké zastávce u Madeiry dojíždí jejich loď »Northumberland« 16. října 1815 břehů ostrova sv. Heleny, aby zde setrval uvězněný císař až do své smrti 5. května 1821.

Pohled na tento ostrov, daleko pod rovníkem ležící, jest málo lákavý. Tmavá skála vulkanického původu, bez zelené trávy, bez stromů, bez

národu netoliko práva pŕdu, ale i vydatnou ochranu. Tak a podobnŕ poučoval šlechtŕy kavalŕ o právech národnŕch ve prospŕch českŕho lidu jŕ pŕed 66 lety. Což divu, ŕe nynŕjší knŕze vychovanŕ v takovŕch tradicŕch a obrnŕnŕ dlouholetou ŕkuseucŕtŕ, krŕžel uprostŕed vln hrŕkem tak jistŕm, dŕmyselnŕm a ŕe na jeho ŕŕtu se lesko heslo opravdovŕ spravedlnosti!

Novŕ vynŕlezce ze stavu duchovního. Knŕz Dominik Argentieri, profesor fyziky v seminŕrŕ mŕsta Aquilly v Itálii, obŕrál se delší dobu radiotelegrafickŕmi pokusy. Brzy se pŕesvŕdŕil, ŕe jsou vysokŕ sloupy k jiskrovŕ telegrafii zcela zbytečné a ŕe mŕže každŕ elektrickŕ drŕt na pŕ. zavedenŕ elektrickŕho proudu do bytu, nahradit vysokŕ sloupy. Pŕístroj k novŕ poustavŕ si don Argentieri upravil sám. Jiskrovŕ telegramy se pŕijímají pŕístrojem, kterŕ se podobŕ telefonickŕmu naslouchŕtku. Skromnŕ vynŕlezce nedal mnoho na svŕj vynŕlez, sŕkoli snadnŕ zachytil telegramy z Řŕma, z Eiffelovy vŕže a odjinud. Častŕji dodal takovŕ vhodnŕ telegramy místnŕmu listu, na pŕ. zprŕvu o papežovŕ smrti, kterou zachytil ještŕ tŕze noci. Policie ovšem byla na nohou. Domovní prohlŕdky vŕak nie nepomohly, ponŕvadž nenašly radiotelegrafickŕho velkŕho pŕístroje. Naposledy vŕak Argentieri sám nabŕdl svŕj vynŕlez italské vlŕdŕ, která se dosud nerozhodla pŕijmouti jeho nabŕdky. Avšak učenŕho knŕze navŕtŕvili cizinci, kteŕi mu nabŕdili za vynŕlez 200.000 a do smrtelnŕ mŕsŕnŕ dŕchod 1000 lir. Don Argentieri vŕak si pŕŕje, aby vlast jeho mŕla pŕednost. Jakmile vŕak italská vlŕda odmŕtne nabŕdku, bude z ní tŕžiti cizina.

Energickŕ zavŕdŕnŕ pořŕdku v Nŕmecku. Radnice mŕsta Zeitz v Prusku vydala prohlŕšení: »Pohŕbŕchu musili jsme pŕes dŕivŕjší vŕstrahu pozorovat, ŕe manželky vojŕnŕ, nachŕzajŕce se na bojišti, namnoze utrŕcejŕ podporu, jŕ dostávají od mŕsta a řŕše, za mlŕky a ŕe pŕŕiŕ často navŕtŕvujŕ biografy a jiné zábavy. Toto jednŕnŕ žen, jejichž manželŕe zatŕm snŕŕejší bŕdu a nadlidŕské nŕmahy, rŕny, ano i smŕt, aby ochŕanili domŕcí krby, zaaluhujŕ nejpŕŕenŕjšího pokŕrání.« Vyhlŕška napomíná pak ženy, aby, jestliže vzhledem na bohatou podporu, jŕ se jim nyní dostává, a vzhledem na vŕdŕlek vlastnŕ práce jsou nyní v lepŕích hmotnŕch pomŕrech než pŕed vŕlkou, zbŕvajŕce penŕze ukládaly pro pŕŕŕti doby po vŕlce. »Jestliže tato vŕstraha nebude mŕti ŕdinku,« pravŕ se ve vyhlŕšce dŕle, »tu komise pro podpory bude pŕi povolování podpor jednat i vŕtŕŕ pŕŕenosti než dosud. Pŕŕmo nestydŕtŕ je, jestliže nŕkterŕ manželky vojŕnŕ pouŕívají nepřŕtomnosti svŕch hodnŕch muŕŕ k tomu, aby udržovaly styky s cizŕmi manŕeli. Budou-li nám takovŕ pŕpady oznŕmeny, budou jmŕna tŕchto nehodnŕch, nestydŕtŕch žen uveřejněna.« — Takovŕ zcela zdŕvodnŕnŕ zavŕdŕnŕ pořŕdku neškodilo by v době tolik pohnutŕ ani ve stŕtech jinŕch.

Republika v situaci komickŕ. Dŕiv se evropská veřejnost nad barbarskŕmi násilnostmi zednŕtŕ portugalských silnŕ rozčŕlovala. Nyni masopustnŕ skŕky a klŕčky tŕch kmotrŕ Pozbylŕ jŕ vyvolávají posmŕch. Z Lisabonu dne 14. bŕezna telegrafováno »Morning Postu«: »Zdá se, ŕe vlŕda s pomoci armŕdy definitivnŕ nabyla vrchu nad demokraci. Musŕ se vŕak nyní také uhlŕiti, neboť kdyby se demokratŕ dostali znovu k moci, pomŕstili by se citelnŕ za pokŕení. Vlŕda snad zachová neutralitu, lepŕ vŕak poctivŕ neutralita, než návrat pomŕrŕ, kdy demokratŕ pod ochranou nadŕšení pro Anglii zavŕrali svŕ politickŕ odpŕrce. Vlŕda splnŕ

pravŕ pŕi tom: »Vy jste ovšem, doktore, nad tyto slabosti povznesen, avšak já nejsem ani filosof ani lŕkař. Já vŕřm v Boha. Jsem tŕhož náboženstvŕ jako mŕj otec, nejsem žádnŕm atheistou.« Potom obrŕcŕ se opŕt k abbŕmu Vignallimu: »Narodil jsem se jako katolŕk, chci povinnosti, které mi katolickŕ náboženstvŕ ukládá, vyplnit a pŕijmouti pomoc, kterou poskytuje. Budete každŕ den v tŕto provisornŕ kapli vedle čŕsti mŕi a vystavŕte svŕtost oltŕrnŕ 40 hodin. Až zemru, postavŕte oltŕř ke hlavŕm mŕho lŕžka a budete neustŕle čŕsti mŕi. Vykonŕte vŕšechny obŕady, jak jsou v obyčejŕ a pŕestanete, až budu pohŕben.«

Abbŕ se vzdŕlil a císař dŕ k Antomarchimu: »Jak mŕžete zajŕti tak daleko a popŕrŕt Boha? Vŕšechno zde svŕdŕl o jeho bytosti, nejvŕtŕŕ duchovŕ v Boha vŕřil.« — »Sire, pravŕ doktor, »o existenci Boŕi jsem nikdy nepochyboval.« — »Jste lŕkař, mŕj mŕj,« dŕ císař, »lŕkaři jsou vŕbec materialistŕ a nevěřŕ nic.« (Journal dr. F. Antomarchiho, str. 131 a 132.)

Dne 28. dubna nařŕzuje Napoleon doktorovi ohlednŕ pitvání svŕho tŕla, 29. dubna ohlednŕ místa pohŕbenŕ na ostrovŕ, nedaleko pramene, kterŕ svou čerstvou vodou často mu poskytoval ulehčŕnŕ. Dne 2. a 3. kvŕtna dostavujŕ se horečky. Dne 3. kvŕtna ve 2 hod. odpolednŕ, když horečka pŕestala, byl volŕn abbŕ Vignall, aby podal císaři Nejsvŕtŕjší svŕtost. (Journal, str. 145.)

Dne 4. kvŕtna zvedla se velká vichŕice, která starou vrbu, pod kterou Napoleon rád odpočŕval, vyvrŕtla z kŕenŕ. Napoleon odmŕtŕ vŕšechny lŕky

vŕšechny svŕ závazky, které ŕi ukládá spolek s Anglií. — Tak! Pod heslem napŕjetŕ lidovosti deŕlo k revoluci proti vlŕdŕ krŕlovské. Nyni vŕak tyranŕ hledŕ hnutí lidovŕ potlačovŕti, jak jen jim možno. — Ostatnŕ jŕ 6. bŕezna hlŕsal telegram z Madridu: »Vlŕda zabránila včera schŕzi parlamentu, kterou svolali demokratičtŕ poslanci a senŕtoři, a dala zatknouti mnoho osobností. Demokratičtŕ poslanci a senŕtoři sešli se v jednom pŕedmŕstŕ lisabonskŕm a prohlŕsili, ŕe president republiky Ariaga a kabinet Pimenty di Castro se ocitl mimo pŕdu zákona.« — Tenkrŕt se soudilo, ŕe snad bude mŕti republika dokonce parlamenty dva. Ale tvrdŕ vojenskŕ režim portugalskŕ svŕzal ruce demokracie takovŕmi pouty, ŕe na čas »zavlŕdl klid«. Jestliže vojnomy-slitelŕi republikŕni tak často se oŕrali o zakročení vojska španŕlského a jinŕch stŕtŕ proti vyjevenŕm demonstracím, dostali nyní nadŕlkou netoliko bezohlednŕ potlačování lidovŕch projevŕ vojskem, nŕbŕz i vojenskou vlŕdu. Zkrŕtka ocitlŕ se v situaci, která budŕ ŕtrpnŕ ŕsmŕv.

ZÁLOŽNA

v Hradci Králové,

Janské náměstí č. 163.

Vklady na knŕžky 4½%

Vklady vŕzanŕ vŕpovŕdŕ 4½%

a vklady stŕŕadankovŕ 4½%

Novŕ vklady (uloženŕ v době moratoria) ŕrokuŕ se dŕle dohody a vyplŕcejŕ se z tŕchto vkladŕ obnosy bez obmezení moratoria.

Obrana.

»Bohemia and the Czechs.« V Bostonu r. 1910 vydal americkŕ spisovatel Will S. Monroe monografii o Čechách, jako dŕive jŕ o Švédsku, Turecku a Sicilii. Je to kniha, která si vytkla ŕkol nesnadnŕ, v malŕ knize totiŕ rozvinouti dokonalŕ obraz zemŕ českŕ, jejŕch dŕjŕ, národa, jeho života a kultury. Spis má býti informacŕi cizincŕ, zejména Americe, jest tedy zapotŕebŕi podati obraz nestrannŕ jŕ v zájmu pouhŕ pravdy. Tomu pŕi knize Monroeovŕ »Bohemia and the Czechs« tak nenŕ. Pŕro, kterŕ psalo tuto monografii, bylo vedeno silnou rukou protestantskou! Toto zabarvení rozlaďuje, neboť neodpovídá pravdŕ. Dŕle spisu katolicismus byl a jest zlŕm duchem českŕ zemŕ, jen protestantismus nesl se k čistŕm metŕm života náboženŕského. Kde se zavŕdl o protestantismus, vŕšude plno zásluh a tedy chvály. U Palackého, Kollŕra, Šafaŕíka výslovnŕ podotýká, ŕe pocházeli z rodiny protestantské. O Masarykovi pravŕ, ŕe ve školstvŕ je považován za jednu z nejvŕtŕŕch autorit v Evropŕ. Kdyby byl autor vŕdŕl, ŕe Masaryk od katolŕcismu pŕešel k protestantismu, byl by jistŕ tento krok povznesl do vyŕšího svŕtla. Krŕle Jiřŕho z Podŕbrad nazývá jedinŕm protestantskŕm krŕlem českŕmi. S jezuitu svŕdl nesčetnŕ pŕtky. Již prostŕ pohled na index na konci knihy ukŕže, ŕe mluví o nich na tŕinácti místech, tedy častŕji než o samŕm Husovi, o nŕmž mluví pouze na dvanŕcti místech. Celkovŕ dojem v ohledu náboženŕském budŕ pŕedstavu, ŕe národ českŕ ve velkŕ vŕtŕšinŕ jest naprosto protestantskŕ, ŕe vŕak malŕ menŕšina katolickŕ, stojcŕ u vesla, dovede umŕle pukličkou tlumiti mohutnŕ var protestantismu. A zatím stačilo by uvŕ-

a nařŕká na velkŕ bolesti v krajinŕ žaludeční. Noc je velmi neklidná.

Dne 5. kvŕtna. Konec se blŕží . . . V 5 hodin ráno dostavuje se jŕ delirium. Ještŕ několik slov je slyŕitelnŕ: »V čele . . . armŕda . . .« To jsou poslednŕ slova jeho. U lŕžka odehrávají se dojemnŕ scŕny. Hrabŕnka Bertrandovŕ, ač sama churava, neopouŕtŕ lŕžko umŕrŕjŕcího; dává volat svŕ děti, dceru a tŕi chlapce, kteŕi se vzlykotem klesajŕ k lŕžku, celujŕce chladnoucí ruce císařovy; násilŕm jsou odvedeni. Okolo poledne tuhnou ŕdy jŕ, puls sotva cŕtitelnŕ. Jest 11 minut pŕed šestou. Na rty vystupuje lehkŕ pŕna — Napoleona není mezi živŕmi!

Dr. Antomarchi čŕnŕ sŕdrovŕ odlŕtek obličeje, mŕŕ postavu (od vrchu hlavy k patŕm 5 stop, 2 palce, 4 čŕrky, t. j. 156 cm) a provŕdl pitvu. Napoleon jest oblečen v uniformu plukovníka gardovŕch myslivcŕ, na prsou řŕd čestnŕ legie a ŕeleznŕ koruny. Jako pŕehoz dán modrŕ plŕš z bitvy u Marenga.

Dne 8. kvŕtna vykonŕn pohŕeb za vojenskŕch poctŕ na místo Napoleonem pŕedem ŕurčenŕ. Abbŕ Vignall vykonal obvyklŕ obŕad, dŕlostŕelectvo vypŕllo pŕedepsanŕ tŕi salvy po 15 ranách, admirŕlská loď v James-townu 25 ran. Rakev spuŕtŕna do vyzdŕnŕho hrobu, na hrob položen kŕmen a pŕcemenťován. Ke hrobu postavena strŕž 12 mužŕ s dŕŕtojnŕkem.

Napoleon mŕtav a pohŕben — Evropa si oddechla . . .

stŕ, ŕe dŕle poslednŕho sčŕtání lidu je v Čechách obyvatelstva pŕes 6.700.000, mezi nŕmiž protestantŕ sotva 200.000! Tŕto stranickosti jest litovatŕ v zájmu poctivosti, neboť protestantismu nepravdou na nohy se nepomŕže a katolicismu smŕtelnŕ rána se nezasadŕ. — Autor knihu dedikuje univ. prof. dr. F. Čádovi, »jednomu ze svŕch nejstarŕích a nejvŕženŕjších českŕch pŕŕtel«. — Budŕ ještŕ jen podotknuto, ŕe z knihy vane silnŕ duch antisemitŕckŕ.

Goethe o stopách pravŕch charakterŕ napŕsal toto: »Charakterovŕ, které dlužno mŕti ve skutečnŕ ŕdŕ, jsou stŕle řidŕjší. V ŕdŕ a vŕlnosti možno vŕak mŕti jen toho, jenž se nehonŕ po vlastnŕm zŕku . . . A tu jeŕt mi doznati, ŕe neziŕtnŕ charaktery vŕdŕcky nalezi jsem tam, kde jsem shledal náboženŕský život, založenŕ na pevnŕch základech, kde vyznŕnŕ vŕry nezmŕnitelnŕ trvá takofŕta samo na sobŕ, nemŕnŕ se podle ducha času a vŕsledkŕ vŕdy tŕ které doby.«

Tak by mŕli jednati katolŕci! Holandská krŕlovna Vilemŕna zakázala si nedŕvno zasŕlŕnŕ nevŕreckŕho listu »Nieuwer Rotterdam Courant«, protože list pŕinesl řadu článkŕ, kterŕmi bylo zlehčeno boŕství Kristovo. Krŕlovna listŕ vzkázala, ŕe nemŕže ve svŕm domŕ trpŕti listu, v nŕmž nejposvŕtŕnŕjší její city jsou tak frivolnŕ ŕurŕeny. Kdyby katolŕci u nás tak zatočili rovnŕmi protináboženŕskŕmi listy a protináboženŕskŕmi tiskovinami, daly by si podobnŕ listy pozor!

Malichernost velíkŕř. Katolŕci v Japonsku se usnŕli, ŕe se v budoucnosti nebudou ŕčastnŕti podivnŕch obŕadŕ japonského zřŕzení stŕtnŕho, v nichž se projevuje názor o boŕském pŕvodu japonského panovníka (mikada). ŕčinŕ tak zcela dobf; správnost jejich rozhodnutí zajistŕ v srdci uznávají vŕichni osvŕcenŕ Japonci. Ale prakse tam jeŕt jinŕ. Na modlaření zvyklŕ si velice vychvalovanŕ japonŕtŕ inteligenti tolik, ŕe vlŕda zamezila katolŕkŕm vstup do vŕšech stŕtnŕch ŕřadŕ, jakmile se dovŕdŕla o jejich rozhodnutí. Politickŕvŕ japonŕtŕ tedy jsou tolik ŕzkostlivŕ, ŕe projev, plynoucí z náboženŕského pŕesvědčŕnŕ, pokládajŕ za ohrožování státu.

Národohospodŕřská hŕdka.

Ŕprava spotŕeby chleba a mouky. Od 28. bŕezna až na dalŕi nesmŕ jedna osoba spotŕebovatŕ mŕlecŕch vŕrobkŕ více než 200 gr dennŕ. Mŕsto 5 gr mŕlecŕch vŕrobkŕ mŕže býti spotŕebováno 7 gr chleba. Pŕŕpustnŕ množství spotŕeby činŕ tudŕž tŕdnŕ 1 kg 40 dkg mŕlecŕch vŕrobkŕ nebo 1 kg 96 dkg chleba. — Pro podnikatele zemŕdŕlských podnikŕ a pro pŕŕsluŕníky jejich domŕcností nebo jejich hospodŕřstvŕ, počŕtaje v to i dŕlnŕky a zřŕzence, jimž pŕŕsluŕi bezplatnŕ strava nebo chlebovŕny a mŕlecŕ vŕrobky jako mzda, vymŕřeno na hlavu 300 gr obilŕ dennŕ nebo množství mŕlecŕch vŕrobkŕ, nebo chleba, které mohou býti z nŕho vyrobeny. Zemŕdŕlec mŕže tudŕž obilŕ, ponechanŕ mu k vlastnŕ spotŕebŕ, zcela semŕiti a dátŕ vyrobŕti samožitnŕ chleb. — Aby bylo zabránŕno pŕestoupenŕ pŕŕpustnŕho spotŕebnŕho množství a aby ménŕ majetnŕm nebylo ztŕženo nabŕvŕnŕ nutnŕ potravŕ, mohou býti zavedeny buď ŕřednŕ výkazovŕ listky chlebovŕ a moučnŕ, nebo jinŕ opatření ŕčinŕna. Vŕšichni pŕednostovŕ domŕcností musŕ pŕi pŕvŕm rozdŕlenŕ chlebovŕch listkŕ vyplnit ŕřednŕ pŕedtisk, v nŕmž nutno udati, kolik osob je v onŕ domŕcnosti stravováno nebo ubytováno a jak velkŕ jsou její zásoby mouky z obilŕ. Chlebovŕ listky budou vydány pro veŕkerŕ v do-

Testament Napoleonŕv, vlastnŕ jeho rukou psanŕ, začŕnal slovy:

»Umŕrám jako vyznavač řŕmsko - katolickŕho náboženstvŕ, v jehož lŕnu jsem se pŕed více než 50 lety narodil.

Pŕejŕ si, aby mŕ tělesnŕ pozŕstatky odpočŕvaly na bŕezích Seiny, uprostŕed národa, kterŕ jsem tolik miloval.«

Uplýnulo skoro dvacet let, než francouzskŕ národ toto pŕŕnŕ velíkŕho svŕho císaře vyplnŕl. Za souhlasu anglickŕ vlŕdy vyjŕždŕ francouzskŕ loďstvo, vedenŕ princem Joinvillem, v řŕjnu r. 1840 na ostrov sv. Heleny a pŕivŕzŕl tělesnŕ pozŕstatky Napoleonovy do Paříže. Jásotu a nadŕšení u francouzskŕho lidu nebylo konce. S nejvŕtŕŕ slávou uloženy tyto pozŕstatky ve chrŕmŕ u Invalidovny (Dome des Invalides), kterŕ nese hrdŕ nápis, pŕŕnŕ císařovo z poslednŕ vŕle: »Pŕejŕ si, aby mŕ tělesnŕ pozŕstatky odpočŕvaly na bŕehu Seiny uprostŕed národa, kterŕ jsem tolik miloval.«

Až navŕtŕvŕte Paříž, neopomenete ovšem zajŕti ke hrobce Napoleonovŕ. Vŕcŕtŕte samŕ, s řakou ŕctou mimovolnŕ každŕ návŕtŕvŕník vstupuje po stupnŕch do chrŕmu, kde odpočŕvŕ velkŕ císař. A až nahnŕte se pŕes mramorovŕ sloupovŕ pohledŕt doŕt ke hrobce jeho, pocŕt velikosti vás obestŕe. Pod velíkŕm mramorovŕm sargofŕgem odpočŕvajŕ koŕstŕ a popel mŕtvŕho Napoleona, ale vaŕe skŕrŕnŕ jakoby ovŕval van neviditelnŕch perutŕ velíkŕho ducha . . .

A. V. Chodovickŕ.

spácnosti přitomné osoby, tedy i dívky každého věku. — Majitelům zásob výděl bude jen zmenšený chlebový a moučný lístek, takže jsou pro zbytek své potřeby odkázáni na svou vlastní zásobu mouky a sice bude majitel zásob dostávat tak dlouho jen zmenšený chlebový lístek, dokud dle zásob, u daných před časem při soupisu zásob, nutno se domnívat, že musí mít ještě zásoby. K vůli kontrole zavedeny budou záznamové knihy a pak ústřížky, oddělené od výkazových lístků, jež musí pekaři a obchodníci chlebem a moukou odvádět. — Válečný obilní ústav zahájil již svou činnost. Ten skoupí nyní přebytky v okresích, kde dle výsledku soupisu zásoby jsou. Komisionáři ústavu obdrží od politických úřadů povolení k nákupu obilí. Ku převzetí onoho množství kukurice, která bude opatřena z Uher, byl zřízen zvláštní úřad ministerstva orby, kukuričká ústředna. — Poměr válečného obilního ústavu ke mlýnům musí být upraven jednotně.

Našemu veledůstojnému duchovenstvu
ze předání nař. hostinských úřadů doporučujeme mladou českou
dívku absol. c. k. stá. školy kuchařské
BOHUSLA BEKA v HORE KUTNÉ.

Pravidla prospěšné výživy. Ať lékaři radili v četných spisech jakkoli, abychom se vrátili k jednoduché životosprávě svých statků, otužilých předků, šlo se dále dle panující módy. Bázeň před úšklebkem nad prostotou tabule byla mocnější než zájmy zdravotní. Před třiceti lety byly uzeniny, pamlskem, káva se vařila výjimkou. Později však i člověk chudý považoval za osud zlý, nemohl-li si koupiti něco lepšího než uzenky a buřty. Sýr obyčejný vyšel z módy — raději se kupovaly velice drahé sýry z ciziny, které vynikaly často jen dráždícími a zdraví málo prospěšnými přísadami. Kdo by si poručil v moderním městském hostinci staročekké chutné, prostředně ztvrdlé homolky, na toho by hostinský vyvalil údivem oči jako na člověka se zapadlé vesnice, kam alunce občas zasvětil jen korunami staletých sošen. Zrovna tak by vzbudila údiv žádost za zdravou jahelnou kaši, kysele, bílou řpu, obyčejné vdolky a pod. Raději i prostý host se zakusuje do guláše, připraveného z masa polsko-českého, raději drtí v subech houževnaté šlauchy, podávané pod honosným moderním názvem.

Ale nouze naučila Dalibora housti. K čemu se lidé nechtěli odhodlati z básně před pohrdavou kritikou sousedstva, k tomu nutí nyní těžká doba. A mnohý se dívá sám sobě, že mu chutná jídlo nejprostší daleko lépe než pokrmy, za něž vydával největší sumy. A že již výživa moderního světa měla být zreformována dávno, o tom nejnověji svědčí úvaha proslulého lékaře našeho dra J. Thomayera v 28. čísle »Zvonu«. K drahotě masa tento odborník poznamenává: »Na malých místech ohodil a obděl snad dosud řezník ode vsi ke vsi a pátral po druhu dobytka, jaký právě potřeboval. Koupil-li dobytce, sám si je přihnal domů, sám zabil a prodal. Jak jiné je to ve velkém městě, jako je Praha. Vepřový dobytek na příklad skoupí velkoobchodník pomocí svých agentů, svými lidmi jej spracuje, prodá uzenáři a ten zas překupníkovi. Na soustu uzeného vepřového masa, jež velkoměsták požívá, má jakýsi zisk: zemědělec, jenž dobytce ohová, agent, který je koupí, velkoobchodník, pro nějž agent kupuje, řeznický ohasník, jenž dobytce poráží, uzenář, který maso spracuje, a překupník, který uzenářské zboží prodává, ale sám nevyrábí. Tedy šestery ruce vydělávají na maso dříve, než se dostane do rukou konsumenta... Aspoň částečně by zlevnění dalo se docílit, kdyby provedl se praktický návrh — aby lidé si častěji ukládali pěst od masa. Návrh ten, jak samozřejmě, není ničím novým. Katolická církev již sta a sta let žádá, aby věřící nejedli v pátek masa. Ale předpisu toho se šetří čím dále méně. Ba naopak! Všecky příslušné statistiky z posledních třiceti let ukazovaly, že spotřeba masa ustavičně roste, a že i v katolických zemích a zejména ve velkých městech církevního předpisu, ve příčině páteční, jen málo kdo sobě vědmá... Jest to jakási psychologická záhada, že lidé na jedné straně čím dále více baží po masu a na druhé straně při výlučně masité stravě maso sobě zotklivují. Ale pěst od masa není pouhým církevním předpisem. Zastáli se jim lidé za různých okolností a s rozmanitých hledisek. Tak již v osmnáctém století vyšlo ve Francii hned několik spisů, které se obíraly postem s hlediska zdravotnického. Jakýsi doktor Planque pronesl aforismus, že, kdyby nebyl pěst zařízením náboženským, musil by se státi zařízením lékařským. K lékařům připojili se filosofové... A na konci posuzován pěst se stanoviska národohospodářského. V období francouzské revoluce pravil Vergniaud roku 1793: »Náboženství ovšem nařídilo pěst ke cti a chvále Božství. Proč by se nemohlo použítí podobného prostředku v zájmu vlasti, tak aby se na čas zmasilo požívání telecího masa?« V mém mládí byl na Domažlicích pěst od masa vše

všechní. Tisíce lidí jedli sotva jednou za týden, a to v neděli, kousek masa. Mnoho masa toho nikdy nebylo. Ale vysoký věk u lidí takto se postílecí nebyl žádnou vzácností. Sám jsem znal osoby toho druhu, které se dožily přes devadesát roků.

Thomayer praví, že posudek o prospěšnosti občasného postu se stanoviska zdravotního snadno se utvoří nedá; ale dodává: »Jest jisto, že občasný pěst na jisto škodlivým není. Při hrozivé drahotě masa mělo by se na kompetentních místech o zavedení postního dne, jednoho nebo dvou, dobře uvažovati. Dva dny postu za týden znamená pokles konsumu masa téměř o celou třetinu. Není možno, aby v cenách masa zůstalo to pak při starém.«

Namítne se, že takové rady nyní znamenají tolik, jako poučování bezrukého, co měl činiti, než byl zmrzačen. Nynější vzrušená doba přinutila širé vrstvy stejně k veliké zdržlivosti; lidé nemajetní kupují potraviny jen potud, pokud jich nutně potřebují k zahnání hladu. Ale právě proto jest potřeba zrovna v nynější době poučovati, pokud návrat k staré, jednoduché výživě jest prospěšný a které staročekké zásady v té příčině by se měly pevně zakotviti a vytrvati i po skončení války. I mezi nejšlechetnějšími stíny možno bystrým okem vypátrati světlé paprsky, o nichž nutno pečlivě uvažovati.

Vládní kroky proti podvodným dodavatelům. »Zeit« 24. března přinesla některé důležité úřední zprávy, které se týkají poměru dodavatelů k naší chrabré armádě. Stěž zde aspoň něco: Vojenský státní návladní a zeměbrannecký divisi soud vídeňský obírá se nyní několika případy podvodných vojenských dodávek. Mimo hradovité sukno jedná se nyní hlavně o dodávky vojenské obuvi, která byla pořízena z méně cenných kožních odpadků a kožních náhražek, také z papíru a kůry dřevové. Není třeba zvlášť vyznačiti, že nesvědomití vojenští dodavatelé nejen že se dopustili podvodu, ale že také ohrozili výkonnost našeho vojska a státu a proto vojenské úřady jednají zcela po zákonu, když jak ve Vídni, tak i v ostatních zemích dávají podezřelé dodavatele zatýkati a když zároveň s policií miní velmi energicky a přísně proti nim zakročiti.

Jak si podvodníci vedli, o tom referuje »Zeit«: Kožní agent Hübschmann dostal od ministerstva války objednávku na 15.500 párů obuvi, ale poněvadž obchod jeho byl pod úředním dozorem, neměl na kůze peněz. Tu dověděl se, že Rosenblatt dal v Čechách zhotoviti 20.000 párů vojenské obuvi — byl zachráněn. Za provizi 15.000 K přenechal Rosenblatt Hübschmannovi obuv. Ale ministerstvo války shledalo, že v dodané obuvi jsou pod tenkými podešvy vlepny papírové vložky a obuvi nepřijalo. Boty vrátily se do Rosenblattova skladiště, ale za nějaký čas přišel k Rosenblattovi obuvní agent Jakub Rado, který část odmítnuté obuvi převzal a vojsku dodal. Nato byli Rado a Rosenblatt zatčeni. Rosenblatt zaplatil za výrobu jednoho páru střevíců 13 K 25 h, sám však na eráru žádal skoro dvakrát tolik, odvolával se na zdražení kůže, jež o 100 procent provedl kožní kartel. Aby měl výdělek co největší, nakoupil nejšpatnější kůži. — Dochází celá řada zpráv o jiných milionových podvodnících, kteří svou sveřepou ziskuchtivostí škodili armádě zrovna tak jako velezrádci. Proto jsou energické kroky vládní na potrestání takových pijavic zcela oprávněné a velice prospěšné.

Oddělení pro sprostředkování míst úředníků a zřizování zemědělských (šafářů, dozorců, poklasných, hájů atd.), připojené dosud zemské centrále práce v Hradci Králové, přesídlilo dnem 1. března t. r. do Prahy a bylo přičleněno zemské centrále práce pro střední Čechy v Praze III., Tomášská ul. č. 4, II. poschodí, telefon 3846/b, resp. zemské umístovací kanceláři pro vyšší kategorie veškerých oborů povolání. Sloučená tato sprostředkovatelna doporučuje P. T. pánům majitelům velkostatků, nájemcům dvorů, jich správám, jakož i veškerým průmyslovým a obchodním podnikům a advokátním i notářským kancelářím ochotně a zcela bezplatně zdatný a spolehlivý personál úřednický i zřizenecký pro veškerá uprázdněná místa. Vzhledem k tomu, jakož i k značné nezaměstnanosti, vyskytující se v důsledku poměrů válečných v četných oborech povolání, žádají se důtklivě všichni páni zaměstnavatelé i správy jich podniků, aby veškerá uprázdněná místa zmíněných kategorií u zemské centrály práce laskavě pravidelně přihlašovali. Potřebné tiskopisy pro přihlášky zaslu se bezplatně.

Za válečného ruchu.

Veliká nezaměstnanost v Paříži. Francouzský poslanec Honout dne 27. března v poslanecké sněmovně konstatoval, že v Paříži se nachází 243.000 nezaměstnaných mužů, žádaje za opatření práce pro tyto ubožáky. Ovšem v Paříži jsou i obrovské řady chudých žen bez zaměstnání, takže bída tam jest jistě veliká. Uvážíme-li, že za války Paříž s polovicí se vyprázdnila, překvapiti musíme, že mezi zbývajícím

obyvatelstvem jest tak nadměrný počet chudácký. Patrně, že vláda zapomněla učiniti předem důkladná opatření, takže v hlavním městě nedostatek Francie jest sociální zbrodovnost větší, než v kterémkoli středisku jiných válčících států.

Podvodné dodávky vojenské. »Brünner Montagsblatt« píše, že opět se v Brně provádějí podvody při dodávkách vojenských sukna, podobně jako v Uhrách. Jedna firma brněnská měla dodati dvě dodávky vojenského sukna: po 120.000 K, při ceně K 12.80 za metr. Chtěla dodati však látku v ceně K 2.40 za metr, což se jí však nezdařilo, ježto komise špatně zboží nepřijala. — »Přerovský Obzor« sděluje: Ve vyšetřovací vazbě ocitli se pod firmou »Hranice« známí bratři Baarové, obchod sukrem a mušskou konfekcí v Hranicích. Firma tato obdržela od s. k. vojenského eráru dodávku obuvi pro vojsko několika vagonů, ale znaleckou prohlídkou seznáno, že místo řádné obuvi dodán byl vojínům bezcenný brak, takže vyloučeno, aby vojín ve válce v mokru a nepohodě vydržel jen několik dní, neboť podešev následkem mokra se úplně od svráků oddělila. Příčiněním velitele pluku č. 56 v Drahotuších přišly ty šmejdy na jevo.

— »Zeit« se dovídá: »Policie pěškové předvolala si několik velkoobchodníků sukrem k výslechu, tři z nich zůstali ve vyšetřovací vazbě. Jeden z nich už se přiznal ku svým podvodům, sděliv, že za krátký čas, co podvodně vojenské sukno dodával,

Dojemné shledání. »Nár. Listy« referují, jak byl 27. března velice spokojen proslulý chirurg dr. Kukula při prohlídce nemocnice a pozorovací stanice v Kolíně. Správcem jest tam p. Václav Petráček. Když tž s jinými doprovází dra Kukulu k nádraží, odehrála se dojemná scéna. Z vlaku, který již se chystal k odjezdu, volal kdosi hlasitě jméno p. správce Petráčka. Byl to bratr jeho Jaroslav, polní kaplan řádu Křižovníků, který dopravoval nejmłodšího tělece raněného bratra Jana do Prahy. Shledání radostné ale i bolestné, neboť bratři Petráčkové o sobě delší dobu neměli zpráv, jako nevědi dosud o čtvrtém bratru Václavovi, také polním kaplanu řádu Křižovníků. Správce Petráček prodělal též balkánskou válku jako správce lazaretu (vojenský stan) pana prof. Kukuly v Cetyni, a při druhé válce balkánské byl správcem páté rezervní reprezentační nemocnice prof. Kukuly v Bělehradě.

Sněmovní soc. demokraté. Ve druhé sněmovně německého zemského sněmu 29. března učinila sociálně-demokratická frakce za projednávání rozpočtu svým mluvčím toto prohlášení: Zachovávajíc úplně své zásadní stanovisko, budeme se zřetelem na velkou dobu a s úmyslem ukázati i v této sněmovně světu, že jsme jednotni ve snaze, společnou práci dospěti k vítězství a k trvalému míru, hlasovati pro letošní finanční zákon. Dokázali jsme, že se chťme se všemi druhy stejně povinnými v obraně vlasti. Máme za to, že můžeme očekávati, že v budoucnosti bude a musí následovati i na prostá rovnoprávnost sociálně-demokratických soudruhů. — Socialistický publicista berlínský Cunow vydal brožuru s titulem »Konec strany?« V ní odsuzuje názor, že kapitalismus vlastně dohospodařil; takový mylný náhled jest pramenem klamného nazírání na politické události poslední doby a zavírá ve straně mnoho zmatků. Prohlašuje imperialismus (císařství) za nutnou fási vývoje; proto odpor proti němu považuje za takovou pošetilost, jako boj proti prvním strojům továrním. — Soc. demokracie velice nepřijímá překvapila všechny nepřátele Německa. Mannheimský říšský poslanec Oskar Beck zdůraznil, že blaho děmictva stojí a padá s trváním a rozkvětem říše. Poslanec Kolb ve »Volksfreunde« prohlásil, že Německo musí vytrvati v boji až do čistého míru. Stejně psaly i liné soc. dem. listy, což bylo kvitováno od jiných stran s velkým povděkem.

Výborová schůze Polit. družstva tiskového

pod ochranou sv. Jana N. v Hradci Králové
bude

**ve čtvrtek dne 8. dubna 1915, o 2.
hodině odpolední**

v diecením spolkovém domě »Adalbertinum«, Jiřkovská třída č. 300—I. v Hradci Králové.

Dr. Frant. Rýl, Dr. Frant. Šule,
jednatel předseda.

Církevní věstník.

Kardinál Antonio Agliardi. Dne 25. března pobřel velice významný člen sv. kolegia z doby pontifikátu Lva XIII. Již před tím, než dosáhl vynikající hodnosti, proslul bystrou literární činností. Jako titulární biskup caesarský visitoval r. 1884 v Indii. Po dvouleté úspěšné práci diplomatické vrátil se churav, ale po krátkém oddechu znovu zcestoval celou Indii, předsedal provinciálním synodám, putoval i na Ceylonu v záležitostech církevních. Do Říma přibyl r. 1887 a byl jmenován sekretářem kongregace mimořádných církevních záležitostí. Pak působil v Mnichově a ve Vídni; statečně bo-

Pro letošní visitaci a sv. birmování

nabízíme ku výzdobě farních místností dva krásné,
zdařile reprodukované obrazy jako protějšky:

Reprodukcí dle originál. perokresby
mistra ŠVABINSKÉHO:

**Jeho Excelexce, nejdp. biskup
Thor. JOSEF DOUBRAVA**

Formát obrazu 67X51 cm.

Cena obrazu na listě K 4,- nefr.

Dle orig. obrazu velice zdařile pro-
vedenou reprodukcí světlotisku

**Jeho Svatost
PAPEŽ BENEDIKT XV.**

Formát obrazu 67X51 cm.

Cena obrazu na listě K 5,50 nefr.

Zarámované a zasklené ve vkusných a jemných rámech dodáme v násled. cenách:

v pravém mahagonu, úzký, světlý rám . . . po K 13,-
v imitaci mahagonu, tmavý, úzký se zlac. vložkou . . . K 13,-
tentýž, širší rám s černou vložkou . . . K 16,-
v černém mahagonu, imit. ebeny se zlatou vložkou . . . K 17,-

Obrazy Jeho Svatosti papeže Benedikta XV. zarámované v cenách o K 1,50 více.

Připomínáme aktivně, že vybrali jsme na tyto obrazy nejen vkusné a krásné rámy, v jemném provedení, které se výborně k těmto obrazům hodí, a svým skutečně jemným a krásným provedením, jak obrazů samých, tak i také rámu, valně přispějí k obrazové výzdobě všech farních úřadů. Přihlíželi jsme též ku ceně jejich a doufáme, že neobyčejně velkou láci jich, kterou jen pro tuto dobu sv. birmování jsme stanovili, získáme si pro obrazy tyto zájem co největší.

Obal a poštovné účtujeme zvlášť. Doprava poštou děje se na nebezpečí objednatel.

Vedle těchto obrazů nabízíme:

Menší obraz, dle fotografie knižtiskem provedený, v pákném passepartout ve formátu 40-47 na K 1,80.

Malý obraz Jeho Excelexce nejdp. p. biskupa Dra. Joa. Doubravy, světlé vhodné jako upomínka pro děti při sv. birmování po 14 hal., 50 kusů na K 5,-, 100 kusů na K 8,-.

Pohlednice s obrazem Jeho Excelexce jednotlivě po 8 hal., na 100 výtisků K 5,-.

Rámy k obrazům obstaráme v cenách levných.

Dále doporučujeme:

Peníze o generální visitaci . . . K - 60

Oratorie in visitatione canonice . . . K - 30

Generální recitace . . . K - 30

Matruka birmování s přídnik, arab . . . K - 08

Birmovací listky, s latinsk. textem . . . K - 25

100 výtisků . . . K - 25

Družit. knihkupectví a nakladatelství v Hradci Král., Adalbertinum.

loval proti živlům protikřesťanským za okolností velice kritických. R. 1896 byl poslán do Petrohradu a téhož roku jmenován kardinálem. Mezi kardinály-biskupy postoupil r. 1897. Brzy potom stal se prefektem propagandy a pak mistokancleřem římské církve. Velikou popularitu si získal tím, že se zastával směru křesťansko-demokratického. Cíhlný kmet za pontifikátu Pia X. pro tři let ustupoval z veřejného jeviště, až zemřel u věku 83 let. Slavná památka vždy bude zachována osvědčenému muži, který zásady církve dovedl velice zručně aplikovati na moderní poměry a jenž umírněným směrem křesťansko-demokratickým přilpoutal k Vatikánu veliké davy ušlechtilých lidí.

Válečná kázání obsahuje „Kazatel“ 1915 seš. 2. od Hrnčíře a Bělíny, nová ve zvláštním předběžném sešitě 3. připravuje redaktor „Kazatele“ prof. Fr. Jirásko. Budou vydána po velikonočních nákladem R. Prombergera v Olomouci.

Ženě vojna na bojišti. Vážné chvíle prožívají veškeré vrstvy národů rakouských, nejvíce však nejbližší příbuzní vojna dleho na bojišti. Dvojnásobně důležitou sílu a třetou potřebují zvláště ženy našich roků. Matice Cyrilo-Metodějská vydala pro ženy katolické, jejich mužové jsou na bojišti, spisek „Pohledy ženě vojna na bojišti“ od Jindřicha Mohra, překladem L. Zamykala. Spisek je balsámem plným útěchy náboženské, kapající do rozbořeného srdce, jest dobrodružím pro ustarané ženy našich vojnů. Prosíme veldátojné pány, aby ve farnostech svých dleho toto, jež má schválení nejdp. konsistoře, doporučili. Pohledy Mohrovy jsou ve statistických rozšířeny v Německu a kritika vyslovila se o nich s nadšením. Objednávky vyřizuje sekretariát Matice Cyrilo-Metodějské v Olomouci, Dolní nám. č. 17. Jeden výtisk za 10 hal., 100 výtisků za 9 K. Prosíme o bojně objednávky.

Královéhradeckou bankovní jednotu v Hradci Králové doporučujeme co nejlépe při veškerých obchodech bankovních a uhelných. Podporujte při každé příležitosti svůj vlastní podnik.

Zprávy místní a z kraje.

Oslava svátku velikonočních. „Blíží se Lásky — Odpustění. Tajemný jež odlesk padá s kříže do duší všech, jež se k němu umějí zahledět. Všem, kteří upělili v temnu žití všem trpícím, zklamáním vzhází světlo radosti, paprsek naděje! Pájdou z Kalvarie bolesti za Kristem oslaveným, vzkrísleným! Toť svatá mluva, jaká vage k nám z blízkých dnů, toť hluboké mystrium svátků velikonočních. — Které nitro netouží po tom, aby jím prochvěly velké city, nílcí zážeh úcty k Ukřizovanému? Existuje zvláštní moc, jež působí čarovné obraty v hluboké duše. Vabud tam živé obrazy, nakreslí perspektivy Bůžského smilování, které roznítí chlad v plamen, promění žal v blaho nevyslovné! — Tak působí hudba církevní; ovšem jen taková, jež každý akord je dobře volen, sladěn s ostatními od skladatele. Takové kouzlo bude mít hudba chrámová u Sv. Du-

cha. Uchvatné skladby porostí v duších květy ušlechlosti. Pan ředitel káru Jan Wünsch chystá tentokrát komposice velice vděčné. Až na Boží hod zazní zvony, zvoucí na slavnou mši sv., až něk arcipastýř bude kráčet chrámem, klenbami katedrály rozléhati se bude „Ecce sacerdos magnus“. Skladatel J. Wünsch překvapí přilpné význačným střídaním nástrojů, bohatou zíněnou hlasů, proclitým přednesem dle, jež patří k jeho nejlepšímu. Při obřadech přednese sbor mši od Greitha. Ale asi nejpozorněji bude nasloucháno vložce k ofertoriu „Christus resurgens“. Př. podplukovník B. Kofinková rozvine lahodné tóny svého hlasu, mezi jehož jemné záchvěvy mísí se buď zvuk varhan a harfy. Něco podobného málokde se chystá. Dovedný virtuoso na harfu pozván jest k tomu účelu. Zajiště mistrnou rukou vystihne vše, co skladatel vložil do díla. I druhý svátek bude náležitě oslaven. Přednesena bude Graberova sedmihlasá mše a ofertorium „Angelus Domini“, jehož autorem jest opět bystrý ředitel hradeckého káru. Zajiště dostaví se mnoho věřících, aby napojili duše čistou vlahou ryziho umění, aby, vnímajíce tóny posvátné hudby církevní, uvědomili si vlni, jakou dýše doba velikonoční.

Produkce c. k. gymnasia. C. k. gymnasium v Hradci Králové pořádalo dne 28. t. m. školní pěvecko-hudební produkci, již možno nazvat i však duchovním koncertem. Program byl veskrze vážný. Z Haydnova oratoria „Sedm slov Kristových“ předneseno číslo 1. plným smíšeným sborem s průvodem orchestru, a z kantáty J. C. Sychry „Na Golgotě“ číslo 5. též sborem smíšeným, rozděleným s počátku ve sbor mužský a čtyřhlas chlapecský s průvodem orchestru a klavíru. Provedení obou těchto čísel ač obtížné v intonaci i v nástupech zvláště partí solových, bylo zdařilé. Melodram Fibichův „Věčnost“ i sopránové solo z „Golgoty“ velmi se zamlouvalo. Přednesené věty z kvarteta Schubertova a Dvořákovy jevil velkou pečlivost v nacvičení a hráče inteligentní. Vše provedeno žáky c. k. gymnasia spolu se třemi jejich pp. profesory. S nevšední ochotou spolupůsobili v orchestru dva chovanci c. k. pedagogia a pp. Přikryl a Plný z Hradce Králové. Návštěva byla velmi četná, takže prostranný sál Borromea byl přeplněn. Z dobrovolných příspěvků, jak jsme se informovali, bude odvedeno č. z. komisi ve prospěch sirotků po padlých vojnech kolem 130 K. Produkce tato řadí se čestně již k produkci minulým a jest ke cíli celého ústavu, zvláště účinkujících pp. profesorů, žáků pěvců i hudebníků i učitele zpěvu.

Hudební produkce ve zdejších pensionátech, která pořádána 21. března, řadila se velice čestně k jiným uměleckým večerům, jež pořádány péčí cti. Školských sester. Úspěch morální byl rozhodný. Sk. Dostálova uchvátla posluchače pravou virtuosní zručností, s jakou sehrála na pianu Smetanovy skladby „Furianta“ a „Výšehrad“. Rovněž byla chválena obratná technika a ladná souhra sl. Karlova a Michlovy při přednesu Dvořákovy „Slov. tanců“. Přilpně se poslouchalo Dvořákovu „Fianle“ pro housle s průvodem klavíru, sehrané od sl. Farkovy a doprovozené přilpně od sl. Zahradníkovy, která také projevila značnou techniku při přednesu Dvořákovy „Furianta“. Obřadná „Humoreska“ téhož komponisty podána sl. Michlovou, jež přednesla

též s porozuměním „Legenda o sv. Zdeň.“. Násnadný úkol měla sl. Štursová při Ostrčilově melodramu „Báda česká“, ale absolvovala své číslo k obecné pochvalě. S chutí a po přípravě jistě pečlivě sehrály sl. A. Prášova a Opálková Dvořákovy valčky a sl. Kavkova Dvořákovu „Serenádu“. Dotýkáme se bohatého programu jen letmo a chválíme, že tentokrát vybraný většinou komposice nezapomenutelného našeho Dvořáka. Vzácná píle jak režie tak účinkujících zasloužila jistě větší návštěvy. S povděkem zaznamenáváme vzácnou přilpnost J. Excel. nejdp. biskupa, vdp. rady dra Dumabyla, p. zem. rady Zahradníka, sl. učitelky měšť. školy a jiných návštěvníků z kruhů inteligence. Rušivé působilo, že při posledním brilantním čísle počínali se někteří z mladšího posluchačstva baviti, až právě konec měl býti vyslechnut s pravou pietou. Cíhlné sestry ve prospěch válečné péče učinily již mnoho jak přímým obětavým přispěním raněným vojnům, tak pořádáním produkci. Odvedly již v minulejších měsících na 600 K ve prospěch lidí válkou postižených a nyní přilpily k darům výnos poslední produkce 64 K 58 h. Jestliže docílily se svými žačkami pokroku tak chvalitebného, nechť neochabuje jejich vzácná energie ani v nynějším vzrušeném čase! Zdrámé plody takové píle vždycky užité dozrají.

Pro osleplé a raněné vojny a polní oltář zaslali na Zemský svaz katol. Orla v Hradci Králové: Nejménovaná ze Skuhrova 2 K. nejménovaná z Tuklat 12 K 12 h. Zaplať Pán Bůh! Prosi se o další milodary.

Za Adolfelem Wallesem. Ve čtvrtek dne 25. března rozléta se po Hradci Králové truchlivá zpráva, že c. k. okresní vrchní komisař p. Adolf Walles, správce polských baráků v Chocni, skonal. Nebylo jistě nikoho, kdo by nebyl pocítil hlubokou lítost nad tragickým osudem oblíbeného toho úředníka, jenž nebylo dopřáno, aby se těšil z ovoce své dlouholeté, svědomité práce a námahy. Pan Walles působil 10 roků v Hradci Králové, těše se plně vážností u svých kolegů. U obecnosti taktním svým vystupováním zjednal si záhy četné přátele. V září 1914 pověřen byl správou baráků v Chocni, kamž se takřka nedočkavě odebral se svou chotí, maje upřímnou účast s ubohými uprchlíky, kterým chcel se stát i také se stal nejen dozorcím úředníkem, ale i rádcem a přítel. Jistě neopomenal ve svém novém působení ničeho, čím by jich trpký osud zlepšiti mohl. Bohužel podryla těžká služba již dříve poněkud oslabené zdraví p. vrchního komisaře nadobro a katastrofickým netušená příkvačila tak rychle, že nebylo již zachráněno. Tak skonal p. vrchní komisař, vytrvalý ve svém zodpovědném místě až do posledka, ve věrném plnění své povinnosti, vskršu co obět svého povolání. J. J. p. místopředsedou bylo mu ještě krátce před smrtí vysloveno plně uznání za jeho obětavou činnost, až do posledního okamžiku vyvíjenou. — Pohřbu dne 28. t. m. obřadného účastnilo se množství přátel zesnulého a zástupcové různých korporací, jakož i okres. hejtmanství, u nichž p. Walles působil. Název polských uprchlíků svědčil výmluvně o tom, čím jim zesnulý byl a jak jeho ztráta těžce na ně doléhá. Rodině zesnulého badliž útěchou při těžkém osudu ji stihnuvším tato všeobecná účast, jakož i vědomí, že památka zesnulého zůstane pro vždy v srdcích jeho přátel čistou zachována a že jméno jeho druzí se ke jménům těch, kdož v této velké době skonal na poli cti a slávy ve věrném konání své povinnosti.

Osobní. Těchto dnů byl c. k. místopředsedou praesentován na faru v Babčicích zaslužitý zdejší kaplan dp. Josef Kopecký, jenž od svého vysvěcení po 14 let ve zdejších městě blahodárně působil a všeobecně vážnosti se těšil. Ad multos annos Gratulujeme.

Záložna v Hradci Králové. (Výkaz za měsíc březen.) Stav vkladů počátkem měsíce K 2.270.246.13 během měsíce vloženo K 68.118.93, vybráno K 59.015.39, stav koncem měsíce K 2.279.349.67. Stav půjček počátkem měsíce K 2.352.193.60, během měsíce půjčeno K 179.139.19, splaceno K 181.225.07, stav koncem měsíce K 2.350.107.72. Reservní fondy K 185.841.28. Závodní podíly K 85.300.—. Pokladni obrat K 1.029.041.99.

Dražba v obecní zastavárně královéhradecké odbyvali se bude dne 24. dubna na veškeré zástavy, propadlé až do 31. října 1914. (Viz insert.)

Seznam cen na týdenním trhu v Hradci Králové dne 27. března. 1 hl: víkve 30 až 36 K, hrachu 80 až 100 K, čočky 120 až 140 K, jablek 80 až 90 K, krup 60 až 100 K, brambor 9 K, brambor k sázení 16 K, máku 60 až 65 K, mšeného semene 50 až 60 K, cibule 28 až 30 K, jablek 10 K; 1 q: jetelového semínka červeného 136 až 200 K, otrub žitných 31 K, pšenických 30 K; 1 kg: másla 3,60 až 4,40 K, vepř. sádla 4,20 až 4,40 K, tvarohu 56 až 60 h; 1 vejce 11 až 12 h, 1 kopa drobné zeleniny 1 až 2 K, 1 pytel mrkve 6 až 8 K.

Na týdenním obilní trhu v Hradci Králové dne 27. března bylo přivezeno: hl: víkve 11, hrachu 1, jetelového semínka 43,5, mšeného semínka 7, cibule 8, brambor 81, jablek 10; kop: drobné zeleniny 45, mrkve 18; 237 kusů, podsvinčat a 180 kůzlat.

Opatovice n. L. (Místní pobožnost v čas války.) Od 21.—25. března konali dle pp. z koleje T. J. z Hradce Králové P. Ant. Řehoř a P. Fr. Vědeňský v našem farním chrámu Páně pobožnost misijní s výsledkem uspokojivým. Všecka kázání navštěvovali farníci dosti častě, naslouchajíce výmluvným slovům borlivých pp. kazatelů. Zejména na svátek Panny Marie a na ukončení pobožnosti nemohl kostel pojmuti všech posluchačů. Také farnímu kostelu v Praskačce věnovali důstojní pp. misionáři dva pádny a to s dobrým výsledkem; a rovněž jeden páden chovancům král. čes. zem. zdejší

polednovy, a připravil je tak k hodnému přístupu sv. svátosti. Celkem během pobožnosti přistoupilo k sv. svátosti 1100 farníků, což v uvážení, že na 400 mužů a 800 žen koná vojenskou povinnost, jest výsledek pěkný. Důkaz to, že jest ve farnosti opatřovány dosti farníků více katolické a náboženský svému oddaných. Duchovní správa potěšena výsledkem pobožnosti vzdává za sebe a za účastníky pobožnosti ještě jednou děst, pp. misionářům za poctěnou práci srdečný děk a volá jim: Zaplať Pán Bůh!

Sdrůk. katol. spolky v Pardubicích pořádají ve prospěch sirotků po padlých vojácích v pondělí velikonoční dne 5. dubna v sále Bubenče večer za host. spolučin-kovými paní Villy Štěpánkové, sl. B. Pinkovy, sl. A. Pečkové a p. tov. Jos. Thera. Na programu hra na klavír, housle, zpěv, přednáška, melodram. Zpěvy doprovází na klavíru sl. B. Pinková. Mezi čísky hraje sextet. Vstupné 50 hal., v předprodeji 40 hal. Začátek určitě v 7 hod. večer. Přepjatky budou s děkem kvitovány.

Třebouchov. Tělocvičný odbor «Orel» konal 21. března svou výroční valnou hromadu za četné účasti. Starosta br. Koleč přivítal přítomné a i křil vzrůstání našeho odboru — až do okamžiku, kdy světem otřásla zvěst o hrůzostrašném činu srbského fanatika v Sarajevu. Rozpoutáním války i náš společenský život těžce je zasažen. Třinácte členů koná svou vojenskou povinnost. Do ruského zajetí zavlečen br. Jos. Koleč, na poli cti padl br. Kubín a útrapám válečným ve voj. nemocnici podleh br. Horák. Smrtí přirozenou zemřel br. Podolník. Všem těmto bratřím věnována upřímná vzpomínka a povstáním vzdána jim poslední pocta. Na to schválena zpráva o zápisu minulé valné hromady. Náčelník br. Sedláček podává zprávu o cvičení i docházce a velice pečlivě vypracovanou zprávu za ženy sestry náčelnice Máčkové, jež s díky vzaty na vědomí. Jednatelka s. Vichrová na to podávala přehlednou a důkladně vypracovanou zprávu o činnosti za r. 1914. Korunou naší činnosti — vedle radostných příprav na zemský slet — bylo první veřejné cvičení, spojené s koncertem v městském lese Bore. Přijelo i množství bratří a sester z okolí, že naše cvičení svou mobilitou činilo dojem okřskového sletu. Toužebně očekávané finisko se dočkalo — ale pro naše nepřátele. Dle zpráv pokládá dp. Světelského i finanční úspěch se dostavil přes velkou výdání a tu okolnost, že se nebralo vstupné od členů okolních odborů. U hřbitovních vchodů na den Všechny Svátých vybráno našimi sestrami pro Červený kříž 69 K 44 h. V nastalé debatě usneseno, aby všem v poli stojícím bratřím byly zaslány přiměřené dárky. — V tomto směru zdárně se uplatnily opět naše obětavé sestry za vedení členky sl. Žďárské. Bůh jim zaplať! Vzhledem ku projevu Zemského ústředí letošní účast na Vzkříšení vykoná se v občanském kroji, pod praporem Katolické jednoty. — Zábavné vycházky podniknuty do Bělečka, Petrovic, Bolehošťské Lhoty a do Týniště, kde i cvičeno. V plném počtuúčastnilo se členstvo i II. veřejného cvičení a okřskového sletu v Kostelci n. Orli. a deputaci okřskového sletu v České Třebové. — Člen-ských schůzí bylo šest. — Mnoho korporativní vystoupe-ní o Vzkříšení a Božím Těle účastnil se «Orel» (jako jediná korporace v kroji) slavných smutečních boho-slůžeb za zvěčnělého následníka trůnu arciknížete Franti Ferdinanda a jeho vznešenou choť, za což se mu z kompetentního místa dostalo poděkování. — Další čin-nosti Zdat Bůh!

Občanská záložna v Třebouchovicích. 28. března ko-nala se u nás valná hromada Občanské záložny, na které předčítána velice interessanční zpráva revizního úředníka z Jednoty založen.

Vysokomýtsko. Právě 2. t. m. oslavuje dokonanou sedmdesátou bodrý, srdečný duchovní správce n. odp. bisk. notář a osobní děkan, bývalý farář v Knifově vdp. Jan Mašek. Srdečně gratulujeme, že zasloužilý kmet se dočkal tohoto jubilea ve svěžesti tělesné i duševní. Však také využítě dosavadních si ke cti a chvále Boží dále, vypomáhaje ochotně v duchovní správě. Narodil se 2. dubna 1845 ve Vys. Mýtě, vysvěcen byl r. 1870. Bůh mu ještě popřej dlouhého věku k radosti všech jeho četných přátel!

Čáslav. Kostelní koncert ve prospěch vojínů ve válce osleplých. Příčinám řed. kůru p. Malého a Chlého sboru chrámového, jakož i obě-tavých ochotníků, podařilo se uspořádati za účelem e-minentně humaním v neděli dne 28. března v každém ohledu zdařilý koncert kostelní. Ač bylo počasí nevlídné, přece naplnil se chrám četnými posluchači ze všech vrstev, ochotných zmírniti bídu lidstvu a odměniti aspoň částečně tu oběť, kterou stateční bojovníci za vlast přimáhejí. Ani citelné chladno, ani právan, jimž při nevlád-ném počasí chrám zvláště trpí, neodrazily je, aby setr-valy až do konce a stejně nadšeně provázely všechna čí-sla do posledka. A věru, že účinkující zasloužili si této pozornosti. Jak vybraná čísla tak přednes řich byl sku-tečným uměleckým počínem. Nechceme vypočítávati jednotlivé pp. účinkující, nechceme pouštěti se také do rozborů jednotlivých čísel, ale tolik lze říci, že jak jed-notliví solisté, tak i sbory obstáli v těžké zkoušce skvě-le. P. Bergrová z Kolína i sl. Ptáčníková z Čáslavě, p. MUDr. J. Kessler ze Zlábě i p. J. Kondratický přednesli jednotlivé party brilantně. Hra pak p. E. Bílka ukazuje, že program mluví pravdu, když ho sviděl jako vir-tuosa na cello. P. Malý u varhan i u palu dirigent-ského ukázal opět svou pinou zdatnost. Finanční úspěch rovná se pak úspěchu morálnímu i uměleckému. Pílných 400 K odvedeno bylo krásnému účelu. Ke konci pak ne-můžeme než impásem veřejnosti vzdáti opravdové díky tak těm, kteří se o zdar koncertu přičinili, tak i těm,

kteří se ho ochotně a s takým porozuměním účastnili. Kto není poslechnout! — Válečné maturita akcí-dána byla po druhé 30. března opět za předsednictví c. k. řed. gymnasia p. Al. Pokorného. Účastno bylo z 5 žáků třídy osmé nastupujících vojenskou službu čtvero zadospělé s vyznamenáním a jeden za dospělého všemi hlasy. — Polské bohoslužby spojené s cviče-ním duchovními konány byly ke konci postu v děkan-ském chrámu Páně za četné účasti polských hostů míst-ních i okolních. Dojemno bylo viděti, s jakou touhou spěchali všichni k poslechnutí slova Božího v rodném jazyce a příkladno bylo viděti všechny, jak zbožně při-tupali sv. svátosti od prostého a chudého venkovana až do vzdělaného a zámožného měšťana. Když by ten-to, příklad lásky k mateřské řeči a otcovské víře přobudil tu trapnou lhostejnost v srdcích tak mnohých kra-janů a sourodáků našich! — O pokračování se p.rosí. Nezákonné a obecnostvo dráždící nákupy pře-kupníků byly konečně rázným vystoupením při posled-ních trzích odstraněny. Bylo by však dobře, aby byla přetržena energicky i nová manipulace těchto překup-níků. Některé obchodnice totiž, vidouce, že nesmějí na-kupovati až po obecnostvo, posílají služby a posluho-vačky, aby místo nich nakupovaly maslo a vejce v míře co největší. Myslíme, že zjištění a také zákonité po-trestání podobných případů by jenom prospělo. Jest po-třebí se vši přínosti stihati dnes každého, kdo potraviny jakkoliv zdrazuje neb co nejširšímu obecnostvu ujímá. Jsme vděční p. měst. radovi Lobečovi, že se také v trhu objeví, ale kdyby to bylo častěji a častěji, byli bychom mu ještě vděčnější.

Abrahamoviny vdp. J. Krále. Dne 1. dubna přejde vdp. farář Jan Nep. Král do třetí pětadváctky svého žití. Dne toho slaví abrahamoviny zároveň se stříbrným ju-bileem svého kněžství. Pílných pětadvacet let přešlo šlechtetným kněžským srdcem, za sebou má život pílný práce, vysilující energii, život naplněný chvílemi ra-dostnými i ovanutý dechem ostrého severáku. V prvním roce po krátkém působení ve Chvalkově a na By-kání byl ustanoven kaplanem v Suchole, kdež od té doby působil co vzorný, obětavý otec farnosti, neznaje odpočinku. Působení jeho proniká a půdy nabývá všu-de; milován jest od svých světcův i od jinověrcův. Již jako kaplan stál v popředí rozpuku strany křesťan-sko-sociální v usměvavém Polabí pod Vysokou na Ket-nohorskou. V této straně vykonal obrovskou práci. Pro-pagátor sociální otázky, v klidu pracující v osadech smíšených, klade dle slov svého Mistra v přibojí roz-vášených vin kámen úhelny; vzdorůvci, nedobytný. Ač mrazy severní nepřátele myšlenky křesťansko-soci-ální strhují květy, vypučevši z díla namáhavě zbu-do-vaného, přece stávkou není a nebude pohmuto. Pectivě, s nelicným zápalom je vytvořeno dílo; a že je poctivé, upřímně zpracované, je nezmarné. A z toho právem se těší můžeme náš vdp. jubilar, dílo takové zasluhuje od-měny — leč mýrný, laskavý, dobročinný kněz jako pra-vý křesťanský sociál nežádá odměny jiné, než aby je-denkaždý kněz také v tichu pracoval, aby národ náš složen byl z kvádrů — poctivců. — Stav se farářem v místě, znovu ujal se velké práce, spojené s nezištnou obětavostí. Zrenovoval chrám Páně. V krásě velké stkví se nyní dům Páně, mile vítá všechny ze vzdělí vysoko pnuoci se věžní báň. Nejen o zevnějšek jubilar se postaral. Výmluvností vzácnou uchvacuje lid věrně oddaný. Sam nejduštojnější vrchní arcipastýř v rozmluvě pravil: «Je viděti, že lid zvyklý je na kázání. Působení vdp. jubilara proniká i životem pospolitým. V obecním za-stupitelstvu má jeho hlas značnou váhu, v korporacích různých platně působí ku prospěchu farníků svých. Bíle kvetoucí aleje zůstánou pomníkem hlásajícím nezávanou a účelnou péči našeho jubilara. Tvůrce a dárce všeho dobra nechať Vám za vše dopřeje sklizeň sladké ovoce potu a práce a dá v plnosti zdaru a zdraví se dočkatí jubilea diamantového!

Kostelní Lhota. «Za naše vojáky» konati budou vdp. OO. Tov. Ježšova sv. misli v chrámu Páně Nanebe-vzetí Panny Marie v Kostelní Lhotě ve dnech od 3. do 11. dubna. Duchovní cvičení započnou v sobotu o pát 6. hod. odp. modlitbou růžence a úvodní promluvou. Skon-čí se o 1. neděli po velikonočních (břítě či provodní) ká-záním a udělením sv. požehnání.

Děkanský chrám v N. Brodě.

Napsal V. Fiedler.

III.

Popisev zhruba vývoj budovy děkanského chrámu i některých kusů posvátného nábytku, pokračuji, abych promluvil o pěti oltářích a jiných yzácných předmětech. U všech oltářů lze udati rok jejich zřízení — alespoň v dnešní podobě — jen u hlavního (asi 17 m vysokého) ne. Není však bezdůvodným hledati jeho původ před r. 1700, poněvadž děkan Seidl mluví o vysokém oltáři a připomíná pořízení nového tabernakula pro zmíněný oltář.

Architektura hlavního oltáře tvoří přebohatý, ob-rovavý rám obrazu Nanebevzetí Panny Marie neznámé-ho malíře; pouhá pak konstrukce jeho upomíná silně na renesanci, čimě právě se vymyká z obvyklé fasony ol-tářů barokních. To však ma některak neubírá krásy, přívětivosti a veselosti; vždyť býti zlatem, které kryje sponsta jemných řezbářských výtvarů na tmavé, ba černé pádli. Jenom soch lze napočítati 16 vedle dvou re-ľeřů a řady hlaviček andělů.

Leč přistupme k bližšímu popisu tohoto skvostu, je-muž neznámo hledati podobného v širém kraji. Za in-

memou memou oltářní zvedá se první část, chovácej v sobě dva svatostánky nad sebou a dva reliévy na značnou částí oltářů sv. Bonifáce mučedníka, které byly původně chovány ve skříních s ostatky sv. Floriána, jsouc vyprošeny r. 1718 děk. Seidlem na kanovnické svatostánkem Dominika Řeckém v Praze — a sv. Kame-dida, jakož i jiných hrdinů víry křesťanské. Dolní svato-stánek (na Nejsvět. v ciborii) má dvířka zdobená kří-žem, révou, klasy a rostlinnými i konchovými tvary. Dvorní vyklenutá dvířka horního svatostánku (na Nej-svět. v monstranci) zdobena jsou nahoře konchou se stylizovaným listem, kdežto ostatní část mřížkováná a ploché okraj rozlišeným ornamentem na rytbované pá-dě. Z dolní části okraje vystupují dvě hlavičky anděl-ků; nesoucí kříž.

Dvorní tabernákul, kolem něhož se vine shora guic-landa, jest nahoře zakončen řezbou a až dosud i uváň vyzlacen. Určen byl původně do Polné, ale z dobré vůle byl vikářem Habermantem postoupen pro náš kostel za 24 zl. Pole seřiznutých boků jsou oživena mřížkováním ve tvaru arabské osmičky. U porovnání s ostatními částmi jest úprava této části dosti jednoduchá a to k vůli 12 cínovým svícům, uřtým za děk. Seidla, které stojí před ní na schůdkách řezbou zdobených.

Druhá část oltáře je zakončena po celé šířce římsou, která tvoří s částí první podnos ke třetí. Nad svatostán-kem zřime skleněnou šestibokou skřín se soškou Panny Marie (Mariacelkové?). Nad skříní v pákrubm andělských hlaviček vanáší se v gloriole nad měščkem monogram P. Marie. S levé strany skříně zřít z výklenku sv. Je-seř, veda Ježíška, v pravém výklenku jest sv. Jáchym, an čte v knize a drží za ručku dítě Marii. Dva klečící andělé doplňují skupinu soch. Ploché boční stěny zdo-beny jsou uměle vinutou pentí a dvěma hlavy andělů, jež zmírňují tíhu dvou sloupů v části třetí.

Povšimnutí zasluhuje zvláště pítvorné skrabošky na vnitřních i vnějších stěnách piedestálů těchto sloupů. Bílé dílky jsou do jedné třetiny oblé, majce po hla-vičce andělka, kdežto zbývající dvě třetiny jsou točeny a révou ovínuty. Bohatá komposita tvoří hlavičky. Grotes-ko-m pokryté boky vybláhají v podstavce s hlavičkami andělů. Na levém stojí socha sv. Petra, na pravém sv. Pavla. Sloupy nesou úzký architrav; rozvilinami, hro-zny a hlavičkami andělů vyplněný výš se širokou, v pravých úhlech lánanou, listy i astragalem zdobenou římsou. Uprostřed římsy, výšna a rámu oltářního obra-zu — vyplňující plochu mezi sloupy — nalézá se re-ľeř se znakem král. města N. Brodu, držený dvěma anděly. Nad břevnovm pte se atika znezi spirálově sto-čenými úseky římsy tympanonové, z nichž jeden nese sochu sv. Václava, druhý sv. Víta. Při kraji stojí po jed-né váze. Atiku vyplňuje elipsovité reľeř korunování Panny Marie a sochy sv. Prokopa a sv. Vojtěcha ve výklencích. Zakončena jest opět bohatě zdobenou římsou, která nese na dvou vlnitých podstavcích sochy sv. Šebestiána a sv. Rocha, uprostřed pak na čtyřbokém podstavci s nápisem «Quis ut Deus» (Kdo jest jako Bůh) sochu sv. Michaela, archanděla. Ronoha všech soch jsou cele zlacena; toliko oběčeje a jiné nepokryté části těla jsou polychromovány.

Želeti jest jenom toho, že neznáme jménem uměle-ce-řezbáře. Říť takové v očku i jednotlivostech krásné dílo chrámu Matky Boží zanechal. V pozadí hlavního oltáře mezi ozdobnými lampami stojí na baňstrádě galerie sou-soší «Zvěstování Panny Marie», pořízené za děkana Schaffra místo bývalého, neuměleckého. U parketových stupňů oltáře stojí dva velké cínové svícny, na kterých se nalézájí dva chronogramy:

DVO CANDELABRA DEBITA ELABORATA (1706)

DEI CAELI REGINAE SINE LABE MARIAE POSITA (1706)

t. j.: Dva svícny patřičně vypsacované, bezhříšné krá-lovně Božho nebo Marii postavené r. 1706.

Nápis uvedený jest důležitý, neboť jest svědkem, že dávní předkové naši měli totéž ponětí o Panně Marii jako my; věřili, že byla bez hříchu, neposkvrněná. Ještě jasněji jejich víra zračí se v zápise v «Pamětech» z r. 1668, kde se praví ve zprávě o svěcení zvonů: «Ad ma-jorem Dei gloriam, Beatissimae Matris Dei, sine labe conceptae, et omnium ss. Coelorum honorem» (K větší slávě Boží, nejbhahoslavenější Matky Boží, bez poskv-rny hříchu počaté, a cti všech svatých nebesťanů). Tu je celá nezvratná apologie článku víry o Neposkvrněném Početí P. Marie, hodná, aby byla na svém místě užita.

K 200leté památce Malých Svatoňovic r. 1913.

I.

Obraz Madonny se vzaší na stromě pin veleby, tamto zrcadil se na dně zelené studny tajemná.

Božena Němcová ve své Babčice (10. hlava) pte: U Žernovské kapličky stojí bouř potulník, muž, ženy, děti, nejedna matka nese si dítě v peřince sebou, aby je obětovala Matce Boží, a buď zdraví ztracené, buď štěstí pro ně vyprosila.

Václav Martinec stojí na prahu kapličky; jeho vysoká postava vyniká nad všechny ostatní, takže jedním pohledem svěřený sobě houslek přehlédnouti máže. Vídá babičku i s ostatními přicházející, povídá: «Nyní jsme všichni, můžeme se tedy vydat na cestu. Dříve se ale pomodleme Otčenáš za šťastnou cestu.»

Postupně před kapličkou klekají, modlí se, a vumí-čané stojí na nával modlí se s nimi. Po modlitbě po-

krepili se svíceou vodou, jeden z výrostků vzal vysoký kříž, na němž sevěsta Tomšova pověšala věnec, a Krista červený; fábory obětovali; muži se sestavili s vůdcem, který ho, za nimi ženy, spojující se k sobě podle zvyku.

Ale ještě se nemohli, ještě měli hospodárně co si k vyřizování, hospodáři napomínali chasníky, aby dali pozor na oheň a statek, děti škemrały: »Přijďte nám pomoci!«, babičky prosily: »Oběťte za nás zdravasek!« — tu zazpíval Martinec zvucným hlasem: »Zdravas, do- ro Boha Otce!« Poutníci vpadli plným chorem do jeho noty, mládenec vyzdvihl do výše ověncový kříž, a houf putoval za ním na cestě k Svatoňovicům. Při každém křížu neb kapličce drželo se zastavení, obětoval se Otče- náš a Věřim ke cti a chvále Boží, u každého stromu, na němž zbožná ruka a mysl obraz Panny Marie zavěšila, u každého kříže, kde se nějaké neštěstí kdy stalo, mo- dli se. S večerem došli do Svatoňovic. Nejprv se šlo pod kůtél ke studánce, která vytéká sedmi prameny z pod stromu, na němž obraz Panny Marie. U té studánky poutníci kleknou, modlí se, každý se pak napije z prame- ní a třikrát přetře oči a lice. Buď hned, nebo druhého ráno zařídili si vše u zakránína, se slovy: Odpusť- me si! — Šli ke zpovědnici a stolu Páně, obětovali a za- sítbili své děti nemocné, by se buď uzdravily, nebo je Pán Bůh vzal k sobě; jím, kteří vzali dítě sebou, ne- chali ještě nadto u studné třikrát pramen vody přes ně přetřít; po kostele se šli koupat — to patřilo k celku; kepovali pouti a chystali se zpátky domů.

Svatoňovská pouť byla obyvatelům malého údolí- ka bytí i ne vzácnou událostí, neboť se rok co rok opa- kovala, ale vždy tak znamenitou, že bylo o ní co mluvit celých čtrnáct dní.

Tak a nejinak dosud praví, zbožní poutníci putující ke Studánce, jednají, dosud všechno to až do podrobná zachovávali, jak vytryskla ta zbožnost, důvěra k Panně Marii v srdcích jejich praotců, trvá dosud. Toť nehlásná zbožnost lidová.

Nikdo ji neučil lid, dědí ji po pokoleních. Nikdo ji neporučil a nerozkazuje, neukládá dosud, děje se tak samovolně.

Na základě čistě lidové zbožnosti vzniklo poutní místo Malé Svatoňovice.

Majitel pozemku, na němž stála třešň, z pod které vyvřel pramen vody, rozděluje se na sedm paprsků, pověsil na ni sošku P. Marie s Ježíškem.

Dosud stála ta soška ve výklenku na přílpi vrat, ja- ku bývalo v obyčejí; lidé kolem chodící prosili jej, by raději sošku postavil na třešň nad pramenem vody, že bude patrnější a víc uctívána.

Václav Šrejber, majitel těch pozemků, přání a zá- dostem opětváním vyhověl r. 1715.

Na nečetných místech v katolických krajích ví- dáme svaté obrazy nad prameny, studánkami; a proč zrovna zde povstalo poutní místo, ačkoli jinde mívají třeba vzácnější, krásnější, ještě starobylější sochy i ob-razy, a nevzniklo tam nic podobného jako u nás?

Zde povstalo samovolně; kd sám si toto místo vy- brał, vyvolil. Žádná, ani duchovní, kněžská, církevní moc, ale také ne světská nepůsobila v tomto smyslu na nás lid. Jest to samorostlá větev náboženského života katolického lidu našeho.

Sedměry pramen vody na našem místě byl již znám před 300 a více roky; sotva ukončeny doby hrůzy 30leté války (r. 1648), dočítáme se bezpečně, že se lidé u zde- šního pramene vody zastavovali. Vedla tudy cesta přes hřeben pohoří Jestřábího do Broumovska, přes Vernífo-vice (zvané české), přes Tři studně (Dreifborn) a Bi- schofstein k Teplicům (Weckelsdorf), tenkrát tam byly tepné lázně, do Broumova.

Krajina zdejší na svahu posledních výběžků krkonošských byla lesnatá, nře lučinatá a neobydlená mimo ohrazeného přibytku Václava Šrejbera, jenž po- zemek se sedmipramenitou studánkou získal. Nalisto vime, že r. 1663 učinilo město Náchod slib, že vykoná záslibnou, votivní, pouť na blízká poutní místa a to kaž- dorodně, do Vamberka a Svatoňovic. Studánka zdejší byla již tenkrát známa, ale též v méněobávané úctě cho- vána, když hned za Vamberkem se uvádí. Až dosud poutníci z Náchoda záslibnou tuto pouť konají na první neděli v září, o svátku sv. Anděla Strážného.

Václav Šrejber si myslel: Tolik lidí prochází ko- lem pramenem, zavěsím sošku P. Marie na třešň, každý jistě pohledne vzhůru, pozdraví Matku Páně, a tak pro- bedím v srdci každého bohumilou myšlenku.

Přání jeho vyplnilo se tak skvěle, že se sám jistě to- ho ani nenadal. Teď teprve se místo u studné libilo, za- čali ještě hojněji sem přicházeti; milost Boží a působení Boží prozřetelnosti začaly se ukazovati. Bůh ujal se tohoto štipení dobromyslných lidí, poslal místo ve své podstatě zde již bylo; soška Panny Marie na uschlé třešni — na tehdejší doby dost pěkná od prostého ma- ře z blízkých Strážkovic zhotovená — stala se před- mětem úcty milionů věřících.

Jestě téhož roku 1715 pověst o záračném obraze a o záračné vodě (jak lid je pokřesoval) rozšířila se do širokého i dalekého okolí.

Různé zprávy.

Ustříte se nad zmračenými a osleplými vojáky ve váleč! Jaro plné vábívkých krás i hřejivého tepla se do- stavuje. Letos však se nebudeme z něho kochati. Svě- tová válka plná hrůz a neštěstí olovenou tží na nás do- léhá. Přesto však šťastnější a mnohem spokojenější se budeme cítiti než ti, kdož bojující za vlast a trůn pozbyli některého svého údu, ba, co nejstrašlivějšího, pozbyli svého zraku. Čikíte dosah těchto slov? Ještě lo- ni se kochali z jarních krás, těšili se z pohledu na svoje nejbližší, letos však již krutá a nikdy nekončící tma je obestírá. Věru, nejkrutější to neštěstí... A toto jelech neštěstí má býti alespoň částečně zmírěno. »Ustříte se nad zmračenými, siltuňte se nad osleplými!« — tak o- zývá se dnes po celé říši a haléř po haléř se sbírá a všude na osleplé se pamatuje. I my nechceme zůstat po- zadu, my též věrně družiti se chceme k těm, kdož na osud slepců nezapomínají. Proto k vám, čtenářové naši dobří, obracíme se s vroucí prosbou: Vzpomeňte na svátky velikonoční nešťastných, pamatujte na ně sbír- kami! Hlavně vy, ženy a dívky milé, se vši ochotností se jich ujmete! Přispějte všickni bez rozdílu, byť dárek váš byl sebe nepatrnější! — Nevíme sami starostí ku- dy kam...! — mnozí z vás nám odpovíte. Víme to dobře a také s tím počítáme. Ale počítáme také s va- ším milosrdenstvím, jež nikdy, byť byly poměry sebe horší, neselhalo. A tohoto osvědčeného vašeho milosr- denství v zájmu nejnešťastnějších se dovoláváme. — Dárčky zasílejte na Zemský svaz Orla v Hradci Králo- vé, jež veřejně a vděčně vám všechno kvitovati bude. — Redakce.

Uptímné prohlášení. Pokrokové »Učitelské Noviny« uveřejnily tyto řádky: »Časová mladočeská »Pravda« navrhuje k jubilejnímu roku Husovu toto: »Vzdor (!) ne- příznivým poměrům v pravidelném školním vyučování na paměť Mistrovu v jeho roce měli by páni učitelé na- cvičiti se svými žáky všude některou z duchovních pí- sní, složených Husem. Odporučovala by se zvláště pí- seň »Jezu Kriste, šedý kněze«, nebo Husova píseň »Ježíš Kristus, Božské moudrosti«. Byl by to pěkný akt piety k památce Huově.« — S takovýmto »oslavováním« památky Husovy souhlasiti nemůžeme. Nechtěme Husa ani pro jeho náboženské traktáty, ani pro kostelní pí- níčky, jež snad složil, ale pro jeho heroický zápas s cír- kví římskou za volnost přesvědčení, za svobodu svědo- mí, za pravdu. Co je na Husovi středověkého a to jsou i ty jeho (?) písničky, nemá pro moderního člověka ce- ny.« — Otevřené doznání! Jen tu schází vysvětlení, jak Hus bojoval za takovou svobodu, jakou pro sebe rekla- muje moderní jeho ctitelé. Tu by byla se sháněním ci- tát z spisů Husových velká potř. Naopak však mož- no předložit celou řadu vět Husových, které se obracejí velice ostře právě proti křesťanům liberálním.

Morální píseň ze století XVI. V knihovně berlínské na- lezl r. 1873 dr. Oořl přepisy starého českého písemnictví. K přepisu zálmů překladu Strejcova připojeno datum 1590. V knize jest též zaznamenána píseň o moru, v níž jsou tyto vzdechy: »Hrozíť se nám valným morem na obloze nebeské, slunce, hvězdy a měsíc se strolí na po- kolení lidské. Anděl Boží prstem hrozí, vypovídá přímě- ři, smrtelnými střelami broznými ke všem napořád měří. Jaré, vozimé dozrává, žeť veřejná nastává, zrostu dosti, ale bez přímsti na Boží jsme milosti. A již sluněč- ko vychází, holka (morní) kosu narází, po hodině žádně- ho nemine, leč jich Bůh strážce bude... Ústa její vždy lačnější a dna stěva nemají, všechny věci životné pod ne- bem jako v nic požírají. Srdce její srdce hvořé, oči ba- ziliškové: do kohož se ona právě vzhledne, nepomohou lékové. Neníť hodův mlovnice kratochvilná holice: strach z ní srší, až proniká duši, touž než kulka z ruč- nice. Jakožto oblak již se běže do dola západního, a tak hrozí střelami hroznými, nebojíc se žádného.«

Práva rychnovských soukeníků z roku 1378. Za Karla IV. města založením německého poččovala se va- lem. Není tedy divu, že cech rychnovských soukeníků již r. 1378 sepsal svá práva jazykem českým. Některé věty ukázkou: »Buď svědomo všem, kdož tento list bu- dū čísti neb slyšeti... Znamenaj každý ustavení prá- va súkenického tak od chudých jako od bohatých i od pánův potvrzeného... Prvé právo, jež (jež) slibují súkeníci sjednaní rukú: činiti i tkáti sukno čistě; pakli by který zrušil, ten má propadnutí vnu dvadeceti grošův. Opět což by nevěry nalezeno bylo na vině nebo na sukne, v ohni spáleno má býti. Opět což by učinil po- stav krátký neb na nitěch Hůdký, ten každý má propad- nati vnu pět grošův. Opět což by učinil váhu větší, než právo jest, jeden groš vnu propadne. Ktož by ne- byl v obecné radě, když bude povolán, vnu groš pro- padne. Opět přichodný host věrný i všudy dobře zcho- valý (zachovalý) chť by (chť-li) by) přijíti mistrovství v městě v Rychnově, má býti přijat od mistrův dříve ře- čených beze vsí omluvy, dala jich právo, točž což naš aluší, to jest čtyři libry vosku. Opět kterýž z knapův pohl by žena, ten má z práva k své potřebě učiniti do roka padesát loket sukna i k předání i k cizení; ale kterýž nemá ženy, ten má učiniti v roce dvaceti loket sukna. Opět což by host sákněti chť by přijíti mistrovství súkeníci, ten má dáti právo mistrové a mistři mají jej milo přijíti. Pakli by byl chudý, že by zůstal svého vlastního neobdělá, tehdy smí si najíti mistra a to s řek pomoci. Aby žádný (nikdo) ne- učil osovny ani vnu kepoval, křež ani s mistry prá- va; pakli by učal nebo kepoval, aby propadl vnu třecet grošův. Opět aby žádný z žen vnu nekepoval, ani z tým. Jež má mistra kepoval, aby žádný aby nezastával dílnu žádně kápě, kteréž nemá ká-

pěti; pakli by byl který nemocen, tehdy ten má se se- postav ženou nebo koho může vzít.«

Všelicos. Dle zpráv vídeňských: křtí malí Čechy. Morava a Dolní Rakousy značné přibýtky zásob mou- ky, takže spotřeba do jni je kryta. — Starosta vídeňský dr. Weiskirchner nakoupil 6000 vagonů kukuričné mouky pro vídeňské pekárny. — Prodejní cena bílého a pestře tkaného zboží pro nejbližší zimní sezonu zvýšena bude průměrně o 25%. — V Dolních Rakousích zakazuje se živočišná výroba drobného poživ. — Dne 25. února zahájila společnost vídeňských krejčí první vídeňskou výstavu modelů, jejímž účelem jest odstraniti nesmysl- nou a nemravnou módu francouzskou. — Katolíci v Ja- ponsku usnesli se nešťastníci se budoucí náboženských obřadů japonského státního zřízení, v němž se pro- jevuje božský původ mládky. Toto rozhodnutí mělo za následek vyloučení katolíků japonských ze státních ú- řadů. — Chorvatská vláda zrušila všechny dosud stáva- jící spolky středoškolské, což přilato u všeho obyvatel- stva s plným souhlasem, ježto politikaření jhoslován- ských studentů natropilo již mnoho zlého. — V peš- ských kavárnách nesmí se prodávati odpoledne žádná káva. — Aby se zamezilo přenášení kožních nemocí, zvláště skvrnitého tyfu, nařídily školní úřady v Dal- macii, že děti smí jen s krátce ostříhanými vlasy cho- diti do školy. — Rybolov v Adriatickém moři jest nyní tak bohatý, že ceny ryb silně poklesly. — Co nejdříve vydán bude výnos rakouské vyučovací správy o vo- jenském výcviku mužské mládeže od 14. roku věku, aby totiž všichni mladci, kteří později budou povoláni k vojenské službě, byli pro tuto dobu předběžně vycvi- čeni a připraveni. — Na papežském dvoře ve Vatikáně a v královském paláci v Římě zaveden černý válečný chleb.

Jan Kryšpín,
J. Sylvatérův
synovec nástupce)
odborný
— umělecký závod —
pro malbu
oken kostelních.
PRAHA — I.,
145. st., Malá Karlova
ul. č. 29 nové blize Ma-
lého náměstí, dříve přes
60 roků na Malém ná-
městí pod loubím) dopo-
ručuje se
ku dodání oken chrá-
mových od nejjednoduš-
šího až k bohatému fi-
guralnímu provedení a
sice i se železnými
díly, slílemi, vsazeními.

Veškeré rozpočty, skizy i odbor. rada bezplatně
beze vsí závaznosti ku definitivní objednávce.
Nesčetná veřejná i písemná pochvalná uznání
Založeno roku 1868.

**Čtitelkyně Božského Srdce
Páně.**

kteří povolání do řádu mají a výhově a ošetřování
osířelých dítek aneb misii věnovati se chtějí, necht
se obrátí s dotazem stran přijmutí na představenou
kláštera B. S. P. Krapka (u Teplie).

Veledůstojnému
duchovenstvu a
slavným patronátním
úřadům dovoluje si depo-
ruvati veškeré kostelní nádoby a
nářadí a to: monstrance, kalichy,
oibře, nádoby, paténky, paciřkály,
svícný, lampy, kaditelnice, kropenky
atd. své vlastní výřavy, předpřím
církevním vyhovující. Staré před-
měty opravuje v původní intenci a
v čisti slati a stříbři nebo proti de-
pliku se nové vyměňuje. Hotové
předměty neb výřavy zasílá na-
sáku franko bez záručnosti kampa-
ně se posílá posíláním. Právo ručí

Šířed veškerých slatřek a stříbrných klaměti, jako: řetězů,
madonek, křížků, přistýnků, náramků atd. a křesťanské
předměty, křesťanské, předměty nábož. a křesťanské
i křesťanské věci na skladi.

Nové slatě, ořetěry a drakobany kupaře se nájímají ceny

JAN STANĚK,
1894 v císelour
Praha-L-070, ul. Karolíny Švédké, č. 12. a.

DRAŽBA

**v obecní zastavárně
Královéhradecké**

následkem c. k. místodržitelského výnosu
ze dne 10. března 1915 odbývat se bude
v místnostech zastavárny

v sobotu dne 24. dubna 1915
(začátek o 9. hod. ranní)

na veškeré zástavy,

do konce měsíce října 1914 propadlé.

Zástavy do dražby propadlé možno
ještě před dražbou ve čtvrtek do 12¹/₂ h.
odpo. pouze u pokladny zastavárenské
zúrokovati aneb vyplátni.

Neprodají-li se veškeré zástavy, odbývá
se druhá dražba **1. května 1915.**

Po 14 dní před dražbou čítá se mimo
úrok ještě dražební poplatek z pro-
padlých zástav a sice 2 h z 1 koruny.

V pátek před dražbou a v den
dražby se vůbec neúčaduje.

Správní odbor zastavárenský.

**LEVNÉ
MÝDLO**
vlastní výroby
těž lisované ovály
v bezvadné úpravě a jakosti

doporučuje
JOS. JELÍNEK
MYDLÁŘ
HRADEC KRÁLOVÉ

Dělnickým spolkům výhoda!

Dívka 35 letá,

zdravá, tichá, mírné povahy, pracovitá, dobrá
hospodyně, dobře obeznalá ve vaření i ve ven-
kovském hospodářství, prosí

o místo hospodyně.

Mám i celé zařízení do kuchyně Laskavé nabídky
rádčež zaslati do adm. t. l. pod zn. „Osamělá“.

Rozpočty ochotně a zdarma.

E. Škarda, Brno,
malíř, autor prvních řad
hotoví a dodává skleněná
okna. V každém slohu a
provedení, od nejjednodu-
ššího vzoru do nejbohatší
skleněných figurací, hotoví
pravení vlastních malých
kamínkovou pro fasády, o-
tátní obrazy, náhrob-
ky atd. s nejjednodu-
šším a nejbohatším
zpracováním umělecké-
ho a odborně dokona-
lého provedení.

Vklady na knížky zúrokuje

od 1.
dubna
1914

4 1/2 %

**Městská spořitelna
ve Vysokém Mýtě,**

za níž ručí obec
Vysokomýtská.

Jest tedy vklad ve spořitelně
vždy zcela bezpečně uložen.

**Český
květinový med**
se zárukou neporušenosti doporučuje
JOS. JELÍNEK.
člen sem. ústř. včelař. spolku
v Hradci Králové.

**Barevná
kostelní**

okna v odbor. pro-
vedení zhotovuje a dodává

Fr. Uhlíř,

umělé sklenářství a malba skla
v Treboševicích a Hradci
Králové.

Cenníky a rozpočty na požádání
zdarma.

JOS. ROUS,

**uměl. prům. závod řez-
bářský pozlacovačský a
oltářnický**

= V ŽAMBERKU =

doporučuje svůj odborný závod
pro kostelní práce.

Renovování starých a památných
oltářů, soch, kazatelen, křížových
cest atd. provádí se s největší
pečlivostí za ceny mírné.

Nové oltáře, kazatelny, křížové
cesty a veškeré kostelní zařízení
v každém slohu a v nejčistším
provedení.

Rozpočty a informační cesty
zdarma a bez závazku.

První ceny na všech obecních
výstavách.

Jan Horák,

soukenník

v Rychnově nad Kněžnou

zasílá na požádání vždy

dle roční sezony kolekci
nejnovějších druhů pravých
viněných látek

své vlastní výroby, jakož i tu- i cizo-
zemských.

Četná uznání zvláště z kruhů vele-
důst. duchovenstva svědčí o poctivé ob-
sluze mého ryze křesťanského zájmu za
dobu více než třicetiletého působení.

Učiňte, prosím, malou objednávku na
zkoušku.

Volejenné látky na taláry.

Též na splátky bez zvýšení cen!

Vazbu knih

v jednoduchém i
přepychovém mo-
der. provedení ry-
chle zhotoví uměl.
závod knižský

Richarda Šimáčka

v Hradci Králové, Poříčílova tř. č. 131.

Paramenta.

Ignáce V. Neškudla syn

(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)

(bratr P. J. Neškudly, farář ve Výprachticích)

doporučuje P. T. veleúctojn. duchovenstvu
svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

všech kostelních paramentů,

společných praporek a kovového náčiní.

Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukázk
se na požádání franko zašlou.

Karel Branda,

sklad obuvi, Hradec Král.,

(u mostu)

doporučuje velmi levný

PRODEJ VEŠKERÉ OBUVI

a upozorňuje P. T. obecenstvo na levné ceny ve výkladech.

OBNOVA

Číslo 15. Předplatné na čtvrt roku 2 K 50 h
na půl roku 5 K —

V Hradci Králové, dne 9. dubna 1915.

Inseraty počítají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XXI.

Průběh války.

Bojiště východní. V západní polovici Karpat odehrály se minulý týden krvavé boje. V kraji Dukelském byl sice zlomen ruský nápor, zato bojovalo se v horním údolí řeky Laborce (asi 30 km na jihovýchod od průsmyku Dukelského) a jižně od Výravy, vzdálené asi 8 km na východ od nejbližšího místa toku Laborce; při tom Výrava leží asi 7 km na jihozápad od průsmyku Lupkovského. Jevíštěm těchto zápasů jest slovenská páda uherská, sahající k ústí od Zbora přes Stropkov k Laborcevu. V údolí Laborce a na výšinách na obou stranách soustředili Rusové velká vojska. Přes to dle úřední zprávy ze dne 4. dubna zahnal naše vojsko útočícího nepřítele z několika posic. V těchto bojích bylo zajato 2020 Rusů. Úřední zpráva dne 6. dubna pak ohlašuje, že na výšinách východně od údolí Laborce došlo naše vojsko silné posice Rusů a zajalo při tom 5040 mužů. A v přilehlých úsecích odraženo několik prudkých útoků a zajato dalších 2530 Rusů. — Mnoho a krvavě bojovalo se na karpatské frontě v Haliči u Cisny, od Lupkova vzdálené asi 19 km na východ. Asi 20 km na jihovýchod od Cisny leží obec Berecka. Rakouská fronta mezi Cisnou a Bereckou byla vzata poněkud zpět, což bylo nutno proto, že se proti ní postavily nové ruské posily. Nová posice našich vojsk odpovídá shodě s frontou dukelskou a tím přestává býti levé křídlo naší karpatské fronty ohroženo z boku. Nastává i tu vyrovnání sil, jež umožňuje naši protiofensivu. Území průsmyku úzkého jest úplně v našich rukách a proto není nikterak ohroženo naše postavení v jihovýchodní Haliči. Jak rakouský generální štáb sděluje, nynější ruské posily na karpatské frontě sestávají ze všech ruských divízií, uvolněných pádem Přemyšlu. Přemyšlská posádka odstáhla z Přemyšlu za zvuků bubnů a rozvinutými prapory; důstojníci měli šavle, a ruský velitel i štáb poděkoval jim za vojenský pozdrav; tak bylo ujednáno při vydání pevnosti. V jihovýchodní Haliči, východně od Zalesčiků, tam, kde se stýkají hranice Haliče, Bukoviny a ruské Besarabie, došlo k boji, když se Rusové u Uzicie Biskupie pokusili o přechod Dněstru ze severního břehu na jižní. Pokus ten zmařen, Rusové zahnnáni a v našich rukou ocitlo se 1400 zajatců a 7 strojních pušek. — Na bojišti severně od Visly až k Suvalkám došlo tentokrát k větším bojům pouze u Augustova a Mariampole, kde ruské útoky byly krvavě odraženy a tím zmařen byl opětovně ruský pokus smáchnouti severní křídlo německé. Jinak na východní frontě německé neudálo se nic podstatného.

Bojiště jižní. Srbové proti zásadám mezinárodního práva počali ostřelovati otevřené uherské město Rávu. Ostřelováním zraněno lehce jen několik osob a několik budov poškozeno. Nato na rozkaz zahájila naše dělostřelba ostřelování Bělehradu, jež trvalo po celou ho-

dinu; několik domů ve středu Bělehradu bylo zapáleno.

Na západním bojišti došlo na řece Isère k místním bojům, kdež Němci dobyli a uhlíjili důležitou posici; v Argonnách a v Priesterswaldu bylo několik francouzských výpadů odraženo. — Nejnověji stala se nejdůležitějším oddílem fronty krajina mezi pevnostmi Verdunem a St. Mihiélem a mezi městem Pontem a Mousson, kde Francouzové chystají se jednak k vytlačení Němců, jednak k očištění tamního postavení Němců.

Boj o Dardanely. Angličané snaží se vyčistit úžinu dardanelskou od min, ale pokus se jim nedaří. Děla z první tvrze (Kum Kale) u vjezdu do Dardanel poslala anglické lodi zpět. — Turecké loďstvo potopilo u Oděsy dva ruské parníky. Při pronásledování nepřátelských minolovců přiblížil se turecký křižník »Medždije« přišel k nepřátelskému pobřeží, narazil na minu a potopil se. Posádka 300 mužů zachráněna tureckými loďmi.

Na moři. Oběti ponorek německých přibývá a jsou mezi nimi již i neutrální lodi, vezoucí kontraband.

Volné listy.

Smutný ústup »velké armády«. Místní jména na severovýchodním bojišti vzbuzují vzpomínky na výpravu Napoleonovu do Ruska. Mezi městy uvádí se často ve zprávách Kovno, kde ustupující armáda Napoleonova svedla poslední boj s Rusy. Diváme-li se na mapu, znamenáme, že Kovno jest na ohbí, kterým řeka Němen obrací se na západ k moři Baltickému. Maršál Murat, jemuž Napoleon odjížděje do Francie svěřil zbytky svých vojsk, přijel z Vilna do Kovna dne 11. prosince 1812. Gardu a maršály nechal v Rumšiškách východně od Kovna. V Kovnu byly značné zásoby a pultětého miliónu frankův, o jejichž odvezení nikdo se před tím nestaral, protože francouzští úředníci netušili, v jakém žalostném stavu velká armáda se vrací. Obranu Kovna měli obstarávat němečtí nováčci, kteří počtem půldruhého tisíce měli dvaadvacet děl, z nichž toliko pětadvacet mělo koňskou příprahu.

Dne 12. prosince o 2. hodině odpolední přišla do Kovna garda a značný počet vojáků beze zbraní. Murat, pozbyv úplně mysli, pozval na poradu náčelníka štábu a všechny maršály. Ze zpráv jednotlivých velitelů bylo zjištěno, že z gardy, která byla chloubou Napoleonovy armády, zůstalo jen půldruhého tisíce mužův a ani ti nebyli všichni boje schopní. Murat nevěda kudy kam, počal před maršály haněti Napoleona a vytýkal mu nenasytlost a vládychtivost, která prý zahubila armádu. Mluvil sice pravdu, ale útoky jeho nebyly místny a vzbudily nelibost vůdců. Jmenovitě maršál Davoust prudec Muratovi odpovídal a mífě na svaka císařova doložil, že lidé Napoleonem obdaření nejvyššími hodnotami neměli by ho tupiti a že v takovou chvíli sluší pomýšlet na zachování vojska a nepodněcovati nespokojenost marnými stesky.

Vudcové se usnesli, aby maršál Ney se zadním vojem zůstal v Kovnu, kryl ústup armády a potom ustoupil do Královce. Na obranu Kovna Murat dal postaviti devět děl u Aleksotena, na výšině, která ovládá okolí a dne 13. prosince o 5. hodině ranní vyjel s gardou a se čtyřmi děly z města.

Téhož dne ještě před svítáním Ney, vydav se z Rumšišek, za silného mrazu a sněhové vánice k 9. hodině ranní přišel do Kovna a podjal se jeho obrany. V městě bylo množství lidí a největší nepořádek. Ohromné zásobárny byly vydrancovány, vojáci mrazem zkrhlí vrhali se na sklady kořalky, vyvalovali sudy na ulici, rozbíjeli je a upíjejíce se hynuli. Na mnohých místech vznikaly požáry. 14. listopadu přijeli k městu kozácký hetman Platov a jenerál Orurk s jezdeckem, kteří od Vilna ke Kovnu zajali 2000 mužův a 15 děl. O 10. hodině Rusové podnikli útok. Němečtí nováčci, kteří posud nebyli v ohni, uchvácení byli strachem, zatloukli děla a zaházeli ručnice. Ney s jenerálem Gerardem přichvátali na ohrožené místo a utíkající nováčky zadrželi. Platov pak poslal kozáky, aby město obešli. Když kozáci opanovali výšinu, francouzský jenerál Marchand na ně udeřil, s výšiny je zahnal, ale Donci sešikovali se znovu a při druhém útoku Francouze sehnali. Ney, vida nezbytí, rozkázal zapáliti všechny sklady a pak se zbytkem vojska přelšel po ledě na druhý břeh Němenu. Část jeho lidí dala se k Tylži a druhá část k Vilковиškám. Kozáci však, neustávajíc pronásledovati, zajali skoro všechny bojovníky, kteří z Kovna utíkali.

Zatím Ney, kterému zbylo dvě stě mužů, dal se nejkratší cestou k Vilковиškám, ale protože se mu po některé chvíli všichni rozutekli, sám obrátil se v pravo a po břehu Němenu lesy Pilvišskými dostal se do Vilковиšek. Děla jenerála Loisona, která podařilo se ještě z Kovna odvézt, byla zůstavena v lesích.

A nyní představme si dramatický výjev, jež líčí jenerál Dumas. »Vyšed z nešťastné země ruské«, píše Dumas, »odpočíval jsem v bytu svém ve Vilковиškách. Pojednou vstoupil do jizby člověk v kabátě skořicové barvy, s dlouhou bradou a červeným, jiskrným zrakem. »Neznáte mě?« tážal se neznámý muž. »Nikoli — odpovídám — kdo jste?« — »Já jsem zadní voj »velké armády«, maršál Ney.« — Jakých útrap a přeměn zakusila Napoleonova armáda, když po ústupu z Ruska nepoznávali se jenerálové, kteří se ve Francii tak často stýkali! Jaká vznešená a ironická tragika byla ve slovech, jimiž Ney vhodně vystihl zničení všeho vojska!

Napoleon z Elby do Paříže. Návratu Napoleonovu do Paříže pomáhala předem všeho nová vláda, neboť Bourbonové z minulosti ničemu se nenaučili a ničeho nezapomněli. Chtěli-li Bourbonové po odstranění Napoleona na Elbu svůj trůn trvale láskou lidu upevniti, měli si předem získati zásluh o národ a zemi, nikoli však jen a jen stavěti na minulosti, která pro ně byla málo čestná a pro niž rozhořela se »velká revoluce«. Vráťvše se na trůn, Bourbonové činili opak všeho toho, čeho prozíravá politika žádala. S Ludvíkem XVIII. vrátilo se do

DEPEŠNÍ ADRESSA: ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚNEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4%, A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ LÍSTKY POŠTOVNÍ SPOŘITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLÍM A KOKSEM

ŽÍROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPOŘITELNY 140.273

Patřte množství zchudlých šlechticů, kteří počínali si, jako by byli Francie dobyli a hlasitě mluvili o buřících, kteří prý nyní jsou dobře zkroceni. Král sám byl tak malicherný, že se podepisoval: »V devatenáctém roce svého panování, ačkoli těch devatenáct let vyplnila historie Napoleonská. Krále obklopoval opět, jako v minulosti, dav darmochlebů, kteří se vypínali nad každou lidovou zásluhu. Titule a hodnosti Napoleonem udělené byly jen potud uznávány, pokud mužové, jimž náležely, potřebni byli nové vládě. Populární řád »čestné legie« byl zrušen a nahrazen novým. Na dvůr vrátilo se staré marnotratnictví, a hoiné hostiny Ludvíka XVIII. nutily vzpomínati na Napoleonovu střdmnost. Finance státní se denně horšily, až konečně uvedeny byly ve veliký zmatek. Nejvíce však nepřítel vzbudilo nové vládě, a to zejména ve třídách zamožnějších, které v poslední době byly zaujaty proti Napoleonovi, že emigranti hlasitě dožadovali se svých statků, které jim revolucionáři byli odňali. Revoluce, pravda, statky ty ukradla, ale za králování Ludvíkova byly již v kolikátých rukou a držitelé jejich nabyli tohoto svého jmění právně a dovoleně. Tři miliony lidí obávaly se tedy o svůj poctivě nabytý majetek. Strachovali se důvodně. Již byla sestavena zvláštní komise na vyšetření té věci a na majitele rozličnými způsoby bylo naléháno, aby statky navrátili předrevolučním majetníkům. Všechny tyto a ještě mnohé jiné okolnosti podporovaly nespokojenost tak, že veřejné mínění za několik měsícův obrátilo se proti Bourbonům a počalo toužiti po Napoleonovi.

Napoleon, jenž o pobouření myslí ve Francii zevrubně byl zpravován, připravoval se na návrat, vyjednával a dopisoval. Dne 21. února 1815 na několik malých lodí naložil svoji posádku o 1200 mužích, s několika děly a koňmi. První den vál nepřiznivý vítr, tak že hrubě neomhli z místa, později však nastala pohoda příznivější. Na cestě potkali se s francouzskou válečnou lodí a Napoleon obává se prozrazení rozkázal svým granátníkům, aby sňali čepice a lehli si na palubě, nebo sešli do dolního patra. Když toto nebezpečí minulo, potkali válečnou loď anglickou. Po vyměnění pozdravů z lodí anglické se ptali, jak se vede na Elbě Napoleonovi. Napoleon spolehlaje na své štěstí, přiložil k ústům hlásnici a odpověděl: »Bonaparte jest zdrav a vede se mu dobře.« Po sedmidenní plavbě Napoleon dne 1. března přistál v přístavu Caenském nedaleko Frejusu, kdež před šestnácti roky vracel se z Egypta vystoupil na půdu Francie.

Význam pevností. Pád vyhladovělého Přemyšlu přiměl německého majora Schreibershofena, že v »Neueste Nachrichten« napsal stat o významu pevností. Pro zajímavost řádky jeho vypisujeme z »Národ. Listů«.

Major Schreibershofen nesouhlasí s míněním, že pevnosti se přežily a dokazuje, že pevnostem zůstal jejich válečný význam a že se zvětšuje. Na počátku války pevnosti chránily a zajišťují nástup armád, za války pak rozvíjejí svou činnost, když boj armád těch se vyvíjí nešťastně; v tomto případě kryjí ústup poraženého vojska, usnadňují mu přechod přes řeku a umožňují mu, aby se znova sebralo a seřadilo. Tak ruské pevnosti na čáře německé zachránily ruská vojska, poražená u Mazurských jezer, od zničení, jež jim hrozilo, neboť vojska ta se uchýlila do pevností Kovna a Grodna, kde se připravila na nový útok proti východním Prusům. Podobně spojenci, ustupující z Haliče, opřeli se o Krakov, kde se znova seřadili, a podobně ústup Francouzů z Elzasku na počátku války chránil byl Belfortem. Pevnosti skýtají boční oporu a ochranu vojskům své strany; na příklad na frontě severopolské jest severní bok ruský zajištěn opevněnou čarou narevskou. Mimo to pevnosti, které zůstanou za zády vítězného nepřítele, zavírají mu důležitá spojení železniční a silniční, neboť veliké pevnosti budují se zpravidla na přechodech přes řeku, na místech, kde se dopravní cesty paprskovitě sbíhají a rozbíhají. Pevnosti bývají tudíž východiskem velkých válečných operací, jež se v obvodu jich ochrany mohou nerušeně a náležitě připraviti, což jest patrno zvláště na východním bojišti. Když spojenci podnikli svou první velkou ofensivu proti Visle, vyrazila ruská vojska, mající přesilu, proti severnímu boku německému, tak že tento se uhnul. Tento boční útok ruský byl možný jen tím způsobem, že byl proveden pod ochranou ruských pevností varšavské a novogeorgievské. Podobné útoky Rusové provedli od Ivangorodu. Ze všeho toho jest patrno, že pevnostem zůstal jich velký, snad rozhodný význam pro vedení válek, a tento jejich význam po nynější válce se ještě zvětší, neboť státy se budou dle nynějších zkušeností všemožně přičiňovati, aby své pevnosti zdokonalovaly.

K těmto výkladům německého odborníka jest přičinili mínění znalce anglického, jenž v »Morning Postu« mluví o pádu Přemyšlu: »Dokud pevnost ležela unvitě akční sféry polních armád, neměla, jak se zdálo, žádnou zvlášť důležitou úlohu. Neposkytla rakousko-uherské armádě za ústupu, po ústupu od Lvova, žádné opory, ani nepomohla, jak se zdá, podstatně za útoku na čaru sanskou v Řínu. Zdá se, že pevnosti skutečně pozbyly mnoho

Pro letošní visitaci a sv. biřmování

nabízíme ku výzdobě farních místností dva krásné, zdařile reproduované obrazy jako protějšky:

Reprodukcí dle originál. perokresby mistra ŠVABINSKÉHO:

Jeho Excelexce, nejdp. biskup
Ther. JOSEF DOUBRAVA

Formát obrazu 67X51 cm.

Cena obrazu na listě K 4.— nefr.

Dle orig. obrazu velice zdařile provedenou reprodukcí světlotisku

Jeho Svatost
PAPEŽ BENEDIKT XV.

Formát obrazu 67X51 cm.

Cena obrazu na listě K 5.50 nefr.

Zarámované a zasklené ve vkusných a jemných rámech dodáme v násled. cenách:

v pravém mahagonu, úzký, světlý rám . . . po K 13.—
v imitaci mahagonu, tmavý, úzký se zlac. vložkou . . K 13.—
tentýž, širší rám s černou vložkou . . . K 16.—
v černém mahagonu, imit. ebenu se zlatou vložkou, K 17.—

Obrazy Jeho Svatosti papeže Benedikta XV. zarámované v cenách o K 1.50 více. Připomínáme utivě, že vybrali jsme na tyto obrazy nejen vkusné a krásné rámy, v jemném provedení, které se výborně k těmto obrazům hodí, a svým skutečně jemným a krásným provedením, jak obrazů samých, tak i také rámu, valně přispějí k obrazové výzdobě všech farních úřadů. Přiblížili jsme též ku ceně jejich a doufáme, že neobvykle velkou láci jich, kterou jen pro tuto dobu sv. biřmování jsme stanovili, získáme si pro obrazy tyto zájem co největší.

Obal a poštovné účtujeme zvlášť. Doprava poštou děje se na nebezpečí objednatel.

Vedle těchto obrazů nabízíme:

Menší obraz, dle fotografie knižtiskem provedený, v pěkném passepartout ve formátu 40—47 za K 1.80.

Malý obraz Jeho Excelexce nejdp. p. biskupa Dra. Joa. Doubravy, zvlášť vhodný jako upomínka pro děti při sv. biřmování po 14 hal., 50 kusů za K 6.—, 100 kusů za K 8.—.

Pohlednice s obrazem Jeho Excelexce jednotlivě po 8 hal., za 100 výtisků K 5.—.

Rámy k obrazům obstaráme v cenách levnějších.

Dále doporučujeme:

Panění o generální visitaci . . . K —30
Oratione in visitatione canonice
generali recitatione . . . K —30
Matrka biřmovanec s přívěškem, aroh K —08
Biřmovací listky, s latinsk. textem
100 výtisků . . . K —36

Družst. knihkupectví a nakladatelství v Hradci Král., Adalbertinum.

své ceny. Ve Francii neposkytuje pevnostní čára mezi Verdunem a Toullem polní armádě nejen žádné podpory, nýbrž jest naopak chráněna opevněním polní armády. Když francouzská linie jednou byla prolomena, byly ihned dvě pevnosti na Mose Němci zničeny. Musí tedy býti pochybným, zdali by Přemyšl byl měl pro Rakušany jaksi jako útulek v Haliči při operacích, směřujících k porážce Rusův a k opětnému dobytí provincie i tehdy cenu, kdyby operace byly dostatečně pokročily, aby se dospělo do sféry pevnosti.

Význam Přemyšlu záležel hlavně v tom, aby byla ruská obléhací armáda poutána. Zato byla rovnocenná rakousko-uherská síla v pevnosti zavřena, takže také o této ceně možno pochybovati.

To jsou dva posudky, které si vzájemně odporují, a znalci sestavili je dle zkušeností, kterých bylo nabyto na bojišti západním a východním. Jsme toho mínění, že naprostě rozhodnutí o prospěšnosti pevností nelze vysloviti, protože strategie a taktika musí se řídit dle povahy krajiny a okolností, kterými postup bitevní jest často určován. I rakouské úřední zprávy vyslovovaly se v ten rozum, že Přemyšl pro armádu naši neměl již významu. v čemž anglický úsudek shoduje se s naším jenerálním štábem, kdežto německý odborník zajisté správně zdůrazňuje důležitost pevností ruských, které proti západu byly vybudovány. I neodborník lze se dověditi, že Rusové mají v pevnostech mohutnou a vydatnou oporu. V nich shromažďují vojska při výpadech, nástupech i couvání a v nich, jmenovitě v Brestu Litevském, již před desíti roky ukládali obilní zásoby.

O pádu Přemyšlu uveřejněny byly postupně zprávy, kterých skutečně bylo potřebí, aby ta ona temná stránka byla vysvětlena. Tak na příklad soudného čtenáře novin zarážel veliký počet ztrát, které se staly při posledním výpadu posádky na východ. Později byla však uveřejněna úřední zpráva, že z desíti tisíc ztrát většina padla vlastně únavou a vysílením, jinými slovy jest míti zato, že vojnici Tito větším dílem jen padali na zem a že se do zajetí dostali nebyvše zraněni. Hledíme-li k zaručenému tvrzení účastníků, že posádka při výpadu brala se sedm hodin po cestě zděl sedmi kilometry, pak ztráta desíti tisíc jest úplně pochopitelná a pak Rusové ovšem nemají také proč se radovati, že výpad odrazili, neboť za těchto skutečností musí kde kdo poznati, že s tak vysíleným vojskem proraziti bylo vůbec nemožno.

Dravci a upří. Když za války rusko-japonské jsme se dočetli, že Rusové vystřelovali granáty naplněné pískem a hlínou, že vojsko jejich dostávalo padělané konzervy, mizerné boty a rozpadávající se šatstvo, nedivili jsme se tomu vědouce, že jsou to pověstné ruské poměry. Ale nenadáli jsme se, že se vyskytnou v Rakousku upří, kteří jsou hotovi, dáti tisíce vojnův v plen záhubných živlův, ohrožujících zdraví a životy. Na příklad za pár bot s papírovými podešvemi žádáno bylo 27

K, jiné podvodné individuum chtělo za metr cukrovité látky 12.80 K, ačkoli metr neměl ceny ani 2.40 K.

V budapeštských kasárnách byly provedeny zkoušky se sukem, ze kterého podvodníci chtěli vydřiti statisíce výdětku a kterým mělo býti oděno naše vojsko. Setnina pěšáků byla oblečena do uniformy z brusu nových a cvičila na dvoře kasáren. Za půl hodiny téměř každému vojákovi dívali se z nohavice »kolínští páni« a z rukávů »páni lokeštní«.

Mimo účtyhodnou armádu naši, která statečně bije se s nepřítelem, vyskytla se tedy menší armáda civilních lupičů, kteří beze studu, svědomí a citu z těžkých okamžiků svých bližních usilují přechovati své kapsy. Jsou to lidé, kteří z míru své vlastnosti přenesli do války a kteří svého nejsprosťšího a nejnížšího smýšlení nikdy nezaprou. Jsou to nejotrlejší darebáci, kteří dnes na tučných špinavých rukou mají elegantní rukavičky, aby zitra témaže rukama brodíli se v krvi a cynicky lovili z ní své miliony.

Všechny časopisy rozhorleně volají, aby lupiči tito byli příkladně potrestáni. Dobře, ale jest zvláštní, že tito lidé při výsledku chovají se směle, říkájíce, že se jim nemůže nic státi. Neběží tedy jen o tento určitý trest, nýbrž také o to, aby se odstranily a potlačily okolnosti, které tyto cizopasníky v jejich smělosti a nebojácnosti posilují. Proto jest nejvyšší chvalitebno, že dle vládního nařízení se nesmí spekulovati se sklizní letošní. Na místo planých rozhovorů, jak po válce spojovati rozštěně země v hospodářské svazky, lépe by bylo, aby příslušní činitelé usilovali o vyhlazení zjevů, které v přítomné době jsou živé důležitosti a které poškozují naši statečnou armádu.

Kousek přirodopisu. »Národní Listy« ondno dotkly se otázky, zda čápi napájí svá mláďata čili nic. Vzpomněly Brehma, který to tvrdil, a uvedly jméno badatele, který to viděl. O otázce této dlouho různí se již mínění učenců. Mělo se zato, že čápi své mladé nejen napájí, ale vodou také skrápějí z toho důvodu, že mláďata vysoko na střeších vystavena jsou žhavým paprskům slunečným. Lidové podání v příslušných krajinách o tom ostatně mluví již od nepaměti.

Stává se nejednou, že leckterých vědomostí o životě zvířecím nabýváme náhodou, která v oboru tohoto pozorování jest význačným činitelem. Tak na příklad divnou by se mohla zdáti otázka, jak ozývá se krtonožka. Kdo toto dosti netvárné a neúhledné zvíře někdy uviděl, zajisté ani na mysl mu nevstoupilo ptáti se, jaký má hlas a zda vůbec nějaké zvuky vydává. Lidové podání, které nazývá krtonožku štírem, o jejím hlasu nemluví.

A přece zvíře toto, podobné velikému cvrčkoví, se silnými krtěma nožkami, lomoživě se ozývá. Zjistil jsem to náhodou. Jda za procházky vedle vlhké louky u lesa, slyším nedaleko pronikavý žabí hlas. Maně jsem zatoužil po tom, abych žábu uviděl; mýnil jsem, že je to zelený skokan. Protože hlas zazníval z blízké strouhy, zabočil jsem na lou-

ku, abych k místu se přiblížil. Když jsem, opatrně a tiše našlapuje, ocitl se blízko místa, odkudž křik vycházel, pojednou jako když utne. Rázem jsem se zastavil, abych hlukem zvířete nepoplašil. Po chvilkovém čekání pronikavá muzika spustila zase; stačilo učiniti ještě čtyři kroky, a stál jsem nad širokou strouhou. Ale jaké bylo mé překvapení, když jsem žádné žáby neuviděl. Křik prudce vystupoval ze strouhy, nad níž jsem stál a vrážel mně přímo do obličeje, ale po nějakém zvířeti ani potuchy. Dívám se pozorně v levo a v pravo, ale marně. Připomínám, že strouha byla široká a dno její bylo nedávno čištěno. Po chvilce koncert ustal a rozumí se, že jsem ani nedýchal, jen abych přišel věci na kloub. Zatím, co přestávka hledaného hudebníka trvala, upíal jsem pozornost svoji na sploštělou hromádku hlíny, která křčila se ve strouze právě podle inou, takže nakloněn isa díval jsem se na ni dolů kolmo. I zamíhala se mi v hlavě myšlenka, že zvíře skrývá se v hlíně. Zároveň s jakousi tísní jsem usuzoval, že to žába není. Sotvaže jsem tohoto soudu došel, záhadný mi hudec začal od repetitive. Nevida svrchu do hlíny žádného otvoru, nakláněl jsem se níž a níž, až konečně musil jsem kleknouti. Ale ani tak nějakého otvoru jsem nezpozoroval. Proto jak široký tak dlouhý natáhl jsem se na mokré louce, a opíraje se pravicí o druhý břeh, sklonil jsem hlavu až do strouhy. Náhle má byla odměněna, neboť při samém dnu strouhy do sploštělé krtiny uviděl jsem otvor, z něhož vyskakovaly zvuky tak pronikavé, že v uších působily velmi nepříjemně. Jsi tam, pomyslí jsem si, ačkoli jsem nevěděl, jaký je to tvor. Povstal jsem rychle a uchopil hůl, kterou jsem před tím odložil a s jistou bázní jmu se rozvrtávati hlínu od ústí otvoru. Zpěv, jak pochopitelně, rázem ustal. Postupně odhaloval jsem oválnou chodbu s vyhlazenými stěnami a když jsem rušením krtiny dospěl místa, kde přiléhala ke stěně strouhy, spatřil jsem v prostornější jeskyňce krtonožku.

Jsa přesvědčen, že to křičela krtonožka, vpozoroval jsem se v hlasy jejích družek, které porůznu jinde se ozývaly, a srovnával je se zpěvem žabím. Zvuk krtonožky jest kovově plný, pravidelnější než křik žabí a trvá znatelně déle. Jak tak silný zvuk krtonožka vyluzuje, ať rozhodnou přírodozpytci.

Záložna v Hradci Král.,

Janské náměstí č. 163.

Vklady na knížky 4 1/2 %

Vklady vázané výpovědi 4 1/4 %

a vklady státníkové 4 1/4 %

Nové vklady (uložené v době moratoria) úrokují se dle dohody a vyplácí se z těchto vkladů obnosy bez obmezení moratoria.

Valná hromada Všeodborov. sdružení křesťan. dělnictva.

Ovšem delegátů sešlo se dne 5. t. m. o hodně méně než léta předešlá. Vždyť většina mužského členstva dle na bojišti. Přesto však jednání bylo velice horlivé, mluveno o poválečné budoucnosti naší organizace s pevnou důvěrou. Víme dobře, jak organizace, které nestojí na půdě křesťanského názoru světového, činí neenergičtější přípravy k rozvinutí mocné agitace ihned, jakmile bude uzavřen mezi velmocemi mír. Ačkoli již počátek války konstatoval velikou porážku čelných bodů programů protikatolických sdružení dělnických, nerozptýlil nijak jejich pevně sevřené řady. A někdo se nepodivil, že agitátoři jejich, kteří do války nešli, rozvíjejí velikou akci k udržení toho, co bylo celá desetiletí houževnatě a obtížně budováno.

Proto tedy jiné organizace stojí v plné záchraně i propagační výzbrojí pro ten okamžik, kdy dohlmí děla. Všechno vedou tak účelně, že již veřejně prohlašují, jak po válce strana křesťansko-sociální zmizí. Ale naši odpovídají vřelou láskou k svým organizacím. A tak také Všeodborové sdružení připravuje se zmužile na příští závodění.

Pan starosta Katmar leží zraněn v nemocnici, p. místopředseda Říha po druhém svém odchodu na pole válečné ocitl se v ruském zajetí. Zahájil tedy mimořádnou valnou hromadu p. tajemník Polák, neudavná duše celého sdružení.

Přečten a schválen protokol z minulé řádné valné schůze. Prohlášeno, že k podstatným změnám řádu organizace se nepřikročí, poněvadž jest nutno respektovati členy a funkcionáře, kteří konajíce vojenskou službu, nemohou se účastniti jednání. Mimořádná valná hromada uzná propadnouti výtece, že došlo k přetvoření pokoutně, bez slyšení hlasu těch, kteří jsou tolik vzděláni.

Zprávy činnosti schváleny. S povděkem konstatováno, jak veliké podpory sdružení skýtá i v době tolik mimořádné, takže v tom směru nad všechny ostatní organizace vyniká. Promluveno o karentní době podporování těch členů, kteří oznámili, že nemohou po dobu válečnou platit. Debatováno o tom, jak se zachovati k právním členům, které přestalo platit a řádně neohlásilo příchodu. Většina těchto i jiných záležitostí, dotýkajících se podpor, ponechána příštím rozhodnutí výboru. Volba nového výboru ovšem nekonána, výbor pouze doplněn.

Bylo velice potěšitelné, že shromáždění delegátů požadovali svorně, aby spolkový orgán »Práce« vycházel i v nynější vzrušené době častěji. Poukazováno k tomu, že jiné organizace mnoho podpor zastavily zcela, ale tisk k vůli agitaci podržel. Ustředí se postará, aby žádosti delegátů bylo vyhověno.

Pan sekretář Pochmon v jádné, věcné řeči zdůrazňoval potřebu širší hospodářské svépomoci ve sdružení. Pan tajemník Polák poznamenal, co již v tom směru učiněno, jaké rady dány již před vypuknutím světového zápasu. V debatě vysloveno polikování, že nyní taková svépomocná práce jest značně stížena; zároveň však konstatováno, že leckterého úspěchu přece jen dosaženo.

Veliká debata se rozvíjela o zodborové sdružení, o němž čile přemítáno již na předešlých hromadách. Nyní se přikročilo k akci praktičtější, takže jeden odbor rozhodně bude uveden v život hned po válce.

Bylo odhlasováno, aby se zaslal přátelský pozdrav a projev vděčnosti raněnému p. starostovi Katmarovi do Chlumce n. C. a bývalému velice obětavému starostovi dp. Juklovi. Pozdravy zaslány s podpisy delegátů valné hromady.

Již předtím zaslán hokřovací přips Jeho Exc. nejd. biskupovi dru Josefu Doubravovi, vznešenému dobrodinci naší organizace. Do valné hromady pak přinesen dar nejd. arcipastýře 100 K s následujícím připsím:

»Milému Všeodborovému sdružení křesť. dělnictva pro království České v Hradci Králové.

Naděšený projev Vaší nezdolné věrnosti k sv. víře a zásadám z ní plynoucím pro život křesťanského dělnictva v dobách míru i války, jež jste mi zaslali z dnešní valné hromady, jest mi na radost i útěchu.

Bůh račiž utvzovati v zásadách těchto i na budoucno a dej nám v brzkou zplnění z čestného slavného míru po těžké zkoušce válečné.

Žehnám Vám z lásky velepastýřské! Přiložených sto korun přijmete v podporu zájmů svých.

Dáno v Hradci Králové, v Pondělí velikonoční 5. dubna 1915.

Oddaný † Josef, biskup.

Tento otcovský přips potěšil tím více, že se právě mluvilo o tom, jak mnoho kněží váhá přistoupiti ke společné práci na stavbě tak důležité organizace, jakou jest sdružení katolického dělnictva.

Naše sdružení dokázalo vždy měrou dostatečnou, že pro své úkoly sociální nijak nezapomíná na své potřeby kulturní a povinnosti náboženské. Podřizuje se v záležitostech církevních s radostí nástupcem sv. apoštolů, hájí energicky katolické kněžstvo proti nezřízeným útokům; naši členové s nadšením odrážejí útoky, vedené proti víře poctivých otců našich, kteří nebořili, ale národ vzdělávali.

S velikým uspokojením možno patřiti, jak se podařilo obrátěnému, obětavému a opatrnému vedení zachovati organizaci v takové nadějně situaci, o jaké se přesvědčila valná hromada. Účastníci po doslovu p. tajemníka rozjžděli se povzbuzeni k horlivé práci další. Zdať Bůh příštím rozvoji našich čel!

Politický přehled.

Rozpočet království Českého na r. 1915, sestavený zemskou správní komisí, vykazuje výdaje obnosem 110,290.968 K, vlastní úhrada činí 936.878 K, zbývá uhraditi 109,354.090 K; ty se uhradí ze samostatných zemských dávek (školsní příspěvek, hudební, zemská dávka ze spotřeby piva) 32,556.825 K, ze státních údelů, z výnosů reálních daní a kořaleční daně 10,000.000 K, z výnosu 75% zemské přírůžky z každé koruny přímých zeměpanských daní v pravděpodobném obnosu 66,562.265 K; k úhradě patří též úroky z prodlení z nezaplacených zemských dávek v obnosu 235.000 K. K zabezpečení úhrady nákladu na nouzové stavby zmocňuje se zemská správní komise, aby si případně opatřila nutné prostředky zápůjčkou u Rakousko-uherské banky až do výše 1,800.000 K. Potřeba na zem. ústřední správu činí 4,330.709 K, zemědělské záležitosti vyžadují 4,325.139 K, humanitní ústavy a nemocnice 17,363.309 K, vyučování a vzdělání 58,335.581 K, veřejné stavby 7,556.863 K, zemský dluh 11,270.057 K, z čehož na zrušení a správní příspěvky připadá 10,344.324 K, na úmor 905.402 K. Letošní rozpočet jako loňský končí bez deficitu, kdežto ještě v posledním roce hospodaření zem. výboru obnášel 20,997.841 K.

Za knížetem Thunem. Zemská správní komise království Českého usnesla se projeviti knížeti Thunovi nejvřelejší dík za jeho úspěšnou péči a podporu, jakou ve svém úřadě věnoval zemským záležitostem. V akčním výboře strany mladočeské jednomyslně usneseno vysloviti písemně politování nad odchodem místodržitele kn. Thuna a zároveň vysloviti přání, aby politik tak mimořádného významu po brzkém uzdravení opět ujal se veřejné činnosti.

Hr. Tisza proti dr. Weiskirchnerovi. Hr. Tisza dne 2. t. m. ve vládním klubu práce vyvracel některé výtky, které vídeňský starosta dr. Weiskirchner činil uherské vládě, jež prý odepírá poskytnouti Vídni z uherských přebytků potřebného množství potravin. Právil, že Uhry vše, čeho mohou postrádati, dají rakouské vládě

k dispozici za stejnou cenu, za kterou prodávají doma svému obyvatelstvu. Jestliže se někde žádá vyšší cena, jsou tím vinní rakouští agenti, kteří zaplavili celé Uhry a nabízejí ceny vyšší, než jsou maximální. Uhry vykonají prý co nejlojálněji svou povinnost ke svým rakouským bratrům při řešení hospodářských otázek.

Nařízení proti flehvě. Nejnovějším vládním nařízením zapovídá se uzavírati smlouvy o zakoupení přístří úrody a prohlašují se smlouvy takové již uzavřené za neplatné. Nařízením tím je přístří sklizená vyloučena z drápů spekulace a je zachována celku.

Neutralita Řecka. V poradě řeckého ministerstva vzhledem na neutralitu Bulharska, které nedbá slibů trojdohody, usneseno setrvati rovněž při neutralitě, což sděleno vyslancům anglickému a francouzskému.

V Portugalsku jest prý situace velmi vážná. Agenti procházejí celou zemi a podněcují obyvatelstvo k povstání ve prospěch monarchie.

Spor japonsko-čínský dosud není vyjasněn. V tisku koluje spousta vzájemně si odporujících zpráv.

Nepokoje v Indii. Po nepokojích v anglické Indii (Přední) povstaly také vzpoury v Indii francouzské (Zadní). Guvernér francouzské Indočíny vyhlásil válečný stav nad Končinčinou a Tonkingem a nařídil mobilisaci všeho k zbrani povinného mužstva. Končinčina a Tonking jsou francouzské državy na východním pobřeží Zadní Indie.

Sochy, oltáře a j.

provádí absol. c. k. odborné školy

a c. k. umělecko-průmyslové školy

Jan Dušek v Chrudimi.

Kulturní jiskry.

Nový druh pověry. Cesty a klíčky pověry jsou v dobách těžkých nevyčerpatelné tam, kde schází pevný křesťanský životní názor. Právě ten zjev, že v ovzduší protikatolickém se vyrojilo tolik nesmyslných pověr, dokazuje, jak málo pozitivních hodnot moderní myšlenkové proudy svým vyznavačům uštědřily. Tam, kde vládl názory materialistické, najednou celý roj pověrečnosti! Hltají se různá »proroctví« z minulých století, jež již upadala v zapomenutí, jasnovidci, kartáčky a prorokyně mají žně, spiritisté svou činnost zdvojnásobují.

»Hlídka« přináší právě zprávy o hledání »lepší víry« v zákoutích městských. »Dítka Boží, svobodní kazatelé, bethanisté« zřizují útulky s pokladnicí u dveří. Mimo prostý lid (hlavně ženy) docházejí tam i studenti a úředníci. Zvláštní, jak sami inteligenti dají se zmámiti. Vzdělanec dává si vnutiti za ženu dceru »muže Božího«, která jest jinde odmítána. Jestliže návštěva schůzek chabne, obcházejí agenti byty, aby našli nějaké nové »dítě Boží« — nejraději osobu hysterickou, která má nějaké peníze. Propagátoři tvrdí, že mají ducha Božího hned, jakmile uvěří v Pána Ježíše. A kdo uvěří, na toho přijdou boje, zjeví se mu světlo a tma, a to jest křesť, kterým byl křtěn Pán Ježíš.

Při schůzkách se modlí, čítají bibli, káží a zpívají. Po hlavním kázání jest vyzván kdo-koli ze shromážděných, aby mluvil, očí-li v sobě ducha Božího. Pro pozvaného kazatele se sbírává, aby jim byl zachován, protože jim »ho poslal Pán Ježíš«.

Místa schůzek nazývají se bethaniemi. Věrní členové se zavazují ke stálým příspěvkům (v jedné bethanii 4 K měsíčně). Katolickým kněžím tyto »dítě Boží« lhavě vytýkají, že neudělí nic zdarma; o sobě pak tvrdí, že sbírají příspěvky pouze dobrovolně. Již jsou však zjištěny případy, že byly nemilodárně v bethaniích vysazovány i ženy nejchudobnější.

Tyto moderní pobožnosti zavinují silné stoupání hysterie a jiných duševních chorob. Někteří z »dětí Božích« hynou v bláznovcích, jiní působí veliké rozrvaty v rodinách. Jedna osoba na smrtelné posteli vyznala, že ji »muž Boží« z bethanie vyzval: »Až posílíte touhu, přijďte!« Pak již rodiny nedbáno, o děti prý se stará Pán Ježíš; třeba opustiti všecko a k Ježíši se přituliti; peníze na sbírky v bethanii i vydávány. »Když jsem přišla do bojů a rozporů, šla jsem k nim, co mám dělat, a tu se plazili po zemi a poukazovali mne na Husa.« Při takých rozporech dávají rádi čísti Zjevení sv. Jana. Ani po léčení v ústavě choromyslných neměla, nemocná žena ta od vyděraů pokoje. Když jí bránil manžel docházeti do bethanie, vyhrožováno, že ho trest nemine.

Jiné »dítka Boží« zase hledí k sobě připoutati alaboduché přistrojením za strašidla a pod. Užívají rafinovaných prostředků, aby bethanie nebyly prozrazeny. Oblíbenou četbou jsou

„Některé knihy protestantské, pak tyto: „Slavný příchod Kristův. Vysvětlení 24. kap. sv. Matouše. Vyd. mezinárodní traktátní společnosti v Hamburku. — Svátá válka, kterou vede Šaddaj proti ďáblu o město — duši člověka. Napsal J. Bunyan. Přeložil J. Motl.“

Takové knihy, v nichž jsou hrůzostrašná proroctví, podepřená překrouceným výkladem slov bibliických, uchvacují ovšem veliké masy lidí prostoduchých rázem. Již jsme se častěji v „Obavě“ zmínili o těch různých proroctvích „Noe Oldového“, strkaných do rukou katolického lidu. Zkása světa se tam prorokovala zrovna na tento měsíc nynějšího roku. Varovali jsme také před knihou „Slavný příchod Kristův“, která byla vnucována katolickému lidu od placených agentů za peníz značný. Nyní tedy možno lépe nahlédnouti do samých dílen takových blouznivých traktátů. Nyní již tedy víme, kdo se odhodlal ve zvláštních vodách rybařiti pro sebe. Nejsou to jen podvodní dodavatelé, ale i rafinovaní svůdci, kteří kradou lidem rozum.

Mezi americkými spiritisty nadšené vzrušení! Radují se, že mají od spisovatele Franka Stocktona a mírověstce W. T. Steada, zahynulého s lodí Titanic, válečné zprávy ze záhrobní. Duše padlých vojáků prý proti sobě zuřivě útočí, až pojednou seznávají k svému překvapení, že nemají těl, a že zbraně (!?) již neúčinkují. Ale Stead si stěžuje, že éther jest válkou velice rozechvěn, takže spojení duchů se zemí jest nyní velice nesnadné. A mnoho obyvatelstva ze státu kulturně vysocí pokročilého věří i tomu, že duchové pro vzájemný boj se chápají moderních hmotných zbraní. Zrovna jako staří Indiáni. Tu jest podán důkaz, že proti velikému blouznění a hlouposti není pojištěna žádná doba, žádný národ.

Sekta Mikulášenců, která vznikla v Čechách za vlády Jiřího z Poděbrad, poskytuje zvlášť vděčnou látku ke studiu psychologie českých blouznivců. Původcem jejím byl sedlák Mikuláš z Vlasevce na Pelhřimovsku, který byl dle dobrozdání kalíšné konsistoře úplným nevědomcem — snad proto, že neuměl číst a psát. Pět let po sobě míval „vidění“, přijímal a vykonával rozkazy nebeských duchů, viděl v nebi Husa atd. Halucinace tohoto blouznivce by byly vhodnou látkou k básnickému zpracování; pestrá, pohádkovitá fantasie sedlákova překvapuje; působila na prostomyslné duchy tak čarovně jako čtení koranu.

Mikuláš dogmatikou hlavy si nelámá; rovněž tak jeho stoupenci. Svátosti přijímali ochotně z rukou kněží kalíšných, netvořili zvláštní církev, chodili do chrámu i na mši sv. Když přišel Mikuláš jednou v Pelhřimově na služby Boží, jeho fantasie rozepjala křídla k velikému rozmachu. Spatřil, jak dva mládenci klečí na oltáři, modlíce se v oděvu skvoucím. Když kněz pozdvíhoval tělo Boží, drželi mu lokty. „I viděl jsem v rukou kněze tělo Boží a dítě živé, obrácené k kříži a plesající (plesající), ano dává lidu požehnání. Též když kalichu posvěcoval, viděl jsem děťátko oslavené, stojící v kalichu, dva prsty majíce omočené v krvi, dávající lidem požehnání. A když se jest ta oběť dokonala, tehdy ti dva mládenci, shromážděné tu oběť všecku, vstali vzhůru a ihned po nich ten kůr se zavřel jako kniha.“

Nauka, zpředená z takových vidin, získávala i na počátku století XVI. veliké řady stoupenců a to už proto, že neumělé a demoralisované kněžstvo husitské nedovedlo blouznivcům vydatně čeliti. Byla to společnost zarmoucených skrupulantů. Zjevení zvěstovala jim osud osob živých i mrtvých na onom světě. O svou spásu Mikulášenci neustále pochybovali, strašná zjevení jim předpovídala ztracení mnohých. Starší, kteří měli schopnost k viděním, domnívali se, že mají v sobě ducha Božího, jenž z nich mluví bezděky.

Starostovi této blouznivé společnosti přidána rada dvanácti nebo i více „starcův a učitelův“, kteří se nazývali bratři. Nejméně sedmkrát za rok se shromažďovali zvláště v Pecinově u Benešova. Obvykle se sjížděli v sobotu na noc. Druhý den měli dvě schůze. Přechtlo se evangelium, které připadalo na příslušnou neděli; pak jeden ze starcův učinil na evangelium kázání. Začínával takto: „Rád bych vám výklad na toto Boží čtení učinil, ale jsem hrubě hloupý, neumím čísti ani psát, takže nevím, co vám mám kázat. Pročež prostě Pána Boha, aby mně seslal Ducha svatého, tak abych vás mohl vyučiti v jeho svaté vůli a co by vám k dušem vašim za nejlepší býti mohlo.“

Tu ostatní zakryli obličej rukama a plakali. Pláč jejich se opakoval i v přestávkách řeči. Po kázání následoval zpěv. I mezi zpěvem některý ze starších vystoupil na lavici a kázal. Kdykoli mluviti přestal, vždy se rozléhal znova hlasitý pláč. Vždyť bylo úzkostlivé svědomí mravokárnými řečmi velice vzrušeno. Proto také Mikulášencům říkáme „Pláčtivci“.

Výmluvnost prostých starců byla velice chválena. Na př. o jednom se čte: „Očma málo vidí, ale duch Boží v něm; když kázal, lid jako bý hořel, na pohledění byl nejprostší a jako by nic neuměl než mlčeti, ale řeč jeho, když mluvil, byla jako od mateře pokrm dítkám měkký.“

Ačkoli Čeští Bratři odsuzovali Mikulášence jako sektu hloupou s hloupými kazateli, přece si vlastně ti starci počínali přirozeněji a moudřejší, než novověcí jejich nástupci spiritisté a „děti Boží“. Také byli Mikulášenci poctivější. Při počátku této společnosti nikde nevidíme žádosti zlatá. Teprve třetí starosta bratr Churavec byl obviněn s velikým rozhořčením od vlastních světců, že si ponechal neprávem peníze po Markétě Lukavecké z Žumberku, u níž pobýval. Žalobci tu byli dědicové, jimž Churavec byl nucen část peněz vrátiti. Mikulášenci ještě po letech ve své konfesi roztrpčeně dokládali: „Bídna ta žádost k čemu člověka přivede! Není div! Byl jest také syn Adamův, pádím poddaný, ať (jelikož) i mezi apoštoly byl jeden zloděj!“

Moderní vůdcové blouznivců jsou daleko „praktičtější“, ale při tom zavádějí lid do pověr nesmyslnějších, než jakým byli oddáni Mikulášenci. Také známka, zda duch lidský všude proti starým dobám pokračuje! A přece tak veliká spousta knih tvrdí o sobě, že přináší nejjasnější světlo! Tolik moderních proroků, kteří okázale od katolické církve se odvracejí — a výsledek horší než v XV. století.

Ku sledování válečných událostí na evropských bojištích nabízíme

Plastické mapy:

Jihovýchodní bojiště (Karpáty) za K — 30
Severovýchodní bojiště (Ruské Polsko) „ „ — 30
Západní bojiště (Vogesy) „ „ — 30
Severozápadní bojiště (Francie a záp. Belgie) „ „ — 30
Země karpatské (Halič, Bukovina, Uhry) „ „ — 30
Bosporus a Dardanely s přílehl. oblastmi Evropy a Asie „ „ — 30

Poštou jednotlivě o 5 h více. — Objednávky vyřizuje Družst. knihkupectví a naklad. v Hradci Králové, Adalbertinum.

Obrana.

Jací znalci opravují katolickou věrouku. Jest věru zajímavé, že naši dogmatiku s jistými poznámkami nejraději a s velikým sebevědomím opravují ti, kteří jí nerozumějí. Nelze ničím omluviti takovou smělost, která se pustí plnými plechty na moře kritiky, aniž se před tím poučila aspoň ze školního katechismu, o jaké učené vlastně se jedná. V době, kdy se tolik přikazuje bedlivé, samostatné pozorování, experimentální studium, odité přeověření, „vyvracení se“ s největší lehkomyšlností a beze vši vědecké péče ty články víry, které téměř dva tisíce let horlivě vyznávali a hájili duchové nejosvěcenější. Poloznáme-li, nemá ani tolik ohledu na své čtenářstvo, aby před svou „aktivou kritikou“ věnoval aspoň tři minuty na oznámení podstaty toho článku, který chce potírat. Takový hrdil ovšem spoléhá se na to, že největší nesmysl mu bude odpuštěn od těch osvěcenějších inteligentů, kteří se připojují rovněž k „protikřesťanskému boji“.

Zatím však jest pravdou a stokrát zdůvodněnou pravdou, že o věcech týkajících se svědomí vyslovené různých konfesi má se psáti do nejrovněžší — vždyť se jedná o kritiku životních názorů.

Ale mluvíme-li o duševní demagogii Udělníka vždy sáhnou do vody. Potahují se dále v časopisech protikatolické inteligence zcela neoprávně výmysly o článku hlásajícím nepokorné počínání Panny Marie, o neomylnosti papežově, o odpustcích atd. Jako by to bylo úkolem prací pro zaujatého inteligenta — prohlédnout si několik stránek katechismu, pro děti. Takovou lehkomyšlnost nelze omluviti sebechytřejší frazí. Taková duševní lenost nejvýmluvnější charakterisuje zarputilost lidí, kteří za všech okolností chtějí dáti průchod své jízlivosti.

Nejnověji soc.-dem. „Duch Času“ psal o „legendě, která je podstatou svátků velikonocních katolické církve. Prý dle učení církevního „třetího dne po své smrti odvalil Kristus kámen z hrobu svého a vstoupil na nebesa.“ Což si nemohl pisatel předstíati aspoň přelulánské místo v Písmě? Vždyť přece jest tam psáno (Mat. 28, 2), že odvalil kámen anděl, který s ním sestoupil. A kde Písmo anebo katechismus tvrdí, že po odvalení kamene vstoupil Kristus hned na nebesa? Vždyť přece církev učí, že tak učinil teprve čtyřicátého dne po svém zmrtvýchvstání. — Tedy ve dvou protikatelických řádcích dvojí překrucování katolické nauky! Tak se tedy snadno a rychle tvoří nové „vědecké“ svátostné názory.“

Odkaz biskupa-samaritána dra Hiltmaiera věřícímu lidu. Jak známo, nakazil se veliký lidumil lipecký při návštěvě zajatců a zemřel na skvrnitý tyfus. Ve svém pastýřském listu napsal: „Přecť s

osudnou lhostejností! Nepouštějte do svého domu knih, špatných novin, které veřejně nebo tajně pracují proti Bohem stanovenému řádu. Těžkou vinu na všeobecném neštěstí má ten, kdo svými penězi podporuje špatný tisk. Nemyslete si: na mých pár haléřů nesejde. Budou-li sta takto smýšleti a tisíce dle toho jednati, stane se bezmyšlenkovitost davu kapitálem, peněžní mocí v rukou nepřátel křesťanských mravů a světového řádu. A proto nesmíte si myslet: mně to neškodí. Tak myslíte nebo mluvíte ostatně všichni, které k tomu ponoukal nesmysl a hřích. A zda jim to škodí a jak jim to již škodilo, ukazuje dobře a jasně jejich početilá řeč: ukazuje, jak jsou zkažení. A neškodí-li tobě kniha, list — zustane ležet, čtou jej jiní, čtou to děti, čtou to služebníci — nebude jim to škoditi? A nebude-li ti na škodu, budou tito zkažení, brzo pocítíš. Ó, jak mnoho jest těch, kteří pro to ve dne v noci bez únavy pracují, nedopřávají si klidu, zřikají se všech radostí a zábav, obětují čas, jmění a za jakou odměnu? Jaký mají z toho zisk, jaký užitek? Nic než námahu a práci a k tomu hanebnou pomluvu a nejtrpčí pronásledování nepřátel. Ale nic nemůže jejich zviklati v jejich pili, v jejich nadšení pro Boha a Kristovu víru a církev. Ó, kdyby všichni lidé dobrého srdce jen poněkud podporovali tyto vůdce v boji a v práci pro Krista! Křesťané číňte tak! Podporujte dobrý tisk! Čtěte dobré knihy, předplácejte dobré časopisy: knihy, časopisy, jež jsou psány, vydávány muži, kteří jsou proniknuti vírou, kteří skálopevně stojí při katolické církvi, jimž jest nejvyšším tiskovým zákonem: Boží zákon a nauka Kristova, aby byly lidmi zachovávány, aby vládly ve světě, již hájí práva chudých a zavrhuje bezpráví, kteří necouvají před žádnou mocí pozemskou, ani před mocí bohatství, ani před mocí bíd, ani před mocí vysokých, ani před mocí zástupů pracujících a chudých, ani před mocí vášně a požívatosti, nespokojenosti a roztrpčení, ani před mocí hříchu, mocí bran pekelných. Připojte se k mužům, kteří bojují pro Boha a Krista, za víru a mrav!“

Za válečného ruchu.

Čarobré činy našeho vojska v Karpatech. 91. pluk (budějovický) získal si mnoho pochvaly za svou statečnost, již na jižním bojišti. Byl poslán se 73. a 80. plukem do Karpat na místa velice ohrožená. Některé výšiny byly obsazeny četnými oddíly ruskými, k nimž přibýly dva zcela čerstvé pluky, zvané „železnými“. Proti těmto měl bojovati 91. pluk. Nočním pochodem přes uherské hranice dospěl výšiny 944 metrů vysoké. V noci 15. února na 12. setminu učinil Rusové prudký útok. Setminu útočníky odrazila tak energicky, že 60 Rusů bylo pobito, mnoho raněných a 233 nezraněných Rusů bylo zajato. — Pak rozkázáno, aby bylo dobyto výšiny Stolky, kde byli Rusové velice dobře opevněni. Tohoto úkolu se podíal 3. prapor a 14. setmina 91. pluku a dva prapory pluku 73. dne 16. února. Výšiny bylo dobyto po boji velice roztrpčeném téhož dne. V téže době 2. prapor 91. pluku dobyl velikého vítězství u průmyku Jablunkovského. 20. února došlo k ráznému útoku 3. a 4. praporu 91. pluku na Sivarun (922 m vys.), které bylo také dobyto. Ale k nejtěžšímu boji došlo den nato o Solobinu, obsazenou od Rusů. Urputný boj se protáhl do noci; Rusové měli značnější ztráty než naši. Bitva trvala po 8 hodin. Naši vojáci brodili se po pás ve sněhu, ale postupovali vytrvale krok za krokem za velkého nepřátelského ohně. Zvítězili; 500 Rusů bylo zajato a 3 strojí pušky ukořistěny. Mezi zajatci se nacházelo 5 důstojníků. Jž se zdálo, že jest boj zcela skončen, ale pojednou Rusové začali podnikati prudké boční útoky. Ačkoli ruský nápor byl stále mocnější, 91. pluk se nehnul s dobytého místa. Naopak ukořistil ještě 3 strojí pušky a zajal další skupiny Rusů. Nejlepšími svědectvími veliké statečnosti toho pluku jest velká obětavost důstojnictva. Celá řada mrtvých a těžce raněných — Velice těžce byl zraněn též mláděství poručík 91. pluku p. Ludvík Tittel, syn hradeckého p. správce akciové společnosti Singer et comp. Ačkoli nedávno opustil kadetní školu, přece překvapil svou neobyčejnou udatností. Jeho osobní akci podařilo se zajati 80 Rusů. Když se snažil zaskočiti oddělení ruských strojních pušek, byl zasypán hotovým krupobitím stříel, takže utrpěl několik těžkých zranění. Byl obtížně přenesen do lazaretu v Karpatech pak umístěn v nemocnici v Losonci, nato v Budějovicích. Stále se pochybovalo o jeho uzdravení. Konečně dopraven do Hradce, kde poblíž svých drahých již okřívá, těžká rána na prsou již se zaceluje. Jest naděje, že osvědčená péče hradeckých pp. lékařů vyhojí brzy pacienta tak, že bude moci na čerstvém vzduchu přecházeti. Ježto tento mláděství hrdina pro svou skromnost a milou povahu byl zde obecně oblíben, každý mu srdečně přeje, aby se brzy zcela pozdravil. V bojích karpatských pobyl přes deset neděl. — Zmíněné boje vyžadovaly překonání překážek, jež se zdály nezdolnými. V místech, kde se kupil sníh na metr až dva metry vysoko, kde tehdy panovaly mrazy velice třeskuté, jistě dokázalo naše vojsko svými útoky velmi mnoho.

Vojní rakovní všech národností bojují bez výjimky statečně a obětavě. Sama „Noue Freie Presse“ dne 4. t. m. uveřejnila výsledek svých poptávek u generálův a jiných notabilit u rakouského vojsku. Sděčila, že generál Jizdy šl. Böhm-Ermolli odpověděl takto: „Od začátku války až do dneška měl jsem ve střídavém složení pod

svým velitelstvím na severním bojišti skoro polovinu operujících vojáků a to všech národností. Mohu tedy za jisté podati všeobecný úsudek o duchu a výkonnosti našeho vojska a o podílu, který mají jednotlivé národnosti na řešení dosavad nám přidělených úloh. Úsudek může znít jen takto: Kdo zná částečně nepřekonatelné vyskytnuvší se obtíže, za nichž musilo dosud bojovat naše vojsko proti dobře vedenému, tuhému, statečnému, početně silnějšímu a v některém směru lépe vyzbrojenému nepříteli ten musí z nehlubší duše přiznati mu naprostý obdiv. Jim všem, bez výjimky! Ať si náš voják náležel kterékoliv národnosti, on dle své národní povahy vykonával vše, co mohl, aby vyplnil svoji povinnost vůči trůnu a vlasti. Necht' se hečnití rozdíly! Způsobilo by se tím tisícům a tisícům trpké bezpráví a prohřešilo by se na duchu celé armády a monarchie. Duch společného smýšlení a jednoty všech národů v hodině nebezpečí, který mané projevuje se v naší branné síle, ukázal se již často jako naše nejvyšší dobro. — Toto vysvědčení nechť si dobře zapamatují chrabří vojní čeští a jiní slovanští, nad nimiž se odvážili krčiti rameny lidé za zelenými stolků, kteří žádné bitvy neviděli, ale chuti do kritiky měli nadbytek. Voják český koná svou povinnost řádně a s plnou odevzdaností. Jestliže se dočítáme, jak statečná armáda rakouská odráží útoky nepřítelů početně silnějšího, pak takové naše úspěchy nelze vysvětliti jinak než tím, že Slované rakouští bojují s největší zmužilostí. Vždyť přece tvoří v armádě většinu. Byly by tedy možny úspěchy proti nepříteli dvakrát silnějšímu, kdyby Slované naši říše plnili své povinnosti ledabyly?

Statečnost polního kurátů. Netoliko v lazaretech a na obvazích, nýbrž i jinde osvědčili katoličtí duchovní velikou neohroženost. Proto jich bylo také mnoho zraněno, zajato a někteří byli na poli válečném usmrčeni. V minulých dnech udělil císař polnímu kurátovi Emiliu Boscarolimu duchovní záslužný kříž na stuze medaile pro statečnost nošený a to proto, že duchovní v neprudčím boji u Velkopole od 9. do 12. září vydržel ve stílecích zákopech, tu vojáky povzbuzuje, tu je zaopatřuje. Na konec sám Boscarolli byl kulí raněn.

Vdp. Fr. Kaap, c. a k. polní kurát a bisk. kons. rada z Terezína, přidělený v polní nemocnici č. 1/9. byl v uznání statečného a obětí plného chování se před nepřitelem vyznamenán duchovním záslužným křížem 2. třídy na ueločervené stuze.

Udělení dovolených se strany civilních nemocnic mužstvu vojenskému péči jejich světenému není z důvodů vojenských dovoleno.

Styk se zajatci. Obecenstvu jest jakýkoliv druh styku s válečnými zajatci jak v táborech, tak i při dopravě drahou přísně zakázán. Zakaz ten týká se též oslovování, podávání občerstvení a kuřiva — vyjma ovšem ony výmimočné případy, kdy o to příslušné vojenské velitelství zvláště požádá. Ježto v poslední době staly se případy, že zajatci internovaní ve zvláštních táborech uprchnou a po okolí se poňulují, žebrající a obtěžující obyvatelstvo, doporučuje se zvláštní opatření vůči podezřelým osobám a povinností každého jest na takovou osobu orgány bezpečnostní bez prodlení upozorniti a zejména darování peněz, potravin neb oděvu jí nepodporovati.

Sproštění starostů a radních nar. v letech 1873 až 1877 od domobranecké prohlídky. Dle výnosu c. k. ministerstva zemské obrany ze dne 24. února 1915 č. 3189-XIV. výše uvedení starostové obcí a obecní radní od domobranecké prohlídky a služby v domobraně sproštěni jsou, pakli se v obci nacházejí. To však pro ostatní členy obecního výboru platnosti nemá. Domobranecké legitimace musí však pro nadružené býti vyhotoveny a v poznamce uvedeno, že zastává dotýčný místo starosty neb radního.

Oběť hrdinství fcholnice. Velikou pozornost širokých kruhů vzbudila v době velice kritické abatyše kláštera ve Studoučkách, když se rozvinuly boje v okolí Bochně. Abatyše Kaz. Hilarie za nebezpečnosti nepřátelského vpádu vypravila většinu spolekster na bezpečné místo, ale sama setrvala k váli ošetřování raněných. Zpřidila v klášteře nemocnici, kde vojny ošetřovala s několika jinými jeptíškami. Její velká horlivost ve službě humanity byla provázána vroucí vděčností četných zraněných. Ale nepřítel se blížil. Ranění i fcholnice je ošetřující opustili klášter, rovněž též služebnictvo. Zůstala jen sama abatyše se dvěma fcholnicemi a staršími služkami. Po raněných ubytovali se místo nich rakouští vojáci. A také o ty abatyše mateřsky se starala. — Ale největší statečnost osvědčila teprve v době ruského vpádu do vesnice. Odvolávajíc se na přísnost předpisů klášterních a na kázeň řádu, nedovolila Rusům překročiti klausuru a zabránila jim vstup do kláštera. Vpuštěna jen raněná a členy komise, která konala prohlídku v klášteře. Ale zato ihned otevřela klášter poděšenému domácímu obyvatelstvu, které v poplachu před nepřitelem prchajíc, s nemluvněty a skrovným zachráněným majetkem nalezlo útolek v klášteře. Abatyše sama pak ošetřovala zubožené starce a nemocné, pečovala o děti a poskytovala útěchu ubožákům. Beze strachu a neohroženě chodila sama, provázána jen klášterní hospodyní, do hospodářských budov klášterních, do stodol a stálů a bránila majetek klášterní od poškození, a nemohouc jinak, sama vlastní rukou hnala, krávy uprostřed čet kozáků, kteří s podivením ustupovali před její hrdinou neohrožeností. Tato její odvaha zachránila klášter od pohromy. Když však na klášter začaly padati granáty a život abatyše byl nebezpečně ohrožen, chtěla zůstat a musila býti prosbami svého okolí donucena, aby — třeba s velkým odporem — opustila klášter. Odebrala se však do místa co možno kláštera nejbližšího, do

Bochně, a to jen na krátkou dobu. Ale také tam odtud pečovala o klášter, náležela na odchod a neustále pomyslela na návrat do kláštera. Úmysl svůj také brzy vykonala a nezadržela jí ani nebezpečná cesta ani přemlouvání. Za několik dní se tedy vrátila do kláštera. Ublírala se po zlámaném mostě přes řeku, provázána vojáky rakouskými, kteří tehdy opět obsadili tento terén. Jakmile přibyla do kláštera, bylo první její starostí provést nejnnutnější opravy škod, způsobených bombardováním kláštera. Sotva byly nejpotřebnější restaurace provedeny, odevzdala klášter znova raněným. Protože však inajetek kláštera byl kozáky odcizen, nemohla už poskytnout nemocným zaopatření; věnovala jim tedy alespoň ubytování, a dnes stojí abatyše s několika jeptíškami u lože nemocných a raněných jako prostá ošetřovatelka, sloužíc jim s velkou pečlivostí a dobrotivostí. — Poiské listy nazývají Kazimíru Hilarii »vzorem statečné Polky« a předpovídají, že jméno její bude jasné zářiti v pohnutých nynějších dějinách kláštera.

Našemu veledůstojnému duchovenstvu
ka prováděním vrací kostelních věcí doporučujeme mladou českou
dílnu absol. c. k. stát. školy řezbářské
BOHUMILA BEKA v HORE KUTNÉ.

Národohospodářská hlička.

Velezrádnní okradatelé armády. Peštáké listy přinášejí podrobnosti o tom, jak nevdědomití dodavatelé okradali armádu. Jmenují ředitele Národních textilních továren Julia Riemera. Ten skoupil od několika velkoobchodníků všechno sukno, jež měli na skladě, ať bylo dobré nebo špatné, a potom je nabídl vojáku. Riemer byl dokonale zasvěcen i do cizích dodavatelských rejdu a vybíral z nich výpalné. Za to, aby je neprozradil, musili mu podvodní dodavatelé odvádět po jedné koruně za každý metr sukna, dodaného pro armádu. Zatčen byl také bohatý velkoobchodník L. Neumann, který věnoval jakési šlechticně Eugenií Borové nádherný demantový šperk za sprostředkování. Zatčených dodavatelů je tolik, že peštáká policie má pro ně málo místa. — »Pester Lloyd« sděluje, že dodavatel papírových bot, Samuel Ohorn, se přiznal, že boty převzal od obchodníka Feurliehta; u tohoto bylo zabaveno 3000 párů papírové obuvi. Všichni zatčení chovali se u výslechu docela nenuceně a jsou veseli. Peštáká policie zatkla také z Drohobyče přistěhovalého obchodníka M. Feuersteina. Dodal svého času ještě v Drohobyči vojenské správe koně, za které obdržel poukázku na 13.000 korun.

Lord Nathaniel Mayer Rothschild, jenž právě v Londýně zemřel, právem zasloužil si jména »nejbohatší člověk anglický«. Byl vnukem Amschela Mayera Rothschilda, jenž začal ve Frankfurtě před sto lety jako chudý penězoměnc a z něhož války napoleonské učinily milionáře. Londýnský Rothschild byl nejzámožnější z celé rodiny; měl víc nežli jeho pětibuzný v Paříži, ve Frankfurtě a ve Vídni. Nebožtík byl anglickým a rakouským baronem, pánem na londýnské burse a králi Edvardovi VII. půjčoval peníze. Lord Rosebery si vzal jeho dceru.

Tresty podvodných vojenských dodavatelů. Ministerstvo války oznámilo: »U zeměbraneckého divisiho soudu ve Vídni bylo zahájeno trestní řízení proti několika zatčeným vojenským dodavatelům, kteří dodali prý vojenské správe nepotřebné předměty výzbroje. V rozhodujících kruzích jest odhodláni užiti nejostřejších přípuných prostředků proti oněm živlům, které v nynějších výjimečných poměrech vidí jen vítanou příležitost k nestoudnému využítkování veřejných prostředků a k bezohlednému obohacování se a beze všeho ohledu na následky, které z toho vzejdou armádě a státu, vydávajíc v šanc zdraví a životy našich vojnů v cynické nesvědomitosti. Proti oněm dodavatelům bude zahájeno vyšetřování pro zločin proti válečné moci státu dle § 327. vojenského trestního zákona, který hrozí v listých kvatifikovaných případech smrti provazem, jinak těžkým zatčením na 10 až 20 roků.«

Praktikanta

absolventa nižší střední školy

přijme Družstevní knihu počtů a nakladatelství
v Hradci Králové, Adalbertinum. — Blíží tamtéž.

Církevní věstník.

Pořad kanonické generální vísitace. u dílení sv. blmování v roce 1918. I. Vikariát Ledecský: V dubnu: 10. Čestín 11. Zbraslavice, 12. Petrovice, 13. Bohdaneč, 14. Zruč. 15. Pertoltice, 16. a 18. Soutice, 17. Kácov, 19., 20., 23. Ledec, 21. Chřenovice, 22. Čmoš, 24. Smrdov, 25., 26. Světlá n. Sáz. — II. Vikariát Dolnokralovický: V dubnu: 27., 28., 30. Dolní Kralovice, 29. Zahrádka. V květnu: 1. Hněvkovice, 2. Křivsoudov, 3., 7. Čechlice, 4. Keblov, 5. Borovnice, 6. Pravonín, 8. Zhoř, 9. Lukavec 10. Viklantice, 11. Křešín, 12. Košetice. — III. Vikariát Lipnický: V květnu: 13., 14. Želiv, 15. Vojslavice, 16. Senožaty, 17. Jiřice, 18. Mladé Březě, 19. Kalíš. V červnu: 6., 7. Lipnice, 8. Krásná Hora, 9. Skála, 10., 11. Heralce, 12. Ousob, 13.—15. Humpolec, 16., 18. Větrný Jeníkov, 17. Dušejov, 19. Braníšov, 20. Německá Vyskytná.

Zprávy diecesní. Jmenování jsou pp.: Alois Dudek, farář v Dammkově, správce vikariátu Lanškrounského, Josef Kovář, farář ve Vlčích, sekretářem vikariátním. Vojtěch Jelínek, děkan v Salské, bisk. notářem, Ant. Mikan, Th. dr. Candid., kaplan v Brandýse n. Orli, obdržel farní synodali, Fr. Wolf, farář v Kostelní Lhotě, Václav Šťastný, farář ve Velimi, Jos. Pátek, farář v Libici. Ant. Audrňický, kaplan v Salské, obdržel ordinariátní uznání, Fr. Jelínek, kaplan v Kostelci n. Orli., uznání bisk. konsistofe. — **Ustanovení** jsou pp.: Jan Zirm, farář v Třebovici, za děkana v Lanškrouně, Václ. Falta koop. v Dobřem, za prozat. kaplana do Č. Skalce, Jos. Navrátil, kaplan v Nebovídech, za administr. in spirit. do Sudějova, Fr. Pospíšil, farář n. odp., za fundatistu ve Vilimově, Fr. Bílek, admin., za kaplana v Lanškrouně, Alois Lorenz, kaplan v Lanškrouně, za admin. do Třebovice, Ferd. Jehňka, farář ve Staršově, obdržel propuštění do Litoměřické diecese na faru Býčkovickou. — Na odpočinek vstoupil p. Stanislav Červ, os. děkan, b. notář, farář v Nových Dvorech. — V Pánu zesnuli pp.: Jan Kašpar, (V Vuln.), b. notář, farář n. odp. ve Dřitici, zemřel 9. března (nar. 1845, vysv. 1871), Jos. Hlavsa (V Vuln.), farář chomutický, c. a k. polní kurát, zemřel 17. března (nar. 1860, vysv. 1883). — **Uprázdňená místa:** Nové Dvory, fara patron. hr. Quido Thun Hohenstein, od 1. března, Chomutice, fara patron. Marie bar. z Liebigů, od 26. března, Třebovice, fara patron. kníž. Liechtensteina, od 1. dubna, Staršov (u Poličky), fara patron. Jeho c. a k. Apoštol. Veličenstva, od 1. dubna.

Zpověď vojínů. Ve dnech svatopostních k společné sv. zpovědi přistoupilo v Hradci Králové 3798 vojnů. Počet to zajisté imposantní. Všechno vojnů v těch dnech bylo v Hradci na 5600, mezi nimi mnoho jinověrců a těch, kteří přijali sv. svátosti již před narukováním. Bylo dojeuno, jak zbožně vykonávali vojny své pobožnosti.

Velikonoční svátky s tklivou svojí poesii Božího hrobu a radostnou náladou vzkříšení uplynuly ve dnech probouzejícího se již jara. Slavnou mši sv. na Zelený čtvrtek a Boží hod, všechny pak dojemné obřady svatého týdne vykonal J. E. nejd. biskup za četné asistence a velkého množství věřícího lidu, který právě v těchto dnech hojně přistupoval k velikonočnímu sv. přijímání. Slavnost vzkříšení konala se za pěkné pohody o 5. hod. z Božího hrobu u sv. Klimenta po náměstí do katedrály, kdež úhoslužby ukončeny sv. požehnáním. Slavnosti, již konal nejd. biskup, účastnila se c. a k. posádka s hudbou, zástupcové všech úřadů a předešní věřící z města i okolí. — Vzkříšení v kostele Panny Marie bylo o 7. hodině. Průvod s Nejsv. svátostí vedl vsdp. dr. Jan Soukup, kap. děkan, za četné asistence, čestné vojenské stráže a hojně účasti místních notabilit a všeho lidu. — Po celý svatý týden a zvláště o dnech Božího hrobu byly kostely četně navštěvovány. Mnozí zajisté čerpali tam útěchu v dobách nyní tak vážných. — Posvátná hudba po celý pašijový týden a zvláště o Božím hodě, kdy mši od Greitha doprovázela vojenská hudba, byla důstojná. Pro nahodilé překážky solo s průvodem varhan a harfy sice odpadlo, ale pí B. Kořínková zapěla je o druhý svátek s průvodem varhan. Skladba ta jest velmi vděčná, nesoucí se náladou velikonočního alleluja.

Královéhradeckou bankovní jednotu v Hradci Králové doporučujeme co nejlépe při veškerých obchodech bankovních a uhelných. Podporujte při každé příležitosti svůj vlastní podnik.

Zpráva místní a z kraje.

Schůze městské rady dne 7. dubna. Vzaty byly na vědomí cirkulář zemské správní komise ohledně žádosti za sproštění od služby domobranecké a dopis c. k. okr. hejtmánství v Hradci Králové o udělování podpor obcím k odsahování nezaměstnanosti. — **Jednotlivé občovníky** »Klicpera« bylo doporučeno městské divadlo na den 24. a 25. dubna k představením, jež dávají se budou na oslavu 30letého otevření Klicperova divadla. — Zároveň se městská rada usnesla, že k žádosti jednoty »Klicpera« převezme protektorát těchto jubilejních představení. — S c. k. okr. soudem v Hradci Králové se sdělí, že přilímá se odkaz zesnulé pí Marie Petříčkové, maj. domu, 500 K pro chudé v Hradci Králové. — Přijata byla ořada Ústřední kanceláře pro prodej hliněného zboží v Praze na kameninové roupy pro kamnářské v Rozberské ulici. — Dáno bylo povolení p. J. Jelínkovi k přestavbě dvorního křídla při domě čp. 160. — Schváleny byly různé objednávký, lesní a tržní konsignace.

Úprava rozdělení chlebových lístků v Hradci Králové. Dle nařízení c. k. okr. hejtmánství v Hradci Králové uloženo bylo majitelům domů provésti seznam potřeby, převzeti a rozdělení lístků mezi domácnosti svého domu. Za tím účelem dodá městský úřad v Hradci Králové tento pátek do každého domu domovní seznam k rukám majitele domu nebo jeho zástupce. Tyto domovní seznamy ma týž majitel domu vyplniti ve sloupcích 2.—6.; při udání počtu osob ve sloupci 5. a počtu chlebových lístků ve sloupci 6. buďž vždy také přednosta domácnosti spolu počítán. Do sloupce 5. zanesen býti má počet všech členů domácnosti bez rozdílu stáří, tudíž také i děti, dále služební personál, podnájemníci, nocleháři, vábec všechny osoby, které v domácnosti bydlí, třeba by se v ní nestravovaly. Tyto domovní výkazy majitelem domu (zástupcem) aneb přednosty domácnosti vyplněné opatři majitel domu vlastnoručněm podpisem a odevzdá příslušné chlebové komisi doleji uvedené. Domovní vý-

kazy budou dodány majitelům domů ve 2 exemplářích. Oba exempláře musí být vyplněny. Jeden exemplář odevzdá majitel domu (zástupce) chlebové komisi při přelíčení chlebových listků a potvrdí v tomto exempláři podpisem přilep těchto listků. Druhý exemplář ponechá si majitel domu (zástupce) u sebe a vydané přednostům domácnosti chlebové listky dá si v tomto druhém exempláři od přednostů domácnosti potvrdit. Tento druhý exemplář majitel domu (zástupce) uschová a po uplynutí 1. týdne chlebové komisi vrátí. Současně s domovními výkazy odevzdají se majitelům domů prohlášení o stavu zásob dne 11. dubna 1915 v každé domácnosti se nalézajících. Toto prohlášení dodají majitelé domů svým přednostům domácnosti, kteří jsou povinni je správně vyplnit, vlastnoručně podepsat a majitelům domů navrátit. Takto vyplněné domovní výkazy i přihlášky o zásobách mají majitelé domů (zástupci) v pátek dne 9. dubna, nejdříve pak v sobotu 10. dubna do 12. hod. dopol. odevzdati příslušné komisi v níže zmíněných úřadovnách, aby rozdělení výkazů spotřeby chleba a mouky mohlo být tuto sobotu o 2. hod. započato. Hradec Králové za tímto účelem rozdělen jest ve 3 okrsky: 1. okrsek, jenž má úřední místnost v obecní zastavárně, zahrnuje celé vnitřní hoření staré město, vyjímaje Malé náměstí, počínaje čp. 16. — 2. okrsek má úřední místnost v obecním podacím protokole v radnici v přizemí a zahrnuje Malé náměstí od čp. 16 počínaje, Pospíšilovu třídu s ústíci do ní ulicemi. Komenského třídu, Žerotínovu ulici, Žižkovo náměstí s ulicemi do něho ústícími a vily u Orlice. — 3. okrsek má úřední místnost ve velkém kiosku u mostu přes Labe a zahrnuje obě strany Jířkovic, od pivovaru k novým kasárnám s ulicemi k Labi do ní ústícími, Eliščino nábreží a celou část města na pravém břehu Labe. Úřední hodiny stanoveny byly v těchto úřadovnách pro týden od 11. do 17. dubna včetně prozatím pro všední dny od 2.—7. hod. dopol. a v neděli od 8.—12. hod. dopol. Pro další týdny budou podle nabytých zkušeností eventuálně stanoveny hodiny jiné. V sobotu dne 10. a v neděli 11. dubna budou majitelům domů (zastupcům) pro domácnosti v jejich domech vydávány výkazy chlebové o spotřebě chleba a mouky a sice pro tyto 2 dny výkazy malé, znející na 1365 g chleba nebo 975 g mouky pro osobu. Domácnosti, o kterých se zjistí dle přihlášky o zásobách, že jejich zásoby obnášejí méně než 2 kg na 1 osobu, budou mít nárok na vydání t. zv. doplňovacího výkazu o spotřebě chleba a mouky na dalších 595 g chleba nebo 425 g mouky pro osobu a týden od 11.—17. dubna. Tyto doplňovací chlebové listky budou v úterý, ve středu, ve čtvrtek, v pátek a v sobotu, tedy od 12.—17. dubna ink. vydávány v úřadovnách nahoře uvedených nikoliv majitelům domů, nýbrž přednostům domácnosti. — Pro hotely a hostince budou u příslušných komisí vydávány chlebové listky denně. Chlebové listky, kterých nebylo v uplynulém týdnu použito, musí být vlastním domem (zástupcem) chlebové komisi vráceny. Vydávání chlebových listků osobám, které se později do města přistěhovaly, stane se příslušnou komisí na průkaz přihlašovacího listku policejního úřadu. — Pekaři, obchodníci moukou a hostinští jsou povinni dnem 11. dubna počínaje vydávati chléb a mlýnské výrobky pouze na předložení chlebových listků, úřední pečeti opatřených, od nichž odeberou při koupi zákazníkovi současně ústřížky, znející na dotčenou váhu. Tito živnostníci jsou povinni uschovávat tyto ústřížky pečlivě seskupené dle různých výtisků, zdej znejí na mouku a chléb nebo pouze na chléb; vždy v neděli musí ústřížky minulých 7 dnů (neděle až včetně soboty), rozdělené dle různých výtisků, spočítati, vložit do listovní obálky a vyplnit, co na ní jest vytištěno. Tuto obálku i s ústřížky pečlivě zalepenou, jest nejdříve v pondělí odevzdati příslušné komisi v úředních hodinách přímo aneb poštou. — Obyvatelstvo se výslovně upozorňuje, že chlebové listky sloužit mají pouze k úpravě a kontrole spotřeby chleba a moučných výrobků v městě za tím účelem, aby spotřeba jejich nepřekročila předepsané množství. Rozumí se tudíž samo sebou, že obecní úřad od pekařů a obchodníků moukou mouku neb moučné výrobky jenom potud, pokud dotčení živnostníci zásoby mají a proti hotovému zaplacení za současně předložení chlebového listku. — Opatření pro další týden budou včas oznámena.

»Skrýté hledi« v Kileperově divadle. Zaslouhou divadelní jednoty »Tyl« dostal se zase jednou po delší době cenný divadelní kus Sudermannův na naši scénu. Provedení hry zaslouží veškerého uznání, oč v přední řadě má největší zásluhu milý host, p. Štursová-Blažková, jejíž umělecké výkony jsou našemu obecnímu již známy z jiných pohostinských her. Také tento večer ve »Skrýtém hledi« máže slovně umělkyně čísti k nejlepšímu svému úspěchu, neboť podala závažnou svou roli Elišky s vyhraněnou noblesou. K uměleckým výkonům p. Štursově-Blažkové řadily se také zdařilé výkony p. Paula a p. Dvořáka. Velmi dobrými byli ve svých rolích pp. Hušáček a Souďil. V rámci svislé sehraněného dramatu dobře se uplatnily dámy p. Paulová, s. Pecoldová a s. Švarcová. Obecenstvo čtené shromážděné vděčně přijalo zdařilé provedení cenné hry a miletádo přispělo k dobročinnému časovému účelu divadelního představení.

Sensační odhalení vybitého. Pražský německý list »Pr. T.« přinesl sensační zprávu, že nedávno v Kukleších zemřelý dělník Weber před svou smrtí se přiznal k vraždě na obchodníka Ippenovi. Zpráva tato je však naprosto vymyšlená, protože, jak jsme se na povolání místní dozvěděli, nežijí zemřelý Weber žádného doznání k vraždě. Žádný ani jen před svou smrtí uzavřel manželský sňatek a proto byl svým obecním starostou nebo

jeho zástupce k loži umírajícího jako svědek oddavek. Podivnou náhodou nebylo lze ani za dlouhou dobu vyptáti pobyt starostův a toto pátrání po kvalifikovaném svědku podniklo asi fantasii lidu k domněnce, že Weber chce se přiznat k něčemu závažnému. Před 2 lety totiž zmizel náhle Ippen a byl nalezen v řece u Doudleb. Při vyšetřování byl také vyslýchán Weber, protože skládal o sobotním trhu v Hradci Králové obchodníkům pytle a také s Ippenem se stýkal. Z podezření vraždy byl však Weber očištěn, když se shledalo, že Ippen spáchal sebevraždu, uvázav si vlastní svůj pytel s těžkým kamením na záda. Je to skutečně lehkomyšlnost, když se zemělému chudásovi přičítají tak těžké viny bezdůvodně!

Ze záložní nemocnice v měšťanské škole v Hradci Králové. Mile jsme byli překvapeni a velmi dojatí dárky, jichž se nám od šlechtných a obětavých dam hradeckých dostalo zvláště v tyto svátky, kdy nás svojí štědrostí tak obmyslily darováním bohaté pomlázky a j. v. Vzdáváme jim touto cestou výraz své vděčnosti. Nejprve děkujeme s. M. Neubertové a p. Bařkové, choti medic. rady a zdejšího lékaře, které společně při odjíždění každého transportu uzdravených vojnů ke svým plukům tyto obdarovaly množstvím cigaret, salámem, čokoládou a j. Dále patří náš velký dík váženým damám p. Hubáčkové, choti lékárníka, p. Steinfeldové, choti dvorního rady, p. tajemníkové Domečkové a p. Tiché za darování tolika vajec, vánoček, čaje atd., čímž se nám tyto svátky staly tak radostnými a příjemnými. Kéž dobrotivý Bůh jest jim štědrým odplatitelem za to, co pro nás nemocné vojny v této pohnuté, těžké době válečné učinily. Naše láska s vděčností bude jim věnována vždy, ať jsme kdekoli; vždy rádi i v míru vzpomínati budeme na to krásné město a lidumilné, šlechtné skutky jeho obyvatel. A na konec jest nám vzdání povinné díky své ošetřovatelce cti. sestřičce Venceslavě za veškerou její námahu a péči, kterou nám od počátku až do dnešní doby věnovala měrou neztencenou docela i při vlastní chorobě a která nám je všem bez rozdílu vždy pečlivou matkou. Ji může zajisté mnoho vojnů děkovati, že ze své nemoci její vzornou obsluhou vyvázli. Proto nikdy nezapomeneme na své dobrodince ani na obětavou svoji ošetřovatelku. Vzdáváme jim všem ještě jednou svůj nejhlubší a nejsrdčejší dík. — Vděční vojny v měšťanské škole.

Díky vojnů v záložní nemocnici v měšťanské škole v Hradci Králové. My nemocní vojny v záložní této nemocnici při odchodu našeho vrchního lékaře z této nemocnice p. medic. rady dra Bařka vyslovujeme mu povinné díky za všechnu jeho neúnavnou péči, kterou nám po plných 6 měsících věnoval. Jsme naplněni vděčností za jeho svědomité léčení a jeho veliké lékařské vědomosti, jimiž každému těžce nemocnému vojnu velice k uzdravení přispěl. Důkazem toho jest fakt, že ze 720 vojnů těžce nemocných zemřelo jen 1 procento, což významně svědčí o jeho pečlivém léčení. Vždy a všude budeme vzpomínati tak obětavého lékaře, který ani svého zdraví nešetřil, jen aby svým těžce nemocným pacientům zdraví v brzké době vrátil, začez mu vždy vděční zůstaneme. Kéž jej Bůh ještě dlouho ve zdraví zachová! — Vděční vojny.

Jmenování. Pan Fr. Spuček, majitel závodu elektrotechnického, jmenován stálým soudním znalcem z oboru elektrotechnického pro obvod c. k. kraj. soudu v Hradci Králové.

Seznam cen na týdenním trhu v král. věnném městě Hradci Králové dne 3. dubna 1915. 1 hl: hrachu K 80 až 100, čočky K 100—120, jahel K 90—100, krup K 60 až 100, brambor K 9—12, máku K 70—80, mčného semene K 52—55, 1 q: žitných otrub K 32, pšeničných otrub K 30—31, 1 kg: másla čerstvého K 4—4.50, sádla vepřového K 4—4.40, tvarožu K 0.56—0.68, 1 veice 0.10—0.12, 1 hlávka zelí 0.20—0.30, 1 kopa kapusty K 6.—, 1 hl cibule K 28.—, 1 kopa drobné zeleniny K 1—2, 1 pytel mrkve K 6.—, 1 hl jablák K 30.—.

Na týdenní trh v Hradci Králové dne 3. dubna 1915 bylo přivezeno: hl: vikve 30.25, hrachu 1.50, jetelového semene 52.50, lněného semene 34, máku 0.75, zelí 30 hlávek, kapusty 5 kop, cibule 10 hl, drobné zeleniny 50 kop, mrkve 10 pytlů, brambor 153 hl, jablák 4.5 hl, podsvinčat 82 kusů a kůzlát 165 kusů.

Pozor na silniční řád! Oznamuje se, že přestupky budou nyní trestány se vši přísností. V silničním řádu z 15. června 1866 jsou tato ustanovení: Povozy mají se vyhýbat vlevo a jezdit vpravo. Jede-li povoz aneb seřká-li se s jiným, má bez meškání volnou jízdu zafidit. Saně při setkání vyhýbají se vpravo. Při jízdě nemá se vozka od svého povozu vzdáliti. Při jízdě s vrchu dolů budiž brzděno; vozka musí při jízdě s vrchu dolů podle vozu jíti, když povoz řídí pouze opratí. Není-li zapřaženo, nesmí býti povozy ponechány na silnici a jen v případě nezbytí následkem nehody smí býti povoz na silnici ponechán pod dohledem a je-li to v noci, musí býti povoz opatřen světlem. Před hostinci smí býti povoz jen tehdy ponechán, když není to v jízdní dráze a mimo to v noci musí býti ještě nutným světlem opatřen. Za tmavé noci musí býti každý povoz, tedy i kola, opatřen hořící lucernou, která tak umístěna budiž, aby byla z dálky viditelnou. Dle silničního řádu z 21. června 1866 jest zapovězeno, aby kočí na voze spal.

Živnostenská banka stáhla v Hradci Králové. Dne 11. dubna 1915 o 10. hodině dopolední konati se bude ve dvoracím paláci Živnostenské banky v Praze na Příkopě č. 30 47. Řádné valné shromáždění akcionářů Živnostenské banky v Praze, ku kterémuž se tímto P. T. akcionáři k hlasování oprávněni zvon. Program: 1. Zpráva výroční a účetní. 2. Zpráva revidora účtů. 3. Návrh správní rady

na rozdělení čistého zisku. 4. Návrh na změnu stanov (§ 53, 75 a 77.) 5. Volby do správní rady. 6. Volby do výboru revidujícího. V rozvalu a účet ztráty a zisku mohou páni akcionáři nahlédnouti v místnostech banky. Čl. 12. stanov zní: Ve valném shromáždění oprávněn jest hlasovati, kdo má nejméně 20 akcií na jméno jeho znehličních a dne 31. prosince předešlého roku v knihách akcionických co jeho majetek zapsaných. Kdo má více akcií, nabývá nad to každými 20 akciemi o hlas více. Akcie potřebné k vykonání práva hlasovacího mají 8 dní před sejitím se valné hromady i s kupony k výplatě nedospělými složeny býti u pokladny správní radou vykázané.

Pro osleplé a raněné vojny, šrotky, polní oltář, mrzáky a nezaměstnané katol. dělnictvo dobrotivě dále zaslali: Vdp. Al. Štěpina, c. k. prof. v Polčce 5 K, dp. Vítězslav Vlach, administrátor Zbislav 16 K, p. F. Vítěl Ondřejtice 2 K, p. Matěj Šebek z Ouběnic a vdp. A. K., farář, baráčník z Višňové 100 K. Expediorky »Štítu« 2 K, Al. Uma, Parník 3.60 K, vdp. P. Opátka, Mlčov 5 K. K. Somrová, Turnov 1 K, A. Rudolfová z Mladé Boleslavi 6 K, Anna Langrová, Lázně Bělohrad 5.60 K. — O další milodary pro všechny účely dobročinné prosí Zemský Svaz katol. Orla v Hradci Králové.

Jesté nezhybnuli všichni účastníci »baterie mrtvých«. Noviny sdělují, že zemřel právě v Berouně obecní nadstrážník J. Wiehl, který se zachránil jen s několika druhy při potření obětavé baterie r. 1866 na Chlumu. Právě se mylně, že to jest poslední účastník oné baterie. V Hradci žije dosud jiný člen této baterie, p. Fr. Horák, c. k. přednosta soudní kanceláře v. v.

Hlinsko. (Nad čerstvým rovm Františka Fialy.) Jest se v našem městě mluvilo o úmrtí upřímného vlastence a dobrého pěvce p. Jana Sládka a o předčasném skonu věhlasného lékaře p. MUDra Karla Sekery — a již zase na Bílou sobotu (3. dubna) odpoledne roznášela se po městě truchlivá novina, že stříbršedý kmet p. Fr. Fiala u věku 81 roků odebral se na věčnost. — Smutná tato zpráva rozléta se rychle po celém okolí a způsobila všude veliké vzrušení. Bylť zesnulý pro svou dovednost, šlechtemu staročeskou povahu, poctivou mysl a konání dobrých skutků všestranně ctěn a milován. Za hlubokých dojmů a bolestného zármutku konány v domě smutku přípravy k pohrobení zesnulého, který svým šlechtným životem zbudoval si v srdcích lidu na Hlinceku trvalý pomník. V pondělí velikonoční scházely se odpoledne ze všech stran k domu smutku zástupy lidu různých vrstev, aby vyprovodily ctihodného kmeta na poslední jeho pouti. A když se dostavilo velebné duchovenstvo, přikročeno k výkonům pohřbu. Tklivý smuteční sbor »Kynul Pán« (slova od Štyrského, nápěv od Fr. Sekery) zapěl s pietou pěvecký odbor Sokola a Čtenářské besedy, načež následovaly církevní obřady. Po vykonání těchto seřadil se malebný průvod, načež nastoupila cesta k poli míru. Cestou pěli pěvci dojmavé žalmy, jichžto, vážný ohlas rozléhal se daleko po městě. Průvod zahájil hasičský sbor, za kterým kráčela živnostenská společnost, za nimi brali se pěvci, členové divadelního spolku Pokroku, Remeslnická beseda a spolek literáků, jeden to z nejstarších spolků na Chrudimsku (založen r. 1756 krupařem Lukášem Vodou). Skvostně ověncenou rakev následovali synové, dcera, snacha, vnuci a příbuzní zemřelého, městská rada, členové okresního zastupitelstva, učitelé, státní, poštovní a železniční úředníci s městskou intelligencí. Nepřehlédné množství občanstva uzavíralo imponantní průvod. Kondukt vedl vdp. farář Jan Habal s vlp. kaplanem Aug. Jonášem a dp. Ant. Vobejdou, někdejší kaplanem hlinceckým, který nyní působí v Cerekvicích. Posledně jmenovaný byl při své účasti na pohřbu od hlinceckých občanů sympaticky vítán a zdraven. V chrámě Páně zapěl zpěváci případný sbor, načež po výkropu mrtvoly ujal se řeči vdp. farář Habal, který slovy srdečnými vyklčil život a působení zvěčnělého jako snaživého stavitele, starostlivého otce a upřímného katolíka. U hrobu zapěl opět pěvci dolemyš sbor »Odpověď v tichém lánu« (slova od J. K. Tyla, nápěv od Fr. Sekery, zvěčnělého ředitele kanceláře okresního výboru v Hlinsku), načež po odbytých církevních obřadech spuštěna rakev do chladného hrobu. A tak pochován byl muž, jemuž vždy čestná budiž paměť!

200leté jubileum v Malých Svatoňovicích. Třetí jubilejní pobožnost konal P. Fr. Videný; dějepisně odůvodnil úctu Mariánskou; povzbudil plný chrám posluchačů k důvěře v přímhu Panny Marie. — Pobožnost čtvrtá ustanovena na 18. dubna. Sobotou 24. dubna začíná slavnostní jubilejní týden v poutním chrámu Malosvatoňovicích. V sobotu odpoledne v 6 hod. bude průvod k Mariánské studnici sedmipramenné za účasti okolního duchovenstva. V nedělí 25. dubna pan vikář Náchodského vikariátu vykoná slavné služby Boží za veškeru vikariátní kněžstvo. Po celý týden bude denně s večerem konáno slavné požehnání s kázáním; známí kazatelé uvolili se slavnosti naší významu a lesku dodat. — Církevně schválená modlitba k sedmi radostné Rodičce Boží, umělecké pohlednice, též obrazy Svatoňovické za rámy do katolických přibytků (fr. Pantaleon-Benediktin z Emaus) vydala svým nákladem duchovní správa poutního kostela.

Různé zprávy.

Kdy nastane v portugalské republice opravdová klid? Zednářská vláda přikazuje po dokumentovaných zprávách o demonstracích a krvavých scénách s drzou prehláskostí s ujišťováním, že tam »panuje klid«. Tato fráze volnomyšlenkářská už jest pověstná. Ovšem ty žalfo-

vané tisíce občanů řádných kříd zachovávali, protože jsou k němu přimoceny vlhkými podzemními žáláři. Ale těžko sídlo v pytlí utajiti, těžko malovat straky na vrbě v zemi, kde burácí odpor tolik hromadný! Důkazem velkého vření utlačovaného obyvatelstva jsou nejnovější zprávy. Dne 30. března oznámil z Madridu »Lyon Republicain«: Z Portugal sem došle zprávy IRI tamější situací jako velmi vážnou. S prezidentem republiky bylo zahájeno řízení pro jeho zasahování do práv parlamentu. Monarchistický tisk ujišťuje, že četné tajné společnosti zosnovaly spiknutí proti vládě. Listy mluví veřejně o revoluci, která vypukne, až bude nejméně očekávána. V Lisaboně a Portu konají prý karbonáři noční schůzky, jichž se účastní četní poddůstojníci. Rozehvění a nespokojenost pro nedostatek potravin vzrůstá. V některých obcích jest nedostatek mouky. Sedláci raději nezdělávají půdu, než by státu platili vysoké daně. — Den nato (31. března) oznamoval tisk pařížský z Portugalska: »Situace je velmi vážná. Tajné společnosti v Lisaboně a Portu v nočních schůzkách připravují spiknutí proti vládě. Monarchistické listy píší docela bez obalu o nastávající revoluci. Všeobecný nedostatek potravin situací jen ještě zhoršuje.« — Dne 5. dubna časopis ze spojenecké říše, anglický »Times«, sdělil z Lisabonu: »Dne 2. t. m. udály se v Coimbre za průvodu o Velkém pátku nepokoje. Přičinou byly urážlivé výkřiky skupiny vůdců demokratických, kteří se sešli v lékárně. Bylo z obou stran vystřeleno. Se střechy lékárny byly házeny pumy, jimiž bylo pět osob raněno. Zástup zničil obchodní místnost i byt lékárníkův.«

Pepa Bartoň u Jeho Eminence. Jeho Eminence ndp. kardinál Skrbenský, kněze-arcibiskup, slyšel již několikrát malého Bartoňe na koncertech a setrval zejména při posledním velkém dobročinném koncertě v Represen-tačním domě až do konce. Tehdy projevil Jeho Eminence přání, poznati zajímavého mladistvého umělce z blíзка. Pepa Bartoň byl pozván do arcibiskupské residence, kde byl Jeho Eminenci neobyčejně blahosklonně přijat. Jeho Eminenci zajímalo, že malý Pepa při svém umění tak znamenitě vypadá a dal si vyprávěti o jeho životě, o rodičích, o celodenním zaměstnání, o hračkách a které z nich Pepu nejvíce baví atd. Dlouho rozmlouval Jeho Eminence s mladým houslistou a obdaroval ho na konec skvostnou soškou sv. Josefa, patrona Bartoňova, a modlitební knížkou s vlastnoručním podpisem Jeho Eminence — byloť to právě v den sv. Josefa, o svátku Pepově. Když Bartoň vyprávěl, že nejbližší umělecká cesta, jakmile poměry dovolí, ho povede do Itálie, vyslovil Jeho Eminence přání, aby se ještě před cestou přihlásil, že ho doporučí Jeho Svatosti do Říma. Pepa Bartoň odcházel šťasten vyznamenáním, jež mu prokázal Jeho Eminence dlouhým slyšením i dary.

Z Československé záložny v Praze. Za měsíc březen 1915 bylo od vkladatelů uloženo: K 44.184.02, od vkladatelů vybráno: K 30.319.19, zůstatek vkladů k 31. březnu 1915 činí: K 1.049.157.30, tudíž proti předešlému měsíci více o K 13.864.83.

Všelicos. Spolek »Květinová Pešť«, jenž každoročně vypisoval ceny za nejkrásnější výzdobu oken, bude letos udílet ceny těm, kdož vypěstují na svých zahradách nejvíce zeleniny. — Spolek rakouské sklárny zvyšují ceny svých výrobků o 10 procent. — Panovník v listu ministru vyučování dru Hussarkovi zaslaném si přeje, aby na paměť apoštolského působení lineckého biskupa dra Hittmaiera zřízen byl v linecké katedrále důstojný památník. — Nová polská škola zřízena byla právě v Rychnově n. Kn.; školu navštěvuje asi 40 dětí uprchlíků z Haliče a Bukoviny. — Kruppovy závody usnesly se přijíti do práce všechno své dělnictvo, které bylo ve válce raněno nebo onemocnělo a stalo se neschopno k službě vojenské. — Stoleté narozeniny Bismarkovy oslaveny byly po celém Německu četnými slavnostmi. — Vídeňská městská rada povolila dalších 15 mil. K k účelům zásobovacím. — V Porýnsku žádá vláda na školních správách, aby stále a svědomitě působily v oboru jazykové očisty vylučováním cizích slov a obrátů. Školní mládež má se také při hrách i doma vystříhati cizích slov. — Nástupce trůnu arcivévoda František Karel d'Este dal svolení, aby v Modenském parku ve IV. okrese vídeňském pěstována byla letos zelenina i na všech květinových záhonech. — Die sdělení hr. Tiszy jest zdravotní stav mocnářův ten nejlepší. — I trestanci budou mít v Rakousku od 1. dubna nový jídelní lístek.

Nový list pro Izraelity. V sobotu počal v Praze vycházeti nový list pro polské uprchlíky. Jmenuje se »Prager jüdische Zeitung« a je tisknut dvojjazyčně, ve spisovné i v židovsko-žargonové němčině. Vychází prozatím třikrát měsíčně.

Nový dodávkový skandál ve Francii. V Paříži vyvolává velkou sensaci zatčení člena obchodní francouzské společnosti, která dodávala vojsku asi za 600.000 franků mořských ryb. Do záležitosti, která jako by z oka vypadla podvodnické aféře Desclauxově, jsou zapleteni i dva poslanci.

K 200leté památce Malých Svatohovic r. 1913.

II.

V místě Slavětíně na panství adersbašském ležel mnoho roků muž pakostnicí skřivený, sotva se mohl hnouti, podepíral se o berly; několikrát viděl ve snách obraz P. Marie nad třeshňovým stromě nad sedmipramenitou studánkou a vnitřní hlas ho nabádal: »Dej se tam donést, modli se, omývej se tou vodou, pítš ze studně pít!«. Bylo mu řečeno, kde se taková studánka nalézá.

Dal se tam — do nynější Studánky — donést, modli se, vzýval P. Marii o přimluvu, pít, umýval se a skutečně se uzdravil. Zanechal berly a vozík, na němž byl sem dopraven, u pramene vody na znamení vděčnosti k Bohu. Uzdravení toto bylo zkoumáno, věrohodnými svědky stvrzeno, v památní knize na faře úpícké poznamenáno. Stalo se to v neděli před svátkem Všechny svatých. Od té doby jest slavnost Všechny svatých u nás čteně navštěvována, i za každého počasí, jest to uzávěrka ročních poutních slavností.

K tomuto prvnímu uzdravení přimluvou P. Marie budíž připojeno uzdravení poslední, svědky dokázané.

Pamětní kniha zdejšího kostela vypravuje z r. 1876: Molinara z Hořic, rozený 28. září 1828, syn Blažeje Molinara z Hořic. S ním jako dítětem tři čtvrti roku starým upadla chůva na ledě; dítě dostalo padoucí nemoc, která skoro celá dvě léta každodenně až sedmkrát jím lomcovala. Když všestranná pomoc lékařská neprosplávala, vzal otec útočiště k Panně Marii, putoval do Svatohovic, zaslíbil syna svého Matce Boží, učinil slib, že až do své smrti každoročně sem bude putovat i dá mši sv. obětovati; po jeho smrti má býti syn jeho Václav tímže slibem zavázán. Přimluvou P. Marie Václav Molinara padoucí nemoci zbaven. Otec každoročně až do smrti své podle svého slibu pouť vykonával — až do r. 1851. Závazek přešel na syna Václava. Ten však hned první rok pouť zaslíbenou zanedbal; padoucí nemoc po 20 letech s neobyčejnou prudkostí jej zachvátila. Následující rok nemeškal Václav Molinara (jsa již ode dvou let ženatý) připutovat ke Studánce, koná pouť každoročně; od té doby od padoucí nemoci ničeho trpěti nemusí.

Tolik vyznal dne 5. června 1876 v pondělí svato-dušní sám Václav Molinara; ke cti Boží a na rozmnožení důvěry k Matce Boží to zaznamenal tehdejší zámecký kaplan Jan Ev. Němeček.

Tak tedy své sídlo, svůj trůn měla Panna Maria na stromě. Nejen věfci duše, i ten strom měl zakusiti moc nadpřirozenou. Již sedm roků stál ten strom suchý a mrtvý; pomrzl v mimořádně kruté zímě r. 1709 a nevyrážel, až o sv. Janu Křt. r. 1716 pozorován na něm nový život, pucl na sedmi větvích a téhož roku pozdě na podzim měl několik třešní.

Představte si radost, vděčné rozehvění majitele pozemku se studní i ostatních lidí, kteří ode dávna k obrazu P. Marie nad studánkou putovali. Teprve teď se rozpomněli, že již několikrát měl suchý strom býti vykopán, poražen, rozřezán a v posledním okamžiku člověk k tomu najatý pokaždé od toho upustil. Hle, jak zvláštním, pamětihodným způsobem suchý strom ožil po dlouhé době! Zrovna milostný to strom, omilostněný sochou P. Marie naň pověšenou.

Proč pak se to nestalo jinde, kde také nad pramenem vody na stromě visí obrazy Mariánské? Písmo sv. (prorok Isaiáš 55, 8) praví: Nejsou myšlení má myšleními vašimi — dí Pán Bůh.

Proti studni postavena dřevěná kaple, do níž se po řebříku od pramene nahoru vcházelo; lid. v kapli (za nepříznivé povětrnosti) se modlíci díval se na obraz P. Marie nad studánkou.

Zvěsti o novém, milostiplném místě byly široko daleko roznašeny, lidstva se scházelo čím dále tím více; všickni se chtěli nejen modlití, nýbrž též napít se ze zázračného pramene, zdraví i nemocní chtěli se umývat, koupati. Dřevěnými žlaby rozváděna voda do dřevěných bud, jež honem byly postaveny; tu se poutníci koupali. Poutníci potřebovali dále také jiného ošetření, obkupy, proto museli se lidé pro pohodlí přichozích pobliž usazovati — počala se utvářeti naše osada.

O shonu lidu na toto místo doslechla se majitelka náchodského panství Anna Viktoria, ovdovělá kněžna Piccolomini, rozená hraběnka Kolovrat-Libštejnská. Litovala zbožný lid, postrádající důstojného místa ke konání svých pobožností. Ujala se tohoto místa k životu se probouzejícího a postavila nádhernou, klenbovou stavbu kamenou nad zázračnou studní — a dala se do stavby poutnického chrámu.

Zamýšlela postaviti nádherný chrám a světlí řeholníkům péči o toto nové poutní místo. Kněžiště nynějšího kostela prozrazuje úmysly její svými uslechtilými obrysy; dostavěno bylo r. 1734, chrámová loď zatím zbudována dřevěná, kostel byl posvěcen, socha P. Marie se stromu nad prameny umístěna v novém kostele na oltáři.

Dokončení stavby nechala kněžna Anna Viktoria svému synu, nástupci panství náchodského Octaviu II. Piccolomini. Kněžna zemřela v Praze dne 21. prosince 1738 ve farnosti sv. Jindřicha, převezena z Piccolomin-ského paláce do Náchoda, nejprve na zámek, pak do děkanského chrámu; za nesmírného pláče uložena ve brobce večer o 7. hod. vedle svého manžela.

EN SVPERI. ANTE DIEM VICTORIAE VICTORIA EX ORBE ADIVIT.

Tak u studnice Mariánské stál již kostel, kněží u něho zřízených nebylo, leč asi hodinu cesty vzdáleném městečku Úpici; pro poutníky, jich duchovní správu nebylo kněze, jenž by aspoň v neděli mši sv. sloužil a svátostmi věfci přisluhoval. Proto kněžna Anna Viktoria založila u Mariánského kostela a studně místo pro kněze, jemuž uloženo vésti poutní duchovní správu. Počet poutníků vzrůstal, a tak nastala nutná potřeba druhého kněze; uloženo tudíž zámeckému kaplanovi v Náchodě v letním období na poutním místě, Studánce, zároveň s druhým tam zřízeným knězem vésti duchovní správu.

Všude rozšiřujte a podporujte katolický tisk!

**Barevná
kostelní
okna**

v odbor. provedení shoto-vuje a dodává

Fr. Uhlíř,

umělé sklenářství a malba skla

v Trebochovicích u Hradce Králové.

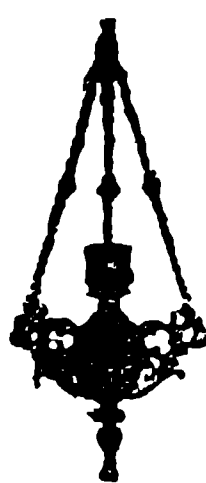
Cenníky a rozpočty na požádání zdarma.

Čtitelkyně Božského Srdce Páně.

kteří povolání do řádu mají a výchově a ošetřování osiřelých dětí aneb misii věnovati se chtějí, nechť se obrátí a dotazem stran přijmuti na představenou kláštera B. S. P. Krupka (u Teplíc).

Shled vteřiných státek a stříbrných klenotů, jako: řetězů, madonek, křížků, prstýnků, náramků atd. u Hořického prstevny, tabatěrky, jídelní náčiní ze stříbra pravého i čínské vady na skladě.

Staré slatě, stříbro a drahokamy kupuje se nejvýhodněji

JAN STANĚK,

paříž a ciseleur

Praha-L-970., ul. Karolíny Světlé, čis. 12. n.

E 2193/14/9

Povinná strana: Pozůstatost Václava Tomáška a Josefky Tomáškové v Neděličtích.

Dražební edikt a vyzvání k přihláškám.

K návrhu vymáhající strany Smičické spořitelny ve Smičicích konána bude

dne 28. dubna 1915

o 9. hodině dopolední u tohoto soudu v síni čislo 35 dle schválených dražebních podmínek dražba těchto nemovitostí:

Pozemková kniha Horní Neděličtí; vložka čis. 30.; Domek čp. 54 se stáv. parc. čk. 10 a zahradou čk. 8; vložka čis. 45: Pozemky čk. 160 a 161.

Odhadní cena 10.953 K 43 h.

Nejnižší podání 7302 K 30 h.

Pod nejnižším podáním prodáno nebude.

V podmínky dražební a listiny na nemovitosti se vztahující (výpis z knih pozemkových, výpis hypoteční, katastrový, odhadní protokoly atd.) mohou koupěchtivi v soudním oddělení, shora naznačeném, v hodinách úředních nahlédnouti.

Práva, která by nedopouštěla této dražby, buďtež nejpozději při položeném roku dražebním před počátkem dražby u soudu ohlášena, jinak by yzhledem k nemovitosti samé již nemohla k platnosti přivedena býti.

O dalších událostech řízení dražebního budou ti, pro něž toho času na nemovitosti práva nebo břemena zřízena jsou nebo za řízení dražebního zřízena budou, toliko vývěskem u soudu zpravováni, nebydli-li v obvodě soudu shora jmenovaného, aniž jemu pojmenují zmocněnce pro doručování v místě soudu bydlícího.

C. k. okresní soud v Hradci Králové,

dne 18. března 1915.

Nejlevnější a nejbezpečnější pojištění pro případ úmrtí a věna dítkám

poskytuje Jubilejní, vzájemně dobročinný
životenský spolek

„Charitas“ v Hradci Král.,

jenž, založen jsa r. 1908 na zásadě křesťanské
svépomoci, za dobu svého trvání vyplatil na
podporách již na 100.000 korun, získav 724
členů. Jak děkovné dopisy svědčí, přišla poda-
rovaným podpora v době nejtěžší jako
pravé dobrodíní.

Spolek přijímá muže i ženy od 24 do 45
let. Příspěvek správní každoroční obnáší 2 K,
zápisné jednou pro vždy jest: do 30 let 2 K,
do 40 let 4 K, do 45 let 10 K. Každý člen se
zavazuje, že splatí při úmrtí spoluspolu 2 K,
je-li se vyplácí bez průtahů buď zákonitým pří-
buzným aneb účelu a osobám, jež si člen pí-
semným prohlášením výboru za svého života
označil.

Při spolku trvá od r. 1911 odbor, jenž
poskytuje též

věno

nedospělým v den jejich sňatku, případně v den
dospělosti jejich, aneb také při úmrtí těch,
kteří je do odboru věnného přihlásili.

Každý pojištěnec u věnného odboru obdrží
tolik korun, kolik osob v době nároku u odboru
bylo přihláшено.

Jinochy lze přihlásiti až do stáří 18 let a
dívky do 15 let. Přihlášení mohou býti kýmkoliv,
jen když též jest tělesně zdravý a nepřekročil
55. rok věku svého. Zápisné 6 K je pro všechny
stejně, rovněž příspěvek po 1 K ve výše zmín-
ěných případech povinné podpory. — Bližší
v prospektu, jež na požádání zdarma zasíláme.

Adresa zní:

Spolek „Charitas“ v Hradci Králové.

Dr. František Reyl,
předseda.

Václav Jenšovský,
jednatel.

Založeno r. 1820.

SPECIALITA

pravý ústecký, po mnohá desetiletí vy-
hlášený žaludeční likér pod názvem

Amers de Londres

lékařskými vědátory jakožto příjemný
občerstvující prostředek doporučovaný
nabízí

A. J. Andres v Ústí n. Orli.,
továrna nejjemnějších likérů.

Taktéž doporučuje se ku koupi pravého franc.
cognacu, srámkové slivovice jakož i pův. jam.
rumu a všech druhů nejjemnějších likérů v cenách
nejlevnějších. P. T. pánům obchodníkům a
hostinským povolují se zvlášť výhodné ceny.

**LEVNÉ
MÝDLO**
vlastní výrobu
též lisované ovály
v bezvadné úpravě a jakosti
doporučuje

JOS. JELÍNEK
MYDLÁŘ
HRADEC KRÁLOVÉ

Dělnickým spolkům výhody!

Karel Branda,

sklad obuvi, Hradec Král.,
(u mostu)
doporučuje velmi levný

PRODEJ VEŠKERÉ OBUVI

a upozorňuje P. T. občanstvo na levné ceny ve výkladech.

Idealem hospodyně jest Singerův šicí stroj

Nové speciální přístroje pro potřebu v domácnosti.
Důkladné vyučení bezplatně.

Singer Co. akciová společnost pro šicí stroje.
Hradec Králové, u labského mostu, 279.

Antonín Drahozal v Humpolci

odporčuje vzácné přízni veleúctojného ducho-
venstva a slavným patrenátním úřadům svůj

odborný závod pozlacovačský

k znovuzřízení a renovování oltářů, kazatelen
soch, křížů a veškerých v obor ten spadajících
kostelních předmětů dle předložených neb dle
zhotovených projektů. — Veškeré rozpočty
skicy i odborná rada bezplatně. — Četná po-
chvalná uznání od veleúctojného duchovenstva
k volnému nahlédnutí.

Paramenta.

Ignáce V. Neškudla syn
(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)

(bratr P. J. Neškudly, farář ve Výprachticích)

doporučuje P. T. veleúctojn. duchovenstvu
svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

všech kostelních paramentů,
spolkových praporů a kovového náčiní.

Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukázkou
se na požádání franko zašlou.

Vazbu knih

v jednoduchém i
přepychovém mo-
der. provedení ry-
chle zhotoví uměl.
závod knihařský

Richarda Šimáčka

v Hradci Králové, Pospíšilova tř. č. 131.

Jan Horák, soukenník

v Rychnově nad Kněžnou

zasílá na požádání vždy

dle roční saisony kolekce
nejnovějších druhů pravých
vláknových látek

své vlastní výroby, jakož i tu- i cizo-
zemských.

Četná uznání zvláště z kruhů vele-
úct. duchovenstva svědčí o poctivé ob-
sluze mého ryze křesťanského závodu za
dobu více než třicetiletého působení.

Učiňte, prosím, malou objednávku na
zkoušku.

Volejmné látky na taláry.

Též na splátky bez zvýšení cen!

Vklady na knížky zúrokuje

od 1.
dubna
1914

4 1/2 %

Městská spořitelna ve Vysokém Mýtě,

za níž ručí obec
Vysokomýtská.

Jest tedy vklad ve spořitelnu
vždy zcela bezpečně uložen.

Koupím

do kuchyně a do pokoje
upotřebené
zachovalé koberce

Nabídky do administrace t. l.

Biskupská knihtiskárna v Hradci Králové

nabízí své ochotné služby ku prove-
dení všech zakázek z oboru knihtisku.
Ceny mírné, vyřízení správné a rychlé.

OBNOVA

Číslo 16. Předplatné na čtvrt roku 2 K 50 h
na půl roku 5 K —

V Hradci Králové, dne 16. dubna 1915.

Inserty počítají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XXI.

Apoštol smíření.

Největší překážky nedovedou Benedikta XV. odstranit od smířčích pokusů v nynější světové válce, od humanitní péče o zajatce, invalidy. Houževnatá a bystrá činnost osvěceného otce katolického světa stále překvapuje, žene se vpřed i přes obrovité balvany, apeluje na katolíky, na jiné křesťany i na vlády stojící na půdě nekřesťanské; podává účelné rady, povzbuzuje, upozorňuje na perspektivu budoucnosti. Nerozpakuje se zasílati listy i do těch velkoměst, kde kypěla ještě roku minulého veliká zášť proti stoli Petru.

Ve velikém účelném stroji papežské akce pracují četné součástky vytrvale i ve chvílích, kdy se zdá, že všechnen ten ruch jest marný. Již již se zdálo, že jeden díl papežského úsilí bude korunován plným zdarem. V tom pod úderem drsného víchru hroutl se všecko. Ale papež ani na okamžik neklesl na mysl, chytá se k náběhu druhému, třetímu, až konečně znamená přece některý úspěch.

Berlínský orgán »Plutus« 31. března zřetelně projevuje uctivý podiv nad smířčí akcí svaté stolice. Mimo jiné praví: »Nábožný Benedikt XV. nezůstal jen při modlitbě, on zasazuje se a jedná také o mír, nejdříve o zmírnění boje. Jedná, vyjednává — a to právě zjednáva jako politickou významnou moc; ovšem ne jako politika, ale jako kněz... a svět, nejen katolický, nejen křesťanský, slyší ho s podivem a s pohnutím a jest ho poslušen... Papež, který nejednal politicky, stal se pojednou politickou mocí prvního řádu.«

Podávalo se mu vyprositi na velmocích výměnu těžce nemocných a invalidních zajatců; co nezmohli mocní politikové, to dokázal velekněz, který k své soucitné akci nepoužil žádné moci vojenské. Přítomnost zajatců takových jest cizímu státu stejně na obtíž, zadržování ohrovených válečných akcí neprospívá; zato však ve své vlasti jsou tací invalidi vítáni od svých drahých velice tklivě. Tak se zavděčil Sv. Otec válčícím sokům všem.

Nyní postupuje Benedikt XV. energicky dále. Americký »World« uveřejnil zprávu svého evropského dopisovatele Wiganda o slyšení u papeže dne 5. dubna. Sv. Otec řekl dopisovateli: »Vyřídte americkému lidu a americkým časopisům můj pozdrav a mé pozhnání a sdělte tomuto šlechtnému lidu jediné přání: Pracujte neustále a nezištně pro mír... Tím prokážete velikou službu Bohu, lidstvu a celému světu. Vzpomínka na tento váš čin bude nepomíjitelá, vyhne-li se vaše země všemu, co by mohlo prodloužiti válku,

potom bude moci Amerika při své velikosti a svém vlivu přispěti obzvláště k rychlému zakončení této obrovské války. Celý svět pohlíží na Ameriku, chopí-li se iniciativy k míru. Dovede americký lid použiti příznivého okamžiku? Splní přání celého světa? Vyzývá Boha, aby se tak stalo.« Pak ještě dodal: »Modlete se a pracujte neunavně a jednomyslně

pro mír! To jest mým velkonočním přáním a za to se denně modlím. Veškeré mé úsilí směřuje k míru. Kladu veškerou svou naději, pokud jde o brzký mír, v americký lid, ve vliv a moc, kterou lid ten má v celém světě. Bude-li Amerika spravedlivou, nestrannou a v každé době neutrální ve všech svých snahách, bude moci, jakmile nastane vhodná chvíle k zahájení mírového jednání, spoléhati na nejvydatnější podporu Svaté Stolice. Sdělil jsem to již vašemu prezidentovi prostřednictvím jeho nejváženějších přátel.« Ke konci papež zdůraznil vlivnou úlohu tisku: »Světový tisk jest mocným činitelem nesmírné síly, jež značně může pomoci a připravovati také cestu k míru. Zvláště ve vaší zemi vykonává nesmírný vliv na veřejné mínění a náladu. Tlumochte nejhlavněji americkému tisku moje velké přání a naději, že bude používati své veliké síly a vlivu v zájmu blaha a lidskosti tím, že bude pracovati k ukončení války a že neustále nezištně, nestranně a spravedlivě na všechny strany bude nasazovati svoji sílu pro mír.«

Státní tajemník Jeho Svatosti Petr Gasparri řekl Wigandovi, že jest pouze Amerika zemí takovou, jaká má příslušný vliv a moc, aby se ujala smířčí akce s úspěchem.

Když se papež dověděl, že v severní Francii jest někde po tuhých bojích nahromaděna hotová mrtvolná hráz, požádal Německo, aby na těch místech bylo povoleno dvoudenní příměří k pohřbení mrtvých. Císař Vilém II. odpověděl ochotně ihned (o Božím hodu velkonočním), že s návrhem souhlasí; zároveň také na rozkaz císařův požádání vrchní velitelé francouzský a anglický, aby poslali parlamentáře do hlavního stanu k vyjednání podrobností, zejména k stanovení míst, na nichž by měl býti boj na dva dni zastaven.

Papež nyní se snaží docílit výměny zajatců raněných a civilních, usiluje o to, aby všichni internovaní civilisté mohli se vrátiti do svých domovův. Ovšem úspěch akce takové není snadný, uvážíme-li, s kolika nejrozumnějšími elementy papež musí vyjednávat i jak různé překážky staví se tomuto úsilí v některých místech v cestu. Nestačí tu výměna několika dopisů se všemi válčícími státy. Jest potřebí horlivé a velice složité agitace u kruhů vlivných; forma akce musí býti taková, aby žádný stát neměl obavu, že po přivolení bude v poměru k jiným nějak poškozen. Proto také Vatikán se vynasnažil předem získati mocné spojení, kteří by působili svou podporou mocně i na politiky opozičních náhledův. A jest věru potěšitelné, že mezi velmocemi zase získán předem souhlas Rakouska a Německa.

Autorita Benedikta XV. v této době stoupá tím více, že papežská stolice v světovém zápolení o politické a hospodářské úspěchy stojí mimo strany. Každý z válčících ví, že papeži smír nepřinese darem nějakého území, nějakých obchodních výhod. Vidí se zřetelně, že nynější apoštol smíru pracuje z pohnutek nejideálnějších, že nechce poškozovati materiální zájmy

jinověrečův. Proto také hlas Benedikta XV. docílí ohlasu stále mocnějšího; Vatikánu projevují vděčnost stále větší zástupy evropského obyvatelstva. A jest zcela patrné, že zvláště diplomati a vladaři katoličtí pracují v duchu Vatikánu nejhrošlivěji. Na př. mírumilovné snahy našeho císaře a krále byly dokumentovány skvěle již dávno před válkou, panovník náš ujistil své věrné národy ještě před neodvratným zápasem se Srbskem o své touze po blahodárném míru. Proto lehce lze vysvětliti, proč Jeho Veličenstvo ochotně vychází lidumilným snahám papežovým vstříc, pokud vůbec drsná situace dovoluje.

Průběh války.

Bojiště východní. Dne 8. dubna sděluje se úředně, že tvrdší boj, které již po týdně trvají v území východních Bezkyd, dosáhly v bitvě za velkonočních dnů svého vrcholu. (Východní Bezkydy táhnou se po hranici uhersko-haličské od pramenů Dunaje k Užoku.) — Neustále ruské útoky, hlavně po obou stranách údolí Laborice, kamž stáhl nepřítel největší část před Přemyšlem uvolněných branných sil, byly odrazeny za velmi značných ztrát nepřítel. Protiútoky německého a našeho vojska vedly na výšinách západně a východně od údolí k dobytí několika silných ruských posic. Při této velkonoční bitvě zajato na 10.000 nezraněných nepřátel a ukotistěn četný válečný materiál. V lesním pohoří Karpat, které se táhnou od Visloky na východ až do Bukoviny se svahelem na sever do Haliče, pokračoval nepřítel ve svých frontálních výpadech, při nichž přímo bezohledně plýval svým lidským materiálem. Dle zprávy ze dne 10. dubna dobyto výšiny u Tucholky, kterážto obec leží asi 32 km na jihovýchod od Užoku při dobré silnici a jest asi 9 km vzdálena od uherské hranice. Ne celých 10 km na jihovýchod od Tucholky, podél železniční trati ze Stryje do Munkačeva, táhne se údolí Oporaké, v němž byly rovněž odrazeny prudké ruské útoky. Dne 9. dubna zajato celkem 2150 Rusů, a dne následujícího 722. — Úřední zpráva ze dne 12. dubna ohlašuje, že mezi Výravou a průsmykem Užockým, na frontě téměř 70 km široké, odrazilo rakouské vojsko všechny ruské útoky, které nyní povolují. V nejvýchodnější části karpatské fronty (mezi Vyškovem a Užokem) bojovalo se mezi Tucholkou a Slavskem, ležícím na trati z Munkačeva do Stryje asi 13 km na východ od Tucholky; i tam byly ruské útoky zastaveny. — Postavení naše v severní Bukovině jest tak pevné, že ani pětinásobná přesila ruská nic proti němu nepomáhá. — A v západním úseku Karpat od posledního marného pokusu Rusů, se silnými silami v údolí Ondavy a Laborice proraziti rakouskou frontou, po několik dní se nebojuje. Tak od pádu Přemyšlu trvajících ruská ofenziva byla na celé karpatské frontě zastavena a protivýpady našeho vojska na několika místech citelně posílena. — Z německé fronty v Polsku ozná

DEPEŠNÍ ADRESA: ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚNEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4%, A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ LÍSTKY POŠTOVNÍ SPORITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLÍM A KOKSEM

ŽIROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPORITELNY 140.273

ŽIVNOSTENSKÁ BANKA FILIÁLKA V HRADCI KRÁLOVÉ.

Telegrafická adresa: Živnostenská.

Telefon č. 111.

Kupuje a prodává cenné papíry; valuty a devisy; provádí rozkazy bursovní na všech tu- i cizozemských bursách; přijímá v úschovu a správu cenné papíry a poskytuje na hodnoty takové zálohy; vede evidenci tahů; obstarává detaché dospělých kuponů, inkasso taženosti, nové kuponové archy; pojišťuje losy a
provádí i ostatní bankov. transakce za podmínek nejvýhodnějších.

meny nezdařené útoky ruské východně a jižně od Kalvarijské; při výpadu na východ od Mariampolu zajali Němci 1859 Rusů. O frontě středopolské hlavní stan německý nepodává žádných zpráv.

Bojiště západní. Zde se bojovalo v Argonnách a na Lotrinských stránkách. Nejdůležitější část bojiště jest tedy mezi Verdunem, Toullem a Pontem à Moussou. Uprostřed mezi pevnostmi Verdunem a Toullem jest pevnost St. Mihiel a právě krajina rozložená mezi Verdunem a St. Mihielem nazývá se Lotrinskými stránkami. Francouzské útoky byly tu bezvýsledné.

Turecká válka. Na kavkazské frontě došlo pouze na posílení ku předu posunutých k nepatrným srážkám. — Proti Dardanelám útoky spojenou uvázly a vojsko anglo francouzské armády, které mělo být proti Dardanelám vyloženo, odjelo v jinou stranu; francouzské sbory odtáhly se najednou v Egyptě a umístěny jsou nedaleko přístavu v Ramlehu, nejvíce to navštěvovaném lázeňském místě v deltu Nilu. Odložení akce proti Dardanelám považuje se za následek neshod v trojdobodě o osud Cařihradu a Dardanel. Rusko prý trvá na tom, aby Cařihrad a Dardanely patřily pouze jemu, Anglie a Francie prohlásily pak, aby si je Rusko — samo dobylo. — V Řecku jsou také rozhořeni, že Angličané neobsadili pouze ostrovy před Dardanelami, nýbrž že i na jiných Řecku patřících ostrovech po domácku se zařídili. Marně dosud žádá řecká vláda za vysvětlení.

Na moři. Německé ponorky bděle sledují cesty anglických a francouzských obchodních lodí. — Německo zaslalo Spojeným Státům notu, ve které si stěžuje, že rozklady Ameriky spojením ve příčině dovozu potravin pro občanské obyvatelstvo válčících zemí neměly žádného účinku. Amerika neklade na toto právo daleko tolik důrazu jako na právo dodávat trojdobodě zbraně. Nota naléhá na to, aby Spojené Státy zachovávaly pečlivěji neutralitu.

Sochy, oltáře a j.

provádí absol. a k. odborné školy
a a. k. umělecko-průmyslové školy
Jan Dušek v Chrudimi.

Feuilleton.

Setkání.

(Vzpomínky z cest.)

Jest zajímavé sledovati, kde všude na cestách setkává se s Čechy. Zde hrst takových vzpomínek.

Bodamské jezero. Jsouc 62 km dlouhé, podává již důkaz o kulatosti země. Při jízdě z Lindavy směrem ke Kostnici jest vidět na západě obzor ohraničený pouze vodstvem, později vystupují hroty věží, potom věže, na konec město. Je známé i z mezinárodního práva. Pět zemí je obkličuje: Rakousko, Bavorsko, Württembersko, Badensko a Švýcarsko. Stane-li se co trestného na plánci lodí, jest čin souzen dle trestního práva té země, k níž plující loď má právě nejbližší. Jedeme lodí „Cislovna Alžběta“; krásný srpnový den, loď pluje plně obsazená. Naslouchám, zda ve směsi řečí ozve se český syk; marně. Z davné strojevidím vynořovat se strojnika a lapeti na čerstvém vzduchu; z náprsní kapsy třetí noviny — s českým záhlavím, nějaké listy z Budějovic. Dai jsem se do řeči. Vyprávěl mi, že již mnoho let slouží v rakouské paroplavební společnosti, že pochází z Budějovic a že zastrčené české noviny jsou

Politický přehled.

Místodržitel hr. Coudeuhove nastoupil 10. t. m. svůj úřad. Při té příležitosti starosta pražský uvítal místodržitele v jeho novém úřadě a požádal ho o blahovolnou podporu pro zájmy všeho obyvatelstva Prahy. — Kniže Thun. Ve schůzi městské rady bylo usneseno navrhnouti sboru obecních starších, aby býv. místodržiteli kn. Thunovi bylo propůjčeno čestné měšťanství král. hlav. města Prahy za zásluhy, kterých si kniže Thun dobyl o království České.

Ministerské konference konaly se v Pešti za účastenství obou ministerských předsedů hr. Stürgkha a hr. Tiszy a obou ministrů orby dra Zenkera a bar. Chillanyho.

Příští sklizeň v Uhrách. I v Uhrách zakazuje se koupě sklizeň pšenice, žita, směsky, ječmene, ovsa, kukufice, luštěnin, řepky, olejky a bramborů z r. 1915 a již uzavřené podobné smlouvy prohlašují se za neplatné.

Ruské válčení. Německá vláda uveřejňuje materiál o ukrutnostech, páchaných ruským vojskem na německých občanských osobách a německých válečných zajatcích, o kterých byla podána zpráva v Bílé knize rakouské vlády. Něm. vláda protestuje tímto co nejostřeji a co nejskvrněněji proti těmto ukrutnostem, které jsou hanbou 20. století.

Francouzský generál Pau, který z Francie zajel do Ruska a cestou zastavil se v neutrálních státech, aby je převedl na stranu trojdobody, vrátil se už domů. Byl v Řecku, dvakrát v Bulharsku, rovněž tak v Rumunsku, avšak nikde nepochodil. Naposledy byl v Římě.

V Portugalsku v severní části bylo prý vyhlášeno království.

V Maroku jest prý postavení Francouzů kritické. Francouzové musejí vykliditi západní pobřeží a povstanci stále nabývají půdy.

Spor japonsko-čínský. Dle zpráv trojdobodě blízkých čínská vláda připravuje veřejné mínění na to, že vyhovění japonským požadavkům jest nevyhnutelné. Japonsko pak nyní všechno své úsilí soustřeďuje k tomu, aby dostalo do rukou kontrolu nad čínskou armádou, která je vyjádřena v požadavcích japonským monopolem v čínských arsenálech a při čínských nákupech zbraní a munice.

Smlouvy o smírčí soud. Švýcarsko prodloužilo s Itálií smlouvu o smírčí soud na dalších 5 let. Dle smlouvy této spory o státních smlouvách

jeho manevrem, aby poznal Čechy a že při každé plavbě se některý Čech k němu hlásí, aspoň jediný!

Odejel jsem z Krakova do Věltky shlédnout solné doly. Sešla se společnost přes 40 osob se stejným úmyslem. Oblékaje plášť do dolů slyším český hovor, společnost to dvou profesorů mladých a ještě jedné rodiny z Prahy. Seznámiv se s nimi, vyprávím o polské svatbě, kterou jsem toho dne ráno ve Věltce viděl. „To vás něco mrzutého potká,“ dostalo se mi odpovědi. „vidět na cestách svaťbu znamená málo.“ A stalo se skutečně. Po vykonané prohlídce solných dolů zašel jsem s profesory na kávu k jednemu cukráři, který jediný — jak jsem ráno toho dne objevil — nebyl židem mezi všemi obchodníky na náměstí. Zde jsme se rozhovořili a k úžasu pozorujeme, že je nejvyšší čas k poslednímu vliaku do Krakova. Vltáme do drožky a dorazíme ve spěchu k nádraží v okamžiku, kdy vlak právě se hnul. Přednostu krčí rameny, přistupuje k nám vlak akademik, studoval také v Praze a radí nám jeti rychle drožkou do nejbližší stanice na hlavní trati Lvov-Krakov; je možno stihnouti ještě jeden vlak ze Lvova do Krakova. S drožkářem rychle jsme se domluvíli. A nyní začal zápas malého, vyhublého komička s ručičkou na hodinkách, ale drožkář uhlířoval, že on a jeho koníček to dokážou. Opravdu také dokázal, několik minut jsme ještě čekali. Když jsme se pak v

maji být předloženy smírčímu soudnímu dvoru v Haagu. A také mezi Ruskem a Spojenými Státy Severoamerickými byla uzavřena smlouva na 5 let, dle níž všechny mezinárodní neshody mají být urovnány rozhodčím soudem.

Kulturní jiskry.

Protikarolický list o Benediktu XV. Sama „Neue Freie Presse“, promlouvajíc dne 11. t. m. v úvodníku o smírčí akci papežově, byla nucena vyznati toto: „Papež je jednou z největších mravních mocností na světě. Mnoho set milionů uctívá ho jako nejvyššího soudce nad svými dušemi a jako otce lidstva, kterého Duch svatý sám vyvolil, aby jako velekněz církve ve smrtelném těle zastupoval na zemi nesmrtelné božství. Kdo se kloní ke svobodomyšlnějšímu názoru, vidí v nástupci apoštola Petra osobnost, která pokračuje v tradicích staletí a stělesňuje živý obsah dějin, která zachovává se od doby římského císařství přes spáleniny stěhování národů a přes středověk a přes všechny změny naší doby, a která nepodléhá pomíjelnosti. První papežové kráčivali po římském fóru, když ještě neleželo v ssutinách, jako dnes, nýbrž lesklo se zlatem a mramorem, obklopeno pyšnými paláci císařů a nádherou sloupů pohanických chrámů. Kde jest zřízení, které by se mu rovnalo v této stálosti? Když ještě Jupiterovi přinášely se mnohé oběti zápalné a panny stěžíly chrám Vestin, zřízen byl primát a stojí podnes, kdy už duchové vedeni jsou jinými poznatky a spojení se starověkem zprostředkováno je pouze obdivem pro jeho umění. Historická postava papeže, velikost muže, který vystupuje k této hodnosti po tolika schodech, zbudovaných minulostí, ještě zvyšuje, je-li sám osobností a nečerpá-li pouze z bohatství církve, nýbrž je svojí rázovitostí rozmnožuje. Nynější papež zvolen byl za hrůz válečných. Ale už za krátké doby jeho činnosti utvořilo se mínění, že nepůjde pamětihodnostmi Vatikánu jako pouhá požadová číslce, která se musí čítat, než sama málo čítá. To není papež, který by musil být chrámem sv. Petra nesen na vysokém trůně, ovíván pavími péry a provázen opojnou hudbou, aby byl významným. I v nejprostším oděvu objevil by se jako individualita a stal by se nápadným těm, kdož věřili talent a oceňují i tam, kde jejich myšlení nechce se sklonit.“

Tu se vrtí mimoděk otázka, proč „z mravního rozhořčení“ tolik bojů proti papežství i na po-

Krakově na nádraží rozcházejí, řekli mi profesori: „Ta vaše svaťba znamenala skutečně malér, který nás stihl.“ Odpověděl jsem: „Skutečně, já však tu svaťbu aspoň viděl.“

Ochť jsme se jednou s přítelem (je prvním duchovním správcem v kartouzské trestnici) ve Vídni. O jedné v poledne, každého dne shromáždí se množství cizinců na nádvoří císařského hrade spatřit výměnu branní stráže před okny Jeho Velčenstva. Rázem jedné přichází setnina s hudbou, následuje předání stráže za zvuků hymny, hudba zahráje potom na nádvoří několik piec, načež vystřídaná setnina odchází do kasáren. Tehdáž předneseno koncertní solo na flétnu, potlesk byl hojný. Stáli jsme opodál za flétnistou. Po potlesku praví mi přítel: „Všázám se, že flétnista je Čech.“ Milý flétnista nás asi slyšel, neboť se obrátil, s čaměvem salutoval a volal: „Má čta, pánové!“

Jízda vlakem z Berlína do Štětína, pak parníkem na ostrov Rujana. Ve vlaku pozoruji, že jsem v Berlíně opomenul ve směnárně vyměnit si rakouské peníze; ve Štětíně nezbyvalo mnoho času, neboť parník „Odin“ již odjížděl. K mé mrzutosti i sklepek na lodi výměnu odmítal. Na Rujaně bude svízel ještě horší, pomyslíli jsem si; Svanice je malé městečko, směnárnay tam bude sotva. Moř: Baltické, vědycky neklidné, bylo tehdejší v náladě

čátku století tohoto? Krácel snad Lev XIII., Pius X. anebo nynější Sv. otec v neblahých stopách chyb papežů avignonských? V celém století uplynulém byli papežové života nejvzornějšího, kteří se nedopouštěli poklesků, jaké Hus prudce vytýkal papežské stolici věku patnáctého. Působení celé řady posledních papežů svědčí, že jest zcela zbytečno napadati pro vady jednotlivců (v dávných stoletích XIV. a XV.) vrchní správy církevní. Jestliže vladaři některých států před pěti sty lety vyvíjeli činnost neblahou, bylo by přímo naivní útočiti z té příčiny drsně na jejich nynější nástupce a na vrchní vládní zřízení nynější, ať již se jedná o vládu monarchickou či republikánskou. Naopak však přísnou kritiku vlastních činů zasloužili ti občané, kteří velebí středověké protipapežské reformátory, ale sami pod vlajkou mravokárných táborů stávají se sobeckými kofistníky, omlouvajíce všelikými slovními kličkami velikou korupci v táborech vlastních. Papežství svým morálním vzestupem dokázalo velikou životní sílu, ale zato již dlouhá řada protipapežských organizací neslavně skončila v bahně vlastní demoralisace; organizace ty ze svého poklesu se již nevzpamatovaly, i když hleděly zastaviti svůj pád přebarvením firmy a chytrým ohlašovaním nových hesel. Zato papežství nalezlo právě ve starých tradicích nejpevnější základnu k mohutnému obrodu a ušlechtilému rozmachu.

Vůdce protestantsko-theologického hnutí Harnack napsal v knize »Das Wesen des Christentums«: »Římská církev jest nejobsaňlejší a nejmoonější, nejkomplikovanější a přece nejednotnější útvar, jaký dějiny vytvořily, pokud nám známo. Pracovaly na té stavbě všechny síly lidského ducha a duše, a všechny síly elementární, jež jsou v lidské moci.«

Učitelské svízele. »Neboj se, nic ti nesmí učitel udělat!« povzbuzuje matka malého nezbedu. »Kdyby tě uhodil, jen mi to řekni a pak učitel uvidí!« — Tak se již předem vztápí do paměti rozmazleným svěhlavcem a ušlechtilým vědomím o učitelově bezbrannosti. Je-li udeřen žák, který jiným způsobem k pořádku přivést se nedá, bolí ho to ohvilku. Ale ta rána se vrací do tváře učitele, který trestá stejně jen a velikou neohutí; ta rána může páliti vychovatele několik let. Kdo tu snáší větší trest? V pokrokových »Učitelských novinách« čteme toto sdělení: »Meřla vyhání děti z pekla, ale užije-li jí učitel, plete na sebe karabáč. Říd. uč. A. P. v H. nad Sáz. potrestal žákyni Filipovou tím, že ji udeřil přes ruku. Otec dítěte podal žalobu a okresní soud v D. Kr. (Dolních Kralovicích) uznal učitele vinným z přestupku § 420. tr. z. a odsoudil jej k pokutě 5 K přes to, že žalobní děj potvrdil jen jeden svědek, totiž potrestané dítě samo. Postižený učitel podal odvolání ku kraj. soudu v Kutné Hoře, jenž uznal, že není možno na tak vratkých základech zbaviti zachovalosti učitele ve službách školských sešedivělého a rozsudek okres. soudu dne 10. března t. r. zrušil.« — Zeela správně byl učitel osvobozen; jinak by se nezbedné děti za zády poštěbovaly vlastním vychovatelům — a to by mělo náledky horší než rozmrzení jednoho »uraženého« dítěte.

Zdávovánná náboženská svoboda a svépomoc. Sionistická »Selbstwehr« v Praze uveřejnila 9. dubna prohlášení, v němž praví, že pro děti židovských vystěhovalců v Čechách mají se zřizovati obecné a náboženské školy. Veškeré zprávy budtež Hzeny, praví se v prohlášení dále, na Schulkanzelei, Praha-V., židovská radnice. — Zeela přirozené. Má-li dospívati mládež v pevné charaktery, musí býti vychovávána na základě některého uceleného, jasného názoru světového. Ale takového názoru posud

žádný. V Heringsdorfu všechny pokusy vyloditi aspoň poštu selhaly. Jede se tedy dále. Paluba prázdná, děti, dámy v kajutách, vše nemocno. Byl jsem tomu rád, když po páté odpoledne přistáli jsme šťastně v Sasnici. Toho příjemného dojmu, pocítiti pevnou půdu pod nohami! První má otázka v hotelu byla, přijímají-li také cizí měnu. »Ovšem, odpovídá sklepník, je zde směnárna.« »To jsem rád! Ulevil jsem si po česku.« »Pán je z Čech?« táže se sklepník. Jsem také z Čech, od Prahy. Jsem již tři léta v Německu, na zimní sezonu v Berlíně a v létě zde v Sasnici. Odměnou za přestáté rozpeky byl mi krásný večer na břehu mořském při úplňkovém měsí, věčně hravém a věčně tajemném...

Na přírodní krásy Švýcarska psáti ještě nějaký hymnus znamenalo by, na oběhranou písničku zavěšovati novou nepodařenou sloku. Zašel jsem dosti unaven do vinného sklepa starobylého domu »Kornhaus« v Bernu. Sedím u stolu sám, přehlížeje zápisky toho dne učiněné, když tu o mň sluch zavádí český hovor. Kosmo na levo seděl u malého stolu tři Češi. Dva z nich přemlouvali křesťánsko, váhavějško. Seděl uprostřed nich se starostlivou tvář. Zaslechl jsem aspoň slova: »Pane profesore, ať kdo vás nezná, žítí duše nemá tušení, že jste zde...« Usmál jsem se v duchu a pomyslal si: Co byste tomu řekli, pánové, kdybych tak přistoupil k va-

Pro letošní visitaci a sv. biřmování

nabízíme ku výzdobě farních místností dva krásné, zdařile reprodukované obrazy jako protějšky:

Reprodukcí dle originál. perokresby
mistra ŠVABINSKÉHO:
**Jeho Excelence, nejdp. biskup
Ther. JOSEF DOUBRAVA**
Formát obrazu 67X51 cm.

Cena obrazu na listě K 4.— nefr.

Dle orig. obrazu velice zdařile provedenou reprodukcí světlotisku
**Jeho Svatost
PAPEŽ BENEDIKT XV.**
Formát obrazu 67X51 cm.

Cena obrazu na listě K 5'50 nefr.

Zarámované a zasklené ve vkusných a jemných rámech dodáme v násled. cenách:

v pravém mahagonu, úzký, světlý rám . . . po K 13.—
v imitaci mahagonu, tmavý, úzký se zlac. vložkou . . K 13.—
tentýž, širší rám s černou vložkou . . . K 16.—
v černém mahagonu, imit. ebeny se zlatou vložkou . K 17.—

Obrazy Jeho Svatosti papeže Benedikta XV. zarámované v cenách o K 1'50 více. Připomínáme utivě, že vybrali jsme na tyto obrazy nejen vkusné a krásné rámy, v jemném provedení, které se výborně k těmto obrazům hodí, a svým skutečně jemným a krásným provedením, jak obrazů samých, tak i také rámu, valně přispějí k obrazové výzdobě všech farních úřadů. Přihlížeji jsme též ku ceně jejich a doufáme, že neobyčejně velikou láci jich, kterou jen pro tuto dobu sv. biřmování jsme stanovili, získáme si pro obrazy tyto zájem co největší.

Obal a poštovné účtujeme zvlášť. Doprava poštou děje se na nebezpečí objednatele.

Vedle těchto obrazů nabízíme:

Menší obraz, dle fotografie kalitiskem provedený, v pěkném passepartout ve formátu 40—47 za K 1'30.

Malý obraz Jeho Excelence nejdp. p. biskupa Dra. Jos. Doubravy, svidlité vhodné jako upomínka pro děti při sv. biřmování po 14 hal., 50 kusů za K 5.—, 100 kusů za K 8.—
Pohlednice s obrazem Jeho Excelence jednotlivé po 8 hal., za 100 výtisků K 5.—

Rámy k obrazům obstaráme v cenách levných.

Dále doporučujeme:

Posení o generální visitaci . . . K —50
Oraciones in visitatione canonice
generali recitandae . . . K —30
Matraka biřmovaných s přícník, aroh K —08
Biřmovací listky, s latinak. textem 100 výtisků . . . K —35

Družit. knihkupectví a nakladatelství v Hradci Král., Adalbertinum.

všecky pokroky vědy nepřinesly. Naopak nejbystřejší filosofové moderní vyznávají zcela otevřeně, že novověké proudy filosofické jen rozmnožily myšlenkový zmatek. Proto posud pevnou základnou charakteru zůstává pozitivní víra. Denní zkušenost o tom přesvědčuje i neosvěcenější a nejvlivnější vůdce lidu israelského. Z té příčiny zůstávají židé věrni tradicím svých předkův, svou národní individualitu nezapírají; i ve vyhnanství jsou vždycky svoji. — Proto také na druhé straně nikdo rozumný se nepodiví katolíkům, že si také přejí, aby jejich děti ve škole byly utvrzovány ve vlastní konfesi.

Ku sledování válečných událostí na evropských bojištích nabízíme

Plastické mapy:

Jihovýchodní bojiště (Karpáty) za K —30
Severovýchodní bojiště (Ruské Polsko) . . . » » —30
Západní bojiště (Vogesy) . . . » » —30
Severozápadní bojiště (Francie a záp. Belgie) . . . » » —30
Země karpatské (Halič, Bukovina, Uhry) . . . » » —30
Bosporus a Dardanely s přílehl. oblastmi Evropy a Asie » » —30
Poštou jednotlivé o 5 h více. — Objednávky vyřizuje
Družit. knihkupectví a naklad.
v Hradci Králové, Adalbertinum.

šemu stolu a řekl: Ne tak nahlas myslit, pánové, Čecha najdete všude!

Přijždíme o půl noci lodí »Oödölo« ze Rjeki do Splitu. Plavba podél dálmatských břehů byla velice klidná, večerem ochladil se denní žár, pobyt na palubě byl tedy velmi příjemný. Ve Splitu spěcháme do města zajistit si nocleh, načež po odbyté starosti zasedáme ke stolkům před hotelem na náměstíčku »Gospodski trg«. Noc byla vlažná, obecnost se u všech stolů živě bavila. U vedlejšího stolu sedí muž s dlouhou černou kšticí (patrně umělec), s mladší dámou a ještě jedním pánem. Za našeho českého hovoře obrací se umělec k nám, bylo patrné, jest to asi Čech. Představujeme se tedy. Byl to domský kapelník Moravan C. M. Hrazdira. dříve kapelník u divadla v Brně. Provázel nás druhého dne do Salomy, po Splitu a také jsme se v moři nádherně vykoupani. Mluvíli jsme také o jeho skladatelské činnosti a právě ve Splitu tehdyž složil operetu »Aviatik Meridon«, k níž libreto dle starší myšlenky napsal Viktor Roubal. Dával se pak na Moravě na různých scénách. Nezbohatl z ní však Hrazdira; a Roubal — vyšel docela s prázdnotou!

Dám! Dám! Zvolal tak kdosi a stíchl hned šum v obecnosti; kde kdo zahleděl se vpřed, kde v pozadí s mň noh se kolínáky dóm vzhůru k věčným nebesům. Jednou lodí »Borna« z Mohače po Rýnu do Ko-

Za válečného ruchu.

Papežovy dary. »Italia« dne 13. t. m. sděluje: Papež zaslal kardinálu Mercierovi pro belgické obyvatelstvo 25.000 franků a krakovskému knížeti biskupovi kn. Sapiehovi pro polské obyvatelstvo 25.000 K.

Návštěva nejdp. biskupa ve zdejších ústavech vojenských. Před svým odjezdem na generální visitaci navštívil Jeho Excelence chrabré a udatné vojiny ve všech zdejších nemocnicích, aby jim ukázal, že si jich váží, že na ně vzpomíná. Od lůžka k lůžku chodě nejdp. arcipastýř všude těšil, povzbuzoval. Nemocní jako by pookřáli, když slyšeli potěšná ta slova. Na památku každý voják dostal medaillon Panny Marie Lurdské, kterýžto chovají vojáci u velké vážnosti. Na oddělení druhém uvítala domácí kapela Jeho Excelenci bezvadným přednesením několika hudebních čísel; jest mezi nemocnými více velmi dobrých hudebníků. Vrchní pastýř, nedbaje vlastní únavy, navštívil v průvodu dp. pol. kuráta Stan. Kordule a pp. lékařů a důstojníků všechny nemocné a s každým několik slov utěšujících promluvil. Návštěva ta nevymizí nikdy z paměti raněných a nemocných vojáků. Jeho Excelence počil návštěvou též i zdejší dům rekonvalescentů, kde ke všem srdečně promluvil a památkou, medaillonkem obdařil. Všichni vojáci děkují za tuto pozornost a návštěvu a provázejí Jeho Excelenci neupřímnějším blahopřáním všeho úcta pro celou budoucnost.

Zachovejte klid a důvěru! Již byly v novinách uveřejněny časté doklady, jak netřeba se přibuzným báti o vojna dlouho nezměnného. Přidáváme nové zajímavé zprávy. Petr Sahuła, rodilý ze Skutče, odjel s 30. plukem na bojiště počátkem září. Poslední listek poslal své

líně nad Rýnem. Postavte se v Kolně před samý dóm, před velkolepý tento pomník umění a víry, duše vaše bude plna vznešeností, ale ústa oněmi... Jsou počty, pro něž není slov... Budete pocítovati: Jest vzhůrost tam nahoře, silou neodolatelnou táhne k sobě ducha lidského, k těm výšinám, jest duch náš určen a předtuchu má, že jich jistě dosáhne! — Avšak chci vyprávěti o setkání s Čechy. V kostele sv. Ondřeje, kam jsem později zašel, byly právě oddávky, docela prostá svatba to, s několika jen svatebčany. V pozadí několik zvědavých pozorovalo obřad; vmísil jsem se mezi ně. Po skončených obřadech zaslechl jsem za sebou česky: »Už ji má na krku, ani čert ma od ní nepomůže!« A ženský hlas kárávě zašeptal: »Mě, kdyby tě tak někdo slyšel.« Obrátím se k odchodu a vidím, jsou to turisté. Jda kolem nich, pozdravuji je: »Má účta.« V úžasu prodívožila se překvapená tvář pánova a drahá polovička mrkla okem s výsměchem a zadostučněním po panu manželé...

Chťel jsem kdysi ve Vídni spatřiti korunaovační klenoty rakouské v cizím hradě. Se zvláštními počty stane se před nimi. Kolem vitriny kupí se obecnost, ba stráž vojín udržuje pořádek; z jeho slov, žádáloch na obecnostu pravidelný postup kol vitriny, poznám, že to není Němec. Když obecnost poněkud se ztenčilo odchodem do druhého pokoje, přistupuji k nim a pravím: »Vy jste Čech.« Výraz v jeho obličejí roztál a

mužence na Moravu dne 5. září. Od té doby byl ne-
zvěstný. Na dotazy odpovídal jeden voják téhož pluku,
že asi padl, druhý, že ho viděl těžce nemocného atd.
Naposledy se ustálila domněnka, že byl v boji usmrčen.
Ve výkazu ztrát ani v tomto měsíci se ještě jeho jmé-
no nečetlo. Polednou předešlý týden obdržela od něho
dopisnici žena až — ze sibiřského Tomska. Psal, že
ještě zajatcem a že se těší úplnému zdraví. Dopisnice
byla na cestě půltřetího měsíce, než se dostala do ru-
kou adresátky. Tedý sedm měsíců žádná zpráva — a
přece vojn jest dosud mezi živými. — Na Novém Hra-
dci Králové oplakávala ztrátu svého muže Josefa Marie
Drahorádová. Obdržela totiž před 2 měsíci od Červ.
kříže zprávu o jeho úmrtí. Když jí bylo vyplaceno 300
K, dala svému muži zvonit umíráčkem. Ale náhle v
pondělí 12. t. m. obdržela od samého muže zprávu, že
ještě živ a zdrav, ale že tráví v ruském zajetí. — Do-
cela bychom mohli posloužit příklady, jak raněší vo-
jáci říkali o jiných: »Ten padl, sami jsme ho viděli po-
chovávat.« Najednou vyšlo na jevo, že se kamarádi
dali zmýšleti nápadnou podobou vojáka jiného. — Ovšem
úřady se starají všemožně o rychlé a bezpečné zjištění
stavu každého jednotlivce. Ale při tom zápasí se znač-
nými překážkami. Na př. někteří vojáci pohrávali si
malými pouzdry, v nichž ukryt zápis jejich jména, pří-
slušnosti k pluku a pod. Pak si pouzdra náhodou změ-
nili a do kapsy znovu schovali. Pak ovšem snadno bez
vinu úřadů může býti prohlášen za mrtvého právě člo-
věk zdravý. Uvažme vlnivý pohyb statistických vojsk!
Tu dojde k obchvatu, tam tisíce vojáků jede na velkou
vzdálenost ve vlacích, jinde se pochoduje padesát kilo-
metrů atd. Jest možno rychle podati do každé obce in-
formace o stavu jednotlivců? Ví se okamžitě, kam kte-
rý hřídká zašla, kde byla zajata? Jest možno, aby ihned
každý raněší došel nebo byl dopraven do příslušného
lazaretu? A pak ta dlouhá, obtížná cesta listků ze za-
jetí! Bez censure z nepřátelského státu dopis se nepro-
pustí, takže zajatci jsou nuceni se svými dopisy na ně-
kterých místech dlouho čekat, pokud není přítomen o-
bratný úřední tlumočník. A — pak nastává dopisnici
na cestě ještě několikrát censura jiná. Přístupují ještě
jiné potíže. — Proto opakujeme: Ať nikdo neztrácí na-
ději! I ti, kteří jsou velmi dlouho nezvěstní, najednou
se ocitnou v seznamu živých. Zcela právem úřady dří-
ve důkladně vyšetřují, než někoho za mrtvého prohlásí.

Anglická soc. demokracie a válka. Soc. dem. spolek
neodvislé strany dělnické měl v Norwichu svou valnou
hromadu. Předsedající Jowett pravil ve své promluvě:
Řetěz, který britské národy víže k stranám do války
zapleteným, byl potažen skutky lidmi, kteří k tomu neměli
od lidu poslán. Nebylo to poprvé v posledních letech,
že tajné závazky přivedly zemi na pokraj války. Řečník
popíral, že by neodvislá strana dělnická zastávala sta-
novisko nutné neutrality Anglie v této válce. Vláda
byla prý svými závazky k Francii pod svou cti nucena
války se účastnit.

Nové zakročení proti vysavačům. Ministerstvo
vnitra se dovědělo, že v četných případech provádí se
prodej, jakož i odvázení obilí a moučných výrobků bez
povolení policejních úřadů, většinou tajně a za noci,
což odporuje ustanovením § 3. cis. nař. ze dne 21. února
1915 f. z. č. 41. Takový postup jest nešvarem, jenž byl
by tím nebezpečnějším, protože umožňuje se jím své-
mocné přesunování zásob a jich skrývání. Nadto byla
by tímto způsobem neváženěji rušena úprava spotřeby
a znemožňována dispoice s uzavřenými zásobami. Tak-
ové protizákonné jednání jest přestupkem, jenž dle §
32. bod 2., resp. 4. citovaného cis. nařízení trestán bu-
de soudně vězením až do 6 měsíců, event. přecinem,
jenž trestán bude vězením až do 1 roku a může mimo
trestu vězení uložena býti také pokuta až do 2000 K,
event. 20.000 K. — Pešská policie zatkla haličského u-
prchilka Moritze Weinreba, který jest zapleten do pod-
vodných dodávek vojenského sukna. Honvédske míni-
sterstvo vede vyšetřování proti 28 podobným vojen-
ským dodavatelům, agentům a továrníkům. — V budě-
jovické obecní prodejně prodávána falšovaná mouka,
dodaná od Heskyho. Tento obchodník dodával mouku

praví: »Ano, jsem od Kutné Hory a jsem u vojska ve
Vídni na čtvrtý rok.« Odchází pak řekl jsem mu: »Je
to zvláštní, že právě Čech stojí na stráž u rakouské
koruny. Nuže, střežte tuto korunu bedlivě.«

Cestu Bosnou a Hercegovinou r. 1909 zařídili jsme
si tak, abychom v předvečer císařských narozenin, 18.
srpna, byli v Sarajevě přítomni první císařské slavnosti
po anexi. Večerní slavnost vojenská byla velkolepá.
Osvětlení města, rány z děl na fortech nad Sarajevem,
pochoďňový průvod městem k radnici, proslovy, volání
slávy... Kráčeje v davu po mostě (nedařito náhlež,
kde proveden atentát loňský) slyšíme před sebou če-
ský hovor. To setkání pláší vojáka, že jen v bluze od-
važuje se o této slavnosti na ulici. »To je setkání S., dle
přítel, najisto dle hlasu ho poznávám.« Udiven, obrací
se rovněž směrem, slyší své jméno a nechce ani zrakem
vůči, že se svými známými z Čech setkává se v Sa-
rajevě — večer na mostě při císařské slavnosti. Byl
totiž jednou s vojenským oddílem přidělen ke strážní v
transitní Kartouzích, pak byl potom přeložen do Bosny.
Vzpomíná toto ohlédnutí oslavu jako pak večer při číste
»křesťanů«. Setkání k sobě každé chvíle...

Domnívat se může byla velice polehčena, když ob-
jednával si v Praze v cestovní kanceláři Doležalově
ohlédnutí listek do Paříže. Byl jsem poslán jako sta-

č. 3 (míchánou) za nůžku. Vydělal na vagoně asi 400
K, ačkoli jiní obchodníci byli ochotni obstarati mouku
za odměnu 50 K na vagoně. Učiněno trestní oznámení.

Záložna v Hradci Král.,

Janské náměstí č. 163.

Vklady na knížky 4 1/2 %
Vklady vázané výpovědi 4 1/4 %
a vklady střádané 4 1/4 %

**Nové vklady (uložené v době moratoria) úrokují
se dle dohody a vyplácejí se z těchto vkladů ob-
nosy bez omezení moratoria.**

Národohospodářská hlídka.

Ústředna peněžních ústavů v Uhrách zřízena
bude co nejdříve. Na schůzi zástupců peněžních ú-
stavů odůvodňoval její důležitost ministr financí
Teleszky. Úkoly její budou velikými, nikoli pouze
proto, že hospodářský život bude činiti dosud ne-
tušené nároky na úvěrní organizace, nýbrž také
proto, že nynější světová válka nejpěkněji měrou
činí nároky na národohospodářství celého světa a
proto při řešení těchto úkolů budeme k daleko
větší míře než dosud odkázáni na vlastní sílu. To
přimělo vládu již nyní pečovati o to, aby zřízena
byla velká centrála finančních ústavů, která by
disponovala velkou kapitálovou silou a velkým ú-
věrem, a tím mohla poskytnouti příslušnou podpo-
ru finančním ústavům. Ministr vykládá zevrubně
zásady osnovy. Trvá pevně na třech zásadách:
1. Každý peněžní ústav může k ústředně přistou-
piti a ve správě ústředny má býti zjednána nále-
žitá harmonie mezi většími a menšími ústavy a
mezi vlivem vlády. 2. Ústředna není ústavem, kte-
rý by ostatním peněžním ústavům dělal konkuren-
ci, nýbrž jest pouze autonomním orgánem peněž-
ních ústavů. 3. Otázka hmotné podpory peněžních
ústavů, na to odkázaných, bude uvedena v souvis-
lost s reformou peněžních ústavů.

Živnostenská banka vydala právě svoji výroční
zprávu za rok 1914, v níž vedle nejdůležitějších výkazů
bilančních vytkne jest zejména vliv událostí válečných
na domácí obchod a průmysl, jenž s tímto předním pe-
něžním ústavem naším tak úzce jest spjat. V důsledku
zcela mimořádných poměrů, válek vyvolaných, v ne-
poslední řadě značné restríngce úřednictva, do zbraně
povolného, byla tato největší obchodní banka naše nu-
cena činností v některých svých odbočkách (Lvov a Kra-
kov) a expositurách (Grado a Opatie) zastaviti, celko-
vou působnost svoji pak potud omeziti, pokud nutný o-
hled k pohotovosti kapitálové, jakož i ke zvýšenému ri-
siku úvěrovému toho vyžadoval. Z transakcí syndikát-
ních, na nichž banka byla přímo účastněna a pro kte-
ré rok minulý vzhledem k nejistotě politické nebyl ni-
kterak příznivým, uvádíme především pronikavý úspěch
při umístění 5 1/2 % rakouské půjčky válečné, již u po-
kladen Živnostenské banky upřáno bylo téměř za K
38.000.000.—. Poskytování úvěrů hypotekárních na pod-
kladě 4 1/2 % dluhopisů, pro něž i po celou dobu války
jevil se velmi čilý zájem, prozatím zastaveno, stejně
jako činnost organizační a zakladatelská přizpůsobena
dané situaci. Z akciových podniků, Živnostenskou ban-
kou založených a pod aegidou její stojících, většina i v
době válečné byla velmi úspěšně zaměstnána a za-
znamovala příznivé výsledky, pokud pak přímé důsle-
dky války (podvázání aneb úplné znemožnění exportu,
dovoz surovin a pod.) na některý z nich citelněji mě-
rou dolehly, pak stalo se tak jediné na úkor dočasné
rentabilitě jeho, bez vážné poruchy pro zdravou vnitř-
ní jejich konsolidaci. Bilance Živnostenské banky vyka-
zuje následující položky:

Aktiva: Hotovost K 3.864.645.77, směnky K
143.038.577.86, devisy a valuty K 4.832.026.62, report
K 75.926.718.67, cenné papíry K 40.122.640.23, cenné pa-
píry synd. K 11.990.142.19, hypotekární pohledávky K
27.073.400.—, dlužníci K 118.833.345.99, účet kom. se zbo-

šený již cestovatel převzít laskavě úlohu cestovního
maršálka ještě pro tři pány, jednoho ze Žižkova a dva
ze Dvora Králové. Polichocením nemimlo se s účinkem.
Jeli jsme. Pan Jarka Doležal v Paříži ohlášenou společ-
nost již očekával a řekl: »Podívejte se, co Čechů zde
najdeme.« Jízda večer automobilem z nádraží do hotelu
»Etna« (Rue St. Anna 61) osvětlenými a oživenými bou-
levardy byla vskutku čarovným přivítáním. Ještě též
večer našli jsme českou společnost ve Spilkové píteč-
ské restauraci, jindy opět kroužek Čechů ve Stenzově
restauraci, nesoucí nápis »Česká kuchyně«. V hotelu
při snídani setkali jsme se docela i s americkým Če-
chem, bohatým to obchodníkem, jenž tehdy za hovorů
vyprávěl, že novým prezidentem americkým bude na-
jisto Wilson. Jednoho dne v obrazárně v Louvru (v
sále, kde visíval obraz krásné Monny Lisy) poznali nás
i Francouzi, že jsme Češi. Postřehl jsem zvědavě je-
lich znaky a slova: »Ce sont les Tschèques.« Pan Jarka
Doležal snažil se nešťavnatě seznámiti nás s památkami
i krásné Paříže. To bylo dvě léta před válkou, nyní
sám je v Ambóise v zajetí.

Při jízdě z Vídně do Paříže děje se na hranicích vý-
měna vlakového personálu stejným způsobem jako na
hraničních každého českého státu. Rakouská uniforma od-
stupuje a nahradí se maďarská. Do našeho oddílu při-
cházejí konduktér, ministr to člověka, mladíček, pře-

žím K 2.367.164.27, nábytek a zařízení K 698.302.78, re-
ality K 10.186.748.62, celkem K 438.933.713.—.

Pasiva: Akc. jistina K 80.000.000.—, res. fondy
K 18.986.066.—, res. fondy zvláštní K 2.950.000.—, zá-
ložní fond pro dluhopisy K 1.200.000.—, vklady úvěrníků
K 1.849.205.—, umoř. fond dluhopisů K 883.840.—, úrok
fonde dluhopisů K 308.309.—, fond penzijní K 5.203.958.—,
vklady K 124.575.364.—, věřitelé K 170.207.574.—, dlužní
úpis K 27.073.400.—, nevyzdvížená dividend. K 17.070.—,
nevyzdví. kup. dluh. K 19.682.—, úroky přenosné K
447.686.—, čistý zisk 5.211.559.—, celkem K 438.933.713.—.

Účet ztráty a zisku:

Výdej: Služné úřednictvu K 3.843.152.57, náklady
správní 1.423.120.01, daně, kolky a poplat. K 2.446.647.99,
čistý zisk K 5.211.559.60, celkem K 12.924.480.17.

Příjem: Výnos úrokový K 8.937.494.32, výnosy
bankovního a obstaravateckého obchodu K 3.303.796.30,
přenos zisku 1913 K 683.189.55, celkem K 12.924.480.17.

Na valné hromadě (47.) akcionářů, která konala se
dne 11. dubna ve vlastním paláci pražské ústředny,
schválen návrh správní rady na rozdělení docíleného
zisku jak následuje: Z vykázaného čistého zisku K
5.211.559.60 přidělu se rezervním fondům povinná dota-
ce dle stanov K 252.356.36. Dále budíž vyplaceno: 5%
dividendy, t. j. K 10.— na akci K 4.000.000.—, členům
představenstev filiálků K 51.120.—, odměna pp. reviso-
rům účtů K 12.000.—, což činí K 4.315.476.36, zbývá K
896.083.24. K tomu budíž dáno ze zvláštního rezervního
fonde II. K 1.200.000.—, zbývá celkem K 2.096.083.24.
K odpisům povstálých ztrát budíž použito K 500.000.—
a zvláštnímu rezervnímu fondu pro ztráty z eskontu
směnek přiděleno K 1.000.000.—; zůstatek K 596.083.24
přenes se na nový účet. — Ve smyslu tohoto usnesení
vyplácí se na kupon č. 40 u zdejší filiálky Živnosten-
ské banky K 10.—; filiálka vydá na požádání interese-
ntům též svoji podrobnou tiskovou bilanční zprávu. V dal-
ším průběhu valné hromady schválena správní radou na-
vržená změna stanov a provedeny volby do správní ra-
dy a revisorského výboru.

Moravská agrární a průmyslová banka v Brně vy-
kazuje na vkladech za měsíc březen K 30.035.236.50,
tudíž oproti měsíci předcházejícímu o K 963.490.68 více.

Doba předhusitská a husitská. Napsal Jiří Sahula.
(Všlo nákladem Politického družstva tiskového v
Hradci Králové.) Je to nová, obšírná studie plného
spisovatele v oboru dějin husitství. Kniha vnáší světlo
do středověkých církevních poměrů v Čechách použi-
tím rozsáhlého materiálu a zvláště nejnovějších věc-
ných výzkumů. Autor vysvětluje důmyslně příčiny a
důsledky »babylonského zajetí« papežů v Avignoně a
církevního rozkolu. Ličí významný rozvoj zemí koruny
české v době té, popisuje, jaké následky měla kritická
situace hierarchie pro církevní poměry české. Přehled-
ně vysvětluje osudy českých reformátorů před vystou-
pením Husovým; ličí, jakou přeměnu vnesl viklefismus
do ruchu reformačního. Dále se zde dočítáme, dle ja-
kých předloh spisoval a učil Hus a jak praktickou re-
formaci širých davů prováděl. Spisovatel poučuje o
poměru mistra Husa k svobodomyšlným křesťanům a
modernímu pokroku na základě vlastních slov mistro-
vých, vykládá podrobně způsob Husových útoků i o-
brany. Ke konci poukazuje výstižně na dalekosáhlé dů-
sledky husitského převratu. Kniha ta zpracováním nej-
novějšího materiálu historického jest velice cenným o-
bohacením literatury o době husitské a přišla jako na
zavolanou. Vede k skutečnému uvědomění. Sloh spisu
jest velice přístupný, celé zpracování jest populární,
aby kniha vnikla do nejširších vrstev. Stran 428. Cena
pouze 1 K 60 h franko. Objednávky vyřizuje Družstevní
knihkupectví v Hradci Králové.

Národní veleduštojenému duchovenstvu

»V pravědě« vrací kněžské vřele doporučené mladou českou
círku absol. c. k. stát. školy realské

BOHUMILA BEKA v HORE KUTNÉ.

hlíží listky a šermuje maďarsčinou. »To že je pino-
krevný Maďar?« pravím k příteli; »To je Slovák!« V
Kumárnu byla delší zastávka, hleděli jsme oknem, pod
nímž právě náš pino-krevný Maďar stál, na obecenstvo
na peroně. V tom Maďárek upřímně kýchně. »Pozdrav
Pán Běh!« volám přátelsky dolů. Maďárem to trhá,
obrátil hlavu naboru a s úsměvem děkuje slovácky:
»Dejž Běh!« Kdykoliv pak šel našim oddělením, vždy
se na nás usmíval po slovácku, ale jakmile ústa otevřel,
byla to maďarština. Nem tudok beszélni!

A ještě o jednom setkání zvlášť milém chci se zmí-
niti. Po jezeře Gardském přijel jsem do Rivy. Vzduch
tak čistý a tak lehký, jen křídla mít a letat! Radou pa-
lem a vavříny jdu z přístavu do městečka. Malé čtyř-
hranné náměstíčko jednou stranou dotýká se samého
břehu jezerního. Dlouho seděli jsme za tiché noci na
podloubí hotelu, potom procházím se sám za matného
svítu měsíčního po náměstíčku a dojde až ke břehu.
od něhož v malé vzdálenosti spí na vodě naše loď! Tu
zřím stranou »socha a přistupuji blíže. Udiven volám:
»Svatý, milý kráče, ty jsi zde?« Byla to dočasná sv. Jana
Nep. Zvlášť milý, který počít rozlít se mý v duši. Hle-
dím vzhůru k mléčné světlé, jako bych čekal odpovědi
a světec, oblékající v náručí svého Krista, za nevěstou
ticha hledí ke mně dolů a říká: »Milý...«

A. V. Chodovický.

Církevní věstník.

Jeho Excel. nejdp. biskup dr. Jos. Doubrava byl na valné hromadě lurdského spolku jmenován čestným členem za velké zásluhy, jichž si byl o spolek a českou sekci při světovém eucharistickém kongresu v Lurdech získal. Skvělý diplom bude Jeho Excelenci odevzdán zvláštní deputací.

Valná hromada spolku českoslovanských poutníků do Lurd a jiných posvátných míst. V pondělí velikonoční ve 3 hod. odp. konala se v sále Měšťanské besedy v Praze II. druhá řádná valná hromada. Jež byla velice četně obsídlena. Zahájil ji vdp. místopředseda Ant. Brož, vik. sekretář a farář v Podolí, uvítav vzletným proskvem účastníky. Jednatel vdp. Jos. Rössler, farář v Solnici, přečetl vzácný přípis vznešeného protektora J. Eminence nejdp. kardinála, který se zájmem sleduje porady a práce spolkové a přeje spolku Božího požehnání. Všem účastníkům valné hromady uděluje arcipastýřské požehnání. Povstáním vzdán dík za otcovská slova a provolána „Sláva“. — Zápis minulé valné hromady, přednesený jednatelem, byl jednohlasně schválen. Z nástinu činnosti za uplynulý rok 1914 vyjímáme následující: Spolek čítá 615 členů, z nichž jest 1 čestný, 18 zakládajících, 139 přispívajících a 457 řádných. Patrný to důkaz, s jakými sympatiemi potkalo se založení lurdského spolku. Výbor konal celkem 9 výborových schůzí, na nichž také konány plné přípravy k eucharistickému kongresu v Lurdech. Národ český byl lurdským spolkem (event. českou sekci) na kongresu v Lurdech důstojně reprezentován. Čeští kongresisté s čestným předsedou české sekce J. Exc. nejdp. biskupem dr. Jos. Doubravou v čele, který při zahajovací slavnosti schůzi všech národů mohl český promluvit, vděčně uznávají veliký význam spolku lurdského. Věru s pýchou může spolek náš patřiti na vykonanou práci. Spolek náš pořádá 28. prosince v Praze koncert, jehož čistý výtěžek obnášel 640 K 30 h. Obnos tento byl doplněn spolkem na 1000 K, za které koupeno prádlo a posláno vojínům v Těšíně-Bochni. Spolek pořádá pravidelně každého měsíce oblíbenou pobožnost v kostele u Panny Marie Sněžné v Praze-II. Nákladem spolku vydána skvělá kniha „Do Lurd“, kterou sepsal chvalně známý kons. rada vdp. dr. Alois Kolisek. Smrt vyvrála z našeho středu 4 členy. — Spolek těší se vzácné přízni Jeho Eminence nejdp. kardinála pražského, Jeho Excel. nejdp. biskupa dr. Jos. Doubravy, který jmenoval obětavého duch. vůdce vdp. dr. Al. Koliska čestným kons. radou. J. Milosti nejdp. prelátů Metoda Zavorala, prvního čestného člena spolku a jiných vážených hodnostářů. — Výbor ani za nynější těžké doby nelení, nemalomyslní, ale jde za svým heslem: „Vše k věčné slávě Boží a Panny Marie!“ Všem příznivcům spolku, zvláště J. J. Vilémíně princezně z Lobkoviců, vzdává výbor vřelý dík. Zpráva jednatele byla se živým zájmem vyslechnuta a schválena. — Poté přednesl vdp. pokladník a farář Ant. Kašpárek pokladní zprávu, v níž uvedl, že i po stránce finanční docílil spolek potěšitelného výsledku. Celkem přijato 6206 K 10 h. vydáno 4528 K 56 h, takže zbývá 1677 K 54 h. Revisori shledali všechny položky v nejlepší pořádku. Proto p. pokladníkovi uděleno s jednomyslnou pochvalou absolutorium. Na návrh jednatele revisory účtů opět zvoleni pp. Rud. Goldberger, revident v Praze IV. a Alois Müller, skladník v Praze I. Dále navrhuje jednatel, aby J. Excel. nejdp. biskup Msgr. dr. Josef Doubrava, metropol. kanovník a dos. předseda spolku Msgr. dr. Mofic Pícha, jakož i kons. rada dr. Alois Kolisek jmenování byli v uznání neocenitelných zásluh, neboť si o spolek byli získali, čestnými členy, což bylo všem za velkého nadšení přijato. — Pan disponent Hovorka navrhuje, aby jednou za měsíc sloužena byla mše sv. za živé i zemřelé členy spolku. Návrh jednohlasně přijat. — Jednatel tlumočí přání mnohých členů spolku, aby se letos konala pouť na některé poutní místo a spolu navrhuje, aby se tak stalo až po uzavření míru. Záležitost tato odkázána výboru, který další dispozice svého času učiní. Schválen návrh p. pokladníka, aby se příští valná hromada konala zase v Praze, a to 11. února. Pan pokladník děkuje členkyně a poutnici, jež ze skromnosti nechce býti jmenována, za skvělou dekoraci oltáře při spolkové pobožnosti a druhé dámě za svíce. — Po vřelém doslovu ukončil vdp. místopředseda valnou hromadu, prolevil přání, aby na přímluvu Panny Marie Lurdské v brzkou zavládl mír a pokoj. — Ave Maria.

Z lurdského spolku. V pondělí velikonoční konala se po valné hromadě v kostele Panny Marie Sněžné Praha II. večerní spolková pobožnost. Jež naplnila prostorný chrám četnými účastníky Mariánskými do posledního místa. O půl 6. hod. večer byl sv. růženec a poté vystoupil na kazatelnu jednatel spolku a farář v Solnici vdp. Jos. Rössler, který v nadšené své řeči velebil činnost P. Marie Lurdské, odporučil ji všem přítomným za mocnou patronku v těchto dobách tak pohmatých. Po kázání bezvadně zapěl si M. Hartmannova a pan Hušek Dvořákovu duet „O sanctissima“, čímž dokázali svou přečnou výslovnost a zdánlivost. Přednesem „Dvůr biblických písní“ od Dvořáka překonal si M. Hartmannova dosavadní své výkony. Po zpívání biblických a sv. požehnání zapěl účastníci včetně krásnou píseň k Lurdské Panně Marii. Písně mariánské slyšely se krásně, ovšem hlasem, ale účinkem, neboť si kus Lurdů svých přiblížili, aby zde s tímto národním oltářem měli a slávu Panny Marie Lurdské.

Ukládání spolkových příspěvků na katolickém hřbitově v Lurdech. Nedávno přišly domní slůžky, že správní dvůr rozhodl o stížnosti advokáta dr.

Jos. Griegera ve Šluknově proti rozhodnutí správních úřadů, v poslední instanci ministerstva kultu a vyučování. Tímto rozhodnutím byla zamítnuta žádost stěžovatele o povolení k pohřbení urny s popelem mrtvol jeho evangelického příbuzného, spáleného v krematoriu, na katolickém hřbitově v Broumově. Správní soudní dvůr stížnosti vyhověl a zrušil rozhodnutí ministerstva jako zákonem neodůvodněné. V důvodech se praví, že zákon z 25. května 1868 ukládá náboženským obcím povinnost, neodmítnouti za určitých předpokladů pohřbení mrtvol příslušníka jiného vyznání na jejich hřbitovech, což se vztahuje nepochybně také na pohřbení, t. j. při popelu na uložení oněch zbytků zesnulého lidského těla, které v okamžiku pohřbu ještě existují.

Toto rozhodnutí správního dvoru mohlo by vésti k mylnému názoru, že uložení popela sežehnutých mrtvol je na katolickém hřbitově dovoleno, jedná-li se o uložení popela v hrobce rodinné, do níž dle zákona z r. 1868 mohou býti pohřbíváni příslušníci rodiny, byť byli i nekatolického vyznání.

Než zákon z 25. května 1868 čl. 12. výslovně připouští pohřbívání mrtvol, ale ne popela. Státní zákonodárství nezná jiného pohřbívání než do země, proto se nelze na zákon z r. 1868 odvolávat. Svrchu uvedené rozhodnutí správního dvoru netvoří ještě všeobecný zákon, nýbrž má jen ojedinelou platnost v konkrétním případě advokáta Griegera.

Zmíněné rozhodnutí je však v přímém odporu s rozhodnutím téhož správního dvoru z r. 1901, kdy zamítnuta byla stížnost vídeňského spolku „Die Flamme“ proti ministerskému rozhodnutí, kterým nebylo dovoleno zmíněnému spolku stavěti krematorium. Tehdejší zamítavé stanovisko správního dvoru bylo takto odůvodněno: Rakouské zákonodárství pohřbívání ohněm vůbec nezná, nýbrž vezdy jen pohřbívání do země (Beerdigung) imenuje. Kdyby bylo dovoleno spopelnění, vynořil se ihned otázka, jak naložiti se spopelněnými zbytky a jak je ukládati. Kdyby bylo povoleno spalování, úplně by selhala jistá zákonná ustanovení, vydaná na ochranu veřejných zájmů: tak § 306. st. z. o ochraně pohřebišť a § 127. řádu trestního, nařizující opatření, by při podezřelých úmrtích byla mrtvola otevřena, aneb byla-li již pohřbena, by byla vykopána. Ježto zákonodárství nečinilo žádného opatření pro tyto případy spopelnění, vysvětluje z toho, že to znamená zásadní odmítavé stanovisko zákonodárce oproti spalování mrtvol a ne pouze nějakou mezeru v zákoně. (Viz Archiv f. k. Kirchenrecht sv. 21, str. 182 a. n.)

Zastává tedy v plné platnosti církevní i státní zákon, jenž pohřbívání žehem neuznává, proto popel zbytků na hřbitov nepatří ani do rodinné hrobky. —yl.

Královéhradeckou bankovní jednotu v Hradci Králové doporučujeme co nejlépe při veškerých obchodech bankovních a uhelných. Podporujte při každé příležitosti svůj vlastní podnik.

Zprávy místní a z kraje.

Z Okresní komise pro péči o mládež. Statistikou bylo v posledních dnech zjištěno, že v okrese jest 357 dětí, jichž výživa trpí válečnými poměry. K 35 dětem, jež komise pravidelně podporuje, a 240 dětem, jež trpí v ohledu výchovném a jsou v stálém programu komise, přistupuje tak značné množství dětí válkou strádajících. (Seznam není úplný, některé obce výkazu nepodaly.) Okr. komise chce právě všechny prostředky, jichž může k účelu tomu užití, na zmírnění největší bídě věnovati a učiní prosbu k nejširší veřejnosti, aby jednak ve svém okolí bídu dětí a rodin poskytovaných potravou zmírniti hleděla a jednak při vhodných příležitostech na okresní komisi pamatovala. — Komise dovoluje si upozorniti své příznivce na divadelní představení ochot. jednoty „Tyl“ dne 2. května, kdy bude ve prospěch komise sehrána výborná Bahrova veselohra „Pavouk“. — K uctění památky zesnulého prof. F. Hniličky věnovala rodina Pospíšilova z Hradce Králové 10 K k účelům komise.

Za profesorem Františkem Pravoslavem Hniličkou. Odešel tak náhle z počtu živých uprostřed nejpilnějších prací, konaných pro blaho bližních! Jako by ani nechtěl skon svůj oznamiti a přečetným přátelům naposledy před pouť do říše nadhřevné ruku stisknouti. Ve schůdku trvá zrcadlo se sice choroba již dávno, ale energie Hniličkova neochabovala. V pátek byl ještě v profesorské konferenci, v noci ze dne 10. na 11. dubna (o půl 3. hodině) již vyděchl šlechtou duši. — Prof. Hnilička narodil se 13. dubna 1854 v Českém Brodě. Po vykonání studijních universitních nastoupil cestu věru trnitou. Dlouho trvalo, než při vši své inteligenci a pedagogické svědomitosti se domohl snesitelné existence. Přecházel jako suplen z místa na místo, definitivním profesorem stal se u věku značně pokročilém. Působil nejprve na německé zemědělské reálce v Kroměříži, pak na c. k. české reálce v Brně, na zem. čes. reálce v Prostějově, na c. k. německém pedagogiu v Opavě, na c. k. německé reálce v Plzni. Bloudění tohoto hrdého národovce po všech německých lesích charakteristickou oznamkou jeho byla jeho slavných poměrů finančních. Ale Hniličkova povaha právě touto odhodlanou se zocílila, energie jeho se utvrdila. V místech národnostně smíšených stal se obětavým pracovníkem, maslovo, poměrně čestným předávkami, povzbu-

zoval, přijímal funkce zodpovědné a obtížné. Lepší časy mu nastaly, když z Plzně povolán na c. k. reálku v Pardubicích. Pak působil na c. k. pedagogiu v Kutné Hoře. Konečně otevřena mu cesta do Hradce Králové k dlouholetému působení na c. k. reálce. Zde vyvíjel mnohostrannou ušlechtilou činnost. Jeho vroucí zájem o věci národní jevil se více skutky než nějakými parádními slovy. Nespíchal se k vynikajícím místům v české společnosti; zato kde však bylo potřeba nehučného a pracného namahy, tam se dostavil vždy ochotně jako prostý bojovník. Byl povahy velice vážné, ve společnosti vždy dovedl všední rozhovor obracet k politickým a hospodářským otázkám svého národa, ačkoli rád vždy vyslechl řeči zábavné. Sám žertů neznal, z jeho slov nevanula ironie, satyrický cynismus; přímá jeho povaha vyjadřovala vždy pravdu beze všech slohových příkras. Káral různé druhy nepoctivosti často a přísně, ale spravedlivě. Skutečný Pravoslav! A přece srdce tohoto neuváženého reformátora bylo dětsky měkké, soucivé. Kde se jednak o pomoc lidem zuboženým, těžce zápasícím, kde bylo potřeba zastati se spravedlivého požadavku proti úskokům, tam byl Hnilička mezi předními harcovníky, vyrazí ku předu jako srdnatý těžkoobtěžník; muž se štítem zcela čistým ovšem se nemusil báti žádného zápasu s různými pokoutními intrikami. Při tom všem dovedl uznale oceniti dobré vlastnosti i lidí z jiného tábora politického; nappak zase bez obahu kritisoval nedostatky politického tábora vlastního. Typický býval úvod jeho reformních úsudků: „Já jsem sice mladoček, ale...“ V kulturním a náboženském nazírání vlastně byl staročkem, konservativcem. Zbožnost jeho byla vroucí; těžce nesl, jestliže kde mládež byla sváděna k pohrdání vírou svých otců. Náboženských práv uovedl se zastávati zmužile na místech kompetentních, nespokojuje se s úlohou Nikodémů, kteří pouze v kruhu rozhodných křesťanů se přiznávali ke konservativním zásadám náboženským. — V Hradci Králové pro svou osvědčenou pracovitost, zkušenost a vzácný bystrozrak stal se členem městského zastupitelstva, předsedou učenické besídky a družstva pro stavbu úřednických domů, místopředsedou Okresní komise pro péči o mládež. Svým žákům na reálce byl netoliko vychovatelem velice svědomitým, ale zároveň pravým dobročinným otcem. V druhé řadě zvláště učenická besídka byla svědkem jeho ideálních snah a šlechetné obětavosti. Byl též členem jiných dobročinných a vzdělávacích korporací. — Ačkoli jeho životospráva byla velice jednoduchá a střídmost příslušná, ohlásila se u něho velice vážná choroba již před lety. Povolila poněkud jen na krátký čas, obnovila se silou zdvojenou, až skosila život tolik plodný. Prof. Hnilička zemřel u věku 61 let. — Jak obecně vážnosti těžil se tento osvícený vychovatel a lidumil, ukázalo se tuto středu při jeho pohřbu. Prostorný chrám Panny Marie nebyl by pojal množství účastníků. Proto dlouhé dvě řady žactva středoškolského byly rozestaveny za bohoslužeb na náměstí. Ačkoli bylo počasí velice nepřítomné, sešel se veliký zástup zdejších i cizích notabilit, aby projevili manifestační hold srdci šlechtěmu. Církevní obřady vykonal vdp. prelát a děkan M. Musil s četnou asistencí. Když obrovský průvod stanul za laskavým mostem, promluvil velice působivě o zásluhách zesnulého slov. p. ředitele c. k. reálky Libický. Se svým profesorem rozloučil se tklivě i mluvčí studentstva. Zazněl ještě závěrečný, jímavý sbor studentstva. Pak tělesné ostatky převezeny do Pardubic ke klidnému odpočinku v rodinné hrobce. — Odpověď blaze, duše šlechetná! Právě nynější doba vyžaduje pro dobro národa našeho veliké řady charakterů tak zecelených, povah tolik poctivých! Kéž tedy Tvůj příklad září jasně dlouhý čas generaci mladší!

Divadlo. Provozování Hauptmannovy komedie „Bobří kožich“, jež měla býti dne 18. dubna dramatickým sdružením „Tyl“ v městském divadle sehrána, nebylo politickým úřadem povoleno. Z důvodu toho představení odloženo na den 2. května t. r. a zvolena výbor na a rozmarná Bahrova tříaktová veselohra „Pavouk“ s hudeb. a zpěvnými vložkami od Glucka. Půvabná veselohra tato, spadající dějem svým do doby rokokové, hrána byla na vinohradském divadle s velkým úspěchem a při úplně vyprodaných domech. V Hradci dosud hrána nebyla. Bližší o veselohře této přístě. Čistý výnos bude odevzdán pro děti válkou strádající. Záznam: a prodej lístků u p. B. Melichara, knihkupce.

„Lacerna“, hra Aloise Jiráska, provedena bude „Klicperou“ v Hradci Králové v sobotu 24. a v neděli 25. dubna. Představení koná se pod protektorem st. městské rady na paměť 30letého trvání městského Klicperova divadla. Čistý zisk ve prospěch místních chudých, stravovaných zdejší Obecnou kuchyní.

Slavnost 18. pěš. pluku. V neděli 11. dubna konala se významná plukovní slavnost náhradního praporu 18. pěš. pluku. V ten den skládali slavnostní přísahu rakutí, narukovávali dne 15. března t. r. V chrámě Páně před slavnými službami Božími, při nichž účinkoval orchestr kapely 18. pěš. pluku, promluvil k přítomným vojínům vřelá a pročitavá dp. kurát. Stan. Kordule. Připomenul svateb a závaznost přísahy, která ukládá vojínům na výsost vznešené požadavky: věrnost, poslušnost, statečnost, láska k vlasti. Po slavných řečích na dvoře Vodňanských kasárnách vykonána přísaha, po níž byla dekorována statečností a čestnými důstojníky a vojáky, kteří uprostřed svým zásluhami si vznešenosti nezavládli. Volební. „Slavná lauda“ obdržel pp. hejman Wlasch, poručík Wlasch a jindři, kromě toho šest vojáků obdrželo velká a malá stříbrná medaile za statečnost. Na dočasně této slavnosti hrál podl. zástupci zmluvních učitelů a autonomních úřadů (p. místopředs-

rada Smutný za c. k. okr. hejtmanství, p. dr. Ulrich, purkmistr, za městskou radu a jiní vážení pánové z města Hradce Králové). Po slavnosti došloval celý prapor před významnými a tím celá slavnost, zajiště významná a dojemná, ukončena.

Sazím sem na týdením trhu v král. věném městě Hradci Králové dne 10. dubna 1915. 1 hl: prosa K 35, vike K 34.50, brachu K 80—90, čočky 100—110, jabl K 90—95, krup K 60—90, brambor K 8—9, 1 q jetelového semínka červeného K 140—155, 1 hl máku K 50—60, 1 hl lněného semene K 52, 1 q žitných otrub K 32, 1 q pšeničných otrub K 32, 1 kg másla čerstvého K 3.52—4.40, 1 kg sádla vepřového K 4.40, 1 kg tvarohu K 0.52—0.56, 1 vejce K 0.09—0.10, 1 kopa kapusty K 6, 1 hl cibule K 24—28, 1 kopa drobné zeleniny K 1—3, 1 pytel mrkve K 6, 1 hl jablek K 32.

Na týdením obilím trhu v Hradci Králové dne 10. dubna 1915 bylo přivezeno: hl: vike 32, jetelového semínka 6, lněného semínka 21, kapusty 8 pytlů, cibule 10 hl, drobné zeleniny 25 kóp, brambor 5 pytlů, brambor 273 hl, jablek 6 hl, 299 podsvinčat a 250 kůzlat.

Koncert. Zajisté s povděkem bude přijata zpráva, že kulturní život našeho města reprezentovaný nyní poněkud jednostranně pouze divadlem obohacen bude uměleckým podnikem hudebním koncertem dra Václava Štěpána, virtuosa na klavír z Prahy. Umělec je znám publiku hradeckému nezapomenutelnou reprodukcí Novákovy básně v tónech „Pan“. Kdo slyšel ho poprvé, přijdou zajisté opět. Z programu koncertu uvádíme zatím Novákovu sonatu Eroiku, Kříškovy Intimní skladby, Sukovo Jaro, Štěpánovo Con umore. Vedle toho obsahuje program dvě jiná čísla instrumentální jež provedou absolventi konservatoře. Upozorňujeme však hudební milovné obecnost, že je nutno koncert zabezpečiti v předprodeji, aby nemeškalo tedy s přihláškami. Předprodej laskavě převzal knihkupec p. Piša. Koncert koná se v sále Grandhotelu v druhé polovici dubna. Část hrubého příjmu jest určena Červenému kříži.

Dražba v obecní zastavárně královéhradecké odbyvali se bude dne 24. dubna na veškeré zástavy, propadlé až do 31. října 1914. (Viz insert.)

Úmrtí. Náhlou smrtí skonala pí Špatenková, manželka obuvníka, nyní sluby ve voj. nemocnici zde. Časné ráno 14. t. m. byla nalezena ve svém příbytku na podlaže hlavou ke dveřím; z úst pronikal chrapot. V krátké chvíli rozedna plíc učinila životu nebohé konec. Byla to žena velice pracovitá, obecně chválená pro svou svědomitost a spolehlivost. — Na Novém Hradci zemřel 13. dubna bodrý soused p. Fr. Fajfr u věku 66 let. Byl to typ přímého, rozšafného staročecha. Pracoval plyně do pozdních let netoliko k blahu své rodiny, ale i proto, že ho i těžší práce stále těšila. Častěji káral mladíky, kteří se rádi obtížnější práci vyhýbali; velikou šetrností nashlédal si malý majetek, který se stal v posledních letech vřanou podporou těžce zkoušeného příbuzenstva. Vroucí zbožnost provázela ho celým životem. Odpočívaj v pokoji!

Zemřela dne 15. t. m. v mládětvém věku 20 let sl. Mařenka Černých, dcera váženého účetního a majitele domu p. Josefa Černého. Bolestnou ztrátu tuto provázeli všichni soucitně všichni tihlodož milou povahu zesnulé znali. Výkrop v domě smutku (Pospíšilova tř. č. 362) v neděli odpoledne o pát 3. hodině. Pohřeb do rodinného hrobu v Pouchově. Odpočívaj v pokoji!

Dar Rudolfinu. Vdp. Josef Profous, farář v Býsti, dobrotivě zaslal na školní potřeby pro hluchoněmé děti 5 K. Za laskavý dar vzdává ředitelství Rudolfinu vroucí díky. Zaplať Pán Bůh!

K nepravdivé pověsti o vyznání „vraha“ Webra na smrtelném loži. Již stylisace zprávy o sensačním přiznání umíračického Webra byla velice nápadná. Bylo v novinách oznamováno hluché, že kuklenský dělník Adolf Weber „při zpovědi“ prozradil svou vraždu a že od smrtelného lože zpráva ta se rozšířila. Občané, jiní na dobré pověsti charakterních kněží pranic nezáleží, hned potířali významně hlavami: „Aha — teda při zpovědi! A kněží tohle roznesli! Aby pak byla sensace dovršena, tronsily se rychle řeči, že při přiznání „vrahovo“ kněžstvo kuklenské ohlásilo s kazatelnou. Takové pomluvy nacházely ovšem horlivé a důvěřivé posluchače právě mezi těmi četnými lidmi, kteří o kostel celý rok nezavádli! Občané, kteří si činí nároky na velkou osvícenost a povýšenou samostatnost úsudku, ani si nevzpomněli, že by se mohli ihned informovati o pravdivosti sensačního „odhalení“ na místě kompetentním; vždyť měli přímo před očima netoliko faru, ale i laické svědky posledních okamžiků Webrových. Z jakých pramenů plynuly a k jakému účelu rozšiřovány zprávy takové, lehce lze si domyslíti. — Pravdou jest tolik: Adolf Weber umřel v noci z 24. na 25. března. Teprve, když byl zaopatřen sv. svátostmi, projevilo tohu, aby byl oddán s ženou, s kterou žil jako vdovec po šest let bez uzavření manželského sňatku. Děti s touto svou společnicí neměl. Chtěl se tak jistě postarat, aby žena ta nabyla sňatkem domovského práva v obci. Umíračického zaopatřoval kaplan dp. Fr. Mmra; když vyslechl poslední přání umíračického, hned informoval o tom administrátora dp. J. Romše. Duchovní správa také hned učinila příslušné kroky, aby vše bylo vykonáno dle úředních předpisů. Bylo ovšem potřeba úředního zastoupení obce. Pan starosta dostaviti se nemohl, ale jeho počínání předseda obecního zastupitelstva pověřil příslušným úkolem p. náměstka Josefa Dobrého, obchodníka. Ale tento se nedostavil, ačkoli mu to bylo možno, jak zcela jasně prokázáno. Kaplan dp. Mmra čekal a lože umíračického přes pět hodin; konečně, který čekal zrovna, byl ještě svátost pro p. Dobrého poslán.

Ale čekalo se marně, ačkoli svědkové již byli přítomni a část protokolu vyhotovena. Pan Dobrý vzkázal, že se dostaví „až zítř ráno“. Ale u lože umíračického byl také pan obvodní lékař MUDr. Smetana, který sám konstatoval správně, že život Webrov vší na nitce a vystavil vysvědčení s kollem, že smrt jest blízka. Tedy jak kněžstvo tak lékař a starosta učinili všecko, co bylo jejich povinností. Pochopovali, co jim káže humanita k umíračickému člověku, který se nikdy nedopustil žádného zločinu. Plynuly hodiny, p. náměstek nepřicházel, až konečně o 2. hod. s pánoci Weber skončil, aniž byl oddán. Jeho poslední přání nebylo splněno. — Každý by čekal, že po smrti Webrově lidé, které tento případ zajímal, začnou hovořit o tom, proč umíračický nebyl oddán. Ale chyba lávky! Zrovna naopak začalo se mluvit o kněžstvu a o „vyznání při zpovědi“. Pověsti byly šířeny slovy gumovými, která se nedala žalovati; ale svého účelu přece jenom „sensační odhalení“ docílilo. Jest vážná otázka, kdo takové klepy bez rozpaků zaslal novinám, aniž se dříve zeptal svědků; a druhá otázka: proč teprve kruhy naše musly rozptýliti nepravdy očividné. Ke konci sdělujeme, že podrobnosti celé té aféry jsou udány sl. c. k. okr. hejtmanství, aby jistým lidem i pro příště byla odňata kuráž k tvrzení, že „něco na pověsti přece je když ti kněží mlčí“. Politický úřad rozhodne správně na základě dokumentů.

Káranec-rekruť. V král. čes. zem. polepšovně v Opatovicích n. L. odvedeno bylo k vojsku 17 káranů. Někteří měli narukovati dne 15. března, jiní dne 15. dubna. Jak loučili se s ústavem? Bezprostředně před svým odchodem někdy nebyvše nuceni, přijali v kapli ústavní svátost pokání a Nejsvětější svátost oltářní zcela dobrovolně i ti, kteří dne 15. dubna narukovati měli, ač nedávno, totiž dne 24. března u příležitosti sv. Misie (která ve farnosti Opatovické za velké účasti konána byla) po úchvatné, dojmavé česko-německé promluvě siovutného řečníka P. T. P. Videňského z T. J., se již zpovídali. Podarování byli modlitebními knížkami. Češi obdrželi: „Vojínův přítel“ od Ad. Honiga. Němci „Rette deine Seele“. — Kéž by všichni zůstali věrni Kristu Svátostnému až do posledního svého dechu! — Ještě něco z Opatovické polepšovny: Zemřel káranec. Po zádušních službách Božích v kapli ústavní nesen soudruhy svými na místní hřbitov. Zvuk zvonku na kapli ústavní jej vyprovázal ke klidnému odpočinku. však zval jej i zvon z farního chrámu Páně, což s nevšední ochotou a laskavostí sobě vlastní sám navrhl veledůstojný pán bisk. notář a velezasloužilý farář pan Josef Jakubec. Hudba nehrála a přece bylo slyšet zvuky velebné, totiž modlitby „Otče náš“, kterou modlili se kárané, vedeni panem dozorcem Trojanem. Oko tvé marně hledá truchlící příbuzné v Pánu zesnulého — než za rakví v průvodu P. T. pána kontrolora Zástěry a obou účetních Švehly a Šenka můžeš viděti toho, jenž jest v pravdě otcem starostlivým káranům, jenž vše vynakládá, aby zbloudilší hochy uvedl na cestu pravou a pokud mu jen možno, aby je na ní udržel, veleváženého ředitele ústavního, pana Josefa Průsu, jenž i sám osobně pohřeb káranci vyjednával.

Hořice. Dne 12. t. m. pochován byl na zdejší katol. hřbitově vojn z rezervní nemocnice, a to bez kněze, což pochopitelně vzbudilo vzrušení nejen přítomných, ale i po hospodách bylo a to — jak to u nás ani jinak nemůže býti — v neprospekch duchovních přetřásáno, aniž by se našel jediný člověk, který by byl se zeptal: „Ale, lidčky, zdali pak to na děkanství věděli a zdali pak jste tam někdo byl?“ 1. Každé úmrtí má býti duchovní správě v čas oznámeno, což se v Hořicích neděje a ani v tomto případě se nestalo.

jaký by ji žádný kněz a žádný ředitel kůru odepřiti nemohl. 3. Kol fary chodí tolik

Vše to se nestalo, ale vinu nesou — jako vždycky — kněží, ač nemají ani jednoho týdne, aby děkan sám rezervní nemocnici nenavštívil.

Kostelec n. Orli. Skupina katolické mládeže truchlivou oznamuje zprávu, že milá její členka Mařenka Váslavá vydechla šlechtinou duši svou v květu mládí a v neděli dne 11. dubna její tělesná schránka u. sv. Anny pochována. Veliká účast při pohřbu ukázala, jak pro svoji tichou, příjemnou povahu byla oblíbena. Na milou dceru v smutku vzpomínají rodiče, jímž byla dcerou poslušnou, milující. Za drahou sestrou nese se sraz sourozenci, jež vždy tolik milovala. Bratr František, starosta naší skupiny, s bratrem Josefem nemohli milovanou sestřičku na poslední cestě její vyprovoditi — meškají v dluh na bojišti. S rodiči a sourozenci truchlí nad ztrátou své členky naše skupina katolické mládeže. Vždyť nebylo horlivější členky nad ni. Vážně vždy přijímala šlechteté cíle našich stanov, jež snaží se vésti mládež k lásce k Bohu a k české vlasti. Nebylo jednoho podniků katolických spolků u nás, aby se ho nebyla ochotná a nezištně účastnila. Připomínáme jen, jak ochotná a vždy s dobrým úspěchem účinkovala při divadle a při všech jiných slavnostech. Při svém počínání nedbala stíleků, jímž i u nás odhodlali častěji upřímně katolíky. Věděla, že je to záležitost jejího náležitým počínáním, která u odměrů projevuje se spáním a která ukazuje tu snášlivost k jiným, kteří každému opřávají pokoje a svobody. Nikdy naše milá družka nezáležela k těm, kteří si se nabíli se k odměrům, ale se své přesvědčení ve věrnosti se stýdli, kteří boží se o svůj prospěch, čili jak přelováti jezná naznačuje: Slouží

Bohu, aby dábla neurazili. Ze náboženské povinnosti své konala vzorně, netřeba připomínati. Ztratili jsme družku vzornou, přitěkyni upřímnou, proto truchlíme. Světla památka ji bude v naší skupině zachována. Kéž by ji všichni činností svou následovali! Duši její čtete Všemohoucí štědrý budiž odpoutatelem. Loučíme se s ní ještě jednou slovy našeho básníka Sládka:

Nás již lady nechala v smutku
žítí krátkou pít;
co's tu zasila dobrých skutků,
na nebesích klid
v blaženosti nekonečné.
S Bohem buď a světo věčné
na věky Ti svítí!

Hudební akademie v Rychnově n. Káždou. V neděli dne 11. dubna 1915 uspořádal ve prospěch pozůstalých po padlých vojáků hudební spolek „Dalibor“ v Rychnově n. Káždou. Hudební akademii za laskavého spolučinkování chvalně známé operní pěvkyně slečny Růž. Matysové a p. J. Mrázka, virtuosa hry houslové z Vamberka. Akademie, jež byla velice čteně navštěvována, potkala se s plným zdarem díky pěveckým a hudebním silám prvního řádu a uměnímukovnímu občanstvu místnímu i okolnímu. Smyčcový orchestr se svým mládětvým a nadaným kapelníkem p. Fendřtátem ml. v čele přednesl skladby Foersterovy a Jindřichovy tak bravurně, že strhl posluchačstvo k spontánnímu aplausu. Sl. Matysová, jež na kůru chrámu rychnovského tak často účinkuje a svým měkčím a oduševnělým zpěvem povznáší mysl zbožných věřících k skvělým výšinám nebeským, uhájila palmu večera v Dvořákových milostných písních a ve Foersterových skladbách: „Narclsky“ a „Ta láska“. Měli jsme příležitost již častěji v tomto listě poukázati na pěvecký zjev sl. Matysovy, která dovede okouzlit, ano elektrisovati svým vysokočným a správně modulovaným hlasem ve všech výškách a polohách, zpívá jistě a čistě, překonávajíc hravě všechny překážky a obtíže. Gratulujeme sl. Matysové k dosavadním úspěchům z celého srdce. Vedle sl. Matysové získal si vřelých sympatií vědeckého publika mláděcký virtuoz hry houslové p. J. Mrázek z Vamberka, jehož brilantní technika překvapovala. Jak v houslovém koncertě Bériotově tak v romanci pro housle od J. S. Svendsena hrál p. Mrázek tak mistrovsky, že jsme hned při prvních akordech poznali, že stojí před námi král houslí, virtuoz velké potence, který svůj zamílovaný nástroj zcela ovládá. Těšíme se upřímně, že p. Mrázek do Rychnova opět zavítá a svou mistrnou hrou nás potěší. Pan Fendřtát ml. precisně doprovázel sympatického mistra a sklízeli i on zaslouženou pochvalu. Děkujeme sl. hudebnímu spolku „Daliboru“ za požitky, který nám připravil večírkem tak animovaným a kojíme se nadějí, že neustane ve své ideální snaze buditi v obecnístvu lásku a živý zájem ku zpěvu a hudbě.

Pobožnost v Rychnově n. Káždou. Od 3. do 6. dubna byla zde konána veledůst p. P. Ant. Řehofem T. J. z Hradce Králové třídní pobožnost a to s velmi krásným úspěchem. Účvatné a nadšené promluvy vdp. kazatele vyslechnuty s velikou pozorností a věřící jimi povzbuzeni k přistoupení k stolu Páně v hojném počtu (700) v těch dnech. V úterý konána dojemná pobožnost za vojny ze zdejší farnosti, kteří na vzdáleném bojišti položili život svůj na oltář vlasti. K tomuto triduu darovala velevážená paní Marie Trnková se svými sestřičkami nádherně, drahocenné antependium na hlavní oltář v děkanském kostele.

Bojanov n. Chrudimě. Velikonoce v čase válečném oslaveny četnou návštěvou služeb Božích v rozsáhlém kostele sv. Víta. Na vzkříšení sešli se četní věřící i z okolí, aby poklonili se Svátostnému Spasiteli. Okna všech domů — až na jeden — byla bohatě osvětlena. Při průvodu hrála hudba píseň: „Hle, vstali! jest nyní Kristus Pán!“. Krásný jasný večer zvyšoval dojem radostného Aleluja. Na Hod Boží bylo v kostele tolik lidí, že to každého překvapilo. Při slavných službách Božích, jež celebroidal vdp. notář Václav Šafránek, vzorně zpívali pěvci na kůru Hausmannovu mši s průvodem hudby. Ofertorium „Ave“ Fr. Reimanna za doprovodu orchestru zpíval p. řed. kůru Jos. Tlapák. — Odpoledne byly slavné nešpory, při nichž zvláště významemala se roztomilým dětským sopránem sl. Al. Tlapáková při zpívání antíf. Žalmy zpívaly sl. M. Tlapáková a F. Kápičková, které lahodným attem provázela sl. Vlasta Tlapáková, basem p. Jos. Tlapák a tenorem p. Jos. Novák, obchodník z Bojanova. — V pondělí velikonoční byla odpoledne slavnostní adorační hodina IV. Ve 3 hod. vystavil Nejsvětější vdp. bisk. notář Václ. Šafránek. 50 voskovic věnovaných věřícími ozářovalo Sanctissimum. Krásné oleandry po stranách oltáře mohutně působily k zvýšení okrasy. Po zazpívání: „Zvěstuj Tělu“ kázal místní p. kaplan, že Kristus v Nejsvětější Svátosti je naším učitelem, lékařem a přitelem. Znovu zasvětila se celá osada Božskému Srdci, aby žehnala a láskou svou nás chránila. Zvučným mláděm basem zazpíval p. JUDr. C. L. Bém „Ave“ J. Otátera s průvodem kvinteta. Pak zpívaly uvedené výše slečny dvojhlasně k Božskému Srdci Ježíšova. U oltáře prosil Krista Svátostného vdp. notář za brzký mír, za naše vojny a šťastný jich návrat. Po slavnostním požehnání zapěl slečny: „Ó Maria, naše milá Máti — a Máti přemilá“ od Dr. Aloise Kolíka. Po skončení pobožnosti učiněna sbírka na otelepí vojny, jež vynesla 13 K, které zaslány c. k. okresnímu hejtmanství do Chrudimě. Díky všem za tu lásku! Kéž touha a prosba kazatele: „Nejsvětější Srdce Ježíšovo, dož, abych Tě vždy víc a více milovali“ dojde splnění a všech, kteří krásné slavnosti byli přítomni!

K 200leté památce Malých Svatoňovic r. 1915.

III.

V téže době usazovaly se poblíž kostela a studnice přistěhovale rodiny z okolí; znenáhla povstala osada zvaná Malé Svatoňovice, na rozdíl od starodávne vesnice Bartolomějem Svatoněm založené a pojmenované Velké Svatoňovice.

Zpola kamenný, zpola dřevěný stál zde pouťový kostel; miliony poutníků za sto let se vystřídaly; a jara procházely zástupy až od Mladé Boleslavi do Vamberku Studánkou (nebyloť železných drah), pak v létě a na podzim výhradně ke Studánce poutníci docházeli. Teprve r. 1830 napadlo obyvatelům, i poutníkům do-
dělat, co r. 1732 zůstalo nedostavěno. V úterý po sv. Duchu začato s bouráním dřevěné části kostela. r. 1833 stavba dokončena tak, jak nyní ji zříme.

Poutní chrám má založení sedmími radostmi blahosl. Rodičky Boží; všude jinde setkáváme se se sedmerem bolestí P. Marie, jest to něco zvláštního, mimořádného u nás. Proč pak asi u Studánky vyvolili si sedm radostí? Trochu nábožensky, trochu uměle sestavili si číslo sedm. Suchý třešňový strom v sedmém měsíci po sedmi letech na sedmi větvích se zazelenal; voda vychází z pramene sedmi proudy, rameny; nemocní se umývali, pili, modlili po sedm dní nebo týdnů; všichni se radovali, když mrtvý strom ožil, a nemocní se těšili dosáhnouti prostřednictvím Panny Marie ztraceného zdraví. Poutníci všichni se radovali z vyslyšení prosb svých.

Hlavní pouť si ustanovili již r. 1734 na třetí neděli po sv. Duchu. zachovává se dosud. Poutní období uzavírá se velkou poutní slavností svátkem Všem svatých.

Zevnějšek kostela nevyniká ničím zvláštním, vstupnímu na čtyřhranné náměstí zjevuje se podélnou, poněkud prázdnou, holou stranou. Podle předpisu církve stojí hlavním oltářem k východu. Na střeše jest věžka se dvěma zvonky a hodinami. Vnitřek kostela jest milý; kněžiště staré, slohu renesančního s novým hlavním oltářem z roku 1886. Postranní oltáře jsou dva téhož slohu; sv. Jan Nepom. a sv. panny Barbory, patronky havířů. Ve středu hlavního oltáře stojí milostná, starobylá socha P. Marie Svatoňovické v nádherném, zlatém krúňí (vzbuzovala pozornost o Mariánské výstavě v Praze), obklopena řadou kolem ní se kaplicích andělů, jako by živoucím rámcem. Myšlenka skvostná.

Od r. 1833, kdy nyní již svatyně dostavěna, věnovali všichni kněží zde ustanovení, všemožnou péči vnitřnímu svatyně; výsledkem mnohaleté námahy máme před sebou; vnitřní chrámové zařízení. bohoslužebné předměty typy se čistotou, pobyt ve chrámu Páně zdejším každému milý, uctívý. Do kostela se vejde kolem 700 osob.

Mariánská studnice.

V celém okolí poutní místo Malé Svatoňovice jest známo pod jménem Studánka. Původ tohoto lidového pojmenování značí místo, kde se nalézá studánka, a to nějaká zvláštní, chce-li krásná, nádherná, a třeba i zá-
zračná; a tou také jest studánka v Malých Svatoňovicích; jest to jako okrasný předmět, jemuž sotva kde v Čechách podobného, rovného najdeš. Obec také děkuje studánce za svůj původ i vznik.

Pod svahem horským z příkrého palouku pramení voda a vytéká ven sedmými proudy. Zdeňá, kopulovitá studně nad prameny postavena r. 1731; sešlý třešňový strom poražen; pařez ponechán v zádu v písku, kde se voda stéká. Studně jest osmihraná, vklíněná z polovice do pahorku; přední strana má tři vysoké, otevřené oblouky s umělou mříží.

Uvnitř jest osmihran zakulacen v oválovitou podobu v průměru asi šesti metrů; stěny jsou hladké, vršek jest klenutý, jest to kopule; výška může míti do-
brých osm metrů. Podlaha, dno studně položeno poněkud níže, než okolo ní páda, by studně mohla býti záro-
veň nádrží vody. Vydělána pískovcovými plotnami.

Vzádu oválovitého vnitřku stojí pískovcová mušle, do níž vléká sedm pramenů.

Různé zprávy.

Spor města Přelouče s Agraří bankou. „Čas.“ sděluje: Ministerstvo války objednalo u Agraří banky na počátku války 300 vagonů pšenice mouky. V září roz-
šli se bankovní agenti po Čechách. Zejména na Přeloučsku podalilo se jim skoupiti takové množství mouky, že městská rada, obávaje se nedostatku mouky, pozvala k sobě zástupce banky a vyjedнала s ní, že Agraří banka dodá městu 25 vagonů pšenice mouky č. 0, 1 kg za 52 h. Mouka nebyla však městu dodána; proto žalovala městská rada na dodržení kupní smlouvy stran částí zakoupené mouky a sice 2 vagonů. O žalobě jednalo se dne 28. ledna před obchodním soudem. Žalovaná banka byla odsouzena dodat městu zakoupené množství do 14 dnů pod exekuci proti hotovému zaplacení, jakož i nahraditi veškeré škody soudní. O odvolání žalované banky jednalo se dne 10. t. m. před vrchním zemským soudem. Odvolací senát zamítl odvolání a potvrdil rozsudek I. instance v celém rozsahu. Město Přelouč zastupoval dr. L. Rosbáček, Agraří banka dr. Švehla.

Všelicos. Najma kobytek ohrožují úroda v Egyptě; také mezi Jeruzalémem a El Arilem smrtelná žilá pol-
... Oslavili válečných invalidů na venkově připevňují

ve již v Německu. Jedna osídlovací společnost zakoupi-
la k účelu tomu panství o 900 jitrech pády u Lipska. — Dle zprávy místodržitelství letošního roku u osob občanských v Čechách nevyskytl se dosud ani jediný případ chřivky. — Nedostatek lékářů v ruském vojsku má za následek, že ruská vláda povolává do fronty lékaře. — Arcivévodská správa statků povolila horským ob-
čin v Beskydách, aby na lesních mýtinách a jiných vhodných místech nasázely zeměků. — Minulý týden strhlo se v Tyrolích několik silných bouřek, jaké bý-
vali zpravidla jen za nejparnějšího léta. — Metropolitovi Lvovskému hr. Szeptyckému bylo zakázáno konati bo-
hoslužby s odůvodněním, že v Rusku jsou unitářské ob-
řady nepřipustny. — Rozloha bitevních front spojení obnáší 2668 km; z toho připadá 870 km na frontu fran-
couzskou, 50 na anglickou, 28 na belgickou, 1370 na rus-
kou a 350 km na srbsko-černohorskou. — V lednu 1915 bylo poštou vyřízeno 82.469 poukázek (v prosinci r. 1914 19.658) v celkovém obnosu 10 727.356 K (v pro-
sinci 1914 2.742.611 K). — Říšská správa německá za-
koupi velké zásoby bramborů, k jejich rozdělování (rozprodeji) ustanoven říšský úřad pro zásobování brambory. — Aby se odpomohlo rostoucímu nedostatku hořlaviny, usnesla se ruská vláda zabavit soukromé zá-
soby uhlí. — Rakousko-uherská banka snížila úrokovou míru z 5% na 5%. — Anglorakouská banka má za rok 1914 čistého zisku 12.738.299 K 80 h. což odpovídá zú-
ročení akciového kapitálu 12.73%.

Prodá se domek v Týništi nad Orli.

o 4 místnostech s příslušenstvím za K 9.000—, dluhy do dvou třetin ku převzetí. — Nádherná krajina, lesy, hodí se pro pány pensisty.

Koupí se hospodářství na Královéhradecku

s živým i mrtvým fundem, event. bez něho až do výměry 40 korců. — Dotazy zodpoví Královéhradecká bankovní jednota v Hradci Králové, která sprostředkuje koupi a prodej nemovitostí za podmín. nejkulantnějších.

Důležité upozornění. Prosíme snažně, aby byly vy-
rovnány bez prodlení nedoplatky za uplynulé čtvrt-
letí. Zvláště ti pp. odběratelé, kteří dluhují delší čas, u-
snažni administraci značně práce i peněz, zaplati-li dříve, než jim bude zaslána upomínka. V nyníjší mimořádné době jest také potřeba mimořádné energie a zvýše-
ného peněžního nákladu k pravidelnému vydávání časopisu. Jest nutno překonávati značné překážky tech-
nické. Prosíme tudíž, aby pp. abonenti včasným place-
ním úlohu nám usnadnili. Kdo odkládá, zapomene. Proto zaplatte neprodleně! — Upozorňujeme, že do příštího čí-
sla vložíme slovní listky. Kdo již předplatil řádně za-
pravil, nechť si listek uschová k placení příštím; kdo neupotřebil složí, listky zahaných dříve, nechť laskavě zaplatí před obdržení listku nového. — Administrace Obnovy.

Pro májové pobožnosti

hodí se výtečně původní sbírka 32 májových kázání:

České drahokamy v ko- runě Královny nebeské.

Sepsal profesor Frant. Kohout.

Příklady velice tklivé jsou voleny ze života českých světců a jiných vynikajících Čechů. Cena 2 K 80 ha., poštou 3 K.

Objednávky vyřizuje obratem

Družstevní knihkupectví v Hradci Králové (Adalbertinum).

LEVNÉ MÝDLO
vlastní výroby
těž lisované ovály
v bezvadné úpravě a jakosti

doporučuje
JOS. JELÍNEK
MÝDLÁŘ
HRADEC KRÁLOVÉ

Dělnickým spolkům výhodou!

Biskupská knihtiskárna v Hradci Králové

nabízí své ochotné služby ku prove-
zení všech zakázek s oboru knihtisku. Ceny mírné, vyřízení správné a rychlé.

Československá záložna v Praze-II., Spálená ulice, číslo 46.n.

■■■

Doporučuje se všem našincům co jediný peněžní ústav katolický v Praze. Vklady na vkladní knížky úročí se ode dne vlo-
žení do dne vybrání dle dohody a dle doby výpovědi. Poskytuje půjčky všeho druhu za mírných podmínek. Povinná revise „Jednoty záložen“ v Praze.

E. Škarda, Brno,
malíř, kreslící, výtvarník, autor
hotových a dodávkových obrázků
a. V každém slohu a
provedení, od nejjednoduš-
šího vzoru do nejobtížnější
akomulace figurální, hotová
práce vlastním měřítkem
kamínkovou pro fasády, o-
táčivé obrazy, náhrob-
ky atd. s nejširším
zaručením umělecké-
ho a odborně dokona-
lého provedení.

DRAŽBA

v obecní zastavárně Královéhradecké

následkem c. k. místodržitelstvího výnosu ze dne 10. března 1915 odbývati se bude v místnostech zastavárny

v sobotu dne 24. dubna 1915
(začátek o 9. hod. ranní)

na veškeré zástavy, do konce měsíce října 1914 propadlé.

Zástavy do dražby propadlé možno ještě před dražbou ve čtvrtek do 12^{1/2} h. odpo. pouze u pokladny zastavárenské zúrokovati aneb vyplatiti.

Neprodají-li se veškeré zástavy, odbývá se druhá dražba 1. května 1915.

Po 14 dní před dražbou čítá se mimo úrok ještě dražební poplatek z pro-
padlých zástav a sice 2 h z 1 koruny.

V pátek před dražbou a v den dražby se vůbec neúčtuje.

Správní odbor zastavárenský.

Barevná kostelní okna

v odbor. pro-
vedení zhotovuje a dodává
Fr. Uhlíř,
malé sklenářství a malba skla
v Trhobčovicích u Hradce Králové.

Ceníky a rozpisky na požádání zdarma.

Jan Horák, soukenník

v Rychnově nad Kněžnou
zasílá na požádání vždy
dle roční sezony kolekci
nejnovějších druhů pravých
viněných látek
své vlastní výroby, jakož i tu- i cizozemských.

Četná uznání zvláště z kruhů vele-
důst. duchovenstva svědčí o poutivé ob-
sluze mého ryze křesťanského závodu za
dobu více než třicetiletého působení.
Učiňte, prosím, malou objednávku na
zkoušku.

Volejenné látky na taláry.
Též na splátky bez zvýšení cen!

Koupím

do kuchyně a do pokoje
upotřebené
zachovalé koberce

Nabídky do administrace t. l.

Idealem hospodyně jest Singerův šicí stroj

Nové speciální přístroje pro potřebu v domácnosti.
Důkladné vyučení bezplatně.

Singer Co. akciová společnost pro šicí stroje.
Hradec Králové, u labského mostu, 279.

Praktikanta

absolventa nižší střední školy
přijme Družstevní knihkupectví a nakladatelství
v Hradci Králové, Adalbertin. m. — Bližší tamtéž.

Vazbu knih

v jednoduchém i
přepyčném mo-
der. provedení ry-
chle zhotoví uměl
závod knihařský

Richarda Šimáčka

v Hradci Králové, Pospíšilova tř. č. 131.

Paramenta.

Ignáce V. Neškudla syn
(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)
(bratr P. J. Neškudly, farář ve Výprachticích)
doporučuje P. T. veleddstojn. duchovenstvu
svých osvědčený a často vyznamenáný

výrobní závod

všech kostelních paramentů,
spolkových praporů a kovového náčin.

Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukázk
se na požádání franko zašlou.

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA

SPOLEČNOST S RUČENÍM OBMEZENÝM

✱ ✱ V HRADCI KRÁLOVÉ ✱ ✱

✱ ✱ ADALBERTINUM ✱ ✱

KONÁ

PRVNÍ ŘÁDNOU VALNOU HROMADU SPOLEČNÍKŮ

DNE 28. DUBNA 1915 O PŮLDRUHÉ HODINĚ ODPOLEDNÍ
V HRADCI KRÁLOVÉ V ADALBERTINU.

PROGRAM:

1. Výroční zpráva za rok 1914.
2. Zpráva dozorčí rady.
3. Usnesení o upotřebení čistého zisku.
4. Doplnovací volba členů jednatelešského výboru a dozorčí rady.
Z jednatelešského výboru vystupují pánové: Bohumil Hobzek, Jindřich Jelínek,
ThC. Ad. Šelbický; a dozorčí rady pp. P. Ant. Hrabý a Severin Žofka.
5. Volné návrhy.

BOHUMIL HOBZEK,
MÍSTOPŘEDSEDA JEDNATELEŠSKÉHO VÝBORU.

Dle § 20. smlouvy společenské dopouští se výkon hlasovacího práva smocněncem, který však musí býti společníkem
a nesmí žádný společník více než dva jiné společníky plnou mocí zastupovati. Na každých K 500— kmenového kapitálu
připadá jeden hlas, ku zlomkům pod K 500— se nehledí.

Karel Branda,

sklad obuvi, Hradec Král.,
(u mostu)
doporučuje velmi levný

PRODEJ VEŠKERÉ OBUVI

a upozorňuje P. T. obecnstvo na levné ceny ve výkladech.

OBNOVA

Číslo 17.

Předplatné na čtvrt roku 2 K 50 h
na půl roku 5 K —

V Hradci Králové, dne 23. dubna 1915.

Inseraty pořítají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XXI.

Jsi-li Ty Kristus...

V souzeních ozývají se malomocné vzdechy duší mlékých: »Je-li Bůh vševědoucí a všemohoucí, proč takové protivenství trpí?« A leckdy takové poznámky nezaprou svého jízlivého ostří. Úskočná uštěpačnost bodá věřící lid těmito hroty: »Proč Bůh ani vašich proseb nevyslyší? Proč nepřispěje k návratu spokojenosti a blahobytu aspoň do vašeho středu? Ani vy si mnoho nevy-modlíte.«

Na tyto cynické, ale hodně chudokrevné nářky jest věcných odpovědí celá řada. Již okolností Kristova života byly předpovědi, jakými výsměchům budou vydáni v šanc Ježíšovi žáci. Písmo sděluje o drsných duších, které byly přítomny ukřižování Kristovu: »Ti pak, kteříž tudy chodili, rouhali se jemu, ukřivující hlav svých a říkající: Ha ha, kterýž rušíš chrám Boží a ve třech dnech jej zase zděláváš, pomozíš sám sobě; jsi-li syn Boží, sestoupiž s kříže. Podobně i knížata kněžská s zákoníky a staršími posmívající se pravili: Jiným pomáhá, sobě nemůže pomoci; jestliže jest král israelský, ať nyní sestoupí s kříže a uvěříme jemu; doufal v Boha, ať ho nyní vysvobodí, chce-liť mu (miluje-li ho), nebo pravil: Syn Boží jsem. Tak i lotři, kteříž byli s ním ukřižováni, rouhali se jemu.« (Mat. 27, 39—44.) Ano — napřed si činili úštěpky oba lotři, ale v krátké chvíli došlo k jasnějšímu poznání aspoň jeden a hořce své účasti na ironických poznámkách litoval. Sv. Lukáš podává některé ještě určitější rysy tragické scenerie: »I stál lid divaje se, a posmívali se mu (Kristu) s nimi (s lidem) knížata, říkouce: Jiným pomáhá, ať pomůže sám sobě, jestliže on jest Kristus vyvolený Boží. Posmívali pak se mu i vojáci. přistupující a podávající mu octa, a říkouce: Jsi-li ty král židovský, pomozíš sobě... Jeden pak z těch lotrů, kteříž viseli, rouhal se jemu říka: Jsi-li ty Kristus, pomozíš sobě i nám. Odpověděv pak druhý, trestal ho říka: Ani ty se Boha nebojíš, ježto v těmž odsouzení jsi? A my zajisté spravedlivě, neb co náleží na skutky (naše) béřeme; ale tento nic zlého neučinil. I řekl k Ježíšovi: Pane, rozponieš se na mne, když přijdeš do království svého.« (Luk. 23, 35—42.)

Tedy lotr na levici chápal blaho a úlevu čistě materialisticky — zrovna tak jako kritikové před křížem. Duše lotra na pravici však se povznesla vysoko nad všední prostředí tohoto světa; chápala, že není trestem nejhorším bolest tělesná, že naopak těžším trestem by bylo věčné odloučení od tváře Boží. Odsouzenec seznával, že Kristus jest vznešeným Bohočlověkem, třebaže zde na zemi trpí jako velký provinilec. Z trpělivosti Ježíšovy čerpal poučení, že pro duše bolu-milé není zvláštním a trvalým blahem vyvážnutí z tělesného trestu.

Lhali drze posměvači, když říkali, že po sestoupení Krista s kříže uvěří v jeho Božské poslání. Vždyť předtím viděli Kristových zázraků dlouhou řadu; po Kristově smrti došlo okamžitě k mohutným zjevům zázračným. Ale jakmile rouhačům otrnulo, nízkým podplácením hleděli umlčet zprávy o slavném Kristovu vzkříšení. Proto také

Ježíš neučinil žádného zázraku pro lacinou podívanou cyniků — zrovna jako když byl žádán od zvědavců o znamení s nebe a o některé divy od Heroda.

A podobně ozývá se z úst lidí těch, kteří celá desetiletí o Krista nestáli: »Jsi-li ty Kristus, jsi-li Boží Syn, pomoz nám okamžitě, učin zázrak!« Rozumí se však, že Kristus není zde k tomu, aby ilined poslouchal povelu lidí nábožensky netečných anebo docela protikřesťanských jízlivců. Není zde ani proto — což nutno zdůrazniti — aby okamžitě vyplnil všechna přání lidí věřících, kteří jej často skutky svými uráželi. Věřící člověk nemá ještě nároků na vyplnění každého pozemského přání, když se kratičce pomodlí.

Vizme první křesťany! Po třetí sta let trvalo nejkrvavější jejich pronásledování, miliony duší nejčistších hynuly pod rukama katův. A přece se neozývala z úst jejich nikdy rouhavá provokace: »Jsi-li ty Kristus...« Naopak naprostá oddanost zírala i z plamenů živých pochodní Neronových. z arén a hranic.

Zantysleme se nad velebnou modlitbou kajícínou proroka Daniela, která s tak vřelou oddaností uznává, že lid israelský dlouho jest trestán zcela spravedlivě.

A což prorok Jeremiáš! Varoval horlivě lid israelský před povstáním. Když však byl po ztroskotání Jerusalema vlečen (sám zcela nevinný!) do zajetí spolu s provinilci, nenapadlo mu volati: »Jsi-li ty opravdu Hospodin...«

Sv. Pavel třikrát prosil Pána za odstranění jednoho souzení, ale dostalo se mu odpovědi: »Dostí máš na mé milosti.« Byly snad mučednické koruny apoštolů dokumenty, že Kristus na své přední záky zapomíná, že je zcela opustil?

Předním účelem utrpení od Boha dopuštěného jest vymaniti duši z hmotářského prostředí a přiměti ji k vážnému rozjímání o věcech nadpřirozených. Kdo však myslí, že pro blaho lidstva Bůh nčiní dost, jestliže dá všeho hojnost a zbaví lidstvo všeho souzení, ten ovšem cestám Božím nikdy neporozumí.

»Jsi-li ty Kristus...« Proč tak nevolali jízlivci, když sama osoba Kristova byla hrubě urážena? Patrně se jim zdálo, že Bůh sice všechno rouhání dopouští smí a docela i musí, že jest nucen trpěti všecky neřesti — ale nesmí dopustiti na lidi zločinné žádné souzení.

Naši předkové ať katolíci či husitští rozuměli theologii poněkud lépe než moderní osvícenci. Tomek sděluje o husitském obležení hradu Mostu: »Při obležení tomto jevila se veliká zdivočelost vojska pražského, kteréž přespřiliš spoléhalo se na svou nepřemoženost a přitom konalo loupeže, násilí na pohlaví ženském a nelidské ukrutnosti.« (Děj. Prahy IV, 194.) Když však husitské vojsko utrpělo strašné rány, nastalo v Praze velké kvílení. Řekli snad husité proti Bohu? Současný husitský historik sděluje: »Plakali vdovy a sirotci, ztrativše muže i otce, duchovní i světští všichni litovali neřádného bratří svých skutku, a kazatelé věrní hlásali po všech kostelích ta slova, že všemohoucí Bůh spravedlivým soudem svým dopustil na nás tuto ránu... Když bratři se dali v

nešlechtnost, bojujíce mnozí ne pro pravdu, ale pro loupež, berouce chudým statky nemilostivě a mordující bližní své ukrutněji než pohané, rozhněval se jest na nás Bůh a dal nám utrpení. Pročež že sluší činiti pokání a polepšiti se, aby Pán Bůh odvrátil hněv svůj opět.« (Palacký: Dějiny III, II, 107.)

Takové upřímné proslovy prospěly mravnímu utužení a dalším akcím husitů daleko více než dvě velké vítězné bitvy. A jistě že při zmíněném krveprolití trpěli s provinilci i lidé dobří.

Ani z úst nejvzornějších Českých bratří při velkém pronásledování neozvala se slova »Jsi-li ty Kristus...« anebo »Kdyby Bůh opravdu existoval...« Zorný úhel tehdejších názorů na utrpení byl zcela jiný a to správný. A kdo vynalezl vůbec lepší lék pro chvíli velice vzrušené než křesťanství? Muž, který není nábožensky založen, domnívá se chvilí, že obrovské vichřici bude nejlépe vzdorovati hrdým postojem a zlořečením. Za chvíli však klesá jako podřatý dub s horším žalem, než jaký měl před svým rouháním. Modlitba křesťanská však uklidňuje značně i tehdy, kdy se nedostavuje ihned vyslyšení; přenáší duši do světa nadpřirozeného, skýtá hojnost balsámu na palčivé rány. A modlitba tato často bývá vyslyšena zcela, před ní prchají i mraky světa tohoto. Jízlivostí nic se nenapraví, nikomu se neposkytne útěcha. Křesťanský názor světový však zná správnou odpověď na všechno, co se zdá jiným lidem — i velice učeným — spleťtým životním problémem. K tomu všemu nic tak nepodporuje naději a tím lásku k životu jako pevná důvěra v pomoc Nejmnocnějšího. Kdo v těžkých chvílích zkusil směr obojí (cestu světa i cestu Kristovu), vždy po nabytých zkušenostech setrvává naposled při směru křesťanském.

Průběh války.

Bojiště východní. V obrovské bitvě karpatské nastala přestávka. Rusové byli nuceni zastaviti svoji ofensivu. Za tohoto klidu přece zase Rusové na některých místech zaútočili. Tak na řece Stryji po obou stranách Wysocka ruské útoky odraženy. Wysocko leží v Haliči asi 13 km na jihovýchod od průmyku užooského. Stejně ztroskotal ruský výpad u Cienžkovic na řece Bělé. Tato obec leží asi 25 km přímo na jih od Tarnova. Dle nedělní úřední zprávy pokusili se Rusové o nové útoky v Poloninských Karpatech u Velkých Polan, Zlěvců a Telepovce. Všecky tyto tři obce, dle národnosti ruské s malými menšinami slovenskými, leží na púdě uherské při haličské hranici: Telepovce 14 km jihovýchodně od průmyku lupkovského, Zlěvce asi 7 km na východ od Telepovce a Velké Polany asi 6 km od Zlěvců a to 15 km přímo na jih od známé haličské Ciany. Za těchto bojů v Karpatech zajato přes 3400 Rusů. — V jihovýchodní Haliči a v Bukovině byly ojedinelé dělostřelecké boje. Také na rakouské frontě v ruském Polsku u Blogie nedaleko Piotrkova odražen ruský útok. Rusové svůj nezdar v Karpatech omlouvají špatným počasím a neschůd.

DEPEŠNÍ ADRESSA : ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚNEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4%, A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ LÍSTKY POŠTOVNÍ SPORITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLÍM, KOKSEM A CEMENTEM

ŽIROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPORITELNY 140.273

Idealem hospodyně Singerův šicí stroj

Nové speciální přístroje pro potřebu v domácnosti.
Důkladné vyučení bezplatné.

Singer Co. akciová společnost pro šicí stroje.
Hradec Králové, u labského mostu, 279.

ností cest. Mluví se též o čtvrt milionu ruských ztrát. Odražené vojsko složeno bylo z dobrého, vojensky vycvičeného mužstva, většinou ze sibířských pluků. Ve východní Haliči jsou Sibířané sesíleni Kozáky. — Rakouský generální štáb dne 21. dubna vykládá, že Rusové zastavili své útoky proti rakouským postavením zejména v údolí řek Ondavy, Laborce a Uhu, kdy vedou nejlepší cesty do Uher. Vedle tohoto hlavního bojiště dle úřední zprávy bylo i bojiště druhé, krajina v prameništi řeky Ciroky, mezi údolními laboreckým a užockým. Když Rusové byli odraženi rakouským vojskem, zaujímajícím posice, jež chránily ony nejlepší cesty do Uher, tu se pokusili obejít údolí ta a proniknouti v krajíně prameništ Ciroky. Rakouské vojsko však i tam odrazilo všechny ruské obchvatné útoky. Proti opakčným zprávám ruským výslovně prohlašuje rakouský generální štáb, že užocký průsmyk je dosud v rukou rakouských. — Začátkem dubna podnikl následník trůnu arcivévoda Karel František Josef inspekční cestu k vojsku armádní skupiny u Piotrkova a Tomašova. Kolem 20. dubna prohlížel si následník postavení vojska v Bukovině. — Na německé frontě východní jest situace nezměněna. —

Na bojišti západním mluví Francouzi a Angličané o svých úspěších, ale hlavní stan německý ujišťuje, že jsou to smyšlenky, jež nestojí zato, aby byly vyvráceny. U Yperu ztroskotaly anglické útoky, nezdařily se ani francouzské útoky v Argonnách, ve Vogesách, mezi Mosou a Moselou pouze dělostřelecké boje.

Turecká válka. U Dardanel zase střílejí velcí obrněnci na poloostrov galipolský ze sardácké zátoky, na pevnosti hlídající vjezd do Dardanel a minolovci pokoušejí se vniknouti do úžiny. Turci jsou s výsledky těchto bojů spokojeni. Tři nepřátelské lodi jsou silně poškozeny a jedna ponorka zničena. Nyní trojdobá, především Anglie, obrací všechny svůj zájem k Arabii a Syrii. U suezského kanálu nedošlo dosud k bojům vážnějším.

Na moři. Že německé ponorky nelení, o tom svědčí také obmezení dopravy mezi Londýnem a Paříží na tři dni v týdně.

Záložna v Hradci Král.,
Janské náměstí č. 163.

Vklady na knížky 4 1/2 %

Vklady vázané výpovědi 4 1/2 %
a vklady střídané 4 1/2 %

Nové vklady (uložené v době moratoria) úrokují se dle dohody a vyplácí se z těchto vkladů obnosy bez obmezení moratoria.

Politický přehled.

Uherský sněm sešel se v pondělí k první své schůzi. Celkem podáno 15 předloh, z nichž nejdůležitější jsou předlohy týkající se prodloužení domobraněcké služby až do 50 let, doplnění vojska v Haliči a Bukovině z Uher, založení zemské ústředny peněžních ústavů, stíhání zločinců při vojenských dodávkách, konfiskace jmění zemězrádů.

Hospodářské sjednocení v Rakousko-Uhersku. 18. dubna konala se ve Vídni za předsednictví dr. Ar. Plenera a dr. Wekerla společná schůze členů předsednictva středoevropských hospodářských spolků v Rakousku a v Uhrách. Jednalo se tu především o hospodářském poměry mezi Rakouskem a Uhrami. Uznáno jednomyslně, že před obchodně-politickým vyjednáváním se státy cizími musilo by dříve nastati hospodářské sjednocení mezi Rakouskem a Uhrami.

Ve Švýcarsku stavovská a národní rada schválily předlohu o švýcarské válečné dani na příjem přes 2500 franků a na jmění přes 10.000 franků. Daně má býti použito k částečné úhradě mobilizačních nákladů.

Neutralita Ameriky. Celá řada senatorů a poslanců ve Spojených Státech podala znovu vládu ve Washingtoně žádost, aby v zájmu opravdové neutrality byl vydán zákaz vývozu

zbraní a stříeliva ze Spojených S. štátů. Vláda však tuto žádost definitivně odmítla.

Japonci v Kalifornii. V Americe jest rozčilení; pět válečných lodí japonských zakotvilo prý v přístavu Turtleském a v chráněné zátce na pobřeží zřídilo si opevněný tábor. Americký vyslanec také prý už zakročil u japonské vlády v Tokiu stran vylodění japonského vojska v Kalifornii.

Japonsko a Čína se dosud dohadují. Nejnověji japonský vyslanec opět překvapil Číňany tím, že žádal železniční výsady, které byly již propůjčeny anglickým firmám.

Pro májové pobožnosti

hodí se výtečně původní sbírka
32 májových kázání:

České drahokamy v koruně Královny nebeské.

Sepsal profesor Frant. Kohout.

Příklady velice tklivé jsou voleny ze života českých světců a jiných vynikajících Čechů.
Cena 2 K 80 hal., poštou 3 K.

Objednávky vyřizuje obratem

Družstevní knihkupectví v Hradci Králové (Adalbertinum).

Volné listy.

Bismarck. Němci slavili sté narozeniny Bismarckovy za válečného hromobití a cítili zajisté mnohem silněji nežli kdy před tím, čím Německu tento muž byl. Kdy veliký muž spí klidným spánkem ve hrobce ve Friedrichshagen, potomci jeho krvavě zápasí o zachování toho, co jim dal dědictvím a co krví a železem skul. Zajisté ne jeden Němec přemýšlel, co by bylo, kdyby ještě dnes Bismarck třímal žezlo německé politiky a kdyby svým duchem obzírál politické obzory na evropské pevnině.

Bismarck jako politik krácel vždy za cílem pevně a bezohledně. Nebyl sice takovým vele-duchem jako Napoleon, ale i on, jako Korsičan, co ohtěl, chtěl vždy silně a rozšlapával a drtil překážky, které mu na cestě vadily. Aby vytvořil německou říši, přemýšlel o cestách, jimiž by se toho dodělal a ustálil se na tom mínění, že se tak může státi jen silou a mocí. Proto pojem moci zaujímá nejpřednější místo v jeho státnické a národní filosofii; proto neustával národ svůj na moc a sílu důrazně upozorňovati. »V naší přítomné ústavě«, řekl r. 1859, »vidím pruskou chorobu, kterou dříve nebo později bude třeba vyléčiti ohněm a mečem.« Jindy: »Německo nebude sjednoceno ani řečmi ani hlasováním většiny, ale ohněm a mečem. Německo se také nebude ohlížeti po tom, je-li Prusko liberální, nýbrž po tom, je-li silné.« Protože dle pruské ústavy moc nejasně byla rozdělena mezi krále, sněmovnu poslaneckou a panakou, Bismarck o vyléčení této nemoci prohlásil: »Znemožní-li jedna z těchto mocí smírnou dohodu, ohtě své rozhodnutí vnutit, nastává tím spor, který se stává otázkou síly; kdo má moc, zvítězí.«

Několika těmito výroky Bismarck vyjádřil jasně svůj životní program, kterého nepouštěl nikdy a myslí a kterému věnoval všechny své síly duševní a tělesné. Cílý a zdatný národ německý pracoval o svých denních povinnostech a potřebách a vysoko nad ním týčil se muž, který šel do jeho budoucnosti arazil mu k ní vítěznou cestu. S císařem a Moltkem postaral se o mohutnou a ukázněnou armádu, která postupně zaútočila na sever, na jih a pak na západ, aby po vítězstvích jejích ve střední Evropě

mohla se objeviti zcelená německá říše, plná bujarého mládí a rozvojových sil. Bismarck víťazství tato důmyslně diplomaticky připravil. Když všechny překážky na politické šachovnici odstranil státník Bismarck, vykonal svou práci Moltke, jenerál. »Bůh propůjčil«, praví dle Bible koran, »každému lidu proroka, mluvícího jeho vlastní řečí.« Německý národ měl svého proroka v Bismarckovi, s nímž co do váhy a významu kterémukoli jinému německému jménu nesnadno jest se měřiti. Každý z těch milionů Němců při vyslovení Bismarckova jména cítil hrdeč dmouti ve své hrudi, protože pocítuje, že veliký kanolář jest ztělesněním jeho vlastních cílů a tužeb po silné moci. Poznámeček zvláštních k tomu nepřičítujeme.

Bismarck jako státník byl prozíravý a pevný. Než odhodlal se nějaký plán svůj prováděti, všechny možnosti a nahodilosti předem uvážil, všechny vlivy vzal v rozpočet. Řídil se výrokem Napoleonovým, že nahodilosti nemají vládnouti politikou, nýbrž politika nahodilostmi. Nedal se unášeti žádnou událostí, protože jednak osobně byl povahou vyrovnanou, jednak politickou soustavou měl nálady a sklony absolutistické, což ostatně jest pochopitelné u státníka, který ve své duši jest přesvědčen, že zamýšlí věc úspěšnou a že nesmí se na cestě k ní viklati. Proto Bismarck nikdy necítil rozpaků z pomůcek, kterých by se leckterý občan lekal.

Co do zahraniční politiky Bismarck vždy bral se ke svým cílům opatrně, metodicky a jistě. Poznal-li nebo vyčítl-li někde závalu, pilně ji očichával a ohmatával, aby ji buď odstranil, nebo obešel se zajištěním boků a zad. Na zdař Bůh nikdy nepracoval a nevěřoval svých počínů náhodnému štěstí. Jsa sobě jist svědomitou přípravou, stal se hromovým klínem a vykasav si rukávy, dal se do díla, jehož poslední a závěrečný bod předem vypočítal, takže při jeho dějinných rozhodnutích nebylo nikdy rovnice s nějakou neznámou. Znal výborně povahy diplomatů v sousedních státech, jakož i smýšlení panovníků, jejich záliby, přednosti a slabosti, a tyto vědomosti měly lvi podíl v jeho úspěších.

Bismarck jako obr převyšoval ty státníky, kteří neznají svých nejbližších úkolů, žijí z ruky do úst, bez plánu, bývají co chvíli v konotech a po každém jednání čekají na popud odjinud. Vykonal své dílo, Bismarck dobře si uvědomil, že k zachování a udržení budovy jest potřebí právě tolik životní síly jako ke tvorbě. Proto hlásal další organizaci sil, rozpínání a mohutnění státního celku, jehož odpůrce v budoucnosti předvídal a tužil. Proto nástupci jeho i všechno pokolení se vzrůstajícím sebevědomím vytvářelo a houževnatě pracovalo o hospodářských a kulturních státech a o zdatnosti a pohotovosti armády. O jeho politice církevní a jiných diplomatických stycích přirozeně se nyní nerozpíšeme.

Střízlivé posuzování situace. Právě po skončení předchozích řádků dostal se nám do rukou »Čas«, jenž v nedělním čísle ze dne 11. dubna přinesl zajímavé výňatky z německofšských novin. Z hlasů těch poznáváme, že jsme svrchu správně usuzovali. K našemu soudu přiléhá jmenovitě, co šlechtic Zedlitz píše v »Post«: »Bismarck a Moltke mívali přesnou znalost politických a vojenských sil, poměru vlastní moci k cizí.

Kromě toho »Post« píše:

Z oné doby pochází věta, že ve válce jediným nástrojem naším jsou zbraně, že tedy náš cíl boje jest určen jedině výsledkem jejich úspěchu... Dnes můžeme vstoupiti. chceme-li správně viděti, na pevnou půdu událostí. A tu naskytá se sama sebou otázka, nepřišla-li nám doba, abyhom si připomněli slova Clausewitzova, že válka není ničím samostatným, nýbrž jen politikou jinými zbraněmi.

S jistým zadostiučiněním připomínáme, že právě v tomto duchu výroku Clausewitzova událo se vojenské zakročení říše naší proti Srbsku. Rakouská vláda ruskou ujistila zcela určitě, že nepomýšlí na územní výboje, nýbrž že chce se dodělati toho sousedského stavu, který by zamezil velkou vlastizrádnou propagandu. Válečné zakročení proti Srbsku tedy nebylo nic jiného, nežli politikou jinými zbraněmi, politikou tedy, která prostě jsouc všech přepjatých illusí,

Tedy zachovali jsme v Rakousku správnou skromnost.

Jiný mluvčí německý, prof. Hoetzsche, v »Kreuz-Zeitung« rozhovořil se takto: »Už to jest velkým úspěchem, že Německo obstálo v útoky ciziny na různých frontách. Z přítomného stavu vyplývá bez dlouhého přemýšlení tento válečný cíl: Německo se uhájilo se svým spojencem proti koalici velmocí, vybojovalo si trvale rovnoprávnost ve světové soustavě smí

Tento závěr války jest za všech okolností obrovským politickým ziskem. Politický cíl války dá se už dnes také zřetelněji označiti, a právě vzpomínka na Bismarckovu politiku za jeho stoletých narozenin měla poučiti, že ~~každý~~ jež bojuje dnes proti nám, nesmí býti možná v budoucnosti. Také v budoucnosti Německo bude musí snažiti se o své světové zájmy a jeho uznání jenom tenkrát, jestliže dosáhne svou politikou, co Bismarck dovedl tak stkvěle ve zmatku vysoké politiky:

Úvaha o válečném cíli, která by nespočívala na této ideji, byla by bez užitku. «Vorwärts» k těmto vývodům přičinila tuto poznámku: «Die Hoetzsche dosaženo bylo cíle války potud, že Německo se udrželo proti koalici odporců. Teď by šlo o to, izolovati toho odporce, který jest hlavním nepřitelem Německa. Jím není Rusko, nýbrž Anglie.» — V «Deutsche Tageszeitung» hrabě Reventlow doporučil, aby vojenské operace ohraničeny byly politickými zřetely, aby další trvání války posuzováno bylo zájmem politickým,

Hlas tyto jsou pokrokem a skýtají možnost působiti i na samostatné politiky trojdohody.

s praporem pěchoty, jehož velitel byl hotov další pochod císařův přezkázati a ho zajati. Napoleon vykročil z průvodu a přiblíživ se k vládním vojínům s napjatými ručnicemi, zeptal se jich: «Kamarádi, jak se vám vede?» Po té rozhrnul šaty na prsou, optal se, zda chtějí ho zastřeliti. A tu odpor velitele praporu byl rozfouknut jako pára, neboť staří vouseři, jimž beztoho při pohledu na milovaného vůdce ručnice ohvěly se v rukou, začali bouřlivě volati: «Sláva císaři!» — «Obrát!» Napoleon zavelel, a prapor porozuměl, jedným rázem se obrátil a stal se pochodovým předvojem.

U Grenoblu potkali sedmý pluk pěchoty, aby Napoleona zadržel, ale plukovník, spatřiv císaře, pospíchal rychle ku předu, aby se mu nabídl svými službami. Vojáci jeho z hubůň vyňali trojbarevné kokardy a na prapory své nastrčili napoleonské orly. U Grenoblu shromáždily se tisíce venkovanů, pozdravujíc císaře a vojáky, a Napoleon použil té příležitosti, že dal rozdati předem uchystané provolání k národu a vojsku. Ke Grenoblu bylo posláno nové vládní vojsko, ale dalo se do služeb císařových tak ochotně, jako oddělení předchozí. Jenerál Marchand, který v Grenoblu velel, měl sice úmysl vojsku Napoleonovu se brániti, ale musil rychle utéci, aby uchránil se od hněvu posádky, která nadšeně dala se pod vůdcovství císařovo. Napoleon vešel do Grenoblu, od plesajících zástupů do hostince takofka byl donesen, a když nikdo nepřišel odevzdati mu klíče města, lid přivlekl mu náhradou bránová vrata.

Z Grenoblu Napoleon s osmi tisíci vojáky táhl k Lyonu, kdež vévoda Angoulemský a hrabě Artoisský, majíce 10.000 mužů, chtěli se pochodu císařovu vzepříti; ale znamenajíc v čas smýšlení své armády, uprchli, aby nevolky potvrdili zprávy, že obávaný zajatec z Elby všechno cestou strhuje do šumického proudu lidového nadšení. V Lyonu Napoleon zdržel se dva dni a vydával tam dekrety a rozkazy pro celou Francii.

V Paříži zpráva o Napoleonovu příchodu udeřila jako blesk. Ale po prvním úleku král Ludvík s vládou jali se také vydávati k národu proklamace, v nichž Napoleon líčen jako odbojník a nesmyslný dobrodruh. Roztrušování pověstí, že vojsko ho opustilo a že nyní, obyvatelstvem jsa pronásledován, bloudí a hledá, kde by se schoval bez naděje v příznivější budoucnost. Když však dvůr dostal zprávu, že Grenobl a Lyon přihlásily se k Napoleonovi, vyslal proti němu maršála Neye, za ním Oudinota a Maisona, ale ~~maršál~~ Jiskra již zapálila, jméno velikého vůdce hlaholilo po všech krajích, a plukové neptajíc se maršálů letěli vestříc mužů, se kterým dvacet roků oddávali se slávě a vítězstvím.

Sochy, oltáře a j.

provádí absol. c. k. odborné školy
a c. k. umělecko-průmyslové školy
Jan Dušek v Chrudimi.

Za válečného ruchu.

Papežův soucit s trpícími. V dopisu, jímž kardinál Gasparri sděluje s knížetem biskupem v Krakově zprávu o daru papežově ve prospěch polského obyvatelstva v částe 25.000 K, praví kardinál, že bída, do níž uvřženo bylo veškeré obyvatelstvo v Polsku, jež více než kterékoliv jiné muselo trpěti a trpí ještě následky války, naplňuje dávno otcovské srdce papežovo neskonanou bolestí a přimělo jej, aby osvědčil Polákům osobním darem a vlastnoručním listem veliký zármutek své duše a veškeru svoji otcovskou lásku. Avšak zprávy od té doby došlé byly tak závažné, že papež nemohl opomenouti přispěchatí nešťastným Polákům znovu na pomoc s nejvroucnější žádostí, aby poněkud zmírnil jejich nesmírné utrpení. Zatím co papež nepřestává vysílati modlitby k Bohu, aby blahodárný paprsek míru znovu zazářil nad světem, platí současně jeho vřelá přání a jeho vroucí modlitby zvláštnímu blahu celého velkodušného národa polského, jenž dle staré tradice je tak oddán Svaté stolici a jest nyní tak těžce zkoušen. Papež chce, aby jeho přání a modlitby jako nový důkaz jeho hluboce cítěné lásky přinesly požehnání všem Polákům, ať náležejí k Rakousku, Německu nebo Rusku. Papež obrací se ke knížeti biskupovi krakovskému, s nímž Svatá stolice nejsnadněji se může stýkati, a posílá mu 25.000 K, chce se obrátiti k celému polskému episkopátu, aby tímto darem, jenž jest nesporně v nepoměru s vážnými potřebami Polska, podal jasný

důkaz zcela zvláštní lásky, kterou cítí pro všechny Poláky námištek Kristův ve své vznešené chudobě, která více než kdy jindy oblevuje se v této hodině. Papež uzel by s uspokojením, kdyby všichni biskupové rakouských, německých a ruských Poláků vznesli ke všem katolickým svým bratrskou výzvu, aby se spojili v modlitbách a darech se společným Otcem věčích. Dopis končí: «Svatý otec prosí za hojnost nebeské pomoci pro celé milované Polsko, jakož i o bratrskou dobročinnost a uděluje všem, kdož modlitbami a dary usnadní osud Poláků, s celou láskou svého srdce své zvláštní požehnání.» — Také Belgičanům poslal Sv. otec 25.000 franků s přáním, aby již brzy uzavření míru lidu belgickému vrátilo spokojenost. — Tato láska papežova k trpícím působí zvláště nyní dojem mohutným. Papež sám se svými obrovskými kancelářemi, misii atd. uctívá se ve značných peněžních nesnázích, protože válka zastavuje zaslání svatopetrského haléře z tolika zemí. Proto se také přiznává nástupce sv. Petra k své nemajetnosti, upozorňuje sám, že nedává mnoho, ale že takový důkaz přízně má povzbuditi k štedrosti jiné.

Odkud touha po válce. Nevyšla z kruhů monarchických, nebyla podpalována katolíky. Zato však zednáři, uctívající prohnáného podvodníka Ferrera, dávali již před vypuknutím války zřetelně na jevo, jak se jim líbí čpavý dým ekrasitu a dynamitu. To dosvědčily netoliko události španělské, ale i srbské.

Ano — zednářům byly a jsou největším trnem v oku státy monarchické, kde lid jest bráněn daleko účinněji před odíráním volnomyšlenkářských kšeftů než v moderních republikách. Jen se podívejme z blízká na poměry republiky portugalské! Tam se lid vysává tak soustavně, že jeden týden neuplyne bez vážných nepokojů olupovaných tříd.

Činnost kašpárů v době válečné. Jak české veřejnosti známo, poděluje klášter Emauzský v Praze chudinu obědy. V době válečné ustoupil Jeho Milost pan opat od podělování stravou a nahradil obědy dary peněžitými. Týdně poděluje klášter chudinu obnosem K 600.—. Peníz zajisté veliký. Klášter krom toho má 70 raněných v ošetřování. Jak daří se vojínům, kteří ošetřování jsou mnichy, svědčí toto: Před krátkým časem navštívil nemocné J. M. pan opat. Potkal lékaře a ptal se: «Jak se daří nemocným?» Lékař odpověděl: «Milosti, děkuji. Tak nikde se nedají vojínům jako zde.» Dal totiž pan opat vojínům k dispozici nejen zahradu, ale i malaga pro ně objednal. Tedy klášterníci ani zde nejsou mnichů rotou línou a zlátnou.

Na osleplé a raněné vojáky a nezaměstnané dělnictvo dále dobrotivě věnovali: p. J. Mizera z Nové Vsi nad Pop. 10 K, dp. Ot. Vosáhlo z Pardubic 3 K a vldp. A. Krob z Borotic u Dobříše 18 K. Proší se uctivě o další milodary. Zaslati dlužno vždy na Zemský svaz katol. «Oria» v Hradci Králové, Adalbertinum.

Podvodné dodávky — velezradou. Soudy v Německu zakročují přísně proti podvodným vojenským dodavatelům. Před válečným soudem pevnosti Koblenz-Ehrenbreitstein byl souzen štrasburský kupec Bernhard Mainzer pro pokus velezrady. Měl dodati vojenské správě 140.000 párů punčoch, které však byly špatné jakosti. Byl odsouzen k osmiměsíčnímu žaláři. V důvodech rozsudku bylo zdůrazněno, že špatná jakost punčoch ohrožovala zdatnost armády a proto je dodavatel vinen zločinem zmezrady. Pro pokus podvodu bude se dodavatel zodpovídati ještě před řádným soudem.

Noví podvodní dodavatelé. Maďarské noviny sdělují, že temešvárské sborové velitelství dalo zavřti listého A. Strassera, který dodával do velkovaradinské vojenské nemocnice malé housky a chleby. Dale šidil erár jak jen mohl. Místo čistého sádla dával lojové. — «Neodvísté Listy» v Pardubicích sdělují: «Ve středu (dne 14. t. m.) byl na telegrafický rozkaz vojenského soudu zatčen zdejší továrník obuvi Löwit po předběžném vyšetřování téhož orgánu. Zatčení jeho vzbudilo v městě a zejména ve společnosti, ve které se dosud okázale pohyboval, veliký rozruch.»

Nové zásobovací zpronevěry ve Francii. Sorva bylo dáno v republice několik velikých poškozovatelů armády za nižší, již se hlásí podvody nové. «Petit Journal» sděluje: V Chatillon-sur-Seine přišlo se nedávno na stopu zpronevěrám při dodávkách potravin pro armádu. Záležitost tato nabývá nyní většího rozsahu. Až dosud bylo zatčeno 13 osob. Domovní prohlídky u podezřelých osob neměly výsledku, poněvadž vinníci měli dosti času odstraniti přitěžující materiál. V Sekvaně byla nalezena velká množství potravin. Několik obžalovaných se přiznává. Očekává se, že bude zatčeno ještě několik dalších osob. — Dle zprávy listu «Express de Lyon» z Marsilie vyslalo ministerstvo vojenství do Marsilie plnomocníka, aby zahájil vyšetřování o zločinu Goupilově. Aféra ta nabývá velkého rozsahu. — Jak sděluje list «Depeche de Lyon» z Grenoblu, odsou-

Gentleman. Jest zvláštním zjevem, že někdo nedovede svoji zaujatost utlumiti ani v této vážné době, ve které žijeme. V «Case» rozepsal se pod čarou o Šlejharovi p. Víeh. Po některé stránce Šlejhara oceniv, zmínil se také o jeho pohřbu, při čemž projevil hned krajní nesnášlivost. Proti čemu prý Šlejhar byl celým životem, to prý se stalo na jeho pohřbu, neboť, pomyslete si, spisovatele doprovázeli «tři páteři». Pan Víeh, jehož ovšem neznáme, dopustil se tu netaktnosti. Ti «tři páteři» jistě tam nebyli nepozváni. Spisovatel Šlejhar, pokud ze závěti asi známo, svého pohřbívání knězem nezakázal, a neučinil-li to po úvaze ten, jehož vco vlastně se týká, nemá práva do toho mluvit ani p. Víeh, který jest k tomu splnomocněn nanejvýš svojí místnou vtíravostí. Chtěl-li se tento pán pochlubit, že jest napomádován «protiklerikalismem», nedokázal tím ani gentlemanství, ani originalitu. Chování jeho vlastního tábora ho páhodou odsuzuje. Masaryk zřetelně se postavil proti všem církvím na zamítavé stanovisko, ale nad tělesnými ostatky jeho syna promluvil evangelický kněz; tedy tento jistě také byl pován — a nikdo z realistů toho neodsuzoval. Zato však není pravdou, že Šlejhar byl proti katolickým obřadům celým životem. O náboženských obřadech a zvycích psal jednak umírněně, jednak slovy povznášejícími. Rozhodným odpůrcem katolicismu Šlejhar nebyl.

Napoleon z Elby ve Francii. Z Cannes, kde Napoleon po odplutí z Elby vystoupil, dal se k městu Grasse, kdež nahrnuli se k němu obyvatelé, aby mu oznámili stížnosti své na novou vládu. Tamodtud cesta Napoleona byla cestou triumfální, neboť vojde vítán byl radostně a okázale. Vládního vojska nikde nebylo, až teprve před Grenoblem potkal se Napoleon

Všeobecná úvěrní společnost Hradec Králové, Palackého třída čp. 80.

5% Vklady nové 4½%
výhodně úročí, aniž by podléhaly přiroči

Úvěry živnostenské
osobní

4½% Nové vklady 5%
vypíací se na požádání ihned.

Uhlí hornoslezské, kladské, hnědé, koks, antracit, brikety, stále na skladě Uhlí
ku promptní dodávce do bytu se složením.

díl tamější válečný soud tří vojny a dva občany pro krádež velkého množství obilí, určeného pro správu vojenskou, do vězení na rok a k pokutám po 500 franků.

Dopadení nepoctivého denuncianta. Oznamuje se, že v České Třebové byl zatčen Ludvík Reiter, obchodník dřívím, na obvinění, že anonymními dopisy pod pseudonymem »Jan Konečný« udával jednotlivé tamější občany, ničískou radu, učitelstvo, ba dokonce i četnickou stanici pro domnělé velezrádné a rusofilské smýšlení a projevy. Reiter byl prý jako autor těchto denunciací naprosto spolehlivě zjištěn a vede se proti němu vyšetřování pro zločin utržení na cti (§ 209 tr. ř.). Věřejnost sleduje událost tuto s největším zájmem, poněvadž spousta anonymních udání ve věcech trestních i vojenských se zejména v poslední době rozmohla v Čes. Třebové hroznou měrou a vedla k všeobecné nejistotě poměrů a společenskému rozvratu.

C. a k. vojenskému velitelství v Litoměřicích dochází bez přestání anonymní udání, která obsahem i formou vážnost vojenského velitelství nejdřívejším způsobem urážejí. Cena těchto udání, jichž pisatelé nemají tolik odvahy, svá oznámení vlastním jménem krýti, jest samozřejmá. Na takováto udání nevezme c. a k. voj. velitelství od nynějška nikakého zřetele a odhodí je jednoduše do koše.

Pro májové pobožnosti

doporučujeme

Komárek: Rozjímání sv. růžence po 18 hal.

Píseň k Panně Marii v čas války, 100 kusů
za K 1.30.

Píseň k Panně Marii v čas války, s notami,
za 100 kusů K 1.50.

**Družst. knihkupectví a nakladatelství
v Hradci Králové, Adalbertinum.**

Sklad růženců.

Modlitební knihy.

Kulturní jiskry.

Nové znamení obratu duše francouzské. »Journal«, pfinášejší sensační zprávy, ztratit velké řady odběratelstva, jakmile bylo při vypuknutí války zapověděno uveřejňování zpráv rozčílujících, krváckých, apačských. Konkurent tohoto listu »Matin« utrpěl škodu menší; nahradil sensační historiky dryáčnickým kritikem vlasteneckým, který odliv abonentů zastavil. — Zato však ohromného rozmachu dosáhl deník katolický »Echo de Paris«, jež řídí Maurice Barrés; tento muž má nyní na veřejné mínění pomocí svého žurnálu vliv největší. A tisk katolický zjednal si takovou autoritu, že denně přinášely »protiklerikální« listy rozmrzelé zprávy, jak se zachází stále vládě s vojny, kteří se prohlásili za rozhodné katolíky. Zednářské listy, kterým se kšeft zastavoval, docela začaly prohlašovat, že »Echo de Paris« má u samé vlády přednost před listy jiných táborů: docela žalovaly u vlády, že tento list má velikou protekci u vojenských úřadů. Patrně vojenské pány přesvědčila zkušenost, že na věrnost, obětavost a zmužilost vojínů katolických nejlépe mohou spoléhati. — Večerník »Liberté«, který má stejnou tendenci s »Echem«, povznese se značně. Všechny radikální listy, které se chtěly udržeti, byly odkázány na podporu vládní. Teprve nyní stojí na vlastních nohou »Radical«, který vychází denně ve skromné formě. Ostatní zmizely anebo objevují se jen občasné, protože pomocné prameny vyschly. Ovšem nyní vychází denně list Hervého: ale aby se šířil, chytrý Hervé převlékl kůži, píše jako nadšený vlastenec. Jest velikým znamením doby, že po tolika útlacích církve v čase nejkritičtějších nabývají ve veřejném mínění vrchu právě listy katolické.

Mládež a biografy. Někteří přemoudří lidé moderní viní konservativní kritiky biografů z velké úzkostlivosti, z pruderie. Ale je-li pravdou, že mnoho sensačních filmů není dobrou duševní stravou pro dospělé, tím méně takové obrazy mohou prospěti něžné mysli dětské. I málokterý film nezavadný hodí se pro mládež. Lékaři se vši pečlivostí přesvědčují, která silná jídla — byť velice výživná — nehodí se pro dětské žaludky. Ale toho si málokdo všimá, jak silně kořeněné stravy dostávají se rozvíjejícím se teprve schopnostem dětských duší v biografiích. Dovede dítě krvácké a erotické domny strávit ke vzdělání své mysli? Proto také sama »Osvěta Lidu« 17. dubna správně usuzuje: »Sokolstvo, jakoby ztrácelo vědomí vznešeného úkolu svého a zodpovědnosti vůči dorostu, sáhlo k biografu jako prostředku vzdělávacímu, jenž rozhodně neodpovídá jeho cílům, aspoň ne v té podobě, jak se v poslední době vyvinul. Je skoro neuvěřitelné, že se v sokolských řadách, našla hlava, která by s místa rozhodujícího a vlivného ukázala na jiné prostředky zábavné, čisté a Sokolstva důstojné. Jsou to bezesporu loutky. Biograf je vynález moderní, vývoj jeho udal se velice rychle a má tu slabou stránku, že dovede jen škáti, vnádní a vždy zklamati, že jest nástrojem zábavy zřídka užitečného, většinou mělké, frivolní, ba surové. Loutky těchto vad nemají; jejich historie je úctyhodná, důkaz, že mají cenu trvalou a daleko větší. Loutka výrazně modelovaná, pečlivě a vkusně oblečená, má vysokou cenu pedagogickou. Pohyb jejích dřevěných údů, ztrácejí tváře, mají svůj zvláštní pých. Zajímal by však, že tyto pýchby dovede chápat jen dítě nebo vzdělanec. Dítěť jest svět loutek světem docela samostatným, dítě vidí v loutce takřka živý příklad, neboť dovede svou prostou, čistou fantasií oživit mrtvého tvora, řízeného nitkami a drátem. Vzdělanec vidí v loutce jemnou karikaturu lidské marnivosti, ironii všeho závrátného snažení lidského. Loutka mu dovede lépe hovořiti o nerozřešitelných záhadách bytí, než vysoké umění dramatické, jež zůstává spíše účelem sobě samému. My dnešní lidé jsme příliš suší a pedantičtí, nemáme smyslu pro prostotu a naivnost, chápeme nejvýše drsný naturalismus, který především šíří biografii svými »sensačními« a »napínavými« čísly; naše obrazotvornost je přesycena a seslabena tak, že již nesnese něčeho, co ji dráždí k činnosti, co se jí nepodává hotové; nemáme smyslu pro stylisaci, dekorativnost, svět iluze je pro nás mrtev. A přece je v něm tolik krásy. Bohužel, dnes loutky jsou namnoze zafleány biografiem do pozadí jako přežilý brak. Pro biograf uvažují se hlavně důvody materiální, morálních by bylo velice málo. Ale i hmotné důvody nejsou tak silné, aby dovedly vyvrátiti námitky, jež se mu činí se stránky mravní a pokrokové. Zůleží-li nám na toni, aby mládež byla vychována pevnou a silnou — neboť v nejbližší budoucnosti toho bude dvojnásob zapotřebí —, neposíláme ji do biografů, které ji přesycují a činí blaseovanou, v nichž příliš rychle dospívá a stárne, dejme ji loutky, voďme ji do loutkových divadel, neboť tak ji uchováme dlouho mladou a nezkaženou.

Jaroslav Hilbert o křesťanském umění. Hilbert napsal knihu »Léto v Itálii«. Hilbert, stanuv v Ravenně u hrobky Gally Placidie, žasna nad mosaikovou výzdobou, napsal: »Nuž křesťanství mluví tu tedy ze svého obsahu a svým mladým duchem v umění, které jest síce na hony vzdáleno pychu bílých chrámů antických a mistrovství jejich sochové výzdoby, ale které ve svém barevném citění, ve své vroucnosti, prostotě a svěžesti jest novým, rozkvétajícím žitím. Přišli jsme do Itálie, vědouce poměrně málo o starokřesťanském umění, ale viděli jsme je a buď tomu jak buď, srdce naše bylo vzrušeno a přiblížilo se mu až na samou lásku. Římský velechrám svatopetrský spatřil Hilbert v první den římského pobytu při západu slunce, rozjel se k němu a byla již tma, když vstupoval na širokou rozlohu před ním. Vypravuje: »Poprvé v životě stál jsem na Svatopetrském náměstí, které náleží církvi jako její nejvlastnější plod, a nebylo ve mně jiného nazírání než historického a jiné potřeby než spravedlnost. Církev snažila se tu podati doklad své mohoucnosti, měříc se žárlivě s ohromností kolosepí starých: jaký rozmach byl v jejím životě, jaký tlak po velikosti a kráse, jimž jako rovnocenná sokyně postavila se po bok...«

Při svém zájezdu do Hradce Král.

neopomeňte navštívit

**Družstevní knihkupectví a nakladatelství
v Hradci Králové, Adalbertinum.**

Děkanský chrám v N. Brodě.

Napsal V. Fiedler.

IV.

K ladnosti celého vnitřku chrámového nemálo přispívá vhodné umístění čtyř postranních oltářů. V průčelných rozích presbyteře na straně evangelní jest oltář sv. Antonína Paduánského, na straně epistolní oltář sv. Františka de Paula. V levém rohu lodi před triumfálním obloukem vypíná se oltář sv. Ignáce z Loyoly, v pravém sv. Josefa, pěstouna Páně.

Nevyšoké oltáře sv. Antonína a sv. Františka byly pořízeny r. 1713 — oba za 93 zl. 51 kr. — první nákladem paní Anny z Obersteinů, druhý nákladem Františky a Jiří Teichmonových. Žádný z nich nemá svatozátku, nýbrž na místě, kde bývá tabernakul, spatřujeme na oltáři sv. Antonína obraz anděla strážce, na oltáři sv. Františka obraz Panny Marie svatohorské, které tu byly umístěny r. 1735 místo bývalých: sv. Anny a Navštívení P. Marie, jejichž rámy zdobené jsou draperií.

Upozorňuji povolané kruhy zvláště na obraz sv. anděla strážce (v rozměrech asi 50/70 cm), protože jest to zcela určitě práce slavného Karla Škréty ze Závotic, což dosud vůbec asi známo není nejen v městě samém, nýbrž ani v širší veřejnosti. Upozorňuji však na tento obraz i z té příčiny, že jej chovala ve velké úctě Františka hraběnka Slavatová, kteráž skonavši v pověsti svatosti, pohřbena byla ve chrámě nejsvětějšího Jména Ježíš v Telči na Moravě. Ze zvláštní laskavosti obdržel jej děkan Seidl. Zříme na něm plavovlasou dívku, jež má ruky složeny křížem na prsou a očka vzhůru obrácena; nad ní stojí nachýlen anděl, máje levou ruku položenou na levém rameni děvčátka, zatím co mu pravou ukazuje něžně vzhůru. V levém dolním rohu obrazu jsou vymalovány nějaké předměty, o nichž nelze určit, co by znázorňovaly.

Neveliká prostora mezi uvedenými obrazy a velkými obrazy světců Antonína a Františka ve čtyřhranných pěkně řezaných rámech jest vyplněna dvěma ovalovými v před vystupujícími obrázky a 4 ozdobnými lucernami. Malovaná antependia z r. 1713 znázor-

ňují události ze života světců, v jejichž počtu jsou tyto oltáře postaveny.

Královéhradeckou bankovní jednotu v Hradci Králové doporučujeme co nejlépe při veškerých obchodech bankovních a úhelných. Podporujte při každé příležitosti svůj vlastní podnik.

Zprávy místní a z kraje.

Jeho Jasnost kníže Thun odpověděl městu Hradci Králové na zprávu o jeho jmenování čestným měšťanem města Hradce Králové následující depeši: »Slavnému královskému věnnému městu Hradci Králové! S neslýchanou radostí přijímám počtu slavného královského věnného města Hradce Králové, prokázanou mi úctou čestného měšťanství. Vzdávám též nejsrdečnější díky za krásná slova uznání snah mých po dosažení smírného soužití obou národních kmenů, zvláště velebenému panu starostovi, na kterého si vyprošuji svůj srdečný pozdrav. Kníže Thun.«

Schůze městské rady dne 19. dubna 1915. Zřídí se komitét pro sbírku kovů k válečným účelům. — Nadace založená I. O. Janem hrabětem Harrachem udělena byla Josefu Priechotskému, žáku živnostenské školy pokračovací. — Nadace Arnošta Brádyho udělena byla Jaroslavu Hodkovi, Ant. Mrkvičkové, Anně Čekkové a Anně Butkové. — Povolena byla stavba domku pro mostní váhu v továrně p. dra Richarda Aninga, stavební adaptace v kanoňnické residenci čp. 50. — Schválen byl návrh technické kanceláře ve příčině dříví z obecních lesů pro obecní potřebu. — Bilance elektrických podniků za rok 1914 podrobí se revisi revidentem, jenž bude městským zastupitelstvem ustanoven. — Probrán byl program schůze městského zastupitelstva, jež koná se 21. dubna t. r.

Úmrtí. Na severním bojišti padl 7. dubna nadějný, mladý inteligent p. Al. Pinkava, kadet-aspirant 2. pluku tyrolských císařských myslivců, bankovní úředník. Pohřben na bojišti s vojenskými poctami. O. v. p.!

Pohřeb skromný, tiché slečny Mařenky Černých, která podlehlá vleklé chorobě, konal se v neděli za neobyčejně četného počtu účastníků, kteří tak hromadně projevíli srdečnou soustrast těžce zkoušenému otci. Kondukt vedl vsdp. vikář J. Seidl z Holohlav, který proslovil též případnou řeč. Dlouhý průvod bral se na Pouchov, kde dokončili posvátné obřady vsdp. vikář a bisk. notář F. J. Konečný s dp. kaplanem Havelkou.

Zamítnutí. Všecky body rekursu Spolku majitelů domů proti obecnímu rozpočtu na rok 1915 byly okresním výborem zamítnuty.

Do zajetí. Zdejší c. k. vrch. evidenční geometr p. Fr. Tamchyna sloužil v Přemyšlu jako nadporučík pevnostního dělostřelectva. Ježto od něho nedocházela již několik měsíců žádná zpráva, soudilo se, že snad padl. Ale právě tento týden došel do Hradce od něho dopis, v němž oznamuje, že jede jako zajatec do Ruska.

Znepokojující pověsti o vypuknutí skvrnitého tyfu v Hradci Králové postrádají bohuděky podstaty. Jak jsme z kompetentních míst byli ujištěni, jedná se pouze o 2 vojny, kteří jakožto skvrnitým tyfem podezřelí jsou v bedlivém pozorování. Doposud však z odborných stran nebylo zjištěno, že se skutečně o skvrnitý tyf jedná. Tito vojnové jsou zcela izolováni v epidemické nemocnici; i v tom případě, kdyby výsledek odborného šetření dospěl ke konstatování tyfu, jest naprosto vyloučeno rozšíření nákazy na venek. Bylo nám dáno ujištění, že všichni kompetentní činitelé učinili a zachovávají nejběžnější opatření izolací a že ničeho nejsou a nebudou tak daleci, jako zatajování pravého stavu věci. — Purkmistrovský úřad král. věn. města Hradce Králové.

Dary. Společnost památů v »Adalbertinu« věnovala k uctění památky p. prof. Fr. Hniličky 30 K Okresní komisi pro péči o mládež; pí profesorová M. Hniličková darovala 50 K Spolku k podpoře chudých studentů.

Bezplatné očkování bude se konati každou středu od 5—6 hodin odpoledne na radnici, II. poschodí.

Další listky chlebové. Nyní platí i nadále předpisy z 8. dubna s jedinou úchytkou, že se doba a místo vydávání chlebových listků ustanovuje takto: Každou sobotu a neděli jsou vydávány listky pro okrsky v citovaném nařízení uvedené a sice: 1. pro okrsek I. v obecní zastavárně, 2. pro okrsek II. v městském podacíu protokole v radnici, 3. pro okrsek III. ve velkém kiosku u labského mostu. — Pro každý pondělek, úterek, středu, čtvrtek a pátek stanoví se pro celé město jediné stanoviště v městském podacíu protokole v radnici. — Úřední hodiny v těchto vydávacích místech jsou: V sobotu od 2—7 hodin odpo., v neděli od 8—12 hodin dopol., v pondělí, úterý, středu, čtvrtek a pátek od 4—5 hod. odpo.

Desátý hudební večer ve prospěch Červ. kříže pořádá v neděli 25. dubna o 3. hod. odpo. hudební soukr. škola v pensionátě J. V. čáře Františka Josefa I. Program jest následující: I. oddíl (škola): 1. Parlov: »Ptáček« — 2. ruc. 2. Stewart: »Čikánská píseň« — 4. ruc. 3. Vymetal: »V blahé chvilce« — Slovanský taneček — 2. ruc. 4. Macan: »Lesní studánka« — zpěv. 5. Guritt: »Etudy« č. 4, 10. — 2. ruc. 6. Oael: »Motýlek« — 3. ruc. 7. Krug: »Car a lesa« (Lorelink) — 6. ruc. 8. Löw: »Národní píseň« (Malá fantasie) — 2. ruc. 9. Reinecke: »Červená Karkulka« — Zlá víla, »Mojstina« (Malá fantasie) — 4. ruc. 10. Smetana: »Ukolébavka« (Hubička) — 2. ruc.

11. Marchetti »Solferigio« op. 21. Drdňková: »V. lapení ptáče káňák« — zpěv. — II. oddíl (Mozart): 1. Arie z opery »Don Juan« — 4ruč. 2. »Ukolebnění« — zpěv. 3. »Pantaleon« — Rotponrri z Figarovy svatby — 3ruč. 4. »Menuet ze symfon. Es-dur« — 6ruč. 5. »Sonata F-dur« — Allegro — Allegretto — 3ruč. 6. »Vokálně, operní melodie« č. 9. »Výstřela« — zpěv. 7. »Marcia alla turca« — »Serenáda z opery Don Juan« — 4ruč. 8. »Kouzelná flétna« z Malých fantasií č. 4. — 6ruč. 9. »Fantasie C-moll« — 2ruč. — Žacky: I. Č. 1. M. Sládečková, č. 2. Z. a M. Černá, č. 3. M. Holubová, č. 4. H. Stroh-schneiderová, č. 5. O. Levířhová, č. 6. M. Rosálková, č. 7. M. Vostruhová, O. Střihavková, A. Imlařová, č. 8. J. Vávřová, č. 9. J. Malá, A. Michlová, č. 10. T. Vávřová, č. 11. sl. M. Faltová. — II. Č. 1. Z. a M. Černá, č. 2. H. Stroh-schneiderová, č. 3. M. Hauková, č. 4. J. Řeháková, M. Šubrtová, V. Svobodová, č. 5. A. Jeřábková, č. 6. sl. E. Štursová, č. 7. M. Vodehnalová, V. Šubrtová, č. 8. M. Helligerová, H. Ducháčová, V. Šormová, č. 9. sl. M. Faltová.

Seznam cen na týdenním trhu v Hradci Králové dne 17. dubna. 1 hl: Hrach 90—100 K, čočky 100—120 K, jablek 90—100 K, krup 70—100 K, brambor 8—10 K máku 60—70 K, lněného semene 62—66 K, cibule 30—32 K, jablek 17.20—28.80 K; 1 q: jetelového semínka červeného 160 K, otrub žitných 32—, pšeničných 30—; 1 kg: čerstvého másla 3.60—4.60 K, vepřového sádla 4.50—5.00 K, tvarohu 0.52—0.60 K; 1 vejce 9—10 h, 1 kopa drobné zeleniny 1—3 K, 1 pytel mrkve 2.80 až 3.00 K.

Na týdenní obilní trh v Hradci Králové dne 17. dubna bylo přivezeno: hl: Vávř 5, hrachu půl, jetelového semínka 4, lněného semínka 3 a půl, cibule 5, brambor 285, jablek 3; 12 pytlů mrkve, 50 kop drobné zeleniny, 422 podsvinčat a 160 kůzlat.

Z c. k. berního úřadu v Hradci Králové. Za příčinou čistění úředních místností nebudou se dne 26. dubna 1915 peníze ani přijímati ani vydávati.

Velkoobchod cementem zřídila právě v těchto dnech Královéhradecká bankovní jednota v Hradci Králové. Doporučujeme toto nové oddělení svým přátelům co nejlépe.

Třebechovice. První transporty polských uprchlíků projely zdejší stanicí, aniž došli povšimnutí od našeho obyvatelstva. Minulý týden však byl na nádraží velice čilý ruch, když dojel uprchlíků polsko-židovští. Zdejší inteligence v hojně míře přinášela maso a jiné potraviny k vagonům. Ale uprchlíci tázali se, zda je vše košerováno a maso šmahem vraceli. Žádali hlavně chléb a vejce; za řeči tvrdili, že v Haliči jsou vejce mnohem lacinější než v Čechách.

Místní odbor Svato-Václavské Matice školské v Pardubicích konal dne 5. dubna valnou hromadu za přítomnosti 117 členů. Předsedou zvolen opět p. inž. J. Horn. c. k. kontrolor tech. kontroly, místopředsedkyní p. Anna Nováková, chof. c. k. vrch. insp. stát. drah, jednatelem p. inž. J. Kovář, úředník cukrovaru, pokladní sl. Josefa Josková. Po valné hromadě byl slavnostní večer odboru se sdruženými katolickými spolky. Slavnostní řeč měla sl. A. Pečínková, učitel v Hor-kách, na thema: »O významu žen v době války«. Promluvil věcně, promyšleně, poutavě, velmi zdařile. Ústředí odvedl odbor stejně jako roku předešlého 700 K; dále věnoval výteček »Akademického večírku« přes 300 K Červenému kříži a 100 K pro válečné sirotky. Ústředí vzdává odbor, zvláště jeho předsedovi a dp. J. Novotnému za neunavnou horlivost, velkou hmotnou podporu a významnou činnost vřelé díky s přáním dalšího pokroku novému výboru.

Hořice. U nás projevil se žádost, aby chléb byl prodáván jednotlivcům ve zvýšeném množství. Docle-no částečné zvýšení výměry. V městě ohlášeno, že trvají dále mimořádná opatření, která ostatně v dnešní válečné době jsou všeobecná. Zdejší »Obzor« přinášá, že v zdejší nemocnici žádný vojn nezemřel, nýbrž člo-věk, který někdy býval vojínem. Proč tedy to rozči-lování při pohřbu nad nepřítomností kněze, který nebyl ani zpraven, ani požádán? Do okresu přijde prý opět na 600 polských židovských uprchlíků.

Kostelec n. Orli. Okrsek Hospodářského sdružení českých křesťanských zemědělců pro soudní okres Ko-stelec n. Orli. oznamuje tímto všem svým pp. členům, že okrskový sklad uhlí hornoslezského, umělých hnojiv a ostatních hospodářských potřeb dnem 20. dubna t. r. přemístěn jest z dosavadního místa u cukrovaru k p. Janu Bolehovskému, rolníku u městského radovi v Kostelci n. Orli, kdež možno každému členu potřebné věci vyzvednouti. Zároveň se připomíná, že okrsek kaž-dému členu dle potřeby sprostředkuje pomoc a radu ve všelikých záležitostech zcela zdarma. Dotazy řízeny buďtež na adresu: F. Jelínek, kaplan v Kostelci n. Orli.

Čestín. (Generální návštěva.) Dne 9. dubna asi k 5. hod. odpol. vjžděl do tiché vesničky Hodkova za střel-by a hlahu veského zvonku v průvodu vsdp. kanov-níka Václ. Hlavsy a svého sekretáře dp. dra Jos. Ci-balky J. Excel. nejdp. biskup dr. Josef Doubrava. Ač bylo nepříznivé počasí, přece shromáždili se četní vě-řící, aby dali výraz svému katol. přesvědčení a lásce k svému milovanému arcipastýři. Na všech tvářích z příchodu J. Excelence jevila se radost. S úsměvem na rtích nejdp. biskup v průvodu urozeného pána Alfréda Schebka bral se k slavnostní bráně. Zde očekávali jeho příchodu z okolí i dále sem přichvátavší duchovní, slov. p. c. k. okr. hejtmán lidočský, vojíní rekonescenti, a místní státní sbory hasičské a četní osadníci, za nimiž v prvních řadách šel p. inž. J. Horn. c. k. vrch. insp. stát. drah. Biskup s radostnými slovy. Václ. vřelý a farář čestí-

ský K. Vimr v procláaném proslovu oblasnil důvody příchodu J. Excel. i projevil upřímnou radost kněží a věřících z generální jeho návštěvy, jež má požehnání a útěchu přinést všem sklíčeným. Vlečně a srdečně vítal zasloužilý fidei z Hodkova za sbor učitelů. Za školní mládež tlumočila v básni cky dětině lásky lahodným přednesem žákyně Marie Králová. Jako zástupce obcí Hodkova a Krasoňovic promluvil p. starosta z Hodko-va. Nejdp. biskup děkuje za upřímné uvítání, zdůraznil důvody svého příchodu i radost, že i v tak pohnuté době bylo mu popřáno jíti za svou velepastýřskou po-vinností. Po představení četných osobností se rozloučil a odebral se středem školní mládeže do krásného zde-jšího zámku, kde bydlil po několik dní jako vzácný a drahý host urozeného p. Alfr. Schebka a jeho šlechtné choti. — V sobotu ráno k půl 8. hodině byl očekáván příchod nejdp. arcipastýře do městečka Čestína. Do-my ozdobeny prapory v národních barvách a na námě-stiti postavena slavnostní brána. K uvítání dostavili se zástupcové c. a k. patronátu, velevážení pánové: C. a k. vrchní správce a patronátní komisař Václ. Lukaj, c. a k. hosp. správce Jos. Koudelka, c. a k. lesní správce Rud. Hurych, c. a k. důchodní J. Jindřich. Mezi duchovními pozorovali jsme též s potěšením rodáky zdejšího městečka vdp. Jana Fr. Seidla, bisk. vikáře a faráře v Holohlavech, jakož i jeho synovce dp. Jana Lad. Petráska. Byli zde zastoupeny též slavné sbory hasičské z městečka i okolních obcí. Živé účastenství brali na církevní slavnosti i pp. starostové a učitelé se školní mládeží. Touhou srdce a rozjasněným nebem byli sem přiváběni četní věřící i z dále, takže slavnost již z rána slibovala zdařilý a krásný průběh. Za vy-zvánění zvonů doprovázen banderiem a řadou kočárů vjel nejdp. biskup do našeho městečka. U brány přivítal ho opět vřelým proslovem vdp. vikář a zasloužilý čestínský farář K. Vimr. Za pp. starosty tlumočil city úcty a oddanosti krásnými slovy místní p. starosta Plešinger. Za školní mládež pozdravila p. biskupa ctu-plně žákyně Helena Kuntová. Nejdp. biskup, poděkovav případně za milé uvítání a promluviv s představenými mu osobami, několik laskavých slov, ubíral se středem školní mládeže, všemi nadšeně pozdravován do farní budovy. Odtud po malé chvíli šel v průvodu do krás-ného zdejšího chrámu sv. Petra a Pavla. Při vstupu do velebných prostor svatyně byl uvítán zdařilým »Ecce sacerdos magnus«, komponovaným vdp. vikářem Vim-rem. Po přípravných modlitbách sloužil arcipastýř ti-chou mší sv. Pak pronesl v přeplněném chrámu svou velepastýřskou řeč, v níž jímavě těšil a povzbuzoval s úctou naslouchající lid k důvěře v Boha a Spasitelův kříž. — Po krátkém oddechu udílel sv. břimování, při čemž byly pěny lidové církevní písně. Nato ubíral se za hlahu zvonů do školní budovy. Zde byl uvítán vřel-nejprve místním p. fideim a pak žákem Ant. Pichou. Po zkoušce, která svým zdatem překvapila a plně u-spokojila jak zkoušející tak zvláště J. Excelenci, před-nesl na rozloučenou nejdp. biskupovi s citem a poroz-uměním báseň žák Ad. Plešinger. Pan biskup děkoval vroucně všem, kteří s láskou a plní pečují o mravní a náboženskou výchovu mládeže. Při odpoledním roz-loučení tlivě děkoval vznešenému hodnostáři opět vdp. vikář K. Vimr za slova útěchy a námahu; smutně lou-čila se s ním žákyně Růž. Trnková; ještě však dojem-něji dával nám s Bohem dobrý velepastýř náš. Útěchou bylo nám v té chvíli přesvědčení, že p. biskup odchází od nás s blaživým vědomím, že zde našel dobrý kato-lický lid, který i na veřejnosti dovede projevit svou víru a lne vši duši k svým duchovním a zvláště k své-mu milovanému velepastýři. — K vůli poslednímu roz-loučení, ač nebe chrliko spousty vod, přece přichvátali do zámku v Hodkově 14. dubna navečer blízcí duchov-ní. Přišli i hasiči s lampiony, domácí učitelé se školní mládeží a i několik jiných šlechtných inteligentů, kteří si zde učinili pěvecké dostaveníčko. Nejdp. biskup, do-jat z hloubi srdce, děkoval ještě naposled všem za u-přímné a dojemné projevy lásky a oddanosti. My pak odcházeli jsme s tím přáním, aby teplo lásky a úcty vítalb našeho milovaného velepastýře na všech jeho vi-sitačních cestách.

Kostelní Lhota u Sadecké. Na Bílou sobotu při Vzkří-šení počaly zde sv. misie, které za doby nynější konány za nase vojáky. Kázali zde členové T. J. z Prahy dp. superior P. Jos. Stryhal a P. Em. Kubíček. Účastenství bylo velké. I z okolních osad a měst přišli horliví ka-tolíci, aby poslechlí nadšená slova, která za této vážné doby potěšila srdce a přinesla uklidnění. Sv. svátosti hojně přijímány. Kařcalek bylo kolem 800 a sv. pří-lmání na 1100. Slavnost sv. přijímání dítek vykonána za mř. Misie zakončena slavností svčení misionárního sv. kříže v neděli odpoledne. Horlivým pádním misionářům vzdány buďtež srdečné díky za jejich námahu!

Orlíčka. Ve dnech od 11.—18. dubna konala se v naší osadě obnova sv. misie pro německou většinu. Menšinová škola je tu již přes 10 let; kteří ji navště-vovali, německy již nerozuměli. V posledních letech přis-těhovalo se sem mnoho jiných Čechů. Proto konalo se pro Čechy po této obnově triduum, kterého se všichni dobře smýšlející Čechové hojně účastnili a sv. svátosti přijali. Jen scházeli ti, kteří nejvíce hlásí a kteří i ně-mecky rozuměli, ale neúčastni se pobožností ani čes-kých ani německých. Důst. pánu vzdává se touto ce-stou upřímný dík za veškeru jeho snahu a práci, které se podjal. Česká menšina volá mu ze srdce upřímně: Zaplať Pán Běh!

Podpora hasičů

Různé zprávy.

Upozornění. K dnešnímu číslu přikládáme složená listky a snažně prosíme, aby jich bylo hojně použito k zapravení jak nedoplatek tak předplatného. Kdo již za-platil, račť si laskavě lístek uschovati k obnovení před-platného v měsíci pozdějším.

K smutkám Sv. otce o brzký mř. Ve svém úsilí po brzkém skončení evropského válečného zápasu Bene-dikt XV. projevil prostřednictvím svého státního sekre-táře kardinála Gasparriho přání, aby modřba za mř (kterou sám Sv. otec složil a odpustil tří set dní obda-řil) byla konána v celém katolickém světě při májo-vých pobožnostech v měsíci květnu. Zároveň udělil pa-pež všem mřim sv., které jsou obětovány za duše pad-lých ve válce, výsadu »altaris privilegiati«.

Další nepokoje v Portugalsku. »Petit Parisien« sdě-luje dne 17. t. m. z Lisabonu: Ve Ville Reanu, Figueiré, Braze a v jiných místech vypukly nepokoje. V domech demokratů nalezly úřady pumy. Tisk portugalský tvrdí, že demokraté se spikli proti vládě. V Braze byl jeden royalista zastřelen. Několik osob bylo tam zatčeno. Dále se sděluje, že guvernér benguelský, setník dělostřelec-tva Pinto, se vzepřel rozkazům vládního komisaře an-golského, generála Ley. Pinto bude dopraven do Por-tugalska a tam zatčen. — »Times« oznamují dne 18. dubna z Toronta, že byl tamější parlament dne 14. dub-na formálně odročen. Odročení zdrželo se o několik ho-din, poněvadž se dolní sněmovna nemohla shodnouti s horní sněmovnou o vládní předloze, kterou se vojákům zajišťuje volební právo při všeobecných volbách. Bu-de-li předloha uzákoněna, odebere se 6 dozorců nad hla-sováním na frontu, aby dohlíželi na volební úkon.

Věšicos. Na ulicích vídeňských dovoleno pěci bram-bory v levných cenách. Brambory budou dodávány z obecních zásob. — V Uhrách budou vyživovací pří-spěvky odhity těm osobám, které při zemědělských pracích nepoužily příležitosti k výdělku nebo nabídnutou zemědělskou práci odmítly. — Dle výkazu švýcarské poštovní správy bylo v březnu posláno z Ruska ru-ským zajatcům v Rakousku 5688 pošt. poukázek na 124.240 fr., z Rakouska rakouským zajatcům v Rusku 11.765 pošt. poukázek na 323.279 fr. Od prosince po-sílalo Rusko svým zajatcům v Rakousku 391.374 fr., Ra-kousko do Ruska 653.484 fr. — Stavba pardubické ka-rantenní nemocnice rozpočtena je na 12 mil. K. Denně pracuje v tomto barákovém městě na 5000 dělníků. V nemocnici té může býti ošetřeno přes 10.000 vojínů. — V Postoloprtech bude zřízen první válečný sirotčinec v Čechách. — V neděli odpoledne konalo se ve Vídni za vedení kardinála-arcibiskupa dra Piřilla procesí z vo-tivního chrámu do Štěpánského dómu, aby prosilo mat-ku Boží za přímhu ve světové válce, za vítězství na-ších zbraní. — Na Madagaskaru zničil cy-klon několik vesnic domorodců. — V Novém Yorku konala se schůze dělnictva, v níž zřizenci továren, vy-rábějících válečné potřeby, byli vyzváni k zastavení práce, aby znemožněno bylo dodávání zbraní a střeliva válčícím státům. President Wilson byl prudce napadán, poněvadž nesvolal kongres neutrálních národů, aby za-bránil dodávání zbraní, střeliva a potravin válčícím státům. — Přístav Soluň prohlášen za zamořený mo-rem. — Objevují se nové padělky bankovek 50 kor. a 2kor. 50kor. padělky mají číselní 50 v domích textovém poli z obou stran lemovanou nepravidelnými křesbami ručně a nemají tečkovaného podtisku. Celkový dojem padělku je rozplizlý. Dvoukorunové padělky jsou po obou stranách nejasné a rozplizlé. Přední strana pa-dělku je přemalována dvěma barvami a to okraje žlu-tavě a obrázek sám červenavě.

Pro slepé dívky v Praze na Kampě darovala ne-jmenovaná dobroditelka 6 K administraci t. l.

Našemu veleduštojnému duchovenstvu
ka prováděl uací kostelních vřelě doporučujeme mladou českou
dínu absol. c. k. stát. školy realské
BOHUMILA BEKA v HORE KUTNÉ.

K 200leté památce Malých Svatoňovic r. 1915.

IV.

Od prvopočátku studně takto uspořádané — kdy obraz P. Marie do kostela byl přenesen — vislval nad touto menší nádrží plechový strom s obrazem P. Marie Svatoňovické. Výpary z vody v zimě, v létě samozřemě škodlivé, ničivě působily jak na stěny, tak na plechový strom; stěny nemohly býti trvanlivě ani obřeny ani namalovány, a plechový strom za málo let hynul rezem a musel býti obnoven.

Tomuto zlu mělo býti odmoženo.

V roce 1900 začalo se vyjednávat s c. k. odbornou sochařskou školou v Hořicích o zhotovení pískovcového stromu; upuštěno od tohoto úmyslu, protože by byl ka-menný strom brzy k nepoznání pro výpary z vody a pro prach z vaní do studně větrem zanášený.

Dotazováno a jednáno s c. k. odbornou zámečni-ckou školou v Hradci Králové; i tento plán opuštěn, pro-tože by plech, železo stojící v ustavičných výparech, dlouho bez rezu nevydrželo.

Zavolán mnich, klášterník z opatství Emanuelského, bratr Pantaleon; jeho myšlenka to jest, kterou zřímě v Mariánské studnici uskutečněna. R. 1906 pokryt vnějšek studně tak zvanou fezanou mozaikou, pokryt dlaždicemi různé velikosti a barvy. Práce zhotovena velkým nákla-dem. Jak myšlenka původní, tak provedení její jsou

prvotřídní a zabezpečení matičku po celých Čechách dobře proslavenému paměť trvalou.

Studni popsat — toť velice nesnadno; ji třeba vidět, spíše u ní se zdržet, zamyslet se. Nad menší nádrž se sedmi prameny jest níka, výklenek blankytnou mosaikou vyložen, uprostřed mocná třešně se zeleným listovím a červenými třešněmi; mezi listím v oslňujících zlatých paprscích stkví se obraz Matky Boží. Za slunečního dne pláští Madonny zlatem a stříbrem jen se třpytl; peň stromu jest temně hnědý; vše složeno z porcelánových dílů, sklovinou polévaných.

Toť umění, ale též náboženská krása.

Stěny po stranách obrazu vloženy deskami bledě žlutými, přecházejícími do barvy oranžové; dole u hladiny vody jsou modravě vlnity; sestavení barev vkusné, vhodné; zelenavý povrch vody zvyšuje celkový dojem. Kopule jest malovaná modře nebeská s posetými hvězdami, uprostřed obraz Ducha sv. s nápisem: »Spiritus Dei ferebatur super aquas« (I. Moř. 1, 2) (Duch Páně se vznášel nad vodami).

Hrana mezi kopulí a stěnami ozdobena zlatým nápisem z Písma sv., jež církev sv. obrací a vykládá o Panně Marii (Ecli. 24, 19) »quasi plantans exaltata sum iuxta aquam« (jako javor jsem vyvýšena podle vody).

Věru Mariánská studnice jest předmět ducha i srdce povznášející; mysl nábožensky i umělecky upokojuje. Z daleka přijížděli znalci prohlédnout toto dílo, a ještě z větší dálky přijíždějí nábožné duše a mocně pohnuty stojí před Mariánskou studní naší a volají: Pod ochranou tvou se utíkáme, svatá Boží Rodičko.

Známe pověst o studnici s přechetnými nádržkami a umělými vodotrysky, zvané Fontana Trevi v Římě. Cestovatelé házejí peníze do ní, zasnuhují se s ní, pouťají se k ní; každý, kdo ji jednou viděl, chtí se k ní poznovu do Říma puzeným.

Daleko vznešenějším jest spojení duše věřící s fontánou Mariánskou v Malých Svatoňovicích (i do ní lidé peníze házívají); kdo jednou ji viděl v její velebě, touží po druhé, touží stále, dokud opět a opět přání jeho naplněno není.

Malé Svatoňovice a okolí.

Kdo letos ponejprv pozorněji jméno to čte, poslouchá, rád by as věděl, jak se tam dostane. Zcela snadně. Z Prahy, z Pardubic, od Králík, od Hořic dojeď do Hradce Králové, dále do Josefova, kde se seideš s pouťníky od Liberce, Paky, Králové Dvora. Za malou hodinu jsi ve stanici Svatoňovice-Úpice; vyjdeš z nádraží a po několika krocích návštěvní tabule tě poučá, že se nesmíš dát na levo na silnici (šel bys do Úpice), nýbrž že musíš za domkem železničního hlídače přejítí trať ke Trutnovu a k Libavi a v pěti minutách jsi na místě, u Studánky, v Malých Svatoňovicích. Ještě okamžik kráčíš vzhůru, projdeš branou ve velké lázeňské budově a stoíš na čtverhranném náměstí před kostelem, stojícím na návrší; po sedmi stupních se k němu vystupuje. Při vstupu a východu z kostela neopomeň zastavit se v zahradě getsemanské; Pán tvůj se modlí — i ty jdeš na pouť se modlit, Kristus Pán se odevdává do vůle Boží, i ty se tak zachovej na svépouti; uklidni se, vyslyšena-li bude tvá modlitba, nebo jinak Bůh s tebou ustanoví.

Z náměstí po své pravé ruce spatříš domy zakrytou vzácnou studnici Mariánskou; vybeř si, kam chceš dříve, zda k Matce Boží, ke studnici, nebo k jejímu Synu, do kostela, na obojím místě budeš potěšen, posilněn.

O vezdejší zaopatření se neboj; toho se ti dle přání tvého kdekoliv dostane.

A časně ráno po páté hodině můžeš nerušeně v kostele oddat se Bohu a duši své.

Abys neměl strach, že u Studánky se musíš jen modlit, věz, že se ti u nás naskytá přiležitost mnoho jiného krásného i poučného shlédnouti.

Uhelné doly jsou v místě; více než 100 let kamenné uhlí se zde dobývá; zajímáš-li se o tuto věc, po předchozím, závčasném ohlášení na horním úřadě mnoho můžeš vidět, zkušenost svou obohatit; jsi-li odvážný a měl-li bys více času, můžeš hluboko do země sestoupit a postup dobývání uhlí poznati.

Byla-li by ti koupel milejší, dostaneš ji v lázních na náměstí z téhož zvaného zázračného, svatého pramene. Koupele prvopočátečně počítána za část poutní pobožnosti; proto po žlábkách byla voda rozváděna původně do dřevěných bud, aby nemocným užívání vody pohodlnějším se stalo; přistavěn dřevěný hostinec, aby ani zdraví ani nemocní pouťníci na ničem strádati nemusili. Toto prosté zařízení ukázalo se nepostačitelným. Proto náchoďský kníže Oktavio Piccolomini II. dal lázně s byty a s hostincem důkladně z kamene vybudovati, jak jsou dosud. Zajímavým, byť obšírným — dle tehdejšího zvyku — způsobem veleblí neznámý spisovatel ze začátku 18. stol. lázně a vodu v Malých Svatoňovicích. Čte se ten úvod velmi pěkně (třebaže o jiných místech mluví poněkud naivně). Málem ani nevíme, odkud spisovatel té knížky všechna ta cizí jména vzal.

Počátek života jest voda. Staří Egypťané postavili do svého chrámu nádobu s vodou. Voda mívá rozmanité vlastnosti; tak pramen Dobří v Caramantis jest ve dne studený, v noci teplý, jednou vydává žhavou páru, jindy jest pokryt ledem. Ve Sclavonii (dle Plinia) jest studně, do níž vhozená látka na dobro spálena bývá. Na Sicilii hřstý pramen zotřuje paměť, bystří vtip, jiná voda na tomže ostrově je odnímat. Voda ze studně Arkadie prope Nonacriam okamžitě usmrcuje. Jedna voda ve Frygii ke smichu, jiná ku pláči budí. Na ostrově Hiberniae z jednoho pramene ustavěná pára vystupovala; cokoliv ji zasázeno, zkamenělo. Pramen Neminae měnil své místo a tak lidem budoucí úrodu nebo neúrodu ohlašoval.

Pohlédneme na studnice vlasti své. Čechy vynikají nad jiné země svými proslavenými vodami. Praotec Čech udeřil na Zlíp (Říp) do země, ze které vyšel čistý pramen, který nestrpí v sobě vhozeného tam kamenu. Studánka Vodolenka, studánka sv. Kunhuty u Stračova, studnice na zámku Ryzenberg na vysokém kopci, studnice u sv. Ivana, jinak sv. Jana pod Skálou; studnice u Falknova chuť k jídlu probouzející. Užitečná slaná voda na vyvážení soli za Nezamysla V. byla odkryta, kdežto nyní jest město Slaně.

Na vysoce knížecím Piccolominském Náchodském panství jest na způsob studánky od P. P. Jakuba Rappy, dvorského kaplana a caesarum agenta s kamením někdy ohrazená skutečná kyselka (ostřice) mezi městem Náchodem a vesnicí Břilovec, vedle řeky Metuje. (Proslavený vojevůdce Albrecht z Valdštejna rád této vody jako léku užíval.) K takovým studánkám připočtena býti má zdravá voda sedmipramenná studně Svatoňovské na Jeho vysoce knížecím Piccolominském panství Náchodském.

Ctitelkyně Božského Srdce Páně.

které povolání do řádu mají a výchově a ošetřování osiřelých dítek aneb misii věnovati se chtějí, nechť se obrátí s dotazem stran přijetí na představenou kláštera B. S. P. Krupka (u Teplic).

Vazbu knih v jednoduchém i přepychovém moderní provedení rychle zhotoví uměl. závod knihařský **Richarda Šimáčka** v Hradci Králové, Pospíšilova tř. č. 131.

Paramenta.
Ignáce V. Neškudla syn
(protokolovaná firma)
v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)
(bratr P. J. Neškudly, faráře ve Výprachticích)
doporučuje P. T. veleďústojn. duchovenstvu svůj osvědčený a často vyznamenaný **výrobní závod všech kostelních paramentů, spolkových praporů a kovového náčiní.**
Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukázkou se na požádání franko zašlou.

Barevná kostelní okna

v odbor. provedení zhotovuje a dodává

Fr. Uhlíř,
umělé sklenářství a malba skla
v Trebošovicích u Hradce Králové.

Cenníky a rozpočty na požádání zdarma.

Biskupská knihtiskárna v Hradci Králové

nabízí své ochotné služby ku provedení všech zakázek z oboru knihtisku. Ceny mírné, vyřízení správné a rychle.

Jan Horák, soukenník

v Rychnově nad Kněžnou

zasílá na požádání vždy

dle roční sezony kolekce nejnovějších druhů pravých vlněných látek

své vlastní výroby, jakož i tu- i cizozemských.

Četná uznání zvláště z kruhů veleďúst. duchovenstva svědčí o poctivé obsluze mého ryze křesťanského závodu za dobu více než třicetiletého působení.

Učiňte, prosím, malou objednávku na zkoušku.

Volejenné látky na talíře.
Též na splátky bez zvýšení cen!

Veleďústojnému duchovenstvu a slavným patronátním úřadům doporučuje si dops

roční veškeré kostelní nádoby a náčiní a to: monstrance, kalichy, cibáky, nádoby, paténky, pacifikály, svícny, lampy, kaditelnice, kroupenky atd. své vlastní výroby, předpisům církevním vyhovující. Staré předměty opravuje v původní intenci a v ohni zlatí a stříbří nebo proti doplatku za nové vyměňuje. Hotové předměty neb výkresy zasílá na ukázkou franko bez závaznosti koupě. Vše se posléd posvěcené. Práce ruční.

Sklad veškerých zlatých a stříbrných klenotů, jako: řetězů, madonek, křížků, prstýnků, náramků atd. u **Neškudla** prstýny, tabatěrky, jídelní náčiní ze stříbra pravého i čínské vady na skladě.

Staré zlato, stříbro a drahokamy kupuje se nejvýhodněji.

JAN STANĚK,

pasíř a ciseleur

Praha-I-979., ul. Karoliny Světlé, čis. 12. u.

Zdrčení hlubokým žalem dáváme všem přátelům a známým truchlivě oznámení o smrti našeho vroucně milovaného syna a bratra, pana

ALOISE PINKAVY,

kadet-aspiranta 2. pluku Tyrolských císařských myslivců,
úředníka Záložního úvěrního ústavu.

Padl dne 7. dubna 1915 na severním bojišti, vzdálen svého milého domova, při konání těžké povinnosti, v mladém věku 22 let a tamtéž dne 7. dubna t. r. v 6 hodin večer s vojenskými poctami pohřben.

Útěchou v nezměrném žalu jest nám jen láska a obliba, již drahý zesnulý u všech svých přátel, druhů v těžké povinnosti se těšil.

Zádušní mše svatá sloužena byla ve středu 31. dubna t. r. o 10. hodině dopoledne v chrámu Páně sv. Ducha v Hradci Králové.

V Hradci Králové, v dubnu 1915.

Marie, Růžena,
sestry.

Alois Pinkava, Marie Pinkavová,
rodiče.

Poděkování.

Za příčinou úmrtí a při posledním doprovodu k místu věčného klidu naší
vřele milované dcerušky

MAŘENKY

dostalo se nám písemně i ústně tolik upřímných a srdečných projevů soustrastí
a předrahé v Pánu zesnulé tolik pozornosti nad každé pomyšlení velikým úča-
stenstvím milého a váženého obecnstva na pohřebním průvodu až k místu
poslednímu, že není nám možno — jak snadno bychom někoho opomenuli —
každému zvlášť naše hluboké poděkování vysloviti. Vše to bylo nám útěchou
v našem bolu a částečným lékem k zhojení rány tak těžké a hořké; proto
prosíme, aby všichni — nikoho nevyjímaje — přijali tímto způsobem náš

nejuctivější, srdečný dík!

Zejména platí náš upřímný dík dp. **Janu Brabcovi**, kaplanu v Hradci
Králové, za poslední útěchu drahé zesnulé poskytnutou a veledůstojnému **ducho-
venstvu na Pouchově** za prokázanou jí poslední službu u hrobu.

Obzvláštní náš hluboký a nejerdečnější dík náleží vysoce důstojnému Pánu
Janu Fr. Seidlovi, biskupskému notáři, vikáři a děkanu v Holohlavech,
který osobně se dostaviv, z lásky a přátelství při pohřbu sám průvod až na
Pouchov vedl, krásnou řeč — útěchu to pro nás — nad rakví v Pánu zesnulé
pronesl a na hřbitově k věčnému spánku v ruce Páně ji doporučil.

Rovněž děkujeme uctivě ctih. panům **alumnům** za laskavý doprovod.
Neméně srdečně děkujeme váženým **pěveckým sborům v Hradci
Králové a na Pouchově** za dojemný zpěvní doprovod při církevních
obřadech.

Dále zavázání jsme opravdovými díky vysocectěným pp. lékařům králové-
hradeckým med. radovi MUDr. **L. Bařkovi** a MUDr. **R. Zippemu** za
pečlivé a svědomité léčení. Nelíčený dík pak vzdáváme všem **družičkám
a mládencům** za poslední laskavost jejich milé družce, naší předrahé
Mařence, prokázanou a všem četným předobrym **dárcům nádherných
kytic a věnců.**

Na konec nemůžeme opomenouti zdůrazniti ještě jednou svůj hluboce citěný
dík všem těm milým hostem, kteří z blízka i z daleka přišli v této těžké pro
nás chvíli zmírniti náš bol a naše milované dítě v tak velikém množství
k hrobu doprovoditi.

Všechno to a každý Váš krok

zaplatí Vám Pán Bůh!

V Hradci Král., 19. dubna 1915.

Josef a Emilie Černých,
truchlící rodiče.

Pan **Josef Ettner**, majitel pohřebního ústavu v Hradci Král. zasluhuje za
solidní a pečlivé vypravení pohřbu plné uznání a dík, což mu tímto vyslovujeme.

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA

SPOLEČNOST S RUČENÍM OBMEZENÝM

✱ ✱ V HRADCI KRÁLOVÉ ✱ ✱

✱ ✱ ADALBERTINUM ✱ ✱

KONÁ

PRVNÍ ŘÁDNOU VALNOU HROMADU SPOLEČNÍKŮ

DNE 28. DUBNA 1915 O PŮLDRUHÉ HODINĚ ODPOLEDNÍ
V HRADCI KRÁLOVÉ V ADALBERTINU.

PROGRAM:

1. Výroční zpráva za rok 1914.
2. Zpráva dozorčí rady.
3. Usnesení o upotřebení čistého zisku.
4. Doplnovací volba členů jednateleckého výboru a dozorčí rady.
Z jednateleckého výboru vystupují pásové: Bohumil Hobzek, Jindřich Jelínek,
ThC. Ad. Šelbický; z dozorčí rady pp. P. Ant. Hrabý a Severín Žofka.
5. Volné návrhy.

BOHUMIL HOBZEK,
MÍSTOPŘEDSEDA JEDNATELECKÉHO VÝBORU.

Dle § 20. smlouvy společenské dopouští se výkon hlasovacího práva zmocněncem, který však musí býti společníkem a nemá žádný společník více než dva jiné společníky plnou mocí zastupovati. Na každých K 500— kmenového kapitálu připadá jeden hlas, ku zlomkům pod K 500— se nehledí.

Poděkování.

Za nesčetné, mně tak vzácné, ústní i písemné projevy opravdové a procítěné soustrastí, jakými byl umírňován můj tak hluboký žal při náhlém skonu mého nezapomenutelného chotě, vzdávám

nejvroucnější dík,

kterým jsem upřímně povinna v tak těžké chvíli, zejména p. t. slovutným pánům c. k. místopředsedě radovi Jos. Smutnému a starostovi města JUDr. Frant. Ulrichovi, velebnému duchovenstvu, nájme monsignoru M. Musilovi, měst. děkanu a kanovníku, členům slavné městské rady a obecního zastupitelstva za prokázanou poslední poctu, řediteli c. k. reálky Ant. Libickému, který tak účinnými skutky a uznalými, srdečnými slovy projevil úctu k zemřelému, profesorskému sboru téhož ústavu a hlavně jeho senioru prof. Frant. Rejthárkovi za obětavou pomoc a vřelou vzpomínku nad hrobem, všem ředitelům a prof. sborům ostatních zdejších středních ústavů, osvědčenému dirigentu studentů-pěvců za povznášející a ladné zpěvy prof. Stan. Dobšovi, zástupcům všech státních a samosprávných úřadů, ředitelstvím a členům učitelských sborů zdejších škol měštanských a obecných i ochranných, všem ostatním korporacím, jichž zesnulý byl členem, obětivým dárcům krásných věnců a kytic, sl. R. a M. Pospíšilovým, studujícím zdejší reálky a v první řadě ze třídy sedmé i jich jímavým mluvčím, kteří zde i v Pardubicích milou pozornost svou vděčnou účastí osvědčili, a vůbec všem z blízka i z dále, ze zdejších občanských i společenských vrstev, kteří lásku k zesnulému dali na jevo přecetnou účastí a dobrou vůlí za tak nevládného počasí, jež smutnou ozvěnu má v mém opuštěném srdci.

Vděčně všech a všeho vzpomínati budu!

V HRADCI KRÁLOVÉ, v dubnu roku 1915.

Spolu za rodinu Svobodovu a Juklovu:

Marie Hníličková,
vdova po c. k. profesoru.

Uznání též náleží pohřebnímu ústavu »Entreprise des pompes funebres« J. Elsner zde.

OBNOVA

Číslo 18. Předplatné na čtvrt roku 2 K 60 h
na půl roku 6 K —

V Hradci Králové, dne 30. dubna 1915.

Inserty počítají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XXI.

Budme svoji!

I v Německu zcela správně nadechází opoutání od kroje francouzského. Pařížská paní Móda byla světovou železnou vládkyní; ženský svět nejrozumnějších národů poslouchal ochotně a uctivě šmahem i nejpošetilejších jejích rozkazů. Vymazlená vladačka upadala z dlouhé ohvile do rozmarů nejkomičtějších — její frivolnost byla netoliko známkou veliké nudy, ale i věrným zrcadlem francouzské dekadence. Dobrovolné nevolnice francouzské vládkyně zvláště z vyšších kruhů si nevzpomněly, že předčasto nové rozkazy krojové měly své zřídlo nikoli v estetickém rozmaru, nýbrž v prosaické zřítnosti. Vynikající pařížská módička předkládala své nejvyšší výnosy celému světu dle toho, jaké látky a ozdůbky ve velikých konfekcích bylo potřeba zpeněžit. Mezi pařížskými velkoobchodníky, kteří se snažili vyprodati bezcenný brak, a mezi módičkami byl velice čilý prospěchářský styk.

Proto každý upřímný Čech vítá hnutí ve prospěch krojového svérázu i v naší zemi. Odůlku od francouzské hned fádni hned divoké módy připravuje čile sdružení pro svéráz krojový a pro povzbuzení domácího průmyslu. Nechtě tedy národ místo laciných frází i v této příčině hledá sebe! Nechtě pestré, ohnivé barvy kroje domácího tlumočí větší radost ze života, než šedé, popelavé barvy, zahnědlé zbarvení, diktované unavenou, omrzlou duší pařížských parket.

Šikmá sežije záslužného sdružení českého konána 7. t. m. v umělecko-průmyslovém muzeu za předsednictví její Excel. pl. Libuše Bráňové, zasluhující pracovníce v tom směru. Byla přítomna i na slovo vzatá znalkyně českého umění lidového pl. Renata Tyršová, p. ředitel umělecko-průmyslového muzea dr. Jiřík, přední zástupci našich uměleckých kruhů, zástupci spolkův atd. Pokyny na schůzi pronesené byly velice cenné. Snahou sdružení jest vzkřísiti v čase vhodném lidový kroj zvláště na venkově a pečovati o ochranu typických zvláštností krojových v různých krajích, poučovati veřejnost o znalosti krojů. Sdružení chce také uděleti porady v příčině opatřování krojů; pečuje o to, aby lidové výšivky a jiné ozdoby zaskvěly se vhodným způsobem na úbořech městských. Právě to těší, že takových reformních myšlenek se ujali povolání umělců a umělkyně, že tu neveliký ziskný účel cizích velkoobchodníků.

Bylo již věru na čase, aby lidový kroj přišel k nové vážnosti. Vždyť tolik žen z vyšších kruhů, které se prohlašovaly za vlastenky, rázem projevovaly pohrdání tím, co jest „selekce“. Jako by ten český kroj, české ozdůbky nezasloužily podobné vážnosti jako staročeské písně, pohádky a obrázky!

Tedy nové široké pole k uplatnění vloh velikého počtu českých obratných pracovníků!

Ale máme-li se hlásiti k tradicím svých předků zevnějškem, formou svého obleku, tím

více jest potřeba, abychom si zůstali svoji v ryzí češtině. Mnoho předních literátů jest naplněno úžasem nad tím, s jakým překotným chvatem se zakofeňují v naší mateřštině neforemné kazimluvy, odporující duchu našeho jazyka! Nevkusené překlady frází cizích, často málo výstižných a hodně rozvíkklých, zakofeňují se pevně jako kokotice v jeteli. Co by se dalo říci stručně a výrazně obrátem českým, to se vyslovuje nejasnou formou dle vzoru cizího.

Jestliže jest český pisatel často v rozpasech, ať místo překladů cizojazyčného vyjádření nahledne do bohatého pokladu staré češtiny. Při stopování staročeských slov a úslolí nebude vycházeti z radostného překvapení.

Uvádíme aspoň některé příklady, jak jadrně a stručně staří Čechové vyjadřovali to, co nyní se vyslovuje méně obratně. Novočeské rčení stůž zde na prvním místě, za vodorovnou čárkou staročeské.

Choval se k němu nespravedlivě — byl mu křiv. Poskytl, opatřil věno — obvěnil. V noci i ve dne — nočně i bíledně. Požádal náhradu, odškodnění — požádal hojnoství. Po prvé, po druhé — prvé, druhé. Jeho lež rázně vyvrátili — lež mu v hrdlo vtačili. Tajně se krčili v koutku — koutkovali se. Ukryl před zrakem jiných maso — ustranil maso. Nařčený z peněžní defraudace — nařčený ze vzatku peněz. Říkal mu to přímo do očí — z oust v uši mu to mluvil. Nechtě s těmi písněmi přestane — nechtě těch písní přestane. Polní hospodářství věsti — chlebiti. Šaty na procházku — šaty chodící. Dokladal se vlastní duší, přisahal na své spášení — přisahal duší svou. Pohodil nádo a špatně — dávali stůl nezdárný. Podotknu jen krátce, stručně — na málu přestanu. Nechtě se zmiňovati — toho pomijím. Každý eikán podle sebe hádá — ten člověk chce ho odít v plášť, v který sám jest oděn. Pronášeli úštěpky — uštěpovali. Dal mu plnou moc nad celým svým majetkem a všemi materiálními nároky — hospodářem ho učinil nade vše svou spravedlností. Jestliže by se naskytla vhodná příležitost — jestliže by jaká příležitost nastala. Mají mu dopomoci k nějakému zaměstnání — živností nějakou mají ho podporovati. Zanechali ho na místě v domnění, že již skončil — odběhli ho za uražlého. Měl již mušku — byl připitý. Před soudem jejich čest jest obhájena — jsou právně na etí opatření. Snaží se získati zaměstnání jinde — odtud se potrhá. Případ řídký — případ střídmý.

Vybrali jsme jen namátkou některá rčení staročeská, z nichž některá jsou lepší než nyní a jiná svou jadrností za novým vyjadřováním nepokulhávají. Jiné ukázky velice zajímavé vyplnily by celou knihu. Nechtě se tedy pracuje v šlechtění a obohacení české řeči na základech starých.

Budme svoji i v jiných okolnostech! Naši předkové v městech volili pro ulice názvy velice údolné, které oznamovaly cizím návštěvníkům směr k městům jiným, polohu domů k ulici příslušných (u řeky, pod vrchem atd.). I těsná

skupenství domů měla názvy případné. Naše století však ménělo chvatně staročeské, přiléhavé názvy, působící tak zbytečné zmatky v orientaci.

K tomu všemu přejme se, zdali ve XIV. až XVI. století bylo na pražských domech tolik nerozumitelných nápisův i francouzských a anglických! Mnohý český obchodník a živnostník, který se snesitelně nenačil pravopisu českému, chce okamžitě vyniknouti nad své vzdělanější kolegy zavěšením tabule s názvem cizojazyčným. Zanechejme opičení a papouškování po cizině tam, kde nám české prostředí zcela stačí!

Průběh války.

Bojiště východní. V Karpatech provádějí se dosud jen boje místní, především u Užockého průsmyku, takže se zdá, že se vlastně bojuje o průsmyk Užocký. Dle úřední zprávy ze dne 26. dubna dobylo rakouské vojsko vrchu Ostrého, stojícího jižně od obce Kožové (asi 35 km na východ od průsmyku Užockého), při čemž současně německé vojsko získalo prostoru západně od Kožové (také u průsmyku Užockého), od dřívějšího majle obsazený vrch Zvinín. Tím ovládli spojení údolí řeky Oravy, ve kterém jest obec Kožová (na silnici, vedoucí přes Tucholku do Uher). Rusové pokusili se Ostrého znovu dobýt, byli však strašně odrazeni, naši v zahájeném pronásledování dobyli 28 stílecových zákopů a mnoho válečného materiálu. V těchto bojích získané území přes zoufalé ruské protiletky nejen obhájeno, ale jihovýchodně od Kožové ještě rozšířeno. Na ostatní části karpatské fronty, od Dukelské pánve až k průmysku Užockému, byl klid, přerušovaný pouze dělostřelbou; rovněž na frontě jihovýchodohaličské, bukovinské, dunajské a jihopolské. — Na německé frontě východní nic zvláštního; hlavní stan německý oznamuje poslední toliko, že severozápadně od Ciechanova byly odraženy některé slabé ruské noční útoky.

Bojiště západní. Důležitou událostí jest, že se německé vojsko, mnoho měsíců zápasící o přechod přes průplav ypreský (u Nieuportu, asi 35 km severně od Ypresu ústící do moře), dostalo přes průplav tento, a to asi 10 km nad Ypresem a zároveň zmocnilo se několika obcí nad Ypresem při jmenovaném průplavu. Marny všechny francouzské a anglické pokusy o vytlačení Němců z půdy na levém břehu průplavu. Počet ukofistěných děl činí tu 45 a zajatců na 5000. — V centru válečné čáry, v Champagni i v Argonnách odrazili Němci několik útoků francouzských a sami zahájili ofensivu mezi Mosou a Moselou. — Jihozápadně od Combresu utrpěli Francouzi těžkou porážku; 1600 mužů a 17 děl padlo tu Němcům do rukou.

Na moři. Německé válečné loďstvo v poslední době několikrát vyrazilo do Severního moře, křižovalo i ve vodách anglických, nikde však nenarazilo na loďstvo anglické, které dle

DEPEŠNÍ ADRESA: ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚNEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4%, A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ LÍSTKY POŠTOVNÍ SPORITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLÍM, KOKSEM A CEMENTEM

ŽIROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPORITELNY 140.273

všeho vyhýbá se boji. Německé loďstvo křižovalo v Severním moři, aby také ukázalo, že není blokádu francouzskou, nedávno vyhlášenou, stíženo. A německé ponorky neustávají v činnosti, ovládly i vody anglické a staly se postrachem anglického obchodu. — Pozoruhodnou událostí jest zánik francouzské řadové lodi „Leon Gambetta.“ Tento obrněný křižník, na kterém se nalézalo 44 děl a 720 mužů posádky, torpedován byl v noci ze dne 26. na 27. dubna rakouským ponorným člunem č. 5. Křižník tento byl jednou z nepřátelských lodí, které střežily vjezd Otrantskou úžinou do Jaderského moře.

Boj o Dardanely. Anglie soustřeďuje své loďstvo zároveň s francouzským na pobřeží evropském od Enosu počínaje podél zálivu sardáckého; asijská část pobřeží jest také střežena až k Syrii. Zároveň obsazuje Anglie všechny možné ostrovy. — Dne 25. dubna pokusil se nepřítel pod ochranou bitevních lodí vyloditi vojsko na čtyřech bodech pobřeží poloostrova Galipolis; ovšem Turci se nedali. Zároveň přiblížilo se nepřátelské loďstvo, aby zase pokračovalo v ostřelování úžin se strany námořní; musilo však před palbou tureckou ustoupiti.

Odpověď Ameriky na německou notu. Nedávno ohlášená odpověď Spojených Států na poslední německou notu byla právě podána něm. velvyslanci ve Washingtonu hr. Bernstorffovi. Vládní tajemník Bryan prohlašuje v ní, že Spojené Státy v žádné formě a v žádné době nevzdají se jako neutrální stát ani jediného práva na prospěch některé válčící země. Spoj. Státy uznávají právo prohlížení lodí a právo blokády, ale nemohou učiniti více žádných jiných ústupků. Vláda Spojených Států není s to, aby vývoz zbraní a stříbra zamezila, poněvadž je zákonem neutrálním dovolen. Zadržeti tyto předměty bylo by proti americké ústavě.

Politický přehled.

Vládní předloha o rozšíření domobraněcké povinnosti od 18. až do 50. roku projednávána 26. dubna v uherské posl. sněmovně. Předloha doporučena všemi řečníky. Ministr honvédů bar. Hazai prohlásil pak, že schvaluje změny, navržené posl. Rakowskym: aby zákon zněl jen na dobu války, aby osmnáctiletí nebyli prohlíženi toliko vojenskými lékaři, nýbrž smíšenou komisí; dále aby bylo zákonem stanoveno, že 43 až 50letí všeobecně budou poslání na frontu teprve, až tam budou již ostatní ročníky. Pokud jde o 18leté, žádal ministr, aby se sněmovna spokojila s prohlášením, že se v Uhrách rozhodně budou snažiti, aby tito přišli na frontu jen tehdy, až tam budou poslány již ostatní ročníky. Předloha přijata pak v prvním i druhém čtení a 27. dubna i ve třetím čtení. Podobně přijata zákonná předloha o zařazení uherských vojenských domobranců do rakouských sborů vojenských, doplňujících se z Haliče a Bukoviny.

V uherské poslanecké sněmovně dne 28. dubna schválena i ve třetím čtení osnova o prodloužení platnosti mandátů do říšského sněmu a osnova volebního práva do obcí. Téhož dne rokováno ve sněmovně také o zlořádech a podvodech při vojenských dodávkách. Interpelanti prudce odsuzovali tyto zlořády. Minister předseda hr. Tisza prohlásil, že právě podaná vládní předloha proti zlořádám při dodávkách má býti nápravou a že navrhne justič. výboru, aby trestní ustanovení, obsažená v předloze, nabyla zpětné platnosti.

Křesť. soc. poslanci u ministrů. Deputace německých křesťansko sociálních poslanců s dr. Gessmanem v čele u ministrů předsedy hr. Stürgkha a ministra vnitra dotazovala se stran zvýšení dávky mouky a chleba pro osoby, které pracují za zvlášť obtížných poměrů anebo za delší doby pracovní. Ministr vnitra upokojil plně tazatele. A co se týče rozšíření domobraněcké povinnosti od 18. do 50. roku, prohlásil ministr předseda hr. Stürgkh, že učiněny u vojenské správy všechny kroky, aby zmírněny byly největší tvrdosti těchto přehlídek. Nejprve přijdou na řadu nejmladší ročníky a potom postupně při přehlídkách i při pozdějším povolávání starší třídy a to za nejdůležitějšího zřetele k zachování celkového hospodářského života. Při stanovení schopnosti bude přirozeně bráno jiné měřítko než při dosavadních přehlídkách.

Změna ústavy v Dánsku. Posl. sněmovna v Dánsku (Folketing) schválila ústavní předlohu přijatou landstingem (říšským sněmem). Předloha ta obsahuje ustanovení o volebním právu a volitelnosti žen, zrušuje právo královo jmenovati určitý počet poslanců do landstingu, zrušuje privilegované právo volební do landstingu a snižuje věk, který opravňuje k vykonávání volebního práva do folketingu, ze 30 na 25 let. Nová ústavní předloha, než nabude platnosti, má býti přijata novým říšským sněmem, který bude volen v květnu.

Spor čínsko-japonský. Jedna zpráva tvrdí, že japonský vyslanec v Pekingu oznámil čínské vládě, že Japonsko trvá na úplném přijetí posledních revidovaných návrhů Japonska, jinak že by bylo vyjednávání přerušeno. Dle jiné zprávy rozhodla se vláda japonská změnití některé svoje požadavky, aby se Číně usnadnilo přijetí požadavky japonské.

Pro májové pobožnosti

doporučujeme

Komárek: Rozjímání sv. růžence po 18 hal.
Píseň k Panně Marii v čas války, 100 kusů
za K 130.

Píseň k Panně Marii v čas války, s notami,
za 100 kusů K 150.

Družst. knihkupectví a nakladatelství
v Hradci Králové, Adalbertinum.

Sklad růženců.

Modlitební knihy.

Utrpení katolictva v Mexiku.

Neronova doba v Mexiku začala pro katolíky po pádu Huertově. Generálové, kteří povstali proti legitimní vládě, začali řádit tak, že bylo hned patrné, jak ohtějí katolicismus v Mexiku úplně zničiti. Loyalita biskupů vydráždila povstalce k veliké netivosti proti katolíkům. Od revolucionářů poštována proti katolíkům loupeživá, líná chátara. Guvernér v Monterey oznámil, že smí zůstati otevřeno pouze pět kostelů, že se nesmí zvoniti. Přísně zapověděl i zpověď. Všecky katolické koleje v zemi zavřeny a všichni světští duchovní vyhnáni. V Zacatecasu stoupenci Carranzovi 23. června oloupili a zavraždili kněze Verlandeho. Příští den vtrhli revolucionáři do ústavu křesťanských školských bratří a zastřelili ředitele a ještě druhého bratra školského, jakož i ústavního kněze. V hospitalu v Guadalupe zavraždili revolucionáři mnoho raněných a nemocných, mezi nimi též jednoho kněze. Biskupy uvrhli do žalářů. — Drahocenné knihovny a umělecké památky zničili.

Dne 19. srpna slavil vůdce revoluce, generál Carranza, slavnostní vjezd do města Mexika, a počal tu hned prováděti své reformy. Všecek majetek kněží byl zabrán, správa kostelů přecházela některým odpadlým kněžím. Mezi tím generál Villa se svými důstojníky a vojáky po divoších ústavách a klášterních školách prováděl největší hanebnosti. Kostely proměněny v koňské stáje nebo taneční síně. Bandité oblekli se do posvátných rouch a dali se fotografovati po boku nevěstek. Obrázky ty pak rozšířili jako důkaz nemravnosti a zvrhlosti katolických duchovních.

Hlavní původce toho zločinného hnutí, vojenský guvernér v Nuevo Leonu, Villareal, je žákem Ferrerovým. Touto dobou jsou všichni mexičtí biskupové buď v žalářích nebo za hranicemi. Arcibiskup z Méchoacan, Leopold Ruiz, musil prohnouti převlečen za pastýře. Šedesátiletý arcibiskup v Durangu, Fr. Mendoza, byl zavřen hned na začátku revoluce. Více biskupů odsouzeno bylo k smrti. V Zacatecasu dal Villa zastřeliti dvě třetiny školských bratří a dva kněze. V jiném městě zavřeli 35 kněží a za jejich propuštění žádali na půl milionu korun, kteroužto sumu katolíci s velkými obětmi sebrali. Při útěku peněz Villa pětinu si vzal a žádal, aby suma byla doplněna. Teprve potom propustil duchovní, ale hned je ze země vyhnal. V Orizabi zavřeli všechny kostely až na jeden, vypudili všechny duchovní, na zpovědnice vyřili zednářské odznaky, katedrálu poskvrnili a znevětili hnusnými orgiemi a dům biskupův změnili v kasárnu.

Od mučednické smrti císaře Maxmiliána rakouského, ba již od dnů mexického císaře Iturbida se zednářstvo v Mexiku rychle rozšířilo. 29. září 1825 byla otevřena první zednářská lože a od té doby každá nová strana v mexických spojených státech opírá se o zednářstvo.

Ovšem katolíci mexičtí zavinili si mnoho sami velikou důvěřivostí ve vládní kruhy a naprostou nepřipraveností k zápasu, jehož známky přece na počátku tohoto století byly zcela zřejmé. Kde byl tisk, který by býval důkladně vyzbrojil katolictvo k boji pro dobu převratu? Kde bylo pečlivé odkrývání a posuzování zednářských tajných cest? Vedoucí kruhy katolické měly se starati horlivě o to, aby před nejširšími vrstvami byla stržena s tváří zednářských škra-beška „svobodomyšlnosti.“ Vždyť přece věděly,

jak všude zednářská hesla o svobodě čpí okrasitem a dynamitem a jakých klíčků užívají bezohlední násilníci k tomu, aby vhodili na šíje podřimujících bezohledné oprátky. Katolíci věděli, jak právě Mexiko jest půdou velice sopečnou, jak zde sílí revoluce revoluci a proto bylo naivností spouštěti na ochranu politického režimu Huertova. Nezavázalo také klerikalismem to úplné odevzdání bezpečnosti katolictva do rukou státu? Předně vláda při demokratickém zřízení sama všechno nezmohla, jestliže za sebou neviděla veliké masy organizovaných katolíků, vzbuzujících respekt protivníků. A pak — nepřítelé katolictva se posmívali, že celá ta síla katolictva spočívá na mimocírkevních pilířích, že katolíci se pohybují na cizích nohách.

„Však nás vláda Huertova v době kritické ochránila, slibovali si v sladkém klidu katolíci, jako by nebyli věděli, jak v jiných státech i mohutné řady organizovaných katolíků byly nuceny prodávati se zednářstvem nejtužší zápasu k uhájení své svobody.“ „Však stejně mexické obyvatelstvo jest skoro šmahem katolické, uspávali katolíky falešní přátelé, aby nebylo slyšeti mohutný hukot protikatolických podzemních proudů. A přece v samých Spojených státech — hned v sousedství Mexika, kde vlastně byla situace pro katolíky příznivější, katolictvo v té době bylo nuceno mnoho pracovati, aby své posice čestně uhájilo. Podřimování, vydávání posvátných statků v šanc náhodě, nelze zváti uvědomělou tolerancí. Od osudů katolíků mexických, portugalských a francouzských musí se učiti pilně i katolíci jinde, neboť zednáři pracují všude prostředky stejnými.“

Kulturní jiskry.

Sociální prozřetelnost středověku. Nepochválil zbytečně účelné snahy sociální středověkých odchovanců scholastiky sám moderní vynikající sociolog Sombart. Vždyť nyní samo „Právo Lidu“ doznává o středověku: „Nejen za války a drahoty, ale i v každé době byly vydávány předpisy regulující cenu chleba. Nejstarší takový předpis je z r. 1276 v Augsbu. Již tehdy byly „chlebové komise“: každoročně po žních sešla se komise, sestávající ze dvou měšťanů a dvou pekařů. Koupili měřicí pšenice a měřicí žita, z polovice lepší a z polovice horší jakosti. Obilí to bylo semleté a z mouky peklo se za dozoru komise. To bylo tak zvané pečení na zkoušku. Dle váhy chleba, dle množství obilí, dle nákupní ceny vypočítala zkušební komise cenu chleba, která byly úřady potvrzena a pro pekaře závazná. Peníze na zkoušku dal městský pokladník, po prodeji chleba se zase peníze ty vrátily. Tato cena, taxa chlebová, platila do nejbližších žní a objevila-li se potřeba, byla cena ta regulována dle cen obilních. V německých městech ve středověku byla vůbec taková opatření jako ve zmíněném bohatém městě. Taxa chlebová nebyla stanovena všude na rok, někde čtvrtletně, jinde měsíčně, ba někdy i týdně byla přezkoušena. Pekaři byli pod stálou kontrolou, zdali nešidí, ba byl dokonce z občanstva jmenován mistr pro chléb, chlební kontrolor, ba někde i zvláštní úředník. V Kolíně nad Rýnem měl úkol ten sám starosta; dvakrát týdně měl v krámech zkouškou vážným přesvědčovati se o poctivosti kolínských pekařů. Rozumí se, že byly i po ruce pomůcky: tak v městech vidíme veřejné váhy na obilí, kde pekaři musili zboží svoje převažovati jednou za měsíc za účelem kontroly, která netýkala se jen váhy, ale také jakosti. Tresty na pekaře provinilé známe dostatečně i z českých dějin kulturních. Lichvu a potravinymi trestali ve středověku u řezníků a pekařů pšennými tresty; také zabavovali nedovážené maso a chléb a dávali je chudým, nebo do nemocnic.“

Nešťastní drobní spekulanté. Drobní vkladatelé chtěli rychle rozmnožiti své skrovné úspory. Proto je vybírali z pokladen solidních peněžních ústav a světovali je dvěma firmám. Jedna z nich nesla titul „Česká směnárna společnost Merour M. J. Guth a spol.“, druhá „Záložní a úvěrní jednota v Praze.“ Tyto ústavy totiž lákaly velikými úroky všecky prostomyslné vkladatele. Dne 25. t. m. konala se schůze vkladatelů „Záložní a úvěrní jednoty“, která rozprostřela své síť v Praze II., v Havlíčkově ulici. „Národní Listy“ dne 26. t. m. o tom sdělují: Tento ústav sliboval 5 1/2% zúročení vkladů... Záložené bylo podívání na účastníky schůze, sestávající z příslušníků dělného stavu, učitelstva a středního stavu. Takových případů, že učitel vybral svých 8.000 K, po 30 let střádaných, se spočítaly a vložil je do této jednoty, je celá řada. A poněvadž je velmi malá naděje, že kvota bude značná, jest zármutek vkladatelů tím větší. Tento „peněžní ústav“ podporoval také spoření mládeže tím způsobem, že hodným dětem dal vkladní knížku s korunovým základem. Hodné děti pilně střádaly a jejich konto činí 36.893 K 99 h. Velmi nepatrné procento obdrží děti naspět. Aktiva sestávají sice z několika

jak jest potřeba správa jeho platů. Jakmile však vy-
pukl boj, zapomělo se na hmotné požadavky; učitel-
stvo, pokud nenarukovalo, jak peníze tak plnou prací
podporovalo naše bojovníky a jejich rodiny.

A stav kněžský? Nezmínujeme se ani, jak značné
obnosy upsal hierarchy na válečnou půjčku, co zname-
nají duchovenské ústavy pro raněné i pro zdravé vo-
jiny. Ale všimněme si venkovských sedmistových fari-
fářů a kaplanů, beroucích po dlouholetém studiu po 2
až 3 K denně. Všechny vážné a vlivné kruhy shodují
se v náhledu, že jest nyní zapotřebí občanům skrovně
placeným nějakého drahotného přídatku. Vždyť se jed-
ná nyní i o novou úpravu platů středoškolského učitel-
stva. Přile nám právě jeden kněz, že od nového roku
nemějí štólu žádnou, ale nároky na jeho obživnost jsou
v nynější době trojnásobné. V oné farní obci 26letý ho-
spodářský adjunkt, který absolvoval dvouletý hospo-
dářský kurs, měl do nedávna měsíčně 120 K, byt, topi-
vo, svítivo, mléko. Za stravu platil 30 K. Jeho šéf v
době válečné projevil svou uznalost tím, že mu poskytl
drahotný přídatek. Tamtéž hospodářský p. správce (ta-
ké absolvent dvouletého kursu) má ročně 4000 K pevné-
ho platu, procenta z čistého zisku, byt a ostatní jako
adjunkt. Celkem roční jeho příjem se vším činí 9000 K.
A není to tak mnoho za nynějších poměrů. Sám vyznal,
že sotva vystačí. Ale plat venkovského faráře nelze
vůbec přirovnávat k příjmům takovým. A při tom fa-
rář netoliko horlivě pracuje ve prospěch společné věci
řádké, nýbrž jsou v několika výborech, kde musejí
předcházeti ve štedrosť jiné občany. A lidé trpící ne-
dostatkem v dvojnásobném počtu spěchají vždy předem
na faru. Tedy kněžstvo naprosto není pasivní.

Uvažme dále, co činí Sokolové, Orlové, obecní úra-
dy, dělnické organizace, tisíce a tisíce českých žen. Vě-
ru národ náš si zaslouží, že ho chválí, kterou mu vzdávají
netoliko vysokí důstojníci, ale sorně i politické úřady.

Z dopisu poletního kuráta, zasláného nám dne 21. t.
m. z Karpat, vyjímáme: »Nemáte potuchy, jakou radost
vždy mám, když dostanu vaše listy. Zde velice obtížně
lze někdy obdržeti i rakouské noviny vůbec. Rusové se
v posledních dnech na nás silně obořili. Na naše dvě
švarmhíne — první v činnosti, druhou v rezervě —
hnedi bezohledně na mnoha místech — až 14 řad! Ovšem
draze zaplatili tyto útoky. Leckde výsledkem prudkého
náporu byly celé hromady ruských mrtvol. Naši se
drže znamenitě. Jeden náš pluk nechal Rusy přiblížiti
se na 30 kroků, ale pak spustil strašný nástroj: stromní
pušky! Výsledek byl pro odražené Rusy hrozný. Do-
stavilo se tání a tu byste měn viděti, čemu se zde
vlastně říká silnice! Bláto sahá někdy do polovice vo-
zů. Nelze cesty tyto spravovati nikde jinak než klade-
ním napříč velkých kamenů, na něž se naváží štěrky.
A přece jsou naši dobře zásobováni.«

Pro májové pobožnosti

hodí se výtečně původní sbírka
32 májových kázání:

České drahokamy v ko- runě Královny nebeské.

Sepsal profesor Frant. Kohout.

Příklady velice tklivé jsou voleny ze života
českých světců a jiných vynikajících Čechů.
Cena 2 K 80 hal., poštou 3 K.

Objednávky vyřizuje obratem

Družstevní knihkupectví v Hradci Králové (Adalbertinum).

Církevní věstník.

Vhodná výzdoba našich chrámů. Mladý, snaživý u-
mělec p. Břetislav Kafka v Bílé Třešné vytvořil v
znamenitých měsících umělecky provedenou sochu ukřižo-
vaného Spasitele v životní velikosti. Socha tato byla by
důstojnou ozdobou chrámovou. Dobrodincům našich
chrámů a přátek umění církevního naskytá se vhod-
ná příležitost, aby za poměrně levnou cenu získali vhod-
nou ozdobu do svatyně. Kříž tento mohl by býti upo-
mán na pohotou nynější válečnou dobu a kostelní
sbírkou snad by se opatřil potřebný náklad. U kříže
mohla by se umístiti deska padlých válečníků z farnosti
a tak by byla nejlépe uctěna jejich paměť zbožnou mod-
litbou před nejvyšším Trpětelem světa. Jsme ochotni
sděliti cenu všem, kteří se zajímají o umělecký tento
produkt.

Účast školních dětí na náboženských cvičeních. Dá-
lejší rozhodnutí učinil 21. dubna říský soud. Rozhodl,
že rozdíle bez vyznání mohou býti donuceni pokutami
a vězením, aby posílali své školní děti k náboženským
cvičením (do kostela a ke svátostem). Vrchol konduk-
tér Antonín Kronich z Ústí byl odsouzen k pokutě od
okr. školní rady, že nechtěl vyhověti vyzvání, aby jeho
syn se účastnil náboženských cvičení. Když jeho re-
kurs byl zamakou školní radou zamítnut, odvolal se k
řískému soudu pro porušení svobody svědomí a viny,
zaručené ústavou. Říský soud rozhodl, že v daném
případě se nestalo porušení svobody svědomí, státními

základními zákony zaručené. V odůvodnění bylo zdáraz-
něno, že die říských školních zákonů musejí se řísky
sčastlivě vyačovacích předmetů. Náboženské úkony
pak tvoří podstatnou součástku náboženského vyučo-
vání.

Klíček od svatostánku. Přile nám duchoval správce
z venkova: Nedávno zemřelý spřávoatel Rudolf Kro-
bauer uveřejnil asi před 10 lety v časopise »Zvon«
novelku tohoto asi obsahu: Mladý a svědomitý kaplan
přichází od oltáře do sakristie. Složil mši sv. a nyní
se odstrojuje. Tu kvapně přichází posel s prosbou, aby
velebný pán šel zaopatřit těžce nemocného. Kněz rychle
se přistrojí, chce jiti k oltáři, aby ze svatostánku vyňal
Svátost oltářní pro nemocného — avšak kde je klíček
od svatostánku? Na obvyklém místě není; snad zapo-
mněl jej na oltáři — tam také není; snad jej ztratil v
kostele — nelze nic nalézt; či snad dal jej do kapsy
mezi klíče ostatní — není mezi nimi; spadá snad v sa-
kristii na zemi — nikde však po něm ani stopy! Svě-
domitý velebný pán je v největší úzkosti — co si jen
počít? Hledání, pátrání, dohadování trvá delší dobu, vše
marno. Nesnáze je konečně ještě korunována zprávou
nového posla, že nemocný, jenž tolik přál si přijmouti
svátostného Krista, bez této útrčiny již zemřel! —
Klíček byl později náhodou objeven; kostelník totiž,
skládaje tehdejší mešní roucho, nepozoroval na neštěstí.
Že klíček zapadl do záhybů roucha, zůstal tam vězet a
ani při rychlé prohlídce nebyl postřehnut! — Pomyslil
jsem si při čtení novelky: Spřávoatel má pravdu, podob-
ná smutná příhoda mohla by se lehce stát, i dať jsem si
ihned zhotoviti ještě rezervní klíček k svatostánku, aby
se předešlo každé nesnáz. Ostatně jsou-li při všech po-
kladnách klíčky rezervní, odpovědělo by tak zcela dobře
i při pokladě chrámovém, při svatostánku. Myšlenka
Kronbauerova není špatná. Ch.

**Královéhradeckou bankovní jednotu v Hradci
Králové doporučujeme co nejlépe při veškerých
obchodech bankovních a uhelných. Podporujte
při každé příležitosti svůj vlastní podnik.**

Zprávy místní a z kraje.

Jeho Excel. místodržitel král. Českého Max hrabě
Coudenhove zaslal na blahopřejný přípis městské ra-
dy k jeho nastoupení starostovi města následující podě-
kování: »Račte přimnouti a městské radě, městskému
zastupitelstvu a veškerému obyvatelstvu král. věnného
města Hradce Králové hluboký můj srdečný děk za la-
skavý blahopřejný projev při nastoupení mém na úřad
místodržitele v království Českém. Vyslovuji ujištění,
že zájmy král. věnného města Hradce Králové vždy
rád budu podporovati S ujištěním dokonalé úcty Max
hrabě Coudenhove.«

Městská rada dne 26. dubna. Schváleno bylo, aby
p. B. Jiráskovi, řediteli východočeského divadla, vy-
placena byla pro divadelní sezonu, která započne v
Hradci Králové 23. května 1915, subvence 500 K. —
Spolkou majitelů domů intnuje se výměr okresního vý-
boru, kterým zamítl odvolání jeho proti obecnímu roz-
počtu na rok 1915. — Vyhláška c. k. okr. hejtmánství
o různých záležitostech v hostincích dodá se majitelům ho-
stinců, vináren, kaváren, cukrářům a uzenářům. —
Vzaty byly na vědomí důkazování univ. prof. p. Fr.
Čady za blahopřání k jeho 50letým narozeninám a peti-
ce Obchodní, živnostenské a průmyslové ústředny, za-
slané ministerstvu železnic za rychlíkové spojení mezi
Hradcem Králové a Prahou, a výkaz hotovosti pokladni
ze dne 19. dubna. — Uděleno bylo povolení k obývání
domu čp. 546 pp. manž. Václavu a Anně Hájkovým a
povolení ke stavbě a obývání nádvorního skladiště. —
Vzat byl na vědomí protokol o kolaudaci betonového
můstku přes Přetický potok. — Paní Marii Huňákové,
vdově po profesoru vyšší reálky, vzdají se díky za
dar 50 K.

Koncert dra Václava Štěpána, klavírního virtuosa,
koná se v sále Grandhotelu 5. května. Začátek o půl
8. hod. večer.

Volnové v záložní nemocnici Červeného kříže v
Hradci Králové prosí příznivce o bezplatné zapůjčení
hudebních nástrojů (housle atd.), případně věnování. K
odevzdání ve sběrně Červeného kříže v Hradci Krá-
lové (staré Rudolfinum) odpovědne od 3—5 hodin.

Dar na Rudolfinum. Jako dar hospodářské zálohy
v Běh u Přelouče zasílá ve prospěch hluchoněmých
dětěk vř. farní úřad tamtéž 10 K. Ředitelství Rudolfinu
vzdává vřelý děk. Zaplať Běh!

Zajatý z Přemyšlu. Zem. účet. oficiál p. Aug. Turka
z Prahy, c. k. záložní poručík zeměbr. pluku ve Lvov-
ě č. 19., zeť řed. chlap. škol p. Al. Šedy v Hradci
Králové, psal na své cestě do zajetí z Moskvy dne 6.
dubna; dopis došel dne 22. dubna. Týž je raněn, jak
uvádí seznam č. 162, ale jeho rodina neví, jak je raněn
a kde a kdy se to stalo. Přelme p. Turkovi, který ode
dne 2. srpna sčastlivě se mnohých bojův a který ode
dne 23. října zažil všechny útrapy válečné v Přemyšlu,
šťastného a brzkého shledání s jeho rodinou.

Desátý Hudební večer v penzionátě císaře Franti-
ška Josefa I. pořádaný dne 25. dubna ve prospěch Červ.
kříže, vydal se pěkně od malých až k vyspělým
pianistům. Přijemné a milé skladby Mozartovy vyzněly
precizně od sdružených sestřiček Z. a M. Černých až
k virtuózní hře sč. M. Faltové, která i umění zpěval,
jak lze pozorovati, zdá se podává. Slečna E. Štaroova

rozjíhla svým zpěvem všechny přítomné. Za přítomné
vystoupení dostalo se jí hojného aplausu. Ve čtyřlíst-
hře vynikly M. Vodehnalova a V. Šubertova a pravý
přednes vložily do svých úloh i sč. M. Hankova, J.
a T. Vávřova, A. Jirábkova a O. Levithova. Z dobro-
činných příspěvků sešlo se 59 K 20 h. Zdar budíž dal-
ším snahám čiliž žaček tohoto ústavu!

Pradký řivavec spojený s mohutnou bouří snesl se
nad Hradeckem v pátek dne 23. t. m. před večerem.
Potrval asi tři hodiny a natropil škody dost. Na svazích
vyryl velké výmoly, mnoho pokostil proměnil v blá-
tívo kaši, na lukách leckde utvořil jezera. Loni napře-
lo za celý duben asi 42 mm, nyní však jediný řivavec
vydal 45.5 mm. Jestliže za celý rok spadne u nás př-
měrem dešťové vody ve výši 570—650 mm, vidíme, že
asi třináctý díl toho kvanta se vychrlil najednou. Orli-
ce stoupá povážlivě, ale ještě více Lebe, které přibí-
ralo za panujícího tepla i vodu z talířku sněhu krko-
nošského. Porouchaná hráz pod železničním mostem u-
trpěla novou škodu, takže už by byl čas na důkladnou
renovaci. Teprve v pondělí odpoledne ryšavé vlny za-
čaly opadávati.

Na týdenní obilní trh v Hradci Králové dne 24.
dubna 1915 bylo přivezeno: hl. vřkve 21, lněného se-
mínka 17, cibule 4, brambor 305, drobné zeleniny 16
kop, mrkve 5 pytlů, podsvičat 256 a kůzlat 83 kusy.

Seznam cen na týdenním trhu v Hradci Králové
dne 24. dubna 1915: Ceny v koranách. 1 hl: vřkve 28
až 32, hrachu 80—100, čočky 120—140, jable 80—90,
krup 60—100, máku 60—70, lněného semena 50—60,
cibule 30—35, 1 q: brambor 12—15, žitných otrub 32,
pšenických otrub 30, 1 kg: másla čerstvého 3.20—4.60,
sádla vepřového 4.60—5.—, tvarohu 0.56—0.68, 1 vejce
0.09—0.10, 1 kopa drobné zeleniny 1.30—3.—, 1 pytel
mrkve 3.— až 5.—.

Ve prospěch Okresní komise pro péči o mládež se-
hrána bude jednotou »Tyl« dne 2. května Bahrova ve-
selohra »Pavouk«. Předsednictvo komise znovu upozor-
ňuje na toto představení, jehož čistý výnos určen jest
dětem váleku strádajícím.

Velká hromada Okraňovacího spolku v Hradci
Králové koná se v úterý 4. května o půl 8. hod. večer
v Besedě.

Společnost pro stavbu dřevěných domků a o-
becně prospěšné stavební a bytové družstvo v Hradci
Králové koná ve čtvrtek 6. května o 8. hod. večer v
hotelu Merkur valnou hromadu. Do účetní zprávy za r.
1914 lze nahlédnouti v bytě pokladníka p. Hanka v Ji-
říkově tř. č. 539.

Dr. Josef Netuka, profesor, který sloužil jako c. a k.
poručík v Přemyšlu, ocití se v ruském zajetí ve Tveru
(mezi Moskvou a Petrohradem). Tento týden došel do
Hradce Králové jeho dopis, v němž sděluje, že je zdrav.

Ve prospěch místních chudých, stravovaných Obec-
nou kuchyní, sehraje Jednota divad. obojetníků »Klicpe-
ra« Jiráskovu »Lucernu«. Čistý výnos tohoto předsta-
vení v obnosu 250 K odevzdán bude purkmistrovskému
úřadu v Hradci Králové. Dary letos »Klicperou« ode-
vzdané obnášejí 2155 K.

Znovu narukování dočasné superarbitrovských. Ně-
které neaktivní mužstvo, které bylo během mobilisace
dočasně, třeba i s přiznáním bolestného (Verwundungs-
zulage) propuštěno, bude v tyto dni k pokračování vo-
jenské služby pro ihned zavoláno. Každý, koho se po-
volání týče, obdrží předem od příslušného okresního
doplňovacího velitelství zavolací listek, na základě je-
hož má na dráze úpně volnou jízdu.

Závadný chléb. Jsou pronášeny a zejména též ti-
skem hluboce čtené stížnosti do nesvědomitosti mno-
hých pekařů, kteří při výrobě chleba neostýchají se
do mouky přimíchávati různé bezcenné a lidské zdraví
ohrožující příměsiny, ba mluví se dokonce i o drti-
nách. Ačkoliv v okrese zdejší nebyl případ takový po-
zorován, upozorňuje se přece obecenstvo, aby každý
podezřelý případ úřadu oznámil. Při ostatně dosud za-
chovalé dobré pověsti našeho živnostnictva nebude
snad ani třeba je upozorniti, aby se vystříhali podob-
ného jednání; proti vinníkům bylo by ovšem zakročeno
nejostřejšími prostředky a okamžitým uzavřením ob-
chodu. Živnostenská společenstva se žádají, aby člen-
stvo svoje ve vlastním zájmu na to upozornila.

Odměna za dodané chroustky a poravy v r. 1915
ustanovena pro rok 1915 obnosem 2 hal. za litr doda-
ných chroustův a 4 hal. za litr dodaných porav. Obnos
vypadající na každou dodávku zaplatí se zcela z poklad-
ny obecní a bude z polovice máhzen z prostředků zem-
ských. Odměna vyplácí se hned po odevzdání nasbíra-
ných chroustův a porav, obcem se však ponechává,
chtějí-li odměny jako v dřívějších letech ve výši 6 hal.
za litr dodaných chroustů, pokud se týče 12 hal. za litr
dodaných porav vyřící, avšak bez nároku na pří-
padnou vyšší náhradu ze zemského fondu, než jaká se
v připojené vyhlášce zaručuje, t. j. 1 h za litr chroustův
a 2 h za litr porav.

Pardubice Dr. B. Thein, advokát v Pardubicích, u-
veřejnil v »Čase« prohlášení, že ručí za poctivost do-
davatelů bot z vých. Čech. Ale již tři dodavatelé sedí
a u ostatních vykonává byla prohlídka. Případy omiz-
lých nobou následkem špatné obuvi se množí a budou
dokladem při soudním řízení. — Podpora vojenská dává
se také ženě ze 3 bratří dodavatelů vojenských, jedna
dodává oves a seno, druhý monka a kukurici mele a
třetí to na volně přilímá. Nevytýkáme tu pranic, když
se někdo poctivě žije.

se to řádům sdělil. — Vojenské nemocniční baráky blíž se k uskutečnění a otevření. Celé ohromné prostranství vojenského cvičiště zastavěno nemocničními baráky, z nichž již třetina bude 1. května svému účelu odevzdána. Právě tento labyrint vzbuzuje podiv, v jaké krátké době byl vybudován našimi staviteli. Během května naplní se celé dřevěné toto město vojskem, čítá se na 15.000 nemocných, vyjma obsluhu, dohled a lékař, což bude vyžadovati též skoro 3.000 osob.

Kácov. (Generální návštěva.) Den 17. dubna zůstane navždy památným v myslích všech osadníků kácovských. O pát 8. hod. ranní zavítal do tichého našeho městečka za slavnostního hláhu zvonů Jeho Excel. nejdp. biskup dr. Josef Doubrava. Domy ozdobeny prapory v národních barvách a u kostela naproti rodnému domu prostřeho rodáka našeho Jana Valeriána Jirska, postavena nádherná slavnostní brána. K uvítání dostavili se z řad duchovenských vedle duchovního správce této vdpp.: F. Schmidt, děkan z Divišova s kaplanem O. Ševcem, J. Novák, katecheta měst. školy v Uhl. Janovicích, J. Smath, farář v Uhl. Janovicích, V. Řeřicha, farář ve Zdebuzevsi, J. Oogol, farář v Sázavě, F. Peterka, kaplan ve Zručí. Mezi duchovními pozorovali jsme s potěšením i polského kněze dp. E. Tichého, katechetu polské školy v Praze, jenž přispěchal, aby místním polským uprchlíkům v mateřském jazyku duchovní útěchu poskytl. Touhou srdce, rozjasněným nebem byli sem přivábeni četní věřící z blízka i z dál, tak že slavnost již z rána slibovala zdařilý a krásný průběh. Jako zástupcové c. a k. patronátu dostavili se k uvítání velevážení pánové: C. a k. správce panství a patronátní komisař V. Lokay, c. a k. lesní správce R. Hurych, c. a k. důchodní R. Jindřich, c. a k. hospodář, správce J. Koníček, c. a k. správce průmysl. závodů B. Quiquerez. Byly zde zastoupeny též slavné sbory hasičské z městečka i z okolních obcí. Živé účastenství brali na církevní slavnosti i pp. starostové a učitelé se školní mládeží. U brány přivítal nejdp. arcipastýř srdečným a vřelým proslavem vdpp. J. Karásek, zaslužilý farář kácovský. Jménem městského zastupitelstva místní starosta p. A. Bendl. Za sdružené mínění spolky thumovských vzletnou řečí city úcty a oddanosti pan fideli Fr. Klíma. Za školní mládež pozdravily p. biskupa žákyně E. Jindřichová a H. Harantová. Nejdp. biskup, poděkovav případně za mále uvítání a promluviv s představenými mu osobami několik laskavých slov, ubíral se ve vzorně sestaveném průvodu do farní budovy. Odtud po malé chvilce šel do krásného zdejšího chrámu Nar. P. Marie. Nanejvýš dojemně působilo na všechny účastníky slavnosti, když průvod dospěl na náměstí a tam blízce sousedí Čináci sv. pomocníků oslovil J. Excellenci vůdce zdejší kolonie polské. Všichni nešťastní emigranti pošli na kolenu se slzami v očích prosili nejdp. biskupa o velepastýřské požehnání. Při vstupu do velebných prostor svatyně uvítán byl zdánlivým: „Ecce sacerdos magnus“, jež procitně přednesl sbor chrámový za osvědčeného dirigování p. ředitele káru V. Němce. Po přípravných modlitbách sloužil arcipastýř tichou mší sv., načež udělil požehnání s N. S. V., k němuž zapěl zpěvácký spolek krásné „Tantum ergo“. Pak pronesl v přeplněném chrámu řeč, v níž hřmavě mluvil a povzbuzoval, s úctou naslouchající lid k důvěře v Boha. Mezi kázáním dostavili se do chrámu Páně vdpp. J. Procházka, farář v Petrovích a vdpp. K. Vím, farář v Čestně. Po krátkém oddechu udělil svým zdem překvapila a radostí naplnila jak zkonšerující tak i zvlášť J. Excellenci, přednesly na rozloučenou s chtem a porozuměním přání nejdp. biskupovi družky: K. Macháčková a M. Machková. Při odpovídání rozloučení, které se více než o hodinu opozdilo, škřivě děkovali vznešenému hodnostáři vdpp. J. Karásek za námahu a slova útěchy, načež dojemně rozloučili se s ním žákyně A. Ptáčková a A. Karbanova a podaly J. Excellenci skvělou kytici. Ještě však dojemněli dával nám s Bohem dobrý velepastýř náš. V přeplněném chrámu Páně nezástalo jediné oko nezarozeno při krásných a dojemných slovech loučení. Všichni jsme načerpali z apoštolské návštěvy nejdp. biskupa posilu a útěchu v těžkých dobách nynějších.

Čáslav. Velká voda. Poslední přivaly vzdušné hladiny podměstského rybníka tak, že tlaku vody nedolala jedna ze sešlých okenic u splavu podměstského a prolomila se. Následkem toho vytrhla se taková spousta vody do níže položených částí města v košenících a nazaretě, že dvory a zahrady byly úplně zatopeny. V některých staveních způsobilo to značnou škodu, tak na př. u p. továrnyka Benka, jenž odplaveny byly mnohé kusy nářadí. Také na níže položených rohlích za městem rozlila se voda a způsobila nemalou škodu. Neodkřížené topoty v řecišti zvednuty proudy ohrožily mosty a jen rychlé opadávání vody zabránilo neštěstím. Bude, zajiště záhodno, aby byla upravena povinnost vytáhnutí stavidla v čem přivál, neboť posledním rozvodněním daná výstraha mohla by při další shovívavosti a seposornosti přivodit velmi nebezpečné následky. Námence rybníku p. Šťovíček utrpěl ohla-

nou ztrátu na rybách a na násadě. — Konečně! Po značných odkladech usneseno bylo městskou radou zakročiti u inž. p. stav. rady Vancha o sdělení podmínek soutěže a ořetného řízení na sdělení detailního projektu a rozpočtu na stavbu nového vodovodu. Tím dostane se stavbou vodovodu opět o krok dále. Je toho již nejvyšší potřeba, neboť jakou vodou užíkovou byla v posledních dnech zásobována Čáslav, jest překvapující. Bylo to jedno rozpuštěné babno. Jak s tím byli v jednotlivých domácnostech spokojeni, slyšeli asi zástupcové obce naši od vlastních manželek na vlastní uši. A s vodou pitnou není to o mnoho lepší. Bylo by dobře, kdyby některé z veřejných studní byly občas podrobeny náležitě prohlídce, neboť voda z nich mívá podezřelou příchut a zápach. I čistota koš studní těch není vždy bezvadná. V době naší, kdy třeba úzkostlivě dbáti na prosté čistoty a bezvadnosti vody, je to zajiště první povinnost zdravotních orgánů. Lépe jsou na tom občané, kteří mají studny soukromé, kde pro omezený přístup snadno lze se vyhnouti různým nešvarům. — Otázka psi přetřásána byla v některých listech německých v poslední době velice vážně. Bylo ukazováno, že psi se chová v některých místech takové množství, že tím jenom výživu občanstva ochuzují. Nescházelo ovšem posměváčků, kteří v této diskusi viděli kus přehnaného strašpytlivství. Kdo však měl příležitost viděti, jak se v mnohých domácnostech s těmito „miláčky“ zachází a jak se jim nelepšimi sousty vysluhuje, ten jistě by nebyl proti tomu, aby se chování zbytečných psů omezilo. U nás by byla k tomu také vhodná půda, neboť v málokterém městě prohání se tolik pro zábavu chovaných haňanů, že na př. ráno vyhlíží to na náměstí někdy jako v cirkuse. Přestalo by pak také znečišťování chodníků, patníků, portálů a u kupců vyloženého zboží. Ano nemohla by se vyskytnouti ani příhoda, která se v posledních dnech udála, že buldog jistého panstva při dostizích s pinčem vskočil do kašny a v ní se máchal, až byl hochem k tomu přihlížejícím vytažen. Byla-li kažna pak vyčištěna, nevíme, ale pochybujeme. Poplatek, který se z luxusních psů odvádí, jest vzhledem k nepořádku, který nadělává, velice nepatrný a přivítal by jistě každý s porozuměním, kdyby ti, kdož už tyto „miláčky“ mítí musí, obci co nejvíce přispěli. — Sbírkou kovů, vykonaná naší mládeží, setkala se s výsledkem velice pěkným. Mladí sběratelé, ač počasi bylo krabičné, tužili se, jak náleží. Snesh takovou spoustu potřebných kovů, že budou jistě sběrní komisí pochváleni. Mezi sebranými předměty jest mnoho pěkných, zachovalých nádob cínových, které pro svoji cenu starozitnickou budou zvlášť zabaleny a stanovenému účelu věnovány. Městská rada poskytla pro sbírku jak místnost, tak potřebné bedny a postará se i o dopravu na dráhu. I předměty stříbrné a zlaté byly dancovány. Odvedeny byly do sběrní dráhových kovů v kanceláři městské spojitelný, která je na příslušné místo společně s darovaným „zlatem za železo“ odešle. O zdařilý průběh sbírky kovové hlavní zásluhu má p. řed. Zelinka se sborem učitelským. — Chlebová komise pod vedením měst. rady p. Soboch zapracovala se již do svého obtížného úkolu tak, že vše plyne hladce. Obecnostvo smíluje se pozvolna se zavedením „chlebovek“ a také obchodníci se do manipulace vpravují. Jest však zvláštní, že i této úřady nařízené a ve všech městech zavedené praxe zneužívají tajní štváči k tomu, aby ji proti kněžstvu obračeli. Zasedají totiž v chlebové komisi mezi pp. učitelé i dva místní katecheti a z toho berou si tuto živlové záminku, aby své nekalé řemeslo namířili na kněze. Bylo by záhodno, aby všichni slušní a pořádku milovní občané někoho z těchto krčích — často velmi pokryteckých — individuál nešetřili a přímo proti nim vystoupili. Ziskají si tím jenom zásluhu o klid a pořádek, dnes naprosto nezbytný. — Zařízení lazaretů a pozorovacích stanic ve veřejných budovách státních, městských, okresních i soukromých umístěných, právě se dokončuje a bude jistě skvělým důkazem péče o naše statečné obháje vlasti. Všude využito bylo moderních vymožeností od kuchyně až k bezvadně vypraveným sálům operačním. Zvlášť nová budova úřední a okresní nemocnice jsou pravým vzorem. Obrovské prádelny na elektrický pohon, desinfekční přístroje, spalovací pece, sušny prádla a nákazové baráky obdivovány jsou muži, meztím co dámy nemohou se dosti vynadřovati, je-li jim toho popráno, na promyšlené zařízení kuchyní, z nichž na př. v úředním domě postavená vyžadovala nákladu asi 40.000 K. Všechny stavby provádí pod dozorem úředních orgánů p. stav. Josef Skřivánek s tesařským mistrem p. Matěm. I zvláštní kanalizace provedena byla z okresní nemocnice, aby bylo úplně postaráno pro každý případ zdravotní závary. Za krátkou dobu vykonán byl obrovský kus práce, již bude ještě blahobřečeno všem, kdož budou nuceni pod střechy lazaretů se uchýlit. A to jistě tím více, když se i přesvědčí, jak ochotně jim vyjdou všichni a všude se jim obětavě ošetřovatelky řeholní a Červeného kříže. — Mladí darebové. Poslední dobou vynikly se případy různých krádeží i za dne směle vykonaných. Stopa však mizela. Až p. učitel Brožovi podařilo se přilítni na spády těchto pobertů, z nichž vyklubali se ani škole ještě neodrostení výrostkové. Pan učitel dopadl některé z této bandy, když se um za dne, meztím co choť p. učitele meškala na dvoře, vtrhla otevřeným oknem do pokoje a odnesla část složených tu zásob botava. Vyšetřováním zjištěno, že si tato mladistvá bandička skryšl v novostavbě p. Michalce na Jenkovecké sílnici, odkud podnikala výpravy do kráma a přibytka. Že se jim dostane, spravedlivé odměny, jest jisté, že by však v

leckerém případě neškodilo důrazně napomenutí rodičů, aby lenošivý a potuňný život klukům netrpkěl, uznati musí každý, kdo jenom poněkud pozoruje stoupající zvěčlost takovýchto nadějných náemů. — Čtěme siávu.... Vážnost k starým slavným patricijským rodům vyjadřována bývala tím, že dostávalo se po nich poimenování různým památkám, ulicím, náměstím atd. Byl to zajiště krásný a chvalitebný zvyk, který potomkům stále před oči stavěl památku významných předků. U nás bývala také stará významná rodina, jejíž život dlouho byl spat s král. městem našim. Byl to rod p. Bojanů. My jsme je také za to uctili. Jméno jejich dostal totiž v obec. zastupitelstvu interpeovaný, známý, na provázku voděný — pes.

Morašice. Krásný projekt mauby předložil nám po schválení Jeho Excl. nejdp. biskupem, ak. malíř A. Häusler z Vinohrad. Doufáme, že projekt, ač není doba přiznává, se letos uskuteční a bude vzácnou ozdobou našeho starodávneho chrámu Páně.

Ostřetina. Roku 1781, v době, kdy postaven byl zdejší farní kostel, byla po hlavní oltář téhož chrámu Páně malířem Josefem Kramolínem provedena velmi pěkná olejomalba, představující Zvěstování b. Panny Marie. Když však po letech byl původní hlavní oltář odstraněn a pořízen nový, dostal se jmenovaný obraz hlavního oltáře na poboční stěnu kodi chrámové. V té době byla také vyrámována křížová cesta, kterou pro zdejší kostel dle vzorů Führichových r. 1847 maloval na plátně, darovaném jistou seklou z Ostřetiny, dosil dovedně královéhradecký rodák Josef Rezníček, a byla nahrazena barvotisky, pro něž zbylé rámy byly přizpůsobeny a upraveny. Na podnět Jeho Excl. nejdp. pana biskupa Josefa Doubravy, jenž se nový obraz u příležitosti generální kanonické návštěvy 1911 v Ostřetně naprosto nelíbil, byl původní obraz hlavního oltáře opraven a po schválení návrhu c. k. zemským konservátorským úřadem v Praze do zvýšeného nynějšího hlavního oltáře zasazen. Zároveň byly již nevzhledné barvotisky křížové cesty z kostela odstraněny a výše zmíněná křížová cesta od Rezníčka z prachu očistěna, olejem obnovena, do nových dubových rámt ve slohu kostela zasazena a v kostele zase na staré místo své zavěšena. Návrh pro umístění starého obrazu na hlavní oltář, provedení tohoto návrhu a pořízení nových dubových rámt pro křížovou cestu provedl p. Bohumil Bek, sochař a řezbář v Kutné Hoře, velmi vkusně, a kteréž příčiny sama práce závod jeho doporučí. Konečně byl s povolením vels. c. k. místodržitelství v Praze za souhlasu nejdp. bisk. konsistoře v Hradci Králové opraven celý kostel farní, hlavně venkovské jeho zdi a věž kostelní opatřena novým šindelovým krytem. K omezení vlhkosti v kostele proraženy byly, 4 ventilace v kostelní zdi a rovněž 6 kostelních oken větráky opatřeno, na jižní straně kostela zřízen cihlový rigol. V pobočním vchodu do kostela postaveno bylo závěští s kyvadlovými dveřmi a u hřbitová hlavní vrata důkladně opravena, poboční pak vrata a dvířka byla pořízena nová, železná. Ačkoli práce tyto provedeny byly již v létě loňského roku, teprve nedávno konala se jejich kolaudace, což v nynější válečné době jest zajiště vysvětlitelným.

Sochy, oltáře a j.

provádí absol. c. k. odborné školy
a c. k. umělecko-průmyslové školy
Jan Dušek v Chrudimi.

Děkaný chrám v Ném. Brodě.

Napsal V. Fiedler.

Oltáře sv. Ignáce a sv. Josefa mají obdobnou komposici jako dva právě popsané, jenže jsou daleko větší a nádhernější.

Bývaly tu sice ode dávna oltáře těchto světců — sv. Ignáce byl zřízen již r. 1629 po levé straně lodi — avšak ani oltáře za Seida obnovené nerovnaly se krásou nynějšími, které pocházejí z doby Schaffrovy (1737 až 1749). Obrovské rámy oltářních obrazů jsou stejné. Každý jest se stran dřen dvěma anděly a má celou hofejší polovici ozdobenu překrásnou širokou řezbou.

Oltář sv. Ignáce jmenuje se obecně „maríánským“ z důvodu, že se chová na něm velké úcty požívalci obraz Panny Marie, ana s rukama sepiatýma stojí u spícího Ježíška. Po stranách obrazu na příslušných klekátkách, spočívajících na širokém spodku oltáře, jsou klečící sochy svatého Bernarda a sv. Kazimíra v životní velikosti. Zdá se, jakoby sv. Kazimír k nebesům volal: „Pohléd, o Maria, na tento obraz svj.“ a sv. Bernard dodával: „A vyslyš prosby těch, kteří zde na stupních oltáře před Tvým obrazem Tvé pomoci se dovolávají, vždyť nebylo slyšáno, abys koho opustila, kdo Tebe o přimluvu prosil.“ — Mnohdy tento obraz dala vymalovati r. 1641 paní Zuzana Worlová, ale již r. 1645 byl při vpádu švédakém zaneuctěn vojskem Torstensonovým. Až dosud jest znáti dobře zvlášť dvě sečné rány na obraze. — Více o něm vypráví známá brodská pověst. — Každé neděle a každého svátku zpívá se před ním starobylá válečná píseň, sahající původem bezpochyby do války třicetileté, z níž pro zajímavost uvádím tři slohy:

1. „Maria slavná královno, paní převelená, nebo, země císařovno, o Manko předvádí — přijmž nás k

subě s žádostí, vyslyš prosby moje! [: Zpomož, zpomož, o pomocnice křesťanů, odvrát od nás hlad, mor, vojnu, Panenko Maria!:]

2. Maria, milosrdenství okem shlédni na nás, viz bídu a viz soužení, Matko, ušťuj nás, ochraň dítky před vši zlostí ďábla nepřitele! [: Zpomož, zpomož...:]

3. Maria, království České jest dědictví Tvoje, jaká moc, jaké násilí v něm se provozuje, ujmi se nás a nedopusť, by zkaženo bylo! [: Zpomož, zpomož...:]

4. Maria, učíš zmatení v ležení nepřátel, přidej sílu, posiluj srdce všech svých věrných přátel, zapuď všecku nepřátel moc, pusť na ně strach, bázeň! [: Zpomož, zpomož...:]

Zbývajcí prázdná prostora zádě oltáře vyplněna jest pod uvedeným mariánským obrazem, vsazeným v umělecký rám, reliéfem navštívení Panny Marie a malými obrázky Srdce Páně a Panny Marie vedle jiných drobnějších výtvorů fezbáňských. Mensu oltářní tvoří toliko přední část širokého spodku, na němž za mensou vedle svrchu zmíněných soch spočívají schůdky pro svícny. a velmi pěkná skříň s kopíí Jezulátka, jež bývalo velice ctěno v klášterním (nyní gymnasiálním) kostele, dokud v Ném. Brodě O.O. Augustiniáni přebývali a latinské školy ve správě a vyučování měli.

Oltář sv. Josefa úpravou odpovídá zcela mariánskému. Protěšek obrazu P. Marie tvoří obraz sv. Salvatora. Ostatní část zádě oživuje reliéf „Útěk do Egypta“, dva obrázky a drobnější fezba. — Za mensou mezi svícny nalézá se ikona Panny Marie čenstochovské a dvě velké křesťanské sochy světců Vojtěcha a Václava.

Ze všeho, co dosud uvedeno, jest patrné, jak mnoho vzácných památek barokní plastiky chová vnitřek děk. chrámu něm. brodského na svých oltářích a je opravdu k poctování, že ani v jedné publikaci o Ném. Brodě oceněny nejsou. Tak to dopadá, když se jen opisuje a to často bez porozumění nejen k umění, ale docela slovného znění v různých pojednáních. Až dokončím tuto svou stať, ukáži, jak mnoho omylů je ve všech publikacích o Ném. Brodě, co křídá tu spácháno i na samé historii!

Koupí se Ottův slovník naučný

(všecky svazky i s doplňky ve vazbě)

antikvárně.

Nabídky prodeje s udáním pevné ceny do adm. t. 1

K 200leté památce Malých Svatoňovic r. 1915.

Naši předkové stavěli lázně a říkáli jim Vary nebo Mýtečny. Vedle světoznámých Teplických a Karlsbádských jsou v Královéhradeckém kraji lázně sv. Jana Nep. blíže Chlumce; jiná sv. Jana poblíž města Králové Dvoru, na panství Gradičském v Kuksu, jiná lázeň zvaná sv. Jiří v lese na panství Starobuckém, milí cesty od města Trutnova. Lázně Svatoňovské popsali páni doktoři, nejlépe ale pan Ferdinand-Tscháska německy; česky pan David Nývlt knížkou „Prospěšný potok vod“ r. 1736. Zjevně prý Slezanům jest Svatoňovská voda užitečná; obecný lid v každém týdnu aspoň jednou Svatoňovské mějtele, mýtečny užívá.

Pak byl vytištěn v Hradci Králové u Jana Klimenta Tybely v r. 1755 nový popis Svatoňovské studně s pobožnostmi ke cti sedmiradostné Panny Marie s názvem: „Sedmipramenná studnice na osvěcené, vysoce knížecí Milosti Piccolomini Arragona panství Náchodském blíž Svatoňovic všem zdraví žádostivým a potěšení skrze Marii Pannu vyhledávajícím, vodu bojně prýštlíci znovu k větší povědomosti lidu sepsaná, a vůbec na světlo vydaná.“

Tak byly věru známým lázeňským místem Malé Svatoňovice. R. 1757 za války Rakouska s Pruskem byly zde na léčení celé oddíly vojska, a po té jednu dobu česká šlechta si líbovala ve zdejších lázních (archiv zámku Náchodského.)

Na sklonku stol. 19. Kneippovo léčení vodou bylo zde v mohutném rozkvětu.

Větším přepychem, pohodlím i nádhrou předstihly jiné lázně Studánku, ač prameny zdejší vody převyšují vodu kdekoli jinde — úsudek znalců.

Přítoda skýtá oku požitky v rozsáhlých knížecích lesích s cestami jako v parku upravenými. Vystup do výše 738 metrů na horský hřeben — máš před sebou panorama začínající Sněžkou a sahající přes Náchod až k Orlickým horám, vidíš přes Josefov až k Hradci Králové; dole vidíš celé údolí od Rtyně k Sedlňovu jako kotlinu odevšad uzavřenou, jen silnicí do Úpice pod kostelem v Záblesi prorvanou.

Ze druhé strany máš rozhled na České Verneřovce, zadní stranu skal Adersbáňských a Teplických. Odvaž se po hřebeni ještě dále k západu, a jako na obrázku uhlídáš pod sebou osadu Chvalč a přes ní přes zemské hranice v Pruském Slezsku městečko Schömberg a u něho proslavený kostel a klášter Křesov (Grüssau).

Nabaživ se pohledu, sestup dolů ke Studánce sadem zvaným Mariánským.

Sad tento má svůj zvláštní původ. Zhusta se přihlížovalo, že se sešlo kolikero procesí v kostele, české i německé, s hudbou i bez ní, a teď konalo každé z nich zvlášť pro sebe svou pobožnost. Každý vůdce má své zvláštní modlitby, písně, lid jeho zná jen tyto, proto nelze myslet, aby všichni sjednotili se k jednotné pobožnosti.

Proto založen spolek na zvelebení poutního místa r. 1891. Spolek tento postavil z dobrovolných příspěvků poblíž obce v parku, nyní pěkně vzrostlém, sedm kaplí v upomínku sedmera radostí Matky Boží. Hned však mezi ně postavil 14 zastavení křížové cesty s Božím hrobem, bezpochyby z nedostatku širšího prostoru, aby obě pobožnosti zvlášť odděleně od sebe, nerušeně mohly býti vykonávány. A tak, co druhdy se stávalo v kostele, děje se zhusta tam venku v zahradě, zahradě Mariánské.

Dříve než se rozloučíš s poutním místem, dojdí ještě na Kluček, pahorek na západní straně Studánky. Věvodí tam celé kotlině, zastíněné letitými lipami, velebná, baroková socha Panny Marie s děťátkem Ježíšem (ze druhé polovice 18. stol.), pod tvými nohama vine se bývalá koňská dráha pro dopravu uhlí, ještě níže — jako o ledno poschodí — trať železnice dráhy ke Trutnovu, a nejniže okresní silnice do Úpice a několik polních cest do Velkých Svatoňovic; vše malebně rozloženo, jako namalováno.

Nuže — letos Studánka slaví své 200leté jubileum — do svého plánu na léto, prázdniny, k odpočinku těla i k občerstvení duše vezmu návštěvu Malých Svatoňovic; pobudu tam, ne-li zrovna několik dní, aspoň jeden den.

Úvaha.

„Čím se odplatím Hospodinu za všechno, co mi prokázal? Jaký dar měi bychom ve vděčné, radostné myslí dali Pánu za tak mnohá místa milostná? Studánku se sedmi prameny! Studánkou buď tvé srdce! A z tvého srdce nechť se prýští sedmero hlavních ctností, sedmero skutků tělesného a duchovního milosrdenství, sedmero proseb Otčenáše, přijmi zbožně ze sedmera sv. svátostí svátost pokání a nejsv. svátost oltářní. Takovým způsobem budeš živou studánkou před Bohem, studánkou milostnou, na níž patří oko Páně se zalíbením!

Modlitba.

O Maria, která jsi starému, uschlému, mrtvému stromu skrze přítomnost svého obrazu nového života propůjčila, ó přiblíž se také k mému uschlému, mrtvému srdci! Uaď se v něm, a přines do něho život a milost a novou bohomyslnost. Nedej, abych někdy zoufal! Dej, abych povždy doufal. A kdybych byl uschlý a mrtvý — ještě žiješ Ty. Tvé sluneční oko má ještě životní sílu. A kdyby to již léta byla, co život uprchl z mé duše a kdybych mrtvým býval půl života svého, ještě chci doufati, radostně doufati v Tebe, moje milá matko. Ano i ve smrti ještě choj k Tobě, dárkyni života a síly s radostným zrakem hleděti a volati: Matko, Matko, nedej, abych na věky byl uschlý a zavržený. Tvou ruku, ó Matko, Tvou ruku vděčí! Tvé ruky mateřské chci se lá, Tvé dítko, chopiti a nikdy, nikdy ji neopustiti, na věky nikdy. Amen.

Dodatek.

Jako zvláštnost stůj zde méně známý protěšek k „Stabat mater dolorosa“, „Stabat mater speciosa“.

Skladatel jest týž, Jacopone da Todi (blázen pro Krista), současník Danteho, z řádu františkánského; zemřel r. 1306 v Collazzone.

Stála matka zářná, krásná,
rozradostněná a jasná
u jesli, kde ležel Syn.

Plný štěstí, lásky,
veselý a plesající
tehdy byl duch Mariin.

Ó, jak vesela je Panna
bez poskvrny, Počehnána,
ježž Synem Ježíš byl.

Jak jen plesá, jak jen lási,
jak svou radost světu hlási,
Syn když se jí narodil.

Kdo by mohl nejsati,
kdyby viděl Krista Máti
v potěšení takovém?

Kdo pak by se neradoval,
kdyby Matku pozoroval,
jak si hraje se Synem?

Pro hřích z rodu svého lidí
Syna svého s nímou tvář vidi,
jak je zimě podroben.

ZPÍ jej plakat oko Matky,
zří, jak vzýván je Syn sladký,
jak je chrámem mrazný chlív.

Když se zrodil, vedle jesli,
nebeské se sbory snesly,
pěly slavný, písný zpěv.

Vedle starců dívky stály,
ani slovo neřikaly,
srdcem jen se divily.

Nuže, Matko, Matky zdroj,
dej mi ten žár duše Svoji,
dej, bych pocítil těch sil.

Dej, by srdce moje plálo,
aby Boha milovalo,
by mne Kristus oblébil.

O to prosím, Matko milá:
by's mi rány v srdce vryla,
do srdce mi všechno vplís.

Syna, jenž k nám přišel s nebe,
v seně zrodil se, dav Sebe,
strastí se mnou rozdělil.

Dej mi, moje Matko sladká,
bych měl radost z Jezulátka,
dokud žiti budu jen.

Abych žádal jenom Tebe,
aby měla Boha s nebe
duše z ráje vymaná.

Žárem Svým mne Matko prolni,
nechť se nikdy neuvolní
od té touhy duše má.

Panno panen v celém žiti
neamíš mi již trpkou býti,
dej mi Syna objímat.

Dej, bych s Dítětem Tvým chodil,
Jenž sklál smrt tím, že se zrodil,
chtěje nám zas život dát.

Dej mi s Tebou sytým býti,
Synem Tvým se opíjti,
bych byl známěn veselím.

Planu žáry plamennými,
smysly všechny přechází mi
obcováním takovým.

Dej, ať Syn se ke mně sklání,
ať mne Boží slovo chrání,
ať mne milost zachová.

Tělo bude umírat,
duši mé pak račiž dáti
Syna Svého vidění. Amen.

Oroduj za nás sv. Boží Rodičko,
abychom hodni byli učiněni zaslíbení Kristových.

Modleme se:

Bože, jenž jsi v duchu nejsvětější své Rodičky podivuhodnými radostmi v Tobě dal se veseliti, uděl nám milostivě, abychom pro její zásluhy nebeským potěšováním stále naplňováni byli. Jenž jsi živ a kraluješ na věky věkův. Amen.

200 leté slavnosti v Malých Svatoňovicích budou konány v neděli dne 9. května a o svatodušních svátcích.

Různé zprávy.

Čína a papež Benedikt XV. Když r. 1885 papež Lev XIII. poslal císaři čínskému vlastnoruční psaní, stálo P. Giullonelli, kterýž je měl odevzdati, ohromnou námahu, aby je směl doručiti aspoň ministru zahraničních záležitostí. — Jaká změna stala se znenáhla s říší čínskou, ukazuje poslední sešit katolických misí. Papež Benedikt XV. po svém nastolení poslal vlastnoruční psaní presidentu republiky čínské. Biskup z Pekingu Jarlín měl je odevzdati a president Juanšikaj poručil, že se to má státi s takovými obřady, s jakými odevzdávali spínomocnění vyslanci své ověřující listiny. Když 30. listopadu 1914 biskup Jarlín přišel do paláce presidentova, hrála vojenská hudba a oddíl vojska vzdával vojenské pouty. Nejvyšší vojenský úředník pozdravil biskupa a uvedl jej a jeho průvodce na loďčku nádherně ozdobenou, aby je převezl přes jezero k vlastnímu obydlí presidentovu. Tam byl pozdraven jiným úředníkem a veden do přijímacího sálu uprostřed vojenských řad, které vzdávaly pouty. Zde čekal president, maje po pravici ministra zahraničních záležitostí a celý svůj štáb. Po obvyklých formátech vzal president psaní oběma rukama, dal je ministroví a děkova za psaní, kterým se cítí poctěn a na které sám vlastnoručně odpoví.

Četoroční dopisnice Ústřední Matice Školské od nej přednějších českých umělců vkusně provedené s podobiznami Sv. Čecha a krále Jiřího z Poděbrad, dopisnice pro praktickou potřebu, národní obětiny, matiční telegramy a ostatní matiční tiskopisy jsou na skladě ve všech českých závodcích, označených reklamními plakáty, a vývěskami Ústřední Matice Školské. Objednávky obchodníků vyřizuje obratem kancelář matiční v Praze I., Husova tř. č. 3.

Přípravy na oslavu Husova. Svaz Osvětový spolu s delegáty venkovských vzdělávacích odborů se usnesl, aby byla uctěna památka Husova již letos, a to s opravdovým úsilím. Z velkého programu, jenž podrobně vypracován v květnu loňského roku, vybrány podniky takové, jež i za dnešních výjimečných poměrů jsou uskutečnitelné, a ty doporučený okresům, obcím, vzdělávacím sborům a všem vzdělavacím korporacím k horlivému provádění. Jsou to především přednášky o významu Husově, divadelní představení a besedy Husovy, výstavky husitských památek a příslušné literatury a návštěvy míst památných působením Husovým. Jako podniky časové a příležitostné a jako podniky ceny trvalé doporučováno jest zakládati školy, lidové domy, humanitní ústavy se jménem Husovým, reorganisovati lidové knihovny, zakládati neb soustřeďovati malé knihov-

ny v jednu řádně vypravenou a vedenou knihovnu Husovu, zakládají Husovy studnice, stavěti Husovy památníky, sázeti Husovy lípy atd. Svaz vyzývá samosprávné korporace a peněžní ústavy, aby pamatovaly v rozpočtech přiměřenými položkami na Husův lidovýchvonný základ při Svazu Osvětovém, jímž mají býti hmotně podepřeny přípravy a na němž má býti časem vybudováno učeliště pro vyšší lidové vzdělání. Podrobné zprávy o všech přípravách oslav Husových přináší revue Svazu Osvětového „Česká Osvěta“, již dostávají členové zdarma. Pro přednášky o Husovi pořízena řada serií po 47 diapozitivů s obrazy ze života Husova a s průvodní přednáškou Ant. Rambouska, jež půjčují se za malý poplatek. Pro organizaci knihoven vypraven odborníky praktický spisek s celou řadou formulářů pro vedení knihoven, pro Husovy besedy vypracován program s čísly recitačními, zpěvními i hudebními a řada jiných pomůcek a podnětů vypracována a snesena.

Vhodný dar. Den prvního sv. přijímání snaží se každý katecheta učinit dětkám nezapomenutelným. Nákladem časopisu „Archa“ v Prostějově vyšla andělsky něžná chvála Nejsvětější Svátosti. Je to kniha katalonského kněze-básníka Jacinta Verdaguera: „Eucharistie“, kterou v libezných verších naší mateřštiny ztumočil básník-kněz, benediktn P. Sigmund Bouška. Jakoby pro dětskou něžnou lásku psány byly ty nadšené hymny svátostného Ježíše!

Na osleplé a raněné vojny a nezaměstnané dělnictvo ráčili dále zaslati: p. F. Žehra z Velenic 2 K, dp. P. Opátka, Mičov (sbírka), 11.70 K, A. Langová, Polná, 4 K, p. A. Mrhávek Holice, 5 K, sl. Em. Charouzková z Košťálova 4 K, vldp. Josef Šmejkal, děkan. Vys. Mýto, 5.06 K, pí. Řeháková z Lysé n. L. 2 K. — Zaplat' Bůh. — O další příspěvky se prosí na Zemský Svaz Orla v Hradci Král.

Dar slepým děvkám v Praze na Kampě. P. T. členky III. řádu sv. Františka zaslaly prostřednictvím farního úřadu v Libštátě slepým děvkám v Praze III. na Kampě 20.60 K. Všem šlechetnými dárkyním vroucí: Zaplat' Pán Bůh!

Proba k pp. obchodníkům. Rád bych umístil dívku ve stáří 17 let z dobré, spořádané rodiny, s dvouletou praxí v obchodě střížním a galantním, německého jazyka v slově, částečně i v písmě mocnou, nejraději do českého obchodu v některém městě severovýchodních Čech. Vyzná se též v šití na stroji. Dobře vysvětlí po ruce. Adresu sdělí administrace t. l.

Podobizny padlých vojáků. Válečný archiv ve Vídni sestavuje obšírné oficiální dílo o válce a o událostech válečné doby, do kterého zařazeny budou i podobizny padlých důstojníků a vojáků. Vážná veřejnost se upozorňuje, že velmi vítány jsou příspěvky v tomto směru potřebná data poskytující, zejména že se doporučuje zaslání podobizen padlých a to buď přímo na č. k. válečný archiv ve Vídni neb na politický úřad, který další provede. Na zadní straně podobizny nutno čitelně napsati jméno, šarží, pluk, event. i datum úmrtí padlého a další podrobnosti pro archiv důležitě.

Písně prosebné k Panně Marii v čas války k májovým pobožnostem s nápěvy vydala Matice Cyrillo-Metodějská. Dosud vyšly písně: Píseň k P. Marii v čas války. — Píseň k P. Marii, královně Máje 1915. — K Pomocnici křesťanů v době války. — Písně zaslá se kretariát M. C. M. v Olomouci 100 kusů za 80 hal., 1000 kusů za 6 K. Prosíme vld. farní úřady o doporučení. Texty napsal nebo upravil známý básník Fr. Střížovský a jsou církevně schváleny. Prosíme o hojně objednávky.

Všelicos. Uzenářské zboží nanovo zdraženo. — Starosta vídeňský prohlásil, že oni pekaři, kteří krmou mouku dávají do chleba, ač jim obec vydává jen bezvadnou směs, budou potrestáni tím, že se jim žádná mouka vůbec nevydá. — Oněm krajinám haličským, které nebyly obsazeny Rusy, zasláno dosud 600 vagonů státní obilí, do toho posláno 1500 koní, 600 volů a 10 motorových pluhů, jakož i jiné hospod. nářadí. — Ruský generální štáb na neurčitou dobu zastavil vydávání seznamů ztrát. — Dle rumunského listu „Poporul“ bylo od polovice března na rumunské půdě odzbrojeno 17.000 Rusů, kteří překročili hranice. — Rakouská Jižní dráha za obchodní rok 1914 má schodek téměř 12 mil. korun. — V Rusku bude zavedena válečná daň pro osoby mladší 44 let a vojenské služby sprostěné. — V Rusku přes zákaz výroby alkoholu pije se vesele dále. Tak pouze v gubernii vilenské odkryto 58 tajných výroben kořalky. — Na den 22. dubna připadly sté narozeniny Jos. Ehrenbergra, kněze-buditel. Narodil se v Korouhvi u Poňky. — Dle „Slovenského Denníku“ uherské ministerstvo vnitřní nařídilo, aby ze stolic válekou ohrožených sebrány byly děti a dopravovány do bezpečí. Tímto způsobem vzato matkám 680 dětí a umístěno po jihoherských maďarských obcích. — Ve 104 českých spořitelnách v Čechách, na Moravě a ve Slezsku za březen vklady převýšily výplaty o korun 5.778.977.59. — Příslušníci mobilizovaných jsou povinni platit daně, neboť v podpoře státní jest zahrnut příspěvek na čimž.

Nejlevnější a nejbezpečnější pojištění pro případ úmrtí a věna dětkám

poskytuje Jubilejní, vzájemně dobročinný
životnostenský spolek

„Charitas“ v Hradci Král.,

jenž, založen jsa r. 1908 na zásadě křesťanské svépomoci, za dobu svého trvání vyplatil na podporách již na 100.000 korun, získav 734 členů. Jak děkovné dopisy svědčí, přišla podrovaným podpora v době nejtrudnější jako pravé dobrodíní.

Spolek přijímá muže i ženy od 24 do 45 let. Příspěvek správní každoroční obnáší 2 K, zápisné jednou pro vždy jest: do 30 let 2 K, do 40 let 4 K, do 45 let 10 K. Každý člen se zavazuje, že splatí při úmrtí spolulce 2 K, jež se vyplácí bez průtahů buď zákonitým příbuzným aneb účelu a osobám, jež si člen písemným prohlášením výboru za svého života označil.

Při spolku trvá od r. 1911 odbor, jenž poskytuje též

věno

nedospělým v den jejich smrti, případně v den dospělosti jejich, aneb také při úmrtí těch, kteří je do odboru věnného přihlásili.

Každý pojištěnec u věnného odboru obdrží tolik korun, kolik osob v době nároku u odboru bylo přihlášeno.

Jinochy lze přihlásiti až do stáří 18 let a dívky do 15 let. Přihlášení mohou býti kýmkoliv, jen když týž jest tělesně zdravý a nepřekročil 55. rok věku svého. Zápisné 6 K je pro všechny stejné, rovněž příspěvek po 1 K ve výše zmíněných případech povinné podpory. — Bližší v prospektu, jež na požádání zdarma zasláme.

Adresa zní:

Spolek „Charitas“ v Hradci Králové.

Dr. František Reyl,
předseda.

Václav Jenšovský,
jednatel.

Sklomalba
E. Škarda, Brno,
umělec. ústav práce řádně
hotový a dodává chráněná
obrázky. V každém slohu a
provedení, od nejjednoduš-
šího vzoru do nejobo-
hatší sklonalby figurální, hotový
praven vlněnou masou
kaménkovou pro facady, o-
tátní obrazy, nárob-
ky atd. s nejjed-
noduchým umělece-
ho a odborně dokona-
lého provedení.
Rozpočty ochotně a zdarma.

Zal. 1860

Zal. 1860

Karel Zavadil,
nást.

Antonín Zavadil,

nejstarší umělecký
závod pasířský.

Veledůstoj. duchovenstvu a sl.
patronátním úřadům doporučuje
se ku provedení veškerých

údob kostelních,

ze zlata, stříbra, bronzu a jiných
kovů v každém slohu, od
nejjednoduššího do nejobo-
hatšího provedení dle liturg. předpisů.
Jen u nás práce umělc-
ché ceny. Veškeré opravy a snovu-
stizení provádí se co nejpří-
věžl a se nárukou.

Ceny velmi mírné. Mnoho depo-
ručení a uznání po ruce.

Československá záložna v Praze-II., Spálená ulice, číslo 46.n.

Doporučuje se všem našincům co jediný
peněžní ústav katolický v Praze. Vklady
na vkladní knížky úročí se ode dne vlo-
žení do dne vybrání dle dohody a dle doby
výpovědní. Poskytuje půjčky všeho druhu
za mírných podmínek. Povinná revise
„Jednoty založen“ v Praze.

Barevná kostelní okna

v odbor. pro-
vedení shoto-
vuje a dodává

Fr. Uhlíř,

umělec sklenářství a malba skla

v Treboševicích u Hradce
Králové.

Cenníky a rozpočty na požádání
zdarma.

Jan Horák, soukenník

v Rychnově nad Kněžnou

zasílá na požádání vždy

dle roční saisony kolekce
nejnovějších druhů pravých
vlněných látek

své vlastní výroby, jakož i tu- i ciz-
zemských.

Četná uznání zvláště z kruhů vele-
důst. duchovenstva svědčí o poctivé ob-
sluze mého ryze křesťanského závodu za
dobu více než třicetiletého působení.
Učiňte, prosím, malou objednávku na
zkoušku.

Volejenné látky na taláry.

Též na splátky bez zvýšení cen!

Dívka 35 letá,

zdravá, tichá, mírné povahy, pracovitá, dobrá
hospodyně, dobře oboznalá ve vaření i ve ven-
kovském hospodářství, prosí

o místo hospodyně.

Mám i celé zařízení do kuchyně Laskavě nabídky
račež zaslati do adm. t. l. pod zn. „Osamělá“.

Paramenta.

Ignáce V. Neškudla syn

(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)

(bratr P. J. Neškudly, farář ve Výprašticích)

doporučuje P. T. veledůstoj. duchovenstvu
svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

všech kostelních paramentů,
spolkových praporů a kovového náčiní.

Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukázkou
se na požádání franko zašlou.

Biskupská knihtiskárna v Hradci Králové

nabízí své ochotné služby ku prove-
dení všech zakázek s oboru knihtisku.
Ceny mírné, vyřízení správné a rychlé.

Křestní listy

(ex offio) 40 kusů za 60 haléřů nabízí

Biskupská knihtiskárna.

Vklady na knížky zůrokuje

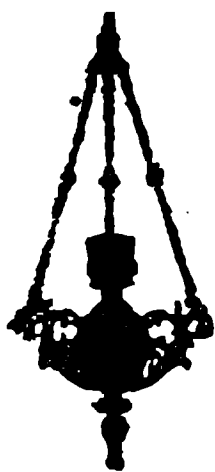
od 1.
dubna
1914

4 1/2 %

Městská spořitelna ve Vysokém Mýtě,

za niž ručí obec
Vysokomýtská.

Jest tedy vklad ve spořitelnu
vždy zcela bezpečně uložen.

Velečestojnému
duchovenstvu a
slavným patronátním
úřadům dovaluje si doko-
ručit veškeré kostelní nádoby a
náčiní a to: monstrance, kalichy,
oibře, nádobky, paténky, paciřkály,
svícny, lampy, kaditelnice, kropenky
atd. od vlastní výroby, předpisům
církvním vyhovující. Staré předměty
opravuje v původní intenci a
v ohni zlatí a stříbrí nebo proti do-
platku za nové vyměňuje. Hotové
předměty neb výkresy zasílá na u-
kásku franko bez závašnosti koupě.
Vše se posílá poštou. Práce ruční.

Sklad veškerých zlatých a stříbrných klenotů, jako: letěšů,
madonek, křížků, prstýnků, náramků atd. s. Netěšské
prsteny, tabatěrky, jídelní náčiní ze stříbra pravého
i čínské vady na skladě.

Staré zlato, stříbro a drahokamy kupuje se nejvyšší cenou

JAN STANĚK,

pasíř a ošeleur

Praha-I-979., ul. Karoliny Světlé, čis. 12. n.

Vazbu knih

v jednoduchém i
přepychovém mo-
der. provedení ry-
chle zhotoví uměl.
závod knihařský

Richarda Šimáčka

v Hradci Králové, Pospíšilova tř. č. 131.

Čtitelkyně Božského Srdce Páně.

ktaré povolání do řádu mají a výchově a ošetřování
osifých dítek aneb misii věnovati se chtějí, nechť
se obrátí s dotazem stran přijmutí na představenou
kláštera B. S. P. Krupka (u Teplic).

Antonín Drahozal v Humpolci

odporučuje vzácné přízni velečestojného ducho-
venstva a slavným patronátním úřadům svůj

odborný závod pozlacovačský

k znovuzřízení a renovování oltářů, kazatelen
soch, křížů a veškerých v obor ten spadajících
kostelních předmětů dle předložených neb dle
zhotovených projektů. — Veškeré rozpočty
skicy i odborná rada bezplatně. — Četná po-
chvalná uznání od velečestojného duchovenstva
k volnému nahlédnutí.

LÁZNĚ

V MALÝCH SVATOŇOVICÍCH
OD 1. KVĚTNA OTEVŘENY.

Denně jsou připraveny koupele, i teplé,
z vody přitékající z Mariánské studnice.
Koupelny jsou účelné a čisté.
Ceny každému mírné.

DÍKŮVZDÁNÍ.

ýsledek předstihl všecko pomyšlení! Jako sen, a ne jako skutečnost vznášel se před
naším zrakem sobotní a nedělní jubilejní slavnost (ve dnech 24. a 25. dubna t. r.)
v naší osadě. Nepříznivé počasí nás nezastrašilo. O tuto oslavu se přičinili jednotlivé
osobnosti, místní obyvatelstvo, spolky. Jím všem přísluší

POVINNÝ DÍK.

Na prvním místě velečestoj. panu vikáři náhodskému P. Celestinu Salickému za velmi
obětavé konání slavnostního kázání a všech bohoslužeb v neděli; pak důst. panu faráři našemu
Jos. Vojtěchovi za bohoslužby v sobotu konané, druhým důst. pánům kazatelům a duchoven-
stvu náhodského vikariátu a z okolí.

Nechť dík přijmou obecní zastupitelstva Malých Svatoňovic, Velkých Svatoňovic, Petrovic
a Batňovic za pozornost, poutnímu místu při jeho jubileu věnovanou.

Zvláštní dík veřejný se činí vysokoblahorodému řediteli zdejších uhelných dolů za veškerou
ochotnost ode dávna, a zejména při našem jubileu, chrámu našemu prokazované.

Uctivý dík dále veleváženému přednostovi zdejší železniční stanice, p. vrchnímu oficiálu
Janu Poklopovi a panu asistentu Josefu Kaplanovi.

Dík platí našim pánům učitelům za velmi ochotný doprovod a dohled na školní dítky při
slavnostním průvodu; neméně děkujeme panu varhaníkovi a řediteli hudebního kůru, zpěvákům
a hudebníkům za pečlivou a vzornou chrámovou hudbu.

Srdečně děkujeme slavným sborům dobrovolných hasičů místních i velkosvatoňovických.

Panský p. zahradník s dívkami z Malých a Velkých Svatoňovic upletl velké množství
věnců a vkusně vyzdobil svatyni poutní; vzdáváme i jim povinné díky.

Obyvatelstvu místnímu i z okolních osad za horlivou obětavost, při této slavnostní příle-
žitosti projevenou — ani nelze všech jmenovitě vypočítat — děkujeme vroucně.

Malé Svatoňovice, dne 26. dubna 1915.

Duchovní správa poutního kostela.

OBNOVA

Číslo 19. Předplatné na čtvrt roku 2 K 50 h
na půl roku 5 K —

V Hradci Králové, dne 7. května 1915.

Inseraty pořítají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XXI.

Průběh války.

Bojiště východní. Na západo-haličské frontě byla v neděli svedena veliká bitva, v níž pronikavého úspěchu došlo vojsko rakouské a německé. Boj odehrával se za přítomnosti armádního velitele arcivévody Bedřicha a za velení německého generála št. Mackensena na místech, kde byli Rusové několik měsíců usazeni v opevněných postaveních. Rusové byli poraženi na celé čáře (dunajské), zejména mezi Malastovem, Gorlicí a Gromnikem, i severně odtud. Rakouské vojsko zároveň překročilo dolní Dunajec. Malastov leží na veliké silnici asi 15 km na severozápad od známé pohraniční haličské obce Konečné. Gorlice leží na téže silnici asi 11 km na severozápad od Malastova, a Gromnik na téže silnici na levém břehu Bialé, více než 25 km na severozápad. Spojené vojsko prolomilo ruskou frontu přes 36 km dlouhou, celou ji zatlačilo a ustupujícího nepřítelů rázně pronásleduje. Počet dosud zajatých stoupl přes 30.000 a každé hodiny dále stoupá. V četných dobytých ruských posicích bylo ukofistěno ohromné množství válečného materiálu. 22 děl a 64 strojních pušek je při první kofistě. — Německá zpráva zároveň oznamuje, že Rusové utrpěli porážku sev. východně od Skierněvic a poněvadž pak náš gener. štáb ohlásil, že naše vojsko na Nidě zapudilo nepřítel z předních posic a proniklo až k území překážek, lze souditi, že se v pohyb dala celá spojenecká fronta v Polsku. — V údolí Oporu a Oravy jest naše vojsko rovněž na postupu a očito se ve stejné čáře s armádou operující východně odtud proti Stanislawi. — Záhada, co dělá Hindenburg, jest již rozřešena. Německé vojsko vpadlo totiž do baltických provincií ruských a mohutně dere se vpřed. Dorazilo k železnici, spojující Libavu s Dvínkem a zatlačilo Rusy ze Szawle na této dráze k Mitavě, nedaleko Rigy. Ani u Mitavy, odkud je do Rigy pouze den pochodu, nebyli Němci zadrženi a pronásledují Rusy, prohájící směrem do Rigy. Dosud na tomto svém postupu zajali Němci 3200 Rusů, urazivše asi 200 km od hranic Východních Prus na sever a obsadivše území téměř tak veliké, jako je království České. — Dle úřední zprávy ze dne 5. května následkem vítězství našeho v západní Haliči stala se ruská bezkydská fronta Zborov—Sztropkov—Lupkov neudržitelnou. Ježto vítězné spojenecké síly od západu dále pronikají k Jaslu a Zmigrodu, jest nepřítel v západním oddílu karpatské fronty na plném ústupu z Uher, je pronásledován naším a německým vojskem. Rusové tedy na okrouhle 150 km dlouhé frontě jsou poraženi a za nejtěžších ztrát donuceni k ústupu.

Bojiště západní. V krajině yperské bojuje se nyní o každou píď půdy. Město Ypern bylo nyní také ze severu a severovýchodu velmi těsně Němci obklíčeno a fronta anglická posunuta tak silně zpět, že německá děla mohou střeliti z boku na postavení Angličanů. — Zároveň překvapilo ostřelování francouzské námoř-

ní pevnosti Dunkirchenu. Dosud není vysvětleno, zda Němci bombardovali pevnost s moře nebo z těžkých děl na souši. Obyvatelstvo zděšené prohá z Dunkirchenu do blízké francouzské námořní pevnosti Calaisu. Na ostatní západní frontě jsou úředně ohlašovány nové německé úspěchy.

Boje o Dardanely. Nový všeobecný útok Angličanů a Francouzů jak s moře tak na pevnině nemá valného výsledku. Francouzové, kteří vylodili vojsko na asijské straně u Kum Kale, byli hned po přistání zahánáni zpět. Angličané pak na poloostrově Gallipolákém naproti ostrovu Imbros za ochrany svých těžkých lodních děl až dosud se udrželi. Dne 4. května u Ari Burnu stojící nepřítel pokusil se o nový útok, byl však zase zatlačen zpět k pobřeží. V těchto bojích poškozena také francouzská pancéřová loď »Henry IV.«, anglická bitevní loď »Vengeance« a anglický dreadnought »Agamemnon.« Nepřátelé útoky obnovují.

Na moři. Německým ponorkám padla v oběť ruská bitevní loď »Pavel I.« z loďstva baltického a několik dalších parníků anglických.

Volné listy.

Autority nade všechno. Psychologické názory známého Lombrosa v moderní společnosti čím dál více se uplatňují. Lombroso docela tvrdil, že každý zločinec jest nepřítel. Ujímá se v národech i zásada determinismu, dle níž člověk není za činy své zodpovědný, protože musí konati to, co koná. Jest pozoruhodno, že v novodobých snahách kulturních na osvědčenou samostatnost v badání vědeckém nemá prý se dbáti autorit a zatím, nežli se obrátíš, za autoritu se přijímá kde jaký dohad a kde která třeptivá domněnka. Nezřídka jest tomu tak, jako v detektivních románech, v nichž dělají se pokusy s vědou lékařskou. Mrtvola měla na čele zvláštní hrbolek, a smrt byla záhadná. Ale známa jest příhoda, že ten a ten spáchal samovraždu, a na jeho čele shledán hrbolek. A závěr jest hned po ruce: Sebevraždou umírají jmenovitě ti, kdož mají na čele hrbolek.

A tak bez důkazů a z ničeho nic některý pán si vzpomene, že třeba něco nového povědět o zodpovědnosti lidských činův, a máme hned z bruslu novou autoritu, která smělostí svého tvrzení překvapuje a slabé a nesoudné duchy vábí tak, jako noční lampa přitahuje mušky a komáry. Na příklad profesor Adickes prohlásil: »Každý lidský čin jest nutný resultát, plynoucí jednak z bytosti jednatelce, jednak z okolností, ve kterých člověk žije. Jedná-li tentýž člověk za těchže okolností, nemohlo se nic jiného státi, než co se stalo, nehledíc k tomu, běží-li o čin mravný nebo nemravný.«

Pan profesor nepřemýšlel snad ani o tom, že jedinou touto větou rozbil všelikou mravnost, jen když udivil a osvědčil, že umí povědět něco nového. A důkazy, že směle tvrzení jest pravda? Prosím vás, proč žádáte důkazů, když postačí pyšné a domýšlivé gesto? Páni smějí se dogmatům a sami vyrábějí vědecká dogmata po továrnicku.

Jestliže tedy lidské jednání dle Adickesa řízeno jest deterministicky neodvratnou přírodní zákoností, pak jest třeba se diviti, že ještě jsou univerzitní profesori, kteří přednášejí o ethice! Jak pak rozsuzovati, jsou-li ty které lidské činy mravné, když člověk, jednáje nutně, za činy své není vůbec zodpověden a nemá tedy ani zásluhy, ani viny? Kdož by tu neznamenal, že Adickes a všichni, kteří hlásají determinism, ostatním svým univerzitním kolegům, píšícím o ethice, smějí se do očí a všechno usilování o mravní pokrok prohlašují nepřímou za činnost bláhovou a pošetilou? Někteří páni tuto Achillovu patu ovšem poznali a snaží se věc zachrániti tvrzením, že i determinism mravní jednání připouští a umožňuje. Klička tato však jest nicotná, neboť správné myšlení, jehož se tito sofisté sami tak často dovolávají, přesvědčuje, že za vlády determinismu nelze o mravnosti mluvit.

Ba nikoli, holečkové, marně se vytáčíte. Vaše neodůvodněné a ze vzduchu vzaté učení deterministické vniklo v romány, feuilletony, zahnízdilo se v divadlech a tím rozlilo se v tak zvanou davovou duši. Lenoši, pobudové, čiperní podvodníci, lupiči ve fracích a vyžehlených náprsenkách, i lupiči v lesích a vůbec všichni ti, kteří chtějí se mítí dobře na cizí útraty, dobře pochopili, že váš determinism schystal jim hojnou žeň a že stal se jejich zaslíbenou vlastí. Lidská chápavost dovedla toho, že vaše theorie, páni deterministé, stala se hroznou praxí. Váš determinism, jak zkušenost svědčí, jest praktickým odpoutáním lidských vášní od mravní povinnosti a jest vyhlazením lidské zodpovědnosti.

Učení deterministické plodí stále jedovatější ovoce, neboť co jest tu inteligentních chytráků, kteří své zločiny hájí ve svoji nezodpovědnost a nepřítelnost v okamžiku jednání? A že přeučení a převědectví páni profesori rozličné zločince ještě podporují, vysvítá i z tohoto směšně nadutého jejich výroku: »Nemůžeme než konstatovati, že dekalogu (Desatera) dle nynějšího vědeckého poznání nelze již držeti.«

Není nouze o důkazy, že mnohé zločiny byly již spáchány právě se zřetelem na to, že vinník předem připravil svoji beztrestnost tímto determinismem, jinými slovy, svojí nesvobodou jednání. Stalo se již nejednou, že obratný advokát, dovolává se majestátu vědy a různých vědeckých autorit, z největšího lotra činil nevinného beránka, který nezasluhuje trestu, nýbrž lidského soucitu a politování. Bylo by směšno, kdyby nebylo bolestno pozorovati, jak obháje často se snaží omámiti porotce různými citáty a jak je zastrašuje na příklad výroky: »Jest vědecky nesporně dokázáno, jak věda promluvila, jak moderní badání psychologické dokazuje . . .« Dobře se pamatujeme, jaké komedie hrál jistý advokát, když před soudci, dávaje svého klienta uspávati, dovozoval jeho nepřítelnost a tedy netrestnost.

Trestní právo dle Liszta musí pohlížeti na člověka jako na bytost »bezvýjimečně nesvobodnou«. S pojmy zásluhy a viny mohou se ve svých tvorbách zabývat básníci, ale nemají již místa před přísnou kritikou a vědeckým poznáním. Mezi zlo-

DEPEŠNÍ ADRESA: ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚNEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4%, A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ LÍSTKY POŠTOVNÍ SPOŘITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLÍM, KOKSEM A CEMENTEM

ŽÍROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPOŘITELNY 140.273

skýtají vkladní knížky, vkladní účty a 4½% dluhopisy Živnostenské banky, jež možno obdržeti u pokladny

ŽIVNOSTENSKÉ BANKY FILIÁLKY V HRADCI KRÁLOVÉ,

**která provádí i veškeré ostatní bankovní transakce
za podmínek co neivýhodnějších.**

činem a choromyslností není zřetelného úzdlu, a trestněprávní zodpovědnost nelze již brát v úvahu. — Nedivme se tedy, že takováto mínění uznávaných autorit stala se pravým eldorádem pro lidi, kteří se štítí poctivého života, a že nespovědomití novináři šíří zlo bez míry a konce. V oboru tom v Rakousku vyniká zejména »Neue Freie Presse«, které Lisztovy rozklady přišly jako na zavolanou a která si je zpracovala a rozvinula v soustavu, již lze kdykoli užít na obhájení lidí, kteří náležejí tak zvaným vyšším třídám. Pamatujeme se na manželku Schönebecka a jejího milence Oöbena. Nezřízené smyslnosti, hanebné zradě proti manželské věrnosti a úkladné vraždě »Neue Freie Presse« na obrátku odňala známku zločinnosti a událost přeměnila v problém nemocných nervů, doloživši, že oba vrahové, manželka a její milenec, jsou zajímavými a tragickými oběťmi velkého thematic »Muž a žena«. Neznamenají-li takovéto výklady tolik, jako právní citění lidu otravovati? Zajisté!

Zaplatil jsem předplatné?

Vrtohlavost. »Arbeiter-Zeitung« vjíždí do vlasu své sestře »Neue Freie Presse« pro věc, která jest hlavním jádrem životního a světového názoru útočnice samé. Věc sběhla se takto: »Neue Freie Presse« měla dne 16. dubna úvodní článek, ve kterém tvrdila, že by válka nebyla vypukla, kdyby nemocná játra Nikolaje Nikolajeviče nebyla velkoknížete tohoto uvedla do podrážděného stavu. »Arbeiter-Zeitung« pustila se do »N. F. P.« těmito slovy: »Uvádíme tu . . . ukázkou ducha tohoto listu, abychom na ni navázali otázku, jak to jen čtenáři vydrží? Tu přece přímo musí žaludek revoltovati! Při tom jsme předně přesvědčeni, že velkokníže Nikolaj Nikolajevič je zcela obyčejný, tuctový velkokníže.

a za druhé že historie o jeho jaterní chorobě jest pouhé balamucení toho druhu, v jakém ubohý list má zálibu.

Není to také smutný úkaz, že . . . plátek

Feuilleton.

Bismarck v Paříži.

Po svém odstoupení z kancléřského úřadu (1890) počal Bismarck psáti své paměti, které tiskem vyšly r. 1893, avšak jako soukromá a tedy nepřístupná kniha. R. 1898 vyšly v anglickém vydání ve 3 svazcích. Tyto paměti jsou nám ovšem cizí i dějištěm i osobnostmi, můžeme si jich tudíž povšimnouti pouze, pokud se stávají všeobecně zajímavými. V I. svazku líčí Bismarck na příklad svou návštěvu v Paříži.

V létě r. 1855 pozval mne hrabě Hatzfeld, náš vyslanec v Paříži, k návštěvě Průmyslové výstavy; sdílel pověst kolující v diplomatických kroužcích, že mám být v brzké nastupcem Manteuffelovým v zahraničním úřadě. Hrabě Vilém Redern, kterého jsem v Paříži potkal, řekl mně, že vyslanec stále věří, že jsem předurčen státi se ministrem, a že on sám tomu věří; že však král změnil svůj úmysl — další podrobnosti byly mu neznámé.

Napoleonský den 15. srpna (narození Napoleona I.) byl slaven mezi jiným též průvodem zajatých Rusů ulicemi. Dne 19. slavila vjezd anglická

Karlůčka Miessnika platí za orgán naší duševní elity? . . . Nejpěknější honorář nevyváží hanbu sousedství s takovými úvodníky.

Jen mimochodem připomínáme, že by si sousedství tohoto měli všimnouti i naši čeští političtí předáci, kteří nejednou v »Neue Freie Presse« o těch kterých ptázkách politických promluví a kteří již předem věděli, že zuřivě v tom listě brání české věci bez úspěchu nejen vzhledem k redakci samé, ale také co se týká jejich čtenářů. Ostatně ne bez trpkosti poznamenáváme, že v »Neue Freie Presse« pod svým článkem podepsal se již leckterý politik, aby ukoukl tam svoji ješitnost a nabyl většího lesku.

A teď k věci, kterou si vzala na mušku »Arbeiter-Zeitung«. Dle rozumu »Neue Freie Presse« zavinila válku nemocná Nikolajevičova játra. List ten odvodil tu jen důsledek z filosofie, kterou sestavil Spinoza. Neuvědomuje si, že filosofie Spinozova byla dobová a že, pokoušeje se vystihnouti dění světové, po svém pokuse musila ustoupiti pokusům jiným. Zřejmě tedy, že redaktoři »Neue Freie Presse« přes všechna hesla pokroku nedovedou se povznést na vyšší hledisko obzírání a milují staré copy. Ostatně tuto málo filosofickou zálibu vysvětlujeme tím, že filosofie Spinozova poskytla básníkům a spisovatelům příležitost, aby dle ní vyrobili zvukná a uchvacující hesla. Veliká gesta se líbí a podmaňují si prostřední a závislé duchy, kteří, blýskajíce se cizím peřím, nedovedou vníknouti v podstatu věci a zakoušejí často toho neštěstí, že nemohou zakrýti nevědomou směšnost a nemyslivé opičení a duševní prázdnotu.

Nikolajevičova játra zavinila nynější válku! »Neue Freie Presse« dala tím na jevo, že posud neví o překonání filosofie Spinozovy a že nechápe, jak každý filosofický pokus vynechává celé obory života. Jednou z filosofických myšlenek Spinozových jest, že všechno děje se nutně. Rozum lidský jest schopen, všechny skutečnosti matematicky poznati. A protože všechno děje se mechanicky nutně a protože důsledně není samostatnosti a nezávislosti duševní, nemohou dle Spinozy myšlenky, úmysly a skutky člověka býti svobodny v tom smyslu, že by byly mohly mít také účinek jiný, než jaký mají a měly. Dění hmotné a duševní tvoří jen dvě stránky jednoho a téhož nutného pochodu světového.

Tato filosofie Spinozova byla vodou na mlýn velikých fantastů, kteří počali se hned rozkřikovati, že matematicky lze předpověděti i budoucí události. Co do důsledků mravních, ke kterým tento mechanism vede, výstižné poučení podal Bour-

ká královna a 25. byl na její počtu ve Versailles státní ples, na němž jsem byl představen jí a princ Albertovi.

Princ Albert (manžel královnin), uhlašený, však chladný ve své černé uniformě, hovořil se mnou zdvořile, avšak v jeho způsobech jevil se jakýsi druh zvláštní zlovůle, z níž jsem soudil, že můj protizápadní (t. j. protianglický) vliv na našeho krále nebyl mu neznámým. V souhlasu se způsobem náhledů jemu vlastních hledal motivy mého chování ne tam, kde skutečně spočívaly, to jest, v úzkostlivosti uchováti mou zemi nezávislou na cizích vlivech — vlivech, jež nacházely úrodnou půdu v naší omezené účtě k Anglii a v obavě před Francií — a ve snaze zdržeti se války, kterou bychom museli vésti ne ve vlastním zájmu, nýbrž v závislosti od rakouské a anglické politiky.

V očích tohoto prince — ač nesoudil jsem tak ovšem z okamžitého dojmu během svého představení, nýbrž z pozdější známosti fakt a dokumentů — byl jsem reakcionářským straníkem, který zaujal stanovisko pro Rusko s úmyslem posilovati absolutistickou a junkerskou politiku. Nebylo divu, že tento náhled princův a stoupenců vévody Koburského přešel i na dceru princovu, která krátce potom stala se naší korunou princeznou.

get ve svém »Žákovi«. Jako důkaz přepjatosti, která z filosofie Spinozovy plyne, Bourget karikoval ve svém díle tuto větu: »Kdybychom v tomto okamžiku znali všechny mechanické síly dle jejich působnosti a zákonů, mohli bychom předpověděti, co se bude dít na určitém místě za što let.« Bourget vyličil »Žáka«, filosofii touto se spravujícího, jako duševního a mravního bankrotáře.

Z filosofie Spinozovy mocným douškem napil se také Viktor Hugo, jenž miloval ohromné možnosti, závrtné obzory a jehož ženiálnímu duševnímu rozpětí Spinoza poskytl mnoho mocných podnětů. Tím se stalo, že u Huga shledáváme zásadní rozpor mezi svobodnou vůlí a nutností, neboť na jedné straně ve svých literárních postavách úchvatně líčí, co všechno zmožou mravní samostatné počiny, a na druhé straně holduje příčinám mechanickým: »Kdyby v den bitvy u Waterloo« nebylo bývalo pršelo, Napoleon byl by přetvořil svět! Kdyby v močovém měchýři Cromwellově nebyl se usadil kamínek, dějiny Anglie byly by se braly cestou jinou.

Za těmito Hugovými výkřiky přibíhala se dýchavičně »Neue Freie Presse« s játrami Nikolajevičovými, zapomínajíc, že »quod licet Jovi, non licet bovi«. Kdybychom chtěli stejně mluvit, mohli bychom snad říci: »Neue Freie Presse« nehovořila by takových neapností, kdyby nejedla otrubového chleba.

Na konci pak upozorňujeme, že socialistický list neměl práva proti »Presse« bouřiti, protože tepe starou frásistku, bičoval zároveň sám sebe. Jest přece znám socialistický názor materialistický, dle něhož všechen dějinný postup bere prý se ku předu působením příčin hmotných a dle něhož duševní činnost člověka nemůže účinně zasahovati. Zmínili jsme se o věci obšírněji, abychom ukázali filosofické nedbalky lidí, kteří se dělají, jakoby denně chodili s vědou v rukou a kteří co chvíle s vysoka vytřásají filosofické soustavy.

Napoleonův návrat z Elby do Paříže. Jak již jsme pověděli, král Ludvík proti Napoleonovi, postupujícímu k Paříži, poslal na konec maršála Ney, Oudinota a Maisona, v něž nová vláda vkládala všechny naděje. Ovšem bez úspěchu. Vojska, když Napoleon se přiblížil, hrnula se mu proudem vstříc a jásající nabídla se mu hned svými službami. Nejochotněji šel za hlasem svých pluků maršál Ney, který rázem zapomněl, že před odchodem z Paříže slíbil: »Sire, přivezu vám Napoleona v železné kleci.« Patrně, že tehdejší generálové

Na onom plese ve Versailles královna Viktorie mluvila se mnou německy. Měl jsem dojem, že spatřuje ve mně sice úctyhodnou, avšak nesympatickou osobnost; avšak přece zvuk jejího hlasu byl prost všeho zdání oné ironické povýšenosti, kterou jsem dle domněnky odhalil v princ Albertovi.

U přirovnání s Berlínem zdálo se mně podivným uspořádání, že při hostině společnost jedla ve třech odděleních se stupňováním v »menu« a že hosté měli býti opatřeni kartami s číslem, doručeny jim při vstupu. Karty první třídy nesly jméno předsedající dámy u tabule; těchto tabulí bylo asi 15 neb 20. Při vstupu obdržel jsem kartu k tabuli hraběnky Walewské a později v plesové místnosti ještě dvě karty od dvou jiných dam od diplomacie a ode dvora. Určitého plánu pro umístění hostů tedy nebylo. Zvolil jsem si tabuli hraběnky Walewské, ke kterémužto oddílu jsem náležel jakožto cizí diplomat. Na cestě k příslušné místnosti potkal jsem pruského důstojníka v uniformě pěšího gardového pluku, provázeného francouzskou dámou; byl v živém rozhovoru s dvorním pokojným strážcem, který nechtěl dovoliti žádnému z nich vstup bez žádaných karet. Na můj dotaz vyložil důstojník, oč se jedná. Dal jsem mu jednu ze

Pro letošní visitaci a sv. biřmování

nabízíme ku výzdobě farních místností dva krásné,
zdařile reprodukované obrazy jako protějšky:

Reprodukcí dle originál. perokresby
mistra ŠVABINSKÉHO:

Jeho Execlence, nejdp. biskup
Thdr. JOSEF DOUBRAVA

Formát obrazu 67X51 cm.

Cena obrazu na listě K 4.— nefr.

Dle orig. obrazu velice zdařile pro-
vedenou reprodukcí světlotisku

Jeho Svatost
PAPEŽ BENEDIKT XV.

Formát obrazu 67X51 cm.

Cena obrazu na listě K 5:50 nefr.

Zarámované a zasklené ve vkusných a jemných rámech dodáme v násled. cenách

v pravém mahagonu, úzký, světlý rám . . . po K 13'—
v imitaci mahagonu, tmavý, úzký se zlat. vložkou . . K 13'—
tentyž, širší rám s černou vložkou . . . K 16'—
v černém mahagonu, imit. ebenu se zlatou vložkou, K 17'—

Obrazy Jeho Svatosti papeže Benedikta XV. zarámované v cenách o K 1:50 více.
Připomínáme uctivě, že vybrali jsme na tyto obrazy nejen vkusné a krásné rámy, v jemném provedení, které se výborně k těmto obrazům hodí, a svým skutečně jemným a krásným provedením, jak obrazů samých, tak i také rámu, valně přispějí k obrazové výzdobě všech farních úřadů. Přihlíželi jsme též ku ceně jejich a doufáme, že neobvykle velkou láci jich, kterou jen pro tuto dobu sv. biřmování jsme stanovili, získáme si pro obrazy tyto zájem co největší.

Obal a poštovné účtujeme zvlášť. Doprava poštou děje se na nebezpečí objednatel.

Vedle těchto obrazů nabízíme:

Menší obraz, dle fotografie knižtiskem provedený, v pěkném passepartout ve formátu 40—47
za K 1:80.

Malý obraz Jeho Execlence nejdp. biskupa
Dra. Jos. Doubravy, zvlášť vhodný jako upo-
mínka pro děti při sv. biřmování po 14 hal,
50 kusů za K 5.—, 100 kusů za K 8.—.

Pohlednice s obrazem Jeho Execlence jednot-
livě po 8 hal., za 100 výtisků K 5.—.

Rámy k obrazům obstaráme v cenách levných.

Dále doporučujeme:

Peníze o generální visitaci . . . K —50

Oraciones in visitatione canonice

generali recitandae . . . K —30

Matrka biřmovaná s přídělkem, arab K —08

Biřmovací listky, s latinsk. textem

100 výtisků K —35

Družst. knihkupectví a nakladatelství v Hradci Král., Adalbertinum.

o zásady cti a povahovou důslednost mnoho se nebrali.

Zaznamenáváme o Neyovi několik stručných údajů. Ney byl synem řemeslníka, vstoupil velmi časně do husarského pluku a pro bezpříkladnou udatnost r. 1794 byl jmenován jenerálním pobočníkem. R. 1804 stal se maršálem a rok poté vévodou Elshingským. Po bitvě u Moskvy Napoleon jmenoval ho knížetem Moskevským a nazval ho nejudatnějším z udatných. Po odstoupení Napoleonu r. 1814 dal se do služeb Bourbonů, kteří ho obsypali poctami. V bitvě u Waterloo r. 1815 bojoval jako lev. Bylo pod ním zabito několik koní, střela smetla mu klobouk s hlavy, jiná přerazila mu šavli a jiná mu roztrhla epaulety. Vedl proti Wellingtonovi osobně veliký útok těžké jízdy, která měla rozhodnouti bitvu. Když útok se nezdařil z důvodů, které později snad ještě uvedeme, a když armáda se hroutila a počala ustupovati, Ney v dešti kulí vojny zdržoval a zapřisahal, aby vydržel, ale zoufalá námaha vyšla na prázdno. Byl to vznešeně tragický okamžik, když Ney cválaje po bojišti potkal se s Makdonaldem a heroicky a vzrušeně na něho vzkřikl: »A ty se dnes nedáš za Francii zabít?« Ney přál si smrti, již do poslední chvíle v osudné bitvě vyhledával, ale měl proti ní uděláno. Když po porážce Napoleonově král se zase vrátil, Ney postaven byl před vojenský soud, v němž zasedal i maršál Massena. Soud tento, nechtěje starého druha souditi, prohlásil se za nepřislušný. Chybil, neboť mohl Neye zachrániti. Občanskou komorou Ney byl odsouzen na smrt. Když mu četli rozsudek a vypočítávali všechny jeho hodnosti, hrdě a ironicky zvolal: »Nač ještě tyto tituly!« Smrt byla důstojna jeho vojenského živo-

ta. Dne 7. prosince 1915, maje nezavázané oči, zvolal na vojáky: »Nechyďte! Sláva Francii! Palte!«

Dne 20. března 1815 v 9 hodin večer Napoleon vjel do Tuillerií, jakoby se byl vrátil pouze z nějaké cesty. Když vystoupil z vozu, div občany nebyl umačkáán. Všichni jásotně ho vítali a na rukou vynesli po schodech. V trůnním sále strhány byly bourbonské lilie, všude vyvěšeny trojbarevné prapory, za několik hodin v Paříži převrat byl dokonán a do departementů poslána byla hned zpráva o návratu císařovu.

Dědictví zavražděné kavárnice v Karlíně. V novinách uveřejněna zpráva o dědictví kavárnice v Karlíně, Antonie Šámalové, která byla zavražděna nevlastním synem Richardem. Ve zprávách po vraždě byl vrah líčen jako člověk, kterému stále nedostávalo se peněz na veselý život a který se jich na matce domáhal vyhrůžkami a křikem. Po činu byl zatčen a dopraven do vazby k trestnímu soudu. Po nějakém čase soudní lékaři podali dobrozdání, že Richard spáchal čin v záchvatu padoucnice a že nebyl tedy normální. Vrah byl propuštěn ze soudní vazby a dán na trvalý pobyt do ústavu choromyslných v Bohnicích.

Pachatel, zastoupený svým opatrovníkem, přihlásil se pak o dědictví po zavražděné matce, čemuž však odporovala matka zavražděná, Kateřina Lindrová, soukromnice v Kobylisích, kteráž, byvši odkázána na pořad práva, podala drem Brožem u zemského soudu určovací žalobu, aby právením bylo uznáno, že choromyslný pachatel k dědictví jest nezpůsobilý. Při líčení namítal zástupce žalovaného dr. Meissner, že dle § 540 obč. zák.

skému získat vyškolení ve dvornosti a dobrých způsobech.

Císař (Napoleon III.), jehož jsem po prvé viděl při této návštěvě Paříže, dal mi porozuměti v několika rozhovorech, ač jen všeobecně, svým přáním a intencím ohledně francouzsko-pruské aliance. Jeho slova dovozovala, že tyto dva sousední státy, jež v důvodu své kultury a svých institucí stojí v čele civilisace, jsou přirozeně poukázány na vzájemnou pomoc. Vycífoval jsem, že tlak, který Anglie a Rakousko vykonává v Berlíně, aby přiměly nás poskytnouti pomoci v západním táboře, je daleko silnější, mohlo by se říci vášnivější a pádnější, než žádosti a sliby projevované vůči mně přátelskou formou, s jakou císař podpíral svůj důvod pro naše porozumění s Francií zvlášť.

Nemluvil se mnou německy, ani tehdy ani později.

Následující zimy, kdy dostalo se mi přístupu opět ke králi (pruskému), tázal se mne král jednou při hostině, napříč přes stůl, na mé mínění o Ludvíku Napoleonovi; byl to tónem ironickým. Odvětil jsem: »Můj dojem jest, že císař Napoleon jest rozhodným a roztomilým mužem, že však není tak činným, jak ho svět cení. Svět klade na jeho účet vše, co se děje a jestliže přál ve východní Asii

jest nezpůsobilý k dědictví ten, kdo ze zlého úmyslu zůstaví tele tak poškodí, že proti němu dle trestních zákonů může býti zakročeno. Žádá se tedy nejen poškození tělesné, nýbrž aby se stalo také ze zlého úmyslu a aby bylo možno dle trestního zákona postupovati. Tyto dvě poslední skutečnosti chybí. Bylo sice proti dědici zavedeno vyšetřování pro zločin vraždy, ale bylo od něho upuštěno, neboť dle úsudku lékařů vykonal čin v záchvatu, za který ve smyslu trestního zákona nemůže býti činěn zodpovědným. Dle dobrozdání soudních lékařů byla tu okolnost, která ve smyslu § 2. lit. b) a c) vylučuje zlý úmysl a tudíž i trestnost. Senát zemského soudu za předsednictví rady p. Löfflera z těchto důvodů žalobu Kateřiny Lindrové zamítl a vrah bude dědit po své oběti.

Sochy, oltáře a j.

provádí absol. a k. odborné školy
a c. k. umělecko-průmyslové školy

Jan Dušek v Chrudimi.

Jednotná výchova.

Staví-li se velká budova, jest dbáno úzkostlivě jednotného slohu, všechny součástky stavby mají splývati v umělecký soulad. Básník dbá o přesné, důsledné vyhranění tendence svého díla a vyhýbá se hrubým nepravidlostem ve svých verších. Komponista pečlivě při skládání sonaty nebo opery usiluje netoliko o jednotný ráz melodických proudů, ale i o nejvhodnější útvar jednotlivých akordů.

I při jídle se dbá pečlivě o příslušný výběr. Třikrátmu děkuju se nedá slaneček anebo tláčenka, třebaže tyto pokrmy jsou zdravé. A dospělí lidé by se rozdíli na takového hostinského, který by jim ke kávě dával sůl, k pivu jablka, ke guláši cukr.

Jestliže tedy i při takových příležitostech vnějších se jeví úzkostlivá starost o vhodné opatření, tím větší péče má býti věnována stravě duševní, která má veliký význam při útvaru charakteru. Kulturní dojmy vtiskují se do útřelůh dětských duší tak hluboce jako do vosku a důsledky jejich jeví se pak v celém životě. Abychom užili ukázky hojně markantní: jestliže se před dítětem mluví s tváří vážnou velmi často o strašidlech, bojí se jíti kolem hřbitova i tehdy, když dospěje a v žádná strašidla nevěří; bázeň posedá i monisty, kteří popírají svět duchový vůbec.

S jak velkou opatrností jest tedy nutno postupovati při duševním dospívání mládeže i na jiných polích, aby dobré vlastnosti byly stále posilovány, aby si mládež zachovala neotřesený názor životní, aby si zachovala citlivý soud o rozdílu mezi dobrem a zlem!

Postupuje se však v otázce jednotné výchovy soustavně a s příslušnou pečlivostí? Vybírají-li se pro děti jídla nejzáživnější, odpovídají přesně hygieně těla, ponechává se pro duši dorostu hlídání nejnezáživnější a nejděvočejší stravy. Mládež má přístup k hotové strakatíně v různých kulturních oborech a přirozeně sahá nejraději k tomu, co lehou a příjemně baví.

Proto tak rádi lidé nevyspělí čítají krváky, detektivky, knížky o Indiánech, mořských lupičích, frivolní romány a pod. Nejnebezpečnější při tom jest ta okolnost, že takové knihy křesťanské svádějí mládež k cestě pravé způsobem nenápadným, chytře zastíraným; kárají sice různé výtřednosti, ale dovedou je líčiti tak poutavě a svůdně, že autoři předem vědí, na kterou stranu se fantazie člověka nedospělého s největším zájmem přikloní. Mládež se vodí do biografů, kde se zesměšňují vychovatelé, úředníci,

svých karet. Nyní ovšem nechtěl strážce dovoliti opět dámě vstoupiti, pročež odevzdal jsem mu druhou svou kartu pro tuto dámu. Úředník odvětil nato zřetelně: »Vás však bez karty nevpustím!« Ukazuje mu svou třetí kartu, uviděl jsem v jeho tváři ustrnutí, načež bylo nám třem dovoleno vejíti. Doporučil jsem jim neusednouti ke stolům na kartách naznačeným, nýbrž snažiti se nalézti místo kdekoli. Nedostatek v uspořádání byl tak veliký, že náš stůl nebyl ani plně obsazen. Starý kníže Püchler neobdržel ani karty, ani nemohl nalézti svůj stůl; obrátiv se na mě, jehož znal od vidění, byl pozván od hraběnky Walewské usednouti na některé místo, jež zůstalo neobsazeno. Hostina, ač v trojím rozdělení, nebyla ani materiálně, ani svou úpravou nad úrovní, s kterou se připravuje hostina v Berlíně při podobných korunních slavnostech; pouze obsluha byla účinná a rychlá.

Vzdálil jsem se s uspokojivým vědomím, že přes všechnu nádhery při císařském dvoře dvorní služba, chování i způsoby dvorní společnosti jsou na vyšší úrovni u nás, zrovna jako v Petrohradě i ve Vídni, nežli v Paříži a že doby dávno minuly, kde by kdo mohl jíti do Francie a ke dvoru paříž-

v nepravý čas, připisuje to jakémusi zlovolnému působení císařovu. Zvlášť zde uvykli jsme považovati jej za druh zlého ducha, který vždy jen pomýšlí způsobiti zlobu ve světě. Myslím, že se cítí šťastným, může-li se těšiti z nějakého dobra pro sebe; jeho náhled je přeceňován na útraty jeho srdce; jest v základě dobré povahy a neobvykle vděčným za každou službu mu prokazanou.

Král usmál se tomu . . . a přiměl mne tázati se, zda mohu dovoliti si uhodnouti myšlenky Jeho Veličenstva. Král svolil, i řekl jsem: »Generál Canitz konával přednášky mladým důstojníkům ve vojenské škole o taženích Napoleonských. Horlivý posluchač jakýsi tázal se ho, kterak mohl opomenouti Napoleon provéstí ten neb onen pohyb vojska. Canitz odvětil: »Výborně, vidíte právě, co tento Napoleon byl — skutečně dobrosrdečný chlapec, avšak tak zabeđený!« Což ovšem vzbudilo velkou veselost mezi vojenskými posluchači. — Obávám se, že Vaše Veličenstvo smýšlí o mně jako generál Canitz o svém žaku.

Král se usmál a pravil: »Můžete mít pravdu; avšak neznám dostatečně nynějšího Napoleona, abych mohl popíratí váš dojem, že jeho srdce je lepší než jeho hlava.«

A. V. Chodovický.

strážníci, kde se ocitají rodiče v komických situacích vůči vlastním dětem. Ten dětský smích při humoristických sceneriích, při nichž padají starší lidé přes nastražené překážky, kdy směšné mezi sebou zápasí, jest neklamným signálem otrutí. Vždyť výbuchy smíchu se opakují i potom, kdy se předvádějí výjevy velice tragické. Jistý druh tišku projevoval z průzračné tendence velikou starost, zda dítě nezesuroví, řekne-li se mu v náboženské hodině o bratrovraždě Kainově, ukáže-li se mu obraz ukřižovaní Krista, umučením některého svěťce. Ale na druhé straně tyto listy sledovaly zcela v pořádku, jestliže děti četly krvavé vymyšleniny o španělské inkvizici, o ohytrých, tajných mučidlech takových Jesuitů, kteří nikdy neexistovali; nijak se nerozčilovaly nad tím, jestliže mládež naslouchala frivolním fraškám francouzského původu, jestliže se mládeži předkládaly demoralisující pohlednice a jestliže děti přinášely a předčítaly rodičům satyriické listy „ozdobené“ hrubými karikaturami. Takovým způsobem pustošen květinový sad, který pěstován v duši mládeže výchovou školskou.

V otázce jednotné výchovy musí býti požádáno vážné slovo jednotlivým konfesím, pokud vůbec mají nárok na existenci. Zde nestačí mlčky uklidnění: „Přejeme přece náboženskou svobodu každému dospělému občanu; konečně i to dítě přece se smí účastniti bohoslužeb vlastního vyznání. Ale — není potřeba se rozčilovati, jestliže poučíme mládež také trochu dle moderních směrů myšlenkových, třebaže tyto proudy poněkud se křížují s tou či onou konfesi.“ Takové vysvětlení vlastně značí program výchovy dvojaké. Pokud konfesi se popřává svoboda, potud každý pedagog musí uznávati, že rodiče mají právo, aby nebyly jejich děti vedeny cestou dvojí. Konfesi zásady a příkazy netýkají se jen záležitostí bohoslužebných, nýbrž vztahují se k veřejným i soukromým činům vůbec, podávají široce založený světový názor, vysvětlují podstatu a cíl života lidského.

Konfese má tím větší právo na šetrnost lidí jiných názorů, že posud vědecký, skutečně zdůvodněný názor světový mimo půdu náboženskou posud není objeven. Kdo tedy nedává mládeži za ztracené ideály náboženské příslušné náhrady ve všech směrech, kdo se spokojuje prací boží, nemůže přispívati k útvaru pevných charakterů, mnozí skepsi a vychovává „liberale neutrum“, které se sice učí kritisovati, ale samo na pevné půdě pozitivní nestojí. Vždyť přece přední současní filosofové souhlasně tvrdí, že moderní rozběhy filosofické přinesly do záhad lidského života nikoli vyjasnění, ale nové temné zmatky. Podlomení základu náboženského tvoří tápající slepce a duševní žebráky, kteří „vynikají“ nad občany jen škodolibým posměchem, že jiní také ještě nepřišli o zrak.

Proto nedivme se, že nad knihami podávanými mládeži bděla ostrážitá censura církví všech. V novém čase i Nerudova veršovaná legenda o Kristu vzbudila u evangeliků starost, zdali se odebou tou nezviklá konfesi citění dětí evangelických. Charakter nezocelí a pozitivní zásady neутvrdí žádná kniha taková, která podrývá kterékoli konfesi přesvědčení, aniž by zároveň důkladně opodstatnila správnost zásad náboženství jiného.

„Ale vždyť přece i mládeži má býti dovoleno čísti o chybách souvěrovců, o příčinách, proč ta neb ona církev klesla se své mravní výše“, namítne člověk moderní. Ano — zcela dobře, vždyť konfese samy v tom směru svůj dorost poučují. Avšak tendence takové knihy nesmí býti zabrocena přítkou proti příslušné církvi vůbec, nesmí buditi dojem, jako by celé to církevnictví bylo velikým klamem. Zvláště v době žákovské odkrývání stínů má býti provázeno pedagogickým vysvětlením. Ani přestřelky v úzkostlivé snaze po záchraně jednotné výchovy neškodí tak, jako zasypávání mládeže knihami tendence nejružnější bez ladu a skladu, jako přepřádání duše knižní strakatinou, kterou mladá mysl nedovede náležitě ztráviti.

Mládež nemá příležitosti ani tak vysocího vzdělání, aby mohla podle silných učených svazků srovnávati, kde pravda a kde lež. Spokojí se papouškováním naučených frází, shrdá nejučenějšími lidmi, kteří reprezentují konfesse, raduje se — ze svého ožebračení. Pro životní prakti vybere si z různých myšlenkových proudů zásady, které jsou nejpohodlnější — a moderní charakter jest hotov.

Pak se ovšem nelze diviti, že ngramotný budhista anebo mohamedán má pevnější charakter než akademik, procházející se po patřičné dlažbě. Pak není divu, že povaha afrického Araba jest vážnější, opravdovější, než povaha moderního synka amerického, v němž byl zviklán protikřesťanskou četbou pocit zodpovědnosti.

Indiferentismus, lhostejnost k věcem nadpřirozeným, úšasná lehkomyšlnost roztahuje se všude, kde působila výchova dvojí anebo kde konfesi výchova byla vůbec potlačena.

Politický přehled.

Císařské nařízení o domobraně dle § 14. vyhlášeno už v úředních novinách ze dne 4. května. K domobraněcké službě jsou povinni všichni státní občané, kteří jsou schopni ke službě se zbraní a sice od počátku onoho roku, v němž ukončí 18. rok svého věku, až do konce roku, v němž dosáhnou 50. rok stáří. Do první výzvy patří domobranci od 18. do 42. roku, druhou výzvu tvoří domobranci od počátku roku, v němž dosáhnou 43. roku stáří, až do konce roku, v němž vyprší jejich domobraněcká povinnost. Přislušníků druhé výzvy domobrany může se použiti ke službě ve frontě teprve tehdy, když bylo přislušníků první výzvy k takové službě všeobecně již použito. Přehlídka nejmladšího domobraněckého ročníku má se diti před smíšenou komisí.

Svolávací vyhláška. Všichni při prohlídkách v době od 6. dubna až do 6. května k domobraněcké službě se zbraní způsobilými uзнanými povinnými domobranci ročníků 1873 až 1877 mají nastoupiti v Rakousku dne 15. května.

Návrh na rozšíření volebního práva v Uhrách. V poslanecké sněmovně uherské dne 29. dubna posl. Št. Rakovszki (lidová strana) odůvodňoval svůj návrh na rozšíření volebního práva. Týž navrhl, aby vojínům, jsoucím na bojišti, pokud dosáhli 20. roku věku, dostalo se bez ohledu na jmění nebo národnost práv zaručených ve staré uherské ústavě. Řečník zdůraznil, že účelem jeho návrhu jest poskytnouti sněmovně příležitost k jednomyslnému projevu uznání bezpříkladné chrabrosti a sebeobětování, jež obětují všichni naši vojáci na bojišti. Na to minister. předseda hr. Tisza prohlásil, že po jeho názoru není volební právo odměnou, nýbrž státoprávním závazkem přeneseným státem na jednotlivce, státoprávním povoláním. A po dalších svých důvodech prohlásil, že považuje zavedení všeobecného práva volebního za národní neštěstí a že nemůže proto dáti souhlas k návrhu Rakovszkého a žádá sněmovnu, aby nedávala rokování o návrhu tom na jednání řád. Na to návrh Rakovszkého byl zamítnut. Celá oposice hlasovala pro návrh.

Sněmovna magnátů v Uhrách vyřídila také zákonné osnovy o rozšíření domobraněcké povinnosti, o vřazení uherských domobranců do rakouských pluků a zprávu o použití domobrany. Zákonům těm dostalo se už také císařského schválení.

Japonsko a Čína. Japonsko podalo Číně nové požadavky, které kotví v politických nadprávech v jižním Mandžursku, východním Mongolsku, Šantunu a Fucianu. Čína prý v notě do Japonska zaslané odmítá sice zdvořile, ale rázně tyto japonské požadavky.

Jan Horák, soukenník

v Rychnově nad Kněžnou

zasílá na požádání vždy

dle roční sezony kolekce nejnovějších druhů pravých vlněných látek

své vlastní výroby, jakož i tu- i cizozemských.

Četná uznání zvláště z kruhů vele důst. duchovenstva svědčí o poctivé obsluze mého ryze křesťanského závodu za dobu více než třicetiletého působení.

Učiňte, prosím, malou objednávku na zkoušku.

Volejemné látky na taláry.

Též na splátky bez zvýšení cen!

Kulturní jiskry.

Výstava pro svéráz krojový v Praze bude otevřena v Praze v Obecním domě od 8. do konce května. Podnět k výstavě daly naše mladé umělkyně: Čechová-Liebocherová, Ž. Feltrová, M. Haehla-Myslivečková, B. Haunerová, dámy Suchardovy, M. Teinitzová. Uvědomily si, že v jejich tvůrčích schopnostech je ukryto mnoho prvků ducha národního a že nutno po stopách našich umělců pokračovat v tradici lidového umění národního a dále tvořit v tóně ducha. Domácí průmysl podává jim bohatý materiál ke studiu, lidové umění nekonečné způsoby vzácné techniky, nepřehlédlné množství vzorů a právě moře barev. Se snahami svými světlily se naše umělkyně v informačních poradách předními dámami pražské společnosti a světa spisovatelešského. Schůzky konaly se v ro-

dinném domě Riegrově pod záštitou paní Li-buše Bráňové-Riegrově. Z nich vyšlo sdružení pro svéráz krojový, v němž pracují vedle uvedených již umělekyní dámy: J. Exc. Libuše Bráňová, Renata Tyršová, Anna Slavíková, Anna Jehličková, Vlasta Havelková, Marie Gebauerová, Regina Bíbová, Anna Nesá, jakož i zástupkyně českých novinářek dámy T. Červinková, Olga Fastrová a Olga Stránská. Umělci a umělkyně byli veřejně vyzváni, aby podali své návrhy na nový oděv v duchu národním ke všem příležitostem, ať bžl o úbor slavnostní, vycházkový, domácí nebo dětský a rovněž návrhy na všechny vedlejší pomůcky oděvní, ke kterým poskytne jim domácí průmysl materiál a lidový kroj vzory. Snažili pracovníci z kruhů českého venkova, kteří usilují o to, aby na venkově lid uchoval si původní svůj kroj aspoň při slavnostní příležitosti, přinesou ukázky takových krojů dnes dítých dle starých vzorů. Na výstavě bude také kout retrospektivní. Odborníci a umělkyně naše, pamětlivi toho, že naše ženy v každý čas odívaly se také cizí, světovou módou, připravují skupiny městských oděvů a ozdób od empiru počínaje až po léta osmdesátá minulého století. Je na českých ženách vůbec, aby pochopily svou povinnost ke snahám a uplatnění svérázného oděvu. Zevnějškem projevu se život vnitřní, oděvem a veškerým způsobem úpravy. Dosud byly jsme od světové módy odvislými, ovládala nás. Osamostatněním a vlastním tvořením ovládneme ji, vedle ostatních činitelů, kteří ji dosud vytvářeli. Budiž letos v máji heslem všech českých žen: Na výstavu pro svéráz krojový v Praze!

Propuknutí války změnila soc.-demokratická organizace internacionální vnitřně a trvale. Sám vynikající český spisovatel soc.-dem. F. V. Krejčí v májovém čísle „Práva lidu“ napsal: „Není Internacionály. Rozpadla se formálně: největší strany socialistické, jež ji skládaly, stojí dnes proti sobě ve dvou válečných táborech a předseda mezinárodní kanceláře socialistické jest dnes členem ministerstva jednoho z válčích států. Ale Internacionála rozpadla se i vnitřně, třebaže ne tak docela jako v zevní své organizaci. Něco z jejího ducha a jejího snah trvá v lidu všech evropských národů, ale právě jen něco; není to už plný obsah dřívějších jejích idejí a dokonce už nelze pracovati pro její důsledné uskutečnění. Není dnes ve válčích státech socialistické strany, jež by neměla svého nacionálnějšího, duchem války proniknutého křídla. Socialistický proletariát Evropy nejen že netvoří celku organizačního, ale ani celku morálního, nevládnou v něm jeden duch a heslo jeho všeobecného sbratření pozbylo pro tento zlý rok platnosti.“

Národnostní stanovisko posl. Jurigy. V českých listech ocitly se mylné zprávy o národnostním vyznání Jurigově na uherském sněmu. Ze slovenských kruhů pokrokových došla informace kusá, která chytrou pomlkou zvrátila pravdu. „Slov. Ludové Noviny“ však dne 30. dubna o příhodě z posledního zasedání (dne 26. dubna) sněmu sdělují toto. Juriga užíval při své řeči výrazu „Slovák nép“ a dosvědčoval, že mluví jako poslanec ve jménu slovenského lidu. Pak však předseda řekl, že nezná žádného poslance slovenského lidu, protože každý poslanec jest nyní poslancem uherským. Ale Juriga se dotkla tato poznámka bolestně a proto zdůraznil, že jest poslancem lidu slovenského.

Jiné zprávy totiž snažily se namluviti, jako by se byl Juriga prohlašoval pouze za uherského poslance. Juriga přirozeně promluvil loyálně jako věrný občan státu, ale celá jeho řeč svědčí o vřelém národním citu. Mluvil horlivě o národních právech slovenského lidu, představoval se jako „uherský slovenský lidový poslanec“. Ovšem kdo z toho titulu vynechal slůvko „slovenský“, hned si opatřil zámečnou k podivu nad pouhým „uherským poslancem“.

Ondřej Pavlík, kněz-vlastenec a národohospodář, zemřel v Moravičanech dne 22. dubna ve věku 70 let. Zesnulý narodil se v Želci r. 1847. V Moravičanech, kam přišel z Bystroho na Hané, působil teprve šestý rok. V obou posledních místech zasloužil se velice o důležité podniky regulační (Blata, Třebůvka). Než přišel na Hanou, působil dlouhá léta ve Slezsku, kdež patřil mezi nejzasloužilejší buditele slezského lidu jak v ohledu národním, tak hospodářském. Při volbách zemských r. 1906 vystoupil také v enklávách jako kandidát strany katolicko-národní. Povahou svou získával si vádu oblíbenosti, tak že kruh přátel jeho byl velký. Též dobročinností vynikal. Různé humánní spolky olomoucké v něm ztrácejí horlivého příznivce.

Nové výzkumy o pravlasti Slovanské. Březnový svazek „Českého Časopisu Historického“ přináší z pera dra Lub. Niederle obranu starých slovanských sídel od Karpat až po Němen a Podněpří. Už dříve tuto svou teorii hájil proti antochthonistům, kteří tvrdili, že Slované od pradávna seděli, kde nyní sedí, a ještě v zemích německých až po Rýn, jakož i proti nebožt. J. L. Píckovi, který kladl pravlast Slovanů na Dunaj a do vých. Germánie. Antochthonisté svou teorii opírají set-

více na srovnávací topografii a zvuk jmen a názvů slovanských; Píe svou theorii opíel o svět rozsáhlá a epochální badání archeologická. Nejnověji prof. J. Rozwadowski a A. Šachmatov, tedy Polák a Rus, postavili na základě svých filologických badání v topografii zemi slovanských theorii, že Pováží a Zakarpátí bylo až do dob historických keltické a že pravlast slovanská ležela mnohem severovýchodněji na Němenu. Dříve západní až k jezeru Ilmenskému, tedy v kraji, jenž označuje se později a dodnes jako Litva a Bílá Rus. A i z této Litvy a Bílé Rusi zabírala by pravlast slovanská jen část! Jména tek nyní tak často z bojiště sdělovaných jsou dle Rozwadowského vesměs keltická a podle Šachmatova jsou keltické názvy ještě dále na východ až za Vltavu a Němenu. Prof. Niederle ukazuje rozbořem filologicko-historickým předně, jak libovolně jména ta vybírána, jak libovolně vykládána a převracena na keltická (zvl. všechna jména na ava a va), a jak možno toutéž theorii stejně důvodně dokázati na témž území pravlasti kteréhokoli národa; za druhé historickými úvahami dokazuje, že nemožno jest, aby tak velký a najednou s takovou silou v historii vystupující národ a brzy pak celý tlum kmenů slovanských seděl na tak omezeném, bažinatém prostranství a tam se v mocný pozdější národ vyvinul. Filologii a archeologii pak upírá samostatnou průkaznost. Jsou pomůckami pro historii a mohou podepřít její svědectví, ale proti mnoha faktům doložených historií nemají práva ani důvodu se opírat — protože samy na dokaz pádný a celý nestačí, ona pro vratkost svých vývodů, tato pro nepohotovost a nejistotu sama ještě stále potřebující podpory a ověření se strany historie.

Podporujte náš podnik.

Družstevní knihupectví a nakladatelství
v Hradci Králové, Adalbertinam.

Obrana.

Jen vždycky důkazně, spravedlivě a rozvážně! Z Rychnova n. Kn. došel »Osvětu Lidu« protest. Tento časopis totiž v řádcích, odsuzujících jednoho denuncianta Reitera, odvážil se před jméno jeho vytisknouti slůvko »israelita«. Ať si pánové spor vyjednávají mezi sebou, ale nás se týkají tyto řádky protestu: »Kdyby přinesla tuto zprávu »Obnova«, zajisté s rozkoší by konstatovala, že to byl žid. Ale ta má k tomu své důvody, poněvadž je to list programově antisemitský. Rozdíl tedy mezi »Obnovou« a pokrokovou »Osvětou Lidu« je nepatrná nuance, asi jako mezi slovy »žid« a »israelita«. Doufám však, že to bylo pouze jakési stylistické nedopatření.«

Na tyto poznámky protestu, otištěné ochotně v téže »Osvětu Lidu« dne 1. kvěna, odpovídáme na obranu ovšem jen potud, pokud nynější mimořádné poměry dovolují.

Předně aspoň jeden z pánů podepsaných na protestu by měl věděti, že jsme v č. 17. (ze dne 23. dubna) již zprávu o dopadení onoho denuncianta uveřejnili, ale označení náboženské příslušnosti jeho jsme vynechali. Tato okolnost vrhá zajímavé světlo na bezdůkazné tvrzení protestu, že by (!) náš list »s rozkoší konstatoval« konfesní příslušnost udavačovu.

Zasílatelé protestu by se měli v nynější vážné době povznést na stanovisko, že nyní žádný seriosní list »s rozkoší« nezaznamenává nějaké nepřístojnosti kterýchkoli spoluobčanů; loyální příslušníci tohoto státu vesměs jsou nemile vzrušení, dovědí-li se o jakémkoli lehkovážném, nesolidním činu, spáchaném ve chvílích velice důležitých, kdy každý má cititi dvojnásobnou zodpovědnost.

Poznámka o »programu antisemitském« jest kaučukovitá, namáhá se říci mnoho, ale nevysvětluje nic. K vůli vyjasnění tedy pravíme tolik, že jsme se řídili a dosud se řídíme k židům pravidly křesťanského evangelia, chovali jsme se vždycky v luštění otázky židovské zcela poctivě. Tendence všech našich úvah v tom směru byla spravedlivá, takže nemáme co opravovat. Konfesního štvání proti židům jsme neužívali; takové cholerické boje podstupovaly kruhy zcela jiné, jak jest obecně známo. Nadto jsme sami nejednou upozornili, jaký způsob boje proti příslušníkům jiné konfese by byl nekřesťanský. Patrně, že pánové myslí a zkoumají příliš málo samostatně. Papouškují, aniž by sáhli k experimentům. Vždyť na př. náš list nedávno ostře odsoudil ruskou zálučnou klíčku, když Rusové chtěli převést židovské rodiny do tábora rakouského tak, aby mohli za zády židů pošinouiti ku předu své šiky. Pánové »Obnovu« nečtou, protože by musili věděti, že po celé trvání války náš list nepsal »proti židům«; ale mají ihned dosti smělosti ke kritice vzdušných zámek, »vykouzlených ve vlastní fantazii.

Chť-li přisuzovati našemu zcela správnému a zdůvodněnému stanovisku nějaký »ismus«, nechť si jako děti hrají. Ale není dovoleno uváděti čtenáře v omyl nesprávným posuzováním katolického tisku. Ostatně z nynějšího stavu věcí každý občan může se osobně a zcela samostatně i bez novin přesvědčovat, zda máme právo trvati na

svém dřívějším hledisku. To se u nás ovšem nemění.

Místo valašské pověsti — nejapná vymyšlenina. V »Moravském Venkovu«, »Cepu«, »Čase« a jiných listech pokrokových otištěno, jak prý si valašský prostý lid vykládá tohle: V obci Provodově narodil se hoch, kterého nesli k provodovskému panáčkovi, aby jej pokřtil, hoch však se proměnil v kouli a tu panáček odmítl pokřtiti. I šli s koulí domů, načež doma zase shledali, že je to hoch. Vydali se podruhé na cestu ke křtu. Když měl býti křest vykonán, shledána svíčka, kterou zase nechtěl panáček pokřtiti. Chudáci museli opět domů s nepořízenou a když přišli domů, měli zase svého hochu. Když do třetice se má všecko zkoušet, zkoušeli to a šli s hochem potěti. Když mělo přijít ke svátosti, shledán pecen chleba, kterým kněz pokřtil. Když byl pecen domů přinesen, proměnil se zase v chlapce, který hned počal mluvit a povídal, že kdyby byl kněz pokřtil kouli, že by celý svět rozbila, kdyby byl pokřtil svíčku, že byla by svět spálila, ale když pokřtil pecen chleba, že nebude hladu.

Ovšem tahle vymyšlenina jest tolik nejapná, že bije silně do očí zvláště těm, kteří aspoň trochu znají psychologii prostého lidu. Ani naivní pověrečný anařbta by tak násilně a nepřirozeně dohromady nelepil takovou úžasnou strakatinu. Mnohý náš čtenář namítne, proč vůbec takové řádky uveřejňujeme.

Ale celý ten případ je charakteristický pro časopisy, které bez rozmyslu s tendencí průhlednou se daly chytit na vějíčku. Zpráva ta způsobila sensaci, kruhy proti katolíkům zaujaly poslušné povídačce věřily, jiní lidé posílali farši provodovskému Strmiskovi dotazy. Ten odpověděl i tiskem, že divili se těm tištěným řádkům o pověsti nejvíce jeho kolaturníci, protože v Provodově se dověděli lidé o té pověsti teprve z pokrokových novin. Farář praví, že pramen povídačky není v Provodově, ale ve Zlíně anebo v Březnici. Ve zlínských továrnách se totiž taková pověst přetřásala již měsíce před tím, než se dostala pomocí tisku do širší veřejnosti.

Takový případ jest typický pro jisté kruhy, které v době velice vážné zahánějí nudné zívání tím, že ze svých krajanů činí hlupáky. Kdyby takový klep nebyl farářem v tisku vyvrácen, protikatolický historik by po válce zařadil takovou pověst jako zlatý dokumentární listek o pověrečnosti v kruzích katolických. Nescházela by kritická poznámka, jak že ten farář se vlastně staral o uvědomění lidu. Tak se sptádají niti k úvahám o »duši davu«.

Jak se jinde pochopuje význam tisku v době válečné. V Německu vědí katolíci velmi dobře, že i ve frontě vojnová duše potřebuje silné opory konfesního tisku. Proto tiskové spolky katolické starají se s velkým úsilím, aby pro chvíli oddechu katolickým vojínům byla poskytnuta náboženská četba v nejhojnější míře. V Berlíně se vydává v poslední době i »Nedělní list pro katolické mužstvo německého vojska« s přílohou »Válečné zprávy«. List vyobází každý týden o šesti stranách a stojí 15 feniků. V Paderbornu tiskárna sv. Bonifáce vydává docela ilustrovaný list pro vojny dvakrát měsíčně po 10 pf — Protestanté tam vydávají náboženský list pro mužstvo v počtu 500.000 exemplářů. — Ovšem i veliký počet soc. dem. listů jest dovážěn do zákopů. — I monisté závodí velice čile svými listy »Kriegsbriefe« a »Kriegsvorträge«.

Ejhle, jak jinde různé strany horlivě se namáhají zachovati si své stoupence pro dobu poválečnou. V době nynější tisk má důležitost nedozírnou, proto mobilisován ve velkém slohu všude tam, kde jsou občané uvědoměti. Po válce se bude sklízeti ovoce úporné literární práce. To jest vážným poučením i pro katolíky české. Není tu bohatých fondů a proto aspoň jednotlivci mají podporovati naši tiskovou akci předplácením katolických listů pro své drahé v poli a v lazaretech. Vojín často potřebuje duševního osvězení více než tělesného, duše vojnová ve ohnivých kritických dychtivě se shání po vnitřní poise. Katolická nakladatelství sama obětují v té příčině mnoho, ale jejich prostředky i při nejlepší vůli daleko nestačí vyhověti naléhavé potřebě. Zato však jednotliví mecenáši prací drobnou a třebas i rozptýlenou utvoří dohromady veliký podpůrný šik, který vykoná činy skvělé. Sami nemůžeme pozorovati, jak jiné strany u nás na tomto poli pracují velice houževnatě. Proto nezhálíme! Jestliže katolíci všech stavů snesli obrovské dary hmotné pro vojny všech politických a náboženských táborů, necht' mají dobře na paměti, čím jsou povinni duševním potřebám vojinů stejného vyznání náboženského!

Za válečného ruchu.

Od vítězství k vítězství. Loyální obyvatelstvo naší říše nyní má mnoho příčin k radosti, že veliké jeho oběti, poskytnuté horlivě a v hojné míře, přinášejí žádoucí úspěchy. Naše říše utkala se s nepřáteli velice mocnými a ve válčení vyškolenými, s protivníky chytrými a houževnatými. Naše voje bojovaly s velikou přesilou za velice nepříznivých podmínek na vysokých horách, v krajinách močálovitých, na moři. A všude nyní se ohlašují skvělé úspěchy. Tu docházely zprávy, jak i nejpřudší náporu ruské v Karpatech se třásti ly o chrabrost rakouských obhájců, tam zase došla zpráva, jak přchají ruské voje z Bukoviny. Francie zdrceně pchližela, co dokázala rakouská ponorka daleko od své základny proti veliké bitevní lodi francouzské. Nyní pak z Haliče se oznamuje velikolepé vítězství, nad nímž trojdomoda trne úžasem a úzkostí. — Tak obstálo Rakousko generální zkoušku ze své pohotovosti, obětavé vytrvalosti a svědomité udatnosti; projevilo sílu nezdolcnou, která překvapila i ty odborníky, kteří již před vypuknutím velikých bojů uznávali, že naše vojsko vyniká výcvikem, opatřením a zmužilostí nad voje států jiných. — Ve stavu znamenitě byly pluky rakouské již dávno dříve. A přece nejjasnější mocnát náš nikdy si války nepřál, ačkoli naši junáci mohli demonstrovati svou připravenost a udatnost okamžitě. Jelikož však nepřátelé vnější svými intrikami a přímým útočením vtiskli nám sami do ruky meč obranný, může vznešený kmet na stolci císařském s velikým uspokojením hleděti, jaké mocné, vítězné energie jsou schopni věrní poddaní k uhájení práv říše Habsburské.

C. a k. vojenské velitelství v Litoměřicích nařídilo ve smyslu výnosu ministerstva války, by vojnové, toho času za neschopné ke službě uznání, nemaj-li nárok na invalidní zaplacení, byli předloženi oddělením rekonvalescentů, bez ohledu na dozríný čas jich neschopnosti ke službě. Tito vojnové, jsou-li na dočasné dovolené, budou ihned povoláni. Povolanci jsou oprávněni použiti bezplatně železnic i parníků našeho mocnářství na účet vojenské správy a sice od svého bydliště až ke stanici, kam se dostaviti mají; u pokladen, jízdní listky vydávajících, musí se však vykázáti vojenskými průvodními listinami (povolávací listina, vojenský, zeměbrancecký neb domobrancecký pas). Kdyby těchto dokumentů neměli, musí vykázáti se pověřovací listinou starosty obce nebo úřadu ežení uprchlíků a listiny tyto dáti okolkovati.

Američtí katolíci pro naše vojsko a říši. Ústřední spolek něm. katolíků Ameriky v Nov. Yorku zaslal, jak oznamuje se společnosti Červeného kříže, kard. kn.-arcibiskupu dru Pifflovi dar 128.815 K k rozdělení dobročinným ústavům mocnářství. Kardinál kn.-arcibiskup z tohoto obnosu poukázal rak. společnosti Červeného kříže dílčí obnos 32.154 K.

Statistika války. V Berlíně přednášel univ. prof. dr. A. Penck: »Co jsme ve válce ztratili a co získali«. Právil: Naši protivníci mají v rukou 80 mil. čtv. km povrchu zemského, kdežto my a naši spojenci pouze 6 mil. čtv. km. Poměr je tedy 13 : 1. Poměr obyvatelstva je 790 mil. lidí proti 150 mil. na naší straně, tedy 5 : 1. Mnoho však z těch 790 mil. je živlů nespolehlivých a vybočili-me-li i Japonsko, tož poměr se mění ve 2 : 1. Ze 700 km západní fronty připadá jen 80 km na území německé. Království krále Alberta scvrklo se na 500 čtv. km. 29.000 čtv. km v Belgii a 21.000 čtv. km ve Francii s asi 9 mil. obyvatel je v rukou našich. V tom jsou dvě třetiny francouzských uhelných dolů, nejdůležitější doly na rudu železnou a největší střediska průmyslu textilního. Spletiťjší poměry jsou na východě. Koncem října bylo 90.000 čtv. km německé a rakouské půdy s 9 mil. obyvateli v rukou Rusů. Pak nastal obrat. Obsadili jsme s Rakusy velké části Polska a Rusy z mnohých obsazených území zahrnili. Nyní má Rusko v Haliči asi 55.000 čtv. km se 6 mil. lidí, zato však máme s Rakusy půl Polska, asi 60.000 čtv. km s 6 mil. lidí, v tom důležitý uhelný revír Dombrovou a střed ruského textilního průmyslu Lodž. Německo má tedy nyní v rukou většinu uhelných dolů evropské pevniny a skoro všechna střediska textilní. Pokud se zajatá týká, tož za každý měsíc vzroste počet cizích »hostí« v Německu o 150.000. Do 1. dubna bylo zajato námi na západě nejméně 300.000 nepřátel a celková ztráta nepřátel činí tu jistě 1.500.000. Mrtvých mají Francouzové přes čtvrt milionu. Aby ztrátu nahradila, bude Francie potřebovati desítky. Ztráty Rusů dle nejnižších odhadů činily 1. dubna t. r. 3.400.000. Ztráty ruských důstojníků obnášejí 70.000. Naši protivníci tedy ztratili dosud nejméně 5 milionů. Každý měsíc urve jim 608.000 hlav. — Ovšem sotva se rozšířila zpráva o přednášce Penckově, již se oznamovalo gigantické vítězství našich vojsk v západní Haliči, které již nyní vyrvalo z rukou Rusů novou velice značnou část té země. K tomu Němci postoupili silně na Němci, takže Rusům ubrány zase značné kraje.

Konečná výslednice francouzské demokracie. Vláskala se tam hesla o »rovnosti a bratřství« tak dlouho, pokud bylo potřebí pozornost lidu odvracet od tajné díny válečné, v níž se zpracovávaly okovy. O úspěšného smyslu prostého lidu postaraly se slavné ukolébavky zlátných demagogů parlamentních i novinářských.

Vašemu velehdstojnému duchovenstvu
va provedlší malí hostelních vřele doporučujeme mladou čtenku
»Dne abec. c. k. stá. školy řehabítké«
BOHUMILA BEKA v HORE KUTNÉ.

Když se lid probudil, ušel na svých rukou tuhá pouta, která nebylo možno zlomiti. Na př. pověstný nepřítel katolické církve Clémenceau s velkým roztrpčením byl nazýván právě od kruhů lidových tyranem, podvodníkem, intrikánem. Ale lid proti němu nezmohl ničeho, protože despoti se opíjí o přeplněné pokladny kamarádů sobě rovných. Ze sedla jej vyhodily teprve intriky lidí jiných. Soc. demokraté Viviani, Millerand a jiní vyplhali se po zádech lidu do ministerského kabinetu a hráli, pak politiku protilidovou dle vzoru svých předchůdců. Předemokratisování přivodilo útlak. — Nyní — za generální zkoušky z občanských ctností — jest zajišťována podívaná na zápas mezi Clémenceauem a socialisty Millerandem a Vivianim, kteří byli přijati do ministerstva válečného; starý Clémenceau velice žárí na moc obou socialistů, kteří staré své programy k vůli osobní kariéře hodili do prachu. Vydává list „Homme Enchaîné“ (Spoutaný člověk), z něhož vypouští otravné pumpy proti vládnímu trojlístku Poincaré — Millerand — Viviani. Vytyká tomuto triumvirátu, že potírá všemi prostředky kontrolu parlamentu. Francouzská vládní cenzura propouští všechny tiskové útoky na parlament; zato však je potlačena svoboda tisku pro ty, kteří by chtěli ústavu republiky hájiti proti despotickým snahám jednotlivců. Časopisy vládní útočí neustále proti aktům parlamentním; brzy prý se navrhne oběma sněmovnám, aby se zardousily vlastní rukou. Vláda chytí jev ochotu k dalšímu životu sněmoven pod tou výjimkou, jestliže se zaváží, že nebudou konati schůzí. Ale to prý by znamenalo v nynějším těžkém čase přípravu velké katastrofy; nynější vláda, která sotva dovede udržeti vnitřní rovnováhu, potřebuje tím spíše kontroly parlamentu, protože jest celá existence Francie v sázce. — Jsou tu tedy dva proudy ostře se potírající. Buď vláda svými zkušenostmi přišla k náhledu, že úplatní a skvěle žijící zástupcové lidu jsou svou bezcharakterností pro republiku za války nešťastní, anebo — osekává bezohledně demokratické řády k vůli tomu, aby mohla rozhodovati despoticky. Obojí možnost jest pro zednářskou republiku velice významná. Jestliže dříve tvrdili kramáři s hesly „svobody a rovnosti“, že lid má právo promluvit do všech důležitých otázek, měli by přirozeně zvláště nyní udělití volné slovo zástupcům lidu. Jestliže demagogové hlásali, že lid rozhodne lépe o osudech státu než vláda monarchická, mohli by se despotové nyní zbavit části zodpovědnosti uvolněním sněmoven. Ale zdá se, že vláda se přesvědčila, jak by rozhraná bryčka zlomila rázem všechna čtyři kola, jakmile by se světlily opatř lidem, kteří se stali poslanci za velké peněžité pomoci stejně chytrých kumpánů. Výslednice zednářské demokratisace ve Francii jest žalostná.

Objednáme Vám

všecky potřebné knihy a časopisy. Není třeba objednávat jinde, obsloužíme Vás též vzorně.

Družstevní knihkupectví a nakladatelství
v Hradci Králové, Adalbertinum.

Národohospodářská hlídka.

Královéhradecká bankovní jednota konala dne 28. dubna první valnou hromadu, které účasti bylo 27 společníků, zastupujících 70.000 K společenského kapitálu. Bilanční zpráva schválena a navrženo vypláceti za uplynulý rok 1914 4%ní dividendu za 7 měs., což činí na jeden podíl K 11.67. Při doplňovací volbě do jednatelejšího výboru zvoleni byli pp. Boh. Hobzek, Jindřich Jelínek a ThDr. Fr. Reyl. Do dozorčí rady pp. J. Seidl a Jan Filip Konečný.

Činnost Katol. spolku čes. rolnictva pro Moravu, Slezsko a Dol. Rakousy, vyvíjená zvláště za nynějších těžkých dob ve prospěch členstva, zasluhuje pozornosti celé naší veřejnosti. Předsednictvo spolku v čele s poslanci pp. Šamálkem, předsedou, děkanem Ševčíkem, místopředsedou, řed. Kadlčákem, jednatelem, hájí zájmy členstva se vzornou svědomitostí, což členstvem, zvláště pak ženami narukovaných členů, vděčně jest uznáváno. Předsednictvo veškeré pokyny a rady v těchto těžkých dobách předkládá členstvu v orgánu spolkovém „Selské Hlas“ v Brně. I sebe menší příležitosti ku pomoci členstva jest využito, a nyní, kdy jarní práce téměř skončeny, zavedla spolková kancelář za řízení jmenovaných pp. předsednictva ve prospěch členstva krupobitní pojistění, by členstvo uchráněno bylo před nenadálým zničením úrody. Neopomeňte nikdo pojistiti se proti krupobití prostřednictvím spolku. Návrhy a prospekty zašle na požádání obratem obchodní oddělení spolku „Zemská zemědělská družina“ v Brně, Biskupská ul. 1.

Ruka spravedlnosti dopadla na nové podvodné dodavatele. „Neues Wiener Tagblatt“ sděluje z Pešti: Dodavatel velko-varedných a sibiňských nemocnic A. Strasser byl zatčen, poněvadž byly odhalené velké podvody, jichž se dopustil při dodávkách vojenským nemocnicím. Strasser byl dopraven k tmešvárskému honvédeckému soudu. S touto záležitostí souvisí také sebevražda F. Kirohara, jenž při

dělení byl stíhán velko-varedné nemocnicí. Přesvědčil se tepny na levé paži a hned nato zemřel. — Vojenský úřad ve Vídni přišel na stopu podvodnému pokusu s vojenskými dodávkami pneumatiky. Jde o koupi mnoha vagonů pneumatiky pro erár. Obchod ten provedlo haličské zastupitelství automobilové továrny. Při tom došlo k různým manipulacím kupní ceny, kteráž činila 2 1/2 krát více, než zboží mělo cenu. Vojenské úřady přišly tomuto podvodu na stopu a došlo k četným zatčením. Na vídeňském trhu zatčeni byli dva obchodníci a jeden zástupce neutrální automobilové továrny. Byli dopraveni k trestnímu soudu. — O skandálu v Miškovcích v Uhrách „Ezt“ přináší podrobnosti. Miškovský advokát dr. Gergely se stělel. Dva dni nato byl chyten Jul. Steiner, u něhož nalezena celá korespondence dodavatelského konsorcia. Byla tam i cedulka, v níž označeno A. Blochovi, že vše všechno prozrazeno. Vojenský soudce vyšetřil, že 6 obchodníků dodávalo pro vojsko poživatiny v ceně mnoha milionů. Obchodníci A. Tandlich, H. Wilhelm a A. Bloch oklamali erár o několik set tisíc korun tím, že dodávali konzervy plněné popelem a pískem. S nimi pracovali tři jiní zatčení obchodníci. Tandlich v červnu minulého roku byl chudý podomní cestující, jenž neměl žádného majetku. Teď má uložených 200.000 K v hotovosti v miškovské bance v safové schránce a 180.000 K v cenných papírech! Wilhelm byl jeho sekretářem a vyjednával právě se stranami ohledně dodávek. Bloch dodal vojsku 30.000 špatných pokrývek, spolu s Tandlichem, jež byly nejen špatné kvality, ale i krátce přistřižené. — Tedy se čistí energicky dále.

Z Československé zálohy v Praze. Za měsíc duben 1915 bylo od vkladatelů uloženo K 47.954.19, vybráno K 35.919.59, zůstatek vkladů k 30. dubnu t. r. činí K 1.061.191.90, přibýlo tudíž vkladů za měsíc duben 1915 K 12.034.60.

Na nové cesty.

Právě nynější doba odkryla velikou nepřipravenost, bezcílnost a chudobu těch harcovníků, kteří postavili svůj životní názor na pilířích monismu. V těžkém čase nedovedli tito lidé duším svých oddaných žáků poskytnouti osvěžujícího nápoje. Duše davu naléhá přirozeně zvláště nyní, aby vůdce konečně měli větší porozumění pro duševní hlad stoupencův. Vůdce-literáti s počátku protestovali proti velikému obratu duševní nálady svých světcův jako proti zrůdce na osvětcených názořech. Ale konečně chtějí nechtějí dali se na ústup. Nyní sama „Arbeiterzeitung“ doznává, že nynější světodějná události vzkřísily v soudruzích odumřelý náboženský cit. Snaží se udržeti hrdý postoj prorocství, že sklon k náboženství nepotrvá dlouho, ale přece jen couvá poněkud z původní polohy. Praví: „Něco z tohoto mravního přerodu zůstane a my můžeme z toho jistě poučení čerpati. Člověku je třeba ideálu. A proti ideálu náboženskému stojí ideál socialistický, aneb lépe řečeno, vyrůstá vedle něho a nad něj. Pročež pracujme všemi silami, aby pronikl v masy. A dejme mu třeba i lehký nádech náboženství, ale náboženství starověké.“

Patrně, že „Arbeiterzeitung“ nedovede vážně a logicky domysleti ani ve chvílích tolik vážných a po sterých zkušenostech. Tedy jenom „lehký nádech náboženský“. Asi tak, jako když se jeden budhista chtěl dáti „dřobátko pokřtít“, jen co by mu to dostalo k obdržení legitimace pro vstup do křesťanských kruhů.

1. Jestliže „Arbeiterzeitung“ chce se jen trochu zahloubati do podstaty náboženství, pozná, že základy víry nestojí ani vedle zájmů socialistických a sociálních vůbec ani pod nimi; naopak víra kterákoli stojí nad vším úsilím světským, určuje směr nejrůznějších davových rozběhů, zkrátka jest nadřaděna všelikým sájmům světským. Visme na př., jak Desatero reguluje kulturu, rozmachy sociální i politické! Jestliže by se kterákoli náboženství musilo řídit dle snah zcela pozemských, dle nestálých, rychle se měnících ideálů sociálních, pak ztratí všechnu autoritu a přichází o svůj důvod k existenci.

2. Jaký ten slabý nádech náboženský vlastně bude, bude-li zcela zaválý na rozmarech filosofie, sociální politiky a pod.? Náter starověké antiky vybledne pod žhavými paprsky dneška okamžitě, protože náboženství Říma antického se neosvědčilo ani před dvěma tisíciletími. Pokud antičtí bohové měli poslušné stádo, panovala bigotnost a úžasná pověrčivost. Když však filosofové popravili veliká předivá náboženských bájí, snažíce se náboženské představy modernisovatí rutilovými hesly, zplodili davovou skepi (pochybovanost) a rozmnožili demoralizaci. Vždyť sám Cicero prohlásil, že není žádné početilosti, které by některý filosof nehájl. Jakmile filosofové začali nutiti božství, aby jich bylo poslušné, hned se rozvířila besedná propast nevěry.

3. Lehký nádech náboženství neznáčí skoro nic, nemá formy závazné; mění se dle rozměrů

módy a proto postrádá významu autoritativního. Šíré vrstvy nespokojí se mlhavými frázemi, básnickou sentimentalitou. Budou žádati zrovna tak věcné zdůvodnění lehkého nádechu náboženského, jako potvrzení ideálů pozemských; vždyť žijeme v prostředí realistickém.

4. Nezbytným základem pro utvrzení pevných náboženských zásad v širších davech jest autorita, povznesená nad běžnou kritiku. Kde není této, třítí se náhledy náboženské v množství odchylek dle nálady a výpovědi stoupencův. Kde základní autorita jest kritizována, tam nastupují vlády výmysly lidské, které se samy udolávají v zápase vzájemném.

A kde přece část víry za takých okolností zbývá, tam vlastně nastupuje sebezbožnění; člověk se neklání Bytosti nadpřirozené, nechtí pravd povýšených nad lidský soud, nýbrž klesá před prohavy výplody vlastní duše. A zbožnění lidských dohadů náboženstvím není.

5. Kde se náboženství stává služkou ideálů světských, pouhou přikrasou proudů pozemských, úlohu svoji rychle dohrává, protože se ocitá v postavení naprosto klivém. Vždyť pojmu náboženství jsou podřízeny jak veřejné rozmachy davové, tak soukromé úkony jednotlivce. Ani jediný z filosofů, který popřával „blahosloušnost“ náboženství pouze skromný koutek ve své dílně, nedovede uchvátiti širší zástupy k velikým činům reformním na základě náboženském. Ze zásad takých filosofů ujímaly se v praxi jen ty, které zbavovaly těžších povinností, které lichotily svědomí širokému, podporující pohodlí.

Za to však i nedokonalé náboženské představy, jakmile se uvěřilo, že mají vyšší, nadpřirozené posvěcení, uchvacovaly celé národy k činům obrovitým.

Kdo se všemožně vyhýbá uznání zásad křesťanských, a přece chce uplatniti jakési náboženské názory, musí rozhodně pátrati po velice přitažlivé autoritě, povznesené nad všední prach. A podaří se moderním myslitelům představit širším kruhům podobnou živou, reální autoritu, jakou jest Kristus?

Vyzývá-li „Arbeiterzeitung“ své stoupence, aby se postarali o vniknutí ideálu socialistického v masy, jest její povzbuzení zbytečné, protože v tom směru agitace již vyvrcholila tak, že těžko jest si představit propagandu horlivější. A přece jen náboženství křesťanské přes všechny mnohonásobné útoky láká nejširší davy více než ideály jiné.

Výborová schůze

Polit. družstva tiskového

pod ochrannou sv. Jana N. v Hradci Králové bude

v pátek dne 14. května 1915, o 2.

hodině odpolední

v diecézním spolkovém domě „Adalbertinum“, Jiřkova třída čis. 300—I. v Hradci Králové.

Dr. Frant. Reyl,
jednatel.

Dr. Frant. Šule,
předseda.

Církevní věstník.

Při první májové pobožnosti v Hradci Králové byl ohrán Panny Marie přeplněn zbožnými věřícími, tak že i u vchodu tleskala se hlava na hlavě. Případnou promluvu měl vdp. P. Videnáský, četný smíšený sbor pěvecký řídil p. Wünsch ml., kolem hlavního oltáře rozestaveny četné družičky.

Zemřel Valentin Appl. Dne 4. t. m. zemřel večer na zápal plic vsdp. bisk. notář a děkan v Ústí n. Orli. Val. Appl. Pohřeb konati se bude zítra (v sobotu) o 10. hod. dopol. Zesnulý zaslužilý kněz narodil se 7. srpna 1849 v Ústí a vysvěcen byl na kněze 18. července 1874. — Odpočívaj v pokoji!

Ruský theologický seminář v Kroměříži. Ruská sjednocená církev dostala se za války do velkých obtíží. Vláda proto přispěchala na pomoc. Za podpory vlády ujal se těchto theologů „Apoštolát sv. Cyrila a Metoděje“ a zřídil jim v Kroměříži seminář. Po souhlasu účastnících ministerstev a církevních úřadů budou v Kroměříži přednášeti všechny hlavní theologické předměty předáci ruského kněžstva, bývalí theologičtí profesori, jakož i čeští kněží, působící v Kroměříži.

Povýšení katolického učence. Rektor katolické university ve Washingtonu, msgr. Tom. Sahan, byl jmenován světícím biskupem a slavnostně posvěcen v katedrále v Baltimore. Sahan byl 18 let profesorem církevních dějin na katolické universitě, od r. 1909 pak rektorem. V této své hodnosti velmi rozšířil a zvelebil universitu; dal postaviti 4 nové budovy. Letos jest započato na této universitě 700 posluchačů. Počet profesorů činí nyní 84.

Pěče sv. Otce o zajatce. Papež zaslal arcibiskupů barskému na Černé Hoře, Magru Dobročitolí, dopis, ve kterém ho vyzývá, aby se zajatci v této zemi umstěnými bylo dobře zacházeno.

Zprávy místní a z kraje.

VIII. sezona Divadla sdružených měst východočeských. Divadlo sdružených měst východočeských za ředitelství Bedřicha Jeřábka zahájí sezonu v městském divadle v Hradci Králové v neděli dne 23. května. Sezona bude trvat do 15. června. Předplatné vyspáno na 12 her: 6 činoher a 6 operet. Z činoher v předplacení bude: Zmoudření Dona Quixota od Dyka, Ztracení od Šimáčka, Přísery od Ibsena, Milenci od Donnaye, Nebeská kulíčka od R. Flerse, O. Caillevatta a R. Reye, a Miláček žen od Testoniho. Z operet: Cudná Barbora od Nedbala, Tisíc a jedna noc od Jana Strause, Za hvězdou lásky od Strausse Oskara, Cikánský primaš od Kálmána, Tajná láska od Othenheimera a Jak tenkrát v máji od W. Kollára. Zahajovací představení: V neděli 23. t. m. o 3. hod. odp. Polská krev od Nedbala, večer o půl 8. hod. Zkása Sodomy od Sudermanna. V pondělí 24. t. m. o 3. hod. odp. Rozvedená paní od Falla. Večer Jeníček se vrátí... od Kálmána. Předplatné a denní lístky možno obdržeti v knihkupectví p. B. E. Tolmana.

Okresní komise pro péči o mládež v okrese královéhradeckém koná v pátek dne 14. května o půl 5. hod. odpol. výroční valnou hromadu v zasedací síni okr. výboru. Nesejde-li se v ustanovenou dobu dostatečný počet členů, koná se o půl hodiny později — t. j. o 5. hod. — druhá valná hromada za každého počtu přítomných. Na programu valné hromady jsou referáty funkcionářů, volby výboru, návrh na podporu dětí válkou strádajících a volné návrhy.

Očkování dětí (hlavní očkování) bude se letos odvíjet ve dnech 10., 11. a 14. května vždy odpoledne od 4—6 hodin v zasedací síni obecního zastupitelstva na Malém náměstí, II. posch. Při tomto očkování očkovány budou pouze děti do 6 let. Vzhledem k hroziícímu nebezpečí neštovic v blízkém se létě jest co největší účastenství žádoucím.

Dary na Rudolfinum. Víd. farní úřad ve Včelákové zaslal 25 K jako dar dobrodince, který nepteje si býti jmenován. — Pt. Anna Holmanová ze Sobčic zaslala 20 K. — Těmto šlechtným dárcům vzdává vděčný dík ředitelství ústavu hluchoněmých v Hradci Králové, Zaplat' Pán Bůh!

Na oslavu vítězství naší statečné armády nad nepřitelem v Haliči byly veřejné budovy v Hradci Král. ozdobeny prapory. Zároveň vydal starosta města pan JUDr. Fr. Ulrich vyhlášku k majitelům domů, aby rovněž domy své prapory ozdobili.

K těm houževnatým demunciacím. Nekalé pohnutky anonymních osočovatelů po zásluze odbyly samy c. k. úřady. Celé řady mstivých udání vrhají podivné světlo na občanskou solidaritu v době velkých vážných. Zákeřný pomluvač ví, že sobě takovou taktikou neprospěje, ale padl by do mříž, kdyby neškodil jinému. — Divná to výslednice moderních hesel o humanitě, altruismu a pod. Takové anonymní přepady netočí c. k. úřady v čase pilné práce zbytečně zdržují, ale také nepřispějí nijak naší národnosti k vážnosti. Jiný v čase kritickém v naší zemi se polepšovali i lidé charakterů chatrných; nyní naopak individua demoralizovaná ze zákeří dávají zcela volný průchod své zlobě. Proto jest zcela v pořádku, jestliže občanstvo plyně pátrá po tajných záškodnících, jimž není ničím ani čest celých obcí.

Vyhláška o zbytečném strachu před rozšířením nakažlivých nemocí. C. k. okr. hejtmanství v Hradci Král. výnosem ze dne 5. t. m. č. 19075 vydalo toto upozornění: Panu obecnímu starostovi v Hradci Králové! V městě Třebechovicích onemocnělo několik válečných uprchlíků skvrnitým tyfem. Úřady učinily ihned všechna opatření zdravotnická, aby přenesení zárodků choroboplodných a tím snad možné rozšíření nemoci té zabráněno bylo. Ježto z vlastního názoru na místě samém jsem se přesvědčil, že neřeba se při náležitém setření opatrnosti se strany obecního úřadu a obecnstva, díky provedení všech nutných opatření zdravotnických, obávat prozatím rozšíření této nemoci, žádám pana starostu, aby působil vhodným způsobem na obecnstvo, by nemělo zbytečný strach před rozšířením nemoci té, že není přičiny, aby obecnstvo, hlavně lid dělnický, vzdalovalo se z obce, kde olediněle skvrnitý tyf vypukl. Samozřejmě jest vystříhati se pokud možno zbytečného styku s osobami zdravotně podezřelými. O tom budíž obecnstvo za účelem uklidnění a odstranění zbytečného strachu veřejně upozorněno. — C. k. místodržitelství rada: Smutný.

Vyhláška o toulání se nemajetných válečných uprchlíků. C. k. okr. hejtmanství v Hradci Králové výnosem ze dne 5. května č. 19076 nařizuje toto: Panu obecnímu starostovi v Hradci Králové! Bylo pozorováno, že v poslední době četní nemajetní váleční uprchlíci odcházejí z obce, do níž dočasně zdejším úřadem přidělení byli, a potulují se po včolních obcích. Také velmi mnozí z nich na svých toulkách přicházejí dokonce do Hradce Králové, kde se potulují u zdejším úřadu a různých korporací, ba i jednotlivců slyšení se vyžadují. V zájmu veřejného zdravotnictví proto vydává se tímto zákaz, aby až na další váleční uprchlíci neodcházel z obce svého dočasného pobytu do obcí sousedních a zejména také do Hradce Králové nechodili. Pan obecní starosta se žádá, aby o tomto zákazu ihned válečné uprchlíky vyrozuměl a aby přinášel na to dohled, aby váleční uprchlíci zákaz ten nepřekročili. Tímto opatřením zaráží se případné přenesení nemoci a zárodků choroboplodných. Mají-li váleční uprchlíci nějaká práva, nechť je ústně neb písem. přednesou na obec úřadě, odkudž

sem pak k dalšímu zařízení předložena bude. Současně opevně apelují na osvědčenou vlasteneckou lidumilnost obyvatelstva tamní obce, aby jako dosud i na dále uvědoměle obyvatelstvo válečným uprchlíkům při nákupu potravin a jiných potřebných předmětů k výživě co nejvíce vsílící vycházelo.

Na osleplé, raněné vojny a nezaměstnané dělnictvo katolické ráčí dále věnovati: Vsdp. kanovník dr. Fr. Reyl z Hradce Králové 20 K, dp. Sychra z Poděbrad 4 K, dp. Pluhář z Nymburka 4 K, p. Jos. Šofr z Karlína na Moravě 1 K. Všem dárcům „Zaplat' Bůh!“ — O další se prosí na Zemský svaz katol. Orla v Hradci Králové.

Seznam cen na týdenním trhu v Hradci Králové dne 1. května. 1 hl: vikve 15 až 28 K, hrachu 80 až 110 K, čočky 100 až 120 K, jahel 90 až 100 K, krup 60 až 100 K, brambor 8 až 8.80 K, máku 60 až 70 K, lněného semene 44 K, cibule 40 K; 1 q: jetelového semínka červeného 160 až 170 K, otrub žitných 32 K, pšeničných 32 K; 1 kg: másla 4.— až 4.80 K, vepřového sádla 4.60 až 5 K, tvarohu 60 h; 1 vejce 9 až 12 h, 1 kopa drobné zeleniny 1.20 až 2 K, 1 pytel mrkve 4 až 9 K.

Na týdenní obilní trh v Hradci Králové dne 1. května bylo přivezeno: hl: Vikve 19, jetelového semínka 3 čtvrti, cibule 10, bramborů 118; drobné zeleniny 80 kop, 20 pytlů mrkve, 377 podsvinčat a 110 kůzlat.

Pohádkové čarodějnice ztratily silně na vážnosti velice dílou konkurencí aviatiků, kteří posud na svých výzkumných letech v oblacích žádnou nenašli. Přece však i letos 30. dubna dle prastarých tradic kolem samého Hradce vzdala mládež čarodějnicí obvyklý hold. Kroužila červenavá světla kořát, bouřaly v ohni kapale a žabky, lítaly i rakéty. Po deváté hodině již ticho. Vždyť moderní světla elektrická stlačila poutavost a význam primitivních zjevů světelných skoro na nulu.

Záložna v Hradci Králové. Výkaz za měsíc duben 1915. Stav vkladů počátkem měsíce K 2279.849.67. Vloženo během měsíce korun 44.371.24. Vybráno během měsíce K 76.915.92. Stav koncem měsíce K 2.246.704.99. Stav půjček počátkem měsíce K 2.350.107.72. Půjčeno během měsíce K 161.190.01. Splaceno během měsíce K 184.861.26. Stav koncem měsíce K 2.326.486.47. Počet úctů 4090. Rezervní fondy K 184.667.88. Závodní podíl korun 84.700.—. Pokladní obrát K 673.658.87.

Nový Hradec Králové. Sděluje se s námi, že p. Drahorádová neobdržela od svého muže z bojiště zprávu, že jest živ a zdrav. Také neobdržela oněch 300 K. Bere dále pouze pravidelnou podporu. Poslední zpráva o jejím muži-vojíně (asi před 10 nedělemi) zněla, že zemřel. Tím uvádíme předešlou informaci na pravou míru.

Lapaní zlítní agentů z Třebechovic. Vogel skupoval po okolí vejce, máje pomocníky v Duškově a Patočkově. Když se prozradily machinace protizákonné, zakročil bdělý strážmistr. Kořistníkům přisouzeno čtrnáctidenní vězení. Žena Patočková Kateřina odsouzena do vězení na 4 dni. Nyní prý také dojde na ty, kteří se snažili zašantročiti za hranice obli.

Misie a generální návštěva v Hněvkovicích. Ode dne 24. do 30. dubna t. r. konal v Hněvkovicích s lidem věřícím misie včp. Ant. Řehoř T. J. z Hradce Králové. Přes všechny obtíže měsíce toho letos bylo 27.95 proc. biřmovanců z celé farnosti, kačičníků 48.45 proc., komunkantů 61.74 proc. a velkonočních komunkantů do té doby 106.03 proc. Z toho počtu 8.14 proc. přijalo Tělo Páně z rukou Jeho Excelence nejdp. biskupa dra Jos. Doubravy, když dne 1. května v Hněvkovicích konal generální návštěvu. Otcovský nejdp. pastýř náš vesměs uchvatně všechny účastníky potěšil v těchto těžkých dobách a sám byl potěšen úctou a důvěrou zbožných věřících. Za práci, lásku a námahu vděčně díky vzdává duchovní správa.

Ledeč. (Sv. biřmování.) K večeru na druhou neděli po velikonocích ohlášen byl přjezd Jeho Excel. nejdp. biskupa dra Josefa Doubravy do našeho posázavského městečka za příčinou sv. biřmování a gen. návštěvy. Minulé sv. biřmování stalo se r. 1901. Jeho Excel. přijel automobilem ze Soutic. U obecní dívčí školy uvítal ho místní duchovní správce včp. děkan V. Vačkář, načech Jeho Excel. pozdravili zástupcové úřadů státních, samosprávných, školních, spolků atd. Za školní mládež učinily tak dvě žákyňe měšť. dívčí školy. Vznesený host děkoval s patrnou radostí a pak se ubíral v dlouhém právochu do chrámu Páně, kde ještě jednou a to delší řečí děkoval všem za milé uvítání. Následovaly modlitby za zemřelé. Druhého dne přijali svátost sv. biřmování všichni dospělí a školní děti obcí venkovských, v úterý pak děti škol ledečských. Všechny biřmovanců bylo 1759. Z hostů, kteří zavítali do Ledče z úcty k Jeho Excel., uvádíme slov. p. insp. c. k. Tereziánské ústavu šlechtické na hradě pražském Vlad. Šprongla, Jeho Milost opata kláštera želivského Sal. Roubíčka, prof. Fr. Šprongla z Prahy; dčstpp. faráře ze Smrdova, Zahradky s vel. pánem a z Hněvkovic; dp. ka-

techetu z Dol. Královic. Na křtu zdařilé zpěvy přednesly horlivé slečny zpěvačky a páni zpěváci. Také zpěvy měšť. dívčí školy všem se líbily. Při posvátných úkonech hrál na varhany proslulý mistr a skladatel hudby Ant. Ledvina z Kutné Hory. Jeho Excel. milým, dobrušedčným jednáním získal si srdce všech a zanechal u nich dojem nejlepší. Bylo to patrné při pobožnosti na rozloučenou, kdy přes deštivé počasí přišel kde kdo, aby se s ním rohoučil. Jeho Excel. přes veškeru námahu apoštolských prací proslavil na rozloučenou delší řečí, v níž poukazoval na blahodárný význam sv. biřmování pro život soukromý a společenský. Celé shromáždění naslouchalo jeho zlatým slovům s největší pozorností a zbožností. Ke konci udělil všem přítomným apoštolské požehnání. Bůh provázej, žehněj a posiluj Jeho Excel. na všech dalších apoštolských cestách!

Záložna v Hradci Král., Janské náměstí č. 163.

Vklady na knížky 4 1/2 %

Vklady vázané výpovědi 4 1/2 %
a vklady střádané 4 1/2 %

Nové vklady (uložené v době moratoria) úrokují se dle dohody a vyplácejí se z těchto vkladů obnosy bez omezení moratoria.

Různé zprávy.

Vyznamenání. Sv. Otec Benedikt XV. ráčil jmenovati apoštolským breve z 29. března 1915 předsedu katol. spolku čes. rolnictva pro Moravu, Slezsko a Dolní Rakousy, zem. a říš. poslance Josefa Šamálka, starostu z Ostrova u Macochy, rytířem řádu sv. Sylvestra papeže a udělil mu kříž toho řádu i právo nositi oděv tohoto řádu. Vysoké vyznamenání, jež sv. Otec udělil zaslužilému předsedovi rol. spolku, jest současně vyznamenáním celého stavu rolnického. — K vysokému vyznamenání připojuje se p. poslanci Šamálkovi upřímné blahopřání všech, kdož jej a jeho nezlátné snahy poznali.

Všelicos. Ve Vatikánu napočítáno jest 3899 osob, z čehož jest 3274 italské národnosti, 100 Švýcarů a 525 osob příslušných do jiných států. — Obecní správa města Vídně předala společenstvu obchodníků 6 vagonů vajec, která budou prodávána po 9 hal. — V Rusku se chystají zavést všeobecnou školní povinnost. — V americkém Bostonu kotví 8 parníků se stělivem pro Anglii. Parníky nemohou vyjet, ježto dělnictvo nechce připustit jejich odplutí. — Papežským dekretem zapovídá se všem kardinálům, patriarchům, arcibiskupům, biskupům, sídelním i titulárním na odznaky, nadpisy dekretů atd. připsovati šlechtický titul a šlechtickou korunku nebo cokoliv jiného, šlechtictví rodiny naznačujícího. — Svaz továrníků a výrobců hospodářských strojů v Praze od 1. května zvýšil ceny všech hospodářských strojů o 10 procent. — Císař a král náš podpisuje osobné listiny vyznamenaných. — Krakovská univerzita, která byla od počátku školního roku uzavřena, 30. dubna zahájila přednášky na všech 4 fakultách. — 70 procent belgických továren už zase pracuje. — Podle zákona nedávno norskou sněmovnou přiláženého končí r. 1916 všechny kinematografové koncese a obce budou moci rozhodnouti o tom, ponechají-li si koncese samy, nebo pronajmou-li je. Poukazuje se na velkou výchovnou důležitost kina a na povinnost obcí bdíti v zájmu dorůstající mládeže nad programy kin. — Poněvadž téměř všechno vojsko ruské bylo z asijských posádek odvezeno, přikročili guvernér k odvodům kolonistů a kmenův od vojenské služby osvobozených, jimiž mají býti posádky v Charbinu a jinde v Mandžursku doplněny.

V záležitosti pastora Mirbta. Jenž zpronevěřil se svým pomocníkem Jakubem Perlewitzem na pát milionu marek, sděluje „Berliner Tagblatt“ tyto podrobnosti: Mirbt vyhlákal na vdově B. 20.000 marek, slibuje velké úroky, od profesorky B. vyhlákal cenných papírů za 53.000 marek. dr. Wiesler otrávil se morfiem, byv Mirbtem oklamán o 23.000 marek. Nad pastorem Mirbtem, jenž zpronevěřil 500.000 marek, vynesl byl rozsudek: „Že pastor Mirbt, zneužívaje svého úřadu, lehkomyšlně a ziskuchtivě nezkušené lidi, hlavně starší dámy o peníze oklamal, odsuzuje se na pět let do vězení a k pěti leté ztrátě poctivosti.“

Osvědčení raněného vojína. Vojenský duchovní má krátkou řeč za odpočinku. Dříve než skončí, řekl ještě: „A naposledy upřímaou prosbu: Modlit se musíte! Je to hodinu od té doby, co jsem byl v lazaretě. Mezi raněnými byl také Bavor, kterého granát strašně zohavil. Lékaři žasnou nad jeho trpělivostí. Byv otázan, jak může snášeti hrozné bolesti tak trpělivě, sáhl neporadnou pravici za řádka a ukázal malý kříž se slovy: „Ten pomáhá!“ Vše umlklo ve dvoraně.“

Katolické studentstvo v Německu. Svaz katolických studentů v Německu má 9340 členů, kteří připadají 52 spolkům. Mezi nimi jsou ovšem také podpůrní a čestní členové, kteří počet činných členů značně posilují a zvyšují.

Máj plný krásy vyhaslé oči nevidomých dívek neuvidí. Potěšme je aspoň dárkem, který přijímá ůtulma slepých dívek v Praze-III., na Kampě: tam jsou ty nejnešťastnější!

Literatura.

Hlas Katol. spolku tiskového. Roč. 45., čís. 4. a 5.: Črty a nálady. Píše Jar. Novák. — Z minulých časů. Napsala L. Grossmannová-Brodská. Cena 1.70 K.

Boží slovo a Boží syn. Apologetické úvahy. Napsal dr. J. Klug. Přeložil dr. F. Černovský. Nákladem O. Francie v Praze.

Umělecké snahy. Sv. 12. A. obsahuje sbírku uměleckých dopisů F. Bílky. **Křížové cesty.** Nákladem **Uměleckých snah.** Praha I., Prátníkovy nábrže. Cena 1.50 K.

Ve službách královny. Věstník Mariánských družin. Roč. 8., čís. 1. Vychází šestkrát do roka. Předplatné 2 K. Redakce a administrace v Praze II., Ječná ul. čís. 2.

Směs polsky. Praktická a stručná mluvnice jazyka polského s rozhovory polsko-českými. Napsali E. Moravec a K. Bláha. Cena 1 K. Nákladem J. Svátka v Čes. Budějovicích.

Bible česká. Písmo sv. Starého zákona. Dle obecného znění latinského přeložil a vykládá dr. J. Hejčl. Řídí dr. J. Tumpach a dr. A. Podlah. Nákladem Dědictví sv. Jana Nepomuckého v Praze. Vychází nejméně čtyřikrát do roka. Sešit 5. za 1 K.

Květy lásky. Lidový měsíčník, věnovaný zájmům křesť. charity. Řídí A. Hoffmann. Roč. 11., čís. 5., roční předplatné 2.40 K. Administrace na Král. Vinohradech.

Ráže lurdské. Mariánský měsíčník. Roč. 7., čís. 4. Vydává a řídí L. Kolšek, farář v Blansku. Roční předplatné 1.60 K.

Apoštolát sv. Cyrila a Methoda. Řídí dr. C. Stojan a A. Jašek. Roč. 6., čís. 4. Roční předplatné 1.50 K přijímá administrace v Kroměříži.

Kazatelna. Homiletický časopis. Roč. 13., čís. 6. Řídí F. Vaněk. Vychází nejméně desetkrát ročně za předplatné 6.60 K nákladem Em. Sprongla v Pelhřimově.

Adresář rolníků. Soudní okres Písecký. Vydává a řídí Jos. Macháček v Jaroměři. Cena 3 K.

Založeno r. 1820.

SPECIALITA

pravý ústecký, po mnohá desetiletí vyhlášený žludční likér pod názvem

Amers de Londres

lékařskými vědátory jakožto příjemný občerstvující prostředek doporučovaný nabízí

A. J. Andres v Ústí n. Orli.,
továrna nejjemnějších likérů.

Taktéž doporučuje se ku koupi pravého franc. cognacu, sráskové slivovice jakož i pův. jam. rumu a všech druhů nejjemnějších likérů v cenách nejlevnějších. P. T. páni obchodníkům a hostinským povolují se zvlášť výhodné ceny.

Vazbu knih

v jednoduchém i přepychovém modern. provedení rychle zhotoví uměl. závod knihařský

Richarda Šimáčka

v Hradci Králové, Pospíšilova tř. č. 131.

Barevná kostelní okna

v odbor. provedení zhotovuje a dodává

Fr. Uhlíř,

umělé sklenářství a malba skla
v Trbochovicích u Hradce Králové.

Cenníky a rozpočty na požádání zdarma.

Vklady na knížky zůrokuje

od 1.
května
1915

4 1/4 %

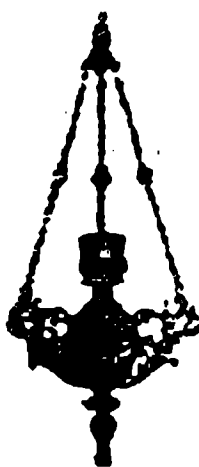
Městská spořitelna ve Vysokém Mýtě,

za níž ručí obec
Vysokomýtská.

jest tedy vklad ve spořitelně
vždy zcela bezpečně uložen.

Československá záložna v Praze-II., Spálená ulice, číslo 46.n.

Doporučuje se všem našincům co jediný peněžní ústav katolický v Praze. Vklady na vkladní knížky úročí se ode dne vložení do dne vybrání dle dohody a dle doby výpovědi. Poskytuje půjčky všeho druhu za mírných podmínek. Povinná revize „Jednoty záložen“ v Praze.

Veleddůstojnému duchovenstvu a slavným patronátním úřadům dovoluje si doporučit veškeré kostelní nádoby a náčiní a to: monstrance, kalichy, cibáre, nádobky, paténky, pacifikály, svícny, lampy, kaditelnice, kropenky atd. své vlastní výroby, předpisům církevním vyhovující. Staré předměty opravuje v původní intenci a v ohni zlata a stříbra nebo proti doplatku za nové vyměňuje. Hotové předměty neb výkresy zasílá naučáků franko bez závažnosti koupě. Víte se posílá posvěcené. Práce ruční.

Sklad veškerých střešních a střešních klestí, jako: řetězů, madonek, křížků, prstýnků, náramků atd. u Neškovské přestavy, tabulečky, jídelní náčiní ze stříbra pravého i čínské vady na skladě.

Staré zlato, stříbro a drahokamy kupuje se nejvyšší cenou

JAN STANĚK,

pasíř a ošleout

Praha-I-979., ul. Karolíny Světlé, čís. 12. n.

Paramenta.

Ignáce V. Neškudla syn

(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)

(bratr P. J. Neškudly, farář ve Výprachticích)

doporučuje P. T. veleddůstoj. duchovenstvu svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

všech kostelních paramentů,

spolkových praporů a kovového náčiní.

Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukázkou se na požádání franko zašlou.

Lepší malá pomoc včas, než velká nemoc potom.

Proto opatřte si bezodkladně dieteticko ochranný přípravek

proti choleře a úplavici

**FARÁŘE
L.V. HORY**

**„VADE
MECUM“**

Zákonem

chráněno.

Obdržeti lze po: 3, 5, 9, 13 K. (vedle porta) v drogeriích neb v laboratoři „Vade mecum“ v Dačicích, Čechy. Nepostradatelný rodině, jednotlivci a vojínovi v poli.

LÁZNĚ

V MALÝCH SVATOŇOVICÍCH
OD 1. KVĚTNA OTEVŘENY.

!!

Denně jsou připraveny koupele, i teplé, z vody přitékající z Mariánské studnice. Koupelny jsou účelné a čisté. Ceny každému mírné.

Čtenkyně Božského Srdce Páně.

které povolání do řádu mají a výchově a obětování osiřelých dětí aneb misii věnovati se chtějí, nechť se obrátí s dotazem stran přijmutí na představenou kláštera B. S. P. Krupka (u Teplíc).

Karel Branda,

sklad obuvi, Hradec Král.,

(u mostu)

doporučuje velmi levný

PRODEJ VEŠKERÉ OBUVI

a upozorňuje P. T. obecnost na levné ceny ve výkladech.

OBNOVA

Číslo 20.

Předplatné na čtvrt roku 2 K 50 h
na půl roku 5 K —

V Hradci Králové, dne 14. května 1915.

Inserty počítají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XXI.

Průběh války.

Bojiště východní. Následkem prolomení ruské fronty na linii Malastov-Gorlice-Gromnik byli také jižně a severně od Tarnova až k Visle Rusové donuceni na ústup. Nejohroženější hrozbou částí rozbité ruské západní fronty bylo okolí Tarnova, kde končí dvoukolejná hlavní trať pro dopravu veškerých zásob na východ a ústí také železnice od Štucina, vedoucí podél Visly, východně od Dunajce. Tuto trať hleděli Rusové udržeti za každou cenu, ale marně. Rusové dali se na ústup pronásledováni jsoucími dvěma směry: od západu na východ armádou št. Mackensena a od jihu přes Karpaty na sever armádou Borjovičovou. Ústup Rusů z oblasti dukelské, který brzy strhl i ruská vojska v oblasti lupkovské, rozšířil se i na karpatskou frontu mezi Lupkovem a Užokem. Tak ruská armáda jest na ústupu na frontě 200 km dlouhé, jež se dle nedělní úřední zprávy táhla od průsmyku Užockého přes obec Komanču a města Krosno, Debicu a Štucin. A v neděli překročil generál št. Mackensen řeku Visloku mezi Beskem a Fryštakem. Dle úředních zpráv ze dne 10. května ruská armáda západohaličská ustupuje dále na východ, jsouc spojení stále tlačena od západu i od jihu. Naši pronikli až na východ od Dembice a až k Břežance (asi 11 km na východ od Fryštaku), při čemž se hlavní sbor západohaličské armády ruské soustředil v okolí Sanoku a Liska. Spojenci, pronásledující Rusy Karpatami, dostali se až k Dvorníku, Baligrodu a Bukovsku. Počet Rusů, zajatých v západní Haliči, stoupl na 80.000; k tomu přistupuje ještě přes 20.000 mužů, kteří byli zajati při pronásledování v Karpatech. Ruská třetí armáda má tímto ztrátu na zajatých asi 100.000 mužů; počítáme-li k tomu mrtvé a raněné, možno odhadnouti celkovou ztrátu aspoň na 150.000 mužů. V množství válečného materiálu, jež nyní nelze ještě přehlédnouti, napočítáno 60 děl a 200 strojních pušek. — V jiho-východní Haliči snaží se Rusové svými boji usnadniti postavení ustupující ruské armády západohaličské; proto podnikli novou ofenzivu u Ottynie. A na hranicích Bukoviny dobyla naše vojska důležitého předmostí u Zalesčyků, překročila Dněstr a zajala 3500 Rusů. — Na nej-severnějším křídle jsou Němci pány Kuronska. Libava, jeden z nejceněnějších ruských přístavů obchodních i válečných, jest rovněž v rukou Němců.

kterí ničí dopravní tepny spojující Petrohrad s ruskou frontou.

Bojiště západní. Na tomto bojišti měli Němci úspěchy nové u Nieuportu a pokračovali vítězně u Ypernu. Opětný pokus palbou z moře do boku Němců zastaviti jejich postup, žalostně skončil. Francouzové a Angličané pustili se do nové ofenzivy proti německé frontě, mezi Lillem a Arrasem; ale přes to byli odraženi, při čemž Němci zajali asi 500 Angličanů.

Na moři. Německé ponorky vyvíjejí úžasnou činnost proti anglickým lodím, které se

opovážily voziti kontraband nebo dle přání admirality ohrožovaly svou výzbrojí ponorky. Celé desítky rybářských parníků leží na mořském dně a největší anglický obchodní parník „Lusitania“, vyzbrojený 15em děly, byl potopen u jižního Iraku. Asi 72 milionů K stála tato loď, vezla přes 5400 beden s municí, za 400 milionů marek zlata. Na parníku bylo asi 2160 osob, z nichž se zachránilo přes 600. Tato loď pokládá, kdykoliv se vracela z Ameriky do Evropy, vezla s sebou spoustu válečného materiálu. Důsledek toho byl, že tentokrát s německé strany bylo způsobem neoficielnějším varováno před odjezdem „Lusitanie“ z Nov. Yorku. Ale všecko varování bylo marné.

Válka turecká. U Dardanel pokoušel se nepřítel za ochrany svých válečných lodí opět o útoky proti Ari-Burnu a Seddíl-Bahru na poloostrově Galipolském, byl však každé zahnán zpět až ke svým postavením na pobřeží. — Na kavkazské frontě odraženy byly nepřátelské útoky směrem k Olšt. — V okolí Dilmanu (jest to největší město v Azerbejdžanu, asi 25 km severozápadně od jezera Urmia a čítá na 6000 obyvatel) podnikli pak Turci několik náhlých a úspěšných výpadů proti Rusům.

Politický přehled.

Nová nařízení. Dle právě vydaného ministerského nařízení jest v r. 1915 každý vlastník pozemku povinen podrobiti všechny své louky, pastviny a alpy (pastviska v alpských zemích) pěstění píse nebo pastvě zemědělského užitkového dobytka. — Dalším nařízením jest prodej syrového masa hovězího, vepřového, telecího a kuřat dovolen jen po 5 dní v týdnu. Ve dnech, kdy prodej tento nebude provozován, budou se prodávati uzeniny, všecky vnitřnosti, ryby, drůbež atd. — Jiným nařízením stanoví se, že k porážení dojnic a plemenic bude třeba zvláštního povolení a že se obchod dobyt看 dáva pod úřední kontrolu, aby zmařena byla zláštná spekulace, která obchod dobyt看 ovládla.

V uherské sněmovně poslanecké dne 7. května schválena osnova zákona o prozatímním rozpočtu, předloha týkající se finanční smlouvy s Charvátskem a osnova zákona o berních úlevách pro krajiny postižené válkou. Dne 6. května schválen návrh finančního ministra, podle kterého vláda se zmocňuje pro výdělek neschopné invalidy stanoviti podle nutnosti přiměřené podpůrné sumy tím způsobem, že úhrnný příjem invalida činí nejméně 600 K.

Haličský zemský výbor, úřadující dosud ve Vídni, po porážce ruského vojska na Dunaji, kdy velká část území osvobozena opět od nepřítelů, vrací se do Haliče a počne dnem 16. května úřadovati v Bialé, kdež úřaduje také haličské místodržitelství.

V Itálii schůze poslanecké sněmovny původně na 12. květen určená odložena na 20.

květen. Vláda má také starost s povstáním v Libiji, kam narychlo posílá posily.

Revoluční spiknutí v Cařihradě. Trojdohoda, aby tím snadněji zmocnila se Cařihradu, zosnovala v Cařihradě spiknutí. Turečtí státníci nyní u vesla a němečtí důstojníci ve službách tureckých měli býti zavražděni, křizák Yavur Sultan Selim měl býti vyhozen do povětří. Avšak dábelská politika anglické, francouzské a ruské diplomacie prozrazena a v Cařihradě je nyní klid. Organizátory byli princ Sabah Eddin, býv. generál Šerif, anglický lord Kitschener, vyslanci francouzský a anglický v Athenách a j., především ale býv. ministerský předseda řecký Venizelos, který byl hlavou celého vedení. Na spiknutí vydány veliké obnosy peněz.

Spor japonsko-čínský. Dle jedné zprávy Čína japonské ultimatum přijala, dle jiných vyplulo již japonské loďstvo.

Mluva mlčelivého.

Za mlčení sv. Jan Nep. skončil smrtí velice bolestnou. Připravena mu byla muka rafinovaná a všecko se dalo v tak veliké tajnosti, aby dle možnosti jak příčina mučení tak také průběh poprav byly před veřejností utajeny. Do Vltavy vhozen světec v noci. Tehdy před cholerickou povahou krále Václava třásla se všecko. Nepořádky tedy od citelův umučeného vikáře projevy manifestační. Když pak krátce nato nabývali v Praze vrchu vikleřistě, konservativci byli ještě sklíčenější. Vždyť výkonná moc státu českého postavila se na stranu vikleřistů zcela.

Beztrestné usmrcení neochvějného vysokého hodnostáře bylo signálem, jak se asi povede konservativcům jiným, třebaže vikleřistě nepřestávali konejšiti papežskou stolicí tvrzením, že jim o přeformování katolické dogmatiky nejde. Se zbožným asketou Janem z Jenštejna jednal král tak, že arcibiskup raději prchl do cizího kláštera. Život šlechtěného reformátora Zbyňka Zajíce byl ohrožován tak, že arcibiskup byl nucen k dvojímu útěku z Prahy. Zato měli pokoj světáctí dvořané a svatokupečtí nástupci Zbyňkovi Albík a Kunrát z Vechty, protože hráli chytrou oportunní politiku, když vikleřské zpátečnické bludy se již rozlévaly jako jezero.

V té době ovšem nebylo příjemno dávat manifestace na jevo účtu k sv. Janu, o kterém vikleřistě mluvili jako o „popovci“, třebaže jeho charakteru nemohli nic vytknouti. Konservativci však chodili se modlit k hrobu světcovu přece velice četně. Třebaže nám nedochovali mnoho zpráv o hrdinném mučedníku, přece zbožná tradice i mezi hrstkou katolíků pražských po husitské válce stále byla v čerstvé paměti, dědila se s pokolení na pokolení, ačkoli Řím sám dlouho svůj úsudek o té účtě úředně nepronесl.

Po náboženském převratu se zdálo, jakoby odkaz sv. Jana, neporušená katolická víra, v záplavě pestrého sektářstva měla v naší zemi utonouti.

DEPEŠNÍ ADRESA : ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚNEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4%, A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ LÍSTKY POŠTOVNÍ SPOŘITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLÍM, KOKSEM A CEMENTEM

ŽIROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPOŘITELNY 140.273

Nestalo se však tak. Když se již zdálo, že katolicismus v Čechách jest tenkou, odumírající ratolestí, slaveno vzrůstání podivuhodné. Zatím co universita kališná uboze živila, přibýli do Čech r. 1556 Jesuité, kteří založili vynikající akademii reformní. Otcové Tovaryšstva byli nejopravdovějšími askety, v mravním ohledu vlastně v podstatných rysech prováděli prakticky mravoučný program Husův. Dělepisec Winter uvádí pádné doklady, jak se hála životospráva obětavých otcův od chování novoutravistických mistrů koleje Karlovy. Ovšem když mnoho žactva přebhlo z životních škol sektářských do koleje jesuitské, nasažovala radikální správa skomírající university proti Jesuitům všechny páky. Přesto však k svému úžasu byla svědkem veliké přeměny.

Ti kališní starověrci, kteří ještě podrželi mnoho z konservativních zásad Husových a Rokycanových, v odporu proti zmatenému proudu novotářskému — začali se přáteliti s Jesuity. Kališní rodiče houfně svěfovali synky své výchově jesuitského gymnasia, kněží husitští začali navštěvovati bohoslovecké přednášky učených mistrů jesuitských. Vždyť v celých Čechách již od války husitské nebylo jediného ústavu, kde by se kněžský dorost husitský připravoval k duchovní správě odborným studiem. Ahi na husitské universitě nebylo theologické fakulty, nebyly zde přednášky bohoslovecké. Od r. 1567 tedy sami kališní kněží navštěvovali jesuitské Klementinum, kdež jim přednášel P. Heller o výkladech sporných otázek a P. Tominec o jazyku řeckém a hebrejském. Sam vrchní správce církve kališné (administrátor) Jan Mystopol, který se dříve stavěl v čelo radikálů, spřátelil se s Jesuity a r. 1566 poslal své dva syny do jejich koleje. Říkával svým: »Chcete-li mít učené syny, dejte je na učení Jesuitům.« Kam se tedy poděl radikální nápor, vznícený Jakoubkem ze Střebra, Janem Želivským, Korandou a jinými radikály století XVI.?

Ovšem novoutravisté (vlastně lutheráni a kalvíni) velice nelibě nesli rozkvět školy jesuitské. Přesto však přibývalo v koleji i synků rodičů lutherských, kalvínských, ba i českobratrských. R. 1588 bylo v koleji již na 500 studujících, mezi nimi asi polovice synků rodičů sektářských. Mnoho studujících vrátilo se do církve.

Za války husitské jistě si nikdo nepomyslel, jak vnukové a pravnukové náboženských radikálů budou projevovali zaslouženou úctu těm mužům, kteří pokračovali v konservativní práci sv. Jana Nep. Dědictví sv. Jana vzkvétalo znovu způsobem překvapujícím.

Když pak majestátem z r. 1609 bylo rozhodnuto o osudu církve kališné definitivně, zbytky husitských starověrců vesměs spěchaly do lůna církve katolické. Pravda o samém mlčelivém světcích v těch všech časech byla jako zastřená, tajila se jako jiskra pod popelem. Udušiti zcela však ji nedovedl nikdo.

V tom světec promluvil zřetelně r. 1719, kdy přísežná komise odborných znalců nalezla jazyk velkého mučedníka neporušený. A krátce nato učením mužové konstatovali nové zjevy zázračné. Od té doby mlčelivý světec stal se apoštolem širokých davů. Nepřímou, ale velice úspěšnou kazatelnou mu bylo jeho skálopevné přesvědčení, křesťálový charakter a bolestné utrpení. Stal se miláčkem nejširších vrstev českého lidu. Tak veliká úcta svatojanská nemohla se zakořeniti způsobem umělkovaným. Řada chrámův a kaplí založených k počtě toho národního světce, tolik soch a obrazů v městech i zapadlých vesnicích nebylo možno počítati agitací strojenou, umělkovanou. Přirozený instinkt vábil český lid k tomu světcovi, který národ spojoval. Za dvou století kacířských zabíjeli Čechové do močlovitých a velice trnitých cest proto, že se hlásili pod prapory těch harcovníků.

Feuilleton.

Pohledy do bohatství hudebního materiálu.

Netoliko básnictví a výtvarné umění, také hudba ocitla se leokde v dekadenci, v secesní manýře. Čekali, jakými bujnými, radostnými melodiemi zajásá nový věk na znamení spokojenosti z života moderního. Domnívali se, že hudba a zpěv stane se výrazem vnitřního štěstí. Ale jako kroje začaly milovati barvu popelavou, temnou, šedou na znamení duševní únavy, tak leokde i hudební kompozice svými schválně hustě hromaděnými disonancemi a skrovnou melodičností tlumobily ponurou náladu.

Melodiický proud u těch některých moderních skladeb vlede se jako v dřímotě nejasnou cestou, že se někdy táže, zda to melodií vlastně jest. Teprve podkládání harmonisace dává proudu tomu jakýsi charakter. A i tu se ocitá ve spleti enharmonických značek; sehraje-li transkripce na piano, nedovede hned pochopiti, jaký vlastně charakter skladby objeví citlivější nástroje smyčcové.

Ale takové rozpaky mohou nastati i při skládání nádherné, velice jemné. Zato však té

na nichž štítě krvavým plámem probleskovala hesla rozdělení a tuhých sporů. Duše obrovitým zápasem znavené toužily po chvíli povznášejícího klidu a bratrské lásky.

Co všechno se vykonalo ku prospěchu národa celého pod zlatým štítem sv. Jana! Pouti svatojanské staly se slavnostmi skoro všenárodními a podporovaly vlastenecké citění; za těch poutí hlaholila Praha valnou většinou jazykem českým i tehdy, kdy ještě její správa nebyla v rukou kruhů národních. Jestliže se měly vrstvy vlastenecké svoláti k většímu počínání národním, kulturním a hospodářským, obyčejně byl volen za den sjezdu svátek sv. Jana, protože na ten proudily české zástupy z širých krajů českých do Prahy nejochotněji. Vždyť i první veliký sokolský slet r. 1863 byl určen na den sv. Jana. S rozvojem úcty svatojanské stoupal zájem vlastenecký.

Kde pak v čase nejnovějším se datovaly pokusy o podvrácení úcty svatojanské, tam také byl zřetelný úpadek vlasteneckého citu, tam robeny zbraně k střílení do tábora katolického citu českého, tam schystávána národní lučavka a sloužilo se oddaně živlům protičeským.

Mlčelivý světec snášel sice dosti nezdůvodněných pohan, ale promluvil znovu na obranu svou i na obhajobu svého odkazu nepřímou, ale výmluvně.

Odkaz sv. Jana, sv. Václava, světců Vojtěcha a Prokopa stojí nyní v novém květu. V době, kdy skončily bankrotem různé pokusné rozběhy jak filosofické tak náboženské, ohlížejí se ožebračené duše znovu se zájmem a toužebností po odkaze svých poctivých, upřímně vlasteneckých otců. Mlčelivý světec má slovo, jemuž naslouchají s úctou obrovské zástupy, zatím co velice hovorní jeho protivníci upadají rychle v zapomnutí.

Našemu velehdostojnému duchovenstvu
ku provázení prací hostelních vřele doporučujeme mladou českou
dílnu absol. c. k. stát. školy reálné
BOHUMILA BEKA v HORE KUTNÉ.

Kulturní jiskry.

Prorocství slepých mládenců. Pověstný leták »Noema Olšového«, který byl loni hojně šířen mezi četným lidem a jež jsme po zásluze jadrně odbyli, prorokoval konec světa na duben roku tohoto. Ale protože slunce zapomnělo si ty řádky pro velikou vzdálenost přečíst, vychází vesele dále a kouzli jarní květy jako léta jiná.

Před 2 roky prorocství sdělovalo, jak slovanský kníže ze severu postoupí na jih k nějakému osvobození. Zatím teď takový kníže ustupuje hodně k severu. Pověstná pařížská madame de Thébés sestavila několik tajuplných prorocství dle pythického pravidla: Nebude-li přet, nezmoknem.

Také prý jedna cikánka prorokovala loni závoděmu, že válka se skončí v lednu tohoto roku. Pověst se rozletěla po celých Čechách v různých verzích. Dle jedné formy řekla cikánka závoděmu, že má v tobole 36 haléřů (tolik mu tam asi nechala, proto prorokovala na určito z autopsie, kolik mu zbývá). Když se tedy četník převěděl, že cikánčiny magické zornice i bez Roentgenových paprsků odhadly obsah peněženky správně, pak prý uvěřil i dalšímu oddílu jejího věšteckého umění. Teď se jenom jedná o to, kde ten závodě jest, a jak se jmenuje a v kterou stranu se cikánka obrátila, když si kriminál odseděla. Má-li skutečně tak pronikavý bystrozrak, mohla nabídnouti své služby neschopným velitelům francouzským a povědět jim, na kterém místě by nejlépe zvítězili. Nebylo jí potřebí kráčet v uocourané

někdy překvapí, že základní myšlenka kompozice jest — jako vypůjčená z kompozice starší, velice jednoduché. Originelní náter harmonisační, nepřirozené obraty v některých takttech marně se snaží zakrývatí chudobu vlastní základní invence. Ale ani tu nelze odsuzovati paušálně. Dostane-li se zcela prostá, někdy i rozpustile jednoduchá melodie do dlíny obrátěného a zkušeného mistra k přeměně, uhladí-li skladatel kostrbaté její výstřednosti, ztlumí-li její křiklavý jasot příslušnými akordy, najednou máme dílo v pravdě mistrné — zrovna jako když zručný zahradaník z šípku vykouslí skvostnou růži. Pak se nezná, kdo, že mistr opisoval; skladba jest majetkem jeho ducha, on sám do ní vdechl pol vyšího umění. Vždyť skupiny, jež lze z notového materiálu utvořiti, nejdou do nekonečna.

Tu se ocitáme u otázky, zda již není originelní melodičnost velikými řadami kompozice starších a celou záplavou nových skoro vyčerpána. Namane se pochybnost, zdali proslulí mistři ještě vůbec ponechali nejmladšímu pokolení něco k rozvíjení tvoření. V myslí se kmitne vzpomínka na pouhých pět linek notových, na celkem malou řadu obvyklých tónů a půltónův. Ale pravíme hned, že zdání klame; pole k novému a novému uspořádání notového

skupin do žaláře, bývala by nesena ulicemi pařížskými s vědní pompou, než proslulé »královny růže«.

A ještě jiné prorocství. Jedna dívka loni věštila skromně, že mír nastane 1. května — ale že se toho dne nedočká. Opravdu také brzy zemřela. Hned pověřivé hlavy kupily se v hromadu, že tedy i druhá část předpovědi... Zatím se dovidáme, že válka posud postupuje s neztenčenou silou. Slepí mládenci a slepé panny ovšem vlastním zrakem nevidí ani tři kroky před sebe. Proto sprádaří vidění aspoň ve zmateném mozku.

Nežádejme se slepých mládenců, nedávejme se přiváděti z duševní rovnováhy různými proroky, ale hledme přístím časům vatřic s plnou důvěrou.

Počet katolíků na světě dosáhl dle »Církevního věstníku« z r. 1915 čísla 304.673.866. Z toho v Evropě samé bydlí 191.529.629 katolíků. Počtem biskupství je na prvním místě Itálie, v níž se udává 286. Ve Spojených Státech severoamerických jsou 103, ve Francii 75, ve Španělsku 57 biskupství. Rozdíl mezi jednotlivými biskupstvími jest ovšem převelík. Arcidiecése milánská v Itálii má 2.967.876 katolíků. Pak následuje Bologna 685.400, Turin 670.000, Řím 510.000. Nejmenší diecése jest S. Angelo in Vado, která má pouze 5.000 duší, jest však spojena s diecézí Urbana 10.000 duší. Nejrozsáhlejší diecézí jest arcidiecése mobilevská v Rusku, ku které patří Riga, Petrohrad, Moskva, celé Finsko a celá ruská Asie. Počtem duší největší diecése jsou Paříž 3.350.514, Kolín nad Rýnem 3.281.169, Vratislava 2.979.227, Vídeň 2.275.137, Praha 2.270.571. — Jakou kulturní moc představovalo by toto ohromné třístamilionové těleso, kdyby všichni ti katolíci byli také katolíky praktickými, upřímnými, a ne pouze na papíře. Jinde na světě — jako u nás v Čechách.

Nové potvrzení sklonu soc. demokracie k zásadám konservativním. Dne 3. května »Právo Lidu« uveřejňuje tyto myšlenky svého čelného spisovatele F. V. Krejčího: »Dnešní společenský řád trvá i za nynější války houževnatě na svých základech a z této zkušenosti možno souditi, že nyní jednou pro vždy padnou anarchistické theorie, které pokládaly za možné změnit nynější společenský řád násilným převratem. Pro socialism plyne z toho dále poučení, že bude nucen předpokládati v kapitalistických řádech více trvanlivosti, než tomu bylo dosud a že bude moci pracovati na přetvoření hospodářských řádů z nynější společnosti, která má jistou zákonnost, nikoli znovu budovat ze zřícenin. Více než v praxi bude asi socialism dotčen světovou válkou v theorii. Zejména padne historický materialism, který zvláště neodpovídal povaze českého dělníka, jež vidí v socialismu především zápas za právo, spravedlnost a lidskost, tedy za statky duchovní a ethické. Theorie historického materialismu je otřesena zvláště nynější válkou, jejíž příčiny nelze vesměs urchovati silami oekonomickými. Vznik války lze jen u některých států vysvětliti z hospodářských popudů, na př. touhou Ruska po Cařihradu a Dardanelách a především válku anglicko-německou, jejíž materiální pozadí leží na bíledni... Theorie dějinného materialismu nestačí déle vysvětliti ani průběh války. Neboť její dlouhé trvání nelze hledati toliko v armádním mechanismu a strategii, nýbrž také v duších a myslích lidí, v duchu národů, jejich mravní síle a schopnostech válečných, kteréžto příčiny vesměs jsou závisly na hmotných okolnostech. Projevy mravní síly, jako statečnost a jiné, nedají se analyzovati methodami materialismu. V této válce ukazují se jednotlivci se stránky všemu materialismu opačné: se stránky duše, mravní energie, nadějí, snů a bludů.«

materiálu jest ještě velice široké. Spíš chybí talenty než nové umělecké možnosti.

Zanechajme jemného a choulostivého rozeznávání tónin, značek enharmonických a pod. Podívejme se prostě na klávesnici pianovou. Pozorujme počet klapků v rozsahu jedné oktávy (od tónu c do c). Tyto klapky jsou funkcionáři třinácti reálních tónů a půltónů. Co tedy lze pro umění vytvořiti již z tohoto obmezeného počtu zvěn? Mysleme si takt (jakýkoli), v němž za sebou jdou pouze čtyři z jmenovaného počtu tónů v jakékoli skupině. Tu jest možno utvořiti 17.160 různých skupin. Tolik skupin se nám objeví, jestliže vždy v té čtveřině jest každý tón (respek. půltón) jiný.

Jestliže v té čtveřině choeme některý tón opakovati (takže by různost výšky tónů byla jen trojí), obdržíme 14.872 seskupení.

Opakujeme-li kterýkoli ze čtyř tónů a kdekoli, obdržíme různých skupin 28.561. Utižme-li místo jednoho tónu pomilky, vyjde nám 24.024 skupin.

To všechno platí pro ten případ, jsou-li tóny stejné délky. Ale charakter taktu mění se ne stejnou délkou svěn značně. Pomysleme si na př., že dvě noty z různé seřaděné téže čtveřiny jsou čtvrtové a dvě osmičkami a že čtvrtové stojí napřed. Tu dostaneme 28.561 skupin. Stojí-li

Přidávky k zápisu do I. ročníku souhr. učebny ke vzdělání učitelů s právem veřejnosti v křesťanské Sester Nejev. Svátosti v Čes. Budějovicích přijímá ředitelství do 1. července. K nekolikované žádosti jest třeba přiložiti: 1. Křestní list, 2. vysvědčení o tělesné způsobilosti (ne přes rok staré), 3. poslední vysvědčení školní. (Které by ještě neměly vysvědčení z II. běhu, předloží z I. běhu a vysvědčení frekventační.) Které nechodily poslední rok do školy, vykáží se vysvědčením zachovalosti. Která žadatelka potřebuje dispens věku, musí přiložit ještě kolkovanou žádost (1 K kolek) na veleslavnu c. k. zemskou školní radu o dispens věku. Žádosti o dispens věku budte zaslány do 20. června. Zkoušky budou se konati na začátku prázdnin. Určitý den oznámí se jednotlivým žadatelkám soukromě. Doplňovací přijímací zkoušky do I. ročníku a přijímací zkoušky do III. ročníku téhož ústavu budou se konati po prázdninách 15. a 16. září.

IX. řádná valná hromada České ligy akademické konala se 2. května dopoledne v místnostech spolkových. Z hostů dlužno uvést Monsgr. dra Kordače, děkana theolog. fakulty, dra Pekaře, delegáty bratrského spolku »Danu« a seniory spolku dra Šl. Hronka a prof. J. Nováka. Omlouvá se prof. dr. Hanuš a dr. Nosek. Předseda správního výboru na rok 1914—15 JUC. Ant. Kníže zahajuje valnou hromadu. Vítá přítomné hosty a kolegy, předčítá pozdravné připsy a vzpomíná vše zemřelých kolegů, doma zesnulých i padlých na bojišti. Další zprávy funkcionářů vyznívají přes to, že vykazují již zprávy válečného roku, příznivě. Studentská Hlídka vychází bez finančních obtíží dále. Pokladní zpráva ukazuje, že zachován též poměr, jako jiná léta. Dle jednatelské zprávy přibýlo nových členů více, než bylo lze očekávat. Dalším bodem programu bylo jednání o nemocenském řádu Č. L. A. a tu schválen jednoláskový výborem předložený řád. Při volbě nového výboru zvolen za předsedu kol. J. Foltýn, jenž se ujímá dalšího řízení valné hromady. Za místopředsedu zvolen kol. B. Truksa, za jednatele kol. J. Šrámek, za pokladní kolegyně Z. Novotná. Do výboru zvoleni: Stan. Suk, Ol. Kolín, J. Řehák, J. Mrkos, Jar. Zvoníček a A. Novák. Za náhradníky: F. Kolín, L. Polesný, Lameš. Za revisory kol. Šácha a Hořínek. Za náhr. rev. Aug. Krška. Do čestné rady zvoleni: dr. Nosek, dr. Šl. Hronek, profesor J. Novák, V. Waschko, K. Srb, H. David, J. Mašíček, J. Ebert, Fr. Hvizďala a Ant. Kníže. Mgr. Kordač povzbuzuje nový výbor k plodné práci a odchází, provázen jsa díky předsedy.

Poměr vědy k víře. Všude na všech stranách jako záhubu věstící bouře znějí hlasy povolání i nepovolání zástupců vědy: Víra a věda jsou dva neslučitelné pojmy, jsou jako oheň a voda, navzájem si úplně odporují. Proto mile překvapí čtenáře, když v I. čísle »Osvěty« 1915 v článku »Boj o názor světový a vědy přírodní« známý filosof Bohumil Bauše zcela zřetelně píše: »Mezi náboženstvím a vědou nemůže býti odporu; jsouť jen dvě různé cesty k poznání mravního řádu světového — náboženství cesta exoterická (vnější, obecná), věda esoterická (vnitřní, zasvěcená). Tím může býti každému jasno, že pro lidi dobré vůle jest pole, na němž společně pracovati a působiti mohou, ať jejich vyznání nebo poměr k víře jest jakýkoli. Páska tato jest dána vírou a mravní řád světový. »Hvězdné nebe nade mnou a mravní zákon ve mně« vyslovil se Kant. Vzácné doznání, pozoruhodné slovo z úst novodobého filosofa, a v časopise ne klerikálním! Dále podává krátký nástin vývoje názoru světového počínaje starověkem, Eudoxem z Knidu a Ptolomeem až po nynější monisty a praví: »... duch lidský jest tak už zřízen, že nezastavuje se na poznaném, ale zabíhá rád na pole metafysické. Věda přírodní

kdekoli, pak obdržíme 171.366 různých pořadí z pouhých čtyř tónů a půltónů v rámci jedné oktávy. A ještě dále! Volíme-li jednu notu půlovou, jinou čtvrtední, jinou osmičku, jinou šestnáctku! Tu již by se dalo utvořiti do milionů skupin.

Vidíme-li tedy, jak spletitý, úžasně kombinovaný rej mohou rozvinouti pouze čtyři noty v rámci jedné oktávy, úžasně nás naplní, zkoumáme-li, kolik skupin možno pořídit v též obmezeném rámci, zvolíme-li do taktu not pět. Tu při stejné délce not se nám objeví 154.440 skupin. Rozšíříme oktávu, užijeme stupnice od c do d. Tu máme 15 tónů a půltónů. Jestliže užijeme pět not za sebou v různém seskupení z tohoto materiálu rozmnoženého, obdržíme 360.360 různých sestavení. Dáme-li jen jediné notě při tom délku odlišnou, máme 1.801.800 skupin.

Uvedli jsme jen některé možnosti seskupení čtyř nebo pěti not. Bylo by tedy třeba ještě srovnávat, sčítat, moenit, aby se nám ukázala čísla ještě úžasnější.

Dodejme, jak se charakter taktu velice mění podle toho, jaká jest podložena harmonizace. Padá na váhu také síla tónu, při orchestru barva tónu. Jaká tu pestrá směsice, jaký nedozírný počet variací tu podstatných, tam případ-

má však zůstat objektivní a vědoma si mezi, za nimiž vznikají záhady, jednak dosud nerozluštěné (du Bois-Reymond označil je heslem »ignoramus« — neznáme, jednak nerozluštětelné (ignorabimus — nepoznáme.) V boji o světový názor netřeba zneužívat vědy přírodní a stále k ní se odvolávat jakoby nutně vedla k nevěře a podávala jediný názor světa představitelný, logický. Zdá se snadné při povrchním seznání běhu života v přírodě, hned domýšlivě mluvit o neshodě biblického a jakéhokoli theistického podání s výsledky empirického pozorování. Jest třeba hloubk vniknouti do podstaty zjevů; poctivý přírodopyspec věří v bezpodmínečnou zákonitost světa... Jak by se toho dalo použití u dorostlejších studentů! Slovo za slovem mohlo by se přečíst a probírat. O monismu pronáší svůj soud slovy odpůrců r. meckých monistů, sestoupých v t. řech. Keplerbundu a to: »Statistice přívrženců láká méně filosofie monismu, k jejíž pochopení třeba jest hlubšího vzdělání, jako spíše laskaví efika rázu materialistického, která upírá člověku svobodnou vůli a mravní zodpovědnost.« — »Archae«.

Ke pravdě blíž. Znám, že zakoušel proslulý univerzitní profesor a pedagogický spisovatel dr. Foerster mnoho útoků za svůj silný sklon ke katol. církvi. Na universitě vídeňské pobýval krátce a přenesl svoji působnost do Mnichova. Ale v dubnu t. r. zavítal do Vídně znovu k přednášce v Uranii. A tu sama »Freie Lehrerstimme« k jeho chvále napsala: »Jako hosta pozdravujeme nyní ve Vídni tohoto znamenitého filosofa a pedagoga, ježto po krátké učitelské činnosti na naší universitě svůj domov, žel, ve Vídni nezaložil. Přísou disciplinu, které ve velkém i malém žádá, stělesňuje, stojí-li za přednáškovým stolem, v energickém napnutí pozornosti, nejvážnějším sebrání myšlenek, a přece pln ušlechtilé ovládané umírněnosti, že všechno, co vyznívá a v srdcích posluchačů rozjasňuje, je jen ohlasem silné, nesmírně bohaté a harmonické duše. Ať jakkoli stojíme proti životnímu názoru Foerstrovu, moc jeho osobnosti nepopře nikdo čestný a kontakt se silnou, vzácnou osobností je vždy pro mládež větším požehnáním než nejnespornější školská učinnost koženého, mělkého kmotra. On, jehož tak zvané svobodomyšlné kruhy chtěly označit jako konservativního a klerikálního, přišel ve své přednášce ke konstatování a požadavkům, které podepisuje také každý radikální politik, je-li dobro a pokrok jeho národa především v jeho programu.« — Tím jest řečeno, že i katolické zásady, které tento mírný protestant horlivě a často hájil, docházejí znovu zasloužené cti i v kružích liberálních.

Podporujte náš podnik.

Družstevní knihapectví a nakladatelství v Hradci Králové, Adalbertinum.

Za válečného ruchu.

Napoleon a podvodník. Právě po nejhroznějších mrazech, jež zničily téměř celou armádu Napoleonovu, stihla ve Šmolensku Napoleona zpráva z Paříže o události, jež mohla panování Napoleonovu učiniti dříve konec, než Lipsko a Waterloo.

Státní vězeň, jménem Mallet, člen jakési republikánské strany, dříve důstojník, pojal ve své fantasii smělý plán, pomoci nepravých zpráv a nepravých rozkazů přivést k pádu kolosální moc Napoleonovu, před níž třásla se celá Evropa.

Dvě skladby, které by začínaly týmiž čtyřmi notami, mohou býti v dalším rozvinutí velice odlišné, mohou se vyznačovat docela i zcela různým charakterem. Není ani potřebí dokládati, jaké nesmírné množství skupin by se vyrojilo, jestliže bychom užili v rozsahu jedné oktávy různých seskupení not šest až osm.

Tudíž materiál notový — na pohled tak skrovný — poskytuje posud talentům nedozírné množství nových a nových možností. Není možno, aby někdo za celý život vyhrál aspoň ty takty, které by byly utvořeny z pěti různých tónů v rozsahu jedné decimy při nestejně dlouhých a případně s pomlčkami. Kdyby na př. každá jen z jednoho milionu skupin byla sebrána za vteřinu, trvala by ta hra přes 27.666 hodin, čili asi 1.162 dní (ve dne v noci). Ovšem každický pořad šest až osmi not by se k počátku umělecké skladby nehodil, ale valně většiny užiti se dá přece. Proto jest zcela patrné, že brána novým skutečným talentům k uměleckému tvoření v říši notového materiálu jest ještě široce otevřena. Dalo by se pořídit tolik nových komposic, že by se nepřehrály na piano ani za celé století. Pole k volnému rozmachu tedy jest rozsáhlé; hledají se pouze talenty.

Dne 19. října unikl Mallet z nemocnice, kde byl držen, objevil se několik minut později jako generál Lamotte u velitele 10. čety národní gardy, plukovníka Louliera, oblažuje mu smrt císařovu, ustanovení nové vlády a rozkazuje, aby se mu tedy samému odevzdalo velení nad sborem. Byly 2 hodiny z rána. Plukovník ležel nemocen. Slyše o smrti Napoleonově, vypuká v pláč a omlouvá svou neschopnost povstati z lůžka. Uděluje však svému pobočníku rozkaz, shromáždit čety a odevzdati se do velení generála Lamotte. Mallet při záři pochodně předčítá rozespálým vojínům rozkazy, proklamace a dekrety, jež sám si byl zhotovil a těchto 1200 mužů následuje ho poslušně, kam se mu líbí. Nejprve odebírá se do vězení La Force, propouští na svobodu své dva spoluvinníky Lahorie a Guidala a přiděluje jim úkol, oba policejní náčelníky Savory a Casquier-a zatknouti. Policejní prefekt neprotiví se ani v nejmenším tomto dvěma lidem, jež sťežiti bylo přece jeho povinností. Také policejní ministr nečiní žádných námitek proti svému zatčení. Byl překvapen v posteli a nechává se odvésti do vězení La Force, kde se mu dostává místa vedle policejního prefekta, právě tam, kde dříve oni dva zajatci uvěznění byli.

Trochot, prefekt okresu Seiny, projevuje touze lehkověrnost a poddajnost. Má císaře za mrtvého a dává připraviti sál, který má sloužiti schůzi k ustanovení nové vlády.

Méně šťastným byl Mallet u guvernéra města Paříže. Generál Hulin, místo aby se dal beze všeho zatknouti, žádá viděti rozkaz, jímž má býti zatčen. V okamžiku, kdy se guvernéř obrátil, vypálil naň odvážný epiklenec ránu z pistole, zranil jej v obličej, aniž by jej však byl usmrtil. Kapitán jeden od 10. čety byl tomuto výjevu přítomen; avšak ani on při všem tom nepojal podezření možného podvodu.

Po zranění Hulinově odebral se Mallet ke generálnímu pobočníkovi Drouotovi. Zde setkal se však s policejním generálním inspektorem, který jej poznal, ostře oslovil a ihned dal zatknouti. Vída se ztraceným, chtěl Mallet svému osudu ranou z pistole se vyhnouti; byla mu však vyrvána, on povalen na zemi a odzbrojen. V okamžiku byl opět ve vězení.

Tak skončila tato aféra, která Napoleonovi poskytla mnoho látky k nemilým úvahám.

»Zde je patrné«, zvolal, »na čem moje moc závisí! Spočívá asi na slabých nohou, jestliže jediný člověk, vězeň, je s to, aby ji podvrátil; málo pevně sedí koruna na mé hlavě, jestliže smělý pokus tří dobrodruhů dovede mně ji sraziti! Po 12 letech mé vlády, po tolika přísahách, mohla by smrt má vésti opět k revoluci. A na mého syna, Napoleona II., nikdo ani nepomyslí!«

Ch.

Napoleon a hokynářka. R. 1796 nastal v Paříži veliký nedostatek obilí; obyvatelstvo bylo velice rozčilené na vojsko, vidouc v něm příčinu drahoty a nouze. Jednoho dne povstalo povážlivé sročení. A byly to zejména ženy, jež opatřily shluknutí náležitým temperamentem. Napoleon jel právě se svým štábem ulicí. S křikem obklíčily jej ženy, žádající energicky chléb. Obzvláště jedna žena, neobyčejně objemná, významovala se silnými slovy a případnými gesty.

Napoleon jí odvětil: »Má drahá, podívala se jen dobře na mne: »Kdo pak z nás obou je lépe vypasen?« Napoleon byl právě tehdy nad obyčej zhubený, ve tváři pergamenového vzezření. Dav propukl ve všeobecný smích a generální štáb mohl jeli klidně dále.

Ch.

Monarchistická agitace ve Francii vzrůstá. Zpravodaj »Concordie« líčí svoje dojmy z cesty po Francii. Konstatuje obrovský vzrůst monarchistické nálady a stále vzrůstající nepřátelství proti republice. Poincaré mnoho ztratil na své popularitě. Všude jest velké nadšení pro krále Alberta, naproti tomu vůči Holanďanům a Švýcarům málo sympatií, dostává se jim přezdívký, vytvořené vlastně jen pro Němce, »sales bocles«. Vojsku se nedostává zálohy, hlavně však důstojníků a poddůstojníků.

Několik statistických dat o polní poště. Z válečného tiskového stanu se oznamuje: Aby byl zjednan přesnější číselný přehled o dopravách polní pošty, byly jednoho dne spočítány veškeré listovní zásilky, došlé polních poštovních úřadů k doručení. Výsledkem bylo, že toho dne došlo celkem 1.853.820 listovních zásek všeho druhu k doručení. Tyto zásilky byly dle jednotlivých druhů rozděleny takto: 1.044.849 kusů připadlo na korespondenční listky. Ve velkém nepoměru k tomu řadí se na druhé místo dopisy o 396.945 kusů. Za dopisy jen málo jsou vzorkové zásilky, které činí poměrně velmi značný počet 324.532 kusů. Poměrně značný je také počet abonovaných časopisů, totiž 60.972 exempláře. Nepatrný je počet ostatních tiskopisů, který činí 17.905 kusů. Konečně jsou tu ještě peněžní dopisy, znějící většinou na zcela nízké obnosy a zaslané mužstvu. Činí

pouze 8617 kusů. V prosinci obnášel celkový obnos 2,742.611 kor. Vyplacené peněžní obnosy v lednu činily 10,722.356 K, v únoru 11,082.854 K, v březnu 13,643.932 K. Konečně ještě několik dat o dopravě balíků. Stálá doprava balíků poštou v armádě není možná. Jen od případu k případu může nastati krátké období přijímání balíků, dají-li se současně poštám zvláštní dopravní prostředky, jakož i pracovní a ochranné mužstvo. V říjnu bylo doručeno armádním příslušníkům 700.000 balíků. Na to následovalo v listopadu období doručování balíků pro jižní armádu. V prosinci byla velká doprava vánočních balíků. Touto dostalo se armádě úctyhodného množství okrouhle 2½ milionu balíků poštou. To je celkový obraz těsného duševního a hmotného pouta mezi statečnými vojiny, vytrhnutými do pole, a jejich miláčky ve vlasti, jak je c. a k. pošta pečlivě udržuje. Současně však také slavný list pro poštu samu v análech vlasteneckých dějin, vysvědčení láskyplné oddanosti ku poslání jí svěřenému.

Pochvalný projev vrchního velitele armády. Polní maršálek arcivévoda Bedřich ráčil vydati dne 9. května tento rozkaz: „Minulých osm bitevních dnů jest novým slavným listem v dějinách německého a rakousko-uherského dělostřelectva. S velikou námahou spojené cílevědomé etablování, výtečně řízená a s vynikající střílečkou technikou k nejvyššímu účinku stupňovaná palba, připravený zdrucí: silou útok spojeného vojska a podporovaly jej způsobem ve zbrani obětavě nejbratrštějším až k úplnému zdaru. Několik řad silně vybudovaných nepřátelských opevnění jest v naší moci a svědčí jak o hrdinství naší pěchoty, tak i o zničujícím účinku našeho dělostřelectva. Od té doby provází dělostřelectvo bez ohledu na námahy a strádání za nejobtížnějších poměrů bez oddechu pronásledování ustupujícího nepřitele pěchotou, aby dovršilo jeho porážku a aby mu znemožnilo jakýkoli nový odpor. Vyslovení veškerému dělostřelectvu 11., 4., 3. a 2. armády za jeho dosavadní odanou a obětavou společenost s pěchotou svůj dík a svoje nejplnější uznání v pevné důvěře, že bezohledné pronásledování pěchotou, těsně sdružené s neustálou, žádně oběti se neštítící podporou osvědčeného spojeného dělostřelectva, povede k úplnému vítězství a že zničí bojovnou sílu našeho houževnatého nepřitele. Tento rozkaz budiž ihned oznámen v podřízeném armádním obvodu. Polní maršálek arcivévoda Bedřich.“

Kam podávat žádosti o podpory pro vdovy a sirotky. Vdovy a sirotky po padlých vojácích mohou podati žádost o podporu. Žádosti ty přijímá Podpůrný fond pro vdovy a sirotky ve Vídni I., Schwarzenbergplatz 1, a sice žádosti o podpory vdov a sirotek po padlých anebo ve válce zemřelých vojácích. Kdo se chce obrátiti na centrální kancelář Podpůrného fondu pro vdovy a sirotky o peněžní podporu, musí podati písemnou neoklikovanou žádost. Tato žádost musí obsahovati: 1. Jméno muže a přesné udání, jakou měl šarži a při kterém oddílu pluku se bitvy účastnil; 2. od obecního úřadu přiložený výkaz ztrát aneb úřední potvrzení o smrti; 3. nutnost podpory musí býti úředně potvrzena; 4. musí býti udáno, zda-li zvěčnělý zanechal dětí a kolik. Zřetel bude brán pouze na ony žádosti, které obsahují výše uvedené přesné potvrzení úřední. Adresa na Podpůrný fond zní: Podpůrný fond pro vdovy a sirotky veškeré ve zbrani stojící armády. Vídeň I., Schwarzenbergplatz 1.

Národohospodářská hlídka.

Nové značné vymoženosti spolku katolického českého rolnictva pro náš lid. Bratrská »Selská Obrana« sděluje: Vedle mnohých písemných žádostí a manifestů, kterými se Katol. rolnický spolek dovolával ochrany pro náš lid v těchto těžkých dobách, zakročil jménem Katolického rolnického spolku jednatel posl. Kadlčák u c. k. ministerstev ve Vídni, čímž bylo docíleno nových velkých výhod a ochrany našeho lidu. Když byl jednatel spolku katol. rolnictva tlumočil požadavky na ochranu zájmů lidu venkovského, prohlásil J. Exc. pan c. a k. ministr války, že nejstarší ročníky domobrany jen s krajní nezbytností budou povolány, a to až poslední, k čemuž by došlo až po žních, a na hospodářské poměry jednotlivců bude vzat náležitý zřetel. — Dále povoleno c. a k. ministerstvem války, že ve žně, v míře největší, pokud to jen bude možno, budou vojíní rolníci puštěni na dovolenou, potrvá-li do té doby válečný stav. — Také J. Exc. pan c. a k. ministr války ujistil zástupce Katol. rol. spolku, že vyřazené koně po válce budou přenechány těm rolníkům, kteří své koně pro vojsko dodali. O rolnících těch vyjádřil se pan c. a k. ministr velmi uznale. — Katol. spolek rolnický zakročil dne 1. března u ministerstva války, aby odvedení koně byli povoláni až po jarním setí a příslušníkům rolnického stavu co největší míra dovolené na jarní práce byla udělena. Na toto podání sděluje se našemu spolku rolnickému z ministerstva války přípisem ze dne 18. dubna 1915 č. 5325, odd. 3, následující: Odpovídaje na přepis ze dne 1. března t. r., sděluje se Katol. spolku rolnickému, že ministerstvo války snaží se povolávání rolnických koní, zapsaných v evidenci, podle možnosti oddáliti. Zdaž to až do ukončení jarních prací bude možno, v době nynější nedá se předvídati.

Dovolené mužstva ke stavu rolnickému příslušného, které se nalézá u doplňovacích skupin a útavů, byly v míře co největší nařizeny. — Tyto i jiné vymoženosti dokazují, jak vedení spolku stále pečuje bděle o zájmy rolnictva a podniká všechny kroky, jakéž v nynější době jsou možné, aby rolnictvu dostalo se dosažitelných úlev v zájmu celku měrou pokud možno největší.

Spravedlnost žene před svůj soud nové podvodné dodavatele. »Reichspost« dle maďarských listů sděluje tyto podrobnosti: Stopy vyšetřování (pětikosteleckého zeměbranceckého soudu) sahají do Stoličného Bělehradu, do Košice a Miškovéu, a jest zjevno, že vojenský erár byl ožizen o 100.000 K, a to tím, že prodávala se mu zkažená píse nebo píse jiná a že táž zásilka byla erárem opět zaplacená. Hlavní vinník jmenuje se Ignác Pollak a je účastníkem firmy Bernard Pollak, jež od 40 let je pověřena vojenskými dodávkami. Tento milionář provedl placenými pomocníky, že před druhým obléháním Přemyslu zpronevěřil dva nákladní vlaky o 50 vagoních s pící, kteráž do Přemyslu již byla dovezena. Pollak nastrojil vše tak chytré, že žádal zaplacení ještě jednou. V pondělí z rána byl tento podvodník v Pešti zatčen v okamžiku, když se vrátil z Vídně.

Státní rekvisice jako záminka k dosažení nepřiměřeně nízkých cen při soukromém nákupu. C. k. ministerstvo vnitra zvědělo, že nepoctivé živly, které se obyčejně vydávají za uprchlíky, využívají lehkověrnosti méně inteligentních osob a kruhů obyvatelstva ke svému prospěchu podvodným způsobem, neboť předstírají, že vojenská správa nebo občanské úřady zamýšlejí buď beze vsí náhrady nebo za náhradu pod skutečnou cenou rekvírovati jednotlivé předměty potřeby. Přiměřil je k tomu, že prodávají hluboko pod cenou zboží a rozličné své věci, jako potraviny, užitková zvířata, kovové předměty atd. Podle výnosu c. k. ministerstva vnitra ze dne 8. dubna 1915 č. 7066-m. v. jest nutno, aby se proti těmto osobám, jichž jednání má známky trestního činu, stíhateleho dle obecního trestního zákona, vystoupilo se vsí přísností. Nad to doporučuje se v důsledku výše uvedeného ministerského výnosu, aby se obecnístvo poučovalo co nejdůrazněji o tom že — jak plyne z příslušných zákonů a nařízení — každá úřední rekvisice určitých předmětů obecné potřeby děje se jen za náhradu; vyšetření náhrady se provádí a prováděti bude tak, že jakékoli poškození obyvatelstva je vyloučeno. Každá podezřelá osoba budiž zadržena a nejbližšímu četnictvu odevzdána.

Skupování vajec. Dle sdělení z kruhů obecního obživdějí prý četní lidé venkov, skupují tam u rolníků jejich zásoby vajec za tím účelem, aby ve více z částí vyvezli do Německa, z části ale, aby si sami nahromadili větší zásobu; tím zhesnadňuje se obchod a ceny vyhnějí se do výše. Při tom jsou tyto obchodníci, jimž dle důsledku schází po většině i živnostenské oprávnění, ve velké výhodě proti stálým odběratelům, ježto jim při vývozu do Německa vysoký álsk z dočasného ažia říšské marky, po případě naděje na stoupání cen následkem zadržování zásob, které nahromadili, umožňuje zdati veškeru konkurenci. V tom dlužno hledati příčinu zjevu, že tržová cena vajec po krátkém ztlacnění v měsíci lednu, od polovice února — tedy v době, kde jindy projevuje tendenci silně sestupnou — opět značně stoupla a dosáhla zcela neobyčejné výše. Neučinili-li se tomuto obchodování v brzkou přítrž, dlužno však jako další důsledek očekávati, že cena vajec v pozdějším podzimku stoupne zcela mimořádně, protože zákonitěmu obchodu dostatečné zásoby kě konservování, s nímž se zpravidla v březnu počíná, po ruce nebudou, nebo jen za velmi vysoké ceny. Těžká újma, které dlužno se při tomto postupu pro zásobování tímto předmětem nezbytné potřeby obávat, vyžaduje, aby se čelilo tomuto řázení veškerými pohotovými prostředky. Obecním úřadům živnost. společenstvům a c. k. četnictvu se proto ukládá, aby v té příčině bedlivě dozorali a kladně svoje pozorování s okr. hejtmanstvím ihned sdělili, po případě takové lidi sem předvedli.

Záložna v Hradci Král.,

Janské náměstí č. 163.

Vklady na knížky 4½%

Vklady vázané výpovědi a vklady střadankové 4¼%

Nové vklady (uložené v době moratoria) úrokují se dle dohody a vyplácejí se z těchto vkladů obnosy bez omezení moratoria.

Bismarck v Petrohradě.

V I. svazku zmíněných zde již Bismarckových Pamětí popisuje Bismarck své dojmy z Ruska jako pruský vyslanec u carského dvoru (1859).

V petrohradské společnosti za mého pobytu rozeznávaly se tři generace. Nejlepší druh, grandseigneurové, evropského a klasického vzdělání, z doby vlády Alexandra I., vymřeli. Mohl ještě tak poštán býti Menčikov, Voroncov, Bludov, Nesselrode a co se intelektu a kultury

tyče, Gorčakov; muži klasické výchovy, mluvící dobře a plynule nejen francouzsky, nýbrž i německy a náležející k výkvětu evropské civilizace.

Druhá generace, současnice cara Mikuláše, aneb neosou aspoň při všem jeho ráz, omezovala se obyčejně v konverzacích na záležitosti při dvoře, divadle, promociích a událostech vojenských. Mezi těmi zasluhují zmínky jako výjimky, stojící intelektem blíže starší generaci, starý kníže Orlov, markantní charakterem, dvorností a věrností; hrabě Adlerberg starší a jeho syn, pozdější guvernér, který s Petrem Suvalovem byl nejmilejším intelektem, s kterým zde jsem přišel do styků; kníže Suvorov, nejvíce nakloněn nám Němcům, v němž ruský generál Mikulášovy tradice se pojil silně, ač ne nepřijemně, se studentskými vzpomínkami na německé university; Ševkin, »železniční generál«, neustále se hašteřící se Suvorovem a přece jeho dobrý přítel, muž odvahy a delikátní inteligence, s výraznou formou hlavy, jež je vlastní lidem toho druhu. Konečně baron Petr z Meyendorffu, mně nejsympatičtější osoba mezi staršími politiky, dřívější vyslanec v Berlíně. Svým vzděláním a elegancí ve svém chování náležel spíše periodě Alexandrově. Svou inteligencí a statečností dopracoval se z místa mladého důstojníka u pěšího pluku, ve kterém sloužil ve francouzské válce, postavení státníka, jehož slovo mělo značnou váhu u cara Mikuláše. Kouzlo jeho pohostinského domu v Berlíně a v Petrohradě bylo podstatně zvyšováno jeho ochotí, ženou mužské ohytrosti, jemnou, počestnou a roztočilou, která ve vyšším ještě stupni než její sestra, paní z Brinitz ve Frankfurtě, podávala důkaz o tom, že v rodině hrabat Buolů dědičná inteligence byla lénem propůjčeným vždy jen stranám, které nosily sukny.

Třetí generace, mladých mužů, ukazovala z větší části ve svém sociálním chování méně zdvořilosti, případně i špatné způsoby a pravidelně silnější antipatii naproti německým a zvláště pruským živlům, než ony dvě starší generace. Jestliže kdo, ja neznaší ruštiny, obrátil se k nim německy, oni rádi se vymlouvali neznašlostí řečí a odpovídali neochotně aneb vůbec neodpověděli.

Tento protiněmecký tón mladší generace činil se citelným ve velké míře i mně i jiným a to právě na poli politických vztahů, když brzy můj ruský kolega, kníže Gorčakov, svou marnivou převahu obrátil směrem ke mně. Pokud ve svém pocitu pohlížel na mne jako na mladého přítele, na jehož politickém trainingu činil si nároky na podíl; jeho benevolence ke mně byla neobmezená a způsoby, jimiž projevoval svou důvěru, přesahovaly meze dovolené mezi diplomaty. Tyto vztahy staly se však přímo neudržitelné, když jako pruský ministr nemohl jsem ho ponechati déle v ilusi o jeho osobní a politické převaze. Hinc iras! (Odtud hněvy!) Ihned, jakmile jsem počal kráčet ku předu neodvisle jako Němec nebo Prus anebo jako soupeř před tváří Evropy a v politických dějinách, jeho benevolence obrátila se v nepřítel.

V Petrohradě, kdykoliv jsem byl v carském paláci Carskoje (selo) nebo v Petěrhoffě, byl i pouze konferovat s knížetem Gorčakovem, který byl zde na letním pobytu, nacházel jsem vždy posnádávku o několika ohodech a trojím neb šliverým druhem znamenitého vína, připravenou pro mne a jednoho společníka v pokojích vykázaných k mé potřebě v paláci. Kuchyně a sklep byly naprosto nad veškerou výtku, právě i v mimořádných potřebách, neboť nebyla v té příčině vykonávána žádná kontrola. Snad u služebnictva, jež mělo právo spotřebovati víno pozůstalé, dlouhou zkušeností vyvinula se příliš znamenitá krasochut ohledně jakosti požitků.

Stalo se jednou, že několik pruských důstojníků, kteří delší dobu bydleli v jednom carském paláci, bylo důvěrně otázano několika ruskými přáteli, zda skutečně »skonsumovali« tolik vína atd., jak pro jejich potřebu bylo žádáno.

Tento důvěrný dotaz týkal se právě mužů umírněných požitků a proto s jejich souhlasem byly jejich pokoje podrobeny prohlídce. Byly objeveny ve stěně špiřírny, o nichž nevěděli, naplněné zásobami nádherného vína a jinými požitkovými předměty.

Jest dobře známá historka, která car kdysi pozoroval mimořádné množství loje v účetních položkách, kdykoliv pruský princ přijel na návštěvu; vyšlo konečně na jevo, že u příležitosti své první návštěvy princ jízdu na koni způsobil sobě oděnění a večer počal o trochu loje. Kapka tohoto žádaného mazadla přeměnila se u příležitosti pozdějších návštěv v celé jezírko!

Podátkem června 1859 učinil jsem malou vyjíždku do Moskvy. Za této návštěvy, bylo to právě v době italské války, byl jsem svědkem markantní ukázky nenávisť, jaká té doby převalovala v Rusku naproti Rakousku. Mezitím co kníže Dolgoruki prováděl mé knihovnou, spatřil jsem poddůstojníka, jenž mezi jinými vojenskými odznaky měl na prsou železný kříž. Na mou

otázku, která k němu přišla, odpověděl, že po bitvě u Chlumce (1813), po níž Bedřich Vilém III. rozdělil ruským vojákům železné kříže. Blahopřál jsem tomuto starému bojovníku k jeho zdraví po 46 letech a odpověď jeho byla, kdyby car dovolil, že by chtěl rád súčastnit se i přitomné války. Táhal jsem se ho, kterou stranu by si zvolil, zda italskou či rakouskou, načež on vzpímniv se prohlásil s nadšením: »Vždycky proti Rakousku.« Podotkl jsem mu, že u Chlumce bylo Rakousko na naší straně a na ruské, co zatím Itálie byla naším nepřitelem. Načež on setrváv ve svém vojenském postoji, hlasitě a důrazně, jak ruští vojáci vždy k svým důstojníkům mluví, prohlásil:

Tato přímá odpověď zaslíbila se knížeti Dolgorukému tou měrou, že v okamžiku generál a poddůstojník padli si do náruče a vyměnili srdečné polibky na obě tváře. Toho druhu byly v této době ruské posily k Rakousku mezi generály a poddůstojníky.)

A. V. Chodovický.

*) Pozn. red. Z této scény patrně, jaká láska tam již tehdy panovala k Slovanům rakouským. Ruští předáci byli hotovi ve spolku s Italy pobít Čechy, Poláky, Slovince a Chorvaty.

Naše knihkupectví

nabízí Vám své služby k obstarání všech knih, časopisů atd. Adresujte laskavě:

Družstevní knihkupectví a nakladatelství v Hradci Král., Adalbertinum.

Církevní věstník.

Pořádek služeb Božích v seminářském kostele sv. Jana Nep. v oktávě poutní pobožnosti. V předvečer slavnosti poutní (v sobotu dne 15. t. m.) bude o půl 6. hod. odpo. úvodní kázání, po něm požehnání. — Ve svátek sv. Jana Nep. budou slouženy mše sv. od 5. hod. ranní až do 8. hod.; v 8 hodin bude německé kázání, po němž zavítá do chrámu procesí z biskupského chrámu Páně sv. Ducha, načež sloužena bude tichá mše sv., tak zv. »devátá«. Slavné služby Boží počnou o 10. hodině kázáním v kostele a za příznivého počasí také venku před kostelem. — Ve všední dny po celou oktávu slavnosti budou slouženy mše sv. od 5. hod. ranní až do 8. hod. (poslední mše sv. začne tedy o půl 8. hod.); ve středu a v pátek mimo to bude ještě poslední mše sv. sloužena o 8. hod., tak zv. »fundata«. — V neděli na Hod Boží svatodušní budou slouženy mše sv. jako ve dny všední; mimo to bude o půl 7. hod. české kázání. — Odpolední pobožnosti budou se konati takto: Ve svátek sv. Jana Nep. bude ve 4 hod. kázání, po něm litanie s požehnáním. — V ostatní dny po celou oktávu bude tato pobožnost konána o půl 6. hodině a ukončí se v neděli, na Hod Boží svatodušní, v poslední to den celé oktávy, chvalozpěvem ambrosiánským: »Te Deum laudamus!«

Královéhradeckou bankovní jednotu v Hradci Králové doporučujeme co nejlépe při veškerých obchodech bankovních a uhelných. Podporujte při každé příležitosti svůj vlastní podnik.

Zprávy místní a z kraje.

Městská rada dne 11. května. Vyřízeno bylo 14 žádostí za podpory chudinské. — Ředitelství městského divčího lycea propůjčeno bylo měst. divadlo na den 19. června pro uspořádání Heydukova večera. — Vypíše se konkurs na místo odborné učitelky pro vaření a domácí hospodářství při městské vyšší škole pro ženská povolání hospodářská. — Vzat byl na vědomí výkaz hobovosti pokladní ze dne 3. května. — Schváleny byly návrhy požárního odboru, aby provedena byla prohlídka domů a aby občanstvo bylo vyzváno k dočasné práci při hasičském sboru vzhledem k tomu, že mnozí členové sboru tohoto konají službu vojenskou. — Schválen byl návrh správní rady elektrických podniků ohledně podniků dvojhojného tarifu pro velkokonzumenty elektrické energie a předložil se ke schválení měst. zastupitelstvu. — Pl. L. Schneidrové povoleno bylo připojení domovního kanálu z domu čp. 78 k uliční stoce. — Schváleny byly různé objednávky, lesní a týdenní konsignace. — Otevřeny byly přerývky na stavbu infekčního baráku a přpraven byl návrh pro městské zastupitelstvo.

Na osleplé a raněné vojáky a nezaměstnané katol. dělnictvo ráčili dále věnovati: Vldp. F. Nožka, děkan v Kyšperku 10 K, slč. Hulová z Hradce Králové 1 K, J. K. v Ch. 10 K. — Všem dárčům zaplať Bůh! O další přispěvky se prosí na Zemský svaz katol. Orla v Hradci Králové.

Nové dary útava blachoněných. Šlechtný dobrodinec p. Ant. Šklíba z Rychnova odporučil útavu 100 K, které došly prostřednictvím tamějšího děkanského úřadu. — Sl. Občanská záložna v Bohuslavicích dobroti-

vě věnovala 10 K. Ředitelství Rudolfinu kvituje předešlého milodaru s vřelými díky. Bůh zaplať stonásobně!

Polní maršálek Klaudivs Cizbulka na blahopřání k Nejvyššímu vyznamenání řádem železné koruny I. třídy s válečnou dekorací zaslal starostovi města Hradce Králové na blahopřání městské rady následující poděkování: »Děkuji Vašemu Vysokoblahorodí přelivce za Vaše přátelské blahopřání. Víte, jak rád si vzpomínám na svůj pobyt v Hradci Králové a jak mi každá vzpomínka odtud tudíž zvláštní radost působí. Mohu jen přáti, aby vlastenecké obyvatelstvo Vašeho města po příznivém ukončení této války, o němž nelze pochybovati, ještě v seslené míře zkvétalo a zdu se těšilo. Prosim, aby Vaše Vysokoblahorodí bylo ujištěno mou upřímnou úctou a přijalo nejlepší pozdravy. — Cizbulka.«

Generálmajor šlechtic Otahal z Ottemhorstu zaslal starostovi města Hradce Králové z Pláného k jmenování generálmajorem následující přips: »Vaše Vysokoblahorodí, velectěný pane purkmistře! Velice potěšen Vaší něžnou pozorností, vyslovuji Vám nejsrdečnější dík za blahopřání mně přednesené a prosím Vás velice, abyste jej nejlaskavěji tlumočil ráčil všem těm, kteří si na mne při této příležitosti vzpomněli. Bohužel, mé poranění na noze stále mi ještě nedovoluje vstoupiti va koně, a tím, že mi stále ještě není možno v čele mé brigády za císaře a říši bojovati, jest radost má nad povýšením mým velice zkvalena. S tímže nadšením, jako poprvé, byl bych též dnes opět táhl do boje a byl bych rád všechno své vědění a chění, svou plnou sílu, svůj život obětoval pro slávu a čest Rakouska a tak splnil povinnost svou až do posledního dechu. Než této myšlenky, jakkoliv jest mi to těžko, musím se ještě vzdáti a podrobiti se nevyhnutelnému a býti zde činným. Na štěstí jest i zde dosti práce a tak mám pocit, že v této těžké době nemusím dlíti v nečinnosti. Vyslovuji Vám znova, vysocevážený pane purkmistře, svůj srdečný dík a ubezpečuji Vás svou neupřímnější vážností. Znamenám se s výrazem obzvláštní úcty Váš upřímně oddaný Otahal, gm.

Generál pěchoty pan Karel Křitek, velitel 17. armádního sboru, zaslal starostovi města Hradce Králové na blahopřání projev k Nejvyššímu vyznamenání řádem železné koruny I. tř. s válečnou dekorací následující přips: Vysocectěný pane purkmistře! Roztomilé blahopřání, které jste mi projevil jménem obyvatelstva Hradce Králové, způsobilo mi obzvláštní radost a vyslovuji Vám za ně nejvroucněji neupřímnější dík. Vzpomínám si velice rád na svůj pobyt v Hradci Králové, kde díky vzájemné dobré vůli bylo možno nejenom zdánlivé protivy brzy překlenouti, nýbrž stvořiti a trvale udržeti v pravém slova smyslu srdečný poměr mezi civilním obyvatelstvem a vojskem. Račiz Vaše Vysokoblahorodí přimouti výraz mé obzvláštní úcty od svého nejoddanějšího Křitka OI.

U KRÁLOVÉHRADECKÉ BANKOVNÍ JEDNOTY v Hradci Králové - Adalbertinum

možno upsatí

5½% daně prostou rakouskou váleč. půjčku z roku 1915

za kurs 95.25, při čemž uvedený ústav nahrazuje upisovateli svoji provizi 1/3%, takže skutečný upisovací kurs obnáší K 94.75.

Skutečná výnosnost 6½%.

Přihlášky do 29. května, 12 hodin dopoledne.

Věrní své povinnosti padli na severním bojišti pp. dr. Kolenc, advokátní koncipient, který během války byl za svou udatost povýšen na nadporučíka; Rudolf Starck, bankovní úředník a c. a k. poručík, Jaroslav Udílnek, bankovní úředník a c. a k. kadet.

Sřízbozem svařba oslavil dne 10. t. m. majitel knihařského závodu a člen Mariánské družiny p. Richard Šimáček se svou chotí. Za tou příčinou v kapli sv. Josefa sloužil vdp. P. Videnský zpívanou mši sv., při níž provedli studující krásné zpěvy. Bohoslužeb se účastnila řada členů Mariánské družiny. Dej Bůh požehnání v letech dalších!

Nové mbytování rekonvalescentů. V pondělí bylo umístěno v novém Rudolfinu na 150 vojínů-rekonvalescentů. Počet ten brzy bude doplněn na 200.

Seznam cen za týdnem trhu v Hradci Králové dne 8. května. 1 hl: vřkve 30 až 33 K, hrachu 80 až 110 K, čočky 120 až 140 K, jahel 100 až 110 K, krup 70 až 112 K, brambor 9.60 K, máku 58 až 60 K, mčného se-

mane 30 až 60 K, cibule 30 K; 1 q: jetelového semínka červeného 130 až 160 K, otrub žitných i pšeničných 32 K; 1 kg: čerstvého másla 4.80 až 6 K, vepřového sádla 5.20 K, tvarohu 60 až 64 h, 1 vejce 10 až 13 h, 1 kopa drobné zeleniny 1 až 2 K, 1 pytel mrkve 12 až 14 K.

Na týdnem obilní trh v Hradci Králové dne 8. května bylo přivezeno: hl: vřkve 19, brambor 160; pytlá: cibule 3, drobné zeleniny 5; 323 kusů podsvinčat a 40 kůzlat.

Pozor na děti! V Malšovicích v ulici vedoucí od školy směrem ke Hrázce v úterý o půl 6. hod. večer začala hořeti hromada suchého roští, od které chytíl chlívěk a dřevěný plot poblíž obytného stavení, náležejícího dělníku p. Matysovi. Spojenému úsilí přispěchavších sousedů podařilo se zhoubný živel obmeziti na nepatrné ty hořící objekty. Ačkoli děti byly před sarkami varovány, zmocnily se jich, pohrávaly si jimi, až svou neopatrností mohly způsobiti značnou škodu, jež beztak pro člověka, denní chléb svůj těžce si vydělávajícího, jest dosti citelná.

V Josefově začíná se zřizovati tábor pro 15 až 20 tisíc Rusů, kteří za posledních bojů byli zajati v západní Haliči.

Vražda stařeny. U Rašina na Hořicku byla minulou nedělí nalezena mrtvola 70leté stařeny Vávrové; stařena měla na čele dvě rány. Byla zavlečena do roští. Bylo ihned zahájeno úřední vyšetřování.

Hořice. Do zdejšího města a okresu přistěhovalo se mnoho polských uprchlíků z Uher, čímž přirozeně ceny potravin nepoměrně stouply a to tím více, že tyto uprchlíci, majíce k tomu dosti času a peněz, sami vesnice obcházejí, potraviny skupují a neobyčejné ceny nabízejí. Od té doby není v Hořicích vlastně žádných trhů, poněvadž po uprchlících dělají to také někteří městští lidé, čímž venkovským uspořádají nejen cestu do města, ale i ceny zvyšují. Slysíme, že pomýšlí se na radikální úřední opatření, jež bude uvítáno s velkým povděkem. — Kolportáž katolických listů převzal v našem městě zvoník pan Masopust; poněvadž nezná adres dosavadních odběratelů, žádá, by posavadní čtenáři aspoň pro poprvé se sami u něho přihlásili. V našem městě odebralo se ročně na 50 tisíc ex. rozličných katolických listů a byla by v zájmu dobré věci věčná škoda, kdyby mělo nastati ochabnutí jen proto, že by tu nebylo nikoho, kdo by se o šíření staral, jako se dříve u všech ostatních stran. Tím by mohla naše věc zde nejen utrpěti, ale úplně za své vzíti. Doufáme, že v p. Masopustovi a jeho rodině našli jsme, čeho potřebujeme. Jest však povinností každého našince, aby se spolu staral, když ne o nové v těchto těžkých dobách odběratele našich listů, aspoň o nové čtenáře, aby listy půjčoval tak, aby, co našinec, to kolportér. — Dp. Böhmler, jenž dlí na sev. bojišti, píše: »Prosim, abyste mým jménem tlumočil katol. spolku dík za zvolení mé předsedou. Nemohu zatajiti, že rozhodnutí toto mě nepřítomného neobyčejně překvapilo, tím více radosti způsobilo. Je mi to důkazem, že všichni členové jsou dobrého a poctivého úmyslu a plní chuti k práci a upřímného snažení. Srdečný pozdrav všem!« Spolek nejen dp. za předsedu zvolil, ale i pohlednicemi naň vzpomínal. Zdař Bůh!

Do Pardubic. Na jízlivé poznámky »Sam. Směrů« o pardubickém našem dopisovateli prohlásíme, že žádný »dp. O. V.« pardubickým našim dopisovatelem není a že tedy nemohl 30. dubna svoji »blahodárnou činnost dopisovatelskou« v našem listě zahájit. — Jest věru podivno, nač mají někteří lidé v nynější těžké době hodně času. Nyní jest chvíle n jméně příhodná k metání cynických poznámek na občany pokojné a poctivé. A jest charakteristické pro jisté kruhy, že ihned vyrazí s bičem proti jednotlivým kněžím, jakmile se nějaká zcela taktní a spravedlivá lokálka o pardubických poměrech v Obnově sem tam vyskytne. Ironie spočívá v tom, že tyto osobní útoky zvřily se vždy po některém dopise pardubického laika, který intimních společenských styků s pardubickým kněžstvem nepěstuje, ačkoli své křesťanské povinnosti plní. Upozorňujeme jenom, že takové zákeřné dohady a osobní výpady jsou zbraní dvojsečnou. Což kdyby zase náš občasný dopisovatel si vzal za některé novinářské lokálky časopisů jiných na mušku některou jinou osobu již pro pouhé podezření? Proto jenom radíme, aby se dal poctivým a řádným lidem pokoj; teď jest hašteření osobní nejméně na místě, zato však řádky, které jsou psány k dobru obecnému bez postranních snah osobních, mají býti přijaty s povděkem. Jen násilníci snaží se zastrašovati volnou kritiku časopiseckou napadáním a bezdůvodným podezříváním lidí nesúčastněných, kteří milují poměry uklidněné.

Dolaný. Uvědomělé a příkladně zbožné rolnictvo obce Dolan u Pardubic bylo v neděli dne 9. května svědkem nad jiné významné slavnosti, při které přední rolníci byli vyznamenáni vysokými řády. Krásný jasný den jarní přivábil ze širokého okolí do útulných Dolan nescetné poutníky, aby oslavili první pouť v nově postaveném kostele, který se uprostřed obce zvedá v bělostném rouše a mile kyne dobrým, zbožným poutníkům. Každý dosud vzpomíná významné slavnosti svčení svatyně, které před rokem vykonal J. Exc. nejd. biskup dr. Doubrava. Před slavnými bohoslužbami v novém kostele, kde byla účast nevídaná, promluvil krásnou, dojemnou řeč vldp. dr. Huráň, kons. sekretář, jenž vzpomněl přízně sv. Otce a nejd. biskupa dra Josefa Doubravy a zásluh všech, kteří k vybudování krásného kostela dolanského přispěli. Zvláště uvedl jména starosty Fr. Pulmlovského a Václ. Bubna, kterým uděleno vy-

soké církevní významy, kříž Pro Ecclesia et Pontifice, dále jména rolníků Vincence a Václava Kučerů a Václava Topašů, kterým udělují se zásluhy diplomy, podepsané J. Exc. nejdp. biskupem. Slavnostní mši sv. sloužil c. k. gymn. profesor Adam za asistence přetčetného duchovenstva. Krásné zpěvy řídil p. říd. učitel Jos. Voříšek ze Žďanic. Úchvatná sóla zpívala dceruška p. V. Bubna slič. Liduška. Po mši sv. vzpomenu v modlitbách vroucích děků sv. Otci, J. Exc. nejdp. biskupu a staříčkému, vroucně milovanému chasní Františku Josefovi I. s přáním, aby ho všemohoucí Bůh slil v těžkých bojích a dovedl k toužebně čekanému vítězství. — Slavnosti účastnili se z hostů vdpp. dr. Josef Hráň, c. k. prof. Adam, c. k. prof. Vodrážka, c. k. polní kurát Černý, farář Aug. Novák z Doblenic, který zapůjčil krásnou starobylou památnou roucha bohosloužebná, J. Palouš, farář ze Žďanic, jehož všestrannou pečlivostí slavnost se tak skvěle vydařila, Jos. Křížek, farář z Votic, Fr. Dostál, katecheta z Hradce Králové, říd. učitel Zima, říd. učitel Voříšek, architekt Dvořák, Fr. Jeřábek z Rohoznice, Bedř. Tuček z Bezděkova, Arnošt Pluhovský z Dolan, velitelé hasičů z Dolan, Žďanic, Votic se svými sbory. Krásné malé družičky uvelela snaživá učitelka slič. Josefa Kučerová a m. j. v. Slavnost ukončena odpoledne sv. požehnáním a slavnostním průvodem ke staré kapliče sv. Floriána před školou. — Vysoká významnost církevní budou vždy milou upomínkou pro celý život významným dobrým katol. rolníkům. celému rodu budoucích jasným příkladem, že bohumile snahy dojdou odplaty a zároveň požehnáním všem, kteří ve šťastných svých předků v budoucnosti kráčet budou. Vyznamenání zůstane vždy chloubou obce a zlatým písmem zapsáni budou ve zbožných srdcích občanů, kterým bylo popřáno těšiti se ze stánku Hospodina svého, o jehož vybudování se přičinili.

Jubilejní 200letá slavnost v Malých Svatoňovicích dne 9. května velkolepě se vydařila. Dobrých 2000 věřících se účastnilo, kolik vůbec do poutního kostela a ke studni Mariánské vejšit se může. Ranní bohoslužby konal vdpp. děkan z Hostinné Adolf Seidel; velké služby Boží Msgr. Fr. Tschertner, arciděkan z Trutnova, který sám také slavnostní kázání přednesl a odpolední pobožnosti s průvodem milostného obrazu k Mariánské studni vykonal. Z okolí se dostavila hojná procese, prováděná duchovními správci: z Markonovic, Č. Verneřovic, Starkova. — O svatoňovských svátcích velké shromáždění terciářů se všemi pobožnostmi bude říditi bývalý misionář ze severní Ameriky P. Fr. Polívka; těšíme se na kázání a promluvy tohoto zkušeného muže. Duchovní správa poutního kostela obstarala samostatně brožury dějepisně-náboženské o M. Svatoňovicích a velké obrazy Matky Boží Svatoňovické.

Dolní Kralovice. (Gen. visitace.) Čtrnáct let uplynulo od té doby, kdy v Pánu zesnulý nejdp. biskup Eduard Jan Nep. Brynch udělil na naši farní osadě svátost sv. biřmování. Bylo to 27. dubna 1901. A právě den 27. dubna roku letošního byl též určen J. Exc. nejdp. biskupem dr. Jos. Doubrava k tomu, aby vykonána byla zde generální visitace a uděleno sv. biřmování. Město naše připravilo se pečlivě na příjezd svého vrchního pastýře, jenž ustanoven byl na den 26. dubna o půl 6. hod. večer. U slavnostní brány zaujalo místo duchovenstvo, zástupce patrona, c. k. úřednictvo, zástupcové obcí, učitelstva, spolků a školní děti. O půl 6. hod. přijel nejdp. arcipastýř. U brány zastavil povoz, načež následovalo uvítání místního duchovního správce, zástupce vdpp. vikáře, mládeže škol místních i venkovských, p. ředitele měšť. školy Ant. Eichlera, p. patr. komisaře, vrch. lesnístra K. Wagnera, p. starosty D. Locke a starostů obcí přifařených, p. rady zem. soudu K. Zahradky jakožto zástupce místního státního úřednictva, p. velitele sboru hasičského a p. zástupce israelické náboženské obce. Poté rozvinul se dlouhý průvod ke chrámu Páně, do něhož vkročil nejdp. arcipastýř za krásného zpěvu „Ecce, sacerdos magnus“. Po pokloně nejvyššímu vykonány předepsané modlitby, nejdp. biskup udělil slavné pontifikální požehnání, načež promluvil řeč, v níž děkoval za uvítání, jehož se mu dostalo a slíbil, že v modlitbách svých a v oběti nejvyšší pamětliv bude zvláště těch, kteří daleko od nás za svojí povinností na poli válečném meškají. — Ráno dne 27. dubna za krásné pohody uděleno bylo sv. biřmování všem dospělým a dětkám škol venkovských. Toho dne bylo biřmovanců 993. Po sv. biřmování konala se náboženská zkouška dětek, které přítomní byli kromě osobností účastnivších se uvítání též slovně pan c. k. okr. hejtmán K. Šprongl a p. c. k. okr. škol. inspektor V. Svoboda. Mělo bylo pohleděti, jak Jeho Exc. s láskou skláněl se i k těm nejmenším a nejprostším dětkám a jak žádné z nich, byť neodpovědělo úplně správně, nenechal zahanbiti. — Druhý den sloužil opět nejdp. biskup mši sv. a uděloval sv. biřmování 276 dětkám škol zdejších, načež v průvodu duchovenstva ubíral se do školní budovy k náboženské zkoušce. Dětky již poznaly dobře svého otcovského přítele a proto připravily mu ve škole uvítání skutečně velkolepé a i svými odpověďmi dokazovaly, že z příchodu arcipastýře mají velkou radost. — Slavné bylo uvítání nejdp. vrchního pastýře v městě našem, byla velká radost z jeho pobytu v něm a proto tím tklivější bylo rozloučení, k němuž zvolen předvečer prvního května při májové pobožnosti. Ačkoliv závěrečná pobožnost stanovena byla na 6. hodinu večerní, plnil se již od 4. hodiny chrám Páně věřícími lidem. V 6. hodin za velké účasti věřících vykonána samým nejdp. biskupem májová pobožnost, po níž následovaly modlitby, načež místní duchovní správce poděkoval vdpp. arcipastýři za všechny milosti a zvláště jeho společenou námahu. Jeho Exc. navštívil

ihned na promluvu vdpp. děkana a tklivě rozloučil se s celou farní osadou. Zdržel se v Dol. Kralovicích ještě do neděle 2. května a v 12. den časné ráno odjel do své apoštolské cesty dále, aby v nynějších těžkých dobách nesl tížbu, požehnání a milost Kristovu do srdcí bolem skřítených. Kéž Bůh Jeho Exc. dopřeje zdraví, aby alespoň ještě jednou mohl zavítati do nevdálenějšího cípu své diecése a přesvědčiti se, že zanechal zde opravdu dojem ten nejlepší a že získal si svým milým zjevem a jednáním lásku a přívětivost nejtrvalejší!

Pertoltice. Den 15. dubna bude pro naši farnost vždy památný. Toho dne zavítala do farnosti naší Jeho Exc. náš nejdp. biskup dr. Josef Doubrava, aby konal generální visitaci a udělil svátost sv. biřmování. Ačkoliv doba je tak vážná, přece uvítání bylo krásné a důstojné, poněvadž se ho účastnili bez rozdílu všichni vážní činitelé osady. Již Slavošov, kteroužto obcí projížděl nejdp. biskup, byl ozdoben prapory, v kostele vyzvánělo a stěelba z hmoždíků oznamovala, že osadou jede osoba nade vše milovaná. V Pertolticích, u brány nákladem obce postavené, uvítal Jeho Exc. místní farář vdpp. Maximilian Smrčka s četnými jinými duchovními, pan. patronální komisař, vrchní lesmistr Vágrer ze Šebovic, všichni páni obecní starostové farnosti s obecními zastupitelstvy, matice v čele p. starostu Fr. Škramovského, p. zemský poslanec Prásek, státník z Vlastějovic, všechny sbory hasičské z Pertoltic, Kounic, Slavošova a z Vlastějovic, páni řídící se sbory učitelství a školní mládež všech škol, jakož i množství osadníků z celé farnosti. Jménem mládeže školní krásně vítala Jeho Exc. družička Jiřina Richtrova, dcera obchodníka z Pertoltic, a podala mu pěknou kytici. Pak ubíral se nejdp. arcipastýř osadou hojně prapory v národních a papežských barvách vyzdobenou do farní budovy, vešel do chrámu Páně, jehož starobylá věž se mu velice líbila. Po mši sv. a modlitbách za osadníky promluvil nejdp. biskup krásně k farníkům: těšil pohnutivě, povzbuzoval, aby ve smutných dobách nynějších po příkladu učedníků do Emauz jdoucích volali k Pánu Ježíši: „Pane, zůstaň s námi, neb se připozdívá! Poté uděleno bylo sv. biřmování. Ač farnost čítá 1950 katolíků, z nichž přes 200 mužů dle na poli válečném, přece přijalo svátost sv. biřmování 537 katolíků (o 157 více než před 14 lety). Pak byla zkouška ze sv. náboženství škol přesporních v kostele. Před zkouškou oslovila Jeho Exc. žáky z Vlastějovic Marie Sýsova a podala kytici, kterou sama připravila. Dětky školy pertoltické měly zkoušku ve škole. Na prahu školní budovy, příslušně vzhledem k vzácné návštěvě ozdobené, uvítal jménem sboru učitelského vznešeného hosta p. řídící Bedřich Kopecký a jménem školní mládeže krásně promluvil žákyň Joh. Jaklova a žákyň Pavlína Březinova podala krásnou kytici. Jak v kostele tak ve škole všechny děti velmi trefně odpovídaly, takže se jim dostalo zasloužené pochvaly. Po zkoušce poděkoval žák Jan Škramovský a žádal o sv. požehnání pro všecku mládež. O půl 5. hod. odpol. zase se naplnil chrám Páně osadníky, kteří se přišli rozloučiti s milovaným svým vrchním pastýřem. U oltáře nejdp. vrchnímu pastýři poděkoval místní farář za všechny ty milosti, které Bůh prostřednictvím Jeho Excelence osadě uděliti ráčil, a prosil, aby nejdp. biskup ještě naposled uděliti ráčil sv. požehnání farnosti. Nejdp. biskup pak ještě promluvil k osadníkům, udělil sv. požehnání a tklivě se rozloučil. Odejel nejdp. biskup, aby zase jinde konal své apoštolské poslání, ale v srdce osadníků zapsal se nezapomenutelně pro celý jejich život. Dlouho a dlouho všichni vzpomínati budou na ten krásný den, na den tolika milostí. Všichni slibují, že se budou vroucně modliti, aby Bůh Jeho Exc. ještě dlouhá a dlouhá léta posiloval, zachoval ve zdraví a síle celé její milující diecési.

Světla n. Sáz. (Generální visitace.) Dne 24.—26. dubna byly dny radosti pro Světlu a celé rozsáhlé okolí, neboť zavítal do starobylého města našeho Jeho Exc. nejdp. biskup dr. Josef Doubrava, aby udělil sv. biřmování. Už při vjezdu do zdejší kolatury ve zbožné vesničce Kunemili čekali na Jeho Exc. obyvatelé její se svou mládeží, p. řídícím Kramářem a starostou p. Pecou v čele, aby podali děkání své úcty. Z domů vlály prapory a u slavobrány přivítali žák a žákyň tamní školy slovy dojemným svého arcipastýře. Pak jel povoz za hlaholu zvónů do Světla, která celá ozdobena byla prapory. J. Exc. přistoupil ke slavobraně, přivítán byl za mládež dvěma žáky II. třídy obecné školy ze Světla, kteří po proslovu podali mu nádhernou kytici. Na uvítání pana rabína hebrejsky pronesené J. Exc. vlídně poděkoval. Poté přivítal Jeho Exc. slovně pan patron Richard Morawetz, p. starosta V. Červenka jménem všech obcí, za místní sbor dobrov. hasičů vítal p. V. Fiala, po něm velectění pánové četnické stanice a konečně vdpp. děkan pronesl přivítací řeč jménem svých osadníků, kteří, jakmile uslyšeli hlas zvónů oznamujících příjezd Jeho Exc., přispěchali z okolí. Ve své řeči vítal příjezd J. Exc. do města, kde chodil sv. Prokop, do města zasvěceného patronu země české — sv. Václavu. Po skončené promluvě odebral se nejdp. biskup na děkanství a za malou chvíli nato zpět do kostela, kdež udělil vrchnímu pastýři požehnání a po obvyklých modlitbách za země naši promluvil k lidu, proč jako apoštol mezi lid sobě svěšený přichází. Nato uděleno požehnání Velebnou svátostí a průvod ubíral se z kostela, jehož hlavní oltář velmi se zamlouval. V neděli ráno nebe rozjasnilo svou tvář, kterou skoro po celou dobu generální visitace po zdejších vikariátech mráčky zakrývalo. Ze všech stran hruly se zástupy lidu do kostela, takže o půl 8. hod., kdy začala oběť mše sv., byl kostel plný. Po mši sv. promluvil arcipastýř k lidu, jež

dosti prostranný kostel již pojmuti nemohl, takže museli mnozí státi daleko za kostelem. V překrásném a dojemném kázání těšil a povzbuzoval lid, a když došli se jemně dnešních těžkých dob a radostného jednou shledání se svými drahými a milými, „nezůstalo jedno oko bez slz. J. Exc. vepsal se nesmazatelně do srdcí všech posluchačů. Po krátkém oddechu vrátil se zpět do chrámu Páně, aby rozdělil dary Ducha sv. biřmovancům. V neděli přistoupilo ke sv. biřmování 912 osob. Po skončeném biřmování byla zkouška ze sv. náboženství, kterou pocítil též svou velice milou účastí slovně pan c. k. okresní hejtmán Karel Šprongl z Ledče. Po zkoušce dopolední slavnost o 1. hod. se skončila. Na počest J. Exc. vystrojił sám slovně pan patron oběd na svém zámku. Při obědě pan patron pronesl nadšená slova k chvále nejdp. arcipastýře. V 5 hodin konáno křesť. cvičení, pak litanie a sv. požehnání a průvod ubíral se opět do děkanství. V pondělí o půl 8. hod. shromáždilo se žactvo zdejších škol, aby znovu uvítalo svého pana visitátora a aby z rukou jeho i ono přijalo velké dary Ducha sv. Při mši sv. krásně zapěly děti mešní píseň dvojhlasně. Ke sv. biřmování přistoupilo 343 školních dětí. Pak odebral se J. Exc. v průvodu kněží do místních škol velmi krásné a vkusně vyzdobených; na prahu jejich uvítán byl pp. řediteli a sborem učitelstvem. Kolem 3. hod. odp. shromáždilo se opět žactvo, aby se rozloučilo s tím, k němuž za tak krátkou dobu přilnulo celým srdcem. Po krátkých modlitbách v kostele — naplněném všude lidem — rozloučily se za školní mládež dvě dívky z měšťanské školy, podavše J. Exc. opět kytici, pak rozloučil se dojemně zdejší vdpp. děkan jménem svých osadníků a na konec vdpp. vikář Karel Vimr jménem kněží vikariátu, jichž celkem přes velmi špatné železniční spojení sešlo se 7. Vdpp. vikář děkoval J. Exc. za všechno, co pro vikariát učinil, zvláště při tak špatném počasí a neúplném zdraví a přál mu zdraví a zdaru k další namáhavé, apoštolské cestě. Na slova jeho odpověděl nejdp. biskup velmi přfipadně: „Pro milého — nic těžkého! Z lásky k Božskému Spasiteli a z lásky k ovečkám sobě svěšeným chce jakoukoliv obět přiměsti. A lid dovedl také tu obět oceniti a uznati. Slzy za řeči J. Exc. v zrcích se třpytily byly dostatečným toho důkazem. Dav všem přítomným své apoštolské požehnání a vše a srdečně s přítomným vikariátním kněžstvem se rozloučiv, odejel J. Exc. automobilem do Dol. Kralovic. — Dvě přání zdejšího lidu doprovázejí nejdp. arcipastýře na další cestě. První, aby ta láska, ta milost ten pokoj, který do zdejší farnosti zanesl, žapustily co nehlubší kořeny a přinesly hojného užítku, a druhé přání, aby aspoň jednou ještě mohl uvídněti zdejší lid milou a laskavou tvář svého arcipastýře. Dejž tak Bůh!

Čáslav. Řadu pozoruhodných výnosů vydalo v poslední době c. k. okr. hejtmánství v Čáslavi. Budou jistě přivítány občanstvem s plným pochopením, zvláště když mnohé týkají se palčivé stránky zásobování města a hájení stávajících životních potřeb v obvodu politického okresu čáslavského. Bude nyní na povolaných orgánech obecních správ, aby výnosy tyto rázně byly prováděny a tak učiněna přetrž machinacím různých po venkově se potulujících překupníků, kteří přeliplácejí životní potřeby, vedou s nimi nekaly obchod. Zvláště úřadů docházejí stížnosti na jistou část vystěhovalců, které bude třeba náležitě pozornosti podrobiti. Že i občanstvo musí jiti úřadům na ruku, jest samozřejmo a netřeba to ještě zvláště zdůrazňovati. — Drahoty v trhu počíná se jeviti čím dále tím povážlivěji. V neděli placeno na př. za čtvrt kg másla 1.30 K, za vajičko 12—13 h, za párek malíckých kuřat 6 K, za prokmenou husu 30 K. Co se týče posledních pochoutek, nemůže nikdo ničeho namítati, neboť kdo chce mlsnou pečinku, ať ji také zaplatí. Máte je však s tak nutnou potřebou, jako jest maslo a vejce. Prodávající venkovanky namítaly, že jest jak masla tak vajec nedostatek a že oboje zpeněží stejně i doma. neboť prý nestačí si překupníci podávati dvěře. A věříme tomu, neboť sami jsme spatřili, jak před známým výčepem kořalky v Jenšovské ulici skládán byl plný vozík vajec. Že by tato na Čáslavsku zakoupená vejce dostala se také zase do rukou čáslavského obyvatelstva, jest vyloučeno. A nejnak je to i s maslem. Policejní úřad veřejnou vyhláškou zapovídá nyní naprosto zakupovati na trh přinesené potraviny překupníkům kterékoliv kategorie dříve, než obecnstvo nákupy sobě opatří, zároveň zakazuje pak zakupovati zásoby pro jiného a každé přehnané zvyšování cen nařizuje stíhati dle zákona. Rozhodnutí toto třeba vítati s potěšením tím větší, s čím větší energií bude prováděno. — Koncert pořádaný poddůstojníky zdejší posádky v sobotu 1. května vydařil se v každém ohledu skvěle. Jak účinkující s plně zaslouženou pochvalou tak pořadatelé mohou býti spokojeni se zdárným finančním výsledkem. Obnáší čistý výnos 1316 K 61 h. Fondu pro vojny ve válce osleplé, pro nějž koncert byl pořádan, dostalo se tím značného daru. Kéž by nebyl z našeho města posledním! Pořadatelé pokládají za čestnou povinnost vzdáti veřejné díky všem, kdož jakýmkoliv způsobem ke zdaru koncertu přispěli. — Záložna občanská vykonala výroční valnou hromadu v neděli 2. května za účastenství členstva pochopitelně menšího než léta minulá. Také průběh byl protí dřívějším valným hromadám daleko klidnější, zajištěn jen 11. prospěchu tohoto starého a váženého ústavu. Ročenka uvádí přebytek 34.457 K 12 h. Podle usnesení valné hromady rozdělen byl procentuálně rezervnímu fondu, fondu pro ztráty hypoteční, směnecné, při nemovitostech a pro kursovní difference. Dobročinným a vzdělávacím účelům dostalo se zbyvatcích 20 proc., t. j. 6891 K 42 h.

Do dozorců rady zvoleni byli pp. Novák Lad., městský rada, Musil Ant., Malý A., tesařský mistr, Šťovíček Jos., maj. domu, Seidl Rud., statkář a Votruba Rud., maj. závodu pekařského. Za revisora zvolen byl p. Drdek, měst. oficiál. — Více přislovností bylo by třeba věnovati mládeži, která zvolila si v plné kráse rozvíjející se městské sady ve Vodrantech za kolbiště svých bitek a zápasů. Nejen že proháněním se v křovinách láme stromoví, ale pláší také zbytečně zpěvné ptactvo, které počalo u nás v posledních letech hnízdit. Je pravda, že hlídač sadů stíhá křiklouny, ale také se poznalo, že při dopadení vinníka byl by účinnější výprask nežli sebe prudší slovo nebo pohrůžka. Také pohazování papírů mastných a nemastných v některých končinách sadů bylo by záhodno přetřhnouti. Myslíme, že obecnostvo samo je také povinno starati se trochu o zachování krásy městských sadů, jimiž dostalo se našemu městu skutečné ozdoby, rok od roku stoupající.

K dotazům z řad Vlachovenstva okresu čáslavského stran výsledku prohlídky domobranců duchovních z r. 1873—1877 narozpovídáme, že při této prohlídce uznáni byli za způsobilé o. p. Eduard Wagner, farář v Lučicích a Jan Roháček, administrátor ve Skuhrově. oba v okresu haberském bydlící.

Posázaví. J. V. nejjasnější panovník náš vyslovil na počátku této doby válečné přání, aby vzhledem k vážným chvílím zavlád ve veškerém životě občanském mír. Přání vznešeného mocnáře má býti a jest také zájisté všem opravdovým patriotům zákonem. Jestli kdo, pak jistě duchovenstvo katolické zůstává tomuto zákonu plně věrno. Tím bolestněji musí se ho však dotýkat, že při vši této sobě přísně ukládané rezervě nezůstává ušetřeno ať hlasitých ať ztajených výpadů a sotis, v jisté části tisku pronášených. Pokud se jedná nebo jednalo o útok proti ojedinelým duchovním ze řad kléru kurátního, bylo snad lépe tuto činnost ignorovati. Když však se podniká výpad proti arcipastýři diecése, vydávajícímu se na povinnost, biskupským úřadem mu uloženu, bylo by mčtení proviněním, neboť mohlo by se zdáti, že děje se to za souhlasu či snad i za přímého účastenství samého duchovenstva a věrného katolického lidu. A to tím spíše, poněvadž při výpadu učiněném na počátku vísitací cesty J. Exc. nejdp. biskupa královéhradeckého v čáslavském týdeníku »Pravdě« některé krátkozrací čtenáři dle doslých nás informací pronášeli myšlenky tomu podobné. Protestujeme proti obsahu i tónu onoho článku, který měl občanstvo katolické proti J. Exc. enci, ač opatrnicky bylo jak jméno tak místo zamlčeno, popuditi a jeho pastýřskou práci zneškodniti. Protestujeme proti tomu tím rázněji, že nepřestáváme býti svědky toho, jak právě katolický lid v této době přítomnost svého arcipastýře mezi sebou oceňuje, jak šťasten jest, že z jeho úst může slyšeti slova posily a útěchy a jak vděčen jest, že stísněným duším dostává se povzneseí a pravého pochopení. Lituje redakci onoho listu i inspirátora onoho článku, naskrz bezdůvodného a nicotného, že ničím jiným nedovedou sloužiti našemu kraji než útočením na náboženské výkony katolického lidu.

KONEJTE VŠUDE SBÍRKY

pro osleplé a raněné vojny, invalidy, sirotky a nezaměstnané katolické dělnictvo. Přispěvky zasílejte na Zemský svaz katol. Orla v Hradci Králové.

Různé zprávy.

Zeměll dramatický umělec Josef Šmaha a malíř Jar. Věšín.

Poslední válí nedělejte bez odkazu ubohým nevidomým dívkám v Útulně slepých dívek Praha-Kampa; ty se za vás šlecheti dobrodinci, aspoň upřímně pomodlí. I za každý dárek vděčně vzpomínají. Adm. t. l. dárky uveřejní.

Jak se zdražuje. Ve schůzi obecního zastupitelstva na Král. Vinohradech dne 5. t. m. tázal se p. Zeithaml po příčinách toho, proč obec vinohradská zadala pečeni obecního chleba do obce jiné. Jako živnostník nerad vidí takový úkaz. Pan starosta Bureš podal překvapující objasnění. Pravil, že ihned po vypuknutí války aprovisační komise přibrala do svého středu jako odborníka pekaře p. Vilimovského, jenž zadala nato pečeni chleba pro obecní humanní ústavy. Bylo ujednáno, že p. V. bude péci chléb v šíškách a za 100 kg spečené mouky že dostane 10 K. Pan V. nejbližší dny nato začal péci chléb v bochnících, uváděje, že prý ústavy si přejí, aby jim takový chléb byl dodáván. To však nebylo pravdou. Chléb v šíškách, jak známo, je chutnější, ježto je propečenější, ale váží méně. Aprovisační komise zamýšlela poté zadati pečeni obecního chleba 30 místním pekařům, vždy 10 po řadě. Žádala, aby 100 kg chlebové mouky sestávalo z rovného dílu mouky žitné a ječné, chléb měl míti váhu 135 až 140 dkg. Cena. Žádána místními pekaři, byla však příliš vysoká. Komise si tedy vyžádala oferty od jisté pražské pekárny a od pekaře p. Hlasivce na Pankráci. Prvá pekárna žádala za chléb 7 K 75 h, p. Hlasivec 7 K 50 h. Nato jednáno opět s p. Vilimovským, jenž žádal za pečeni 8 K 75 h. Komise nabídku mu 8 K, aby pečeni mohlo býti zadáno místním živnostníkům Pan V. vyžádal si listu na rozmyšlenou a žádal potom za pečeni 10 K! Pan starosta mu domlouval, aby cenu 8 K přijal. Pan V. prohlásil však jménem místního pekařského sdružení, že vinohradští pekaři levnější než za 10 K péci nebudou

a navrhoval, aby chléb byl o 4 hal. zdražen, takže pekaři na žádaný peníz přijdou. Aprovisační komise odepřela chléb zdražiti a tu pan V. pravil: »My to péci nebudem, dejte si to panu Hlasivci, ať si to peče!« Komise tedy tak učinila. Místní pekaři mimo to nechťeli vůbec smlouvou komisi se zavázati, kdežto pan Hlasivec nejen smlouvu podepsal, ale i 1000 K kauce složil. Pozdvižením rukou bylo jednání aprovisační komise schváleno.

Život miliardářů. »Nár. L.« píše: Před několika dny zvěděli jste z cizích novin o prostém životě miliardářky Hetty Greenové, pracující neúnavně od časného rána přes pokročilý svůj věk a spokojující se bytem o jednom pokoji, zařízeném zcela studentsky. Teď opět americké listy píší o smrti choti miliardáře Rockefellera, jednoho z nejbohatších mužů světa. Také život této bohaté ženy velice se liší od našich představ o životě milionářů. Paní Rockefellerová, již bylo nyní 75 let, provdala se za Rockefellera r. 1864. Velice zřídka vystupovala na veřejnost a sotva kdy bylo člověka, který by tak nevěděl co počít s penězi, jako tomu bylo u p. Rockefellerové. Tak skromna jako byla ve svém vystupování, byla také ve všech svých nárocích na život. Bála se veřejnosti, vyhýbala se společností a hluchým slavnostem; nikdy nepoužila sociálního postavení, jež jí příslušelo jako choti jednoho z nejbohatších mužů na světě. Veškeren její život plynul v její domácnosti. Jen ve svých čtyřech stěnách cítila se volnou a tu zcela se pohružovala do starosti o svého chotě a o své čtyři děti. Proto ji také vidělo málo z toho více než tuctu paláců a velkostatků, jichž vládkyní byla. Bydlela téměř stále v Clevelandě; jen tady se cítila doma a byla-li nucena odebrati se do některé jiné své residence, měla stále nepřijemný pocit, že je u někoho návštěvou, že je v cizině. Nejšťastnější byla, měla-li celou rodinu kolem sebe a nikdo ji nemohl rušit v obcování se svými drahými. Tak jako sama byla velice skromna a nerada vydávala pro sebe peníze, tak neměla také peněz pro jiné. Ne snad, že by byla bývala lakomá, nýbrž proto, že se vůbec nestarala o peníze a předpokládala, že peníze jsou pro ostatní právě tak vedlejší věcí, jako pro ni. Ráda vyprávěla, že se 50 let nedala fotografovati a tato nechuť k fotografování byla jen známkou plachosti, která byla hlavním rysem její povahy. Vždy prohlašovala, že místo ženy je v její domácnosti a nikde jinde a dle této zásady také jednala. Tak znalo ji jen málo lidí. Rozumí se, že měla všechna dvadla; také na vymoženosti moderní techniky nemohla si zvyknouti. Byla nepřítelkyní telefonu a nikdy nejela v autu. Zato však velice ráda jezdila na procházku v kočáře. Mrs. Rockefellerová byla horlivou členkou baptistické obce v Clevelandě.

Objednáme Vám

všecky potřebné knihy a časopisy. Není třeba objednávat jinde, obsloužíme Vás též vzorně.

Družstevní knihkupectví a nakladatelství
v Hradci Králové, Adalbertinum.

Ledovce v Alpách vzrůstají? V letech 1912 až 1913 a 1913 až 1914 bylo zaznamenáno na švýcarských velehorách ohromné množství srážek, které v měřítku tak značném již dávno nebyly pozorovány. Dle záznamů výškových stanic možno nade vši pochybnost předpokládati, že nejvýše položené úbočí hor ve středních a západních Alpách byla napojena ročním množstvím srážek, rovnajícím se nejméně 3000 mm. Toto ohromné množství současně s úbytkem záření, které v letech deštivých se dostavuje, má veliký význam pro tvoření se ledovců. Dle výzkumů švýcarské komise pro pozorování ledovců možno počítati, že ze všech srážek, které na výšinách oblasti švýcarských hor ve způsobě sněhu spadly, pouze čtyři pětiny se roztály. Zejména pozorování ledovce na horním toku řeky Rhony dávají přesné výsledky a v posledním roce ze 2700 mm srážek, které zde byly naměřeny, roztálo pouze 2160 mm. Tomu odpovídající vrstva čerstvě napadlého sněhu, při specifické váze 0.085, činila by na 25.5 m, kdežto vrstva ledu, při specifické váze 0.63 v tomže množství, dosáhla by výše 3.4 m. Výška tato jest tak značná, že sluneční záření, teplota vzduchu, srážky ve způsobu deště, výpary a ještě jiní činitelé, kteří táni ledu způsobují, nejsou s to, během krátkého horského léta vrstvu tuto roztáti. Z toho možno seznati, že na výše položených úbočích hor byly ve jmenovaných letech nejpříznivější podmínky ke vzrůstu ledovců, což také skutečně v posledních dvou letech bylo pozorováno. Při zaměření šesti přičných profilů na Rhonském ledovci v letech 1913 až 1914, byl zjištěn značný vzrůst ledu od roku 1912. Tomu také odpovídá značná pohyblivost této obrovské masy ledu, takže návrat periody, ve které vzrůst ledu jest pozorován, jest nepochybný. Dosud se zmenšující ledový výběžek Rhonského ledovce v posledních letech místo zmenšení vykazuje zvětšení. Budou-li ledovce vzrůstat i nadále, nelze dnes ještě s určitostí říci. Všeelcom. Ministerstvo vnitra v dohodě s ministerstvem železnic vyhradilo sobě, že do Dol. Rakous není již dovoleno uprohlídkám přijíždět. Také Brno, Praha a Št. Hradec jsou pro uprohlídky uzavřeny. — Horníkům v revíru ostravsko-karvinském byl přizán drahotní pří-

davek 7 až 12 % ní k denní mzdě. — Jednotlivé ocelářské společnosti americké vyřizují milionové objednávky válečného materiálu pro trojdomohu a daří se jim znamenitě. Tak společnost Crucible Steel Company válečnými zakázkami zvýšila čistý zisk ze 40 milionů dolarů v prosinci na 250 milionů v březnu. Bez Ameriky byla by trojdomohoda dávno v koncích. — Prince Ruprecht bavorský těší se z toho, že nynější válka posiluje všechno života schopné a zdravé a že dává zmizeti všemu chorobnému a nepřirozenému v německém umění a ve vzdělanosti. — Počet školních dětí zvýšil se v letošním školním roce proti r. 1913—14 pouze o 830 v celém království Českém. — Ježto v oběhu jsoucí niklové peníze nedostačují, rozhodla se vláda rakouská po dohodě s vládou uherskou raziti a vydávati mince o 10 hal., po případě také 20 hal. z nového slitva (směsi z 50 procent mědi, 40 procent zinku a 10 procent niklu). Vydávání těchto mincí započalo 10. května a bude se v něm pokračovati až do dožití maximálního obnosu 20 milionů korun, šem pokud toho budou vyžadovati poměry obchodní. Mince ty jsou velikostí a váhou zcela rovný niklovým mincím a liší se od těchto jen barvou kovu a ražbou na rubu. —

Sochy, oltáře a j.

provádí absol. c. k. odborné školy
a c. k. umělecko-průmyslové školy

Jan Dušek v Chrudimi.

Literatura.

Nákladem V. Kotrby v Praze. »Český slovník boho-vědný«. Pořádají dři J. Tumpach a A. Podlah. Sešit 31. vykládá slova: Břemena patronátní až Brumoy. — »Ludmily« roč. 17., sv. 1.—3.: Trnová koruna. Napsal Václav Beneš-Třebízský. Na »Ludmilu«, která obsahuje nejméně 1000 stran, předplácí se na celý rok 250 K. — »Zábavy večerní«, roč. 36., sv. 1.: Podník. Z frančtiny přeložil B. Kyselý. Na »Zábavy večerní«, roč. 5—6 svazků, předplácí se 4 K. — »Ve válce v Rusku a v Hašči«. Úryvky ze světové války napsal Jan Haličský. S ilustracemi. Cena 1.50 K. — »Vzdělávací knihovny katolické« sv. 62.: Theosofická společnost a její učení. Napsal dr. Jos. Čihák. Cena 1.50 K. — »Rajská zahrádka«, časopis pro školní mládež. Roč. 24., čís. 8. Ročně 10 čísel za 1.60 K. Řídí V. Špaček. — »Poklad věřících«. Lidový list k učení Nejsv. Svátosti. Řídí P. M. Švec. Ročně 12 čísel za 1.50 K.

Z nakladatelství Benediktinské kultiskárny v Brně. »Hlídky«. Vědecká revue. Řídí dr. P. Vychodil. Roč. 32., čís. 4. Roční předplatné 10 K. — »Perly posvátného řečnictví«. Dle Bed. Geisslera podává V. Oliva. Sv. 9., seš. 1., cena 2.30 K. — »Slovo Boží na neděle a svátky«, III. díl, doba svatodušní. Podává Fr. Janovský. Cena 2.50 K.

Nákladem R. Prombergera v Olomouci. »Kazatel«. Homilitický čtvrtletník. Pořádá Fr. Jirásko. Roč. 22., čís. 2. Předplatné na rok 7 K. Obsah: Řeči duchovní nedělní a sváteční, řeči příležitostné. — »Sborník příruček«, sv. 21.: Německé písemnictví od dob nejstarších až po naše časy. Napsali dr. J. Ježek a dr. A. Kašík. Cena 3.20 K. — »Úředníčtí sirotkové«. Obrázky ze starých časů. Napsala Vlasta Pittnerová. Cena 2.50 K.

JOS. ROUS,

uměl. prům. závod řezbářský pozlacovačský a oltářnictví

== V ŽAMBERKU ==

doporučuje svůj odborný závod pro kostelní práce.

Renovování starých a památných oltářů, soch, kazatelen, křížových cest atd. provádí se s největší pečlivostí za ceny mírné.

Nové oltáře, kazatelny, křížové cesty a veškeré kostelní zařízení v každém slohu a v nejdůstinném provedení.

Rozpočty a informační cesty zdarma a bez závasku.

První ceny na všech obecních výstavách.

**Československá
záložna v Praze-II.,
Spálená ulice, číslo 46.n.**

■■■

Doporučuje se všem našincům co jediný
peněžní ústav katolický v Praze. Vklady
na vkladní knížky úročí se ode dne vlo-
žení do dne vybrání dle dohody a dle doby
vypovědní. Poskytuje půjčky všeho druhu
za mírných podmínek. Povinná revize
„Jednoty záložen“ v Praze.

LÁZNĚ

V MALÝCH SVATOŇOVICÍCH
OD 1. KVĚTNA OTEVŘENY.

!!!

Denně jsou připraveny koupele, i teplé,
z vody prítékající z Mariánské studnice.
Koupelny jsou účelné a čisté.
Ceny každému mírné.

**Barevná
kostelní
okna**

v odbor. pro-
vedení zhotovuje a dodává

Fr. Uhlíř,
umělé sklenářství a malba skla
v Trbochovech a Hradci
Králové.

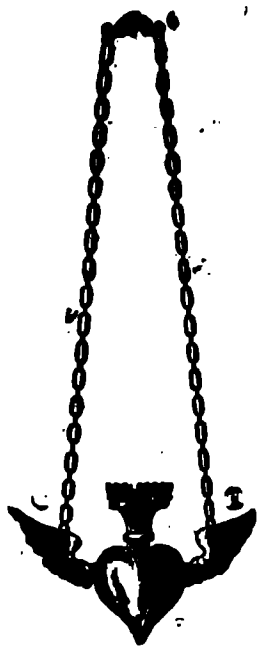
Cenníky a rozpočty na požádání
sdarova.

**Čtitelkyně Božského Srdce
Páně.**

kteří povolání do řádu mají a výchově a ošetřování
osířelých dětí aneb misii věnovati se chtějí, nechť
se obrátí s dotazem stran přijmutí na představenou
kláštera B. S. P. Kroupa (u Teplic).

Zal. 1860.

Zal. 1860.

Karel Zavadil,
nást.

Antonín Zavadil,

nejstarší umělecký
závod pasířský.

Veleďstoj. duchovenstvu a sl.
patronátním úřadům doporučuje
se ku provedení veškerých

nádob kostelních,

se zlata, stříbra, bronzu a jiných
kovů v každém slohu, od
nejjednoduššího do nejbohatšího
provedení dle liturg. předpisů.
Jen u nás práce umělé, ché
ceny. Veškeré opravy a znovu-
stavení provádí se co nejpečli-
věji a se zárukou.

Ceny velmi mírné. Mnoho dopo-
ručení a uspokojení po ruce.

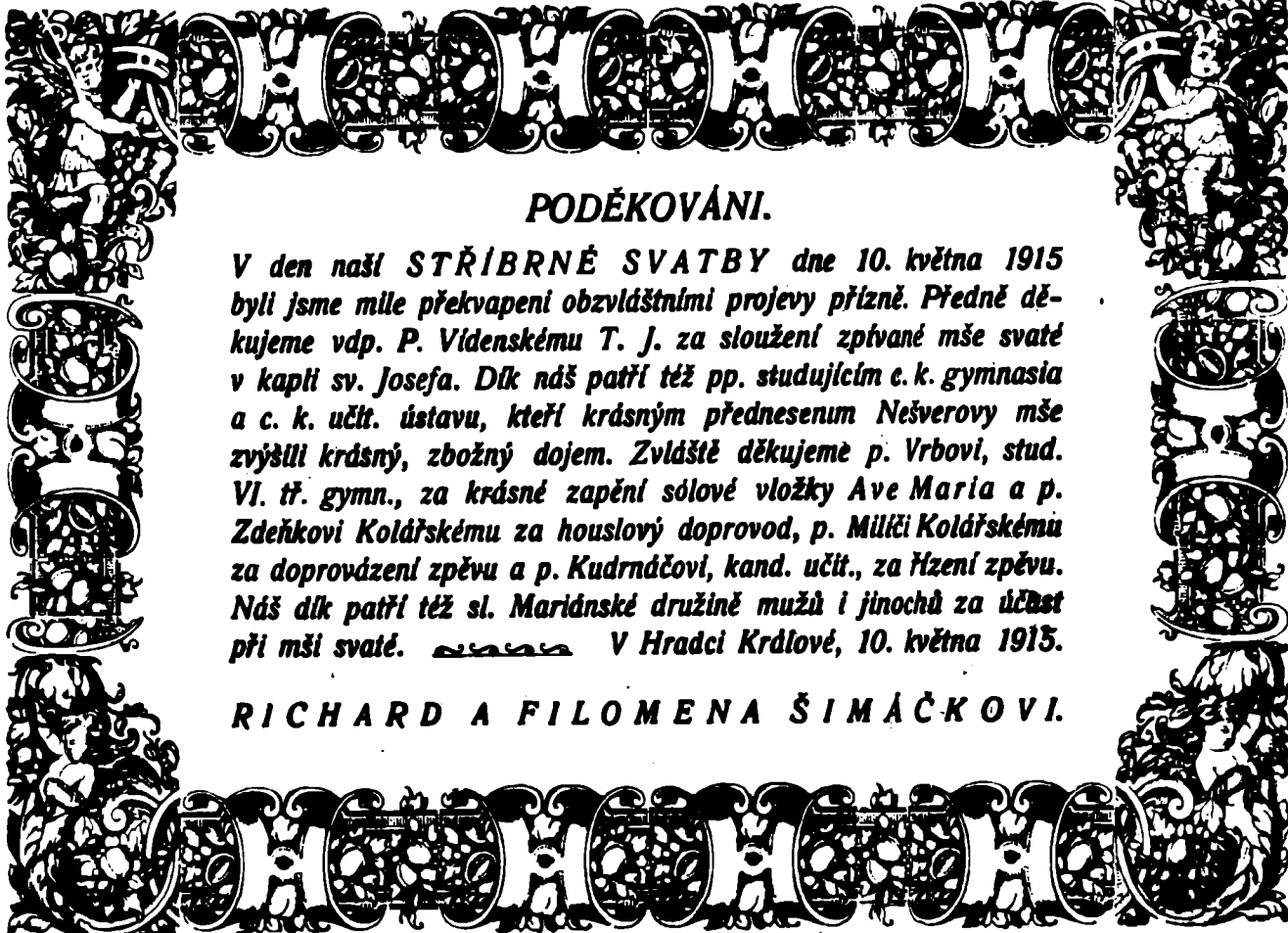
**LEVNÉ
MÝDLO**

vlastní výroby
těž lisované ovály
v bezvadné úpravě a jakosti

doporučuje

JOS. JELINEK
MYDLÁŘ
HRADEC KRÁLOVÉ

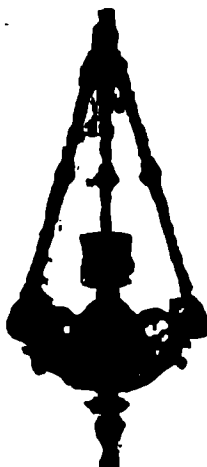
Dělnickým spolkům výhodu!

PODĚKOVÁNÍ.

V den naší **STŘÍBRNÉ SVATBY** dne 10. května 1915
byli jsme mile překvapeni obzvláštními projevy přízně. Předně dě-
kujeme vdp. P. Vídenskému T. J. za sloužení zpřítomně mše svaté
v kapli sv. Josefa. Děk nám patří též pp. studujícímu e. k. gymnasia
a c. k. učt. ústavu, kteří krásným přednesem Nešverovy mše
zvýšili krásný, zbožný dojem. Zvláště děkujeme p. Vrbovi, stud.
VI. tř. gymn., za krásné zapění sólové vložky Ave Maria a p.
Zdeňkovi Koldářskému za houslový doprovod, p. Milči Koldářskému
za doprovázení zpěvu a p. Kudrnáčovi, kand. učt., za řízení zpěvu.
Náš dík patří též sl. Mariánské družině mužů i jiných za účast
při mši svaté. V Hradci Králové, 10. května 1915.

RICHARD A FILOMENA ŠIMÁČKOVÍ.

**Veleďstojnému
duchovenstvu a
slavným patronátním
úřadům**

devoluje si depo-
ručení veškeré kostelní nádoby a
náčiní a to: monstrance, kalichy,
cibále, nádobky, paténky, pacifikály,
svícny, lampy, kaditelnice, kropenky
atd. své vlastní výroby, předpisům
církvním vyhovující. Staré před-
měty opravuje v původní intenci a
v ohni zlátí a stříbí nebo proti do-
platku za nové vyměňuje. Hotové
předměty neb výkresy zasílá na-
kazku franko bez závažnosti koupě.
Vše se posílá poselstvem. Práce ruční.

Sklad veškerých stříbrných a stříbrných klenotů, jako: řetězů,
madonek, křížků, prstýnků, náramků atd. u Hradce
prstýnků, tabulek, jídelní náčiní ze stříbra pravého
i čínské vady na skladě.

Staré zlato, stříbro a drahokamy kupuje se nejvyšší cenou

JAN STANĚK,

pasíř a ošleout

Praha-L-979., ul. Karoliny Světlé, čís. 12. n.

Lepší malá pomoc včas, než velká nemoc potom.

Proto opatřte si bezodkladně
dieteticko ochranný přípravek

proti choleře a úplavici

**FARÁŘE
L.V. HORY**

Zákonem

**„VADE
MECUM“**

chráněno.

Obdržíte lse po: 3, 5, 9, 13 K. (vedle porta) v drogeriích,
nebo v laboratorii „Vade mecum“ v Dašicích, Čechy.
Nepostradatelný rodně, jednotlivci a vojnovní v poli.

Vazbu knih

Richarda Šimáčka
v Hradci Králové, Pospíšilova tř. č. 131.

v jednoduchém i
přepychovém mo-
der. provedení ry-
chle zhotoví uměl.
závod knihatřský

Paramenta.

Ignáce V. Neškudla syn
(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)

(bratr P. J. Neškudly, faráře ve Výprachticích)

doporučuje P. T. veleďstojn. duchovenstvu
svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

**všech kostelních paramentů,
spolkových prapůrů a kovového náčiní.**

Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukázkou
se na požádání franko zašlou.

Antonín Drahozal v Humpolci

odporučuje vzácné přízni veleďstojného ducho-
venstva a slavným patronátním úřadům svůj

**odborný závod
pozlacovačský**

k znovuzřízení a renovování oltářů, kazatelen
soch, křížů a veškerých v obor ten spadajících
kostelních předmětů dle předložených neb dle
zhotovených projektů. — Veškeré rozpočty
skicy i odborná rada bezplatně. — Četná po-
chvalná uznání od veleďstojného duchovenstva
k volnému nahlédnutí.

**Jan Horák,
soukenník**

v Rychnově nad Kněžnou

zasílá na požádání vždy

dle roční saisony kolekce
nejnovějších druhů pravých
vláknových látek

své vlastní výroby, jakož i ta- i cizo-
zemských.

Četná uznání zvláště z kruhů vele-
ďst. duchovenstva svědčí o poctivé ob-
sluze mého ryze křesťanského závodu za
dobu více než třicetiletého působení.

Učiňte, prosím, malou objednávku na
zkoušku.

Volejemné látky na taláry.

Též na splátky bez zvýšení cen!

Rozpoč y oohnotě a zdarmu.

E. Škarda, Brno,
kamenkovou pro fceady, ol-
tářní obrazy, náhrob-
ky atd. s nejširším
zaručením umělecke-
ho a odborného dokona-
lého provedení.

Sklenářství

OBNOVA

Číslo 21.

Předplatné na čtvrt roku 2 K 50 h
na půl roku 5 K —

V Hradci Králové, dne 21. května 1915.

Inserty počítají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XXI.

Provolání k upisování válečné půjčky 1915.

Po více než devítiměsíčním boji, jenž nemá v dějinách sobě rovného, nepodařilo se přecetným našim nepřátelům z celého světa se shrnuvším přes největší námahy nás přemoci.

Naopak! Stará říše se svými mnohými panovníky věrnými a ke všem obětem ochotnými národy stojí v boji tom pevněji ucelena než kdy jindy a slávyplné vojsko hledíc smrti zmužile vstříc ochraňuje naši milovanou vlast jako železná pohraniční hráz, na níž přemocné útoky nepřítelů opět a opět se tříští.

Skvělé výsledky, jež jsme v právě uplynulých dnech v nejužším svazku s našim věrným a silným spojencem krvavě vybojovali, jsou počátkem oněch pádných úderů, jimiž své nepřátele nyní úplně zdolati a sobě čestný a trvalý mír vybojovati chceme.

K dosažení tohoto konečného účelu jest však pohotovost dalších značných peněžních prostředků pro stát nezbytnou a mají se prostředky ty právě vypsanou

daněprostem 5½%ní válečnou půjčkou z r. 1915
oplatiti.

Spiskripční cena těchto pokladničních poukázek, které lze mezi 8. a 29. květnem 1915 upsat, obnáší 95.25 proc. včetně 5½% úroků z kusu od 1. května 1915 až do dne splacení. Cenu nákupní jest při upsání do 200 K ihned při přihlášce celým obnosem zapraviti. Při upsání přes 200 K jest při přihlášce 10 proc. jmenovité hodnoty, dne 26. června a 27. července po 25 proc., dne 27. srpna 20 proc. a dne 24. září 1915 zbytek splatiti.

Rakousko-uherská banka a válečná půjčková pokladna poskytnou proti složení obligací válečné půjčky, případně jejich prozatímních listů jako zástavy na půjčku na úrok o půl procenta menší, totiž dle současné oficiální eskomptní úrokové míry. Tato výhodová úroková míra zůstane až na další, nejméně však do 24. září 1916 v platnosti.

Zmíněné dva ústavy poskytnou půjčky dle současné oficiální eskomptní míry též na jiné u nich zastavitelné cenné papíry, pokud obnos, jenž má býti vyzvednut, prokázaně slouží k splacení částky upsané na základě tohoto pozvání.

Pro prodloužení takové půjčky bude rovněž povolena výhoda zmluvné míry úrokové, a sice nejméně do 24. září 1916.

Na požádání zajistí se při poskytnutých půjčkách v hořejších termínech ke splacení místo současné eskomptní úrokové míry pevná úroková míra 5 proc. pro anno. Válečná půjčková pokladna jest zmocněna na základě § 6 bod 3 císařského nařízení ze dne 19. září 1914 říš. zák. čís. 248 se zřetelem na zásady ohledně hospodaření s penězi, jež jsou předepsány v uvedeném císařském nařízení, také na zástavu hypotekárních pohledávek, které zákonitou jistotu mají (§ 1374 v. z. o.), půjčky poskytovat.

Dle císařských nařízení o poshovění soukromoprávních peněžních pohledávek mohou obnosy z pohledávek na běžný účet, z vkladů na pokladniční poukázky a z vkladů na vkladní knížky býti zpět požadovány bez omezení u všech úvěrních míst, vyjma oněch v Haliči a v Bukovině, pokud lich má býti použito k splacení úpisů půjčky.

Tyto podmínky, za kterých se válečná půjčka 1915 upisuje, jsou tedy takové, že je nabytí těchto pokladničních poukázek neobyčejně příznivým uložením jmění. K tomu umožňují pečlivá zařízení každému, i tomu nejmenšímu stádačovi, aby se na válečné půjčce účastnil.

Již prvá válečná půjčka v předešlém roce měla — třeba tehdy ještě u leckoho stávaly malomyslné pochybnosti o naší hospodářské zdatnosti — pěkný, očekávání našich nepřátel zklamavší výsledek, který nejen o naší finanční síle, nýbrž i o vlasteneckém smýšlení a obětavosti obyvatelstva výhrvně svědectví podal.

Během války širokým vrstvám obyvatelstva daná vyšší možnost výdělková vedla k neočekávaně rychlému tvoření se nového kapitálu, které projevilo se ve značných a trvalých přílivích vkladů do našich peněžních ústavů; jsou tedy předpoklady pro druhou půjčku v každém směru tak příznivé, jak se jen mysliti dá, a nemám pochybnosti, že její výsledek předčí podstatně onen půjčky prvé, a to tím, že každý upisovatel na prvou válečnou půjčku tentokrát opět a více, každý, kdo poprvé upsatí opomenul, nyní dvojnásob upíše.

V této pevné důvěře obracím se na všechny kruhy a vrstvy obyvatelstva s vřelým apelem, aby věrno heslu našeho staříckého, vřele milovaného mocnáře spojenými silami k výsledku této půjčky přispělo, aby se dostalo státu peněžních prostředků, jichž mu třeba ke šťastnému ukončení války, a aby našim nepřátelům znovu podán byl důkaz o naší neochvějné vojenské a hospodářské síle.

My, kteří jsme zůstali ve svém domově splníme právě tak s radostí naši povinnost, jako ji plní naši bratři a synové v poli!

Upisujte tedy na válečnou půjčku! Každý dle svých sil!
V Praze, v květnu 1915.

Místodržitel hrabě Conduchove.

Svatodušní.

S daleko větším porozuměním slavil střeďověk svátky svatodušní, než jak se děje v Evropě nyní. V ardelech byla větší ukázněnost, důkladnější sebezpyt; lépe se pochopovala lidská slabost, která se upínala k Duchu svatému jako břečtan k mohutnému dubu. Nejmočnější vladaři hledali u Ducha svatého posilu a útěchu. A právě zbožní politikové dokázali zcela pozitivně i při své skromnosti pro své národy nejvíce.

Co znamená pomoc Ducha svatého pro nejobtížnější podniky, bylo naznačeno světle již v evangeliu. Svolá-li někdo své agitátory k založení mocné politické strany, silné sociální organizace anebo sdružení kulturního, dochází k dlouhým poradám; přemýšlí se horečně o nejpraktičtějších pomůckách agitace, vybírají se propagátoři nejdůmyslnější.

Ale Kristus při počátcích své církve shromáždil muže zcela prosté, zvolil je za své apoštoly a na cestu do různých stran světových (mezi nejrozumnější národy) dal jim toto prosté naučení: »Když vás budou voditi do škol, k vladařům a k mocným, nepečujte, kterak anebo co byste odpovídali aneb co byste mluvili; Duch svatý zajisté naučí vás v tutéž hodinu, co byste měli mluviti.« — Prostí mužové řídili se tímto

pokynem Mistra nejmodřejšího a — církve od nich šířená vzrostla na společnost tak obrovskou, jaké nežel nikdo od počátku lidstva až do doby nynější.

Povstali však proroci falešní, kteří různým národům namlouvali, že největší sílu lidstvo vyvine právě po zavržení zásad křesťanských; prý samostatná uvědomělost, sám lidský rozum, jakmile se vybaví z tradičních pout Nadpřirozena, pak teprve vyspěje k nejvyššímu životu kulturnímu a čistému, pak zjedná bratrství mezi národy. Namlouvalo se břečtanu, že se může snadno stát dubem, ale sama přirozenost popínavé této rostliny odporovala malomocným pokusům.

Patrně nyní na nejmočnějších nepřátelích naší říše, kam zabředli v době, kdy hrdě odmítli poslušnost k Duchu svatému. Nikoli Duch svatý, ale duch zednářský našel některým politikům ve Francii a Šrbsku, aby lehkomyslně vzbouřily tyto státy dobývací nepokoje. A již nyní jsou potrestány tak, že se národové jejich z pohrom nevzpamatují důkladně ani za několik desetiletí. Jak to zbratření při pohrdání Duchem sv. vyhlásil v Portugalsku, Mexiku a Itálii, dosvědčují drasticky události nejnovější. Nejtupnější lidé zavedli národy do nejpochmurnějších zmatků; tak bezděčně vydali svědectví, že nic nemůžeme bez Krista a nic bez Ducha pravdy, který nás osvěcuje.

Dobře připomíná sv. Jan: »Ducha pravdy svět (lidé světského smýšlení) nemůže přijmouti, neboť nevidí ho, aniž ho zná; ale vy ho poznáte, neboť u vás zůstane a ve vás bude.« Ano, v katolickém světě Duch pravdy, Duch moudrého poznání právě v dobách nejkritičtějších vítězně proniká. Vždyť na př. vidíme, že pokorný ctitel Ducha sv. Benedikt XV. prospěl v nynější těžké době obrovským řadám vojinů — invalidů daleko více, než sto protikřesťanských diplomatů. Na nynějších nástupci sv. Petra věru se osvědčila slova sv. Pavla: »Ovoce Ducha jest láska, radost, pokoj, trpělivost, dobrotivost, dobročinnost.« — Zatím však protikřesťanské živly způsobily bouře a sváry nejhorší, z jejich chování šplá dynamit, ekrasit a jiné látky výbušné již dříve, než začnou jejich pumy pracovati.

Lidstvo právě nyní může se jasně přesvědčovati, jak velká jest potřeba hledati jednotu a pravou lásku k bližnímu pod štítem Ducha sv., Učitele a Dárce duševního míru.

Průběh války.

Bojiště východní. Také minulý týden vyplněn byl postupem spojeneckého vojska, vzešlým z ruských porážek na Dunaji v prvních dnech květnových. V ruském Polsku jižně od dolní Pilice pronásledující spojenecké branné síly vyčistily horské území od Kielců až k hornímu toku Kamienu od nepřítelů a pronikly podél Visly až na výšiny severně od Klimontova. Říčka Kamienu pramení na jihovýchodním svahu

DEPEŠNÍ ADRESA: ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚNEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4%, A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ LISTKY POŠTOVNÍ SPOŘITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLÍM, KOKSEM A CEMENTEM

ŽÍROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPOŘITELNY 140.273

Živnostenská banka filiálka v Hradci Králové

upravuje P. T. pány kapitalisty na právě emilevanou.

3 1/2 % daněprostopou rakouskou válečnou půjčku 1915

skýtaji neobyčejně příznivé zúročení kapitálu. Prospekty a přihlášky na požádání vydá pokladna Živnostenské banky filiálky v Hradci Králové, Jiřikova třída č. 387, která podá ochotně též veškerá event. žádaná vysvětlení.

Lysé Gory a vtéká do Visly u Josefova. Klimontov leží asi 32 km na jihozápad od místa, kde Visla vytéká z Haliče. V Haliči pak spojenecký proud za velení arciknížete Josefa Ferdinanda stojí na dolním Sanu, kde mezi Rudnikem a Přemyšlem byly ruské zadní voje zahánány ze západního břehu řeky, při čemž byli zajati zase četní nepřátelé. Spojencům podařilo se také přebrodit San a to u Jaroslavi a severně od ní. Z jihu proti Přemyšlu postupují armády, jež vyšly ze západních Karpat, a obsadily Sambor, ležící na horním toku Dněstru (40 km na jihovýchod od Přemyšlu) a Drohobyč, asi 30 km na jihovýchod od Samboru. U Drohobyče zajato dalších 5100 nepřátel. — Na našem nejvýhodnější křídle severně od Kolomyje byl ruský útok zražen, naše vojsko přešlo k protiútoku a zmocnilo se polních opevnění, jež byla oporou ruského útoku. Zajato ruských, jichž už minulý týden napočítáno úředně na 150.000 stále přibývá. Z kořisti vyčleněno zvláště 100 děl a 350 strojních pušek, nepočítaje zásoby výzbroje všeho druhu, střelivo a jiný válečný materiál, nahromaděné od měsíců nepřítel, které teprve nyní mohou být shromážděny. — O hrdinnosti našeho vojska rozepisuje se Berliner Tageblatt tvrdě, že nyní možno si zřetelně učití pojem o tom, co rakouské vojsko za těchto devět měsíců války vykonalo, když muselo nárazu ruských vln lidových nejdříve samo vzdorovati. Odrazení prvního přívalu bylo činem, který teprve nyní může být ve své velikosti oceněn. — Na německé frontě severopolské nastaly boje na obou březích řeky Omuleva, dle se bojovalo u Augustova. Silné noční útoky ruské se však ztroskotaly o ostrážnost německou. Také severně od Augustova u Mariampolu, byli Rusové odraženi. —

Feuilleton.

Heinrich Heine o Angličanech.

Heinrich Heine (1799—1856) procestoval Anglii, vydal větší studii o Shakespearovi; úsudek jeho o Angličanech však není nikterak příznivý. Nebude bez zajímavosti sledovati, pokud úsudek tohoto německého básníka nachází i po letech oprávnění v kritice anglických poměrů a anglického charakteru.

Jest mně nepochopitelné — píše ve studii o Shakespearovi — že někteří němečtí komentátoři (Shakespearovi) zcela určitě staví se na stranu Angličanů, je-li řeč o francouzských válkách, jež Shakespeare líčí v historických dramatech. V oněch válkách opravdu nebylo ani právo ani poesie na straně Angličanů, kteří jednak pod záminkou poslušnosti skrývali starou touhu drancovací, jednak rvali se v zájmu zcela obyčejného kramářství zcela tak jako nyní, toliko že v 19. století jednalo se více o kávu a cukr, kdežto ve 14. a 15. století o ovčí vlnu.

Michelet ve svých francouzských dějinách podobně zcela správně:

Tajemství bitev u Kreščaku (Crecy), Poitiers atd. nachází se v komptoáru obchodníků v Londýně, Bordeaux a Bruges... Vlna a maso založily původní Anglii a anglickou rasu. Dříve než stala se Anglie pro svět bavlnickou přádelnou a železnou strojnou, byla masovou továrnou. Tento národ vždy zabýval se chovem dobytka a živil se masem. Odtud tato svěží jejich pleť, síla a krása (krátký nos a vřadu sražená hlava). Budiž mi dovoleno zmíniti se o osobních dojmech:

Viděl jsem Londýn, velkou část Anglie a Skotska; více jsem žasl, než chápal. Teprve na zpáteční cestě z Yorku do Manchesteru, protínaje ostrov v jeho šířce, došel jsem pravého nazírání na Anglii. Bylo to za jitra při vlně míře; země zdála se

Na kuronském bojišti po obsazení Libavy zastaven postup mocnějších sil ruských. — Úřední zpráva ze dne 18. května sděluje, že se celkový počet v první polovici května zajatých nepřátel zvýšil na 174.000; k tomu přistupuje 128 ukořistěných děl a 368 strojních pušek. — Dle zprávy 19. května spojenecké vojsko proniknuvší na východní břeh Sanu zahánilo velké ruské síly od Jaroslavi až za Lubaczowku. (Lubaczowka leží kolem města Lubaczowa na jihozápad a pod městem Sieniawou vtéká do Sanu.) Dobyta Sieniawa, přechod přes San byl i tam vynucen a při tom 7000 Rusů zajato a 8 děl ukořistěno. Boje na horním Dněstru kolem Samboru a v krajině u Stryje trvají dále. Severně od Samboru dobyty některé výšinné posice Rusů a jimi hájené osady. Sambor a Stryj mají velikou důležitost, neboť tudy vedou hlavní silnice a dráhy ke Lvovu a do zad ruské armády u Přemyšlu. — Mezi Pilicí a Vislou armáda Woyrschova dospěla už do Ilže, městečka jižně od Radoma, a Danklova do Lagova, městečka jihovýchodně od Kielce.

Bojiště západní. Ve Francii zahájili zase ofenzivu proti Němcům a severně od Ypernu vrhli proti nim černé vojsko, které bez jakéhokoliv ohledu na svoje ztráty útočí. Dále se bojuje jihozápadně od Lille, také jižně po obou stranách říbetu Loretto a u Souhezu, jakož i severně od Arrasu u Neuville, kde se shroutily opětovně francouzské útoky. Mezi Moselou a Masou na celé frontě byly živé dělostřelecké boje. — Německé vzducholodi podnikly úspěšné útoky na válečné přístavy Dover a Calais. —

Boj o Dardanely. Z postavení svého, které zaujali nepřátelé na poloostrově Galipolském u Ariburnu a u Seddíl Bahru, nemohou

mi oceánem ne pouze obklopena, nýbrž přímo zaplavena. Pobledlé slunce ozařovalo sotva polovinu krajiny. Pastviny, plné pasoucích se ovcí, byly převyšovány kouřícími komíny továren. Chov dobytka, rolnictví, průmysl, vše je na tomto malém místě vtěsnáno, jedno přes druhé, jedno vyživující druhé; tráva žije mlhou, ovce travou, člověk krví.

Člověk v tomto stravujícím klimatu, neustále hladem trápen, může pouze prací svůj život uhláti. Příroda nutí jej k tomu. On pokládá sebe sama za stroj, přepíná tento stroj potravou až přes příliž, jen aby z něho pokud nejvíce možno činnosti a rychlosti vyzískal.

Ve středověku byl Angličan asi tím, čím je nyní: člověkem silně živěným, k obchodování nutkaným a bojovně činným v nedostatku průmyslového zaměstnání.

Anglie, provozující zemědělství a chov dobytka, ještě nic nevyráběla. Angličané dodávali hrubou látku, jiní ji pak sdělovali. Vlna byla na jedné straně kanálu, výrobce na druhé. Angličtí obchodníci dobyt看m a flámské továrníci suken žili pospolu v nejlepší jednotě. Angličtí králové přáli si sice dobytí Francie, avšak lid žádal si pouze volnosti obchodu, volného dovozu a volného trhu pro anglickou vlnu.

Anglické truchlchry ze 14. století vykazují velice komické stati. V nejvznešenějších rytířích vězí vždy něco z Falstaffa. Ve Francii, Itálii, Španělsku, v zemích krásného jihu, jeví se Angličané právě tak žraví jako stateční. Přicházejí, aby do slova zemi vyjedli. Avšak země na odplatu vítězi nad nimi svými plody a svým vínem. Knížata a vojska přeberou na potravě i nápoji a zmírají porušeným trávením a dysenterii!

K těmto žravým hrdinům přirovnáme Francouze, nejšťastnější národ, jenž opíjí se méně svým vínem, spíše svým vrozeným veselím. To bylo vždy příčinou jejich nehod a tak sledujeme již v polovině 14. století, že v boji s Angličany, svou přemírou rytířskosti podléhají. Bylo tak u Kreščaku, kde Francouzové svou porážkou objevují se

se zmocni k vážnějšímu kroku. A také obrněným nepřátelským, kteří se pokoušejí vraziti do úřiny, se nedaří. Naopak obrněný anglický křižník Goliath zasažen několika torpedy potopil se.

Politický přehled.

Sjezd zástupců měst a okresů českých konal se 14. května v Praze. Jednalo se především o dosavadních zkušenostech českých měst a okresů při provádění zásobování a o požadavcích týkajících se dalších postupů v této věci. Podrobněji pojednáno o chystané výměně žita a pšenice, a také žitné a pšeničné mouky za kukuričnou. Nepomýšlí prý se na vnucenou výměnu kukurice za žito a pšenici, nýbrž má se působiti k usnadnění výměny dobrovolné zlevněním kukurice. Z praktických, zejména zdravotních důvodů doporučuje se obcím nekupovati a nepřijímati výměnou pokrd možnou mouku kukuričnou, nýbrž kukurici v zrnu a to jen dostatečně suchou, dáti ji semlíti a mouku hned prodati, poněvadž se rychle kazí. Seznáno, že česká města mnohem rozsáhleji a účinněji starala se již dříve o zásobení svého obyvatelstva než města německá. — 15. května konal se ve Vídni sjezd zástupců německých měst Rakouska. Porady týkaly se umožnění úvěru městům a záležitosti organizačních.

V uherském sněmu schválila sněmovna osnovu zákona stran zřízení trestů za zločiny při vojenských dodávkách a osnovu stanovící ručení jménem vlastizrádců. Ve schůzi pondělní odpověděl ministerský předseda hr. Tisza na interpelaci hr. Jul. Andrássyho o našem poměru k Itálii.

v krásnějším světle než Angličané svým vítězstvím, jehož nerytířským způsobem, svou pýchou dobyli. Doposud byl boj jenem velkým turnajem rovnorodých rytířů; avšak u Kreščaku bylo toto romantické ježdectví, tato poesie válečná, hanebně sestřelena moderní pýchou, prósou v ostře stylizovaném bitevním rozkaze; ba zde se objevuje již i dělostřelectvo.

Šedivý český král, který stár a slep jako francouzský vasal této bitvy se účastnil, znamenal, že počíná nová doba, že rytířstvo blíží se k svému konci, že budoucně muž na koni přemožen bude mužem na nchou, i řekl k svým rytířům: »Prosím vás snažně, veďte mne tak daleko do řad bitevních, abych ještě jednou řádně mečem do toho sekati mohl!« Poslechli, spoutali své koně s jeho, hnali se s ním do nejděvější vřavy, a druhého dne nalezli je mrtvé na mrtvých koních, vždy ještě vespolek spoutaných.

Jako tento český král a jeho rytíři, tak padli i Francouzové u Kreščaku, u Poitiers; zemřeli, avšak na koních. Vítězství bylo Angličanů, sláva Francouzů. Triumfy Angličanů zůstanou vždy hanbou pro lidstvo, od bitev u Kreščaku a Poitiers až k Waterloo. Klio je vždy ženou; i přes svou nestrannou chladnost jest vždy citlivou i pro rytířskost i statečnost; jsem proto přesvědčen, že jen s rozdrásaným srdcem zaznamenává do svých pamětných desek vítězství Angličanů!

Tak usuzuje Heine o Angličanech r. 1838 ve své studii shakespeareovské. Ba počíná tuto studii úsudkem ještě bezchlednějším:

»Jaký to odporný národ, jaká to žalostná země! Jak škrobený, jak šosácký, jak sobecký, jak úzkoprsý! Země, jež by byla dávno již pohltila oceán, kdyby se jen neobávala, že by jí mohl způsobiti těžkost v žaludku... Národ — šedá, zívající nestvůra, jejíž dech není leč dusík a umrtvující nuda, a jež se na konec jistě na kolosálním lodním lanu sama oběsí...«

A. V. Chodovický.

Revoluce v Portugalsku nanovo vyvolána. Znamení k ní dalo lodstvo. Loď »Vasco de Gama« začala bombardovat Lisabon. Předsedovi ministerstva Castroví věrné vojsko přispěchalo, ale bylo již pozdě. Karbonářská občanská garda přešla do tábora spiklenecků, vláda byla svržena, prezident republiky uprchl, generál Castro a ministr zahraničí Medeiros byli dopraveni na křižák »Vasco de Gama«. V Lisabonu jsou prudké pouliční boje, město hoří; mrtvých a raněných jsou spousty. Vláda španělská vyslala dvě pancéřové lodě k Lisabonu, aby chránily Španěly tu usedlé.

V anglické sněmovně navrhla vláda, aby všechny dorostlé osoby z cizinců, jichž je v Anglii na 40.000, byly k vůli bezpečnosti země na určitém místě v zajetí drženy a jestliže už překročily státní vojen. službu povinné, aby byly posílány do vlasti. Ženy a děti mají býti posílány ihned do své vlasti.

Našemu veledušejnému duchovenstvu
ku provádění prací křesťanských vše doporučujeme mladou českou
dílnu absol. c. k. stát. školy řeholnické
BOHUMILA BEKA v HORE KUTNÉ.

Volné listy.

Z uherského parlamentu. »Národní Listy« přinesly o uherské sněmovně nezabavený slovensky psaný dopis, z něhož vyjímáme: »Jedinou národnostní řečí byla řeč stupavského poslance faráře Jurigy. Hned jak sněmovní zapisovatel četl jeho jméno, nastal v zasedací síni ruch. Poslanci s polovici vyšli, někteří dali se do hlasitého hovorů, jiní usedli a dívali se řečníkovi do očí. . . Juriga ani dnes nebyl jiným, jakým jest již od dlouhé doby. Neřekl nic zvláštního. Odvolával se na chrabrost slovenských vojnů, na jejich boj za společnou vlast a žádal, ba prosil, aby tato hrdinnost slovenských »honvědu« byla také uznána a odměněna tím, že bude slovenskému lidu dáno právo, vzdělávati se mateřským jazykem dle známého minimálního zákona. Ovšem popřel si toho luxusu, že vydával se za poslance slovenského lidu a zdůrazňoval, že hovoří jeho jménem. Předsesta potom nemohl se zdržeti, aby nezdůraznil, že v uherské sněmovně zasedají jen uherští zástupci, čímž jako vždy ukázati mnil na maďarský ráz parlamentu. . .

Rumuni z důvodů dosti poshopitelných se neozvali. Také ostatní poslanci o národnostní otázku nezavadili. Jen Zboray (lidový) poznamenal, že na začátku vojny národnostem dostalo se výhod na úkor maďarstva. Možná, že výhodami těmi myslil politickou amnestii. Všechny všudy nepovolání považovali národní otázku za netýkavku, a co bylo o ní řečeno, vyznělo na její prospěch. A právě z toho jest pozorovati, jak tato otázka pro uherský parlament jest důležitá. . . . Z válečného pondělního zasedání v pešťské sněmovně lze vytušiti pravdu již dávno uznávanou, že dnešní světová vojna provázena jest zásadou národnostní spravedlnosti.

Národnost v socialistické organizaci. Přítomná válka, jak již častěji veřejně bylo zaznamenáno, důkladně změnila socialistickou internacionálu, neboť i tam národnost projevila svou nezdolnou sílu; jinak by bývala soc. demokracie zhybnula pod tlakem veřejného mínění již v první době války. Úsilí zbudovati mezinárodní organizaci bez zřetele na národnostní přesvědčení a cítění ukázalo se naprosto bludným. Vidíme pouze, že hesla s jistým zdáním životnosti mohou se dosti dlouhou dobu udržovati, aby první vážná zkouška srazila je v nicotu.

Prázdnotu hegel odhalila jasně doba vážné zkoušky a socialisté toho nezapírají. Obrovitý světový zápas jest pro lidstvo důležitější než teoretické výklady. V májovém čísle »Práva Lidu« socialistický poslanec Němec nerozpakoval se napsati, že nynější válka nezvrátila ani jediné (!) ze stěžejných zásad socialistických. Mínil-li své tvrzení upřímně, pak nezbyvá, než tohoto příjmeného sebeklamu předákově dopřáti. Docela jinak mluví však nejobratnější novinář českých socialistů, F. V. Krejčí, neboť dobře chápe, že pouhá slova ničeho nesmohou proti tvrdé pravdě, pádným důkazům a proti železné logice událostí.

Krejčí praví: »Není internacionála. Rozpadla se formálně. Ale internacionála rozpadla se též vnitřně, třebaže ne tak docela jako v zevní své organizaci. Něco z jejího duha a jejího snah trvá v lidu všech evropských národů, ale právě

jen něco; není to už plný obsah dřívějších jejích ideí a dokonce už nelze pracovat pro jejich důsledné uskutečnění.« Tato náhlá řeč Krejčího také o změně vnitřní mohla by snad nebedlivého pozorovatele překvapiti, ale zasvěcení napovídá, co sobě uvědomoval již před válkou, že totiž pořádné socialistické »něco«, abychom mluvili slovy Krejčího, svojí neživotností nemá nadějí na uskutečnění. Vtírá se tu sama sebou myšlenka, že Krejčí používá vhodné příležitosti pro svobodu slova, aby opatrně a tiše naznačil, že nejen internacionální forma, ale také jiné socialistické tužby bytují v mlhách a že marno jest za ně plýtvati silami.

»Není dnes ve válčících státech socialistické strany«, dí Krejčí, »jež by neměla svého nacionálního ducha, duchem války proniknutého křídla. Socialistický proletariát Evropy nejen že netvoří celku organizačního, ale ani celku morálního, nevládneť v něm jeden duch a heslo jeho všeobecného sbratření pozbylo pro tento zlý rok platnosti.« O českém dělníkovi Krejčí vyjadřuje se takto: »Internacionála nemůže mu pro tuto dobu býti více nežli touhou, národnost jest mu však skutečností. Logika okolností žene jej nezbytně k tomu, aby si ujasňoval své místo v organismu národa, svůj vztah k němu i své práva a požadavky. Na základních podmínkách pro socialism se tím arcí nic nemění; kapitál zůstává kapitálem a proletariát proletariátem, a nikdo nebude přece tvrdit, že idea národnosti odkládá třídní rozpory a vytvoří sociální ráj. Nikoliv, ale tolik jest jisto, že bližší přimknutí se k této ideji a živější její procištění, jak jest způsobeno dnešními událostmi, znamená pro generaci českého dělnictva, vychovanou mezinárodním socialismem, novou zkušenost, která nemůže zůstat bez vlivu na další její práci. Snad všechny socialistické strany v Evropě vyjdou z dnešní krise o nějaký odstín znárodnělejší, tu bude pak nová situace. Kdežto stará internacionála chtěla býti jednoduše internacionální, bude přísti postavena před problém: provést šťastnou syntézu obou idejí, národnosti a mezinárodnosti.«

Tyto řádky Krejčího vedle rozběhu ku pravdě, řečené ovšem jen na půl úst, strádají nejasností a nedůsledností, jak obyčejně socialistům se přihází, kdykoli se rozhovoří o myšlenkové vrchní své stavbě a kdykoli dají se do filosofování. Nedostatek tento pochodí odtud, že socialismus, ačkoli vystaven jest pouze na základech hmotné zkušenosti, nemůže se obejít bez hojné zásoby pojmů, jejichž slovné vyjadřování ztrácí se v nejistotách a unikajících abstraktech. Kromě toho Krejčí jest literárním kritikem a tedy pracovníkem v oboru, v němž více běží o hladké věty než o jasnou a určitou věc. Tak na příklad nelze připustiti, aby národnost českého dělníka nazýval »skutečností« a hned v zápětí ustupoval mezinárodní výchově socialistické tím, že jmenuje tutéž národnost pouze »idejí«.

Česká národnost jest slavná skutečnost a nesmí se házet na kupy idejí, vidin, o jejichž přesném výměru ani filosofové posavad se neshodli. Necht jen tedy Krejčí třmá skutečnost, jak českou národnost správně nazval, a necht jí vždy dávat, což jest jejího.

Český národ vyryl hluboké brázdy v dějinách a jest národem státotvorným, každý jeho dobrý syn rozumem a citem poznává své místo v jeho organismu; vztah, práva a požadavky každého uvědomělého jednotlivce vůči národnímu našemu celku jsou tak určity, že si určitéjších nelze mysliti. A nastojte, tu rozhovořuje se český spisovatel o tom, jak český dělník má si teprve ujasňovati povinnosti, které rozumějí se samy sebou a které každého z nás pronikají již od kolébky!

Nejsou-li tyto projevy Krejčího planým teorisováním a pouhou hrou slov, pak napovídají, jak i základní pojmy národních povinností v soc. demokratické výchově byly zastřeny závojem a mlhou. Vždyť co do budoucích úkolů Krejčí představuje nám tu socialisty nic jinak, než jako cizince, kteří přijdou do nové vlasti, svůj vztah k ní budou si teprve uvědomovati a ujasňovati. Ale budiž. Vývody Krejčího co do národních uvědomělostí rádi bychom nazvali potěšitelným pokrokem, jakkoli ujasňování znamená pozvolný postup ve veliké době, kdy národnost má býti pohotoví jako jeden muž. Ale socialistický mluvčí hned zase praví: »Internacionála bude postavena před problém, provést šťastnou syntézu obou idejí, národnosti a mezinárodnosti.« Nehledě k tomu, že řešiti problém

jest tolik, jako tápati, kolísati a se zdržovati, nelze také připustiti, že by možno bylo věčně spojití národnost a mezinárodnost tak, aby složení obou zásadních protikladů těchto hovělo socialistickým tužbám a zároveň bez újmy prospívalo národním našim zájmům. Ba že, Krejčí chtěje učiniti českého dělníka vlasteneckým, hned v zápětí klade požadavek mezinárodnosti. A tak nejasnostmi, nedůslednostmi, teorisováním a ústupky socialistickým snům znehodnocovány jsou rozvahy, které Krejčí mnil snad dosti upřímně. Dobré a rozumné jádro jeho návrhů hyne v jalovém doktrinářství, jako Kleopatřina vzácná perla rozplynula se v tekutině.

Pohled za obzor. Jest vhodné zaznamenati tyto nové obzory Krejčího podrobněji, protože tu běží o vztah početné strany k všem národním v době, která převraty svými nesmí zastati národ rozvrácený domácími boji a která v lůně svém tají různé možnosti. Když internacionála rozpadla se formálně a také vnitřně, když odvanuty jsou základní předpoklady budoucího státu socialistického, když podraženy jsou hlavní pilíře socialistické věrouky, jak je mohutným pojetím Marx narysoval ve svém »Kapitálu«, když dokonce sám Krejčí uctivě již se rozloučil se somnambulickým materialismem historickým, proč ještě kolísati a neřici čirok pravdu upřímně? Pochopujeme odvahu generálů, kteří v socialismu vybudovali svoji existenci, rozumíme rozličným p. t. poslancům Němcům tvrdícím, že nynější válka nerozvrátila ani jedné ze stěžejných zásad socialistických, ale ukazy tyto nemohou změnití nic v rozpoznání potřeby, že po skončené válce všechny síly stran jako větší nebo menší potoky musí býti svedeny v jedno řečiště národní vůle. Necht sobě jen zachováti socialističtí vůdcové své hodnoty, ale necht také sobě uvědomiti, že rozumné opravy ve prospěch dělnického lidu lépe se uplatní na skutečné půdě nynějších řádů, než v neplodném doktrinářství a ve stavbě vzdušných zámků, a že rozumného pokroku ve společenských zařízeních lze dodělati se jedině ve stálé spojitosti s přesvědčením a cítěním všech národních vrstev.

Myšlenky tyto o životní potřebě národní jednoty namítáme nejen socialistům, ale také všem českým stranám. Osudy národů nejsou nahodilostmi, nýbrž lze v nich velmi často pozorovati spojitost mezi příčinou a účinkem. Všechny dějiny vine se nit, a všechny děje jsou na ní zavěšeny jako korálky. Lidé, kteří mluví, že není takových příčin, ale že vše jest nahodilostí a zmatkem, zarážejí každou činnou snahu a každý moudrý počín. Člověk přirozeně miluje vše, co spojuje a zachovává, a nenávidí to, co rozptyluje a boří. Jako úsilím člověka vzniká uspořádaná společnost, zemědělství, obchod, vzdělanost, tak rozumem vedenou vůlí za světových obrátů dlužno každému národu usilovati o nejvlastnější své prospěchy. Rozkolníci a odbojníci v takových ohromujících událostech musí umlknouti a podříditi se příkazům kázně, bez níž i velící národové stali se hříčkou a kořistí sousedů. . .

Napoleon roku 1815. Napoleon po svém prohrutí z Elby v krátké době dvaceti dní a hratkou vojáků dobyl třicetmiliónové říše. Zajímavý jest postup slohu, jakým vládní »Moniteur« oznamoval Napoleonovy pochody. V posledních dobách čtenáři naši výroky těch snad několikrát se dočetli, ale zaznamenáváme je i tady, jednak pro spojitost vypravování, jednak že jsou přílehlavým a zábavným dokladem, jak odvaha krotne a jakým vládcem jest strach, když mocný člověk se přibližuje a vlivem svým obhvacuje činitele, kteří byli určeni k tomu, aby jeho oslňující velikost utopili v blátě pomluv. První zpráva »Moniteurova« byla, že netvor upláchl z Elby; druhá oznámila, že korsikánská želma přistála u Cap Juanu, po té ukázal se tygr u Gapu a bloudil jako bídný dobrodruh po horách, nemoha nikam utéci. Na to »Moniteur« zaznamenal, že potvora ušla do Grenoble, později ukrutník dlel v Lyonu, uchvatitel trůnu opovázil blížiti se Paříži, Bonaparte rychlými pochody táhl k hlavnímu městu, v němž druhého dne očekával se Napoleon, až konečně císař Napoleon přišel do Fontenailleu, aby v Tuilerkách objevil se Jeho Veličenstvo císař a král.

Napoleon na Elbě měl kdy přemýšlet o minulém životě a zpytovat příčiny svého pádu

Všeobecná úvěrní společnost

Hradeo Králové,
Palačského třída čp. 80.

5% Vklady nové 4½%
výhodné úroči, aniž by podléhaly příroči

Úvěry živnostenské
osobní

4½% Nové vklady 5%
vyplácí se na požádání ihned.

Uhlí hornoslezské, kladenské, hnědé, koks, antracit, brikety, stálo na skladě **Uhlí**
ku promptní dodávce do bytu se složením.

a dobral se toho úsudku, že mnohem více byl sám vinou než všechny úklady nepřátelských jemu mocností. Jako povýšenec z revoluce vyřídil, jehož moc kotvila v lidu, nebyl by měl odporu ani v samém národě, kdyby byl zůstal věren svému původu. Netoliko že by vše jeho výdoky bývala vše francouzského národa, ale postupně by získával také přízně národů ostatních. Bonaparte, krátce řečeno, odbočil s rozumné cesty, sveden byv bezpříkladným svým štěstím, které vyplynulo z neobyčejné doby, pro niž ženálnost jeho byla přímo stvořena. Napoleon dobře věděl, že nevystoupil na nejvyšší vrchol slávy a moci jedině svými silami a bytře vystihl vše těmito slovy: »Můj syn nemůže mne nahraditi, nemohl bych nahraditi ani sám sebe. Stvořil mě okolnosti.«

Protože byl člověkem se slabostmi jeho, sebevědomí rostlo množícími se úspěchy a ctižádost jeho konečně neznala nic jiného, než vlastní drahou osobu.

A tento duševní převrat, jenž muze původně dosti skromného poněkdu úplně ovládl, jest hlavní příčina jeho pádu. Lesk císařské koruny ho oslepoval, takže zapíral i revoluci, která ho vynesla na povrch a k sobeckým účelům používal národa, jehož svrchovanost byla základem jeho moci, kteráž skutečnost učinila mu nepřáteli i z vojenských druhů, s nimiž jako jené druhdy vítězil, kdy skutečně běželo o bezpečnost vlasti.

Přeměnil se v podmanitele, právo poddřoval důsledně své moci, což mělo ten účinek, že čím větší rozsáhlosti nabývala jeho, tím více šněrována byla svoboda národa, jenž konečně stal se hříčkou osobní libovlnosti. Tím způsobem srdce národa se mu odcizovalo a když vnější velikost a válečná sláva vyprchaly, povolilo také pouto, které samolibé Francouze posud k Napoleonovi vázalo. Tím podryt poslední základ, a pád Napoleonův byl neodvratitelný.

Máme-li zření k tehdejší evropským panovníkům, pochopujeme, že byli již přirození nepřáteli Bonapartovými, neboť práva na trůn dostalo se Korzičanu z důvěry národa, kdežto oni byli vládci dědičnými. Pokud proti Napoleonovi byli slabí, musili ho považovati sobě za rovného, což ovšem trvalo tak dlouho, pokud trvala bázeň z něho. Jakmile však Napoleon oddělil osobní svůj zájem od prospěchu národa, přestal být panovníkem strašným, neboť počali těžiti z jeho chyb a malicherné samolibosti, nevzdali se bojů proti němu, až do byli všeho, co jim v předchozích válkách odňal. Vzniklo přirozeně mnoho zaujatosti také proto, že povýšenec rád dával jim pocítovati svoji moc jmenovitě tehdy, když vítězně vtáhl do některého hlavního města. Se zvláštní samolibostí uvelebil se vždy v královských a císařských palácích, odkudž směle posílal rozkazy a ukrajoval nové země jako krajce z bochníka, jakoby ohtěl obyvatelstvu říci: »Hleďte, teď jsem tady já pánem, vládnou ze sídla vašich panovníků, kteří nesmí ani ceknouti.« Napoleon byl opravdu tak hrubě a samolibě neomalený a hově své choutce netušil, že ukládá tím v duše panovníků hněv, jehož bude později krutě žetiti. Všechny tyto skutečnosti pak rozhodly, že nebylo přijato ani osobní jeho poděkování a že musila padnouti i jeho dynastie.

Když tedy Napoleon po návratu z Elby upřímně uvažoval, uvědomil si, že musí těžiti z poznání svých chyb. Chtěl-li se udržeti na trůně, bylo mu jiti zase a národem a zřeknouti se choutek podmanitelských. Jako na počátku své životní cesty, musil stát se i nyní osvoboditelem národa od vniknutí nepřátelského vojska a hajitelem samostatnosti země, a jako na úsvitě slávy lid k němu přilnul, tak přimkne se k němu i nyní, protože vše vůbec stala se zase zájmem národa. Měly-li se však věci tímto způsobem vyvíjeti, bylo potřebí, aby Napoleon dbal žádostí a přání lidu a jim vyhovoval. Podmanivost pak sama sebou byla utlumena, protože jednak teď byla již nemožná, jednak až příliš bylo zřejmo, jakou pohromu způsobila císaři a národu.

Objednáme Vám

všecky potřebné knihy a časopisy. Není třeba objednávat jinde, obsloužíme Vás též vzorně.

*Dražestevní knihkupectví a nakladatelství
v Hradci Králové, Adalbertinum.*

Revoluce proti revolucionářům.

Kdyby se starověcí diplomati dočkali nynějšího politického tanga portugalského, spráskli by ruce nad tím bezhlavým zednářským křepčením. Zednáři slibovali hlásnými troukami nejvyšší možnou svobodu portugalskému lidu. Ale právě jejich udeliví žáci nyní se vši rázností žádají, aby jim novopostavení vládcové vrátili aspoň část svobody takové, jaké se těšil lid za vlády královské.

Nějaký čas trvala republika jen dle formy; ve skutečnosti lid byl znásilňován způsobem světepým. Když již zednářská vláda byla nucena vypsat volby, nastroila mezi voliče vojáky, kteří ovšem musili voliti dle vládního komanda. Celé pluky voličů civilních však vláda od volebního osudí odehnala. Pak následovala z velikého ochuzení lidu revoluce na revoluci; počátkem tohoto roku se zdálo, že se utvoří proti sobě dva parlamenty. Krise skončila prozatímne tím, že vrchní a rozhodující slovo obdržela vojenská diktatura. Vůle devadesáti pěti procent obyvatelstva znásilněna způsobem nejbezohlednějším, ruce spoutány jak konservativcům tak hřmotným radikálům.

Když se stal útlak nesnesitelným, vypukla v polovici tohoto měsíce revoluce širokého slohu. Vzpánuly nepokoje v Coimbre, Oportu a Santarému. Jako dříve křivopřímězní důstojníci válečného loďstva vyřadili dělové rány na povolení vlády královské, tak zase nyní bombardovali vzbouření námořní vojáci Lisabon k vůli zdolení diktatury vojenské; revoluční hnutí zahájila totiž válečná eskadra při ústí řeky Taja. Loď »Vasco de Gama« zahájila revoluci proti vládě královské a z téže lodi zahoukala děla na porážku vojenské diktatury.

Když bylo dáno v Lisaboně o půl třetí hodiny v noci na ulici znamení k povstání, křiknky kotvící v přístavu zahájily na Lisabon palbu. Kolem poledne rozšířila se střelba po celém městě. Všude pokřikováno: »Pryč s diktaturou!« Civilisté vnikali do kasáren a vyzývali vojny k pomoci při povstaleckém hnutí. Všecky válečné lodi vztýčily republikánské vlajky na znamení vzdoru proti despotické diktatuře.

V Alkantarě zteklo dvě stě osob kasárna, volajíc: »Ať žije republika!« Mnoho osob bylo při tom raněno anebo zabito. Vybouchlo několik pum. Doprava železniční a síť telegrafní kolem Lisabonu přerušeny. Z toho, že v hlavním městě Portugalska byla prohlášena komuna, vyvitá zřejmé, že revoluci proti revolucionářům vládnoucí vlastně zahájili a vedli žáci zednářů.

Sotva se zpráva o prvých nepokojích rozšířila, hned se chopili vládci obvyklé lhavé taktiky: rozhlásili do světa, že povstání bylo potlačeno. Ale nové události přetřhly hned soukání dalších podvodných zpráv.

Rozléty se zprávy o vzrůstu poschmurného hnutí, o tom, jak těžko zápasí s povstaleci vojsko, které zůstalo vládě věrno. Do 16. t. m. bylo zabito 67 osob a raněno 250. Demokratický vůdce Alfonso Costa byl za jízdy automobilem po severních provinciích několikrát obyvatelstvem napaden.

Karbonářská občanská garda přešla do tábora spiklenců. Když přispěchalo na pomoc větší vojsko vládní, bylo již pozdě. Náčelník vlády generál Castro a zahraniční ministr Medeiros byli dopraveni na loď »Vasco de Gama.« Za dalších nepokojů přibývalo v Lisaboně i jinde mrtvých a raněných.

Ale nový ministerský předseda Chagas byl těžce postřelen na cestě z Oportu do Lisabonu senátorem Freitasem. Útočník byl sražen četníky a zabít.

Do večera 17. května bylo v odboji 200 mrtvých a 300 raněných. Většina z nich náležejí gardě republikánské. Admíral Brito byl vzázen do vězení, že dal rozkaz ponornému člunu k potopení lodí, které na město střílely. Tedy opravdu za takových zmatků občané nebudou věděti, koho vlastně poslouchati, aby nebyli každý rok aspoň dvakrát obviňováni z vlastizrady. Nyní, kdy diktatura poražena, nová ministerská rada vydala vyhlášku, dle níž bude považován za vlastizrádců každý, kdo poruší klid. Ale jak nová vláda dlouho se udrží?

Zkrátka v zemi, kde slibován ráj, bují šílený zmatek; nyní ani obyvatelstvo radikální neví, ke komu se přidati, koho poslouchati. Všude za rohem dýchá zákeřný revolver nebo puma, každý kout špí dynamitem. Do takového stavu přivedli zemi lidé, kteří slavnostně prohlásili, že zavedou blažený mír a lidovládu. Zatím boj všech proti všem, přestní právo tam řídí jako v Africe.

Mír za assistance ozbrojené moci.

Staří Římané říkali: »Chceš-li zachovati mír, připravuj válku.« Tím se rozumělo, že vlast jen tehdy bude zbavena strachu před vpády žárlivých sousedů, jestliže bude míti dostatek vojska, které by budilo v nepřátelích respekt. V Čechách ovšem v XV. století vládl duch až příliš bojovný. Rytíři byli tolik pyšní na své válečné umění, že pokládali hrdní vzdělání za snížení své hodnosti. Odmítali hrdě vyblzení, aby se naučili aspoň číst a psát.

V následujícím století sice již si všímali školního vzdělání poněkud lépe, ale rytířský duch mizel. Někdo by se domníval, že energie české šlechty obracela se nyní plnou silou k jiným velice důležitým záležitostem všennárodním; ale toho nebylo. Právě nedbalost k obraně země byla znám-

kou, že i na jiných polích duch české notability umdlévá. Válečnictví jistě vyžadovalo mnoho statečnosti, bdělosti, sebezáporu, obětavosti. Jestliže klesly takové vlastnosti ve směru jednom, usílaly celkem i ve směrech jiných. Místo co by byli Čechové hájili sami hranice své země, raději platili na žoldnéře, a to ještě s tak velkou liknavostí, že vláda neustávala vybízeti k větší štedrosti i v dobách velice kritických.

Císař Maximilian II. stěžoval si do obšíř, s jakými se sbírá zemská hotovost, která se přece nazývá na sněmu od stavů samých. Praví: »Mnozí úředníci zemští a vlastní rádcové naši předcházejí špatným příkladem; velký počet jich nedostavil se, jiní poslali méně mužů než slušelo, nedbajíce rovnosti.«

Mikuláš Dačický z Hukavy 1591 takto charakterisoval tehdejší vody stojaté: »Těch časů žádného — příkladu starých Čechův — krigsmána českého se nenacházelo; všichni se toliko na pejchu, rozkoše, marnivosti světské vydávali, nic na to nedbaje, že se jim ledajací cizozemci, poběhlci v zemi na českou záhubu osazovali; ještě jim k tomu napomáhali na své zlé a svých budoucích a nové vždy křtahty a způsoby cizozemské sobě škodlivé na sebe berouce, sami se, jak kdo oč mohl, připravovali, a cizozemci jim měšce čistili.« (Bylo věru na pováženou, jak veliký počet samých katolických Vlachů v zemi většinou sektářské si budoval paláce blahobyti! Ovšem hlavně obchodem.)

Denis o té době píše: »O zřízení vojenském není potuchy: sumy svolované na výživu vojsk přicházejí buď příliš pozdě nebo ztrácejí se cestou; důstojníci nahodile sebrání jsou nevzdělání, nesvědomití, po několikadenním pochodu pluky rozptýlí se, bloudí po cestách, bouří se... Když roku 1594 naléháno na Petra Voka z Rosenberka, aby přijal velitelství nad pluky českými... odmítá, a jednám z důvodů jeho jest, že pání a rytíři nemají žádné zblhlosti ve věcech válečných a neposlouchají vůdců.«

Panovníci sami tehdy vydávali peníze na vojsko, pokud jim peníze stačily, upozorňovali často důrazně na povinnost stavů. Když však berně sněmem svolena a podrobně roztržďena na jednotlivé stavy, ještě bylo potřebí veřejných vyhlášek, aby poplatníci poslechl; důrazně připomínáno, že sami pání stavové nařizují mobilisaci k ochraně české země. Ale sami ti, kteří na sněmu horlivě schvalovali zaopatření válečných potřeb, vedli si pak velice liknavě.

Zikmund Chotek z Chockova, který jako válečník za tureckých vojen mnohokrát projel Uhry a Sedmíhrady a jiné země, po svém válčení odpovídal v městě Touškově nade Mží, sepsal r. 1593 »Zpravu a naučení věci vojenské pro každého kryksmana«. Považoval takové poučení za vlasteneckou povinnost, aby země lépe se v době nebezpečnosti opatřila. Ve spise stýskal: »O milá země česká, hrubě jsou již na tebe obyvatelé tvoji pro svou domácí práci zapomnuli, že se k žádným vojanským věcem k ochránění tebe proti nepříteli nepřichystali; však i naši milí předkové též tak svých živností jsou neopouštěli, ale pod tím na nepřitele svého veliké zření mívati, že se jich národové báti musili.«

Pak vojenský odborník skládá všecko své doufání v Pána Boha a radí císaři Rudolfovi II., že by okolo sebe rady vojanské, válečných věcí zkusil míti měl, nebo »rada dobrá bývá každému od samého Pána Boha skrze dobré lidi dána«. Nad vojskem v poli nechť jest jeden nejvyšší jenerál, neboť praví přísloví: Kde mnoho pastýřů, ti nedobře stáda spravují.

V dalším poukazuje, jak plně dbají Turci záležitostí vojenských a naproti tomu křesťané, zvláště Čechové, jsou v té příčině velice nedbalí. Pokračuje kazatelsky: »My (Čechové) jsouce vždycky v pokoji pro naše domácí zbytečnosti hledíce každý na svůj šanc, vši péči na nepřátele své jsme opovrhli. Však se to jak od vyšších tak od nižších obyvatelův v tomto království při mnohých spatřuje, že mnohý má tři, čtyři, pět i více synův, bez kterýchž by mnozí otcové jich dobře doma býti mohli; a takoví otcové, nežli by syny své na nějaké jim platné učení vydávali anebo nějaký náklad na ně činiti měli, raději jich doma v marmostech mnohých se jim povalovali dají a ničemuž sobě platnému se nevyučují. Jistě bylo by lépeji rodičům mnohým i synům jejich platněji, aby mnohým sobě i zemi platným věcem kryksman-ským se vyučovali.«

Poněvadž císař v pevnostech pod žold národ cizozemský chová, bylo by dobře, aby na místě těch cizozemců také českou mládež v těch pevnostech zanechal ráčil, tak aby se mnohým věcem vojanským vyučiti a v nich vycvičiti mohl, aby se potom zemi k platnosti hoditi mohl.

Mládeže nevyučitelé v království českém mnoho se nachází, kteráž téměř v žádných způsobech zemi platných vycvičena a naučena není, aniž k takovému učení vojanskému i jinému platnému se vydávati nechce, však víceji v pýše, v rozkoši zlé zbytečné a v marnosti všelijaké obzvláštní zalíbení své má, v ní se kochá, pročez potom ničemně a nechvalitebně bez užítku jak sobě tak rodičům i zemi platného mnozí z světa scházejí i tudý

jména poctivá svých mlých starých otcův potracují a vyhlazují.

Dále naříká, že obyvatelé našeho království více na pýchu myslí než na obranu své vlasti. »Když se mají na nějaké veselí aneb sjezd sjetí, tu se při nich nákladní a platní koně při téměř sjezdu spatřují, jichž někdy do sta i do dvou set a víceji dobře vypravených koní v krátkém čase se sjetí může. Když pak ku potřebě zemské se mnozí vypraviti mají, tu hned sobě stýskají, že se na vypraviti nemají. Což mně v paměti dobré zůstává, jakož jsem z poručení císařského na Pisku měl tři kraje při mustruňku opatřovati, jak jsou k zemské potřebě spraveni, a to z kraje pizeňského, prachenského a podbrdského, tu jsem nemohl z těch tří set koní správných vyhledati; při pěších jsem při téměř mustruňku spatřoval, jak mizerně s zbraněmi jsou vypraveni, na které kdyby co k čemu s nimi proti nepříteli k bojování přišlo, nemohl by žádný pro jich mizernou výpravu jak se na ně ubezpečiti; nýbrž takovému každému pěšmu bylo by hned podobněji a slušněji do rukou rýč a lopatu dáti k šancí děláni nežli meč k bojování. Tu pak považ každý, jak jsme k zemské výpravě schopni a jaká v zemi jest od obyvatelův pro tu pýchu veliká nespráva proti nepříteli, i tolikéž na živnostech mnohých i na penězích ujmá. Což jistě bylo by slušné a náležité, aby se to časné po zemi nařídilo a přetřhlo, tak aby ten zbytečný náklad outratní pro tu pýchu daremní po zemi při obyvatelích byl přetřžen, ale aby každý svého způsobu podle stavu svého užívaje, co na hrabě, na pána stavu rytířského, měšťana i sedláka náleží, v šatech i jiných mnohých způsobích, aby stav každý rozeznán býti mohl, nižší nad vyššího se nevyvyšuje, raději podle stavu svého každý živ v skrovnosti a podle možnosti aby byl a raději na sebe k živnosti aneb ku potřebě zemské ty náklady, které na tu daremní pýchu vynakládáme, vynaložili a lepší hotovost proti nepříteli svému v zemi, než máme, měli. Když tak budeme činiti, hned budeme bez dluhův mnohých při živnostech zůstávati i peněz v zemi víceji k potřebě své, jak k živnosti tak i proti nepříteli míti, jako jsou naši předkové též tak činili, že bez mnohé pýchy dosti peněz jsou v zemi mívali a také jiní národové ve větší poctivosti a vážnosti Čechy mívali, protože jsou nepříteli každému odolati mohli, majíce peněz dosti, lidu také k ochraně velký počet vždycky jsou našli nežli my nyní pro tu daremní a škodlivou zemi pýchu, skrze kterou jsme z země vydali, a i mnohé nesvornosti v zemi jsou pošly; pro kteroužto nesvornost ani jsme se s ničímž proti nepříteli nepřichystali. Kdyby se pak mnohý z obyvatelův chtěl proti nepříteli strojiti, vynaloživ všechno na pýchu, pro dluhy nemá se nač vypraviti.

»Nemohu tomu jináče rozuměti, než že sám Pán Bůh ráčí nás pro hříchy naše . . . trestati a to proto, že žádné péče na nepřítel nemáme ani se s ním k bojování chystáme, nýbrž tomu všemu se díváme, jako by nám po ničem nebylo; pro naši mnohou domáci v zemi roztržitost tomu nevěříme, pokud prvé od nepřátel nějaké těžkosti nepokusíme.

Rozšafný Chocek usuzoval moudře. Právě proto Čechové byli nuceni k tak častým válkám drobným, že nepovolili větší náklad na válku větší, která by jim byla zabezpečila mír na celé půlstoletí. Ozbrojené moci bylo nezbytně potřebí, protože ani tehdy se nenalezl žádný kouzelník, který by byl k zabezpečení míru objevil prostředky jiné, úspěšnější.

Patrně tedy, že i rozvázní předkové naši dle příkladu starých Římanů drželi se zásady, že jest potřebí důkladně se ozbrojiti, mají-li vnější nepřátelé od dobývacích choutek upustiti.

Kde kupujete knihy?

Naše knihkupectví Vás také vzorně obslouží.

Kulturní jiskry.

Jak zachovati staré památky v době válečné, připomíná nám již nyní cizina, kde nejen se mluví o restaurování památek, ale i znovuzaložení nových měst válkou zničených. V poslední době ustanoven v Paříži odbor záchranný, sestávající ze všech odborů umění a přátel památek, který si vytkl za úkol zjistiti, či vinou ta která památka byla zničena a jakého je třeba opatření na její záchranu, aby úplně nevymizela tisíciletá kultura do kamene vtesaná. »Umění je pro všechny«, hlásá president Leal-Gouvernement Boal p. Herbert Samuel a zve k osvětové schůzi do Londýna, která se právě koná ve velkých místnostech Guildhalle. V první řadě jednati se bude o památkách Belgie, kde již svaz londýnský úspěšné kroky zahájil a zvláště pro zachování památek církevních. Tak v Lovani pilně se pracuje na zachování starobylého chrámu. Chrám zdál se býti v sutinách straceným a kdyby rychle byla nepříteli pomoci a nebyl opatřen provisorním krytem, aby zbytky klenob došlým nebyly poškozeny, kdyby nebyl odstra-

nen rum z klenob a ohrožený dřev a klenby vyspraveny, byl by v krátkém čase se rozpadl v sutinu. Nyní všichni s touhou čekají, kdy budou moči účastníci se opět bohoslužeb ve svém starobylém kostele. V dalším programu je obnovení renesanční bibliotéky lovaňské a staré i pozdější radnice. Skýtá Lovaně tolik předmetů k restauračním pracím, že dlouhých let bude zapotřebí, než budou náležitě restaurovány krásné, rázovité zbytky všech dob architektury.

V druhé řadě třeba se zmíniti o Antverpách, kde správy církevní a obecní se směrdatnými kruhy společně zabývají akcí záchrannou.

Též památná kathedrála v Mechelnu pešlivě se opravuje, aby v brzkou mohla býti přistupna aspoň z části obřadům bohoslužebným. Též i po venkově belgickém všemožně se pracuje na záchranu pobořených věží kostelů a význačných veřejných budov.

Mimo akce záchranné vyvinula se též horlivá akce znovubudování moderních měst. Jak daleko se utváří a jak daleko zasahovati bude do úprav a oprav starých památek, není rozhodnuto, ale bylo by přáním, aby staré dobré věci se opravily tak, jak toho zasluhují a jak je možno bez přívěsků moderních.

Cizina a její akce záchranná má býti též i u nás pobídkou, abychom utvořili odbor, který by měl na starosti záchranu starobylého rázu měst a našich historických i lidových památek. Zvláště budiž povšimnuto památek církevních, kostelů, věží, zvonice, které v okruhu bitev nejvíce utrpěly. Opomenutím ztratí se často nenahraditelná památka naší slávy, dokument historicko-umělecký, pro naši naši nejbohatší.

Z přednášky architekta B. Dvořáka.

Veliká krise v knihtisku a novinářství. Zemská jednota gremií knihtiskářů a písmolijůž spolu s pomocnictvem obrací se s prosbou na městské rady za udělení nouzové práce. Statistika, kterou jednota připojuje k zdůvodnění své žádosti, jest velice významná. V čase válečném na 200 knihtiskáren zastavilo práci. Stejný asi počet závodů obmezil výrobu na míru nejskrovnější. Pouze asi 30 závodů velikých, v nichž se tisknou denní listy, pracuje v dřívějším rozsahu.

Stagnace v obchodu a průmyslu měla v zá-pětí naprostý úbytek inserce, takže řady časopisů úplně zastaveny. Zrušil se úvěr se strany peněžních ústavů, obmezily se objednávky tiskopisů od spolků, korporací, úřadův atd.

R. 1918 obnášel počet nezaměstnaného dělnictva knihtiskářského 756 osob, r. 1914 však 1581 osob.

Po prohlášení války ke dni 30. září jevil se takový stav: Službu vojenskou nastoupilo 841 pomocníků, počet nezaměstnaných stoupl na 998 osob, kdežto počet zaměstnaných klesl na 1690; z posléz uvedených zaměstnaných bylo celodenně pouze 595 pomocníků a to hlavně sazečů a tiskářů v tiskárnách časopiseckých, kdežto zbývajících 1095 pomocníků odkázáno bylo na práci polotýdenní, či na jiné ještě nepříznivější zkrácení doby pracovní, která ve mnohých závodech zredukována byla dokonce na jeden neb dva dny v týdnu.

V roce letošním doznal vylišený stav té změny, že ke službě vojenské povoláno bylo dalších 340 pomocníků, jimiž poměrně zmenšil se počet nezaměstnaných, který koncem února t. r. obnášel 561 osob.

V uvedeném počtu nezaměstnaných jsou někteří jednotlivci, kteří jsou dokonce po dobu 10 až 14 měsíců bez práce.

K výše uvedené řadě nezaměstnaného pomocnictva kvalifikovaného druží se dále ještě ohromný počet dělnictva pomocného v tiskárnách zaměstnaného, kterých počtem na 2000 osob rozmnožilo šik nezaměstnaných.

K tomu všemu zkartelované továrny papíru zdražily své produkty po novém roce o 10 procent a odepřely placení frankatury; v květnu pak zdražily o nových 15 procent.

Z toho lze poznati, jak velice obtížným úkolem jest v tomto čase vydávání novin. Přes to, že jest všecko dražší, abonenti platí liknavěji než před obtížnou dobou, mnoho exemplářů zasílá se do lazaretů a na bojiště zdarma. A přece jen každá strana musí dbáti, aby si udržela svůj tisk i v době kritické, protože by jinak zapadla ještě více. Ovšem vidíme, že náklad některých radikálních denníků stoupl velice, že se vyvíhl na úkor listů konservativních; stalo se tak proto, že ujistil veřejnost včasným otiskováním nejbohatších zpráv z bojiště. Také tyto denníky vyvinuly v tom směru dochvilnost podivuhodnou; k vůli ukojení zvědavosti otiskují nejružnější podrobnosti z válečného pole, chovají se velice tolerantně, aby získaly co největší okruh čtenářstva. Konservativci jsou překvapeni, co si obraly za hlavní látku svých sloupů denníky ty, které dříve jevíly sklon k působnosti zcela jiné.

Ovšem těžko tvrditi, že by takové podniky mnoho vydělávaly. Stačí jim zatím aspoň to, že jsou v pravidelném chodu.

Ale právě okolností vylišené znovu jsou pro katolíky velice vážnou pobídkou, aby podporovali svůj tisk tím úsilněji, čím jest jeho hospodářská pozice těžší.

Nový vědecký spis o Husovi. Proslulý badatel historický dr. J. Sedlák, který snesl celou řadu nových objevů z působení Husova, sepsal pro dědictví sv. Prokopa dílo »Mistr Jan Hus«, které vydá přes třicet tiskových arůhů. Od romantického blouznění kruhů liberálních ostře se odráží klidná, přesně vědecká práce Sedláková, jež svědčí o plni mravenčí. Jak obrovské práce bylo potřebí a prodlíváním četných svazků knih Viklefových a jiných k jasnému vysvětlení, odkud Hus svou nauku opísal! Dr. Sedlák postavil konečně do jasného světla charakter a sebeobranu odpůrců Husových, vyzkoumal pečlivým srovnáním nové okolností poměru Husova ke koncilu kostnickému, seznámil nás blíže s učiteli Husovými, s působením Jakoubka ze Stříbra atd. Kritický duch Sedlákův popravil celou řadu liberálních legend husitských. Pokud jsme se dověděli, téměř polovice díla bude vyplněna otiskem původních pramenů, aby každý čtenář mohl samostatně kontrolovati vývody spisovatelovy. Na takové dílo tedy čeká jistě dychtivě každý, komu historická pravda není prázdným slovem.

Sedmdesátý dra Josefa Pospíšila. Tento měsíc oslavil svou sedmdesátku osvěcený prelát, horlivý spisovatel a podpůrce katolického hnutí dr. Josef Pospíšil. Narodil se r. 1845 ve Velkém Meziříčí, r. 1870 vysvěcen v Brně na kněze. Po krátkém kaplanování ve Starči u Jihlavy povolán do vyššího theologického ústavu, do Frimaneu ve Vídni. Pak se stal profesorem fundamentální theologie a dogmatiky v Brně, r. 1894 jmenován sídelním kanovníkem brněnským; nyní jest II. infulovaným prelátem dómským, arcibiskupem, rytířem řádu Františka Josefa, členem akademie sv. Tomáše Akv. v Římě, členem královské akademie císaře Františka Josefa pro vědu, literaturu a umění v Praze atd.

Již jako bohoslovec přispíval do »Musea«, později psal do »Časopisu katol. duchovenstva«. Pak vycházely jeho úvahy v populárním brněnském »Obzoru«. R. 1883 vyšel jeho hlavní spis, první svazek »Filosofie podle zásad svatého Tomáše Akvinského«. Druhé vydání velikého tohoto svazku vyšlo loni rozmnožené. Druhý svazek obsahuje kosmologii se zvláštním zřetelem k moderním vědám přírodním. Vydaná »Filosofie« byla velice chválena i v »Athenaeu«. Je to dílo skutečně mistrovské, které by měli daleko pilněji čísti inteligenti, pronášející o scholastice nesprávné posudky paušální.

Jako profesor těšil se dr. Pospíšil vždy oddané lásce svých posluchačů, které uměl nadchnouti pro vše ideální. Jeho účast na životě národním, na hnutí katolickém a na poli lidumilnosti jest velice živá a obětavá. Projevujeme vřelou radost, že zasluží hodnostář dožil se své sedmdesátky při plné životní síle a přejeme mu hojnost Božího požehnání a plné zdraví pro další léta jeho ušlechtilé práce.

Kněží ve službách vědy. Ve Viedně v Argentině působil kněz, lékař dr. Evasio Garrone. Viedna děkuje mu za založení a dlouholetou správu velké nemocnice, první v zemi, která přesto stojí na výši moderní zdravotní vědy. V této nemocnici již tisíce nemocných opět nabýlo zdraví. Garrone obohatil i lékařskou vědu, poně-vadž podrobně prozkoumal patagonské nemoci a při tom byl šťasten, že po některé objevil úplně neznámé léky. Aby je mohl v dostatečné míře vyráběti, zřídil při nemocnici chemicko-lékařskou pracovnu. Hlavním účelem bylo potírati plicní tuberkulosu, která silně řádila mezi urostlými Patagonci. U lidu i lékařů byl ve velké vážnosti. Dvoje zásluha patří tomuto vědci: hojil tělo, ale zároveň jako misionář společnosti Dona Boska pečoval za spolupracovníctví apoštolského vikáře Magra Jana Cagliera, arcibiskupa ze Sebaste, na spásu nesmrtelných duší. Před několika lety duchovenstvo na ostrovech Filipínách získalo si dle zprávy listu »Manila Times« velké zásluhy v boji proti choleře. Sám arcibiskup Hartý vydal pastýřský list, v němž vybídl duchovenstvo, aby všemu svěšenému lidu oznámilo úřední předpisy zdravotní. Dokonce nařídil, aby tyto předpisy lidu po kázání vysvětlilo a kontrolovalo, zda se zachovávaly, poněvadž od toho mnoho závisí. Za 6 týdnů pozbylo 400 kněží dva miliony věřících o boji proti choleře, rozdělilo mnoho desinfekčních prostředků a přimělo mnohé nepoddajné věřící k zachování předpisů. I vláda na Filipínách tuto zásluhou činnost uznala a vřelým přispěsem arcibiskupovi poděkovala. Byly doby, kdy doba válečná dolehla na kraj, lidé opustili rodné místo, odešli do lesů a skal, jen nemocní zůstali; často řádila epidemie krajnou a mezi několika statečnými jako anděl lásky skláněl se nad nemocnými kněz — farář osady.

Sochy, oltáře a j.

provádí abael. c. k. odborné školy
a c. k. umělecko-průmyslové školy

Jan Dušek v Chrudimě.

Národohospodářská hlídka.

Nová práce katolického rolnického spolku. Dne 6. t. m. dostavila se deputace Katolického spolku rolnického s předsedou Šamalikem v čele k moravskému c. k. místodržitelství. Přednesla a odůvodnila čtyři požadavky: 1. aby rolníkům byla zvýšena denní spotřeba mouky na 800 gramů a toto množství aby přiznáno bylo i těm dělníkům, kteří odcházejí do tovární práce na celý den. Bude o té otázce učiněno nové rozhodnutí. 2. Protože zamítnuta žádost za zvýšení dávky ovsa pro koně, žádala deputace aspoň přenechání náhradních krmiv. Tato žádost bude co nejdříve podporována. Obce mají podati své žádosti. 3. Deputace žádala za zvýšení maximálních cen rekvirovaného dobytka a to se zpětnou platností pro ty, kteří dodali eráru dobytek v době, v níž již stoupla cena masa a tím i dobytka. C. k. místodržitelství se o zvýšení maximálních cen rekvirovaného dobytka přičiní. 4. Deputace požádala za rychlý odstřel zvěře, která působí na polích veliké škody. Požadavek uznán za správný a hejtmánstvem již byly sděleny příslušné rozkazy.

Pozdní žádost. Agrární banka v Praze vyvázela do ciziny hrách a dočku, vydělávajíc na vagoně až 1000 K. Za to však příliš málo se starala o vyhovění naléhavým požadavkům konsumentů domácích. Na př. městská rada v Přelouči objednala u Agrární banky 25 vagonů pšeničné mouky. Mouka městu dodána nebyla, tak že městská rada žalovala na dodržení kupní smlouvy stran části mouky již zakoupené (dvou vagonů). Banka byla odsouzena dodati městu zažalované množství do 14 dní pod exekucí proti hotovému zaplacení, jakož i nahraditi veškeré soudní útraty. Ale nyní »Venkov« požaduje větší výměru mouky pro venkovské obyvatelstvo; poněvadž prý nemá ani hrachu ani dočky. — Patrně, že ten nedostatek nebyl zavinen státem, ale výdělečnou spekulací Agrární banky, které nyní nastává povinnost důkladné nápravy.

Spolek českých průmyslníků textilních dne 14. t. m. konal v Hradci Králové valnou hromadu. Jednání zahájil předseda Jos. ryt. Bartoň. O textilním průmyslu promluvil dr. Jar. Preiss. Podrobně líčil situaci jednotlivých odvětví textilního průmyslu a poukázal zvláště na obtížnou situaci tkalcovského průmyslu bavlnářského. V textilním průmyslu českém postiženo bylo několik firem finančním anebo výrobním nezdarom. Celé však jest zdravé a právě snadné, a jakou překonal úhony této doby, jest dokladem jeho síly. Zásobení surovinou až do vyhlášení druhé anglické blokády dalo se poměrně snadno, od té chvíle ovšem dovozy jsou ztíženy. Jest třeba k tomu pracovat, aby byla udržena co možná nejdéle zaměstnanost, třeba omezená. Řečník dotkl se také snah o vytvoření případné celní unie mezi oběma spojenci středoevropskými, vylíčil historický vznik této myšlenky a učinil za všeobecného souhlasu návrh, aby výboru uloženo bylo, by ve vhodné chvíli zaujal stanovisko proti těmto snahám, poněvadž zájmem našeho průmyslu textilního nevyhovují. Návrh jednomyslně schválen.

Užívání uprchlíků k hospodářským pracím. Ministr orby dr. Zenker zaslal všem zemědělským hlavním korporacím, vyjímaje Halič, Bukovinu a Dakmácii, tento oběžník: Již v oběžníku dne 24. února t. r. poukázalo ministerstvo orby na důležitost, aby uprchlíci přibíráni byli na hospodářské práce, a sdělilo bližší modalitu, za jakých lze získati tyto uprchlíky a používatí jich. Ze zpráv došlých dosud ministerstva orby o rozsahu přibírání uprchlíků je zřejmo, že možnosti, používatí uprchlíků na zemědělské práce, nepoužívá se stále ještě takovou měrou, jak by se bylo dalo čekat se zřetelem na eminentní zájmy zemědělství i na možnost, opatřiti si způsobilé pracovní síly při panujícím všude nedostatku zemědělských dělníků. Zemědělské hlavní korporace vybízejí se tudíž opět, aby tuto akci způsobem co neirozsáhlejším podporovaly v zemědělských kruzích a postaraly se o největší, pokud možno, rozšíření její v kruzích hospodářů každým vhodným způsobem, jmenovitě také odbornými časopisy. Při tom budtež interesti upozorněni, že název »uprchlíci« nemůže sváděti k mylné domněnce, že tu jde o osoby všeho druhu, které během války prchly z Haliče. Pracovní síly, o které tu běží, jsou naopak vesměs osoby, které před počátkem války působily jako zemědělští kvalifikovaní dělníci v Německu, Dánsku, Švédsku a v rakouském vnitrozemí, na podzim však nemohly se již vrátiti do svých domovů a byly tudíž ubytovány v koncentračních táborech. — C. k. ministr orby dr. Zenker.

Podporujte náš podnik.

Družstevní knihkupectví a nakladatelství
v Hradci Králové, Adalbertinum.

Obrana.

Automobil a evangelická prostota. Ředitel bruselského časopisu »Le Peuple« pozastavoval se kdysi ve svém listě, že kardinál Mercier používá automobilu, zapomínaje jako pastýř církevní na evangelickou prostotu. Kardinál odpověděl mu listem:

Malines (Mecheln), 8. července 1908. Pane řediteli! Proč pak v onom slár... opakujete poznovu poštilé to upozornění, jež směřuje učiniti mě nenáviděným u pracovního a chudého lidu: »Msgr. Mercier přijel v autu, chtěje patrně připomenouti nám vjezd Ježíšův do Jerusalema na oslu?« — Kdybych cestoval na oslu, vytýkal byste mi opoždění o 20 století za naší dobou. Cestuji v autu, poněvadž auto jest jediným dopravním prostředkem, jenž mi umožňuje promluvit k dělníkům na jihu a navštívit chorobince starců u moře u Stabroeku za 4 hodiny. Co je v tom zlého? Nemám potěšení znáti vás, pane Dewinne, který v tisku ode dvou let hromádíte a přičítáte mi trestuhodné insinuače; jsem jist, že vy cestujete drahou a možná že ve II. třídě. Mámi řici zase já, že vy chcete rovněž ukázati rovnost ke svým soudruhům, kteří jedou ve III. třídě na týdenní listky, rovnost k chudému lidu venkovskému, jenž namáhavě vleče se pěšky aneb který užívá ještě legendární belgijské příležitosti, totiž vozíčku se psíkem? Ah, jak se hrozím těchto nepositivních snah o převrácení nejlepších úmyslů! Není poctivost vůbec, ba zvláště povinnost i vůči těm, které pokládáme za protivníky? Znamenám se atd. D. J. Card. Mercier, arcibiskup v Malines.

Poučování nepoučeného. Ani v několika desetiletích zvýšeného husitského nadšení nedaly si jisté kruhy práci a lepším prozkoumáním prostředků, v jakém Hus žil; novohusité spokojují se houževnatým konservatismem, heldují dále romantickým, zastaralým důmyslům, jakoby výzkumy Sedlákovy, Flajšhansovy a Winterovy platily pouze pro universitu anebo pro zpátečnický! Někteří se docela svým úzkým obzorem ohloubí veřejně. Tak na př. v »Čase« dne 14. dubna Fr. Pražák líčil, jak poučuje děti ve škole o Husovi. Stará se, aby děti věděly, že úhlavními nepřáteli Husovými byli »Němci, kněží, papež«. Takové poučování nesvědčí o největší obratnosti. Vždyť přece Husovi byl v mnohé stránce učitelem bludatý německý Mikuláš z Dráždau; na cestě do Kostnice byl mistr přijmán v krajích německých velice přívětivě, jak sám vyznal. Zato však Hus narazil na silný odpor Čechův učenějších, než byl sám. Čeští mistři fakulty theologické se postavili proti bludům viklefským rázně — a tato vědecká oposice umlčena od husitů bezohledným vypuzením ze země. Úhlavním nepřitelem Husovým nebyl ani jediný papež, třebaže Hus tupil papeže celou řadou ostrých přezdívek a nesprávných informací. Naopak právě svatokupecký papež Jan XXIII. Husovi sliboval podporu. Husa podporovali dále notoričtí svatokupci: Václav IV., arcibiskup Albík a Kunrát z Vechty; také jiní kněží, kteří toužili po uchvácení míst, z kterých brali důchody kněží konservativní. Za nepřátele Husovy nelze také prohlásiti tu valnou část konservativních kněžských byrokratů, kteří zalézali i v době, kdy přece dobře věděli, kam události spějí; ti, kteří místo energické obrany neporušené věrouky raději potěžkávali své peněžní měšce, měli v Praze za Husa pokoj. Zato však špy nesmířitelné zášti metány proti zcela bezúhonným a horlivým katolickým reformátorům, kteří se odvážili vytknouti viklefské organizaci bludy nerozumné, neudržitelné.

Jest pravdivějším pedagogickým taktem naznačovati paušálně kněze za nepřátele toho člověka, jež vychovatel líčí jako nejvšestranější vzor všech ctností. Bylo by spokojeno učitelstvo, kdyby naopak kněz v hodině náboženské dětem třeba stručně vyložil, v jak velikém úpadku se ocitlo české učitelstvo v století XV. a XVI. Ačkoli Winter podává drastické příklady ze sektářského školství oněch dvou století, každý uzná, že by bylo zcela nemístné malým dětem vpravovati do duše zcela zbytečné takové vědomosti, které by měly v zápatí i pokles vědomosti k vychovatelům nynějším. Jsou jiné mnohem důležitější věci, o kterých se žák ve škole obyčejně ničeho nedoví prostě proto, že nižší školství není universitou a že má za úkol důkladně seznámiti mládež s vědomostmi nejpotřebnějšími, které jsou mládeži nejrozumitelnější.

Fr. Pražák praví, že dává dětem kresliti obraz o Husovi, jak byl Hus upálen. Ale takové počínání znamená veliký vzor proti volnomyšlenkářům, kteří se pobuňují nad každým výjevem »krvavým« (pokud ovšem o něm mluví naše náboženské knihy). Jestliže volnomyšlenkáře pohoršoval křtí ve škole, sdělení o bratrovraždě Kainově a pod., pak přece malování Husovy hranice nepovznášá mysl dětskou výše.

Korunu své ohloubě dává p. Pražák sdělením, že seznamuje děti s písní »Kdo jste Boží

bojovníci«. Předně tato hymna estetické ceny nemá a pak jsou v ní tato »křesťanská snědlová« slova: »Na ně, hrr na ně! Bije, zabijte, žádného neživte!« Myslíme, že na takovou táboráckou lásku k bližnímu má školní dítě času dost a dost.

I ostatní řádky svědčí, že by měl onen důmyslný muž ještě mnoho studovati, než se svým husitstvím začne dále chlubit.

Královéhradeckou bankovní jednotu v Hradci Králové doporučujeme co nejlépe při veškerých obchodech bankovních a uhelných. Podporujte při každé příležitosti svůj vlastní podnik.

Zprávy místní a z kraje.

Svatojanská pout vydařila se při pěkné pohodě velmi krásně. Do Hradce zavítal neobyčejně velký počet poutníků. Pontifikální mši sv. v kostele seminářském za četné asistence sloužil vsdp. papežský prelát a gener. vikář dr. J. Soukup, při čemž s kóru zněly uchvacující zpěvy pp. bohoslovců. Kázání bylo v kostele i na dvoře. Bohoslužby pokračují po celou oktávu jako jiná léta od 5. hodiny ranní. Odpolední promluvy pp. theologů jsou navštěvovány velice četně. — Vždy večer na náměstí Svatojanském před krásně ozářenou sochou řídí jako jiná léta pobožnosti Msgr. papež. komoří a kanovník-kancleř Fr. Kerner.

Městská rada dne 17. května. Vzat byl na vědomí výkaz hotovosti pokladni ze dne 10. května. — Paní Ant. Košťálové povoleno bylo zřízení improvizované zahrádky před hostincem domu čp. 425. — C. k. okr. hejtmánství podá se zpráva o hospodářsky sdělaných pozemcích v obvodu města Hradce Králové. — Schváleno bylo, aby uspořádán byl 23. května květinový den v Hradci Králové ve prospěch sirotků po padlých vojinech.

Pán obyvatel města Hradce Králové žádají se dle usnesení městské rady ze dne 11. května, aby přihlásili se k dočasné práci při sboru dobrovolných hasičů (u starosty p. Fr. Hlávky, Žižkovo nám. č. 328) vzhledem k tomu, že velká část členstva sboru dobrovolných hasičů koná vojenskou povinnost. — Z rady král. věn. města Hradce Králové.

Městské Kileperovo divadlo v Hradci Králové. VIII. sezona od 23. května do 15. června 1915. Zahajovací představení: V neděli 23. května o 3. hod. odpol.: »Polská krev«, opereta od O. Nedbala. Večer o pól 8. hod.: Nádherné dílo »Zkáza Sodomy« od Hermanna Sudermanna. — V pondělí 24. května o 3. hod. odp.: »Rozvedená paní«, opereta od L. Falla. Večer o pól 8. hod.: Operetní novinka z válečného ovzduší »Jeníček se vrátí« od Em. Kálmanna. — V úterý 25. května 1. hra v předplacení: »Nebeská kulička« od R. Flerse, G. Caillevatta a R. Reye. Veseloherní novinka, která v letošní sezoně na divadle Král. Vinohradů nejvíce se líbila. — Ve středu 26. května 2. hra v předplacení: »Za hvězdou lásky«, opereta od O. Strause. Rozkošnou tuto novinku na české scéně dosud nedávanou dává od září denně Strausovo divadlo ve Vídni pod titulem »Rund um die Liebe«. — Ve čtvrtek 27. května 3. hra v předplacení: »Zmoudření Dona Quijota« od V. Dyka.

Z přírody. V sobotu burácel chladný vítr, který k večeru se poněkud uklidnil, ale chladno se stupňovalo v noci v mrazík, takže leckde ve vyšších polohách zmrzla bramborová nať; další vývin bramborů je tím zdržen nejméně o dva týdny. Silně utrpký i právě kvetoucí ořechy. — Jakmile se ukázaly první květy na stromech a křovinách, již jich mnoho utržených bylo pohazováno podél cest. Stromček se bezohledně poškodí a za čtvrt hodiny celá kořist hodí se do prachu. Pokračuje se tak dále a proto by se mělo zdvojnásobiti napominání, aby se dal květnům pokoj. — Volá se po energickém hubení much a jiného hmyzu, který by mohl přenášeti epidemii. Nejvydatnějšími zhubci hmyzu jsou ovšem ptáci. Ale pozorujeme, že vlaštovky přilétlo letos méně než jindy, také jiného ptactva hmyzožravého ubývá. Proto jest potřebí co největší opatrnosti, aby nebylo užitečné ptactvo znepokojováno zvláště v době hnízdění. Pozor na tulácké, slídivé kočky! Pak také důvážiti, že užitečnému ptactvu velice škodí přílišná soutež nárdku vrabčích, který se rozplemením přílišně a v zimě jiným opeřencům mnoho potravy ubírá, až hynou. Nejnovějšími výzkumy jest dokázáno, že vrabec v přírodě mnohem více uškodí než prospěje. Jakmile se ukáží první bobule, již si hmyzu nevšimá, ale poškozují sady. Ba vrabci ozobávají již v březnu velice dychtivě první pupeky na stromech. Jistě by se prospělo jinému ptactvu značně, jestliže by se přebytečný počet vrabců v některých místech odstřeľoval. Také prospěje pilnější odštěťování řubků, kterých jest u nás nadbytek.

Tragická čítaná. Veliké neštěstí přikvapí obyčejně nenadále. Na velice naplnavý lov tetřeví byl pozván od p. správce revíru ve Svinarech K. Kalát zdejší obchodník p. St. Jirásek a ještě jeden lovec. Pan Jirásek krátce před ohlášeným čekáním váhal se dostaviti. Pojednou se dověděl, že druhý pozvaný pán se nedostaví; k tomu v pondělí (17. t. m.) p. Kalát zval ještě jednou p. Jirásku osobně. Tedy v noci na úterek se přece jen šlo do novohradeckých lesů blíž k hájovně »U dvou srahek« k připravené boudě. Před čtvrtou hodinou nadešel

již okamžik k vzácnému slovku. Pan Jirásek, mluvil tře-
va přímo na hlavu, aby nebylo tělo opeřencovo příliš
poškozeno. Honka z dvojky rána, která chybila cíl. Sře-
lec pušku, v níž byl ještě jeden náboj, postavil. V tom
vyrazil z boudy p. Kalát. Druhá rána — z odložené puš-
ky — p. správce revíru kácel se k zemi, jsa zasažen do
boku. Co puškou hnulo, že spustila podruhé, těžko bylo
určit. Pan Jirásek v nejvyšším vzrušení spěchal do
nedaleké hájovny pro pomoc. Správce revíru byl odná-
šen za plného vědomí a několikrát pronesl: »Jirásek je
nevinen, zaviniť jsem to sám.« — Věru jen duše šlecht-
ná při vlastních velikých bolestech na prahu smrti do-
vede tak starostlivě rozptylovatí duševní mraky svého
přítele! Když byl p. Kalát do hájovny donesen, poznal
zřetelně, že jeho poslední okamžiky rychle se blíží.
Proto žádal přítomné: »Modlete se se mnou! Opakoval
několikrát »Odpusť nám naše viny«, až tiše kolem 5.
hodiny zesnul. Zpráva o smrti revírníkově způsobila v
Hradci velký poplach, protože p. Kalát svou milou po-
vahou získal si v širokých kruzích velkou přízeň. Sou-
strast byla tím větší, že tento muž zanechal zde vdovu
se čtyřmi nedospělými dětmi. (Připomenouti dlužno,
že p. Jirásek ihned nabídl všemožnou pomoc pro sirot-
ky.) — Neštěstí Kalátovo jest jen jedním článkem v
tragedii celého rodu. Děd jeho byl střelen na honě, otec
zastřelen pytláci. Nyní nenadálou smrtí skončil také sám.
— Pohřeb předčasně zesnulého vykonal se včera od-
poledne za neobyčejně četné účasti na hřbitov v Novém
Hradci Králové. Odpočívej v pokoji!

K uctění památky p. Karla Kaláty, správce re-
víru ve Svinarech, složil pan prokurista Živnosten-
ské banky filiálky v Hradci Králové místo věnce obnos
20 K ve prospěch »Stříbrného kříže a p. Hugo Stein-
maj. pily v Hradci Králové, obnos 40 K okresní válečné
pomocné úřadovně v Hradci Králové.

Ke stavbě infekčního baráku. Ve schůzi městské ra-
dy dne 18. května přijata byla oferta stavitele p. Jos.
Novotného.

Okrašlovací spolek v Hradci Králové konal valnou
hromadu dne 4. května t. r. Ze zpráv pp. funkcionářův
uvádíme tato data: V posledním roce správním měl spo-
lek 222 členy a 69 příznivců. Jako v řadě let uplynulých
pracoval také v r. 1914 spolek ve spojení se zahradni-
ctvím městským. Z prací, v poslední době vykonaných,
jmenovati sluší zvláště: Na západní straně města úpra-
vu parku na Husově náměstí, pro který zakoupeny ve-
škeré keře a stromky na účet spolku; na severní straně
vysázeny třešňové stromky podél upravené cesty na
hračbách; ve východní části města připravena výzdoba
nového schodiště z Kavčího plácku do třídy Pospíšilo-
vy; na jihovýchodní straně zřízeny květinové skupiny
na Přikopech. Po skončení regulačních prací na Labi
vysázeny zrušené zátočiny u Stěbče a Březhradu
vhodným stromovím a keři. Za keře a stromy, zakoupe-
né pro výzdobu města, vydal spolek v r. 1914 K 1103.60.
Vydání toto uhrazeno z příspěvků členských a z po-
skytutých darů šlechtických příznivců. Větší příspěv-
ky věnovaly tyto korporace: Obec 400 K, Spolitelna
300 K, okresní výbor 80 K. Záložna 20 K, právovární
měšťanstvo 20 K. Jest žádoucí, aby uslechtilé snahy
Okrašlovacího spolku byly i nadále účinně podporovány
všemi vrstvami zdejšího občanstva a aby každý podle
své možnosti stal se členem aneb aspoň příznivcem
spolku, jehož hlavním úkolem jest zpřeměňovati pobyt
všem, kdo buď trvale nebo jenom dočasně bydlí ve mě-
stě našem. Roční příspěvek členský jest 2 K 50 h.

Seznam cen na týdenním trhu v Hradci Králové
dne 15. května. 1 hl: vikev K 36—40, hrachu 100—120,
čocky 100—130, jahel 100—110, krup 70—110, brambor
8.40—9.60, máku 60—70, 1 q: otrub žitných i pšeničných
32 K, 1 kg: másla 5.20—5.60, vepřového sádla 4.60 až
5 K, tvarohu 64—72 h, 1 vejce 10—13 h, 1 kopa drobné
zeleniny 1.60—2.40, 1 hl mrkve 24 K, jablek 60.60. —
Přivezeno bylo: 10 hl vikev, 175 hl brambor,
263 podsvinčat a 64 kůzlat.

Krádež. V noci na 15. května neznámý kandidát
ekonomie ukradl vdově p. Pavlíkové v Malšovicích bře-
zí ramlici z dospívajícími již králíčky. Tajný host o-
tevřel také kurník, ale ničeho tam nevyšlídil, protože
majitelka slepice před nedlouhou dobou prodala. — Pro-
to pozor, aby kočalci experimentátor drobného hospo-
dářství nezabloudil za příchodu dalšího pokušení v
okoli Hradce také do chalup jiných!

Záložna v Hradci Král.,
Janákové náměstí č. 163.

Vklady na knížky 4 1/2 %
Vklady vázané výpovědi 4 1/4 %
a vklady střádané 4 1/4 %

Nové vklady (uložené v době moratoria) úrokují
se dle dohody a vyplácí se z těchto vkladů ob-
nosy bez obmezení moratoria.

Pardubice. Spravedlnost zakročuje s chvalitebnou
rázností proti zálužným dodavatelům obuvi. Mimo to-
várníka Jakuba Lůvitu z Pardubic zavřeli do vězení
dva továrníci z Litomyšle: poslední zavřeni do pevnost-
ního vězení ještě továrníci z Týnštic, Drobovic a ze
Skutče. Tito lidé měli právu vpravdě ševcovskou, jak-
koli byli velice zchytrálí. Proč by se měl kterýkoli ča-
sopis rozčilovati nad tím, že aspoň v jednom listě se
konstatuje pro výstrahu chytrákům jiným, že úřady
bedlivě bdí a zakročují proti podvodníkům. Ovšem ví-
me zcela dobře, proč listy tisk protikatolický o těchto

aférách nehradí mluví. Ostatně některé jiné listy přiči-
nily své poznámky k těm obchodním knýfm také; za-
jistě nebylo jejich vinou, že mezi zavřenými továrníky
není ani jediného organisovaného klerikála. Kdo práci
od státní obdržel, má si ji v této obtížné době velice vá-
žiti netoliko v zájmu vlastním, ale i v zájmu chudého
dělání. Což až se zmíníme o tom, jak listy obcho-
dní pokusil se s nezdarem uplácti, aby byla přijata je-
ho dodávka! Pravda má a musí vyjít na světlo světa!
— Advokát p. dr. B. Thein tentokrát rozhodně neměl
šťěstí, když již předem zastával se horlivě fabrikantů,
jichž povahy ani neznal a jichž manipulace viděti ne-
mohl.

Jaroměř. V neděli 16. května pořádá lidový spolek
křesťansko-sociální pro Jaroměř a okolí divadelní před-
stavení »Kříž u potoka«, obraz ze života v 5 jednáních,
ve své spolkové místnosti. Všichni pp. účinkující svými
mistrnými výkony uspokojili v plné míře návštěvníky,
kteří po každém jednání dávali hojným potleskem svou
pochvalu na jevo. Účast byla, jelikož čistý příjem jest
určen ve prospěch osleplých vojáků, velice četná. Kéž
pp. účinkující nám více takových večírků připraví! Zdař
Báň!

**U KRÁLOVÉHRADECKÉ
BANKOVNÍ JEDNOTY
v Hradci Králové - Adalbertinum**

možno upesiti

**5 1/2 % daně prostou
rakouskou váleč.
půjčku z roku 1915**

za kurs 95.25, při čemž uvedený ústav nahra-
zuje upisovateli svoji provizi 1/2 %, takže sku-
tečný upisovací kurs obnáší K 94.75.

Skutečná výnosnost 6 1/4 %.

**Přijímáky do 29. května, 12 hodin
dopoledne.**

Košetice. (Sv. biřmování.) V pravdě slavnostním
dnem pro iarnost košetickou byl 12. květen. Do Košetic,
četnými prapory výzdobených, již záhy z rána spě-
chaly zástupy svátečně oděných lidí, aby účastnily se
sv. biřmování. O půl 8. hodině přijel nejdůstojnější vele-
pastýř J. E. dr. Josef Doubrava k slavobráně, nákladem
obce zbudované. Zde vítal vzletnými slovy nejdp. bi-
skupa patronů chrámu Páně a velkostatkář J. E. p. mi-
nistr Karel Prásek se svými pp. syny; pak místní farář,
zastupitelstva obce košetické a buřanické se svými pp.
starosty v čele, za sbory učitelské p. říd. učitel košetic-
ký Čeněk Veselý, za sbor hasičský p. velitel Fr. Duf-
fek, za biřmovance uvítaly J. E. nejdp. biskupa družic-
ky Anežka Šedivá a Blažena Dufíková. Arcipastýř všem
srdečně poděkoval za uvítání, načež pěti pp. pořadatelů
rozvínil se mohutný průvod pod prapory a korouhve-
mi k farní budově. Po krátké době ubíral se nejdp. bi-
skup z farního domu do chrámu Páně Špalírem družiček,
školsní mládeže, sboru hasičského a biřmovanců. Před
vizitátorem šli košiči: vsdp. Ant. Stulík, konsist. rada,
bisk. vikář a farář z Vonšova, vpp. faráři: Václ. Stýb-
lo ze Zahrádky, Fr. Šulc z Hořepníka, Fr. Teplý z Kře-
šína, Bohumil Dvořák z Viklanic a Otakar Semerád z
Košetic. Za J. Excellence kráčel p. patron se svými pp.
syny a patronátním komisařem p. lesmistrem Schmid-
tem, pak sl. zastupitelstva obce košetické a buřanické,
za nimi mohutný zástup věřících. Mezi mši sv., kterou
celebroval J. Excellence, dostavili se ještě dva vzácní
hosté do chrámu Páně a sice J. M. nejdp. opat Salesius
Roubíček ze Želiva a slovatý pan c. k. okr. hejtmán
Karel Šprongl z Ledče. Po mši sv. a pobožnosti za ze-
mřelé měl vznešený host krásné kázání, při němž mno-
hé oko se zarosilo a mnohá duše se potěšila a posílila.
Po sv. biřmování 380 biřmovanců (počet to daleko pře-
vyšující minulá sv. biřmování) odebral se nejdp. vizitá-
tor opět ve slavném průvodu do nové školní budovy ke
zkoušce náboženské. Pohostění dostalo se nejdp. bisku-
povi a družině jeho na zámku košetickém, kde znovu
byl J. Excellence panem ministrem a jeho spanilomyš-
lou chotí srdečně přivítán. »Jako krásný sen uprchly
ty chvíle, které nejdp. biskup s námi ztrávil«, řekl při
odpoledním loučení vdp. farář košetický. Probudil víru
v mnohých, posílil mnohé a potěšil všechny. Kéž by
dobrotivý Báh sžil našeho velepastýře na jeho apošto-
lských cestách, kéž uchová ho na dlouho, ještě ať die-
cési královéhradecké!

Různé zprávy.
Má plný krásy, kterou se naše oko tolik potěší,
že celé nitro radostí se chvěje. Ten krásný máj neuví-
děl ještě oči nejnešťastnějších, ze všech nevidomých, oko

ubohých slepých dívek, jež věčně vždy obklíčují tma!
Potěšme je dávkou nebo sbírkou, kterou zašleme Ústní-
ně slepých dívek v Praze III., Kampa č. 33.

Naše knihkupectví
nabízí Vám své služby k obstarání
všech knih, časopisů atd. Adresujte
laskavě:
**Družstevní knihkupectví a nakladatelství
v Hradci Král., Adalbertinum.**

Papež pro rozšíření katolického tisku. »Osservato-
re Romano« z 3. dubna uveřejňuje papežský dekret z
25. března, v němž se nazývá zřízení národní italské
organizace pro rozšíření dobrého tisku. Tato organizace
má za úlohu rozšiřovati denní listy a časopisy mezi li-
dem, které vyjadřují katolickou myšlenku. Těmito listy
má být vytlačen z katolického lidu italský tisk, který
poškozuje křesťanskou víru, mravy a kázeň církevní.
— To je důkazem, že Benedikt XV. vyznává tytéž zá-
sady, jako jeho předchůdce Pius X. V této katolické or-
ganizaci, jejíž předseda je jmenován od papeže, budou
zástupcové všech italských diecézí. Bude je jmenovati
příslušný biskup. Diecéšní vyslanci vyberou zástupce z
každé farnosti. Předseda této organizace určí přisedlí-
ci na 3 léta. Papež určil kardinál Maffiio z Plisy čestným
předsedou, skutečným pak Msgr. Fabriho, člena říms-
ského vikariátu.

Statečnost katolických kněží ve východním Prusku.
Ve zprávě z východního Pruska napsala »Reichpost«:
V tomto chudickém hrázde (Prerost, za hranicí) jediný
kostel působí přívětivým, pořádným dojmem. Tak je
tomu všude, i když celá obec jest opuštěná, v katolic-
kém kostele našel se vždy pořádek, o kostel bylo všu-
de pečováno a farář neopustil své osady. Tak tomu by-
lo již ve východním Prusku, kde mnohdy, bohužel vel-
mi často, byl katolický duchovní jediný, který vytrval
do poslední minuty a nadto mezi chudým lidem. I když
všichni ostatní veřejní funkcionáři opustili obor své pů-
sobnosti, katolický duchovní zůstal tam, ať přišlo co-
koliv. Chování katolického duchovenstva bude pro dlou-
hý čas jasným příkladem obětavého plnění povinnosti.
Katolická církev může býti hrda na své služebníky ve
východním Prusku.

Skandální aféry francouzských dodavatelů a inten-
dantů vzrůstají. »Petit Journal« oznamuje z Marseille:
Přípravné vyšetřování v úplatkové a defraudční afé-
ře Goupilové je skončeno. Vedle osmi již zatčených o-
sob bylo zatčeno 20 dalších, z nichž 6 v Paříži, ostatní
v Marseille. Ze 14 osob v Marseille zatčených jest pět
úředníků intendatury ve vojenském skladě v Mar-
seille, ostatní jsou civilisté. Mezi nimi jest několik zná-
mých velkoobchodníků v Marseille. V přípravném vy-
šetřování byly odhaleny skandální poměry.

Věleicos. Státní sekretář Delbrück prohlá-
sil, že v Německu jest obilí na obilí nejenom
dostatek na celý rok, nýbrž že se objevilo větší
množství zásob, než se očekávalo. O nedostatku
zemáku není už řeči. — Ruský guvernér v Sa-
ratovu zapověděl veřejně mluvit německy pod
pokutou 8000 K nebo trestem vězení 6 měsíců.
— V Čechách odhaduje se zmenšení osetí cu-
krovky na 28%, na Moravě, ve Slezsku a Dol.
Rakousku na 33%, v Uhrách na 43%, a v celé
Hši na 35%, proti loňsku. — Dle čas. »Luzerner
Vaterland« bude se konati v červnu koncil bul-
harského duchovenstva, který se bude zabývati
otázkou unie bulharské církve s Římem. — Ve
dražbě bohaté sbírky obrazů zesnulého T. J.
Blakeslera v Nov. Yorku byl nejkrásnější kus
sbírky, Rubensův obraz »Klanění se tří králů«
prodán za 52.000 marek. — Němečtí důstojníci
na frontě haličské ušli se česky. — Jedny ze
dvětí justičního paláce v Paříži zůstávají do-
dnes dnem i nocí otevřeny a to na základě
výnosu francouzského krále Ludvíka XIII. ze
dne 14. března 1618, »aby moji poddaní došli
práva ve všech hodinách dne i noci«. — Od
pondělka jezdí na brněnské pouliční dráze, na
trati spojující Pisárky s Král. Polem, ženy jako
konduktérky; způsobil to nedostatek mužských
zřízenců. — Úřady poštovní jsou s vojskem
na rychlém postupu, vzdálenost od jich výho-
diště roste, obtíže dopravy za armádou jsou
citelnější, proto nastává v dopravě vážnutí. Do-
prava pošty omezuje se tedy prozatím na pí-
semné zprávy a od dopravy balíků, poněmžích
dopisů musí býti upuštěno.

(Zasláno.)
**Dámské kolo
se koupí.**
Nabídka v administraci t. l.

Oprava. Ve feuilletonu v předšlém čísle v posled-
ním sloupci má stát takto: »Kdyby na př. každá jen z
jednoho milionu skupin byla sehra za vteřinu, trvala
by ta hra 277 hodin, čili asi 11 dní (ve dne v noci).

Dražební edikt a vyzvání k přihláškám.

K návrhu Josefa Juliše st., soukromáka v Hradci Králové konána bude

dne 17. června 1913

o 10. hodině dopolední u tohoto soudu v síni číslo 35 dle schválených dražebních podmínek dražba těchto nemovitostí:

Pozemková kniha Pražské Předměstí.

Vložka č. 1048.

Označení nemovitosti: Dům čp. 313 na Pražském Předměstí se stavební parcelou č. kat. 676 a zahradou č. kat. 905/53.

Odhadní cena 24.153 K 95 h.

Nejnižší podání 12.076 K 97 h.

Pod nejnižším podáním prodáno nebude.

Soud okresní v Hradci Králové jako soud knihovní nechť položení dražebního roku poznamená.

Věcně oprávnění, zejména hypotekární věřitelé, majitelé hypoték z daného úvěru neb z poskytnuté jistoty a veřejné orgány v příčině daní a dávek dostávají vyzvání, jak jsou uvedena na zadní straně tohoto ediktu.

Náklady tohoto návrhu upravují se obnosem 42 K 60 h s výhradou výloh odhadu.

C. k. okresní soud v Hradci Králové,

odd. V., dne 7. května 1913.

Dr. Ant. Dolista.

Za správnost vyhotovení fiduci kancel. oddělení:
Tocháček.

Bareoná kostelní okna

v odbor. provedení zhotovuje a dodává

Fr. Uhlíř,

umělé sklenářství a malba skla
v Treboševských a Hradci Králové.

Cenníky a rozpočty na požádání zdarma.

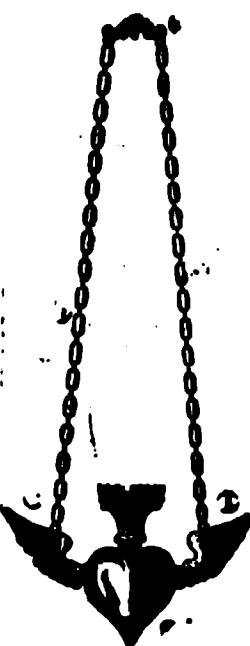

Vazbu knih

v jednoduchém i přepychovém modern. provedení rychle zhotoví uměl. závod knihařský

Richarda Šimáčka

v Hradci Králové, Pospíšilova tř. č. 131.

Zal. 1860.

Zal. 1860.

Karel Zavadil,
nást.

Antonín Zavadil,

nejstarší umělecký
závod pasířský.

Veledůstoj. duchovenstvu a sl. patronátním úřadům doporučuje se ku provedení veškerých

nádob kostelních,

ze zlata, stříbra, bronzu a jiných kovů v každém slohu, od nejjednoduššího do nejbohatšího provedení dle liturg. předpisů. Jen u nás práce umělecké ceny. Veškeré opravy a znovuzřízení provádí se co nejpříšlevěji a se zárukou.

Ceny velmi mírné. Mnoho doporučení a uznání po ruce.

LÁZNĚ

V MALÝCH SVATOŇOVICÍCH
OD 1. KVĚTNA OTEVŘENY.

Denně jsou připraveny koupele, i teplé, z vody přitékající z Mariánské studnice. Koupelní jsou účelné a čisté.
Ceny každému mírné.

Vklady na knížky zůrokuje

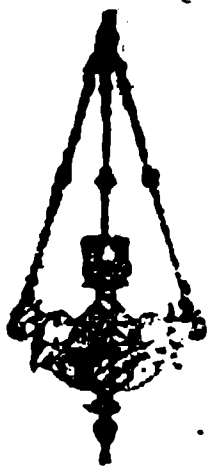
od 1.
května
1913

4 1/4 %

Městská spořitelna ve Vysokém Mýtě,

za niž ručí obec
Vysokomýtská.

Jest tedy vklad ve spořitelně
vždy zcela bezpečně uložen.

Veledůstojnému
duchovenstvu a

slavným patronátním

úřadům dovoluje si doporučit

veškeré kostelní nádoby a náčiní a to: monstrance, kalichy, cibule, nádoby, paténky, pacifikály, svícny, lampy, kaditelnice, kropenky atd. své vlastní výroby, předpisům církevním vyhovující. Staré předměty opravuje v původní intenci a v ohni zlata a stříbra nebo proti doplatku za nové vyměňuje. Hotové předměty neb výkresy zasílá naučnou franko bez záruční koupě. Vše se posílá poštou. Práce ruční.

Shledá veškerých stříbrných a stříbrných klenotů, jako: řetězů, madonek, křížků, prstýnků, náramků atd. u Mešanské přestavy, tabulky, jídelní náčiní ze stříbra pravého i čínského vždy na skladě.

Staré zlato, stříbro a drahokamy kupuje se nejvyšší cenou

JAN STANĚK,

pasíř a cizelař

Praha-I-979., ul. Karoliny Světlé, čís. 12. n.

Lepší malá pomoc včas, než velká nemoc potom.

Proto opatřte si bezodkladně
dieteticko ochranný přípravek

proti choleře a úplavici

**FARAŘE
L.V. HORY**

**„VADE
MECUM“**

Zákonem

chráněno.

Obdržíte lze po: 3, 5, 9, 18 K, (vedle porta) v drogeriích neb v laboratoři „Vade mecum“ v Dašicích, Čechy. Nepostrádatelný rodně, jednotlivci a vojínovi v polí.

Paramenta.

Ignáce V. Neškudla syn

(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)

(bratr P. J. Neškudly, farář ve Výprachticích)

doporučuje P. T. veledůstoj. duchovenstvu svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

všech kostelních paramentů,

společných praporek a kovového náčiní.

Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukásku se na požádání franko zašlou.

Československá záložna v Praze-II., Spálená ulice, číslo 46.n.

Doporučuje se všem našincům co jediný peněžní ústav katolický v Praze. Vklady na vkladní knížky úročí se ode dne vložení do dne vybrání dle dohody a dle doby výpovědní. Poskytuje půjčky všeho druhu za mírných podmínek. Povinná revise „Jednoty záložen“ v Praze.

Čtenkyně Božského Srdce Páně.

kteří povolání do řádu mají a výchově a ošetřování osiřelých dětí aneb misii věnovati se chtějí, nechť se obrátí s dotazem stran přijetí na představenou kláštera B. S. P. Krupka (u Teplíc).

Antonín Drahozal v Humpolci

odporučuje vzácné přízni veledůstojného duchovenstva a slavným patronátním úřadům svých

odborný závod pozlacovačský

k znovuzřízení a renovování oltářů, kazatelen soch, křížů a veškerých v obor ten spadajících kostelních předmětů dle předložených neb dle zhotovených projektů. — Veškeré rozpočty skicy i odborná rada bezplatně. — Četná pochvalná uznání od veledůstojného duchovenstva k volnému nahlédnutí.

Jan Horák, soukenník

v Rychnově nad Kněžnou

zasílá na požádání vždy

dle roční sezony kolekce nejnovějších druhů pravých vlněných látek

své vlastní výroby, jakož i tu i cizozemských.

Četná uznání zvláště z kruhů veledůst. duchovenstva svědčí o poutivé obsluze mého ryze křesťanského závodu za dobu více než třicetiletého působení.

Učiňte, prosím, malou objednávku na zkušku.

Volejenné látky na taláry.

Též na splátky bez zvýšení cen!

OBNOVA

Číslo 22.

Předplatné na čtvrt roku 2 K 50 h
na půl roku 5 K —

V Hradci Králové, dne 28. května 1915.

Inserty počítají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XXI.

Císařský manifest.

Kk. Z Vídně, 23. května. Ve zvláštním vydání „Wiener Zeitung“ z neděle dne 23. května se praví: Úřední část.

Jeho c. a k. Apoštolské Veličenstvo ráčil nejmilostivěji vydati tento Nejvyšší vlastnoruční list a manifest:

Milý hrabě Stürgkh!

Ukládám Vám, abyste připojený manifest Mým národům uvedl ve všeobecnou známost. Ve Vídni, dne 23. května 1915.

Mým národům!

Král italský vypověděl Mi válku.

Věrolomnosti, již v dějinách není rovno, dopustilo se království italské na obou svých spojencích.

Po spojení v době více než 30 let, za jehož trvání mohla svou územní državu rozmnožiti a se k netušenému rozkvětu vyvinouti, opustila nás Itálie v hodině nebezpečí a přestala s vlajkami prapory do tábora našich nepřátel.

Neohrožovali jsme Itálie, neztenčili jsme její důstojnosti, nedotkli jsme se její cti ani její zájmů; vyhověli jsme vždy věrně našim spojeneckým povinnostem a poskytli jí naší záštitu, když táhla do pole.

Více již jsme vykonali: když Itálie vysílala své žádostivé zraky přes Naše hranice, rozhodli jsme se, abychom zachovali spojenecký poměr a mír, k velikým a bolestným obětím, jež obzvláště se dotkly Našeho otcovského srdce.

Avšak nebylo lze ukójiti žádostivosti Itálie, jež měla za to, že jest nutno z okamžiku těžiti.

A tak nutno, aby pseud byl dovršen.

Moje armády vítězně čelily mocnému nepříteli na severu desítměsíčním obrovským zápasem v nejvěrnějším válečném sbratření s vojsky Mého vznešeného spojence.

Nový potměšilý nepřítel na jihu není jím nikterak novým odpůrcem.

Veliké vzpomínky na Navarru, Mortaru, Custozzu a Vis, které jsou pýchou Mého mládí, a duch Radeckého, arcivévody Albrechta a Tegetthoffa, který i na dále žije v mé pozemní a námořní moci, zaručují Mi, že my i proti jihu uhájíme s úspěchem hranice mocnářství.

Pozdravuji Moje v boji osvědčená vítězná vojska, důvěřuji v ně a jejich vůdce! Důvěřuji v Mé národy, jejichž bezpříkladné, zmužilé obětovnosti přísluší Můj nejvšelejší otcovský dík. Prosím Všemohoucího, by žehnal našim zbraním a milostivě vzal naši spravedlivou věc v ochranu.

František Josef m. p. — Stürgkh m. p.

Upisujte na válečnou půjčku!

Celý náš národ ví, jak chrabře čeští vojáci bojují za práva říše rakouské a jak takovým způsobem zajišťují bezpečnost i majetkovým a jiným právům spoluobčanů, kteří dří u domácích krbů. Bylo by tudíž neodpustitelnou nedbalostí, kdyby

osoby civilní při tak obětavém zápase velikých armád nechťely aspoň zcela snadnou kooperaci dáti na jevo účast na statečné obraně říše, která je hájí.

Jestliže čeští vojáci ochotně prolévají krev, musí i ostatní obyvatelstvo dle možnosti své potěšiti srdce nejjasnějšího panovníka praktickými projevy loyality. Jest k tomu nejvhodnější příležitost davovým upisováním na válečnou půjčku a to zvláště v okamžicích, kdy se jedná o odrazení útoků nejvěrolomnějšího nepřitele našeho mocnářství, který vystoupil na válečné jeviště teprve v posledních dnech. Uvažme, že Itálie strojí se znásilniti i katolické Jihoslovany, obývající naši říši.

Jaká vlastně obět se žádá vypsáním válečné půjčky? Vždyť stát náš nechce od upisovatelů na darech ani haléře. Kdo ukládá s důvěrou své přebytky do záložen, může je s důvěrou tím větší vložit do rukou státu, který příslušných obnosů nevyvlastní, ale naopak vrátí upsané obnosy i s příslušnými úroky.

Někdo řekne, že má málo, že by malý peněz stejně státu pomohl nepatrně. Na to odpovídáme, že součet malých obnosů dohromady tvoří sumu velikou. A pak četné úpisy menší budou velice zřetelným dokumentem neochvějné věrnosti nejširších vrstev našeho obyvatelstva.

Má-li stát poskytnouti poplatníkům to, co jim náleží, musíme rovněž plniti své povinnosti k státu zvláště v dobách obtížných, aby měl dostatek prostředků k realizování své dobré vůle. Již dávno před válkou i živly radikálnější souhlasily v tom, že státu musí dávat, co mu náleží, každý národ a každý jednotlivec, který reflektuje na to, aby od říše zase návazem sám něco obdržel. Také nyní i listy pokrokové a socialistické důrazně vybízejí k upisování. Měly by snad tyto kruhy zaháněti katolíky?

Upozorňujeme, že půjčením státu jsou naše peníze bezpečněji uloženy, než kdybychom je dali do záložen. Některé zjevy z minulých dob jsou nám v tom sněru velice významným poučením. Jestliže by náhodou právě pro nedostatečné úpisy stoupala drahota životních potřeb, pak za to na svou škodu budou odpovídati liknavci.

Penězi, které se válečnou půjčkou seberou, prospěje se značně našim vojínům, kteří nesou břímě dne i horka. Nechť se nikdo nedomnívá, že snad se za ně budou kupovati výhradně jen zbraně a střelivo. Naopak — obnosy ty připadají také na léčení raněných a chorých, na mzdy pro statisíce lidí, kteří pracují na válečných potřebách.

V době, kdy naše vojska dobyla na severu skvělých vítězství, kdy nejmocnější nepřítel za hrozných ztrát couvá z Haliče, zajisté s tím větší chutí má každý rakouský občan upisovati. Poslední zprávy z italského bojiště jsou nám také skvělým dokladem, co všechno vojsko rakouské dokáže, jestliže bude mít po ruce vydatnou pomoc těch, kteří nebojují.

Pamatujme také, že právě hojným upisováním budeme pracovati k rychlému a vítěznému skončení války. Čím více prostředků, tím dříve bude nucen nepřítel jednati o mír.

Lhůta upisovací ovšem končí již 29. květnem. Proto nechť nikdo neváhá před hodinou dva-

náctou! Ale jelikč se objevil na válečném poli nový nepřítel, přejí si loyální obyvatelé, aby lhůta byla prodloužena, tak že patrně k tomu dojde. Zkrátka každý má ještě příležitost k úpisu.

Nechť se nikdo nevymlouvá v době nebezpečnosti společného! Čím zdárnější budou plody naší společné obrany, tím také více zisku budou míti všichni věrní poddaní našeho nejjasnějšího panovníka! A každý upisovatel v okamžiku, kdy pomine zápas válečný, bude míti blahé vědomí, že k úspěchu také přispíval!

Věrolomnost Itálie.

Kdyby byla neměla tato země vážnou podporu v trojspolku, byla by se stala státem nejubožším; byly tam hrozné poměry hospodářské, politické a kulturní. Přes to však Itálie udržovala se na venek v obstojném stavu tím, že se zabezpečovala proti přepadu států mocnějších přátelskými styky s Rakouskem a Německem. Opíraje se o smlouvu trojspolkovou, podnikla i velmi laciné výboje, které nevyžadovaly zvláštního nákladu.

Když vznikla nynější válka velmocí, chytrá Itálie místo charakterního vystoupení po kramářsku spekulovala, za větrem a v klidu doplňovala veliké mezery ve svém válečném stroji; dílhala na pravo, na levo dlouhý čas, jaké rozhodnutí by jí více vyneslo bez ohledu na právo. Čekala, až se velmocí valně vysílí, aby pak její vojenské zakročení bylo pohodlnější a mělo úspěch jistější.

Italští politikové počínali si chytře na všechny strany jako vyškolení herci, lhali tak rafinovaně, že dovedli udržovati v klamu i politiky velice bystré. Čím déle se drželi za větrem, tím ovšem jim bylo umožněno vydírati více.

Král Vittorio Emanuele (Viktor Emanuel) 2. srpna 1914 telegrafoval našemu nejjasnějšímu mocnáři: „Nemusím Vaše Veličenstvo ubezpečovati, že Itálie, která učinila vše, aby zabezpečila udržení míru, a jež učiní vše, aby co nejdříve mohla působiti k obnovení míru, vůči svým spojencům srdečně přátelsky se bude chovati, jak jí to ukládá trojspolková smlouva, její upřímné city a její velké zájmy.“

Jestliže král předvídal, že proti válečné straně bude malomocný, měl slibovati za sebe — a nikoli za celou Itálii. Pak by bývalo větší jasno hned s počátku.

Zesnulý markýz Giuliano sám stylisoval v prosinci 1912 VII. článek smlouvy trojspolkové o věcech balkánských. Ale též den, kdy italský král zaslal loyální telegram, žádal markýz, aby se článek lépe vyložil, protože prý mu jest nejasný; markýz zkrátka žádal pro Itálii na Balkáně více, než bylo smlouveno, ačkoli týden před tím řekl srbskému vyslanci, že Srbsko má přijmouti podmínky rakouského ultimata bez výhrady, protože Rakousko žádá jen o to, čeho by vyžadoval každý.

DEPEŠNÍ ADRESA: ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚNEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4%, A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ LÍSTKY POŠTOVNÍ SPOŘITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLÍM, KOKSEM A CEMENTEM

ŽÍROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPOŘITELNY 140.273

Zákeřná povaha Itálie vysvitla zřejmě později. Itálie ne rychle změnila větší expanzivní politiku v Albánii. Když ke konci minulého roku naše vojska vítězně pronikala ke Kragujevci a Bělehradu, tu 11. prosince oznámila italská vláda, že žádá náhradu za náš postup; v dalším jednání prohlásila, že bude další náš postup v Srbsku považovati za porušení spojenecké smlouvy a vyvodí nejostřejší důsledky. Dodala, že kompensacemi (vyrovnáním) rozumí jen postoupení rakouského území Itálii. To byla vlastně příčina, proč rakouské voje vyklidily Srbsko. Vyděračná Itálie přece věděla, že rakouská válka proti Srbsku byla výpravou trestní, nikoli pokusem o rozšíření území. Itálie věděla, že bezpečnost hranic rakouských ozbrojenou mocí se zajistiti musí. A přece protestovala, jako by se sahala na sám Řím.

Nyní Itálie vyjednávala o «náhradě» za to, co neztratila, ale zároveň jednala s trojdhodou. Vláda italská žádala kusy rakouského území, ale schválně jednání protahovala nejasnou stylizací, aby nabyla dosti času k výhodnější smlouvě s trojdhodou. Teprve 10. dubna Itálie přednesla takové požadavky, z kterých vysvitlo, že již chce válku s Rakouskem za každých okolností. Žádala kraje a ostrovy, kde jest převážná většina obyvatelstva slovanského. «Osvobození bratři» hleděla Itálie provést — ujařmením slovanského lidu.

Když Německo začalo prostředkovat a slibovalo, že Rakousko Itálii uspokojí, vyděrační politikové italské přiskočili s novým požadavkem. Nechtějí Rakousko dá odškodné v obnosu dvou miliard franků, které prý Itálie na zbrojení vydala. Patrně, jak Itálie chtěla nejlaconějším a nejpohodlnějším způsobem kořistiti bez boje, sklízeti plody bez práce na účet státu, který pro svou bezpečnost podnikal obrovské oběti válečné. Rakousko svou nabídku znovu zvýšilo, ačkoli seznalo, jak «spojenec» jest nepřitelem nejzákeřnějším. Vzdávalo se svých zájmů v Albánii, zavazovalo se zříditi vládkou universitu v Terstu, který se měl státi svobodným císařským městem a svobodným přístavem; nabízel italské Trentino a území obydlené Italy západně od Soče.

Sliby trojdhody v její válečné tísní však stouply tak, že 4. května Itálie jednání přerušila; prohlásila, že smlouvu trojspolkovou pokládá za neplatnou. Tak se tedy zachoval stát, jehož povinností vlastně bylo Rakousku přispěti za veliké války ihned bez nároků na zvláštní zisky. Porušení smlouvy trojspolkové bylo vyložené bezcharakterností. Vždyť smlouvou z 5. prosince 1912 stanovena aliance až do 8. července 1920; smlouva obsahovala slavnostní závazky, bylo v ní řečeno, že do výprávních lůpů příslušné nesmí býti prohlášena za neplatnou.

Tudíž Itálie ukázala se nejvíc věrolomnou; prozradila, že dovede přetřhati i slavnostní psané závazky zcela libovolně, že její vlastní podpis neplatí ani tolik, jako mimořádná, nezávazná poznámka. Takovou taktikou by se dala ospravedlnit každá sebe větší nepoctivost; schvalováním takového postupu by se otevřela brána věrolomnostem všeho druhu, péstní právo by triumfovalo nad každým písemným závazkem.

Ačkoli bylo od Rakouska slibováno daleko více výhod, než jaké v sobě obsahovala smlouva, drzé čelo italské vlády se ještě ohmužilo, jako by mu bylo proti smlouvě ubližováno.

Za takých okolností ovšem stát napadený musí hájiti svá práva již v zájmu veřejné morálky, aby věrolomní diplomaté beze všeho studu

nebrali si příklad k obhájení a rušení smluv jiných. Má-li přijít k novu v Evropě poctivost a spravedlnost, musí moc náctví zákeřné přepadení vynaložit všechny síly a nejvyšší oběti k zbrocení nepoctivé politiky vyděračné a k udolání vypočítavých, bezohledných zrádcův.

Náš knihupectví

nabízí Vám své služby k obstarání všech knih, časopisů atd. Adresujte laskavě:

Družstevní knihupectví a nakladatelství v Hradci Králové, Adalbertinum.

Vážné hlasy o italské úskočnosti.

»Národní Listy« v čísle ze dne 25. května t. r. píší: Právem akcentuje panovník ve svém manifestu bolestné pocity, které měl, když ze země, dávno k říši náležející, měl postupovati bývalému spojení za pouhou neutralitu důležité části, a jsme přesvědčeni, že by parlament rakouský připojil se k těmto pocitům panovníkovým, kdyby byla vláda uznala za potřebné povolati ho, aby svým votem posílil stanovisko mocnářovo a ukázal, že nelze jíti dále, než se šlo. Jestliže však přes to vstupuje Itálie do války pod heslem svých národních zájmů, dlužno přece vzpomenouti si, jak dařilo se italským spoluobčanům v Rakousku. Tam, kde souvisle obývali zemi, měli taková národní práva, že věru nebylo důvodu ke steskům. Teritoriální rozdělení Tyrolska utvořením zvláštního uzavřeného národnostního a správního území jiho-tyrolského bylo fakticky i právně provedeno přes odpor německých Tyrolanů. Pro jižní Tyrolsko byla zřízena zvláštní expositura místodržitelská, stále samostatnější, v jižním Tyrolsku úřady a soudy nepřijímaly jiných podání než italských, nestojíce na zásadě jazyka v zemi obvyklého, nýbrž jazyka u soudu a úřadu obvyklého. V jižním Tyrolsku němčina byla z úředního jednání vyloučena nejen ve vnější, nýbrž i ve vnitřní službě. Pokus o řešení otázky národnosti ve smíšených zemích zvláštním uzavřeným územím národnostním v Tyrolsku ztroskotat. Také tam, kde Italové žili smíšeně se Slovany, byli vlastně všude panující národem. Na sněmě v Terstu slovínčina vůbec vyloučena, v Terstu není dosud jediné veřejné školy slovinské, na celém příměstí byli Italové panující národem. Do nedávna byli v Terstu dokonce příslušníci italského království veřejnými úředníky. I v Dalmacii měla 3 proc. menšina Italů politickou převahu, a také při poslední spravedlivější úpravě poměrů byla zachována plná práva italštiny ve městech značněji italských.

Sám náš říšský poslanec, Ital dr. Bugatto, napsal v »Echo del Litorale«: »Ona část italského národa, která je spojena v národní stát a která právě proto má povinnost celou svojí mocí chrániti dobré jméno národa italského, pokryla toto jméno nesmazatelnou potupou. Zbraně Itálie jsou taseny proti Rakousku, přáteli a spojenci, v okamžiku, ve kterém přítel a spojenec na místě ujednané pomoci pro případ tísně nic jiného nežádá nežli právo, aby se sám a nerušeně hájil, v okamžiku, ve kterém Rakousko nabízí italskému státu výhody, kterých by mohl dosíci jen nesmírně mocný vítěz, v okamžiku, ve kterém Rakousko, aby zamezilo zničení vlastních území italských, Itálii zaplácává, aby je ke svému národnímu státu připojila. Itálie zaslepená nebo šílená dává přednost zločinu věrolomnosti,

sahující řadu významných pánův, dale lékaře a chirurgy, intendanty a předčinitele. Přípravy k oblékání krále ihned započnou. Dříve ještě objeví se čtvrtá skupina (Entrée de la chambre); jsou to po většině nejvyšší úředníci, jako: velkoalmužník, duchovní správce kaple, fidelel kůru, kapitán tělesné stráže, generální plukovník gard, nejvyšší lovec, nejvyšší ceremonář, první správce paláce, velvyslancové, ministři, maršálové, preláti.

Král již myje si ruce a počíná se svlékati. Dvě pážata zouvají mu volné střevíce. Velmistř garderober stáhne mu noční kazajku u pravé ruky, první komorník u levé ruky a oba odevzdají ji úředníkům garderober, co zatím sluha garderober přináší košili zahalenou do bílého tafetu. Nyní vstupuje pátá skupina a poslední; jest to zbytek osobností a úředníků z královské domácnosti.

Přichází totiž slavnostní okamžik, vyvolání ceremonie: Oblékání košile. Jest pro to zvláštní řád. Čest navléci košili vyhrazena jest synům aneb — kdyby těch nebylo — princům královské krve. První komorník garderober drží košili u pravého rukávu, první komorník pokojů u levého. Princové košili konečně a šťastně králi navlékli. Co nyní následuje, náleží již k toaletě závěrečné. Jeden komorník drží před králem zrcadlo, dva jiní s obou stran svícny. Komorníci garderober přináší ostatní šat. Velmistř garderober podává vestu, dlouhý kabát, stuhu

nebezpečí zhoubné války, zhoubě italských občanů, italských zemí. My Italové na hranicích, kteří jsme první obětí této neodpuštělné chyby, kteří jsme za hranicemi Itálie tolik bojovali za čest svého národa, vidíme se napadenými, pokofenými, zničenými oněmi soukmenovci, kteří jménem našeho národa tasili dýku zady. Nikdy jsme nemohli tušiti takovou potupu, nikdy náš národní cit ne- utrpěl takovou ránu.

Člen naší panské sněmovny, známý bankéř dr. Sieghardt, napsal v svatodušním čísle »Neue Freie Presse«: »Četné malé i velké základy na Balkáně a na Adrii, ono pověstné vybočení Itálie v marocké otáče, jemuž od té doby následovaly ještě mnohé jiné s Ruskem, Anglií a Francií, vždycky se jí (Itálii) opět odpustily v mocnářství. Ve Vídni a Berlíně nechť se právě věřiti zradě spojencův. Přes sesílení hranic a posádek severní Itálie, ačkoliv jsme v Srbsku, Černé Hoře a Albánsku naráželi každé hodiny na účinky italských rejdův a italských peněz, a ačkoliv agitace pro přivtělení »nevyvazených« území v italském tisku byla stále smělejší, obmezilo se Rakousko-Uhersko na to, že učinilo nejnnutnější vojenské obranné přípravy. — Když Itálie, jsouc zapletena do obětíplného a málo šťastného polního tažení v severní Africe, byla téměř bezbranně vydána útoku našeho vojska, odolalo mocnářství pokušení preventivní války. Nyní osvědčuje nám italská vláda za to svůj dík. Nikdy nebyla velkodušnost hůře odměněna, nikdy důvěra hůře zklamána. Území, jež si přeje přivlastniti Itálie z naší državy, nejsou pro ni žádnou životní nutností, pro nás však znamenají cestu k moři a k pádské rovině. A musí-li dle jiné verze Itálie sjednotiti všechny kmeny, které mluví její řečí a zachovati je před národním zánikem, má na pobřežích Středozemního moře především v Nizze, na Korsice, Maltě a v Tunisu soukmenovce, kteří jsou ohroženi pohlcením cizím národním tělesem, jen právě v mnohojazyčném mocnářství nikoliv, jež zachovává dle svého rázu všem národům svéráznost.

Štokholmský časopis »Dagens Nyheter«, který jest rozhodným příznivcem trojdhody, odsuzuje přísně bezcharakterní klíčku Itálie a dokládá: »Itálie ve své osadní expanzivní politice nalezla vždy podporu svých spojenců. Po strašné porážce u Aduy proti králi Menelikovi, která osvědčila vojenskou slabost Itálie, byla by dělala špatný dojem, kdyby nebyla bývala za sebou měla Německo a Rakousko-Uhersko. Dle zkušeností však nenáleží vděčnost ke ctnostem, jimiž se vyznamenává politika. Zejména při algicirské konferenci, když Itálie zaujala stanovisko proti svým spojencům, vyšlo na jevo, že tyto spojenci nemohou počítati s podporou Itálie proti Francii a Anglii. Když Itálie podnikla své loupežné tažení proti Tripolsku a oba spolkoví spojenci, nebyvše nikdy před tím porozumění o úmyslu Itálie, ponechali ji úplně volnou ruku, jen s podmínkou, že Balkán bude zdržen od této války, považovala Itálie souhlas za samozřejmou věc, která není hodna nejmenší uznalosti a byla rozhořčena jen nad obmezením, pokud jde o balkánský poloostrov. Za balkánské války byly zájmy Itálie na výhodném pobřeží Jaderského moře uznány za rovnoprávné se zájmy Rakousko-Uherska, což spíše zvýšilo velmocenské nároky Itálie, místo aby ji uspokojilo. Čtělá Jaderské moře učiniti italskou mořskou zátokou. Poněvadž to bylo v přímém odporu s národnostním principem, na který se Itálie vždycky jinak odvolává, neznamenalo to nic. S vyhlášením italské neutrality při vypuknutí světové války musili se spolkoví spojenci spokojiti, aniž mohli na ni pohlížeti jako na faleš. A přechod od neutrality k válečnému jednání

řádovou a připne kord. Pak komorník kravat přináší košiček s kravaty, král na jednu ukáže a mistr garderober ji králi uváže. Komorník odboru prádla kapesního přináší tři kapesníky na podnosu k výběru královi. Konečně mistr garderober podá králi klobouk, rukavice a hůl. Děk nebesům, král je ustrojen! H. Taine dří o tomto vatávání: »Lever (vatávání) králův je divadelní kus o pěti aktech.

Tak každý pohyb králův doprovázen jest podobnými kázalostmi. Táž družina obklopuje ho při obouvání, zouvání, při oblékání pro jízdu na koni, do večerního šatu, při ukládání košanky, o nekonečných podrobnostech etiketních při slavnostech a hostinách ani nemluvě.

Takovýmto okázalostem celý život králův propadá. Lze to přece vyjádřiti, dří H. Taine, že jest to život herce, jenž má býti po celý den na jevišti.

K tomu nyní přirovnáme »lever« císaře Napoleona, jak ho popisuje Arthur-Lévy v knižce »Napoleon intime«. Císařův komorník Constant vstupuje o sedmé ráno do ložnice císařovy. V ložnici nepanoval právě nejlepší pořádek, každý kus šatu ležel jinde, důkaz, že večerní odkládání šatů dělo se s jakousi nedbalostí. První otázky týkaly se počasí, jak je venku. Jediným přepychem, který si císař dovozoval k svému vatávání, bylo rozdělání ohně v krbu i v létě. Císař miloval při ranní koupeli tak vysokou teploturu, že husté páry naplnily

Feuilleton.

Obřadnosti při dvoře francouzském.

Při dvoře králů francouzských (zejména v době Ludvíka XIV.) dostoupily obřadnosti té výše, že nebylo ani nejnepatrnějšího úkonu v denním životě králův, aby tento úkon nebyl provázen předepsanými ceremonii. Demokratická vláda císaře Napoleona tyto obřadnosti, které již i samým králům v posledních dobách byly obtížnými, ovšem odstranila. Povšimněme si na příklad ceremonielu při ranním vatávání králův, při tak zvaném »lever«.

První komorník v určité hodině odebral se do ložnice královny vzbudit krále. Za ním vstupuje první skupina osob, zvaná »důvěrná«. (Entrée familière.) Sestávala z princův a princezen královských; potom vstupuje druhá skupina (Grande entrée), jest to nejvyšší komoří, velmistř a mistr garderober, nejvyšší pobočníci, šlechtici zvláštní přístěně požívající, dvorní služebníci, totiž holiči, krejčí a sluhové různého ruhu.

Král přede všemi vatává z postele. Nejvyšší komoří a první poboční šlechtie podávají mu župan, král jest do něho zahalen a jde posadit se do lenočky, kde má být oblékán. Nyní vstupují třetí skupina (Entrée des brevets), ob-

proti spojencům, jichž blahovlnné podpory Itálie používala přes 30 let při všech podnicích, jest ve světových dějinách novým zjevem a znamená rozlukou od všeho, co v politice nazývá se věrností a vírou.

Hr. Julius Andrassy kritizuje drtivě: »Itálie počíná válku v době, kdy každá válka, které jest možno se vyhnout, jest hromadným vražděním a atentátem na kulturu a pokrok lidstva, a počíná ji bez jakékoli právní příčiny, bez jakéhokoliv oprávnění v době, kdy nikdo její državu neohrožuje a nikoho nenapadá ji přepadnouti, takže ani o vlastní obraně nemůže býti řeči. My máme obě ruce svázané a tolik nepřátel, že by bylo šílenstvím, dělati si nové nepřátele. Jsme dosud ve spolku s Itálií, přejeme si těmto spolek zachovati a projevíli jsme ochotu přinést na upevnění tohoto spolku dokonce i oběti.«

Komu se nelíbila morálka křesťanská, kdo každou chvíli pídil po chybách vůdčích mužů církve katolické, nechť nyní uváží, kam by lidstvo zavedla morálka zednářská. Je-li výsledkem této rafinované, zálučné morálky oslava pěstního práva, pak všechny živly poctivé se mají postaviti zmužile proti barbarisování Evropy; i se zbraní v ruce má se hájiti právo mezinárodní a vítězství poctivosti.

Kdo připravoval italskou válku?

Byli to po nejvíce lidé, kteří nedávno před válečným plápoem evropským helesovali silně proti militarismu, ale sami páchali veliké násilnosti. Některé živly totiž volají po zmenšeném počtu vojska proto, aby pak měly volnější ruku k pumovým přepadům, k barbarskému útisku lidských práv občanů bezbranných.

»Reichspost« sděluje, že veliký vliv na vývoj válečný v Itálii mělo 400 lidí, jichž členové jsou poslanci, profesori, bohatí finančníci a předáky Nathanem, Luzzatim, Trevesem, Franchettim atd. Na italské bratry silně působili svobodní zednáři portugalská, francouzská a anglická, kteří přímo vydávali rozkazy a udělovali důtky. Francouzský zednář Crénieux byl v přímém styku s Ernestem Nathanem. Při tom nejednalo se ani tak o doplnění italské národní jednoty, jako spíše o to, aby provedli, nač se na svém sjezdu v Luganě usnesli: zasaditi ránu Rakousku, jehož větší díl obyvatelstva a dynastie jsou katolické.

Nyní může i každý slepec prohlédnouti, proč jsou zednářské lože společnostmi tajnými, proč i ve státech prohlašovaných za svobodné hlavní jejich činnost rozvíjí se za kulisami. Kdo nyní uvěří, že zednáři obírají se pouze úkoly humanitními a osvětovými? Dynamit, který z Portugalska zapáchá široko daleko, byl již dříve svědkem výmluvným. A neschvalovali také zednáři vraždění nevinných a pokojných občanů v Barceloně?

Předním válečným řečníkem zednářů stal se básník Gabriele d' Annunzio, člověk velice zadlužený pro svůj světský život. Vypravuje se nyní o něm, že z Paříže dostal značné obnosy jak pro osobní účely tak pro agitaci. Na demonstrace a válečné štvánice v Itálii zaplatila Francie sumy obrovské. V době, kdy chudoba pro malou návštěvu cizinců v Itálii se zmohla povážlivě, jidášské platy přišli velice vhod »potřebným« existencím a zvláště zahálčivým polovzdělancům, kteří vynikají pouze darem břítkého jazyka.

Ačkoli vláda italská spřádla celou síť plotích, přece jenom delší čas váhala vysloviti slo-

koupelnu. Vystoupiv z lázně, šel se kolínskou vodičkou. Během této operace rozvinul se mezi císařem a komorníkem volný rozhovor. Císař tázal se ho — tak vypráví Constant — co činil večer, zdali vešel v městě a s kým, co měli k večeři. Často tázal se na cenu té neb oné části oděvu a zvěděl cenu, divil se, pravě, že ceny byly daleko nižší, když on byl ještě poručíkem a že v restauraci u Roze večeřoval často za 40 sous.

Tyto rozhovory byly někdy přerušeny příchodem prvního lékaře u dvora. »Vy zde, velký mastičkáři!« Tak volal císař. »Kolik jste jich dnes už poslal na onen svět?« Doktor Corvisart, osobní lékař císařův, nepřicházel nikterak do rozpaků a odpovídal tónem podobným.

Oblečen v kalhoty a v šupan, s šepičkou noční ještě na hlavě, počal se císař sám holiti před zrcadlem, které držel komorník. Pak se oblékl do šatů, které podržel po celý den. Na to mu byla podána tabatěrka ze želvoviny, kterou Napoleon skoro neustále držel v ruce, načež odebral se do své pracovny, kde ho jeho sekretáři již očekávali. A nyní započala jeho denní práce, ve které neznal oddechu, až do pozdních hodin nočních.

A tak již pouhé »lover« charakterizuje život a činnost jak králů francouzských tak císaře Napoleona.

A. V. Chodovský.

vo rozhodné, protože znala nejlépe dosah a význam politické smlouvy. Ale spodní proudy dorážely nerušeně, bez zakřiknutí, až konečně došlo k rozhodnutí bezohlednému.

Katolíci italská stavěli se proti válečnému zápasu nejhouževnatěji. Vždyť měli před sebou »kvěly vzor v knížeti mru, v papeži Benediktu XV. Také se v Itálii konaly přebídné katolické pobožnosti k zachování mru. Odpor proti válce v katolických kruzích tryskal i z obavy o svobodu papežovu, o bezpečnost četných pomníků katolické kultury a jiného cenného majetku. Nyní ovšem větší lid italský ocitl se pro své spravedlivé stanovisko v postavení nejvíce zneštělým. Nyní jest nucen jíti s ostatními vrstevami národními aspoň ve válečných akcích, aby nebyl vydán v šanc nejkrvavějšímu pronásledování zednářstva. Katolíci však za svou solidaritu národní užijí pramalého vděku. Bude se jim od krvelačných útočníků neustále vyčítati, že nepáchali pouliční hluché demonstrace spolu s kruhy zednářskými. Stále budou pokládáni za vlastence »nejisté, nespolehlivé.«

Italská soc. demokraté ozývali se proti válce již ze svého velikého odporu proti zednářům. Jest zajímavé, že v Itálii po prvé vystoupili socialisté proti zednářům se větší otevřeností (dávno před válkou), vytýkajíce přitom, jak velikých hříchů se dopouštějí zednáři proti chudému lidu a jak se staví na odpor nutným sociálním reformám.

Část soc. demokratů (tak zv. reformistů) však šla v pouličním válečném křiku spolu se zednáři. Ale i listy protiválečných soc. demokratů italských švaly dlouho proti Rakousku. Teprve když již bylo zcela jisto, že jest válka neodvratná, počali na rychlo pořádati protiválečné schůze. Nezrodilo se z těch protestních řečí pozitivního nic. Vždyť v rozhodných okamžicích, kdy se měli socialisté rozhodnouti dle svých slibů k praktickým činům, spokojili se odhlasováním — pouhé kritické resoluce. Že takové papírové resoluce vlastně neznamenají pro praktické počiny nic, víme již dávno. A tak nyní všechny vrstvy a strany italského národa za vůdcovství a komanda zednářského jsou strženy do akce válečné.

Záložna v Hradci Král.

Janské náměstí č. 163.

Vklady na knížky 4 1/2 %

Vklady vázané výpovědi 4 3/4 %
a vklady střadankové 4 1/4 %

Nové vklady (uložené v době moratoria) úrokují se dle dohody a vyplácí se z těchto vkladů obnosy bez omezení moratoria.

Průběh války.

Bojiště východní. Úřední zpráva ze dne 21. května ohlašuje, že od 2. května ocitlo se v rukou našeho a spojeneckého vojska 194.000 ruských zajatců z Haliče. A 25. května úředně se sděluje, že v bojích na frontě od Sienavy až k hornímu Dněstru ztratili Rusové dalších 21.000 zajatých, 39 děl a přes 40 strojních pušek. Armáda šl. Mackensena s rakousko-uherským sborem dobyla tu města Radymna a pronikla východně a jihovýchodně od tohoto města k Sanu. Rusové kladou tu tvrdší odpór, aby zadržovali pronikání našich vojáků na východ ke Lvovu, jež už Rusové pomalu vyklízejí. Přemysl jest již obklíčen. Proniknuvše k Mošůce, odřízly naše a německé pluky Přemysl i od východu, takže je nyní Přemysl odříznut na sebe; dráha Přemysl-Grodek-Lvov jest totiž v dosahu naší střílehy. Na horní Strýji operuje úspěšně armáda německého gen. šl. Linsingena a na horním Dněstru postupuje armáda gener. Borojeviče, jež sahá až před Přemysl. U Kolomyje odrazilo rakouské vojsko ruské útoky a na prutské linii, mezi Černovci a Bojany v Bukovině, opětovali Rusové svoje útoky, chtějíce tam překročiti řeku Prut; ale tento jejich pokus se stroskotal. V ruském Polsku generál Dankl v několika dnech urputných bojích donutil nepříteli k ústupu na Lvangorod, z něhož Rusové před týdnem vyslali silné posily armády ustupující od Nidy a Pilice. Z těchto bojů u Kielců zajato celkem 30 důstojníků a 6300 mužů. Severně od Varšavy se nic nezměnilo, zato v gubernii Kovno a v Kuronsku jest útočnost ruská zlomena a Rusové jsou na ústupu.

Dne 26. května úředně se oznamuje, že bitva u Přemyslu trvá. Armáda gen. šl. Mackensena proniká v útoky po obou stranách Sanu směrem jihovýchodním. Přejedou přes San východně od Radymna vybojován. Jižně a jihovýchodně od Přemyslu postupují naše armády. Počet v posledních dvou dnech bitvy zajatých stoupl na 25.000 a ukořistěno do věřejška 64 děl, 64 strojních pušek a 14 vozů se střelivem.

Na západním bojišti trvá dále nerozhodné boje; francouzská ofenziva po většině tu zase selhala.

U Dardanel odrazili Turci útoky sesle něho anglo-francouzského vojska i lodstva. — Anglická pancéřová loď »Triumph« byla v přístavu sardinském před Ari Burnem torpédem potopena a zároveň torpédem zničena z ruského černomořského lodstva bitevní loď »Panteleimon.«

Válka s Itálií. V listopadu minulého roku dala italská vláda ve svém tisku slavnostně vyhlásiti, že jsou v ní počestní a charakterní mužové, kteří za všech okolností vykonají to, co jim ukládá spojenecká povinnost. . . . A dnes Itálie prohlásila spojeneckou smlouvu pro sebe za neplatnou, požadovala přemrštěnou územní náhradu za svou neutralitu, a když se jí nevyhovělo, vypověděl italský král válku. Vhodně tu prohlásil náš císař v manifestu svém k národům, že Itálie dopustila se věrolomnosti, již v dějinách není rovno. Neohrožovali jsme Itálii, nesnižovali jsme její důstojnost, nedotkli jsme se její důstojnosti ani její cti a zájmů — tak se hájí náš císař a král. Avšak nebylo možno ukojiti žádostivosti Itálie, jež měla za to, že jest nutno z okamžiku těžiti. . . . Po nastoupení válečného stavu 23. května byly na jednotlivých místech tyrolských a korutanských hranic zahájeny menší boje. V příměstském pohraničním území u Strasolda objevila se italská jízda. Zároveň naše lodstvo v noci ze 23. na 24. května vyrazilo proti východnímu pobřeží italskému mezi Benátkami a Barlettou a při tom na četných místech s úspěchem bombardovalo vojensky důležitá místa. Tak na př. jeden torpedoborec a torpédovka s křižníkem Novarou vrazily do kanálu Porto Corsini, v Rimini ostřeloval křižník St. Georg nádraží a most, v Sinigaglii rozbořeny byly »Zrinym« želez. most, vodárna, přístav, v Ankoně ostřelovány byly lodní opevnění, tábor dělostřelectva, loděnice, nádraží, skladiště petroleje, v přístavu potopeny dva parníky, železniční most přes řeku Potence poškozen z lodi »Radecký«, »Admirál Spaun« se 4 torpedoborci ostřeloval železniční most přes řeku Sinarou, »Helgoland« se třemi torpedoborci bombardoval Viesto a Manfredino a vedel v boj se 2 italskými torpedoborci a 2 křižníky. Jeden italský torpedoborec zničen atd. Zároveň naši letci vrhli pumy v Benátkách na arsenál, nádraží a na hangar na Lidě a způsobili tam patrné škody. — V celé Itálii vyhlášen válečný stav, aby tak bylo zamezeno všem mírovým schůzím a demonstracím. — Italský tisk již nyní počíná připravovati italskou veřejnost na potíže polního tažení, vyslovuje obavy před ostřelováním pobřežních měst atd.

Dne 26. t. m. ohlášeno, že v Tyrolsku vtrhl nepřátelský oddíl do Condina, u Padonského průsmyku uprchli Italové při prvních výstřelích a na korutanských hranicích odrazilo naše vojsko četné útoky.

Politický přehled.

Uherská sněmovna poslanecká ukončila 19. května svůj letošní jarní úkol, odhlasovavši vše až na předlohu o ústředně peněžních ústavách, kterouž vláda sama vzala zatím z jednacího pořadu, poněvadž nemohla docíliti dohody s uherskou opoziční a s Chorvatskem.

Ochranu rakousko-uherských státních příslušníků v Itálii převzalo Španělsko, ochranu Italů v Rakousku Spojené Státy Severoamerické, ochranu Němců v Itálii a naopak ochranu Italů v Německu převzalo Švýcarsko.

Porada o zásobování konala se 22. května ve Vídni za předsednictví ministra orby dra Zenkra. Bylo prohlášeno, že omezení prodeje masa na 5 dní v týdně týká se jen prodeje spotřebitelům a že naproti tomu možno jako dříve prodávati maso ve velkém řezníkům, obchodníkům s masem a hostinským. V prodej ve velkém spadají jen celá porážená zvířata tak i veliké jejich části.

Poskytování záloh na sklizeň a její nákup v Uhrách. Podle nového nařízení mohou u uherské poštovní spořitelny se přihlásivší peněžní ústavy až do výše poštovní spořitelny k tomu jim poskytnutého úvěru udělovati pěstitelům zálohy na jejich očekávatelnou letošní sklizeň pšenice, žita, ječmene, ovsa a řepky. Ministerstvo postará se o to, aby výrobky peněžním ústavem takto koupené byly převzaty pro účely veřejné potřeby.

Japonsko a Čína. Japonský ministr zahraničních záležitostí prohlásil v parlamentě, že se vláda usnesla na kompromisu s Čínou, aby zabránila válce. Bylo usneseno vrátiti Kiaučau dříve než bylo zahájeno vyjednávání. — Naproti tomu Spojené Státy Severoamerické odevzdaly čínské vládě notu, v níž se praví, že Amerika nemůže uznati žádnou smlouvu mezi Čínou a Japonskem, která porušuje smluvní práva Spojených Států a jejich občanů v Číně, politickou a územní celistvost Číny nebo politiku otevřených dveří. Stejná nota byla podána Japonsku.

Okružní list italský. Italský ministr zahraničních záležitostí Sonnina v oběžníku vykládá zastupcům Itálie v cizině krok Itálie k válce. Vědomou nepravdou jest tu tvrzení, že Srbsko odpov-

dělo na rakousko-uherské ultimatum poskytnutím všech ústupků, jež bylo možno po právu žádati. Vždyť sám ministr zahrani. záležitostí di San Giuliano nedostatečnost srbské odpovědi na ultimatum uznal a také se pokusil přemluvit Srbsko k úplnému přijetí požadavků rakousko-uherských. Pozoruhodno jest také, že se z italské strany nevyvrací vážně úřední a poloúřední vídeňské a berlínské výklady skutkové povahy a právní situace.

V Anglii následkem sporu mezi prvním lordem admirality, Churchilem a prvním námořním lordem Fisherem nastaly neshody v celém ministerstvu, které nyní přetvořeno. Ministerským předsedou jest zase Asquith, hodnost prvním lorda admirality místo Churchila přejímá Balfour, také lord Kitchener zůstal ministrem vojenství, kancléř pokladu Lloyd George převzal nově utvořené ministerstvo pro vojenské stěhivo, konservativci mají tu 4 členy. I socialisté ve svém vůdci Hendersonovi jsou v ministerstvu zastoupeni.

Nášemu veleduštojnému duchovenstvu
ku provádění prací kostelních vřele doporučujeme mladou českou
dílnu absol. c. k. stát. školy řezbářské
BOHUMILA BEKA v HORE KUTNÉ.

Význam svatojanských poutí.

Přes všechny uměle sháněné a novinami šířené kritiky český lid ke dni sv. Jana Nep. putuje k Praze v značném množství. aby zde čerpal posilu jak náboženskou tak národní. Proti nezavadným poutím a slavnostem někteří lidé stavěli okázale moderní hlediska, ale — zároveň hleděli národního svátku dobře využítovati ve svůj prospěch. Právě ve dnech svatojanských docházelo v Praze k větším, zcela neklerikálním podnikům, schůzím a pod., k nimž se lákali četní poutníci katoličtí. Vždyť by bez účasti katolictva takové akce selhaly.

Zcela účelně byla volena každoroční hospodářská výstava v Praze ve dnech svatojanských. Katoličtí poutníci ji navštěvovali velice častě; ale odměnou byly sebevědomé poznámky kruhů jiných, které okázale podceňovaly spoludílnost našich. Prý nikoli sv. Jan, ale výstava tolik lidí do Prahy přivádí! Okamžitě se ovšem namanula otázka, proč tedy pořadatelstvo tolik lpí na dni 16. května, proč se raději nepořádá výstava po žních. Již se šlo tak daleko, že některé listy hleděly zastříti rouškou chytře volených slov posvátné tradice českého lidu. Na př. r. 1911 v číslu, které vyšlo v neděli po sv. Janu, napsala „Nár. Politika“: „Jarní svátky našeho zemědělství. Tak možno vpravdě nazvat každoroční naši jarní výstavu, která dnes již zástupy lidu českého venkova vábí mnohem více, než tradice, avšak do naší doby již se nehodí, pout ke Karlovu mostu dne 16. května.“

Inu ovšem — tehdy na venek triumfovaly živly, které se ostře obracely proti vroucím otitům sv. Jana. Tehdy se zdálo, že někteří lidé celou českou duši přetvoří. Proto místo svátku sv. Jana „svátky zemědělství“, místo pouti svatojanské „pout k mostu“, aby sluch radikálních občanů nebyl uražen.

Také se říkalo, že mnoho katolictva jest do Prahy lákáno více ohňostrojem než svatojanským kultem. Rozvinula se do veliké šíře tuhá agitace, aby tedy ohňostroj vypalován nebyl. Jako by v nynějším čase pestrých světél elektrických měly rakéty tak obrovskou důležitost!

A ejhle! Jaká změna po několika letech! Jakmile utichla umělkovaná agitace proti svatojanskému kultu, jakmile samostatnému rozhodnutí lidu českého přestaly se činiti překážky, veliké proudy poutníků projevíly své smýšlení.

Letos nebyl ohňostroj, nebyla výstava, katolické kruhy neudělily žádného mimořádného opatření k svolání většího počtu poutníků. K tomu všemu velká část těch, kteří do Prahy putovali, dle na válečném poli; existenci, starosti katolíků, kteří u domácích krbů seřvali, zaměstnávají mysl i ruce daleko více než v letech předchozích. A přece — poutníků bylo více než roku loňského. Zdravý duch v lidu se probudil, duše česká přetřhala síť, kterou byla spoutávána a dala výraz vroucímu náboženskému citu. Lid český seznal v době kritické, jak bezcennými oetkami bylo všechno to, co mu chtěli dáti jistí samozvaní spasitelé v náhradu za křesťanské náboženství. Přesvědčil se, že v době generální zkoušky blýskavá hecla moderní byla frázemi bezobsažnými, bezpředmětnými.

Stojí za zaznamenání, jak psala letos (17. května) tatáž „Nár. Politika“, která se ostýchala r. 1911 označiti svatojanskou pout staročeským, pravým jménem. Zde její posudek letošní: „Svatojanská pout v Praze osvědčila svoji přitažlivost i v nynějších dobách pohnutých. Domněnka, že populární ohňostroj, vypalovaný v předvečer svátku sv. Jana Nepomuckého, jest hlavním lákadlem venkovanů ze všech krajů Čech,

Moravy a Slezska, naprosto selhala. Letos v předvečer svátku mělo nábreží Františkovo obvyklý vzhled každodenní; ani památky po ohlušujícím ruchu tisícůch se zástupů po celé šíři tohoto nábreží za let předchozích — a přece — jak o svátku samém bylo zřejmo — návštěva poutníků z širých krajů českých byla hojná jako jindy. Střediskem návštěvy jako vždy, byl dóm sv. Víta na hradě pražském, a to stříbrný památník světcův a kaple sv. Václava. Hlavní proud zástupů ubíral se jako vždy přes památný most Karlov, avšak i doprava elektrickými vozy osvědčila, že přívál hostů z venkova nezměnil se valně u porovnání s léty předchozími.“

Přívál hostů se nezměnil, ale zbožných poutníků bylo více než jindy — dodáváme my. Zároveň doufáme, že letos o svátku sv. Václava nebudou se v takovém rozsahu na polích tak četných kopati brambory jako v letech posledních. Proti kultu svatojanskému sháněly se záminky z historie; proti sv. Václavu nemohlo se namítati po skvělé obraně dra. Kalouska nic. A přece byla šířena neváženost k národním světcům oběma. Vždyť se jednalo o světce katolické! Odtud ty „osvícenské“ snahy!

Jak velký význam měl svátek svatojanský pro obrodné snahy národní, pro velkolepé sjezdy a podniky vlastenecké, bylo vyloženo již dříve obšírně. Letos samo „Právo lidu“, třebaže jasně naznačilo své stanovisko k svatojanskému kultu, přece potvrdilo jeho velký význam všenárodní. Po svatořečení sv. Jana Nep. dle „Práva lidu“ tento svátek již za sto let se ocitl ve službách díla národního znovuzrození. Týž list pokračuje: „Lid z celých Čech a Moravy putoval se zbožnou myslí k sv. Janu, ale bezděčně byl při tom strhován do proudu dojmů zcela jiných: viděl Prahu a podléhal úchvatné výmluvnosti jejích kamenů, byl nucen myslit na národní minulost a sblížoval se s ruchem probuzenským. V dobách absolutismu bývaly svatojanské svátky přední manifestací sílícího českého živlu; na venek zachovávaly si svůj ráz nábožensko-církvní, ale pod touto starou formou požívalo to v nich hýbat novým životem. V letech šedesátých nabývaly už docela rázu národní slavnosti, lid z nejvzdálenějších končin už tu přicházel do českého divadla, na výstavy a koncerty a pro prudce vyvíjející se organism vzkříšeného národa byly to dni, kdy ústředí jeho dostávalo se do styku s nejvzdálenějšími jednotkami svého obvodu.“

Pak ovšem roztržštěnost politická a sociální ubrala na významu svatojanského dne, ale také — ubrala národu síly. Až se srazí český lid ve svorný šik, zase přátelské sjezdy ve znamení patronů zemských pokvetou.

Celé dějiny svátku svatojanského pšně a věčně odsuzují ty kritiky, kteří snažili se dokazovati, že svatořečení bylo mířeno na potupu českého lidu, že ten svátek měl za účel tlumiti vlastenecké nadšení. Vždyť přece bylo po roce svatořečení (r. 1729) po ruce blíž prostředků obraceti slavnostní den k účelům jiným, než ke kterému jej užíval český lid! Vždyť se mohlo na př. plným právem na schůzích českému lidu vykládati, jaké nejvyšší neblahé zmátky následovaly po smrti sv. Jana vinou toho, který světce rozkázal umučiti! A ejhle — zrovna obráceně se dělo! Katoličtí průkopníci slavnosti dbali pečlivě toho, aby národní solidarita nebyla při těch příležitostech porušována nesnášlivými zlozvuky.

Den sv. Jana měl tedy veliký význam jak pro náboženské zvrucnění tak pro posilu citů národních; a tento úkol bude svátek ten konati zajiště úspěšně i v dobách příštích.

Podporujte náš podnik.

*Dražstevní knihkupectví a nakladatelství
v Hradci Králové, Adalbertinam.*

Kulturní jiskry.

Knihy zastaralé. Kniha Darwinova: „O vzniku druhů přirozeným výběrem“ vyšla po prvé r. 1859. Od té doby mnoho se o knize v Čechách mluvilo, ale znaly ji u nás sotva dva tučty lidí. Obdané, kteří chtěli platiti za osvícené, spádali své domněnky bez nahlédnutí do originálu, podstrkávali Darwinovi myšlenky a cile, kterých neměl. Vždyť čeští „darwinisté“ docela prohlašovali, že Darwin vyvrátil svými objevy názory o stvoření, o existenci Stvořitele. Zatím však anglický učenec zřetelně vyznával víru v Boha osobního a v jeho tvůrčí moc. Na př. napsal, že mohutnosti živých tvorů „byly původně vdechovány Stvořitelem v málo tvarů aneb jen v jeden.“

Darwinem se zabývali v Čechách filozof Durdík a přírodovědec L. Čelakovský — tedy vážní učenec. Čelakovský v podstatných zásadách s Darwinem souhlasil, ale zároveň zřejmě vytkl, že pro Darwinovu teorii naprosto není potřebí

podvracet křesťanské náboženství. Docela stručně nasnažil, jak by se dala Darwinova teorie uvéstí v soulad s křesťanskou věroukou.

Ale demagogové místo vážného studia vytýčili vysoko právě ty body Darwinovy nauky, které se jim hodily k boji proti církvi; byli hlubi a slepi k velice vážným hlasům učených odporců Darwinových; vždyť jim také nešlo o vědu a klidné experimentální srovnávání.

Zatím rychlé pokroky jiných učenců objevily v nauce Darwinově veliké mezery, nedůslednosti, nesprávnosti. Nyní pole experimentálního hypnotismu a vitalismu ubíhlo konec tak mnohým pohádkám; zdůraznilo duchovost ve světě živočišném, objevilo v životě ústrojném takové mohutnosti, jež byly dlouho a dlouho ztajeny. Přes to všechno polovzdělanci přecházeli bez povšimnutí a raději chválili vyvroholení materialismu, jaké šířil podvodný Haeckel; domněnky a podvodně sestavené „důkazy“ Haecklovy stržily od světa učeného odbyti ještě daleko ráznější, než jakého se dostalo nauce Darwinově.

Nu — a nyní místo rozšíření známosti o světlých důkazech vitalismu přeložena stará kniha Darwinova do češtiny od prof. Klapálka za hmotné podpory (2000 K) České akademie. „Učiteléské Noviny“ dne 15. dubna napsaly: „Učitelstvo vším právem zajímá se musí o překlad díla tak epochálního a bude je samo kupovati nebo reklamovati do svých místních a okresních školních knihoven.“ — Aby však dokázalo, že mu jde o skutečnou vědu, o vystříbení názorů na základě objevů nejnovějších, zajisté že také bude usilovati o koupi proslulých úvah Marešových; smutno dost, že jedna vynikající práce Marešova přestala vycházeti pro nedostatek abonentů v době, kdy se tolik mluví o světle a o vědyčtivosti.

Dělnické ústřední knihkupectví vypisuje opět (do konce června) novou subskripci 16 K na Marxův „Kapitál.“ Že tato kniha je velice zastaralá, vědí dobře sami přední pohlaví socialistických sdružení. Věda a dlouholetá zkušenost skácela hlavní sloupy teorie Marxovy, sociální proudy vinou se směrem zcela jiným, než jaký předpovídal Marx; sami socialisté praktickou svépomocí porážejí návrhy jak Marxovy tak Beblovy, v době válečné jejich práce ještě zřetelněji dává výhost Marxovi. Ale kniha „Kapitál“ má se státi moderní útankou přece.

Z čeho gizona se již dávno vystonala, to se zavádí v Čechách teprve nyní. Proč tolik nadšenosti v Čechách se nepostaralo o překlad prací těch již v minulém století, pokud měly větší autoritu? Peníze které, se daly na tendenci, ubohé spisky materialistické, by bývaly desetkrát hradily náklad na překlad knihy Darwinovy a Marxovy. Zastaralost jeví se tedy zde i v plánu agitace.

Universitní přednáška Husova na obranu Viklefova. Řečí, jimiž obhajoval Hus Viklefa r. 1412, byly do nedávna chváleny jako dokumenty veliké paměti Husovy, znamenitého dialektického výcviku a učenosti. Tu však přichází dr. Sedlák s oceněním Husovy řeči „Domini temporales.“ Právě, že o paměti nelze mnoho mluvit, protože se tu jedná o universitní přednášku, kterou mohl Hus řísti. „Dialektický výcvik pak, jež v těchto aktech nalézáme, není příliš dokonalý. Je tu namnoze sofistika, argumenty hledané, které někdy nedokazují nic, někdy příliš mnoho, při nichž se někdy nelze ubrániti úsměvu. Zbývá tedy učenost, s níž nutno u Husa býti opatrným... Ukázal jsem již na aktu o článku 14: „Licet alieui diacono...“, že Hus, bráně Viklefa, vypisuje z traktátu Mikuláše Drážďanského (německého bludaře, který působil též velice horlivě v Praze) „De quadruplici missione.“ V druhém aktu na obranu Viklefova vypisoval Hus dle výzkumu Loserthova sedm bodů z Viklefova traktátu „De ecclesia.“ Ale ani většina dalších bodů není duševním majetkem Husovým. Hus paběrkoval v různých spisech Viklefových a to mnohdy málo obratně. Na jednom místě zkrátil Viklefov argument o slova, která se naprosto nehodila na české poměry, ale nepovšiml si, že celý argument se nehodí pro jeho thesi. Husův akt „Domini temporales“ jest pestrým kobercem, setkaným z citátů Viklefových a z práce Jakoubkovy. Takový spis ovšem nesvědčí ani v nejmenším o učenosti Husově. — Zase tedy na řadězec opisů Husových moderní výzkumy přivěšily dokumentárně nové články.

K husitské liturgii. Za života Husova v kapli Betlemské panovaly takové církevní obřady jako v jiných pražských kostelích. Dr. Nejedlý sice praví, že se po kázání zpívala česká píseň při tiché mši sv. a tak se zaváděla „lidová píseň kostelní.“ To však jest tvrzení libovolné, bezdůkazné. Dr. Sedlák praví: „Nemáme dokladu, že se při tiché mši zpívalo české, a „lidová píseň kostelní“ přece již tu byla před Husem. Na „lidovou píseň“ mělné pak nutno ještě dlouho čekati... Hus byl ohledně liturgického života církevního úplně konservativní katolík. A v jeho šlepičích kráčí umír-

něná strana husitská, kterou vedou pražští mistři. Již na počátku r. 1417 zapovídají novoty liturgické a proti Táborům hájí liturgie katolické Rokycana stejně energicky jako Přibram.

Ovšem Jakoubek ze Stříbra na nedozírnou škodu celé země byl daleko radikálnější než Hus, který dobře zjevně bludářství svého pomohl znát, ale neodvažoval se k ráznému odporu. To raději mistr Hus se snažil vinit z kacířství konservativní katolíky a zdálo-li se mu, že je přistihl při věroučném umylu, neváhal hned spěchat s udáním.

Táboři z Jakoubka pochytili mnoho k rozvinování bludů dalších. Bludné články Jakoubkovy jim sloužily za štít proti samým pražským mistrům. Když Jakoubek viděl, jak vzrostly netoliko liturgické odchylky, ale i veliké bludy v důsledcích jeho vlastních spisů, začal se proti Táborům bránit. Avšak Táboři přece jenom svými tretnými poukazy vysvětlovali, jak se stal mistr otcem liturgie tábořské.

Jakoubek na druhé straně ovšem správně dovodoval, že si Táboři vyčetli z jeho řádků příliš mnoho. Napsal na př.: „Já jsem mluvil proti nespořádané účtě svatých, již se páše modloslužba, a kněží táborští z toho odvodili, že nemá žádný svatý býti člen. Sjednotí-li se obec v Boží pravdě, řekl jsem, že mohou nepřátelé pravdy z ní býti vyloučeni, aby ji nenakazili; Táboři začali uohvacovati statky nepřátel, bořiti kláštery a přivlastňovati si jejich bohatství, opíjeli se a jiných neřestí se dopouštěli. — Tvrdím, že někdy jest dovoleno a záslužno zbořiti kostel... ale tábořské ničení kostelů z pohrdání Svátostí jako modlou a šlapání Svátostí nohama jest kacířství. — Kázal jsem proti lichvářským úrokům a kněží je zakázali, někteří však vzali si z toho záminku, že neplatili vdovám a sirotkům. — Káral jsem slofády při zpovědi, a oni zamítají zpověď vůbec.“

Jakoubek v pozdním věku teprve poznal velice smutné ovoce svého radikalismu. Jak mu bylo, když se musel úporně hájiti proti vlastním žákům? Prozíravější duch byl by předvídal takové konce předem, zvláště když viklefské radikální bludy byly v Čechách tolik rozšířeny.

O síle hmyzu konali Angličan J. Weir a Francouzové F. Plateau a du Cury dlouho četné pokusy a dospěli k tomu závěru, že člověk, porovnán s některým hmyzem a brouky, zdá se býti velikým slabochem. Roháč 5.5 cm dlouhý, 16 mm široký a 1.86 g těžký, utáhl cínový vozíček 56 g těžký, což vyrovná se asi třicateronásobné váze roháčova těla. Podle toho by měl člověk 80 kg těžký utáhnouti 24 metrické centy! Když při pokusech roháci přiložili na vozík až do váhy 84 g, utáhl břemeno toto ještě 3 cm daleko. Vlekl tedy náklad 45krát těžší než sám vážil. Svázali roháčovi nohy až na jednu, kterou spojili s velmi citlivým siloměrem. Jednou touto volnou nohou táhnul roháč 15 g, což je tolik, jakoby člověk 100 kg těžký zvedl jednou rukou asi 1000 kg. Jiný, silnější roháč americký, 6.5 g těžký a 15 cm dlouhý, odvlék břemeno 115 g těžké na 6 cm daleko a cihlu 2.5 dkg těžkou, již mu opatrně na hřbet naložili, rozkolébal. Břemeno, těžké v poměru k této cihle, by člověka, byvši mu na hřbet položeno, rozmáčklo. — Chopíme-li obyčejnou mouchu domácí, 6.5—8.75 mm dlouhou, opatrně za křídla a přiblížíme ji nožkami k zápalce, zapne do dřívka tohoto drápky své tak pevně, že můžeme mouchu i se sirkou zvednouti. Aby člověk stejný „koušek“ vykonal, musil by zvednouti trámec 8.5 m dlouhý a 40 cm v průměru tlustý. Škor 15—20 mm dlouhý utáhne, zapráhnout do vozíčku, 8 naložených sirek. Výkonu tomu rovnalo by se, kdyby silnému koni naloženo bylo na vůz 330 klad as 2 m dlouhých a 40 až 50 cm v průměru tlustých. Blecha skočí 200krát tak vysoko, jak je tělo její vysoké; člověk by podle toho musil, chtěl-li by dokázati přiměřený tomu výkon, skákat asi 300 m vysoko. Podobných příkladů dalo by se sestaviti ještě více, avšak srovnávání výkonů člověka a hmyzu není zcela správné. Treba si povšimnouti též rozličných součinitelů, jako odporu vzduchu, složení kostry a svalstva a tu bychom shledali, že nejsme tak macešsky přirodou vybaveni, jak by se zdálo. Odvleče-li na př. mravenec břímě desetkrát váhu jeho těla přesahující, tož by člověku, vpravíme-li do počtu všechny součinitele, stačilo, aby utáhnul i pětinu své váhy a přece unese každý zdravý člověk mnohem více než sám váží a mnohem rychleji než mravenec nebo jiné pokusné zvířátko. (Podle lesnického časopisu »Háj«.)

Kde kupujete knihy?

Naše knihkupectví Vás také vzorně obslouží.

Obrana.

Strach francouzského „pokroku“ — před zpátečnictvím. Jest to věru zvláštní, jak se může osvěta zjevně, jasně dokázaná báti nějakého zatemnění! Je-li jednou na př. jasně do-

kázáno, že elektrická jiskra není výrobkem nějakého bůsa, nýbrž že naopak elektrotechnik sám ji dovede vyráběti a ovládati, nenapadne v civilisovaných krajích nikomu, že pověrečné smyšlenky v této příčině zvítězí nad zkušeností a rozumem. Proč se jeví tedy zajeří bázeň francouzské protikřesťanské vědy před katolicismem, je-li tato věda skutečnou a dokázanou pravdou? Odkud strach před tím, aby se nevěrecký voják nevrátil k víře svých otců? Inu — protikřesťanské fráze nejsou ještě dokumenty; zato však zednářské divoké fantazie bojí se světa katolických důvodů tak, jako netopýři a sovy jasného slunce.

Ve francouzských zákopech byly rozšířeny polní listky, na nichž napráno: »Srdce Ježíšovo, zachraň Francii!« A v době velikých francouzských porážek protestuje nevěrecko-socialistická »Humanité« tímto ubohým způsobem: »Což pak potřebuje Francie, aby byla zachráněna? Z jakého vlastně nebezpečení? Nejvýše z nebezpečení, kterým ji černí (totiž katolíci) při svém »podzemním« šíření ohrožují. — Neznáme (?) jiného nebezpečení, ve kterém by Francie byla.« Zatím však tahle osvěta zakrývá si oči před několikanásobným nebezpečstvím skutečným. Jenom nestrkat po způsobu pětora hlavu do písku tak nezapne! Sociální poměry jsou ve Francii nejvýše rozhárané, množí se tam pumoví nepřátelé vnitřní, bajonety a náboje německých vojáků již učinily v řadách armád francouzských mezery obrovské, Francie vymírá pro nepřirozené a vládnou dovolované usmrcování dětí již před jich narozením. — Právě proto, že se Francie vylidňuje, zabývají se nyní tamější vládní kruhy horlivě otázkou »vojenských dětí«. Kde jest ve francouzských okresích anglické vojsko, tam jsou veliké řady dívek v jiném stavu. Tu dal člen parlamentu Mac Nek podnět k velké soustavné činnosti, aby tyto dívky byly uchráněny světské hanby; tak prý Francie bude zachráněna před vymřením. Ale nastává otázka, jakou péči věnují takové lehkomyšlné, nevychované matky výchově svých dětí a budou-li pak děti tyto pro republiku požehnáním.

Mučednictví pro viru posud nevyhynulo. »Vos. Ztg.« sděluje, že Rusové usmrtili v Haliči 4 Jesuity. Jeden zabít byl na útěku do Krakova, druhý hnán tak dlouho, až klesl mrtev. Dva Jesuité byli ve Lvově zastřeleni, 200 řeckých katolíků, kteří nechťeli přestoupit na pravosláví, věštinou bylo usmrceno. Že by to byli špióni, nelze předpokládati. »Nowa Reforma« sděluje, že Jesuité z Chyrowa u Přemyšlu, kdež mají polské gymnasium, byli odvezeni do zajetí, a to do Kurska, kdež jest ruský arcibiskup hr. Szeptycki. Vůbec Rusové v obsazené části Haliče mají zvláště namířeno na členy řádu sv. Basilia, považované za nebezpečné »Austriaky« a »nepřátele ruského národa a pravoslavného náboženství«. Osm kleriků řádu, kteří byli zaměstnáni ve vojenské nemocnici v Trembovle, bylo zavedeno na Sibiř a v Žukievě zatčeni byli tři basilianští kněží a dopraveni do Ruska. Na P. Joachima Feszczaka, redaktora »Missioner«, vypsána byla cena 10.000 rublů. P. Feszczak však závčas prohl z Haliče.

V Bukové u Dobromilu byl superior basilianského kláštera P. Marcinik zatčen a poslán na Sibiř, podobně jako v Michalce superior P. Burdiak. Basiliani jsou, jak známo, hlavní průkopníci církevní unie. Metropolita hr. Szeptycki je rovněž členem tohoto slavného řádu.

Zadostiučinění. Denní listy (na př. »Nár. Politika«) přinesly zprávu: »Lázně dobré pro trapiсты. Ve Skotsku byly před nedávnem založeny nové mořské lázně, které ode všech jiných se liší velmi pozoruhodně, jeť tam hlavním příkazem naprosté mlčení. Věc není nová. Již na jiných místech byly založeny léčebny, v nichž léčebným prostředkem nebo aspoň jedním z nich jest naprosté mlčení. Na tomto základě založeny jsou také zmíněné nové lázně skotské. Zde však uvedena je věc do soustavy, která směřuje k léčení divů soustředěním do sebe, k čemuž nejlepší cestou jest právě naprosté mlčení. Světelné, sluneční a mořské lázně, kterých se používá současně, jenom doplňují tuto soustavu. Hlavním léčivem zůstává však mlčení. Lázeňský lékař přijímá nové hosty jenom pod slavnostním slibem, že se podrobí příkazu mlčení. Jest jim ovšem poskytnuta přechodná lhůta několika dnů, v nichž smí klásti otázky lékařů, ošetřovatelkám a čeledi. Ti jim také všichni odpovídají, ale jenom aby je zastavili do domácího řádu. Jakmile však upozorví, že nováček se táže více nežli nejnnutnější je třeba, přestanou odpovídati vůbec. Tím odvyknou mu neúžitečné ptaní a tak se host pomalu sám vpraví do úplné nemluvnosti. Také při stole, který je společný, nesmí se promluviti slovkem. Pro nejnnutnější případy leží vedle příboru každého stolovníka tabulka, na níž může napsati své přání. I večer sedí hosté společně, aniž by však vyměnili slova, což musí vypadati

podivínsky. Lékaři ujišťují, že tato léčba jest nadobyšej výslednou pro nervosní a přepracované.«

Dochází tedy již i na trapiсты, jako došlo již na mnohé zřízení církevní, zprvu odsuzované, posléze uznané. Jak mnoho útoků podniknuto na př. na půst! Zatím v našich dobách největší lékařské kapacity zdržování se pokrmů masitých doporučují. Novověké vegetariánství tedy není leč potvrzení způsobu života v »přírodních« řeholích. Nyní dochází již i na mlčení. A až to ve světě rozháraném nebude už k vydržení, dojde snad i na vyhledávání míst v odlehlých samotách. Tak obživne staré poustevnictví. Rozdíl bude v tom, že dříve se to dělo z nejvznešenějších pohnutek náboženských, kdežto nyní rozhodnou jenom slabé žaludky, slabé nervy a slabé mozky!

Ch. Nová satistakce Kneippovi. Choroby oka, překrvení, záněty, výpotky pokožky, rohovky, duhovky, cévnatky, slznice, jakož i výron krve, odchýlnutí slznice, zákal sklovatce, pošíňající oohrnutí divu zrakového se dají s úplným neb částečným úspěchem vodou léčiti. Mimo vody užíval Kneipp k léčení očních nemocí ještě nakapání feniklové vody nebo medu, aloě, zasypaní cukrového prášku, čímž v příhodných případech se vyvolává neškodným podrážděním divů a cév přívál krve na povrochní spojivce, s odkrevněním cévnatce, jakož vstřebání výpotků po zánětu nebo krve po výronu.

Oční choroby, které nevznikají v oku samostatně, nýbrž jako příznaky celkových nemocí, jako pakostnice, cukrové úplavice, bledničky, příjice, krtic anebo nedokrevnosti se obzvláště hodí pro léčení vodou, poněvadž močným dojmem vodních aplikací na celé tělo se vlastně léčí právě choroby, jež onemocnění oka zavíňují. K léčení těchto chorob se užívá studených a teplých koupelí, koupelí sedacích, koupání nohou, studeného otírání, napařování a zabalování dle okamžitého příkazu. Místně na oko přímo se užívají studené i teplé obklady, studené omývání, oční koupele a srohy, jak to právě stav nemoci vyžaduje. Dlouho se Kneippovo léčení očních nemocí posuzovalo s pohrdavými úsměšky a hle, v německém odborném listě »Centralblatt f. d. ges. Therapie« uveřejňuje dr. Koch článek o hydrotherapii při očních nemocích, v němž mezi jiným doporučuje proti křečím víček a stíhání se světla při zánětu spojivky a rohovky ponoření hlavy do vody až se i oči ve vodě potápí, docela tedy příkaz Kneippův. Tu vidíme, jak časem se i lidská vášeň uklidní a připouští poznenáhla uznání pravdy, která se posud jenom záporně posuzovala.

Další pronásledování katolictva v Mexiku. »Southern Messenger« v Kansas City sdělil, že David Galvan, profesor semináře v Guadalupe, byl zastřelen na rozkaz guvernéra Diegueza proto, že vystyhl zpověď umírajících. Galvan byl knězem teprve pět let a uvalil na sebe velikou zášť revolucionářských zednářů otevřeným protestem proti utiskování a olupování katolické církve v Mexiku. V Guadalupe usmrceno bylo od povstalců několik set konservativců. Ačkoli Galvan věděl, jaké nebezpečnosti i jemu hrozí, nedal se zdržeti a spěchal mezi umírající poraněné s náboženskou útěchou. Neohrožený kněz však byl jat, uvězněn a odsouzen k smrti. Když byl postaven na místo určené k poprávě, pronesl k vojínům, kteří ho měli zastřeliti, několik velice zajímavých slov; pravil, že jim odpouští, poněvadž musí uposlechnouti přísného rozkazu. rozdělil mezi ně hodinky, peníze a jiné cenné předměty, které měl právě při sobě. Jeden voják byl při tom tolik dojat, že se zdráhal střeliti. — Kdyby bývali v Mexiku nešťastní katolíci v pravý čas pochopili znamení doby, kdyby se bývali řádně zorganizovali, nyní by nejlepší katolické muže nestříleli zednáři jako zajíce. Za krvavé neviných jsou v Mexiku zodpovědní netoliko protikatoličtí fanatikové, ale i katoličtí ospalí líknavci.

Sochy, oltáře a j.

provádí absol. a k. odborné školy
a c. k. umělecko-průmyslové školy

Jan Dušek v Chrudimi.

Za válečného ruchu.

Požadavky nenasytné Italie. Ministr Luzzatti prohlásil, že Italie žádala na Rakousku toto: 1. Přivolení k okamžitému obsazení celého Tridentska a Istrie, včetně s Terstem, Puljí a Rijekou, jakož i četnými ostrovy jaderskými od Italie; 2. odatoučení námořních stanic rakouských na dalmatském pobřeží; 3. zřeknutí se veškerého přímého i nepřímého vměšování do záležitostí Srbska; 4. upuštění od balkánské politiky čelící proti zájmům Italie; 5. svobodu a volnost pro Italii hájiti zájmy své ve výhodném Středozemním moři proti Turecku společně s trojdomovou a konečně 6. volnost jednání při přístím mírovém kongresu, při němž si Italie vyhraňuje, podporovati vše Srbska a Belgie.

Od trojdomovy slíbeny Italii platy jídla

Trojdhoda totiž se zavázala Italii těmito slyby: Uskuteční se záměry Italie, pokud se týká dalmatského pobřeží až k Splitu a městem i přístavem. Italie obdrží Terst, Istrii a Trident. Italie může uskutečnit své železniční projekty v Malé Asii. Obdrží Valonu a okolí. Dále budou trojdhodou uspokojeny nároky Italie na některé ostrovy v Středozemním moři. Proti tomu se Italie zavazuje dáti trojdhodě k dispozici celé loďstvo a vojsko v počtu 1.200.000 mužů. Základnou pro italské loďstvo bude Bar, kam se již v dubnu odebral náčelník italské admirality. Hlavní stan bude v Bologni. Tato smlouva byla již dne 27. dubna formulována.

Národnostní poměry v území požadovaném Italií. Italská část Tyrol s městem a politickým okresem Bolzanem (celkem 11 politických okresů, soudní okres Enneberg s hejmanstvem bruneckého a města Bolzano, Trident a Rovereto) měla celkem 496.685 obyvatel, z nichž bylo Vlachů 380.878, Němců 100.072 a cizozemců — ponejvíce italských — 12.874. »Nordd. Allg. Ztg.« vytýká, že Italie požadovala také ryze německé Bolzano. V městě Bolzanu bylo napočteno 21.129 Němců, Vlachů jen 1316, v politickém okrese bolzanském pak Němců 64.924, kdežto Vlachů 7474 (vedle 3000 cizozemských Vlachů v městě a okrese). Odešle-li se z požadovaného území Bolzano s okresem, zmenšuje se počet Němců v jižním Tyrolsku na 24.019 obyv., na necelých 5 procent. — Město Gorice a okresy Gradiška a Trbiž měly vlašského obyvatelstva 86.982, Slovínů bylo 17.139, Němců 3814, vlašských cizozemců 9690. Není jasno, jaká část okresu goriického vedle města byla v požadavek zahrnuta; okres sám je ryze slovinský, neboť vedle 41.417 Slovínů bylo v něm napočteno jen 2734 Vlachů a 284 Němců. — Korčulské souostroví a ostrovy Vis, Hvar, Brač, Lastovo a Mljet jsou ryze srbochrvatské. Napočteno bylo Srbochrvátů 70.879, kdežto Vlachů jen 957 (vedle asi 250 cizozemců), Němců pouze 21, Slovínů 52. Tyto ostrovy vůbec v národnostní sféru italskou nenáleží.

Noví podvodníci lapení k potrestání. Německo-brodský »Sázavan« píše: »V úterý vzat byl do vazby a ve čtvrtek odvezen ke krajskému soudu v Hoře Kutné pan Rudolf Mahler, obchodník s obilím v Německém Brodě. Zneužil povolení ku převezení ovsa z Okrouhlice do Německého Brodu, kde oves měl vzat býti do rekvizice, a oves pro vojenskou správu zabavený prodal a z Brodu vyvezl. Zatčení jeho jest důsledkem předpisů zákona o válečných plněních, ježto prodejem a vyvezením ovsa zmařil dodávku. Druhý případ jest z okolí Brodu, ze sousedních Štok. Tam oznámen byl okresnímu soudu — a patrně jest už zatčen — nájemce dvorů Alois Goldmann pro porušení povinnosti u vojenských dodávkách, protože dodal přijímací komisi 78 pytlů zkaženého a znečištěného ovsa, který komise přijmouti odmítla, a tím zmařil povinnou dodávku pro vojenskou správu...«

Včasné upozornění vojenského velitelství v Litoměřicích. Stal se politování hodný případ, že jeden voják ve větším severočeském městě beze všeho oprávnění a na základě fašované sběratelské listiny vybíral pro raněné vojny peníze, kterých použil pro sebe. Takovým podvodem se poškozuje v tomto vážném čase čest branné moci a ohrožují se válečné lidumilné podniky. Proto velitelství upozorňuje, aby se dary zasílaly jen oficielním sběrnám. Jest potřebí také speciálně označiti, kterým určitým osobám anebo kterým vojenským oddílům dary se zasílají. Civilní osoby mohou žádati a přijímati dary na lidumilné válečné účely pouze po obdržení příslušných legitimací. Proti podvodníkům zakročí policie se vši přísností. Osobně a veřejně dary přijímati k válečné humanitní péči není dovoleno ani vojnům rakouským ani říšskoněmeckým.

Loyální osvědčení politiků katolických. Pod dojmem manifestu Jeho Veličenstva z 23. t. m. a v spravedlivém rozhořčení nad bezpříkladnou věrolomností, které se dopustil bývalý dlouholetý společník naší říše, Italie, naprosto neodůvodněným a přímo zákeřným vypovězením války, osvědčujeme: Užší vlast naše, katolická Morava, v jejímž středu r. 1848 nastoupil Jeho Veličenstvo vládu, věrna svým tradicím splní plnou měrou důvěru Jeho Veličenstva, jenž spoléhá na obětavost Svých národů. V osvědčené věrnosti k říši rakouské a dynastii habsburské a věrně trvaje na programu českého národa, jehož existenci a budoucnost vidí zajištěnou jedině v mocném, ke všem svým národům spravedlivém a na všechny strany neodvislém Rakousku, jež v zájmu svých národů nesmí zlobou nepřátel býti oloupeno o volný přístup k mořím světovým, vytrvá katolická Morava jako dosud i proti novému nepříteli, jehož podlé proradnost nemá příkladu v dějinách lidstva, neochvějně po boku Svého vznešeného mocnáře až do úplného všestranného vítězství naší chrabré armády, které děkujeme, že užší vlast naše uchráněna byla vpádu nepřátel. A v této velké dějinné chvíli, kdy Jeho Veličenstvo prosí všemohoucího, aby žehnal našim praporem a vzal v milostnou ochranu naši spravedlivou věc, svorně a s ostatními národy říše vznášíme vroucí prosbu k trůnu Nejvyššího vládce světa: Zachovej nám, Hospodine, císaře a naši zemi! Dopřej plného vítězství našemu statečnému vojsku! Ochraň naši říši

i naši český národ! V Brně, dne 25. května 1915. Za kluby zemských a říšských poslanců stran katolicko-národní a křesťansko-sociální na Moravě, jakož i výkonné výbory těchto stran: Dr. Mořic Hruban. Prof. Jan Srámek.

Špatné kávové konzervy. O podvodných dodavatelích kávových konserv v Mělníci uveřejnil »Az Est« podrobnosti. Vyšetřující soudce předvolal Salomona Polaka, ředitele firmy »Palatinus«, který vyráběl místo 8gramových 2,9gramové konzervy a dodával je dalším podružným dodavatelům armády. Mimo Polaka byl předvolán i úředník firmy Schwarz. Oba se bránili, že nevěděli o tom, jaké smlouvy mají uzavřeny Tandlich atd. s erárem, oni že pouze vyrábějí, co bylo u nich objednáno. Ale to už zná, že vydělali bez práce jenom na provísích 14.000 K. Přirozeně soud nařídil oba internovati, poněvadž je zřejmo, že pracovali s podvodníkem Tandlichem a jeho druhy.

Vojenské gubernie v okupovaných územích ruského Polska. Vrchní velitelství armády vydalo 17. t. m. rozkaz, který se týká utvoření vojenských gubernií v okupovaných územích ruského Polska. Podle toho z prvního dosavadního správního obvodu armádního etapního velitelství (v kraji Dombrova, Olkuš, Miechov, Vločova, Plinčov, Stopnica a Kielce) utvořena c. a k. vojenská gubernie Kielce, z dosavadního správního obvodu 2. armádního etapního velitelství (s kraji Novoradomsk, Piotrkov, pak prozatím Opočno a Konskie) c. a k. vojenská gubernie Piotrkov. Úředním sídlem guberniálních úřadů, které fungují jako správní úřady a v civilně právních věcech jako soudní úřady druhé stolice, jest ve voj. gubernii Piotrkovské hlavní město gubernie. Obě tyto voj. gubernie jsou přímo podřízeny vrchnímu velitelství armády (vrch. velitelství etapnímu). Zřízení guberniálních úřadů má býti provedeno tak, že správní aparát, existující u armádních etapních velitelství, tvoří základ těchto úřadů a že dle potřeby bude vybudován přidělením osob vrchním velitelstvím armády. Rozkaz, jenž obsahuje ještě řadu opatření osobních, byl vydán súčasněm podřízeným armádním velitelstvím (armádním velitelstvím etapním).

KONEJTE VŠUDE ŠBIRKY

pro osleplé a raněné vojny, invalidy, sirotky a nezaměstnané katolické dělnictvo. Příspěvky zasílejte na Zemský svaz katol. Orla v Hradci Králové.

Na osleplé, raněné vojny a nezaměstnané dělnictvo katolické ráčili dále věnovati: Lidový křesť. soc. spolek v Jaroměři z divadelního představení »Kříž u potoka« 20 K, dp. F. Boštík, katecheta v Pardubicích 3 K, Fr. Vykřuta, Nieder-Linning 1.45 K. — Všem dárcům »Zaplať Bůh!« O další se prosí na Zemský svaz katol. Orla v Hradci Králové.

Zavádění chvalitebného pořádku v Německu. Magistrát města Žitče v Prusku vydal vyhlášku, v níž se praví: »Pohřbchu musili jsme přes dřívější výstrahu pozorovati, že manželky vojnů, nacházejících se na bojišti, namnoze utrácely podporu, již dostávaly od města a říše, za misky a že příliš často navštěvují biografy a jiné zábavy. Toto jednání žen, jejichž manželé zatím snášejí bídu a nadlidské námahy, rány, ano i smrt, aby chránili domácí krby, zasluhuje nejpřísnějšího pokárání.« Vyhláška napomíná ženy, aby, jestliže vzhledem na bohatou podporu, již se jim nyní dostává, a vzhledem na výdělek vlastní práce jsou nyní v lepšíh hmotných poměrech než před válkou, zbývajcí peníze ukládaly pro příští doby po válce. »Jestliže tato výstraha nebude míti účinku, tu komise pro podpory bude při povolování podpor jednat s větší přísností než dosud. Přímě nestydaté je, jestliže některé manželky vojnů používaly nepřítomnosti svých hodných mužů k tomu, aby udržovaly styky s cizími muži. Budou-li nám takové případy oznámeny, budou jména těchto nehodných, nestydatých žen uveřejněna.«

Válka a její vnitřní příčiny. V »Schildwache am Jura« uveřejněn byl článek o vnitřních příčinách války: »Počalo se jednati s Bohem a církví jako s číslem druhým. Jednalo se podle těchto vět, které požívaly dokonce veřejného uznání: Napřed jde náš prospěch a užitek, pak teprve Bůh. Nejprve musí jít podle naší vůle, pak běže se teprve ohled na vůli Boží. Napřed jde pozemská věc, pak teprve, pokud stačí a ujde, hledá se království nebeské. Všecky dosavadní pokyny církve zasahující do praktického života veřejného musí dříve projíti naším filtračním aparátem; co je příliš husté a neprojde, jest pro nás nepotřebno... Křesťanské zásady byly stavěny do druhé řady a skutečný nebo domnělý prospěch jest stavěn jako nejvyšší měřítko. Zaslepení šlo tak daleko, že praktická neposlušnost k církvi byla označována za prospěch církve, povýšení rozumu vlastního nad neochvějnými křesťanskými zásadami za nutné pro nynější dobu. Před válkou byl tu druh povlovné křesťanské smrti. Křesťanská krev byla zasažena drázející nemocí. Žádný prostředek již nepomáhal. Výsledek těchto nemocí vidíme na Francii.«

V Paříži do nedávna byly ženy, které neustále těžily z úzkosti matek a nevěst, jež měly své drahé na bojišti. Byly to jasnovidky. Náměsíčnice, vykladačky karet, oznamovaly na posledních stranách novin, že pomocí svých záračných schopností, astrologických tabulek, dovedou uhodnouti osud vojáků, o nichž nebylo žádných zpráv — a pái Paříže dávalo si dostaveníčko v jejich kabinetech. Jasnovidky měly skvělé příjmy.

Za 10 franků zaručovaly, že vojáci, o něž se jejich klienti zajímali, budou vyznamenáni čestnou legií, za 5 fr. ujišťovaly, že budou jmenováni v denním rozkaze, za 2 fr. dotvrdily, že jsou živi a zdraví, za 20 centimů dávaly naději, že nebudou raněni než lehce. Jejich odpovědi nebyly lecky docela nesmyslné — ale vždy měly sejděšský ráz. Jednoho dne odebral se k jedné z nejproslulejších jasnovidek funkcionář policie pařížské. Přednesl žádost, aby mu slavná žena dala zprávy o jeho synu. Všechny poradila se se svými astrologickými tabulkami a oznámila, že v tom okamžiku je mladý muž ve střeleckém zákopu a vede si heroicky. »Škoda«, pravil policejní úředník, »že je Francie o jednoho hrdinu chudší!« — »A proč?« tázala se proslulá hadačka. — »Poněvadž nemám děti«, řekl úředník a učinil na jasnovidku trestní udání pro podvod.

Katolická církev a válka. »Köln. Volkszeitung« se dovídá, že císař Vilém, když mu kolínský kardinál Hartmann odevzdával obnos 750.000 marek, nasbíraných v katolických kostelích v Prusku, prohlásil, že sumou tou je mu umožněno splniti zvláštní své přání, totiž to, pamatovati s podporou i na ty válkou poškozené, kteří snad později zákonem budou přehlédnuti, poněvadž jako roku 1870—71 j' nyní objeví se jistě v zaopatření jisté nedostatky. Císař sumu věnovanou rozmnožil a rezervuje ji pro jmenovaný účel. Kardinál Hartmann obdržel od presidenta německého říšsko-katolického ústředního spolku v Severní Americe 33.800 marek na zmírnění válečné bídy v Německu a Rakousku. Týž obnos byl zaslán ordinariátům do Mnichova a Vratislavi. Do Vídně posláno 128.617 K.

Církevní věstník.

J. Exc. nejdp. biskup dr. Josef Doubrava po vykonané visitaci ve vikariátu ledečském, dolnokrálovickém a v části vikariátu lipnického zavítal minulý pátek do Hradce Králové. Na Boží hod svatodušní konal pontifikální služby Boží u Sv. Ducha. Jeho bisk. Milost setrvává v Hradci přes svátek Božího Těla, načež odebere se k ukončení visitačních cest ve vikariátu lipnickém.

Zprávy diecéšní. Ustanovení jsou pp.: Josef Bruckner, kaplan v Pardubicích, za faráře do Sezemice, P. Matouš Hájek, O. S. B., za kaplana do Metličan, P. Innoc. Kauhich, O. S. B., za kaplana do Machova, pan Ladislav Kaube, kaplan v Chrudimi, za kaplana do Čermné, Josef Jilek, kaplan v Přelouči, za kaplana do Pardubic, Eduard Valenta, kaplan v Limberku, převzal excurrando administraci fary staršovské, Vilém Krenk, kaplan, za administrátora v Ústí n. Orli. — V Pánu zesnul Valentin Appl, bisk. notář, děkan v Ústí n. O., † 4. května (naroz. 1849, vysvěcen 1874). — Uprázdnílo se děkanství v Ústí n. Orli, patron. knížete Jana z Liechtensteinu, od 6. května 1915.

Kazatelům doporučujeme právě vyšlé 3. číslo čtvrtletníku »Kazatel«, obsahující mimo na neděle a svátky církevního roku od 6. neděle po sv. Duchu do sv. Václava a exhorty pro studující zvláště kázání válečná. Tato zcela originální kázání zvláště doporučujeme jak všem kurátům tak i ostatnímu kněžstvu. »Kazatel« vychází čtyřikrát ročně za předplatné 7 K nákladem R. Prombergera v Olomouci.

Královéhradeckou bankovní jednotu v Hradci Králové doporučujeme co nejlépe při veškerých obchodech bankovních a uhelných. Podporujte při každé příležitosti svůj vlastní podnik.

Zprávy místní a z kraje.

Vyhláška královéhradecké radnice ve prospěch nové válečné půjčky. S bezpříkladnou věrolomností vpádli v naši vlastní noví nepřítel. Tato neslýchaná zrada zdesateronásobí ovšem hrdinné úsilí těch, kteří povolání budou prolévati krev svou za vlast na nových bojištích, avšak také zdesateronásobí nezdolnou vůli těch, kteří doma ze vzdálí s myslí nadšenou plnou a nezlomnou vírou v jistou konečnou vítězství sledují toto světodějně zápolení, k dalšímu obětavému plnění všech povinností vlasteneckých, které nám tato těžká doba ukládá. Dnes více než kdy jindy nezbytno jest poskytnouti státu náležitou pomoc k zabezpečení peněžitých hotovostí a k osvědčení finanční jeho síly. Proto ještě v poslední chvíli voláme k vám: **Upisujte 5% válečnou půjčku z r. 1915!** Nevoláme ovšem k těm, na něž tíže této veliké doby doléhá a brání jim na tomto poli osvědčiti vůli nejlepší a kteří, jak nečetné toho příklady dokazují, jinak s nadšením nahrazují celku to, co jemu nemohou poskytnouti prostředky peněžitými zejména na různých polích válečné akce pomocné, kde i malá oběť má ráz velikosti, je-li poskytována z mála a srdce upřímného. Prosíme však natěhávě ty, kteří upisování účastní se mohou, majíce kapitály volné nebo přímý přebytky, zejména pak korporace, spolky a ony podniky průmyslové, živnostní a obchodní, kterým právě doba válečná byla zdrojem slušných příjmů: **Upisujte 5% válečnou půjčku z r. 1915!** Již pěkný úspěch, který měla první válečná půjčka v městě našem, naplňuje nás důvěrou, že všestranné volání po zdaru subskripce nejen naše, nýbrž i se strany všech povolání činitelů a státních neb autonomních, svazu měst, okresů atd. nezůstane oslyšáno. K příkladu budíž uvede-

no, že pro druhou válečnou půjčku z městních faktorů upsala Královéhradecká spojitelná 1.200.000 K, město 150.000 K a okres 20.000 K atd. — Městská rada v Hradci Králové, v květnu 1915. Starosta: JUDr. Fr. Ulrich.

Na 5% rakouskou válečnou půjčku 1915 upsáno bylo včetně 21. t. m. a filiálky Živnostenské banky v Hradci Králové úhrnem 357.300 K, z čehož připadá na úpisy peněžních ústavů 156.200 K, kdežto na úpisy soukromých upisovatelů 201.100 K. Z úpisů peněžních ústavů připadá: 8500 K Zálůžna v Hradci Králové, 100.000 K Zálůžna Jesenice u České Skalice, 5500 K Všeobecná úvěrní společnost v Hradci Králové, 5000 K Královéhradecká bankovní jednota v Hradci Králové, 12.400 K Zálůžni úvěrní ústav v Hradci Králové, 10.000 K Spojitelná v Hradci Králové, 6000 K Obč. zálůžna v Opočně, 3000 K Obč. zálůžna v Č. Skalici, 5600 K Obč. zál. Nový Bydžov, 200 K Spojitelná a zál. spolek v Proboři. — Z úpisů soukromníků pak: 2000 K firma Karel R. Müller a spol. v Hradci Králové, 5000 K firma E. Winternitz a Martinec, Cerekvice u Holic, 6000 K firma V. Baše, Bolehošť, 10.000 K firma P. Polický, Jaroměř, 1000 K firma J. Kratschner a syn v Hradci Králové, 25.000 K firma J. Vozenilek, Předměřice, 2000 K firma Jos. Sommera nást., Hradec Králové, 10.000 K firma J. Seyfried, Kukleny, 500 K p. V. Jifík, c. k. rada vrch. zem. soudu, Hradec Král., 7000 K p. Em. Bláhová, choť plukovníka, Hradec Král., 2000 K p. L. Battek, hl. berní na odp., Hradec Králové, 1000 K p. Olga Ehrlichová, choť setníka, Hradec Králové, 2000 K p. Aug. Patzak, c. k. rada zem. soudu, Hradec Král., 2000 K p. Aug. Weisz, c. a k. setník, míst. velitel, Hradec Král., 5000 K p. Jos. Baše, továrník, Bolehošť, 9000 K p. Fr. Plesnivý, stavitel, Hradec Králové, 400 K p. O. Langer, účetní, Hradec Král., 22.000 K p. B. Schimannová, soukromnice, Hradec Král., 2000 K p. Zd. Tanglová, choť setníka, Hradec Král., 5000 K p. P. Bienenová, dcera vrch. revidenta stát. drah, Hradec Král., 1000 K p. Jos. Zahradník, c. k. rada zem. soudu, Hradec Král., 2000 K p. Boh. Weiss, obchodník, Hradec Král., 100 K Společenstvo mlynářů, Hradec Král., 1000 K p. Lud. Seyfriedová, choť průmyslníka, Kukleny, 500 K p. L. Matzová, choť setníka, Hradec Král., 300 K JUDr. Jar. Jetmar, c. k. soudce, Hradec Král., 2000 K p. P. Jos. Jakubec, farář, Opatovice, 200 K p. A. Eppichová, vdova po plukovníku, Hradec Králové.

U Královéhradecké bankovní jednoty v Hradci Králové upsali až dosud na válečnou půjčku: J. F. Konečný, farář na Pouchově 400 K, T. Machová z Třebechovic 400 K, Fr. Zahálková z Bědovic 100 K, Jos. Kousal, děkan v Holicích 500 K, ThDr. Jan Soukup, kapit. děkan v Hradci Králové 200 K, rodina Zimova v Hradci Král. 1000 K, Al. Soukup, bisk. vikář v Ločenicích 200 K, Fr. Janoušek, farář ve Vápné 400 K, ThDr. Fr. Šulc, prof. v Hradci Král. 1000 K, Václ. Nejedlý, vrch. oficiál v Hradci Král. 200 K, Jos. Světlý, katecheta v Třebechovicích 200 K, bisk. chlapecký seminář Borromaeum v Hradci Král. 1000 K, Fr. Vávrová z Třebechovic 1200 K, Bankovní jednota na svůj účet 5000 K.

Na mimořádné schůzi městského zastupitelstva dne 27. t. m. svolána sláva Jeho Veličenství a chrabrému našemu 18. pluku. Tento pluk v četných bojích získal si svou obětavou udatností nehynoucí vavříny. Klídi zasluženě chválu od důstojnictva všech národností rakouských. Zasluzhy jeho o vítězný postup náš v Haliči září tím slavněji, že byl vyznamenán i od J. V. císaře Viléma II. Na schůzi promluveno o skvělé činnosti 18. pluku slovy vřelými a usneseno, aby Jifíkova třída od filiálky Rakousko-uherské banky až po křižovatku nad městským parkem nazvána byla třídou 18. pluku. — Ke krytí nákladu spojeného se stavbou barákové epidemické nemocnice povoleno 17.000 K; druhou polovici zaplatí okres.

Vzácná návštěva v pensionátu J. V. císaře Františka Josefa I. v Hradci Králové. Dne 24. května (v pondělí svatodušní) poctil svou návštěvou hudební soukr. školu ctihodných školských sester v Hradci Králové vysoce urozený pán, p. baron R. Procházka, šéf hudebního departementu při c. k. místodržitelství v Praze. Shlédnuv zařízení školy a vyslechnuv hudební výkony některých žaček, vyslovil těmto své uspokojení a pochválil hudební výchovu učitelek. Přál jim blahosklonně k dalšímu zdatu. Vzácný host před odchodem zapsal své jméno do pamětní knihy k milé upomínce celého ústavu.

Hudební s. škola v pensionátu J. V. císaře Františka Josefa I. pořádá svůj jednorázový hudební večer ve prospěch osleplých vojáků ve válce v neděli 30. května o 3. hod. odpol. Na programu jsou zajímavé skladby slavných autorů R. svob. pána Procházky a J. z Káánů. Rovněž dlužno upozorniti na nové sbory »Píseň písní, kap. 5. verš 5.« a »Christus factus est« pro ženské hlasy od dra J. Cibulky, bisk. sekretáře v Hradci Králové. Jsou to pravé perly církevního zpěvu, jímž moderní sloh harmonicky dodává zvláštního rázu i lesku. K hudebnímu večeru zveme uctivě P. T. obecnstvo.

Městské Kileperovo divadlo v Hradci Králové — divadlo sdruž. měst východočeských. 28. t. m. sehrána bude opereta »Cudná Barbora« od O. Nedbala. 29. t. m. opereta »Tisíc a jedna noc« od J. Straussa. V neděli odpoledne o 3. hod. podruhé opereta z válečného ovzduší »Jeníček se vrátí...« V úterý o půl 8. hod. podruhé »Cudná Barbora«. 31. t. m. novinka »Miláček žen« od vlášského dramatika Alfr. Testoniho. 1. června ve prospěch J. Hurta veselohra »Modrá myška«. 3. června opereta »Polská krev« od Nedbala. Na čtvrtek 4. června (Boží Tělo) určeno slavné mysterium »Sestra Beatrix« od M. Maeterlincka. Souborem a melodramem »Jedna hla-

ba« napsal významný komponista Jaroslav Jeremiáš, jehož opera »Starý král« stádně právě Národní divadlo. Hudba Jeremiášova bohatě instrumentovaná přiléhá krásně k mysteriu Maeterlinckovu. Pohostinsky bude dirigovati své dílo sám skladatel. 5. června operetní novinka »Jak tenkrát v máji«. V činohře následovati bude geniální dílo »Příšery« od Ibsena a »Ve víru« od Bernsteina. V hlavních rolích vystoupí společně pohostinsky členové Nár. divadla v Praze A. Sedláčková a Al. Sedláček.

Divadlo. Básník, malíř, komponista mají hojnost příležitosti k výchově obecnstva, k vůdčí roli ve světě umění-milovném. Hercům však jest údělem los méně lákavý; dramatickému umělci rozkazuje obyčejně obecnstvo samo — nechce-li se takový umělec podříditi rozmarům davů, divadelní dvorana se prázdní; taková nehlučná zbraň jest nejcitelnějším trestem pro herce idealistu, který snažil se obecnstvo povznášeti. Ovšem v nynější válečné době jest situace dramatických umělců ještě svízelnější, resignace publika (zvláště v letní době!) ještě hroznivější. Tudíž horlivý a důmyslný ředitel divadla sdružených měst východočeských p. B. Jeřábek stanul před úkolem města obtížným, když měl sestavovati repertoire her vkusných, jemnějších, novějších — a při tom hodně libivých. Výběr jeho jest celkem vzhledem ke kritickým okolnostem dosti šťastný; výkonní umělci pak se snaží horlivě své role absolvovati co nejzdařileji, takže jest naděje i na dobrý finanční efekt. Úlohy jsou rozděleny tak, že dobře odpovídají temperamentu účinkujících. Z členů operetního souboru nutno pochváliti předně sleč. Wanerovu a Monczákovu, pp. Vaverku, Piskáčka a Olšovského. V činohře vynikají nesporným talentem pp. Jeřábek, Merten, dámy Jeřábková, Krejsová, Blažejová a Klokotská. Celková souhra uspokojovala velmi dobře. — Nasínce upozorňujeme, že na Boží Tělo večer bude vypraveno proslulé mysterium Maeterlinckovo »Sestra Beatrix«, které jest mistrným zpracováním legendy, na základě které náš Zeyer sepsal »Sestru Paskalinu«. Taková hra spfedená ze snů středověké zanícené duše opravdu povznáší.

Seznam cen na týdenním trhu v Hradci Králové dne 22. května. 1 hl: vikve 30—40 K, hrachu 100—120 K, čočky 120—140 K, jahel 110—120 K, krup 80—120 K, brambor 9—9.60 K, máku 70—80 K, cibule 70—75 K, 1 q otrub žitných i pšeničných 32 K, 1 kg: másla 5.20—5.60 K, vepř. sádla 5—5.20 K, tvarohu 72—80 h, 1 vejce 12—13 h, 1 kopa drobné zeleniny 1—2 K, 1 pytel mrkve 10—14 K. — Přivezeno bylo: hl: Vikve 5, cibule 12, brambor 134, mrkve 10, drobné zeleniny 62 kop, podsvinčat 287 kusů.

Želiv. Za překrásného počasí počala gener. kanon. visitace ve vikariátu lipnickém. V úterý 11. května rázem půl 6. hod. na večer — jak bylo ustanoveno — přijel Jeho Exc. nejd. biskup dr. Josef Doubrava do útulného údolí želivského automobilu z Jeřábce. Přiroda se oděla v slavnostní háb, neboť všechna stromofadí i zahrady opatské byly posety nejpestřejšími květy. Zaudněla rána, zahlaholily zvony staroslavné král. kanonie želivské a již automobil stanul na nádvoří klášterním. Jeho Excelence svižným krokem vystoupil z automobilu a ubíral se k opatství, kdež dole u schodů v čele shromážděných bratří klášterních očekával vzácného hostě opat král. kanonie želivské Salesius Roubíček, jenž upřímnou a srdečnou řečí uvítal nejd. arcipastýře. Nato skutečně krásnou řečí pozdravil nejd. visitátora slovně pán c. k. okr. hejtmán z Humpolce dr. Vojtěch Vaniš, vítaje Jeho bisk. Milost do okresu humpoleckého. Povznášející a uchvacující byl příchod nejd. arcipastýře do prostorného chrámu klášterního. S chóru zazníval překrásně četným pěveckým sborem sevcích zpěv »Ecce sacerdos magnus« a hlavní oltář přímo tonul ve světle elektrickém. Za mocného pohnutí po přípravných modlitbách pronesl Jeho Exc. srdečný pozdrav velmi četné shromážděným věřícím, děkuje všem, kteří ho přišli uvítat a pozdravit. Již toto prvé vystoupení nejd. arcipastýře zjednálo mu rázem srdce všech přítomných. O svátku Nanebevstoupení Páně sešlo se do Želiva tolik lidí, že veliký a prostorný chrám klášterní sotva celé to množství mohl pojmuti. Arcipastýř zřídka kdy asi mluvil k tak četným zástupům věřícího lidu, jaké byly shromážděny pod mohutnými klenbami klášterního chrámu. Rovněž i odpoledne při májové pobožnosti, při které nejd. arcipastýř modlil se sám modlitbu sv. Otce Benedikta XV. za pokoj a mír, byl kostel velmi četně naplněn. Možno říci, že celá slavnost sv. břimování konala se za povznášejícího dojmu, který na dlouho utkví v paměti všech účastníků. Vznesený hodnostář svým jaskavým, vlídným a přívětivým jednáním a vystupováním stal se miláčkem dospělých i malých. Klášter želivský zvolen byl za sídlo nejd. biskupa, odkud visitoval farnosti v Košetcích, Vojslavicích, Senožatech, Jitčicích, Ml. Břístích a Kalíštech. Po celou tu dobu trvalo počasí neobyčejně krásné, větrůch všude dostavilo se velké množství, aby pozdravili svého milovaného arcipastýře. Pořádek všude byl vzorný a nikde neudála se ani nejmenší přehoda, jež by dojem církevních slavností nějak byla porušila. Ve čtvrtek 20. května při májové pobožnosti velice pohnut rozloučil se nejd. biskup s farností želivskou a v pátek 21. května odjel automobilem do Hradce Králové. — Jest po slavnostech, prapory zmizely, nastalo ticho a vrátil se všední pořádek, ale v srdci našem je smutno, jakoby samou smrtí nám byl odňat někdo velice drahý a milý. Kež dobrotný Báh zachová Jeho Excelenci ještě dlouhá léta v plné síle k prospěchu a cti celé diecése královéhradecké!

Semotaz. Letošní zdejší pout o sv. Janu Nepom. dne 16. května byla obzvlášť slavná, neboť zavítal do

farní osady náš Jeho Exc. nejd. biskup dr. Josef Doubrava, aby udílel zde sv. břimování a konal generální visitaci. Přijezd nejd. visitátora byl oznamen několika výstřely z hmoždíků. U slavostrány dychtivě očekáván arcipastýř vdp. P. Kosmou Pytlíkem, místním farářem, deputacemi obecních zastupitelstev všech příslušných obcí v čele s p. starostou městečka Karlem Hadravou, živnostenským spolkem a školní mládeží s pp. učiteli v čele. Když Jeho Exc. nejd. biskup, provázen J. M. ndp. opatem želivským Salesiem Roubíčkem jako patronem zdejšího chrámu Páně, stanul u slavostrány, uvítal jej vdp. farář srdečným proslovem, vyjádřiv zejména radost z toho, že náš arcipastýř přichází do naší farní osady o slavnosti pouti jako milý a vzácný host, jemuž i lid osadní přináší svá srdce vsířic zvláště za to, že Jeho Exc. v této pohnuté době válečné, kdy nejedna obět nynějšího boje i ve farní osadě zdejší jest oplakávána, přichází jej potěšit a posílit. Poté jej pozdravil srdečně jménem městečka a příslušných obcí p. starosta K. Hadrava a za školní mládež zákyně Marie Bezděkovská a St. Hypšova (podávši kytici, kterou sama připravila). Za hlaholu zvonů v slavném průvodu uveden byl nejd. visitátor do farní budovy, potom do chrámu Páně, kde po úvodních modlitbách sloužil poutní mši sv. a přednesl krásné a jímavé kázání o sv. Janu Nep. jako kazateli, zpovědníku a almužníku. Po sv. břimování, které přijalo 472 osadníků, konána zkouška ze sv. náboženství ve škole, kamž se Jeho Exc. v průvodu dítek školních a vzácných hostů odebral. Školní dítky svými odpověďmi uspokojily Jeho Exc. tak, že během zkoušky několikrát vyjádřil svoji pochvalu. Po zkoušce jménem školních dítek poděkoval žák 5. třídy Alois Křikava Jeho Exc. za vzácnou návštěvu zdejší školy a za všechnu otcovskou lásku jeho a sňbíh, že vždy budou se pilně sv. pravdám učit a také dle sv. víry život svůj říditi. Odpoledne o 5. hodině účastnil se nejd. biskup sv. požehnání a po srdečném díkůvzdání vdp. faráře udělil ještě své výchnopastýřské požehnání četné shromážděnému lidu. Doprovázen díky a modlitbami osadníků zdejších, kteří poznávají svého arcipastýře z blízka, tím vroucněji ho milovali budou, opustil osadu naši. — Místní školní rada zdejší ve svém sezení dne 9. května se usnesla k uctění příjezdu nejd. biskupa věnovati 25 K diecésnímu ústavu hluchoněmých v Hradci Králové, kteroužto částku doplnil nejmenovaný dobrodinec na 50 K, a 25 K místní školní radou věnováno Útulku sv. Josefa na Kr. Vinohradech a Útulné slepých dívek na Kampě v Praze.

Kolín. V sobotu 5. června k 6. hod. več. zavítá sem opět Jeho Eminence nejd. náš arcipastýř, aby tu po tři dni udílel svátost sv. břimování, chtěje tak v těžkých dobách milostí a dary Ducha sv. posílit vzrušená srdce. Tichého uvítání Jeho Eminence účastní se zajiště naši katolíci v počtu nejhojnějším. Ke stejné hojné účasti a sice v průvodu spořádaném, účtu vzbuzujícím, dostavtež se všichni i na svátek Božího Těla a pak v neděli nato na Zálabské starodávné opětování této slavnosti. Schůzka u děkanského chrámu Páně, případně u sv. Víta na Zálábí.

Ohromný požár v Pichu u Pardubic. V pondělí svatodušní vypukl z neznámých dosud příčin v malé obci Pichu ohromný požár, který při panujícím silném větru zničil úplně 11 čísel. Hrůzný obraz ohromného neštěstí poskytovala malá obec Pich odpoledne v pondělí svatodušní. Ač k požáru dostavilo se 8 hasičských sborů, kteří s uznání hodnou obětavostí se přičiňovali, co v jejich moci bylo, přece dravý živel podporován ohromným větrem vykonal dílo zkázonosné. Stavení shořela téměř do základů, stodůlky taktéž, mnoho kusů dobytka vzalo za své. Škoda nezměrná, bída veliká! Chuda, zbožná, přičinlivá víska téměř na pokraji zoufalství. Než doufáme v srdce slechetná, doufáme v jejich lásku k bližnímu, že smilují se nad tak nezměrným neštěstím a podají nám ruky pomocné. Modlitba nešťastných bude odměnou za poskytnutou pomoc. Kdo rychle dá, dvakrát dá! Přispěvky ve prospěch ohromným neštěstím postižených přijímá a vděčně kvitovati bude farní úřad ve Starých Ždánicích u Pardubic. Důstojné farní úřady se uctivě prosí o pořádání kostelní sbírky ve prospěch nešťastných.

Podpora amerických Čechů-katolíků. Děkan osady Silver Lacke, Minn., papežský prelát Msgr. Fr. Tichý, rodák z Poličky, učinil ve své americké osadě, čítající 168 katol. rodin, sbírku ve prospěch rodáků a krajanů. Sbírká vynesla 1500 K, p. děkan k ní přidal sám ještě 525 K a určil po přání dárce, aby z ní bylo dáno některým chudým a válkou postiženým ve farnosti poličské a v osadách jménem uvedených v okolí 1100 K, v Novém Městě na Moravě a v okolí 350 K, v Hlinsku a okolí 250 K, v Táboře a okolí 150 K, v Litomyšli a předměstí 100 K, chudému v Kutné Hoře 50 K a v Uhl. Janovicích 25 K. Dárcové si vyprosili vzpomínky na modlitbách.

Různé zprávy.

Boj všech proti všem. Portugalští zednáři starají se dále velice pečlivě, aby jejich republika byla odraňujícím vzorem, jak stát vypadati nemá. Dávné výjevy, které započaly revolucí proti vládě královské, opakovaly se rok od roku — a posud nejsou krvavě skončeny. Zdálo se po zprávách v minulých dnech, že země vyčerpaná popřeje si nějakého klidu. Zatím však okolnosti se utvářily tak, že portugalské (byťvlastně si počíná jako balkánské) hajduci

Krvavé přepady se páchají jako v italských Abruzzích. Nejnovější zpráva sděluje, že od 14. do 16. května bylo v Portugalsku pobito na 500 lidí. Ve většině měst mají vládu ozbrojené, bezohledné hordy, které suverénně lide bez dlouhých řečí prachem a olovem. Na první den voleb (7. června) čekají se nové krvavé výtržnosti. Když v hospodě při pranic zhasne světlo, dochází k ranám nejzmatenějším, žádný občan neví určitě, koho vlastně bije, nikdo neví, zdali rozdává více ran než dostává. Vztekly vír vybijí se bezúčelně, bez rozmyslu. Podobně v Portugalsku. Zhaslo tam světlo rozumu, zhaslo světlo politické a hospodářské orientace, rozumnější občané nevědí, komu vlastně mají slibiti svou poddanost, aby hned druhý den nebyli zavražděni od jiných. Ta vysoká osvěta zednářská to dopracovala tak daleko, že země propadá barbarství většímu, než když za středověku přepadaly Evropu asijské nevzdělané hordy.

25leté jubileum sveobodné katolické university ve Washingtonu. Papež Benedikt XV. poslal dne 31. března vlastnoruční dopis biskupům severoamerickým, k jubileu 25letého založení katolické university ve Spojených státech Severoamerických.

Válečná tiska doléhá i na Jednotu sv. Methoděje ve Vídně, která po 40 roků nyní již v 8 kostelích pečuje o duchovní potřeby českého katolického lidu vídeňského. Míhodarů i příspěvků značně ubylo, ale dluh na českém kostele a vydání na bohoslužby jsou velká. Ochotníci divadelního kroužku třetího odboru Jednoty sehraji ve čtvrtek (svátek Božího Těla) dne 3. června ve spolkové místnosti VII. odboru Jednoty, III. okres, Schützengasse 30, velmi poutavý a poučný kus »Drama čtyř chudých stěn«. Začátek v 7 hodin večer. Vstupenky v předprodeji lze obdržeti v českém kostele III., Rennweg 63, v kostele u sv. Anny a ve všech odborech Jednoty sv. Methoděje. Jednota sv. Methoděje zve ctěné členy a členky všech odborů, jakož i ostatní příznivce k této ušlechtilé večerní zábavě a doufá, že četnou návštěvou dokážete, že kmete k Jednotě a tím přispějete k hojněmu výtěžku ve prospěch našeho kostela a českých služeb Božích. O hojnou agitaci a četnou návštěvu uctivě prosí Jednota sv. Methoděje.

Vazbu knih v jednoduchém i přepychovém moderně provedení rychle zhotoví uměl. závod knihařský **Richarda Šimáčka** v Hradci Králové, Pospíšilova tř. č. 131.

Všelicos. Protiválečné nepokoje v Itálii trvají přes vyhlášení válečného stavu. — Anglická dělnická strana usnesla se na projevu proti všeobecné branné povinnosti v Anglii. — Městské rady v Terstu a v Gorici rozpuštěny a správou jich pověřeni vládní komisaři. — Věrolomná Itálie dostala již loni od Anglie zálohu 450 milionů, což nyní doplněno na 900 milionů. — U anglického města Carlisle srazily se vlaky; vojenský vlak se 490 vojáků vrazil na právě přesunovaný vlak a do těchto dvou vlaků vjel ještě expresní vlak. Z trosek vyšlehy hned plameny, při čemž vybuchovaly i náboje, jež měli vojáci u sebe. 150 osob jest mrtvých, 200 zraněno. — Svátý synod bulharský se usnesl, že monastýry (kláštery) změní ve vzorná hospodářství, která by byla příkladem rolnictvu. Sv. synod už také zjednal pro kláštery odborníky zemědělské, kteří nejprve mnichy hospodářsky vzdělají, potom pak jimi budou působiti na vesnický lid. — Celé Uhry dostaly minulý týden řadu vydatných dešťů — a nás hrozí sucho. — Die císařského nařízení učební doba těch učňů, kteří příbrání jsou ke službě domobranců, platí za skončenou, má-li učň v den nastoupení vojenské služby za sebou nejméně dvouletou dobu učební. — V temešvárské stolici v Uhrách vyskytla se moucha bodavka, která způsobila na dobytku velkou škodu; mnoho krav, koní a vepřů padlo jí v obět. — V král. Českém je celkem 4451 veřejných knihoven, z nichž 3885 jest českých s 1.080.000 svazků. — Konference zástupců socialistických stran z neutrálních zemí, svolaná do Bernu 30. května, byla odložená; bylo málo přihlídek. — Italský dvůr přesídlil z Říma do Florencie, kde je také sídlo hlavního velitelství armády.

Prodám louku na Slez. Předměstí 3½ korce.

Blíží sdělí Václav Pavel na Slez. Předměstí.

HOSTINEC

ke kterému náleží několik koroň orných pozemků, hledám ke koupi. Nabídka s podrobným popisem a udáním ceny do adm. t. l. pod značkou: »Hostinec«.

Cíteckyně Božského Srdce Páně.

kteří povolání do řádu mají a výchově a obětování osiřelých dětí aneb misii věnovati se chtějí, nechť se obrátí s dotazem stran přijmutí na představenou ... kláštera B. S. P. Krupka (u Teplíc).

Barevná kostelní okna v odbor. provedení zhotovuje a dodává

Fr. Uhlíř,

umělé sklenářství a malba skla

v Trebošovicích u Hradce Králové.

Cenníky a rozpočty na požádání zdarma.

LÁZNĚ V MALÝCH SVATOŇOVICÍCH OD 1. KVĚTNA OTEVŘENY.

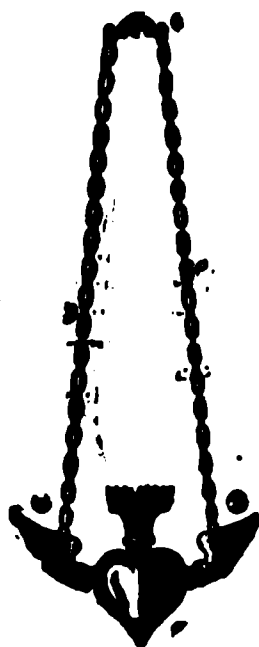

Denně jsou připraveny koupele, i teplé, z vody přitékající z Mariánské studnice. Koupeľny jsou účelné a čisté. Ceny každému mírné.

Rozpočty ochotně a zdarma.

E. Škarda, Brno, umělec. atelier pro řadu hotových a dodávek chrámové skla. V každém slohu a provedení, od nejjednoduššího vzoru do nejobtížnější sklonalby figurální, hotoví pravek vlastním mesaltem kaménkovou pro lacerady, ol-tátní obrazy, náhrobky atd. s nejširším záručním uměleckoho a odborného dokonaleho provedení.

Zal. 1850. **Karel Zavadil,** nást. **Antonín Zavadil,** nejstarší umělecký závod pasířský.

Veledůstoj. duchovenstvu a sl. patronátním úřadům doporučuje se ku provedení veškerých nádob kostelních, ze zlata, stříbra, bronzu a jiných kovů v každém slohu, od nejjednoduššího do nejobtížnějšího provedení dle liturg. předpisů. Sem i uční práce umělecké ceny. Veškeré opravy a znovuzřízení provádí se co nejpečlivěji a se zárukou.

Ceny velmi mírné. Mnoho doporučení a uznání po ruce.

Jan Horák,

soukenník

v Rychnově nad Kněžnou

zasílá na požádání vždy

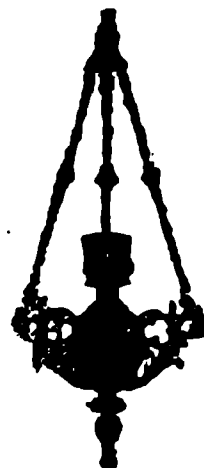
dle roční saisony kolekce nejnovějších druhů pravých vlněných látek

své vlastní výroby, jakož i to- i cizozemských.

Četná uznání zvláště z kruhů vele-
důst. duchovenstva svědčí o poctivé ob-
sluze mého ryze křesťanského závodu za
dobu více než třicetiletého působení.

Učiňte, prosím, malou objednávku na
zkoušku.

Volejenné látky na taláry.
Též na splátky bez zvýšení cen!

Veledůstojnému

duchovenstvu a

slavným patronátním

úřadům doporučuje si depo-

rušiti veškeré kostelní nádoby a náčiní a to: monstrance, kalichy, cibále, nádobky, paténky, pacifikály, svícny, lampy, kaditelnice, kropenky atd. své vlastní výroby, předpisům církevním vyhovující. Staré předměty opravuje v původní intenci a v ohni zlátí a stříbří nebo proti doplatku za nové vyměňuje. Hotové předměty neb výkresy zasílá naučásku franko bez závažnosti koupě. Vše se posílá poštou. Práce ruční.

Shledá veškerých zlatých a stříbrných klenotů, jako: řetězů, madonek, křížků, prstýnků, náramků atd. a Netvárné předměty, tabatěrky, jídelní náčiní se stříbra pravého i čínské vady na skládě.

Staré zlato, stříbro a drahokamy kupuje za nejvyšší ceny.

JAN STANĚK,

pasíř a ciseleur

Praha-L-979., ul. Karoliny Světlé, čis. 12. n.

Přilehlý smalec o. k. zemského trestního soudu.

Paramenta.

Ignáce V. Neškudla syn

(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)

(bratr P. J. Neškudly, farář ve Výprašticích)

doporučuje P. T. veleďstojn. duchovenstvu

svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

všech kostelních paramentů, spolkových praporů a kovového náčiní.

Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukázkuse na požádání franko zašlou.

Lepší malá pomoc včas, než velká nemoc potom.

Proto opatřte si bezodkladně dieteticko ochranný přípravek

proti choleře a úplavici

FARAŘE L.V. HORY

I. VADE MECUM

Zákonem

chráněno.

Obdržeti lze po: 3, 5, 9, 13 K. (vedle porta) v drogeriích neb v laboratoři »Vade mecum« v Dašicích, Čechy. Nepostrádatelný rodně, jednotlivci a vojínovi v polí.

OBNOVA

Číslo 23.

Předplatné na čtvrt roku 2 K 50 h
na půl roku 5 K —

V Hradci Králové, dne 4. června 1915.

Inserty počítají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XXI

Zednáři a bezpečnost papežova.

Garančním zákonem z r. 1871 přiznáno i od Italie, že papeži v politickém ohledu náleží úplná svéprávnost, papež není podřízen vladaři jinému, jest ve Vatikánu suverénem, čili svrchovaným vládcem. Takového zákona bylo nutně potřebí, aby papež měl volnou ruku i v záležitostech církevních, které se tak často promítají i při nejúzkostlivější opatrnosti se záležitostmi politickými, kulturními, sociálními.

U papežské stolice jest úplná samostatnost občanská požadavkem naprosto nutným. Jakmile by větší některého státu seznávali, že podléhá Vatikán třeba i nepatrně vládním proudům a diktátům některého světského vladaře, ihned by mizela jejich důvěra v papežovu spravedlivost ke katolickým státům jiných.

Jen tací lidé, kterým jest charakter středo-věkých dějin neznámou pevninou, mohou se diviti, proč papežové v tehdejší době často velice houževnatě hájili neodvislost svého území, proč se pouštěli i do válek, aby uhájili svoji moc fyzickou. Vždyť papežové často ani jinak nemohli uhájiti svou svobodu mravní, než zkrocením politických odpůrců, kteří se snažili zotročovati papežský stolec k vůli vlastnímu zisku.

Veliký byl lesk stolce papežského ve XIV. století za »babylonského zajetí« v Avignoně. Tehdy město to pokládáno za střed celého světa, za přední ohniisko evropské kultury. Říkalo se, že se vzdaluje od rozumu ten, kdo se vzdaluje od Avignona. Ale právě tehdy papež v pravém slova smyslu nebyl suverénem, byl politickým poddaným vlády francouzské, která svůj vliv vměšovala směle i do záležitostí čistě církevních. Dle diktátu Paříže byla obsazována místa kardinálů, volba papežů děla se dle přání králova. Ani nejlepší papežové avignonští nedovedli se zbaviti pout nesnesitelných, křesťanstvo v říši německé, české, anglické a jinde silně reptalo. Náš Karel IV. staral se velice pečlivě o vymánění papežského stolce z nehodného jarma, ale intriky francouzské prováděly silnou opozici. R. 1365 Otec vlasti pobyl v Avignoně a Arles 17 dní, aby smluvil s papežem všechny neúčelnější přípravy k přemístění papežského dvora do Říma. Papež Urban V. při loučení císaře ujistil: »Císaři pane, jiného Vám neumíme říci, než že Vám rádi všechna přání vyplníme.« Ale nyní nastal velice tuhý zápas se sobeckými politiky francouzskými. Papež konečně opustil r. 1367 Avignon proti vůli téměř všech kardinálů s nebezpečenstvím vlastního života. Vždyť mu Karel nemohl ani poskytnouti v pravý čas bezpečný průvod, protože byl nucen urovnávat v Německu soukromé války velmožů. Papež dospěl do Viterba, ale dále se nemohl odvážiti, pokud silná branná moc mu nezajistila v Římě osobní bezpečnost. Teprve r. 1368 na své druhé římské výpravě Karel IV. umožnil papeži bezpečný vstup do Říma. Ale papež se v Římě

přece jenom dlouho udržeti nemohl, protože mu chyběla v území papežském silná garance politická a jelikož intriky mocné Francie převážily veškerou pomoc jinou. R. 1370 vrátil se papež neustále ohrožovaný do Avignonu, kdež téhož roku zemřel. Papež Řehoř XI. přes obrovské překážky a přes snažné domluvy vlastního příbuzenstva r. 1376 pospíšil do Říma, kdež byl vydán v šanc. urputným útokům zvláště velmožů severoitalských. Ale vytrval na místě až do smrti. Po jeho smrti zvolen Urban VI.

Ale tu se ukázalo,

nemá-li papež mocnou oporu fyzickou. Vláda francouzská přemlouvala kardinály, platila mocnou agitaci i v Italii. Výsledkem intrik bylo, že — zvolen vzdoropapež. To byl počátek velikého církevního rozkolu. Právě za dvojice a pak i trojice papežské bylo patrné, co znamená politická závislost stolce papežského na moci vládařů jiných. Papežové udržování anebo odmítání dle toho, jak si která zlátná vláda přála.

Právě zvolení panovačného Jana XXIII. bylo výslednicí politických triků, v nichž měli silnou účast dvůr Václava IV. a viklefishé na české universitě. Přitom však překvapuje, proč tolik husité haněli papeže toho pro shánění příspěvků na válku proti hrabivci Ladislavu Neapolskému. Vždyť se přece sami husité opírali o nejvlivnější šlechtu, o královu ozbrojence — zkrátka o výkonnou moc státu českého. Mluvíli o reformaci, ale nedovedli si ji představit bez velice horlivé agitace mezi šlechtou dvorskou i venkovskou. Sami nevynalezli žádného kouzelného prostředku k uhájení svobody papežské proti loupeživému velmoži, který páchal hotová barbarství. Proč jenom husité označovali vzdoropapeže Jana XXIII. za papeže skutečného a proč se neobrátili raději k legitimnímu nástupci papeže pravého, totiž k Řehoři XII.? Ale kdyby byl i Řehoř XII. sídlil v Římě, býval by nucen postaviti se proti Ladislavovi se všemi energiemi; jinak by býval schvaloval, aby se ocitla papežská stolice v horších kleštích než v Avignoně. Právě proto, že Jan XXIII. dostatečné pomoci válečné nesehnal, musil přehnouti roku 1413 s kardinály a úředníky do Bononie. Ladislav vpadl do papežského území, dobyl Říma a řádil tam barbarsky. To byl tedy »reformanční« výsledek toho, že papežská stolice proti loupežníkovi nebyla dostatečně zabezpečena. Nejhrabivější světské velmoži hráli si stále směleji na papeže sami.

Ovšem shánění papežského vojaka bylo trapnou podívanou; budilo rozmrzení tím větší, že se odpustky k vůli získání peněžitého nákladu sháněly kramářsky. Ale — šmahem od-suzovat pokusy o ozbrojenou obranu papežské nezávislosti mohli jen lidé, kteří viděti nechtěli. Vždyť přece sami husité bezohledně vydírali pracující lid k vůli vojenské obraně svých církevních organizací. Sami husitští kněží stavěli se v čelo vojů; za vzájemného boje mezi husitskými sektami kněží nosili proti sobě Svátost oltářní, »archu proti arše«.

Papežské území v minulém století konečně zabráno proti všemu právu mocí světskou trvale, ale katoličtí politikové zcela důvodně se zasadili o to, aby aspoň papež zůstal suverénem v úzkém okruhu vatikánského majetku. Nyní neutralita i nejmenších státek jest respektována válčícími mocnostmi. Ale zednáři již před vypuknutím války italské troušili do světa, kam se papež k vůli své bezpečnosti obrátí, jakoby garanční zákon pro hlavu obrovských milionů katolictva byl bezcenným hadrem. A po válečném manifestu hned se sypaly zednářské dotazy: Půjde papež do Sevilly či Barcelony? Či do jiného města? Kdy vyslanci cizích států opustí Vatikán? Jakoby papežská stolice, která jest pro Řím největším dobrodiním, byla služkou, trpěnou do libovolné výpovědní lhůty.

A ejhle, garanční zákon z r. 1871 propadl již při první vážné zkoušce (po 44letém trvání). Vyslanci rakouský a německý jsou nuceni opustiti Vatikán, jakoby tento byl také ve stavu válečném! Rakouský vyslanec u Vatikánu hr. Schönburg seznal, že poštovní a šifrová svoboda papežské stolice jest podvázána. Vyslanec Řím opustil, aby neudínil Sv. otci nesnázi, až by došlo k vyjeveným demonstracím proti rakouskému konsulátu. Podobně opustili Vatikán i vyslanci pruský a bavorský. Tím jest mezinárodní postavení stolice papežské velice ztíženo. Má se za to, že papežští nunciové ve Vídni, Berlíně a Mnichově obdrží zvláštní plné moci k samostatnějšímu rozhodování, aby se tak následky omezení svobody papežovy poněkud odstranily.

Italská vláda nedovedla a nechtěla zaručiti vyslancům bezpečnost. Nyní tedy celý svět může poznati, jak byla oprávněna nedůvěra papežské stolice k zákonu tomu; nyní vidí svět, že stolec Petrův zcela důvodně žádal záruky mocnější. Vždyť nyní zednáři v Italii docela ohrožují bezpečnost samých italských kněží a jiných katolíků; vytýkají jim fanaticky, proč se nehнали do války tak jako živly radikální.

Zatím ovšem další útoky italských spekulantů jsou zadržovány bázní před protestem katolictva všech pěti dílů světa; musí se mírniti i pro jasné ochranné stanovisko států neutrálních. Ale hřích, jakým se poskvínila vláda, pošlapavši garanční zákon, nesmyje již nikdy žádná nová klička, žádná výmluva. Papežská stolice uprostřed válečné bouře měla zůstat zcela svobodnou.

Průběh války.

Bojiště východní. Dochází ke třetímu obležení Přemyšlu. V ruském tisku se sice prohlašovalo, že Rusům na Přemyšlu vlastně nezáleží a že by stejně neodolal těžkému rakouskému dělostřelectvu. Přes to Rusové sehnali k Přemyšlu posily se všech stran, aby zastavili další pochod spojenců východně od Sanu a odvrátili pád pevností. Rusové pokusili se na pravém břehu sanském znovu o ofensivu, a to na dolním toku říčky Lubačovky,

DEPEŠNÍ ADRESA: ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚNEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4%, A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ LÍSTKY POŠTOVNÍ SPORITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLÍM, KOKSEM A CEMENTEM

ŽIROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPORITELNY 140.273

ŽIVNOSTENSKÁ BANKA FILIÁLKA

V HRADCI KRÁLOVÉ

Akiový kapitál K 80,000.000.—.

Reservní a pojistné fondy přes K 25,000.000.—.

Centrála v Praze, n. l. 1002.

Filiálky: Brno, České Budějovice, Frýdek-Místek, Jihlava, Karlovy Vary, Klatovy, Kolín, Krakov, Liberec, Lvov, Mělník, Olomouc, Moravská Ostrava, Pardubice, Písek, Plzeň, Prostějov, Tábor, Terst a Vídeň..

Expositury: v Gražu po dobu lázeňské sezony a stálá v Opatově. Vídeň v I., II., III., IV., V., VI., VII., VIII., IX., X., XII., XVI. a XXI. okrese.

Žirové účty.

Zabývá se eskontem směn, inkasem směn a čeků na všechna místa v tu i cizozemsku; obstarává úhrady a výplaty, jakož i všechny ostatní bankovní transakce

za podmínek co nejvýhodnějších.

Pro transakce s Amerikou stává zvláštní oddělení při úředním ústavu

tedy jihovýchodně od Sieniavy, a u Sieniavy dokonce pokusili se přejít z pravého břehu Sanu na levý; ale úspěchu neměli ani na jednom ani na druhém místě. Pak boje na Sanu téměř úplně přestaly, ale za to obkličovací čára spojenců kol Přemyšlu na severu i jihu pevnosti posunuta vpřed. Naše těžké dělostřelectvo stíhlo už na železniční trať Přemyšl-Grodek u Medyky, spojující Přemyšl se Lvovem. Medyka jest městečko východně od Přemyšlu. — Důležité boje odehrávají se též mezi Stryjem a Drohobyčem; krajina stryjská uzavírá totiž přístup ke Lvovu proti jihu a současně má cenu jako místo pro boční postavení ruské proti operacím jednak západně od Lvova, jednak v jihovýchodní Haliči. Na Stryji dobylo spojenecké vojsko několik osad a zajalo jednu ruskou baterii. — Zároveň se z Ruska úředně oznamuje, že ruský generální úřad guberniální pro Halič přeložen byl ze Lvova do Brodů. — Důležitost německého vpádu do baltických provincií teprve nyní Rusové uznávají. — Dle úřední zprávy z 1. června: Východně od Sanu ruský protiútok odražen. Rusové v nepořádku na ústupu. Na severní frontě Přemyšlu 3 pevnosti dobyty, 1400 Rusů zajato a 28 těžkých děl ukořistěno. Armáda Linsingenova vnikla do ruských posic, dobyla Stryj, zajala 9050 Rusů a ukořistila 8 děl a 15 strojních pušek. Rusové ustupují ke Dněstru.

Bojiště západní. Angličané a Francouzové odhodlali se tu k novému a zvětšenému pokusu o průlom německé fronty mezi Lillem a Arrasem a v Kněžském lese, byli však především u Arrasu těžce poraženi. Rovněž východně od Yverského průplavu odražen útok francouzský.

Bojiště italské. Dosavadní vrchní velitel vojska našeho proti Srbsku arcikníže Eugen jmenován vrchním velitelem armády proti Italii a přiděleni mu generálové Dankl a Rohr. — Italové obnovili dělostřeleckou palbu proti našim opevněním u Folgarie-Lavarone, pohraničních to měst severovýchodně od Rovereda. Jiné oddělení italské vrhlo do pohraničního města tyrolského Cortiny, ale po prvé ráně dělové dalo se na útek. A také pokusy

přejít řeku Soču u Tržice (u nejsevernějšího bodu zátoky terstské) byly našimi hlídkami snadno odrazeny. Svého válečného cíle nemohou Italové dosíci jinak nežli rychlým vpádem do Tyrol

leč tento cíl jest Italům nesnadno dostupný, neboť všechny cesty z Italie do Rakouska jsou výborně opevněny a vojensky obsazeny. — Italská vláda prohlásila i blokádu celého rakousko-uherského a albánského pobřeží. — V italských městech bouří luza proti německému a rakousko-uherskému majetku, rozbíjí továrny, skladiště, domy a policie a vojsko jako by nebylo k obraně.

U Dardanel marně se spojenci pokoušejí o postup. Minulý týden potopeny tu dvě velké anglické lodi »Triumph« a »Majestic«, a loď »Agamemnon« byla torpedována rovněž a dovečena na Imbros.

Na moři. V notě německé vlády, zaslané vládě Spojených států ve příčině »Lusitanie« se praví, že německá vláda si přeje přímo a přátelsky přispěti i se své strany k objasnění případného nerozumění. Něm. vláda poukazuje na to, že »Lusitania« byla v seznamu anglické admirality vedena jako pomocný křižník a že jsou od delší doby všechny cennější anglické lodi opatřeny děly, municí atd. Činnost německých ponorek neochabuje. Minulý týden torpedovány parníky Spennymoor, Argillshire, Morveny, Princess Irené.

Na Suezském průplavu vyhláškou ke spřáteleným a neutrálním mocnostem zahajuje turecká vláda nepřátelství proti Angličanům a Francouzům.

Politický přehled.

V uherské poslanecké sněmovně dne 26. května ministerský předseda hr. Tisza objasnil počínání Italie proti Rakousku. Tvzení italského min. předsedy, že ultimatum Rakouska Srbsku otřáslu rovnáhou na Balkáně, nazývá očividnou nepravdou, ježto naše mocnářství svým spojencům i ostatním velmocem prohlásilo, že si nepřije žádných terito-

středí odlišným. Takovým způsobem zocelený charakter se nevytváří.

Některý mladík čte bez ladu a skladu Zeyera, Zolu, Raise, Svátku, Němcovu, Ehrenbergra, Třebízského, Dekameron, Verdaguera, Nerudu atd. — zkrátka co mu právě do ruky přijde. Ať neříká, že si dovede z té úžasné strakatiny samostatně a správně vybrati, co by šlo jeho charakteru k duhu! Není možno, aby většina mladých čtenářů rozeznávala správně duchy; mládež není dostatečně vyzbrojena učeností a kritickým talentem. Jen některým výjimečným mladým duším podaří se obmyslného spisovatele přistihnouti v jeho dílně při záluďném tahu, při škodolibém sofismatu. Krásný sloh omamuje, strhuje, nádherná mluva dovede vykouzliti umělkované růže i na těch místech, kde jest jen smetl. Spisovatel neuchvacuje tak pravdou, jako svou obratností.

Kdo dovede svými bystrými postřehy rozeznati plevu od těžkého zrna, kdo se nedá do zajetí krásných frází, jen ať si čte, co mu libo. Ale chybou jest, jestliže duše nesamostatně přeletují se stromu na strom a dávají se voditi takového literátovi, jaký se právě nabídně. I kniha beletristická má za úkol utvářeti dobré stránky lidské povahy a vésti mysl směrem jednotným.

A tu se musí přiznati vážné slovo pozitivním církvím, protože tyto jedině vysvětlují určité podstatu a cíl lidského života, udávajíce jasně prostředky, které ke konečnému dosažení blaha jsou nezbytné. Proto také není divu, že každá církev, pokud vynikala životem jadrným, měla svůj index a zapovídal svým příslušníkům četbu knih, které by zvlekaly konfesní přesvědčení.

Knihy antických (starořímských a starořeckých) spisovatelů posud jsou právem považovány za di-

riálních změn. Rovněž odmítá hr. Tisza druhou obžalobu, že prý jsme změnili zájmové sféry na Balkáně. Byly ovšem úmluvy o Albanii, ale máme zájem o celý Balkán, neuznávající nadvládu žádné mocnosti na něm. Mocnářství naše ani neporušilo smlouvy; v bodě VII. trojspolkové smlouvy vykládá se sice o předchozí dohodě s Itálií, avšak jen pro případ změny statu quo na Balkáně. Až do nejposlednější doby netvrdil též ani jediný státník italský, že Rakousko zameškáním předchozí dohody porušilo smlouvu. Všichni činitelé stojící v čele Italie projevili několikrát nejvšejšími slovy ochotu, že, i když Italie nesúčastní se aktivně války, chce býti přec věrným spolkovým spojencem. A pak najednou vyrazila Italie s náhradou územní. Tuto vyděračnost italskou hr. J. Andrassy vysvětluje tím, že se politické italské nechali vésti výhradně cílem, aby zmařili naše vítězství a stali se pány v Jaderském moři. — Po své řeči předložil min. předseda hr. Tisza královský reskript, kterým se uherský sněm odročuje na dobu neurčitou.

Říšský sněm německý konal 28. května schůzi, v níž říšský kancléř Beethmann-Hollweg prohlásil, že italská vláda vypovězením války sama svoji věrolomnost vepsala nezapomenutelně krvavými písmeny do knihy světových dějin. Aniž by bylo třeba prolít krupěj krve, aniž by byl ohrožen život jediného Itala, mohla míti Italie od Rakousko-Uherska dlouhou řadu koncesí. Tutěž hru jako s námi hráli římští státníci i se svým vlastním národem, jenž ve své velké většině nechtěl ničeho věděti o válce a podobně i většina parlamentu. Místo rozumu ovládla ulice za blahovolného trpění a podpory vůdčích státníků vlády, ulice, zpracovaná zlatem trojdhody, za vedení nesvědomitých štváčů rozvášněná až do opojení, které hrozilo králi revolucí a všem umírněným přepadnutím, nebudou-li troubiti na válečné pozouny. Řeč svou plnou účastí pro Rakousko končí říšský kancléř slovy: »Ve vzájemné důvěře zvítězíme na vzdory celému světu nepřátel!«

V Portugalsku prezident republiky Ariaga vzdal se úřadu, načež 28. května národní kongres zvolil

vy umění. Některé odstavce jejich jen potvrzují některé věroučné články křesťanské.

Jinde nacházíme mínění odchylná, která ovšem pouze nepřímo se staví proti názorům křesťanským; ale již tato okolnost vzbuzovala velikou úzkost u těch, kteří si přáli, aby jejich mládež celým srdcem přilnula k evangeliu. Čeští bratři na př. úzkostlivě se báli, aby krásný sloh antický neodloudil mladých duší od nejvroucnější úcty ke každé evangelické větě. Proto houževnatě se stavěli antické moudrosti na odpor.

V bázni před sebe menším porušením citů křesťanských z počátku odmítali učiti se latině. Kněží bratřští neučili se jazyku tomu, který byl tehdy obecně rozšířenou řečí všeho světa učeného. Bratrským správcům byli klasičtí spisovatelé pohany nehodnými toho, aby se jimi křesťan zabýval.

Když Martin Luther Bratřím písemně radil, aby nepohrdali studiem řeči, odepsali r. 1523, že jim není potřebí učitelů řeči; prý vybírali učitele z lidu obecného, Čechy i Němce, »by pak i co latině zapáchali«. Prý z té »rotné« učenosti latinské vznikly jen sváry; zákon se má plniti a není o něm potřeba rozumovati s učeností jazyků. Taková odpověď vyšla jménem správců Jednoty celé. Po smrti předního správce Lukáše († 1528) přece jenom někteří Bratři přicházeli zvolna k náhledu, že jim vznikají z neznalosti latiny veliké škody. Komenský vyznává, že Jednota tehdy nerostla pro nedostatek literárního umění škol; z nedostatku škol a latiny měli posměchy a vytýkání tkadloviny a ševcoviny. »Protož jsme potom i Lutherovými odkazy napomínáními i samou nuzaou potřebou doplnění škol se chytiti musili a rozkvetli jsme poněkud lépe.«

Feuilleton.

Jednotná výchova knihou u Jednoty česko-bratrské.

Jednotná výchova mládeže jest požadavkem všech kulturních proudů, všech církví a všech stran. Ale s otázkou tou úzce souvisí péče o vhodné knihy pro žáky. Jestliže jest žák poučován úzkostlivě, co kdy má jisti, aby si neuškodil na zdraví, má se zdvojnásobiti péče při výběru stravy duševní, která má tak rozsáhlý vliv na útvar charakteru. Jestliže si podkopá žák škodlivou stravou síly tělesné, stává se bezděčnou výstrahou lidem jiným. Otrávil-li se však duše knihami špatnými, roznáší naopak nákazu dále, šíří epidemii; vždyť neblahé následky takové četby neukazují se na venek ihned zjevně, čtenář dovede svou nemoc před veřejností maskovati; chytře zastírá špatnou povahu tam, kde by stržil trest.

Charakter mládeže nekazí se pouze četbou knih odsuzovaných od pedagogů obecně; čtenář ztrácí ideály životní a pevnost povahy i tím, že hltal bezplánovitě knižní strakatiny, která duši probíhá od pólu k pólu; mysl se ocitá v divé vichřici zmatečných hesel, tíhne hned k zásadě té, hned oné — a bilance všeho indiferentismus, blaseovanost. Jinoch četl výhradně pro zábavu; ale téměř každá beletristická kniha sleduje pro život nějaký účel praktický, snažíc se nenápadným způsobem, nádhernými příkrasami slohovými připoutati k určité tendenci. Horlivý čtenář z počátku posílaje ideální zrušení; po četbě románů a básní tendence jiné opravuje svou duševní směrnicí, aby brzo po přečtení knih charakteru jiného hledal potěšení v pro-

presidentem Th. Bragu, který odsoudil jakoukoliv diktaturu a prohlásil, že zdravý lidský rozum a nezištnost budou směrnicemi jeho politiky.

Neutrální Bulharsko. V tisku italském se zděrazňuje, že vmísením se Itálie do války není bulharská neutralita nikterak dotčena. Bulharsko zůstane neutrálním, dokud nikdo neporuší jeho životních zájmů.

Mírová smlouva tří amerických republik Argentiny, Brazílie a Chile stanoví, že každý spor, jenž nemůže býti urovnán diplomaticky a nebyl předložen rozhodčímu soudu, má býti vyšetřen a že má o něm podati zprávu stálý mezinárodní výbor. Žádná smluvní strana nemůže zahájit nepřítelství před podáním výborové zprávy anebo před uplynutím jednoho roku. Výbor má zasedati v Montevideu. Výbor zahájí činnost i na žádost jediné vlády. Výpovědní lhůta smlouvy je stanovena na jeden rok.

Nařízení ministra obchodu rakouského stanoví maximální ceny surových hovězích a koňských kůže a nejdůležitějších druhů hotových hovězích a koňských usní.

Volné listy.

Jaroslav Hašek, humorista. Ve společenském životě smích a veselost převládají nad smutkem; také v těchto teskných dobách velká města baví se tak, že jsou vážnějšími povahami v této své veselosti kárána. Nedávno jsme se dočetli, jak Berlínčanům bylo do duší mluveno, že ve frontě voáci strádají a umírají a za frontou doma občanstvo klidně a bezstarostně odává se svým zábavám. Považuje-li kdo protivy tyto za nějakou těžko zbadatelnou záhadu psychologickou, nebo za nějaký zákon, jehož základů nelze se domyslet, my v tom vidíme nedostatek životní vážnosti, onu hravou povrchnost a lehkomyšlnost, která jest jednou ze stinných stránek nynější kultury.

Jinak ovšem jest uznávati, že humor jest potřebou lidské přirozenosti, protože myslí zastřený smutkem člověka osamocují a oslabují. Jest tedy adostatek zřejmo, proč humor pěstuje se i literárně, a neméně jest jasno, že v české literatuře dobře psaných humoresek jest poskrovnu. Proto setkáváme se i tady s dvěma protivami, neboť život mluveným humorem oplývá, kdežto literární-humoristů chybí.

Jaroslav Hašek chce býti humoristou-literátem překotně, stoj co stojí! Jinak by neposlal na veřejnost knihu za knihou a dbal by Horákovy napomenutí, že spisovatel musí knihu dlouho pečlivě tvořiti, aby čtenář z ní čerpal užitek a duševní pochoutku. Kdyby všichni spisovatelé byli přístupni hlasu klasického mentora, neměli bychom tolik potíštěného braku a smetli a neztráceli bychom drahého času četbou knih, které nestojí za zlamanou greší.

Jaroslav Hašek vyniká sice jistou obratností, zachycovati různá prostředí a malovati je příslušnými barvami, ale odpuzuje nekulturností a neotesaností, čímž bezděčně odvádí pravdu, že pojem pravého literáta u nás důkladně již vyprchal. Jaroslav Hašek, prosáknut nekulturností, nemůže ovšem pochopiti, že vybraný čtenář nemůže se spokojovati spisovatelovou sebeláskou a touhou po potlesku, ale přeje si také, aby dějstvo bylo voleno a vysloveno

Ale ke klasikům pohanským zřejmě nechut trvala dále; řečtině a latině učil se u Bratří kněžský dorost hlavně k vůli četbě Písma.

V letech 1555—56 bratrský sněm pferovský usnášel se o podpoře mladíků, aby se naučili jazyku latinskému a německému. Ale pak si stěžovali, že se vzděláním z ciziny přichází učení hostinské (cizí), víra postranní, duch nedomácí.

Jazyk latinský však přece na školách bratrských obdržel domácí právo, protože Jednota byla nucena bojovati často s protivníky velice učenými.

Veliká nedůvěra k spisovatelům antickým jevila se i na vysoké kalvínsko-bratrské škole rožmberské v Soběslavi krátce před Bílou horou. V řadě školním bylo žádáno, aby se mládež učila jazykům řeckým a římským pohanů, ale s knihami jejich musí býti zacházeno opatrně jako s jedovatými. Jazykům těm nechť se učí žáci ze spisů křesťanských autorů. Ať se mládež učí poesii, ale na básních křesťanských, tak aby mládež s uměním a s jazykem v sebe jako by s mlékem vpijela i poznání Krista, zbožnost, života počestnost, bázeň Boží a víru ne falešnou. Obšírnější pohanské spisy buďtež pomítány, čísti mohou se jen ty, které jsou kratší.

Nařízeno, aby profesori neobtěžovali mládež filosofickými a světskými jen spisy, nýbrž aby řečem učili hlavně a nejvíce jen na spisech křesťanských. Kdyby studující pokročilejší chtěli doma čísti pohanské spisy, budiž jim to dovoleno, ale ať tou četbou profesori neutrácejí s mládeží zlatý čas.

Řád mluví kárně: »V našem věku žalostivá věc to, že nachází mnoho výtečných mladíkův, kteří, naplnivše rok dvacátý, ze škol vycházejí, aniž v

s onou uměleckou delikátností, kterou osvojuje si spisovatel, jenž proniká do hloubky, ozářuje ji svým intelektem a jemně vystihuje malé podrobnosti v jejich vztahu k hlavním pružinám lidského jednání. Slovem, dnes žádáme, aby spisovatel dříve důkladně se připravil studiem literatury a života a neházel nedbale na papír, co mu přineslo okamžité vnuknutí a co mu našeptala prvá, nepřipravená myšlenka. Z této nekulturnosti u Haška má původ způsob podání, který bychom nazvali neomaleným trhanstvím, které pohřešuje povznesenosti ducha, čtenáře odpuzuje a znechucuje. Mnohá, velmi mnohá místa v humoreskách Haškových nejsou než rouháním, vrhaným proti kulturní vytiřbenosti a její harmonii, mnohé jeho vtipy nevкусem až urážejí.

Kde kupujete knihy?

Naše knihkupectví Vás také vzorně obslouží.

Kdyby naše česká kritika počínala si opravdověji a přísněji, nemohli by takoví Haškové projevovati neúcty k literatuře, která má býti posvátným majetkem národa a nesměli by psáti kasárnickým slohem a zmrzačenou češtinou. Jest li kritika svědomitým uměním, jak kdosi pěkně řekl, pak není uměním to, co jest nesvědomité. K čemu tedy mají kritikové zbraň, kterou tff-mají, když chladně hledí na takové snížení, které na příklad roztahuje se v nejedné Haškově humoresce? Proč kritika snáší lidi, kteří se nazývají umělci a kteří mají strach, že bez nich nebylo by na zemi dosti bláta a sprostoty? Nechtě tedy kritikové zahřmí: »Vy literáti, kteří jimi nejste, rychle sestupte s místa, kterého jste nedorostli; vaše myšlenka má býti chlebem, kterým se živí vaši čtenáři, má býti krví, která obíhá v jejich žilách, ale na místo toho podáváte hrubosti a na místo, abyste byli strážcové jazykové čistoty, řeč co nejhruběji poskvřhujete.« Mohli-li bychom tvouci nevкусnosti Haškových humoresek nějak vysvětliti, řekli bychom, že snad sleduje jakési cíle, které v umění souborně jmenují se realismem. Kdo však si přečte dvě tři Haškovy humoresky, uznamená, že realism jeho jest radikálním potlačením umění, protože jest naprostou negací ideálu.

O děsné češtině tohoto »českého« spisovatele obšírněji hovořiti nebudeme. »Byl odsouzen ku vězení v době tří dnů pro přestupek paragrafu prvního o tuláctví. — Sloužil ku cti. — Voják Švejk sloužil mezi střelnou bavinou. — Jak by čerti přišli ku svěcené vodě. — Odvážil se přiznat k samohaně (sebeprznění).« Tuť jen několik ukázek, z nichž jde na jevo, že Hašek jest s rodným jazykem hrozně na štiřu a že nechutná ani pojmových rozdílů. A jakých pomůcek p. Hašek užívá, dovědeme mimo četné doklady jiné »Návrat pana Fingulína«, v němž hošík vypravuje, jak jeho matka ujela s milencem, se služkou a psem. Byla však v Budějovicích ohycena a vrátila se domů i s milencem, jež tatínek dobrácky v bytě snášel. Místo, jež má býti kabinetním kouskem celé humoresky, jest vypravování služby: »Milostpane, odpustějí mně to, já nemohla milostpani opustit, já rad ní bděla! Milostpane, pro Boha jich prosím, já jsem čistá a nevinná v tom ohledu. Milostpani

nich nabyli v umění čeho užitečného, čím by posluhovali pravému náboženství; nenabyli žádného pravého soudu, jímž by církvi a obci prospěšni býti dovedli, nýbrž shledáváš, že si osvojili jakés lehké a prázdné mluvení z několika fragmentů pohanských. Proto také mnozí spíš pohanský než křesťanský život vedou.« Prý měly by se stydět křesťanské školy, v nichž by Kristus měl »svítiti jako slunce moudrosti a spravedlnosti; v něm všickni pokřtění poznání jsou ukryti, v jeho slově zjevném pravé náboženství obsaženo. Měly by se stydět, že podávají mládeži pravidla mravů a života ze samých knih pohanských; to jest podobno, jako by někdo dítě vzal od prsu matčina a podal je k vemení krávy nebo jiného živočicha s tím úmyslem, aby sšálo do sebe i přirození těch tvorů. Prý latinou dosti elegantní a lépe než ciceronskou mluví ten, kdo mluví zbožně, moudře, věci pravdivé, užitečné a spasitelné.

Totéž mínění o účelu klasických studií měl sám Amos Komenský (1592—1670). Ač byl ženiálním pedagogem jména světového, bylo mu pouhé klasické vzdělání protimyslné. Tvrdil, že umění nadýmá, chtěl, aby pohanští spisovatelé byli ze škol vylučováni, nebo aspoň vybírání s největší opatrností. Litoval škod, kterých se dožila Jednota se svými správci, kteří byli vzděláni po světsku a jímž se pravé zbožnosti nedostávalo. Účelem školního vzdělání bylo mu poznání Krista a zbožnosti se naplniti. Komenský byl darek toho, aby ve školách budil ducha klasického. Cokoli se jen zdaleka zdálo překážeti jednotné výchově křesťanské, to úzkostlivě hleděl odstraniti.

Ovšem stanovisko českobratrské bylo poněkud ázkoprsé. Vždyť současně na jezuitských školách v Čechách byla četba pohanských autorů pěstová-

nkala, že pan Fingulín má v Budějovicích starou tetu, která je nemocná, a poněvadž pan Fingulín nedovede nic vyjednat a nikoho obsloužit a bojí se někam přijít, že jela s ním, aby mu poradila, — pro Boha jich prosím, milostpane! Ach můj Bože nebeský, to jsme, milostpane, zkusili s tím psem! Pořád kňučel a jen by po cestě šel. Koupili jsme si, pro Boha jich prosím, milostpane, na cestě salám. Potvora nám ho polovic sněd' a v kupě udělal tři loužičky a dvě hromádky, pro Boha jich prosím, milostpane!« Tuť jest ukázečka, z níž každý pozná, co se může jménem českého humoru mysliti, psáti, tiisknouti a jak lze býti duchaplným. Možná si představiti plochosť a prázdnotu větší?

Hloupost nikdy nestárne. Pan Hašek dopracoval se také prosulosti tím, že některé zabavené části svých humoresek dal interpelovati na říšské radě. V knížce dal si to vytiisknouti takto: »Po interpelaci posl. Freela a soudr. v 36. schůzi XXI. zasedání říšské rady dne 29. listop. 1911 immunisováno.« Aby čtenáři naši poznali vkus a vědomosti p. Haška, uvádíme příslušné immunisované místo doslovně: »Katecheta Šimádek byl dopálen a tvářil se zachmuřeně a přisně za mřížovím zpovědnice. Táral se drně a ukládal velká pokání. Nejmnš osem otčenášů a zdravasů. A jak pak by se katecheta nedopálil. Zpovídá kvintány. Přijde a klekne si kvintán Růžička. Věšte v Pána Boha, Růžičko? Inu jak bych to řekl, ale dostal bych osmihodinový karcér. Dávám vám čestné slovo, že ne. Tak tedy nevěřím. In nomine domini (!) Pomodlíte se za pokání čtyřicet (!) otčenášů a jděte, nechci se s vámi déle špinit. Myslím, že z náboženství propadnete. Darebák Růžička. Jednou dokazoval jim ve škole jsoucnost Boha a dovolil studentům polemisoat. Prosím, pane katecheto, řekl Růžička, jak to přijde, že Bůh stvořil první den světlo a teprve třetí den slunce? Růžička d stal zato, že v dovolené polemice se táral katechety, čtyři hodiny karceru a zákonné mravy. Důvod trestu: Drzé otázky!« (Pozn. red.: To musil spisovatel učinit z katechety takového hlupáka, jako by na otázku tolik naivní nedovedl odpověděti?)

Po stránce formální ukázka tato svědčí, jak český spisovatel hřeší nejasností a kostrbatostí slohu, neznalostí slovesního děje a vůbec takovými nedostatky, kterých v jeho knihách jest na kupy. Po stránce obsahové uvedené řádky dosvědčují, že p. Hašek náleží ke spisovatelům domnívajícím se, že protináboženské vtipy svědčí o ženiálnosti. Přihází se však často, že metoda tato, otřelá ostatně až do omrzení, obračí se proti samému strážci. Také p. Hašek nevědomky tropí si šššky ze svého intelektu, a představuje se nám jako Curtius, skákající do propasti nevědomostí. Jest osudné pro vysokomyslného vtipkafe, směřujícího se biblické zprávy o světě, že nemá nejmenšího slechu o tom, jak zpráva o domnělé neshodě snadno vědecky se řeší. Duševní dílna páně Haškova má ještě mnoho panenské půdy nedotčené vědění vůbec a zvláště poznatkem, že slunce není jediným zřídlem světla a že jest také na světě světlo radiové, elektrické, a že učenci dokazují, jak na počátku enerzie pohybu snadno mohla proměnit se v enerzii tepla a světla.

na o mnoho pilněji než na školách bratrských. — Ale zásada bratrská byla v podstatě správná; zkušeností přišla Jednota přirozeně k přesvědčení, že sebe menší poruchu křesťanské víry a křesťanských mravů nevyváží největší učenost a nejnosnější umění. Jestliže chtěli vychovati Bratří charakteru žulové, pak přirozeně byli nuceni vzdalovati všecko, co by určitou výchovnou lini zhroutilo v tápavou klikatinu. Klasičtí autoři jednotného názoru životního bratrským zákum poskytnouti nemohli, protože filosofické jejich systémy se rozcházely a jejich náboženství bylo dávno již překonaným stanoviskem. Jednota pozorovala, že mládež z moudrosti klasické nejraději pro praksi si vybírá ty zásady, které život z pohodlněji a jež příjemným sebeklamem odvádějí duševní energii od velikých úkolů přítomnosti.

A dává snad věda v nynějším čase aspoň náhradu za konfesní přesvědčení ucelený názor životní? Poskytují takové harmonické obzory duševní spisovatelé? Přimo se hlava točí nad tou divou, vzájemně se potírající směsí. Přední myslitelé nekatolický sami nyní souhlasně ohlašují bankrot nejrozličnějších moderních rozběhů filosofických. A tak nejprimitivnější, nejstarší konfese dovede působiti na krystalisaci charakteru lépe než nejmodernější filosofické skluzavky. Který inteligent tedy podstikává mládeži nábožensky vychovávané knihy jiné tendence, nepůsobí k zdokonalení charakteru, ale snaží se vypěstiti lhostejnost, neplodný a líný cynismus; takový inteligent prostě pytláči v cizím revíru, pašuje do teritoria zakázaného lučavku. Vždyť tolik vědět může, že novou pevnou základnu k pozitivní práci mládeži neposkytne.

Pan Hašek, robě protináboženské vtipy, s věděním a nevědomostí vůbec nedělá žádných okolků. Vykládá na příklad a všem, že plukovní kněz může konati souboj a že papež může telegraficky udělit dispens od zpovědního tajemství. Bývá již tak, že leckterí lidé nemilují rozmanitost poznatků a strkají všechno do jedině své až hrůza jednoduché přehrádky, podobající se onomu filosofu, který skloňoval Zeno zrovna tak jako seno.

A tázal-li by se kdo, proč o p. Haškovi tak obšírně mluvíme, odpověděli bychom, že p. Hašek jest typem a že svědomitý tisk jest povinen, potírati všechnu mělkost, která se do české literatury vtírá. Ostatně vůči p. Haškovi nejame osamocení. Také »Nár. Listy« mu již vytýkly nekulturnost a radily mu, aby se hodně vzdělával. Jme však toho mínění, že »Národní Listy« nepochodí, neboť bohužel množí se lidé, které pobádáti k sebevzdělávání znamená tolik, jako slepci říkati, aby se věnoval malbě.

Napoleon po návratu z Elby v Paříži. Památka jsou slova, která Napoleon, poznáv své minulé omyly, pronesl vůči Benjaminu Constantovi, neohroženému zastanci národní svobody, kterého si povolal, aby se s ním radil o budoucích úkolech: »Toužil jsem panovati celému světu, a proto bylo mi potřebí neobmezené moci, ale mám-li dobře spravovati Francii, prospěje mi nejlépe konstituce. Toužil jsem panovati nad světem, a kdo by tak na mém místě byl nečinil? Svět sám mě k tomu vyzýval, panovníci a jejich poddaní skláněli šije pod mé žezlo. Jsem mužem národa a žádá-li národ větší svobody, nechť ji má — uznal jsem jeho svrchovanost. Nemám nenávisti proti svobodě; odstranil jsem ji, kdykoli stála mým záměrům v cestě, ale vím dobře, co znamená, protože jsem byl vychován v její škole. Nejsem a nemohu již býti podmanitelem, neboť vím, co jest nemožného. Nemám jiného úmyslu, než povznést Francii a dáti jí náležitou vládu. Z tohoto proslovení poznáváme, že Napoleon zmoudřel a kál se ze svých chyb.

S obnovou císařství vzala konec všechna bourbonská zařízení a zvyklosti. Zrušen byl řád lilii, řád Ludvíkův, švýcarská osobní garda, královské domácí vojsko; potlačeny byly všechny feudální snahy staré šlechty. Čestné legii vrácena byla práva a příjmy, a ze všech departementů byli povoláni do Paříže volební sborové k mimořádnému zasedání. Hned také sestaveno bylo nové ministerstvo, do něhož vstoupili Maret, Cambacères, Davoust, Carnot, Conlaincourt a Fouché. Všechno to událo se dne 20. března 1815 v několika hodinách, neboť příslušné dekrety byly již pořízeny v Lyonu za návratu Napoleona do Paříže. V celé Francii veřejné mínění vyslovilo se pro Napoleona, a staří jeho maršálové čekali jen na zprávu o jeho vjezdu do hlavního města. Jenom Marmont, Maison, Berthier a Victor zachovali věrnost Ludvíku XVIII., který provázen jsa svým domácím vojskem, bral se k hranicím belgickým, aby se usadil v pevnosti Lille, jež dnes jest svědkem krvavých zápasů. Ale Mortier, který vedl pevnostní posádku, králi ohlásil, že pro odpor posádky nemůže ho do města vpustiti. Ludvík XVIII. musil tedy ujíti přes hranice, a vojsko jeho se rozešlo. Podél severních hranic Francie ve třech dnech ve všech pevnostech zavlály trojbarevné korouhve Napoleonovy. Také maršál Augerau, jenž za vlády Ludvíkovy císaře se zřekl, přihlásil se s vojskem k starému pánovi svému.

Toliko na jihu Francie Bourbonnové pokusili se o jakousi vzpoulu. Vévoda Angoulenský shromáždil stoupence královny v Marsilii, kdežto manželka jeho pracovala v Burdovalch, ale bez úspěchu, neboť dověděl se, že se blíží generál Clansel, dala se spěšně na útěk. Vévoda pak, obklíčen byl vojskem generála Chilliho, s kterým ujednal kapitulaci dovolující, aby mohl odejít z Francie. Ale představený Chilliho, maršál Grouchy, kapitulace nepotvrdil a zvav vévodu do zajetí, poslal o tom zprávu do Paříže. Napoleon však velkomyslně znění smlouvy potvrdil, a vévoda mohl bez závary odebrati se do Španěl. Dne 12. dubna vyvěšena byla korouhev Napoleonova i v odbojně Marsilii, čímž za své vzal pokus o válku občanskou, a zdálo se, že celá Francie sjednotila se pod císařskou vládou.

Ze zdání tohoto Napoleon a nová vláda byli však brzo vyvedeni. Ve Vendée, která již za revoluce byla ohniskem odporu proti republikánům a která vždy věrně stála ve straně královské, ozvaly se hlasy vzpoury a stoupenci Bourbonů se přidružili, aby vybuchla mohutným plamenem. Napoleon musil tam poslati 20.000 mužů, kterýžto počet způsobil citelnou újmu armádě, shromážděné proti spojenům.

Vztahy Napoleonovy vůči evropským mocnostem. Když Napoleon dlel na Elbě, svolán byl do Vídně kongres, kterého, nepočítaje rozličných knížat, účastnili se císařové rakouský

a ruský, králové pruský, bavorský, vürtemberský a dánský.

Ve Vídni rozvinuly se velikolepé slavnosti, mezi nimiž turnaj, na němž šlechta všech zemí závodila nádhrou. Starodávné zbraně, stkvělé šabry doplňovány byly množstvím diamantův a jiných šperků, které zářily na robách dam, rozdělojících ceny v jízdnárně. Prostřed radovánek a zábav francouzský ministr Tallegraud přijal kurýra, jenž dostavil se rychle se zprávou o přjezdu Napoleonovu z Elby do Francie. Zvěst tato působila udeřením hromu, takže smavá veselost rázem ustoupila zmatenému úděsu. Všichni si uvědomili, že lev považovaný již za mrtvého vrací se hvoud a hrozný, všichni se polekali, mnozí ztráceli hlavy. Nebylo již kdy vyměňovati noty a vyjednávat, nýbrž bylo třeba rychlého rozhodnutí. Proto kurýrové rozjížděli se všemi směry, aby zastavili vojska, která po zavezení Napoleona na Elbu vracela se do svých domovů. Bylo možno říci, že té noci, která následovala po překvapující zprávě, panovníci a jejich ministři spali s klobouky na hlavách a s meči po bocích; tak veliký byl poplach. Za vyjednávání vznikly sice značné rozpře, zejména když Rakousko s Anglií a Francií spojilo se proti požadavkům Ruska, ale po zprávě, že Napoleon se hlásí zase o slovo, zmizely okamžitě rozpory, a společné nebezpečí všechny sjednotilo. I vydáno společné prohlášení, ve kterém podnik Napoleonův nazván byl uprchnutím z Elby a ve kterém slavně králi francouzskému slíbena pomoc.

Napoleon dal sestaviti zvláštní komisi, již pověřil vyvrácením důvodů proti němu uváděných. Komise šestapadesáti články zastávala vystoupení Napoleonovo proti Bourbonům, kteří porušili smlouvu sjednanou ve Fontaineblau. Kromě toho Napoleon poslal po kurýrech všem panovníkům důvěrné listy, ale poslové jeho nebyli nikde přijati. Z počátku utěšoval se nadějí, že snad aspoň Rakousko proti němu nebude. Vznikla pověst, že císař opustil Elbu s vědomím svého tchána a že císařová s králem římským, synem Napoleonovým, vrátí se do Paříže. Pověst povstala asi z toho, že Napoleon poslal do Vídně několik chytrých osob, které měly Marii Ludvíku a syna unést; ale podnik potkal se s nezdarem. Nicméně Napoleon spoléhal na spory, které na kongresu mezi Rakouskem a spojení se vyskytly, a doufal, že změnou zájmů Rakousko se k němu přikloní. Ale i tady zážil neúspěchu, neboť Rakousko nejen neváhalo s ostatními mocnostmi dřívější spolek obnoviti, ale ve veřejném tisku, nazývao jednání Napoleonovo zločinem, proti němu mnohem ostřeji vystupovalo, než všechny mocnosti ostatní.

Podporujte náš podnik.

Družstevní knihkupectví a nakladatelství
v Hradci Králové, Adalbertinum.

Charakter Gabriela d' Annunzia.

Jestliže do nedávna někteří lidé byli na rozpácích, kdo nejvíce šval do války výbojně, jest nyní jasno před celým světem. Patrně, jak zednáti v době pro celou Evropu tolik kritické chystali se všem úsilím krveprolití zcela zbytečné, protože Italům nikdo nic nebral; naopak se jim nabízelo více, než jim po právu náleželo. Až budou padati italsí vojáci po tisících pod ranami našich mistrně obsluhovaných děl, nechť se za to poděkují dobrodružnému justamentu zednářskému. Přední orgán soc. demokratů v říši německé »Vorwärts« charakterizuje předního krvavého šváce velice poučně. Praví, že d' Annunziovi jest všechno látkou ke skvělé

hře prázdnyými slovy. Necítí nic pro vlast, kterou opěvává, stejně jako ničeho necítí pro ženy, které obecnostu obnažoval ve svých románech. Jest internacionálním v nejhorším smyslu toho slova.

Není tomu ještě ani pět let, kdy opustil d' Annunzio Itálii z příčin velice prosaických, spěchaje ehtě do dobrovolného vyhnanství. Žil totiž v Itálii tak kavalírsky, že promrhal statisíce s lehkými ženami. Na svůj svěťácký život měl peněz dost, pokud udržoval přátelství s bohatou tragédkou Dusovou. Když však o své společnosti začal roztroušovati ředi kompromitující, přišel o její přízeň i o její peněžní dary. Jeden nakladatel si zajistil všechna díla d' Annunziova. Když se básník ocitl v kritických peněžních nesnázích, vymáhal stále nové zálohy, až nakladatel nemohl platiti. Tu se zistný básník velice rozhněval a — začal psáti všechna svá díla francouzsky. Na spisovatele se vrhli ovšem četní větitelé, v přední řadě nakladatel, který byl poškozen mrštným skokem demagogovým o veliké sumy. Kaučukovitý d' Annunzio místo charakterního vyrovnání prehl do Paříže, zachav za sebou dluhů kol 400.000 lir. Nachytil nové příznivce, kteří ho penězi zásobovali. Aby dokázal zednářům, že jest člověkem »veskrze moderním«, nepsal takové francouzské drama o smrti sv. Šebestiana, že to vzbudilo obecné rozhořčení mezi věřícími křesťany.

Když byl zadlužený svěťák svými větiteli nejpřísněji pronásledován, nabídl mu zbohatlý krajan Guzzo, že zaplatí za něho všechny dluhy, jestliže se zaváže k přednáškové cestě po jižní Americe. Básník ovšem přijal nabídku velice ochotně, ale požádal, aby se mu poslaly peníze předem. Když se tak stalo, d' Annunzio přes oceán plouti nechtěl. Rozhněvaný Guzzo podal na básníka žalobu. Podvodný kořistník ovšem byl odsouzen, ale podklouzl chyťte soudnímu vykonavateli pod rukou do Paříže. Když Guzzo pro tu trapnou aféru zajel z Ameriky až do Florencie, již chytrý šejdít byl za hranicemi.

A po necelých pěti letech d' Annunzio jest vítán potleskem zednářů, ukazuje cestu k zocelení a zušlechtění charakterů, parafrasuje docela bibli k vůli povzbuzení bojovnosti. Italský král za takovou zcela lacinou práci dává mu nejvyšší řád, prochází se s ním a konferuje jako s předním důvěrníkem. Jaká jest to vláda, která se nechá vládnouti člověkem takové povahy? A zač stojí lid, který takového muže nosí na rukou!

Záložna v Hradci Král., Janské náměstí č. 163.

Vklady na knížky 4½%
Vklady vázané výpovědi
a vklady střádkankové 4¼%

Nové vklady (uložené v době moratoria) úrokují se dle dohody a vyplácejí se z těchto vkladů obnosy bez omezení moratoria.

Kulturní jiskry.

Kdy se narodil Jan Hus? V. Novotný dospívá po prostudování nejruznějších okolností k náhledu, že nejpravděpodobnějším rokem Husova narození jest rok 1369. Tento rok jest mnohem lépe opřen závažnými důvody než rok 1373 i všechna léta jiná. Poslední slovo v té příčině však ještě věda neřekla.

Ze života hmyzu. Vynikající hmyzovědec Henri Farbe po velice pilném badání prohlašuje, že vůdcem hmyzu v jeho konání jest instinkt (pud), nezávislý na činnosti rozumové. Hmyzové jsou puzeni instinktem snášení vajíčka do prostředí odlišných od toho, kde právě žijí, ale kde zato jsou dány podmínky k zdárnému vývoji jejich larev. Beze všeho učení poznává hmyz rostliny i jiná místa příhodná. Podobně je tomu se stavbami hmyzu. Aniž se hmyz naučil geometrii, zná ze stavitelství všechno, čeho potřebuje ke svým pracím. Jsou mu neznámy rozpaky a otálení začátečníka. — Farbe často si dopisoval s Darwinem, oba učenci byli přáteli, třebaže základy jejich teorií se rozcházeły. Farbe nebyl stoupencem Darwinovým, ale přece druh druhu si vážil, ba dokonce možno pozorovati u obou jakousi součinnost v experimentální vědecké práci.

Nové doznání o skonu soc. dem. internacionály. V »Právu lidu« napsal Krejčí: »Požár války jest dnes všeobecný a nekritičtější dobám jdeme vstříc. Jme ještě více než dříve uzavření do oblasti svého národa, dýcháme jen jeho atmosféru a cítíme pod nohama jen jeho půdu. Všecko ostatní, co pojilo massy českého lidu s dělnictvem jiných národů, je pobořeno a přerváno, a zůstalo-li přec ještě z toho několik nitěk, nestáti to ni zdaleka na tvrzení, že internacionála žije a pracuje. Doufejme, že ožije, ale dnes neváhejme si přiznati, jak věci stojí, a vyvozovat z toho příslušné důsledky.« — Ale k vzkrísené internacionále těžko vznikne důvěra. Vždyť se bude předvídati, že v čase nové

generální zkoušky zahodí svůj program rychle znovu.

Má pevnou půdu internacionála aspoň ve státech neutrálních? Z Basileje dne 25. května oznámeno: Na schůzi představenstva švýcarských sociálních demokratů bylo sděleno, že konference sociálních demokratů neutrálních zemí, která byla svolána na 30. květen proti válce, se nekonala pro nedostatečný počet účastníků.

O počátcích numismatiky přednášel dr. Münsterberg ve Viedeňské numismatické společnosti. Než povstala numismatika, musili býti sběratelé. Ze starověku jsou dostatečně známi. V Egyptě a Babylonii byly pro soudce a kněze zakládány sbírky listin, starověcí vládcí zřizovali si sbírky vzácností všeho druhu; staří vládcí králové měli sbírky obrazů, o Augustovi se povídá, že měl na Capri sbírku starožitností a rarit. Antických sběratelů mincí však neznáme. Teprve v době renaissance počínají se objevovat. V Itálii zdá se býti básník Petrarka (1304—1374) prvním známým sběratelem mincí, v Německu učenec biskup Štěpán z Kulmu (1480—1495). Jak málo pochopení bylo však tehdy pro tyto zájmy, dokazuje kronika, v níž se praví o biskupu Štěpánovi: „Seděl na svém zámku v Lube a celý den prohlížel cizí a podivné mince, které měl, neboť říkalo se o něm, že se před tím snažil, aby měl mince ze všech zemí; to dělал víc z hlouposti — pro co jiného? Vždyť byl již starým mužem!“ Tak jako dnes je proslulým sběratelem mincí italský král, byl v 16. století císař Ferdinand I., který měl asi 1500 exemplářů mincí.

Sochy, oltáře a j.

provádí absol. c. k. odborné školy
a c. k. umělecko-průmyslové školy
Jan Dušek v Chrudimi.

Za válečného ruchu.

Zákeřný přepad Itale utvrdil a rozplamenil patriotismus obyvatelstva naší říše a oddanou lásku k nejjasnějšímu mocnáři co nejvíce. Jest to patrné netoliko na hromadných nadšených projevech, ale i na obrovských úpisích na válečnou půjčku. Vždyť výsledek letošních úpisu převyšuje značně bilanci upisování loňského. Taková praktická pomoc jest nejlepší odpovědí hrabivé cizince; jistě srdce Jeho Veličenstva cítí velikou útechu v projevech synovské úcty a davové obětavosti věrných poddaných. Vždyť již vidíme, že takovými způsobem docházejí splnění slova rakouské hymny: Když se ruka k ruce vine, pak se dílo podaří.

Přemysl opět v rukou chrabrého vojáka Rakouského. Svým rychlým a stále vítězným postupem protiruskému kolosu, udatným překonáním největších překážek uvedly naše voje celý svět do velikého údivu. Jelikož pak k dalším úkolům obranným jest potřeba velikého nákladu, upisujte dále horlivě a s plnou důvěrou v konečné vítězství na válečnou půjčku. Lhůta k upisování jest totiž prodloužena.

Český pluk 18. z Hradce Králové v pohutě době válečné slavným způsobem oslavil své vítězství v památný pro něj den 22. května, jako výročí porážky Napoleona u Ošprů. Vojsko v Č. Lípě meškající v počtu 5600 mužů za hlahu zvonů a plukovní hudby kolem 9. hodiny ranní shromáždilo se se svým důstojnictvem na veřejném očiščišti, aby účastnilo se polní mše sv., kterou sloužil dp. polní kurát Filip Pinter za asistence vldp. převora kláštera Augustiniánů P. Waltera, vldp. děkana J. Štegra a prof. gymnasia vldp. V. Kechra. Po slavné mši sv. za účasti deputací všech vyzbrojených sborů místních, samosprávných i politických úřadů promluvil Filip Pinter k důstojnictvu a vojsku tak hluboce dojmavou a pročitěnou vlasteneckým duchem řeč, že málokteré oko zůstalo nezarozené. —

Zase chycen nepoctivý udavač. Dle zprávy »Pozoru« konalo se dne 27. května před vojenským soudem v Mor. Ostravě přelíbění s rolnickým synem Růžičkou ze Žarovic. Bylo totiž na něho udáno, že pronesl závadné výroky. Když však byla prokázána naprostá bezpodstatnost obvinění, nařídil soud zatčení udavače Grünwalda z Prostějova.

Italský hlas o síle dvojspolku. »A. Z.« přináší z Amsterodamu tuto zprávu: »Telegraaf«, jak známo, jeden z největších švédských listů ve službách trojdhody, otiskl dne 25. května rozhovor s jistým italským důstojníkem. Tento důstojník pravil, že netrpělivost, a níž čekala Francie na vypovězení války Itálii, je předčasná. Pravil, že obává se vážně, že italská vláda zasáhla příliš brzy, totiž příliš brzy s hlediska svého vlastního zájmu. Důstojník pravil: »Dle mého přesvědčení, je nyní Německo a Rakousko-Uhersko na vrcholu vojenské moci. Měly za celou zimu dosti času, aby vyvířily svoje zájmy a připravily se na letní kampaň. Rozumně

se, že jsou plané řeči, jakoby Německo bojovalo nyní proti přesile. Mohu říci s určitostí, kolik Angličanů je nyní v poli, a také přibližně vím, jak je velké vojsko francouzské a ruské, přesto však nepochybují ani okamžik, že Německo a Rakousko má více vojáků nežli jejich nepřátelé. Jsou tudíž v této chvíli zcela dobře s to, aby, aniž by vážně oslabily ostatní fronty, postavily proti italskému vojsku stejně velkou vojenskou moc. Nemůže býti ani řeči, že intervence italská přinese bezprostředně spojeným prospěch. Zasáhne-li Itálie nyní, bude to ještě trvat celé měsíce, nežli stav rovnováhy, trvalý již devět měsíců, změní se ve prospěch spojených.« — Itálie měla tudíž teprve tehdy zakročit, kdy bylo by to zcela jisté. Neboť nyní nemožno dělati si o italské ofenzivě v Alpách žádných iluzí. »Vojenská procházka« do Tyrol a Terstu je v této chvíli dosud nemožná. Nechceme-li plýtvati lidskými životy, uděláme dobře, budeme-li na rakouské hranici prozatím k defenzivě a v defenzivě-ofenzivě.

Královéhradeckou bankovní jednotu v Hradci Králové doporučujeme co nejlépe při veškerých obchodech bankovních a uhelných. Podporujte při každé příležitosti svůj vlastní podnik.

Zprávy místní a z kraje.

Slavnost Božího těla při nádherném počasí měla průběh velice povznášející. V 8 hodin ráno sloužil nejd. biskup pontif. mši sv. s četnou asistencí. Pak následoval slavnostní průvod k oltářům, které obětavými katolíky byly velice vkusně upraveny. Kromě kněží, bohoslovců, škol, katol. spolků kráčeli v eucharistickém procesi zastupcové všech státních a zeměpanských úřadů. Členové městské rady a hojnost jiných věřících. Čestnou stráž kolem Eucharistie konali jednoroční dobrovolníci; hudba vojenská a výstřely tentokrát ovšem vzhledem k mimořádným poměrům scházely. Ale na obvyklém místě blíže katedrály stálo vojsko se svými důstojníky k oslavě Nejsvětějšího. Družiček byla dlouhá řada. S Bílé věže ozývaly se fanfáry. Pp. bohoslovci spolu s pěvci katedrálního kůru zpívali velice zdařile. Ke konci udělil Jeho bisk. Milost v kath. chrámu Páně požehnání Nejsv. svátosti oltářní. Pak byla Eucharistie k veřejnému účtění vystavena až do 6. hod. Odpovědně byl nejd. arcipastýř přítomen slavnostním nešporám, konaným od vsdp. kanovníka dra Fr. Reyla. Tuto sobotu odjede Jeho Excel. k dokončení visitačních cest ve vikariátu lipnickém.

Svěcení na kněžství. Pro mimořádné poměry vysvěti Jeho bisk. Milost ctih. pp. alumnus IV. roku na kněze letos již 27. června. Na 40 kněží bylo povoláno na pole válečné, takže některé kolatury osifely.

Májové pobožnosti u Panny Marie v Hradci Králové těšily se letošního roku neobyčejně čemé návštěvě. Při závěrečné pobožnosti měl litanie s požehnáním Jeho Exc. nejd. biskup dr. Josef Doubrava; kázat vdp. P. Řehoř. Četné družičky u oltáře zvyšovaly krásně slavnostní dojem; jedna z nich podala nejd. arcipastýři kytici.

Hudební soukromá škola v pensionátě J. V. císaře Františka Josefa I. předvedla dne 30. května jedenáctý Hudební večer ve prospěch osleplých vojínů ve válce s prospěchem skvělým. S četnými P. T. hosty pocítili svou návštěvou hudební školu též J. Exc. nejd. biskup dr. Josef Doubrava, vldp. dr. G. Domabyl, vdp. sekretář dr. J. Cibulka, p. rada zem. soudu St. Fischer, p. prof. Hobzek s rodinou, vldt. dámy pí Smutná, choť c. k. místodrž. rady, pí Steinfeldová, choť c. k. dv. rady, pí radová Vávrová, pí rad. Opálková atd. atd. Žácky podaly mnohé významné skladby. Zvláště imponovaly sbory autora dra J. Cibulky »Píseň písní, k. 5 v. 5.« a »Christus factus est«. Nejlepší representanti hudby, jako Perosi, R. sv. pán Procházka, dr. D. Orel vyslovili obdiv mladistvému skladateli a chválili práci ceny tak umělecké. Na přítomné posluchačstvo činily sbory dojem mocným. Bylo by žádoucí, aby díla tak impozantní vešla ve známost všem pěveckým kruhům. Z programu uvádíme i č. 8. (I. oddíl) R. sv. pána Procházky »Valčík - Fantasie« (Es war) a č. 9. (II. oddíl) J. z Káanů Transkripce a fantasie »Má dívka« (z Fibichova šestera písní), kterážto díla slečna M. Dostálová podala s pravou elegancí. Také vynikala svižná hra slečen M. Zahradníkové, A. Průšové, M. Střihavkové a M. Vodehnalové. Malá pianistka V. Hobzková dala jak přednesem tak i precísní svou rutinou pěknou introdukcí skladbám J. z Káanů v II. oddílu. Houslová hra byla zastoupena dobrým sborem houslistek, z nichž vynikají sl. H. Kavková a sl. M. Faltová, jejíž přednes »Ukolébavky« č. 9. byl jemně procítěn. — Z mládeže sešlo se 92 K. Kéž i nadále má hojně zdaru charitativní činnost žaček této školy v pensionátě školských sester!

Poděkování do Hradce Králové. Nemocní vojínů různých pluků a národností děkují touto cestou za laskavé ošetřování, jehož dostalo se jim při odbočce Červ. kříže ve škole zámečnické, především všem pp. funkcionářům odb. Červ. kříže; povinným díkem zavázání jsme panu primáři okr. nemocnice dru Honzákovu a p. dru Tvřzskému, dále sl. ošetřovatelkám M. Hrdličkové a L. Márové. Odcházíme s pocity vděčnosti k Vám všem. Vzpomínka na Červený kříž v Hradci Králové utkví každému z nás v hloubi srdce. — Za Čechy F. Portych, za

Němce F. Molžíš, Fr. Schuster, za Poláky Kasko Nikolaus, za Chorvaty Tkotytz Mihaly.

Udatnost 18. pěší pluku. Starosta města Hradce Králové dra Ulricha došel tento dopis: »Vaše Vysokoblahorodí, vysoce vážený pane purkmistře! Nynější plukovník pan Otto Kick, velitel pluku, udělil mi velmi mne povzbuzující příkaz, abych Vaše Vysokoblahorodí nejdříve vyrozuměl, že se domácí pluk v těžkých, ve dnech 2., 4., 7., 9. a 11. května t. r. svedených bitvách obzvláště vyznamenal kromobyčejnou statečností a oddaností a pokryl prapor svůj novou slávou, za kteréžto hrdinné činy zcela obzvláštní pochvaly též nejvyšších představených pluku sklídil. Pluk zaja od 2. května t. r. ca 1000 Rusů a ukořistil 2 strojní pušky. Bohužel musil tento veliký výsledek poměrně velkými obětmi, kteréž bohužel byly neodvratny, býti dobyt. Mimo 17 poraněných důstojníků, praporčků, kadetů a aspirantů zůstali na poli slávy 2 důstojníci a 1 praporčík. Pan plukovník a velitel pluku žádá Vaše Vysokoblahorodí o prominutí, že následkem nyní dále pokračujících akcí nebylo jemu samému možno o tomto slávyplném chování se Vašeho domácího pluku radostně sdělení učiniti. Prosí Vás, abyste toto sdělení vhodným způsobem slavněmu zastupitelstvu, jakož i vysocectěnému obyvatelstvu Vašeho města, které se zajímá o blaho i boi pluku, oznámil, zůstávám Vašemu Blahorodí vždy stále upřímně oddaný: Doleschal, major.«

Oslava 18. pěšího pluku v Hradci Králové. Městské rady došel přípis c. a k. ministerstva války následujícího obsahu: »C. a k. ministerstvo války přijalo se zvláštním uspokojením na vědomí zprávu o jednomyslném usnesení městského zastupitelstva, jednu z nejkrásnějších ulic města ozdobiti jménem »Třída 18. pěší pluku« a vyslovuje městské radě za sympatii domácímu pluku tímto osvědčenou svůj dík.«

Úpisy na válečnou půjčku ke konci května v královéhradeckých peněžních ústavech stouply do překvapující výše. Jak počet upisovatelů tak upsané obnosy svědčí o skvělém výsledku; více o tom příště. Upozorňujeme, že lhůta k upisování jest prodloužena, takže posud se mohou účastniti ti, kteří neupisali; jiní mohou obnosy zvýšiti.

Z elektrických podniků. Páni odběratelé elektrické energie se upozorňují, že dle nového usnesení správní rady elektrických podniků pokládá se účet za elektrickou energii doručený inkasistou již za první upomínku, a není-li též ihned zaplacen, nastává povinnost platiti ode dne doručení 5 proc. úrok z prodlení.

Na osleplé, raněné vojiny a nezaměstnané dělnictvo katolické ráčili dále věnovati: Dp. J. Kotek ze Skorenic 4 K, dp. J. Profous z Bejště 15 K, farní úřad na Pouchově 5 K. Všem dárčům »Zaplať Bůh!« — O další se prosí na Zemský svaz katol. Orla v Hradci Králové.

Válečné sbírky do 25. května okr. hejtmanství došlé. 1. Pro Červený kříž: Pensionát škol. sester v Hradci Králové K 59.20, obch. akademie v Hradci Král. K 37.57, živnost. škola pokračovací v Hradci Král. K 70.86, učit. ústav v Hradci Král. K 50.—, továrník Kreitner z Třeběchovic k účtění památky svojí choti K 50.—, c. k. gymnasium v Hradci Králové K 36.44, profesorský sbor obch. akademie K 280.—, žactvo obch. akademie K 40.40. — 2. Pro výchovu invalidů: Pan Šrám, rolník z Rozbčic 25 K, obec Předměstice sbírkou 20 K. — 3. Pro vdovy a sirotky po padlých: Tělocv. jedn. Orel 50 K, obec Předměstice sbírkou 34 K, pouliční sbírka v Hradci Králové K 168.35, chlapecká ob. a měšť. škola v Hradci Králové K 15.80, dívčí ob. a měšť. škola v Hradci Král. K 14.07, odborná škola pokračovací K 5.52, div. jednoty Tyl v Kulevčích K 40.46, p. oficiál Valášek v Hradci Král. 10 K. — Pro osleplé vojiny: Pan Šrám, rolník z Rozbčic 25 K, obec Předměstice sbírkou 20 K, dívčí lyceum v Hradci Král. K 30.87, pan říd. učitel Souček z Třesovic 4 K. — 5. Ve prospěch vál. pomoc. úřadovny v Hradci Král.: Učitelstvo okresu královéhradeckého 120 K. Úhrnem tedy K 1207.54, k tomu výsledek sbírek dřívějších K 37.850.—, celkový stav dne 25. května K 39.057.54. Mimo to složilo učitelstvo okresu zdejšího 160 K ve prospěch okresní a zemské komise pro ochranu a péči o mládež.

Řídící učitelkou obecné dívčí školy v Hradci Král. byla ustanovena v sezení zem. školní rady dne 1. června zasloužilá, dlouholetá učitelka ctih. sestra Romana Brusáková.

Změna hodin domobranecské přehlídky v neděli dne 6. června. Purkmistrovský úřad v Hradci Králové vyhlašuje z nařízení c. k. okr. hejtmanství, že domobranecská přehlídka všech osob na neděli 6. června povolaných bude odbyvána téhož dne v hotelu »Start« pouze dopoledne, nikoliv odpoledne a sice: 1. Příslušníků hradeckých a příslušníků okresu hradeckého od 8 do 9 hod. dop., 2. cizích příslušníků od 9. hod. dop. Tito cizí příslušníci se tudíž vyzývají, aby se do místnosti přehlídky dostavili nikoliv jako původně bylo ustanoveno o 1. a 2. hod. odp., nýbrž již o 9. hod. dopoledne.

Změna ve správě c. k. poštovního úřadu v Hradci Králové. Dosavadní vrchní správce p. Josef Rosa, dovršiv 35. služební rok, dán byl k své žádosti na trvalý odpočinek. Zmíněný úředník slynuv odbornou znalostí svého povolání a neúpornou píli, kterou povinnosti svého obtížného úřadu vzorně plnil. Působit na mnoha místech a mnohé poštovní úřady zakládal. Poslední léta jeho úřadování připadají na horkou půdu hradeckou, kde do nedávna každý pracovník posuzován byl ne dle své hodnoty, nýbrž dle politické barvy a kde politika pokroková, tak smutně proslulá svým hospodařením v »Záložním úvěrním ústavě«, hrála v městě našem vůdčí roli. Pan vrchní správce nebyl pokrokového smýšlení, proto neměl mnoho přízně u vládnoucí strany a ve své

přímé, snad někdy až v nepřístupné povaze přízně ulice nikdy ani nevyhledával. Do jisté míry odnášel také následky neupravených úřednických platů a proto by bylo snad zcela spravedlivé, kdyby se byl pan vrchní správce dočkal ještě v činné službě žádoucí úpravy platů pragmatikou. Přejeme odcházejícímu panu správci, aby po dlouhá léta užil při dobrém zdraví zasluženého odpočinku.

Přelet vozem. V pondělí odpoledne spálili se pivovárští koně, zapřazení do nákladního vozu. Kočl p. Václ. Šlejhar snažil se je zastavit; byl však stržen pod vůz a kola těžkého vozu ihned ho usmrtila.

Cirkus Krome, který jest nyní největším evropským podnikem tohoto druhu, zahájil své představení tuto sobotu (5. června) v Hradci Králové na prostranství mezi pravým břehem Labe a hostincem »Na Krétě«. Jaký to rozsáhlý podnik, možno povážiti z toho, že zaměstnává 200 osob (mezi nimi většinou Čechy). Má na 400 exotických zvířat: 26 lvů, 18 tygrů, 12 slonů, 12 zebí, jedné medvědy, hrochy, nosorožce, žirafy; koní jest 120. Cirkus ovšem za nynější těžké doby nepracuje se ziskem, ale poskytuje obživu asi stu rodin, na válečnou péči věnoval již 20.000 K, luští v kritickém čase prakticky sociální otázku. V cirkus bude ještě pro 6500 diváků. Představení budou zde pouze 4 dny (do 8. a m.). Bližší viz v insertu a na veřejných návštěvkách.

K provedení trestního řízení v záležitostech Záložního úvěrního ústavu jest delegován zemský soud v Praze co soud trestní.

Řezníci, uzenáři a obchodníci-potravinami se upořizují ve vlastním zájmu na výnos c. k. okr. fin. ředitelství v Hradci Králové ze dne 27. května 1915 č. 6077, jímž stanovena byla doba k ohlašování a zdaňování porážek na šest hodin a ohlašování i zdaňování dovozu masa, uzenin a masných výrobků na jednu hodinu před dovozem a to v celém soudním okrese královéhradeckém s tím podotknutím, že dotčený výnos zaslán byl společenstvu řezníků a uzenářů v Hradci Králové a že v něj také možno nahlédnouti u c. k. berního úřadu v Hradci Králové a u c. k. správy dozorního-okresu finanční stráže v Hradci Králové proti hotelu »Merkur« v úředních hodinách.

Společné koželužské závody A. & J. Nejedlý, společnost s ručením omezeným v Hradci Králové, odbývaly dne 31. května III. řádnou valnou hromadu, ve které předneseny uspokojivé výsledky provozovací minulého roku. Tyto docílily byly neočekávanou konjunkturou válečnou a bylo jich použito k vnitřnímu upevnění a ozdravení podniku. Vzhledem k tomu, že dobrý stav obchodu trvá, lze i pro tento rok očekávat výsledky příznivé. Při provedených volbách zvoleni byli do jednatele společnosti výboru na místě odstoupilcích pánů Jar. Červeného a Václ. Piší pp. cis. rada K. Skuherský, továrník a St. Kolářský, ředitel Záložního úvěr. ústavu v Hradci Králové. Nadále zůstávají v jednatele společnosti výboru pp. Al. a Ludv. Nejedlý, továrník v Kuklenách a Rud. Vitoušek, továrník z Třebčovic. Společnost byla nedávno ministerským výnosem zařazena pod podmínky poskytující státní ochrany.

Rolnické svízle. Sucho panuje na Hradecku tak hrozné, že obilí žloutne, jeztele vadnou. K tomu v noci ze dne 31. května na 1. června mistry se ohlásil mrazík, který značně poškodil útlou bramborovou nat' (zvláště kolem Třebčovic). V krajích vzdálenějších, výše položených, byly mrazíky ještě citelnější.

Seznam cen na týdenním trhu v Hradci Králové dne 29. května. 1 hl: vikve 30 až 40 K, hrachu 100 až 120 K, čočky 120 až 140 K, jablek 120 až 130 K, krup 80 až 120 K, brambor 8.40 až 9.20 K, máku 60 až 70 K, 1 q: otrub žitných i pšeničných 32 K, cibule 160 K, 1 kg: másla 5 až 6 K, vepřovce sádla 5.20 až 5.60 K, tvarohu 68 až 80 h, 1 vejce 11 až 13 h, 1 okurka 40 až 80 h, 1 kopa: drobné zeleniny 80 h až 1 K, mrkve 2 až 3 K, salátu 1.20 až 1.60 K, petržele 70 h. — Přivezeno bylo: hl: vikve 10, bramborů 103, q: cibule 5, kop: okurek 1 a půl, drobné zeleniny 300, mrkve 100, salátu 600, petržele 300, dále 469 podsvinčat a 5 kůzlat.

Přísežný znalec. Pan Jan Staněk, majitel pasířského a ciseleurského závodu v Praze I. 979, jmenován byl předsedou c. k. zemského trestního soudu v Praze dekretem č. 790 stálým přísežným znalcem v oboru pasířství.

Pro pohobolé, ohromným požárem stížená v Pichu zaslal vld. farní úřad v Bohdanečích kostelní sbírku 37 K 30 h a vld. farní úřad v Přelouči 40 K. Šlechtným dobrodincům a jmenovaným vld. farním úřadům srdečně »Zaplat' Pán Bůh!« Škoda požárem způsobená obnáší více než 65.000 K, z čehož ani třetina není kryta pojištěním. K tomu tři pohobolí na bojišti Veleústoje farní úřady se proto snažně žádají o další dobrovolné pořádky kostelních sbírek k zmírnění ohromné bídy nešťastných. Přispívky přijímá a věčně spoje s obecním úřadem v Pichu kvitovatí bude farní úřad ve Starých Ždánicích u Pardubic.

Malé Svatošovice. V jubilejních slavnostech bylo o sv. Duše pokračováno slavením shromáždění terciářů. Do tisíců věřících se o třech svatošovišských svátcích vyřádilo, sta a sta přijala sv. svátost. Jednak to byli dávní ctitelé Studánky, jednak noví, jednak ti, kteří svatošovišské svátky slavili ve Varnýchovicích, ale letos tam nemohli. Apoštolskému prefektu místní kanadských P. Fr. Polivkovi patří dík za účelné řízení shromáždění. První neděle v červnu bude opět dopoledne i odpoledne náležitě oslavena.

Lhotice u Želiva. Při odjezdu z gener. vizitace ve Vojslavicích zastavil se Jeho Exc. nejdp. biskup dr. Jos. Doubrava v obci lhotické k vizitaci tamního filiálního kostelíka, náležejícího k farnosti Jihčické. Při vstupu do

tohoto památného kostelíka sv. Jihy uvítán byl nejdp. biskup farářem, duchovním správcem Jihčické osady p. P. M. Zárubou, pak (místo vol. povinnosti konajícího starosty) p. A. Holendou, prvním radním, p. říd. učitelem zdejší školy V. Řihou a družičkou Štěp. Řihovou, z jejíž ruky přijal nejdp. biskup i pěknou kytičku Jeho Exc. projevil své potěšení nad tím, že členové želivského kláštera spolu s duch. správcem tak horlivě se starají o služby Boží v tomto filiálním kostele, kde každou neděli i ve svátek koná se obět mše sv. Poděkovav upřímně všem přítomným za uvítání, odebral se Jeho Milost do svatyně, kde vykonal krátkou odpolední pobožnost a modlitby za země, načež odejel do želivského Tuskula.

V Josefově zavření jsou čtyři podvodní dodavatelé obuvi z východních Čech.

KONEJTE VŠUDE SBÍRKY

pro osleplé a raněné vojny, invalidy, sirotky a nezaměstnané katolické dělnictvo. Přispívky zasílejte na Zemský svaz katol. Orla v Hradci Králové.

Čáslav. Úřední ceny. C. k. okr. hejtmanství, chtějíc čelití bezpříkladnému stoupání cen potravin na týdenních trzích, vydalo v minulých dnech úřední výnos ke všem starostům okr. hejtmanství čáslavského, ve kterém uvádí nejvyšší stanovené ceny pro maslo, vejce, mléko a tvaroh. Dle tohoto výnosu smí býti požadováno od prodávaců za maslo na trh donesené nejvýše 4 K za 1 kg, za vejce 9 h, za 1 l mléka 24 h a za 1 kg tvarohu 60 h. Venkovské ceny jsou za maslo 3.60 K, za vejce 8 h, za mléko 20 h, za tvaroh 50 h. Obecenstvo přijalo to s plným povděkem, zvláště, že při tom zároveň upozornění jsou pp. starostové obcí, aby cestou zákona učinili přítrž každému neoprávněnému skupování potravin po okrese cizími překupníky. — Skandály na týdenním trhu dostoupily vrcholu v neděli 30. května. Čáslavské paničky i z nelepších domů daly si tu velmi smutné vysvědčení. Ač nařizeny byly úřední ceny za donesené hospodářské výrobky, ač stanoveno bylo veřejnou vyhláškou, kdy a kde se smí pouze nákup konati, vrhaly se na přicházející venkovanky již na ulicích a na náměstí a v pravém slova smyslu jim rvaly zboží z koší. Neří divu, že mnohá z těchto žen se vyjádřila, že vícekrát do Čáslavě na trh nepůjde — vždyť se staly i případy, že bylo zboží rozebráno a za ně nezaplaceno. Některé dámy nestyděly se zatahovati venkovanky do průjezdů a za domovní dveře a tam s nimi o zboží se handrkovati. Policie marně se snažila udržeti tuto neomalenost v patřičných mezích, ba dostalo se jí od leckterých »spanílych« úst nadávek. Nezbude patrně než veřejně jmenovati tyto věru daleko od slušnosti vzdálené dámy. Řádná část kupujícího obecenstva byla tímto jednáním zcela pochopitelně rozhořčena, neboť nejen že každý opravdu slušný člověk bude se bítí jíti do trhu, ale městu a jeho občanstvu se tím připravuje jenom ostuda. Jak k tomu přijde pak i nájemce tržního, aby byl takto jistou částí kupujících o výnos dávky tržní připravován? — Povedená hrozba. Ač nařizeno jest, že obchodníci potravinami smí kupovati teprve, ač obecenstvo se zaopatří, přece dějí se každého trhu pokusy zákaz tento prolomit. V posledním tržním dnu přišla manželka cukráře z Jeníkovské ulice k venkovance, sotva že košík složila a nabídla jí odkup všeho za každou cenu. A když okolostojící proti tomu protestovali, rozkřikla se paní cukrářka, že tedy cukráři budou péci. Myslíme, že obrovské množství občanů a občanek čáslavských by to neslo docela klidně, an stejně všelijaké ty nádherné vypravené sladkosti jistou částí hostů našeho města až nápadně významované probouzí více hořkosti než skutečné sladkosti. — Úmrtí šlechtné dobrodělky. V neděli 30. května pohřbena byla na ústředním hřbitově p. Anna Urbánová, vdova po c. k. vrch. kom. a majitelka domu a realit. Jak tře žila, tak tře i zemřela. Velmi pěkně charakterisoval život zesnulé vdp. děkan Dostál v pohřební vzpomínce, uváděje, že nejednou byl vyslovován podiv nad jejím skromným a takřka chudým životem, ale smrt její ukázala, proč tak žila a se uskrovněvala. Na 15.000 K odkázala na účele šlechtné a dobročinné. Jmenujeme jenom některé. Na zřízení zvonu pro kapli na hřbitově (na kterou už za života věnovala 6000 K) odkázala 500 K, na zřízení věčné lampy tamtéž 150 K, na udržování světla v ní 300 K, sirotčinci v Čáslavi 2000 K, ústavu chudých v Čáslavi 2000 K, okresnímu chorobinci 200 K, městskému chudobinci 300 K, katolickému spolku 6000 K, ústavu slepců na Kampě 200 K, na zřízení oltáře Boží. Srdce Páně 600 K, na zřízení obrazu sv. Anny 300 K, na nadaci pro chudou vdovu z příbuzenstva 2000 K. Četné obecenstvo, katolický spolek a zástupcové spolku sv. Ludmily, jakož i spolku Boží. Srdce Páně doprovodily ji na poslední cestě k věčnému odpočinku a účastnily se deputacemi i zádušní mše sv. za ni sloužené. Co bylo nápadným, že nikdo z oficiálních kruhů patronátní a chudinské správy k pohřbu se nedostavil. Jméno sice v Čáslavi na toto jednání částečně zvyklé, ale přece jenom mohli by dotčení pámové býti šetrnější a prozíravější. I bez toho ovšem pohřeb vykonán byl se vši pietou. Přejeme v Pánu zesnulé, aby spínila se nad ní ta slova v závěrku promluvy pronesené: Blahočlavení milosrdní, neboť oni milosrdností doklou! Odpočívej v pokoji!

Bratři a Orl. (Obnova sv. msta.) V dobách tak těžkých připravil nám náš vldp. farář Václav Veselík hostinu útěchy a obnovy naší duše; pozval do naší farnosti vldp. misionáře z řádu sv. Dominika z Prahy a to P. Jindřicha Šaipa, faráře od sv. Jihy a P. Angelika

Šaoflika, lektora, aby po celý oktav svátků svatošovišských pracovali na obnově duší našich. A vldp. misionáři mohli si říci: »Přišli jsme a zvířezili jsme!« Vždyť lid velmi rád přicházel na velmi pěkná kázání a pobožnosti po celý týden. Na 1000 farníků přijalo svátost pokání a více než na 1200 přijalo Nejsv. svátost oltářní. Korunou slavnosti byl průvod s Nejsv. svátostí oltářní v neděli odpoledne. Více než 2000 věřících zbožně vzdalo hold Králi pokoje a vroucně prosilo o mír a požehnání úrody zemské. Kázání na rozloučenou konáno na hřbitově před chrámem Páně. A když vldp. P. Jindř. Šaip vybízel věřící, aby také modlitbou se vzpomnělo na naše chrabré bojovníky, tu z mnohého oka, slza padla jako rosa s tichým vzdechem, v dámu nesoouc pozdrav končinu... Na konec pak poděkoval vldp. farář Václ. Veselík jménem svým i svých oveček za všechna napomenutí v krásných kázáních pronesená i za slova útěchy v dobách tak obtížných. A z lidu shromážděného k nebi nesla se tichá modlitba: »Bože, odplat' těmto našim dobrodincům všim dobrým zde na zemi a blažeností věčnou v nebesích!« — Dobří katolíci.

Jihce u Humpolce. V pondělí 17. m. m. slavila zdejší farní osada velký svátek. Zavítal k nám Jeho Exc. nejdp. biskup dr. Jos. Doubrava, aby udílel svátost sv. břimování a konal generální vizitaci osady. Hned u vjezdu do osady jihčické uvítán byl vznešený vizitátor u slavnostní brány duch. správcem zdejší osady vdp. P. M. Zárubou, starostou zdejšího obec. zastupitelstva p. J. Rokosem, mluvčím přífařeného učitelstva p. říd. učitelem jihčické školy Ant. Hnátem a družičkou M. Řehákovou. Již svým upřímným a nelčeným prosvokem při vstupu do osady jihčické zapsal se nejdp. náš arcipastýř do srdcí všech přítomných. Za hlaholu zvonů ubíral se pak Jeho Exc. do farní budovy, provázen jsa J. M. nejdp. opatem Roubíčkem, patronem zdejšího chrámu Páně, pp. starosty a učitelé přífařených obcí, patronátním komisařem p. Fr. Koubkem, lesním zdejšího velkostatku p. F. Šedivým, p. továrníkem Smrčkou z Humpolce, duchovenstvem a jinými četnými hosty, kteří k uvítání Jeho Milosti se dostavili. Po krátkém oddechu odebral se Jeho Exc. v průvodu do chrámu Páně. V kostele věřícím lidem přeplněném udělil nejdp. biskup shromážděným apoštolské požehnání a poté obětoval mši sv., při které četní věřící přistoupili ke stolu Páně. Po mši sv. konal nejdp. arcipastýř promluvu, v které zarmoucení apoštolů přirovnával se zármutkem našim nad odchodem svých milých a drahých a vpravdě potěšil nás ujištěním (slovy Písma sv.), že Kristus s námi jest a nedopustí, abychom v zármutku a soužení zůstali bez Jeho posily a pomoci. Poté ohlásil p. kanovník a latere vsdp. Hlavsa pořad břimovací, načež nejdp. biskup věřícím na hřbitůvku kol farního kostela udílel svátost sv. břimování. Břimovanců bylo celkem 609, tedy o sto více než při posledním sv. břimování. Polední slunce zlatilo svými paprsky věž našeho kostelíka, když Jeho Exc. odcházel vykonav příslušné modlitby s břimovanci do školní budovy, aby tam podrobil zdejší mládež náboženské zkoušce. U vchodu do školy uvítán byl nejdp. biskup vřelým prosvokem místního školozorce p. Ant. Navrátila, v mčebnách pak žáky Ant. Ševcovou. Ve zkoušce dítek obou oddělení střídali se zdejší duchovní správce a katecheta lhotický P. Cel. Jihka ze Želiva. Také nejdp. arcipastýř často zasáhl do katechizování dítek otázkami, k nimž dítky jako svému milému otci nebojácně odpovídaly. Po vykonané zkoušce, již přítomen byl i p. c. k. okr. školní inspektor Šurnad z Humpolce, poděkoval žák III. tř. Eduard Daněk Jeho Exc. za otcovská slova, jež k zdejší mládeži promluvil; přislíbil, že žactvo zdejších škol vždy se bude snažiti svým náboženským povinností zadost učiniti. Poté se přítomní zapsali do pamětní knihy školní a odebrali se do farní budovy. Zněly zvony, když o půl páté ubíral se arcipastýř do chrámu Páně k rozloučení se zdejší osadou. Nejdůst. p. biskup ještě jedenkrát udělil četné shromážděným věřícím své vrchnopastýřské požehnání, odpověděl vpravdě otcovskými a biskupskými slovy na oslovení zdejšího duchovního správce a za hlaholu zvonů a volání slávy opustil Jihce. Sedmáctý květen letošního roku zůstane nám všem v milé a věčné paměti pro svátost sv. břimování samu, již tak hojný počet věřících přijal, ale i pro poznání vrchního pastýře, v němž jsme poznali svého předobrého otce a neúnavného a horlivého správce naší svatojanské diecése.

Našemu veleústojenému duchovenstvu
ku provádění prací kostelních vřele doporučujeme mladou českou
dílnu absol. c. k. stát. školy řezbářské
BOHUMILA BEKA v HORNÍ KUTNÉ.

Různé zprávy.

Přidavky učitelům. 28. května vídeňské »Deutsche Nachrichten« oznámily: Poslanei dr. Gross, Pascher a Schreiter dostavili se včera k ministerskému předsedovi hr. Stürgkhovi, aby požádali vládu, aby zahájila nutné kroky, by učitelstvu v Čechách bylo zabezpečeno další vyplácení přidavku ke služnému též v druhém pololetí r. 1915, uaneseného zemskou správní komisí. Ministerský předseda prohlásil, že jeho přání směřuje k tomu, aby učitelstvu bylo dáno též pro příští pololetí k dispozici to, co dostávalo v tomto pololetí, a aby byla nastoupena k tomu vhodná cesta. Musí si však vyhraditi, aby projednal tuto cestu s místodržitelem v Čechách, jenž přibude koncem tohoto týdne do Vídně. — Na žádost posl. Schreitera, aby ministerský předseda se ujal iniciativy ke

konferenci zemské správní komise s vládou, aby ve vyplácení přidavku nenastal jako na počátku roku průtah, odpověděl ministerský předseda, že též jeho přáním jest, aby nenastalo žádné vacuum, a přislíbil zavdati podnět k poradě se zemskou správní komisí pro počátek příštího týdne. Zmínění poslanci pozdravili dnes též ministra financí svob. p. Engela, jež rovněž žádali o příznivé vyřízení této záležitosti.

Ochrana v době nakažlivých nemocí. Nynější doba válečná, kdy nebezpečí cholery a úplavice téměř co den vzrůstá, ukládá každému povinnost, aby měl neustále pohotovost ochranný prostředek. A takovým osvědčeným a příjemným dietet. přípravkem je bez odporu jediné farář L. V. Hory »Vade mecum«, který jest vyroben pouze z lesních bylin podle receptu, který po staletí v rodině Horových se přechovává a působí na orgány lidské přímo divotvorně: upravuje zažívání, posiluje vnitřnosti a činí je proti všem choroboplodným organismům (jež onemocnění způsobují) vzdornějšími. Jest jistě velikou výhodou pro každého, zvláště pro noční dobu, má-li po ruce prostředek, jenž zaručeně zamezuje náhlé poruchy orgánů zaživacích, a takovým prostředkem jest bez odporu »Vade mecum« a proto by nemělo v žádné domácnosti ani vojnův v poli, v žádné faře ani kaplan- ce chybět! Poukazuje k dnešnímu insertu.

Zdražení piva. V důsledku opatření c. k. vlády o zabránění zásob sladu v pivovaru a sice o 30 proc. a s ohledem na omezení a zdražení výroby piva, ze zabránění onoho vyplývající, oznamuje správa pivovaru, že musí výstav piva na své odběratele přiměřeně omezit a cenu jeho od 2. června na dobu, pokud budou trvati následkem války stížené poměry výroby, o 3 K na 1 hl zvýšiti.

Cena mouky v Německu opět snížena. Nyní tam prodávají žitnou mouku metr. cent za 30.50 marek, mouku pšeničnou za 38.75 marek a v některých místech je pšeničná mouka o 3 marky lacinější. Mouky mají všude dostatek.

Jak bude v červnu? Dle rozdělení povětrnostních poruch možno předpokládati, že měsíc červen v druhé třetině a ke konci měsíce bude poněkud vlhký, srážky však sotva budou vyšší, nežli obnáší normální množství. Pokud se teploty týká, bude měsíc červen spíše teplejší nežli chladný. Srážky, které budou provázeny bezpochyby elektrickými výboji, budou pouze lehčího rázu a také nepotrvají příliš dlouho. Ve dnech mezi 8. až 10. červnem jsou k očekávání silnější jihozápadní až západní větry. Obloha bude střídavě zamračená anebo úplně pod mraky a pravděpodobně dostaví se vydatnější srážky, zvláště ve dnech 9. až 10. června. Od 11. obloha se vyjasní. Teplota od 13. do 15. značně stoupne. Poruchy, připadající na 10. a 15. června, způsobí velmi teplo, dusné počasí, které později bude se schylovati k bouřkám se silnými, ale nedlouho trvajícími srážkami. Od 16. června povětrnost se utiší a nastane perioda pěkných jasných dnů, která potrvá až do 19. června. Velmi silná porucha ze dne 20. června způsobí velmi rychlou změnu počasí. Převládají budou velmi silné a dlouho trvající bouřky s prudkými lijáky. Počasí bude silně větrné a proměnlivé. Po 23. červnu tlakoměr stoupne. Od této doby počasí bude teplé a suché. Porucha, připadající na 26. června, způsobí ojedinělé bouřky. Její vliv však nepůsobí dlouho a brzy zavládne jasné počasí, které potrvá skorem až do konce měsíce.

Objednáme Vám

všecky potřebné knihy a časopisy. Není třeba objednávat jinde, obsloužíme Vás též vzorně.

Družstevní knihkupectví a nakladatelství
v Hradci Králové, Adalbertinam.

Lepší malá pomoc včas, než velká nemoc potom.

Proto opatřte si bezodkladně
dieteticko ochranný přípravek

proti choleře a úplavici

**FARAŘE
L.V. HORY**

**„VADE
MECUM“**

Zákonem

chráněno.

Obdržíte lze po: 3, 5, 9, 13 K, (vedle porta) v drogeriích
nebo v laboratoři »Vade mecum« v Dašicích, Čechy.
Nepostrádatelný rodný, jednotlivci a vojnův v poli.

(Zasláno.)

Dámské kolo

se koupí.

Nabídka v administraci t. l.

Vklady na knížky zůrokuje

od 1.
května
1915

4 1/4 %

Městská spořitelna ve Vysokém Mýtě,

za niž ručí obec
Vysokomýtská.

Jest tedy vklad ve spořitelnu
vždy zcela bezpečně uložen.

**Veledůstojnému
duchovenstvu a
slavným patronátním**

**úřadům dovoluje si de-
klarovati** veškeré kostelní nádoby a
náčiní a to: monstrance, kalichy,
cibáče, nádoby, paténky, paciřkály,
svícny, lampy, kaditelnice, kroupky
atd. své vlastní výroby, předpisům
 církevním vyhovějí. Staré předměty
opravuje v původní intenci a
v ohni zlata a stříbra nebo proti do-
platku za nové vyměňuje. Hotové
předměty neb výkresy zasílá na-
ukásku franko bez závaznosti koupě.
Vše se posílá poštou. Práce ruční.

Sklad veškerých slatých a stříbrných klenotů, jako: řetězů,
madonek, křížků, prstýnků, náramků atd. u **Notářské
právních, tabulárky, jídelní náčiní ze stříbra pravého
i čínské vedy na skládě.**

Staré zlato, stříbro a drahokamy kupuje za nejvyšší ceny

JAN STANĚK,

pasíř a císlecur

Praha-L-979., ul. Karoliny Světlé, čís. 12. n.
Přímý směr c. k. zemského trestního soudu.

Vazbu knih

v jednoduchém i
přepychovém mo-
der. provedení ry-
chle zhotoví uměl.
závod knihařský

Richarda Šimáčka

v Hradci Králové, Pospíšilova tř. č. 131.

Jan Horák, soukenník

v Rychnově nad Kněžnou

zasílá na požádání vždy

dle roční sezony kolekce
nejnovějších druhů pravých
viněných látek

své vlastní výroby, jakož i ta- i ois-
zamských.

Četná uznání zvláště z kruhů vele-
důst. duchovenstva svědčí o poctivé ob-
sluze mého rýze křesťanského závodu za
dobu více než třicetiletého působení.

Užite, prosím, malou objednávku na
zkoušku.

Volejenné látky na taláry.

Těs na spátky bez zvýšení cen!

**Ctitelkyně Božského Srdce
Páně.**

kteří povolání do řádu mají a výchově a ošetrování
oslabených dětí aneb misii věnovati se chtějí, nechtě
se obrátí a dotazem stran přijmutí na představenou
... kláštera B. S. P. Krupka (u Teplie). ...

Antonín Drahozal v Humpolci

odporučuje vzácné přízni veledůstojného ducho-
venstva a slavným patronátním úřadům svůj

odborný závod pozlacovačský

k znovuzřízení a renovování oltářů, kazatelen
soch, křížů a veškerých v obor ten spadajících
kostelních předmětů dle předložených neb dle
zhotovených projektů. — Veškeré rozpočty
skic a odborná rada bezplatně. — Četná po-
chvalná uznání od veledůstojného duchovenstva
k volnému nahlédnutí.

**Barevná
kostelní
okna**

v odbor. pro-
vedení zhotovuje
a dodává

Fr. Uhlíř,
umělé sklenářství a malba skla
v Trebchovištsk u Hradce
Králové.

Cenníky a rozpočty na požádání
sdarova.

Prodám louku na Slez. Předměstí 3 1/2 korce.

Bližší sdělí Václav Pavel na Slez. Předměstí.

Paramenta.

Ignáce V. Neškudla syn
(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)
(bratr P. J. Neškudly, farář ve Výprachticích)
doporučuje P. T. veledůstoj. duchovenstva
svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

**všech kostelních paramentů,
spolkových praporek a kovového náčiní.**

Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukásku
se na požádání franco zasílají.

46. ŘÁDNÁ VALNÁ HROMADA AKCIONÁŘŮ ZÁLOŽNÍHO ÚVĚRNÍHO ÚSTAVU V HRADCI KRÁLOVÉ

KOTÁ SE DNE 22. ČERVENA 1915 O 10¹/₂ HODINĚ DOPOLEDNÍ V SÁLE ADALBERTINA
V HRADCI KRÁLOVÉ S TÍMTO POŘADEM:

1. Obchodní zpráva správní rady a zpráva obchodního dozoru o stavu ústavu.
2. Účet rozvážný a účet zisku a ztráty za rok 1914.
3. Zpráva revisorů účtů a revisní ústředny.
4. Návrh na zavedení vyrovnacího řízení ve smyslu oís. nařízení z 10. prosince 1914 č. 337
ř. z., spojenou s tím redukcí akciového kapitálu na K 630.000.— a s možností
zvýšení na K 4,800.000.—, dále na vyrovnání se správní radou a revisory účtů.
5. Volba 6 členů správní rady a 2 revisorů účtů.

Právo hlasovati ve valné hromadě mají všichni akcionáři, kteří uloží své akcie 8 dní před sejitím se valné hromady do pokladny Zemské banky království Českého v Praze, neb Živnostenské banky v Praze či její filiálky v Hradci Králové, aneb do pokladny Záložního ú-
věrního ústavu v Hradci Králové, neb jeho filiálek v Praze a v Semilech.

V Hradci Králové, dne 27. května 1915.

OBCHODNÍ DOZOR.

SPRÁVNÍ RADA.

(DŘÍVE CHARLES) NEJVĚTŠÍ EVROPSKÝ CIRKUS PŘIJEDE DO HRADCE KRÁLOVÉ

Pouze 4 dny! U HOSTINCE „NA KRÉTĚ“ Pouze 4 dny!

KRONE
hromadná sugesce!

35 lvů berberských,
zeby, lamy, bisoni.

„LISSI“ NOSOROŽEC
první a jediný na cestách.

„NORA“ HROCH
v nádrže vody.

Celá stáda slonů, velbloudů, zebroid
atd.

25.000 m² rozloha stanová pojme 20.000 lidí.
Přibližně na 400 exotických zvířat.

100 vlastních salonních, zvěřineckých,
dopravních a kancelářských vozů.

150 osé, stále zvláštní vlaky.

600 lidí zaměstnáno.

Obrovská a nádherná výzdoba
s klasickými obrazy,

ozářená 3500 žárovkami.

Pouze sedadla,
žádná místa k stání.

Velké zoologické oddělení jest denně od 9.
hod. ráno do 6. hod. večer ku prohlédnutí
otevřeno.

Nízké válečné vstupné
od 60 hal. do 4 korun.

Vše blížší na návěstích.

KRONE
světový rekord!

15 bengálských a sibiřských tygrů, ind.
bůvolů, antilopy, gnu, mezi nimi vzácné
bělosrsté gnu.

Vzácní, praví
šabaračtí tapíři.

„MARGUERITTE“
první a jediná žirafa na cestách.

Klokani, ledoví medvědi, tuleni.
Ojedinělé horské zebry.

V sobotu dne 5. června 1915:
Zahajovací představení.
O 8. hodině večerní.

Nízké válečné vstupné!

V neděli dne 6. června 1915:
2 dvě velká představení 2
Ve 4. hod. odpoł. a v 8. hod. večer.

V pondělí 7. června 1915 o 8. hod. večer:
Velké slavnost. představení

V úterý dne 8. června 1915:
představení na rozloučenou
V 8 hodin večer

Nízké válečné vstupné!

OBNOVA

Číslo 24. Předplatné na čtvrt roku 3 K 50 h
na půl roku 5 K —

V Hradci Králové, dne 11. června 1915.

Inserty počítají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XXI.

Průběh války.

Bojiště východní. V bojích o Přemyšl bylo zajato 33.805 Rusů. Přemyšl byl spojovacím bodem ruské fronty, proto tak zoufalé ruské útoky na dolní San a Lubačovku, aby pevnost byla zachráněna. Ale armáda Böhm Ermolliho pronikla touto ruskou frontou a rozhodla ji, takže ztratila spojení s ruským haličským středem. — Spojené armády probíjejí se od Přemyšlu po obou stranách dráhy do Lvova a dospěly k Mościsce, zatlačivše Rusy k řece Wisznii. — Po dobytí Stryje postavili se Rusové na obranu vých. předmostí u Židačova a Haliče, ale generál Linsingen vybral si k přechodu přes Dněstr Žurovno, ležící uprostřed mezi oběma silně opevněnými předmostími a zmocniv se výšin na levém břehu Dněstru, ocitl se téměř v týle obou předmostí. Část jihovýchodní armády Hoffmannovy obrátila se na východ a spadla v bok i tyl ruské armády, jež, majíc oporu ve Stanislawi, prudce útočila na naše postavení u Nádvozně a na linii prutskou. K soustředěnému útoku na Lvov a východní Halič připojila se také armáda Pflanzer-Baltinova z Prutu. Tak ocitla se také dráha ze Lvova do Stanislawě v naší palbě, ne-li dokonce v držbě, čímž i ruská armáda v jihovýchodní Haliči ztratila spojení se severem. Ruská fronta v Haliči jest nyní roztržena na 3 spolu v bitevní čáře nesouvisící části. Dle úřední zprávy ze dne 7. června stoupl počet zajatých Rusů o dalších 13.000. — Zpráva z 8. června ohlašuje nových 6200 zajatců. — Boje v Kuronsku, trvající už několik týdnů, ačkoliv mají Rusové v této době tělesnější spojení, nevedly Rusy k trvalému úspěchu a nepodařilo se jim vyrvat Němcům ani úsek na Dubici ani osvobodit Libavu. Nyní zahájili Němci ofensivu na celé frontě kuronské a také jižně od Němenu. Od 1. května do 6. června zajato na bojištích proti Rusku celkem 351.614 Rusů. — Dle zprávy úřední ze dne 9. června dosáhla naše vojska linie Kulaczkovce-Korszov, severně od Kolomyje a dobyla Stanislawova. Opět zajat: 5570 Rusů.

Bojiště západní. Francouzové podnikli tu nové útoky na výšiny loretské, u Hebuterné, Soissonsu a u Varennes, ale bez úspěchu. V Champagni útočí střídavě obě strany a z Argonn a od Verdunu ohlašují se po dlouhé době nové nástupy. — Dobytím Hoogů Němci sevřeli kruh kol Ipru ještě úžeji.

Válka rakousko-italská. Na jihozápadním bojišti dle úřední zprávy ze dne 8. června schyluje se k bitvě na Soči. Avšak sama italská zpráva mluví o velikých obtížích, jež musí tu italské vojsko překonávat. Na korutanských a tyrolských hranicích hovoří nyní naše těžká děla. — Na moři Jaderském dle projevu italského ministerstva nemůže prý italské loďstvo rázně vyraziti, ježto rakouské loďstvo má tu nesmírnou strategickou převahu. — Naše létadlo házelo dne 8. června pumy na Benátky a způsobilo tam několik požárů. Zároveň nepřátelská vzducholoď byla jihozápadně od Lošiny naším létadlem zapálena a zničena.

Na moři sesílána činnost německých ponorek. Při vjezdu do zálivu řížského v Baltickém moři došlo k srážce loďstva německého s ruskými ponorkami. Ruský parník »Jenisej« potopen tu.

U Dardanel byla opět větší bitva pozemní. Spojenci dostali posily a přešli u Seddil Bahrui k útoku, ale byli poraženi. Také dvě lodi spojenců byly učiněny k bitvě nezpůsobilými a třetí loď, anglický pancéřník, potopila německá torpédovka u Tenedu. — Poněvaž v 8 dnech 3 řadové lodi byly němec. ponorkami potopeny, odplulo celé spojenecké loďstvo na Maltu, čímž ocitla se pozemní armáda nepřátelská v kritické situaci.

Politický přehled.

Změna ústavy v Dánsku. Král schválil 5. června novou dánskou ústavu, která rozšiřuje volební právo také na ženy. Ženám poskytuje se totiž rovné, tajné a všeobecné právo hlasovací, zrušují se výsady velkostatku a snižuje stáří voličů.

Vůdcové maďarské oposice u císaře. Minulý týden přijal mocnář v soukromém slyšení vůdce oposice hr. Jul. Andrassyho, hr. Alb. Apponyiho a hr. Al. Zichyho a sice na jejich žádost, přednesenou ministerským předsedou hr. Tiszou. Veškeré orgány oposice prohlašují, že účelem audience vůdců oposičních stran bylo, aby panovník byl seznámen s názory stran mimo hr. Tiszu stojících. Naproti tomu vídeňské časopisy tvrdí, že ke slyšení uherských oposičních vůdců došlo proto, že se nezdařilo přetvoření uherského ministerstva a že hlavní překážkou v tom jest ministerský předseda hr. Tisza, k němuž vůdcové oposice nemají důvěru a s nímž nechťejí zasedati ve vládě.

Snahy Itálie na Balkáně dle bulharských listů jsou nebezpečným nepřitelem neodvislosti balkánských států, které nyní jasně vidí, že jsou ohrožovány z východu Ruskem, ze západu Itálií.

Bulharsko. Vyslanci trojdohody dne 9. června nanovo domlouvali vládě bulharské, aby se přidala k trojdohodě. Ale minist. předseda Radoslav prohlásil rozhodně, že Bulharsko setrvá až do konce války v neutralitě.

V Řecku jest obyvatelstvo velmi znepokojeno vážným stavem krále svého Konstantina, který se musil podrobiti operaci.

Rusko a Japonsko. Dle různých zpráv jest Sibiř zbavena vojska, které se nyní nachází na evropském bojišti. Došlo tedy mezi Ruskem a Japonskem k dohodě ve všech otázkách a to dle všeho ve prospěch Japonska.

Otče, chceš-li . . .

Kristus viděl nastávající své utrpení do všech podrobností předem. Přemýšlení o brzkém hořkém umučení vyvolalo Ježíšův povzdech: »Smutnáť jest duše má až k smrti!« Duševní soužení bylo tak veliké, že Ježíšův pot »učiněn jest jako krupěje

krve tekoucí na zemi«. A přes to ani jediná myšlenka zoufalá; naopak nejzbožnější oddanost a odhodlanost: »Otče, chceš-li, přenes kalich tento ode mne; avšak ne má, ale Tvá vůle buď!«

V těžkých dobách toto stanovisko Kristovo jest každému křesťanu vážným poučením a povzbuzením. Modlitby nesmí býti zoufalé, jako by vyděračné. Křesťan nemá se domnívati, že Bůh musí vyslyšeti hned každou prosbu za pozemské blaho, za odvrácení vezdejší katastrofy. Jestliže nedosáhne pokorná modlitba právě toho účelu, který si vytkla, přinese pro duši zisk jiný, daleko vyšší. Ani jediné slovo vroucí modlitby neplyne nadarmo. Utrpení nepřichází jen proto, abychom si později více vážili navrácení pozemského blaha, ale aby se duše naše povznesla ze všedního prostředí do sfér nadpřirozených, kde jediné jest konec utrpení všemu. Za věku hmotafského mnoho lidí modlí se jen tehdy, když se ocitnou v materiální nesnazi, v nemoci, když trpí mnoho od zarytých nepřátel. Ale zapomínají, že nejpevnějším podkladem všeho blaha jest povznesení, zušlechtění duše, stálé obrácení zřetele k posledním věcem člověka, k nebi. Jestliže duše porozumí hluboce křesťanské mystice, pak si počíná i v kritických dobách zcela jinak než synové světa tohoto. Žádná sebe palčivější bolest duši nedožene k zoufalosti; mysl chápě i blahodárnou výslednici utrpení, neprchá beznadějně z životního bojiště. Právě blaho tryská i zde na zemi z hledání království Božího. Velmi krásně Kristus poučil: »Hleďte tedy nejprve království Božího a spravedlnosti jeho, a toto všechno bude vám přidáno.« Ano, právě radosti pozemské jsou výslednici a přídatkem usilování o šťastný život záhrobní.

Proto ani Kristova modlitba na hoře Olivetské neměla proti pozemským strastem ráz přikře protestní. Nechť Bůh ochrání před nejkrutějšími mukami, chce-li sám!

Bible dokazuje zřetelně, jak se nesrovnává s vůlí Boží úporně vymáhati ochranu nebes, která má ráz pokoušení Božího. Israelité byli potrestáni za své hříchy velikou porážkou, kterou utrpěli v boji proti Filistínům. Tu »řekli starší z Israele: Proč porazil nás Hospodin dnes před Filistinskými? Přineseme sobě archu úmluvy ze Sila, a ať přijde v prostřed nás, aby nás vysvobodil z ruky nepřátel našich.« Plán Israelitů byl obmyslný: Hospodin přece musí hájiti svoji archu úmluvy — a s ní musí tedy popřáti bezpečnost proti nepřítelům i nám. Nevadilo starším israelitským, že archu dopravili do jejich tábora zlopověstní synové Heliiovi Ofni a Finés. Když se dověděli Filistínové, že archa se ocitla uprostřed israelitských bojovníků, chvěli se z počátku velikou bází. Ale pak si dodali odvahy. »Bojovali tedy Filistínští, a poražen jest Israel, a utekl jedenkaždý do stanu svého; i stala se porážka veliká příliš a padlo z Israele třicet tisíc pěších; a archa Boží vzata jest, dva také synové Heli umřeli, Ofni a Finés . . . Filistínští pak vzali archu Boží a odnesli ji od Kamene pomoci do Azotu. I vzali Filistínští archu Boží a vnesli ji do chrámu Dágonova a postavili ji podle Dágonu.«

Nevynutili si tedy Israelští pomoc s hůry pokoušením Boha; Hospodin je hroznou porážkou

DEPEŠNÍ ADRESSA: ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚNEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4%, A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ LÍSTKY POŠTOVNÍ SPORITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLÍM, KOKSEM A CEMENTEM

ŽIROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPORITELNY 146.273

přesvědčil, že archa jeho nemá být maskou k přikrývání mravních neduhů hříšného lidu. Raději nechtěl se dostat do rukou pohanů, než by se stala prostředkem k bezohlednému vynucení ochrany každé!

Po dobytí Jeruzaléma od vojska římského spěchali Izraelité houfně do velechrámu, přemítajíce: Dopustí Hospodin poskvrnění svého svatého místa? Což nezachrání svůj velechrám a s ním i nás? A ejhle, dům Boží přece shořel a s ním i spousta Izraelitů, kteří pravdě Kristově odporovali. Nevynutili si odbojníci vlastní záchranu.

A kdo v nynějším čase při modlitbě má jen na mysli zájmy pozemské, ať naprosto nereptá, jestliže prosba jeho nedochází vyplnění. Jestliže Bůh dopouští těžká soužení na své nejvěrnější, neobdaří syny tohoto světa nadměrnými výsadami. Spíná-li prosbu člověka, hledícího jen k pozemským zájmům, v tom okamžiku prosebník ten zapomene znova na potřebu Boží pomoci; v té chvíli odvrátí svou mysl od pravd nadpřirozených zase úplně.

Ale různá protivenství a soužení mají se stanoviska náboženského právě ten účel, aby duše se třásla se sebe pozemský prach, aby se cele obrodila, aby všechno pozorovala pod jiným zorným úhlem, než jak si uvykla v dobách příjemnějších. Duše na mystických perutích má se vznést do té výše, aby v čase zlém upřímně mohla volati: »Otče, chceš-li, vysvoboď mne ze sítě protivenství; rozhodneš-li však jinak, souhlasím s Tvým úradkem. Trpělivostí stanu se podobnou Kristu, abych přijala později odměnu takovou, jako Beránek nepřehlévší.«

Takové stanovisko bylo heslem našich katolických předků v těžké době třicetileté války, kdy katolíci ve vlastní zemi snášeli svízele větší než jinověrci, kteří prchli za hranice. Právě zbožná oddanost zcela zlozvyky, které místo zoufalí raději s největším sebezáporem vychovávaly národu pokolení mladší.

V době, kdy se celé blaho obyčejně měří počtem bankovek, dietami, subvencemi, protekcí a zábahami, jest nutno poukazovati na cíle vyšší a duše zemřelé přiváděti do zcela jiného myšlenkového prostředí, než v jakém lidé žijí. Nutno zdůrazniti, že Bůh není naším sluhou, že není povinen všechno hned zařizovati dle našeho přání a dle našich náků. Jeho cesty jsou nevyzpytatelné. Proto jest zcela malicherný člověk takový, který dlouhá léta si na Boha nevzpomněl, v tísní však náhle učiní pokus s krátkou modlitbou, ale po nezdaru svých snah propuká v rouhání.

Vraťme se více k svojí duši, věnujme větší pozornost záhybům svého nitra, světu duchovnému; až takovým způsobem dospějeme k harmonii vnitřní, pak bezpečněji a zmužileji budeme kráčet i trnitá a bodláčím. Nebudeme volat, že Bůh musí, ale i v strastných okamžicích s Kristem odevzdáme poprosíme: »Otče, chceš-li...«

Záložna v Hradci Král.,

Janské náměstí č. 163.

Vklady na knížky 4 1/2 %

Vklady vázané výpovědi a vklady střádané 4 1/4 %

Nové vklady (uložené v době moratoria) úrokují se dle dohody a vyplácí se z těchto vkladů obnosy bez omezení moratoria.

Sekaninovo temno.

Pan Sekanina snad se domnívá, že obtížné problémy historické se luští svižným slohem, vyparáděnými frázemi. Jirásek napsal román »Temno«, jehož děj spadá do let 1723—1729. Vyvolil si lícení doby, která v jistém směru byla pro národ náš krušnou. Nechceme se nyní zabývat tendencí spisu samého, ani zde nebudeme rozbírat, proč někteří naši spisovatelé historických románů soustavně vyhledávají látku, kterou by v uměleckém zpracování mohli zahroutiti proti katolicismu. Věcně památných a mohutných rozmachů našeho národa bylo dosti v dobách, kdy velká většina národa se hlásila k praporu svatováclavskému. Ale péro některých románopisců schválně se vyhýbá těm odstavcům českých dějin, které potvrzují skvělé hospodářské, národní a kulturní postupy národa ve znamení katolicismu. Kdy na př. triumfální slavnost Karla IV. nalezneme svého Jiráska?

Nás nyní hlavně zajímá, k jakému »přesvědčení« o historii našeho národa v 18. století se propracoval Jirásek a ryhle literární kritik Sekanina přetvářením románové fantazie. Stůjtež zde aspoň jeho slova o poměrech náboženských v Čechách v oněch letech 1723—1729: »V ohledu náboženském poklesli jsme hluboko, neboť změnili jsme násl. a láskou. Ještě Kristus, jeho veliký zákon o milování i nepříteli byl tvrdě adekvát v prach, ba ještě hůře: byl poplácán, poněvadž v jeho jménu se mučilo, stínalo, upalovalo, zabíjelo na velkou svědomí i víry. Fanatická láska, s níž jednotvárně vychovávali násl. a láskou, snad v nejlepším věku, ale zrovna

proti každé náboženské etice vraždili v lidech všechno nejlepší, domnívajíce se, že jim tím zájstují nebeský život. To bylo v těch dobách, kdy peklo nabylo v představách prostého lidu zbesilé a neukrutnější tvárnosti. Lid v ně věřil, ohvěl se před ním a tento fyzický strach byl bičem, který jej doháněl k náboženství. Stádo oveček bylo udržováno a rozhojňováno nikoli slovem lásky, přesvědčivě a zjemňujícím, nýbrž právě tímto bičem, který uměl často dolehnutí neobyčejně pádně a palčivě. Zakusili to všichni, kdož zachovali si v Čechách ještě poslední zbytky evangelické víry předků a s ní i kus povahy méně poddačné a zotročilé, než byla celá ta doba.«

Kdyby takové řádky napsal některý uplakaný romantik z první polovice století devatenáctého, usmáli bychom se útrpně a omluvili bychom jeho vzrušení neznalostí historie. Ale ve století XX., kdy historická věda rozsvítila tolik jasných žárovek a kdy popravila celé řady husitko-romantičeských legend, není naprosto přípustno pohrávati si s důvěritvostí prostého lidu tak odvážně. Kdo zachoval špetku respektu aspoň k historickým, jasně zdůvodněným objevům Wintrovým, neodvážil se k takové mětce, frázovitě deklamaci, která převrací pravdu na ruby.

Sektářské inkvisice.

Pan Sekanina by měl přece aspoň teď věděti, že křesťanská láska byla zaměněna násilím v Čechách právě za vzrůstu sektářství. Četl něco o řádění náboženské inkvisice v době Karla IV.? Zato však pražští kališníci zavedli velice bezohlednou, krvavou inkvisici proti radikálním sektářům hned při počátcích husitské války. Odpovědí nato byla surová inkvisice tábořská, která připravovala o život celé řady kněží a mnichů katolických, kteří se války neúčastnili, ale snažili se pokojně žít dle svého svědomí, byly odpravovány na hranicích, v smolných sudech, v uzavřených budovách, v řekách a pod. Před inkvisicí husitského radikála Jana Želivského nebyla bezpečná hrdla kališních konšelů a mistrů ani jedinou noc. Když byl tyran popraven, následovaly popravy jeho soudců. A husitské systematické násilí neopíralo se pouze o soudy a bezpečnostní stráž, nýbrž též o velká vojska, která utlačovala bezcitně všechno pracující obyvatelstvo. Nikdy předtím ani potom nestála branná moc v Čechách ve službách náboženské tyranie v takovém množství, jako »za zlaté doby husitské svobody«. Husité ani nezapírali, že jest jejich cílem utopit v potocích krve anebo vypudit z rodné půdy všechny ty, kteří by si chtěli zachovati jiné náboženské názory.

A zrovna tak husitská inkvisice — ovšem s některými přestávkami — řádila proti Českým bratřím. Pastýřský list správce husitské církve Rokycany lícil České bratry falešně a bezcitně v hrozných barvách jako vyvrhele spořádané společnosti lidské. Docházelo k bolestnému mučení, žalářování a jinému pronásledování Bratří od husitů již za Jiřího z Poděbrad. Sotva se uchýtilo v Praze poněkud lutherství, již r. 1523 novotářé pronásledovali nelibostně konservativce, vyhnaní z Prahy čtyři kališné kněze starověrci; despotická městská samospráva pak hned povolala jiné kněze husitské, kteří se starých řádů zastávali, přikazující, aby zachovávali klid — totiž aby mlčky trpěli ofensivu novotářskou. Pak v čelo konsistore kališné postaven hašteřivý a sobecký žák Lutherův Havel Cahera, který pronásledoval kněžstvo starokališné vší mocí.

Ale jistivě posměchy a násilné skutky novotářů proti konservativní většině dostoupily té výše, že starokališníci svrhli r. 1424 v městské správě lutherský režim a začali zasazovati protivníky rany dvojnásobné. Téměř šest let řádila obnovená inkvisice husitská v Praze proti lutherským a Českým bratřím se vši krutostí. Docházelo k bolestným popravám, přední měšťané vyháněni, větší jejich počet žalářován. Prohnání inkvisitorů, aťdili, kdo se provinil proti kališnému postu, kdo opomenul jíti ke zpovědi, kdo se odvažil kritizovati vládu tyranského primátora starokališného Paška; ale jestliže novotář vyděračně denuncianty podplátil, měl pokoj. Chytrý Cahera obrátil ve vlastním zájmu ihned, jakmile seznal obrát větru na radnici, mrskal své bývalé přátele bičkou uzlovatými, nutil je k odvolávání velice pokorně. Teprve katolický král Ferdinand I. učinil r. 1529 konec řádění lišáckých zastanců konservatismu, třebaže se tito chovali k reprezentantům domácích katolíků velice ušlechtilě.

Inkvisice kališná vypukla silou zdvojenou proti Českým bratřím r. 1547. Hlasité bědovali Bratři, že nikdy hejtmané královští ani katoličtí kněží tak nepronásledovali Jednotu »jako nestydatí popi kališníci, kteří prý mají mravy lotrů. S vědomostí zaznamenávali, jak v té době vynikající katolíci se česko-bratrských psanců ujímali. Ale sami Čeští bratři, když se rozdělili na starověce a pokrokovce, pronásledovali se vzá-

jmutně prádými osobními výpady a motivy manévry, pokud starověci (Malá Stránka) nezmizeli z veřejného jeviště. Kde se domohli Čeští bratři silné moci, tam jinověrci nešetřili, svádějíce s nimi bezohledné zápasy. Když konečně se spojili z důvodů lepší politické sebeobrany s protestanty v kompromisní zevnější organizaci, zdálo se, že utichnou spory aspoň mezi těmito konfesemi. Ale chyba lávky! Nebyla svorná ani společná konsistoř, ozývaly se veliké protesty na společné vedení jak z tábora protestantů tak Českých bratří. Nespokojenosti však byli umlčováni způsobem násilným.

Sektářské převraty v životě veřejném.

Který romantický blouznivec moderní nechce věděti, jaké převraty sociální, kulturní a politické tehdy znamenalo každé jádrné sektářství, ten bude na náboženské zápasy středově hleděti s věcně naivním úžasem. Politické strany se v různých národech potýkají až na nič, ale při tom se odvažují pohrdavě kritizovati sváry náboženské. Ale vznik nových církví zcela přirozeně nesl v sobě zárodky komplikovanějších a četnějších nesnází než nové směry politické. Jen kdo chce zůstat nechápatým nemluvnětem, může v herecké póze provolávati, že mohla všude snadno při dobré vůli rozbiti svůj stánek idylická náboženská tolerance. Vždyť přece nové církevní cesty co nejmooněji zasahovaly do praktické životosprávy veřejné i soukromé. Nastávala otázka, zda konservativci beze všeho protestu mají vydati novotářům své školy, chrámy a hřbitovy. Jednalo se o to, zda náboženské většině smí vnutiti menšina své komedly, písaře, učitele, kněze, rýchtáře atd. Šlo o to, kteří církevníci budou rozhodovati v zemské správě, při nejvyšším soudu, v radě královské.

Jenom naivní chlápci anebo blouznivci mohli se v XV. a XVI. věku domnívati, že osoby rozhodující budou si počínati ke všemu obyvatelstvu většinou nestranně. Vždyť veřejné zájmy tehdy byly vesměs těsně spjatý s církevnictvím, náboženské zásady byly podkladem práv zemských. Prozíraví mužové všech vyznání věděli, že by vlastně zapíral praktickým jednáním své náboženské přesvědčení takový veřejný funkcionář, který by nehleděl vše říditi k dobru a přehraně své konfese.

Proto také jak šlechtic lutherský, tak česko-bratrský, kališný a katolický k vůli zjednodušení svízelné krise a k zastavení houževnatých zápasů snázil se statky své očistiti od jinověrců. Ale — jakmile statky zakoupil šlechtic jiného vyznání, hned začal »čistiti« opačným směrem, tak že snaha po zjednodušení na mnoha místech zmatky jen zvyšovala. Někteří šlechtici (na př. Duběanský, Pernštejn) zakládali v okruhu svých statků církevní zvláštní. Snášelivost se usídlila obyčejně výjimkou jen v takových zákoutích, kde se zahnízdila náboženská netečnost.

Sekty se množily v XVI. století tolik, že sami sektáři stýskali na babylonský zmatek. Tato úroda církví a církeví ohromovala veliké větší politické počiny, všenárodní pokrok a zemskou obranu. Při hlasování o daních na válku, na účely samosprávné a kulturní občané obyčejně se řídili zájmy svých konfesí. Církevní rozvraty přivodily dusno tak úmorné, že bylo nutno zjednodušení za každou cenu, neměla-li kola státního stroje uváznouti zcela v bahně. Nároku toho byli přece sami sektáři, kteří s fanatismem stupňovaným pronásledovali Jesuity v době, kdy tito nikomu víru nebrali fyzickou mocí, ale horlivě se starali o ryzí reformaci a pokrok kultury na svých školách. Byla jen otázka, která náboženská strana konečně při houževnatém zápale náboženskou sjednocenost národa provede. Na snášelivost a milost jinověrců nepočítala strana žádná. Proto naprosto nenastalo temno, když zvítězila strana, která přesně dle evangelia měla nauku nejdůslednější, ve všech částech ucelenou. Denis, obzíraje nedůsledné a rušově proměnlivé zásady sektářů, praví o Jesuitech: »Velikou jejich převahou bylo, že bezpečného útulku poskytovali lidem, jichž vědomí tak dlouho trápeno bylo pochybnostmi, a kteří žíznil po pokoji. U nich nebylo již hádek ani nejasnosti: přinášeli učení jasné, přesné, urdité v nejmenších podrobnostech.« Jen autorita katolicismu dovedla v oněch dobách smatených zdvihnutí úspěšně prapor náboženské sjednocenosti. Nejméně byly k tomu povolány ty sekty, které průběhem jednoho století změnily svou věrouku a mravouku třikrát. Taková nestálost, která zcela neprávem jest nazývána pokrokem a rozvojem, nemohla si získati v národě celou dostatečnou autoritu. Sekty, které s trestuhodnou lehkovážností každé třicetileté podstrkávaly davům pod titulem »slova Božího« a »evangelia« něco jiného, rozhodně neměly práva káráti konservativce z odklonu od skutečné nauky evangelické, od nezměnitelných zásad křesťanských. Velice případně varoval již sv. Pavel před vrtolivými kacíři, »kteří pobloudivše, obrátili se k marnomluvení, chtějí býti učitelé zákona, nerozumějíce ani co mluví ani co tvrdí«.

Dobře napsal sám Tomek o české době kaotické: »Hus opustil cestu, po níž se posavad krácelo ku předu, k nenabytému štěstí naší. Hloubování o náboženství ve směru proticírkevním nevedlo, jak on se domníval, k opravě společnosti církevní ani k lepšímu vzdělání mravnímu, nýbrž jen k rozpuštění svazků církevních a ku zlehčení náboženství, čehož následkem byla značná zástava v utěšeném pokroku duchovním, jejíž spatřujeme předtím. Husitká válka vyvrátila moc královskou a rozmnožila moc šlechty přes-příliš; jistá rovnováha mezi mocmi státními, na níž spočíval doposud zákonný pořádek, byla tím zrušena; pročež nacházela se země od té doby s jistými přestávkami brzy více brzy méně ve stavu anarchickém.« Tomek dále poznamenává, že za lutherství zmatky se ještě rozmnožily. Ale po válce třicetileté »vítězství monarchie vedlo k moudřejší a spořádanější správě státní v mocnářství rakouském; vítězství pak katolické církve navrátilo národu našemu pravou zbožnost, pevnější základy mravnosti, tudíž způsobilo ku pokračování ve vzdělání svém duchovním na cestách, po kterých za starodávna krácel zdařilo. Národní literatura měla by hledět způsobiti smíření s časem oním ve vědomí národa, aby národnost naše, opírající se o katolickou církev a o pravé základy morálky a jednoty našeho mocnářství, jakožto jedinou pravou cestou, vždy zdárněji prospívala.« (Musejník 1854, 242, 244.) Tak napsal proslulý historik, který přítelem Jesuitů nebyl a různě omlouval i vyložené hříchy husitismu. (Kdyby byl prozkoumal působení Tovaryšstva v Čechách aspoň tak jako Winter, jistě by byl zaujal i k Jesuitům samým stanovisko příznivější.) Již šedesát let uplynulo od té chvíle, kdy shora citovaná slova Tomek napsal. Za tu dobu jiní dějepisci anesli celé hromady dokumentů, že Tomkovo prohlášení slovo za slovo jest správné. Nyní také jasně vidíme, jak sektářská šlechta spolu s městy uvedla stav rolnický v nebyvalou porobu, jak byl bezcitně ujařmen od kališných a protestantských velmožů stav duchovenský. Po dvě století přes všechny zákonné předpisy byli katolíci psanci na vlastní rodné půdě. Sektářští velmoži a zpupní konšelé vyháněli katolické kněze od katolického stádece, obsazovali fary katolické sektářskými kazateli, zabírali zbytky zádušního majetku katolického, diktovali poddanému lidu nové náboženské zásady. Katolíci kněží prošli pro velká soužení v těch dvou stoletích z far často dříve, než je šlechtic vykopl. Ale nyní pojednou přijdou literáti, kteří předböhorskou tyranii bez nejmenších rozpaků přenesají do osmnáctého století, lkají nad »ujařmením svobody, ačkoli by sektářskou svobodomyšlnost před Bílou horou ani se svíčkou nenalezli. Jak si mohli z doby sektářské zachovati selstí nevolníci sektářští povahy »nepoddajné a nezotročené«, to Sekanina nevysvětlí. Vždyť přece ani před hroznými známkami celonárodní katastrofy sektářství stavové lidu svobodu nedali; naopak vydírali venkovský lid dvojnásobně, takže krátce před Bílou horou v několika krajích vzplanuly krvavé odboje sektářských sedláků proti šlechtickým souvrědcům. Vzpoury ovšem potlačeny způsobem nejkrutějším.

A co byla celá španělská inkvizice proti mučidlům, jaké připravovaly v sektářském čase městské soudy chudým lidem i pro pouhé podezření z nějakého provinění. Nejnevinnější ubožák byl několikrát pálen svíce, natahován na žebřík a pod, aby se z něho vynutilo přiznání. Často chudáka přiznával se raději ke všemu, čeho nikdy nespáchal, jen aby se jeho bolesti zkrátily urychlenou popravou. I nevinné děti byly umučeny často dříve, než se dokázala jasně jejich nevinnost. Jestliže štete obšírné pojednání Wintrovo o těch sektářských mučirných (v Kulturním obrazu českých měst), hrůzou ztrneme. Soudnictví v době pobělohorské napravilo v té příčině mnoho.

Věru nebylo by horším trestem pro romantické opěvatele sektářské svobody, než kdyby za trest byli přinuceni aspoň rok takové »svobody« užívat.

Sektářská reformace.

Básnický vznos vyloudil p. Sekaninovi slova o »posledních zbytcích evangelické víry předků, o tom, jak v 18. století lid věřil v neukrutnější peklo, které bylo bičem dohánějším k náboženství. Kdyby znal pan kritik proslulý katechismus Jesuity Canisia z XVI. století a útěšnou knihu sv. Tomáše »O následování Krista«, snad by trochu jinak soudil o metodě reformace katolické. Obě tyto knihy beze všeho násilí řádky přesvědčivými vymanily statisíce duší z okruhu pochmurných tehdejších sekt, které vydávaly tlusté svazky o různých kategoriích dábů a pověrečnými pověstmi o jejich činech. Obě knihy ty jsou velebeny podnes. Zato však rozsáhlé sektářské úvahy o dábů vraždy, o dábů krádeže, o dábů nemoci atd. jsou pečlivě ukrývány před zraky široké veřej-

nosti ve spodních zásvkách. Katolíci rádi mluvili o dobrých andělech, sektářstvo v XVI. století hovořilo se zoufalými gesty nejčastěji o dábích. Sektář se bál tajných úskoků dábů při cestě kolem močálu, v houštině lesní, na vodě — všude, kde hrozilo sebe menší nebezpečí. Z toho se zrodily pověry tak úžasné, jaké v Čechách nebyly ani před pokřtěním našeho národa. Sám liberál Denis přiznává o českém prostředí v druhé polovině století XVI.: »Nikdy pojetí světa a života nebylo dětinštější, pověra obecnější... Čím dále ke konci tohoto století, tím více ještě obraz se zachmuřuje, rozum se zatemňuje, tupé a kruté pudy vítězí.« (Denis—Vaněura: Konec sam. české, 627, 630.)

Což sektáři v nejkřutější peklo nevěřili, pane Sekanino? Jen si přečtete, v jakých temných, hrozných barvách lidé peklo Hus a jeho pokračovatelé. Čeští bratři, Mikulášenci a jiní sektáři byli naplněni tak velikým strachem před peklem, že docela zapovídali i nevinné zábavy, budili odpor k radostem ze života pozemského, činili ze světa nejbolestnější údolí slzavé. Jesuité musili dlouho pracovati, než položoufalu duši některých sektářů povzbudili k radostné naději, k smíření s denním životem praktickým. Několik vytržených citátů z kázání dvou tří Jesuitů, jež se do omrzení opakují na úhanu celého Tovaryšstva, neslouží k charakteristice Jesuitů vůbec. Zato však vážní dějepisci uvádějí odstrašující příklady veliké pověrečnosti předních reprezentantů společnosti sektářských.

O úžasné korupci a široce bujícím svato-kupectví kněžstva sektářského není potřebí dlouhých výkladů. Zločiny a velkou ignoranci kněžstva vyčítali sektáři sektářům a uváděli hromady drastických dokladů, takže naše země se stala v té příčině v daleké cizině pověstnou. Zločinci prošli z cizích států před trestem do Čech, kde přijímali v sektách úřad kněžský. O odborné vzdělání kněžského dorostu vůbec v Čechách postaráno nebylo; fakultu theologickou husité zničili a jiné kněžské učiliště nezřídili. Jestliže tedy přijímali do stavu kněžského zkrachované a zlopočetné řemeslníky, lehce se dá souditi, jakou to mělo výslednici pro reformaci a uvědomění lidu.

To však dlužno vytknouti důrazně, že v lidu obecném demoralisace bujela tím silněji, čím více přibývalo sektářských reformátorů. Stavovské sněmy v XVI. století obšírně vykládají a dokazují, jak i v lidu vesnickém se hromadila nepravosti nejpochmurnější. Sněm za sněmem nafuká, že se »těch hříchů neumenšuje, než přibývá«. Proti nejzvrlejšímu neřestem vystupováno na sněmech ustanovením pokut. Ale hned následující sněmy bédují, že nepravosti vzrostly ještě více. Zkrátka pokuty se neplatily, zločinům se poplával volný průchod; vždyť privilegovaní stavové, kteří měli lid nutiti trestáním k polepšení života, dávali sami nejhorší příklad. Vedle náboženských blouznivců a zmatených asketů stály husté šiky byrokratů a lidí těch, jejich hlavním heslem bylo hodné světa užívání. Krutost soudů těžce doléhala na podezřelé chudáky, ale veliké zločiny se roztahovaly bez trestu. Pak ovšem častá práce katova nemohla vésti k radikální nápravě.

Před vypuknutím třicetileté války sektáři učinili Broumov helem svého povstání. Ale právě tam zuřila »reformace« tak hrozná, až samým broumovským na hlavě vlasy vstávaly. Vraždy, lupičství, palčivství a jiné zločiny se tam množily tak, že jen r. 1606 bylo nutno přikročiti k šesti popravám. Mezi sektáři nastal veliký rozkol k vůli dvěma duchovním správcům, z nichž Kiráman byl usvědčeným zločincem. Od r. 1614 jedna strana druhou od kostela zaháněla, r. 1616 došlo k boji velice krvavému při pohřbu. Kiráman později (jako mnoho sektářských kněží jiných) změnil svou víru dvakrát, třetel se i ke katolíkům, ale byl odmítnut.

To bylo charakteristické, že sektáři pohodlným a hřtáným katolíkům dávali pokoj, zato však útočili fanaticky na katolické, zcela bezúhonné reformátory; vyháněli je ze země, brali jim svobodu slova a dopouštěli se na nich nejhrubšího násilí. Školství bylo ve stavu velice žalostném, o čemž svědčí ta okolnost, že stav učitelský pokládán za povolání přeshodné; úřad učitelský zastávali výhradně mladci, kteří viděli ve školákém úřadě jen bránu k městskému přesařství a jiným zisknějšíjm zaměstnáním. O živování university pod správou sektářů bolestno mluvit. Vždyť zubožení mistři krátce před Bílou horou volili za universitní rektory nedospělé synky bohatých sektářských šlechticů, aby obdrželi za svou poniženost nějakou hmotnou podporu. Proto není divu, že na vyšší a vzorné vedené škole jesuitské v Praze vzdělávaly se celé řady jinoců sektářských. Otoové lutherští a českobratřští sami tak dávali skvělé vysvědčení pedagogické »jesovitské sekty«, která nota bene užila sektáře vyšším vědám zdarma. Ale právě »sekta jesovitská« učitla v prvé řadě podivný věk za své šíření vyšší osvěty, kdy byla od stavů nemilosrdně vyháněna.

Ale tyto všechny věci má znát nyní již dokonale i každý podprůměrný český inteligent; znalost těchto fakt jest povinností každého, kdo se chlubí, že s láskou lne k dějinám českého lidu.

Nuže, co vlastně ze sektářského kulturního bohatství a z kaotické svobody mohli Jesuité ničiti? Jakou reformaci, jaké evangelium podvraceli? Jestliže nastalo po válce třicetileté stíhání jinověrců, dalo se tak od vlády k vůli tomu, aby nebyly vydány politické řády v šanc dalším ořesům, aby sektářské společnosti neobnovily nové občanské boje. Vždyť přece v témž čase v jiných státech vládcové sektářští zase se vši bezohledností z politických příčin dusili každé hnutí katolické, vydávali pšané dekry i proti všem katolickým domácním.

A právě za tehdejšího »temna« konečně konstatován mravní obrod skutečný. V českých rodinách právě pod praporem víry katolické dospívaly zocelené charaktery; z těchto rodin vycházeli kněží, kteří se stavěli hnutí národnímu v čelo. Tehdy česká píseň — znak to radosti ze života — vyvíjela se v národě k veliké dokonalosti, české ženy typu babičky Boženy Němcové byly ve všech vesnicích. To nepopře nikdo nikdy, že za »temna« v XVIII. století umravnění národa jako celku bylo daleko vyšší než v XV. a XVI. století. A právě živý pocit mravní zodpovědnosti vedl přirozeně k skutečnému, neřá-zovitému vlastenectví. Umlkala hašteřivost a mstivost různých sekt, solidarita národa se upevnila, katolickou silou mravní spěl národ krok za krokem, zvolna, ale jistě k triumfálním cílům.

Celá kniha dokumentů by se dala sepsati proti frázím různých Sekaninů, kteří kárajíce »temno« století XVIII., snaží se poškozovati katolictvo nynější. V nynějších obtížných dobách jest nejméně příčin k takovým strannickým zachvatům, protože za ořesené náboženské přesvědčení literární kritikové lidu žádného jiného nedají.

To jest právě nejosudnější chybou v našem národě, že se i kruhy inteligentní poučují o české minulosti výhradně z románů, že nečtou knih skutečně historických. A na základě takové četby pronášejí i v listech, prohlašovaných za konservativní, své ubohé úsudky. To se děje v době, kdy se hrnou fráze o samostatném myšlení, o právu přímé vědy. A pod maskou hesel se skrývá největší pohodlnost a myšlenková lenost. Ale tací lidé svou duševní mělkost rozhodně nemají nositi na trh s kuráží tolik vyzývavou.

Naše knihkupectví

nabízí Vám své služby k obstarání všech knih, časopisů atd. Adresujte laskavě:

Družstevní knihkupectví a nakladatelství v Hradci Král., Adalbertinum.

Kulturní jiskry.

Rab francouzského milosrdenství. Do pařížského lazaretu byl přinesen raněný, jehož zevnějšek příliš mnoho povídal o útrapách válečných, o pobytu v zákopech, dešti a blátě. Jemné dámy zhrzily se špíny, vzdálily se a k raněnému musila býti zavolána ošetřovatelka z povolání, aby jej svlékla, umyla a uložila do postele. Jeho jméno bylo připevněno nad lože; ukázalo se, že raněný náleží vysoké šlechtě. Teď přispěchaly dámy a snažily se obklopiti raněného všemožnou péčí; jen ať řekne všechna svá přání, hned budou splněna. »Děkuji vám«, odpověděl chladně, »mým největším přáním je, zůstatí v ošetřování oné skutečné ošetřovatelky, která se mne ujala nejprve.« Byl konečně ponechán v klidu. — Jiný raněný, z něhož chtěly dámy učinit svého mazlíčka, připevnil nad své lůžko nápis: »Dnes příliš trpím, nemohu být ošetřován.« — Moderní dámy se rozníí k humanitě na chvíli při čtení slzavého románu; rozplamení se i k činu, ale jen na chvíli, kdy takové milosrdenství nevyžaduje delšího sebezáporu než některý sport. V nekřesťanské škole vychovaná žena ráda si o humanitě zabývá, učiní také nějaký dobrý skutek, aby se o ní mluvilo. Ale pryč s námahou, která se stává při delším trvání nepřijemnou! K vůli ukrácení nudy a v zájmu zevnějšího flánu pařížská dáma dovede i v nemocnici na chvíli vypo-moci — ale hlavně jako obratná herečka, která po skončení krátkého jednání hned čeká na potlesk.

Působení zednářů v Itálii. Holandský časopis »Tijde« oznamuje z Říma: Není zde neznámo, že velmistř italských zednářských loží v poslední době konferoval s vlivnými osobnostmi zednářských loží francouzských, při čemž byli také přítomni angličtí zednáři. Když byly známé demonstrace v Paříži ve prospěch latinské civilizace, byla v Paří-

Ži učiněna závažná rozhodnutí, která činila neodvratnou válku proti Rakousku. Od té doby nastala velká reklama pro válku. Mezi těmito agitátory byl francouzský senátor Rivet, předseda francouzské ligy, milánský publicista d'Annunzio, dále garibaldisti křiklouni, republikáni a radikálové. V tisku i ve vládních kruzích bylo pracováno ve prospěch války.

Laická škola a národní smrt ve Francii. Nedávno vyšel úvahy Hanse Rosta o budoucnosti francouzské lidnatosti vřhají velice poučné světlo na spojitost mezi francouzským hřichem zabraňování porodů a mezi beznáboženskou laickou školou. Činí se tam zmínka, že francouzský národohospodář Leroy-Beaulieu vyšetřoval hospodářsky stejné kraje francouzské vzhledem na souvislost mezi náboženskostí a mezi čísly porodů. Výsledek byl, že nedostatek dětí zcela přesně sleduje přibývání a počet laických škol bez vyznání, jakož i přibývání politické i náboženské osvěty. »V oněch krajinách, ve kterých rodiče posílali děti své do bezkonfesionálních laických škol, ukázalo se, že silně byla na postupu preventivní technika (zabraňování porodů). Přebytek porodů jeví se jen ještě ve větší části katolických departementech Vendée, Bretagne a severu.« Leroy-Beaulieu vypočetl, že v nedalekém již dni, kdy i těchto krajin se zmocní »École laïque« (škola beznáboženská), bude Francie mít ještě další schodek 40.000 porodů ročně. Francie takto, neobrátí-li se, zajde národním hřichem nového — ale ne betlemského — hromadného vraždění dětí; to není prorokování, nýbrž jednoduchý početní příklad.

Mravenci — pěstitelé hub. Jsou mravenci, kteří podle všech pěstitelských pravidel pěstují houby, jimiž se žijí. Podivuhodný tento fakt zjistil a prostudoval Alfred Möllers u jistého druhu mravenců, žijících v Jižní Americe. Mravenci vykusují z listů všech stromů kolem kousky, dopravují je do své stavby a rychle se vracejí pro nové. Ale ne snad, že by je sami jedli. Tvoří z nich jen jakýsi kompost. Uhnětou kousky listů v kuličky, jež kladou na hromadu. Celý vnitřek budovy se vyplní jakousi houbovitou hmotou, která vzniká rozkladem listů, na němž počnou bujati nitkovité houby, které jsou užitečnou rostlinou a jsou pilnými dělníky pečlivě opatrovány. Všecko »bývá« je opatrně odstraňováno. Správnost této domněnky je zřejma, když náhoda nebo lidská ruka zaplaší zemědělský nárudek. Ihned se na »orné« půdě rozbují jiné druhy hub. Jako dobří zahradníci vědí mravenci také, že užitečné rostliny nutno přistihávat, aby byl výtěžek pěkný. Všecky houbovité výhonky mimo živnou pudu jsou odstraňovány; ty výhonky rostou totiž na úkor drobných bílých paliček, jež se tvoří v nitkovitém rozvětvení hub, pro které vlastně mravenci houby pěstují. Paličky jsou jim potravou.

Ochrana učitele před žákem jest otázkou tím ožehavější, čím se jeví zvláště ve větších městech větší zájmová svévole a zpuštěnost. Nelze žádati, aby svědomitý učitel cítil osten trestu často do smrti již proto, že přísněji pokáral anebo lehce uhodil hochy nevyčváleného, v rodině popichovaného, který ohrožuje disciplínu celé třídy. Sluší s povděkem zaznamenati, že v případě údajných soudů a nadřízené úřady užívají nyní vůči žákovi němu učitel nejímnější praxe. Učitelé Noviny sdělují nově: Může-li učitel urazit žáka, rozhodneval před 14 dny vinohradský soudce dr. Oreš. Na soukromém obchodním úřadě studoval syn úředníka nemocenské pokladny p. H. Mladý pán si nebral učení tuze k srdci. Když otec měl zaplatiti další splátku školného, poslal řediteli dopis, v němž projevil svoji nespokojenost s vedením ústavu. Ředitel zmínil se o obsahu dopisu ve třídě několika ostrými slovy, aniž by žáka jmenoval, avšak třída věděla, o koho se jedná, neboť mladý pán sám při řeci ředitelově povstal. Otec podal žalobu na ředitele, avšak soudce dr. Oreš neshledal v jednání ředitele nic trestného a vynesl osvobodující rozsudek. — Různé okolnosti ukazují k tomu, že brzy se dostane učitel v jeho působení právní ochrany ještě větší, po čem touží každý rozvážený pozorovatel. Na pokárání žáka přirozeně zapomene se brzy, ale je-li jednomu pokutován učitel, má postavení nejtřípnější, ruce má svázané před svědomím tak, že raději žádá o přeložení.

Česká Hudba. čís. 1., ročník XXI. Vydáním prvním číslem oživilo pořadatelstvo »České Hudby« stagnaci jevíci se v hudební literatuře. Zde bylo viděti nejvíce tíhu válečné doby, nicméně tvrdí duch našich autorů nezahálet. Skladby nalézající se v této edici zaslouží si opravdové pozornosti hudbymilovného obecnstva. Jsou to: St. Sudy »Klavírní písně o mistru Bedřichu Smetanovi«, vynikající plně ušlechtilou melodií thema krásné této skladby, ukazující zároveň vzácný talent slepého umělce. Výtečného ředitele brněnské varhanické školy Leoše Janáčka »Balada« pro housle a klavír jest dech-kávní skladba vyžadující vyspělejší techniky, ale jest velice vděčná a účinná. Další skladba jest roztomilá píseň s právem klavíru »Královna máje«, plodného autora mnohých poetických skladeb Jar. Václava Vacka. — V literární části nalézáme úvodní vřelou báseň Ed. Šimka, jeho propagační článek k 50letému jubileu slepého skladatele St. Sudy, článek J. V. Vacka »Po stopách enharmonických diel«, dále jiné články a zprávy ze světa hudebního. — »Česká Hudba« vychází v Městečku (16krát do roka) a předplatné obnáší celoročně 10 K. Prvé číslo zašle se na ukázkou.

Kde kupujete knihy?

Naše knihkupectví Vás také vzorně obslouží.

Obrana.

Katolíci milují pokrok, potvrzuje se to všude. V Japonsku, v hlavním městě Tokiu, středu japonských misai, žije celkem 5000 křesťanů, kteří s pychou mohou ukázati na své tři vyšší dívčí školy, řízené důmyslně od řeholnic, lyceum pro hochy z nejlepších společenských tříd, jesuitskou vyšší školu a akademii zv. vyšší školu moudrosti a několik sirotčinců. A tyto školy si vydrží katolíci vlastními penězi. Veliké dílo o Japonsku vydal francouzský misai L. Papinot — tedy opět katolický kněz. A dílo toto vyznamenáno bylo cenou zeměpisné společnosti pařížské.

Protestantský profesor dr. Dankmann v Greifswalde uveřejnil v protestantském časopise »Neue kirchliche Zeitschrift« článek o nových úkonech protestantského bohosloví. Snaží se dokázati, že vláda konfesionální politiky v Německu již navždy přestala a mluví do duše protestantům, kteří se posmívají »římské« pobožnosti. Také neuznává vyšší vzdělanosti protestantismu. Pravověrný protestantismus má málo důvodů ohlubit se kulturní převahou nad katolictvím; liberální protestantismus se nemůže vůbec odvolávati na důvody náboženské, nýbrž jen na důvody mimonáboženské. Nejdůležitější se obrací dr. Dankmann proti protestantskému znehodnocování katolického bohosloví. Lutherův odpor proti církvi středověké nebyl namířen proti zákonitě i církevně schválené soustavě sv. Tomáše, nýbrž jen proti některým výkladům katolické zásady nominalismu. Teprve znenáhla došel Luther k všeobecnému rozporu. V novém vitenberském bohosloví je však ještě mnoho nevyjasněno a nerozhodnuto, takže protestantství nezaujalo nikterak jednotného a jasného postavení proti katolictvu. Co jest náboženství, zvláště křesťanské, asi poví více pohled se strany na církev římskou, než pohled se strany na modernu, který se stal znenáhla protestantům všeobecným názorem; a protestantští studenti by mohli více z katolických knih naučených a vzdělávacích, nežli z četby moderních denních proroků. Naprostá neznalost katolického bohosloví se však musí tím, že se snadno rozhníme proti protivníku, kterého neznáme; každým způsobem jde nevědomost ke katolické theologii v protestantských kruzích ruku v ruce s horlivostí ji potírati.

Názor evangeliků na válku. Když katolický poslanec Radčák ve schůzi na Valašsku prohlásil nynější válku za veliké dopuštění Boží, agrární »Selské Listy« nazvaly jeho vývody bláznovinou. Protikatolický tisk otiskoval některá jeho slova s přehledným úmyslem. Ale polednou svobodně reformovaný list »Betanie« přinesl v č. 16 str. 306 tento úsudek o válce: »Kdož by pochyboval, že Bůh i tentokráte, nejbroznější této války ze všech válek, nepoužije ve prospěch svého království? To co naši předkové zažili po bělohorské bitvě, jako nejcitelnější káráni, to přijde jistě na některé národy, neboť toho zasloužili. Bůh nedopustí, aby jméno Jeho poroucháno bylo. Nadešla doba, aby učinil věc novou.«

Ostatně v XVI. století čeští evangelici prohlašovali obyčejně za spravedlivý trest Boží válku hned při jejím ohlášení, pokud se ještě nevědělo, kam se vítězství skloní. V jednání českých sněmů jest dlouhá řada dokladů takových manifestací prohlášení. Na př. ve sněmovních artikulech z r. 1556, kdy byla povolena berně na válku, prohlásili stavové, že »ty všechny těžkosti na křesťanstvo Bůh všemohoucí pro hříchy naše dopouští ráci«. Proto také stavové odhlasovali reformační články, přikazující, aby vrchnosti samy dobrý příklad dávaly a poddané napomenuly, »aby všemohoucího Pána Boha hříchy svými nehněvali, přikázání Božích nepřestupovali a hanobného a nešlechtného ožrazení, láni, přísahání, her a tancův v krčmách, smilstva, hromování, zlořečení přestali a srdci svými Bohu se pokorili.« V lednu r. 1558 při novém nebezpečení bojů čteme v artikulech sněmovních toto: »A předkem, poněvadž to v Písmích svatých nacházíme, kterak Bůh všemohoucí ráci jest všem lidem oznamovati, jestiže přikázání a vůli jeho svatou činiti a plniti budou, že jim své požehnání a všelijaké dobré dáti ráci... a zase jestiže v přikázáních jeho svatých státi, v nich choditi a jich zachovávatí nebudou, tehdy že na ně všelijaká zlořečení přijdou, nepřátelé jich zemi hubiti a kaziti budou a všecko jiné zlé že se na ně valiti bude; jakž pak široce se to nachází i za časův našich na oko (očividně) se spatřuje, když jest se který lid od Pána Boha odvrátil, přikázání jeho nezachovává, jaké těžkosti a bída na něj jsou přicházely. Nyní pak zřetelně se poznati může, že se Bůh všemohoucí na nás vysoce pro nepravosti a hříchy naše rozhněvati ráci... A protož každý aby to při sobě sám, čeláde, poddaných svých tak nařídil a opatřil, abychom se ku Pánu Bohu všemohoucímu obrátili a proti vůli jeho svaté a přikázáním nehnětili a tak se skutečně, toho nepřestupujíc, chovall, jakž v předešlých sněmích o tom vyměřeno jest.«

Stavové odhlasování takých článků neprozrazovali žádné duševní omezenosti. Zkušenost je padla k takovým rozhodnutím. Vždyť na př. nedlouho před tím

(r. 1547) v Essu svrchovaně nebezpečném evangelickým stavům špatně se vyplatilo, že se klonili k názorům, jaké jsou majetkem některých lidí moderních. Český bratr Vilém Křinecký tehdy vyzval stavy, aby klekli k modlitbě, »aby Pán Bůh ráci jich pomocníkem býti a v dobrém i svatém pokoji království české zachováti«. Tu však dle zprávy Sixtova »mnozí centaurové to s posměchem dělali; neb toho při jiných svých sněmích nikdy nezachovávali, ale od rozprávky marných, lživých a oplzlých a od vítání svého lahodného, avšak neupřímného, sněmy a soudy zemské i jiné své všechny sjezdy začínávali a dosud ještě začínávají a zachovávali.«

Když dopadl na evangelické stavy trest silou drtivou, pak již jejich sněmy měly ráz zbožnější; radikálové odklonili se od přemrštěného pokrokářství po trpkých zkušenostech.

Mějž si moderní člověk názor životní jakýkoliv, tolik jest jisto, že evangelické náboženské hledisko na válku našemu národu neškodilo; vždyť vedle k důkladnému sebezpytu, k základní to podmínce nápravy. — Proto neškodilo by mnohemu osvícenci misai povýšených kritik raději samostatně a vážně kontrolovati své vyčtené, napapouškované náhledy. Vždyť již v jiných směrech nastalo tak hromadné, náhlé a zcela dobrovolné opravování názorů na válečnou dobu. To jest významno, že katolictvo nemusilo opravovati své náhledy v ničem, že zkušenost nevedla v našich kruzích k žádné překotné »změně přesvědčení«. A již tento fakt, jakož i jasná řeč evangelických kruhů nutí k důkladnému přemýšlení.

Podporujte náš podnik.

Družstevní knihkupectví a nakladatelství v Hradci Králové, Adalbertinum.

Za válečného ruchu.

Skvělá vítězství naší udatné armády v Haliči vzbudila veliký respekt k síle naší říše v celém světě. Den za dnem docházejí zaručené zprávy, hlásající nové úspěchy proti ochromenému ruskému kolosu. Též na hranicích italských daří se našemu vojsku znamenitě. To všecko jest radostnou předzvěstí, že moc říše naší se jen po válce utvrdí, zmohutní. Proto upisujte dále na novou válečnou půjčku k prospěchu vlastnímu!

»Voce del Popolo« o věrolomnosti Italie. Vůdčí list švýcarských Italů kantonu tessinského »Voce del Popolo« v Luganu napsal: Z urdité říše - italské strany byli jsme v poslední době několikrát postěni titulem »rakouští Tesiňané«. Upřímně řečeno, tato přezdívka nás nebolí. Ode dávna jsou vztahy Rakouska ke Švýcarsku pomyslitélně nejardečnější, a tato skutečnost sama dává nám dostatečný důvod, abychom živě litovali boje mezi Rakouskem a Italií, k níž vázání jsme společným původem. Neváháme prohlásiti otevřeně, že válka Rakouska proti Srbku a Rusku byla úplně oprávněná. Rakousko bylo v právu, když nechtělo dále klidně přihlížeti rejdům ohrožujícím jeho státní existenci; právě tak jako Německo musilo dojíti poohvaly civilisovaného a morálně nedotčeného světa, když postavilo se ve věrném plnění sponeckých povinností po boku Rakouska. Pokud se speciálně týče italských aspirací, jest přímo nepohoditelné, jak možno počítat k italským územím také Dalmácii, zemi, která zeměpisně jest celá, národopisně téměř celá slovanskou. Dalmácie leží na druhé straně Quarnera, v němž sám nejvůlejší italský básník Dante Alighieri spatřoval nejjasnější hranice Italie. Nad to jest notorickým, že obyvatelstvo země Gorice jest ze dvou třetin, ano měst Gorice třetinou slovanské, kdežto také v Istrii, ačkoliv zeměpisně italské, tvoří Slovanstvo majoritu (téměř tři pětiny obyvatelstva). Ze tří zemí tak zvané Přímoří má pouze Terst ovšem silnou italskou majoritu. Tedy ani zeměpisně, ani národopisně momenty nemohou ospravedlniti přehnané požadavky italské. Kdybychom se chtěli opráti pouze o »historická« kritéria, byly by důsledky tohoto stanoviska přímo překvapující, a to nejenom pokud se týče Rakouska. To jsou nutkavé důvody, jimiž dáváme se vésti při posuzování situace, a jsme-li proto jmenování rakouskými Tesiňany, odpovídáme, že vedle toho, že jsme rakouskými Tesiňany, jsme a zůstaneme také Tesiňany švýcarskými.

Farář zachránil židy. Za ruské okupace Dombrové v Haliči dalo ruské velitelství rozkaz, že za zradu ruských posíl mají do 24 hodin všichni židé opustit město. Na úpěnlivou prosbu deputace prodloužil velitel lhůtu na 3 dny. Na to židé sebrali výkupné 10.000 rublů a obrátili se s prosbou k obyvatelstvu o pomoc. Společnou intervencí, zvláště pak horlivému úsilí faráře dobrováckého P. Konieczného, se podařilo nejprve prodloužit lhůtu na 8 dní a konečně doslovi zrušení onoho rozkazu. — Ovšem takový doklad šlechetné snášlivosti tisk nám protivný zapomněl zaznamenati.

Naši jibonovaní o komezivě Itali. »Slov. Narod« píše: »S rozechvěním sledovali jsme příběh

jednání a se začatou pěti volali: »Italu ani píď země naší!« Před několika dny jsme přesně seznali požadavky chtivosti italské. Lidé Boží, opravdu šlo o nás a naši zemi! Panovníci! Jihoslovanské obyvatelstvo je Ti vděčno, že jsi ho neroztrhal a nedal cizákovi! Lid náš se nevyzná ve slovech — činy dokáže! Nyní přišel čas. To je dílo pro nás. Sám jsi viděl z mládí národ chorvatsko-slovinský na bojištích hornoitalských. Custozza — Novarra — Mortarra! Pole hrobů jihoslovanských, krve a slávy. Tam dole odpočívají otcové, a proti synum povstal týž Ital. Nepřítel tedy dnes týž a také my stejní jako otcové naši. Kam jsi volal děti jihoslovanské, tam jsme je dali, a ony vykonaly věci nadlidské — v Karpatech i v Haliči. Nyní voláš obránce na jih, zavolej tedy naše chorvatské i slovinské děti na jih! Svěť jim obranu svého trůnu, Rakouska a jejich vlasti jihoslovanské! Té země svatě a milé, utrpením a slzami posvěcené jsme my rozenými obránci. Bud' pozdraven každý rakouský i uherský voják, který táhne naší zemí. Každý je náš, ale rádi bychom viděli, jak pluky chorvatské a slovinské táhnou do Italie. Celý jihoslovanský svět s hromovým zvoláním povstává proti nestydatosti italské. Jako signál zaburácela slova předsedy chorvatsko-slovinského klubu dra Korošce, který zvolal: »Ruce pryč od naší země a našeho osudu!« A to zvolání hřmí dnes po celém jižním Slovanstvu, hřmí a roste v chorvatské i slovinské duši ve víchr, který smete s pomocí Boží všechny nepřátele a odvčké odpůrce Habsburkův a jim věrného národa slovinsko-chorvatského. V těchto dějinných okamžicích prohlašují Chorvaté a Slovinci svou pospolitost, kterou chtějí míti pod slavným žezlem habsburským. Nyní se tedy řeší otázka jihoslovanská. Pravdu měl, kdo řekl, že se bude řešit za velikého převratu světového. Nechť ji řeší boj a v tom boji osvědčená jihoslovanská věrnost a jinnácká krev. Císař a král vедиž nás do boje za své Rakousko a naši chorvatsko-slovinskou domovinu! — »Slov.« praví: »Také v té válce splní národ jak dosud na bojišti severním a jižním plnou měrou svoji povinnost, kterou má vůči státu, a splní ji s tím větším nadšením, protože je si vědom, že bojuje také za svůj vlastní život, za obhájení zemí slovinských a chorvatských.« Chorvatské listy prohlašují, že není jediného Jihoslavana, který by do poslední kapky krve nebránil vlastní proti vpádu italskému. Celá Dalmacie povstane proti nepříteli. Chorvati budou zuby nehty brániti každou píď země a vženou Italy do moře. »Naše Jedinstvo« obviňuje Rusko, že zaprodalo jižní Slovany.

Zástupci 57 katolických spolků a organizací pražských ve schůzi zvolané předsednictvím zemské katolické strany v Čechách usnesli se jednomyslně za nadšeného souhlasu na tomto projevu: V těžkých dobách, které prožívá naše mocnářství, je naší svatou povinností silně zdůrazniti základní občanské ctnosti. V bouři ukazuje se moudrost plavce, v boji udatnost vůdce. V těžkých dobách ukazuje se pravá láska k vlasti, k níž patří věrnost a nezníčitelná oddanost poddaných k císaři a králi. Chováme úctu a lásku ke vznešenému mocnáři, jak je nám v katechismu uložena a opakujeme ji ve svých programech a resolucích, ježto z hloubi duše jsme přesvědčeni, že osud habsburského trůnu je osudem Rakouska. Mocné Rakousko znamená i mocné části jeho, které tvoří nerozlučný celek. Jsouce ve věrnosti ke svému milovanému panovníku jediným celkem, tvoříme hráz, o kterou rozbíjí se neprudcí útoky s pomocí Boží, ve kterou vždy důvěřujeme a za níž se modlíme. Dejž, ó Pane, Františku Josefovi a Rakousku šťastný mír a povznášející jednotnost. Kde spojené síly pracují, tam nejtěžší je snadno vykonáno. Pane, žehnej našemu staříckému, milovanému císaři!

Rakouským národům!

Ve chvíli, kdy dvojhlavý orel po desítměsíčním bezpříkladném zápolení nezlomen v síle, zocelen v bojové zdvihá svoje mohutné spáry k novým rozhodným ranám, aby dosavadní nepřátele zničil, vypovídá nám bezbožné válku Italie, která požívala 33 let dobrodlní spolku s naší drahou vlastí, jenž byl tak požehnaný pro tuto zemi.

Naše slavná armáda, v jejíž řadách překonávají se národové Rakouska heroickými ctnostmi, kde vstříc novým bojům.

Ve spolku s Německem, našim věrným spojencem, ve skálopevné důvěře v Boha, u vědomí spravedlivé věci a vlastní síly, bude také tento nový úkol slavně rozluštěn.

Národové Rakouska!

Děk Vašemu vlasteneckému, radostně obětavému smýšlení, docházely dosud Červený kříž bohaté prostředky, jež mu umožnily zmírnutí mnohou ránu zasazenou válkou, jež byla nám vnucena, uzdraviti mnohé z Vašich statečných synů, kteří krváceli na poli cti a přivést, je opět armádě — učinit invalidy užitečnými členy společnosti!

V plném vědomí duševní velikosti všech národů naší vlasti apelují na Vaše vlastenecké přesvědčení s prosbou, abyste i na dále nejhorlivěji podporovali humanitní činnost rakouské společnosti Červeného kříže a tím uskutecnili našeho vznešeného mocnáře Jeho Velčenstva císaře a krále heslo

»Virtus Unitis«

k ochraně vlasti, k blahu armády, Vašich otců, synů a bratrů.

Ve Vídni, 10. června 1915.

Arcivévoda František Salvator,
generál řády,

generální inspektor dobrovolného zdravotnictví a náměstek protektora rak. společnosti Červeného kříže.

Našemu veledušejnému duchovenstvu
ku provázení prací hospitalních všeobecně doporučujeme mladou českou
dívku absol. c. k. stát. školy realské
BOHUMILA BEKA v HORÉ KUTNÉ.

Národohospodářská hlička.

Jak se bohatne. Firma »Del-Ka«, jedna z největších továren na obuv, která byla též pověřena dodávkami vojenskými, dala si všechno důkladně zaplatiti. Ale hned na počátku války zvýšila ve svých filiálkách dělnictvu pracovní dobu o dvě hodiny denně, ale nepřidala dělnictvu ani haléře, takže toto přicházelo o 26 procent zasloužené mzdy.

»Zeit« sděluje z Pešti: V Rusztu bylo zatčeno několik dodavatelů vojenských, mezi nimi také advokát dr. Eugen Löwenfels. Při různých vojenských dodávkách, zejména potravin, vymíňovali si vysoké provize. Vůdcem této společnosti byl jistý Szanjen, jehož peníze, uložené u banky ve výši asi 200.000 K, byly zabaveny.

»Az Est« oznamuje podrobné údaje o nové dodávkové aféře z Nového Města pod Šátrem (Sátoralujhely). Když se Rusové blížili k Humennému, využili mnozí obecní tajemníci situace k výnosným obchodům. Oznamovali v obcích, že se Rus blíží a ohrožuje majetek, jmenovitě movitý, t. j. dobytek, obilí, potraviny atd., aby tedy lidé všechno prodali neb uschovali. Současně se dotyční pánové spojili s jistými spekulanty a dodavateli potravin pro armádu a skupovali voly, krávy, prasata, ano i kozy, ovce, kuřata, husy, kachny atd. za směšně nízké ceny a o čistý zisk se dělili. Jenže Rusové musili ustoupiti před naší armádou a teď přišlo všechno na světlo. V celé severní zemplinské stoličce není jedné krávy a vláda musí dovážeti tažný dobytek z dolní země.

Bension Schnajjer nastěhoval se na začátku války z Haliče do Hustu, do bytu tamějšího advokáta dra Lichtenbergra, kde započal s M. Seefreundem, I. Kahanem, M. Kahanem, M. Kleinem, N. Heinfeldem, B. Friedmannem a několika jinými agenty dodávati armádě všeho druhu zboží, na př. rum, seno, vlnu, různé poživatiny atd. Dodavatelé jim prodávali své zboží za maximální ceny, ale překupníci a hlavně Schnajjer vybíral od svých dodavatelů nejen osm- i vicepercentové provize, nýbrž i tantiémy a na základě falšovaných účtů si dával i vícekrát vypláceti obnosy od vojenské pokladny. Famózní advokát dr. Lichtenberger mu při tom pomáhal a s nimi se dělil. Jak velké byly provize, viděti z toho příkladu: Z 1 litru rumu bral od stran 20 hal. provize a 4 hal. tantiémy. Osm měsíců takto drancovali nesvědomití dodavatelé, až konečně přišlo anonymní oznámení, které všechno vyzradilo.

Vojenská komise navštívila byt Lichtenbergerův a postrašila ho, že se hned přiznal a udal, že v jeho wertheimce má Schnajjer uloženo více než 100.000 K. V pokladně se našlo jenom 10.000 K a dvě vkladní knížky, znějící na 14.000 a 3200 K. Tak se zdá, že Lichtenberger chtěl Schnajjera okrásti o větší obnos, poněvadž se později našlo na 80.000 K v Lichtenbergrově posteli uschováno. Kromě toho vypátrala policie, že Schnajjer má uloženo v jedné vídeňské bance 100.000 K. Všechny tyto peníze »nahospodařil« za osm měsíců. — Celá banda sedí teď za mřížemi marmarošsko-sihotského soudu, kde před půldruhým rokem dr. Lichtenberger ukázal svou advokátskou čest. Byl obhájcem ve známém velezradném procesu a obranu svých obžalovaných klientů vedl tak, že sami maďarští jeho kolegové ho chtěli oznámiti u komory, poněvadž nehájil obžalovaných, nýbrž spíše jim přitěžoval. Připojil se ve všem ke státnímu návladnímu a žádal co nejprůšněji potrestání »vlastizrádců«. Lichtenbergra teď budou souditi nejen pro podvod, nýbrž i pro krádež.

Z Českoslovanské záložny v Praze. Za měsíc květen bylo od vkladatelů uloženo K 37.262,65, vybráno K 34.431,19. zůstatek vkladů k 31. květnu 1915 činí 1 mil. 064.023 K 36 h.

Chytré rejdy spekulantů. Berlinský »Vorwärts« píše: Přes to, že zásoby nejdůležitějších potravin mohou vystačiti, dosáhly přece ceny jich mimořádně výše. Mnohé potraviny byly v poměrně krátké době zdraženy až o sto i více procent. Nutným důsledkem toho jsou nyní den ode dne stoupající ceny. Podle měsíčních statistických přehledů musí dnes čtyřčlenná rodina sehnati o 32 proc. větší výdělěk jen na nejnemutnější potraviny nežli v dobách míru. V Berlíně jsou ceny relativně vyšší nežli jsou průměrné ceny říšské. Nejvíce zde padají návalu báječné ceny masa, které v měsíci květnu byly ještě zcela mimořádně zvýšeny, takže široké masy lidu musí se požítky masa zříci. Totéž platí o slanině, sádle a másle. Nedostupné jsou také ceny řízce a všech juštěnin. Určité skupiny výrobců a obchodníků využily pří-

znivé situace a dle jednotného plánu vytvářely ceny potravin do výše.

Spekulanti v Německu se přepočítali. Zakoupili ohromné zásoby hrachu a čekali s prodejem, až vystoupily ceny na 110 marek za metr. cent. Obyvatelstvo však na ně vyzrálo. Přestalo hrách kupovati, spotřeba nápadně klesla, a spekulanti již nabízejí hrách za 80 až 95 marek, ale ani za ten obnos obecnost se po hrachu neshání, poněvadž v Německu mají dostatek mouky pšeničné a žitné.

Královéhradeckou bankovní jednotu v Hradci Králové doporučujeme co nejlépe při veškerých obchodech bankovních a uhelných. Podporujte při každé příležitosti svůj vlastní podnik.

Zprávy místní a z kraje.

Schůze městské rady. Dne 26. května: Uděleno bylo povolení ke stavbě kolny v pivovarské flošně. — Odvolání p. Jos. Razíma, vlastníka domu č. 385, z vyměření kanálové taxy, předložil se okresnímu výboru. — Vzaty byly na vědomí výkazy hotovosti pokladní ze dne 17. a 25. května. — Přijata byla oferta p. Fr. Boukala na práci natěračskou do městské elektrárny. — Vzato bylo na vědomí sdělení místního odboru Stříbrného kříže, že bude obci královéhradecké vydán diplom zakládajícího člena Stříbrného kříže. — Měst. zastupitelství předložil se zpráva velitelství c. k. pěš. pluku č. 18 v České Lípě o udatenství vojínů téhož pluku v boji dne 2. 4. 7. 9. 11. května v Haliči a důkázání důstojnictva a mužstva náhradního praporu pěš. pluku č. 18 v České Lípě k plukovní slavnosti. — Panu Fr. Prokázovi, hostinskému v Březhradě, povoleno bylo postavení stolů v lese Borovince. — Usnesení ze dne 31. května: Návrhy na udělení nadace Urbánkovy a Teubnerovy předložil se měst. zastupitelstvu. — Objednají se kanalizační roury pro infekční barák. — Vzato bylo na vědomí důkázání 18. pěš. pluku v České Lípě za usnesení měst. zastupitelstva, dle něhož jedna z tří v Hradci Králové pojmenována bude třídou 18. pěš. pluku. — Přijata byla oferta na truhlářskou práci pro infekční pavilon Truhlářského výrobního družstva, oferta na železné postele p. Al. Izáka a oferta p. J. Plonka na drátěný plot pro infekční pavilon. — Usnesení ze dne 7. června: Váhledem k dopisu Zemské správní komise, týkajícího se policejních opatření ve příčině jakosti a cen potravin, dají se městské policii příslušné direktivy. — Vzát byl na vědomí výkaz hotovosti pokladní ze dne 31. m. m. — Technické kanceláři se uložil, aby předložila návrh na nejnemutnější úpravu letěnu kolem biskupského Boromaea. — Schválen byl návrh správy obecné školy dívčí na udělení nadace Collinovy. — Usneseno, aby obec královéhradecká připojila se k pamětnímu spisu, podanému Zemské správní komisi a vládě proti zvýšení zemských přírůžek. — Přijata byla oferta p. J. Nevyhoštěného na slavníky a polštáře pro infekční pavilon. — Vzato bylo na vědomí sdělení c. k. okr. hejtmantství, že z Nejvyššího rozkazu vyslovuje se městské radě za patriotický hold, projevený u příležitosti vítězství našeho vojska v západní Haliči počátkem května docíleného, nejmilostivější dík Jeho císařského, královského a Apoštolského Veličenstva.

Stříbrný kříž. Odbočka Stříbrného kříže v Hradci Králové vzrostla za krátké doby svého trvání utěšeně a jmění její, určené pro podporu vojínů vracejících se po skončení války, obnáší na 5000 K. Zakladateli staly se: Biskupství královéhradecké, obec Hradec Králové a okresní výbor v Hradci Králové; příznivců složivších po 100 K má odbočka již 12, kromě toho pak 300 řádných členů. Krásný účel spolku a jeho místní velký význam získává mu stále nové řady členů a činí jej v městě i na venkově populárním; obecní úřady, které dosud neměly příležitosti přihlásiti se za členy, zajisté nyní bezodkladně tak učiní, čímž by si zajistily, že by na jich příslušníky mohl býti při rozdělení podpor vzat zvláštní zřetel.

Domobranci, dobrý pozor! Dne 21. června rukují pouze domobranci narození v letech 1887 až 1890 a 1892 až 1894. Ostatní domobranci starší, totiž narození v letech 1878 až 1886, rukují teprve 15. července.

Proti nepoctivým udavačům. Úřední list c. k. okr. hejtmantství přináší tyto řádky: »C. k. okr. hejtmantství upozornilo již jedenkrát na zlovyk zasílání anonymních dopisů a nyní učinilo i vojenské úřady totéž prohlášení, které v denních listech bylo již publikováno. Pp. starostové se opět žádají, aby obecnost znovu upozornila, že na anonymní dopisy, které přese vše ještě podnes dosti sem docházejí, nebude brán zřetel a že se event. i dají k dispozici osobám v nich napadeným, aby pachatele stihaly.« — Věru úmluvný dokument pro rok Husův! C. k. úřady jsou nuceny hájiti bezpečnost cti českých lidí proti českým zákeřným udavačům. Nepoctivý denunciant svým trikem si neprospeje, ale hledí si aspoň schladiti žáhu na krajanovi. A pak se deklamuje o věcnarodní svépomoci a solidaritě v době kritické; pak se říká, jak těžké doby obyvatelstvo sblížují atd. Bylo by lépe místo básnění stopovat hlavní zřídla štvavých proudů a zákeřných přeпадů a postarat se o to, aby lidé, kteří i nyní mají dosti času na mstivé útoky, byli odkázáni do příslušných mezí. Divně se starají o dobrou pověst českého jména někteří ctelové v době svrchované vážné.

Záložna v Hradci Králové založila na oslavu svého 25letého trvání nadaci, jejíž výnos 100 K bude výborem dne 6. července udělen nejstaršímu zchudlému členu záložny. Žádosti nutno podati do konce června v kanceli záložny.

II. výkaz úpisů na válečnou půjčku u Živnostenské banky filiálky jest velice potěšitelný. V době od 22. do 31. května upsalno bylo peněžními ústavy rayonu téže filiálky 1.406.000 K, soukromými upisovateli pak 209.900 K, takže se včetně do 21. m. m. vykázanými 357.300 K obnáší úhrnný obnos přihlášek do 31. května t. r. odvzdaných 1.973.200 K.

Objasnění. V prvním výkaze upsané 5½% rakouské válečné půjčky uvedeno, že Záložní úvěrní ústav upsal na tuto půjčku 12.400 K. Obnos ten však upsal firma „Spojené závody koželužské A. & J. Nejedlý“ u Záložního úvěrního ústavu.

Divadlo sdružených měst východočeských. Zdařilé operety Tisíc a jedna noc a Polská krev sehrány svižně: Na Boží tělo vypravena s pietou a vzornou pečlivostí Maeterlinckova Sestra Beatrix. Dvorana celá naplněná vděčnými posluchači byla odměnou za mistrné výkony umělců. Včera při operetě dosti řádně dostavilo se obecenstva mnoho. Zato však při čtení i velmi pečlivě sehrané jevi v hledišti veliké mezery, což právě nesvědčí o vytříbeném uměleckém vkusu velké části návštěvníků divadla. Na př. při provedení Dykova Zmoudření Dona Quijota byla dvorana téměř prázdná. Kdž by mezi hrou neměl být rušen opožděným, rušným vstupováním do divadla a hlučným spouštěním sedadla.

Další program divadla sdružených měst východočeských v Hradci Králové. V pátek 11. t. m. vystoupí pohostinský režisér a vynikající umělec Městského divadla na Král. Vinohradech Karel Pařys v titulní partii operetní novinky „Cikánský primaš“ od Kálmána. — V sobotu 12. t. m. ve prospěch A. Kaplana veselohra „Krásná Marseillanka“ od P. Bertona. — V neděli 13. t. m. o 3. hod. odp. podruhé a naposledy operetní novinka „Cikánský primaš“. Večer o půl 8. hod. na všestranné přání po třetí a naposledy oblíbená opereta „Polská krev“ od O. Nedbala, jejíž obě představení byla do posledního místa vyprodána. — V pondělí 14. t. m. ve prospěch V. Piskáčka opereta „Jak tenkrát v máji“. — V úterý 15. t. m. pohostinská hra populárního umělce a režiséra Nár. divadla v Praze mistra A. Sedláčka, který bude hrati svoji nejlepší roli barona Lebourga v efektní hře „Ve víru“ od Bernsteina. — Ve středu 16. t. m. ve prospěch sboru „Satanova maska“. — Ve čtvrtek, v pátek a v sobotu se nehraje a konají se plné přípravy pro poslední představení, které uspořádáno bude v neděli 20. t. m. odpoledne o půl 4. hodině ve volné přírodě v lesku „U pavilonu“. Sahrána bude veselohra „U bílého koníčka“.

Divadlo ve volné přírodě. Ensemble Divadla východočeského uspořádá v neděli 20. června o půl 4. hod. odp. v rozkošném lesku „U pavilonu“ divadlo ve volné přírodě. V přirozené scenerii, která jakoby pro veseloheru „U bílého koníčka“ stvořena, uspořádáno bude kromě určené „scény“ hlediště pro 700 sedadel a 1000 míst k stání. Ceny budou pravidelné divadelní. O občerstvení postaráno bude náležitě p. restaurátorem z pavilonu.

Družstvo k nákupu strojů pro české živnostníky komorního obvodu libereckého v Hradci Králové koná v neděli 20. června o 10. hod. dopol. v zasedací síni okres. zastupitelstva v Hradci Králové V. řádnou valnou hromadu. Nedostaví-li se do schůze potřebný počet členů, koná se dle čl. 24. stanov o hodinu později k vyřízení téhož pořádku denního druhá valná hromada bez ohledu na počet přítomných.

Nové dary na Rudolfinum. Nejmenovaný kněz zaslal prostřednictvím nejř. biskupské konsistoře jednu akci České banky (400 K). Sl. místní školní rada v Senozatech k oslavě příchodu J. Exc. nejř. biskupa dra Jos. Doubravy k generální vizitaci 25 K; nejmenovaný dobrodinec téže farnosti věnoval 25 K. (Oba dary došly prostřednictvím vid. farního úřadu.) Dp. c. a k. kurát St. Beneš zaslal 10 K.

Jubilejní městské dívčí lyceum císáře a krále Františka Josefa I. a Městská vyšší dívčí škola pro ženská povolání hospodářská v Hradci Králové uspořádají v sobotu 19. června v městském divadle Klicperově ve prospěch sirotků po padlých vojácích a ve prospěch podpůrného fondu Heydukův večer. Začátek o půl 8. hod. večerní. Ceny míst: Lože 8 K, křeslo a tribuna K 1.80, I. místo K 1.50, II. místo K 1.20, galerie I. řada 80 h, II. řada 60 h, k stání: parket 60 h, parter 50 h, studentský, vojenský a dělnický lůžko: parket 40 h, parter 30 h, galerie 20 h. Předprodej lístků obstará z lask. ochoty knihkupectví p. B. Melichara v Hradci Králové.

Přv. hud. a klavírní škola Ferd. Knapra v Hradci Králové pořádá v sobotu 19. t. m. o 3. hod. odp. žákovskou produkci a v neděli 20. t. m. v 10 hod. dop. hudební matinee ve dvorane „Adalbertina“ tamtéž. Vstup volný.

Praktickou národohospodářskou svépomoc realizuje i v nynější kritické době velice zdárně královéhradecká c. k. privilegovaná továrna na lepenku a chemické výrobky z dřeva a olejů. Továrna, která nesla dříve firmu K. Němeček, zakoupil nyní p. R. J. Karel a závod rozšířil. Přejato také dobře zapracované dělnictvo bývalé firmy, takže možno poskytnout výrobky nejlepšího druhu, zaručené jakostí, za takové ceny, jaké se požadují v nejlepších závodech konkurenčních. V továrně vyrábějí se hlavně nejlepší ohnivzdorné asfaltové lepenky první jakosti, závod dále provádí odborné kryty lepenkové, dřevocementové všeho druhu s největší zárukou. Pan Karel zakládá též vzorné destilace benzoitu, kar-

bolky, asfaltu a dřevocementu. Vyrábí mazadla a taky, zastupuje rafinerii benzínu, olejů a nafty, takže i v této příčině může konsumenty co nejlépe obsloužit. V posledním čase bylo svěřeno majiteli závodu několik velkých dodávek vojenských, což ho zajisté velice dobře odporučuje, protože takové objednávky se nečiní u firem málo renomovaných, ale po důkladné úvaze u továrníků zkušených. Odporučujeme podnik ten české veřejnosti co nejlépe.

Komité polských vystěhovalců v Hradci Králové zaslal nám tento projev: „Při krásné pohodě v den Božího těla konal se květinový den ve prospěch haléčských vystěhovalců. Komité polskému přispěly s opravdovou obětavostí dámy hradecké dodáním velkého množství květů, a obstaráním prodeje jejich. Obecenstvo zdejší kupováním květů ukázalo, že chápe naše neštěstí a svůj soucit projevil také četnými dárky. Proto také příjem byl poměrně velký. Vybralo se 406.30 K. Komité vystěhovalců polských veřejně děkuje všem, kteří se přičinili o skvělý zdar dne, hlavně vedoucím damám a spanilomyslným dčvkám hradeckým a pronáší srdečné staropolské: „Bog zaplać!“

Nechápavost. V našem listě byla poznámka o „politice pokrokové, tak smutně proslulé svým hospodařením v Záložním úvěrní ústavě“. „Ratibor“ silně protestuje a žene do fronty na ukázkou jména mladočeských členů správní rady, aby byla pokroková drobná reserva lépe kryta. Nato odpovídáme, že správní radu jsme již dávno ocenili dle zásluhy a to rázněji než listy jiné. Teď však „Ratibor“ na očistu své strany zajisté dokáže, že Záložní úvěrní ústav nepůjčoval pokrokářům „na kšaft“ s překvapující ochotou obrovské obnosy, že ani jedinému silně pasivnímu pokrokovému podniku tiskovému nepřispěl velikou půjčkou, že protekce pokrokařské pranic neznamenal při obsazování úřednických míst atd. To přece každý ví, že nehospondařil jenom nedbalí kyvalové, kteří sbírajíce tantiémy, přisvědčovali slepě k návrhům lidí vychytralých a zistných. Ale nač dlouhé řeči! Trestní řízení jest již zavedeno a objasní velmi určitě, zdali jsme měli pravdu. A jestliže hledí „Ratibor“ průzračnou klíčovou otlít se o naše referáty o Drozdově záložně, odpovídáme, že můžeme zcela vážně všechna svá slova o tom hospodaření opakovati až nato, že jsme Drozdovi přičítali větší vinu, než jakou měl. Pravíme znovu, že tam kradl husita Ort, ale Drozd zemřel po odpykání trestu jako žebrák. Drozd také nehospondařil sám.

Ústav pro zvelebování živnosti při Městském průmyslovém muzeu v Hradci Králové uspořádá dne 26. června (v sobotu večer) přednášku p. řed. Bakule z pražského ústavu Jedličkova o odborném výcviku vojenských invalidů. Přednáška provázena bude skioptickými obrazy a její čistý výtěžek bude věnován Jedličkovu ústavu pro výchovu mrzáků. Bližší oznámeno bude co nejdříve.

Vracejte nespotebované chlebové lístky! Poslední nařízení c. k. místodržitelství ze dne 27. května ukládá opět majitelům chlebových lístků zcela neb z části nespotebovaných, aby je ihned po uplynutí každého týdne odvedli obci. Ustanovení toto jest velmi důležité z toho důvodu, ježto dle množství těchto vrácených lístků určí politický úřad okresní celkový obnos přídatku, který se v té které obci pro nejbližší týden potřebným osobám poskytnouti může opětně ve způsobě chlebového lístku. Ti, kteří povinnost tuto neplní, sami pomáhají zmenšovati množství mouky, jež politický úřad každý týden pro město určuje a jest tudíž ve vlastním zájmu obyvatelstva samého, aby o to pečovali, aby zcela neb z části nespotebované chlebové lístky byly včas vráceny.

Utopili se v úterý jeden dělostřelec při koupání za „Mlýnkem“.

Seznam cen na týdenním trhu v Hradci Králové dne 5. června. 1 hl: víkve 30—38 K, hrachu 100—120 K, čočky 120—140 K, jahel 110—120 K, hrup 80—120 K, brambor 9.60—10 K, máku 80—90 K, 1 q: otrub žitných i pšeničných 32 K, 1 kg: másla 4.80—6 K, vepř. sádla 5.20 K, tvarohu 68—80 h, 1 vejce 13—14 h. — Pfivezeno bylo: Brambor 55 hl, drobné zeleniny 300 kop, salátu 500 kop, mrkve 10 pytlů, 419 kusů podsvínčat a 7 kůzlat.

Pro nešťastné pohotole v Písku zaslali příspěvky a milodary: Vid. farní úřad v Rovni u Pardubic K 34.34, vid. farní úřad v Libčanech 38 K, vid. farní úřad v Moravanech K 23.90, vid. farní úřad v Rosicích n. L. 10 K, vid. farní úřad na Chvojně sbírku z Chvojna a Chvojence K 15.80, dp. Ot. Vosáhlo, katecheta měšť. škol v Pardubicích 3 K, dp. Ant. V. Adam, c. k. gymn. prof. v Pardubicích 5 K, včkp. Fr. Klíma, farř v Ottenšahu v Dol. Rakousích prostřednictvím „Obnovy“ 10 K. Všem těmto šlechtným dčrcům, jakož i veleđst. farním úřadům nejsrdečnější „Zaplať Pán Bůh!“ O další dobrotitě příspěvky a pořádání kostelních sbírek ve prospěch zbožných občanů píchovských, nyní tak nesmárně nešťastných, snažně prosí a spolu s obecním úřadem v Písku vděčně kvitovati bude farní úřad ve Starých Zdanicích u Pardubic.

Třebochovice. Letošní oslava Božího těla konala se u nás obvyklým způsobem, ačkoli vliv válečných událostí v mnohém velice byl poctován. Spanilomyslné slečné Mařence Syráčkové sluší vzdát povinný dčk, že se ujala poměrně opuštěného třetního oltáře a mnohé vkusně opatřila. Zaplať Bůh! Ze nynější městská rada i letos slavnost ignorovala, jest do listé míry její záležitosti; ale listé mohla naříditi, aby náměstí v předvečer slavnosti (jak se dříve vždy dělalo) bylo hasiči skrope-no. Takto velká masa účastníků slavnosti maseb zbytečně dýchati zvířeny prach, neboť tolik nečistá slunce

svítí, ale nepří. Tohle máme právo žádati, neboť musíme jako poplatníci přispívati na hasičskou položku v obecním rozpočtu. Tím nežádáme žádných milostí, ale reklamujeme svoje právo. Doufáme, že v příštím roce alespoň v zájmu zdravotnictví dojde k příslušnému opatření. — Není smad druhého města v Čechách, kde by takové poměry panovaly o týdenním trhu jako v městě našem. Překupníci, když nekoupí dle zvláštního systému již na cestě do trhu, při nejmenším kupují současně s ostatním obecnstvem na trhu. Jeden předstihuje druhého a drahoza tím se stupňuje. Každý trh ve čtvrtek s matematickou přesností a vytrvalostí jest na náměstí připevňována oznámka, že překupníci až za půl hodiny (!) po započetí trhu mají právo nakupovati. Ale slovům těm jest potřebi dodati důrazu od zdejší policie. — Zdálo by se, že vše podléhá válečným dojmům, ale hlučné atrakce s vřestivou hudbou „Na tvrzi“ činí tomu divný protějšek. V neděli odpoledne byl takový nával, že mnohým dětem a výrosikům nedostalo se vůbec příležitosti utratiti peníze. Pravdou také je, že ještě nikdy se tolik neprodalo bombonů, čokolády a pod. věcí jako nyní. — Tak zv. chudé děti mohly by valnou měrou (při dobré vůli) rozmnožiti členstvo Krejcarového spolku pro podporu chudých dětí. — O návštěvě chrámu žaho mluví. Jinde obrod, u nás se stupně k stupni, protože listé živly pracují nenápadně, ale vytrvale a houževnatě proti konservativním zásadám.

Nádherný kostel v Loučkách u Železného Brodu vyhořel mámlou neděli. Ačkoli byl hájen s nasazením všech sil, dravý požár jej zničil téměř se všemi skvostnými památkami. Obec jest chudá, vyčerpaná stavbami jinými. Proto šlechtí dobrodinci se prosí, aby přispěli na stavbu kostela nového.

Nová ozdoba velechrámů katohorského. Pan JUDr. Ant. Schneider-Svoboda, c. k. státní zástupce a vrchní rada soudní v Hoře Kutné, dne 26. února 1914 tamtéž zemřelý, odkázal dle 38. odstavce posledního pořízení na velechrám sv. Panny Barbory obnos 4000 K následujícím způsobem: „Monsig. arciděkan Karel Vorlíček v Hoře Kutné 4000 K ke zřízení dalšího okna s figurální malbou v ochozu velechrámu sv. Panny Barbory v Hoře Kutné a budíž motivem této malby, pokud možno, sv. rodina s přiměřeným věnováním.“ Zmíněné okno umístěno v III. kapli sv. Františka Xav. na jižní straně našeho velechrámu, když již ochoz kapli v presbyteriu figurálními okny (8) jest opatřen. Skizu a karton vypracoval Fr. Urban na Král. Vinohradech, opíraje se o motiv sv. rodiny v posledním pořízení označený. „V zahradě, obklopené kvetoucími lilijemi, usedla Matka Boží pod baldachýnem z rážových festonů, máje na klíně Ježíška, který pohrává si s beránkem k Němu se tulícím — na druhé straně sv. Jan Křtitel jako hoch s láskou k tomu přihlíží. V pozadí sv. Josef, opřen o kmen blízy, dumavě a vážně pozoruje dojemnou scénu, máje předtuchu budoucího . . . Kolem svor andělů klíčících a stojících doprovázející tichou hudbou a zpěvem klidný výjev. V ornamentu hořejší části okna užít nad středem symbol kříže.“ — Célek držen co možná barevně, by se hodil ke dvěma již hotovým oknům a vzhledem k tomu, že okno jest na straně jižní. Sklomalbu provádí firma Kryšpínova v Praze a bude co nejdříve dodána.

Sochy, oltáře a j.

provádí absol. c. k. odborné školy
a c. k. umělecko-průmyslové školy
Jan Dušek v Chrudimi.

Různé zprávy.

Hervé proti klamání francouzské veřejnosti. Ve článku nadepsaném „Právo na pravdu“ vystupuje Hervé v „Querre sociale“ proti způsobu, jakým francouzská veřejnost je zpravována o událostech, a lituje, že censura propouští pouze zprávy příznivé trojdohodě a nepřiznivé centrálním velmocem, zvláště však, že je zakázáno otiskovat úřední zprávy rakouského, německého a tureckého generálního štábu. Kdyby toho nebylo, nebyla by zpráva o pádu Přemyslu vyvolala takové překvapení a tak velké ohromení. Může pouze krčít rameny, vidí-li, jak francouzská agentura uveřejňuje fantastické zprávy o něm. listinách ztrát, zatím co francouzské ztráty od počátku války systematicky se tají. Velmi chybní také francouzské úřední zprávy. Není dne, aby neoznamovaly těžkých porážek Němců, zajetí německých vojáků, dobytí nepřátelských zákopů, domů a mlýnů, ale zřídka kdy doznají se ke ztrátám francouzským. Veřejnost pomalu poznává, že francouzské ztráty musí býti velmi těžké a že Francouzi stojí celkem na téměř místě jako v listopadu. Tím se dosáhne, že nikdo už úředním zprávám nevěří a že důvěra u francouzského národa vymírá. — Tak tedy vyhlíží voľnomyslenkářské: S pravdou ven! S celou kupou lži se vstoupilo do boje proti církvi; nyní se pak domnívají vládcí Francie, že se dočká vítězství nikoli statečností, ale novou prohaností.

Veliká Hznost italských zednářů. Ministerská rada italská usnesla se rozpustiti všechny odborové (!) organizace dělnické, které se účastnily agitace proti válce.

Jak působí válka v náboženském ohledu, podává pěkný příklad německý časopis „Der alte Glaube“ v ročníku letošním č. 18. Jak známo, poslaň

svobodomyslní protestanté spousty různé nevěrecké četby do zákopů. Berlínský liberální pastor Graue napsal také takový nevěrecký, křesťanství zlehčující článek a dostalo se mu od důstojníka ze zákopů následujícího zahanbujícího poděkování: »Milý pane pastore Graue! Právě čtu zde v Argonském lese Váš nevěrecký článek (míněn jest článek zlehčující křesťanství). Prosim, pojďte sem do zákopů, trpte s námi, bojujte s námi po celé týdny a měsíce; nechte se zasypati deštěm střel a dělejte s námi útoky na bodák. Potom poděkujte Bohu, že k němu vede cesta skrz Ježíše Krista a tím k pokoji a klidu duše; a tato cesta jmenuje se pokání, odpustění hříchů a život věčný. V bibli se tomu říká obrácení hříšníka. Kdybychom zde a na východní frontě neměli takých lidí na sta a tisíce od důstojníků až k prostému vojínu, kteří navrátilivše se ke Kristu, každého rána v slovu jeho novou čerpají sílu a tím vzorem se stávají celým setninám a sborům, lidí, jimž smrt neznamena nic více nežli přechod k životu věčnému, pak by to s námi špatně stálo. Srdce mi krvácí nad tím, co rozséváte. Hezky se to sice čte, ale v děsných bojích života Vaše theologie úplně selhává. Kéž Bůh nám udělí srdce moudré a opravdu pro něho otevřené! Znamená se Vám ne více mladý důstojník von Hippel.« — Slova mladého důstojníka jsou vysvědčením bankrotu svobodomyslného protestantismu.

Katolický ústav ke vzdělání učitelů v Bubenci. Zkoušky přijímací budou se konati jako obyčejně před prázdninami i po nich. Před prázdninami v budově katol. paedagogia v Bubenci, po prázdninách u sv. Ivana u Berouna. Předem nutno jest zaslati dokumenty dle prospektu a kdo by potřeboval dispens věku (nejvýše 6 měsíců), nechť zažádá sám na c. k. školní radu nebo oznámí to ředitelství aspoň týden před přijímacími zkouškami, jež budou mezi 5. a 15. červencem. Přesné datum bude oznámeno v t. l. — Ředitelství.

K platům soc. demokratického úřednictva. I sama soc. demokracie uznává stále zřetelněji, že zásadu rovnosti nelze provést zvláště v odměnách za různou práci; ve všech podnicích soc. demokratických jest placeno jinak úřednictvo než dělnictvo. Větší plat i při menší práci dostává představený než mnoho pracující podřízený. Zkrátka jako v podnicích jiných tříd a politických stran. Nyní moravský tisk uveřejnil návrh soc. dem. smlouvy mezi posl. Vaňkem a představenstvem Všeobecné dělnické nemocenské pokladny v Brně. Za správu pokladny navrhl soc. dem. předsednictvo Vaňkovi roční plat 5500 K, který se bude zvyšovati po uplynutí každých pěti let o 15 procent. Mimo to náleží Vaňkovi vedlejší požitky: příspěvky nemocenského pojištění, úhrada daně z příjmu, cestovné, drahotná a funkční příslušenství, odbyté v případě úmrtí. Každoročně se povoluje Vaňkovi nejméně jednoměsíční dovolená k vůli zotavení. Bude-li znovu zvolen za poslance, poskytne se mu dovolená po dobu zasedání zákonodárného sboru. Za dobu, kdy Vaňek z té příčiny službu svou konati nebude, obdrží poloviční gáži. Jestliže by Vaňkovi v době válečné nebylo z jakýchkoli příčin možno vykonávati službu, jest pokladna povinna vypláceti mu plat s vedlejšími požitky po dobu jednoho roku. V případě onemocnění má nárok na plné služné s vedlejšími požitky po dobu jednoho roku. Smlouva ta platí od 1. prosince 1914 a může býti Vaňkem rozvázána výpovědí šestměsíční. V případě úředního rozpuštění pokladny vyplatí tato Vaňkovi odbyté ve výši služného a vedlejších požitků za dobu dvou roků. Smlouva ta má platnost a právní závaznost pro všechna příští představenstva, která vyjdou z jakýchkoli voleb anebo změny stanov, jakož i pro každého statutárního a zákonného jejich nástupce. — To jsou hlavní body návrhu smlouvy.

Patrně tedy, že soc. demokraté dovedou nyní čísti dostatečně i práci duševní. Vždyť se postarali, aby se jejich úředníkovi dobře dařilo za jakýchkoli okolností pokladny. Jestliže jest taková péče o muže sice velice horlivého, ale nestudovaného, tím méně se tedy mohou lidové strany diviti, že občané akademičtí (na př. kněží) zaslouží si aspoň polovici takového platu. Kdyby jen třetina kanovníků v diecési budějovické, královéhradecké a litoměřické měla o svou existenci postaráno jako pan Vaněk, pak by se mohlo s větším právem mluvit o dobrých poměrech těchto hodnostářů. Žádá-li tedy kněz, učitel, samosprávný úředník atd. slušnou úpravu platů, řekně se mu nebudou diviti ani dělníci.

Všelicos. Židům definitivně zakázán byl pobyt v celém pevnostním obvodu ruského Kovna. Úhrnný počet Židů z gubernie Kovna a Kuronska dosahuje 147.000. Ježto se vyobcování stalo ve 24 hodinách, ztratilo se na sta dětí. — Zemská správní komise král. Českého ústředního úřadu v Praze rozhodla, že v roce 1915 v dosavadní výši. — V Německu mají přebytek mouky, který i po žních bude činit 6 mil. 965.929 metr. centů. Následkem toho jsou v Německu ceny mouky a chleba o 20 procent levnější než v nás. Prý je tam tolik pšenice, že může býti opět započato s neomezenou výrobou čistého pšeničného pečiva. — 7000 Vlachů, kteří byli již dříve komerční svými vyzváni k návratu do Itálie, odpovědělo tak učinili. — Někteří ministři angličtí žádají, aby dělnictvo zaměstnané v železárnách a při výrobě stříbra dáno bylo pod všeobecné právo. Válcové dělnictva však prohlásili, že by provedení tohoto plánu rozpostalo pekelnou bouři. — Město Písek žine občanem stráž na dobu války. Tato stráž bude konat policii dle bezpečnostní nařízení ve dnu. — Za lepší krávu platí se nyní až 2000 K, za

špatnější 1400—1500 K. Párek selátek stojí 100—150 K. — Podle stavu v květnu jest umístěno zajatých Rusů: V Liberci 41.000, v Mostě 32.500, v Josefově 29.300, v Milovicích 23.000, v Terezíně 19.500, v Chebu 16.000, v Planě 14.000, v Jablonném 3500. — V Přemyslu osvobozeno bylo 12—16.000 uherských domobranecských dělníků, kteří pro Rusy pracovali tu na opevněních. — Uherská vláda hodlá provést obilní monopol; k podobnému kroku chystá se prý i vláda rakouská. — V Německu vážně pomýšlí se na zavedení chovu hedvábníka a právem uznává se tam, že v odboru tomto nalézt by mohl vhodné zaměstnání četní vojní-invalidé.

KONEJTE VŠUDE SBIRKY

pro osleplé a raněné vojny, invalidy, sirotky a nezaměstnané katolické dělnictvo. Příspěvky zasílejte na Zemský svaz katol. Orla v Hradci Králové.

Madroslovi prostonárodní.

I.

Tážeš-li se s velkou zvědavostí, co jsou malicherné zbytečnosti, příklady ti dají vysvětlení, co se jako naivnosti cení. Bát se, aby nezvlhly nám galoše, pozdravovat v poli haströse. Sčítat, kolik listů šumí v zahradě, kolik vousů mívá koza na bradě. Předbíhat se chtivě s rychlovlakem, natírat si dřevák lesklým lakem. Pátrat, zda kdys krokodýla zuby boří, jaké mají Eskymáci střední školy. Odporoučet vku mléko k obědu, dávat v zimě kozenky též medvědu. Nebožtka složit v hrob jen suchý, zdravý, ptát se, zač na Martu jedno kilo kávy. Učit kláze na foukací harmoniku, hledat v trhu hokynářku bez jazyku. Do hedbávi strojiti zedníka a kováře, dávat krávé na noc atlasové polštáře. Emajlovat umělecky lopatu, zlatem obrubovat reznou záplatu. Čekat, až rak začne stříhat kanafas, neb až kohout hřebínkem svým sčítá vlas. Dávat vyžehlý ubrus ke korytu, opěrný kůl stavět ke konopí, k žitu. Zpytovat, kolik schodů vede na dno vulkánu, vypočítat, kolik centů sní se v městě šafránu. Vyučovat cvrčka v e-mol škále v létě, bládeče též nutit k vyšší etiketě. Basou doprovázet ptáci zpěvy, vzlyky, břitvou hořt kožich, staré rukávky. Na slepičí chorou hlavu dávat chladné, mokré obkladky, nebo pod housery podstrkávat pštrosí vejce jako podkladky. Komára hnát pro štipnutí k soudu, hromosvodem opatřit psi boudu — také věci páse svět jen převrácený: pro moudrého vše to nemá ceny.

Ta otázka se také často namane, kdy všeobecná moudrost v lidstvu nastane. Dvoji porci chytrosti každý člověk bude bráti, až se začnou Rusové na Poláky usmívat. Až se v lednu začne sekat pšenice, až se najde osmiletá jepte. Jestliže smrky všechny Nšeinyk stěsoun, kohouti-li kraslice nám umělecké snesoun, supové-li začnou zobat trávu, každý bude míti vtipnou hlavu. Až kluziště ledné otevře se v máji, až se vdovy půlstoleté všechny vdají, až nezkyše zeď v bečkách naložená, bude celé lidstvo šmahem umouřené. Až princezna oblíbí si sestřelého komínka, až ministr portugalský přijme místo kostelníka, až poslanci vrátí všechny diety, až hasiči přestanou mít výfety, až se začne nosit vesta na kabátě, až na ruce nastrojí si hoši gaty: potom bude jistě v každé hlavě zlatě. Až zednáři vzkřiknou: Ať žije náš Řím! — potom všeobecnou moudrost uvidím.

Objednáme Vám

všecky potřebné knihy a časopisy. Není třeba objednávat jinde, obsloužíme Vás též vzorně.

Družstevní knihkupectví a nakladatelství v Hradci Králové, Adalbertinum.

Literatura.

Theosofická společnost a její učení. Napsal dr. Jan Čihák. Nakladatel V. Kotrba. Stran 125. Cena brož. výř. K 1.50. — Moderní theosofické názory budí v poslední době pozorovat našeho čtenářstva zejména v řadách inteligence. Téměř každý již četl anebo aspoň slyšel něco o theosofické společnosti, jejích publikacích a přednáškách i sádkách, avšak málokdo měl příležitost poznat se o celém mezinárodním hnutí theosofickém, zejména všechny významné knihy tohoto duchovního směru a u-

vedomiti si jeho postavení ve světě vědeckém a náboženském. Tomuto nedostatku odpomáhá a obecnému přání naší inteligence i čtenářstva vychází vstříc právě vydaná kniha dra Čiháka, první a dosud jediná toho druhu v české literatuře. V knize této najde čtenář ne-stranné poučení o všech otázkách theosofických, o vzniku tohoto duchovního proudu i o jeho předních průkop-nících, sezná všechny základní idee theosofické a jejich vědecko-náboženský podklad. Ježto sloh též jest jasný, mluva jadrná a bezvadná, úprava tisková velmi pěkná, nepochybujeme, že tuto »velmi pěknou práci Čihákovu o theosofii« — jak ji stručně charakterisoval prelát dr. Tumpach v ČKD., LVI. str. 112 — každý, kdož se zajímá o theosofii a duchovní studium vůbec, co nejdříve si opatří a se zájmem pročte. — »Nár. L.« napsaly dne 23. května o knize: Spisovatel sebral a katolickému čtenářstvu k informaci předkládá významné nauky i ba-dání theosofická, dozrává stoupající šíření se tohoto hnutí, v němž spatřuje pro katolickou církev velké ne-bezpečí a za účelem obrany její upozorňuje na rozpory s touto tajnou vědou. Dotýká se též stejných nauk ná-rodů dávnověkých a obšírně popisuje celou organizaci Theosofické společnosti světové i jejího českého odboru.

Nákladem V. Kotrby v Praze: Exercicie čili duchov-ní cvičení dle sv. Ignáce z Loyoly a dle Manresy Fr. A. Schmidta T. J. k potřebě všech věřících upravil dr. Ant. Ondroušek. Druhé opravené a doplněné vydání. Cena 4 K. — Pierre L'Ermite: Podnik. Sociální román. II. díl. Z francouzského přeložil Boh. Kyseľ. Cena 2 K. Zábav večerních sv. 2.—3., roč. 36. — Trnová koruna. Napsal Václav Beneš Třebízský. Vyšlo v Luďmle jako seš. 1. a 3., roč. 1915. Na Luďmli, která obsahuje ročně nejmé-ně 1000 stran, předplácí se ročně na vydání nevázané K 2.50. — Rájská zahrádka, časopis pro školní mládež. Roč. 24., čís. 9. Řídí V. Špaček. Předplatné na 10 čísel ročně K 1.60.

Z nakladatelství Benediktinské knihkárny v Brně: Hlídky. Vědecká revue. Řídí dr. P. Vychodil. Čís. 7. Roční předplatné 10 K. — Škola Bož. Srdce Páně. Ča-sopis pro katolíky. Pořádá P. P. Hlobík. Roč. 49., čís. 6. Roč. předplatné K 3.20. — Květy Mariánské. Pořádá P. K. Lux. Roč. 32., čís. 6. Roční předplatné za 12 čísel ročně K 1.60. — Anděl strážný. Časopis pro školní mlá-dež. Pořádá J. Dvořáček. Roč. 34., číslo 10. Za roč. 10 čísel předpl. K 1.60. — Náš Domov. Nejlepší obráz-kový měsíčník. Pořádá J. Vévoda. Roč. 24., čís. 6. Roč. předplatné 4 K. — Života chmury i jasy. Napsal J. Čer-nín-Brázda. Cena K 1.50.

Nákladem R. Prombergera v Olomouci: Houbová kuchyně. Sepsal dr. J. Macků. Jest to 100 vyzkouše-ných receptů pro skromnou i lepší domácnost. Cena 60 hal. — Kazatel. Homiletický čtvrtletník. Řídí F. Jirásko. Roč. 22., čís. 3. Roční předplatné 7 K.

Kneippovy byliny léčivé s názvy lidovými, s udá-ním, kde rostou, kdy kvetou a proti kterým chorobám se doporučují, jakož i jiné osvědčené léky domácí. Cena K 1.30. Nákladem G. Francla v Praze.

Kazatelna. Pořádá F. Vaněk. Roč. 14., čís. 7. Roční předplatné K 6.60. Nákladem E. Šprongla v Pelhřimově.

Růže Lurdská. Mariánský měsíčník. Roč. 7., čís. 5. a 6. Roční předplatné K 1.60. Pořádá a vydává L. Ko-lísek, farář v Blansku.

Čtenkyně Božského Srdce Páně,

kteří povolání do řádu mají a výhově a ošetřování osiřelých dětí aneb misii věnovati se chtějí, nechť se obrátí s dotazem stran přijmutí na představenou kláštera B. S. P. Krupka (u Toplie).

Prodám louku na Slez. Předměstí 3½ korce.

Blíží aděl Václav Pavel na Slez. Předměstí.

Zal. 1860. Zal. 1860.

Karel Zavadil, nár.

Antonín Zavadil,

nejstarší umělecký závod pasířský.

Veleddstoj. duchovenstvu a sl. patronátním úřadům doporučuje se ku provedení veškerých

nádob kostelních,

se zlata, stříbra, bronzu a jiných kovů v každém slohu, od nejjednoduššího do nejobohatšího provedení dle liturg. předpisů. Sem, u nás, práce umělecké ceny. Velké opravy a znova-měření provádí se co nejpe-dlivěji a se nároky.

Ceny velmi mírné. Mnoho depe-ndenci a umění po ruce.

Československá záložna v Praze-II., Spálená ulice, číslo 46.n.

Doporučuje se všem našincům co jediný peněžní ústav katolický v Praze. Vklady na vkladní knížky úročí se ode dne vložení do dne vybrání dle dohody a dle doby výpovědi. Poskytuje půjčky všeho druhu za mírných podmínek. Povinná revise „jednoty záložen“ v Praze.

Nejlevnější a nejbezpečnější

pojištění pro případ úmrtí a věna dítkám

poskytuje Jubilejní, vzájemně dobročinný
živnostenský spolek

„Charitas“ v Hradci Král.,

jenž, založen jsa r. 1908 na zásadě křesťanské svépomoci, za dobu svého trvání vyplatil na podporách již na 100.000 korun, získav 734 členů. Jak děkovné dopisy svědčí, přišla podarovaným podpora v době nejtrudnější jako pravé dobrodíní.

Spolek přijímá muže i ženy od 24 do 45 let. Příspěvek správní každoroční obnáší 2 K, vyplácen jednou pro vždy jest: do 30 let 2 K, do 40 let 4 K, do 45 let 10 K. Každý člen se zavazuje, že splatí při úmrtí spolachena 2 K, jež se vyplácí bez průtahu buď zákonitým příbuzným aneb účelu a osobám, jež si člen písemným prohlášením výboru za svého života označil.

Při spolku trvá od r. 1911 odbor, jenž poskytuje též

věno

nedospělým v den jejich smrti, případně v den dospělosti jejich, aneb také při úmrtí těch, kteří je do odboru věnného přihlásili.

Každý pojištěnec u věnného odboru obdrží tolik korun, kolik osob v době nároku u odboru bylo přihláшено.

Jinochy lze přihlásiti až do stáří 18 let a dívky do 15 let. Přihlášení mohou býti kýmkoliv, jen když týž jest tělesně zdravý a nepřekročil 55. rok věku svého. Zápisné 6 K je pro všechny stejné, rovněž příspěvek po 1 K ve výše zmíněných případech povinné podpory. — Blíží v prospektu, jež na požádání zdarma zasláme.

Adresa zní:

Spolek „Charitas“ v Hradci Králové.

Dr. František Reyl,
předseda.

Václav Jenšovský,
jedenatel.

Barevná kostelní okna

v odbor. provedení shoto-
vuje a dodává

Fr. Uhlíř,
umělé sklenářství a malba skla
v Treboševicích u Hradce
Králové.

Cenníky a rozpočty na požádání
zdarma.

Lepší malá pomoc včas, než velká nemoc potom.

Proto opatřte si bezodkladně
dieteticko ochranný přípravek

proti choleře a úplavici

**FARAŘE
L.V.HORY**

Zákonem

„VADE
MECUM“

chráněno.

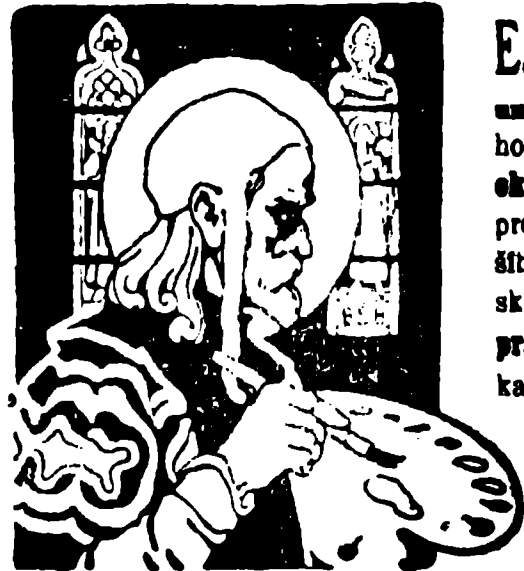
Obdržiteli lze po: 3, 5, 9, 13 K, (vedle porta) v drogeriích
nebo v laboratoři „Vade mecum“ v Dašicích, Čechy.
Nepostrádatelný rodní, jednotlivci a vojínovi v polí.

Sklomalba

E. Škarda, Brno,

umělec. ústav prvního řádu
hotoví a dodává chrámové
okna. V každém slohu a
provedení, od nejjednoduš-
šího vzoru do nejbohatší
sklomalby figurální, hotoví
praven vlašskou msačku
kaménkovou pro facady, ol-
tářní obrazy, náhrob-
ky atd. s nejširším
zaručením umělecke-
ho a odborně dokona-
lého provedení.

Rozpočty ochotně a zdarma.

Velebátojnému

duchovenstvu a

slavným patronátním

úřadům dovoluje si depo-

rušiti veškeré kostelní nádoby a
náčiní a to: monstrance, kalichy,
cibáře, nádobky, paténky, pacifikály,
svícny, lampy, kaditelnice, kropenky
atd. své vlastní výroby, předpisům
cirkevním vyhovující. Staré před-
měty opravuje v původní intenci a
v ohni zlatí a stříbří nebo proti do-
platku za nové vyměňuje. Hotové
předměty neb výkresy zasílá nau-
kazku franko bez závažnosti koupě.
Vše se posílá poštou. Práce ruční.

Sklad veškerých stříbrných a stříbrných klenotů, jako: řetězů,
madonek, křížků, prstýnků, náramků atd. u Notářské
proteny, tabatěrky, jídelní náčiní ze stříbra pravého
i čínské vády na skladě.

Staré zlato, stříbro a drahotomy kupuje za nejvyšší ceny

JAN STANĚK,

pasíř a ciseleur

Praha-L-979., ul. Karoliny Světlé, čís. 12. n.

Příležitostně smolec c. k. zemského trestního soudu.

Zal. ženo r. 1820.

SPECIALITA

pravý ústecký, po mnohá desetiletí vy-
hlášený žaludeční líkér pod názem

Amers de Londres

lékařskými vědátory jakožto příjemný
občerstvující prostředek doporučovaný
nabízí

A. J. Andres v Ústí n. Orli.,
továrna nejjemnějších likérů.

Taktéž doporučuje se ku koupě pravého franc.
cognacu, srámské slivovice jakož i pův. jam.
rumu a všech druhů nejjemnějších likérů v cenách
nejlevnějších. P. T. páni obchodníkům a
hostinským povolují se zvlášť výhodné ceny.

Paramenta.

Ignáce V. Noškudla syn

(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)
(bratr P. J. Noškudly, faráře ve Výprachticích)
doporučuje P. T. velebátojn. duchovenstvu
svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

všech kostelních paramentů,
spolkových praporů a kovového náčiní.

Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukázkou
se na požádání franko zašlou.

Varhaník

u věku 31 let, svobodný, absolvent varhanického
kursu v Brně,

hledá příhodné místo

buď ve velké vsi anebo v menším městě.
Nabídky do administrace t. l.

Vazbu knih

v jednoduchém i
přepychovém mo-
der. provedení ry-
chle zhotoví uměl.
závod knihařský

Richarda Šimáčka

v Hradci Králové. Pospíšilova tř. č. 131.

Jan Horák,

sovkenník

v Rychnově nad Kněžnou

zasílá na požádání vždy

dle roční sezony kolekce
nejnovějších druhů pravých
viněných látek

sve vlastní výroby, jakož i tu- i cizo-
zemských.

Četná uznání zvláště z kruhů vele-
bátojn. duchovenstva svědčí o poctivé ob-
sluze mého ryze sřestanského závodu za
dobu více než třicetiletého působení.
Užite, prosím, ualou objednávku na
zkoušku.

Volejemné látky na taláry.

Též na splátky bez zvýšení cen!

Provádí krytby lepenkové a dřevocementové.

Na 38 výstavách vyznamenaná 1. cenami.
Založena roku 1887.

R. J. KAREL (dříve K. Němeček) V HRADCI KRÁL.

c. k. priv. továrna na lepenku a chemické výrobky z dehtu a olejů.

Odporučuje své výrobky:

ohnivzdornou asfaltovou lepenku, izolace, elastik, nátěr na střechu,
benzol, karbolinaum, mazadla, tuky, oleje, benzín, nafta.

OBNOVA

Číslo 25.

Předplatné na čtvrt roku 2 K 50 h
na půl roku 5 K —

V Hradci Králové, dne 18. června 1915.

Inseraty počítají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XXI.

Průběh války.

Bojiště východní. Uplynulý týden byl zase řadou úspěchů pro Rakousko a Německo, především v Haliči, kde spojenci odnímají Rusům kus po kuse halécké půdy. — Rakouské vojsko vypudilo Rusy úplně z celé Bukoviny, znovu vtrhlo do ruské Bessarabie a obsadilo tam četné obce. V jihovýchodní Haliči zmocnilo se naše vojsko opětně Zalesčiků na levém břehu Dněstru, čímž získán zase nový přechod. Z krajiny zalesčické vede fronta směrem severozápadním. Na této frontě rakouské vojsko dobylo města Stanislavova a městeček Tlumache a Tymanice. Severozápadně od Stanislavova podél Dněstru mezi Žuravnem a Žydačovem rozzuřil se boj, do něhož Rusové ode Lvova poslali nové síly; byli však poraženi a Žuravno a dále na západ Mlynisko jsou opět v moci naší. — Na frontě mezi Přemyšlem a Sieniavou, kde naše vojsko si poněkud oddechlo, podnikli spojenci velký útok. Rusové marně se bránili a museli se dát na ústup od Moščišky ke Lvovu a pozbyli všech svých postavení až k Sieniavě. Za těchto bojů zajato na 18.000 Rusů. V Polsku podnikl Hindenburg útok na ruské postavení u Varsavy a u Ptasnyše; oba útoky se zdařily, zejména na Rave, kde se Němci usadili pevně v hlavní ruské pozici. — Na Litvě u Šavle pokračil německý útok a zároveň proti pevnosti Kovnu. — Úřední zpráva ze dne 16. června ohlašuje, že zbytky poražených ruských sborů, jeonce ostře pronásledovány, ustupují přes Červkov—Lubačov a Javorov (ve směru dráhy Javorov—Rava Ruská). Jižně od Lvovské ulice dobyla armáda Böhm-Ermoliba ruské pozice na celé frontě a zabíjela nepřátele zpět přes Sado-vou Višňu a Rudki. Boje jsou velmi prudké, posouvají Rusové cesty na Lvov zatarasili silnými opevněními, z nichž je nutno Rusy vyhá-nět; někde však, jako u Javorova, nepotřáso Rusům ani šasu, aby se v propačovaných o-pevněních usadili. — Od 1. do 15. června padlo do našich rukou 108 dělostojníků, 122.300 mužů, 58 děl, 187 strojních pušek a 75 muničních vozů.

Na bojišti italském nejvíce pozornosti se věnuje italskému úsilí o přechody řeky Soče. V bojích u Plavy dne 12. června ztratili Italové 1000 mrtvých a velmi časté raněných a nemohli na sočské frontě nikde proniknouti. — Italští posádci za říční Tyroly dostavili se k místodržitelům a jménem svých voličů a převážně většiny obyvatelstva italského Tyrolska projevíli obětavou věrnost J. V. císaři. Posádci zdůraz-nili, jak velmi litají nerozvážného věrolomného postupu italské vlády. — C. a k. vláda zaslala oizím vládám notu, v níž dokazuje, že italská vláda vyhlášením blokády nad východním po-břežím Jaderského moře porušila mezinárodní smlouvy a proto že blokádu třeba považovati za neplatnou.

U Dardanel na poloostrově Galipolském trvají boje. Vojsko anglofrancouzské, podporo-

vané loďstvem, časem zaútočí, ale Turci ho po-hádně přivítají. Za těchto bojů minulý týden měli Angličané a Francouzové na 15.000 mužů ztrát. — Mezi padlými jest také velitel francouz. loďstva general Ganeval.

Na moři. Rakouské loďstvo vyznamenalo se nanovo. Rakouský podmořský člun západně od albánské Medvy torpedoval a potopil anglický křižník „Liverpool“, ač byl chráněn 6 torpe-doborců. — A v severním Jaderském moři po-topena byla italská ponorka „Medusa“ jednou z našich ponorek. Rovněž německé torpédky jsou v plné práci. — Vláda Spojených států severoamerických podala Německu novou notu a zvláštní kurýr vyslán do Německa, aby jasné vyložil, co vlastně v Americe chtějí. Wilson chce, aby v námořní válce bylo šetřeno, pokud jde o Ameriku a její občany, jen zásady lidsko-sti; a výklady své odůvodňuje z potopených anglických lodí Falaby a Lusitanie. Celá nota je plná odporů, ač jinak psána umírněným tonem.

Kde kupujete knihy?

Naše knihkupectví Vás také vzorně obslouží.

Politický přehled.

Porady žhové. V Pešti konaly se společné mi-nisterské porady, jichž se účastnili také minist. předseda hr. Stürgkh a ministr orby Zenker. Jed-nalo se o zásobování obilím z nových žní, aby bylo docíleno hojnějšího zásobování obyvatelstva mou-kou a chlebem lepší jakosti. Podobné porady byly i ve Vídni. — Dle zásad, které v poslední schůzi válečné komise pro zájmy konsumentů byly schvá-lený, má býti udělen válečnému obilnímu ústavu monopol pro obilní obchod v Rakousku a zároveň přiznáno tomuto ústavu, který je výkonným orgá-nem ministerstva vnitra, právo, aby zabavil zde veškeré obilí a z volné ruky nakupoval ho v cizině.

Císařským nařízením povoluje se další vyplá-cení vyživovacích příspěvků a státních podpor pro invalidní mužstvo a jeho příslušníky, jakož i pro pozůstalé po mužstvu.

Chorvatský sněm sešel se 14. června ke krát-kému zasedání, aby vyřídil několik důležitých zá-konných osnov. Při zahájení předseda co nejost-řeji odsoudil věrolomnost Italie a vzpomněl vlaste-necké povinnosti Chorvatů.

Bryan odstoupil. Státní sekretář pro zahranič-ní záležitosti Spojených Států Bryan odstoupil. Žádosti jeho za propuštění bylo presidentem Wil-sonem ihned vyhověno. Jedni tvrdí, že příčinou odstoupení jeho jest rozdílné mínění o německé no-tě. President Wilson jest prý pro rázné zakročení, Bryan pro přátelské vyřízení. Bryan chce prý ta-ké býti nástupcem Wilsonovým. Jinak Wilson a Bryan dělaly jen to, co chtěly trusty. Proto Wil-son mluvil o míru, ale trustům ponechal úplně na vůli, aby zásobily trojdohodu zbraněmi a střílivem.

Volné listy.

Napoleon v roce 1815. Každá z hlavních mocností, Rusko totiž, Rakousko, Anglie a Prusko, zavázaly se postavit do pole po 150.000 mužův. Anglie za každého vojáka, v počtu určeném, chybného, slibila dát ročně po 30 librách šter-linků. Tím způsobem storo celá Evropa zdvihla se proti Napoleonovi, a se všech stran proudily armády ke francouzským hranicím. Rakousko kromě 150.000 mužů, táhnoucích proti Napoleo-novi, poslalo stejný počet vojáků do Vlach. Prusko svolalo dobrovolníky, kteří doplnili armádu na 200.000 mužů. Do Nizozemska vtrhlo 50.000 Angličanů, kteří se měli spojit s vojsky německými a belgickými, a vůdcem jejich usta-noven byl Wellington, který v posledních letech porážel Napoleonovy armády ve Španělsku. Blízko Wellingtona pruskou armádu vedl maršál Blücher, odpovědný nepřítel Napoleonův. Na horním Rýně stál Švarcenberk s Rakušany, od něho na pravo generál Wrede a dědičný prince württemberský a vojsky jihoněmeckých knížat, a mezeru mezi těmito a Blücherem měli vyplnit Rusové, kteří rychlými pohody spěchali od Visly.

Válka vybuchla však jinde a dříve, nežli bylo Napoleonovi po chuti. Již v únoru, když ještě dlel na Elbě, poslal jednatele do Neapolska ke svému svaku, králi Muratovi, a oznámil mu svůj úmysl vrátiti se do Francie. Jedinatel vy-řídil, že císař žádá Murata, aby se zatím choval pokojně a čekal příhodné doby. Ale Murat, puzen přirozenou netrpělivostí a žádostí slávy, již koncem března vtrhl do Římska, odkud papěš před ním uchýlil se do Janova. Murat doraziv do Bononie, byl napaden vojskem rakouským a krutě poražen; po prudké bitvě, když vojsko jeho bylo rozehnáno, přes moře unikl do Francie. Napoleon těžce nesl lehkomyšlnost svého svaka, který mu důkladně pohatil plány a který ne-promyšleným tažením připravil se o trůn ne-apolský. Murat později po Napoleonovu druhém pádu sice usiloval o předsedě království svého, ale již na cestě do Neapolska byl zajat a zastřelen.

V téže době přišel do Paříže Napoleonův bratr Lucian, který jediný z celé rodiny dovedl svému mocnému bratru říkati pravdu do očí a který pro odvahlost svého smýšlení šel raději mimo Francii Adkoli Lucian, předvídal budoucí nezdrary, zjevně nesouhlasil s dynastiíkou po-litikou svého bratra, přece Napoleon si ho ob-zvlášť vážil a byl by ho rád měl na svém císařském dvoře. Když po deportaci Napoleonev-ě na Elbu Ludvík XVIII. zval Luciana do Francie, dostal tuto odpověď: „Nikdy se nevrátím na půdu francouzskou, dokud bratr můj dle ve vy-hnanství.“ Teprve když po druhé šlápci Napo-leonovo povstávání se zatemňovalo, dostal se tento uvážlivý a prozíravý muž, aby bratra radou podpořil, jenže námaha jeho neměla již žádoucího účinku.

Před válkou Napoleon prohlásil novou konstituci, která chránila osobní svobodu, tiak postavila pod ochranu porot, soudy učinila ne-závislými, ministrům uložila úplnou zodpo

DEPEŠNÍ ADRESSA: ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH. - ESKONT SMĚ-NEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4%, A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ LÍSTKY POŠTOVNÍ SPORITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLÍM, KOKSEM A CEMENTEM

ŽIROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPORITELNY 140.273

ŽIVNOSTENSKÁ BANKA FILIÁLKA V HRADCI KRÁLOVÉ.

Telegrafická adresa: Živnostenská.

Telefon č. 111.

Kupuje a prodává cenné papíry; valuty a devisy; provádí rozkazy bursovní na všech tu- i cizozemských bursách; přijímá v úschovu a správu cenné papíry a poskytuje na hodnoty takové zálohy; vede evidenci tahů; obstarává detaché dospělých kuponů, inkasso taženosti, nové kuponové archy; pojišťuje losy a
provádí i ostatní bankov. transakce za podmínek nejvýhodnějších.

vědnost a sestavila sněmovnu na podkladě širšího práva volebního. O konstituci hlasováno ve všech departementech, jako se dalo vždy dříve, kdykoli běželo o změnu státního zřízení. Byla přijata půldruhým milionem hlasů proti čtyřem tisícům. Zaznamenati sluší, že Ludvík XVIII. r. 1814 této zkoušce se nepodrobil. Slavnost konstituce konala se 1. června na poli, zvaném májovým. Shromáždili se voličové z departementů, jakožto představitelé národa, přišly vojenské deputace. Císařská garda, národní obrana a pluky řadové sestoupily se ve čtverci. Napoleon seděl uprostřed národa a vojska na skvostném trůnu, jež obklopovali jeho bratři, všecck dvůr a nejvyšší státní úředníci. U oltáře zvlášť k účelu tomu zřízeného slouženy bohoslužby, po nichž zástupci voličů pronesli k Napoleonovi řeči, prosycené vlasteneckým zápalem. Po řečech ohlášen výsledek národního hlasování. Císař prohlásil: „Jako voják, jako konsul i císař dostal jsem všecku moc od národa; ve štěstí i neštěstí, na bojišti a v radě, na trůnu i ve vyhnanství byla Francie jediným cílem mých myšlenek a činů.“ Skončiv své oslovení, přisahal první na novou konstituci, a po něm učinili tak ministři. Na konci rozdávány byly plukům orlové, při čemž hřímavě volána sláva císaři. Druhého dne po slavnosti Napoleon vystrojil slavný ples v císařském paláci.

Zklamání. Napoleon se domníval, že po všech těchto zařízeních a slavnostech další příprava na válku bude se vyvíjeti velmi hladce a že ústavní činitelé dají se hned do práce v době velikého nebezpečí, kdy nastával boj s celou Evropou a kdy vlastně od sněmovny nemohlo se nic jiného očekávat, než horečná péče o to, co by umožňovalo a podporovalo důrazné vedení války. Drsná skutečnost vyvedla však Napoleona z bludu. Sněmovna po svém ustavení jala se obíratí planými teoretickými rozpravami a na místě co měla císaře obecným míněním prohlášenou k němu důvěrou podporovat, dělala mu oposici a žádala určitější záruky svobody. V tomto potouchlém jednání měli své prsty zejména Fouché, neupřímný již svou

přirozeností, a Talleyrand, jehož povaha ve francouzské revoluci a v historii napoleonské jeví se ve světle velmi nepříznivém. Muž tento hrál vynikající úlohu ve Francii na konci osmnáctého a na počátku devatenáctého století. Účastnil se vlivně nejednoho zařízení, převratů a jednání za revoluce i po ní. V revolučním výboru ústavním měl vynikající účast co se týče pověstného prohlášení práv lidských a roku 1790 byl zvolen za předsedu národního shromáždění. Vzdav se biskupství, přijal diplomatické poslání do Londýna a po návratu svým podporoval hnutí revoluční. Když nastolena byla hrůzovláda, která mřila jmenovitě na šlechtické hlavy, Talleyrand, jsa původu šlechtického, uchýlil se v dobrovolné vyhnanství a teprve r. 1796 vrátil se do Paříže, kdež rok po té jmenován byl zahraničním ministrem. Napoleon za platné služby odměnil se mu r. 1806 udělením knížectví Beneventského. Ale r. 1808 pro tajné pletichy upadl v nemilost a zbaven byv úřadu ministra věcí zahraničních, odešel na svůj statek u Valencay, kdež osnoval plány pomsty a odkudž navázal styky s Bourbony, kteří hlavně jeho přičiněním r. 1814 uvázali se zase ve vládu ve Francii. Jeho čtíve od Napoleona, tak potom Talleyrand přijímal hodnosti a úřady od Bourbonů. Ludvík XVIII. jmenoval ho ministrem věcí zahraničních, knížetem, párem, vyslal ho r. 1815 na kongres vídeňský a r. 1817 obdělil ho titulem vévody Perigorského. Pro nedůslednost povahy, ješitnost a jiné stinné stránky tohoto muže domníváme se, že bylo omylem usilování, aby na úmrtním loži odvolal.

Macharův dalekohled. Machar jest českým realistou, tedy stoupencem směru, jehož program usiluje prý o jasný rozhled po životě lidí a národův a o vystihování pravdy minulosti a přítomna. Obnova mnohokrát již dokázala, že Machar v posuzování kulturního života jest utkvělým romantikem, který své úsudky a zdání prohlašuje za obecně platné pravdy a který pořád nechce přemýšlet o tom, že by jeho vídeňský dalekohled mohl míti zakalené čočky. Na příklad představy jeho o antice a středověku

jsou stále tytéž a vracejí se napotád s tímže hávem utkvělé umíněnosti, která o rášicím pokroku nových a nových poznatků nemá ani tušeníčka.

Rozumný a duševně dělný člověk, uznáváje ochotně své omyly, pídí se vytrvale po nových obzorech a doplňuje mezery svého vědění, ale vytkneš-li co Macharovi, pořádne se ještě rozlobí. Machar v řadě Besed v „Čase“, mluví o Zikmundu Wintrovi a jeho díle, na jednom místě praví: „Tak zvaných „komplikovaných povah“ v práci Wintrově není. Chyba umělcova tedy? Naopak, přednost. Neboť časy ty jich neměly. Dalo by se napsat o komplikovaných tedy povahách zajímavé pojednání. Jak antika (notoť, zamilovaný koníček již poskakuje) měla lidi povahově ucelené, individuality i v čtlostech i v zločinech celé, jak křesťanství, přesunuvši těžiště života tohoto do záhrobí, zničilo individualitu, nedovolilo funkci rozumové pracovat a nechalo v duši hověti jen plamínek živobytí — člověk středověký má jen instinkty zvíře, tupá odevzdání se zástupcům božím na zemi a prožívá-li konflikt, je to konflikt s nimi. (Takovým zorným úhlem má být měřena kniha moje „Barbaři.“) Renaisance je ohlasem antiky v křesťanství — jenže, jasná, ucelená individualita antická se vzklát nedala, neboť v první lidstva byl sled nápoje z Judey (zase má kniha Pohanské plameny) a tak se instinkty středověké multiplikovaly pouze, antickým jarem, ale kritický rozum zůstával neprobuzen. Až Reformace jej vzbudila a on se obrátil předem jak proti středověkým přežitkům, tak proti vzbuzeným antickým ohlasům. (Má kniha Apoštolové.) Rázem ovšem člověka neosvobodil, povahu nestvořil (to bylo dílem dob pozdějších: encyklopedistů, Revoluce) a v tomto stadiu žijí lidé Wintrovi. Komplikovaných, správně rozbitých povah nebylo, být nemohlo.“

Tedy antika měla povahy ucelené, individuality i v čtlostech i v zločinech celé? Rádi bychom věděli, odkud Machar tato své tvrzení vyvážil, neboť neznáme žádného souvěkého spisovatele antického, který by o povaze tehdejších lidí jasně a přesvědčivě vykládal. Jako historik, má-li býti hoden tobo jména, musí zdělavati

Feuilleton.

1815. 18. června. 1915.

(Napoleonská vzpomínka.)

Stoleté výročí bitvy u Waterloo připadá na dnešní den.

V. Hugo volá:

„Waterloo! Waterloo! Pláni šedá! ...
Bledá smrt své bataillon hledá! ...
Nevěrnou jsi štěstěno, i osude ty sám ...
Waterloo! Nad těbou dnes klaní se ...“

Významnější události v XIX. století nebylo. Žádná jí tedy krátce vzpomenu.

Francouzové nazývají tuto bitvu „u Mont-Saint-Jeans, Němci „u Belle-Alliances, Angličané „u Waterloo.“

Císař pustil Paříž 12. června a odebral se k belgickým hranicím. Dne 14. přišel do Avesne, odkudž vydal následující proklamaci:

„Vojnové! Dnes jest výročí bitvy u Maratona a Friedlandu, jež dvakrát rozhodly o osudu Evropy. Tehdáž jako po Slavkově a Ograni (Wagram) byli jsme přilíhli velkomyšlnými; všude jsme ujišťování a přísahám knížat, jež jsme ponechali na trůnech. Nyní však, spojení Napoleon, chtějí sáhnouti na neodvislost a nejvyšší práva Francie. Započali nejnepřátelivějším útokem; dejme se na pochod proti nim.

Oni a my, nejsme ještě týmiž? Vojnové! Jest nám rychlé pochody činit, bitvy svádět, nebezpečí přestát; zvítězíme však statečností a lidských práv a štěstí své vlasti opět dobudeme. Pro každého Francouze, který má srdce na pravém místě, přišel okamžik, zvítězit aneb zemřít!“

Tak rozplameňoval císař mysl svých vojáků. Zatím však opět a opět prodírala se již zrada do francouzských řad. Generál Bourmont a jiní vyšší důstojníci přešli k nepříteli. Obdržev zprávu o tom ve hlavním stanu, pravil císař k maršálkovi Neyovi: „Nuže, maršálku, co říkáš ovému obránci?“

„Sire,“ odvětil maršálek Ney, „byl bych počítal na Bourmonta jako na sebe sama.“

„A je,“ odvětil Napoleon, „modří zůstanou vědecky modřími a bílí bílými.“ Narážel tím na starou šlehtu, ze které Bourmont pocházel a jehož se kdysi Ney horlivě u císaře zastával.

Polní tažení započato 15. červnem srážkami u Fleurus. Prusové byli poraženi a ztratili 7000 mužů. Tento úspěch přední gardy zaplatila francouzská armáda ztrátou jednoho z nejstatečnějších důstojníků; generál Letort, pobovník císařův, byl totiž smrtelně ražen do spodní části těla při útoku služebního oddílu, v jehož čele stál.

Nepřátelským armádám velel Wellington a Blücher. Čítaly více než 200.000 mužů, kdežto francouzská armáda měla pouze 120.000 mužů. Nebezpečí z této číselné převahy bylo veliké.

Aby tomu ušel, snažil se Napoleon hned z počátku Angličany a Prusy oddělit a neustále mezi nimi se držeti. Záměry jeho dodělaly se 16. června bitvou u Ligny úplného zdu; Blücher, byv sám napaden, byl úplně poražen a zanechal na bojišti 25.000 mužů. Tato velká ztráta však neoslabila nepřítel přilíh, neboť měl veliké zálohy. Měl proto císař zapotřebí vítězství rozhodného, aby Blüchera zničil, potom aby přepadl Wellingtona a i toho učinil nemožným. Tyto dvě porážky Prusův a Angličanů připravoval Napoleon svými rozkazy, na všechny strany vydanými, velmi pečlivě.

Avšak, jakoby osud nezměnitelný byl již předurčen, nedorozumění přivedla na zmar výpočet velkého ducha. Ostatně Napoleon tužil sám, nepředvídaná zhoubná náhoda jakási zasáhla ničivě do jeho kombinací a osud že nové rány jemuschytá. „Jest jisto“, řekl později sám, „za těchto okolností neměl jsem pocitu rozhořčeného úspěchu; neměl jsem již důvěřlivější důvěru v sebe sama.“

Jeho předtuchy se vyplnily. Po dvou skvělých bitevních dnech, z nichž vyšel jako vítěz, následovala poslední katastrofa — bitva u Waterloo!

Bylo 18. června. Zdálo se, že štěstí stále ještě přeje francouzským zbraňím. „Po osmi hodinovém ohni a osmi hodinových útocích přelíhli jízdníci“, tak zní úřední zpráva, „vidí se dosti celá armáda, že bitva je vyhrána a boj v naší moci.“

Nové OFFICIA PROPRIA PROVINCIAE PRAGENSIS

část I/IV jest již na skladě a nabízíme tuto samu o sobě P. T. duchovenstvu za K 360, poštou K 370.

Současné nabízíme nové

BREVIARIUM ROMANUM 1914, čtyřdílné,

vydání Pustetovo, v následujících vydáních:

Miniaturní Breviář

vázaný ve formátu 88-135 mm.,
na indickém papíru *neobrázky* za
K 25-30.

Breviář. Romanum

v 18°, se 4 titul. obrazy a ill. od
F. M. Schmalzla, vázaný ve form.
92-152 mm., na indickém i stroj.
papíře, *brožovaný na ind. papíře* za
K 25-30, *na stroj. papíře* za K 25-20.

Breviář. Romanum

v 12°, se 4 titul. obrazy a ill. od
F. M. Schmalzla, vázaný ve form.
120-180 mm., na ind. a stroj.
papíře *tiskáný, broš. na ind. pap.* za
K 32-30, *na stroj. papíře* za K 33-60.

Vazba a úprava těchto breviářů jest velice elegantní a jest provedena 7 různými způsoby, jak níže uvádíme.

Při objednávce stačí označiti druh breviáře, číslo vazby a druh papíru.

Vazba čís.	Miniatur. breviář		Breviář v 18°		Breviář v 12°	
	K		na ind. pap. na stroj. pap.	K	na ind. pap. na stroj. pap.	K
1. v černé kůži s červenou ořískou	39-20		47-60	46-80	61-60	58-80
2. v černé kůži se zlatou ořískou	42-84		51-80	50-96	67-20	64-40
3. v pravé chagr. kůži s červ. ořískou	42-84		51-80	50-96	68-32	65-52
4. v pravé chagr. kůži se zlatou ořískou	46-48		56-—	56-—	73-92	71-12
5. v pravé chagr. kůži s okrajem a ozdob. zlat. deskou a zlatou ořískou na červ. podkladě	48-44		58-10	58-10	79-80	78-40
6. v pravé juhtovce se zlatým hřbetem i deskou na červ. podkladě, se zlatou ořískou	52-08		62-72	62-72	93-80	93-80
7. v pravém jemném saffianu (černý, červenohnědý, tmavoselený), jinak jako č. 6.	56-—		66-08	66-08	100-80	100-80
Pousdro s pravé chagr. kůže, s přiklopem, pro jeden díl	4-20		5-60	5-60	7-—	7-—

K těmto svazkům breviáře jsme ochotni na zvláštní přání dát současně přivázati nové Proprium Bohemiae za nepatrný doplatek. Všecka jiná přání ohledně breviáře, pokud nám to bude možné, sejtě ochotně dle přání zadatelů vyřídíme a není jistě třeba v této věci obracet se k firmám jiným.

Dotazy, jakož i objednávky rádať adresovati na

Družstevní knihkupectví a nakladatelství
v Hradci Králové, Adalbertinum.

svá díla dle zajištěných pramenů, nemůže jinak sobě pořídati ani dějepisec kulturní, nechce-li mluvit do větru a provozovati pouze slovní gymnastiku. Nechtě Machar dodělal se přesvědčení svého působením poetické licence, nebo lečdeho pochytil odjinud, neuhodíme daleko od pravdy, řekneme-li, že úsudky takové vyrábějí se dle literárních a uměleckých památek, které se nám z antiky dochovaly. Rozměry a lineární pevnost antických budov, výrazná určitost a umělecký lad v sochařství, logická skladba prósy — to vše svádí ku předpokladům, že výtvarům těmto úměrny byly i povahy tehdejšího lidu. Souvislost tato u národů již vymřelých nebyla nikdy dokázána a dokázati se vůbec nemůže. Za to však možno tvrditi, že Machar sám poráží své představy o ucelených povahách antických horování o tehdejší smavém životě. Machar již dosti se napsal o tom, jak antický člověk nepoutavě oddával se všem radostem a rozkošem, jak vyžíval se do všech důsledků, jak vypíjel svobodně pohár všech elasti až do dna. Ze Machar mnil tu i úplné vyžití chutí tělesných, vysvítá z básně, v níž pohlavně zvrhlého Nerona vynášel jako umělce.

Bludy a omyly o antické povaze. Macharovy teorie o pevných a ucelených povahách antických musí nutně selhávati, neboť všechna životní zkušenost a všichni velcí vy-

O půl deváté hodiny večer spěchaly 4 oddíly střední gardy, byvše na vyvýšeninu Mont-Saint-Jean vyslány, ku podpoře kyrysníků s tašenými bajonety v dešti kartáčů ku předu.

Den se již klonil; tu útok několika anglických čet do boku této gardy způsobil v ní zmatek, někteří dali se na útek; poblíže stojící pluky, vidouce tyto tlupy ve zmatku a v domnění, že je to stará garda, byly uvedeny v kolísání. Náhle povstal křik: »Všecko je ztraceno, garda je poražena!« Někde prý i zlomyslně voláno: »Kdo může, zachraň se!« Děsná hrůza jako by se najednou rozléla po celém bojišti; vše hrnulo se v největším nepořádku na ústředí komandantů; vojáci, koně, vše dere se kol děl a vozů s prachem nazpět; stará garda, jež stála v záloze, byla sama jimi zachváčena. V okamžiku celá armáda byla beztvárnou hmotou; zbraně všeho druhu byly pomíseny, bylo nemožno seřadit nějaký sbor. Nepřítel, zpozorovav tento zvláštní nepořádek, vyslal jezdecko ku předu; zmatek vzrostl a noc sama překazila seřaditi znovu oddíly a vysvětliti osudný omyl.

Tak skončená již bitva, den to zdárně provedených opatření a pro zítřek zajištěných úspěchů, byla okamžikem děsné hrůzy opět prohrána. Sám služební oddíl po boku ústředí byl touto vlnou zasažen a zvrácen, nezbývalo, leč nechat se zachváti proudem. Veškeré zálohy, zároby, vše, co bylo na bojišti, zůstalo v noci nepřítele. Nebylo ani možno vyhláti přetlakov pravého křídla; buď v, se se stane

chovatelé prokazují, že nevznikají povahy tam, kde ohybí sebekázeň. Pohlavní slabost a nezřídka i zvrhlost širokých vrstev lidu antického byla vlastně jen výrazem všeobecné zanedbané péče o povahu v národní výchově. Každá opravdová výchova povahy jest již sama sebou pohlavní, jest pevnou hrází proti nezřízené pudovosti. A ukazuje-li Machar, ovšem docela nesprávně, na to, že křesťanství nedovolilo funkci rozumové pracovat a spojuje-li rozumovost s tvorbou antické povahy, pak omyl jeho teprve silně bije do očí. Rozumová důvtipnost, jak praví Smiles, budí obdiv, ale účta naše náleží povaze, která jest hlavně silou srdce, jež vlastně vládne životem. Vzdělanost ducha není v žádném nutném spojení s čistotou a výtečností povahy. »Hrst dobrého života«, dí George Herbert, »jest lepší, než pytel učenosti.« Ne že by se učeností mělo pohrdati, nýbrž že musí býti spojena s mravností.

Výtečné vlohy spojují se často s nejpodlejší mravní povahou. Člověk může býti dokonalý v umění, ale v poctivosti, v pravdivosti, v svědomitosti může býti za mnohým chudým venkovánem.

Obrátíme-li pak pozornost k tomu, jak antický člověk vynikal vlastnostmi srdce, odpovídá nám roztřídění tehdejšího společenského života, že soucit a milosrdenství k utiskovaným byly kořením velmi vzácným. Možno se domní-

i z nejstatečnější armády, zmocni-li se jí zmatek.

To byl výsledek bitvy u Mont-Saint-Jean, tak čestný pro francouzské zbraně a přece tak nešťastný!

Omyl maršálka Grouchy-ho zavinil tento nešťastný výsledek. Obdržel rozkaz Blücherovy pruské sbory zadržovati, nechal je však táhnouti ve směru k Waterloo. Kam přece sám k snažné žádosti generála Gérarda měl přispěchati. Grouchy domníval se, že před sebou má celou pruskou armádu, zatím byl to jen oddíl generála Thielemanna. Proti tomuto obvinění maršálek později sice se obražoval, avšak jak Napoleon tak i mnoho generálů byli tohoto nešťastného omylu očitými svědky. A tento nešťastný omyl zvrátil v necelé hodině osud této velké bitvy a změnil osud i celé Evropy.

Dne 20. června večer byl Napoleon opět v Paříži, dne 22. června již vzdal se trůnu... Panování Napoleonovo bylo u konce, tentokrátě nadobro.

Byron volá (»Child Harold«):

»Napoleony vznesl se orel a šel se na své nepřátele... Avšak šel z luku národů jej zasáhl, i klesá pyšný pták... Jest proto již země svobodnější? Ci snad máme holdovati vlkům, kdy spoutali jsme lva?«

Ano, orel přestal býti orlem a lev lvem. Napoleon sám o své bezvýznamnosti, když mu ministr Carnot listinu o vzdání se trůnu k podpisu předkládal, pronesl: »Jsem prostě jen soukromou osobou, ba panehem méně nežli to!«

A. V. Chodovický.

vati, že Machar obdivuje se při antickém člověku vojenské statečnosti a pak některým tak zvaným etnostem hrdinským; ale etnosti tyto pro otázku naší jsou významu podřadného, protože nehovíje každodenním potřebám nezachránily antiky od smrti. Ostatně Burke dobře řekl, že soustava lidská, jež spočívá na základech hrdinských etností, neujde vrchní stavbě slabosti a také prostopádnosti, kteráž pravda osudem antického Macharova člověka velmi jasně ozřejmela.

Machar pochvaluje si, že antika měla individuality celé i v zločinech. Zda tato stránka jest nějakou předností a přináší-li užitek pokroku lidstva, ponecháváme na soudu rozumných lidí, podotýkajíc jenom, že jest prapodivným počináním, vzdychati po vzorech antických lidí a zároveň kofiti se jejich individualitám celým i v zločinech!

Křesťanství dle Machara a jeho pramene Dřtiny přesunulo těžiště života do záhrobí a tím prý zničilo individualitu. Jest pravda, že náboženství ve středověku provozovalo mohutný vliv na život, ale proklínání Macharovo jest naprosto neodůvodněné. Proti antickému člověku, jenž věnoval se cele jen zemi a proto zahynul, středověký člověk se řídil zásadou: »Rozděluji a vládní!« Mravní popud ve středověké výchově byl upevňován a prohlubován náboženstvím, které pozemské zájmy povznášelo a očišťovalo myšlenkou na Boha a dokazovalo, že člověk z otročení hmotě může se vybaviti účely vyššími. Středověk ve výchově řídil se zásadami, které krásně pověděl Förster: »Veškerému našemu zápolení chybil by hluboký smysl, ano i nejvyšší výchova vůle ocitla by se v nebezpečení, že se zvrhne v pouhý silácký sport, kdyby nebyla podřízena onomu velkému duchovnímu názoru životnímu, že tento smyslný svět a tento pozemský život není celou skutečností, nýbrž že jest toliko stupněm a přípravou na vyšší svět duchovní. Omezení našeho celého bytí na krátký život pozemský sesiluje neobyčejně moc všech pozemských vášní na duši naší, všechny vyšší požadavky, jimiž má býti život tento krocen a pořádan, jeví se pak popudy bez síly a moci. Bez víry v duchovní svět není žádné trvalé a opravdové odvahy ducha k sobě samému. Pouhé soustředění člověka na pomíjející život pozemský rozkládá a ochlazuje veškeré mravní nadšení a popichuje netrpělivou touhu po požitku a po náruživém omámení. Filosofie nanejvýš zakazuje, ale náboženství Kristovo odvrací a odvádí.«

Přiznáváme, že středověk v lečdejs přepínal, že na náboženský život navázaly se lečdejs jednostranné malichernosti, vzniklé ve hlavách přílišných horlivců, ale hlavní smysl a jádro výchovy byly správné, kteréž pravdy nezmění ani tisíc Macharů. Mluví-li pak Machar o pudovém životě zvířecím, pak s ním souhlasíme, jenže nedálo se tak v křesťanském středověku, jenž právě má vtištěný znak tělesného ovládnutí, nýbrž v antice, která zřetavila tolik určitých zpráv a svědectví, že z nich vzdělaní a pravdiví historikové kulturní dávno již sestavili podrobný obraz hromadných bacchanálií, faunův a satyrů, jejichž položíveš těla s dostatek poučují, kam antický člověk tíhl.

Když Machar psal své fantasie, rázem zapomněl, že středověku se vytýká opovrhování tělem a upřílišněná askese. Středověk prý nedovolil funkci rozumové pracovat a nechal v duši hovět jen plamének živobytí. Také dávno ohraná písnička, a ještě dnes ji opakovati, znamená vlastně tříti duševní bídu. Machar ničeho nezapomněl a ničemu se nenaučil, a jsme tedy nuceni posloužiti mu »Kulturními dějinami« Hellwaldovými, které si musí přefléti každý, kdo o kulturním životě národů chce něco kloudného věděti. Hellwald zamítá jednostrannost lidí, kteří pro zásluhy středověku nemají porozumění. Hellwald s nejopravdovějším vědeckým zájmem činnost století oněch prostudovav tvrdí, že »z doby té máme velikolepou budovu myšlenkovou a že jmenovitě z Dantova díla můžeme poznati rozsah středověkého vedení, neboť bylo tehdy s toutéž bystrostí badáno a usuzováno jako dnes.« Professor právních věd, Kohler, chválí scholastickou hybnost myšlenkovou a veleobět obrovskou duševní práci doby té, uznale prohlašuje toto: »Většina toho, co do dneška filosofie poznala a zpracovala, spočívalo již v zárodku středověkém.« Člověku dneška mělo by býti známo, jak moderní nekatolický národohospodář Sombart nadšeně mluví o sociálním důmyslu středověkých scholastiků i o jiných dokumentech bystrého usuzování těchto důležitých myslitelů.

Prof. Kohler dokládá ještě, že německí právníci, zabývající se scholastikou, zakoušejí výtek právě od těch lidí, kteří scholastiku znají jenom z pověstí a báje. A nelze ani dosti málo pochybovati, že mezi čtenáři šedých pověstí o středověku náleží též Machar, neboť nemluvil by o plamínku, kde hřálý mocný snahy po poznání, a neřekl by o potměšlých instinktech, kde proudila uvědomělá duševní práce. Právě

tak, jako vývody předešlé, nehorázně jest Macharovo tvrzení, že povaha člověka byla stvořena revolucí. Nechtějí si nelenovat přestíati nejdůkladnějšího znalce revolučních lidí, Taina, a zardí se, co propověděl.

Jestliže Machar opravdu spisy Wintrový pročetl, pak mohl seznati jasně, že do nemylivosti vedli národ Čeští bratři, kteří se houževnatě vzpírali všeliké vůni antiky až do Bílé hory; zato však právě Jesuité ve svých školách pěstovali humanismus tak pilně, že si vysloužili i nadšený obdiv inteligentních jinověrců. Církev byla nucena práci rozumovou hájiti proti Husovi, Rokycanovi, Chelčickému a jiným úzkoprům sektářům, kteří lpěli na literě Písma tak, že nepřipouštěli osvícených výkladů. Asketické sekty nenáviděly tohoto světa, i zcela nevinné radosti pozemského žití byly jim hříchem; o filosofii a umění mluvily uštěpačně. Co tu měla církev práce, když odkazovala do příslušných mezí blouznivé valdenské, mikulášence a jiné!

Sochy, oltáře a j.

provádí absol. c. k. odborné školy
a c. k. umělecko-průmyslové školy

Jan Dušek v Chrudimi.

Kulturní jiskry.

Nové objevy v Pompejích. V poslední době při kopání odkryto několik krásných vil, jež jsou dosti dobře zachovány. Jednotlivé pokoje mají mramorem zdobené stěny, mosaikové dlažby, malované stropy, mramorové stoly a úplně zachované postele. Zajímavé zábradlí na jednom balkonu jest téměř neporušeno. Na jednom domě jsou upevněna provolání k voličům a oznámení her v amfiteatru. Jinde objevena velká prádelna. Také v rumu odkryta skupina devíti mrtvol. Na noze jednoho nebožtíka, obráceného obličejem k zemi, lze ještě viděti střevo se stuhami, podpatky a hřebíčky v nich.

Volnomyslenkářská samostatnost myšlení v Itálii. »Učitelé Noviny« píší: »Italským ústavům učitelským zejména dívčím, vytýká dr. M. Salvoni v měsíčníku Rivista Pedagogica, že své chovance a chovanky úplně nevhodně pro učitelský stav připravují. Mezi vycházejícím dorostem nelze dle něho pozorovati úsilí po dalším sebevzdělání, vypěstování jsou u něho zvyky přejímání vše jen ze slov profesorových, z knihy, ze zákoníků a z přesvědčení, v ústavě dogmaticky nabytého. Vlastním pozorováním neb vlastním studováním propracování se k určitému cíli není dorost zvyklý, proto studium pedopsychologie, studium onoho malého světa duší a myslí dětských pro úplný nedostatek touhy po vědění naráží na úplné neporozumění u velkého počtu učitelstva. Uváží-li se důležitost vzoru veškerého jednání učitelova, jež děti vědomky i nevědomky (děti nervosní až s chorobnou přesností) napodobují, nutno uznati, že hlavní dary intelektu, jež člověk k vědění vedou, zvědavost a schopnost obdivovati zjevy, může správně takřka nevědoměle čistým vzorem zosťovati jen ten učitel, jenž sám má touhu po vědění a schopnost zjevy obdivovati. Stejně tomu jest s vkládáním do dětských myslí zárodků pro uvažování v pochybnostech, pro smysl kritický a přemýšlení vůbec. Potlačování a seasměňování dětské zvědavosti jest způsobeno tím, nebylo-li učitelstvo samo vedeno k vědění pokusnými metodami vědeckými. Nelze zlepšiti školy obecné bez důkladné reorganizace ústavů učitelských.«

Nekonstatuje se tu hotový bankrot nabubřelých frází zednářských, které se snažily zakrslostí a nesamostatností vytýkati silám zaměstnaným v ústavech katolických? Belgičtí řeholní bratři získali si za své nové pokroky v pedagogice nadšenou pochvalu odborníků různých národů. Italští zednáři teprve zvolna a ospale za nimi pokulhávají vpřed.

Přímější praxe ve výchově mládeže požaduje se od vynikajících odborníků stále naléhavě — již proto, aby učitel byl chráněn proti nezbedným školákům, jež rodiče práci učitelově překážejí. V časopise »Tag« A. Brausewetter praví, že posud děti byly vychovávány příliš měkce. Pryč tedy se sentimentalitou! Direktivu do drsného života skutečného dávají slova německého císaře: Žít jest pracovat! Pracovat jest bojovat! Bojovat jest překonávat překážky. — Po kárných školách volali v dubnu samy »Učitelé Listy« téměř řádky: »Jestliže zřízení kárných škol v Praze bylo i v dobách normálních naléhavé, stalo se v dnešní rašné době válečné ještě akutnější! Dnes, kdy velký počet otců rodin a starších bratrů vykonává službu vojenkou, mnohé matky nevědí si s nezdárnými syny rady! S pláčem přicházejí dnes opuštěné matky do školy, kde učitelé a ředitelé prosí, by jejich syny co nejdříve ve škole potrestali, že to s nimi není doma k výdrži — že se rozzlobí, že ve škole rovněž ne! Připady, kdy matka na-

řiká, že nemůže chlapce tělesně potrestati, protože by se s ní pral a ji nabíhl — nejsou dle zákona vzácností! Protože však učitel nemůže úpěnlivé prosby na činy splniti, nechce-li se vydati důsledkům event. disciplinárního šetření na mlhost a nemlost, dělá si nezdárný syn ve škole i doma co chce, protože přípustné tresty školní naň neúčinkují. Nepřijde-li do školy, toulá se s výrostky ze školy vystouplými, s nimiž podniká i odvážnější krádeže a jiných nepřístojností se dopouští. Jeho přítomnost ve škole je zase metlou pro učitele a mravní zkárou pro slušné hochy, kteří by se dali vésti k dobrému, ale špatný příklad při zákonné kázeňské malomoci učitelově strhuje často i je k mravním výstřelkům. Při stanovení kázeňských prostředků příslušní činné měli jistě na mysli, že pro mravně zvrhlé žáky nebude místa ve společnosti řádných a slušných dětí!«

Objednáme Vám

všecky potřebné knihy a časopisy. Nemí třeba objednávat jinde, obsloužíme Vás též vzorně.

Družstevní knihkupectví a nakladatelství
v Hradci Králové, Adalbertinum.

Obrana.

Husité a Premonstráti. Pod tímto titulem v studii velice obsažné pokračuje pilný V. O. Hložina ve »Vlasti« v líčení záhub, které působily v Čechách voje husitské. Již dříve v pilně snesené statistice Hložinově jsme se dočetli, že jen českých a moravských mnichů a konvršů řádu cisterciáckého usmrtili husité 3177 a jeptušek 180. Nyní pak konstatuje: »V době husitské zašlo nebo poškozeno a zničeno bylo celkem 16 premonstráckých domů klášterních a s nimi bylo ubito nejméně 465 řeholníků a 110 řeholnic (v Doksaněch a Louňovicích) či dohromady 575 duchovních osob z řádu sv. Norberta. Pravím: »Nejméně«, poněvadž v uvedených číslicích nejsou zahrnuti ti, jež husité zabili v jednotlivých proboštstvích, převorstvích a farách, spravovaných a řízených premonstráty jednotlivých klášterů. A těch zajisté opět nejméně 200 kněží čítati se musí, uvědomíme-li si rozsáhlou majetku premonstráckého v Čechách, na Moravě a v Rakousích v době předhusitské dle památek, jež se nám o něm až podnes uchovaly. Pravím: »Nejméně« také i z toho důvodu, že počet husity ubitých premonstrátů uvádím velmi nízký, aby se nezdálo, že úmyslem mým jest husitům snad křivditi.« Na doklad uvádí spisovatel některé významné okolnosti.

K tomu dodáváme, že vybičením klášterů a hromadným vražděním mnichů zhasinali husité světla české kultury. Vždyť ohnisky české vzdělanosti byly mimo katolickou universitu školy klášterní. Ti, kteří statky klášterní uchvátili, netoliko na znovuzřízení škol platiti nechtěli, ale pokládali pro své osoby za nedůstojné učit se číst a psát. »Bíte, zabíte, žádného neživte!« Tak pobádala každodenně hymna husitská k bezohlednému utopení svobody pokojných katolíků v krvi. Někdo snažil se omlouvatí takové řádění drsnou dobou tehdejší. Dobře, ale kdo ten čas učinil tolik bezohledným, tak krvelačným na předním místě? Vždyť přece již za života Husova byli katolíci v Čechách krvavě pronásledováni. Jestliže bylo proti největším výtržníkům, převracejícím všecky zákony, zakročeno dle stávajícího práva, stal se působením nedočkavých slechtických kořistníků poplach, jako by se řítíl do propasti celý český stát.

Hus měl býti zatčen (aspoň dle tehdejších právních pravidel) ihned, když se mu dokázalo, že notorickými bludy viklefskými převrací konservativní věrouku. Ale přes pňhony arcibiskupské a papežské chodil svobodně několik let, odešel konečně z Prahy, aby porušování státního a církevního zřízení nebylo tolik křiklavé. Kdyby nebyl chtěl jiti přece konečně do Kostnice, nikdo by ho byl k tomu nepřinutil.

Zato husitští bojovníci činili se žalobci, soudci a exekutory v jedné osobě, popravu konány hned, beze všech náboženských debat, nejnevzdělanější lidé odsuzovali k upálení okamžitě učené mistry a pokojné katolíky, kteří proti nikomu neštvali. Jak tábořská tak kalíšná inkvisice byla neúprosná. Za všechna století předcházející v zájmu inkvisice náboženské nedošlo ani k tisícimu dlu toho, co jako dravá rakovina hlodalo na tělese českého národa v pouhých patnácti letech války husitské. Vždyť dle zásady tábořské »každý jest zločec, kterýž měl svému zbraňuje od pomsty a od vylévání krve protivníkům zákona Kristova«; ale »má ruce své umýti v jich krvi a posvětit«. Tedy zásada tábořská byla mnohem jednodušší a říznější než koncilu kostnického. Takové »evangelium« samozvaných papežů ovšem zcela přirozeně dusilo všechny ohledy na jakoukoliv občanskou svobodu.

Našemu velečestnému duchovenstvu
za provedení před husitských voje doporučeného mládí duchovního
dlna absol. c. k. stát. školy řeholnické
BOHUMIL BERA v HORE KUTNÉ.

Národohospodářská hídka.

Péče o soukromé zřízení u vojenských dodavatelů. Ministerstvo války učinilo svým činem opatření, aby při budoucím zadávání větších vojenských dodávek firmám, podnikům atd., nacházejícím se v královstvích a zemích na říšské radě zastoupených, nabídku podávajícím, byla uložena závazná povinnost, aby číselný stav svých soukromých zřízenou podržely a také jejich platy nesnižovaly, sice by byly nejen vyloučeny z dalších dodávek, nýbrž mohly by po případné očekávati i zrušení uděleného příkazu.

V posledních měsících byly z kruhu soukromých zřízenou proneseny stížnosti, že mnohé přímo neb nepřímou na úhradu potřeby vojenské správy sůčastné významnější firmy nedbají náležitě zmíněného opatření a počet svých zřízenou nebo platy jejich snížily. Dotyční dodavatelé se proto upozorňují, aby zmíněného opatření ministerstva války co nejpřesněji bylo šetřeno, přičemž bude-li zakročení toto bezvýsledným, stížnosti postižených soukromých zřízenou od politických okresních úřadů přijaté po vyšetření, jak se vše má, dlužno ministerstvu předložiti, aby firmy dotyčné byly vedeny v patřosti.

Dovolené na sklizeň sena a na žně rolníkům-vojínům povoleny. Katolický rolnický spolek může se vykáhati novým velkým úspěchem! Několikrát jeho podání a zakročení, aby rolníkům vojínům, kteří nenalézají se v bitevní frontě, povolena byla dovolená na sklizeň sena a na sklizeň obilí, potkala se s úplným úspěchem.

Obě dovolené jsou již úředně povoleny. O udělení dovolené musí se hlásiti rodiny (nejlépe manželka nebo rodiče vojína) písemnou žádostí u c. k. okres. hejtmanství.

Pro každou dovolenou, jak na sklizeň sena, tak i sklizeň obilí, musí býti podána žádost zvlášť.

Na sklizeňovou dovolenou mohou býti propuštěni pouze ti vojáci, kteří nejsou v bitevní čáře. O vojny, kteří jsou v bitevní čáře, bylo by marno žádosti podávati.

Vedle rolníků budou na dovolenou na žně propuštěni také kováři a strojníci, kteří vlastní parní mlátičky. O propuštění těchto na dovolenou musí podati žádost příslušné obce.

V zájmu racionální výživy. Za součinnosti c. k. ministerstva veřejných prací a ústavu pro vzdělání učitelů vaření a hospodyňství ve Vídni vydalo c. k. ministerstvo vnitřní krátkou publikaci o šetření zásob mouky a o zužitkování zbytků a odpadků jídelních, ježž cena praktická zvýšena přidáním návodů k vaření.

KONEJTE VŠUDE SBIRKY

pro osleplé a raněné vojny, invalidy, sirotky a nezaměstnané katolické dělnictvo. Příspěvky zasílejte na Zemský svaz katol. Orla v Hradci Králové.

Za válečného ruchu.

Upisujte čile na daně prostou 5½% rakouskou válečnou půjčku! Půjčka není darem, ale záročí se velice výhodně; protože banky se vzdaly provise, skýtá půjčka roční záročení téměř 6½%.

Nikde jistě svých peněz neuložíte, přispějete k urychlení vítězství našich armád, pomůžete svým synům a bratrům na poli válečném. Jestliže jedni obětavě za společnou říši a za vaši bezpečnost bojují, mají učinit i civilisté pro společné dobro všechno, co jest v jejich moci!

Kdo již upsal, hled' svou přihlášku zvýšiti. Každý na své místo v době vážné, vyžadující zodpovědnost od každého!

Učiní invalidy užitečnými členy společnosti snaží se vroucně Jeho Výsost arcivévoda František Salvator. Již jsme uveřejnili příslušné provolání vznešeného arcivévody, které tak důvodně apeluje na soucit občanů dílcích v bezpečnosti. Nyní pak znovu vybízíme: Projevujte vlastenecké, obětavé smýšlení hojnými dary na Červený kříž, který tolik pečlivě se stará o vojny-invalidy! Tím způsobem také dáte na jevo svůj odpor proti loupežným útokům chamtivé Italie, která beze vší spravedlivé přičiny jest žádostiva velkého krveprolití. Naši bojovníci na jihu zápasí za věc nej-spravedlivější, brání rakouské poddané, slovanské naše bratry proti bezohlednému útaku italských kořistníků, kteří jen mírumilovnosti a blahovůli našeho státu mají co děkovati, že Italie v posledních 33 letech značně zmohutněla. Píšte tudíž štedře na Červený kříž k ochraně vlasti, k blahu armády, vlastních otců, synův a bratrů!

Nejvyšší dík. Projev předsednictev stran katolicko-národní a křesťansko-sociální na Moravě, jakož i klubů zemských a říšských poslanců těchto stran ze dne 25. května 1915, vydaný za příčinou vypovězení války Italii, byl předsedím ministerské rady předložen na nejvyšší místo, načež došel poslanci dr. Hrubanovi od Jeho Excelence předsedy ministerstva hr. Stürgkha tento dopis ze dne 19. června: »Mám čest sdělití Vašemu Vysokoblaho-

rodí, že podána byla Jeho císařskému a královskému Apoštolskému Veličenstvu nejuctivější zpráva o holdovacím projevu vedení a poslaneckých klubů stran katolicko-národní a křesťansko-sociální na Moravě. Jeho Veličenstvo rácho tento vlastenecký projev s obzvláštním uspokojením vzíti na vědomí a ráčilo zároveň naříditi, aby vedení stran i klubů oznámen byl Nejvyšší nejupřímnější dík za projev neochvějně, věrně oddanosti a lásky k vlasti. Sděluje to s Vaším Vysokoblahorodím, žádám zároveň, abyste zařídil, aby tento Nejvyšší dík byl oznámen vedení stran i klubů. S projevem veškeré úcty znamenám Vašemu Vysokoblahorodí: Stürgkh m. p.

Kam až je slyšet 42cm hmoždíře. Za bombardování Antverp 42cm hmoždíři bylo pozorováno ořesky vzduchu až v severním Holandsku a v západním Německu. Bylo konstatováno, že vzdálenost, kam až je detonaci slyšeti, jest obrovská, totiž 225 až 230 kilometrů! Vzhledem na akustický účinek výstřelu hmoždíře bylo pozorováno některé zvláštní, dosud nevysvětlitelné zjevy. Ve vzdálenosti do 100 kilometrů je tak zvané zvukové pásmo, za nímž následuje »pásmo mlčení« asi 60 kilometrů široké, ve kterém neslyšeti žádné detonace, pak je tak zvané pásmo zevnější až do vzdálenosti asi 280 kilometrů — a právě na vnitřních hranicích pásma toho, tedy ve vzdálenosti asi 160 až 170 kilometrů, je intenzita hřímání nejsilnější. Záhadnou je příčina pásma mlčení, o němž dříve nebylo tušení. Roku 1866 a 1870 dostali někteří podvůdcové rozkaz, aby zasáhli do boje, jakmile uslyší hřímání děl — oni však se nedostavili, a nikdo nevěřil tvrzení jejich, že dělostřelby neslyšeli. Patrně, jak se nyní soudí, byli právě v onom pásmu mlčení.

Zeměská francouzská humanita. Wolfova kancelář sděluje, že již v listopadu 1914 požádala německá vláda, aby němečtí váleční a občanskí zajatci z východní Afriky byli posláni do míst klimaticky nezávadných. Tento požadavek byl opakován americkým a španělským vele-vyslanectvím. Francouzská vláda shledala nutným na to odpověděti, že Němci žijí v Dahomeji na zdravých místech, čemuž však není, a že pouze ti měli by býti posláni do Francie, jichž zdravotní stav by delšího pobytu v Africe nesnesl. V souhlasných bezpečných zprávách se praví, že Němci v Africe, zvláště v Dahomeji, trpí přímo hanebným zacházením. Většinou musí na palčivém slunci konati tělesné práce, upravovati cesty, tlouci kameny atd. V Dahomeji je jejich oděv úplně nedosta- tečný. V hlíněných a kamenných chatách bez chránidel proti moskýtům leží na slámi, ba na holé zemi a musí si/sami vařiti. Jsou hřdání nečistotným způsobem černo- chy, kteří jim dávají pocítovati svou moc. Není po- třebných léků, na př. chininu atd. a není lékařské pomo- ci. Jeden francouzský lékař se vyjádřil: Ať jen trpí! — Klima v Dahomeji jest jedno z nejvražednějších na ce- lém západním pobřeží Afriky. Žlutá horečka, černá ho- rečka z vody a malarie jsou tu na denním pořádku. Proti hmyzu možno se chrániti pouze stěmi. — Nikoli lépe daří se válečným zajatcům v severní Africe. V létě tu dosahují vedra 50—60 stupňů Celsia. Bez ochranných helmů musí němečtí stateční vojáci vykonávati v těchto vedrech nejtěžší práci. Jediné, co francouzská vláda až dosud připustila, je prodloužení polední přestávky od 11 do 3 hodin. Ještě horší věc jest, že Francouzi dopra- vili do Afriky i raněné a nemocné a bez smilování nutí je k práci. Výživa je nedostatečná. Zásilký z vlasti jsou většinou rozkradeny, anebo vůbec nedojdou. Také pe- něžní zásilký dojdou jen nepravdělně. Trestry jsou ne- obyčejně kruté, kterýžto zjev jest již dávno znám z ci- zineckých legií. Dle přísedných výpovědí vrátivších se žen a misionářů, jakož i dle propašovaných zpráv jest obraz stále stejně smutný. Protože všechna vyjedná- ní byla bezvýsledná, byla německá vojenská správa nu- cena chopiti se nyní ráznějších opatření.

Píše poštovní věci česky. Poštovní úředník pouču- je: Upozorněte české obecnstvo a zejména české voji- ny, že je nemístno nyní v době, kdy proléváme krev za společnou vlast, podezřívati poštovní správu, že by če- sky adresovaným dopisům nevěnovala tutéž pozornost při dopravě, jako jiným dopisům, a že by tedy na př. německy psaná adresa neb aspoň německé určení mí- sta, dopravu urychlovalo. Byl jsem z příslušného místa upozorněn na tento zjev, který při naší vyspělosti vel- mi překvapuje, zejména když se vyskytuje nejen u lidí, kteří sotva víc než těch několik slov pro adresu po ně- mecku napsati dovedou, ale i u inteligentů, u nichž by se podobná pověra o zanedbání správy proti česky psaným adresám ani vyskytnout neměla. Též úsudek, že česká řeč i při dobré vůli slavné poštovní správy jest málo známa, je falešný, neboť čeština je na poštách ra- kouských známější než na př. maďarština, chorvatština a italština, a přece všichni těchto národností, i když ně- mecky neumí, píší adresy ve své řeči a dopravě to ni- jak nevaadí.

Přežitky.

Náš věk vyznačena se prazvláštní vlastno- stí, která jistě vzbudí velký údiv století příštích. Životní názor, tato nejdůležitější podmínka zdárné- ho vývoje lidské společnosti, mění se náhle v 25, desíti anebo i pěti letech radikálně. »Přesvědčení« za »přesvědčení« mění svojí vládu. Za nejdoko-

nalejší životní obzory platí na rychlo napapouško- vané a nestrávené fráze. Tu zkrátka vidíme ruch a skoky tak horečné jako v ženské módě.

Jinde však, kde by bylo potřebí vzhledem k potřebám doby reforem nejrychlejších, pozoruje- me konservatismus přímo nepochopitelný. Oč brkáme každý den, to ponecháváme trpělivě v za- staralém stavu.

Na př. bylo by velice žádoucí, aby k vůli zjednodušení informace byl ciferník na hodinách rozdělen nikoli pouze pro půl dne, ale pro den ce- lý. Každý cítí, jak zbytečně ke každé hodině nutno posud přidávati slůvka »dopol., odpol.«. V jízdních řádech a jině taková bližší označení jsou na veli- kou obtíž. Má-li se označiti datum dne, jedná-li se o čas noční, hned právě pro dvoji označení hodin nastává nebezpečí špatného porozumění. Proto třeba šíře vyložití, že »v noci ze dne 20. května na den 21. května« to neb ono se přihodilo. Když se začalo nedávno jednati o rozdělení ciferníku na 24 hodin, hned se ozývaly silné protesty; vážné podpory z kruhů nejvíce interesovaných snaživým reformátorem se nedostalo.

U nás užívá se výhradně dvojího rozdělení stupnice na teploměru: Celsiova a Reaumurova. Ale postačilo by zcela dobře rozdělení jedno, aby u každé cifry nebylo nutné bližší označení. Za dosavadního dvojího počítání plete se snadno i inteligent — natož člověk prostý.

Znalost moderního měření a vážení jest již pře- ce zakotvena všude. Ale čteme dále o stopách, mořských mílich, pěstech, uzlech; sáhy a lokte stále mají k vůli zvyšování neurčitosti své domácí právo.

Ale největší zaostalost lze pozorovati na sou- časném notopisu. Někdo se útrpně usmívá hiero- glyfům, písmu hebrejskému. Jednomu hudebníkovi předložil přítel dopisnici psanou hebrejským písmem: »Prošm tě, co pak je tu asi napsáno?« — »Viš, přečteš to nedovedu, ale kdybych měl po ruce klarinet, zahrám ti to hned«, zněla odpověď. Pravdou jest, že plynulé čtení toho písma předpo- kládá znalost hebrejské gramatiky. Přes to však vpravdě se do té četby daleko spíše než do čtení not, jak se předkládají žactvu i v době nynější.

Snad někdo užasne, řekneme-li, že je tu základ- ní závadou jak pro tisk tak pro čtení pomůcka pěti- linkového mřížoví. »Vždyť je to tak názorné, jed- noduché, přirozené«, slyšíme hlasy těch, kteří se už notám naučili. Ale — není to pravdou; dresura, pilný cvik vykonává sice pro porozumění mnoho, ale pětilinkové schůdy nejsou pro třídění not po- můckou nejvhodnější — již proto ne, že nám lin- ky nedovedou označiti pětínóty, že jest potřebí po- mocných žebříčků, stoupáme-li do poloh vysokých nebo chceme-li naznačiti tóny velice hluboké. To- to nastavování linek jest něčím zcela primitivním a napíná pozornost čtenáře not zbytečně. Dále značka tónu do linek zanesená vlastně nemá žádné absolutní hodnoty — ani vzhledem k výši, ani vzhledem k trvání. Nota na druhé lince shora na př. může značiti: d, dis, disis, des, deses, je-li před- znamenán klíč houslový. V klíči basovém dostává jiná jména a jiné výšky znova, v klíčích jiných ta značka má zase význam jiný. Značka ta jest chou- listivým problémem, který se musí luštití opatrně jako hledání zvláštního logaritmu. Pomůckou k lu- štní náhodného charakteru značky jest na počát- ku každého řádku označení tóniny, které ubírá mí- sto jednomu nebo dvěma taktům. I když žák se učí na housle dvě tři léta, každou chvíli mučedník učitel napomíná: »Vždyť jest tam fis, proč bereš f?« — To je přece as, žádné a. Ale hoch tam vlastně nevidí ani fis ani as, musí v hlavičce stále nositi poznamenání tóniny, nemá-li se plésti dále. A je-li před označením taktu naseto pět, šest posuvek, musí hráti se zvláštním napětím myslí i hudebník dosti zručný, aby prsty nezabloudily o půl tónu výše nebo níže na zkažení celé hudební věty.

Když se jeden student začal učiti angličtině, praštil náhle učebnicí o stůl: »To je hrůza, ten an- glický pravopis! Píše se to Alexander a čte se to ilvanec.« Ale což teprve trapné čtení not! Snadné, pochopitelné, přirozené je to učitelu — zkrátka kaž- demu, kdo to již umí. Ale ti žáci, zvláště při pianě! Při mnohé hodině i žák cvičící se druhý rok při náhrnu akordů cvičí spíše zrak než ruce, učí se víc čtení než obratnosti prstů.

To příštípování upozorněním »8... va« také svědčí, jak daleko linky nestačí k lehce srozumí- telnému vyjádření melodie a příslušných akordů. Čínské písmo jest jistě srozumitelnější, výmluvně- ší než dosavadní notopis.

Právě linky zaviňují, že se na jednu stranu no- tového papíru tak málo dá z komposice stěsnati. Vadí to zvláště při spisování partitur, při notách na klavír a pod. To neustálé obracení listů jest ji- stě nesnázi velice trapnou. Ale v době osvěty a pokroku málokdo přemýšlí, že by tu bylo potřebí reformy zcela radikální, že by se mohlo velice snadno zjednodušiti to, co jest příliš komplikované a neurčité.

Jak těžce musí pracovati i hlava klavírního vir- tuosa, jestliže umělec má sehráti složitou komposi- ci z listu! Prsty by svedly všecko hned se vši sviž- ností. Ale — v čele skladby poznamenáno šest kříž- ků, v jednotlivých takttech posuvky označují výjim-

ky, které přestávají míti platnost v takttech nasle- dujících. Jediný akord mívá odrážek nebo jiných důležitých znamének několik — a tyto akordy mají stíhati druh druhá v rychlém tempu!

Aby se neplýtvalo drahým časem, který se mu- sí vynaložiti na hbité čtení notových hieroglyfů, jistě jest potřebí reformy od kořene, nikoliv jen nějakého zlepšení, povrchní úlevy.

Nejlépe by se rozluštila krise tak trapná, kdyby se linky odstranily zcela a místo záluďných, šibal- ských hlaviček notových kdyby se užilo prostě písmen abecedy. Snad se mnozí takovému návrhu podiví. Ovšem — co jest zatím zcela nezvyklé, zdá se býti podivným, ale jen potud, pokud se vý- hody novoty důkladně neprozkoumají. Nestačilo by ovšem užívati jen těch písmen, kterých se uží- vá na pojmenování not nyní. Bylo by zapotřebí přibíratí všechny samohlásky a jednoduché sou- hlásky, které jsou velkým národům společné. Pí- smena by totiž musila označovati rozsah nikoli jedné oktávy, nýbrž i oktáv jiných. Kde by písme- na latinská nestačila, užito by se buď umělých jed- noduchých značek, nebo písmen velkých nebo liter řeckých a pod.

Aby poslední věci nebyly horší prvních, bylo by třeba značiti i každý pultón písmenem jednodu- chým bez ohledu na značku sousedního tónu celé- ho. Jednoduchost ve psaní by se zvýšila tím, že by enharmonické tóny (cis-des, gis-as atd.) obdržely označení společné. Vyřazený hudební cit se toho ovšem poněkud leká. Ale pro hudební praksi ta- kové rozlišování málo znamená. Při klavíru a ji- ných četných nástrojích by to bylo jednostejné, jinde by si vyřazený sluch vypomohl snadněji, než když vidí náhrn jemnocitných značek. Označení tóniny bylo by pouze v čele komposice, ale všude ve všech takttech každý tón i pultón by byl vyzna- čen přesně tak, jak se má právě hráti. Tak by se stal notopis přehlednějším a čitelnějším.

Ale což označení délky tónu? I to se přece dě- je posud způsobem velice primitivním. Nota půlo- vá by se naznačila dvěma značkami spojenými (jako při kursivě), třčtvrteční třemi atd. Nebo: Litera pro notu půlovou byla by dutá, pro čtvřfo- vou plná, pro osmičku jednou podržená, pro šest- náctku dvakrát. Anebo, aby souměrnost řádku ne- trpěla, vybrala by se pro notu půlovou litera zna- telně širší, pro označení tří čtvrtí by se mohla při- dati tečka jako dosud, pro osmičku by se přidala k líteře čtvřřové čárka, k šestnáctce dvě čárky. Zkrátka otázka označení délky by se dala luštití pohodlně způsobem několikerym — a to tak, že by se zrak namáhal daleko méně než dosud. Jest- liže bychom tím způsobem psali pro flétnu, klari- net, hoboí, lesní roh (nástroje, kde nepřichází dvoji- hmatu), napsali bychom na jednu stranu bez not-ových linek více, než se nyní píše na pět stran.

Ale označení akordů? Tu by přece bylo nutno psáti litery pod sebou. Ano — ale ta skupenství by nebyla tak rozveklá, jako při dosavadním linko- vém systému.

Jen jsme tu nadhodili několik myšlenek na dů- kaz, že radikální a prospěšná reforma notopisu je věcí zcela snadnou; jest jen potřebí dobré vůle a vzájemného dorozumění čelných nakladatelů a komponistů.

Podrobnější řešení úkolu zajisté akutního zatím pomíjíme; vyžadovalo by to článku delšího, pro- tože mnoho detailů hlásí se při tom o svá práva. Ale hlavní myšlenka — zaměnění systém linkový písmeny anebo jinými příhodnými značkami — musí býti klíčem k dalšímu luštění. Až by se názo- ry odborníků sjednotily, přestal by žakovský oči- stec.

Církevní věstník.

Zprávy diecéšní. U přiležitosti kanonické generální visitace vyznamenání jsou pp.: Msgr Karel Vorlíček, papežský prelát, b. vikář, arciděkan v Kutné Hoře jme- nován skutečným konsistorním radou a asesorem; Fr. Macháček, farář na odp. v Malešově, Stan. Červ, farář n. o. v Nových Dvorech jmenování osobními děkany; Jos. Ptáček, vik. sekretář, farář v Sedlci, Fr. Klus, dě- kan v Košicích, Jos. Sedláček, děkan v Solopiskách, Jos. Mejsnar, farář v Církvicích, Jos. Záruha, farář v Gruntě, Tomáš Coufal, farář v Zábofi, Fr. Frydrych, katecheta a profesor na paedagogiu v Kutné Hoře, F. Müller, kate- cheta a prof. na reálce v Kutné Hoře, Fr. Pospíšil, fa- rář n. o. v Nových Dvorech, dr. Karel Truxa, ředitel paedagogia v Kutné Hoře jmenování b. notáři. Exposit- torium canonicale obdrželi: Gustav Čenský, farář v Ko- márovicích, Ed. Stock, farář n. o. v Kutné Hoře, Al. No- vák, farář v Křeseticích, Jos. Pavel, farář v Bykání, Fr. Powr, fundatista v Kutné Hoře, Jan Král, farář v Suchdole, Fr. Pekárek, kaplan v Kutné Hoře, Fr. Krato- chvíl, farář v Radboři, Jos. Prudík, farář v Nebovidech, Jos. Zuzánek, katecheta v Kutné Hoře. Farní synodale: Jos. Marek fundatista v Kutné Hoře, Jos. Zelený, kaplan v Sedlci, Fr. Velebný, kaplan v Církvicích, Jos. Mašina, katecheta v Kutné Hoře. — Ustanoveni jsou pp.: Jos. Bečška, farář v Radhošti, za faráře v Č. Meřmanicích, Jaroslav Bartoš, kaplan v Krucemburku, za faráře v Borové, Jan Kosičan, farář v Pusté Kamennici, za faráře do Čásl. — V Pánu zemanli: Jan Vaněk, b. notář, farář ve Mělně, † 29. května (maroz. 1856, vyav. 1881), Václ.

Strnad, V. Vln., děkan v Sebrančích, † 12. června (naros. 1847, vysv. 1872). — Uprázdňené místa: Radhošť, fara patron. kněze Thurn-Taxisa, od 1. června; Mlýnská, fara patron. nábož. matice, od 4. června; Sebranice, fara patron. kněze Thurn-Taxisa, od 17. června 1915.

Královéhradeckou bankovní jednotu v Hradci Králové doporučujeme co nejlépe při veškerých obchodech bankovních a uhelných. Podporujte při každé příležitosti svůj vlastní podnik.

Zprávy místní a z kraje.

18. pěší pluk na italském bojišti. Starosta města došel 14. t. m. z bojiště Itálie p. c. a k. setník Karla Böhma následujícího obsahu: „Ctím se povinným sdělit, že 3. prapor 18. pěšího pluku, stojící pod mým velením, v bojích na italské hranici dne 6., 7. a 9. t. m. hrdinsky se zachoval a slavně vyznamenal. Jsem pyšný na to, že smím veletí praporu, v němž každý jednotlivý bojovník jest hrdinou. Ovšem musilo při tom mnoho z nich svůj mladý život za vlast obětovati a prosím, abyste ráčím Jeho Excelenci nejdůstojnějším panu biskupovi předněti prosbu, aby za statečné tyto osmnáctníky, v těžkých bojích padlé, nařídil smuteční bohoslužby. — Jakožto důkaz toho, jak statečně se bili osmnáctníci, kteří nejtěžší útok vydrželi, přikládám pochvalu Jeho Císařské Výsosti pana arcivévody Josefa a posílám nejkrásnější vojenské pozdravy obyvatelstvu královéhradeckého doplňovací okresu.“ — **Dělele Jeho Císařské Výsosti** zní takto: „Na vědomí setníku Böhmovi! Oddíl skupiny Böhmovy a jejímu statečnému veliteli, kteří za nejtěžších okolností více než 48 hodin nepřetržitě stáli v bojích proti převládajícím silám italského vojska a kteří dovedli nepříteli každý i sebe menší úspěch opět odvésti, vyslovuji nejvřelejší dík a své obdivuplné uznání jejich statečnosti a houževnatosti. Návrhy na vyznamenání nejstatečnějším z nich oceňuji dle možnosti telegraficky v nejkratší lhůtě. Arcivévoda Josef, generál itzdý.“ — K tomuto opětovnému skvělému výsledku zbraní domácího pluku vyslovila městská rada téměř nejvroucnější blahopřání.

V příčině nové válečné půjčky sl. okr. hejtmanství v Hradci Králové podává všem obecním úřadům informace a povzbuzení. Vyjímáme: Dosavadní výsledek upisování státní půjčky 1915 dosvědčuje, že se jak jednotlivci, tak korporace okresu královéhradeckého s plným pochopením výhod a povinností účastnili na této vlastenecké akci. Obnos 3 milionů korun zdejšími okrese upsaný jest zájstě znamením, že mnozí, jímž možno se upisování účastniti, již neváhali tak učiniti a hospodářské postavení státu v těžké době upevniti. Jest však zapotřebí napnouti síly ještě více a to pokud se našich obcí týče, z nichž některé ještě své povinnosti nedostály. Ve smyslu pokynů míst vyšších obracím se tudíž ještě jednou na všechny pp. starosty s nejdůležitější výzvou, aby pokud se tak nestalo anebo pokud byly upsaný jen nepatrné obnosy, ihned se o to postarali, by jich správě svěřené obce upsaním obnosu co největšího své povinnosti zadost učinily. Připomínám se, že všechny banky a upisovací místa vyjdou obcím při této akci co nejvíce vstříc, zejména pokud se půjček týká, takže možno i tam, kde hospodářství obecní nedisponuje okamžitě dostatečnými prostředky, vydatnou měrou se na půjčku účastniti. Zdůrazňuje se opět, že se jedná o důležitou vlasteneckou povinnost vůči státu, před níž všechny ostatní důvody musí ustoupiti a že rozhodující kruhy na pronikavý zdárný výsledek půjčky kladou tu největší váhu. Očekávám tedy od všech pp. starostů, že ve správném pochopení uvedeného učiní seč jejich síly, aby bylo toho nejpříznivějšího výsledku dosaženo, zvláště když možno očekávati, že budoucně bude právě tento výsledek rozhodným a směrodatným při projednávání záležitostí subvenčních a podobných. — Dlužno též připomenouti, že pp. starostové mají ovšem dále při každé příležitosti i jednotlivce k účasti se na půjčce vybízeti a tak dobré věci prospívat. — C. k. místodržitelství rada: Smutný.

Jednoróční dobrovolníci pol. děl. pluku č. 27 v Hradci Králové pořádají v sobotu 19. června ve 4 hod. odp. pod protektorátem p. c. a k. majora Fr. Houdka a p. starosty města Hradce Králové JUDr. Fr. Ulricha zahradní slavnost v důstojnickém parku ve prospěch fondu pro válečnou péči (pro vdovy a sirotky po padlých vojácích). Hudba c. a k. pěš. pluku Fr. sv. pána z Hötzen-dorfu č. 39. Ježto se jedná o vdovy a sirotky po vojácích domácího pluku, který od počátku svého založení v Hradci Králové posádkou byl a zároveň z okolí se doplňuje, doufá pořadatelský výbor, že ctěné občanstvo hojnou účastí na slavnosti svojí přiznání k domácímu pluku osvědčí.

Příjezd 39. pěš. pluku sv. pána z Hötzen-dorfu z Dobrušky byl uvítán v neděli odpol. na nádraží velkolepě. Dostavili se komisaři z c. k. hejtmanství, zdejší důstojníci s dělostřelci, 20 dobrovolníků na koních. Jakmile vlak stanul, kapela pluku zahrála „Proč bychom se neletěli“. Melodie ta se opakovala blíž kamského mostu, kdež konáno dělá. Vojáci podléhali různě a byli velice mile dojeti skvělým uvítáním; pochvalovali si, že tak krásně a čisté město mělo viděti.

Období. Pan c. k. berní úředník Fr. Tromp byl in-

stalo, mortale provedl jeden bicyklista 15. t. m. u laského mostu, kdež se pokusil vletnout i s kolem do automobilu vstříc příjezděcího. Vetelec sice vrazil do vnitř bez pohromy, ale z předního kola měl osmičku.

Váleá hromada záložního ávárního ástava bude se odbývat 22. června v zámě zahradě Grandhotelu, protože v Adalbertinu jest ubytováno vojsko.

Úmrtí. Dne 15. června zemřel u věku 41 let, byv zaopatřen sv. svátostmi, p. Josef Zázvorka, profesor VIII. hodn. třídy na zdejší c. k. reálce. Pohřeb dnes o 3. hod. odp. z kaple okresní nemocnice na hřbitov kuklen-ský. O. v p.

Hudební soukromá škola v penzionátu J. V. císaře Františka Josefa I. pořádá v neděli 27. června dvanáctý hudební večer (dětská produkce) ve prospěch osiřelých dětí po padlých vojácích. Začátek o 5. hod. odp.

Zápis žáků do I. třídy c. k. reálky v Hradci Králové konati se bude před prázdninami v sobotu dne 26. června a v pondělí 28. června od 9—10 hodin ve starém Rudolfinu v I. poschodí; přijímací zkoušky konají se hned po zápisu.

Ústav pěvecko-klavírní sč. Z. S. Součková, učitelky zpěvu při měst. jub. lyceu v Hradci Králové, pořádá obvyklou výroční zkoušku žactva dne 26. t. m. v místnostech Měšť. besedy.

Výhláška. Ježto jeví se nedostatek pitné vody, který za panujícího sucha státi se může ještě citelnějším, upozorňujeme důtklivě, aby pitné vody používalo se pouze k pití a vaření a ne k praní, zalévání a k jiným účelům a aby vůbec pitnou vodou co nejvíce se šetřilo.

Všeobecná ávární společnost, zaps. spol. s r. o. v Hradci Králové, koupila od p. Marie Červenkové, choti c. k. okr. soudce, dům čp. 238 v Hradci Králové, Jiráskova třídy proti Grandhotelu. Společnost provede adaptaci domu k vlastním účelům obchodním, zřídí v přízemí účelovou směnárnu, prodejnu uhlí, koksů i jiných druhů paliva. Do nových místností přestěhuje se společnost po 1. listopadu 1915.

Seznam cen na týdenním trhu v Hradci Králové dne 12. června. 1 hl: víkve 32—40 K, hrachu 110—112 K, čočky 120—140 K, jahel 120 K, krup 80—120 K, brambor 10—11.20 K, máku 80—90 K, lněného semene 50—60 K, 1 q otrub žitných i pšenických 16 K, 1 kg: másla 4.80 až 5.80 K, vepřového sádla 5.20 K, tvarožu 48—68 h, 1 vejce 12—14 h, 1 kopa: okurek 18—20 K, drobné zeleniny 0.80—1 K, mrkve 3—3.30 K, 1 košík třešní 2.60 K. — Přivezeno bylo: Brambor 32 hl, okurek 30 kop, drobné zeleniny 240 kop, mrkve 10 kop, třešní 80 košíků, podsvínčat 488 kusů.

Neštěstí ve Svinářkách u Hradce Králové. Dne 12. června koupaly se školní děti v Otici na blízku pověstného „Mlýnka“. Najednou začal se topit osmiletý Václav Janebův. Na jeho pokřik pospěšil mu na pomoc třináctiletý spolužák Josef Hladčák, ale v hlubíně zahynuli oba. Zármutek obouh rodiců a vzrušení po celé osadě bylo z toho veliké. Mrtvoly zůstaly několik dní nenalezeny ve vodě. Teprve ve středu byly pochovány do společného hrobu na Pouchově. Netze dosti varovati před koupáním na místech nebezpečných!

Pouchov. Minulou neděli pochovali jsme za velké účasti obecního a za přítomnosti čestné kompanie dělostřelecké z Hradce Králové (za účasti příslušných pánů důstojníků) p. Ant. Doležala z Pouchova. Týž účastník se zimních bojů v Karpatech, kdež se nastudil. Na zotavenou poslán byl před časem domů, ale zdraví nenabyl. Zemřel příkladně křesťanskou smrtí. Pohřbu účastnili se místní zastupitelstvo, sbor hasičů s hudbou, školní děti a velmi četní obyvatelé pouchovští i okolní.

Slezské Předměstí u Hradce Králové. Minulý týden zemřel zde mladý muž, voják na zotavené p. Pulcar. Týž před časem povolán byl k vojsku, kde v nemocnici vypomáhal. Rodinná nemoc plicní dostavila se i u něho a jakkoli byl z vojny propuštěn a u příbuzných (p. Pavla) pečlivě ošetřován, podléhl zákeřné chorobě. Několik dní před smrtí jdal se zaopatřit sv. svátostmi, jež za přítomnosti četných příbuzných velmi zbožně přijal. O bohabojné mysli jeho svědčí, že v závěti doporučil 500 K na kapličku Rozberskou na Slezském Předměstí. Pohřbu tohoto hodného mladíka účastnili se četné občanstvo. Byl to vlastně první voják z naší farnosti, který, účastniv se nynější války, zemřel na zotavené ve své domovině.

Biskupský notář Jan Alb. Vaněk, farář ve Mlýnské u Jilemnice, zemřel 29. května a pochován jest ve Mlýnské dne 1. června. O skonu jeho nedošlo dosud na veřejnost ničeho ani o pohřbu. Čím tak nyní, i když opozděně — je to vzpomínka na milého přítele. Jan Alb. Vaněk narodil se ve Lhotě Zálesní (Huttendorf) z rodiny českých. obecnou školu vychodil v rodné vsi německé, načež dán na české gymnasium v Hradci Králové, kdež vykonal maturitu s vyznamenáním. Theologii studoval v Hradci Králové a v duchovní správě (německé) působil v Roketnici (Rochitz) a v Trutnově jako katecheta. Připravoval se na státní zkoušky z dějepisu a k doktorátu filosofickému. Nějaký čas působil i v Praze. Potom stal se farářem v Dušejově, kdež horlivě působil a získal si lásku osadníků, jímž dlouhá léta řídil tamější ralfseisenku. Faru a kostel dal do vzorného pořádku. V pozdějších letech, kdy již farářoval ve Mlýnské, rád si vzpomínal na Dušejov a vykládal, jak tam býval šťasten. Ve Mlýnské působil necelých 10 let. Hleděl sloven i tiskem buditi katolický život, jež vůbec rád podporovat, zvláště v diecési. Nedlouho před smrtí stal se členem naší malobanky v Hradci Králové. Nebožtík byl duchem bystrého a velmi čtý v duchovní správě. Vzdělání měl značné a znal svět nejen z knih, ale i z cestování. Po-

léčka byl velice důsledná. Kdo jej z blízka znal, musil mu dáti svědectví, že byl křesťem zbožným a v přátelství osobním velmi něžným. V krátkém čase chciš již na pensi a sděloval mi o té věci různé plány. Rodinná nemoc — rakovina žaludku — hodoala na něm dlouho, až ho předčasně (v 58. roce) sklidilo do hrobu. Před nynější válkou byl ještě v Lourdech. Loni, když jsem ho navštívil, vypravoval mi s radostí, že mu universitní profesor po pečlivé prohlídce řekl: Rakovina to není, ale zápal. Já v tom ovšem tuším, co lékař zdánlivě popřel, zvláště když bylo viděti, že ani léčení v Karlových Varech nepomohlo. Vlp. Frey, kaplan mlíčenský, jenž měl v zesnulém dobrovolného chefa, řekl mi po straně: Profesor mi řekl, že pan farář půl roku vydržel... Stalo se — a milý společník zemřel, smíšen s Bohem i s lidmi a dal se pochovati mezi své farníky mlíčenské, ač má pěkný rodinný hrob v Huttendorfu, který dal nově zříditi svým rodičům. Tato hrobka s mé matky jsou jediné, které mají na tamějším hřbitově české nápisy — a učinili jsme je my dva kněží, zatím co čeští osadníci dávají si nápisy německé v uzavřeném území. — S Bohem, příteli milý, a Pán dej Ti radost věčnou! Amen.

F. J. Kěný.

Hořice. Zdejší nemocnice jest naplněna raněnými všech národností, takže se již nyní mluví o tom, že bude nutno sáhnouti k budovám školním. Ale při četných výřezích našich armád lze doufati, že již přece toho nebude potřeba, ale že naopak se blíží okamžik českého míru. Trvalé sucho nás na Hořicku velice tísní, což jest pozoruhodné též proto, že Čechy vyvážejí obilí do jiných zemí rakouských. Jestliže se nedostaví co nejdříve vydatný déšť, ani ozim, jež jest pěkná, se dostatečně nevyvine. Ovšem brambory a řepa mohou mnoho donohiti, zato však již jest u nás a v Krkonoších, ba i na Českomoravské vysočině nevyvinuta. Jinde, ba i v blízkých městech, přece jen přese, ale v naší krajině za celý máj jenom jednou a ještě nepatrně. Některých lidí zmocňuje se nad tím úzkostlivé rozechvění, ale to nepomůže. Naopak klid, odevzdanost do vůle Prozřetelnosti a vážná práce tam, kde jest již skutečně potřeba, jest jedinou naší silou v době tolik vážné, jaké jsme ještě nezažili. Oslava Husova odbude se ověněním sochy, která byla odhalena několik dní před vypuknutím války. Vzdělávací sbor uspořádal přednášky. Státní sbírce kovů bude možno věnovati zvon na filiálním kostele milovickém, který jako puklý byl z používání vyloučen. Výkaz o výsledku válečné půjčky na zdejší okrese posud nebyl uveřejněn.

Pro nešťastné pohotelé v Pichu u Pardubic zaslaly dále kostelní sbírky: vld. farní úřad v Dobřenicích 35 K, vld. farní úřad ve Dřitici u Pardubic 73.54 K, vld. farní úřad v Kratonohách sbírkou z Kratonoh a Babic 43 K, vld. farní úřad v Bělé u Přelouče 52 K, vld. farní úřad ve Věstecích 25.58 K, p. Aloisie Morávková v Hořickách u Náchoda 20 K, nejmenovaný člen Záchraný prostřednictvím vdp. Jar. Schovance, katechety z Jičína 5 K, vdp. J. Košnář, c. k. prof. v Praze-IV. 2 K, vdp. Jos. Tesař, duch. správce král. čes. polepšovny v Opatovicích n. L. 4 K, vdp. Jar. Přítel, katecheta na Král. Vinohradech 5 K, vdp. Fr. Pour, duch. správce měst. chudobince v Kutné Hoře 5 K. Všem těmto šlechetným dárcům a dobrodincům jménem nešťastných srdcečné „Zaplat“ Pán Bůh! Modlitba nešťastných, by Vás Pán Bůh každého podobného i jiného neštěstí milostivě chránil, ráčil, budíž Vám odměnou! O další dobrotivé příspěvky a kostelní sbírky snažně prosí a spolu s obecním úřadem v Pichu vděčně kvitovati bude farní úřad ve Starých Ždánicích u Pardubic.

Na c. k. české reálce v České Třebové koná se zápis žáků do první třídy 26. června od 9—10 hodin. Přesné zkoušky přijímací konají se v týž den od 10—12 hodin. Odpoledne podle potřeby budou zkoušky ústní. Výsledek o přijetí vyhlásí se téhož dne všem zapsaným.

Skála. Slavnostní dny plné radosti zažila farnost zdejší od 5. do 9. června. V sobotu dne 5. t. m. o 2. hod. odpolední zavítal k nám Jeho Exc. nejd. velepastýř náš. Již u Kvasetic projevil radost nad příjezdem Jeho Exc. skovutiny pán Robert Schmidt, architekt z Hradce Králové, který v ten čas v Kvaseticích bydlí, ozdobným stožárem, okrášleným národním praporem. V osadě pak Věži shromáždil se velký zástup věřících u slavo-brány. Příjezd oznamovaly výstřely hmoždíků a když povoz arcipastýřův objevil se v zatáčce silnice, zahrála kapela slavnostní tuš. U slavo-brány přivítal nejd. biskupa vosp. Cyril Valenta, bisk. vikář. Z duchovenstva přišli sem dpp. P. Lerch, S. J., K. Kolářský, farář z Herálce, Lud. Žitkiewicz, katecheta z Doliny v Hanči, ct. bohoslovec ze Skorkova. Místní farář připomenul, že J. Excel. k vůli nám opouští domov a jde vstříc novým námahám apoštolské cesty a proto chceme se přičiniti, aby se tu cítil mezi námi jako doma. Na to srdečné uvítání pronesl vroz. p. Robert rytíř ze Stanglerů, majitel velkostatku, právě, že veliké jest vyznamenání, jehož se dostává jeho domu, že J. Exc. zde bydliti bude. Uvítací pozdrav pronesl slov. p. Robert Schmidt, architekt. Na to přivítal Jeho bisk. Milost místní starosta p. Rud. Šmíd a družička Jul. Ulrichová, druhá pak družička M. Absolónová podala vkusnou kytici. J. Excel. poděkoval za uvítání a hned již tu uvítal přítomné a získal si srdce jejich svými upřímnými slovy, když řekl, že se mu stýskalo po dobrém lidu českém. Potom školní mládež, vedená svými učitel, započala průvod, jehož se účastnili nepře-hledná řada družiček, vedená učitelkou sč. Henslovou. První velkou zřetelně J. Exc. všem matkám, když kolem jím děti v náručí jejich. Tak došel průvod do vyzdobené zámecké kaple, kdež arcipastýř jako děk za uvítání učinil všem apoštolské své požehnání. Uvítání

**Tamtéž konati se bude dne 31. června t. r. v 7 hodin
večer informativní schůze pp. akcionářů.**

Plusem k výživě. „Nár. Listy“ sdělují: V Něm-
cové utvořil se „Svaz Ehretistů“, který dal si jméno podle
Arnolda Ehreta, umělce v hladovění a reformátora lid-
ské výživy. Z těchto několika informativních slov už
je patrné, že „Svaz Ehretistů“ obstará si za úkol propa-
govat myšlenku zjednodušené životosprávy, hlavně po-
kud se týče jídla. V cirkuláři, rozesezaném Svazem do
všech velkých redakcí v Německu a Rakousko-Uhersku,
vysvětluje Svaz zevrubně své snahy a odůvodňuje je.
Je důvody dokázaným faktem, že většina chorob vzniká
z nepřetržité výživy, z přílišného jídla, které zbytečně
obtěžuje náš organismus a k stravování vyplývá mnoho
energie, již bychom mohli využít jinak. Svaz poukazuje
na nauku Hermana Fletchera, který dokázal, jak chutná-
né jídlo může se užití, namísto-li toho nechat 12 metrů
dlouhým střevem propáznout zbytečně množství stravi-
viny. Je rozhodnutí, že jest méně než 20 g. na 1 cm střeva
za to však fletcherovat, to jest potravu pečlivě rozžvý-
kat, přičemž tak omezíme početku masa, jako potravu
z mouky, hlavně pečiva luxusního, ba i chleba. Je-li nyní
následkem nedostatku mouky spotřeba pečiva a chleba
mimořádně velká, je to dobrodružství. Hlavně v Něm-
cově přý myslí, že Německo vymádová i učiní jej neschop-
ným boje, zatímco se mylí. Naopak, ani neví, jaké dobro-

dní přikazuje Německu. Zmenšením porcí stoupne zdatnost vojska. Příznaky slabosti, jež nastanou v prvních dnech po zmenšení porcí, jsou jen zdánlivé následkem hladu; tělo pyká za dlouholeté přejídání se. Děje se v něm různé očišťovací procesy, jimiž tělo několik dnů trpí, ale jakmile pomínou, je tělo při snížené výživě jako obřezáno. K občerstvení Svazu Ehretistů je připojen článek původce Svazu Arnolda Ehreta, umělce v hladovění, který v řadě světových »mistrů hladu« dosáhl rekordu. R. 1909 postil se za kontroly celé veřejnosti a úřadů a živil se 49 dní jen minerální vodou. Ehret podotýká, že se zaměňují slova postění a hladovění. Nikdo nemůže déle hladověti, rozumíme-li slovem hlad skutečnou, absolutní potřebu potravy. Postem rozumíme dobrovolné odepření si potravy. »Tak zvaný hlad mizí u všech« — píše A. Ehret — »kteří se postí, už po několika dnech. Zvyk jísti zmizí a skutečná chuť dostaví se teprve po další době. Myslím, že je nyní všeobecný názor, že se přehřívá mnoho a že umrdýživa způsobuje více nemocí než opak. Zažívání přílišného jídla u kulturního člověka spotřebuje více sil než dodá. Dr. Hanauer ve Frankfurtě konstatoval nápadný úbytek nemocných osob od počátku války. Ordinace pokojů lékařů ztichly a nemocníce mohou býti naplněny raněnými vojáky, protože náhle je na tisíce prázdných postelí. Tento podivný fakt vysvětluje dr. Hanauer psychologicky. Lidé nemají nyní času mysliti na sebe a na nemoc. Zcela správně. Ale hlavní příčinou je vnučená »střídmost«. Střídmost podporuje zdatnost fyzickou i duševní. Nemí devadesátiletých »jedlíků«, také nikdo nikdy neslyšel, že by duševní velikáni byli jedli pětkrát denně. Většina jedla málo, až k askesí. Nejchudší země vykazují nejvíce stoletých. Znamením naší doby je, že největší boháčů následkem blahobyti zemrou hladu. Ehret končí svůj článek slovy plnými naděje: »Z anglického »štoku hladem«, který měl Německo zaškrtit, ožije rekovaný duch nového Stiegrieda v celém národě a to větší, krásnější a zářivější než kdy jindy. Tím Bůh potrestá Anglii.«

Vazbu knih v jednoduchém i přepychovém modern. provedení rychle zhotoví uměl. závod knihařský **Richarda Šimáčka** v Hradci Králové, Pospíšilova tř. č. 131.

Čtenkyně Božského Srdce Páně,

ktaré povolání do řádu mají a výchově a ošetrování osiřelých dětí aneb misii vinovati se chtějí, necht se obrátí s dotazem stran přijetí na představenou kláštera B. S. P. Krupka (u Teplic).

Studující reálky v Kostelci n. O.

2 hochy pouze z lepší rodiny přijme do bytu bezd. rodina vyř. úřed. — Zvláštní pokoj, zahrada, dobrá kuchyně, přísný dozor, slušebná k ruce. — Lask. dotazy pod značkou »Studující 1915—16« do administrace t. l.

LEVNÉ MÝDLO vlastní výroby též lisované ovály v bezvadné úpravě a jakosti doporučuje **JOS. JELÍNEK** MYDLÁŘ HRADEC KRÁLOVÉ Dělákům spolkům výhodou!

E 5353/156.
Dražební edikt a vyzvání k přihláškám.

K návrhu vymáhající strany Občanské záložny v Třeběchovicích, zapsaného společenstva s ručením obmezeným konána bude

dne 8. července 1915

o 9. hodině dopolední u tohoto soudu v síni číslo 35 dle schválených podmínek dražba těchto nemovitostí:

Pozemková kniha Nepasice.
Vložka č. 63: Domek čp. 63 s pozemky zapsanými v téže vložce; vložka č. 133: Pozemky č. 51/1 a 52/3.
Odhadní cena ohledně obou vložek 9840 K 80 h.
Nejnižší podání ohledně obou vložek 5893 K 87 h.
Pod nejnižším podáním prodáno nebude.
Soud tento jako soud knižovní nechť položení dražebního roku poznamená.
Věcně oprávnění, zejména hypotekární věřitelé, majitelé hypoték z daného úvěru neb z poskytnuté listoty a veřejné orgány v příčině daní a dávek dostávají vyzvání, jak jsou uvedena v přiloženém návěští.

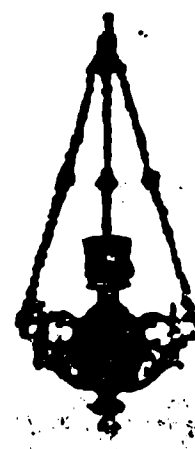
C. k. okresní soud v Hradci Králové, odd. V., dne 31. května 1915.

V podmínky dražební a listiny na nemovitosti se vztahující (výpis z knih pozemkových, výpis hypoteční, katastrový, odhadní protokoly atd.) mohou koupěchtiví v soudním oddělení, shora naznačeném, v hodinách úředních nahlédnouti.

Práva, která by nedopouštěla této dražby, buďtež nejpozději při položení roku dražebnímu před počátkem dražby u soudu ohlášena, jinak by vzhledem k nemovitosti samé již nemohla k platnosti přivedena býti.

O dalších událostech řízení dražebního budou ti, pro něž toho času na nemovitosti práva nebo břemena zřízena jsou nebo za řízení dražebního zřízena budou, toliko vývěskem u soudu zpravováni, nebydli-li v obvodu soudu shora jmenovaného, aniž jemu pojmenně zmocněnce pro doručování v místě soudu bydlícího.

Velečastoječnému duchovenstvu a slavným patronátním úřadům dovozuje si doposud veškeré kostelní nádoby a náčiní a to: monstrance, kalichy, cibálky, nádobky, paténky, paciálky, svícní, lampy, kaditelnice, kropenky atd. pro vlastní úkony, předpisům církevním vyhovující. Staré předměty opravuje v původní intenci a v ohni slávi a stříbrí nebo proti doplatku za nové vyměňuje. Hotevé předměty neb výkresy zasílá na uložku (ranko bez závanosti koupě Vše po poště posíláno. Předtím ruční.

Shledá veškeré staré a stříbrné náčiní, jako: loutky, madonky, křížky, prstýnků, náramků atd. a Hotělské předměty, tabulky, jídelní náčiní se stříbra pravého i čínského vždy na skladě.

Staré sloup, stříbro a drahokamy kupuje se nejvýhodněji
JAN STANĚK, pasíř a císleour
Praha-L-979., ul. Karoliny Světlé, č. 12. a.
Příslušný znalec a. b. současně trestního soudu.

Paramenta.
Ignáce V. Neškudla syn (protokolovaná firma)
v Jablonném nad Orlicí (v Čechách) (bratr P. J. Neškudly, farář ve Výprachticích) doporučuje P. T. velečastoječnému duchovenstvu svůj osvědčený a často vyznamenaný výrobní závod všech kostelních paramentů, spolkových praporek a kovového náčiní. Ceníky, vzorky i roucha hotová na ukásku se na požádání franko zašlou.

Jan Horák, soukenník v Rychnově nad Kněžnou
zasílá na požádání vždy dle roční sazby kolekci nejnovějších druhů pravých vlněných látek své vlastní výroby, jakož i tu- i cizozemských.
Četná uznání zvláště z kruhů velečast. duchovenstva svědčí o poctivé obsluze mého ryze křesťanského závodu za dobu více než třicetiletého působení. Učiňte, prosím, malou objednávku na zkoušku.
Volejenné látky na taláry. Též na splátky bez zvýšení cen!

Výhodná koupě!
Prodám dům nový, hodící se jak pro hospodáře tak i pro pekáře, se stodolou, zahradou a loukou blízce nádraží královéhradeckého. — Blíží sdělí informační kancelář **PAVEL BAYER,** Hradeck Králové, 366.

Lepší malá pomoc včas, než velká nemoc potom.
Proto opatřte si bezodkladně dieteticko ochranný přípravek **proti choleře a úplavici**
FARÁŘE L.V. HORY **„VADE MECUM“** **chráněno.**
Zákonem
Obdržíte ho po: 2, 5, 8, 13 K. (vedle porta) v drogeriích neb v laboratoři »Vade mecum« v Dačicích, Čechy. Nepostrádatelný rodině, jednotlivci a vojínovi v poli.

Barevná kostelní okna v odbor. provedení shoto-vuje a dodává **Fr. Uhlíř,** umělé sklenářství a malba skla v Třeběchovicích u Hradce Králové.
Ceníky a rozpočty na požádání zdarma.

Varhaník u věku 31 let, svobodný, absolvent varhanického kursu v Brně, **hledá příhodné místo.** buď ve velké vsi anebo v menším městě. Nabídky do administrace t. l.

Provádí krytby lepenkové a dřevocementové. Na 38 výstavách vyznamenaný i. cenami. ■■■■ Založen roku 1867. ■■■■
R. J. KAREL (dříve K. Němeček) V HRADECI KRÁL.
■■■■ c. k. priv. továrna na lepenku a chemické výrobky z dehtu a olejí. ■■■■
Odporučuje své výrobky: ohnivzdornou azbestovou lepenku, izolace, elastik, nádrž na střechu, benzol, karbolneum, mazadla, tuky, oleje, benzín, nafta. ■■■■
Místní: Poštovní dráha č. 106 v Hradci Králové. — Vydávatel a redaktor: Antonín Pošta. — Tiskem Biskupské knihtiskárny v Hradci Králové.

OBNOVA

Číslo 26.

Předplatné na čtvrt roku 2 K 50 h
na půl roku 5 K —

V Hradci Králové, dne 25. června 1915.

Inserty počítají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XXI.

Rakouským národům!

Ve chvíli, kdy dvojitý orel po desítměstním bezpříkladném zápolení nezloven v síle, zocelen v odvaze zdvihá svoje mohutné spáry k novým rozhodným ranám, aby dosavadní nepřátele zničil, vypovídá nám bezbožně válku Italie, která požívala 33 let dobrodiní spolku s naší drahou vlastí, jenž byl pro Itálii tak požehnaný.

Naše slavná armáda, v jejíž řadách překonávají se národové Rakouska heroickými ctnostmi, jde vstříc novým bojům.

Ve spolku s Německem, našim věrným spojencem, ve skálopevné důvěře v Boha, u vědomí spravedlivé věci a vlastní síly, bude také tento nový úkol slavně rozluštěn.

Národové Rakouska!

Děk Vašemu vlasteneckému radostně obětavému smýšlení, dostávalo se dosud Červenému kříži bohatých prostředků, jež mu umožnily zmírniti mnohou ránu zasazenou válkou, jež byla nám vnučena, uzdraviti mnohé z Vašich statečných synů, kteří krváceli na poli cti a přivést je opětně armádě — učiniti invalidy užitečnými členy společnosti!

V plném vědomí duševní velikosti všech národů naší vlasti apelují na Vaše vlastenecké přesvědčení s prosbou, abyste i nadále nejhrošlivěji podporovali humanitní činnost rakouské společnosti Červeného kříže a tím uskutečnili našeho vznešeného mocnáře Jeho Veličenstva císaře a krále heslo »Viribus Unitis« k ochraně vlasti, k blahu armády, Vašich otců, synů a bratří.

Ve Vídni, 10. června 1915.

Arcivévoda František Salvátor,
generál křídla,

generální inspektor dobrovolného zdravotnictví a náměstek protektora rak. společnosti »Červeného kříže«.

Dílo románských zednářů.

Co spáchala Italie vypověděním války Rakousku, to znamená nejděsivější výsměch všemu mezinárodnímu právu, všeliké diplomatické poctivosti. Italská zednářská posadila na oltář svůj věrolomnost jako moderní bohyni. Bezoharakternosti úžasné podkuřují nadšenými proslovy na důkaz, jak jest zednářská morálka kaučukovitá, jak se dovede obratem ruky měniti, vyžadují-li toho zájmy sobectví.

Kdyby jiný stát pošlapal na úkor Italie tak drze jasnou politickou smlouvu, zednáři ovšem by byli v úžasu bez sebe, sršely by celé ohňostroje vášnivých italských protestů.

Předchůdce nynějších intrikánů zednářských v Italii Mazzini (1805—1872) hořel velikou nenávistí jak k apoštolskému stoliči tak ke katolické víře celé. R. 1831 napsal v manifestu své podvrtné strany:

To je naše heslo; ono zahrnuje celé naše učení, jest naší vědou, našim náboženstvím, zálibou našeho srdce.

Kdyby takový manifest vydal některý bezvýznamný katolík, vřela by veliká bouře zavi-

lých našich protivníků proti celému katolickému světu. Ale Mazzini jest uctíván od zednářů jako polobůh. Netoliko plynul revolučními hesly, ale také uskutečňoval.

Dle Mazziniho návodu měly se všechny státy vybaviti z křesťanské konfese; mělo se pracovati pro odkřesťanění tiskem, štátními, spolky, uchvácením správy školství; všemi prostředky násilnými, letí a zradou. Patrně, že Mazzini má i v nynější generaci zednářské žaky velice učenlivé. Sám oficiální list italského zednářstva napsal: »Je pravda, že máme za všechno co děkovati zednářstvu a duchu z něho vyšlému, cokoliv se stalo v Italii od roku 1859 k svržení císaře (!?) jha Vatikánu. Je to Mazziniho duch, jenž se vznášel nad italskými státníky.«

Ale tu jest jeden významný háček. Mazzini tvrdil, že jest mu posledním cílem světová republika; přý lidé všech zemí mají býti bratry. K vůli založení všeevropské republiky založil v Londýně s občany jiných národů sdružení »Comitato Europeo«. — Nuže, snaží se snad nynější zednáři provésti tuto část Mazziniho programu? Vždyť přece nechtějí cizí národy sdružovati, ale snaží se je proti jejich vlastní vůli zcela bezezně ujařmiti. Proti připravovanému tyranství italských zednářů s nejvážší rozhodností protestují jak Němci tak Chorvátí a Slovinci. Docela i zednáři mimoitalské kárají velice ostře panovačný záslusk svých kolegů na poloostrově Apeninském.

Kde který Slovinec nebo Chorvát žádal Italy za nějaké »osvobození«? Zdaž se vůbec zednáři těchto národů ptali, zda se jim italská akce zamlouvá? Ke všemu samým Italům, obývajícím v říši naší, vedlo se lépe než jejich krajanům pod vládou Viktora Emanuela. Ani tedy v rakouských územích nepotřebovali Italové jakéhokoliv osvobození.

Po vypuknutí války r. 1914 milánská velelože zednářská (tedy korporace velice zodpovědná) rozeslala na všechny lože jak italské tak zahraniční okružní list, v němž praví, že za příležitosti pamětního dne sřícení světské moci papežovy »probouzí se ve všech srdcích přání, aby proudy tekoucí krve nebyly prolity zbytečně, nýbrž aby z nich slavně mohl povstati nový věk všeobecného bratrství národů.

Proto se svolávají bratři do spojených loží tří církví ke dni 27. září 1914 večer v 9 hod. 30 m., aby vyslechli pokyny, které jim pohlaví udělí. »Den našich žnů nám přišel. Protože nyní vzešlo slunce, naseté na půdě dobře zorané a zmrvené duchem ukázněné jednomyslnosti, budiž každý bratr silným v mlčelivé oběti svého osobního přesvědčení.« Od této chvíle má nastati společná práce stavitelská.

Tento oběžník byl podepsán republikánem Stanislavem Maggim a bývalým členem soc. demokracie italské Ludvíkem Reanatem; oba tyto mužové jsou známými vůdci italského zednářstva.

Na počátku války také francouzský »Veliký orient« vyzval všechny zednáře románských národů, aby pracovali ve prospěch trojdhody, která přý zastupuje ducha svobody a pokroku. (Jak se ten pokrový a svobodomyšlný duch jeví u ruské vlády, to »Veliký orient« nevyšetřil.)

Španělská »La Lectura Dominical« již 22. srpna 1914 na základě projevů zednářského tisku napsala: »Můžeme ujistiti, že italské zednářstvo ve srozumění s francouzským jest připraveno; brzy uvidíme, kterak neutralita, za kterou se italská vláda skrývá, povede k válce proti bývalým spojencům.« — Předpověď ta ovšem se splnila.

Ačkoli jsou zednářské lože společnostmi tajnými, přece jenom jejich projevy jsou okázalé na těch místech a v tom čase, kde a kdy se cítí zcela bezpečny k veřejné propagandě. Profesor Fassbender 3. června 1915 prohlásil: »Láska italského zednářstva k Francii a jeho odpor proti Německu jest stanoven třemi tendencemi, které se dají naznačiti třemi slovy: protipapežský a bezbožský.

myšlenka a její bezbožectví vztahuje se k republikánské a protináboženské Francii, její tendence protipapežská míří proti katolickému Rakousku a její protikřesťanský směr proti oběma středním mocnostem Německu a Rakousku.«

Zednářský příspěvek švýcarskému redaktoru »Neue Züricher Nachrichten« prozrazuje zcela neomaleně, proč zednáři vznítili válku italskou. Proti »pruským junkerům« a »Rakousku opávanému od popů« (!?) staví dopis francouzskou republiku, »která před málo lety vystoupila silnou rukou proti papežské sběhce; dopis doufá, že »silná Italie navždy učiní konec se svatým kejklířem v Římě.«

Z toho lze si utvořiti úsudek, jak asi zednáři rozumějí náboženskou svobodu. Vědí velmi dobře, že Rakousko není »od popů porobené«, že naopak se zde popťává veliká svoboda církvím jiným, že zde mají své práva i lidé bezkonfese. Ale zato zednářstvo sáhlo k novým násilnostem i proti papežské stoliči. Zatím jest známo, jak prospívá Italii ta okolnost, že hlava velikých milionů katolictva sídlí v Římě.

Ale svezepá tyranie vysvítá zvláště z těchto okolností: zednáři zcela jasně prohlásili a prohlašují, že italská válka jest vedena k vůli páhání nových násilností na katolictvu; ale při tom jako praví otrokáři přikazovali za průvodu surového spílání italským katolíkům pšně, aby spojili své hlasy ve prospěch války se živly zednářskými a anarchistickými. Násilí se provádí na italských katolících již nyní, ale při tom fanaticky se vytýká dále, proč katolíci neprovolávají hloubově slávu italské válečné akce. Zkrátka katolíci jsou nuceni, aby oslavovali otročká pouta, přípravu žalářů.

Ovšem zednářští chytráci činili již dávno pokusy, jak dostat katolíky italské vešměs do své smyčky, jak je přilákat, aby půjčili své vlny do zápasu ohřátého pro zmohutnění

DEPEŠNÍ ADRESA: ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚNEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4%, A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ LÍSTKY POŠTOVNÍ SPOŘITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLÍM, KOKSEM A CEMENTEM

ŽIROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPOŘITELNY 140.273

zednářství. Vždyť pohlaví zednářů prostřednictvím svých agentů hledělo přilákat sám Vatikán k propagování válečných hesel.

Nyní zednářský »Secolo« si stěžuje, že katolický tisk italský málo se pro válku rozohřuje, že italská biskupová a kněžská jeví svým upjatým stanoviskem málo vlasteneckého nadšení...

Ovšem kdyby byli katolíci k válce ohnivě působili, pak by jim rafinovaná demagogová strážila na záda zodpovědnost za všechny italské porážky.

Ovšem peníze zednářských milionářů hrály v umělé výrobě »veřejného mínění« roli velice významnou. Sám liberální list Rímský »Concordia« vytýká zednářům italským přímo, že štváli do války za jidášský groš: »V čele těch, kteří se dali od Francouzů zakoupiti a kteří štváli do války, jsou svobodní zednáři. Italské svobodné zednářstvo je dnes prodejné jako bylo vždy.«

Italským zednářům méně majetným a jejich pomocníkům poskytli veliké obnosy milionáři z Anglie a Francie. V románských zemích téměř všude mají veliké banky v rukou zednáři, kteří provádějí úžasnou korupci zjednávaním a placením obratných demagogů.

Nyní i každý slepec snadno může poznati, kdo vlastně zavinuje nespravedlivé, zbytečné, úbočné války. Nejsou to katolíci, ale naopak jejich zavilí nepřátelé.

Průběh války.

Lvov dobyt. Uředně se ohlašuje, že dne 22. června dobyla naše druhá armáda po tuhém boji Lvov, který od 3. září minulého roku byl v moci ruské. Znovudobytí Lvova vojskem rakouským jest dalekosáhlého významu a je důsledkem třetího průlomu haličské fronty ruské mezi Ravou Ruskou a Janovem, na čáře asi 85 km dlouhé. Tímto průlomem byli Rusové odraženi na Zolkiev, zatím co současně byli vytlačeni od Gródka na Lvov a museli ustoupiti od břehů potoka Verešice na východ; tak byl Lvov obklíčen ze tří stran, od severu, západu a jihu, toliko krajina východně od Lvova zůstala pro Rusy volna. Za takové situace rakouská armáda št. Böhma-Ermolliho, postupující od Gródka a tudíž nejbližší Lvova stojící, mohla se dáti do posledního zápasu o Lvov. Obsadivše Lvov, spojenci dostávají do svých rukou nejdůležitější spojující středisko haličské, a majíce zároveň přesilu, ovládají nyní tím způsobem vojensky celou Halič. Dobytím Lvova usnadní se nyní i postavení armády gen. Pflanzer-Bellina, která musila na rozhraní Bukoviny a Besarabie sváděti nejtěžší boje s vojskem ruským, a mimoto to Rusové budou musiti vyklidit čáru dněstevské, aby nebyli napadeni z boku. — Armáda Makensenova se spojeným rakousko-uherským armádním sborem ode dne 12. června zajala 287 důstojníků, 58.800 mužů, ukofistila 9 děl a 136 strojních pušek. — Císař Vilém přítomen byl u bezkydského sboru boji o grodeckou linii západně od Lvova. — Vojenský odborník v ruském generálním štábu prohlásil, že 7 osmin všech poranění bylo způsobeno dělostřelbou. Rakouské hmoždýtky jsou nebezpečnější nežli německé.

Po dobytí Lvova proniklo naše vojsko až na východní a severovýchodní od města a překročilo jižně ode Lvova silnici, vedoucí do Mikolajova. Také od Zolkieva a východně od Ravy Ruské Rusové ustupují a mezi Sanem a Vislou, jakož i v kielecké pahorkatině dal se nepřítel na další ústup.

Na západním bojišti na celé frontě jsou boje většinou posílní. V těchto bojích ve Flandrech, v severní Francii, v Champagni, na Lotrinských pláních a v Elzasu skoro všude měli Němci úspěch.

Bojiště italské. Italové nemohou se dostati dále, všechny útoky jejich jsou marny. Na všech frontách vystřelil nepřítel mnoho dělového střeliva... Dne 17. a 18. rakouské loďstvo zase zaútočilo proti Italii. Křižák se sedmi torpédovými čluny objevil se před Rimini, kde bombardoval most přes Marechyi, koleje na trati Rimini-Ravenna vyhozeny a telegrafické vedení poškozeno. Zároveň bombardovány v Rimini kasárna. Jiný pancéřový křižák a dva torpédové čluny bombardovaly železniční mosty nad řekami Metaura a Arzilla, poškodily telegrafní vedení a poškodily domy; v Pesaru bombardovaly hangar hydro-

planu, maják a domy. Sám italský námořní štáb oznamuje, že jeden rakouský torpédoborec ostřeloval naftové skladiště u Manopoli v Apulii a že obchodní parník italský byl zadržen rakouským torpédoborcem a zničen.

Dardanely dosud jsou tvrdým ořskem pro Anglii a Francii. Útoky jejich rázně odrážejí vojsko turecké. Když boj o Dardanely započal, pravily tak zvané kompetentní osobnosti, že tyto mořské úžiny padnou ve dvou týdnech. Od té doby však uplynuly 4 měsíce...

Našemu veldůstojnému duchovenstvu
ku provázení smrti bohatých vřele doporučujeme mladou českou
dívku abec. c. k. stát. školy reálné
BOHUMILA BEKA v HORE KUTNÉ.

Politický přehled.

Císařské nařízení vydáno dne 12. června, týkající se státních podpor invalidům, jich rodinám a osobám, pozůstalým po podlých vojácích.

Společná ministerská porada konala se ve Vídni 18. června za předsednictví ministra zahraničních záležitostí bar. Buriana. V poradě bylo učiněno prozatímní opatření o společných výdáních a příjmech nastávajícího rozpočtového roku.

Devolené na žně. K zabezpečení provedení všech sklizňových prací učinila ministerstva vojenství a zeměbrany opatření, týkající se dovolených mužstvu ve vnitrozemí, vysílání pracovních oddílů a ve výjimečných případech též sprostřednění domobraněcké služby na omezenou dobu.

Nařízení ministerstva obchodu ze dne 19. června t. r. vyhlásuje, aby všichni, kdož vyrábějí a) stroje pro žehnutí, b) pro mlácení, c) parní, benzinové lokomobily, sloužící k pohánění mlátiček — nebo s nimi obchod provozují — podali přímo c. k. ministerstvu orby oznámení o takových strojích u něho uložených nebo na jiném místě uschovaných. Výrobci takových strojů jsou povinni v tomto oznámení udati též stroje, jež se ještě vyrábějí, budou však pravděpodobně hotovy před letošní sklizní nebo před dobou mlácení. Stroje v uschování hospodářských spolků a družstev nemusí se oznamovati.

Zavedení obilního monopolu. Císařským nařízením činí se opatření pro zabezpečení potřeby mouky a chleba z nové úrody. Zároveň mění se stanovy válečného obilního ústavu. — Tímto nařízením prohlašuje se za zabavené obilí z úrody r. 1915 (pšenice, žito, ječmen, kukurice, špalda, pohanka) v tom okamžiku, kdy se oddělí od orné půdy. Zabavení stane se ve prospěch státu. Rovněž jsou zabaveny všechny zásoby starého obilí a z něho získané mlýnské výrobky. — Válečný obilní ústav jest zavázán nakoupiti obilí na mletí jemu nabídnuté a je při odebrání hotově zaplatiti. Při zdráhání majitele prodati zásoby obilí nastává případné odnětí nucené. Rolníci smejí právě tak jako dosud spotřebovati pro vlastní účely množství zabaveného obilí a mouky, stanovené úpravou spotřeby a zároveň použiti nutného množství obilí k osevu. Mlýny jsou zavázány na úřední vyzvání obilí opatrovati a semlíti. — Nová úprava přípustných denních dávek spotřeby chleba a mouky provede se teprve tehdy, až budou zjištěny výsledky nové sklizně. — Válečný obilní ústav převezme také obilí a mlýnské výrobky, jež mají býti odebrány ze země koruny uherské, a uzavře žádoucí obchodní úmluvy s povolanými orgány uherské vlády.

Uherským zákonům z posledního zasedání sněmu dostalo se schválení a to především ve příčině zodpovědnosti zeměrádců, nařízení o zločinech proti zájmům vedení války zejména proti dodavatelům armády. U pešských soudů učiněna již opatření, aby od propuknutí války proti dodavatelům armády zahájené procesy byly urychleně provedeny.

V Řecku při volbách do sněmu získali většinu stoupenci býv. ministerského předsedy Venizela. Ministerstvo Gunarisevo zůstane v úřadě přes to, že ve volbách podlehl. Situace se prý vyjasní až po sestoupení sněmovny 20. července, případně až se král uzdraví.

Ruský ministr vnitra Maklakov na vyzvání carova podal žádost za propuštění; ministr upadl v nemilost carovu pro revoluční bouře v Moskvě a jinde a také následkem podvodů, odhalených v podnicích péče válečné.

Jezovitismus.

Takové slovo si utvořili naši protivníci na pohanu jesuitského řádu; jezovitismus jim znamená potměšilost, záhadnou počůchlost, politické chytráctví, neupřímné jednání. Ovšem kdo takové vlastnosti odvažuje se přičítati Tovaryšstvu Ježíšovu, prozrazuje buď zámyslnou zlobu anebo velkou ignoranci. Málokterá společnost tak jasně svou věrouku a své cíle přiznávala jako Jesuité. Nauku svou vysvětlovali světu celému zcela podrobně, hájili otevřeně všechny její body, ukládali ji do katechismů, které šířili v statisících exemplářů netoliko mezi katolíky, ale i mezi jánovci. Zcela nepokrytě Jesuité projevovali svou snahu, aby získali neporušené víře katolické celý svět. Sv. Pavel prohlásil, že chce získati Kristu všechno. Kdo by zazlival tedy Jesuitům, že rovněž své ideály chtějí učiniti společným majetkem všech národů? Církev by byla utržila jen výsměch a výtku doznané slabosti, kdyby se byla nesnažila znovu získati údy v těch místech, odkud byla vyštvaná. Vždyť sám liberál Denis přiznává, že církev směla a musila rozšiřovati kruh svých věřících tam, kde byla dříve porážena. Jinde dle: »Jesuité nestyděli se za dílo své, a bázlivé apologie nynějších obhájců jejich (úzkoprských katolíků) jsou urážkou pro ně. My (moderní liberálové) zavrhuje zřetelně zásady jejich, ale oni ještě přisňují by se odsoudili sami, kdyby nebyli jich vykonávali.« (Denis-Vančura: Konec samostatnosti české, 564.)

Nyní pak jest zcela určitě dokázáno, že zásada »Účel posvěcuje prostředky« jest přičítána Jesuitům zcela nespravedlivě; tato zásada nevyskytuje se ani ve spisech ani řečech jesuitských, neví o ní charakterní historie, takže o ní hovoří pouze románové vymyšleniny.

Ale kdo slovo »jezovitismus« s velikou chutí vyslovuje, měl by samostatným přemýšlením konečně dojíti k poznání, na které povahy význam slova toho přiléhá tak vhodně, jako dobře ušitý kabát na tělo.

Kdo na př. z našich odpůrců posvětil náležitě na hadi, tajnostkárskou politiku zednářskou? Vždyť přece již ten fakt, že zednářské lože jsou společnostími tajnými i ve státech pokrokových, vybízí k přemýšlení, zdaž zednáři volí dobrý účel dobrými prostředky.

U zednářů se jevila jiná tvář ve společných úradách, jiná na venek až do vypuknutí světové války. A jak chytře dovedli chytati do svých tenat i lidi věřící! Při svých proslovích veřejných schválně volili mluvu biblickou, různá podobení a přirovnání z Písma sv. R. 1910 poukázal Max Doumic ve spise »Le secret de la Franc Maçonnerie«, jak zednáři napodobí mluvu theologů, aby své vlastní plány dobře zakryli, zejména pak proto, aby zastřeli své podvratné cíle politické. Sám hlavní štváč do války Gabriele D' Annunzio vypůjčil si toto své jméno z bible (Gabriel ze Zvěstování) výměnou za vlastní jméno rodné, při svých válečných řečech zneužíval vět z Kristova osmera blahoslavenství a z jiných míst bible.

V Italii množily se v nynějším století různé dohady samých liberálů, proč zednáři ve státě tolik protiklerikálním zůstávají nadále »společnostími tajnými. Poukazovalo se na to, jak chytrákům právě tajnostkárství dopomáhá k největším politickým úspěchům. Veřejnost se nedovíдалa, jak se která lože před projednáváním některé důležité otázky státní rozhodla, ale vždycky byla překvapena faktem, jenž byl výslednicí tajných intrik a podplácení. Tichá voda stále břehy mlela. Kdo před portugalským převratem odvážil se vytknouti některému státnímu úředníku anebo důstojníkovi zednářskou akci, byl odbýván rozhořčenými protesty záškodníků. Ale — pojednou revoluce, nová vláda; zkrátka teprve výsledkem poučil, jak tajné společnosti pracovaly horečně a účelně.

Veřejně, prostředky zákonnými zednáři nedomáhají se svých cílů, protože by poctiví lidé proti jejich korupci mohli vystupovati s lepším výsledkem. Proti rytíři, který podstupuje boj s otevřeným hledím, vždycky jest snadnější bojování než proti člověku, číhajícímu za neznámým stromem.

A tak zednáři velice pohodlně řídí osudy románských říší za pomoci podplacených kreatur. Ovládli parlamenty tak, že volby jsou jenom formalitou a často docela činí pro znalce poměrů dojem frašky. Již před volebním ruchem jmenuje komitét loží poslance, kteří za pomoci zednářských peněz a podplácením drobných kortesů zvítězí. Sám pokrokový tisk český s úžasem poukazoval na to, co znamená pro francouzské volby plná pokladna a jak snadno dovedou »odstřeliti« tajní komandanti voleb takového poslance, který by se chtěl ujímati lidu upřímně.

Všeobecná úvěrní společnost

Hradec Králové,
Palackého třída čp. 80

5% Vklady nové 4½%
výhodně úročí, aniž by podléhaly přiroči

Úvěry živnostenské
osobní

4½% Nové vklady 5%
vyplácí se na požádání ihned.

Uhlí hornoslezské, kladenské, hnědé, koks, antracit, brikety, stále na skladě Uhlí
ku promptní dodávce do bytu se složením.

Zednáři mají v moci vyučování, mají docela profesorský kartel. I literaturu ovládají zednáři; který literát se stane jejich sluhou, ten nemá o chvalořečnickou literaturu žádné nouze. Listy zednářím sloužící dovedou podprůměrné talenty vy-
chvalovat jako olympské bohy.

Právě zednáři pronásledovali svými tajnými špicly ve Francii všechny katolické důstojníky, kteří žasli, jak jest s nimi beze všeho řádného soudu bezohledně nakládáno.

Jen před muži neúplatnými, před poctivými zastanci lidu mají zednáři veliký strach. Nasazují vždy tajně všechny páky, aby tlačí vůdcové lidu byli co nejdříve odstraněni. Dovedli násilně umlčet v Portugalsku šlechtického národohospodáře Franka, ve Španělsku Mauru a Laciervu, ve Francii Periera. A jak dovedli rychle švaním v Itálii přinutit k útěku samého Giolittiho!

»Kölnische Volkszeitung« po nových dokumentárních odhaleních píše: »S hrůzou poznávají skuteční přátelé lidstva, jak ničemnou a pro národy záhubnou hru sehráli nesvědomití intrikáni s národy evropskými, kteří za zády vlád pro vlastní zisk a na škodu své vlasti spřádali nitě, zpřetrhávali je, znovu svazovali a pak zaplétali. To platí v první řadě o románských zednářích, jejichž lidstvu zhoubná působnost od počátku války dostala se na světo. Ukázala se pravá tvář románského zednářstva. Ukázalo se, že mu prokazoval příliš moc ti, kdo zednáře považovali za přesvědčené vojnomyšlenkáře, kteří svou činnost obalovali do populárních hesel: »Pokrok národů«, »Svoboda myšlení« a »Humanita«.

Nevyráběli tedy zednáři dlouho a v nejrůznějších zemích »jezovitismus« ve velkém?

Ale výrobci jezovitismu bylo a jest dost i jinde. Vzpomínejme, jak jisté kruhy volaly, že jest jim čistý katolicismus milý, ale že bojují pouze proti klerikalismu. Když takovým zálučným tvrzením nabýli demagogové mezi prostomyslnými lidmi důvěry, začali s počátku ostýchavě a pak směleji prohlašovali, co by se mělo na katolicismu opravit. Potom se vystoupilo na stupínek další; prý se musí potírati katolicismus, aby získalo pevnou půdu »ryzí křesťanství«. A když tato taktika přinesla úspěchy, rozlehl se veliký křik proti základním článkům křesťanství vůbec, začalo se lhátí, že ani Kristus neexistoval; odporučovalo se vojnomyšlenkářství, popírající i existenci Boha. Tak překvapili prostoduché davy ti lidé, kteří si dříve počínali tak, jakoby chtěli založiti nejideálnější novou křesťanskou církev.

Kdo rád mluví o »jezovitismu« Jesuitů, nechť jen pozorně nahlédne do historie našeho národa, aby seznal, jak jezovitismus byl často užíváným prostředkem na obranu i výboj u různých sekt. I bludaři velice chváleni hleděli chytřím vykrucováním zastítni své věroučné zvláštnosti, šlo-li do tuha. I když předkládali vládě svou konfesi, vypouštěli z ní opatrně ty body, které byly hlavní příčinou jejich roztržky s církví oficiální.

Pod titulem strany pod obojí šířilo se v Čechách několik nehusitských sekt. Kdo se odvážil vytknouti jim, že se přidržují těch věroučných bludů, které nasbírali v cizině, hned uslyšel neupřímné stesky, že chce utiskovati stranu kalíšnou, která přece má požívat ochrany zemského zřízení. Nejdívočejší lidské vymyšleniny hájili bludaři neustálými frázemi o slovu Božím; chtěli tak katolíky a starotrakvisty odzbrojiti nejchytřejí, věděli totiž, že bibli i církev konservativní mají v posvátné účtě.

A což, když ze dvou největších, protichůdných sekt r. 1575 vznikla strana konfesionistů! Ke kompromisu došlo k vůli lepší politické sebeobraně; předloženo vládě společné vyznání, ačkoli každá strana měla i nadále víru různou. Vzbudilo to úžas u mnohých příslušníků, ale protesty přímých bludařů byly od sektářských pohlavárů přísně tre-

stány. Nuže — zapíral svou vlastní víru některý Jesuita k vůli lepšímu politickému úspěchu?

Kteří čeští bludaři byli vypuzeni do ciziny, snažili se bludaře jiných náboženských zásad přesvědčiti, že věří stejně, jen aby získali útek. Proto se slovem »jezovitismus« jen vždycky pomalu! Neupřímnost, zahávání a úskočnost jsou a byly vlastnostmi zcela jiných lidí než Jesuitů. A kdo při útocích na Jesuity soustavně zamlčuje potměšilé rejdy zednářské, snadno prozrazuje, že ve službách lži jest sám.

Záložna v Hradci Král., Janské náměstí č. 168.

Vklady na knížky 4 1/2 %
Vklady vázané výpovědi 4 1/2 %
a vklady střadankové 4 1/4 %

Nové vklady (uložené v době moratoria) úrokují se dle dohody a vyplácejí se z těchto vkladů obnosy bez omezení moratoria.

Kulturní jiskry.

Francouzská korupce. Dne 17. června ve schůzi francouzské poslanecké sněmovny socialista Raffin-Dugens prudce útočil na vládu a vytýkal ministerskému kabinetu, že se sestavil způsobem veskrze neparlamentním a že potlačuje parlamentarismus. Řečník předložil dokumenty dělnických spolků, jak při zařadování mužstva do pracovních podniků panuje silné protekcionářství. Veliký počet mužstva vyhnul se službě ve frontě, chytiv se korupční protěkce. Korupci byl nucen potvrditi sám předseda vojenského výboru generál Pedoya, který prohlásil, že národ jest syt vyhýbání se vojenské službě a protekčního hospodářství. Řeč Pedoyova byla bezděčným přiznáním, že v křiklavých protekcionářských přehmatech má své prsty i ministerstvo. Proto voláno na generála, aby podal demisi. Schůze byla tolik bouřlivá, že bylo nutno odložití debatu na den 24. června.

100.000 franků věnoval prý sv. Otec pro raněné v Itálii — tak psaly italské listy zednářské. Dopisovatel z Vatikánu píše však v »Reichspostu«, že zpráva tato jest úplně vyhlaná a také i ta, dle níž nemocnice u sv. Marty vedle Vatikánu jest na rozkaz papeže zařizována na vojenskou nemocnici. — Zednáři tedy si zalhali, aby i naši katolickou veřejnost balamutili. A »přátelé« katolíků nemohli si odepřítí štvátí, že papež dal Talijánům sto tisíc na vojnu. — Pravdou však jest, že papež věnoval ze šlechtetné lidumilnosti jistý obnos na lidi ve válce zmrzačené a na sirotky po vojnech. Kdyby toto byl neučinil, hned by se ozývaly italské výkřiky protikatolických kruhů, proč sv. Otec přispěl svými dary i Belgičanům a Polákům, ale proč naopak nedal na italské mrzáky ani groše.

Kardinál Agliardi o garančním zákonu. »Reichspost« sděluje podrobnosti o rozmluvě, kterou měl kardinál Agliardi s jejím římským dopisovatelem a jež týkala se garančního zákona. Kardinál pravil: »Katolíci němečtí a rakouští sotva dlouho snesou, aby papež jako pensista závisel od milosti italského státu, nýbrž budou hledati, jak by postavení sv. Stolicе zajistili mezinárodní úmluvou. Potom by mohl papež jako svobodný kníže z Vatikánu vyjítí, aniž by se učinil ostatním katolíkům podezřelým, že přijal nějakou italskou milost. Potom bylo by také postavení vatikánských vyslanců zajištěné a garanční zákon pevný. Kdyby však nyní dala se Itálie do války s některým jiným státem, garanční zákon by se sesul jako karetní domek a papež byl by buďto italským státem držán v zajetí, anebo byl by vydán výstředností italské luzy.« — K tomu podotýkáme, že státu italskému nijak nepřekážá malá samostatná republika San

do Berlína. Zvláště nadšeným byl jeden starý dohlížitel, jménem Kraus z Neuermarku, který byl kdysi poddůstojníkem v pluku karabiníků mého otee.

Neprodleně nato odjel jsem sám do Postupimě, kdež na nádraží ušel jsem pána z Bodelschwinghů, který od 19. března byl ministrem vnitra. Bylo zřejmo, že si nepál býti viděn v rozhovoru se mnou, reakcionářem. Na můj pozdrav odvětil francouzsky: »Nemluvejte se mnou!«

»Sedláci bouří se v našem kraji«, řekl jsem. »Pro krále?« — »Ano.«

Ministr zakryl si rukama oči, v nichž stály slzy. V městě samém spatřil jsem stráž s pěších vojnů při stromořadí u garnisonního kostela. Odebral jsem se do přibytku přítele Roona, který jakožto guvernér u prince Bedřicha Karla obýval několik místností v zámku; navštívil jsem generály Möllendorfa a Prittwitze. Vyhléhl jsem jim přítomné hnutí lidu v kraji; oni zase zpravili mne o jednotlivostech, jež staly se ráno 19. března. Jejich zprávy, jakož i pozdější informace, došlé z Berlína, posilovaly mne ve víře, že král není na svobodě.

Prittwitz, který byl mne starším a posuzoval vše klidněji, pravil: »Neposlejte nám sem žádných sedláků, nepotřebujeme jich. Máme

Marino, která jest zrovna ve střední Itálii. I tomuto státečku ponechána při vypuknutí války plná volnost sebeurčení a samospráva; republika nebyla nucena k vypovězení války. Je-li popřána tak velká volnost státečku měřícímu asi 62 čtvereč. kilometrů, nezaslouží otec milionů katolíků také mezinárodních ohledů? Jak velikým dobrodíním byla papežská stolice po dlouhá století pro Itálii celou a co znamená posud ve prospěch celého italského národa, o tom zbytečno šířiti slov. Řím bez papežské residence by se stal městem ubohým, málo významným. Lesk královského stolce daleko by nedovedl nahraditi hmotnou a morální škodu, jakou by město utrpělo odchodem papeže za hranice Itálie.

Tu to máme! Ať kněz činí cokoli, vždycky zavilí jízlivci dovedou na něho najíti karabáč kritiky. Když byla vyhlášena poprvé válečná půjčka, vybízel sám pokrokový tisk, aby hierarchie plně upisovala; zcela správně, vždyť upsané peníze prospívají netoliko válečím, ale i raněným, nemocným, rodinám narukovavších vojnů a lidem takovým, kteří bez hotovení různých potřeb pro armádu ocitli by se v nezaměstnanosti. Ale nyní se začala trousiti od »přítelů« církve pomluva, že prý kněží právě svými úpisy prodlužují válku. Že to jest nectnou lží, vědí dobře sami původci takové pomluvy. Bylo také dokumentárně dokázáno, že válka bude skončena šťastně tím dříve, čím více peněz se upíše. Ale měli byste teprve slyšeti ty pošklebky našich protivníkův o lakotě a bezcitnosti duchovenstva, kdyby kněží neupisovali!

Obrana.

Bohatství anglikánského duchovenstva. V »Reynolds Newspaper« ze dne 6. ledna 1907 vypsané jest bohatství anglikánského duchovenstva. Z tohoto seznamu pozůstalostí anglických duchovních seznáváme, že r. 1906 bylo 233 testamentárních odkazů v částce 5,638,073 liber šterl., průměrně na osobu 23,933 liber. Deset z těchto odkazů přesahovalo daleko částku 2 mil. korun. Tak šel Richard Fitzherbert, rektor warhopský, zanechal jmění 530,548 liber, J. H. Godber, kanovník southwellský, 218,506 liber. Každý z těchto desíti anglických duchovních zůstavil průměrně 179,121 liber. Devět biskupů, jejichž závěti byly r. 1901 otevřeny, zanechalo průměrně 24,332 liber každý, tudíž byl každý při nejmenším polovičním milonářem. — Co proti tomu znamená jmění katolického duchovenstva v Rakousku? I z podrobných výpočtů soc. demokratů můžeme vyčísti, jak málo připadá na jednotlivce. Zato však patrně, že anglikánské duchovenstvo v době svého církevního rozkolu naprosto pod heslem reformace nerozuznělo své vlastní ožebračení. Postaralo se o zajištění značných důchodů i za náboženského převratu.

Pro svobodu Sv. otce. »Kölnische Volkszeitung« píše o odjezdu vyslanců při Vatikánu z Říma: Dalekosáhlý význam tohoto faktu bje do očí. Kritika italského garančního zákona, která v něm spočívá, jest právě tak zřetelná jako trpká. Teď, kdy poprvé od 20. září 1870 stává se otázka bezpečnosti římské Stolicе pačívou, ukazuje se, že této bezpečnosti není. Odjezd vyslanců udal se samozřejmě k pokynu jejich vlád. Tím daly vlády zřejmě na jevo, že garanční zákon jim nestačí, aby ochránil vyslance v Římě. Vždycky požadovali němečtí katolíci na svých výročních valných hromadách pro papeže plnou a skutečnou svobodu ve výkonu nejvyššího pastýřského úřadu. Kž nyní katolíci všech zemí, především neutrálních zemí, se připojí ke snaze, dosáci pro papeže lepší bezpečnosti než nynější! Dávěujeme vládám, že jakmile přjde čas, učiní vše, aby se učinilo zadost velké všeobecné světové nezbytnosti. Ale úslí máže mít úspěch jen tehdy, je-li neseno mravní podporou katolíků všech zemí, především neutrálních zemí.

Italské pronásledování kněžstva. Časopis »Neue Zürcher Nachrichten« píše: Během posledního týdne přicházejí denně noví uprchlíci, zvláště též vypovězenci

dosti vojáků. Pošlete nám raději brambory a obilí, snad i peníze, neboť nevím, zda o udržování vojska je dostatečně postaráno. Kdyby přišli na pomoc, obdržel bych a byl bych nucen vykonati rozkaz z Berlína, poslati je nazpět.« »Vysvobodte tedy krále«, řekl jsem. Odpověděl mi: »To by nestálo žádnou nesnáz, jsem dostatečně silen zmocniti se Berlína. Co však můžeme činiti, když král nám rozkázal hráti roli uprchlíků? Bez rozkazů nemohu útok podniknouti.«

Za této okolnosti chopil jsem se myšlenky dojíti jiným způsobem k jednání rozkazu, jež nemožno očekávati od krále, který není volným, i snažil jsem se dostati se ke korunárnímu princovi. Nedostav se k němu, zkoušel jsem své štěstí u prince Bedřicha Karla, vysvětluje mu, jak neabytno jest královskému domu zůstatí ve styku s armádou a není-li král volným, jednati v této příčině i bez rozkazu králova.

Odvětil mi v živém rozhovoru, jak velice mňj úmysl se mu smilovává, neméně že očí se sám příliš mladým jej provésti. Rozhodl jsem se pokusit se jíti ke králi.

Přispěchal jsem do Berlína. Nebylo mi však dovoleno jíti do paláce. Na okně v příměstí v hotelu Meinhard napsal jsem králi list, v němž jsem mezi jinými věcmi řekl, že revoluce ve

Feuilleton.

Bismarck a rok 1848.

(Pokračování z jeho Pamětí.)

(Vol. I. Chapter II. »The year 1848.«)

Obdržel jsem první zprávu o událostech 18. a 19. března 1848 od svého souseda, hraběte Wartenalebena v Karově, kamž dámy z Berlína prohly, hledající útočistě. (Bismarck spravoval v té době po několika let otcovské statky z Schönhausenu.) Domníval jsem se, že král (pruský) stal by se záhy pánem situace, je-li jen na svobodě. Viděl jsem, že první věc, jež se musí státí, jest jeho osvobození, neboť se vyprávělo, že jest v moei vzbouřenců.

Dne 20. března oznámili mi sedláci ze Schönhausenu příchod deputace z Tangermünde, žádající vyvěšení trojbarevného praporu na věži a vyhrožující v případě zamítnutí násilným vniknutím. Táal jsem se jich, jsou-li ochotni hájiti se. Jednomyslně a bouřlivě odpověděli »ano«, i dal jsem jim radu vyvésti městskou deputaci z osady, což se stalo za horlivého spolupůsobení žen. Potom vyvěsil jsem na věži bílý prapor s černým křížem. Doprovázen svojí ochotí, obcházel jsem pak osady a shledával sedláky již horlivě se ohystající na pomoc králi

přes hranici kantonu tessinského do Švýcarska. Než se ani vypsat, co mnozí zažili. Kdo nevyhlížel jako čisto-krevný Ital, prohlásil se za podezřelého ze špionáže a je buď zatčen nebo vypovězen. Zkušenosti ruskopolského světicího biskupa skýtají jasný obraz, jak to v Itálii nyní chodí a co asi ještě přijde. Pokud mohl přehlédnouti situaci za dopravy z Říma do Cona, jest obyvatelstvo všude tak podrážděno a neschopno každé úvahy, že někdo nemůže spoléhat, že bude ušetřen, neboť není ani žádné řeči o policejní ochraně. Zmíněný biskup byl považován za Němce a byl vypovězen. Stálo, aby luze fimské a četnictvu napadlo, že jsou ještě obyvatelé v polském kolegu, že něž lze se vrhnout; někdo se netázal, jsou-li to příslušníci ruští, Němci nebo Rakšané. »Žid je žid!« volala luza a vytloukla v kolegu okna. Polekán, obléhl se světicí biskup po pomoci, když byl poražen kamenem na levém uchu, ale za nedlouho byla luza a policie přede dveřmi. Volání jeho, že jest ruské národnosti, nebylo slyšeno; dveře byly vyvrženy, světicímu biskupu nasazen bodák a revolver na prsa, načež byl za ohavného nadávání a vyhrožování smrti odveden. Ani toho nejmenšího nesměl vzít s sebou, ani své peníze, ani kříž s křížem. Ve špinavé díře v kasárnách musil ztráviti noc mezi vojáky. Co slyšel a co vytrpěl, netze ani naznačiti. Když prosil, aby aspoň trochu zřetel měl k jeho úřadu, odpovídali mu vojáci, že stejně budou všichni kněží zastřeleni a naposled také papež, protože jsou nepřáteli Itálie. Tak švou již dlouho svobodní zednáři. Zůstal luza »manifestovala« v poslední době několikrát proti kněžstvu a Vatikánu, protože nepřiznávají válečnému třeštění. Po cestě tři dny a tři noci trávící v uzavřeném voze za strašného vedra dojel světicí biskup, uštván k smrti, do Chiasa. Až na švýcarské hranice byl provázen italským četnictvem. Italský detektiv, který byl též v průvodu, jel až do Lugana, usadil se poblíž světicího biskupa a naslouchal, co se mluví.

Školský obzor.

Do studentského konfliktu mladoboleslavského přilne se i pro nastávající školní rok 1915—16 větší počet gymnastů a žactva reálky. Přihlášky budtež činžy ihned po 26. červnu. Přijímací zkouška do I. třídy gymnasia i reálky bude se konati dne 26. a 28. června o 10. hodině ranní. Všecky dotazy ochotně zodpoví ředitelství konfliktu v Ml. Boleslavi. Na odpověď budíž přiložena poštovní známka.

Zápis do dívčí dvojtřídní obchodní školy na Král. Vinohradech, Korunní tř. 4, jakož i do praktického kursu ke vzdělání vychovatelek, jednoročného kursu ke vzdělání industriálních učitelek pro školy obecné a měšťanské a do II.—VIII. třídy dív. vyš. reál. gymnasia koná se ve dnech 28. a 30. června vždy o 8. hod. dop. v ředitelství ústavu. Kromě toho vyučuje se hře na klavír a housle, zpěvu, němčině, francčině, angličtině, všem druhům praktických i ozdobných ručních prací, malbě atd. Pro dívky z venkova zřízen jest pensionát. Přihlášky přijímají se denně. Prospekty ochotně zasílají Školské sestry O. S. F.

Zápis do c. k. gymnasia v Hradci Králové konati se bude v pondělí dne 28. června o 8. hodině ranní v Borromaeu. Při zápisu platí žáci přijímací taxu 4 K 20 h, 4 K na učebné pomůcky a 1 K na zařízení školních her, tedy celkem 9 K 20 h. Ředitelství přijímá kromě toho dobrovolné příspěvky na chudé žáky a pro zemskou komisi pro ochranu dětí. K zápisu nechť přijdou žáci s rodiči nebo jich zástupci a přinesou s sebou: 1. křestní (nebo rodný) list, 2. frekvenční vysvědčení ze školy obecné nebo vysvědčení ze školy měšťanské. — Hned po zápisu koná se přijímací zkouška písemná a ústní z jazyka českého a z počtů.

Zápis do I. ročníku c. k. ústavu ke vzdělání učitelů v Hradci Králové koná se v pondělí 5. července od 8 do 11 hodin v ředitelství ústavu. Zkoušky přijímací konají se téhož dne a dle potřeby i ve dni následující.

Výstava ručních prací a výkresů městské vyšší školy pro ženská povolání hospodářská a ručních prací

velkých městech je potlačena a že král stane se pánem i venkova, jakmile by opustil Berlín. Král mi neodpověděl, avšak později mi řekl, že tento list na špatném papíře špatně psaný byl od něho s láskou uložen jakožto první známka věrnosti, kterou obdržel v oné době.

Vráť se do Schönhausenu, snažil jsem se vysvětliti sedlákům nemožnost ozbrojené výpravy do Berlína. Učinil jsem jim však návrh, který byl přijat, aby deputace ze Schönhausenu a jiných osad odebrala se se mnou do Postupimě, aby promluvila s generálem Prittwitzem a snad i s korunním princem.

Dne 25. března, když jsme přijeli do postupimské stanice, král právě sem přijížděl a byl radostně přivítán velkým zástupem lidí. Řekl jsem svým venkovanům: »Zde je král. Předvedu vás, promluvíte s ním.« Tito však rozčileně zamítli návrh a spěšně se uchýlili za zástup. Pozdravil jsem uctivě krále, který přijal pozdrav, avšak nepoznal mne a odebral se do paláce. Vrátil jsem se tedy do Schönhausenu.

(Blamarek, jak liší dále, naprosto nesouhlasil s velice útlocitným, příliš mírumilovným jednáním královým v těchto povážlivých dobách, s jejichž lůna přál sobě silnou rukou povzvesti svoji zemi na vůdčí místo spojené vlastní německé. Jako věrný služebník svého pána ne-

žádný jub. měst. dívčího lycea bude uspořádána v neděli 27. června v II. poschodí budovy měst. dív. lycea od 9. hod. dop. do 5. hod. odp. Vstup volný.

Na c. k. jubilejní reálce chasce a krále Františka Josefa I. v Kostelci n. Orli. konati se bude zápis a přijímací zkoušky žáků do I. třídy dne 26. a 28. června od 8—10 hodin. Blížších zpráv lze si vyžádati u ředitelství ústavu.

Na c. k. reálném gymnasiu v Náchodě konati se bude před prázdninami zápis a přijímací zkoušky žáků do I. třídy dne 26. a 28. června od 8—10 hodin. Podmínky přijetí obsaženy jsou v návěští, vyvěšeném v budově školní. Blížších zpráv lze si vyžádati u ředitelství ústavu.

KONEJTE VŠUDE SBÍRKY

pro osleplé a raněné vojáky, invalidy, sirotky a nezaměstnané katolické dělnictvo. Příspěvky zasílejte na Zemský svaz katol. Orla v Hradci Králové.

Za válečného ruchu.

Nové skvělé vítězství. Tento měsíc dodělala se naše chrabrá armáda úspěchů tak pronikavých, tak rychlých, že uvedla v úžas i ty pozorovatele, kteří její statečnost již dříve vysoce velebili. Jak bystrozrak vrchního velitelství tak vytrvalost a neohroženost mužstva vykonaly pravé divy. — Ovšem před týdnem již se vědělo, že Lvov se ocitne v rukou našich; ale že k vysvobození Lvova z rukou nepřátelských dojde tak rychle, jest důkazem, že naše pluky se vyznamenávají vytrvalostí a obětavostí žulovou. Taková vítězství svědčí i o veliké vnitřní síle říše a vřelé oddanosti rakouských národů k vznešenému mocnáři.

Každý dobře víme, jak nejjasnější císař náš lidumilně se staral, aby lítice válečná byla odvrácena; víme, jak několikrát zamezil válku v dobách těch, kdy armáda naše byla již zmobilisována a skvěle vypravena. Konečně však proti nesmířlivým útočníkům náš stát musl se vojensky brániti. Zákeřné intriky srbských spiklencův a jejich děsný čin samy poučily, že není možno déle váhati. A jest to zvláštní shoda okolností, že k velikému vítězství u Lvova došlo téměř v předvečer výročního dne předčasněho skonu vznešeného následníka trůnu a jeho šlechtné choti. K atentátu sarajevskému totiž došlo 28. června. Nyní Gorlice, Přemyšl a Lvov daly pádnou odpověď na Sarajevo — totiž na intriky, jež spřádali Srbové společně s Rusy proti naší říši.

V těchto památných okamžicích zajisté věrně obyvatelstvo říše tím větší obětavou štedrostí na válečné úkony dokáže, jak si dosavadních vítězství váží a jak lne k Nejjasnějšímu panovníckému domu. Co kdo poskytne pro Červený kříž, pro Stříbrný kříž, válečnou půjčku a pod., poskytuje udatným našim bojovníkům a jich rodinám; propůjčuje takové obnosy také k zabezpečení zájmů vlastních. Tedy svorně dále ku předu! Spojené kde vládnou síly, snadno vše se vykoná.

Duchovenstvo za války. Z Říma do Vídně včas se odebrali: Prelát dr. Brenner, rektor Animy, konsulent vatikánského vyslanectví dr. Csirik, auditor Roty prelát dr. Perathoner a studijní adjutor dr. Kautský. — Kanovník Msgr. Stoppa Guioni, sekretář apoštolského nuncia ve Vídni, vyznamenán byl rytířským křížem řádu Františka Josefa. — Redemptorista sekavské diecése P. Emilán Fiedler vyznamenán byl železným křížem proto, že u Verdunu celý pluk, který ani důstojníci v ústupu nemohli zadržeti, svým vlivem zastavil a k novému vítěznému postupu pohmul. — Pro polské uprchlíky velkou duchovní pravomocí jest opatřen kanovník Bilski ze Lvova. V duchovní správě svých krajanů z vlasti vypuzených působí také dp. Eugen Okon ze Lvova a S. Wolanin od Přemyšlu.

dovedl zabrániti výbuchu své nespokojenosti ani před králem samým.)

Má první návštěva v královském zámku Sans Souci udála se za nepříznivých podmínek. Byl jsem v Postupimi, když královský posel vyhledal mne v hotelu se vzkazem, že král přeje si se mnou mluvit. Odvětil jsem pod dojmem své kritické nálady, že s politováním nemohu vyplniti rozkaz králův, neboť jsem na cestě domů a že má choť, jejíž zdraví bylo v povážlivém stavu, byla by úzkostliva nad mou delší nepřítomností, než jak bylo stanoveno.

Za nedlouho objevil se králův pobočník Edwin Manteuffel a opakoval rozkaz ve formě pozvání k tabuli s podotknutím, že král dává zvláštního posla mně k dispozici pro informaci mé choti.

Neměl jsem výběru lež objeviti se v Sans Souci. Společnost u stolu byla nečetná; pokud se dobře pamatuji, mimo dámy a pány z dvorní družiny byl tu pouze Camphausen (ministrský předseda) a já. Po tabuli odvedl mne král na terasu a tákal se mne přívětivě: »Jak se vám vede?« V rozčilení, v jakém jsem byl stále od březnových dní, odpověděl jsem: »Špatně.«

Král pravil: »Myslím, že smýšlení na vaší straně je přiznivě.«

Dp. Bronislav Swieykowski, gymnasiální katecheta v Gorlici, byl v časopisech chválen jako moudrý a obezřetný starosta města, který za vlády Rusů obyvatelstvo před hladem a drancováním zachránil. Dnes se teprve dovídáme, jak nevděčný to byl úřad. Dvakrát byl odsouzen od Rusů k smrti a když byl již na smrt veden, zachránily ho rakouské patroly. — Polští duchovní pomalu se vraceli do svých farností vysvobozených z jarma ruského. — Krakovský profesor Müller velebí v »Reichspost« zásluhy haličského duchovenstva o lid v době ruské okupace. Zatím co všichni ostatní odešli nebo musili odejti, zůstalo duchovenstvo s lidem na svém místě. Kněžstvo za ruské okupace chránilo lid před přehmaty nepřítelů a organizovalo odpor lidu, i když zato bylo osobně pronásledováno. Kněžstvo vedlo také organizaci svépomoci lidové za dob nejtrudnějších. Polský i ukrajinský lid v Haliči zůstane kněžstvu zato navždy vděčným.

Už to v Itálii začíná. Z Lugana 22. června se sděluje: 600 z Brescie nemocním v Padově dodaných činěnek obsahovalo místo nové vlny špinavé hadry. Četné jiné dodávky pro italské válečné účely byly provedeny stejně podvodně.

Významný projev místopředsedy hr. Coudenhove. V sobotu 19. t. m. konal se mimořádný sjezd českých okresů v král. Českém v Praze v reprezentačním domě u Pražské brány. Byly zde předneseny loyální projevy. Jeho Veličenstvu zaslán holdovací telegram. Promluvil také místopředseda. Vyjímáme z jeho řeči: »Velké úspěchy, jichž dobyly statečné armády naše a našeho společenstva, dávají naději na brzký vítězný mír, když tu způsobem v dělmách světa neslýchaným třetí spojenec náš zákeřně přepadl. Itálie svým proradným jednáním pokryta se hanbou na všechny časy. Zvítězíme i nad tímto nepřitelem, avšak národy musí pro to vzít na sebe nové oběti na statcích a krvi. Z vítězných bojů vznikne nové silné Rakousko, které bude poskytovat všem, kdož při něm věrně stáli, mocnou ochranu. Rakouský stát utvořil se pod slavným žezlem habsburského rodu z potřeb svých národních kmenů po společné ochraně a společném rozvoji síl proti zevnějším nepřítelům. Poskytuje národům svobodný rozvoj a svobodné pole činnosti. Skýtá jim národohospodářsky všechny výhody, které vyplývají z jeho velmocenského postavení, umožňuje státnímu občanu, aby, s láskou svému národu oddán, mohl pracovat o jeho rozvoj a rozmach. Také po šťastném dosažení čestného míru netřeba se žádnému národnímu kmenu, pod habsburským žezlem dílcem, obávat, že ve svém národním životě by byl poškozen a ve svém kulturním rozvoji tlačen. (Hlučná pochvala.) Nezbytným předpokladem a zásadní podmínkou pro toto uznání národní svéráznosti a rozvoje uvnitř celého státu je však požadavek, jež má Rakousko vůči všem svým státním občanům, aby k celému státu lne s vlasteneckou přichylností, aby se s hrdoostí a radí prohlašovali za Rakušany, aby vysoko třímali symbol síly naší říše, černožlutý prapor, který jest každodenně věnčen novou slávou. (Hlučná pochvala a potlesk.) Rakousko svým vystupováním v této válce ukázalo, že jest mírumilovné, ale také ukázalo, že v případě potřeby dovede uplatniti svou vůli v každé době a za všech okolností.«

Víd. duchovenstvo, sl. městům a obcím a všem dobrodincům, kteří se ujímají tridentských vystěhovalců. Podepsaný vřele prosí víd. duchovenstvo, sl. obce a ct. obecní, ujímající se vystěhovalců z jižních krajů Tyrolska, aby ráčili sepsati vystěhovalce v jich okrsku se zdržující a seznam aby laskavě zasílali »Komitétu pro tridentské vystěhovalce v Praze III., klášter Mírosrdných sester, nebo »Nejdůst. kníž. arcibiskupské konsistoři v Praze IV.« O každém vystěhovalci račte poznamenati: 1. místo, kde se zdržuje, 2. jméno a příjmení, rodiště, věk a odkud se vystěhoval. Dále prosí podepsaný, aby vystěhovalým bylo sděleno, že komitét na přímý dotaz pokud možno podá jim zprávy o jejich záležitostech. — Sac. Germano Dalpiaz, bisk. komisař pro vystěhovalce.

Odpověděl jsem: »Smýšlení bylo velmi přiznivě, avšak od té doby, kdy jsme byli očkovaní revolucí za pomoci královských úřadů, se sešpatnilo. Jest nám zapotřebí důvěry v postavení královo.«

V tom vystoupila z pozadí královna pravie: »Jak můžete mluvit takto ke králi!«

»Nech mne samotného, Elisce, řekl král, vyřídím již jeho záležitost; a obrátiv se ke mně tákal se: »Nuže, jaké výčitky vlastně mně činíte?«

»Odstranění vojska z Berlína.«

»Nepřál jsem si toho«, pravil král; a královna, jež zůstala tu naslouchajíc, dodala: »V tom jest král nevinen. Neapal po tři dni.«

»Král má být schopen spaní«, odvětil jsem. Nedotčen touto hrubou poznámkou, řekl král: »Jest vždycky snadnější prorokovati, když vše znáte. Jest zapotřebí něčeho více než výřitek... K tomu potřebuji podpory a účinné oddanosti, nikoliv kritizování.«

Laskavostí, s jakou král vše pronesl a ještě více účinkem samým byl jsem přemožen. Přišel jsem s úmyslem sméle, jenž by byl nedbal ani na to, kdyby byl propuštěn v nemilosti. Odešel jsem úplně odzbrojen a překonán.

A. V. Chodovský.

Nové OFFICIA PROPRIA PROVINCIAE PRAGENSIS

část I/IV jest již na skladě a nabízíme tuto samu o sobě P. T. duchovenstvu na K 8-60, poštou K 3-70.
(vázaný 4 K, poštou 4 K 10 h.)

Současné nabízíme nové

BREVIARIUM ROMANUM 1914, čtyřdílné,

vydání Pustetovo, v následujících vydáních:

Miniaturní Breviář

vázaný ve formátu 88—185 mm.,
na lodičném papíru *neobalovaný* se
K 28-90.

Breviář. Romanum

v 18°, se 4 titul. obrázky a ill. od
F. M. Schmalzla, vázaný ve form.
92—152 mm., na lodičném i stroj.
papíře, *obalovaný* na ind. papíře se
K 28-70, na stroj. papíře se K 28-90.

Breviář. Romanum

v 12°, se 4 titul. obrázky a ill. od
F. M. Schmalzla, vázaný ve form.
120—180 mm., na ind. a stroj.
papíře *tištěný, broš.* na ind. pap. se
K 39-90, na stroj. papíře se K 38-60.

Vazba a úprava těchto breviářů jest velice elegantní a jest provedena 7 různými způsoby, jak níže uvádíme.

PN objednávce stačí označiti druh breviáře, číslo vazby a druh papíru.

Vazba čís.	Miniatur. breviář		Breviář v 18°		Breviář v 12°	
	K	na ind. pap. na stroj. pap.	K	na ind. pap. na stroj. pap.	K	na ind. pap. na stroj. pap.
1. v černé kůži s červenou ořískou	39-90	47-60	46-20	61-60	58-80	
2. v černé kůži se zlatou ořískou	42-84	51-80	50-96	67-20	64-40	
3. v pravé ohagr. kůži s červ. ořískou	42-84	51-80	50-96	68-32	65-52	
4. v pravé ohagr. kůži se zlatou ořískou	46-48	56—	56—	73-92	71-12	
5. v pravé ohagr. kůži s okrajem a osdob. zlat. deskou a zlatou ořískou na červ. podkladě	48-44	58-10	58-10	79-80	78-40	
6. v pravé juhtovce se zlatým hrbelem i deskou na červ. podkladě, se zlatou ořískou	52-08	62-72	62-72	88-80	88-80	
7. v pravém jemném saffianu (černý, červenohnědý, tmavozelený), jinak jako č. 6.	56—	66-08	66-08	100-80	100-80	
Pouzdro s pravé ohagr. kůže, s přiklopem, pro jeden díl	4-20	5-60	5-60	7—	7—	

K těmto svazkům breviáře jsme ochotni na smlouvání přání dát současně přivázati nové Proprium Bohemiae na nepatrný doplatek. Všecka jiná přání ohledně breviáře, pokud nám to bude možné, s jistotou ochotně dle přání
žadatelů vyřídíme a není jistě třeba v této věci obracet se k firmám jiným.

Dotazy, jakož i objednávky račte adresovati na

Družstevní knihkupectví a nakladatelství
v Hradci Králové, Adalbertinum.

Na osleplé, raněné vojny a nezaměstnané důlnictvo
katoické ráčí dále věnovati: Nejmenovaný z Černí-
kovic 5.06 K, nejmenovaný z Líbňovic 5 K, nejmenova-
ný z Jilemnice 20 K (a 20 K na útek sv. Josefa v Pra-
ze), dp. Šíp, kaplan v Třebouchovicích 4 K, dp. A. Vobej-
da v Cerekvici 4 K (a na slepé na Kampě 3 K), nejmeno-
vaný z Hradce Králové 6 K (a na slepé na Kampě 4
K), farní úřad v Tuchlovicích od dobrodinců 5 K. —
Všem dárcům zaplať Bůh! O další se prosí na Zemský
svaz katol. Orla v Hradci Králové.

Válečná péče a válečné pojišťování. Mnoho tisíc
rodin, které zbaveny byly válkou svých živitelů, nemají
býti odkázány na více nebo méně nutné zaopatření z
renty, jim má se spíše poskytnouti možnost, aby z
vlastních sil si svou výživu nadále zaopatřovali, v do-
savadní existenci pokračovali nebo novou si založili. Za
tím účelem bylo by v prvé řadě záhodno, aby vdově po
každém ve válce padlém byl poskytnut v prvé nejvyšší
době vedle státní renty na podporu kapitál, kterým mů-
že držebnost mužovu uchovati nebo jeho obchod dále
vésti, náležitě závazky urovnati a dětem zabezpečiti
slušné vychování. Jest tu toliko jediná cesta: dovolati
se včas svépomoci, sjednotiti svorně veškeré rodiny,
jichž živitelé jsou v poli, k válečnému pojištění, jež
všechny zahrnovati má. Vdovský a sirotčí pomocný
fond veškeré ozbrojené moci pod nejvyšším protektorá-
tem Jejich císa. a král. Výsosti Nejjasnějšího pana arcí-
vévody gen. insp. dělostř., pol. zbrojm. Leopolda Salva-
tora a paní arcivévodkyně Blanky pokládá za důležitou
povinnost upozorniti obyvatelstvo na mimofádný vý-
znam tohoto válečného pojištění a zaříditi, aby spolu-
sobilo. Aby již předem zmizela veškerá nejistota v pří-
činné výměry pojištěných platů, jichž se má poskyto-
vati, aby každá rodina, která přistoupila k válečnému
pojišťování, jasně a určitě věděla, jaký kapitál jest jí
zaručen v případě úmrtí jejího živitele, přidružilo se
válečné pojištění ke stávající pojišťovací organizaci. —
Vdovský a sirotčí fond veškeré ozbrojené moci dohodl
se s c. k. výs. život pojišťující společností »Rakouským
Fénixem ve Vídni« tím způsobem, že válečná pojištění
lze za zvlášť příznivých podmínek uzavřít i pro dle-
stojníky a vojny, kteří již jsou v poli. Válečné pojištění
jest pojištění pro případ smrti na jeden rok. Pojištěná
suma vyplácí se ihned hotově, když pojištění padne ve
válce, když podlehne následkem ve válce utrpeného po-
ranění nebo onemocnění, když přirozenou smrtí zemře
v zajetí anebo třeba po svém návratu doma před uply-
nutím jednorocní doby pojištění. Samostatně jest vylou-
čena sebevražda. Prémie pro toto válečné pojištění jest
vyměřena tak nízkou, že ji snadno zmožou i méně majet-
né rodiny. Těm, kteří požívají státního příspěvku na
podporu, lze mimo to prostřednictvím Vdovského a si-
rotčího pomocného fondu umožniti zaplacení prémie v
6 měsíčních lhůtách. Zjednotění tohoto válečného pojištění,
jímž se zaopatří žena a děti pro případ nejhorší, bude
nároki v posledním případě neocenitelným mravním u-
spokojením pro vojny v poli, jenž bude veškeré námahy
a strasti snadněji snášeti a bude zbaven v hodině ne-
bezpečí nejtěžších starostí. Každá rodina, jejíž živitel
jest v poli, měl by pro nejbližší budoucnost použiti
toboto obecně užitečného opatření a sešetřiti malým ob-
nosem, aby si zabezpečila pro nejbližší dobu výpomoc-
ný peněz. Každý zaměstnavatel měl by pamatovati při
tuto přiležitost péči o příslušný důlní a zřizovací

v poli sloužících a jim napomáhati radou i skutkem.
Každá obec má mít na paměti, že válečné pojišťování
jest dalekosáhlým uvolněním chudinského zaopatření.
Vdovský a sirotčí pomocný fond jest ochoten každému
rád bezplatně podati ve své Zemské úřadovně v Praze
III., Karmelitká ul. 18, v místnostech c. k. místodržitel-
ství, bližší vysvětlení o válečném pojišťování, pokud
těchto vysvětlení nelze snad obdržeti u obecního úřadu,
u správy škol nebo u farního úřadu.

Pomocná činnost. Nový obraz císař. Válečná po-
mocná úřadovna c. k. ministerstva vnitra dala zhotoviti
dle jednoho z posledních snímků Jeho Veličenstva císa-
ře skvostný barevný obraz (velikost 54 krát 74 cm).
Čistý výnos z prodeje tohoto oficiálního obrazu plyne
třem blahodárně působícím oficiálním úřadovnám vá-
lečným: Rakouskému spolku Červeného kříže, úřadu
pro péči ve válce c. a k. ministerstva války a válečné
pomocné úřadovně c. k. ministerstva vnitra. Tento ne-
obyčejně věrný a zároveň jedinečný oficiální barevný ob-
raz Jeho Veličenstva císaře, jenž zhotoven jest dle nově-
ho způsobu tisku je daleko levnější než podobné umělé
tisky, při tom však po umělecké stránce je nedostupný,
neměl by scházeti v žádné kanceláři, v žádné učebně
ani ve veřejných místnostech ani v žádné rodině. Řeče-
ný obraz má zaujmouti místo všech zastaralých obrazů
a má býti trvalým dokladem vlastenectví obyvatelstva
a lásky k našemu Nejmilostivějšímu panovníkovi. —
Obraz stojí 6 K. Za obal a dopravu nejvýše 2 obrazů
se čítá 50 h, při více obrazech 1 K. Doporučuje se te-
dy odebrati několik výtisků najednou. Obraz možno ob-
držeti též v rámu. Cena jeho obnáší v pěkném jednodu-
chem zarámování 20 K, v bohatě zdobeném zlaceném
rámu 25 K. Pp. starostové a správcové škol se žádají,
aby neopomenuli úřední místnosti tímto obrazem ozdo-
biti a aby prostřednictvím zdejšího úřadu objednávku
učinili; budíž sem zaslán obnos na objednávku přípa-
dající. — C. k. okresní hejtmánství v Hradci Králové

Národohospodářská hlídka.

Ústřední jednota raiffeisenek moravských ko-
nala 17. června v Brně valnou hromadu. Tato ka-
tolická ústředna i ve vážné době měla se čile k
životu a zůstala neochvějným pilířem v našem ná-
rodním hospodářství. Čistý zisk za r. 1914 činí
51.057 K 47 h. Jednota sdružovala 570 raiffeisenek
s 85.000 členů. Raiffeisenky měly v Ústřední jed-
notě uloženo celkem 14.139.031 K, o 13 procent ví-
ce než r. 1913; vypůjčily si 11.812.129 K, o 34.000
K méně než r. 1913. Odvětví obchodní a Jednoty
vzrostlo více než dvojnásobně. Úhrnný obchod
Jednoty stoupl o 110 procent na 4.858.229 K, což je
následkem hlavně válečných dodávek. Celkový
obrat peněžní stoupl vůči r. 1913 o 25 procent, z
80.543.159 K na 100.816.498 K.

Jak šetřiti zásob mouky, k tomu podává c. k.
ministerstvo vnitra praktické pokyny. Na některé
zde upozorňujeme. Obmezení spotřeby mouky lze
dosáti: 1. Když se místo dosud upotřebované ne-
smíšené pšeničné nebo žitné mouky použije směs
těchto druhů mouky s jinými moukami. 2. Když
použije se k přípravě jídel místo jako dosud pše-
ničné nebo žitné mouky pouze jiných druhů mou-

ky, jako ku př. mouky kukuřičné, ječné, brambo-
rové atd. Ječné mouky lze upotřebiti nesmíšené
zcela výtečně k přípravě tak zvané »zápražky«,
k »zástupu« a k »balení«; jiné mouky nebudou-
doucně k tomu používány. Avšak i celou řadu sa-
mostatných jídel lze bez přimísení pšeničné nebo
žitné mouky připravit z této mouky — nejbohatší
bílkem a nejvýživnější ze všech — ku př. pražené
škubanky, knínovou polévku, kapaná a smažená
cuková těsta, moučné polévkové knedlíčky a jiná.
Kukuřičná mouka a kukuřičná krupice nenalezly
dosud vůbec povšimnutí, jehož zasluhují, ačkoli
jsou chutny a velice výživny. Má-li se zakrýti
chut kukuřice, postačí přimísení několik kapek ru-
mu. Rýžová krupice jest zcela dobrou náhradou
za pšeničnou krupici, obzvláště k jemnějším slad-
kým a moučným pokrmům, jakož i k jemným piš-
kotovým těstům a koláčům. Zásob mouky šetří se
dále: 3. Když se častěji než dosud předkládají po-
krmy, k jejichž přípravě není třeba mouky vů-
bec nebo pouze nepatrně. Sem náleží polévky se
zeleninou po švýcarském způsobu (bez zápražky),
jež v době válečné tím více se doporučují, čím ví-
ce se má obmeziti spotřeba hovězího masa, mléč-
né polévky, všeliká bramborová jídla a jídla z
bramborového těsta, většina pokrmů se zeleninou,
všeliké rýžové pokrmy, rýžové polévky, dušená
rýže, rýže s houbami, risoto, maso s rýží, dále rý-
žový nákyp, rýže s jablky, studená rýže a mnohá
jiná jídla z rýžové krupice. Velice doporučuje se
připravovati zvláště výživné polévky, kaše, mléč-
ná jídla, nákypy a v páře připravené buchty (pu-
ding) ovesné a kroupové, též z mouky prosné a
pohankové. Konečně ušetří se zásob moučných: 4.
Když se bude dle možnosti šetrně zacházeti s chle-
bem a s všelikými jinými mlýnskými výrobky.
Nebudíž tedy více chleba ukrojeno, než se požívá;
zbytků chleba buď použito k přípravě chlebových
polévek, knedlíků atd.

»Tajemství« umělého nedostatku cukru vysvět-
luje »Wiener Sonn- und Montagszeitung« takto:
Cukrovarníci (vlastně rafinerie) vymlouvají se, že
nemají zájmu zadržovati rafinadu, protože je již
prodána a pro ně by bylo příjemnější, kdyby se jí
co nerychleji zbavili. Toto tvrzení je nesprávné.
Prodaná rafinada jest jen tak zv. kontingent, to-
tiž ono množství cukru, které se asi předpokládá
za přibližnou spotřebu v době míru. Cukrovarní-
ci jednoduše vydají jen kontingent, s kterým se vy-
stačí v době míru, který je však naprosto nedo-
statečným při značně zvýšené spotřebě cukru
na vysoké ceny všech ostatních živin. Nasky-
tá se otázka, proč nevydají rafinerie více? Proč
chtějí, aby vystačilo obyvatelstvo s tak zv. kon-
tingentem do podzimu, až do počátku nové výro-
by? Odpověď je jasná: Dodají-li nyní tolik cukru,
mnoho-li obyvatelstvo potřebuje, bude kontingent
dodán snad do polovice července. Pak museli by
před novou výrobou dodat obyvatelstvu ještě
snad asi milion metr. centů staré výroby a sice za
starou cenu, neboť nikdo by nepochopil, proč by
měl býti cukr staré výroby, jehož cenu továrníci
od počátku války již o 10 procent zdrazili, ještě
více zdražen, když byl za starých levných podmí-
nek vyroben! Továrníci zamýšlejí však zvýšiti
cenu rafinady nové výroby o 15 K za metrický
cent. Když však se jim podaří zachovati na skladě
onen milion metr. centů cukru, který by mohl býti
spotřebován ještě letos před novou výrobou, ob-
jeví se takto uspořádaný cukr ložiskové výroby jako
cukr nové výroby, čímž zvýší se výdělek tovární-
ků o 15 milionů korun!

Semilská katastrofa znova před soudem. Dne
28. května vynesl senát krajského soudu
v Jičíně rozsudek, jímž byl odsouzen Ed. Beneš,
bývalý starosta semilský, pro přečin zaviněného
úpadku z nedbalosti do tuhého vězení na dva měsíce.
R. 1913 odsouzen byl Ed. Beneš pro zločin
podvodu na 15 měsíců. Ke zmáteční stížnosti obhá-
je dra Stránského byl tehdy rozsudek zrušen, ale
Ed. Beneš nyní žalován znovu. Dle nové žaloby
pasiva firmy — kromě soukromých závazků ža-
lovaného v obnosu 17.100 K — obnášela 1 mil.
173.776 K 44 h, aktiva 773.068 K 25 h, předlužení
firmy i žalovaného 417.800 K 19 h. Ed. Beneš, ač
dle žaloby musil znáti katastrofální stav firmy již
dříve, vydal bez vědomí společníků jménem firmy
celkem za 105.049 K 30 h směnek, jichž valuty ne-
použil pro závod, ale k lehkomyšlnému poskyto-
vání úvěru jiným. Obháje dr. Stránský ohlásil i
po tomto čtvrtém rozsudku zmáteční stížnost.

Sochy, oltáře a j.

provádí absol. a k. odborné školy
a c. k. umělecko-průmyslové školy

Jan Dušek v Chrudimi.

Církevní věstník.

Letní svátek. V neděli 27. t. m. o 7. hod. ráno
v kathedrálním Páně budov svátek na kněze této cti.
pp. boboslovci: J. Abendroth z Lípky, J. Beneš ze
Studenca, J. Baryšek z Dol. Rapotice, K. Daniel z Krá-
porka, Boh. Dvorník z Lab. Týnice, Jan. Fajmon z Jm-

ramova, V. Fleberk z Třtí, J. Hanuš z Lukavice, J. Chadraha z Váň, Al. Jeřábek z Kroměříže, J. Jurek z Rokytne, H. Kuhn z Trutnova, J. Kuchař z Kofenec, A. Marek z Bystrého, Fr. Měčko ze Žďánic, R. Musil z Rychtářova, V. Navrátil z Ptení, R. Nowotny z Bobru, J. Řešner z Wölsdorfu, Al. Sommer z Mönchadorfu, Fr. Stefan ze Studence, J. Štumar z Třebí, P. Tichý z Jičína, F. Třebický ze Strakonice, J. Vrzal z Topole, J. Zapletal ze Skatlic. Tudiž celkem 26 ordinandů.

Úmrtí superiora T. J. Dne 18. června večer zemřel na Velehradě zaopatřen sv. svátostmi P. František Pokl, superior zdejší residence Tov. Ježíšova. Narodil se 10. října 1843 v Hradku na Moravě. R. 1861 vstoupil do Tovaryšstva. Působil dlouhá léta jako profesor na řádovém gymnasiu v Kaloši v Uhrách, pak 8 let jako misionář v Nebrasce v Americe. Několik let v duchovní správě na Velehradě, 8 let v kurii provinciální ve Vídni. Loni v červenci byl ustanoven superiorom u Panny Marie v Hradci Králové. V Pánu zesnulý byl mužem tak tichým a skromným, že málokdo u nás věděl o jeho učenosti. Kromě češtiny a němčiny ovládal plynule jazyk anglický, francouzský a maďarský. Věnoval však většinu svých nehorlivě plnění speciálních povinností řádových. Kdo znal jeho pokoru a vřidnost, každý si ho zamiloval. Šluší za zmluku, že v Hradci Králové se mu velice líbilo; často toto město vychyzoval. Za svědomité šíření cti a slávy Boží račil mu udělit Kristus, slávu ve svém království nebeském. Ave, anima pa!

Požehnání novosvětců. V neděli dne 27. června ve 3 hodiny odpoledne bude mši vp. Zapletal požehnání Nejev. svátosti oltářní, po němž udělí kněžské požehnání novosvětců kněží. První mše sv. budou sloužit a po nich kněžské požehnání udělí vpp. novosvětců: V pondělí 28. června v seminářském kostele v 6 hodin Měčko, v 7 hodin Fajmon, v 8 hod. Fleberk, v 9 hod. Stefan. V Borromaeu v 8 hod. Vrzal. V Rudolfinu po 6. hod. Chadraha. V úterý 29. června v kostele Panny Marie o půl 8. hod. vp. Marek.

Královéhradeckou bankovní jednotu v Hradci Králové doporučujeme co nejlépe při veškerých obchodech bankovních a uhelných. Podporujte při každé příležitosti svůj vlastní podnik.

Zprávy místní a z kraje.

Loyální manifestace. Jakmile se v Hradci rozšířila zpráva o dobytí Lvova, hned domy zdobeny prapory v barvách zemských a říšských. Maďarští vojáci vztýčili prapor vlastní. Ve středu, v předvečer výroční památky slavné bitvy u Custozzy, pořádáno za veliké účasti čepobití; druhý den časně ráno vojenská kapela hrála budíček. Ve čtvrtek večer bylo nové čepobití na oslavu získání Lvova.

Městská rada dne 14. června. Na vědomí vsaty byly: výkaz hotovosti pokladni ze 7. června t. r., výnos c. k. Zemské školní rady o udělení dovolené na školní rok 1915/16 řediteli lycea panu Aloisu Vahurovi jako profesorovi vyššího gymnasia v Chrudimi a dopis Zemské správní komise ohledně pronájmu travin na březích Orlice. — Vyhověno bylo žádosti p. Jos. Kadečky, hospodářského správce v Dlouhodobě o zavedení vody užitkové do domu č. p. 302 na Pražském Předměstí. — Panu B. Jeřábkoví, řediteli východočeského divadla, povoleno bylo uspořádati představení v přírodě dne 20. června t. r. odpoledne u pavilonu v městských lesích, v případě nepříznivého počasí v městském divadle. — Přijata byla oferta Truhlářského výrobního družstva na prkénka místo nočních stolků mezi postele a na skříně pro infekční pavilon. — Dopis c. k. okres. hejtmantství ohledně zásobování zvěřinou za přiměřenou cenu postoupen byl sociálnímu odboru a panu lesnímu Strachotovi na Novém Hradci Králové k vyjádření. — Schváleny byly různé objednávky, lesní a týdenní konsignace.

Vyhlaška. Vzhledem k nízkému stavu vody v Labi jeví se značný nedostatek vody v čerpací studni městské vodárny. Upozorňuje se proto obecnost, aby užitkovou vodou co nejvíce šetřilo.

Na programu řádné schůze okresního zastupitelstva, která konati se bude 30. června o 9. hod. dop., jsou m. j. tyto záležitosti: Návrh na systemisování výpomocné sily za II. správního úředníka všeob. věř. nemocnice, povolání k domobranecké službě. — Návrh na systemisování místa 12. ošetřovatelky ve všeob. věř. nemocnici. — Žádost o převzetí nouzových staveb státní ze Skatlic k Čibuzi, z Bukoviny do Onjezda do správy okresu. — Návrh na provedení úpravy bývalé erární silnice u Rolnického skladiště v Ptotišti u n. L. a stavby silnice u býv. rolnického cukrovaru v Kuklenách v režii okresu. — Návrh na stavbu baráku pro infekční nemoc a uzavření záptíčky na výlohy stavební. — Návrh na převzetí záruky za pensijní opatření tajemníka poradního sboru českých okresů. — Návrh na uzavření záptíčky 20.000 K na účet fondu nemocničního ke krytí běžných účtů dodavatelů. — Žádost obchodního dozoru Zámečnického úvěrního ústavu v Hradci Králové o vrácení poloviny indebité zaplacených okresních příspěvků z

dané ústavu předepsané v letech 1910—18. — Návrh poradního sboru českých okresů na udělení mimořádného válečného drahomního příspěvku okresnímu úřednictvu. — Návrh komise pro úpravu náhrad hotových výloh okresních funkcionářů. — Návrh, aby část veřejné cesty č. k. 395/3 ve Věstarech byla zrušena.

Okresní komise pro péči o mládež v zastup. okresu královéhradeckém. Ve prospěch osiřelých a opuštěných dětí pořádala komise dne 20. t. m. květinový den, k němuž vyžádala si růží a jiných květin u šlechtických příznivců strádající mládeže. Rozprodej květin obstarala s nevšední ochotou měšťanská škola dívčí v Hradci Králové. Čiperné dívky snažily se všemožně, by výstěžek sbírky byl pokud možno největší. Ve dvou hodinách vyprodaly veškeré zásoby a přinesly ve svých pokladničkách celkem 320 K 55 h. Okresní komise vzdává nejuctivější díky všem dárcům květin a rovněž i těm, kdo štědrým příspěvkem obynili naše sběratelky. Neméně děk patří také těmto obětavým žákyním, které k vyzvání sl. ředitelství školy podjaly se ochotně svědomitého úkolu a projevily opětně tolik účinného zájmu o lidské snahy spolku našeho.

Úmrtí. Ve zdejší nemocnici zemřel dne 24. t. m. sč. Anna Vaněčková, sestra vdp. faráře Jos. Vaněčka z Mikulovic. Pohřeb v sobotu ve 3 hod. odp. z nemocniční kaple na hřbitov ponchovský.

Uznání. Sociologickému spisovateli, vdp. kanovníku dru Rejlovi, zaslalo duchovenstvo vikariátu horáždovického v budějovické diecési následující přpis: »Duchovenstvo vikariátu horáždovického, shromážděné na své výroční konferenci v Horáždovicích dne 22. června 1915, na návrh vdp. Fr. Blahovce, faráře a býv. poslance ve Volenicích, vzdává Vaší důstojnosti povinné své díky za veškeré spisy Vaše z oboru křesťanského socialismu. Dobrotivý Bůh račí žehnati a Vám stále zdraví dobrotivě dopřáti.« Podepsáni: Fr. Ondok, bisk. vikář a 15 kněží vikariátních. Vřelý tento projev je tím cennějším uznáním poctivé práce, že pochází od duchovenstva cizí diecése a že souhlasí s příznivou kritikou i z laických kruhů posledního díla dra Reyla »Jádru křesťanské sociologie«, jejíž první vydání i v nepříznivé válečné době bylo v několika měsících téměř úplně rozebráno.

46. řádná valná hromada akcionářů Zámečnického úvěrního ústavu v Hradci Králové byla přirozeně velice pohnutá, třebaže převládala téměř u všech účastníků zájem na racionelní sanaci tohoto oštesného podniku. Vždyť každý rozumný musí nahlédnouti, do jakých nedozrálých škod by přišly celé řady zájemníků, kdyby došlo ke konkursu. — V předporadě akcionářů dne 21. června v Grandhotelu ozývaly se velice prudké a většinou spravedlivé kritiky správní rady. Ale již ten večer ozývaly se předpovědi: »Jestliže ulevili akcionáři svému rozhodnutí již teď, bude zřejmější schůze křivější; po ostré kritice dojde k pozitivní práci, k moudrým úvahám.« — Druhý den ráno v zemi zahradě Grandhotelu shromáždili se velmi četní účastníci a utvořili kroužky velice rozčleněné debatující. — Po 11. hodině zahájil schůzi místopředseda správní rady, starosta zdejší dr. Fr. Ulrich. Konstatoval, že jest přítomno 286 akcionářů. Představil členy předsednictva, místopředs. radu Smutného, komise dra Fiedlera, notáře Chládku, tajemníka Zem. banky dra Závěského a j. v. Ve svém proslovu dr. Ulrich děkoval ministerstvu financí, J. E. kaňeti Thunovi, J. E. hr. Coudenhoveovi, J. O. hr. Schönbornovi, místopředs. radovi Smutnému a vůbec všem těm, kteří horlivě se přičinili o umožnění akce sanační. Místopředseda též poděkoval dozorstvu. Předseda obchodního dozorstva dr. Závěský převzal nato řízení valné hromady. Dr. Horák četl zprávu o bilanci za rok 1913. Již při čtení ozývaly se výtky nevole. Rozhorlení propuklo s největší intenzitou, když se akcionáři dověděli, že bilance za rok 1913, která vykazovala jedem milión čistého zisku, byla falešná, umělkovaně sestavená a že naopak se měl vykázt schodek, převyšující sumu osmi miliónů korun. Volalo se: »To bylo hospodářství!« — Pak následovala velice pohnutá debata. Všichni řečníci rozhorleně odsuzovali nedbalost správní rady. Inž. Suhrada žádal, aby všichni, kteří podepsali bilanci za rok 1913, byli podrženi na svých místech, aby mohli býti pohnáni k zodpovědnosti. Inž. dr. Pavlišta dovozoval, že hospodářství bylo v rozporu s § 5. stanov a že by se odporučovalo sestaviti správnou bilanci i za léta 1910 až 1912. Primář dr. Honzák velice ostře kritisoval správní radu i úřednictvo. Každý si dělal v ústavě, co jen chtěl a každý dbal jen o svůj prospěch. (Bouře nevole.) Dělal se výlety na automobilu, úřednictvo velkopanský vystupovalo, což bylo schvalováno. Řeklo se, že válka zachránila ústav od konkursu; to bylo správné. Ale válka zachránila též vinníky před kriminálem. (Bouřlivý souhlas.) Hospodářství bylo hrozné. Když viděl úředník, jak ležerně se povolují úvěry, chtěl ze zlatého deště také něco mít. Hráli na burse a peníze závod, povolovali větší úvěry bez vědomí správní rady. Správní radě nebylo neznámo falšování bilance; a přece ji členové správní rady podpisovali a falšovali ji zvyšováním cen kaolínů. U centrály samé se hospodářilo sehně. Vždyť tam jest počet insolventních akcionářů největší. Členové správní rady by měli dle svých poměrů vyrovnati škody, které zavinili. — Po některých poznámkách jiných účastníků ujal se na svou obranu slova dr. Ulrich, na jehož osobu sřely některé výtky přímo. Právě, že svou při podrobil nestrannému soudu dozorstva i akcionářů. Otrázně se proti tvrzení, jakoby byl věděl o falšování bilance a jakoby takový podvod přikryl pláštěm mlčením zámýšlel. Správní rada o lževých položkách nevěděla, ale chytila ovšem tím, že

poskytovala velké úvěry lidem, kteří prostředky k vyrovnání dluhů nestacily. V každém podniku měla správní rada úředníky, kteří měli na hospodářství dohlížeti a podávali přesné zprávy správní radě. Některé záležitosti podávaly však zprávy, z nichž jeví se aktivnost, kdežto ve skutečnosti tomu bylo naopak. Kdyby správní rada byla měla pevnou vůli zakročit včas proti všem těmto podnikům, mohlo býti ledacos zachráněno, ale to by bylo znamenalo také konkurs některých závodů, resp. ústavu samého. Správní rada povolovala ve většině případů úvěr správně, ale nepostarala se, aby úřednictvo ho nepřekročovalo. Správní rada učinila jen tu chybu, že úřednictvu věřila. Pokud se týče přání, aby správní radové okamžitě vzdali se svých funkcí, rád by to byl učinil pro svou osobu již v červenci, ale neschl, poněvadž dozorstvo ho nutilo a žádalo, aby zůstal. — Dr. Liner navrhoval, aby se přijal sanační návrh dozorstva, což provázáno souhlasem. — Inž. Suhrada konstatoval, že nevíni správní radu, nýbrž úřednictvo, které hrálo peněz z ústavu vypůjčenými. Neví, zdali o tom ředitelstvo vědělo a co proti tomu podniklo. Člen správní rady p. Hanuš 20. července, kdy byl již uvalen na ústav obchodní dozor, dal si svoje akcie převést na knížku a dal je jako záruku, která byla ovšem odmítnuta. Tentýž pán měl úvěr za týchž podmínek, jako ústav sám u rakousko-uherské banky, takže ústav nevydělával, nýbrž musil hraditi ještě režii. Navrhoje, aby se vyrovnání se správní radou odložilo aspoň na 14 dní, ve které době aby se členy jejími bylo jednáno o příznivější a vydatnější vyrovnání. — Dr. Horák žádal, aby všichni správní radové nebyli odsuzováni stejnou měrou. Kdežto mnozí zbáběle se schovali, jiní (míní tu hlavně dra Ulricha) po Jobových zvěstech pečlivě a bez oddechu pečovali o záchranu ústavu. Vytřpeli mnoho. Přetřeli návrh na vyrovnání se správní radou a revisory účtů. Připojen dodatek, aby byli stáháni ti členové správní rady, kteří by váhali hraditi dle své možnosti škodu. Poukázováno k tomu, že garanční fond jednoho miliónu korun, jež složila správní rada, není uspokojivý. — V další debatě řečeno, že jest lépe pokusiti se o likvidaci než hnáti ústav ke konkursu. — Usneseno, aby se vykonala volba nových členů správní rady o valné hromadě, která bude svolána hned po soudním vyrovnání. Hlasování listky o zavedení vyrovnacího řízení a zvýšení akcionářů kapikálu, jak to navrhlo obchodní dozorstvo. Shledáno, že pro vyrovnání odevzdáno 10.993 hlasů, proti pouze 123. Valná hromada skončena o 3. hod. odp. — Tedy k sanaci učiněn vážný krok. Nyní pak jest potřebí podporovati všechny, kteří se starají upřímně o záchranu toho, co se posud zachrániti dá.

K činnosti Zámečnického úvěrního ústavu. Jak se půjdovalo, nad tím žasne i člověk sobecký, který aspoň trochu se snaží seznati, co znamená ufezávání větve, na které zistný spekulant sedí. Panu Jindřichu Labouckovi půjčeno přes 900.000 K. Když se ozývaly výstražné hlasy, že začíná býti dlužník insolventní, začalo se pracovati o záchranu aspoň něčeho hodně zvolna. — Panu Samuelovi Ganzovi půjčeno 289.000 K. Na jakou záruku? Na zboží, které měl v kramě a jež — jak lehce při nynějších konjunkturách poshopitelno — sotva ze dvou třetin bylo zapláceno? K zajištění na domě nedošlo. Vždyť také byla ohoť p. Ganzu poloviční zápisnicí, takže záruka tu byla velice mdlá. Kdo tedy vlastně ručil? Byly to tři podpisy samého p. Ganzu na třech směnkách; žádný jiný podpis nepřipojen. — Na valné hromadě ozývaly se dotazy, kde je pan Hanuš. Ten ovšem velmi moudře raději se schoval. Podporoval velepotřebné existence, své konsumenty, způsobem vtipným a velice jednoduchým. Svou protekci jim vymáhal v Zámečnickém úvěrním ústavě úvěr proto, aby přišel k vlastním penězům. Jeho odběratelé tedy mu platili, ale — na zaplacení dluhů Zámeč. úv. ústavu již se jim nedostávalo. — Když úředník, který připustil spekulaci kolegů na burse, poznal, že věc vyšla na jevo, hleděl se vyhnouti další zodpovědnosti sebevraždou, zachránil mu život p. Piša, který převzal záruku za ztráty a deponoval k úhradě své životní pojistky. — Pan Piša byl vůbec velice obratný v zakrývání pravého stavu. Když na př. hleděl člověk nemajetný prodat své akcie (v době největší krise), ubezpečoval ho, že jejich cena brzy stoupne a pod. Kdyby se bylo přestalo tušovati o půl roku dříve, co všechno mohlo býti před válkou zachráněno! Ovšem i nyní jest potřebí zachovati největší rozvahu, pokud trestní řízení samo jasně nedokáže, kde přímá vina ze zlistnosti, kde nedbalost a kdo pro vlastní důvěritost z rozhodujících kapacit ještě přišel o peníze. Jest veliký rozdíl jak mezi členy správní rady tak mezi úředníky.

Přím »San rakouského záložníka«, který byl v Praze předváděn s obrovským úspěchem po osm týdnů nepřetržitě, bude promítán od 26. června do 2. července nepřetržitě v královéhradeckém Grand-Biografu a přilehlým hudebním doprovodem 16letého orchestru z Prahy.

Seznam cen za týdenním tržbu v Hradci Králové dne 19. června. 1 hl: vřkve 36—40 K, hrachu 120—120 K, čočky 120—140 K, žele 120—130 K, krup 80—120 K, brambor 12 K, máku 70—80 K, žitného semene 55—60 K, 1 q otrab žitných i pšenických 32 K, 1 kg: másla 5.20—6 K, vepřového sádla 5.20 K, tvarožu 72—80 K.

1 vejce 14 h, 1 kopa: okurek 20—24 K, cibule 3.60 K, drobné zeleniny 0.80—1 K, mrkve 2.60—3.60 K, 1 košík třelů 1.60—2 K. — Přivezeno bylo: brambor 32 hl, okurek 45 kop, cibule 32 kop, drobné zeleniny 260 kop, mrkve 25 kop, třelů 65 košíků, podsvínčat 472 kusů.

Směřice. Vysocedůst. Pánu, p. Janu Sedlářovi, děkanu a bisk. notáři v Holohlavech a dp. Janu Petráskovi, kaplanu tamtéž: Katolická jednota projevuje tímto svému vsdp. protektoru spolku a členu výboru svoje nejupřímnější blahopřání k jejich ctěným jmeninám. — Výbor.

Lipnice n. Sáz. Jest nám velice milo i širší veřejnosti oznámiti, že dne 6. a 7. června byly pro naše starobylé a historicky památné město dny slavnostními. V nynější těžké době ohromného zápasu národů, kdy veškerá mysl lidstva jen na válku jest obrácena, obyvatelstvo farnosti našl mile potěšeno a občerstveno bylo návštěvou J. Excellence nejdp. biskupa královéhradeckého. Za krásného počasí přibyl J. Exc. v neděli 6. června o pñ 8. hod. ráno do Lipnice se zástupci sl. c. k. okr. hejtmanství z Něm. Brodu a p. J. Stránským, c. k. okr. školním inspektorem. Před vkusnou slavnostní branou, postavenou před schody farního chrámu Páně sv. Víta, zhotovenou patronátním úřadem a členy i členkami literáckého spolku, očekávali našeho milého arcipastýře zástupci c. k. okr. hejtmanství, patronátní úředník, starosta města Lipnice se zastupitelstvem, starostové farnosti, spolky hasičské, spolek literácký, žactvo s učitelstvem a davy jiných věřících. Jeho bisk. Milost, provázen jsa četným duchovenstvem, udílel věřícím své apoštolské požehnání, než tito v kleče přijímali. U brány oslovil nejdp. arcipastýř místní farář vzletnou, všele pochůnou řečí, takže jsme pozorovali z tónu hlasu jeho, že skutečně uvítání toto z radosti a z hloubi srdce vyplývá. Mnoho očí viděli jsme při uvítací řeči našeho p. faráře zarosených. Vdp. farář také připomněl, jak kostel náš nákladnou opravou zevnější i vnitřní výzdobou, podniknutou od vys. uroz. p. patrona a osadníků, do pořádku uveden k přijetí našeho arcipastýře; dále že i filiální kostely v Dol. Městě a Loučkém opatřeny varhanami, v Řečici pak dvěma zvony a to vše nákladem osadníků; tito i v budoucnosti ochotně vše poskytnou, čeho bude zapotřebí k ozdobě domů Božích. Zřejmě pohnut děkova J. Jeho Excellence za tu lásku osadníků. — Dále vítal slov. p. c. k. okr. škol. inspektor Jan Stránský, zástupce c. k. okr. hejtmanství, zástupce patrona p. Adolfa hraběte z Trauttmannsdorffu (v bitvě u Krasniku padlého na poli ctí a slávy), p. Stránský šl. ze Stránských, starosta města Lipnice a starostové obcí přifařených. Velice něžným a milým bylo přivítání dítek školních: šestileté Marušky Jandlové, dcerušky učitelky z Keřkce, Rajka Oldřicha, Marie Blabolitové. — Při vstupu J. Jeho Exc. do chrámu zavzněly nové varhany a zpěv „Ecce sacerdos magnus“, nálež obvyklé obřady vykonány. Mše sv. celebrována nejdp. arcipastýřem za asistence četného duchovenstva, nálež následovalo udělení svátosti sv. břimování. Prostranný chrám Páně naplněn zcela, prostranství kolem kostela rovněž. Vše se odbyvalo v nejlepším pořádku, zásluhou to zajiště p. sekretáře dra Cibulky. Při udělení sv. břimování kolem kostela neušlo našemu milému a tak všestranně a ke každému pozornému arcipastýři, že lid v chrámu Páně shromážděný pñ za průvodu varhan mimo jiné chorál staročeský „Svatý Václave, nedej zahynouti nám ni budoucím!“. Po návratu do chrámu Páně náš milý arcipastýř vzal si za téma k promluvě břimovancům a všemu lidu věřícímu slova tohoto chorálu. A promluvil k nám, že chorál tento v nynější době nad jiné povolán jest, aby byl nadšeně zpíván. Svědčí to o dobrém srdci lidu, kde pñ se se zpívá. Nato konána zkouška žactva z náboženství, kteréž též ukázalo, že dobře duchovními svými učeno bylo. Zřejmě to bylo z pochvaly nejdp. arcipastýře. Odpoledne po krátkém občerstvení odjel Jeho bisk. Milost po srdečném rozloučení a poděkování místního faráře (a za břimovance dívky Marie Matějkové) do Věže, k majiteli velkostatku p. ryt. ze Stanglerů k přenocování. — Druhý den stejně srdečně uvítán byl náš milovaný arcipastýř za žactvo dceruškou p. starosty Mafenkou Rajdovou a Marií Doubkovou. Ten den byl věnován udělení sv. břimování dítkám školy lipnické a dohoměstské. — Při generální návštěvě své neopomenul navštívit vysoký náš církevní hodnostář do nového hávu oděnou a prapory vyzdobenou starobylou radnici našeho starobylého města, kdež laskavě po shlédnutí pergamenových listin zapsal se do pamětní knihy. Dále navštívil arcipastýř staroslavného pamětníka šedé dávnověkosti české, náš slavný hrad Lipnici. I zželelo se mu, že tak v ssutinách vnitřek jeho se nalézá. Zato však ho potěšilo, že počíná se jevit snaha aspoň o přikrytí dvou kapí jeho. Pokochav se nádhernou vyhládkou na dalekou krajinu, zapsal se rovněž do pamětní knihy v hradě vyložené, učinil ještě

návštěvu na patronátním úřadě, rozloučil se s námi. Na rozloučenou byl osloven dceruškou říd. káru M. Niederlovou. Odešel, ale zanechal nám všem milou vzpomínku na sebe. Dítky malé stále vyhledával v zástupu, aby je poznamenal svatým křížem; jeho vřdná slova, celá jeho přítomnost zde dala nám tolik osvěžení, že ty dva dni zapomněli jsme, co nás tíží. Děkujeme Ti, náš vznešený arcipastýři, za všecko! Dlouhá léta nechť Ti Všemohoucí ještě propůjčí!

K sledování postupu válčících armád na bojišti

doporučujeme

Plastické mapy

Severozápadní bojiště za 30 hal.

Suezský průplav	» 30 »
Země sudetské	» 60 »
Bosporus a Dardanely	» 30 »
Bojiště jihovýchodní	» 30 »
» severovýchodní	» 30 »
» západní	» 30 »

Dále nabízíme:

Mapu Rak.-italského bojiště	za K 106
» Mše Ruské se Sibiří	» » 106
» Rak.-něm.-ruského bojiště	» » 106
» Dardanel a Bosporu	» » —40

Ct. objednávky ochotně obratem vyřídí

**Društvo
knihkupectví a nakladatelství
v Hradci Králové,
Adalbertinum.**

Různé zprávy.

List Sv. otce. V listě papežově kardinálu Vanutellimu praví se, že Sv. otec ve své první encyklice vyzval, aby vlády válčících států co nejdříve daly opět národům požehnání míru. Jeho přátelský a otcovský hlas byl oslyšán, válka trvá dále a jak na souši tak i na moři neštít se takových útočných zbraní, které se přiči zákonnému lidskosti a mezinárodnímu právu. Jako kdyby to však nestačilo, rozšířil se strašný požár, i na jeho milovanou Itálii a lze poříšiti očekávat i škody, které provázeti každou, třeba šťastnou válku. Papež vzpomíná pak svého úsilí ve prospěch válečných zajatců a sděluje, že poskytl pohán kaplanům dalekosáhlé privileje pro sloužení mše sv. a pro přispění umírajícím. Tyto privileje platí nejen pro pohní kaplany italského vojska, nýbrž také pro všechny kněze zaměstnané jakkoli v italském vojsku, kteří se osvědčili hodnými svého svatého poslání a co možná se vynasnaží, aby se vojákům v krutém boji nijak nedostávalo posil náboženských. Doba, kterou prožíváme, praví se v listě, je bolestná. Než srdce vzhůru a častější, vřocnější modlitby k Pánu osadu národů! Papež vybízí pak všechny syny katolické církve, aby se spojili se Sv. otcem po 3 dny za sebou nebo odděleně přinej postili a tím získali plných odpuštěk také pro duše v očistci a končí, že hlas těchto našich slov má dolehnouti ke všem našim synům, postiženým válkou a přesvědčiti všechny o naší účasti v jejich těžkých chvílích.

Podíl Dědictví Svatolámského za rok 1915 již vyšel. Členové Dědictví mohou se o své podíly hlásiti v příslušných knihkupectvích. Na př. členové diecési českých v knihkupectví B. Stýbla v Praze.

Dvě významné knihy. Nákladem „Naší Omladiny“ vyšly dvě praktické, úhledné knížky s názvy: „Chlapcům“, „Děvčátkům“. Obsahují velice výstižné, praktické pokyny pro mládež opouštějící školu. Každý našinec učiní dobrý skutek, jestliže mládeži vstupující do života praktického takovou knížku opatří. Cena 30 h. Objednávky vyřizuje redakce „Naší Omladiny“ v Nové Říši na Moravě.

Bezcenný lék lidový. Zamožnější třídy venkova i měst na řadu jistých novla zhotovovaly si celé spousty léků proti choleře a úplavici z praženého jarního žita, lhu, kafra a česneku; nejnovější zkušenosti však dokázaly, že užívání ono jest nejen bezcenným, ale ono může i zdraví lidské ohroziti a zažívání porušiti. Mnoho set centů žita jarního, které mohlo se na mouku semlít a na výživu obyvatelstva použiti, bylo tímto způsobem zničeno. Již zdravý, nepředpojatý rozum nás o bezcennosti oněch kapek úplně poučí může, uvážíme-li následující: Kdyby mělo žito léčivé součástky, pak by v míře nejvyšší léčivým byl samozitný chléb — a má-li dále žito něco léčivého (jako že nemá), pak té léčivosti jistě pozbývá pražením, poněvadž veškeré étherické součástky pražením vyprcháji; Mh sám, jak nejslavnější lékaři dosvědčují, léčivým není, ba naopak škodlivě působí na lidský organismus, zvláště ve stavu nerozředěném. Káfr pak a česnek jsou též léčivý bezúčinnými. Z toho vidno, že i celá kompozice jest bezcennou.

Všelicos. Ve Vídni bylo v prvních měsících války zřízeno 16 škol polských a mimo Vídeň v Dolních Rakousích 17 škol. — Ve Velkém Varadíně v Uhrách při prohlídce našla policie u osmi lidí celkem 80 metrů uschovaných drobných peněz. — Místodržitelství české zabývá se otázkou zavedení maximálních cen pro dobytek, maso a tuky, aby se tak četilo drahotě masa a tuků. — Následkem stoupající nouze o suroviny některé papírny jsou nuceny zastaviti svou činnost. — Za války rodí se prý více chlapců než děvčat. Tak „Časopis pro ochranu dítek a péči o mládež“ hlásí, že uprchlíky z Haliče a Bukoviny, většinou nejchudším to ženám, přebývajícím nyní ve Vídni, narodilo se 559 dětí, z nichž jest 314 chlapců. A z chovanců „Viedeňského kmotrovstva“, v době války ve Vídni narozených, jest průměrně 140 chlapců na 100 děvčat. — Spolková rada německá zrušila všechny kupní smlouvy o obilí, chlebovinách a cukru z tuzemské sklizeň 1915, pokud smlouvy ty mají býti plněny po 31. srpnu 1915. — Na vídeňských trzích prodávají se již uherské ranné brambory, u obchodníků 1 kg za 60 h, u Rakouské prodejny, společnosti pro zemědělské výrobky za 40 h 1 kg. — Na bojištích v jižním ruském Polsku a v Haliči dosahuje teploty nyní počasi 24° C, v jižních Uhrách a Srbsku převládá jasné a suché počasí při ranních teplotách 16—18° C. V jižních Tyrolích, v Přimofí a v Dalmácii jsou letní parna. — Největší tábor pro válečné zajatce v Rakousku staví se nyní v Prešpurku v Uhrách; bude sestávat ze 450 baráků a pojme až 100.000 válečných zajatců. — Poštní vzdělanci usilují, aby polská ves, jichž válka v samém království polském srovnala se zemí na 8000, byla po válce obnovena tak, aby jí byl zachován starožitný národní ráz, s nímž by se polský sedlák nerad rozloučil.

Paramenta.

Ignáce V. Neškudla syn

(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)

(bratr P. J. Neškudly, faráře ve Vyprachticích)

doporučuje P. T. velečestojn. duchovenstvu svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

všech kostelních paramentů, spolkových praporů a kovového náčiní.

Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukázkou se na požádání franko zašlou.

**Barevná
kostelní
okna**

v odbor. provedení zhotovuje a dodává

Fr. Uhlíř,

uměle sklenářství a malba skla

v Trebošovicích a Hradci Králové.

Cenníky a rozpočty na požádání zdarma.

Provádí krytky lepenkové a dřevoocementové.

Na 38 výstavách vyznamenaná 1. cenami. Založena roku 1867.

R. J. KAREL (dříve K. Němeček) V HRADCI KRÁL.

c. k. priv. továrna na lepenku a chemické výrobky z dehtu a olejů.

Odporučuje své výrobky: ohnivzdornou asfaltovou lepenku, izolace, elastik, nátěr na střeche, benzol, karbolineum, mazadla, tuky, oleje, benzin, naftu.

SPORITELNA KRÁLOHRADECKÁ

ZÚROKOVATI BUDE
OD 1. ČERVENCE T. R.

VKLADY VOLNÉ
4%

VKLADY VÁZANÉ
DENNÍ VÝPOVĚDÍ
4 1/4%

ODE DNE VLOŽENÍ DO DNE VYBRÁNÍ.

Grand Biograf. Hradec Králové.

Sensační film:

SEN RAKOUSKÉHO ZÁLOŽNÍKA

s hudebním doprovodem
10letého orchestru z Prahy

promítán bude
po celý týden
od 26. června
do 2. července
1915.

V Praze předváděn byl tento
film nepřetržitě po 8 týdnů
vždy při vyprodaném domě.

Dosud žádný film nedo-
dělil tohoto úspěchu.

Cenné poučení
poskytuje úvaha:
**Sociální postavení kněžstva
v době husitské.**

Píše Jiří Šahula.

Stran 32. Cena pouze 8 h. Hodí se k hromadnému
šření. Při větších objednávkách sleva.

Objednávky vyřídí administrace

„Časových Úvah“ v Hradci Králové.

Vazbu knih

v jednoduchém i
přepychovém mo-
der. provedení ry-
chle zhotoví uměl.
závod knihařský

Richarda Šimáčka

v Hradci Králové, Pospíšilova tř. č. 131.

Jan Horák, soukenník

v Rychnově nad Kněžnou

zasílá na požádání vždy

dle roční sezony kolekci
nejnovějších druhů pravých
vlněných látek

své vlastní výroby, jakož i tu- i cizo-
zemských.

Četná uznání zvláště z kruhů vele-
důst. duchovenstva svědčí o poutivé ob-
sluze mého ryze křesťanského závodu za
dobu více než třicetiletého působení.

Učiňte, prosím, malou objednávku na
zkoušku.

Volejenné látky na taláry.

Též na splátky bez zvýšení cen!

Místo hospodyně přijme

v některého důst. pana faráře nebo katechety
inteligentní, vzdělaná slečna středních let z vážené
venkovské rodiny, která se ve vaření i vedení
domácnosti velmi dobře vyzná. Na plat nehledí,
nýbrž jen na vlídné zacházení a řádné, stálé
místo. Nastoupit možno co nejdříve! Vážné na-
bídky vyprošuje si pod značkou: „Vzájemná
spokojenost“ do ins. kanc. Jana Grégra v Praze,
Jindřišská ul. 19.

Varhaník

u věku 31 let, svobodný, absolvent varhanického
kursu v Brně,

hledá příhodné místo

buď ve velké vsi anebo v menším městě.

Nabídky do administrace t. l.

Čtenkyně Božského Srdce Páně,

kteřé povolání do řádu mají a výchově a ošetrování
osířelých dětí aneb misii věnovati se chtějí, nechtě
se obrátí s dotazem stran přijetí na představenou
kláštera B. S. P. Krupka (u Teplé).

Výhodná koupě!

Prodám dům nový, hodící se jak pro
hospodáře tak i pro pekaře, se stodolou,
zahradou a loukou blízko nádraží královéhrá-
deckého. — Bližší sdělí informační kancelář

PAVEL BAYER,
Hradec Králové, 366.

Vklady na knížky zúrokuje

od 1.
května
1915

4 1/4%

**Městská spořitelna
ve Vysokém Mýtě,**

za níž ručí obec
Vysockomýtská.

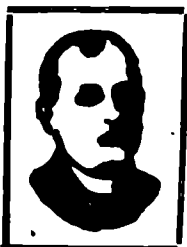
Jest tedy vklad ve spořitelnu
vždy zcela bezpečně uložen.

Lepší malá pomoc včas, než velká nemoc potom.

Proto opatřte si bezodkladně
dieteticko ochranný přípravek

proti choleře a úplavici

**FARÁŘE
L.V. HORY**

**„VADE-
MECUM“**

Zákonem

ochráněno.

Obdrží se po: 3, 5, 9, 13 K. (vedle porta) v drogeriích
nebo v laboratoři „Vade mecum“ v Dačicích, Uechy.
Nepostrádatelný rodinný, jednotlivci a vojínovi v pol.

OBNOVA

Číslo 27. Předplatné na čtvrt roku 2 K 50 h
na půl roku 5 K —

V Hradci Králové, dne 2. července 1915.

Inseraty pošlají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XXII.

Průběh války.

Bojiště východní. Dle úřední zprávy ze dne 27. června po porážce u Lvova zastavila se silná ruská vojska na oblouku Rava Ruská—Miklašov—Starý Jaryčov—Bobrka. Naše vojska však zmocnila se předních pozic nepřátelských, především jižně od Bobrky prolomila ruskou frontu, a Rusové jsou na novém ústupu. Současně s prolomením fronty ruské východně od Lvova měli spojenci úspěch i na dněsterské frontě mezi Haličí a Žuravnem, kde obsadili město Halič, čímž zatlátili Rusy z posledního místa, které ještě ovládali na pravém břehu Dněstru a zároveň vynutili si přechod přes Dněstr na frontě 70 km dlouhé mezi Bukačovci a Židačovem a zmocnili se železničního i silničního uzlu ohodovorovského, načež jali se pronásledovati Rusy v oddílu Gnilé Lipy, odrazili je i přes tuto řeku a dobyli Burztynu. Tato zde operující armáda Linsingenova řadí se ke frontě Böhma-Ermolliho a k ní armáda Mackensenova. Tyto spojené armády pronikly do krajiny mezi Přemýšlany (40 km na jihovýchod od Lvova) a řekou Bugem u Kamionky Strumilové. Zejména št. Mackensen odrazil silné ruské síly u Siolece na Bugu. Armáda arcivévody Josefa Ferdinanda jest v krajině od Ravy Ruské na severozápad. Severně od Ravy Ruské pronikly spojenci na území ruské, obsadili Tomašov a dopšli až do krajin u Frampolu, Zaklikova Belsu, Komarova a Zamošče, známých z loňských podzimních bojů. V jižním Polsku rozvinuly se také boje na čáře mezi Zavihostem, Siennem a Ilcou. V severním Polsku odrazili Němci u města Přasnýho řadu ruských útoků. — Dle úřední zprávy sama armáda Böhma-Ermolliho v bojích o Lvov zajala 71 důstojníků, 14.100 mužů a ukořistila 26 strojních pušek. — J. V. císař jmenoval šefa generálního štábu rakouského Conrada barona z Hötzenborfu generálním plukovníkem. Nová tato hodnost v naší armádě, která byla poprvé udělena vrchnímu veliteli armády proti Italii, arcivévodovi Eugenovi, připadla hned ve druhé řadě Conradu z Hötzenborfu, tvůrci oněch válečných plánů, které přinesly v dějinách bezpříkladná vítězství haličská. Baron Conrad býval brigádníkem v Terstu a divisionářem v Innspruku a právě tenkrát započal neúnavně pracovat na svém životním díle, opevnění italských hranic. Jestliže dnes Italové rozbíjejí si hlavy o naše pohraniční pevnosti, pak jest to zásluhou Conrada barona z Hötzenborfu.

Na italském bojišti po několikadenní přestávce rozvíjejí Italové živější činnost. Naše vojsko odrazilo tu zase několik útoků nepřátel. Obecenstvo se uklidňuje, je prý nutno uvážiti ohromné obtíže terénu. — Italové jsou téměř nečinní; jen dělostřelecké boje trvají na všech frontách. Úředně se také oznamuje, že naše ponorka torpedovala a potopila 26. června v severní Adrii italskou torpedovku. A dne 27. června náš námořní letec u Villa Vicentina donutil nepřátelský balon k sestupu. Dne 28.

června vrhl pak pumy do nepřátelského dělostřeleckého parku v S. Caneiano a v Sdobbě těžce poškodil parník. — A z Afriky vzdychají Italové rovněž. Vyklizení libyjského vnitrozemí, které se stalo nutným, provedeno za obětí a částečně za velikých ztrát. Intrikami Senusů ohroženy jsou i důležité spojovací středky. — Následník trůnu arcivévoda Karel František Josef zavítal také do Tyrol, aby tu v nejprvnější řadě navázal pokud možno úzký styk s vojskem na frontě.

Západní bojiště nevykazuje zvláštností. Němci měli tu zase řadu úspěchů.

Turecké bojiště. Na frontě dardanelské po většině boj dělostřelecký. Ztráty anglofrancouzské v bitvě dne 21. června činí více než 7000 mužů. — Na frontě kavkazské ustoupili Rusové u Kale Bóghazu.

Politický přehled.

Ministerská rada konala se dne 28. června za účastenství všech členů ministerstva. — Do Vídně přijel také z Uher hr. Tisza a byl společně s bar. Burianem přijat císařem. Zároveň navštívil hr. Tisza minister. předsedu hr. Stürgkha a měl s ním delší rozhovory.

Ríšský kancléř německý št. Bethmann-Hollweg a státní sekretář št. Jagow odecezovali již z Vídně. Přijeli z hlavního stanu, aby oplatili návštěvu našemu ministru zahranič. záležitostí bar. Burianovi. Byli přijati také císařem v audienci.

Sjezd polských delegátů Polské národní rady konal se 28. června v Krakově; účastnily se ho 523 osoby. Jednalo se tu o polských legiích, o stanovisku mocnářství k polské otázce a o znovuvybudování Haliče.

Něm. nacionální svaz za předsednictví dra Grosse konal ve Vídni předsednickou schůzi, v níž vedle jiného uzeno působiti k tomu, aby prozatímní zaopatřovací požitky invalidů a příslušníků po padlých byly ihned zvýšeny s výhradou, že budou své doby ústavně upraveny. Vláda bude vyzvána k nejostřejším opatřením proti vyhánění cen do výše, zejména ve příčině cukru.

Zatímní rozpočet. Na základě císař. nařízení ze dne 28. června povoluje se zatímní rozpočet na dobu od 1. července do 31. prosince 1915. Vláda zmocňuje se vybírati daně a jiné dávky dle dosavadních norem. Příspěvek připadající dle kvoty na Rakousko nesmí převyšovati částku, která bude povolena delegacemi na rok 1915—1916. Celková potřeba činí 3480,726.156 K. Z té nejvyšší položky má ministerstvo financí 1025,551.823 korun, pak ministerstvo železnic 855,783.720 K, příspěvek na společné záležitosti 587,212.370 K. Úhrada požaduje nejvíce na ministerstvu financí 2174,422.176 K, na ministerstvu železnic 910,091.280 K.

Anglická vláda zasílá Spojeným Státům pamětní spis, v němž podrobně mluví o krocích,

které Anglie učinila, aby co možno nejvíce zmenšila škodu, která vznikla obchodu neutrální z omezení obchodu s Německem. Vláda vypůjčuje si od Anglické banky 50 mil. liber šterlingů (přes 1 miliardu korun).

V Rusku trvá krize ministerstva, která nastala po vítězstvích našich v Haliči. Ministr vnitra Maklakov odstoupil, nástupcem jeho jest Ščerbatov, a zároveň ministr války Suchomlinov, který nahrazen gener. Polivanovem. — V Carském Sělu konala se korunní rada za předsednictví carova, jež se především obírala otázkami vnitropolitickými. — Pád Lvova sesílil v Rusku revoluční hnutí, které se z Moskvy převalilo do jiných měst. — Dle zpráv ruských časopisů jest Rusko ve finanční tísní a jest prý naléhavě nutno, aby obdrželo hospodářskou podporu od Anglie a Francie.

Ve Spojených Státech zahájil bývalý státní tajemník Bryan agitaci cestu po všech velkých městech, aby dělal náladu pro zákaz vývozu zbraní a stříbra do Evropy a v tom smyslu vykonával vliv na zákonodárné sbory.

Volné listy.

Kaťka Stříbrná. Když Tolstoj se rozžehnal s tímto světem, brzo přišla z Ruska zpráva o jeho spisech, které posud nebyly vydány; a jak ani jinak při muži tak slavně býti nemohlo, dělala hned příslušná nálada, aby knihy hojně šly na obyt. Posmrtné dílo jeho přeloženo bylo též do češtiny a zároveň s jeho vycházením v Rusku ozývaly se pochybnosti, pochází-li celé skutečně od Tolstého. Není tomu dávno, co českými novinami proskočila zmínka o sporu, jenž vznikl v Rusku o knize »Vláda tmy« nazvané, jejíž autorství bylo pochybné. Ale nejistota v Rusku byla prý brzo rozpláchnuta a »Vláda tmy« uznána za vlastní dítko mudrce Jasnopoljanského.

Ke vzniku pochybností v Rusku mnoho přispěla rodina spisovatelova a její obchodnický duch, který se zásadně přičil životnímu programu, jak jej Tolstoj v knihách svých vyložil. Tolstému, jako se často velikým lidem přihází, souzeno bylo žíti ve společnosti lidí prostředních, kteří z otcovy a manželovy slávy razili a shromažďovali peníze, předstírajíce na venek lad a shodu života s přesvědčením svého patriarchy. Zkrátka a dobře: do Pamtheonu rodiny Jasnopoljanské byla přijata všechna mínění, ale zásady otcovy byly vystřeny za dveře. Není tedy s podivem, že Rusové, kteří domácí prostředí Tolstého dobře znali, tak značný počet posmrtných knih přijali potfásajíce hlavami; příčina toho, že na Rusi o pravosti knih nebylo určitěji badáno a že celá věc nedostala se na čilejší přetřes veřejnosti, tkví asi ve snaze, zastřítí nepěkné věci rouškou zapomenutí a chrániti velké jména od prosaických dotyků, jimiž Tolstoj bolestně strádal za svého živobytí. Po našem mínění literární kritikové více měli by si všimati »Kaťky Stříbrné« než »Vlády tmy«. Postačí z této knihy přečísti jen několik listův a probouzí se podesetření čtenáře, jenž důkladněji v ducha a formu

DEPEŠNÍ ADRESA: ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚN - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4%, A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ LISTKY POŠTOVNÍ SPORITELNY ZDARMA

VELKOBCHOD UHLÍM, KOKSEM A CEMENTEM

ZÁKOVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPORITELNY 140.273

skýtají vkladní knížky, vkladní účty a 4½% dluhopisy Živnostenské banky, jež možno obdržeti u pokladny

ŽIVNOSTENSKÉ BANKY FILIÁLKY V HRADCI KRÁLOVÉ,

která provádí i veškeré ostatní bankovní transakce
SS za podmínek co nejvýhodnějších. SS

tvorby Tolstého pronikl a jenž s vlastnostmi jeho myšlení se obeznámil. Divno dosti, že naši čeští znalci ruské literatury nad »Knížetem Stříbrným« posud se nepozastavili a že nepodjali se příslušného rozboru, kterého podezřelost knihy se domáhá.

Rozumní se samo sebou, že ustředmující se místem, nemíníme podati soustavného a do podrobností zabíhajícího důkazu, nýbrž spokojíme se jen stručným upozorněním. Dlouho neokolkujíc tvrdíme, že látka a podání její v »Knížeti Stříbrném« jsou Tolstému zásadně a okatě cizí. »Knížete Stříbrný« od začátku až do konce prosakuje romantism, který příkře odporuje realismu, jenž jest podstatným znakem veškeré literární činnosti Tolstého a jenž, vzdálen prchavé romantiky, snaží se vystihnouti všecok sociální život svého národa, všechny bytosti od posledního mužika až k carovi. Ve velkých románech, jako jsou »Vojna a Mír«, »Anna Karenina«, v knihách drobnějších, v novelách, ve vzpomínkách Sevastopolských potkáváme se s bytostmi vyznačenými veškerou individuální zvláštností, ukázanými ve slovech a činech s tak určitou charakteristikou a pravdivou životností, že »Knížete Stříbrný« vůči té realitě osvědčuje se pouhým mátožným stínem. Ve všech pracích Tolstého úžasná přesnost, vystižení všech duševních hnutí, jemná psychologická propracovanost, pronikavé pozorování, výraznost pravdy, jak ji lze vůbec postřehovati a — v »Knížeti Stříbrném« romantické vznášení ve vzduchu, mlynář čarující za svitu měsíce, záhadné schůzky loupežníků, trhání a nesouvislost děje, charakteristika hlavního hrdiny rozplíhla a neurčitá. Do očí bíjící rozdíl tyto sesilují myšlenku, že autor »Knížete Stříbrného« nejmenuje se Tolstým.

Druhým rozpoznávacím znamením otázky tady nadhrožené jest sloh a jmenovitě fraseologie. Jest známo, že slovo spisovatelovo bývá ve shodě s jeho myšlenkami a s pravdou, kterou usiluje povědět. A je-li pravda o věcech jedna, není tím ještě řečeno, že sloh všech lidí musí se podobati, neboť lidé jsou vesepok různí a dojmy, jichž nabývají, jsou rozličny.

Sloh jest vynikajícím spisovatelím příkazem a značkou. I sloh Tolstého má svůj ráz a povahu, ale byl by na omylu, kdo by dle slavného jména představoval sobě sloh význačné harmonie, spádnosti a uhlazenosti. Slohu Tolstého chybí jistota a rozhodnost; tu věty jeho mohutně vybuchují, jinde vážnou nebo umdleně a těžce vinou se ku předu, jakoby se jim nedostávalo příslušného výrazu, což vysvětlujeme tíhou problémův a otázek, kterými autor po celý život se zabýval a které po

svém způsobu snažil se řešiti. Tolstoj oddav se hloubání o nejvyšších otázkách lidstva, osamotněl na svém sídle a bezděčně přišel o onu jasnost, přátelskou oddanost a výstižnost mluvy, kterými knihy ruských autorů jsou příznačny a jedinečny ve veškeré světové literatuře. Ruský lid dle svého životního nazírání a dle své povahy vytvořil si řeč, v níž kypí bohatá obraznost a v níž prosté, přimykavé slovo a jednoduchý obrat jakoby kouzelným proutkem dovedou rázem osvětliti povahu člověka, vystihnouti situaci a nakresliti přírodní náladu.

Ruští spisovatelé v tomto prostředí vyrostše, velikolepou a napovídající onu jednoduchost zkonkrali pozorováním a studiem. Typickou touto předností vyzdobili svá díla Turgenjev, Gogol, Dostojevský, z nejnovějších Kuprin, Čechov a mnozí jiní. Knihám Tolstého, jak již pověděno, jednoduchá bohatost pomůcek vyjadřovacích chybí, a tím očitáme se zase u »Knížete Stříbrného«.

»Knížete Stříbrný« ode všech knih Tolstého zásadně odlišuje se tím, že autor jeho dokonale si osvojil pomůcky, kterými spisovatelé ruští činí své knihy tak srdečnými a hřejivými. Pisatel »Knížete« studoval a vníkl v ruskou lidovou mluvu, obohatil se jejím slovníkem, frazeologií a obraty. Díkce »Knížete« jest jasná, průzračná a nemá ani nejmenší přibuznosti s namáhavým slohem Tolstého.

Z odlišných známek, které jsme tady letmo načrtali, domníváme se tedy důvodně, že »Knížete Stříbrný« byl jménu Tolstého podsunut. Jak a kým byla věc provedena, nedovedeme ovšem povědět.

Napoleon r. 1818. Neochotu zákonodárského shromáždění Napoleon s počátku snášel dosti trpělivě, ale když již drahé času uběhlo a poslanci stále se k dílu neměli, neutajil své mrzutosti a trpce si na nečinnost tu stěžoval. Znamenaje, že nemůže na nikoho spoléhati nežli na sebe, stupňoval svoji horlivost, aby armáda co možno nejlépe byla připravena. Po svém návratu z Elby zastal vojsko ve stavu ubohém, sotva 100.000 mužů mohlo se postaviti do pole, a počtem tímto nebylo možno obsaditi ani všechny pevnosti a hlavní přístavy. Napoleon činil, seč byl, aby armádu rozmnožil a ducha vojenského vzpružil, za kterýmž účelem pracoval denně až šestnáct hodin.

Předem pod prapory povolání byli všichni vysloužilci. Muži tito ztrávili mladý a mužný věk v poli a chodili osloněni slávou svého vůdce. Pamatovali Marenga, viděli bortící se Saragosu, byli u Jeny, brodili se Dunajem u Oštrův a leckteří z nich

konference k odstranění nedorozumění, povstaleho mezi Pruskem a Švýcarskem. Císař (Napoleon III.), vždy dobře zpraven ohledně událostí u dvoru a vládních kruhů v Berlíně, patrně věděl, že král důvěrněji se mnou obcuje než s ostatními delegáty, a častokrát také považoval mě za kandidáta na ministerstvo. Zachováv v záležitostech se Švýcarskem zřejmě benevolentní smýšlení k Prusku, očekával patrně obratem, že smí počítati na nějakou náhradu se strany Pruska v jiných věcech, a vysvětlil mi, že byl neprávem obviněn, jako by choval zámeř strany hranic na Rýn. Německý levý břeh rýnský, asi se 8 miliony obyvatel, že byl by neudržitelnými hranicemi pro Francii před tvář Evropy; přirozenost věcí že by vedla Francii konečně k tomu, uvéstí jej do stavu plné neodvislosti, jako Lucembursko, Belgie a Holandsko.

Toto předsevzetí, týkající se hranic rýnských, přineslo by Francii dříve nebo později přhrátek 10 neb 11 milionů námořných obyvatel. Toto seslení francouzské moce pokládalo by se od Evropy za neunesitelné, »zrodilo by koalici«; bylo by obtížnější tuto moc udržeti než ji získati, »zásobit« to, které by jednoho dne spojená Evropa přála si přivlastnit. Tako-

zažili krutých hrůz na sněhových pláních ruských. Majíce četné jízvy na tělech s osmahlými a zvětralými obličejí, ochotně zříkali se dosavadních zaměstnání, aby shromáždili se kolem císaře, na něhož vstávající lehajíce vzpomínali. Berouce se ze všech koutů Francie na svá shromáždění, rozněcovali v sobě bývalé nadšení a hrdě sobě představovali, jak jménem své vlasti a s bouřnými výkřiky: »Ať žije císař!« dobývali vítězství za vítězství. Zobrazovali si malého svého »kaprála«, jak po boji z nerozplynutých posud mraků dýmu vynořuje se na svém bělouši, jak objíždí řady vojska, promlouvá svým kovovým hlasem a rozdílí vyznamenání.

Do armády zařaděno bylo dvě stě praporů národní gardy a z námořníků, kteří pro nedostatek bitevních lodí byli na zahálce, zřizovány zvláštní pluky. Od sněmovny žádal Napoleon 250.000 nováčků, ale byli mu odepřeni. Nicméně však tento báječný pracovník dodělal se toho, že na počátku června armáda měla 559.000 bojovníků. Aby vojsko proniknuto bylo duchem slavných dob předchozích, Napoleon křísil kde kterou drobnost, obnovoval vzpomínky a plukům dal stará čísla z roku 1794. Bedlivě také sestavovány byly seznamy osob, hodících se za důstojníky.

Na uniformy a zbraně, na koně pro jízdu a dělostřelectvo bylo potřebí mnoho peněz, ale Napoleon nezůstal na holičkách. Jednak uprchlí Bourbonové v Tuilleriích zanechali naplněné pokladny, jednak obecné nadšení bylo tak vydatným pramenem, že ze všech departementů od kapitalistův i majetkově středních vrstev přicházely přčetné dobrovolné příspěvky. Nezřídka se také stávalo, že při přehlídkách vojska od vlasteneckých dárců balíky bankovek Napoleonovi dávány byly přímo do rukou. Puškařské závody pracovaly ve dne v noci o překot, soukenické dílny podporovány půjčkami, kupování koně, zásoby dělostřelecké doplňovány, Paříž a jiná důležitá města opevňována hradbami. Na ochranu Paříže kolikem rozestaveno bylo 600 děl, obsluhovaných 6000 dělostřelců, vesměs nováčků. Celá Francie byla ohromným táborem, v němž válečnými přípravami kypělo a vřelo, neboť kde kdo byl dychtiv vlastenecké povinnosti.

Jak již pověděno, začátkem června Napoleon měl 559.000 mužů dobře vyzbrojených, dosti vycvičených a vybavených všemi válečnými potřebami. Armáda byla rozdělena v 7 sborů pod velením Erlona, Reille, Vandamme, Gerarda, Rappa, Lobana a Sucheta, kteří střežili hranic francouzských od Belgie až po Švýcarsy. Čtyřero menších

výto záměr, upomínající na Napoleona I., visí příliš vysoko pro přítomné osobnosti; ohce tím říci, že ruka Francie byla by proti každému a důsledně ruka každého byla by proti Francii.

Snad, za jistých okolností, k usmíření národní hrdosti přál by si »malou rektifikaci hranic«, avšak je schopným říci i bez toho. Kdyby bylo zapotřebí války, dal by přednost hledati ji ve směru k Italii. Jednak tato země měla vždycky velkou příbuznost s Francií, jednak je Francie dosti silná v moři pozemní a v pozemních vítězstvích. Francouz rád by našel křížený doplněk v rozvinutí své moři námořní.

On že nepomýšlí rázem udělení moře Středozemní francouzským jezerem, »avšak ponehálu«. Francouzové nejsou rození námořníci, nýbrž dobří pozemní vojáci a z toho důvodu vítězství námořní by jim daleko více lichotila. To že je jediný motiv, který by rád jim vpravil, pomoci zničení ruské lodstvo v Černém moři, neboť Rusko, majíc tak znamenitý materiál, jako jsou řeční námořníci, stane se příliš obávaným soupeřem v moři Středozemním. Měl jsem dojem, že císař zničení ruského lodstva spíše dráždilo a že nad to snažil se ospravedlniti sebe

Feuilleton.

Plány Napoleona III. roku 1857.

(Bismarck o nich vypravuje ve svých Pamětech, v I. svazku, v anglickém vydání.)

Následujícího roku 1856 dostalo se mi opět přístupu ke králi, a Manteuffel (možná jiní také) počali se obávat, že bych mohl nabýti vlivu na krále na jejich účet. Za těchto okolností navrhl mi Manteuffel, abych převzal ministerstvo financí, zatím co by on podržel presidentství a obor zahraničních záležitostí; později učinil výměnu se mnou, že chce předsedati ve aněmu jako ministr financí a já se stanu ministrem zahraničním. Mluvil, jako by tento návrh vycházel od něho samého, a až se mně to zdálo divným, neodmítl jsem jej naprosto. Ve skutečnosti vyšel návrh od krále; a když se Manteuffel tázal, co se mu podařilo dokázati, odpověděl: »Úplně se na mě usmál.«

Nebyl jsem tedy opětě žádán, nýbrž došlovně od krále komandován, převzati obor Manteuffelův.

V březnu 1857 sahány byly v Paříži

oddělá pod Lecourbem, Brunem, Decaenem a Clau-
selem ohránilo Francii proti Vlachům a Španělům,
část vojska dusila vzpouru ve Vendée a národní
garda větším dílem ležela posádkami ve význam-
ných městech a v 90 pevnostech, které všechny
byly opraveny, dobře zásobeny a od zkušených
důstojníků komandovány. Císařská garda skládala
se z 12 pěších a 4 jízdních pluků s 596 děly.

Uvědomíme-li si vysílení Francie tolika válka-
mi, musíme žasnouti nad činností muže, který, za
tak krátkou dobu vydupal armádu, jejíž počet pře-
kvapuje. Přípravy jeho r. 1815 — možno říci —
byly takofka přírodní událostí a jeho organizač-
ské nadání zazářilo v nich nejskvěleji, neboť dodě-
lal se úspěchů tam, kde by každý jiný byl odešel
již s prázdňnou rukama. V podivuhodném činu tom
Napoleon opět osvědčil se počítajícím pracovní-
kem, který jakmile sobě vytýčil cíl, ihned nacházel
pomůcky, které seřadil s obezřelostí, s jakou
vše podnikal a s rozhodností, s jakou vše vykoná-
val. Ovládal lidi a donucoval přírodu, aby mu byli
po vůli. Muž z kamene a železa, který dovedl se-
děti na koni až sedmnáct hodin, který vytrval ně-
kolik dní bez odpočinku a pokrmu a když se mu
pak po takovém napětí dostalo jídla, pojídal spěš-
ně, zabrán jsa v myšlenky o nových podnikcích!
Muž, kterého nezarážily rozpaky, mrštný, obezřelý
a takové prozíravosti, že ho nemohly v blud
uvést žádné nástrahy, ani vlastní ukvapenost nebo
vzrůstlivost. »Má železná ruka«, říkával, »není kon-
četinou mého ramene, nýbrž počíná se přímo od
mé hlavy.« Vybudování armády r. 1815 opět do-
vodilo, že nikdy před ním pohotovost k činu ne-
byla ve spojení s duchem tak obsáhlým. Jiní za ta-
kových okolností a před takovými překážkami
byli by si povzddechli a složili ruce v klín, ale Na-
poleon, pevný realista a nepřítel všech povídaří,
rozpoznal, kde věc vázne a vrhl se hned na bod
odporu.

Válečný plán. Napoleon nemínil prvý na spo-
jence udeřiti, neboť chtěl míti omluvu, že začali
oni. Čekání jeho nemělo dlouhého trvání. Začali
Angličané tím, že ve Středozemním moři zajali
francouzskou fregatu, ač cesta z Calais do Doveru
byla ještě volná. Po Anglii přerušily dopravu do
Francie i ostatní spojenci, nepouštějící dopisů, zbo-
ží a cestujících.

Napoleon dne 7. června zákonodárnému shro-
máždění ohlásil, že co nevidět odebere se k voj-
sku, po čemž dne 11. června slavnou audiencí lou-
čily se s ním obě sněmovny a poté konána rada
ministrů, kdež usneseno, aby za nepřítomnosti cí-
sařovy zemskou správu obstarávala zvláštní vládní
rada. S ministry rozloučil se Napoleon těmito
slovky: »Této noci odjedu, konejte svou povinnost!
Francouzská armáda a já neopomeneme konati
svou. Vaším heslem buď činnost a horlivost.« Na-
posled v životě se svou rodinou posnávav, dne 12.
června o 4. hodině ranní odejel z Paříže k severní
armádě, která ho již od 8. června netrpělivě oče-
kávala, domýšlejšíc se, že dle všech znamení tento-
kráte budou bitvy nejurputnější a nejosudnější.

Jak se věci měly, Napoleon mohl voliti jeden
ze dvou plánů: máje dobře zajištěné pevnosti, mohl
se držeti za nimi v nitru země a dle potřeby cou-
vati až k Paříži, a pak spojenci nemohli na něho
všemi silami udeřiti, neboť musili za takových o-
kolností valnou část vojska nechat za sebou, aby
ztaženy byly pevnosti, od jejichž posádek hrozilo
zaskočení. Před příchodem Rusů spojenci sotva by
se byli odvážili táhnouti do nitra země, protože
chovali v dobré paměti zoufalé boje roku loňského,
kdy Napoleon způsobil jim tolik krutých porážek.
A příchod Rusů nemohl se státi dříve čtyř neděl.

Druhý plán záležel v tom, že Napoleon mohl
vyráziť proti armádě anglicko-pruské na severu
a poraziti ji dříve než Rusové a Rakoušané spojí
své armády na Rýně. Tento plán nejen že se za-
mlouval císařově povaze, ale svědčil též vyzkou-

z výsledku války, do které se Anglie jeho při-
činěním dostala jako loď bez vesla, zcela dle
výroku jejích zahraničního ministra: »Jsem do
války vtáhli.«

Pokud se týče války v budoucnosti, po-
važuje on Italii za spřízněnou a odvislou pod
mínku vzhledem k Francii. To tvoří část pro-
gramu, jemuž by Prusko nemělo odporovati.
Francie a Prusko se navzájem doplňují; pova-
žuje to za nedorozumění, že Prusko roku 1806
nestálo na straně Napoleonově jako ostatní státy
německé. Bylo by žádoucí konsolidovati naše
teritorium získáním Hanovru a vévodství lab-
ských a pak položit základ k silnému loďstvu
pruskému. Postrádá se tu námořní moc dru-
hého řádu, která by ve spojení svých diných
sil se silami francouzskými položila jistě ome-
zení nynější úsilí přemoci anglické. V tom
nehrozilo by žádné nebezpečí ani jim ani ostatní
Evropě, jelikož by oni nechtěli nikterak za-
ujmouti stanovisko pro jednostranný sobecký
podnik Francie, nýbrž pouze osvoboditi všechna
moře od nadvlády Anglie. Jeho prvním přáním
je zajistiti neutralitu Pruska, v případě, že by
se dostal do války s Rakouskem ohledně Italie.
Mám vyšetřiti smýšlení královo v tomto směru.

šené vlastnosti vojínů francouzských, kteří pod ve-
lením Napoleonovým po porážce jednoho nepřítel-
e rychlými pohyby byli uvyklí vrhati se hned na
odpůrce jiného. Daloť se téměř s jistotou očeká-
vati, že jedna nebo dvě prohrané hlavní bitvy roz-
viklají síly spojenecké. Kdyby Napoleon, jak za-
myšlel, byl odrazil Angličany do moře a kdyby
Prusy byl zahnal přes Mosu do Belgie, kdež měl
přemnohé stoupence, byl by stanul Rusům v pra-
vém boku a spojencům nezbyvalo by pak nic jin-
ného než omezovati se na defenzivu. Napoleon byl
by pak věděl, jak věci na kloub, neboť v roztrhá-
vání a porážení bránících se armád byl mistrem
nad mistry.

Po důkladné úvaze rozhodl se tedy táhnouti na
sever proti Prusům a Angličanům. Napoleon při-
byv k vojsku, vydal první a poslední denní roz-
kaz v této válce a učinil tak svým řádným a struč-
ným způsobem, jako ve všech válkách předcho-
zích.

Ve svých denních rozkazech dovedl vždycky
chopiti duši svého vojáka na místě nejcitlivějším,
prohlédaje k jeho způsobu myšlení, povaze a ke
všem těm okolnostem, které v daném okamžiku
na bojovnýk měly rozhodující vliv. Jeho denní
rozkazy vyznačují se myšlenkovou zhuštěností,
rázností a zvučely jako bronz jeho děl. Na příklad
rozkaz jeho před bitvou u Borodina r. 1812 zněl:
»Vojín! Hle bitva, které jste si tak přáli! Vítězství
závisí na vás. Jest nám nezbytné, neboť zjedná
nám vhodné byty a brzký návrat do vlasti. Bojuj-
te tak, jako jste bojovali u Slavkova, Fridlandu,
Vitebska a Smolenska. Nechtě potomci hrdě si při-
pomínají skutků vašich tohoto dne a nechtě řeknou
o každém z vás: i on byl ve veliké bitvě u Mosk-
vy!« Nebo jeho známá historická slova, když v
Egyptě připravoval armádu k bitvě u pyramid:
»Z vrcholů těchto pyramid hledí na vás čtyřicet
století!«

Večer před bitvou u Slavkova objížděl Napo-
leon se svým štábem jednotlivé sbory a zastavil se
u vojska, kterému velel jenerál Vandamme, který
zaujímá technický postoj, chystal se právě hovořiti
ke svému mužstvu, aby je nadchnul pro zítřejší
bitvu. Vandamme zpozorovav císaře a maršály,
ocitl se v rozpacích a zdálo se, že upouští od toho,
co chtěl říci. Ale když Napoleon zámyslně
prodléval, Vandamme, jenž si byl technické své ne-
obratnosti dobře vědom, chtěl nechtěl musil spu-
stiti: »Moji udatní vojáci! Přijdou Rusové. Vypalte
na ně své ručnice, pak stáhněte kohoučky, zavřete
pánvice, nasadte bodáky a všechno zajměte. Ku
předu!«

Maršál Berthier z této řeči se rozesmál, ale
Napoleon, znaje duševní vlastnosti vojenského od-
dělku a uznávaje, že řeč k myšlenkové povaze a
chápavosti osloveného mužstva dobře se hodila,
obrátil se k Berthierovi a propověděl: »Vy tomu
nerozumíte. Z pařížských advokátův ani jeden k
tomuto mužstvu by tak dobře nepromluvil. Vojáci
tomu jistě rozumějí a ostatně takovým způsobem
dobývá se vítězství!«

Vandamme, jsa neobratným řečníkem, byl nic-
méně chytrákem. Když r. 1805 Napoleon vrátil se
z války do Paříže, doslechl se o vyděračnosti ně-
kolika jenerálů, mezi nimiž byl také Vandamme,
který prodléval posádkou v jistém venkovském
městě dával si od obce na oběd vypláceti 500 fran-
ků denně. Císař poznamenal: »Vandamme jest u-
datný jako Caesar, ale plní jako vztekly, bez
prodlení ho k sobě obeslal. Vandamme vstupuje do
komnaty nepustil Napoleona k řeči a hned se roz-
hoví: »Sire, vím, proč jste mě povolal, ale my-
slím, když znáte moji oddanost a statečnost, že
si nevšimnete některých těch nepořádností mého
oběda; jsou to příliš nepatrné drobnosti, aby mohly
vzbuzovati pozornost Vašeho císařského majestá-
tu!« Císař se tomuto chytrému obratu zasmál a
řekl: »Tentokrát nebudu již o tom mluvit, ale přeji
si, abyste budoucně byl opatrnější.«

Odpověděl jsem, že jsem najisto potěšen
danými mně informacemi císařovými, předně
poněvadž musím viděti v nich důkaz jeho dů-
věry, za druhé poněvadž jsem snad jediný
pruský diplomat, který by se zavázal držeti
jazyk, jak doma tak i oproti svému panovníku
vzhledem k celému sdělení. Vynasnažiti jsem se
však uvést mu na mysl, vzdáti se této vidiny;
je naprosto nemožno pro krále Bedřicha Viléma IV.
přistoupiti k takovému plánu; záporná odpověď
by byla jista, kdyby se mu výhled do něho
učinil; zbývá tu ještě veliké nebezpečí nečet-
nosti tajemství při rozhovorech s princem. Kdyby
některá z ostatních vlád německých měla mo-
žnost tuto nečetnost sdělit v Paříži, byly by
dobré vztahy s Francií, tak platné Prusku, ska-
leny. »To by však bylo něco více, než neče-
tnost, to by byla zrada«, vyhrkl poněkud roz-
rušen.

»Oči byste se v blázní!« Dodal jsem.

Císař shledal tento výraz případným i
silným a opakoval si jej. Rozhovor tento byl
pak ukončen jeho díky za tuto mou upřímnost
a mým ujištěním zachovati mlčenlivost ohledně
jeho sdělení.

Kulturní jiskry.

Sion a Město Davidovo ve světle nejno-
vějších objevů. — Napsal dr. Josef Slabý,
profesor bohosloví. — Vyděl. Knih. Katol. sv.
LXIII (V. Kotrba.) 8 četnými ilustracemi a
plány. 8°, (65 str.) Cena 90 hal.

Knihla luští učený spor mezi palestinology
ohledně místa, na kterém stál kdysi Sion, pev-
nost Ježusitův. Slovnatý autor luští tuto obtí-
nou otázku poukazáním na vypravování druhé
knihy Samuelovy (hl. 5, v. 7), obsahující vele-
cenný detail, který je vyjádřen slovem sinnór.
Význam tohoto substantiva je aspoň potud jist,
pokud se jím vyjadřuje průchod, jenž jest v ně-
jakém spojení s vodou. Patrný účel tohoto pa-
starého, ve tvrdou skálu vytesaného tunelu byl:
sprostředkovati tajné spojení mezi pevným m-
stem nalézajícím se na vrcholu Ofelu, a mezi
pramenem Umm ed-Daradž, prýtičím se v ú-
dolí kedronském. Tomuto účelu odpovídá celá
struktura zmíněného průchodu. Nutno též po-
dotknouti, že tento mohutný průchod nebyl
podnikem soukromým, sloužícím k účelům pri-
vátním. Tomu odporuje jeho velikost a náklad,
a jakým byl do skály vytesán. Jednalo se tu
jistě o podnik veřejný, který měl celému městu
zajistiti pro čas obléhání pramenitou vodu. Sion
— citadela jebusitáká — je nedobytnou tvrzí
pro zbraně, jimiž disponuje král David. Jeju-
sité, jsouce si vědomi této nedobytnosti, pošle-
bují se Davidovi a jeho vojnům. Po delším
hledání je vypátrána cesta, kterou možno se
dostati do pevnosti. Cestou tou je sinnór. Je to
cesta nezvyklá. Chrabrý Joab odvažuje se do
nitra sinnóru a jeho odvaha je korunována žá-
doucím výsledkem — David je pánem Sionu.
Z nejnovějších objevů, učiněných ve městech
kananejských, vyplývá, že asi od druhého tisíc-
iletí př. Kr. žili ve staré zemi kananejské
zruční stavitelé vodních staveb, sloužících k
větší bezpečnosti opevněných měst. Takové po-
dobné tunely byly objeveny v městě Gezeru,
Gabaonu, v Bel'ameh a v Zajordání v Rabbath-
Ammonu. Již z těchto příkladů možno souditi
na tehdejší kananejský obyčej, spojovati města
s prameny nákladnými chodbami podzemními.
Můžeme tudíž právem stotožňovati bibliický
sinnór s nově objeveným tunelem ofelským.
Tato identifikace umísťuje tvrz Sion, jakož i
prvotní Jerusalema na návrší, nazývaném dnes
ed-Dehúrah. Pak pojednává vldp. autor o tvár-
nosti jebusitákého Jerusalema, o prvních pracích
ve »Městě Davidově«, o jeho dalším vývoji
atd. atd.

Tot malá ukázka z bohatého obsahu této
nejnovější publikace prof. dra Slabého. Je s po-
divem, jak autor dovedl sméstnati tolik látky
v tomto nevelikém svazku. A při vši zhuš-
tlosti jak zajímavě podává i nejtěžší otázky, jak
dovede upoutati i ve zdánlivě suchých exkur-
sích! To může podatiť se jen tomu, kdo své
theoretické vědomosti založil na pevném zá-
kladě víceletého opěťovaného pobytu ve Svaté
zemi. Spousta věcí, kterých by člověk musel
hledati po nejruznějších komentářích, drobnosti
z odborných cizojazyčných časopisů atd. jest tu
snesena a uspořádána jasně a přehledně. Prof.
Slabý snaží se pracovati vždy s nejnovější li-
teraturou a její velmi přesné uvádění svědčí o
jeho velké seřetlosti a svědomitosti. Na konec
připomínáme, že vše je podáno slohem živým,
vytkřeným, uhlazeným, což také přispívá k tomu,
by si kniha získala sympatií čtenářových. Knihu
tuto lze jen upřímně doporučiti všem, obzvláště
všem duš. pánům, ve školách pracujícím!

Francouzské kapitalistické zednářstvo
bez vlasteneckého dta. Drobní poplatníci
francouzští netoliko mají obětovati na válku
poslední haléře, ale i vlastní životy. Zato však
zednáři, kteří válku vznítili, hodlají pouze spe-
kulovat a hrabat v kritické době dvojnásobně.
29. června v pařížském »Journalu« uveřejnil
senátor Humbert delší blánek o potřebě děl a
střeliva. Zde nejprve konstatuje s politováním,
že ruský ústup a selhaví francouzské ofensivy
vyvolaly ve Francii největší pesimismus, jenž
zmocnil se širokých vrstev obyvatelstva. Pak
obrací se Humbert ostře proti velkokapitalistům,
finančním ústavům a bohatým společnostem,
kteří dosud celý svůj kapitál zadržovali, místo
aby upisováním válečných papírů podporovali
vládu ve snahách o blaho Francie. Jako malý
střádal, musí také velkokapitalista projevití dů-
věru a přispěti k obraně země. Francouzská
vláda, bude-li nutno, má se chopiti prostředků
a užití cest, aby finanční lenochy finančně mo-
bilisovala. Nechtě tito špatní vlastenci, bude-li
třeba, donucením jsou upozorněni, že ve válce
blaho vlasti jest jediným a nejvyšším zákonem.
Potud vývody senátorovy. A teď ať někdo čeká,
že tačí váleční horlivci francouzští něco obětavě
lidu poskytnou po válce! Dovedou-li tito proti-
katolické osvícenci zachovati tak tupou bezohled-
nost a křiklavou bezcitnost již nyní, v jaké
skutky se vtělí jejich lecklá hecla po válce?

Zednářská taktika. Společnost, která
spřádá nitky svých intrik tajně, odvažuje se

nasývatí potměšilou — církev katolickou, jež přece své působení i svůj účel ohlašuje celému světu zjevně. Zednářská společnost prostřednictvím svých agentů slibuje prostomyslným davům velice mnoho. Jakmile však někde se domůže neobmezené moci, prvními jejími činy jsou potlačování svobody a veliké vydírání poplatníků. Sama nepřinášá nic, ale hraje jako apok. Takové kumáři dovedou ovšem zcela hravě i tací zákeřníci, jimž se o vyšší osvícenosti ani nedálo a kteří sotva umějí číst a psát. Poplatníci (na př. v Portugalsku) pak se s úžasem ptají, proč si zednáři na své nadmoderní sociální a politické hokuspokusy neplatí sami.

Nyní i nejchytřejší obhájeové zednářů oněmli před hlasitou mluvou odhalených fakt. Soc. demokratická mnichovská »Post« uveřejnila jasné důkazy, že francouzští a italské zednáři měli rozhodný vliv na vypuknutí nynější evropské války. Sám francouzský vyslanec v Římě Camille Barré, který jest též zednářem, velmi pilně pracoval s italskými ložemi na přípravách k útočné válce proti Německu a Rakousku. Pěšce, uplácející tiisku a vlivných osob hrály při tom vynikající roli. Dle toho možno poznati, komu vlastně účelposvěcující prostředky.

Milánský soc. dem. list »Avanti« referoval: »Angličtí zednáři hlasují vždy pro válku. Zednáři, kteří v Itálii jsou v úřadech anebo nějakého vlivu požívají, dostávají určité rozkazy působiti pro válku.«

Po celé měsíce německé listy všech barev poukazyvaly na to, jak štvou lože francouzské a italské proti Německu a Rakousku. »Germania« správně napsala: »V zemích románských řád zednářů nebyl nikdy jiným nežli bratrem spiklencův a politických tajnýchkářů, revoluce a ateismu.«

Tak to jest nejpohodlnější: chytře se skrýti, udělati rozkazy na všechny strany z tajných záležitostí, vyhnouti se veřejné zodpovědnosti nastrojením figurantů a — přece opanovávatí všecko. I katolický lid italský, který výboj proti Rakousku hlasitě odsuzoval, jest nyní vládněn za vlasy před jímý děl, aby se bil za prospěch zednářských italských dodavatelů, kteří sedí za větrem v teple skvostného blahobytu.

A pak taková společnost odvažuje se před veřejností tvrditi, že sleduje osle lidumilné. Otevře-li její řečník někdy ústa upřímněji, hned lze poznati ostré a krvavé špičky. — Ovšem naše voje na hranicích italských dokazují, že se pranic nebojí ozbrojené bezohrakternosti italské, tak že již nyní svedené davy italské nařkají nad válečným výdělkem.

Obrana.

Filosofie a náboženství. Při povrchním nasrání na život odvádí filosofie od počátku a konečného cíle všech věcí — od Boha; ve hlubších základech však pojata, sjednocuje se s náboženstvím. O tomto vnitřním pochodu u sebe vypravuje Palaček ve svém životopise: »Pohlíží se já předěleho léta (1817) do metafysického hloubání, brzy jsem pocítil, že kdokoliv opravdově a důkladně mysliti počíná, celou soustavu vědomí svého sám na sobě znova založiti a vystaviti musí. I mnou tu daemón jakýsi tak náramně zatřásl, že všechna jistota, víra, vědomost a jestota má v nepochoptitelný rum se mi sesuly. Mnoho mě krutý boj ten proti skepticismu stál, ale vítězství mi po zápasu popřáno. Nebyl možná, aby člověk v opravdovém a důsledném skepticismu dlouho setrval; jestota citův našich přiléhá zjevně na nás naléhá, než abychom děle o bytu, o nadějích a povinnostech svých posybovati mohli. Ani o bytu jak předmětenstva, tak i známosti naší předmětné nelze na rozpácích býti: ale jestotné spojení podmětného znanstva (poznání) našeho s předmětenstvem jest ta otázka, která filozofy mezi sebou věčně rozděluje. Já jsem i brzy uvrhl se na základy pouhé podmětnosti naší, na citelnost, za to uznávaje, že ona původním rodištěm jest celého našeho jestotného (skutečného) života. I ohlédáv se pilně v Kantovy kritice, ačkoliv mi tato ve všem po myslí nebyla, a rozuměl jsem sobě sám o nejdůležitějších pravdách člověčenství; šťastným jsem v tom, že i zneodváživ se náboženství nadpřirodné (nadpřirozené) zjevenímu, nábožného zřetele na svět a na život přece nikdy s očí jsem nespustil, anobrž jej za hlavní předmět svého skoumání pokládám. A což se divným zdání může, ale právě a přirodné (přirozené) jest, sám Holbachův pověstný systém národy potvrdil mne co nejvíce ve pravdách náboženství; vidě já zajisté, na jakových lichých a slabých základech celá tato soustava spoléhá, tím ochotněji a mocněji postavil jsem se na pevnou základu náboženství, nádeje a víry.« (Strana 16. a 17.) Oh.

K dějinám roboty. Penkázáno již vícekrát, jak se kněžstvo zastávalo ve středověku horlivě práv drobných zemědělců proti šlechtickým přemáháním, jak pod ochranou duchovenstva stav selekty mohutněly. Ovšem takový rozvoj prosperoval i kněžstvem společně a srozuměním s kněžími.

lovské. V době husitské byl stav duchovenství bezohledně ujařmen jak od šlechty tak od měst, takže mu nebylo možno chrániti sedláky a posilovati moc královskou v jejím vystupování proti velikým nespravedlivostem stavů privilegovaných. Tudíž upadl snadno do veliké poroby i rolník. Nevolnictví pevně se zahnázilo, tak že i po porážce šlechtické oligarchie sektářské trvalo dále. Ale duchovenstvo, které nyní začínalo mít větší vliv na záležitosti sociální a politické, snažilo se práva rolníků hájiti. S uznáním to konstatuje Rezek a jiní vynikající historikové. Činila v tom směru pokusy i vláda zrovna jako ve století XVI.

Nyní 20. června sám »Venkov« (v č. 148.) sděluje o poměrech v XVIII. století: »Na některých panstvích přece to trvalo déle, že poddaní nerobotovali, ale na některých začali úředně zotrout robotu zavádět. Nyní v tom byli nejlépe na císařských panstvích, na těch byly dvory rozděleny, na těch se nerobotovalo. Jen toliko nějaké roční povyzy poddaní konali. Pak též na kněžských panstvích také to bylo snesitelnější, nežli na šlechtických. Když měl panství Benátské arcibiskup Přehořský, to bývalo na panství Benátském dobře. Arcibiskup jej měl pro sebe, to nepatřilo ke kapitole, robota arcibiskupa byla velká, ale přece se s poddanými mírně zacházelo. Služebníci bez rozdílu měli dobře, byli jisti v službách a netýrali tak mnoho poddané. Ale nejlepší se vedlo ovčákům. Ti lidé zdělávali kapitál, jim patřil ze skopového dobytka devátý kus. A toho času se drželo mnoho skopového dobytka, potom dobytek s pěknou vlnou. Sami ovčáci zaopatřovali z cizozemská pěkné berany, tož přicházeli ročně na velké příjmy. Arcibiskup byl pán tuze dobrý a skoro ovčákům nejvíce přál; ti lidé měli za živobytí pana arcibiskupa Přehořského celé blaho.«

K sledování postupu válečných armád na bojišti

doporučujeme

Plastické mapy

Severozápadní bojiště za 80 hal.

Suezský průplav » 80 »

Země sudetská » 80 »

Bosporus a Dardanely » 80 »

Bojiště jihovýchodní » 30 »

» severovýchodní » 80 »

» západní » 80 »

Dále nabízíme:

Mapu Rak-italského bojiště za K 1-06

» Hle Ruské se Sibiří » » 1-06

» Rak-něm-ruského bojiště » » 1-06

» Dardanel a Bosporu » » —40

Ot. objednávky ochotně obratem vyřídí

**Druktovní
knihkupectví a nakladatelství
v Hradci Králové,
Adalbertinum.**

Národohospodářská hůlka.

Prospěšné zakročení proti lihovému a podvodu. »Čas« sděluje: Státnímu zastupitelství v Lubně (Štýrsko) došlo udání na velkoobchodníky Gustava Lichtensterna a Erhena Zeisera, majitele velkoobchodu tuky fy Edvard Sachs a spol., že vyháněli do výše ceny omastku. Firma má filiálky v Steinnach-Irdningu, Št. Hradci, Lubně, Celovci, Olomouci a Toplicích. Krajský soud v Lubně postoupil řízení okresnímu soudu ve Víd. Pětidomí, ježto delikt bylo dlužno po-
čítati ústředí firmy a spáchan byl tudíž v pravomoci tohoto soudu. Soudním řízením vyšlo na jevo, že firma vyháněla ceny do výše dle okolností od 2 až do 55 K na 100 kg. Okresní soud odsoudil oba spoléháky firmy k pokutě po 42.000 K, celkem tedy 84.000 K, případně na 14 dní do vězení; mimo to nařízeno zabavení sádky, lože a jiných omastků, jež měla firma v zásobě. Zboží toho je asi 80.000 kg. v ceně 150.000 K. — K zatčeným podvodným dodavatelům v Pešti přibyla nová dvojice. Z nařízených soudních úřadů, jak »Az Est« oznamuje, byly zatčeny Eugenie Drechslerová a Hajnalka Fenyvesová a dopraveny do spjišťovací vazby. Obě byly zatčeny detektivy ve svém bytě a dopraveny na policii, kde byly podrobeny výslechu.

Deary Fenyvesové jsou v poděšení, že když v bytě jejich rodiny byla prohlídka, odstranily obnos za 200.000 K. Hajnalka Fenyvesová to popřela, Eugenie Drechslerová naproti tomu udala, že hodila jistou část bankovek do ohně. Výši sumy však udati nemůže. Během výslechu konečně doznala Hajnalka Fenyvesová, že spálila ony bankovky sama. Na základě tohoto doznání byla Drechslerová ihned propuštěna na svobodu, kdežto její sestra byla podřízena ve vazbě.

Pozor na zlétné podvodníky, potulující se po venkově! Ti provádějí zálučné obchody na nejrušnějších místech českých zemí. Agrární »Mor. Venkov« na př. 29. června upozorňuje: »Po obcích shání individua, dobývající se do chalup chovatelů drůbeže a snaží se ji skoupit co nejvíce. Některé předstírají, že pro vojsko do špitálů, jiní pouze radí, aby se ji hospodyně hleděly co nejdříve zbavit, protože ji budou muset vybit, jinak že na ni bude uložena velká daň. A je dosti lidí, kteří věří a prodávají vše za směšnou cenu. Dnes je drůbež ve vysoké ceně a hledána, neboť maso je neobyčejně drahé. Rekvirovat smí jen politický úřad. Na žádnou daň se nemyslí. Ani na zákaz chovat drůbež. Váž již upozorňuje na podvodníky i ministerstvo vnitra. Nejlépe dát takové hned sebrat četníkem.«

Otázka cukerní. Nouze o cukr jest velká, v obchodech lze dostati nejvýše 1 kg cukru. V ministerstvech podávají si ruce deputace, žádající za odpomoc. Přes tento nedostatek vyváží se nyní do Švýcarska náš cukr celými vlaky, kdežto, pokud se jedná o zdejší dodávky, rafinerie stále se vymlouvají na velké obtíže při železniční dopravě. — Aby zabráněno bylo spekulacím hromadění zásob cukru u jednotlivců, přidělí ministerstvo obchodu z dosud zbylého kontingentu 10 procent rafinady pro krytí konsumu na nejbližší měsíc přímo příslušným obcím. V Německu v tom směru pokračují dále. Tam zřízena ústředna pro surový cukr, která určuje, jaké množství každá surovarna má dodati jednotlivým rafineriím a určuje i dobu pro to. Tato ústředna odnáá tedy výrobcům volné nakládání s cukrem, řídí a kontroluje použití jeho. V Německu nařízen byl právě nový soupis zásob konsumního cukru dle stavu z počátku července. Množství do 50 q nepodléhá soupisu.

Za válečného ruchu.

Pozor na lhůtu k upisovacím přihláškám! Po obrovských vítězstvích nad Rusy ohlašují se vítězné boje proti vojákům italským. Mnoho pluků italských jest zdecimováno tolik, až nastává v Římě veliká sklíčenost. Proto kdo upisoval dříve na státní rakouskou válečnou půjčku z vlastenectví, nechť upisuje nyní jako střízlivý počtář, jako muž, který hodlá svůj kapitál uložit a zúročiti co nejvýhodněji a nejbezpečněji! Lhůta k úpisům končí již v pondělí 5. července. Proto kdo dosud váhá, hled rychle aspoň v posledních dnech větší obnos upsat!

Dobytí Lvova oslaveno bylo v Hradci Králové slavnými službami Božími v katedrálním chrámu Páně sv. Ducha o svátku sv. apoštolů Petra a Pavla. Ve ¼10. hod. proslovil vsdp. kanovník prof. Msgre dr. Fr. Šuk kázání o významu dobytí Lvova. Navazuje na sváteční epistolu o vysvobození sv. Petra nespravedlivě vězněného ze žaláře na vytrvalé prosby věřících, výmluvným slovy vřel val přesvědčení, že Bůh také řídí naši, bojující za věc spravedlivou, vítězně vyvede z prostřed nepřátel a vyslyší tak naše modlitby. Po kázání obětoval J. E. nejd. biskup dr. Jos. Doubrava pontifikální mši sv. a na konec chvalozpěvem »Te Deum laudamus« Bohu vzdal díky za pomoc prokázanou proti výbojným zbraním našich nepřátel. Slavnosti účastenili se zástupcové úřadů zeměpanských, městského zastupitelstva, sboru důstojnického, škol a mnozí věřící. Císařskou hymnou pak zakončena byla slavnost tato.

Blahopřejný projev katolické české Moravy k vítěznému osvobození Lvova. Poslanec dr. Hruban poslal tyto telegramy: Jeho Výsost nejjasnější polní maršálek arcivévoda Bedřich, vrchní velitel armády. Hlavní stan. »Katol. strana národní a «kluby zem. a nář. poslanců katol. národních a křesťansko-sociálních ve své vlastnosti jako valná soudáška reprezentace českého národa jménem celé české katolické veřejnosti vyslovují Vaši císařské a královské Výsosti jakožto vrchnímu veliteli statečné armády v upřímné vděčnosti k ní a obezřetným vůdcům nejuctivější blahopřání k slavnému osvobození Lvova a vroucí upřímné díky za statečné a vítězné hájení nedotknutelnosti starobylé Hle Habsburské. Od dávných století má v Hle Habsburské vlast a domov svůj český náš národ, který v ní vidí i záruku svého dalšího rozvoje a své budoucnosti. Bůh žehnej Vaší Výsosti, provázej statečné naše vojsko a dopřej vznešenému mocnání, naší Hle a velkým jejím národům požehnání brzkého a vítěšného míru. Předseda JUDr. Hruban. — Jeho Excellence obch. generálního štábu baron Conrad-Hörsendorf. Hlavní stan. »Katolická strana národní a «kluby zem. a nář. poslanců katol. národních a křesťansko-sociálních na Moravě a vděčnosti ke sta-

Nové
OFFICIA PROPRIA PROVINCIAE PRAGENSIS

Čísť I/IV jest již na skladě a nabýváme tuto samu o sobě P. T. dachovenství za K 3-00, poštou K 3-70.
(vázaný 4 K, poštou 4 K 10 h.)

Souborně nabýváme nové

BREVIARIUM ROMANUM 1914, čtyřdílné,

vydání Pastetovo, v následujících vydáních:

Miniaturní Breviář

vázaný ve formátu 88-135 mm.,
na indickém papíru sešitý se
K 25-20.

Breviář. Romanum

v 18°, se 4 titul. obrázky a ill. od
F. M. Schmalda, vázaný ve form.
98-158 mm., na indickém i stroj.
papíru, brožovaný na ind. papíru se
K 28-70, na stroj. papíru se K 25-20.

Breviář. Romanum

v 12°, se 4 titul. obrázky a ill. od
F. M. Schmalda, vázaný ve form.
120-180 mm., na indio. a stroj.
papíru titlány, brož. na ind. pap. se
K 28-20, na stroj. papíru se K 25-20.

Váza a úprava těchto breviářů jest valice elegantní a jest provedena 7 různými způsoby, jak níže uvádíme.

Při objednávce státi oznámiti druh breviáře, číslo vazby a druh papíru.

Vazba čís.	Miniaturní breviář		Breviář v 18°		Breviář v 12°	
	K	ind. pap. na stroj. pap.	K	ind. pap. na stroj. pap.	K	ind. pap. na stroj. pap.
1. v černé kůži s červenou ofiskou	39-20		47-60	46-20	61-80	58-90
2. v černé kůži se zlatou ofiskou	42-84		51-80	50-96	67-20	64-40
3. v pravé chagr. kůži s červ. ofiskou	43-64		51-80	50-96	67-20	65-52
4. v pravé chagr. kůži se zlatou ofiskou	46-48		56-—	56-—	73-92	71-12
5. v pravé chagr. kůži s okrajem a osdob. slac. deskou a zlatou ofiskou na červ. podkladě	48-44		58-10	58-10	79-80	78-40
6. v pravé juchtovce se slaceným hřbetem i deskou na červ. podkladě, se zlatou ofiskou	52-08		63-72	63-72	96-80	96-80
7. v pravém jemném saffianu (černý, červenohnědý, tmavoselený), jinak jako č. 6.	56-—		66-08	66-08	100-80	100-80
Pouzdro s pravé chagr. kůže, s přiklopem, pro jeden díl	4-20		5-60	5-60	7-—	7-—

K těmto svazkům breviáře jsme ochotni na svlašttní přání dát současně přivázaní nové Proprium Bohemias na nepatrný doplatek. Všecka jiná přání ohledně breviáře, pokud nám to bude možné, nejistě ochotně dle přání
žadatelů vyřídíme a není jistě třeba v této věci obracet se k firmám jiným.

Dotazy, jakož i objednávky raději adresovati na

Bružetovni knihkupectví a nakladatelství
v Hradci Králové, Adalbertinum.

tečné armádě a obezřetným vůdcům jejím s pro-
jevem vroucích důků vyslovují zároveň Vaši
Excellenci upřímná blahopřání k slavnému osvobození
Lvova a vítěznému hájení nedotknutelnosti monarchie,
v níž český náš národ má svůj domov a vidí i záruku své budoucnosti. S pro-
jevem hluboké úcty předseda Dr. Hruban.

Ústí sv. Otce o mr. Dne 22. června uveřejnila pa-
řížská „Liberté“ rozhovor svého spolupracovníka Lata-
pie s papežem. Papež připomněl nejdříve svoje různé
intervence ve prospěch míru a lítoval, že nemáme ničeho
učinili, aby urychlil konec války. Odsuzuje všechny
nespravedlnosti, nechť stanou se kdekoli, avšak nebylo
by ani vhodné ani užitečné zatahovati autoritu papežo-
va do sporu válečných stran. Papež nemůže dát prová-
dění ve Vatikánu žádná stálá vyjednávání a vyšetřová-
ní. K otázce Lapatieově, zda je nutno provést vyšetřo-
vání pro zjištění toho, byla-li porušena neutralita Belgie,
odpověděl papež: „To bylo za pontifikátu Pia X.“ A
dodal pak k tomu: „Němci a Rakoušané popírají všechna
obvinění proti nim vznesená a sami pronášejí obžaloby.
Kremonský biskup ujišťuje, že italská armáda vzala s se-
bou 18 rakouských kněží jako rukojmí. Rakouští bisku-
pové ujišťují, že ruská armáda vzala s sebou katolické
kněze jako rukojmí. Němci prohlašují, že Francouzové
měli pozorovací stanici na věži remešské katedrály.
Z druhé strany prohlásili zástupci sedmi kongregací
belgických kardinálů státnímu tajemníku, že ve své kon-
gregaci nemohou zaznamenati ani jediný případ násil-
nosti.“ Papež pak pokračoval: „Zmíjíme opět bibliotéku
v Lovani a přispějeme k znovuzbudování katedrály.
Každý výstřel na katedrálu v Remeši vzbudil ozvěnu
v mém srdci, avšak nepřišla ještě hodina, aby vyloup-
nuta byla pravda ze všech odporujících si tvrzení. Va-
tikán není soudem. Nepronášíme rozsudků. Soudce jest
tam nahoře.“ Latapie promluvil pak o zatčení kardinála
Merciera a o torpédování „Lusitanie“. Papež odvětil:
„Co se týká kardinála Merciera, vás překvapí. Ne-
byl nikdy zatčen a může se dle své libosti ve své diecé-
si volně pohybovati. Obdržel jsem od generálního gu-
vernéra Belgie, generála-plukovníka šl. Bissinga dopis,
v němž ujišťuje, že napříště bude s veškerou energií
potlačovati a stíhati veškeré násilnosti proti církvi a
služebníkům Božím.“ Posléze připojil papež, že po vál-
ce vydá sylabus, v němž nauky církve o válečných
zvyklostech souhrnem a práva i povinnosti válečných
pro budoucnost budou upraveny. — Dle zpráv listů ita-
lských papež francouzskému zpravodaji poukázal také
nato, jak jsou nejdříve právní poměry apostoľské stolice.
Na příklad nezástata nedotčenou garda, jež slouží osob-
ní bezpečnosti papežově a církevních i uměleckých po-
kladů jej obklopujících. Itálie povolala k službě vojenské
20 gardistů, několik důstojníků, těžce nahraditelné vatí-
kánské úředníky i šlechtickou gardu. Papež nemůže se
stýkati se svými věrnými. Italská vláda nařídila sice
volnost tajného chůrového styku pro zástupce států u
papeže pověřených, ale za kontroly a zodpovědnosti
Sv. stolice; to bylo příliš nebezpečno. Papež by byl
se přilpsovaly nediskretnosti ve věcech válečných.
Papež to odmítl. Sv. otec obdržel slib k svobodné ko-
respondenci bez kontroly censury, avšak papežský stá-
tní sekretář dostal dnes dopis patriarchy benátského a
pečet tohoto dopisu byla rozlomena. Rovněž vatíkán-
ský soudní dvůr obdržel několik soukromých dopisů o-

tevených. Styky papežovy s národy, zneptáčenými
s Itálií, jejichž zástupci musili Itálii opustiti, jsou v pra-
xi potlačeny. Záruky a prostředky Jeho Svatosti jsou
seslabeny. Sv. otec se obává, že při veškeré důvěře k
nynější italské vládě jest vystaven nejistotám italského
veřejného života. Řím — vždy znova prohrávané spá-
leniště! Jak přijme národ porážku, jak se zachová, zvi-
těl-li Itálie? Vše má svůj protínácn a papež cítí se
dnes méně chráněným. Budoucnost jest temná. Papež
zdá se, že hodina urychlení míru nematela, ale očekává
ji zimničně a chopí se první podané ruky. Papež smí se
zapaditi ve prospěch míru, je-li-li bezpečen. Jinak by
oslabil svou mravní autoritu, Bohem jemu propůjčenou.

Všem p. t. páším majitelům a nájemcům honteb!
Naše lovectvo prokázalo skvěle v roce minulém svou
chvalně známou obětavost nejvšednějším horlivým věnová-
ním zvěřiny nemocnicím pro ráhéné. Tento důkaz vlaste-
neckého a lidského smýšlení našich lovců dodává
nám odvahu k opětné prosbě, by i v nastávajícím no-
vém hontebním období laskavě pamatovali dary zvěře i
zvěřiny na raněné i choré bojovníky v nemocnicích. Tato
pomocná akce našeho lovectva v zájmu obrany státu
jest v druhém roce války tím nutnější, poněvadž vše-
obecně zavedená spoliťnost bude zajisté i v našich ne-
mocnicích taktéž pocíťována. Tím vřanější bude tudíž
naším raněným lovcům věnovaná zvěřina, jež skýtá vý-
bornou stravu pro choré. Lovectvo prokáže však tímto
novým skutkem lásky k bližnímu i lidskost také svým
vlastním křesťálem nemalou službu, neboť tato obět
přinesená vlasti i jejím statečným obráncům bude nejpřá-
nější důkazem nemalého významu myslivosti pro bla-
hobyt národa. Nechť lovci rakouští následují i v tomto
roce jasného příkladu Jeho Veličestva chate pána,
prvého to lovce říše!

Při odeslání raněným věnované zvěřiny doporuču-
jeme šetření těchto pravidel: 1. Z ohledu na stážen-
é právní poměry budtež milodary věnovány v prvé řadě
nemocnicím na blízké loviště. Jakmile jest místní potře-
ba kryta, pak mohou býti dary zaslány i vzdálenějším
nemocnicím. V zájmu bezvadné spotřeby darů doporu-
čuje se před odesláním jich dotaz u dotýčné nemocnice
stran skutečné potřeby zvěřiny i udání dne odstřelu při
každé záhlce.

2. Zásilky zvěřiny jsou ve vnitřní dopravě poštovní
v Rakousku sprostěny poštovního a poživají i při dopra-
vě železniční jakožto rychlé neb obyčejné zboží bez
ohledu na váhu až do 1. února 1916 na jistých nřže jme-
novaných drahách rakouských úplně bezplatnosti, jak-
mile se vyhoví těmto podmínkám: A. Při dopravě po-
stou: Zásilka musí býti označena jakožto „Vojenská po-
pora“ i adresována na nemocnici, ve které se skutečně
nacházejí ranění nebo choří vojáci. Kromě toho budtež
připojena k názvu nemocnice poznámka: Spěšná Červe-
ného kněze. B. Při dopravě železniční: Zásilky, které
nejdou určeny pro Vídeň, musí býti adresovány na ne-
mocnici neb ústav pro rekonvalescenty, v nichž se sku-
tečně nacházejí ranění neb choraví vojáci. Pro vídeňské
nemocnice určené milodary budtež zaslány pod touto
adresou: K. u. k. Kriegaministerium, Kriegsursorgeamt,
Kühlikamer der öffentlichen Lagerhäuser in Wien II.,
Franzenbrückengasse 1; Bestimmungsstation: Wien,
Friedinger am Schüttel, k. k. St. B. V následujícím listě
máti každá záhlka již při podání obsahovati poznámku:
„Vojenská podpora pro raněné a nemocné vojáky.“ Úp-

ně bezplatnou dopravu povolí: Č. k. státní dráhy, c. k.
výhr. pr. Ústecko-teplická železniční společnost, c. k.
výhr. pr. buštěhradská dráha, c. k. prlv. koňicko-bohu-
minská dráha pro rakouské území.

3. Poněvadž Vídeň nemůže některak krýti potřebu
zvěřiny pro své tak četné nemocnice ze svého vlnatého
okolí, vzáněme na lovectvo všech kormanců zemí sná-
nou prosbu, by laskavě věnovali zvláštní milodary
zdravotním ústavům sídelního města a zaslalo je na pod
2. B. označenou ústřední sběrnou válečného podpůrného
úřadu c. a k. ministerstva války. Potraviti dáti za ješeny
a záhlce jest po dobu války zrušena; za jinou zvěř i za-
pravi přilecené záhlky.

Vídeň, v květnu 1915.

C. k. pomocný válečný úřad. — Podpůrný úřad válečný.
Vojné sdružení k ochraně myslivosti.

Posledním příspěvkem k nynějším poměrům jest tato
vyhláška c. k. hejtnanství těšínského: „Došlo k máma
sluchu, že ženy zemědělců čini často u cukrářů velké
nákupy cukrovinek a sladkého pečiva, jež některak ne-
jou v poměru k všeobecné hospodářské situaci a ze-
jména k postavení zemědělců. S ohledem na přehnané
tržní ceny, žádané zejména zemědělci za předměty de-
ní spoliťby, jest počínání žen zemědělců marnotratností.
V úmyslu, vystoupiti proti tomuto marnotratnictví, žá-
dám majitele cukráren, aby působili na ženy zemědělců,
by zanechaly nákupu cukrovinek v přemrštěné míře.
Podřízeným orgánům jsem současně nařídil, aby proti
nepleše patřičně zakročili.“ — Touto vyhláškou ovšem
c. k. hejtnanství naprosto nechce ubližovati oněm těžce
pracujícím venkovským ženám, které těžce shánějí pro-
středky i na potřeby nejnntnější. Ale takového upozor-
nění jest zapotřebí nyní marnotratným ženám všem, i
v městech. Jistě zasluží napomenutí i ženy ty, které
berou státní podporu, ale nevzpomínajíce na velikou ná-
mahu mužů stojících ve frontě, shánějí parádu, pamísky
atd. Kdo mnoho peněz má, nechť jen ochotně dává tržiti
drobným živnostníkům a prodávacům. V tom směru
má nadbytek peněz čile pracovati. Zato však má na kri-
tičtější doby pamatovati vždycky takový člověk, který
žije z ruky do úst, takže by byl nucen žebrať, kdyby
se mu mimofádná podpora jen na týden zastavila. Dra-
hota jest velká, péce o děti naléhavá. A kde živitel ro-
diny odešel na válečné pole, tam se velká marnotratnost
nehodí.

Církevní věstník.

Svěcení kněží. V neděli 27. června vysvětil Jeho
Exc. náš nejvyšší arcipastýř v kath. chrámu sv. Ducha
na kněze 26 chovanců IV. ročníku bisk. semináře. Bylo
nutno usplňti letos svěcení kněží, aby se mohla co nej-
dříve obsaditi četná místa, uprázdněná povoláním čet-
ných kněží za karáty vojenské. Novosvěcencům, roz-
cházejícím se k práci v diecési, přejeme zdaru a Božího
požehnání.

Bisk. seminář. V sobotu 26. června zakončen byl
školní rok na bisk. bohoslovnickém ústavě. Stalo se tak po-
někud dříve než jiná léta a sice z důvodů hospodář-
ských. Jeho Excellence nejdp. biskup obětoval toho dne
v seminářském chrámu Páně mši sv., povzbudil alumný
k duchovnímu životu a snažení o prázdninách a zpíva-
ným „Te Deum“ zakončil školní rok, dkuje tím za do-
brodiní během roku Bohem šťastným prokázaná, i zá-
roveň za požehnání Boží vojáků našim, Lvova dobyvším.

Generál a velmist ryt. řádu Křžovnická František
Xav. Marat zemřel 29. června na faře v Řevnicích,
kdež hledal úlevu v dlouhé, trápě chorobě. Týž byl
generálem řádu pro Čechy, Uhry, Rakousy a Moravu,
prelátem král. Českého, kněž. arcibiskupským tit. radou,
skutečným radou biskupství litoměřického a brněnského,
členem rakouské panské sněmovny, majitelem zlatého
a stříbrného vyznamenání obce pražské, předsedou spo-
ku pro zrestaurování kláštera bl. Anežky atd. Zvěčnění
narodil se dne 22. října 1849, na kněze vysvěcen 18. čer-
vence 1875, generálem řádu zvolen byl 20. listopadu
1902. Zesnulý zaám byl celé české veřejnosti nejen svojí
činností řádovou, nýbrž i jako obětavý člen mnoha po-
dárných spolků a institucí, jako věrný podporovatel ka-
tolického tisku a fedrovatel českého umění. V posled-
ních letech snahy jeho jako předsedy spolku pro zre-
staurování kláštera bl. Anežky nesly se hlavně k tomu,
aby komplex budov náležejících klášteru křžovnickému
a ležících na jedné z nejvýznamnějších a nejrevento-
vanějších částí Prahy smi se pravou ozdobou města
Prahy. A snaha jeho počkala se s úspěchem nevděním.
Pohřeb vykonán v Řevnicích 1. července. — Vysoký
tento hodnostář stal se svou horlivostí a podporou vše-
ho dobrého osobou velice populární. Všichni, kdož ho
znali, vroucně při zprávě o jeho skonu vzdychli: „Od-
počinutí lehké doš, č Páse, služebník svému věrnému
a šlechetnému!“

Záložna v Hradci Králové
Jižské náměstí č. 164

Výhledy na knižky 41

Výhledy vázané vopisů 41

Výhledy vázané vopisů 41

Nové vázby (množné v době meratoria) dostávají se do oběhu a vyhledávají se v těchto váz-
bách by byly velmi výhodné.

Královéhradeckou bankovní jednotu v Hradci Králové doporučujeme co nejčastěji při veškerých obchodech bankovních a měnových. Podporujte při každé příležitosti svůj vlastní podnik.

Zprávy místní a z kraje.

Dlouhotrvající sucho přerušeno bylo konečně 26. června odpoledne deštěm, který poskytl vyprahlé zemi nanejvýš potřebné vláhy. Už měsíc květen ukázal se býti velice suchým, napršelo v něm pouze 14.1 mm. Srážky ve dnech právě minulých — 26. až 30. června — činily v Hradci Králové: V sobotu 1.5 mm, v neděli 5.8 mm, v pondělí 6.7 mm, v úterý 22.4 mm, ve středu 2.8 mm, dohromady 39.2 mm, to jest 39.2 litrů vody na každý čtverečný metr.

Z meteorologických záznamů za první pololetí roku 1918 na Hradecku. Dosud bylo 11 bouřek, o 6 více než za první pololetí r. 1914. Poslední mráz byl 16. května; 1. června klesla teplota na nulu, v některých místech na Hradecku byl té noci také mráz. (R. 1914 byl poslední mráz dne 3. května — 3 a půl stupně.) Nejvydatnější déšť byl 23. dubna, kdy za 4 hodiny spadlo 45.5 mm vody; to činilo asi čtrnáctinou veškerých ročních srážek, počítá-li se, že ročně v Hradci Králové dle desetiletého průměru spadne 570—650 mm vody. (V povodni zářijové r. 1890 napršelo v Praze za 4 dni 54.6 mm.) Od té doby přišlo velice drobnounce, takže v červnu počítáme 25 dní po sobě jdoucích úplně bez deště. — Byla první polovice tohoto roku suchá či mokrá? Nutno si povšimnouti stavu ve všech (i zimních) měsících. R. 1913 od 1. ledna do 30. června napršelo 257.8 mm, r. 1914 za tutéž dobu 231.5 mm, za nynější pololetí 301.5 mm. Dle desetiletého průměru má spadnouti za první pololetí 259 mm vody. Tudíž k svému překvapení pozorujeme, že za těch 6 měsíců celkem spadlo abnormální množství, třebaže v květnu a červnu panovalo sucho tolik úmorné. — Kolik dní v jednotlivých měsících přišlo nebo padal sníh? (V závorce uvádíme na srovnání počet srážek za rok 1914.) V lednu 22 (12), únoru 15 (3), březnu 19 (10), dubnu 15 (8), květnu 8 (15), červnu 6 (16). — Srovnáme jednotlivé měsíce letošní ještě s desetiletým průměrem. (Číslice v závorkách značí, kolik mm mělo každý měsíc spadnouti při normálním stavu.) V lednu r. 1915 spadlo 63.7 mm (35), v únoru 32.7 (32), v březnu 52.3 (36), v dubnu 97.9 (42), v květnu 14.9 (52), v červnu 50 (62). Tedy celkem nejvydatnější srážky byly v dubnu, nejmenší v květnu. — Ze v prvních měsících tohoto roku nastíralo se v půdě hojně vody, bylo zabráněno obrovským škodám na obilí za velkého sucha v květnu a v 25 dnech červnových.

Přípustné ceny listých druhů potravin. Neustálé a neodůvodněné stoupání cen masa, tvarohu a vajec nutí okresní hejtmanství, aby přiblížejíc k dobrému zdání odborných znalostí vytkálo pro zmíněné zboží ceny, které se jeví toho času přiměřenými výrobním nákladům. Až do odvolání smí býti prodáváno ve zdejších okresech v městech: 1 kg masa za 4.60 K, čajového masa 5 K, tvarohu za 60 hal., 1 vejce za 11 hal. Ve venkovských obcích: 1 kg masa za 4.20 K, čajového masa za 4.60 K, tvarohu za 50 hal., 1 vejce za 10 hal. Potraviny musí býti zdravé, čisté a dobré jakosti a jen za potraviny plné váhy a nejlepší jakosti smějí býti požadovány shora stanovené ceny. Pro drobný prodej dovolena jest přírůžka 10 procent. Kdo by požadoval za zmíněné zboží ceny vyšší než právě uvedené, dopustí se takové potraty, kterou a byl by dle § 7 c. n. z. 1. srpna 1914 č. 194 f. z. soudně trestán vězením od 1 týdne až do 1 roku, po případě mimo to i pokutou až do 2000 K.

Zdravotní drábež. Podle dolechu potulují se v jednotlivých krajinách individua, která namlouvají venkovským, že v nejbližší době bude zavedena vysoká daň na drábež; tím se jim podaří získati drábež za prapetrné ceny a dalším prodejem dosáhnou za nymflických vysokých cen za drábež a vejce neoprávněného zisku. Obecní úřady a c. k. četnictvo se poukazuje, aby obecnost na úpinou neoprávněnost zpráv těch upozornila, by tomuto zločinu byla učiněna přítrž; vinníci budouť zatčeni a trestněmu soudu k potrestání dodáni. Také nutno zavést dozor v tom směru, aby obchod větší provozovaly pouze osoby k tomu podle živnostenského řádu oprávněné.

Seznam cen za týdenním tržní v Hradci Králové dne 26. června. 1 hl: víne 40—50 K, hrachů 110—130 K, jabel 160 K, krup 80—120 K, brambor 12 K, máku 80—90 K, kukuřičného semene 52—70 K, 1 q otrub žitných i pšenických 18 K, 1 kg: másla maxim. cena 4.60—5 K, vepřového sádla 5.20 K, tvarohu maxim. cena 60 hal., 1 vejce 11 hal., 1 kopa: okurek 18—20 K, kapusty 6 K, cibule 3 K, drobné zeleniny 0.80—1 K, mrkve 2—2.50 K, 1 košík třelů 1—1.60 K. — Přivezeno bylo: hl: jetelového semínka 8, brambor 38, kop: okurek 58, kapusty 60, cibule 100, drobné zeleniny 200, mrkve 145, třelů 400 košíků, podsvěcet 399 a 3 kusů.

Hudební škola v penzionátu J. V. Otava Františka Josefa I. pořádala 27. června dětskou produkci ve prospěch osiřelých dětí po padlých vojácích. Se zájmem pozorovali jsme ty drobné postavky pianetek a zpěvaček, s jakou energií přistupují k svým činnostem. Tak od sóla osiřelého Mař. Prokšové, J. Šupkové a L. Mařkové až k zručné hře V. Hložkové, O. Stříbrkové a Mař. Rosálkové vše se dařilo. Určitost a pěkny se potřebovaly ve hře skánska malá houslička Jar. Věchtové — prozpěvovala se v ní výborný talent. Veselým spěvem i

hrou klavírní vystoupila skupinka Z. M., Mař. a A. Černých. Souhra skladby čtyř a šestitupých byla rekrutní, zejména děvčátek v II. odd. č. 1., 2., 5. a 10., z nichž Mař. Wipierova byla odměněna kyticí krásných růží. Při závěrečném čísle byla milá podivná na ladě sestavený sbor malých zpěvaček, z jejichž hrdélek vyzněly různé a veselé Macanův „Šlák“ a Novomého „Housenička“. Z příspěvků odevzdáno bylo 44 K 60 h. — Tatáž hud. škola pořádá svůj XIII. hudební večer ve prospěch vojenských invalidů v neděli 4. července. Na programu skladby K. M. z Weberů.

O činnosti Záložního úvěrního ústavu se nám píše: Jako vyklíček žije a bohu oze se vám brzy tu, brzy tím slovo „Úvěrka“. Již jsou ty tam doby, kdy tento ústav pracoval ve skrovných místnostech svého konservativního zakladatele opravdu tak, že byl pýchou každého Hradečana. Vyměla již generace starých poutivců, kteří místo chlubitvých slibů a hrdých hesel svědomitě se starali o blaho lidí nezámožných. Jejich životní zkušenosti, jejich bystré kroky nedaly se nahraditi žádným papírovým dokumentem o absolvování odborných ústavů. Lavina mladých bojovníků, vychrčených z moderních osvětových ohnisek, skoro rázem smetla řady starých, osvědčených a opatrných činovníků; vrchní vlády ujala se společnost lidí, kteří svou nedbalostí anebo ziskuchtivostí přivedli podnik mnohoslibný k nynější katastrofě. Když se povaha vrchního řízení změnila, šlo se ku předu potud, pokud se tylo z nastřídaných fondů, zkušeností a akcí pracovníků starých. Jakmile mladší začali stavěti na základech nových, již se plížila příšera zmmru. — Na katastrofě ovšem mělo veliký podíl nesvědomitě a lehkomyšlné úřednictvo, ale přes to nelze největší vinu smýti ze správní rady. Vždyť někteří její členové dovedli řadu valných hromad aranžovati tak, že byl zvolen vždy ten, koho si správní rada přála. Všeobecná důvěra platila sloupem jedinému: p. starostovi Ulrichovi, o kterém nikdo se neodvažoval tvrditi, že by dílel ve správní radě k vůli vlastnímu sobeckému zisku. Pro tohoto muže klidně hleděno nato, že jiní členové nejsou v radě jen z nezištné lásky k bližnímu. Ovšem dověděli jsme se hojně pozdě, že někteří radové díleli v gremiu tak významném výhradně proto, aby udržovali nad povrchem své vlastní závery a při tom mohli parádovati jinými čestnými i placenými funkcemi. Ale ještě více překvapuje, že lidé, jímž záliba dokázána zcela jasně, vtírali se i nyní do říjových věcí zodpovědných podniků, kde se přece musí obáti co nejzákladnější neuvědomitělosti hospodaření. A k tomu měli jako zafazaní občané ti, kteří chrlí fráze proti hospodaření Záložního úvěrního ústavu o závod. Tak snad má nastati ozdravení veřejných poměrů? Takové naučení jsme si vzali z posledních velikých peněžních katastrof v našem království? Bylo by zajisté velice žádoucí, aby přebytké proudy kritiky byly nahrazeny pozitivní prací záchranou; vždyť se má přece dokázati, že kritikové a stýskalové opravdu jsou uvědomilejší než ti, kteří při generální zkoušce z bystrosti, opatrnosti a svědomitosti neobstáli. K notorickým provinilcům chová se velice uctivě i maoz „lidovec“, mající respekt báječný před velkými pány. Proč by tedy špatní hospodáři neměli dosti kuráže k novým peněžním funkcím jinde? Vždyť přece i nyní velká část zdejšího občanstva blíž se k nim s hlubokými úklony. Tady jest potřebí také děliti pořádek — a to dříve, než se začne stýskat znovu na falešný svět, na naivní důvěru atd.

Bankovní revize. V době rychle se rozkládajícího pokroku vybírali se do Záložního úvěrního ústavu tací osvědčení revisori, kterým by mohlo úřednictvo při jejich kontrole napovídat. Když byl jeden takový starší „odborník“ na poslední valné hromadě interpellován, odpověděl, že 14 roků revidoval svědomitě. Za důkaz své schopnosti uváděl, že mu byl zvýšen honorář. Prý vždycky porovnal knihy, „a když to štymovalo, tak jsem to podepsal“. Ale nato si za celých 14 let bodrý pán nevzpomněl, že má revidovati také něco jiného, co právě štymovat nemusí, ačkoli ve formě honoráře mu byla vyplácena slušná studijní podpora k doplnění bankovních vědomostí.

Také charaktery. Jeden starosta zdejšího okresu potvrdil i zdůvodnil, jak jistě nenačetná rodina zasluhuje válečné podpory. Když se několik týdnů již podpora vyplácela, došlo na c. k. hejtmanství anonymní udání, že rodina svou chudobu jen předstírá, že se jí má podpora zastaviti. V c. k. komisaři vzbudila potměšilá denunciaci odpor; pátráno tedy po pisateli — a shledáno, že žaloba sepsal týž „šlechtný“ starosta. Proto nyní zabývá se touto odpornou záležitostí c. k. státní návladnictví. Anonymní denunciaci neustávali, aby se tak dokumentovalo, jak v roce Husově se zocelila solidarita a charakter přechetných syzů národa.

Překvapující shledání. Minulý týden kráčeli proti sobě dva vojenští rekonvalescenti a kasáren proti městskému parku. Pojednou radostné výkřiky, objímání... Shledali se tu dva bratři od různých pluků, kteří o sobě dlouho nevěděli, ačkoli v Hradci žijí čas byli připoutáni k ládkám v této rezervní vojenské nemocnici. Každý totiž byl v jiném oddělení, nemaje ani tušení, že má bratra přímo v sousedství.

Nedostatek drobných mincí. C. k. okr. hejtmanství upozorňuje: V poslední době došlo opět častěji stížností na nedostatek drobných mincí v oběhu. Jako na začátku války má tento stav hlavní příčinu v uchování drobných peněz, které část obyvatele zcela neomylně provádí. Pro účelné použití k zapravování menších plateb byly by obnosy drobných mincí a drobných peněz potřebovány v oběhu se nacházející více než postačitel-

ny; v tomto směru budž jen nato poukázáno, že od konce července mince oběhu dáno bylo do oběhu výdáním drobných mincí korunné měny, stříbrných zlatníků a papírových dvoukorun v Rakousko-Uhersku (per saldo) as 400 mil. K (z toho asi 107 mil. K ve stříbrných zlatnících a 120 mil. K v drobných mincích), takže v oběhu se nacházející obnos takových plateb, který postál úplně v dobách normálních, rozmnožil se asi o 8 K na hlavu obyvatelstva. S uchováváním mincí provozovaným ve větším rozsahu nemůže však ražení mincí, v kterém beztak od počátku války se rychleji pokračuje, udržeti stejný krok a musí se tudíž, když shromažďování mincí dále pokračuje, vždy zase vyskytnouti obtíže při placení. Očekáváme, že obecnost upustí nyní od zcela bezúčelného, zájmy obecné poškozujícího a s rozmyslem obyvatele — osvědčeným jinak ve všech oborech — v odporu stojícího shromažďování hotových peněz a žádáme zejména pány starosty obecních úřadů a rozvázné části obyvatele, by k tomu důrazně působili, aby uchované peníze opět byly dány do oběhu.

Snižování úrokové míry. Na základě vzájemné dohody upravily místní peněžní ústavy lidové sazby ze vkladů od 1. července 1915 takto:

Královéhradecká bankovní jednotu, společnost s r. o., 4%, z veškerých vkladů.

Spořitelna Královéhradecká a Okresní hospodářská záložna 4%, ze vkladů volných a 4 1/2%, ze vkladů vázaných.

Všeobecná úvěrní společnost 4%, ze vkladů volných, 4 1/2—4 3/4%, ze vkladů vázaných.

Záložna 4 1/2%, ze vkladů volných, 4 1/2%, ze vkladů vázaných.

Baron Jiří Parish padl. Šlechtný syn lidumilného otce skončil jako statečný praporek 6. dragounského pluku na severním bojišti dne 25. června u věku 20 let. V Zamberku truchlí nad smrtí jeho vřelci, kdož ho znali. Zbožný a obětavý jinoch byl chloubou dobročinných rodičů. Nedávno skládal válečnou maturitu.

Třebockovice. Ve středu konal se u nás pohřeb otce, dp. Kavy, kaplana a rodáka zdejšího. Zesnul v Pánu po delší nemoci a s příkladnou trpělivostí. Osířil nyní literátská kruchta, k níž byl po tak dlouhá léta připoután a jeho společníci bolestně budou jeho nepřítomnost pociťovati. Na veřejnost nevystupoval, zato cele věnoval se péči své rodiny. Když svého času byla vyvolána aféra s baldachýnem, s radostí a pýchou přijal čestný úkol. Pohřeb měl neobyčejně slavný za velkého účastenství všech vrstev obyvatele. Čestná mu paměť!

Lomky u Malé Skály. Veliké neštěstí stihlo osadu naší požárem, který začal do základů náš farní kostel. Z vnitřního zařízení nebylo možno zachrániti než několik méněcenných obrazů a soch. Veškeré vzácné umělecké poklady, okáje, obrazy, kazatelna, sochy, lavice úplně zničeny. Mezi jiným i nenahraditelné dílo Skrétovo Nanebevzetí P. Marie na hlavním okáji, ceněné na 30 tisíc korun, bylo sežehnuto. Na záchranu nebylo pomýšlení, střecha šindelová, strop rákosový bez ochrany mazanice nebo dlažby musely se — jsouce parnými dny přeschlé — brzy sřítni do kostela. Zdivo kostela volá, prosí s ubohými osadníky o rychlou pomoc a podporu, aby mohl býti zbudován na starých základech kvádřových kostel nový, kterého je v této horské krajině netřice zapotřebí, poněvadž není na blízku jiného chrámu Páne.

Pro nešťastné pohoběle v Píchnu u Pardubic zaslaly dále dobrotní kostelní sbírky vřel. farní úřady: ve Vápně 45.22 K, v Kuklenách 20 K, v Dačicích 16.68 K, v Opatovicích n. L. 42.30 K, dodatečně 2 K, ve Svinčanech 20.40 K, v Jestbovicích 29.42 K, v Českých Hejmanicích u Chocně 20 K, v Kladruších n. L. 16.14 K, v Ostřetě 10 K. Veledůst. pp.: Alois Štěpina, c. k. prof. paedagogia v Poličce 2 K, Fr. Komáři, katecheta ve Vamberku 2 K, nejménovaný kněz 1 K, Strouhal v Blovicích 20 K, Fr. Čuta, spirituál v Bystřici u Nýrska 5 K, p. Marie Procházková v Podmokách p. Milešev 10 K, p. Ant. Materka, rytíř řádu sv. Sylvestra a správce měst. úřadů ve Vršovcích 10 K, siř. Leop. Ziková v Jičíně 5 K, p. Marie Matoušová v Roudnici 10 K, p. Jos. Siles v Krupině p. Nasavřky 4 K. Obecnímu úřadu přímo zaslal vřel. J. Přála, c. k. gymn. prof. v Mladé Boleslavi 15 K a sl. městský úřad v Poříčské n. Orli na popud tamějšího vřel. farního úřadu sbírka 45.40 K. — Všem těmto šlechtným dobrodincům, kteří si na ohromným neštěstím stíženě, nešťastné pohoběle v Píchnu dobrotně dárkem vzpomněli, naše nejserdecnější díky a vřelé „Zaplať Pán Bůh!“ Veledůst. farní úřady snažně prosíme o pořádku kostelních sbírek k zmíněnému tak velkého neštěstí. Smlíhajte se! Veškeré dary a příspěvky přijímá a spolu s obecním úřadem v Píchnu vřel. kvitovatí bude farní úřad ve Starých Ždánicích u Pardubic.

Hofna.

Ovšem bude pokračovat, aby

obyvatelstvo, mezi něž je na 2000 dělníků továrních, netrpělo nedostatkem potravin. — V neděli přišel dlouho želaný deštěk; již bylo třeba v nejvyšší míře vláhy vydatnější, aby se obilniny, zvláště však luka a okopaniny vzkříšily. Dne 26. června konaly se slavnostní služby Boží na poděkování za dobytí Lvova a 28. června smuteční služby Boží za příčinou výročí úmrtí následníka trůnu a jeho chotě.

Týnský. Farní chrám Páně sv. Mikuláše byl z milodaru a příspěvků nemalým výd. faráře Dvořáka okrášlen loňského roku slohovou malbou, kterou provedl dek. malíř Otokar Novotný z Pardubic, roku pak letošního v těchto dnech ukončeny opravy všech oltářů, kazatelny a křížové cesty, které velmi pečlivě provedl pozlaccovač Fr. Antušek z Jaroměře. Dle odborného posudku jest veškerá oprava na kostelním zařízení provedena tak, jak toho nařizoval nejed. ordinariátu a konservátora nařizuje. Zlacení se pouze čistilo, místy přelakovalo, bronzování sejmulo a znovu nazlátilo, mramorování řádně omylo a lazurovalo tak, že tón pávodních krásných barev mramorů se uplatnil. Přijeme všem dobrým příznivcům našeho farního chrámu Páně, aby radost a útěchu po dlouhá léta měli z okrasy stánku Božího v pravdě důstojné.

Bolešov. 20. června v den postní slavnosti konána v chrámu Páně sv. Víta odpoledne ve 3 hod. slavnostní adorační pobožnost za bojného občanství věřících. Nejsvětější vystaven na oltáři bohatě květinami a svícemi ozdobeném. Místní kaplan kázal o Božském srdci Ježíšovu, sílu spravedlnosti a lásky. Ve společné zásvětné modlitbě obětovali jsme všichni sebe, vlast, zvláště pak bratry nastupující 21. června službu vojenskou. Výd. bisk. notář Václav Šafránek po zpívaných litaniích k Božskému srdci Ježíšovu prosil svátostného Ježíše za ochranu našich vojsk, za zeměpána, za brzký šťastný mír. Kostelní sbor přesně přednesl písněm p. řed. káru Jos. Tapáka «Ó srdce Spasitele» Ant. Hromádky, «Pange lingua» Jana Kolíka a po slavnostním požehnání svatohorské «Zdravas». — O půl 5. hod. rozcháze-li se věřící z kostela potěšení, posílení s vroucím přáním: Kéž slítko se Božské srdce a na příměru Rodičky Boží nakloní se k prosbám lidstva a toužebně žádaných milostí udělí!

Česká Třebová. Postavení nového oltáře mariánského v děkanském kostele třebovském budí radost všestrannou. Jest také oltář mariánský proveden ve slohu kostela, připomíná však dobu novou, dílem ceny trvalé a vzorem, jak vhodným způsobem svatyně naše krásiti se mají. Na spodku ze šedého mramoru postaven oltář se sochou P. Marie uměle ve dřevě provedenou akad. sochařem J. Duškem z Chrudimě, který celý oltář ve svém závodě provedl. Mimo to provedeny byly tři křepky při vchodech do kostela z umělého kamene slohově dle návrhu akad. malíře A. Hauslera z Prahy, který také provedl loňského roku malbu celého chrámu Páně. Neodnavnou činností výd. děkana Černého s místními dobrodinci dostává se úpravy krásnému chrámu Páně okrasy velmi důstojné a cenné. Kde je porozumění a cit pro krásno se zbožným chcením spojený, vždy korunován bývá úctyhodnými výsledky.

Větrný Jeníkov. Pro městečko zdejší načešel toužebně očekávaný den. Zavítal k nám na své apoštolské cestě z Humpolce Jeho Excel. náš vroucně milovaný arcipastýř, aby zde vykonal kanon. visitaci a uděloval sv. birmování. Přijel k 6. hod. večerní dne 15. června. Byl provázen svým sekretářem dp. dr. Cibulkou, výd. Valentou, bisk. vikářem lipnickým a vys. uroz. p. patronem kostela JUDr. Ottonem ryt. z Mettali, jenž se vši ochotou vyjel vstříc Jeho bisk. Milosti. Vítání nejvyšší arcipastýře dělo se u brány postavené naproti škole a bylo slavnostní, radostné. Městečko ozdobeno bylo praporey. Nálada sváteční byla patrna. Jeho Excelenci vítali: místní duchovní správce, úřednictvo patronátního úřadu, okresní starosta, obecní zastupitelstva, sbory hasičské, spolky, zákyň a žák IV. třídy. K uvítání dostavili se dpp. faráři z Branišova, Ousobí, Herálce, Smrčné a Hněvkovic. Jeho Excel. slovy srdečnými poděkoval všem a vítající oslovil zvláště. Poté byl Jeho bisk. Milost doprovázen do zámku, kdež byl opět uvítán p. patronem, jehož milým mostem skoro po celý týden byl. Po chvíli za hlaholu zvonů odebral se nejvyšší vrchní pastýř do chrámu Páně, kdež vykonal modlitby za zemřelé, oznámil blíže příchlu letošní visitace a tak dobrý lid skutečně potěšil. Druhého dne ráno byl Jeho Excel. u chrámu Páně uvítán p. c. k. četnickým strážmistrem I. třídy, jenž den před tím byl službou zaneprázdněn. O půl 8. hodině sloužil pak za přítomnosti shora jmenovaných kněží a jednoho bohoslovce mši sv. Poté Jeho bisk. Milost promlouval o Ježíši jako nejlepším příteli. Kázání zanechalo hluboký dojem v srdcích posluchačů. Lid dobrý ve víře utvrzen, potěšen, posílen, rozohněn. Nato uděleno 297 osobám sv. birmování. Poté odebral se nejvyšší arcipastýř do školy, kdež byl uvítán sborem učitelským. Ve škole konala se zkouška ze sv. náboženství u přítomnosti mnohých přátel školní mládeže. Dětky svými odpověďmi uspokojily. — V neděli nato o půl 7. hod. večerní nastalo loučení Jeho bisk. Milosti s osadou naší a zároveň slavnostní ukončení kanon. gener. visitace letošní. K této slavnosti dostavil se mimo již jmenované dpp. faráře též výd. bisk. vikář ledečský. Kostelník byl nabitý. 112 družiček zvýšilo lesk slavnosti této. Zapla chvalozpěv «Te Deum», uděleno sv. požehnání. S Jeho Excelencí loučí se místní duchovní správce, zákyň a žák II. třídy. Potom loučí se a děkoval výd. vikář lipnický. Nato promlouval nejvyšší arcipastýř sám. Máte slovy v očích, ložili se a děkovali slovy jeho vlastními všem výd. vikářům a farářům

všech tří vikariátů, které letos navštívil. Pobyt Jeho Excel. vryl se hluboko do srdcí zdejšího dobrého lidu. Milé, otcovské oko jeho, vřelá, usměvavá tvář, slova srdečná, upřímná, to vše elektrisovalo všechny, zvláště děti. Vzpomínky ty nikdy nevymizí. — Ve třech vikariátech Jeho Excelence pracovat a sázet; připravil jaro duchovní a po něm nastává léto duchovní s hojnou úrodou, vzácným, chutným ovocem. Bůh žehnej, odplác, odměň Jeho bisk. Milosti! Připomínáme ještě, že 21. června o půl 6. hod. ranní sloužil nejed. arcipastýř náš poslední mši sv., při níž udělil 52 osobám sv. přijímání. Byl to krásný svátek školní a odrostlé mládeže, neboť sv. Alois byl toho dne oslavován. Po mši sv. odejel Jeho Excel. automobilem do Milevska, kdež vykonal návštěvu vzácnou u staříckého kněze, jenž byl prvním Jeho farářem. — Srdečně děkujeme všem, kteří se přičinili, by pobyt Jeho Excelence byl zde milý, příjemný. Sousedům-farářům zvláště děkujeme za jejich ochotu a lásku, rovněž i dívkám zdejší, které se postaraly o ozdobu kostela.

Žamberk. Jeden katolický spolek z hejtmanství královédvorského žádá loni, aby mu bylo dovoleno uspořádati schůzi s přednáškou na thema «Útěcha v náboženství». Ovšem již thema prozrazovalo, že se nechce proti žádné straně štvát. Ale jelikož ani jiným spolkům se nedovolovaly schůze, které nebyly největší nutností, nebyla učiněna výjimka ani se spolkem katolickým. Myslíli jsme si tedy, že i jiné zvíťazí názor, že jest potřeba v nynějších rušných časech dbáti co nejvíce o to, co prospívá někomu jednemu spolku, jednemu táboru, ale blahu všech příslušníků naší země a našich mě

s místními pokrokovými spolky horlivě shání schůzi na oslavu Husova. Že takové schůze jsou namířeny proti jedné části českého obyvatelstva, jest až příliš dobře známo. Hus obvykle jest odbyt jako žebřák, ale zdůrazněny jsou snahy moderní, kterým mistr neholdoval. Dále víme tolik, že tím více náš národ zabídal do malátnosti a zmatků, čím více novobušíské schůze se množily. Netroufáme tedy, že by připravovaná oslava byla výjimečným, přímo zázračným elixírem na vyhojení našich neduhů.

Malé Svatošovice. V jubilejních pobožnostech bylo se zájmem po celý červen pokračováno. Kněz kapucín P. Felix Fábry z Opočna rozmnožil o několik zdejších členů rodinu třetího řádu Františkánského. Pak byla hlavní pouť Sedmi radostí P. M., ráno i odpoledne kázání V neděli 20. června četné procese přivedl duchovní správce z Chvalče dp. Vojt. Lebedaška, farář. Na první neděli v červenci dvoje služby Boží. Jubilejní procese se svými duchovními správci v červenci koná Nové Město n. Met. a Červený Kostelec.

Sochy, oltáře a j.

provádí absol. c. k. odborné školy
a c. k. umělecko-průmyslové školy
Jan Dušek v Chrudimi.

Různé zprávy.

Přijímací zkoušky do katol. ústava ke vzdělání učitelů v Bubenči budou ve dnech 14. a 15. července. Zápis dne 14. července od 8. hod. ranní. Zkoušenci si přinesou dokumenty dle prospektu a informací, jež jim byly zaslány. Současně přijímají se žáci do přípravy. — Ředitelství.

O léčení lidovém píše nám v odpovědi na lokálku předešle uveřejněnou odborník, že onen «bezcecný» lék lidový není osvědčen dosud jako špatný. Předpis, o němž se jedná, byl loni v denních listech doporučen. Posud není dokladů, že by byl pouhým babákým lékem. Lh jest a zůstane lékem i jedem; hranice účinku jest neurčitá, individuální. Kafr a česnek jsou a zůstávají cennými léčivými; osvědčily se po staletí. Z prodeje léků kafr nikdy vyloučen nebude, čemuž také nasvědčuje nynější jeho tržní cena.

Útula a chorobivec obývali dvakrát Praha III. Kampa, by ráda i jiným nejchudším dívkám nový domov poskytla. Prosí o milodary pro tyto nejnešťastnější. Adm. t. I. příspěvky jí zaslání uváženi.

Podnik státní chráněný. Dobránské kaolinové a železné závody, akc. společnost, Hlitolství v Plzni, jež jsou financovány Záložním úvěrním ústavem v Hradci Králové, byly prohlášeny za podnik státní chráněný.

Nekalíživé nemoci. V měsíci červnu onemocněly následujícími nemocemi: Spálen: Lhota Strábovská (Strábov) 4 případy, 2 úmrtí; Hradec Králové 5 případů, 1

úmrtí, po většině dodání z venkovských obcí do nemocnice; Pouchov 2 případy, Kutásky 4 případy, Pražské Předměstí 1 případ, Urbanice 2 případy. Difterie: Hradec Králové 3 případy (z venkovských obcí dodání do nemocnice), Pražské Předměstí 1 případ, Urbanice 1 případ, Tyřem sířevním: 1 podezřelý případ dodán do všeobecné nemocnice. Úplavici: 2 podezřelé případy na úplavici u vojínů. Tyřem skvrnitým: Vesměs u israel uprchlíků z Haliče, kteří dodání byli do izolace pro tyř ten dílem do hradecké nemocnice, dílem do Třebechovic; z Urbanic 1, z Nepesic 1, z Třebechovic 1 (obětovala v nemocnici pro skvrnivku v Třebechovicích), z Praskačky 4. Trachomem: 2 případy z venkovských obcí, docházející na léčení do všeob. nemocnice v Hradci Králové. — Zvířecí nákazy žádné nestávaly.

Všelicos. U Sovinek blíž Ml. Boleslav dne 21. června od 8. přes 9. hod. večer pozorován byl nádherný vzdušný přelud, tak zv. fata morgana. Byla pozorována postupující fronta vojska (patrně ze západního bojiště), železniční most atd. — Ruský čas. «Rieč» oznamuje, že za pouličních bouří v Moskvě vyplněno bylo celkem 475 obchodů a 217 soukromých domů; zjištěná škoda činí na 40 mil. rublů. — Aktivum obchodní bilance Spojených Států severoamerických v době od 1. srpna 1914 do 26. května 1915 dosáhlo nikdy nebývalé výše 900 milionů dolarů. Tak vydělává Amerika z dodávek pro trojdohodu. — Španělská biskupové žádají papeže, aby se přechodně ubytoval ve Španělsku. I lid podepisuje prý podobné žádosti. — Ruské listiny ztrát obsahují dosud jména 21.000 důstojníků. — Haličský místodržitel počal již úřadovati ve Lvově. — Za války rozšířen jest Krakov o největší své dosavadní předměstí, okresní město Podgórze. — Burské povstání v Africe končí odsouzením burských vůdců každého na několik let do vězení. — Tak jako ve Vídni byly přijaty ženy za konduktérky pouliční dráhy i v Pešti, kde jich už je 400. — Tábor ruských zajatců v Plané, kdež jest 6000 mužů, spotřebuje denně 54 metr. centů bramborů, 19 metr. centů zelí, 12 metr. centů rýže, 2,5 metr. centů kávy, 2,5 metr. centů cukru, 6 metr. centů soli a 12 kg čaje. — V Itálii mají nepřátelivou obilni žet. — U Krakova v obci Plaski žije starý sedlák, který nedávno dosáhl 107 let věku svého. Dosud jest práce schopný, obilí si ještě seká sám.

Madrosloví prostonárodní.

II.

Přečasto si kladou lidé otázku,
co jest život bez piného opasku.
Nude tedy, dobře přeci dš a věz,
chytrákem co bývá život bez peněz!
Jako pole bez žní, jako
jak zelená bez trakaře,
hájí bez lesa,
ferbl bez esa.
Jak bratránek bez flašky,
cestující bez tašky.
Život bez střelby a bez nářadí
okurkou jest, která nemá ládu,
dýmku bez tabáku.
Večerem jest bez lampáře,
nocí bez měsíční záře.
Jak tvář krásná bez zrcadla,
jak podzimní ráže zveď.
Babičkou jest bez kašičky,
velkou kráťou bez valčíka.
Jest jak dítko bez hračky,
jako Honzík bez Kačky.
Švihák bez kluku,
sklepník bez fraku.
Jako kočl bez bíče,
hospodyně bez klíče.
Kdo doma pokladny piněké nemá,
jest jako píšťala rozbitá, němá.
Jest učitelem bez notesa,
pastýřem lesem, nemalým vřesem,
kanárkem bez písňe,
syrečkem bez písňe.
Jest jiskou bez lože,
kortešem bez boje.
Jak turistka bez zásky,
jak bez svatby obřádky,
bez inkoustu kaligraf,
bez kleriky pan farář.
Jak nevěsta bez věna,
bez troudele přádla.

Založeno r. 1820.

SPECIALITA

pravý ústecký, po mnohá desetiletí vyhlášený kalušeční líkér pod názvem

Amers de Londres

kalušečními vřelými jakožto příjemný občerstvující prostředek doporučovaný nabídi

A. J. Andros v Ústí n. Orli,
továrna nejznámějších líkérů.

Také doporučuje se ku koupí pravého franc. cognacu, srbské slivovice jako i páv. jam. ramu a všech druhů nejznámějších líkérů v oměch nejznámějších. P. T. páním obchodníkům a hostinským povelují se zvláště výhodné ceny,

OBNOVA

Číslo 28. Předplatné na čtvrt roku 2 K 50 h
na půl roku 5 K —

V Hradci Králové, dne 9. července 1915.

Inzeráty počítají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XXI.

Průběh války.

Bojiště východní. Území obsazené Rusy v Haliči menší se čím dál tím více. Ve východní Haliči brání se sice Rusové co nejhouževnatěji, ale spojená vojska neustávají v pronásledování. Západní břeh Zlaté Lípy jest už úplně Rusů prost. Na této frontě velí generál št. Linsingen. Východně od Lvova dospěla vojska k řece Bugu, tam zabrala město Krasno, kde od železnice ze Lvova do Brodů odbočuje dráha do Tarnopole. Nejkratší spojení hlavní ruské síly v Haliči s jižním Ruskem jest tudíž přerušeno. Ve směru severovýchodním postoupila armáda Mackensenova až ke Krylovu na Bugu. Od Krylova na západ na frontě mezi Bugem a Vislou vzplanulo několik velkých bojů, ve kterých Rusové byli vesměs poraženi. Oddíly armády Mackensenovy dobyly tu již Star. Zamošče a blíž se kvapně ke Krasnostavu, města vzdáleného jen asi 10 km od železnice z Ivangorodu do Lublína a Cholmu. Ve druhé bitvě u Krasnika Rusové armádou arcivévody Josefa Ferdinanda poraženi, ustupují směrem severním a severovýchodním. Armáda arcivévodova vybojovala dále krajinu u Gielczeva a výšiny severně od Višnice, načež nepřítel ustoupil na řece Věpři přes Tarnogóru. Kořist v této druhé bitvě u Krasniku stoupila na 11.500 mužů a 17 strojních pušek. Na levém břehu Visly blíž se rakouské a německé sbory k Ivangorodu. Pokusy Rusů, zastavit je na tomto postupu, zůstávají bezúspěšné, neboť úřední zpráva sděluje, že výpad Rusů z Rodomu byl odražen. — Úřední zpráva ze dne 7. července oznamuje, že na frontě arcivévody Josefa Ferdinanda přišedli ruské posily, které na několika místech přešly k ústoku, byly za velikých ztrát odraženy.

Bojiště italské. Dle úřední zprávy ze dne 6. července podnikli Italové všeobecný útok od gorické předmostí až k moři. Za mocné podpory dělostřelce vřhli proti naší frontě čtyři armádní sbory, byli však úplně odraženi a utrpěli strašlivé ztráty. Zároveň 2. července v severním Jaderském moři zničena italská torpédovka. — V území Krnu odraženy nové útoky italské. V korutanském a tyrolském pohraničním území trvají místy dělostřelecké boje.

Bojiště jižní. Na výšinách východně od Trebinje vytlačilo naše vojsko Černohorce z jejich předních postavení a den nato odražen krvavě útok jedné horské brigády. Několik našich aviatiků zasáhlo úspěšně do boje pumami a palbou ze strojních pušek.

Na západním bojišti v Argonnách zajali Němci 2556 Francouzů a ukořistili 25 strojních pušek. Na mooských výšinách a proti Souchezu odraženy útoky francouzské a severně od Ypernu anglický útok.

Turecké bojiště. Angličané a Francouzové dosud marně rozbíjejí si hlavy o Dardanely. Vrchní velitel francouzského loďstva Courand byl nahrazen býv. velitelem v Alžíru Baillondem. — Ztráty francouzského a anglického vojska na Gallipolském poloostrově činí prý už 85.000 mužů.

O Albanii. Srbové v Albanii pronikli až k Drači, již obsadili, Černohorci vztýčili svou vlajku na

Skadaru, Řekové derou se tam od jihu a Italové z Valony sahají po celé Albanii. Tak italsko-srbsko-řecký spor blíž se ke krizi. Se strany čtyřdohody pracuje se k tomu, aby především Srbsko a Černá Hora vyklidily Albanii.

Politický přehled.

Císařské nařízení o zákazu zřizování nových lihovarů a rafinerií lihu ze dne 30. června t. r. Nařízením tím stanoví se jednak zákaz zřizování nových lihovarů průmyslových a rafinerií lihu (jako příprava k zavedení monopolu lihového), dále se zakazuje výroba pálených lihových nápojů ze surového lihu, ministr financí se zmocňuje k zavedení maximálních cen a konečně se zvyšuje daň lihová o dalších 20 K na hektolitr, t. j. na 70 hal. z litru alkoholu. Tato opatření platí již od 1. července. Vedle toho od 1. září t. r. sníženy budou bonifikace hospodářských lihovarů o 2 K na 1 hl.

Ministerstvo orby o sbírání hub. Ministerstvo orby vyzvalo zemské úřady, aby prostřednictvím podřízených úřadů, jakož i jiných vhodných orgánů upozornily obyvatelstvo na velkou výživnost hřibů a hub vůbec, a aby zároveň se vším důrazem působily na majitele lesů, aby se zřetelem na nynější mimořádné poměry ve všeobecném zájmu nečinili zbytečných obtíží sbírání těchto plodů a projevili kruhům obyvatelstva tím se zabývajícím dalekosáhlou ochotu.

Z Haliče. Ministr vnitra bar. Heindol podnikl cestu po Haliči, aby si prohlédl kraje, které válkou nejvíce utrpěly; zajel si také do nové části ruského Polska, která se nachází nyní v rakouské vojenské správě. Od 10. července úřaduje už krakovský vrchní zemský soud opět v Krakově a v nejbližší době má začít úřadovati také vrchní zemský soud pro východní Halič a Bukovinu. Až do Přemyšlu jezdí už osobní vlaky.

Přítomná neutralita Švýcarska. Švýcarská spolková rada schválila nařízení o trestném stíhání úrazek cizích národů, pohlavárů států nebo vlád. Provinilci budou trestáni vězením až do 5 měsíců nebo peněžití pokutou až do 5000 franků. Oba tresty mohou být spojeny. Trestní stíhání může být zahájeno i tehdy, nepodaří-li uražený návrhu.

Nová vláda v Rusku oznámila tisku, že bylo usneseno provést změny při větším počtu vyšších úřednických míst. Na odchodu jest i ministr, předseda Gorenkyn a ministr financí Bark.

Švédský protest. Vzhledem k tomu, že na německou loď bylo s ruské strany stříleno uvnitř švédského pásma u Oestergarnu na Gotlandu, byl dán švédskému vyslanci v Petrohradě rozkaz, aby protestoval proti porušení švédského neutrálního území.

Čína proti Japonsku. V Číně vzrůstá prý hnůl proti Japonsku. V Japonsku pak způsobily znepokojení vojenské přípravy Číny.

Zmatky v Mexiku. V zemi zuří občanská válka, jejíž příčina jest mimo Mexiko. Mexiko totiž má veliké bohatství zříděl petroleje a o ty v zákulisí

sváří se Anglie se Spojenými Státy. Spojené Státy severoamerické chystají se ke druhému zakročení proti Mexiku.

K stoletému výročí narození spisovatele Josefa Ehrenbergra.

Na popud našeho Politického družstva tiskového zřídí obecní zastupitelstvo v Korouhvi u Poličky pamětní mramorovou desku svému rodáku Jos. Ehrenbergovi, jenž se v Korouhvi narodil dne 21. července 1815. Při tom poznamenáváme, že matrika křestní udává den narození Ehrenbergova 21. červenec, kdežto životopisy uvádějí mylně den 22. července.

Pamětní desku vkusně vytvořil s plastickým reliefem sochařský odborný závod p. J. Škody v Hradci Králové. Vzhledem k válečné době upuštěno bylo od zevní okázalosti při odhalení desky a celá slavnost odbude se tiše dne 25. července b. r. ve farním chrámu Páně, kdež deska bude umístěna. Slavnostní řeč proslaví jako zástupce Politického družstva tiskového vsdp. Msgr. dr. Sulc. Radíce se ke ctitelům českého našeho povídkáře, přinášíme několik dat z jeho života a životní činnosti.

Ehrenbergův otec byl sebevědomým Čechem, horlivým písmákem, přísným hospodářem. Jednou byl právě o posvícení odveden do šatlavy za to, že se nechtěl smířiti s robotními příkazy. Syn zdědil po otci všechny jeho vlastnosti, zvláště pak lásku k českému čtení.

Do hlavní školy chodil Ehrenberger v Polčce. Svůj těžký zápas s němčinou, který mu tam nastal, vypsal r. 1849 v Havičkových »Národních Novinách« (Jak jsem se stal z Čecha Němcem a pak zase z Němce Čechem).

Studia gymnasiální a filosofická konal od roku 1829 v Litomyšli, bohoslovecká v Hradci Králové. Již zde jeho vlohy znamenitě vynikaly. Ehrenberger psal do časopisů již v semináři. V listu tehdejší literární omladiny (v Tylových »Květech«) vystoupil r. 1839 povídkou »Hrob Sasákův«. Na kněze byl vysvěcen r. 1841, kaplanoval v německé osadě Květné, pak ve Skuhrově. V Sotnici byl kaplanem 9 let a za své zásluhy byl jmenován zde čestným měšťanem. Po devítileté působnosti v tomto městě přibyl do Skuhrova jako farář (1853). R. 1860 vrátil se do Sotnice. Zde jako zkušený aktivní hospodář zvolen za předsedu hospodářského spolku rychnovského a kosteleckého. Všude se těšil veliké lásce pro svou jednoduchou životosprávu, dobrosrdečnost, pro laskavost k jiným a přisnost k sobě. Vlastenectví pokládal za ctnost, která se rozumí u Čecha sama sebou jako povinnost každého charakteru. Jeho přesvědčení náboženské bylo žulové; Ehrenberger nehodlal platiti daň plytkému duchu liberálnímu, lučavce, která tolik národu škodila a škodí. Proto slovem i písmem energicky potíral názory protikatolické a zvláště materialistické.

Od r. 1847—57 uveřejnil v Musejníku deset rozprav z oboru českých dějin církevních (O vypovězení Jednoty bratrské ze statků Jaroslava Pern-

DEPEŠNÍ ADRESA: ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚNEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4%, A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ LISTKY POŠTOVNÍ SPORITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLÍM, KOKSEM A CEMENTEM

ŽIROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPORITELNY 140.273

Politika osvobození Řeků přestala od Navarína (1827 vítězství nad Tureckem) být specialitou ruskou právě v očích samých Rusů. Trvalo to dlouho, než ruský kabinet utvořil si závěr z této kritické události. Ruská »rudis indigestaque mores« (nevzdělaný, nespořádaný kolos) jest příliš těžká, aby mohla lehce uvedena být v pohyb každým postřehem politického instinktu. Zkušenost, již učinili s Řeky, opakovala se s Rumuny, Srby a Bulhary. Vůlchaj této kmenové s radostí přijali ruskou pomoc k osvobození od Turecka; avšak sotva že se stali svobodnými, neprojevili náklonnosti při

každí katolický i. intrakvisťák. — A bída
tím, kteří se spěchovali tábořským vojám z
mozolné své práce udíletí nenesitelné daně!

Tábořští mistitelé stávali se poněkud sná-
šelivějšími tenkrát, když u nich začínaly bujety
hříchy podobné jako u protivníků a kdy jim
bohatá kořist byla vítanější než reformace.

Pensionát Voršilek v České Skalici.

Učební soustava dle školní mšlanské směrnice. S ní
spojeno praktické vzdělání chovanců v kurzech
hospodářských a obchodních, jakož i vyučování cizím
jazykům, psaní na stroji, hudební, malbě, ručním pracím atd.
Křesťanská poloha, velká zahrada, vadaňské místnosti,
vydatná strava

Školní rok počíná 15. zářím.

Další správy podá ochotně představená.

Daň památce Husově.

Z Husových oslav vyšlo zmohutnění protikato-
lických stran, ale Hus sám odbýván jako Lazar
sbírající droby. Kde se předstíralo tak vroucí za-
nícení pro osobu Husovu, tam se také měla konati
pro důkladné seznání jeho života práce, která by
byla úměrná husovskému nadšení.

Zatím však horlivci spokojovali se tuctovými
frázemi a — spisy autorů zahraničních. Raději hor-
livě překládali, než prokázati Husovi pozornost
zkoumáním původních pramenů, jichž přece právě
v Čechách jest tolik!

Nesmrtelnou blamáž stržili novohusitští horliv-
ci několikerým vydáním překladu podvodného spi-
sku »Pogiovac. Novověký autor v něm se předsta-
vuje zálučně jako svědek odsouzení a upálení Hu-
sova. Přes půl století ten ubohý, neobratně sesta-
vený pamflet byl velice hledaným podpalem pro
novohusitské nadšení.

Solidní dílo francouzského Denise »Huss et la
guerre des Hussites« (r. 1878) sice u nás chváleno,
ale nepřeloženo. Zato však »Pin de l'indépendance
bohème« téhož autora (1890) vydáno v českém pře-
kladu již dvakrát; z obšírného, velice důmyslného
toho spisu mohl se Čechové dobře poučiti, jaká
spousta vděčné látky k osvětlení české minulosti
málokdy svůj spánek poruší návštěvou některého
českého badatele.

Pokud nevydal svůj velký spis o Husovi Flajš-
hans, prohlašovali novohusité dílo Němce Gotth.
Lechlera »Joh. Hus« (1890) za nejlepší životopis
Husův. Český překlad, jež pořídil B. Mareš, vy-
šel již podruhé. A na malou chválu české vědy
historické i tohoto roku odporučuje se v »Hlasích
ze Sionu« několikrát v části insertní (i v slavnost-
ním čísle ze dne 2. července) takto: »Tento spis
jest posud nejlepším životopisem Mistra Jana Hu-
sa, a vydal jsem jej ke mnoha přáním ve druhém
vydání.«

Flajšhans měl aspoň dobrou vůli povědět svým
spisem něco nového, zdůvodnit husovské chvalo-
řeči. Jeho spis vyniká vysoce nad Lechlery. Ale
— objevil nových světel málo, takže citelné meze-
ry hleděti vyplnití některými dohady a častou slov-
ní gymnastikou. Pro důkladné poznání Husova vý-
znamu totiž jest potřebí předlohu, úmorného
přebírání v theologických traktátech jak mistra
Husa, tak jeho současníků a některých před-
chůdců. Takové badání nevede k slávě »snadno a
rychle«, nezjednává lehce učenci popularitu.

S plnou energií dal se do takové práce katolic-
ký kněz dr. Sedláček. Opravil některá Flajšhansova
dobrodružství. Ovšem Flajšhans sám již dříve všiml

Petrohradě jsou si vědomi, že právě »jediný přítel«
carův, kníže černohorský, je ochoten vytrvale vy-
věšovat ruskou vlajku jen tak dlouho, pokud oče-
kává náhradu ve zlatě a v moci, která v uvážení
svého vzdáleného a osamocného postavení ráda
by pochopitelně poněkud se rozšířila; avšak ne-
může býti neznámo v Petrohradě, že černohorský
vladyka byl ochoten a snad je stále ochoten pro-
niknouti ku předu jako náčelník pro Velkoturcko
v čele balkánských národů, jen kdyby tato idea
dostala u Porty přijetí a dostatečné podpory, schop-
né učiniti ji prospěšnou i Černé Hoře.

Tak vyhlížejí kalkulace, jestliže petrohradský
kabinet činí svou první otázkou uzavření Černé
moře a překonání sultána přízní, penězi nebo nási-
lím. Jestliže Porta zamítne přátelské sblížení s Ru-
skem a vytasí meč proti hroziícímu násilí, pak by
Rusko asi bylo napadeno z jiné strany a díle mého
mnění jest proto spousta vojska na západní frontě
určena předejiti tomuto případu. Jestliže podaří se
jim uzavřít Bospor po dobrém, pak mocností, jež
budou se tím cítiti dotčeny, umlnou sice na čas,
avšak každá z nich bude číhati na popud jiné. Naše
zájmy snadněji smířují se s tím, že ruská moc tlu-
ne na jih, než kdyby tihly jiné mocnosti; možno i
řici, že jest to pro ně výhodou. Můžeme čekati déle
než jiní na rozsvícení tohoto uslu, splněného Ru-
skem.
A. V. Chodovický.

si některých původních pramenů pozorně, ale ny-
ní přední zřídla historie husovské studuje s pilností
dvojmásobnou. Jeho příkladu následují i historikové
jiní. Liberálkové cítí nyní nad svými pracemi bedl-
vou kontrolu osvíceného kněze a proto jsou ve
svých úsudcích daleko opatrnější než dříve. Ale to
jest významné, že největší chvalofečníci Husovi,
kteří z husitů měli mnoho užitku, ani se nepokusili
Husa navzájem odměnit nějakým cenným historic-
kým výzkumem.

S velkým zájmem u nás uvítána svědomitá
práce Němce Bezolda »Zur Geschichte Hussiten-
tums« (z r. 1874). Český překlad vyšel již dvakrát
(podruhé vydání doplněné z autorových poznámek
r. 1914). Reálné výklady tohoto vážného historika
byly notnou sprchou zvláště na ty novohusity,
kteří v zachvatu mellekého romantismu velebili de-
mokratismu tábořský. Bezoldovy řádky vybízely
výmluvně k podrobnějšímu prostudování důle-
žitých domácích pramenů. Ale — dlouho všechno ne-
cháno ladem, protože romantikové strkali hlavu
před drsnou dějepisnou pravdou do písku.

Když pak přece Winter chopil se práce analo-
gické a v letech 1895—96 podal české veřejnosti
dva díly »Života církevního«, jak prudce na něho
zaútočila kritika novohusitská! Winter chtěj ne-
chtěj musil promlouvat o ujařmení a demoralisaci
husitského duchovenstva, o stavovské tyranii, o
nedbalé výchově husitského dorostu atd., o zmat-
cích a zlořádech, jaké způsobily v Čechách sekty
jiné. Psal o těch zjevech velice šetrně, s mnohými
(často nezdařenými) omluvami. Co uváděl v »Ži-
votě« v neprospěch katolické církve, zasluhovalo
důkladné kritiky. Nyní — po nových výzkumech
— nesprávnosti ty bijí ještě více do očí.

Ale novohusitští nadšenci (a to právě ti, kteří
často tvrdili, že touží po reálné pravdě) strhali
autora zle, jakoby husitům a jiným sektářům ne-
spravedlivě ubližoval.

Ovšem, kdo prohlédnouti nechce, zůstane slep-
cem do smrti. Kdož z liberálů se poněkud historii
obírali, dobře věděli, jak důležité dokumenty o
stínech husitismu čekají na soustavné zpracování!

Jen namátkou připomínáme, že velice cenná ak-
ta konsistoře husitské (od r. 1525 do 1562) zaslouhou
kněze dra Borového vyšla již r. 1568. Co tu důvod-
ných žalob z úst husitů samých! Úřední protokoly,
dopisy atd. konsistoře husitské nikdo nemůže po-
dezřívati z falšování historie na škodu husitství.
A přece v těchto aktech jako v kaleidoskopu se
jeví tak markantně rozháranost husitské církve,
že není potřebí mnoho dalších důvodů, jak taktika
husitské reformace byla chybná v samých zákla-
dech. Týž spisovatel vydal již r. 1873 historicko-
kritický životopis arcibiskupa Antonína Prusa z
Mohelnice, kde snešeno tolik látky k seznání de-
moralisace starotrakvistů i novotrakvistů. Po-
kračováním toho pochmurného obrazu bylo histo-
ricko-kritické vypsání náboženských poměrů od
r. 1581—1590 (Martin Medek, arcibiskup pražský).
Tato kniha vyšla r. 1877. I liberální kritika vzdala
čest »neustrannému historickému líčení učného
kněze.

Nelze se ubrániti obdivu, s jakou pilí, s jakou u-
denou výzbrojí již r. 1861 kněz M. Procházka vy-
dal »Dvoustoletý zápas náboženský v Čechách a
na Moravě«. Veliké toto dílo, k němuž připojen
»Život b. Jana Sarkandra, m. otevírá již
dříve, než vydává své práce Borový. Ale
romantické dle zněly tle staré noty.

Winter celkem přestál útoky dosti šťastně a
vydával další svazky — mnohem objemnější: »Dě-
je vysokých škol pražských od secese cizích ná-
rodů« (r. 1897, str. 230), »O životě na vysokých
školách pražských knihy dvojce« (r. 1899, str. 614),
»Život a učení na partikulárních školách českých
v XV. a XVI. století« (r. 1901, str. 821), »Dějiny fe-
mesel a obchodu v Čechách v XIV. a XV. století«
(r. 1906, str. 976). Konečně po smrti tohoto pilného
historika vydán jeho poslední objemný spis »Če-
ský průmysl a obchod v XVI. věku« (r. 1913, str.
681).

Ve všech těchto spisech paprskuje nadměrný
byrokratismus českých sektářů, jejich zaostalost;
všude poznáš, jaké zhouby vlekl za sebou husit-
ský převrat. Mravenčí práce Wintrova zasloužila
si největšího uznání. Ale byla odbývána buď
mničením anebo stručnými (někdy i jízlivými) po-
známkami husitsko-romantických brýlí.

Winter zkrátka, užívaje řádných pramenů, ani
nemohl psáti nějaké hymny na dobu rapidního ú-
padku našeho národa, třebaže všude hledí aspoň
poněkud nejčernější stíny omluviti. Jak jeho věda
působila, patrně z toho, že lyrické chvalozpěvy
letí českým ovzduším dále. Zase tedy důkazy, že
novohusité naprosto se nechtějí z dějin přiučovat.
A jest přece zvláště v dobách těžkých tolik potře-
bí, aby národ na základě poznání svojí minulosti
prováděl důkladný sebezpyt!

Byl-li Hus opravdu velkým geniem, byl-li díle
novohusitů největším Čechem, proč tedy prchati
tak bázlivě před dokumenty o Husovi a povaze
celého husitského hnutí? Slavnostní heroldové
mají na předním místě povinnost splatiti čestnou
daň jak Husovi tak husitům; nemají se děti zahan-
bit historiky zahraničními. A jestliže cítí, že jejich
hymny jsou neupřímné, ať se jen řídí Husovým
heslem: »Prav pravdu, braň pravdu!«

Ale tu právě důžno poukázati na dva zjevy
velice křiklavé. Německý učenec Loserth již před
třiceti lety zjistil, jak Hus čile z Viklefa opisoval.
Toho si měli rozhodně povšimnouti novohusité,
měli pátrati, zda Loserth mluví pravdu. Ale obháj-
ci »husitské pravdy« dílem hleděli přikrýti ty ob-
jevy rouškou mlčení, dílem nejapně hleděli Husa
omluviti. Nyní dr. Sedláček podrobným studiem do-
kázal, co se všechno chtělo uměle zastírat rouškou
»obrany husitské pravdy«. Hus nenalezl smělého
zastance, ale také se nepřihlásil žádný jeho stou-
penec, který by se řídil Husovým heslem, že pří-
telem jest Pálec, ale větší přítelkyní jest pravda.

A ještě poučnější zjev! Česká Akademie vy-
psala na nejlepší životopis Husův cenu 2400 K.
Ale ke konkursu z moderních husitů se nepřihlásil
v ustanovené lhůtě nikdo. Proto lhůta k zaslání
rukopisů prodloužena do konce r. 1915. A přece
v Praze tolik vědy! Právě nadšení novohusité ny-
ní cítí, jak by spis vpravdě vědecký setřel mnoho
pozlátka z husovských legend. Proto před takovou
prací prchají.

Zato však tím větší chuť do budování Huso-
vých soch, do husitských přednášek! Všecko to,
co směřuje k rozpojení národního tělesa a co má
za účel vytrestati katolíky, podporuje se co nej-
horlivěji. Vždyť romantikům nejde o Husa, ale o
výlevy odporu proti konservatismu. Proto sku-
tečný Hus odchází i tento rok z novohusitského
jeviště jako žebrák. Byl nucen moderním stranám
českým sloužiti do úpadku, aby pak odešel jako
muž odstrčený.

Sochy, oltáře a j.

provádí absol. a k. odborné školy
a a k. umělecko-průmyslové školy

Jan Dušek v Chrudimi.

K otázce životopisu a podoby mistra Husa.

Jest charakteristické, že osobní přátelé Husovi
se nepostarali o jasný (třebas jen stručný) živo-
topi Husův. Za husitské války a ještě delší čas po ní
konstatuje se velice skrovná činnost literární v
Čechách; vydávány většinou polemické traktáty
theologické. Ale záznamů historických tak málo!
Omlouvá se to latinou frází: »Tenkrát se dějiny
nepsalý, nýbrž konaly; na historické spisování ne-
bylo dosti příznivých podmínek — ani času.«

To však není pravdou. Bylo tehdy literně vzdě-
laných lidí dost, kteří měli pochopiti velikou důle-
žitost aspoň kronikářských záznamů o událostech
velice důležitých jak pro národ tak pro celou Ev-
ropu. Již sám Karel IV. poučoval národ o důležito-
sti domácího dějepisu; pracoval v tom oboru sám,
vybíral inteligenty k historické práci a bohatě je
podporoval.

K častým náboženským hádkám husitských
sekt scházelo se mnoho inteligentů; veliká řada
theologů spisovala obranné náboženské traktáty.
Zajisté tedy mohli také jednotlivci zaznamenávat
četnější cesty husitského hnutí. Zvláště však husit-
ští inteligenti měli věnovati pozornost Husovi; jest-
liže ho prohlašovali za vynikajícího českého svě-
ce, pak měli své stanovisko k osobě Husově po-
drobně zdůvodniti. Vždyť se tu také jednalo o
otázkou cti celého hnutí. Zvláště pak vývoj Husovy
akce theologické měl býti jasně vyložen.

To se však nestalo ani za války ani po ní. Není
to jen pouhá náhoda. Pražští mistři (i osobní Hu-
sovi přátelé) věděli, že hlásají lidu českému něco
jiného než bludy Husovy. Tábořští theologové pak
vzdělali se svým radikalismem od Husa tolik, že
by bylo vedlo seznání Husovy theologie v samém
Táboře k velikým sporům. V učených hádkách
obratnější husitští řečníci vyhýbali se velice opat-
ně debatě o věroučných větech Husa samého. Kdy
přední representanti husitství dobře věděli, jak
Hus v Kostnici odsoudil články Viklefovy, kterým
byl dříve v Čechách přízniv, bylo velice choulosti-
vo mluvit o theologii Husově. K zmatkům stáva-
jícím by byly přistoupily nově; ti radikálkové, kteří
páchali v Praze bezohledné násilí na samých mist-
rech, osobních přátelích Husových, byli by snadno
z přitím věroučných pohaněli i Husa samého.

Když byl r. 1422 popraven od kalíšníků radi-
kální násilník Jan Želivský, jeho stoupenci scho-
stali konšelům krvavou odvetu. Ale jejich fanati-
smus zastihl drsně i pražské mistry a jiné kněze,
kteří bludům usmrčeného demagoga odporovali.
Tomek píše o řádném radikálu: »Obořil se na
všecky kolleje a na domy kněžské, i zloupil je; při-
běh také knihy jednotlivých mistrů i některé z
knihovny obecné v kolleji Karlově zkazil a ztr-
hal, ovšem na obsah jejich nedbalce. Jednomu z
mistrů byl při tom mezi jiným vzat traktát Husův
o přijímání pod obojí způsobou, vlastní rukou jeho
psaný ve vězení kostnickém, a přišel nepochybně
tudy k zmaření. Mistři, kteří se v čas nezachránili
útekem z města, jsou zřímání a vsazeni na radni-
ci...« (Dějepis Prahy IV, 240.)

Pochybujeme, že by býval útok na domy mistrů bezpřánovitý a že by bývaly jejich knihy ničeny jen k vůli poškození cizího majetku. Knihy a traktáty mistrů pražských byly Táborům a sektám s nimi spřízněným sol v očích. Jest zvláště výmluvno, že se právě ztratil traktát Husův o kálchu. Hus v něm totiž učil o přijímání Eucharistie zcela jinak než husitští radikálové. Táboři již tehdy učili, že Kristus ve svátosti není přítomen osobně. Někteří tvrdili, že chléb zůstává chlebem, víno vínem; Kristus že není ve svátosti ani osobně ani podstatně, nýbrž jen posvátně skrze svou milost. Jiní učili, že Kristus jest v každém jídle, že v dobrém člověku jest lépe přítomen než ve svátosti. Kněz Jan Němec rozeslal po vši zemi traktáty, že svátost oltářní jest jen znamení. Winter praví: »Ale všickni z té víry, že Kristus ve svátosti není přítomen osobně, odvodili důsledek, že nesluší se svátosti konati poklenu, pozdvihovati ji. Když kdo klekal, Čapek kněz a jiní bránili volající: Však je Bůh na nebi; i buchténice dávali a pěsmi od klekání odváděli... A když protivné kněze viděli pozdvihovati a tělo Páně v monstancích vystavovati, mnozí Táboři tvář zasmušovali, plili. Odtud pak byl již jen malý krok k důsledku zcela zbytečnému a drsnému, že po hostiích šlapali a monstancie lámali« (Život církevní, 11.) Podobně věřily a učily jiné radikální sekty, které se často spojovaly s Táboři proti Pražanům kališním na obojí i výboj. Husův traktát pro fanatiky novoměstské měl značný význam, ovšem po stránce negativní. Sotva bylo pouhou náhodou a výslednicí zmatku, že právě toto pojednání se ztratilo.

Někteří husité byli velice zvědaví, hartusili na své duchovní vůdce, aby jim vývoj některých novotářských zásad blíže vysvětlili. Sám Jakoubek střetl se s Táboři v polemice velice tuhé. A hodně dlouho po válce husité projevovali údiv a rozmrzení nad tím, že Hus sám pod obojí způsobou v Čechách nepodával. Rokycana sám ve své Postile praví, že někteří říkají: »Kýž jest pak mistr Jan Hus dával!« (totiž pod obojí). Snažil se uklidnití věřící slovy: »Zajisté byt se byl vrátil, že by byl dával. Neb to vím zajisté, že byl řekl mistru Jakoubkovi dobré paměti: »Milý Kubo, nekvap tím! Když se, dá-li Bůh, vrátím, chci věrně pomoci toho!« (Musejník 1879, 65.)

Sami kališníci hrozili se počínání upřímného mistra Přibramy, že v hádkách svých s Táboři se odvolává na spisy Husovy. Přibram hlavního theologa Táborů mistra Petra Paynea (rodem Angličana, který se do smrti v naší zemi česky obstojně naučil) udolával Viklešem a Husem. Spor těchto dvou mistrů vzbudil mezi husity veliký rozruch. Při sklonku r. 1426 došlo k veřejným hádáním těchto mistrů v Praze. Ale tu někteří interesti velice se horšili, že Přibram odsuzováním spisů Viklefových tupí mistra Jana Husa a jiné muže ctihodné, kteří prý knihy tyto skoro ve všem schvalovali. Přibram však se snažil dokazovati, že Hus notoriických bludů Viklefových nedržel. Tomek o tom tuším sporu praví: »Tímto odvoláváním se na Husa s jedné i s druhé strany ztrpčila se rozepře mezi Přibramem a Englišem (Paynem) jen tím více a způsobila velké znepokojení myslí v lidu, protože nebylo snadno hned rozsouditi, kdo činil svým dovoláváním se Husovi křivdu, uvozováním však pravověrnosti Husovy v pochybnost ohrožovaly se základy celého náboženského snažení strany pod obojí. Duchovenstvo i lid pražský rozstupovali se tudy vždy více na dvě strany sobě protivné, z nichž jedna tím ouzkostranněji se protivila všemu novému, čím nebezpečnější se jí zdálo býti počínání strany druhé.« Přibram s jinými druhy byl roku následujícího uvězněn od novoměstských radikálů a pak od nich vypověděn z Prahy.

Roku 1429 došlo ke smíru mezi Přibramem a Paynem. Mezi podmínkami míru diktováno, že se zakazuje kaceřovati nebo tupiti jakýmkoli způsobem kterékoli dílo, spis anebo tvrzení Jana Husa a Jakoubka ze Stříbra, leč by se dalo dokázati, že jest ve zřejmém odporu s biblí; nařizovalo se, aby se aspoň na kázání mlučelo o sporu mezi Přibramem a Englišem. (Tomek: Dějepis Prahy IV, 363 až 364, 435 až 436.)

Zkrátka vydání životopisu Husova, správné vypsání jeho působení a učení byla věc choulostivá již vzhledem k husitským sektám samým. A pak — proti husitům stály na strážii významné písemné polemiky těch konservativních mistrů, kteří byli od husitů z Čech vypuzeni. Tu by tedy byla jistá omluva.

Zato však těžko odpustiti, že kališníci si nepokládali obstojného obrazu Husovy podoby. Sami účtu k obrazům posvátným podrželi, v jejich chrámech bylo soch a obrazů dost. Česká škola malířská byla za Václava IV. velice vyspělá; umělci naši pracovali mnoho krásných obrazů pro cizince. V době veřejného působení Husova malovalo se i světských obrazů tak velké množství, až to sám mistr káral. Ale docházelo i k malování druhů daleko horšího, vystavovány karikatury a alegorické obrázky na potupu katolíků.

Což tedy z té slavné doby rozvoje umění výtvarného nezbyl žádný malíř, žádný iluminátor, který by pro husitské kostely, mše, postily atd. dochovati mohl obstojný portrét Husův? Nejméně

se dokazuje, že přece některý malíř český se v tom směru pokusil již v prvých dobách husitského hnutí. Ale tu nastává otázka, proč přece jenom podoba Husova upadala u kališníků v zapomenutí, proč portréty Husovy nebyly rozmnoženy.

A tak pravá podoba Husova jest dosud předmětem diskuse, ačkoli odborníci souhlasně aspoň tolik tvrdí, že Hus vousů nenosil. Brožík dokončil svůj veliký obraz r. 1883, kdy ještě nebylo v české veřejnosti — tak obecně známo, že předlohy k jeho Husovi jsou pozdními vymyšlenkami. Ale již v XI. svazku »Ottova slovníku naučného«, který vyšel r. 1897, jest poznamenáno: »Nejstarší vyobrazení Husova jsou asi ilustrace v Richenthalově kronice. Povšimnutí zasluhuje, že Hus jest tu vyobrazen jako bezvousý muž po způsobu kněží církve římské; rovněž bezvousé jsou všechny další tištěné jeho podobizny (dřevorytiny) ještě v XVI. století, jako na př. v české Postile Husově (Norimberk, 1563). Od doby této počínají se však vyskytovatí obrazy Husa jako muže vousy zarostlého.«

Ale o tom byla česká veřejnost málo poučována. Obrazy další se tvořily dle tradice Brožíkovy. Do tohoto nezdravého klidu zalehly mocnější hlasy dra Z. Wintra, Mádra a Štecha. Ti prohlásili, že pravdě jest bližší prvotní typ, zobrazující Husa jako muže prostředních let, postavy složitě, prostřední, plné, bezvousého obličej. Tak zobrazovali Husa čeští ilustrátoři kancionálu horského, smiškovského, kancionálu litoměřického, jenž jest jedním z nejkrásnějších děl českého miniaturního malířství. Tak znali Husa malíři oltářních obrazů XVI. století, z jichž ruky dochována predela chrudimská a oltářová křídla — roudnické a strahovské. Toho vzhledu je Hus i na sošce tábořského znaku z r. 1516.

Nyní přichází poučit náš národ i »Neue Freie Presse«. Prof. dr. Strunz tam říká, že jen málo se ví, že pravé podobizny Husovy jsou v kancionálu utrakvistů, chovaném v městské radnici v Litoměřicích. Kancionál pochází prý jistě z prvních let patnáctého století. Hus je v tomto kancionálu třikráte zobrazen, pod jedním jeho obrazem jest nápis »Svatý Jan Hus«. Obrazy tyto, jakož i ostatní obrazy i ornamentální výzdoba kancionálu nasvědčují, že tvůrcem jejich byl veliký mistr v tomto oboru. Obrazy ty vznikly asi záhy po r. 1415 a představují Husa bezvousého s plnými tvářemi, má silně výrazný nos a energickou bradu. Na obličejí Husově na obrázcích litoměřického kancionálu jeví se vnitřní klid. Malíř kancionálu namaloval na jednom obraze kol hlavy Husovy zlatou zář světce, která byla později skoro úplně vyškrabána.

Mistr Šaloun v Praze provedl dílo nádherné — ale ta podoba Husova jest pouze vzletnou fantasií, neodpovídá skutečnosti. Vidíme tu velikou báseň, která v historii opory nemá. Vždyť jiní básnili o Husovi ještě více.

K sledování postupu válečných armád na bojišti

doporučujeme

Plastické mapy

Severozápadní bojiště	za 30 hal.
Suezský průplav	» 30 »
Země sudetská	» 60 »
Bosporus a Dardanely	» 30 »
Bojiště jihovýchodní	» 30 »
» severovýchodní	» 30 »
» západní	» 30 »

Dále nabízíme:

Mapu Rak.-italského bojiště	za K 105
» Mše Ruské se Sibiří	» » 105
» Rak.-něm.-ruského bojiště	» » 105
» Dardanel a Bosporu	» » —40

Či objednávky ochotně obratem vyřídí

**Društvo
knihupectví a nakladatelství
v Hradci Králové,
Adalbertinum.**

Kulturní iskry.

Panna Orleanská. H. Heine, německý básník, až původu židovského, ujmá se její cti naproti Shakespeareovi, k němuž sice chová obdiv, jenž nemůže však odpustiti, že znesvětil památku Panny Orleanské, kterou Schiller tak vebí. »Sláva tobě« — píše Heine — »veliký německý básníku, jenž

jsi její vznešenou postavu slavně opět očistil od špinavého vtípu Voltairova a černých skvrn, jež docela i Shakespeare ji přibásnil... Snad bylo to britické národní záští nebo středověká pověra, jež jeho ducha zatnemla, že tuto hrdinnou dívku vyhlásil jako čarodějnici, jež s temnými mocnostmi pekelnými jest ve spojení. — Hluboká nevole zmocňuje se nne vždycky, kdykoli kráča přes malé náměstí v Rouenu, kde byla Panna upálena. Vedle skály svatohelenské je to zmiňované ono náměstí v Rouenu, jež podává nejodpornější důkaz o »velkomyslnosti« Angličanů.« Ch.

Na druhé straně listu. Z kruhu přátel »Husova fondu« rozesláno a v českých listech otiskáno provolání, z něhož vyjímáme: »Od osmnácti let působí v Praze Husův fond, veliký spolek pro podporu chudých studujících vysokých škol pražských. Vznikl jako životní potřeba naší vysokoškolské mládeže. Jméno nového spolku — nezapomínejme, že před dvaceti lety, kdy Husův kult v národě nebyl tak všeobecný a uznávaný, bylo toto jméno vyznáním dosti odvážným — znamenalo, že duch činnosti nového spolku ponese se směrem, který nejslavnější rektor pražské university zastával způsobem vážným až k smrti: směřem úcty a šetrnosti k osobnímu přesvědčení jedince, v našem případě podporovaného. Na tomto jedině mravním a charakterním základě rozvíjel Husův fond svoji podpůrnou akci s úspěchem, o němž nejvýmluvněji svědčí několik čísel, které uvedeme: Za 18 let svého působení rozdál Husův fond na podporách celkem 547.129 K 97 h, t. j. půl milionu a půl statisíce korun. Kromě toho poskytl obrovskou řadu půjček na zkušební taxy, od nichž není osvobození. Každoročně podporuje 600—700 nemajetných vysokoškolských posluchačů i posluchaček všech odborů studijních celkovým obnosem, kolisajícím mezi 30 až 40.000 K. Z neoprávněných a nejhlubších, neúčinnějších a neplodnějších oslav Husova jména a dědictví je podpora Husova fondu. Cožkoliv učiníte pro Husův fond, pro malou zálohu a naději národního života i zápasu jste učinili. Je-li krásnější způsob národní piety velikému duchu, než snaha uschopniti nová pokolení plně k úloze strážců a nositelů jeho tradice a odkazu?«

A nyní obraťme list! Již před tímto provoláním uveřejnil »Čas« (2. června) významný stesk. Referoval o Husově koncertu, který se pořádal 30. května v pražském Rudolfinu. Před koncertem univ. prof. dr. Zd. Nejedlý (známý chvalokřečník doby husitské) přednesl úvodní výklad o husitské písni, promluvil o umělecké ceně zpěvů husitských. Pak zpěvácký spolek »Hlahol« přednesl mistrně husitské skladby jednoduché i sborové, které prý působily dojmem úchvatným. Ale kde byli přčetní pražští novohusité? »Čas« pokračuje s povzdechem: »Žel, oduševnělé výkony hlaholského členstva, které se s nadšením hodným vděčného uznání dalo v službu dobré a krásné myšlenky, byly by si zasloužily hojnějšího posluchačstva. Koncert byl pořádán Ústředním spolkem českých profesorů pro studentstvo a rudolfinský sál div že nezel prázdnou. Tam, kde byste čekali mladé vnímavé hlavy se zraky zanícenými pro krásu, byly prořídle řady návštěvníků ještě téměř většinou dospělých, mezi nimi byli zem. škol. insp. Bílý, spisovatel Holeček a j. Kde zůstala většina pražského studentstva? Pražské a předměstské školy střední mají tuším nejméně 10.000 studentů a studentek, a ti že by nedovedli naplniti rudolfinskou dvoranu? Vychovatelé pražského studentstva, kteří nevyužili vzácné příležitosti, jež se jim naskytovala k umělecké a citové výchově jejich chovanců, kteří s nimi nepřišli na koncert tak poučný a tak mravně nábožensky povznášející, dopustili se na chovancích svých hříchu neodpuštělného.«

Valné shromáždění »České Akademie krásy, vědy, slovesnosti a umění v Praze«, konané ve čtvrtek 24. června, učinilo toto usnesení: »K pětistileté paměti smrti Mistra Jana Husa, tvůrce novodobého spisovného jazyka českého, počne »Česká Akademie« svým podnikem a ve spolku s jinými vědeckými a literárními společnostmi českými činnost k tomu účelu, aby ve vědecké, krásné i veškeré jiné literatuře české i v časopisech a všelikých jiných tiskových projevech slovesných vůbec dbalo se bedlivě a plně ryznosti a krásy jazyka mateřského, a tím aby se stala náprava, možná-li úplná přítrž, v jeho nynějším nešťatění, úžasné se vzrůstajícím. Podáním návrhu k té činnosti pověřuje »Česká Akademie« svou III. třídu. Usnesení stalo se jednomyslné a počne se prováděti. Jakmile po prázdných členové III. třídy »Akademie« do Prahy se vrátí. — Velice prospěšné usnesení! Necht' z oslav Husových plyne aspoň tento pozitivní prospěch, jestliže na jiné pozitivní hodnoty marně čekáme. Doufáme, že aspoň v českém pravopise konečně dospěje národ svornosti. Ale zároveň jest si přáti, aby naše školní mládež sama jevila více šetrnosti a lásky k řeči mateřské. K tomu jest zapotřebí velice pečlivé ostražitosti vychovatelů, povzbuzujících slov, výkladů o krásě, bohatství a pružnosti českého jazyka. Úkol takový není snadný, ale při dobré vůli taková uslechtlá snaha se dopravuje utěšných výsledků.

Z ústavu hraběte Pöttinga v Olomouci. Školní rok chýlí se ke konci. Stejně zamýšlí se ti, kteří prorokovali brzký konec války, jako ti, kteří předpovídali, že v Olomouci nebude možno školní rok normálně zakončiti, jednak pro vojenské zatížení, jednak pro nakažlivé ne-

Nové OFFICIA PROPRIA PROVINCIAE PRAGENSIS

část I/IV jest již na skladě a nabízíme tuto samu o sobě P. T. duchovenstvu za K 8-60, poštou K 8-70.
(vázaný 4 K, poštou 4 K 10 h.)

Současně nabízíme nové

BREVIARIUM ROMANUM 1914, čtyřdílné,

vydání Pustetovo, v následujících vydáních:

Miniaturní Breviář

vázaný ve formátu 88-136 mm.,
na indickém papíru nedotčený se
K 25-20.

Breviář. Romanum

v 12°, se 4 titul. obrázky a ill. od
F. M. Schmalzla, vázaný ve form.
93-152 mm., na indickém i stroj.
papíře, brožovaný na ind. papíře se
K 28-70, na stroj. papíře se K 28-20.

Breviář. Romanum

v 12°, se 4 titul. obrázky a ill. od
F. M. Schmalzla, vázaný ve form.
120-180 mm., na indic. a stroj.
papíře tištěný, brož. na ind. pap. se
K 32-20, na stroj. papíře se K 32-60.

Vazba a úprava těchto breviářů jest velice elegantní a jest provedena 7 různými způsoby, jak níže uvádíme.

Při objednávce stačí označiti druh breviáře, číslo vazby a druh papíru.

Vazba čís.	Miniatur. breviář		Breviář v 18°		Breviář v 12°	
	K	na ind. pap. na stroj. pap.	K	na ind. pap. na stroj. pap.	K	na ind. pap. na stroj. pap.
1. v černé kůži s červenou ořizkou	38-20	47-60	48-20	61-80	58-80	
2. v černé kůži se zlatou ořizkou	42-84	51-80	50-96	67-80	64-40	
3. v pravé chagr. kůži s červ. ořizkou	42-84	51-80	50-96	68-32	65-52	
4. v pravé chagr. kůži se zlatou ořizkou	46-48	56-—	56-—	78-92	71-12	
5. v pravé chagr. kůži s okrajem a osdob. slas. deskou a zlatou ořizkou na červ. podkladě	48-44	58-10	58-10	79-80	78-40	
6. v pravé juchtovce se zlatým hrbetem i deskou na červ. podkladě se zlatou ořizkou	52-08	62-72	62-72	93-80	93-80	
7. v pravém jemném samitanu (černý, červenohnědý, tmavozelený), jinak jako č. 6.	56-—	66-08	66-08	100-80	100-80	
Pousdro s pravé chagr. kůži, s přiklopem, pro jeden díl	4-20	5-60	5-60	7-—	7-—	

K těmto svazkům breviáře jsme ochotni na zvláštní přání dát současně přivazati nové Proprium Bohemiae se nepetrným doplatek. Všecka jiná přání ohledně breviáře, pokud nám to bude možné, zajisté ochotně dle přání čtenářů vyřídíme a není jistě třeba v této věci obracet se k firmám jiným.

Dotazy, jakož i objednávky račtež adresovati na

Družstevní knihkupectví a nakladatelství
v Hradci Králové, Adalbertinum.

moci. I odborné kruhy lékařské překvapilo neobyčejně faktum, že zdravotní stav v Olomouci byl po celý rok mnohem příznivější než v dřívějších letech a stejně bohudík vedlo se ústavu našemu. Neměli jsme ani jediného případu infekčních nemocí a nad ústavní nemocnici vlál po celé měsíce bílý prapor. Neměli jsme dlouho tak výborného zdravotního stavu jako letos. Novinářské i soukromé zprávy odstrašily v uplynulém roce četné rodiče od obeslání ústavních škol a pensionátů, což mělo v zápětí ztrátu jednoho roku. Žádáme proto rodiče, aby v daném případě s důvěrou obrátili se na ředitelství ústavu, které ochotně podá věcnou a správnou informaci o pravém stavu věci. Doufáme a očekáváme, že příští školní rok projde stejně šťastně jako rok letošní, neboť k horšímu se poměry v Olomouci doista nezmění. Žádejte o prospekty ústavních škol a pensionátů, které vám ředitelství ochotně zašle.

Za válečného ruchu.

Nové velké triumfy v bojích proti mnohohlubné, hrdé Italii znovu dokumentují celovou sílu naší říše. Italským zednářům statečné ruce vojínů rakouských daly tak pádnou odpověď, že v Římě tuctové, uměle vyvolané nadšení mění se v mrazivé ticho. Nejedná se tu o pouhé odrazení velikých nepřátelských mas, jedná se tu o široce založené bitvy, v nichž si lámou vaz celé italské pluky. Veliké protestní italské perfidie sledují s hlasitým uspokojením všichni nestranní posuzovatelé i v jiných dílech světa. Osmivé rakety italských hesel sfoukly do vody rázem dobře mířené rakouské granáty.

Znamení výsledek druhé státní půjčky. V rakouské části říše upsáno 2630 milionů korun, v uherské 1120 milionů. Tyto cifry v dějinách našeho státního financnictví budou vždy dokumentem naší skvělé finanční pohotovosti; budou také svědčít o velikém patriotismu rakouských národů. V Rakousku i Uhrách bylo při druhé půjčce upsáno úhrnem 3750 milionů korun, při první půjčce 3305 mil. K, dohromady tedy již 7055 mil. K. Přes 7 miliard tedy ochotně, z dobré vůle, v plném pochopení hospodářských povinností v nynějších mimořádných dobách dalo dosud obyvatelstvo naší říše správě státní k dispozici, aby i po finanční stránce obstála říše naše, se všech stran napadená, čestně a vítězně.

Z rozhovory Sv. otce s holandským prokurátorem Norbertem o synyjské válce. Styky Vatikánu s Holandskem jsou nyní stále přátelštější, korespondence čilejší. Z Říma se vrátil v minulých dnech prokurátor dr. Nouvens a sdělil o své audienci u papeže časopisu „De Tyd“ velice zajímavé věci. Kdykoli byl prokurátor v soukromé audienci, vždycky papež uštěřoval, že učiní všecko, aby následky války dle možnosti zmírnil, kdyžť mu nelze přivodit mír. Zaznamenáváme dále tyto otázky Nouvensovy a odpovědi papežovy: „A jak soudíte o poměru mezi Vatikánem a italskou vládou?“ — „Starář to poměří! Dle pravdy musím však dodat, že, ačkoliv celé protirakouské bouření v Římě mělo vždy proticírkevní ráz a každá proticírkevní demonstrace projevem před velvyslanectvím katolické monarchie končila chování italské vlády vůči Vatikánu prozatím není zrovna přímo nepřátelské.“ — „Pak by asi nebyly případné kolující zprávy o eventuelním odstěhování se papeže do

Španělska nebo jinam?“ — „Dosud! Dokud zůstane král a nevypukne revoluce, papež zůstane. Co by potom nastalo, nedá se nyní říci. O moc zbraní se papež neopírá. Když nedávno měly zásoby střeliva býti zvětšeny, mluvil Jeho Svatost, že toho není zapotřebí. Ne olovo a prach, nýbrž mravní element jest silou papežství.“ — „Zmlouváte se o revoluci. Myslíte, že by bez války byla v Itálii vypukla revoluce a také přes válku vypukne?“ — „Mohu jen říci, že revoluční element italskou válku vyvolal. Známe italský lid a pohyboval jsem se ve všech vrstvách, ale válečnou náladu jsem nikde nepozoroval. Malá revoluční strana nese víru.“ — „A zednářstvo?“ — „Již jsem podotkl, že každá protirakouská demonstrace nesla proticírkevní ráz. Byla to vždy chátra, která demonstrovala. Při výtržnostech na náměstí sv. Sylvestra byli mezi 132 osobami policii zatčenými všeho vědu čtyři osoby brannou službou povinné. Ti ostatní nemusili jít do války, po níž volali.“

Pro Červený kříž, osleplé vojáky, invalidy, sirotky, vdovy a nezaměstnané katol. dělnictvo ráčili dále zaslati: Nejmenovaná ze Skutče 5 K (a 5 K slepým na Kampě), při primici dp. Vrzala v Topoli věnovala společnost 8 K, osadníci ve Slovci prostřednictvím far. úřadu v Král. Městci 25.10 K, Marie Kašparová z Pasek 1 K (1.60 K slepým na Kampě), katol. organizace v Červené Hoře knihy. Všem zaplat Bůh! — Prosi se o další dary a sbírky na Zemský svaz katol. Orla v Hradci Králové, jenž všecko odvede a veřejně k vítuje.

O milosrdných sestřích na bojišti uvádí sama „Nue Frele Presse“ dne 15. června ze zpráv svého korespondenta: „Předem mnou stojí dvě mladé ženy v úhledné polní uniformě. Jsou obě milosrdnými sestrami a nosí též čestné medaile Červeného kříže na prsou. Obě Korutanky. Sly jako dobrovolnice za svým plukem a po- byly na zimním bojišti u Jodlavy a Gorlice. Nezastávaly pozadu ani při těžkém pochodu ve východních Karpatech a při následujících krvavých bojích. Kníže Schönburg vydává jim vysvědčení, že stály v čele svých pluků při útoku na Rusy v nejprvnější řadě a dotvrzuje bezpříkladnou udatnost obou sester. Pluk následkem toho obě jmenoval kadetkami. Nosí uniformu svého pluku na dotvrzení své chrabrosti. Když se k pluku hlásily, dalo se jim žertovně dovolení, že mohou jít s sebou. Mělo se zato, že obě co nejdříve vrátí se domů. Byly jim dávány i výstrahy. Ovšem obě dámy brzy si u kamarádů vydobýly úcty. První pochod trval od 5 hodin ráno až do 9 večer. Bylo to v listopadu, kdy zima stává se již dotěrnou. Ale obě dámy klidně postupovaly vedle mužů, ani nedutaly. Na návrh i ve sněhu setkaly se po- nejprv s nepřitelem. Zde první granáty padaly do sněhu. Po dva dni trvala bitva, sněh se prášil se stromů. Nebylo možná k menáži se přiblížit. Obě vyhrabaly si jámu ve zmrzlé zemi, v níž přespaly. Ráno musil pluk přikročit k útoku. Když se rozednilo, bylo znáti dosti zkrvavených uniforem. Tu bylo práce dosti. Jednou za- znělo: Rusové přicházejí ze zadu, honem se skryjte! Ale sestry toho nedbaly, zůstaly tak dlouho u raněných, až byli všichni ošetřeni — potom teprve šly za svým plukem. Na cestě setkaly se s vojenskou kuchyní. Nej- těžší boj nastal až ve východních Karpatech — a mysliv- ny lmy. Zde musily sestry u 200 raněných zůstat. Pluk je předešel: Za menáž dostalo se jim pytle hrachu. Pluky kozáků hemžily se, ale ženy zůstaly u raněných. . . . Rudé slunce vycházelo a rudý byl i mořský déš. Přesně o 7. hodině začalo hřmání z děl — za hodinu

pluk zmocnil se výšiny. Sestry šly za plukem, a kde viděly muže padnouti, šly za nimi a pomáhaly, dokud po- moc byla možná. Říkaly: Pracovaly jsme až do 10 hod. večer. Stěžovaly si, že bylo mnoho raněných Rusů, jež jim Rusové z pod rukou tahali. Kdysi u stolu v poli našly těžce raněného ruského již již umírajícího majora, který, když obě sestry spatřil, nadzvedl se a před nimi sahával. První noc této bitvy sestry ztrávily s raně- ným praporečníkem a jeho pejskem, jenž soucítě se po nich ohlížel, jakoby jim vyprávěl, v jaké bídě jeho pán se nalézá. Druhého dne kráčely přes mrtvolky na jiné návrší a teprve večer o 9. hod. docházely do děr k odpočinku. Kolikolem padaly granáty. Tu přišel rozkaz, že sestra Anna má jíti se zdravotním oddělením sama. Kudy šli, všude byl pohled hrozný — upálené a popále- né mrtvolky. Sestra Anna pomáhala stejně přátelům i ne- přátelům. K večeru přišla sestra Hansi. Nyní opět pra- covaly společně až do 7. hod. večer. Obě byly krví potřísněny a již po dva dni ničeho nepožily. Kam až zrak dosahoval, všude byly ruská muniční poházená: čapky, flinty, pláště, kolíky a děla, jež zdatný nadporu- čík Dörflinger dal odvézt. U kterés chudé židovské ro- dny dostaly sestry první oběd — po třech dnech: mlé- ko a chléb s máslem. A mezitím bylo cítit zápach krve. Vděčný korutanský pluk jmenoval obě sestry svými ka- detkami. Bylo to krásné od nich, že uměly zůstat že- nami, že přidržely se svých obvezů, že uměly rány ho- jiti a nikoliv dělati. Obě bojovaly i zde v první řadě.“

Národohospodářská hlídka

Zdražuje maso sedlák? Podle tržních výkazů ze dne 10. května t. r. na vídeňském trhu masném — a podle toho se řídí ostatní trhy — prodávali překupníci voly strakaté K 240—296, býky K 200—250, krávy K 190—250, jalovky K 200—260, dobytek chudý K 126—180 za metr. cent živé váhy. Tutéž dobu platili tyrolským dobytčákům za plemenný dobytek nejlepší jakosti 150 K za metr. cent. Tedy v Tyrolích za 150 K koupená kráva prodala se ve Vídni průměrně za 220 K. Vážili-li masitá kráva 450 kg, vydělal na ní překupník nejméně 315 K. Pakli prodá jenom 10 takových dobytčat, získá za je- den tržní den 3150 K, výdělek zajisté ohromný. Z uve- dených číslic ze skutečnosti vzatých je patrné, že maso nezdražilo sedlák-chovatel, nýbrž dobře zorganizovaná četa spekulujících překupníků.

K činnosti Ústředny královéhradecké. V tarliším oddělení Ústředny v Hradci Králové bylo v době od 1. ledna do 30. června t. r. zveřejnováno přes 51.000 želez- ničních dokladů, u drah v této době reklamované ob- nosy obnášejí úhrnem 14.732 K, na kteréž dráhy dosud vyplatily 10.463 K; nevyřizeny jsou tudíž dosud rekla- mace v obnosu 4269 K. Reklamace týkají se přeplatků dopravného, škod, ztráty zboží, mlýnské refakce, vo- jenského tarifu atd. Náhrad za překročení dodací lhůty nelze dnes téměř v žádném případě reklamovat, ježto lhůty ty byly značně prodlouženy. Je přirozeno, že ho- spodářský život mimořádnými poměry velice trpí, což se jeví ve znatelném úbytku dopravy na dráze, nutno však přece podotknouti, že výsledek činnosti tarifičního oddělení Ústředny jest i pro tuto stejnému období roku minulého, kdy panovaly normální poměry, vyšší.

Náhrady a časových lístků z r. 1914. Státní dráhy uvolily se poskytnouti majitelům železničních časových lístků z r. 1914, kteří byli povoláni k činné službě vo- jenské, náhradu, která obnáší u lístků vydaných s plat- ností od 1. ledna 1914 do konce roku 1914 čtvrtý díl za- placené ceny, když lístku nebylo využito více než tři čtvrtiny doby platnosti. Tyto náhrady reklamuje Ú- středna v Hradci Králové a jest nutno přiložiti k rekla- maci časový lístek a potvrzení vojenského úřadu o tom, kdy majitel lístku vojenskou službu nastoupil a případně kdy byl opět propuštěn.

Záložní úvěrní ústav v Hradci Králové. Ohledně připsování úroků sděluje nynější ředitelství: Poněvadž dle vyrovnacího návrhu slouží za podklad k vyrovnání pohledávky k 1. lednu 1915 a poněvadž počítati se bu- dou z vyrovnaných obnosů toliko 3 proc. úroky ode dne 1. ledna 1915, nebude ústav k 30. červnu 1915 rozasílati kontokorenty, ani připsovati úroky za první pololetí 1915 ve vkladních knížkách a účtech. Kontokorenty za- sňány budou až po soudním schválení vyrovnacího ná- vrhu, stejně připsovati se budou potom teprve úroky ve vkladních knížkách, běžných účtech a pokladničních poukázkách za současného odepsání vyrovnací srážky. Zůstatky k 1. lednu 1915 oznámí ústav i s výpočtem formálních úroků do dne vyhlášení ediktu, jež třeba u- vésti v přihlášce vyrovnací k váli přičtení práva hla- sevacího, každému, kdo písemně o to ústav s udáním přes- né adresy požádá.

KONEJTE VŠUDE SBÍRKY

pro osleplé a raněné vojáky, invalidy, sirotky a neza- městnané katolické dělnictvo. Přispívky zasílejte na Zemský svaz katol. Orla v Hradci Králové.

Církevní věstník.

Zprávy diecéšní. Jmenování: Vsdp. dr. Fr. Rey, ka- novník strážce, konsist. rada ad., byl kanonicky inve- stován na prebendu Bischofstetnskou. — Ustanovení jsou pp.: Fr. Schär, kaplan vrchlabský, za faráře do Víde- chova, Fr. Vejsark, administrátor, za kaplana v Sezem- cích, Václ. Oliva, administrátor v Helfmančích, za ad- ministrátora do Radhoště, Atník. Kašpar, administrátor,

Vešednostojným farním řádám! Z nadání zesnulého kn. a. a šk. rady Jana Ježka, z něhož mají každoročně býti podělovány podílem knižním osady, v nichž dosud farních knihoven nestává, aby tak položen byl základ k těmto knihovnám, budou letošního roku — po třetí — rozděny knižní podíly. Podle nadačního listu mají býti knihami z nadace Ježkovy poděleány především fary v arcidiecési pražské a diecési královéhradecké, kde farních knihoven není, dále fary na jazykovém rozhraní obou diecézí. Uvádíme to ve známost s vyzváním, aby důst. farní řády, které podmínkám výše uvedeným vyhovějí, farních knihoven nemají nebo roku loňského poděleány byly a podmínkám při podělení ustanoveným vyhověly, přihlásily se kuratoria Ježkovy nadace na adresu: Křesťanská Akademie, Praha II., Ferdinandova tř. č. 6 s poznámkou: »Ježkova nadace« do 15. srpna t. r.

**Královéhradeckou bankovní jednotu v Hradci
Králové doporučujeme co nejlépe při veškerých
obchodech bankovních a uhebných. Podporujte
při každé příležitosti svůj vlastní podnik.**

Zprávy místní a z kraje.

Slavnost školní mládeže v Hradci Králové. Před ukončením školního roku uspořádají učitelské sbory občanských a měšťanských škol v Hradci Králové se svou mládeží domácí školní slavnost v městském divadle Klicperově s pěkným, poučným a zábavným programem ve středu 14. července o 7. hod. večer. Slavnost ukončena bude živým obrazem, představením hold mládeže Jeho Veličenstvu. Pro pp. zástupce sl. místních tříd a korporací a pro pp. rodiče a příznivce školních dětí rezervovaný budou lože a křesla, mimo to sedadla na tribuně a na galerii se smíšená vstupná. Školní mládež v průvodu učitelstva neplatí vstupného. Výtěžek slavnosti věnuje se Okresní komitě pro péči o mládež. Zájemny se sedadla i předprodej vstupenek ochotní ob-

Herdlec u Hampolce. Dne 9. června začal do naší farnosti Jeho Excel. nejd. biskup v přívodech bisk. vikáře Cyr. Valenty a sekretáře dra Cibulky. V zámku herdleckém, kde do úterka přebýval nejdřív arcipastýř jako host, uvítán byl milými hostiteli paní patronkou a jejím chotí, pak u brány zámecké, černošim osloboděná, místním farářem a theologem ze Skorkova Krpálkem, místním starostou p. Č. Bariškem se členy obecní rady, celým sborem učitelským s dětmi školními, starostou ze Skorkova Krpálkem, četnými strážníky p. M.

chalem a řadou jiných věřících. Také přišla děvčátka Anna Michalova a Karla Eschnerova. Po srdečném oslovení Jeho Excel. v chrámu Páně vykonal pobožnost za zemřelé a uděleno požehnání. Druhý den ve čtvrtek o půl 8. hod. přišel Jeho bisk. Milost v průvodu kněží do chrámu Páně. (Byli zde vdp.: Lašovička, vikář z Chotěboře, děkan Norbert z Humpolce, farář Váňa z Osoblt, Brukner ze Skály, Kulda z Jenkova.) Obětoval mši sv. za osadníky a srdečně promluvil o lásce Nejvyššího Srdce Ježíšova. Těšil a vybízel k setrvání v lásce k Pánu Ježíši. Břimování uděleno 563 farníkům. Následovala zkouška ve škole. Odpoledne o 5. hodině byla závěrečná pobožnost. — V pátek, kdy byl volný den, na prosbu paní patronky posvětil Jeho Excelence hrobku nad Rybárnou. K 8. hodině přišel nejd. arcipastýř v průvodu svého sekretáře ke kapli, kde čekal místní farář s theologem z Prahy a svěcení vykonal. Pak vpravdě otcovsky promluvil k paní patronce a vztáženému chotí, poukazuje na důkaz lásky dětné, přeje: Dona eis requiem. Slzy věčnosti byly odměnou Jeho Excelenci a zároveň důkazem lásky k rodičům obou vznešených hostů. Sám Všemohoucí odpustil Jeho Excelenci všechno měrou nehmotnější a zachoval na mnohá léta otce laskavého diecési naší!

Doba předhusitská a husitská. Napsal Jiří Šahula. (Všlo nákladem »Politického družstva tiskového v Hradci Králové.) Je to nová, obšírná studie plného spisovatele v oboru dějin husitství. Kniha vnáší světlo do středověkých církevních poměrů v Čechách použitím rozsáhlého materiálu a zvláště nejnovějších věcných výzkumův. Autor vysvětluje důmyslně příčiny a důsledky »babylonského zajetí« papežů v Avignoně a církevního rozkolu. Lící významný rozvoj země korný české v době té, popisuje, jaké následky měla kritická situace hierarchie pro církevní poměry české. Přehledně vysvětluje osudy českých reformátorů před vystoupením Husovým; říká, jakou přeměnu vnesl víkiesismus do ruchu reformačního. Dále se zde dočítáme, die jakých předloh spisoval a učil Hus a jak praktickou reformaci šířých davů prováděl. Spisovatel poučuje o poměru mistra Husa k svobodomyšlným křesťanům a modernímu pokroku na základě vlastních slov mistrových, vykládá podrobně způsob Husových útoků i obrany. Ke konci poukazuje výstižně na dalekosáhlé důsledky husitského převratu. Kniha ta zpracováním nejnovějšího materiálu historického jest velice cenným obohacením literatury o době husitské a přišla jako na zavalanou. Vede k skutečnému uvědomění. Sloh spisu jest velice přístupný, celé zpracování jest populární, aby kniha vnikla do nejširších vrstev. Stran 428. Cena pouze 1 K 60 h franko. Objednávky vyřizuje Družstevní knihkupectví v Hradci Králové.

Různé zprávy.

Všestcos. Devět synů na vojně má M. Rezek, cestář z Neesvatín u Benešova. — Z ploidů lípy možno lisovati znamenitý tabulový olej, který prý svou jakostí předčí olej olivový. — Úbytek, vzniklý vybraním vkladů ze spořitelna na úpisy válečné půjčky, byl naopak většinou vyrovnán novými vklady. — V Německu zkoušen byl právě nový prostředek k hojení ran, který v obyčejném stavu podobá se vosku a v roztaveném stavu natáhne se štětečkem na rána. Spotřeba vaty a obvazů jest malá. — Rakonský Lloyd následkem válečných událostí vykazuje ztrátu 4725.696 K. — Katolický tiskový spolek u hereky má členu 4164. — Zednářské lisy halské se zadosťučněním přistávají správa, že 20 prelátů vatikánských bylo povoláno do zbraní jako prostí vojíci. — Zkoušky bloudavci ondutry rozmnožily se v posledním roce v téžené míře v okolí Sešice, Strakonice, Horažďovic a v jiných českých věbec, takže stávají se pocho-

mon pro celé kraje. — Na ruské tvrzení o ukrutnostech
spáchaných Němci vysáváno ruské vojenské velení, aby
zjistilo a každém jednotlivém případě místo, dobu a jiné
podrobnosti; dokonce i 75.000 rublů vypsal ministerka
rada německá pro ruskou vyšetřovací komisi za účelem
zjištění německých přestupků válečného práva, přesto
ani pro jediný případ nebyly podány důkazy. — Mlé-
kařský kartel uherský stanovil nejvyšší cenu za litr mlé-
ka na 44 hal. — Dle zpráv na pšodnovou burzu v Buda-
pešti došliých jest: výsledek letošní sklizně velmi dobrý.
— Sv. otec na zřizování polních kaplí v Rakousku věno-
val 5000 K. — První bavorský armádní sbor zabývá se
pro sebe v Bavorsku týdně 250 vagonů piva. — Dnešní
bulharský min. předseda dr. Vasil Radoslav studoval
také na české realce v Písku. — V Petrohradu zanášejí
se plánem carské vlády přeložit z Petrohradu do vní-
trozemí, ježto Petrohrad ani zeměpisně ani národopisně
není středem Ruska.

Plynový motor ležatý

system Langen & Wolf,

o 4 křeskových silách,
desti zachovalý, který
uzpůsobiti se dá na
benzin, naftu a p. pro
záměnu za elektromotor
prodá se za výhodnou cenu.

Kde, povi administrace.

Madrosloví prostomýsl.

III.

Jestliže se někdo nyní táže,
co jest silný člověk bez kůže,
hádky drobných přirovnání
přivede ho ku poznání.
Jest jako dub, jenž malé šišky rosti,
jako lev, jenž hloďa myši kosti.
Jako demagog jest řvoucí,
který před hlasováním se skryje,
jako pánovník jest křivý,
který pouze na komáry vyje.
Kocour přecházející před štěnětem,
krocán choulící se před kuřetem.
Jako medvěd před lasičkou couvající,
jako kachna před vodou se strachující.
Ostřížem jest bojčím se černých mraků,
dělostřelcem, postrašeným ranou z praku,
střelcem, předem jest zraněn.
Jako jezovec jest líný,
který do tvarohu jenom ryje,
jako muzikant jest stárný,
který pouze zelnou vodu pije.
Veverkou jest, která váhá česat ořechy,
slepici, jež strachuje se slétlostí se střechy.
Kunou, vyhýbající se kohoutu a kurnáku,
levhartem jest, bojčím se rámsu a povyku.
Jako hlídač, který před zlodějem klekne,
rytíř, jenž se před stařenou chví a mluje,
velký skon, jenž před křečkem se strachy amekne.
Strážník, jenž se ponocného lekne,
fezník, který do kočky jen sekne.
Houčerem jest, který mluví, že chladný potok
jeho nohám spáše reumatický otok.
Jako zabák před okokem se tetelí,
jak netopýr přecházející před jepticí.
Jako manžel opatrný pod lavicí,
když se sváří s energickou „polovici“.
Viděl's někdy racka, jak se bez naděje
v bouři mořské majomocně chvěje?
Pomal's kažera, jenž dřív se usoužil,
než svou hlavu do rybníka pohroužil?
Takovýmto tvorům podobá se
i při velké sně svojí
obr, který snadno v každém čase
vlastního se sčítá boji.

Také se snad bude někdo ptát,
kde se někdy všechny dívky spáti
u žurnálů, obchodníků,
hořeláků a vetešníků?
To dřív muži dočkají se takového stáří,
až jim hustá naroste mech ve zbrázdlé vlasy,
až jim začne hustá brada polichat,
až jim hlava bude znovu obrůstat.
Když dřív měne chodit s flakem,
když pak s karmazínkou bude brodit v bledě,
až se klovou buňky tlakem,
až se sčítá se všickými důlky na čele.
To dřív budou Vlaši na chorvatské školy klopt,
když dřív nebudou začít sčítat sčítání.
Až hráběři si začnou dámy česat vlas,
až slunce ráno zraje nastane sněh čas,
až bez ležky, bez soudního vyhlášení
snad dojde k všem úctám a úctám.
Až zpropadne na svrask
starostově budou býti.

až jezovec do dospělosti
začne vlka zvatí,
až jeptišky začnou nosit dlouhé vlasy,
až heretky přestanou si barvit lasy,
až snad střelci svátečnicka
hlíka bude sportovat za jíce,
až řagoty místo pušek
začne nosit na ramenou mlíce,
pak se budou mít skvěle
vlíchní páni věřitelé.
Dřív ustane ve svém spáném letu
Halleyova kometa,
dřív dá vale paráděmu svému
sobělibá koketa.
To dřív začne kačer kvokat,
dřív hornista bude syrovátku lokat.
Spíše v zimě ze všech roků zmizí zvěs,
než se každý kupec na dlužníky zasměje.

Podporujte náš podnik.

Družstevní knihkupectví a nakladatelství
v Hradci Králové, Adalbertinum.

NOVINKY

nakladatelství „Polit. družstva tisk
pod ochr. sv. Jana N“
v Hradci Králové:

1. Dr. Fr. Reyl: Jádro křesťanské sociologie. Str. 351. Cena brož. výt. 5 K, ve vkusné vazbě celoplát. s ochr. kart. 7 K.
2. Dr. Jos. Novotný: Světem k Bohu. Str. 479. Cena brož. výt. 6 K, ve vkus. vazbě celoplát. s ochr. kart. 8 K.
3. Adolf Honig: Vojsáv přítel či voják ve svém životě a modlitbě. 306 str. kapes. formátu. Cena brož. výt. 30 hal., výt. váz. v plátně 50 hal.
4. Dr. Fr. Šulc: Byl Hus odsouzen jenom pro 30 článků z jeho spisů? (Pokrač.) [čas. Úvahy Roč. XVIII., č. 12.] Cena 8 hal.
5. Fr. Komárek: Rozjímání sv. rážence radostného, bolestného a slavného v přítomné době válečné. Cena 1 výt. brož. po 18 hal., 50 výt. po 16 hal., 100 výt. po 14 hal.
6. Píseň k Panně Marii v čas války. Cena 100 kusů 1 K 30 h.
7. Modlitba sv. Otce Benedikta XV. za mír. 100 kusů K 1.20.

Objednávky vyřizuje

Družst. knihkupectví a nakladatelství
v Hradci Králové Adalbertinum.

Cenné poučení

poskytuje úvaha:

Sociální postavení kněžstva v době husitské.

Píše Jiří Sahula.

Stran 32. Cena brož. 8 h. Hodí se k hromadnému
šření. Při větších objednávkách sleva.

Objednávky vyřizuje administrace

„Časových Úvah“ v Hradci Králové.

Objednáme Vám

všecky potřebné knihy a časopisy. Není třeba
objednávat jinde, obsloužíme Vás též vzorně.

Družstevní knihkupectví a nakladatelství
v Hradci Králové, Adalbertinum.

Cennou četbu

poskytují

nakladatelství „Knihovny Obnovy“

Mimo jiné vyšly tyto spisy:

- Brodský Boh., Naši přátelé. Str. 100. Cena 60 h.
Brynych Ed., Duch katol. obnovy. Str. 722. Cena 4 K.
Brynych Ed., Kříže a kalichy. Str. 439. Cena 2 K.
Brynych Ed., Štít víry, 2. vyd. Str. 108. Cena sníž. 50 h.
Mimra Fr., Obrázky ze smíšené osady. Řada I. Str. 168. Cena 80 h. — Řada II. Str. 460. Cena 2 K.
Novotný Dr. Jos., Člověk bez svobodné vůle? Str. 256. Cena K 3.20.
Novotný Dr. Jos., Index a věda. Str. 210. Cena K 2.40.
Novotný Dr. Jos., Spiritismus zdokonalením křesťanství? Str. 259. Cena K 2.60.
Novotný Dr. Jos., Světem k Bohu. Str. 468. Cena 6 K.
Pečínková B., Ženy. Str. 160. Cena K 2.20.
Reyl Dr. Fr., Úkoly sociální politiky. Str. 320. Cena 3 K.
Reyl Dr. Fr., Jádro křesťanské sociologie. Str. 364. Cena 5 K.
Rezníček Dr. V., Královéhradecké vzpomínky. Str. 200. Cena K 1.40.
Sahula Jiří, Karel IV. jako křesťan a vlastenec. Str. 488. Cena 3 K.
Sahula Jiří, Rozmarné příhody. Řada II. Str. 320. Cena K 1.80. — Řada III. Str. 384. Cena K 3.20.
Sahula Jiří, Doba předhusitská a husitská. Str. 428. Cena brož. výt. K 1.60, váz. výt. K 2.60.

Objednávky vyřizuje

Družst. knihkupectví a nakladatelství
v Hradci Králové Adalbertinum.

Kde kupujete knihy?

Naše knihkupectví Vás také vzorně obslouží.

Jan Kryšpín,

J. Sylvatérův
synovec nástupce)

odborný
— umělecký závod —

pro malbu
oken kostelních.

PRAHA—I.,

145. st., Malá Karlova
ul. č. 20 nové blíže Ma-
lého náměstí, (dříve přes
60 roků na Malém ná-
městí pod žubíkem) dopo-
ručuje se

ku dodání oken chrá-
mových od nejjednoduš-
šího až k bohatému fi-
guralnímu provedení a
slo i se železnými
a my, síťmi, vrazeními.

Veškeré rozpočty, skizy i odbor. rada bezplatně
beze vší závaznosti ku definitivní objednávce.
Nesčetná veřejná i písemná pochvalná uznání
Založeno roku 1863.

Vklady na knížky zúrokuje

od 1.
května
1915

4 1/4 %

Městská spořitelna
ve Vysokém Mýtě,

za nižší ručí obec
Vysoké Mýto.

Jest tedy vklad ve spořitelnu
vždy zcela bezpečný vložem.

Biskupská knihtiskárna
v Hradci Králové

gabiní své ochotné služby ku provedení všech zakázek z oboru knihtisku. Ceny mírné, vyřízení správné a rychlé.

Nejlevnější a nejbezpečnější
pojištění pro případ úmrtí
a věna dítkám

poskytuje Jubilejní, vzájemně dobročinný živnostenský spolek

„Charitas“ v Hradci Král.,
jenž, založen jsa r. 1908 na zásadě křesťanské svépomoci, za dobu svého trvání vyplatil na podporách již na 100.000 korun, získav 734 členů. Jak děkovně dopisy svědčí, přála podrovaným podpora v době nejtěžší jako pravé dobrodini.

Spolek přijímá muže i ženy od 24 do 45 let. Příspěvek správní každoroční obnáší 2 K, zápisné jednou pro vždy jest: do 30 let 2 K, do 40 let 4 K, do 45 let 10 K. Každý člen se zavazuje, že splatí při úmrtí spoláčená 2 K, jež se vyplátí bez přetahu buď zákonitým příbuzným aneb údelu a osobám, jež si člen písemným prohlášením výboru za svého života označil.

Při spolku trvá od r. 1911 odbor, jenž poskytuje též

věno

nedostupným v den jejich smrti, případně v den dospělosti jejich, aneb také při úmrtí těch, kteří je do odboru věnného přihlásili.

Každý pojištěnec u věnného odboru obdrží tolik korun, kolik osob v době nároku u odboru bylo přihlášeno.

Jinochy lze přihlásiti až do stáří 18 let a dívky do 15 let. Přihlášení mohou býti kýmkoliv, jen když týž jest tělesně zdravý a nepřežil 55. rok věku svého. Zápisné 6 K je pro všechny stejné, rovněž příspěvek po 1 K ve výše zmíněných případech povinné podpory. — Blíží v prospektu, jež na požádání zdarma zasíláme.

Adresa zní:
Spolek „Charitas“ v Hradci Králové.
Dr. František Reyl, Václav Jenšovský,
předseda, jednatel.

Našemu velečestnému duchovenstvu
ku provádění prací kostelních vše doporučujeme mladou českou dílnu absol. c. k. stát. školy řemeslné
BOHUMILA BEKA v HORE KUTNÉ.

Zal. 1850 Zal. 1850.
Karel Zavadil,
nást.
Antonín Zavadil,
nejstarší umělecký
závod pasířský.

Velečestoj. duchovenstvu a sl. patronátním úřadům doporučuje se ku provedení veškerých nádob kostelních, ze zlata, stříbra, bronzu a jiných kovů v každém slohu, od nejjednoduššího do nejobtížnějšího provedení dle liturg. předpisů. Jen u nás práce umělecké ceny. Veškeré opravy a snovuzřízení provádí se co nejpěšleji a se zárukou.

Ceny velmi mírné. Mnoho doporučení a uznání po ruce.

Jan Horák,
soukenník
v Rychnově nad Kněžnou

zasílá na požádání vždy dle roční sezony kolekce nejnovějších druhů pravých vlněných látek své vlastní výroby, jakož i to i cizozemských.

Četná uznání zvláště z kruhů velečest. duchovenstva svědčí o poutivé obsluze mého ryze křesťanského závodu za dobu více než třicetiletého působení. Učiňte, prosím, malou objednávku na zkoušku.

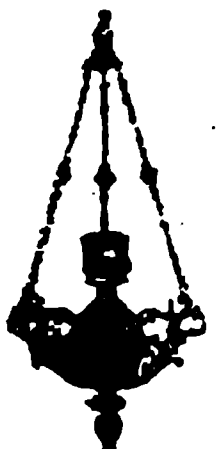
Volejmné látky na taláry.
Též na splátky bez zvýšení cen!

Ctitelkyně Božského Srdce Páně,

kteřé povolání do řádu mají a výchově a ošetřování osiřelých dítek aneb mládí věnovati se chtějí, nechť se obrátí s dotazem stran přijetí na představenou kláštera B. S. P. Krupka (u Teplíc).

Velečestnému duchovenstvu a slavným patronátním úřadům doporučuje si dopořádku: veškeré kostelní nádoby a náčiní a to: monstrance, kalichy, oltáře, nádobky, paténky, paciřkály, svícny, lampy, kaditelnice, kropenky atd. své vlastní výroby, předpisům církevním vyhovující. Staré předměty opravuje v původní intenci a v ohni slatí a stříbrí nebo proti doplatku za nové vyměňuje. Hotové předměty neb výkresy zasílá na užásku franko bez záručky koupě. Vše se posílá poštou. Práce ruční.

Shled veškerých stříbrných a stříbrných klenotů, jako: řetězů, madonek, křížků, prstýnků, náramků atd. s Hotělské perleť, tabatěrky, jidejní náčiní se stříbra pravého i čínské vždy na skladě.

Staré zlato, stříbro a drahokamy kupuje se nejvyšší cenou

JAN STANĚK,
pasíř a císleour
Praha-L-079., ul. Karolíny Světlé, č. 12. a.

Paramenta.
Ignáce V. Neškudla syn
(protokolovaná firma)
v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)
(bratr P. J. Neškudly, farář ve Výprachtovicích)
doporučuje P. T. velečestným duchovenstvu svůj osvědčený a často vyznamenaný výrobní závod všech kostelních paramentů, spolkových praporů a kovového náčiní. Cenníky, vzorky i roucha hotová na užásku se na požádání franko zašlou.

MED
český, se zárukou neporušenosti, z letošní snůšky obzvláště výborný má celoročně v levné ceně na skladě
JOS. JELÍNEK,
člen Zemského Ústřed. včelařského spolku
v Hradci Králové.

Československá záložna v Praze-II.,
Spálená ulice, číslo 46.n.

Doporučujeme se všem našincům co jediný peněžní ústav katolický v Praze. Vklady na vkladní knížky úročí se ode dne vložení do dne vybrání dle dohody a dle doby výpovědi. Poskytuje půjčky všeho druhu za mírných podmínek. Povinná revize „Jednoty záložen“ v Praze.

Vazbu knih v jednoduchém i přepychovém moder. provedení rychle zhotoví uměl. závod knihařský
Richarda Šimáčka
v Hradci Králové, Pospíšilova tř. č. 131.

Nečekejte, až Vás nakažliviny překvapí, ale opatřte si záčas domů jedinou osvědčenou dist. ochranu
faráře L. V. HORY:
„VADE MECUM“
(zákonem chráněno)

a pamatujte dobře, že lepší tato pomoc vás, nežli velká nemoc potom.

Obdržíte v lah. po 1-50, 3.—, 5.—, a 9.— K (a porto) v drogeriích neb v laboratoři „V. m. a.“ v Dašicích (Č.).

E. Škarda, Brno,
umělec. ústav svého řádu hotoví a dodává chráněné sklo. V každém slohu a provedení, od nejjednoduššího vzoru do nejobtížnější sklonalby figurální, botovní pravek vlněnou mořskou kaménkovou pro facady, oltářní obrazy, náhrobníky atd. s nejistším záručením uměleckého a odborného dokonání provedení.

Sklonalba

Prospěly ochotně a zdarma.

Provádí krytby lepenkové a dřevocementové. Na 38 výstavách vyznamenaný 1. cenami. Založena roku 1907.

R. J. KAREL (dříve K. Němeček) V HRADCI KRÁL.
c. k. priv. továrna na lepenku a chemické výrobky z dehtu a oleju.

Odporučuje své výrobky: ohnivzdornou asfaltovou lepenku, izolace, elastik, nátěr na střešní, benzol, karbolitum, mazadla, tuky, oleje, benzín, naftu.

Adresa: Poštovní dráha číslo 1 v Hradci Králové. — Vydávatel a redaktor: Antonín Pocheba. — Tiskem Biskupské knihtiskárny v Hradci Králové.

OBNOVA

Číslo 29.

Předplatné na čtvrt roku 2 K 50 h
na půl roku 5 K —

V Hradci Králové, dne 16. července, 1915.

Inserty počítají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XXI.

Itálie.

Žádná příležitost není tak důkladnou kontrolou vlastenectví, obětavosti a všech občanských ctností — jako doba válečná. Válka jest obtěžkací zkouškou faktického stavu; nedbá na parádní řeči, nespokojuje se lacinými frázemi, ale táže se hlasem hřimavým všude na činy.

Nyní události zjistily, jak umělkovaně v zednářských dílnách bylo vyráběno italské »všeobecné válečné nadšení«, italská obětavost pro válku. Fakta mluví. Osudy italské válečné půjčky vzbudily úžas. Bohatá Bologna (na 130.000 obyvatel) upsala jenom 400.000 lir, Cremona ani ne 50.000, Padua rovněž tak málo; Tarent, před jehož zraky manévruje italské vojenské loďstvo, jen 300.000 lir. Tak sděluje »Popolo d'Italia«, který cítí aspoň útěchu v tom, že upsal miliony aspoň Měán, který má více obyvatel než Řím.

Soc. dem. list »Avanti« potvrzuje veliký nezdar půjčky. Neprosperlo vládě, že vyzývala v novinách italských kapitalistů k hojným úpisům. Proto prý jest nyní nutno, aby sociálně-revoluční listy čimly na zámožné kruhy nátlak pohrůzkami.

»Messagero« píše pohrdlivě o Římanech, kteří napřed hnali fanatickým křikem k válce, avšak nyní, kdy se jedná o příspěvky pro rodiny nastoupilých vojáků do boje, sebrali sotva 120.000 lir, kdežto sbírky v jiných městech šly do statisíců. Při tom, jak zmíněný list dovozuje, vyhazují šlechta, bankéři, měšťané i lid peníze okem na svou požívavost. Římané by mohli pochopit, že porážka by způsobila finanční pád všeho obyvatelstva.

Tedy nadšení až po ty kapsy — dále ani krok! Takové jest heslo italských bohatců, kteří si zahráli na nadšence lacinou ohnivými slovy.

Do Švýcarska přibýlo již do 28. května přes 7000 italských desertérů; jaké tisíce prchly z italského ráje jen do této země v měsících následujících, vládá italská ovšem nepoví.

V Římě zavládá pravá denunciační horečka. Ze švýcarského Lugana (u italských hranic na východ od jezera Lago di Maggiore) došla zpráva, že v Římě jen v průběhu jednoho týdne bylo pro domnělé vyzvědačství denuncováno 327 osob. Pro denunciaci pracují zvláštní sdružení, jejichž činnost jest ještě v listech vychvalována. Pohodlně to vlastenectví!

Na hranicích padlo již přes 80.000 italských bojovníků, aniž pluky italské zaznamenaly sebe menší podstatný úspěch. Také loďstvo italské citelně zasaženo námořní mocí rakouskou. Italové chtějí tedy své hrdinství demonstrovati způsobem jiným. Na počátku července zpozorovala řecká válečná loď u ostrova Taxu malý parník se vztýčenou řeckou obchodní vlajkou. Když byl parník zadržen, shledána, že na něm naloženo seno jen k oklamání případné kontroly; v seně totiž ukryta zásoba benzínu. Italský kapitán řekl, že parník zásobuje benzinem ponorky rakousko-uherské a německé. Ale když zjištěny ještě jiné podezřelé okolnosti, sám kapitán byl nucen doznati, že jest parník součástíou italského loďstva válečného. Nato musil vlajku řeckou nahraditi válečnou vlajkou italskou.

Takové bezcharakterní jednání »kompromitovalo« italské válečné loďstvo před celým světem velice těžce. Kdyby nabývala jest prozrazena, mohla tato loď pod falešnou vlajkou škoditi našincům několikaletým způsobem.

Dne 4. června procházelo na Soči rakouskou frontou asi 300 uprchlíků z Friaulska (z kraje hraničícího s Itálií). Dne 2. června totiž do této krajiny přibýlo italské vojsko, které začalo v San Lorenzu řáditi hrozně. Vojáci napřed zajali místního faráře a starostu. Tenlo musil vztýčit italskou trikolouru, ježto mu bylo pohroženo zastřelením. Oba byli ohrožováni puškami a bodáky a vynuceny jim výpovědi o Rakušanech a o našich posicích. Totéž stalo se místním obyvatelům, chovajícím se ve svých domech klidně. Konečně byl farář i starosta s více než 200 muži odviečen do Videmu. Ti, kdož se zdráhali, byli bajonety bodáni a poháněni pažbami. Pak byli ostatní obyvatelé týráni. Několik jich bylo postřeleno a večer odvedeno. Po celý den zuřili Italové jako divoká horda, ohrožovali každým okamžikem jiný dům. Týrali a naplňovali lidi strachem téměř až k smrti; ženy byly obtěžovány a zhanobeny. U mužů, žen a dětí je jen jeden hlas, že nikdy a nikdy by nebyli věřili, že Italové jsou takovými barbary, tak beze vši civilizace a kultury. Při tom třeba zdůrazniti, že se Italové tak chovali ve Friaulsku, zemi to, kterou prý chtějí osvoboditi.

V hornorakouském »Linzer Volksblattu« jsou uveřejněny posudky o Itálii z pera inteligenta, který po 20 let dobře pozoroval veřejný život v italském velkoměstě. Dopisovatel mimo jiné praví: »Itálie jest obětí společností mamonivých, podplacených dobrodruhů, podvodníků a žurnalistů. Měšťácké strany jsou nevzdělané, zkažené a krátkozraké, které jsou sváděny špatným, prodejným tiskem. Uboze zbaběle ustoupili měšťané před křikem ulice. Bude to jednou hrozná probuzení! Co však potom? Sňatnou figurku hraje pidimužický slaboch-král. Není nikým vážený a jen mnohými litovaný pro svou neschopnost vlastního úsudku. Na italský lid hněvati se nemohu — příliš dobře jej znám; je to chudý, zubožený lid, který se stal obětí syndikátu zločinců. Vinu toho nese nevzdělanost a zaslepenost středního stavu. Válku vyprovokovala masoniera — zednářství. Zednářem je každý úředník, poslanec, ministr a každý generál. Angličané poznali již dávno důležitost tohoto tajného svazu a umístili největší vklady na peněžním trhu anglickém, když veřejně koncem února prohlásily italské lože, že všechny francouzské renty skupily. Tajný svaz rozšířen po Francii, Anglii, Itálii, Rumunsku, Španělsku, Portugalsku a pravděpodobně po Americe. Poctivě živly ostatní vyloučeny. S dobročinností nemá svaz již dlouho ničeho společného, nýbrž jen se »světovým obchodem« a špihalstvím. Sonnino, zrádce vlastní strany, dávno miliony podplacený tisk, Fernando Martini, kterému jen pramálo scházelo, aby se dostal do kázně, poněvadž velmi mnoho kradl a podváděl ve spolku s armádními dodavateli jako koloniální ministr Lybie, ti všichni jsou přímou války.«

A tací lidé vnutili pušky do rukou tisícům kněží italských, aby bojovali ve prospěch zednářstva, na pokoření vlastní církve. Že italská válečná výprava má také za účel porobení a pronásledování církve, to italské notability nezapírají; naopak veřejně prohlašují, kam se ta »osvoboditelská« činnost také vrhne. Kde dopadení kněží od Italů na rakouském území, jež vyklizeno z důvodů strategických, hned se s nimi jednalo jako se zločinci.

Takovým »osvoboditelům« ovšem každý za laskavou ochotu ihned poděkuje. Italové chytře se domnívali, že po dlouhém boji Rakouska s Ruskem si učiní pohodlnou vojenskou procházku do vnitra naší říše. Ale poznali již v prvním měsíci svého boje, že na vítězství u nich nestačí ani fyzické síly ani jejich občanské ctnosti. Sláma vzplanula velikým ohněm, ale již za měsíc jest z ní jen trocha čmoudu a popele.

List markýze de Beaufort z Říma.

Z franciny přel. L. a d. Hronek.
(Glosa k apotheosám pohané antiky.)

Řím, 4. února 1834.

Často se procházím ve Vatikáně, mezi bohy, hrdiny a slavnými muži starého Říma. Zdá se mi, že takto nabývám pravého názoru o pohanství. Jako mladý muž, zapomínající na ctnostné tradice svých otců, a který při tom spíše ještě svou zhýralostí podřizuje znak svého osvětleného původu, jeví se mému zraku pohaný svět. Dlouho je nešťastník keřiti všech klanů smyslových; krásu tělesné vládně velitelsky nad jeho zotročenou duší, ač jakási známka velikosti, vznešené a důstojné způsoby prozrazují vysoký jeho původ a připomínají onen první ráz, který přijal.

Hle, pohanští heroové! Jejich krásu téměř jen fyzická, ušlechtilost jejich tělesných vnaď obrací z počátku výhradně na sebe naši pozornost. Ale, podivná věc, všichni vyznačují se jakousi bezcitností, která daleko není úplným výrazem hnutí lidské duše.

Co se mi dále nelíbí na představách pohanství, jest, že neposkytují než takřka neznatelného rozdílu mezi lidmi a bohy, kteří nejsou než lidmi krásnějšími, statečnějšími, ušlechtlejšími než jiní smrtníci. První, čemu nás učí křesťanství, je moc, dobrota, nekonečná moudrost Boží, slabost, nicotnost lidská. Ale člověk, tak nízký před Bohem, stává se velikým svým vlastním ponížením, on roste pokorou, neboť on se povznáší tak k Bohu! A jakou sílu čerpá tato bytost sama o sobě slabá z této vznešené pokory! Vítěz sám nad sebou a vládně bolestí, ano samou smrtí!

Abychom obrátili tyto pravdy na šumění, vizme nejdříve podstatný rozdíl mezi křesťanstvím a pohanstvím. Křesťanství neodmítá krásy duše. Naopak, nehlubší a nejvnitřnější city mohou dáti vznik i krásě tělesné. Pravá láska k Bohu a láska k bližnímu však jsou pohanství neznámé; nenalézám toho ani stopy ve všech těch památkách pohaného Říma; ba ani ve výrazu soustrasti! —

DEPEŠNÍ ADRESSA: ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚNEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4%, A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ LÍSTKY POŠTOVNÍ SPOŘITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLÍM, KOKSEM A CEMENTEM

ŽIROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPOŘITELNY 140.278

Chci-li mluvit o charakteru Polek, podotýkám pouze: Jsou to ženy. Nechci tím říci, že by ženy neměly charakteru. Docela ne. Naopak, mají každý den charakter jiný. Tuto neustálou proměnu charakteru nechci také docela haněti. Je to docela jakási výhoda. Charakter povstává systémem stereotypních zásad. Jsou-li tyto zásady klamné, pak celý život člověka, jenž je ve svém vnitru do systému upraven, bude jen velkým, dlouhým omyllem. My to chvilku poznáme, když se začne

Německá odpověď na americkou notu z 10. března byla 8. července odevzdána americkému vyslanci v Berlíně. Německo sice uznává, že válkou ponorek trpěti může i neutrální plavba, ale anglický způsob válčení donutil Německo k sebeobraně. Něm. ponorky dostaly rozkaz, aby řádně označené americké osobní parníky propouštěly; americká vláda musí se ovšem zaručiti, že její parníky nepovezou kontraband. Německo jest i ochotno svoliti, aby cestující američtí jezdili na neutrálních parnících pod americkou vlajkou do Evropy a zpět, případně Německo nebude nic namítati, opatří-li si Amerika 4 parníky nepřátelských států, které by pod americkou vlajkou vozily cestující ze Spoj. Států do Anglie.

Plynový motor ležatý

system Langen & Wolf,

o 4 koňských silách, dosti zachovalý, který uspůsobiti se dá na benzín, naftu a p. pro záměnu za elektromotor

prodá se za výhodnou cenu.

Kde, povi administrace.

Politický přehled.

Meliorační fond. Císařským nařízením do- stává vláda zákonné zmocnění, aby naléhavé výdaje hradila ze státního melioračního fondu. Úhrnný náklad meliorač. fondu činí 23,259.907 K 58 hal.

Císařské nařízení o úpravě obchodu s cukrem. Nařízením ze dne 7. července 1915 zřizuje se ve Vídni cukerní ústředna, již se světuje výhradní právo k volnému nakládání veškerým cukrem všeho druhu. Cukerní ústředna skládá se ze zástupců surovarů a rafinerií jmenovaných ministrem obchodu. Veškeré zásoby nezdaněného cukru všeho druhu, které jsou pohotové v cukrovarech a leží na volném skladě, pokud nejsou již prodány za nynější cenu, dávají se pod závoru; dále všecka výroba příštího výrobního období 1915—16; všechny předběžné prodeje cukru z kampaně 1915—16 prohlásují se za neplatné. Základní cena pod závěru daného spotřebního cukru, rafineriemi do 10. července 1915 uvolněného, avšak ještě neprodaného cukru činí 79 K za 100 kg; pro ostatní cukr spotřební 88-50 K za 100 kg do 31. prosince 1915. Při pozdější dodávce zvyšuje se cena dne 1. ledna a 1. března 1916 vždy o 50 h na 100 kg.

Císařské nařízení o cenách za obilí z nové sklizeň. Nařízením tímto stanoví se ceny, za něž bude obilí výrobců přejato. Ceny mají platiti až do 31. r. 1916 a sice: za pšenici (i jarku) 34 K, za žito 28 K, za ječmen ke sladování 28 K, za krmný ječmen 26 K, za oves 26 K. Při odebrání pšenice a žita před 16. zářím 1915 a ovesa před 1. říjnem 1915 bude plačten připlatek a to při metráku pšenice až do 31. července 4 K, od 31. července až do 15. srpna 3 K, do 31. srpna 2 K a do 16. zářím 1 K. U žita do 31. července 2 K, do 15. srpna 1 K, u ovesa až do

ter, jedná-li člověk dle pevných zásad, a nepovážíme, že duch tohoto člověka nekráčí ku předu, že jest jenom slepým otrokem svých zaslých myšlenek. Nazýváme to též důsledností, trvá-li kdo na tom, co jednou pro vždy v sobě vybudoval, a jsme dosti shovívaví obdivovateli se počítající a omlouvající zločince, jen když o nich možno říci, že jednají důsledně. Toto mravní sebeujačmení nachází se skoro jen u mužů; v nitru žen zůstane vždycky živel svobody oživen.

Každého dne mění se jejich názory a nejsou si toho skoro ani vědomy. Mají-li dnes špatné zásady, vsázím se, že zítra budou mít ty nejlepší. Mění své mínění jako šaty. Jestliže právě v jejich duchu nevládne žádná panující myšlenka, ukazuje se nejroztomilejší mezivládí, interregnum v mysli. A to jest u žen nejsilnější a vede je jistěti než abstraktní rozumové lucerny, jež nás může často zaváděti.

Tento všeobecný výrok o ženách týká se vlastně Polek, německé ženy jsou napolo vyjmuty. Německý lid má ve své hlubokomyslnosti zvláštní podklad k pevnému charakteru a z ní jakýsi nános byl i ženám údělem, který během doby více a více houstne, takže v povaze u starších německých žen, docela i u žen ve středověku, t. j. ve čtyřicetce, dosti tlustá, šupinatá »pokožka charakterová« se ukazuje.

Docela rozdílné od německých žen jsou Polky. Slovanská bytost vůbec, polský mrav pak zvlášť.

31. zářím 1 K. Nařízení vstupuje ihned v platnost. Pro mouku byly stanoveny ceny na základě odborných výpočtů; ceny mouky nejsou ještě pevně stanoveny, budou prý však valně nižší než nynější. Do obchodu bude prý dána nemíchaná mouka.

Nové zákony v Anglii. Před několika dny vešel v Anglii v platnost zákon o stělivu, jímž tu chtějí zmírniti citelný nedostatek stělivu. Mnohem více úvah a sporů vyvolal chystaný zákon registrační. Dle něho každý Angličan a každá Angličanka od 15 do 65 let mají povinnost, aby na listině napsali přesná data o svých osobních poměrech a činnosti ve svém povolání. Především musí každý udati, je-li na pění státu ochoten převzít činnost, která mu bude určena dle jeho odborného vzdělání.

Červená kniha o Itálii. C. k. ministerstvo zahraničních záležitostí uveřejňuje obsáhlou knihu: Diplomatičké listiny o styech Rakousko-Uherska s Itálií v době od 20. července 1914 do 23. května 1915. Tato Červená kniha jest nevýratným dokladem věrolomné a zákeřné činnosti italských státníků. — Na př. ze zpráv velvyslance Machia seznámo, že italský ministr Sonnino nesprávně informoval jak krále tak i většinu svých ministerských kolegů a že ital. generální štáb, jak se zdá, jsa podporován vylišením italského vojenského attaché ve Vídni, silně podceňoval obtíže války s Rakousko-Uherskem.

Volné listy.

Napoleon r. 1815. Anglická armáda byla pod velením Wellingtonovým, pruskou vedl Blücher, a obě rozloženy byly dlouhou čarou od moře až k Lucemburku tak, že Angličané činili pravé a Prusové levé křídlo. Různost povah obou vůdcův určila útok Napoleonův. Bonaparte rád poznával povahy lidí, a jako neunikaly mu zámysly evropských státníků, tak povědomy mu byly hlavní duševní rysy jenerálů, kteří proti němu válčili. Znal dobře Wellingtona a v náladách Blücherových četl jako v knize. Proto jako ve všech svých taženích, věděl sobě rady i tady. Jest dosti rozšířeno bludné mínění, že Napoleon vyhrával příslovecným svým štěstím a náhodami. Nikoli. Před každou bitvou byla číňja jeho prozíravost, a možno správně říci, že mu nikdy vítězství nespadlo samo sebou do klína a že ho dříve dobyl ve své hlavě, než došlo k napl. bitevním.

Wellington dlouho vždy uvažoval, s armádou pohyboval se pomalu a opatrně, a leckdy se událo, jako na příklad ve Španělsku, že couvnuť před menším počtem. Blücher však byl více husarem než jenerálem; prudký, rychle se rozhodující, a z jeho úst stále vylétal povel: »Kupředu!« Proto ho nazvali maršálkem »Vorwärts«. Kdyby tedy Napoleon byl napadl dříve Wellingtona, musil nezbytně předpokládati, že Blücher nezmešká ani hodiny a svému druhu přiskočí rychle na pomoc. Zaútočil-li však na Blüchera, bude mít dosti času porazit ho dříve, nežli Wellington vše náležitě uváží a dá se na pochod. Napoleon rozhodl se tedy udeřiti dříve na Prusy.

Jakkoli Napoleon plán svůj dobře promyslel, přece však ukazovala se nedobrá znamení. Žárlivost rozličných sborů mezi sebou, již v dřívějších válkách znatelná, rozbujela tak, že jezdec pohlížel pohrdavě na pěšáka a oba pak stejnou měrou zaujati byli proti hrdé gardě, která byla nejmilejším dítkem Napoleonovým. Mimo to nebylo svorné jednotící myšlenky mezi jenerály, a k to-

vyvolaly tento stav. Ve slunečném údolí plném květin vyvolil bych si Polku za průvodkyni; v zahradě lip za svítu měsíce volil bych Němkyni. Vzory domácností, vychování, zbožné skromnosti a jiných tichých ctností německých žen najdeme u Polek méně. Tyto ctnosti domácí nacházejí se však i u nás po většině jen u měšťanstva a u té šlechty, jež se mravím a nárokům kruhů měšťanských přizpůsobila. U ostatní části německé šlechty jeví se často nedostatek těchto domácích ctností citelněji než u žen šlechty polské.

Cit náboženský jest u německých žen hlubší než u polských. Polky žijí více životem vnějším než vnitřním; jsou to veselé děti, jež znamenají se křížem před obrazy svatých, nesou se životem jako krásným redoutním sálem, smějí se, hrají si a jsou roztomilé. Tuto lehkou mysl Polek nechci ani lehkomyšlností nazvati; jest ovšem podporována lehkým mravem polským vůbec, lehkým francouzským tónem a francouzskou řečí, která se zálibou v Polsku se pěstuje a kterou ovládají jako mateřštinu. Co se týká čistoty mravů, jsem přesvědčen, že v tom ohledu nestojí Polky za ženami německými. Mimo to však musí se uvážiti, že Polky vynikají krásou a že krásné ženy nejvíce utrhačnými jazykům jsou vydány. Věřte mi, že ve Varšavě žije se ne méně ctnostně než v Berlíně, toliko že vlny Vlny trochu divočejší žijí než tiché vody měkké Sprévy.

A. V. Chodovský.

mu přistupovala i nedůvěra mužstva k vůdcům, jejichž jednání roku minulého, zejména zrada Martontova, poskytlý k tomu spravedlivé příčiny. Každé váhání, každý jen trochu nevysvětlitelný pohyb vzbuzovaly hned podezření, které velmi se sililo, když j. v noci na patnáctý červen jenerál Bourmont s několika vyššími důstojníky přešel k nepříteli.

Pokud se spojenců týkalo, vojsko anglické i pruské bylo na vrchole válečného ducha. Angličané přinesli si mocné dojmy ze svých vítězství ze Španělska, a Prusové byli již také jinými vojáky než u Jenu, nehledíc ani k tomu, že jejich národní uvědomělost silně zaostřena byla proti podmaniteli, který je několikrát pokofil a chtěl dokonce vymazati království Pruské z mapy Evropy.

Napoleon stáhl vojska potají a tak opatrně, že 15. června shory jeho stály na určeném místě, hotovy udeřiti na nepřitele, který ničeho netušil. Wellington měl hlavní svůj stan v Bruselu, Blücher dlel v Namuru. Napoleon umínil si obě vojska mohutným útokem rozraziti, za kterýmž účelem napadl neočekávaně pruské zástupy před řekou Sambrou a způsobil v nich takový zmatek, že horem pádem utíkající přes řeku neměly ani kdy za sebou zhořiti mosty. Francouzové, ženouce se Prusům v patách, zahryzli se mocným klímem mezi spojenecké armády tak, že Angličané byli odhozeni na levo a pruská armáda tísněna byla v pravo, čímž umožněno bylo, že v noci na 16. červen celá armáda francouzská přepravila se přes řeku Sambrou.

Bitva u Ligny. Prusové, vzpamatovavše se z úleku a odkláděvše zmatek, seřadili se za Ligny, vesnici v belgické provincii namurské, a očekávali tam útok Napoleonův. Bonaparte, obhlédnuv bedlivě krajinu a poznav, že jádro Blücherova vojska zaujalo hlavní centrální posici ve vesnici Ligny, umístil mohutné dělostřelectvo na kopci, který tento Blücherův střed ovládal. Napoleon, jemuž běželo o rychlá rozhodnutí více než kdy jindy, rozkázal útočiti, a bitva za krátko vřela na všech liniích. Francouzi útočili bouřlivě, Prusové bránili se udatně. Napoleon dlel na výšině, odkudž mohl dozírat na všechna místa zápasu a s mramorovým klidem ve tváři jako dokonalý hráč na bitevní šachovnici dle svého rychlého rozmyslu pohyboval oddíly své armády. Tu kázal prudce útočiti, tam postupovati zvolna, jinde udeřiti v bok, jinde ustupovati a prudkého Blüchera mýti a překvapovati. Hrou svojí byl sobě naprosto jist a hned na počátku bitvy jasně postřehl, že Blücher, svého nejurputnějšího nepřitele ze všech spojeneckých jenerálů, má v rukou a že si ho důkladně podá.

Francouzové zasypávali vesnici Ligny, kryjící pruský střed, spoustou dělových střel, a když k posici té směřovaly četné zástupy Napoleonovy pěchoty, Blücher si uvědomil, že hlavní útok děje se asi proti jeho středu. Pruský maršálek měl u Ligny sice značné vojsko, které se tam odhodlaně bránilo, ale postupem boje uznal, že jest tam poslati posily. Jistou pomoc sice opatřil, ale ne takovou měrou, které bylo potřebí. Na křídlech měl dosti vojska, ale nemohl ho tam odtud odvolati, neboť vypočítavý Napoleon hned na počátku boje obratnými manévry zástupy jeho tam zaměstnával a poutal tak, že pruští jenerálové se domnívali a Blücherovi vzkazovali, že hlavní útok nepřítelův čelí proti jejich křídům.

Blücher počal pocíťovati nejistotu a nesnáze, jako se dalo vždy všem vůdcům, proti kterým Napoleon počínal si ofensivně. Napadený vůdce, neznaje úmyslův útočnickových, bývá vždycky v nevýhodě, a Napoleon jako útočník byl nebezpečný vždycky, protože jeho ofensivní kombinace vymykaly se ustáleným šablonám a obecně přijatým pravidlům, a protože dle potřeby na samém bojišti plány své ženijně měnil a změny rychle a důsledně prováděl.

Když Blücher nemohl manévrovati, jak považoval za žádoucí, nezbývalo mu než dělati to, co nejlépe uměl, dokazovati totiž osobní statečnost a příkladem svým rozněcovati voje, aby na všech posicích francouzským útokům odolávaly. Horečka a vražednost boje stoupaly, Francouzi krvavě doráželi, Prusové neustupovali, ni sem, ni tam neskloňovaly se vážky vítězství. Na jedné straně Blücher v obličejí rudl, zlobil se a křičel, a na druhé straně klid v obličejí Napoleonovu se jen utvrzoval.

K večeru bitva vyvrcholila, a Napoleon vyhodil rozhodující trumf rozkazem, aby maršál Grouchy obešel levý pruský bok. Stalo se, co Bonaparte předem věděl, levé křídlo pruské pochodem Grouchyho ustupovalo a zmatek jeho rozšiřoval se ke středu, kde prodléval pruský maršálek. Blücher se rozhodl ránu Napoleonovu oplatiti velikým výpadem proti středu francouzskému. I postavil se v čelo svých jezdeckých plukův a zamávav šaví nad hlavou, s výkřikem »Vorwärts!« hnul se na francouzskou pěchotu, aby ji rozdrtil.

Napoleon však věděl, koho tam postavil. Byl to graničnický otužilý a pevné gardy, kteří bez bázně a chvění vyčkali, až Blücher a jezdci mohli býti koseni palbou z blízka. Z dlouhých řad gardy

vyletěly mraky dýmů, a v tom již šiky pruské jízdy se rozlomily, jezdci i zvířata hustě padali k zemi a mezi nimi též Blücher, pod nímž raněn byl kůň. Za nastalého oslabení pruské jízdy vyřídili se francouzští kyrysníci, jejichž náraz Prusové nemohli zadržeti, mohutná bouřlivá vlna přátel i nepřátel žene se zpátky přes Blüchera, jenž probírá se ze mdloby. Prusové, sesílivše poslední rezervou, nabylí nového rozmachu, obrátili jízdu francouzskou, která tryskem žene se zase přes Blüchera. Žádné koňské kopyto starého maršála nezasáhlo, žádný nepřátelský jezdec nevlíhl si šedivého vůdce, ležícího pod koněm. U Blüchera nebylo nikoho kromě pobočníka, který, když i francouzská jízda se vzdálila, rychle vyskočil, maršálkovi pomohl na nohy, posadil na svého koně, a tak oba bez úrazu dostali se ke svým právě v okamžiku, když Napoleon vyslal svoji rezervu. Záložní zástupy francouzské přihnaly se úprkem a těžily z nejistoty a zmatku, jimiž pruský střed cele byl již postižen. Poslední čtverce pruské po udatné obraně byly rozraženy, a již již bylo by obchváčeno bývalo i pravé křídlo, kdyby Blücher nebyl dal armádě své rozkaz, aby rychle ustoupila.

Bitva u Ligny byla velmi krvavá, neboť z té ani z oné strany nedávána milost. Pruské zprávy samy oznámily svých ztrát 23.000 mužů. Francouzi pozbyli 7000, ukofistili 40 děl, 8 praporův a značný počet zajatců. Nesrovnalost mezi počtem padlých z obou stran vysvětlena tím, že Francouzi byli kryti pahorkatým územím, kdežto Prusové stáli na návrších, čímž byli jistým terčem francouzské dělostřelby.

Italie mimo trojspolek. Čeští poslanci své řeči delegační leckdy protkávali úvahami o postavení Italie v trojspolku.

Jest zajímavé s míněním poslanců našich srovnati myšlenky Leopolda svob. pána Chlumeckého, jenž knihu svou nazval »Dennkem agonie trojspolku«. Kniha jest sbírkou článků v posledním desítiletí v »Oest. Rundschau« uveřejňovaných. S jistým zadostučiněním můžeme zjistiti, že čeští politikové byli tehdy za jedno s politikem německým, jehož některé nezabavené myšlenky našim čtenářům předkládáme. Česká veřejnost dobře se pamatuje na divadelní kus nazvaný »La Navar«, v němž spisovatel d'Annunzio žhavými slovy vyzývá italský národ, aby sobě dobyl vlády nad mořem Jaderským. A svob. pán Chlumecký k úkazu tomu přičinil tyto poznámky: »Nemůže tu jednou oficiální mechanism (úřední stroj) selhat a býti donucen násilím, aby se podřídil službě velké vůle lidu? Pak počnou doby dramatické politiky, jichž uchraň dobrotivý osud Itálii a nás ještě dlouho. »Navar« (loď), která jest dnes určena nadchnout Itálii ještě více pro adriatický imperialism, bude musít vyplouti, aby odůvodnila tento nárok na Adrii jinými než básnickými důvody. Chrániti se proti této možnosti jest naše dobré právo a více než to, naše nejsvětější povinnost.«

Když r. 1909 Bosna a Hercegovina trvale byly připojeny k naší říši, Italie chovala se velmi podezřele, a Chlumecký o tom hovoří takto: »Musíme u svého spojence připraveni býti na nehorší, neboť se tam vemlouvají v šílenou nenávist k Rakousku, a jest pochybnost, zda se státníkům italským trvale může podařiti, aby s úspěchem udrželi zahraniční politiku, která odporuje všeobecné náladě lidu.« Spisovatel »Agonie trojspolku« všiml si bedlivě sněmovních rozhovorův italských a dovodil z nich, že zbrojení Italie výhradně jest namířeno proti Rakousko-Uhersku a že politika italská nezná jiného cíle, než poškozovati naše zájmy a podlamovati naše zámysly. Chlumecký pravil výslovně: »Zdá se, že v Londýně mají jisté známky, že ve vážné příhodě italská vlajka za žádných okolností nebude vláti po boku německé.«

R. 1911 Chlumecký napsal: »Po léta jsme opětovně ukazovali nato, jak velkou úlohu hraje veřejné mínění v Itálii, a že snadno může přijíti jednou okamžik, kdy italská vláda sama proti svému lepšímu uznání a proti své vůli může býti zatlačena k akci nedozrálého dosahu. Myslíli jsme při tom na irendentistické hnutí, které přes všechno úřední popírání stále dosud získává půdy, takže — až jednou přijde vhodná doba — dnes tiše doutnající plamen velmi snadno může býti rozdmýván ve veliký požár. Tyto obavy s poukazem na korektnost a dobré úmysly italské vlády byly označeny za plané strašáky.«

V r. 1912 Chlumecký se táže, zda — dostavil-li by se casus foederis — Rakousko by mohlo s úplným klidem vzít vojsko od jihozápadních hranic. Die mínění jeho jest (r. 1912) Italie společníkem, který v nejpříznivější možnosti nenapadne nás aspoň ze zadu. »Pro Italy«, dí Chlumecký, »jest trojspolek zlem, s nímž se smiřuji, dokud je považuji za nutné. Toho dne, kdy Italie může opustiti trojspolek beze škody a bez ohrožení svých zájmů, vrhne se do otevřené náruče západních mocností, na nichž nyní jako severoafrická mocnost osadní stála se závislejší než dříve.«

Charakterisovali-li čeští poslanci shodně s bar. Chlumeckým italskou politiku jako pokryteckou

a naší říši nebezpečnou tak, že odůvodněným pochybám jejich přítomné události vtiskly výraznou pečeť, pak dokládáme ještě, že německý pisatel mylil se v jedné věci. Chlumecký vykládá totiž, že italské vlády přes svoji dobrou vůli budou komandovány veřejným míněním, předpokládá upřímné úmysly aspoň u italských vůdcích politikův a diplomatů. Dnes však jeví se pravdou, co jsme v Rakousku říkali stále, že totiž italské vlády loyálnost spojení vůči naší říši jen předstíraly a že, těžce ze vzájemných smluv, stále měly na zřeteli budoucí okamžik, kdy věrolovně vypřáhnou. Italské veřejné mínění bylo aspoň upřímné a nepřetvařovalo se, italské vlády však jedna za druhou našim zahraničním ministrům na pohled přátelsky tiskly ruce, ale pod salonními úbory měly uschovány banditské dýky.

Populace a mravnost. V přítomné válce vynořilo se dosti starých a nových problémů, z nichž nejeden jest otázkou života toho kterého národa. Na příklad populace Francie jako byla dříve bohatší, dnes jest nejvážnější a nejtrapnější starostí vlastenců, kteří chvějí se o budoucnost svého národa, jenž již před tím fysicky vysílen a početně umenšen mužskými svými členy v krvavých bitvách přímo vymírá. Myslíci mužové ve Francii netajili se přesvědčením, že dosavadní vývoj populace znamená pro Francii sebevraždu a národní smrt a usilovali o to, aby fysicky a mravně upevnována byla zdatnost národního kmene. A nyní válka zhasí hromadně životy, o něž pečováno dříve jednotlivě.

Hrozné postavení Francie vychází zejména na jevo, postavíme-li v jednotlivých státech přebytek porodů proti součtu zemřelých. Průměr posledních jeví se takto: V Rusku přebytek narozených činí 2 miliony, v Německu 800.000, v Rakousko-Uhersku 550.000, v Itálii 350.000, v Anglii 450.000, ve Francii — 8000. Tato francouzská čísla jest přímo příšerná a svědčí, že lehkomyšlný národ žije od dneška do zítřka. Máme-li zření k tomu, že francouzský lid oplývá blahobytem a že jeho fysické výživě není hany, nabýváme vždy odůvodněnějšího přesvědčení, že trvale menšíci se populace jeho pramení hlavně z bída mravní. Zdůrazňování této pravdy ze strany katolických spisovatelův a statistiků bylo stále hlasem volajícího na poušti, a pokrokoví lidé se domnívali, že frázemi o francouzské osvěcenosti a kulturním vývoji se zalepí a zastrou rány, které volaly po pečlivém ošetřování mravním. Pravda však nedá se umlčet, a dnes čím dále tím více se ozřejmuje zásada, že život národů spravuje se životním a světovým názorem a že větší nebo menší mravnost plynoucí z tohoto názoru jest hlavním pilířem národní existence.

Průběh války a její dopady na domácí situaci.

Cennou četbu poskytují

publikace „Knihovny Obnovy“

Mimo jiné vyšly tyto spisy:

- Brodský Boh., **Naši přátelé**. Str. 100. Cena 60 h.
 Brynych Ed., **Duch katol. obnovy**. Str. 722. Cena 4 K, váz. v pouzdře za 6 K.
 Brynych Ed., **Kříže a kalichy**. Str. 439. Cena 2 K, váz. K 3.50.
 Brynych Ed., **Štít víry**, 2. vyd. Str. 108. Cena sníž. 50 h.
 Mimra Fr., **Obrázky ze smíšené osady**. Řada I. Str. 168. Cena 80 h. — Řada II. Str. 460. Cena 2 K, váz. v jednom svazku K 4.50.
 Novotný Dr. Jos., **Člověk bez svobodné vůle?** Str. 256. Cena K 3.20, váz. 5 K.
 Novotný Dr. Jos., **Index a věda**. Str. 210. Cena K 2.40, váz. K 4.20.
 Novotný Dr. Jos., **Spiritismus zdokonalením křesťanství?** Str. 259. Cena K 2.60, váz. K 4.40.
 Novotný Dr. Jos., **Světlem k Bohu**. Str. 468. Cena 6 K, váz. 8 K.
 Pečínková B., **Ženy**. Str. 160. Cena K 2.30, váz. 4 K.
 Rey Dr. Fr., **Úkoly sociální politiky**. Str. 320. Cena 3 K, váz. K 4.80.
 Rey Dr. Fr., **Jádro křesťanské sociologie**. Str. 364. Cena 5 K, váz. 7 K.
 Řezníček Dr. V., **Královhradecké vzpomínky**. Str. 200. Cena K 1.40, váz. K 2.40.
 Sahuha Jiří, **Karel IV. jako křesťan a vlastenec**. Str. 488. Cena 3 K, váz. 4 K.
 Sahuha Jiří, **Rozmarinové příběhy**. Řada II. Str. 320. Cena K 1.80, váz. 3 K. — Řada III. Str. 384. Cena K 2.20, váz. K 3.50.
 Sahuha Jiří, **Doba předhusitská a husitská**. Str. 428. Cena brož. výt. K 1.60, váz. výt. K 2.60.
 Novák, **Kalíšské problémy**. Str. 395. Cena K 3.50, váz. K 4.50.

Objednávky vyřizuje

Druhá knihkupectví a nakladatelství v Hradci Králové Adalbertinum.

Národohospodářské rozhlady.

(14) Denní listy jsou přirozeně vyplněny samou válkou a je to vzácností, přinese-li některý list článek obsahu kulturního, finančního, národohospodářského a dohaduje se budoucnosti, jakou válka vytvoří, pokud mu to mimořádné okolnosti dovoluji. Ovšem jsou to jen samé více méně dohady, neboť dnes vidíme jen jako v zrcadle a teprv po válce budeme hleděti událostem tvář v tvář. Obvykle nevymykají se tyto posudky rámci hospodských názorů; pojímá se věc individuálně, jak kde se cítí a vytváří, čili jak na toho kterého občana působí; zapomíná se však, že to není válka, jež poměry sama sebou vytvořila,

Tak především v některých státech ta drahota! Lidový názor zní v ten smysl, že ji způsobil větší konsum a menší přívoz, čili jak se v obchodě říká, větší poptávka než nabídka. Dobře; táží se však, mohly by ty ceny dosáhnouti oné závratné výše, Ve válce ukázaly některé státy svou sílu a dovedly zjednat si respekt a udržeti pořádek, když chtěly.

Státy měly na vybranou: buď to učiniti a jíti pro miliony na válku do ciziny, anebo připustiti, aby se celé stavy obohatily a sehnati peníze potřebné doma. Tedy státy sahly k tomu druhému, nechaly jiné obohatiti, aby zbohatnuly samy. Či mohl to někdo očekávati, že ve válce budou banky plny peněz a že válečné půjčky vynesou veliké miliardy? Bylo by to možno za normálních poměrů? Jisté kruhy nechaly se zbohatnouti, aby si pomohly státy.

Ať si říká kdo chce co chce, ti, co na státech nejvíce vydělávali, na půjčky také nejvíce upisovali a jestliže tak neučinili, státy s nimi ještě nedomluvíly.

Válečná půjčka byla by nemysliteľná, kdyby nebylo velko-firem, bank a velkostatků. Státy byly a jsou největším konsumentem a oni jejich největšími dodavateli. Je ovšem pravda, že velké množství lidí nemůže svou práci zdražovati, takže tito nezískají. Ale to v tak obrovských převratech, kde se jedná o existenci států, nerozhoduje; vzdýf státy starají se v první řadě o sebe. O tom byli ti, kteří byli hned na počátku rozhodujícími činiteli, stejných názorů; odtud ta jednomyšlnost v opatřeních evropských států.

A dobře kalkulovaly, že budou-li dobře platiti, nikdy nepřijdou do úzkých. Za peníze opatřili lidé vše, snesou, jak se říká, i to modré s nebe. Dobytek tak pěkný, jako včera na trhu, jsem dávno již neviděl, neboť rolník, ví-li, že mu to bude zapláceno dvakrát, utrhne si sám od úst.

Velkostatkáři kupovali drahou kukulici z daleké ciziny, protože věděli, že to dostanou jinou cestou domů i s úroky.

Na počátku války vyslovovala se všeobecně obava před úplnými anebo aspoň částečnými státními úpadky. Dnes tyto řeči umikají a to vůči výsledkům válečných půjček vším právem;

Rovněž vnučuje se jiným otázka, jak to dopadne s kapitálem v cizině investovaným, na př. s kapitály, uloženými v anglické bance. Přirozeno, že tento majetek, třeba dnes byl zabrán a nenesl úroků resp. dividendy, nepřijde k ztracení; po válce vše se vyrovná, jako se vyrovnání stane v příčině zajatců,

Zabrané kolonie budou ovšem předmětem jednání mezinárodního kongresu a musí se znovu dobývati u zeleného stolu, kde bude míti největší slovo, kdo jevíti bude největší životní sílu. Jedna věc se nevyrovná

zrovna jako dnes již nadobro ztracený prestýž Anglie na mezinárodním trhu peněžním, bavlnářském, obilním i cukerním. Vše, co Anglie ztratí, získá Amerika a zlato, jež se před válkou shromáždilo v jiných státních pokladnách, odplyne větším dílem do Holandska, kde stotisícoví obchodníci stali se miliónáři. Tak to v světových událostech a obrazech chodí: jedni jdou nahoru, druhí dolů, jedni si pomohou, druhí zchudnou.

Zrušení obchodního dozoru nad Zálodním ústavem v Hradci Králové. Usnesením c. k. kraj. soudu v Hradci Králové ze dne 7. t. m. zrušen byl obchodní dozor nad ústavem, k jehož návrhu zavedeno bylo, jak jsme již oznámili, soudní řízení vyrovnací. K podpoře vyrovnávacího správce ustanoven byl tímto soudem pětičlenný poradní výbor (dle § 36. vyr. f.); jehož členy jsou pp.: dr. Felix Hlner, tajemník Jednoty založen v Praze, Jan Dobeš, řed. Městské spořitelny v Holicích, Jos. Jihlavce, stavitel v Hradci Králové, Fr. Matouš, velkopřemyslník v Semilech, Bedř. Outrata, podnikatel staveb v Praze VII. Páni vkladatelé a věřitelé, kteří rozhodli se pohledávky své přiláskiti, avšak nehodlají se potom k vyrovnacímu roku osobně dostavit, mohou pověřiti plnou mocí též některého z uvedených pánů.

Československá záložna v Praze upsala na druhou válečnou půjčku dalších 5000 K, tedy celkem 10.000 K. Vkladatelé této záložny ze svých vkladů upsali u této záložny celkem 21.000 K.

Ústřední agrární jednota Raiffeisenek v Čechách vešla ve spojení se Záložní a úvěrní jednotou, která prováděla spekulace s nákupem domů a pozemků. Záložní a úvěrní jednota utrpěla ve svých podnikcích velké ztráty, které velmi citelně dotknou se i samé Ústřední jednoty Raiffeisenek v Čechách. Vysvítá to ze slov místopředsedy P. Krohnera, který o valné hromadě U. J. nevyhnul se přiznání, že Ústřední jednota utrpí z tohoto spojení některé ztráty, ale ujistil, že v žádném případě nebude ztráta ta povážlivou.

Nášemu veledůstojnému duchovenstvu

ku provádění prací kostelních vůle doporučujeme mladou českou dílnu absol. c. k. stát. školy řemeslné

BOHUMILA BEKA v HORE KUTNÉ.

Za válečného ruchu.

To je přece divné! V Londýně vychází časopis »Nový Věk« (New age), který je mezi inteligentními kruhy velice rozšířen. Jak »Köln. Volkszeitung« sděluje, přinesl onen časopis nedávno dotaz z kruhů čtenářstva, jenž svou ironií tepe soustavně lhaní anglických úředních zpráv:

»Vážení pane! Smí roztržitý občan počítati na trochu místečka pro svůj dotaz ve vašich sloupcích? Přes šest měsíců vedeme válku s Němcem. Během této doby měli jsme dvě vítězství denně, jedno v ranních novinách, druhé večer. Němci byli denně vrženi nazpět. Dle mých výpočtů zbývají pouze dva Němci jen, kteří jsou zatlačeni již až za konec světa, kde visí v prázdnotě. Mohl by nám proto laskavě tiskový censor vysvětliti, proč tedy Německo ještě skoro celou Belgii a část Francie má obsazenou?

Z tiskových zpráv jsem často vyrozuměl, že německá armáda je naším železným kruhem obklopena. Co činí nyní tento železný kruh, když se mu tedy podařilo armádu obkličiti? Či dovolil jí zase odtahnouti? Jestliže ne, co vlastně tedy dělá?

Jak to přijde, že Německo a Rakousko bylo vyhladověno, mělo povstání, celé měsíce bylo v zoufalém postavení a dnes přece je tam, kde bylo dříve? Naučily se tyto země tloustnout a silit při skrovné dávce vzduchu? Jestliže ano, neprozradily by nám toto tajemství? To by nám mohlo prokázat dobré služby pro ten případ, že bychom opět dobyli několik vítězství.

Jak se dostalo tolik tisíc Angličanů a 400 automobilů do německého zajetí? Vždyť jsme přece neutrpěli žádné porážky! Či šli tam dobrovolně a zajatci vzali automobily sebou, anebo automobily vzaly zajatce sebou? Proč jsou husaři s umrlčími hlavami stále ještě ve frontě, když hned na počátku války byli od Belgicánů zničeni, naprosto vyhlazeni od spojenců v říjnu a se světa smeteni od Rusů v listopadu? Takováto tvrdošíjnost zavání opravdu neslušností, právě jako zdráhání se korunního prince zůstatí mrtvým. Zajisté jen Hun dovede ještě dále vojsku velet, když již jednou byl smrtelně raněn, dvakrát usmrčen a třikrát pohřben!

To je přece divné!

Ch.

Kněz zraněn na obvažích. U 42. pěš. pluku konal službu polní kurát dr. Alois Bator z diecése královéhradecké. Týž si vedl hrdinně. Nepřátelské síly jej nedostaly, minulý karpatské mrazy, jež dosahovaly až 18 stupňů pod nulou, jej neodstrašovaly od konání povinnosti. Když schvátla ho borečka z vyhlazení, bylo zapotřebí, aby lékař naplnil všecku svou energii, aby kněze přiměl k nedlouhému odpočinku. Solvaže se zotavil, znovu spěchal do prvních řad. Dne 2. července postihly ho kule nepřátelské. Na obvažích vybuchl šrapnel a 3 úlomky zasáhly kuráta Batera. »Můj Bože«, zvolal, »můj pluk žene útokem a já zde zůstávám! Lékaři ušití, že je kněz již mimo nebezpečí.

Katolické řády v Německu a válka. Červenováčské číslo »Caritas« přináší údaje o účasti katolických řádů v Německu na frontě a za ní v době od 1. srpna do 31. prosince 1914. Na bojišti ve zbraních jest z mužských řádů 171 členů, z nichž benediktinů 131, ostatní cisterciáci a trapisti, 810 z řádů duchovní správy, z toho františkánů 467, z misionářských řádů 520 a z kongregací laických (milosrdní bratři atd.) 411. Z celkového počtu padlo v naznačeném období 70 a zraněno bylo 224 členů. Železný kříž za statečnost obdrželo 40 členů. Všecky řády postavily tedy 1912 vojáků a 1222 ošetřovatelů nemocných vedle 306 členů v polní duchovní správě.

Kulturní historky.

Proč vystoupil z katolické církve. »Nene Freie Presse« sdělila z Nového Jičína na Moravě: »Bývalý předseda silničního výboru p. Hoach vystoupil z římskokatolické církve z důvodů, že dle jeho názoru »chová se papež vůči Rakousku nepřátelsky«, právě tak, jako celá římská kurie. — Zpráva na pohled vřelá! Ale všimněme si blíže předstírané záminky k odchodu! Pan Hoach nyní pojednou ukazuje většího, citlivějšího patriota než rakouští katolíci. I kdyby pravdou byl jeho »názor«, jest takové politické stanovisko důvodem k odchodu od zásad náboženských? Ale tu namo zdůrazní, že dokumenty nejjasněji svědčí, jak papežská stolice v době nejkritičtější vřdy osvědčovala Rakousku přátelství neupřímnější a jak vši sílou se namáhala Italii odvrátiti od započaté války s naší říší. Až by přišlo udávat takovou příčinu odchodu muž jiný, odporučovalo by se vyšetření, z jakých pramenů nabytí takového »přesvědčení«. Vždyť takové tvrzení nemůže býti lhostejno těm loyálním rakouským občanům, kteří jsou zároveň k Vatikánu. Jest zvláštní, že se o tom odchodu dověděla první »Nene Freie Presse«. Monem s tím do tisku, aby čtenáři byli mateni aspoň tímto způsobem, když se nepodařilo dokázatí nicím, že by Sv. otec byl proti Rakousku. — Spodní proudy si své úlohy účelně rozdělily. V Italii zednáli proti Vatikánu přímo zaří, mají se na kněžích; provolávají, že papežská stolice zrazuje italský stát. Občanstvu rakouskému pak se namlouvá, že papežská politika směřuje proti zájmům národů rakouských.

Říšský soud o účasti na náboženských cvičeních. Obchodní zástupce Gustav Suchánek z Král. Vinohradů byl okresní školní radou odsouzen k pokutě 2 K event. 6 hodin vězení, poněvadž přes několikrát vyzvání nechtěl svému školu navštěvujícímu dítěti dovoliti účast na náboženských úkonech. V rekursu k místopředsedství uváděl Suchánek, že nařízený trest je nezákonný a odporující svobodě svědomí i náboženství. Zemská školní rada rekurs zamítla a Suchánek podal stížnost k říšskému soudu. Ličení o stížnosti konalo se za předsednictví presidenta dra ryt. Grabmayera. Zástupce ministerstva vyučování dr. Lev Schiedlbauer dovozoval, že názor stížnosti, jakoby přinucením k účasti na náboženských úkonech porušeno bylo právo, zaručené státními základními zákony, jest mylný. Dle říšského zákona školského jest vyučování náboženství, jako ostatní učební předměty, povinným. Předmětem »náboženství« rozumí se však také náboženská výchova a k té patří i účast na službách Božích. Dále sluší poznamenati, že školní děti mají k »navštěvě školy« býti přikázány; školní návštěvou nerozumí se však jen předměty učebního plánu, ale všecko zařízení školní. Při náboženských úkonech nejedná se o vynucení určitého církevního výkonu, nýbrž o povinnost vychovávac. škole a rodičům přislušící. — Říšský soud přiklonil se k názoru zástupce ministerstva a stížnost Suchánkovu zamítl.

Církevní věstník.

Kněžské semijubilium slavili 13. t. m. za příčinou vážných dob v soukromí následující vdpp. kněží naší diecése: Allger, farář v Písečné, Baborovský, II. duch. správce v Kartouzích, Bauer, farář v Krouně, Brett, katecheta v Úpici, Brix, farář v Králkách, Březský, farář v Probluzi, Dudek, duch. správce v sanatoriu v Luži, Dušanek, farář v Jelení, Endrle, katecheta v Salské, Forman, katecheta v Něm. Brodě, Gabriel, I. duch. správce v Kartouzích, Honců, farář v Novém Hrádku, Hora, farář v Dašicích, Hrdna, farář v Chvalovicích, Janoušek, prof. nábož. na c. k. voj. reálce ve Píseku, Jelínek, katecheta v Heřm. Městci, Khun, děkan v Chlumci n. C., Kovář, farář ve Vlčicích, Král, farář v Suchdole, Kraus, farář ve Velké Řetově, Kubánek, děkan v Rychnově n. Kn., Rubík, farář v Jansdorfu, Kudrna, prof. nábož. při c. a k. kadetní škole ve Víd. Nov. Městě, Kutnar, farář v Písečkově, Lazák, katecheta v Políci, Máka, farář v Sopotech, Novák, farář v Dobřenicích, Prax n. o. v Kuksu, Rameš, farář v Radimí, Ringl, farář v Rokytínku, Rotter, farář v Schwarzenhale, Seidel, děkan v Hostinném, Sekera, řed. ústavu hluchoněmých v Hradci Králové, Suchánek, c. a k. polní kurát v Mostaru, Špáta, katecheta v Čáslavi, Štancí, farář v Dol. Dobrouči, Teply, c. k. prof. v Pardubicích, Vacek, prof. nábož. v Kostelci n. O., Wolk, farář v Kost. Lhotě, Zirm, farář v Třebovici. Z tohoto největšího počtu světců, který kdy královéhradecká diecése měla, odešli na věčnost: dp. Křivka, kaplan v Chrástě, nakaziv se při zaopatřování nemocných na černé neštovice, Lahn, kaplan v Hněvčevsi, Stonek, kaplan ve Vamberku, Ducháček, kaplan na Veliši, Sourek, farář v Hronově, Čulka, farář v Kuněticích, Sobotka, farář ve Vorlíčkách, nastuzením při zaopatřování. Nezemřel lidem, ale chráti Kristově nešťastný spolubratr Fr. Peřina. Kéž ho milosrdný Bůh vrátí zase do počtu věrných služů svých! — Všichni jsme v den svěcení na ten úmysl u okraje Božího na něho vzpomínali. — Projev oddanosti začal jménem semijubilantů nejd. vrchnímu pastýři a věčné vzpomínka našim dosud žijícím vdpp. profesorům: vdpp. gen. vikáři a pap. prelátu dru J. Soukupovi, taj. pap. komořnímu, čest. kan. Magru dru Šulcovi, kom. radovi Růžkovi, dru Gab. Pečáčkovi, univ. prof. v Praze, c. k. dv. radovi P. Kryščíkovi, univ. prof. v Praze a apřítužní P. Jana Zimovi O. S. B. v Emauzích v Praze. V Římě byl r. 1890 vysvěcen vdpp. Fr. Pour, fund. v Kutné Hoře a St. Hlína, fund. ve Svatošovicích. Jména: P. Felix Fábora, O. S.

Fr. Capuc. na Opočně, P. Raim, Flier O. S. B., prof. v Broumově, Jan Kynčl, adm. n. o. z diec. teračské, Fr. Schreiber, katecheta v Lanškrouně a P. Mat. Schreiber, guard. C. O. Capuc. v Chrástě. — Až dá Pán Bůh klidnější dobu, sejde se za pět let.

Zprávy organizační a spolkové.

Katolickým spolkům ve Velké Praze a v Král. Českém! Dne 18. srpna letošního roku slaviti bude Nejasnější náš panovník, císař a král František Josef I., své 85. narozeniny. Budou to již druhé narozeniny za nynější války, k níž ve vysokém věku byl donucen na obranu cti svého mocnářství, na obranu jeho vážnosti a moci a zabezpečení jeho državy. Nezklamal se dobrotivý náš mocnár ve věrnosti svých národů. Miliony ochotně poslechly Jeho výzvy a skvělými činy hrdinné statečnosti krvi a životy pečeti na třech bojištích svou věrnost k domu Habsburskému, svou dětskou přilichlost a lásku k svému nejvyššímu veliteli. Tu jest i povinnost nás, kdož jsme doma zůstali, abychom paměteliví příkazů apoštola »Boha se bojte a krále v uctivosti mějte!« — tím pevněji se semkli koť trůnu milovaného panovníka a osvědčili vděk starostlivému Jeho srdci projevy lásky, již v duši své k Němu chováme. Aby cti tím oddanosti, věrnosti a lásky katolického lidu dala výrazu, usnesla se Zemská rada katolíků v Král. Českém v den narozenin Jeho Veličenstva uspořádati v Praze důstojnou holdovací oslavu a vyzvat katolické spolky v celém království Českém, aby při téže příležitosti v městech svého působení o důstojnou oslavu narozenin císaře a krále se postaraly. Přislíbené pokyny budou sl. spolkům v nejbližších dnech sděleny zvláštním oběžníkem. Jsme pevně přesvědčeni, že podnět náš s radostí uvítají čeští katolíci v celém království a společně naše oslavy že se vytváří ve velkolepou manifestaci věrné dynasticky smýšlejícího lidu českého. — V Praze, dne 10. července 1915. Presidium Zemské rady katolíků v Král. Českém.

Velehrad v nové slávě. Ve dnech cyrillo-methodějských za krásného počasí konaly se na Velehradě pro sebné poutní slavnosti, spojené s valnou hromadou katol. spolku rolnického a ustavující valnou schůzí katol. žen a dívek. Velehrad nehostil už několik roků takových zástupů lidu moravského, jaké tam zavítaly ve dnech 4. a 5. července. Mužové byli tentokrát ve velké menšině. Není také divu. Mužové stojí ve službách vlasti a tak jejich místa zaujaly ženy nejen v domácnostech, hospodářstích, ale i na velehradských slavnostech. Návštěva letošních velehradských slavností byla obrovská — na čtyřicet tisíc lidu dostavilo se ze všech krajů Moravy bez agitace a příprav. Již v neděli 4. července dopoledne bylo na Velehradě přítomno přes 6000 lidu. Odpoledne po příjezdu vlaků pestřily se cesty do údolí velehradského zástupy lidu. — Valná schůze katol. žen a dívek konala se odpoledne po 6. hod. ve velkém sále. Schůzi zahájil vdpp. probošt dr. Stojan, který zdůraznil v zahajovací řeči účel nového spolku katol. žen a dívek. Posl. Samalík pronesl programovou řeč, v níž zdůraznil, že novým spolkem povstává vedle katol. spolku rolnického a Omladiny nový vážný činitel a stranák katol. nář. a křesť. soc. přibývá nová větev. Po zvolení řádujícího výboru promluvil předsedící zem. výboru prof. Šrámek, který zdůraznil společný postup všech katol. nář. a křesť. soc. organizací ženských v naší vlasti. Valná schůze tato vyvolala veliký dojem a byla dobrou předzvěstí hlavních velehradských slavností. — Od Cyřilky uspořádaná pak velkolepý průvod na nádvoří velehradské. Tato večerní slavnosti účastnilo se na 20.000 lidu. Průvod odebral se do svatyně velehradské, kdež po sv. požehnání vykonány večerní modlitby. — V pondělí ráno, ve svátek sv. Cyrila a Methoda, hned od svítání nové průvody váhly se na Velehrad, takže o 6. hod. ráno bylo kázání v přepíněném velechrámě a druhé kázání bylo na nádvoří, kdež bylo téměř na 15 tisíc lidí. Tisíce lidí přistupovalo ke sv. přijímání. — Po ranních službách Božích shromáždily se zástupy lidu na nádvoří, kde se konala XV. valná hromada katol. roln. spolku, kterou zahájil posl. Samalík. Předešlý srdečný projev, který valné hromadě došly. Velké nadšení způsobil telegram J. cis. Výsostí pol. maršálka arcivévod Bedřicha, v němž spolku děkuje za blahopřání k znovudobytí Lvova. Zdůraznil a oceniv velkolepé vítězství naší armády proti nepříteli vlasti, navrhl projev oddané věrnosti Jeho Veličenstvu, který byl jednomyslně s velikým nadšením přijat. Projev zní: »Valná hromada katol. spolku českého rolnictva na Moravě, ve Slezsku a Dol. Rakouských projevuje neobmezenou čctu, nejodůvodněnější lásku a nejpevnější věrnost Jeho cis. a král. Veličenstvu císaři a králi Františku Josefovi I. a Jeho nejjasnějšímu rodu, vyjadřuje neupřímnější radost a hrdost nad znovudobytím říši vždy věrné Haliče a zvláště král. hlav. města Lvova a zároveň obdiv a vděk nad skvělými úspěchy našeho statečného, obětavého a hrdinského vojska, a skládá co nejodůvodněnější blahopřání ke starším trůnu Jeho Veličenstva císaře a krále našeho zároveň s prosbou, by Pán Bůh dopřál ráči Jeho Veličenstvu i všem nám, Jeho poddaným, dočkati se brzkého, šťastného a vítězného míru.« Po zprávách spolkových a volbě výboru několik děť slováckých, chlapeč a děvčátka, účinně přednesli básně prosebné, které dojaly lid k slzám. Nadšené vlastenecké hořky za stranný katol. národní a křesť. sociální pronasled posl. dr. Hruban a předsedící zem. výboru prof. Šrámek. Prohlasy zanechaly veliký dojem. Za katol. učitelstvo pro-

nesl hold řed. Kadlčák, za Rusíny ndp. rektor Josef Kocylowsky ze Lvova. Za vojny holdoval vojny vojn Mostěk z Víkova a ma. j. O poledních v den sv. Cyrila a Metoděje prošel Velehradem svátostný průvod, jakého snad nebylo po několik roků. Průvod vedl posl. prof. Šrámek a Šamalík pod prapory katol. venkova. Posl. dr. Hruban krácel v čele druhé části průvodu za baldachýnem. Největší Tělo nesl ndp. prapoš dr. Stojan. Po průvodu za dojemného ticha modlil se ndp. prapoš dr. Stojan modlitbu sv. Otce Benedikta XV. Modlitba Otčenáše obětována za naše vojny, vlast, mocnáře a sv. Otce. Po skončení slavnosti rozcházel se účastníci osvětleni v duši s pevnou vírou, že vyplní Bůh prosby tisíců.

Na osleplé, raněné vojny a nezaměstnané dělnictvo katolické ráčí dále věnovati: Katol. jednota v Třebouchovicích 69.72 K, vid. děk. úřad v Třebouchovicích kostelní sbírka 50 K, pouťníci černákovští 4 K. Všem zaplat' Bůh! — Prosi se o další dary a sbírky na Zemský svaz katol. »Orla« v Hradci Králové, jenž všecko odvede a veřejně kvítuje.

Zprávy místní a z kraje.

Válečná pomocná akce v Hradci Králové. V Hradci Králové zřízena byla tyto dny veřejná prodejna předmětů vydaných válečnou pomocnou úřadovnou c. k. ministerstva vnitra ve Vídni. Laskavostí p. hoteliera Urbana poskytnuta válečné okresní úřadovně výkladná skříň, kde jsou umístěny různé předměty a odznaky dobročinné akce a obecnstvu možno tak jemu se hodící věci ihned zakoupiti neb objednat. Celou akci řídí okresní komisař p. dr. Fiedler a odvedeno od počátku války za prodané věci již na 3000 K ve prospěch Červ. kříže, vdov a sirotků a invalidů, což je zřejmě suma velmi značná, pováz-li se, že průměrná cena jednotlivých předmětů obnáší 50 h až 1 K. Vkusné předměty nejrozmanitějšího druhu hodí se velmi dobře za dárky příležitostné a jsou zároveň cennou upomínkou na válečnou dobu, nehledě k tomu, že se jich koupí věnuje značná částka dobročinným účelům a proto doporučujeme našemu obecnstvu podporu této akce co nejvíce.

Slavnostní ukončení školního roku v Hradci Králové. Mládež obecných a měšťanských škol v Hradci Králové vedena svým učitelstvem a vědoma jsouc Nejvznešenějšího hesla: »Vše pro dítě«, ukončila školní rok heslem: »Vše pro císaře«. Dne 14. července naplnila mládež v slavnostním úboru rozsáhlou dvoranu divadla Klicperova. K slavnosti zavítal p. c. k. místodrž. rada Smutný s úřednictvem c. k. okr. hejtmanství, zástupcové církve s p. kons. radou Domabyem v čele, zástupcové c. a k. vojska, ředitelé všech škol středních, zástupcové obce se starostou dr. Ulrichem a četné zástupce občanstva. Slavnost započala slavnostním sborem, řízeným p. řed. Rybou, jež zazpívaly přesně a s porozuměním dívky měšť. dívčí školy. P. řed. Šala proslavil slavnost časovou loyální řečí, při níž vypuklo občanstvo často a bouřlivě u volání »slávy«. Jeho vyhlášení a řízení následovalo několik zdařilých čísel zpěvních, klavírních a houslových, při nichž osvědčily se silné talenty dívek J. Věchtové, Ol. Subrtové, M. Šimové, Josefy a T. Vávrové. Žák P. Zeman přednesl pěkné deklamaci: »Náš císař Pán«. Slavnost končila živým obrazem, představujícím hold mládeže Jeho Veličenstvu. Celé hlediště jako zvyky velebné hymny rakouských národů rozezvůčelo se úchvatně v jediném mocném proudu krásných slov jejich a takřka živelným mohutným provoláváním »slávy« skončena tato pro přítomné nezapomenutelná vlastenecká oslava.

Místní komitét pro péči o válečné uprchlíky polské koná v úterý 20. t. m. schůzi v Adalbertinu (v l. posch. v místnosti vedle dvorany). Žádáme všechny zdejší lidi, kteří by byli ochotni práci komitétu třeba jen malými službami morálně podporovati, aby se ke schůzi dostavili.

Kdo by se chtěl účastniti prázdninového kursu jazyka polského, nechť žádá příslušné informace v kanceláři komitétu pro péči o polské uprchlíky v Adalbertinu (v l. poschodí na levo), kde se úředně pravidelně od 10 do 12 hodin.

Úvěrní družstvo »Eliška«, zaps. spol. s ruč. obm. v Hradci Králové, koná 26. července o 7. hodin večer IV. řádnou valnou hromadu v úředních místnostech svých v Adalbertinu v Hradci Králové. Program: Zahájení schůze a čtení zápisu poslední valné hromady. Čtení a vysvětlení bilance za r. 1914. Návrh na rozdělení čistého zisku. Zpráva revisorů účtů a revisora Jednoty založen v Praze. Návrh na další trvání nebo splynutí Úvěrního družstva »Eliška« s Královéhradeckou bankovní jednotou. Volby likvidátorů, evena volba 2 členů ředitelstva (místo vystoupilých pp. A. Pochomů a J. Konečného) a volba 3 členů výboru za vystoupilých pp. Jos. Poláka st., V. Vajdovského a Jos. Mikulce. Volné návrhy. — Boh. Hložek, přededná ředitelstva. — V případě, že by se nesešel potřebný počet členů, bude se konati o hodinu později druhá valná hromada, která se může o programu usnášeti bez ohledu na počet přítomných členů.

Nepřítelnost. V mariánské alži zavádí stále větší nepořádek. Rozhazuje se tam pino odpadků, někteří lidé zametají si levičky, kam jen chtějí a tyto polkozují. Jest potřebí učiniti pořádek a hlavně čisto doplněnou. — Na některých cestkách (na př. od náměstí podél Labe k městu přes Pletický potok) čtoucí bílá účinná radová píleř velkých klamů a potupů křesťanů. Všecko dobré, jen ta chyběná tabové opatření má, že

po těch cestkách nelze choditi. Proto si pospatky obecnost k pohoštění chůzí ukrutně znečišťují pruh sousední polnosti. — Na některých výstražných tabulkách kolem města dělá rez úplně zničily nápisy, ale tabulky zcela zbytečně straší na svém místě bez opravy celá léta.

Ze záložní nemocnice v Hradci Králové. Vojni ze záložní nemocnice (šlaviční oddělení) dovozuji si tímto vzdání veřejné díky vlt. sk. H. Neubertové za časté darování cigaret a doutníků. Naše díky náležejí též cti. sestřičce Venceslavě, která vždy s ochotou věci od sk. Neubertové darované nám dodala a sama douškem líkuru nás občerstvila a pobavila, takže se v dobrou naši vzpomínku zapsala. Oběma dávnám zaplat' Bůh!

Zemřel v neděli v věku 40 let horlivý agrární pracovník, poslanec V. Vlnat.

Seznam cen na týdenním trhu v Hradci Králové dne 10. července. 1 hl: víkve 40—50 K, hrachu 120—130 K, jahel 150—160 K, krup 80—120 K, brambor starých 8 až 10.40, nových 14—16 K, máku 90—100 K, 1 q: jetelového semínka růžáku 110—120 K, otrub žitných 18 K, pšenických 17 K, 1 kg: másla 4.60—5 K, vepř. sádla 5 až 5.20 K, tvarohu 60 h, 1 vejce 11 h, 1 kopa: zeln 16 K, okurek 15—16 K, kapusty 4.80 K, cibule 2.40 K, drobné zeleniny 80 h, 1 svazek mrkve 2.40 K, košík třešní 60 až 80 h. — Přivezeno bylo: hl: víkve 3, jetelového semínka 134, brambor 103, kop: zeln 2, okurek 68, kapusty 65, cibule 72, drobné zeleniny 150, 230 svazků mrkve, 500 košíků třešní, 459 kusů vepřá.

Nový Hradec Králové. Pohřeb vdp. č. konsist. rady Antonína Vitvara vykonán minulý pátek za velké účasti, která svědčila výmluvně o účtě, jaké se zesnulý těšil. Z fary do kostela vedl kondukt vdp. prelát a kancléř Fr. Kerner a celebroul rekvie. V kostele nad ostatky zesnulého promlsl sklivou řeč vdp. vik. sekretář F. J. Konečný z Poučiova, na hřbitově případně promluvil vdp. vikář Al. Soukup z Lochenic. Jméno kolatorníků se zvětšeným duchovním správcem rozloučil se vřelými slovy pan starosta Valenta. — Ant. Vitvar narodil se ve Vrbici u Jičína 5. dubna 1843. Gymnasium studoval v Hradci Králové a ve Vídni, kdež maturoval. Theologická studia vykonal v semináři královéhradeckém, vysvěcen byl 25. července 1867. Kaplanoval dvě léta v Kopidně, odkud se dostal do Hradce Králové za kazatele při chrámu Panny Marie. V Hradci pobyl 13 let, byl zde vicerektorem v Borromaeu, katechetou na německé škole a zatímž vojenským kurátem. Konečně se stal farářem v Novém Hradci, kde zůstal 30 let. Za své zásluhy jmenován osobním děkanem, bisk. notářem, čest. konsist. radou. — Bratr zesnulého ThDr. Jos. Vitvar byl c. k. dvor. kaplanem, ředitelem Printanea ve Vídni a profesorem semitických řečí.

Jaroměř. Bolest působila v zdejší veřejnosti zpráva, že p. Václav Dašek, revident c. k. státních drah, není již mezi živými. Konal na poli cti a slávy horlivě své povinnosti jako c. k. nadporučík domobraneckého praporu č. 81. Od 1. prosince 1914 účastnil se na severním bojišti několika bitev, až padl u Krasniku. Dašek byl milován všemi, kdož ho znali, pro svou upřímnou povahu a šlechetné srdce. Něžná, obětavá byla jeho péče pro sestřičné rodiče, horlivé to členy naší katolické jednoty. Jestliže tedy truchlí nad ztrátou p. revidenta všichni známí, zvláště my katolíci zarmoucené rodině tiskneme ruku s vřelou soustrastí. Nebeský Pán odmění šlechetnost zesnulého v ráji věčném, kde není vzdechů ani slzí.

Čáslav. Výroční zpráva c. k. vyš. gymnasia přináší první část podrobně založené práce prof. K. Čadila »Recké sbírky církevního práva« a obyčej školní zprávy, sestavené ředitelstvem ústavu. Dle nich bylo ke konci uplynulého školního roku na ústavě 219 žáků, z nichž bylo 192 řádných a 27 privatistek. Co do náboženského vyznání bylo 178 katolíků, 26 evang. ref., 3 evang. augsb. a 12 israelitů. Do Čáslavě příslušelo 92 žáků, mimo Čáslav 127 žáků. Prospělo výborně 79 žáků, dobře 118, dostatečně 8, propadlo 11. K opravné zkoušce připuštěn 1 žák a nekvalifikování zůstali 2 žáci. Osm žáků požívalo stipendií v obnosu 1062 K a jedenáct obdrželo podpory v částce 280 K. O tělesný výcvik dbáno bylo vyučováním tělocviku, hrami, sportem a konaním vycházek, jejichž účastníky se žáci všech tříd za vedením profesorů. Patriotické slavnosti pořádány byly zvláště na den 2. prosince a 25. června. Sbor profesorský čítal 27 členů, z nichž 3 konali vojenskou službu a jeden jest od počátku války internován ve Francii. — Maturitační zkoušky konány byly na c. k. gymnasiu za předsednictví p. c. k. dv. rady dra Fr. Krska ve dnech 10. a 12. července. Zkouškám podrobilo se 11 žáků, z nichž 1 privatista. Úhrnný výsledek zkoušek i s maturitami válečnými dne 12. a 30. března a 16. června konanými přinesl 10 abiturientům vysvědčení s vyznamenáním a 13 vysvědčení dospělosti. — Zápis do I. třídy c. k. gymnasia čítá 24 přijatých žáků, mezi nimi 4 dívky. Po prázdninách budou konány zápisy a přijímací zkoušky dne 16. září od 8—10 hodin dopoledne. — A opět biograf. Nejednou zmínili jsme se již o představeních sokoláckého biografa, která jsou přímo polkem do tváře vzdělávání a zrušlechování lidového. Vrcholu však nechuťnosti a aprostoty domoutpilo představení, při němž předváděn byl jako humoristické číslo film »Bob v nesázích«. Lichá díl tohoto obrazu jest pod úrovní jen poměkud skličného člověka. Jak takové filmy »povznášejí« dívky, patrné neliže z rozhovoru odcházejících diváků. A k tomu propěštěje »Sokol« svou firmu! — Aproposiace. V poslední době počato bylo městem s rozprodejem monky, nakoupené aprovisací komisí a uložené v nástanozech muzea. Obecnostu výlo se tím větic v době, kdy počala být nucifikována

značná potřeba a kdy různí dobrodinci již se těšili na nové zdražování. Jak víšeno bylo toto zařízení, patrné z velkého počtu koupčivých, kteří v prodejní dni tlačili se přede dveřmi muzea. Dle informací nás došlých obec zakoupila i značnou zásobu cukru. I toto rozhodnutí její bude ještě přijato s povděkem, zvláště když v poslední době mnozí obchodníci, kteří spoustu cukru si do svých skladů dali dovézt, obecnostu prodávati nechtěli, vynilouvajice se, že nemají zásob anebo nutice obecnostu k nákupu kávy a jiných potřeb, dříve než jim prodají cukr. Jednání toto trestné a protizákonné dovolují si proto, že spoléhají na shovívavost kupujících. Jen aby se však nezmýlili! Ze těmto očividným vyděračům jest trnem v oku jednání aprovisační komise, nelze se diviti. Myslíme však, že jejich pohrbky a tajná agitace členy komise neodvrátí od díla pro blaho všech konaného a to tím spíše, že nejširší veřejnost stojí k nim.

Od Zelených hor. Již jednou jsme na těchto místech byli nuceni vystoupiti proti nesmyslným a štvavým povídkám, které neznámí rušitelé pokoje roznášejí mezi lidem, aby ho v jeho nejvznešenějších citech mátlí a pobuřovali. Na čas přestalo toto ničemné dílo, ale nyní zjevují se opět tytéž živly, vybíraje si zase jinou stránku působnosti. Mají hlavně naměřeno proti účtě katolíků k apoštolskému stolci proti vážnosti k Sv. otci. Rozšiřují povídky, že Sv. otec dal italskému králi miliony na válku proti naší říši, že kněží italtí dobrovolně se přihlásili do boje s puškou v ruce a pod. Cíl těchto tajných štvanic jest očividný a nelze se diviti, že někde již se výsledky zřejmě pozorují. Vybízíme čtenáře tohoto listu, aby každou takovou pověst zjistili a na patřičném místě její rozšiřování oznámili. Že lid ve značném počtu pověstem takovým přikládá víry, nelze se diviti tam, kde katolické listy jsou bílou vranou a kde pole opanoval tisk bezbarvý nebo katolické víře a katolickým věcem nepřetřící a stále si jistěv: ústipky dělající, jako jest to zrovna na Čáslavsku, kde není jednoho čísla čáslavských novin, aby v nich nebylo rýpnutí do něčeho s katolictvím souvisejícího. Ukládáme-li si my katolíci rezervu vzhledem k vyššímu dobru a milčme-li i tam, kde milčivost hraničí již takřka na zbabělost, mělo by býti jinde aspoň trochu ohledů a porozumění pro tuto naši dobrou vůli. Stačí-li pokyn ve věcech jedněch, stačilo by ještě pouhé přání i ve věcech jiných. Když domácí mír, pak mír na všech stranách a pro všechny!

Smrdov. u Hebrů. Významná a v naší farni osadě ještě nevidaná slavnost církevní konána byla v neděli 4. července. První kněz z osady naší, vlp. Jos. Buryšek, sloužil svou primici. Pěti místního duch. správce a dívek Mariánské družiny ozdobený chrám Páně vítal z široka daleka příšedší účastníky, kteří vědomi vzácnosti prvního kněžského žehnání sešli se v takovém počtu, že prostory kostela i přilehlý hřbitov byly naplněny do posledního místa. Když p. primiciant přiveden byl v průvodu družiček, basičského sboru a četných věřících do kostela, promluvil k shromážděným bývalý jeho učitel, prof. máboz. v Čáslavi vdp. Kohout, o slaslech a strastech řádu kněžského, ukazuje, jaký význam má kněz pro lidovou společnost. K oltáři doprovodil p. primicianta vdp. děkan Jos. Svoboda ze Stívce, bývalý farář smrdovský, s místním vdp. farářem a vlp. Chadrabou z Vlnat. Mladiství zpěváci za řízení p. řídícího zapěli velmi pěknou mši. I odpoledne při službách Božích sešlo se ještě množství věřících, aby přijali sv. požehnání novosvěcence. Přejeme p. primiciantovi, aby po všecek život setkával se s takovou přichylností a láskou zbožných duší, jako v ten prvý den svého kněžského úřadu. Ad multos annos!

Malé Svatoňovice. Poslední týden od 4. (slavnosti Navštívení Panny Marie) do 11. července byl jako slavnostní, jubilejní. V úterý přijeli pouťníci z Jaroměře pözovem. V sobotu přivezl vldp. farář ze Zvole Vinc. Erychleb celou svou farní osadu a vykonal vzornou pouťní pobožnost. Večer přišlo procesí ze Slavoňova. V neděli dopoledne v zastoupení novoměstského pana děkana přijeli s pouťníky z Nového Města a okolí kněz řádu kapuc. z Opočna, vldp. P. Felix Fábera. Za nimi přivedl četae procesí z Hronova tamní kaplan dp. Ferd. Vogel. Odpoledne bylo jubilejní kázání na prosbu: Matko Božské mluvi, oroduj za nás! — Několik menších českých a německých procesí se též dostavilo — tak celé dva dni Studánka hemžila se pouťníky.

Litomyšl. Jest zvláštní, jak někteří pánové, aniž by o to byli požádáni od lidí jiných, dovedou své úlohy rychle zaměnit. Máme zde čtyři boboslovce, ke kterým snad přibudou ještě studující jiní. Ti k své žádosti o přijetí do semináře potřebují lékařského vysvědčení od slov. p. MUDra Weize. Ale zato nepožádali tohoto pána o porada ohledně světových názorů životních. V té příčině i velice slavní odborníci by mohli poraditi chybně. Vždyť přece v Německu a jinde přední filosofové tvrdí, že moderní snahy filosofické končí bankrotem na celé čáře. Natož pak aby radě neodborníci! Odporučovalo by se věru našemu p. doktorovi, aby si o tom něco přečetl. Poznat by aspoň tolik, jak jest těžko určovati životní směrnici, když již naprosto nemá času, aby studoval objemné svazky filosofických knih a srovnával nauky tam obažené s životním názorem katolickým. Naši kandidáti tedy se ačeli radit s panem doktorem, protože v tom ohledu by poraditi lépe jiní. Přetř si pouze lékařské vysvědčení. Ale pan doktor s překvapující ochotou prý jim dal na jevo, jak by jich bylo škoda pro boboslovce. I nikoli, pane doktore! Právě proto, že různí učitelé a národní vědecké příslušníci měli theologii rozmanitě, jest tu tolik náboženského nedorozumění. Až

Printed under U. S. copyright laws.

Poděkování.

Za příčinou úmrtí a pohřbu veledůstojného pána

Antonína Vitvara,

čestného konsistorního radý, osobního děkana, biskupského notáře a faráře
v Novém Hradci Králové,

vzdáváme srdečný dík za projevy soustrastí a účasti při pohřbu slov. pp. c. k. místodržitelskému radovi Smutnému, JUDr. Fr. Ulrichovi, parkmistru, c. k. dvornímu radovi Steinfeldovi, c. k. dvornímu radovi z Isakovců, vdpp. Th. Dr. Fr. Reylovi, Th. prof. Vinc. Ruthovi, p. JUDr. Jos. Šebkovi, vdpp. Nývltovi a Bartošovi, pp. Jos. Lorenzovi a Vydrovi, slavné městské radě v Hradci Králové a jejímu zástupci p. radovi Hubáčkovi, p. zemsk. radovi Fischerovi, velectěné obecní radě, místní školní radě a učitel-
skému sboru v Novém Hradci Králové, dpp. Dítěti, Dolákovi a Bobkovi.

Veledůstojnému duchovenstvu s Jeho Milostí vys. důst. p. Masgr. Frant. Kernerem v čele, vys. důst. p. Aloisu Soukupovi, bisk. vikáři, za vedení konduktu a řeč u hrobu, vldp. Fil. Konečnému, bisk. vik. sekretáři, za pohřební promluvu v kostele, p. starostovi Václ. Valentovi za tklivá slova rozloučení.

I všem ostatním účastníkům pohřbu vroucně děkujeme, volajíce upřímně:

Zaplať Pán Bůh!

Za dobrotivou péči v nemoci p. MUDr. Jos. Holečkovi vyslovujeme srdečný dík. Rovněž dík náš platí vldp. Ant. Holubovi, faráři v. v. v Novém Hradci Králové, za obětavé poskytnutí poslední útěchy a udělení sv. svátostí v Pánu zesnulému.

V Novém Hradci Králové, dne 14. července 1915.

Jménem všech příbuzných:

Jan Vitvar,
synovec.

Jménem farního úřadu:

Ant. Doležal,
administrátor.

Panu Václavu Marečkovi, zástupci pohřebního ústavu p. Elsnera v Novém Hradci Králové, za vzorné vypravení pohřbu projevujeme plné uznání.

MED

český, se zárukou neporušenosti, z letošní snůšky
obzvláště výborný má celorečně v levné ceně
na skladě

JOS. JELÍNEK,
člen Zemského Ústřed. včelařského spolku
v Hradci Králové.

TVRDÉ OVOCE

tabulových druhů na
velkých stromech
prodá

JOS. KULÍŘ,
ředitel v. v.
v Pražském Předměstí
u Hradce Králové.

Prodám
hospodářskou usedlost

18 korců polí (případ. pouze 15 korců)
a 2 korce luk v politickém okrese
královéhradeckém u Třebochovic.

Adresu sdělí administrace tohoto listu.

Provádí krytby lepenkové a dřevocementové.

Na 38 výstavách vyznamenán I. cenami.
Založen roku 1897.

R. J. KAREL (dříve K. Němeček) V HRADCI KRÁL.

č. k. priv. továrna na lepenku a chemické výrobky z dehtu a olejů.

Odporučuje své výrobky:

ochrannou zlatovou lepenku, izolaci, elastik, nátěr na střechu,
benzol, karbolinonem, mazadla, tuky, oleje, benzín, naftu.

Karel: Pochybnosti o kvalitě svých výrobků v Hradci Králové. Všechny výrobky jsou v Hradci Králové. Pochybnosti o kvalitě svých výrobků v Hradci Králové.

OBNOVA

Číslo 30. Předplatné na čtvrt roku 2 K 50 h na půl roku 5 K — V Hradci Králové, dne 23. července 1915. Inzeráty počítají se levně. Obnova vychází v pátek v poledne. Ročník XXI.

Památný chrám.

Často se zdá, jakoby chtěl náš národ zúmyslně zapomínati na doby tiché, ale vznešené kulturní práce svých slavných předků. Křičí, houká se po kulturní práci míru, ale z hlavy se vypouští schválně přeslavná epocha doby Karlovy, aby tím ostřeji bil do očí matný, problematický lesk husitských cepů. Jako by doba skutečných vlasteneckých dějin začínala teprve stoletím husitským! Volá se po solidaritě národní zvláště v době nynější. Ale před zrakem lidu se zakrývá dále charakter těch dob, kdy národ opravdu byl solidární, kdy pracoval společně na dílech nejprospěšnějších.

Starý výchovný systém v nazírání na českou historii bují u nás dále, ačkoli již natropil tolik zmatků a národního neštěstí. Národ se nesmí dověděti, k jakým výšinám dospěl, když mu ve společné práci kulturní nebyly na překážku urputné náboženské boje. Nesmí se poučiti, jak velikou úctu měla cizina ke kulturním i jiným triumfům našich předků, když tito byli spojeni páskou víry katolické.

Proto také zaniká v hluku moderních frází tisíciletá památka založení velice významného chrámu sv. Jiří na hradě Pražském.

Vedle staršího, Bořivojem založeného chrámu Panny Marie na hradě Pražském vystavěl chrám sv. Jiří r. 915 otec sv. Václava Vratislav I. pro obřad slovanský. Měl to býti rodinný kostel a spolu hrobka rodiny knížecí. Pohřben v něm sám zakladatel a — jak někteří dějepisci udávají — uloženy v něm i tělesné ostatky Bořivojovy. Tělo první mučednice české sv. Ludmily, která tak horlivě pracovala o politické sjednocení českého lidu a vymýcení pohanských, velice zhoubných zlořádů, přeneseno bylo zbožným vnukem jejím sv. Václavem z Tetína do tohoto chrámu. Vratislav zřídil při kostele slovanskou kapitolu devíti kněží, kteří se spravovali řeholí slavného reformátora Chrodeganga Metského. Po půl století spravovali svatyni tito kapitulárové sami.

Ale r. 971 dožila se budova nové slávy. Zbožná dcera knížete Boleslava I. Mlada (sestra Boleslava II.), která vynikala na ten čas učeností vzácnou, založila při chrámě ženský klášter řehole benediktinské. Kosmas Mladu chválí jako pannu Bohu zaslibenou, ve svatých písmech vzdělanou, v rozmluvě lfebznou a vši počestností mravů ozdobenou. Neopominul také poukázat na její velikou štedrost k chudíně.

Významné poselství uložil této osvěcené dívce její otec Boleslav I. Snažil se, aby bylo zřízeno v Praze biskupství, které za tehdejší doby by bylo mělo ovšem i veliký význam politický. Poslal Mladu k papeži Janu XIII., aby na něm žádala zřízení biskupství obřadu slovanského při chrámu sv. Vít a ženského kláštera při kostele sv. Jiří. Papež byl by rád vyhověl, ale protože tehdy papežská stolice byla politicky velice závislá na císaři Otovi I., svoloval spolu s císařem pouze k založení biskupství obřadu latinského. Druhá žádost však byla vyplněna. Mlada nějaký čas v Římě pobyla. Papež ji posvětil za abatyši řehole sv. Benedikta a dal jí opatskou berlu. Mlada vrátila se do Čech

v průvodu několika družek v řeholi benediktinské dobře vycvičených jako představená, aby spravovala první řeholi ženskou v zemi české.

Po návratu do Prahy Mlada vystavěla a spolu s bratrem Boleslavem II. dostatečným duchodem opatřila při chrámu sv. Jiří klášter, který se stal štepnicí ušlechtilých ctností, útulkem a kulturním ohniskem zbožných panen českých. Sestry slavně se modlily církevní hodinky v choru, zaměstnávaly se umělými ručními pracemi (zvláště miniaturním malířstvím a hotovením bohoslužebných rouch) a vyučovaly dívčí mládež.

Tedy ještě dříve, než rozvinuly rozsáhlou vzdělávací činnost v naší zemi benediktinské řehole mužské, starala se o vzdělání mládeže dívčí řehole ženské. Významná to etapa v dějinách české kultury! První šlechtitná abatyše dbala svých povinností tak pečlivě, že ji spolusestry ctily jako světici. Zemřela r. 994, opouštějíc svět s blahým vědomím, že vyryla hlubokou brázdou na roli české kultury a že posloužila k zúšlechtnění dívčích srdcí.

Po smrti Mlady stala se abatyší sestra životopisce sv. Vojtěcha Alžběta. Svatojiřská škola benediktinská pro dívky přetrvala veliké bouře a stále se zvelebovala. I jiné princezny z rodu Přemyslovců staly se tam abatyšemi. Karel IV. propůjčil abatyším svatojiřským důstojnost knížecí a pro vždy právo ke korunovaci českých královen. Uvážíme-li, jak horlivým byl tento panovník reformátorem a s jakým zápalem podporoval kulturní snahy všeho druhu, seznáváme, že pocta, již se z jeho rukou klášteru dostalo, byla významným vysvědčením dobrého řádu klášterního.

Husité ovšem ani při jediném klášteru dlouho neuvažovali o jeho významu kulturním. Násilná jejich akce také neznačila šetrností ke klášterům, na nichž nebylo mravní úhony. Postupovali bezohledně proti mnichům zločinným i velice zbožným. Ba mstivost jejich se obracela s nápadnou chutí právě proti těm zcela ctnostným a učeným mnichům, kteří se osmělili něco veřejně namítati proti bludům vikléfským za života Husova.

Není tedy divu, že husité nešetřili ani zbožných řeholí ženských a že drsná jejich dlaň těžce dopadla také na klášter svatojiřský. Když abatyše Bořka Voršíla z Vartenberka odepřela podepsati na radnici staroměstské čtyři pražské články, byla z kláštera vyhnána se 30 spolusestrami. Majetek klášterní byl popleněn a skonfiskován. Když se válečná křtice utišila, vrátila se r. 1437 abatyše zpět pouze se třemi sestrami.

Klášterní obec počala zvolna okřivati a přízní panovníků českých zkvetla znovu znamenitě. R. 1782 však rozsáhlá sekularisace klášterních statků učinila konec staré slávě. Nyní část starého kláštera jest ubikací pro vojsko.

Chrám tolik památný dlouho a dlouho byl zpusťlý, opuštěný jako sirotek. Mnoho se debatovalo o uctění bojovníků husitských, obrovské sumy se vydávaly na pomníky, obrazy, sochy a domy, jež měly sloužiti k oslavě té periody našich dějin, kdy se tolik v Čechách pustošilo. Ale málokdo se zamyslel nad starobylým památkem, který byl svědkem ušlechtilého kulturního úsilí dáv-

ných našich předků a miláčkem dobrých knížat českých. Málokdo si uvědomil, jak šlechtitná srdce česká v chrámu našla poslední útulek.

Konečně v poslední době započato s restaurací chrámu. Kéž po dokončení opravy bude také v nejširších vrstvách českého lidu vzkříšen živý zájem pro ušlechtilé úsilí, jaké kvetlo v dobách prastarých v tisícileté basilice této!

Houževnatost pověry.

Ačkoli reprezentanti netoliko církve katolické, ale i církví jiných varují důtklivě před nesmyslnými »prorocstvími« a pověřenými prostředky, přece pověra roztahuje dále černý svůj plášť. Ovšem děje se tak hlavně tam, kde křesťanská víra zanikla. V Paříži místo dohledu na bezcenné švindlérse se vydávaly zvláště v prvních měsících války (dle zpráv samého pokrokového tisku) miliony franků jasnoviďcům, prorokyním, kartáfkám. Kde není víra — nastupuje svou vládu pověra; tomuto procesu nedovede zabrániti ani nejmodernější filosofie.

V Německu jest lid uvědomělý; ale přece i tam v místech, kde živá víra usnula, úřady uznaly za vhodné zakročiti energicky proti lidem zistným, kteří prodávají různé »zázračné« amulety a »nebeské dopisy«, které prý chrání proti zranění. Dle zpráv »Tägliche Rundschau« vojenské velitelství vystupuje ostře proti vyděračům, kteří zvláště ženám a dívkám po třech markách prodávají pověřená »nebeská psaní«.

»Právo Lidu« dne 5. července t. r. ve dvou číslích vyjímá z kladenské »Svobody« tyto řádky: »Za války rozmohl se na Kladensku ve větší míře spiritismus. Nalézají stoupence zase hlavně mezi nevědomými chudými ženami, které — postrádající veškerých vědomostí přírodovědeckých, snadno propadají pověrám nesmyslného mysticismu. Než zde nechceme psáti o příčinách smutného rozvoje spiritismu, ale činíme širší veřejnost, logicky usuzující, pozornou na poměry, jež se tu rozbujely. Nejsípše některé médium při konaném sezení sdělilo, že v jednom blízkém lese jest dávno pohřebišť vojnů z neznámé války a tu mnoho žen chodíva denně, zejména v neděli, do jmenovaného lesa a tam na domnělých hrobech vojnů se modlí za ukončení války. Také této zprávě dáváme místo hlavně z toho důvodu, že jest nám potvrzována z více míst. Je-li pravda, pak ovšem nutno si jen povzdechnout, že opravdu lidská hloupost nevyminí.« — Téhož dne ve večerníku ještě dodává: »Kladenská »Svoboda« si stěžuje do rozmáhání se karetní pověřivosti. Ta jest živena m. j. také tím, že různým vykladačkám karet, mamičkám prostého lidu, jest trpěno, aby dokonce kočovaly s místa na místo. Na Kladno přijela na několik dní taková vykladačka ze Slaného a vykládá nevědomým ženám vše možné. Jest to táž »jasnoviďka«, která loni v srpnu prorokovala, že válka skončí v říjnu 1914. Když se však šeredně zklamala, prorokuje teď, že válka bude trvat — tři roky... A titíž lidé, které už v srpnu napálila, jí přece věří!«

»Právo Lidu« se táže, jak jsou nyní takové zje-

DEPEŠNÍ ADRESA : ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚNEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4% A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÉ LÍSTKY POŠTOVNÍ SPORITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLÍM, KOKSEM A CEMENTEM

ŽIROVÝ ÚČET U BAROKSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPORITELNY 140233

vy možné. Odpověď nato však jest zcela jednoduchá. Lid, který jest umělým způsobem odváděn od křesťanské víry, snaží se dle předpisů svých moderních učitelů nalézt náhradu v materialistickém názoru světovém. Ale tento názor na hlavní otázky životní nepodává žádné jasné odpovědi, zklame každého; zvláště ve chvílích kritických zrazuje své vyznavače na celé čáře. Proto duše naplněná úzkostí chytá se stébla, oddává se blouznění, oclitá se na opačném pólu materialistických nauk; vždyť se přilísí veliké protivy stýkají často nejsnadněji. Dříve taková prostá duše pokládala za pověry prospěšné články víry, potom však utvoří si náhradní dogmatiku vlastní, jejíž příšerných stínů viděti nechce.

Jest snad Kladno klerikální? Vždyť se tam přece z 90 procent čtou i v prostém lidu časopisy, které šíří buď přímo anebo v rukavičkách monismus, nauku takovou, která vykučuje existenci světa duchového. Právě v Kladně r. 1906 na velikém shromáždění lidu s potleskem přijata slova o zhasnutí světla na nebi. A výsledek? Učeliví prostí žáci nyní tihnou k cestě zcela opačné. Z extrému do extrému!

Jestliže pověře pokorně holdují tisíce a tisíce lidí z kruhů inteligentních, pak není divu, že tím spíše k pověře lnou ještě větší davy lidí prostých. Tyto zjevy dokumentují vážně naprostou neschopnost nynější filosofie; kdyby tato přinášela aspoň malou hrstku pozitivních hodnot, pak by jistě aspoň inteligenti nehledali útočiště v slepé pověře.

Pověra ovšem nebývá jenom na Kladně. Stačí si přečísti četné inserty různých jasnovidců a ha-daček v pražském nekatolickém tisku. Stačí si všimnouti, jak rychle byly rozebrány veliké náklady naivních prorockých knížek, v nichž k vůli výdělku otištěny nesmyslné předpovědi minulých věků.

»Hlas Lidu« píše: »Je to právě inteligence, která v netušené míře pověrám holduje. Kdo zná na př. poměry v Českých Budějovicích, jistě tomu přisvědčí, a jinde není lépe.«

Ba není! Kdyby se ukázalo to celé husté pásmo pověr veřejně, každý by užasl, jaká spousta much se dá chytiti na záškodnou pavučinu v zemi, kde přece není skoro žádných analfabetů. A jestliže proti těm různým kouzlům a prorocstvím naše církve se staví energicky, odkud tedy takové kalné prameny? Tryskají přece z těch míst, kde víra v katolická dogmata jest pohrobena. Musí tedy býti heslem každého rozvázného člověka: Pravou vírou, křesťanským názorem světovým proti pověře! Mečem víry rozptýlujte duševní mlžiny!

KONEJTE VŠUDE SBÍRKY

pro osleplé a raněné vojny, invalidy, sirotky a nezaměstnané katolické dělnictvo. Přispěvky zasílejte na Zemský svaz katol. Orla v Hradci Králové.

Průběh války.

Bojiště východní. Po klidu, který trval týden, ofensiva spojených armád nejen mezi Vislou a Bugem i východně od Visly byla zase zahájena, nýbrž i od severu armáda Hindenburgova úspěšně vyrazila. Od jihu postupují rakouské a německé armády pod vrchním velením Mackensenovým severním směrem a vnikly až do hlavního ruského postavení u Grabovce, zatím co německé voje prorázily u Krasnostavu. Na horní Bystřici a severně od Krasniku dobyla pak naše vojska předních postavení nepřátelských. U Sokalu a severně odtud proniklo naše vojsko přes Bug. Tyto úspěchy, jichž spojenci dobyli dne 18. t. m., otřáslы odpor-

Feuilleton.

Hříchy Anglie na národě Irském.

Před 33 lety vyšla ve Frankfurtě n. Moh. brožura s tímto nadpisem. Není to konfiteor kající, nýbrž jenž se bije v prsa, nýbrž výkřik žaloby na hříchy do nebe volající. Otevřme smutné ty stránky . . .

V 5. století proměnil sv. Patrik tuto zemi v »Ostrov svatých«, odkudž světlo evangelia daleko na východ do temnot lesů germánských pronikalo. V prvních letech století 9. trpěla celá země (jakož i Anglie, Francie a Německo) dánskými a norskými vpády velice. Slavné školy byly opuštěny, mnoho klášterů spáleno, s nimi i mnoho rukopisů — stavitelská díla z nejstarších dob zničena.

Asi po pátém století vkročil jiný nepřítel železnou nohou do země. Pod záminkou urovnání zmatky vtrhl do země anglický král Jindřich II. (1154—1189), na jehož rukou lila krev bl. Tomáše Becketa, zmocnil se části země, opevnil ji, ostatní pak zemi, ač nebyla ještě v jeho moci, rozdělil mezi své přívržence. A od této doby počíná zoufalý boj Irčanů proti utlakovateli.

R. 1185 poslal Jindřich svého syna Jána jako místodržitele do dobyté země a tento nespravedlivý, pyšný a loupeživý princ se špatným srdcem a slabým rozumem dovozil průvodcům ze své družiny jakékoliv utlakování domorodců, ba sám jim svým špatným příkladem předcházel.

vou silou nepřítel. Ačkoliv v posledních dnech přivedl všechny dosažitelné posily, nemohl se více udržeti a v noci z 18. na 19. t. m. nastoupil na celé frontě mezi Vislou a Bugem ústup. V těchto bojích zajato přes 21.000 Rusů. Také západně od Visly úspěšně zahájena ofensiva. Severozápadně od Ilzy dobylo rakouské vojsko několik nepřátelských postavení a bojuje se na Ilzance, kde se Rusové pokouší zastaviti pronásledování. — V nejsevernější části východního bojiště, v Kuronsku, obsadilo německé vojsko město Vindavu na pobřeží Baltického moře a postoupilo tu až k Rize, dobyvši Tuckumu, asi 50 km západně od Rigy. V severním Polsku armáda šl. Gallwitze mezi Ostrolenkou a Nowogeorgievskem stojí na Narevu, zahnavši Rusy za řeku všudy tam, kde se nemohli zachrániti v opevněních nebo předmostích. Také mezi Pisou a Škvou, v oblasti pevnosti Lomže, ustoupili Rusové k Narevu. Počet zajatých Rusů stoupl tu na 28.760 mužů. — Na dněsterské frontě, kde úspěšně bojuje armáda Pflanzerova, zahájili Rusové jižně od Zalesčiků tvrdší útoky. Ač při tom použili lsi, byli odrazeni se strašnými ztrátami.

Na italském bojišti pokračují Italové v bezúspěšných svých útocích na naše postavení; dosud stojí tam, kde byli od počátku. Úřední zpráva ze dne 19. července ohlašuje nové velké boje v Gorici. Po dělostřelecké přípravě zahájili Italové útoky na celý okraj planiny doberdské. Celonoční houževnaté boje, v nichž došlo často až na bodák, skončily odražením Italů, jejichž 5 baterií umčeno rakouskými hmoždíři. Ojedinelé nepřátelské výpady proti gorickému předmostí byly rovněž odrazeny. Na střední Soči, v královském území a na korutanských hranicích udržovali Italové čistou dělostřelbu. V Tyrolsku nemohou se Italové hnouti nikam; tu zvláštní chvála patří posádkám našich pohraničních tvrzí, které v těchto opevněních odolávají hrdinně každé pařebě.

Útok italského loďstva. Dle úřední zprávy objevilo se 18. července před Cavtatem a Gruží celkem 8 italských křižáků s 12 torpédovkami a zahájily palbu proti nádraží gruzskému, několika obcí a proti výšině u Cavtatu. (Gruž jest hlavní přístav Dubrovníka, 2 km severozápadně od města, a Cavtat jest městys 11 km jihovýchodně od Dubrovníka.) Toto loďstvo vypálilo na 1000 ran, aniž docílilo více než poškození několika soukromých budov; odpýkalo však tento útok ztrátou křižáku »Giuseppe Garibaldi«, který byl torpédován rakouskou ponorkou. Nato italské loďstvo odplulo spěšně z našich pobřežních vod. Námořní síla Italie oslabena už ztrátou křižáku Amalfi, Giuseppe Garibaldi a ponorky Medusy, které vesměs zahubeny rakouskými ponorkami.

Na západním bojišti odehrály se minulý týden marné útoky francouzské na Souchez, mezi Oisou a Argonami byly dělostřelecké boje, východně od Ypernu nezdařil se útok Angličanů a v Argonách podnikali Francouzové bezvýznamné útoky.

U Dardanel trojdoma nemůže se honositi žádným zvláštním úspěchem. Loďstvo nepřátelské ze strachu před německými ponorkami drží se více na širém moři a z toho důvodu těžko se udržují voje vyloděné na poloostrově galipolském. Boje jsou tu velmi krvavé. Turci nechají vždy nepřátelské vojsko přiblížiti se na 400 kroků ke svým střeleckým liniím a pak teprve zahájí palbu, jejíž účinek jest hrozný. Za Angličany tu krvácejí Francouzové, Australané a Indové . . .

Rakouská nota Americe. Ministr zahraničních záležitostí bar. Burian poslal Spojeným Státům notu, v níž dokazuje, že Spojené Státy nedodržíí řádně povinnosti neutrálního státu. Amerika vyváb-

Ještě větší neštěstí přišlo na ubohý lid, když v zoufalé svépomoci nabídl irskou korunu slavnému skotskému králi Robertu Bruce. Jeho bratr Eduard přitáhl v květnu 1315 do Irska se 6000 Skoty, aby se spojil s přívrženci. Anglická vláda však sebrala své branné síly a pod velením Johna Birminghama porazila skotské vojsko u Dundalku v říjnu 1318. Eduard Bruce sám padl. Hlad a nouze dostavila se po třileté této válce.

Smutný, avšak pravdivý obraz oněch poměrů skýtá nám žaloba, kterou náčelníci irského lidu zasílají r. 1317 papeži Janu XXII.:

»Svatý Otče, zasíláme Ti úplné a pravdivé vyličení poměrů našeho lidu, jakož i nespravedlností, jež my a naši předkové od anglických králů, jejich úředníků a v Irsku rozených anglických šlechticů vytrpěli musíme. Násilně vypudili nás z našich příbytků, polí a otcovských usedlostí. Donutili nás k záchraně života vyhledati si hory, lesy a jeskyně. Ano ani zde nedopřávají nám pokoje. Všechny psané zákony, dle nichž se dříve vládlo, zničili; a aby tím jistěji zánik náš přivodili, nechávali nás bez všelikého zákona. Všichni jsou toho náhledu, že zabítí Irčana nemá většího významu než zabítí nějakého psa . . .«

Eduard III. (1327—1377), chtěje takového stesky násilím potlačit, odejmul Irčanům poslední zbytek jejich starého práva a snažil se veškeré spojení mezi Angličany a Irčany naprosto znemožniti. Stanovil i zákonem: Žádný Angličan nemá rozeného Irčana do rodiny přijímati, Angličané nesmí pod ztrátou majetku manželství s Irčankami

žít spousty válečného materiálu jen do států proti nám válčících, což je nesrovnatelné s neutralitou. Naše nota dokazuje Americe, že právě stát, chce-li býti neutrálním, má právo i vydáním zákona zabrániti, aby poddaní státu konali to, co se nesrovnává s povinnostmi neutrálního státu. Bar. Burian dokazuje, že právě Amerika trpí, že se do neutrálních států a k nám nesmí dovážeti věci, které nejsou kontrabandem.

Politický přehled.

Hold zástupců českých měst mocnárů. V neděli sešli se do Prahy zástupci českých měst, aby vedle holdu císaři a králi porokovali o potřebách českých a přehlédli i posoudili vše, co bylo již vykonáno. Sjezdu přítomen byl také místodržitel král. Českého Max hr. Coudenhove a prezident zemské správní komise Vojtěch hr. Schönborn. Předem po zahajovací řeči dra A. Štycha odeslán telegram kabinetní kanceláři Jeho Veličenstva, v němž zástupci českých měst tlumočí svému císaři a králi nejhlubší pocity neochvějné věrnosti a nejobětavější oddanosti. Místodržitel pak v řeči své prohlásil nejdůležitějším úkolem nás všech: podporovati a oživovati vlastenecké smýšlení obyvatelstva, jakož i vědomí toho, že s osudem Rakouska jest nerozlučně spojen osud každého jeho národa. Jak nutným jest seskupení národů v Rakousku, jak nutnou tato ochrana, prokazuje právě nynější válka, kdy na různých bojištích ohrožena by byla národnostní budoucnost a národnostní trvání tří kvetoucích národů, kdyby se našim nepřátelům podařilo zvítěziti.

Arcikněžna Marie, vdova po arciknížeti Rainerovi, zemřela 17. července v Badenu u Vídně; dosáhla téměř 90 let svého věku. Zesnulá arcikněžna byla dcerou arciknížete Karla, vítěze u Ošprů.

Konservativní velkostatek konal 15. července v Praze poradu za předsednictví prince Bedřicha Schwarzenberga. Probrány veškeré časové otázky veřejného života; při tom seznána úplná jednomyšlnost přítomných a pevná solidarita strany.

Pro Halíče a Bukovinu utvořen byl stálý výbor, který se má raditi o všech příslušných otázkách, týkajících se hospodářského znovuzbudování Halíče a Bukoviny. Ve výboru tom jsou i všichni ministři.

Nový místodržitel v Halíči. Dosavadní místodržitel dr. ryt. Koritowski odstoupil a nástupcem jeho ustanoven generál Heřman šl. Colard, který, ač povoláním voják, nespojuje se svým úřadem žádné vojenské úlohy, nýbrž jest za zákonné vykonávání svých úředních práv zodpověden celému ministerstvu.

Hnutí proti Anglii. V Americe roste rozhořčení mezi firmami účastnými na vývozním obchodu. Skoro nikde nebyla tu uznána zákonitost anglické blokády.

Našemu velelústojnému duchovenstvu
za provedení prac hostelních vřele doporučujeme mladou českou
dílnu absol. c. k. stát. školy řemeslné
BOHUMILA BEKA v NORE KUTNÉ.

Kulturní jiskry.

Ruská masáž. Bismarck vypravuje ve svých »Pamětech« mnohou zajímavou maličkost. Příkladem. Car Mikuláš žádal kdysi Bedřicha Viléma IV., aby mu poslal dva desátníky z pruské tělesné stráže k tomu účelu, by prováděli na něm lékaří předepsanou tělesnou masáž, při níž on (car) musí ležeti tváří dolů. uzavíratí a žádné poručení na se bráti. Rození Irčané jsou vyloučeni ze všech veřejných úřadů. Konečně i poslední svazek, který oba ostrovy pojil, svazek společného náboženství, i ten byl přetržen a tak válka plemenná stala se válkou náboženskou. Jediná doba, ve které Irčané své náboženství bez překážky vyznávali mohli, byla doba vlády královny Marie Stuartovny (1553—1558), po jejíž smrti počíná pro Irčany doba nejhlubšího ponížení.

Královnou Alžbětou (1558—1603), kterou jen protestantští Angličané chválili mohou, začala Irčanům doba prolévání krve, pustošení, hladu a vyhnanství. Stateční až k smrti, bojovali Irčané o jediné dobro, jež jim ještě zbylo, totiž o své náboženství. Anglický básník Edmund Spenser, který ze 386.000 hektarů zkonfiskované irské půdy sám 2000 hektarů darem obdržel, popisuje žalostný stav Irska takto: »Ačkoliv jest to země plná bohatství a nadbytku, byla přece v době pouhého pátého roku v takovou bídu vržena, že by i srdce kamenné muslo pociťovati soustrast. Z každého koutu lesa i hor vylézali Irčané po rukou, je-liž jejich nohy nemohly jich udržeti; vyhazovali jako kostry, mluvili jako duchové, které z hrobů vyvolávali, pojdali mrtvoly, konečně i sami sebe. Došlo to tak daleko, že se neštítli Irčané vyhrabovati mrtvoly i z hrobů . . .« Dle svědectví protestantského dějepisce Morrisona byl hlad nejrychlejší prostředkem Irčany si podmaňovati.

Když král Karol I. skončil na popravišti a putovní v čele s Cromwellem dostal se k vládně, byli

A dodal: »Mohu upotřebiti vědycky Rusi, mohl-li jim hleděti do tváře, avšak za mémi zády a beze zraku neohel, aby se mi přiblížili.« Desátníci byli skutečně tajně vysláni, vykonávali svůj úkol a byli krásně placeni. Ukázka to, že přes všeobecnou náboženskou úctu ruského lidu k carovi — Mikuláš naprosto nedůvěřoval ohledně své osobní svobody ani nejobyčejnějšímu mužiku ze svých poddaných.

Nařízení z r. 1866 českému vojsku, jak se má cho-
vad v ležení. Nebyly přísné náboženské a mravní pří-
kazy pro vojsko jen za války husitské. Taková nařízení
se v Čechách opakovala vždycky, kdykoli došlo k ta-
žení válečnému. Na př. za Maximiliana II. r. 1866: »Je-
den každý z stavu panského a rytířského předkem
při osobě své, potom i při čeládce své (při vlastních
vojácích podřízených) to naříditi má, aby všelijaký po-
božný způsob mezi námi zachovávan byl; láni, přika-
hání a všelijakého opizlého mluvení, což proti Pánu
Bohu našemu jest, aby se vystříhali a nedopouštěli. To-
likéž i zbytečného pití a opilství jedenkaždý aby se va-
roval a jeden druhé tím neobtěžoval i čeládce své to-
ho nedopouštěli. A protož, kdyžkoliv každého dole, buď-
to ráno nebo večer, na modlitby, kteréž k Pánu Bohu
činiti máme, aby nám v tomto předsevzetí našem pro-
spěch dávali rádi, troubiti se bude, tehdy jedenkaždý na
kolena svá pokleknouti má a modlitby své, jakž na
křesťana náleží, k Pánu Bohu činiti a vykonávati, i při
čeládce své jedenkaždý skutečně to tolikéž naříditi má.
Jestliže by pak kdokolivěk buďto mluvením anebo ji-
nak to zlehčoval, a to na něho vyhledáno bylo, tomu
každému podle slušného uznání to lehce váženo nebu-
de. Žádný aby z ležení anebo od prapore bez povolení
nejvyššího aneb rytmistruv neodcházel anebo na plová-
ní přes noc aby nebýval, pod skutečným trestáním k
výstraze jiným. Nižádný aby se s druhým pod prapo-
cem anebo na vartě nehadrovat ani s jakoužkolivěk
zbraní škodlivou jeden proti druhému co před sebe bral
anebo ručnici vystřelil, aniž co svévolného před sebe
aby nebral. A mnohem méně aby se jedni proti dru-
hým anebo proti jiným národům buďto pěšky anebo
na koních aby se nerotili a nepuntovali. Nižádný aby
ručnice při osazené vartě nevystřeloval ani jaké rů-
znice nebo bitvy nezačínal. Při vartě osazené žádného
střílení, křiku, povyku, vína neb piva šenkování ani ji-
ného jakého neřádu aby nebývalo, a kdož by se toho
dopustil koli, skutečně u profousa má trestán býti. To-
likéž žádný proti druhému aby prvňáckých kyselostí a
nevolí v poli sobě nevzpomínal řeči ani skutkem, ný-
brž toho odložil anebo před nařízenou vrchností o to
se porovnal. Jeden druhému čelodě odhuzovatí nemá.
Nižádný aby varty své neobmeškával anebo ji se vykonati
zbraňoval, před časem uloženým z ní aby neodcházel
a bez příkazu lermo nečmál. Nižádný chudým lidem a
zvláště těm, kteříž k vojsku všelijaké potřeby vezou,
v žádném místě aby stíznosti (obtěže) nečinili šacováním
anebo plundrováním, nýbrž každému podle náležitosti
a usouzení aby se platilo. Jestliže by kdo jakou stíznost
strany profantu (proviantu) anebo jiných nedostatkův
měl, ten každý maršálku pohlímu potřebu svou oznámí
moci bude. Žádný jeden druhému profantu aby nepřejí-
mal, než když na profantplac se přiveze, bude moci ka-
ždý sobě koupiti. A jestliže by pak kdo od některé mše
sobě mohl ku potřebě své za peníze buď obroky anebo
jiný profant koupiti a dostati, to se mu nebrání. Nižádný
aby se drancování a plundrování kostelův, dvorův a
mlýnův pod skutečným trestáním nikoli nedopouštěl.
Každý aby pořádky a poslušnosti podle ustanovení a
poručení nejvyššího podléhá a činná a osobám, kterýmž
by v těch věcech co poručeno bylo, aby se nižádný ne-
protivil aniž moci na ně sahál anebo jakou překážku
činil, nýbrž je, kdož by se jim protivil a ublížiti chtěl,
zastati má.

Nejmocnější posila vojskova. Major Blaha od 7.
pěšího pluku píše ve svém listě knížeti biskupovi mar-

Irčané přímo vyhlašování. Zdálo se, že kýžený
plán anglických státníků, Irsko vyhlašením lidu
zkrotiti, dochází svého vyplnění. Líce utrpení a
boje irské, dí Lesker: »Kdo dovede vyhláti utr-
pení Irska? Ženy a dívky byly s klidnou myslí
vražděny, kněží pálení, kostely drancovány, muži
a jinoši dopraveni na loď a v moři utápění. 40.000
Irčanů vstoupilo raději do válečných služeb Fran-
cie a Španělska, aby unikli těmto hrůzám ve své
vlasti. 20.000 bylo jich prodáno do otroctví do Zá-
padní Indie.« Ještě dnes slyšeti možno hrozné ú-
sloví proklínací u Irčanů: »Cromwellova kletba
ať tě stihne!«

Lepší doby nastaly Irsku, když r. 1695 nastou-
pil na trůn Jakub II., avšak ne na dlouho. Staré do-
by vracely se opět za Jiřího I. (1714—1727). Irský
báseň Tomáš Moore popisuje vládu královny An-
ny a krále Jiřího: »Dioklecian a jiní pohanští ubo-
žáci v umění pronásledovacím vyasáli snad více
krve, avšak rafinované umění, srdce lidu požírati
po kouscích, bylo ponecháno zákonodárcům krá-
lovně Anny.« Za těchto poměrů není divu, že i
nejtrpělivějšího lidu zmocňoval se duch nespoko-
jenosti a zoufalství, kterýž propukal časem v ne-
pokoj. Vojskářská moc však každé povstání krvavě
zkrotila. Poslední následek těchto povstání koneč-
ně byl, že laško přišlo o svůj parlament a bylo
spojeno v jednu zemi s Velkou Británií.

Sami Angličané zavrhovali tuto tak zv. »Unii«.
Báseň lord Byron volal dne 1. dubna 1812 v ho-
řejší sněmovně: »Tak zvaná Unie jest lucus a non
lucendo (převrácený pojem). Má-li se to umí nazý-

borskému dru Napotnikovi: »Bude zajisté těšiti Vaši
Excelenci, ujistím-li, že naše statečné mužstvo při ka-
ždé příležitosti proudí do kostela. Nalezl jsem lidi na zř-
ceninách rozstříleného kostela v upřímné modlitbě.
Proto jsou také čtyřtí voláci v poli stateční a udatní,
není mi znám případ nemravnosti. A jak jím zde umk-
nou, bohozapírači, jak pohlížejí vzhůru k Všemocnému,
když granáty vyjíl a koule pískají! Necht' jen všichni
sem přijdou, kteří v něj nevěří; zde poznají svého Pá-
na Boha! Naším vojenským duchovním náleží největší
uznání. Neunavní, dbalí povinností, bez bázně, nelekají
se jíti i do přední bitevní čáry, aby udělili náboženskou
úctu. Jsou nám nepohrěšovatelnými pomocníky a rád-
ci.« — Jestliže se dříve frázovalo, že katolicismus »lá-
me páteř« a ochromuje energii, necht' si nyní liberální
kritikové všimnou, jak dlaně rozhodných katolíků slo-
vinských, chorvatských a tyrolských si promluvíly s i-
talskými chlubitvými zednáři.

Větší zásilka alum.

medailonků

nás právě došla a nabízíme
tyto v cenách levných. Též

růžence, obrázky

ve velkém výběru má na skla-
dě **Družstevní knihku-
pectví v Hradci Králové.**
Adalbertinum.

Obrana.

Protikatoické uvědomění. Mnohokrát již upo-
zorněno, jak protikatoické živly, které věří samy
v neposkvrněné počti lidí všech (protože dědič-
ného hříchu neuznávají), naivně se vysmívají kato-
lickému dogmatu o neposkvrněném počti Panny
Marie. Hned zase čtete o odpustcích, které platí i
pro hříchy přísti, o procesi »s mariánskou mon-
strancí« atd. Nyní »Právo Lidu« napsalo: »Jak
sdělují vídeňské (katoické?) časopisy, požádalo
sdružení uherských velkostatků biskupy, aby
nařídili co největší zkrácení bohoslužeb v neděle a
svátky, aby se tím ubralo nejméně času zeměděl-
ským pracím. Této žádosti bylo co nejochotněji
vyhověno a uherští biskupové nařídili, aby po do-
bu války byly slouženy jenom malé, tiché mše a
co nejstručnějším způsobem.« — Opravdu budí
podiv, jak takovou zprávu do větru může hodit i
polovzdělanec. Předně ubere se mnoho času ze-
mědělským pracím hodinovou nebo půlhodinovou
bohoslužbou? Není čas v kostele ztrávený také
trochu tělesným odpočinkem, jehož jest přece po-
třebí i za nejpilnější práce ve všedních dnech?
Jdou opravdu všichni zemědělci na katoickou bo-
hoslužbu, aby i ta půlhodina znamenala pro žně
největší svízele? Ale nejkřiklavějším jest tvrzení,
že biskupové nařídili »jenom malé mše co nejstruč-
nějším způsobem«. Tichá mše sv. netrvá ani půl
hodiny, tedy ta »nejstručnější« by byla kratší nej-
výše o deset minut, protože nikdo nebude žádati,
aby bohoslužby trvaly jen 5—10 minut. Taková
úspora času by byla prazvláštní výhodou pro ze-
mědělství! Ale nejdůležitější při všem jest otázka,
kde jsou úřední formuláře »pro mši nejstručnějším
způsobem«. Takové by směly vyjít jen z Vatiká-
nu. Posud však platí pravidlo, že se má užívat

vati, pak jest to unie, spojení žraloka se svou ko-
fistí.« Za krále Jiřího IV. (1820—1830) staly se po-
měry poněkud snesitelnější, ba dovoleno docela i
katoickým Irčanům ucházeti se o státní úřady.
Byl to vítěz u Waterloo, Wellington, který v ho-
řejší sněmovně vydává svědectví, že bez krve a
statečnosti katolíkův onoho vítězství nebyl by
doby.

S hrůzou čte se všechno toto utrpení obyvatel-
stva irského na »zeleném ostrově« a přece ani bi-
da ani hlad nedovedly vyhubiti víru sv. Patrika.
Celé dějiny Irska — zakončuje brožura — jsou
martyrologium národa pro svou víru mučeného.
Komu by při tomto pohledu netanula na mysli bá-
seňkova slova (Vilém Tell, 1. scéna): »Spravedlivá
nebesa! Kdy vzejde vysvoboditel této zemi?«

K tomu dodáváme pouze germánské přísloví,
tedy i Angličanům dobře známé: »Mlýny Boží me-
lou zvolna, ale jistě!«

Chodovický.

Křesťanští poštáři.

(14) Jel jsem oněhdy s židovským majitelem
velkostatku a patronem kostelů, na kterémžto
titulu si patrně nemálo zakládal, an se chlubil,
jaké má pěkné na patronátě kostely a jak vy-
chází s pp. faráři.

Mluvíli jsme o všem možném, přirozeně
nejvíce o válece, jenže v tomto bodu byl velmi
zářeklivým a tak jsme si hráli trochu na seho-

formulářů dosavadních jak pro neděle tak pro svát-
ky a že se má sloužiti mše sv. vždycky s náleži-
tou vážností, beze všeho slovního »těsnopisu«. Ně-
který nekatolický žurnalista, který sotva kdy do
katoického chrámu vkročil, kdesi cosi slyšel a
bez dostatečné informace okamžitě utratil pra-
zvláštní objev. Po něm pak to opakují jiní osvi-
cenci jako pakouskové.

A zase nová senační zpráva! Prý Hervéova
»Querre Sociale« oznamuje, jak jí z různých stran
příspěvy sdělují, že »kněží zaujímají v kato-
lickém stanovisku proti republice, která jediná zavinila
všecko zlo.« — Kdyby kněží vedli si ve Francii
v kritické době tak pošetile, lili by na mlýn zed-
nářský vodu velikými konvemi. Vláda by měla
záminku odvracet pozornost lidu od svých vlast-
ních hříchů a zaměstnala by zrak šálených davů
rozřizováním »klerikální velezrády«. Ale — jest
to vůbec možné, aby nyní kněží pronášeli ve
francouzských kostelích podvrtné politické řeči?
Vždyť již před válkou vláda jim zamykala násilně
ústa i tam, kde chtěli učiti pouze náboženskému
katechismu; od velikého počtu chrámů kněží jed-
noduše byli zahnáni. A dovolila by vláda nyní, aby
kněz aspoň jednou větou napadl válčící armádu a
celou vládu ze zadu? Ke všemu většině kněží (do-
cela i biskupům) vtiskla francouzská vláda do ru-
ky pušku anebo jinou válečnou zbraň, takže ob-
rovský počet chrámů jest zcela opuštěn. Co by te-
dy dokázali někteří rozptýlení jednotlivci neobrat-
ným podněcováním lidu? Ale u nás se věří ihned
všemu, co má »protiklerikální« punc. Kdyby na-
psal francouzský anarchistický list, že klerikál má
místo šlapadel koňská kopyta, bude to v českém
tisku opakováno hned.

Olga Fastrová o Husově stanovisku k ženské otáz-
ce. Věru si Hus nezasloužil aspoň od svých ctitelů ta-
kového povrchního odbývání, jaké se jeví v pouhém
vypalování ohňostrojí staromodních, bezobsažných frá-
zí. Novohusité přece mají obsahem svých chvalozpěvů
osvědčovat, že o svém mistru čítají aspoň sem tam
nějaký nový výzkum, že jim aspoň životopis Husův od
Flajšhane není knihou zcela neznámou. Ale kólovrá-
ky opakují staré melodie houževnatě.

V č. 188. »Národní Politiky« rozplývá se v takých
bezobsažných frázích Olga Fastrová. A kde chce po-
vědět něco zvláštního, brká o nárazníky historické
pravdy tak, že čtenář sečtejší se dívá, s jakou ubohou
průpravou zasedá na učitelskou katedru. Jak na př. kř-
stavení ženy husitské! Prý Husův názor o ženách
»nebyl tak nepřiznivý, jak jej předpisovalo středověké
církvenictví«. Kde jaké církvenictví předpisovalo nepřiz-
nivý názor o ženách? Snad tím církev snižovala žen-
ské pohlaví, že nepřipouštěla žen nikdy k úřadu kněž-
skému? Důvody k této zásadě byly netoliko z Písma,
ale i z takových zevnějších okolností, které naprosto
nepřipouštěly obrat tolik překvapující. To však naprosto
nelze vykládati jako pohrdání ženami. Naopak vznešený
kult mariánský, učení církve, že Bohorodička vyniká
netoliko nad všechny světce, ale i nad anděly, uctívání
velikého počtu světic jímých — to všecko přece svědčí,
jak církev ženy ctíla. Krátce před Husovým vystoupe-
ním svatá Kateřina ze Sieny těšila se tak veliké váž-
nosti, že i papež sám ochotně naslouchal jejím osvíc-
ným radám. Jestliže byly fetoňice tolik ctěny, jestliže
abatýšim byly od papežské stolice propůjčovány opat-
ské berly, pak přece jest zřejmo, že církev neodsuzovala
ženy k úloze domácích Popelek. Odkud Fastrová do-
káže, že Hus nesouhlasil s omezením ženského práva
v církevních otázkách duchovních?

Ale Fastrová píše o Husovi dále: »Nechoval vůči
nim (ženám) chorobné nenávisť, jakou vyznačovali se
tak mnozí středověcí asketi, nesmyslel o nich nízce,
nepohrdal jimi. Naopak rád jim kázal slovo Boží v kapli
betlémské.« A to kázání jest hlavním argumentem paní

vávanou. Líbil se mi jeho způsob obcování
s personálem a dětmi, doklad to, jak snadno
může i jednotlivec čeliti předsudkům stavov-
ským, uváděti je na pravou míru, čili jak Fran-
couz říká: »corriger la fortune«.

»Já jsem se nikdy v životě ještě ner-zořilile,
pravil mezi jiným, »a musím doznati, že mi to
nikdy neuškodilo, naopak vždy prospělo. Když
jsem se vloni v tomto právě čase stěhoval na
své letní sídlo, nečekala na mě právě příjemná
překvapení; snad bude letos lépe. Mezi jiným
nenechal mě ani ohřáti se jeden místní rolník
a pohlavár, vrazil mi do pokoje a za ním můj
nadlesní, který se s ním v kanceláři nemohl
dohodnouti, poněvadž žádal přemrštěné odškodné
za t. zv. líchu na stromě, kterou udělal mu náš
hajný v domnění, že je to strom náš. Sedlák
vstoupil sebevědomě, oháněl se holí, křídle,
jestliže nedostane, co žádá, že si vyzdvihne
komle«.

»Co pak si, člověče, vlastně přejete?« po-
vídám mu; není přece třeba, abyse chodil
takto ke mně, který jsem vám nikdy neublížil
a jestliže se vám škoda stala, musíte dostati
náhradu, to je přirozené. Mnoho-li žádáte? —
Otyřicet korun. — Dobře, takové znamení na
stromě neodhadla by vám komise ani na 40
haléřů, ale vy žádáte 40 korun a tu je máte!
Sedlák vzal peníze a já viděl, že se zahanbil;
za to můj nadlesní zlostně předlapoval a já vi-
děl, že by se s ním rád jinak roval. Ale já
počítal: komise, znalce, to vše by stálo víc než

spisovatelky? Což se kterýkoli katolický kazatel zpěčoval kázati ke katolickým ženám? Vždyť přece asketa Konrád Valdmusser kázal i četným židovkám. Pražským mužům se tehdy vytýkalo, že káží příliš zhlazeně a vlně před ženským pohledem. Co tehdy znamenaly řečnolepce, patrně ze slov Arnošta z Pardubic. Když Konrád mu žaloval, že jeptišky berou od dívek, chytřejších vstupiti do kláštera, peníze způsobem nenáležitým, odpověděl arcibiskup, že nad kláštery nemá moci, poněvadž každá řečolepka podléhá zvláštní duchovní vrchnosti. Milič byl asketou až příliš úzkostlivým, ale ženám kázal tak často, že tyto v Praze houfně odkládaly své šperky. Učil se ve starších letech jazyku německému, aby mohl i německým ženám kázati. Ale nejen to — tento asketa podnikl pro praktickou reformaci žen práce daleko namáhavější než Hus. Sám je chudým Lazarem, sehnal potřebné prostředky k postavení zvláštního domu pro kašičky ženy hříšné. Osobně takové ženy vyhledával a prosil je, aby se odebraly do útulku, kde se hlásá pokání. Živil celá sta kašiček žen a připravoval je k počestnému zaměstnání. Taková práce mnoho popularity nezjednávala, ale svědčila výmluvně, že Milič staral se o duchovní potřeby žen ještě pečlivěji než Hus. Jestliže Milič nepohrdal hříšnicemi, tím více si vážil žen zbožných, na př. jeptišek u sv. Jiří, kdež kázal a se stravoval.

Jestliže někteří středověcí asketi mluvili proti ženám, rozumí se samo sebou, že ta slova byla zaměřena výhradně proti svádnicím, i když asketi mluvili obecně; každý jim tehdy rozuměl, jenom moderní osvícenci staví se nechápavými.

Ale Pastrová snaží se čtenářkám namluviti, že Hus měl o ženách názory pokrokovější než středověcí asketi, čímž jenom neobratně prozrazuje, že skutečné Husovy názory jsou jí neznámou pevninou. Jak Hus přisvědčí mrská i malicherné vady žen! Jak bezohledně je nutí k životu skoro řečoholmu! Jak široce rozkládá o zhoubě speciálních hříchů žen! Kdyby nyní kterýkoli řečník užíval o chybných ženách tak přikrých slov, byl by s podla od novohusitek ihned sehnán. Vždyť Hus zcela klidně napsal též: »Mudřec Sekundus vypisuje ženu: že žena jest nezkracená šelma, ustavičná škoda, pohanění člověcké, usťavičný boj, sud dráhý a živočich neb zvěř velmi ukrutná. Kdy dí: šelma, to věz pro hříchy. Kdy dí: nezkracená, neb když jí co přikážeš, neuposlouchá; pakli jí tepeš, ale dí: Kate, zabij a najez se masa! Kdy dí: škoda ustavičná — neb co víc mužům škodí než žena? A co více uškodilo než žena, jenž jest lid vešker, kromě Krista, v prvost hřícha zavedla?« A takovým způsobem dále dovozuje, že onen filosof měl pravdu. Prý »žena netoliko jest posel zvlášti (zvláštní) a řečnice, ale i mystrně dáblová«. (Erben I, 276—278.) Takto a ještě drsnějiž způsobem Hus pokračuje. Také Hus soudí, že »otec tělestný má býti více ctěn než máti«; již proto, že muž svou přirozeností jest prý důstojnějším než žena. Jinému jeho naivnímu důvodu se moderní člověk jen útrpně zasměje. Neuvádíme to na pohanu Husovu; mistr byl synem své doby a zabředl-li do raměného středověku dále než kazatelé jiní, činil tak z velké horlivosti a z dobrého úmyslu. Ale jest potřebí nespravedlivě haněti církev, aby Hus více vynikl? Uveřejní o Husově pokrokovějším nazírání na otázku ženskou fráze výše zmíněné některá spisovatelka, která aspoň trochu skutečné stanovisko zná? Jistě by mnohá novohusitka prospěla Husově památce nejlíp, kdyby jeho popel nechala na pokoji.

Pastrová se rozpívá nadšením, že byl Hus obklopen zbožnými a vášnivými čtenkami. Jestliže nyní ženské mariánské kongregace činí zbožný kruh kolem obětavých a zbožných kazatelů jezuitských, novohusitky neváhají je haněti a jim přezdívat. — Dobrá, Hus měl zbožných čitatelek mnoho; vikeřšitě si dali velikou práci, aby získali hlavně ženy velice víkvné. Podávalo se jim připoutati k betlemské kapli řadu šlechticů, získali přáze samé královny. Takovým obrátným způsobem

40 korun, škoda se stala, toť nesporno, a velkostatek by útraty zaplatil.

Když odešel, pravil jsem nadlesnímu: Pamatujte si toho člověka a až bude od nás něčeho potřebovat, víte, co máte dělat. A nadlesní mi rozuměl. Letos při seotru vidím, že úštjuje jedné straně o 4 koruny výše na pevném metru dříví, než jak velkostatek prodává, dokonce byl i v margine tužkou poznamenaný vyřídění. Když jsem se tázal po vysvětlení, odpověděl mi nadlesní: »To je ten, co jste mu zaplatil 40 korun na lohu; stavěl stodolu a já jsem mu to i s úroky připočítal.« Braver Mann, ten můj nadlesní, k čemu pak na kámen hned s kosou?

Mám na jednom místě zámeček, kde se rodině v létě velmi líbilo, ale lid byl k nám nevlídný. Mého správce bez přičiny vyhodili z obecního zastupitelstva, v němž po léta zasedal; neřekl jsem jim nic, ale letos jsem správce vystěhoval do jedné lesní vilky a zámeček jsem nabídl vládě za lazaret. Moje zásada je s nikým se nedojednávati, nerozšiřovat se, ale jednat.

Takoví lidé mívají na burse štěstí a on to štěstí měl, když to přivedl z obyčejného obchodníka na milionáře, jak jsem — nikoli od něho — ale od jiných slyšel. A přece jel třetí třídou se svou rodinou a se svým služebným personálem a neobdával v restauracím roze, nýbrž v kolezičním kupé, přispíjele nikoli víno, nýbrž studniční vodu. Pak se divíme, že v těch letech hromadil se kapitál!

sobem podávalo se jim vychovati mocné propagátorky, které působily na své příbuzenstvo. Proto jestliže Pastrová mluví o středověkém poddanství žen, jen ať si pročte, co všechno ženy znohly u mužů, otci i žadě dříve, než husitské hnutí se octlo v záplavě krvavé. Ze schůzi husitských kněží, husitských šlechticů, kněží anebo bojovníků nevyšel ani jediný výnos, že se ženám povolují větší občanské výhody, než jakých požívaly za vlády katolicismu. Ale Pastrová lapá ze vzduchu názor, že ženám dostalo se husitstvím větší svobody. V první době zmatku ovšem i ženy kázaly, stávaly se bojovnicemi atd. Ale také kázali neumělí femeslníci, upalovali kněze prostí sedláci, husitské radikály prováděli násilí i proti těm mistrům pražským, kteří byli osobními přáteli Husovým. Když se první chaos urovnal, žena přišla do většího ponížení než před tím. A jaké zásluhy Husova o to, že ženy pojednou aspoň krátce v církvi a vojsku měly významnější slovo? Slyšte tuto frázi Pastrové: »To vše by nebyvalo možno, kdyby Hus vyznavačům svým byl vštípil pohrdání a nenávisť k ženám.« — Ano, Žilka by byl také nevtězil, kdyby byl vštípil vyznavačům svým nenávisť k válečným vozům. Táboritě by nebyli přijali Prokopa Holého za svého vůdce, kdyby . . . Tak by se daly rozmnožit zásluhy Husovy do nekonečna. Ale zatím v tomto čísle jsme věnovali jalovým rakétám spisovatelky Pastrové řádků dost.

Záložna v Hradci Král.,

Janské náměstí č. 163.

Vklady na knížky 4 1/2 %

Vklady vázané výpovědi a vklady středankové 4 1/2 %

Nové vklady (uložené v době moratoria) úrokují se dle dohody a vyplácejí se z těchto vkladů obnosy bez omezení moratoria.

Národohospodářská hlídka.

Hospodářské sdružení českých křesťanských zemědělců konalo 27. června valnou hromadu v zasedací síni Zemského svazu v Praze za řízení předsedy organizace p. Fr. Šabaty. Jak pohnuté události nynější doby do sdružení zasáhly, vysvětlil tajemník Šolle předložením statistiky. Počátkem roku 1914 čítalo sdružení 537 odborů, skupin a jiných hospodářských spolků, dohromady 18.454 členů. Koncem r. 1914 mělo sdružení 16.333 členů. Organizaci spolkovou tvořilo 31. prosince 1914 úhrnem 608 členů (553 odborů, skupin a hospodář. spolků, 55 osob fyzických). — V první polovině roku založeno a přijato bylo 16 nových spolků, v druhé polovině roku následkem války uvázla organizační činnost úplně. Sestavená statistika spolků za rok 1914 vykazuje koncem roku 3782 členů za voj. povinností, z nichž ve válce zahynulo nebo zemřelo 132 členů, zraněno bylo 577, zajato 464, nezvěstných jest 178 členů. Od 175 spolků nedošly nás úplné výkazy; ze 4 obcí bylo nám sděleno, že všichni členové jsou na vojně. — V r. 1914 přijato bylo na příspěvkách členských a zápisném K 4550.01, v r. 1913 K 6196.18. Členskými příspěvky byly hrazeny hlavně náklady spojené s vydáváním hospodářského časopisu našeho »Věstník Zemědělců«. Náklady ty obnášely v r. 1914 po odečtení všech náhrad za inserci atd. K 3766.65. Ochablý spolkový ruch měl nepříznivý vliv i na obstarávání společných nákupů a prodeje hospodářských a životních potřeb členů, kterýžto vliv projevuje se u porovnání s r. 1913 následovně: r. 1914 dodáno zboží za K 879.474.26, r. 1913 za K 1.029.549.67. Hrubý výtěžek ze sprostředkování zboží obnášel v r. 1914 K 29.393.46, v r. 1913 K 35.574.68 a bylo v důsledcích toho i nezbytným úkolem správy přiměřeně k výnosům snižovati i náklady režijní. Správní výlohy v r. 1914 obnášely K 18.654.40, v r. 1913 K 26.623.06, byly sníženy tudíž o K 7968.66. Čistý výtěžek za rok 1914 obnáší K 8056.58 a jest proti výtěžku r. 1913 K 2997.61 větší o K 5058.97. Zvýšení ryziho výtěžku má svůj důvod v zlepšené mobilitě peněžní, ve výnosu ze srážek při hotovém placení ve včasných a výhodných nákupech a hlavně v úsporném hospodaření. Další prosperita instituce nutně ukládá, aby zisku toho bylo výhradně použito k posílení provozovacího kapitálu, spočívajícího v rezervním fondu. Schváleno, aby výtěžek za rok 1914 per K 8056.58 rozdělen byl následovně: 1. doplnění řádného rezervního fondu na 20.000 K částkou K 2673.24, 2. personálnímu fondu 1000 K, 3. Sdružení čes. katol. zemědělců pro účely vzdělávací 1500 K, 4. fondu pro ztráty v účtích zboží a odběratelů 2883 K 34 hal.

Valná hromada Zemského svazu českých hospodářských družstev a společenstev pro království České konána hned druhého dne po valné hromadě hospod. sdružení. Při doplňovacích volbách zvoleni: do výboru na dobu tří let pp. Josef Prokop ze Žďáru n. Orli., Fr. Smola, děkan v Soběslavi a Milo Záruba, farář v Jiřicích; do dozorcí rady na tři léta pp. Jan Lexa, rolník, Tuchonice, Jan Navrátil, rolník, Korouhev, Fr. Koten, farář, Čachotín; za náhradníky výboru na jeden rok pp. Fr. Švarc, rolník v Horní Rovni, Ad. Hubálek, farář v Kyšperku, Václav Dvořák, farář ve Strunkovicích, Jan Vavřina, rolník v Bráclavě a Ant. Bartuňák, rolník v Rábu. — Jednohlasně schváleno, aby výše členského podílu stanovena byla na 100 K a počet povinných podílů vyměřoval se po jednom za každých 50 členů nebo za každý zlomek z tohoto počtu (§ 33. stanov). — Ze zprávy tajemníka Šolle vyjímáme: Prudké otřasy

válkou vyvolané a náhlé změny na peněžním trhu nepůsobily Svazu v oboru peněžním žádné zvláštní poruchy. Prohlášením moratoria stala se ovšem část našich hotovostí u bank nehybnou, ale Svaz přece byl schopen v každé chvíli všem opodstatněným nárokům členstva vyhověti, aniž by porušil zdravý podklad 1/2 % úrokového rozpětí mezi normálními vklady a zápůjčkami. Uplatnili jsme se zcela neodvisle od trhu peněžního, který v roce minulém prožíval těžké zkoušky. Bez ohledu na měnivou tendenci trhu peněžního dovedli jsme po celý rok udržeti úrokovou sazbu a to: ze vkladů běžných 4 1/2 %, ze zápůjček normálních do 1. října 5 proc. a dále 5 1/2 %. Plnili jsme se zdarem své poslání jako ústředna svépomocných křesťanských organizací zemědělských pro vyrovnávání peněz drobného venkovského lidu. Hotové přebytky u peněžních a bankovních ústavů činily k 31. prosinci 1914 K 670.174.08, k 31. prosinci 1913 K 535.963.95, tedy více o K 134.20.13 a obrát na tomto účtě peněžních přebytků v r. 1914 obnášel K 7.885.545.47 (r. 1913 K 4.641.693.14). Jako už v r. 1913, tak také v r. 1914 nebyli jsme donuceni ani v nejnepřítejších okamžicích po propuknutí války hradiťi potřeby svých členů bankovním úvěrem. Celkový obrát v účtech se členy obnášel K 4.616.257.81. Pohyb peněz v běžných účtech byl v r. 1914 následující: Přijato na vklady a splacených zápůjček K 2.630.447.08, vyplaceno vkladů a povolených zápůjček K 2.124.856.80, přírůstek v r. 1914 K 505.590.28. Od vykázaného přírůstku odpočítána jest již částka 200.000 K, vložená do vlastní hypotéky. — Vlastní jmění obnáší ke dni 31. prosince 1914 K 39.322.06, to jest proti 31. prosinci 1913 více o K 5383.80. Vzárost naší instituce a jejích finančních prostředků od doby založení jeví se následovně: Koncem r. 1909 bylo 74 členů se 125 závodními podíly v obnosu 2500 K; rezervní fond žádný, svěřených vkladů K 365.799.70, poskytnutých zápůjček K 128.734.10. Koncem r. 1914 pak bylo 294 členů s 551 podíly v obnosu 21.980 K; rezervní fondy obnášely K 17.342.06, svěřených vkladů K 2.058.841.09, zápůjček poskytnuto v obnosu K 1.182.374.09. — Odbor zboží prospíval utěšeně; prodal zboží za K 408.007.10, kdežto r. 1913 jen za K 343.838.25. R. 1914 odbor vytěžil K 16.898.20, roku 1913 pouze K 12.324.97. — Činnost organizační omezena byla zatím výhradně jen na zachování a upevnění dosavadních výsledků, na další vychovávání příslušných společenstev a družstev a jejich funkcionářů k pečlivému plnění povinností, k spořádané správě vnitřní, k získávání a soustřeďování zemědělského kapitálu, k spořivosti, práci a správnému užívání úvěru. V r. 1914 bylo přijato za členy Svazu 12 společenstev a družstev a 1 fyzická osoba. Ubylo likvidací 6 družstev a úmrtím nebo vystoupením 4 fyzické osoby. Společenstvo čítá dne 31. prosince 1914 294 členy a to: 250 raiffeisenek a záložek, 19 konsumů, 4 tkalcovská družstva, 2 strojní družstva, 2 mlékařská družstva, 2 skladištní družstva, 1 ovocnářské družstvo, 1 krajařské družstvo, 1 společenstvo pro výkrm a zpeněžení dobytka a 12 fyzických osob. — Číslo mluvčí! Ačkoli jest doba tolik kritická, přece jenom pečlivá správa katolických hospodářských organizací českých může se pochlubit krásnými úspěchy. Jestliže i za války vedou si tyto organizace tak zdatně, zajisté v době pokojnější rozkvetou tím utěšeněji.

Nesolidní voj. dodavatelé. Dle zpráv listů způsobilo v obchodních kruzích v Praze opravdové zděšení zatčení několika tuzemských majitelů závodů se střílným zbožím. Opatření to je v souvislosti s odhalením nesolidních manipulací s látkami na voj. stejno kroje. Dosud začteno 48 osob a do aiéry zapleteno několik výrobních družstev. K tomu poznamenávají »Nár. Listy«: »Toto energické zakročení, jaké bylo provedeno, jak známo, již v Uhrách a ve Vídni, dlužno jest schvalovati, protože není větší ničemnosti než kotěření za dnešních poměrů z dodávek pro vojsko, jehož výstroj má býti pro těžkou službu pojmí jakostí nejlepší.«

Podvodný dodavatel. Pešíská policie zatčila 9. července továrníka s měděným zbožím H. Dírmana. Měl dodávati vojenským úřadům měděné součástky a zvěděl, že jeho materiál byl označen jako vadný. Čtěl proto referenta podplatiti 500 K, ale byl začten.

Proti lichvě potravinářské. Zastupující generální velitelství prvního armádního sboru vydalo vyhlášku, v níž se praví: Ceny nezbytných potravin a předmátá potřeby dosáhly částečně výše, která neobvyčejně ztěžuje životy. Drahota jest přičiště v neposlední řadě nekalkm machinacím jednotlivých osob a výstředním překupnictvím. Aby se zakročilo proti lichvě, stanoví se tresty v trvání až do jednoho roku. V rozsudku má se nafiřiti, že odsuzující rozsudek má býti veřejně oznámen na náklad vinníkův ve třech denních časopisech, jež určí soud. V trestním řízení rozhoduje obvodní policejní úřad právoplatně o otáze, je-li cena přiměřená.

Ze válečného ruchu.

Pamětní list Rakouské společnosti Červeného kříže. (V upomínku na světovou válku 1914—1915.) Nevyhláštěným písmem vrývá se události této vážné doby hluboko do našich srdcí. Nezapomenutelným jest utrpení, jež způsobila světová válka nešťastným rodinám, avšak stejně nezapomenutelnou bude také vděčnost a obdiv budoucích pokolení pro naši armádu, která věrna císaři a říši vybojovala slavná vítězství na přemocném nepříteli. Čtělíc, aby vzpomínka na tyto velké, těžké doby stále tazala nám na mysl a viditelnou památkou byla přenášena na naše děti a vnuky, vydala Rakouská společnost Červeného kříže pamětní list, vyřezaný z dřevy smrkovy. Jinými obrazy jest vytištěna rozvětvená

pomocná činnost, kterou Rakouská společnost Červeného kříže rozvinula za světové války, aby přispělo bylo udatným bojovníkům, kteří za nás trpí. Tomuto dílu lásky připadne také výnos z prodeje pamětních listů, neboť Červený kříž potřebuje znovu peníze, ježto množství příspěvků, jež věnovali mu dobrovolní dárce od počátku války, bylo již spotřebováno na ošetřování raněných a nemocných vojáků. Kdo tedy koupí tento pamětní list na světovou válku, nejen okráší svůj příbytek vlasteneckým uměleckým dílem, nýbrž získá také díky našim raněným vojákům, kteří nás chránili před nepřitelem. Pamětní list Červeného kříže neměl by tedy scházet v žádné rakouské vlastenecké rodině. Potřeby rakouského Červeného kříže nepřetržitě denně vzrůstají, protože správa svazu hledá nové prameny k posílení poznamenávaných fondů. Zahajuje se proto sbírací činnost, založená na nejširším základě pamětních listů, jež rozšířiti se má po městech i venkově a vyniknouti až do nejmenších, neoddělených horských chat. Společně, že všichni obyvatelé drahé naší vlasti listů rádi si opatří, pamětní list na tyto vážné a těžké válečné doby, jenž ani pro nejchudšího není žádnou skutečnou obětí, ba spíše každému za nepatrný dar umožní odkázati vnukům a pravnukům památku, slavně nasvědčující vlasteneckému smýšlení a obětavosti nynějšího pokolení. Pamětní listy Rakouské společnosti Červeného kříže vydávají se ve třech velikostech. Dárci nejméně 50 K obdrží největší, dárci nejméně 10 K osminkový, dárci nejméně 2 K list ještě poněkud zmenšený. Prodej pamětních listů má se sprostředkovati všemi kmenovými a oddělnými spolky Rakouské společnosti Červeného kříže v polovici června t. m., že se zřídí ve všech i nejmenších místech, prodejny. Přijetím si naléhavě, aby akce pamětních listů dosáhla velkého hmotného úspěchu, poněvadž jmění společnosti nedostačuje již, aby splněny byly mimořádné úkoly Červeného kříže. Kdo tudíž podporuje hmotně Červený kříž, působí vlastenecky ve prospěch státu a rodiny, neboť jedině správnou cestou, že vojni v poli, vracející se do svých domovů, jsou především synové našeho lidu, naši synové, bratři a příbuzní. Starostlivou péči a lásku, projevenou těmto obhájčům domácí hroudy, obětivým život za ony, kdož zůstali doma, nelze nikdy nazvati dostatečnou. Proto prosíme: Podporujte všemi silami rakouský Červený kříž činností na sbírkách, jež v nejbližší době započnou na základě pamětních listů. Pamětní listy bude lze koupiti ve všech c. k. tabáckých trafikách v král. Českém.

Francouzští Ješuité ve válce. Nejnovější zpráva katolického francouzského tisku udává zevrubný počet Ješuitů, nacházejících se ve francouzské armádě. Celkem je tam 498 otců, bratrů a aspirantů. Další svého zařazení očekávají. Ze 206 kněží koná 48 službu jako vojenští duchovní správci, 90 jako ošetřovatelé nemocných nebo jako nosiči raněných a 68 jest ve zbraních. Ze 227 scholastiků, kteří jsou uniformováni, jest jen 56 činných v ošetřování nemocných, ostatních 171 jsou ve zbraních. Ostatních 65 mužů jsou bratři laičtí, z nichž 55 je též ve zbraních. Do počátku března bylo 49 zraněno, z nichž 10 svým ranám podlehlo; 23 bylo zajato, 2 z nich zemřeli na utrpené rány, 4 byli opět propuštěni jako polní kaplani, 6 jest nezvěstných. V celé řádové francouzské provincii činí dosavadní ztráty 28 členů. Také vyznamenání se jim dostalo: 4 otcové obdrželi kříž čestné legie, 3 vojenskou medaili (medaille militaire) a 9 bylo v denním rozkaze pochváleno (cité á l'ordre du jour). Sám »Journal officiel« obsahuje od P. Oironda následující uznávaný článek: »Se svého místa duchovního správce vstoupil jako záložník k pluku, kde se stal brzy nejlepším přítelem svého velitele, isa mu nejdůležitějším pomocníkem; svým soudruhům pak pomáhal radou i skutkem. Povždy dobrovolně se přihlašoval k odvážným nebezpečným výzvědám a vykonal svému pluku četnými podrobnými zprávami mnohý úspěch. V září obdržel vojenskou medaili, v říjnu byl jmenován poručíkem a o měsíc později padl, právě když poskytoval církevní útěchu jednomu umírajícímu soudruhovi.«

Příšerná situace ve francouzské legii oizinecké. Socialistický orgán v Berně »Bernier Tagwacht« přináší dopis ruského soudruha, válčícího ve francouzské legii oizinecké proti Němcům. V dopise tom, psaném ve střešním zákopě, se praví mezi jiným: »Krev tebe proudí. Lidé padají jako mouchy. V několika francouzských plucích se ozývají protesty a možno počítovati náladu revoluční. V naší oizinecké legii jsou poměry fatální. U každého našeho zákopu stojí francouzský voják s nabitou puškou a hlídá nás. Bez povolení desátníka nesmí nikdo vyjít, ani když je to naprosto nutno. To je strašnější než otroctví. Před několika dny odšlo v jednom praporu 40 lidí službu. Nedávno bylo z nich 27 odsouzeno do vězení na 5 až 10 let a 9 na smrt. Dnes šli nám důstojníci jména jejich a pravil, směje se: »Tedy pozor! Jak by tu měl tedy člověk rád umírat za takovou »vlast«! Situace neunesitelná! Varuji všechny soudruhy před vstupem do legie. Prosím, aby se to oznámilo celé ruské kolonii ve Švýcarsku. — Redakce onoho listu dodává, že také »Guerre sociale« a ruské »Nade Slovo«, vycházející ve Francii, chtěly uveřejnit podobná fakta, ale cenzura to nedovolila. Dále praví »B. Tagw.«, že podobným osudem jsou postiženi ve francouzské legii nejen ruští, ale také polští a jiní alovanní dobrovolníci ze Švýcar, kteří se dali vřadit do této legie, poněvadž francouzští socialističtí ministři Guesde, Sembat a Thomas hlásali legendu, že věc Francie je věc svobody.

Obrovské francouzské výdaje válečné. »Aftenposten« sděluje z Paříže: V první polovici roku 1915 stála válka Francii průměrně 1 miliard 665 milionů franků měsíčně. Francouzské válečné náklady se v průběhu války v každém měsíci zdvojnásobily, takže lze je nyní odhadnouti na dvě miliardy měsíčně. V rozpočtovém návrhu lze čísti: Potrvá-li stoupání nákladů válečných tímž způsobem, není daleká doba, kdy válka bude vyžadovati 3 miliony za hodinu, 50.000 za minutu, a lze dodatí 833 fr. 333 ctmů za vteřinu. Vlastní vojenské výdaje činí 16 miliard čili 73% celého státního rozpočtu. Výdaje na zbraně a střelivo nabývají strašného rozsahu. K novému roku činily celkové výdaje válečné trojrohodových velmočí 56 miliard. Jistý francouzský poslanec vypočítal náklady světové války do 1. srpna na 175 miliard franků.

Zprávy organizační a spolkové.

Sjednocení stran v katolickém táboře v Čechách. V pátek odpoledne konala se v domě Svazu zemědělců českých ve Spálené ulici památná schůze. Sešli se tu zástupcové katolických politických stran, organizací a korporací ke společné poradě za účelem jednotného postupu. Debata byla důstojná; výsledkem porady bylo zvolení společného předsedy a akčním výboru práce. Do předsednictva byli: probošt kapitoly Vyšehradské Msgr. dr. Jos. Burian, c. k. univ. prof. Msgr. dr. Kordecký a p. Šabata, předseda křesť. sociální strany. Konec porady vyzněl v mohutný loyální projev k Jeho Velčenství císaři a králi, který zněl: »Zástupcové katolických politických stran, organizací a korporací katolického lidu v Čechách, projevující u nejvyšších stupňů trůnu Jeho Velčenství nezléhou radost ze skvělých úspěchů naší statečné armády, tlumočí spolu Jeho Velčenství milovanému císaři a králi svoji neochvějnou oddanost a nezlomnou věrnost v pevné naději, že na děje očekávaný den, kdy věrní národové říše rakouské seskupeni kolem trůna Jeho Velčenství těšiti se budou z konečného slavného vítězství spojeneckých armád.« Projev ten byl za velkého nadšení všech přítomných přijat. Připomínáme, že schůzi byl také přítomen kněz Roudnický Zdeněk Ferd. Lobkovic, přítel katolické činnosti.

Církevní věstník.

Porčunkulová slavnost v seminářském kostele sv. Jana Nep. bude konána v tomto pořádku: V neděli dne 1. srpna o půl 6. hod. odp. kázání, po němž litanie s požehnáním; pak budou slyšány sv. zpovědi. — V pondělí (2. srpna) budou slouženy tiché mše sv. v 6, 7 a 8 hod. V 9 hodin bude kázání, po něm zpívání mše sv. Odpoledne o půl 3. hod. kázání, po něm požehnání. — Po dopoledních službách Božích bude udělena členům třetího řádu sv. Františka generální absoluce. Vyzýváme zvláště Terciáře, aby se v hojném počtu účastnili.

Válečnické duchovenstvo uctivě prosíme, aby při svých ct. objednávkách laskavým štrpením vyšlo nám laskavě vstříc. Stává se totiž neřídka, že pro stížená a nepravdělné prostředky komunikací, jakož i pro dlouhou křísť spojenou s časem válečným není nám možno ihned všechny zakázky vyříditi. Dnešní válečné poměry postihly velice citelně také knihupecký trh a je možné, že mnohdy v návahu těch různých prací přetáhne se nějaký dotaz. Prosíme tedy znovu srozuměně, aby válečnické duchovenstvo dobrovolně připraveným poselstvím vyšlo nám vstříc a naše vstříc. Vyznamenání se

ovšem horlivě, abychom klidnou práci vyhovětí mohli všem P. T. našim konsumentům. — Družstevní knihupectví v Hradci Králové, Adalbertinum.

Královéhradeckou bankovní jednotu v Hradci Králové doporučujeme co nejlépe při veškerých obchodech bankovních a uhelných. Podporujte při každé příležitosti svůj vlastní podnik.

Zprávy místní a z kraje.

Velice čtená vyznamenání chrabřích vojáků 18. pluku. Jak oceněna na místech nejvyšších žulová věrnost a obětavá udatnost našich osmnáctníků, svědčí následující pořad vyznamenání. **Zlatý pamětní peníz** za udatnost obdrželi: poručík v zál. Bedřich Plessel, šikovatel Fr. Exner. — **Stříbrný pamětní peníz** I. tř. za udatnost: praporčíci v zál.: Karel Bohdanecký, Tomáš Kalndl. Kadeti: Karel Kolaska, Rudolf Kraisinger, Otokar Zalabák. Státní šikovatelé: W. Čepelík, Th. Luschtinetz. Šikovatel Ant. Rybář. Četaři: Josef Semerák, Josef Winter. Četnický vicedožmistr Karel Filka a čet. závodčí Mat. Kmoch. — **Stříbrný pamětní peníz** II. tř. za udatnost: Poručík v záloze Josef Zmek. Praporčíci v zál.: Jindřich Felix, Josef Klobas, Bohumil Růžička. Kadet v zál. Oldřich Neumann. Šikovatelé: Václav Aust, Josef Kratěna, Josef Scholz, Adolf Schöbel. Šikovatelé v zál.: Fr. Bíl, Karel Telecký, Fridolin Rösler, Fr. Exner. Četaři tit. šikovatelé: Fr. Hozík, T. Luschtinetz. Četař v zál. tit. šik. Jan Špreňar. Četař domobr. tit. šik. L. Háva. Četaři: Emil Bucke, Josef Haase, Josef Hanousek, Josef Hepnar, Karel Karwatt, Adolf Vlček, Karel Černý, Josef Kučera, Josef Novák, Aug. Winter. Četař v zál. Ant. Steiner. Četař domobr. Jan Veselý. Desátník tit. četař Ant. Blumrich. Zál. desátník tit. četař: Emil Paul. Desátníci: Josef Grieger, Adolf Grunzl, Fr. Kócy, Josef Kühnstein, Vinc. Macháček, Jaroslav Michal, Bernard Wagner, Celestin Wagner, Aug. Bednář, Václav Platzer (san. podd.), Ferd. Reiter. Desátník v zál. Ed. Hájek. Svobodník tit. desátník Fr. Dittlich. Svobodníci: Jan Grünvald, Aug. Mössner, Karel Sommer, Miroslav Machaň, Ferd. Pietsch, Albin Scholz. Pěšák tit. svob. Ludv. Bronek. Pěšáci: Josef Hoffmann, Fr. Kuna, Jar. Šimek, Fr. Houdek, Jan Krš. Svobodník Jan Bauer (pp. 98, před. pp. 18), poručík v zál. Karel Anders (A. K. R. 26, před. pp. 18), četn. závodčí Adolf Dressler (před. pp. 18). — **Bronzový pamětní peníz** za udatnost: Šikovatel Jan Špreňar. Četaři tit. šik. Jan Dinter, Václav Machek. Četaři v zál.: Fr. Holeček, Aug. Winter. Desátník tit. četař Vilém Kammel. Desátníci: Josef Barvínek, Václav Holý, Miroslav Machaň, Josef Mamm, Václav Richter, Fr. Sejkora, Ant. Štěpán, Fr. Stonner. Desátník v zál. Fr. Hartmann. Svob. tit. desátník Alois Pawlitschke. Svobodníci: Josef Daschek, Petr Davida, Rudolf Hejzlar, Fr. Holmann, Karel Jansa, Josef Kuřásko, Jaroslav Veverka. Svobodník v zál. T. Hofmann. Domobr. svob. tit. desátník Ferd. Sláma. Pěšáci tit. svobodníci: Julius Deuse, Jan Grünwald, Karel Klepřík, Aug. Mössner, Aug. Hartmann. Pěšáci: Fr. Gramer, Jos. Grieger, Ludv. Menzel, Otto Aster, Josef Ehl, Fr. Exner, Karel Groh, Josef Hansl, Jan Hinterholinger, Josef Jiroud, Josef Libiš, Fr. Link, Josef Malý, Václav Merta, Jindřich Němec, Josef Novák, Josef Raab, Adolf Rolí, Václav Šrámek, Fr. Šrefl, Adolf Špringer, Václav Svoboda, Karel Štandera, Fr. Štejskal, Hubert Wolf. Pěšáci v zál.: Karel Brandeis, Fr. Polák, Karel Krakora, Josef Piskora. Pěšáci domobr.: Emil Grass, Josef Jiša, Emil Löschinger, Jan Maresch, Adolf Prokop, Josef Ronze, Josef Rudisch, Her. Skaia, Václav Sedivý, Lorenc Valter, Fr. Winter, Josef Zeman. Domobranec Jan Grimm. Nosiči raněných: Josef Ehner, Josef Flutter, Josef Štěpán, Ant. Weigl. Důst. sluha Jaroslav Kučera.

Vydávání chlebových listků. Oznamuje se, že z usnesení aprovisační komise počínaje sobotou 24. července budou chlebové listky v dosavadních třech stanovistech: kiosk, zastavárna, podací protokol v radnici — vydávány v sobotu ráno od 2—6, nýbrž od 3—6 hodin odpoledne.

Ochrana trhu. Aby zabezpečeno bylo správné provádění nařízení c. k. okr. hejtmanství ze dne 14. července 1915 č. 31511 a purkmistrovského úřadu ze dne 15. července 1915, budou členové městské aprovisační komise a sociálního odboru o trzích prováděti dohled nad tím, aby prodáváci do trhu zboží nesoucí nebyli zadržováni na cestách do trhu a v ulicích a obtěžováni nemístným naléháním na prodej. Členové komise budou opatření červeno-bílou páskou a legitimací obecního úřadu a budou bděti nad tím, aby prodej potravin dále se klidně na dosavadních stanovistech v městě, tržním řádem předepsaných.

Lichva potravinami. Některé časopisy uveřejnily poučení pro zemědělské obyvatelstvo, aby při prodeji zboží nepožadovalo samo určité ceny, nýbrž aby vyčkalo, co od kupce za zboží bude nabídnuto a aby neprodalo, neuspokojením je nabídky; tím prý, poněvadž samo určité ceny za zboží neřídí, avaruje se evánuelním stáhnutí trestního pro zadržování potravin dle § 7. c. s. n. z 1. srpna 1914 č. 104 f. z. Nášor tento jest ovšem zcela nesprávným, neboť jest jasno, že i takovým chováním prodávajícího, který zboží dříve neprodá, než je mu za ně nabídnuta přiměřená cena, škodí má na ztrátu, ztrátou jest škodlivé povídky, přemáhá listky potravinami. Na toto se srozuměně volá ve vlastním zájmu občanův soudobý.

Nová italská infrastrakce. Dle zprávy »Corriere della Sera« amželo z pokladny páteho pluku č. 74 v Bra (Piemont) 180.000 lir. Krádež byla provedena někým, kdo měl křísť k poštovním a prodeji strážníků.

Obětinný den. Ve výročí světodějné války a v upomínku na nesčetná skvělá vítězství našich vojáků uspořádá městská rada v Hradci Králové dne 26. července sbírku po bytech ve prospěch fondu invalidů a vdovského a srovnání poměrného fondu. (Odbočka Hradec Králové.) Sběrka provedena bude s vlasteneckou ochotou pod dohledem fidele a sboru učitelského obecních a měšťanských škol žáky a žákyněmi měšťanské školy chlapecké a dívčí, již opatření budou jednak pokladničkami spojitelnými a záložny v Hradci Králové, jednak sběracími archy, do kterých dárčí jména své zapísat mají. Památný a vlastenecký účel této sbírky dává naději, že se jí obyvatelstvo královéhradecké s obvyklou obětavostí v hojně míře účastní.

Z nadace Josefa Holstera udělí se požitky K 754.34 za rok 1914. Nárok na požitky tento mají 2 chudí sirotci, děvčata královéhradecká, a kdyby jich nebylo, 2 chudí sirotci, děvčata z polit. okresu královéhradeckého, při dosažení 24. roku. Přednost při udělení požitku nadacího bude mít sirotek, děvče, bez otce a matky, před děvčetem, jež nemá buď otce neb matky. Žádosti opatřené dokladem o chudobě a listem křesťanským nebo výtiskem z matriky podány buďtež v podacím protokole purkmistrovského úřadu v Hradci Králové do 10. srpna t. r. do 5. hod. odpol.

C. k. vyšší reálka v Hradci Králové vydala za školní rok 1914—15 výroční zprávu, v níž předem je stať prof. B. Knorreh: Arcikníže František Ferdinand, a prof. F. Teršla: Za zesnulým prof. Fr. Hnilíčkou. Na ústavě bylo 31 učitelských sil, z nichž osm konalo službu vojenskou. Studujících bylo 362 (300 rodilých mimo Hradec Králové), vesměs rodem Čechů. náboženství katolického 341, evang. 13, israel. 6. 15 stipendistů mělo 1019 K 45 h.

Politici uprchlíci. Počátkem tohoto roku ve zdejších okresech bylo asi 60 rodin polských uprchlíků katolického vyznání. V posledním čase však se již většina vrátila k svým domovům. Zbývá zde ještě 25 rodin, jež zahrnují asi 80 osob. Majetnější skoro vesměs již jsou domů, zbývají tu katolíci Poláci chudí.

Seznam cen na týdenním trhu v Hradci Králové dne 17. července. 1 hl: vřkve 40—60 K, hrachu 110—130 K, čočky 200 K, jahel 150—160 K, krup 80—120 K, brambor nových 14—16 K, jetelového semínka růžáku 120—138 K, máku 80 K, lučného semene 52—72 K, 1 q: otrub žitných i pšeničných 18 K, 1 kg: másla 4.60—5 K, vepř. sádla 5.20 K, tvarohu 60 h, 1 vejce 11 h, 1 kopa: zelí 8—14 K, okurek 10—14 K, kapusty 4—5 K, cibule 2—3 K, drobné zeleniny 0.80—1 K, mrkve 3—4 K, 1 košík třešní 0.60—1.20 K. — Přivezeno bylo: hl: brambor nových 149, jetelového semínka růžáku 55, hrušek 9, kop: zelí 6, okurek 75, kapusty 82, cibule 86, drobné zeleniny 185, mrkve 243, třešní 500 košíků a 249 kusů podsvinčat.

Hofice. Ač objevilo se na posledním našem trhu mnoho a krásného dobytka a ceny poklesly (jako všude jinde) pro nedostatek píce, udržely se zde přehnané ceny masa, ačkoli i v Praze poklesly. Bylo by na čase, aby se zakročilo, neboť snad v žádném venkovském městě nepatří se 1 kg hovězího masa 4 K. Tak to dnes chodí; dnes zdražuje každý, i ten, kdo má zásoby za staré ceny. Tu by měla veřejnost býti chráněna a stalo-li se opatření v příčině některých potravin, mělo se jíti dále, neboť takto jsou lidé odkázáni na svůj měsíční nebo týdenní příjem nejvíce postiženi. Obuvník, který dříve dostával 3 K za podrážky, žádá dnes 6 K, každý řemeslník přiměřeně i nejmenší správků si zvýší, ale co mají činit ti, kdo si příjem zvýšiti nemohou?

Úroda ozimá a okopenin je krásná, i jaře se spravily a prosíme. Boha, aby dal nám ji i skliditi, když je toho v této převážně době dvojnásobně třeba. — Naše město právem doufalo, že se mu dostane jedné ze čtyř projektovaných invalidoven, protože Hoficům dle nadačního listu Stroziova invalidovna patří, jelikož panství hofické náležel, jak známo, invalidnímu fondu. Avšak projekt tento nějak umkl, pouze pomyslí se na jakési město barákového systému, kde by byli práce neschopní invalidé umístěni, ale ne u nás, nýbrž jinde. Hofice neměly by nechati tuto svou životní otázku usnouti, protože tonou v dluzích a důležitě projekty je ještě čekají.

Malé Svatoňovice. Důstojným pokračováním jubilejních pobožností byla pouť farní osady červenokostelecké v neděli dne 18. července. Pan katecheta Jan Řezníček přivedl několik set osob čítající procesí, mši sv. pro ně obětoval kaplan červenokostelecký p. Fr. Prudil. Odpoledne o 2. hod. proslovil nadšeně, vlastenecké kázání pan katecheta Jan Řezníček. Po něm byl průvod k Mariánské studnici. Po obdržení svátostního požehnání v kostele byla na rozloženou podána k polibení milostná socha Panny Marie Svatoňovické. — Velké slavnosti pobožností jsou připravovány na mariánský svátek dne 15. srpna. Duchovní správcové upozorňují na to osadníky své.

Oslava stříbrného jubileje vdp. Fr. Kubánka, děkana v Rychnově n. Kn. V neděli dne 18. července konala se v Rychnově n. Kn. intimní a spontánní oslava kněžského jubilea zasloužilého děkana vdp. Fr. Kubánka, která byla zřejmým důkazem, jaké vážnosti a obliby požívá oslavenec u svých osadníků a spoluobčanů. Slavnost počala v 8 hodin ráno, kdy vystoupil na kazatelnu výmluvný kazatel vdp. Jos. Světlý, katecheta z Třebechovic, který velice krásně promluvil o kněžství a důležitosti stavu kněžského. Vykládá život oslavence, zmíní se o zásluhách, jichž si vdp. děkan Kubánek za 25 let své kněžské činnosti o povznesení života katolického vřkve získal, kde působí. Farníci z Hradce Králové, Mlad-

na, Javornice a Lukavice ještě dnes s vděčností upomínají na milý, sympatický zjev Kubánka. A co Kubánek jako kaplan a nyní jako děkan v Rychnově vykonal, bylo vždy zlatým písmem zapsáno v amátech duchovní správy rychnovské. Lásku rozléval a rozlévá a lásku také křídí. Nadšený řečník, intimní, dlouholetý přítel paně oslavence, zakončil svou mši a jmenovně vřelým blahopřáním, aby dobrotitě nebe hojným požehnáním provázelo další horlivou činnost oblíbeného p. děkana. Po kázání, jež hluboký zanechal dojem v zbožných posluchačích, předstoupila před jubilanta děvenka Marie Bártíková a bezvadně přednesla báseň, koncipovanou »orebským básníkem«, dp. katechetou Světlým z Třebechovic, jež zní následovně:

Dnes s zbožnou myslí probíráte léta,
lichž Bůh dal v lásce dočkati se Vám;
duch před trůn Boží radostivě vzletá
a srdce spěje v lásky věčné chrám.
Váš zrak se noří v chvění přebážené,
kdy Krista Boha s cionou svátostnou
jste poprvé vzal v ruce posvěcené
a v duši přijal s myslí radostnou.
Kdy poprvé jste k požehnání sklonil
své ruce otci, matce na čelo,
Vy tenkrát jste blahé slzy ronil,
jim radosti se nitro zachvělo.
Již prchlo to — teď v plné mužné síle
jak poutník žijte bez obavy zpět;
Bůh skýtal pomoc ve vznešeném díle,
jež s láskou konáte let pětikrát pět.
Jste vůdcem našim! CH nás krásný — nebe —
tam vedete nás slovem — příkladem,
a Kristu za nás v obět' dáte sebe
a chráníte nás před zlým úkladem.
Drž svatý Havel nad Vámi svou ruku,
hleď na Vás mše Matky Boží tvář
a po smrti dej v písněm nebo zvuku
Vám Trojediný spatřit svoji zář!
Nás v lásce mějte, k Vám jak k otci zříme
a za Vás ruce k nebi spínáme;
Nechť dlouho se zde s Vámi potěšíme
a v rajske vlasti všichni shledáme!

Dojat až k slzám, děkoval p. jubilant za tento neočekávaný projev lásky a oddanosti farníků. Poté celebroid slavnou zpívanou mši sv. za asistence vdp.: L. Novotného, c. k. profesora, Jos. Světlého, katechety, Jos. Vasyky, kaplana-kuráta v záloze a ctibp. bohoslave J. Königa. Zasloužilý ředitel káru p. Al. Provažník složil překrásnou mši a dedikoval ji p. jubilantovi; úchvatné vložky zapělý známé operní pěvkyně: pí. V. Pelantová, sl. Růž. Matysová a sl. Aloisie Provazníková. Slavnosti účastnili se: slov. p. c. k. místodržitelství rada Wunsch s chotí, slovatný p. purkmistr dr. Langer, p. městský rada Holoubek, p. c. k. strážmistr J. Moravec a nepřehlédlné řady farníků, kteří naplnili útulný děkan-ský chrám sv. Havla do posledního místa. Pana jubilanta úctilo veliké množství telegrafických a písemných blahopřejných projevů. Kéz se vyplní všechna ta vřelá přání a kéž »nás František«, který s pomocí Boží pozdravil se v Luhačovicích ze své vážné choroby, dlouhá ještě léta zachován jest k ozdobě diecése, k spásě duší prozřetelností Boží jemu svěřených a k radosti nás všech, kteří známe zlaté, šlechtné a upřímné srdce p. děkana rychnovského! Ano, nechť vyplní se slova »orebského básníka«: Nechť dlouho se zde s Vámi potěšíme a v rajske vlasti všichni shledáme!

Čáslav. Patriotické slavnosti, konané oběma národními a měšťanskými školami našimi dne 15. července, byly jistě krásným zakončením uplynulého školního roku. Školy chlapecké konaly slavnost o 8. hodině, školy dívčí o 10. hod., obě u přítomnosti zástupců okresní a místní školní rady, duchovenstva katol. i evang., ředitelství středních ústavů, náb. obce israel. ské a četných hostů, přátel školní mládeže. Po řečech ředitelů škol pp. Zelinky a Čermáka předneseny byly při obou slavnostech vlastenecké básně a zazpívány navcvičené patriotické, loyální písně. Při slavnosti dívčích škol zahrála dceruška p. c. k. komisaře Gogely bravurné Dvořákovy »Slovanské tance«. Slavnosti zakončeny byly provoláním slávy Jeho Velčenstvu a rakouskou národní hymnou. P. T. pp. učitelé a učitelky, lichž neunavnou snahou slavnosti vyzněly v tak ladný a významný projev, mohou býti plně spokojeni. — Chodník k okr. nemocnici, o jehož úpravu jsme se na těchto místech nejednou již přimlouvali, stává se konečně skutkem. Při vácování řídkých silnic, podniknutém v minulých týdnech, došlo i na tuto záležitost, která působila za nepřiznivého počasí všem návštěvníkům okr. nemocnice značné nepříjemnosti. Chodník nebude sice vydlážděn, což vyžadovalo by značného nákladu, ale aspoň opatřen pevnou ovrubou a mokro neudrživcím násypem. Přiléhající část silnice vydlážděná a propustěmi vody opatřená nebude také mocí chodník zatápět blátem a kalužkami. Pan c. k. vrch. inž. Čáslavský který při úpravě chodníku má hlavní zásluhu, skládí jistě vděk našeho občanstva, jemuž nyní cesta k nemocnici stane se milou procházkou. — Kaplička u soudní budovy volá zuboženým stavem svým přímo křiklavě o úpravu. Byli jsme také již s mnohých stran dotazováni, kdy k tomu dojde. Bohužel, odpovědi na to dáti nedovedeme. Víme jenom tolik, že při stavbě úřední budovy bylo uvažováno o její restauraci, ale jednání se rozbilo o otázku nákladu. Fond kapličky jakýsi uložen jest ve správě záložního jmění, ač dle starých zápisů kapli v dobrém stavu udržovati měl ten, v jehož majetku bylo místo, na němž kaple stojí. Byl to tenž záložní majitel přilehlého pole, pak majitel hřbi-

tova a nyní asi majitel stavebního místa, které ze hřbitova bylo uvolněno. Stala-li se však o této služebnosti zmínka i při převodu míst těch na konečné majitele, udati nedovedeme, dovedou to však při dobré vůli činitele k tomu povolání. Že však by se, se stavbou, jistě umělecky cennou, něco státi mělo, jest jisto už v zájmu dobré pověsti města, neboť sta cizinců kolem jdoucích si takhle zvlášť příznivý úsudek ani o uměleckém ani o náboženském citu občanstva neučiní. — Zdravotní stav města našeho jest zcela normální. V okolí Čáslavském se vyskytující pověsti o různých infekčních nemocích jsou naprosto bezpodstatny. Zařízení infekčních pavilonů v nemocnici a ustanovení personálu pro ně není žádným důvodem a důkazem, že by v Čáslavi panovala nákaza. Nejlépe by bylo takové mluvky jako pobuřovatele veřejnosti stíhati.

Humpolec. (Pohřeb.) Dne 13. t. m. bylo město naše svědkem pohřbu, jakých bývá málo, ba jakých lidí vůbec snad nebývá. Pochovávali jsme prostinkého kaplana dp. Jiřího Koblíhu. Před dvěma měsíci přijel sem ke svým rodičům zotavit se ze své zákeřné nemoci, která jej v zimě náhle uvrhla na lůžko. Zatím ho tady skosila neúprosná smrt. Ale byla to smrt blažená a šťastná. Blahoslavení, kteří v Pánu umírají! Ta slova knihy knih v plném obsahu platí o něm. Koblíha byl kaplanem v Chlumčíně u Mělníka, v arcidiecési pražské, kde se těšil všeobecné oblibě a lásce. Byl to jistě kněz neobyčejně hluboké víry, eucharistián duší i tělem, mariánský sodál, rozsáhlého vzdělání, nelíceně zbožný, upřímný, skromný a milý. Na jeho působení možno poukázati, že kněz i za nynější zlé doby, i v našich neutešených poměrech může činiti přece ještě taková divy. Co jen osadníky přivedl za několik měsíců ke stolu Páně! Jak to? Byl snad úchvatným kazatelem? Neodolatelným dialektikem? Podmaňujícím organisátorem? Nic takového. Ale miloval vše Nejsvětější srdce Ježíšovo. Cíl z té duše královnu nebeskou. Kofíval se denně Spasiteli žijícím ve svatostánku, a ten byl nevysychajícím pramenem jeho podivuhodných, pastoračních úspěchů. Posvěcoval ustavičně sebe a tak dovedl posvěcovati všechny, kdokoli v něm přicházeli do nějakých styků. Duchovenstvo z celého okolí přicházelo doprovázet milého kaplanka ke hrobu. Přijel i jeho (roudnický) vdp. arcibisk. vikář J. Böhm z Vihovsi a otecký přítel dp. farář z Obříství K. Preininger. Místní pak úřady i spolky a lid všech vrstev i obou vyznání účastnili se pohřbu bez počtu. Sta kytic položeno bylo na rakev, z nichž nejkřivěji dojímal věnc chlumčinských osadníků s výmluvným nápisem na stuze: »Našemu zlatému srdci.« Průvod vedl a rekviem sloužil sám J. M. nejd. opat želivský Salesius Roubíček. Té vzácné cti byl věru zesnulý plně hoden. Nad rakví promluvil krásnou řeč místní p. děkan P. Norb. Beneš. V řeči své výstižně vykládá ušlechtilou povahu, schopnosti a zbožnost kaplana Koblíhy. Zvláště milé se v té řeči posluchačů dotklo paně kazatelovo skromné doznání, že též on, ač mnohem starší, od zemědělského mladšího kněze v nejednom směru rád se učil a ochotně poslouchal jeho rad. Při té příležitosti nemůžeme se ubránit podivu nad řečnickou pohotovostí paně děkanovu, že se svého úkolu zhostil tak obratně a obsažně, ač teprve ráno před pohřbem mu uloženo promluvit pohřební řeč. Všeka chvála patří i p. řed. Ott. Rychnovskému za skvělé provedení pohřebních zpěvů. Páni rodiče a sourozenci mohou býti na takového bratra, jakým byl zvěčnělý Jiří, vším právem hrdí. A Vám, milý, šlechtný p. faráři chlumčinský: tisícěré díky za Vaši srdečnou, bratrskou lásku, již jste po celý čas, který velebný pán Koblíha u Vás dlel, jemu beze vší výhrady prokazoval. Takového kaplana už nikdy, nikdy nedostanete. Vždyť tak, jak nebožtík žil, působil a modlil se i pracoval na vinici Páně, žijí a působí a Bohu slouží toliko — svatí. C.

Sochy, oltáře a j.
provádí absol. c. k. odborné školy
a c. k. umělecko-průmyslové školy
Jan Dušek v Chrudimí.

Různé zprávy.

Zajímavý nápis je na radnici berlínské. Zní v překladu: »Mír přináší bohatství — bohatství dělá zpupnost — zpupnost způsobuje válku — válka dělá chudobu — chudoba dělá pokoru — pokora přináší mír.«

Kam s dceruškou po prázdninách? Jest otázka, kterou ponalu počne se zaměstnávat tisíce rodičů. Požádejte koresp. listkem ředitelství Ústavu hraběte Pöttinga v Olomouci, které zašle vám »Prospekt pensionátů a »Přehled škol«, které Ústav ten pro dívky obsahuje. Upozorňujeme zejména na školu vyšší dívčí pro hospodářská povolání, dvouletou obchodní, školu průmyslovou pro šití prádla, šatů a práce ozdobné, školu kuchářsko-hospodyňskou, školu cizích jazyků a školu budební, dále různé kursy, jako modistický, česací, taneční, kurs pokročilejšího kreslení a malby, kurs uměleckého průmyslu, kurs pravopisný a kurs psaní stromek.

O drahotných poměrech ve venkovském městě napsaly »Pozizerské Listy« (ohledně Turnova): »Jest to nezřízená lichva potravinami některých jednotlivců, kteří dovedou využítkovati výjimečné situace a zdražňují všechny potraviny nevyhnutelně potřebné, spojují se tak vlastně s nepřitelem, který nás chtěl vyhladověti, což se mu ovšem nepodaří. — Od měsíce března vláda v našem městě vinou těchto spekulantů volá nouze jak

o mpu tak o chléb. Mouku nebylo lze dostati ani na poukázky a cena její byla pravidelně 1 K, stoupla však i na 2 K, tedy o plných 800 procent. Jisti obchodníci šli ve svém egoismu tak daleko, že bezohledně svalovali vinnu na — politický úřad, že prý dovolil vyvézt zásoby z města. Politický úřad i městský úřad konaly vzorně a nestranně svou těžkou povinnost a neopomenuly ničeho, aby město bylo řádně zásobováno. Přece známá aféra Haufkova z Malé Skály, který vyvážel obilí do Liberce a byl náležitě pro výstrahu jiným pokutován, a jiné, kteří vyváželi mouku a obilí, stihly zaslužené tresty dle zákona. Že by se mouka prodávala kilo za 2 K, to snad se nedělo ještě nikdy. Ovšem na takové nenasytné obchodníky nestačí sebe ostřejší opatření. Ani velký kontingent vojska v našem městě nebyl na závalu správněm zásobování, kdyby se bylo podařilo zachovati velké zásoby, které byly vyvezeny z města jinam k enormnímu zisku několika jednotlivců. — Pak ovšem došlo k citelné kalamitě. Chléb se prodával za 88 hal. a byl tak mizerný, že by ho byli za normální doby v každé domácnosti prostě vyhodili. Děk p. okr. hejtmánovi Markovi cena klesla nyní na 60 hal., chléb je o něco lepší. Podobné poměry byly s moukou, uhlím a s masem. Dobytka je dosti, rovněž píce není nedostatek a přece ceny masa stouply na výši dosud nebývalou. Ohromné zisky shrábli nesvědomití překupníci. Rodiny středních a malých stavů nemohou si dnes dopřáti ani masitých ani moučných pokrmů a musí se spokojiti bramborami. V tento čas á tempo přišla akce obce o zásobování města. Energické péči p. starosty Mg. Ph. Radského, který obětavě se stará, aby občanstvo nemělo újmy, podařilo se získati zásoby mouky atd. a tak poněkud bude trapné lichvě potravinami učiněn konec. — K takové kapitole mohlo by, jak se zdá, poskytnout materiál více měst.

Výsledek rekrutůry v Praze r. 1866. Seznam zmustrovaného lidu válečného v městech Pražských, uvádí tyto záznamy: Při muštrůrku, kterýž držán byl v městech Pražských, Starém a Novém, v pondělí den rozeslání apoštolův svatých léta 1566: Staroměstských bylo glídův 190 po sedmi osobách (dohromady tedy) 1330. Novoměstských bylo glídův 209 po sedmi osobách 1461, učiní všeho 2791. Rejtarův z obojího města Starého i Nového bylo 80. Item, rejtaři, každý měl svého střelce s polouhákem 80. Item, fendrychův třináct a každý měl dva neb tři a některý čtyři drabanty, pacholat též dva, tři; ti nejsou počteni. Item, rotmestři též po dvou drabantích s švejnšpisy a těch rotmistrů staroměstských bylo 12 a novoměstských 15. Item, z pole špitálského mnoho jich ušlo jinou branou do města, že nebyli v orduňku, a tak, když se to přiloží k vrchnímu počtu, dobře přes tři sta ještě přibude, neb v Novém městě zanecháno jest jich při řáthouze, mimo ten počet, jak spravili 100 osob. Tak všeho lidu, což k muštrůrku náleželo, přes tři tisíce bylo, a z těch větši díl střelcův jest bylo s polouhákem a s dlouhými ručnicemi. Maľostranských dvě stě čtyřicet osob. — Jak se časy mění! V době všeobecné branné povinnosti jedna pražská čtvrť při mobilisaci vyšle vojnův mnohem více než dříve všechny Pražské obce.

Francouzská neprotokolovaná společnost na hromadné krádeže. Jde se podle staré noty. Zednáři chrli celý ohňostroj vlasteneckých a pokrokových frází, vyblízejí národ k statečnosti. Když pak má dořiti k činům, rozhodnou takto: Lid ať půjde do boje své vlasy, ať se zakrvácí. My zůstaneme doma k vůli dodávkám. Nebude-li mít z války prospěchu národ celý, chceme dokázati, že aspoň ržžové naděje se vyplní v našich pokladnicích. Zcela jednoduše dle starého receptu, platného v Portugalsku, Itálii a Francii! To jsou ty celé záznaky, které zednáři při svém křiku proti katolické církvi slibovali. — Pařížský dopisovatel neklerikální «Stampy» napsal: «Jsou lidé, pro něž je válka svátek, lidé, kteří z války dělají skvělé spekulace a zlaté kšefty, lidé, kteří stávají se z války boháči. Válka, která v jedněch probouzí nešťastnější počty odříkání a hrdinství, živí v jiných instinkty nejnižší a nejsprostší. Tento druh lidí nazývám hyenami. Jsou jich celá hejna, listivých, hlitavých, loupeživých zvířat. Využívají neštěstí, žijí z bídý jiných, tačnají ze smrti. Před několika dny oznámil senátor Gornot, že v některých lazaretech našel mléko octučené, vodou rozředěné, zbytečně vábec výživné ceny. Na některých místech byli vojáci nuceni platit 1.25 fr. za nejbídnější víno, vodou rozředěné, mající ceny nejvýše 10—20 centimů. Tito nesvědomití hostinští byli vydáni úřadům. Přede mnou je tlustý svazek takových podvodných afér. Podezřel obchodní sprostředkovatelé (neal jich sice mnoho, ale přece příliš mnoho) veřejně se do řad vojáků a žijí tím, že prodávají poškozené zboží, ba často i zkažené potraviny. Při útupu z Antverp, kdy vojska hrnula se k Ostende a k Ysele, byli obchodníci a markytáni, kteří se neostýchali žádati od chudých, hladových, vysílených a demoralizovaných vojáků za mléko, vejce a chleba čtyř-, pěti- až šestnáctiobnou cenu, nežli zač to vlastně stálo. Ba, obchodovalo se i pouhou vodou. Vím to vše z dopisu jednoho belgického uprchlíka, jež jsem dostal z Havru. Obchodníci, kteříž svědomí je hodně široké, prodávají pod lákavým názvem: «Naším hodným a milým vojákům» s obrázkem reklamou konzervy, tabulky, pastilky, které dle skutečného výsledku mají prý závažnou sílu a jejichž výživná cena převyšuje prý váhu přípravků desetinásobně až dvacetkrát. Ale když se tyto přípravky chemicky zkusmaly, shledalo se vždy, že jsou úplně bezcenné. V posledních dobách vynořili se také prodáváci oněch závažných léčivých prášků, jež prý jsou jediným svého druhu pokud se tyto léky proti otrávením plynem. Jde při tom,

jak dodatečně se zjistilo, o prostředky naprosto bezcenné, jejichž prodejní cena převyšuje skutečnou cenu třikrát. Byly dokonce dány do prodeje pytlíčky, chránící prý přede všemi nakažlivými nemocmi. Černoši ve střední Africe a Papuaní z ostrovů tichomořských nosí na krku jistě cennější amulety, avšak, jak se zdá, kvete ve Francii i tento obchod. Jiný druh hyen a jistě nejžravějších jsou oni soukromí sprostředkovatelé půjček, kteří poskytnou značné a zvláštní úlevy při opatřování peněžních částek vojnům v poli a jejich rodinám. Právě jméno těchto lidí jest hrdlořez. Když vojín odcestoval, pomýšl tento soukromý sprostředkovatel půjček nato, jak by uplatnil svoje práva a pomocí svých papírů, prosápkovaných klausurami a podmínkami, vyvre chudým rodinám poslední haléř. I dobročinnosti využívá se dle všech pravidel zlodějského umění. Ze 147 dobročinných podniků bylo pouze v departementu seinském, t. j. v Paříži a jejích předměstích, 70 podniků předmětem pozornosti policie. Pátrající úřady užasly nemálo, když v čele těchto tak zv. dobročinných podniků našly individua, která z poslední doby byla na policii dobře známa a dokonce 35 komitétů založili bankéři, kteří nedávno, někteří dokonce teprve brzy po mobilisaci, vyšli z kriminálu. Mezi zakladateli takových podniků byly také jisté dámy, známé dříve v galantním světě, které nyní s velkým potěšením využívaly dobročinnosti jiných ve svůj vlastní prospěch. Dvěma z nich byla věnována zvláštní pozornost. Když začala válka, měly velkou bídu, nyní mají soukromý palác v Paříži, letohrádek a automobily. Večeře, které dávají, jsou známy svou bujností. Pátráním se zjistilo, že částky, které dobročinností obecnostva plynuly jim do rukou, činily minulý měsíc 1000 franků denně, nikdy méně. Ani oběti války nejsou ušetřeny rejdu švindlů; objevila se také «společnost», která slibuje, že obětím války, ovšem za nepatrnou «provisi», vymáže odškodné, jiná «společnost» sprostředkuje prý styk se zlatci v Německu a pod. — Takové a jiné «záznaky protiklerikálního obrození» dokáže snadno každý propuštěnec z káznice. Nato nebylo potřeba ve Francii tolik moderní filosofie. Kdyby zednářská vláda opravdu dbala o energetickou nápravu, kdyby neuvázlo v prstech dozorců vládních orgánů mnoho úplatků, jistě by ve Francii neprotokolovaná organizace švindlův tolik nefádila v rozsahu tak obrovském. Ovšem kritické poměry lákají k bezohlednému kořistění prohnaná individua všude. Ale — nikde se nevyrojil tak veliký počet podvodníků, nikde kriminální ziskuchtivci nevydělali za největší války tolik peněz jako ve Francii.

Válceos. Dle «Tempea» francouzský ministr války nařídil, aby mužstvo záložní a teritoriální armády od 36—43 let, které koná službu ve frontě, bylo z fronty vzato do skladů a nahrazeno mužstvem mladších ročníků. — Výbor svazu dělníků přistavních v Anglii usnesl se 36 proti 2 hlasům žádati od vlády zrušení zákona o střelivu. — V Praze na Daliborce na Hradčanech odstraněny orientační tabulky s nápisy francouzskými, anglickými, ruskými a italskými, a podobné tabulky na radnici Staroměstské a na Prašné bráně. — Vzhledem k nedostatku důstojníků v Rusku přijímáni jsou k výcviku na důstojníky také mladci, na kterých se nezádá ani absolvoování nižšího gymnasia. — Bývalý místodržitel český kníže Thun podrobil se již čtvrté operaci. — V druhé polovici srpna dostanou prý vídeňští pekari již čistou žitnou mouku na pečeni chleba. — Právě vydaný věstník ministerstva spravedlnosti obsahuje návod pro soudy o zavedení žen do poručnictví. — Úřední list vídeňský přináší zase vyznamenání celé řady českých důstojníků a vojnův pluku č. 81 (Jihlava), č. 88 (Beroun), č. 98 (Vys. Mýto), prapor myslivců č. 2 (Hradec Králové), dragounský pluk č. 10 (Jindř. Hradec), děl. pluk č. 22 (Píseň) a 23 (Praha), pěší pluk č. 8 (Brno). — V jižních Uhrách 14. července zůřil veliký cyklon, který smetal střechy a rval stromy z kofene. — Z českého soukr. reál. gymnasia ve Vídni (první rok) podrobilo se zkouškám na reál. gymnasiu v Mor. Budějovicích 27 primánů. — Následkem nezdařených italských podniků bylo 20 generálů a plukovníků velitelů dáno do pense. — Vídeňské děti věnovaly vojsku už 10 polních kaplí. — Krakovský biskup kníže Adam Sapieha obdržel čestnou cenu nadace inženýra Jefmanovského, obnášející úrok z 1.200.000 K, za vynikající zásluhy humanitní v národě polském.

Poslední správa z bojů východních. Rusové ustoupili také ze svých postavení před Varšavou na řekách Bzura a Rave a spojené armády dorazily na čáru Bzura-Orojec. Jihně odtud armáda Woyrschova, pod níž bojují i rakouské pluky, obsadila Radom a dospěla ke dráze Radom-Ivangorod.

P. T. slavným
katol. jednotám a spolům
naše P. T. jednotě, nabízím
komplet sbírku 148 svázků v původní vazbě, zachovalé a levné:
Ottovy laciné knihovny
BŘEŽI editi admin. t. l.

Cennou četbu poskytují publikace „Knihovny Obnovy“

Mimo jiné vyšly tyto spisy:

- Brodský Boh., Naši přátelé. Str. 100. Cena 60 h.
Brynych Ed., Duch katol. obnovy. Str. 722. Cena 4 K, váz. v pouzdře za 6 K.
Brynych Ed., Kříže a kalichy. Str. 439. Cena 2 K, váz. K 3.50.
Brynych Ed., Štít víry, 2. vyd. Str. 108. Cena sníž. 50 h.
Mimra Fr., Obrázky ze smíšené osady. Řada I. Str. 168. Cena 80 h. — Řada II. Str. 460. Cena 2 K, váz. v jednom svazku K 4.50.
Novotný Dr. Jos., Člověk bez svobodné vůle? Str. 256. Cena K 3.20, váz. 5 K.
Novotný Dr. Jos., Index a věda. Str. 210. Cena K 2.40, váz. K 4.20.
Novotný Dr. Jos., Spiritismus zdokonalením křesťanství? Str. 259. Cena K 2.60, váz. K 4.40.
Novotný Dr. Jos., Světem k Bohu. Str. 468. Cena 6 K, váz. 8 K.
Pečínková B., Ženy. Str. 160. Cena K 2.30, váz. 4 K.
Reyl Dr. Fr., Úkoly sociální politiky. Str. 320. Cena 3 K, váz. K 4.80.
Reyl Dr. Fr., Jádro křesťanské sociologie. Str. 364. Cena 5 K, váz. 7 K.
Řezníček Dr. V., Královéhradecké vzpomínky. Str. 200. Cena K 1.40, váz. K 2.40.
Sahula Jiří, Karel IV. jako křesťan a vlastenec. Str. 488. Cena 3 K, váz. 4 K.
Sahula Jiří, Rozmarné příhody. Řada II. Str. 320. Cena K 1.80, váz. 3 K. — Řada III. Str. 384. Cena K 2.20, váz. K 3.50.
Sahula Jiří, Doba předhusitá a husitství. Str. 428. Cena brož. výt. K 1.60, váz. výt. K 2.60.
Novák, Kněžské problémy. Str. 395. Cena K 3.50, váz. K 4.50.

Objednávky vyřizuje

Družst. knihkupectví a nakladatelství v Hradci Králové Adalbertinum.

Statečnost našeho vojska v Itálii r. 1859.

Stálže zde úryvky z líčení švabachem ještě tištěného hned po skončení válečné výpravy:

«Od 29. až do polovice července býti pod širým nebem a to skoro v jednom kuse stáli v krupobití kulek a potýkali se se zběří až z afrických lesů přistavnou . . . to není žádná mačičkost. V bitvě u Madženty (dne 4. června) obsadilo půl setniny druhého praporu myslivců (jehož mužstvo se vybírá z Hradecka, Bole-slavska, Čáslavska, Chrudimska a Pražska) most u Sv. Martina pod velením poručíka Dubravického. Pět setnin francouzských hnalo na postavení toto věru vztek-lým outokem, a strhla se krvavá pátka muže proti mu-ži, tak že postavené zde rakétové kusy očinkovat nemohly, aby se do vlastního vojska nestřílelo, a sami kanonýři holými šavlemi do toho sekali. Při vši své náramné převaze byl nepřítel třikráte odemán, a teprve čtvrtému náběhu ustoupil zástup statných hochů, bojem tím velice zřídý . . . Nepřítel už vstupoval na most u Madženty. Setník Kuhn, poručíkove Borosini, Benda, Steinský vrhli se proti němu s třiceti muži dobrovolně se k tomu odhodlávšími a hájili most proti silnému přednímu voji nepřátelskému po tři čtvrti hodiny! Důstojníci nebyli pouzí kazatelé. Od padlých myslivců brali pušky, rána za ránou rachotila a každá kulka byla berná. Když se zápas obrátil takofka ve rvačku, od-hazovali myslivci své šuce, popadali Francouze do křížku, a běda každému, který jim do rukou padl. Ka-det nadmyslivce Schmidt byl postřelen do nohy; dal si ji obvázat a bojoval dále, až hruběji poraněn do zajetí upadl.

V bitvě u Malegnana (dne 8. června) se podle vý-roku očitých svědků nejvíce vyznamenal pluk králeviře Alberta Saského, pocházející z Písecka. Nadporučíko-vé Rau a von Salembels zachovali dva praporce svého pluku, nesmírným návalem rozptýleného, věru zárač-ným způsobem. S hrstkou svých vojnův prosekali se ob-klíčením je hlukem zuřivě a neohroženě přeplavali rozvodněnou řeku Lambro, dráhách zástav nad živo-byti své setříce.

Nejhrůznější bitva byla dne 24. června u Solferina. A tu opět vynikli udatností svou plukové čeští, pluk hraběte H. Khewenhüllera (z Písecka) a jmenovaný již pluk králeviře Alberta. Pluk Khewenhüllera stál od začátku až do konce v nekrutějším krupobití drobné i hrubé střelby, šestkrát odráží ženoucího se nepřítel-e . . . Plukovník kníže Windischgrätz padl v čele udatného pluku tohoto. Adjuťantovi jeho bylo čako dva-kráte s hlavy sestřeleno, a při onou zrovna s rukovětí nastřelena napřažená šavle, kterou byl právě dva za-ávý po sobě skolil. Nemaže šavle, uchopí palku od pa-člého vojína a zastřelí z ní rytmištra francouzských husarův. V zápasu tom byl postřelen do kolena a do stehna. Kde důstojníci takové statečně knzy konali, na-jistě nezůstali ostatní vojnové pozadu.

Pluk králeviře Alberta bojoval pod rekovským Be-nedekem u Porzolengo a St. Martino a křak tam tes-to slavný generál Sardinský vyprávěl, povíme so-zdě. Dle toho hájí Sardinský tvrdě, že v bitvě u

OBNOVA

Číslo 31.

Předplatné na čtvrt roku 2 K 80 h
na půl roku 5 K —

V Hradci Králové, dne 30. července 1915.

Inserty počítají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XXI.

Italské křeče.

Malomocný vztek italských zednářů zrcadlí se v prohnaných činech, v kterých hledají zoufalé křeče aspoň na chvíli podporu. Mnichovská „Abendzeitung“ oznámila, že agitátoři přestrojení za mnichy a kněze procházeli římskými ulicemi, volajíce: „Odpadneme od nynějšího papeže, který jest nástrojem lutherského císaře a zvolme si papeže nového! — Takle zbraň ovšem není u zednářů ničím novým, ale jest tak rafinovaná, že by ďábel sotva vymyslel chytřejší. A společnost takových zločinců, kterých by se štilil i mnohý obyvatel kázně, namlouvá světu, že usiluje o novou, křesťalovou morálku, že se stane sloupem bratrství a spravedlnosti.

Kdo sahá k takovým prostředkům, prozrazuje, že již cítí v týle neodvratnou zkázu, že již jeho mlýn doklepává. Vždyť je to patrné i z jiných zjevů. Italský vyslanec v Bukurešti z rozkazu své vlády uveřejnil 20. července vyhlášku proti hromadnému útoku italských důstojníků, kteří dleli v Rumunsku na dovolené. Tedy dovolenci místo patriotického nadšení zbáběle prchají, aby nemusili čichnouti k pepři, který jest jim na hranicích uchystán. Vyslanec oznámil, že budou trestáni podle zákona jako sběhové všichni důstojníci desertéři, kteří se nepřihlásí k své povinnosti do 31. července.

„Agenzia Stefani“ s odvoláním se na italskou banku sděluje, že konečný výsledek upisování válečné půjčky i s závazky bankovního konsorcia činí 1117.5 mil. lir. Všechny nové podrobnosti o upisování válečné půjčky sesilují však vyslovené již pochyby. Z obou největších italských soukromých bank, jichž organizace obepíná celou Itálii, sebrala „Banca Commerciale“ celkem 122 mil. lir, z nichž jediné na Milán připadá 39, a „Credito Italiano“ 118 mil. lir, z nichž v Miláně bylo upisováno 38 mil. Největší město Itálie Neapol upisalo celkem pouze 34 mil. lir. — I kdyby bylo pravdou tvrzení italské banky, jak skrovný to obnos v porovnání k obrovským sumám, upsaným v Rakousku a Německu!

Dle zprávy italského úřadu pro sprostředkování práce vrátilo se v prvních šesti týdnech války do Itálie 470.866 vystěhovalců, vedle toho statisíce z měst Turína, Milána, Florencie, Říma, Olgenti a Paterna, jichž městské zprávy ciferně neudávají. Ale polovice těchto přichozích jest bez práce. Tak se pamatovalo na zadní kolečka před válkou, na kterou se přece Itálie připravila velice pohodlně! Inu — žilo se to pohodlněji před prohlášením boje z peněz cestujících cizinců! Když měl pyšný stát skutkem osvědčiti hospodářskou soběstačnost, ocitl se na holičkách. U nás a v Německu i v okamžicích, kdy válka vyžadovala napětí vši pozornosti, otázka nezaměstnatosti luštěna s pečlivostí daleko větší.

Četné italské továrny pro nedostatek nebo drahotu uhlí zastavily svoji výrobu. Zjevná vážnou je krize v průmyslu kovodělnickém a tím pro továrny muniční, poněvadž není žádného koku pro slévárny. Od té doby, co zastavilo Německo dodávky uhlí pro Itálii, stouply ceny koku z 23 lir za tunu na 120 lir a také za tyto peníze nelze materiál takového dostat. Ve dvou třetinách všech sléváren italských, jak se uděluje, byla práce zastavena. — Tedy spořeň na ochotu Anglie valně zklamala.

Jak barbarsky zacházeli italsí vojáci s chycenými kněžími, kteří jsou loyálními Rakušany! Ale zednáři se chovali a chovají surově i proti kněžstvu poddanému státu italskému; zkrátka jejich protikatolický fanatismus

rádí proti vlastní krvi. Vztek nad nezdarem válečných operací vylévají si strážcové války na lidech nevinných.

V minulých dnech konal se proces proti pěti mnichům v Bari, kteří byli žalováni, že konali služby vyvědačské Rakousko-Uhersku. Ale prokázána naprostá bezpodstatnost „důkazů“ zednářských žalobců. Barský státní návladní prohlásil sám nedostatečnost svého důkazového materiálu. Z toho patrné, jak bezdůvodně i Tito mniši byli šikanováni.

Ze Ženevy se dne 28. července oznamuje, že již nyní působí dostatečná výroba střeliva v Itálii značné obtíže. To je trochu brzo! Proto listy vyzývají vládu, aby povolala neprodleně z fronty dělníky, kteří jsou v takové práci vycvičení.

Rakouský generální štáb ve zprávě z 28. t. m. k zprávě své o zhroucení posledního italského útoku dodává:

„Celkové ztráty Itálie lze odhadovati na 100.000 mužů. Teprve dělníky ocení výkony našeho vítězného vojska a jeho vůdce v této obranné bitvě. Neochvění a neophrvlně stojí ještě stále tam, kde před dvěma měsíci očekávali nepřitele. To platí nejenom o posicích, o něž v druhé bitvě prudce bylo bojováno v Goricku, nýbrž o celé naší bojovné frontě, jež byla zvolena pro obhájení na jihozápadu monarchie.“

Ke všemu vyvstávají na obzor černé mraky z Polska a Turecka.

Itálie vyhledala si k válce okamžik, kdy se dalo dle jejího názoru válčiti nejlehceji a neúspěšněji. Zatím však po dvouměsíčním zápolení a ztrátě velice důležitých obrněnců dostávají se křeče. Dlouho novověké pokolení italské žilo a tylo z toho, co v Itálii nastřádali Caesarové a zvláště po nich papežové. Nejubožší individua slunila se v jesku antických pomníků a nádherných uměleckých děl křesťanského středověku. Lm parasiti se domnívali, že důchody plynoucí ze skvělé minulosti budou pro výživu a slávu nevyčerpatelnými věcně. Přítomnost však žádá přísně, aby příživníci osvědčili své vlastní duševní hodnoty. A ehm! — po dvou měsících místo triumfů a vavřínových věnců — horečné křeče!

Proti zdražovatelům potravin.

Boj proti nemírnému zdražování potravin rozvinul se nyní na celé čáře v naší říši. O tom svědčí především různá císařská nařízení, v poslední době o zabavení zásob cukru, o úpravě oběhu s cukrem, určení maximálních cen za cukr a za obilí a zabavení všeho obilí. V důsledku císařských nařízení určují mnohé obce maximální ceny nejobyčejnějších požívatelných na týdenních trzích nabízených.

Ted došlo i na luštěniny. Naprosto neoprávněná drahotu luštěnin v minulém roce sklizňovém přiměla vládu, aby odňala též luštěniny spekulaci a aby je pojala do okruhu oněch potravin, jejichž prodej a spotřeba byla postavena pod státní kontrolu. Od okamžiku, kdy se oddělil od orné půdy, zabavují se vnitrozemské luštěniny sklizně r. 1915: brách, čočka a boby všeho druhu, jichž se nepoužívá jako čerstvé zeleniny. Rovněž se zabavují zásoby luštěnin

tohoto druhu z dřívější sklizně, jež jsou dne 1. srpna ještě pohotové. Vedle toho jest zakázán jakýkoliv oběh luštěninami a jejich spracování; prodej luštěnin z nové sklizně jest dovolen jen válečnému obilnímu ústavu.

Po příkladu Rakouska vydáno jest právě v Uhrách ministerské nařízení o maximálních ceně cukru, jež pro spotřební cukr stanovena jest 96.50 K oproti dosavadní základní ceně 87 K. Rakouské nařízení určuje maximální základní cenu 88.50 K oproti základní ceně 79 K stanovené. Zároveň uveřejňuje vláda uherská nařízení o stanovení maximálních cen pro mouku pšeničnou a žitnou. Ceny proti dosavadním cenám mouky budou nižší a za obilí v nynější době semílané jsou stanoveny premie, jež jsou již započteny v maximálních cenách.

Spolková rada německá minulý týden vydala nařízení, jež směřuje proti přehnanému zvyšování cen v obchodě s předměty denní spotřeby, zvláště s potravinami a požívatelnými všeho druhu, surovými přírodními výrobky, jakož i topivem a svítivem. V nařízení tom jest také pamatováno na možnost vyvlastnění pro případy, kdy někdo takové předměty zadržuje.

Nejnoveji i naše ministerstvo práv výnosem, rozeslaným státním zastupitelstvům, okresním a sborovým soudům, žádá, aby proti dosavadní mírné praxi bylo nyní odsuzováno častěji k vydatným trestům vězení a vedle toho k takovým pokutám, jež alespoň vyčerpávají v řízení prokázané, nemírné zisky žalovaných. V případech obzvláště těžkých a zavržitelných má býti vedle toho vyslovováno propadnutí zásob a odnětí živnostenského oprávnění.

Proti neoprávněnému zdražování životních potřeb vydán minulý týden zvláštní výnos ministerstva vnitra k politickým úřadům zemským, aby se s největší přísností postaraly, by politické zeměpanské, policejní a obecní úřady všemi prostředky dohlížely na utváření cen a proti každému zvyšování cen bezohledně zakročovaly. Nesmí býti za žádných okolností připouštěno, aby výrobce využíval nedostatku, který zavládá v mnohých druzích zboží, a tím zvýšené poptávky, aby své zboží tak dlouho zadržoval, až by docílil neslýchaných zisků. Není dovoleno, aby překupníci v též úmyslu své nabídky cen oproti prodávacům stupňovali, aby sobě navzájem i prodávací zboží odníмали a posléze, aby maloobchodníci zcela nepřiměřenými přírůžkami ke své ceně nákupní v též manévru pokračovali, takže spotřebitel musí ve své tísní platiti nedostupné ceny, nebo se zřelí nákupu jemu tak nepostradatelného, často k výživě nutného zboží. Za rozhodné pro posuzování přemrštěných cen mají platiti pečlivě a odborně zjištěné výrobní náklady s připočtením přiměřeného zisku, nikoli však tržní ceny, jak to žádají různé sbory, ježto tržní ceny často vznikají lichvářským způsobem.

V nejnovejší době bylo selskému obyvatelstvu častěji doporučováno, aby se vyhnulo stíhání pro liehvu cenovou, by při prodeji svých výrobků nežádalo určitou cenu, nýbrž se jenom

DEPEŠNÍ ADRESA: ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚNEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4% A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ LISTKY POŠTOVNÍ SPORITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLÍM, KOKSEM A CEMENTEM

ŽIROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPORITELNY 140.273

tálaso koupěchtivé osoby, co chce zaplatiti za zboží a neutavřelo pak oběd, jestliže nabídnutá cena neobdovídá jeho očekávání. Také takové jednání kupce, který zboží nevydá dříve, až když nabídku se mu odividně nadměrná cena, odůvodňuje skutkovou povahu přestupku lichvy cenové, a také už čestní lidé, kteří se při prodeji tak chovali, byli citelně potrestáni nejen pokutou, nýbrž také vězením. Ale také ti, kteří zmíněným způsobem podněcují k lichvě cenové, vydávají se v nebezpečnoství, že budou trestním soudem stíháni a zejména tenkrát přísně potrestáni, jestliže své ponaučení adresují širokým kruhům v tiskopisech, oběžnicích nebo ve schůzích spolkových.

Aby se proti lichvě dosáhlo pronikavého úspěchu, jest třeba soudinnosti obecnosti. Nestáčí, projevuje-li obecnost jen nelibost nad přehnanými cenami, nýbrž každý případ musí býti úřadům oznámen bez ohledu na nepohodlí potahování k soudu za účelem svědeckého výslechu a podobně.

Záložna v Hradci Král.,

Janské náměstí č. 163.

Vklady na knížky 4 1/2 %

Vklady vázané výpovědi 4 1/2 %

Nové vklady (uložené v době moratoria) úrokují se dle dohody a vyplácí se z těchto vkladů obnosy bez omezení moratoria.

Průběh války.

Bojiště východní. Rusové v pevnostním čtyřuhelníku polském jsou víc a více svíráni. Na řece Narevu armáda Gallwitzova po dobytí pevnosti Pultusku a Rožan přešla řeku Narev průlomem 28 km širokým; ostatně na narevské pevnostní čáře drží Rusové jen pevnost Lomžu, kterou však již také Němci obehli a blíží se k řece Bugu. V bojích na Narevu od 14. července dle úřední zprávy ze dne 24. července zajato 41.000 Rusů, ukořistěno 15 děl a 90 strojních pušek. Ztroskotáním útoku ruského u Rožan a Pultusku získáno nanovo 3319 Rusů a 18 strojních pušek. Kořist z pevnosti Rožan a Pultusku není dosud známa. K pevnostní skupině novogeorgievské a varšavské od severu a západu posunuje se obklíčovací vojsko blíž a blíž. Celý západní břeh Visly od Kalvarie (jihozápadně od Varšavy) až ke Kozienci (východně od Ivangorodu) musili Rusové již dříve vykliditi, čímž jsou zbaveni možnosti mařiti obléhání Varšavy a Ivangorodu výpady. — Nejúpornější boje odehrávají se mezi Vislou a Bugem, kde od 14. července dle úřední zprávy ze dne 24. července zajato na 50.000 nepřátel a ukořistěno mnoho válečného materiálu. Armáda arcivévody Josefa Ferdinanda donutila tu Rusy k ústupu mezi Vislou a Bystřicí. Počet zajatců u této armády stoupl na 11.500 mužů. Německé vojsko pak severně od řáry Vojslavice (jižně od Cholmu) — Grubešev zatláčilo Rusy na sever. Jižně od Krylova zmatilo rakouské vojsko ruský pokus přejíti Bug a jižně od Sokalu dobylo opěrného bodu, jenž je důležitý pro předmostí, jež si zřídilo rakouské vojsko na východním břehu Bugu u Dobrotvoru. Při tom zajalo 8000

Rusů a ukořistilo 5 strojních pušek. I na Dněstru jeví Rusové horoucnou činnost. Rádí by stáhli naše nejvýchodnější křídlo a donutili je k ústupu na pravý břeh Dněstru. Ani zde však Rusové nepochodili; byli za velikých ztrát odrazeni a naše vojsko rozšířilo svou drávu na východ od Zalesčiků. Na nejsevernějším křídle fronty spojené v Kuronsku armáda gen. Belowa potkala 5. ruskou armádu a pronikla až do krajiny pozvolské — póniecké.

Na západním bojišti opětovali Francouzové bezvýsledné útoky u Souhéz, západně od Lunevillu odrazeny francouzské útoky, v krajině u Münsteru ochably boje; jinak ve Francii jest vlastně přestávka.

Italské bojiště. Dle zprávy ze dne 27. července už devátý den trvá na Goricku boj o planinu doberdobskou, na níž podnikají Italové útok vždy s větší silou. Všecky útoky tu odrazeny a vojsko naše drží i na dále své původní postavení. V korutanském pohraničním území nestalo se nic podstatného. Jeden z našich vzduchoplavců házel pumy na Veronu. — Na moři se vyznamenalo zase naše loďstvo. Dne 23. července ráno bombardovaly totiž naše křižáky železnici na italském východním pobřeží na trati delší než 160 km. 7 železničních stanic velmi poškozeno, dva mosty zničeny a j. Italské loďstvo nebylo nikde viděti. — Úřední zpráva ze dne 28. července ohlašuje, že jako první, také nepoměrně prudší druhá bitva na Goricku skončila úplným neúspěchem italského vojska, které v prostoru asi 30 km širokém o síle 7 sborů (17 pěších a mobilních divízií milice) pokusilo se prorazit za každou cenu. Celkové ztráty Italů dlužno odhadovati na 100.000 mužů. — Dle téže zprávy naše lehké křižáky a torpédovky 27. července podnikly velký útok na železniční trať od Ancony až k Pesaru a stihly na nádraží a železniční mosty této pobřežní trati s dobrým výsledkem. Současně naše námořní letadla házela pumy na nádraží a jiné vojenské stavby v Ancone. Loďstvo neporušeno vrátilo se, aniž se na moři ukázal nepřítel.

U Dardanel jest tuhý posílní boj. Bojuje se především u Ari Burnu a Seddi Bahru. V mořské úžině dardanelské potopena francouzská ponorka.

Nová americká nota, německé vládě zasláná, prohlašuje opět svou ochotu zasádniti se o svobodu moří, ale staví se na stanovisko, že jest věcí válčících států, aby svá jednání přivodily v souhlas s právy neutrální, nikoli však povinností neutrální, aby práva mezinárodní dohodou zajištěná ve válce měnila. V notě jest mnoho řečí o lidskosti a zásadách právních, o svobodě moří, je v ní ofáda výtek a poklon, mluví se v ní o přátelství a neutralitě, ale konec konců — svoboda moře slouží Americe jen v době míru.

Politický přehled.

Terst rakouský. Terstský místodržitel bar. Fries-Skene 20. července přijal deputaci měšťanů terstských, která ho ptáda, aby velké náměstí terstské bylo pojmenováno dle jména panovníka. Při té příležitosti místodržitel prohlásil, že nerozlučnou příslušnost Terstu k naší Měi neami zviklati žádný nepřítel vnější, ale také ne vnitřní. Řádní těch, kteří se tady uvnitř po-

by lidstvu život prodloužili a zapudili z hlavy nervosu a regma z nohou. Na zkrátka čim vše, co mohou. Když na paragraf opět někdo klepá, — neb spravedlnost byla vždycky slepá — že nezná rozdíl snad mezi mým a tvým, (já říci víc se škodě bojím), by vytáhl mu bory z bláta, vzal jeden na své úkol advokáta. A konečně — tu kňuč se Petru úsměv na tváři — dva z nich se stali také faráři!

To bylo by tak všechno, Pane, však nevím dál teď, co se s nimi stane. Neb všichni, pobled, jak se mají rádi a to je právě všechny svádí, že prosí mě jak malé děti, by scházeti se mohli v letech vždycky pěti, a jeden přes druhého, ten a on chce a přání jejich nemá konce, ba docela se zdá mně, že o tom mluvil farář ráno v chrámě. Tak nevím, kolik let tím přidat smím a proto tázat jdu se k znakům Tvým!

Tu rozjasně se sluncem čelo Hospodina: „Co zasmějí, Petře, dopřej každému z těch synů: Quod desiderant, placet. Tož všem každému — let ještě pětadvacet!“

A. V. Chodovický.

Madresloví prestonárodní.

IV.

Přecasto se namazná
ořezka nám dává tu!

koušeji ářiti tajně jed nevěrnosti, musí nadobro přestat. Místodržitel přehlašuje, že proti každému takovému pokusu vystoupí s bezohlednou přísností a postará se, aby v Terstě příteli byli jen Rakusané. Těmto pak má se dostati všech svobod a výhod, jichž může svým věrným a pracovitým občanům poskytnouti mocný, na právu a spravedlnosti založený stát.

Porady ve Vídni. Dne 27. července konala se ve Vídni několikahodinná ministerská rada, již se účastnili všichni členové ministerstva. Před tím 22. t. m. navštívil uherský ministerský předseda hr. Tisza ministra zahraničních záležitostí bar. Buriana, nato byl přijat v delším slyšení oísafem, načež jednal s ministerským předsedou hr. Stürgkhem a se společnými ministry.

Díky Poláků. Polští inteligenti, kteří zase vracejí se do vlasti, ústy universitního docenta dr. J. Sojdaa ze Lvova děkují Praze a městům sousedním, jakož i vůbec českému národu za všecko srdečné přátelství. Poláci nikdy prý Praze a Čechům nezapomenou lásky a přizné, která jim zde byla ovděčena.

Ve Švédsku sněm schválil návrh, aby branou službou povinný věk snížen byl na 20. rok života a aby služební povinnost zeměbranecká byla prodloužena z 8 na 12 roků.

Rusko a Japonsko. Japonsko touží prý připojiti se k Rusku, ježto jsou nyní rozpory na východě urovnány. Rusko i Japonsko jsou nedůvěřiví k Anglii a proto asi navzájem touží po spojení.

Našemu velečestnému duchovenstvu
ku provádění prací kostelních více doporučujeme mladou českou
dílnu absol. c. k. stát. školy řezbářské
BOHUMILA BEKA v HORE KUTNÉ.

Volné listy.

Napoleon r. 1815. Jak minule již bylo pověděno. Napoleon útoky své zatřídil dle povah Blücherovy a Wellingtonovy. Věděl, že vrhne-li se na Blüchera, Wellington hned tak se nerozhoupá, a výpočty jeho byly událostmi cele potvrzeny. Wellington dostal již 15. června od Blüchera zprávu, že pruský přední voj Napoleonem jest napaden, ale vzkaz tento Wellingtonovi nevdal, pospíšiti do Bruselu na ples. Když se ve vybrané společnosti bezstarostně bavil, dostal p půlnoci druhou zprávu, že Francouzi přešli již Sambrou a obsadili Charleroi; teprve potom zanechal tance a odebrav se k vojsku, rozkázal, aby bylo hotovo dáti se na pochod. Pohodlný Wellington rozpoznal, že na spojení s Blücherem není již pomýšlení, neboť Napoleon stál již mezi nimi. Věda, že Napoleonových úmyslů těžko jest se domysleti a že jsou vždycky nebezpečny, anglický vůdce usoudil, že mu nezbyvá nic jiného, než různě rozestavené oddíly co možno nejrychleji shromáždit v jednotné těleso schopné obrany.

Napoleon Wellingtonovi dlouhých úvah nedopřál, neboť, aby byl chráněn ve svém podniknutí proti Prusům, vyslal proti němu své levé křídlo pod velením maršála Neye, od něhož očekával, že úkol svůj v kritické chvíli zcela provede. Koho jiného měl Napoleon poslati, než muže, jehož sám nazval nejudačtější z udatných a jenž svojí rázností a chabrostí v mnohých těžkých se tak proslavil? Naděje Napoleonovy byly však sklamány. Nevysvětlitelná váhavost u Neye

čemu podobá se stará,
parádivá koketa.
Inu — kachně s diamantem na zobáku,
špitálníku ve rytířském fraku,
šedé vráně v lesklé kleci postříbřené,
komínické knížce v ofízce pozlacené,
konvi s uchem jantarovým,
ponocenské čapce s perem pátracím, novým.
Marnivostí zaslepená stará parádnic
jest jak herka, která nosí skvostné náušnice,
se zlatými knoflíky jest pelichavá beranice.
Vrásčité tvář její v drahém šatu,
v drahokamech, hedbávi a zlatu
obyčejné vyjímá se
v podzimní své zvadlé kráse
jako pudrovaná hrůzka usazená,
jak puškvorce částka cukrem obložená,
jak pepř v sladké himonádě,
hastroš v elegantním hrade,
kopřiva, jež v luzném sadě.
Jest jak rezná plachta s monogramem,
dřevák s drahokamem.
Jako ve smetaně bílé sýr,
v ržích pampelišky sachopýr.
Jako ležek v konvalinkách sedící,
lakovany poklop do sklepa se otevírací,
černý rendlík se stříbrnou pokličí,
kuňka v akvariu sobě hovičí.
Uvidíš-li kapustu kdys ve květnáku,
mramorovou zdobu na patníku,
na prohnité tyči atlasovou stučku,
lilačící mrtvé na nádherném lůžku,
vzpomeneš si na koketnou parádnic,
— přestářlou a opřehlou šmejdnic!

Feuilleton.

Jubilejní.

(Druhá oktáva gymnasia v Nov. B. sešla se po 25 letech v hotelu „U zlatého anděla.“)

Ve světlé nebes stře
se k trůnu. Pane zvolna Petr běže. — —

„Ó Pane.“ — tichým hlasem prosí —
„zas přináším už cosi.
Tam dole dnes se sešly hlavy
a čtyřstoleté jubileum slaví,
kdy v svět tak veliký a smělý
se ze škol tehdejších rozcházely.
Jim nejkrásnější léta pryč se poděla —
a dnes se sešly opět „U zlatého anděla.“

Jest patnáct jich tu z tehdejší té řady
a zas se jednou sešli dohromady.
Z nich čtyři vlasti prospět chtějí
a mládeži se stali přáteli a učitel;
z nich jeden — byl bych zapomněl to skorem —
ten víc je, stal se c. k. profesorem.

„Tři další osudem si dali říci!
z nich stali se zas úředníci:
při poště, a dráhy a při okresě,
a píson, píson, co jen papír snese.
Však jeden, ach ten odívá se v šarlat, kment,
on prodal panství své a žije jenom z rent.
Zde ten zas v potu tváře brázdí matku zemí,
ten přírodě je nejbliž mezi všemi.
A tři zas obětavou na se vzali péči,
ti chudokrevné lidstvo léčí,
hledají recepty, hledají zlé,

objevila se již r. 1812, kdy v bitvě u Budyína, jakkoli Francouzové tam svítili, plány pána svého pobítil tím, že neprovedl obchvatovacího pochodu, který mu byl nařizen.

Na místo aby rázem udeřil na Wellingtona a překvapil ho dříve, než armádu svoji sešlupí, Ney pohyboval se váhavě a očekával hraběte jenerála Erlona, který se chybným pochodem opozdil. Tím uběhlo drahé času, kterého mělo být plně využito. Přední zástupy armády Wellingtonovy stály pod velením Bernarda Výmarského u Quatre-Brasu, a nebyly by odolaly, kdyby byl Ney hned udeřil. Potom by byly také rozprášený bývaly jednotlivé oddíly, které bez plánu a spojitosti Bernardu Výmarskému byly posílány na pomoc. To všechno Napoleon ženíšně vystihl a dle toho sestrojil také svůj plán, ale nepočítal svůj bystrozrak, ráznost a prozíravost vůči svým jenerálům, kteří nebyli již s úkoly, které v dřívějších válkách skoro hravě vykonávali.

Ney nepříteli hned nenapadnuv, poskytl mu času, že se mohl spojit s princem Oranžským, a teprve po opětovaných Napoleonových rozkazech udeřil na anglické pluky, hodné ovšem již sešležené. Ale i přes to Francouzi bojovali tak ohnivě, že Angličané ze svých posic byli brzo vytlačeni. Již již ustupovali, když tu s novou posilou přibyl vévoda Brunšvičský, a boj byl rozhořčeně obnoven. Vévoda Brunšvičský v čele svého vojska střelen jsa do ardece sice padl, ale stále přibývajících zástupy anglické byly se tak, že přes veškeru francouzskou udatnost a přes veliké ztráty anglické vítězství zůstalo nerozhodnuto; obě armády nocovaly na svých postaveních. Angličané pozbyli mnoho vojska proto, že měli nepatrný počet děl. Čtyřicátý druhý pluk anglické pěchoty, skládající se ze skotských horalů, byl od francouzských kyrysníků, kteří dřívehran jeho rozrasili, zcela rozsekán a potřen.

Obě bitvy u Ligny a Quatre-Brasu byly svedeny téhož dne. Napoleon Blüchera porazil, Ney však úlohu svoji rozdělit jen částečně a váhavost jeho stala se osudnou, neboť lze velmi pravděpodobně předpokládati, že bitva u Waterloo byla by se vydařila jinak. Ostatně jest pochybné, zda Wellington po porážce poloviny své armády by se byl ještě hlavnímu útoku Napoleonovu postavil.

Napoleonův genius opět se vzepjal, aby se přizpůsobil situaci, kterou Ney zavinil, a aby dle daných skutečností napravil chybu svého maršála. Za Blücherem, couvajícím od Ligny k Wawru, Napoleon poslal Grouchyho s rozkazem, aby Prusy pronásledoval a zahnal pokud možno co nejdále. Sám pak obrátil zřetel svůj na Wellingtona, který přišel do Quatre-Brasu, kamž stahovány anglické posily. Napoleon, hospodáře časem, kázal Neyovi, aby neprodleně proti anglické armádě útočil, kdežto hrabě Lobau měl ji napadnouti v boku.

Spěchaje za svými kurýry, Napoleon přibyl k oddílu Lobauovu u Quatre-Brasu a shledal, že Ney dle posud na svém místě. Po novém rozkazu, který přiletěl jako blek, Ney, váhavost svou ledabyle omlouvaje, hnul se konečně ku předu. Zatím Wellington vše si rozmyslil, bitvu u Quatre-Brasu nepřijal, jal se rychle ustupovati, a francouzská armáda, majíc v čele císaře, hnala se rychle za ním. Děti lil se proudy a činil cesty téměř neschůdnými, což bylo na škodu Angličanům, kteří, nemohouce tak rychle couvati, jak Napoleon spěšně postupoval, pozbyvali mnoho zajatých. Večer toho dne zastřela krajinu mlha, a Napoleon v pronásledování stal se opatrným, pátraje na všechny strany po nepříteli. Zvolniv pochod, blížil se císař se svojí armádou k lesu Soigneskému, kdež přední hlídky jeho spatřily Angličany.

Aby se přesvědčil o síle nepříteli, Napoleon rozkázal, aby Milhaudovi kyrysníci na něho udeřili, ale anglická pěchota se rozestoupila, a v mezere tím povstál objevilo se padesát děl, která do ženoucích se kyrysníků počala sypati zhoubu. Kyrysníci rychle obrátili a Napoleon se přesvědčil, že před ním stanula všechna anglická armáda a že jest hotova k boji. Protože krajinu zaklopoval již soumrak, císař odložil bitvu na druhý den, který přinesl osudné a hrozné Waterloo.

V rozličných spisech, o tomto posledním boji Napoleonovu pojednávajících, dočítáme se úsudku, že se mu události vymykávaly již z rukou a že jich neovládal. Nemíníme. K Waterloo došli ho maršálové, kteří nevykonávali jeho rozkazův a v bitevních plánech jeho nebyli těmi uvědomělými a pohotovými činiteli, kterými tak stkvěle se osvědčovali až do konce r. 1812. Pověděli jsme již, že Ney mohl u Quatre-Brasu porazit polovici armády Wellingtonovy, ale váhavostí svoji způsobil, že bitva zůstala nerozhodnuta. Podruhé, když již Napoleon přemohl Blüchera, Ney měl zase udeřiti na Angličany a zaplésti je v boj v okamžiku, kdy Lobau je zaskakoval v boku a kdy Napoleon spěchal, aby šel bitvu. U Quatre-Brasu Wellington byl by býval poražen, protože Blücher nemohl v den ten přispěchat mu na pomoc a protože armáda

anglická byla značně rozvířena, kdežto druhý den u Waterloo měla výhodnější polohu, přes noc přibýlými zástupy sešlupila a mohou odolávat až do večera, dočkala se Blüchera.

Nouze naučila Dalibora housti. Noviny zabývají se zprávou o ruské ministerské radě, která prý se usněla, prohlásiti Polsko královstvím v rámci carovy říše a ustanovila pro ně vlastní státní tajemství. Ať správa tato jest pravdiva či li, jisto jest, že Rusko horlivě Polákům slibuje již od počátku války. Nejprve dověděli jsme se o přátelském ujišťování jenerálismu Nikolaje Nikolajeviče, po té přišla zvěst o městské polské samosprávě a o poradách, které byly o samosprávě té konány, a nyní jest ohlašována jistá samostatnost. Ruský list »Novoje Vremja« prohlašuje rusko-polskou otázku za rozřešenou v srdcích bratrských národů ruského a polského, ale jest prý upraveni ještě některé formality. Polským přáním nevychází se tu všude ovšem úplně, neboť království Polské má býti pod ochranou dvojitého, ruského orla. »Rěč« oznamuje, že charkovský starosta Baljajev byl povolán do Petrohradu, aby se stal členem výboru pro projednání rusko-polské otázky. Rusům běží o to, aby v Poláckých získali oddaných přátel, aby navnadili Poláky, polnašské a haličské.

Pokud Rusové neudělí své sliby skutkem, máme právo mnoho jich neceniti. Ruská politika vůči Polákům v Kongresovce brala se vždy cestami křivolakými, jsouc nepřátelská a násilnická. Když na příklad tvořena byla tak zvaná oholmská gubernie, ukázala se zalepenost ruské byrokracie v plném světle, a všem přátelům ruských Poláků přecházel zrak a sluch, když roznesla se zpráva, že přes všechno varování Slovanů ruská vláda s parlamentem od svého úmyslu neustoupí. Zacházení s Poláky v Kongresovce bylo vždy takového rázu, že politika ruská byla naprosto nepochopitelná, i když uvažováno bylo o ní s hlediska vlastních ruských zájmů.

Na výtky Rusové obyčejně odpovídali, že Poláci dělali revoluce a chovají k říši příkré nepřátelství. Na místo takových výmluv měli Rusové přemýšlet o příčinách tohoto zaujetí a musili by, spravedlivě a nestranně uvažující, jistě vždycky poznati, že hlavními vinníky jsou sami. Když i nejmenší národové kulturní, jsou-li hněti, stěžují si trpce do křivd na nich páchaných a dovolávají se svých nezadatelných práv, jak by neměl si tak počínati národ s takovou slavnou minulostí, jako jsou Poláci?

Hovor o rozřešení polsko-ruské otázky v srdcích bratrských národů byl by mnohem lépe zněl a měl by mnohem větší mravní cenu, kdyby ruské časopisectvo bylo tak mluvilo dávno před válkou a ne teprve dnes, když dohrávají nezáse a dolehá nouze, která již Dalibora naučila housti. Jest pravidelným zvykem vlád, že slibují tomu kterému národu, když ocitají se v úzkých a potřebují pomoci, a osudu tomuto neušla ani nehybná byrokracie ruská, nechápající, že již v dobách míru a pokoje jest potřeba hověti spravedlnosti a činiti národy spokojenými.

Haličtí naši Poláci shodu rusko-polskou zásadně odmítli a prohlásili, že chtějí věrně setrвати při Rakousku, které jim dojiště splní plnou svobodu a volnost vývoje a které nehodlá polskou otázku řešiti jen pouhými sliby a stkvělými nadějemi. Mohlo prý by se opakovati, co se stalo r. 1856, kdy po caru Mikulášovi nastoupil Alexandr II., který ve Varšavě pravil: »Co otec můj učinil, dobře učinil, Poláci musí se vzdáti svých snů.« Taková historická data prý se nezapomínají. Naděje našich Polákův, rozumí se, jsou odůvodněny. Jako v přítomné válce vojní všech rakousko-uherských národností bez rozdílu prolévají svorně krev za společný domov, podobně po válce stejnou spravedlností zajisté budou měřena jejich práva a nebude zadržován svobodný vývoj jejich života. Válka stala se učitelkou v nejedné věci a dovodila také, že naše říše musí býti organickou jednotou svobodných a rovnoprávných národů, kteráto pravda nedávno byla zdůrazněna i samým následkem.

Koniáš. Spisovatel Jirásek ve svém »Temnu« kreslí také postavu Koniášovu. Chce-li kdo upřímnost Jiráskovu poznati, nechť promyslí Koniáše, jak jej líčí spisovatel a jak o něm mluví nestranné dějepisné badání. Nevíme sice, zda Jirásek, jako profesor dějin a spisovatel historických románů, všestranně prostudoval dobu, z níž čerpá jistivou a dráždící látku pro své »Temno«. Za účelem nestranného vědeckého hlediska jest toho rozhodně potřeba, ale z jeho Koniáše pozorujeme, že pravdu o tomto jesuitovi ví, avšak přes to že ji úmyslně zastírá a zkresluje. Kdo chce svojí knihou obnovovati staré bolesti, rozněčňovati vášně, rozpaloovati dávno spory, nemůže přirozeně postaviti se

proti sektářským »dějinám«, jejichž působením zakofenil se předandek, že Koniáš na nenabytou škodu národní spálil spoustu dobrých českých knih a že, jako smutné paměti Herodotus, v požeh dal chrám české literatury.

Jest nedobrym znamením české kultury, že tento strážák z hlav mnohých Čechů dosud nebyl vypuzen. Uslýší-li protikatolický naladěný člověk o 60.000 Koniášem spálených knih, nedivme se, že jest rozdílen a že proklíná. V pravdě však nebylo těch knih tolik, a ty, které byly Koniášem spáleny, obsahovaly jednak nepodlé traktáty, jednak mluvily kacířsky a pověrečně — samé tedy věci, které dle chvalofečnicků Husových nemají pro přítomnou dobu již důležitosti a jsou překonány.

Hodně vody již uběhlo, co ne právě katolický spisovatel Hanuš připomenul, že Koniáš pořídil »Klíč neboli rejstřík bludných knih«, kde jsou zaznamenány knihy nejen české, ale také německé a latinské, jimiž Čechy byly tehdy zaplaveny. Jak možno tedy ještě dnes udržovati lehkověrné lidi v bludu, že Koniáš ničil českou literaturu? Pisatel těchto řádků dostal před dvaceti roky do rukou Koniášův rejstřík a když názvy oněch knih přečetl, nejprve užal a pak se zasmál, pro jaké bezcoennosti Koniáš jest vyhlášován za škůdce národní kultury a pro jaké škvary prolévají se vlastenecké slzy.

Ostatně plašící vlastenci mohou si plody Koniášem spálené opatřiti, neboť dle Palačského považuje se jich mnoho v knihovnách domácích a zahraničních ve formě rukopisné a knižné. Jenom nevědomec nebo zlomyslník může tedy viniti jesuity, že jejich přičiňením česká literatura v 17. a 18. století profila a ochabla.

Jirásek, jak již poznamenáno, této dějinné pravdy o Koniášovi jest si vědom a proto kreslí ho tak opatrnicky, aby pravda jasně neprozářila, a zase tak zálučně, aby čtenář nevybředl z klamu, kterým jest Koniáš obetán. Jirásek v proudu vypravování ani slovem nezavádil, jakou cenu knihy Koniášem »vylepšované« a spálené skutečně měly, a nezaujal nestranného hlediska, se kterého bylo povinností jeho dáti spisům těm místo, které jim dle hodnoty pro národní kulturu právem náleží.

Přečte-li nestranný člověk v »Temnu« scénu, ve které Jirásek zobrazuje Koniáše trhajícího knihy, snadno pochopí, že na českou inteligenci, převážně protikatolicky vychovanou, drásavé kreslení spisovatelovo nemůže působiti jinak, než přihazováním smolných polen v plápolající oheň. A čtenář průměrného a obyčejného vzdělání? Lze si snadno domysleti, jaké zmatané a křivé představy, jak podjaté a liché úsudky z čtení »Temna« pro život vytěží. Ale to asi bylo úmyslem spisovatelovým, neboť jinak správněji by vystihoval přičiny činnosti Koniášovy, nestranněji vnikal by v jeho psychologii a doplňoval by jednání osob v »Temnu« spravedlivým líčením tehdejších náboženských, společenských a politických poměrů.

Tak na příklad Jirásek vzhledem ke svému údelu se nezmínil, že Koniáš byl také toho přesvědčení, že národ český nabude bývalého pokoje, až vymýceny budou hádavé knihy, kterými dělil se ve značný počet svárliвых stran. Koniáš kromě cílů náboženských dle svého přesvědčení usiloval tedy i o prospěch národa. Ani Hanuš neviní ho ze zlomyslnosti. Koniáš hubil knihy ne že byly české, ale že byly kacířské. Hanuš o něm píše, že byl horlivým vlastencem, ovšem dle svého způsobu, a pilným českým spisovatelem. Knihy, které rozdával na místo pobraných, označuje Hanuš za spisy »dosti zajímavé«.

Tato vlastenecká činnost a čtení byly zajisté pozoruhodnou vlastností muže, jež podjatý dějepis namaloval barvami tak černými, ale Jiráskovi v »historickém jeho obraze« tato významná stránka Koniášovy povahy nehistoricky zmizela. Jediné, co spisovatel učinil, jest, že »jeho Koniáše« v kázání na náměstí v Dobrušce oslovil posluchače: »Rozmíli Čechové, podvodným čtením zavedení vlastencové!«

»Temno« podstatou svojí jest vůbec kniha odstraňující stranickosti, a bylo by záhodno, aby o Jiráskových manýrách něčí kritické pero promluvílo podrobněji. Nezapíráme, dály se přehmaty v táboře katolickém, ale hřešilo se také ve stranách protikatolických. Spisovatel, jenž míní býti opravdovým vychovatelem národa a jenž knihami svými chce stanouti na vrcholích, a nichž urovnávají a vyjasňují se rozpory životní, rozděljuje spravedlivě světlo a stíny a dovědčí říkati pravdu o všech činitelích, kteří v dějinných událostech byli účastníci. Jirásek této spravedlnosti, kterou vnuká mravní svědomí, sobě neosvojil, tvorba jeho pohybuje se stále na kolejkách protikatolických. Jiráskovo »Temno« dokazuje, jak spisovatel, na místo aby čtenáře povznášel ke klidnému a vyváženému úsudku, vesluje v prouděch a hoví slabostem populárního běžného mínění.

Evropou valí se události, které tolik dotýkají se i našeho národa, pro nás všechny po-

třebí jest svornosti a jednoty, ale Jirásek beze všech zřetelův a jako by se ani neohumelilo staví si malicherné hlavu, aby knihou válečnou z vlasteneckých dějin nevlástecký dělal a rozjítlil...

P. T. interestům doporučujeme všem právě u nás vydanou, poutavou a

nejvýše časovou knihu:

J. Sahuly

Doba předhusitská a husitská.

Brožovaná K 1.60, vázaná K 2.00.

Drukt. knihkupectví a nakladatelství v Hradci Králové Adalbertinum.

Kulturní jiskry.

Nový a starý Řím. Německý básník Zidovského původu H. Heine píše: «Literak nepopíráme zde užitek, který byl křesťansko-katolickým názorem světovým v Evropě založen. Byl nutným jakožto spásná reakce naproti děsně mocnému materialismu, který se v Římské říši rozvinul a veškerou duchovnou nádhru člověka zničil brozil. Jako kluzké memoiry předchozího (18.) století staly se takřka «ospravedlňujícími důvody» pro francouzskou revoluci, jako se nám terorismus výboru pro obecné blaho zdá nutným uzdravovacím prostředkem, tak uznáváme i spasitelnost asketického spiritualismu, kterému-li na př. Petrona nebo Apuleja, knihy to, které můžeme též jako za «ospravedlňující důvody» pro křesťanství považovati. Tělo stalo se tak smělým v tomto římském světě, že mělo křesťanské kázání zapotřebí k svému zkrocení. Po hostině Trimalcionově bylo zapotřebí lícení hladem jako je křesťanství.»

Kněz a starožitnosti. Známý chorvatský archeolog, mgr. Fr. Bulić, objevil zbytky starobylé basiliky v Solinu u Spljetu. Našel 11 sloupů, na nichž spočívaly zdi; dvě z nich byly z bílého granitu. Učenec tvrdí, že tam stála basilika s třemi loďmi. Střední apside měla vejcovité dutiny, kde měli duchovní své sedadla. Podle mínění dra. Buliće byla to basilika sv. Petra, ve které byl korunován r. 1076 chorvatský král Zvonimir.

Projev soc. demokratický v Čechách. Posl. dr. Boh. Šmeral napsal o úkolech své strany za války toto: «Po roční zkušenosti jistě každý uzná, že za válečného stavu, a dokonce za války tak ohromné, jaké dosud neznaly dějiny, způsob činnosti a vystupování strany, jejího tisku, jejích organisací musí být úplně jiný než v době míru. Beze všeho přiznáváme otevřeně, kdo by zevní vystupování strany posuzoval dnes podle hledisk z normálních časů, že by v pravém slova smyslu mohl říci, že ji nepoznává. To je úplná pravda. Stejně však pravdou jest, že žijeme od roku v době úplně neobvyklé a že by nebylo žádným hrdinstvím, nýbrž nerozumem s dějinnými událostmi, daleko silnějšími než jsme sami, nepočítati. Dovedeme-li z nynější světové bouře vyjít, zachránivše holý život strany, neporušenost jejích základních zásad, základních prostředky a nástroje její organisace, propagační, publicistické činnosti, způsobilost k pozitivní politické i odborové práci, a vykonávše při tom veliké dílo na poli vzájemné podpory a mírnění válečných bíd, učinili jsme vše, co se v daných poměrech učiniti dalo.»

V Benátkách objeveny staré fresky. Jak oznamuje «Kunstchronik», byly v Benátkách při restaurování kostela S. Zaccaria, pocházejícího ze 7. století, objeveny v prostřední lodi chrámové významné fresky, mající zvláště pro Benátky značnou cenu, protože v Benátkách není z té doby jiných fresek. Jsou dílem vynikajícího umělce; představují vázy, květiny a proucí se rostliny a vyplňují jednotlivé části klenutí. Fresky jsou sice poněkud poškozeny, ale snadno je lze opravit.

Rozvoj žitva slovanského na jihu říše. Polský «Głos Narodu» rozepsal se o pobřeží jaderském našeho mocnářství a dovozuje, že nastal značný obrat ve prospěch Slovanů v posledních 30 letech, k čemuž velikým dílem přispěl nedávno zemřelý chorvatský kněz Matko Mandić, který byl profesorem přírodních věd, novinářem, redaktorem a konečně poslancem na zemském sněmu istrijském a na říšské radě. Podle zprávy tohoto listu význam žitva italského v Přímoři zanká. Obraz v Istrii, Orici, Gradišce a částečně i v Terstu se značně změnil. Před 30 lety znala se tam jen italská země a italský život, jména byla italská: Castelnovo, Abbazia, Lussin-piccolo a jiná. Dnes však na úředních označeních jest Opatica před Abbazí, Podgrad před Castelnovo, místo Lussinpiccolo znám jest Lošinj malý. I když města dosud mají ráz vlašský, není Přímoří italské, nýbrž slovanské, a to na západě slovinské a na východě chorvatské nebo chorvatsko-árbské. V Orici a Gradišce jest úřední řeč vlašská a slovinská, rovněž tak zákonodárství. Mezi 180.000 obyvateli Terstu jest již dnes 70.000 Slovanů. Ve dvou předměstských kurích pro obecní volby Slovinci již obsazují všechny mandáty a ve čtvrté skupině městské byli slovinskí kandidáti již v minulých volbách. To svědčí o varietě slovanského žitva a dokazuje, že s-

zemí nemůže být považováno za italské. V Istrii vykazuje úřední statistika Itálie vedena r. 1900, že vedle 136.191 Italů jest 47.717 Slovinců a 143.057 Chorvatů bez ohledu na Němce. V Orici mají z 29 mandátů na sněmu zemském Slovinci 14 a z 5 míst v zemském výboru 2, v Terstu pak již 12 z 80 zemských mandátů. Slovinci a Chorvaté mají také již vlastní gymnasia a učitelské ústavy. Jest potěšitelné, že úspěch národní práce kněžské se uznává veřejně.

Sochy, oltáře a j.

provádí absol. a k. odborné školy a a. k. umělecko-průmyslové školy

Jan Dušek v Chrudimi.

Obrana.

Páté přikázání. Jest zvláštní, že spodní proudy, které jsou každé chvíli připraveny k zákeřnému převedení lidí zcela pokojných, uvádějí občanům smýšlení konservativního a odporu cynismem páté přikázání. Sděluje se nám, jak na některých místech živly známého charakteru vytýkají našincům: «Jest známo páté přikázání, ale právě klerikálové za nynější války...»

K tomu podotýkáme, že jest potřebí také znáti z bible prováděcí předpisy k tomu přikázání. Fariseové, kteří náhle s přetvářkou snaží se másti prostomyslné lidi, mají nahlédnouti, jaké jsou v Písmě samém doplňky. Desatero sdělené Mojžíšovi není zákonem v sebe uzavřeným, zcela samostatným. Desatero jest nejvýznamnější částí širšího zákonníku Hospodinova, jak patrné z kontextu bible.

Lid byl jat hrůzou velikou nad zjevy, které provázely slova Hospodinova. Proto prosil Mojžíše: «Mluv ty s námi, a slyšeti budeme; necht nemluví nám Hospodin, abychom snad nezemřeli.» Mojžíš uklidnil lid stojící z daleka a «přistoupil k mrakotě, v kteréž byl Bůh.» Nato řekl Hospodin k Mojžíši: Toto díš synům Izraelským: Vy jste viděli, že s nebe mluvil jsem k vám. — Pak následovalo sdělení zákonů dalších.

A která pravidla v nich také šteme? Slyšme: «Kdo by udeřil člověka, chtěje ho zabiti, smrtí at umře. — Kdo by udeřil otce svého neb matku, smrtí at umře. — Kdo by ukradl člověka a prodal ho, jsa usvědčen z viny, smrtí at umře. — Kdo by zlořečil otci svému neb matce, smrtí at umře. — Jestliže by se svádili muži a udeřil by ženu těhotnou a potratila by sice, ale sama by živa zůstala: podán bude škodě, jak veliká by muž té ženy požádal a soudcové by usoudili. Pakli by smrt její při tom přišla, dá duši za duši, oko za oko, zub za zub, ruku za ruku, nohu za nohu, spaleninou za spaleninou, ránu za ránu, modřinu za modřinu. — Čarodějníkům nedopustíš živu býti. — Kdo obětuje bohům, kromě Hospodinu samému, usmrcen bude.» I jiné příkazy, připojené k Desateru, nazývají usmrcení. — A což jinde! Hospodin poroučí pobíti modlářů, ozbrojených nepřátel atd. Proto jest hotovým fazejstvím, jestliže se tváří velikým přítelem bible někdo, kdo jí vůbec nečetl. Spravedlivá válka není zapovězena ani ve Starém ani v Novém zákoně.

Jest to věru komické, jestliže člověk, který velebí náboženské krvavé zápasy husitské, náhle vystupuje v úloze «anděla míru a humanity.» Připomínáme, že příkazy biblické, jež velely usmrcení, nebyly toliko dle povahy času vhodné, ale přímo nutné. K tomu dodáváme, že husitské soudnictví bylo i po válce daleko přísnější než ono biblické. Husitští konšelé odsuzovali k popravě již pro krádeže, na mučidlech usmrtili tisíce a tisíce lidí zcela nevinných (i vlastních souvěrců) již při dotazování na mučidlech. Tohle nutno pověděti lidem, kteří předstírají, jako by nechtěli, proč katolíci také podporují spravedlivé a dobré válečné účely.

Novohusitská lyrika. Československá akolová tiskárna v Praze vykonala záslužný čin, že vydala ve skvostné úpravě úvahu dra. Josefa Kalouska: «O potřebě prohloubení vědomosti o Husovi a jeho době.» Po prvé vydáno tiskem již r. 1902, takže spisek jest data staršího. Ale nynější zjevy dokazují, že jest potřebí čísti ony řádky proslulého historika znovu a znovu; jednak proto, aby se poznalo, z jakých jisker plápolalo husitské nadšení na hraně dvou století, jednak z té příčiny, že nynější novohusitské mýšly posud umělým způsobem zálučně takové jiskry v oheň rozdmýchují. «Neodvážlé listy» 24. července snaží se cenu brožury snížit tvrzením, že jest již zastaralá. Prý «není dnes již také možno uváděti neobratný padělek »Výslech, odsouzení i upálení Mistra Jana Husa. Lidé očití svědek Pogius, jako příklad běžné literatury o Husovi.»

I nikoli — ten pamflet posud má mezi prostým novohusitským lidem autoritu velikou;

vždyť vůdcové tohoto lidu chodili kolem této podvrženiny velice opatrně jako kolem výbušnice, i když všem kritika přímo zdřítla křivě nemyslný podvodného «oditého svědka» z devatenáctého století. Co se přechovalo do českého lidu od r. 1889 v pateru vydání, co sloužilo za neobvyklejší předlohu k novohusitským přednáškám, to hned jako jarní voda nezmizí. Spis Lži Pogia vyšel naposled r. 1900 a prodávati se šle i několik let po vydání úvahy Kalouskovy. «Hlas z Sionu» dosela se ozvaly, že není «odité» dokázáno, že by ten spisek byl novověkou podvrženinou!! Zkrátka novohumité byli velice rozmrzení, že historické temno, které přímo hrubou pěstí buší do historie Palaického a Tomkovy, se rozptýluje.

Nebyli kritiky kruhů konservativních, ještě do dneš by český lid tím pamfletem byl podvržen v širokém slohu. Vždyť přece novohusitské dosud z těch zálučných vláken se nevyprostili. Ejhle markantní důkaz! Právě dr. Fr. Soukup v «Právu lidu» vypočetl svým čtenářům zálež Husův dle popsání «oditého svědka» Pogia. Sám německý badatel Potthast již r. 1896 dokázal, že «oditý svědek», jehož řádky po prvé tiskem vyšly r. 1846 v Reutlingenu, narodil se ve století devatenáctém. Ale v Čechách; kde máme tolik pramenů a objemných spisů o Husovi, ipi dosud na «čizím padělků spisovatel, který hlásá, že vede k osvěť a pokroku. Děje-li se toto na dřevě zeleném, co teprve na suchém? Kde se může domnívati, že sám prostý lid novohusitský má obzor jasnější? Tudiž není pravdou, že Lži-Pogius již nenáleží k běžné literatuře o Husovi.

Na konec něco pro pobavení. V «Kostnických jiskrách» uveřejněna jsou tato slova: «Jediné české evangelik dovede dějinám našim porozuměti a proto nikdo tak nenávidí ty, kdo byli příčinou naší pohromy, jako právě český evangelik.» — Ano — slova nenávisti potvrzujeme; ale to jest poučné, jakým čadivým ohněm byla ta nenávist uměle vypěstována. Lidé, kteří přes třicet let předkládali lidu Lži-Pogia, rozumějí našim dějinám nejlépe!

Potřeba bdělosti. Výroční zpráva poslední valné hromady «Volné školy» oznámila, že má 248 skupin s 20.000 členy. — Na nedávné schůzi štutgartského svazu volných myslitelů pojednáno o akci organisací a peněžní «pro boj duchů», který se má rozproudit po válce. Z různých stran podány návrhy, jež má výbor zpracovati a z nichž má upravit působivé ochranné a výbojné prostředky.

Proč se falsuje. Německý malíř Holbein popletl si podobu Husovu s Jeronymovou; Čechové pak hned zapomněli na původní vyobrazení mistra Husa, řídíce se zahraničním umělcem. V plzeňském «Českém Denníku» se přiznává, že by novohusitské těžko snesli Husovu kněžskou tvář. Hus s tvář oholenou by prý neodpovídal tomu, co škola, rodina a šelba o Husovi řekly; vzdorovitý vous a tvrdé rysy obličeje vyjadřují český odboj proti lži (!) a spuchatým řádům. — Tu to máme! Pravá podoba mistra Husa musila býti znetvořena zrovna tak jako jeho životopis a jeho nauka, aby se Hus hodil za poslušného komorníka moderních volnomyšlenkářů. Kdyby se Hus proti moderní etiketě siní vzeptel, vybrali by si k vlastní obaluze Jakuba ze Střebra, který byl zván Jakoubkem pro malou svou postavu. Jakoubkovy údy by se protáhly dle potřeby, Jeronymův vous by se přiložil na tvář jeho přesnadno — a podoba by hned odpovídala vyhášenému charakteru. Také by se mohl stát náhradníkem ramenatý, zavalitý Rokycana, který nebyl o mnoho vyšší než Jakoubek. Ale rovněž napřed by se musil podrobiti důkladné operaci, aby nečinil dojem katolického faráře, jak jej malují novohusitské. Byl by přinucen prodělati takovou metamorfosu (proměnu), aby jeho postava beze všeho vysvětlování prozrazovala radikální vzdor. Zkrátka vědycky podle moderních požadavků.

Národohospodářská hlídka.

Prodejní ceny válečného obilního ústavu. Ministerstvo vnitra v dohodě s ministerstvem orby, obchodu a finančí, na základě obchodních výpočtů útrat, jež mají býti hrazeny, stanovilo prodejní ceny válečného obilního ústavu takto: Pšeničná mouka na pečivo, krupičná mouka, pšeničná, šrotová mouka (mouka na Grahamův chléb) . . . . . K 68— pšeničná mouka na vaření . . . . . K 58— pšeničná mouka na chléb . . . . . K 48— pšeničná jednotná mouka . . . . . K 52-18 žitná jednotná mouka . . . . . K 42— Zároveň byla stanovena cena otrub na 17 korun. Tyto ceny rozumějí se za metr. cent ze stanice semletí. Válečný obilní ústav byl zmocněn uložiti mlýnům povinnost neprodávati moučné výrobky za ceny vyšší než stanovené. Prodejní ceny pro drobný obchod budou stanoveny politickými úřady se zřetelom k výlohám, vzniklým od vydání mouky z mlýnů až po dopravu do

prodeje jeho místa (pekárny atd.) a k přiměřenému
slehu pro maloprodávče.

O racionali výživě a cenách potravin uveřejnil dne
26. t. m. městský fysik pražský dr. L. P. Procházka
velice podrobnou zprávu. Poukázal na škodlivost některých
přísad do žitné mouky. Ovšem desetiprocentní přísada
bramborů jest vhodná. Stýská však na to, že přísady
sbytně chléb zdražují a dodává: „Již přísada brambo-
rů měla by chléb zlacit — srovnáme-li jeho cenu s ce-
nou obilí. Ale mám v rukou nabídku jedné firmy králo-
véhradecké z 8. července t. r., jež nabízí určitěmu
sdružení pekárského mouku peluňkovou za 92 K, směs-
kovou za 90 K, bobovou za 96 K, včkovou za 74 K
za metrický cent loko Králové Hradec, k placení pře-
dem beze srážky! Povolí-li se dále mísení těchto dobyt-
cích krmiv do chleba, bude lid nejen vydán poškození
zdraví, ale i neslýchanému vykořisťování — jelikož ce-
na mouky z ušlechtilého obilí dle stanovených již ma-
ximálních cen obilí bude o málo vyšší, než polovice ce-
ny mouky bobové! Zákaz mísení surogátů těchto do
chlebového těsta umožní i kontrolu zdravotních úřadů.
Můžeme si přemýšlet cizí mouky konstatovati, ale ne-
lze stanovit množství přimísenia — takže výrobci mlsí
mouku k pečení chleba zcela libovolně. Zákazem výro-
by jiného chleba než z mouky žitné, pšeničné a ječné s
přísadou bramborů do 10 proc. zjednoduší se kontrola:
kde najdeme elementy surogátů, je chléb falšovaný. —
Pokud se mléka týče, je nesporno, že provozuje se s
ním lichva. Veškeré zdražování mléka, i jeho falšování,
nespadá na vinu výrobcům — zemědělcům: pouze mezi-
obchodu a zindustrialisování dodávky. Rozpětí mezi ce-
nou mléka u rolníka nebo velkostatků a cenou prodejní
v Praze obnáší dnes 80—100 proc. a dávám na uváže-
nou, že toto rozpětí odůvodněno při potravině, která
nepůsobí jiné než dopravní. Ponechávám ovšem
povolnějším finančníkům, aby vypočetli nutné zdražení
a režii — sám pouze radím a nabádám již kolik let k
pokusu, aby obce zkusily prodej mléka ve své režii,
aby nakoupily mléka u blízkých velkostatků a rolníků
a prodávaly je ve čtvrtích, chudším obyvatelstvem obý-
vaných, za režijní cenu. Dle mých výpočtů nemohlo by
takové mléko dnes býti dražší, než 28—30 hal. za litr a
mohlo by býti daleko lepší: neboť všechno zhoršení mlé-
ka pochází od mezlobchodu, a právě v chudých čtvrtích
prodává se mléko nejhorší, nejvíce ředěné, nejvíce fal-
šované. Obce nemohou na se strhnouti celý prodej mlé-
ka: ale posloužilo by se jednak chudším, jež dnes za
krvavý groš dostává bídné mléko pro svou kávu, jednak
by se ceny mléka jistě zregulovaly a snížily, když by
bylo jasno, kolik na mléku se dnes vylichvají.

Naučení z války pro řemeslníky. Badenský zemský
živnostenský úřad uveřejnil ve svém věstníku černo-
vého tohoto roku vůdčí zásady, kterými řemeslníky u-
poznává již nyní na práce v době poválečné je čeka-
jí. Mezi jiným praví: „Přítomná doba válečná vyžá-
dá si blubokých změn v politických, hospodářských i
sociálních poměrech. Jak se podobá, bude mít také vel-
ký vliv na další útvary a stav řemesel. Abychom přiš-
tím vývojem nebyli překvapeni, jest potřeba, aby také
stav řemeslný závčas konal přípravy a svoji činnost
zařídil pro příští důležité úkoly. Především je nutno
provést dobrou odpovídající organizaci práce a to hlavně
domoci se vojenských dodávek pro společenstva, dodáv-
ková družstva a svazy a pro toto podnikání nevyhnu-
teľnou finanční pohotovost připravit. Pro opatřování a
ukládání upraveného peněžního a úvěrního obchodu mo-
hou úvěrní a spořitelní družstva živnostenská konati
důležité služby. Užšího spojení těchto, případně s jinými
peněžními způsobilými ústavami, nutno se domáhati.
Značnejší části čistého, po případě podnikatelského zi-
sku má býti použito ve prospěch sociálních účelů, ne-
mocenské a úmrtní pokladny, pro zřizování domů na
zotavenou a podobně, zvláště pak k podpoře vojenských
invalidů. Zavedení starobního a invalidního pojištění
živnostnictva jest vztví v náležitou úvahu. — Jak vid-
no, zájmy řemeslnictva, jsou-li řádně zastávány, ve-
dou se všude stejným směrem.

Velký trest na lichvářské zdražovatele potravin.
Zástupce velkého generála 13. württerského armá-
dního sboru vydal nařízení, v němž ukazuje, že stoupání
cen nezbytných potravin a potřeb jest zaviněno z části
výstředky překupnictví a nekatalými machinacemi jednot-
livců. Proti těmto lichvářům, kteří zdražují nezbytné
potřeby a potraviny, které vyhláškou podrobně vypočítá-
vány, jako chléb, mouku, různé potraviny, dříví, uhlí a
mýdlo, bude zakročeno vězením až do 1 roku, dále proti
každému, kdo při prodeji předmětů denní spotřeby žá-
dá nepoměrně vysoké ceny, je-li zřejmý úmysl přivoditi
stoupání cen. Dále bude trestán, kdo předměty denní
spotřeby, určené k prodeji, zdržuje, aby docílil vyš-
ších cen a stejně, kdo při prodeji žádá nebo bere nepří-
měřené vysoké ceny, nebo odprá bezdůvodně prodati
ony předměty za hotové. Okresní policejní úřady jsou
zmocněny, aby odsouzení na základě tohoto opatření u-
veřejňovaly v denním tisku.

Za válečného ruchu.

Výsledky uplynulého roku války vyu-
tily u nepřátel naší říše veliký respekt. S ústa-
nem seznala trojdhoda, jak chrabře dovedlo Ra-
kousko-Uhersko-netoliko dlouhou dobu lámati
nápor značné vojenské přesily nepřátelských
vojt, ale že docela nachází se na velkolepém
tažení ofensivním. Vápná skouška podala pádné
dokumenty, jak všichni národové rakouské mou
všude k vnešenému svému motu a v t. celém

nejjasnějšímu domu Hababurskému. Cizina se
přesvědčila, že rakouští Slované a rozhořčením
odmítají vesměs kterékoli zahraniční letivě a
sobecké osvoboditelce. Průběh války ve skon-
čeném roku poskytl nepřehlédný počet důkazů,
že národ náš přeje si, aby jeho další rozvoj se
dál v rámci říše této. Chrabrost našich vojínů
dokazuje, jak hájíme poutivě a úsilně hranice
státu celého. S těžkým srdcem odhodlal se nej-
jasnější mocnát 28. července 1914 k vyhlášení
války. Ale dosavadní skvělé výsledky jsou
střibrovlasému kmetu útěchou, že obrana proti
útočníkům znamenitě se daří a že přelůstnost
k tomuto mocnátství po triumfálních důkazech
udatnosti a obětavosti všeho obyvatelstva jest
dvojnásobnou ctí. Říš rakouská nezahyne.
Sláva vlasti, císaři!

Papežská intervence. „Politische Korres-
pondenz“ sděluje: Apoštolský nunciatus sdělil 27.
června z rozkazu papežova rakousko-uherské
vládě obavu, kterou jest sv. Otec naplněn v pří-
čině nebezpečí, jímž jsou vystaveny za vál-
ky pomníky, kostely a posvátné památky Italie,
zvláště v jaderských přímořských městech, jako
slavná posvátná památka Loretta u Ancony. Mi-
nisterstvo zahraničních záležitostí dalo po do-
hodě s vojenským vedením 18. července nun-
ciovi Scapinellimu tuto odpověď: Pokud sanktu-
arium Loretto a jeho okolí nebude Itálií použi-
váno k vojenským účelům, bude zabezpečeno
netoliko před útoky, nýbrž i před poškozeními,
která by mohla vzejíti válečnými akcemi rak-
uherského vojska a loďstva. Za stejných před-
pokladů nebudou ani jiná, bohoslužbář věnovaná
místa nikdy předmětem útoků rak-uherského
vojska, ba budou jista i před jakýmkoli náhod-
ným poškozením, jestliže v jeho blízkosti neu-
díní italské vojsko vojenská opatření anebo ne-
zahájí operace, které z naší strany by musily
býti potírány.

Ruský hlas o slovanských vojnech ra-
kouských. „Zürcher Post“ cituje článek profe-
sora Pogodina, který napsal v „Utru Rusie“:
„Co lze nyní říci o pravdivých citech Čechů,
Slováků a Chorvatů ve válce, povídají dny je-
jich vojáků, našich nejtvrdšíjších a nejvá-
nějších odporců. Jak se vypravuje, vzdávají se
jen, nejsou-li již s to dále bojovati. Rakousko
nebylo již od nepamětných dob naším zřejmým
nepřítelem na bojišti. Nyní vidíme, že Slovani
střílí zcela výborně na Rusy. Jsem toho dalek
činiti určité výčitky a mám osobně větší štů
před vojákem, který koná svou povinnost, i je-
li tento voják Slovanem, bojujícím proti Slovanům,
než před zrádcem. Čechy a ostatní Slovany lze
jen ctíti, poněvadž nezradili své vojenské cti.“

Jak se v Italii smýšlelo před válkou,
osvětluje telegram rakouského velvyslance v Ří-
mě bar. Macchia, který zaslal týž 8. dubna 1915
ministru zahraničních záležitostí bar. Burianovi.
Praví se v něm: „V Italii utvořilo se již od celé
řady měsíců přesvědčení, že království nesmí
ze světové krise vyjít bez teritoriálního roz-
šíření, protože by tím bylo ohroženo (?) jeho
velmocenské postavení. Vláda se proto rozhodla,
že vstoupí do akce dle toho, jak a kde to uzná
vhodným. Dlouhouletou obratnou činností
žurnalistickou, jakož i působením
svoobodných zednářů byly zraky Italie
obráceny svými sympatiemi k Anglii a Francii.
V Salandrově se při tom upevnilo přesvědčení,
že využitím vhodného okamžiku sklídí váfvin
slavného národního státníka. Snahou Italie jest,
dosíci za nejmenší oběti největšího
cíle. Tímto cílem jest v prvé řadě rozšíření
území na útraty monarchie. Od počátku března
počítala trojdhoda se vší určitostí na pomoc
Italie, protože vycházela z přesvědčení, že o. k.
vláda neustoupí. Jakmile však italské návrhy
byly přijaty za podklad jednání z naší strany,
nastalo v trojdhodě zděšení. Proto usilovala
o to, aby v očích italské vlády vyhlédla stav
naší monarchie jako den ode dne zoufalejší.
Následkem stálých zpráv o ruských vítězstvích
byly také naše síly pokládány za zlomeny. Při
tom uvažovala italská vláda, že by pro případ,
kdyby prorokované shrouení se centrálních
mocností nenastalo, měla v Německu stálého
nepřítele, a proto se svým rozhodnutím stále
otálí. Nějaký etnický (mravní) moment loyality
a spolkové věrnosti je tu pominut. Vše se po-
suzuje jedině na základě italské, světovou vál-
kou stupňované citovosti.“

O druhé bitvě na Soči praví „Kreuzzeitung“:
„Uka-
zuje se i zde opět, že úsečná přesila vojska má ve vál-
ce jen vedlejší význam. Rakousko-uherský vojn má
nad italským takovou převahu, že vážný úspěch Itáli
nelze očekávat. Za stejné síly vojska jest italské vojsko
vydáno jen porážkám.“ — Dle kodánského telegramu
„Lokalanzeigeru“ podává švédský žurnalista Lengquist
žertovnou charakteristiku válečných zpráv domo-
vých a zdrazňuje, že tolik veselých válečných histo-
rek, jako obsahují zprávy italského generálního štábu,
nemůže vykazat žádné žádné druhé válčí mocnosti.
Lengquist zaměřil původně vyvrátiti několik nejvšitčích
ří, avšak materiál byl tak rozsáhlý, že se musel spoko-
iti tím, že vybral několik malých důkazů, co dovede
nové ziskání válečný společen trojdhody vykonati v

oboru ří. Po uvedení několika případů zdrazňuje Leng-
quist jako skutečnost, že se tak důkladným flakem,
jako utrpla až dosud invazní armáda, nemůže vykazati
žádná jiná armáda.

Počet potopených lodí. „Wolfske kancelář“ probla-
šuje: V anglickém tisku jest rozšířována zpráva, že v
dosavadních 22 týdnech války ponorných člunů potope-
no bylo 98 anglických a 95 neutrálních obchodních lo-
dí. Jak se dovídáme z příslušného místa, číslice tyto ne-
sousthlasí. Naopak až do 25. července potopily německé
ponorné čluny ve válečném úvodu 229 anglických, 30 ji-
ných nepřátelských a 6 neutrálních lodí, jež byly zamě-
něny s nepřátelskými. Vedle těchto neutrálních lodí za-
drženo bylo německými ponornými čluny jiných 27 ne-
utrálních, jež byly prohlédány a pro dopravu kontra-
bandu po výroku kofistního soudu potopeny, protože
nemohly býti dopraveny do bezpečí. K válí úplnosti bu-
dž ještě uvedeno, že kromě toho na tři neutrální lodí
bylo německými ponornými čluny následkem záměny
střeleno, ale že nebyly potopeny.

Celkový přehled anglických ztrát. Anglický seznam
ztrát na všech bojištích uvádí jména důstojníků: 4000
mrtvých, 8300 raněných, 1383 pohřešovaných; mužstva:
57.300 mrtvých, 182.190 raněných a 62.500 pohřešova-
ných.

Proti liknavým brancům ve Francii. „Temps“ ota-
muje: Francouzská vláda nařídila, aby všichni branci,
kteří se až dosud vyhnuli branné povinnosti tím, že se
nedali zapsati do kmenových seznamů, byli donucováni
způsobem předvedení k vojenským úřadům a budou-li
uznání způsobilými ke službě, neproděně vyčvičeni.

Benedikt XV. a válka. „Reichspost“ uveřejnila
zprávu o daru 5000 K, které sv. Otec zaslal rakouskému
vojenskému biskupovi E. Břetkoví na polní kaple, pro-
hláše: Z příslušné strany dostali jsme informaci, že
zpráva (rozšířená u nás od „Neue Freie Presse“) o pa-
pežovu daru 100.000 lir italskému Červenému kříži je
naprosto nepravdivá. Stejně nepravdivá je zpráva, že
Benedikt XV. dal papežský zámek Castelgandolfo k
disposici armádě italské pro raněné. V Castelgandolfo
jsou papežem umístěni a na jeho útraty vychovávaní
sirotci po osobách, zabýlých při zeměřesení v Avez-
zanu.

P. T. slavným katol. jednotám a spolkům

nebo P. T. jednotlivcům nabízím
komplet. sbírku 142 svazků v pů-
vodní vazbě, zachovalé a levné:

Ottovy laciné knihovny

Blížší sdělí admin. t. l.

Církevní věstník.

Zprávy diecéšní. Vyznamenání jsou: vsdp. Jan Ti-
chý, čestný kapovnik, b. yikáf, děkan na Velíš, vdp.
Jan Spurný, os. děkan, b. notáf, faráf n. o. v Hefm.
Městci, jmenování skutečnými konsistorními rady a
asesory. — Ustanovení jsou pp.: Josef Kulda, exposita
ve Větrném Jenkově, za faráfe do Kunětic, Fr. Herman,
kaplan v Chotusicích, za faráfe do Pěčma, Jos. Kopecký,
kaplan v Hradci Králové, za faráfe do Babic, P. Eug.
Pecák O. S. B. za kaplana do Ném. Verneřovic, P. Boh.
Herman obdržel jurisdikci do Broumova, Fr. Lukš,
kaplan čáslavský, za kaplana do Chrudimě, Jan Havelka,
koop. na Ponchově, za kaplana do Čáslavě, Josef Ulrich,
kaplan v Solopiskách, za kaplana do Suchdola, Ant. Do-
ležal, koop., za administrátora na Novém Hradci Král.,
Karel Prucha, kaplan v Holicích, za kooperatora do
Dobrého. — Neomysťe pp.: Jan Hauf za kooperatora do
Pouchova, Ferd. Tichý za kaplana do Lužan, Václ. Flej-
berk za proz. kaplana do Solopisk, Jan Juřena za II.
kaplana do Zákletce, Josef Beneš za kaplana do Kruce-
burku, Jindř. Fajmon za kaplana do Smldar, Vojt. Na-
vrátil za kaplana do Holic. — V Pánu zesnul: P. Aug.
Kolbert O. S. Aug., katecheta na gymnasiu ve Vrchlabí,
† 24. června (naroz. 1880, vysv. 1909). Fr. Prokšpek
(V Vulu.), faráf v Uhelné Přibrami, † 8. července (nar.
1859, vysv. 1886). Rudolf Bezděk, faráf v Ném. Vyskyt-
ně, † 23. července (naroz. 1867, vysv. 1891). — Uprázd-
něná místa: Praebenda Logdanská, v katedrální kapli-
tule, právo jmenování svědčí Jeho Exc. nejdp. biskupovi,
od 8. července. Fara v Čibuzi, patron. nábož. matice, od
8. července. Fara v Uhelné Přibrami, patron. p. Rich.
Procházky, od 15. července. Fara v Ném. Vyskytně,
patron. města Jihlavy, od 29. července. Expositura v
zám. kapl. ve Větrném Jenkově, patron. Otto rytíř
Metall, od 1. srpna b. r.

Chrudim. Dne 19. července t. r. konal se zde pohřeb
ctihodné sestry M. Aněžky Jindrákové z kongregace
školských sester řádu sv. Františka. Zomřelá byla dnu
v pravdě svatou, ozdobou kongregace, viorou učitel-
kou, pečlivou i příkladnou vdkrým a vychovatelkou
kandidátek učitelství. Pro svou milou povahu byla ob-
líbena jak u těch malých, tak u těch svěťaných kandi-
dátek, tak u všech, kdož s ní kdy do styku přišli. V mlá-
distvém věku odešla, ale životem svým naplnila mno-
má. Ave anima pni! — Duchovních cvičení ve škole

19. 20. a 21. července konaných v klášteře kapucín-
ském za Hrození vdp. P. Myscintia Nováka O. Cap. sá-
častnili se vdp. Fr. Anděl, kaplan v Chrudimě, Václ.
Bartoš, kaplan ze Žamberka, Alois Broul, bisk. vikář a
děkan z Heřm. Městce, Rad. Doležal, kaplan z Mikulo-
vic, Ant. Grégr, katecheta z Přelouče, Jos. Jilek, kaplan
z Pardubic, Karel Kerhart, kaplan z Chrastí, V. Kracík,
bisk. notář a děkan v. v. z Chrudimě, Ant. Mikán, kap-
lan z Brandýsa n. Orli., Karel Mikulecký, arciděkan z
Chrudimě, Josef Paulus, farář z Vrbatova Kostelce,
Václav Šafránek, bisk. notář a farář z Bojanova, Josef
Zelinka, katecheta v Chrudimě. Částečně se účastnili:
Jan Dvořák, kaplan z Heřm. Městce, Karel Kučera, fa-
rář z Kladrub n. L., Josef Pavel, farář z Licbofic, Ka-
rel Stehlík, farář z Váp. Podola, Ant. Symon, farář z
Nasavrk a Jos. Vaněček, farář z Mikulovic. Vdp. P. M.
Schreiberovi, quardlánu, jakož i vdp. exercitátorovi
budíž tímto vzdáno upřímné: Zaplat' Bůh!

Větší zásilka alum.

medailonků

nás právě došla a nabízíme
tyto v cenách levných. Též

růžence, obrázky

ve velkém výběru má na skla-
dě **Družstevní knihku-
pectví v Hradci Král.,**
Adalbertinum.

Zprávy organizační a spolkové.

Na osleplé vojny, Červený kříž, invalidy, sirotky,
vdovy a nezaměstnané katol. dělnictvo ráčili dále zaslati:
A. B. Pražské Předměstí 2 K, účastníci pouti do Černé
z farnosti Nekoř, vedení vůdcem Leop. Stejskalem 5.30
K, vsdp. Pavel Rozínok, Skalka 2 K, vdp. Havlík, Hlob-
šovice 2 K. Srdečně zaplat' Bůh! — O další příspěvky
se prosí na Zemský svaz katol. Orli v Hradci Králové.

Jednorocní činnost katol. spolků a jednotlivců, již
zaslali své příspěvky pro Červený kříž, osleplé vojny a
jiné dobročinné účely válečné na Zemský svaz katol.
Orli v Hradci Králové. Celkový obnos činil 3008 K, jež
svému účelu odvedeny byly. Mimo to odevzdáno prád-
la, knih, zlata a stříbra atd. v ceně 380 K. — Všeob-
rové sdružení křesť. dělnictva pro kř. České zaopat-
řilo práci dělníkům, nehledíc na členství, již válkou při-
šli o práci, 2435 osobám a poskytl potřebným na pod-
porách ze svých prostředků 3421 K 11 h a ze sbírek
368 K. — Zajiště o značnou dobročinnou činnost a dou-
fáme, že jak jednotlivci tak i spolky se přičiní, aby vý-
slednice činnosti katol. spolků byla nadále co největší.
V Ústí n. Orli. v katol. domě jest nemocnice Červeného
kříže.

**Královéhradeckou bankovní jednotu v Hradci
Králové doporučujeme co nejlépe při veškerých
obchodech bankovních a uhelných. Podporujte
při každé příležitosti svůj vlastní podnik.**

Zprávy místní a z kraje.

Schůze městské rady dne 26. července. Vzato bylo
na vědomí, že okresní výbor svoluje k zřízení kanali-
sace v příkopě okresní silnice před domy čp. 298 a 299,
výroční zpráva lycea a vyšší školy pro ženská povolání
hospodářská a že okresní výbor svolil k předchozí zá-
půjčce 17.000 K na stavbu barákové epidemické nemoc-
nice. — Dále k neaktivnějšímu vědomí vzat byl nejmilo-
stivější dík za loyální hold, projevený ve schůzi měst.
zastupitelstva dne 27. května t. r. — Schváleny byly
návrhy uvedené v protokole o kolaudaci barákové epi-
demické nemocnice. — Sociálnímu odboru přikázána
byla nabídka firmy Karel Pokorný ve Vídni na vařené
maso z Dánska. — Schváleny byly různé objednávky a
týdenní konsignace.

Schůze c. k. okresní školní rady v Hradci Králové.
Při schůzi c. k. okresní školní rady konané dne 16. čer-
vence 1915 vzato na vědomí ustanovení ct. s. R. Brusá-
kové říd. uč. v Hradci Králové, Heřm. Hurdákové uč.
I. třídy v Nechanicích a J. Pochyby ad personam v Ku-
klenách. Dále usneseno učinit opatření ve příčině ú-
prav ručních prací, vzat na vědomí výnos c. k. zem.
školní rady, jímž zatím do pense nepočítatelný pří-
davek ponechává se učitelstvu do konce roku 1915, dále
výnosy o frekvenčních vysvědčeních, o předčasném
připutání ke zkouškám způsobilosti učitelské, o přibrá-
ní mládeže k hubení plevele, o spolupůsobení mládeže
ve prospěch Červeného kříže, o podělování žactva pa-
mětmi listy, o vojensko-vlastenecké výchově mládeže,
o zrušení učitelstva o prázdninách na místech, o za-
městnání mládeže v prázdninách, o návrhu na spropis-
tění učitelů od 42—50 roků, o návrhu př. učitele K. Hončí-
ho v Libanovicích a o plánu na obecnou školu v Nechan-

cích. Vzaty na vědomí inspekční správy o 24 školách,
při čemž k návrhu c. k. okr. šk. inspektora naneseno
jednomyslně vysloviti učitelstvu na okres působícímu
pochvalné uznání nejen za zřetelnou činnost, projevenou
v pomocných službách válečných, aprevizačních a hu-
manitních, ale i za horlivost, jež u většiny učitelstva
jevila se ve velmi dobrých výsledcích vymočení za po-
měrů namnoze dosti nesnadných. K návrhu říd. uč. J.
Pavely přijat návrh ve příčině pravidelného vymočení
a placení substitutů v budoucím školním roce.

Učitelstvo našeho školního okresu předložila c. k.
okresní školní rada nový výnos, požadující, aby úkoly
prázdninové plnilo: 1. Zahajovacími schůzemi s rodiči,
kde účel a potřeba prázdninové péče bližší budíž vy-
světleny a sjednány. 2. Častou organizovanou kontrolou
ve příčině mravního chování se dětí zvláště na místech,
na nichž se k zaměstnání a hrám scházejí. 3. Občasným
svoláním dětí do školy nejméně dvakrát v týdně, aby
se neztrácel stálý styk se školou, při čemž zaměstnání
menší mládeže bude mít ráz více zábavný. U chlapců
dospělejších budíž pěstovány tělocvičné hry a cvičení
tělesná, jež mějtež ráz vojenské předpravy, jak v in-
strukcích c. k. ministerstva pro zemskou obranu podrobně
ještě jest vyčteno. Vojenské cviky spojujte se s vycház-
kami. Mládež mužská a dospělejší budíž vedena dle vý-
nosu ze dne 2. července 1915 č. 1512 o. š. r., při čemž
učitelstvo budíž všemi silami nápomocno při sdružování
mládeže za příčinou vojenských cviků. 4. Spolupůsobení
učitelstva v různých úřadech a komisích jest nutné a
bude správu státní i autonomní dožadováno. — Uči-
telstvo nechť pěstuje v mládeži vědomost a nadšený ob-
div k našemu chrabrému vojsku. Má konati ve chvílích
oddechu příslušné přednášky a dokazovati, že jen v
rámci mocnářství rakouského dosáhne český národ své-
ho plného rozvoje.

Z Rudolfiny. V neděli 25. t. m. konány byly v kapli
sv. Josefa zdejšího ústavu pro hluchoněmé bohoslužby
pro vojny rekonvalescentního oddělení pěšího pluku č.
18. Máe sv., kterou sloužil vdp. sekretář dr. Josef Hu-
ráh, účastnili se za onomocnělého p. majora Felixe
p. c. a k. vrchní lékař König a p. c. a k. poručík Neu-
mann. Po celou mši sv. zpívali rekonvalescenti mešní
písně a při obětování přednesli velmi krásně vložku:
»Zpívej, duše, Pánu žalmy« někteří z přítomných vojny
zpěváků, kteráž vložka působila dojmem mohutným.
Ke konci mše sv. proslovil vdp. celebrant velmi při-
padně na slova evangelia nedělního krátkou promluvu,
prodchnutou vroucím citem vlasteneckým, kteráž vše-
mi přítomnými pozorně byla vyslechnuta. Bohoslužby
ukončeny byly csařskou hymnou, zpívanou všemi vo-
jny. O zdar bohoslužeb těchto přičinil se nejvíce p. šik-
ovatel Podhradský, který také řídil zpěv mešních
písní.

Dary Rudolfiny. Nejmenovaný kněz věnoval ústa-
vu hluchoněmých 500 K. Novosvěcenec vdp. Josef Cha-
draba z Vinař u příležitosti primice v ústavní kapli da-
roval 100 K. Prostřednictvím nejd. bisk. konsistoře došel
odkaz ř. vdp. Jana Císaře, faráře na odp. v Zahradce
20 K 21 h. Pp. vojny rekonvalescenti, v Rudolfinu uby-
tovaní, věnovali chovancům před koncem školního roku
12 K. Farní úřad v Hronově zaslal dar pí. Mar. Denygro-
vé z Vel. Dřevčic v částce 6 K s přáním, aby při modlit-
bách bylo pamatováno jejího manžela a bratra a vypro-
šován byl jim šťastný návrat z války. — Všem šlecht-
ným pp. dárcům vzdává ředitelství ústavu nejvrouc-
nější dík. Pán Bůh zaplat'!

Z c. k. berního úřadu. C. k. finanční zemské ředitel-
ství v Praze ustanovilo výnosem ze dne 19. července
1915 č. 95874-XVI, aby po dobu trvání války peníze a ji-
né cenné věci přijímány a vydávány byly u c. k. ber-
ních úřadů pouze v úředních hodinách dopoledních od
8 do 12 hodin. Necht' se tedy obecnost dle toho zařídí.

Ve výroční zprávě c. k. vyššího gymnasia v Hradci
Králové jest velice zdařilý přizvučný překlad několika
Propertiových elegií z pera prof. Fr. Douchy. — Na
ústav pro školní rok 1914—15 přijato celkem 313 žáků,
koncem roku zbylo 301. Z nich bylo vyznání katolic-
kého 280, evang. augsb. 3, evang. reform. 4, israel-
ského 7.

Záložna v Hradci Králové upozorňuje své pány zá-
kazníky, že jest ochotna zastupovati je při vyrovná-
cím roku Záložního úvěrního ústavu, pokud jsou jeho
věřitelé, úplně bezplatně. Potřebné doklady zaopatří a
informace podá ochotně kancelář.

Královéhradecká bankovní jednotu svým zájemní-
kům oznamuje, že zcela ochotná a zdarma jest ochotna
zastupovati jejich právní požadavky při vyrovnávacím
řízení Záložního úvěrního ústavu.

Účelná péče o vojenské invalidy. C. k. ministerstvo
války stará se včasné o zaopatření invalidních podd-
stojníků a jiných vojny. Kteří v nynější válce byli ně-
jak zmrzačení. Rozeslalo výzvu všem těm závodům,
které jsou dodavateli naší armády, aby opatřily pro
invalidy přiměřené zaměstnání. Výzva má již nyní prak-
tický účinek; firmy přibírají, jakým způsobem jim
bude možno; invalidy zaměstnati. Na př. firma Emerich
Dítě v Hampolci oznamuje, že přjme dva vojny za do-
movníky. Podmínkou přijetí jest znalost české i němec-
ké řeči. Vojny přjme své žádosti s příslušnými doklady
podati přímo firmě.

Nemocné nakazlivé do 25. července. Spála: V Hradci
Králové 1 děcko, v Poučově 2 děti, v Kuklenách 4
dětí, v Pražském Předměstí 1 dítě, v Dohalicích 1 dítě,
v Praskačce 2 děti, ve Svob. Dvorcech 2 děti, v Stračově
1 dítě a 17letá dívka, v Loděch 2 děti. Nezemřel nikdo.
— Difterie: V Chlumu 1 děcko, v Kuklenách 1 děcko,
v Hl. Město Králové 3 děti, z nichž 1 zemřelo. — Tet-
střevní: V Pražském Předměstí 13letý mladík, v Hradci

Králové 1 žena; jsou ošetřováni ve zdejší všeob. nemoc-
nici. — Epidemie tyfu skvrnitého mezi válečnými uprch-
líky z Halliče panovavší prohlášena za zaniklou.

Zdravotní opatření v obchodech potravinářských a uze-
nářských. Za nynější letní doby hemží se vlnou spousty
much, které na potraviny nasedají a na týchž valíčka
svá ukládají, ze kterých červíci (larvy) se vyvíjejí, ži-
jíce a tyjíce z týchž a prolézající tytéž, hlavně masité
potraviny v krámech uzenářských, jak zjištěno bylo v
jednom zdejším krámu na zakoupené porci šunky. K
uvarování nemocí nařídilo c. k. okresní hejtmanství, aby
veškeré vyložené uzenářské zboží v obchodech tako-
vých k ručnímu obchodu připravené bylo chráněno hu-
stými drátěnými nebo skleněnými příklopy. V dílnách u-
zenářských i krámech budíž vždy nejvýznamnější čistota
zachovávána a v dílnách budíž veškerá okna opatřena
a chráněna organtiovými látkami proti vnikání much
do dílen. O provádění opatření těchto bude se častěji
zdravotní komise přesvědčovati a neplnění jich bude
přísně trestáno.

Seznam cen na týdenním trhu v Hradci Králové dne
24. července. 1 hl: včtve 50—60 K, hrachu 120—130 K,
čocky 120—140 K, jablek 140—150 K, krup 80—120 K,
brambor nových 14—16 K, máku 100—110 K, lněného
semene 50—60 K, 1 q: jetelového semínka červeného
112—140 K, otrub žitných i pšeničných 18 K, 1 kg: má-
sla 4.60—5 K, vepřového sádla 5.20 K, tvarohu 60 h,
1 vejce 11 h, 1 kopa: zelí 14—16 K, okurek 8—12 K, ka-
pusty 5—6 K, cibule 2.40—3.60 K, drobné zeleniny 80 h
až 1 K, svazků mrkve 2.60—5 K, 1 košík: třešní 1.20
až 1.40 K, jablek 1—1.20 K, hrušek 1—1.20 K. — Přive-
zeno bylo: Brambor nových 157 hl, jetelového semínka
červeného 21 q, kop: zelí 20, okurek 105, kapusty 38,
cibule 280, drobné zeleniny 300, svazků mrkve 150,
třešní 345 košíků, jablek 5 košíků, hrušek 20 hl, pod-
svinčat 342 kusů.

Úvěrní družstvo Eliška

zapsané společenstvo s r. o.

v Hradci Král., Adalbertinum.

Přijímá vklady na vkladní knížky a účty. —
Úvěry osobní a živnostenské za podmínek nej-
výhodnějších. **Vkusné střídaný.**

Loyální projev obecního zastupitelstva v Kuklenách
v sezení 21. července: V nehlubší úctě podepsané obec-
ní zastupitelstvo městyse Kukleny projevuje tímto jmé-
nem obyvatele obce kuklenské z nejlubšího nitra
vyvěrající úctu a oddanost k nejjasnějšímu panovníku
Jeho Apostolskému Veličenstvu císaři a králi Františku
Josefu I., jakož i celému panovníckému rodu. Činíc tak
pod mohutným dojmem, jímž působí nezapadlým, ví-
tězství spojených armád, čelících po dobu téměř
jednoho roku se zdatností, jež nemá sobě rovné, odpár-
cům nepoměrně četnějším a majíc na mysli svět obdi-
vem naplňující vítězství spojených armád, jichž dosa-
žení bylo obdivuhodnou strategií vůdců a bezpříkladným
v dějinách světových hrdinstvím smrti pohrdajícího dů-
stojnictva a mužstva, projevuje pevnou důvěru v ko-
nečné slavné vítězství, jímž zlomena bude navždy moc
nepřátel. K dosažení vítězství tohoto je odhodláno oby-
vatelstvo obce kuklenské, právě tak jako obyvatelstvo
obou spojených říší, přinést na oltář vlasti každou oběť,
aby říše naše vyšla čestně a posílena z těchto giganti-
ckých zápasů, až slunko míru ozáří opět posvátnou oso-
bu našeho milovaného mocnáře, »knížete míru«. Obecní
zastupitelstvo městyse Kukleny, dne 21. července 1915.
Starosta: F. Chmelář v. r.

Válečná péče v Kuklenách. Obecní zastupitelstvo v
Kuklenách ve schůzi dne 19. t. m. obdivně věnovalo z
fondu obce následující příspěvky: Červenému kříži 200
K, Stříbrnému kříži 200 K, pro fond vdov a sirotků 200
K, pro fond invalidů 200 K, pro osleplé vojny 200 K,
úhrnem 1000 K. Mezi členy zastupitelstva provedena
byla v téže schůzi sbírka ve prospěch Červeného kříže,
jejíž výtěžek byl 108 K.

Solnice. U příležitosti 160letých narozenin kněze-
buditele, českého spisovatele a kanovníka P. Jos. Ehren-
bergra, bude v neděli dne 29. srpna na farní budově od-
halena pamětní deska, jakož i posvěcen renovovaný
kříž Ehrenbergův, který sem byl svého času z Vyše-
hradu převezen. K slavnosti dostaví se Jeho prelátská
Milost nejd. opat. Method Zavoral ze Strahova, který
bude v neděli sloužiti pontifikální mši sv. a v pondělí
rekviem za Ehrenbergra. Rovněž i u kříže prosloví řeč.
Mimo Jeho Milost budou kázati: vsdp. kanovník Msgr.
dr. Fr. Šulc z Hradce Králové a spisovatel vdp. Alois.
Dostál, notář a farář z Ouval, zdejší rodák. Na slavnosti
bude i vys. důst. král. kapitula vyšehradská zastoupe-
na. Desku dodá ren. odborná firma Václ. Škody z Hrad-
ce Králové. BHŽS program bude publikován v příštím
čísle.

Česká Skalka. V neděli dne 25. července slavil dě-
mantové jubileum svého kněžství vdp. Josef Vyháček,
pens. farář boušinský, nyní na odpočinku v Malé Ska-
le. Přes vysoký svůj věk těší se oslavenec pevnému
železu a dle možností až dosud vypomáhá v duchovní
správě, takže doufat můžeme, že dočká se — dá Pán
Bůh za lepších okolností — i jubilea železného. Z čet-
ných blahopřejných dopisů potěšila jublanta zvláště
tklivá vzpomínka vdp. Adolfa Seidla, býv. žáka a nyní
děkana v Hostinném, kterého před 50 roky křtíl. Ad
plurimos annos!

Korunov. a Polštý. Dne 25. července byla ve
všeob. chrámu Páně odhalena pamětní deska kanovní-

ka vyšehradského a vřhlaného spisovatele českého J. A. Ehrengergera, korouhevského rodáka, pořízená péčí obecního zastupitelstva v Korouhvi, na památku jeho stoletých narození. Skvostnou slavností řeč pronesl Magre/Prof. dr. Fr. Šulc z Hradce Králové, po níž sloužil slavnou mši sv. za asistence pěti kněží a dvou ctp. bohoslouců. Deska tato bude na vždy dokladem, jak rodná obec oslavencova váží si kněze, který přispěl k povznesení národa českého svojí spisovatelskou činností. Desku z kararského mramoru vkusně zhotovil závod sochaský p. Václava Škody z Hradce Králové. — Všem, kteří přispěli k zvýšení této krásné slavnosti, vzdává srdečný dík obecní výbor korouhevský.

Různé zprávy.

Zápis do dívčí dvojtřídní obchodní školy na Krá. Vlnohradech. Korunní tř. 4, jakož i do praktického kursu ke vzdělání vychovatelek, **jednorozhodného kursu ke vzdělání inženýrských učitelů** pro školy obecné a měšťanské, šicí školy a do II.—VIII. tř. dív. vyš. reál. gymnasia koná se denně až do 17. září vždy o 8. hod. dop. v ředitelnách ústavu. Kromě toho vyučuje se hře na klavír a housle, zpěvu, němčině, francouzštině, angličtině, všem druhům praktických i ozdobných ručních prací, malbě atd. Pro dívky z venkova zřízen jest pensionát. Přihlášky přijímají se denně. Prospekty ochotně zaslají školské sestry O. S. P.

Kam s dceruškou po prázdninách? Jest otázka, kterou pomalu počne se zaměstnávat tisíce rodičů. Požádejte koresp. listkem ředitelství Ústavu hraběte Pötlunga v Olomouci, které zašle vám »Prospekt pensionátů« a »Přehled škol«, které Ústav ten pro dívky obsahuje. Upozorňujeme zejména na školu vyšší dívčí pro hospodářská povolání, dvouletou obchodní, školu průmyslovou pro šití prádla, šatů a práce ozdobné, školu kuchařsko-hospodářskou, školu cizích jazyků a školu hudební, dále různé kursy, jako modistický, česací, taneční, kurs pokročilejšího kreslení a malby, kurs uměleckého průmyslu, kurs pravopisný a kurs psaní strojem.

Jen přijďte se podívat do Útulny slepých dívek v Praze III. na Kampě na ty nejšťastnější! Zaslízte! Dobrodínce k zaslání dárku, trochu potravin a pod. sami povzbudíte. I adm. t. l. uveřejní.

Zvrhlé vandalství v Čekanicích. V polovici tohoto měsíce (nejspíše 13. t. m.) neznámý zločinec u kaple Panny Marie, stojící při lese, prorazil dvě blíže místa, kde jest připevněna pokladnička na dárky. Krucifix a svícny s oltáře shodil a z části rozbil, vršek převrženého kříže odrazil.

Krakovský »Głos narodu« o Čechách. Pod titulem »Přátelé či nepřátelé?« přináší krakovský »Głos narodu« článek z pera J. A. Herbaczewského. Autor velmi horlí proti těm Polákům-vystěhovalcům, kteří tvrdí, že se mají Poláci od Čechů učit. Dokazuje, že polskému lidu není toho potřeba. Oba národové ať jsou si přátelé a učí se od sebe navzájem. Chť prý na Polácích, kteří studovali v Belgii, Francii, Německu a Anglii (a jsou teď takoví v Praze!), aby se učili od Čechů »myslet a pracovat«, jest tolik, jako by někdo žádal dra Lea (purkmistra krakovského), aby se učil od dra Groše purkmistrovat, Excelenci Glomblského, aby se učil od dra Kramáře politisovat, básníka Kasprowicze, aby napodobil českého Sovu! Podobně nemělo by smyslu, aby se učil pan Bailek pražskému uzenáství a Mazanek pražskému pekařství. Mluví o českém praerafaelismu jest hloupostí. Češi nemají nálady pro mystiky; i Zeyera pokládají za autora — pro slečinky. Češi jsou futuristy ve všem. (I »Bůh« píše se v české literatuře pouze s malým b.) Češi znají svoje přednosti i vady — ale nezpovídají se z nich. Což je správné. Učme se navzájem. Poznejme se, ale nepěstujeme frází! Nemluvíme o sympatiích, ale dle sympatií pracujeme! Sentimentalismus je zlým rádcem. V politice opírá se sympatie pouze o zásadu: Do ut des! (Daruji, abys daroval navzájem.)

Čestný žurnalistický. Opravdu překvapuje, které listy si dávají nyní velkou práci s nejpodrobnější informací čtenářstva o událostech s válkou souvisejících. Dvoji až troji vydání za den, aby nic nezmeškali ti, kteří v poli nestojí a jenom akademicky debatují. Jeden »Večerník« obyčejně nepřináší z bojiště nic nového, ale vycházeti musí. Plno zvědavců jej kupovalo po měsíce, čekajíc, kdy svou existenci opodstatní. Když se tam však utrácely ustavičně staré, ohlívané zprávy, již »večerní vydání« přestalo býti pro dychtivce atrakcí a váli se v trafikách po pultech, marně čekajíc na nával koupěchtivých. Zkrátka čtenářstvo jest toho náhledu, že každý nemusí s válkou výhodně obchodovati. U nás v Hradci nejnovější zprávy ráno čteme v »Našinci« a brněnském »Hlasu«, odpoledne pak nejčerstvější zprávy má »Čech«. Naprosto není potřeba pátrati po nových a nových telegramech třikrát denně.

Ženská bojovnice před 100 lety. Bratrská »Bojovnost« píše: V nedávných válečných dnech prolétla německými listy zpráva o německé »Panně Orleánské«, která bojovale udatně v bojích proti Napoleonovi a která dokazuje, že již před sto lety dovedly se ženy v případě potřeby uplatnit i ve válce zcela po způsobu mužských. Tato pruská amazonka narodila se 11. března 1785 v Postupimě — tedy právě před 130 lety — z otce poddůstojníka pruského gardového pluku, vedla svého otce domácností, byla povahy neobyčejně milé, družné a společenské, takže ji měl všude rádi. Byla výbornou kuchařkou, náruživou ochotnicí (hrála v rodinách pohostinstvu) a vyznařovala se též výborně ve hře na flétnu. Že byla i poněkud romantická, dokazuje okolnost, že když byla v bojích protinapoleonských zřícena pověstí

legie »Lützowových dobrovolníků«, puchla náhle tajně z domova, převlékla se do mužských šatů a dala se najmouti k dobrovolníkům. Celou řadu šarvátok prodělala s ručnicí v ruce, než byla kým poznána, všude byvala pokládána za mladého muže. V té době jmenovala se August Renz, byla podle současného popisu »mladým, štíhlým, dobře urostlým, vysoké postavy, jemně dobrovolnická čapka na hlavě slušela velmi švarně. Boj prodělala mnoho a vždy vynikala obratností a důvtipem, takže byla co nejdříve povýšena na poddůstojníka. Nejrady se pohybovala mezi dobrovolníky nejmladšími, jichž jedné čtveřice na konec i velela. Dne 16. září 1813 srazila se francouzská pěchota s pruským vojskem u Oohrde. Šlo o dobytí jisté výšiny, na níž byl k útoku dirigován Lützowův dobrovolnický oddíl. Byl to pokus odvážný, při němž i zmužil staří vojáci byli na konec přemoženi bezradě. Když nastal zmatek v pruských řadách, chopil se Gustav Renz náhle bubnu padlého tambora a počal bubnovati k útoku. Výšinka byla dobytá, ale za prudké palby francouzské uchopil se Renz náhle za prsa a padl s výkřikem k zemi. Posledním slovem divoce vyraženým bylo: »Pane poručíku, jsem dívka!« Těžce raněná děvče bylo dovezeno do Dannenberku, kde v nemocnici dne 5. října 1813 zemřelo. Po 50 letech byl jí na tamním hřbitově postaven čestný náhrobek. A teprve při té slavnosti příležitosti dověděla se širší veřejnost pravého jména přestrojeného bubníka »Renze«: děvče se jmenovalo vlastně Eleonora Procházková! Dnes psalo se o ní zase dosti a vzpomínáno bylo na ni jako na německou »Pannu Orleánskou«. Německý autor stati o Lützowových dobrovolnících zmiňuje se o Eleonore Procházkové velmi pochvalně: »Bylo to pravé vojenské dítě. Pro svou mravní, skromnou a ochotnou povahu získávala si přátelství i vážnost nejen u spoluvojínů, nýbrž i u důstojníků. Lze ji přidružit k velkým ženám i nové doby. Pravá Krimhilda v boji, Luisa v lásce, může sloužit za vzor i mužům, by vždycky byli bdeři v konání vlasteneckých povinností...« — A na konec věc pro nás nejzajímavější. Když vzpomínka na německou »Pannu Orleánskou« nyní oživila, přitál český básník Fr. S. Procházka, zda jméno hrdinčino nesouvisí nějak s historií jeho rodiny. Zjistil, že skutečně bratr jeho prapraděda, tenkrát kovář v Chocni, vystěhoval se ve druhé polovině XVIII. století do Nové Vsi u Berlína, kde založil rodinu. Podle zprávy redaktora berlínské »Vlasti«, spisovatele V. Hrubého, jenž se rovněž pátrání ujal, existuje na rixdorském hřbitově skutečně náhrobek se jménem rodiny Procházkovy. Věc není ovšem dnes naprosto prokázána, ale zdá se býti velmi jisto, že básník Procházka je nepřímým potomkem bojovné »Panny Orleánské«.

Všelicos. Zajatcům Rusům byly peníze vyměněny za jiné, jež lze udati jen v táboře samém. Tím má býti zabráněno útěku Rusů z táborů zajatců. — V Rusku je takový nedostatek dřevníka, že přes Charbin bylo povoláno 300.000 čínských kůň. — U Chicaga v Severní Americe potopil se zábavní parník, na němž nalézalo se asi 2500 osob. Utonulých jest prý na 1300 osob. — V rakouském válečném přístavu Pulji zavedeny nyní trojjazyčné názvy ulic, čímž uznána také národní rovnoprávnost Chorvatů. — V Itálii ohlášena byla zatím nucená válečná půjčka, jelikož vypsaní dobrovolné půjčky skončilo úplným neúspěchem. — V Teměšváru zatčen obchodník Ed. Holzer, poněvadž dopal armádě asi za 2 mil. K zkaženého a méněcenného sádky. Čaj, vejce a sýry dodával za trojnásobně zvýšenou cenu. Při takovém obchodě »vydělal« celý jeden milion korun. — Dle všech známek bude letos na Moravě neobyčejně dobrá úroda vína. — Ústřední mocnosti Rakousko a Německo mají obsazeno celkem 141.000 čtv. km nepřátelské půdy, naproti tomu trojdoboda má obsazeno pouze 12.000 čtv. km rakouské a německé půdy. — V červnu t. r. bylo v 62 českých spořitelnách v Čechách vybráno o 3.012.228 K více, než bylo vloženo. — Obec jest povinna definitivněmu úředníku, který narukoval na vojnu, platiti celé služné. — Za Bedřicha Velikého každý setník mohl si najímati vojáky, za něž pak dostal hotově: za muže vysokého 6 stop platil král 300 dolarů, za 5 stop 12 palců vysokého jen 200 dolarů a pak to šlo již rychle dolů. — Pěti ministerstva války vydávány jsou »Polní Noviny« též jazykem českým a rozdíleny rovněž vojínům v poli. —

Ministerským nařízením zabývá se veškerá tuzemská sklizeň řepky a řepice v r. 1915. Zabavené zásoby musí býti přežaty a hotově zaplacený rakouskou kontrolní bankou průmyslovou a obchodní ve Vídni za pevnou cenu 46 K za 100 kg řepky a 44 K za 100 kg řepice. — Norský sněm schválil dodatek k trestnímu zákonu, který čelí proti agkaci socialistů, ztěžující obranu země.

Cennou četbu poskytují publikace »Knihovny Obnovy«

Mimo jiné vyšly tyto spisy:

- Brodský Boh., Naši přátelé. Str. 100. Cena 60 h.
Brynych Ed., Duch katol. obnovy. Str. 722. Cena 4 K, váz. v pouzdře za 6 K.
Brynych Ed., Kříže a kalichy. Str. 439. Cena 2 K, váz. K 3.50.
Brynych Ed., Štít víry, 2. vyd. Str. 108. Cena sníž. 50 h.
Mimra Fr., Obrázky ze smíšené osady. Řada I. Str. 168. Cena 80 h. — Řada II. Str. 460. Cena 2 K, váz. v jednom svazku K 4.50.
Novotný Dr. Jos., Člověk bez svobodné vůle? Str. 256. Cena K 3.20, váz. 5 K.
Novotný Dr. Jos., Index a věda. Str. 210. Cena K 2.40, váz. K 4.20.
Novotný Dr. Jos., Spiritismus zdokonalením křesťanství? Str. 259. Cena K 2.60, váz. K 4.40.
Novotný Dr. Jos., Světem k Bohu. Str. 468. Cena 6 K, váz. 8 K.
Pečínková B., Ženy. Str. 160. Cena K 2.30, váz. 4 K.
Reyl Dr. Fr., Úkoly sociální politiky. Str. 320. Cena 3 K, váz. K 4.80.
Reyl Dr. Fr., Jádro křesťanské sociologie. Str. 364. Cena 5 K, váz. 7 K.
Rezníček Dr. V., Královéhradecké vzpomínky. Str. 200. Cena K 1.40, váz. K 2.40.
Sahula Jiří, Karel IV. jako křesťan a vlastenec. Str. 488. Cena 3 K, váz. 4 K.
Sahula Jiří, Rozmarné příhody. Řada II. Str. 320. Cena K 1.80, váz. 3 K. — Řada III. Str. 384. Cena K 2.20, váz. K 3.50.
Sahula Jiří, Doba předhusitská a husitská. Str. 428. Cena brož. výt. K 1.60, váz. výt. K 2.60.
Novák, Kněžské problémy. Str. 395. Cena K 3.50, váz. K 4.50.

Objednávky vyřizuje

Družst. knihkupectví a nakladatelství v Hradci Králové Adalbertinum.

Zal. 1850. Zal. 1850.
Karel Zavadiš,
nást.
Antonín Zavadiš,
nejstarší umělecký
závod pasířský.
Veleddstoj. duchovenstvu a al. patronátním úřadům doporučuje se ku provedení veškerých
nádob kostelních,
ze zlata, stříbra, bronzu a jiných kovů v každém slohu, od nejjednoduššího do nejbohatšího provedení dle liturg. předpisů. Jen u nás práce umělecké ceny. Veškeré opravy a novuštění provádí se oo nejpečlivěji a se zárukou.
Ceny velmi mírné. Mnoho doporučení a uznání po ruce.

Vklady na knížky zúrokuje

od 1.
května
1915

4 1/4 %

**Městská spořitelna
ve Vysokém Mýtě,**

zde má každý občan
Vysokomýtská.

Jest tedy vklad ve spořitelnu
vždy zcela bezpečně uložen.

Jan Kryšpín,

J. Sylvatérův
synovec nástupce)

odborný
- umělecký závod -

pro malbu
oken kostelních.

PRAHA - I.,

145. st., Malá Karlova
l. č. 29 nové blíže Ma-
ého náměstí, (dříve přes
0 roků na Malém ná-
městí pod loubím) dopo-
ručuje se

z dodání oken chrá-
mových od nejjednoduš-
šího až k bohatému fi-
nancovnímu provedení a
sice i se železnými
lmy, sítěmi, vsazenými.

Veškeré rozpočty, skizy i odbor. rada bezplatně
veze při závaznosti ku definitivní objednávce
Neodjetná veřejná i písemná pochvalná uznání
Založeno roku 1863.

**Podporujte náš
podnik.**

Družstevní knihkupectví a nakladatelství
v Hradci Králové, Adalbertinum.

**Barevná
kostelní
okna**

v odbor. pro-
vedení photo-
vuje a dodává

Fr. Uhlíř,
umělé sklenářství a malba skla
v Třebosovicích a Hradci
Králové.

Cenníky a rozpočty na požádání
sdílíme.

Sklenářství

E. Škarda, Brno,
umělec. ústav svého řádu
hotoví a dodává chráněná
okna. V každém slohu a
provedení, od nejjednoduš-
šího vzoru do nejbohatší
sklenářské figurální, hotoví
praven vlastních modelů
kamínkovou pro facady, ol-
tářní obrazy, náhrob-
ky atd. s nejširším
zaručením umělecko-
ho a odborného dokona-
lého provedení.

Rozpočty ochotně a zdarma.

NOVINKY

nakladatelství „Polit. družstva tisk.“
pod ochr. sv. Jana N.“
v Hradci Králové:

1. Dr. Fr. Rey: Jádru křesťanské sociologie. Str. 351. Cena brož. výt. 5 K, ve vkusné vazbě celoplát. s ochr. kart. 7 K.
2. Dr. Jos. Novotný: Světlem k Bohu. Str. 470. Cena brož. výt. 6 K, ve vkus. vazbě celoplát. s ochr. kart. 8 K.
3. Adolf Honig: Vojnář přitel či voják ve svém životě a modlitbě. 306 str. kapes. formátu. Cena brož. výt. 30 hal., výt. váz. v plátně 50 hal.
4. Dr. Fr. Šulc: Byl Hus odsouzen jenom pro 30 článků z jeho spisů? (Pokrač.) [»Čas. Úvahy« Roč. XVIII., č. 12.] Cena 8 hal.
5. Fr. Komárek: Rozjímání sv. růžence radostného, bolestného a slavného v přítomné době válečné. Cena 1 výt. brož. po 18 hal., 50 výt. po 16 hal., 100 výt. po 14 hal.
6. Píseň k Panně Marii v čas války. Cena 100 kusů 1 K 30 h.
7. Modlitba sv. Otce Benedikta XV. za mír. 100 kusů K 1.20.

Objednávky vyřizuje

Družst. knihkupectví a nakladatelství
v Hradci Králové Adalbertinum.

**Československá
záložna v Praze-II.,
Spálená ulice, číslo 46.n.**

Doporučuje se všem našincům co jediný
peněžní ústav katolický v Praze. Vklady
na vkladní knížky úročí se ode dne vlo-
žení do dne vybrání dle dohody a dle doby
výpovědi. Poskytuje půjčky všeho druhu
za mírných podmínek, zejména směneční
úvěr (krátkodobý), v dnešních dobách
zvláště výhodný. — Povinná revize
„Jednoty založen“ v Praze.

MED

český, se zárukou neporušenosti, z letošní snůžky
obzvláště výborný má celoročně v levné ceně
na skladě

JOS. JELÍNEK,
člen Zemského Ústřed. včelařského spolku
v Hradci Králové.

**Čtenkyně Božského Srdce
Páně,**

kteří povolání do řádu mají a výchově a ošetřování
oslabených dětí aneb misii věnovati se chtějí, necht
se obrátí s dotazem stran přijetí na představenou
kláštera B. S. P. Krupka (u Teplic).

Vazbu knih

v jednoduchém i
přepychovém mo-
der. provedení ry-
chle zhotoví uměl.
závod knihařský

Richarda Šimáčka

v Hradci Králové, Pospíšilova tř. č. 131.

Paramenta.

Ignác V. Neškudla syn

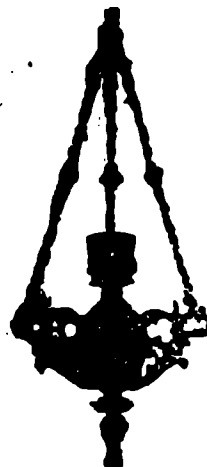
(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)
(bratr P. J. Neškudly, farář ve Výprachticích)
doporučuje P. T. veleduštojn. duchovenstvu
svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

všech kostelních paramentů,
spolkových praporů a kevojého náčiní.

Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukázkou
se na požádání franko zašlou.

Veleduštojnému

duchovenstvu a

slavným patronátním

úřadům dovoluje si dolo-

žití veškeré kostelní nádoby a

náčiní a to: monstrance, kalichy,

chleby, nádoby, paténky, pacifiky,

svícny, lampy, kaditelnice, kropenky

atd. své vlastní výroby, předpisům

církevním vyhovující. Staré předměty

opravuje v původní intenci a

v ohni zlatí a stříbrní nebo proti do-

platku za nové vyměňuje. Hotové

předměty neb výkresy zasílá na u-

kázkou franko bez závaznosti koupě-

Vše se posílá poštou. Práce ruční.

Shledá veškerých stříbrných a stříbrných klenotů, jako: křížů,
madonek, křížků, prstýnků, náramků atd. u Metálské
průmysl. tabulky, jídelní náčiní se stříbra pravého
i čínského vždy na skladě.

Staré zlato, stříbro a drahokamy kupuje se nejvyšší cenou.

JAN STANĚK,

pasíř a císleour

Praha-L-979., ul. Karoliny Světlé, č. 12. n.

Přesný měřecí a k. zeměměřecího soudu.

Jan Horák,
soukenník

v Rychnově nad Kněžnou

zasílá na požádání vždy

dle roční sezony kolekce
nejnovějších druhů pravých
vlněných látek

sve vlastní výroby, jakož i tu- i oco-
zemských.

Četná uznání zvláště z kruhů vele-
dušt. duchovenstva svědčí o poctivé ob-
sluze mého ryze křesťanského závodu za
dobu více než třicetiletého působení.
Učiňte, prosím, malou objednávku na
zkoušku.

Volejenné látky na taláry.
Též na splátky bez zvýšení cen!

Nečekejte, až Vás nakažliviny
překvapí, ale opatřte si závčas domů
jedinou osvědčenou diet. ochranu

faráře L. V. HORY:

„VADE MECUM“

(zákonem chráněno)

a pamatujte dobře, že lepší tato pomoc vás,
nežli velká nemoc potom.

Obdržíte v lah. po 1:50, 3.—, 5.—, a 8.— K (a portu)
v drogeriích neb v laboratoři „V. m.“ v Dašicích (Č.)

Provádí kryty lepenkové a dřevocementové.

Na 38 výstavách vyznamenaná 1. cenami.
Založeno roku 1867.

R. J. KAREL (dříve K. Němeček) V HRADCI KRÁL.

č. k. priv. továrna na lepenku a dřevotřískové výrobky z dřeva a olejí.

Odporučuje své výrobky: ohnivzdornou asfaltovou lepenku, izolace, elastik, nářez na střechu,
benzol, karbolinum, mazadla, tuky, oleje, benzín, naftu.

Maňtel: Politické družstvo tiskové v Hradci Králové. — Vydavatel a zodp. redaktor: Antonín Pechar. — Tiskem Družstevní knihkárny v Hradci Králové.

OBNOVA

Číslo 32.

Předplatné na čtvrt roku 2 K 50 h
na půl roku 5 K —

V Hradci Králové, dne 6. srpna 1915.

Inserty počítají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XXI.

Nová vítězství.

Bojiště východní. Rusové v Polsku ruským ustupují na celé čáře a zároveň namlouvají tu světu, že ústup jest »strategický«. Kde však jako Rusové zanechávají v rukou nepřítelových během tří měsíců statisíce zajatců, sta děl a strojních pušek, tisíce čtverečných kilometrů půdy, tam nelze mluvit o strategickém ústupu. Prolomemím viselské pevnostní čáry, totiž přechodem armády generála št. Woyrsche na pravý břeh Visly při ústí Radomky odtáhly se pevnosti Varšava a Ivangorod v základech. Tato armáda na pravém břehu Visly severně od Ivangorodu zlomila odpor Rusů a pronikla dále k východu; v těchto bojích zajala 2.500 Rusů a ukofistila 8 strojních pušek. Východně od Ivangorodu vyrvaly sedmihradské pluky Rusům osm betonových opěrných bodů, při čemž ukofistěno 29 děl, mezi nimiž 21 těžkých, 11 strojních pušek a množství válečného materiálu; vedle toho zajato 2.300 Rusů. Tím se opět zúžil půlkruh kolem Ivangorodu. Mezi Vislou a Bugem postavil se nepřítel znovu na odpor. Přes to však naši zabrali Lublin, město nově opevněné, s 50.000 obyvatel, Němci prošli Cholmem a bojuje se severně od nich. Těsně na východ od Visly dobyla rakouská divize železniční stanice Novo-Alexandria a několik postavil u ní; mezi Bugem a Vepřem pokračuje ústup Rusů a pronásledování. Pozoruhodnou jest rakouská úřední zpráva, že rakouské vojsko přešel Bug mezi Sokalem a Krylovem, kde dosud Rusové tvrdohlavě se bránili, postupuje k Vladimíru Volyňskému. V Kuronsku Němci obsadili Mytavu a ohrožují tak již Rigu. V severním Polsku prodralo se německé vojsko přes Narev mezi Pultuskem a Rožanem až k Bugu a blíží se ke dráze z Varšavy do Petrohradu také od Ostrolenky a Lomže. Tím Varšava jest tísněna víc a více. A ruský ministr vojenství v právě zasedající dumě již napřed připravuje veřejnost na vydání Varšavy. Prohlásil: Dnes snad přenecháme Varšavu nepříteli... Při tom úředně se sděluje, že pod vrchním rakousko-uherským velením bylo v červenci zajato 527 ruských důstojníků a 126.311 mužů; ukofistěno pak 16 děl a 202 strojních pušek. Do rukou německého vojska padlo tu v červenci mezi Baltickým mořem a Pilicí 95.023 Rusů, 41 děl a 230 strojních pušek. Za poslední tři měsíce činí kofist spojenců 743.920 zajatců, 426 děl a 1.476 strojních pušek. — Dne 4. t. m. úředně se oznamuje, že severně od Dubienky a Cholmu na Svinec a na linii Lenczna-Novo-Alexandria podnikl nepřítel krátké protivýpady, aby zastavil náš tlak; byl však odražen a pokračoval v ústupu k severu. Rakouské vojsko obsadilo západní část pevnosti Ivangorodu až k Visle. Mezi Vladimírem Volyňským a Sokalem rozprášlo naše vojsko jeden kozácký pluk. A před Varšavou byli Rusové zahánáni u Blonie do vnější čáry pevnostních tvrzí. V severním Polsku německé pluky dobyly přechody

přes Narev u Ostrolenky. Několik tisíc Rusů bylo tu zajato.

Na italském bojišti na Goricku dle posledních zpráv útoky pěchoty italské přestaly, na planině doberdské stihl se pouze z děl. V korutanském pohraničním území došlo k několika bojům, při nichž italské vojsko odraženo. V Tyrolsku bombardovalo italské dělostřelectvo bezvýsledně planinu u Folgaria Lavarone. — Dle poslední zprávy bylo v noci na 8. srpna v Goricku na okraji planiny opět odraženo několik italských útoků a rovněž u Sdraussiny, východně od Polazza a na Monte dei Sei Busi.

Západní bojiště jest jevištěm stálých posídních bojů. V poslední pak době uplatnily se tu boje ve vzduchu. Němečtí vzduchoplavci bombardovali tu nádraží v Compiègne, házeli pumy na aviatické přístavy a továrny v Luneville a u Nancy.

Věděli jsme ovšem předem, že naše armáda, tak pečlivě vypravěná, za úsilné spolupráce a obětavosti rakouského civilního obyvatelstva mohutným rozmachem poučí nepřátele našeho státu dostatečně, jak nebezpečno dotýkati se výbojným pochodem hranic říše Habsburské. Ale skvělé výsledky našeho obranného boje naše soky přímo ohromují, uvádějí v úžas celý svět. Čekalo se, že aspoň po dobytí Lvova armády rakouská a německá musí po gigantické práci věnovati několik týdnů oddechu. Ale zatím každý den přinášel zprávy o nových úspěších neúnavného, houževnatého postupu.

A na jihu! Nejohroženější zemědělské jest malíčkostí proti tomu, co sdělali stateční naši bojovníci u Soče. Všichni národové této říše dokazují v nynější velice závažné zkoušce, že se chtějí rozvíjeti v rámci této říše pod žezlem mocnate tak šlechetného, který všechny své národy vroucně miluje. Netoliko uherští Rumuni, ale i Srbové a Italové, kteří se nacházejí v naší monarchii, překvapili zahraniční nepřátele manifestacními projevy loyality a svou statečností proti vojskům. O věrnosti Němců, Poláků, Chorvatů, Slovenců a našeho národa zde ani nemluvíme.

Významné, že právě Jihoslované uvítali ve svých listech přímo s jásotem okamžik, kdy se dověděli, že se budou moci měřiti s úskočným nepřitelem, obývajícím poloostrov Apeninský. Rakousko-uherská Jihoslované jako sousedé Srbska a Italie totiž sami se velmi dobře přesvědčili, v kterých říšských hranicích jejich hospodářský a kulturní rozvoj jest zabezpečen nejlépe. Poznali to v dlouhé době sami Srbové v Bosně a Hercegovině, v jejich prospěch rakouská vláda již tolik učinila; proto není div, že i tito Srbové velice zmužilým odražením útoků italských dokazují, že žezlo Habsburské jest pro ně »prospěšnější.

Všichni národové rakouští seznali tak často, jak nejjasnější panovník jejich jest mírumilovný, jak odvrací šlechetně i za okolností velice kritických od hranic říše své nebezpečnosti války.

Z té příčiny tedy, když již obrana říše ukázala se nejnaléhavější nutností, vzhopili se všichni jako jeden muž zcela solidárně a bratrsky k zahánění chtivých kofistníků; sešli se kolem trůnu Jeho Veličenstva jako nejvděčnější děti a — jako nerozborná hráz v pevné naději, že »spojené kde vládnou síly, snadno vše se vykoná. A úspěch císařova hesla »Spojenými silami« jest po roce války tolik mohutný!

V zájmu hospodářské spravedlnosti.

V nynější době plným právem starají se úřady, aby sociální a hospodářská rovnováha různými sobci nebyla porušována. Loyalita, patriotismus mají se jeviti i na poli hospodářském. Nepřispívá ke zdaru naší akce válečné jen ten, kdo v poli bojuje, ale i ti občané, kteří pečují, aby nedocházelo k společenským poruchám poplatníků, kteří dají u domácích krbů. Proto jest dobře, jestliže i tisk včasně zakrojuje proti zdrazovatelům, lichvářům a podvodníkům, jestliže upozorňuje obecnost, jaké nástrahy kde který ziskuchtivec strojí a jak jsou provinilci trestáni.

Uvádíme zase několik výstražných příkladů. Selka Anežka Králová v Sobotnicích byla majitelkou obstarlé husy, kterou trochu přikrmila a zanesla na trh do Brna. Když překupníci se tážali na cenu, řekla Králová, že husu prodá za 50 K. Z toho vznikla nevole, obecní dozorcí úřad Královou udal. Před soudem selka dokazovala, že prý ta husa nebyla tak drahá. Vypočítávala, že by na ní při prodeji za 50 K vydělala »jenom« 17 K 40 h. Ale soudce nijak se nedal zmásti těmi rozpočty a vyměřil Králově pokutu 30 K přes to, že husu ani neprodala. Odůvodnil svůj rozsudek tím, že již pouhý požadavek tak přepjaté ceny tvoří skutkovou povahu trestního činu.

Ale co jest ta selka proti spekulantům, kteří se snaží při naskytující se příležitosti odrati celé dlouhé řady obyvatelstva o statisíce, ba o miliony! Proto také říšská organizace hospodyní ve Vídni na své schůzi dne 29. července odhlasovala resoluci: »Organisované hospodyně, shromážděné ve výročí války, slibují i nadále spolupracovati o obraně vlasti na poli hospodářském a sociálním. Slibují, že budou podporovati všechna opatření vlády, jež mají sloužiti ochraně všeobecných zájmů konsumentů a nařízení účelným způsobem uváděti do praktického života. Žádají však, aby jejich zájmy byly příslušně zastoupeny ve všech komisích a ústředních úřadech, jež budou zřízeny k novému uspořádání našeho hospodářského života. Zřízení komisí pro sprostředkování cen, v nichž by vedle prodáváčů byly také zastoupeny ženy, je nejnaléhavějším požadavkem, aby docíleno bylo lepších poměrů na trhu. Konečně žádají hospodyně, aby byl vypracován projekt daně z válečných zisků, aby tak lichvářské snahy byly obmezeny. Hospodyně prohlašují také za naléhavou nutnost, aby zavedena byla státní kontrola všech sbírek na válečnou péči.«

DEPEŠNÍ ADRESSA: ALSIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚNEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4%, A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ LISTKY POŠTOVNÍ SPORITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLÍM, KOKSEM A CEMENTEM

ZÍROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPORITELNY 140.273

ŽIVNOSTENSKÁ BANKA FILIÁLKA Y HRADCI KRÁLOVÉ.

Telegrafická adresa: Živnostenská.

Telefon č. 111.

Kupuje a prodává cenné papíry; valuty a devisy; provádí rozkazy bursovní na všech tu- i cizozemských bursách; přijímá v úschovu a správu cenné papíry a poskytuje na hodnoty takové zálohy; vede evidenci tahů; obstarává detaché dospělých kuponů, inkasso taženosti, nové kuponové archy; pojišťuje losy a
provádí i ostatní bankov. transakce za podmínek nejvýhodnějších.

Temešvářský obchodník Holzer byl pověřen dodávkou několika vagonů slanine, vojsku, protože tomuto muži dal velmi dobré vyvědčení temešvářský kupec Alexander Kohn. Když však seznaly vojenské úřady, že slanine jest podprůměrné jakosti a při tom jest velice drahá, začalo vyšetřování. Brzy se proklubávaly úžasné věci. Kohn dostal od Holzera 230.000 K provize a vydělal 40.000 K pod jiným titulem.

»Nár. Listy« sdělují dále: Na začátku války odhadovala temešvářská komora Holzerovo jmění na 200.000 K. Dnes je miliónářem. Zajímavé je, s jakou bezohledností a smělostí obchodoval. Dodával armádě mimo slanine i kozešiny, kmín, čokoládu, kávu, čaj, sýry, salámy, klobásy, vatu, gázu pro nemocnice a mnoho jiných věcí. Vždy na čas dodal všechno, co se dalo koupiti, ale již při první dodávce intendatura postřehla závady, na př. že salám je od plísne celý zelený. Holzer hrál si na nevinného a vzal nazpět zboží; odvezl je však do sousední vesnice, dal je tam v potoce umýti a prodával je pak překupníkům, kteří umytý salám dodali v jiném městě — armádě. Jen že úřady odhalily i tento klam a celou zásilku zničily.

Holzer je nyní žalován pro podplácení, pro podvod a krádež. Že těchto přečinů se dopustil, vysvítá z jeho kousků: Jenom v Temešváru odvedl pro armádu 20 vagonů kávy, 10 vagonů sýra, 2 vagony čaje, 8 vagonů slanine, 2 vagony sádla, 2 vagony čokolády, několik vagonů vína, 20.000 pokrývek a mnoho tisíc kusů kozešin. Ale co všechno prodal za drahé peníze, je přímo neuvěřitelné. Na př. místo lékárnické vaty dodal vatu podšívkovou, a to zaprášenou, špinavou, starou vatu, vytrhanou z podšívky odloženého šatstva, pokrývek atd. Toto zboží vpašoval do vojenských skladů způsobem posud nevysvětleným. Místo jemného, prvotřídního čaje dodával prachový. Intendatura se obrátila na jednu velkou firmu v Terstu o dobrozdání Holzerova čaje. Ale prohnáný šejdlí navlékl věc tak, že se dříve spojil s onou firmou a potom dodávali společně — místo jemného čaje prachový. Holzer obchodoval i tak, že zboží, které nemohl udati v Temešváru, poslal do Segedína. Tak učinil na př. s mnoha vagony sýra. Ale zkažený sýr nebyl přijat ani v Segedínu. Proto rozprodal dodávky ty na drobno, t. j. hodil je na segedínský trh na prodej mezi lid. Městský fysikus analysoval sýry a shledal, že v nich bylo 52 proc. vody, 6 proc. popela a dohromady jenom 2 proc. tuku, mimo jiné látky.

Feuilleton.

O velikosti a slabosti lidské.

(Pensées de Blaise Pascal. Úryvek ze VI. článku.)

Blaise Pascal (1623—1662) je první z francouzských moralistů XVII. století. Byl neobyčejného duševního nadání. Jako 12letý chlapec dospěl sám k 32. větě matematických základů Euklidových. V 16. roce sepsal pojednání o kufeloseodnách, kterému sám Descartes se podíval, nevěřící, že Pascal sám je sepsal. Zabývá se matematikou a fysikou, učinil mnohé důležité objevy z těchto oborů; v posledních letech svých uchýlil se do samoty Port-Royal des Champs, věnuje se otázkám náboženským. Měl úmysl napsati knihu na obranu katolického náboženství, avšak smrt překazila provedení. Zbylá látka byla nazvána »Mýšlenky«. Z nich tuto malý úryvek.

Jakým preludem je přece člověk! Jakou novinkou, jakým zmatkem a předmětem protikladu! Já, člověk, vynáším soud o všech věcech, vrátil jsem tvor, posazmek červ, uchovával pravdy, hromada nejistoty, sláva a vývrtek vesmíru; jestliže se vynáším, ponižuji jej; jestliže se ponižuji, vynáším jej a vždy mu odporuji, ať tam, aby chápal, že je netvorem nepochopitelným.

Nyní tedy bdělé úřady podvodníka poučily, že chrabrá naše armáda musí býti opatřena od dodavatelů poctivě, svědomitě, má-li svůj obrovský úkol plniti řádně. Takové zakročení proti bezcitnému vyděračství jistě zarazí a odstraší od podvodů šejdly jiné.

Videňský majitel továrny na líkovou kávu E. König byl nedávno odsouzen k pokutě 10.000 K pro přemrštěné zdražování. Ale to ho nenapravilo. Dne 6. července ocitla se jeho zlístivost znovu před soudem; byla v jedné jeho fihálce nalezena zkažená, ztuhlá rýžová mouka. Bylo nadto zjištěno, že 1 kg té mouky byl dále prodáván za 1 K 24 h. V dalším šetření znalci prohlásili, že jest v mouce popel a písek. Obžalovaný k hlavnímu přelčení se nedostavil. Státní návladní dr. Haeller před okresním soudem v Margaretech vyzýval k nejpřísnějšímu potrestání, poukazuje nato, že König pro podvod, zdražování a falšování potravin byl již čtrnáctkrát soudně trestán. Soudce dr. Edlauer odsoudil pak Königa k pokutě 600 K, eventuálně k měsíčnímu vězení. — Soc. dem. »Arbeiterzeitung« odporučuje však v insertech dále »nejlevnější a nejlepší« zboží Königovo. Patrně, že by ti různí lidovci málo chudně prospěli, kdyby mocně nezasahovala energická ruka spravedlivých úřadů.

Jest potřebí, aby se přísně dbalo náležité úpravy cen při potravinách a všeho zboží, nutného k uhájení existence. Hospodářská rovnováha uvnitř říše zajistí také čestný výsledek operací válečných.

Našemu velehdstojnému duchovenstvu
ku provídání prací katechetických vřele doporučujeme mladou českou
dílnu absol. c. k. stát. školy teologické
BOHUMILA BEKA V HORE KUTNÉ.

Politický přehled.

Výnos ministra železnic Forstera o služebnách na drahách. Ministr železnic Forster ve výnosu svém ke všem ředitelstvům státních drah praví, že zkaženosti, zlákané v nynější válce, podaly úplně jasný důkaz, toho, že pro veškeré zřízení železniční, kteří v případě války s orgány vojenských železničních úřadů přijdou ve styk, jakož i pro veškeré opatřování exekutivní provozní služby jest znalost německé řeči jako vojenské řeči služební nevyhnutelná. Proto sluší napříště naprosto dbáti, aby uchazeči o mí-

Čím konečně je člověk v přirozenosti? Ničím vzhledem k nekonečnu, vším vzhledem k nicotě, středem mezi ničím a vším. Je nekonečně vzdálen dvou protiv; jeho bytí je právě vzdáleno od nicoty, z níž je vzat, jako od nekonečna, v kterém se stráčí. Všechny věci jsou vynořeny z nicoty a neseny k nekonečnu. Kdo může sledovati tyto úžasné pochody? Tvůrce těchto divů je chápe, nikdo jiný nemůže tak diniti.

Člověk je nejslabší stínem přirozenosti; avšak je stínem myslí. Netřeba, aby celý vesmír se osbrojil k jeho zahubení; trochu dýmu, kapka vody stačí k jeho záhoubě. Kdyby však vesmír jej zahubil, člověk byl by přece povznešenější nad toho, kdo jej hubí, poněvadž je si vědom, že žije; vesmír má převahu nad ním, neví však nic o ní. Tak všechna naše důstojnost spočívá v myšlení. To nás povznáší, nikoli prostor a trvání.

Člověk je tak velikým, že jeho velikost jeví se i v tom, že chápe svou ubohost. Strom nepoznává, že je ubohým. Je pravda, poznává svou ubohost znamená cítiti se ubohým; avšak to je právě také velikost, moci poznávati svou ubohost. Tak všechny naše bídý objevují svou velikost. Jsou to bídý velmože, bídý sesazeného krále.

Slabost lidského rozumu objevuje se daleko více u těch, kteří ji nepoznávají, než u těch, kteří ji chápou.

sta úřednická, podúřednická a sluhovská před přijetím, dále veškerí dělníci, kteří mohou býti po čase definitivně přijati do služby, rovněž před přijetím, rozhodně však před definitivním jmenováním podali důkaz o znalosti služební řeči ve slově a písmě. Dělníci, kteří německy umějí, mají přednost před jinými. Služební zkoušky směřují se dle jen ve služební řeči. Veškeré výnosy, ohlášky atd. pro personál budou vydávány ve služební řeči. Služební styk mezi nadřízeným a podřízeným, jakož i mezi zřízenci, nařízen jest pouze ve služební řeči.

Porady ve Vídni. Posl. dr. Hruban a prof. Šrámek měli 27. července ve Vídni delší poradu s min. předsedou hr. Stürgkhem a ministrem války Krabatinem. — V sobotu konala se ve Vídni opět několikahodinová ministerská rada, třetí to již v minulém týdnu. Pracovní program obsahuje četné práce zákonodárné.

Parlamentní kontrola ve Francii. Minist. předseda Viviani prohlásil k poslancům všech skupin sněmovních, že vláda jest odhodlána co nejvíce usnadnit kontrolu parlamentní; vláda si však vyhrazuje právo sprostředkovati mezi úřady občanskými a vojenskými na straně jedné a delegacemi parlamentu na straně druhé.

V Japonsku odstoupilo ministerstvo pro obvinění ministra vnitra z úplatku na volební účely.

Oddalování sněmovny v Řecku. Řecké ministerstvo Gumarisova za žádnou cenu nepřipustí prý nastolení vlády Vénizelovy a sněmovna bude prý proto tak dlouho, pokud možno, odročována.

Zasedání dumy. Dne 31. července bylo v Petrohradě zahájeno zasedání dumy za předsednictví Rodziankova, který ke konci své řeči vybízel k práci, aby armádě dostalo se všeho, čeho potřebuje. K tomu je však potřeba změny smýšlení, ano změn v nynější správě. Ministerský předseda Goremykin přiznal slabost Ruska, ač na začátku války se tvrdilo, že Rusko jest dosti silno k rozdrčení Rakouska a Německa. Právě tím, že minist. předseda dal na program otázku polskou, ukázala se stísněnost v Rusku. Poláci se lákají, aby se k Rusům přiklonili a zato se jim slibuje, že jim po válce bude popřáno právo, svobodně vybudovati svůj národní, sociální a hospodářský život na základě samosprávy pod žezlem cara ruského. Teprve teď přiznává Goremykin, že vnitřní ruská politika musí býti proniknuta zásadou, nestrannosti a blahovůle ke všem ruským občanům bez rozdílu víry a

Je to ovšem zlo, býti pln chyb, avšak ještě větší zlem, je, býti jich pln a nechtěti je poznati, neboť znamená to přidávati k nim ještě chybu zámyslného klamu. Nechceme, aby nás jiní klamali, neshledáváme spravedlivým, že by chtěli od nás vyšle cenění býti, než jak zasluhují; není to však také náležitým, že my klameme je a chceme, aby si nás více vážili, než zasluhujeme.

Tak se stává, má-li kdo nějaký zájem na naší lásce, že vystřihá se prokazovati nám službu nepřijemnou, on s námi jedná, jak si přejeme, aby se s námi jednalo: nenávidíme pravdu, on ji před námi skrývá; chceme lichoceň, on nám lichotí; přejeme si klam, jsme tedy klamáni.

Tím se děje, že každý stupeň štěstí, který nás povyšuje před světem, oddaluje nás více od pravdy, jelikož obává se člověk raniti ty, jejichž přízeň je mu velmi prospěšnou a odpor velmi nebezpečným.

Člověk není přece lež zastřená lež, líceměrností, i v sobě samém, i vzhledem k jiným. Člověk nechce, aby se mu řekla pravda, vyhýbá se pravdu říci jiným a veškeré toto jeho řízení, tak vzdáleno spravedlnosti a rozumu, má přirozený původ v jeho srdci.

Nie není schopnějšího uvéstí nás do poměru ubohosti lidské, jako poznati pravou přičinu neustálého nepokoje, v němž lidé ocitují se po celý svůj život.

Teč. Dříve o tom v Rusku nechtěli vědět. — A ministr války Potjanov doznal, že se Rusům v Polsku zle vede, a nutnost ruského útupu z Polska do vnitrozemí omlouvá tím, že vojsko musí ustoupiti tam, kde se může připravit k novému útoku, ač právě Němci, Bobr, Narev, Visla byly k tomu opevněny a za tím účelem zřízeny mohutné pevnosti čtyřtříhelníky polské, aby Polsko bylo místem, odkudž ruské vojsko vyrazí ofensivně proti Rakousku a Německu. — Tvrdí se také, že se 112 opozičních poslanců zahajovací schůze du-

my nesáčastnilo. — Zahraniční ministr Sazanov velebil nového spojence, věrolomnou Itálii. Rusko a spojenci nemají prý za válku zodpovědnost. Sazanov mluvil o »hrůzném německém válčení«, ale zapomněl, jaká zverstvá páchalo ruské vojsko v Haliči, Bukovině a Prusku. Sazanov nabádal Srby k novému obětím, pokládal na dobré styky s Japonskem a Čínou a nevzdával se naděje v konečné vítězství.

Místodržitel belgický gen. št. Colard v proslovu svém k úřednictvu místodržitelství mezi ji-

ným také prohlásil, že »my, jakož všichni úředníci, jsme tu pro obyvatelstvo, nikoli však obyvatelstvo pro nás. Nejlepší zachování zákonů a nařízení, největší nestrannost ke všem vrstvám obyvatelstva, ke každému obyvati země, bez rozdílu význačí, bez rozdílu národnosti a bez rozdílu stavu budou jedinými směrnicemi naší úřední činnosti. — Každý z pánů úředníků, který si dělá nárok na plnoceinnost, musí ovládati všechny zemské jazyky v té míře, aby mohl vyřizovati záležitosti styku se stranami.«

Projev Sv. Otce.

Kk. Z Lugana, 30. července.

Papežský projev, uveřejněný v časopisu »Osservatore Romano« (také v Praž. Novinách úředních, v Nár. Listech, Čechu, Času atd.), zní takto:

Nyní válčíme národům a jejich hlavám!

Když Jsme beze Svě zásluhy byli povoláni převzít na apoštolském trůně následnictví nadmíru mírného papeže Pia X., jehož svatý a dobročinný život zkrátila bolest nad bratrovražedným bojem, krátce před tím v Evropě vzplanuvším, cítili Jsme též vzhledem na krvavá bojiště muka otce, jenž vidí svůj dům zpusťšený zuřící bouří, a zatím co Jsme vzpomínali s nevýslovným utrpením Našich mladých synů, kteří po tisících byli usmrceni, naplňovala Naše srdce, prodchnuté láskou Kristovou, celá žalost matek, předčasných vdov a nevěst, a celá bezútěšná starost dítek, oloupených příliš záhy o otcovské vedení. Z Naší účasti na úzkostech četných rodin a z Našeho názoru na povinnosti vznešeného poslání míru a lásky, příslušejícího nám zvláště v tak smutné době, vyplynulo u Nás záhy pevné rozhodnutí, věnovati Naši celou činnost a Naši celou moc smíření bojujících národů. To slíbili Jsme též slavnostně Spasiteli, jenž chtěl cenou své krve zachrániti všechny bližní, a o míru a lásce mluvila též Naše první slova, jež Jsme pronesli jako nejvyšší duchovní pastýř k národům a jejich lidem.

Avšak Naše láskyplná a důtklivá rada jako otce a přítele nebyla vyslyšána. To zvýšilo v Nás bolest, avšak neochromilo předsevzetí. Obraceli Jsme se proto ustavičně s důvěrou ke Všemohoucímu, v jehož rukou spočívají duch a srdce jak poddaných, tak i králů, a modlíli Jsme se k Němu za konec strašného krveprolítí.

Všem věřícím dali Jsme se sčastniti Naší vroucí a pokorné modlitby a abychom zvýšili její účinnost, pečovali Jsme o to, aby byla provázena činy křesťanské kajcnosti. Dnes však ve smutný den výročí vypuknutí hrozného konfliktu přišli z Našeho srdce

přání, aby válka rychle přestala, ještě více, otcovské volání ještě hlasitěji. Kéž toto volání přehluší hrůzný třesk zbraní a pronikne až k národům a jejich hlavám, jež nyní vedou válku, a přiměje jedny i druhé k mírnějšímu a méně zápatému smýšlení!

Ve svatém jménu Boha, Našeho nebeského Otce a Pána a k vůli požehnané krvi Ježíšově, jež byla cenou lidského vykoupení, zapísalháme Vás, kdož jste božskou Prozetelností ustanoveni k vládě nad národy vedoucími válku, abyste konečně učinili přítrž tomuto hroznému vraždění, jež nyní od doby jednoho roku Evropu zneuctuje. Je to krev bratrská, jež jest prolévána na zemi i na moři, nejkrásnější kraje Evropy, této zahrady světa, jsou posety mrtvolami a zříceninami. Kde krátce před tím dšiny a polní práce horlivě tvořily plodná díla, hřmí nyní hrůzná děla a neustávají ve své ničivé zběslosti ani vsi, ani města, nýbrž působí všude spoustu a smrt. Máte před Bohem a lidmi děsnou zodpovědnost z míru a války. Slyšte prosbu Naši, otcovský hlas Správce věčného a nejvyššího Soudce, jemuž budete museti se zodpovídati jak za veřejné podniky, tak za Vaše soukromé jednání. Hojnost bohatství, jímž Bůh Stvořitel vybavil země Vám podřízené, dovoluje Vám zajisté pokračovati v boji, ale za jakou cenu? Na to ať odpoví tisíce mladých životů lidských, jež denně shasínají na bojištích, jakož i zříceniny tak mnohých měst a vesnic a tak mnohých pomníků, vytvořených zbožnou myslí a geniem předků. Neopakují ony hořké slzy v tichých komůrkách nebo na stupních oltářů, že cena každodenního boje jest příliš veliká?

Nikdo neřkejž, že ohromný konflikt nemůže býti odstraněn bez branné moci. Budiž odloženo předsevzetí navzájem se zničit, budiž považeno, že národové neumírají. Jsou-li národové poměni a potlačeni, pak chvějíce se, snažejí jho na ně vložené a chystají vykoupení, předávající od pokolení k pokolení truchlivé dědictví nenávisti a pomstychtivosti. Proč tedy již nyní neuvážiti

s nepředpojatým svědomím práva a spravedlivé aspirace národů? Proč ne dobrovolně započítí s přímou nebo nepřímou výměnou názorů, aby v mezích možnosti bylo vyhověno oněm právům a aspiracím a tak se dospělo k tomu, aby byla učiněna přítrž hroznému boji, jako se stalo za dřívějších podobných okolností?

Požehnan budiž onen, jenž nejdříve pozdvihne ratolest olivovou a podá pravici nepříteli, nabídne mu rozumné podmínky míru.

Rovnováha světová a zdárný a bezpečný klid národnostní zakládá se na vzájemné blahovůli a úctě k právu i na vážnosti bližního mnohem spíše, než na množství ozbrojenců a na hrozném pásu pevnosti.

Toť jest volání po míru, jež v tento truchlivý den hlasitěji propuká z naší duše a zveme všechny přátele míru celého světa, aby nám podali ruku k urychlení konce války, jež nyní od doby jednoho roku proměnila Evropu ve velké bojiště. Kéž milosrdný Ježíš prostřednictvím své bolestné Matky konečně dá vzejíti po tak hrozném bouři vříd-nému a zářivému jitra míru, obrazu své božské tváře!

Kéž zazní co nejdříve děkovná hymna k nejvyššímu Dárci všech statků za provedené opětne smíření států! Kéž se vrátí národové sbíratelní v lásce k pokojné soutěži studií, umění a průmyslu! A až bude obnovena vláda práva, kéž se rozhodnou řešení svých sporů příště nesvěřovati již ostří meče, nýbrž klidnému a mírnému studiu oprávněnosti a spravedlnosti. To bude nejkrásnější a nejslavnější vítězství!

V milé důvěře, že svět potěší se stromem míru, nesoucím tak toužené plody, udělujeme Svě apoštolské požehnání všem těm, kdož tvoří Nám svěcené mystické stádo a prosíme i Pána, aby svazky dokonalé činnosti lásky spojil s námi ony, kdož nenáleží k římské církvi.

V Římě, ve Vatikánu, 28. července 1915.

(Podepsán) Benedictus XV.

Kulturní jiskry.

Silné obrození idealismu v umění vlivem nynější války předpovídá v umělecké revui »Kunst und Künstler« K. Scheffler. Soudí tak dle významných zevnějších známek, jež se projevují na poli národnostním a hospodářským, ale které budou silně působiti na proudy poesie. V uměleckém světě po válce bude všecko

Duše vložena je do těla, aby v něm prodlala krátkým trváním. Ona ví, že to jen přechod k cestě věčné a že má jen málo času svého života k tomu se připravit. Přirozené nezbytnosti uohvacují z něho převelikou část. Zbývá jí z něho jen velmi málo, čím by mohla disponovati. Avšak i toto málo zbývající jest jí tak nepohodlné a tak velice na překážku, že uvažuje, jak jen se toho zbavit. Jest jí to nesnesitelným soužením, museti žiti sama sobě a v myšlenkách obírat se sebou. Proto veškerou její starostí je, zapomenouti sebe samé a nechat uplynouti čas, tak krátký a tak vzácný, bez přemýšlení, zabýváním se věcmi, jež jí zabírají myšliti na to.

Duše nenachází v sobě nic, co ji uspokojuje. Ona vidí v sobě jen, co ji kormoutí, myslí-li na to. To ji nutí vyjít se sebe ven a snažiti se přizpůsobiti všem zevnějším, aby pozbyla uvědomění o svém pravém stavu. Její radost spočívá v tomto zapomnění; stačí, aby byla ubohou, přinutiti ji viděti sebe a žiti sobě.

Z toho důvodu, když jsem se jel pozorovati různé znepokojování lidské, nebezpečí a těžkosti,

jednoduší, ale přece zde bude více bohatství a plnosti než v honosné okázalosti, stoupající pyšně před válkou. Veškeré nesmyslné rozběhy, k nimž došlo z nudy před válkou, zmizí jako prach s listů, když bouře zatřese korunami stromů. Mládež si přinese z toho boje novou životnost, nové předměty pro svou nynější bezradnou idealnost a novou sílu v nazírání. Válka stane se školou talentů, obnova idealismu obrodí

úřad; a kdyby snažil se žiti prostě, počítal by malou potřebu těchto zaměstnání tak nebezpečných.

Proto tolik lidí má zalíbení ve hře, v honbě a v ostatních roztržitostech, zaměstnávajících celou jejich duši. Ne že by bylo štěstí v tom, čeho možno získati zábavami, ani že by se kdo domníval, pravá blaženost je ve stříbře, jež možno vyhrati, aneb v zajetí, kterého člověk honí. Nechtěl by ho, kdyby mu byl nabídnut. Není to tiché a mírné užívání, jež nám dopřává mysliti na náš neblahý stav, nýbrž je to shon, jenž nás odvrací mysliti na to.

Proto milují lidé tolik hluk a hřmot světa, tak že vězení jeví se jim mukou velmi hroznou, a proto je tak málo lidí schopných strpěti osamocenost.

Jest v člověku tajný instinkt, jenž ho vede k vyhledávání roztržitosti a zaměstnání mimo sebe, což pochází z pocitu stále jeho ubohosti. A jest v člověku jiný tajný instinkt, zbývající z velikosti jeho prvé přirozenosti, který dává mu poznati, že blaho skutečně spočívá pouze v pokoji. A z těchto dvou opačných instinktů tvoří se v člověku spojité zámysl, tajně se jeho zraku v hloubi jeho duše, jenž přivádí ho k tomu, aby se snažil o pokoj znepokojováním a aby se vždy domýšlel, že uspokojení, jehož nemá, se dostaví, jestliže po překonání některých patrných překážek bude si moci otevřiti bránu pokoje.

i sílu uměleckého výrazu. — Těžko lze posouditi pokud předpovědi Schefflerovy jsou zdůvodněny. Jisto však jest, že nynější secese, hned dívoce finis, hned popelavě šedá fádní poesie sama si odhlasovala ortel. Umění má povznášeti, má plniti ohněm nadšení. Nynější zatrpklé, doktrinářské a patheticky kritizující verše však byly octem místo vina. Ta sebevědomá pósa autorů, ty suché, pitvorné formované věty nemohly

Tak ubíhá celý život. Člověk hledá pokoj porážce mnohé překážky; a překonal-li je, stává se mu nesnesitelným; neboť člověk buď myslí na bídu, ve které je, aneb na tu, která mu hrozí.

Člověk, nebyv s to, aby se vyprostil ze smrti, z bídy, z nevědomosti, smyslii sobě, aby se stal šťastným, nemyslí na to vůbec: toť vše, co mohl vynaléztí pro svou potěchu v tolika zlu.

To však je útěcha velmi ubohá, poněvadž přichází, ne aby zlo zhojila, nýbrž prostě je zakryla na nějaký čas a jelikož zakrýváje je působí, aby se na zhojení nepomýšlelo vůbec. A tak zvláštním převratem v přirozenosti člověka shledává se, že nuda, jež jest jeho nejcitlivějším zlem, jest do jisté míry největším jeho dobrem, poněvadž může přispěti více než vše ostatní k tomu, aby hledal opravdové své zhojení a že zábava, kterou považuje za své nejlepší dobro, jest ve skutečnosti jeho největším zlem, jelikož oddaluje ho více než vše ostatní od hledání léku proti svému zlu; jedno i druhé je podivuhodným důkazem ubohosti a zkaženosti člověka a zároveň jeho velikosti, protože člověk mral se nade vším a hledá všechno to zaneprázdnění, že cítí představu o blahu, jež ztratil; nenacházeje toto v sobě, hledá je bezúčelně ve věcech zevnějších, aniž by se mohl uspokojiti, neboť toto blaho není ani v něm, ani ve stvoření, nýbrž v Bohu samém.

A. V. Chodovský.

tvrdil jsem často, že celé neštěstí člověka přichází odtud, že nedovede žiti pokojně ve svém přibytí. Člověk, který má z čeho býti živ, kdyby dovedl státati pro sebe, nevyháděl by vyhledávat moře aneb vznešený

přes býti dostatečným zárukou za jasnou podobu skutečnou. Chladná přezra zůstane prázdnou tichou, ukazuje-li se v harlekýnských šatech umělkovského střihu. Zrovna tak nejnovější divoké směry v malířství, sochařství i v hudbě dříve považovati za jepice, které hynou rázem. Jmí potřebí zdravého obrodu; jistě bude věnováno více pozornosti úrodným, osvědčeným směrům starším. Sám Jos. R. Hradecký napsal v posledním (44.) čísle »Zvonu«: »Usmívali jsme se nad dohru Máchovou, nad starým romantismem, ale já si v skrytu své duše dnes myslím, že tenkrát byla nitra mladých mužů veřejně působících a povahy mladých literátů bohatší, lepší — než dnes. A bylo-li to tím, že tenkrát byla doba romantismu, tedy volám: Více romantismu!«

Paměti Františka J. Vaváka, souseda a rychtáře Mědičského z let 1770—1816. Vydává Jindřich Skopec. Kniha třetí (rok 1791—1801). Část I. (1791—1794). Kniha »Dědictví Svatojanského« číslo 183. Podíl údů »Dědictví Svatojanského« na rok 1915, číslo 3. Cena K 2.50. V Praze 1915. Nákladem »Dědictví sv. Jana Nepomuckého«. Tiskem Cyrillo-Methodějské knihtiskárny V. Kotrba. — Každého snad zajímají zprávy z minulosti týkající se jeho lidu a země; a takové opravdu zajímavé zprávy obsahují tyto paměti souseda a rychtáře Frant. Vaváka, za něž členové »Dědictví Svatojanského« zvláště ze stavu rolnického jak dp. Jindř. Skopeci, tak i správě jmenovaného »Dědictví« jistě povděční budou. Až bude dílo toto ukončeno, bude to kniha velice cenná, po níž každý Čech vždy rád sáhne!

Pamětná svatyně. Syn Bořivojův Vratislav založil r. 915 kostelík sv. Klementa v Boleslavi. Byl to desátý chrám v Čechách — a první stavba románská v naší zemi. Dovednou rukou konservátora Mikše odkryty zde staré fresky. Věru svatyně, jež již tisíce let v Čechách hlásá křesťanská a umělecké snahy knížecího stolec českého, vynucuje si zvláštní úctu.

Nový zajímavý objev. V okolí Silistrie v nové Dobruždi při kopání objeveny zbytky Hmákych měst Dalmatia a Candibiany. Další vykopávky Hdi rumunská akademie.

Úmrtí novináře. Bývalý redaktor »Opavského Týdenníku« a napotomní redaktor »Našeho Slezska«, Václav Hans, zemřel ve čtvrtek dne 22. července raněn mrtvicí u věku 48 let. Hans byl svého času velmi agilním pracovníkem v českém táboře v Opavsku. Jeho prozíravému a bystrému duchu neúly různé momenty, jichž včasné paralysování nebo rychlé provedení přinesly české věci na Slezsku mnohý — v četných případech — nedocenitelný prospěch. Jeho informovanost v českých otázkách slezských byla všeobecně známa na nejpřednějších místech v Praze i vídni a proto býval zhusta vyhledáván předními pracovníky našimi. Jeho pevná, neústupná povaha zjednala mu mnoho nepřátel, kteří přes to nikdy práci Hansovu zlehčiti se neodvážili. Osudné rozhárané poměry v českém táboře na Opavsku zavinily, že redaktor Hans po zániku »Opavského Týdenníku«, který dlouhá léta obratně redigoval, uchýlil se úplně do ústraní, kdež také skončil. Nelze popřít, že Hans byl také bystrým a velmi dovedným žurnalistou.

Fr. Št. Kott zemřel v kněžském věku téměř 90 let. Vynikající český lexikograf Frant. Štěpán Kott, býv. profesor akad. gymnasia pražského, iniciátor a pořadatel, z veliké části vlastní autor vzorného sedmidílného Česko-německého slovníku gramaticko-frazeologického, díla 30leté neúporné snahy, které důstojně se řadí k proslulému Slovníku Jungmannovu, z něho vycházející a opírající se o dobré autory starší i novější (přes 1100) i mluvu lidovou. Narozen 28. prosince 1825 ve Lnářích, absolvoval F. Št. Kott studia právnická i filologická, a rozhodl se pak pro povolání učitelské. Po patnáctileté práci po různých středních ústavech českých i v Orlaci stal se posléze r. 1863 profesorem akad. gymnasia pražského, kde setrval až do r. 1885, kdy odešel do výslužby, vyznamenán zlatým záslužným křížem s korunou za vynikající působení pedagogické.

Almanach 1915 Československé etc. tiskárny v Praze, ve Spálené ul. 15 (býv. palác Schwarzenberský). 166 stran, s množstvím starobylých obrázků, skvostně váz. Cena 3 K i s poštovným. Pěkně upravená knížka, uspořádaná pp. Boh. Staškem, R. Břežinou a akad. malířem R. Pařízkem, je nejen ukázkou grafické schopnosti Českoslov. tiskárny, ale i pěkným kulturně historickým bibelotem, kuriositou, chcete-li, ale kuriositou vkusnou a zajímavou. Českoslov. tiskárna má totiž starou tradici, v jejích zásobách jsou pozoruhodné staré dřevoryty lidového rázu z tiskárny díve Schönfeldovy a Spurného, a těchto zajímavých a nyní vzácných dřevorytů je hojně v této knížce. V Almanachu jsou také od R. Břežiny stručné dějiny Českoslov. tiskárny, s jejmíž bývalými majiteli je spjat kus literární historie české. Je to totiž bývalá tiskárna Jana ryt. ze Schönfeldu v stol. 18., od r. 1829 tiskárna Spurného. Schönfeldovská tiskárna má vynikající místo v dějinách našeho probuzení, zde vycházely Krameriovy noviny, jež po Krameriovi vedl Linda, zde vyšel známý přetisk Hájkovy Kroniky, po-
sopřodný čin grafického faksimila z r. 1819. Spolu-
pracovníkem Spurného byl osvědčený kněz Fr. Doucha, jeden z nejvzdělanějších lidí své doby. Umožnil a

opětovně přetisk. kněz-buditel Fr. Doucha založil si hojné včelí včeláreny. Březnovy. Drobné vzpomínky historické, namístematický článek věd. rady Ed. Flaly o kultu svatých na staročeských mincích, článek od K. Chasary podoba svatého. Václava na mincích českých od nejstarších dob Zbřetova směnka, o staročeských kalendářích a jiné menší věci mají význam již jmény autorů, známých odborníků. Ale i verše a články zde uveřejněné jsou velice významné. Lidova pramotika má každý měsíc od dra J. Dolenského je také velice zajímavá. — Publikace dává přednět k přemýšlení, v něm starých časů i bolestná doba přitomná se v ní zrcadlí a celek má rys ušlechtilosti a umělecké snahy. Vydavatelstvo skromně uvádí knížku tu jako první pokus. Je noblesní, neváří a nevtírá se ničím, je doporučením a přece není reklamní, na jejích stránkách probleskuje vážná práce vědecká i jas poesie.

K největšímu semknutí učitelstva přináší »Učit. Listy« 29. července tyto poznámky: »Přestali jsme důvěřovati lidem, kteří mocným přívalem slov hledí obrátiti na sebe pozornost a kteří svojí chlubitostí, hrabivostí a bezohledností vynucují si převahu nad odpárcem. Nic jim není svatým, zneužívají kteréhokoli okamžiku a na vše mají výmluvu pohotovou. Ať se jim vytkne sebe horší konsekv, vždycky se odváží nějakým způsobem jej veřejně vykládati tak, aby na nich nebylo stopy po špatnosti a aby zasloužený trest nepostihl je samotné, nýbrž spíše toho, kdo jejich špatnost zřítěl a veřejně konstatoval. Všecko úmyslně zamotávají a hledají kde koho, aby jim pomohl z tísne. Nynější oficiální vůdcové českého učitelstva v království mají pochroumanou minulost. Je to zvláště Josef Smrka, který chce hráti ještě důležitou roli v učitelských organizacích a tudíž se zvláště on přičiňuje, aby zodpovědnost za viny vlastní svrhl na bedra jiných. Ale tak se nemůže spěti k žádoucí shodě všech učitelských organizací v království. . . Jednání o shodu všeho českého začalo také oficiálně. Sešli se zástupci všech českých učitelských organizací dne 10. července v Praze a obsáhle rokovali o tom, jak by mělo dojít ke shodě všech těchto organizací. Jedni mínili, že by měly všechny splýnout; tudíž zůstat by jediný ZÚS. a nyní různé organizace tvořily by v něm samosprávné odbory, o jichž počtu rozptýlená se obsáhla debata. Někteří — a snad to bude na konec většina — mínili však, že by bylo lepší setrnutí při všech dosavadních organizacích, k jejich vytvoření bylo vynaloženo tolik práce, a vytvoření společný výkonný orgán všech těchto organizací. . . Ostatně ať tak či onak, zástupci učitelských organizací dosud se nedohodli, snahy takové nejsou nic nového. Rakouští němečtí učitelé podobný proces už prodělali a mají dnes svaz všech rakouských učitel. organizací, v němž jsou řádně zorganizováni němečtí učitelé nejraznějšího stavovského i politického smýšlení, ale svých pracně vybudovaných organizací zemských a také jiných »Vědeckých učitelů« (Jungenatd.) nezrušili. Je třeba pouze dobré vůle, musíme se zbavit vůdců s »dvířky tváří«, v čele našich organizací nesmějí zůstat malí a malicherní lidé. . . Lepší pořádek zavédu jen noví a lepší lidé. Kdo se po léta sváří, kdo se mohl osvědčiti ideálním vůdcem a kdo tudíž mohl svými osobními přednostmi vyniknouti a učitelstvo v království smelit, ale docílil opaku, ten se už nenapraví. Necht' připravují nyní předáci dohodu, necht' ji záhy provedou, ale chtějí-li zabránit brzkým rozmrškám, necht' najdou lepší vůdčí lidi, nezištné, vzdělané a ryzi charakteru. Budou-li chtít, najdou je; znají je.«

Již vyšlo 8. číslo »Evy« a obsahuje krásný, uzavírací se Řehulkův román »Hřích«, básně od Gab. Ronaje, Anny z Droste-Hülshofu, Miloše Olševského, Fr. Morkovského, Ondřeje Zdeboru, M. Liškovec, zábavné články od Lud. Brého, Jaroslava Fr. Urbana, Evy Čechové, M. Kádíčkové, Joely Skalské, několik článků poučných a besídku. V »Křesť. učitelce« mají uveřejněny články slečny učitelky V. Loucká, Božena Binková, prof. Fr. Janovský. Číslo ukázková zašle ochotně administrace »Evy« v Olomouci, Dol. nám. č. 17. Roční předplatné je 3 K. »Evu« jako jediný katolický ženský měsíčník doporučujeme.

Záložna v Hradci Král., Janské náměstí č. 163.

Vklady na knížky 4% —
Vklady vázané výpovědi 4% —
a vklady střadankové 4% —

Nové vklady (uložené v době moratoria) úrokují se dle dohody a vyplácí se z těchto vkladů obnosy bez omezení moratoria.

Obrana.

Císařova slova. Po válce r. 1866 pronesl císař František Josef k českým vůdcům, dru Riegrovi a dru Braunerovi, tato památná slova, zaznamenaná v našich politických dějinách: »Nedbal jsem nikdy na podezření věrného obyvatelstva českého, naopak obdivuji se věrnému a sebezapírajícímu chování věrného města Prahy a celé země české.«

K současnému studiu husovské otázky. V nynějším ročníku »Českého časopisu historického« v č. 1.—3. o-
ceňuje prof. Krofta různé nynější práce o Husovi. V přičině Flajšhansova »Mistra Jana řečeného Hus z Huslice« praví: »Způsob, jak z pramenů čerpáno, není metho-

dický některak bezedný a že podrobnost, jeví se velmi často sváděním věci, odlišností a jmen pro životopis Husův zcela bezvýznamných. Všeobecné výklady o poměrech doby Husovy, založené ovšem toliko na literatuře, jsou často nepřipadné, nebo nepravdivé a také v částech jedničkách přímo o Husovi a jeho spisech jsou mnohá tvrzení velmi pochybné ceny. Strojeny, místy až nabubřelé sloh rovněž není knize na prospěch. Ačkoli však kniha Flajšhansova, polopopulární, polovědecká, nevyhovuje plně požadavkům ani dobrého spisu populárního ani spolehlivé práce vědecké, není bez významu pro vědecké badání o Husovi jako poslední podrobný, na pramenech založený životopis Husův, za nějž se nám dosud nedostalo náhrady dilem dokonalejším.« — Krofta uznává zvláštní význam prací Lenzových. Zvláštní chvála však vzdává dru Sedlákovu, prohlašuje, že »dlužnou vděčnou uznání vynikající cenu a záslužnost jeho práce«. V příčině otázky Jeronyma Pražského praví: »Roku 1915 Jan Sedlák podstatně přispěl k objasnění filosofických názorů Jeronymových otiskem dvou jeho spisů filosofických, dosud neznámých, s cennými poznámkami kritickými.« Při Jakobkovu ze Stříbra: »Poslední dobou naše vědomosti o Jakobkovu a zvláště o jeho spisech nejvíce byly rozmožněny a prohloubeny studii Jana Sedláka.« Při Stanislavovi ze Znojma: »Stanislavovo stanovisko v učení o svatosti oltářní, zejména jeho vynucené odstoupení od Viklefovy nauky re-manenční r. 1406, objasnil r. 1906 výbornou studií o eucharistických traktátech Stanislavových J. N. Sedlák, který o rok později uveřejnil zvláštní články o jeho spisu De Antichristo a o jeho pobytu na Moravě a r. 1915 podrobněji rozebral filosofické názory Stanislavovy.« Rovněž s pochvalou zmiňuje se o spisech Sedlákových při Štěpánu z Pálče.

Krofta klade celkovou spisovatelskou činnost Sedlákovu před činnost Flajšhansovu a jiných spisovatelů novější doby.

Ale již se ozývá dne 29. července v evangelických »Hlasích ze Siona« úsudek málo příznivý, tryskající ze strachu marne tajemného: »Studie husovské neudájejí. Avšak to je právě zvláštní, že k r. 1915 se studie tyto nehorlivěji pěstují v táboře katolickém. Je to brněnský profesor dr. Jan Sedlák, který již od r. 1907 počal v tomto oboru speciálně pracovat. Uveřejňoval v katolických časopisech důležité, dosud neznámé listiny a texty, týkající se Husa a jeho stoupenců i odpárců, a snažil se z tohoto materiálu těžiti ve smyslu protihusitském. Roku 1912—13 vydal tři svazčky pod názvem: Několik textů z doby husitské. A konečně roku loňského bylo mu štěstím finanční podporou Matice Cyrillo-Methodějské umožněno, že si založil Sborník zvaný: Studie a texty k náboženským dějinám českým. Otiskl tu několik neprozkoumaných Husových textů, některé spisy reformátory podrobil rozboru. Všechny ty práce nejsou však čistě vědecké, nýbrž tendenční. Nelze jim sice vytýkati nesprávnosti, ale jak výběr textů tak i rozbor sledují cíl, aby význam Husův byl co nejvíce snížen. Podobnému cíli má asi sloužiti veliký životopis Husův, který má k letošnímu roku z pera dra Sedláka vyjít. Jm chce dr. Sedlák zbudovati vědecký základ k stanovisku protihusovskému.«

Tážeme se, z jaké akce Sedlákovy lze souditi, že by tento badatel již předem hleděl zbudovati vědecký základ k stanovisku protihusovskému. Naprosto nepravdou jest, že studie Sedlákovy sledují cíl, aby význam Husův byl co nejvíce (!!) snížen. Jestliže ustrašený kritik opravdu práce Sedlákovy všechny pročetl, pak se mohl přesvědčiti, že dr. Sedlák docela leckde zdůrazňuje dobrou stránku Husovy činnosti literární i proti Flajšhansovým a jiným literárním kritikám. Ze práce Sedlákovy jsou tendenční? Necht' pan referent podá doklady! Naposledy žádný katolický badatel nesmí ani slovem nepřiznávati zavaditi o činnost živou protikatolických, aby mu nebyla předhozena »klerikální zaujatost«. Také jest počůchou poznámka, že »se snažil« Sedlák z textů prostudovaných těžiti ve smyslu protihusitském. U Sedláka přece rozhodovala a rozhoduje — jak z celé jeho práce patrné — výhradně historická pravda; výmluvná argumentace.

Nelíbí-li se »Hlasům« Sedlákův výběr textů, necht' laskavě poradí, které texty husovské by měl badatel náš obléviti a oceniti. Co sloužilo k chvále viklefištů, to sebrali a ocenili novohusité s plí velikou sami. Vybrakovali, o čem jen kde věděli, ale texty protivníků Husových velice houževnatě zavírali na dva západy. Nejsou-li ty katolické texty reálním, výmluvným usvědčením stinné hnutí viklefišského, proč se jich novohusité tolik báli? Proč vědeckým rozborom nezpranyřovali nespravedlivost a mlkost Husových žakobců? Vždyť by lesk jména Husova zahofel pak ještě mohutněji. Dr. Sedlák však zcela správně prohlásil, že jest nutno slyšeti i španu druhou, že jest potřebí čísti i dokumenty katolické. Až se vyslechnou žalobci i obžalovaní, pak teprve bude možno vysloviti nestranný, vědecky promyšlený soud. Tato zásada přece platí netoliko pro dějepisce katolické, ale i protestantské. zkrátka pro každého. »Hlas ze Siona« mají ve svém záhlaví vždy otřesené biblické heslo: »Nic nemůžeme proti pravdě, ale k pravdě.« — To necht' si pamatují tedy všichni ti, kteří si myslí, že náš národ vystačí i v době velice čilého vývoje dějepytu — s neustálou nabubřelou lyrikou. Komu se historická pravda nelíbí, kdo již předem hledí nějak podečňovati práci uznaného a spravedlivého vědátora, ten ať se tak často nechluví láskou k pravdě a světu. Nelhuboš, zcela bezcenné práce stranici Husovi, jež měly tendenci i zcela podvodnou, těšily se u novohusitů privilegované toleranci. Nyní však pojednou začne rozmršat nad cennými vědeckými díly.

Ještě něco o Koníáši. Krásný povahopis toho Jesuity napsal evangelik, Francouz Arn. Denja. Právě o Koníášovi: »Jakožto poslušný žák Tovaryšstva v nevinosti srdce svého dále pracoval o díle smrti. Jsa velmi prostý, velmi zbožný, velmi pracovitý, zdraví slabého, konal po 37 let své dílo evangelisace uprostřed všemožného strádání, ústrků, hrozeb, lhostejný jsa k nebezpečnostem, neschopný záští osobního; stávalo se, že kázal pětkrát denně a že proseděl za nejkřutějších mrazů sedm až osm hodin ve zpovědnici. Nebyl ukrutný, snažil se jen přesvědčiti zatvrzelé.« (Čechy po Bílé Hoře str. 392.) Než i v tomto uznání je urážka, ničím neodůvodněná: »pracoval o díle smrti«. Ovšem myslí se tím oněch 20.000 českých knih, jež prý Koníáš spálil. Což nenapadlo dosud nikomu, že počet ten je nesmírně přemrštěn? Jak mohl po válce třicetileté, kdy tolik českých knih bylo zničeno anebo odvezeno, jediný Jesuita spálit 20.000 knih?

Zničili-li Jesuité nějakou knihu, pak to byly jen bezcenné hanopisy na Jesuity nebo církev katolickou a jakou cenu tyto spisy měly, dozrává na př. dr. Wolf v Čas. Čes. Musea 1909: »Nedávno jsem našel zajímavý doklad, jak tohoto pamfletu (Encomia Bohemorum), plného nenávisti a zloby proti nekatolickým Čechům, bylo z české strany protestantské nebo bratrsko - kalvínské využito proti Jesuitům tím způsobem, že jméno Čechů (Bohemi) v původní skladbě bylo nahrazeno prostě jménem Jesuitů (Jesuitae). Tak povstala satira, jež se druzí jako přirozený článek k protijesuitské literatuře v prose i ve verši, jak na konci 16. a na počátku 17. stol. zvláště bujela a i v Čechách ohlasu nalézala, ačkoli její plody české, až na některé výminky, nevykávají ani původnosti ani bohatosti, nýbrž spíše napodobují nebo překládají své německé vzory« (str. 374). Nebo jak nenahraditelnou byla asi ztráta, jestli Jesuité zničili knihu na př. luterána Felgenhauera »Sphaera sapientiae«, v níž vyložil svůj nábožensko-filosoficko-přírodní názor na svět: »Všech sedm živlů (t. j. Duch, Větr, Vzduch, Voda, Světlo, Nebe, Země) jest soustředěno v soli... to platí zvláště o vodě, kterou duch stále pohybuje, jako na př. o moři, jeho pohyb způsobuje Spiritus universus v obou točnách a nikoli měsíc, jak se někteří domnívali. Svět byl původně kapkou vody, do níž zadul Pán svým duchem a utvořil moře...« Felgenhauer nezamalomyslně, když výpovědi jeho a jiných o konci světa se nesplnily. Ukazoval k novému letopočtům a lid opět věřil... Obšírně se o něm (zlatém věku) rozeplal Budovec ve svém »Krátkém spisu o zlatém budoucím a již nastávajícím věku« z r. 1584 a v »Antialkoranu«. Znamením tohoto věku bylo narození se dítěte ve Slezsku se zlatým zubem, jak aspoň dr. Horst, jenž byl v písemném spojení s Budovcem, vykládal. (Čas. Čes. Mus. 1912 str. 108.) Odstraňovali-li tedy Jesuité knihy, pak to bylo takovéto pověřené býti nebo spisy plné zloby a nenávisti proti katolíkům a tím si získají jenom zásluhu; zrovna tak jako ten, kdo dnes pálí krvavé romány a nemravné spisy nebo detektivky.

Že by Jesuité byli ničili dobré české třeba nekatolické knihy, to se musí teprve dokázat. Čtemeť v Čas. Čes. Musea z r. 1909 o Jiřím Holíkovi, pisateli knihy »Pábstliche Geisel«, jenž byl v klášteře dominikánském v Praze, odtud vystoupil a přešel k luteránům. »Zdá se mi«, píše o něm dr. Wolf (Dodatky a opravy k biografii starších spisovatelů českých str. 310), »že Holík cítil potřebu ospravedlniti před sebou i jinými svoje odpadlictví a učinil to tím způsobem, že hleděl ukázati, jak církev katolická je hříšná a špatná«. A na str. 311 v poznámce o Holíkovi praví: »Jesuity plně nenávidí.« A tento protivník přiznává: »že Jesuité za jeho časných knihy více nepálili, ale ukládali v černé vazbě ve své knihovně klementinské a chovali je v úctě«. U toho pak je dále poznámka: »Srovnej předmluvu Truhlářovu k jeho Catal. cod. manuscript. lat. I. str. IX, kde dr. Truhlář doznává: »Musíme uznati, že největší počet našich rukopisů českých pochází od Jesuitů.« Mezi nimi je Husova Postilla, jakož i sborník spisů Husových. Ničení tedy českých knih nekatolických od Jesuitů patří mezi ony nesmrtelné bludy a lži v dějinách. — Emil Novák, farář ve Rtyni.

Sochy, oltáře a j.

provádí absol. c. k. odborné školy
a c. k. umělecko-průmyslové školy
Jan Dušek v Chrudimi.

Národohospodářská hlídka.

Účinek zákazu lihovin na vydatnost práce. Křakovská »Nová Reforma« píše: Moskevští průmyslníci uspořádali mezi sebou anketu, aby se přesvědčili, jaký účinek má zákaz alkoholu v Moskevském průmyslovém okruhu. Dotazník zodpověděly průmyslové podniky, zaměstnávající 2.147.000 dělníků, tedy asi čtvrtinu všech dělníků středoruské průmyslové oblasti.

Dle odpovědí zmenšil se počet prosazovaných pro oplátní o 81%, což znamená, že počet ztracených pracovních hodin se zmenšil o 13.457.000. V průmyslu kovovém zmenšila se vzniklá z té příčiny ztráta ze 4 na 2%. V pěti odvětvích průmyslových stoupla výkonnost o 0-52%. Počet nešťastných případů zmenšil se o 8-7%; pokuty, jež činily dříve 46.048 rublů, aklesly na 26.500 rublů. Výdělek dělníků stoupl o 4-4%. Vydatnost práce stoupla o 7-1%.

Praktická práce Katolického spolku českého rolnictva na Moravě, ve Slezsku a v Dolním Rakousku. Zakročeno u c. k. ministra ůrby ve příčině zákonného spravedlivého upravení cen řepy. Spolek požádal za ochranu pěstitelů dobytka, za odložení dodání nařazených příspěvků po 15. srpnu t. r., za prodloužení premii obilních při nákupu obilí pro horské kraje. Tedy velice čilá práce, kterou spolek podniká v čas války, vykazuje i v posledních dnech akce důležitě.

Nové nejvyšší ceny mouky v Budapešti. Budapešťský magistrát uveřejnil nařízení, dle něhož má obnášeti cena mouky na vaření en gros až 66 K za metrický cent, v malém až 70 K za metrický cent.

Důležitě pro chovatelky drábež. Poslední dobou je u nás na Hraně často slyšet o moru mezi drábeží domácích. Jsou případy, že nejen slepice, nýbrž i husy, kachny a krůty této nemoci podlehnou. Podepsaná si dovoluje chovatelkám drábeže učiniti tuto radu, která jest již stará a jež se u mne po dvakrát při vypuknutí drábeží nemoci s úplným zdemem osvědčila. Jakmile zpozorujeme, že drábež má častý bílý a řídký trus a jest zmalátnělá při tom často pije vodu, až některý kus úplně podlehne, je to neklamný důkaz začátku této zhoubné nemoci. Tu jest nutno do pitné vody pro drábež dáti zelené skalice, která se dá snadno rozpustiti; téže se používá k desinfikování pšenice k seti; do 10 litrů plnou hrst (t. j. 50 gr na 10 litrů), dvůr a kurníky řádně vyčistiti, potom vápnem smíchaným s formalinem postříkati. Po přidání zelené skalice do vody drábež napivši se počne mít černý trus jako inkoust a za několik hodin je úplně zdráva. — Anna Tůmová, choť kníže arcib. stádku v Kroměříži.

Úvěrní družstvo Eliška

zapsané společenstvo s r. o.
v Hradci Králové, Adalbertinum.
Přijímá vklady na vkladní knížky a účty. —
Úvěry osobní a živnostenské za podmínek nejvýhodnějších. — Vkusné střídanky.

Za válečného ruchu.

Armádní a loďní rozkaz Jeho Veličenstva. Mým branným silám, bojujícím proti Italii! Po týdny stojíte, moji hodní, pocházejíce ze všech částí moenášství, v těžkém boji proti nepříteli počtem daleko silnějším. Vůdové a mužstvo všech hodností, staří muži a mladiství bojovníci závodí ve statečnosti smrti se nelekají. Na horských výšinách, v obtížném krašském území a na moři, konáte činy, hodné Vašich předků, kteří téhož nepřtele potkali a nad ním zvítězili. Jeho domněnku, že pomocí mass, vedených do boje, lehce prorazí do naší milované vlasti, Vy jste uvedli v nívě. Ještě Vás čeká tuhá práce. Jestliže však takové výtečné, vynikající způsobem vedené vojsko, prodchnuté pravým nadšením, nasadí, co má v sobě nejlepšího, pak budou vykonány i nejtěžší úkoly, Vám ku ctě, vlasti ku blahu. Se srdcem naplněným díky vzpomínám Vašich nádherných válečných činů, s obdivem hledí vlast na svoje hrdinské syny na zemi i na moři, plna důvěry hledí na Vás, věrnou stráž na jihozápadě. Ve Vídni, 29. července 1915. František Josef v. r.

Provolání císaře Viléma. Německému národu! Růk mintu, co jsem byl nucen povolati německý národ do zbraní. Neslýchaná krvavá doba nadešla Evropě a světu. Před Bohem a dějinami jest mé svědomí čisto, nechtěl jsem válce. Po přípravách celého desetiletí domníval se svaz mocností, jímž Německo bylo přilís velikým, že nadešla chvíle, aby říši, stojící ve spravedlivé věci věrně při svém rakousko-uherském spojení, pokročily, anebo v přemocném zápolení potlačily. Nevehnala nás do války výbojná touha, jak jsem již ohlásil před rokem. Když ve dnech srpnových všichni zbraně schopní kvapili k praporům a vojsko táhlo do obranného boje, ožil každý Němec na zemskou dle jednomyslného příkladu Měského sněmu, že se musí bojovati o nejvyšší statky národa, za jeho život a svobodu. Co nás očekávalo, kdyby se podařilo olzi moci určovati osud našeho národa a Evropy, to ukázalo utiskování mé milé provincie východopruské. Vědomím vnuceného boje proveden byl zázrak: Umklky politické hádky, všichni odpůrci počali si rozuměti a sebe si vážiti, duch věrné pospolitosti naplnil všechny soukmenovce. Plní vědomosti můžeme dnes říci: Bůh byl s námi. Nepřítelské voje, které se domýšlely, že za několik měsíců vstoupí do Berlína, byly daleko zahány

mohutnými ranami na západě i na východě. Četná bojště v nepřítelových částech Evropy a námořní potyčky na blízkých i nejvzdálenějších pobřežích svědčí o tom, co dokáže německý hnev v sebeobraně a německé válečné umění. Žádné znárodnění mezinárodních smluv našimi nepříteli nemohlo otlásti hospodářskými základy našeho válčení. Státy a obce, zemědělství, živnostnictvo a obchod, věda a technika závodily, aby zmírnily válečné nedostatky, s porozuměním pro nutné zasahování do válečného obchodu, zcela oddána péči o bratry v poli, napadlo obyvatelstvo doma všechny své síly k odvrácení společného nebezpečí. S hlubokou vděčností vzpomíná dnes a vždycky vlast svých bojovníků, těch, kdož s odvahou smrti se nelekají čel nepříteli, těch, kdož ranění nebo nemocní se vrátili, a především těch, kteří v cíři hroude anebo na dně moře odpočívají po boji. S matkami a otcí, s vdovami a sirotky oltím bolest za miláčky, kteří zemřeli pro vlast. Vnitřní síla a jednotná národní vůle v duchu tvůrců říše zajišťují vítězství. Hráze, které zřídili předvídalce, že budeme ještě jednou hájiti, čeho jsme dobyli r. 1870, odolaly největším zátopám světových dějin. Po bezpříkladných důkazech osobní zdatnosti a národní životní síly ohovám radostnou naději, že německý národ věrně zachová ve válce získané občístění, že čile bude pokračovati ve vzdělání a umravňování vyzkoušených starých a na nových cestách a důvěrou nastoupných. Velké zkušenosti činí zbožnými a v srdci pevnými. V heroických činech a utrpeních setrváme bez kolísání, až přijde mír, mír, který nám pro budoucnost poskytne nutné vojenské, politické a hospodářské záruky a dám nám podmínky k nerušenému rozvoji našich tvůrčích sil v domovině a na volném moři. Tak se otí obстоjíme v boji za právo a svobodu Německa, ať trvá jakkoli dlouho, a budeme hodni vítězství před Bohem, jenž radí žehnati našim zbraním. Ve velkém válečném stanu, dne 31. července 1915. Vilém I. Rex.

O výkonu pražské třídní polní pošty, u níž se soustřeďují zásilky převážně ze západních a severovýchodních Čech a z Německa, jež jdou do pole (zásilky z východních Čech jdou často přímo do Brna, z jižních do Vídně atd.), o výkonu této třídní přinesl nedávno (25. července) jakýsi výkaz »Prager Tagblatt« na základě rozmluvy s prezidentem poštovního ředitelství pro král. České drem Kalandrou. Uvedeno tam, že třídní zpracovává denně průměrem 350.000 listovních zásilek pro polní úřady a že od 1. srpna 1914 do 20. července 1915 vypravila do pole 262.193 peněžních psaní, úředních rekomandovaných dopisů (soukromé nejsou přípustny) 35.967, vzorků 8.279.000, dopisů a listků 72.500.00, balíčků 405.348; o samotných vánočních bylo vypraveno za 11 dní 152 vagonů balíčků (175.000). O velikonočních odesíláno denně 300 velikých pytlů vzorků. Materiál ten zpracovává přítomně 57 úředníků a 55 sluhů při stálé denní i noční službě. Větší počet sil úředních vyvětluje se tím, že třídění listovních zásilek při měsících se polních poštách pro jednotlivé oddíly atd. (třídění je vůbec práce velmi složitá) vyžaduje často velké bystrosti a že tuto práci sluhům svěřiti nelze.

Francouzští socialisté pro válku. Pařížské socialistické vedení strany vydalo za souhlasu ministrů Guesdeho Thomase a Sembata projev pro bezpodmínečné pokračování ve válce.

Účet prvního roku války. »Berliner T.« sděluje: Celkový počet zajatců po uplynutí prvního roku války v německých táborech zajatců a lazaretech činí 898.869 mužů. 40.000 zajatců je užito jako dělníků. V posledních týdnech bylo zajato 120.000 mužů. Celkem je tudíž v Německu 1.058.869 zajatců. V Rakousko-Uhersku jest 636.501 zajatců. Celkový počet zajatců, spojenci zajatých, je tudíž 1.695.400, mezi nimi je zajatých ruských důstojníků v Německu 5.600, v Rakousku 3190. Celkový počet zajatých Rusů činí 8790 důstojníků a 1.330.000 mužů. V německých skladištích je od června 1834 děl a 1556 strojních pušek. Velká část ukořistěných děl a strojních pušek nebyla však odvezena, zůstala u vojska a bylo jich užito ihned proti nepříteli. Nechybíme, počítajíce, že v prvním roce války bylo ukořistěno 7000 až 8000 děl a 2000 až 3000 strojních pušek. Pokud se týče území, obsadil nepřítel v Elzasku 1050 čtverečných kilometrů.

Naproti tomu spravuje Německo obsazeného nepřátelského území ve Francii 21.000 čtvereč. kilometrů, v Belgii 29.000 a v Rusku 130.000 čtverečných kilometrů, dohromady tudíž 180.000 čtverečných kilometrů.

Utýraný polský kněz. Koncem měsíce března zemřel ve Lvově v ruské vojenské nemocnici P. Eduard Janicki, farář z Jedlicze, děkan jaseleky, staře 77letý, obět tajné ruské policie, zvané »Ochrana«. Pro podezření, že přechovává značné množství zbraní a jako čestný prezident polské legie byl ve svém působení v Jedlicích zatčen a vložen pěkry za větru a

plánek 98 kilometrů cesty do Lvova. Když eskorta s polomrtvým starcem přibyla do Lvova, byl P. Janicki poslán obchodníkem B. a poskytnut mu s dovolením strážné peníze obnos, který mu měl být první pomocí s nouze, neboť kněz ten o celou svou pohotovost v obnosu 900 rublů byl oloupen. Ale i obnos nyní mu poskytnutý byl mu za několik okamžiků opět odňat. Když se zpráva o zavedení šlechtického kněze-kmeta donesla lvovskému lékaři dru Jaklianskému, pospíchal si tento za pomoci hraběnky Anny Lublenské, aby ubohého zachránil, by nebyl dále odvezen. Hraběnka Lublenská narazila však na veliké obtíže a nedovolení jí ani zatčenoého navštívit. Teprve za přispění plukovníka husarského, Poláka a knížete Trubenského dostalo se jí doporučení na gradoněčnicka Skalions a povolení k návštěvě zatčenoého. Hraběnka vzala s sebou něco potravin a květiny, tyto však neměla mu podati, poněvadž to považováno za politickou demonstraci. Státní děkan, dlouhou cestou vyslenny, přiveden byl dvěma četníky do kanceláře, kde s ním hraběnka Lublenská směla mluvit. Na její snahou prosbu vytkána starci aspoň vytopená ceta. O několik dní později povolán byl P. Janicki k výsledku, ale zde vypověděl jeho síly již službu. Upadl do mdlob. Dva dni ošetřován byl ve všeobecné nemocnici. Poněvadž jeho zdravotní stav neposkytoval naděje na zlepšení, Rusové předali ho klinice profesora dra Niezke-wského, kde za čtyři dny na to na zápal plic dohrpěl. Umíraje, žehnal dobrým duším, jež mu v těžkých chvílích přispěly ku pomoci. Čest statečnému muži, vlastenci a knězi!

Významná zpráva z bojště došla včera večer. Ivangorod a Varšava vojskem centrálních mocností jsou již zahrány.

Na osleplé vojny, Červený kříž, invalidy, sirotky, vdovy a nezaměstnané katolické mládežnické dále věnuvati: Dr. Ant. Vobajda, kaplan, Čerekevce 4 K. Z pozůstatosti zemř. vřdp. Václava Strnada, děkana v Sebraních 100 K. Zaplatí Bůh! Prosi se o další sbírky a dary na Zemský svaz katol. Orla v Hradci Králové. — Při oslavě 85letých narozenin Jeho Veličenstva nechť se všude učiní sbírky na Červený kříž, osleplé vojny, invalidy atd. Zaslěte je na Zemský svaz katol. Orla v Hradci Králové, jenž je bude veřejně kvitovati.

Sřízlivý italský hlas. Římská „Tribuna“ přinesla článek svého válečného zpravodaje, ve kterém varuje před přílišným optimismem. Pisatel srovnává přehnané nadšení Itálů s bezstarostností pařížského obyvatelstva, jež r. 1870 volalo: „Na Berlín!“ a válku si představovalo jako vojenkou procházku. Jest to sice nepopulární — píše list dále — ale svědomí nám velí zvýkati lid, aby se díval pravdě v tvář. „Jestliže stále mluvíme o hrdinné odvaze každého pěšáka, každé ženy, pietoci pro vojny pučochy, ano každého prodáváče dobročinnostních pohlednic, co potom řekneme o skutečném hrdinství? Jestliže při každé podřízené příležitosti vystikujeme prapory, co nám zbude pro skutečné, velké vítězství? A co se „osvoboditelských“ území týče, má pisatel odvahu říci, že si tamní obyvatelstvo lich dobytí ani nepřaje. — Statečná obrana rakouských vojak načítá je aspoň částečné skromnosti. Časem budou ještě skromnějšími.

O manifestacím projevu papežově napsal „Venkov“: „Nástupce Petrův promlouvá od srdce k srdci. . . . Podnět papežův působí osvěžujícím dojmem. Ačkoliv papež nemá nějaké výkonné moc, aby působil na bojící státy a národy, přece jen jeho projev všude přilhal byl a nemalou vážností. Všude se o něm píše jako o činu vzácné důležitosti. Některé listy dokonce připisují mu význam výsoce diplomatický a nazývají jej východiskem z nynějších světových zápasů a zmatků. I část trojdobového tisku neupírá papežským slovům síly a působivosti a nazývá je prvním seriosním náběhem k žádoucímu urovnání evropských poměrů. Pouze Itálie, pokud víme, ozvala se proti projevu papežově, poněvadž prý kazí její válečné záměry a plány v té už chvíli, kdy ona teprv vypravila se vojensky do pole. Papež tušil, kde narazí nejdříve na překážky.“

Deset týdnů italského tažení bez nejmenšího úspěchu. „Aftenposten“ v Kristianii píše o italské válce: Všeobecná domněnka, že italské milionové vojsko bude přivážkem na kolísajících vztátech války, že musí přivést jazyček na vahách rozhodně na stranu spojenců, prokázala se nesprávnou. Naopak ústřední mocnosti vybojovaly za dva a půl měsíce od zasáhnutí Itálie řady skvělých vítězství na východě, jež představují až dosud největší úspěchy světové války. Italové stojí dnes ještě asi přesně na téže místě, jako na počátku. Zasáhnutí Itál bylo tudíž až dosud pro jejich spojence velkým zklamáním. Vůbec není nyní strategická situace Itál příznivou. Svoji hlavní vojenskou moc mají nejdále na východ na Soči, aniž by v zádech a v boku v Tyrolsku, i po eventuálním ovládnutí tanaiských opevnění, úplně byli zajištěni.

Církevní věstník.

Porcelánkové pobožnosti v seminářském chrámu sv. Jana Nep. měly výsledek velice zdařilý jak co do počtu návštěvníků tak peněžní. Na kázání a mše sv. došlo se překvapující množstvím věřících. Velice horlivým přičiněním dp. Ouyarkovce, p. Wüschke ml., dvou pp. učitelů-volánů, kteří jsou rekonvalescenty a horlivých pěveckých sborů z kathedrály a kostela Panny Marie ozývaly se s křtu nádherné zpěvy, doprovázené mistrnou hrou na varhany. Pobožnosti zakončeny v poslední odpoledne. Po kázání zpívány letanenské litanie a Te Deum. Nato uděleno požehnání. Průběh celé slavnosti byl věru radostný.

Rychnovský vikariát. V neděli dne 15. srpna o ponti outřimské oslavě v úchosti jubileum své 30leté farářské činnosti ve Vel. Outřimě: „zapadlý vlastenec“, kněz ode všech milovaný, vřdp. bank. vikář, notář a děkan Fr. Tomíček. Ač rodem Čech, těší se u svých německých farníkův upřímné lásce a vřelým sympatiím. Vikariátní klérus chová k svému vikáři neomezenou úctu a důvěru pro jeho vzácné vlastnosti, dobrotu a spravedlnost. Přejeme všdp. vikáři, který jest po celé diecési pod jménem „otec“ ohavně znám, aby dlouhá ještě léta působil ke cti a chvále Boží, k spáse duší jemu svěřených a aby ještě dlouho stál v čele kléru jemu věčně oddaného. K 15. srpna z hloubi srdce voláme: Bůh Vás chraň a růžemi posázet přímé stezky Vašeho života, na všech cestách Vás sprovázej! Jeho moc a štědrá dobrota!

Jablonský z. Orl. V poslední době ahromáždilo se zde dvakrát kněžstvo vikariátu lanskrounského a sice dne 7. července k vikariátní konferenci počtem 19 a dne 3. srpna k měsíční rekoлекci počtem 18. Rekoлекci řídil vřdp. superior P. Karel Pokorný S. J. z Hradce Králové, jemuž všichni, kteří se zúčastnili, za jeho proctičná slova srdečné díky vzdávali. Srdečné díky všech přísluší též vřdp. vikáři Al. Dvorkovi, jenž rekoлекce do vikariátu lanskrounského třikrát uvedl a k lidu obývání zvláště výhodné místo vyvolil.

Zajatý polní kerat. Kněz naší diecése p. Jan Ježek, kaplan v Červených Janovicích, který jako c. a k. polní kaplan v Přemyšlu upadl do zajetí, jest dle telegrafické zprávy ze dne 22. července stráv v městě Kereansku (gubernie Pensa v evropském Rusku).

Královéhradeckou bankovní jednotu v Hradci Králové doporučujeme co nejlépe při veškerých obchodech bankovních a uhelných. Podporujte při každé příležitosti svůj vlastní podnik.

Zprávy místní a z kraje.

Ze účelem slavného uctění památných 85. narozenin Jeho císařského a královského apoštolského Veličenstva, našeho Nejvyššího císaře a krále Františka Josefa I., bude obyvatelstvo města Hradce Králové vyhláskou vyzváno, aby ozdobilo dne 17. a 18. srpna domy své prapory a sice nejen v barvách zemských, nýbrž také v barvách říšských. Zároveň bude obyvatelstvo vyzváno, aby dne 17. srpna o 8. hod. večer své byty osvětlilo. O tom předběžně sdělení všem pánům majitelům domů v Hradci Králové činíme za tím účelem, aby včas potřebná opatření učinili. — Purkmistrovský úřad král. v. m. města Hradce Králové, dne 3. srpna 1915. Starosta: Dr. Fr. Ulrich.

Na správu o nových vítězstvích našich zbraní ve čtvrtek večer ihned na některých domech zavíraly prapory barev zemských a říšských. Večerní zpráva způsobila radostný rozruch, velké skupiny vojska procházely v živé debatě ulicemi. Následovalo slavnostní čepobití za značné účasti vojska i civilistů. Ozývaly se jásavé výkřiky. Zpívána byla hymna rakouských národů.

Pan generálmajor Hugo Reymann, velitel 20. brigády, zasedl na blahopřání městské rady v Hradci Král. k Nejvyššímu vyznamenání jeho fádem železné koruny II. třídy s válečnou dekorací starostovi města dru Ulrichovi toto poděkování: „Vám a slavné městské radě v Hradci Králové mám čest projevit nejupřímnější a nejsrdečnější díky za roztomilá blahopřání a přátelská, uznání plná slova, která jste osobě mé věnovali. Jsem šťasten z udělení Nejvyššího vyznamenání, jež z většího dílu děkovati mám statečným, neobyčejně řízným synům města Vámi spravovaného. S výrazem obzvláštní úcty a vážnosti Váš Reymann Om.

Vyznamenání. Presidium c. k. společnosti Stříbrného kříže pro podporu vojenských záložníků udělilo panu c. k. okr. komisaři JUDru Rudolfu Fiedlerovi v Hradci Králové čestný stříbrný odznak za obzvlášť vynikající zásluhy o zřízení odbočky v Hradci Králové a velmi úspěšné vedení akce „zlato za železo“ v pol. okrese královéhradeckém.

Městská rada dne 2. srpna. Schválen byl návrh na umístění škol ve školním roce 1915—16. — Městské divadlo propůjčí se p. K. Srbkovi pro jeden den v srpnu pro produkci členů Národního divadla, s tím, že část výtěžku věnována bude místnímu odboru pohřebního fondu válečné moci. — Poukázalo se k přístavku za vodn užítkovou za II. čtvrtletí 1915. — Uděleno bylo povolení k obývání novostavby p. Jos. Halvigeru v bloku č. IV. — Panu Václ. Šolcovi, zlatníku, povoleno bylo zřízení portálu na domě jeho čp. 79. — Schváleno bylo, aby provedeno bylo elektrické zveřejnění a telefon v lažském pavilonu. — Na vědomí vstati byl výkaz hotovo-

stí pokladní ze dne 26. července a hrubá rozvaha účtů městské elektrárny k 30. června. — Schváleny byly týdenní a lesní konsignace a různé objednávky. — Dámám, jež pečovaly o Obecnou kuchyni, vzdali se díky za zvlášť horlivou a intenzivní činnost v r. 1914—15.

Válečné sbírky do 28. července dle výkazu c. k. okr. hejtmanství v Hradci Králové. 1. Pro Červený kříž: Adolf Resel, fezník, Vítěz 50 K, obec Lubno 12 K, profesoři reálky v Hradci Králové 53.40 K, žáci gymnasia v Hradci Král. 16 K, dívčí lyceum v Hradci Král. 123.16 K, profesoři gymnasia v Hradci Králové 47.25 K, pokrač. odb. škola dívčí v Hradci Král. 16.04 K, Družstvo roln. skladště 20 K, studující z Nov. Hradce Král. 33.25 K, studující z Kuklen a Praž. Předměstí 80.70 K, D. Kreitner a synové, Třebechovice 25 K, obec Kukleny 308 K. 2. Pro fond vdov a sirotků: Městský rada p. Rass v Hradci Král. 50 K, pensionát škol. sester v Hradci Král. 44.60 K, měšť. škola dívčí v Hradci Král. 14.07 K, měšť. škola chlapecká v Hradci Král. 15.80 K, dívčí lyceum v Hradci Král. 19.30 K, učitelstvo okresu královéhradeckého 120 K, obec Kukleny 200 K. 3. Pro vojny osleplé: dívčí lyceum v Hradci Král. 31.17 K, obec Kukleny 200 K. 4. Pro vojny invalidy: pensionát škol. sester v Hradci Král. 32.27 K, p. Jos. Polák, starosta „Orla“ v Hradci Král. 250 K, obec Kukleny 200 K, výtěžek školní slavnosti v Praskačce 24 K. 5. Pro Stříbrný kříž: p. Jos. Polák, starosta „Orla“ v Hradci Král. 100 K, p. Rud. Mank z Police n. M. 10 K, obec Kukleny 200 K. Úhrnem tedy 2298 K 01 h, k tomu výsledek sbírek dřívějších 39.746 K 09 h, v celku tedy do 25. července 42.044 K 10 h.

Na poli válečném padli dále z Hradce Králové: dr. Rud. Kolenec, kand. advokacie a Jos. Papík, auskultant. Ražní zajatci. Včera odpoledne hradeckým nádražím projela řada zajatých ruských důstojníků.

Královéhradecká bankovní jednotu v Hradci Král. jest ochotna převzít zastoupení při vyrovnacím roku Záložního úvěrného ústavu těch pánů vkladatelů, jimž není možno z jakéhokoli důvodu se osobně účastniti. Potřebné blankety zasle ochotně bezplatně.

Záložna v Hradci Králové. Výkaz za měsíc července: Stav vkladů počátkem měsíce K 2.226.047.45, kapit. úrok za 1. pololetí K 51.635.19, během měsíce vloženo K 83.125.81, vybráno K 58.875.39, stav koncem měsíce K 2.306.933.06. Stav půjček počátkem měsíce K 2.319.322.67, během měsíce půjčeno K 246.413.55, splaceno K 251.575.50, stav koncem měsíce K 2.314.160.72. Počet účtů 4061. Reseršní fondy K 187.421.75. Závodní podíly 84.600 K. Pokladní obrát K 1.116.059.73.

Živnostenská banka Břiláka v Hradci Králové bude dne 18. srpna vzhledem k narozeninám Jeho Veličenstva úřadovati pouze dopoledne, načež místnosti bankovní se uzavrou.

Sdružení vkladatelů a akcionářů Záložního úvěrného ústavu v Hradci Králové upozorňuje ony vkladatele a věřitele Záložního úvěrného ústavu, kteří rozhodli se vklad nebo pohledávku svou krajskému soudu v Hradci Králové přihlásiti, že ochotně a bezplatně převezme zastupování jejich při vyrovnacím řízení. Stačí jen dopisati na předsedu Sdružení p. dra Jana Hrouzka, říditele okresních kanceláří v Hradci Králové, a udati číslo vkladní knížky, kde byla vydána a na jaké jméno zní. Totéž platí o vkladech na běžném účtu. Sdružení zasle pak žadateli správně dle předpisu zákona vystavený formulář přihlášky a fádou plnou moc k podpisu a zařídí podání těchto přihlášek krajskému soudu a pověří zastupováním vkladatelů nebo věřitelů buď jmenovaného pána anebo p. Jos. Jihlavce, stavitele v Hradci Králové, který jakožto člen Sdružení a důvěrník věřitelů byl soudem jmenován členem poradního sboru řízení vyrovnacího.

Neznámým majitelům vkladních knížek Záložního úvěrného ústavu v Hradci Králové, pak majitelům pokladničních poukazů a kuponů na splatnos Bž dividendu, jakož i účastníkům, o nichž se osvědčí, že dlužno je z důvodu konání vojenské povinnosti anebo z jiné příčiny pokládati za nepřítomné, ustanoven byl ve vyrovnacím řízení Záložního úvěrného ústavu v Hradci Králové od c. k. krajského soudu dekretem ze dne 30. července 1915 č. l. Sa. III 6/15/271 p. dr. M. Kukla, advokát v Hradci Králové, za opatrovníka. Upozorňujeme na to všechny zmíněné účastníky majíce za to, že jest to v jejich zájmu, aby své přání tomuto opatrovníku včas oznámili, aby jich práva hájili mohli.

Komisionář Válečného obilního ústavu pro polit. okres královéhradecký byl již před časem, jak jsme oznámili, ustanoven. V těchto dnech byly utvořeny dva rayony. Každý komisionář může jen ve svém rayonu nakupovat a jen jemu mohou producenti obilí ke koupi nabídnouti a prodati. Firma E. & J. Fahrner v Hradci Král. má tento rayon: Bělk, Blesno, Bukovina, Divec, Hradec Králové, Nový Hradec Králové, Jenkvice, Krňovice, Lhota Malšová, Libňkovice, Libramice, Malšovice, Nepasice, Onjezd, Piletice, Polánka, Pouchov, Roudnáčka, Rusek, Skalice Velká, Skalice Malá, Slatina, Slezské Předměstí, Šténkov, Střebeš, Svinary, Třebechovice, Věkoše, Věrava. — Firmě Družstvo rolnického skladště v Hradci Králové přidělen tento rayon: Březhrad, Břilá, Černilov, Čistoves, Čáslav, Krásnice, Kukleny, Lupa, Lochenice, Nedelitz, Pláče, Plotitz, Praskačka, Praž. Předměstí, Předměstí, Řibsko, Rozběřice, Sedlice, Stěžary, Světy, Svobodné Dvory, Urbanice, Vičkovice, Věstary a všechny obce soudního okresu nechanického. — Snad je vhodné připomenouti, že soukromý obchod obilím jest naprosto vyložen.

Ředitelství zdejní č. k. výšl. reálky co nejúčinněji klade na srdce svým žákům, aby dle vřelého apela, vzneseného při zakončení školního roku dne 26. června, všude, kde toho třeba, přispěli dle svých sil při žních a

Objednáme Vám

všecky potřebné knihy a časopisy. Není třeba objednávat jinde, obsloužíme Vás též vzorně.

Družstevní knihkupectví a nakladatelství v Hradci Králové, Adalbertinum.

ukončení polních prací. Pp. rolníci mohou v případě an-
nosu udělit počet takovýchto pomocníků, kteří se jim o-
patří, když vedle řádné stravy, obojího lůžného a nezá-
vadného ubytování budou po dobu zaměstnání v bed-
livém neb učteckém dozoru.

Ze Záložní nemocnice v Hradci Králové (špičiční
oddělení). Při odchodu z děveč školy c. k. zál. nemocnice
pokládáme za svou povinnost vzdát aktivní dík za vě-
nování cigaret, doutníků, čaje a zákusků vlt. št. M.
Neuvrtové z děkanství, která nás často takto obdaro-
vala. Též aktivní dík náleží milostivé paní Bařkové,
choť medic. rady a dást. pána Kopeckému zde, kteří k
témuž přispěli. Nemožno nám zapomenouti otěhotné se-
střičky Venceslavy, která na se vzala úkol vždy daro-
vané dodat a sama jiným přispívala, nás těšila a nám
posledně v upomínku věnovala modlitební knížky a me-
dailonky. Všem dárčům a přiznalcům patří náš nej-
srdečnější dík. Doufáme, že i v novém našem působení
v barácích (za obchodní akademii) nebude na nás zapo-
menuto. Odložené knihy by nám byly vítány.

Klavíru a zpěvu solového (metoda starovlácká)
vynucuje si. Sláva Nepeřná, bytem v Dlouhé ulici č. 200
v Hradci Králové.

Upozorňujeme obecenstvo, že jest obec nyní s to
opatřit dánské prvotřídní maslo též pro zimní zásobu
(k přeskvaření) v dostatečném množství. Kdo miní takto
maslem se zásobiti, nechť obci oznámí, mnoho-li masla
koupiti hodlá. Přihlášky přijímají se v městské tržnici na
Malém náměstí v pátek 6. srpna v hodinách prodejných.
— Purkmistrovský úřad.

Seznam cen na týdenním trhu v Hradci Králové
dne 31. července 1915. 1 hl: vikve 50 až 72 K, hrachu
110 až 140 K, čočky 200 K, jahel 150 K, krup 80 až 120
K, brambor 11.20 až 12 K, máku 80 až 100 K, lžného
semene 52 až 70 K, 1 q: jetelového semínka červ. 98 K,
bílého 60 až 68 K, otrub žitných i pšeničných 18 K, 1 kg:
másla 5 K, vepř. sádla 5.20 K, 1 vejce 11 h, 1 kopa:
zelí 8 až 13 K, okurek 3 až 6 K, kapusty 5.60 až 6 K,
drobné zeleniny 60 h až 1 K, svazků mrkve 3 až 4 K,
1 hl cibule 2.40 až 3 K. — Přivezeno bylo: brambor
305 hl, zelí 60 kop, okurek 186 kop, kapusty 64 kop,
drobné zeleniny 320 kop, mrkve 230 kop svazků, cibule
268 hl, podsvinčat 275 kusů.

Odhalení desky Ehrenbergovy v Solnici. V neděli
29. srpna o poutní zdejší slavnosti vzdá farnost solnič-
ká hold památce populárního spisovatele, býv. zdejšího
kaplana a faráře, kanovníka vyšehradského Jos. Ehren-
bergra, jehož 100leté narozeniny právě letos připadají.
Program slavnosti jest následující: O půl 11. hod. ká-
zání vsdp. kanovníka Msgra Dra Fr. Šulce z Hradce
Králové, nato pontifikální mše sv., již celebrovati bude
vzácný host, Jeho prelátská Milost nejvyšší opat král.
kanonie strahovské Method Zavoral. Odpoledne ve 3
hodiny průvod z kostela k farní budově, kdež prosloví
slavnostně řeč zdejší rodák, spisovatel, arcib. notář a fa-
rář vdp. Alois Dostál z Ouval. Po odhalení desky prů-
vod k obnovenému kříži Ehrenbergovu, který sem byl
svého času z Vyšehradu převezen, když tělesné pozů-
statky Ehrenbergovy byly z dosavadního hrobu do spo-
lečné kanovnícké hrobky přeneseny. Kříž posvěti a
přiměřenou promluvu prosloví Jeho Milost zemský pre-
lát Method Zavoral. Zde též promluví intimní přítel a
veliký ctitel Ehrenbergův, okresní starosta a purkmistr
města Kladna slov. p. MUDr. Jaroslav Hruška, zdejší ro-
dák. Slavnost se skončí pontifikálním sv. požehnáním v
chrámu Páně. Večer 7 hodin přátelská schůzka rodáků
solnických a účastníků slavnosti v hotelu »Hruška« na
náměstí. V pondělí v 8 hodin pontifikální rekviem za
Ehrenberga. Kdo reflektuje na oběd event. na nocleh,
rač se nejdříve do 20. srpna na farním úřadě v Solnici
přihlásiti. Dle dosud dosých přihlášek budou stoleté na-
rozeniny spisovatele Ehrenbergra důstojně oslaveny. —
Místní komitét.

Dar na pohřeb v Pichu. Prostřednictvím vsdp. y-
káře J. Seidla z Holohlav odevzdáno naší administraci
od vdp. faráře J. Rumla v Chotěborkách 7 K 34 h pro
ubohé pohřeb v Pichu. Zaplatí Bůh!

Pro pohřeb ve Zboží a Habři odevzdání příspěv-
ky na farní úřadě ve Smrdově: Vdp. Karel Vím, bisk.
vikář a farář v Čestně 10 K, vdp. St. H. z M. Sv. 1 K,
dp. Karel Kučera, kaplan v Polné 4 K, vdp. Alois Pe-
mčí, farář ve Zruči 4 K, vdp. Peterka, kaplan ve Zruči
2 K, vdp. Josef Prudík, farář v Nebovidech 10 K, vlt.
Marie Matoušková z Roudnice 10 K, vlt. děkanství úřad
ve Světě (kostelní sbírka) 18.35 K, vdp. Jan Lašťovík-
ka, b. vikář v Chotěboři 8 K, vdp. Fr. Komárek, kate-
cheta ve Vamberku 3 K, vlt. farní úřad v Čes. Heřman-
icích (kostelní sbírka) 25 K, vdp. P. Č. v B. u N. 5 K,
vlt. p. E. Sponar v Něm. Brodě 30 K, vlt. farní úřad v Habrech
(kostelní sbírka) 7.10 K, vdp. Fr. Opátka, farář v Mi-
čově (kostelní sbírka) 20 K, vlt. p. Em. Just, hodinář
v Lipnici 1 K, vlt. p. Jan Novák, rolník v Lipnici 1 K,
sbírka z Leštiny 54 K, sbírka z Dobruč 4 K, sbírka ze
Smrdova 197.90 K, od st. redakce »Pravdy« v Čáslavi
dar pl. B. Bělohorské 5 K, celkem 426 K 35 h, z nichž
odevzdáno bylo obecnímu úřadu ve Zboží 396 K 35 h
a dle přání některých dárčů těm nejchudším pohoběným
30 K. — Zaplatí Bůh!

Přednáška Sdružení českých katol. zemědělců p. Fr.
Šatránek, který od počátku války dle na bojišti sever-
ním, byl 18. července v bitvě u Sokatu těžce raněn do
krku a do prsou. Ejížší správy dosud scházely. Prosíme
všecky přátele, aby mu v modlitbách věnovali vspo-
mínku.

Částav. Nedávno toma, co rozloučily jsme se s
prvním říditelem svým, dást. pánem J. Samcem, a již
opět od nás odchází dást. pán Fr. Lach, druhý spol-

pracovník, který stál u kolébky našeho bratrstva a kte-
rý mu po celý ten čas věnoval ochotně všechny svoje
sily. Proto bolestně přijaly jsme zprávu o jeho odchodu.
Jeho apoštolská, svědomitá, ale tichá práce s mno-
hých nedošla pochopení, ale my, svědkyně toho všeho,
musíme vydati nejkrásnější svědectví o jeho hluboké ví-
ře a neúnavné obětavosti duchovní. Vidaly jsme ho den-
ně před eucharistickým Srdcem Páně tak pokorného,
tichého a trpělivého, který příkladnou ochotou umožňo-
val nám přístup k hodům Božské lásky. Za toto velké
dobrodílné duchovní necht' odměni ho Pán takovým způ-
sobem, jak to byl sibiž Markétě Kortonské: »Odmě-
ním zpovědníka tvého.« — A když zbožný a laskavý na
kazatelně povzbuzoval hladovící duše k dávěře v Bo-
ha, častokrát se slzami v očích naslouchaly jsme jeho
pečlivě připravenému, třeba we hlučně přednesenému ká-
zání, ze kterého mluvil hluboká víra a opravdová lá-
ska k Bohu, která často bývá nepochopena a kterou do-
vede oceniti jenom ten, kterému život vnitřní není prázd-
ným slovem. Poněvadž, důstojný pane, nesměly jsme
Vám poděkovati u nás, nesvolili jste k tomu, činíme to
tímto způsobem. Děkujeme vroucně za všechnu Vaši
obět' a námahu, kterou jste po pět roků nám věnoval
a kterou plně oceňujeme. Chceme prositi Srdce Páně,
aby již zde Vám bylo časnou odměnou za všechno ještě
dříve, než stanete u bran nebes pro odměnu věčnou.
Budeme se za Vás modliti. Račtež někdy vzpomenouti
při oběti nejdrazší i nás! — Členky bratrstva.

Podporujte náš podnik.

Dražstevní knihkupectví a nakladatelství
v Hradci Králové, Adalbertinum.

Bezdka.

Péperky.

»Tohle velké sucho, pantáto, netrápí jenom
vás rolníky. Víme všichni, jak bolestno, jestliže
plody práce tak namáhavě schnou, hynou. Kdyby
už co nejdiv dalek nebeské!...«

»Teda, dobrodině, jděte mi s meze. Vždyť
máte v úvoze cestu ještě pohodlnější. Nemusíte
zašlapat, co ještě zbývá!«

Starý výměnkář se dardí, souká v rozdi-
lení z dymky (ohrčí se) mrvkající jako holoubek)
mohutné bať: »Tyhle mladice jsou na taneč
jako posedlé. Co z toho, Mančo, máš, jestliže se
vrtil v kole celá apoceny dlouho do noci?«
»Taky pravda, strejčku! Ale kolik vyděláte
celodenním koupením? Co pak máte z toho
koufe vy?«

Kdyby secesní malíř vyhlížel tak, jak sám
maluje rytíře, zakrýval by před přáteli svoji
tvář. Kdyby se podobal obrazu básníka, jaký
vytvořil, stydl by se vyjít na ulici. A kdyby
tahy jeho tváře odpovídaly výrazu jeho výtvaru
anděla? — Pak by se z zoufalství utopil.

»My moderní umělci vzlétáme k tak ná-
herným poetickým výšinám, jaké našim před-
chůdcům byly nedostupny. Máme na zřeteli jen
zušlechtění, oběťstvájíci zdroje idealismu.« —
»Tak? Ty básníku, nedovoluješ vlastní dceři,
aby otla tvé verše. Ty dramatický umělec, za-
povídáš vlastním hochům návštěvu divadla, i
když v tragédii vystupuješ i v roli charakterní.
Malíři, jednou jsi zapřel svůj obrazek v humo-
ristickém listu před vlastní ženou.«

Městští mladíci krádeží polní cestou. »Ale,
hospodáři, tak velikou úrodu na těch šestnácti
korolích máte! Roste to samo — a přece tak
draho prodáváte.« — »Ale, mládeni, vždyť si
to všechno můžete vzít zdarma, abyste věděli,
že nechci lichvářiti. Zaplatíte jenom za práci mé
ženě a dětem, za umělé hnojivo, koupené zrno
a drobnou reži; potom daně a přirážky, úrok
do záložny. Taky uznáte, že za jeden pracovní
den zasloužím čtyři koruny; vy máte víc. Pak
si to sklidíte ve vlastní reži, jak sami rozumíte.«

Mudrosloví prostonárodní.

V.

V lázních, hotelích kdo probíl celé jmění,
takže pje sřutně »tení tu, ach neai!«,
až mu o bažantu sotva se kdy sal,
tomu radim tento listek jidek:
mandle z pěk broskvice a mernačky,
pikantní pepř z jakovčinek, pelučky,
se žvestek a makve zdravé, dobré brčky,
zeleň vody, láku zátokané bčky.
Syrup, kompot bezinkový a med čmelí
nechej si vždy na svátek a na neděli.
Chceš-li mít zvláště levné, svěží máky,
na jaře ji čepuj z kmese stanné bčky.
Slupky z jader žvestkových a ořechových
hodi se ti na hořčici.
V oleji pšeničej z plodů železných,
přidej také lékořici.

Saadno oběd záživný si
každý nemajetný připraví,
když si smíchá do pěl máy
stroužky z vodnice a pupavy.
K tomu na pochoutku vrabčí stehýnko.
Obdrží tak levnou stravu hneďlako.
Nebo může volit způsob jiný:
jsou tu z bobu, vřkve luštěniny,
bezinkami namanané placky otrubové;
na zapití nalívej si jen té heřmánkové.
Chceš-li kompot z divokého jeřábu,
nemá to sic pro chuť mnoho pávabu;
ale sniž-li jen dvě lžice,
zasytíš se převelice,
že už nechceš do třetice.
Zbytkem loje staré svíčky
omastí tvrdé kořské plčky.
Z rozeleté lebedy a pohanky
ukuchtiš si snadno prosté šubánky.
Do komína zavěs křtu veverice,
trpělivě zobej zrnka slunečnice.
Koláč ovesný být musí bez perňku;
tedy do něho dej trochu bedrníku.
Poslouží trest' ostrá šťovíková
řízněji než ocet z rybízu neb vína.
Schází-li směs jemná rosolová,
z koňských kopyt nechť se dělá huspenina.
Černé pivo trochu nahraď ti
z osládiče hustá šťáva,
z fazolové moučky můž' se sít
lacná a silná káva.
Ale kdo miluje důkladné doušky,
zavaf si věnce dva z maselidounky.
Jestliže tvá puška dává tretné rány,
na divoko upečeš si kavky, vrány.
Ráda-li tvá ruka po kaštomu lapá,
nejraději zastřel nohatého čápa.
Nakládej do octa suché košťály,
ze slupek jablěných dělej křízaly.
»Chceš-li mít sladounkou omáčku k snědku,
vyvářej šlupky a přisypej ledku.
Zalij to odvarem sladkého dřeva.
Bude to chutnat jak mladá réva.
Drahá-li ti zelenina,
pomůže zas rada jiná.
Salát nahraď ti hladce
listi zaječho sladce,
které smočíš v syrovátce.
Lepší mají výživnost a cenu
velké listy cukrovky a křena.
Při tom tobě dobře prospěje
použití řepkového oleje.
Lžice ho vždy jistě bude,
— v lampičce snad trochu zbude.
Chroupej spirálové vinné úponky,
stopky třesni, ředkve mladé výhonky.
Taky dej si někdy přimést na tabul
sysla smaženého na cibuli.
Z červeného bezu leusj limonádu,
z hruškových pak slupek dělej marmeládu.
Je-li příliš mlsná tvoje hubička,
koroptvi a špačci hledej vajčka.
Ale chceš-li pochutnat si nejvíce,
procházej se lesem, hledej bukvice.
Tu máš moje rady dobré hotové;
nemusíš vždy mít knížku Seidlové.

Různé zprávy.

Z Československé záložny v Praze. Zůstatek
vkladu dne 31. července 1915 činí K 1.070.775.69,
tudíž o K 7079.20 více než v měsíci předešlém.

Stav pravoslavi v Rusku. Vrovní proku-
rator sv. synodu podával caru zprávu o církevně-
náboženských záležitostech. Ku zprávě přilože-
no mimo jiné také sdělení biskupa Agapita,
který píše: »Jen menšina obyvatelstva mého bis-
kupství zůstala věrna pravoslavné víře a staro-
ruskému způsobu života; většina mé diecése
chová se vůči věci a zájmům pravoslavné církve
úplně lhostejně. Jest zamořena duchem moder-
nismu a negace, pochybovačnosti a neposluš-
nosti.« Podobné žaloby obdržel sv. synod i z ji-
ných krajín. Ostatně zpráva prokurátora sama
luští otázku, proč tolik věřících od pravoslavi
vnitřně odpadlo: »Vzdor velkému počtu cír-
kevních škol v Rusku neodpovídal stupeň vě-
deckého vzdělání pravoslavného duchovenstva
také v tomto roce skutečným potřebám pravo-
slavné církve. Mnoho kněží postrádá theologie-
kého vzdělání a mezi mnichy jest procento vzdě-
laných sluhů Božích velmi nepatrné.«

Všelicos. Ve Svitavě v budově německé měř.
školy zřízena byla chorvatská obecná škola asi pro 80
dětí uprchlíků chorvatských z Pulje a okolí. — R. 1665
byl nalezen dle tuhy v Borrowdale v Camberlandu a
bylo jí poprvé užito jako psacího prostředku. — Obec
vidécká dohodou s vojenskou správou si zakládá vel-
ké množství uhlí z ruského Polska, aby mohla působiti
na snížení cen. — Američti bavmáh žádají, aby byla
podána Anglii ostrá nota. — V americkém San Fran-
ciscu, které v zimě r. 1906 následkem zaměťšení bylo
hromadou trósek, jest velká světová výstava na oslavu
dokončení panamského průplavu. Výstava zaměťnává
15.000 zřizenců a investovala kapitál 230 mil. K. Aby
se nahradily výlohy, jest nutno domě návštěva 50.000
osob. Rakousko má pouze málo oddělení v paňci př-

myslu. — Před odvolacím senátem v Praze odsouzen byl k pokutě 6000 K za zdražování velkoobchodník Lonský; prodal totiž tři vagony lečmene, celkem 342 q po 44 K, ač maximální cena lečmene byla tehdy 28 K 80 h. V důvodech rozsudku bylo zdůrazněno, že jednáním obžalovaného vznikla značná škoda, již byl postižen většinou nezamožní konsument. — V belgickém Kongu objeven byl dosud neznámý kmen domorodců; jsou to černoši, kteří chodí úplně nahlí, jsou krajně plaví a žijí se lovem divoké zvěře, kterou chytají síti. — Americký ocelový trust zakládá na březích Vyššího jezera v Minnesotě nové ocelárny, které budou zaměstnávat 10.000 dělníků a mimo to budou tu zřizována obydlí, v nichž bude bydlet nejméně 50.000 lidí. — Pluk tyrolských císař. myslivců, nesoucí jméno Jeho Veličenstva císaře a projíždějící 18. července Vídní

na přání mocnářovo zastavil se v Schönbrunně, kde si císař pluk prohlédl a poděkoval důstojnictvu a tím i mužstvu za věrnost a statečnost v dosavadních bojích. — Ve Vídni zemřela ve stáří 90 let matka čela generálního štábu rakouského bar. Konráda z Hötendorfu. — Počínajíc 1. srpna tovarníci přádní ceny svých výrobků znova zvyšují. Toto zvýšení jest tak značné, že i ceny v drobném prodeji poměrně stoupnou. — Činnost ve východočechském hlavním obvodu průmyslu surového petroleje je již zahájena; ve 4 až 6 týdnech po různých opatřeních dojde k plné výrobě.

**Němčině
a francouzštině
vyučuje
sl. A. Nepeřená
v Hradci Králové, Dlouhá
ulice, číslo 200.**

Kde kupujete knihy?
Naše knihkupectví Vás také vzorně obslouží.

NOVINKY

nakladatelství „Polit. družstva tisk.
pod ochr. sv. Jana N.“
v Hradci Králové:

1. Dr. Fr. Rey: Jádru křesťanské sociologie. Str. 351. Cena brož. výt. 5 K, ve vkusné vazbě celoplt. s ochr. kart. 7 K.
2. Dr. Jos. Novotný: Světem k Bohu. Str. 470. Cena brož. výt. 6 K, ve vkus. vazbě celoplt. s ochr. kart. 8 K.
3. Adolf Honig: Vojákův přítel či voják ve svém životě a modlitbě. 306 str. kapes. formátu. Cena brož. výt. 30 hal., výt. váz. v plátně 50 hal.
4. Dr. Fr. Šulc: Byl Hus odsouzen jenom pro 39 článků z jeho spisů? (Pokrač.) [čas. Úvahy Roč. XVIII., č. 12.] Cena 8 hal.
5. Fr. Komárek: Rozjímání sv. říjence radostného, bolestného a slavného v přítomné době válečné. Cena 1 výt. brož. po 18 hal., 50 výt. po 16 hal., 100 výt. po 14 hal.
6. Píseň k Panně Marii v čas války. Cena 100 kusů 1 K 30 h.
7. Modlitba sv. Otce Benedikta XV. za mír. 100 kusů K 1.20.

Objednávky vyřizuje

**Družst. knihkupectví a nakladatelství
v Hradci Králové Adalbertinum.**

Větší zásilka alum.

medailonků

nás právě došla a nabízíme
tyto v cenách levných. Též

růžence, obrázky

ve velkém výběru má na skládě
**Družstevní knihkupectví v Hradci Král.,
Adalbertinum.**

Naše knihkupectví

nabízí Vám své služby k obstarání
všech knih, časopisů atd. Adresujte
laskavě:

**Družstevní knihkupectví a nakladatelství
v Hradci Král., Adalbertinum.**

E 1006/15-5.

Dražební edikt a vyzvání k přihláškám.

K návrhu Josefa Mazury na Novém Hradci Králové, vymáhající strany, konána bude

dne 2. září 1915

o 9. hodině dopolední u tohoto soudu v síni č. 35 dle
schválených podmínek dražby těchto nemovitostí:

Pozemková kniha Roudnáčka.

Vložka č. 54: Domek č. 24 v Kluku se stavební
parcelou č. kat. 34/2 a zahradou č. kat. 294/1.

Odhadní cena 7462 K 52 h, nejnižší podání 3731 K
26 hal.

Vložka č. 192: Role č. kat. 406/2.

Odhadní cena 530 K, nejnižší podání 353 K 34 h.

Pod nejnižším podáním prodáno nebude.

Soud tento jako soud knižovní nechť položení dražebního roku poznamená.

Věcně oprávnění, zejména hypoteční věřitelé, majitelé hypoték z daného úvěru neb z poskytnuté listoty a veřejné orgány v příslušné daní a dávek dostávají vyzvání, jak jsou uvedena v přiloženém návěští.

Útraty návrhu na schválení dražebních podmínek upravují se s útratami odhadu celkem obnosem 91 K 34 h.

C. k. okresní soud v Hradci Králové odd. V.,
dne 12. července 1915.

E 951/15/10.

Zrušení řízení dražebního

Řízení dražební na zakročení Společnosti Smitické o
hledně domu č. p. 170 na Pražském Předměstí ve vložce
č. 939 též obce zaplaceného bylo zrušeno a nebude
proto státi dražební na den 25. srpna 1915 dopoledne o
9. hod. ustanovené odbyváho.

C. k. okresní soud v Hradci Králové, odd. V.,
dne 29. července 1915.

Jan Kryšpín,

J. Sylvatervův
synovec nástupce)

odborný
— umělecký závod —
pro malbu
oken kostelních.

PRAHA—L,

. 145. st., Malá Karlova
ul. č. 29 nové blíže Ma-
lého náměstí, (dříve přes
60 roků na Malém ná-
městí pod loubím) dopo-
ručuje se

ku dodání oken chrá-
mových od nejjednoduš-
šího až k bohatému fi-
guralnímu provedení a
sice i se železnými
rámy, střešními, vazenými.

Všecké rozpočty, skizy i odbor. rada bezplatně
beze vší závaznosti ku definitivní objednávce
Nesčetná veřejná i písemná pochvalná uznání
Založeno roku 1863.

Nečekejte, až Vás nakažliviny
překvapí, ale opatřte si závdas domů
jedinou osvědčenou diet. ochranu
faráře L. V. HORY:

„VADE MECUM“
(zákonem chráněno)

a pamatujte dobře, že lepší tato pomůže včas,
nežli velká nemoc potom.

Obdržíte v lah. po 1.50, 2.—, 5.—, a 9.— K (a porto)
v drogeriích neb v laboratoři „V. m.“ v Dalicích (Č.)

Vazbu knih

v jednoduchém i
přepychovém mo-
der. provedení ry-
chle zhotoví uměl.
závod knihařský

Richarda Šimáčka
v Hradci Králové, Pospíšilova tř. č. 131.

**Ctitelkyně Božského Srdce
Páně,**

kteř povolání do řádu mají a výchově a ošetřování
celých dětí azeb misii, věnovati se chtějí, nechť
se obrátí s dotazem stran přijmutí na představenou
kláštera B. S. P. Krupka (u Teplie).

MED

český, se zárukou neporušenosti, z letošní anůlky
obzvláště výherný má celoročně v levné ceně
na skládě

JOS. JELÍNEK,
člen Zemského Ústřed. včelařského spolku
v Hradci Králové.

Paramenta.

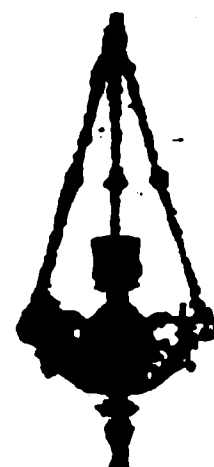
Ignáce V. Neškudla syn
(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)
(bratr P. J. Neškudly, farář ve Výpračticích)
doporučuje P. T. veleřduštojn. duchovenstvu
svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

všech kostelních paramentů,
spolkových praporů a kovového náčiní.

Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukázk
se na požádání franko zašlou.

Veleřduštojmému

duchovenstvu a

slavným patronátním

úřadům dovozuje si depo-

rušití veškeré kostelní nádoby a

náčiní a to: monsternce, kalichy,

oběže, nádoby, paténky, paciřkály,

svícny, lampy, kaditelnice, kropenky

atd. sč. vlastní výroby, předpisům

církevním vyhovuřící. Staré předměty

opravuje v původní intenci a

v ohni slatí a stříbřím nebo proti do-

platku se nové vyměňuje. Hotové

předměty neb výkresy zasílá na

ukázk franko bez závaznosti koupě

Vše se posílá posvěcené. Právo ruční.

Shled veškerých stříbrných a stříbrných klenotů, jako: řetězů,
madonek, křížků, prstýnků, náramků atd. u Notářské
prstony, tabulky, jídelní náčiní se stříbra pravého
i čínské vady na skládě.

Staré zlato, stříbro a dražebniny kupuje se nejvyšší cenou

JAN STANĚK,

pařník a ciseleur

Praha-L-979., ul. Karolíny Světlé, č. 12. n.

Přilešný znalec c. k. zemského trestního soudu.

Jan Horák,
soukenník

v Rychnově nad Kněžnou

zasílá na požádání vždy

dle roční sezony kolekci
nejnovějších drahů pravých
viněných látek

své vlastní výroby, jakož i tu- i cizo-
zemských.

Četná uznání zvláště z kruhů vele-
řduš. duchovenstva svědčí o poutivé ob-
sluze máho ryze křesťanského závodu za
dobu více než třicetiletého působení.
Učtěte, prosím, malou objednávku na
skoušku.

Volejenné látky na taláry.
Též na splátky bez zvýšení cen!

OBNOVA

Číslo 33.

Předplatné na čtvrt roku 8 K 50 h
na půl roku 5 K —

V Hradci Králové, dne 13. srpna 1915.

Inserty počítají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XXI.

Význam pádu Varšavy.

Vítězné tažení našich armádních sborů od Gorlice a Tarnova do ruského Polska řadí se k nejpatrnějším vojenským triumfům vůbec. Žasli nepřátelé naší říše, když seznali, že naše vojsko netoliko odolalo houževnatému náporu Rusů v Karpatech, ale že zároveň mělo dosti síly protrhnouti na třech místech ruskou frontu, rozloženou na přič Haliče. Přímou však byli ohromeni, když ráz na ráz následovala nová skvělá vítězství. Rusové prchali z Přemyšlu, Lvova, Samboru, Lublínu, Cholmu atd.

Každý ví, jak ofensiva proti moderně vypraveným zákopům jest nebezpečná — a přece nepřítel opouštěl silnou posici za posicí. Nikdo z těch, kdož sledovali průběh bojů z dále, netušil, že by sama Varšava tak brzy byla od Rusů vyklizena! Uvažme, že Varšava, Ivangorod, N. Georgievsk a jiné pevnosti spolu s veletokem Visly tvořily tak mohutnou čáru obrannou! A co již sama Varšava pro Rusy znamená! Jest to hlavní město ruského Polska, které čítalo před válkou přes 900.000 obyvatel. Sem se sbíhala hustá síť rusko-polských železnic, kterých užívali Rusové tak pilně k dopravě vojska a válečného materiálu. Varšava se stala významným střediskem ruského obchodu zahraničního, protože jest tak blízko Německa a naší říše; v ní četné nejčelnější ruské i cizozemské firmy zřídily své filiálky. Přes půl tisíce továrních podniků v ní vyrábělo ročně zboží, za které se tržilo ročně na 80 milionů rublů. V tomto městě se též hotovilo velmi mnoho válečných potřeb.

Varšava byla vlastně nejmohutnější baštou ruské obranné sítě. Pevnostní obvod byl snad největší na světě. Francouzský socialista Hervé prohlašuje právem, že ztracení Varšavy jest největším neúspěchem čtyřdohody. V jakém stavu se nachází ruská armáda, jestliže na útěku se nemohla na delší čas zastaviti ani v mocných svých pevnostech? Neschází jen střelivo, jest již pronikavě se slabší i počet ruských pluků; jinak by bývali přece Rusové nechali v pevnostech aspoň silné posádky, které — třebaže by byly obklíčeny — přece by upoutaly mnoho vojska centrálních mocností, až by se ustoupivší armádní sbory sesílily dostatečně. Ale — Rusko místo statečné defensivy raději ničl sto velikých pevnostních děl, jež nemůže rychle za Vislu odvléci.

Úspěch náš spočívá netoliko v tom, že Rusové vyklidili tak silné opěrné body, ale i v té okolnosti, že naši gigantickým rozmachem sami se domohli bezpečných, chráněných základů k rozvíjení ofensivy další i k úspěšné případné defensivě. Rusové prchali na východní břeh Visly rychle, ale znovu se nedostanou na břeh západní ani zvolna, krok za krokem, obnoví-li vůbec ještě větší ofensivu.

Varšavu zabralo vojsko bavorské, rakouské pak se zmocnilo nedalekého silně opevněného vojenského tábora Ivangorodu, odkud již snadno lze dobývatí vítězství dalších. Centrální mocnosti pokračují v další ofensivě tak houževnatě a zdárně, že každý den přináší zprávy o nových triumfech.

Věru skvělá to přehra k 85. narozeninám stříbrovlasého mocnáře našeho, který již dávno věděl, jak chabrou má armádu, ale přece o udržení evropského míru na dlouhou dobu tolik se zasloužil! Když však bylo nutno hájiti čest a bezpečnost říše proti nenávisným přepadům států sousedních, přesvědčil se celý svět, že nejjasnější mocnář náš má na své straně netoliko žulové šiky nejstatečnější armády, ale i nezlomnou věrnost všech poddaných národů. Právě doba velice přísné zkoušky poskytla rakouským národům vzácnou příležitost k praktickému osvědčení nejvěrnější loyality a k obětavému sebezáporu.

Jestliže tedy vznešeného kmeta při obrovských vládních starostech po celou dobu blažila věrnost jeho národů, radost jeho Veličenstva zajisté se stupňovala po zprávách o skvělých triumfech rakouských zbraní. Významné narozeniny císařovy předchází ples nad velikým zdarem válečné akce, takže snad nikdy nebyly oslaveny tak velikolepě, jak se stane roku letošního.

Průběh války.

Bojiště východní. Obklíčování ruského středu pokračuje s matematickou přesností. Pádem Varšavy a Ivangorodu prolomena jest západní fronta pevnostního čtverhranu polského. Varšava byla Rusy z předměstí Prahy po dva dni bombardována; když pak si Němci místo zničených mostů přes Vislu postavili nové, přešli na pravý břeh a Prahu obsadili, kdež zajali několik tisíc Rusů. O pádu Varšavy a Ivangorodu píše norská kritika: Dvě tak silné pevnosti s dvojnásobnou linií tvrzí daleko ku předu posunutou, s permanentním opevněním z hlíny, železa a betonu mezi tím ležících, s nesčetnými polními opevněními a stílečnými zákopy, obklopené širokým pásem překážek z ostnatého drátu, minami a vřídmi jámami, vyzbrojené masami nejtěžších děl, polních děl a strojních pušek — takové moderní obranné zařízení velkého stylu musilo by, jak by každý myslil, nepříteli donutit, aby zahájil pravidelné obléhání, a musilo by býti s to, aby odolalo obléhání i po léta trvajícím. Nyní, kdy přišlo k boji, jest všecko marné a úplně neúspěšné. Němci zkrátka Rusy z jejich silných posic vymanévrovali. Tak je strategická situace ve velkém válečném divadle taková, jak se vyvinula silným provedením válečného plánu spojenců, velice obratně sestaveného. — Dobytím narevských tvrzí Seroku, Zegrze a Dembe sevržení pevnosti Novogeorgievsk pokročilo tak, že jest odříznut i z východu a s pádem jeho možno počítati každou chvíli. Mezi Varšavou a Ivangorodem postupují spojenecké armády směrem východním. Velkých úspěchů dobyla spojenecká vojska i na bojišti mezi Vislou a Bugem. Tu armáda arcivévody Josefa Ferdinanda, která postupovala po levém břehu Vepře, obsadila 8. t. m. Lubartov a pronikla na sever až tam, kde Vepř zahýbá na západ. Rusové v nepořádku prošli za řeku. Současně dobylo rakouské voj-

sko stejného úspěchu jižně a jihozápadně od Michova. I tu museli Rusové ustoupiti za Vepř. V těchto bojích armáda arcivévodova zajala 8.000 mužů, ukořistila 2 děla, 11 strojních pušek a 32 muničních vozů. Tím donuceny k ústupu poslední ruské oddíly, které se držely severozápadně od Ivangorodu, takže už není ruského vojska na levém břehu ani Visly ani Vepře. Vojsko generála šl. Kevosse, pod vřeh. velením Woyrschovým, obsadilo prostoru jihovýchodně od Zelechova a k nim se připojily části armády arcivévody Josefa Ferdinanda. — Mezi Vepřem a Bugem armáda Mackensenova dosud bojuje, při čemž spojenci směřují k ústí Ostrův (výhodně od Vepře a od Lubartova) — Hansk — Uchruš na Bugu. Náš generální štáb oznámil pěkný úspěch i od Dněstru. Tu u Usciezoka (nedaleko výtoku Dněstru z Haliče) zahnavo rakouské vojsko Rusy na několika místech, při čemž zajalo 1.600 mužů a ukořistilo 5 strojních pušek. Důležitá zpráva došla i z levého křídla spojenců, od Kovna, ke kterému německé vojsko ještě více se přiblížilo. Dle zprávy ze dne 10. srpna vojsko generála šl. Scholtze prolomilo včera čáru tvrzí u Lomže a dnes na úsvitě dobylo pevnosti. Od Bojan, západně od Broku, až k ústí Bugu dosáhlo vojsko německé této řeky. Od 7. srpna bylo zde zajato 10.000 mužů. — Dle úřední zprávy ze dne 11. srpna vojsko arciknížete Jos. Ferdinanda zahnavo nepříteli severně od Kocku. Němci dobyli železničního uzlu jihovýchodně od Ostrova na trati Varšava — Petrohrad. Bavoři odtáhli se již západně od Lukova.

Na italském bojišti jsou stále tuhé boje na Soči a přestřelky na korutanské a tyrolské hranici. — Na moři se Italům také nedaří. Dne 29. července italská ponorka Nautilus narazila v zálivu terstském na minu a ztroskotala se; dne 5. srpna italská ponorka Nereida potopena naším ponorným člunem. A nad Puljí sražena italská vzducholod Citta di Jessi. — Rakousko-uherské operace v Jaderském moři vyvolaly největší obdiv ve Švédsku. Velitel švédského pobřežního loďstva prohlásil pak, že by bylo velice poučno, kdyby švédský námořní důstojník směl sledovati rakousko-uherské válečné operace na Jaderském moři. — Východně od Tržiče poražení Italové utrpěli těžké ztráty.

Na západním bojišti ani Francouzové ani Angličané nemohou se zmocni k nějakému ofensivnímu rozmachu. Tentokrátě vyznamenaly se zase německé vzducholodi, které srazily 5 francouzských. — V noci z 9. na 10. srpen provedly německé vzducholodi útoky na okolí Londýna. Pumy vrženy na anglické válečné lodi na Temži, londýnské doky atd.

U Dardanel. Francouzové a Angličané marně se pokoušejí prodrati se k pevnostem dardanelským. Francouzové na levém břehu Dardanel jsou stále vysazeni boční palbě tureckých baterií i prudkým útokům turecké pěchoty. — V noci ze 6. na 7. srpna vysadil nepřítel na břeh za ohrany loďstva část nově přivezeného vojska u Karadžali, severně od přístavu sarošského, a zbytek severně od Ari

DEPEŠNÍ ADRESSA : ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚNEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4%, A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ LÍSTKY POŠTOVNÍ SPORITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLÍM, KOKSEM A CEMENTEM

ŽÍROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPORITELNY 140.273

Burnu. U Karadžali byl nepřítel zaháněn na loď, u Ari Burnu odražen jeho útoky. Dne 8. srpna nepřátelská ponorka potopila tureckou pancéřovou loď „Mehmedine“, naproti tomu turecké vodní letadlo u Ari Burnu potopilo nepřátelskou ponorku.

Na moři. Německé křižníky 10. t. m. napadly skupinu ostrovní U18 v Baltském moři, zahynaly tu i při výstupu do zálivu Ríského ruské lodstvo. — Něm. loď Meteor u ostrova Orknejských snížila anglický křižník, byla však napadena křižníky anglickými; valila pak ji potopil, dříve než se tak stalo od Angličanů.

Našemu veleladyštinému duchovenstvu
ku provázení prací kostelních vřele doporučujeme mladou českou
dílnu absol. c. k. stát. školy reálné
BOHUMILA BEKA v HORE KUTNÉ.

Politický přehled.

Následník trůnu v Pešti. Následník trůnu arcikníže Karel František Josef se svou choť arcikněžnou Zitou od 7. srpna jsou návštěvou v Pešti. Následník prohlásil si tu především ústavy pro ošetřování nemocných vojáků a zřízení státní a společenské válečné pomocné péče; setrvá tu do 14. srpna.

Výnos ministerstva vyučování ke všem zemským školním úřadům. Výnos tento směřuje proti dalšímu zřizování středních škol, jejich přepřehování žactvem a vůbec proti překotnému studování na středních a vysokých školách za účelem získání postavení úřednického, především ve státní službě. Výnos ministerský statistikou dokazuje, že stálý vzrůst počtu středních škol a jejich absolventů tvoří skutečné nebezpečí pro budoucnost dospívající mládeže i pro další hospodářský a sociální vývoj celé veřejnosti. Ministerstvo vyučování dále vytýká, že ze 20.000 gymnasiů a 10.000 realistů ročně sotva 4.000 těchto a 7.500 oněch dospívá zralosti a prospěchem dobrým, z nichž část věnuje se studium vysokéškolek a část vstupuje do praktického života. Ostatní, nedokončivše studií, tvoří polovzdělání proletariát, který se nehodí pak vlastně ani k řemeslu nebo obchodu a protlouká život, jak se dá. Tím nabádá ministr mládež k hledání živobytí nabytím odborného vzdělání na školách obchodních, průmyslových a jiných odborných. Ministerstvo vyučování varuje dále mládež a její rodiče před nadějami, že bude lze po válce dosáhnouti pěkných míst u státních a jiných veřejných ústavů; právě zde musí nastati omezení výloh osobních. Vojevůdce nynější války vystřídá národohospodář. Nová doba volá českého nadaného člověka, aby zjednal si pověchnou inteligenci, zdomobil se a věnoval se povolání praktickému, jež vyrábí nové statky a nové kapitály do pokladnice národního majetku.

Ukrajina protestuje. Svaz pro osvobození Ukrajinců uveřejňuje protest proti barbarským opatřením ruské vlády v gubernii Cholmu, Grodnu, Volyňsku a Podolsku, jejichž účelem jest úplné zrušení a vyhlazení těchto gubernií.

Schůze polských lidovců konala se koncem července v Krakově. Předmětem porady byly otázky politické, hospodářské, zvláště pak znovuzřízení polských krajů, válekou nejvíce postižených. V Haliči má vláda podniknouti na prospěch poškozených krajů podobnou práci, jakou provádí Prusko ve Východních Prusích.

Feuilleton.

Bismarck a Bavorsko.

(Vol. II. Chap. XVIII. King of Bavaria.)

Na cestě z Gastýnu do Bádenska navštívili jsme Mnichov. Král Maximilian byl již dříve odejel do Frankfurtu a nařídil své choti přijmouti hosty. Nemyslím, že královna Marie svou zálibou a svým zájmem v politice měla nějaký opravdový vliv na krále Viléma aneb na rozhodování, jimiž se tehdy zabýval.

Při obyčejných hostinách při naší zastávce 16. a 17. srpna v Nymphenburku (královský zámek u Mnichova) seděl korunní princ, pozdější král Ludvík II., naproti své matce, vedle mne. Zdálo se mi, že jeho myšlenky byly vzdáleny našeho stolu a že tu a tam jen se rozpomenul na svůj úmysl promluvit se mnou; náš hovor týkal se obyčejných záležitostí dvorních. A přece jsem se domníval, že jsem rozpoznal v jeho poznámkách nadání, život a dobrý smysl, uplatněný v jeho budoucím životě. V přestávkách rozhovoru pohlížel vzhůru ke stropu, častěji kvapně prázdni číši se šampaňským, jejíž naplnění — zdálo se tak málo — k pokynutí matčiným dělo se poněkud zdlouhavě. Ani tenkrát, ani později nepřekročil hranice umírněného pití, avšak měl jsem pocit, že jeho okolí ho tížilo a že šampaňské přispívalo k vzletu jeho volné fantazie. Učinil na mě sympatický dojem, ač musím doznati s jakýmsi trapným pocitem, že mé pokusy o zajímavý s ním rozhovor při stole byly bezvýsledné. Bylo to jedinkrát, co jsem se setkal s králem Ludvíkem tvář v tvář, avšak od jeho

Volné listy.

Jiráskovo Temno. Kniha tato co do literární hodnoty náleží k průměrným dílům autorovým a jest pozoruhodná svou vyhraněnou protikatolickou tendencí, která v jiných spisech Jirákových tak okatě se neprojevuje. Že „Temno“ dočkalo se již druhého vydání, vysvětluje se důležitým utrojením čtenářstva, kterému autor ochotně a vypočítavě vyšel vstříc a kterému nekritické podněcování lahodí více, než dílo, jež obohacuje duši a nutí přemýšlet.

Románová zápleťka v „Temnu“ jest jednoduchá. Helenka, dcera myslivce Machovce, českého bratra, evangelíka, husity, a Jiří, student z katolické rodiny, se zamilují. Román lásky rozvíjí se v Praze, odkudž z poddanství utíká bratr Helenčin Tomáš, aby uchýlil se do Žitavy za otcem, který se tam tajně odebral ze Skalky dříve, než děti jeho byly poslány do Prahy. Helenka s bratrem utíci nechtěla, protože ji upoutala láska. Později pro Helenku přišel si sám otec, který ji odvedl. Jiří vstoupil do semináře, a Helenka v Žitavě bolestně vzpomíná na Prahu a na svého milence.

Životní přehody obou milencův a rozloučení jejich srdcí hluboce dojmají svou tklivostí a nabývají bolestné tragiky nespínanými tužbami, a kdyby Jirásek se byl zřekl ostatní přítěže, knihu nad míru rozvodňující, byl by čtenářům dal dílo milého půvabu a soustředěného celku. „Temno“ totiž mimo vlastní děj obsahuje spoustu údajů, které z části líčí náboženské a společenské prostředí doby, a z části dívají se na minulost s hlediska přítomné agitační zaujatosti tak, že nelze neznámenati leckterého do očí bijícího anachronismu. Při četbě nejednou dostavuje se dojem, jako by příslušná místa psal nikoli klidný pisatel historického obrazu, nýbrž fanatik z řady těch lidí, jimž běží o popularizování protikatolických předpokladů a pomluv.

Rozředlou část knihy Jirásek vyopal mimo jiné nekritickým hovořením proti sv. Janu Nepomuckému. Aby přesvědčivě dovodil, že ve svém „Temnu“ podal leckde mínění lichá a nesprávná, vnáší do XVIII. století smyšlenky, které ve druhé polovině století XIX. byly vědecky vyvráceny a opuštěny.

Oposice proti sv. Janu Nepomuckému, kterou postavy spisovatelovy místy dělají hodně nejasně, tlumočí totiž v XVIII. století smyšlenku, vzniklou teprve ve století XIX. Padávka, kterou Jirásek sebral, jest hodně známá a před léty v pokrokové a volnomyšlenkářském tisku nadělala mnoho hluku. Tvrdilo se, že Jan Hus byl vytylčován neprokázaným a smyšleným sv. Janem. Ačkoli pokrokářská tato interpretace dodělala se naprostého fiaska, Jiráskovi zůstala ještě dosti vhodnou, aby ji oblékl v staré sukence a šlojfo a různými obměnami dal jí procházeti se po Čechách na počátku XVIII. století. Buď tedy Jirásek o vědeckém vyvrácení nic neví, nebo, závidě vavřínů tuctovým politickým agitátorům, se domnívá, že čtenáře jest dovoleno častovati zjevnými nepravdami a ledajakým brakem.

Jirásek na příklad na 333. stránce svého „Temna“ dí: „... a tuhle prý nějaký starý sedlák povídal, a co prej my katolíci otime tolik Jana Nepomuckého, je-li to nějaký svatý, že jsme blázni, to že je Jan Hus, ten že byl v celých Čechách za svatého, ale kněží, jako vaši,

nastoupení krátce potom (10. března 1864) zůstal jsem ve přátelském styku s ním a v poměrně živé korespondenci až do jeho smrti; vždy činil na mě dojem pracovitěho, bystrého panovníka, naplněného národním německým duchem, avšak starostlivého velice o zachování federativního základu konstitučního v říši a o konstituční výsady své země. Rozpomínám se na jeho nejhlavnější myšlenku při jednání ve Versailles, aby německé císařství, s federativním předsednictvím, střídalo se mezi Pruskem a Bavorskem. Rozpaky, kterak tento nepraktický návrh má se stát praktickým, byly ukončeny výsledkem setření, dle něhož všechna práva mají býti postoupena v zásadě spolkovému prezidentu, dříve než o titulu císaře by bylo rozhodnuto.

Uvádím zde několik příkladů své korespondence s králem Ludvíkem, jež obsahuje mnohou vnitřní zajímavost.

Hohenschwangau, 2. prosince 1870.

Milý kníže, znamenám s neživější radostí, že přes své nutné a různé záležitosti nalezl jste času vyjádřiti své pocity vůči mně.

Děkuji Vám co nejserdecněji; přikládám velikou váhu oddaným pocitům muže, k němuž vzhlíží celé Německo s radostiplnou hrdostí.

Můj dopis Vašemu králi, mému milému a ctnému strýci, bude doručen ztma.

Přeji si z celého srdce, aby můj návrh, před králem učiněný, setkal se s dostatečnou odpovědí u ostatních členů spolkových. Jest pro mě zadoosti-účinnějším vědomím, že na počátku této slavné války,

katolíci, udělali prý z toho Jana Husa sv. Jana Nepomuckého.

Jest známo, s jakou přesností a metodičností konáno bylo v Římě šetření o Janu Nepomuckém, než byl prohlášen svatým; a bylo jisté v XVIII. století povědomo, že vždy ustanoven bývá jeden kněz, který uvádí důvody pro svatořečení, a druhému odborníku uloženo jest, aby vyhledával všechny důvody proti, ale Jirásek právní tuto skutečnost sesměšňuje takto: „Tomu vy nerozumíte! utrl se Kocourek. To je celý process, a jaký kanonizační process. Tu má ďábel svého advokáta, pán bůh svého advokáta. A my na ty advokáty platíme, přišel Mariánek Sameškov.“

Dočetli jsme se proti sv. Janu Nepomuckému již nejedné nemotornosti, ale že si takové způsoby oblíbí spisovatel posud za vážného považovaný, nezatanulo nám ani na mysl.

Nebo všimněte si ušlechtilého kulturního skvostu, jež Jirásek do svého historického obrazu vkládá jménem Fellmanna, občana z Kutné Hory, tvrdícího, že „král Václav dal Jana utopit, protože tento svatý s královnou oizoložil.“ Dokument tento vysvětluje o takové vnímavosti spisovatelově pro smetiště, která překvapuje čtenáře, kteří předpokládali až posud u Jiráskova gentlemanství. Dle Jiráskova Fellmanna „mohl by býti každý člověk za svatého prohlášen, jen kdyby papeži a kněžím dal hodně peněz.“ Z odpovědnost za to, že by kdo mohl po smrti své domáhati se svatořečení a za ně papeži a kněžím platiti, postupujeme ovšem Jiráskovu důmyslnému logikovi p. Fellmannovi z Kutné Hory. A podobným způsobem i na jiných místech svého „Temna“ Jirásek napovídá, štipe a popichuje, jen aby sv. Jan Nepomucký objevil se neinformovanému čtenáři ve světě, které rozžali různí volnomyšlenkáři.

Jirásek nazval knihu svou historickým obrazem, a již pojmenování toto naznačuje, že v „Temnu“ neměly se dostati myšlenky neprokázané a náležející teprve století XIX. A protože „historický obraz“ Jiráskův jest spisem usilujícím poučovati čtenáře, uvádíme tu slova prof. Kalouska, jenž, vyvrátiv podklad povídek proti sv. Janu Nepomuckému, praví výslovně: „Proto spisy prstonárodní lišívají se od spisů vědeckých, že neobsahují úplně všech vědomostí. Ale co do správnosti a pravdivosti nemá býti rozdílu mezi knihami vědeckými a prstonárodními. Co se přednáší všemu obecnstvu, má býti tak přesně odměřeno a promyšleno, jako to, co se předkládá odborníkům. Také kniha prstonárodní má státi na výši vědy, nemá obsahovati nic vědomě nepravdivého, nic vyvráceného a zastaralého.“

Jak lehkomyšlně Jirásek hází na papír věci nedomyšlené, patrně, že mluví o „plnomocných odpustcích sedmi let a tolika quadragen.“ Jinde zase: Zlatá svátost (tedy monstrance svátostí!) a bělostnou hostií (a co byla tedy ta hostie?) zabývala se v rukou starého kněze.

Prof. Kalousek doporučuje tedy všem spisovatelům pravdu a svědomitost, a jest dosti smutné, že důtklivé výzvy universálního historika musíme se dovolávati proti historikovi středověkému, kterým jest Jirásek. Většina čtenářů „Temna“ domnívá se zajisté, že tu běží o dějinnou pravdu. I když připustíme, že Jirásek v „Temnu“ hlavními rysy vystihuje pověrečnost

jako i při ukončení, byl jsem to já, jenž na základě svého postavení v Německu mohl jsem učiniti rozhodující krok na prospěch národní záležitosti. Doufám však a doufám to s určitostí, že Bavorsko zachová si v budoucnosti své postavení, neboť jest jisté pevným při loyální politice spolkové a bude s dostatek silným předejiti záhubné centralisaci.

Veliké, nesmrtelné jest dílo, jež jste pro německý národ vykonal a bez pochlebenství chci říci, že zaujímáte nejvíce vynikající místo mezi velkými muži našeho století.

Nechť Bůh dopřeje Vám mnoho let, abyste mohl pokračovati v díle pro blaho a zdar naší společné vlasti. S nejlepšími pozdravy trvám, milý kníže, vždy Váš upřímný přítel

Ludvík.

Hohenschwangau, 16. července 1876.

Obdržel jsem s největším potěšením Vaše zprávy o úspěšném průběhu Vašeho léčení. Děkuji Vám mnohokrát za radostná sdělení a doufám od srdce, že záhy sprostíte se obtížných následků únavy užíváním lázní v Kissingenu.

Jsem Vám též velice zavázán, milý kníže, za Váš jasný výklad politické situace. Výhled jakožto státníka, přehled, který je patrný ve Vašich názo-rech stran postavení Německa v přítomnosti, získávají si můj úplný obdiv a nepotřebuji zajisté Vás ujišťovati, že Vaše účinné snahy zachovati mír těší se mé vřelé náklonnosti a bezmezné důvěře. Nechť šťastný výsledek německé politiky a

a pobožnostkářství doby, přece jen, přidává mnoho ze svého, vypravuje pravdu kusou a nutí čtenáře, aby ji přijímal za pravdu celou. A že Jiráskovi neběželo o věrné vylišení ducha osmnáctého století a že tam podlouzně podsunul myšlenky doby přítomné, nehledíce k věcem jiným, dovodili jsme příkladem o sv. Janu Nepomuckém. Ostatně povídka málokdy může býti historickou v plném slova významu, a proto má býti spisovatel svědomitý a pravdivý aspoň v tom, co za historické a společenské poznatky z dob minulých vydává. A protože leckterý spisovatel s pravdivostí jest na šíru, mnohé z dějepisných bájek zobečnely jen povídkou.

Nový doklad toho podal spisovatel Karas knihou »Do čtyř artikulů«. Román tento jest psán svižně, suggestivně, prostředím a osoby kresleny živými barvami, a nesporné nadání spisovatelovo, bude-li pilně tříbeno, slibuje, že Karas co nevidět bude vážným konkurentem Jiráskovým, protože jeho osoby a události jsou životnějšího ruchu a čilejší hybnosti. Karasovi jest také velmi na prospěch, že se mnoho učil u Sienkiewicze.

A teď o věci samé. Píše-li kdo román z doby husitské, jako jest kniha Karasova »Do čtyř artikulů«, má povinnost, užívati ke svým účelům historických událostí tak, jak je nejnovější badání zjistilo a osvětlilo. Spisovatel tím více jest k tomu zavázán, čím více sám v knize zdůrazňuje a uvědomuje čtenáře, jak v době husitské Hus, jeho stoupenci a potomní celé hnutí toužili po pravdivosti života vůbec a po pravdě Boží zvláště. A běží-li inteligenci naší skutečně o všestranné poznání husitské doby, pak snaha tato má docházeti výrazu svého i v historických románech a povídkách. Když pravdu, tedy pravdu všudy! Postačí jen jeden lichý poznatek, a ta která událost, ten který oddíl dějinný nabývají hned zásadně jiného významu, který se stává pak podkladem celé řady chybných a zvrácených úsudků. Tak na příklad protestantský dějepis rozšířil mínění, že církevní otcové, kteří v Kostnici Husa soudili, byli nemravové, kteří se neustyděli davy nevěstek přivést s sebou až do Kostnice. Kolikrát jsme jen v Čechách slyšeli se zápalem řečniti, že muž čistých mravů souzen byl od ohavných smilníkův a od cházky, která nebyla hodna Husovi rozvázati řemeníkův u obuvi jeho! Co se této pomluvy narozdílávaly svobodnomyslné české noviny a co se jí narozjítřovalo již myslí!

Pomluva tato měla tak tuhý život, že jí též Helfert věřil a dle ní otce kostnické posuzoval. Palacký počínal si již kritičtěji, a nové badání postavilo na jisto, že soudcové Husovi velkou většinou byli mužové bezúhonní a že nevěstky jejich jsou zlomyslným a nečestným výmyslem.

Jame toho rozumu, že jest přirozeným požadavkem, aby český novodobý romanopisec o pomluvě oné věděl, zejména když stále žijeme v ohnisku husitské literatury a husitských dokumentů. Karas však ve svém románě líčí otce dle starých klepův a pomluv. Jeho Lacembok českého rytíře Cestku poučuje takto: »A patriarchové? Kardináli? Brachu, znát bys je musel, za pár dní si budeš jen odplivovat. Mné pobyt v Kostnici mnoho pověděl. Na počátku jsem myslel, že schází se svatý sbor. Ti lidé se dokonale přetvařovali, jeden druhého ještě dobře reznal, nedůvěřovali si, na veřejnosti byli samé pokrytectví, skromnost, pobožné očima

kroutili, ale po čase navzájem se prohlédli a přestali hrát komedii. Dnes nikdo se za hřísný život nestydí, o nocích, ztrávených v náruči prodejných ženštin, veřejně vypravují, navzájem se chlubí svými helmbrechticemi. Stydno a úzko křesťanu v tomto městě. Všechny jsou helmbrechtné? Tam ty naproti ano. To věřím, to se otčům líbí v Kostnici. Má-li jeden každý jedno takové hřísné potěšení, jako tam naproti.«

A jiných nesprávností v románě celá řada! Na příklad živý zájem byl o to, jak Hus vypadal, jak žil; shledávány drobnosti, obírány všechny údaje. Dovědli jsme se, že byl zavalitý postavy, že měl příjemný zrak, že jeho polemika byla jízlivá, že útočil drsnými nadávkami. Karas však vyličil Husa jako mírumilovného, pronásledovaného nejpřísnějšího asketu, který se trvale postil a hubeněl. Proto opakujeme slova Kalouskova: »Také kniha proutonárodní má státi na výši vědy, nemá obsahovati nic vědomé nepravdivého, nic vyvráceného a zastaralého!«

Waterloo dne 18. června 1815. Když večer 17. června Napoleon zjistil, že má před sebou veškeru anglickou armádu hotovou k boji, odebral se na noc do dvora zvaného Belle-Alliance, odkudž vedla silnice na severozápad do Bruselu. Z Belle-Alliance, sedě nad mapou, posílal rozkazy jednotlivým velitelům. Grouchy mu vzkázal, aby zítra včas byl u Wavru a tam v příhodnou dobu napadl levý bok Wellingtonův. Kde byl Grouchy? Když Blücher u Ligny byl poražen, Napoleon Grouchymu rozkázal, aby pruského maršála stíhal a co nejdále odrazil na východ. Napoleon, maje tak s krku Blüchera, chtěl nabýti času, aby mohl se vypořádati s Wellingtonem a zároveň mlti po ruce Grouchyho, jenž velel 37.000 mužů se stem děl. Grouchy však rázně Blüchera nepronásledoval, postupoval váhavě a zastavil se u Gembleuxu, když mu bylo hlášeno, že tam zpozorování byli Prusáci. Domnívaje se, že má před sebou Blüchera s hlavní jeho mocí, na místo aby věc zjistil, zůstal nečinným a spokojoval se vysláním hlídek. Mínení jeho však bylo mylné. Hned večer po bitvě u Ligny dostavil se do stanu Blücherova šéf jeho jenerálního štábu a oznámil, že o své újmě hlavnímu voji rozkázal, dáti se na pochod na sever k Wavru, tedy směrem k Wellingtonovi. Blücher byl mile překvapen. rozkaz náčelníkův bezvýjimečně schválil a poslal anglickému jeneralisimovi rychlého kurýra se vzkazem, že se včas na bojiště dostaví. Aby Grouchy byl oklamán, zbylému pruskému zadnímu voji u Gembleuxu bylo nařizeno, lomoziti a sem tam pochodovati, čímž Grouchy jen byl utvrzen v mínění, že armáda pruská posud nikam se nehnula.

Napoleon, jakkoli se domýšlel, že Blücher ustoupil dosti daleko na východ, přece jen obvyklou svojí prozíravostí připouštěl také možnost druhou, totiž že Blücher mohl by se obrátiti na sever a spojit se s Angličany. Proto jasně bděl i vzhledem k této možnosti, poslal Grouchymu nové instrukce v ten smysl, aby nepřitele pozoroval a opatřoval si o něm stále zprávy. Postupoval-li by Blücher zatáčkou od východu k Wellingtonovi, bylo Grouchymu pochodovati k Wavru tak, aby vojsko jeho na pravo mělo Prusky a na levo silnici vedoucí do Bruselu. Úlohou Grouchyho tedy bylo, aby v den bitvy překazil účast Blücherovu a sám aby Angličany uchvátil v boku.

Elmau, 27. září 1883.

Milý kníže, měl jsem potěšení obdržeti Váš dopis z dne 19. a děkuji Vám vřele za Vaše sdělení, jakož i za zaslání přiloženého dokumentu z Petrohradu. Studoval jsem oboje se živým zájmem, věnovaným všemu, co přichází od Vás. Nejradostnější ve Vašem dopise jsou zprávy o Vašem pokroku v pozdravení se, což, jak doufám od srdce, povede k dokonalé nápravě Vašeho zdraví. Tato naděje dává ujištění, že znova posílen a osvěžen, budete dokonale uschopněn věnovati se v budoucnosti vznešené úloze své státnické dráhy, což mně umožňuje pohlížeti s větší bezstarostností k dalšímu rozvoji politické situace. Přihlížeje docela obzvláště ke vztahům mezi Německem a Ruskem, shledávám se zadostiučiněním sdělení generála Schweinktze, že při nejmenším není pochybnosti o upřímné náklonnosti ruského cara i jeho ministrů k míru. Tento fakt jistoty plný spolu s radostnými vztahy, zavládajícími šťastně nyní mezi Německem a Rakouskem, kteréžto vztahy k mé velké radosti jsou znova potvrzeny Vaším listem, přispívají k sesílení naděje ve stále zachování míru.

Přijměte, milý kníže, s opětovnými výrazy mého vřelého přání k úplnému pozdravení Vašemu ujištění obzvláštní úcty, ve které trvám Váš upřímný přítel

Ludvík.

Poznámka: Tento dopis byl poslední. Roku 1896 zahynul král Ludvík nešťastnou smrtí v jezeře Starhemburském.

A. V. Chodovický.

Ze 17. na 18. červen celou noc přelo, a lijavcem byly cesty rozmoženy a vymlety, tu a onde v prohlubínách nadržela se voda. Na některých místech zapadaly povozy vozatajstva do bahna až po nápravy tak, že s popruhů koní kapalo řídké bláto. Kdyby pšenice a žito, množství povozů slehlé, nebyly vystýlaly koleje, nebyly by mohly vozy ani z místa. Napoleon v noci o jedné hodině s jenerálním svým adjutantem Bertrandem zkoumal za bouře a deště návrší kolem Rossommeu a spokojeně se díval na dlouhou řadu anglických strážných ohňů, jež ozařovaly obzor široko daleko. Domníval se, že osud, jemuž tak důvěřoval, dostaví se na bojiště u Waterloo včas. Zadržel koně, na němž seděl, některou chvíli nepohnutě postál, dívaje se na blesky a naslouchaje hromobití. A nejbližší z jeho družiny zaslechl, jak ten veliký fatalista v nočním temnu tajuplně prohodil: »Jsem umluven!« Představoval si již, jak Angličané v rozměklé půdě budou se těžce pohybovati a sám ani nevěda hlasitě vyslovil myšlenku, že jeho denní práce bude usnadněna příslibem osudu, který mu nočním deštěm a bouří pomáhá. Napoleon se však mylil, nebyli již sjednoceni.

Neulehl ani na chvíli. Každý okamžik této noci byl mu novým podnětem radosti. Vždyť všechno připravil, dobře promyslel, velel stařečné armádě, znal váhavce Wellingtona a na blízku měl Grouchyho, který se dostaví včas na bojiště. Projel podél hlavních stráží a tu onde se zastavil, aby promluvil s hlídkami. O půl třetí hodině z rána zaslechl kroky vojenáckého sboru, odměřené kroky vojenáckého pochodu. V první chvíli se domníval, že Wellington dává se na ústup. »Toť anglický zadní voj«, promluvil Napoleon, »počíná ustupovati z ležení. Zajmu těch šest tisíc Angličanů, kteří právě teď přibyli do Ostende.« Napoleon stal se sdílným, a jeho hovor jevil vznět, kterým se vyznačoval při svém přistání prvního března, když unikl z Elby a když ukázal Bertrandovi nadšeného venkovana v přistavu Juanském řka: »Nuže, Bertrande, přichází posila!«

Záložna v Hradci Král.,

Janské náměstí č. 163.

Vklady na knížky 4 1/4 %

Vklady vázané výpovědi 4 1/2 % a vklady střádané 4 1/2 %

Nové vklady (uložené v době moratoria) úrokují se dle dohody a vyplácejí se z těchto vkladů obnosy bez omezení moratoria.

Proti kořistníkům.

Jeden pán koupil si na Václavském náměstí v Praze krajíček chleba, vážící 20 gramů, za 4 hal. Odnesl tu skrovnou porci na policii a státní návladnictví podalo na inspektora podniků A. Weila i prodavačku J. Donesovou žalobu. U okresního soudu Weil tvrdil, že se zde jedná o pečivo lahůdkové, spíše o zákusek. Ale byl u okresního soudu přece odsouzen do vězení na 10 dní, kterýžto trest změněn v pokutu 100 K. Prodavačka osvobozena, protože prováděla pouze dané příkazy.

Krajský soud tábořský rozhodl, že prodej vajíčka za 15 hal. jest lichvou. Překupník Chobotský totiž za tu cenu vajíčka prodával, ale po udání byl okres. soudem v Benešově osvobozen. Když se však dostala záležitost před krajský soud tábořský, nepomohla překupníkovi výmluva, že sám nakoupil po 14 hal. Bylo zjištěno, že na benešovském venkově možno koupiti vajíčka po 10—12 hal. Chobotský byl odsouzen pro nezdůvodněné vyhánění cen do vězení na dva dni.

Ale jiní hledí kořistiti daleko více, hromadně. Plzeňský velkoobchodník Moric Löwy v době války vydělal si svými spekulacemi na půl milionu korun. To mu však nestačilo; snažil se obohacovati se dále podvodnými spekulacemi se sádlem, s moukou atd. Jest obžalován, že svými podvody získal 83.000 K. Ale před c. a k. vojenským soudem v Praze, kam Löwy povolán, jsou také pohnání spoluvinníci: jiný Löwy (obchodník z Maltšavy), dále plzeňští občané Glauber a Reiser (který dodával vojsku obuv a papírovými podešvemi).

Kořistníci však snaží se plnou parou pracovati i jinde. Patrně to ze soudního líčení, ke kterému došlo v Berlíně právě v minulých dnech. Kupce Buhrbank žaloval tu kupce Karfunkelsteina, protože mu pro různé vojenské dodávky nectně vynadal. Při líčení bylo konstatováno, že žalobce, jenž se i v žalobě tituloval jako »kupce a vojenský dodavatel«, ačkoli nebyl než jednoduchým jednatelem, vydělal za jedinou telefonickou rozmluvu obratem ruky 4.000 marek. To však nebylo daleko vše. Tentýž člověk, jenž jinému jednatele nabízel tornistry kus za 89 marek, nabízel tytéž tornistry vojenské správě za 48 marek a oběd tento

vděčnost německých knížat i lidu zastihne Vás, milý kníže, při plném zdraví a síle.

S tímto pročitěným přáním spojuji nejsrdčejší pozdravy a s ujištěním opravdové úcty a pevně zakotvené důvěry trvám Váš vždy upřímný přítel

Ludvík.

Berg, 1. září 1880.

Milý kníže, blahopřání, která jste mi zdvořile projevil při mé dvoji slavnosti a při sedmistyletém jubileu mého domu, způsobila mi opravdové potěšení. Děkuji srdečně Vám za prokázané pocity úcty, jež jsou tak velké ceny pro mě a pro mou zemi, a kterým jako doposud věnuji svou upřímnou důvěru i budoucně. Při pevných vztazích, ve kterých jako velký a slavný kancléř trváte vůči mně, bylo mi zvláštním zájmem poznati, že již moji předchůdcové měli příležitost oceňovati a vyznamenávati Vaši rodinu. Uspokojující zprávy, jež, milý kníže, mně podáváte o svém zdraví, jsou velice radostné a já opětuji, jak rád slyším, že lázně bavorské přispívají k udržení podivuhodné síly, kterou rozvíjíte pro blaho německých států. S úplným zadostiučiněním odvodil jsem z Vašeho dopisu důvěru v jistotu míru a jsem vděčným za ujišťující zprávu o politické situaci.

Přijměte, milý kníže, ujištění mé nejvřelejší náklonnosti a obzvláštní úcty pro Vás a Vaše, a čímž jsem vždy Váš upřímný přítel

Ludvík.

se mu také skutečně podařilo uzavřít. Jednatel tento dodal vojenské správě 10.000 kusů tornister a vydělal tak bez jediného krejcaru vlastních peněz za jeden den 90.000 marek. Továrníkům, kteří tyto tornistry vyráběli, zaplatil za jeden kus sotva 20 M. Vše ostatní byl jeho spodnikatelský zisk.

Proto jest zcela správné, jestliže taci kofistníci jsou od států stíháni. U nás vyšlo 1. srpna 1914 velice prospěšné císařské nařízení proti vyhánění cen do výše. Nyní ještě novým nařízením přiznává se právo vyvlastnit zásoby nepostradatelných spotřebních předmětů, jež měly až dosud toliko obce, též okresům a zemím, a mimo to se ministr vnitra zmocňuje, vyhraditi válečnému obilnému ústavu nebo jiným podnikům nárok na vyvlastnění. Též náhrada se stanoví nikoliv již dle obecné ceny, nýbrž dle příměřené ceny. Za zboží, pro něž jest určena maximální cena, nesmí náhrada převyšovati tento nárok. Nové císařské nařízení nařizuje dále, že nejen obchodník, nýbrž každý, kdo po živnostensku nebo na trhu potraviny nabízí nebo prodává, jest povinen označiti zřejmé ceny za jednotlivé potraviny. Prodávacům se ukládá za povinnost dovoliti kupujícím bezplatně použití svých vah k převážení nakoupených věcí. Při přestupcích tohoto předpisu hrozí se oitelným trestem, a to až do 5.000 korun nebo šesti měsíců vězení. Také může býti uznáno na propadnutí zboží nebo ztrátu oprávnění živnostenského. Aby úprava nákupu a prodeje na trzích byla přizpůsobena nynějším mimořádným poměrům, zmocňují se politické zemské úřady, aby zrušily zařízení, která ztěžují bezprostřední styk konsumentů s producenty nebo velkoobchodníky. Obce jsou povinny působiti na tržní obchod úpravou cen. Všechny rejdy, jež cílí k tomu, aby zmenšily nabídku na trhu, budou postaveny pod trestní sankci. Trestní ustanovení, obsažená v císařském nařízení z 1. srpna 1914, byla přejata do nového císařského nařízení a doplněna. Nové císařské nařízení vstoupilo v platnost dne 11. srpna.

Naše knihkupectví

nabízí Vám své služby k obstarání všech knih, časopisů atd. Adresujte laskavě:

Družstevní knihkupectví a nakladatelství v Hradci Král., Adalbertinum.

Kulturní jiskry.

Silný život. (The strenuous Life.) Bývalý prezident americký Roosevelt vydal svého času knihu s tímto nápisem. Mnohé myšlenky jsou pozoruhodny: »Je nám třeba úplné poctivosti v životě veřejném a té nedosáhneme dříve, až se přesvědčíme, že ruku v ruce s ní musí žít pravda v slovech, až se přesvědčíme, že stejně důležitá jest nelhati vůči člověku poctivému, jako mluvit pravdu o člověku nepoctivém. — Nikdy žádný národ nezachoval si dlouho svobodu, když ztratil úctu před zákony, když ztratil smysl pro podporu zákonů, smysl, jenž je základem spořádané svobody. — Je dobře, má-li národ bystrý a pronikavý rozum, neboť ten mu dává zdatné techniky, uměloce, kupce a průmyslníky; ale nekonečně lépe je mít ty silné přednosti, které shrnujeme pod jméno »povahy: střídmost, rozhodnost, vědomí povinnosti k bližním i k Bohu, pevný a zdravý úsudek, zápal a alechetný entusiasmus (nadšení) pro všechno, co je spravedlivé. — Století, do něhož jsme právě vstoupili, bude nutně budto velikým triumfem nebo velikou porážkou celé lidské rasy, poněvadž k nekonečně většímu rozpětí než kdykoliv jindy lidstvo spojilo se ve všech svých částech a to v dobách dobrých i zlých. Kolem nás všude je nesčíslné množství směrů, jež mluví pro dobro a stejné množství směrů, jež mluví pro zlo. — Hlavním základem civilizace je zákon. Anarchie je protějšek služkou a zvěstovatelkou tyranie a despotismu. Zákon a pořádek, sesílený spravedlností a mocí, jsou základy civilizace. Moc musí udržovati zákony v platnosti, jinak stávají se ilusorními. — Člověk, jenž všechno obětuje svým zájmům, je celku tím nebezpečnější, čím je schopnější.«

Myšlenky tyto prozrazují široký rozhled a hluboké nazírání. Ve svém poselství, jež jako prezident r. 1906 předložil anémovně, pojednával též o přípravách k druhé mírové konferenci v Haagu, k níž podnět dal car Mikuláš, a prohlásil, že spravedlivá válka jest pro bytost národa daleko lepší než neplodnější mír, který jest podmíněn trpěním bezpráví a nepravdivosti! Ironicky musíme však dodat: A právě téhož roku byla Rooseveltovi udělena Nobelova cena míru!

Zednářstvo a světová válka. Při zahajovacím kázání ponti vídeňských křesťanských mužů do Maria Cely uvedl vědec J. P. Abel S. J., že v dubnu r. 1914 známý Essad paša z Albánie ve vídeňském hotelu »Maison &

Schaden« v sezení zednářské lože celý plán světové války proti Rakousku a Německu objasnil. Bylo to ještě před sarajevským atentátem, který v srbské zednářské loži již r. 1912 byl usnesen. Tato srbská zednářská lože v posledních letech se připojila k Velkému Orientu pod velmistrem Nathanem. Všichni obžalovaní z procesu o sarajevském atentátu byli členy lože. Ve čtyřdohodě tvoří zednářstvo hlavní stváčský živel proti centrálním velmocem. — Kdo ve slovech P. Abela se snažil viděti »klerikální úzkoprstost« anebo »stranickou agitaci«, nyní jest vyklčen. Právě katolické kruhy přechasto upozorňovaly různé vlády, jak zednářstvo netoliko pracuje na zkázu církve, ale že také otfásá silně stávajícími řády politickými. Nevěřto se, ale nyní dokázáno výmluvně, že proti potutelnému zednářstvu pronášeny žaloby zcela správné. . .

Internacionála mrtva. »Nár. Listy« dne 6. t. m. píší: »Konec socialistické internacionály nemůže býti lépe dokumentován, než jak to učinil německý sociální demokrat, redaktor kamenické »Volksstimme« Arnošt Heilmann, jenž z bojiště napsal svému listu tento dopis: »Žádná socialistická dohoda neodstraní tuto . . . válku, pouze vítězství silnějšího. Internacionála je dnes mrtva, dnes vládne pouze Mars. Mír nepřinesou nám rozum a spravedlnost, nýbrž vítězné zbraně a politická moudrost. Nepřátelé musí býti tak drtivě poraženi, až koalice jejich bude zlomena. Mírové podmínky budou zde mírné, tam tvrdé . . . více nemůže žádný člověk říci. S nadávkou anexe plaší se jenom kůň. Dnes je otázkou životní záchrana a vítězství, nikoli dobývání, anexe. Nezapomínejte na německou jihozápadní Afriku! Chceme žít svým právem, nikoli z cizí milosti. K tomu nám třeba proti nepřítelům pouze jednoho: palec na oku a koleno na hrudi. A šklebí-li se mezitím několik svatoušek nad děsným osudem francouzských dělníků, odpovídáme jim: Francouzští dělníci zůstanou muži, i když vzájemně na sebe střiháme, ale vy jste — staré baby. Nechť se dále kolísají podstavy Internacionály — já jdu k Hindenburgovi.«

Obrana.

Snadné a rychlé rozluštění státní záhady. Kde dochází našim protivníkům při úvaze o politických a kulturních poměrech některého státu nit moudrosti, tam si vypomohou vždycky pohodlně paušální žalobou na »klerikalismus«. Vždycky na účet naší církve se pořídí malta na uplácnutí povážlivých mezer protikatolické vědy. A tak také »Právo Lidu« napsalo: »Italie sdílí osud těch zemí, které dlouho stály v područí klerikální moci a vlivem jejího konservatismu ve svém vývoji se opoždily.«

Tedy za nedbalost a hamižnost karbonátů může naposlady — katolická církev? Což pod panství papežovo náležela Italie celá? Ve středověku právě v hranicích papežského státu těšily se utěšenému rozvoji jak snahy kulturní tak hospodářské. V jiné, větší části Italie bujely zvláště ve XIV. století ustavičné domácí boje jednotlivých měst a velmožů. Když papežská residence přeložena do Avignonu, sám Řím pustl úžasně; stal se rejdištěm zápasu mezi členy a přívrženci rodiny Orsinův a Colonnův. Ale Avignon zkvětal i za úpadku moci papežské den ze dne uměním, vědou i bohatstvím, pokud v něm papežové sídlili. Stalo se v Evropě přislovím: »Kdo se vzdaluje od Avignonu, vzdaluje se od rozumu.« Papežská stolice v krátké řadě let učinila z Avignonu srdce Evropy, kam proudily zástupy netoliko kněžstva, ale i básníků, stavitelů, sochařů, malířů, filozofů, historiků atd.

Ale v té době náš Karel IV. právě proto že lnul k apoštolské stolici daleko věrněji než rozhodující politické kruhy italské, přivedl země koruny české do nejvyššího lesku. A na žádost samých uvážlivých Vlachů spěchal činit v Italii pořádek. Teprve když papežská stolice se do Říma navrátila, město zpustlé a živočel počalo opět zkvětat. Z Říma pak vycházely kulturní pokyny, jímž se podřizovali i osvícení jinoverci.

A co se dělo ve století devatenáctém? Papež Pius IX. zavedl některé prospěšné opravy ve správě státní a propůjčil 14. března 1848 svým poddaným ústavu. Ale radikální parasiti, kteří tyranisovali kde kterého konservativce, rámsili proti papeži dále tak, že byl nucen prchnouti do Gaety. Sbor samozvaných »zástupců lidu« prohlásil 9. února 1849 římskou republiku. Ale novoprocená republika neobratností vůdců (zrovna jako v Portugalsku) hned dostávala křeče. Papež r. 1850 se vrátil v průvodu vojska francouzského do Říma. Nastály však zápasy nové. Do roku 1859 církevní stát měl rozlohu 41.140 čtv. km, vykazoval pak jen 11.770 čtv. km. Konečně r. 1870 Říma dobyt, papeži uloupeno území všecko. Již dle tohoto kratičkého náčrtu každý samostatně myslící člověk snadno sezná, jak asi Vlachové v té době »byli ujařmení klerikální mocí«. Papeži náležela malá část nynějšího území italského, tak že za hranicemi církevního státu mohly živly protipapežské podporovati dlouho a dlouho nejdadrnější pokrok. Zatím však v území papežském byla kultura vyšší než v okolí. A od r. 1870, kdy již politická moc papežova v Italii úplně zlomena? Vždyť přece od té doby mohli Vlachové v úrodné zemi vychovati dvě generace nejosvícenějších lidí. Zatím však jest tam posud úžasný počet analfabetů; učitelé jsou placeni v Italii tak mírně, jako v žádné jiné velmoci evropské. Za takovou zaostalost může snad klerikalismus? To úžasné zpátečnictví ruské zavlivuje také katolická církev? Naposlady ještě příjdu protiklerikálové s tvrzením, že naše církev zaviniła zaostalost Číny, Grónska a Patagonie . . .

Již od r. 1870 jest zbaven papež veliké světské moci v Italii, zednáři tam rozhodují o národohospodářské politice, o školství, umění, o záležitostech sociálních. Slibovali těm, které zapřádali do tenat své agitace, okamžitý majestátní pochod blahobytu a osvěty. Nyní však — když i po práci téměř půlstoleté naplídili hodné bídy, najednou by rádi strčili příčinu italské mizerie na — církev katolickou. A po nich papouškují bezmyšlenkovitě, paušální žaloby protikatolické kruhy v jiných zemích.

Ale při této příležitosti nutno důrazně poukázati i na jinou okolnost. Když Německo v minulém století se proslavilo četnými vítězstvími, české protikatolické kruhy neustále opakovaly, že to jest výsledkem vyšší kultury. Dobře, pravda. Ale zapomínalo se, že přece na vítězstvích těch mají také podíl němečtí uvědomělí katolíci.

A nyní? Německý císař chová se k papežské stolici přátelsky, jeho protestantští i katoličtí poddaní bojují jako lvové. Náš mocnář jest nejpříjemnějším katolíkem, jeho armáda se skládá většinou ze synů katolické církve. A tyto dva mocné státy tlačí hrdou šíj pravoslavného kolosa k zemi, daly italským za vyučenou tak důkladně, že ještě po tisíci letech Italové budou s respektem psáti o zdatnosti rakouských bojovníků. Zednářská Francie se svíjí pod ranami našich děl, ačkoli si přibírala na pomoc Angličany. Nuže — nynější skvělé boje katolického lidu již nejsou známku vyšší vyspělosti, větší osvícenosti? Katolický lid rakouský a všichni ti, kteří s ním sympatisují, bojující po jeho boku, vyťeti důkladně zrak těm, kteří se skoro půl století chlubil, že jsou zcela odpoutáni od Vatikánu.

Úvěrní družstvo Eliška

zapsané společenstvo s r. o.

v Hradci Král., Adalbertinum.

Přijímá vklady na vkladní knížky a účty. — Úvěry osobní a živnostenské za podmínek nejvýhodnějších. — Vkusné střádanky.

Církevní věstník.

Polní oltáře pro naši statečnou armádu pořízeny byly péčí Jeho Excel. nejđ. arcipastýře a kléru diecésního a odeslány c. a k. apoštolskému pol. vikariátu ve Vídni, který dal je odevzdati jeden polní nemocnici č. 5/9, druhý rezervní nemocnici č. 3/9, jež obě určeny jsou pro raněné vojiny IX. armádního sboru. Polní oltáře zhotovila Křesťanská akademie v Praze. Pevně a vkusně kasety obsahují oltářní kámen, kanonické tabulky, svícný, kříž, misál, perikopy české a německé, prádlo a kasuli barvy černé a bílé, stříbrný, v ohni zlatený kalich s patenou, nádobky na sv. oleje, na hostie, na mešní víno a vodu a aspergil. Vkusným a praktickým vypravením zasloužila si křesťanská akademie plně dík nejđst. arcipastýře. Šťastnou shodou splněno v polní nemocnici přání tamního horlivého pol. kuráta, našeho diecéšana, který nedávno v listu svém trpce si stýskal na nedostatek polní kaple. Jako splněno toto jeho zbožné přání, tak kéž v brzkou splní se i jeho tužba konečná po brzkém vítězném závěrečném »Te Deum« před novým oltářem.

Výroční pont u P. Marie v Hradci Králové dne 15. srpna na Nanebevzetí P. Marie. Služby Boží budou: o 6. hod. mše sv. s exhortací a sv. požehnáním, o půl 8. tichá mše sv., o 9. hod. kázání a pontifikální mše sv. Odpoledne o půl 3. hod. litanie s požehnáním, potom průvod ke kapli Rožberské. Tam kázání a pobožnost na vyprošení vítězství našich zbraní, šťastného skončení války a brzkého trvalého míru. K hojně účasti se věřící uctivě zvou.

Pont do Malých Svatoňovic pořádá v neděli 22. srpna Spolek katol. paní a dívek »Anežka« v Hradci Králové. Z Hradce vyjede se o 6. hod. ranní, návrat do Hradce před 9. hod. večer. Cesta tam i zpět stojí 2,80 K. Přihlášky k pontu přijímají se do 16. srpna v redakci »Jitřenky« v Hradci Králové, Adalbertinum. Ponti této účastní se i J. E. nejđp. biskup dr. Jos. Doubrava, proto záhodno, aby se k tomuto manifestačnímu projevu dle možnosti připojily řady uvědomělých katolíků.

Zprávy organizační a spolkové.

Pozvání k XXII. řádné valné schůzi Politického družstva tiskového pod ochranou sv. Jana Nepomuckého v Hradci Králové dne 19. srpna 1915 o 1. hod. odpol. ve dvoraně Adalbertina. 1. Zahájení schůze. 2. Čtení zápisníku minulé valné hromady. 3. Zpráva jednatele. 4. Zpráva účetní. 5. Volba nového výboru. 6. Volné návrhy. Poznámka: Nesejde-li se i pětina členů, bude schůze o hodinu později zahájena. Dr. Fr. Šulc, předseda. Dr. Fr. Reyl, jednatel.

Na osleplé, raněné vojiny, Červený kříž, srotky, vědovy a nezaměstnané katolické dělnictvo ráčili dále věnovati: p. Bedřich Hanuš, Kostelec n. O. 15 K, katol. organizace Červená Hora kalhy, p. Hejckman, Slezské Předměstí berle. Zaplať Bůh! Proší se o další sbírky a dary na Zemský svaz katol. Orla v Hradci Králové. — Při oslavě 88letých narozenin Jeho Veličenstva nechť se všude učiní sbírky na Červený kříž, osleplé vojiny, invalidy atd. Zároveň je na Zemský svaz katol. Orla v Hradci Králové, jež je hude vnějšně kvitovati.

V městském divadle v Hradci Králové pořádán bude v příštím týdnu velký umělecký večer, při kterém účinkovat budou přední členové Národního divadla v Praze a sice: primadonna Emma Milfiovská, režisér Miloš Nový a kvarteto pěvců téhož divadla pp. J. Suda, F. Oufedník, O. Mácha a J. Javůrek. Pro zajímavost tohoto večera a jména předních našich umělců Národního divadla bude jistě divadlo naše v týž den hojně navštíveno. Předprodej lístků v obvyklém předprodeji. Vše bližší na návštěvních tabulích.

Z Ústředny královéhradecké. Některé firmy, jimž byly svěřeny vojenské dodávky, posílaly tyto zásluky na adresu expedicérů v místě sídla přejímacího vojenského úřadu. Vojenské úřady potvrdily správný příjem těchto dodávek. Ale dráha odmítla u těchto zásluk vyplacení rozdílů oproti původně počítanému civilnímu tarifu s poukazem, že dle platného vojenského tarifu jest autno zásluky ty adresovati přímo na vojenské úřady. V záležitosti této obrátila se Ústředna k c. k. ministerstvu železnic s obšírným podáním a žádala o vyplacení dotyčných rozdílů. Žádost byla však odmítnuta tímto výnosem c. k. ministerstva železnic: „Pro zboží zaslané dodavateli na zaslátelce, jež později přejde v majetek vojenské správy, nelze povolit ani pro minulé ani pro budoucí případy použití vojenského tarifu navrácením. Vojenského tarifu nemá být také použito při záslukách dodavatelů, při nichž jest v příslušných nákladních listech udán kromě vojenského místa ještě zaslátel nebo jiná civilní osoba, jako adresát nebo jako plnomocník, ježto takové adresování neodpovídá úplně ustanovením vojenského tarifu odd. E, I, 3 a dle prováděcího ustanovení l. k § 56. Ž. dopr. řádu dvojitě adresování jest nepřipustno, o čemž budtež zájemníci laskavě vyrozuměni. Mimo to se připomíná, že vojenský tarif jest výhradně úmluva mezi vojenskou správou a železnicemi, z níž civilní strany alespoň přímo nemohou žádných nároků odvozovati.“ — Škody, jež uvedeným firmám takto vznikly, jsou značné a trvají bohužel i dále, ježto některé firmy adresují své vojenské zásluky dosud různým expedicérům, ačkoli byly již upozorněny na tento nesprávný a je těžce poškozuující postup. Ústředna doporučuje tudíž ještě jednou, aby vojenské dodávky byly adresovány přímo dotyčnému vojenskému úřadu. — Kanceláře Ústředny zůstanou dne 18. srpna vzhledem k říšskému svátku uzavřeny.

Vyrovnaní řízení Záložního úvěrního ústavu v Hradci Králové úspěšně pokračuje. Věřitelé ústavu — pokud orgány vyrovnávací správy mají příležitost se přesvědčiti — uznávají vesměs navržené vyrovnání za nejúčelnější východisko z dnešní situace ústavu, tak že lze důvodně očekávati, že při vyrovnávacím stání, které konati se bude dne 23. září letošního roku u c. k. krajského soudu v Hradci Králové, dosaženo bude kvalifikované většiny, potřebné k vyrovnání. Zejména možno s povděkem konstatovati, že vláda účinně podporuje snahy o zdar vyrovnací akce. Z rozkazu Jeho Excel. p. místopředsedy, který vyrovnávacím správcem o to byl požádán, mešká tyto dni v Hradci Králové p. místopředseda Chlupp z Chlouna, referent finančně politické sekce místopředsedství, aby jakožto finančně politický odborník, který s hospodářskými poměry našimi důkladně jest obeznán, prozkoumal na místě samém elaborát obchodního dozorstva, ministerstvu financí předložený, který jest podkladem vyrovnávacího řízení. Není již pochybnosti, že krise Záložního úvěrního ústavu překonala vrcholný bod a že podaří se pomocí všech účastných činitelů a za blahovlnné podpory vlády bez katastrofy rozřešiti tento problém, od něhož závisí hospodářská existence tisíců.

Označování cen zboží. Vyhláškou parkmistrovského úřadu v Hradci Králové bylo opět obchodníkům předloženo denní potřeby uloženo, aby ceny jejich dle množství a jakosti zevně na krámě označili. Jest nejenom v zájmu dotyčných obchodníků samotných, aby tímto předpisem přesně se řídili.

Na polích kolem Hradce Králové černá se promoklý ovísek a pšenice. Veliké lijáky, které škodí již i zemědělcům, oddálily značně dokončení žni. Otava jest velmi slibná; jen aby se také mohla sklídati! Z různých míst krabatiny česko-moravské se nám oznamuje, že zrna posečeného, promoklého obilí již silně kličí. Podobně od Dobrušky a jiných míst. Deštivé počasí posledních týdnů poškodilo sklizeň značně.

Seznam cen na týdenním trhu v Hradci Králové dne 7. srpna 1915. 1 hl: vlivce 40—50 K, hrachu 80—120 K, čočky 100—120 K, jablek 130—140 K, krup 80—120 K, brambor nových 10—12 K, máku 100—110 K, lněného semene 50—60 K; 1 q: jetelového semínka červeného 140 K otrub žitných i pšeničných 18 K; 1 kg: čerstvého másla 5—5.50 K, vepřového sádla 4.60—5.20 K, tvarohu 60 h, 1 vejce 11—12 h; 1 kopa: zelní 7—16 K, okurek 12 až 16 K, kapusty 3—4 K, drobné zeleniny 1—1.20 K, svažků mrkve 2—2.20 K; 1 hl: cibule 1.90—2 K, jablek 10—12 K, hrůšek 10—12 K. — Přivezeno bylo: hl: jetelového semínka červeného 3, cibule 569, jablek 25, hrůšek 166; kop: zelní 86, okurek 230, kapusty 72, drobné zeleniny 380, svažků mrkve 430 a 299 podavínčat.

Odvalný případ v Kuklenách. Velký rozruch způsobila zpráva o krvavé scéně, ke které došlo v noci na den 12. t. m. v Kuklenách. Pan učitel Oldřich Kubišta přišel na dovolenou z Budapešti, kde konal vojenskou službu. Ve středu odpoledne zašel do Nechanic, kdež probral domek. Věrná zlodějská duše se dověděla, že peníze dostal hned a že je má ukryty doma. Nato v noci na čtvrtek po jedné hodině přicházel z kruhu svých známých k své vile. Kráčeje kolem zahradního plátku, povínil si, že okno salonku jest otevřeno a že uvnitř kdosi přechází. Domníval se, že to jest jeho paní. Ale

sotva několik slov promluvil, již poznal, že má co činiti se směšným vetřelcem. Vběhl na zahrádku. Postava neznámého muže vyskočila však z okna, silné ruce chopily pana učitele za k-k, až sápal. Pan učitel je statné postavy, ale lupič byl ozbrojen, takže přepadený majitel vily musil v nerovném zápase podlehnouti. Stržil osm bodných ran, až za silného krycího klesl. Přivolaní lékaři pp. MUDr. Šob a MUDr. Smetana poskytli těžce zraněnému rychle první pomoc. Asi ke 4. hodině byl pan učitel dopraven v povážlivém stavu do hradecké nemocnice. — Plně se pátá, kdo byl útočníkem. Seznáno, že vetřelec se prohroboval v salonku důkladně. Vyházel různé předměty ze skříní, ale nic neodnesl bez pochyby proto, že byl právě před skončením své zlodějské prohlídky vyrušen.

Josefov. V neděli dne 8. srpna oslavovali jsme dobytí Varšavy a konali jsme slavnost svěcení nového zvonu „umráčku“. Nový zvon, vážící neto 74 kg, pořízen byl nákladem města a přispěním p. setníka Šl. Bahrynovského. Slavnosti účastní se sbor důstojníků, městské zastupitelstvo, místní úřady a spolky a nečetné množství obecního lidu. Slavnou má sv. konal a zvon posvětil vsdp. bisk. vikář Jan Fr. Seidl, děkan z Holohlav, za asistence dpp. místních faráře, c. a k. polního kuráta Fr. Brýdla, katechety Fr. Stejskala a bohoslovce J. Karpěka. Slavnostní řeč česky i německy konal místní p. farář, který navázal na nápis zvonu, hlásající, že ulit byl „sacientę magno bello europæo“, t. j. když zafila velká válka evropská, dovodil, že v této době dlužno s obdivem a vděčností patřit na vítězná spojenecká vojska a vzpomínati zbožně i na vojiny, kteří v těchto bojích za císaře a vlast život svůj položili; jim že platiti bude první vyzvánění novým zvonom. My pak v této válečné době že oddaně, věrně a obětavě máme státi při našem nejmilnějším zeměpánu. Po této řeči zapěl přítomní hymnu rakouských národů. Zpíváno bylo česky, německy a maďarsky. Po slavném „Te Deum“ nesen byl zvon na ustanovené místo u věže. Dojemno to bylo, když pěkně ověněný zvon pomalu za zvuků vojenské hudby tažen byl na vysokou věž. Mezitím, co poprvé tímto zvonom se zvolnilo, konala se v kostele dojemná zádušní pobožnost za vojiny ve válce padlé. Krásně zdůraznila patriotická tato slavnost zanechala u všech účastníků příjemnou upomínku.

K odhalení desky Ehrenbergovy v Solnici. Četné již docházejí přihlášky jak z kruhů kněžských tak i laických. Vsdp. kanovník Msgr. dr. Fr. Šulc zastupovati bude akční výbor katolického lidu v Čechách a učiní také příslušný projev; rovněž zastupovati bude Kapol. Pol. družstvo tiskové v Hradci Králové. Spolek českoslov. poutníků se sídlem v Praze zastupovati budou místopředseda vsdp. farář Ant. Brož z Podolí a pokladník vsdp. farář Ant. Kašpárek z Prahy. Družstvo Vlasí zastoupeno bude spisovatelem a farářem vsdp. Al. Dostálem z Ouval. Do Solnice možno přijeti z Hradce Králové buď již v sobotu odpoledne ve 4 hodiny, anebo až v neděli dopoledne v 10 hodin. V Solnici utvoří se místní komitét, v němž jest zastoupena městská rada, městské zastupitelstvo, jakož i příslušné obce; tento komitét koná plně přípravné práce, aby slavnost potkala se se zdárným výsledkem. Jest naprosto třeba, aby každý účastník, který reflektuje na oběd a nocleh, se přihlásil do 20. srpna na farním úřadě v Solnici.

Malé Svatošovic. 200leté jubileum poutního místa našeho oslaví svou vzácnou přítomností a konáním služeb Božích náš nejvyšší arcipastýř v neděli dne 22. srpna. Duchovní správcové, račež osadníky své upozornili!

Hořice. Poněvadž říšský válečný obilní ústav posud nefunguje z příčiny, že bylo třeba agendu jeho decentralisovati a upravit k potřebám a poměrům jednotlivých zemí a že se patrně o to jedná, mnoho-li z agendy této má se světliti zemským obilním ústavům, byla zdejší obec vládou pověřena, aby se prozatím ona starala o aprovisaci svého obyvatelstva, což se také děje a na radnici prodává se mouka, maslo dánské, ano i s masem stal se pokus. Má to do sebe nespornou výhodu, že je městské obyvatelstvo samostatnější oproti venkovu, jenž nezřídka žádá nadmaximální ceny, a že se staví hráze vykořisťování v této těžké době, kdy aprovisace hraje tak důležitou roli a kdy je vše pro novost poměrů tak neurčitě a neupravené. Bude-li obyvatelstvo průmyslových měst zásobováno též odjinud a nebude odkázáno jen na svůj venkov, přestanou ty nedůstojné a politování hodné zjevy, že některé ženy, aby neodešly s prázdnou, obstupují venkovské prodáváčky a jim jejich výrobky přímo z košíků vybírají, nabízejíce ceny vyšší než jsou stanoveny. Venkovské ženy dostanou nechtě k cestám do města a tak se poměry obrací, že totiž producent nejde ke konsumentu, nýbrž naopak městské obyvatelstvo je nuceno jíti pro potraviny na venek nebo platiti si prostřednictvím, t. zv. hokynáře. — Obilním ústavem byli již komisionáři jmenováni a přijato s všeobecným povděkem, že se při tom přihlíželo k hospodářským družstvům, obcím, nebo aspoň osvědčeným obilním obchodníkům a znalcům a že nepochodili kandidáty, protežovaní patrně obilní bursou. Oni mají za úkol, obilí skoupiť, do určitých měnů dodati, odkud bude mouka a ostatní jednotlivým okresům dle potřeby přidělována. Obilní listky zůstanou a budou zavedeny nejspíše i do venkovských obcí, což — jakož i zrušení měřičného — je jen logickým důsledkem státního obilního monopolu. — V nejbližší době otevřena bude městská opatrovna, která byla svého času dobře umístěna v budově, na jejíž místě stojí divčí průmyslová škola „Vesna“. Poněvadž prostředky jsou slabé, bude učiněn prozatím pokus s omezeným počtem dětí.

Je to však potřeba nad jiné naléhavá a je třeba, aby se přes těžké nynější poměry našli příznivci této nad jiné potřebné sociální instituce a aby komitá hledělo získati hlavně zakládající členy.

Čáslav. D. a r. Měst. rada a c. k. pošt. pokladník v. p. L. Novák věnoval pro vojny umístěné v lazaretní okr. chorobince hojně různých zábavných a ilustrativních knih. Správa chorobince vzdává mu tímto srdečné díky a prosí i jiné dobrodince, aby na naše statečné bojovníky nezapomínali a jim vhodnou četbou pobyt v lazaretech zpříjemniti pomohli. — Prohlídka trhu potravinářského, vykonaná minulého týdne c. k. okr. vrchním lékařem, uvitána byla kupujícími obecnějším a radostí. Začínali některé venkovské nosiči do trhu na př. maslo naprosto nevypracované, v němž byla ještě polovička podmasla. Podobně tvaroh byl takové jakosti, že ho ani slepice žráti nechtěly. A ceny za zboží odvažují se požadovati daleko nad maximální ceny, c. k. hejmanstvím vydané. Trapně působilo, když přehlížeč c. k. lékař sháněl se po strážníku a nebylo možno žádného sehnati. — Poměry na trhu našem vůbec by zasloužily náležitě reformy a to jak se strany prodávajících, tak se strany kupujících. Prodávající přirozeně chtějí stržiti co nejvíce a přemnohé naše paníčky, ač stanoveny jsou úřední ceny, nabízejí jakýkoliv obnos, jenom aby nemusily učiniti tímu misnému jazyku a pak, aby se před druhými mohly zabýsknouti, ony že si mohou dovolit zaplatiti cokoliv. Policie jest proti nim ovšem bezbranná, ač ony na prvním místě by měly býti stíhány, protože tímto počínáním zdražují nesvědomitě potraviny svým méně zámožným spoluobčanům. Snad nyní, kdy vydán byl přísný výnos ministerstva vnitra, nalezne se i proti těmto zdražovatelkám z řad konsumentů náležitá obrana. Hlavní věc ovšem bude odhodlati se k zakročení. — Kousek otázky hygienické. Už jednou jsme se zmínili, že by pumpa před krámem p. Lustigovým měla býti uvedena do náležitého pořádku. Při posledních deštích vnikla do studny uliční voda, takže nebylo možno vody naprosto používat. Mohly-li býti do pořádku uvedeny studny jiné, zaslouží si jistě poplatníci této části náměstí, aby se to stalo i se studnou touto. Doufáme, že správa města si toho povšimne. — Konečně došlo k jakés takés úpravě zastrčeného koutu mezi kostelem sv. Petra a Pavla a obecním domem. Když ne plného vydláždění, aspoň vydláždění rigolů dočkalo se místo toto, při každém dešti v bahnišce a vymleté strže se měnící. Jen ještě by bylo třeba učiniti něco s oním neblahým zákoutím u vrst obecního dvora, které stále ještě slouží za záchodek a z něhož za parných dnů vychází zápach otravný každého kolemjdoucího. Je to přímo paskvil na okolí kostela. Snad se však dočkáme nyní také náležitě úpravy a opravy. — Nedostatek pozornosti a rozvahy odpývávali loni okres. spolkem vysazené stromky na ulicích našeho města. Přivázaný byly ke krátkým kolům a při víchru těžké korunky jejich nyní napofád se lámají. Je to nejen značná škoda hmotná, ale působí to i bolestně na každého přítele stromů. Bylo by na čase učiniti aspoň provisorní opatření a přidati k starým kolům nástavky, aby i koruna byla upevněna. Také uschlé stromky bylo by lépe odstraniti než nechati je holými větviemi třetli k nebesům.

Čáslavsko. Nemalé rozčilení mezi nemajetnou částí obyvatelstva působí zákaz na některých místech vydání, kterým zapovídá se sbírání pozůstatků klasů. Někde, aby se sběru zabránilo, buď se pole hned orají nebo močávkou polévají. Od chudé třídy obyvatelstva nese se to velmi těžce, zvláště letos, kdy každý klas, každé zrno má svou zvlášť důležitou cenu. Hospodáři ovšem vymlouvají se, že mnohým slouží sběr pouze za plátek, aby mohli krásti a někteří přímo odpovídají, že odepřením sbírání chtějí donutiti k většiněm zaopatření si pracovních sil. Je to otázka dosti složitá a nebylo by bývalo na škodu, kdyby byla bývala včas upravena tak, jak stalo se to na jiných místech, jako na př. na okresu kutnohorském, kde c. k. okr. hejmanství vzhledem k důležitosti, aby každého zrna bylo využito, doporučilo sbírání na pohrabaných polích lidem starým a chudým, jakož i dětem dovoliti. Ostatně i takto, domníváme se, křesťanská láska mohla by leccos doplniti a napraviti. Už v zájmu veřejného blaha není dobře jikřiti jakékoliv staré rány anebo působiti nově. Jsme přesvědčeni, že s námi budou souhlasiti všichni lidé dobré vůle.

Z Třemošnice a Čáslavě dostali jsme toto vytknutí: „Prosm, abyste upozornili na trapný nedostatek na lokální trati Čáslav—Třemošnice, který působí nejednomu cestujícímu chvilu velmi nemilé a také případně pro zdraví nemálo škodlivé. V celém vlaku totiž není oně místnosti, která poznamenána jest všude číselm 0. Je to pro domácí snad dosti komická, ale pro cizince nanejvýš trudná chvíle, když v čas potřeby shání se za jízdy po této místnosti a když konečně ho spouštějí upozorní, aby počkal, až se doplží lokálka do Skovic, tam že za hromadou starých pražců bude moci nalézt ulehčení, anebo aby počkal až do Žlebu, kde si bude moci vyprositi klič. Výletníkům do Železných hor zatím doporučuji, aby se před jízdou nedali svěsti lákavými nápisy hostinců k jídlu a pití.“

Umělecká výzdoba děkanického chrámu na Kladně. Měžeme říci, aniž bychom se nechávali unášeti místním patriotismem, že jest asi málo měst českých, jež budou míti tak krásnou památku z nynějších trudných dob jako naše král. hor. město Kladno. Děkanickému chrámu našemu zásluhou přátel umění a nezřetností umělcovou dostalo se velkého cenného obrazu, jenž zkrášl v apsidě pozadí hlavního oltáře. Vytvořil jej křesťák akademického malíře Eduarda Neumanna ze Sv.

Jiří u Chocně. Jeho obraz »Nanebevzetí Panny Marie«, malovaný pro chrám náš, jest zdatné dílo malby náboženské. Rozvržení postav, vyláčení myšlenky i výběr barev jsou bezvadné. Jasně tóny obrazu měly upoutávat pozorovatele. Pro chrám našeho průmyslového kraje jest obraz takový vábivou, rozradostňující písní. Autoru jeho nelze upříti uznání, že správně pochopil nejen předmět, který svým štětcem zpracovával, nýbrž i prostředí, pro něž dílo svoje tvořil. Církevní umění malířské jest jeho oblíbeným oborem, nejeden chrám krásí již jeho malby; jmenujme Velehrad, Humpolec, Řečkovice u Brna. Malý Bor na Budějovicku a j., ale nejvýše povznese se umělec při výzdobě chrámu našeho. Malířská okrasa naší basiliky jest celá jeho originální myšlenkou, jak po stránce dekorativní, tak obrazové. Také obě postranní lodí chrámové budou ozdobeny jeho uměleckými pracemi. Zde vytvoří dvě lunety. Nad oltářem sv. Benedikta bude obraz »Kristus káže sedmero blahoslavenství«, pro oltář Máti Magdaleny určena jest luneta »Kristus v domě Simonově«. Obě tato díla, jak ze skiz souditi možno, čestně přiřadí se k obrazu hlavnímu. Takto bude provedena umělecká výzdoba chrámu našeho, díky obětavosti dárců i umělce, nevelkým nákladem. Výpravu lunet umožnili tisíčovými dary rodák kladenský p. cís. rada Fr. Thüringer, člen městské rady na Smíchově, a p. Svobodová z Kladna. Umělec podal se díla svého s pietou a láskou, cit a oduševnění vyzařují z jeho maleb. Neumann má všechny vlastnosti nutné náboženskému malíři; neschází mu víra, vzdělání, pochopení, výstižná umělecká zdatnost.

Z osady polských uprchlíků u Chocně v Čechách. Haličtí váleční uprchlíci zařídili se ve svém barákovém městě ve východních Čechách, jak jen mohli, po domáku. Poměry válečné nedovolí mnohým z nich, aby vrátili se domů ani nyní, kdy bojiště posunulo se za hranice haličské. Jest proto pochopitelné, že pečují o to, aby svoji novou, na rychlo vybudovanou domovinu si také malebně vykrášlili. Přikročili tudíž ke zřízení rázovitě zdobě, bez níž není snad jediné polské osady. Jsou to Boží Muka. Zbožným Polákům dostane se nyní tohoto památníku i v jejich útulku v Čechách. Bude to práce dovedná a umělecká, již navrhl akademický malíř p. Eduard Neumann ze Sv. Jiří. Umělec ozdobil kříž Božích Muk, který bude okrášlen ornamenty národních vzorů, obrazem Kristovým po jedné a Matky Boží Sedmibožské po druhé straně jeho. S obou stran u pat kříže umístěna budou klekátka. K postavě tohoto památníku dojde v nejbližších dnech sprnových. Barákové město polských uprchlíků ochotou a štedrostí českého umělce získá pěknou a příznačnou okrasu, jež zůstane i za šťastnějších dob jasnou vzpomínkou na nynější trudné časy.

Sochy, oltáře a j.

provádí absol. c. k. odborné školy
a c. k. umělecko-průmyslové školy
Jan Dušek v Chrudimi.

Různé zprávy.

K návratu haličských uprchlíků. Následující okresy haličské jsou nyní volny pro návrat uprchlíků: Biala, Oswiecim, Chrzanow, Zywiec, Nowy Targ, Wadowice, Bochnia, Mysłenice, Limanowa, Nowy Sacz, Brzesko, Dabrowa, Mielec, Kolbuszowa, Pilzno, Ropczyce, Grybow, Strzyżów, Krosno, Stary Sambor a území okresů: Krakov, Wieliczka a Podgórze, pokud nenaleží k pevnostnímu obvodu. Uprchlíci, kteří měli při vypuknutí války v některém z těchto okresů stále bydliště a nejsou neschopni k práci a zároveň bez výděliku, pokud se týče bez prostředků, vyzývají se, by se tam navrátili. Pravidla pro návrat vydána jsou c. k. ministrem vnitř.

Klamné jsou všechny pověsti, že Cyrilomethodějská knihtiskárna a nakladatelství V. Kotrby v Praze letos svých kalendářů na rok 1916 nevydá. Těší nás, že se svým ctěným čtenářstvem můžeme sdělit: Právě dovidáme se, že tyto kalendáře budou vydány již v nejbližší době a to všechny druhy — ano dokonce o jeden nový druh — Volenský kalendář — ještě více. Celkem vyjde tedy 12 druhů katolických kalendářů, jimž redakce věnovala svoji největší péči, usilovně se snažíc, aby dosáhli oblíbenosti u všech vrstev čtenářů. Netřeba jich ani doporučovati — činí to samy. Odbyt těchto kalendářů rok od roku nabýval většího rozsahu, takže, ač náklad každoročně o mnoho tisíc se zvětšoval, přece nestačil a kalendáře byly vždy v listopadu úplně rozprodány. Doporučujeme proto, aby každý, kdo kalendáře tyto chce si opatřit, učinil závčas svoji přihlášku.

K letošní turistice. Píše se nám: Přichít-li se válce za zásluhu, že jejím přičiněním učí se lidé zeměpisu, není to její zásluhou jedinou. Učí nás také tak trochu se ceniti, přiblížování duševně navzájem, a světová válka nyní mimo toho nás naučí zajisté — vážit si svých domácích míst vynikajících krásou, památkami historickými a zajímavostmi přírodními. Necestujeme sice dosud tak plyně jako na př. Němci, Angličané a Francouzové, ale cestujeme přece nyní více než v době minulých, kdy turistiky pěstovali jen tu a tam ojedinelí malíci. Jenže právě v posledních letech přicházela ta naše česká turistika z pravých kolejí. Jest známo o mnohých pražanách, že smutí v létě »na ven«. Žijí jazykově tvrdě dokonce, že některá dovede být po 3—4 neděle uzavřena při opuštěných záclonách, jen aby

se musilo mysliti a ona pochlubiti se mohla, že byla »na venkově«. A ta česká turistika dělála něco podobného. Pan X., milostpani Y. atd. neznali alce našich á-tuhých, přímo raiiských koutů Čech, ale — vše dali zato, když mohli se pochlubiti, že byli »hodně daleko«, zejména u moře. Ano, »u moře« se stalo okřídleným slovem honosným a »nebýti u moře« vyznáním těch, kdož byli nejméně — k poškvtování. Letos tak mnohým sklaplo. A není to nijak dobré věci na škodu. Nemožnou utráceti slušné peníze jen k vůli tomu, aby »dali se viděti«, zůstanou hezky doma a zajisté i při galimatiasovském »spojení« železničnickém, které vlastně žádným spojením není — i při slušně zvýšených cenách pokrmů i všeho ostatního, vyhledávají budou ta naše pěkná místečka českých rájů, která, kdyby byla majetkem ciziny, byla by propagována reklamou daleko široko a kam by zase chodili a jezdili z daleka široka . . . Připomínáme tu ladné krajiny našich Otlic, Úpy i Metuje, zejména však český ráj — Turnovsko s Jičínkem, Česko-Skalcko, Náchodsko a Počicko, kde vesměs krásné kouty naší vlasti, bohaté přírodními nádhernostmi i četnými památkami historickými. Těch zajisté bude letos více než jindy všimáno tak, jak toho zasluhuji. Neboj se někdo cen přemrštěných, těch zde není v ničem a téměř nikde, zato však překvapení milých, o jakých má naše obecnstvo vědomí dosud málo. A při tom všem — jsme na těch místech všude mezi svými, doma, dýšeme ten vlastní vzduch domácí a nořime se v upomínky našich slavných i poučných dějin a v krásy drahé domoviny. Jen tedy s chutí a s radostí na ty naše hory a nivy! Litovati toho nebudeme! K.

Jak se také dnes pro lid píše. Bismarck užil kdysi okřídleného slova, že »nikdy se tak neíše, jako po honě a před volbami«. Kdyby žil, řekl by snad dnes, že nikdy se tak nebál, jako v době válečné. Alespoň by nyní měl plnou pravdu. Zpráva a novina na tisk, třebaž je jedna odporuje druhé, a zvanění, svědčícího o nevědomosti, velmi mnoho. Jeden denní list upozorňuje na poslední číslo nedalekého listu krajinského, v němž sděluje se čtenářstvu, že dnes stojí ve zbrani jedna miliarda lidí na ploše 30 milionů čtverečných mil. Obyvatelstvo země odhaduje se na 1 a půl miliardy, povrch zemský měl asi 9 a čtvrt milionu čtverečných mil. Kde vzal pan pisatel těch 20 mil. čtverečných mil scházejících, nevíme. Ale seznáváme něco jiného: pisatel neví, že 1 miliarda jest 1.000.000.000 a že se počítá, že ve zbrani stojí snad asi stý až tři miliardy!

Ruské »všeslovanství«. Die »Hlasu« před válkou meškal přední representant českého národohospodářského života v Petrohradě, aby pracoval ve prospěch ořet českých závodů, které byly vyzvány ke konkurenci na vypsané dodávky pro ruskou vojenskou správu. Bylo mu nemalým překvapením, když tehdejší ruský ministr války (Suchomlinov), vysloviv se uznale o ořetách, prohlásil pak kategoricky: »Ale do Rakouska nedáme ani za haléř!«. A na námitku, že jde o nabídky českých závodů, pravil: »To je všechno jedno!« Na vysvětlenou pak dodal: »Válka s Rakouskem je neodvratna. Dlouho se na ni připravujeme a jsme již úplně připraveni. Dojde k ní co nejdříve, při první příležitosti. Rakousko musí být zničeno. My je déle nemůžeme trpět. Překáží nám!« Stejně se vyslovil také nejen chef ruského generálního štábu, ale i, ovšem slovy méně příkrými, ministr záležitostí zahraničních Sazonov.

Nebezpečí majáků pro ptactvo. »Nár. Listy« píší: Moderní silná světla majáků neobyčejně vábí ptáky, jimž jsou pak zkázou. Na mnohých místech bývají ráno nalezena sta mrtvých ptáků. Jeden holandský přírodopisec dokázal výsledky svého pozorování, že nejsou to světelné paprsky, jež ptáky ničí, nýbrž ptáci se usmrćují sami. Prostě se na smrt vyčerpají stálým poletováním kolem světla majáku. Čím osamělejší je maják, tím více vábí ptactvo. Tak prý pod majáky v Kanále nebo Mexickém zálivu možno najíti ráno na sta mrtvých ptáků všeho druhu. Svítí-li měsíc nebo je-li blízko majáku ještě jiný veliký pramen světla, je ptáčích mrtvol méně. Aby byla zmírněna úmrtnost tažného ptactva, byla namnoze v místech, jimiž ptáci táhnou, světla majáků ztlumena. Leč tím je opět zvýšeno nebezpečí pro loďstvo a zvláště nyní v době válečné není toto opatření proveditelné. Jedným dosud osvědčeným opatřením na ochranu ptactva jsou tyče, umístěné kolem lampy poněkud níže, než kam sahají nejsilnější paprsky. Neboť právě tak, jako mušky, kroužící kolem světla, usedají občas na lampu, usednou ptáci na tyče a odpočinou si od šlepného tance. Kolem majáku v Terschellingenu v Holandsku, kde nejprve bylo učiněno toto opatření, byla ihned úmrtnost ptactva snížena na minimum.

Všelicos. Býv. ministr K. Prásek přihlásil se k vojenské dobrovolně; byl jmenován důstojníkem a přidělen službou k ministerstvu války. — Uprchlíků z jihu jest dle Slovence na Moravě: Slovínů 8627, Italů 26.919; v Čechách 11.405 Italů, v Dol. Rakousích 1060 Slovínů a 13.556 Italů; v Horních Rakousích 12.317 Italů; v Uhřích 15.000 Slovínů a 21.800 Italů. — Princ Leopold Bavorský (69 let starý), jehož armáda dobyla Varšavu, jest zeť našeho císaře; má naši císařskou princeznu Giselu za choť. — Řecku anglickou blokádu úplně uzavřenému hrozí hlad. Řecká vláda prosí bulharskou, aby poskytla Řecku dostatek vagonů na dopravu obilí z Rummska a Ruska. — Vlečtí velkoobchodníci nhlím chystají se ke zvýšení cen o 10 hal. na metr. centu. — Česká »Prodaná nevěsta« na bulharském jevišti ve Varně přibíhá s takovým nadšením, že na všeobecnou žádost lázeňských hostů, kteří se sjeli do Varšavy z celého Bulharska, musela být opakována. — Rakouský ministr kultury a vyučování vydal výnos, v němž varuje před přílišným přepřimováním škol středních a vysokých a

radí k bedlivějšímu obeslání škol odborných. — Magistrát německého Norimberka vydal nařízení, kterým se zakazuje prodávání školáků a školáček na ulicích, náměstích a v parcích, jakmile se setmá. — V některých vesnicích ruských prodávají matky své děti, aby měly na chléb a na — kořalku. — Kardinál Gibbons, arcibiskup baltimorský, nařídil modlitby za mír. Přčetl sám v katedrále papežovo svolání k míru a prohlásil, že Spojené Státy jsou povinny papeže účinně podporovati. — Zajatým našim důstojníkům v Rusku odnímány byly dosud všechny jejich odznaky, vyznamenání; na zakročení rakouské vlády dohodly se Rakousko a Rusko, že přístě zajatým důstojníkům budou ponechány jejich odznaky hodnosti atd. — V Londýně rozmohlo se nemírné pití, zejména u žen. — Rolnické cukrovary moravské, jichž je 11, rozhodly se, nedržeti se fepných kontraktů a zvýšiti dobrovolně cenu řepy. Tak dostanou rolníci za 1 q řepy asi 3 K. — Obec pražská zřídila na Petříně obecní králikárnu, obsahující 600 chlévů, z nichž 250 pro chovná zvířata a 350 pro zvířata určená k jatečnému zužitkování. Nyní se tu chová 200 kusů prvotřídních zvířat. Již přístí měsíc dostanou se králíci obecního chovu do prodeje.

Kde kupujete knihy?

Naše knihkupectví Vás také vzorně obslouží.

Literatura.

Nákladem V. Kotrby v Praze. Zábav večerních, roč. 36., sv. 2.—3.: Podnik. II. díl. Napsal Pierre l'Ermite. Přeložil B. Kyselý. Cena 2 K. Na Zábavy večerní — 5 až 6 svazků ročně — předplácí se ročně 4 K. — Křesťanská škola. Časopis pro šíření ideí náboženských v českém školství. Řídí V. Špaček. Roč. 14., seš. 6.—7. S přílohou Obrana vychází měsíčně za předplatné 7 K. Příloha Rodinné vychování stojí ročně 2 K. — Poklad věčkůch. Řídí P. Št. Švec. Čís. 8., roč. 16. Vychází měsíčně za roční předplatné 1.50 K. — Rádce duchovní. Řídí Fr. Vaněček. Čís. 10., roč. 22. Vychází měsíčně. Roční předplatné 8 K. — Promluvy. Cyklus 4. Pořádá P. F. Žák T. J. Za 70 hal. — Rajska zahrádka. Pořádá V. Špaček. Roč. 24., čís. 10. Roční předplatné 1.60 K.

Z nakladatelství Benediktinské tiskárny v Brně. Myšlenky a rady vzdělaným jinochům na uváženou. Napsal P. Ad. v. Doss T. J., přeložil dr. T. Korec. Druhé vydání. Kniha I. Cena 1.50 K. — Náš Domov. Měsíčník. Pořádá J. Vévoda. Roč. 24., čís. 8. Roční předpl. 4 K. — Škola Bož. srdce Páně. Řídí P. P. Hlobil. Roč. 49., čís. 8. Roč. předpl. 3.20 K. — Květy Mariánské. Pořádá P. Kr. Lux. Roč. 32., čís. 8. Roč. předpl. 1.60 K. — Anděl strážný. Časopis pro mládež. Řídí J. Dvořáček. Ročník 34., číslo 10. Roční předpl. 1.60 K. — Černin-Brázda: Života chmury i jasy. Cena 1.50 K.

Kazatelna. Homilet. časopis. Pořádá Fr. Vaněk. Roč. 13., čís. 9. Roční předpl. 6.60 K přijímá knihtiskárna E. Šprongla v Pelhřimově.

Časopis katol. duchovenstva. Řídí dři.: J. Tumpach, F. Kryštofek a A. Podlaha. Roč. 56., seš. 5. Nákladem Knž. arcib. knihtiskárny v Praze. Předplatné na rok obnáší 9 K.

Nákladem Dědictví sv. Jana Nep. v Praze. Soustavná katol. věrouka pro lid. Napsal P. Fr. Žák T. J. Díl I. Krámská cena 6 K. — Dědův odkaz. Kniha pro dospívající jinochy. Napsal K. Balík. Cena 1.40 K. — Paměti F. J. Vaváka. Část I. Cena 2.50 K. — Členem Dědictví stává se, kdo složí jednou pro vždy 20 K.

Do Hradce Králové

Při našem odchodu z Hradce Králové nebylo nám možno se všemi známými a přáteli osobně se rozloučiti.

Činíme tak touto cestou a děkujeme všem srdečně s Bohem.

V Chrudimi, 3. srpna 1915.

C. k. vrbní pošt. správce v. v.

Josef Hlavenka
s rodinou.

Nečekaně, až Vás nakažliviny překvapí, ale opatřte si závčas domů jedinou osvědčenou diet. ochranu

faráře L. V. HORY:

„VADE MECUM“
(lékem chráněno)

a pamatujte dobře, že lepší tato pomoe všem nežli valká nemoc potom.

Obdržíte v lah. po 1.50, 3.—, 5.—, a 9.— K (a partě dragarších neb v laboratorii V. m. v. Dikšich 0.)

Paramenta.

Ignáce V. Neškudla syn

(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)

(bratr P. J. Neškudly, faráře ve Výprašticích)

doporučuje P. T. veleřádné duchovenstvu
svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

všech kostelních paramentů,
spolkových praporů a kovového nářadí.

Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukázkou
se na požádání franko zašlou.

Vazbu knih

v jednoduchém i
přepychovém mo-
der. provedení ry-
chle zhotoví uměl.
závod knihařský

Richarda Šimáčka

v Hradci Králové, Pospíšilova tř. č. 131.

**Němčině
a francouzštině
vyučuje**

sl. A. Nepeřená

v Hradci Králové, Dlouhá
ulice, číslo 200.

Starší slečna,

kteřá 23 let vedla domácnost dp. fa-
ráře a jeho úmrtím o místo přišla,
prosí o místo

hospodyně

na faru nebo k dp. katechetovi. —
Honoráře žádného nežadá. — Dopisy
raďte zaslati do administrace t. l. pod
značkou „Osamělá“.

Sklomalba

E. Škarda, Brno,

umělec. autor prvých řádků
hotoví a dodává sklomalbu
elna. V každém slohu a
provedení, od nejjednoduš-
šího vzoru do nejobořatší
sklomalby figurální, hotoví
pravec „lákánek“ mesalbu
kaménkovou pro facady, ol-
tářní obrazy. náhrob-
ky atd. s nejširším
zaručením umělecke-
ho a odborného dokona-
lého provedení.

Rozpočty ochotně a zdarma.

**Čtenkyně Božského Srdce
Páně,**

kteřé povolání do řádu mají a výchově a ošetřování
oslabených dítek aneb misii věnovati se chtějí, nechť
se obrátí s dotazem stran přijetí na představenou
::: kláštera B. S. P. Krupka (u Teplic). :::

**Pohřební ústav
H. Richter v Hradci Král.**

obstarává spolehlivě
exhumace a převážky pad-
lých vojáků z bojiště.

**Jan Horák,
soukenník**

v Rychnově nad Kněžnou

zasílá na požádání vždy

dle roční sezony kolekce
nejnovějších druhů pravých
viněných látek

své vlastní výroby, jakož i tu- i cizozemských.

Četná uznání zvláště z kruhů vele-
řádné duchovenstva svědčí o poctivé ob-
sluze mého ryze křesťanského závodu za
dobu více než třicetiletého působení.
Učiňte, prosím, malou objednávku na
zkoušku.

Volejenné látky na taláry.
Těž na splátky bez zvýšení cen!

Vklady na knížky zúrokuje

od 1.
května
1913

4 1/4 %

**Městská spořitelna
ve Vysokém Mýtě,**

za níž ručí obec
Vysokomýtská.

Jest tedy vklad ve spořitelnu
vždy zcela bezpečně uložen.

Veleřádnému
duchovenstvu a

slavným patronátním

úřadům dovozuje si depo-

ruční veškeré kostelní nádoby a
nářadí a to: monstrance, kalichy,
oltáře, nádobky, paténky, pacifikály,
svícny, lampy, kaditelnice, kropenky
atd. své vlastní výroby, předpisům
církvním vyhovující. Staré předměty
opravuje v původní intenci a
v ohni slatí a stříbří nebo proti do-
platku za nové vyměňuje. Hotové
předměty neb výkresy zasílá nau-
kásku franko bez závažnosti koupě.
Vše se posílá posvěcené. Práce ruční.

Sklad veškerých stříbrných a stříbrných klenotů, jako: řetězů,
madonek, křížků, prstýnků, náramků atd. u Metáfské
prsteny, tabatěrky, jídelní náčiní ze stříbra pravého
i čínské vády na skladě.

Staré slatě, stříbro a drahokamy kupuje se nejvyšší cenou.

JAN STANĚK,

pašit a ciseleur

Praha-L-979., ul. Karoliny Světlé, čís. 12. n.

Přátelský znalec c. k. zemského trestního soudu.

MED

český, se zárukou neporušenosti, z letošní snůžky
obzvláště výborný má celoročně v levné ceně
na skladě

JOS. JELÍNEK,

člen Zemského Ústřed. včelařského spolku

v Hradci Králové.

Založeno r. 1820.

SPECIALITA

pravý ústecký, po mnohá desetiletí vy-
hlášený žaludeční likér pod nášim

Amers de Londres

lékařskými vědátory jakožto příjemný
občerstvující prostředek doporučovaný
nabízí

A. J. Andres v Ústí n. Orli.,
továrna nejjemnějších likérů.

Taktéž doporučuje se ku koupě pravého franc.
cognacu, srámské slivovice jakož i pův. jam-
ramu a všech druhů nejjemnějších likérů v cenách
nejlevnějších. P. T. pánům obchodníkům a
hostinským povolují se zvlášť výhodné ceny.

Provádí krytby lepenkové a dřevocementové.

Na 38 výstavách vyznamenaná 1. cenami.

■■■■ Založena roku 1867. ■■■■

R. J. KAREL

(dříve K. Němeček)

V HRADCI KRÁL.

■■■■ c. k. priv. továrna na lepenku a chemické výrobky z dehtu a olejů. ■■■■

Odporučuje své výrobky:

ohnivzdornou asfaltovou lepenku, izolace, elastik, nátěr na střechu,
benzol, karbolineum, mazadla, tuky, oleje, benzin, naftu. ■■■■

OBNOVA

Číslo 34. Předplatné na čtvrt roku 2 K 50 h
na půl roku 5 K —

V Hradci Králové, dne 20. srpna 1915.

Inserty počítají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XXI.

Svátek Rakouska.

Jako veliký vítěz vkročil nejjasnější mocnát náš do 86. roku svého života. Co pečlivě střádal a pěstoval po plných 66 let své pozeňnané vlády, vyzrálo v plody nejkrásnější. Právě kritická doba stala se nejvhodnější příležitostí ke generální zkoušce, zdali cesta, po které osvědčený a zkušený císař národy své vedl, značí pochod triumfální. Vždyť za války nutno mobilisovati netoliko vojsko a střelivo, ale i všechny úřady, veškeré občanské činnosti k činnosti nejovědomitější a nejhorlivější. A ejhle — ačkoli tolik nepřátel obořilo se na naši říši, zkouška měla výsledek nejzdravější. Naše armády postupují od vítězství k vítězství, vznešený kmet přesevěřdčil se všestranně, že jeho říše obrovitým rozmachem osvědčila sílu gigantickou. Habsburský trůn září leskem nevidaným, císař-triumfátor s nejvyšším uspokojením sledává, jak všechny složky obrovského státního stroje v době kritické pracují bezvadně.

Náš panovník jest plným právem zván knížetem míru. Nikdo nad něho nepoznal dokonaleji, jak naše armáda byla již dávno výtečně připravena pro všechny eventualities. Tedy četné vavříny vítězné již dávno mohly zdobiti vznešenou skráň Jeho Veličenstva. A přece František Josef I. nebezpečností válečného plápolu oddaloval od hranic veleříše své s heroickým sebezaporem po tak dlouhou dobu! Sám vyznal otevřeně, že si přál i léta podzimu života svého strávit v míru. Tím tedy čestnější triumfy, které se dostavily za nynější války obranné! A právě v předvečer vznešených 85. narozenin z bojiště zprávy tak utěšené, tak jásavé. Národové rakouští vděčně uznávají, že největší podíl na tak skvělém výsledku válečných operací má pečlivý jejich mocnát.

Proto den 18. srpna stal se skutečně svátkem celého Rakouska. Všichni věrní poddaní s povděkem zaznamenávali, jak světodějně události odměňují jejich loyaltitu, jejich neochvějnou důvěru v zkušenost, věhlas a nejovědomitější péči Jeho Veličenstva.

Hřimavými projevy oddanosti dávalo rakouské obyvatelstvo nejpádnejší odpověď zahraničním veřejným i tajným nepřátelům nejjasnějšího domu habsburského. Věru, právě nynější události tak dalekosáhlé upevnily co nejvíce svazek mezi mocnářem a poddanými, mezi dobrotivým otcem a vděčnými dětmi.

Náš panovník i ve chvílích největší své slávy zachoval dojemnou křesťanskou skromnost, pokorně své úspěchy připisoval požehnání Božímu. Vždy otevřeně vyznával, že děkuje za zdar svého počínání milosti Boží. Nepokrytě prohlásil, že křesťanské náboženství mu bylo největší posilou ve chvílích nejtěžšího bolu. A ejhle — na jaké vrcholy vystoupil mírumilovný vladař! Vždyť křesťanská skromnost ani v nejmenším neoslabil jeho energii; panovník v pravý čas vždy různými skutky dokázal, že ani v nejmenším není podlomena jeho zmužilost. Právě to křesťanský rytíř, který se sklání uctivě

před tváří Nejmocejšího, ale hned v následujícím okamžiku dovede heroicky zamávat mečem na obranu těch, jichž bezpečnost jest mu od Boha svěřena!

Kde jsou nyní ti, kteří pyšně do všech úhlů světa provolávali, že dobudou triumfů právě na základně protikřesťanské? Jak jsou do prachu poníženi ti, kteří pyšně volali, že se spoléhají pouze na sílu vlastní, na vymoženosti tohoto světa! Vysoko nad nimi trůní v tomto čase stříbrovlasý kmet, třímající pevnou rukou žezlo nad Rakouskem. Oddanost národů rakouských propukává v nadšení nevýslovné. Jako každý národ, tak i náš pevně důvěřuje, že po vítězném skončení války císařský kmet všechny jeho spravedlivé požadavky uspokojí. Máme výmluvné a velice četné doklady, jak František Josef I. s nejjivější účastí se staral, aby národu našemu dostalo se všeho, čeho potřebuje k mohutnému rozvoji. Po vítězném boji jistě bude ještě více prostředků k potěšení a omilostnění všech národů této říše. Vládců, který poznal tak velikou oddanost svých věrných, zachová se ke všem bez rozdílu i nadále otcovsky. Pod dojmem nadšených okamžiků slavného dne 18. srpna voláme vroucně: Zachovej nám, Hospodine, císaře a naši zem!

Průběh války.

Bojiště východní. Spojenecké armády, které před přechodem přes Vislu měly pravouhlé postavení, jedna část severně od Narevu, druhá západně od Visly, třetí mezi Vislou a Bugem — nyní mezi Vislou a Bugem jsou souvislou, ucelenou skupinou vojenskou, jejíž čára probíhá přímo od severu k jihu. Fronta se zkrátila, prostor však, v němž se odehrává velký ústup ruských vojsk, bojujících západně a jižně od Bugu, se zmenšil. Pevnost Nový Georgievsk jest sevřen se všech stran a váže jen malé německé síly. Ostatní oddíly armády prince Leopolda bavorského přešli už u Drogičinu střední Bug, střed a pravé křídlo prošly Losicemi a Międzyrzeczem a zlomily odpor Rusů východně od Losic. Rakousko-uherské síly, bojující v této skupině pod generálem Kövesem, jsou v patách Rusům, ustupujícím západně od Bialy přes Klikovku. Armáda arcivévody Josefa Ferdinanda v pronásledování dostala se až za Bialu a Slavatieze, které leží na Bugu, jižně od Brestu. Východně od Wlodavy proniká spojené vojsko na východní břeh Bugu. Rakouské vojsko jest dále pevně osazeno na východním břehu Bugu i u Vladimíra Volyňského. Spojenci pronikají tedy už na druhou ruskou obrannou čáru, jejíž středem jest Brest Litevský. Úřední zpráva ze dne 17. srpna ohlašuje, že rakouské vojsko pod velením polního podmaršálka šl. Arze proniklo až k Dobrynce, 20 km jihozápadně od Brestu Litevského. Síly, vedené arcivévodou Josefem Ferdinandem, postupují na Janov na Bugu, severozápadně od Brestu. Generál šl. Köves zahnal nepřátele u Konstantynova

(západně od Janova) za Bug. — Brest Litevský leží v kotlině, jež se prostírá od západu na východ mezi západní a jihoruskými výšinami a u Brestu přechází do modálů rokytenských. Brest má strategický význam jako mohutné předmostí přes Bug, u pevnosti již splavný, a jako střed druhé pevnostní linie ruské, v němž se sbíhají všechny ruské hlavní trati spojující Rusko s ruským vnitrozemím. Pevnost jest pokládána za prvotřídnou. Jádrem jejím jest velká ústřední pevnost s baštami na ostrově Bugu. Pochází z 30. let a jest celá vybudována ze zdiva. Má mnoho kasáren i jiných vojenských staveb, ale žádné občanské budovy. Město Brest Litevský na pravém a Terespol na levém břehu Bugu jsou od jádra toho vzdálena asi 2 km a nejsou opevněna, ale jsou uzavřena předsunutými tvrzemi, vzdálenými od ústřední pevnosti asi 5 - 6 km. Na levém břehu jsou tři, na pravém pět pevností v první a dvě pevnosti v druhé řadě, železniční most jest chráněn velkou moderní pevností »hrabě Berg«. V pevnosti jsou velké vojenské sklady. Odborný tisk jí přisuzuje velkou vojenskou cenu, které jí dodávají hlavně vodní poměry. Neobyčejně rozsáhlé jsou nádraží a zásoby železniční. Město Brest Litevský, které dítá asi 70.000 obyvatelů (mimo Rusy a Poláky mnoho Arménů a Židů), nemá pozoruhodných staveb; císařský zámek a park jsou vedle kostelů jedinou jeho ozdobou. — Narevská opevnění jsou vešměs v rukou Němců, kteří přešli již Nuřec a stojí tedy mezi Bialostokem a Brestem. Boberská pevnost Osowce zůstala za frontou a neuzavřela Hindenburgovi cestu ze severu na Bialostok a Brest. Podobně silná pevnost Kovno, mající 9 tvrzí, není již Němcům v cestě. Němci překážku tu obešli obloukem na sever a stojí na východ od Kovna na pravém břehu Němenu. Tím mají cestu na Vilno otevřenu a dostali se tak do týla druhé ruské pevnostní čáry na severním jejím cípu. Při dobytí tvrze jihozápadní fronty Kovra, ležící mezi Němenem a Jesí, zajato více než 4.500 Rusů, ukořistěno 240 děl a četné jiné vojenské potřeby. U Novogeorgievska byla dobytá jedna velká tvrz a dvě spojovací opevnění. Při tom zajato 2.400 nepřátel a ukořistěno 19 děl. Na ostatních frontách zajato minulý týden na 20.000 Rusů. — 18. srpna oznáměno, že důležitá a velká pevnost Kovno na řece Němenu padla do rukou německých s velikou kořistí, mezi níž je více než 400 děl. Kovno dítá asi 80.000 obyvatel, z nichž je polovice Židů. Město nemá většího průmyslu, zato však velmi čilý obchod s kožemi a jinými surovinami. Pádem Kovna jest nová ruská obranná linie Crodno—Bielostok—Brest ze severu už obchvátna. Armáda generála Eichhorna, která Kovno dobyla, má cestu na východ a ke Grodnu otevřenu.

Na italském bojišti hrdinný odpor obránců mají i nadále všechno úsilí Italů. Tentokrát Italoové horlivě stříleli z těžkých děl na tyrolské pevnosti; útoky jejich byly však krvavě odrazeny. I na moři vyznamenali se zase naši námořníci. Jedno naše námořní letadlo hodilo 15.

DEPEŠNÍ ADRESA : ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚNEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4%, A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ LÍSTKY POŠTOVNÍ SPORITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLÍM, KOKSEM A CEMENTEM

ŽÍROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPORITELNY 140.273

**Velmi výhodné a naprosto bezpečné sčročení kapitálů
skládejí vkladní knížky, vkladní účty a 4½% dluhopisy Živnostenské
banky, jež možno obdržeti u pokladny**

ŽIVNOSTENSKÉ BANKY FILIÁLKY V HRADCI KRÁLOVÉ,

**která provádí i veškeré ostatní bankovní transakce
za podmínek co nejvýhodnějších.**

srpna na čtyři pobřežní pevnosti benátské pumy, z nichž tři vybuchly uvnitř pevnosti. Z pěti nepřátelských aviatiků, kteří vzlétli k pronásledování našeho hydroplanu, byli dva donuceni palbou strojních pušek k návratu, dva upustili po nějaké době od pronásledování a poslední nepřátelský aviatik byl nucen vrátit se až u istrijského pobřeží. — Dne 17. t. m. bombardovalo naše loďstvo potřeší Italy obsazený ostrov Pelagruž a současně letec házel tu pumy. Při tom pobořen maják, zničeny baráky, skladiště atd.

Západní bojiště. 17. t. m. pět torpedových člunů německých napadlo na Jutaském západním pobřeží anglický křižník a osm torpedoborců. Křižník a jeden anglický torpedoborec potopeny. A v noci ze 17. na 18. srpen napadly německé vzducholodi opět Londýn. Na různá místa hozeny tu pumy s dobrým účinkem.

U Dardaněl boje neustávají. Turecké vojsko má pak nyní všude v rukou postavení, ovládající protivníka.

Politický přehled.

Následníku trůnu arciknížeti Karlu Františku Josefu a jeho ohoť arcikněžně Zitě při návratu jejich z Pešti propůjčil císař záslužnou hvězdu Červeného kříže s válečnou dekorací.

Ministr zahraničních záležitostí bar. Burián byl minulý týden návštěvou v Berlíně, kde měl poradu s říšským kancléřem šl. Bethmann-Hollwegem a státním tajemníkem šl. Jagovem.

Císařským nařízením ze dne 10. srpna zabavuje se surový petrolej (nafta). Nafta, dobytá v haličských petrolejových územích, nemohla býti pro válečné události zpracována na výrobky, nepostradatelné pro vedení války, železniční dopravu, průmysl, zemědělství a všeobecný konsum, jako benzin, petrolej, olej k mazání, takže nastal citelný nedostatek těchto výrobků. Aby bylo umožněno rozdělení surovou naftu rafineriím nerušeně a spravedlivě a za přiměřené ceny, jest proto surová nafta odňata volnému nakládání majitelů za úplného šetření

Feuilleton.

Státník a člověk.

S obdivem pohlížíme na každého velkého ducha u víře, že svou hlavou hvězd se dotýká. Pohlédneme však níže, i jeho nohy dotýkají se téže země, po níž ubírá se obyčejný smrtelník a často v odvetu za povýšenost dá mu osud poštítní více nízké trpkosti, než kterékoli duši prosté.

K závěru několika feuilletonů z Pamětí Bismarckových (Bismarck v Paříži, Bismarck v Petrohradu, Bismarck a rok 1848, Bismarck a Bavorsko, Plány Napoleona III. roku 1857, Budoucí politika Ruska) zde několik momentních pohledů na vztahy státníka k člověku.

Zábavy.

Členové sněmu, který v letech 1840—50 měl zrevizovati udělenou konstituci, rozvinuli v pravdě vyčerpávající činnost; komitě zasedala od 8 do 10 hodin, sezení celého domu byla od 10 do 4, často však prodlužovala se do pozdních hodin večerních a střídala se k tomu se sezeními odborů. Mohl jsem proto potřebě tělesného pohybu zadost učiniti pouze v noci; rozpomínám se na mnohé procházky nahoru a dolů mezi operou a Brandeburskou branou ve tiché Pod lipami.

Náhodou byla má pozornost v této době upoutána zdravotním významem tance, jehož jsem se zřekl v 27. roce, pohládaje jej za záležitosť pouze pro mládež. Při dvoracím plese spřízněná dáma jedna poslala mě vyhledat ne-

jejich oprávněných zájmů a má býti podřízena volnému nakládání státu. K obstarávání všech záležitostí se zabavením surového petroleje spojených bylo v ministerstvu veřejných prací zřízeno zvláštní oddělení pro surový petrolej.

Císařské nařízení na ochranu selských usedlostí. Císařským nařízením ze dne 9. srpna 1915 činí se opatření proti rozprodeji zemědělských a lesních pozemků, a rozprodej selských usedlostí se činí závislým od svolení nově zřízených okresních pozemkových komisí. Zákaz rozprodeje pozemků týká se hlavně obojí, zabývajících se většinou zemědělstvím. Ze zákazu jsou vyňata větší, hlavně průmyslová města. Vypočítána jsou všechna města, jež ze zákazu onoho jsou vyňata.

Nové předpisy o výrobě a prodeji chleba a pečiva platí od 15. srpna t. r. Politické úřady zemské mají stanoviti prodejní cenu mouky. Na výrobu drobného pečiva smí se používat jen chlebové mouky pšeničné nebo pšeničné jednomleté nebo libovojně směsi těchto druhů mouky. Politické úřady zemské mají stanoviti váhu, formu a prodejní cenu drobného pečiva a jsou zmocněny obměziti výrobu drobného pečiva nebo ji úplně zakázati.

Jazykový výnos ministerstva železnic. »Časopis čes. poštovního úřadnictva« vysvětluje, že neosvědčilo se jazykové zejména haličské železniční úřadnictvo a žhřizectvo. Následkem nemožnosti dorozuměti se docházelo mnohdy k nehodám, jež vojenské správě nemohly býti lhostejny, a proto vyzváno ministerstvo železnic, aby personálu připamatován byl § 20. organizačního statutu z r. 1896, podle něhož služební řeč v železniční službě je němčina. Výnos byl vydán samozřejmě pro celé Rakousko, původem byly však pouze poměry panující v Haliči.

Rumunsko zrušilo zákaz vývozu, takže 14. srpnem počínaje dovoleno vyvážeti obilí, lněné a řepkové semeno, ořechy, luštěniny a plodiny sloužící za krmivo.

V Řecku 17. t. m. při zahájení zasedání sněmovny zvolen byl většinou 34 hlasů před-

přítomného jejího společníka pro taneček cotillon a když jsem ho nemohl nalézt, žádala mě zaujmouti jeho místo. Zbaviv se počátečního strachu před závratí na hladké půdě v Bílém sále (v královském zámku), tančil jsem s radostí a měl jsem potom daleko zdravější spánek než kdy před tím. Ve Frankfurtě tančil každý, zvláště — i přes svých 65 let — francouzský vyslanec markýz de Tallenay. Také v Berlíně, stav se ministrem, nezamítal jsem taneček, byv zván damami z přibuzenství aneb žádán princeznami; vždy však bylo mi za to slyšeti sarkastické poznámky z úst králových. Chtěl mi tím říci na příklad: »Činím si výčitky, že jsem si vyvolil frivolního ministra. Neměl byste potvrdzovati toto domnění svým tancem.« Princeznám bylo pak zakázáno voliti si mě za společníka k tanci. Dle jeho domnění tančící státník mohl zaujmouti místo pouze v obřadné čtyřverci s princei; v kvapíku ztrácel každý svůj kredit pro věhlas ve sněmu.

Dary.

Král Viktor Emanuel udělal návštěvu Berlínu ve dnech 22.—26. září 1873. Od pana z Keudellů došel jsem, že král rozkázal zhotoviti tabatěrku posázenou dýmanty v ceně 5 až 6 tisíc franků — šestkrát nebo osmkrát větší ceny, než jak je zvykem při podobných příležitostech — a že hraběti Launayovi bylo uloženo mně ji odevzdati. V téže době došlo k mému sluchu, že Launay ukázal tyto tabatěrky s udáním ceny svému sousedu baronu Perglerovi a Pergler, vyhlášený bavorským, který udržoval pevné přátelství s našimi poli-

sedou posl. Zaritzianou, přívrženec Venizelův. A snad následkem toho dosavadní ministerstvo Gunarizovo podalo žádost za propuštění. — Král řecký, když mu ministerský předseda učinil výklad o notě čtyřdohody a smýšlení v lidu o ní, odvětil: Nevydáme ani půl řecké půdy. Kdyby byla ohrožena celistvost země, vstupím v čelo armády, jakkoliv jsem nemocen, abych hájil vlast.

Vnitřní spory ve Francii. Následkem nezdaru francouzských zbraní a různých podvodů povstaly i stranické spory, které ohrožují vážně vnitřní mír ve Francii. Radikální socialisté zahájili pojednou útoky na ministra války a vojenskou správu, které vytýkali neschopnost, a žádali, aby jmenování generálů nedálo se dle jejich schopností, nýbrž dle jejich politického přesvědčení. Požadavek ten byl vládou ovšem odmítnut a proto radikální socialisté provedli na ministra války Milleranda soustředěný útok, obviňující ho z nepořádků ve vojenské intendantuře a zásobování střelivem. Radikální i sjednocení socialisté žádali pak za přetvoření vlády, leč i to ministerský předseda Viviani odmítl.

Mezi Amerikou a Mexikem trvá hrozivé napětí. President mexický Carranza odmítá přímo návrh na všeamerickou konferenci, která by měla spory urovnati, a trvá na tom, aby byl uznán presidentem. Obavy před vzbuřením proti cizincům daly podnět k vyslání válečných lodí a soustředění vojska na hranicích mexických.

K založení naší říše.

I.

Po husitské válce ocitlo se v Čechách všecko v nejistotě. Sociální a politická rovnováha stavů pohřbena. Ujafnen stav kněžský, takže mu nebylo možno dále držeti ochranný štít nad rolnictvem proti kořistníkům aristokratickým a městským. Netoliko statky duchovenské, ale z veliké části i

tičnými protivníky. Veliká cena tohoto daru pro mě mohla by považována býti jako jakási spojitosť mezi sblížením německé říše s králem italským, které skutečně nastalo. Přednesl jsem císaři své rozpaky stran přijetí tohoto daru: »Nepomyslel jsem zamítnouti dar průměrné ceny. V tomto případě však jsou to prodejné dýmanty, důležitého významu ve své domnělé přičinnosti. Jsem nucen vyhnouti se všemu, co by mohlo vzbuzovati podezření, zvláště když cena, za okolností mimořádná, stala se známou v celé společnosti přáteli Perglasovými.«

Císař konečně souhlasil s mým názorem a ukončil tento případ slovy: »Máte pravdu, nepřijímejte tabatěrky.«

Když můj náhled byl sdělen panem z Keudellů hraběti Launayovi, byla tabatěrka vyměněna krásným a zdařilým obrazem královým a jeho autografem, odnášejícím se k mému italskému řádu d' Annunziazione:

Al Principe Bismarck
Berlino 26. Settembre 1873
Afezzionatissimo Cugino
Vittorio Emanuele.

Zdraví.

Jest to tvrdou zkouškou pro nervy zralého muže, je-li nucen náhle přerušiti své styky se vším, se svými přáteli a známými. Mé zdraví v této době bylo již dávno oslabeno, ne snad vykonanými svými pracemi, nýbrž neustálým pocitem zodpovědnosti za všechny výsledky, jež dávají budoucnost mé země v sázku. Bylo ovšem nemožné při mém s častými nepřítelům rozvoji politickém vždy s určitostí předvídati,

královské byly rozchváceny; proto také ani vláda královská neměla dostatečných prostředků k obraně drobných zemědělců proti šlechtickým statkářům. Po krátké době demokratických hesel následovalo takové společenské kastovníctví, jakého před tím v Čechách nikdy nebylo. Jednotlivé slavy přesně se od sebe odlišovaly sociálně i svými tituly. Pán pohlížel s patra na rytíře, rytíř pohrdal měšťanem a dával mu svou moc cítiti neomalenými úskoky; měšťané styděli se za »forberečníky«, kteří bydlili v předměstí. Ale forberečník, který se honosil, že jest vlastně také měšťanem, pohrdal pánovitě »okoptěným a otroubeným vejrem« — sedlákem.

Společné zájmy národa jako by byly zmizely. Strašné důsledky sociálních poruch snažil se na čas zastavit osvěcený a spravedlivý král Jiří z Poděbrad. Ale ani takovému statečnému panovníkovi nemohla se dařiti směřiti akce dostatečně, protože šlechtická oligarchie (husitská i katolická), která nabyta konfiskacemi obrovské moci, vymýkala se povinností všenárodním dle libosti.

Po smrti Jiřího seznači husité, že český stát zakrnl ještě více, setrvali na dále pro různost konfese v značné odluce od mocných sousedních říší. Zraky českých politiků obracely se toužebně do Polska. V Čechách bylo potřeba peněz, katolický panovník měl klásti mosty ke smíru s ostatním světem křesťanským. Ale nerozhodný král Vladislav II. nebyl mužem rázných činů. Statky královské zastavovány a rozchvacovány dále. Král se stával hříčkou v rukou svých mocných věřitelův. Stavovské třenice se stupňovaly, chudší šlechtici svým zákeřným lupičstvím budili postrach. Sami stavové několikrát volali cizince k rozhodování o vlastních sporech. Nejprudší zápas sociální zuřil mezi šlechtou a městy. Města vcházela v tajné zápisy, ale co tajně ujednáno, bylo zase donášeno rychle od zkorumpovaných vlivných měšťanů šlechticům.

Po smrti Vladislava II. (r. 1516) uvázly české záležitosti v tak žalostném bahně, že šlechtetný, vlastenecký aristokrat Vilém z Pernštejna 4. července poslal k sjezdu benešovskému důrazný list, v němž vytýkal, jak odhlasované sanační zákony stavové pomíjejí, jak neplní toho, na čem sami se usnesli. Dodával: »Milí páni, račte mysliti na toto království. Nebudeme-li ve svornosti všickni tři stavové a práva nebudou-li míti svého průchodu, všechna jednání nemohou státi na základu stálém ani na bezpečném... zřízení žádné v zemi nebude dostatečné, ani na hejtmanech ve krajích co zavazovati bude bezpečno. Jest Boží dopuštění: od pohanův ani od křesťanův z milosti Boží nejsme kažení v tomto království; máme-li sami sebou je kaziti a při tom i krále pána svého mladého (Ludvíka) o ně připraviti? Jaká naše hanba, i také po našich smrtích jaké bude o nás připomínání v jiných královstvích a zemích! Tu nedějí »tento práv a tento křiv«; než když zemřeme, smíjejí nás všechny spolu, tak dobře pravého jako křivého.« Račte na to mysliti a pohledati cest nějakých, odložice od sebe pýchu i všelikou zlobivost, aby pro malé věci nepřišla zkáza veliká!«

Podporujte náš podnik.

Družstevní knihapectví a nakladatelství
v Hradci Králové, Adalbertinam.

sda cesta, kterou jsem se dal, je správná; a přitom musel jsem jednati, jako bych mohl předpověděti s absolutní jistotou i budoucí děje i výsledek, jaký má vlastní rozhodnutí v nich způsobiti. Nemí to dílo samo, jež znávuje, spíše však pochybnosti a úzkostlivosti, posílá cti a zodpovědnosti. Zodpovědný ministr náhle vidí sebe bojkotovaným svými dřívějšími přáteli, je pokládán za nepřítel, konečně ponechán sám sobě a svému uvažování; tento pochybný výsledek veškeré jeho nejistoty nezbytně působí chorobným vlivem na jeho nervy a zdraví.

Intriky.

Hrabě Harry A... řekl ke mně jednoho dne při víně: »Pohlížím na každého předáka v hodnostech jako na osobního nepřítel a dle toho s ním jednám. Nesmí to ovšem pozorovati, pokud je mým představeným.« To bylo v době, kdy se vrátil z Říma (byl zde vyslancem) po smrti své první paní.

Mezi osobnostmi, jež se spojily s cizími vlivy, s tiskem a jeho spolupracovníky v kruzích aristokratických i dvorních, s mými kolegy v ministerstvech, ve snaze zbavit mne důvěry císařovy, hrál hrabě Harry A... vynikající roli.

V srpnu 1871 na mou radu byl poslán jako vyslanec do Paříže, kdež, jak jsem doufal, i přes své ohyby mohl by využití svých schopností ve službě Jeho Veličenstva; on však své postavení považoval pouze za stupínek, jehož pomocí mohl by ještě ušádněji pracovati o tom, aby se mne zbavil a stal mým nástupcem.

Když se pak A... v Berlíně 1873 předsvědčil, že jeho vyhlídky k zaujetí mého místa

Rozednivá se.

Současní protestanti historikové německí daleko vášněji a spravedlivěji nazírají na význam církve katolické než nakatolíci dějepisci států jiných. Důkladnost německé vědy nepřipouští romantických frází a potřeštěných přemetů. Na př. profesor university berlínské Kurt Breysig uveřejnil v »Tagen« (č. 180 z r. 1914) pozoruhodný článek, v němž praví, že již omrzely německý národ šablonovité útoky protestantských theologů proti katolické církvi. Národ jest roztrpčen i způsobem protikatolických řečí liberálního volnomyslenkářství, jichž málkost jest ještě větší než při počátku tohoto hnutí; vady nikdo nebyl nesnášlivější než volnomyslenkářští »zápasníci za neomezenou toleranci.« Sociálnícky nenávisťný pokřik lze poohopiti jako známku třídního a davového zjevu, ale jako projev ducha sotva padá na váhu; socialismus popírá jakéhokoli ducha, který nemá svůj vznik ve hmotě a zbavuje se schopnosti rozhodovati o záležitostech čistého ducha.

Boj protikatolický naplňuje Breysiga strachem jako obědina německé říše. Nutno, aby se národ netrhal lehkomysele od nejstarší tradice, protože nemůže plně žiti jen s přítomností, nýbrž i z toho všeho dobra, které jest zakořeněno v minulosti. Poukazuje pak, jak velká díla tvořil národ německý právě s podporou a pod štítem katolické církve. Všecko největší, nejslavnější, nejhouževnatější v životě národa německého kotvil právě v době předreformace. Tím nechce pisatel tvrditi, že protestantismus ducha německého národa ochromil; pravdou jest, že katolická doba značí pro německou národnost mládí neporušené, tím silnější, že ještě nebylo rozumářské. Že vůdci katolická církev jest živým svědkem tohoto mládí; proto Němci nemají ji posuzovati s nepřátelskými pohledy, ale mají se snažiti, aby ji porozuměli. Nechtě na ni pohlížeti jako na posravné dědictví svých otců, jako na matku i pozdějších forem německé víry.

V časopise »Christliche Welt« uveřejnil protestantský theolog Walther Köhler dva články o papežském stolci. Vyznává, že Benediktova provolání v čase válečném učinila mocný dojem i na kruhy protestantské! Také zdůvodňuje správnost stanoviska papežského dvora k italskému garančnímu zákonu z 13. května 1871. Když se papež zřekl raději roční dotace 8 1/2 milionu franků, než by byl přijetím takového důhodou se učinil zajatcem italské vlády, protikatolické kruhy v tom spatřovaly reklamní brhu, vhodnou pro papežskou agitaci mezi davy věřících. Köhler však ukazuje, jak přítomná válka v širokých kruzích takový nenávisťný předsudek rozptýlila. Garanční zákon papeži naprosto nepožívá žádoucí svobody a neodvislosti. Kurie měla své důvody, jichž dobré právo jsme dosud zneuznávali, nyní ale uznati musíme. Právnický vzrost, jest upravení internacionality nějaké moci opatřeními moci národní samo sobě odporující. Se strany katolické bylo vždy k tomu poukazováno, že zákonodárci toliko Italii stanovene činí papeže zvlášť privilegovaným hostem Italie, jemuž však dle okolností pohostinské právo zase může býti vypovězeno. Co ruce budovaly, ruce mohou strhnouti.

Záruka papežovy svobody při nejmenším musí býti dle Köhlera mezinárodní; ale vyvstává ještě otázka, zdali by byla svoboda papežova

ještě nedozrálá, jak předpokládal, snažil se aspoň na ten čas obnoviti dřívější přátelské vztahy. Zval mne k sobě, litoval, že jsme se rozešli na základě nedorozumění a intrik jiných osob a upamatoval mě na své dřívější styky se mnou, jichž si vážil. Znae příliš dobře způsob jeho jednání a opravdový ráz jeho útoku, aby mě oklamal, mluvil jsem s ním zcela otevřeně, předkládaje mu, kterak vstoupil ve spojení se všemi nepřátelskými živly naproti mně, s vyhlídkou očištění mým politickým postavením, v klamném předpokladu státi se mým nástupcem, a prohlásil jsem mu, že jeho smířlivému chování nevěřím. Znal jsem ho od dětství.

Slzy.

Postavení bylo obtížné. Nikdo ze všech generálů nebyl nakloněn přerušiti vítěz:ý náš chod; a v těchto dnech byl král daleko víc a ochotnější přístupný vlivům vojenským nežli mým. Byl jsem jedinou osobou ve hlavním stanu, která byla politicky zodpovědná jakožto ministr a nucena nevyhnutelnou situací vytvořiti názor. Tento názor vytvořil jsem svědomitou úvahou o budoucím postavení našem v Německu, a byl jsem hotov zodpovídati naň a hájiti jej před králem.

Za předsednictví králova byla pak konána válečná rada, v níž rozhodující otázka byla, zda máme učiniti mír za navržených podmínek či pokračovati ve válce. Trapná choroba, kterou jsem trpěl, byla příčinou, že rada byla konána v mém přítomnosti. Dokázal jsem, že je to mé předsvědčení, že mír musí být uzavřen, avšak zůstal jsem osamocen ve svém názoru, král

šetřena od Italie za války za všech okolností. Pisatel poukazuje na nejistý soud německo-rakouských nadání a ústavů v Římě, které jsou papeži podřízeny. Köhler zcela otevřeně říká, že při dokončení války jest nutno učiniti opatření k trvalému zabezpečení státoprávního postavení papeže jako duchovního suveréna.

Podobné hlasy ozývají se i na jiných stranách. Doba vážná nepřipouští lehkomyseľných sportů, nepřeje zbrklým hokus-pokusům, nutí mocné do přemýšlení hlubokého, veskrze reálného. A právě nestranné a věcné posuzování situace má výslednici pro naši církev tolik příznivou!

Záložna v Hradci Král.,

Janské náměstí č. 163.

Vklady na knížky 4 1/2 %

Vklady vázané výpovědi a vklady střádankové 4 1/2 %

Nové vklady (uložené v době moratoria) úročí se dle dohody a vyplácí se z těchto vkladů obnosy bez obmezení moratoria.

Francouzské rozpaky.

Nyní se přesvědčuje celý svět očitě, co zmůže republika v přirovnání k monarchii, jestliže republikánskými vůdci se stanou nesvědomití anebo nezkušení demagogové. Vážná zkouška státnické vyspělosti nedbá na dobrý jazyk, na náhrn lichotivých slov; žádá vážné, dobře promyšlené akce.

Právě ve Francii svízelná doba válečná zaznamenala tolik bezcenných defraudací, falšování, statistických a milionových podvodů; je tedy zřejmo, že osoby stojící blízko vládních křesel samy za tučné úplatky dovedly zachovati »heroické mlčení« o čacchrech svých ziskných kompaňonů. Francouzský senát 10. srpna t. r. projednával návrh na povolení dodatečných úvěrů. A tu vyšly na jevo zajímavé okolnosti. Senátor Lacroix pouští ostré střely proti některým oddělením ministerstva vojenství. Dokazoval, že tato oddělení nikdy nevyhověla návrhům, které jim byly dány od finančních výborů, vykonávajících příslušnou kontrolu.

Dva státní podtajemníci vojenského ministerstva uznali ve finančním výboru, že když nastoupili úřad, byla podřízená jim odvětví v naprosté anarchii. Některé smlouvy o válečných dodávkách byly uzavřeny za úžasných cen. Při dodávkách konserv a stělivá konstatují se politování hodné rozdíly v cenách. Konečně mnozí dodavatelé nedodali, nesplnili svých závazků, ačkoli jim byly vyplaceny značné zálohy. Ale místo co by bývali nesvědomití dodavatelé potrestáni, byla jim poskytnuta nová dodavací lhůta. (Tohle jistě zednářské vládní kruhy neucinily zadarmo! Tací úředníci věděli, že včasné potrestání podvodníků by jim bylo vyneslo hojnost popularity; peníze však těm dobřákům byly milejší než sláva.)

Ministr Millerand (který se vyšplhal k vlivnému svému křeslu po zádech soc. demokracie) prohlásil, že kde byly odhaleny zločiny nebo nešvary, stala se soudní nebo disciplinární opatření. Tak byli sesazeni četní úředníci intendatury a posláni na frontu. Jest nemožno zabrániti pokleskům, ale postupuje se bezohledně. Pokud jde o zodpovídání dotazů autorisovaných osob, má průtah v odpově-

naklonil se k vojenské většině. Mé nervy nemohly snést napětí, v němž byly dnem i nocí; vstal jsem mlčky, odešel vedle do ložnice, kde jsem byl zachvácen prudkým návalem slz. Mezi tím slyšel jsem radu se rozcházeti. Proto světl jsem papíru důvody mluvíci v mém názoru pro uzavření míru a prosil krále, v případě že by nepřijal můj náhled, za který jsem byl zodpovědným, sprostiti mne úřadu ministerského, jestliže by se ve válce pokračovalo.

Projev přízně.

Odpor, který jsem byl nucen v souhlasu se svým přesvědčením postaviti naproti úmyslům královým, pokračovati ve válečném štěstí, vzbudil u něho takovou nelibost, že pokračování tohoto rozhovoru bylo nemožným; pod dojmem, že můj názor byl zavržen, opustil jsem místnost s úmyslem, žádati krále o dovolení, vstoupiti v hodnosti důstojníka opět do svého pluku. Vrazeje se do svého pokoje, byl jsem toho naladěný, že mi přišla myšlenka, zda by nebylo lépe skočiti s otevřeného okna, jež bylo ve čtvrtém poschodí; neohlédl jsem se, když jsem zaslechl otevřiti dveře, ač jsem tužil ve vchodě osobě korunního prince, jehož přibýtek byl na této chodbě, kterou jsem prošel. Početil jsem jeho ruku na svém rameni...

Život.

(Na Bismarcka byly učiněny též dva atentáty a to Blindem r. 1866 a Kullmannem 1874, kterými byl jen lehce zraněn. Bismarck sám se ve svých Pamětech ve II. díle jen letmo o tom zmínjuje.)
A. V. Chodovický.

di přičina ve velmi velkém počtu dotazů i v tom, že většina dotazů vyžaduje zdůvodnění a obtížné vyšetřování. Tak sám Lacroix podal 359 dotazů. Jediný dotaz vyžaduje k zodpovězení 1518 opisů, druhý 6651. Senát schválil natoždané úvěry.

Schůze francouzské sněmovny dne 12. a 13. t. m. byly ještě pohnutější. Při poradě o návrhu na poskytnutí dovolené zemědělcům prohlásil socialista Brizon, že pouze generál Sarrail učinil v obvodu svého velitelství nutná opatření pro záchranu žní. Brizon prohlašuje dále, že slyšel, že ministr války Millerand šel generála Joffreho proti parlamentu. Millerand odpověděl, že tomu tak není. Za další schůze přijala sněmovna zákon, dle něhož Němci (nikoli však Elsas-Lotrincané), Rakusané, Uhři a Turci nesmí být za války najímáni pro cizineckou legii. Ti, kdož za války byli již najati, mohou být odstraněni. V páteční schůzi napadlo několik řečníků vojenské zdravotnictví, při čemž došlo ke hlučným scénám. Levice mlátila stoličkami pulty. Schůze musela být přerušena. Když byla opět zahájena, byla odročena až do 20. srpna. »Petit Parisien« pak sděluje, že zástupci radikální socialistické strany prohlásili v rozmluvě s ministerským předsedou, že panující napětí může být odstraněno pouze odstoupením ministra války Milleranda, anebo ještě lépe odstoupením celé vlády.

Známo, jak houževnatě snažili se zednáři francouzští vymýtit ze srdcí mládeže slovo Bůh, Kristus, Panna Maria a pod. V nových vydáních čítanek články slouvných francouzských autorů neomaleným způsobem byly znetvořeny směšnými škrty, jen aby mládež nepoznala, že tyto geniové měli přesvědčení křesťanské. Nyní však zednáři tlmou k opačnému pólu, dle vzoru italského šarlatána D'Annunzia. Odporným způsobem zneužívají při své zbědovanosti biblických slov k povzbuzení svého vojska. Pojednou tedy zase bible jest jim až příliš vzácná! Jsou totiž nyní ve Francii rozšiřovány pohlední listky, které jsou nejhrubším zneužíváním posvátných slov, zkrátka kaleným klerikalismem. Tak představuje na př. obraz ve svatozáří hlavu vrchního velitele francouzského vojska, při čemž zastřeluje právě francouzský voják více německých vojáků; nápis zní: »Náš Joffre, kterýž stojí v ohni, posvěť se jméno tvé, tvé vítězství přijď, buď vůle tvá jako v nebi tak i na zemi.« — Druhý obraz představuje celou skupinu německých vojáků, uprostřed nichž vybuchuje granát, s nápisem: »Jejich denní chléb dej jim dnes!« Podobných obrázků s rouhavými nápisy jest více. Tady jest viděti, komu vlastně účel posvěcuje nejšpatnější prostředky.

Nyní se oznamuje, že není žádné naděje na zastavení socialistických útoků na armádní správu a vládu, i když odstoupením kabinetu Vivianiho nastane změna i v rozhodujících kruzích vojenských.

V zednářích plane veliký hněv, když pozorují, jak po velkém bankrotu volnomyšlenkářské moudrosti oklamáný francouzský lid stále vroucněji se vrací k víře svých otců. Největší zloba lomcuje francouzskými nevěrci při patření, jak sami vojínů čím dál mocněji dávají na jevo svoji přichylnost ke katolické církvi. Socialistické kruhy honem si pospíšíly s denunciacemi, jak prý se provozuje v nemocnicích a ambulancích katolická propaganda. Proto Millerand vydal vyhlášku, že jest každému francouzskému vojínovi jako svobodnému občanu volno hlásiti se k náboženství dle libosti, anebo zůstat mimo okruh veškerých vyznání. Patrně, že starý, stokrát spálený kozák jest již o mnoho opatrnější. Dřív platilo za vrchol republikánských starostí pronásledovati každého katolíka pro jeho vyznání. Katolíci důstojníci byli šikanováni za pomoci tajných špiclů způsobem bezcharakterním. Nyní však se již vláda neodvážila vystoupiti proti katolickým vojínům bezohledně. Ministerský výnos prozrazuje rozpaky, není proti katolíkům ostře zahrocen; který katolický voják chce své přesvědčení osvědčovatí otevřeně, vlastně se smí dovolávati ochrany ministerské vyhlášky, třebaže tato jest vynucena živly protikatolickými. Zkrátka francouzská vláda sama prozrazuje, že volnomyšlenkářský mlýn již mele z posledního a že k ozdravení národního tělesa jest potřebí ideí zcela jiných, než jaké hlásal Voltaire, Gambetta, Clémenceaux, Combes, Ferrer a jiní zednáři.

Tedy francouzská vláda v době nejvážnější prozrazuje rozpacitou nejistotu; cítí, jak se pohybuje na slabé vrstvě pevné země, pod níž jest bezédné bahno; vláda se bojí směle vykročiti, rázně si dupnouti, aby se neocitla v bahně až po krk. Sebevědomá hesla radikální náležejí ve Francii minulosti; vždyť vidí celý svět, jak pyšná republika zednářská zkotla, když se ocitla na veřejném kolbišti tvář v tvář silných, cílevědomých monarchií středoevropských.

Náš knihkupectví

nabízí Vám své služby k obstarání všech knih, časopisů atd. Adresa: laskavě:

Družstevní knihkupectví a nakladatelství v Hradci Králové, Adalbertinum.

Kulturní listy.

Palacký o liberalismu. »Pozorují se bez bolesti, že otázkám náboženským a církevním, jichžto sporné přetřásání působilo ve vlasti naší od jaktiva tolik neštěstí a žalosti, a ještě za naší doby sdály se už nadobro uklizeny býti, od nějakého času dávají se opět podnět čím dále tím moonějším, — až již se strany jiné, než dřívě... Rodí se a roste také u nás reakce proti názorům a ideám křesťanským, ježto zdědilo naše pokolení od věků minulých. Choť mezi vzdělanci našimi uvěsti se do módy onen druh liberalismu netoliko politického a sociálního, ale i filosofického, jehožto nauka vřoholá ve knize od Maxe Stirnera v Lipsku vydané: »Der Einzige und Ein Egenthum.« Tam se učí, že všechny naše myšlenky o Bohu, o cnosti a právu jsou jen pouhá pověra; že člověk jea světem, jako každé jiné zvíře, nemá do sebe ani mravního povolání, ani jakých povinností; jeho nejvyšším úkolem jest prý naprosté sobectví; čeholi tedy kdo se zmocní, že jest jeho; a protož »kdo s koho, ten s toho« — o přibuzných zásadách zle pověstné »internationaly« nepotřebí tuším vedle toho se šfíti.« (O náboženství a víře. 1873.) Oh.

Vyznání české sociální demokracie. »Právo Lidu« dne 1. srpna (v č. 210.) chtějí nechtějí konečně bylo nuceno vyznati: »Dnes již nemůže býti žádné pochyby: internacionála, jako sociální organism, je porušena — a několi snad z příčin a okolností zevních, mimo ni se nalézajících, nýbrž z vnitřních hlubokých rozporů, jež na ráz přivedla válka, a jako jednotlivé národy, tak i jednotlivé socialistické strany národů těch postavila proti sobě. Nikoli tedy, že by snad válkou nastalo nějaké nucené přerušení styků a názorů a že by znemožněno bylo fungování mezinárodního sekretariátu, sjezd nebo konference i na neutrální půdě, nýbrž že ukázala se vnitřní nemožnost jakékoli jednotné akce, třeba i jen té, aby internacionála v celku svém, jak v zastoupení jednotlivých socialistických stran byla složena, se jen sešla, o něčem společném jednala a na něčem společném se usnesla. Socialisté válečných států a národů připojili se více či méně k akcím těchto států a národů, a tím již logicky zmizela internacionála jako organism, spojující socialistické strany přes národy a státy a přes jejich pře a konflikty. Jak již bylo řečeno ve stati minulé: otázka, věc, zájem národa — tato sba ukázala se tolik působivou, že i stanoviska a akce socialistických stran byly spojeny s národem či státem a určovány docela jinak a docela i protichůdně, než jak programy a zásady internacionály bylo předpisováno. Tak vyvstaly v internacionále z noci do rána nikoli jen různosti názorů, nýbrž různosti provedených akcí, jež — nyní aspoň po dobu války — znemožňují a vylučují jednotu a ochromují a suspendují onen útvar, jenž nesl název internacionála.«

Ale jest vážná otázka, zda tento obrat soc. demokracie všech národů nemohli předvídati dávno před válkou. Vždyť přece pronášeli slova tak sebevědomá o své duševní vyspělosti, troušili prorocství, která prohlášovali za neomylná. Snažili se dokazovati, že proti všem překážkám vnějším bude vítězně postupovati realisace soc. demokratického programu. Na druhé straně však protichůdné strany zcela věcně dokazovaly, že soc. demokratické zásady naprosto nelze uplatniti v širých vrstvách celých států. Kde tedy nestačila osvícenost soc. demokratická, tam věčně důkladně doplňovala sociální vědu kritika vážných odborníků jiných. Kdo tedy chtěl před válečným časem upřímně prohlédnouti, měl k tomu příležitost, pomůcek a nápodvědí dost a dost. Ale vůdcové internacionály — jakoby ani neslyšeli. Jakmile je však překvapila doba přísné zkoušky, okamžitě, bez dlouhé debaty, bez rozkladův a učených konferencí stěžejní zásady svého programu hodili pod stůl. Proč tedy vyplýváno za půl století tolik tiskářské černě, tolik papíru na obranu cesty, z které prchli náhle sami vůdcové? Tedy nejedná se tu o probuzení ze sna, o vystříhávání ze vzdušných pohádek, nýbrž o — politiku upřímnosti. Kdo tak rychle mění názory, ten přece již před válkou seznal, že hájí idey neudržitelné. Ale šdu se otevřeně pravý stav nevysvětlil, protože k agitaci stará hesla byla výhodnější, pro široké vrstvy lákavější. Raději se činily v praxi různé kompromisy, které překvapovaly kde koho, než by se byl program podrobil důkladnému operačnímu řešení.

Vzpomínáme, s jakým despektem se pohlíželo na politické strany katolické, když tyto při hájení zdravých, osvědčených zásad konservativních jasné dokumentovaly neudržitelnost programu internacionály. Zavanul mohutný víchr — soc. dem. domněnky smeteny z redakčních stolků rychle jako podzimní listy, ale prapory zásad našich zavlály majestátně, zůstaly na svých místech. Jest pro nás velikým zádosťučiněním, že můžeme všude dokazovati, jak pohnutá doba naše přesvědčení nezměnila, nýbrž utvrdila. Můžeme též poukázati k velké rozdílnému osudu předpovědí katolických a soc. demokratických.

Patnáctiletý český snář. Tomáš Štítný v XIV. století na mnohá místa brojí proti různým pověrám a zvláště proti výkladu snů. Sám Hus se svými stoupenci v tom směru pracovali také mnoho. Ale ku podivu! Právě učený příslušník strany, pod obolí mistr Vavřinec z Březové, který pověry táborské káral velice pšně, vypráví, snář. A mistr tento přece byl současněkem jak mistra Husa tak Štítného! Stal se docela úředníkem krále Václava IV. Z jeho snáře vyjmáme: »Kdyby se

někomu událo ve snách viděti, ani mrtví vstávají, a ten že pamatuje místo, na kterém vstávají aseb z hrobů vycházejí: ta spravedlnost veliká svůj přechod máti bude. Na tom místě jestliže by někdejší lidé, a zvláště zločinci, byti uvězení, vezmou konec svých životův. — Zvonem kostelním zvoní-li by někdo ve snách, ten kdož měl ten sen, vzácný bude, tu kdež zvoní v té obci, řetmi užitečnými a přilemnými lid svoláváje a veda k své libosti. Ale sen ten bude-li mti žena, obávati se má hanby světské a zlé pověsti, aby jako zvuk toho zvonu o ni rozhlášena nebyla. — Oka hnutím aneb hlavou pokynutím jestliže by někdo někoho k sobě přivola, ten kdož pokynul, tajnost nějakou toho k sobě přivábeneho zboží a zkazí. Pakli by tak někdo k sobě přivábil ženu neb pannu: vedle způsobu krásy té ženy radost toho roku máti bude. Pakli jest škaredá, obávati se má zármutku též vedle způsobu škaredosti. — Zdálo-li by se někomu, an chytil slunce, milost královskou máti bude a ji obdrží vedle toho způsobu, jak dlouho to slunce držel ve své moci. — Stromoví krásná a velmi vyrostlá viděti: to urozené lidi a zvláště ženy znamená. Protož viděti-li kdo ve svém snu, že všel do zahrady, v kteréž krásní stromové rostou, mezi lidmi urozenými a vzácnými postaven bude. Pakli by uťesal ovoce z stromu toho některého, zboží nabude od některého znamenitého člověka. A bylo-li by to ovoce zralé, ženu krásnou a bohatou pojme vedle způsobu aneb krásy toho ovoce. Ale bylo-li by to ovoce nezralé, žádostiv bude ženy znamenité a nebude ji mti. — Peníze jestliže by kdo nalezl ve spání, kteréž byly v zemi zakopané aneb ve zdi zazděné, aneb že by od někoho vzal peníze: komuž se to snilo, ten bude nemálo zarmoucen od svých domácích aneb čeleděnvů. A jestliže i jiným lich uděti, i jiné v té žalosti bude máti účastníky. Snílo-li se někomu, an peníze neb groše aneb jinou minci dělá, aneb ráz tepe a nejza toho řemesla, ten sen mu zlou pátku oznamuje, také záhebu na jeho statku. — Čáp znamená osobu mohoutného člověka. Protož událo-li se někomu ve snách viděti čápa, an chodí po zemi, ten sen mu radost a veselí znamená; a zvláště jest-li nemocen, povstane z nemoci a bude zdrav. Pakli by ten čáp viděn byl, an letí, a zvláště k straně polední, veselí i zboží zvěstuje. Pakli k východu slunce, pád s vysoka oznamuje. Pakli k západu, chudobu ukazuje. Pakli letí na pět noci, smrt tomu, komuž se to snilo, praktikuje. — Komárové lehké, ale škodlivé nepřátely znamenají. Viděti-li by někdo v nočním spání, an komárové dům jeho neb přibytěk naplnili, ten mnoho nepřátel (ač nevážných, ale sobě odporných) očekávati má; a slyšel-li by je, ani bruch, řeči budou chtíti uškoditi. Pakli by se po stěnach posadili, skutkem a násilím chtěli by statek po-brati. Zdálo-li by se pak, an jen, do jehož domu přiletěli, utká před nimi, od nepřátel přemožen bude. — Svrčkové (cvrčkové) množí byk-li by slyšáni v některém přibytku, mnoho klevet a rozličných svárův mezi obyvateli bude v tom domu. Pakli by byli svrčkové viděni v některém domu, ani skáci a nesvrkají, čeleděnové domu toho budou v dobrém pokoji veselí se a poslušenství zachovávatí budou pánu svému. Též i poslové s dobrými novinami přijdou do toho domu.«

Mistr Vavřinec z Březové sice se podílel dle zcela neuzitečného. Ale nemusí se naprosto rditi studem před skladaři snářů moderních, před jasnovidci a kartáfkami. Ve snáři, který slaví již pětistileté jubileum, jsou aspoň velmi dobře vystiženy některé alegorie. Moderní věšci a snáři předpovídají páte přes deváté dle toho, z jakých předpovědí kyne lepší zisk. Staří vykladači snů byli aspoň poctivější.

Úvěrní družstvo Eliška

zapsané společenstvo s r o.

v Hradci Králové, Adalbertinum.

Přijímá vklady na vkladní knížky a účty. — Úvěry osobní a živnostenské za podmínek nejvýhodnějších. Vkusné střádanky.

Za válečného ruchu.

Katolická válečná dobročinnost v Uhrách. »Katolická Charitas«, válečná lidumilná organizace uherská, konala nedávno v Budapešti schůzi, aby podala zprávu o své 10měsíční činnosti. Předsednictví vedla p. profesorová dr. Rejtová. Od založení v srpnu 1914 měl spolek přijmů 165.350 K 97 h, částečně ze sbírek kostelních, částečně ze sbírek novin nebo darů jednotlivců. Stále bylo podporováno 350 dítek, jichž otcové jsou ve válce. Na mzdu ženám narukovaných bylo věnováno 86.951 K 13 h. Na prádlo raněným bylo určeno 18.788 K 43 h. Ve spolkových domovech bylo celkem upraveno 482.000 částí oděvu pro vojáky (ochranné pásky, čepice, nátepničky, košile a j.) Duchovnímu milosrdenství sloužilo 65.973 kusů různých devocionálií, mezi nimi 1.000 křížů a 14.538 medailí, které byly rozděleny mezi vojáky. O vánoční nadílce dostalo 683 dítek a 942 chudších dáty a prádlo.

Vyznamenaná milosrdná sestra. Dne 19. července, kteréhožto dne milosrdné sestry konají slavnost svého řádu sv. Vincence z Pauly, byla konána ve filiální nemocnici c. k. zeměbrany ve Vídni u milosrdných sester ve Vídni, VI. okres, ještě zvláštní slavnost, neboť otibodaš sestra Anele byl přijat slavný záslužný kříž

na stuže medaile za statečnost, ctištěm udělený za obětavé chování před nepřitelem. Přítomny byly spolusestry a celá správa nemocnice zeměbranecké. Slavnost byla ukončena nadšeným holdem nejvyššímu veliteli našeho vojska.

Vymyšlená slavná mše. Vídeňský bursovník list přinesl zprávu, že dne 27. června kardinál Bielecki sloužil slavnou mši sv. v kostele Ježíšově v Římě za ohromné účasti lidu. Při vchodu přý členové katolických spolků rozdávali modlitbu za vítězství italských zbraní, schválenou apoštolským majordomátem. Zpráva však nezakládá se na pravdě. Toho dne jako o poslední neděli měsíce Srnce Ježíšova byla ve zmíněném kostele církevní slavnost s vyloučením politického směru. Modlitba s přepjatým vlasteneckým směrem byla rozdělována bez dovolení církevního úřadu a bylo této příležitosti zneužito. Jest ostatně pozoruhodno, že kardinál Bielecki jest na listině kardinálů přiznivých Rakousku a Německu, jak je zednářské listy sestavily.

Velice řízná ruská okupační. Rumunský historik Radu Rosetti sděluje v „Moldavie“, že vláda ruská přivlastnila si již před časem majetek Rumunů v Bessarabii usedlých a v poslední době vztáhla ruku na majetek Rumunů, kteří jsou státními obdany v království rumunském. Rumunská řecko-východní církev má v Bessarabii velké statky. Metropolitě Moldavský a jemu podřízené biskupství i kláštery vlastní v Bessarabii více než 50.000 jiter pozemků vedle množství nadočí. Vláda ruská zabavila nyní i jmění veškerých rumunských institucí a velké části pozemků užila pro účely železniční, aniž by vlastníkům byla rozhodnutí své oznámila. Na opakující se urgence nedostalo se rumunskému kléru vůbec odpovědi. Konečně v těchto dnech dostalo se jim rozhodnutí ruských úřadů, dle něhož jsou se všemi svými nároky jednou pro vždy odmítnuti. Rosetti praví, že ruská vláda zabaví i ostatní majetek rumunský v ruském území.

Velice časovou obětavost rozvíjí ten katolík, který pečuje horlivě o duševní stravu vojáků. Uvažme, že lidé nekatolických táborů do nemocnic a na bojiště zasílají obrovskou spoustu svých vlastních tiskopisů. Naše katolická nakladatelství závodí v opatrování četby pro vojny potud, pokud stačí. Při zdražení všech potřeb k tisku však nemožno činiti zvláště malým závodům nějaké základy. Nelze tiskový podnik předžítiti. Proto je velice potřebí, aby zámožnější katolíci jednotlivci spolupracovali svými příspěvky. Předplácejte vojnám katolické časopisy, kupujte jim katolické knihy! Benediktinská knihtiskárna v Brně, která jest zásluhou zkušené správy již podnikem obrovským, činí pro vojáky tolik, seč sly její stačí. Jejím přičiněním každá nemocnice, v níž se nacházejí čeští vojnové, má již svou knihovnu. Zvláště se jeví mezi nemocnými veliký zájem o knihy Kosmákovy. Každá nemocnice jak v Brně tak jinde dostala po 200—300 svazků. Zásilky pak jímají do tisíců. Dobře 20.000 knih již bylo do různých míst do vojenských nemocnic rozesláno. Poukazuje aspoň na ty nemocnice, kam dodán největší počet knih: Lince (4), České Budějovice, Budapešť (do několika nemocnic), Šternberk, Břeck, Břisko (dvě nemocnice), Opek (Chorvatsko), Baden u Vídně, Szekesfehervar u Uhrách, Olomouc (3), Ostřihom, Louka u Znojma, Štýrský Hradec (2), Sibř (2), Furth v Dol. Rakousích, Haň (2), Innsbruck (2), Krakov (na voj. velitelství a do několika nemocnic více než 1000 knih), Vídeň (10), Lublaň (4), Lipník, Bolzano, Maria Enzersdorf, Nagy Szeben, Oberhollabrunn, Osijek v Chorvatsku (2), Ort u Otmundenu, Praha (4), Meran, Pola (2), Solnohrady (3), Travník v Bosně, Vigo Di Passa, Opava, Zwettl, Vršovice u Prahy, Kroměříž, Jihlava, Iši, Katzeledorf, Kremsmünster. Menších pak partií po 100 a méně je ještě celá spousta. — Uvádějme tato fakta, nikterak nepodceňujeme obětavost katolických podniků menších. Na př. naše Politické družstvo tiskové rozdá do lazaretů a na bojiště mnoho. Ale právě skvělý příklad z Moravy budí touhu, aby chom mohli podobné služby našim katolickým vojnám prokazovati. Jestliže cena našich časopisů a knih jest tak upravena, že na nich není zisku, pak tím spíše měli by jini levné takové tiskopisy pro známé vojny kupovat. Pracujme tedy spojenými silami i v tomto směru!

Odpověď vrchního velitele armády vedení strany katolicko-národní. Po dobytí Ivangorodu a pádu Varšavy a úspěšném postupování našeho vojska v ruském Polsku zaslal dr. Hruban nejvyššímu velení armády následující telegrafický projev: „Ze skvělých nových úspěchů významu historického a světového raduje se veškerý český katolický lid a s projevy blahopřání katolické strany národní a klubů zemských a říšských poslanců katol.-národních a křesť.-sociálních spojuje vroucí vděčnost ke statečnému vojsku a jeho vítězným vůdcům. Bůh zachovej Vaši císařskou a královskou Výsost a žehnej dalšímu postupu k vítězství a konečnému zajištění trvalého míru.“ Nato došla dru Hrubanovi do Kobetic následující telegrafická odpověď: „Nejvřelejší díky vzdávám za vlastenecký hold. Jednomyslné spolupsobení všech zaručuje úspěch.“ Podpis: Polní maršálek arcivévoda Bedřich.

Naši invalidi se yraceli. Když papežská horlivá intervence ve prospěch lidumilných akcí za války něčeho nedocílila mimo svolení k výměně invalidů, již tato možnost zůstane povždy zlatým listem v dějinách papeství. — Ze Štokholmu 15. srpna odesílala telegrafická jiskra: Vlak s rakousko-uherskými a německými

válečnými invalidy přijel dne ráno do Hallsbergu, kam se dostavil rak.-uherský vyslanec hr. Hradík a německý vyslanec bar. Lucius a několik členů vyslanectví. Invalidi byli pozdraveni co nejradoštěji, zvláště svými krajaný a pány z velvyslanectví, kteří přinesli košíky s lahůdkami a rakouské, uherské a německé noviny. Vyslapci bavili se s každým jednotlivým invalidou a všem tiskli ruce. Bylo podáno množství mládkarů. Invalidé snídali v železničním hotelu a ve vlaku. Váčení vyslovovali se s největší vděčností o přívětivém přijetí, jehož se jim ve Švédsku dostalo.

Nadšená pochvala polního kuráta. „Kärntner Zeitung“ přináší z jižního bojiště tento dopis: „Po bitvě u Plavy, na kterou naše armáda po všechny časy bude hleděti s oprávněnou pychou, vyhledal divisní farář Lovrič své statečné Dalmatince, kteří konali divy udatnosti. Když uviděli svého divisního faráře, zmocnila se jich velká radost a vzniklo závodění mezi nimi, kdo první oznámí příchod divisního faráře majoru T., o jehož činech bude se jednou pěti na guslích. Jako dítka svého otce, majli-li mu oznámili radostnou novinu, přitáhli se hrdinové k majorovi se slovy: „Přišel!“ Major objal k pozdravu srdečně divisního faráře. Když tento oslovil své statečné mužstvo po skupinách, dostavil se do skromné důstojnické jídelny. Hluboce dojat pozvedl se tam hrdina drinský a sočský, major T., a promluvil k divisnímu faráři tato slova: „Bitva na Soči bude činiti jednu z nejlepších kapitol naší slavné armády. Ty, náš milý duchovní pastýři, ty jsi mnoho, ano velmi mnoho přispěl k tomu vítězství slavnému a v dějinách bezpříkladnému. Nikoli zbraně, nikoli smrtelné koule, nýbrž duch našich statečných vojáků zvítězil. Tohoto ducha ty jsi vytvořil. Ty jsi vill svým lidem hrdinnou mysl, ty jsi moje hrdiny, dříve nežli odešli do zákopů, nadchl pro císaře, trůn a vlast; ty jsi je učinil lvy! Po nezapomenutelné promluvě jsi předpověděl: Budou činiti divy! Připravil velikou radost zbožňovanému mocnáři! Tvá předpověď se splnila. Hrdinné činy našich mužů jsou tvoji nejlepší odměnou. Zavázal jsi vavřinem ověčený pluk a zvláště můj batalion k věčnému díky.“

O ubytování v invalidovněch. „Wiener Zeitung“ sděluje v neúřední části: Vzhledem na malé poměrné místo v nynějších vojenských invalidovněch budou dle výnosu ministerstva vojenství ze dne 27. července t. r. přístě v invalidovněch ubytovány takové invalidní osoby mužstva, které pro svůj stav a pro naprostou nemožnost jinak se obživit jsou odkázány jediné na tento způsob zaopatření. Všecky ostatní osoby mužstva, které pro svůj stav dle ustanovení zákonů zaopatřovacích mají nárok na zaopatření v invalidovně, mají dále na vůli, zda-li chtějí býti skutečně ubytovány v některé invalidovně, nebo zda-li chtějí požívat invatidního zaopatření jim náležejícího ve formě příslušného paušálu. Peněžní paušál je dle skutečné saze až na další stanoven ročně takto: Pro pěšáka nebo vojna stejného stupně 600 K, pro svobodníka nebo vojna stejného stupně 636 K, pro desátníka nebo vojna ve stejné hodnosti 684 K, pro četaře nebo vojna ve stejné hodnosti 720 K, pro šikovatele nebo vojna ve stejné hodnosti 804 K, pro štábního šikovatele nebo vojna stejného stupně 864 K. Vše toto peněžního paušálu, jenž bude označen jako pense invalidovní, dostávají příslušní invalidi přídavek, jenž jim byl snad přiznán za zranění. Osoby mužstva, požívající takovéto pense, mohou — pokud dovolí místo, jež je k dispozici — býti v každé době přijaty do vojenských invalidoven, při čemž se tato invalidní pense zastaví. Správa vojenská je také oprávněna v daném případě zástaviti pensi invalidovní za současného vřadění invalidů do místního zaopatřovacího stavu vojenské invalidovny, jestliže to správa vojenská uzná za vhodné v zájmu invalidové nebo z jiných zřetelů. Návrhy na podělení osob mužstva zaopatřením v invalidovně, buď umístěním v invalidovně nebo přiznáním invalidovní pense, buďtež vojenskými velitelství předloženy ministerstvu vojenství. Při tom budiž, jak již dříve nařizeno, vždycky uvedeno, zda-li ten který invalida má býti bezpodmínečně ubytován v invalidovně, nebo zda-li je přípustno, aby mu byla poskytnuta invalidovní pense a zda-li o ni invalid žádá.

Našemu velehdstojnému duchovenstvu
ku provázení před hostiními vše doporučujeme mladou českou
dílnu absol. c. k. stát. školy řebářské
BOHUMILA BEKA v HORE KUTNÉ.

Zprávy organizační a spolkové.

Akční výbor práce katolického lidu v Čechách konal v pátek 6. srpna schůzi v místnostech Svazu katol. zemědělců za předsednictví kapit. probosita Msgra dra Buriana. Přítomni byli zástupcové organisace diecése královéhradecké vsdp. Msgr. dr. Šulc a p. Šabata, předseda křesť.-sociální strany, dále vsdp. kanovník Groh, p. sekretář JUC. Mourek a p. sekretář Svazu zemědělců Šolte. — S povděkem bylo konstatováno, že semknutí katolických stran v Čechách nalezlo radostný ohlas u všech uvědomělých katolíků. — Snaha ústředí katol. studentstva, bráti účast při organizaci mladého dorostu, byla vše u vítána a dány v příčině té veškeré praktické pokyny. — V záležitosti vyplácení remunerae přes početných hodin zakročil presidium. — Pokyny zemské rady katolíků v příčině oslavení narozenin Jeho Veličenstva s povděkem se vítají. — Presidium akčního výboru práce katol. lidu přednese v den narozenin Jeho Veličenstva u Jeho Excl. p. místodržitele city věrné oddanosti a loyality katolického lidu v Čechách vůči Jeho

Veličenstvu císaři a králi. — Vesp. kanovník Msgr. dr. Šulc bude v den odhalení pamětní desky spisovatele a kanovníka vyšehradského Ehrenbergra v Solnici dne 27. srpna zastupovati akční výbor katol. lidu a učinit projev. — Akční výbor se ustavil, zvoliv za předsedu probosita kapituly vyšehradské Msgr. dra Buriana, prof. Msgr. dra Kardače a p. Šabatu za místopředsedy a p. JUC. Zvončka za zapisovatele. Kooptován byl do akčního výboru p. nakladatel Václav Kotrba a p. em. fidiel a rada Červinka.

Na osleplé, raněné vojny, Červený kříž, srotky, vdovy a nezaměstnané katolické dělnictvo ráčí dále věnovati: vdp. Jindř. Jakubčka z Běronic 5 K, nejmenovaný a Morašic 10 K. Zaplať Bůh! — Prosí se o další sbírky a dary na Zemský svaz katol. Orla v Hradci Králové.

Kde kupujete knihy?
Naše knihkupectví Vás také vzorně obslouží.

Církevní věstník.

Zprávy diecéšní. Ustanovení jsou pp.: Jos. Kubeš, farář ve Slatině, za faráře do Kuklen, Fr. Rudol, farář ve Včelákově, za faráře do Vejvanovic, Fr. Čistický, kaplan v Hostinném, za faráře do Bělého, Jos. Svata, kaplan v Teplicích, za kaplana v Něm. Prusnici, Fr. Reinisch, kaplan v Chotěboři, za admínist. v Uhelné Přibrami, Jan Medek, admin. v Kuněticích, za admin. do Větrného Jenkova, Václ. Šefčík, kaplan v Něm. Bělé, za koop. do Bernartic, Jindř. Schwarz, koop. ve Velké Úpě, za kaplana do Teplic (Wekeisdorf). — Neomysté pp.: Jos. Zapletal za proz. kaplana do Přelouče, Alois Sommer za koop. do Velké Úpy, Jos. Vrzal za kaplana do Nebovic, Jan Abendroth za kaplana do Čechtice, Ant. Marek za kaplana do Nového Města, Jos. Kuchař za kaplana do Králova Města, Fr. Štefan za kaplana do Chotěboře. — Uprázdňená místa: Slatina n. Zdobnic, fara patron. nábož. matice, od 1. srpna. Zámorsk, fara patron. p. Karla Gottla, od 5. srpna.

Královéhradeckou bankovní jednotu v Hradci Králové doporučujeme co nejlépe při veškerých obchodech bankovních a uhelných. Podporujte při každé příležitosti svůj vlastní podnik.

Zprávy místní a z kraje.

Velikolepá královéhradecká oslava 85. narozenin Jeho Veličenstva císaře a krále. V novodobých dějinách města nebyvale nádherným a srdečným způsobem oslavilo město Hradec Králové pět městské rady 85. narozeniny Jeho Veličenstva. Řada slavností započala již dne 17. srpna odpolední slavnostní schůzí měst. zastupitelstva v zasedací síni bohatě dekorované, ve které po vlasteneckém proslovu starosty dra Ulricha vzdán nadšený hold Jeho Veličenstvu a zaslán Nejvyšší kabinetní kanceláři blahopřejný telegram. Zároveň se usneslo městské zastupitelstvo zříditi 4 stipendia fondu pro sirotky po padlých vojnech českých, příslušných do města Hradce Králové, při České zemské komisi pro ochranu dítek a péči o mládež v král.-českém. — Téhož dne v slavnostní schůzi Spolitelny po vlasteneckém projevu usneseno oslaviti památku 85. narozenin zřízením nadace v obnosu 5000 K k podpoře vdov a sirotek po padlých vojnech, příslušných do některé obce okresu královéhradeckého. Téhož dne Obchodní gremium a veškerá živnostenská společenstva v Hradci Králové dle společného usnesení zaslala holdovací projevy Nejvyšší kabinetní kanceláři. Tež sbor c. k. krajského a okresního soudu v Hradci Králové a státní zastupitelství ve slavnostní své schůzi v zasedací síni c. k. krajského soudu, poprsim Jeho Veličenstva a květin bohatě dekorované, po vlasteneckém proslovu presidenta c. k. kraj. soudu dvor. rady A. Maška vzdalo vroucný hold Jeho Veličenstvu. — Po schůzi měst. zastupitelstva uspořádan byl nádherný průvod holdovací všeho obyvatelstva královéhradeckého od městské radnice k budově c. k. okr. hejtmantství. V čele průvodu ubíralo se 100 bíle oděných družiček s květin a kyticemi, v jejichž čele nesen byl vavřinovými věncem a fábory okrášlený obraz Jeho Veličenstva. Následoval průvod všeho žactva obecných a měšť. škol v Hradci Králové a sousedních obcí: Praž. Předměstí, Slez. Předměstí, Kukleny, Věkoše, Plotiště, Malšovice, Střebež, Nový Hradec Králové, v počtu přes 2000 dětí, skvěle aranžovaný učitelskými sbory s pořadatelem p. Boh. Rybou, říd. měšť. školy dívčí v Hradci Králové, v čele. Všechno žactvo neslo v průvodu praporečky v barvách říšských a zemských. Následoval průvod žactva gymnasia, reálky, učitelského ústavu, obchodní akademie, lub. měst. dívčího lycea, vedený profesorskými sbory. Nato následovali v plném počtu zástupcové a členové všech církevních, státních a autonomních úřadů v Hradci Králové a všech spolků a korporací odborných v nekonečném průvodu hodinu trvajícím. Na památném náměstíčku „Na hradě“ před budovou c. k. okr. hejtmantství seřadili se celý průvod v malebném skupení, očekávan panem c. k. místodrž. radou J. Smutným se všemi členy politických úřadů. Po proslovu dítek a řidičstev škol zapělo žactvo pávaňské hymny rakouských národů, načež po proslovu a k vý-

zvěřidlo obce a měšť. škol chlapec A. Šedý propukl tisícem útek za malebného mávání praporečky se všemi účastníky průvodu v nadšené a neutuchající provolávání slávy Jeho Veličenstvu. Nadšené aklamování bylo srdečné patriotické oslovení mládeže c. k. místodrž. radou J. Smutným. Poté všichni účastníci průvodu šli dle k jeho rukám blahopřejný hold Jeho Veličenstvu. — Rázem 8. hodiny večer zapluly ve všech obcích okresu královéhradeckého slavnostní ohně. Zejména malebně seskupeny byly ohně na výšinách u N. Hradce Králové a věkopamätného bojiště z r. 1866: Prohlázi, Chlumu, Lipy a Čistovsi i na kopci čibuzském. Celé město, dekorované již od rána do posledního domu prapory v barvách říšských a zemských, na veřejných budovách městských i v barvách maďarských (město je sídlem uherské garnisony c. a k. pěš. pluku svob. pána bar. Conrada z Hötzenborfu č. 39), zaplálo rázem 8. hod. v překvouvání osvětlení. Nebylo bytu, ve kterém by světla nezářila. Veřejné budovy vojenské, městské, i četné budovy soukromé skvěly se v obzvlášť nádherných zdobách dekoracích a světelných. Přímou pohled byl pohled na osvětlení na nábreží Františka Josefa a na Eliščině nábreží, po obou březích upraveného Labe, na obou elegantních mostech přes Labe, zejména u měst. elektrárny. Tento most tonal ve světle zárovek, které na hlavním pilíři spojeny byly v korunu císařskou s iniciálkami jména Jeho Veličenstva. Obě nábreží i náměstí kouzelně osvětlena byla nesčetnými lampami, zárovkami, světelnými emblemy a p. Pěti c. k. rady zem. soudu p. Vavř. Slámy uspořádána městem regata na Labi v těchto místech; 30 lodí slavnostně okrášlených květin i prapory a lampami s hudbou, hrající hymnu národů, skvěle oživovalo hladinu Labe. Na lodích i na mostu u elektrárny vypálen byl nádherný ohňostroj. Přes 20.000 lidí pešně plnilo celé toto skvostné prostranství a zejména poháněno, jásavými projevy, zejména za hraní hymny národů pozdravovalo obraz neskonale krásných odrážejících se čarovně v klidné hladině Labe. Po ukončení regaty a ohňostroje uspořádala hudba c. a k. p. pluku č. 39 slavnostní čepobiti s průvodem vojska i lidí s lampami, hrající písně před budovou p. c. a k. plukovníka 39. p. pl. J. Floriana, před radnicí, c. k. okr. hejtmanstvím a residencí biskupskou. Po ukončení čepobiti povolal před biskupskou residencí starosta města dr. Ulrich slávu Jeho Veličenstvu, Nejmilostivějšímu císaři a králi, jež tisícíhlavým, veskerá prostranství staropamätného náměstí královéhradeckého plnicím davem s nekonečným jásotem byla opětována. — Celá tato vlasteneckým pohnutím vzrušená slavnost odbyta byla v bezvadně hladkém a vzorném pořádku, o němž pečoval v první řadě se vzorně vzácným taktem p. c. k. komisař okr. hejtmanství dr. F. Fiedler a mimo to dobrovolný, městem zřízený sbor občanstva s pořadatelci měst. rady K. Halonakem a J. Thofem v čele. — Dne 18. srpna o 9. hod. dop. celebrována byla na hlavním náměstí města Hradce Králové u sochy P. Marie tichá mše sv. na paměť 85. narozenin Jeho Veličenstva Jeho Excelenci p. biskupem královéhradeckým drem J. Doubravou. Týž obraz vlasteneckého pohnutí, jaký jevil se minulého dne, panoval i 18. srpna. Na Velikém náměstí veskerá posádka královéhradecká utvořila malebný čtverec, v jehož středu zaujalo místo totéž žactvo, které se účastnilo průvodu dne 17. t. m., s praporky v barvách říšských a zemských s bíle oděným sborem družiček s kyticemi. V čele před oltářem a estrádou, která s jemným vkusem zbudována, dekorována a oprapována byla městským zahradníkem J. Valešem a na které pod obrazem Jeho Veličenstva v háji vavřínů, palem a květů umístěn byl štít železného brance, zaujali místo zastupovce všech církevních, státních a autonomních úřadů, odborných korporací a spolků, jakož i dámy Červeného kříže a Obecná kuchyně. Po celebrování mše sv. zapěno slavné „Te Deum“ za hlahu všech zvonů královéhradeckých, načež J. E. pan biskup královéhradecký dr. J. Doubrava pronesl k shromážděné posádce a obyvatelstvu hluboce ctičný, duchaplný patriotický projev holdovací Jeho Veličenstvu a poželal štílu železného brance, jež pořídilo město Hradec Králové ve prospěch vdovského a sirotčího fondu veskeré ozbrojené moci. Ve chvíli, kdy spadla bílá rouška štítu halce a za biskupských slov žehnání jemu za hlahu zvonů zahrála hudba c. a k. p. pl. č. 39 hymnu národů a tisícíhlavý zástup opět a opět s nadšením neutuchajícím opětoval výzvu J. E. p. biskupa, provolávaje slávu Jeho Veličenstvu, císaři a králi. Po utišení tohoto volání zazněla ozvěnou z květin ozdobeného ochozu Běhé věže královéhradecké slavnostní fanfárou sloka rakouské hymny. Poděkováním starosty J. E. p. biskupovi a přítomným hostům skončena tato v pravdě dojemná slavnost. — Dlouho ještě proudily bezpočetné zástupy s posádkou náměstími a ulicemi královéhradeckými ve vzrušeném nadšení a věrné harmonii a v hlasité radosti nad skvělým holdem, jež tak slavnostně a okázalým způsobem vzdalo Jeho Veličenstvu město Hradec Králové.

Oslava narozenin J. V. císaře a krále Františka Josefa I. pořádaná venkovem politického okresu královéhradeckého v neděli dne 15. srpna, byla velkolepým a nadšeným projevem loyality. Prostranná dvorana Grandhotelu s ložemi a tribunami byla tisícíhlavým množstvím zástupců lidu venkovského do posledního místečka naplněna. K slavnosti dostavili se četní vyznací hodnostáři, tak zejména J. E. nejdp. biskup královéhradecký dr. J. Doubrava, biskupská konsistoř, důstojnický sbor s místním velitelem plukovníkem Florianem v čele, c. k. okr. hejtmanství s místodrž. radou J. Smutným a jeho zástupcem c. k. okr. komisařem drem R. Fiedlerem, městská rada v Hradci Králové se státním drem Fr. Ulrichem, zástupcové všech zeměpanských a samosprávných úřadů, biskupského kněžského semináře, všech středních, odborných, měšťanských a obecných škol královéhradeckých, zástupcové církvi evangelických a židovské, dámského i pánského odboru Červeného kříže, dále okresní výbor královéhradecký a nechanický, veschna obecní zastupitelstva a učitelské sbory obou okresů korporativně, jakož i zástupcové četných jiných korporací. Slavnost zahájena slavnostním chorálem, překrásně předneseným sborem „Pěvců Nepasických“ za řízení sborníka prof. Černušáka. Poté následoval holdovací projev milovanému panovníku, přednesený předsedou říšským poslancem H. Srdínkem, který byl s neutuchajícím jásotem a všeobecným nadšením přijat. Z pamätného proslovu vyjímáme tato slova: „Národ náš v tomto světovém zápase dobře si je vědom, že jedná se o jeho bytí a že další jeho rozvoj a existence jedně v mocném Rakousku jsou nejlépe zabezpečeny. My do- bře jsme pamätliví slov velkého Čecha a našeho nejmladšího historického myslitele, Františka Palackého: „Kdyby Rakousko nebylo, museli bychom je utvořit.“ My pamätná slova tato přejímáme jako drahocenný odkaz svého věšce a chceme do krajnosti dle nich se řídit. Národ český v každé době byl hotov za svého císaře a krále i za celistvost říše položit své statky i život a dokumentovat tak před celým světem slavně, že šťastný jest v rámci říše rakouské a pod vznešeným a spravedlivým ke všem národům žezlem habsburským. A tak tomu jest i v nynější vážné době, kdy každý příslušník našeho národa plní s radostí a obětavostí své vlastenecké povinnosti. V tento slavný den, vzpomínajíc velikých vítězství slavných našich armád, prosíme Boha, aby poželal jich zbraním a zachoval dlouhá léta národům rakouským nejmilostivějšího mocnáře, jemuž volám tímto z hloubi srdce třikrát „Sláva!“. Bouřlivé „Sláva!“ rozlehlo se nato za hřimavého jásotu všemi prostorami dvorany. Nato za velkolepých projevů přechten holdovací telegram Jeho Veličenstvu, který ihned zaslán kabinetní kanceláří. — Pak promluvil p. c. k. místodrž. rada J. Smutný, který vhodně upozornil: „Pamätná otcovská slova Jeho Veličenstva, vyřčená před rokem na počátku války nám vnučené, tanou nám všem na mysli: „Dávěuji svým národům, kteří ve všech bouřích vždy svorně a věrně se kolem mého trůnu se- skupili a pro čest, velkost a moc vlasti vždy i k nejtěžšímu obětím schopni byli.“ Slova ta, vryta hluboce do mysli nás všech, jsou oživena skutky a oživují se deně, neboť jich pravdivost dokázána celým rokem, za něhož národové rakouští postavili se do řad vojska Jeho Veličenstva a svou věrností a statečností přiklonili železné váhy světového zápasu na naši stranu. Hospodářskému venkovu přibylý válkou mnohé úkoly, jež z části jsou novými, z části staly se ještě důležitějšími než dříve. Všem těm, kteří na se vzali plnění úkolů těch, sluší dík a uznání... I nyní přistupují na nás nové povinnosti: stran doplňování armády, zásobení, péče o raněné, invalidy, rodiny padlých a nikoli v poslední řadě o trvalé čestné uctění památky těch chrabrých hrdinů, kteří na poli cti život svůj skončili. I my, kteří určení jsme vytrvati na svých místech v území nezachvaceném vírem válečným, rádi a ochotně vyhovíme všem těmto povinnostem a dáme tak ne pouze slovy, ale i skutky na jevo, že hold, jenž platí dnes našemu milovanému, statičkému panovníku — jest neochvějný, věrný a činnorodě oddaný. Avšak nejdůležitějším úkolem nás všech jest stále oživovati ve všech kruzích obyvatelstva vědomí, že s osudem Rakouska nerozlučně spjat jest osud národa českého a všech národů, spojených pod slavným žezlem rodu Habsburského... Nadšení zdrem světodělných událostí, jichž jsme nyní svědky, které na věčné časy zdobi prapory vítězství vojsk rakouských novým, nikdy nevaňnoucím slavověncem, vytrváme v pevné víře. Kež nám barvy říšské a zemské, které v sebe splyývajíce, krášlí tuto síň a v těchto dnech veskeré dědiny království Českého krášlíti budou, v brzkou hlásají vítězný mír, jímž by se rány, válkou zasazené, zacelily a mocnářství naše zocelené v nové síle, blahobytu, moci a slávy zmohutnělo pro blaho všech pod žezlem Jeho Veličenstva svorně spojených národů! (Dlouhý, nadšený potlesk.) — Slavnostní projevy vyvrcholily úchvatnou slavnostní řečí, jež za mohutných projevů souhlasu proslovil ředitel hospodářské školy v Kuklenách M. Michálek. Slavnostní řečník nastínil stav, v jakém nalézal se národ český při nastoupení trůnu Jeho Veličenstva a vyřkl skvělými slovy velkolepých rozmach, jaký učinil národ český ve všech oborech za dlouhého a slavného panování našeho nejvznešenějšího knížete míru. Stručnými slovy uvedl na paměť přítomným velký pokrok, jakého doznalo české zemědělství a jeho školství. Národ český postihuje velikost doby již nyní, s nadšením přináší veskeré oběti na oltář vlasti, jež přítomná vážná doba vyžaduje. Jest přebohaté pole činnosti pomocné, které se nám zde otevřelo a které český člověk také čestně vyplní — ať již ve finanční podpoře státu a všech válečných, pomocných a lidumilných institucí, tak také ve starostli opatření výživy vojsku a obyvatelstvu, o zraněné vojny a invalidy, o sirotky a vdovy po padlých vojnech, vůbec všude, kde potřeba toho vyžadovala. Také zemědělství české v době válečné splnilo dokonale svou povinnost — díky pili a výborné výrobní schopnosti našeho rolnictva. Blíží se 18. srpen, slavný den narozenin našeho milovaného panovníka. Krásnějším způsobem nemůžeme den tento oslavit než snahou, odčinit tisící utrpení, jež válka s sebou přinesla. Dnes jest chvíle, kdy se zvýšeným důrazem dovoláváme se vytrvalé obětavosti všeho obyvatelstva. Čiňte tak v těchto významných dnech nejhodnější příspěvky a dary všeho druhu všem pomocným válečným institucím a humanitním zařízením našich sborů samosprávných i jiných

korporací. Tak nejlépe oslavíte historický pamätný den tohoto a třeba budou vám žehnati a vás věčně vzpomínati. — Řečník, vysloviv slova po šťastném a slavném míru, jaké i po neukutečnění tužeb našeho národa, končil: „Bůh zachovej, posiluj a opatruj ještě dlouhá léta našeho nejmilostivějšího císaře a krále Františka Josefa I. Bůh dej jemu i nám dočkat se v brzkou poželání šťastného a slavného míru. Jeho apoštolskému Veličenstvu císaři a králi Františku Josefu I. budíž nehybnoucí čest a sláva! — Za všeobecného vzrušení hřimavě „Sláva!“ provázal slova slavnostního řečníka. Slavnostní projevy zakončeny mohutným a nadšeným zpěvem hymny rakouských národů, zapěné sborem „Pěvců Nepasických“ s celým shromážděním. Nezapomenutelná velkolepá slavnost uzavřena průvodem všech starostů obcí okresu královéhradeckého a nechanického na okresní hejtmanství, kde p. c. k. místodrž. radou tamočen nejuctivější hold a nejvzornější blahopřání Jeho Veličenstvu.

Schůze městské rady dne 16. srpna. S c. k. okr. hejtmanstvím se sdělil, že císařské nařízení ze dne 7. srpna t. r. o zásobování obyvatelstva předměty nezbytné potřeby bylo veřejně vyhlášeno. — Cirkulář okresního výboru ohledně pořádání oslav 85. narozenin J. V. císaře a krále vzat byl na vědomí. — Schváleno bylo, aby důchodenskému úřadu vydány byly kauce nájemců luk břeňhradských k úhradě nájemného z luk těchto. — Schváleno bylo, aby objednáno se 100 kg sádla a 100 kg uzené slahny. — Povolena byla stavba skladů ve dvoře domu čp. 16 p. O. Chrudimského. — Převzat byl do správy obce chodník před domem čp. 487 p. J. Vilkovského.

Rakousko-uherská banka ve prospěch oficiální sbírky „Zlato za železo“. Rakousko-uherská banka věnovala sbírce „Zlato za železo“ válečného pomocného úřadu ministerstva vnitřní obnos 10.000 K. Toto věnování jest nejen účinnou podporou obecně užitečných účelů sbírky, nýbrž i uznáním její činnosti, podporující rozmožení zlatého pokladu banky a tím i posílení naší finanční válečné výzbroje. Sběrka, jak známo, vytkla si za úlohu získávat drahý kov, jmenovitě však zlato, aby jeho výtežku použila ve prospěch strádajících vdov, sirotek a příslušníků našich chrabrých bojovníků, jakož i jich samých, budou-li — vrátivše se z pole a jouse bez práce a výdělku — pomoci potřební. Tuto úlohu mají na zřeteli, hledí sbírka dle povinnosti k tomu, aby drahého kovu jí věnovaného pokud možno výnosně využila. Při tom postupuje tím svědomitěji, ježto se ponejvíce jedná o dary, které jedněm byly jediným majetkem, jiným pak nenahraditelnou památkou. A tak schraňuje sbírka pečlivě dary, jež dle úsudku značků mají cenu uměleckou nebo starožitnickou, aby je jedenkrát, až obchod nabude obvyklé tvárnosti, s bohatým užtkem zpeněžila. Ostatní ji darované předměty odvádí sbírka mincovně, aby tam v záruce pece přeměněny byly v ryzí kov. Takovým způsobem byl již mrtvý kapitál téměř dvou milionů korun probuzen k novému, dvojnásob plodnému životu. Sběrka dostává hodnotu kovu v penězích a využitkuje jich, aby nejluchdším, jímž slouží, bítu denního života zmírnila. Kov sám, zvláště pak zlato, dostává Rakousko-uherská banka, aby ho použila v obecném prospěchu. Též zlaté mince ze sbírky poukazují se banke k témuž účelu. Válka vyžaduje peněz, peněz a opět peněz, tím však i zlata, zlata jako kovového podkladu peněz papírových, zlata též jako platidla pro cizinu. A tak starají se cedulové banky všech válečných států — ať přátel nebo nepřátel — byt by měly ve svých sklepech sebe bohatší zásoby zlata ležeti, nejen usilovně o to, aby svůj zlatý poklad chránily, nýbrž i aby ho rozmnožily. Doklad: sbírky zlata v Německu a ve Francii. — Svým věnováním dosvědčuje nyní Rakousko-uherská banka nejširší veřejnosti, že též ona, pečující dle povinnosti o vzestup svého přílivu zlata, uznává činnost sbírky drahých kovů. Nechť někdo, kdo jest dobré vůle, nemeská, aby své zlato, které nepoužito leží v skříních a zásuvkách, odvedl sběrně: „Zlato za železo!“ Nechť každý jest toho pamětiv, že svým příspěvkem pomáhá nejen bojovníkům a jejich drahým, nýbrž že prospívá i vlasti, která — má-li konečně vítězství ji připadnouti — potřebuje právě tak jako „modrých“ též i „zlatých kul“, potřebuje jich téměř bez počtu! — Dary ve prospěch pomocného díla „Zlato za železo“ budtež odváděny u p. Karla Srdínka, přednosty filiálky Rakousko-uherské banky v Hradci Králové.

Dary ve prospěch pomocného díla „Zlato za železo“ možno odváděti i u c. k. okr. hejtmanství v Hradci Králové. Z okresu královéhradeckého bylo již odvedeno sběrnou založenou zde p. c. k. okr. komisařem drem Fiedlerem za 800 K zlatých a stříbrných předmětů.

Protokol výborové schůze Záložny v Hradci Králové dne 17. srpna o 2. hod. odp. Na oslavu pamätných 85letých narozenin Jeho cis. a král. apoštolského Veličenstva, Nejmilostivějšího císaře a krále Františka Josefa I. svolána plenární slavnostní schůze výboru Záložny na 2. hod. odp. dne 17. srpna. Pořad: I. Vlastenecký, loyální projev, přednesený předsedou Záložny, vyslechli přítomní členové výboru stoji a spinomocnili p. starostu, aby při dnešním holdovacím průvodu jménem Záložny thmočil slovat. pánu, p. místodržitelkému radovi nejpokornější blahopřání Jeho cis. a král. apoštol. Veličenstvu, Nejmilostivějšímu císaři a králi Františku Josefu I. Holdovacího průvodu účastní se výbor Záložny s úřednictvem korporativně. II. Ustanoveno, aby se dne 18. srpna neřadovale. Výbor i úřednictvo účastní se slavnostních služeb Božích a odhalení bojovného štítu. Hřeb jménem záložny zatluče starosta. III. Učině se následující věnování: 100 K Podpěrnému fondu pro sirotky po padlých vojnech z Čech, Moravy a Slezska. 100

korporací. Tak nejlépe oslavíte historický pamätný den tohoto a třeba budou vám žehnati a vás věčně vzpomínati. — Řečník, vysloviv slova po šťastném a slavném míru, jaké i po neukutečnění tužeb našeho národa, končil: „Bůh zachovej, posiluj a opatruj ještě dlouhá léta našeho nejmilostivějšího císaře a krále Františka Josefa I. Bůh dej jemu i nám dočkat se v brzkou poželání šťastného a slavného míru. Jeho apoštolskému Veličenstvu císaři a králi Františku Josefu I. budíž nehybnoucí čest a sláva! — Za všeobecného vzrušení hřimavě „Sláva!“ provázal slova slavnostního řečníka. Slavnostní projevy zakončeny mohutným a nadšeným zpěvem hymny rakouských národů, zapěné sborem „Pěvců Nepasických“ s celým shromážděním. Nezapomenutelná velkolepá slavnost uzavřena průvodem všech starostů obcí okresu královéhradeckého a nechanického na okresní hejtmanství, kde p. c. k. místodrž. radou tamočen nejuctivější hold a nejvzornější blahopřání Jeho Veličenstvu.

Schůze městské rady dne 16. srpna. S c. k. okr. hejtmanstvím se sdělil, že císařské nařízení ze dne 7. srpna t. r. o zásobování obyvatelstva předměty nezbytné potřeby bylo veřejně vyhlášeno. — Cirkulář okresního výboru ohledně pořádání oslav 85. narozenin J. V. císaře a krále vzat byl na vědomí. — Schváleno bylo, aby důchodenskému úřadu vydány byly kauce nájemců luk břeňhradských k úhradě nájemného z luk těchto. — Schváleno bylo, aby objednáno se 100 kg sádla a 100 kg uzené slahny. — Povolena byla stavba skladů ve dvoře domu čp. 16 p. O. Chrudimského. — Převzat byl do správy obce chodník před domem čp. 487 p. J. Vilkovského.

Rakousko-uherská banka ve prospěch oficiální sbírky „Zlato za železo“. Rakousko-uherská banka věnovala sbírce „Zlato za železo“ válečného pomocného úřadu ministerstva vnitřní obnos 10.000 K. Toto věnování jest nejen účinnou podporou obecně užitečných účelů sbírky, nýbrž i uznáním její činnosti, podporující rozmožení zlatého pokladu banky a tím i posílení naší finanční válečné výzbroje. Sběrka, jak známo, vytkla si za úlohu získávat drahý kov, jmenovitě však zlato, aby jeho výtežku použila ve prospěch strádajících vdov, sirotek a příslušníků našich chrabrých bojovníků, jakož i jich samých, budou-li — vrátivše se z pole a jouse bez práce a výdělku — pomoci potřební. Tuto úlohu mají na zřeteli, hledí sbírka dle povinnosti k tomu, aby drahého kovu jí věnovaného pokud možno výnosně využila. Při tom postupuje tím svědomitěji, ježto se ponejvíce jedná o dary, které jedněm byly jediným majetkem, jiným pak nenahraditelnou památkou. A tak schraňuje sbírka pečlivě dary, jež dle úsudku značků mají cenu uměleckou nebo starožitnickou, aby je jedenkrát, až obchod nabude obvyklé tvárnosti, s bohatým užtkem zpeněžila. Ostatní ji darované předměty odvádí sbírka mincovně, aby tam v záruce pece přeměněny byly v ryzí kov. Takovým způsobem byl již mrtvý kapitál téměř dvou milionů korun probuzen k novému, dvojnásob plodnému životu. Sběrka dostává hodnotu kovu v penězích a využitkuje jich, aby nejluchdším, jímž slouží, bítu denního života zmírnila. Kov sám, zvláště pak zlato, dostává Rakousko-uherská banka, aby ho použila v obecném prospěchu. Též zlaté mince ze sbírky poukazují se banke k témuž účelu. Válka vyžaduje peněz, peněz a opět peněz, tím však i zlata, zlata jako kovového podkladu peněz papírových, zlata též jako platidla pro cizinu. A tak starají se cedulové banky všech válečných států — ať přátel nebo nepřátel — byt by měly ve svých sklepech sebe bohatší zásoby zlata ležeti, nejen usilovně o to, aby svůj zlatý poklad chránily, nýbrž i aby ho rozmnožily. Doklad: sbírky zlata v Německu a ve Francii. — Svým věnováním dosvědčuje nyní Rakousko-uherská banka nejširší veřejnosti, že též ona, pečující dle povinnosti o vzestup svého přílivu zlata, uznává činnost sbírky drahých kovů. Nechť někdo, kdo jest dobré vůle, nemeská, aby své zlato, které nepoužito leží v skříních a zásuvkách, odvedl sběrně: „Zlato za železo!“ Nechť každý jest toho pamětiv, že svým příspěvkem pomáhá nejen bojovníkům a jejich drahým, nýbrž že prospívá i vlasti, která — má-li konečně vítězství ji připadnouti — potřebuje právě tak jako „modrých“ též i „zlatých kul“, potřebuje jich téměř bez počtu! — Dary ve prospěch pomocného díla „Zlato za železo“ budtež odváděny u p. Karla Srdínka, přednosty filiálky Rakousko-uherské banky v Hradci Králové.

Dary ve prospěch pomocného díla „Zlato za železo“ možno odváděti i u c. k. okr. hejtmanství v Hradci Králové. Z okresu královéhradeckého bylo již odvedeno sběrnou založenou zde p. c. k. okr. komisařem drem Fiedlerem za 800 K zlatých a stříbrných předmětů.

Protokol výborové schůze Záložny v Hradci Králové dne 17. srpna o 2. hod. odp. Na oslavu pamätných 85letých narozenin Jeho cis. a král. apoštolského Veličenstva, Nejmilostivějšího císaře a krále Františka Josefa I. svolána plenární slavnostní schůze výboru Záložny na 2. hod. odp. dne 17. srpna. Pořad: I. Vlastenecký, loyální projev, přednesený předsedou Záložny, vyslechli přítomní členové výboru stoji a spinomocnili p. starostu, aby při dnešním holdovacím průvodu jménem Záložny thmočil slovat. pánu, p. místodržitelkému radovi nejpokornější blahopřání Jeho cis. a král. apoštol. Veličenstvu, Nejmilostivějšímu císaři a králi Františku Josefu I. Holdovacího průvodu účastní se výbor Záložny s úřednictvem korporativně. II. Ustanoveno, aby se dne 18. srpna neřadovale. Výbor i úřednictvo účastní se slavnostních služeb Božích a odhalení bojovného štítu. Hřeb jménem záložny zatluče starosta. III. Učině se následující věnování: 100 K Podpěrnému fondu pro sirotky po padlých vojnech z Čech, Moravy a Slezska. 100

K Místní obdóce vdovského a sirotčího fondu. 100 K. Místní obdóce řádovny pro pět o vracející se invalidy. 100 K. Místní obdóce „Střelného kříže“. 100 K. Podpěrnému fondu osleplých vojáků. 1500 K. Na založení podpěrného fondu Záložny v Hradci Králové pro její členy a jejich rodiny, kteří válečnými událostmi dotčeni jsou a budou. Z tohoto fondu: 1. Budou se hradit za nemocující členy Záložny úroky z jejich dluhů, po případě splátky dluhu aneb dluh celý. 2. Udíletí podpory potřebným členům nebo jejich rodinám na výživu a výchovu dětí. Fond ten spravuje Záložna a o udílení rozhoduje od případu k případu výbor Záložny. IV. Jelikož dotace na dary ze zisku z roku loňského již vyčerpana, uhradí se tyto dary z fondu pensijního v plném obnosu. 2000 K a doplní se fond tento dotacemi ze zisku příštích let.

Opatrný vyvíškovatel přišel se v noci skromně hradeckými ulicemi, aniž byl dosud dopaden. Je specialistou v snadném, rychlém a nehluchém vylamování zámků. Požadavky tichého pracovníka nejsou přemrštěné. Ukradne si vždycky jen asi tolik, co by mu stačilo k obživě na týden. Pak zase navštíví dům jiný, aby blížně nedobrovolných daní bylo rozděleno. Posled nebyl přes úsilí pátrání dopaden. Proto pozor v domech všech!

Přiznání k daní činžovní na rok 1916 ve venkovských obcích (tedy mimo Hradec Králové, Pražské Předměstí a Kukleny). Vyhláškou c. k. okr. hejtmanství se oznamuje, že byly dodány vlastníkům domů potřebné tiskopisy o tom, jak podávat přiznání výnosu nájemného z domů na rok 1916, že veřejně bylo vyhlášeno poučení, dle něhož se tato přiznání mají sepsati a že lze všem majitelům domů do tohoto poučení u obecního úřadu nebo u c. k. okr. hejtmanství nahlednouti. Majitelé domů, kteří snad posud neobdrželi tiskopisu přiznání výnosu nájemného a jsou povinni je podati, vybízejí se proto, by se přihlásili o tiskopis v osmi dnech u berního referátu c. k. okr. hejtmanství nebo u obecního úřadu, ježto opomenutí přiznání nikdo nemůže omluviti tím, že poučení neobdržel. Proti majitelům domů, kteří v ustanovené lhůtě přiznání nepodali, zakročí se přesně dle ustanovení § 11. patentu o daní domovní ze dne 23. února 1820 (sb. zákonů zem. pro Čechy 2. sv. čís. 36). Současně se uvádí na paměť článek II. novely o osobních daních ze dne 23. ledna 1914 č. 12 f. z., dle kterého povinností všech majitelů domů a nájemníků jest, zachovati naprosto přesně předpisy o přiznání činže, protože dle berní a trestní amnestie nutno bezvýmínečně ve všech případech na tom trvati, aby přiznání činže byla, správná a pravdivá; každé nesprávné přiznání činže bude trestáno. Správných přiznání nemůže býti užito dle novely o osobních daních pro zavedení dodatečného vyměření nebo trestního řízení za dobu před 1. lednem 1914. Naproti tomu vydává se každý majitel domu, jenž by také ještě teď nesprávně, nebo neúplně přiznal nebo opomenul podati povinné přiznání výnosu nájemného, trestnému stíhání pro zatajení činže také ještě za poslední tři léta před vyhlášením novely o osobních daních. Nájemníci, kteří také ještě teď potvrdí nesprávné údaje nájmů svým podpisem jako pravé, podléhají rovněž nejen poměrné pokutě, nýbrž zbavují se také amnestie za dřívější nesprávné potvrzení činže po stejnou řadu let. Současně upozorňují se rodiny oněch majitelů domů, kteří byli povoláni ke službě vojenské, že mohou se za účelem včasného a správného podání přiznání obrátiti na příslušné obecní úřady nebo na c. k. berní úřad nebo berní referát c. k. okr. hejtmanství, kde se jim dostane náležitěho poučení nebo se přiznání protokolárně sepiše.

Obecní prodej zvířat. Královéhradecká obec prodává ve své režii zvířinu všeho druhu na obecních jákách dvakrát týdně od 9—10 hodin ráno. Jelikož zvířina nedochází vždy pravidelně, jest den prodeje oznámen na dveřích obecního prodejny na Malém náměstí. Záznam koupě lze předem učiniti na obecní strážnici.

Seznam cen na týdenním trhu v Hradci Králové dne 14. srpna 1915. 1 hl: vikev 40—50 K, hrachu 100—130 K, krup 100—120 K, brambor 8—10 K, máku 90—100 K, kmeného semene 50—60 K, jablěk 8—10 K, hrušek 8.40 až 13.60 K; 1 q: jetelového semínka červeného 140 K, otrub žitných i pšeničných 17.50—18 K; 1 kg: čerstvého másla 5—5.20 K, vepřového sádla 5.20 K, tvarohu 60 h, hub 1.60—2.20 K, 1 vejce 11 h; 1 kopa: zeli 10—12 K, okurek 5—7 K, nakládaček 1.60—2.40 K, kapusty 4—7 K, cibule 3—3.80 K, drobné zeleniny 1—3 K, svazků mrkve 2—2.40 K, svazků petržele 7—8 K, cerele 1.60—3 K, svazků česneku 2.40—3 K, brukve 2.40—3 K. — Přivezeno bylo: hl: brambor 131, jet. semínka 2; kop: zeli 90, okurek 80, nakládaček 150, kapusty 80, cibule 120, drobné zeleniny 50, celere 80, brukve 60; kop svazků: mrkve 350, petržele 320, česneku 40; hl: jablěk 45, hrušek 125; podsvinčat 260 kusů.

K zákeřnému přepadu v Kuklenách. Panu učiteli Kubišovi bylo nutno v nemocnici odříci levou ruku až nad loktem, protože nastávala otrava krve. I pravá ruka byla v zácpě neznámým útočníkem tolik zraněna, že částečně její ochromení již se nevyhlédl. Bylo konstatováno, že by byl přepadený Kubiša zcela vykrvácel, kdyby se byla lékařská pomoc dostavila jen o čtvrt hodiny později. V pondělí v 11 hodin ráno byl zatčen ve strojírně podezřelý dělník Jan Dušek spolu se syny osmnáctiletým Bedřichem a patnáctiletým Janem. Byli odvedeni v poutech do Hradce, což způsobilo veliký rozruch. Podezření vzbuzeno tím, že v obydlí Duškových nalezeny zakrvácené podvlečky. Shledány i jiné nápadné okolnosti. Ale obviněný tvrdí, že zakrvácení povstalo propíchnutím velikého vědra. Rodina Dušková vydělává si týdně ve strojírně slušný obnos, takže naprosto nepotřebovala si pomáhati k novým přístrojům dožadovací.

ml. Tím podezřelý zmíněný. Přímého důkazu o vině rodiny Duškovy posud není. Všichni tři obvinění posud se nacházejí ve vyšetřovací vazbě.

Dobřemice. Narozeniny Jeho Veličenstva oslaveny u nás letos obzvláště slavně. Dne 17. t. m. o 3. hod. odp. ozdobena téměř celá osada prapory v barvách národních a říšských a večer zámek barevnými lampy krásně osvětlen. V den samotný při slavných službách Božích, při nichž asistovali dpp. katecheté Čihák a Hubert z Nov. Bydžova, byli přítomni velmožný p. patron Weinrich s rodinou a hosti svými, místní školní rada a obecní zastupitelstvo. Úředníci severozápadní dráhy, školní mládež s učelstvem a velmi četní věřící, takže prostorný chrám úplně byl naplněn. Na káru provedl ze vzácné ochoty Doušovu měi ke cti sv. Janu Kř. p. c. k. profesor hudby Jandera z Kutné Hory se svou velect. rodinou a místními damami zpěvačkami.

Holice. Narozeniny J. V. císaře a krále byly u nás oslaveny slavnými službami Božími za přítomnosti patr. komisaře, státního úřednictva, učelstva všech škol, vojenských a občanských úřadů. Před službami Božími promluvil vdp. děkan a vykonal modlitby za panovníka s pap. modlitbou za mír. Po službách Božích složili všichni zástupci úřadů hold oddanosti k trůnu v ruce p. c. k. vrch. komisaře. V 11 hodin byla slavnostní schůze, kde učinili projevy starosta města Holice, okr. starosta, předseda klubu stát. úředníků a správce c. k. expositury. Město bylo tentokrát bohatě prapory vyzdobeno a kabinetní kanceláři odeslán telegram.

Kostelec n. Orli. (Oslava 85. narozenin Jeho Veličenstva císaře a krále Františka Josefa I.) Kostelec nezůstal za ostatními městy českými, ale též důstojně a okázale oslavil vzácné narozeniny našeho Nejjasnějšího zeměpána. V předvečer slavných narozenin město ozdobeno prapory a na náměstí uspořádán koncert. Oslava Nejvyšších narozenin začala ve středu o půl 9. hod. slavnými službami Božími, jichž účastníci se všichni sl. úřadové, patronátní, c. k. státní úřadové, městská rada, členové obec. zastupitelstva, J. O. Michael hrabě z Bubna, pán na Jelení a Doudlebach, profesorský sbor c. k. jub. a vyš. reálky, rolnické školy, učitelské sbory škol místních i okolních, deputace spolku voj. vysloužilců, sboru dobrovol. hasičů, vojini z lazaretu J. O. hr. Fr. Kinského, členové spolku katolických, značné množství občanstva místního a školní mládež. Večer pak městskou radou v sále na Rabštejně pořádána slavnostní akademie, při níž účinkovali P. T. slečny Marie Bednářová, Karla Tichá, konc. pěvkyně, Olga Tomášková, klavírní virtuoska, pp. VI. Blažek, Ant. Karas-Hauflner, operní pěvec, Ludvík Mrázek, Jan Prásek, c. k. prof., starosta MUDr. Al. Smolík, sl. zpěv. spolek „Orlice“ za řízení p. odb. učitele Jos. Bezděky a školní mládež. Akademii poctili návštěvou vzácný host, slov. p. místodrž. rada Ad. Wunsch z Rychnova a. Kn. s chotí a dcerami. K akademii vzletný proslov složil syn zdejšího váženého ředitele c. k. reálky, spisovatel dr. Quido Maria Vyskočil. Pročteně jej přednesl vážený starosta města pan MUDr. A. Smolík. Hlubokým dojmem vyzněl proslov ten v srdcích všech četných účastníků. Umělci pak zavodili v umění o palma vítěznou. Četné květinové dary a frenetický potlesk uměnímilovného občanstva byl důkazem, že zvířezili všichni. Zvláště však slečna Olga Tomášková a p. Ludvík Mrázek, virtuos na housle. Dojemným byl živý obraz při akademii provedený: Hold školní mládeže Nejjasnějšímu mocnáři. (Snad by bývalo dobře v tu chvíli poněkud v hledišti stáhnouti světla, krásný dojem byl by ještě více vynikl.) Okázala tato oslava 85. narozenin Jeho Veličenstva byla projevem vroucí oddanosti k císařskému trůnu a v srdcích všech lidí ozývalo se vroucně: Zachovej nám, Hospodine, císaře a jemu zheňe! Dej, ať po slavném vítězství jeho chrabrých vojsk brzy slunko míru zasvítí na Rakousko blažené!

Ve Velici u Jitčína dne 12. srpna slavil tamější os. děkan, vsdp. Jan Tichý, č. kanovník a bisk. vikář vikariátu kopidlenského, jubileum padesátiletého kněžství. Vikariátní duchovenstvo oslavilo jubileum svého vel. váženého a milovaného vikáře tím, že deputaci projevilo své vroucí blahopřání a podalo adresu oddanosti. Vedouc pak, že se zavedl vsdp. vikář, věnovalo malý osobní dar 390 K pro osleplé vojiny. Přijav blahopřání vikariátního duchovenstva, sloužil vsdp. jubilant svou jubilejní mši sv., po níž ambrosiánským chvalozpěvem děkoval za všechny milosti v padesátiletém kněžství Bohem mu udělené. Vysokorodý pan patron hrabě František Schlik s mladým panem hrabětem Jindřichem přednesl osobně své přání a v upomínku věnoval vsdp. kanovníkovi skvostný prsten. Též deputace úřednictva panství šlikovského upřímně blahopřála. Pan starosta obce Velice, vyjádřiv přání všeho dobra, oznámil, že obecní zastupitelstvo svého duchovního správce jednohlasně jmenovalo čestným občanem. V pevném zdraví dočkal se vsdp. vikář jubilea zlatého; kěz dopřeje mu Bůh ve zdraví a spokojenosti dočkat se jubilea diamantového! Toť vroucím přáním veškerého duchovenstva vikariátního!

Jičín. Sl. Jednota „Záchrana“ poslala pro ubohé pohotěl v Budínku 10 K.

K odhalení desky Ehrenbergovy v Solnici. Jen několik ještě dní dělí nás od okamžiku, kdy slavnostním způsobem bude odhalena pamětní deska populárního spisovatele kanovníka Ehrenberga, o němž kladenský purkmistr dr. Jar. Hruška napsal, že povídky jeho jsou svěží, vždy krásné a nikdy nesevřední; ukaz to v české literatuře pozoruhodný. Ehrenberger jest svými spisy znám i v nezapadlých vesměch našich, dovědí mládci od srdce k srdci a proto se stáť miláčkem lidu

českého. Jaké popularitě se spisy Ehrenbergovy těšily, vidno z toho, že byly i do cizích řečí přeloženy. Zaslouží si tedy jméno jeho, aby nikdy neupadlo v zapomnění, ale zachováno bylo generacím přítomným! Město Solnice chystá se důstojným způsobem v neděli 29. srpna oslaviti 100leté narozeniny býv. kaplana a faráře svého a proto delegovalo také 2 zástupce do místního komitétu, který tvoří za rodáky-kněze: vsdp. notář a děkan v. v. V. Ehl, za rodáky-laiky: dr. Jar. Hruška a dr. Fr. Jetel, odborný lékař ve Vídni IX., starosta z Kvasin, Litohradu, říd. učitel Adamčík, učitel Kunc a místní farář. Vysocedůst. kapitola vysehradská vyšle k slavnosti 2 zástupce. Kříž Ehrenbergův bude po posvěcení J. Milostí nejdp. opatem V. Zavoralem odevzdán městu v ochranu. O ubytování vzácných hostů jest postaráno, takže v té příčině nemusí mítí nikdo obavy. S povděkem konstatuje místní komitét, že téměř všechny české noviny přinesly obšírné zprávy o projektované slavnosti Ehrenbergově, důkaz to, že Ehrenberger má již své čestné místo v české literatuře a že jméno jeho vždy s pýchou vyslovováno bude, dokud český národ žíti bude. Nuže, buďtež nám, vzácní hosté, všele a srdečně vítáni!

Velké neštěstí přihodilo se v továrně p. Moravce v Úpici dne 6. t. m. V kotelně, kam se zanášel prach ze lnu, popálila se smrtelně na prsou a na obličeji dělnice Anna Lejsková. Hořlaviny následkem náhlého právanu silně vyrazily a neštěstí bylo hotovo. Starý topič byl popálen na nohou. Výbuch plamene zasáhl i obličeji 14letého chlapce, jemuž hrozilo nebezpečí oslepnutí. Pan továrník staral se o postižené horkivě. Nařídil také, aby chlapec byl co nepečlivěji ošetřován. Nyní jest hoch v nemocnici náchodské.

Sochy, oltáře a j.

provádí absol. c. k. odborné školy
a c. k. umělecko-průmyslové školy
Jan Dušek v Chrudimí.

Různé zprávy.

Josef hr. Schoenborn padl. V den narozenin Jeho Veličenstva, právě v době služeb Božích, stihla do král. Prahy smutná zpráva, oznamující předčasnou smrt na dějného 23letého syna rodu J. Osv. Vojtěcha Jos. hraběte Schoenborna, předsedy správní komise král. Českého. Chápeme, že bolestná ztráta tato jest pravou obětí vlasteneckou pro šlechtěného urozeného otce, jehož jméno všem našim čtenářům jest tak vzácné a nanejvýš milé pro jeho pravé šlechtické vlastnosti. Mladý hrabě Josef ze Schoenbornů svými studii, jež konal na českém gymnasiu akademickém s vyznamenáním, na právnické fakultě pražské, na universitě lovaňské, svou vzornou výchovou nejslibnější dával naděje. Válečná lítice postavila jej na světové bojiště. Před půl rokem vrátil se raněn na ruce do Prahy, kdež v pečlivém ošetřování vznešené své matky nalezl uzdravení; znovu však šel, věren své vojenské povinnosti, na bojiště, kdež mnohosiň mladý jeho život skláčen nepřátelskou ranou. V dějinách rodiny Schoenbornů není první, jenž vlastní dal život v oběť. Hluboce sdílíme žal s něžnými rodiči, jimž útechou a silou budou neochvějné zásady jich hluboké víry, jichžto jsou zářným příkladem. Česká šlechta v době války píše již čtvrté jméno prvorozců svých rodů na vářinové listy. K jmenům: Schwarzenberg, Lažanský, Lobkowitz připojuje válečná historie dnes jméno Josefa Schoenborn. Tento čtverlístek mladých hrdinů jest zráťou nejen pro říši, ale i pro církev, ježž byli nadšenými syny. Odpočiňte v pokoji po boji!

Československá záložna v Praze na oslavu jubilea 85. narozenin Jeho Vel. císaře a krále věnuje na místo osvětlení a výzdoby ve prospěch sirotků po padlých českých vojinech obnos 100 K. V den Nejvyšších narozenin 18. t. m. se v záložně neúřadoválo.

Jestli slovíčko k letošní turistice. Píše se nám: K článku v minulém čísle „Obnovy“, kde p. pisatel vybízl k návštěvě míst domácích, zvláště romantických poříčí našich řek, mohu posloužit povzbuzujícím dokladem. Je to krásné údolí říček Velké a Malé Úpy od Maršova nahoru. Až do Freiheitu možno jeti drahou, odtud pěšky, nejdříve sice nekonečným Maršovem, krajinou celkem nevýznamnou, zato však za Maršovem, kde silnice těsně vedle řeky Úpy, mezi dvěma vysokými, krásným smrkovým lesem porostlými vrchy se vine, t. zv. Dunětálem, krajinou krásy nevšední. Procházka tímto údolím jest zároveň pravou pivní koupelí. Přirozeno, že tímto pozemským rájem turistů letos jen velmi málo kráčí, jen tu a tam se mihne lehký kočárek „Lohnkutschert“ s několika turisty, ale chodec osamělým přece se necítí a to proto, že Úpa svým šumem, dle skalních útěsů vždy jinak zabarveným, stále mu připomíná, že není sám, ona že jest nerozlučnou jeho společnicí. Od stoku Úpy Velké a Malou u „Kreuzschenke“ těžko se rozhodnouti, které partii jako malebnější pozornost dfti věnovati: zdať údolí Úpy Velké či poříčí Úpy Malé. Přece však radno, aby turista Čech dal přednost Úpě Malé, jelikož tato partii má přirozené zakončení v horské vsi Malé Úpě, kde již 11. rok duchovní správu vede upřímný český vlastenec, od Němců však neztenceně milovaný, farář Lad. Tůma, kterýž turistovi dá cenné instrukce. Věru, co by snad jinému bylo obtížil, jest p. farář Tůmovi radostí a hrdostí, že jeho malá a skromná fara jest turistickou stanicí. Se srdečností jemu vlastní dovede vypravovati, že jeho kostel, téměř tisíc metrů

našim, jest snad nejvýše stojícím chrámem a on sám, jelikož do jeho kultury i Sněžka náleží, nejvyšším duchovním pánem v celé diecési. Ochotně ukáže majestátní Sněžku i jiné hory, dojemně sděluje, jak ušel pastí, ďábelsky na něho od listého přítelů „inteligentů“ nakloně, jež chabí materiální však sami v pravdě zbožní osadníci zpečetili a nicotnost žaloby (ve věcech válečných) dokázali. A na konec, když se seznámí s bohatým skladem kostelních rouch, nádob a náčiní, jak o horlivosti duchovních správců tak i o obětavosti osadníků svědčících, ponechává si — last not least — Těma věc nekrásnější, kteréž by slovutný profesor dr. Zbort, kdyby o ní věděl, do svého výtečného „Českého lidu“ otisknouti neopomněl: rodokmeny tamních osadníků. To jest tak: Předchůdce Těmův, farář Krsek, chytře nástupcům ulehčil vyhledávání stupňů přibuzenstva při sňatcích, vypracoval pro každý dům, pro každou rodinu zvláštní rodokmen a dal mu zevní podobu velkého stromu, jehož baluze mají tolik a tolik listů (potomků). Praktické potřebě matrikářové by ovšem posloužili lépe prostý obrazec, stereotypní kolečky a čtverečky neuměle načrtnuté, ale pro své zvláštní pojetí jsou tyto Krskovy rodokmeny cenným dokladem podivuhodné kresby a malby dovedného a pilného dileta, 6 let o nich pracujícího. Takové zvláštnosti, s níž mšeňských hodné, člověk hnedle neuvěří. Kdyby nic jiného, již tato specialita farý v Malé Úpě stojí zato, aby se tam člověk podíval. Ke konci srpna a počátkem září bývají prý v Krkonosích vyhládky nejjasnější. Nuže, kdo chvíli volnou máš a tělesně i duševně okřátí chceš, navštív — ač-li vůbec prašedné počasí dovolí — p. faráře Těmu v Malé Úpě a litovati toho nikdy nebudeš!

Všelcos. Z Německa se prohlašuje, že Německo nepotřebuje ramenského obilí, jehož vývoz za hranice právě dovolen. Dnes nemají v Německu žádných obav o úhradu své spotřeby. — V Madridu zemřel ve skrovných poměrech žijící 67letý Ed. Romagnera, po smrti jeho však se poznalo, že zanechal 170 milionů peset, jež většinou odporučil církvi. Vdova není s tím však spokojena, proto se dala advokátů do práce. — Nedostatek drobných peněz by prý se nejlépe odpomohlo, kdyby se z moci úřadu pomohlo schovaným drobným z úkrytu; v Chorvatsku a Slavonsku se tak děje.

MED

český, se zárukou neporušenosti, z letošní snůžky obzvláště výborný má celoročně v levné ceně na skladě

JOS. JELÍNEK,
člen Zemského Ústřed. včelařského spolku
v Hradci Králové.

**Němčině
a francouzštině
vyučuje
sl. A. Nepeřená
v Hradci Králové, Dlouhá
ulice, číslo 200.**

**Nečekejte, až Vás nakažliviny
překvapí, ale opatřte si zavčas domů
jedinou osvědčenou diet. ochranu
faráře L. V. HORY:**

„VADE MECUM“
(zákonem ohraněno)

a pamatujte dobře, že lepší tato pomoc váš,
nežli velká nemoc potom.

Obdržíte v lah. po 1-50, 8.—, 5.—, a 9.— K (a porto)
v drogeriích neb v laboratoři „V. m.“ v Dašicích (Č.)

**Barevná
kostelní
okna**

v odbor. provedení zhotovuje a dodává
Fr. Uhlíř,
umělé sklenářství a malba skla
v Trebochovicích a Hradci Králové.

Cenníky a rozpočty na požádání zdarma.

Paramenta.

Ignáce V. Neškudla syn

(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)

(bratr P. J. Neškudly, farář ve Výprachticích)

doporučuje P. T. veleřádnému duchovenstvu
svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

**všech kostelních paramentů,
spolkových praporů a kovového náčiní.**

Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukázkou
se na požádání franko zašlou.

**Čiitelkyně Božského Srdce
Páně,**

kteří povolání do řádu mají a výchově a ošetřování
osířelých dětí aneb mšeň věnovati se chtějí, nechtě
se obrátí s dotazem stran přijmutí na představenou
kláštera B. S. P. Krupka (u Těplé).

**Pohřební ústav
H. Richter v Hradci Králové.**

obstarává spolehlivě
exhumace a převážky padlých
vojínů z bojiště.

**Československá
záložna v Praze-II.,
Spálená ulice, číslo 46.n.**

Doporučuje se všem našincům co jediný
peněžní ústav katolický v Praze. Vklady
na vkladní knížky úročí se ode dne vlo-
žení do dne vybrání dle dohody a dle doby
výpovědi. Poskytuje půjčky všeho druhu
za mírných podmínek, zejména směneční
úvěr (krátkodobý), v dnešních dobách
zvláště výhodný. — Povinná revize
„Jednoty záložen“ v Praze.

**Jan Horák,
soukenník**

v Rychnově nad Kněžnou

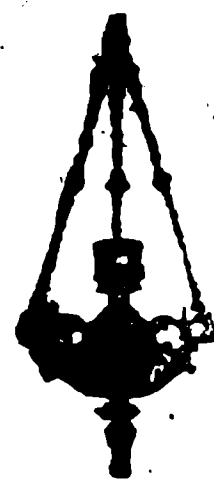
zašlá na požádání vždy

dle roční káleny kolekce
nejnovějších druhů pravých
vlákných látek

své vlastní výroby, jakož i tu i cizozemských.

Četná uznání zvláště z kruhů veleřádného duchovenstva svědčí o poctivé ob-
sluze mého ryze křesťanského závodu za
dobu více než třicetiletého působení.
Učiňte, prosím, malou objednávku na
zkoušku.

Volejenné látky na taláry.
Též na splátky bez zvýšení cen!

Veleřádnému
duchovenstvu a

slavným patronátním

úřadům dovozuje si doped-
ruční velkové kostelní nádoby a

náčiní a to: monstrance, kalichy,
oběry, nádobky, paténky, paciřálky,
svícny, lampy, kaditelnice, kropenky
atd. své vlastní výroby, předplácím
církvním vyhovující. Staré před-
měty opravuje v původní intenci a
v ohni slatí a stříbří nebo proti do-
plátku za nové vyměňuje. Hotové
předměty neb výrobky zašlá na-
kážku franko bez závanosti koupě-
Vše se posílá poselstvem. Předce radně.

Shled seberých slatěh a stříbrných blonot, jako: řetězů,
madonek, křížků, prstýnků, náramků atd. a Hradci Králové
přestavy, tabatěrky, jídelní náčiní se stříbra pravého
i čínskéhó vřdy na skladě.

Staré slatě, stříbro a dráhobany kupuje se nejvyšší cenou.

JAN STANĚK,

pařatř a ciseleur

Praha-I-979., ul. Karolíny Světlé, č. 12. n.

Přilešný snalec c. k. zemského trestního soudu.

Nejlevnější a nejbezpečnější

**pojištění pro případ úmrtí
a věna dítkám**

poskytuje Jubilejní, vzájemně dobročinný
životenský spolek

„Charitas“ v Hradci Králové.

jenž, založen jsa r. 1908 na zásadě křesťanské
svěpomoci, za dobu svého trvání vyplatil na
podporách již na 100.000 korun, získav 734
členů. Jak děkovně dopisy svědčí, přišla poda-
rovaným podpora v době nejtrudnější jako
pravé dobrodini.

Spolek přijímá muže i ženy od 24 do 45
let. Příspěvek správní každoroční obnáší 2 K,
zápisné jednou pro vždy jest: do 30 let 2 K,
do 40 let 4 K, do 45 let 10 K. Každý člen se
zavazuje, že splatí při úmrtí spolulena 2 K,
jež se vyplátí bez přetahu buď zákonitým přibuzným aneb účelu a osobám, jež si člen písemným prohlášením výboru za svého života označil.

Při spolku trvá od r. 1911 odbor, jenž
poskytuje též

věno

nedospělým v den jejich smrti, případně v den
despálosti jejich, aneb také při úmrtí těch,
kteří je do odboru věnného přihlásili.

Každý pojištěnec u věnného odboru obdrží
tolik korun, kolik osob v době nároku u odboru
bylo přihlášeno.

Jinochy lze přihlásiti až do stáří 18 let a
dívky do 15 let. Přihlášení mohou býti kýmkoliv,
jen když týž jest tělesně zdravý a nepřekročil
55. rok věku svého. Zápisné 6 K je pro všechny
stejně, rovněž příspěvek po 1 K ve výše zmíněných
případech povinné podpory. — Blíží
v prospektu, jež na požádání zdarma zašláme.

Adresa zní:

Spolek „Charitas“ v Hradci Králové.

Dr. František Reyl,
předseda.

Václav Jenšovský,
jednatel.

**Pensionát Voršilek
v České Skalici.**

Třetímú soukromé dívčí škole měřanské německé. S ní
spojeno praktické vzdělání chovaneč v kursech
hospodářských a obchodních, jakož i vyučování cizím
řetm, psaní na stroji, hudbě, malbě, ručním pracem atd.
Krásná poloha, velká zahrada, vzdušné místnosti,

vydatná strava

Školní rok počíná 15. zář.

Další správy podá ochotně představená.

Vazbu knih

v jednoduchém i
přepychovém mo-
der. provedení ry-
chle zhotoví uměl.
závod knihařský

Richarda Šimáčka

v Hradci Králové, Pospíšilova tř. č. 131.

OBNOVA

Číslo 35. Předplatné na čtvrt roku 2 K 50 h
na půl roku 5 K —

V Hradci Králové, dne 27. srpna 1915.

Inzeraty počítají se levně,
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XXI.

Přemluva

Jeho Exzellenze nádp. biskupa Dra Josefa Doubravy v den nejvyšších narozenin Jeho c. a k. Apoštolského Veličenstva císaře a krále Františka Josefa I. o slavnosti odhnutí štítu železného brance ve prospěch vdov a sirotek po padlých vojácích v Hradci Králové, dne 18. srpna 1915.

Velectěné shromáždění, stateční vojínové!

Na temném obzoru, po němž dle roku již přeháněl se chmury válečné a lítice bojů zkázu metají v řady chrabrých bojovníků, s dnešním jitem naší Měi — naší vlasti zavítla jasná záře — — Do srdcí nadšených odvážnou věrností — prodechnutých obětavostí — ale skrušených též hrůzou válečnou a bolestí, s dnešním jitem padá sladká radost — tklivá nálada. Od strání krkonošských po skaliny dalmatské, jež omývá modrá Adrie, od bílých ledovců na temenech alpských po rozervané pláň těžce zkoušené Halicé den osmáctého srpna významem svým rozlévá onu zář a jímá srdce milionů věrných synů a dcer mocné Austrie.

Den 18. srpna! — Po pětadesáté ročí se v něm narozeniny císaře a krále Františka Josefa I., jehož zjev z bouřné doby jako maják z rozbouřených vln pozvedá se, vznešený leskem majestátu, zářící kouzlem své lásky k národům, tklivý v těžkých starostech z války rozpoutané...

A národové věrní ze širé oblasti Rakouské v duchu tulí se k svému panovníku: sluní se v jeho majestátu, zhlíívají se v hřejivém paprsku jeho lásky a věrností svojí podpírají tu hlavu těžkou ze zkoušek zlých, jež na šediny její ve dnech našich zvláště skládá péče o Měi a národy...

V tomto semknutí národů s milovaným panovníkem milionům srdcí tak zřejmo a jasno, že den 18. srpna jest svátkem jejich — jest svátkem jejich věrnosti, jest svátkem lásky, jest svátkem jejich radosti, zvláště ale svátkem vroucích modliteb, vyznívajících prosbou k Božské Prozřetelnosti: »Zachovej nám, Hospodine, císaře a naši zemi!«

A jako vždy, kdykoli památné události dotýkaly se habsburského trůnu — ať na výsluní dob šťastných stál, ať zvedal se z hukotu válečné bouře — národ náš jemu blízce byl ve věrnosti, v lásce, v obětavosti: tak jest i v památný den dnešní: lid vlasti naší, sdružen s národy kol trůnu v hold věrnosti, pozvedá srdce své k vznešenému kmetu na trůnu habsburském...

To pak, co v královském věnném městě našem Hradci Králové na oslavu památného dnešního dne se děje — co z našich srdcí s posvátnou obětí vzhůru k nebesům se neslo, co bylo děkovnou obětí v jásevu »Te Deum« — to vše důkazem neklamným, že za jedno jsme dnes s tě-

mi, kdož věrní jsou a oddáni milovanému císaři a králi...

(Německy:) Ano, v hloubi srdcí svých pocítujeme mocné kouzlo dnešního významného dne, kdy vrací se po pětadesáté narozeniny Jeho císa. a král. Apoštolského Veličenstva, a nadšení, jež kupí národy rakouské kol vznešené osoby milovaného císaře a krále, uchvacuje i nás, buď v srdcích našich vroucí modlitbu, na rty naše kladé výkřik jasný a s těmi, kdož v Měi nejvěrnějšími jsou, spojuje nás k holdu, jaký vzdání dovede jen věrnost neochvějná, obětavá láska...

A milovaný, staříčkový vládce slyší plesání, jež rozléhá se širými končinami říše, cítí tu lásku, jež k němu posvedá miliony srdcí, vidí oběti ze jmění i krve, jež za spravedlivou věc naši přinášejí nadšení pro císaře a vlast zde v domovíně, ale zvláště tam na poli válečném, proyceném krví ale slávou pokrytém.

Ohlášeno, potěšeno z toho srdce mocnářovo a posíleno důvěrou v osvědčené vítězné voje a jejich vůdce, důvěrou v obětavé národy, důvěrou ve Všemohoucího!

(Česky:) To vše slyší, to vše cítí, to vše vidí milovaný císař a král — a plesá z toho v srdci svém, plném důvěry v hrdině voje, v obětavé národy, v Hospodína! —

V této velebné slavnostní chvíli mně jest, jak by vznešená tvář milovaného panovníka, prodechnutá blahem tím a důvěrou, zdena nás shlížela s otcovským vděčným úsměvem na rtech a v oku s odleskem lásky. Sleduji pohled oka toho: — A, zde utkvělo..., zde, kde v štítu železného brance výzva k štědré lásce nadobrotěch, jichž srdce mocnářovo zvláště jest a chce býti pamětlivo, k lásce k sirotkům a vdovám padlých hrdinů:

Jich pamětlivá má býti láska naše!

Nuže, buď již požehnán, symbole citů našich: Jsi štítem — štítem bude i naše hrud' za císaře i naši zemi — skvíš se křížem — hlasatelem nekonečné lásky, — za hlasem tvým k sirotům a vdovám v lásce vzplanou srdce naše, — jsi lvem ozdoben — znamením věrnosti a síly, — k Jeho Veličenstvu nezdolnou věrností státi chceme, státi budeme.

S tímto vroucím předsevzetím klademe zbrojný štít k Tvým noboum v hold, nejjasnější císaři a králi!

Hold tento provázím přimlouvou k nebesům: »Domine, salvum fac imperatorem ac regem et exaudi nos in die, qua invocaverimus Te. — Hospodine, spasena udiň císaře a krále, i vyslyš nás v den, v který vyzývati budeme Tebe.« (Zalm 119, 10.)

Vášeň pak srdcí ohlas, jenž drní se k modlitbě mé, vyzníž prosebně, vyzníž nadšeně: »Milovaný císaři a králi Františku

Josef L. lásce věrných národů — na výsluní šťastného a brzkého míru — buď Bohem zachován!! — Vivat! — Sláva!«

Zpráva

o XXII. řádné valné schůzi Politického družstva tiskového pod ochranou sv. Jana Nep. v Hradci Králové, pořádané 19. srpna 1915.

Jednání zahájil předseda Magre dr. Šulc vřelým vlasteneckým projevem, vzpomínaje současných významných událostí, které byly vyvolány světovou obrovskou válkou národů evropských, jaké dosud dějiny nezaznamenaly. V pohnuté válečné době zní dosud ohlas radostného svátku národů rakouských, kteří tento týden oslavují okázale 85leté narozeniny staříčkého mocnáře, císaře a krále Františka Josefa I., jemuž Prozřetelnost Boží dopřála 67 let slavného panování. Vzhlížíme k posvátné osobě panovníkově, velebíce jeho vládařské ctnosti, vznešený cit pro právo a spravedlnost a skláníme se v obdivu před heroickým bojem s četným utrpením, které mocnáře našeho potkalo v soukromém i ve veřejném životě.

V obdivuhodném nynějším zápase za celistvost a čest říše tanou nám na mysli nesčetné projevy vladařské moudrosti staříčkého zeměpána, k jehož požehnané vládě poji se skvělý vývoj našeho národa na poli kulturním, sociálním i hospodářském.

Připojujeme se vřele k nadšeným holdovacím projevům celého českého národa a prosíme Všemohoucího, aby dopřál Jeho Veličenstvu slavné vítězství nad nepřáteli říše a čestný mír k další moudré vladařské činnosti.

Politické družstvo tiskové, jehož členové jsou prodchnuti city upřímné loyality, hodlá v rámci své působnosti pracovati zejména šířením dobrého tisku k utužení základů sociálních a vlasteneckých zájmů.

Zahajovací řeč vsdp. předsedy vyslechnuta byla s živou pochvalou a za všeobecného souhlasu. Přechten a schválen byl zápisník minulé valné schůze, načež byly podány zprávy jednotlivých činností družstva.

Zpráva jednatele poukazovala na oběti, které družstvo přináší přítomným poměrům a na příznivý poměrně postup i ve stísněné situaci. Zpráva pokladní nevykázala sice letos mnoho příznivého, ale nezbavuje naděje v lepší rozvoj finančního základu družstva.

Ježto nebylo volných návrhů, přikročeno k volbě nového výboru, do něhož byli povoláni téměř všichni dosavadní výboři. Zvoleni byli následující p. t. pp. do výboru: dr. Hugo Doskočil, rektor b. semináře a profesor theologie. Antonín Hrubý, sídelní kanovník. Filip Konečný, bisk. vikar. sekretář a farář v Pouchově. Josef Kousal, děkan v Hořicích. Dr. Jos. Novotný, profesor theologie. Dr. Fr. Reyl, sídelní kanovník. Jan Seidl, bisk. vikář v Holohlavech. Vladislav Sekera, fidelel Rudolfin. Msgr. dr. Fr. Šulc, č. kanovník a profesor theologie. Josef Vaněček, farář v Mikulovicích. — Za náhradníky: Jan Beneš, kaplan v Chrásti. Karel

DEPEŠNÍ ADRESA: ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 43

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚNEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4%, A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÉ LISTKY POŠTOVNÍ SPORTELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLÍM, KOKSEM A CEMENTEM

ŽIROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPORTELNY 140.273

Keppl, fidele bisk. Borromaea. Ant. Láš, bisk. vik. sekretář a farář v Lomnici n. P. Josef Světlý, katecheta v Třeběchovicích. Dr. Bedřich Augustin, spirituál b. Borromaea.

Po skončené valné schůzi výbor se ustavil následovně: Předsedou Msgr. dr. Fr. Šulc, místopředsedou p. vikář Seidl, jednatelem p. kanovník dr. Reyl, pokladníkem p. prof. dr. Novotný. Správcem domu p. fidele Sekera, jež bude zastupovati sekretář družstva p. Pochmon. Revisory účtů pp. děkan Kousal, fidele Sekera a fidele Keppl.

Našemu velečestnému duchovenstvu
za provedení prací katechetických a duchovních
důležitých a c. k. církvi, školařským
BOHUMILA BEKA v HORE KUTNÉ.

Průběh války.

Bojiště východní. Po pádu pevnosti Kovna, kde ukořistěno 600 děl, obrovské zásoby střeliva a za miliony potravin, došlo také na Novogeorgievsk, který po tvrdém odporu dobyt. Celá posádka, čítající 6 generálů, přes 85.000 mužů, byla zajata. Počet ukořistěných děl zvýšil se na více než 700. Dle úřední zprávy rakouské bombardování Novogeorgievsku účastnily se úspěšně také naše těžké hmoždíky. O pevnostech těch psali francouzští odborníci, že se udržel nejméně osm měsíců, a ony padly dříve než za 8 dní poúnajícím dnem, kdy se dostaly do ohně těžké dělostřelby. Rusové se sami přiznali, že v Novogeorgievsku jest na rok střeliva a potravin. Koňat z Novogeorgievsku jest daleko větší. Mělo tento ozbrojený tábor, jenž byl největší ruskou pevností, 30 tvrzí, Kovno jich mělo jen 12. Nový ruský nástup na druhé obranné linii na Bugu se nezdařil, ruská vojska houževnatě bojují tu pouze o zabezpečení dalšího útupu celé ruské armády. Dle posledních zpráv od skupiny Hindenburgovy jest hlášen další postup armády Eichhornovy východně a jižně od Kovna na Vilno. Na Bobru padla poslední ruská pevnost na řece Narevské, Osověc. Na horním Narevu marně se nepřítel brání německému postupu na Bielostok. Železnice z Bielostoku do Brestu Litevského už překročena armádami Gallwitzovou a prince Leopolda Bavorského, v níž bojují i rakouské vojenské oddíly pod velením polního podmaršálka šl. Arze. K těmto se družící skupina Mackensenova sčítuje volný pohyb Rusů u Litevského Brestu až na samo pásmo pevností; provádí se tu ve velkém obklíčování poslední ruské velké pevnosti. Jižně od Brestu Litevského na východní straně Bugu překročila spojenecká vojska jezerní pásmo a blíží se k železnici z Brestu Litevského do Kovelu; Kovel však už také obsazen naším vojskem, takže přerušena trať železniční z Brestu do Kijeva. Kovel jest též důležitým uzlem železničním. Tak se stalo, že Rusům zbývají z Brestu Litevského jen dvě železnice: přímo na východ přes Pinsk a na severovýchod přes Minsk.

Italské bojiště. Dne 23. srpna uplynulo první čtvrtletí války Italie proti Rakousku. Za tuto dobu Italové nedobyli ničeho a stojí tam, kde stáli první týden války. Dle posledních zpráv naše statečné dělostřelce zničili nepřátelská děla u ústí Zdoby a pobřežní baterii u Golanetta. — Nedávno ohlašovalo hlavní italské velení, jak důležitým strategickým místem jest v Jaderském moři ostrůvek Pelagruž, kde prý italské námořnictvo slavně odrazilo útok rakouský, a najednou Italové toto důležité místo opustili tajně v noci...

Na moři. Německé loďstvo v Baltickém moři vniklo do zálivu řížského, prokrestilo si cestu minovými poli, zničilo 1 ruský torpedový člun, jiné poškodilo a potopilo ještě 2 ruské dělové čluny a opanovalo takto celou zátoku. Nyní jest na řadě město Riga. — Německou ponorkou potopen také anglický parník Martha Edmons a Arabic a právě pro tento poslední nastalo v Americe velké rozčilení, ježto mezi 8 utonulými cestujícími jsou také 2 Američané. Zdá se, že toto rozčilení vyvolává a vidí jen anglický tisk. Na Arabii bylo 2.262 nenabitých střel, 2.173 beden s nenabítkami patronami, 4.000 beden patron, 106 automobilů, 59 aeroplánů atd.

Italie vypověděla Turecku válku dne 20. srpna večer. Za hlavní důvod udává se povstání v Lybii, které prý Tureckem bylo zaviněno. Druhohou záležitostí k válce Italie proti Turecku obstarali Angličané, zatarasivše minami turecké přístavy na malasijském pobřeží, takže italské lodi nemohou do nich vplouti ani odplouti. To je prý omezování svobody italské plavby do Turecka. Italie, která dala se do služeb třetohody, má povinnost ke spojencům, jinak nedostane ani peněz ani uhlí. Půjde tedy Italie dobyt Dardanel, protože Angličané a Francouzi musejí odpočinouti.

Na Balkáně se situace mění v neprospěch třetohody. V Cařihradě podepsána byla minulý pátek, 24 hodin po vypovězení války Italii Turecku, nová bulharsko-turecká smlouva, kterou dostala Bulharsko od Turecka drinápoliske příst.

městí a nádraží Karagadž a oba břehy Marice. Srbsko, které jindy bývalo vždycky poslušně Rusku, zdráhá se plně vyhovět požadavkům třetohody; především odmítá vyraziti zase proti Rakousku a nechce beze všeho odstoupit Bulharsku území. — V Řecku dostalo se k veslu zase ministerstvo Venizelovo. Až na ministra války náležejí všichni jeho členové dřívějšímu ministerstvu Venizelovu. Ministerstvo toto i král jsou proti odstoupení území řeckého Bulharsku. A přes to, že Řecko prohlásilo neutralitu, anglické a francouzské válečné lodi přistály na ostrově Krétě a prohlásily blokádu nad ostrovem Thasos.

Politický přehled.

Němec o české a polské otázce. V berlínské »Hilfe« uveřejňuje říšsko-německý politik, poslanec B. Naumann, pozoruhodný článek »Čechové a Poláci«, v němž praví, že všechny tvrdé rozpory mezi Němci z Čech a Čechy nemohou říšské Němce nechat zapomenouti na okolnost, že v nynější válce Češi zápasí po boku Němců proti Rusům. Velký národ, nalézající se v boji, musí svým spojovníkům také dokázati, že jejich postavení rozumí. Nikdy nelze očekávati, že by malí národové, rozložení mezi námi (Němckem) a Ruskem, úplně se rozplynuli v jednom z obou těchto velkých těles. Pokládáme za ohromně důležité, abychom přes vnitřní poměry malých těchto národností se snad netečně nepřemáhali. Aby mohli býti velikým, musí velkonárod míti porozumění pro své spojovníky.

Říšský sněm německý sešel se 19. t. m., aby projednal především desetimiliardovou úvěrní předlohu. Říšský kancléř dr. šl. Bethmann-Hollweg mezi jiným pravil: Pozdravujeme naše věrné spojence. Vzpomínáme také ještě na tomto místě dnes vznešeného panovníka dunajské monarchie, jenž vstoupil včera do 86. roku svého života. Dáleko v nepřátelské zemi tvoří všude naše linie pevný val. Máme silnou armádu uvolněnou k novým ranám. Slova zvláštní vděčnosti patří Jeho Svatosti papeži, jenž myšlenkou výměny zajatců a tak mnoha důlům lásky k lidstvu za války projevuje neunavnou účast, má dále rozhodnou zásluhu na jeho provedení a nadto ještě před krátkou dobou svým velkodušným darem přispěl k zmírnění utrpení našich Východoprusů. — Říšský kancléř vykládá dále, že nepřátelé snaží se klamati své národy o skutečné situaci. Francie, kdykoliv uspokojila ruskou nouzi o peníze, vymínila si, aby vždy největší část půjčky použita byla na zbrojení. A v anglické sněmovně 3. srpna 1914 prohlásil Ed. Grey: My s naším mocným loďstvem budeme — účastníme-li se války — trpěti jen o málo více, než kdybychom se jí nesúčastnili. — Neutrální obchod na moři Anglie obmezuje, pokud může. Neutrální lodi jsou donucovány vzíti na širém moři na palubu anglické mužstvo a poslouchati jeho rozkazů. — Úplný důkaz snah anglické politiky a původu této války jest obsažen ve zprávách belgických vyslanců pro toho, kdo by tomu ještě nechtěl věřiti.

Náklady válečné. Desetimiliardová půjčka byla parlamentními zástupci německého národa povolena, ale zajímavými byly výklady státního tajemníka říšského pokladního úřadu dra Helffericha, kterými návrh vládní doprovázel. Válečné výdaje v Německu za jeden měsíc činí na 2 miliardy. Denní náklad na válku všech mocností dosahuje téměř 300 milionů marek, měsíční náklad přesahuje 3 miliardy a první rok války činil celkový náklad na válku asi 100 miliard. Z toho připadají na naše nepřátele skoro dvě třetiny, na Rakousko a Německo ne o mnoho více než jednu třetinu. Ze všech válečných států jedině Německo, Rakousko a Anglie hradí podíl válečných výdajů dlouhodobými půjčkami. O Rakousku pravil státní tajemník lichotivě, že opatřilo dosud skoro 8 miliard korun, výkon to, který vzhledem k stavu hospodářství a lidového bohatství dunajského mocnářství zasluhuje největšího uznání. — Ohledně válečné náhrady prohlásil, že celý budoucí hospodářský život národa musí, pokud to vůbec lze dosáhnouti, zbaven býti nesmírného břemene, jemuž válka dává vzrůstati. Olověnou tíží miliard zaslouží si původci války, nechť vlekou ji oni po desetiletí a ne my.

O tajemství úspěchu na finančním bojišti pravil dr. Helfferich, že bohatství, jemuž Německo vděčí za úspěch, objímá všechny hospodářsko-technický aparát a záleží především v živoucí pracovní síle národa. Peníze se při tom potřebují, ale nespotřebují. Kde peníze jdou za hranice, aby nákupem válečného materiálu a potravin byla doplněna nedostatečná vnitřní výroba, tam nepřicházejí tak lehce zpět, tu nastává vážnost, které pozorujeme u svých nepřátel. Proto nechť opraví své stroje na peníze a řídí se více naším vzorem; pomůže jim to jen teprve, budou-li nás napodobit ve výkonnosti zemědělství a průmyslu. Neboť k tomu je třeba více než prozíravosti, vytvářené novou okamžitou; k tomu je třeba generací cviku, součinnosti, železné výchovy k povinnosti a kázně.

Říšský kancléř německý o budoucnosti Polska. Ve své řeči na říšském sněmu německém pravil

říšský kancléř šl. Bethmann-Hollweg o Polsku takto: Sliby, našich nepřátel nemapodobuji, avšak doufám, že dnešní obsazení polských hranic proti východu bude počátkem vývoje, jenž zprovedl ze světa staré protivy mezi Němci a Poláky a jenž povede zemi, od ruského jha osvobozenou, vstříc šťastné budoucnosti, v níž může pěstovati a rozvíjeti svéráznost svého národního života. Zemi námi obsazenou budeme, přibírajíce pokud možno její vlastní obyvatelstvo, spravedlivě spravovati a budeme se snažiti vyrovnati nevyhnutelné obtíže, které válka sebou přináší a zahojiti rány, jež Rusko zasadilo zemi.

Holandský vyslanec u Vatikánu. Nový holandský vyslanec Regout odevzdal Sv. otci svůj pověřovací list. Vyslanec a papež pronesli navzájem proslovy, ve kterých vyslovili povděk z opětného zahájení diplomatických styků a přání, pracovati společně na zjednání míru.

Tajné schůze francouzské sněmovny. Vláda nepovažuje za nutno podávati prohlášení o situaci a proto usnesla se svolati sněmovnu jako tajný komitét za podmínky, že tento komitét vezme na vědomí sdělení a je projedná, aniž však ihned může o nich býti učiněno usnesení.

Americká odpověď Rakousko-Uhersku 16. srpna ve Vídni podaná široce vykládá, že Amerika dodáváním zbraní a střeliva válčícím státům neporušila neutralitu.

Úvěrní družstvo Eliška

zapsané společenstvo s r o.

v Hradci Králové, Adalbertinum.

Přijímá vklady na vkladní knížky a účty. — Úvěry osobní a živnostenské za podmínek nejvýhodnějších. Vkusné střádanky.

Volné listy.

Jiráskovo »Temno«. Jakkoli není tady místo, abychom knihu Jiráskovu popisovali a ukazovali v jejím vzniku, ústrojí a rozvoji, přece naznačujeme aspoň tolik, aby klidně souditel veřejnosti bylo zřetelné, že »Temno« ani z daleka nemá té ceny, kterou mu svobodomyšlná a pokroková kritika přisuzuje. Kniha mimo obrysové vystižení doby obsahuje at umyslné, at bezdůdné nepravdy, zkouceniny a pomluvy. Jest protikatolická, a jakmile svobodomyšlní posuzovatelé vlastnost tuto zvěřili, měli jedním okamžikem měřítka její dokonalosti a umělecké krásy.

Budiž nám však rozuměno! Nečiníme »Temnu« opoaci, že kreslí stinné stránky katolického života v XVIII. století, nýbrž že nanáší stranicky černé barvy tam, kde k tomu není žádného jiného důvodu než nesoudné a nemůžné hovnění davové náladě. Jsme my katolíci již tak vyspělí, že dovedeme přijímati nepřijemnou pravdu, ale máme zajisté právo na kulturních lidech žádati, aby pravdy té nezasazovali v rámec pomluv a lží. A tohoto jednání dohlašujeme se nejen ve vlastním zájmu katolickém, nýbrž v zájmu pravdy samé a jménem té české kulturní vyspělosti, kterou vůči přátelské i nepřátelské cizině český národ tak zárlivě zdůrazňuje a střeží.

K dokladům minule uvedeným, jak stranicky Jirásek si vede, připojujeme na příklad jesuitu Firmusa. Lhotský prý o něm slyšel, že když chodí do ohalup a do statků, má po dešve pobité ostrými hřebíky a že těm, které pro víru vyslychá, šlape po bosých nohách, že se jim na ně staví v těch ostře okovaných střevících. Jak obojetné slovíčko: »slyšel!« Nesoudný čtenář, a těch jest mnoho, uloží si v paměť ukrutnost jesuita Firmusa a nepovšimne si, že ta necitelnost jesuitova není jinak doložena, než slovem »slyšel!«, ve kterém spisovatel, byl-li by interpellován, ukrýl chytře svou nezodpovědnost. Co již se lidé různých nepravd naslyšeli! Nebo jinou ukázkou. Jak již minule jsme řekli, Jirásek v »Temnu« tu obrátě, jinde neobratně vede soudy proti sv. Janu Nepomuckému. Svoboda, deklamátor, promlouvá k Jířkovi: »A tu jsem se dočetl«, a nachýliv se pokračoval tišeji, jako by tajemství světoval, že o vigilii mistra Jana Husa tady v Praze konšelové pálili oheň pod mostem a že na mostecké věži trubači slavně troubili a na bubny bubnovali. A když Jířek se tázal, kde jest to tištěno, Svoboda odpověděl: »Zpráva ta není tištěna, psaná!«

Jirásek touto slavnostní vigilií Husovou chtěl vlastně ukázati originál, dle kterého povstala prý kopie svatvečera sv. Jana Nepomuckého. Myslíme čtenář usoudit, že to patří oslavě a historičnosti sv. Jana Nepomuckého vlastně nic neznamená, bude se ptáti, proč Jirásek zahluje vše v šero a proč onu psanou zprávu urditěji neuvedl.

Do »Temna« Jirásek zasadil však ještě řetřík, který jest potřebí navštívi docela nově. Spisovatel uvedl na jevišti příslušný nábož-

svět israelského a přidělil jim úlohu, kterou lze pochopit zase jen s hlediska jistých proudů našeho veřejného života a jejíž naivní anachronism hlásit křídí. Jiráskův Lazar Kiš není israelitou XVIII. století, nýbrž pokrokovcem, stříženým dle přítomné doby a jejích ideí. Jiráskův Kiš ku příkladu jest kolportérem česko-bratrských knih, dojíždí z venkova do Prahy a stýká se s dětmi českého bratra, který utekl do Žitavy. Kiš vyfyzuje těmto dětem pozdravy od příbuzných a vzkazy, aby jen vytrvali ve své víře, slovem dělá všechno tak, jak si to Jirásek dle kulturních střípin přítomné doby vymyslíl a jak to pravý israelita XVIII. století konati nemohl. Israelita XVIII. století byl tuhou uzavřenou individualitou a neměl nic jiného na starost než svůj obchod a věrné plnění svých náboženských povinností a předpisů. Uvedli bychom ještě jiné důvody, proč israelita XVIII. století s křesťanským vyznáním česko-bratrským nemohl cítiti, ale povaha dneška nedovoluje nám tak učiniti. Ostatní zmínky o israelitech v »Temnu« mohou se vysvětlovati ledačím jiným, čistě osobním. Byla by to věru zajímavá kapitola dovésti, jak lidé XVIII. století v historickém obraze Jiráskově jsou nuceni býti služebníky osobním zájmům a choutkám století XX. Možná zajisté od uměleckého díla vzestoupiti k duši tvůrce jeho, neboť mezi oběma jest přímý vztah účinnu a příčiny. Známe-li dobře zvláštnosti knihy, můžeme z nich usuzovati na duševní zvláštnosti spisovatelovy.

Jirásek v »Temnu« hřeší i proti duševním zkušenostem. Na příklad správce na statku Skalce pozývá myslivce Machovce, aby večer přišel se s ním modliti! Správce nemůže Machovce ani cítiti a pojednou z něho nic chce se s ním společně modliti. To přece jest balvan, u kterého zkušený psycholog musí se zastaviti. Jestli modlitba tak zvláštní posvátný úkon duše, že všechna bytost modlitby se vzpouzí se proti tomu, abychom do svého přibytí zvali k pobožnostem člověka, kterého nemáme rádi.

Pilíř národní kultury? Z katolických listů právem zazněla otázka, proč Jirásek v »Temnu« oběma stranám neměřil spravedlivě a proč tak úmyslně a svěhlavě veškeré zlo a všechny nedokonalosti vidí jen mezi katolíky. Proč Jirásek posud nevěnoval pozornost době Karla IV., která jest nejslavnějším věkem českého národa, protože naše království bylo středem, k němuž odevšad tíhla vzdělaná Evropa. A sami stoupenci a chvalotečníci Jiráskovi, kdybychom toho nevěděli, by nás poučili, že klidnému, duševnímu rozvoji, uměním a vědám v dobách míru dlužno přednost dávat před válkami, o kterých novohusité tak rádi hovoří. Proč Jirásek, jež nazývají také malířem kulturní minulosti, důsledně se vyhýbá dějinné epoše, která byla tak mohutným rozmachem k výšinám, na kterých září opravdová velikost národa a které jako žádoucí cíl uslechtilého snažení mají zobrazovány býti zejména v knihách našich spisovatelů? Proč Jirásek, když všimá si tolik Koniášů, ohodí tak upiště a s obviňavými očima kolem Skultěta, jenž zničil vzácné umělecké výtvořiny na Hradčanech tak, že sám protestant, malíř Feld, pronesl památná slova, že za takových okolností v Praze jest veta po umění? Otázky tyto bylo by lze rozmnožiti o steré jiné, a při každé takové otázce Jirásek objevoval by se vždy strastižádostivý a proto také stále menší.

A jako všechny podobné otázky »Temnem« jsou podněcovány, k »Temnu« zase se vracíme a jím jsou osvětlovány. Odezíráme-li od schopností a výpravovatelských předností Jiráskových, které ochotně a bez nucení uznáváme, jest »Temno« ve své podstatě vlastně tendenční protikatolickou výpravou a nikoli uměleckým dílem. Jest okatým rouháním proti správným pojmům, když v nabídkách Ottova knihkupectví nazýváno jest »Temno« pilířem národní kultury. Když kusé pravdy a po novinách na rychlo sebrané nepravdy jsou pilířem národní kultury, čím pak potom budou stezejná literární díla, jimž nejprřednější naši lidé věnovali celý svůj život úmorné práce a namáhavého badání? A dovolává-li se knihkupecká reklama, že úsudek o tom pilíři pronesla kritika, pak potkáváme se tu s onou vadou, které nedávno byla tepána, že totiž v naší veřejnosti ustálil se zvyk, užívati všudy velikých a stkvělých slov, s nimiž skutečnost není shodna. Tím pro lidi a věci pozbyvá se správného měřítka, zavládá čím dál víc povrchnost myšlení a úsudková neschopnost, dostavuje se nedostatek odvahy, upřímnosti a prostoty. Divné by se také na nás dívala cizina, kdyby, předešlá »Temno« od začátku až do konce, pojednou se dovídala, že stavíme tak laciné pilíře národní kultury. Kdy pak konečně naše kritika osvojí si nestrannou povýšenost, šířku a hloubku a kdy pak zbaví se oné smalvenosti, že kniha protikatolického obsahu musí býti vždy venkonce znamenita?

Waterloo dne 18. června 1815. Jak již minule jsme poznamenali, Napoleon před bitvou

byl veselý náladou. U Slavkova tvář jeho byla zasmušilá a u Waterloo se smál. V noci v rozmluvě s maršálem dobral si Wellingtona: »Tomu Angličanovi třeba dáti něco na pamětnou!« Mýlil se také, když dle hluku nočního pochodu se domníval, že Angličané ustupují. Uvykl svým vítězstvím tak, že ústup nepřátelských armád považoval vždy za věc samozřejmou a i u Waterloo si myslil, že Wellington ve svém vlastním prospěchu měl by se bitvě vyhnouti. O půl 4. hodině byl však o svém omylu zpraven. Důstojníci, vyslaní na výzvědy, mu oznámili, že nepřátelská armáda se nehybe.

Armáda anglická spala, na zemi bylo ticho, a v oblacích burácela bouře, jsouc předmluvou k hromobití děl. O čtvrté hodině jezdeckí zvědové přivedli Napoleonovi rolníka, který byl průvodčím anglické jízdní brigády. O páté hodině přivedeni byli dva belgičtí zběhové, kteří právě utekli od pluku a tvrdili, že anglická armáda očekává bitvu.

Napoleon vyslechnuv tuto zprávu zvolal: »Tím lépe! Bude mně milejší, porazím-li je na hlavu, než abych je pouze zahnal.« Po té u srážného svahu, jakkoli bylo blátivo, sestoupil s koně, dal si přinést z blízkého dvora kuchyňský stůl a prostou židli; maje otep slámy pod nohama usedl, rozložil mapu a prohodil k maršálu Soultovi: »Hezká šachovnice.« Přisedšimu Neyovi propověděl: »Máme na úspěch devadesát procent naděje.«

K osmé hodině přinesli snídani, k níž Napoleon pozval několik generálů. Kromě jiných věcí se hovořilo, že Wellington byl předevčírem v Brusselu na báse u vévodkyně z Richmondu. Maršál Soult dosti neobratně si zavtipkoval: »Ten bál jest dnes.« A Ney zalichotil: »Wellington nebude takovým hňupem, aby Vaše Veličenstvo očekával.« Napoleon za rozmluvy několikrát si ještě zažertoval. Po snídani asi čtvrt hodiny přemýšlel, a potom usedli si dva generálové na otep slámy a psali bitevní rozkazy, které jim císař diktoval. Když Napoleon skončil tuto práci, vsedl na kůň, aby přihlížel pochodem své armády a obsazování vykázaných pozic. Byl oblečen v zelenou uniformu, bílé výložky zakrývaly řádovou hvězdu, šedý svrchník přikrýval epolety, z pod vesty dobýval se cíp červené řádové stuhy, kožené kalhoty tkvěly ve vysokých jezdeckých botách se stříbrnými ostruhami, po boku meč od Marenga. Bělouš jeho měl na sobě purpurovou sametovou šabru, v jejímž každém cípu bylo vyšito N. s korunou a orly. Tak byl ustrojen tento císař do poslední své bitvy.

Vojsko přijíždějícího císaře přijalo s nadšením dávno nevidaným, vzduchem rozléhaly se hřmící pozdravy, a kdekoli se objevil, tancovaly čáky, přilby na bodácích a šavlicích. Protože anglická armáda vyčkávala útok, Napoleon mohl určití dobu útoku po své vůli. Ráno byla země nočním deštěm rozmoklá, a proto císař prodleval, až poněkud ztuhne, aby dělostřelectvo mohlo se volněji pohybovati. Napoleon byl původně dělostřeleckým důstojníkem, a vlastnost tato provázela ho po všech bojištích, neboť všechny jeho bitevní plány byly tak sesnovány, aby činnost děl došla největší platnosti. Čekal tedy až do půl dvanácté, ale tím také Blücher nabyl času a dorazil k večeru na bojiště, když již již anglická armáda se hroutila. Když první dělová rána zahoukla, anglický generál Colville pohlédl na své hodinky a zjistil, že bylo jedenáct hodin a pětatřicet minut.

Bitva. Bojiště u Waterloo jest pláň vlnovitého povrchu, tak že každá jednotlivá vyvýšenina vyniká nad vyvýšeninu předešlou a všechny stoupají k severu k Mont-Saint-Jeanu, vysočině to, za níž jest Waterloo a za ním Brussel. Anglická armáda stála na severu pláň a na jejím jihu byl Napoleon, opíraje se levým křídlem o Nivelles a pravým o Genappe. Angličané dívali se dolů, a Francouzové, jsouce v nevýhodě, hleděli nahoru. Jest pamětihodno, že Wellington pláň tu prostudoval před rokem, jakoby jakýmsi prozíravým důvtipem tužil možnost utkání s Napoleonem v těchto místech.

Boj začal zuřivě na levém křídle francouzském, které udeřilo na dvůr a zámek Hougomont. Útok tento byl válečnou lží, neboť Wellington měl býti přilákán a sveden na své levé křídlo. S útokem na Hougomont Ney zároveň útočil na levé křídlo anglické, jež se opíralo o Papelotte. Útok Neyův byl rozhodný a dobře uvážení. Napoleon chtěl povaliti levé anglické křídlo, obsaditi silnici do Brusselu, zahraditi tak možný příchod Blücherův a vštíti útokem Mont-Saint-Jean, kde byl střed Wellingtonův. Útok tento se zdařil, a Papelottu bylo dobyto. Hougomont na levém křídle francouzském však vzdoroval, protože Angličané drželi se tam statečně. Wellington na místo aby tam soustředil pluky, poslal tam pouze čtyři setniny gardy s praporem bruněvického vojska a proto mohl vydatnější brániti svůj střed, kamž ustoupily také zástupy, které byly z levého křídla odraženy, když Francouzi dobyli vesnice Haye.

Po vzetí tohoto opěrného bodu byla bitva již na vážkách, a Angličané uvědomovali si nebezpečnost, které se velmi zřetelně ohlašovalo. Právě jejich křídlo, jemuž velel Hill, stahovalo se pomalu ke středu, a levé křídlo bylo již docela rozbito a z pozic svých vyhozeno, vůdce jeho, generál Picton, zabít kulí do hlavy, Skotové pokryli mrtvolami svými zemi, a těžcí dragouni Ponsombyho byli porubáni. A protože Hougomont již hořel, zbýval Wellingtonovi již toliko střed, kamž přivolával všechny možné posily.

Jsa velice znepokojen, ale zdánlivě klidem, anglický jeneralisimus celý den seděl na koni před starým mlýnem u Mont-Saint-Jeanu. Koule kolem něho jen přelý, pobočník Gordon padl po jeho boku. Lord Hill, upozorniv ho na granát, který blízko nich vybuchl, se otázel: »My-lorde, jaké instrukce, jaké rozkazy nám zůstávají, dáte-li se sám usmrtiti?« — »Abyste učinili jako já,« zněla spartánská odpověď. Jenerálu Clintonovi stručně zdůraznil: »Vytrvati tu do posledního muže!« Když bitva schylovala se k porážce, Wellington volal na vojáky: »Hoši! Můžete-li pomýšleti na ústup? Pomněte své staroslavné Anglie!«

Napoleon jako pozorovatel místo sobě vyvolil úzký hřbet trávníku u Rossomu, na pravé straně cesty, vedoucí z Genappe do Brusselu. Z toho místa dalekohledem obzírál bojiště a udílel rozkazy. Jsa kromě genia svého i bitevním matematikem, nezapomínal na žádnou ze svých částí; občas pohlédl směrem k Wavru, odkud bylo přijíti Grouchymu. Tu v jednu chvíli spozoroval v dálce cosi se černati, jakoby to byl zástup vojska. Jakkoli tam odtud očekával Grouchyho, přece jen opatrností veden, poslal hned jezdeckou hlídku na výzvědy a rozkázal jí, aby co nejdříve opatřila určité zprávy. Po odjezdu hlídky Napoleon vpil se zase zrakem svým v bojiště a pozoroval postup a povahu krvavého zápasu. Viděl, jak armáda jeho krok za krokem nabývá povolna půdy, uvědomoval sobě však také i leckteré nezdary a omyly. Patnácte set mužů padlo za hodinu v zahrádě hougomontské, odkud nebylo možno Angličany vytlačit, osmnácte set ještě za kratší dobu postříleno bylo kolem La Haie-Saint, brigáda Soyrova rozbita, generál Guillemont zapomněl přivézt do bitvy petardy a pytle prachu, patnácte děl zničeno, protože nebylo u nich ochranného průvodu, bezúspěšnost manévru Pireova na Braine-l'Allend, při čemž bylo pobito patnáct švadron — to vše Napoleona neznepokojovalo. Věděl, že ztráty anglické jsou mnohem větší a pak byl zvyklý hleděti bitvám upřeně v oči. Hlavní věc mu byl úhrn ztrát, totiž vítězství. A tak i u Waterloo dovedl čekati, neboť považoval se za pána konce. Do jeho spokojeně mysli však náhle udeřilo.

Hlídky, která byla vyslána prozkoumati, kdo od severovýchodu přichází, tryskem se vrátila a oznámila, že se blíží nepřítel. Polapení pruský husar, jež s sebou přivedli, vypověděl, že jest to armáda jenerála Bülowa o 30.000 mužích, kteří neúčastnili se bitvy u Ligny. Napoleon poslal hned proti Bülowovi jenerála Lobaua s 10.000 muži, aby Prusy zadržel, pokud by nepřišel Grouchy, jemuž zároveň poslal nový důtklivý rozkaz, aby se bez meškání hnul a Bülowovi vpadl do zad. »Ráno sázel jsem devadesát proti desíti,« prohodil Napoleon ke svému okolí, »teď se věci změnily, ale ničemné sázím ještě šedesát proti čtyřiceti. Napraví-li Grouchy svou chybu, pak bude vítězství naše tím stkvělejší, neboť Bülow s celou svou armádou bude nevyhnutelně ztracen.«

Sochy, oltáře a j.

provádí absol. c. k. odborné školy
a c. k. umělecko-průmyslové školy
Jan Dušek v Chrudimi.

Pátisíciletý vojen. řád.

Na vyzvání krále Václava IV. sepsal Jan Hájek z Hodětína české zřízení vojenské r. 1413. Z řádu toho vyjímáme tato pravidla: »Najprvé, aby byli služby Boží všichni hajtnané i jich poddaci i jim poručení pikni a neřádův ižádných aby u vojšť nedopuštěli, aby skrze to Pán Bůh nebyl rozhněván. — Všechny hry neslušné a neřádné aby byly stavovány, a zvláště kostky, karty, koule aby nebyly u vojšťe připuštěny, neb z toho dopuštění mnoho zlého pochodí. — Nestydaté ženy mají býti hnány od vojska vojenským rychtářem. Jestliže by kdo násilí které paměť neb paní učinil kdekoli a usvědčen byl, takový bude hrdla zbaven bez milosti.

Kostelové a klášterové aby žádní vybičení nebyli ani vypalováni, leč by bylo rozkázáno hajtmany k tomu zřízeními. A proto vždy aby posvátnými věcmi, jakožto vornáty, kalichy, zvony, kněhami i jinými okrasami kostelními, a zvláště pak Tělem Božím nikakž nebylo hýbáno ani bráno.

Něma, kdož by který kotel vybil, takovému bude ruka ufata. Pakli by kdo Těle Boží s puškou (se schránkou) aneb který jiná svátost vzal a vysypal, takový bude bez milosti upálen. Jestliže by kdo který oltář zbořil, nebo obrazy v kostelích a v kaplích zbil, nebo na cestách v slupích přibité zřítel a zkazil, ten hodný pomstů kázán bude vedle práva vojenského. (Táboři ovšem měli pravidla obrácená. Nevšímalie si příkazů svých předků a neobhajce pravidel tohoto vojenského řádu, pustošili kostely a všechny posvátné předměty zle. Trátili krutě právě ty, kteří se stavěli takovému kastavětatvi na odpor.)

Na přátelském (majetku) bude-li kdo bráti jiné věci nežli pokrm sobě skrovný a koňom obrok, takový bude kázán jako lúpežník. — Jestliže by kdo ávů braň na druhého obnažil, takovému bude ruka bez milosti ufata.

Pěší aby všickni v svých houfích řádem pod koráhvemi a pod praporci šli jakž a kdež jim přikázáno hajtmány na to vydanými (k tomu ustanovenými). Pakli by se kteří a čížkoli vytrhli z svých houfův bez rozkázání a vůle pánův hajtmánův, taková budou kázání, jakož na takové slušeti bude. — Jízdní také aby nikam nejezdili, ale v svých houfích aby řádně táhli, tak jakž jim hajtmánům rozkáží, kterýmž poručeno bude. — Kteří houfové mají a dostane se jim který den za vozy jeři neb pěším jíti, aby se žádní nikam nerozjížděli ani rozcházeři, ale stáli nad vojskem, dokudž se všechno vojsko nepoloží. — Kterémuz vojsku dostane se napřed tažení, aby se druhé nehýbalo, až by první své vozy zřídilo.

Pálení žádného aby žádný nečimil, leč by bylo rozkázáno hajtmány našimi k tomu vydanými.

Také, jakož jest rozkázáno, jakož vína, piva i jiné potřebné věci do vojsky mají vozeny a nošeny býti, přikazujeme všem, aby těm, kdož by vozili neb nosili, nebylo na cestách ani u vojskách bráno, ani kterakžkoli překáženo.

Každý setník, neb padesátník nebo rotymajstr, kteréž (vojny) by kolivěk pod sebou měl, aby ten před písaře všechny přivedl, když by jim měl žold dáván býti. A tu všeliký neb každý desátník aby své dráby osobně před písařem okázal, i když by ponůcky neb varty osazovány jměly býti. Pakli by kdo písaři toho odporen byl, má býti kázán od hajtmánův jako neposlušný. Písař vojenský má zbroj a samostřily ohledovati vždy jednu v měsíci, aby byli tak nalezeni, jakž sú vyšili.

Když vojska lehnú, a že by v noci vzhůru bylo trábeno, neb voláno, aby každý s své braní na plac běžel a nikam jinam. Pakli kde nepřítel k vozům přilnul, tehdy se tam mají obráti. Mezi vozy aby opatrně ohně nítily a pálili, tak aby se žádnému škoda nestala a nedála. Kdežkolivěk, buďto na přátelském neb ne na přátelském, kdež se ženy s uzly a s šaty vynesú, a na nich i při nich sednú, aby jimi žádný nehýbal, ani těm ženám co bral, ani jich nepřehledoval. Pakli přes to kdo bráti bude, takový bude kázán jako jiný lúpežník.

Kdež se táhne po přátelském, aby takové nekřesťanské záhuby se chudým lidem nedály, ani překáženo bylo. Chalup aby nevybíjeli, dobytka ani koní aby jim nezajímali, ani ven z vojska nevodili. A žen aby na pokoji vždy nechali, jim nepekážejíc. Také, kdež se vojsko klade, aby chalup a dvorův lidem netrhali ani bořili a takových nekřesťanských záhub aby nad lidmi nečinili. U každého vozu aby byla dva vozataje a aby jměli lešku (přilbic) a pavězu; a pod vozem aby bylo prko a řetěz. A při každém vozu aby byla jedna hakovnice se vši přípravu a dvě sekyře, dvě lopaty, dvě kratci, dvě motyce, dva rýče a taras s berlú, a jedno kopl s hákem a s praporečkem. Aby před každým řádem vozův, když se táhne, šli s motykami, krátcemi, ražci, lopatami a s sekýrami, bylo-li by kde cest potřebí opravovati. A odtud aby neodcháceli pod vazením do řetězův za tři dny.

Z tohoto zřízení vysvítá, že Žižka v Čechách nebyl prvním, který užíval kromě vozů komorních a špičnických také vozů válečných. Přes to však bylo vojskem zasloužilým Žižkovým, že válečné vozy i jejich účelné šikování zdokonalil. V některých bitvách i nepřátelé husitů užívali vozů válečných, ale utrpěli přece porážky. Proč? Poněvadž nedovedli vozů využívat k obraně i útoku tak obrátně, jako vojska husitská.

Žižkův vojenský řád spočívá na podkladě řádu Hodejovského. Ale Táboři vzrůstem k svým zásadám starý řád katolický důkladně zkorigovali. Ve vojenském řádě Žižkově na př. čteme: »Mníši také bratři Žižka a jiní páni, hejtmané, rytíři, pánoše, měšťané, řemeslníci i robotěři svrchu psaní a jmenovaní, i všechny obce s pomocí Boží a obecní ze všech nepřátelův trestati i býti, trestáním honiti, mstěti, býti i zabíjeti, stíjati, topiti, věšeti, páliť i všemi pomstami mstíti, kteréž pomsty na zlé slešejí vedle zákona Božího, nežádajících osob nevyjmáje ze všech stavův, mužského i ženského pohlaví.« Ovšem toto pravidlo bývalo prováděno se vši bezohledností jenom někdy.

Po dobytí opevněných míst Táboři šetřili život žen a dětí a propouštěli je bez ublížení se škrovným majetkem. Zato však bojovné sestry tábořské i proti takovým bezbranným osobám někdy krutě řádili.

Vojenské zřízení Hodejovského svědčí o značném bystrozáku, jest zejména na základě cenových zkušeností. Mnohá pravidla tohoto řádu, starého již pět set let, udržela svou váhu i v armádách moderních.

Památka Ehrenbergrově.

U Ehrenbergrova kříže v Solnici.

Jde-li kolem kříže
dobrý křesťan, smekne,
ale hodné dítě
večer k němu klekne.
Skloní mladou hlavu,
sepe ruce obě
a v modlitbě vroucí
shrne všechny k sobě:
otce, matku drahou,
bratry své i sestry,
podhorský kraj rodný,
proměnlivě pestrý —
a ten statný národ,
který v Čechách žije,
s nepřátelskou zlobou
od věků se bije...

Vzpomene pak muže,
jenž pod křížem dřímá,
mluviti znal tklivě,
ale také hřímá,
miloval a kochal
plně zralé klasy,
vládnou dlaní hladil
měkké dětské vlasy.

Krásné knížky skládal
o přibězích vlasti,
živým perem líčil
vratké lidské slasti;
slzou doprovázel
žalosti a stesky,
a v svém srdci nosil
všecek národ český...

Červánky již blednou,
hlahol zvonu zmírá,
dvorana se nebes
tíše otevírá:
k čistým prosbám dětským
muž, jenž s Bohem žije,
kývne šedou hlavou,
a Bůh vyslyší je.

MUDr. Jar. Hruška.

Ehrenberger a kritika o jeho spisech. O způsobu mluvy Ehrenbergrovy vyjádřil se sám Sušil: »Tak mluví lid, tak se má psáti.« — »Spisy Ehrenbergrovy«, dí »Obzor«, vynikají zvláštní jadrností mluvy, jsou velmi obratně psány a poutají též zajímavým dějem, ať již z dějin, ať ze života lidu přítomného vzatým. Milý humor i dojemné líčení střídají se velmi účinně v. povídkách těch tak, že čtenář často srdečně se zasměje, hned nato však stírá slzu bezděky z oka vyřinulou. Směr vlastenecký všude se poji utěšeně s duchem křesťanským a tím podávají povídky jednak skutečný a pravdivý obraz života našeho lidu a jednak působí zase mocně a přirozeně apť na uvědomění a pravé ušlechtnění lidu našeho. Osoby povídek Ehrenbergrových jsou skutečné postavy české, jsou vzaty z toho lidu našeho po stránce jeho dobré i méně chvalné. Jsou to ctnosti i vady lidu našeho, jež se mu předvádějí k výstraze i poučení. Ehrenberger líčí dle pravdy a ta pravda šlechtí i povznáší. — Věru, překrásná to slova, jež výkladu nepotřebují. Ký div, že všechny jeho povídky byly několikrát vydány, ano i blahosklonně přijaty do císařské knihovny. A slovný rodák solnický, ředitel c. k. gymnasia ve Vys. Mýte dr. Jan Pražák píše, že stíchal se oslavy 100letých narozenin spisovatele Jos. Ehrenbergrova, který po dlouhou řadu let v jeho milém rodišti jako vzorný kněz, velezasloužilý literát a výborný vychovatel mládeže zdárně a blahodárně působil, pod jehož vedením po stránce náboženské a mravní město Solnice vzkvétalo. Tak soudí pedagog zkušený a na slovo vzatý o Ehrenbergrovi a jeho spisech.

Ehrenberger a »Dědictví Malíčkových«. R. 1859 založeno bylo v Hradci Králové pod ochranou sv. Karla Boromejského »Dědictví Malíčkových« na vydávání dobrých katolických spisů pro mládež. Ehrenberger věnoval tomuto Dědictví svůj původní spis »Kaphčka pod lipami«, zdělaný z látky domácí, na základě příběhu z kroniky solnické. Spisek tento uznán soudem všeobecným za výtečný, rovná sobě nemající a měl zásluhu o to, že počet údu téhož Dědictví za 2 měsíce po vyjítí spisku vzrostl ze 7600 na 15.000. Úkaz to v oboru české literatury do té doby nevidaný.

Takovým úspěchem povzbuzen sepsal Ehrenberger opět povídku pro Dědictví Malíčkových pod názvem »Invalida«. Redakce nazvala nový tento spis opětným pořízením pro Dědictví, a dříve než knížka tiskem vyšla, jmenován Ehrenberger r. 1863 osobním děkanem s důtklivou žádostí, aby na Dědictví i dále pamatoval. I sepsána nová povídka pro Dědictví Malíčkových pod názvem »Bratr Renát«, jež spolu závoditi měla o vypsanou cenu a to o 25 dukátů ve zlatě. »Bratr Renát« v čestném

zápase o cenu 25 dukátů slavně zvítězil. Sešlo se 5 rukopisů, z nichž vítězem jeden od čtyř zvolených soudců jedineho řádu pro »accesit« obdržel, kdežto »Bratru Renátovic« jak pro výtečnost obsahu a přesnost sloh, tak pro plastické rozvedení a pro hlubokou znalost povahy českého lidu cena vypsaná jednohlasně přisouzena byla. Ehrenberger nepřijal však přiknuté ceny, nýbrž věnoval 25 dukátů k prospěchu a k bojnějšímu rozkvětu Dědictví Malíčkových. Uslyšev o tom Excelence solnický biskup Hanl, počil Ehrenbergrova velice vřelým, otcovským dopisem, ve kterémž ho nazval synem nejmilejším, pronášeje upřímnou touhu, aby E. i na dále k prospěchu Dědictví činným se osvědčil. Povzbuzen tímto vyznamenáním zhotovil E. nový spisek pod názvem »Dar Arnošta z Pardubic« a Dědictví věnoval. Dějepisná povídka tato, jak známo, jedná o sousedním městě Rychnově a na základě historické pravdy líčí z hlediska katolického nejbližší dobu před a po bitvě na Bílé Hoře.

E. zavázal si tudíž Dědictví Malíčkových k velké vděčnosti, neboť bez Ehrenbergrova by nikdy nebyl počet údu tak velice vzrostl. Dědictví Malíčkových, uznávajíc tyto neocenitelné zásluhy Ehrenbergrovy, delegovalo k slavnosti solnické vsdp. kons. radu a c. k. profesora J. Veverku z Hradce Králové.

Program oslavy stoletých narozenin spisovatele Ehrenbergrova v Solnici. V sobotu 28. srpna odpoledne: Vítání přibylých hostů. — V neděli dne 29. srpna: O pól 11. hod. dopol. kázání vsdp. kanovníka Msgra dra Fr. Šulce z Hradce Králové. O 12. hod. pontifikální mše sv., kterou slouží bade Jeho Mlóst opat Method Zavoral. Ve 3 hod. odpol. průvod z chrámu Páně k farní budově, kdež slavnostně řeč prosloví spisovatel a farář vdp. Alois Dostál z Oavai. Odhalení pamětní desky Ehrenbergrovy na farní budově. — Průvod k obnovenému kříži Ehrenbergrova. Zde promluva Jeho prelátské Milosti Meth. Zavorala a posvěcení kříže. Poté závěrečná řeč slov. rodáka solnického, purkmistra města Kladna MUDra Jarosl. Hrušky. Pontifikální požehnání v chrámu Páně. — V 7 hod. večer: Na počest rodáků solnických a účastníků slavnosti v hotelu »Hruška« na náměstí slavnostní akademie, při které účinkovati budou ve prospěch sirotků po padlých vojinech v rýchnovském okrese umělecké sly prvního řádu. — V pondělí v 8 hod. ráno pontifikální zádušní služby Boží za Jos. Ehrenbergrova.

Záložna v Hradci Král., Janské náměstí č. 168.

Vklady na knížky 4%
Vklady vázané výpovědi 4%
a vklady střádanové 4%

Nové vklady (uložené v době moratoria) ároční se dle dohody a vyplácí se z těchto vkladů obnosy bez omezení moratoria.

Pestrý tábor.

Kdo by byl na počátku minulého roku řekl, že soc. demokracie prodělá v různých zemích tolik zásadních změn, jakmile se dotkne jejích oblíbených snů vinobití neúprosné skutečnosti! Válka stala se vážnou obtížkou zkouškou pevnosti programu soc. dem. internacionály — a program se rozřítil na drobné střepiny jako křehká skleněná hůlčička.

Soc. demokratické organizace mění rychle své zásady dle příslušnosti k různým státům. V každém státě frakce bývalé internacionály si tvoří dle stávajících poměrů zásady jiné. Před zraky našimi vyvstává tedy na soc. dem. lučinách velice pestrý obraz. K velikým změnám přesvědčení nedošlo na základě bystrých úvah filosofických, na podkladě zkušenosti z dob minulých. Právě jary úder zevnějších okolností vynutil skoro současně rychlou proměnu i teorie, zpřetřhal pásmo domněnek, jež prohlašovány za neomylnou vědu.

Německá soc. demokracie nadobro se rozloučila s internacionálou a stojí na půdě nacionalismu neochvějně. Ale odhazuje již také jiné charakteristické zvláštnosti, jimiž se lišila od jiných stran v národě. Konrád Hoenisch na př. hájí třídní příměří, protože prý strana schvaluje mír stran. Poslanec Heine v Štutgartě prohlásil: »Dělníci cítí živě také hospodářskou spojitost s celým národem.« Jinde napsal, že jest sociální revoluce fantasií. A zdůvodňuje své mínění zcela rozumně: kdyby ve státě došlo k revolučním zjevům, pak by zahraniční odpůrci našli příznivý okamžik k přepadu státu se všech stran; vítězný nepřítel by učinil ve státě i konec socialismu. Proto sociální revoluce byla by pošetilostí.

Jiný předák německé soc. demokracie rozhodně zamítá zásadu republikanismu, protože tento nemá praktického významu. Monarchie, ve které má soc. demokracie vliv na státní záležitosti, zabezpečí děmictvu podstatně příznivější poměry než republika ovládaná od kapitalistův. (Jistě si při tom vzpomněl na Francii a Portugalsko!) Kolb praví výslovně: »Že, kterou nesmyslná teorie zbudovala uměle na jedné straně mezi soc. demokracií a na druhé mezi měšťanskými stranami a monarchií, byla stržena.« Protože Kolb ve svornost

národů nevěří, vyslovuje přání, aby soc. demokracie se spřátelila se schvalováním běžných vojenských rozpočtů poválečné, obecně. Kolb praví přímo: Víra míru národů ani po této válce ještě nepřijde, o tom se neodmítavě žádným ilustm (vidinám) . . . Mezinárodní rozpory v hospodářském životě činí pro moderní stát silné vojsko nezbytným.

Patrně tedy, že v německé soc. demokracii zvítězily rozumné a prakticky účelné proudy myšlenkové.

Francouzská soc. demokracie vidí, k jak ubohým koncům vedl útočný rozběh francouzských armád proti Německu. Jelikož sama velikými porážkami francouzského vojska velice trpí, vztahuje prosebné ruce k cizině, voláje úpěnlivě po míru. Na pařížské konferenci svazů dělnických 169 delegátů svazů přijata resoluce mírová; konference obrátila se v té příčině k proletariátu mezinárodnímu o posilu. Takové resoluce a deklamace jsou však pouhými formalitami, jak sama konference dobře věděla. Kde vlastně dnes ten moderní proletariát ve státech válečných se nachází? A není jeho síla zcela ořesena i ve státech neutrálních?

Ačkoli resoluce francouzská byla velice chabá, svou formou značně ostýchavá, vzbudila mezi soc. demokraty anglickými ostrou kritiku. Generální tajemník anglických organizací dělnických Appleton prohlásil, že angličtí dělníci jsou hotovi v každé chvíli boj podporovati. (Ale což ty stávky anglických dělníků, kteří pracovali a pracují na válečných potřebách?) Zástupci francouzských socialistů ve společné konferenci s anglickými dali si říci; prohlásili, že chtějí pracovati pro pokračování ve válce.

Talší soc. demokráte byli pro mír potud, pokud neseznali, že budou přehlasováni. Nyní však zcela nespravedlivou, útočnou válku italského království podporují velice čile.

Rumunští a bulharští soc. demokráte posud na svých schůzích deklamují o světovém míru, aniž by objevili vydatné prostředky, jak by se takový mír dal zabezpečiti. Takových jalových deklamací již byla celá spousta; soc. dem. řečníci znají dobře jejich bezúčelnost, vědí, že by měli raději velice důkladně přemýšlet, jak by se dali předejiti a potlačiti velice hluboké a široce rozvětvené příčiny mezinárodních sporů, které k válkám nutně vedou. Ale takovou úlohu ponechávají ochotně konservativcům. Parádně řeční a řeční v zájmu stranické agitace; jakmile však udeří hodina zkoušky, hodí všechny své řeči pod stůl.

Věru frakce bývalé internacionály tvoří nyní obraz velice pestrý.

Za válečného ruchu.

Důstředky nezdaru Itálii. Hromadné sesazení generálů. Naprostý nezdar úsilí Itálii prorazití frontu rakouskou vyžádal si četné oběti mezi vysokými generály italskými. Celá řada jich byla z trestu zbavena svých míst. Neméně než tři velcí generálové a pět divisionářů a brigádníků bylo potrestáno sesazením. Ohromnou sensaci vyvolal v celé Itálii zvláště pád generála Ragniho, jenž byl všeobecně považován za jednoho z nejschopnějších vojevůdců italských. Ragni byl velitelem prvního sboru armádního, který je v Itálii považován za osobní sbor králův. Tento sbor měl úkol dobýti Podgory, jež uzavírá cestu do Gorice. Proti Ragnimu stál tam generálmajor Schellker, jenž však se svými Dalmatinci oddal všem útokům Ragniho. Ragni, jsa si jist vítězstvím, pozval si k Podgori krále a Čadornu, aby byli svědky jeho úspěchů a aby král ve slavném vjezdu uvedl do Gorice. Místo toho musl však býti král svědkem katastrofálního decimování pluků, které jsou královskému dvoru zvláště blízké. Jsá tím co nejvíce rozčtivěn, pohnal Ragniho k zodpovědnosti, při čemž došlo k prudké střážce mezi Ragnim a Čadornou, a na konec byl Ragni sesazen.

Z nových opatření proti alkoholismu vyhlášíme tyto předpisy c. k. místodržitelství: Všecké samostatné výčepy kořalky a drobné prodejny pálených lihových nápojů v král. Českém, pokud v jednotlivých pohostinstvích okresích není příslušných předpisů, nutno všudež dne uzavírati nejpozději o 5. hodině odpolední a neschází se tytož otvírati před 7. hodinou ránní. V neděli a ve svátky jest výčep a drobný prodej pálených lihových nápojů v samostatných výčepch kořalky a v drobných prodejnách po celý den bez výjimky zakázán. V těchto dnech mají býti doryčně místnosti zavřeny. Výčep pálených lihových nápojů v nádražních restauracích se vůbec zakazuje. Rovněž má přestati podávání pálených lihových nápojů v jakékoliv formě ve volně přístupných provozovacích místnostech živností hostinských a výčepních, jež mají ještě jiná oprávnění (jako: hotely, hostince, zájezdní hostince, vinárny, přesnádávárny, hodely, automaty a podobné živnosti) ve všech všedních dnech nejpozději o 5. hod. odp. a nesmí se s ním započítí před 7. hod. ránní příštího dne. O nedělních a svátcích má podávání pálených lihových nápojů v jakékoliv formě v živnostech výčepních a hostinských shora uvedeného druhu bezvýjimečně přestati. — Každé podávání pálených lihových nápojů (tedy jak výčep, tak i prodej v uzavřených nádobách) zákazníkům ve věku dětském nebo mladistvém (t. j. až do 16. roka) se zakazuje ne-

ma v samostatných výčepch kořalky a drobných prodejnách, výčep i ve všech ostatních živnostech hostinských, opříváňských k výčepu, pokud se týče k drobnému prodeji zmíněných nápojů, a ve všech obchodních podnikcích. Při tom se vyslovuje podotýká, že se nemá činiti rozdílu, zda děti nebo mladistvé osoby chtějí koupiti pálené lihové nápoje pro sebe nebo zda se jich používá pouze jako posil. — Dále se zakazuje jakékoliv podávání pálených lihových nápojů v samostatných výčepch kořalky a drobných prodejnách, pak ve všech hostincích vůbec a ve všech obchodních podnikcích osobám chorobným, pak individuálním, oddaným opilství, jakož i žebrákům, tulákům, poválečům a osobám požívajícím v místě špatné pověsti nebo náchylným k výtržnostem. Individuům shora zmíněného druhu nesmí se dovoliti ani vstup do samostatných výčepů kořalky a do drobných prodejn, ani ne do vináren. Podávání veškerých nápojů, obsahujících alkohol — tedy nejen pálených lihových nápojů, nýbrž také piva a vína — pak drobný prodej a prodej pálených lihových nápojů v uzavřených nádobách osobám opřím se zakazuje vůbec a bezpodmínečně. Podávání pálených lihových nápojů v jakékoliv formě na úvěr má bezpodmínečně přestati.

Zřízení škol k ošetřování nemocných v c. k. všeob. nemocnici v Praze. Vypsání konkurze pro přijetí žáků. Nyní se uvede v činnost s podporou státní při všeobecné nemocnici v Praze škola pražského nemocničního fondu k ošetřování nemocných s vyučovacím jazykem českým a taková též s vyučovacím jazykem německým a otevře se počátkem studijního roku 1915—16. Hlavním úkolem škol bude, aby ve dvou letech vycvičeny byly ošetřovatelky nemocných pro službu v c. k. všeobecné nemocnici v Praze. Ale školy ty nejsou určeny jen pro vlastní potřebu pražské všeobecné nemocnice; spíše přilímány budou též žačky duchovního a světského stavu, jež se chtějí věnovati službě v jiných nemocnicích nebo jinakým odvětvím ošetřovatelského povolání. Pro světské žákyně každé školy zřídí se vlastní internát školní. Žačky světského stavu, které nemohou býti ubytovány v internátech školních, nebudou přijímány. Za žačky přijímají se dívky a paní, jež 1. jsou státními občankami rakouskými, 2. dokonaly 18. rok svého věku a jsou-li nezletilé, přiloží svolné prohlášení otce nebo poručenského úřadu, 3. prokáží bezúhonný život, 4. mají tělesnou a duševní způsobilost pro ošetřovatelské povolání, 5. prokáží, že s úspěchem vychodily měšťanskou školu nebo že mají přiměřené vzdělání všeobecné, 6. a nemají na starosti nedospělé dítě nebo vedení vlastní domácnosti. Žádosti za přijetí, jež jest tedy doložit domovským listem, křesťanským nebo rodným listem (jsou-li nedospělé, prohlášením o svolení otce nebo poručenského úřadu), úředním vysvědčením o bezúhonném chování, vysvědčením o úspěšném absolvování měšťanské školy nebo doklady, pokud se týče údajů o všeobecném vzdělání jinak dosaženém, vypsáním běhu života, vysvědčením o příslušné dosavadní činnosti, jakož i vysvědčením očkovaním, pokud se týče vysvědčením o opětném očkovaní, podati jest do 10. září 1915 u c. k. ředitelství všeobecné nemocnice v Praze. Za účelem zjištění fyzické způsobilosti k ošetřovatelskému povolání mají se uchazečky podrobiti přímo před podáním žádosti prohlídce u příslušného zeměpanského lékaře, v Praze u zdravotního oddělení c. k. místodržitelství (Praha III., ostrov Kampa, mezi 9. a 10. hod. dopol.). Uchazečky, které čmí žádost podminám přijímá, budou pozvány písemně, aby se v ustanovený den osobně představily přijímací komisi, která o přijetí rozhodne. Předněty písemné zkoušky jsou diktát a slobový úkol, dva příklady početní z praktického života vzaté. Ústní zkouškou zjišť se v první řadě stupeň inteligence uchazečky. Mezi uchazečkami přihlíženo bude v první řadě k takovým, jež se dobrovolně zavázaly reversem, že v případě úspěšného výcviku po eventuelním dosažení diplomu nabídnou se na dobu nejméně tři let za příručennou náhradu zadržati při epidemických a ve válce službách ošetřovatelky nemocných a raněných. Ošetřovatelkám na zkoušku, které učiní žádost požadavkům na ně kladeným, zejména pak také prokáží potřebnou zvláštní spolehlivost a důvěryhodnost pro ošetřování nemocných z povolání, přizná se právo na připuštění ke státní zkoušce diplomové. Diplom o zkoušce s úspěchem vykonané opravňuje k užívání titulu „diplomovaná ošetřovatelka nemocných“. — Buďte informací v podrobných prospektech úředních.

Obrana.

K poměrům v 18. století. Redakce t. l. sama posud se zdržela kritiky o Jirákově románu, uděluje výhradně slovo p. dopisovateli. Víme, že jistě kruhy místo vážného zamyšlení dychtivě čekají, aby se v katolické straně ozval proti oně knize hluchý alarm; pak — dle osvědčené taktiky — se škodolibým úsměvem novohuslů by se ohýtili některých méně vhodných kriticijských slov, aby je rozvěsili a popnými poznámkami na výsočích žerodli. A hned by vystoupili na podla a stoly lidé markýťští velice rozšířeni, pronášející majestátně: „Takhle klerikálové hodiť ubíjeti nejlepší vlastenecké spisovatele, tak rozumně požadavkům doby se atd. Tak se spřádá u nás reklama pro spisy apotikérské vědyky. Lide, kteří neznají ani rozdíl mezi Českým bratrem a Husitou, rázem se stávají uvědomělými vědci, když mubutými hlasem zapovídají katolictví svobodnou kritiku a obřadu; okamžitě se stali obřadmi

populárními, když překrucováním historie a tendenčním rozborem katolické kritiky se snažili dokazovati duševní občerstvení katolických literátů.

Redakce t. l. věděla, že není potřeba vyjíti vatřic dychtivě čeká očekávaná kritika jest národní solidarita vždycky trnem v oku) voběnutím do tenat připravených. Již proto nebylo potřebí zvláštního rozčlenění, že román toho druhu nyní nemá daleko takový význam a vliv jako ke konci století minulého, kdy romantická nálada hltavě sahala po všem, co jen z daleka zavánelo „protiklerikalismem“. Trebaže již přikročeno k třetímu vydání románu, vážná historická práce dožívá si stále větší potřeby, národ vystupuje z mlátn na místa skutečného jasu. Vědecká kontrola různých protihistorických přemetů jest nyní daleko bedlivější a vážnější než na hraně století XIX. a nynějšího; kruh vážných čtenářů, kteří pravdu hledají upřímně, nyní se šíří. A takový obrát značí pro katolickou věc značný zisk, protože právě my na předním místě toužíme, aby všude zavládlo stran minulých náboženských zápasů stannostisko spravedlivé bez ohledu na právo na lévo.

Jelikož p. dopisovatel zaslal do našeho listu některé kritiky, přede uznáváme za vhodné připojit některé poznámky vlastní. Tak hned ke zmínce deklamátora Svobody o slavnosti na mostecké věži. Letopisec vypravuje při roce 1517, jak v neděli u vigílii mistra Jana Husa a mistra Jeronyma Pražského, když bylo po jitřní, i v pondělí na týž svátek konšelé pražští páliili oheň na malém ostrůvku blíž krucofixa, a na věži mostecké trubači slavně troubili, na bubny bubnovali, z hakovnic s mostu stříleli a z tarasnie také stříleli od mlýnů ku Petřínu; purkmistr i někteří z konšelů „byli na věži, divajíce se na ten oheň, kdež lidu bylo veliké množství na mostě i po březích.“ (Staří letop., 409.) Tuto zprávu přejímá Tomek ve svém „Dějepisú města Prahy“ a Winter v „Životě církevním.“ O Husově oslavě naznačeného druhu však mluví historie jen při r. 1517. V oblíbě byly později demonstrační oslavy druhu jiného. Jisté za půl století sami utrakvisté na výjevy z roku 1517 zapomínali. Tím méně dbali o obnovu toho způsobu oslavy Čeští bratři, lutherští a jiné sekty. Jesuité o té dávnověké episodě v 18. století sotva vůbec věděli. Bylo by notnou dávkou smělosti, jestliže by chtěl někdo podstrkávati Jesuitům snahu po paralysování, po záměně takového husitského zvyku, jaký vůbec se v Čechách nezakorenil. Tovaryšstvo Ježíšovo bylo příliš rozumné, než aby chtělo zbytečně vyvolávi vzpůtlníky na to, co již dávno zapadlo v zapomnění.

K tomu dlužno dodati, že při utrakvistických oslavách památky Husovy — oslavovatelům nejednálo se o Husa. Věděl za celá dvě století po upálení Husově ani starotrakvista, ani novotrakvista se nepoznávali o sepsání obětijného životopisu upalovaného mistra. Kde shleli stiti o pravdu Husova oslavy, tomu přede na tom místě zaslouží, aby se dověděli, kde a z jakých příčin stí. Místo toho však pořádány o výroční památce Husově honý na husitů, katolické ty-ráno, spívány neferované a hrubé popěvky o kardinálech a jiném kněžstvu katolickém. Pražská apodina vědyky při té příležitosti měla svůj den. Jestliže příležitost památky Husovy sloužila k takové evangelické reformaci, pak věru by býval vysoceblízký i odpor vážnějších sektářů proti oslavě.

Kdy zahajován katolici oslavu svého nábožného svátek způsobem tak rvačným a sesarova-jícím? Agenda novotrakvistická z roku 1881 vypočítávala vesle dvěmalet svátek „převzetí“ památky svátek husitů, do nichž počít i svátek Husův. Ačkoli tedy novotrakvistům patil die agendy svátek Husův se podřadit, přede je-nom právě se slove neuvážit k katolickým tento svátek převzetí Huskem nejvážnějším.

A ještě jiné zajímavé okolnosti! S Husem v týž den společně oslavovali utrakvisté jako svátek Jeronyma Pražského. Tím provokovali, že o působení, povaze a převládání Jeronymově věděli ještě méně než o Husovi. Věřejné vystupování Jeronymovo bylo řadou chamáckostí, odvolávání, rušení česného slova. Jak se saskovali tento rtačový, nestálý duch svými filozofickými filipikami o skutečnou reformaci, nedověděli pověditi ani jeho nejbližší přátelé. Vzpomínají pouze na jeho upálení.

Jestliže by byli usilovali Jesuité zavést skutečnou kopii dávné zánikové oslav Husových, byli by trouhli na vířivý buben, byli by zaváděli hluché demonstrace proti katolictví. Ale — svátek sv. Jana Nep. napak přispíval k upevnění solidarity národa, nebyl zahrčen proti určitým sektářům. Kázání a zpěty sloce karaly právem osobu Václava IV., ale neobouřily proti husitům a jiným sektářům. Kdyby bylo chtělo katolictví demonstrovati některým svátekem proti českým kacířům, mohlo si snadno vybrati St. Jana Křtitele, pronásledovaného od Rokýtanů — anebo raději mučedníka sv. Jana Sarkandra. Ovšem bylo přede dlouhá řada.

Církevní věstník.

Kněžské exercicie zahájeny byly v seminářském kostele v Hradci Králové ve čtvrtek k večeru promluvou J. Exc. nejdp. biskupa. Konal je chvalně známý kazatel a exercitátor vldp. P. Ant. Řehoř T. J. Účastníků bylo na sto padesát. Exercicie vzhledem k mimořádným okolnostem válečného času byly skončeny již ráno v sobotu závěrečným případným doslovem nejdp. arcipastýře.

Kněžský dům v Luhačovicích. Pořád ještě je slyšet hlasy mezi kněžstvem, že dům tento jest zbytečný, když v Luhačovicích je „Augustiniánský dům“, kde možno kněžím se ubytovati. Považují tedy za nutno, věc vysvětliti. R. 1906 bylo v hlavní sezóně v Luhačovicích mnoho kněží, z nichž však ani polovice nebydla v „Augustiniánském domě“, poněvadž tam nebylo místa. Poněvadž pak s rozvojem lázní bylo lze očekávat ještě větší návštěvu lázní, přišli přitomní kněží úmysl vystavěti v Luhačovicích zvláštní útulek pro kněze a provedení této myšlenky svědčí podepsanému. Účelem „Kněžského domu“ bylo: Předně, aby tam bydleli pouze kněží, kdežto v „Augustiniánském domě“ bydlí i laici a také dámy, po případě i rodiny s dětmi, po druhé, aby chudobnější kněží měli byt laciný (1 K denně), po třetí, aby se mohli kněží v tom domě i stravovati, kdežto v „Augustiniánském domě“ je to naprosto nemožno. Podepsaný, máje úkol tento svědčím, zašel na prvním místě k nejdp. kníže-arcibiskupu dru Fr. Sal. Bauerovi do Olomouce, poněvadž Luhačovice jsou v jeho arcidiecési, prosit o milostivé dovození v této věci a o podporu. Dovození ústně bylo dáno a podpora slíbena. Nato zašel k nejdp. biskupovi brněnskému dru Pavlu hr. Hynovi, jakožto svému biskupu, a rovněž i zde věc příznivě vyřízena. Poté vyšlo svolání ke kněžím, podepsaný všemi oněmi kněžskými, kteří tehdy v Luhačovicích pro stavbu „Kněžského domu“ nadšení byli a — roku 1912 — tedy po 6 letech „Kněžský dům“ postaven. Nebylo ovšem možno dle původních plánů stavěti pro nedostatek peněz, ale je zde místa aspoň pro 17 kněží, kteří mohou pohodlně a po domácku v domě bydleti a hlavně pohodlně mši sv. sloužiti, neboť je zde kaple se 3 okny. Z uvedeného patrno, že „Kněžský dům“ není nikterak konkurenčním „Augustiniánskému domu“, kde mohou kněží také bydleti, ale jisto jest, že by nebylo možno všem kněžím v „Augustiniánském domě“ bydletu mši sv. sloužiti, kdyby tam sami kněží ubytováni byli. Počítáme 40 kněží. V kapli jsou 4 okna, vystřídá se jich za hodinu 8, tedy 40 kněží by potřebovalo 5 hodin, to znamená sloužiti mše sv. od 5 do 10 hodin, kdežto všichni chtějí býti nejdříve do 7 hodin se mši sv. hotovi. Je tedy velmi výhodné, když vedle „Augustiniánského domu“, kde i kněží nacházejí milý útulek, je „Kněžský dům“, a není třeba broudit ani proti tomu ani proti tomu. Důležité však jest, aby dluh na „Kněžském domě“ vzácnoucí byl splacen co nejdříve. Naposledy rozešle výbor prosbu kněžím všech diecézí v Čechách, na Moravě a ve Slezsku a doufá, že duchovenstvo pochopí důležitost této akce a dle možnosti přispěje na účel eminentně kněžský, když všechny jiné lidské podmínky co nejvýdatněji podporuje. — V. Blansko, dne 6. srpna 1915. Leopold Kolisek, kons. rada a farář, t. č. pokladník „Kněžského domu“ v Luhačovicích.

Zprávy místní a z kraje.

Při oslavě Nejvyšších narozenin Jeho Veličenstva projevil oddělný žau. spolek Červeného kříže v Hradci Králové svoji oddanost k paměťnému trůnu tím, že věnoval zvláštní péči těm, jimž v první řadě náleží zásluha na vítězství průběhu bojů s četnými nepřáteli. V paměťný den pohostil nejen všechny vojny, kteří v Hradci Králové buď co nemocní, ranění a pozdravující se prodávají, nýbrž uspořádal pro raněné a nemocné, nalézající se v Zložném nemocnici Červeného kříže, slavnost. Slavnost zahájena byla vzletným proslavem vldp. c. a k. polního kuráta Kordule, v němž vzpomněl významu Nejvyšších narozenin J. V. právě v tomto roce válečném, ocenil statečnost hrdinného vojska s přáním, bychom v brzké klidit mohli v míru ovoce vítězství. Nato vzdán hold J. V. prosláním „Sláva“ a zapěním hymny rakouských národů. — Hudební program pozostával z přednesu sboru slovnitým pěveckým sborem pěvců Nepasických a hudebních čísel chvalně známého tria p. kapelníka Čáfa. Pěvci Nepasickí přednesli pod pevným řízením svého osvědčeného dirigenta p. prof. Graciána Černušáka vždy krásné skladby našich předních hudebních skladatelů, zakončivše svoji produkci přednesem laškovných písní slováckých a trio hudebníků p. kapelníka Čáfa doplnilo koncert dokonalým přednesem pečlivě volených čísel hudebních. Součinností všech těchto činitelů připraven byl shromážděným raněným i nemocným důstojníkům a vojínům v počtu téměř 150 počtek, jehož délka než rok postrádali a který jim jistě zůstane nezapomenutelným.

Usnesení městské rady ze dne 23. srpna t. r. Městský stavitel p. J. Melcer pověřen byl spolu se zástupcem městského lékaře prováděním bytové inspekce. — Měst. zastupitelstvu postoupena byla rozpočet na zřízení splachovacích záchodů v budově měř. a obecné školy dívčí. — Jednotě divad. ochotníků „Klicpera“ povolí se jeden den na počátku září pro divadelní představení. —

Záost tel. jednoty „Sokol“ o zavedení elektrického osvětlení do tělocvičny postoupena byla k rozpočtu elektrickým podnikům. — Schváleno bylo, aby účelnosti vodárny a plynárny přeneseno bylo od 1. ledna 1916 do účelnosti elektr. podniků. — Schváleno bylo, aby provedeny byly v obecním domě čp. 127 potřebné úpravy pro kádní, prádelnu a žehlírnu vyšší školy pro ženská povolání hospodářská. — Uděleno bylo povolení k adaptaci v kanovnícké residenci čp. 52. — Přijata byla resignace p. K. Štrofka na místo vážného. — Schváleny byly různé objednávky, týdenní a lesní konsignace.

Na osleplé, raněné vojny, Červený kříž, sroty, věovy a nezaměstnané katolické občanstvo ráčili dále věnovati: Kostelní sbírka v Ranné 7.50 K, nejmenovaný z Třebchovic 4 K, pevnostní dělostřelci v Tyrolích 10 K, p. W. Mertl, Meerbek u Mörsu 8.17 K, A. Kroulová z Helkovic 4 K. — Proší se o další sbírky a dary na Zemský svaz kaol. „Orla“ v Hradci Králové.

Na útulnu slepých dívek v Praze na Kampě odevzdala nám nejmenovaná dobroditelka 12 K.

Na „Útulku sv. Josefa“ pro sroty na Král. Vinohradech svěřila nám nejmenovaná dárný 12 K.

Dar poutníků osleplým vojínům. Účastníci pouti do M. Svatoňovic spolku „Anežka“ v Hradci Králové věnovali na osleplé vojny 25 K, jež byly dány Zemskému svazu „Orla“ v Hradci Králové.

Pomocná akce Odštěpného ženského spolku Červeného kříže v Hradci Králové. K vybudování Odštěpného ženského spolku Červeného kříže v Hradci Králové vykonány v jednotlivých obcích sbírky polštářů, peří a odstřížků na polštáře pro raněné a nemocné vojny v záložních nemocnicích v Hradci Králové s následujícím výsledkem: Obec Lubno 1 větší polštář, Víckovice 10 polštářů a 2 balíky odstřížků, Probluz 26 polštářů, 1 pokrývku a kousek plátna, Puchovice 8 kusů polštářů, Pláčice 7 menších a 5 větších polštářů, Kluky 7 polštářů peří a balík odstřížků, Radkovic 3 polštáře, Sedčice 20 různých polštářů, Oujezd 23 různých polštářů, Nepasice 14, Hrádek 10, Stěžírky 10, Horní Přím 6, Slezské Předměstí 7 různých polštářů a 1 polštář nedraného peří, Třesovice balík peří. Všem těmto obcím, jakož i jednotlivým dárcům vzdává Odštěpný ženský spolek Červeného kříže vřelý dík. Z těchto darovaných polštářů bylo již 150 kusů záložním nemocnicím odevzdáno.

Zápis žactva na obecných a měšťáckých školách v Hradci Králové koná se v pondělí, v úterý a ve středu dne 13., 14. a 15. září, vždy od 8—12 hodin. Přijímací a jiné zkoušky, řádem školním předepsané, konají se ve středu 15. září o 2. hod. odp. Nový školní rok 1915—16 počne se slavnými službami Božími 16. září o 8. hod. ramí. Do obecné a měšť. školy chlapecké zapisuje se v domě čp. 33 na Velkém náměstí za spořitelnou, do obecné školy dívčí v pensionátě císaře Františka Josefa I., do měšť. školy dívčí v Husově domě čp. 121.

„Klicpera“ v Hradci Králové připravil jako zahajovací představení této sezóny E. Knoblaucha tříaktovou komedii „Faun“ s p. F. Kohoutem, členem vinohradského měst. divadla v roli titulní. Na Vinohradech těšila se hra výbornému úspěchu. Hráno bude dvakrát, buď v sobotu 4. a v neděli 5. září, aneb ve středu 7. a ve čtvrtek 8. září. Záznamy přijímají se již nyní u p. Růžicky, papírníka.

Za příčinou čistění nádržky vody plně v Plotišťích bude uzavřena voda pitná v celém městě v sobotu 28. t. m. od 9. hodiny večerní do 7. hodiny ráno v neděli 29. t. m.

Zpráva o dobytí Brestu Litevského, která se v našem městě rozšířila ve čtvrtek k večeru, způsobila veliký, radostný rozruch mezi vojskem i civilním obyvatelstvem. Ihned byly vyvěšovány prapory barev říšských, českých, uherských atd. Po 8. hod. pořádala vojenská hudba slavnostní čepobití za průvodu lampionů. Byla následována obrovským množstvím vojínů i civilistů.

Seznam cen na týdenním trhu v Hradci Králové dne 21. srpna 1915. 1 hl: víkve 40—50 K, hrachu 80—120 K, jahel 130—140 K, krup 80—120 K, brambor 8—10 K, máku 90—100 K, lněného semene 50—60 K; 1 q otrub žitných i pšeničných 17 K; 1 kg: másla 5—5.50 K, vepř. sádla 5—5.20 K, tvarohu 60 h, 1 vejce 11 h; 1 kopa: zeli 16—18 K, okurek 4—5 K, kapusty 3.60—6 K, cibule 2.40—3.60 K, drobné zeleniny 1—1.10 K, mrkve 2.40—3.60 K; 1 hl: jablek 8—10 K, hrůšek 6—12 K, švestek 18 K. — Přivezeno bylo: hl: víkve 1.5, brambor 85, máku 2, jablek 60, hrůšek 175, švestek 6; kop: zeli 62, okurek 60, kapusty 65, cibule 110, drobné zeleniny 253, mrkve 250 a 374 kusů podsvinčat.

Okolnosti atery v Kalkemach posud nejsou zcela vyjasněny. Když došlo k zákeřnému přepadu p. učitele Kubisty, sousem p. Klouda uslyšel volání o pomoc a zvolal: „Hned jdu, pane učitel!“ Když však Klouda přispěchal, již mu padl krví zbrocený učitel do náručí žádaje, aby byla jeho choť ušetřena nočního polekání ze sdělení truchlivého případu. Žaloval, že nějaký zlodějí ho tloukli přes ruce těžkými závažími. Zápas byl krátký, ale velice houževnatý. Všecko kolem bylo potřísněno krví. Klouda omýval těžce zraněného ještě s jedním sousem. Dělník Dušek, který se nachází ve vyšetřovací vazbě, šel se ráno také podívat k obydlí učitelovu. Sousedstvu bylo nápadno, že přišel v bačkorách a že měl límeček u kabátu vzhůru; tak nikdy jindy venku nechodil. Řekl, že zlodějí byl jistě velice obratný a že okno profezal diamantem. Posud tedy nejsou určité známky, kdo vlastně byl původcem smělého atentátu.

Na pohřebě v Pichu haskavě dále zaslali milodary: Vld. farní úřad v Častolovicích 6.30 K, vldp. J. Rami, farář v Chotěborkách, prostřednictvím „Obnovy“ 7.34 K, vldp. Jan Benč, kaplan v Pohledu 10 K, vldp. Fr. Rudoš, farář ve Včelákově 6 K, vld. arciděkanův úřad v Chru-

dími 11.06 K, a příležitostí exercitií v Hradci Králové vldp. Petr Šimek, bisk. notář v Libčanech dodatečně 2 K a vldp. Josef Klepl, farář v Samárně 2 K. Všem těmto šlechetařským dárcům jménem nešťastných nejsrdčnější „Zaplať Pán Bůh!“ O další dobrotné příspěvky a milodary ve prospěch ubohých, zbožných občanů pichovských prosí a spolu s obecním úřadem v Pichu vděčně kvitovati bude farní úřad ve Starých Zdánicích u Pardubic.

Pout do M. Svatoňovic pořádá dp. J. Petrásek, kaplan v Holohlavech, dne 29. t. m. Výjezd ze Smilic neb Černošic o půl 7. hod. ráno. Návrat o půl 9. hod. večer. Hlaste se v hojném počtu další účastníci přímo na děkanském úřadě v Holohlavech.

Poutní výprava vlakem do Malých Svatoňovic vydařila se skvěle. Účastníci vraceli se v nadšení. Z Hradce bylo provázeno přes sto poutníků J. Exc. nejdp. biskupem a vsdp. kanovníkem Fr. Reylem. Připojila se veliká procesí z Pardubic, Dašic, Vsestar, Josefova a z jiných míst. Na nádraží v Červ. Kostelci byl nejdp. arcipastýř uvítán družičkami. Všude se připojovali noví poutníci, až dlouhý vlak přivezl do M. Svatoňovic 1100 účastníků. Na nádraží J. bisk. Milost uvítali kolem 9. hod. slov. p. c. k. okresní hejtman, pp. úředníci panství a jiné notability. Procesí se bralo ke kostelu, kde již bylo shromážděno obrovské množství poutníků jiných. Chrám pojal sotva pátý díl citelů Panny Marie. Následovalo nové vítání. Vrchní pastýř sloužil slavnou mši sv. za asistence kněží a pronesl krásná slova na oslavu Panny Marie. Pak následovaly jiné mše sv. a promluvy. Bohoslužby byly též v kapli u studánky. Odpoledne konána mezi kapličkami křížová cesta. Na rozloučenou v kostele promluvil vroucí slova dp. Hlína. J. Exc. nejdp. biskup odpověděl velice jímavou řečí, v níž poukázal na současně světodělné události. Udělil požehnání všem přítomným i vzdáleným jich drahým, slova žehnání platila i vojínům v poli stojícím. Zvláštní poutní vlak, určený ze Svatoňovic až do Pardubic, hnul se o 7. hodině ke Hradci, kamž dospěl v 9 hodin. Žádný účastník své pouti nelitoval. Také si každý líboval, že všecko v poutním místě bylo poměrně laciné a že tedy není potřeby putovati daleko do cizích krajů.

Oslava 85. narozenin Jeho Veličenstva v Nechanicích dne 18. srpna 1915 byla velikolepá. O 9. hod. ranní odebrali se všichni účastníci slavnosti od městské radnice imponantním průvodem do chrámu Páně v Nechanicích a účastnili se slavných služeb Božích, při nichž důstojný pan děkan Josef Hlavsa promluvil o významu této slavnosti — řídké a velmi vzácné — delší řeč. Po 10. hod. vrátili se účastníci městem prapory barev národních a říšských okrášlených do dvorany městské radnice v Nechanicích, vkusně vyzdobené, kde konána byla slavnostní schůze okr. zastupitelstva nechanického za přítomnosti všech členů okr. zastupitelstva a výboru, všech členů městské rady a obec. zastupitelstva města Nechanic, zástupců všech obcí okresu nechanického a řady vzácných hostů z kruhů duchovních, c. k. státních úředníků, učitelstva atd. Za předsednickým stolem vyzdobené dvorany umístěno bylo v háji palem a květin poprsí Jeho Veličenstva a za ním rozepíaty prapory barev národních a říšských. Za povznesené nálady zahájil starosta okresu nechanického p. Fr. Bednář tuto slavnostní schůzi, přivítav přítomné co nejsrdčněji. Sděliv význam její v této vážné době a zdůrazniv zvlášť význam tohoto jubilejního dne 18. srpna, jakožto vzácného dne 85. narozenin Jeho císa. a král. Apošto. Veličenstva, navrhl odeslání holdovacího telegramu. Když shromáždění s nadšením projevil souhlas s návrhem okr. starosty, byl telegrafický projev hned odeslán. Nato řed. kanceláře okr. výboru p. Boh. Vančura přednesl slavnostní řeč „Osmdesáté páté výročí narozenin Jeho císa. a král. Apošto. Veličenstva Františka Josefa I. v jubilejním roce pátostoletého trvání české okresní samosprávy.“ Řeč tato byla s napětím vyslechnuta a místy bouřlivým souhlasem provázena. Pan řečník také konstatoval, že okresní výbor za součinnosti všech svých obcí v této vážné chvíli s plnou ochotou a ze všech sil poskytoval svou pomoc, aby říši naší dostalo se k dosažení cílů svých co nejúčinnější pomocí. Věnoval svou všeobecnou veřejnou nemocnici ošetřování a léčení vojínů ve válce raněných a onemocnělých, převzal organizování potřebných prací za účelem provádění zejména řádné aprovisace a veřejného zdravotnictví, postavil se v čelo pořádání vlasteneckých projevů při každém vítězství, postupu našeho chrabrého vojska, upisování půjček válečných, jakož i sbírek pro různé humanitární válečné účely, rozšířil zvýšenou svou úřední agendu za tím účelem, aby zapodpořil rozvětvenou činnost a působnost úřadů vojenských a zeměpanských v ohledu válečném, dal podnět ke zřízení Odštěpného spolku Červeného kříže v Nechanicích, obeslal poradý okresní pomocné úřadovny válečné, okresní komisi pro válečné uprchlíky, organizoval t. z. komise žižové a vedle této fyzické součinnosti poskytoval ze svých prostředků ke všem těmto účelům dle své možnosti peněžní podpory. Slovy velice vhodně volenými řečník konstatoval neochvějnou loyaltitu okresní a obecní samosprávy. Končil: „V tento významný den důvěřuje se všecko obyvatelstvo okresu nechanického bez rozdílu v posvátnou bytost Jeho Veličenstva se srdečným přáním, aby Prozřetelnost Nejvyššího vedla chabrá a udatná vojska naše k slavnému vítězství, aby v brzkou zasněha hymna míru nad všemi národy této říše a věrní otcové i synové naši vrátili se do svých drahých rodin — a vyslovuje zbožné tužby, aby Jeho Veličenstvo náš nejmilostivější císař a král František Josef I. zachován byl po dlouhá ještě léta své, cele jemu oddané říši a aby dočkal se doby, kdy v míru a zasluženém klidu své uslechtlé myslí mohl by dlou-

ho pak ještě patřil na bezpečnost, blahobyt a spokojenost všech svých národů. Jeho Veličenstvu našemu císaři a králi Františku Josefovi I. nehynoucí «Sláva!» — Provolání «slávy» bylo všemi účastníky bouřlivě a s nadšením po třikrát aklamováno a souhlas jejich bouřlivým potleskem projevován. — Když se utišila bouře souhlasu s touto jubilejní zprávou, ukončil okr. starosta Fr. Bednář tuto nadšenou, dojemnou a ve všech směrech zdařilou schůzi, poděkovav všem přítomným za četnou a opravdu vzácnou účast na ní. — Nato přikročeno k podpisování písemného projevu holdovacího všemi účastníky a zapisování do knihy památní. Na místě osvětlování přibýtků provedeny byly ve všech obcích okresu drobné sbírky a odevzdáno z nich 1000 K ve prospěch humanitních účelů válečných, zejména pro sirotky a vdovy po padlých vojácích z okraje německého.

Čáslav. Oslava vznešených narozenin Jeho Veličenstva konána byla v děk. chrámu Páně za přítomnosti zástupců všech úřadů státních i samosprávných; všech škol, mnohých spolků, jakož i humanitních a vzdělávacích institucí. Prostory chrámu zvláště vyzdobené byly plny. Velmi pěkně působilo v hálí zeleně postavené poprsí J. Veličenstva, před nímž stála četa družiček čestnou stráž. Po slavnostní mši sv., při níž na káru za vedení p. ředitele choru J. Malého a obořavého spolupůsobení c. a k. kuráta dra O. Svobody zapěl rozšířený sbor chrámový zvláště komponované vložky, promluvil vdp. děkan Doštal o významu tohoto velkého dne. Mohutným dojmem působilo, když po nadšeně zakončené řeči této ozvaly se tóny burácející holdovací kantáty, přecházející pak v hymnu rakouských národů. Vojsko c. a k. posádka mělo služby Boží o 8. hod. — Křesť. soc. vzděl. spolek oslavil jasné narozeniny J. Veličenstva korporativním účastnictvím při slavných bohoslužbách pod spolkovým praporem. Pak odebrala se deputace výboru spolkového na c. k. okr. hejtmanství, aby p. c. k. místodrž. radovi K. Vojákovi tlumočila hold oddanosti a úcty k milostivému panovníku a veškerému vzácnému rodu císařskému. Původně hodlal výbor konati ještě zvláštní patriotickou slavnost večerní, pro nastalé překážky však musil od myšlenky té upustiti. Vzhledem k tomu, že nebylo možno konati zvláštní slavnost, věnoval 20 K ze spolkové pokladny pro fond vojínů ve válce osleplých. — Odbočka spolku c. k. státních úředníků použila narozenin J. Veličenstva, aby mimo projevů na c. k. okr. hejtmanství učiněných ještě zvláště veřejně svoji oddanost k trůnu osvědčila. Ve vyzdobeném sále «U bílého koně» sešlo se veškeré úřednictvo a tu ústy p. c. k. vrchního rady fin. dra Kotrby předneslo hold loyality. Přítomný p. c. k. míst. rada přijal radostně tento projev a vzpomněl zároveň i velkých výkonů naší vítězné armády, které pak provolána byla hřmavá sláva. — Město ozdobeno bylo skrz naskrz prapory v národních a říšských barvách, takže ani v nejzapadlejších koutech nebylo takřka chaloupky, z které by prapor nevlál. Mnohá průčelí a mnohé vchody byly ozdobeny ještě zvláštní slavnostní dekorací. — Komisionář obilního ústavu jmenování: 1. Skladisté hospodářské v Čáslavi, 2. Alois Brod. obchodník v Domích Bučicích, 3. Adolf Pacovský, obch. v Čáslavi, 4. Ferd. Reitman, obch. v Žehušicích a 5. Fr. Kratochvíl a Ema Neumanová z Gok. Jenkova. Mezi ně rozděleny jsou všechny obce soudního okresu čáslavského a haberského a sice dle toho, jak sousedí s jich bydlištěm. — Cyklus divadelních představení pořádká divadlo východočeské za vedení řed. Bedř. Jeřábka v Čáslavi od 21. září do 1. října. Na programu jsou četné vybrané opery, operety a činohry. Divadelní ensemble čítá 70 členů, vesměs umělců první jakosti. Přátele divadla upozorňujeme.

Lochovice. Také naše obec přičinila se, aby důstojným způsobem oslavila 85. jubileum Nejvyšších narozenin Jeho Veličenstva. Již v úterý ozdobena byla většina budov vlajčím prapory. Před 8. hodinou sešly se školní děti, členové občanského zastupitelstva, místní školní rada a velká část obyvatelstva před školní budovou, v jejímž okně postaven byl mezi kyticemi a světlý obraz Jeho Veličenstva. Odtud odebral se průvod na vyvýšené místo za ves, kde zapálena byla velká hranice. V září její promluvil vdp. Al. Soukup, vikář zdejší, o významu této oslavy vlastenecky pročitnou řeč, po níž na jeho vyzvání provolána třikrát sláva Jeho Veličenstvu a zapěna všemi přítomnými hymna rakouských národů. Ve středu konány slavné služby Boží, po nichž ještě jednou promluvil vdp. vikář k přítomným, hlavně ke školním dětem, načež zapěno «Te Deum» a rakouská hymna.

Nová Ves n. Pop. Veliký. významný den 85. narozenin našeho nejmilostivějšího panovníka, Jeho cis. a král. Apoštolského Veličenstva Františka Josefa I., přiblížil se 18. srpna ve věru největších událostí světových. V oslavách, které se rozproudily po celé naší říši, mělo nadšený podíl i občanstvo kolatury naší. V 7 hodin ráno v chrámu Páně sv. Prokopa konal slavné bohoslužby vdp. děkan V. Mršák za přítomnosti občanských zastupitelů z Nové Vsi, Syřenova a Žďáru (v Běle byly vlastní služby Boží), učitelstva, katolické jednoty a školních dětí; načež zazpíváno bylo «Te Deum laudamus» s hymnou rakouských národů. Po ukončení slavnosti zaslán byl katolickou jednotou holdovací telegram Jeho Veličenstvu na c. k. místodržitelství v Praze. Tímto způsobem povinnost občanů i dětská láska spojila se k projevu, kterým slavný historický den byl nesmazatelně vepíán v paměť účastníků.

Humpolec. Mimo četné zástupce autonomních korporací dostavila se ve středu 18. t. m. na c. k. okr.

hejtmanství také deputace duchovenstva vikariátu litoměřického, sestávající z bisk. vikáře P. Cyrila Valenty, faráře M. Záruby a katechety O. Vorlíčka. Mluvěl deputace P. C. Valenta svěžími črtami nastínil život jubilara-panovníka a vyvodil, proč český národ a katolické duchovenstvo s láskou a vděčností vzhlíží k vznešenému svému císaři a králi. Ujistěním oddanosti a věrnosti, jakož i přáním pokojného a dlouhého ještě života stáříckému jubilaru skončil řečník svoje blahopřání. K slovům p. vikáře připojil i p. katecheta Vorlíček za ochuravělého nejd. opata kláštera želivského P. Salesia Roubíčka za konvent želivský. Pan okresní hejtmán vyslovil svoji radost nad slovy deputace, jaká — jak výslovně poznamenal — dosud v úřední místnosti okr. hejtmanství promluvena nebyla. Přislibil přání deputace tlumočiti na příslušných místech.

Kde kupujete knihy?

Naše knihkupectví Vás také vzorně obslouží.

Různé zprávy.

Emanuel Stránský zemřel. Minulou neděli vidělo čtenářstvo jméno Trojanovo ve sloupcích «Čecha» naposledy. Neúnavný, velice inteligentní žurnalista vydechl dne 19. t. m. naposledy ve 53. roce svého věku. Narodil se r. 1861 v Litomyšli, kdež také absolvoval studia gymnasiální. Věnoval se bohoslavi a r. 1885 byl vysvěcen na kněze. Působil jako katecheta v Holešovicích a Žižkově. Pro chorobu nervovou byl nucen úřadu svého se vzdáti. Když se jeho zdraví poněkud zlepšilo, pobyl v redakci «Hlasu Národa» a pak vstoupil mezi spolupracovníky «Čecha». Bydlil v Troji a odtud jeho pseudonym Trojanus. Sloupce «Čecha» oživoval Stránský články velice svižně psanými, svědčícími o neobyčejně hluboké erudici. Dovedl velice bystře vystihnouti povahu všech důležitých zjevů veřejných, jeho posudky svědčily, jak opravdu stojí na výši doby. Stránskému nedalo se vytknouti, že stanovisko jeho posudků jest přepjaté, že stranicí zakaluje jasný rozhled pisatelův. Již mírná forma vyjadřování svědčila, jak vysoce Stránský se povznese nad tuctové pracovníky, kteří svým klikám hledí prospěti všemi prostředky. Žurnalistu stává každý týden před událostmi zvláštní, překvapující, z nejrušnějších oborů lidského snažení. Každý týden vyžaduje novou orientaci, nová studia. Stránský se nezalekl ničeho, dovedl vždy bystře pochopiti znamení doby, obrátil statně svůj zrak ke všem obzorům. Svou vzácnou všestranností velice se podobal našemu dopisovateli (píšícímu «Volné listy») a Chodovickému. Ovšem žurnalistická práce nemohla prospěti muži tak horečně činnému. Padl, ale před svým odchodem do kraje nadhvězdnyh vyrýl dlouhou a hlubokou brázdou. Čestná mu paměť!

Hospodářská tiseň v Itálii. Z Curychu se oznamuje: Ježto italský peněžní směnečný kurs v Anglii, ve Spoj. Státech Severoamer. a ve Švýcarsku poklesl již o 20 proc. proti normálnímu kursu a ježto v domnělém zájmu italského válčení vydané rozsáhlé zákazy vývozu připravují největší rozpačky hospodářským a průmyslovým producentům, ozývají se v italském tisku hlasy, které žádají nová kritéria pro obchodně-politické poměry Italie. «Corriere della Sera» radí, aby do Německa a Rakousko-Uherska byly přímo nebo nepřímo pouštěny italské zásilky jižního ovoce, vína a jiného zboží, ježto tento vývoz je pro nepřátelské vedení války bezvýznamným a Italii mohl by vynést cizí peníze anebo cizí úvěr a sice čím více, tím lépe. «Agenzia Italiana» sděluje, že italská vláda žádá opětovně Anglii, aby mohla dovážeti bavlněné zboží. Mimo to, jak «Daily Telegraph» sděluje, prosí se v Anglii veřejně a soukromě pod řízením italského velvyslance o darování teplých oděvů pro italské vojsko. Jsou tedy Italové hospodářsky skoro hotovi.

K úmrtí kardinála Serafina Vannutelliho. Serafino Vannutelli zemřel dne 17. t. m. Byl jedním z nejvýznamnějších kardinálů posledního století. Studoval v Římě teologii a práva, provázal nuncia Megliu jakožto auditor na dvůr císaře Maxmiliána do Mexika, pak do Matichova, byl r. 1869 apoštolským delegátem v Ecuadoru a Peru, r. 1875 nunciem v Bruselu a r. 1880, když belgická vláda zrušila styky s Vatikánem, ve Vídni. Papež Lev XIII. jmenoval ho r. 1887 kardinálem a odvolal ho z Vídně. R. 1892 stal se Vannutelli tajemníkem apoštol. brevě. R. 1894 byl biskupem ve Fřascati a pak prefektem kongregací indexu a oekonomickým prefektem v kongregaci propagandy, kde rozvinul obrovskou činnost, v níž byl mu nápomocen i jeho bratr kardinál. V zásece církve s modernou ve Francii i Španělsku účinně zasahoval a rovněž o otázky církevní v naší říši jevil vždy vysoký zájem. Po smrti papeže Lva XIII. byl mezi předními kandidáty na stolec svatopetrský.

Útula a chrabáček slepých dívek Praha III. Kampan, by ráda i jiným nechtěným dívkám nový domov poskytila. Prosl o mladáry pro tyto nešťastné Adm. t. l. příspěvky jí zasláné uveřejní.

Dodávky pro zemské úřední budovy v Praze-III. a zemské ústavy. St. zemská správní komise král. Českého v té příčině vydala vyhlášku, jež jest otištěna i v tomto čísle našeho časopisu. Odporujeme našim čtenářům k důkladnému pročtení a k podání příslušných ofert.

K č. a. z. k. 82.989/VII a. 1915.

Vyhláška.

Zemská správní komise král. Českého zadá na dobu od 1. ledna do 31. prosince 1916 řízením nabídkovým dodávku různých potřeb pro zemské úřední budovy v Praze-III., dále pro zemský porodinec a nalezinec v Praze, ústavy pro choromyslné v Praze, Bohnicích, Kosmonosích, Dobřanech, Opatovcích a Horních Bečkovcích, donucovací pracovny v Praze a Pardubicích, polepšovny v Opatovicích n. L. a Králíkách a jub. ústavy pro děti skrofulosní v Luži a Cvikově.

Takto se budou zadávat:

1. uhlí a dříví palivové;
2. housky, rohlíky; ohléd, maso, játra, drátky, lůj, sádlo, máslo, mléko, smetana, cukr, rýže, ocet, pivo, káva nepražená, káva žitná a vejce;
3. sukno, zboží lněné, barohán, kartoun a jiné tkaniny, dále houně, podložky pryžované, nitě, bavlna k pletení, různé tkanice, vata bavlněná, potřeby čalounické, výrobky provaznické, mydlářské a voskářské, kůže, petrolej, různé druhy olejů, lžh denaturovaný, Brunaova vata, lysitol, odorit, lysol, soda, sláma ložní a hřebeny.

Do kterého z výše jmenovaných ústavů zemských třeba jmenované předměty dodat, dále v jakém přibližném množství, druhu a jakosti, jest podrobně uvedeno ve zvláštním výkazu roční potřeby, jenž spolu s podmínkami o zemských dodávkách, jimž každý dodavatel bezpodmínečně se podrobiti musí, jest vyložen k volnému nahlédnutí v úředních hodinách v podacím protokole zemské správní komise a ve správní kanceláři každého z řečených ústavů a byl dodán též všem obchodním a průmyslovým komorám v království Českém.

O dodávku kterýchkoli předmětů, o něž jde, ucházeti se mohou též družstva menších živnostníků, zejména těch, kteří dle řádu živnost. k výrobě jsou oprávněni.

Každému oferentu pak zůstaveno jest právo ucházeti se o dodávku pro jistý ústav anebo pro více ústavů, po případě pro ústavy všechny, jest mu však spokojiti se také s tím, světlí-li se mu dodávky, o něž se ucházel, jen částečně.

V tom směru upozorňují se oferenti na ustanovení §§ 4. a 8. všeobecných podmínek dodávacích.

Vzhledem k mimořádným poměrům možno též podati nabídky na období kratší než na celý rok 1916, eventuelně na promptní dodání určitého množství vypsanych potřeb.

K ofertám dlužno použiti blanketů, k tomu účelu zvláště vydaných.

Tyto blankety, jakož i výkazy roční potřeby a podmínky dodávací, možno obdržeti za stanovený poplatek v podacím protokole zemské správní komise, jakož i ve správní kanceláři každého ze jmenovaných ústavů.

Oferty pak, řádně vyhotovené a potřebnými průkazy opatřené, podány buďtež do 15. září 1915 (12. hodiny polední) v podacím protokole zemské správní komise království Českého.

Vaditi netřeba skládati.

Potravní daň jsou povinni dodavatelé platiti ze svého.

Ze zemské správní komise království Českého.

V Praze, dne 30. srpna 1915

OBNOVA

Číslo 36.

Předplatné na čtvrt roku 2 K 50 h
na půl roku 5 K —

V Hradci Králové, dne 3. září 1915.

Inzeráty počítají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XXI.

Srdce vzhůru!

Sursum corda! Bylo těžko v ohromném zápolení, které právě před rokem přihnalo se letem vichřice, najít klidnou mysl, zvednout hlavu pevně vzhůru a s ní pozdvihnout i srdce. V tomto chaosu, který vznikl, v této spleti promítajících se zájmů, v tomto válečném požáru, jemuž dějiny celého světa nemohou zaznamenati rovna, bylo těžko ihned se vzchopiti a pohlížeti jasně do této závrtné spleti; ale bylo to jen okamžik, byla to jen rušná, překotná chvíle, která snad přivodila jakousi nejasnost a nevyhraněnost v našich názorech.

Po prvním překvapení ihned všude prorazila si cestu klidná rozvaha, všechny city, všechny záchvěvy duší i srdcí opanoval brzy rozum a záhy nastoupila byla jediné správné směrnice, jejímž konečným cílem jest blaho a štěstí našeho národa i našeho království, na půdě zděděné, staletými svazky k rakouské říši vázané a poutané.

Dnes jasně již pohlížíme vpřed, jasně již přehlídíme celý překotný vývoj událostí, které konečně dospěly tak daleko, že nemůže být o něm jasnějšího soudu. Právě uplynulý rok války jest nejpád-
nějším důkazem, jak nutno na těchto starých tradicích lpěti a jak nutno stále míti na mysli to, čemu nás učili naši velcí učitelé a naši buditelé s Františkem Palackým v čele.

Veliká válka, jako všechny velké převraty, ukázala na nezdravé živly, které se všude vyskytují a které ovšem mohly se vyskytnouti i u nás. Ale veliká tato válka nejen že je obnažila, ona jala se je rychle odstraňovati a my ochotně v této věci podrobujeme se tomuto přirozenému a zdravému vývoji.

Dnes po prvním roce války s myslí povznese-
nou a nadějami nejlepšími hledíme budoucnosti vstříc. Nelze ovšem zapřít těžké ztráty a velikou bolest, které u tak mnohých válka tato byla způsobila. Ale to je dědictvím lidstva, neboť války byly vždy a ani po nejlepších snahách po jich odstranění nebylo možno k vyrovnání rozporů mezi národy přikročiti i tentokráte jiným způsobem nežli právě zase válkou.

A tu národ náš hned od prvopočátku poznal, kde je jeho místo: nejen ve svých statečných a udatných vojínech, kteří ochotně šli položit životy své i statky své za svého nejvyššího vojenského pána i za svou říši, za naši záštitu a naši budoucnost, ale i ti, kdož zde zůstali, podali ochotně pomocné ruky k tomu, aby hrůzy války byly zmírněny a ulehčeno bylo těžké postavení a úkoly vážné těm, kdož šli za nás položit své životy a zanechali zde své drahé.

Po celém našem království rozprostřela se síť dobročinných ústavů, zřizovány byly nové korporace, všude se tvořily kroužky, každý podal pomocné ruky k takovéto pomocné akci a tím vybudovány byly válečné dobročinné a podpůrné instituce v našem království tak výtečně a s tak blahodárným výsledkem působící, že se staly vzorem všem podobným dobročinným válečným podnikům v ostatních zemích naší starobylé říše, jak to často slyšíme z úst nejpovolnějších činitelů.

Všichni ochotně jsme přispěli svou hřívnou k plnění této velké občanské povinnosti, neboť všichni také jsme byli prodchnuti myšlenkou, že jen v silném Rakousku pod silným slavným železem Habsburků je naše kýžené místo a že jen pod záštitou říše habsburské můžeme hleděti oně klidné a spokojené budoucnosti vstříc, která jest odkazem našich velikých politiků, upřímně s naším národem a naším královstvím smýšlejících.

Toto poznání a tato víra utkvěla tak hluboko v myslích všech věrných a upřímných Čechů, že i v tem jest jeden z nejkrásnějších úspěchů a výsledků této velké války, jež důstojně se pojí k úspěchům a výsledkům vavřinem ověřených zbraní naší armády, ke které nyní spějí myslí nás všech, kdož zůstali zde, abychom aspoň takto byli našim čackým bratřím v poli záštitou a oporou.

Kéž takto dále vyvíjí se průběh tohoto válečného zápolení a nechť se silným a šťastným Rakouskem vyvíjí se nadále za něho i šťastný a spokojený náš národ!

Průběh války.

Bojiště východní. Sotvaže dobyt a obsazen Brest Litovský, jež Rusové vypálili a vyloupili, dosáhlo naše vojsko nového úspěchu i ve východní Haliči, kde přišel čas, kdy možno pomýšleti také nato, osvoboditi od Rusů poslední část rakousko-uherského území. Naše armáda 27. srpna prolomila od týdnů vybudovanou ruskou frontu na Zlaté Lípě. Útok proveden na linii 80 km široké a hned první den byla ruská fronta na linii Oologory—Březany v šířce 30 km prolomena, při čemž 6000 Rusů zajato. Ruské protítoky byly tu krvavě odraženy. Aby snad Rusové nemohli použiti své oblíbené taktiky a ohroziti bok naší útočící armády tlakem ze severu, vyrazila od Vladimíra Volyňského na východ armáda Puhallova, svedla východně od Vladimíra Volyň. s Rusy bitvu, porazila je a že-
ne je k pevnosti Lucku. (Luck jest ruská pevnost na Styru, přítoku Pripetu a jest od hranic haličských asi 60 km vzdálen.) Těmito úspěchy přinucení Rusové k ústupu na čáře 250 km široké. Ústup Rusu všude označují hořící obce a pobožené dvorce. Počet zajatců zvýšil se na 10.000. Nepřítel pokusil se na různých místech zastaviti naše pronásledování, byl však všude zahnán. V těchto bojích armáda Pflanzer-Baltinova se severně k ní se připojující armádou Bothmerovou pronikly až ke Strypě, jež jest levým přítokem Dněstru a teče celkem rovnoběžně se Zlatou Lípou. Armáda Böhm-Ermolliova na levo k Bothmerově se družící obsadila Zločov, který Rusové na ústupu zapálili. Vojenskou skupinou maršálka Mackensena byli Rusové zatlačeni až za čáru Poddubno, jižně od Kobryna, kde se postavili ještě jednou k boji, aby umožnili ústup zadních oddílů bažinatým krajem východně od Pružan (Pružany leží na vých. okraji lesa bielovežského.) Neprospělo jim ani to, že na ochranu prchajících armád vhnáli do čáry bitevní svoje vlastní krajany, hlavně ženy a děti. — Armáda prince Leopolda Bavorského na levém křídle bojuje v bielovežském pralesi o přechod

přes horní Narev a na pravém křídle za vedení generála Woyrsche, pod nímž bojuje i rakouské vojsko, vypudila Rusy z jejich postavení u Suchopole (na východním kraji pralesa) a Šerešova, odkudž je rázně pronásleduje ke Pružanům. — Ze skupiny pol. maršála šl. Hindenburga německá vojska přiblížila se ke Grodnu, dobyvše Lipska na Bobru, od Grodna 20 km na západ. Jiné oddíly prošly Sokolkou, která jest málo přes 10 km od železnice Bialostok—Grodno. Vedle toho dosáhli Němci na několika místech okraje lesů severovýchodně a východně od Bialostoku. Východně od Němenu dospěla armáda Eichhornova do kraje severovýchodně od Olity a míří na Vilno a k řece Dvině. Už i v Anglii dle »Morning Postu« přiznávají, že události vyvíjejí se a spějí ku předu s osudnou rychlostí. Ani sebe větší překážky ani ztráty nezastavily postupu nepřitele. — Dle úřední zprávy ze dne 31. srpna byli Rusové severně a severovýchodně od Lúcku zahnáni na jih, tudíž k pevnosti samé, která také už dobytá. V rukou rakouského vojska zůstalo tu 1500 zajatců, dva železniční vlaky s 5 lokomotivami a mnoho válečného materiálu. Také jihozápadně od Lucku donuceni Rusové k ústupu na horní Styr. U Zborova přes prudké útoky Rusů dosáhli naši východního břehu Strypy. — Postupem Němců východně od Němenu, při němž zajali 2600 Rusů, jest ohroženo spojení Grodna s Vilnou. Skupina Mackensenova v úseku řeky Muchavze (východně od Kobrinu) zajala 2700 Rusů. Rusové připravují se prý na třetí obranné čáře, kterou tvoří řeky Dvina, Berezina a Dněpr, kde však už není žádných pevností. — Za srpen činí kořist německé armády 2000 důstojníků ruských, 269.839 mužů, přes 2200 děl a 560 strojních pušek. Od 2. května zajaly spojené armády přes 1 milion Rusů.

Na italském bojišti Italové pečlivě ohledávají, kde by mohli naši frontu prolomit; marné však jejich útoky. V Itálii už poznávají, že se proti Rakousku přepočítali. Italský list »Avanti« píše: »Nemůžeme uplatniti své početní převahy... Země konečně musí zvědět, že tři měsíce stojíme proti nepříteli, jehož horské dělostřelectvo jest lepší než naše... Vojska naše narazila na nepřátelskou posici, která byla vybudována s největším uměním opevňovacím. Nepřátelská děla jsou dobře zastřelena a jest jich velmi mnoho. Můžeme říci, že nejtěžší část na všech bojištích jest naše válka...«

Ze západního bojiště není nic zvláštního; stále se ohlašuje nová francouzská ofensiva, Angličané slibují milionovou armádu, a na konec zase všechno odloženo.

Na Balkáně. Odpověď Srbska neuspokojila čtyřdohodu, proto nanovo naléhá naň. Bulharsko pak horlivě počalo vyjednávat s Rumunskem, kde se nyní působí k tomu, aby se země vyvlekla z područství čtyřdohody. A Řecko hledí k sobě čtyřdohodu přiklonit blokádou řeckého pobřeží a zachycováním amerického obilí, určeného do Řecka.

U Dardanel v posledních dnech srpnových anglo-francouzské vojsko utrpělo hroznou porážku.

DEPEŠNÍ ADRESA: ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA, V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚ-
NEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4%, A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ
LÍSTKY POŠTOVNÍ SPOŘITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLÍM, KOKSEM A CEMENTEM

ŽIROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPOŘITELNY 140.273

ŽIVNOSTENSKÁ BANKA FILIALKA

V HRADCI KRÁLOVÉ

Akciový kapitál K 80.000.000—.

Reservní a pojištné fondy přes K 10.000.000—.

Centrála v Praze, ml. r. 1888.

Filialky: Brno, České Budějovice, Frýdek-Místek, Jihlava, Karlovy Vary, Klatovy, Kolín, Krakov, Liberec, Lvov, Mělník, Olomouc, Moravská Ostrava, Pardubice, Písek, Plzeň, Prostějov, Tabor, Terst a Vídeň.

Expositury: v Gradě po dobu lázeňské sezony a stálé v Opatově. Vídeň v I., II., III., IV., V., VI., VII., VIII., IX., X., XII., XVI. a XXI. okresu.

Žirové účty.

Zabývá se účtům směn, inkasem směn a čeků na všechna místa v tu i cizozemsku; obstarává úhrady a výplaty, jakž i všechny ostatní bankovní transakce

za podmínek oo nejvýhodnějších.

Pro transakce s Amerikou stává zvláštní oddělení při sídelním ústavu

Na 20.000 nepřátel, mrtvých i raněných, zůstalo na bojišti.

Neshody německo-americké, vzniklé nanovo potopením anglické lodi »Arabic«, jsou prý již zase urovnány. Při té příležitosti baltimorský kardinál Gibbons varuje, aby Spojené Státy byly zataženy do války. Kardinál prohlásil, že »Arabic« byla anglickou lodí a že nutno litovat, že se Američané vysadili nebezpečností, cestovat anglickou lodí. Kdo Ameriku skutečně miluje, musí obětovat své osobní sympatie, jde-li o čest a mír národa. Jest přehnané žádati, aby země povstala a bojovala, aby byla poslouženo šílené odvahnosti jednotlivců.

Politický přehled.

Hold uherských a chorvatských měst panovníkovi. Dne 1. září večer přijeli do Vídně dvěma zvláštními vlaky členové uhersko-chorvatské holdovací deputace. Prvním vlakem mezi jinými přijeli předseda ministerstva hr. Tisza, ministr zeměbrany bar. Hazai a kardinál kníže primas Czernoch. K uvítání, jež uspořádal téhož dne večer v průmyslovém paláci minist. předseda hr. Stürgkh, dostavili se nejvyšší dvorní a státní hodnostáři, společní ministři, celé ministerstvo hr. Stürgkha i všichni uherští ministři, kardinál dr. Piffel, zástupci obce vídeňské atd. Hr. Stürgkh uvítal hosty nadšenou řečí. Nato minist. předseda hr. Tisza v odpovědi své zdůraznil, že je do Vídně přivedla věrná přichylnost a láska k panovníkovi. Dále pravil, že v tomto velikém boji zvítězili jsme proto, že jsme byli silni a svorní. A jestliže ve vzájemné lásce a důvěře vydržíme až do konce, musíme totéž smýšlení zachovávat i dále v pokojné práci denního života. Zastupitelstva měst uherských a chorvatských složila 2. t. m. v Schönbrunně císaři

a králi svůj hold, vedena uherským ministerským předsedou a chorvatským banem.

O úpravě vnitropolitických poměrů v Rakousku po válce při výkladu obsahu nedávného nařízení ministerstva železnic píše vídeňský »Danzer's Arme-Zeitung« takto: A v tomto smyslu chceme v novém výnosu ministerstva železnic spatřovati potěšitelný slib pro úpravu vnitropolitických poměrů rakouských. Hesla a theorie nejsou směrodatnými — nýbrž jedině ohledy na nezbytnosti státu. Rakousko jest útlukem svobodných národů, v tom spočívá jeho určení, v tom leží jeho síla. Co vydobudeme v této krvavé válce, jest bezpečnost státu na venek, jež nesmí býti znehodnocována bezúčelnými spory vnitřními. Každý národ má uvnitř státu právo svého bytí a sám určuje svou cenu pro státní celek silou, již poskytuje státu...

Zrušení moratoria. Výnosem celého ministerstva se nařizuje, že zákonné poshovění přestává dnem 31. srpna 1915. Tímto dnem mizí tudíž zákonné poshovění ve všech zemích, vyjímaje Halič a Bukovinu, z našeho právního řádu. Jest důkazem zdravých základů a síly odporu našeho národohospodářství, že v době o málo delší jednoho roku a uprostřed války bylo možno dospěti bez jakýchkoli ořesů k takovému výsledku, kdežto jiné státy, zejména Francie, stále ještě trvají na plném zákonném poshovění.

Pense duchovenstvu v ruském Polsku. Vrchní velitel německý v obsazeném Polsku nařídil, aby duchovenstvu římsko-katolickému i evangelickému byly z pokladny občanské administrace království Polského vypláceny tytéž pense, které dosud dostávalo od vlády ruské, a to tak, že mají býti vypláceny i těm duchovním, kteří jich nedostávali od 1. ledna 1915 proto, že se nacházeli v těch částech země, kde stálo německé vojsko.

produkcí řekl: »Děti, ale teď se ukažte!«, pak následoval výkon bez hany. Když pak druhého dne po koncertě přicházel službu mající poddůstojník pro rozkaz ke kapelníkovi, čím se má dnes hudba zaměstnávat, byla obvyklá odpověď Fallova: »Ti mladší ať se trochu cvičí, starší mají prázdnou!« Jiné hudby (zvláště u 80. pluku) cvičily celé dni až do noci, ani v neděli nebylo oddechu a přece neměly daleko té oblíbenosti, jaké se těšila hudba naše.

Zvláštním přítelem naší kapely byl sborový velitel ve Lvově, vévoda Vitemberský. I v zimě přicházel za město do naší citadely poslechnout naše zkoušky a radit se s kapelníkem o programu pro slavnosti v jeho domě. Hrávalo se u něho často a vždy to byla naše hudba, až z toho ovšem u ostatních kapel povstávala zlá vůle, takže vévoda viděl se nucen také jiné hudby zaměstnávat, ale přišel sám k Fallovi, aby se v té příčině omýl. Zastupováním předsedy vévodovna byl Samt-Saenský »Tanec mrtvých«. Když už společnost dávno z jeho salonů se rozešla a vše ztichlo a jenom kapela zde ještě zbyla, dával si na konec sám sobě hráti »Tanec mrtvých«.

Bylo-li nějaké jubileum aneb zvláštní, významnější den, oslavoval kapelník Fall tyto dva vlastními kompozicemi. »Sapriot, sapriot« — říkával vždy v poslední chvíli a hrabal se ve vlasech — »musíme něco napsat!«. A přišel večer ze společnosti v rozjařeně náladě, sedl a psal. Druhý den ráno noty byly hned rozepsány a ještě též den při večírku novinka s jistotou byla ode všech přijata. Pamatuji se také, že pracoval o dvou operách, jednu z nich jsem rozepisoval, na jména jejich však se již nepamatuji; jedna byla provedena ve Vídni, druhá, tuším, ve Lvově.

Hudebním nadáním vyznamenávala se skutečně celá rodina. I nejmenší děti sotva slyšely z ulice hudbu, již prstem na klávesách reprodukovaly melodie. Leo (skladatel »Dol. princezen«) byl nejstarším z čtveřičky rodiny. Již ve 14 letech byl silně

O rakouských poměrech píše velký kolínský list »Kölnische Zeitung« doznávaje, že si Němci v říši dosud málo Rakouska všímali, že však nyní jest jejich povinností zabývat se Rakouskem a zjednat porozumění pro důvody jeho existence a splnit, zajímavé vnitřní poměry. Každý Němec z říše má stále a stále při každé příležitosti pamatovati nato, že Rakousko není státem německým a nemůže jím býti. Rakousko mezi všemi velikými státy evropskými jest jediným státem, který není státem jednonárodním. Nejen to, ani nesnažil se býti takovým státem. Státní cítění Rakušana je jiné nežli Němce z říše, na jedné straně ostřejší a bdělejší, na druhé straně užší a státečkovitější. Rakousko je vpravdě mladou zemí, která má jen staré jméno. Kdyby bylo jednonárodním státem, byly by všechny jeho vnitřní reformy vybojovány jednotně v říšském parlamentě. Tak to však nejde, třecí plochy jsou větší, prostora širší, rasy, které se hádají, jsou mladší a vášnivější. Cizina myslí při těchto hádkách vždy hned na rozklad a rozklad. Ale mýlíte se důkladně. — Čeho Němec z říše příliš rád zapomíná, je okolnost, že rakouský stát pracuje s jinými lidmi než my v Německu. Rakousko je země, jež ustavičně musí konati obrovskou práci výchovnou na evropském východě. Rakušan hodí se k této práci výchovné dost dobře, v každém případě v mnohém směru lépe než Severoněmec. Dovede se lépe přizpůsobiti než Severoněmec a zná prakticky svoje sousedy. V každém případě ona nesnášlivost proti mnohemu »příliš lidskému«, která tak často vězí v Severoněmci, je Rakušanu cizí a tato vlastnost je pro ovládání velké říše z mnohých národů dost praktická. Spojovacím článkem tohoto panství, mezi vlastními vládnoucími a obyvatelstvem, je úřednictvo, jež v tomto mocnářství má zcela zvláštní důležitost a ráz. — Státní životní podmínky Ra-

krátkozraký, nosil skla na očích. Navštěvoval tamější — tuším soukromou — konservatoř, komposici učil se doma od otce; již jako chlapec byl s naukou o skladbě velmi obeznalý. Později vřadil ho otec jako eléva do své kapely, aby přiučil se souhře a poznal širší instrumentaci a tu byl Leo pod mým dozorem. Ukazoval jsem kdysi Leovi své vysvědčení z pražské varhanické školy s podpisem Skuherského. »Ach« — s nadšením zvolal Leo — »neztraťte to, tento podpis je velmi cenný!« Roku 1886 byl 9. pluk přeložen do Jaroslavi. náš kapelník však zde dlouho nezůstal. Město Lvov činilo Fallovi skvělé nabídky u městské hudby, Mořic Fall je přijal a tak vrátil se zase do Lvova. Tu ztrácejí se mi již stopy dalšího jeho života. Než však z Jaroslavi odešel, postaral se, abychom tři nejlepší hudebníci povýšení byli na šikovníky. To byl způsob jeho rozloučení s námi. Sloužil jsem rádi pod jeho vedením, pracoval se s chutí, nebylo mi o něm pochybnost, on mi důvěru v nás a my v něho.

Pamatuji se na jeden pro mě významný případ. Hudba s kapelníkem odešla na císařské manévry u Gródku (asi r. 1886), já zatím zůstal doma; tu ztratily se cenné housle, bez mé viny. Co strážník pomohl jsem, až se hudba s kapelníkem vrátila. Dal jsem pilně pátrati — ale housle se nenašly. A já byl za vše zodpovědným! Kamarádi, jsouce laskaví na přítěž, jaké jsem u Falla požíval, jali se na mě socht, ale Fall nepřikládal váry pomluvačným slovům — a aby ukázal neotřesenou důvěru ke mně, postaral se o mé povýšení o jeden stupeň. To byla jeho odpověď.

Dnes, po letech, vynoření se jména Lvov v dějinách světové války vyvolalo i mé vzpomínky na taktovku Fallova. Držela ji ruka nejen schopná, ale i dobrá a vskutku přátelská, znala proto i takt nejen v hudbě, ale i v životě.

Feuilleton.

Vzpomínka na Lvov.

Bylo mi 16 let — vypravuje mně přítel Ch. z Prahy — když mě ve Lvově r. 1883 četař M., pozdější kapelník u 55. pěšího pluku, předváděl ke kapelníkovi 9. pěšího pluku k přijímací zkoušce pro vojenskou hudbu. Kapelník, prostřední, spíše menší postavy, s černým císařským vousem, předložil mi noty a již po několika taktích přerušil mě, poklepav mi na rameno: »Dobře, je vidět, měl jste velmi dobrého učitele!«

Tento nový můj představený byl kapelník Mořic Fall, otec Leo Falla, skladatele »Dolárových princezen«, »Rozvedené paní« a jiných operet.

Na doby ztrávené pod taktovkou Mořice Falla vzpomínám velmi rád; sloužilo se pod ním velmi lehce a s chutí a pěkné hudební výsledky naší činnosti tuto chuť přímo zdvojnásobovaly. Svého naděstvá vždy se zastal i naproti plukovníkovi. »Děti, přítelkové, strýčku«, bylo obvyklým jeho oslovením. Sotva ráno přišel do zkoušky, hned jako náruživý kuřák svinul si cigaretu a již to šlo. Jakmile vzal do ruky taktovku, poznal žertu; v přestávce však rád se zasmál, vyslechl aneb sám vypravoval něco veselého.

Každého dne o desáté přicházel k nám uzený s teplými párkami a já dobře znám s naším kapelníkem, nedbal na nic, zaměřil přímo k němu: »Prosze panie kapelmistrze, pozvoľtež vohnout!« A kapelník, jinak ve hře přísný, učinil rukou významný pohyb a hudba rázem ustala. »Děti, pravil kapelník, »párky jsou tu.« Odložil taktovku a sedlo se.

Naše kapela byla ve Lvově nejoblíbenější, ač tam byly čtyři hudby, u 15. pěšího pluku, 80., 95. a naše 9. pluku,

kouska jsou jiného rázu než naše a znáti je do-
drobna je nyní více než kdy jindy pro nás nezby-
tné a užitečné. Rakousko dokázalo příliš dobře, že
je státem schopným života, o tom jistě přesvěd-
čili se nyní jeho sousedé pro všechny časy. — Tak
se zajímají nyní v Němcích o Rakousko.

Německý říšský sněm o spolkové zákoně.
Dne 27. srpna zpravodaj posl. dr. Müller na říš-
ském sněmu prohlásil, že německý národ musí
doutlati a si přát, aby v Polácích našel přirozené-
ho spolkového spojence proti případnému příštím
ruskému nebezpečství. Proto většina výboru si
přeje, aby jazykový paragraf byl škrtnut. Při
hlasování bylo usneseno zrušiti jazykový paragraf,
vyňati spolky odhrovné ze spolkového zákona a
připustiti mladistvé osoby k politickým schůzím a
spolkům. Celý zákon přijat byl i ve třetím čtení
proti hlasům pravice a národních liberálů. — Říš-
ský sněm dne 27. srpna odložen až do 30. listo-
padu.

V Rusku následkem neúspěchu ruského vojska
jest rozdechvíni na všech stranách. Ministerský
předseda Goremykin podal carovi žádost, aby byl
sproštěn svého úřadu. — Dle čas. »Rěč« posl.
Maklakov dne 21. srpna prohlásil v dumě: »Proží-
váme nejstrašnější chvíle ruských dějin. Události
na frontě kormoutí naši mysl. Přesto pokračuje se
i nyní v politice zatajování, lži a podvodu. Prav-
da jest nutná, poněvadž lid jinak ustavičně živi
ponuré pověsti a propadá zmatené náladě. Musíme
veřejně přiznati, že nastavši nyní katastrofa dá se
vyrovnat jenom odstupením nynější vlády.« —
Dělnický vůdce Chanstov odůvodňoval interpelaci
o událostech v Kostromě, kde ruská policie bez
přičiny stíhala na stávkující. Roztrpčenost mezi
dělnictvem stoupala, když současně prohlášena
byla svoláním generála Ruského každá stávka
za vlastizradu. Dotaz byl dumou jednomyslně při-
jat. — Schůze dumy jsou přeloženy do Moskvy.

Náhlá ve Francii. Pověstný Clémenceau citu-
je různé projevy vojáků i občanských osobností,
které všechny souhlasí v mínění, že bylo by potře-
bí ve Francii dáti moc jedné osobě, která by měla
moc rozkazovat a kterou by musili všichni po-
slouchat, a praví, že ve Francii jest náhlá pro dik-
taturu.

Úvěrní družstvo Eliška

zapsané společenstvo s r. o.
v Hradci Králové, Adalbertinum.
Přijímá vklady na vkladní knížky a účty. —
Úvěry osobní a živnostenské za podmínek nej-
výhodnějších. Vkusné střádanky.

Gabriele d'Annunzio.

Povahopis.

Pěvec a hrdina, sláva a lesk Italie, slavný veleb-
itel nejhanebnější a nejlživější zrady, kterou kdýmkoli
stal se v našich dnech přímo krystalizacím bodem mo-
derní bájevolby. Vše možná bylo o něm básněno, čilá
Páma chtěla ho dokonce oštempiovat za ruského Žida,
který prý původně slyšel na jméno Rappaport. Nebude
jistě bez zájmu, dovědět se v následujících řádcích ně-
kolik autentických zpráv o tomto záhadném velkáně.
D'Annunzio jest, jak každý v Itálii ví, dle svého původu
opravdovým Italem, a je to přirozeně jen vtipem, ozna-
čovat ho nalejdou za potomka jistého Rappaporta.

Báseňk narodil se 12. března 1864 (někdy 1869, jak
on tvrdí) v Pescara d'Abruzzo jako syn velmi skromného
usedlíka jménem Gaetano Rapagnetta. Jeho mu jméno
po otci znělo příliš prosaicky (rapagnetta — řepička),
přijal po své matce Annunzio jméno Gabriele d'Annun-
zio. Jako poslanec ortodoxní měl jednou v Monte Citorio
dlouhou, nesrozumitelnou, irendentistickou řeč, po jejímž
ukončení jakýsi socialistický poslanec posměšně zvolal:
»Bravo Rapagnetta!« Rozložen opustil d'Annunzio na
vždy místnost. Jeho kritikové a četní odpůrci dali mu
řadu přezdivek, které v Itálii staly se běžnými. Tak ří-
kali mu Gabrimede (z Ganiméda — chlubivý nezdar),
Gabriele Chiodo (špinavý dívek), Immaginifico (staženo
z »domyšlivý« a »vznešený«), Supernomo (nadčlověk)
atd. Sám jmenuje se rád Divo (Božský): jest přece nej-
větším básníkem po Dantovi . . .

Již v mládí dal se rozvésti se svou paní, římskou
šlechtičkou, která jevila málo nadšení pro jeho mravní
názory, jest otcem vícero nemanželských a čtyř man-
želských dětí, z nichž nejstarší jest znám pod přezdívkou
Gabrielelino a tráví život jako herec posledního řádu.

Literatura žádného vzdělaného národa nevykazuje
básníka morálky d'Annunziovy. Veškerý ch pro rytíř-
skou povinnost a ženskou čest mu schází: bída nemoud-
ré ženě, která věnovala mu svou přezí, Beze všeho za-
tajování opívá ve frásovitých důlech náklabů tajemství
její náhodnosti a skryté vady jejího těla, a to s tak ho-
mnými narázkami, že každý jméno dvakrát oklamáné ženy
může uhodnout. Dvakrát oklamáné, jelikož d'Annunzio
poměrně velmi majetné oběti vyhládává a na útraty je-
jích žije. Tak ve svém románě »Fuoco« (Oheň), aby se
pochlubil, že užíval lásky slavné herečky Eleonory Du-
se-ové, vyřídil její milostné projevy a náklabů, při čemž
má ještě to smůlka, že ji ona kůže věnovala (Ad Ele-
onora dalla bianca mano: Eleonora s bílou rukou. Tato

hanebnost pobouřila i jeho obdivovatele, tím spíše, že
vědí, že D'Annunzio svým osobním a mistrovským podáním
jeho divadelních děl a zabíjecím vysokých nákladů
společných s prvotvorbou kusu a pravou americkou re-
klamou mu zajistila nezaslouženou slávu, které by byl
jinak nedosáhl.

S oprávněným rozhořčením odmítla Sára Bernhard-
tová exemplář onoho díla, kterým byla počtěna. Marcel
Prévost ho ve »Figaru« zkritikoval a »Liberté« nazvala
ho šíleným. Za svého pobytu ve své osamělé vile Ar-
cachonu ve Francii napsal pro svou novou mlženku, ru-
skou tanečnici Idy Rubinsteinovou, která v Paříži si zís-
kala veliké obliby, tragédie »San Sebastiano« a donutil
Rubinsteinovu vystoupiti v roli hrdiny kusu na jevišti
v úboru, že produkce se stala pobuřující profanací kře-
stánského mučednictví. Rubinsteinová, která vyjela
celé město na provedení kusu, přerušila řadu představe-
ní a nastoupila cestu do Indie.

Zevnějšek, který a zvyky d'Annunziovy odpovídají
nízké mravní úrovni jeho díla. Oděv jeho je nejvyšší ele-
gantní, podobá se však dle možnosti svým stříhem dám-
ským toaletám. Nosí ženské prádlo s nejmenšími kraj-
kami, zdobené vyšíváním, a když před těmi roky jeho
věřitelé dali do dražby jeho vilu »La Caponcina«, našli
v ní velký boudoir s neirafinovanějším komfortem, ja-
ký si dovede zaříditi jen nějaká pařížská kokota. Svým
nákladným rozmarům dluží svůj dluh několik miliónů
lir. Na své dluhy ale stále zapomíná, patrně v domnění,
že je šlohou jeho obdivovatelé je zaplatit. Známá je jeho
zbabelost. Před několika lety navázal známost s florent-
skou paní, ale byl od jejího manžela tak spráskán, že
musel ležet. Svým přátelům, kteří ho nabádali k rytíř-
skému vyrovnání záležitostí, odpovídal: »Můj draho-
cenný život nesmí být vydáván v nebezpečí.« Když mu
po slavnostní válečné řeči od pacifistů (přivrženců mí-
ru) bylo vytýkáno, že jím šve do války, sám však je
poživavým zbabelcem, hlásil se za dobrovolníka a dal
se hned jmenovati nadporučíkem, ale vymohl si současně
delší dovolenou.

V Itálii je sotva nějaká strana, ke které by byl ne-
chtěl přistoupiti. Někdejší republikán stává se pomalu
loyálním monarchistou, anarchista přešel ke straně ná-
rodní — a ke konci vyznává myšlenky konservativní.
Jen v jednom směru zůstalo jeho smýšlení vždy stejným,
ne sice z neochvějnosti přesvědčení, ale z vypočítavé
touhy po popularitě: byl a jest zažraným irendentistou.
Irendentismus, který tolika pochybným a obskurním exi-
stencím v Itálii opančoval prostředky k životu, tituly a
pocety, slouží také básníkovi d'Annunziovi za pole úspěchu
a pochvaly a zjednáva mu slepé obdivovatele a přivř-
zence.

Něboženského přesvědčení nejevil nikdy. V »Laudi-
Kristu« snižuje, naproti tomu r. 1912 chválil a velebil Je-
žíška a zve ho »Spasitelem«. D'Annunzio není Židem,
jak se mnohdy píše, také ne židovským, již proto ne, že
by jako »nespoléhavý žvatek« mohl svaz kompromito-
vat. V mládí hledal v italských ložích podporu a reka-
mu, ale tyto přerušily s ním brzy veškeré styky. V dub-
nu tohoto roku zaslala mu pařížská lože prostřednictvím
»Corriere della Sera« smlouvenou sumu 200.000 lir za ná-
vrát do Itálie a osobní agitaci pro válku s Rakousko-
Uherskem; časopis uložila, aby avšak, že obnos ten
redakce z vlastních prostředků věnovala básníkovi jako
odměnu za jeho řeč v Quiratu.

Jako ve všech svých projevech životních, je d'An-
nunzio pesyctý i v nesvědčivém loupení dnešního
majetku cizích spisovatelů. Celá řada literárních prací
vážných mužů v Itálii a ve Francii mluvila o jeho plagi-
átech z Tomasea, Tolstého, Dostojevského, Maupassan-
ta, Verlaina, de Baurville, Peletana, Maeterlincka, Gou-
courta atd. Luciani ve své šetrné kritice nezdřel se stu-
dem projevu: »Francouzští přátelé jsou lidé pobouření
proti přátelům italským, jelikož tyto jejich majetek a tak-
ovou lhostejnost si přivlastňují. Ale nejvíce mezi všemi
autory čerpal d'Annunzio z Nietzscheho, aby zakryl
svou prázdnotu myšlenek. Až by mu řádně rozuměl,
uměl si d'Annunzio tohoto myslitele v Itálii populariso-
vat a opřít ho ve své »Gallerie« s velkášským patho-
sem: »Questo e mio pari.« (Nietzsche je můj roveň). Nej-
vyšší výkon drzé literární krádeže jeho tvoří »La Fi-
glia di Jorio« (Dcera Joriová), která, i když se odmyslí
nápadně podobný díl, na mnohých místech je volným
překladem Batailleovy »L'Enfer«.

Toto krátké vyčtení ušlechtilé povahy, které vy-
má ze štyrsko-hradecké »Tagespost«, může postačit
k ocenění královského poškuby, který Vittorio Emanuele
d'Annunziovi při propášení vysokého řádu Annunziaty
slavostně udělil.

L. H.

Nášemu velenostojnému duchovnímu

ku provázení prací kostelních vše doporučujeme mladou českou

dlouh absolut. c. k. stá. školy řebábák

BRNĚNĚ PRAHA V NOŘE KUTNÉ

Kulturní listy.

Zalichování lidské řeči. Zvláštním způsobem,
který nám snadno jde, je ustavěné zjemňování
naší řeči a jejích výrazů. Čteme-li knihy starověku
i středověku, nacházíme tam slova, jež dnes ve
společnosti i lidí méně vzdělaných by byla nemož-
ným. Vím na př., že král Václav IV. jmenoval
své dvořany jmény nejhanebnějšími: Řitka, Kep-
ka. Ano i před stoletím užívání slova, jež by
nyní byla hrubou urážkou.

Tak na př. slovo rota znamenalo sňatek vojen-
ský oddíl, četa; dnes však slovo rota má význam
hanlivý. Rovněž slovo »holomek« (od příjmení

jména holý, bezvousý, nedospělý) znamená ve
staré češtině původně svobodného, neženatého
mužského, jiného (jako holka je svobodná žen-
ská), potom svobodného čeledína, pacholka, pak
pacholka vůbec. (Ott. Sl. Nauč. XI. 502.) Kdo by
dnes uštědřil někomu názvu »holomek«, měl by ji-
stě opletání se soudy.

Podobně slovo »holota« (od příjmení jména
holý, jako holomek) byl u starých Čechů název
nevolníka, kteří měli v ošetřování knížecí lovecké
psy, pročez se nazývali také psáři. Poddaný lid
byl povinen nejen holoty živiti a nocleh jim dávat,
nýbrž i poskytovat potravu jejich psům. Poněvadž
pak holoty práva svého na výživu zneužívaly a
lid vydíraly, obdrželo slovo holota v pozdějších
dobách nynější svůj význam, asi jako luza nebo
sběh. Názvy tyto vlastní vinou jich nositelů nabyly
významu nadávek.

Jsou však jiná slova, která dříve znamenala
nějaké zaměstnání nebo postavení, jež však dnes
mají na sobě nádech příhaný viny těch, kteří tato
zaměstnání vykonávali. Jsou to většinou různé
stupně služebnictva u rolníků, na př.: pohunek,
skoták, pacholek, slouha, děvka. Dříve to byly ú-
řední názvy pro lid služebný, neboť čteme ve sta-
rých zápisech matričních: »Anno 1709 dne 6. Juni
život svůj v Pánu dokonala a u chrámu Páně v
Zálesích pohřbena jest Marianna Březinova, stará
děvka 52 let.« — »Anno 1719 dne 15. Septembris
zemřel Frydřich Rychtářů stáří přes 60 let, ještě
svobodný pacholek.« — »Anno 1720 dne 25. Máje
umřela Dorota Petrova, stará děvka přes 60 let.«
— »Anno 1730 dne 29. Aprilis usnul v Pánu u rych-
táře Václava Řezníčka pacholek Martin Zeman na
kamen.«

Patrně z těchto zápisů, že slovo »pacholek« a
»děvka« byl úřední název místo dnešního zjemně-
lého »děvečka, služka, čeledín«; vždyť i ve sta-
rých modlitebních knihách i v bibli čteme verš:
»Aj, já děvka Páně« o Panně Marii. Nebylo toto
slovo hanlivým tak jako dnes. A podobně tomu
jest i s ostatními názvy, na př. kluk, chasník, po-
druh.

Příčinou toho, že tato slova nabyly dnes vý-
znamu hanlivého, není snad jako u slov »rotá, ho-
lota« špatnost jich nositelů, nýbrž duch sv. Evan-
gelia, duch rovnosti a bratrství, jenž poněkud
vyrovnával propast mezi pánem a otrokem, nevol-
níkem, poddaným a robotníkem, a jenž dnes mírní
rozdíl mezi pánem a služebníkem, služkou. Nebo i
tato slova »sluha, služebník, služka a děvečka«
začínají mít dnes význam poněkud ponižující. Jen
inteligence naše, zahrnující starodávny pozdrav
»Pozdrav Bůh«, zdraví se dnes slovy: »Uctivý slu-
ha, má služba, služebník!« Zmizí jistě, bude-li
duch sv. Evangelia vnikati hlouběji do srdcí lid-
ských, i rozdíl mezi pánem a sluhou, kteréžto slo-
vo stane se příhanou, jako dnes slovo pacholek a
budeme vespolek tím, čím nás církev už po staletí
nazývá při čtení epistol, totiž »bratřími.« E. N.

Pozn. redakce. Lepší, jemnější názvy ne-
plynou jen z lásky k duchu evangelia (které se čte
méně než před půl stoletím), nejsou jenom výsled-
kem touhy, aby se otevřely hrany rozdílu stavov-
ských. Rozhoduje tu také na jedné straně hono-
nost, přemrštěné sebevědomí, na druhé pak úlisné
pochlebenství. Obyčejný účetní, komptoirista nebo
dozorce jest — ředitelem, učitel — profesorem, a-
gent — inspektorem, písař — sekretářem, lokál-
kaf — redaktorem, rolník — ekonomem, krejčí —
oděvníkem, hodinář — majitelem hodinářské klini-
ky, prodáváč skleněného zboží — optikem, akade-
mický student — doktorem atd., atd. Bude-li služ-
ka nazvána »domácí asistentkou«, říkali-li si služ-
ky mezi sebou »slečno«, nazve-li se pasáček »eko-
nomickým praktikantem«, nebude to naprosto zna-
menati nějaký zvláštní sociální obrat. Názvy »sed-
lák, služka, čeledín« naprosto nejsou nečestné a
vyjadřují názorně zaměstnání a postavení těchto
lidí. Přemění-li se názvy, brzy nová pojmenování
budou mít též účinek jako stará, nezmění-li se u
těch osob poměry sociální a kulturní. Jestliže se
říká pohodnému »zdravotní zřízenec«, níjak se tím
nemění názor na jeho společenské postavení. A
právě osudy slova »bratří«, zavádného do čet-
ných organizací, dokazují, jak název ten bledne,
neodpovídá-li skutky lidí takto se titulujících vý-
znamu slova. Zlepšené vyjadřování jest přecasto
jen olupováním slova o význam, jež fakticky na-
značuje.

Jeví-li se na jedné straně sklon ke skutečnému
zušlechťení řeči, pozorujeme na druhé straně tím
ochotnější a hromadnější ochotu k drsnému názvo-
slaví. Samostatný názor, narazí-li nelibě na sluch
pozérů, jest hned — bílostí, bíblíou. Červánky
jsou — děsně krásné, ráznější kritika — spíláním.
Lumpáctvím se nazývá marnotratná zhyralost,
nyň však se tak přezdíva chytrému slobohému o-
bratu. Otěc jest — lótfem, představený — stárym
nebo dědkem, dívka — žábou, profesor — kaito-
rem, studující paedagogia — učitelákem, nepřízná
chyba — něčím hrozným. Spisovatelé a umělci se
podpisují: Franta, Máša a pod. Otěte otázku, zda
si »bílé zuby Libuše«, zda si umazané ruce »má-
jete Havlíčkem«, zda kupujete »sírku Koman-
ského.«

A tak pozorujeme stále při zvlněch v názvo-
slaví mnohdy dno.

O rychlé změně soc. demokratických názorů přináší »Právo lidu« dne 29. srpna novou významnou úvahu. Právě, že »v soc. demokracii nastal veliký obrat v názírání na koloniální politiku svropských států a na koloniální politiku vůbec«. Německému dělnictvu »není lhostejno, když Anglie, Rusko a Francie rozšiřují svá území a budují nové velké říše koloniální se všemi toho důsledky hospodářskými, obchodními, finančními, politickými. . . . V tomto názírání jeví se v socialismu nový rys, řekněme socialistického nacionalismu — živé uvědomění a citění, že hospodářské zájmy dělnictva nelze odloučit od národa: Klesá-li národ, klesá dělnictvo, kráčí-li národ k vrcholům rozpětí, stoupá paralelně i dělnictvo — když ovšem s politikou národa na venek dělá také svou dělnickou politiku v národě. . . . Poslanec Heine hájí již stanovisko, že německé dělnictvo má zájem na německém kapitálu a že určité zájmy podnikatele i dělníka jsou společné. . . . Činí přímé závěry: Dělník potřebuje práci, a z této slušnou existenci. Práci dává kapitál — v Německu národní kapitál. Je-li kapitál ve světové konkurenci tísněn, je tísněn i dělník.«

Heine pak činí závěry: »Pro mňr důvěřujeme nejprve německým zbraním. Důvěřujeme německým vojevůdcům a německému lidu, který v poli koná divy udatství. Dnes armáda je lidem a lid armádou! . . . Také německá knížata s obětavostí činí svou povinnost k obraně vlasti, také jejich děti a bratři padají před nepřitelem, také oni jsou členy tohoto německého lidu, jehož síla a věrnost se nyní tak nádherně uplatňuje.« K slovům Heineho »Právo lidu« poznamenává: »Z vývodů posl. Heineho nesálá tedy — abychom užili případného slova — jen nejvyšší živý patriotism, on jde ještě dále a hlásá tu ještě něco nového: Spojuje v jedno německý socialismus s národem a státem — současným státem. Bez německé říše nedovede si představití německý socialismus.«

Rozklad v německé sociální demokracii. Píova korespondence ohlašuje: Měsíc červenec byl pro německou soc. demokracii zlou dobou, která obě skupiny ve straně stále více od sebe oddělovala. Radikálové za vedení Kautzkého, Haase, Bernstein a Kláry Zentkinové brojili vždy více proti odborové organizaci a jejím vůdcům, jakož i proti tomu, že v říšském sněmu má většinu strana, která posud stojí na stanovisku, aby se v zájmu pracovní třídy povolily další úvěry. Radikálové však využívají nálady lidu proti zdržování životních potřeb, aby lovili v kalných vodách. — Z ústředí byly rozeslány letáky, brožury a provolání všem důvěrníckým odborové organizace a strany s výzvou, aby byl zaslán protest proti presidiu (soc. demokratickému) frakce poslanecké. Ve velkých městech Berlíně, Hamburku a Mnichově vyslali radikálové do shromáždění stran své řečnický, kteří měli určitý příkaz vystupovati proti poslanecké frakci. To však bylo frakci velmi nepříjemné. Musí si dáti líbiti, že celý agitační aparát byl namířen proti ní a ne proti centru. K tomu přistoupilo ještě provolání »Příkaz hodiny«, namířené proti poslancům a odborovým organizacím strany. Výbor strany prohlásil nyní postup radikálních vůdců za neslučitelný s povinnostmi, které mají jakožto vůdcové strany. Haase, předseda zastupitelstva strany, přes to však prohlásil, že svého úřadu nesoší, poněvadž prý jej nedostal od výboru strany, nýbrž od sjezdu strany. Jest prý nadále povolány mi zřízení strany podporován. V době těchto nepříjemných roztržek zasedla konference zástupců odb. organizace, která se znova ohradila proti tomu, aby se spor strany vnášel do odborové organizace. S rozhořčením zamítla pokusy »jednotlivých skupin« způsobiti nejednotnost a učinila rozhodnutí, v němž se na konci praví: »Konference zaujímá stanovisko, kterého se drží valná většina výboru a představenstva soc.-demokratické strany, totiž takové, které samojedině slouží zájmům dělnictva a odb. organizace. Návozy zastupované členy »Sonderbundu« odporují podstatě odb. organizace, jich pak prosazení bylo by vydáním v šanc všeho, čeho se odborová organizace domohla a po čem dosud touží. To je pro radikály silné ochlazení. Proti agitaci Kláry Zentkinové byl založen odborný časopis pro paní. Strana jest na říšském sněmu roztržena, názory odborové organizace rozdělány, časopisy proti sobě poštvány. Ve Würtembergu jsou již dvě soc.-demokratické strany na říšském sněmu.

Heine o Voltairovi. Voltaire mohl jenom tělo křesťanství poraniti. Všechny jeho žerty, čerpané z církevních dějin, všechny jeho vtipy o věrouce a obřadech, o biblí, této nejsvětější knize lidstva, o Panně Marii, této nejkrásnější květině poesie, celý slovník filosofických šípů, jež proti kněžstvu vyhodil, poranil pouze smrtelné tělo křesťanství, nikoliv jeho vnitřní bytost, jeho hlubokého ducha, jeho věčnou duši. Ch.

Rousseau o Voltairovi. Na výsluní své slávy, povznesen nad marnivou velikost, žijete svobodně v blahobytu; svou nesmrtelností jist, filosofujete bezstarostně o podstatě duše; lékař a přítel váš Trouchin léčí tělo i duši vaši: a přece jest vám na zemi vše špatné. Já ubožák zapomenutý, trápený nezhoditelnou chřobou, raději než se kochám ve svém zátíží přemýšlením a nalézám, že vše na ze-

mi dobré jest. Jaká jest protivý té příčina? Nalezl jste ji: Vy požíváte, já doufám.

V tomto životě jsem tak velice trpěl, že musím doufat v život jiný. U víře v nesmrtelnost duše a v dobročinnou prozřetelnost mne nezvratíte všemi metafysickými důvtipy. Citím ji, věřím v ni, žádám ji, doufám v ni; budu ji do posledního dechu zastávat. Ch.

Veledůstojnému duchovenstvu
doporučujeme

Kalendář duchovenstva československého na rok 1915—1916.

Publikace svého druhu u nás jediná, již nemůže postrádat žádný kněz pro bohatý vnitřní obsah a cenný schematicus veškerého duchovenstva v zemích koruny české.

Vkusně váz. výt. K 8.—
Objednejte ihned!

v Družstevním knihkupectví v Hradci Králové, Adalbertinum.

Obrana.

Poslední šance důvěřivých. Přesto, že významné události světové byly do očí a povzbuzovaly k bdělosti, mexičtí katolíci nechťeli býti »klerikálními«. Však je vláda obhájí, třebaže zednářstvo cení zuby stále hrozivěji. Nač trhat jednotu národní nejvyšší extrakatolickými organizacemi? Naprostý klid zjedná kněžstvem důvěru v širých vrstvách, vládní kruhy pojmí mu bezpečnost. Důvěřivce ze spánku nevyburcovaly četné organizace zednářské, zvláště když prohnání agenti ubezpečovali, že zednářstvo nespoutá svobodu katolíků mírumilovných.

Ale náhle — změna vlády a zednáři za pomoci katilínářských existencí přikročili k práci; odhodili masku ihned, jakmile seznali, že se nepotřebují přetvařovati. A teď nastaly poměry portugalské. »Věstník katol. duch.« 25. srpna přináší nové zprávy o zednářské tyranii v Mexiku: »V Orizabě byly všechny kostely uzavřeny až na jeden, v němž však nesmí býti sloužena mše sv.; všickni kněží byli vypovězeni, zpovědnice pomalovány značkami zednářů, kathedrála hanebnými orgiemi znesvěcena a paláce vypovězeného biskupa užito za kasárny. V celé Toluče a okolí není již žádného kněze. O panujících tam poměrech možno si učiniti pojem z nařízení »guvernéra« v Toluče, hlavního města státu mexického. Uvádějí se v něm trvalé podmínky, pod kterými činnost katolického náboženství v Mexiku jest trpěna: 1. Kázání se zapovídá, poněvadž popichuje lidstvo k fanaticismu. 2. Posty a veškerá pokání se zakazují, rovněž každý způsob almužny, udílení podpor katolickému duchovenstvu nebo kostelu. 3. Mše za zemřelé jsou rozhodně zakázány, též zpověď vnitř i vně kostela. Neuposlechnutí trestá se smrtí. 4. Jen jediný kněz smí v neděli sloužiti mši sv., nesmí však bydleti na blízku kostela, ani nositi zvláštního roucha, ani římského límce; musí býti však za všech okolností nejstarším. 5. Nikdo nesmí pozdraviti občana, jež byl dříve (!) katolickým knězem. 6. Kromě mše sv. v neděli jsou rozhodně zakázány všechny ostatní náboženské ceremonie jako křest, slavnosti pohřební, církevní oddávky. Každý duchovní, jež obdrží od guvernéra zmocnění k vykonávání svého úřadu, musí písemně přislíbiti svou poslušnost vůči státním zákonům. — Daleko horší případy ukrutnosti na bezbranných mniších, duchovních a jeptiškách obsahuje stížnost zasláná protestantským Američanem Martinem Steckerem státnímu tajemníku Bryanovi; případy takové, jež každé pero napsati se ostýchá. Bohužel zdá se, že konec utrpení církve v Mexiku jest ještě v nedozírné dáli.«

Tu je ta volnomyšlenkářská svoboda svědomí, jejíž účinnost jest menší jen v těch zemích, kde organizované zástupy katolíků staví se chrabře takovým ujařmuječím chapadlům na odpor.

Záložna v Hradci Král.,
Janská náměstí č. 168.

Vklady na knížky 4 1/2 %
Vklady vázané výpovědi 4 1/2 %
a vklady střídankové 4 1/2 %

Nové vklady (uložené v době moratoria) úrokují se do doby a vyplácí se z těchto vkladů obnosy bez omezení moratoria.

Za válečného ruchu.

Katolicismus ve válce světové. Ve volnomyšlenkářském listě frankfurtském »Freie Wort« vyslovuje se z církve vystoupilý prof. dr. Hugo Koch takto: »Ze všech velkých mezinárodních organi-

sací tou největší a nejinternacionálnější jest katolická církev. Jak se to má s ní v tomto zápolení národů? Rozpadla se i ona v kusy, či je ve svých základech otřesena? Odpověď zní: Nikoliv. I ona ovšem nese stopy

z této války, ale o vážném otřesení nemůže býti řeči. Katolická církev jest, jak duchaplný benediktin Odilo Rottmanner dí, příliš stará a příliš mnoho zažila, než aby vyjela z kolejí, když jednou zase list světových dějin se obrací. Její stavba jest pevně ucelena a nesoucí ji dogmatická myšlenka tak silná, tak v srdcích milionů zakořeněná, že i bouře světové války nedovedou ji vážně otřásti. Ba právě v dobách velkých převratů a světem otřásajících událostí zvedá se k ojedinelé velikosti, jest klidným bodem v divokém shonu jevů, ve víru událostí. V takových dobách vidí dozrávati svou žest, rozšiřovati svou budoucnost. Jmenovitě papežství, jehož prospěch i zkáza s církví dáno v jednu řadu jsou postaveny, rozumí ve velkých navštíveních národů státi se bezpečným útlukem a záchranou a sklízeti pak zato odměnu. Tak zříme i v této válce ucházeti se vlády o přizeň římské kurie. — Koch odsuzuje pak nepřístojnost dnešního područí papežství kontrole italské vlády.

Katolicko-národní strana a výchova mládeže. Povoláním učitelstva k obraně vlasti zůstal jen nepatrný počet učitelstva na svých místech. Otcové rodin jsou na válečném poli, matky rolnice a dělnice zapřaženy v těžké práci a tu školní výrostci bývají bez dohledu. Tento povážlivý zjev nezbýval bez povšimnutí našich poslanců. Zvláště poslanci Kadlčák, Šamálík a dr. Hruban podnikli několik cest do Brna a Vídně, aby byli osvobozeni učitelé domobranci II. výzvy v zájmu zdárné výchovy. Tímto faktem dokázali oni páni poslanci, že blaho našeho venkova, podmíněné zdárnou výchovou školní mládeže, jim cele leží na srdci. Náš lid bude jistě vděčen pp. poslancům zato, že se tak usilovně starají o školství v době válečné.

Patriotismus soc. demokratů německých. Dne 24. srpna soc. dem. frakce na říšském sněmu v Berlíně a výbor strany schválily ve společné schůzi resoluci, v níž m. j. se praví: Zabezpečení politické neovislosti a nedotknutelnosti německé říše vyžaduje odmítnutí všech dobývačských cílů nepřátel, namířených proti jejímu územnímu mocenskému rozsahu. To týká se také požadavků o-pětého přičlenění Elzasko-Lotrinska k Francii, nechť jakoukoli formou se o to usiluje. Za účelem zabezpečení hospodářské volnosti rozvoje německého národa žádáme otevřené dveře, t. j. stejné právo pro hospodářskou činnost ve všech koloniálních územích a pojmnutí klausule o největších výhodách do mírových smluv se všemi válčícími mocnostmi. Svoboda moří budiž mezinárodní smlouvou zajištěna. V zájmu bezpečnosti Německa a jeho svobodné činnosti hospodářské na jinovýchodě odmítáme všechny válečné cíle čtyřdohody, směřující k oslabení nebo roztržštění Rakousko-Uherska a Německa.

Osobní zpráva. Th. Dr. Rud. Šetina, c. k. prof. reálky v České Třebové, byl povolán k vojenské službě do Šoproně. Nemoha se pro krátkost času rozloučiti, vzkazuje všem přátelům a známým srdečně »S Bohem!«.

Na osleplé, raněné vojny, Červený kříž, sirotky, vdovy a nezaměstnané katolické dělnictvo ráčili dále věnovati: V. Plachta, pošt. 300, 2 K (a 2 K na »Štít«). Při pohřbu členky ml. Veselé v Sedletíně vybrala družička sk. Mař. Zuzuláková 10.40 K. Dp. Fr. Komárek z Vamberka 3 K. Zaplať Bůh! — Proší se o další sbírky a dary na Zemský svaz katol. »Orla« v Hradci Králové.

Pomocná akce biskupa Sapiehy. Do Varšavy přibýlí z Krakova minulých dnů delegáti tak zv. »biskupského komitétu«, jež byl zřízen na podnět biskupa krakovského kně. Sapiehy a jehož účelem je poskytovatí pomoc obyvatelstvu válkou postiženému, aby se informovali o nejněžnějších a nejnaléhavějších potřebách obyvatelstva v ruském Polsku. Delegáti odevzdali jménem biskupa krakovského pomocnému výboru varšavskému 60.000. Výbor varšavský přijal s projevem vděčnosti dar ten a požádal delegáty, aby vyslovili biskupu Sapiehovi nejsrdečnější poděkování.

Statečnost vysokomýtského pluku. Pře nám dp. polní kurát zeměbr. přš. pluku č. 30 toto: »Mohu sdělit, že naši hoši se drží tak statečně, že jsme byli nazváni »gardovým plukem sboru«. Pluk pomáhá dobývatí Přemyšle a za obětí, které přinesl společné věci naší říše, dostalo se důstojnictvu i mužstvu tolik uznání a vyznamenání, že může býti Vys. Mýto na pluk vpravdě pyšno. Náhlá jest mezi »Kubejky« vědy dobrá a válečný humor se zpracovává i básnický. — Slova kurátova potvrzuje tato zpráva vysokomýtské městské rady: »Od vysokomýtského zeměbr. přš. pluku č. 30 v pol se nalézajícího došla nás radostná zvěst, že pluk ten v hrdinném boji o hradbu Prackowce u Přemyšle osvědčil neobyčejnou statečnost, pro kterou kromě četných uznání i od nejvyšších představených bylo mu uděleno 84 válečných vyznamenání za statečnost na bojišti a sice 12 stříbrných pamětních peněz I. třídy, 32 stříbrných pamětních peněz II. třídy a 40 pamětních peněz bronzových.«

Francouzská kultura. Loňského roku účastní se posil do Lourdes hrabě Černín, benediktinský kněz z Emmauského kláštera v Praze. Zpáteční cestu nekonal s postelky, ale oklikou přes Španěly. Mexikán vypukla válka a španělská loď, po které se vracel do vlasti, byla

válečnou loď francouzskou na širém moři zadržena. Všichni Rakusané byli zatčeni a odvezeni do zajetí na Korsiku. V zajetí musli hrabě konati nejnižší práce, tlouci štrk v lomech, káceti kmeny v lese a pod. Po celý rok nesměl sloužit mši sv., ačkoli v za to prosil. Teprve nyní prostřednictvím rakouského vyslance v Bukurešti na intervenci rumunského vyslance v Paříži byla zajatému knězi dovolena volnost pohybu a sloužení mše sv. To je tedy ta vyhlašovaná svobodomyšlná kultura francouzská.

Když při obléhání Tsintau byla naše válečná loď »Kaiserin Elisabeth« zničena, zajali Japonci důstojníky i mužstvo té lodi. Vojenskému knězi, který na lodi byl, darovali však svobodu a postarali se, aby se bezpečně do Rakouska dostal. Tak jednali Japonci, pohané, to pohrdané žluté plémě vůči knězi-vojáku.

V lazaretě. Vojn J. M. nám píše: Kolem 8. hodiny večerní 19. května rozzuřil se opětě krutý boj. Mezi táhlé a pronikavé kvílení střel se pušek mísilo se přišer-né hučení granátů, které při nárazu proměňovaly ta-mější píšťkou pšdu v mohutné sloupy prachu. Aby boj při nastávajícím večeru byl ještě hmotnější, počala pra-covati i sama obloha a mezi divý hukot děl přidružilo se temné burácení hromu. Za této divé hudby postupo-vali jsme s nasazenými bodáky ku předu. Naším cílem byly ruské zákopy, nacházející se nedaleko za vesnici. Jakmile jsme došli blíže, byly v naše řady metány deště střel. Ale přesto postupovali jsme rychle. Nacházeli jsme se jen několik minut před vesnicí, když opětě dán po-vel »ulehnouti«, aby si mužstvo několik vteřin odpoči-nulo. Za okamžik měli jsme hnáti útokem na vesnici, ve které se nacházely přední stráže ruské. V malé chvíli jsme byli u vstupu do vesnice, když jsme byli u vstupu do vesnice, když jsme byli u vstupu do vesnice.

Já jsem však při vstávání klesl opětě k zemi, neboť ruka, o kterou jsem se opíral, byla mi prostřelena. S námahou vyhrábl jsem si pro hlavu díru a čekal, co bude dále.

Povstati jsem se neodvážil, neboť jsem cítil tlak vzduchu od střel, které mi svištěly nad hlavou. Čekal jsem dosti dlouho, nežli nepřátelská palba ochabla. Po půldruhé hodině pozvedl jsem svoji hlavu, abych se po-díval kol sebe. Seznal jsem, že část vesnice jest v pla-menech. Vůkol mne ležela bezduchá těla a za mnou vzlétaly jiskry z dohořívajících domů města Sieňavy.

Poprosil jsem druhá, aby mi sundal tornistru a dle sil svých spěchám na obvazště. Cestou přidružilo se ke mně ještě několik raněných a společně zašli jsme do domku, kde se nám mělo dostati první pomoci. Tam na-bídlá nám jedna žena kotlík čaje s mlékem. Každý vše-cko vypil hned.

Za chvíli byly nám rány obvázány. Nějaký čas jsme byli ošetřováni v nemocnicích polských. Když jsme byli částečně vyhojeni, bylo nám dopřáno podívat se do na-ší české vlasti. S tlukoucím srdcem otvíral jsem dvře lazaretu, kde ošetřovatelka opětě po dlouhé době pro-mluvíla na mne mateřským jazykem. Krátkými, utěšuj-cími slovy vzbuzovala ve mně lásku k životu. Druhý den přišla opětě jiná, která s nomenší láskou se starala, aby v nás posílila statečného ducha. Vzorá čistota a pořádek zde panující a milé zacházení našich ošetřova-telek — to vše působilo na nás všechny mocí kouzel-nou takže v krátkém čase mezi druhy nebylo promlu-veno slova urážejícího, ba náš lazaret podobal se více vzorné rodině. Krásně a blaženě měly dni mezi těmi šlechtaymi lidmi. Čím déle jsme tu byli, tím jsme si byli upřímnější a zapomínali jsme na útrapy. Naše milé ošetřovatelky byly skutečně našimi matkami a hleděly nám nahraditi lásku rodičů.

Čas rychle uplynul a nastalo nám, čeho jsem se při-mo obával — rozloučení. Domníval jsem se, že jen na mne účinkuje tak bolně chvíle rozchodu, že jen moje oko zalito bude slzami. Ale seznal jsem, kterak mužové statní, kteří se nechvěli v nejprudší palbě, plní vděč-ností k svým dobrodětčkám chvějícím se hlasem dávali s Bohem, slzy jim kanuly po tváři. Přišli jsme k nim co cizí a neznámí, ale odcházeli jsme jako synové, po-vzbuzeni k dalšímu životu!

Vím, že asi s dopisem mým nebyli byste spokojeni, kdybych vám nevyzradil místo, kde najde voják mateř-ského ošetření. Jest to neveliký domek, na jehož přední straně jest nápis »Dům katolických spolků« a já musím dodat, že je to dům pravé blaženosti, na který bude každý vzpomínat, kdo nacházel se pod jeho střechou. Osud nás zavedl dále. Opustili jsme ono krásné město — Ústí n. Orli. Ale dokud srdce naše bude bít, budeme vzpomínati na hodné ošetřovatelky a důstojného pána a nemáme jiného přání, než aby naši druhové, kteří nás vystřídali, našli tam také druhý domov. — J. M., 98. pluk, Vys. Mýto.

Naše knihkupectví

nabízí Vám své služby k obstarání všech knih, časopisů atd. Adresujte laskavě:

Družstevní knihkupectví a nakladatelství v Hradci Král., Adalbertinum.

Církevní věstník.

Osobní. Jeho Exc. nejdp. biskup dr. Josef Doubrava odebral se po ukončených církevních slavnostech a vy-konaných kněžských duchovních cvičeních k delšímu pobytu do Chrásti.

Tři mše sv. o Dušičkách. Ve 14. hod. »Acta Apostoli-«-ana Sedis« uveřejněna je konstituce Benedikta XV., kte-

rou dává se kněžím privilej sloužit na Dušičky tři mše sv., podobně jako na Boží Narození. Intence první mše sv. je volná. Druhá mše sv. musí býti obětována za duše v očistci a třetí na intenci Sv. otce. Privilegium toto trvá ve Španělsku a Portugalsku a rozšiřuje se na celou církev.

Pobožnost na Rožberku. Dne 8. září na svátek Na-rození P. Marie bude za příznivého počasí na Rožberku odpoledne o 3/4. hod. kázání a obvyklá pobožnost. Tak bude i v neděli nato v den Jména P. Marie.

Kostelní sbírky na Rudolfinu. Zaslaly: vikariát Hostinné 17 K, vikariát Kopidno 10 K 25 h, děkanství Skuteč 10 K, děkanství Dol. Kralovice 20 K; farnosti: Morašice u Litomyšle 20 K, Nové Hradky 20 K 35 h, Po-niklá 10 K 04 h, Svratka 10 K, Kamenický 7 K 50 h, Rychnov 7 K, Ranná 6 K, Krouná 4 K 42 h, Pěčín 3 K, Jamné 2 K. Úhrnem obnos 120 K 31 h, který prostřed-nictvím nejdp. bisk. konsistoře byl ústavu odevzdán. — Ředitelství Rudolfinu zaslaly přímo farnosti: Opatovice n. L. 30 K, Vodňany 13 K 52 h, Cerekvice u Vys. Mýta 13 K 30 h, Dašice 12 K 51 h, Nová Ves u Chotěboře 6 K, Jablonné n. Orli 6 K, Běronice 4 K 40 h, Choťčice 3 K 76 h. Šlechtaym dárčím a všem těm, kteří se o sbírky starali, vzdává ředitelství Rudolfinu nejvroucnější dík. Zaplať Pán Bůh!

Obraz do chrámu nebo kaple na účel brzkého vrá-cení kříženého míru do našich vlastí vymaluje zdarma (pouze za režijní obnos) akademický malíř církevní. Lask. přihlášky do administrace »Obnovy«.

Královéhradeckou bankovní jednotu v Hradci Králové doporučujeme co nejlépe při veškerých obchodech bankovních a uhelných. Podporujte při každé příležitosti svůj vlastní podnik.

Zprávy místní a z kraje.

Dary vlasteneckým pomocným účelům. Purkmis-trovskému úřadu v Hradci Králové bylo zasláno pro královéhradeckou odbočku vdovského a sirotčího po-mocného fondu veškeré ozbrojené moci od Záložny v Hradci Král. 100 K, od purkmistrovského úřadu v Tře-behovicích 100 K, od obecního úřadu v Praskačce 20 K, dále zdejší odbočce státní zemské ústředny pro péči o invalidy Záložnou v Hradci Král. 100 K a obecním ú-řadem v Praskačce 20 K. Pro oba tyto fondy složilo u téhož úřadu Právovární měšťanstvo v Hradci Králové rakouskou státní rentu v nom. hodnotě 1000 K. Šlech-et-ným dárčím vzdávají se vroucné díky!

Štít železného brance v Hradci Králové, pořízený městem ve prospěch vdovského a sirotčího pomocného fondu veškeré ozbrojené moci, umístěn jest ve vestibulu průmyslového musea a přístupten každou středu, jakož i každou neděli a svátek od 9—12 hodin dopoledne. Z vět-ších darů štítu jmenujeme: dar J. E. p. biskupa králové-hradeckého dra Jos. Doubravy 200 K, téže Excelence jménem královéhradecké diecése 500 K, p. c. a k. plu-kovníka Dionisia Floriana za c. a k. důst. sbor 39. p. pl. 100 K, dále pánů manželů Fr. a Františky Jemelko-vých v Hradci Králové 200 K. C. k. okr. školní rada poukázala veškeré správy škol okresu královéhradeckého, aby s mládeží podnikaly výlety do města a za-tloukání hřebů po vhodné patriotické promluvě se sú-částnily. Tohoto zatloukání hřebů účastnily se již ško-ly obecné ze Střebže, Střez a Probuze. O další pří-spěvky pro fond štítu zbrojnoše prosí a je přijímá purk-mistrovský úřad v Hradci Králové. Jména dárčů budou občas uveřejňována.

Návštěva J. Exc. nejdp. biskupa dra Josefa Doubra-vy u rekonvalescentů. Vojínům těžce bojujícím, raněným a jinak strádajícím nestačí jen poslati obdary. Vojín jest potěšen zvláště tenkrát, když se mu osobně projeví upřímná láska a soucit. Proto také ve středu 25. m. m. nejdp. arcipastýř pokračoval ve svých návštěvách vojinů těch, kteří utrpěli na poli cti a slávy zranění. O 4. hod. odpoledne odebral se k rekonvalescentům pěšího pluku č. 18 do Rudolfinu. Již u měšťanských škol očekávali Jeho bisk. Milost komandant rekonvalescentů pan major Felix, p. poručík Neumann a nemocniční lékař pp. MUDr. König a MUDr. Komárek. U vchodu do Rudolfinu uvítali J. Excelenci vdp. ředitel Sekera, p. škovatel Podhradský a jiní poddůstojníci. Nejdp. arcipastýř nej-prve vkročil do sálu tělocvičny a pak procházel celou budovou. Všude čekali seřazení rekonvalescenti, Jeho Excelence s každým vyměnil slova přátelská a rozdíl obrázky na památku. Vojínů projevy přízně a soucitu přijímali velice uctivě a vděčně. Rekonvalescenti sami si dobré ošetření velice pochvalovali, horlivě čili vzdě-lavací knihy a chovali se vzorně. J. Exc. projevil též velké uspokojení nad tím, že celá budova jest udržo-vána v největším pořádku a děkoval všem, kteří tak svědomitou správou obstarávají. Návštěva zanechala dojem radostný a tklivý.

Průmyslovému museu v Hradci Králové podařilo se získati výstavu českých výtvarníků; pořádanou komité-tem dam pro podporu strádajících umělců výtvarných, literátů a žurnalistů v obecním domě v Praze. Tato výstava bude rozmnožena ještě hojnými novými dby a bude zahájena v muzejní budově královéhradecké dne 1. října 1915. Potrvá do 15. listopadu t. r.

Na c. k. gymnasiu v Hradci Králové bude zápis no-vých žáků do I. třídy a do vyšších tříd dne 16. září o 8. hod., po zápisu skoušky přijímací a doplňovací Zápis dosavadních žáků bude dne 17. září o 8. hod., skoušky

dodatné a opravné v touž dobu. Ostatní zprávy jsou vyhlášeny na černé desce v Borromaeu.

Zápis žáků do I. třídy c. k. reálky v Hradci Králové konati se bude po prázdninách ve čtvrtek dne 16. září od 9—10 hod. dopoledne v ředitelně ve starém Rudolfinu. Zkoušky přijímací odbyvají se hned po zápisu. — Žáci ze škol měšťanských přihláší se k zápisu ve čtvrtek 16. září od 8—9 hod. dopol. Hned po přihlášce bude kaž-dý žák zkoušen (ze všech předmětů tříd předcházejí-cích). — Zápis nových žáků z jiných veřejných škol středních diti se bude též ve čtvrtek 16. září od 10—12 hod. v ředitelně. — Blížší zprávy oznámeny jsou na návštěvní tabuli ve starém Rudolfinu.

Divadlo. V sobotu 4. a v neděli 5. září sehraje jed-nota »Klicpera« v Hradci Králové novinku »Faun«, ko-medii o 3 aktech od Ed. Knoblaucha. Jako host vystou-pí v titulní roli p. F. E. Kohout, člen činohry Měst. di-vadla na Král. Vinohradech. Začátek o půl 8. hodině. Předprodej u p. Růžicky, papírníka.

Rekonvalescenti pěš. pluku č. 18 v pondělí se rozlou-čili s budovou Rudolfinu; byli přemístěni do škol měš-ťanských. Do Rudolfinu v nejbližších dnech budou do-praveni maďarští vojn. pěš. pluku č. 39.

Občanská stráž v Hradci Králové bude konati služ-bu od 15. září t. r.

Osobní. Dp. Ant. Doležal, administrátor fary na N. Hradci Králové povolán k okamžitému nastoupení k voj-sku jako c. a k. polní kurát.

Důležitost válečného pojištění. Některé ženy vojínů se domnívají, že budou pohodlně až do smrti s rodinou žít dle pravidla »z ruky do úst«. Jestliže se jim na c. k. berním úřadě odporučuje, aby ze slušné válečné podpo-ry daly nepatrný obnos na pojištění, odpovídají lehko-vážně, že toho nebudou potřebovat, že se muž jistě vrátí a pod. Mají však pamatovati, že »Vdovský a si-rotčí pomocný fond veškeré ozbrojené moci« naprosto nelze srovnávat s povahou různých výdělečných pojiš-ťoven a obyčejných podpůrných sdružení. Právě proto, aby rodiny bojovníků nebyly vykořisťovány od různých zlístných agentů, stará se vláda předem svědomitě, aby bylo postaráno o pozůstalé pro všechny případy. Váleč-ným pojištěním pojistí se život bojovníků včetně váleč-ného nebezpečí na dobu jednoho roku. Pojištění platí pro případ úmrtí během jednoho roku, kromě sebevraž-dy. Pojištěná suma plně se vyplácí, když pojištěnec pad-ne, když podlehně následkům nějaké nemoci nebo zra-nění v poli, bude-li pohřben nebo když v zajetí nebo po svém návratu během jednorocní pojišťovací doby ze-mře. Prémie jednou pro vždy činí pro vojiny z povolání a pro zákonitě branné povinnky během dvanáctileté služební doby v záloze 7% pojištěné sumy do výše po-jištění 2000 K a 9% přes 2000 K. Pro domobrance které-hokoli věku a kterékoli kategorie, kteří na základě pře-hlídky během války nastoupí, toliko 4% pojištěné su-my. Žena domobrance v poli se nacházejícího zaplatí na příklad při uzavření pojištění 2000 K — jednou pro vždy premii 70 K. Které rodiny požívají státního vydr-žovacího příspěvku, umožní se jim zaplacení premie ve lhůtách. — Podrobněji všechno se u c. k. berního úřadu vysvětlí, ženy budou zbaveny tíživých starostí pro bu-doucnost.

Vybírání c. k. potravní daně z masa v Hradci Král. Aby byla živnostnictvu ulehčena manipulace při vybí-rání c. k. potravní daně z masa, uzavřelo město za sou-hlasu c. k. ministerstva financí z 18. srpna t. r. č. 55.756 s finanční správou smlouvu prozatím na 1 rok, dle kte-réž c. k. potravní daň z masa vybírati bude od zájemní-ků přímo obec sama, a sice počínaje budoucím ponděl-kem 6. září za mírnou náhradu, které se obci od finanční správy za to dostane. Zmíněným dnem počínaje dlužno tudíž veškeré ohlášky porážek dobytka a dopravy ma-sa a masných výrobků činití nikoliv na c. k. berním ú-řadě, nýbrž přímo v městských jatkách v Hradci Král. a sice v hodinách dopoledních od 8—12.

Vyznamenaný velitel. Pan Karel Novák, rodem z Nové Vsi u Soběslavě, c. a k. setník inženýrského sbo-ru a velitel oddělení námořních děl na italském bojišti, bývalý žák zdejšího c. k. gymnasia, obdržel za stateč-nost před nepřitelem »Signum laudis«.

Seznam cen na týdenním trhu v Hradci Králové dne 28. srpna 1915. 1 hl: vikve 40—50 K, hrachu 80—120 K, jahel 130—140 K, krup 80—120 K, brambor 8—9.60 K, máku 90—100 K, lněného semene 50—60 K; 1 q: jete-lo-vého semínka červeného 140 K, otrub žitných i pšenič-ných 17 K; 1 kg: másla 5—5.50 K, vepř. sádla 5—5.30 K, tvarohu 60 h, 1 vejce 11—12 h; 1 kopa: zelí 12—18 K, okurek 2—4 K, kapusty 3—4 K, drobné zeleniny 1—2 K, 1 pytel mrkve 3 K, 1 hl: cibule 20 K, jablek 6—9.20 K, hrušek 4—8 K, švestek 16—20 K. — Přivezeno bylo: hl: brambor 122, cibule 97, jablek 52, hrušek 243, švestek 16; kop: zelí 67, okurek 59, kapusty 62, drobné zele-niny 257, mrkve 249, podsvinčat 397, kůzlat 5.

Oslava 100letých narozenin spisovatele Jos. Ehren-berga v Solnici. Slavnostní dal v Solnici patřil již minu-losti, ale zůstanou vždy zapasány zlatými písmenami v análech zdejšího města, které vše vynaložilo, aby čest-ný měšťan její byl důstojně oslaven. Již v předvečer slavnosti ozdobeny byly téměř všechny domy prapory, zvláště farní budova oděla se v slavnostní háb. V so-bota odpoledne uvítání byli místním komitétem co nej-srdečněji vzácní hosté na nádraží solnickém. V neděli ráno v 8 hodin sloužil mši sv. vdp. P. Jan Zima O. S. B. z Emauz a výmluvně mši sv. Jan Křtitelem, patrona zde-jšího chrámu Páně, jako vzor statečnosti. Výstižně na-črtl prostředky, jak v této statečnosti setrvati. O půl 11. hodině sbíral se slavný průvod s J. Milostí p. opatem Meth. Zavoralem z farní budovy do kostela, kdež uvítán byl nejdp. opat valetou biskup, kterou přednesla družič-

ka Málledrova. Poté vystoupil na kazatelnu na slovo vzatý řečník v. d. Magre dr. Fr. Šulc, kanovník z Hradce Králové, jenž na základě slov svatošedé epiklety: »Václav a mluví k níh všecko, co má přikázat tobě« promluvil o pravdě, které nám sv. Jan Křtěl, patron chrámu Páně, také v nynější době vštěpl. Po kázání, vyzkoušeném se zřejmým pohnutím a zájmem, následovala pontifik. mše sv., kterou sloužil Jeho Milost p. opat za přítomnosti vyšehradských kapitulářů vsdp. Magra Fr. Vaněček a Ed. Štuler, Magra dr. Šulce, 26 kněží jiných a jednoho hohoslovce. Hudba chrámová přičiněním konservatoristy p. Fendřtáta z Rychnova n. Kn. a místního ředitele káru p. Obsta byla velice krásná; mariánskou vložku zapěla jímavě sl. Růž. Matysová z Rychnova za preclaného doprovodu na harfu slečona neteří p. Doubravského, obchodníka z Rychnova n. Kn. a housle Q. I. hod. byl společný oběd na faře. — Ve 3 hodiny ubíral se velkolepý průvod z kostela k faře, před kterou uvítal náměstek starosty p. Jan Michera jménem obce města Solnice všechny vzácné hosty a všechny shromážděné, načel slov. p. c. k. míst. rada Wunsch z Rychnova n. Kn. projevů jménem celého politického okresu radost a uspokojení nad slavností krásně uspořádanou spisovatel a kněží o vlast a církev vysoce zasloužilému. Jménem místního komitétu a celé farnosti uvítal účastníky jednatele komitétu a místní farář dp. Rösler. Nato vystoupil na připravenou tribunu chvalně známý spisovatel, rodák kvazinský vdp. Alois Dostál, kníž. arcib. notář a farář v Ouvelech u Prahy. Přednesl řeč, která plně vystihovala a vše ocenila život, literární působení a zásluhy oslavence. Po řeči slavnostní promluvil jménem Jeho Excelence nejdp. biskupa královéhradeckého, jakož i jménem katedrální kapitoly a biskupské konsistoře vsdp. Magre dr. Fr. Šulc a odevzdal p. pukmistrovi kladenskému dru J. Hruškovi, čest. předsedovi slavnosti, od Jeho Excelence velký děkovný list. Po něm ujal se slova kapitulář vyšehradský vsdp. Magre Fr. Vaněček, aby poděkoval za oslavu připravenou býv. členu kapituly. Nato vyzval k odhalení desky a desku samu odevzdal do ochrany solnického faráře nynějšího a všech jeho nástupců s prosbou, aby kráceli ve stopách oslavence svého předchůdce. Solnický farář desku převzal, slíbil za sebe i své nástupce zachováti se, jak bylo žádáno, a povolal světlé památce Jos. Ehrenbergra třikrát »slávu«, což všemi přítomnými hluchně bylo opětováno. Nato zapěna byla od shromážděných zástupů za velikého pohnutí národní hymna »Kde domov můj«. — Nato průvod za blaholu zvonů ubíral se k obnovenému kříži Ehrenbergovu mezi křížujícími se silnicemi u býv. hřbitova stoického. Zde ujal se slova J. Milost ndp. opat a křtěl svým hluboce jímavým způsobem dojmů, kterých čelha Ehrenbergových spisů v jeho duši započala. Velebil spisovatele, který dovedl rozplamění vřelou láskou k vlasti a církvi v srdcích kléru a lidu a posvětil kříž, kolem něhož zřizena jest nová, výstavnou bahutrádou obřezaná zahrádka. Závěreční řeč proslavil slov. zdejší rodák, starosta kladenský, spisovatel a básník p. dr. Jar. Hruška, který novosty osobních vzpomínek a intimních, nezapomenutelných styků uchvátí posluchače, kteří řečníka myšlenkami bohatého a k srdcem mluvivého zhusta aklamovali a potleskem provázeli. Celá tato řeč bude uveřejněna v měsíčníku »Vlasti«. Okázala a manifestací tato slavnost zakončena byla pontifikálním požehnáním v chrámu Páně. — V 8 hodin zahájen ve dvoraně hotelu »Hruška« na náměstí slavnostní večer za nadmíru čestné účasti. Hudební část večera obstarali ochotně a y uměleckém provedení, bouřlivým potleskem odměňovaném: sl. Růž. Matysová, dvě slepky neteří p. Doubravského, obch. z Rychnova, jakož i 10letý synek téhož, nadějný houslista. Průvod klavírní obstaral ochotně se známostí dovedností ahs. konservatorista p. Fendřtát. Zpěy sl. Matysovy a koncertní hra na harfu neteří p. Doubravského skvělými bouři zasluženého potlesku. Radu oslovení zahájil slov. p. star. dr. Hruška, který především provolal »slávu« J. Velikostvu císaři a králi Františku Josefu I., k čemuž všichni přítomní povstali. Nato poděkoval všem, kdo o zdar slavnosti se přičinili a k lesku jejímu podstatně a významným slovy přispěli. Řeč, proknaná četnými citáty z lidových povídek Ehrenbergových, nadmíru se líbila a skopčena byla provoláním cti a zdaru národu českému, jakož i díky a slávy oslavenci a všem, kdo stali se národu svému trvalými svědky jeho darů a nadání jeho umělecké dovednosti, zdatnosti a úrovně kulturní. Nato způsobem velice rozmarným pronešl J. M. ndp. opat Zavoral zdravici slov. p. dru Hruškovi a velice krásně promluvil Magre dr. Šulc, jenž na základě Ehrenbergovy povídky »Boj a vítězství pravdy v Čechách« zdůraznil nutnost a možnost jednoty v celém našem národě, a vyšehradský kapitulář Ed. Štuler vyjizuje z Prahy sympatický projev. Akčního výboru slavnostních katolických organizací a Politického družstva tiskového v Hradci Krá. Solnickému faráři dp. Jos. Röslerovi. o kaprém prvním řečník se vyslovil, že byl »oppg, okolo piz se všecko točilo«, bylo zvláštní uznání bouřlivě projevováno. — Po dalších nále přítomných řečích rodáků solnických vdp. notáře a děkana Edla a slov. p. dr. Fr. Jelela z Vídně došlo na předčítání zaslauých dopisů a telegramů. První dopis Jeho Milosti ndp. biskupa česko-budějovického Hlávky přednesl p. opat Drmý dole od posledních utěšených oslavencových, dlu Václava Ehrenberga z Korouhvi Josefa, Jaroslava, Vincence a Marie předešl p. dr. Hruška, všechny ostatní proleky dp. farář Rösler. Celkem došlo k slavnosti více než 180 obyvatelů a telegrafických prolovů. Ze zaslauých pozdravů uvádíme: spolek »Svatobor«, nále, městskou radu, okresní výbor, svatošedé spřítelam a děkanství z Kladna, solnického katedrálního sněhu a faráře

Brože, kaiovný hr. Jecké Kerneru, dra Reyla, Hlavsu, kap. děkana z Boleslavě Orima, zemskou radu katolíků, prof. Jiráka, redakce »Čechy«, »Kazatel«, »Obnovy«, kons. radu dra Al. Kolíka, MUDra Fr. Cibulku z Pardubic, člena liter. sekce družstva »Vlast« p. Voborníka, tiskovou ligu, spisovatele dra Václ. Rezníčka, spisovatelku Grossmannovou-Brodskou, faráře Váchala O. S. N. z Uhonic, obecní úřad v Korouhvi, rodišti oslavence, výbor jednoty kat. učitelstva, faráře Náhlíka z Chvojna, katechetu Světelského z Třebechovic a mnoho jiných. Telegramy zaslány byly: Jeho Excelenci ndp. biskupu královéhradeckému, J. M. p. proboštu Burianovi a král. kol. kapitole na Vyšehradě. — Slavnost odpolední byla proměnlivým počasím poněkud stížena, ale provedena přesto přesně podle programu, až na slavnostní řeč spisovatele Aloise Dostála, která z nejvalnější části pronesena byla s kazatelny v chrámu. U pamětné desky a u kříže precizně předneseny byly příležitostné básně od družček sl. Hruškové z Kvasin a žacky Dědkové ze Solnice. Slavnosti obcovali téměř všechny místní spoky, zástupce patrona, učitelstvo místní i okolní, c. k. četnictvo, zástupci úřadů, sl. městská rada a zastupitelstvo solnické, zástupci přifařených obcí, jakož i mnoho rodáků solnických jak kněží tak laiků. Pana dra Hlaváčka z Kladna zastupovali synkové jeho Jaromír a Josef. Ředitel dr. Pražák z Vys. Mýta byl vedle pozdravu také osobně přítomen. Celá slavnost nesla se známým duchem Ehrenbergovým, vlasteneckým vzletem a vzácnou lepostí a byla manifestací okázalou všeho českého lidu, jakým jej Ehrenberger vezdy měl a v srdci svém choval. Na tuto přímou slavnost bude v Čechách i na Moravě vždy vzpomínáno.

Malý Svatošedec. Když dne 22. srpna dp. farář Hlína se loučil s velkým davem poutníků, poukázal a thmočil vděčnost osady za návštěvu mřeného arcipastýře, poukázal nato, že za celých 200 let je to první případ, kdy diecésní biskup celebroval mši sv. ve Svatošedecích. Zvěčnělý nejdp. biskup Brynych a J. Exc. nynější vrchní pastýř jsou první biskupové, kteří mariánské poutní místo ve Svatošedecích navštívili. Návštěvou svou Jeho bisk. Milost potěšil osadu svatošedecickou a zapasal se hluboko ve vděčnou paměť všech poutníků. Velký ohlas v obci působila zpráva, že nejdp. arcipastýř v uznání zásluh o rozkvět poutního místa ve Svatošedecích vyznamenal dp. faráře Hlínu propůjčením práva nositi kolare kanoníkorum.

Na c. k. jubilejní realce císaře a krále Františka Josefa I. v Kostelci n. Orli konati se bude zápis a přijímací zkoušky žáků do I. třídy dne 17. září od 8—10 hodin. Zápis žáků ze škol měšťanských aneb z jiných škol středních konati se bude dne 16. září od 8—10 hod. Opravné a dodatečné zkoušky vykonají se dne 17. t. m. o 8. hod. ranní. Blížších zpráv lze si vyžádati u ředitelství ústavu.

Humpolec. Děkanckému chrámu Páně v Humpolci dostalo se v posledních letech za neomavné horlivosti nynějšího pana děkana vdp. P. Norberta Beneše tak krásného zevního roucha, že patří chrám humpolecký nejen mezi nejkrásnější, ale i mezi nejlépe ozdobené chrámy české i po stránce umělecké. Patří mezi rádce páne děkanovy — pokud výzdoby chrámu se týče — nejlepší umělci české. Měli jsme již dříve příležitost na tomto místě referovati o krásných malířských výtvozech Foersterových, Filipových a j. a přistupujeme dnes k ocenění neméně vzácného obohacení chrámu, jehož dostalo se jemu zřízením svatošedce na hl. oltáři — svatošedce vpravdě originálního. Při otevření jeho cítil vskutku tajemnost zjevení. Na baldachýnu z těžkého bílého atlasu drží andělé nejsv. Svátost, nad níž v oblacích zjevuje se krásná hlava Kristova. Zdá se, jakoby z úst sladce linulo: »Jáť jsem«, kterážto slova jako demanty oslňují na velebné svátosti v rpkou andělských. Níže na baldachýnu pod zjevem andělským ruce lidské — zbožné spjaté, vzhůru vyčulá. Nad nimi z trojice krásných lílů jako lába vlně zjevuje se oku našemu otázka Kristova: »Miluješ mne?« Popud první oddíl krásné myšlenky. — Nyní spočinou zraky naše za baldachýnem — na tajemném prostoru svatošedce bohatě hedvábně zlobeném, kde ciboriam zahalené v pláštůk důstojný královského majestátu Kristova spočívá. Na pláštiku v bohatém zlatém ornamentu leží se postava adorujícího velikého eucharistijana sv. Norberta, jenž jako v nábožném vytržení ušlňuje Krista slovy sv. Petra: »Pane, ty víš, že Tě miluji.« Slova tato bohatě zlatem vyšitá tvoří korunu ke gloriolo adorujícího světce. — Krásněji nemohla býti ve svatošedce vystřižena tajemnost skutečné přítomnosti Kristovy. Námět k tomuto vzácnému uměleckému dílu čerpal tvůrce jeho, známý umělec vdp. Ed. Neumann, akad. malíř v Záhřči u Sv. Jří z eucharistického kázání Jeho Excel. nejdp. biskupa královéhradeckého dra Jos. Doubravy, které měl při posledním euchar. sjezdu na Strahově. Zahřsté při nedávne biskupské gener. visitaci v Humpolci byl Jeho Excelence mile překvapen tak mistrovským zvěčněním své veliké a krásné myšlenky. Tři složky krásného pomníku: myšlenka, skanek, provedení — a tři jeho tvůrce.

Objednáme Pámi
všecky potřebné knihy a časopisy. Není třeba objednávat jinde, obsloužíme Vás též vzorně.
Družstevní knihovna a nakladatelství
z Kladna.

Basidka Papírky.

»My tlaneme k světlu, k poznání«, těšily se jepice, vzletající nad vodu k nastrožené louči a svítkce. Se spálenými křídélky padalo jich na tisíce na dno lodičky, ale celé chomáče nových sester vletaly dále do smrtičního světla. — Líšaj napomínal: »Jak jste bláhové! Drobný tvor, který nemá žádných zkušeností, jelikož přechá jenom jednou noc, neprozkoumá podstatu světla rázem; pokoušel se o to často hmyz statnější, který žije mnohem déle, ale spálil si křídla také.« — »Zanechej mentorství, starý zpátečníku«, ševalily jepice v odpověď. »Naším údělem jest bujaré, pružné mládí a svěží ostrovtip. Společným útokem jistě zdoláme tajemství.« — A popálené, dokonávající sestry povzbuzovaly: »Jen ku předu, šťastnější družky! Daly jsme vám aspoň příklad statečné snahy. Odměnou jest nám naděje, že nad našimi mrtvými tílky nádherná duha poznání zasvitne aspoň neúpornou prací vaší.« — A znovu hromadně se ozývalo: »Jen vpřed, jen k světlu a poznání!« Celé chumelenice jepic vrážely do světla a padaly k sestram. — A mnoho těch tílek pozřeli pak hejlové, kapři a žáby.

»Tíhne k světlu, odkryjeme tajemství Božství a života«, volají již celá tisíciletí jepice lidské. »Našemu pružnému duchu naprosto nestačí Zjevení. Naopak podmaněním světla chceme dokázat, že Zjevení zatemňovalo.« — Přichází zkušený starzec: »Jen do slunce jsem se delší chvíli zadíval a oslepl jsem, takže nyní mohu poznávat daleko méně než před tím. A vy chcete seznati všechna tajemství světa? Chcete svým omezeným rozumem vniknouti do podstaty Božství, pítvati substanci duše?« — »Klid se, starý sýčku a konferuj s netopýry a mýrami! My tíhne dále k světlu, koupáme se v paprscích slunce; cítíme, že se již brány tajemství otvírají.« — A moderní lkarově klesají s křídly spálenými do bahna druh vedle druhu. Nad jejich mrtvolami ženou se vpřed nové a nové davy, rozbíjejíce si lebky o brány zavřené.

Volnost přesvědčení jest ve XX. století veliká. na všech stranách. Protože však výroba nejruznějších svérázných přesvědčení jest tolik snadná, cena těchto produktů značně poklesla. Výroba daleko přesahuje poptávku a proto přesvědčení velmi levně a rychle zaprodává literát, řečník politické strany, umělec i filosof.

Konservativce Ph. Dr. Hloubal hájil ve »Světleně« delším článkem historickou věrohodnost evangelia. — Náhle však obdržela redakce od příštípkáře Matěje Hloubala přepis: »Vele ctená redagce! Podle palagrafu — však ho znáte — opravte, že dotyčný pisatel o evangelium nejní totožní s mou osobou, totiž s Matějem Hloubalem. Nenechám se vysmívat, že sem glerikál a zpátečník. A pak si nechci dát svou živnost obuvnickou poškozovat.«

Malým dětem bývá regulátorem myšlení až příliš často žaludek. Ukážete-li děcku něco hezkého, co má navnadit pouze jeho zrak, také se naivně: »A může se to jíst?« — Příklad ze skutečnosti: Malý chlapecek interpeleje paní, bydlící v sousední domě: »Proč pak jste k nám včera nepřišli? Maminka usmažila takových pěkných šest koblih a posypala je cukrem.« — »Nebylo nám, Fanoušku, možno, ale řekni mamince, že přijdeme zítra jistě.« — »Jo — teď je pozdě; my už jsme je snědli.«

Církev národní, kněžstvo znárodnělé! Půvabná, oslnivá to rakéta. Ale u nás mohl kněz pro národ činiti nejvíc právě tehdy, kdy si zachoval vůči despotickým vrstvám národa svobodu opření o Řím, o moc osvobozenou z teritoriálních třídních intrik. Tehdy mohl se kněz zastávat utiskovaných vrstev v národě bez bázně. Když však v Čechách zavládla quasi-nacionální církev kališná, mocní uchvatitelé laičtí ujařmili kněžstvo bezohledně, tak že mohli pohodlně porobiti i rolnický lid, zbavený ochranného štítu. Kněžstvo pak pro dobro národního celku proti vůli zpuštěných kolátorů ani pracovati nemohlo.

Kolem dělníků pracujících těžce v kamenných lomech kráčí profesor. Jeden z lamačů zadívá se na něho závistivě: »Tohle je přece rajský život! Denně ve škole jen několik hodin, pak procházka, nobil společnost, koncerty, pěkné šaty . . . Ale tuhle našinec!« — »Víte co, příteli, měl jste to dělat jako já a mohl jste býti taky profesorem. Žádný by vám v tom nemohl bránit.« — »A tohle není pravda; dítě chudákové stane se zas jenom chudákem.« — »Mýlíte se. Jsem synem chudáka, chudáka než vy; náhodou váš rod dobře znám. Mohl jste osm let na gymnasiu hladovět a trpět různé ústrky, abyste neobtěžoval svých rodičů žádostmi za peněžkou podporu. Já jsem byl odkázán pouze na nejisté milodary dobrodůlců, rodiče mi nemohli přispěti alčím. Pak nastala svízelná cesta studií univerzitních. Lidi jsem se dále sice zase při bledu, ale všechny zkoušky jsem odbyl s významenáním. Reálné studium jest také těžkou prací, ale já

Jsem ji vykonával s láskou tolik let téměř zdarma. Vy všichni jste bral za svou práci peníze již od čtrnácti let.« — »Hm — proč jste chtěl tak dlouho strádat?« — »Z lásky k povolání, které zastávám; vy však k vlastním zaměstnáním lásky nemáte, ačkoli jste se k němu rozhlédli dobrovolně a toto vás hned spočátku živilo. Právě jste tedy nešel studovat také?« — »Jnu — každý na to nemá hlavu!« — »A tak! Uznáváte tedy, že každý člověk se hodí k něčemu jinému. Ale já vím tolik, že ty vaše vlohy nebyly tak zlé. Zato vám scházela vůle k delšímu čekání na obstojnější práci. Jak již řečeno: čím jsem já, mohl jste být také vy.« — »Ale ta nestejnost platů stojí přece za uvážení.« — »Ano. Byl bych povděčen, kdybych mohl chodit v létě bos a v každém čase v šatu nejprostějším; ale povolání mi toho nedovoluje. Bylo by pro mne výhodou, kdybych na byt, knihy, národní a humánní podniky mohl platit jen tolik co vy. Pak by mi zbývalo víc než vám.« — »Tak? Naposledy ještě řekněte, že jste větší chudák než já.« — »Toho netvrdím; ale počítat a srovnávat máte rozumně. Vy máte denně pět korun, já sedm. Mám tři dítka, vy nemáte žádných. Jest ten rozdíl v blahobytu tak veliký?«

Mudroslovi prostonárodní.

VI.

Chceš-li zvědět, co jest vyšší umění,
za odpověď słuží toto koření.
Mouše revolverem pravé oko vystřelila,
ve dřevácích tango sobě zatančila.
Schováti si trochu mlhy do skatulk,
zbohatnosti skvěle z mariáše, bulky.
Ztlumit kouř Vesuvu kuchyňskou pokličkou,
potěšit šňupáka kolínskou vodičkou.
Poznat okem, kolikrát se chvěje struna v minutě,
vyslíditi, v kterou hodinu jdou raci na kůně.
Učit plovat kočku v páru s kuřetem,
kredenc olakovat vkusně koštětem.
Z lávoru pít kávu bez ukápnutí,
kanárka si chovat v stolním šupletí.
Statnou velrybu si chytit na ulici,
pěstovati skunečnicki na ulici,
na plesnivé buřty chytit zaječici.
Přepřavit se v neckách v dálnou Ameriku,
na uspání tygra vzít harmoniku.
Tesařskou jen tužkou kopírovat
vzdušné malby Mároldovy.
Z kolomazi, z rape připravovat
libovonný olej nový.
Velké mraky fofrem rychle rozhánět.
naučit se Ottův slovník na paměť.
Vyzkoumat, proč žába tolik někdy brečí,
poznat, kdy má zelenáčka nejmenší řeči.
Vypočítat, kolik litrů pije
kapr za celý rok vody,
kolik centů cikán použije
za svůj život s mýdlem sody.
Naprávit zuřivého vka dlouhým postem,
podpláceti bernardína briliantovým skvostem.
Kohouta kdo naučí
zpívat něžnou melodii,
čímely kdo rozzvučí
v slukobolnou čeleď,
jistě v světě mnoho pozmení,
vykouzlí tak vyšší umění.

Sochy, oltáře a j.

prof. dr. C. K. Vojtěch Škoda
a v. k. umělecko-průmyslové školy

Jan Dušek v Chrudimě.

Různé správy

Spočetná audience starostů Vídně a Pešti. Dne 1. září přijali československé starosty dr. Weiskirchnera a českého starostu dr. Barzila, kteří společně vzali na vědomí úkoly za vysoké vyznamenání jim udělené a projevili slavní přítomní přátelskou spolupráci a vztahy součinnosti mezi Vídní a Peští v zájmu celého státu. J. V. císař a král vyslovil oběma starostům své vřelé pozdravy a projevil potěšení nad přátelskou součinností metropolit obou říší.

Nové vyznamenání. Úředně se 1. září oznamuje, že sošohradsko-hornorakouský pěší pluk č. 59 vnikl po bojákovém boji do děvosti Lucka, porazený nepřítel ustoupil k jihu a libovýchodu. — U Blatého Kamiená v severovýchodní Mašici prolomila armáda gen. Böhma-Ermolliho nepřátelskou jinu v šířce 20 km. Rusové ustoupili za řeku Styru. Naši v posledních dnech ve východní Mašici a východě od Vladimíra vstoupili. Zašli do hradu, kde rakouským vojákům velícím v úponu zašli celkem 53.299 mužů.

Vyznamenání pluků z Čech. Úřední list vídeňský ohlásil vyznamenání, udělená plukům: drag. pluk č. 13 v Klatovech, praporu polních myslivců č. 1 v Tereziá, drag. pluk č. 10 v Jindř. Hradci, zem. pr. pěš. pluk č. 11 v Jihlě, č. 7 v Plzni a č. 12 v Čáslavi, zem. divisi pol. dělostřelectva č. 21 v Praze.

Průběh války. V únoru 1915. na 5. srpna t. r. při přechodu řeky Visly u Magnuszewa

padl na severním bojišti za vítězného postupu našich spojených armád Ludvík princ z Auerspergu, dědic Zelené Hory, u věku 28 let. Konal službu v polní nepřetržitě až do svého smrti, vykonával několik dní, jež ztrávil v kruhu rodinném na Zelené Hoře. Během války povýšen byl na nadporučíka u dragounského pluku č. 7 a před měsícem přidělen byl k oddělení strojních pušek u téhož pluku. Vyznamenán byl »Signem laudis«. Slušno podotknouti, že od vyhlášení mobilisace konal službu vojenskou i otec padlého prince, podplukovník kníže Engelbert z Auerspergu, jenž během války účastnil se se svým plukem několika tažení karpatských a osvobození Lvova. I druhý syn knížete z Auerspergu, princ Karel, sloužil v polní jako praporek u oddělení strojních pušek. Byl nedávno vyznamenán velkou stříbrnou medailí I. třídy. Třetí a nejstarší syn knížečci princ Herbert uplatňuje se na polní charitativním po celou dobu válečnou spolu se svou matkou kněžnou Gabrielou, roz. z Hohenlohe-Längenburge. — Tělo padlého prince Ludvíka bude z bojiště převezeno do Žlebu v Čáslavi a tam do rodinné hrobky uloženo k věčnému spánku.

Vzhledem k živelným pohromám, které opět postihly severovýchodní Moravu, posl. Kadláček znovu zakročil na příslušných místech. Žádaje pomoc pro kraje Valašské a Záhoří.

Předseda katol. rolnického spolku poslanec Šamalik domácnost v c. k. úřadě. Na posl. Šamalik poslána byla politickému úřadu následující stížnost: »Dále jest dokázáno, že stále vymáhá dovolenou pro rolníky, aby byli propuštěni na domácí práce domů, totiž na seti, na sklizeň sena a žne a podobně. Zapomněl ještě žádati, by byli rolníci propuštěni na oborání bramborů. — Další práce Šamalikova je vymáhat podpory ženám rolnickým, které toho nepotřebují a vůbec o to ani nestojí, a pak se stará více o koně, by jim bylo přidáno ovsa!« — Za obětavou práci obyčejně bývá takový vděk!

Zápis do dívčí dvojtřídní obchodní školy na Král. Vinohradech. Korunní tř. 4, jakož i do praktického kursu ke vzdělání vychovatelek, jednorozhodného kursu ke vzdělání industriálních učitelek pro školy obecné i měšťanské, šicí školy, a do II.—VIII. tř. dív. vyš. reál. gymnasia koná se denně až do 17. září. Kromě toho vyučuje se hře na klavír a housle, zpěvu, němčině, frančině, angličtině, všem druhům praktických i ozdobných ručních prací, malbě atd. Pro dívky z venkova zřízen jest pensionát. Přihlášky přijímají se denně. Prospekty ochotně zasílají Školské sestry O. S. F.

Cisáfské nařízení proti parcelářství. Veliký jest počet samostatných zemědělců, kteří v boji za vlast pozbyli života nebo schopnosti k práci. Jest na smůlu, že dědici majitelů anebo také majitelé k práci už neschopní snadno podlehnu pokusům zbavit se majetku, jestliže soudí, že pro nepříznivé poměry provozní, způsobené hlavně nedostatkem dělnictva, nebudou už moci na svém statku hospodářiti, a jestliže zároveň láká nebo přímo se vnučuje přiležitost statek prodati. Ale stát má veliký zájem, aby půda zůstala v rukou co možno nejčetnějšího usedlého zdatného selekého obyvatelstva. Cisáfské nařízení ze dne 9. srpna 1915, které bylo v minulých dnech v říšském zákoníku vyhlášeno, hledí zjednotit zátky proti hospodářsky nežádoucímu zcizování selekých statků tím, že převod majetnictví pozemku, věnovaného zemědělství nebo lesnictví, právním jednáním se váže na souhlas komise. Stejně nařizuje se při pronajímání takových pozemků na více než 10 let, aby se zabránilo obcházení zákona. Komisi jest uloženo dáti svolení, jestliže zcizení nebo pronájem se nepřiči všeobecnému zájmu na zachování zdatného stavu selekého. V zásadě budiž souhlas komise odepřen k převodu na obchodníky pozemků, dále jestliže se nabývá selekých statků anebo hospodářsky značnějších částí těchto statků k utvoření nebo zvětšení velkostatku nebo vlastních hončeb. Vyjímka připouští se jen tehdy, jestliže zcizení vzhledem na osobní a hospodářské poměry posledního majitele jest nutné, aby se zachoval úplný zánik statku. Právní jednání, k nimž komise souhlas odepře, pronajímání se za jistinu. K rozhodnutí o přípustnosti převodu nebo pronajímání jest povolána správní komise, kterou jest utvořena v sídle každého okresního soudu, a jež sestává z předsedy okresního soudu nebo ze soudce, jenž ustanoveného, jakožto předsedy, z jednoho člena, jmenovaného politickým okresním úřadem, z představeného obce nebo jeho zástupce a z jednoho člena, ustanoveného příslušnou zemědělskou hlavní korporací.

Libonudravní čili rozborava vesmíru. Pán profesor Jakub Hroch, libonudravní, vydal právě II. svazek úvahy shora naznačené. Vědecký tento spis znovu potvrzuje široký rozsah odborného učence, který při učení o vesmíru nejnovější poznatky vědecké dokonale ovládá. V doslovu autor praví: »Čižba ve spoli s myšlenkami jsou jako dvě sestry, vedené vládatelským uměním, co tvořeno a stvořeno ve vesmíru, to všechno stopuje a stihá jak čaroděj tak i mystický bedlivý, z toho že všechno chce mít ve své myslí oděsk, odětek, pasochu, podobu; neboť smyslové zdraví čijou čistě, odpovídají na doomyře čitem a čajem slastným, sladkým a radostným, vztekající vesmíru skroze odrazavu valtrovědomou vděk, veselotu, zálibu a vyzývají ho k opětným, novým skládáním. V této rozboravě čarodějské (alchémické) je neporušená myslí záčastněna, souhlas s čuludstvem (alsthetéron) veskterým a jachá až přes hranici častelnosti ve krajích čistých myšlenkách, bezhamután, ku viděním, jímž ozdoba věčatelnosti (reálnas) jako zlatých zář stano; a tak jest i hániténstvo (matériallism) i věčaténstvo (reálnas) smyslově myslavanský obzorano věčaténstvem (reálnas).« Proč podržel stařícký neuhavný badatel posavaď zprávu své mlu-

vy, to zavede v »Předsudice«. Tam, že celá armáda z každou světovou řeči zápasí ve všech výrazových, ve zvucnotách hlasových, v libeznotách a sladkostech slechobných, jakož i ve skládách větových a v soudvojnách libovolných i vázaných, kutavanských i myslavanských. V dílech mudravanských je takovýchto potřeb ještě tvořitných mnoho a přitaháno jest i v poměry popisné a vyjadřovatné, kde ani řečtina ani latina nevystačuje, ale čeština, volně robic, plynovatě a jasně mluví a mčí. — A konečně — kdo stále upírá svůj zrak ke hvězdám a touží dorozuměti se s obyvateli Marsu, snadno osvojí si jiný způsob vyjadřování než občan tuctový.

Potrětatá spekulace. Mnoho spekulantů v Pešti počítalo, že nedojdou-li z Itálie sem ramé zemáky, že bude o ně u nás velká nouze a proto je uschovali ve sklepích, aby je mohli pak draho prodávati. Nyní je však zemáků hojnost a cena zemáků se nezvyšila. Spekulanti dočkali se ne zvýšení, ale zkažení svých zemáků ve sklepech; 20.000 q zemáků raných stalo se tak pro lidskou výživu nepotřebných. Tyto spekulanty bylo by záhodno ještě potrestat žalářem pro zaviněné zničení potravin.

Portugalsko se znovu ozývá způsobem již všedním, jak se na volnomyslenkářskou republiku sluší. V Almadě naproti Lisabonu způsobily veliké výtržnosti davy obecnatva, které plenily krámy, protože ceny potravin byly značně zvýšeny. V Laurencio Marquez (v portugalském »Svobodném státě jihoafrickém«) došlo k nekrvavé revoluci. Karbonáři (asi v počtu 400) zmocnili se vládní budovy, sesadili guvernérova náměstka, policejního náčelníka i jiné úředníky; zdálo se jim prý, že tyto úředníci se kloní k royalismu. Ovšem na základě takového podezření jest vždy dovoleno v portugalských oblastech bezohledné násilí! Vyhnání zástupcové politické a vojenské moci byli vypovězeni a částečně přibyli do Johannesburgu.

Podporujte náš podnik.

Družstevní knihapectví a nakladatelství
v Hradci Králové, Adalbertinum.

Všelicos. Uherská vláda hařdila, aby veřejným úředníkům byla poskytována mánořádná podpora. Za každé dítě bude udělena roční podpora 200—300 K. Zaměstnancům, jejich plat nepřesahuje 600 K, podpory se nedostane. — Velká Británie, Francie, Rusko, Itálie a Belgie prohlásily bavlnu za kontraband. — Jeho Velčenstvo císař a král nás založil čestný odznak »Válečný kříž pro civilní zásluhy«, jímž budou odměněny všechny osoby, které v souvislosti s válkou vynikají horlivostí a obětavostí vykonaly zvláště vydatné služby. — Ve válečném území rakouském nutno se vykazovati z nářizení ministerského pasem. — Die nejnovějšího nařízení v Německu musí policie pozatýkat všechny muže, kteří nemají žádného zaměstnání a kteří se touhají na zahálce nebo postávají na nároží ulic. Takoví všichni musí býti dopraveni do polepšoven. — Zároveň s přijetím úředové předlohy v říšském sněmě německém byl přijat také zákon, jímž se nařizují nové přehlídky domobránců, kteří ve válečné době nebyli dosud uznáni za schopny k voj. službě. — Vídeň. policie posledních dobou všimá si lokaltů na blízkou burzu, v nichž z válké části uzavírají se obchody s cennými papíry, po případě se tu kupují a prodávají scházeli. Jeden z takovýchto spekulantů dostal 4 týdny žaláře. — Severoamerický stát Texas byl postižen velkou smrští. — Dolnorakouské místodržitelství jedná o stanovení nejvyšších cen pšenky. — Uherské ministerstvo orby odhaduje sklizeň v Uhrách: kukuřice na 49.12 milionů metráků (loni 43.77), bramborů na 59.38 mil. q (loni 53.14) a řepy na 25.50 mil. q (40.14). — Lvovské soudy vrací se z Vídně do Lvova. — Minulý týden ohlášené zeměřesení postihlo také řecké ostrovy Kephallonii a Lefgas, mnoho veských lidí bylo zničeno. Zeměřesení to řádně prý také v Itálii; blízkých zpráv odtud nemáme. — Ve všech pobřežních zálivech a tiskách severního Německa objevilo se letos tolik seldů, že voda od hladiny až ke dnu byla jimi přepílena; z hloubky 3—15 metrů prostě je vybírali nádobami nebo lopatami je vyhazovali jako brambory. Přoběhl rybní jiny v Hamburku, Enigdenau a Bükovci, aby se to množství nabízených ryb skoupily. Všude na pobřeží se kálo, udilo, marinovalo, nakládalo, jen aby se lidé dostalo laciného pokrmu. Zajímavé jest, že tolikrát sledové mánuli anglické pobřeží. — Ve Varšavě bude otevřena polská universita a všechny školy polské. — Za měsíc červenec stouply vklady u 63 českých spořitelů v Čechách o 1.331.043 K, v 23 českých spořitelnách na Moravě o 432.413 K. Úhrnný zůstatek vkladů u českých spořitelů v Čechách, na Moravě a ve Slezsku koncem července činil 791.448.107 K. — V obsazeném Polsku byly zrušeny všechny ruskou vládou vydané zákony platící nebo plnící jiné zákonné řeb právní závazky německým, rakousko-uherským a tureckým příslušníkům. — V Kovně vede mnoho válečného materiálu a děl různého kalibru ukrývaného potravín, konserv, cukru a mouky tolik, že celá armáda může tam být měsíce živna. — Naše ministerský vlády opatřuje nyní obav z dopravního podstatu (dřeváků) pro válečné zátkce. — Rakouský episkopát odevzdal J. V. císaři u příležitosti 85. narozenin 575.000 K pro válečné účely ve prospěch voev a široků.

Zal. 1850. Zal. 1850.

Karel Zavadil,
nást.

Antonín Zavadil,
nejstarší umělecký
závod pasířský.

Veledůstoj. duchovenstvu a sl.
patronátním úřadům doporučuje
se ku provedení veškerých
nádob kostelních,
ze zlata, stříbra, bronzu a jiných
kovů v každém slohu, od
nejjednoduššího do nejbohatšího
provedení dle liturg. předpisů.
Jem. a méně práce umělecké
ceny. Veškeré opravy a snova-
ní provede se co nejpečli-
věji a se zárukou.

Ceny velmi mírné. Mnoho depo-
ručení a uznání po ruce.

MED

český, se zárukou neporušenosti, z letošní snůžky
obzvláště výborný má celoročně v levné ceně
na skladě

JOS. JELÍNEK,
člen Zemského Ústřed. včelařského spolku
v Hradci Králové.

Jan Horák,
soukenník
v Rychnově nad Kněžnou

zasílá na požádání vždy
dle roční sezony kolekci
nejnovějších druhů pravých
viněných látek

své vlastní výroby, jakož i tu-
zamských.

Četná uznání zvláště z kruhů vele-
dúst. duchovenstva svědčí o poctivé ob-
sluze mého ryze křesťanského závodu za
dobu více než třicetiletého působení.
Učiňte, prosím, malou objednávku na
zkoušku.

Volejte látky na taláry.
Též na splátky bez zvýšení cen!

Jan Kryšpín,
J. Sylvatérův
synovec nástupce)

odborný
— umělecký závod —
pro malbu
oken kostelních.

PRAHA—I.,
č. 145. st., Malá Karlova
ul. č. 29 nové blíže Ma-
lého náměstí, (dříve přes
60 roků na Malém ná-
městí pod loubím) depo-
ručuje se

ku dodání oken chrá-
mových od nejjednoduš-
šího až k bohatému fi-
gurálnímu provedení a
sice i se železnými
rámy, ořezávkami, vaze-
ním.

Veškeré rozpočty, skizy i odbor. rada bezplatně
bese vší závažnosti ku definitivní objednávce.
Nesčetná veřejná i písemná pochvalná uznání
Založeno roku 1868.

Kde kupujete knihy?
Naše knihkupectví Vás také vzorně obslouží.

Paramenta.

Ignáce V. Neškudla syn
(protokolovaná firma)
v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)
(bratr P. J. Neškudly, faráře ve Výprachticích)
doporučuje P. T. veleddůstoj. duchovenstvu
svůj osvědčený a často vyznamenaný
výrobní závod
všech kostelních paramentů,
spolkových praporů a kovového nářadí.
Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukásku
se na požádání franko zašlou.

Nejlevnější a nejbezpečnější
pojištění pro případ úmrtí
a věna dítkám

poskytuje Jubilejní, vzájemně dobročinný
životnostenský spolek

„Charitas“ v Hradci Král.,
jenž, založen jsa r. 1908 na zásadě křesťanské
svěpomoci, za dobu svého trvání vyplatil na
podporách již na 100.000 korun, získav 734
členů. Jak děkovné dopisy svědčí, přišla poda-
rovaným podpora v době nejtrudnější jako
pravé d. brodičí.

Spolek přijímá muže i ženy od 24 do 45
let. Příspěvek správní každoroční obnáší 2 K,
z číselné jednou pro vždy jest: do 30 let 2 K,
do 40 let 4 K, do 45 let 10 K. Každý člen se
zavazuje, že splatí při úmrtí spoluláze 2 K,
jež se vyplácí bez průtahu buď zákonitým př-
buzným aneb údelu a osobám, jež si člen pí-
semným prohlášením výboru za svého života
označil.

Při spolku trvá od r. 1911 odbor, jen
poskytuje též

věno
nezaspělým v den jejich smrti. případně v den
dospělosti jejich, aneb také při úmrtí těch,
kteří je do odboru věnného přihlásili.

Každý pojištěnec u věnného odboru obdrží
tolik korun, kolik osob v době nároku u odboru
bylo přihláшено.

Jinochy lze přihlásiti až do stáří 18 let a
dívky do 15 let. Přihlášení mohou býti kýmkoliv,
jen když tyž jest tělesně zdravý a nepřekročil
55. rok věku svého. Základní 6 K je pro všechny
stejně, rovněž příspěvek po 1 K ve výše zmí-
něných případech povinné podpory. — Blíží
v prospektu, jež na požádání zdarma zašleme.

Adresa zní:
Spolek „Charitas“ v Hradci Králové.
Dr. František Reyl, Václav Jenšovský,
předseda, jednatel.

Němčině
a francouzštině
vstupuje
sl. A. Nepeřená
v Hradci Králové, Dlouhá
ulice, číslo 200.

Zal. ženo r. 1820.

SPECIALITA
pravý ústecký, po mnohá desetiletí vy-
hlášený žaludeční likér pod názvem
Amers de Londres
lékařskými vědátory jakožto příjemný
občerstvující prostředek doporučovaný
náležitě

A. J. Andres v Ústí n. Orli.,
továrna nejjemnějších likérů.

Takéž doporučuje se ku koupě pravého franc.
cognacu, srámské slivovice jakož i páv. jam.
rumu a všech druhů nejjemnějších likérů v cenách
nejlevnějších. P. T. pánům obohedníkům a
hostinským povelují se zvláště výhodné ceny.

Veledůstojnému
duchovenstvu a
slavným patronátním
úřadům doporučuje si depo-
ručiti veškeré kostelní nádoby a
nářadí a to: monstrance, kalichy,
oběti, nádoby, paténky, paciškály,
svícny, lampy, kaditelnice, kropenky
atd. se vlastní výrobou, předpisům
církevním vyhovující. Staré předmě-
ty opravuje v původní intenci a
v ohni zlata a stříbra nebo proti do-
platku za nové vyměňuje. Hotové
předměty neb výkresy zasílá na u-
kásku franko bez závažnosti koupě.
Vše se posílá poselstvem. Práce ruční.

Staré zlato, stříbro a drahokamy kupuje se nejvýhodněji cenou

JAN STANĚK,
páně a cizelce
Praha—I. 970., ul. Karoliny Světlé, č. 12. n.

Příležitostně maluje c. b. zemědělské tržní soudy.

Hře na klavír a
zpěvu solovému
(metoda starověká)

vyučuje slečna
Sláva Nepeřená,
Dlouhá ul. č. 200 v Hradci Král.

Pensionát Voršilek
v České Skalici.

Trojitídní soukromá dílna škola měšťanská německá. S ní
spojeno praktické vzdělání chovanců v kurzech
hospodářských a obchodních, jakož i vyučování cizím
jazykům, psaní na stroji, hudbě, malbě, ručním pracím atd.
Krásná poloha, velká zahrada, vzdušné místnosti.

vydatná strava

Školní rok počíná 15. září.

Další správy podá ochotně představená.

Vazbu knih
v jednoduchém i
přepychovém mo-
der. provedení ry-
chle zhotoví uměl.
závod knihařský
Richarda Šimáčka
v Hradci Králové, Pospíšilova tř. č. 131.

Československá
záložna v Praze—II.,
Spálená ulice, číslo 46. n.

Doporučuje se všem našincům co jediný
peněžní ústav katolický v Praze. Vklady
na vkladní knížky úročí se ode dne vlo-
žení do dne vybrání dle dohody a dle doby
výpovědi. Poskytuje půjčky všeho druhu
za mírných podmínek, zejména směneční
úvěr (krátkodobý), v dnešních dobách
zvláště výhodný. — Povinná revize
„Jednoty založen“ v Praze.

Nečekejte, až Vás nakažliviny
překvapí, ale opatřte si závdas domů
jedinou osvědčenou diet. ochranu
faráře L. V. HORY:
„VADE MECUM“
(zákonem chráněno)

a pamatujte dobře, že lepší tato pomoc váš,
nežli velká nemoc potom.

Obdržíte v lah. po 1-60, 8.—, 5.—, a 9.— K (a porto)
v drogeriích neb v laboratořích V. m. e. v Dašicích (Č.).

OBNOVA

Číslo 37.

Předplatné na čtvrt roku 2 K 50 h
na půl roku 5 K —

V Hradci Králové, dne 10. září 1915.

Inserty počítají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XXI.

Rakouský patriotismus.

„Spojenými silami!“ jest heslo našeho vznešeného mocnáře. A hlas císařův málokdy vzbudil mezi národy naší říše ozvěnu tak velkolepou, tolik hřímavou, jako v čase nynějším. Doba veliké zkoušky, doba mnohonásobné zodpovědnosti národně uší porozumění hlubokému smyslu hesla tak důležitého.

A výslednice úvah o potřebě solidarity rakouských obyvatelů projevila se činy obrovitými, které budí zasloužený respekt v celém světě. Zásada o svorné práci vedla také k epohálním, hromadným projevům loyality. 1. září přišli společně poděkovati vyznamenání starostové města Vídně a Pešti Jeho Veličenstvu, ujišťující mocnáře slavně o jednotě a svorné vůli v zájmu celorakouském. Vídeňský starosta řekl: „Naše společná audience má také před Vaším Veličenstvem projevit, že starostové jsou spojeni přátelstvím a chtějí spolupůsobiti, aby dosáhli toho nejlepšího pro města jim svěřená v zájmu celého státu.“

Večer téhož dne přijela do Vídně skoro 500letná deputace měst uherských a chorvatských, aby rovněž složila hold věrnosti a úcty před trůnem Františka Josefa I. Předem manifestována solidarita účastníků na slavnostním večeru v průmyslovém paláci.

Druhý den bylo velkolepé poselstvo přijato císařem. Z proslovu hr. Tiszy vyjmáme slova: „Nebesopodím, které hrozí, důvěrně jsme se obližili. Tato válka nás poučila, že i zde máme mezi bratry, jejich nejvyšší povinností jest vzájemná obranka.“

Císař projevil nelicenci radost nad projevem svornosti a patriotismu národů. V pochvalné své odpovědi pravil: „Více než kdy dosud podal velké zkoušky přitornosti důkaz, že toto dílo smíru a vyrovnání proniklo zcela myslí Mých národů, jmenovitě také národů Mé uherské koruny. Když naši nepřátelé, puzeň dobývačností, nás přepadli, dal se uherský a chorvatský národ, čím se za jedno s korunou, v bratrském závodění s Mými ostatními národy k Mé výzvě s nadšenou odhodlaností a plným napětím sil v boj s přepadávající nás přesilou. Zmíkl v zemi veškeren politický svár. Ve vrouci, ke každé oběti ochotné lásce k vlasti sešli se všichni národové.“

Hřejivé paprky mocně se šíří i na jiné strany. I rozhodné německo-nacionální kruhy ve Štyrském Hradci nyní vážně promlouvají o trylé úpravě národně politického poměru ke štyrským Slovincům, kteří se osvědčili jak na bojištích tak doma jako nejrozhodnější strážcové rakouské státní myšlenky.

A což ty časté, opětovné a slavnostně pronášené manifestace pražské radnice, jiných českých měst, předetných našich korporací atd. Což to české junáctví na poli cti a slávy a neochotnější, vpravdě obětavé podpory podniků válečné péče! Proto jistě pevně důvěřujeme, že i náš národ hojnou měrou bude participovati

na slavném výsledku gigantického zápasu naší říše.

Spojenými silami postupují národové rakouští vítězně v před, spojené síly jim daly sílu nezlomnou. A společné úspěchy poskytnou společnou odměnu.

Průběh války.

Bojiště východní. Dle úředních zpráv do 6. t. m. levé křídlo skupiny Hindenburgovy po prudkých bojích na Dvině zmocnilo se předmostí Lannevadenu u Friedrichstadtu, dobylo téhož města a zajalo 3.324 Rusů. Friedrichstadt jest na 60 km jihovýchodně od Rígy. Na Němenu padla do rukou Němců pevnost Grodno. Grodno bylo poslední velkou ruskou pevností, jež měla vnější a vnitřní pás tvrzí. Vnější pás tvrzí, vybudovaný částečně za války, tedy nejvyšší moderně, byl 60 km dlouhý. V bojích u Grodna bylo zajato 3.660 Rusů. Východně od Grodna ustoupili Rusové za úsek Kotry, vlevalý se od severu do Němenu. Právě křídlo armády Hindenburgovy se blíží k Němenu u Lunna (jihovýchodně pod Grodnem) a k úseku řeky Rosy, severně od Volkovysku. — Armáda prince Leopolda Bavorského probíjela se z úseku řeky Rosy a vedle toho vybojovala si východ z bažinaté úhny u Nového Dvoru, severně od Pružan, a u Smolanice, severovýchodně od Pružan. Skupina Mackensenova vypudila Rusy z předmostí u Beresy Kartuské na horní Jasjoltě, východně od Pružan, a pokračuje v útoku v okolí Drohyčína, východně od Kobrinu, na dráze do Pinaku, vedoucí močály připetáskými. V jižním úseku východní fronty Rusové houževnatě se staví na odpor rakouskému postupu, především aby získali času k vyklizení zásob. Zde ve volnějším trojúhelníku pevnostním severně od Olyky (leží východně od Lucksu, asi uprostřed čáry Luck-Rovno) překročily rakouské obranné síly v útoku bažinatou dolinou Putilovy. V posledních dnech zajato tu přes 3.000 Rusů. — V kraji tarnopolekém vyrvalo naše vojsko Rusům rozsáhlá opevnění. Urputné boje byly na bessarabských hranicích a východně od ústí Seretu, jehož překročením zviklána jest poslední ruská obranná fronta v Haliči. Přes vítězný postup spojenců ruské správy vykládají o plánovitém strategickém ústupu ruských vojáků a ruské vrchní velení mluví o zdatilých ruských útocích. Že tyto ruské zprávy nejsou pravdivé, dosvědčují změny ve vrchním ruském velení. Chef ruského gen. štábu Januškievič byl poslán na Kavkaz jako vojenský pomocník tamějšího místodržitele; neosvědčil se tedy. Nástupcem jeho stal se bojový generál Alexejev, z čehož lze souditi, že nejvyšší ruská vojenská rada považuje ústup ruského vojska za neblahý. Vedle toho novými vrchními veliteli ustanoveni jsou generálové Ruski a Evert, kteří milují útočení a ne ústup. — Úředně se 7. t. m. ohlašuje, že armáda Böhm-Ermolliho porazila nepřitele v boji téměř 24hodinovém na frontě 90

km široké mezi Radzivilovem (na hranicích volyňsko-haličských) a Podkamenem (asi 22 km jihovýchodně od Brodů). Rusové zanechavše přes 3.000 zajatců, vyklidili kvapem velmi silně vybudovaná postavení. Současně ve vých. Haliči delila armáda Bothmerova silným výpadům ruským. Ruská vojska bojující proti armádě Baltin-Pflanzerově zastavila své útoky a ustoupila do svých postavení dosti vzdálených. — Skupina Mackensenova zahнала Rusy z postavení u Kon-ska a Drohyčína, armáda prince Leopolda Bavorského narazila na nový odpor Rusů na čáře jihovýchodně od Volkovysku až k lesům jižně od Grotany. — Východně od Grodna pronikli Němci v boji přes úseky Kotry i Pyly a mezi Němenem a Volkovyskem přešli na východní břeh Rosanky. Nyní běží Rusům o to, mají-li vydati Dvinsk, Vilno a Minsk čili nic. Všecka tři města jsou velmi důležitá místa. — Spojenci na vítězném postupu zabrali již přes 200.000 čtver. kilometrů ruské půdy aspoň se 16 miliony obyvatelů. — 8. t. m. se ohlašuje, že rakouské vojsko při ústí Seretu dobylo nepřátelského postavení severozápadně od Supanky, při čemž bylo zajato 20 ruských důstojníků a 4.400 mužů a ukořistěno 7 strojních pušek. Ruské útoky u Tarnopolu odrazeny. — Car Mikuláš dnem 5. t. m. převzal vrchní velitelství nad veškerou ozbrojenou moří a generálisima velkoknížete Nikolaje Nikolajeviče jmenoval místokrálem kavkazským a vrchním velitelem armády kavkazské. —

Italské bojiště. V Itálii se občanstvo považuje vymyšlenými úspěchy italskými, ve skutečnosti nemohou Italové nikam. Posledně asi 5 praporů různých italských brigád bylo mezi Burgstalle a Pfannspitz na tyrolské hranici krvavě odraženo; při nejmenším ztratil nepřítel 1.000 mužů. Na korutanské a přimoňské frontě neudálo se nic zvláštního. — Italové odvažují se ke krkolomnostem; lezou za nejprudší palby do skal, vytahují se po provazích, ale na konec musí se vrátiti.

U Dardanel nejde to ani po moři ani na suchu. Pomoc italská se tu dosud neobjevila. Angličané zase namlouvají výstu, že u Dardanel vylodí půl milionu mužů. Turci drží se dobře, 4. t. m. potopili anglickou ponorku.

Na moři. Německé ponorky v bdělosti neustávají. Západně od Hebrid potopen anglický křižák; na pobřeží irském torpédován anglický parník „Hesperian“; nikdo nezahynul. Dále potopeny parníky anglické „Cymbeline“, „Sawaland“, „Mimosa“, norský „Glim“ a dánský „Prus“.

Snahy o mír. Švýcarské „Neue Züricher Nachrichten“ tvrdí, že ve Vatikánu mají důležité důvody k mínění, že počátkem listopadu nastati může pokojnější situace a do té doby budou zde už první známky blízkého příměří, či snad ještě více. — Anglické „Daily Mail“ píše, že jest předčasně mluvit o nějaké povolenosti, myslí však, že americké zprávy mají přece jakési jádro, poněvadž různé překážky padly. — „Köln. Ztg.“ prohlašují, že se nyní

DEPEŠNÍ ADRESA: ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚNEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4% A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ LISTKY POŠTOVNÍ SPORTELNÝ ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLÍM, KOKSEM A CEMENTEM

ŽIROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPORTELNÝ 140.273

v Anglii mnoho mluví o míru, ba že i sami angličtí ministři činí zahanubující návrhy míru.

Našemu velehdůstojnému duchovenstvu
ku prověření všech kostelních věcí doporučujeme mladou českou
dílnu abosl. c. k. stát. školy teologické
BOHUSLAVA BEKA v HORE KUTNÉ.

Politický přehled.

O chorvatské otázce zmínil se též arcibiskup sarajevský dr. Stadler v den ošatřských narozenin jako mluvčí deputace k zemskému šéfovi gen. št. Sarkotičovi: „... K vůli Bosně a Hercegovině vypukla válka. To samo už předsvědčuje povolané činitele, že je nutno tyto krásné naše země postavit na jiný, pevnější základ. A tím základem je, aby se spojilo vše, co k sobě patří, aby se všechny země chorvatské, k nimž náleží i Bosna a Hercegovina, sdružily v jedno tělo pod domem habsburským. A kdyby to možno nebylo, nechtě jsou aspoň spojeny s matkou Chorvatskou, a sice s takovou, jaká je, aby mohly být uspořádány a vyjasněny stávající poměry a aby ob nejlépe zabezpečena a upevněna byla práva domoviny.“ Nato zemský nádelník odpověděl, že není pochybnosti, že po strašné válce, až zavládne blažený mír, budou rozhodující kruhy pečovat o to, aby upokojeny byly oprávněné nároky chorvatského národa.

Na Balkáně dosud marně čtyřdohoda nutí k rozhodnutí. Srbsko prý už odpovědělo čtyřdohodě, ví se však jen tolik, že Bulharsku by bylo Srbsko ochotno postoupiti část Macedonie, a čímž souhlasí i Řecko. Srbská i řecká vláda trvájí také na tom, aby jejich země i dále spolu sousedily. V Bulharsku jsou ale velmi neopokojeni se srbskou odpovědí na návrhy čtyřdohody. Zároveň dochází zpráva, že definitivní smlouva mezi mocnostmi čtyřdohody a Řeckem o obchodu a plavbě Řecka byla podepsána. Řecko zavazuje se zabrániti obchodu s válečným kontrabandem, a naopak nebude překáženo jeho volnému vývozu tabáku a hrozin. Ze různých zemí a připustí se vývoz všeho zboží z Anglie a z osad do Řecka. Ze působení Ruska na Bulharsko jest nevalné, ukazuje také odvolání ruského vyslance v Sofii Sawinského. Dle posledních zpráv kabinetu čtyřdohody prohlásily odpověď srbskou za nedostatečnou a upustily definitivně od toho, zaslati novou notu do Bukurešti, Athén a Niše.

V Rusku. Korunní radu zabýval car. řečí o zásobování vojska a zaopatření armády střelivem. Řeč cara Mikuláše svědčí o těžké křesí, v níž se ocitla ruská armáda, a má za účel povzbuditi kleslou mysl na Rusi. Také předseda dumy Rodzianko mluvil velmi válečně a odmítl jakoukoliv myšlenku mírovou. Ministerská rada souhlasí se všeobecnou amnestií; amnestování mají však vstupiti do vojska. — Ve Finsku nastalo prudké kvašení, ježto ruská vláda chce tam vykonati odvody. Úřady vystupují proti všem manifestům a největší přislosti.

Rozladění v Anglii. Anglický tisk přiznává, že Anglie musí financovati Rusko a všechny spojence. Finanční a průmyslová síla Anglie jest životní podporou spojenců. Anglie však sama ohýstala se uzavřítí v Americe půjčky 2400 mil. marek. Ale půjčka se nezdařila prý pro odpor presidenta Wilsona, který najednou spatřuje v tak veliké půjčce porušení neutrality a také proto, poněvadž situace na evropském bojišti jest pro spojence Anglie nepřiznivá.

Feuilleton.

Napoleon a školní výchova.

Duch Napoleonův byl všeobáhlý. Jako vojevůdce, stejně zabýval se i politikou vnitřní, obchodem, uměním. Nebylo žádného oboru, je-muž by nebyl věnoval pozornosti dle příslušné důležitosti. I na vojenských taženích daleko za hranicemi vlasti jest duch jeho pln činných myšlenek, vztahujících se ke všem možným poměrům životním i společenským. Nemohlo ani jinak býti; oceňoval náležitě i školní výchovu. Zde malý příspěvek k poznání jeho názorů. Jedná se o zřízení dívčího ústavu v Ecouen poblíž Paříže. List je psán na vojenském tažení v Polsku.

Finkenstein, 15. května 1807.

„Ústav v Ecouen musí ve všem, co se budovy týče, býti krásný, za to však zcela prostý v tom, co se týče výchovy. Varujte se napodobiti starý ústav v Saint-Cyr, na který vy-máhaly se veliké obnosy, který však mladé dívky špatně vychovával.“

Využití a rozdělení času nutno hlavně věnovati vědecké pozornosti. V čem mají býti dívky v Ecouen? Všechno, co může být užitečné a náboženství v celé jeho vážnosti. Nepři-

žároveň jsou v Anglii nespokojeni nad německo-americkým sblížením, že v Americe nedají se přece tak rozeštvati, jak by si v Anglii přáli. Vláda anglická, aby si naklonila americkou veřejnost, rozhodla sice, že jisté německé zboží smí býti dopravováno do Ameriky, čímž však jsou nepřijemně dotčeny anglické obchodní kruhy.

Záložna v Hradě Král.

Janské náměstí č. 168.

Vklady na knížky 4 1/2 %

Vklady vázané výpovědi 4 1/2 %
a vklady střadankové 4 1/2 %

Nové vklady (uložené v době moratoria) úrokují se dle dohody a vyplácí se z těchto vkladů obnosy bez omezení moratoria.

Volné listy.

Jiráskovo „Temno“. Spisovatel, jenž usiluje o to, aby v čtenářích vzbudil pocity minulosti, užívá jistých pomůcek, které mají všechnu tu starobylost znovu vytvořiti a zapadlý svět názorně představit. Není to úloha snadná, a stojí mnoho studia a přemýšlení, má-li spisovatel úkol svůj plniti uspokojivě. Za účelem tím bere do služeb svých příslušný slovník, rytmus, sloh, v obsahu knihy uvádí tehdejší ideje, námyty, zájmy, sestavuje vhodné prostředí pro jednající osoby, jejichž myšlenky ovšem nesmí se vymykati době, o kterou běží.

Jiráskovy historické romány a povídky svědčí, že úkolu právě vytčenému věnoval ve své spisovatelské činnosti starost a pílí nemalou. Některé knihy jeho, dýchající životností osob a dějů, pro vystižení minulosti jsou vzorem. V „Temnu“ starý Homér však pořádně dřímá. Již jsme pověděli, že ducha doby dosti správně vykreslil, a dokládáme k tomu ještě, že se mu velmi dobře povedlo líčení tehdejšího společenského života, rodinných starostí a prací, hostinských zábav, veselostí a vtipných taškarin. Ale dokázali jsme také, že stržen stranicí, vnesl do knihy myšlenky, které, náležející době přítomné, malbu historického obrazu ruší a rámec jeho rozlamují. Pokrokové myšlenky o sv. Janu Nepomuckém s celým tím komonstvem postranních i přímých ústíků, zlo-myslnosti, pošklebků a nevůlnosti nezrodily se ve hlavách lidí osmnáctého století, a tím způsobem bylo, že dojem starobylosti selhává, jinými slovy řečeno: Jirásek, oddávaje se stránické tendenci, potlačil v knize kus umělece.

Obsahově Jirásek v „Temnu“ budí vzněty jímavého smutku z pronásledování pro víru a podněcuje zaujetí proti katolicismu. Celá kniha jest tklivou náladou tou prosycena, spoléhajíc na zkušenost, že tesklivé tóny jímají čtenáře a že největší účty a všímavosti docházejí hlavně útvary tragické. Tímto sklonem čtenářů pro nádechy truchlivosti a protikatolickou výchovou naší veřejnosti vysvětlujeme, proč „Temno“ nabylo obliby a potkalo se s takovým úspěchem.

Abyste doplnil obraz díla a dodělal se svého účelu, Jirásek vložil do knihy leckde i momenty českobratrské bohoslužby. Pozornost čtenářovu poutá zejména českobratrské přijímání v selském statku a večere Páně pod obojí v lese, kam sešli se bratři a sestry z okolních osad. Vzhledem k této věci však Jiráskovo umění selhalo. Přičinil se sice, aby příslušným prostředím a líčením náboženské rozdílnosti výjevy ty silně vyzdvihl, ale

pouštěje v tomto ohledu žádné změny. Náboženství má ve veřejném učelství dívčím největší důležitost. Ono jest, ať se říká cokoliv, nejjistější zárukou, kterou možno matkám a mužům dáti. Vychovajte nám dívky větší a žádně chvástky. Jemnost ženského mozku, pohyblivost jejich myšlenek, jejich určení ve společenském řádu, nutnost stálé a trvalé oddanosti a jakési shovívavé a obětavé mírnosti, to vše může pouze náboženstvím přivoděno býti, náboženstvím plným lásky a něhy.

Náboženským zařízením ve Fontainebleau nepřikládá jsem tolik váhy a předepsal jsem pouze to, co pro lycea je nezbytno. S ústavem však v Ecouen jest to něco jiného. Skoro celé vědomosti, kterým se tam bude vyučovati, mají vyplývati z evangelia. Přeji si, aby odtud vy-cházely nejen roztomilé, nýbrž i otnostné ženy, aby vynikaly mravností a prostodárností, nikoli duchaplností. Ředitel v Ecouen musí býti proto muž rozumný, staršího věku a hluboce mravně založen. Žákyně budou se každého dne pravidelně modliti, alyšeti mají a katechismu se učiti. Tento díl výchovy bude s největší péčí prováděn.

Žákyně budou se dále učiti počtům, psaní, základům své mateřštiny, aby se naučily pečti pravopisné. Něco málo budou se učiti též zeměpisu a dějinám. Chraňte se však seznamování se s latinou aneb s jinou řečí cizí. Se staršími

stírojeností a nuceností potlačuje se dojem, jenž měl býti způsoben. Právě a přirozeně zbožnosti ve výjevech těch není, a to krájení „kostek chleba“ působí nevkušně a odpudivě. Naopak Jirásek proti svému úmyslu vydal se v nebezpečnost, že srovnání večere Páně katolické s přijímáním česko-bratrským nevzní ve prospěch jeho sympatií. Líčením českobratrské večere Páně Jirásek bezděčně prozradil, že k Českým bratřím nepoutá ho duch a smysl jejich zbožnosti, a že duši jeho neproniká to, čím snaží se čtenáře pro bratry získati. Když umělec, zaujatý nějakým citem, cit tento nějakým způsobem vyjadřuje, jest jeho dílo krásné tou měrou, jaká jest hloubka dojmu, jež vyjadřuje, a poutavosti, která jest s ním sdružena.

Dojem pak z Jiráskovy bratrské večere, jak již pověděno, jest prázdny a mělký, jest to více vyobrazení povrchní scenerie, než tiché sálání přirozeného citu zbožnosti. Vzpomeňme si na Sienkiewicze a příslušná místa jeho románů, kde zobrazují duše k Bohu pozdvížené, a poznáme rázem rozdíl emocí, které vzbuzuje Jirásek, a kterými uchvacuje polský spisovatel, když na příklad předvádí bohoslužbu v Čenstochově.

Waterloo. Dne 18. června 1815 Napoleon spolehal na dělostřelectvo tím více, protože počtem děl předčil nad Wellingtona. Anglická armáda měla 159 děl proti 240, kterých Napoleon ovšem dovedl jak náležitě užíti. Kdyby půda nebyla bývala rozmoklá, byl by Napoleon útočil hned z rána, a za této okolnosti bitva byla by bývala skončena o 2. hodině odpoledne. Pak Angličané musili ustoupiti a Blücher přišel pozdě.

Dle válečných historiků mezi polednem a 4. hodinou odpolední vyskytuje se v bitvě u Waterloo temná mezera. Dobu tu prý vyplňovala pochmurná vřava, za které pluky obou armád neměnily podstatné místa. V hustém dýmu, v bouři děl a rachotu pušek sem a tam pohybovala se pěchota, útočila jízda a padali lidé. Napoleon vytvále dorážel a Angličané se statečně bránili. V anglické pěchotě, zvláště v brigádě Kemptově, byl značný počet nováčků. Mladí ti vojínové počínali si velmi chrabře proti zkušeným pěšákům francouzským a osvědčovali se jmenovitě jako harcovníci. Harcovník jest odkázán dosti sám na sebe, a angličtí nováčkové projevovali u Waterloo takovou bojovnost a vynalézavost, že se tomu jejich francouzští protivníci upřímně podívovali.

Ve 4 hodiny odpoledne bitva nabyla jasného útvaru tím, že anglická armáda zřejmě kolísala, slábla a stahovala se ke středu, jenž zaujímal vysočinu Mont-Saint-Jean. Střed tento byl posud celistvý a pevný. Za sebou měl ves a před sebou dosti příkrý svah. Opíral se o pevnou kamennou budovu panského statku, u kterého byla zároveň křížovátka silnic. Budova ta, ze šestnáctého století, byla tak nezdolná, že dělové koule od ní odskakovaly, neškodíce jí. Víkol-vysočiny Angličané v trnitých křovinách vysekali otvory pro děla, která roztím dovedně zakryli. Znamenitý ženijní důstojník francouzský Haxo byl Napoleonem ráno poslán, aby prozkoumal posice anglických baterií, ale děl v trnitých plotech na Mont-Sain-Jeanu nerozpoznal, císaři ozámnil, že není překážek kromě dvou zásek, jimiž jsou zastaveny silnice nivelská a genappeská. Na kraji vysočiny stálo vysoké obilí, v němž ležel prapor Kemptovy brigády, vyzbrojený karabinami. Leč posice anglického středu byla po jedné stránce nebezpečná tím, že hned za ní počínal se soigneský les, jehož souvislost byla rušena velikými rybníky a bahny. Kdyby armáda Wellingtonova byla bývala donucena dáti se na ústup, dělostřelba byla by uvázla v bahnech

To však může mít své nevýhody. Ve fysice jest nutno na to se omeziti, co jest nezbytno, aby se předešlo hrubé nevědomosti a pošetilé pověře a držeti se skutečnosti bez dalšího rozbírání, jež přímě neb nepřímě k základním příčinám vede.

Zkoušejte, nebylo-li by přiměřeno dívkám, do jisté určité třídy postoupivším, poukázati jistý obnos pro ošacení. Mohly by si navykati na spořivost, přemýšleli o ceně věcí a počítati se sebou samými.

Hlavně však budou se po tti čtvrtiny dne zabývati ručními pracemi; budou plésti, košile stříhati a šiti, vyšívati, jedním slovem konati všechny ženské ruční práce.

Nutno na tyto mladé dívky tak hleděti, jako by náležely rodinám, jež mají v našich provinciích 15 až 18 tisíc franků příjmův a jež svým mužům nepřinášejí více než 12 neb 15 tisíc franků věna a dle toho nutno s nimi tak jednat. Jest tu lehké nahlédnouti, že ruční práce v domácnosti nemůže býti věcí lhostejnou.

Nevím, je-li možno vyučiti je něco málo v lékařství a v připravování lékův, aspoň v tom druhu lékařství, jež má znáti ošetřovatelka nemocných. Bylo by dále dobře, aby se poněkud obeznámily s tím oborem kuchyně, jež nastává připravováním zákusků. Přeji si, aby mladé dívky, opouštějící Ecouen, dovedla malou domácnost říditi, své šaty si zhotoviti, oděv svého muže vyzdobiti, prádlo pro své dívky upra-

a pluky by se byly v lese rozptýlily. Mimo četnou pěchotu a stále ještě vydatnou dělostřelbu měl Wellington v úvahu pohotovou gardu dragounů Somersetových, počtem 1400 jezdců. Byla to druhá polovice tehdy proslulé jízdy anglické. Prvá polovice, vedená Ponsombym, byla již zahubena.

Ústup Angličanů. Na tento anglický střed Napoleon se pevně zahleděl, a hlavou jeho šlehala myšlenka za myšlenkou a každá z nich nesla Wellingtonovi zhoubu a porážku. Maje skoro všechny ostatní posice v moci, Napoleon řídil útoky svých pluků nyní proti vysočině Mont-Saint-Jeanské, kde Wellington pevně se usadil. Všechna francouzská děla, kterých nebylo jinde potřeba, byla postavena na výhodných místech a vrhala smrt do zhuštěných šikův anglických. Třímaje tyto blesky v ruce, byl Napoleon podoběn báječnému kováři, jenž děsnými údery hromových perlků drtí poslední chvilky se posici nepřítelovu. V těchto okamžicích Napoleon mnoho pěchoty při sobě neměl. Když zatínal orlí svá páfata do anglického středu, na severovýchodě od bojiště mezi pruským generálem Bülowem a francouzským Lobauem trvala již střelba přes hodinu. Lobau, jenž měl Bülowa zadržeti, rozrazil třicetitisícovou armádu pruskou ve dvě polovice, ale obává se, aby jeho desítitisícový sbor od silnějšího nepřítelů nebyl v bocích obchvácen, zase poněkud ustoupil. Napoleon, byv o tom zpraven, poslal tam značný počet pěchoty se 40 děly. Bülow znovu zuřivě je napaden, musil ustupiti a Francouzové zaujali jeho posice.

Napoleon, jsa z této strany zabezpečen, dorážel tím prudčeji na Wellingtonův střed. Po čtvrté hodině anglický šik počal ustupovati, a bylo viděti toliko pěší harcovníky a dělostřelce. Anglické pluky, drcené francouzskými granáty a kulami, uchýlily se do pozadí, do údolu. Wellington couval. Napoleon, vyčkav ještě chvíli, na koni se zachvěl, vztýčil se ve třmenech a zvolal: »Počátek ústupu!« Poté zkoumal dalekohledem ještě jednou všechna místa bojiště, zpytoval svahy, sklony, skupiny stromů, stezky a lány obilí. U anglické barikády zahrazující silnici nivelleskou spozoroval starou, obfoulenou kapli sv. Mikuláše, která hodnou chvíli poutala k sobě jeho mysl. Vypravuje se, že se naklonil s koně a tázal se na cosi onoho sedláka, který ráno byl průvodcem oddílu anglického vojska a který byv polapen, dlel od té chvíle v blízkosti Napoleonově. Průvodce prý na otázku císařovu záporně zavrtěl hlavou. Napoleon se ho tázal asi, není-li na svahu Mont-Saint-Jeanském nějaká překážka. Byla, ale císař se o ní nedověděl, až když poháněval sta jeho kyrysníků.

Podél hřebenu vysočiny Mont-Saint-Jeanské táhl se příkop, kterého z dálky nebylo možno viděti a který spojuje dvě belgické vesnice Ohain a Braine-l'Allende. Byla to vlastně cesta půldruhé hodiny zdělí, která postupovala pláni vlnivého povrchu a která místy měnila se v hluboký úvoz se sráznými břehy. Na vysočině Mont-Saint-Jeanské byl úvoz obzvláště hluboký.

Útok Milhaudových kyrysníků. Napoleon nařídil kyrysníkům, aby vysočinu vzali útokem. Bylo jich 26 škadron. Měli přílby bez chocholů a kyrysy ze železného plechu, sedelní bambitky v pouzdrech a dlouhé palaše. Z rána, když přijeli za zvuků trub, obdivovala se jim celá armáda. Když pobočník Bernard vyřídil jim rozkaz císařův, maršál Ney vytasil šavli a postavil se jim v čelo. A nyní poslyšme Viktora Huga, jak líčí jejich útok: »Veškeré to jízdecktvo, s tasenými šavlemi, s vlajkami praporci, za víření trub, rozříděno v kolony

podle divísi, jediným proudem a jako jeden muž, s přesností kovového šifliho berana, jenž prorážel průlom, sestoupilo po pahorku Belle-Alliance a sjelo do hrozných úžlabin, kde tolik lidí již padlo, zmizelo tam v dýmu a blesku se vynořivši z jeho šera objevilo se na druhé straně údolu, posud v celistvosti a sevřeno hnalo se prudkým klusem, dýmem kartáčové střelby, která se nad ním spustila, nahoru po děsném, blátivém úbočí vysočiny Mont-Saint-Jean. Ujížděli vzhůru vážně, hrozně a pevně; v přestávkách, kdy ustala palba z pušek a hukot děl, bylo slyšeti ohromný dupot. Poněvadž to byly dvě divise, tvořila tato jízda dvě kolony; divise Wathierova byla na křídle pravém, divise Delordova na křídle levém. Z daleka se podobalo, jakoby se plazily ke hřebenu vysočiny dvě obrovské ocelové užovky. Nikdo neviděl nic podobného od dobyti veliké reduty moskevské těžkým jízdecktvem; Murata zde nebylo, ale Ney tu byl. Zdálo se, že veškerá ta jízda, stalo se netvorem a že má jen jednu duši. Každá škadrona se vlnila a nadýmala jako kruh polypa. Bylo lze je spatřiti tu a tam, kde širý oblak dýmu byl protřazen. Byla to směs přílbí, pokřiku, šavlí, směsice bouřných skoků koňských uprostřed hukotu děl a víření fanfár, spořádaný a děsný rej, nad nímž se mňaly kyrysy jako šupiny hydry. Prapodivná shoda v číslech: 26 praporů pěchoty očekávalo těch 26 škadron jízdy. Za hřebenem vysočiny, ve sílnu zakryté baterie čekala anglická pěchota v 13 čtverhranech — po dvou praporech ve čtverhranu — a ve dvou řadách, sedm čtverhranů v první a šest v druhé řadě, s ručnicemi k líci přiloženými, připravena jsouc vzít si na mušku vše, co přijde, i čekala klidně, mlčky a nepohnutě. Pěchota neviděla kyrysníků a kyrysníci neviděli pěchoty. Naslouchala pouze hukotu toho přílivu mužstva. Slyšela blížící se a vzrůstající dusot tří tisíců koní, pravidelný a střídavý tepot kopyt cválajících očí, finčení kyrysů, chřest mečův a mohutný van jakéhosi divokého víchru. Nastalo hrozná ticho; pojednou objevila se nad hřebenem dlouhá řada pozdvížených paží, mávajících šavlemi, a pak přílby, trubky, praporce a tři tisíce hlav se šedivými kníry, volajících: Ať žije císař! Všechno to jízdecktvo vyrazilo na vysočinu, jakoby náhle přikvačilo zemětřesení.

A tu jako jediným rázem — ó, neblahý to výjev! — proti levému křídlu Angličanů, na pravém to křídle naší jízdy, vzepíalo se čelo proudu kyrysníků s hrczným pokřikem. Na nejvyšším vrcholku hřebenu kyrysníci, řítíce se bezúzdým cvaletm a letíce s divokou touhou, aby zničili čtverce a děla nepřátelská, zočili teď mezi sebou a Angličany příkop — hrob. Byl to úvoz Ohainský. Byl to děsný okamžik. Neočekávaná rokle tu zela, srázný úvoz, u samých nohou koní, dva sáhy hluboký; druhá řada jezdců tiskla tam řadu prvou, třetí tlačila tam řadu druhou; koně se vzpínali, couvali, padali na znak, zmítali sebou, smekali se kopající vukol sebe, naráželi na jezdce a poráželi je; nebylo lze couvnouti, neboť všecek proud jízdy ležel jako střela, a síla nabytá, jež měla zdrtiti Angličany, zdrtila Francouze: neúprosná rokle nemohla se dříve překročiti, pokud nebyla naplněna. Koně a jezdci káceli se do ní v divé směsici, drtíce se vespolek a naplňující jícen rokliny masem; a když ten hrob byl naplněn živými lidmi, přešel po něm zbytek jízdy. Téměř třetina brigády Duboisovy skácela se do této propasti. Tak Hugo mohutným svým štětcem namaloval útok Milhaudovy jízdy.

Na zdecimovanou tuto jízdu čekalo 13 čtverhranů pěchoty a 60 lehkých děl, která se mezi pěšky ukrýla. Francouzský generál Delord anglic-

ké baterie pozdravil po vojensku, a již řítily se řady kyrysníků na čtverce plným tryskem. Anglické prapory, které byly napadeny všechny současně, přijaly tuto bouři statečně. Prvá řada v každém čtverhranu, klečíc na koleně, vzepíala se proti jezdcům bodáky, druhá řada do kyrysníků páčila z pušek, a za druhou řadou stála připravená děla. Fronta čtverce ob chvíli se rozevřela, zahřměly kartáčové výstřely, a hned poté fronta se zase semkla, aby francouzská jízda nemohla se dostati na děla. Kyrysníci vztekale sekali, sráželi anglické pěší mužstvo, leckde jezdci přeskočili šiky, dopadajíce mezi ty živé zdi. Kyrysníci padali, ale působili již průlom, takže celé řady mužstva rozdupávány byly koňskými kopyty. Čtverhrany zběsilosti jízdecktva byly sice zeslabovány, ale postavení jejich posud nebylo zvikláno.

Úvěrní družstvo Eliška

zapsané společenstvo s r. o.

v Hradci Králové, Adalbertinum.

Přijímá vklady na vkladní knížky a účty. — Úvěry osobní a živnostenské za podmínek nejvýhodnějších.

Kulturní jiskry.

Prorok Ezechiel a chléb v čas obležení. Pod názvem »Bible stále časovou« vzpomíná »Christliche Volksbote von Basel« na líčení, které podává prorok Ezechiel o obležení Jerusalema, jež událo se r. 580 před Kristem. Prorok v symbolickém jednání přijímá rozkaz: »Připraviti válečný chléb, který docela odpovídá nynějšímu chlebu v říši německé.« A ty vezmi sobě pšenice, ječmene, bobu, čočky, jahel a špaldy: a dáš to do jedné nádoby a naděláš sobě chlebu podle počtu dnů, v nichž spátí budeš na boku svém: za tři sta a devadesát dnů jísti budeš to. Pokrm pak tvůj, kterýž jísti budeš, bude na váhu dvaceti sátek na den« (přibližně 320 g). (Ezech. 4. 9. 10.) »Volksbote« správně k tomu dodává, že, neohledě k několika jednotlivostem, Ezechielem udaný předpis je týž, který nyní musí prováděti němečtí pekaři. (K. r. B. 1915, č. 16)

Nejbohatšími archivy světa jsou vatikánský a pak benátský. Benátský (shromážděný r. 1820 v bývalém klášteře) zaujímá 298 místností a soustřeďuje 2274 menších archivů. Již r. 1834 měl přes 10 miliónů svazků, do nynějška vzrostl na 14 miliónů.

O výchově ženské mládeže na Rusi píše jistý profesor tamějšího ženského lycea vrátivši se do Němce v tomto smyslu: Děvče žije v rodině jako ptáče v přírodě. Dělá, co mu libo, tedy nejčastěji nic. Škola není závazná, a začne-li se děvče něčemu učiti, tedy to bývá až kolem 10. roku; a ani pak toho není mnoho. Nejvíce tedy pracuje, podle přirozené štěbetavosti, jazykem, čili, jak říkáme, hubou. Obrazivost ničím věcným, kladným nepoutána, toulá se jako splašené hříbě. Dětské a dětin- ské nápady jsou takofka jediným předmětem dívčích rozprávek. Co dítě činí dítětem a co tedy u něho je zvláštním kouzlem dětství, zůstává ruskému děvčeti napořád, ovšem již ne jako kouzlo, nýbrž jako nepěkná a osudná vada. U žádného národu neshledal jsem v dívčí mládeži tolik nevěcného, bezpředmětného, do bezmezna (ins Uferlose) jdoucího, planého mlouení, dotazování, rozumování, jako zde. Pes, který mnoho štěká, nekouše —

předpis jako ženské kláštery. Ředitelka sama bude pouze v hovorně přijímati muže a není-li vyhnutí, může připustiti rodiče v případě těžkého onemocnění, avšak vždy na dovolení velkokanceláře čestné legie.

Nemám času více se o ústavě rozepisovati. Jak si jej předatavuji, jest zvláštnější než ústav v Compiegne, ač tento, jak myslím, s ústavy tohoto druhu nemá nic společného.

Nepotřebuji dodávati, že mohou v tomto domě ustanoveny býti pouze starší dívky aneb bezdětné vdovy, že budou ředitelce v neobmezené míře podrobeny a že ani mužů přijímati ani ústav opustiti nesmí.

Rovněž je jisté zbytečno poznamenávati, že není špatnějšího nápadu a zavržení hodnějšího, než dovoliti dívkám vystupovati na divadle a jejich fevnivost buditi třídím významem. To je dobré pro muže, kteří případně musí mluvit veřejně a které je nutno fevnivostí udržovati a povzbuzovati, poněvadž se musí mnoho učiti. Mladým dívkám však vzájemné fevnivosti zapotřebí není, jejich náruživosti nesmí býti buzeny, a marnivost, tato nejšpatnější vášň jejich pokolení, nesmí býti uvedena v činnost. Slabé pokárání a pochvala ředitelčina těm, jež se dobře chovají, zdá se mi dostačovati. Vyznamenávati však stuhami, nezdá se mi býti účinným a vhodným, má-li to jiný účel, než označovati dle stáří a zavaděti se tím jistý druh přednosti. Napoleon.

stech na venku zvykem, připravovat, muže i dívky v nemoci ošetřovat a aby v tomto ohledu rozuměla, čemu ošetřovatelka ze zkušenosti se přiučila, poněvadž jí to záhy vstřípeno bylo. To vše je tak jednoduché a každodenní, že není potřebí o tom dlouhého uvažování.

Co se týká oděvu, musí být jednoduchý, docela z jednoduché látky a úhledného střihu. Myslím, že v té příčině střih nynějšího šatu zcela vyhovuje. Rozumějte však dobře: ráme zakryté a úprava studu a zdraví přiměřená.

Co se stravy týká, bude postačující: polévka, hovězí maso a nějaký příkrm. Více není zapotřebí.

Neodvažují se předepsati jako ve Fontainebleau, aby se žákyň učily vařit; měl bych mnoho odpůrcův; avšak ať si své zákusky připravují samy, jakož i to, co mívají k svačině a pro dny oddechu. Sproklují je kuchyně, ne však toho, aby si pekly chléb samy. Výhoda všech těchto věcí bude, aby se cvičily v tom, co jednou budou muset konat a aby jejich čas byl vyplněn řádnými a užitečnými věcmi.

Jejich pokoje budou vypraveny jejich ručními pracemi; budou si samy hotoviti své košile, své ponožky, své šaty i výstroj své hlavy. Dle mého názoru jest všechno to velice důležité. Chci tyto mladé dívky učiniti užitečnými ženami, jež přesvědčen, že je tím učiním i roztomilými. Nechci je učiniti šviháčkami. Dobře šití se dovědě, kde si své šaty dělají, sám a tím se šití i vrátí.

Tanec je pro zdraví žákyň potřebný; nechť je svéží, avšak ne opěrní. Hudbu dovoluji, avšak jen zpěv.

Do jisté míry bude dobře mlt na zřeteli školu v Compiegne. V Ecouen jako v Compiegne ustanovíte učitelky, které vyučují šití, střihu, vyřívání atd., jakož i přípravě léků, zákusků, jak jsem již výše udal.

Řekne-li se mi, že do ústavu nebude velký nával, odpovídám, že si toho právě přeji, neboť jsem toho náhledu, že nejlepší výchovou je výchova mateřská, proto hlavně je mým úmyslem, oněm dívkám ku pomoci přispěti, jež své matky ztratily, anebo jejichž rodiče jsou nezámožní; jestliže konečně bohatí členové čestné legie budou pohrdati, své dcery do Ecouen posílají, nezámožní naproti tomu si přáti, aby zde přijaty byly, a jestliže mladé dívky, na venek se vrátivše, získají si pověsti řádných žen, pak jsem svého cíle došel a jsem přesvědčen, že i ústav nabude nejsprávnější a nejlepší pověsti.

Při tomto předmětu musíme opomíjeti vše, co by úsměv budilo. Nevychovávám modistky ani komornice ani hospodyně, nýbrž ženy pro prosté a nezámožné domácnosti. V nezámožné domácnosti jest hospodyně matka.

S výjimkou ředitelce jsou muži z ústavu vyloučeni. Nikdy nesmí muž dovnitř býti připuštěn, pod jakoukoli záminkou. I práce zahradní budou vykonány ženami. Chci v tomto ohledu, aby ústav v Ecouen zachovával zcela

člověk, který mnoho mluví, nepracuje, netvoří. A tento rys povahy provází ruské děvče i do lycea, na universitu: všetečnost se nechutí k vážné, spofadané práci, zájem prchavý, rozptýlenost, nicotnost duševního obsahu, při tom umíněná vrtolivosť a posuzovačství všeho a každého, a pak ovšem nespokojenost se vším a s každým. Nemí tedy náhodou, že při všech veřejných nepokojích, zvláště studentských, studentky mají hlavní slovo. Emancipace toho způsobu není nikde tak vyvinutá jako na Rusi, emancipace totiž ode všeho... — V některých uvedených rysech nalézáme jakoby staré známé z ruské povídky a románů, hlavně ony rozvláčné a rozblhavé a nelogické rozhovory, mnohdy otázky a odpovědi o ničem; arciť káže se nám odjakživa, hledati i v nich jakousi zvláštní moudrost, životní názor hloubavých duší, přesto, že zdravý cit nám našeptává, že to vlastně jenom nudné, sebe obelhávající zabíjení času, se kterým líný, nečinný život ruský neví co počíti.

»Hiládka.«

Rakouská hymna již prožívá 62. rok. Dne 27. března 1854 totiž panovník schválil text kustoda Jana Gabr. Šedla. dle návrhu ministra Becha. Nápěv však jest mnohem starší; pochází od Haydna a byl (se slovy od Haschky) poprvé úředně zpíván 12. února 1797 o narozeninách císaře Františka, který jest i v 1. verši jmenován. Sluší si povšimnouti, že první věta má podstatně též nápěv, jako začátek slavnostního zpěvu »Pater noster«. Nemí ovšem známo, zda skladatel začal tak melodii schválně či mimoděk. Tolik však jisto, že nejproslulejší skladatelé při tvorbě nejvznešenějších melodií velice rádi brali na učení z římského chorálu, ze zpěvu církevního krásy nevaňmouci. Vždyť na př. nejkrásnější melodie v některých slavných operách jsou parafrází velebného »Ite missa est«. Wagner zase využil chorálních melodií jiných. Ant. Dvořák velice často sedával v pražském chrámu emauzském, naslouchaje v zbožném zamčení mistrně přednášenému chorálu. A stopy jeho dojmů jeví se v komposicích mistrových zřetelně. — Před stoletím, kdy chorálů věnovali skladatelé zvláštní pozornost, ovšem tím spíše bylo možno, že Haydn (1732—1809) užž úmyslně melodie chorální k velepisni, jež měla býti zároveň modlitbou.

Státní nadace katolické v Čechách v době pobělohorské. V VII. ročníku »Českého Časopisu Historického« na str. 194 praví T. Kalina v úvaze »Z dějin katolické reformace v Čechách: «Není nezajímavé sledovati, kolik nadání je českých a kolik německých... V několika případech byla nadání přímě zabezpečena národu českému podmínkou, že je lze udělit jen tomu, kdo je rodem i jazykem Čech, v jiném případě jen mladíkům české národnosti a jazyka. Jindy byla aspoň znalost češtiny nutnou podmínkou nebo oprávněvala k obdržení nadání před jinými uchazeči... Vyhlašovací boj se ve st. 17. vedl, ale hlavně proti kacířům, ač ovšem rány, které stihly kacířství, zasáhly zároveň těžce národnost. Nicméně to účelem a snahou protireformace nebylo. I to potvrzuji zmíněná nadání věnovaná buď jen anebo aspoň předem Čechům. Do r. 1700 je jich pět. Dvě založili šlechtici, tři kněží, z nichž dva byli jezuité. A všech pět bylo spojeno s ústavu jezuitů, hlavních představitelů a bojovníků protireformačních. Zase doklad, že mužů rázu Balbínova bylo v Tovaryšstvu Ježíšově přece jen více, než se mívá. A že také v české šlechtě byli mužové stejného katolicko-vlasteneckého smýšlení, ukazuje nejlépe pozdější o něco (1710) nadace hraběte Jana Straky, největší a po nedávném zřízení Strakovské akademie v Praze nejznámější státní nadání v Čechách, zároveň protireformační, české a stavovské (zřízené pro chudé mladíky z panského a rytířského stavu českého národu a katolického náboženství).

Nové výzkumy o autoru »Shakespearových« dramát. Již před lety dokazováno, že jméno nefestného, rozmařilého herce Shakespeara užíváno od skutečného ženíálního autora jen k zachování inkognita. Výmarský architekt Bruno Celbo v díle »Bacone entdeekte Urkunden« nyní praví, že slavný přírodopyspec, právník a státník lord Bacon z Verulamu byl vlastním synem královny Alžběty z tajného sňatku s hrabětem Leicesterem. Urození rodiče syna stále a důsledně zapírali. Právě takové životní protivenství tvořilo podklad k bolestné tragedii Baconova života. Proto psal Bacon všechna svá dramata pod jménem onoho bohéma Shakespeara. Důkazy Celbovy jsou velice důmyslné a přesvědčivé. — Významno, že v době, kdy Alžběta v Anglii tak fanaticky katolíky pronásledovala, v proslulých dramatech, do nedávna připisovaných Shakespearovi, nikdy nejsou útoky proti katolické církvi a víře. Naopak mnohá místa těch dramát jen v katolíku jeho přesvědčení utvrzují. Snad Bacon právě proto, že mu způsobili urození sektáři tolik hořkých chvil, nechtěl uměním ani nepřímou hnatí vodu na jejich mlýn.

Apoštolom chudé a zanedbané mládeže stal se Jan Bosco; stou ročníci jeho narození slaví katolíci právě tohoto roku. Narodil se Bosco 16. srpna 1815 v Murialdu blíže Castelmua. R. 1841 byl vysvěcen na kněze a přidělen k chrámu sv. Františka v Turíně. Již v prvním roce svého kněžství počal se starati o mládež opuštěnou. Brzy shromáždil větší zástup hochů v primitivním sirotčinci; toto »oratorium« čítalo již počátkem r. 1842 sto chlapců. Po dlouhých hmotných svízlech našel pro hochy Bosco dřevník, jež proměnil v pracovnu. Později na též místě vystavěl mariánský chrám a pracovnu. Mladíci, kteří se jeho správě světili, brzy doplnili počet osmi set. Bosco založil katolické spolky dělnické, imž dal zřízení podobné životu řeholního po-

názevem »Kongregace Salesiánské«. Jejím účelem jest poskytnouti pomoc chudé a opuštěné mládeži. Kongregace, která se rozšířila značně do všech dílů světa, vychovává řemeslníky, umělce, kněze a jiné inteligenty. Již r. 1891 v ústavěch Boscových se nacházelo 130.000 chovanců. Mateřský dům v Turíně měl 1400 chovanců, z nichž 900 zabývalo se prací řemeslnou a 500 studovalo gymnashum. Bosco založil též »Zbožný spolek spolupracovníků salesiánských«, který nyní čítá 300.000 členův. — Zasluky o rozvoj vychovatelství má Bosco obrovské, takže jest právem zván »katolickým Pestalozzim«. Zemřel r. 1888 v Turíně. — Staral se tedy o skutečné zůslechtění národa zcela jinými způsobem než bohatí a zlátní zednáři, kteří k vůli vlastním sobeckým zájmům mladé lidi učili zákeřným předpadům a nepřítelnému řádění proti všemu katolickému.

**V říjnu
se začne
rozesílati**

PRAVDOU KE CTNOSTI

**Lidová kázání na všechny
neděle a svátky roku
církevního.**

Promluvil a vydal
nákl. Politického Družstva
tiskového v Hradci Král.
(Knihovna Obnovy čís. 25.)

Antonín Kaška,
děkan v Kostelci n. Orli.

Řada I

Sbírka obsahující asi 21 tisíc
korýš archů velké osmanky
(stran 35') vyjde koncem
září t. r. Obsahuje 75 thematic-
kých kázání. — (Cena asi
4 K.) Důstojné duchoven-
stvo předem na sbírku tu u-
porozňuje. Odpověčovati
netřeba — aspoň se duchov-
enstvu diecese královéhradecké,
které autora po 30 let
přisobí, jeho kněžského
předstře zná.

**Objednávky k záznamu přijímá již nyní
Družstevní knihkupecství v Hradci Králové.**

Obrana.

K poměram v 18. století. (Dokončení.) Tedy zkrátka pro Jesuity by bývalo zcela bezúčelno kopírovati v 18. stol. takovou husitskou slavnost, jež upadla v zapomenutí již ve stol. 16. Nebylo potřebí podstrkávati nový obsah do té formy, která už dávno neexistovala. Nadto kdo seznává povahu Jesuitů z vážných dějepisných knih a nikoli z krvákových a jinak sensačních románů, ten velmi dobře ví, jaký cítili Jesuité odpor k napodobení čehokoli heretického. Věř-li posud některý naivní člověk na »hadí potměšilost« a tajné úskoky Tovaryšstva, tož se nachází na cestě nejbudnější, vyšlapané různými romantiky. Ani husité ani lutherští ani Čeští bratři nevedli si tak otevřeně jako Jesuité. Historie tří hlavních sekt ve století XV. a XVI. v Čechách jest důležitým feťcem utajování, chytrých výmluv a omluv. Novoutrakvisté a Čeští bratři skrývali své konfesní rozdíly i své plány před mocí světskou, jak jen mohli. I když na vyzvání předkládali svá vyznání víry, opatrnou stylisací hleděli přelkenouti na oko veliké rozpory mezi konservatismem a vlastním radikálismem. Tato chytrost hraničila s klamáním veřejnosti. Zato však Jesuité bez obalu veřejnosti předkládali katechismus jasný a šířili jej v statisících exemplářů. Nenechávali nikoho v pochybách o svých úmyslech; jako synové církve všeobecné nepokrytě vyznávali, že jest jejich snahou sjednotit pod správou papežovou celý křesťanský svět. Světská chytrost v 2. polovici století XVI. lákala smířiti se aspoň s přijímáním pod obojí způsobem. Vždyť papežská stolice sama na houževnaté naléhání z Čech r. 1564 kalich povolila. Jesuité však dobře prohlédli utrakvistické předstírání; věděli, že obsahem jejich kalicha jest něco jiného, než co věřila katolická církev. Ačkoli si tedy u nerozhodných kalíšníků na venek škodili, přece jenom otevřeně poukazovali na výstřednost, které pod záštitou kalicha bujely. Starali se o to, aby ten zvyk z kruhu orthodoxních synů církve byl zcela odstraněn. Jejich důvodné stížnosti také nalezly v Římě slucha, takže r. 1571 koncese kalicha byla zrušena. Jestliže Jesuité tedy i v této příčině vystupovali s otevřeným hledím, nedalce se másti nadějí na chvilkové úspěchy, pak jest lehce vysvětlitelné, že také v jiných směrech nehodlali napodobiti utrakvisty. Bojovali proti husitskému udlení Eucharistie (pod o-

bojí způsobem) nemodulntám, ozývali se i proti svátku Husova!

Neznáme ani jediného liberálního románu českého, který by zřetelně osvětlil zevnější polovičatost, ramenářskou, neurčitá prohlášení a zálučné cestíky českých sektářů, ačkoli křiklavého materiálu jest zde plno. Co všechno již r. 1862 nám Qindely objevil! A podivno dost; proč o takovém jednání mluví i vážní historikové s oklikami, aby celá povaha těch manévřů se neukázala v pravé podobě. Ty vlastnosti, které nazvali naši odpůrci »jezovitsmem«, objevovaly se právě v hojné míře u těch, kteří proti Jesuitům houževnatě bojovali.

Právě čteme v liberálním tisku lacinou reklamu. Poukazuje se tam, že odmítavé stanovisko proti »Temnu« zaujala jak katolická »Vlast« tak evangelický »Hus«. A z toho tento úsudek: »Nic nemůže býti umělcí lepší zárukou a skvělejší důkazem, že umělecky i historicky stojí na správné cestě, než tato interesantní shoda v nazírání obou kněžských tiskových orgánů.« — Tohle jsou však jenom staré, hodně opotřebované důkazy liberální logiky. Odmítnou-li dva protichůdné listy na př. politiku papeže Jana XXIII., jest to nejskvělejší důkazem, že tento muž byl na správné cestě? Záruka a důkazy nenaleznou se ve frázích, nýbrž ve zkoumání důkaznosti obou časopisů. V době, kdy se mluví tolik o vědě a potřebě přesné logického myšlení, jest přece potřebí zkoumati důvody obou žalobců; vymýti se to, co se ukázalo jako bezdůvodná fráze a pak se kriticky zváží věcná myšlenková zrna, věcné důvody i protidůvody. Potom teprve možno prohlásiti, pokud kritiky dvou kontrastujících listů mají pravdu anebo — pokud činí spisu reklamu. Katolíci takového pečlivého srovnání vážných kritiků ovšem se nezaletnou.

A že by dokonce protest pronášený s hlediska historického mohl bezděčně býti »nejskvělejší důkazem« umělecké (!) hodnoty díla literátova, to se dovidáme teprve nyní. Dle této zásady by vydali nejskvělejší vysvědčení Homérovu básnickému umění učenci již prohlášením, že řečtí bohové byli vymyšlenými. Naopak zase kritikové by pohýbili slávu Danteho, kdyby prohlásili, že obrazy z jeho »Očistce« jsou skutečností.

Nuže — ve »Vlasti« jsou poznámky velice věcné, klidné. V 7. čísle »Husa« celou dlouhou kritikou probíhá zcela zbytečné rozechvění nad tím, že Jirásek sektářskou vírou a mravnost nepovýšil na vysoký prestol nad daleko nižší úroveň náboženského života katolického. Všude z té frázovitě mnohomluvnosti vyzírá sklon k mínění, jakoby jen a jen sektáři byli předními strážci a dědici evágelia a jakoby katolické snahy o reformu náboženského života byly pouze touhou po byrokratické reakci, pouze náboženskou dekadencí. Prý Jirásek stojí »na druhé straně dobrého i zlého«. Sprostný čtenář vidí jeho hrdinky a hrdiny »jako samé hodné, byt i v tom a onom pomýlené lidi... Koníáš je... skoro horlivější, obětavější nežli tajní predikanti... Jezovité Mateřovští jsou ve svém také jen přesvědčení a věrní.« P. Danielovi pro zůstání jazyka českého se »i celé jeho jezovitsství musí odpuštit bezvěšého... Všichni ti lidé z temné doby protireformační jsou napofád jen hodní lidé, ani jediný z nich nemá lotrem... Snad to je právě autorova tendence, jeho studium: Temno v temnu nechat... Temno v Čechách bylo a temno v Čechách jest... Dokud se našeho národa výkvět nezačne ohlížet po hvězdě z Jákoba, po hvězdě jasné a jitrní ze Zjev. 22. 16, dotud se u nás nerozestne.

Tak a podobně vzdychá privilegovaný strážce evágelia, že Jirásek neprohlásil za bezcharakterní zločince ty naše předky, kteří si dovolili vyznávat i čísti evágelium v rámci katolické církve. Myslí-li, že bylo by potřebí označiti také některé »protireformační« lotry — jen opatrně s tou flintou! Nikdy v Čechách nebylo krutějších náboženských exekutorů, denunciantů a inkvisitorů, jako právě v lůně církve husitské. Žádná česká konfese neprolila tolik krve z náboženského záští jako církev husitská. A byli snad ti všichni nepřátelé katolictva lotry? Kritikovati patrně není známo, jak vynikali již před Bílou horou Jesuité nad predikanty jak hlubokou učeností tak mravní kvalitou. Že otcové Tovaryšstva prodělávali celý feť užtrpení i tam, kde se zakotvili pevně, o tom patrně privilegovaný znalec české historie náboženské neví pranic.

P. Danielovi nikdo nemusí odpoušteti »celé jeho jezovitsství«, protože právě podstatná náboženská činnost Jesuitů jest jejich přední hloubkou; kdyby bývali měli trochu toho jesuitství před Bílou horou sobečtí sektáři, nemusili již před válkou propadat úžasné dekadenci. Spíná-li kritik ruce nad »hroznou protireformační tragedií«, má se mu hned vybaviti vzpomínka, jak husité pobíhali statisíce vlastních krajanů proto, že tito se vzpírali duševnímu násilí fanatiků, jejichž divoké náboženské představy odvaly brzy vítr jako plevy zcela bezcenné. Vzpomíná-li s ošklivostí na Koníáše, bezděčně nás nutí k přemýšlení o celých tisících nevzdělaných, sveřepých Koníášů tábořských.

Že je posud leckde temno, to jest velkou vinou našich nepřátel, kteří schválně zamlčují velice temné skvrny na rozvoji českého sektářství. — »Hvězdu z Jákoba« pak rozhodně neobjeví ti hy-

nějsí sektáři, kteří z fanatického zájmu podporevali protikřesťanské proudy »Volné Myšlenky«: Kdo v nynější době hájí autoritu bible statečněji než Jesuité? Jsou to snad ti sektáři, kteří podporují tiškopisy, v nichž se důvěra k historickým údajům bible podkopává?

Kam zabředl národ v průvodu rozmanitého sektářství na poli mravním, o tom podávají úžasné dokumenty listiny českých sněmů, surové polemické traktáty, jímž se častovali sektáři navzájem, nejhorší vzájemné obžaloby, přecháště popravu a vězení přeplněná velikými zločinci. Skutečnost a kriminální statistika z doby předbělohorské mluví zcela jinak než nasládlé, elegicky naladěné romány. A kolik bylo mezi těmi zločinci Jesuitův? Ti, kdož se lišili od katolíků vírou, hned si brali patent na vyšší mravnost; ale ti, kteří spílali Jesuitům nejhrůšněji, sami se jim neodvažovali vytýkati skutečné hříchy, nekřesťanské občanské úhony; a tato okolnost světle svědčí ve prospěch Tovaryšstva, které podnikalo v Čechách po půl století cestu křížovou, aniž jednotliví členové ze všeho měli nějaký prospěch osobní.

Jirásek ví dobře, proč se na mnohých místech odmítl; právě naši protivníci zato mu mají býti vděční. Také dobře poznal, že nyní již není možno obetkávati libivou pavučinkou glorioly: velice prosaické výjevy z doby husitské. Sta nových dokumentů by se postavila na odpor. Proto se uchýlil do století, jemuž naši veřejnosti byla posud věnována pozornost nejmenší. Ale to nedovede popřít nikdo, že v době té, kdy Jesuité ovládli pole, křesťanská mravnost v Čechách se zvýšila obecně. A kdo stavěl žulové pilíře k vyšší, praktické morálce národa, ten také pracoval nepřímo na zachování českého lidu. Vřelý cit vlastenecký jest jen přirozeným výsledkem u lidí hluboce morálně založených. A právě katolíci probuzenci ukázali, jakou sílu a obětavost rozvinouti dovedou. — Těmito řádky také chceme rozvěklé debatě učiniti konec.

Sochy, oltáře a j.

provádí absol. c. k. odborné školy
a c. k. umělecko-průmyslové školy
Jan Dušek v Chrudimi.

Za válečného ruchu.

Zlatý klas spasí nás! Válečný pomocný úřad c. k. ministerstva vnitra ve Vídni I. rozslal provolání, v němž chválí, jak obyvatelstvo rakouské vítězně se postavilo na odpor nepřátelskému pokusu o naše vyhladovění — dílem neupravnou plí zemědělců, dílem spofivou potřebou. Právě dále: C. k. zemědělská společnost ve Vídni navrhuje všem zemědělským kruhům, aby uspořádaly schůze, v nichž by tomuto úspěchu rakouského zemědělství dostalo se přiměřeného důrazu. Tímto hromadným projevem posílí se v nejširších vrstvách obyvatelstva důvěra ve šťastný výsledek našeho zápasu. Avšak i dále ven za naše říšské hranice, do neutrálních států a až do nepřátelské země pronikne zvěst, že úmysl zmocni naší otčinu vyhladověním, ztroskotat se na sře zemědělství. Při slavnostech má se prodávati odznak, sestávající ze zlatého klasu, který bude mít na listu průpověď: »Zlatý klas spasí nás 1915.« Cena tohoto klasového odznaku má obnášeti 30 hal. a dlužno příslušné objednávky zaslati Válečnému pomocnému úřadu c. k. ministerstva vnitra ve Vídni I., Hoher Markt č. 5, jenž přejímá risiko s opatřením spojené: pokud by spolky a komitety, které se obírají místní válečnou péčí, převzaly prodej odznaků, obdrží odznak za cenu 24 hal., takže jim 6 hal. z každého odznaku zbude pro místní účely válečné péče. Čistý výnos z prodeje má se odvésti z části všeobecné válečné péči, z části pak zvláštnímu účelu zvelebení zemědělství v jednotlivých zemích k rukám politického zemského náčelníka, a to tím způsobem, že se z tohoto výnosu budou udílet stipendia a studijní příspěvky synům rolníků, kteří ve válce padli nebo stali se invalidními, aby se jinoši ti vzdělali na zímních školách, hospodářských středních školách atd. Obnos na tyto zemědělské účely připadající stanoví se u odznaků zemědělskými korporacemi objednaných a 30 hal. zaplacených na 15 haléřů, u odznaků prodaných shora zmíněnými spolky a místy pro válečnou péči na 10 hal. z každého odznaku. Bylo by velice vítáno, kdyby se v každém místě zřídilo komité, které by u připojení k uvedené shora schůzi, případným bohoslužbám nebo též samostatně v dotyčném čase prodej žhového odznaku zahájilo a tím ke zdaru celé akce přispělo. Pokud by se zamýšlel prodej na ulici, třeba vyžádati si potřebné povolení u příslušného okr. hejtmantství a při organizaci prodeje o to pečovat, aby se vyhnulo všeliké zneužití. — I tento podnik válečné péče natno podporovati horlivě. Odporujeme k úvaze všem přátelům.

Ve znamení vítězného klasu. Zemědělská společnost ve Vídni uspořádala pod titulem »Ve vítězném znamení klasu« velkou schůzi zemědělských a lesnických společností a spolků ve Vídni v budově zemského sněmu. Mimo jiné dostavili se páni arcivévodové Leopold Salvátor a František Salvátor, společný finanční ministr šl. Koerber, ministerský předseda hr. Stürgkh, ministři bar. Heilmold, bar. Engel, Zenker, Georgi a bývalý ministr války bar. Schönaich. Předseda zemědělské společnosti bar.

Chronisch, uvítal účastníky a zdůraznil, že účelem jejím jest dokumentovati, že se rakouskému zemědělství podařilo úspěšně čelit vyhladověvacímu plánu nepřátel. Skončil provoláním slávy J. V. císaři, což bylo nadšeně opakováno. Ministr orby Zenker vykláčil ve svém proslavu obtížné poměry, jímž zemědělství ve válečné době trpělo a pravil, že dnes, kdy jest sklizeň zabezpečena, můžeme s klidem pohlížeti i do druhého spotřebního roku v této válce. Promluvil pak o opatřeních, která učinila vláda k zabezpečení spotřeby a pravil, že můžeme-li dnes konstatovat s pýchou, že se vyhladověvací plán nezdařil, dlužno děkovati vedle neúporné práce našich rolníků, přizpůsobení se obchodu dobám válečným a zvláště také všemu našemu konsumujícímu obyvatelstvu, které svou spotřebu přizpůsobilo zásobám a přinášelo ochotně všechny oběti. Ředitel kanceláře pro pomoc za války princ Ed. Liechtenstein podal zprávu o péči za války a o pomocné akci »Ve znamení zlatého klasu«. Na znamení vděčnosti zemědělců nad vyhladověvací válkou má býti nosen »Zlatý klas«, jímž již bylo kanceláři pro pomoc za války koupeno půl milionu. O haléřů z každého klasu připadne lokálním úřadům pro péči za války, 15 hal. sirdům po zemědělcích anebo dětem invalidních zemědělců, k čemuž v každé koruně zemi pořídí se fond, z něhož synové obdrží stipendia k návštěvě zemědělských škol.

Katolické řády v Německu za světové války. Jakmile válka vypukla, již se hleděli obohacovati různými obchodními a agenty ve všech státech rafinovaným způsobem, takže bylo nutno učiniti jejich hanlivosti přítrž důraznými tresty. Jestliže pak katilínarská individua začala mámiti lid podvodným tvrzením, že válku chtěli a začali »klerikálové«, hned se naskytla otázka, jakou vlastně kořist katolíci a zvláště kněží a jeptišky z válečného ruchu mají. Svou práci zdvojnásobili a k veliké námaze přistupují ještě jejich četné dary. I z hubených úspor podporují kněží a kláštery občany válkou postižené. Tak vyhledá ten hmotný zisk, nehledíme-li ani na veliká pronásledování kněžstva v Itálii a Francii.

Německý list »Caritas« podává tuto zprávu o činnosti katolických řádů v Německu za války od 1. srpna do 31. prosince 1914; tedy za dobu polovice roku: »Řády kontemplativní měly v poli 171 vojínů; 41 bylo vojenskými kněžími, 74 ošetřovalo raněných a nemocných 379, při čemž bylo 17.559 ošetřovacích dnů. Řády s duchovní správou poslaly do pole 810 členů, 39 bylo vyznamenáno. V duchovní správě vojenské působilo 268, u zdravotního oddělení 498; v lazaretech, nákladem klášterů zřízených, ošetřováno 1800 raněných. Z misijních společností stálo v poli 520 mužů; 81 bylo vojenskými kněžími, 1400 vojenskými zdravotní, zvláště ve vlastních domech řádových, ošetřili 4172 mužů po 104.788 ošetřovacích dnů. Řády laiků (Milosrdní bratři, školští bratři atd.) většina byla zařazena do služby sanitní; v poli bylo se zbraní 461, u sanity v poli 120, doma 516; poslední ošetřovali 10.859 mužů po 318.176 dnů. Tedy jednotlivé řády a společnosti zúčastnily se ve válce do 1. ledna 1915 takto: 1963 vojáků (232 raněno, 62 padlo); 1807 bylo u oddělení zdravotního (386 v poli), ošetřovali 19.210 raněných a nemocných po 440.523 dnů ošetřovacích. I ženské řády ze všech sil snažily se zintřížiti bídu i rány, jež v jejich okolí nebo i jinde zasela válka. Ošetřování nemocných a chudiny v poli a etapních obvodech věnovalo se 1054 sester. Františkanky 393, borromejky 212, sestry sv. Vincence a Klementa 198. V lazaretech doma pracovalo 11.502 sestry (2499 sester sv. Vincence, 2219 františkánek, 1166 borromejek), ošetřovaly 270.250 vojnů po 5.829.093 ošetřovacích dnů. I řády vychovávající ošetřily v lazaretech na 35.000 mužů. Řády pak čistě kontemplativní, pro věčnou svou klausuru, neopustily ovšem prahu svých fidelejších domův, ale šitím prádla pro vojny v poli i nemocnice a různými dary i ony snažily se prokázati vlastní platné služby. Dr. Liese tvrdí, že činnost řádů v Německu ani ne za půl roku v nynější válce převyšuje činnost za celou dobu války 1870—71.« — »Hilfka« k tomu dodává: »Že němečtí katolíci přehledy takové pilně sestavují a uveřejňují, vyplývá z menšinového poměru jejich v říši. Pracují pro přítomnost, ale hlavně pro budoucnost. V Rakousku řády, poměrně ovšem četnější, zajisté rovněž bedlivě konají své říšské povinnosti, ve směru jak nábožensko-lidumilném, tak obranném. Jednotlivosti jsou tu a tam, jistě ani ne z polovice uveřejňovány v novinách; celkového přehledu není; bude snad zhotoven až později. Pomluvačů z řemesla nebude ovšem ani číslicemi možno přesvědčiti, neboť o majetkových poměrech »bohatých« klášterů mají názory dětinsky fantastické, o skutečných výdajích pak dětinsky naivní. Blízké a známé nám kláštery na př. úplně vydrží průměrně skoro toliký počet rekonvalescentů, kolik mají členů. Kdo trochu věci rozumí, může si vypočísti, kolik to obnáší a kolik dávk by asi dle toho připadalo na lidi s tisícovými příjmy, kdyby měli poměrně tolik věnovati na stejný účel, jako věnují kláštery. Jinak ovšem zase možno ze zkušenosti té vyvoditi, jakého nepětí si hospodářských doba vyžaduje, má-li o všechny jak náleží býti postaráno.«

Časová filosofie v zákopech. Když se volá k naložených vozů anebo v zákopech dlouhou chvíli sedí, přejde v jeho hlavě myšlenky, které tam dříve vejskaly.

ly. A tak byl zaplán dělá. Horární produkt, vojáky, z něhož vyjímáme: Kotel s manometrem na výrobu páry desinfikuje všecko — jenom ne kůži, protože tato se horkem značně smrští. Je tedy úplně nemožno desinfikovati celého člověka, protože by mu pak byla kůže příliš krátká. Kdy a jak se dostaly vši na svět a do košile, nemohu říci, protože se to stalo jistě tajně. Snad jsou to zakletí falešní přátelé anebo nevěrné milenky. Tuť se k tobě, tuť a najednou tě začnou kousat. České jméno toho hmyzu jistě jest odvozeno od slova ves (veškerý), protože veš může mít každý. Vší žijí obyčejně ve velkých, dobře organizovaných společnostech s heslem: Jen ke kůži! Jejich rodinné poměry, spočívající na polygamiích, jsou velice rozhárané, takže se některá veš může státi třebas i vlastní babičkou. Nevěra v té organizaci nepadá na váhu. Žádná členka nezloutne závistí a zářlivostí ani nerudne hněvem. Proto zde sebevražda z rozháraných rodinných poměrů neexistuje; taková okolnost jest úplně v soulasu s jejich klidnou povahou. Život jejich plyne sice stále ve znamení teplého jídla a přítulnosti, ale násilná smrt je kosí obyčejně v květu života. Sešlostí věkem umírají jenom velice zřídka. Na jejich záhubu se připravují různé vodičky, které však jim jdou k duhu — ale ještě lépe samým výrobcům. Čtyři delší nožičky má veš k lezení, dvě zvláštní, aby si zakryla čich, když jí něco nevoní. Těmito tvory jsou nejhrůšněji obydleny krk a ramena. Pak teprve přijde teplý pás rovníkový. Nohavice jsou méně oblíbeny. Jestliže se vši dovolí nerušení najedení, pak přestane kousat i bez drbání. — Ratno, že naše vojny humor neopouští nikde ani při veliké námaze.

Skandály s armádními dodávkami má země skandálů, Francie. V rozpočtové komisi francouzské sněmovny byly přetřásány. Zpravodaj posl. Buret uvedl mezi jiným, že dodávka obilí pro armádu svěfena dvěma spekulantům v ceně 24 mil. fr., ačkoliv vojenská intendantura několik dní před tím obdržela nabídku pařížské obilní bursy s cenou 18½ a 20 mil. fr. Jeden z obou spekulantů vydělal tím způsobem 2 miliony franků.

Když kachna, toť ať stojí zato. Francouzská Hervéova »Querre Sociale« přináší zprávu, která překonává všechny dosud na světě vypuštěné pověsti a tajemné povídky. Jistá vysoce postavená katolička (!?) plše zmíněnému listu: Je pravda, že muž, jenž vykonává papežské funkce, není pravý Benedikt XV., nýbrž falešný papež. Tento padělaný papež (Benoit XV. en toc) byl prý na přání císaře Viléma (I) a prostřednictvím kölnského kardinála Hartmanna zaměněn za pravého, protože jeho sympatie k Francii vzbuzovaly rozhořčení sv. kolegia, příznivého Německu. Pravý papež jest uzavřen v jistém benediktinském klášteře a jeho zástupce jest španělský kněz, vychovaný v Itálii, jenž byl odkryt na jisté faře v biskupství Viterbo a podobá se velmi Benediktovi XV. — »Querre Sociale« zprávu zaznamenává, nevěří jí ovšem a praví: »Tato neuctivá legenda vznikla asi proto, že Benedikt XV. učinil několik věcí, které různé pány v Římě mrzily a kteří by si takovou věc přáli. A vyslovené přání v ústním podání stává se skutkem.« — My dodáváme: Ovšem i dodatek starého anarchisty je kachna!

**Pensionát Voršilek
v České Skalici.**

Trojitídní soukromá dílní škola měšťanská německá. S ní spojeno praktické vzdělání chovaneč v kurzech hospodářských a obchodních, jakož i vyučování cizím řečem, psaní na stroji, hudbě, malbě, ručním pracím atd. Krásná poloha, velká zahrada, vřadné místnosti.

● vydatná strava ●

● školní rok počíná 15. zář. ●

● Další zprávy podá ochotně představená. ●

Národohospodářská hůlka.

Výsledek nákupu obilí obilním ástavem válečným v Čechách zůstává daleko pozadu za potřebou. Vím toho má ona část zemědělců, která počítá s tím, že později budou přejímací ceny zvýšeny a důsledkem toho své obilí nedává mláttiti a k prodeji nemabízí, ač by mohla. Byv k tomu zmocněn vládou prohlásuj tímto, že čekati na pozdější zvýšení cen je úplně marné. Majitelé obilí, kteří přesto budou i nadále zadržovati své zásoby, pomáhají věci našich nepřátel, prohřešují se proti vlasti a vydávají se nejostřejším státním opatřením, která v nejbližší době nastanou, kdyby bylo při dosa- vadním postupu zemědělců setrváno. — C. k. místodržitelství pro království České. V Praze, dne 8. zář. 1915. C. k. místodržitel: Max hrabě Coudenhove v. r.

To bývaly lody! V hostinci »Schenkhoř« nyní »Krone« v Jablonci nad Nisou byl r. 1800 vydán účet za svatební hostinu: Hovězí maso, 90 liber za 12 zl. Vepřové, 25 liber, 6 zl. 49 kr. Velké uzenky 2 zl. Malé uzenky, 58 kusů, 1 zl. 56 kr. Pivo, vědro, 5 zl. 15 kr. Chléb 3 zl. Rýže, 1 a půl libry, 36 kr. Hrách, osmina, 1 zl. 4 kr. Jablka 56 kr. Sůl a mouka 33 kr. Koření 10 kr. Křen 10 kr. Máslo, půl libry, 13 kr. Dříví a námaha 2 zl. 45 kr. Summa 37 zl. 16 kr.

O hospodářském využírování divokého kaštanu pší »Nár. Listy«: Před divokého kaštanu má trpkou, hořkou chuť, podobnou jako žalud. Ale tuto nepřijemnou chuť lze zcela odstraniti tím, že dáme kaštaný vařiti a než značnou, stejného hůlko-

líkráte vodu a nalejeme na ně jinou. Takto vařené kaštiny chutnají téměř jako kaštiny jedlé, jen s tím rozdílem, že nejsou tak sladké. Přesto však může být koňský kaštan zcela dobře lidskou potravinou. V dobách hladu byla mouka z kaštanů, vyluhováním zbavených trpké chuti, mísená s moukou obilnou. Vařené kaštiny jsou také znamenitým sypaním pro drůbež, kdežto sušené jsou dobrým krmivem pro dobytek. Kaštan je jedním z plodů, které už dnes průmysl zpracovává různým způsobem. Nejen že se z něho připravuje kávová náhražka, ale také šňupákům poskytuje požitku. Z kaštanů vyrábí se proslulý schneebergský šňupavý tabák; také dextrin, pomůcka pro lepení, se připravuje z kaštanů. Lidé, stížení reumatismem, dívají se vděčně na celý kaštanový strom. Z jeho květů i plodů dělají se různá znamenitá mazání, prý jako zázrakem zahánějí reumatické bolesti. Průmysl lihovarský dávno již oceňuje kaštan pro jeho značný obsah škrobu. Kůra kaštanu dává dobré třešlo a barvivo, a mimo to náhradu za jeden z nejdražších léků, chinin. Připočteme-li ke všemu vypočtenému užítí, který dává divoký kaštan člověku, ještě okolnost, že na jeho krásných květech nasbírají z jara včelky na metrické centy medu, uznáme, že je tento stále ještě málo ceno- vaný strom jedním z nejužitečnějších.

Královéhradeckou bankovní jednotu v Hradci Králové doporučujeme co nejlépe při veškerých obchodech bankovních a uhelných. Podporujte při každé příležitosti svůj vlastní podnik.

Zprávy místní a z kraje.

Dekorování hrdinných vojáků a slavnostní přísaha dělostř. pluku č. 27. Krásnou a dojemnou slavnost domáci konal ve středu 8. září zdejší domáci dělostřelecký pluk. Ráno účastnil se bohoslužby v garnisonním chrámu Páně, kterou konal místní polní kurát dp. Stan. Kordule za přítomnosti všech P. T. pp. důstojníků pluku, zástupců politických a samosprávných úřadů. Po bohoslužbě odebrali se všichni účastníci za ladných zvuků kapely 39. pěš. pluku na vojenské cvičiště, kde před ozdobeným dělem vykonána dojemná slavnost dekorování vojáků, před čímž promluvil k vojákům o významu dne tohoto komandant p. nadp. Kelter německy a dp. kurát Kordule česky. Poté bylo vykonáno dekorování, po němž případné, výstižné promluvy přednesli k významným vojákům stančí velitel p. plukovník Florian, p. místodržitelství rada, signatur a p. purkmistr dr. Ulrich. Pak následovala slavnostní přísaha nově narukovaných vojáků, před kterou přednesl vlasteneckou promluvu, prochnutou láskou k císaři a vlasti, o významu, svatosti a závaznosti vojenské přísahy k mužstvu v obou zemských jazycích dp. polní kurát Stanislav Kordule. Dojemným byl ten okamžik, když vojáci, zdvihnuvše tužné své pravice, skládali před ověšeným dělem přísahu věrnosti císaři a vlasti. Krásná a dojemná tato slavnost zakončí jistě v myslí všech vojáků a účastníků milé upomínky pro budoucnost. My pak zdejší občané radujeme se z úspěchů chrabřích druhů svých a vavříny slávy jejich jsou nám ctí a ozdobou.

Štít železného brance v Hradci Králové, pořízený městem ve prospěch vdovského a sirotčího pomocného fondu veškeré ozbrojené moci, umístěn jest ve vestibulu průmyslového musea a přístupen každou středu, jakož i neděli a svátek od 9—12 hodin dopoledne. Během tohoto týdne účastnily se zatloukání hřebů obecné školy v Novém Hradci Králové, Probluzi, Divci a Praskače, vedené správami škol a členy místních školních rad. Příspěvky štítu zbrojnoše vykazují do dnes sumu 2014 K 70 h. Účel jeho, poskytnouti účinné pomoci vdovám a sirotkům po padlých vojácích, se obecnstvu nejvíce doporučuje.

Usnesení městské rady ze dne 6. září 1915. Výkaz pokladní hotovosti ze dne 21. a 28. srpna vzat byl na vědomí. — Do aprovisační komise povolán byl jako zástupce úřednického konsumu p. Fr. Řehák, c. k. berní oficiál. — Dopis c. k. místodržitelství stran organizování nákupu postoupen byl aprovisační komisi a dopis c. k. okr. hejtmanství ohledně zřízení stráže bezpečnosti ze řad občanstva městskému zastupitelstvu. — Svolán bude domobranecký dorost k vojenské výchově. — Pl. P. Relichové, chotí profesora, uděleno bylo povolení k obývání nádvorní budovy ve dvoře domu jejího čp. 477. — Na vědomí byla vzata zpráva správy elektrárny o nálezu c. k. místodržitelství ve příčině kolaudace elektrárny na Orlici. — Panu JUDru K. Procházcevi povoleny byly stavební změny v domě jeho čp. 251. — Okresní výbor schválil návrh lesní těžby z obecních lesů na rok 1916, což vzato bylo na vědomí. — Stejně dr. A. Fischerové, profesorce v měst. dívčím lyceu, udělena byla dovolená též na školní rok 1915—16 za dosavadních podmínek.

Vyznamenání. Jeho c. a k. Výsost p. arcivévoda František Salvátor ráčil udělit co zástupce protektora Červeného kříže jménem Jeho c. a k. Apoštolského Veličenstva p. c. k. okr. komisaři JUDru Rud. Fiedlerovi v Hradci Králové v uznání jeho zásluh o instituci Červeného kříže čestnou stříbrnou medaili na červenobílé stuze.

Povýšení. Pan Otakar Maňcal, c. k. berní oficiál v Hradci Králové, byl jmenován c. k. berním správcem.

Další pochvalná uznání 18. královéhradeckého pěš. pluku. Jeho Excelence p. Karel Křítek, generál pěchoty a velitel 17. armádního sboru, zaslal starostovi města z pole dopis následujícího obsahu: »Od delší doby nalézá se pěší pluk 18. pod mým velením. Mně, který jsem svým úřadem jakožto brigádník s městem Hradcem Králové úzce spojen, jest zvláštní radostí, že mohu Vašemu Vysokoblahorodí sdělit, že královéhradecký domáci pluk posud vždy vzorně se choval a že může být čítán k nejstatečnějším plukům armády. Račiz Vaše Vysokoblahorodí přimlouv, výraz mé obzvláštní úcty, se kterou se znamenám nejoddanější: Křítek, generál pěchoty.« — Od c. a k. majora R. Tarnawského, velitele 2. polního praporu, došly starosty města tyto dopisy: »Dovoluji si Vašemu Vysokoblahorodí oznámiti, že se 2. prapor domáchoho královéhradeckého pěšího pluku č. 18 v bojích dne 4. a 15. srpna 1915 vynikající statečností a hrdinným i obdivuhodným chováním vyznamenal a od svých představených pochválen byl. Město i celý okres královéhradecký může být brdo na své udatné syny.« — Na blahopřání, zasláné městskou radou, došel další dopis od téhož velitele následujícího obsahu: »Jménem 2. praporu 18. pěš. pluku dovoluji si veličtství praporu za srdečné blahopřání, které nás neobyčejným způsobem potěšilo, veleslavné městské radě v Hradci Králové vzdáti neupřímnější a nejlepší děk, jakož i od nás všech nejsrdečnější a nejvroucnější pozdravy z pole zaslati a jest mu příjemno, že může sdělit, že se 2. prapor s Boží pomocí opět v bojích dne 18., 19. a 28. srpna 1915 vynikající statečností a hrdinným chováním vyznamenal.«

Na Stříbrný kříž odvedla jednota divad. ochotníků »Klicpera« 160 K z čistého výtežku představení »Faun«. **Úmrtí.** Dne 7. t. m. zemřel v 76. roce svého věku zaslužilý český průmyslník p. Antonín Petrof, císařský rada, c. a k. dvor. továrník pian, člen národohospodář. ústavu při akademii věd a umění, bývalý člen obecního představenstva v Novém Hradci Králové atd. Velikou svou píli, zkušeností a svědomitostí založil skvělou pověst své továrny, takže chvála Petrofových pian jde posud celým světem. Pohřeb koná se dnešního dne v Novém Hradci Králové. — V Černébově zemřel evang. farář p. Szalatnay, který pro svou skromnost a laskavé vystupování se těšil značné oblibě.

Jub. městské dívčí lyceum a spojené s ním reformní reálné gymnasium v Hradci Králové bude míti ve škol. roce 1915—16 II., IV., V. a VI. třídu lyceální a II. a IV. třídu gymnasiální. Zápis nových žákyň do těchto tříd koná se dne 16. září od 8—10 hodin, zkoušky přijímací hned po zápisu. Zápis postupujících žákyň vykoná se dne 17. září o 3. hod. Opravné a dodatečné zkoušky konají se dne 17. září o 8. hod. Pojle nedávno vydaného ministerského vynesení jest dívčí lyceum a reálné gymnasium pro studium živčí nejhodnější ústavem a přihlížejíc k potřebám živčí, povahy vyhovuje úplně svěmu účelu a vykazuje výsledky veskrze uspokojivé.

Městská vyšší škola pro ženská povolání hospodářská v Hradci Králové bude míti ve škol. roce 1915—16 všechny tři ročníky. Zápis do I. ročníku koná se dne 16. a 17. září; postupující chovanky zapisovají se budou dne 17. září o 3. hod. Opravné zkoušky konají se dne 17. září o 8. hod. — Do III. ročníku, jenž má ráz čistě praktický, mohou být přijaty také hospitantky aspoň 16leté s přiměřeným předběžným vzděláním a to na tyto předměty: účetnictví, národní hospodářství, nauka o potravinách, domácí hospodářství, vychovatelství, vaření a stolování, praní, žehlení a hospodářská cvičení, výtvarné práce a praktickou činnost v mateřské škole a v dětské opatrovně.

Divadlo. V neděli 19. září sehraje jednota »Klicpera« v Hradci Králové, holandskou veselohru »Hloupá Dorka«. Veselohra tato, těšící se na Městském divadle na Král. Vinohradech neobyčejné přízni, sehraha bude ve prospěch fondu vdov a sirotků po padlých vojácích. Záznamy přijímá již nyní p. Růžicka, papírník.

Z c. k. poštovního úřadu II. v Hradci Králové nádraží odchází, přeložen býv na vlastní žádost, do Jičína pan vrchní poštovní správce Václav Engelmann. — Úřednictvo nerado ztrácí v něm milého svého přednostu, který byl spravedlivý a opravdu kolegiální; úřad svěřený jako dobrý odborník energickou rukou povznese. V novém sídle, rodném jeho městě, přeji jemu i celé ctěné jeho rodině ze srdce všichni úředníci nádražního poštovního úřadu mnoho zdraví a zdraví.

Nepříznivá povětrnost nadělala nových škod. Pro chladna a deště velká část otav a někde i obilí je posud na poli. Nedělní větrné a deštivé počasí zaviniho značné škody. Hladina Labe mocným přílivem vod z hor i z kraje v pondělí povážlivě stoupila, takže pod železničným mostem vystoupila ryšavá, blátivá voda z břehů, unášejíc velké chomáče posečené otavy.

Seznam cen na týdenním trhu v Hradci Králové dne 4. září 1915. 1 hl: víkve 50—60 K, hrachu 80—120 K, jabl 130—140 K, krup 80—120 K, brambor 8—9.60 K, máku 100—110 K; 1 q: otrub žitných i pšenických 17.50 K; 1 kg: másla 4.60—5.50 K, vepř. sádla 5.60 K, tvarohu 60 h, 1 vejce 11 h; 1 kopa: zeln 8—22 K, okurek 3—5 K, kapusty 3—4.60 K, drob. zeleniny 1—2 K, svazků mrkve 2.40—3.20 K; 1 hl: cibule 20—28 K, jablek 6—10 K, hrušek 6—12 K, 1 bečka žvestek 2—2.40 K. — Přivezeno bylo: hl: brambor 120, cibule 28, jablek 17, hrušek 23, 85 beček žvestek; kop: zeln 42, okurek 90, kapusty 80, drobné zeleniny 230, svazků mrkve 68 a 371 kusů podsvinčat.

K slavnosti v Sebnici. Do referátu viondila se nám chyba přemístěním jmen, čímž smysl příslušného místa byl chybný podstatně. O proslovce Magra dra Šalce a vdp. Šittlera mělo být vytkáno takto: »Nato zpá-

sobem velice rozmarým pronal J. M. ndp. opat Zavoral zdravici slov. p. dru Hruškovi a velice krásně promluvil Magre dr. Šalc, vyfyzuje z Prahy sympatický projev Akčního výboru sjednocených katolických organizací a Politického družstva úskového v Hradci Král., a vysehradský kapitulár Ed. Šittler, jenž na základě Ehrenbergovy povídky »Boj a vítězství pravdy v Čechách« zdůraznil nutnost a možnost jednoty v celém našem národě.«

Na c. k. ústavě ke vzdělání učitelů v Poličce koná se zápis do cvičné školy v neděli 12. a ve středu 15. září, do ústavu v pátek 17. září o 8. hod. Reparáty jsou 16. září. Kandidáti, kteří byli odvedeni při posledních prohlídkách domobraneckých, jsou povinni choditi do školy až do svého povolání k službě vojenské.

Smičice. Za ranního jitra v neděli 29. srpna umášel vlak k posvátnému místu Svatoňovic poutníky ze Smičice. Po 200 let uctívali naši předkové v severovýchodních Čechách Rodičku Boží ve Svatoňovicích. Po 200 let nebeská Královna na vyvoleném místě vyslychala úpěnlivé prosby dětí k ní se utkájících. Takové myšlenky tkvěly v myslí všech a touha a nadšení záraly jim s tvář. Konečně zastavil vlak na nádraží svatoňovickém a sestoupilo přes 260 poutníků z osady holohlavské. Dp. Petrásek, osvědčený vůdce poutí, obezřetnou rukou za pomoci pořadatelů pp. Sourady, Kupky, Černého a Vachka uspořádal průvod. Nato za zpěvu mariánských písní ubíral se průvod ve vzorném pořádku do svatyně mariánské, aby vykonal svoji nedělní povinnost a zároveň aby při nejsvětější oběti vzýval Pannu všech panen o pomoc v těžkých dobách. Poutní kázání proslavil dp. Petrásek. Svoji úchvatnou a zdařitou řečí dojal mysl všech přítomných, rozhovně je k milování a úctě nebeské naší Matičky. A také poutníci téměř se předháněli v uctívání Božské Matěře. Zvláště vypravěnou rukou za pomoci pořadatelů pp. Sourady, Kupky, Černého a Vachka uspořádal průvod. Nato za zpěvu mariánských písní ubíral se průvod ve vzorném pořádku do svatyně mariánské, aby vykonal svoji nedělní povinnost a zároveň aby při nejsvětější oběti vzýval Pannu všech panen o pomoc v těžkých dobách. Poutní kázání proslavil dp. Petrásek. Svoji úchvatnou a zdařitou řečí dojal mysl všech přítomných, rozhovně je k milování a úctě nebeské naší Matičky. A také poutníci téměř se předháněli v uctívání Božské Matěře. Zvláště vypravěnou rukou za pomoci pořadatelů pp. Sourady, Kupky, Černého a Vachka uspořádal průvod. Nato za zpěvu mariánských písní ubíral se průvod ve vzorném pořádku do svatyně mariánské, aby vykonal svoji nedělní povinnost a zároveň aby při nejsvětější oběti vzýval Pannu všech panen o pomoc v těžkých dobách. Poutní kázání proslavil dp. Petrásek. Svoji úchvatnou a zdařitou řečí dojal mysl všech přítomných, rozhovně je k milování a úctě nebeské naší Matičky. A také poutníci téměř se předháněli v uctívání Božské Matěře. Zvláště vypravěnou rukou za pomoci pořadatelů pp. Sourady, Kupky, Černého a Vachka uspořádal průvod. Nato za zpěvu mariánských písní ubíral se průvod ve vzorném pořádku do svatyně mariánské, aby vykonal svoji nedělní povinnost a zároveň aby při nejsvětější oběti vzýval Pannu všech panen o pomoc v těžkých dobách. Poutní kázání proslavil dp. Petrásek. Svoji úchvatnou a zdařitou řečí dojal mysl všech přítomných, rozhovně je k milování a úctě nebeské naší Matičky. A také poutníci téměř se předháněli v uctívání Božské Matěře. Zvláště vypravěnou rukou za pomoci pořadatelů pp. Sourady, Kupky, Černého a Vachka uspořádal průvod. Nato za zpěvu mariánských písní ubíral se průvod ve vzorném pořádku do svatyně mariánské, aby vykonal svoji nedělní povinnost a zároveň aby při nejsvětější oběti vzýval Pannu všech panen o pomoc v těžkých dobách. Poutní kázání proslavil dp. Petrásek. Svoji úchvatnou a zdařitou řečí dojal mysl všech přítomných, rozhovně je k milování a úctě nebeské naší Matičky. A také poutníci téměř se předháněli v uctívání Božské Matěře. Zvláště vypravěnou rukou za pomoci pořadatelů pp. Sourady, Kupky, Černého a Vachka uspořádal průvod. Nato za zpěvu mariánských písní ubíral se průvod ve vzorném pořádku do svatyně mariánské, aby vykonal svoji nedělní povinnost a zároveň aby při nejsvětější oběti vzýval Pannu všech panen o pomoc v těžkých dobách. Poutní kázání proslavil dp. Petrásek. Svoji úchvatnou a zdařitou řečí dojal mysl všech přítomných, rozhovně je k milování a úctě nebeské naší Matičky. A také poutníci téměř se předháněli v uctívání Božské Matěře. Zvláště vypravěnou rukou za pomoci pořadatelů pp. Sourady, Kupky, Černého a Vachka uspořádal průvod. Nato za zpěvu mariánských písní ubíral se průvod ve vzorném pořádku do svatyně mariánské, aby vykonal svoji nedělní povinnost a zároveň aby při nejsvětější oběti vzýval Pannu všech panen o pomoc v těžkých dobách. Poutní kázání proslavil dp. Petrásek. Svoji úchvatnou a zdařitou řečí dojal mysl všech přítomných, rozhovně je k milování a úctě nebeské naší Matičky. A také poutníci téměř se předháněli v uctívání Božské Matěře. Zvláště vypravěnou rukou za pomoci pořadatelů pp. Sourady, Kupky, Černého a Vachka uspořádal průvod. Nato za zpěvu mariánských písní ubíral se průvod ve vzorném pořádku do svatyně mariánské, aby vykonal svoji nedělní povinnost a zároveň aby při nejsvětější oběti vzýval Pannu všech panen o pomoc v těžkých dobách. Poutní kázání proslavil dp. Petrásek. Svoji úchvatnou a zdařitou řečí dojal mysl všech přítomných, rozhovně je k milování a úctě nebeské naší Matičky. A také poutníci téměř se předháněli v uctívání Božské Matěře. Zvláště vypravěnou rukou za pomoci pořadatelů pp. Sourady, Kupky, Černého a Vachka uspořádal průvod. Nato za zpěvu mariánských písní ubíral se průvod ve vzorném pořádku do svatyně mariánské, aby vykonal svoji nedělní povinnost a zároveň aby při nejsvětější oběti vzýval Pannu všech panen o pomoc v těžkých dobách. Poutní kázání proslavil dp. Petrásek. Svoji úchvatnou a zdařitou řečí dojal mysl všech přítomných, rozhovně je k milování a úctě nebeské naší Matičky. A také poutníci téměř se předháněli v uctívání Božské Matěře. Zvláště vypravěnou rukou za pomoci pořadatelů pp. Sourady, Kupky, Černého a Vachka uspořádal průvod. Nato za zpěvu mariánských písní ubíral se průvod ve vzorném pořádku do svatyně mariánské, aby vykonal svoji nedělní povinnost a zároveň aby při nejsvětější oběti vzýval Pannu všech panen o pomoc v těžkých dobách. Poutní kázání proslavil dp. Petrásek. Svoji úchvatnou a zdařitou řečí dojal mysl všech přítomných, rozhovně je k milování a úctě nebeské naší Matičky. A také poutníci téměř se předháněli v uctívání Božské Matěře. Zvláště vypravěnou rukou za pomoci pořadatelů pp. Sourady, Kupky, Černého a Vachka uspořádal průvod. Nato za zpěvu mariánských písní ubíral se průvod ve vzorném pořádku do svatyně mariánské, aby vykonal svoji nedělní povinnost a zároveň aby při nejsvětější oběti vzýval Pannu všech panen o pomoc v těžkých dobách. Poutní kázání proslavil dp. Petrásek. Svoji úchvatnou a zdařitou řečí dojal mysl všech přítomných, rozhovně je k milování a úctě nebeské naší Matičky. A také poutníci téměř se předháněli v uctívání Božské Matěře. Zvláště vypravěnou rukou za pomoci pořadatelů pp. Sourady, Kupky, Černého a Vachka uspořádal průvod. Nato za zpěvu mariánských písní ubíral se průvod ve vzorném pořádku do svatyně mariánské, aby vykonal svoji nedělní povinnost a zároveň aby při nejsvětější oběti vzýval Pannu všech panen o pomoc v těžkých dobách. Poutní kázání proslavil dp. Petrásek. Svoji úchvatnou a zdařitou řečí dojal mysl všech přítomných, rozhovně je k milování a úctě nebeské naší Matičky. A také poutníci téměř se předháněli v uctívání Božské Matěře. Zvláště vypravěnou rukou za pomoci pořadatelů pp. Sourady, Kupky, Černého a Vachka uspořádal průvod. Nato za zpěvu mariánských písní ubíral se průvod ve vzorném pořádku do svatyně mariánské, aby vykonal svoji nedělní povinnost a zároveň aby při nejsvětější oběti vzýval Pannu všech panen o pomoc v těžkých dobách. Poutní kázání proslavil dp. Petrásek. Svoji úchvatnou a zdařitou řečí dojal mysl všech přítomných, rozhovně je k milování a úctě nebeské naší Matičky. A také poutníci téměř se předháněli v uctívání Božské Matěře. Zvláště vypravěnou rukou za pomoci pořadatelů pp. Sourady, Kupky, Černého a Vachka uspořádal průvod. Nato za zpěvu mariánských písní ubíral se průvod ve vzorném pořádku do svatyně mariánské, aby vykonal svoji nedělní povinnost a zároveň aby při nejsvětější oběti vzýval Pannu všech panen o pomoc v těžkých dobách. Poutní kázání proslavil dp. Petrásek. Svoji úchvatnou a zdařitou řečí dojal mysl všech přítomných, rozhovně je k milování a úctě nebeské naší Matičky. A také poutníci téměř se předháněli v uctívání Božské Matěře. Zvláště vypravěnou rukou za pomoci pořadatelů pp. Sourady, Kupky, Černého a Vachka uspořádal průvod. Nato za zpěvu mariánských písní ubíral se průvod ve vzorném pořádku do svatyně mariánské, aby vykonal svoji nedělní povinnost a zároveň aby při nejsvětější oběti vzýval Pannu všech panen o pomoc v těžkých dobách. Poutní kázání proslavil dp. Petrásek. Svoji úchvatnou a zdařitou řečí dojal mysl všech přítomných, rozhovně je k milování a úctě nebeské naší Matičky. A také poutníci téměř se předháněli v uctívání Božské Matěře. Zvláště vypravěnou rukou za pomoci pořadatelů pp. Sourady, Kupky, Černého a Vachka uspořádal průvod. Nato za zpěvu mariánských písní ubíral se průvod ve vzorném pořádku do svatyně mariánské, aby vykonal svoji nedělní povinnost a zároveň aby při nejsvětější oběti vzýval Pannu všech panen o pomoc v těžkých dobách. Poutní kázání proslavil dp. Petrásek. Svoji úchvatnou a zdařitou řečí dojal mysl všech přítomných, rozhovně je k milování a úctě nebeské naší Matičky. A také poutníci téměř se předháněli v uctívání Božské Matěře. Zvláště vypravěnou rukou za pomoci pořadatelů pp. Sourady, Kupky, Černého a Vachka uspořádal průvod. Nato za zpěvu mariánských písní ubíral se průvod ve vzorném pořádku do svatyně mariánské, aby vykonal svoji nedělní povinnost a zároveň aby při nejsvětější oběti vzýval Pannu všech panen o pomoc v těžkých dobách. Poutní kázání proslavil dp. Petrásek. Svoji úchvatnou a zdařitou řečí dojal mysl všech přítomných, rozhovně je k milování a úctě nebeské naší Matičky. A také poutníci téměř se předháněli v uctívání Božské Matěře. Zvláště vypravěnou rukou za pomoci pořadatelů pp. Sourady, Kupky, Černého a Vachka uspořádal průvod. Nato za zpěvu mariánských písní ubíral se průvod ve vzorném pořádku do svatyně mariánské, aby vykonal svoji nedělní povinnost a zároveň aby při nejsvětější oběti vzýval Pannu všech panen o pomoc v těžkých dobách. Poutní kázání proslavil dp. Petrásek. Svoji úchvatnou a zdařitou řečí dojal mysl všech přítomných, rozhovně je k milování a úctě nebeské naší Matičky. A také poutníci téměř se předháněli v uctívání Božské Matěře. Zvláště vypravěnou rukou za pomoci pořadatelů pp. Sourady, Kupky, Černého a Vachka uspořádal průvod. Nato za zpěvu mariánských písní ubíral se průvod ve vzorném pořádku do svatyně mariánské, aby vykonal svoji nedělní povinnost a zároveň aby při nejsvětější oběti vzýval Pannu všech panen o pomoc v těžkých dobách. Poutní kázání proslavil dp. Petrásek. Svoji úchvatnou a zdařitou řečí dojal mysl všech přítomných, rozhovně je k milování a úctě nebeské naší Matičky. A také poutníci téměř se předháněli v uctívání Božské Matěře. Zvláště vypravěnou rukou za pomoci pořadatelů pp. Sourady, Kupky, Černého a Vachka uspořádal průvod. Nato za zpěvu mariánských písní ubíral se průvod ve vzorném pořádku do svatyně mariánské, aby vykonal svoji nedělní povinnost a zároveň aby při nejsvětější oběti vzýval Pannu všech panen o pomoc v těžkých dobách. Poutní kázání proslavil dp. Petrásek. Svoji úchvatnou a zdařitou řečí dojal mysl všech přítomných, rozhovně je k milování a úctě nebeské naší Matičky. A také poutníci téměř se předháněli v uctívání Božské Matěře. Zvláště vypravěnou rukou za pomoci pořadatelů pp. Sourady, Kupky, Černého a Vachka uspořádal průvod. Nato za zpěvu mariánských písní ubíral se průvod ve vzorném pořádku do svatyně mariánské, aby vykonal svoji nedělní povinnost a zároveň aby při nejsvětější oběti vzýval Pannu všech panen o pomoc v těžkých dobách. Poutní kázání proslavil dp. Petrásek. Svoji úchvatnou a zdařitou řečí dojal mysl všech přítomných, rozhovně je k milování a úctě nebeské naší Matičky. A také poutníci téměř se předháněli v uctívání Božské Matěře. Zvláště vypravěnou rukou za pomoci pořadatelů pp. Sourady, Kupky, Černého a Vachka uspořádal průvod. Nato za zpěvu mariánských písní ubíral se průvod ve vzorném pořádku do svatyně mariánské, aby vykonal svoji nedělní povinnost a zároveň aby při nejsvětější oběti vzýval Pannu všech panen o pomoc v těžkých dobách. Poutní kázání proslavil dp. Petrásek. Svoji úchvatnou a zdařitou řečí dojal mysl všech přítomných, rozhovně je k milování a úctě nebeské naší Matičky. A také poutníci téměř se předháněli v uctívání Božské Matěře. Zvláště vypravěnou rukou za pomoci pořadatelů pp. Sourady, Kupky, Černého a Vachka uspořádal průvod. Nato za zpěvu mariánských písní ubíral se průvod ve vzorném pořádku do svatyně mariánské, aby vykonal svoji nedělní povinnost a zároveň aby při nejsvětější oběti vzýval Pannu všech panen o pomoc v těžkých dobách. Poutní kázání proslavil dp. Petrásek. Svoji úchvatnou a zdařitou řečí dojal mysl všech přítomných, rozhovně je k milování a úctě nebeské naší Matičky. A také poutníci téměř se předháněli v uctívání Božské Matěře. Zvláště vypravěnou rukou za pomoci pořadatelů pp. Sourady, Kupky, Černého a Vachka uspořádal průvod. Nato za zpěvu mariánských písní ubíral se průvod ve vzorném pořádku do svatyně mariánské, aby vykonal svoji nedělní povinnost a zároveň aby při nejsvětější oběti vzýval Pannu všech panen o pomoc v těžkých dobách. Poutní kázání proslavil dp. Petrásek. Svoji úchvatnou a zdařitou řečí dojal mysl všech přítomných, rozhovně je k milování a úctě nebeské naší Matičky. A také poutníci téměř se předháněli v uctívání Božské Matěře. Zvláště vypravěnou rukou za pomoci pořadatelů pp. Sourady, Kupky, Černého a Vachka uspořádal průvod. Nato za zpěvu mariánských písní ubíral se průvod ve vzorném pořádku do svatyně mariánské, aby vykonal svoji nedělní povinnost a zároveň aby při nejsvětější oběti vzýval Pannu všech panen o pomoc v těžkých dobách. Poutní kázání proslavil dp. Petrásek. Svoji úchvatnou a zdařitou řečí dojal mysl všech přítomných, rozhovně je k milování a úctě nebeské naší Matičky. A také poutníci téměř se předháněli v uctívání Božské Matěře. Zvláště vypravěnou rukou za pomoci pořadatelů pp. Sourady, Kupky, Černého a Vachka uspořádal průvod. Nato za zpěvu mariánských písní ubíral se průvod ve vzorném pořádku do svatyně mariánské, aby vykonal svoji nedělní povinnost a zároveň aby při nejsvětější oběti vzýval Pannu všech panen o pomoc v těžkých dobách. Poutní kázání proslavil dp. Petrásek. Svoji úchvatnou a zdařitou řečí dojal mysl všech přítomných, rozhovně je k milování a úctě nebeské naší Matičky. A také poutníci téměř se předháněli v uctívání Božské Matěře. Zvláště vypravěnou rukou za pomoci pořadatelů pp. Sourady, Kupky, Černého a Vachka uspořádal průvod. Nato za zpěvu mariánských písní ubíral se průvod ve vzorném pořádku do svatyně mariánské, aby vykonal svoji nedělní povinnost a zároveň aby při nejsvětější oběti vzýval Pannu všech panen o pomoc v těžkých dobách. Poutní kázání proslavil dp. Petrásek. Svoji úchvatnou a zdařitou řečí dojal mysl všech přítomných, rozhovně je k milování a úctě nebeské naší Matičky. A také poutníci téměř se předháněli v uctívání Božské Matěře. Zvláště vypravěnou rukou za pomoci pořadatelů pp. Sourady, Kupky, Černého a Vachka uspořádal průvod. Nato za zpěvu mariánských písní ubíral se průvod ve vzorném pořádku do svatyně mariánské, aby vykonal svoji nedělní povinnost a zároveň aby při nejsvětější oběti vzýval Pannu všech panen o pomoc v těžkých dobách. Poutní kázání proslavil dp. Petrásek. Svoji úchvatnou a zdařitou řečí dojal mysl všech přítomných, rozhovně je k milování a úctě nebeské naší Matičky. A také poutníci téměř se předháněli v uctívání Božské Matěře. Zvláště vypravěnou rukou za pomoci pořadatelů pp. Sourady, Kupky, Černého a Vachka uspořádal průvod. Nato za zpěvu mariánských písní ubíral se průvod ve vzorném pořádku do svatyně mariánské, aby vykonal svoji nedělní povinnost a zároveň aby při nejsvětější oběti vzýval Pannu všech panen o pomoc v těžkých dobách. Poutní kázání proslavil dp. Petrásek. Svoji úchvatnou a zdařitou řečí dojal mysl všech přítomných, rozhovně je k milování a úctě nebeské naší Matičky. A také poutníci téměř se předháněli v uctívání Božské Matěře. Zvláště vypravěnou rukou za pomoci pořadatelů pp. Sourady, Kupky, Černého a Vachka uspořádal průvod. Nato za zpěvu mariánských písní ubíral se průvod ve vzorném pořádku do svatyně mariánské, aby vykonal svoji nedělní povinnost a zároveň aby při nejsvětější oběti vzýval Pannu všech panen o pomoc v těžkých dobách. Poutní kázání proslavil dp. Petrásek. Svoji úchvatnou a zdařitou řečí dojal mysl všech přítomných, rozhovně je k milování a úctě nebeské naší Matičky. A také poutníci téměř se předháněli v uctívání Božské Matěře. Zvláště vypravěnou rukou za pomoci pořadatelů pp. Sourady, Kupky, Černého a Vachka uspořádal průvod. Nato za zpěvu mariánských písní ubíral se průvod ve vzorném pořádku do svatyně mariánské, aby vykonal svoji nedělní povinnost a zároveň aby při nejsvětější oběti vzýval Pannu všech panen o pomoc v těžkých dobách. Poutní kázání proslavil dp. Petrásek. Svoji úchvatnou a zdařitou řečí dojal mysl všech přítomných, rozhovně je k milování a úctě nebeské naší Matičky. A také poutníci téměř se předháněli v uctívání Božské Matěře. Zvláště vypravěnou rukou za pomoci pořadatelů pp. Sourady, Kupky, Černého a Vachka uspořádal průvod. Nato za zpěvu mariánských písní ubíral se průvod ve vzorném pořádku do svatyně mariánské, aby vykonal svoji nedělní povinnost a zároveň aby při nejsvětější oběti vzýval Pannu všech panen o pomoc v těžkých dobách. Poutní kázání proslavil dp. Petrásek. Svoji úchvatnou a zdařitou řečí dojal mysl všech přítomných, rozhovně je k milování a úctě nebeské naší Matičky. A také poutníci téměř se předháněli v uctívání Božské Matěře. Zvláště vypravěnou rukou za pomoci pořadatelů pp. Sourady, Kupky, Černého a Vachka uspořádal průvod. Nato za zpěvu mariánských písní ubíral se průvod ve vzorném pořádku do svatyně mariánské, aby vykonal svoji nedělní povinnost a zároveň aby při nejsvětější oběti vzýval Pannu všech panen o pomoc v těžkých dobách. Poutní kázání proslavil dp. Petrásek. Svoji úchvatnou a zdařitou řečí dojal mysl všech přítomných, rozhovně je k milování a úctě nebeské naší Matičky. A také poutníci téměř se předháněli v uctívání Božské Matěře. Zvláště vypravěnou rukou za pomoci pořadatelů pp. Sourady, Kupky, Černého a Vachka uspořádal průvod. Nato za zpěvu mariánských písní ubíral se průvod ve vzorném pořádku do svatyně mariánské, aby vykonal svoji nedělní povinnost a zároveň aby při nejsvětější oběti vzýval Pannu všech panen o pomoc v těžkých dobách. Poutní kázání proslavil dp. Petrásek. Svoji úchvatnou a zdařitou řečí dojal mysl všech přítomných, rozhovně je k milování a úctě nebeské naší Matičky. A také poutníci téměř se předháněli v uctívání Božské Matěře. Zvláště vypravěnou rukou za pomoci pořadatelů pp. Sourady, Kupky, Černého a Vachka uspořádal průvod. Nato za zpěvu mariánských písní ubíral se průvod ve vzorném pořádku do svatyně mariánské, aby vykonal svoji nedělní povinnost a zároveň aby při nejsvětější oběti vzýval Pannu všech panen o pomoc v těžkých dobách. Poutní kázání proslavil dp. Petrásek. Svoji úchvatnou a zdařitou řečí dojal mysl všech přítomných, rozhovně je k milování a úctě nebeské naší Matičky. A také poutníci téměř se předháněli v uctívání Božské Matěře. Zvláště vypravěnou rukou za pomoci pořadatelů pp. Sourady, Kupky, Černého a Vachka uspořádal průvod. Nato za zpěvu mariánských písní ubíral se průvod ve vzorném pořádku do svatyně mariánské, aby vykonal svoji nedělní povinnost a zároveň aby při nejsvětější oběti vzýval Pannu všech panen o pomoc v těžkých dobách. Poutní kázání proslavil dp. Petrásek. Svoji úchvatnou a zdařitou řečí dojal mysl všech přítomných, rozhovně je k milování a úctě nebeské naší Matičky. A také poutníci téměř se předháněli v uctívání Božské Matěře. Zvláště vypravěnou rukou za pomoci pořadatelů pp. Sourady, Kupky, Černého a Vachka uspořádal průvod. Nato za zpěvu mariánských písní ubíral se průvod ve vzorném pořádku do svatyně mariánské, aby vykonal svoji nedělní povinnost a zároveň aby při nejsvětější oběti vzýval Pannu všech panen o pomoc v těžkých dobách. Poutní kázání proslavil dp. Petrásek. Svoji úchvatnou a zdařitou řečí dojal mysl všech přítomných, rozhovně je k milování a úctě nebeské naší Matičky. A také poutníci téměř se předháněli v uctívání Božské Matěře. Zvláště vy

dne. — Obecní a okresní zastupitelstva konala slavnostní schůze, v níž prosloveny nadšené projevy panovníkovi, učiněna humánní usnesení na památku tohoto slavnostního dne. Obecní zastupitelstvo věnovalo obnos 1000 K ve prospěch vdov a sirotků po padlých vojácích a vybudlo obecní dary ve prospěch válečné péče, za kterýmžto účelem byla podniknuta sbírka. — Slavnostních služeb Božích v děkanském chrámu Páně účastnili se důstojnictvo zdejší posádky, státní úřednictvo, městské a okresní zastupitelstvo, studující zdejšího gymnasia se svými profesory, žactvo obecních a měšťanských škol s veškerým učitelstvem, zástupcové všech spolků a korporací, jakož i četní jiní věřící, takže kostel byl zcela naplněn. Velice účinně působil vlastenecký a nadšeně přednesený proslov vdp. děkana Šmejkal, jímž nastiňn byl vliv blahodárného panování Jeho Veličenstva pro celou říši a zejména naši vlast a znovu zdůrazněna neochvějná věrnost a nejhlubší oddanost českého národa k posvátné osobě panovníkové a plně oceněná hrdinnost našeho statečného vojska. Poté všichni zástupci dostavili se k okr. hejtmanství, kde přednesen byl vdp. děkanem nejoddanější hold s prosbou, aby tlumočen byl na stupních Nejvyššího trůnu. — Odtud odebrali se všichni hodnostáři, četné dárky a pozvání hosté ke slavnostní holdovací schůzi, kterou pořádal odbor klubu českých státních úředníků v nádherně okrášlené a osvětlené zasedací síni okresního zastupitelstva, v níž v háji květin trůnilo poprsí Jeho Veličenstva. Po nadšené patriotické přednášce a holdovacím proslovu prof. Hodaně přečtení loyální projev, jenž byl telegraficky zaslán kabinetní kanceláří a slavnost zakončena hřimavým trojnásobným provoláním slávy Jeho Veličenstvu. — Večer o 8. hod. uspořádán zdejší posádkou po městě lampionový a pochodňový průvod s hudbou za účasti všech úřadů, ústavů, škol, okresního a obecního zastupitelstva, všech korporací a spolků, několika tisíc obyvatelstva, jakož i studentstva, které se dostavilo s praporem. Nádherným ohňostrojem před hulánskými kasárnami, zahráním a zapěním rakouské národní hymny, jakož i české hymny, které vyslechnuty byly s obnaženými hlavami a provoláním mocnáři «Sláva» bylo vojenské čepobití ukončeno. Vlastenecké projevy za průvodu veškerého obecního a hřimavé provolávání slávy vyvolaly radostnou ozvěnu všech účastníků a dotvzovaly loyální citění celého města a jeho obyvatelstva.

V konkursu firmy Jan Hernych a syn, společnost s ruč. obmez. v Ústí n. Orli, se sklem v Praze, konala se 6. t. m. dopoledne u obchodního soudu v Praze první schůze věřitelů za účelem zvolení definitivního správce konkursní podstaty a výboru věřitelů. V zastoupení konkursního komisaře p. okr. soudce Matuše, který dle na dovolené, řídil jednání rada z. s. p. dr. Jindřich. Přítomni byli následující zástupcové věřitelů: dr. J. Javůrek v zastoupení Ústřední banky českých spořitelů, která přihlásila pohledávku 1208.200 K, dr. Alois Stompe za «Securitas» s pohledávkou 10.500.000 K, Jos. rytíř Menčík z Vrchlabí přihlásil pohledávku 11.239.000 K a 391.000 K, Th. Fischer za firmu J. V. Rieger, tkalcovna ve Vrchlabí 450.000 K. Pan dr. Javůrek navrhl, aby definitivním správcem konkursní podstaty byl zvolen p. dr. Pinkas, do výboru věřitelů pp. ryt. Menčík, Čeněk Řeďel (za Sporobanku) a Václav Král (za «Securitas»). Pan dr. Th. Fischer navrhl za správce p. Aug. Čermáka, prof. odborné školy. Při hlasování byl však většinou schválen návrh p. dra Javůrka. V zastoupení firmy Hernychovy byl jednání přítomen advokát p. dr. Fr. Hubáček.

Živelní pohroma na Dobrušsku. Nétoliko v okolí Opocna — jak již jiné listy sdělily — nýbrž i u nás řádilo dne 29. srpna tak děsné a zhoubné krupobití, jakého není zde pamětníka. Sypaly se kroupy větší, menší, průměrně větší než ořechy, některé až velikosti slepičho vejce. Ovoce se stromoví sráženo i s kusy větví v takovém množství, že bylo nutno po krupobití zahrady uváděti hráběmi do obstojného stavu. Ječmeny a ovsy, pokud ještě stály, byly tak zpusťovány, že některým hospodářům nevydala pole ani na nové osetí. Listy řepné a keře zeměků zpřeráženy tak, že příslušné polnosti poté zhoubě těžko bylo poznati. V městě také vyfiskána okna v celé řadě obydlí.

Živelní pohroma v Sedlově na Kolínsku. V obci Sedlově, přifažené k Radboři, zničil v pátek o půl 9. hodině večer dravý požár pět stavení i se vším příslušenstvím a uvrhl majitele zničených příbytků do nezměrné bídy. Zajisté ubožáci zaslouží netoliko soucitu, ale i vydatné podpory dnů křesťanských. Jest pöťební, aby pohoteli s pomocí Boží byli co nejdříve vysvobozeni aspoň z největšího nedostatku. Proto apelujeme na štedrost lidumilů. Dobrotivé dary zasílejte na farní úřad v Radboři u Kolína.

Veliká záplava v Jablonci n. Jiz. Dne 5. září 1915 navštíven městys náš strašnou povodní. V sobotu i v neděli po celý den i noc téměř lilo a dne 5. t. m. připojil se silný vítr. Asi kolem 4. hod. dopolední bylo řečiště Jizery plné a kol 6. hodiny večer rozlévala se voda již mimo řečiště a to tak rychle, že v 8 hodin již silnice kolem běhla byla zatopena. Pro domky pod kostelem oveděl se v r. 1897 po povodni vojskem postavený teras; ač vodou byly obklopeny, přec jen neutrpěly škody. Splav k městu p. Mohra úplně stržen i betonová stavba kolem silni poškozena. Ve městě pak samém rozšla se voda kol stán i továrny, zaplavila t. zv. starou školu, budovy měšťanské i obecné školy, zničila zahrady p. Doubkovy celou zahradu, strhala mnoho přetných žepů, odnesla dříví i otavry, dole kol běhla prorvala se až k nádraží, potkávala silni dvíř tovary; zničila plot a městem i silnici. V tak zv. čtyřdom-

cích pod křížem proti nádraží řádila neštěstí. Ve velkém nebezpečí byl i domů mlyn. sv. na kruších, kde voda celý ostrov zpusťovala. V části třetkové u Jizery ležící domky jsou silně podemlety. Také kruté řádil živel ve Sklenavěch kol továrny p. Kuny, ježto zmíněný teras všecku vodu zpět odrážel. Telefonní i telegrafické spojení přerušeno. Neštěstí řádila voda od 9—12 hodin v noci. Po půlnoci opadávala; pro panující tmou nebylo ovšem možno viděti, jak zhoubně působila. Po celou noc panoval rozruch; lidé se svítilnami, nedbajíce prudkého deště a větru, oživovali silnice. Od časného rána chvátají okolní sousedé, by spousta tu shlédl. Skody nelze dosud odhadnouti, ježto voda silným tokem dosud proudí, ale budou jistě značné.

Zemřel Fr. Ad. Šubert. Narodil se r. 1849 v Dobrušce, gymnastum studoval v Hradci Králové; oddal se studiu filologie. R. 1873 vstoupil do redakce Politiky a převzal řízení «Brousku». R. 1875 stal se tajemníkem Českého klubu a brzy nato spoluzakladatelem organizace českých žurnalistův. R. 1878 vstoupil do redakce «Pokroku». R. 1883 zvolen ředitelem Národního divadla. Roku 1904 stal se předsedou Družstva Nár. divadla. R. 1906 zvolen za ředitele Měst. divadla Král. Vinohradů. Od r. 1909 byl členem redakce «Nár. Politiky». V roce 1908 jmenován redaktorem «Osvěty». Literární jeho činnost byla mnohostranná a velice plodná. Šubert zemřel dne 8. t. m. ráno, raněn mrtvicí, dovršiv 66. rok svého velice činného života.

Veledůstojnému duchovenstvu
doporučujeme
Kalendář duchovenstva českoslovanského na rok 1915—1916.
Publikace svého druhu u nás jediná, již nemůže postrádati žádný kněz pro bohatý vnitřní obsah a cenný schematicus veškerého duchovenstva v zemích koruny české.
Vkusně váz. výt. K 3.—
Objednejte ihned!
v Družstevním knihkupectví v Hradci Králové, Adalbertinum.

Besídka.
Mudrosloví prstonárodní.
VII.
Obvykle to bývá vadou, bere-li si stařec mladou. Čemu podobá se toto divné spojení? Jak bys viděl koně s ovci v jednom splezení. Jak bys kladl safran k tabáku, konvalinku vázal k bodláku. Jak bys do páru dal výra s kufetem, neb jezevce mrzutého s kotětem. Sedne-li kmet vedle ženy mladice, vyjímá se asi jak pepř vedle skořice, jak slaneček na talíři vedle ústřice, nebo dřevák u lakovaného střevíce. K šedivému dědečkovi mladá žena hodí se jak k chle morská pěna, jak sladký med k homolce, truchlá dumka ku počtě, jak pikolka k bruchivému fagotu, něžná begonie k tyčce u plotu, ke kapustě jemná fialinka, ke kedlubně vonná rozmarinka. Jako starý tróubei k jantarové špičce, jako jasná hvězda ku lojové svíčke. Obyčejně starý děda upomíná na medvěda, který mladou lašku zřítá, na jestřába, který svírá spárem švitořivou pěnici, na vandraka, jenž rve rážci. Pohár zlatý nestaví se vedle rendlíku, ani hrnec drátovaný vedle květníku; k štěti malířskému nepoložíš štětku. Proto dvoř se jenom bábě, dědku!

Páperky.
Odpadlíci na veřejných schůzích k vůli upoutání pozornosti a vychytralému lovení důvěry přítomných katolíků začínají velikou chválou svých zbožných, poctivých katolických matek. Vzdávají hold i jejich svědomité péči o výchovu. — Ale ty matky samy nebyly vychovány od voňkomyšlenkářů; charakteru jejich nebyly zoceleny nějakým proudem moderním. Poctivost a výmluvná obětavost nepotřebovala studovati různé moderní triky a cvičit se v kaučukovitém slohu, aby přesvědčila veřejnost o vlastních dobrých úmyslech.

Okradl vlastní sestru, zůstal dvě léta dlužen své chudé kvartýrské, matku usouzil. Pak se živil schůzkami, na nichž volal: »Jest potřeba, aby se dala ženám větší práva. Podporujte ženovou emancipaci«.

Čím více se volalo, aby národ následoval Husa, tím nešetrněji zacházeno s vlasteneckým pravo-
pisem.

Nikdy se nerozšířila v našem lidu tak veliká zmatenost politických pojmů, taková mřížnost názírání na základní pojmy zdravé politiky, jako když počet politických časopisů se zesateronásobil, takže každý týden aspoň šedesát politických úvah »třibilo názory«.

Přečetl zběžně ostrý pamflet neznámého autora; v prostřed byly vytrženy listy tři, kolik bylo odtrženo na konci, ovšem nedovedl sám uhodnout. Papouškoval některé věty, kterým porozuměl nejsnadněji, v různých společnostech. Když však jeden konservativce začal klásti věcné námitky, hovorný čtenář pamfletu resolutně prohlásil, že se nedá olupovat o své — přesvědčení.

Veselé čtení pro dlouhé večery.

Odporujeme našim přátelům humoristické knihy obsahu nezávadného, které jsou nejvhodnější brázi proti záplavě knih frivolních, jež se vtírají do katolických rodin, aby lákaly čtenářstvo sensačními tituly a jarmarečním napínáním zvědavosti.

Pravý humor nehoní se po divokých a hrubých scénách, nezpřítvořuje skutečnost k nepoznání, plyne hladce jako čistý potůček.

Chcete-li se tedy ulehčile pobaviti, kupte si tyto knihy:

Veselé chvíle.
Stran 272. — Cena K 2.20.
Rozmarné příhody.
Řada II. Stran 320. Cena K 1.80. — Řada III. Stran 384. Cena K 3.20.

Jsou to sbírky kratších humoresek různých katolických autorů. Nehledaná líšeň přirozených scenerií každého mile upoutá.

Objednávky vylizuje
Družstevní knihkupectví a nakladatelství v Hradci Králové.

Paramenta.
Ignáce V. Neškudla syn
(protokolovaná firma)
v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)
(bratr P. J. Neškudly, farář ve Výprahticích)
doporučuje P. T. veleďustojn. duchovenstvu svůj oveděčený a často vyznamenaný
výrobní závod
všech kostelních paramentů,
spolkových praporů a kovového náčiní.
Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukásku se na požádání franko zašlou.

Dražební edikt a vyzvání k přihláškám.

K návrhu vymáhající strany Františky Šrámkové, soukromnice v Hradci Králové, konána bude 30. září 1915 o 9. hodině dopolední u tohoto soudu v síni č. 35 dle schválených podmínek dražba těchto nemovitostí: Pozemková kniha Slezské Předměstí. Vložka č. 41: Dům čp. 41 na Slezském Předměstí s pozemky. Pozemková kniha Svinary. Vložka č. 55: Role č. kat. 225 ve Svinarech. — Vložka č. 91: Pozemky č. kat. 349 a 350. — Vložka č. 174: Hospoda čp. 17 ve Svinarech s pozemky.

Odhadní cena 44.782 K 62 h.
Nejnižší podání 29.855 K 08 h.
Pod nejnižším podáním prodáno nebude.
Soud tento jako soud knižovní necht' položení dražebního roku poznamená.

Věcná oprávnění, zejména hypotekární věřitelé, majitelé hypoték z daného úvěru neb z poskytnuté listoty a veřejné orgány v příslušné daní a dávek dostávají vyzvěsti, jak jsou uvedena v přiloženém návěští.

Útraty návrhu na schválení dražebních podmínek s útratami odhadu upravují se obnosem per 175 K 62 h.

C. k. okresní soud v Hradci Králové odd. V.
dne 20. srpna 1915.

Do Hradce Králové a okolí.

Odloučen jsa od milého Hradečka, vzpomínám s upřímnou vděčností těch, kteří mi pomohli v tomto nezapomenutelném místě svou přízní a ohledu plnou laskavostí zpřijemlili a život usnadnili. — První můj děk svědčí vřdp. Magru Mat. Musilovi, pap. prael. a kanovníku, za laskavou dlouhodobou péči a shovívavost a slav. městskému patronátnímu úřadu za veškerou jeho blahovůli ke mně. — Nemohu býti nikdy dosti vděčným rodičům vzorných mých žáků a žáků za překrásné a cenné dary a něžné projevy, jimiž jsem býval odměňován za radostné a povinné vyučování; je to zvláště rodina p. cis. rady Špalka, rodičové žáků: Baudyšové, Mil. Dostálové, Fichtnerové, Gerguričové, Helwichové, Honzákové, Javůrkové, Jeřábkové, Jiráskové, Jihlavcové, Marešové, Melcrové, Novotné, Rosůlkové, Řehákové, Řezáčové, Šubrtové, Urbanové, Wipplerové, Žaloudkové, Popíčka Pilnáčka, Gutha a j.

S vřelou vzpomínkou posílám pozdrav ze své samoty četným maličkým přátelům ze školy bez klamu a falše z města i venkova, zvláště mým žákyním ze IV. třídy, které mi přinesly tolik růží a květin bez trní a vojákům náplasti na všechny bolesti — kéž vás žádný osten utrpení nezraní! — Děkuji též za vše těm, kterých jsem sice neučil, ale od nichž jsem se tak mnohému přiučil sám: sboru taktních pp. učitelů s p. řed. Šedou, sboru cih. sester školských, obětavým lékařům ve škole a zvláště v nemocnici, šlechetným spolubratřím duchovním, četným přátelům ve městě, ve Lhotě a Svinařech. — Se zvláštním díkem vzpomínám něžného zpěvu při »půldeváté« velect. pí. Boh. Kořínkové, chotí c. a k. plukovníka, p. J. Pochyby, řídícího učitele ve Lhotě Malšové s chotí, kteří mi tak starostlivě zpřijemnili měřené kilometry a sl. Marie Neubertové za její nezištnou obětavost po celou dobu pobytu mého a při nepříjemném stěhování.

Konečně děkuji vřele vřdp. konsist. radovi Dru. Gust. Domabylovi, kterýž mne svou zvláštní přízní až na nové působiště obětavě doprovodil a se svolením vřdp. vikáře Rameše láskyplně v nový úřad uvedl, veleváženému a slovnému p. patronátnímu komisaři Sixlovi, dp. faráři Vítovi, dp. řediteli Borromaea Kepplovi za laskavou přítomnost; dp. V. Kyselovi, faráři z Kratoch, pp. zástupcům obcí a sborům hasičským, družičkám s pp. učiteli za neočekávané uvítání. Nezapomenutelnému Hradečku přeji ze srdce nového rozkvětu a slávy.

V Dobrušce u Kratoch, dne 1. září 1915.

Josef Kopecký,

býv. kaplan.

MED

český, se zárukou neporušitelnosti, z letovní snůšky
obzvláště výborný má ochutnat v levné ceně
na skladě

JOS. JELÍNEK,

člen Zemského Ústřed. včelářského spolku
v Hradci Králové.

Nečekaňte, až Vás nakažliviny
překvapí, ale opatřte si zavčas domů
jedinou osvědčenou diet. ochranu
faráře L. V. HORY:

„VADE MECUM“
(zákonem chráněno)

a pamatujte dobře, že lepší tato pomoc včas,
nežli velká nemoc potom.

Obdržíte v lah. po 1.50, 3.—, 5.—, a 9.— K (a porto)
v drogeriích neb v laboratoři »V. m.« v Dašicích (Č.)

**Podporujte náš
podnik.**

Družstevní knihkupectví a nakladatelství
v Hradci Králové, Adalbertinum.

Hře na klavír a zpěvu solovému

(metoda starověká)

vyučuje slečna

Sláva Nepeřená

Dlouhá ul. č. 200 v Hradci Král.

Vazbu knih

v jednoduchém i
přepychovém mo-
der. provedení ry-
chle zhotoví uměl.
závod knižský

Richarda Šimáčka

v Hradci Králové, Pospíšilova tř. č. 131.

**Němčině
a francouzštině
vyučuje**

sl. A. Nepeřená

v Hradci Králové, Dlouhá
ulice, číslo 200.

Jan Horák,
soukenník

v Rychnově nad Kněžnou

zasílá na posílení vždy

dle roční sazby kolekci
nejnovějších druhů pravých
viněných látek

sve vlastní výroby, jakož i tu- i cizozemských.

Četná uznání zvláště z krubů vele-
dět. duchovenstva svědčí o poutivé ob-
sluze mého ryze křesťanského závodu za
dobu více než třicetiletého působení.

Učiňte, prosím, malou objednávku na
zkoušku.

Volejme látky na taláry.
Též na splátky bez zvýšení cen!

Naše knihkupectví

nabízí Vám své služby k obstarání
všech knih, časopisů atd. Adresujte
laskavě:

Družstevní knihkupectví a nakladatelství
v Hradci Král., Adalbertinum.

Provádí krytby lepenkové a dřevocementové.

Na 38 výstavách vyznamenané I. cenami.
Založeno roku 1887.

R. J. KAREL (dříve K. Němeček) V HRADCI KRÁL.

č. k. priv. továrna na lepenku a chemické výrobky z dehtu a oleje.

Odporučuje své výrobky: ohnivzdornou cementovou lepenku, izolace, omítky, nátěry na stěny,
podlahy, keramiku, masla, kávy, čaje, kávy, nápoje.

Adresa: Původní továrna v Hradci Králové — Tisk: Státní tiskárna v Hradci Králové — Vydání: 1. vydání: 1. vydání.

opravdu křesťálovému? Jak možno, aby výpěškové obecnost obracelo se zády k umělcům právě tehdy, když již sladkost jeho hudby seznačilo nikoli jen z novin, nýbrž ze skutečných tónů? Vždyť přece davy po prvním vystoupení Ondříčkovu div se neutekaly? — Odpověď: nenazývejte láskou zvědavost a touhu po novinkách skutečnou láskou k umění. Jdou-li celé řady publika na koncert hlavně k vůli tomu, aby se pak mohly pochlubiti, že vynikajícího virtuosa slyšely, nemyslete si, že umělec za jediný večer v nich vzbudí upřímnou lásku k opravdovému umění. A nejméně pro poesii do koncertů chodí ta mládež, která po jednotlivých číslech obtěžuje virtuosity žádostí o podpis na pohledkách.

Zaplava řeči.

Dva mravenčkové lezou po stromě, jeden nahoru — druhý dolů. Při setkání zastaví se na okamžik, něco si povědí — a již honem každý jiným směrem do práce. Dvě ženy jdou po ulici, jedna nahoru — druhá dolů. Při setkání se zastaví, něco si chtějí povědět — ale stojí tak dlouho, jako ztracená hříčka, div důlek v samé dlažbě nevytlačí.

«Kampak spěcháte, paní Hovorná? Neutíkejte, něco vám povím.»

«Ale — vždyť já nemám času, mléko mám na plotně; běžím jen honem pro kousek cukru do kávy.»

«No — vždyť to nebude dlouho trvat — jen několik slov.»

«Copak teda je, co?»

«Viděla jste ten klobouk paní Honosné?»

«Kdyby radši zaplatila hokynář!»

«Má nový, má; je na něm rajer (rajčí péro), ale nějaký opelichaný, jistě to je ze starého; říká, že je od Weidra, že stál padesátku. Kde by nato vzala — žebrota? Ten klobouk jest nejspíš z Perlové ulice neivýš za pětku. Víte, já mám okó. Vyhlíží v tom jako oškubaná kavka; že se ta stará harfa nestydí!»

«To máte pravdu; vám by to jistě jináč slušelo. To víte, že hezkému sluší všecko.»

«Inu — krása nekrása; ale že jsme obě z lepšího rodu, umíme se lépe v módních věcech pohybovat. Ale z čeho ta ženská je, z čeho? Tatík byl bednář, proto dcera vyhlíží jako dřevěná putna.»

«Tak vypadá moudrá řeč! Je vidět, že něčemu rozumíte. Vždycky říkáte, že si našinec parády nedopřeje. Jen se lopotíme, staráme se pouze o rodiny od rána do večera a od večera do rána. Pořád jen úzkostlivé strachy, aby byl doma největší pořádek, aby všecko bylo na minutu hotovo. Jsme pořád v jednom kole ...»

«Maminko, honem domů», interpeľuje poslední řečnici umazaný hoch, který sotva dechu popadá. «Na mléce se udělal puhejř, ten praskl a mléko nám uteklo na plotnu. Všecko to syčí, v kuchyni je plno kouře; páchne to, že jsme se div nezadusili!»

«Achich, milá paní, tu to vidíte, jaké mám trápení s dětmi, jak musím být vždycky na minutu ... Hned bych ti, kluku, dala pohlavek! Pitomečku, copak's nemohl hrnec posunout na kraj plotny? — Tuhle to vidíte, paní drahá, jakým je našinec otrokem ... Co jsem vám chtěla honem ještě říci, už ani sama nevím. A bylo to tak důležitě! Ten divoký hoch mi popletl všechny myšlenky. No — však si to zítra dopovíme, budu-li mít aspoň minutu času. Ba jo — našinec je hotový nevolníkem ... To zas bude muž dělat rámus pro trochu hloupého mléka!»

«Ubohá paní, co všecko zkuste! — — —»

Jiný obrázek. Jede vlak z Prahy. Sešly se v něm paní Vyčítalová s Dobromluvňou.

«To vás ráda vidím.»

«A já vás ještě radši.»

A mele se na celé složení po čtyry hodiny. Hnedle by byl vlak tyto osvědčené odbornice v rychlém ovládní češtiny převezl o stanici dále. Řekněme, že jedna jest z Kuklen a druhá ze Střebše.

«Škoda, že ta cesta netrvala déle. Chtěla jsem vám ještě říci něco velice překvapujícího — ovšem pod pečeti mlčenlivosti.»

«J — to já dovedu mlčet jako hrob. Já vás teda kousek doprovodím.»

U samé Střebše se obrátily. «Že jste mne tak daleko provázela, nesmím být nevděčná. Taky vás kousek doprovodím ke Kuklenám.»

A tak chodily mezi obcemi, pokud jich nerozloučila temná noc. «Ale to vám, paní, přikazuju, abyste k nám v neděli přišla jistě; jinak se budu hněvat. Vždyť si to přece musíme dopovědět!»

Resumé: Kdyby bylo u nás tolik moudrosti, co některá ústa vychrlí řeč, staly by se zbytečnými i university. Počítá-li se, že taková řečnice vychrlí z mluvnice za minutu 170 slov, dělá to za hodinu 10.200 slov, za 10 hodin 102.000 slov, nepočítáme-li do toho, co taková moudrá osoba mluví ještě ze spaní. Uvážili-li se však, že taková hovorka málokdy ponechává druhé sólo, takže drčí přecasto obě současně, počítejme, kolik učených perel vtr za hodinu odnese. Kdyby se pak mělo spočítati, kolik slov se vysype v sobotu na trhu proti prodáváčkám, byl by bezradný i matematik přivolaný z university. Já bych to aspoň nikdy nepočítal, já se poddám. Taková řeč jest i při nynější drahotě artiklem stále nejlacnějším, roznáší se a vracuje se zdarma všude jako předpověst, že ani letošní povídla nebudou dražší. Paškvorec.

Mudroslovi prostonárodní.

VIII.

Sleď, syna, s plnou pozorností, čím se páš drane ukrutnosti. Ukrutnost jest věru velká česnekem jen krmit střížlka, cepem kočku mlsnou vypláceti, žábu po strništi proháněti, dáti děcku k hraní ježka v postýlku, nosorožce učt křepkou čtverylku, k slétně choré volat zvěrolékaře, k bolavému zubu ihned kováře, do pluhu si kozla zapřahovat, učt kozu v studni ladně plovat. Venkovskému herci dobré chuti přát, kázat na helikon skočnou vyhrávati, jazyk povídky schromit mrtvičkou, odtývat leoparda mrkvičkou, králíka a jeheň bachofici, tygra okarkou a lékořicí. Kuře na provázku s sebou voditi, učt slona po provaze choditi. Nutit myšku, by chodila pěkně s kočkou spolu, hochu levým okem hledět vzhůru, druhým dolů. Muzikantskou žizeň mořskou vodou lčiti, na ledu též učt pavína tančiti. Do dřezu položit robátka mladá, rýžovým kartáčem drhnout jam záda, kudlou jim nehytky klestiti, vidličkou zoubky jim čistiti. Cpáti do kohouta husí šišky za stodolou, velet k ulovení krokodýla rukou holou. Nážek zahradnických užít ke stříhání kníru, nutit chřta ke spásání suchopýru. Cikánovi struhadlem rmut štitat s jeho tváře, «moje úcta» říkat tomu, kdo jde do žaláře, to jsou všecko velké výstřednosti, bezohledné, drsné ukrutnosti.

Našemu velečestnému duchovenstvu
ku provázení prací katechetických doporučujeme mladou ženskou
dívku absol. c. k. stát. školy reálné
BOHUMILA BEKA V HORE KUTNÉ.

Různé zprávy.

Nalvá pohrdání. Katolické spisy moderní pozeří odmítají předem. Proto také jeví tak velikou ignoranci v oboru, který jest jim z dlouhé chvíle nejzábnějším sportem: v katolické dogmatice a církevních dějinách. — Známy německý klasik Herder vydal první svazek básní a slibil, že vydá ještě dva další. Přiznal se, že jest to překlad, ale že teprve při třetím svazku oznámí veřejnosti, kdo básně tyto napsal. Vzbudily velikou pozornost, byly přijaty s nadšením. Ale jaké bylo podivení, když pak Herder podle pravdy prohlásil, že přeložil básně z latiny a že jest jejich původcem jesuita Balde! Kdyby to byl ihned řekl, byli by je ukřičeli a zůstaly by zcela nepovšimnuty.

Sůhání lhcavářů s potravínami na venkově. Před okresní soud v Liberci byl pohnán fezník Jos. Brosche z Dlouhých Mostů, poněvadž prodával kilo telecího masa za 4.80 K. Byl odsouzen k pokutě 300 K. — U okr. soudu v Jablonci n. N. bylo odsouzeno více obchodníků a živnostníků pro zvyšování cen potravin a sice do vězení na 1 a 2 dny a k peněžité pokutě.

Trojbarevných pokladniček Ústřední Matice Školské nesmí býti nadále používány; pokladničky buďtež přebarveny na červeno nebo vráceny hned k opravě kanceláři Ústřední Matice Školské v Praze, Husova tř. č. 3. Dávěníci žádají se ve vlastním zájmu co nejsnažněji, aby tohoto pokynu dbali.

Neplaťte nad svým osudem! Ten nejhorší mají údělem nevidomé dívky venku v bídě a nouzi. Pomozte Utulně slepých dívek Praha-Kampa, aby jich hodně zaplatila. Adm. t. l. příspěvky uveřejní.

Vyznamenání hnančičů. «Wiener Zeitung» dne 20. srpna oznámil: Jeho Veličenstvo císař propůjčil Nejvyšším rozhodnutím ze dne 19. srpna prezidentu banky Union Evženu Minkusovi, řediteli Vídeňské bankovní jednoty Bernardu Popperovi a řediteli Rakouského úvěrního ústavu pro obchod a průmysl dru Alexandru Spitzmillerovi s prominutím poplatků stav šlechtický, chefovi závodů S. M. šl. Rothschilda Louisu svob. pánu Rothschildovi komturský kříž řádu Františka Josefa s hvězdou, řediteli Rakouského úvěrního ústavu pro obchod a průmysl dru Pavlu Hammerschlagovi a řediteli Dolnorakouské eskomptní společnosti Max. Krassnému šl. z Krassieny hvězdu ke komturskému kříži řádu Františka Josefa, prezidentu bankovní a směnárenské akciové společnosti Merkur dru Eug. Brettaueroovi, řediteli Všeobecného rakouského ústavu pro úvěr pozemkový Alfredu Herzfeldovi, řediteli Banky pro země rakouské Marku Rotterovi a řediteli banky Union Al. Weishutovi komturský kříž řádu Františka Josefa, řediteli Banky pro Horní Rakousy a Solnohřady Fr. Edlingerovi, řediteli České banky Union Emilu Kuxovi, řediteli bankovní a směnárenské akc. společnosti Merkur Arnoštu Schwarzovi a řediteli Všeobecného rakouského ústavu pro úvěr pozemkový Alexandru Weimeroovi důstojnický kříž řádu Františka Josefa, a veliteli Všeobecné dopravní banky Emanuelu Kornfeldovi rytířský kříž řádu Františka Josefa.

Právní důvody zamítnutí švihovy zmatečné stížnosti. Nejvyšší soud zamítl stížnost švihovy proti rozsudku pražské poroty. Důvody jsou následující: Zmatečná stíž-

nost dovolává se mezi jiným toho, že soud nepřipustil výslech policejního komisaře dra Klímy, tajemného policej-
aty Pondělíčka a pl. Marie Voldánové. Nejvyšší soud na-
proti tomu dovozuje: Dle § 151. odst. 2. tr. f. neaněli
býti státní úředníci vyslechnuti jako svědci, jestliže by
svoji výpověď porušili úřední tajemství, vyjímaje ovšem
případy, kdyby této úřední povinnosti byli svými před-
stavenými sprostěni. Služební úřad toho kterého úřední-
ka — nikoliv soud — rozhoduje pouze, zda předmět vý-
slechu jest takový, že by úředník, kdyby vypovídal,
porušil uloženou mu povinnost úředního tajemství. Soud
pouze zkoumá, zda v tomto případě existují předpoklady
§ 151. odst. 2. tr. f. Zmatečná stížnost dovozuje dále, že
úřední tajemství týká se pouze oněch předmětů, o kter-
ých úředník nabyl vědomosti ve svém povolání jako ú-
ředník. Tomu však odporuje § 23. služební pragmatiky,
dle kterého povinnost mlčenlivosti týká se také oněch
záležitostí, o kterých úředníci mohou zvědět na základě
svého postavení. Také v tomto případě, kdyby policejní
komisař dr. Klíma mimo službu se byl vyslovil, že švi-
ha jest nevinen a že nebyl placeným konfidentem státní
police, a že dr. Klíma zprávy ke svému volebnímu refe-
rátu čerpal jinde, jest takový výrok úředním tajemstvím,
který by mohl býti porušen výsledkem svědeckým. Není
sice úředním tajemstvím uložiti civilnímu strážníkovi,
aby někam zanesl doutnky, ale poněvadž šlo o identi-
sování soukromého žalobce s konfidentem Wienerem,
tedy o záležitost, která svědkovi jen vzhledem na jeho
úřední postavení byla známa, bylo by porušením úřední-
ho tajemství, kdyby byl dr. Klíma o tomto předmětu vy-
povídal, aniž by byl dříve zbaven povinnosti zachová-
vati úřední tajemství.

Gabriele d'Annunzio žalován pro nemravnost. «Neue
Hamburger Zeitung» oznámila z Lugana: Proti Gabrielu
d'Annunziiovi byly vzneseny u soudu v Bologni dvě ža-
loby pro přestupek proti mravopověstnosti a násilí.

Demoralisace Francie. Zednářská hesla ve Francii
vesměs se proměňují ve zvonivou minci. Po nejnadše-
nějších proslovích kšeft na kšeft. Zase tam polapena
celá řada dodavatelů, kteří okrádali armádu o miliony.
K tomu přistupuje ještě 12. září tato zpráva «Nouvelles
de Lyon»: Bývalý poslanec Chaudous byl především
zatčen pro zpronevření a padělání soukromých a veřej-
ných listin, jakož i pro zpronevření osobních poukazek,
zaslaných uprchlíkům ze severní Francie.

Zpovědnice v zákopech. Jesuitský kněz Josef Christ
píše v polním dopise: Jak mnohou jízdu jsem vykonal,
když granáty nade mnou hučely! Dejte si popsat jízdu v
duchovní správě, kterou jsem vykonal těchto dní. Slyšel
jsem, že na blízkém obvažišti jsou četní těžce ranění,
kteří by snad nesnesli převezení. Ale cesta tam prý jest
poseta granáty. Doporučil jsem se svému anděli stráž-
nému, vyhoupl jsem se na svého koně a projel jsem ne-
bezpečná místa v největším trysku. Několik zdravot-
ních vozů hrčelo vedle mne. Skutečně měl jsem útechou
přispěti několika umírajícím. Tu jsem slyšel zprávu, že
myslivci, kteří stáli v ohni dělostřelectva ke krytí ně-
kolika baterií, neviděli ještě nikdy vojenského kněze.
Byl jsem upozorněn na vybuchující šrapnely — 25 met-
rů přede mnou říchl jeden — já jsem spěchal ku předu.
Sotva jsem byl odtud, byli čtyři muži na místě zabiti.
kde jsem byl dříve. Když jsem přišel k baterii, pozdra-
vil mne major velice srdečně, dal mi vlezti do podzemní
chýše jako k ochraně. Tam lezl muž po muži a zpoví-
dal se. Mou zpovědnici byl dělový koš, ale nikdy jsem
nezažil v misijsí zpovědnici tolik kněžské radosti, jako
v této podzemní jeskyni.

Dnešní duševní stav mládeže. V době knížecí v naší
zemi byly školy řídkou vzácností. Mládež nebyla de-
moralisována, protože dětem byla primitivní, ale v zá-
sadě dobrou výchovnou křesťanská domácnost. Živý
náboženský cit byl zádatou náhradou za poučování kníž-
ní. Ve XIV. století školy se valně rozmnožily; učitelem
býval kněz anebo mladík, který přijal nižší svěcení. Ta-
kový učitel ovšem spolupracoval na výchově dětí ve
směru zcela rovnoběžném s rodinou. Výslednicí bylo
ještě větší zúšlechťení mládeže. — Nyní jest škol znač-
né množství, snad třikrát více než ve XIV. věku. Rodi-
če nynější školní mládeže skoro všemš vyšli ze škol
moderních, takže by měli osvědčovat daleko větší pe-
dagogickou zručnost než rodiče středověcí. Vždyť se
také hlásá přes půl století, že zmodernisovaná, z vlivu
církevního vymaňená škola lépe musí vychovávat pro
život než škola stará. Má se to tedy projevit i na mo-
derních rodičích, kteří mají povinnost spolupracovat se
školou. Právě velká zkouška, jakou uložily národu svě-
todějně události, měla dokázat, že poměry výchovné
jsou lepší než v době «zpátečnické». Ale již loni ozval
se právě v protikatolickém časopise výchovném poplaš-
ný hlas, že děti zdívoci, zpustnou, jakmile pravidelná
výchova školská dozná značných trhlin. Podivné to vy-
svědčení výslednicí tak dlouholetého moderního usilo-
vání, tolika podrobně propracovaným nynějším systé-
mům! Jakoby školní výchova poskytovala pouze uměl-
kované injekce chorým dušičkám, které ihned hynou.
zapomene-li se podati včas příslušnou dávku dle recep-
tu. Což ti moderní rodiče (od dělníka do profesora),
seřuzení ke všemu valnou většinou v různých osvíc-
ných organizacích a čtoucí desítkrát více než jejich
předkové, nedovedou ani vlastních dětí udržeti na uzdě?
«Mladopolsk. listy» tehdy napsaly: «Nejvyšší čas, že bu-
dou školy otevřeny, jinak bychom si nevěděli s naší
mládeží rady.» (Tedy děti přece jenom neškodí, jest-
liže mimo různé radikální rozumy rodičů v domácnosti
uslyší ve škole také něco z náboženství.) «Uč. noviny»
o mládeži napsaly: «Nestřežena nyní teckde školou a
postrádající namnoze i domácího dozoru, podléhá mrav-
ní zkáze ... zpustlost mládeže nenapraví ani deset-

beti. Také volaly po podpoře kárného školství, ježto mital se zdvořilou mládeží neví si rady. — Jiný protikato-lický list pedagogický napsal, že mládež jest sice zpestlá, ale škola zato nemůže, protože na výchovnou činnost nemá času. — Ale co platí pro mladou duši dle Komenského více: zdali literární vzdělání či silný pocit mravní zodpovědnosti a ušlechtilosti srdce? Vždyť také každý dobrý pedagog i v moderní škole působí živým slovem k zdárné výchově dětí. Škola moderní vyučuje mnohým velepotřebným vědomostem, zušlechťuje srdce mládeže pěstováním krasocit; středověkému dítěti nepopřána ani desetina tak bojných příležitostí k pěstování umění jako děcku modernímu. I žáci nejchudší mohou se vzdělávati dosti poborně v některých oborech uměleckých. To všecko svědčí ve prospěch moderní školy. Ale proč přece jenom nášky na mravní úpadek mládeže? Jest potřeba, aby náboženské citění bylo pilněji mládeži vštěpováno netoliko ve škole, ale i v domácnosti. Moderní rodiče neobjevili žádný nový kámen pedagogické moudrosti, škola se přesvědčila zvláště ve Francii, že bez křesťanského náboženství zušlechťení mládeže se ku předu nepohne, i kdyby ji byly náhradou poskytovány celé tucty surrogátů. Rovněž tak neprospěje dítěti výchova dvojitá: ve škole náboženská a doma bezvěrecká. A nejméně prospěje, vplíží-li se výchova dvojitá do samé školy, aby tak krisi mládeže; její rozpaky a konečně indiferentismus jen stupňovala. To právě po zkušenostech posledního času přizná i protikato-lický pedagog, že v hodinách náboženských neučí se mládež té surovosti, jakou zvláště ve velkých městech dává na jevo hned, jakmile se cítí uvolněna od školy. A nejen to. Každý rozvázný člověk poznává, že v mládeži nutno zvýšenou měrou buditi respekt před autoritou vůbec. Jest potřeba místo vágních hypotéz o „uvolnění individuality“ vážněji přemýšlet o prostředcích k ukázněnosti, o účtě ke každému legitimnímu představenému, aby byl těžký úkol pedagogický samému učiteli valně ulehčen.

Nač máme pamatovati. „Opavský Věstník“ přile 13. srpna t. r.: Nynější válka, která trvá již třináct měsíců, dotáhla, jak jinak nemůže být, na všechny těžce, a proto také válečné události a všechno, co vůbec s válkou souvisí, vyvolávají všude největší zájem. Avšak nebylo by správně, kdybychom snad při tom chtěli zapomínati na pravidelné povinnosti svého soukromého a národního života. Naopak právě ti, kdož zůstali doma a kterým to poměry dovolují, jsou ve zvýšené míře povinni, aby udrželi při životě národní organismus, velké dílo, které národ náš vybudoval za desetiletí. Z vyplnění této povinnosti, jak správně píše „Ostr. Listy“, budou musiti klásti jednou účty těm, kteří po těžkém boji vrátili se domů, ale také celé budoucnosti národa. Je to těžká úloha, ale nutná, i kdyby bylo k tomu potřeba všeho napětí našich sil. Je to jeden z největších úkolů našich v dnešní chvíli, nedovoliti, aby těžkými poměry byl poškozen národní organismus a jeho orgány, nedovoliti, aby aspoň nehlubší základy našeho kulturního rozvoje nebyly podlomeny. Zato nesou zodpovědnost ti, kterým bylo dáno, aby za obrovského boje trvali doma a kteří mají dosti osobní a finanční možnosti, aby tomu mohli vyhověti. Co vytvořila předešlá pokolení, to musíme udržet, zvláště naše ochranné jednoty — Ústřední Matice Školskou a místní Matice — neboť těžko by se zase stavělo od základů! Proto pryč s netečností, která by nás mohla zahubit! Pamatujme, že jako stát, tak i národ žádá od svých příslušníků právě za války zvýšené podpory, větší obětavosti.

Staří vojevůdcové. „Síla, ani rychlost, ani tělesnou obratnost nevykonávají se veliké věci, nýbrž rozvahou, autoritou a soudností, vlastnostmi to, které nemohou býti odepřeny stáří, nýbrž bývají v něm ještě sesíleny.“ Toto tvrzení pochází už od starého Katona a osvědčilo se úplně u vojevůdců. Moltke slavil 70. narozeniny r. 1870 v zemi nepřátelské a zůstal až do 80. roku věku náčelníkem generálního štábu. Blicher měl 73 let, když porazil Francouze u Waterloo a Hindenburg bude už brzy též starcem. Senioremem mezi vítěznými vojevůdci je však Radecký, kterému v době jeho nejskvělejších úspěchů bylo přes 82 let. Hr. Hübnér, který zaznamenal různé epizody z tohoto životního období Radeckého, vypravuje také tuto příhodu z hostiny, kterou vystrojl Radecký. Hr. Hübnér seděl tehdy mezi Radeckým a stejně starým, rovněž ještě aktivním generálem Wallmodenem. Žárlivě sledoval Wallmoden každý pohyb Radeckého, kolem něhož „přešlo posledních deset let beze stopy“ a který s mladickou svěžestí plnil úkol hostitele. „Podívejte se jen“, šeptal Wallmoden hr. Hübnérovi, „jak se Radeckému třese ruka, stárne — velice stárne“... Sotva to Wallmoden řekl, už usnul. A nyní měl zas Radecký škodolibě potěšení. „Vidíte, vidíte“, pravil Hübnérovi, mžouraje okem, „chce býti ještě galantním a chrápe na hostině!“ — O zmíněném Wallmodenovi sděluje dále hr. Hübnér: Byla právě doba velikých nepokojů v Itálii. Tu zavolał si Wallmoden hr. Hübněra a důtklivě ho prosil, aby jen knížeti Metternichovi sdělil, že jeho — Wallmodenova — duševní i tělesná soustava je ještě dobrá. „Požádal jsem“, pravil Wallmoden, „za propuštění; nyní, kdy přichází ke rvačce, chtěl bych býti také při tom.“ A s tímž povzdechem dodal tento rvavý bojovník: „Ovšem, nemám už pružnosti a svěžestí šedesátiletkovy.“

Hudební nástroje pro levitáky. Hudebníky, kteří pozbyli ve válce jednoho nebo i několika prstů, bude zajímat, co píše odborný list „Deutsche Instrumentenbau-Ztg.“ o hudebních nástrojích pro levitáky. Před časem věnovala švédská královna jednomu německému námořníku, z povolání hudebníku, združďícímu se na jednom

švédském ostrově Oelandu, dechový nástroj, zvlášť upravený pro levitáka. V. bítvě pozbyl totiž námořník prstů pravé ruky. Tento příklad bude vodítkem, aby byly vyráběny zvláštní nástroje pro hudebníky, kteří utrpěli ve válce úraz na prstech. Příkladem hamburského prof. Bartha dosvědčuje, že v případě náhlé neschopnosti jedné ruky není příliš těžko, vyměnit úkol jednotlivých prstů. Když prof. Barth pozbyl ohebnosti prstů levice, cvičil se držeti levici aspoň smyčec a pravici vycvičil pro struny. Jeho hra prý opět dosáhla bývalé umělecké výše.

Med náhradou za drsné tuky. U nás je starodávným zvykem pojídati jen „jídla s medem“ jako jídlo postní. Než med měl by se požívat po celý rok, a to zvláště v domácnostech, kde jsou děti slabého, nezuživého těla. Také při vleklé rýmě, chřipce, nastuzení, kašli a pod. lze s úspěchem medu užíti. Med sám jest sladká šťáva (nektar), včelami do úlu s květů snesená a přepracovaná. Je to nejkřísitější a nejlepkavější výtažek z květů rostlinných. Požití zahřívá a občerstvuje tělo, přispívá k odvádění nepotřebných látek z těla a proto má velikou cenu jako potrava i jako lék a ničím nedá se dobře nahraditi. Složením svým je med prvotřídní potravinou, z které 98 proc. živin přímo do krve přechází. Nejlepší med jest v uzavřených lahvičkách, označených kontrolní značkou některého včelařského spolku, který čtené včelařské spolky do obchodu zavádějí, ten jest o několik haléřů sice dražší, ale má nepoměrně mnohem větší cenu výživnosti. Proto při nákupu medu jest třeba dáti veliký pozor. Užitím dobrého medu získáme na zdraví, přidělkem si je pokážme.

Úhoři — škádci zvířat. Novozelandská vláda upozorňuje lovce a rybáře, že úhoři velice poškozují stav vodního i jiného lovného ptactva, jako na př. divokých kachen a také bažantů. Předseda jedné z novozelandských aklimatisačních společností dal úhoře na seznam škádci zvířat, když mu v krátké době 17 mladých zvířat zašlo tím, že při pití z vodních tůní byla úhoři uchválena za hlavu a stažena do vodní hlubiny. Právě tak je zničeno mnoho mladých kachen. Na vodní hladině plovou spousty kachních těl, janz žraví úhoři uhryzli jednu nohu.

Jsou Indiáni muzikální? Chceme-li naznačiti zvuky naprosto nemusikální, divoké a drásající sluch, řekneme „indiánský řev“. Ale podle nového badání úmto označením Indiánům velice křivíme. Američanka miss Fletcherová obrala si za úkol studium indiánské hudby. Procestovala ony krajiny Spojených Států, kde ještě zbyly indiánské kmény a zachytila jejich zpěvy a zvuky fonografem. Snímky byly hudebníky převedeny v noty a probádány. Podle zprávy „Musical American“ dalo prý toto badání výsledky pro hudební nadání Indiánů velice lichotivé; znalci objevili, že indiánské melodie mají mnoho podobnosti s melodiemi velkých evropských mistrů, jako Beethovenovými, Schubertovými, Schumannovými, Chopinovými, Wagnerovými a Lisztovými. Důkazem hudebního citění Indiánů je rozhodně fakt, že bez znalosti jakýchkoliv hudebních značek přenášejí se indiánské melodie s pokolením na pokolení. Miss Fletcher dala si píšně, jež zachytila, zpívat mnoha Indiány a při tom konstatovala, že všichni zachovávali při těchto písničkách stejný rytmus a stejnou melodii. Pokud se týče charakteru indiánských písní, zřídka vyjadřují náladu a citění jednotlivcovo, většinou tlumočí příhody celého kmene, především boje s ostatními kmény. Nátek žen, radost z vítězství a oslava hrdinné smrti jsou ponejvíce obsahem indiánských písní.

Všelicos. Veškerá roční výroba bavlny na světě činí asi 5.902.000 tun a zvyšuje se každých pět let o 20 procent. Nejvíce bavlny vypěstuje se ve Spojených Státech Severoamerických, které hradí téměř 60 procent veškeré spotřeby bavlny. Také Egypt má pro obchod s bavlnou velký význam. Bavlíněné plantáže rozprostírají se v zavodňovaných krajínách po obou březích Nilu v šířce 2 km. — Místo drahého nyní motouzu používají nyní v četných vídeňských obchodech při balení motouzu z papírových látek. — V táboře chebském jest ze 17.000 zajatců více než polovina mohamedánů. Pro ty zřizuje se v táboře mešita a nedaleko hřbitov dle mohamedánských předpisů. Mají tu i svého mohamedánského kněze. — Anglická vláda zakázala Lloydů přijímati všechny válečné sázky, poněvadž většina předpovídá vítězství ústředních mocností. — Prusští poslanci zjistili, že Rusové zničili ve Vých. Prusku 24 měst, téměř 600 vesnic, asi 300 statků a více než 30.000 budov. — Ministerstvo vyzbrování nařídilo, aby již na počátku nastávajícího školního roku zafazeny byly do učebnic na školách obecných, měšťanských a středních články o tom, čím byla vyvolána nynější světová válka. — V italských závodech textilních, pracujících pro vojsko, vzrůstá stávka dělnictva; dosud zastavilo práci 45.000 dělníků. — Už i v Sibiři nařikají na nedostatek dobytka, který nastal jednak velikými dodávkami pro vojsko, jednak nekalými obchody. — Prohlášením bavlny za kontraband byly znepokojeny jihoamerické státy bavlínářské, proto jim Anglie nabídla, že celý vývoz do Evropy koupí i Hbru angl. za 10.20 centů (1 K je 20 centů). Německí vývozci však prý nabídní za Hbru v Bremách 25 centů, čímž by se světová cena bavlny velmi zvýšila. Jestliže by Anglie tuto bavlnu cestou konfiskovala, musila by platiti tuto zvýšenou cenu; tím by vzniklo obrovské zatížení anglického rozpočtu a proto prý Anglie propustí bavlnu i do německých přístavů. — V Dolních Rakousích smí se odběratelem prodávati pšeničná mouka k pečení jenom tehdy, koupí-li si současně aspoň tolik množství pšeničné mouky k vaření a jiných domácích výrobků. — V Severním moři nastal předčasně

tluhý mráz; bude-li teplota klesati dále, bude paroplovba do Ledového moře a tím do Archangelska ruského co nevidět zastavena. — Středoaamerické republiky San Salvador a Guatemala postiženy byly velkým zemetřesením. — V několika městech uherských ustavila se družstva, která na účet města nakupují zásoby bramborů, aby v zimě zabráněno bylo lichvě s nimi. — Pět. pluku č. 75 v Jindř. Hradci za trvání války přiznáno bylo 511 vyznamenání za statečnost. — Italská důstojníci používali pod svrchním žakem zvláštních ochranných pancéřových štítů, které, jak se nyní dokázalo, nechrání nositele, nýbrž dokonce ho ještě více ohrožují. Naše ministerstvo války varuje před používáním podobných prostředků. — Letošní úbytek turistů v Norsku znamená pro země zmenšení příjmů o 20 milionů. — Následkem nezdařených, s velkými ztrátami spojených anglických pokusů o průlom na Galipoli byli 4 anglické brigády generálové zbaveni svých míst.

Literatura.

Otrok svobody. román od Vilemíny v. Hillern, jest pozoruhodnou novinkou letošního trhu knihupeckého. Je to novinka vzorně a vkusně vypravená a vyzdobená nádhernými a případnými vyobrazeními. A možno předsed fci, že to není kniha uspořádaná snad jen pro výdělek, ale že nakladatel chtěl podat čtenářům knihu cennou úpravou i obsahem. Vydal V. Kotrba v Praze. S četnými ilustracemi akad. malíře F. V. Hetteše. 8° (568 stran). Cena K 6.50, váz. K 8.50. Hrdina románu, Beát, den před svěcením na kněze opustí klášter a jde za svým cílem, Svobodou svědomí! Věak na té cestě své pozná ta klamná hesla: pokroku, rovnosti a svobody, pozná, která ti, kteří těmito hesly kolem sebe metají, jsou vlastně pravými tyraný těm, kteří lich uposlouchou — a tak „Svoboda“ je pro ně „Otroctvím“. I Beát zklamán, když mnohá pokušení a mnohé překážky přemohl, konečně pozná pravou svobodu svědomí, vrací se zpět do kláštera, kde spolubratři bloudícího radostně přijmou, a tam v tiché cele Beát po bouřlivém vinobytí vyžhané svobody najde klid a pokoj duše své, ale i pravou Svobodu. Lčení různých scén je vystihlé, překlad velice pečlivý. Doporučujeme pozornosti svých čtenářů.

Vlast. Majitel a vydavatel Družstvo „Vlast“ v Praze. Pořádá Al. Dostál. Roč. 31., čís. 9. Předplatné ročně 10 K.

Ráže lidská. Mariánský měsíčník. Vydává a řídí L. Kořísek, farář v Blansku, za roční předpl. 1.60 K. Roč. 7., čís. 7.

Boží slovo a Boží syn. Apologetické úvahy. Napsal dr. J. Klug. Přeložil dr. Ferd. Černovský O. S. A. Nákladem G. Francie v Praze. Za 3.20 K.

Dějiny a bibliografie české katolické literatury náboženské od r. 1828 až do nynější doby. Sestavili dr. J. Tumpach a dr. A. Podlaha. Část III. Podíl úctě Dedic-tví sv. Prokopa v Praze čís. 57. Cena 10 K.

Prozřetelost Boží a válka. Cyklus promluv o důležitých náboženských otázkách naší doby. Napsal B Stašek. Nákladem katol. spolku v Pízl.

České listy hospodářské. Vydává ředitelstvo Ústř. společnosti hospodářské v Praze. Vrchní redaktor dr. P. Sitenský. Roč. 23., čís. 2. a 3. Předplatné pro nečleny 12 K ročně. K tomuto číslu jest přílohou vzácné dílo čes. pomologa J. Řhly: České ovoce. A) Hrušky, čís. 34. Věrně je tu vyobrazena hruška „Kopolečka“ s popisem pěstování atd.

Vyzkoušených 100 receptů. Houbová kuchyně. Dodatek k „Českému houbáři“, napsal dr. J. Macků. Nákladem R. Prombergera v Olomouci.

Sibiř. Velmi zajímavý popis této země budoucnosti. dne každého měsíce. Roč. III., čís. 7. Roční před-pl. Napsal dr. Fr. Nansen. Seš. 13.—18. Dvojséit za 1.20 K. Nákladem J. Otty v Praze.

Arch. Vydává Kar. Dostál Lutínov v Prostějově platné 6 K.

Zal. 1860. Zal. 1860.

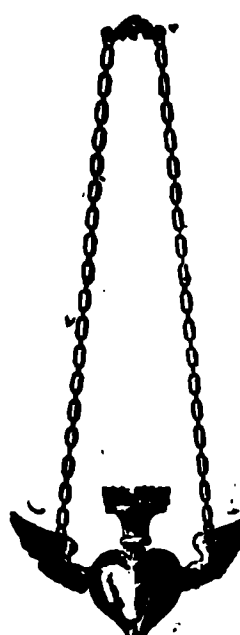
Karel Zavadil,
nast.

Antonín Zavadil,
nejstarší umělecký
závod pasířský.

Veledůstoj. duchovenstvu a sl. patronátním úřadům doporučuje se ku provedení veškerých

řádob kostelních,
se zlata, stříbra, bronzu a jiných kovů v každém slohu, od nejjednoduššího do nejbohatšího provedení dle liturg. předpisů. Jem velmi práce uměl. a ho-ceny. Veškeré opravy a znova-stavení provádí se co nejpečli-věji a se zárukou.

Ceny velmi mírné. Mnoho doporu-čení a uznání po roce.

E. Škarda, Brno,

umělec. Stav přehledně
hotoví a dodává chrámové
elma. V každém slohu a
provedení, od nejednoduš-
šího vzoru do nejobtížně-
ší skomelby figurální, hotoví
praven vlnitých mramorů
kaménkovou pro fasády, ol-
tářní obrazy, náhrob-
ky atd. s nejširším
zaručením umělecké-
ho a odborného dokona-
lého provedení.

Rozpočty ochotně a zdarma.

**Němčině
a francouzštině
vyučuje
sl. A. Nepeřená**
v Hradci Králové, Dlouhá
ulice, číslo 200.

**Podporujte náš
podnik.**

Družstevní knihkupectví a nakladatelství
v Hradci Králové, Adalbertinum.

**Veselé čtení
pro dlouhé večery.**

Odporujeme našim přátelům humoristické
knihy obsahu nezávadného, které jsou nejvhod-
nější hráz proti záplavě knih frivolních, jež se
vtírají do katolických rodin, aby lákaly čtenář-
stvo sensačními tituly a jarmarečním napínáním
zvědavosti.

Pravý humor nehoní se po divokých a hu-
bých scénách, nespitvořuje skutečnost k nepo-
znání, plyne hladce jako čistý potůček.

Chcete-li se tedy ulesknout pobavit, kupte
si tyto knihy:

Veselé chvíle.

Stran 272. — Cena K 2-20.

Rozmarné příhody.

Řada II. Stran 320. Cena K 1-80. — Řada III.
Stran 384. Cena K 3-20.

Jsou to sbírky kratších humoresek různých
katolických autorů. Nehledaně líčen přirozených
scenerií každého mile upoutá.

Objednávky vyřizuje

**Družstevní knihkupectví a na-
kladatelství v Hradci Králové.**

Paramenta.

Ignáce V. Noškudla syn

(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)

(bratr P. J. Noškudly, farář ve Výprachticích)

doporučuje P. T. velebádnostn. duchovenstvu
svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

**všech kostelních paramentů,
spolkových praporů a kovového nářadí.**

Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukázk
se na požádání franko zašlou.

MĚSTSKÁ SPOŘITELNA VE VYSOKÉM MÝTĚ

přijímá vklady a zúrokuje je

co nejvýhodněji

a vyplácí, majíc stále větší hotovost, vklady i ve větších obnosech bez výpovědi.
Za vklady ručí královské věnné město Vysoké Mýto veškerým svým jménem
i svými příjmy, jakož i aktiva spořitelny.

Knížky spořitelny požívají i jistoty sirotčí a přijímají se za kauce a vadia
u všech úřadů.

Daň důchodovou platí spořitelna ze svého.

Půjčky poskytuje za sazby velmi mírné.

Telefon č. 16.

Pošt. spoř. č. 70.108.

MED

český, se zárukou neporušenosti, z letošní snůžky
obzvláště výborný má celoročně v levné ceně
na skladě

JOS. JELÍNEK,

člen Zemského Ústřed. včelařského spolku
v Hradci Králové.

**Nečekejte, až Vás nakažliviny
překvapí, ale opatřte si zavčas domů
jedinou osvědčenou diet. ochranu**

faráře L. V. HORY:

„VADE MECUM“

(zákonem chráněno)

a pamatujte dobře, že lepší tato pomoe včas,
nežli velká nemoc potom.

Obdržíte v lah. po 1-50, 3.—, 5.—, a 9.— K (a porto)
v drogeriích neb v laboratoři „V. m.“ v Dačicích (Č.)

Kde kupujete knihy?

Naše knihkupectví Vás také vzorně obslouží.

**Hře na klavír a
zpěvu solovému**

(metoda starověká)

vyučuje slečna

Sláva Nepeřená.

Dlouhá ul. č. 200 v Hradci Králové.

**Parevná
kostelní
okna**

v odbor. pro-
vedení zhotovuje
a dodává

Fr. Uhlíř,

umělé sklenářství a malba skla

v Trebochovicích u Hradce
Králové.

Cenníky a rozpočty na požádání
sdarim.

Naše knihkupectví

nabízí Vám své služby k obstarání
všech knih, časopisů atd. Adresujte
laskavě:

Družstevní knihkupectví a nakladatelství
v Hradci Králové, Adalbertinum.

Vazbu knih

v jednoduchém i
přepychovém mo-
der. provedení ry-
chlé zhotoví uměl.
závod knihařský

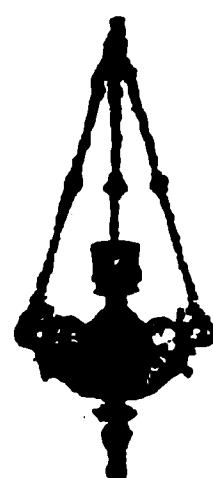
Richarda Šimáčka

v Hradci Králové, Pospíšilova tř. č. 131.

**Pensionát Voršílek
v České Skalici.**

Trojitídní soukromá dívčí škola měšťanská německá. S ní
spojeno praktické vzdělání chovanců v kursech
hospodářských a obchodních, jakož i vyučování cizím
řecem, psaní na stroji, hudbě, malbě, ručním pracem atd.
Krásná poloha, velká zahrada, vzdušné místnosti.

- vydatná strava ●
- školní rok počíná 15. zář. ●
- Další správy podá ochotně představená. ●

Velebádnostnému

duchovenstvu a

slavným patronátním

úřadům dovoluje si depo-

rušit veškeré kostelní nádoby a

náčiní a to: monstrance, kalichy,

oběti, nádobky, paténky, paciřkály,

svícny, lampy, kadělnice, kropenky

atd. své vlastní výrobky, předpisům

církevním vyhovující. Staré předměty

opravuje v původní intenci a

v ohni slatí a stříbí nebo proti do-

platku za nové vyměňuje. Hotové

předměty neb výkresy zasílá na u-

kásku franko bez závažnosti koupě.

Vše se posílá poštou. Prdce ruční.

Šílen veškerých státek a stříbrných klenotů, jako: řetězů,
madonek, krásků, prstýnků, náramků atd. u Nešátek
prstemy, tabulárky, jídelní náčiní se stříbra pravého
i ženského vždy na skladě.

Staré slatě, stříbro a dráhobemy kupuje se nejvyšší cenou

JAN STANĚK,

pasíř a císař

Praha-L-979., ul. Karoliny Světlé, č. 12. n.

Přilepný smalec c. k. zemského trestního soudu.

**Jan Horák,
soukenník**

v Rychnově nad Kněžnou

zasílá na požádání vždy

dle roční sezony kolekce
nejnovějších druhů pravých

viněných látek

své vlastní výroby, jakož i tu- i cizo-
zemských.

Četná uznání zvláště z kruhů vele-
bádn. duchovenstva svědčí o poctivé ob-
sluze mého ryze křesťanského závodu za
dobu více než třicetiletého působení.
Učiňte, prosím, malou objednávku na
zkoušku.

Volejeme látky na taběry.

Těž na splátky bez zvýšení cen!

OBNOVA

Číslo 38. Předplatné na čtvrt roku 2 K 50 h
na půl roku 5 K —

V Hradci Králové, dne 17. září 1915.

Inserty počítají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XXI.

Průběh války.

Bojiště východní. Armáda Puhalova nezadržitelně postupuje ve Volyňsku, u Derazna překročila Goryn, u Dubnu Ikvu. U Derazna poraženi byli Rusové na několika místech. Jest tudíž levé křídlo Puhalovo severně od Rovna a blíží se železnici, vedoucí z Rovna na sever bažinatým územím do Vilna. Význam této železnice jest ten, že jest jediným spojením mezi rozraženými už dnes skupinami ruskými, jižní a severní. Rusové byli odraženi i u Dubna a v úseku řeky Stubieli, takže Rovno zůstává i nadále stejně ohroženo. — Mezi Tarnopolém a Trembovlou, jež proměnili v hotové opevněné tábory, snaží se Rusové provést průlom. Odtud vrhají velké síly proti našim a německým postavením. Pokusy o průlom byly marné a Rusové je zaplatili přímo hroznými ztrátami. Těmito útoky chtějí Rusové donutit armádu Puhalovu a Böhmovu, aby přerušily svůj postup na Volyňsku, kde se třese poslední ruská pevnost Rovno. Rusové chtějí se také udržet aspoň na kousku haličské půdy a pak vyhnání jich z Haliče posunulo by přirozeně v popředí bojiště besarabské. Při ústí Seretu na východním jeho břehu vyrazily také velké síly ruské, byly však i ty zahánány. Skupina Mackensenova zlomila odpor Rusů na celé čáře a pronásleduje je směrem k Pinsku. Armáda prince Leopolda Bavorského překročila Zalvianku a stíhá Rusy až k řece Ščarě. Ščara jest levý přítok Němenu, tekoucí v největší části své od jihu k severu rovnoběžně se Zelviankou, od níž asi 20 km na východ ústí do Němenu. Na Ščarě leží často jmenované město Slonim. Zajala tu přes 3759 Rusů a ukořistila 11 strojních pušek. Rakouské voje v jejím svazku bojující překročily nížinu říčky Grivdy, jež východně od Kosova teče jižním směrem do Jasjoldy. Ani v severním úseku nemohou Rusové přes houževnatý odpor zadržeti postup spojeneckých armád. Skupina Hindenburgova posunuje své voje současně ke Dvinsku a Vilnu. Na několika místech dosáhly už železnice Vilno—Dvinsk—Petrohrad. Mezi Dvinou a Vilijí (severozápadně od Vilna) postupují Němci za bojů dále; bylo tu zajato 5200 Rusů, ukořistěno 1 dělo, 17 muničních vozů a 13 strojních pušek. Pronásledování pokračuje i v ohybu Němenu východně od Grodna a dospělo až na půl cesty k městu Lidě. Pravé křídlo této skupiny (armáda Gallwitzova) blíží se také k úseku ščarskému. — Dne 12. září podnikla německá vodní letadla útok na ruské námořní branné síly v řížském zálivu a na Rigu—Úst—Dvinsk. 6 něm. letadel útočilo tu se zdarem na torpédoborce, ponorky, jiné lodi a na loděnice. — Úředně se 15. září oznamuje, že na Dněstru a před našimi postaveními východně od Bučače panoval klid, zato na všech částech naší haličské a volyňské fronty a na besarabské hranici došlo opětovně k těžkým, pro nepřitele bezvýsledným bojům. Severovýchodně od Dubna zanechal nepřítel po nezdařeném protiútku vedle četných mrtvých 6 důstojníků a 800 mužů zajatců a 3 strojní pušky. Armáda prince Leopolda Bavorského zatlačila nepřitele přes řeku Ščaru.

Na italském bojišti podnikli Italové zase řadu útoků na nejrůznějších místech. Bojovalo se především na severním úseku fronty přímořské, v úžlabině bovecké, u Tolminu, v úseku doberdobské, na frontě tyrolské, avšak i tentokráte posice rakouské odolaly zoufalému úsilí nepřítelovu, jenž před nimi zanechal sta a tisíce mrtvých.

Na západním bojišti překvapili Němci Francouze v Argonnách útokem na pevnůstku Marii Theresii, kterouž dobyli, při čemž jim padlo do rukou 2000 zajatců a množství válečného materiálu. V Champagni a Argonnách veden byl povětšinou boj minový. Vedle toho vzduchoplavci němečtí v noci na 12. září s úspěchem vrhali pumy na londýnské doky, přístavní zařízení a také na City, srdce Londýna, a v noci na 13. září na opevnění sout-hendská.

Na Balkáně. U Dardanel dosud se neobjevila slíbená půlmilionová italská pomoc. Nyní jsou tu především dělostřelecké boje. Dle zpráv řeckých utrpěli Angličané v posledních bojích nejen těžké ztráty, ale řadí mezi nimi i nakažlivé nemoci. — Balkánské státy stíhají od čtyřdohody nota za notou. Nejvíce jí dává práce Bulharsko, jemuž ani nenapadá, aby se na rozkaz carův dalo znova vyvraždit. Dohodou s Tureckem získalo Bulharsko značné rozšíření území. Marica stává se nyní řekou čistě bulharskou. Zvláště je pro Bulharsko důležitá, že železná dráha z Plovdiva do přístavu Dedeagače, která až dosud byla částečně majetkem Turecka, ocitá se nyní na území bulharském a stává se tedy majetkem bulharským. — Ale i vůči Srbsku jest v Rusku podráždění. Tak ruský list »Rječ« vyzývá, aby čtyřdohoda zaslala Srbsku ultimatum, by požadované kraje Bulharsku vydalo. »Rječ« považuje srbskou odpověď za výsměch spojenců. Srbsko na sliby Ruska volá: Z ruky do ruky...

Politický přehled.

Poměry v Rusku. Odstoupení velkoknížete bylo vlastně již dříve usneseno na naléhání Francie a ruského důstojnictva. Ve schůzi ministerské rady byl car ministrem války Polivanovem vyzván, aby se postavil v čelo ozbrojené moci, jinak že odstoupí celé ministerstvo. Jenom stěžil byl car přiměně k převzetí vrchního velitelství. Car převzal přý vrchní velitelství pouze formálně a nebude stále prodávati na ruské frontě. Skutečné vedení armády spočívá v rukou generála Rusského. Odchod velkoknížete byl nevyhnutelným; onť byl 12 měsíců diktátorem Ruska, občanské moci nepřipouštěl ke slovu. Velkokníže poroučel nejenom na frontě, nýbrž i v celém Rusku. Velikost jeho pravomoci odůvodňovala náležitou zodpovědnost v případě nezdaru. Činí se nyní usilovné pokusy, aby ministerstvo Goremykinovo bylo přeměněno, hlavně aby bylo sprostěno reakčních živlů. Pod názvem reformní strany byla založena nová strana, mající v duři a na říšské radě většinu. Válečná strana upadá.

C. a k. vojenská správa v obsazených územích Polska. Válečný tiskový stan vyhláší všeobecné základní rysy, dle nichž jest zřízena c. a k. vojenská správa v obsazeném Polsku. Vrchní armádní velitel jest nejvyšším nositelem občanské a vojenské moci ve všech obsazených územích. Vrchní armádní velitelství jest nejvyšším úřadem při vykonávání zákonodárství a nejvyšším řídicím a dozorním úřadem pro veškerou pravomoc a správu. Jemu jest podřízen generální guvernément, sestávající z vojenského odboru, zpravodajského oddělení, správního odboru a justičních oddělení. Generálnímu guvernérovi — jím jest ustanoven generálmajor a tajný rada Erich svob. pán Diller — podléhají krajská velitelství a místní samosprávné orgány. Za nejvyššího řízení a dozoru generál. guvernéra jsou pro hospodářské využití obsazeného území ustanovena ředitelství lesů a statků a vojenský horní úřad. — K jednotné správě a provozování železnic v obsazeném území zřizuje se velitelství c. a k. vojenské dráhy. Pro správu pošty a telegrafu ustanoveno jest etapní poštovní a telegrafní ředitelství se sídlem v Kielcích. Generální guvernément má sídlo rovněž v Kielcích a bude přeložen do Lublína. — Obce zůstávají na svém dosavadním územním ohraničení a také obvody obecních soudů jsou nedotčeny. Všeobecná státo-občanská práva zaručují se jen dle ruského válečného nebo výjimečného stavu. Úřední řeč jest služební řeč c. a k. vojska. Ve styku s polskými stranami užívá se polštiny. Veřejné vyhlášky budou v obou jazycích. Obcím a obecním soudům je zůstaveno stanoviti polštinu nebo němčinu jako úřední řeč.

K založení naší říše.

II.

Za mladistvého krále Ludvíka I. (1516—1526) v Čechách úpadek politický, sociální i náboženský pokračoval. Veřejná bezpečnost byla ve psí, protože šlechtická oligarchie hověla notorickým aristokratickým lupičům, přepadávajícím městský a selský majetek. Palacký praví k roku 1520: »Není pochybnosti, že výtržností a násilí téměř bez počtu dalo se v zemi, že pokoje a bezpečí nebylo nikde, a rušitelé jejich že byli téměř sami lidé urození.« Na př. stavové panský a rytířský nedali nijak ublížit rytíři Petru Sudovi z Řenec, který mnohonásobným způsobem zboží městské zloupil.

Výmluvné v té příčině jest svědectví samého nejvyššího purkrabí Zdeňka Lva z Rožmitálu. Dne 27. července 1520 rytíř Zdeněk Malovec se svými zbrojnoši pobil a oloupil několik kupců nedaleko Prachatic. Když pan Lev na interpelaci Petra z Rožmberka a Adama z Hradce jmenoval uvězněné pomocníky Malovcovy, doložil, jak se obával, »že jest mnoho urozených v tom tovaříšstvu bylo«. Také »i toto vězte, že jest mi praveno, že šel ke mně posel od tábořských, a ten jest zabit okolo tří mil od Velhartic; a druhý posel ke mně šel od normberských, a zabit blízko od Klatov. A pouští se hlas, že by to činili ti, jako (kteří) chtějí slouiti dobří lidé; ježto takového nefádu, šibalstva, svád a války ještě nebylo, kterak nyní nastává.«

DEPEŠNÍ ADRESSA : ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚNEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4%, A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ LÍSTKY POŠTOVNÍ SPOŘITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLÍM, KOKSEM A CEMENTEM

ŽÍROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPOŘITELNY 140.273

ŽIVNOSTENSKÁ BANKA FILIÁLKA Y HRADCI KRÁLOVÉ.

Telegrafická adresa: Živnostenská.

Telefon č. 111.

Kupuje a prodává cenné papíry; valuty a devisy; provádí rozkazy bursovní na všech tu- i cizozemských bursách; přijímá v úschovu a správu cenné papíry a poskytuje na hodnoty takové zálohy; vede evidenci tahů; obstarává detaché dospělých kuponů, inkasso taženosti, nové kuponové archy; pojišťuje losy a
provádí i ostatní bankov. transakce za podmínek nejvýhodnějších.

Města byla nucena zahájit proti loupeživým zemanům otevřený boj, protože byl »král dítě daleko«, totiž v Uhřích. Dne 11. ledna 1521 sedm polapených zemanů popraveno. Ale následovaly protesty urozenců proti přísné sebeobraně měst.

Palacký dříve: »V národu českém za posledních dob počalo již valně zmáhati a šířiti se přesvědčení, že veřejné jeho záležitosti šly směrem nepravým a zhoubným, že vůdcové jeho a vladaři zemští, spustivše se zřetele k obecnému všem dobrému, obraceli jej více a více ku kořistem soukromým, a že strach byl, aby koráb státní co neviděti nevrátil na oukalí téměř nevyhnutelné. Příčiny strastného toho stavu doznávaly čím dále tím zřetelněji v nastalém zemdlení a v malomocnosti moci panovníčí, jakožto té, která povýšena jsou nad různými jednotlivých osob prospěchy, spatřuje a hledá cíl svůj jen v obecném všem blahu a uspokojení. Král Vladislav dal se byl od některých pánův českých vésti tak, že mluvílo se již neméně pravdivě nežli vtipně, že on »kraloval« sice jím, oni ale že »panovali« jemu. Vlastenecký kníže Bartoloměje pokus o restauraci moci královské nepodařiv se, měl za následek, že protivníci ještě opatrněji a snažněji ohražovali se v zistném postavení svém.«

Když Ludvík přijel do Čech, podala mu města pamětní list, kříc v něm široce útrisky, jež byla nucena snášeti od pánův a rytířův. Stěžovala si, že soud zemský svými nálezy snažil se ztenčovati práva a svobody zemské, že šlechtici přebírají živnosti městské; docela šlechta trestá ty své poddané, kteří se osmělují potřeby své si zaopatřiti v královských městech. Tak města hynou úbytkem zámožnosti i počtem obyvatelstva, jak o tom svědčí pusté domy. Jestliže by král chtěl od stavu městského jen berně a dovolil by dále měšťany ochuzovati, »jistě my nemohli bychme již stačiti ani vytrvati, abychom dávajíc naše statky a pomáhajíc tomuto království ze závad nepoctivých, kterýchž my jsme nezavinili, tak den ode dne hynouti měli; a jiní berouc to, což bychme dali, a Vaši Královské Milosti k dobrému málo nebo nic toho neobrátil, aby pod způsobem svých svobod v naše statky a živnosti se uvozovali.«

Tak daleko to došlo, že s králem přijelo několik

vyčníkajících rádců cizích, aby pomáhali činiti mezi hamižnými politiky českými pořádek. Mezi nimi byl i biskup Salkan, který napsal o těch poměrech r. 1522 proboštovi Jakubu Pisovi o vlivných českých diplomatech: »Dě radý a soudův povolávaj, koho sami chtějí, a k úřadům dosazují osoby, které poslouchají více jich než jeho (Ludvíka I.); dávají mu stvrzovati a podpisovati listiny, jichžto pravý obsah a směr často před ním se tají. Na sněmy svolávají vždy jen svoje lidi, kteří totiž jim povolní bývají v jejich úmyslech a všelikými úskoky odkládají pokaždé usnesení, až obec, protřávit se (utrativši všecko) a nemohouc trvati déle, rozejde se, načež oni teprv se svými uzavírají, co se jim líbí. Král nadarmo vyžaduje účty na své dluhy a popis věřitelův i statkův daných do zástavy; ba hněvají se, když chce míti statky své, jichž očištění mu bylo slibováno dříve, než přijel do království. Tudíž nepožívá ani moci a panování, ani svých důhodův, poslušnosti není žádné a dvořané pro nouzi musejí opouštěti jeho dvůr.«

Kulturní jiskry.

Doktorka theologie. Theologická fakulta (protestantská) v Lipsku udělila slečně Olze Tugemannové z Liberce na základě její disertace »Náboženská theorie Ludvíka Feuerbacha« hodnost doktorskou. Jest to při universitě v Lipsku první případ, kdy žena dochází této důstojnosti. Slečna Tugemannová jest dcerou soukromníka Gotfrieda Tugemanna z Liberce, bydlícího v Alt-Harzsdorfu. Studovala na universitě v Curychu, Berlíně a Lipsku. Dosažením diplomu doktorského nabývá práva habilitovat se jako docentka na theologické fakultě. — K tomu připojujeme pouze náhled J. Ruskina: »Jest jedna nebezpečná věda pro ženy — věda theologická. Podivno a žalostně podivno, že, ačkoli jsou dosti skromny a pochybují o svých silách a zastavují se na prahu věd, kde každý krok je jasný a bezpečný, vrhají se střemhlav, bez rozvahy, do vědy, v níž se chvěli největší muži a zbloudili nejmoudřejší.« (Séžam a lilie.) Ch.

Pruský princ Oskar o náboženské výchově mládeže. Princ Oskar pruský uveřejnil spis o zimní bitvě v

Champagni, v němž po úchvatném vyhlášení bitvy zdůrazňuje: Smysl pro plnění povinnosti a věrnost buďtež mládeži vštěpovány, tomu nás učí zimní bitva v Champagni. Ale ještě jedné věci žádá: tvrdou výchovu mládeže. Bojujeme proti jedu, stěbajícímu životní mízu národa, proti výstřednímu životu mládeže a proti požitkářství. Vychovávejme mládež opět k dětině zbožnosti a k víře v Pána Boha, jehož vůle řídí lidské osudy.

Sombart o scholasticu. Ve svém díle »Der Bourgeois«, příspěvku k dějinám moderního člověka hospodářského, v němž analyzuje a kritizuje vznik kapitalistického ducha, jehož »bourgeois« je reprezentantem, jako výslednicí z ducha podnikatelského a občanský národního, zmiňuje se Sombart znova o scholasticu, do níž se následkem výtek z katolické strany zahloubal. A poznáv scholastiku, oceňuje ji slovy největšího uznání pravě: »Čte-li kdo pozorně díla scholastická, především však dílo velkého Tomáše Aquinského, jež velikostí dosahují pouze díla Dantova a Michelangelova, má dojem, jakoby jim byl na srdci ležel ještě další cíl než výchova k občanskosti a slušnosti: výchova současně na upřímné, zmužilé, moudré muže schopné činu.« A na jiném místě: »Mužové jako Antonín z Florence, Bernard ze Sienny, Cajetan, Javellus stojí vůči kapitalismu se znalostí nekonečně větší a se sympatií daleko značnější než v 17. století zelotičtí hlasatelé puritanismu. Jaké množství praktického vědění tkví v summě Antoniově! Je to dílo jednoho z mužů nejlépe obeznámených se současnou dobou...« A dále: »Docela neprávem uvklí jsme si hledět na scholastiky jako na lidi světu odcizené...«

Podivné známky »všeslovanskosti«. Panslavismus neexistoval ani v nejstarší známé historii Slovanstva. Polské kmeny spojovaly se s Franky k udolání svých slovanských sousedů. V říši velkomoravské také knížata volala na pomoc cizince proti vlastním krajanům. V Čechách kmenové vévodové ve svém vzdoru proti moudrým zřízení centrální správy vyhledávali také pomoci zahraniční. Měli-li v Rusku zavládnouti nějaký stálý politický řád, bylo nutno povolati k vládě cizince. A což ty vysílající boje mezi Rusy a Poláky

Feuilleton.

Válečné a duševní periody v životě národův a ohlášeni nejbližší světové války.

S tímto nadpisem vydal asi před 20 lety Wielandovým nákladem v Berlíně Rudolf Mewes brožurku.

Svými fyzikálními studiemi, praví Mewes, které jsem v rozličných brožurách uveřejnil, byl jsem přirozeným postupem upozorněn na periodické kolísání, jemuž aetherové vlny, vesmírem ve věčném kruhu proudící, jsou podrobeny. Zcela zvlášť věnoval jsem pozornost úrodi, sluneční skvrny s počasím a s výsledkem snáze uvéstí v souvislost; první takovýto pokus, avšak skoro bezvýsledný, učinil slavný astronom William Herschel v prvním roce našeho století (1801). Meteorologických statistik tehdejší ještě nebylo, nehledě k několika skrovným a přiležitostným záznamům. Stejně, tomu bylo i s látkou pro znalost poměrů na slunci. Jakkoli získal tím málo, domníval se, to že stačí na potvrzení domněni, že hojnější tvoření »otvorů« na oně zářící hmotě doprovázeno jest větším vydáním. Krátce, dovoloval, že hojnost slunečních skvrn a hojnost životních potřeb současně se objevuje.

Novějšími výzkumy ve spojitosti maximálních a minimálních period základního stavu voďy s odpovídajícími periodami sluneční činnosti je skutečně dokázáno, že v době nejmohutnější sluneční činnosti, kdy slunečních skvrn je nejvíce a kdy dle prof. Förstera nejvíce tepla je vyzařováno, zá-

kladní stav vody vždy je velmi vysoký. Naopak zase, je-li sluneční plocha beze skvrn anebo jen s málo skvrnami, že sluncem méně tepla se vyzařuje a tudíž v tropickém světovém moři méně vody se vypařuje, takže dešťové srážky se zmenšují a tak zvané suché periody nastávají. Jest nyní nade vši pochybnost dokázáno, že doba největších skvrn je zároveň doba největší činnosti sluneční; jak Langley a Crova vyšetřil, jsou udání Fröhlichova, že vyzařování slunce v době největších skvrn je menší, naprosto mylná; pracemi Försterovými na berlínské hvězdárně byla 40letým pozorováním současnost 11leté periody slunečního vyzařování s periodou slunečních skvrn na jisto postavena. Nastává tedy nejsilnější vyzařování v době maxima, takže v této době větší množství vodních par se vyvíjí než v době minima. Tím se vysvětlují mračné, vlhké a na vodu bohaté periody maxima, jejich mírná zima, studená léta a špatné roky vinné, kdežto v dobách suchých period objevují se studené zimy, horká léta a dobré, bohaté roky vinné.

Zřetelně jeví se našemu oku tato spojitost pozemských a kosmických jevů, jestliže toto stoupání a klesání naznačíme graficky. Elektrické a magnetické poruchy na zemi jdou souběžně s periodami skvrn na slunci, takže rovněž asi ve větším nebo menším vyzařování slunečním mají svou příčinu. Jsou tudíž tyto jevy na zemi pouze následky a výsledky aetherových vln, jež ve věčném kruhu celým vesmírem proudí.

I sama mechanika lidského ducha a vůle závisí i přes svou autonomii ve stejné míře na tomto kolísání sluneční činnosti. Nejdůležitější činitel, kteří na náš sociální a hospodářský život mají vliv, jsou pouze výplodem lidského ducha, podnětům a či-

nem, jež z hnutí vůle a pudů vycházejí; vždyť konečně zase jen k nim odnášejí se všechny ty momenty, jež na chod civilisace vliv vykonávají, jako na př. epochální dopravní prostředky a technické vymoženosti jen zase z výkonů vůle a inteligence pochodí.

Jest pak dále lidské myšlení právě jako vůle výron přirozené síly a tyto mohoucnosti podléhají tudíž jako síly (rovněž jako síly ostatní) všeobecným zákonům o působnosti sil vůbec. Každá síla může své bytí a svou povahu projevit jen tím, že počíná působiti, to jest, že přemáhá sílu jinou; neboť síla měří se silou. Liebig praví ve svých chemických listech: »Exaktní badání přírodní dokázalo, že země v jisté periodě měla teplotu, v níž organický život je nemožný; již při 78 stupních tepla ssází se krev. Je dokázáno, že organický život na zemi měl svůj počátek. Tyto pravdy mají velkou váhu.« Musel tedy i myšlenkový život mechanickými příčinami, vlastně fyzicko-chemickými pochody v jisté době vzítí svůj počátek. Dle věty: »Causa aequat effectum« (příčina rovná se výsledku) stává tedy zákonitá spojitost mezi intelektuálními a morálními silami člověka a mechanicko-fyzikální působností světovou.

Je-li tedy naše smyslové chápání podmíněno intenzitou kolísání, následuje z toho, že tato periodicky se měnící intenzita má podstatný vliv i na náš život vůbec. Tyto záchrany pak, jež na naše smysly působí, totiž vibrace světla, tepla, električnosti, přitažlivosti, jsou 11- až 13letého trvání a v době 111 roků mají dvě maxima a minima o 27 až 28 letech, zcela souhlasně se skvrnami slunečními. Docházíme takto snadno k závěru, že i projevy lidského ducha i vůle ve stejné, stoupající i klesající vlnité čáře následují.

zedeňtí přinesli zvláštní lacinou a nebezpečnou pomoc rakonským Chorvatům i Srbům, kteří zvrhli činy zákeřných bělehradských hlasek odsuzují. A jak bouřev-
matý jest vztek Rusů proti Polákům, dokazuje tato vý-
mluvná informace polské tiskové kanceláře ve Vídni:
»Vilna, hlavní město vlastní Litvy, byla dříve důležitým
ústředím Polska a byla i jmenována polským Athénou.
V první polovině minulého století měla Vilna uni-
versitu, proslulou i daleko za hranicemi Polska. Na ní
se vzdělali mimo jiné i dva největší básníci polští,
Mickiewicz a Slowacki. Za povstání r. 1863 musela Vil-
na trpět více než všechna ostatní města polská, Varšava
nevymůže. Rusko chtělo za každou cenu udržetí filici
(zdání) ruské Litvy, jako nyní ruské Hallice. Generální
guvernér Muravjev, jež i Rusové nazývali »věštec-
(kai), chtěl vyhubit polský živel. Ale nepodařilo se mu
to. Ve Vilně žije nyní mezi 200.000 obyvateli 52,2 proc.
katolických Poláků, 40,2 proc. Židů, 4,7 proc. Rusů a 1,2
proc. Litevců. Po r. 1905 nemohli se Poláci ve Vilně
hnouti, ale již stín ústavy umožnil opětný rozvoj pol-
ského života. Ihned vznikla řada polských novin, polské
divadlo, vědecký spolek s velkou knihovnou, a při prv-
ních obecních volbách po roce tom bylo ze 70 členů
obecního zastupitelstva zvoleno 60 Poláků. Ve Vilně
převládalo smýšlení protiruské více než kdekoli jinde.
Protiruské záští vilenských Poláků bylo tak velké, že
marno zůstalo všechno ruské snažení posledních let, vy-
volati ve Vilně hnutí přátelské Rusům.« — Tohle jest
pádový dokument, jakým světepým způsobem vláda ru-
ská snaží se převracet poměry v území polském na
ruby a jak fanaticky po trvalých nezdarech chce pře-
ce jenom i v tak významném městě loupiti Polákům řeč
i víru. Na 52,2 proc. Poláků připadá 4,7 proc. Rusů, ale
ruská vláda houževnatě se vzpírá uznati skutečnost.
Neslovanskí národové musejí vybojovati Polákům větší
svobodu. Vždyť ruská vláda utiskuje zle docela i Ukra-
jince, kteří jsou jí mnohem bližší než Poláci. Tato fak-
ta nejlépe svědčí, že nějakého »panslavismu« Evropa na-
prósto nemusí se bát. Tuctoví deklamátoři umkli ihned,
jakmile došlo k praktické zkonšce.

Záložna v Hradci Král., Janské náměstí č. 163.

Vklady na knížky 4 1/2 %
Vklady vázané výpovědi 4 1/2 %
a vklady střádankové 4 1/2 %

Nové vklady (uložené v době moratoria) úrokují
se dle dohody a vyplácí se z těchto vkladů ob-
nosy bez obmezení moratoria.

Národohospodářská hídka.

Noví bankovní švindlíři před soudem. Na lavici
obžalovaných před výjimečným senátem zemské-
ho trestního soudu dne 13. t. m. zasedli 62letý bý-
valý ředitel Josef Berger a 27letý jeho syn Vladi-
mír. Josef Berger jako účetní soběslavské spoři-
telny se neosvědčil. Proto byl propuštěn a po šes-
tiletém zemstěnní v záložně jilemnické zařídil si
v Praze soukromou úvěrní kancelář. R. 1899 pře-
měnil tuto kancelář na »Úvěrní spolek«, z něhož
se vyklubala docela r. 1904 »Záložní a úvěrní ban-
ka«; ovšem ředitelem jejím se stal Berger. Počá-
teční roční plat 8000 K měl mu býti zvyšován kaž-
doročně o 1000 K až do obnosu 12.000 K. Společen-
stvo toto ve výročních zprávách vykazovalo ne-
obyčejně rychlý rozvoj a velmi příznivé obchodní

Pro jednotlivce dá se to těžko dokázat, snáze
však pro život jednotlivých národů. Vycházím z
nároku, že povahové vytvoření člověka podmíně-
no jest velikými počasovými periodami a periodic-
kým kolísáním sluneční činnosti, a že tento vliv v
dějinách velikých kulturních národů musí býti pa-
trný. Skutečně dokazují také dějiny německého
lidu, že nejen velké, světové činy, jimiž si mezi
národy čestné místo vybojoval, nýbrž i duševní
vývojem jeho, zářící výplody jeho básníkův,
umělců, myslitelův a technikův, v jednotlivých epo-
chách vytvořené, ocitají se ve zvláštním a nanej-
výš pozoruhodném poměru závislosti od velkých
period počasových, jež dle vědeckého badání po-
sledních desetiletí se skvrnovými periodami vše-
obživujícího slunce souvisí.

Ke srovnání kladu zde za základ periody ma-
ximálního a minimálního stavu vody:

Maximální stav vody aneb doby duševního života v letech	Minimální stav vody aneb doby válečné v letech
1490 — 1518	1518 — 1544
1544 — 1572	1572 — 1598
1598 — 1626	1626 — 1656
1656 — 1682	1682 — 1711
1711 — 1737	1737 — 1765
1765 — 1793	1793 — 1820
1820 — 1848	1848 — 1876
1876 — 1904	1904 —

Poznámka: Rokem 1904 počínají skutečně do-
by neklidné. Začala válka rusko-japonská, italsko-
turecká, války balkánské a nynější evropská. K
výše uvedeným názorům nepřičítáme žádných
poznámek, nýbrž pro zajímavost prostě je čte-
nářstvu předkládáme. Chod.

výsledky. Ale r. 1904 vykonána byla v ústavě
soudní revise, jež zjistila účetní nesprávnosti, pro
něž byla uložena správní radě pokuta 50 K. Ná-
sledkem toho správní rada dne 28. listopadu 1904
Bergru suspendovala a dnem 31. prosince 1904
propustila. Hned následujícího roku ve zprávě za
rok 1905 uvedena byla ztráta 127.308 K 30 h a ve-
dle toho byl odepsán celý rezervní fond. Ztráta
byla uhrazena odepsáním 42 K z každého stoku-
nového podílu. Dle posudku soudních znaků byla
výsledkem špatného hospodaření a pochybného
účtování v letech minulých. Bylo to hlavně uká-
jení nároků Bergrových, jímž se ústav zakrýval.
Tak jen v roce 1903 vyplacen mu byl ze zisku
směnární podíl 12.352 K 50 h. Berger se výpovědí
nespokojil a zahájil proti ústavu spor, který byl
skončen dne 6. května 1906 narovnáním, jímž ban-
ka zavázala se vyplatiti mu odbyté ve výši
29.000 K. Patrně tedy, že Berger velmi pilně a
žárlivě dovedl počítati aspoň — pro vlastní pro-
spěch. Vždyť již se spořitelnou soběslavskou se
soudil 13 let, aby mu dala odškodné, až došlo k
narovnání, dle něhož obdržel 10.000 K zcela bez
práce.

Berger začal zakládati nové bankovní společ-
nosti. R. 1906 ohlásil založení »Bankovní společ-
nosti«. R. 1907 zřídil dvě filiálky. Ale podnikavý
duch Bergrův toužil po činnosti ještě širší. Téměř
současně s »Bank. společností« založil »Svépomoc,
všeobecný spolek pro nápomáhání úvěru a pod-
por«. R. 1907 založil tento dobrodinec, který div
se nepotřhal starostí o potřebné lidi, »Úvěrní, pod-
půrný a obstaravatelský spolek nájemníků«.

Ale již r. 1912 byl Berger odsouzen pro pod-
vod ve »Svépomoci« k žaláři na 6 měsíců. »Své-
pomoc« slibovala insercí obstarávání zápůjček.
Přihlásil-li se někdo, obdržel odpověď, že musí
státi se členem s podílem 5 K, zápisným 1 K a
správním příspěvkem 2 K, načež jeho záležitost
bude vyřízena »pečlivě a s odbornou znalostí«.
Tak zaplatilo od r. 1906 do července 1909 celkem
1358 žadatelů úhrnem 10.664 K 65 h. Za 8 K, jež
zaplatili, postoupila »Svépomoc« jednoduše žádost
k vyřízení »Bankovní společnosti«, která velké čá-
sti žadatelů vůbec neodpověděla, druhým pak do-
psala o další »informační poplatek« 5 K, žádali-li
více než 250 K, dokonce 8 K, který se nesúčtuje a
nevrací. Když poplatek zaslali, bylo většině odpo-
věděno krátce, že jim půjčka nemůže býti poskyt-
nuta. Z 1358 takto získaných členů »Svépomoci«
obdrželo půjčku jen asi 50. Zpráva úředního re-
visora Vladimíra Treybala stručně vystihla ráz vši
činnosti »Svépomoci«: »Pod jménem svépomocné-
ho podniku skrývala se obyčejná výdělečná ob-
chodní agentura, sloužící z valné části osobním
zájmům Josefa Bergra.«

Stejně tak sloužily i druhé podniky výhradně
obohacení Bergrovu a jeho rodiny. »Volba« dozor-
čí rady a dvojičenné »valné shromáždění« (které
tvořili v »Bankovní společnosti« pouze Berger s
dcerou Jaroslavou) byly pouhé formality, přímo
komické. Titul »valného shromáždění« přijímala
rodina ovšem proto, aby se spíše dali chytit hej-
lové.

Bylo-li podkladem Bergrovy činnosti v »Ban-
kovní společnosti« správné pochopení významu in-
serce, o kterou pracoval ve velmi rozsáhlé míře,
používaje všech větších českých i německých listů
v Čechách, na Moravě, ve Slezsku i ve Vídni, do-
vedl nalézt také zlatý hřeb reklamy v heslu, že
Společnost opatřuje osobní úvěr »zpravidla bez

Pozn. red. Vývody ty jsou ovšem velice zaji-
mové, ale některé z nich přece jenom jsou výpočty
pravděpodobnosti — zvláště v příčině ducha a
vůle. Fysické zjevy sice velice silně působí jak na
rozum tak na svobodnou vůli. Duch se jim poddáv-
vá někdy bezděky, jako ve snu, i když si myslí,
že výslednice jeho rozhodnutí spočívá na nejroz-
vážnějších rozumových předpokladech. Přesto
však lidská vůle není pouhou trpnou služkou zjevů
přírodních, dovede vzdorovati i tehdy, kdy odpor
značí nezbytné zhroucení celého tělesného organi-
smu. Na př. mučedníci dokazují, že jejich žulová
vůle naprosto nebyla výronem nějakého seskupe-
ní slunečních skvrn anebo jiného materiálního, fy-
sického popudu. Slabé povahy ovšem přírodnímu
tlaku podléhají snadno; naopak působí-li též tlak
příznivý, duše oddané resignaci dovedou se vzcho-
piti náhle k činům velice energickým. To platí
zvláště pro hnutí davová. Fysicko-chemické pří-
činy mohly působiti na počátek myšlenkového ži-
vota jen částečně. Myšlení nehmotné duše by exi-
stovalo i tenkrát, kdyby člověk nebyl obklopen
světem hmotným. (Přemýšlejí mnozí i ty ubohé
bytosti, které jsou od narození hluché a slepé.)
Duše by přemýšlela i v tom případě, kdyby na ni
nepůsobila ani žádná tajná fysická síla. Schopnost
myšlení dána duši již s jejím stvořením. Rovněž
vědomí morální jest takovou schopností duševní,
která není podmíněna mechanikou. Ale — tajemné
síly přírodní mohou vykonávati veliký vliv jak na
myšlení tak na směry morálních pochodů. Tímto
důvodným obmezením hořejší statistika a věcné
vývody k ní přičleněné ovšem pranic netrpí.

ručitele«. Lákadla tohoto dovedl využít i k účin-
né reklamě tiskem, rozeslav menším listům různé
»odborné« články, jako »Usnadnění osobního úvě-
ru bez ručitele« atd. Tím dovedl dosáti, že nával
došlých žádostí byl tak značný, že »Společnost«
pouze na informačních poplatcích na počátku své
činnosti v r. 1906 přijala za 2 měsíce 1966 K 10 h,
v r. 1907 pak 8980 K 16 h. Poněvadž pak náklad na
informace za obě léta vykázan byl jen 3201 K 80
h, měla Společnost jen na těchto poplatcích za
prvých 14 měsíců čistý zisk 7744 K 46 h. Za celou
dobu svého trvání přijala pak na informace úhr-
nem 69.526 K 62 h, vydala 18.110 K 67 h, takže zís-
kala čistých 51.415 K 95 h. Za to na presenčních
známkách, jež započteny do režie Společnosti,
vyplaceno Jos. Bergrovi 30.878 K 50 h. Došlo-li
však k půjčce, žádal Berger nejen jednoho, ale i
dva ručitele a často též pojistku na život, ježž
sprostředkování bylo mu novým zdrojem vedlej-
ších příjmů, ne nepatrných. Pravidlo o úvěru bez
ručitele ve skutečnosti bylo i v činnosti Společ-
nosti výjimkou velmi řídkou! Nepatrný provoz-
vací kapitál 5000 K zvýšil Berger t. zv. »fondem
pojistným« a »fondem rezervním«, ale přesto byl
ho stále nedostatek, takže přijímány též vklady
přesto, že svolení k tomu, nutné dle § 62. zák. o
společenstvech z 6. března 1906, bylo jí minister-
stvem financí odepřeno. O těchto vkladech ve vý-
roční zprávě Společnosti za r. 1907 Berger honosi-
vě vykládal, že jsou zárukou výše, než záru-
kují je »blahodárně působící spořitelny« a že mají
čtyřikrát větší jistotu než u nich! K získávání vklad-
atelů měl sloužiti také »Úvěrní spolek nájemníků«,
ten však své zakladateli po této stránce zklamal.

Aby nedostatku závodního kapitálu bylo odpo-
moženo, usnesla se »valná hromada« (o dvou čle-
nech!) r. 1908, aby spolek měl honosnější název,
totiž »Pražský úvěrní ústav«. Usneseno, aby byly
členské podíly zvýšeny; tak docílono, že z 60 čle-
nů zbyli pak tři (Berger, Veselý, Špinka); nedo-
platky ostatních pak byly započítány do aktiv ú-
stavu jako pohledávky!

A zase horečné inserování! »Bankovní společ-
nost« (vlastně sám Berger) zajistila si nepřemož-
itelnou většinu upsáním 100 podílů. A zase báječná
reklama v novinách, zatím co Berger prováděl tri-
ky nejvychytralejší. Prý ústav »podléhá revisi
soudní«, jest zde organizace »lidového (?) úvěru
na podkladě sociálním«, taky »úplná záruka a ji-
stota« atd.

Zatím však žaloba o skutečném hospodaření
Bergrovu výslovně praví: »Hlavní snaha Josefa
Bergra směřovala tedy i v r. 1910, kdy finanční
stav Bankovní společnosti i Pražského úvěrního
ústavu dobře znáti musil, k tomu, aby získal co
možná nejvíce vkladů, poněvadž jen tímto způso-
bem mohla se Bankovní společnost, ovšem na účet
a útraty vkladatelů, dále udržeti při životě.« Tu
už nedodržovány ani stanovy a ač stav vkladů,
dik nepoctivé reklamě, byl dvakrát větší, než stav
podílů, takže dle stanov žádné již přijímány býti
neměly. »usneseno« otevřiti krám na Václavském
náměstí, aby bylo pokud možno nejvíce vkladatelů
ještě přilákáno, čili »aby obecnstvu peníze uklá-
dajícimu Pražský úvěrní ústav byl přístupnější«.
Do konce r. 1910 vzrostly vklady u »Pražského ú-
věrního ústavu« na 177.038 K 82 h. Plán Bergrův
se zdařil... V té době byla »Bankovní společ-
nost« Ústavu již dlužna 171.478 K 65 h; z čehož je
zřejmo, že »Bankovní společnost«, t. j. Josef Ber-
ger, krátce používala vkladů »Pražského úvěrního
ústavu« pro sebe. Pražský úvěrní ústav vyřídil ze
111 povolených jen 30 zápůjček v obnosu 13.000 K,
čímž ztraceny další podíly, jež by byly zabezpečo-
valy vklady.

Když byl již Berger v soudním vyšetřování
pro čachry v »Svépomoci«, vykopil ještě z »Pra-
ž. ú. ú.« dra J. Kučeru, ale podíl mu nevrátil; docela
prováděl tichou oposici proti obchodnímu soudu,
váhaje půldruhého roku opraviti a doplniti stanovy.
R. 1911 však ten ústav živořil — pro nenasytnou
hrabivost Bergrovu.

R. 1912 uvalen na něj konkurs. Aktiva byla
tehdy 59.641 K 37 h, pasiva 157.599 K, schodek
obnášel 97.957 K 63 h. Na »Bankovní společnost«
uvalen byl konkurs o 10 dní dříve. Její aktiva ob-
nášela 65.839 K 87 h, pasiva 463.033 K 91 h, scho-
dek 397.194 K 04 h. Pokladní hotovost »Bankovní
společnosti« byla tehdy 537 K 14 h, »Pražského ú-
věrního ústavu« 135 K 96 h!

Zaloba konstatuje, že hlavní příčinou úpadku
jak »Bankovní společnosti« tak i »Pražského ú-
věrního ústavu« byla jednak ohromná režie, na
čemž Berger měl opět lví podíl, jednak okolnost,
že Berger peněz do obou ústavů plynoucích po-
užíval v prvé řadě k vlastním svým výpůjčkám,
tedy pro sebe. Jest největším dlužníkem »Bankov-
ní společnosti«, aniž by na něho bylo dolehlo bře-
meňo, tížící tak nepoměrně ostatní její úvěrníky;
neskládal ze svých zápůjček, jež dosáhly výše
61.025 K 17 h, žádný pojistný fond, nepřispíval ni-
čím na správní výlohy atd. Ani »informační poplat-
ky« arcí neplatil, vždyť — informaci o sobě ne-
potřeboval. Půjčil si jednoduše na předluženou vůli
v Řevnicích 17.158 K 99 h, kterážto pohledávka
byla tak zabezpečena, že při konkursu Společnost,
t. j. její věřitelé, z ní dostali 1880 K 41 h.

Syn Bergrův Vladimír se měl ovšem u podnikavého otce velmi dobře. Nalezl neobvykle tučné příjmy jako úředník »Bankovní společnosti« a již byl napřed určen za jednatele nového podniku otce »Jihočeské bankovní jednoty«.

V záležitosti vyrovnání záložního úvěrního ústavu v Hradci Králové ustanovil c. k. krajský soud v Hradci Králové ústní rok vyrovnací na den 23. září t. r. o 9. hod. dopol. Veškeré omý vkladatele a věřitele, kteří svoje zastoupení svědčí a plnou moc předali buď Jednotě záložen (dru Ilnerovi) nebo Svazu českých spořitelien (fed. Dobešovi) nebo konečně některému z utvořených komitétů vkladatelských, případně některému členu z poradního sboru (pp. Outrata, Matouš, dr. Hrouzek), upozorňujeme, že nemusi k ústnímu roku vyrovnacímu osobně se dostavit, aniž tam zvláštního svého zástupce vysílají. Budeť o nich zastoupení postaráno uvedenými korporacemi a bylo by proto osobní jich účastenství nebo jiné zastoupení při roku vyrovnacím spojeno se zbytečnými výlohami.

Vaření piva omezeno. Právovarní měšťanstvo v Hradci Králové oznamuje hostinským, že následkem nedostatečných zásob jest nuceno dodávku piva omezit prozatím na polovici.

Sochy, oltáře a j.

provádí absol. c. k. odborné školy
a c. k. umělecko-průmyslové školy
Jan Dušek v Chrudimi.

Za válečného ruchu.

Nerozborná hráz I poslední naše vítězství jak na severovýchodě tak na jihozápadě svědčí, že naše vojsko stojí v boji za věc spravedlivou jako nerozborná hráz. Patrně z toho, jak každý národ v naší říši odmítá »osvobození« zahraničních útočníků, jak všechny bojující pluky spojuje v jedno svorné, mohutné těleso, vřelá láska a věrnost k Jeho Veličenstvu. Jestliže velká přesila byla tak často přemožena voji našimi, jest také patrné, že mravní stav naší říše stojí vysoko nad úrovní nespravedlivých dobyvatelů a že válečné úkony jsou v rukou nejvědomitějších a nejdělejších. Itálie se domnívala, že se jí bude válčiti ze všech nepřátel naší říše nejpohodlněji, že snadno zdolá voje, které považovala již za zemřelé. Zatím však odnesl právě italský stát rány poměrně nejtěžší, uvážil-li se, že statisícovými ztrátami si nevykoupi ani jediného podstatného úspěchu.

Biskupova péče o Halič. Vídeňská polská tisková kancelář oznamuje, že krakovský kníže-biskup Sapieha, jemuž krakovská akademie přikla letos 44.000 K úroků z Jerzmanovské nadace na humanitní účely, přidal k této částce ze svého ještě 6000 K a ze vzniklého tak kapitálu 50.000 K zřizuje zdravotní kolony pro Halič. První taková kolona již vypravěna a započala svou činnost v okrese ciechanovském, potírajíc tam epidemické nemoci, zavlečené do kraje válekou. Bude utvořeno ještě několik podobných kočovných zdravotních kolon.

Nejradikálnější křiklouni — nejodpornějšími zbabělci. D'Annunzio jest schován pečlivě za větrem a užívá všech radostí tohoto světa ještě líp než před válkou. Z našeho válečného tiskového stanu bylo oznámeno: »Italské denní časopisy zaznamenaly nedávno senační zprávu, že vrchní velitelství rakousko-uherské armády vypsalu premii 20.000 K na zajmání Gabriela d'Annunzia. Už na první pohled jeví se tato zpráva směšnou kachnou. Bylo by přece absurdní vydávati na získání osoby d'Annunziovy státní peníze, a to ještě ve výši ceny pro milovnický. Také bylo by vypsání takové premie zbytečným už proto, poněvadž, jak se zde docela dobře ví, nevzdá se Homér Itálie nikdy do takové situace, která by mohla pro něho býti nebezpečnou. Důkazem jest konstatování časopisu »Avanti«, že d'Annunzio nenalézá se ani na frontě, ani ve hlavním stanu, nýbrž až do dneška výhradně v hotelu Royal Danieli v Benátkách.« — Týž válečný tiskový stan oznámil dne 12. t. m.: »Zprávy ze Švýcarska praví, že z rakouských irendentů, kteří při vypuknutí války uprchli do Itálie, velmi mnozí, kteří k tomu mají prostředky, ukazují Itálii opět záda a přesídlují do Švýcarska, poněvadž, setrvávají-li v Itálii, jsou donucováni, aby vstoupili do italské armády, po případě aby konali válečné služby. Tito hrdinové přišli právě z deště pod okap.«

Američan o Německu. Archidiakon William Nies cestoval v této válečné době Německem a popsal své dojmy v americkém časopise »The Living Church«. »Bylo skoro nemožností uvěřiti, že se nacházíme v srdci hrůzného stroje válečného. Válečný chléb nebyl docela tak špatným, jak se za hranicemi tvrdí. Nebezpečnější je ochota,

s jakou obyvatelstvo rozkazů úředních poslouchá. Zdá se, že ve všem lid s vládou spolupracuje. Často slyšeti je v cizině, že německý lid nedostává žádných správných zpráv. V Mnichově lze dostat časopisy »Times«, »Matin«, »Journal«, »Figaro«, »Corriere della Sera«. Německé listy otiskují denně úřední zprávy nepřátelských zemí. Mezi mladými lidmi za zpěvu do fronty táhnoucími nebylo pozorovati sklíčenosti, nýbrž naopak: zápal a strašlivá sjednocenost vůle ovládala všechny. Mohu upřímně říci, že nejsilnějším dojmem na mě působilo, kterak tento lid plně ve svou věc věří, sám v sebe důvěru má a ochoten jest všechny oběti přinést.« — Ch.

Na slopé, raněné vojny, umělé údy, srotnky a vdovy ráčí dále věnovati: Vldp. Havlák, Hobšovice 8 K, z daru a ze sbírky při procesi ze Stojic do Jeníkova (p. J. Komárek) 7 K, sbírka poutníků k M. B. novopacké 5 K, nejmenovaný z Hradce Králové 3 K, farní úřad Nové Hradce 10 K. Zaplať Bůh! — Prosíme, by všude se činily na tyto dobročinné účely sbírky a dary a zasílaly na Zemský svaz katol. Orla v Hradci Králové Adalbertinum, jenž je veřejně kvituje.

Prosba o knihy pro raněné vojny. Katolické spolky v Ústí n. Orli účtivě prosí o laskavé darování vhodných knih k čtení pro vojny ve vojenské nemocnici v domě katolických spolků v Ústí n. Orli. Za každou knihu vděčné: Zaplať Pán Bůh!

Zasílání privátních poštovních balíčků vojnám. Od 13. září t. r. jsou přípustny privátní poštovní balíčky k následujícím poštovním úřadům: 10, 14, 16, 34, 45, 46, 48, 53, 55, 61, 65, 69, 73, 76, 78, 81, 85, 88, 91, 93, 95, 98, 106, 109, 113, 119, 157, 207, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 251, 254, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 317, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 620, 630, pod podmínkami, obsaženými ve vyhlášce, vyvěšené u c. k. poštovních úřadů, z níž se uvádí následující: 1. Podávati možno pouze v pondělí, úterý a ve středu každého týdne. 2. Přípustný obsah: součástky výzbroje a části oděvu, tabák, cigarety, doutníky, zapalovače bez benzínu; vyloučeny jsou potraviny, sirky, benzínové zapalovače, benzín, lihoviny. 3. Obal: voskované, nepromokavé plátno, bedny. 4. Udání adresy podavatele vlevo v rohu, vpravo v rohu označení »Feldpost« neb pošt. a uprostřed adresa (též voj. oddíl, pluk, setnina, četa, vpravo dole číslo pošt. pošty. 5. Veškeré balíčky přijímají se na nebezpečí podavatele, což nutno vyjádřiti na průvodce v rubrice cena slovy: »Na vlastní nebezpečí.« — Zasílání peněžní dopisy jest dovoleno ke všem poštovním poštám.

Z činnosti duchovenstva pro válečné účely. Duchovenstvo vikariátu českolipského sebralo na válečné účely od počátku války do konce června 1915 při sbírkách kostelních pro péči o raněné, na podporu rodin vojínů a na pozůstalé po padlých 8423 K 67 h, na Červený kříž 162 K 10 h, pro osleplé vojny 130 K 60 h, pro vojenskou nemocnici Milosrdných bratří v Praze 135 K, na péči o raněné v místních nemocnicích vojenských 962 K 42 h, na vojny v poli 570 K, na válečnou péči při veřejných sbírkách, pro uprchlíky atd. 250 K, celkem 9284 K 43 h. Všecky kostely odevzdaly na válečné účely posrátadatelnou měď. Duchovenstvo účastnilo se podle svého jméni válečné půjčky. Z kostelního jmění tohoto vikariátu bylo upsáno 412.600 K na válečnou půjčku. — Bylo by záhodno, aby podobná drobná statistika byla provedena ve všech vikariátech a ve všech diecích.

Křesťanské odborové spolky. Dělnické hnutí utrpělo válkou nemálo. Veliký počet členů povolán byl do zbraně a zbývající pozbyli pro válečné události smyslu pro svou organizaci. Sociálně-demokratické odborové spolky pozbyly na př. od počátku války 163.795 členů, z nichž pouze 75.000 nastoupilo vojenskou službu. Křesťanské odborové spolky (německé) měly na konci posledního spolkového roku 22.693 členů, o 14.544 méně než před rokem; z úbytku členů nastoupilo na 6000 vojenskou službu. Příjmy obnášely 728.587 K, na podporách vydáno 205.284 K, ostatní vydání obnášela 167.625 K.

Jak četli Itálie svrchovanost papežovy. Italský censor trestá papežský úřední list škrtáním. Úřednímu listu neutrální mocnosti nemají se takové věci díti. Obvyčejně bývají škrtána místa z rakouských a německých vojenských zpráv, které »Osservatore Romano« pravidelně uveřejňuje. »Neue Zürcher Nachrichten« dne 8. t. m. dovozují: Papež jest suverenním také dle italského garančního zákona a je tudíž nanejmeně nepřipustno, podrobuje-li italská censura vůbec orgán Svaté Stolice kontrole a škrtá-li zejména články, které bojují za práva papežova nebo za jeho vznešené myšlenky. Bylo by velmi žádoucí, aby katolíci všech zemí ohraďili se proti těmto činům italské vlády, urážejícím nesmírně Svatou Stolicí. Chce-li Itálie ještě rok či dva roky nechat krvácti svou mládež, nesmí zakazovati vládě papežovi, aby ve svém vlastním orgáně usiloval o myšlenku míru. To jsou nesnesitelné poměry. Italská válka uvedla římskou otázku v celém jejím významu a rozsahu na přetřes. — Italská vláda chce zabaviti všechny zásoby mědi a kovové vřbec v italských klášterech. Zednářský tisk vyzývá vládu s netajenou zlobou, aby sebrala také ve Vatikáně všecky měď a všechny kovy, neboť nouze vlasti žádá, aby se Vatikán účastnil národních sbírek a byl podroben všeobecným donucovacím prostředkům. Z toho je vidět, jak si dovedou zednáři vážiti nejceněnější starožitnosti.

Nyní jsou Itálii fohole dobré. Liberální »M.-Augsburger Abendzeitung« napsala ve zprávě o Itálii, že na raněné a poškozené válkou nikde již se neabrá v občan-

ských kruzích, takže četné lazarety soukromého rázu zůstávají bez ošetřovatelů a lidé musí býti úplně nezavřeny. Dopisovatel píše pak doslovně: »Řekli jsme společnosti muzejí vystoupiti se svým jménem, ačkoli vládou a Červeným křížem nebyly předem obmyšleny žádné prostředky. Nyní naleznou zarytí protiklerikálové uznávají, že církev jimi pronásledovaná může vykonati ještě mnoho dobrého a užitečného. Kdyby Itálie neměla oněch tisíců mnišův a jeptšek, kdo ví, zda vzpoura by nebyla již povstala, poněvadž velká většina ostatních podniků pro ošetřování nemocných doptacovala.«

Zaopatření invalidů. Vzhledem na poměrně malé místo v nynějších vojenských invalidovnách budou dle výnosu ministerstva vojenství ze dne 27. července t. r. na příští v invalidovnách ubytovány takové invalidní osoby mužstva, které pro svůj stav a naprostou nemožnost jinak se obživit jsou odkázány jediné na tento způsob zaopatření. Všechny ostatní osoby mužstva, které dle ustanovení zákonů zaopatřovacích mají nárok na zaopatření v invalidovně, mají nadále na vůli, zdali chtějí býti skutečně ubytovány v některé invalidovně, či zda chtějí požívat invalidního zaopatření jim náležejícího ve formě příslušného peněžního paušálu. Peněžní paušál je dle skutečné šarže až na další stanoven ročně takto: pro infanteristu nebo vojína stejného stupně 600 K, pro svobodníka nebo vojína stejného stupně 636 K, pro desátníka nebo vojína ve stejné hodnosti 684 K, pro četaře nebo vojína ve stejné hodnosti 720 K, pro šikovatele nebo vojína ve stejné hodnosti 804 K, pro štábního šikovatele nebo vojína stejného stupně 864 K. Vedle tohoto peněžního paušálu, jenž bude označen jako pense invalidovny, dostávají příslušní invalidé přídavek, jenž jim byl snad přiznán za zranění. Osoby mužstva, požívajcí takovéto pense, mohou — pokud dovolí místo, jež je k dispozici — býti v každé době přijaty do vojenských invalidoven, při čemž se tato invalidní pense zastaví. Správa vojenská jest také oprávněna v daném případě zastaviti pensi invalidovny za současného vřadění invalidů do místního zaopatřovacího ústavu vojenské invalidovny, jestliže to správa vojenská uzná za vhodné v zájmu invalidů nebo z jiných ohledů. Při této příležitosti upozorňuje se, že žádosti o zaopatřovací příspěvky mužstva z vojska pro invalidnost propuštěného postrádají obyčejně potřebných dat a než se podaří zjistiti totožnost žadatelovu a nárok jeho na příspěvek, je třeba dalekosáhlé korespondence. Dotyčné mužstvo budiž v tom směru poučeno, že žádosti zasílají dlužno na příslušné náhradní sbory, na př.: náhradní prapor p. pluku č. 18 v České Lípě atd., a dále, že obsahovati musí následující udání: hodnost, jméno, sbor vojenský, u něhož sloužil, domovskou obec, okres, zemi, adresu, den propuštění z vojska, doplňovací okres, u něhož se propuštění stalo a číslo výnosu, kterým byl zaopatřován: příspěvek přiznán.

Úvěrní družstvo Eliška

zapsané společenstvo s r. o.
v Hradci Král., Adalbertinum.

Přijímá vklady na vkladní knížky a účty. — Úvěry osobní a živnostenské za podmínek nejvýhodnějších. Vázané střádanky.

Církevní věstník.

Zprávy diecesní. Vyznamenání jsou pp. Jos. Kraus, farář v Krásné Hoře a Stan. Hlína, fundatista ve Svatoňovicích, obdrželi Expositorium canonice. — Ustanovení jsou pp.: Jan Roháček, admin., za faráře ve Skuhrově, Jan Samec, admin. zdechovický, za faráře do Seče, Jos. Vomočil, kaplan v Morašicích, za kaplana do Chotusic, dr. Rom. Jos. Durek, kooperátor v Čestíně, za kaplana do Morašic (u Litomyšle), Jos. Trejbal, koop. v Heřmaně, za koop. do Čestína, Ant. Kotyza, koop. v Nových Hradech, za admin. do Zámrsku, Boh. May, admin. v Pěčíně, za admin. do Slatiny, Fr. Hovorka, kaplan v Bohdanech, za admin. in spirit. tamtéž, Jan Benák, kaplan v Novém Městě n. M., za osobního kaplana do Sádku, Ed. Matouš, admin. ve Vejvanovicích, za admin. do Včelákova. Neomysté: Robert Musil za kaplana do Církvice. Fr. Mňáčko za kaplana do Sebranic, dr. Rom. Fr. Machka za kaplana do Lanškrouna, Jindř. Riesner za kaplana do Vrchlabí, Boh. Dittrich za kaplana do Rokytnice. — Na odpočinek vstoupí p. Jos. Eliáš, farář v Sudějově. — Uprázdňená místa: Včelákov, fara patron. knížete Kinského, od 1. září, Sudějov, fara patron. Jos. svob. pána Hrubého z Jelení, od 1. září, Mříčná, fara patron. náboženské matice, od 4. září.

Mírový pastýřský list kardinálův. Církevní věstník arcidiecése kolínské nad Rýnem uveřejnil pastýřský list kardinála Hartmanna, v němž církevní hodnostář napomíná, aby byly konány modlitby za mír. Dále se nařizuje, aby byly konány slavnosti k Nejsv. Srdci Ježíšovu. Dne 13. června konána obnova zasvěcení Srdci Ježíšovu, při níž byla provedena sbírka ve prospěch válečných zajatců v cizích zemích.

Objednáme Vám

všecky potřebné knihy a časopisy. Nenu třeba objednávat jinde, obsloužíme Vás též vzorně.

Družstevní knihkupectví a nakladatelství
v Hradci Králové, Adalbertinum.

Královéhradeckou bankovní jednotu v Hradci Králové doporučujeme co nejlépe při veškerých obchodech bankovních a uhelných. Podporujte při každé příležitosti svůj vlastní podnik.

Zprávy místní a z kraje.

Štít železného brance v Hradci Králové. Fondu brance věnovali v tomto týdnu: p. Fr. Kubá, hotelier v „Merkuru“ v Hradci Králové 50 K a p. Jos. Růžička, majitel pekařského závodu v Hradci Králové 10 K k rukám purkmistrovského úřadu. Od majitelů stánků u příležitosti výročního trhu v Hradci Králové 15. září věnováno bylo sbírkou K 67.64. Šlechtným dárcům vzdávají se díky. O další příspěvky prosí purkmistrovský úřad.

Královéhradecké odbočky státní zemědělské ústředny pro péči o invalidy odevzdány byly purkmistrovskému úřadu v Hradci Králové následující u c. k. okr. hejtmanský v Hradci Králové složené příspěvky: p. Jar. Urbana, hoteliera v Hradci Králové 200 K, purkmistrovského úřadu v Třebechovicích 100 K, obecního úřadu v Urbančicích 25 K, v Sedlci 150 K, p. Hug. Steina, továrníka v Hradci Králové 100 K, továrny nedobytných zámek Karel Světlý v Třebechovicích 100 K, učitelstva okresu královéhradeckého 120 K, obecního úřadu v Divčím 15 K, v Jenkovicích 25 K, v Placicích 50 K, celkem 885 K. Šlechtným dárcům vzdávají se díky!

Schůze městské rady dne 13. září. Odvolání p. Jos. Bauma, majitele domu čp. 144, proti usnesení městského zastupitelstva ve věci účtu za vodu užitkovou postoupí se okresnímu výboru. — Svoleno bylo, aby sl. Marie Tomsová mohla konati praxi při městské vyšší škole pro ženská povolání hospodářská. — Vzat byl na vědomí rozvrh předmětů při městském dívčím lyceu pro školní rok 1915—16 a výkaz pokladní hotovosti ze dne 4. září. — Společnosti ředitele p. E. Sedláčka zadáno bylo městské divadlo na dobu od 21. do 25. října za obvyklých podmínek. — Vzat byl na vědomí protokol sepsaný o postoupení místnosti v budově Rudolfiny oddělení rekonvalescentů c. a k. pš. pluku č. 39. — Do komitétu pro obstarání vojska ovocnými a zeleninovými konservami navrzeni byli: p. vládní rada Jos. Novák, sl. Božena Kahlíková, učitelka vaření při městské vyšší škole pro ženská povolání hospodářská a sl. Marie Tomsová, asistentka kuchařského kursu při měšťanské škole dívčí. — Poukázány byly k výplatě lesní a týdenní konsignace.

V mimořádné schůzi městského zastupitelstva dne 15. t. m. bylo usneseno, aby se vrátila Zálož. úv. ústavu polovina zaplacených místních školních i obecních přírůžek v letech 1910—1913 s podmínkou, že sleví také okres. země i stát a že nedojde ke konkursu. Vracením místních přírůžek by získal ústav přes šedesát tisíc korun. — Ustanoveno, aby konali dobrovolné noční hlídky mužové u věku 20—60 let, každý den 10 občanů. — V budově c. k. reálky zavedou se splachovací záchody.

Nové dary na Rudolfinum. Pí. J. Proftová z Prahy věnovala 50 K. vdp. Josef Profous, farář v Býšti 40 K, prostřednictvím vdp. P. M. V. Schreibra, kvardiána v Chrudimi, zaslal z Ameriky vdp. Ladislav Klouček, duchovní správce slovácké osady v Saint Clair 20 K. Vid. farní úřad v Pěčíně u Žamberka kostelní sbírku 6 K. — Šlechtným dárcům nejvroucnější dík!

Ředitelství c. k. zkušební komise pro školy obecné a měšťanské v Hradci Králové přijímá opovědi ke zkouškám učitelské způsobilosti pro období podzimní 1915 nejdéle do 15. října. K žádostem později došlým se nepřihlídí. Pro učitele-vojáky, kteří mají důvodný nárok na předčasný termín, budou zkoušky dne 5. října konány. Opovědi do 30. září.

Ze zajetí. Pan dr. Jos. Netuka zaslal z Orlova přátelům pozdravnou dopisnici z 22. srpna, která došla 13. t. m. Píše, že jest zdráv. Listů již tam všude sežloutlo a nastávají drsné podzimní deště.

Různé. C. k. odborná škola pro umělecké zámečnictví zahajuje znovu činnost. Přijato 33 žáků. I. a II. ročník bude umístěn v budově c. k. gymnasia, III. ročník v odborné škole, kdež také znovu budou uvedeny v činnost dílny. — Dlužno upozorniti na veliké nepřístojnosti, k nimž došlo poslední dny v kapli rožberské, kam některé lidi vstupují jen pro zábavu, takže tam docela kouř. Zbožní věřící, kteří tam chodívali vykonati soukromou pobožnost, s nevolí odcházejí. Snad toto upozornění postačí k úplné nápravě. — Někteří cyklisté znovu si zvykají jezdit rychle po chodnicích jak v Hradci, tak zvláště na Praž. Předměstí a Kuklenách, ačkoli úpravné silnice každému mohou zcela dobře postačiti. — Na lukách minulý týden již se objevily v hojném počtu ocůny. Blíže Piletického potoka za hradbami živá rozpačité na prázdnou již několik měsíců betonová trouba, jejíž sestru vedle něho rozbil. Sama se ovšem na vhodnější místo nehne, jelikož jest jenom trouba a proto snad rozumné bytosti ji dopraví na šlaci vhodnější.

K čestnému proslulému továrníku Petrovi. Firma Petrova právě loni oslavila jubileum půlstoletého trvání. Zemanův dal totiž základ svému podniku již r. 1864, kdy přišel obrněn velkými zkušenostmi z Vídně. R. 1875 svůj závod rozšířil a počal vyrábět klavíry s tak zv. „mechanikou repetiční“ a pianina. R. 1885 počala firma hotoviti klavírové a pianinové mechaniky. To zůstalo v Rakousku specialitou Petrofův podnik. Jeho veličenství významněl důmyslného průmyslníka na výstavě budapešťské r. 1894 osobně, od té doby vývoz výrobků do ciziny rychle

stoupal, takže r. 1912 již dospělo množství vyrobených pian a pianin počtu 26.000.

Seznam cen na týdenním trhu v Hradci Králové dne 11. září. 1 hl: vikve 50—55 K, hrachu 160 K, čočky 200 K, jablek 160 K, krup 130 K, brambor 9.60 K, máku 170 K, lučného semene 70—75 K; 1 q jeteševého semínka ržáku 100 K; 1 kg: másla 4.60—5.50 K, vepřového sádla 5.60 K, tvarohu 60 h, 1 vejce 11—12 h; 1 kopa: zeň 12—24 K, okurek 2—3 K, kapusty 3—4.20 K, drobné zeleniny 1—2 K, svazků mrkve 2.40—3 K; 1 hl: cibule 20—28 K, jablek 16—18 K, hrušek 16—18 K, ořechů 16—20 K, 1 bečka švestek 2.80—3.40 K. — Přivezeno bylo hl: vikve půl, prosa půl, brambor 143, máku čtvrt, cibule 20, jablek 47, hrušek 83, švestek 388 beček; kop: zeň 82, okurek 125, kapusty 120, drobné zeleniny 180, svazků mrkve 50, jakož i 271 kusů podsvínčat.

V říjnu se začne rozesílati PRAVDOU KE CTNOSTI

Lidová kázání na všechny
neděle a svátky roku
církvevního.

Průmluvil a vydal
nakl. Politického Družstva
tiskového v Hradci Králové.
(Knihovna Obnovy č. 25.)

Antonín Kaška,
děkan v Kostelci n. Orli.

Řada I

Sbírka obsahující asi 81 tisíc
křesťanských archů velké osmerky
(stran 35) vyjde koncem
září t. r. Obsahuje 75 thematických kázání. — (Cena asi
4 K.) Důstojné duchovenstvo
předem na sbírku tu upozorňujeme. Odpověď
netřeba — aspoň ne duchovenstvu diecese královéhradecké, které autora po 30 let
působení jeho kněžského
předobře zná.

Objednávky k záznamu přijímá již nyní
Družstevní knihkupectví v Hradci Králové.

Akademie ve Smiřicích. Na oslavu jmenin Jeho Veličenstva nejmilostivějšího císaře a krále našeho pořádá Katolicko-národní jednota ve Smiřicích dne 3. října ve dvoraně o 7½ hod. večer slavnostní akademii. Všechny P. T. korporace, spolky i jednotlivce zveme upřímně k tomuto vlasteneckému projevu české loyality. Čistý výnos ve prospěch vdov a sirotek po padlých vojinech. Blíží se v programech. Předprodej vstupenek u p. Bartoška. — Výbor.

Do Malých Svatoňovic putuje nás v letošním jubilejním roce mnoho z blízka i z dálky, abychom tam v těch smutných dobách pookřáli. Upřímně proto budtež díky tamnímu duchovnímu správci, že kostel a studni tak krásně upravil a za obětavost, se kterou do noci a časně ráno až do poledne nás zpovídá a svátostmi přislужuje. Zaplat' mu Pán Bůh za četné bohoslužby a kázání cizích kněží, které k radosti a útěše našich duší tak často nám volá. Teď se nám to tam bude zvláště dobře modlit a rozjímati. — Do nedávna ještě v neděli a ve svátek ráno ozývaly se až do kostela rány, jak kramáci zatloukali koly pro boudy, a často až v kostele bylo je slyšet, jak si nadávali. Teď je na náměstí opravdu jako u kostela. Potáhne nás to tam tím spíše. Snad by mohla při velkém návalu mše sv. se složit venku nad schody. — Něco však vytknouti musím přece. Reklamu o Svatoňovicích čteme v četných katolických časopisech, ale ne ve hostejných a nekatolických. Z toho je vidět, že tamější obchodníci čekají poutníky katolíky — ale těch katolických novin tam nikde nevidět. Bezpochyby, že jich tam neodbírají a nečtou, ale mnozí jen na peníze katolíků reklamou povzbuzených čekají. Co si má potom uvědomělý katolický poutník myslit? Ono je sice známo, že často na poutním místě lidé z poutníků se živící jsou našimi odpůrci. Tak aspoň jsem viděl v Králíkách na některých krámech nápisy „katolický kram“, aby se lišili od odpadlíků. Ale třeba nelezeme tím lidem do svědomí, tolik si můžeme přát, aby všichni lidé z poutníků se živící počínali si k poutníkům a kněžím i k naší víře slušně. To už přece nese sama opatrnost rozumného kupce. K té opatrnosti a slušnosti pak patří, aby vloženy byly časopisy, kde je reklama o Svatoňovicích, k té slušnosti a opatrnosti patří, abychom my poutníci viděli, že někdo také z těch kupců chodí do kostela, neboť častější poutníci je už známe osobně. Rozhodně však nemá být, aby si některý prodávající dovolil proklínat misionáře, kteří svou přítomností přitahou nové poutníky, jak se stalo 12. září ráno. Nepomůže-li toto, může se takový člověk místo do noviny dostat někam jinam. Člověk si tam jde na post a

nechce, aby tam za své peníze ještě slyšel urážky. Nebo kdo uráží naše kněze a náboženství, uráží tím i nás a nemá se vykládat, aby dostal naše peníze. To bylo by aspoň důsledné. Ale urážet a od uráženého chtít výdělek, to je při nejmenším zvrácenost. Ještě jednou pravím: Kdyby v Mal. Svatoňovicích nebyli kněží, mše sv. a kázání, k vůli obchodníkům bychom tam nechodili. Snad to prozatím stačí.

Besídka. Páperky.

Svoboda! Málokterému slovu byl dáván v osvíceném století pojem tak široký a žádného slova nebylo tolik zneužíváno od rozličných obchodníků veřejným míněním. Svobodou otitulovány činy nejsvětější, ale také zvlé a násilí nejhrubší. Pod široký plášť svobody vešlo se všechno. Proto slovo to ztrácelo rychle na ceně. Slovo »svoboda« samo o sobě obsahuje pozitivního velice málo, na svůj štít jej přišli hlavně kritikové a nespokojenci, kteří postrádají tvůrčí schopnosti. Mělo by se raději často užívatí slova »právo«. Tento význam jest zřetelnější, nenaznačuje bezhlavý vzor, ale jest výstražným prstem pro ty, kteří by svou zvlášť hleděli ujařmiti oprávněnou svobodu jiných. Slovo »právo« tihne ke kladu, připomíná povinnosti, upozorňuje na meze, za které není dovoleno vkročit. A snad právě proto výstižné slovo »právo« tak často v naší literatuře musilo ustupovati vágní všehochuti slova »svoboda«. Slovem »svoboda« lehce se kalily vody.

Reformace, superreformace, nová kontrola reformace! Takové sporty se prováděly horlivě v románských zemích s hrdým heslem na štítu: »Snažíme se o nejčistší křesťanství, chceme obnovu jádra učení Kristova!« — Zatím však člověk upřímně věřící jest nejhůře štván v Portugalsku, Francii a Italii. Nachází však ochranu v Dánsku, Americe a Turecku. Samozvaní chirurgové léčili a přimili tělo, které prohlašovali za hrbaté, tak dlouho, až jim pod nástroji zhytnulo.

Začal čísti velice učené politické úvahy pozér, který si neosvojil žádné znalosti základních politických pojmův. A hned se cítil učenějším, než průměrní inteligenti. Proto kurážně na schůzích a u stolní společnosti vykládal, jak nastala politická krysa (krise), jak se přihlásila k slovu konservativní regrace (reakce), jak se poslanec posadil na slavnostní turbínu (tribunu), jak glerikálové utiskují věřící lid.

»Vratme se k přírodě!« Toto heslo vzniklo ve Francii a bylo opakováno hned stonásobnou ozvěnou. A právě tam velice záhy účedně bylo dovoleno usmrcovati děti dřívě, než se zrodily. Systém dvou dětí znamená: »Učiňme vzpouru proti přírodě!«

Právě ten druh růže, který umělkovaným přestěním nabyt nejkrásnější a nejnápadnější barvy, nejméně voní. Lilie, symboly nevinnosti, mizí z nádherných zahrad, ustupujíce pivoňkám.

Absolvovala vyšší vzdělávací ústav, přečetla řadu pedagogických knih, ale její dítě jest vychováváno výhradně služkou narozenou v zapadlém pohorském zákoutí.

Kdo čte horlivě noviny, ten prý projevuje hořečnou touhu po uvědomění. Zatím však nejméně 80 procent času ztráveného novinářskou lekturou se vynakládá k ukojení zcela tuctové a neplodné zvědavosti. Jak dopadne napínavá aféra? Porazí oblíbený novinářský šermíř svého soka? Bude vrah odsouzen? Jak se utváří poměry ve vzdálené republice Chile? Dosáhl opravdu Peary severní točny dřívě než jeho sok? Co byl vlastně ten »Bauernschreck«? Jsou dva zachránění turisté opravdu totožnými s turisty hledanými? Jaká móda právě panuje v Chicagu? — Právě ty novinky, které k uvědomění, k hospodářské, vychovatelské a sociální moudrosti přispívají nejméně, čtou se nejdychtivěji. Kdyby každý čtenář četl své listy opravdu k zvýšení svého vzdělání, bylo by tu kultury na vývoz. Ale chce-li denní list v konkurenci obstát, musí více méně hovětí fádni, neplodné zvědavosti, která jest daleko vzdálena od chuti k jakýmkoli prospěšným činům.

Přišel Ondříček do velkého města poprvé a dvorana byla nabitá, takže »uvědomělé a umění milovné obyvatelstvo skvěle osvědčilo, jak si váží křesťanského umění«. — Přibyl tamtéž za rok, nezabezpečiv si předem mnohomluvnou reklamu — a polovice sedadel byla prázdná. Za půl roku koncertoval v městě tom podprůměrný umělec na harfu. Zase nabito; »vysoce vyspělé a umění milovné obecnstvo skvěle osvědčilo...« A do třetice všeho dobrého! Jakmile se rozhlásilo, že přibude virtuos na kontrabas, hned všechny listky vyprodány. — Přibyl Ondříček potřetí — a obecnstva bylo tak málo, že se rozpakoval hrát. Jak možno, aby tak náhle schladla láska k umění

OBNOVA

Číslo 30.

Předplatné na čtvrt roku 2 K 50 h
na půl roku 5 K —

V Hradci Králové, dne 24. září 1915.

Inseraty počítají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XXI.

Průběh války.

Bojiště východní. Nejvýznamnější události posledních dnů jest pád Vilna, jednoho z největších (na 200.000 obyv.), nejkrásnějších a nejprůmyslovějších měst Ruska, hlavního města bývalé Litvy. Rusové skvělým tahem z Vilna vymanévrování. Německé voje. prolomily nejprve železnici z Vilna do Dvinsk, nato armáda Eichhornova vypádlá od Vilny na východ a obsadila železnici až k Moločnu, více než na půl cesty z Vilna do Minska. Tak Němci obešli Vilno i od východu, že další jeho hájení muselo se ukázat neúčinným. Armáda Eichhornova, která tak mistrně provedla obchvatný manévr proti Vilnu, pokračuje v útoku severozápadně a jihozápadně od Osmjan, vzdálených 50 km na jihovýchod od Vilna. Právě její křídlo dosáhlo čáry, probíhající východně od Lidy na jih a západně od Nového Grodka. Skupina prince Leopolda Bavorského, jejíž úkolem jest mařit ruský ústup na jih, přešla řeku Moločadz u Dvorče a jižně od něho. Její sídla a pravě křídlo dospělo linie jihovýchodně od Moločadz - Nová Myš a blíž se k řece Myšance. Moločadz teče na sever a vlévá se s jedné strany do Němeny, kdežto na jih tekoucí Myšanka vtéká do Ščary v místech, kde se Ščara zahýbá k severovýchodu. Armáda Mackensenova dosáhla severně od Pinska Vislice, jižně od něho překročila řeku Strumen a zatlačuje Rusy dále. Ve Volyni východně od Lucku pokoušeli se Rusové o útok s velikými silami a na západním břehu Ikvy chtěli se pevně usadit; ale všecko marno, několik ruských oddílů bylo tu rozprášeno křížovou palbou rakouských baterií. —

Neue Zürich. Ztg. o posledních událostech píše: Mnohem důležitější než dobytí Vilna samo o sobě je, že dle ruských zpráv podařilo se Němcům při těchto operacích armádu Ruského poslední ruskou nadějí, roztrhnout na dvě části. Tím je osud armády Ruského zpečetěn. — Ruské vojsko jest takto sehnáno do tří houfů: jeden je mezi mořem a Dvinskem, druhý od Vilny přes Baranovice k Minsku a třetí je mezi Rovnem a Dněstrem. První má chrániti Petrohrad, druhý Moskvu, třetí Kijev. — Dle úředních zpráv ze dne 22. září u Dvinska zajato 2000 Rusů, armáda prince Leopolda Bavorského překročila Močadz a zmocnila se křížovatkou železnic Brest Litevský - Minsk, zajato tu 1000 Rusů, dobyté města Ostrova na Myšance. Levé křídlo této armády přestoupivši Ogyňský průplav, zahájilo nepříteli k Dobroslavu, kde ho ohrožuje s boků armáda Mackensenova. Na Myšance u Nové Myš zajalo naše vojsko 900 Rusů.

Ze západního bojiště jsou hlášeny minové boje a boje ručními granáty, vedené na různých místech fronty.

Na italském bojišti na korutanské hranici u Bovce úplně ztroskotaly italské útoky. V jižním Tyrolsku promluvily naše pověstné 30.5 cm hmoždíky, zahájivše palbu na obce obsazené Itály a na jejich postavení a baterie v prostoru u Seravalle, severně od Aly. V Itálii už i mezi lidem připravují se na nejhorší přesto, že tisk snaží se pravou situaci zastíti. Hospodářská situace se horší víc a

více, a ta je také příčinou všeobecného vystřízlivění.

U Dardanel die zpráv z Cařihradu za posledních 10 dní mělo spojené vojsko anglo-francouzské na 8000 mrtvých a 17.000 raněných. Rozhodující italské kruhy jsou přesvědčeny, že Dardanely a tím i Cařihrad nebudou dobyty ani s pomocí italskou.

Na srbském bojišti po delším čase vzplanul zase boj. Rakouské a německé baterie 19. září střílely na srbská postavení na jižním břehu Sávy a Dunaje a také na Bělehrad. Rakouské vojsko napadlo při ústí Driny srbské oddíly a zničilo je. Dle dalších zpráv naše dělostřelectvo rušilo srbské opevňovací práce na dolní Drině. Na Požarevac a Vuk. Građišće byly vrhány pumy. Černohorci ostřelovali děly Teodo.

Všeobecná mobilisace v Bulharsku nařízena jest počínaje 21. září. Bulharští rezervisté, kteří jsou v cizině, musí se vrátit ke svým oddílům. Tento krok Bulharska označuje se za konečnou porážku diplomacie čtyřdohody na Balkáně, která tu po celý rok pracovala penězi a vyhrožováním, aby získala Bulharsko proti Turecku. Mobilisace v Bulharsku přinutí také Rumunsko a Řecko, aby stanovisko své jasněji vytkly.

I další naše vítězství tedy svědčí skvěle, co všecko zmůže svorná vůle národů rakouských, společná láska k nejjasnějšímu domu Habsburskému. Zatím co i v lůně jednotlivých národů nám nepřátelských vznikají veliké třenice, naši národové, naše armády obětavou, svornou a mohutnou válečnou akcí dobývají stále nových vavříkův. Stůjme k sobě každou chvíli, svornost jenom může dál!

Reální politika sv. Václava.

A zase počátek podzimních dní obnovuje živé vzpomínky na svatého knížete, který se stal svou energií a osvěceností zachráncem českého lidu v době nejkritičtější. Jemu náleží zásluha, že zachována celistvost české země a že ústřední vláda došla si mezi kmeny českými té autority, jaké bylo potřeba, aby se překazily zlobné separační snahy sobeckých, nevlasteneckých velmožův.

Nyní jest jasně dokázáno, že ani západním sousedům se nevzdal bez boje. Naopak po prohrané bitvě prchal před velikou přesilou do Prahy, kdež byl obležen. K porážce došlo rafinovanou zradou domácí šlechty. Měl-li být obnoven zemský řád, byl rozhodně nucen kníže zavázati se k poplatku, aby nabyt času a příležitosti k uspořádání věcí domácích a zkročení bezcharakterních odbojníkův. Vždyť také číhalo nebezpečí vpádů cizinců z jiných stran.

Proč jen sv. Václav nehledal silnou oporu u Slovanů Polabských, kteří s naší zemí sousedili? Protože naděje na upřímné sourozenství jiných slovanských kmenů byla zcela marná a zbytečná. U tehdejších Slovanů vůbec nebyl vyvinut smysl pro větší státní celky, pro seskupení řady kmenů kolem mocnější centrální správy. Nebylo u nich

smyslu pro politickou kooperaci s kmeny národnostně spřízněnými. Přesto, že evropský západ byl významným politickým učitelem, jevila se u Slovanů (podobně jako u Sasů) snaha po samostatnosti jednotlivých drobných rodův. Větve jednotlivých kmenů samy vcházely mezi sebou v zápasy velice krvavé; jazyková příbuznost nebyla jim ani nejmenší překážkou k povolávání pomoci zahraniční, cizorodé proti vlastní krvi.

Ovšem matkou samého Václava byla Drahomíř, pocházející ze slovanských Stodor (v nynějším Braniborsku). Ale co mohl kníže očekávat od jejího kmene, to už prozrazovala bezohledná, krutá povaha samé Drahomíře.

Polabští Slované na př. pěstovali s Dány styky celkem přátelské než mezi sebou. O politice slovanské u nich nemohlo býti řeči. R. 748 polabští Slované v četném počtu pomáhali francckému majordomovi Pipnovi proti jeho bratrovi a Sasům. Od r. 780 byli slovanští Bodrci věrnými spojenci Karla Velikého nejen proti Sasům, ale i proti slovanským Luticům. Rovněž Srbové, sousedící přímo s Čechy, pomáhali Karlovi. R. 799 znova Frankové byli povoláni za rozhodčí mezi Bodrci a Lutici. R. 805 pomáhali Bodrci Karlovi proti Čechům. Také Srbové byli tehdy spojenci Franků proti Čechům. R. 817 Frankové rozhodovali spor mezi bodrcími knížaty Slavomírem a Čedragem. Za Arnulfa Srbové předabstli poslouchali Franků, zabíjeli na čas moravského Svatopluka.

Tyto i jiné zjevy svědčí, že kmenová příbuznost byla největšímu počtu Slovanů lhostejna. Jen někteří vynikající duchové viděli dále, ale nenacházeli ani porozumění ani podpory. Takovým způsobem se došlo tak daleko, že kmen podmaňován za kmenem, až sv. Václavu vůbec polabští Slované přispěti nemohli. Čtěl-li sv. Václav odvrátiti veliké nebezpečí, hrozící z východu, byl nucen netoliko k skrovnému poplatku, ale i k přátelské unii s velice obezřelým králem, s nímž jej pojila i jednota víry. A podivno! Právě v těch časech nabývalo jméno sv. Václava velice slavného zvuku v celé Evropě. Patrně, že spojení s mocným sousedem znamenalo pro českou zemi více, daleko více výhod než obtížných úkolů. Druh druhá nutně potřeboval a česká země musila načerpati dechu k blaživým pracem míru.

Vždyť i v pozdějších časech čeští panovníci za menší služby, prokazované sousední říši západní, diktovali si se zdarem vysokou mzdu.

Tolik věděl svatý kníže, že není čas na elegické tesknění nad severními Slovanů, že v zájmu českého lidu v přední řadě musí se starati o klidné a bláhopřodné soužití s nejbližším samostatným a svrchovaným sousedem, který naprosto nezádal na Čechách nějakého odškodnění. A dobře tak pochodila celá česká země, jak uznali nejschetrnější čeští současníci Václavovi. Později Boleslav byl nucen chtít nastoupiti tutéž politickou cestu jako jeho bratr-mučedník, nechtěl-li, aby byla česká země obrácena v poušť kopyty koní východních hord.

Jméno sv. Václava skví se v dějinách naší země tím jasněji, čím lépe historikové vnikají do ducha dějin tehdejšího věku. Dějezpýt svatého kní-

DEPEŠNÍ ADRESA : ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚNEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4%, A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ LÍSTKY POŠTOVNÍ SPOŘITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLÍM, KOKSEM A CEMENTEM

ŽIROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPOŘITELNY 140.273

žete netoliko ospravedlnit, ale vynést na světlo takové vzácné vlastnosti osvíceného dědice české země, že slouží za příklad a direktivu všech následujících generací.

Volné listy.

Vzpomínky. Na frontě německo-francouzské vyskytují se jména bojišť, která vzbuzují v nás vzpomínky na velkou revoluci. Tak na př. často dnes jmenovaný Verdun. 2. září 1792 dorazilo brunšvické vojsko před Verdun, aby s rakouskými voji, postupujícími od severu, porazilo revolucionáře. Do Verdunu bylo posláno vyzvání, aby se město vzdalo a zabránilo tak prolévání krve. Jenerál Beaurepaire, jenž byl od konventu jmenován velitelem města, zapísal městskou radu, aby se nevzdávala a dokazoval, že každý den odkladu přibližuje vysvobození. Byly to vzrušující okamžiky, kdy jenerál v zasedací síni dovolával se Francie, svobody a »posvátného práva povstání proti tyranům«, jak tehdy toto rčení bylo v oběhu, a kdy městští radové výmluvně upozorňovali na šedesát tisíc nepřátel a čemé jejich dělostřelectvo. »Jak máme odporovati?« — »Není možno se brániti!« Tak a podobně mluvili vůči jenerálovi, jenž marně se rozčiloval a bez účinku se dovolával vlasteneckých povinností.

Beaurepaire spíná ruce a vášnivě prosí jménem cti, nebes a země, jménem přítomnosti a budoucnosti, ale všechno jeho zaklínání vyznívá do prázdna. Městští radové mají zákonem udělenou moc rozkazovati. Konvent a Jakobíni pařížští, nedůvěřující posud armádě, protože podezírali důstojníky a jenerály z royalismu, rozhodující moc nesvětili velitelům, nýbrž městským radám, kde měli všude své stoupence. Ve Verdunu tato jakobinská nedůvěra byla však krutě ztrestána, neboť měšťané, milující více své paštíkářské řemeslo než revoluci, usnesli se město vydati. Osvědčili se tedy mírumilovnými paštíkáři a nikoli hrdinnými patrioty.

Velitel Beaurepaire nejvyšší měrou ve vojenské a vlastenecké cti otřesen, dlouhými kroky a se sklopenou hlavou ubírá se do svého bytu. Shůha, jenž zpozoroval rozechvění svého pána, vchází po chvíli do pokoje a vidí svého pána horlivě cosi psáti. Nedostav od velitele žádného rozkazu, odešel. Za několik minut uslyšel výstřel z bambitky a když přikvapil do komnaty, uviděl jenerála mrtvého. Psaní Beaurepaireovo svědčilo konventu a odůvodňovalo sebevraždu. Zpráva o tom rozechvěla členy konventu a roznítila vlasteneckou výmluvnost, ze kteréž vyzníval smutek nad hrdinou a zároveň hrdost z jenerálovy povahy. Smrt Beaurepaireovu oplakávala celá Francie, hrob vykázán mu v Pantheonu, vdově po něm určena byla pense a náhrobním nápisem byla mu slova: »Volil raději smrt, než vzdání se tyranům!«

Argonny. V nynějším francouzsko-německém zápolení slyšíme stále vyslovovati Argonny, o které krutě bojováno bylo před sto lety. Když z východu vojsko vnikalo do Francie, dne 20. srpna 1792 republikánský jenerál Dumouriez v Sedanu ve svém bytě konal válečnou radu. Rozloživ před sebou mapu kraje, do něhož proudilo vojsko pruské, vykládal, že nepřítel má před sebou širokou silnici, po níž bez nesnází může postupovati k Paříži, a že vojsko francouzské porážku jest roztrženo a proto slábo. Dumouriez žádal, aby o situaci se rokovalo. Někteří z důstojníků mlčeli, jiní navrhovali, aby se ustupovalo, až by přibylí značnějším počtem nováčkové. Postoupil-li by nepřítel až k Paříži, bylo by prý třeba město vyprázdniti a vypáliti. Dumouriez, který již tři noci nezavřel ani oka, naslouchal těmto malomyslným řečem a ničeho nepromlouval, díval se jen bystře na mluvčí, kteří druh po druhu přejímali slovo. Na konci přál všem dobré noci a zadržel u sebe mladého důstojníka Thouvenota, jehož ohnivý nadšení se mu zalíbilo. Když osaměl, přistoupil Dumouriez k mapě a vloživ prst na určité místo, promluvil: »Hle, tu jest Argonnský les, tento dlouhý pruh skalnatých vrchův a divokých lesů; jest dlouhý čtyřicet mil a má jen pět nebo jen tři schůdné průsmyky, na tento les nepřítel zapomněl. Jakmile bychom měli tento les obsazený a hladovou Champagne na straně nepřítelově a úrodnou krajinu a ochotnou Francii na straně naší — podzimní deště pak nedají na sebe dlouho čekat — tyto Argonny mohly by se státi Thermopylami Francie.« Propustiv důstojníka, Dumouriez složil mapu a ulehl na lůžko s pevným úmyslem, zítra vésti armádu do Argonn. Asi tři dni potom velitel vojska brunšvického byli jati úžasem, když uznávali, že republikánské vojsko uchvátilo všechny průsmyky v Argonnách a že je zatarasilo poraženými stromy a kameny.

Jméno Dumouriez stalo se ještě proslulejším. Obsazením Argonn Dumouriez postavil mezi Paříž a nepřátelské armády horskou stěnu čtyřicet mil dlouhou. Dumouriezovi odpůrci musili chtějíce nechtějíce dáti se do tvrdého tohoto oříšku a průsmyky dobývat. K tomu ke všemu spustil se dešť a za několik dní rozvodnil celou Champagne. V blátě, dešti a vichru útočeno na průsmyky, které ozývaly se hukotem a lomozem bojujících; v šum proudících bystřin a řek mísil se křik lidských hrdel a všechen ten zápas přikryt byl hustými parami, které vznášely se nad lesy. Když protifrancouzské pluky nemohly průsmyky stěci, pokoušely se je obejít, ale i tyto pokusy selhaly. Nechtě Dumourieze obcházel nebo útočil ze předu, republikánský jenerál stál jako v půdě zakořeněný a točil se brzo v tu stranu, brzo zase v onu a objevoval se vždy neočekávaně tam, kde ho bylo potřeba. Také nováčků, po celé Francii odváděných, přibývalo, a jejich zmužilost rostla každým novým úspěchem. Některé oddíly jejich však dělaly Dumouriezovi hodně starosti. Za Grand-Pré na příklad, kde byl francouzský jenerál obcházen nováčkové, ocitnuvše se v prvních řadách, pozbyli myslí, dali se uchvátiti hrůzou a počali křičeti: »Zachraň se, kdo můžeš!« Když způsobili zmatek a vážně ohrozili posici, přijel tryskem Dumouriez a hromovými slovy, posuňky, ba i ranami vytasou šavli je zastavil, a jak sám ve svých »Pamětech« dí, vrátil jim smysl pro stud. Ba kázal po boji některé původce ustrašených výkřiků zatknouti, oholit jim hlavy, obočí a vyhnati je z vojska ostatním pro výstrahu.

Dumouriez ve své armádě zakusil také vzpoury. Oddíl vojska nechtěl snášeti malých porcí stravy a zprotivilo se mu pobývati ve stálém dešti a moku. Dumouriez postavil se v čelo svých řad se svým štábem a eskortou husarů. Postavil několik skadron za vzbouřence, kteří byli zvlášť oddělení, a dělostřelectvo před ně, a pak promluvil: »Co se vás týká, nechci vás jmenovati ani občany, ani vojáky, ani svými dětmi, ale vidíte před sebou toto dělostřelectvo a za sebou tuto jízdu. Zneuctili jste sami sebe zločiny. Polepšíte-li se a budete-li se budoucně chovati jako tato statečná armáda, k níž jest ctí náležeti, budete míti ve mně dobrého otce. Ale lupičův a vrahů tady netřím. Při nejmenší vzpouře dám vás rozsekati na kusy.

alůsně rozřazené. Řekli mi jednou, že mám trochu velkou bradu: podíval jsem se právě do zrcadla, abych věděl, co na tom je; nevím však dosti dobře, co o tom souditi. Co do tvaru obličeje, mám jej buď hranatý aneb ovální; jaký z těchto dvou, bylo by mi velmi nesnadno říci. Vlasy mám černé, přirozeně sčesané a při tom dosti husté a dosti dlouhé, aby se mohlo souditi na krásnou hlavu.

V pohledu mám cosi mrzutého a hrdého: většina lidí domnívá se proto, že jsem pohrdavý, ačkoli nevím naprosto nic o tom. Jednám velmi živě, ba trochu mnoho, takže mluvím čímž mnoho gest. Ejhle, tak prostě smýšlím o zevnějšku. Se stejnou věrností učiním o tom, co mně zbývá ještě doplniti ke své podobě; neboť studoval jsem sebe dosti, abych se dobře poznal a nebude se mi nedostávat ani jistoty, abych svobodně řekl, jaké dobré vlastnosti snad mám, ani upřímnosti, abych přímo doznal své nedostatky.

Nejprve, abych mluvil o své povaze, jsem melancholik a to do té míry, že od tří nebo čtyř let stáží mě kdo viděl třikrát neb čtyřikrát se zasmáti. A přece, zdá se mi, byla by tato melancholie dosti snesitelná a dosti příjemná, kdybych k ní neměl žádné jiné opěry leč té, jež vyplývá z mé letory; avšak ona vyobází i odjinud a to mě naplňuje pomyslem toho druhu a zabavuje tolik ducha, že největší část času buď prosím bez jediného slova, nebo nečím naprosto spojitosti s tím, co mluvím. Jsem zvláštní člověk a mám zvláštní

Vyhleďte sami darebáky, kteří jsou mezi vámi a sami je vyžehťte, zodpovídáte se mi za to.

Statečný a přísný Dumouriez ovšem netušil, že ten kolísavý dav křiklounů, jímž vyhrožoval, nepohodlím utužen a bitvami vycvičen, stane se slavným šikem bojovníků, kteří se budou obracet dle rozkazů jako vítr. Ani si nepomyslel, že z těchto nespokojených nováčků budou vousatí muži s osmahlími tvářemi, často bosí, otrhaní, železných nervů, kteří budou žádati jen chleba a prachu, že to budou praví synové otčej nejzručnější v bitvách, kteří pod Bonapartem, jenž té chvíle dlel kdesi ještě jako nepatrný důstojník, budou otfášati Evropou.

Goethe před Argonnami. Drsný a přísný válečník Dumouriez, jenž měl se co oháněti proti nepříteli a jenž měl tolik starostí s nováčky, nevěděl, že na jeho vojenskou práci dívá se s výšín u Sainte-Menehouldu král básníků, Wolfgang von Goethe. Slavný autor Fausta a Wilhelma Meistra, tento universální duch, jenž zmocnil se tehdejší kultury a byl duší svého století, zastával úřad ministra ve státech vévody Výmarského. Chtěje všechno vědět i všechno zpytovat, vybral se do Francie s nečetným počtem mužstva, které bylo posláno na doplnění německé armády před Argonnami. Poslání jeho nemělo úkolu válečného. Dne 20. září 1792 Goethe seděl na koni pozoroval bitvu u Valmy. Chtěl vyzkoušeti dojem bitvy sám na sobě, zejména toužil vědět, co jest »děllová horečka«. Nedbaje výstrah a proseb, vystavil se dosahu bitvy. »Zvuk kulí«, dí Goethe, »jest dosti zvláštní, jakoby to byla směs bzukotu vřka, bublání vody a ptačího hvizdu. Postupně zmocňuje se vás neobyčejný pocit, který je možno popsat jen srovnáním. Zdá se, jako byste byli na nějakém velice horkém místě a zároveň vás žár ten veskrze pronikal, takže cítíte, jako byste vy a živel, v němž dříte, byli úplně za jedno. Zrak nepozbývá ničeho ze své síly nebo zřetelnosti. A přece jest, jakoby všechny věci nabyly jakéhosi červenohnědého zbarvení, čímž celá situace i předměty nabývají pro vás větší vnímavosti.

Tak cítil děllovou horečku muž, v jehož hlavě byly ukryty veliké obrodné myšlenky německé literatury, které znamenaly převrat. A genius tento v Dumouriezovi a jeho armádě měl protějšek, v jehož rachotu děl a válečném křiku tajil se rovněž porod — porod nové doby francouzského národa. Co by asi Goethe říkal dnešnímu děllovému orkánu, jakých pocitů by zakoušel, jaké barvy by viděl, co by říkal strategii a jaké myšlenky by vyměňoval s básníky, kteří v zákopech s ostatními vojiny sdílejí se o nepohodli, všeliké nedostatky a o to, čeho nelze přesně vystihnouti a co nazýváme bitevní hrůzou?

Bitva u Valmy. Dne 20. září 1792 setkala se nepřátelská vojska v bitvě u Valmy. Bylo drsné, vlhké jítro, a mlha zahalovala krajinu. Již od tří hodin ráno Saint-Menehould a okolní vesnice byly poplašeny lomozem dělových vozů, tepáním podkov a dupotem pěšího vojska. Když o sedmi hodinách mlha se vznesla, bylo viděti oba tábory státi již připravené. Na výšině La Lune stálo vojsko protirepublikánské a jemu naproti kolem větrného mlýna sešikováno bylo vojsko republikánské, je-muž velel jenerál Kellermann, podřízený Dumouriezovi. Boj začalo vojsko republikánské. Kellermann povel, a jeho osmnácte děl vystřelilo; v zápětí odpovídala děla nepřátelská, a již řev bitvy hlučel a zněl ozvěnami ve skalách a úvalech Argonnských lesů. Vzájemná kanonáda trvá skoro

a nejsem nanejvýš otevřen ani k největší části svých známých. Toť chyba, vím to dobře, a neopomeni nic ke své nápravě; avšak jako jistý zádumčivý tah v mém oblíbení přispívá k tomu, že se zdám zdrželivějším nežli jsem a ježto není v naší moci zbaviti se jistého zlovolného tahu, jenž pochází z přirozené dispozice, domnívám se, že i po nápravě v nitru zůstanou mi vždy vězeti nemilé známky na zevnějšku.

Mám ducha a pravím to bez nesnází; neboť k čemu dobré okrašlovati to? Činiti tolik oklik a tolik umírňování, aby se mohly říci přednosti, které kdo má, to jest, zdá se mi, skrývati trochu marnivosti pod zřejmou skromností a užívati obratného způsobu, věřiti o sobě mnohem více dobra, než se praví. Co se mne týká, jsem spokojen, že se nevěřím nic více krásného o mně, než jak se činím, ani v lepší povahu, než jak se lídím, ani v duchaplnějšího a rozumovějšího, než jak jím jsem. Mám tedy ducha, jež jednou, avšak ducha, jež zádumčivost zakaluje; neboť, ačkoli ovládám zcela dobře svůj jazyk, ačkoli mám šťastnou paměť a neposuzuji věci docela zmateně, chovám přece tak silný sklon ke své tesklivosti, že často vyvolávají se dosti nešťastně o tom, co chci říci.

Rozmluva s čestnými lidmi jest zábavou, jež se mne dotýká nejvíce; mám rád, aby byla vážnou a aby mravouka zaujímala v ní největší část, ačkoli umím ji strávit i když je rozmarnou. A jestliže nepronosu mnoho maličkostí čertovných, neznamená to naprosto, že bych nedovídal poznovati početilosti dobře povědané

Feuilleton.

La Rochefoucauld.

Druhým z trojice francouzských moralistů v 17. století je František de la Rochefoucauld (1619—1680). Súčasník se občanské války proti Ludvíku XIV., později postavil se opět na stranu královu. Jméno své učinil slavným knihou: »Reflexe čili sentence a maximy morální.« Jest to souhrn myšlenek oděných v jemné, aristokratické roucho, jejichž základní motiv jest: Samoláska je pružinou všech našich činů. Kniha je přeložena též do češtiny, bylo by tedy zbytečno uváděti ukázkou. Zato přinášíme čtenáři autorovu podobenko, jak sám sebe svým perem vylíčil na papíře, neboť nebude beze zájmu popatřiti na autografii muže, jenž se proslavil spisem majícím základní motiv: Samoláska je pružinou všech našich činů.

»Jsem prostřední, lehký a zcela úměrný postavy. Mám pleť snědou, avšak dosti hladkou; vyvýšené čelo přiměřené velikosti; černé oči, malé a hluboké; obočí černé a husté, avšak dobře rozvlášené. Byl bych ve veliké nesnazi, kdybych měl, jakého tvaru je můj nos; neboť není ani plochý ani orlí, ani tlustý ani špičatý, ani tak jak myslím: vše, co vím, že je spíše větší než malý a že jde trochu dolů. Mám ústa veliká, rty dosti červené, obyčejné a nevykrojené ani

až do poledne, kdy pod Kellermannem jest zabít kůň a blízko něho vybuchne vůz s prachem a přehluší ostatní bouři. Když se velitelům na výšině La Lune zdálo, že vojsko republikánské kanonádou jest dosti ošteseno, nastávají ve vojsku protirepublikánském pohyby a obraty. Jest zřejmo, že se chystá na Kellermannův útok. »Kamarádi!« volá Kellermann, »ať žije vlast, musíme zvítězit!« Za odpověď z nejbližších jemu řad vyrazil plamenný, souhlasný výkřik: »Ať žije vlast!« Vlna protirepublikánského vojska se přivalí úvalem, stoupá spěšně k větrnému mlýnu, kdež narazí na pevné řady Francouzů, a po nějaké chvíli marného vzpínání vrací se útolem zpět na výšinu La Lune. Zase hovoří děla a padají lidé. A tak boj trvá celý zářijový den. Po západu slunce utichají děla a jest slyšeti zblízka odblíjeti sedmou hodinu. Podivuhodné toto ticho však rozbuřeno jest novým útokem, aby republikáni, snad již bezstarostní, byli u větrného mlýna překvapeni a poraženi. Kellermann však bděl jako ostříž a útok odrazil. Noc zahluje měkkým svým rouchem bojiště, objímá tiše raněné a mrtvé. Na výšinách La Lune zřídili si po bitvě redutu, aby nebyli překvapeni nyní sami. Francouzští aristokraté, kteří bojovali proti republikánům, byli ovšem nespokojeni a jak všetečná podrobná historie zaznamenala, rozmrzeli se také z toho, že Jeho Veličenstvo král pruský měl svrchů, začalo-li přetiti, a oblekl si jej, až dva přítomní francouzští princové neměli žádného. »A jaká vskutku«, jak Goethe se tázal, »mohla se dáti nato odpověď?« Až tam zabíhalo u francouzských princů důsledné trvání na etiketě, že za takových okolností vydobylo si trest směšnosti — odpověděli bychom zase na otázku Goetheovu. Doložili-li ještě, že Kellermann, potomní maršál Napoleonův, bitvou u Valmy zakládal svoji válečnou slávu, načrtli jsme hlavními rysy událost, která vzpomínkově pojí se k dnešním zápasům o Argonny.

Waterloo r. 1815. Jak minule bylo vylíčeno, útok Milhaudových kyrysníků, oslabený úvozem sta jezdců pohltivším, narazil na 26 praporů, které sestaveny byly ve 13 čtverců. Čtverce tyto byly podporovány 60 děly, které kartačovou střelbou chrtily zhoubou do řad jezdectva. Čtverhran na nejzářijavějším pravém křídle byl potřen hned při prvním nárazu. Sestával ze skotských horálů, prostřed jichž seděl na bubnu dudák, jenž sobě a statečným vojínům hrál horské písně, jež byly ohlasem dumavých skotských hor a jezer. Šavle kyrysníková uřála rámě dudákovu a s posledním zaklínáním dudáka skončil život dudák a jeho druhové. Seslabení kyrysníci čelili vlastně celé anglické armádě, ale nebezpečnoství množilo jejich udatnost, která se změnila v šílený vztek. Sekali do čtverců tak zuřivě, že několik anglických praporův ustoupilo. Wellington ústup ten zpozorovav, vyslal na kyrysníky Semersetovu brigádu 1400 dragounů, kteří mu z jeho jízdy zbyli. Tito dragouni vpadli francouzským kyrysníkům do zad, čímž Milhaudovi jezdci byli obklíčeni zředu, zezadu, z bokův a musili se čelem obrátiti na všechny strany. Nastala děsná bouře a změtení lidských těl a koní, byla to vířivá smršť, která z lidí tvořila titany. Za chvíli z 1400 dragounů zbylo 800; angličtí dragouni vyčerpáni se rozprchlí, a v tom již kyrysníci vrhli se na pěchotu anglickou, která odolávala. Bylo podniknuto dvanáct útoků, pod Neyem padli čtyři koně, polovina kyrysníků ležela na zemi. Kyrysníci zničili sedm čtverhranů z třinácti, zatloukli šedesát děl a odňali Angličanům šest

a že bych nenacházel tento způsob dovádivosti zcela zábavným, kde projevuje se jistá bystrost pohotovost a lehkost, které se tak dobře daří. Píši dobře v próse, tvořím dobře ve verších; a kdybych byl otlivým pro slávu, jež přichází z této strany, myslím, že s trochou námahy mohl bych si získati dosti uznání.

Miluji četbu vůbec; nejvíce tu, kde se nalézá cosi, co může okrášliti ducha a posíliti duši. Zvláště pociťuji nejkrásnější uspokojení při čtení s osobou duchaplnou: neboť tak lze přemítati v každém okamžiku o tom, co se čte; a z těchto úvah vytváří se konverzace nejpříjemnější na světě a nejužitečnější.

Posuzuji zcela dobře díla ve verších i v próse, jež se mně ukáží; vyjadřuji však svůj pocit poněkud snad s větší volností. Co ještě je pochybného ve mně, že má otlivost je někdy příliš úzkostlivá a kritika příliš přísadná. Nepociťuji odporu, slyším-li sporný rozhovor a často také vmlouvám se dosti rád v rozepři: avšak hájím obyčejně své mínění s přílišným zápletem; a jestliže zastává se proti mně stanovisko nespravedlivé, náruživým hájením zdravého rozumu stávám se často sám velmi málo rozumovým.

Chovám pocity počestné, náklonnosti ušlechtilé a tak sňnou touhu býti zcela čestným mužem, že moji přátelé nemohli by mi působiti větší radost, než zjevití mi upřímné mé nedostatky. Ti, kteří mě znají poněkud zvláště a kteří byli někdy té dobrotou, že mě v tom ohledu upozornili, vědí, že jsem přijal to

praporek, které poslány byly Napoleonovi ke dvorci u Belle-Alliance. Wellington v nekritičtějších okamžicích nemohl odolati úžasu a zvolal: »Toť báječné!«

Sfily obou armád byly v tom poměru, že anglická se chvěla a kolísala, a střed její pod útoky kyrysníků již již povolovat. O 5. hodině Wellington podíval se na hodinky a promluvil historická slova: »Blücher nebo noc!« Bylo to přání, aby přispěchal buď Blücher, neb aby tu již byla noc, která by učinila konec bitvě a ochránila armády anglické od úplného zničení. A za těchto rozpaků, jenerálismem tak lakonicky vyjádřených, zaleskla se dlouhá řada bodáků na výšinách u Frischemoutu. Byl to Blücher, který, oklamav Grouchyho, mezi 12. a 1. hodinou s poledne hnul se od Gemblousu, postupoval k Wavru, kdež uslyšel hřmání děl a uvědomil si hned, co se děje. A Grouchy stále trčel na jednom místě. Jenerálové Excelmans a Gerard domlouvali mu, aby pospíšil na bojiště, ale Grouchy se vymlouval, že má toliko rozkaz Prusy stíhati. Tím třetina armády Napoleonovy v den bitvy u Waterloo byla nečinná.

Napoleon, vida valící se nebezpečnoství, vše, co sebrati mohl, vedl osobně a jízdu a pěchotu vrhl na řady anglické, aby je porazil dříve, než přikvačí Blücher. Ale Blücher postupoval rychle, přední voje jeho brzo útočily Francouzům v zádech na vesnici Haye. Kdyby ji Francouzové byli jen tak statečně hájili, jako před tím Angličané, byli by snad Prusy zadrželi, a noc byla by boj přerušila, a do rána mohlo se mnoho změnit, zejména že Napoleon mohl přísným rozkazem zavolat Grouchyho, jenž byl vzdálen jen několik hodin. Ale za boje o vesnici Haye ozval se pojednou výkřik: »Zachraň se, kdo může!« a heslo toto rozléto se v řadách francouzských, které vlivem jeho uvedeny byly ve zmatek a počaly utíkat. Opuštěným vesnicí Haye byl protřzen střed francouzský, jímž hrnuli se Prusové a vše vůkol zaplavili. To byl počátek katastrofy.

Záložna v Hradci Král., Janské náměstí č. 163.

Vklady na knížky 4 1/2 %
Vklady vázané výpovědi 4 1/2 %
a vklady střadankové 4 1/2 %

Nové vklady (uložené v době moratoria) úrokují se dle dohody a vyplácejí se z těchto vkladů obnosy bez omezení moratoria.

V zájmu jednoty víry.

Netoliko katolíci, ale i jinověrci zcela dobře pochopovali, k jakým důsledkům vede zcela volné badání v Písmě. Přesvědčili se, že zvláště lidé prostí, postrádající odborného vzdělání, dovedli si vyčísti z nejasných míst Písma bludy nejdivočejší; obmezené, zarputilé hlavy, nedbající žádné autority, snažily se potvrzovati slovy bible nejnesmyslnější vlastní výmysly, potvrzujíce tak pravdivost přísloví, že jest bible knihou, »v níž hledá svoje dogmata každý«. V českých sektech ve století XVI. dospělo se tak k hotové náboženské anarchii, tak že vzniklo pořekadlo: »Kolik mlynářů, tolik měr, kolik farářů, tolik věr.« Město od města, ves ode vsi měnila se víra dle toho, jak tápal ubohý duch duchovního správce, který se stal z řemeslníka přes noc knězem; ještě větší změny však doznávaly věroučné poměry diktátem mocných kolátorů,

s veškerou myslitelnou radostí a s podřízeností ducha, jak si jen kdo může přát.

Všechny mé náruživosti jsou zcela zmírněné a zcela uspořádané: snad nikdy neviděli mě v zuřivosti a nechoval jsem nikdy k nikomu nenávisť. Proto však přece nejsem neschopen pomsty, kdybych byl uražen a kdyby se při tom jednalo o mou čest, ztrestati bezpráví mně udílené. Naopak, jsem přesvědčen, že povinnost vytvořila by ve mně tak dobře právo nenávisť, že bych vykonal svoji pomstu ještě s větší energií než kdo jiný.

Čtižádost netrápí mě docela. Nebojím se ničeho a docela ne smřti. Jsem málo citlivý pro útrpnost a nechtěl bych takovým být naprosto. Nieméně vše bych učinil pro úlevu osoby postižené; myslím skutečně, že má se vše činiti pro projevnutí i velikého soucitu s jejím zlem: neboť bídí jsou tak ubohými, že jim to přinese největší dobro; avšak mám za to, že nutno spokojiti se s projevem soucitu a lásti se pečlivě na pozor před soucitem samým. Jeť to libůstka, jež neslouží k ničemu v nitru lepší duše, jež pouze zeslabuje srdce a jež by se měla ponehati lidu, který neřídí se v ničem zdravým rozumem, má potřebu libůstek pro své konání.

Miluji své přátele; a miluji je tak, že bych neváhal ani okamžik zasvětit své zájmy zájmům jejich. Jsem shovívavý k nim; snáším trpělivě jejich špatné nálady: pouze že se s nimi mnoho nemanám a že se docela nespokojuji za jejich nepřítomností.

kteří jednoduše a řízně ujařmeným duchovním poroučeli, co mají kázati, jaké obřady konati. Který farář se vzepřel, dostal z fary výpověď.

V Německu však i za nejmohutnějšího sektářského kvasu byli opatrnější. Sami udeňi vůdcové sekt nahlíželi, že by náboženské poměry propadaly úžasnému marasmu, kdyby se popřálo volné pole zvůli jednotlivců a — kdyby tam vzniklo dvacet, třicet církvíček. Proto odstředivé snahy různých mudrlantů dosti brzy narazily na rázný odpor mužův prozíravých a inteligentních.

Na př. Čeští bratři v Čechách často stýskali na malou svobodu; přece však jim bylo často možno zapřádati veřejné náboženské hádky a docela i bezohledné pronásledování sekt mladších, nově se tvořících. Kde udržoval Jednotu českobratrskou mocný šlechtic, tam Bratři měli téměř plnou svobodu.

R. 1548 s velikým nátkem po přáních vládních mandátů se vystěhovalo z Čech na sever na tisíc Bratří. Veliká většina stejně zůstala doma, protože královští hejtmané celkem nastupovali proti Bratrům velice mírně. Několik set Bratří hledalo útlek u protestantských biskupův a superintendentův. Ale seznali, že v Německu vládně řád daleko jednotnější a přímější než v zemích českých. Bratři musili se podrobiti náboženské zkoušce, aby se poznalo, zda jsou s Lutherem za jedno, jak v úzkostech svých předstírali. Když se již zdálo, že Bratři přesvědčili německé theology, že věří s lutherány, examinátoři přece jenom pokračovali v podrobných dotazech; byly jim docela protimyslné i některé nepatrné zvláštnosti v českobratrských ceremoniích, které jednotu víry s lutherskými naprosto nerušily. Bratrům bylo řečeno: »Slyš se, abyste se přizpůsobili vy nám a nikoli my vám; vždyť nikdo pro vás neposlal, nikdo vás sem nepozval.« Je-li prý dovoleno Bratrům pohoršovati se nad nějakou zvláštností lutherskou, jest volno i protestantům mrzeti se nad zvláštnostmi českobratrskými. Místo dlouhých debat bylo dáno Bratrům na rozmyšlenou: buď — anebo.

Když již Bratři se před rozkazy sklonili a smlouvu přijali, začalo ještě podrobné probírání úmluvy. Uloženo, aby čeští kazatelé neučili nikdy ničemu, co by bylo odporo nauce augsburské; titíž kazatelé nesmějí kázati pokoutně. Chce-li kazatel navštívit českou rodinu, jest povinen přibrati si lutherského duchovního správce místního jako svědka, aby nevzniklo podezření, že dochází k tajným schůzkám. Za nepřítomnosti českého duchovního mají Čechové přijímati svátosti z rukou lutherských. Nadto každý bratrský kazatel podřízen duchovní lutherské vrchnosti příslušného kraje.

Co si tedy vlastně vyměnili Čeští bratři svým odchodem z Čech? Dříve nevycházeli z hádek se stranou kališnou, která jim neukládala kapitulaci tak přímou jako sektáři zahraniční.

A směl se někdo německým reformátorům diviti? Po zjevech, které předcházely, přímo se děsili každého příznaku nových zhoubných a neplodných zápasův. Proti sebe bystřejšímu výkladu bible, který by nebyl podepřen vlivnou autoritou živou, dalo se bojovati výklady jinými do nekonečna. Ale i mezi svými dovedli protestanté německí udržeti přímou kázeň. Příklady bychom mohli uvésti velmi dlouhou řadu. Poukazujeme však jen na zjevy méně známé.

Přirozeně jevími velmi málo zvědavosti pro největší část toho, co se namluví jiným. Jsem silně mlčelivý a je pro mě menší nesnadností než pro koho jiného smlčeti, co se mně v důvěře svěří. Jsem nanejvýš správný ve svém slově; neopomím nikdy, co jsem slíbil, necht to má důsledek jakýkoliv a učinil jsem si to v celém životě zákonem nepromějitelným. Jsem ušlechtilostí zcela dokonale mezi ženami; a myslím, že jsem nikdy nic neřekl před nimi, co by jim mohlo býti trapné. Mají-li krásného ducha, miluji konverzaci s nimi více než s muži: nachází se v tom jistá roztomilost, s kterou se neseetkáváme mezi sebou; mimo to zdá se mně, že se vyjadřují s větší něžností a že dávají tomu, co praví, obrát daleko příjemnější. Co se týká galantnosti, byl jsem takovým kdysi trochu; nyní jím nejsem, ať jsem jakkoliv mlád. Odřekl jsem se věci milostných; a žasnou jen, že jest ještě tolik lidí otlivých, kteří se zabývají jejich pěstěním.

Schvaluji naprosto náruživosti krásné: ony vyznačují velikost duše; a jakkoli nepokoj, který sebou přinášejí, obsahuje jakýsi odpor naproti vážné moudrosti, srovnávají se jinak tak dobře s nejpřímější etností, že tuším nemožno odsouditi je spravedlivě. Já, který znám vše, co jemného a silného ve velkém citění lásky, jestliže kdy budu milovati, bude to zajiště tohoto druhu; avšak, tak jak jsem, nemyslím, že tato znalost, kterou mám, přejde mi kdy z ducha do srdce.

Profesor v Lipsku Jan Pfeiffinger vydal r. 1550, že vyle lidé při ohrožení mají spolehnouti se na milost Boží. Protože tato nauka byla proti zásadě Lutherově, dle níž Bůh v člověku všechno sám působí, vzniklo velké pohoršení mezi starověci v Jeně a v Gothě. Na radu theologův Amadorfa a Flacia vévoda Jan Fridrich vydal knihu »Konfutation«, která byla rozšířena všem superintendentům jako norma výroky; zároveň poručeno, aby ji kazatelé předčítali lidu v kazatelích. Profesor Strigel a superintendent Hugel v Jeně byli jati a vsazeni na pevnost Grimenstein, že se knize protivili. Později však byli ze země vypuzeni pro svůj nejtužší kondevatismus odpovídní protivníci Pfeiffingroyi.

Starolutheránský učený superintendent Henshussius byl r. 1556 vypuzen z Goslaru proto, že reformoval přinejmenší, než bylo milo novolutheránům. Když jako kazatel a profesor v Roztokách vyloučil z církve dva vlivné občany, byl r. 1557 sesazen. Stav se profesorem a generálním superintendentem v Heidelbergu, byl od kurfiřta r. 1559 úřadu zbaven pro svůj theologický spor s Klébitzem. Stav se v Brémách superintendentem, odešel sám, když mu ráda nechtěla býti povolná. Stav se farářem v Magdeburce, byl násilně z města vypuzen pro své polemizování r. 1562. Ujal se profesorského úřadu v Jeně, ale vyhnán r. 1573. Odebral se biskupovat do Královce, ale tam r. 1577 sesazen jako kacíř a kazimír. Pak působil v Helmstedtu podobně jako jinde, kdež zemřel. V poslední své vůli litoval toliko toho, že »hříšnýk přinejmenší netrestal a roty horlivěji neporážel.« — Z pohnutých osudů tohoto muže jest zřejmo, jak protestanté dovedli různě zakročovati proti theologické zvůli, přejít si míti konečně ustálenou jednotu.

V »Rozpravách České Akademie« sepsal Dr. B. Jenšovský pojednání o politice českého kurfiřta v Čechách. Na str. 7. čteme: »V lednu 1574 visitovány byly obě lutherské university, wittenberská i lipská, a zabavovány spisy Oekolampadiovy, Calvinovy, Ballingérovy a Zwingliho, a ještě téhož roku čtyři přední podporovatelé a propagatoři filipismu (strána klonící se ke kalvinismu, mající v čele Filipa Melancthona) zbaveni svých úřadů a uvězněni... Sasko bylo zachráněno pravému lutherství.«

Dle sousedů začali se říditi přesně Čeští bratři s protestanty, když se byli formálně spojili v jednu církev. Když na př. děkan chrudimský s jinými protestantskými duchovními předložil defensorium protestu proti uvádění bratrských knih na fary lutherské, předvolán do Prahy, odsouzen jako buřák a jeho jméno 28. června 1610 vymazáno z konsistoriálních knih.

Tedy nepřímým způsobem sami sektáři dávali katolické církvi satisfakci za to, že také energicky hájila jednotu víry.

Sochy, oltáře a j.

provádí absol. c. k. odborné školy
a c. k. umělecko-průmyslové školy
Jan Dušek v Ohrudimí.

• Ondřej Bobola.

V r. 1877 vyšla v Rezně u G. J. Manze malá knížka s názvem »Ausgewählte Weissagungen« z církevně schválených spisů. Vydavatel nazývá spis tento »knížkou útěchy pro katolický lid ve zmátlých dobách přítomné.« Správně připomíná vydavatel, že dle dekretů sv. apoštolské Stolicе, zvláště pak papeže Urbana VIII., příkládati jest soukromým zjevením, o nichž v této knize se jedná, pouze čistě lidskou věrohodnost. Čtenáři ponechává úplnou svobodu úsudku a podrobuje se ve všem výroky katolické církve.

V úvodu praví se dále, že z toho, že dostalo se knize té církevní aprobace, následuje pouze to, že ona soukromá zjevení neobsahují nic proti učení víry a mravů a že s užitekem a bez nebezpečí mohou býti čtena. Soukromá zjevení jest třeba rozlišovati od zjevení pravdy, které podává k řešení církve sv. Tato poslední ve vlastním slova smyslu jsou autentická a zavazují každého bezpodmínečně k věření.

Soukromá zjevení naproti tomu jsou výminky, zvláště prokázání milosti, ony mají jen relativní, položenou charakter. Poněvadž však tím nenabývají žádného nároku na neomylnost, a poněvadž zvláště předpovědi, které o trestech mluví, vázány jsou na podmínky, právě proto nesmí se na ně naprosto spoléhati a naopak jest se také varovati, odpráti jim skutečnou cenu. Neboť ony jsou s to vzbuditi v srdci našem upřímné pokání a naplniti nás nezlomnou důvěrou ve vítězství věci Boží.

Potom uvádí autor různá zjevení, na př. Kat. Emmerichovy, Marie Lataste, sv. Leonarda de Porto-Maurizio, bl. J. M. Vianneye, faráře arského a pod. V dnešních válečných dobách zajímá nás zvláště proroctví a zjevení bl. Ondřeje Boboly, o němž již mnoho bylo psáno, zvláště v polských

listech. Podáváme zde o tom krátkou zprávu dle výroku uvedeného knihy, jež opravdu stojí za přečtení (cena asi 78 h).

Bl. Ondřej Bobola pocházel z jedné nejvznešenější rodiny výpodstvi sandoměřského a r. 1611, jež stár 19 let, vstoupil do řádu jezuitského. Jeho horlivost přiváděla mu zášť ruských schismatiků, kteří ho dne 16. května 1657 v Janově kozáky dali umučiti. Častá zjevení, podivuhodné skutky, četné milosti učinily brzy tohoto mučedníka známým po celém Polsku.

Jeho tělo uchovává se až dosud neporušené v dominikánském klášteře v Polozku. Ondřej Bobola stal se ochráncem své vlasti. Ve všech souzeních utíká se k němu národ polský, u něho hledá odvahu a důvěru pro věc Polska, která dle jeho předpovědi opět jednou má býti obnovena.

R. 1819 dominikánský kněz P. Korzeniecki našel ve své klášterní cele ve Vilně nad čím dále tím horším osudem své vlasti, jakož i proto, že byl ruskou policií pro domněle pobuřující kázání a spisy odsouzen k nečinnosti. V pozdní noční hodině ve stísněné náladě otevřel řeholník tento okno své cely. Oči své upál k nebi a začal vzývati bl. Ondřeje Bobolu, k němuž již od dětství lnul zvláštní úctou, ačkoli tenkrát ještě Bobola nebyl prohlášen za blahoslaveného. V modlitbě své připomínal Bobolovi, že týž již před lety předpověděl obnovení nešťastné Polska a že nyní jest čas, aby se uskutečnilo proroctví, nechce-li, aby vlast jeho podlehla rozkolnictví a kacířství.

Když P. Korzeniecki svoji modlitbu ukončil, bylo již pozdě v noci. V okamžiku, kdy již chtěl se odebrati ke spánku, spatřil náhle uprostřed své cely důstojnou postavu v rouchu jezuitském, která mu pravila: »Tu jsem, P. Korzeniecki; jsem ten, k němuž jsi právě volal. Otevři znovu okno a spatřiš věci, kterých jsi nikdy neviděl.« Po těchto slovech otevřel dominikán sedě okno. Jak velké bylo však jeho překvapení, když před sebou viděl nikoli úzkou zahrádku s obkličující zdí, ale šírou, nesmírnou rovinu, která se prostírala až k horizontu. »Rovina, která před tebou se prostírá«, pokračoval Bobola, »jest krajina u Pinska, kde jsem měl štěstí jako mučedník trpěti pro víru Ježíše Krista; než znovu pohled a poznáš, co si věděl přeješ!«

V tom okamžiku, kdy řeholník podruhé do okna zíral objevila se mu náhle rovina, pokrytá nespočetnými zástupy Rusů, Turků, Francouzů, Angličanů, Prusů a ještě jiných národů, které řeholník přesně nerozeznával a ti všichni bojovali v hrozné vřavě, v nekrvavějším boji. Kněz s hrůzou přihlížel tomuto divadlu.

»Až po válce«, tak řekl dále blah. Bobola, »je již obraz jsi právě viděl, nastane mír, pak bude Polska osvobozena a já budu ctěn jako hlavní její patron.«

Dominikán v srdci příjemně naladěný ihned však pojal bázeň, že to všechno je klamem, a proto hned prosil o nějaké znamení pro skutečnost tohoto vidění.

»Já sám«, tak pravil Bobola, »tě ujistím, že vidění, které máš před očima, jest skutečné a pravdivé a že vše do písmene se splní, jak jsem ti oznámil. A nyní jdi si odpočinouti. Abych ti dal znamení, že pravdivo jest vše, co jsi viděl a slyšel, dříve než tě opustím, otisknu na tvém psacím stole obrysy své ruky!« Při těchto slovech dotkl se blahoslavený stołu P. Korzenieckého a zmizel.

Když dominikán přišel k sobě z radostného vzrušení, do něhož ho přivedl zjev milého mučedníka, blížil se k svému stołu a viděl tam velice zřetelný otisk pravé ruky bl. Boboly. Za svítání neměl nic spěšnějšího na mysli, než aby se opět o tom přesvědčil. Pro tyto podivuhodné, jasně patrné rysy viděl, že mizí všechna pochybnost. P. Korzeniecki radostí bez sebe svolal ihned všechny řeholníky kláštera. Všichni přesvědčili se o skutečnosti tohoto otisku. Ostařil řeholníci, zvláště jezuité velké koleje v Polozku, obdrželi zprávu o této radostné události. Od jednoho z nich, P. Jiřího Felcierzamba, pocházejí tyto údaje.

Týž sdělil yše jinému jezuitovi a sice v dopise datovaném v Nizze dne 13. dubna 1854.

»Měli jsme před očima«, tak prohlašuje, »Voix prophétique par Curicque, kopii tohoto dopisu předloženého do francie. Sdělil nám jej superior jedné koleje jezuitské ve Francii. Italský text nalézá se v »Civiltà cattolica« z r. 1854.«

Tak nyní často uváděné proroctví bl. Ondřeje Boboly. Vztahují se jeho slova na dnešní doby? Bude v nynější válce u Pinska boj rozhodný a Polska osvobozena, či naplní se vidění toto v dobách pozdějších? Velikým osvobozením Polska naprosto není potřeba mysliti úplnou svéprávnost a svrchovanost. Vždyť Poláci haběti na př. požívají stejně velké svobody. Samo zlomení jáma ruského již znamená dalekosáhlé osvobození, i když nad Polskem bude třímáti žezlo jiný panovník sousození.

Kulturní listy.

Nehoda kritikova. Na Moravě vydla nákladem Prombergrovým povídka »Odiety«. Ve

»Zpráva pak zpráva (na str. 559) tuto kritiku: »V minulosti byla povídka »Odiety«, která nebyla dostatečně nakladatelsky a bylo odevzdáno uskem veřejnosti, nebo mlčky anketi vydávání ohoňnických esémér, které v nynějších okolnostech nejsou pouze škodným přebytkem produkce, které by bylo lze ignorovati, ale jsou přímo překážkou a poškozením vydání české obecné... Povídkář V. Beneš má s Benešem Třebízským společné nejen jméno, ale i sloh... napodobený do nejmenších podrobností, tak že by omylem snadno oba spisovatelé mohli býti ztotožněni, tím spíše, že v »Odiety« se mluví o Třebízi, Pálči a jiných místech, Třebízským často užíváných. Děj »Odiety« berpán jest z doby bitvy bělohorské a let po ní následujících a jest jím učiněn pokus sloučiti stanovisko vlastenecké se stanoviskem přisně katolickým... Po Wintrově »Kampanovi, Jiráskově »Temnu« i po všech výsledcích vědeckých prací historických je to krok zpátky.«

Přesvědčujeme, že tohle jest »krok zpátky«. Ale zajímavé, že autor »Odiety« V. Beneš jest totožný s populárním Třebízským, což panu kritikovi ušlo. Nezmiňovali bychom se o tom, kdyby kritika nemluvila o »pokusu« sloučiti vlastenectví s přesvědčením katolickým. Nynější výzkumy historické totiž výmluvně hlásají, že právě ti, kteří před Bílou horou se hlásili k praporu katolickému, nejučelněji se starali o zachování českého lidu v době církevní české anarchie a za vlády sobectví sektářských politikův. Snadno lze omluviti Třebízského, který neměl po ruce k obraně svého stanoviska materiál tak hojný, jakým se může vykazati doba nynější. Zato však nelze konstatovati bez výtky, že nynější laičtí spisovatelé historických románů houževnatě lpí na protikatolických předaudcích, které věda již jadrně popravila. Kdyby »Odieta« činila reklamu sektářství, kritik »Kaz« by se buďto o ní nezmiňoval, anebo by se snažil udiniti pokus — o reklamu. Pozorujeme ten systém delší dobu. Celá řada nejdívočejších, velice ne-japných protikatolických románů a jiných spisů pana kritika z klidu nevyrušuje. Na druhé straně však zvláštní pozornosti se těší u redakce ty knížky katolického ražení, které jsou umělecky nebo vědecky nejlabší. Ocenění vynikajících spisů katolických redakce se dle možnosti vyhýbá. Tento dvojitý loket pozorujeme již delší dobu. Bojili se však pan kritik o český rozum opravdově, pak jistě ví, že jest lópe ozvat se proti knížkám, jež převracejí pravdu na ruby, než vztýčovati vysokokárný prst proti spisům bezvýznamným, které aspoň pravdu a skutečnost nemrzadí.

Eugenika. Eugenickým hnutím nazývají se pokusy o vytvoření silnějšího a ušlechtlejšího lidstva v budoucnosti. Eugenika dovozuje, jaké hrozné následky pro tělesné i duševní schopnosti má výstřední život rodičů anebo jejich degenerace; lidstvo chřadne i nevhodným šátkem ploditelův. Po stránce zdravotní jest potřebí nové úpravy smíouvy manželské. Kdo chce vstoupiti do stavu manželského, měl by se vykazati lékařským vysvědčením. Matky nemají býti nuceny k pracem v továrnách a dílnách. — Dítka by měla navštěvovati školu teprve po dokončeném sedmém roce, protože před tím časem jest jim potřebí hojně vzduchu, pohybu i spánku, ale nikoli vyučování, spojeného s vynucenou pozorností. Zřizování škol v lesích vyvíjí na zdraví dítěte nepatrný vliv, správně-li veliký prospěch, jaký vykazují i velkoměstské školy, vedené buď zcela anebo z části pod širým nebem. Jest potřebí, aby výchova nejprve vzdělávala a cvičila smysly, má vykládati příčiny toho, co se pozoruje; nemá počínati knížkami, ale končiti jimi. Jest potřebí poučovati o povinnostech budoucích rodičův. Péče o vlastní zdraví jest nutným doplňkem občanských povinností.

Národ propadá marasmu, poruchám, jestliže životní podmínky mnohých jednotlivců jsou příliš snadny, takže přestává pracovati a oddává se rozmarlostem. Konec se uspišuje převráceným výběrem, nezanechávají-li cenní jednotlivci potomstva a národ se doplňuje z kruhů méně cenných.

Účelem eugeniky jest zmenšiti počet slabomyslných, nemocných epileptických i opicův; měla by však pozdvihnouti i průměrnou výši lidu.

Již z tohoto krátkého náčrtku patrné, že eugenika není nějakou vědou samostatnou. Jest osovou spředenou z vědy lékařské, pedagogické, fyziologie a pod. Eugenika vybírá ze všech věd to, co by sloužilo k plození zdravého, zdárného potomstva. Počátky hnutí eugenického se kládou do r. 1904, kdy zakladatel eugeniky Galton v Londýně konal první přednášku o podstatě a účelu této vědy. Dne 2. května 1915 utvořila se i v Praze Česká eugenická společnost. Předsedou jest dr. L. Haškovec. Tato společnost ovšem může našemu národu velice prospěti. Právě eugenikové po dalším plyném pátrání a po sestavení jasnější účelné statistiky seznají také, jakou neocenitelnou podporou ve snahách tak bláhových jest živé náhčzensko-mravní citění.

Nová čtenářka v Praze. Dotazníková akce, pp. prof. Dvořákem a Šolcem před dvěma lety ve „Vojenském Slově“ zahájená, vynesla na vrch názor, že v Žižkově není nálady pro postavení divadla. Za tato dvě léta ovšem nálady se příliš změnilo. To však nemělo být důvodem, proč by žižkovské občanstvo bylo odcizené zůstatí bez divadla, neboť i četné ochotnické spolky, které tam dráždily v různých hostincích hrávaly, činnost svoji přerušily a tak jediné biografy ukolpají žreč žižkovského publika, po divadelním požijku. V této zaležitosti chystá se jakási změna. Po úspěchu, jež získala „Merecká svět-pomoc“ na ráz prvým vystoupením svým v Praze, umožněném laskavostí správy smíchovských divadel, jež poskytl jí vlněného pobostinství v aráně a jež vzbudilo jak u kritiky tak u občanstva nejdívější zájem, rozhodla se správa jež aby mimo zájezdy do měst českých a moravských získala nějaké první sklo v Praze, kde by se mohla volně oddat svému poslání. Snaha tato doznala také u povolných činivců v řádech a korporacích plného porozumění a silné podpory. Nejenom podpořila se jí získati přístěti a síce v „Bezov-

slanců, kteří se chtěli přeměnit ve Viborgu a prohlásit za permanentní dmu, nebylo do města vpuštěno. Tak se rádce carovi pustili v boj se snahami v národě, volajícími po reformách.

V Holandsku při zahájení generálních států 20. září prohlásila královna Vilhelmina v trůnní řeči, že pevná vůle vlády a lidového zastupitelstva, zachování neporušitelnosti Holandska a povinnosti neutrality přísně zachovávat, nalezla všude uznání. Styky Holandska se všemi cizími mocnostmi zůstaly přátelské.

Boj o všeobecnou brannou povinnost v Anglii jest bod, kolem něhož se nyní točí všechny politické snahy anglické. Vlivní ministři prý se usnesli brannou povinností brzy prosadit. — Anglie hledá nyní půjčku v Americe, kde se k tomu cili utvoří syndikát amerických bank z celé Unie, který převezme půjčku.

Proč kupujete jinde?

Obhájíte veškeré školní, kancelářské potřeby, dále umělecké potřeby (jemného uměleckého provedení jest Legenda o Matce Boží, dánské umění atd.). Velký výběr dopisního papíru v každé ceně.

Lístky polní pošt.

Družstevní knihkupectví v Hradci Králové.

Páperky.

Cedr velice zvolna mohutní, ale pak jeho obrovský kmen vzdoruje bouřím po staletí; čím spěšněji vzroste rytec, křemeňák a hříbek, tím rychleji zčerví.

„Rovnost, naprosté bratrství“, volal mladý student a žádal, aby sami rodiče se k němu chovali jako k občanu zcela rovnoprávnému. Za týden pak se zápfál sám se vřavou ochotou do kodáru, aby při odjezdu dramatické umělkyně zastával službu koně.

Nejpopulárnější jest obyčejná strana ta, která není při vesle; ta může totiž voličům pohodlně alibovat všecinko — třeba i modré nebe, protože realisace alibů nekvapí. Strana vládnoucí jest na tom hůře; jest nucena se aliby šetřit, protože vtělení alibů ve skutek by se právem na ní žádalo okamžitě.

Čím hlouběji do Hše vědy pronikáš, tím četnější objevuješ — záhady. Kdo si myslí, že mu zbývá rozluštění jen malého počtu nesnadných otázek, jest dušň mólkou.

Pokud ještě matematika vysoko nevyspěla, přinášely někteří šafáři svým oblébodárcům jednoduché hospodářské účty, napsané tesařskou tužkou na šindel. Obyčejně však výpočet shledán správným. Nyní, kdy účetnictví jest složitější, dokonalejší, jest potřeba kontrolorů, revisorů, vrchních revisorů; zkrátka čím jest umění počtářské vyspělejší, tím častěji a úzkostlivěji se přepočítává.

Jasnovidci a jiní lidé, kteří se prohlašují za nejosvědčenější, nejraději se živí takovými výroky, jichž jalovost a klam experimentální věda těžce dovede zpranyřovat. Prorokuje se, jaké bude počasí za 10 měsíců, jaké diplomatické zápletky možno čekat za půl léta; hlučně se volá, že duše lidská jest vlastně vibrací, fosforováním hmoty; ohrčí se úvahy o tom, jaký charakter měl život Slovanů v době předhistorické, co se stane po jednom století s papežstvím, jaký osud očekává některé národy nebo strany za 25 let. Štírá se obyčejně v těch místech, odkud skuteční učenci odcházejí v rozpacích, prohlašující upřímně: „Nevíme a nedozvíme se.“ Na těch temných polích of ignorance může se prohánětí nejmolejší.

Radikální myšlenky pronášejí inteligenti. Radikální stranky a demonstrace v přední řadě výrostci, ignoranti.

„Jen všechno učeně a s rozumem! Při samostatném usuzování nedbej na mínění nemýšlejších davů!“ — A jaká praxe apoštolů samostatné soudnosti? Poslechněš; vyjdeš v únoru na ulici s lehkým kabátem, protože jest teplo 18 stupňů nad nulou; případně si vezmeš

slaměný klobouk. Za mrazivého počasí v květnu vezmeš kožich. Hnad budeš platit a svobodně myšleloš za podivína. Odvážíš-li se hájit svou právní rozumem, odpovíš ti, že narozumíš — sezóně.

„Nač die klerikálních posadavků pro bohu služby obrány? Gd přívada jest nádhernýp ohrámem pro modlitbu v duchu a v pravdě.“ — Když tento mudřec uviděl, jak se zastavilo procesí pod obrovskou lipou, káral obráceně: „Co se plahočíte se svými elegickými zpěvy do rozjásané přírody? Či vám kostel nestačí?“

Veselé čtení pro dlouhé večery.

Odporúčujeme našim přátelům humoristické knihy obsahu nezávadného, které jsou nejvhodnější brázi proti záplavě knih frivolních, jež se vtírají do katolických rodin, aby lákaly čtenářstvo sensačními tituly a jarmarečným napínáním zvědavosti.

Pravý humor nehoní se po divokých a hrubých scénách, nezpřisluhuje skutečnost k nepoznání, plyne hladce jako čistý potůček.

Choete-li se ulechnoute pobaviti, kupte si tyto **ilustrované**

knihy: **Veselé chvíle.**

Stran 272. — Cena K 2.20.

Rozmarné příhody.

Řada II. Stran 320. Cena K 1.80. — Řada III. Stran 384. Cena K 3.20.

Jsou to sbírky kratších humoresek různých katolických autorů. Nehledaná líbeň přirozených scenerií každého mile upoutá.

Objednávky vyřizuje

Družstevní knihkupectví a nakladatelství v Hradci Králové.

Církevní věstník.

K smrti kardinála Lorenzelliho. Dne 16. t. m. zemřel kardinál Lorenzelli, který byl prvním ředitelem České koleje v Římě. R. 1889 meškal v Praze u arcibiskupa Františka hraběte Schönborna, jenž odevzdal ve Vídni odznaky kardinálské hodnosti. Zesnulý byl oddaným činitelem nejjasnějšího Habsburského domu a vřelým přítelem našeho národa. Naším alumnům prokazoval vznešený hodnostář obětavě služby neocenitelné.

Rekolekce v Litomyšli. Dne 6. října, v růžencovém týdnu, bude obvyklá rekolekce v Litomyšli dopoledne s volnou konferencí odpoledne.

Královéhradeckou bankovní jednotu v Hradci Králové doporučujeme co nejlépe při veškerých obchodech bankovních a platebních. Podporujte při každé příležitosti svůj vlastní podnik.

Zprávy místní a z kraje.

Městská rada dne 20. září: Přijata byla oferta p. V. Skody, mistra kamenického, na opravu sochy P. Marie na Velkém náměstí. — Zastaví se výplata podpory Fr. Grollové, ježto zemřela. — Výkaz pokladni hotovosti ze dne 11. září vzat byl na vědomí. — Svoleno bylo, aby sl. Anna Podhorová, kandidátka lyceijního učitelství, mohla konati zkušební rok při městském dívčím lyceu. — Vzat byl na vědomí výkaz pivní dávky, vybrané do 31. srpna. — Ct. firmě Ant. Petrof vzdány budou díky za dar 100 K, věnovaný ve prospěch místních chudých. — Schváleny byly různé objednávky a denní a lesní konsignace.

Na štít železného brance ve prospěch vdovského a sirotčího pomocného fondů veškeré ozbrojené moci v Hradci Králové přispěli během tohoto týdne: Pan Jul. Pokorný, maj. domu v Hradci Král. 100 K; Při zatloukání hřebů v muzeu složili: Obecná škola ve Svob. Dvorech 40 K (130 dítek v průvodu říd. učitele Jos. Francka, učitele Roberta Vykutíla a slečen Hubičkové a Havlové), obecná škola v Sedlici (80 žáků s p. říd. učitelem V. Pourém) 50 K, Ing. Zdr. Bromovský 20 K, stav. rada Fr. Bouda s rodinou 11 K, Jos. Juliš ml. 10 K, Em. Pippich, c. k. profesor a konservátor 5 K, Josef Šklíba, stud. gymnasia 5 K (věnované nálezně), dr. Karel a Eugenie Bařkovi 2 K, Bohumila Kmínková, učitelka v Libáni 1 K, Božka Svobodová 1 K, c. k. vrch. oficiál Michálek 1 K, A. Hein, Pardubice 1 K. Dále byla štítu odvedena sbírka, vykonaná o výročním trhu ve středu 15. t. m. v Hradci Králové mezi návštěvníky trhu žákyněmi měšťanské školy 53.05 K a konečně odevzdalo c. k. okr. hejmanství v Hradci Králové ze složených u něho příspěvků štítu brance a síce: od obec. úřadu v Slezském Předměstí na oslavu 85. narozenin Jeho Velčenstva 100 K, od obec. úřadu ve Vlčkovcích 80 K. Sle-

chetným dárcům vzdávají se díky. — D. štít přispěky proti parknistrovskému úřad v Hradci Králové.

Invalidi fond. C. k. okresní hejmanství v Hradci Králové odevzdalo odboce invalidního fondu v Hradci Králové ze složených u něho příspěvků od obecního úřadu ve Vlčkovcích 50 K a od p. Fr. Rejcherta, štítčího učitele evang. reform. církve v Černé 5 K. Slechetným dárcům vzdávají se díky!

Na slepé, raněné vojny, umělé řdy, sirotky a vdovy ráčili dále věnovati: Účastníci procesí na Loretu (zasílá vlád. Klepl ze Samšiny) 8 K, sl. Růžena Kadanková sbírkou 6 K (na slepé dívky 1 K a na pohofelé 1 K), členky Všeob. sdruž. v Kutné Hoře sl. Blažková a P. Přelgová po 2 K. Pan J. Kudláček, c. a k. kadet 4 K. Zaplať Bůh! — Prostíme, by všude se čimly na tyto dobročinné účely sbírky a dary a zasílaly na Zemský svaz katol. Orla v Hradci Králové, Adalbertům, jenž je veřejně kvituje.

Poděkování. Raněná a nemocní vojnové, ošetřovaníci záložní nemocnice „Červ. kříže“ v Hradci Králové, vzdávají touto cestou srdečné díky p. Bařkové, choti med. rady, sl. M. Neubertové, jakož i ostatním dámám a pánům za darování peněžitého obnosu, cigaret a knih. Jména všech šlechtných dárců zůstanou navždy zapsána ve vřelé vzpomínce v srdcích našich. Zaplať Bůh!

Na jub. měst. dívčím lyceu spojeném s reformním reálným gymnasiem bylo zapsáno do II. třídy 43, do IV. 38, do V. 12 a do VI. 25 žákyn, celkem tudíž 118 žákyn.

Na městské vyšší dívčí škole pro hosp. povolání zapsáno do I. ročníku 27, do II. 23 a do III. 14 žákyn, celkem tudíž 64 žákyn.

Výsledek zápisu na c. k. pedagogia. Přijato do I. ročníku žáků 40, do II. 37, III. 27, IV. 23. Celkem 107. Do cvičné školy 109.

Zápis do c. k. gymnasia. Přijato do I. třídy žáků 55, do II. třídy 60, do III. třídy 50, do IV. třídy 39, do V. třídy 36, do VI. třídy 27, do VII. třídy 25, do VIII. třídy 18. Privatistky: do I. ročníku 1, V. 1, VI. 2, VII. 1.

— Vojenskou povinnost konají žáci: ze sexty 1, septimy 6, oktávy 8. — Tedy celkem začalo se vyučovati 320 žáků a žákyn; 15 žáků jest ve zbraní. Paralelky zřízeny v I. a II. třídě a snad dojde ke zřízení paralelky i v tercii.

K občanské stráž, na jejímž zřízení se městské zastupitelstvo v Hradci Králové 15. t. m. usneslo, přihlásilo se dobrovolně veškeré úřednictvo c. k. okresního hejmanství v Hradci Králové s p. c. k. místodrž. radou J. Smutným v čele. Tento projev vlastenecké ochoty a občanské obětavosti zasluhuje plného uznání.

Čítárna městského průmyslového musea v Hradci Králové otevřena bude po prázdninách dnem 1. října počínaje každý všední úterek a pátek od půl 6. do půl 8. hod. večer. Knihy odvěsti možno i mimo tuto dobu zadním vchodem domovníci musea p. Košťálové.

Dramatické sdružení „Tyl“ v Hradci Králové v uvážení vážnosti doby nepomýšlelo letos vůbec na zahájení své činnosti divadelní, poněvadž jest vsutku těžko v dobách, kdy každá téměř rodina má své těžké starosti a snad i smutek, vnéstí ochotníkovi na jeviště tolik veselosti, které v pochopitelné žádosti obecnstva po hrách veseloherních k provedení veselohry jest třeba. Poněvadž však různé dobročinné korporace se strany jedné a mnohostranná žádost divadelního obecnstva se strany druhé zahájení her dramatického sdružení „Tyl“ si přejí, odhodlalo se toto do konce roku letošního sehráti 4 představení a první svůj večer položilo na den 17. října t. r. Sehrána bude J. M. Barrie-ova veselohra „Pan profesor se zamiloval“, která loni na smíchovské scéně docílila neobyčejného úspěchu. Je to moderní veselohra, která mimo zdravý, ač ne dosti drastický humor má vtipně konstruovaný děj, v němž scény oduševnělé konverzací střídají se s momenty vysoce komickými. I originální výprava, která bude z části kostymní, dodává hře neobyčejné libivosti.

Abý zahráněno bylo nedostatkem baviny, nutno pomýšleti na opatření vhodných náhražek, při čemž přichází v první řadě v úvahu koptiva. Za tím účelem jest třeba, aby koptivy co nejhojněji byly sbírány, zejména dítkami a osobami k těžší práci nezpůsobilými, jako jsou příkladně obecní chudí. Při sbírání koptiv jest třeba dbáti těchto pokynů: Koptivy musí se odřezávati co neblíže u země; nikoli však vytrhávati, lodyhu pak jest zbaviti listů, kterých po případě lze použiti jako krmiva. Sebrané koptivy nesmějí býti nahromaděny na sebe, nýbrž ve vhodných místnostech (kohnách, půdách) po 7—10 dní sušeny, načež jest je uschovati v suchých místnostech. Za odvedené koptivy bude se platiti v místech, kde není vojenské posádky, odměna asi 80 h za metrický cent.

Z c. k. berního úřadu v Hradci Králové. Za příslušnou čistění úředních místností nebudou se dne 27. září peníze ani přijímati ani vydávati.

Seznam cen na týdenním trhu v Hradci Králové dne 18. září 1915. 1 hl: hrachu 140—160 K, čočky 200 K, jahel 150—160 K, krup 120 K, brambor 9.50—10 K, máku 170—180 K, lněného semene 80—100 K; 1 q prosa 80 až 100 K; 1 kg: másla 4.60—5.50 K, vepřového sádla 7 K, tvarohu 60 h, 1 vejce 11—12 h; 1 kopa: zelí 20—24 K, kapusty 3—5 K, drobné zeleniny 1.20 K, česneku 4.60 K, petržele 2.40—3.60 K, celere 2—4 K, svazků mrkve 3 až 3.60 K, 1 svazek kedlubnů 12 h; 1 hl: cibule 23—26 K, ořechů 20—24 K, jablek 4—12 K, hrušek 4.40—9.20 K, 1 bečka švestek 3.20—4.40 K. — Přivezeno bylo: hl: brambor 118, cibule 50, ořechů 28, jablek 96, hrušek 130; kop: zelí 35, kapusty 50, drobné zeleniny 250, česneku 10, petržele 60, celere 100, svazků mrkve 40, kedlubnů 20 svazků, švestek 485 beček, podvinčat 344.

De třetí třídy 220 žáků, z nichž bylo přijato 160; do II. třídy postoupilo 132, do III. třídy 112 žáků. Na celé škole jsou nyní zapsáni 404 žáci v 7 třídách. Jako roku loňského vyučuje se také letos v zatímčných místnostech: v Husově domě, v bývalé měšť. škole na Malém náměstí a v radnici. Vlastní budova školní slouží dosud za útulek pro vojenské rekonvalescenty.

Vojenská příprava mládeže v Hradci Králové. Městská rada zve dorost domobranec a jeho zaměstnavatele, po případě rodiče ke schůzi v pondělí 27. září v 8 hodin večer do tělocvičny „Sokol“ k výkladu chystané akce a k přihláškám. Výzva nevztahuje se na studující obchodní akademie, c. k. gymnasia, c. k. realky a paedagogia, jimž dostane se výcviku pro domobranu od jejich učitelů. Později konána budou také cvičení společně.

První mraz k podzimu se přihlásil ze dne 19. na 20. t. m. (loni teprve 23. září). Byl 1° pod nulou. Pak následovaly mrazíky až do dnešního dne. Ze dne 22. na 23. byly 3,5° mrazu. Pohybný velikým dlem jindy i jiné podzimní květiny.

Antonín hrabě Dobrženský z Dobřenic mrtv. Mladý, statný, velice osvědčený tento šlechtic opravoval k nejlepšímu nadělní. Dodáme-li, že jeho povaha byla velice skromná a upřímně lidumilná, musíme věru předčasného skonu jeho politovati. Ale Dobrženský odešel z tohoto světa jako pravý hrdina. Na poli čest a slávy vlastní krvi zpečetil, že mu patriotismus nebyl prázdňným slibem, že mu zmužlost nebyla frází. Spěchal na bojiště s nadšením ihned, jakmile válka vypukla. Jen několik dní užil v květnu dovolené. Těšilo ho velice dvojit vojenské vyznamenání; projevoval velikou radost, když mu bylo řečeno, že český národ sleduje s respektem obětavou chabrost svojí šlechtu. Pak sloužil dále, až svou krví zbarvil dne 15. t. m. půdu severního bojiště. — Antonín hr. Dobrženský se narodil r. 1889 v Potštýně n. Orli, studoval gymnasium v Rychnově n. Kn. a akad. gymnasium v Praze s vyznamenáním. Pak se odebral na vysokou školu zemědělskou do Mnichova, chtěje se po ukončení studií věnovati zcela plně péči o své statky. Ve vojsku sloužil u 2. bulánského pluku knížete Schwarzenberga. R. 1913 ujal se správy oteckých statků, 2. července 1913 pojal za choť Marii hraběnku z Wenckheimu. Byl opravdovým Čechem, zbožnost jeho byla hluboká, upřímná; jeho lidumilstvo a skromnost zjednála mu veliké řady upřímných přátel. Ochotně se účastnil zařizovacích prací naší Královéhradecké bankovní jednoty, projevil při tom vzácnou odbornou znalost. Byl také zvolen prvním předsedou této jednoty. Ovšem válka přerušila jeho práce máru. Hrabě účastnil se nadšeně všech válečných tažení, byl zraněn ve svém pluku nadporučíkem a vyznamenán i „Signum laudis“. Ústav, jemuž zesnulý prokázal služby vzácné, želi upřímně ztráty tak inteligentního prezidenta. Bůh odplatí stonásobně všechny dobré skutky muže, který byl pravým kavalírem nejen rodem, ale i duchem.

Slavnostní akademie ve Smiřicích. Katolicko-národní jednotu pro Smiřice a okolí pořádá za spolupráce přátel hudby a zpěvu v neděli 3. října v městské dvoraně ve Smiřicích o 7½ hod. večer slavnostní akademii na počest jmenin našeho Nejmilostivějšího císaře a krále. Pořad: 1. Fr. Kuřil: Kantáta. Smíšený sbor. 2. Prolog. Vlp. J. L. Petrášek. 3. Fibich-Mayer: Melodram Věčnost. Přednese sl. A. Pácaltová. 4. a) D. Alard: Vilém Tell. Fantasie. b) Verdi: Rigoletto. Sola pro housle. Dp. J. Sahula. 5. K. Bendl: Jaro. Ženský sbor. 6. K. Bendl: Svátý Václav! Mužský sbor. 7. a) Meyerbeer: Prorok. Romance žebračky. b) Bizet: Carmen. Cikánská píseň Carmeny. Přednese sl. K. Nováková. 8. Sv. Čech: Vysloužilce ve stínu hpy. Recitace p. JUC. St. Trojan. 9. Labický: Solo pro violu. Dp. J. Sahula. 10. J. B. Foerster: Směs národních písní. Smíšený sbor. Klavírní doprovod na čtyři ruce. 11. Hymna rakouských národů. Čistý vítěz ve prospěch fondu vdov a sirotků po padlých vojácích z okresu Jaroměřského. Mezi 5. a 6. číslem přestávka. U klavíru sl. K. Nováková, O. Pořízová a dp. * Před započetím každého čísla se vchody uzavrou. Ceny míst: Křeslo 1,20 K, I. místo 80 h, II. místo 60 h, sedadlo na balkoně 50 h, k stání 30 h. Dobročinnosti se meze nekladou. Vstupenky v předprodeji u p. B. Bartoška ve Smiřicích, kde je lze též poštou zamířiti. Klavír a harmonium Petrof.

Malé Svatoňovice — 200leté jubileum. Oboje svátky mariánské v městci září byly velkolepé. O svátku Narození P. Marie nadšenými slovy sdělil s veřejností závazek rodiny své ke Svatoňovické Paměti Marii vdp. kona. rada prof. Jan Veverka z Hradce Králové. Vědomosti o mocné přínahavě Matky Boží Studánecké znovu obohaceny. Na týž svátek přivedl pan farář z Chotěborek (u Dubence) svou farní osadu k nám na pouť; přemnozí z účastníků viděli ponejprv Svatoňovice — všickni byli uspokojeni. V neděli na Jméno P. Marie dopoledne výmluvně promluvil o významu Jména Maria vdp. P. Videnský z Hradce Králové. Odpoledne vybranými slovy důstojnost Matky Boží vysvětlil vdp. P. Fr. Žák z Prahy; týž již dříve nám napsal poutní píseň ke cti Matky Boží Studánecké. Na tuto slavnost přivedl pan kaplan Josef Auster veliké procesí z Úpice. Zdvohlý dík všem jmenovaným kněžím za jejich obětavou úsilnost! O různocové neděli oslaví naše jubileum vdp. kanovník Msgr. dr. Fr. Šuk z Hradce Králové. Pokud povětrnost dovolí, dostaví se katolíci dopoledne i odpoledne uctít zároveň s proslaveným kazatelem Matku Boží.

Nečmice. Zemřel zde náhlý, inteligentní státní p. Ant. Maděra dne 19. t. m. a věku 26 let. Rozvalni ve-

lice horlivou činnost na poli hospodářském, vlasteneckém i hudebním. Předčasně smrti jeho želi vešce četní přátelé.

Trnov u Opočna. Dne 17. září t. r. zemřel v Trnově Hdici učitel školy zdejší p. Emerich Komrs, rodák z Humpolce. Působil v osadě naší od r. 1884 a pro svou svědomitost v povolání, jakož i pro svou oddanost a ochotu ke všem požíval všeobecné úcty a lásky. Pohřben byl v neděli na našem hřbitově za účasti vldpp. Jos. Domašinského, blsk. vikáře a děkana z Dobrušky, Fr. Barvíře, děkana z Opočna, P. L. Manna, kvardiána z Opočna, V. Havrana, katechety z Opočna, Fr. Hrubanta, kaplana z Přepych a V. Hájka, bohoslovce z Přepych, množství pp. učitelů a velkého počtu lidu. Budiž mu u nás, kde 31 roků zdárně působil, země lehká!

Praktikanta ze střední školy

přijme

Družstevní knihkupectví v Hradci Králové.

Různé zprávy.

Zásoby cukru. Na valné hromadě spolku cukrovarníků východních Čech minulý týden konané prohlásil jednatel spolku ředitel Kroutil z Kolína, že lze očekávati letošní výrobu cukru v Rakousku na 10 a čtvrt mil. q. S dosavadními zásobami bude pohromadě 18,250.000 q; dle výsledku dosavadního konsumu bude spotřebováno 11 mil. q, takže příštího léta zbude ještě zásoba 7 mil. q.

Zásilka ovoce neb trochu brambor s vděčností přimou nejméně šťastnější v Útubě a chorobinci slepých děvek v Praze III. na Kampě. Za každý dárek dívky svým písmem poděkují.

Podvodní dodavatelé obviň před soudem v Mor. Ostravě. Předěšlý týden ve středu skončeno bylo pětidenní přelíčení s podvodnými dodavateli armádě. Líčení bylo skončeno o čtvrt na 11. hod. dop., načež soud prohlásil, že se odebere k poradě a o 12. hod. vynese rozsudek. Rázem 12. hod. byl za velkého napětí obecenstva přečten rozsudek nadporučíkem-auditorem drem. Reutem, kterým se obžalovaní David Baar a Moric Baar uznávají vinnými zločinem dle § 327. voj. tr. zák. a odsuzují se; David Baar do těžkého žaláře na 12 let, zostřeného 2 posty měsíčně, a Moric Baar do těžkého žaláře na 6 let, zostřeného 2 posty měsíčně. Obžalovaní Desző Adler, Moric Adler a pl. Ledererová byli obžaloby sprostěni. Odsouzení prohlásili, že trestu nepřijímají a ohlásili odvolání.

Vzorky bez ceny jsou připsány od 23. září k těmto polním poštovním ářadám: čís. 27, 32, 38, 40, 42, 44, 47, 50, 63, 68, 70, 71, 72, 75, 87, 92, 104, 132, 139, 162, 173, 206, 351, 352, 353, 355, 507.

Soc. dem. ministr. Jak lze opatřiti laciné dělníky, prozrazuje francouzský list „Bataille Syndicaliste“ z 3. září. Francouzská největší továrna na děla Schneider v Creuzotu stěžovala si ministru vojensví Millerandovi, bývalému socialistovi, že dodávky pro armádu nemůže včas vyříditi, poněvadž má nedostatek pracovních sil. Millerand věděl si ihned rady. Poslal do továrny vyčvičené dělníky z fronty a prohlásil, že dělníci tito mají pracovati za 3,7 franku, t. j. za 3,60 K denně. Dělníci však s tak nízkou mzdou nemohli vyjít, poněvadž nuceni byli v Creuzotu měsíčně 90 franků měsíčně platiti za byt a stravu. Zároveň, aby se jim mzda upravila a byli placeni jako dělníci v arsenále. Žádest jejich byla zamítnuta. Ani nepatrné zvýšení mzdy nebylo povoleno. Když si stěžovali, bylo jim pohroženo, že budou ihned znovu poslání na frontu.

Zeyerova „Marianská zahrada“ v plastických obrazech Karla Klára, jejíž provedení se chystá ve prospěch fondu po padlých vojácích pražských, hluboce jest zapáána v srdce nešťastných ctitelů velkého básníka a nově zdokonalené její provedení ve vhodném rámci Smetanova sálu v Obecním domě, vyvolává živý zájem, takže hned po prvním oznámení o chystaném podniku došlo přihlášky o vstupenky. Prvé představení bude počátkem října a budou ve skupinách účinkovati členové přední pražské společnosti; v reprodukci zpěv sborových s velkou ochotou uvázalo se pražské „Oratorní sdružení“ za řízení svého výborného dirigenta řed. Douše, jenž vhodné skladby vyběře a navolí. Datum představení a ceny lístků budou oznámeny v nejbližších dnech.

Kalendář „Vzkříšení“ na rok 1916 již vyšel. Svým líčením pravdivých událostí z války světové, jakož i vojenskými a zábavnými povídkami z pera nejoblíbenějších spisovatelů našich upoutá v plné míře pozornost čtenářů a pobaví i poučí zároveň. Také věrné obrázky z bojů, jakož i krásný titulní obraz Pána Ježíše, tišícího bouři na moři, budou se všem zamlouvat. Cena 1 K, tucet 8 K. Objednávky přijímá Česká sekce diecéšního komitétu v Č. Budějovicích, která též kalendář „Venkov“ a kalendáře fy Kotrbovy může v tuctu (tyto nikoliv jednotlivě) zaslati.

Věštice. Známý básník a spisovatel slovenský Svatopluk Harbán Vajanský osloví se obrací v turečsko-

svatoplukových „Národních novinách“ proti návrhu, aby Slovinci přijali za svou spisovnou řeč češtinu. — C. k. zemský jako tiskový soud v Praze výnosem ze dne 11. září 1915 zakázal rozšiřování neperiodického tiskopisu „Macharova čítanka, III. vydání“. — Na faře v Brodu u Stříbra působí farář Ednard šlechtic Steina, kaplanem jest pak Hervart princ Auersperk. — Na soc.-demokratickém sjezdu v Amsterdamu, na kterém zastoupeny byly všechny země, nebylo docleno dohody mezi německými a francouzskými soc. demokraty. — Továrny na papír usnesly se zdraziti opět papír o 20—25 procent. Je to za války druhé zdrazení. — Na varšavské universitě zřízena bude také římsko-katolická fakulta. — Majetek varšavské kapitoly, ruskou vládou konfiskovaný, byl kapitole vrácen. — Mikuláš Szemere v Szatymaralji v Uhrách věnoval svůj statek, mající 963 jiter půdy a lesa, k tomu cíli, aby se na něm usadili rakousko-uherská, německá a turecká vojska a založili na vojenskou kolonii. — Ruský spisovatel Maxím Gorkij na schůzi studentského spolku „Svobodnoje Slovo“ v Moskvě odůvodňoval potřebu míru, ježto převaha německé a rakouské armády je prokázána. Utěšovat český národ novým vítězstvím na jaře je nerozum. — V Terstu počal vycházeti nový italský list „Il popolo“, list křesťanský, protizemšťský. — Dělnická strana anglická svolává na příští neděli 5400 schůzi proti branné povinnosti. — Filálky rak.-uherské banky byly otevřeny v Řežově, Přemyšlu a ve Lvově. Do Lvova denně vrací se množství vystěhovalců, zvláště rodin úřednických.

Podporujte náš podnik.

Družstevní knihkupectví a nakladatelství v Hradci Králové, Adalbertinum.

Ve prospěch Svatováclavské Matice Školné.

Uznáný za nejvýhodnější a nejlevnější nákupní pramen v Rakousku veškerých

kostel. paramentů

prádla, praporek, příkrovů, keberů a keverůvých náčiní ve výrobních nejstaršího závodu v Čechách, o. a k. dvorního dodavatele

Josefa Neškudly

v Jablonném n. Orli. č. 86.

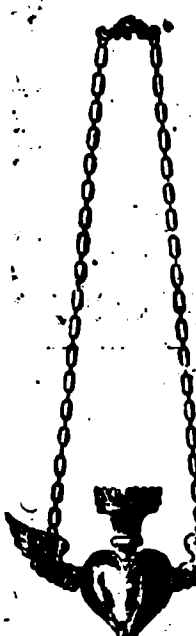
Tisíce uznávacích referencí a doporučení. — obrázkové ceníky, rozpočty, vzory a hotové zboží k výběru franko.

Bez velkoměstské rezie ve vlastních dílnách a domech, levné pracovní síly na venkově, čímž levnější ceny až o 20%, než všude jinde.

Jubil. 100 let trvání a 40 let vlastní činnosti.

Adresování vždy doslovně se vyprošuje.

Zal. 1850. Zal. 1850.

Karel Zavadil,
nást.

Antonín Zavadil,
nejstarší umělecký
závod pasířský.

Veledůstoj. duchovenstvu a sl. patronátním ářadům doporučuje se ku provedení veškerých

zádob kostelních,
ze zlata, stříbra, bronzu a jiných kovů v každém slohu, od nejjednoduššího do nejobtáhlejšího provedení dle liturg. předpisů. Jen u nás práce umělecké ceny. Veškeré opravy a novostavění provádí se oo nejpečlivěji a se zárukou.

Ceny velmi mírné. Mnoho doporučení a uznání po ruce.

MED

český, se zárukou neporušenosti, z letošní našíky obzvláště výborný má celoročně v levné ceně na skladě

JOS. JELÍNEK,

člen Zemského Ústřed. včelařského spolku v Hradci Králové.

Královéhradecká bankovní jednota v Hradci Králové

podává truchlivou zprávu, že její velice zasluhující předseda Jeho Osvícenost urozený pán

Antonín hrabě Dobrženský z Dobřenic,

pán na Potštyně,

t. a k. náporučík 2. husárenského pluku knížete Schwarzenberga,

padl v hrdinném boji dne 15. září t. r. na severním bojišti.

Duši v Pánu zesnulého poručíme do vroucích modliteb četných přátel a otčelův.

V Hradci Králové, dne 23. září 1915.

**Správní a dozorcí výbor
Královéhradecké bankovní jednoty.**

Jan Horák, soukenník

v Rychnově nad Kněžnou

zasílá na požádání vždy

dle roční sezony kolekce
nejnovějších druhů pravých
viněných látek

své vlastní výroby, jakož i ta- i čisto-
zemských.

Četná uznání zvláště z kruhů vele-
důst. duchovenstva svědčí o poctivé ob-
sluze měno ryze křesťanského závodu za
dobu více než třicetiletého působení.

Učtíte, prosíme, dopisu objednávku na
zkoušku.

Těž na splátky bez zvýšení cen!
Volejmné látky na taláry.

Československá záložna v Praze-II., Spálená ulice, číslo 46.n.

■■■

Doporučuje se všem našincům co jediný
peněžní ústav katolický v Praze. Vklady
na vkladní knížky úročí se ode dne vlo-
žení do dne vybrání dle dohody a dle doby
výpovědi. Poskytuje půjčky všeho druhu
za mírných podmínek, zejména směneční
úvěr (krátkodobý), v dnešních dobách
zvláště výhodný. — Povinná revize
„Jednoty záložen“ v Praze.

Nebojte se, až Vás nakažliviny
překvapí, ale opatřte si zavčas domů
jedinou osvědčenou diet. ochranu
faráře L. V. HORY:

„VADE MECUM“
(zákonem chráněno)

a pamatujte dobře, že lepší tato pomoc včas,
nežli velká nemoc potom.

Obdržíte v lah. po 1-50, 3.—, 5.—, a 9.— K (a porto)
v drogeriích neb v laboratoři „V. m.“ v Dašicích (Č.)

Naše knihkupectví

nabízí Vám své služby k obstarání
všech knih, časopisů atd. Adresujte
laskavě:

Družstevní knihkupectví a nakladatelství
v Hradci Král., Adalbertinum.

Velebástejněmu
duchovenstvu a
slavným patronátním
řádům dovoluje si depo-
zitovat veškeré kostelní nádoby a

náčiní a to: monstrance, kalichy,
cíhře, nádobky, paténky, pacifikály,
svícní, lampy, křtitelnice, kropenky
atd. své vlastní výroby, předpisům
církvním vyhovující. Staré před-
měty opravuje v původní intenci a
v ohni štátí a stříbrí nebo proti do-
platku za nové vyměňuje. Hotev
předměty neb výkresy zasílá na
křáku franko bez závanosti kopie.
Vše se posílá poselstvem. Práce ruční.

Shled vzhledu slavných a stříbrných klenotů, jako: křesť-
madonek, křesťků, prstýnků, náramků atd. a křesťků
přestavy, tabulky, jídelní náčiní ze stříbra pravého
i čínské vředy na skladi.

Staré slat, stříbro a dráhošsky kupují se nejvyšší cenou.

JAN STANĚK,

pasíř a ciseleur

Praha-L-979., ul. Karoliny Světlé, čis. 12. a.

Průmyslný zmalec c. k. zemského trestního soudu.

Vazbu knih

v jednoduchém i
přepychovém mo-
der. provedení ry-
chle zhotoví uměl.
závod knihařský

Richarda Šimáčka

v Hradci Králové, Pospíšilova tř. č. 131.

Provádí krytky lepenkové a dřevocementové.

Na 33 výstavách vyznamenán I. cenami.
Založena roku 1887.

R. J. KAREL (dříve K. Němeček) **V HRADCI KRÁL.**

c. k. priv. továrna na lepenku a chemické výrobky z dehtu a olejí.

Odporučuje své výrobky: ohnivzdornou asfaltovou lepenku, izolace, elastik, nátěr na střechu,
benzol, karbolinum, mazadla, tuky, oleje, benzín, naftu.

OBNOVA

Číslo 40.

Předplatné na čtvrt roku 2 K 50 h
na půl roku 5 K —

V Hradci Králové, dne 1. října 1915.

Inseraty počítají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XXI.

K 4. říjnu.

Mle, přichází již pro národy Tvoje slavný den,
jenž všechna srdce pro Tě chvěti se uslyší
a nových nadšení jen plámeny v nich užijí plát;
a hymny velebný a mocný zpěv až zavzní jen
po říši Tvé a vítězně až stoupat bude slunce do výší,
co z hřmění hlasů tisícových k Tobě bude vlat?
Tě Hospodin nám zachovej!

Ve zbožných modlitbách až v den ten tiše zadumán
Svou hlavu korunou a stářím svatou pochýlíš
a rty Tvé vzývají budou Dárce síly Věčného,
tu poklad sil a útěchy Ti Věčným bude dán
a v srdci Svém jak květy vonné naši lásku ucítíš,
již hlasu zvolání se zachví v jedno spjatého:
Tě Hospodin nám zachovej!

A množstvím roků nesčetných jak hrdě hledíš v tvář!
Pod přívalem jich starostí jsi nesklonil šíj Svou,
vždy silen řadami jich nepřehlednými jsi šel
a péče Tvoje otcovská jak žhavých slunců zář
když na národy Tvé se linula, vždy říši Tvou
v den slavný jako za ni dík zpěv hymny Tvé se chvěl:
Tě Hospodin nám zachovej!

Fr. Polák.

Vítězně vpřed!

Jestliže v předvečer narozenin Jeho Velice-
denstva oblažovala naše vojska obrovská vítěz-
ství, radují se všichni věrní poddaní této říše,
že krátce před památným dnem Nejvyšších jme-
nin téhož vznešeného císaře po celém světě se
šílí zprávy o další triumfálním postupu na-
ších armádních sborů. Po době obrovitých sta-
rostí nejjašnější mocnát v den Svých jmenin
může se oddati blaženému pocitu nad tím, že
nejbdělejší Jeho péče o bezpečnost říše jest ko-
runována úspěchy tak zdárnými.

Bojiště východní. Ruská ofensiva za no-
vého ruského generalissima započatá shroutila
se nanovo. Volyňsko-haličská fronta ruská byla
sice sesílena na účet fronty litevské, ze strany
ruské útočeno tu v massách, přes to však ge-
nerálu Ivanovi nepodařilo se průlom na žádném
místě. Naopak Rusové vidouce, že jim hrozí
na řece Styru obklíčení spojeneckými vojsky,
byli nuceni upustit od ofensivy, která je stála
veliké oběti, a dají se na ústup. Ústup ten
způsobila armáda Linsingenova, která se náhle
objevila severně od Lucku, vynutila si přechod
přes Styr a tím oslabenému již nepříteli vpadla
v bok a ohrozila jeho ústupní čáru. Rusové
velmi rychle ustoupili na frontě severně od
Dubna až k Putilovce, levému přítoku Gorynu,
do něhož vtéká severně od Rovna. Ustupující
nepřítel jest pronásledován a nebude se tedy
moci pevně usaditi ve své původní obranné
čáře. V bojích zadních vojů ztratili tu Rusové
na zajatcích 600 mužů. Na frontě maršálka
Mackensena, východně od Pinsku, tedy uprostřed
bažin Rokytnských jest situace nezměněna,
zato dále severněji armáda prince Leopolda Ba-

vorského obsadila opět nové přechody přes horní
Sáru. Právě křídlo armády Hindenburgovy
postoupilo jižně od Smorgonu, prorazilo ruskou
čáru severovýchodně od Višněva, při čemž bylo
zajato 3300 mužů se 24 důstojníky a ukořistěno
9 strojních pušek. — Německá správa teprve
nyní udává kořist z bitvy u Vilny. Nehledíc ke
ztrátám na mrtvých a raněných, bylo zajato
v bitvě u Vilna 21.908 mužů se 70 důstojníky,
ukořistěna 8 děl, 72 strojních pušek a množství
zavazadel. Lépe nevede se ani armádě dvinské,
již velí general Ruski. Na jihozápadní obranné
frontě dvinské byl Ruski znovu poražen a jeho
vojsko přitlačeno k pevnosti, na níž stílejší po-
věstné hmoždíře rakouské; z jihovýchodu po-
stupuje německá jízda a dosáhla už jezera
Drysvaty. — Dle posledních zpráv armáda Lin-
singenova zatlačila Rusy za Kormin (pravý přítok
Styru) a Putilovku. Rakouské pak vojsko
zahnilo ruské zadní voje z postavení, která měly
na západním břehu horní Putilovky a dobylo
útokem vesnice Boguslavky. Západně od Tar-
nopolu odražen útok ruský.

Na západním bojišti tak dlouho ohlašovaná
ofensiva anglo-francouzská konečně vyrazila.
Měsíce byl tento útok připravován co nejpečli-
věji. Přes to nedocílil nepřítel, Němci daleko
silnější, ničeho než místních úspěchů. Všecky
pokusy o průlom ztroskotaly bez výjimky. O-
bratem ruky ztrácejí nepřítel, co s velikými
obětmi urvali a nikdo nevydrží německého
protiútku. Opatrní Augličané všude strkají do
popředí svoje barevné vojsko. Ztráty francouzské
jsou prý hrozné.

Italské bojiště. I v minulém týdnu odra-
ženy všechny italské útoky. Zato se proslavili
Italové porušením mezinárodního práva, kterého
se dopustili palbou na nemocnici Červeného
kříže v Gorici, na níž vypálili dalších 50 gra-
nátů. —

Na srbském bojišti rakouské dělostřelec-
tvo rušilo dále opevňovací práce na dolní Sávě,
střílelo na Bělehrad a roztříšelo srbské vozataj-
stvo mezi Bělehradem a Topčiderem.

Na moři. Anglické loďstvo zasáhlo do boje
ve Flandřích, ale bez úspěchu; 1 loď jeho po-
topena a 2 vážně poškozeny. Ponorky pokračují
ve svých pracích nejen v anglických vodách,
nýbrž i ve Středozemním moři, čímž ztěžují
vydatné podnikání proti Dardanelám. Nejnověji
došla zpráva, že výbuchem zničena italská řa-
dová loď »Benedetto Brin« z 820 mužů posádky
bylo zachráněno osm důstojníků a 379 mužů.
Mezi zahynulými jest i kontradmirál Rubin.
Příčina výbuchu jest neznáma. Loď byla opa-
třena 42 děly.

Na Balkáně. Bulharská mobilisace prove-
dena byla klidně a v pořádku. V Sofii převládá
mínění, že mobilisace nemusí nutně vésti
k válce, odstoupí-li Srbsko Macedonii po dobrém.
Diplomacie čtyřdohody pracuje i hrozbami, aby
Bulharsko získala; to však se neohlíží ani na
levo ani na pravo a jde pevně svou cestou.

Odpověď na americkou notu. Na ameri-
kou notu ze dne 16. srpna zaslala rakousko-

uherská vláda vládě Spojených Států notu ze
dne 24. září, v níž zdůrazňuje, že na základě
nejpečlivějších úvah nemůže ustoupiti od svého
stanoviska, které bylo vyloženo v její notě
z 29. června.

Politický přehled.

Císařská nařízení o nových daních. První
nařízení jedná o postupném (progresivním)
zdanění pozůstalosti a to na základě čisté
hodnoty toho jmění, jež jednotlivým dědicům
připadá. Nový předpis stanoví poplatek pro od-
kazy v přímé příbuzenské linii (ascendentů a des-
cendentů), jakož i žijícímu manželci dosavadní
výměrou 1 1/2 %, pro odkazy bližších pobočních
příbuzných 5 %, a pro ostatní odkazy 10 %. Re-
forma obsahuje výhody pro poboční příbuzné
ve 4. stupni příbuzenstva; dále pro zřízení na-
dací na vyučování, dobročinné a humanitní účely
(snížení poplatku na 2 %). Velice dalekosáhlé
úlevy jsou stanoveny pro pozůstalosti po oso-
bách, které následkem válečné služby pozbyly
svého života. — Při darovacích poplatcích
omezilo se zvýšení procentuálních poplatko-
vých sazeb, a to na 1 1/2 %, 8 %, a 15 % pro tři
výdělečné skupiny. Vedle dědických a darova-
cích poplatků zůstávají bez značné změny za-
chovány imobiliární poplatky, jež nutno zapra-
viti za bezplatný převod nemovitých věcí z jejich
hodnoty hrubé. — Císař. nařízení o soudních
poplatecích jeví se jako souborný souhrn před-
pisů o soudních poplatcích a upravuje poplatky
pro sporné řízení. — Cis. nařiz. o poplatcích
z pojišťovacích důchodů, rent a zaopa-
třovacích smluv odstraňuje dosud existující
četné fixní a škálovní poplatky a nahrazuje je
2 % ními poplatky, z nichž jeden na základě
roční sumy premií, druhý dlužno zaplatiti na
základě roční sumy odškodnění. Zvláštního zře-
tele docházejí pojištění proti krupobití, pojištění
dobytky, proti ohni a dopravní pojištění, pro
něž jsou stanoveny snížené poplatkové sazby.
Výnos těchto nových daní odhaduje se na 28
milionů K ročně.

Sjezd německých měst z Rakouska konal
se ve Vídni 24. září. Dostavili se zástupci 58
měst z Dol. Rakous, Čech, Moravy, Slezska, Ty-
rolska, Vorarlberska, Štýrska a Korutan. Přijat
návrh, aby vláda byla požádána, učiniti podobná
opatření jako pro obilí a oukr také pro všechny
ostatní spotřební druhy a potraviny a aby sta-
novila maximální ceny pro jejich odebrání. Sjezd
vyslovil se i pro vydání zákona o útulnách pro
bojovníky ve smyslu akce pro útulny válečníků
v Německu. — Od vlády očekávají se opatření,
dle nichž budou městům nahrazena mimořádná
vydání, vzniklá následkem války. — Předložené
stanovy organizace měst byly přijaty.

Krise v Anglii. Přes všechna uklidňující
ujištění vlády panují v ministerstvu následkem
otázky o všeobecné branné povinnosti a váleč-
ných výdajů rozpory, které mají býti odstra-
něny změnami osob. Dluhy Velké Británie se

DEPEŠNÍ ADRESA: ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚ-
NEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4%, A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ
LÍSTKY POŠTOVNÍ SPOŘITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLÍM, KOKSEM A CEMENTEM

ŽÍROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPOŘITELNY 140.273

Velmi výhodné a naprosto bezpečné sůročení kapitálů
krýtaí vkladní knížky, vkladní účty a 4½% dluhopisy Živnostenské
banky, jež možno obdržeti u pokladny

ŽIVNOSTENSKÉ BANKY FILIÁLKY **V HRADCI KRÁLOVÉ,**

SS která provádí i veškeré ostatní bankovní transakce SS
za podmínek co nejvýhodnějších.

ztrojnásobily, břemena obyvatelstva zdvojnásobila. Na zdolání ohromných státních výdajů je tu především daň z válečných zisků, která ve spojení s daní z příjmu bude činit 60%, všech státních příjmů.

V Indii vydal výkonný výbor indicko-nacionalistické strany proklamaci, v níž uvádí, že indický národ pracuje pro obrodu svou a svých starých tradic a pro obnovu suverenity přes soustavné anglické snahy, aby v národech pod anglickým jádrem trpících umrtven byl všeobecný národní cit. Proklamace líčí neblahé výsledky anglické správy v Indii, jejíž obyvatelstvo jest hladem a morem ničeno a těžkými daněmi ochuzováno. Výbor protestuje proti používání indického vojska v Dardanelách a na jiných bojištích.

Ministerské nařízení o rekvisici a dodávce kovového nářadí ze dne 23. září t. r. Tímto nařízením rekviřují se pro vojenské účely a budou odvedeny: kuchyňské náčiní a jednoduché stolní nářadí z mědi (též pocínované nebo jinými kovy potažené), z ryzího niklu, z mosazi — kotle na prádlo, kamnovce atd. z mědi — kotle na zavařování ovoce z mědi nebo mosazu — pánve k ohřívání a uhelasky, předložky ke kamnům z mědi, mosazi, bronzu, tombaku — mosazná závaží — tyče a nosiče na záclony, na koberce, na zábradlí z mosazi — bronzem, tombakem nebo niklem pouze potažené nebo pokládané předměty z jiného kovu nebudte dodávány. Udané předměty mají dodati výrobci a obchodníci — domácnosti, vlastníci domů, majitelé hostinců, spolky, nemocnice, kláštery atd. Rekviřované předměty zůstanou až do jejich odvedení v používání držitele a nesmějí býti zpracovány. Nenařídili-li se v 6 měsících po vyhláše tohoto nařízení, aby rekviřované předměty byly dodány, může držitel jimi opět volně naložiti. Držitelé rekviřovaných předmětů mohou tyto až do 30. listopadu 1915 z volné ruky zoziti ústředně pro kovy ve Vídni

nebo nákupním místům zmíněné společnosti. Pro převzetí předmětů zřizeny jsou přejímací komise. Dodávka předmětů bude provedena v době, jež se v každé obci veřejně oznámí. Za předměty, jež jsou v domácnosti, ku provozování dotyčných podniků nebo ústavů nebo ku používání dotyčné budovy nutné, jež však mohou býti nahrazeny náhradami z jiných látek, má si opatřiti držitel náhradu ještě před ustanoveným dnem dodacím. Přejímací komise má ustanoviti náhradu, příslušející k dodávce zavařovacímu, dle náhradních sazeb, stanovených ministerskou vyhláškou. Držiteli nebo jím pověřené osobě buď vydáno potvrzení o provedené dodávce. Kdo před úřadem zatají držbu předmětů, trestá se politickým úřadem první stolice peněžitou pokutou až do 5000 K nebo vězením až do 6 měsíců.

Italská taktika.

Cíl válečného ruchu italského dobře vystihl jeden italský modernista (tedy neklerikál), který do 4. čísla »Tatu« napsal: »Italii nejedná se o válku samu o sobě, ani o iredentu, nýbrž o velikou vnitropolitickou otázku, zda-li má býti Italie spravována v nejbližších třech stoletích konservativně-klerikálně. Ví se, že Benedikt chce smíření s Kvíriálem (s králem italským) na velice mírném podkladě a po docíleném smířu pustí všechno katolické kněžstvo a katolickou šlechtu do politiky, čehož výslednicí bude vytvoření obrovské katolicko-konservativní strany. Vždyť každý, kdo Italii zná, ví, že lid jest z 85 procent konservativní. Proto nyní chtějí lože (zednářské), placené z Francie, se zosíťnou oposici pracovati válkou a podvrácením království.«

Z této obavy také dochází k bezcitnému zacházení s kněžstvem. Běda v Římě knězi, na kterého padne dosti nepatrné podezření, že by měl smýšlel Němcům přátelské! Není bezpečen životem ani

ve svém příbytku ani na ulici ba ani v kostele. I někteří z těch kněží, kteří projevovali dříve sklon k válečnému zasažení, jsou nyní tupeni pod nicotnými záminkami, že prý nabádají lid ke vzpouře proti vládě. Bývají přepadáni v noci ve svých příbytcích a internováni v kasárnách. Takový zajatec pak jest nucen do vojny; i kdyby se zcela jasně ukázalo, že jeho tělo námahu válečnou nesnese. Již také několik takových ubožáků po několikadenním vojenském cvičení skonalo.

Zednáři pronásledují duchovenstvo tak fanaticky, že i ti preláti, kteří z patriotismu domlouvali lidu, aby se řídil přesně rozkazy vládními, nyní změnili své mínění. Nejhorší jest, že »podezřelým« kněžím, kteří byli odvedeni, nelze pomoci. Taci duchovní bývají odvezeni na místa vzdálená a neznámá; každému jejich styku s osobními přáteli kladou se nezdolné překážky, aby si nemohli na nespravedlivé a bezohledné nakládání nikomu postěžovati. Který duchovní se nehlásí zřejmě k válečné straně, jest vydán na pospas ulici a notorickým zločincům, i kdyby proti loyaltě se ničím neprovinil.

Jest se obávati věci ještě horších. Zednáři rádi by svrhli se sebe zodpovědnost za hrozný porážku italského vojska. Proto podpichují, pomlouvají, že nezdrary italských zbraní zavinuje kněžstvo. Mnozí z těch, kteří již sami přestali věřiti v nějaký budoucí zdar zbraní italských, docela Vatikán volají k zodpovědnosti za neúspěchy Cadornovy. Prohlašuje se, že nepoctiví špiclové, kteří šíří zprávy o velikém nepřátelství papežově k Italii, jsou — ve stycích s vatikánskými kruhy, takže prý všechno dobře vědí. Takové zákeřné pověsti mají za účel, aby byly poštvány širě davy k obrovskému útoku na Vatikán. Zednáři pak si umyjí ruce, řeknou, že přece žádné provolání k znásilnění Vatikánu nedali; to že učinily živly nezodpovědné. Ale kdo podplácí tajně takové agenty-provokátory, ovšem se zednáři nepřiznají.

I na chudém kněžstvu vynucují se válečné dary. Jeden prelát musil si vykoupiti pokoj odvede-

skoro nic nerozuměli. I tázal se po příčině a slyšel, že to dělají za příčinou podpory pro přepad úrazu. Takové noviny platí prý, jakmile se stane a ohlásí do jisté doby uraz, několik set marek. Zajisté zvláštní to zařízení a pro noviny praktické.

Misie porýnské započal r. 1907 P. Blaták C. Ss. R., na to po více let pastoroval Čechy vdp. Voňavka, t. č. vojenský kurát, jenž bydlel v Münsteru a vyučoval bohoslovce češtině. Minulého roku je měl vdp. Ad. Jasek, katecheta v Kroměříži na Moravě. V některých farnostech působili také probost Dr. Stojan, opat Drápálík, vdp. Žůrek, vdp. farář Jos. Rössler a j. Obšírně popsal misie české v těchto krajích P. Blaták C. Ss. R. ve své brožurce »Z porýnských misí« v Čas. Úvahách r. 1908.

Jak se tolik havířů českých náhle do Německa dostalo? Známé, že v Morav. Ostravě a Nýřanech vypukly před lety obrovské stávký. Ale původci a ředitelé těchto stávek podfálali si tak, že dělnictvo svůj zápas prohrálo na celé čáře. Místo žádoucích úspěchů dostavila se tak veliká bída, že veliké tisíce dělnictva byly nuceny se vystěhovati. Nebožáků ujal se správy dolů v německé říši. Veliký počet jiných českých horníků získali pro německé doly agenti. Katolickému duchovenstvu ve jmenovaných obcích slouží ke oti, že se stará velice obětavě i o české přistěhovance; německí kněží věnují těmto Čechům více obětavé lásky než ti jejich krajané, kteří jim slibovali hory doly. Práce jak německého duchovenstva tak pozvaných misionářů českých není záviděníhodná, jest spojena se značnými nesázemi. Ale výsledky jsou přece jenom potěšující.

Feuilleton.

Porýnské misie pro Čechy.

Počátkem srpna t. r. vrátil se ze severního Německa z českých misí dp. P. Frant. Videnický T. J. v Hradci Králové. Odcestoval do Německa (Vestfalska, diecése Münsterká a Paderbornská) dne 17. května a zůstal tam až do srpna. Za tu dobu měl misijní pobožnosti, jež trvaly 2—7 dní na 25 místech. Obvyčejně, jak praví, kázal dvakrát denně. Českých rodin bylo v jednotlivých farnostech 15—150. Nejvíce je v oněch krajích rodin polských, pak slovinských, tak že Češi přijdou mezi Němci až na místě třetím. Ještě méně je Maďarů, Italů a Rumunů. K Čechům počítají se též Slováci a tak zv. Moravci z pruského Slezska. Misie se započnou tím způsobem, že se navštíví jednotlivé rodiny a se jim oznámí pořádání a peřad pobožnosti. Tyto návštěvy nejsou žádnou zvláštností, neboť tamější duchovní správce mají vůbec povinnost navštíviti během dvou let všechny své farníky a je po případě na jejich křesťanské povinnosti upozorniti. A jednotlivé rodiny také očekávají návštěvu duchovního.

Po oznámení pobožnosti káže se a zpovídá jako jinde. Misie byly v tak zvaném rýnsko-vestfalském průmyslovém okrese: u Essen, Dortmundu, Hambornu, Duisburgu, Mörsu atd. Vystěhováli Čechové jsou skoro výhradně zaměstnání v uhelných dolech. Rodiny pocházejí většinou od Kladna, od Plzně (z Nýřan), Příbramě, Břlny, Duchcova a vůbec ze západních Čech. V Rauxelu jsou též Slováci z Uherska a v Bottropu Slezané. Na některých místech mají

Češi kněze, kteří jim konají české pobožnosti a řídí jich české katol. spolky. Jsou to vestfalsí německí kaplani, kteří se k vůli svým farníkům naučili česky. Někteří z nich mluví velice slušně, na př. J. Theisselmann v Obermarxlohu (Hamborn u sv. Norberta), jenž vlastně české misie řídí, tak že ho p. probost Dr. Stojan nazývá žertovně českým biskupem. Takovito čeští kaplani jsou na př. v Hambornu, Suderwichu, Bottropu, Marlu, Lintfortu, Rünthe.

Ovšem Poláci a Slováci mají podobné Německo-kaplany, kteří jich též ovládají, v jejich řeči i týdně kážou, mají pobožnosti a zpovídají. Při misích jedná se toliko o dospělé; neboť děti uří se německy a ohodí na německé služby Boží. Mimo to některé už ani mnoho česky neznají i když se doma mluví česky. Jak tedy P. Videnický praví, navštívil a zastal v celku na oněch 25 misích na 1635 rodin českých, z nichž přišlo na kázání na 1819 dospělých osob, (většinou ženské, poněvadž mužů bylo mnoho na vojně anebo se vymlouvali na dvoji šichtu, jež byla třikrát za týden pro nedostatek dělnictva) a ke zpovědi na 900. Výsledek ovšem není ideální, ale dobrý.

To se rozumí, že účast nebyla všude stejná. Někde byli horlivější, jinde méně horliví. Zvláštní horlivost jevíli v Obermarxlohu, Bottropu, Herťenu a ještě na některých místech. V celku, prý ti, kteří doma dbali náboženství, konají své náboženské povinnosti i v cizině.

Nápadné bylo misionářů, že při obahůšských viděl kromě »Sv. Vojtěcha«, (který rozšiřují farář), Štítu, Národní Politiky, někde Práva lidu, »Vestfalské« a »Lied«; všude však německé deníky též v rodinách, kde německy

ním čtyř pět svých kanovníckých příjmů. Když se jednou zdráhal platit, protože sběratel se mu zdál podezřelý, obdržel druhý den výhrůžné dopisy. Zato však takové nebezpečné individuum, které se vmísí do povykujícího davu na ulici, není obtěžováno žádným vydíráním; zaplatí na válku pohodlně vyjeleným křikem místo peněz.

Nestýchaný nátlak se činí na ty bankovní podniky, které jsou v jakémkoli spojení s Vatikánem. Vždyť se jedná o novou válečnou půjčku, na kterou chtějí zaplatiti zednáři co nejméně. Aby odvrátili pozornost od svých žoků naditých zlatem, poukazují s nepokrytou tendencí na jmění katolických institucí.

Papežovy mírové projevy narážejí na nejpornější odpor zednářských loží. Počínají si při tom rafinovaně. Na venek tvrdí, že by proti míru nebyly, ale — prý nemohou snést mír takový, jehož autorem a propagátorem by byl papež. Uvidíme tedy, zda naleznou mír „nějaký jiný“, třebaš na cestě antického pohanství. Ovšem jestliže by volání papežovo zvítězilo, pak by zednářské lože byly celá bez sebe; začaly válku s tím úmyslem, aby zasadily italskému katolictvu smrtelnou ránu — a pak by byly nuceny přisvědčiti právě k těm podmínkám, jež by navrhovala papežská solice. Zatím nové porážky italského vojska poučují stále výmluvněji, kdo s lidem smýšlel lépe a rozuměji: zda lidumilný papež či fanatická zednářská zášť.

Záložna v Hradci Král., Janské náměstí č. 163.

Vklady na knížky 4 1/2 %
Vklady vázané výpovědi 4 1/2 %
a vklady střádané 4 1/2 %

Nové vklady (uložené v době moratoria) úrokují se dle dohody a vyplácejí se z těchto vkladů obnosy bez omezení moratoria.

Akce na opatření vojska a nemocnic ovocnými a zeleninovými konzervami.

C. k. místodržitelství pro král. České rozeslalo všem c. k. okr. hejtmánstvím oběžník následujícího obsahu:

Již v uplynulém roce zavedla hospodářská společnost ve Vídni velkou vlasteneckou akci na opatření vojska a nemocnic ovocnými a zeleninovými konzervami a žádala, aby se této akci účastnily také směrodatné korporace v Čechách.

Ježto tenkrát čas již valně pokročil a ježto se mysliho, že pro Čechy samostatné řešení této otázky lépe by odpovídalo poměrům země, bylo tenkrát upuštěno od účasti na akci hospodářské společnosti ve Vídni.

Poněvadž letos jsou vyhlášky na bohatou úrodu ovoce a zeleniny téměř ve všech okresích v Čechách, jsou tu také zvláště výhodné podmínky na zavedení vlastenecké akce v tom smyslu, že výrobu ovocných a zeleninových konserv pro vojenské nemocnice a pro vojsko měla na starosti soukromá dobročinnost a nelze pochybovati, že tato akce může býti při vhodné organizaci korunována velmi dobrým výsledkem, budou-li pro ni získáni veškerí dotyční činitelé.

Za tím účelem doporučovalo by se, aby v každém politickém, po případě v každém soudním okrese bylo utvořeno ze zástupců polit. okresních úřadů, okresního válečného pomocného úřadu, okresního výboru, hospodářských a hospodyňských škol, okresní pokusné stanice pro zužitkování ovoce a ze zástupců důležitých zemědělských korporací, po případě také z jiných, k tomu zvláště vhodných osob komitě a pověřiti je provedením této akce.

Toto komitě by se pak mělo postarati buďto provoláním nebo jiným vhodným způsobem o to, aby ovoce a zelenina; dále materiál, potřebný k uschování ovoce a zeleniny (cukr, ocet, uhlí atd.) a jiné k tomu potřebné předměty (jako sklenice, plechové krabice a pod.) byly sebrány soukromou dobročinností a na označená místa zaslány nebo zaneseny.

Zavařování, pokud se týče uschovávání ovoce a zeleniny mělo by se prováděti v určených k tomu stanicích pro zavařování pod dohledem a vedením komitétem k tomu zvolených a odborně vzdělaných osob.

Tyto práce buďtež podle možnosti přístupny také žákyním vyšších tříd obecných škol a hospodářských škol, po případě za účasti představených učitelů a buďž jim po případě dovoleno účastniti se těchto prací. Rovněž by se při této příležitosti nečinilo námitek proti pořádání formálních kursů o zužitkování ovoce a zeleniny.

Za návod ke konzervování ovoce a zeleniny možno komitétu doporučiti pamětní listy o zavařování ovoce a uschování zeleniny v domácnostech, vydané místodržitelstvím oběžníkem ze dne 15. srpna 1915 č. 18/A—1380 m. č. 208.671.

O rozdělení hotových konserv. mezi jednotlivé vojenské nemocnice v okresech nebo při rozdělování c. k. vojsku měl by učiniti okresní válečný úřad pomocný potřebné opatření, vyžádav si po případě dalších pokynů zemského válečného pomocného úřadu.

Ve smyslu tohoto vyzvání jmenovalo c. k. okresní hejtmánství v Hradci Králové zvláštní komitě (referent c. k. okresní komisař dr. Fr. Fiedler), které ustavilo se ve své schůzi dne 22. m. m. konané a schválilo program své činnosti.

Komitě činí tímto vázavý apel na veškeré činitele o darování produktů, jež při poměrně čel zužitkovati lze a oznamuje, že co sběrný budou působiti: Pro Hradec Králové škola pro vyšší hosp. povolání při měst. jubil. lyceu (sl. učitelka Kahlíková), pro hotové konzervy správa měst. chlap. školy v Hradci Králové (p. řed. Al. Šeda). Pro Stěžery a okolí hospodyňská škola ve Stěžerách (sl. řed. B. Kozáková). Pro Věstary a okolí správa obecné školy tamže (p. řed. uč. Chmelaf). Pro Černilov a okolí obecná škola tamže (choť p. řed. uč. pl. Poncová).

Sběrnamí tímto sebrané výtulky a jiné věci budou zpracovány, k čemuž již ochotní dobrovolní příznivci částečně získání (hospodyňská škola, sbory ct. dam v obcích) a částečně získání budou.

Příjmami se bude mimo hotových již konserv a zavařenin syrové ovoce a čerstvá zelenina k zpracování ve svých zmíněných sběrnách.

Jest však mimo to třeba získati i potřebných nádob pro konzervy, uhlí a i zde očekává komitě vlnné a milé dárce, pomůcky k zavařování, cukr, ocet atd., o kteréž svůj apel k vlasteneckému darování pozvedá.

Peněžité příspěvky umožňuje komitě zasíláním šeků poštovní spojitě.

Akce tato, jak doufá komitě, jemuž svěřena jest, docílí zejména v okrese našem zdárného výsledku, který odpovídati bude účelu i vlasteneckému smýšlení našeho obyvatelstva.

Neopomněti nikdo. šťastní se darem sbírek, jež v nejbližších dnech podnikány budou, neodložit nikdo přípis, který za tím účelem dode, neb vykonáš tím skutek dobrý a splníš nejlásnější svoji povinnost vlasteneckou a povinnost svoji k těm, kteří v zájmu síly a moci státu, jehož dílem je naše staroslavné České království, chabře získávají nám slavná vítězství.

Královéhradecký komitě pro vedení akce na opatření vojska a nemocnic ovocnými a zeleninovými konzervami.

Právě vyšlo

**PRAVDOU
KE CTNOSTI**

Lidová kázání na všechny neděle a svátky roku církevního.

Promluvil a vydal nákl. Politického Druženstva tiskového v Hradci Král. (Knihovna Obnovy č. 25.)

Antonín Kaška,
děkan v Kosteletci n. Orli.

Řada I.

Štírka o 21 tiakových arších velké osmerky (strán 888) obsahuje 75 tematických kázání. — (Cena broš. výtisku K 4-60 franko. Odporučovati netřeba — aspoň ne duchovenstvu diecese královéhradecké, které autora po 80 let působení jeho kněžského předobře zná.

Objednávky vyřídí
Družstevní knihkupectví v Hradci Králové.

Kulturní jiskry.

Rozklad organizace nejhrdější. Internacionála zřetelně a častokrát ohlašovala, že soustředí ve svých řadách celý svět. Také velice hluchně ujišťovala, že jest na předním místě povolána odstraniti všechny stopy náboženských předaudků a přivésti do smrtelného rozkladu všechny organizace, které udržují „dogmatické pověry“. Zatím však doba přísné zkoušky zjišťovala proces právě opačný. To, co se pohybovalo na základech málých, neosvědčených, rychle zmír; zato však základy náboženských společností vydržely všechny tuhé nárazy, protože jsou daleko pevnější.

Francouzský antimilitaristický sociální demokrat Gustav Hervé hlasitě žalostí nad propastí, která téměř jedním rázem pohřbila jeho velikánské naděje. Němečtí soc. demokraté zcela správně šli při vypuknutí války se svým národem a státem. Hervé však jim to vytýká. Proč? Snad z veliké lásky k internacionále? I nikoli — ve skutečnosti ho mrazil, že Němci vytřeli důkladně zrak francouzským hrdým pozorům.

A co činí soc.-dem. pohlaví jinde? Anglické vedení ostře pokáralo ty své příslušníky, kteří hodlali obelati společný sjezd všech evropských socialistických stran v Bernu. Rovněž tak proti zamýšlené schůzi ostře vystoupily

francouzské a belgické socialistické strany, nechtěje naprosto vyjednávat s internacionalisty států znepřátelených. Zkrátka všude socialismus platí více vůle zemských vlád a prospěchy národní než starý program internacionální.

V Rusku rozpadají se socialisté na tři strany, jichž vůdcové dří za hranicemi. Jedna říká, že jí do války ruského carismu nic není; druhá usiluje o to, aby vojska ruská zvítězila, neboť prý vítězství dělnictvu prospěje; třetí frakce zatím se hlavně namáhá, aby politická moc v Rusku přešla z rukou byrokracie dosavadní na jiné vrstvy ruské společnosti. Ale masy ruské internacionály liší se poněkud od mínění svých vůdců — již proto, že tito, žijíce v cizině, nemohou vyvinouti dostatečný vliv na útvar davových zásad. V domě však ruská internacionála proti dalšímu vedení války resolutně neprotestuje. Jedni slibují, že dělnictvu se dostane blaha po ruském porážce, druzí zase prohlašují, že socialisté okřejí po ruském vítězství. Zkrátka právě v Rusku vévodí smutek nad smutek.

O budoucnosti socialismu a literatuře, která se o tom v posledním čase rozproudila, resumuje 26. září v „Pravu Lidu“ bývalý soc.-dem. poslanec Josef Hudec: „Literatura ta ukazuje — tak jako již válečná politika sama — jak hluboké změny a převraty způsobeny byly v sociální demokracii válkou. Nejen, že stará Internacionála více neexistuje, nýbrž i socialism sám jeví se býti jiným a novým. Co dnes hlásá Kolb, David, Heine a jiní, není sice žádným novým zjevením — tak přibližně slyšeli jsme to na německých sjezdech a četli v německých listech a publikacích onoho směru, který oni zastupují. Dnes však jedná se o více: Zda tento směr, který dnes řekl ještě více než dříve, zůstane i nadále směrem ve straně, jejíž oficiální vedení a jejíž oficiální theorie jsou jinaké, či zda přesune se vedení a autorita na něj. A aniž bychom chtěli býti proroky, tolik je jisté, že směr tento nezůstane a nemůže zůstati nadále jen sektou ve straně staré, nýbrž že musí míti stranu svou. V tom má Kolb i ostatní pravdu: Den 4. srpna 1914 žádá neúprosně svou logiku i za cenu dvou socialistických stran v Německu. Na jedné straně pak nejsou udržitelny všechny staré theorie a zásady Internacionály, na druhé straně přerod je spojen s bojem o tradice a o vše to, co starou Internacionálu tvořilo. Proto prožívá socialismus krizi, a proto musí prodělat vnitřní boje, než z nynějšího stavu dospěje v novou theoretickou a organizační krystalizaci.“

Tedy ještě loni neúprosně soc. demokraté žádali na každém, aby jejich zásady uznal za neomylné a podřídil se bez reptání všem povelům, osnovaným na základě soc. dem. tradice. Nyní však krise v základních bodech programu! Soc. demokraté to sami uznávají zřejmě. Kdy tedy vlastně bude jejich věda tolik neomylnou, aby mohli žádati podřazení jiných duchů důvodně?

Berlínský soc.-demokratický orgán „Vorwärts“ uveřejnil dne 26. září vyzvání k rozdělování „Vorwärts“, v němž zejména zdůrazňuje, že „Vorwärts“ zůstane věren svému socialistickému nazírání. Tímto prohlášením „Vorwärts“ postavil se v krizi německého socialismu po bok Eduardu Bernsteinovi, jenž proti směru nacionalistickému v německé sociální demokracii staví směr socialistického světového názoru. — Veliký, zásadní rozkol v soc. demokracii jest tedy nevyhnutelný.

Nával dívek do středních škol. Zvláště v Praze byl zápis tak hojný, že jsou leckde ústavy přeplněny. Přihlásilo se tolik studentek ze zvláštní touhy po vyšším vzdělání? Nikoliv; valná většina kandidátek činí tak ze zájmu existenčních; jest to v nynější krizi zcela pochopitelné. Jiná jest však otázka, zda výslednice bude odpovídati nadějím. Dívky kalkulují, že po válce bude uprázděno dosti takových míst, které zastávali muži, vystudovávali střední školy. Ale taková naděje jest velice problematická, protože dosud jest mnoho inteligentního proletariátu mužského, kterému není poskytnuta příležitost uplatniti se plně ve vlastním odboru. A nejedná se tu pouze o inteligenty průměrných nebo podprůměrných schopností. Zápasí těžce i mužové velice osvědčení, zvláště scházeli jim vydatná protekce. Po válce přirozeně a zcela spravedlivě bude se bráti zřetel zvláště k těm inteligentům, kteří se účastnili válečných akcí. Kolik míst zůstane pro studované dívky? Kde střední školství vypravilo do světa daleko větší množství absolventek, než bylo možno slušně zaopatřiti, tam pozorujeme veliký počet nespokojeného, zklamaného ženského proletariátu. Na př. v Rusku absolventky, které se slušných míst domoci nemohou, žijí při žurnalistice, při politickém agitování a pod.; ale taková veřejná činnost, která obvykle nese známky přepjatého radikalismu, spíše natropila smatky, než by celku národnímu prospěla.

Již proto jest potřebí bděle uvažovati, že z důvodů velice věcných samo ministerstvo n-

popravila, že středa školy vůbec vydrží do světa spásný přebýtek inteligentů — a že jest tedy potřeba věnovati raději zvýšenou pozornost školám odborným než zakládati nové střední školy. Ani ministerstvu ani jiným, kteří dávají výstrahu, nejedná se o nějaké brzdné osověty. Kdo chce studovat výhradně k vůli svému obohacení duševnímu, má úplně volné pole. Ale upozornění platí těm, kteří jdou studovat výhradně k získání slušné existence — a takových studentů jest valná většina.

Proto i pozorovatelé, kteří se nehlásí do kruhů konservativních, pronášejí mínění, že střední škola studium hodí se výhradně pro dívky, které mají nadání výjimečné a jež opravdu mají pevnou vůli věnovati se plně povolání vědeckému nebo aspoň výhradně tak zv. zaměstnání inteligentnímu.

Jinak otvírá se pro dívky nadané a pilné široké pole působnosti v dívčích školách odborných, kde jest tolik prací druhému pohlaví přiměřených. V naší zemi jest již 21 škol průmyslových a odborných dívčích. Sluší to zajisté počít. Na Moravě a ve Slezsku jest takových škol dvanáct. Tyto školy se osvědčují a jest jen potřeba, aby uvědomili rodiče dospívajících dívek je zdatně podporovali a tak k dalšímu jejich rozkvětu přispívali. I z těchto škol odcházejí absolventky inteligentní, které nad to ihned mohou prospívat národu pracemi praktickými.

Úvěrní družstvo Eliška

zapsané společenstvo s r. o.

v Hradci Králové, Adalbertinum.

Přijímá vklady na vkladní knížky a účty. — Úvěry osobní a živnostenské za podmínek nejvýhodnějších. Vkusné střádanky.

Obrana.

Zednářům jsou náhle řehole dobré. Při vypuknutí války protiklerikální nadšenci v Itálii a Francii buď se ztratili, anebo spekulují na účet poplatnictva a vojska. Zato však duchovní řády právě nyní skvěle tam osvědčují, jaké právo mají na svou existenci ve státě. »Augenburger Abendzeitung« v č. 239. uveřejnil zajímavé zprávy z Chiasso o nynější náladě v Itálii. Konstatuje, že pro raněné a váleky jinak postižené nikde v měšťanských kruzích se sbírky nekonají; tudíž větší řada soukromých lazarétů postrádá ošetřovatelů a jiné lazarety bylo nutno vůbec zavřít. Autor článku píše pak dále: Organizace řádové jsou nuceny vyrukovati s vlastním jménem, poněvadž jich neobmyslila ani vláda ani Červený kříž předem tádnými prostředky k ošetřování nemocných. Nyní na jedinou nahližejí nejkovanější protiklerikálové, že církev, kterou pronásledují, a její zařízení přece může poskytnouti mnoho dobrého a užitečného. Kdyby Itálie neměla mnoho tisíc mnišův a jeptišek, kdož ví, zda by již nevypuklo vzbouření, protože velká většina všech ostatních zařízení pro ošetřování nemocných právě dospěla ke konci své latiny.

Ovšem ve Francii, v této klasické zemi protiklerikálního boje, potřebuje národ mnohů také; členové rozpuštěných řádů aspoň soukromě poskytují raněným pomoc velice cennou. A přes všechny protirádové náhazy ve Francii toto veřejné pokračování řádové činnosti vláda — laskavě trpí. Kdyby býval Combes nechal Milordské bratry na pokoji, bylo by nyní o raněné vojny postaráno daleko lépe. Vidět ve Francii jest o srdečný a ochotný ošetřovatelský personál velká nouze, takže v Německu a Rakousku jest postaráno o postižené vojny dvojnásob lépe než v republice moderní osvícenosti a humanity — v úpadkové Francii.

Knižtiskárna Benediktinů rajhradských a dočerpání tarifu. Je ku podivu, že ani v nynější vzrušené době válečné nezanechaly jisté kruhy své třídní nenávisť a protiklerikální tendence ještě zosílené propagandy. O jednom takovém případě rozepisuje se »Buchdruckerwehr«, orgán majitelů tiskáren v Rakousku. Rozhodl soud typografické organizace na Moravě na pouhý přips pomocnické organizace totiž učinil usnesení, že knihtiskárnu Benediktinů rajhradských v Brně uzná jen tehdy za tarif dodávající, jestliže upustí od podmínky, že vstupující do jejich závodu pomocník jest členem křesťanského odborového sdružení a že nebude zaměstnávati při monotypech nevytčené silly. Zmíněná podmínka odporuje par. č. 78. tarifu, dle něhož sprostředkování práce přítelů sprostředkovatelem nesmí býti činně závislým na příslušnosti k té neb oné organizaci. Citovaný orgán principů ale konstatuje, že ustanovení to platí jen pro sprostředkovatele větší pomocníků, nikoliv ale pro majitele závodů. Zrovna tak jako tiskárna »Vorwärts« nepřijala by pomocníky jiné než socialistického smýšlení, trovis tak — praví »Buchdruckerwehr« — nelze katolické knihtiskárny.

sazlivati, chce-li výhradně jen katolicky organizované pomocníky zaměstnávati a je i zaměstnávati. A u Benediktinů rajhradských ani toho nebylo, neboť měla vždy také socialisticky organizované mezi svými zaměstnanci. Teprve později, když se našly mezi nimi rušivé živly, které shodu mezi křesťanskými a socialistickými pomocníky rušily, učinila tiskárna podmínkou přistoupení k organizaci katolické. Přesto jsou ale i dodnes ještě socialisticky organizovaní v tiskárně zaměstnáni. Poněvadž pak závada používání nekvalifikovaných sil při monotypech zatím byla odstraněna, bude se záležitostí tou rozhodl soud znovu obrátiti. A rozhodnutí jeho dopadne pak jistě jinak než v prvním případě.

Veselé čtení pro dlouhé večery.

Odporujeme našim přátelům humoristické knihy obsahu nezávadného, které jsou nejvhodnější hráz proti záplavě knih frivolních, jež se vtráží do katolických rodin, aby lákaly čtenářstvo sensačními tituly a jarmarečným napínáním zvědavosti.

Pravý humor nehoní se po divokých a hrubých scénách, nezpřisluhuje skutečnost k nepoznání, plyne hladce jako čistý potůdek.

Choce-li se ušlechtilé pobaviti, kupte si tyto ilustrované

knihy: **Veselé chvíle.**

Stran 272. — Cena K 2.20.

Rozmarné příhody.

Řada II. Stran 320. Cena K 1.80. — Řada III. Stran 384. Cena K 3.20.

Jsou to sbírky kratších humoresek různých katolických autorů. Nehledaná lidča přirozených scenerií každého mile upoutá.

Objednávky vyřizuje

Družstevní knihkupectví a nakladatelství v Hradci Králové.

Národohospodářská hídka.

Nový značný úspěch akce katolického rolnického spolku ve prospěch venkovského lidu. Vypracováno memorandum, které odevzdal jednatel spolku Kadlák s příslušným ústním doplněním ministerskému předsedovi, ministru války a ministru orby. Memorandum znělo:

Vaše Excellence! Rolnický lid náš po celou těžkou dobu válečnou dokázal ve všech směrech porozumění pro společné zájmy říše naší a až do nejkrásnějších meší plnil své vlastenecké povinnosti. Jsa si vědom svého velkého významu po stránce výživy armády i velkého obyvatelstva, chce pláti tyto své velké povinnosti na poli hospodářském, aby plného ocenění jeho přičinění, jehož se rolnickému lidu dostalo právě vyhlášeným healem »Zlatý klas spasí nás«, i nadále mohl si zasloužiti. Proto již nyní hodlá připravovati pozemky své pro jarní osév, jelikož jest vážná obava, že následkem nedostatku pracovních a tažných sil nebude se to — i kdyby ostatní podmínky příznivé byly — na jaře pole obdělati a oséti. Proto jest nutno již nyní v pozimu, a to v době až do zamrznutí, přejíti k přípravě práce osivní vykonati. Za tu příčinou tluče v nehlubší úctě podepsaný katolický spolek českých rolníků na Moravě, ve Slezsku a Dol. Rakousích uctívou prosbu, aby povolání domobranů II. výsky a činné vojenské službě, kde jest jim třeba pro usazené práce osivní, bylo odděleno až do prázdné. V Brně, dne 25. září 1915. Posl. Jos. Šamalik, předseda. Posl. J. M. Kadlák, jednatel.

Těto žádosti bylo plně vyhověno. J. B. p. ministerský předseda hr. Stürgkh poslanec Kadlák ujistil, že domobranci druhé výsky před měsícem prosincem narukovati nebudou.

Jest nyní nezbytno, aby domobranci — jak rolníci, tak i ostatní — kterým nastoupení vojenské služby jest prodlouženo, plně aby byli vyřídili a se všech sil se přičinili, by veškery polní práce podzimní provedeny byly, hlavně dokonale příprava půdy pro jarní osév. Na jarním oséví polí bude velmi mnoho záležitostí a jest neoporné, že na připravovaných ed podzimní polích mnohem rychleji se jarní osév provádě než na půdách, které nutno teprve na jaře oséti.

Osím věřitelům Zlatého třetího dataru v Hradci Králové, kteří své vlastní zastupování Jednotě založen (dru F. Hagerovi), protože není možno, rychle uvědomiti veškeré věřitele jednotlivě, podává Jednota sdělení o výsledku roku vyrovnání, datovaného dne 28. m. m. u c. k. krajského soudu v Hradci Králové, správa tomto cestou. Vyrovnání návrh správní rady byl při roku vyrovnání velkou většinou všech věřitelů přijat bez jakýchkoli změn a dodatků. Platnost a závaznost vyrovnání závisí arci ještě na potvrzení c. k. krajským soudem jakožto soudem vyrovnacím a ovšem také — protože běží zároveň o změnu stanov — na schválení státní správou. O tom, že tohoto potvrzení a schválení se vyrovnání dostane, sotva možno pochybovati a tak lze po výsledku vyrovnacího roku považovati vyrovnání za zajištěné. Podle přijatého vyrovnacího návrhu utrpí nekrytí věřitelé ze svých pohledávek, podle stavu ke dni 31. prosince 1914, ztrátu 25 proc.; ze zbyvajících 75 procent obdrží za 10 proc. nové akcie ústavu, které budou vyčásky později a 65 proc. spolu s úroky nejmenší 3 proc. ode dne 1. ledna 1915 bude vypláceno hotově, avšak ve 13 pololetních splátkách po 5 proc. s úroky. První 5 proc. splátka se 3 proc. úroky ode dne 1. ledna z celých 65 procent bude splatna koncem onoho měsíce kalendářního, jenž bude následovati po soudním potvrzení vyrovnání, a další lhůty spolu s úroky ze zbytku pohledávky budou splatny vždy 6 měsíců po splatnosti lhůty předchozí. Doporučuje se tedy, aby věřitelé ústavu bedlivě sledovali zprávy denních listů, v nichž bude ohlášeno soudní potvrzení vyrovnání. Jakmile se tak stane, bude věřitelům vyčkati ještě po celý následující kalendářní měsíc, načež mohou pak žádati výplatu 5 proc. spolu s 3 proc. úroky ode dne 1. ledna 1915. — V Praze, dne 24. září 1915. Jednota založen.

Nejvyšší ceny cukru v drobném obchodě. Na základě ustanovení § 5. místodrž. nařízení z 5. srpna 1915 č. 50 z. z., jímž byly pro velkoobchod cukrem stanoveny maximální ceny, ustanovilo okr. hejtmanství výnosem z 2. září 1915 č. 40.250 nejvyšší ceny též pro obchod v drobném (v obchodě detailním). Ceny cukru stanoveny jsou dle druhů ve výši pro staré zásoby (červená značka) od 87—94 h a od 98—104 h za 1 kg při cukru nově z továren dodaném (žlutá značka). Obchodníci jsou povinni nejvyšší ceny všech druhů cukru v prodejnách vyznačiti. Překročení předepsaných nejvyšších cen trestá se dle § 12. min. nař. ze dne 7. července 1915 č. 195 f. z. okr. hejtmanství pokutou až do 5000 K. po případě vězením až do 6 měsíců. Neuposlechnutí nařízení, aby ceny byly v prodejnách zřejmě vyznačeny, trestá se dle trestních ustanovení živn. řádu. Nařízení nabylo platnosti dnem 6. září t. r.

Hospodářská svépomoc za války. Podle přípisu c. a k. vyslanectví v Mnichově propůjčil magistrát města Mnichova počátkem tohoto roku »Společnosti pro soukromou válečnou pomoc« v Mnichově na zoraní louku u Gernerského přáplavu ve výměře 60.000 čtv. metrů, ležící dlouhá léta ladem. Tato čílková plocha byla rozdělena více než 400 rodinám v parcelách po 100—200 čtv. metrů; ležto až 90 proc. rodin strádá v chudobě, vybírala od nich Společnost za každých 100 čtv. metrů plochy pouze nepatrný příspěvek k pachtovnímu 3 Mk, kdežto ostatní rodiny, platí členský příspěvek, nesou ještě jiné nezbytné výlohy společně. Počátkem května vypadla tato osázená plocha tak, že se zdálo, že mají pravdu pochybovači, mňici, že v krátké době ochabne plle mužů, žen a dětí a že drahé semeno by pak bylo bez užitku vyplýtváno. Nyní je celé toto místo ohrázeno řádým dřevěným plotem, obtížná otázka zásobování vodou ochotou městských řadů a soukromníků levně a bezzávadně rozřešena, zřízen 20 m dlouhý krytý prostor jako přístřeší při náhlých deštích a celá plocha osázena zeleninou (brambory, salátem, bílým i modrým zelím, fazolemi, karfiolem, rajskými jablčky, červenou řepou, brukví, hrachem, čočkou, černou řetkví, řetkvíčkou zid.). Část zmíněného krytého prostoru slouží k vydávání semen, umělých hnojiv, tyčů na fazole atd. Tyto potřeby se společně levně nakupují a za nákupní ceny prodávají. Okružní kočovní učitelé, znalci — jak muži tak i ženy — z kruhu pěstitelů přispívají tu radou i skutkem. Podnět k tomuto zaměstnání zavdaly rodičům namnoze jejich děti. Neboť již od března obdělává 700 děů severozápadní částí města pod vedením svých učitelů 15 čtvrt hektaru velkou plochu u Niederlingerstrasse; některého dne se tam sklídí až 1 metr. cent manholtu (druh špenátu) a vypravilo se již na sta blávek salátu. Všude se vedou přesné knihy o nákladech, ceně, upotřebené pracovní době a dosaženém výtěžku. Za vzor tu slouží přecetné nájemní zahrady soukromých zahradnických společností, zavedené v Mnichově před více léty na městských i soukromých pozemcích na obvodu města. I početné rodiny vypěstovaly si na svých zahradnických parcelách téměř celoroční spotřebu zeleniny. Lze tu nalézt malinové keře, ovocné stromky, králíci slepičí a holubi hnízda, takže rodina kryje si většinou sama svou potravinovou spotřebu, což nelze za nynější drahoty podceňovat.

Nová vydání knihy »Válečná pomoc«
ta provází první knižní vydání »Válečná pomoc«
druhá část, c. k. stá. knižní vydání.
PROSTĚJKA A MĚSTSKÁ ZÁKLADNA.

Za válečného rostu.

Č. k. stá. knižní vydání. Obyvatelstvo naší říše má nyní skvělé důvody, co všechno mohou očekávat z naší armády, ale i všude občasnou občasnou civilního, v čase válečného. Jedná se o živé uplatnění své z patriotizmu, o oddané loyality, nyní každé občanské může uplatňovat i jako státního občana, protože státní

2. Právě naopak až do času výzkumných
výzkumů Dra. Sedláka bylo módní začínat
skutčnost, vykrásovati a nebo omlouvati dole-
žité vypisování fiktivno. A to bylo módní nevěstě
u katolíků, u přívrž. a novokřesťánů. Dovolá se
uvedlavy Winter hleděl — ovšem s velkou
nezručností — říci, vybatiti ze své nezručnosti
uvedlavytěch dokumentů. Až se pak v L.
serbičsky zmákl se uvést v pochybnost, ačkoli
převážně o fiktivně plagiátorství převážně nově
křesťanskou domněnku jako voda pod rukou. Přes
to let vzbudil polemikou křesťanských setrvalých
křesťanských fiktivno o výzkumech L. a ovšem
o tvrzení Dra. Lenze, ačkoli otázka tak zůstane

přímá snaha, právě novopřijetí k němu. Vždyť se přece jednalo o původnost Husových myšlenek, o to, zda správně novopřijetí nazývají mistra učitelem lidstva. Ale ti, kteří aniž se docela kladli Husa hned vedle Krista, aniž byli. Kam tedy vlastně měly výtky Dr. Novotného směřovati?

3. V nejnovějším čase dokázal pádně Dr. Sedlák, že Hus opisoval a překládal Viklefa nekriticky, nesamostatně. Badatel nepraví tak výslovně, ale z jeho výzkumů plyne toto poznání tak hravě jako seznaní ukrytého kořene z prvého spatření velikého stromu. Jestliže Hus v Kostnici se tak horlivě odtíkal čtených článků Viklefových, k nimž své stoupence v Čechách vedl, pak zajisté — při nejmenším — článků těch při opisování dostatečně nepromyslel.

4. Za Viklefa slepě nešel Mikuláš z Dráždán, Jakoubek ze Stříbra, Stanislav ze Znojma, Štěpán Pálec a jiní, kterým se radikálnímu Viklefu aspoň na čas zamlouval. Zato však jest pravdou, že právě Hus následoval ze všech viklefiů v Čechách anglického radikála nejposlušněji.

5. Bylo ovšem zvykem u některých tehdejších spisovatelů přejímati větší partie z prací cizích. Ale pisatelé se při tom nenažili ohlíbiti se cizím písmem. Obyčejně nenechávali vůbec čtenáře v pochybnosti o tom, že jest autorem opsané partie osoba druhá. Zato však Hus počínal si při vypisování a překladech tak, aby i jeho současníci se domnívali, že se jedná o jeho vlastní duševní plody. Nebylo k tomu zajisté potřebí příliš mnoho samostatného rozhledu, aby aspoň výtky kněžstvu českému a poměrům zemským Hus koncipoval dle okolností, jaké na své vlastní oči viděl. Ale — Hus i zemské poměry české posuzuje služebně slovy Viklefovými. A při tom různými obraty slohovými snaží se utvrditi čtenáře v mínění, že slova napsaná tryskají mu přímo z duše. Tak si nepočínal v Čechách žádný současník Husův. Tak služebně neopisoval žádný vynikající český spisovatel, který si činil nároky na samostatné studium.

Sledujeme aspoň krátce literární činnost Husovu! Dr. Sedlák na př. po podrobném srovnání resumoval: »Husův výklad desatera a páteře jest vlastně překladem Viklefova Dekalogu. Ve výkladu desatera jest asi třetina textu přeložena z Viklefa, ve výkladu páteře více než polovina. Hlavní myšlenky jsou i obsahem i postupem z Viklefa — ačci mimo části přidané«.

Podobně hojně jest z Viklefa opisováno v Husově »Postille«.

Při traktátu Husově »O svatokupectví« sledoval Dr. Sedlák, že Hus osminu přeložil z Viklefova spisu »De simonia«. Pak zjistil, že další překládal z Viklefova traktátu »De officio pastoralis«. Husův výklad sentencí Lombardových má za podklad několik úvah Viklefových. Dr. Sedlák do minulého roku zjistil i veliké jiné plagiáty Husovy.

Nejnovější výzkumy.

V nejnovějším čísle »Studii a textů« (roč. II, č. 3.) dochází Dr. Sedlák k objevu nových předloh spisů Husových. O Husově »Deerce« praví se v V. dílu »Mistra Jana Husi sebraných spisů« (vydaných od Flajšhansa): »Jest to jedna z nejkrásnějších a nejdokladnějších prací Husových: svědčí co nejlépe o vzácném a ušlechtilém duchu, jaký pojal Mistra i jeho stádo.« (Strana 40.) Dr. Sedlák praví o obsahu »Deerce«: »Vydělaný kněz dovede prostě ty myšlenky náboženské podání samostatně a obratně kazatel je hračkou oděje v roucho tak líbivé.« Přes to však badatel shledal, že 4 kapitola jest z větší části přeložena z Viklefa.

V »Knížkách proti knězi kuohmistrovci« jsou důkazy proti světskému panování kněží částečně přeloženy z Viklefa.

Druhý akt na obranu Viklefova »Domini temporales« Hus zkompiloval z pěti traktátů Viklefových a z Jakoubka. Ale i třetí akt Husův »Nullus est dominus...« jest vlastně prací opisovatelskou. Dr. Sedlák dť: »Jest sestaven z jediného traktátu Viklefova tak, že až na několik místů není Husovo akoro ani slovo.«

Dr. Sedlák domníval se i Dr. Sedlák, že některé partie z »Výkladu« jsou Husovou prací samostatnou. Nyní však seznal, že jedna domněle samostatná stať má za pramen Viklefovo kazání na epistolu IV. neděle po Zjevení Páně. Odtud docela opisoval Hus své důvody proti válce Jana XXIII. s Ladislavem Neapolním. Jest to zvláštní, že Hus šel se k Viklefovi poradit o polemice s papežem, o kterém Viklef sám ještě nikdy neslyšel. Jako by na Husově svých studiích nemohl Hus přijíti samostatně k důvodům časovějším, svéráznějším!

A tak již jest jisto, že se nestalo žádnou lahůdkou módní prohlášení zavalost Husovu, že zato se nyní proste a jasně dokazuje rok za rokem, jak a op. Hus skutečně vypisoval a překládal.

Sochy, oltáře a j.

provádí absol. a k. odborné školy
a c. k. umělecko-průmyslové školy
Jan Dušek v Chrudimí.

Církevní věstník.

Zkoušky. Ve dnech 5., 6. a 7. října 1915 konaly se v Hradci Králové zkoušky (farního konkursu, zkoušky katechetické pro školy měšťanské a zkoušky kvintve-nální. Tyto poslední konaly se v bisk. kněžském semináři v úterý odpo. a ve středu ráno i odpo. I. turnus: ze St. Z. Exod. kap. 1—20. Žalmů 14, 15, 22, 23, 50, 89. Z N. Z. Mat. kap. 1—10 a ep. sv. Pavla k Říman. II. turnus z filosofie, z fundam. a z dogmatiky speciální. — Zkoušky farního konkursu začnou v úterý ráno a potrvají do čtvrtka inclusive.

Zprávy diecézní. Ustanovení jsou pp.: P. Vladimír Dreisettel S. J. superiorem v Hradci Králové. Fr. Kuhn, kaplan v České Prusnici, za kaplana do Hostinného. Štěpán Bobek, kaplan v Hněvčevsi, za osobního kaplana do Dohaliček. Jan Rouš, admin., za kaplana v Kukle-nách. Jos. Navrátil, kaplan, za admin. v Sudějově. Jos. Červinka, farář v Ohnštanech, převzal excurrando ad-ministraci fary hřbovické. Gustav Korda, katecheta na reálce v Trutnově, za katechetu na gymnasiu ve Vrch-labí. Rud. Procházka, kaplan v Král. Městci, za proz. katechetu v Novém Bydžově. Karel Wiesner, kaplan v Libštátě, za kaplana do Červených Janovic. Jindřich Schwarz, kaplan v Teplicích, za proz. katechetu v Po-říčí. Hugo Bittermann, koop. ve Vrbici, za koop. do Heř-mani. Boh. Konečný za prozat. zám. kaplana ve Větrném Jeníkově. Boh. Snížek, kaplan ve Vrchlabí, za admin. do Zdechovic. Neomysté: Jos. Chadraba za vikaristu kath. chrámu v Hradci Králové. Alois Jeřábek, vikari-sta, za II. kaplana do Polné. Raimund Novotný za kap-lana do České Prusnice. Karel Daniel za koop. do Lib-štátu. Emanuel Ullrich, admin. v Seči, za kaplana do Zahradky.

Rožberk. Dokud Hradec Králové, neboli Hradec nad Labem, nebyl pevností, byl Rožberk vrchem na tak zv. Stězině. Neboť Švend, rodák hradecký, píše při vypo-čítávání příjmů a výdajů při škole měšťské u Sv. Du-cha takto (J. J. Solaf, str. 535.): »Ze dvoru Houtková, kterémuž vrch Rožberk na Stězině náleží, jež Petr Smejana z Hořic držl, platil se jedna kopa míšenská, a za tu kopa od starodávna kostelník Sv. Ducha dřívi kapuje do školy.« — Měř. r. 1765 rozhodl Josef II., jež téhož roku císařovna a královna Maria Terezia přijala za spolusprávce svých zemí, že Hradec má býti upra-ven v pevnost. Dne 3. února t. r. přišel měřič, prohlí-žeti a měřiti všechny díry a sklepy. Po 27. březnu počalo vyplácení měšťanů podměsti slezského za jich stavení a jako místo k usazování byl jim vykazán No-vý Hradec. Na to 8. května přijel do Hradce generál Harš, nejvyšší t. r. pevnosti původce, jež dne 14. poslal sem šapěti následovali, kteří dne 21. máje ve středu po Sv. Duchu počali kopec Rožberk (jiným ře-čením Krowetenberg) kopati a rozvázati. (Švenda, Hlášný obraz III, str. 44.). Na onom místě, kde stál kdysi Rožberk, byl později zřízen hřbitov pro vojny. Neboť tak píše Solaf v dějepis Hradce Králové a. L. na str. 625. Hřbitov vojenský rozprostírá se na místě vrchu Rožberku na náspu pevnostní rozvezeného; byl roku 1787 posvěcen. Ještě jednou se čmí ve Švendovi o Rožberka zmínka. (Měř. obraz II, str. 154.) Bylo to r. 1650, kdy konaly se 24. července slavnosti v Čechách za příchodu ukončení války třicetileté. I v Hradci Krá-lové, vykládá Švenda, »byl držán triumf a slavné pro-cesi až na Rožberk, jinak slul Frídeberg; ve mnoho-množství počtu lidí, jak obecného tak vojanského, od-člůrů i pášleh, kterým J. M. páni ráčili dáti dva sudy piva vytáhnouti na rynek.« — Poněvadž se mluví často o rožberské kapli, bude se zvědavý čtenář ptáti, zda na Rožberku před rozvezením vrchu stála nějaká kap-lička? Švenda a. tom úplně mlčí a také z poslední uvede-né události z r. 1650 dá se sotva na kapli mysleti. Mimo to jména Krowetenberg, Fridberg nikterak ne-pokazují na existenci kaple. Taktéž nic nemluví Švenda o nějaké kapličce v okolí Rožberka, jež by byla buď pevností anebo pozdějšímu dekretu o zrušení zbyteč-ných kaplí padla za obět. Nynější stará kaple, tak zv. rožberská, pochází z r. 1799. Tak dosvědčuje letopočet vyrytý v průčelí nade dveřmi. Poněvadž pak kolem-řoucí rádi se tam zastavovali a svou pobožnost před obrazem Bohorodičky konali, rozhodla se Druhá řá-dy v Hradci Králové r. 1904, jednak aby této zbožné své pobožnosti lépe se mohli věnovati, jednak aby se vůbec potřebám duchovním katolického obyvatelstva na Slez-ském Předměstí vyhovělo, vystavěti prostranný ko-stel. K tomu nedošlo pro nedostatek peněz. Postaven toliko kostelník. Je to krásná stavba, avšak není hotova, a než časa a nepohoda začne na ní hohdati, aniž by pro-zatím účelu, za kterým byla postavena, vyhovovala. Deť Boh, aby se to brzo stalo, aby světský Kristus Pán brzo do kostelníka a tím do Slezského Předměstí při nejsvětější oběti zavítal.

V Lázních Podbradech v lázeňské lázni Jandova m. z. 12. II. poskytno se potřebným spolekbratřím máno sezóna od 1. října 1915 do konce března 1916 pobyt za nepatrnou odměnou, po přehledu zdarma. Lčí se s výbor-ovou radou, artoři vady, rakovina, reumatismus.

atd. Veškeré informace ochotně sdělí Ludvík Těma, kap-lan v Podbradech.

Oltární obraz nebo chrám (výzdoba figurální a or-namentální) vymaluje umělec, akademický malíř a pro-pagátor umění církevního, jehož práce schváleny byly nejdříve bisk. ordinariátem a c. k. zemským konservá-torským úřadem. v přístupném roce 1916 v diecézi králové-hradecké zdarma — pouze za výlohy režijní Lask. přihlášku do administrace »Obnovy«.

Královéhradecká bankovní jednotu v Hradci Králové doporučujeme co nejlépe při veškerých obchodech bankovních a uhelných. Podporujte při každé příležitosti svůj vlastní podnik.

Zprávy místní a z kraje.

Jmeny Jeho císařského a královského Apoštolského Velikemstva, našeho Nejmladšího císaře a krále Františka Josefa I. budou dne 4. t. m. oslaveny slavnou pontifikální mší sv. se zpěvem Ambrosiánským »Te Deum laudamus«, jež bude celebrována Jeho Excelencí p. biskupem královéhradeckým ThDrem Jos. Doubravou v katedrálním chrámu Páně sv. Ducha v Hradci Krá-lové o 9. hod. dopolední.

Situ zlatého brance v Hradci Králové dostalo se minulého týdne zvlášť vzácného daru od vždy oběta-vého úřednictva c. k. severozápadní dráhy, stanice Hra-dec Králové, 250 K. Zlatoukání hřebů do štítu. sčastni-lo se dále veškeré žactvo c. k. vyšší reálky v Hradci Králové s říditelem p. Ant. Libickým v čele, dále veš-keré žactvo obecné školy, chlapecké a 2 třídy měšťan-ské školy též v Hradci Králové s říditelem p. Al. Se-dou v čele. Pan Jaroslav Urban, majitel Grandhotelu v Hradci Králové, přispěl k těmto účelům značným darem 100 K. Všem těmto ušlechtilým podporovatelům vdov a sirotků po padlých vojnech vzdávají se vroucné díky. O další příspěvky prosí purkmistrovský úřad v Hradci Králové.

Ustanení městské rady ze dne 27. září. Vzata byla na vědomí zpráva ředitelství lycea, že na městském dívčím lyceu a reform. gymnasiu přijato bylo 118 žá-kyň a na měst. vyšší dívčí škole pro hospodářská po-volání 64 žákyň, a že provedeny byly opravy na vo-dovodech a elektrickém osvětlení v budovách vojskem obývaných. — Dále vzata byla na vědomí zpráva p. prof. O. Kabrhela; přednosty hygienického a bakteriolo-gického ústavu v Praze o výsledku bakteriologického rozboru pitné vody v Hradci Králové a výkaz pokladní hotovosti ze dne 18. září 1915. — Schváleno bylo, aby při vyšší škole pro ženská povolání hospodářská vy-učování výtvarným pracím světeno bylo ct. sestře Ja-ně Theofilé Turkové a vyučování modistství pí. B. Šíd-lové, vdově po měst. polic. strážníku a modistce zde. — Vzato bylo na vědomí sdělení Společnosti, že svým zástupcem pro školní odbor vyšší školy pro ženská po-volání hospodářská jmenovalo slečnu Annu Laufovou. — Dáno bylo povolení k obývání přestavěných kanov-nických residencí čp. 50 a 51. — Přijata byla oferta p. K. Živnostíky na opravu střechy v četnických kasárnách. — Schváleny byly různé objednávky, týdení a lesní konsignace. — Přips Všeobecného pensijního ústavu pro zřizovatele ve Vídni za zaplacení úroků z komunální zápůjčky u něho uzavřené postoupen byl správní radě měst. elektrických podniků. — Vzato bylo na vědomí sdělení ředitelství c. k. severozápadní dráhy o rozmo-žení vlaků od 1. října 1916.

Vyznamenání zaslaných teholic. V den sv. Vá-clava v lázaretu oddělného spolku Červeného kříže (v budově c. k. odborné školy) konala se ráno dojemná slavnost za přítomnosti p. místodř. rady Smutného a jeho choti jakožto předsedkyně spolku Červ. kříže, de-putace c. a k. ústolnického sboru, správce lazaretu p. JUDra Kavalíra, administrátorky téhož institutu pí. Ji-rotkové, úvor. rady p. z. Isakovici, p. náměstka Rus-sa, jiných místních notabilit a zároveň i za přítomnosti řady Červ. kříže a ošetřovaných vojáků. Byly deko-rány dvě ctihodné sestry ošetřovatelky III. řádu sv. Františka: sestra Venceslava, působící ve službách mi-losrdénství již 38 let a sestra Klementina, ošetřující cho-ré již 20 let. Venceslava vyznamenala se svou horlivostí za válečného času v oddělení úplavčnickém, Klementina pak obětavou pomocí v oddělení určeném pro vojny postižené tyfem. — Slavnost zahájil vhodným proslo-vem p. JUDr. Kavalír. Pak pronesla Velice výstižnou řeč pí. Jírotková, vysvětlující význam slavnosti. Ocenila zásluhy dvou přítomných teholic a skončila trojím, od přítomných nařazené opětováním provlápním slávy Je-ho Velikemstvu. Předsedkyně spolku pí. Smutná pak při-pla na roucho teholic stříbrné medaile Červeného kříže s válečnou dekorací. Vzetnými, patriotickými slo-vy a vhodným apelem na přítomné vojny ukončil p. místodřitel rad slavnost velice dojemnou.

Záložna v Hradci Králové přijímá přihlášky na II. válečnou půjčku za původních podmínek. Jest ochotna povolit za účelem upsání této půjčky úvěr neb zálohu krátkodobou též na podkladě válečné půjčky I. a II. Úrok stanoven pro tento případ p. 1 proc. nižší než ob-vyklý.

Dívaldo. »Kčper«, jednotu div. ochotníků v Hra-dci Králové, nepofádá v neděl 10. října o p. 8. hod. div. představení ve prospěch ve válce padlých vojáků. Hra-na bude Staromýslavská »Čtyřlístek«.

dávání o mnoha reprisách na Král. Vinohradech. Část čistého zisku věnována bude ve válce osvětěna dramatičtí umělci F. Bohuslavovi, jehož abstrakční výtvarná propagační práce bude možno obdržeti v pokladny v Hradci Králové, v předprodeji, jakož i u roznášecího programu. Cena 1 K. Předprodej u p. Růžičky, papírníka.

Pitná voda v Hradci Králové. Vzhledem k tomu, že v měsíci srpnu objevily se v Hradci Králové čtyři případy tyfu střevního, byla provedena bakteriologická zkouška pitné vody c. k. všeobecným ústavem pro zkoumání potravin v Praze. Výsledek této zkoušky, označený prof. dr. Gust. Kabrhel, byl veškeré příznivý; veškeré zkoušky na skupinu bacilů tyfových měly výsledek negativní, voda shledána po stránce bakteriologické úplně bezvadnou.

Vyhlásky. Městská obec královéhradecká prodá veškeré hlávkové zelí v celku nebo v části nejvýše nabízejícímu oferentu. Zelí může být prodáno též jednomu oferentu na stoletu na poli. Oferty podány buďtež do 5. října do 5. hod. odp. v podacím protokole patrimonialního úřadu v Hradci Králové. — Též obec prodá cestou ofertní veškeré v obvodu pevnostním spadlé hlávkové zelí v celku neb v části. Oferty podány buďtež nejpozději do 2. října do 5. hod. odp. v témž podacím protokole.

Chlebové listky. Obecní úřad upozorňuje, aby ve vlastním zájmu přísně dbalo daných předpisů, že chléb a moučné výrobky bez chlebových listků v obchodech nebo hostincích a závozech uzenářských prodávány býti nesmějí. Chlebový listek jest sebeochranou, ježto obecnímu může býti a bude přikázáno politickým úřadem jenom takové množství mouky, které odpovídá chlebovým listkům z minulého týdne, politickému úřadu odevzdáným. Každý, kdo nedá těchto předpisů, jest tedy škůdcem vlastních společenstev.

Osvětlování povozů a bicyklů. Úředně se oznamuje: Přesto, že již loňského roku opět na natnost zákonitě nařízeného osvětlování povozů a vozidel vůbec upozorněno bylo, nestala se, jak pozorováno bylo v obecnímu, dosud pronikající náprava. Potkáváme i nyní ještě za soumraku neosvětlená vozidla. Jsou to opět zejména různé z práce se vracící cyklisté, kteří nedbajíce vlastního nebezpečí i pro jiné, uhánějí na svých kolech za tmy kolem pěších pasantů, dokonce i bez výstražných znamení — jakoby pro ně neplatila zodpovědnost vůči veřejnosti, zákonům a vydaným nařízením. Ježto nešvar ten naprosto trpěti nelze, vybízí se obecnímu ve svém vlastním zájmu, aby bedlivě k tomu přihlíželo, aby nebylo ohrožováno nesvědomitými lidmi, jimž vlastní netečnost, pohodlnost a nevšímavost jde nad veřejný prospěch a bezpečnost. Obecní úřady se proto vybízí, aby bez odkladu veřejně ve smyslu tom vyhlášení učinily. Doporučuje se dále všem cyklistům dáti na písemné potvrzení příslušné nařízení a buď zejména i záhodno uvažovati, nebylo-li by pak při vykonávání policejní moci v obci k dosažení cíle vhodné každému, kdo neumí anebo nechce pochopiti správné zacházení se svým kolem, je na tak dlouho odejmouti, až přijde k pochopení, co se od něj v zájmu veřejné bezpečnosti žádati musí. Ježto se opomenutí řádného osvětlování povozů a vozidel mimo toho i po případě soudně stihá, budiž přístě každý pozorovaný případ neposlušnosti kromě vlastního pokutování též soudu k dalšímu opatření oznámen.

Nemoci loňské v září 1915. Tyto stěvní: 1 případ na Hrázce (zemřel), 1 případ v Hradci Králové (vojna z bojště přibylý). Spálar: 2 děti v Jeníkovicích (již zdravé). Difterie: 1 dítě v Jeníkovicích (již zdravé). Úplavice: 5 případů vojínů přibylých z bojště, dle recidivy, dle pová onemocnění.

Zvířecí nákazy byly v měsíci září zjištěny následující: Červenka vepřů v Březě a v Předměstí, vztekli na v Horním Přímě a ve Stěžířkách.

Hradec městyse. Zvláštní bulou, vydanou v Římě u Panny sv. Marie Větší dne 10. listopadu 1664 papež Alexandr VII. oddělil městyse Hradec a jeho kraj i farní kostel sv. Ducha od diecése pražské; povýšil též městyse za město, jeho kraj za diecési a farní kostel sv. Ducha za katedrální s kapitolou šesti kanovníků, s veškerým duchovenstvem a lidem atd. Prvním biskopem byl Matouš Ferdinand Zoubek z Bilenberka od r. 1660 císařem Leopoldem jmenovaný. R. 1662 25. dubna koupil biskup Matouš za 20.800 zlatých rytířské sídlo: hrad Skály nad Metují či Katzenstein na výživu 3 kanovníků, jež Bischofstein nazvali. (Děky zemské CCCIV. E. 14. Solaf 319, 320.)

Dlažba na rynku r. 1513. R. 1513 nabyli hradečtí od pana Viléma z Pernšteina kus skály na Kunětické hoře a dali ještě téhož roku čedičem odtamtud náměstí své dlaždit (Železný obraz III. 107), ale tak, že touto dlažbou celý nápis vyznačen byl, ne sice kamením, ale černou zemí, mezí kameny vbitou. Bažbín ještě r. 1634 tento nápis přečetl a přečtená slova takto zaznamenal: Sit nomen Domini benedictum, hoc forum stratum est (vše velikými písmeny naznačeno). Letopočet již byl porouchán. Švenda pak uvažuje, že jeho současníci ještě v minulém století zbytky toho nápisu podle nynější sochy Panny Marie proti školám na rynku spatřili. (Měd. obr. I., 240.)

Jméno města Hradce Králové. Od počátku až do pozdních časů bylo jméno města Hradec nad Labem; jméno Hradec Králové (Grece Reginae) vyskytuje se poprvé roku 1385 v knihách základních arcibiskupství pražského. (Vol. II. p. 4. Památky arch. dñ III., seš. 4.)

Seznam cen na týdenním trhu v Hradci Králové dne 25. září 1915. 1 hl: jahel 140—160 K, krup 100—120 K, brambor 10.20—10.40 K, máku 110—120 K, 1 q prosa 86 K; 1 kg: másla 5.50 K, vepřového sádla 7—8 K, tva-

rohu 60 h, 1 vejce 12 h; 1 kopa: zeli 18—24 K, svazků petržele 3.40—4 K, kapusty 4—4.40 K, drobné zeleniny 1—3 K, poru 50—60 h, celere 2.40—4 K, karfiolu 12—13 K, 1 q mrkve 10—12 K, 1 kg česneku 2.20—2.40 K, 1 hl cibule 22—24 K; 1 q: jablek 28—30 K, hrášek 18—20 K, švestek 12—18 K. — Přivezeno bylo: hl: brambor 121, cibule 30; kop: zeli 29, svazků petržele 55, kapusty 35, drobné zeleniny 50, poru 25, celere 80, karfiolu 20, q: mrkve 4, česneku 1, 404 kusy podsvinčat.

Památné gradale literárního spolku v Lochenicích. Kniha tato jest dána od Jana Hradeckého, pána a souseda města Králo-Hradeckého z bratrstva v konventu literárního; kdežto jest v tomto kancionálu psáno, jest mou rukou to pracováno z lásky mé k Bohu, srdcem i myslí k němu oddaným; bylť jest má jediná radost, abych tuto knihu z kancionálu Králohradeckého vypsal, která chrám Páně u Sv. Ducha jest. Já ji odevzdávám do chrámu Páně Lochenského k narození Panny Marie bratrstva literárního v roku 1597 dne 1. listopadu. Tato pobožná kniha jest za časů císaře a krále Karla IV. dle Králo-Hradeckého rukopisu na pergamentě od r. 1586 založena. — Tak napsáno jest na zadních deskách. V ní se nacházejí některé překrásné iniciály, zejména na str. 57, 70, 79 atd. Tato kniha jest zajiště chloubovou nejen jmenovaného literárního spolku, nýbrž jest ozdobou celé obce, pýchou a hrdostí celého českého národa. A zajiště každý člen pohlíží na ni s největší uctivostí a po všechny časy zůstane u spolku toho zapsána písmem nezrušitelným. Kdyby však časem státním nemohla svým službám vyhovoati, pak zajiště tak uvědomělý a vlastenecký literární spolek uloží skvost tento v místa pro ně zvláště určená z piety a pro potěchu nás všech i budoucích, kdež odpočívati bude jako důstojný svědek dávných, zaslých staletí.

Za synem na bojště. Dne 30. září v Chrástě vstupoval do vlaku 57letý c. a k. šikovatel ve výslužbě. Za hovoru se společníky vyšlo na jevo, že energický starší muž s velkou dychtivostí spěchá přímo na bojště za synem důstojníkem. Přihlásil se dobrovolně do bojůvých řad a vyprosil si, aby směl sloužiti v téže setnině, kde se nachází jeho udatný syn.

Chlím u Hlinska. V neděli dne 19. září konala se u nás slavnost dožínková s dosti pestrým programem na nynější vážnou dobu. Po odpoledním sv. požehnání o 2. hod. ubíral se průvod za hlubokou hudby, kterou po tak dlouhých dnech mladý svět rád uslyšel, do zahrady p. Fr. Ondráčka. Slavnost zahájil jménem obce dp. farář A. Heizlar, který slovy srdečnými vřel tak domácích a zvláště cizích účastníků. Potom promluvil promyšlenou, krásnou a uchvacující řeč o významu slavnosti „Zlatý klas spasí nás“. Dáraz kladl zvláště, jak vážiti si máme stavu rolnického, k němuž nyní pohlíží se zdvojeným zájmem veškeré vrstvy společnosti lidské a který jest pilířem veškerého blahobytu na této zemi. Poukázal dále, jak vděční musíme býti především Pánu Nejvyššímu, že nás chrání hladu proti vyhladovacímu systému našich nepřátel, jak vděční máme býti nehmotlivějšímu našemu panovníku v této těžké době a jak vděčnost svou projevovati máme úřadům, které tak horlivě pečují o dostatečné zásobování obyvatelstva veškerého. Po řeči s největší účastí vyslechnuté zapěna hymna rakouských národů a „Kde domov můj“. Nato přikročeno k zábavnému programu, který se všem líbil, zvláště české a moravské národní tance se zamlouvaly. Do pozdních hodin večerních byla nálada povznášející. Vždyť celých třináct měsíců jsme se nesešli — až teprve nyní. Všem srdečný dík, kteří přispěli k této tak krásné slavnosti! Prodáno bylo 200 odznaků „Zlatý klas spasí nás“. Čistý výnos 40 K věnován svému účelu. — Výbor.

Podporujte náš podnik.

Družstevní knihkupectví a nakladatelství v Hradci Králové, Adalbertinum.

Různé zprávy.

Nová statistika židovstva. Ve Vídni vydal David Trietsch brožuru, v níž dle referátu „Práva Lidu“ dovozuje, že úhrnný počet židů je na světě 14.340.000 a z nich mluví německy 12.980.000. V Rusku žije 7 milionů židů a z nich mluví žido-němčinou (Jüdisch-Deutsch) 97 proc. Židé v Americe, Rakousku, Uhrách, Anglii a Rumunsku mluví skoro vešměs německy a v Turecku ze 400.000 židů mluví německy asi jedna čtvrtina. Dále dokazuje Trietsch, že židé, ať bydlí kdekoli, cítí se býti ve zvláštním přibuzenském svazku s Němci a jsou obránci politických a hospodářských zájmů německých; vždyť nezřídka i z úplně slovanských krajů vysílali do Vídne i německé poslance a nic vlastně za to neřídali, než aby jim bylo dovoleno jmenovati se Němci.

Suspence. Z Vídne, 28. září. Proti profesorovi české university v Praze dr. Masarykovi, jenž po delší dobu dli v cizině a provádí prý tam nepřipustnou agitaci, bylo zahájeno soudní trestní řízení a disciplinární vyšetřování a prof. Masaryk byl suspendován z úřadu a platu.

Všelicos. Míst ve mlýnech bylo již válečným obilním ústavem rozděleno. Mlýny rozděleny na tři draky: 1. mlýny kontraktní, které samekno denně 100 metrů a více obilí a jež přímo pro obilní ústav melou a od ně-

ho obilí dostávají, 2. mlýny obilní, na něž melou nepřímě než 100 q denně. Tyto dostávají budou obilí od Válc. obilního ústavu, ale prostřednictvím okr. hejtmanství, kdež se hláští mají; 3. mlýny námezdní, které budou mjeti pro místa, vyznačená jim okr. hejtmanstvím. — Bulharské lékařské voenské poselstvo přijede do Rakousko-Uherska studovat zdejší zdravotní zařízení. — J. V. císař a král František Josef I. vyznamenali maršála Mackensena velkokřížem řádu sv. Štěpána. — Upisování třetí válečné půjčky v Německu vyneslo 12 miliard 30 milionů marek. Dějiny neznají podobného finančního výkonu. — Město Budapešť objednalo u uherského Válečného obilního ústavu 1 a půl mli. metr. centů mouky, takže až do příští žně je zásoben. — Čistý přírost vkladů ve 111 českých spořitelnicích v Čechách a na Moravě činí za srpen 7.447.998 K. — Nařízením místodržitelství zabavena jest v Istrii sklizeň vína. — Ruská vláda ochotna jest uzavřiti s Rakouskem podobnou smlouvu jako s Německem, aby istý počet sester Červeného kříže obou zemí navštívil navzájem tábory válečných a civilních zajatců. Sestry budou při tom provázely funkcionáři dámského Červeného kříže. — Moravská Orlice přimlouvá se zato, aby strany staročeská, mladočeská, realistická, národně sociální a radikálně státoprávní pokroková utvořily jednotnou stranu české demokracie. — Na tratích v Hlávě a v dobytém ruském území vykonává službu také ohromný počet úředníků a zřízenců českých. — Nárazkovavšímu předníku svému jest obec povinná platiti celé služné. — Minulý týden zvýšily továrny na mýdlo ceny mýdla o 24 K na 100 kg; dosud stálo 100 kg mýdla 196 K, nyní bude státi 220 K. Ceny svíček zvýšeny na 100 kg ze 180 K na 225 K. — Německé firmy v Novém Yorku a v jiných městech kupují a ukládají bavlnu, chtějíce zabrániti tomu, aby se celý přebytek amerických zásob nedostal do rukou anglických továrníků.

Veledůstojnému duchovenstvu!

Proba o práci.

Vlastní výroba kostelních rosch, praporů, korozívi atd. Ant. Babeniček, Lázně Bohdaneč.

Poněvadž jest chromý a nemůže cestovati, prosí slavně duchovní správy o nějakou práci druhu jakéhokoli, kterou vyřídí levně a rychle. Odvolává se k doporučením, jež se mu za různé práce ať původní, ať opravné z mnoha míst dostala. Za milostivě udělené objednávky volá předem: Zaplat' Pán Bůh!

Biskupská knihtiskárna

v Hradci Králové
nabízí své ochotné služby ku provedení všech tisků z oboru knihtisku. Ceny mírné, vyřízení správné a rychle.

Nejlevnější a nejbezpečnější

pojištění pro případ úmrtí
a věna dítkám

poskytuje Jubilejní, vzájemně dobročinný živnostenský spolek

„Charitas“ v Hradci Král.

jenž, založen jsa r. 1908 na zásadě křesťanské svépomoci, za dobu svého trvání vyplatil na podporách již na 100.000 korun, získav 734 členů. Jak důkazy dopisy svědčí, přiláka podporu v době nejtrudnější jako pravé dobrodini.

Spolek přijímá muže i ženy od 24 do 45 let. Příspěvek správní každoroční obnáší 2 K, z čísel jednou pro vždy jest: do 30 let 2 K, do 40 let 4 K, do 45 let 10 K. Každý člen se zavazuje, že splatí při úmrtí spoláčen 2 K, jež se vyplácí bez prátnu buď zákonitým příbuzným aneb účelu a osobám, jež si člen písemným prohlášením výboru za svého života označil.

Při spolku trvá od r. 1911 odbor, jenž poskytuje též

věno

nedoplněným v den jejich smrti, případně v den dospělosti jejich, aneb také při úmrtí těch, kteří je do odboru věnného přihlásili.

Každý pojištěnec u věnného odboru obdrží tolik korun, kolik osob v době nároku u odboru bylo přihlášeno.

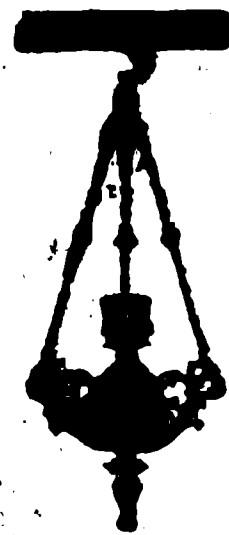
Jinochy lze přihlásiti až do stáří 18 let a dívky do 15 let. Přihlášení mohou býti kdykoliv, jen když týž jest tělesně zdrav a nepřekročil 55. rok věku svého. Zápisné 6 K je pro všechny stejné, rovněž příspěvek po 1 K ve výše zmíněných případech povinné podpory. — Blíží v prospektu, jež na požádání zdarma zasíláme.

Adresa zní:

Spolek „Charitas“ v Hradci Králové.

Dr. František Rayl, Václav Jendrovský, předseda, jednání.

**Veleddůstojnému
duchovenstvu a
slavným patronátním
školám** **dovozuje si dopo-
ručití** veškeré kostelní nádoby a
náčiní a to: monstrance, kalichy,
oběti, nádobky, paténky, paciřkály,
svícní, lampy, kaditelnice, krosenky
atd. **sí vlastní výroby**, předpisům
 církevním vyhovějí. Staré předměty
opravuje v původní intenci a
v ohni zlata a stříbra nebo proti do-
platku za nové vyměňuje. Hotové
předměty neb výkresy zasílá na-
učásku franko bez záručnosti koupě.
Vše se posílá poštou. Práce ruční.

**Mezi veškerých nádob a náčiní, jako: křeslo,
stůl, křeslo, přístýnky, náramky atd. u Metálské
opravy, tabulky, jídelní náčiní se stříbra pravého
i čínské vždy na skladě.**

Staré zlato, stříbro a drahokamy kupuje se nejvyšší cenou

JAN STANĚK,

pekař a císolour

Praha-L-979., ul. Karoliny Světlé, č. 12. n.

Příslovec c. b. samého tržního soudu.

**Barevná
kostelní
okna**

v odbor. pro-
vedení shoto-
vuje a dodává

Fr. Uhlíř,

umělé sklenářství a malba skla

**v Třebochovicích a Hradci
Králové.**

Cenníky a rozpočty na požádání
sdarima.

**Proč kupujete
jinde?**

Obíráte veškeré **školské, kancelář-
ské potřeby**, dále umělecké **po-
třeby** (jemného uměleckého prove-
dení jest Legenda o Matce Boží, dánské
umění atd.). Velký výběr **doplnění
papíru** v každé ceně.

Listky poštovní pošty.

**Družstevní knihkupectví
v Hradci Králové.**

Sklenářství

E. Škarda, Brno,

umělecké sklenářství, dále
hotová a dodává sklenářské
okna. V každém slohu a
provedení, od nejjednoduš-
šího vzoru do nejbohatší
sklenářské figurální, botovní
práce, vložení umělecké
kamínkovou pro facady, ol-
tářní obrazy, náhrob-
ky atd. s nejširším
zaručením umělecké-
ho a odborného dokona-
lého provedení.

Rozpočty ochotně a zdarma.

Kde kupujete knihy?

Naše knihkupectví Vás také vzorně obslouží.

Spořitelna Králohradecká

přijímá přihlášky na

III. rakouskou 5 1/2% válečnou půjčku

za původních
podmínek.

**Upisovatelé mohou upsanou půjčku svěřiti spořitelně do úschovy
a správy, čímž zbaveni jsou manipulace spojené s vybíráním úroků,
neboť spořitelna kupony ihned při dospělosti oddělí a výnos jich
uloží na vkladní knížku neb účet upisovatele.**

**Ve prospěch
Svatozáslavské Matice Školské**

Uznáný za nejvýhodnější a nejlevnější ná-
kupní pramen v Rakousku veškerých

kostel. paramentů

prádla, praporek, přikrůvk, keberů a
kevevého náčiní ve výrobních nejstarších
závodu v Čechách, c. a k. dvorního dodavatele

Josefa Neškudly

v Jablonném n. Orli. č. 86.

Tisíce uznávacích referencí a doporučení. —
obrázkové cenníky, rozpočty, vzory a hotové zboží
k výběru franko.

Bez velkoměstské režie ve vlastních dílnách a
domech, levné pracovní síly na venkově, čímž levnější
ceny až o 30%, než všude jinde.

Jabl. 100 let. trvání a 40 let. vlastní činnosti.

Adresování vždy došlovně se vyprošuje

Naše knihkupectví

nabízí Vám své služby k obstarání
všech knih, časopisů atd. Adresujte
laskavě:

**Družstevní knihkupectví a nakladatelství
v Hradci Král., Adalbertinum.**

MED

český, se zárukou neporušenosti, z letošní snůžky
obzvláště výborný má celoročně v levné ceně
na skladě

JOS. JELÍNEK,

člen Zemského Ústřed. včelařského spolku
v Hradci Králové.

Paramenta.

Ignáce V. Neškudly syn

(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)

(bratr P. J. Neškudly, farář ve Výprachticích)

doporučuje P. T. veleddůstojn. duchovenstvu
svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

všech kostelních paramentů,

společných praporek a kevevého náčiní.

Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukázkou
se na požádání franko zašlou.

**Jan Horák,
soukenník**

v Rychnově nad Kněžnou

zasílá na požádání vždy

dle roční sazby kolekci
nejnovějších druhů pravých
viněných látek

své vlastní výroby, jakož i tu i cizozemských.

Četná uznání zvláště z kruhů vele-
důst. duchovenstva svědčí o poctivé ob-
sluze mého ryze křesťanského závodu za
dobu více než třicetiletého působení.

Učiňte, prosím, malou objednávku na
zkonáku.

Též na splátky bez zvýšení cen!

Velejemné látky na talíry.

Místo hospodyně

přijme intel. stařna

buď na faře anebo u dp. katechety. — Ctěné
dotazy pod značkou »Služba 28« do admin. t. l.

**MĚSTSKÁ SPOŘITELNA
VE VYSOKÉM MÝTĚ**

přijímá vklady a zůrokuje je

co nejvýhodněji

a vyplácí, majíc stále větší hotovost, vklady i ve větších obnosech bez výpovědi.

Za vklady ručí královské věnné město Vysoké Mýto veškerým svým jménem
i svými příjmy, jakož i aktiva spořitelny.

Knížky spořitelny poskytují i jistoty sirotčí a přijímají se za kaucí a vadla
u všech úřadů.

Daň důchodovou platí spořitelna ze svého.

Půjčky poskytuje za sazby velmi nízké.

Telefon č. 16.

Pošt. spoř. č. 70.108.

OBNOVA

Číslo 41.

Předplatné na čtvrt roku 2 K 50 h
na půl roku 5 K —

V Hradci Králové, dne 8. října 1915.

Inserty počítají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XXI.

Pozvání k upisování

III daněproště 5 $\frac{1}{2}$ % rakouské válečné půjčky, splatné dne 1. října 1930.

Subskripce počíná dne 7. října 1915 a končí v sobotu dne 6. listopadu o 12. hodině polední.

Pro upisování platí následující podmínky:

1. Cena upisovací činí 98.60%, včetně 5% úroku z kusů, od 1. října 1915 až do dne splacení.
2. Upisování děje se pomocí přihlašovacího formuláře, který možno obdržeti zdarma u podepsané filiálky **Živnostenské banky v Hradci Králové**, aneb bez použití přihlašovacího formuláře asi v této formě: »Na základě vyhlášených přihlašovacích podmínek upisuji nominále K..... 5 $\frac{1}{2}$ %. III. rakouské válečné půjčky a zavazuji se, že ji převezmu a splatím dle přidělení. — Zároveň splácím v hotovosti (skládám v cenných papírech) K..... (podpis a čitelná adresa). Každému upisovacímu místu je se schválením finančního ministra vyhrazeno, aby mohlo určíti výši obnosu každého jednotlivého přidělení.
3. Přidělení stane se co možno ihned po uzavření subskripce, o čemž upisovatel bude uvědoměn.
4. Kupní cena při upisování do K 200.— budiž zapravena hned při přihlášce plným obnosem, při úpisech vyšších budiž splaceno při přihlášce 10% ceny jmenovité, dne 6. prosince 1915 a 5. ledna 1916 po 20%, 5. února 1916 25%, a 6. března 1916 zbytek upisovací hodnoty.
5. Na přihlášky na určité díle úpisy půjčky může se bráti ohled jen do té míry, pokud je to dle uvážení upisovacího místa přípustno.
6. Převzetí musí se státi u téhož místa, u kterého došlo k upisování.
7. Až do vyhotovení definitivních podílů vydají se upisovatelům na požádání prozatímní listiny, jichž výměna za definitivní kusy stane se bez připočtení poplatku za výměnu u téhož místa, u kterého vydány byly prozatímní listy.

Rakousko-uherská banka a Válečná půjčková pokladna poskytnou proti složení obligací válečné půjčky, případně jejich prozatímních listů jako zástavy na půjčku na úrok o 1/2% menší, totiž dle současné oficiální eskomptní úrokové míry. — Tato výhodová úroková míra zůstane na dobu nynějšího privilegia Rakousko-uherské banky, t. j. až do 31. prosince 1917, v platnosti. — Zmíněné dva ústavy poskytnou půjčky dle současné oficiální eskomptní míry též na jiné u nich zastavené cenné papíry, pokud obnos, jenž má býti vyzvednut, prokázatelně slouží k splacení částky upsané na základě tohoto pozvání. — Pro prodloužení takové půjčky bude rovněž povolena výhoda zmíněné míry úrokové, a sice do 31. prosince 1917.

Na požádání zajistí se při poskytnutých půjčkách v hořejších termínech k uplacení místo současné eskomptní úrokové míry pevná úroková míra 5% p.a. až do konce 31. prosince 1917.

K zaplacení půjček, které v hořejších termínech ke splacení u Živnostenské banky filiálky v Hradci Králové přijaty byly za účelem upsání této válečné půjčky, budou poskytnuty Rakousko-uherskou bankou a Válečnou půjčkovou pokladnou nové zápůjčky na pevný úrok 5% a prodlouženy za tohoto pevného úroku až do 31. prosince 1917.

Válečná půjčková pokladna jest zmocněna, na základě § 6. bod 3. cis. nařízení ze dne 19. září 1914 ř. z. čís. 248, se zřetelem na zásady ohledně hospodaření s penězi, jež jsou předepsány v uvedeném císařském nařízení, také na zástavu hypotekárních požadavků, které zákonitou jistotu mají, půjčky poskytovati.

Upisovací přihlášky řízeny buďtež buď přímo aneb prostřednictvím místních spořitelén a založen na

Živnostenskou banku filiálku v Hradci Králové.

Práben války.

Po vítězství naší diplomacie. Náš vojenský úspěch v této válce byl důležitý, že naprosto klesl o nějakého národního osvoboditele a storné s jinými národy rakouskými křehká slovanská krev loyálně svou povinnost. Nyní pak samo Bulharsko po dlouhých zkušenostech osvědčuje velké přátelství k naší věci, třebaže jest politicky neodvislé. Takto tedy dostává patriotismus slovanských národů v Rakousku své vyvedení i za hranicemi našeho státu.

Bojiště východní. Rusové po porážce u Černyše na Volynsku vyklidili západní břehy potoka Korminského, ztratili tu tisíce zajatců. V bojích těchto vyznamenala se zejména naše jízda. U Novoalexince ztroskotali noví ruský útok a rovněž u Tarnopole, kde zvlášť byli Rusové odrazeni s hroznými ztrátami. V severním úseku východní fronty postupuje celá skupina Hlidenburgova se svými čtyřmi armádami na celé frontě, zejména v prostoru jižně od Dvinská a podél železnice Vilno-Minsk, kde se súčastují bojů velké spojené síly jízdecké. Tu mezi Postávami a Smorgonem vyrazili Rusové k útokům v hustých masách, ale ten zhroutil se za neobyčejně velkých ztrát. — Dle úřední zprávy ze dne 6. t. m. rozvinuly se boje v krajině západně od Čartorysku (na Styru, severovýchodně od Kolko).

Na bojišti západním nová velká ofenziva spojených zbraní. Boj trvá tu sice ještě na celé frontě, ale průlom německé fronty se nezdá. Německá vojska přetáhají již protipřetahová se se spojencům hezdarilo, patrně z 10.000 zajatců, kteří padli Němcům do rukou. Souhrnné ztráty francouzské na mrtvých, zraněných a chybějících činí nejméně 130.000, anglické přes 200.000. — Francouzové dle zprávy ze dne 6. října pokusili se v Champagni znovu zahájit ofenzivu, ale Němci účinnou dělostřelbou zmařili všeobecný útok.

Italské bojiště. Následník trůnu arcivévoda Karel František Josef od 17.—27. září byl na italském bojišti. Nejprve prošel pohraniční území tyrolské, pak korutanské a posledního času použil k prohlídce armády v předmostí u Gorice a na planině doberdobské. Odtud navštívil Terst a Pulji. Dne 28. září přibyl do Vídně, aby Jeho Veličenstvu podal zprávu o svém pozorování. Na tomto bojišti byl minulý týden zvýšený ruch, což by potvrzovalo mínění, že Itálii bylo uloženo podporovati ofenzivu západních spojenců nepřímou ráznějšími útoky vlastními. Zase došlo tu na známou planinu doberdobskou, na hře námitkách útoky italské byly zcela bez úspěchu. Na planinách doberdobské a korminské, neúrodném to kamenisku bez vody, provedla moudře tvořící energie útoky, takže jsme s to, nechati i silnou armádu, jak chce dlouho, v krajíně jinak nehojstinné státi a bojovati, aniž by utrpěla v nejmenším na své výbojnosti. Nynější zdravotní stav vojska jest tu dokonce příznivější než u dříve příslušná statistika mírová. Neúspěchy bylo provedeno ubytování vojska.

Feuilleton.

DROBNOSTI.

(Z francouzského.)

Malíř David a kočí.

David (dvorní malíř Napoleona I.) vystavil jeden ze svých nejkrásnějších obrazů a nepoznan vnišl se v dav, který se obrazu obdivoval. Zpozoroval muže, dle obleku kočího, jehož chování prozrazovalo nespokojenost s obrazem. »Vidím, že se vám obraz docela nelíbí, praví k němu malíř. — »Na mou věru, nelíbí,« — »Je to přece jeden z obrazů, před nimiž celý svět se zastavuje.« — »Není proč. Podívejte se na toho chatrného malíře, který namaloval koně, jehož tlama je plná běhy a který přece nemá žádného udidla.« — David se zamkl a když salon byl uzavřen, přemaloval běhu.

Newtonovy úvahy.

Newton byl jednoho dne zaneprázdňen svými myšlenkami meditacemi filosofickými, když do jeho pracovny vstoupila služka; nesla kuchyňský rendlík a chvilku vešlo, že chtěla upravit v přítomnosti páně, aby bylo v pravý čas; byla to obvyklá služba Newtonova. Newton, chtěje být sám, aby odeslal, že si upraví večeři sám. Služka však na jeho výzvu neodpověděla, ale vstoupila do varící vody a odesla. Jaký byl její úžas, když po půl hodině přichází uklidit a vidí svého pána státi

Jen ten, kdo to vše na vlastní oči viděl, pochopí, proč můžeme s takovým klidem hleděti vstříci přístupu událostem. Naše vytečené vojsko totiž obě první světové bitvy vybojovalo ještě bez těchto pomůcek. Tolik válečný zpravodaj bar. Reden.

Na srbském bojišti po živější přestávce dělostřelecké podniklo naše vojsko od drinské hranice výpady na srbské území; byli přivedeni i zajatci. Na černohorské hranici u Gorazdy bylo zahnáno 300 Černohorců na útek.

Na Balkáně. U Dardanel jakoby se zastavily všechny boje a všechny stětel obrací se nyní k Bulharsku, které svou ozbrojenou neutralitou máte výpočty anglo-francouzské. A proto tím větší nátlak na nebojácné Bulharsko. Dne 4. října podala ruská vláda bulharské vládě ultimatum, k němuž se připojily vláda anglická a francouzská; Itálii se k ultimátu nepřipojila. V ultimatu hrozí se Bulharsku přerušením diplomatických styků, nepřetržitými li Bulharsko do 24 hodin veřejné styky s ústředními mocnostmi a neodstraní-li německé a rakousko-uherské důstojníky, kteří prý se nalézají u různých generálních štábů bulharské armády. A Bulharsko na podané ultimatum také již odpovědělo. Aby nátlak na Bulharsko byl důraznější, přijel do Soluně nejvyšší velitel anglicko-francouzských obranných sil generál Hamilton a prohlásil, že má bylo nalézeno připraveno vyložení vojska, jež čtyřdohoda pošle do Macedonie. Ted jest otázka, co řeknou v Řecku k případnému vyložení vojska v Soluni. Král řecký rozhodně se tu staví proti porušení neutrality, předseda ministerstva Venizelos spokojil prý by se pouze s protestem. Následkem toho předseda ministerstva podal králi žádost za propuštění. Rumunsko odmítlo prý žádost za pomoci Srbsku a setrvá i dále v neutralitě.

Našemu velejdůstojnému duchovenstvu ku provázení před kostelních vrst doporujeme mladou českou dnu abel. c. k. stát, akoly řehabaké
BOHUMILA BEKA v HORE KUTNÉ.

Volné listy.

Dumouriez. Republikánský generál tento, jehož minule jsme vzpomněli vzhledem k nynějším zápasům o Argonny, proslul osobní statečností a vůdcovským bystrozrakem. Jeho jméno obětává jest — abychom tak řekli — historickou oslonou a enerzi doby, která vedle surovosti a nečitelnosti plodila také obry, kteří vyryvše hlubokou brázdou životní, zůstávají své jméno ozdoben majestátní velikostí.

Dumouriez, jehož jméno zní tak rázně, byl jedním z těch mužů, kteří přes všeobecnou republikánskou horečku a podmaňující hesla zachovali si samostatnost úsudku a nebáli se říci pravdu do očí ani všemohoucímu a tyranisujícímu konventu. Když republikánské generály pro válečné hezgary na rozkaz konventu byli popraveni

před krbem a pozorně sledovati vejce, jež držel v ruce, co zatím hodinky vářily se na rendlíčku.

Kosa na kámen.

Maršál de Saxe, chtěje kdysi společnost podati důkaz o své zvláštní síle, přišel ke kovři pod zámkem dáti si okovat kůň a vida několik hotových podkov táže se: »Nemáš lepšíh než tyto?« Kovář dokazoval mu, že jsou znamenité; avšak maršál vzal jich pět nebo šest a po sobě je zlámal. Kovář mlčky se divil; maršál konečně předstíral, že našel jednu dobrou, která byla kůň na nohu tedy připevněna. Po vykonání práci hodil maršál šestfrankový tolar na kovadlinu. »Pardon, pane, dí kovář,« dal jsem vám dobrou podkovu, musím dostati dobrý tolar. Při těch slovech zlámal tolar ve dvě a stejně učinil tak se čtyřmi nebo pěti jinými, jež maršál mu podal. »Příteli, máš pravdu, řekl mu maršál, mám jen špatné tovary; zde však je zlatý lomádor, bude ti jistě dobrý.« Maršál poznal, že přišla kosa na kámen.

Překnatl.

Slavný anglický básník Alfred Tennyson přijel kdysi se svým přítelem, profesorem Wilsonem, z Londýna do Met, kde chtěli přenocovati. Sotvaže opatřili si nocleh, Tennyson zahloubal se do čtení svých knih a Wilson odešel shlédnout znamenitost města; zraje ze zkušenosti roztržitost svého přítele, rozhodl se, že se vrátí dříve, než bude Tennyson spát. Když však vstal, našel francouzského jazyka, zavínil překnutím nedopatření. Místo slova »le feu«, oheň, užil podobného

»le feu« blážen, čímž smysl byl podstatně změněn, neboť místo: nenechte vyjít oheň, znělo to: nenechte vyjít blázn. Sluha běží k svému pánovi se zprávou, že nový host je blážen, jehož nutno držeti zavřeného; všichni v domě byli na stráži pro možné případy. Po hodině zadumání pozoruje Tennyson, že oheň úplně uhasí a že jsou v krbu pouze dva oharky, které černají. Zvoní na sluhu. Sluha vyběhne přichází, otevřít, nechává však dveře přivřené; uprostřed pokoje vidí státi Tennysona, jenž mává železným pohrabáčem, zříte ukazuje na krb. Sluha zbledne a letí, bera schody po čtyřech, doří a vrazí do kuchyně s křikem: »Blážen! Blážen!« V malém okamžiku přikvapí již další polci, aby užili své úřední moci a odvedli nebezpečného cizince, močně se bránícího všemu násilí. Tu však přichází právě přítel z města a vida vzniklé nedorozumění, vysvětluje je svým nemilým přefeknutím a osvobozuje nešťastného básníka.

Dumouriez v rukopis.

Jednoho dne seděl v Saint-Germain Alexandre Dumas u pracovního stolu; bezděky vztáhl hlavu, aby pohladil velkého psa, jež před několika dny darem obdržel a jenž dříve zkroutil a jako Mouton, tak se pes nazýval. V tu chvíli se jeho snu, vyjel svými zuby po ruce, kterou a právě je zafal do kůže. Autor »Musketyrů« vyvedl z sebe, zarazil z rány hlouci se krev, obvažav ruku křížem a pokusiv se krev vymačkat, vstal a šel do svého pokoje, kde se uklidil. Když však vstal, našel pro takovou malířskou práci, který by ušat pro takovou malířskou práci, však příhoda tato, bezměrně zveličena, kolovala

národa ten, kdo zbavě se všech předsudků přiloží rukou svých k uzdravovacímu dílu. Armáda však, prosáklá duchem republikánským, nepohotna mu přivěděliti a jíti za ním. Vojáci a důstojníci v zoufalství, zmatku a v pochybnostech uvažují, co bude jim činiti. Až nemají jasněho úsudku, dobře aspoň vědí to, že proti národu, jež vidí v řadách republikánů, branně se nepozdvihnou.

Ve čtvrtek dne 4. dubna 1793 spatřujeme Dumourieze s hloučkem jezdců klusati po silnici do města Condé, jehož posádku mnil přemluvit a převést na svou stranu. U vesnice Doumet Dumouriez uviděl bráti se národní bojovníky, nad jejichž hlavami vlají tři prapory. Spěchají rychlým krokem cestou, kudy jim pobíhováti Dumouriez nepřikázal. Káže jim tedy, aby se zastavili a sestoupiv s koně vcházejí do blízkého domku, aby jim udělil písemný rozkaz, kam se mají odebrati. Po poznámkách, jimiž Dumouriez projevil svoji nespokojenost, ozvalo se z davu vzdorné mružení, a pak pojednou vybuchly výstřelky: »Zrádce, zrádci, zatkněte je!« Po té hned národní prapory odbíhají, zastavují se a spustí střelbu na Dumourieze a jeho družinu. Za tohoto nepřátelského projevu vesnických jakobínů Dumouriez s eskortou vesedá na kůň a ujíždí o závod z vesnice, kdež poprvé uslyšel, že jest zrádce. Nemile překvapený generál a jeho jezdcí skákají přes příkopy, ženou se do polí a pak nevědomky zajištějí do hažin, kde se koně bojí až po pásy. Za nimi burácí lomoz pronásledujících, dolétají k nim kletby a hvízdají kulky. Někteří zůstali v bahnu zabiti, jiní vybledli bez koní, ostatní pak s Dumouriezem unikli z dostřelu a uchýlili se do tábora rakouského generála Macka. Zitřejšího dne Dumouriez vrátil se odvážně do svého hlavního stanu v Saint-Amand, ale tam již armády nebylo. Odcházel s dělostřelectvem do Valenciennes a zřekla se svého generála. V Saint-Amand zůstal toliko cizí pluk Berchigny, všeho všudy patnáct set mužů. Z francouzských vojsků nikdo nenásledoval Dumourieze proti Francii a proti »nerozdílné republice«.

Armáda ve Valenciennes se zastavila a aformovala. Dlouho hloučela jako pobouřené včely v úle, a polekána z činu generálova, ohlížela se na východ, co odtamtud se ještě přivalí. Za několik dní přibyli však do Valenciennes noví národní representanti, konventem jmenovaní, a nový generál Dampierre, který však brzo v bitvě byl zabit. Po něm jmenován velitelem Custine. Po několika nezdarech francouzská armáda uchýlila se do Famarsu, odkudž chvíli po chvíli vyrážel, zase se vracel a vůbec bojuje jak může.

Dumouriez ovšem se nevrátil a zůstal v rakouském ležení. Byl zkušeným a bystrým generálem. Jako politik se domníval, že Francie republikánskými křiklouny bude zahubena, a proto usiloval o vládu královskou a za kandidáta trůnu měl prince Egalité. Dumouriez po svém rozhodnutí žil ještě třicet roků, psal své »Paměti« a žil z anglické penze.

Marat. Přítomné události, jak již několikrát jsme připomněli, jsou bohaty vzpomínkami na minulost. I ta novinová zpráva, že ve Francii dávají nyní dětkám jména generálů a politiků, vybavuje v myslí obrazy z veliké revoluce. Francouzi jsou sobě důsledni v prchavé náladovosti, a to, co bychom my nazvali malicherností,

městem, kde byl Dumas tak znám. Vypravovalo se s děsem, že velký spisovatel byl napoko roztrhán zuřivou dogou. — Druhého dne slyší Dumas fukati na dveře: neznámý muž představuje se, bázlivě zdraví, usedá, dvakrát neb třikrát zakašle a tážán na účel návštěvy konečně dí: Pane Dumase, přicházím požádat vás o váš rukopis. — Takí Rukopis? Ode mne? — Zajisté. Mám jich bezkou zvláštní sbírku a nevysvětlitelnou náhodou ani jeden od vás. — K čemu? Pochoďte špatně; byl jsem včera kousnut svým psem a píšu dosti neobratně levačkou. — Vím, vím a to je právě, proč dovoluji si na tom trvati. — Nerozumím vám. — Dobrá. Pane Dumase, slyšel jsem vyprávěti, že váš pes je pomutný a v tomto případě . . . pochopíte . . . vaše rukopisy stanou se asi naprosto neobdržitelnými. — Dumas zlostí sezeleenal. Josefe, křikl na sluhu, přiveď mně Moutona a přines sklenici vody! A za dvě minuty viděl se zastopit pšíněním psa vychlemtouti na třikrát jazykem obsah sklenice. (Pomluvený pes štítí se vody.) Oděchl si a od srdce se zasmál . . . a vyprovodil šperatele ke dveřím. Později našel odvetu za tuto příhodu na útraty knížete Metternicha. Jeho jasnost žádal též o rukopis. — Rád, odpověděl s úsměvem autor románu Monte Christo. Vzal pero, napsal svým nejkrásnějším francouzským písmem: »Přilato od knížete z Metternichů 25 lahví jeho nejlepšího vína z Johannisbergu.« Kníže, rozumný se, blahovolně splnil.

Maratův žák.

Marat, slavný literární malíř, nacházel od nějaké doby mezi studii svých žáků náčrty, jež

stí, bývá ve Francii vážným životním projevem. Totéž, co činí se zrození dneš, činili Francouzi v dobou, v níž tekla krev na hranicích a prouhla dýma pod žilotinou. I krvavý Marat byl své doby velkým, a pobláznění francouzští občané jménem jeho ozdobovali své dítky.

Byli však přece ve Francii lidé, kteří se této ohavy v lidském těle děsili a ji nenáviděli. Byly ve Francii duše, které se hrůzou chvěly vidouce, jak Marat v konventu i ve svém časopise »Příteli lidu« vydychuje smrt a skuhrá kulším štkem jen hrůzu a záhubu. Marat to byl, jenž radil, aby bylo postaveno čtvrt milionu šibenicek (předloha to pro českého básníka), jenž doporučoval vraždění a jeho nejvlastnější živlem byla krev nevinných obětí. A historie zaznamenává, že proti této přítěži neodvážil se nikdo z mužův, ale že to byla dívka, která způsobem ovšem nedovoleným dala výraz spravedlivému hněvu proti člověku, jenž hrál za revoluce tak děsnou úlohu.

Tato zvláštní a podivuhodná bytost jmenovala se Charlotta Cordayová. Jednoho dne v městě Caenu v síni intendantní budovy loučila se z žirondistickým poslancem Barbarouxem mladá dívka, provázená starým sluhou. Byla statné normanské postavy, krásná a klidně tváře, šlechtického rodu. Poslanec Barbaroux dal jí doporučující list, svědčící poslanci Duperretovi v Paříži. Když caenskou poštou odjela, otec její, který o odhodu své dcery nevěděl, na stole v její komnatě našel několik řádků, v nichž Charlotta oznámila, že odchází do Anglie, a prosí otce, aby ji odpustil a na ni zapomnul. Charlotta jela poštou noc, den a zase noc, až ocitla se v Paříži, kdež v hostinci de la Providence v najatém pokoji ulehla na lože a spala celé odpoledne a celou noc. Z rána vyhledala poslance Duperreta, aby jí byl nápomocen dostati z ministerstva vstupu již ročnímu pabýru, náležející jeptišce v Caen, která byla bývalou družkou Charlottinou v klášteře.

Úkol tento splnila pomocí Duperreta v pátek 8. srpna, když se s písmem, při slově »nezmínila, že v Paříži ještě zůstane. Zašla do konventu a prohlížela si poslance, zvláště tak zvanou »Horu«, skládající se z největších radikálův a zuřivců. Marata neviděla, protože dlel doma nemocen. V sobotu v 8 hodin ráno koupila si v Palais-Royal ostrý nůž, najala povoz a dala zastaviti v Rue de l'Ecole de Médecine před číslem 44, kde byl Maratův byt. Když zaklepała u bytu na dveře, stará posluhovačka ji odbyla, že občan Marat jest nemocen a že nemůže nikoho přijati. Vráťte se do svého pokoje v hostinci, napsala a posílala Maratovi stručný dopis, v němž oznamuje, že je z Caen, kdež jest sídlo žirondistické vzpoury proti národnímu konventu. Musí prý nutně Marata viděti a oznámiti mu věci, dle kterých Marat může Francii prokázati velikou službu.

Na tento dopis nedošla od Marata odpověď. Charlotta píše druhý listek a žádá naléhavě o rozmluvu. K sedmé hodině vyběhla se z hostince s listkem tím gams. Marat toho večera o půl osmé, bylo to 18. srpna, sedl v koupaci vaně a potí se.

Jest zarmoucen, neboť revoluční horečka mu stále náseptává, že jsou všudy »podezřelí« občané, kteří strojí jakobinismu záhubu. Kromě toho jest nemocen i pohlavně. Sedí tam špinavý a sešlý vášněmi, jejichž spámení jsou vtlačena v jeho vyhublé tváře. U vany stojí třínožka

jevily známky ženiálnosti. Byly prováděny za noci a mistr nevěděl, od koho z nich. Vstupuje jednoho rána do atelieru, vidí své žáky u vytržení před jedním podstavcem. On sám nemohl zdržeti se podivu, vida načrtnutou hlavu panny dokonalými tahy a plně krásy. Táže se jednoho po druhém ze svých žáků, všichni však s politováním ujišťují, že práce není jejich. »Autor této studie bude jednou mistrem nás všech«, zvolal veliký umělec; pak volá na svého mladého otroka, který s bázní přichází: »Sebastiane, kdo zde zůstává přes noc?« — »Nikdo, jen já.« — »Dobře, postav se dnes večer na stráž a jestliže zítra ráno nebudeš mi moci opět označiti návštěvníka, který sem za noci přichází, pak třicet pádných ran holí otevře ti oči na podruhé.« — Druhého dne zvědavostí puzeni vnikli Murillo a jeho žáci do atelieru časněji než obyčejně. Jaký byl jejich úžas, ani vidí před podstavcem otroka v práci zcela zabraného, ukončivšího studii z předešlého dne. — »Kdo je tvým učitelem, Sebastiane«, táže se umělec. — »Vy, pane.« — »Kdo tě učil kreslit?« — »Vy, pane.« — »Nedáváš mi nikdy ani jedné hodiny.« — »Mně ne, avšak těmto mladým pánům a já jsem naslouchal.« — »Nic lepšího než to, tím jsi zlskal.« A obrátiv se ke svým žákům dí: »Co zasluhuje za to, mé děti?« — »Svobodu, svobodu!« — Tu vřhne se otrok k nohám velkého malíře: »Ne, pane, mou, avšak svobodu mého otce!« — »Tvá křivda prozradila nám tvůj talent. Tvá prosba zjevila nám tvé srdce; nejsi mým otrokem, jsi mým synem. Jaké štěstí pro mne, dáti světu umělce!«

A. V. Chodovský.

s papírem, na kterém Marat chytá se psati nějaký vztekly článěk proti domnělým a skutečným nepřátelům revoluce. Již si rovná myšlenky a vybírá sirnatéblesky, když ualyší kohosi klepatí na dveře. Po chvíli donikají k němu ze síně dva hlasy, řed jeho hospodyně, která odpřídá, a melodické zvuky mladistvého hlasu, který se dožaduje rozmluvy. »Vpusť ji!«, volá Marat, a hned po té vchází Charlotta Cordayová.

»Občane Marate, jsem z Caenu, sídla vzpoury, a přála jsem si s vámi mluvit!«

»Sedněte si! Nuže, co děláte zrádce v Caenu? Kteří poslanci jsou v Caenu?«

Cordayová některé poslance jmenuje.

»Jejich hlavy sleť za štrnát dnů, skuhrá Marat, a bera do rukou tabulku píše si jména poslanců: »Barbaroux, Louvet, Petion«, a v tom Charlotta vyňavší nůž z pod šatu prudce vraní jej do srdce »příteli lidu«.

»Na pomoc, má drahá!« a nic jiného umírající Marat nemohl již promluvit a vykřiknouti. Hospodyně vběhne do místnosti, ale jejího pána není již mezi živými.

Hlavní město zprávou o smrti Maratově všechno se rozechvělo a vyděsilo, zuřivě Charbot, bledý hrůzou, v konventu prohlašuje: »teď budeme všichni povražďeni!« Sněmovna ustanovuje slavný veřejný pohřeb, místo v Pantheonu, a jakobínské kluby v celé Francii vypouštějí vlastnosti Maratovy a jeho zásluhy o vlast. Hned po pohřbu sochaři ze sádky vytváří četná poprsí revolučního miláčka lidu, malíř David maluje jeho podobiznu, umrtní děj ve světelné, a občané patrioti dávají narozeným dětkám jméno Marat.

Co se tkne Charlotty Cordayové, byl úmysl její vykonán. Na pokřik Maratovy hospodyně či pradelny sběhli se hned sousedé, kteří povolali žandarmy, od nichž Charlotta byla zatčena a odvedena do vězení v »Opatství«. U soudu byla Charlotta tážána, na či podnět Marata zavraždila.

»Na nic!«

»Co vás tedy k tomu vedlo?«

»Jeho zločiny! Zabila jsem člověka«, pravila Cordayová sesilující a zvyšující hlas, »abych jeho zachránila sto tisíc, zabila jsem zlosyna, abyeh zachránila nevinné, divykou bestii, abyeh zjednala klid své vlasti.«

Soud byl krátký. Charlotta odsouzena byla na smrt, a když ji vezli na popraviště káte ulicemi, mnozí smekali, uctivě ji pozdravující. Zemřela pod sekou státní. Když kat zdvihl odřatou hlavu, udeřil ji potupně ve tvář, za kterýž skutek byl od policie uvězněn.

Pád de propasti. Minule bylo již pováděno, že Blücher, přibyv k večeru na bojiště Waterloo, dobyl rázem vesnice Haye, čímž byla roztržena francouzská fronta, a vojsko pruské útočilo Francouzům v bok a částečně i do zad. Lobau, který zadržoval Bülowa, musil rychle ustoupiti. Voje Napoleonovy se třítily a uvedeny byly v nepořádek, jenž se rozmnožoval nastávající tmou. Anglický šik, kyrysníky Milhaudovými již téměř rozbitý, se vspamatoval, zaujal zase útočné postavení a byl hnán ku předu, čímž zdůvodněn byl výrok Blücherův: »Musíme Wellingtonovi zjednati trochu čistého vzduchu!« Zietenovo jezdectvo, vedené samým Blücherem, sekalo do francouzských pásek, kartáčová palba anglická a pruská vzájemně si pomáhaly, pohroma postihla francouzskou frontu a pohroma zachvátila i bok. Naatal všeobecný útek, jenž se dál beze všeho pořádku a kázně, neboť každý staral se jen sám o sebe, vše bylo pomícháno, pýchota, jízda i dělostřelci.

Ve chvíli děsné té zkázy přilétala se o slovo Napoleonova garda. Vědouc, že země, garda zvolala: »Ať žije císař!« Nastal v historii dějinný výjev, hodný pozornosti nejen a země, výjev, v němž se smrtelným zápasem mýšlí se pozdravné pokřiky. Slavná garda, která rozhodla tolik vítězství, jejíž orlové byli prostřeleni tolika bitvami, která byla osázena svojí statečností a a vřhlasem svého vůdce, ona garda chytala se k slavnému konci. Bylo jich tam tisíc, a když se objevili tito granatníci ve spořádání s rytím šiku v mlze bitevní vřavy, anglické řady se zachvěly a chytaly se k ústupu. Ale Wellington zvolal: »Vzhůru, moje gardy, a pte dohře!« Přilal kulí přiletěl v postupující francouzskou gardu, ale ta klnala se ku předu pohrdaje smrtí, která v jejích řadách děsně řádila, nabylo bojových ani neodhodlaných, každý vojín byl rejem právě tak jako generál.

Zatím co garda umírající zápasila, ostatní armáda smetena proudila a utíkala. Ney, již plynul již pětý den pod, vykročil na čestného bez klobouku, bez háčróniku a bez šavle postavil se v čelo několika setninám a na sílící Bruselské spáti se zadržeti Angličany a Prusky zároveň, usiluje zastaviti armádu, chci ji hnáti zpět, křičí a tupí ji. Vojáci však neopouštějí své postavy a utíkají mluví něho slovy: »Sláva maršálu Neyovi!«

Napoleon sebrav dav vojínů chce postaviti hráz a posílá eskadrony, které u něho konaly strážní službu, oválá tryskem podél řad probíhajících pluků, oslovuje, nutká, hrozí a naléhavě prosí. Marně! Vítězové nad Evropou nezadržitelně přehají.

Střhání bylo hrozné, neboť Blücher rozkázal, aby vše bylo hubeno. Francouzský generál Roguet dal neblahý příklad, pohroziv smrtí každému francouzskému granátníku, jenž by mu přivedl pruského zajatce. Důsledky byly podle toho. Generál mladé gardy Duhesne, opřen jsa o dvě hospody v Genappe, odevzdal svoji šavli černému pruskému husaru, jenž, přijav meč, zajatce probodl. V Genappe byl učiněn poslední pokus armádu zastaviti. Lobau shromáždil několik set mužů a zatarasil vohod do vesnice, ale po prvním výstřelu pruských děl vše dalo se zase na ústě.

Garda na bojišti osamotněla, a každý pluk její odloučen jsa od ostatních umíral na svůj vrub. Byly to pochmurné čtvrhrany, které byly rozbity děly a puškami. Jeden po druhém táh a mizel, až zůstal jediný, jemuž velel důstojník Cambronne. I tento čtvrhran se tenčil, ale stále palbou z pušek odpovídal, svíraje vždy těsněji své čtyry strany. Když čtvrhran sevrhl se v hrstku, když její prapor stal se pouhým cárem, když kupy mrtvol byly vyšší než hloudek živých stojících, byli vítězové jati posvátnou hrůzou, a děla anglická na chvíli umlkla. V tu chvíli anglický generál, hluboce dojat, zvolal: »Chrabří Francouzové, vzdejte se! Ale Cambronne odpověděl slovem, jež nemožno z důvodu slušnosti opakovati. Po tomto výkřiku Cambronnovu zazněl anglický povel: »Palte!« Když dým se rozptýlil, čtvrhranu již nebylo. Se zbytkem tím umřela garda a zároveň ukončila se stkvělá dráha Napoleonovy činnosti v Evropě.

Byla již noc, když francouzští generálové Bernard a Bertrand za vesnicí Genappe zadumaného, nešťastného muže, jenž proudem utíkajících až sem byv donesen, sestoupil s koně a vzav úzdu pod paží, sám vracel se k Waterloo. Byl to Napoleon, jenž si chtěl jíti na bojiště asi pro smrt...

Politický přehled.

Prohlídky domobranů r. 1873—77, 1891, 1896 a 1896 konají se v obvodu zeměbranceckého okresního velitelství v Hradci Králové: Náchod 11.—17. října; Králové Dvůr n. L. 19.—24. října; Hradec Králové 26.—31. října; Rychnov n. Kn. 11.—15. října; Nové Město n. M. 17. až 22. října; Broumov 24.—29. října.

Společná minister. rada konala se dne 5. října ve Vídni za předsednictví ministra zahraničních záležitostí bar. Buriana.

Státní podpora invalidům a jich rodinám. Císařským nařízením ze dne 12. června 1915 rakouská vláda byla zmocněna, určiti zvláštním nařízením státní podporu invalidům a pozůstalým po vojnech, padlých za války. Novým prováděcím nařízením upravuje se řízení a podávání dokladů oprávněnosti k užívání příspěvků na živobytí a ke státním podporám, jakož i zastavení těchto podpor. Dobu, kdy se podpory mají všeobecně zastaviti, oznámí svým časem ministerstvo zeměbrany. V jednotlivých případech zastaví se udílení podpor dle znění zákona ze dne 26. prosince 1912.

Nová ministerská nařízení v Rakousku zavádějí maximální ceny pro domácí třísloniny, upravují obchod s duběnkami, s dubovou a smrkovou kůrou.

Pomoc Haliči. Haliští politikové domáhají se na vládě, aby se především postarala o opětnou výstavbu zničených budov. Selské obytné a hospodářské budovy mají se stavěti z peněz na úlevu nouze, městské budovy částečně z novového fondu a částečně z daných půjček. Půjčky mají býti splatny v 10 letech po uzavření míru a úroková míra má býti nižší než 5%, proc.

Jedlé letos mají se opravit chrámy; zeměkému výboru má se poskytnouti záloha na opravu škol a dětských útulků. Stavební materiál má se dovážeti bezplatně. Vláda se má postarati o osivo pro jarní setbu, má opatřiti motorové pluhy, aby se pole mohla v čas seřati atd. Vláda projeví ochotu vyhověti většině těchto požadavků.

Rakousko-uherské vyrovnání. Uheraká vláda dala úředně vyvrátiti pověst, že vyjednávání o nové rakousko-uherské hospodářské vyrovnání má býti odročeno. Naopak všichni příslušní činitelé jsou pry za jedno v tom, že tentokrát nutno vyjednávání započít co nejdříve, aby byl v čas upraven pevný poměr mezi Rakouskem a Uherskem, než se započne vyjednávání o obchodní smlouvy s cizími státy.

V Polsku c. a k. vojenaký generální guvernoment přeložil své úřední sídlo z Kielce do Lublína.

V Itálii mají nového ministra námořnictva Corsiho; dle všeho býv. ministr nevalnou činnost loďstva se nezachoval. A v tisku italském proto se napovídá, že se musí v různých odvětvích námořnictva mnoho obnoviti a zlepšiti. Nový ministr má prý bezohledně odstraniti lidi, zodpovědné za čestné omyly, jakož i lidi zbytečné.

Právě vyšlo

PRAVDOU KE ČTNOSTI

Lidová kázání na všechny neděle a svátky roku církevního.

Promluvil a vydal nákl. Politického Društva tiskového v Hradci Králové. (Knihovna Obnovy č. 26.)

Antonín Kaška, děkan v Kostelci n. Orli.

Řada I.

Sbírka o 21 tiskových archůch velké osmerky (stran 886) obsahuje 76 thematických kázání. — (Cena brož. výtisku K 4.60 franko. Odporučovati netřeba — aspoň ne duchovenstvu diecese královéhradecké, které autora po 30 let působení jeho kněžského předobře zná.

Objednávky vyřídí Družstevní knihkupectví v Hradci Králové.

Otázka výživy.

V této době velice zodpovědné stát učinil příslušná opatření proti spekulantům, kteří mají v úmyslu nemírné sebeobohaceni i na úkor lidí zcela nemožných, ba i těch drobných občanů, kteří mimo zvýšenou starost o své rodiny ochotně a poctivě berou na sebe péči o válečné úkony.

Jest však potřeba, aby úřadům při bdělé strážce pomáhal i každý jednotlivec dle své možnosti, aby vládní nařízení se uplatnila plně na všech stranách, ve všech podrobnostech. Není žádným denunciantem, kdo udá záluďného hrabivce k potrestání; naopak ulehčí úřadům záslužnou práci a prospěje širým vrstvám loyálního obyvatelstva, které s tím větší radostí bude válečné úkony podporovati.

čím rázněji bude hájeno proti chytrým chamtivcům!

Aby všude bylo zaopatřeno nutnými potravinami obecnost co nejvzorněji, nutno vystupovati jak proti čachrům výrobců a velkých překupníků, tak proti bezohlednému sobectví zámožnějších konsumentů. Jsou totiž lidé, kteří za každou cenu chtějí se zásobiti největší měrou ihned, nad vlastní potřebu, i když dobře pozorují, že daleko spíše potřebují nakupovati jiní, kteří nejsou zásobeni ničím. Drahotu nevyvolává jen prodáváč, ale velice často i kupující.

Jest úředně dokázáno, že zásoby letošní sklizně obyvatelstvu říše naší i spojenecké německé zcela stačí; proti »vyhladovovací« snaze čtyřdohody sebevědomě a opravdově jsme ohlásili hospodářskou soběstačnost.

Zásoby tedy jsou uspokojující. Proto nyní nastává úkol bděti, aby nebyly zašantročeny nikde ve prospěch spekulantů. Nápadnými se staly tyto zjevy: kdekoli některá městská správa nebo jiná korporace ohlásí, že zakoupí jistý druh potravin, hned se přihlásí celá řada obchodníků, nabízejících veliké množství. Když se však řekne, že se bude za ně platit přiměřeně, když se poukáže na úředně vyhlášené maximální ceny, velkoobchodníci, překupníci, agenti — schovávají se do syslích děr anebo začnou oznamovati, že již pro pozdní přijetí oferty vyprodali jinde a pod. Zkrátka snaha spekulantů jest svěditi potřebné zboží veřejnému trhu v době, kdy konsument budou ochotni zaplatiti nejpřemrštěnější obnosy.

Jakmile se stanoví maximální cena některé potraviny vládou, hned na trhu se jeví takového zboží nedostatek. Proto konsument by měl velice pilně sledovati klikatou cestu těch dodavatelů, kteří dříve hojnost zásob nabízelí a — pojednou se staví, jakoby již neměli na skladě ani za pětku.

Úřady samy vyžadují pečlivou součinnost konsumentů v hospodářské očistě. Na př. v Pešti vrchní městský hejtman vyzval obyvatelstvo, aby podporovalo policii při střežení obchodníků tukem. Obecnost poslechlo a ejhle jaký lov při počátku tohoto měsíce! Přišlo se na veliké zásoby ukrývaného tuku. Finanční úřady hleděly bezohledně spekulovat za pomoci ochotných obchodníků. V obrovských sklepních místnostech jednoho obchodníka bylo nalezeno tolik špeku, že by se jím mohlo zásobiti několik armádních sborů po několik měsíců. Neškodili tak lichváři jak armádě tak obyvatelstvu civilnímu? Ovšem s těmi spekulanty bude naloženo dle zásluhy.

Uherská vláda stanovila maximální ceny luštěnin, což způsobilo mezi spekulanty značný poplach; vždyť ceny stanoveny o polovici níže, než jak překupníci chtěli prodávati. Hrabivci skupili obrovské množství těch potravin proto, aby konsument byli nuceni kupovati výhradně jen z jejich skladů. Nyní počtářským čachrům skláplo. Fazole byly před vládním nařízením za 90 K, nyní však za 40 K, hrách klesl ze 110 K na 50 K. Spekulanti ovšem skupovali za vysoké ceny v naději zisku největšího; proto nyní místo výdělků budou mít ztráty — ale úplně zasloužené.

Patrně, že by drahota byla brzy menší, kdyby sami konsument i úřady čile a upřímně všude spolupůsobili. Ale velmi zhusta takový člověk, který volá po zlevnění nejvíce, tajně kupuje za ceny nejvyšší nejružnější potřeby, aby — je odtrhl od úst lidem daleko chudším. Právě nyní by se mělo dokázati, jak úspěšná byla moderní vlastenecká výchova, jak se osvědčuje národní solidarita při praktické zkoušce. Jestliže však se píše ve větších městech na tisíce živých denunciaci, těžce očekávají aspoň skrovný sebezápor v zájmu celku, jednají-li se o potraviny. I lidé dobře situovaní myslí jen na sebe, ženou se za vlastním ziskem, porážejíce bezohledně své bližní vpravo vlevo. Takovým lidem pak lze děkovati i za stoupání cen.

»Ostravské listy« uveřejnily tento zajímavý obrázek: »Jistý farář poblíže vlárského průmyslu má též polní hospodářství. Na trh do Brumova poslal na prodej krávu s příkazem, aby ji pod 600 K neprodali. Na cestě k městu zastavil fezník honce krávy a nabízel mu za ni 800 K. To bylo sice více,

DEPEŠNÍ ADRESSA: ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚNEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4%, A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ LÍSTKY POŠTOVNÍ SPORITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLÍM, KOKSEM A CEMENTEM

ŽIROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPORITELNY 140.273

nežli pan farář za krávu žádal, ale honec krávu neprodal, nýbrž zavedl až do trhu. Tam uviděl honec své divy. Přistapovali kupci a nabízel jeden více než druhý. Na konec kráva byla prodána za 1400 K. Sněd i více by se za ni bylo stržilo, kdyby honec se byl držel. Lze si snadno představit přilepné představení pana faráře, když mu za krávu místo 600 K přinesli 1400 K. Tolik peněz na své chudé faře dávno neviděl.

Tedy majitel krávy sám naprosto nežádal za krávu cenu přemrštěnou. Ale zcela prostému honci umožnili sami kupující spekulaci velice výnosnou. Tento obrázek svědčí, jak jest potřebí při boji proti drahotě upřímného spolupůsobení všech vrstev obyvatelstva. Drobná a svorná obranná práce dokáže v tom směru daleko více, než udivené výkřiky a kritiky.

Záložna v Hradci Král.,

Janské náměstí č. 163.

Vklady na knížky 4 1/2 %

Vklady vázané výpovědi 4 1/2 %
a vklady střádané 4 1/2 %

Nové vklady (uložené v době moratoria) úrokují se dle dohody a vyplácí se z těchto vkladů obnosy bez obmecení moratoria.

Kulturní jiskry.

Nové výzkumy. Inženýr Rota v Marseillu činil pokusy se strojem, překonávajícím hravě zemskou gravitaci. Stroj se držel nepohnutě ve vzduchu 500—1000 metrů vysoko nad zemí. Unesl i značné zatížení bez použití mechanického motoru. K takovému triumfu jest cvšem potřebí nalézt prostředek k izolování před gravitací, k omezení síly, kterou jest zemská přitažlivost; zdá se, že kouzelný prostředek spočívá výhradně v použití zvláštních vln hertzových. — V Německu již se rábějí telegrafní tyče ze skla; skeinou hmotou se obleje silný kovový drát. Takové tyče ovšem vzdorují daleko lépe nečas a hmyzu než tyče dřevěné. V Coloradu sestaven přes řeku Arkansas most ze silných skleněných kvádrů, jež jsou spojeny železnými nosiči. — Oznamuje se, že provázeno zdarem zřízení bezdrátového telefonického spojení mezi Virginii a Kalifornií ve vzdálenosti více než 2500 anglických mil. Již nyní odborníci prohlašují, že po skončení války bude možno mluvit bez pomoci drátového spojení z Ameriky do Evropy. — V Coloradu byla objevena radiová měřací ložiska, takže cena radia nyní velice značně klesne. — Vyzkoumáno, že střední hvězda Plejád Alkione není ústředním sluncem okolních hvězd; ale její záře a světelnost jest přece 300krát mocnější než našeho slunce. — V Cinvaldě u Teplic objevena bohatá ložiska uranové rudy. Síla rudy obnáší místy až pět metrů.

Sochy, oltáře a j.

provádí absol. c. k. odborné školy
a c. k. umělecko-průmyslové školy

Jan Dušek v Chrudimi.

Národohospodářská hlička.

Třetí rakouská válečná půjčka. Finanční správa mocnářství našeho přikročuje právě k třetí emisi válečné půjčky, aby tím způsobem opatřila sobě prostředky, jichž k dalšímu úspěšnému vedení války, prokázavši v dosavadním průběhu svém tak značnou převahu morální i fyzické zdatnosti našich vojsk nad nepřitelem, nezbytně potřebuje.

Stejně jako tomu u spojeneckého Německa, spoléhá též rakouská správa finanční výhradně jen na finanční sílu svého vlastního obyvatelstva, která při své druhé půjčce válečné tak výmluvným způsobem byla prokázána, a umísťuje proto i třetí emisi válečné půjčky jen na domácí trh. A obyvatelstvo říše bez rozdílu národnosti, sledující s živou účastí vítězný postup našich vojsk a vědomo jsouc si svých povinností, učiní zajisté i tentokrát zádati svému vlasteneckému citům tím, že v dosahu své hospodářské potence sáhnou se v míře co nejvyšší uplácování vyložené válečné půjčky a tím též přímě ospravedlní naději, finanční správou státní do něj kladené.

Vedle účelu půjčky přispěje zajisté též výnosnost její, jakož i výhodnost podmínek uplácovacích k plnému zdaru právě vyložené třetí emise válečné půjčky. V prospektu odlišném na přední straně tohoto listu uvedeny jsou zevrubně podmínky pro subskripci stanovené a vytkeny též velkorysé výhody, jež uplácovací místa — a mezi nimi zejména též podepsaná filiálka Živnostenské banky — uplácovatelům půjčky poskytají. Doporučujeme proto dotýkající se prospektu výše zmíněné před čtenářem, dovolujeme si současně pozvat je s vdově, by subskripce hojně se sáčkali. Přímě přiláčky na pořádku franko zále a event. žádná vysvětlění o chotné zdarma podá

Živnostenská banka filiálka v Hradci Králové.

Skončení vyrovnacího roku Záložny úvěrního ústavu v Hradci Králové. Teprve dne 30. září skončeno bylo vyrovnací stání věřitelů Záložny úvěrního ústavu, trvající přes celý týden a to jak dopoledne, tak i odpoledne u c. k. krajského soudu v Hradci Králové a uvádíme zde přesně cílní výsledek, jež jsme v minulém čísle pouze přibližně uvedli. Při roku tomto zastoupeno bylo 11.172 věřitelů. Kapitál, kterému přiznáno bylo právo hlasovací, činil K 42.076.792.99, takže zákonná tříčtvrtinová většina pohledávek, již bylo třeba, činila K 31.557.594.75. Pro vyrovnání hlasovalo 10.998 věřitelů, kteří zastupovali pohledávky K 38.498.707.33. Bylo tedy dosaženo daleko více než nadpoloviční většiny přítomných a daleko větší než tříčtvrtinové potřebné většiny kapitálu. Většina tato jest tím imosantnější, poněvadž počítají se pohledávky nejenom těch osob, které hlasovaly proti vyrovnání, ale i ty, které — ač vyrovnacího roku se sčastnily — nehlasovaly, jakož i ty, které se sice přihlásily, avšak k vyrovnacímu roku se vůbec nedostavily. Zvlášť pozoruhodná jest také většina co do hlav. Z přítomných 11.172 hlasovalo pro vyrovnání 10.998 hlasů. Kurátor zastupoval při vyrovnání roku 9634 věřitelů s kapitálem K 14.017.883.24. Jest z toho patrné, že kdyby se tyto hlasy nepočítaly, byla by zákonem předepsaná většina taktéž dosažena a značně překročena.

Vyhlaška o soupisu zásob. Na základě § 8. císařského nařízení ze dne 21. června 1915 č. 167 f. z., resp. § 1. cíl. nař. ze dne 7. srpna 1915 č. 228 f. z., nařídilo c. k. ministerstvo vnitra výnosem ze dne 15. září 1915 č. 50.023 soupis zásob obilí, mlýnských výrobků a luštěnin dle stavu ze dne 15. října 1915. Výsledek tohoto soupisu zásob má zjednatí úplně spolehlivý obraz o zásobách po ruce jsoucích a poskytnouti vhodný podklad pro opatření, nutná ohledně úpravy spotřeby. Soupis zásob na rozdíl od soupisu dne 28. února t. r. provedeného nevztahuje se na všechny domácnosti. Zahnuje toliko předně zemědělské podniky, v nichž byl skfizen některý z druhů obilí nebo luštěnin, které mají býti ohlášeny; za druhé všechny živnostenské a obchodní podniky, v nichž obilí, mouka nebo luštěniny se upotřebují, prodávají nebo na skladě jsou; za třetí všechny obce, veřejné korporace nebo jiná aprovisační místa (úřadovny), které následkem nové organizace spotřební mají na skladě zásoby obilí, mlýnských výrobků nebo luštěnin. Soupis zásob děje se ohlašovacími listy, které musí býti k ohlášení povinnými zevrubně a dle pravdy vyplněny a vlastnoručně podepsány. O vyplňování ohlašovacích listů dává vysvětlení poučení na rubu ohlašovacího listu. Vyplněné listy ohlašovací budou dne 16. a 17. října 1915 vlastními orgány vyzdvíženy. Soupis zásob provedou ti, kdož dostavše příkaz od úřadu byli ustanoveni a kteří jsou povinni vyplnit ohlašovací listy dle údajů osob, k ohlášení povinných. Veškeré zásoby buďtež ohlášeny dle váhy v kilogramech; každé jiné udání váhy nebo množství (metrické centy, libry, hektolitry atd.) je nepřipustno. Úřad jest oprávněn provést kdykoli svými zmocněnci (osobami příkazem opatřenými) k přezkoumání učiněných údajů prohlídku v provozovacích, zásobních a jiných místnostech a nahlednouti do hospodářských a obchodních záznamů. Těm, kdož příkazem jsouce opatření při soupisu zásob a přezkoumávání spolupůsobí, buďtež dány všechny potřebné zprávy. Nikdo se nerozpakuj tak učiniti. Ti, kdož příkazem úřadu jsou opatření, sňbili přísězně nej přísnější mlčenlivost o soukromých poměrech a obchodních tajemstvích k jejich vědomosti došlých a je tudíž využití učiněných údajů k účelům zdanění vyloučeno. Upozorňuje se výslovně na to, že: a) opomenuté doručení ohlašovacího listu, b) úředním zmocněnci (osobami příkazem opatřenými) opomenuté vyzvání k ohlášení zásob nesproštuje ani povinnosti ohlašovací, ani trestů, pro její porušení stanovených. K ohlášení povinné zásoby, které nebudou ohlášeny, budou úřadem prohlášený za propadlé ve prospěch státu. Kdo úmyslně zatají v jeho držbě nebo v jeho uschování jsoucí zásoby obilí, mlýnských výrobků nebo luštěnin, bude soudem potrestán vězením od 1 týdne do 6 měsíců, přesahuje-li cena zásob 500 K, tuhým vězením od 1 měsíce až do 1 roku. Vedle trestu ztráty svobody se jevího může býti uložena pokuta v prvním případě až do 2000 K, v druhém případě až do 20.000 K. Kdo údaje při soupisu zásob od něho žádané neučiní ve stanovené lhůtě, kdo odprá zodpovědět nebo nesprávně zodpoví otázku je mu kladené, kdo těm, kteří mají příkaz od úřadu, vstup do provozovacích, zásobních nebo jiných místností, nahlednutí do svých hospodářských neb obchodních záznamů nebo podání zpráv odepře nebo nesprávně zprávy podá, bude soudem potrestán vězením od 3 dnů až do 3 měsíců, nebo pokutou od 20 do 2000 K. Vedle trestu ztrátou svobody se jevího může býti uložena pokuta až do 2000 K. Též může býti vytkena ztráta živnostenského oprávnění.

Církevní věstník.

Kaňský dům v Luhačovicích. Právě se rozesílá prosba p. t. duchovenstvu. Račte si ji dobře všimnouti a — neodmítnouti. Kéž je opravdu poslední!

Ottávní obraz nebo chrám (výzdoba figurální a ornamentální) vymaluje umělec, akademický malíř a propagátor umění církevního, jehož práce schváleny byly nejvyšším bisk. ordinariátem a c. k. zemským konservátorským úřadem, v příštím roce 1916 v diecézi královéhradecké sdarma — pomze za výlohy režijní Laak přiláčka do administrace „Obnovy“.

Za válečného ruchu.

K III. válečné půjčce. Při obrovitím světovém zápase má každý vlastně svůj vlastní válečný náklad. Uvážíme-li, kolik širých krajů jest válkou zpostaveno, zajisté jsme v té příčině ve značné výhodě, třebaže státní synové našeho národa přinášeli rekonné oběti na poli cí a slávy. Proto zajisté český lid i při třetím uplácování na válečnou půjčku osvědčí, že nemáme potažiti za hlavy národy rakouskými.

Na osleplé a raněné vojny, umělé řady, srotky a vdovy, jakož i na nezaměstnané a v nouzi postavené katolické dělnictvo ráčili dále věnovati: vdp. Fr. Janoušek, farář, Vápno 3 K, Jan Haki, domkář, Vápno 2 K, skupina katol. mládeže V. Jesenice místo věnce na rakev svého člena Fr. Nováka 10 K, přebytek od posvícenského mše sv. mládencův a panen v Červ. Hoře 1.60 K. Marie Běžínová, Nový Hradec Král., k učení památky vdp. Ant. Vitvar 4 K. Zaplať Báb — Prosi se o další sbírky, jež zašlete na Zemský svaz katol. Orla v Hradci Králové.

Pracovní strážník klášter Želiv upsal u spořitelny král. města Pelhřimova následující obnosy na válečné půjčky rakouské: na první 26.000 K, na druhou 27.000 K, na třetí 100.000 K. Celkem tedy 153.000 K.

Seznam polních pošt, ke kterým jsou připustny privátní balíčky do 5 kg. 6, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 19, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 29, 30, 31, 32, 33, 35, 36, 38, 40, 42, 44, 47, 48, 50, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 116, 118, 119, 120, 121, 123, 124, 126, 127, 128, 130, 132, 134, 135, 137, 139, 141, 143, 144, 150, 154, 155, 156, 157, 158, 160, 161, 162, 164, 165, 166, 167, 171, 173, 175, 177, 178, 179, 181, 182, 183, 184, 200, 201, 202, 204, 206, 207, 208, 209, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 251, 252, 253, 254, 555, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 319, 320, 321, 322, 323, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 350, 351, 352, 353, 355, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 601, 602, 603, 604, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 630.

Královéhradeckou bankovní jednotu v Hradci Králové doporučujeme co nejlépe při veškerých obchodech bankovních a uhelných. Podporujte při každé příležitosti svůj vlastní podnik.

Zprávy místní a z kraje.

Na oslavu jmenin Jeho císařského a královského Apoštolského Velikemstva, našeho nejmladšího císaře a krále Františka Josefa I. sloužena byla Jeho Excelenci nejd. biskupem královéhradeckým drem Jos. Doubravou dne 4. října o 9.—11. hod. dop. slavná pontifikální mše sv. v katedrále sv. Ducha. Mše sv. sčastnili se v přehojném počtu zástupci církevních, vojenských, zeměpanských a samosprávných úřadů v Hradci Králové sdílcích, fideřtstva a sbory profesorské c. k. vyš. gymnasia, c. k. vyš. reálky, c. k. ústavu ke vzdělání učitelů, c. k. odborné školy pro umělecké zámočnictví, jubilejního měst. dívčího lycea, vyšší školy pro ženskou povolání hospodářskou, ředitele a učitelské sbory obecných a měšťanských škol pro dívky a chlapce, výbory královéhradeckých odborů Červeného a Stříbrného kříže, všech spolků a korporací, jakož i předseda obecního, naplňující velebný chrám do posledního místa. Po slavném Ambrosiánském chvalozpěvu „Te Deum laudamus“ nádherně nealy se šerými klebami ohromnými skoky všm obecním s vroucím nadšením zapěné hymny rakouských národů. Poté zástupci všech výše zmíněných spolků a korporací odebrali se na c. k. okresní hejtmanství v Hradci Králové, kdež do rukou p. c. k. místodrž. rady J. Smutného skládán byl ke stupm Nejvyššího trůna hold nejvroucnějšího blahopřání Jeho Velikemstvu.

Slavnostní akademie ve prospěch válečné péče pomocné a Spolku na podporu chudých studentů. Společné ústavy střední pořádky na oslavu Nejvyššího jmenin slavnostní akademii v Klicperově divadle dne 3. října

4. r. Před plným hledištěm zahájena slavnost živým ob-razem umělecké aranzovaným profesorským sborem reálky a lycea. Kol nádherného poprsí Jeho Veličenstva kupila se mládež etudující, vzdávající hold císaři a králi, za krásné zpěvy rakouské národní hymny a provola- vání slávy milovanému zeměpánu. Poté řízením učitel- ky zpěvu al. Z. Součkové zazpívaly žákyň lycea a hosp. vyší školy Římovské „Hymnus“ s náležitým procítěním za přílehavého a precizního doprovodu kla- vírního pí. M. Šulcové. Do rámce slavnostního večera velmi případně zapadla živá přednáška p. gymn. prof. J. Vrabce „Ze života Jeho Veličenstva“, doprovázená sdělitými obrázky světelnými. Po přednášce vyběhl p. profesor k provolání slávy císaři, což celým hledištěm neděle bylo opětováno. Smyčkový orchestr paedago- gia pod taktovkou p. prof. St. Dobše podal zdařilé vý- kony v několika skladbách, při nichž také v doprovodu routinu svoji osvědčil známý pianista p. JUST. E. Bureš, loňský abiturient gymnasiální. S případným pathosem přednesl žák IV. ročníku obchodní akademie básně Rai- sovu „V den slávy“, načež p. profesor reálky Fr. Teršl zapěl lahodným svým tenorem Novákovy „Moravské písně“, jichž jest dobrým interpretem, jsa moravský Slo- vák, za akurateského doprovodu pí. M. Šulcové. Aka- demie zakončil pěvecký mužský sbor gymnasia, který pod učitelem svým dp. V. Jurkovičem s náležitou ver- vou zazpíval Vognerův hymnus „Vlasti a králi“. Celý večer měl ráz slavnostní, notabily všech kruhů byly zastoupeny; výkony, jichž účastnili se i p. t. členové sborů profesorských, sledovány s pozorností a bouřlivě aplaudovány. Lesku večeru dodali zvláště vzácnou ná- vštěvou Jeho Excelence nejdp. biskup dr. Josef Dob- rava, p. místodrž. rada J. Smutný, p. plukovník Flori- anu, p. starosta města dr. Ulrich, zástupci důstojnického sboru, kléru, úřednictva všech kategorií, profesori a u- čitelé měšťanských a obecných škol se svými řediteli a četné vybrané obecenstvo i z dalekého okolí. Výsledek večera, plně vydařený v každém směru, jest k nemalé cti našich středních ústavů i pořadatelů.

Na oslava památného dne Nejjasnějších jmenin Jeho Veličenstva císaře a krále Františka Josefa usneslo se představenstvo Svazu hospodářských družstev pro kon- sum energie elektrické, společnosti s ručením omezeným v Hradci Králové, vybrati v měsíci říjnu ve prospěch podniků válečné péče (vdovský a sirotčí fond veškeré ozbrojené moci, péče o invalidy a jiné fondy) přirážku ke každé v obvodu Svazu spotřebované kilowattové hodně elektrické energie ve výši 1 haléře. Usnesení to- to užitáno bylo v celém obvodu Svazu s milým po- vděkem.

Usnesení městské rady ze dne 4. října 1915. Na vě- domí byla vzata zpráva p. vlády rady Nováka o zahá- jení akce ve příčině vojenského výcviku mužské mlá- deže ve státi od 16 do 18 let a zpráva o dočasném umí- stění c. k. odborné školy pro umělé zámečnictví v bu- dově c. k. gymnasia. — Schválena byla zpráva Správy elektrických podniků, že umístěny budou v obou elek- trárnách vodočety pro vodní hladinu, a o zvýšení po- platku za vytopení šaten. — Usneseno bylo, aby ob- jednan byl vagon soli a aby zřízeno bylo ležení k oprá- vě reservoiaru na Kozince. — Vzat byl na vědomí výkaz hotovosti pokladni ze dne 26. září. — Schváleny byly různé objednávky.

Městská rada král. v. p. města Hradce Králové zve domobranecy dorost ke cvičení v tělocvičně obchodní akademie na neděli dne 10. října o 2. hod. odp. Dostav- tež se všichni, aby mohla býti zjištěna jména všech cvičenců. — Starosta: JUDr. Fr. Ulrich m. p.

V zasedání c. k. okresní školní rady v Hradci Král. dne 5. t. m. na místo učitelky II. třídy obecné školy v Hradci Králové byla prezentována jednohlavně cih. ses- tra Emerencie Zládková. Učitelkou I. třídy obecné školy v Hradci Králové jmenována slč. Eliška Typitová. Na místo učitelky II. třídy obecné školy v Nechanicích prezentována slč. Terezie Liemertová.

Vyznamenání. Jng. Karel Teinitzer, c. k. poručík u vzatajstva, obdržel od I. armádního etapního velitel- ství jmenem nejvyšší služby „za výborný výkon před nepřitelem“ pochvalné uznání.

České kvarteto bylo dopuštěno na krátkou dobu pře- rušiti svoji koncertní cestu pro ochravnou, prvního hous- listy Karla Hoffmana. V nejbližší době však již zahájí opět své umělecké činnosti a pak dojde ihned ke koncertu v našem městě, k němuž zakoupené vstupen- ky podrží svou platnost. Datum bude oznámeno ná- věstími a v časopisech.

C. k. okresní rady přilnaly a vydávaj peníze jen rá- no dle výnosu c. k. finančního zemského ředitelství v Praze ze dne 19. července 1915 č. 95.874-XVI.

Seznam cen na týdenním trhu v Hradci Králové dne 2. října 1915. 1 hl: brambor 10 až 10.40 K, lašného semene 70 až 80 K, cibule 22 až 26 K, ořechů 24 až 28 K, jablek 8 až 14 K, bramborů 11 až 12 K, švestek 20 až 32 K; 1 q: jahel 140 až 180 K, krup 100 až 120 K, máku 200 až 210 K, otrub žitných i pšeničných 16 K, mrkve 10 až 12 K; 1 kg: másla 5.50 K, vepřového sádla 7.50 až 8 K, tvarohu 60 h, česneku 2.20 až 2.40 K; 1 vejce 11 až 12 h; 1 kopa: zelí 18 až 24 K, kapusty 3 až 4.40 K, drobné zeleniny 1 až 3 K, karfiolu 12 až 16 K, póru 40 až 80 h, celeru 1.40 až 5 K, svazků petržele 3.20 až 4 K. — Přivezeno bylo: hl: brambor 38, cibule 15, ořechů 22, jablek 76, bramborů 52, švestek 25; kop: zelí 40, kapusty 28, drobné zeleniny 40, karfiolu 15, póru 20, svazků petržele 10, mrkve 30 pytlů, podvínčat 236 kusů.

Kulturní. Den nejvyšších jmenin Jeho Veličenstva císaře a krále našeho Františka Josefa t. oslava byl v chrámu Páně sv. Anny slavně. Páni známého odbor-

nika hudebního p. ředitele Josefa Prokopa předneseny byly na kůru tyto vědomě nacvičené skladby: Mše a C- dar od Horníka, „Salvum fac regem“ od Palestrinyho, „Zpěv biblický“ č. 4 od Dvořáka, „Te Deum laudamus“ od Förstra a „Pange lingua“ (Jevie ústa) v harmonizaci řed. J. Prokopa. Sbor chorálnístů chrámových přednesl veškerý uvedený skladby skutečně vzorně, takže jistě namáhavá práce páně ředitele, spojená s jich nacviče- ním, doznala plného uplatnění a u nás pozorných poslu- chačů vděčného ocenění. Přijme p. ředitel k další jeho neutuchající lásce k zpěvu chrámovému mnoho zdaru!

Úvěrní družstvo Eliška

zapsané společenstvo s r. o.
v Hradci Králové, Adalbertinum.

Přijímá vklady na vkladní knížky a účty. —
Úvěry osobní a živnostenské za podmínek nej-
výhodnějších. —
Vkusné střádanky.

Návštěvou v lazaretě v biskupském zámku. Bylo pěkné podzimní ráno, když jsem o pát 7. hod. vystoupila na nádraží v Chrasti. Po příhodinné cestě stanula jsem na nádvoří zámku. Lazaret, zařízený pro šest vojnů, nalézá se v přízemí vpravo, s vyhlídkou do zahrady. Když jsem vstoupila do pokoje, dávalo se na mne šest sněhobílých lížek — prázdných. Po dotazu, kde se ne- mocní nalézají, bylo mi sděleno, že jsou v domácí kapli, kde Jeho Exc. nejdp. biskup slouží tichou mší sv. Za malou chvíli přišli. Šest statných mužů, tvář spokojených, veselých. Zasedla jsem s nimi ke společné snídani, k níž přineseny chutné bílé žemě. Vojnů vždy dostanou po dvou k snídani a svačině. Pak prohlédla jsem si zá- meckou kapli, ve které nalézá se krásný obraz na plátně sv. Jana Nepomuckého. Následovala prohlídka rozsáhlé zahrady, kde na záhonech zářily poslední bar- vy růží. Ve dvou bazénech se červené rybky vesele proháněly. Mezi stromy čiperní kosi se proháněli mezi padajícími listy. V duchu jsem si představovala tu plnou, rozkvetlou krásu léta! Tu jsem chápala slova jedno- ho vojny: „Kdybych tak mohl jít ještě jednou do lazaretu v Chrasti! Tam je krásně! — K posnádávce, obědu a večeri docházejí vojnů do diecéšního domu, který nachází se naproti zámku. K masitému obědu a večeri mají pivo, v neděli a ve svátek dvojit maso. „Tak- hle bych se chtěl mít do smrti“, povídal jeden z mých sousedů. A což ty párky za 20 hal., které pan hostinský vyrábí a které dostávají vojnů k posnádávce! O tako- vých se mi po čas války ani nezdálo! V Chrasti sice mají chleбенky jako my, mají tam nedostatek másla a vajec jako my, ale tam mají tam válečné kuriozity, kte- rých my nemáme. Třeba jako nemocní po čas války v lazaretě se vysířdali, mají pečlivé lékařské ošetření, rodné ubytování a stravování. Budou jistě povždy rádi a s vděčností vzpomínati svého dobrodince Jeho Exc. nejdp. biskupa. — M. Vytlačilová-Polabinská.

Slavnostní akademie ve Smilčích na oslavu jmenin Jeho Veličenstva vyzněla velice důstojně. Začala zdařilou slavnostní kantátou (Fr. Kufil) pro smíšený sbor „Tobě, o králi náš“. Již toto první číslo programu, pre- cisně přednesené, utvrdilo naději, že večer bude vý- znamným požitkem. Nežklamali jsme se! Prolog vlp. J. L. Petráska byl holdem Nejmilostivějšímu císaři a králi z upřímné české loyality plynoucím a vyzněl v jedno- myslné provolání „Slávy“ Nejjasnějšímu zeměpánu. Ně- kolik skladeb jiných: Jaro, Sv. Václave (Bendl), Směs národních písní (Foerster), Hymna rakouských národů (Hayden), velice zdařile provedl sbor 60 zpěváků pod taktovkou obětavého theologa p. J. Vachka. Svoji píli poměrně za krátkou dobu docílil tak pěkného výsledku. Dovedný virtuos na housle a violu dp. Jiří Sahula Alar- da, Verdiho, Labického v programových číslech mistr- nou rukou tak vystihl, že těšil se všeobecné pozornosti a popularitě slavnostního večera. Sl. Pořízková při- spěla přílehavým doprovodem k lahodné souhře. Sl. K. Nováková, chvalně známá pěvkyně, rozvinula ladné tóny svého mezosopránu bravurním přednesem v Ro- manci zebráčky (Meyerbeer) a Cikánské písní Carmeny (Bizet), doprovázena klidným, prochtěným doprovodem mistra na piano dp. K. Vašaty. Vedle zpěvu a hudby u- kázali nám slibní recitátoři sl. A. Pácaltová v melodra- matu Věčnost (Fibich-Mayer) a p. JUC. St. Trojan (Vy- slouželec ve stínu lípy) svoji kapacitu. Neméně krásné byly také ostatní pianové doprovody P. T. účinkujících. Všichni absolvovali svá čísla k všeobecné spokojenosti. Hlavní pochvala byla ovšem nesporně odměnou i těm, kteří účinkovali, i těm, kteří se o uskutečnění celé aka- demie zasloužili. Jeho Veličenstvu poslán od účastníků slavnosti holdovací telegram, adresovaný Nejvyšší ka- binetní kanceláři, který přečetl shromážděným p. B. Bartošek. — Katolická jednota může s hrdostí se dívat na poslední tuto produkci, jež řadí se ke slavnostním večerům prvního řádu. Společnými silami, součinností přátel hudby a zpěvu, doplněná přípravou, zvýšenou o- chotou členů výboru dokázala, že je schopna předvésti prvotřídní programová čísla. Město Smiřice a okolí — ač čas byl příliš nepohodlný — ocenilo snahu. Jednoty: svoji účast na slavnosti všichni P. T. účastníci ú- řadů, samospráva, úřednictvo, spolky, komitety i jed- notlivci osvědčili českou loyaltitu k trůnu. Slavnostnímu dni dodaly příslušného rázu také prapory v zmrklých a hláskách barvách, na každém domě vyvěšené. Úča- stenství na slavnosti sdělil také slov. p. okr. hejtmán Alfred Wessely ze Dvora Králové, ale pro shromou- vichřici nemohl přijet a omluvil se. Morální výsledek večera byl krásný; hmotný, ač sedadla byla skoro všechna vyprodána, mohl být ještě větší, kdyby bylo počasí jen trochu klidnější. Ale jestliže i za tak drsného povětří prostorná dvorana byla skoro zcela naplněna, tím větší čest milým návštěvníkům místním i z okolí.

Malá Svatoňovice — 200letá památka. Řízenecová neděle — den slavnosti, radosti, pobožnosti u nás — takové jsme ještě neměli. Vsdp. kanovník Mnsgr dr. Fr. Šulc svatoňovickou Matku Boží na dějepisném podkla- dě nám představil jako Pannu mocnou. Odpoledne řá- žencovou pobožnost začal důmyslným výkladem mod- litby řízenecové. Toužíme po dalších pobožnostech ta- kového druhu; věhlasnému řečníku vroucně děkujeme. Počasí nemohlo být horší; návštěva bohoslužeb byla mimo nadání dobrá — i účastníkům patří uznání. Po- slední neděle v říjnu a svátek Věch svatých budou dni mimořádných pobožností; chystejme se ještě oslavit Matku Boží dříve, než zima nastane.

Horice. Nejvyšší jmeniny vyzněly letos v důstojný císařský hold školní mládeže. Již v neděli ráno byly mnohé domy prapory ozdobeny a v 9 hod. shromáždil se velký zástup lidí s úřednictvem před radnicí u ba- lustrády, zdobené poprsím panovníkovým a výtval tam přes stálý děstí po celou slavnost. Když veškerá školní mládež se rozestavila, promluvil k ní předseda místní školní rady a starosta, načež následovaly pozdravné promluvy žákyň a žáků. Císařskou hymnu provázel zástup zpěvem a provola slávu J. V. císaři a králi. Když byl ještě ředitel škol promluvil k mládeži, rozešel se po zpěvu národní hymny zástup dětí a zástupcové úřadů a škol odebrali se do zastupující sně, kde složili blahopřání k Nejvyšším jmeninám do rukou c. k. zá- stupce vlády. Večer byla školní akademie, jejížto jednot- livá čísla provedena přes krátkou dobu s uznáníhodnou precizností. V den jmenin slouženy v 9 hodin slavné bohoslužby s asistencí a vykonány modlitby za panov- níka, vojsko a mír. — Životní poměry se v našem mě- stě nezlepšily. K nedostatku másla, jež se vůbec na trhu neobjeví, přistupuje nedostatek brambor. Je význačné, že si lidé maso přivážejí odjinud, dokonce až z Prahy a bude věru třeba, aby zavedeny byly i lístky na maso, jež si za takovýchto poměrů může opatřit, jen kdo má peníze. Ať nesou tíži doby všichni stejnoměrně! Jinak stav zdravotní je výborný; důkaz, že toho trochu mír- nějšího času luxus jest velkou výjimkou i u lidí dobře situovaných, nedostatek u dělnictva a drobných gážistů nemůže již pokračovati. Proto učinili se radikální pří- trž všelké zálučné spekulaci a poskytně se nemejet- ným větší pomoc, títo se zajisté nepřeje.

Bojanov u Chrudimě. Dne 28. září o 3. hod. odp. posvětil vldp. bisk. notář Václav Šafránek krásnou so- chu Božského Srdce Páně. Socha nesena družičkami Krutílovou, Linhartovou, Novákovou a Staninovou v průvodu školní mládeže, mužů, zpěváckého sboru s hud- bou, mnoha družiček, duchovenstva a přehojné účasti věřících z fary do kostela. Po slavném vysvěcení za asistence dp. faráře z Nasavrku Ant. Symona postavena na postranní oltář. Vldp. notář přednesl dojemnou řeč, v níž zdůraznil, že Srdce Ježíšovo je bohaté ke všem, kteří Je vyzývají. Nabádal shromážděný lid, aby prosil Božské Srdce o pomoc v nynějších dobách, u něho že najdou útěchy a posily. Ke konci své řeči zasvětil vše- cky Božskému Srdci. Dojmalo, jak věřící kliče šepotali: „Tvoji jsme, Tvoji býti chceme!“ Zpěvácký sbor, říze- ný p. Jos. Tlapákem, zapěl vložku „Ó Srdce Spasitele“ Ant. Hromádky, hned nato Jana Kolíška „Pange lingua“, poněvadž pod baldachýnem nesl vldp. notář za asisten- ce dp. faráře z Nasavrku Nejsvětější na oltář Božského Srdce, aby se vykonala adorační hodina. Zpívány lita- nie die „Oltáře“. Po modlitbách za zeměpána, vlast, vo- jny a brzký šťastný mír následoval požehnání Santissimi, které takřka topulo v záři světla na oltáři. Za zpěvu „Genitori“ nesena Velebná Svátost na hlavní ol- tář k uložení. Sbor zapěl hymnus „Svatý Václave“ od Jos. Resla. Precisně přednesený zpěv mohutně působil na mysl věřících. Za průvodu hudby zapěna mariánská sloka: „Vypros vůru, naději a lásku!“ — Pobožnost skon- čena; věřící poklekali před oltářem Božského Srdce, aby ještě svoje přání a touhy s modlitbou spojili; ani se jim z kostela nechtělo. Potěšení odcházeli a veřejně děkovali vldp. Šafránkovi za jeho vpravdě otcovskou ochotu, lásku, obětavost a péči, kterou jim krásnými chvilkami adoračních hodin poskytuje. Podotknouti slu- ší, že socha zakoupena z příspěvků dobrodinců chrámu Páně. — Se zvláštní obětavostí slečny Mař. Horníková, Rulíková, Slaninová a Pavla Slaninová rozprodaly 200 kusů odznaků svatováclavských, které k prodeji zaslala „Zemská pomocná válečná akce na výživu vdov a si- rotků po padlých vojnech“. Stržený obnos zaslán hned příslušným místům. — Zvláštní děk všech osadníků ná- leží vdp. faráři z Nasavrku Ant. Symonovi, bývalému zdejšímu kaplanu, který nedbaje na špatné, deštivé po- časí, obětavě přišel, aby se naší slavnosti účastnil. Děk zaslouží zpěvácký sbor, řízený p. Jos. Tlapákem, jakož i P. T. páni hudebáci, kteří obětavě svým uměním k os- lavě Boží přispěli. Kdež jest Božské Srdce odměnou všem!

Čáslav. Oslava jmenin J. Veličenstva konána byla sl. službami Božími v židovském chrámu Páně u přítomnosti zástupců všech vojenských, státních i samosprávných úřadů, členů prof. a uč. sborů a škol- ní mládeže. Pro vojsko konány zvláštní služby Boží, stejně i pro mládež etudující. Město vyzdobeno bylo četnými prapory v hláskách i zmrklých barvách. Slav- nostní nálada patrná byla i v domácnostech společen-

Čáslav. Oslava jmenin J. Veličenstva konána byla sl. službami Božími v židovském chrámu Páně u přítomnosti zástupců všech vojenských, státních i samosprávných úřadů, členů prof. a uč. sborů a škol- ní mládeže. Pro vojsko konány zvláštní služby Boží, stejně i pro mládež etudující. Město vyzdobeno bylo četnými prapory v hláskách i zmrklých barvách. Slav- nostní nálada patrná byla i v domácnostech společen-

Záložna v Hradci Král.

**5½% III. rakouskou válečnou
daněprostopůjčku**

Upisovací kurz 93-60 po srazbě byl procentní provize, tedy 93-10.

**Povoluje půjčky a zálohy k tomuto účelu
za podmínek co nejvýhodnějších.**

ském, jenž nesi ráz jako o zasvěcených svátcích. Na c. k. gymnasiu byla po bohoslužbách pořádána domácí slavnost. při níž ředitel gymnasia p. Al. Pokorný promluvil o významném dni letošních jmenin panovníkových a po zapění národní hymny rakouské a provolání slávy J. Veličenstvu rozdal žactvu pamětní listy, vydané pěti válečné akce potmě. Také na ostatních školách vzpomínalo zvláštního významu letošních oslav vznešeného jména císaře a krále našeho. — Slavnostní akademie na počest jmenin J. Veličenstva provedená v předvečer svátku císařského v Dusíkové divadle měla průběh velmi zdařilý a povznášející. Pořádána byla hudebníky a zpěváky, vybranými z poddůstojnictva zdejší posádky, za ochotného spoluúčinkování několika ochotníků civilistů, řízením obětavého kurátora p. dra O. Svobody. Ač bylo počasí skrz naskrz nepříznivé, přece dostávlilo se do divadla hojně vybraného obecnstva, jež výkony jak hudebníků tak zpěváků bylo skutečně nadchmuto. Zvláště Haydnova virtuosné č. 2 skluzela po každé větě bouřlivý potlesk. Symfonie zahrán byl také sólový part z »Traviaty«. Směs národních písní musila býti opakována, jak obecnstvo uvádělo. Pěkně přednesen byl sbor »Svatý Václave«; vyžadoval by však mocnějšího tělesa zpěvního, aby působil veškerou svou velebnou mohutností. Radeckého pochod, který zakončoval akademii, působil jako vždy, posluchače přímo elektrisoval. Slavnostní večer ten, který jak po stránce morální tak hmotné za stávajících poměrů jistě uspokojil, zahájen byl národní rakouskou hymnou, kterou přítomní vyslechli stoletě. Doufáme, že slavnost tato nebude poslední. Jen by se doporučovalo, aby reklama byla širší a častější a aby též na uměnímilovný venkov nebylo zapoínáno. — Trhové poměry naše zůstávají stále bolestným. Není jediného týdne aby nebylo nových a nových stížností. Bohužel, že ze stížností těchto padají některé i na samy zřízence. Tak co říci tomu, když takový zřízenec nabádá prodáváčky, aby nebyla hltápa a místo 2 K za párků kurbů žádala 4 K, ať prý to panstvo zaplatí; nebo když jiný čím nákupe před stanovenou hodinou trůní. A s těmito jistě odsouzenelnými zjevy podávají si ruce i mnohé dámy, jež přes všechny výstrahy chytají stále prodáváčky na cestě a sliby a přeplácením jim zboží do trůu donést zabírají. Není potůh divu, že při otevření trhu hrnou se o překot všichni k vyloženým potravinám, aby aspoň něco si zaopatřili pro domácnost. Postavení dřevěné bariery před prodáváčkami tu nepomůže. Tu by snad jedině pomohlo pouštění taraketem do obzření a zvláště k tomu zřízené trůnice nebo trůlní dvůra. A co platí o trhových poměrech, to platí o poměrech aprovizačních. Stále ještě jest viděn zástupy žen a děti, obléhající krámy, kde se prodává mouka a chléb, jak po dlouhém čekání se vracejí s prázdnou. Na čí straně jest vna těchto poměrů, rozhodně rozhodovati, abychom snad nezvyšovali nedorozumění. Tolik však jest jisto, komu záleží na tom, aby v obecnství nákupy činícím nebyla živena žehravost, komu jde o to, aby panoval klid občanský, ten musí se přičiniti, aby nezdravota tato byla skončena. Jest to dnes nejdůležitější vlastenecká a loyální povinnost. A stejně sázně třeba přikroiti proti každému svingerantství a potravinami ke prodeji komisi aprovizační dodávám. Známé případy, kde dodána byla obchodníku mouka a ač pytl obsahuje 80 kg, on po rozprodání 40—45 balíčků mouky po 1 kg prohlásil, že již žádné mouky nemá. Uvádíme to prozatím beze jména; budou-li se však případy takové opakovati znova, budeme bož miliardantství takové zřekuvitve pranýřovat, poněvadž on jejich rovná se číste veřejnému pobuřování a nemá právo do zločinů proti bezpečnosti státa.

Úmrtí stoleté starý v Dolní Dobrušce. V pátek 1. října zemřela a v neděli dne 3. října pochována zde byla pl. Magdalena Fischerová, bývalá mlynářka zdejší. Narodila se ve vsi dne 18. srpna 1815. Dosáhla takz. padesátého věku 100 let. Zemřela byla. Sestra zemřelého zemědělského poslanece Šabaty a tetou býv. velitelé polního štábu z Vídně. Dítě, které se takto narodilo, a matka a matka pravoucí. Ze 71 vnuček a vnouček.

častěji se anebo dosud účastní jsou skoro všichni nynější války. Zvláštní bylo, že v Pánu zůstala zachována si bystrou paměť až do konce života. Dovedla vypravovati příběhy, jež zažila ve válkách v celém minulém století, jakož i osudy svých žensků ve válce nynější. Byla dobrou křesťankou a navštěvovala pihně chrám Páně ještě dlouho přes devadesátý rok svého stáří. Sto let svého života věnovala ponejvíce práci a modlitbě: — Odpočívaj v pokoji!

Poděbrady. Proboštem v Poděbradech jmenován vsdp. vikář a farář v Číhoři Ant. Nývlt. V sobotu dne 9. října o 1/11. hod. dop. Poděbrady uvítají svého nového probošta.

Výhodná příležitost - koupě!

**Ozdobte své domácnosti
reprodukcemi uměleckých obrazů!**

Dvořák :

Madona

Johann Bartolich, verheiratet 98 x 98 cm.

Nenapiatý . . . . . K 8—,
v pokročilom rámu . K 20—,
v skvostnom rámu K 30—.

Like:

Hlava Kristova

Zasklený velikost 50 x 50 cm.

Nenapiatý . . . . . K 4.—,
 v pěkném rámu . . . K 20.—,
 v elegantním rámu K 25.—.

**Objevení, pokud jsou ve výhledu, a ne-
možte si užití příležitost koupit tak levné
obrazy umělecké, které by neměly scházeti
v žádném křesťanském domě!**

**Ceny rozložení na bez obalu a porta; obal
včetně ná výrobní cena!**

Objednávky vyřizuje

Družstevní knihkupectví v Hradci Králové, Adalbertinum

Různé zprávy.

**Práva o činnosti tarifního oddělení Ústředny kra-
tovéželezničské. V tarifním oddělení bylo v době od 1. led-
na 1915 až do konce září t. r. (za 9 měsíců) zrevidováno
celkem 70.000 železničních dokladů; počet uveřejněný jest
vyšší, než za stejnou dobu roku minulého, takže obavy,
že bude následkem války snub činnosti tarifního oddě-
lení ne-li zcela zastavit, aspoň značně omezit, uká-
zaly se neoprávněnými. Ústředně se podařilo získati
nové listiny, jež ji revisi železničních dokladů svedly,
které se zvláštní činností vysvětluje. Obnos reklamova-
ných přeplatků, náhrady za škody vst. test proti novému
značně vyšší a dosáhl výše 42000 K (v minulém roce
pouze 15.000 K). Jednou obnos reklamovaných přeplatků
zvyš se proti loňsku na obnos trojnásobný a vyplývá
z této činnosti, že revisi železničních dokladů je
v zájmu každého podniku. Značný podíl mají náhrady
za škody a náklady k přepravě osob a zboží zboží
k přepravě zvířatného zboží považá se nyní poskytné v-
teřných vosa, želež možnost stráž snub odcizení
značně stoupá. Dráhy ručí i při tomto druhu přepravy
za škody vzniklé značným počtem na vaze želež
práva reklamovaných vosa, což se velmi přehlednosti.
Při reklamace rovněž na některé veřejné tarifu a**

vojenských zásilek šlín značnou položku. Vyplacen byl dosud od drah obnos 15.000 K. Ústředna se snažila, aby též různým citelným nedostatkům jízdního řádu, jehož časté změny zavlnly válečné poměry, bylo od-pomoženo. V prvé řadě jednalo se o zlepšení nedostateč-ného spojení s obchodním střediskem země — Prahou — a dráhy uznaly, že tyto snahy jsou oprávněny a roz-hodly se aspoň částečně vypomoci zavedením osobních vlaků v dopravě s Prahou. Okolnost, že dráhy severo-východních Čech jsou přiděleny čtyřem ředitelstvím státních drah, má za následek, že jízdní řád pro tuto oblast jest nanejvýš nepřehledný; aby tento nedostatek byl odstraněn, pomýšlí Ústředna na vydání jízdního řá-du pro severovýchodní Čechy.

Úspěch papežových snah o zlepšení osudu zajatců.
 „Osservatore Romano“ dne 15. září sděluje, že Sv. stolice na prosby vynikajících katolíků francouzských u německé vlády se zasadila o francouzské zajatce válečné, kteří odvetou za umístění německých zajatců válečných v Dahomeji byli dopraveni do bažinat krajiny neukenkirchenské. Nyní vláda francouzská dopravila německé zajatce z Dahomeje do zdravějších krajín severoafriických a vláda německá zrušila tábor neukenkirchenský. Vláda německá oznámila to diplomatickou cestou Sv. stolici a zároveň vyslovila neupřímnější díky za lidumilné sprostředkování.

Pastýřský list kardinála z Hartmannu čten byl s kazateln diecése rýnokolínsk. Pozoruhodné jest toto jeho místo: **«Konečně, milí diecéšané, volám k vám slovy proroka Joela (3, 9): „Sanctificate bellum“, posvěťte válku. Posvěťte se válkou tím, že nutně od vás požadované povinnosti uskrovnění a umlčení, lásky bliženské a spravedlnosti věrně a vytrvale zadostučíníte. K tomu především patří, abyste se vyvarovali všeho pohoršení a všichni ve vzájemné křesťanské lásce břemena války nesli. Také zde platí slovo apoštola: Alter alterius onera portate et sic adimplebitis legem Christi; jeden druhého břemena neste, a tak naplníte zákon Kristův (Gal. 6, 2). Buďtež tedy, jak již namnoze chvályhodným způsobem se děje, sobě navzájem nápomocní nésti břemena války a především se chraňte prokřesťovati se na spravedlnosti tím, abyste válečného stavu používali k nespravedlivému se obohacování na škodu bližního.»** — Právem k velepastýřským těm slovům podotýká **«Kölnische Volkszeitung»**: **«Všem upřímným katolíkům jsou slova ta promluvená z duše a zaslouží si toho, aby s největší horlivostí všude byla uvážena.»**

O úspěchu úspěchů na našem polišší právní dr. Heisterich, že bohatství, jemuž Německo vděčí za úspěch, objímá všechny hospodářsko-technický aparát a záleží především v životní pracovní síle národa. Peníze se při tom potřebsí, ale nepotřebují. Když peníze jdou za hranice, aby nákupem válečného materiálu a potravin byla doplněna nedostatečná vnitřní výroba, tam nepřichází tak lehce zpět, tu nastává vážnutí, které pozorujeme u svých nepřítel. Proto nechť opraví své stroje na peníze a řídí se více naším vzorem; pomůže jim to arci rychle, budou-li se moct napodobit ve výkonnosti zemědělské a průmyslné. Neboť i k tomu je třeba více než prostřavení vytvořením nových okamžiků; k tomu je třeba výchovy několika pokoleí, cviku solidičinnosti vzájemné a železné výchovy — k povinnosti a kázní!

**Zásilku ovoce i tu nejmenší s vědomostí přijmou
nejnešťastnější v Ústředí slepých dívek v Praze-III., na
Kampě. I za každý dárek dívky svým jménem poděkují.**

Opatrovna slepých dítek. V červnu t. r. zemřela sl. M. Glassrová odkázala p. Lud. Seyvalterovi, um. farář, co zakladateli Útluny slepých dívek v Praze III. Kampě, svoji vili o 7 pokojích s přísl. a zahrádkou v Ľubenci čp. 30 výhradně s podmínkou, že jen pro účel slepých smí býti použita, anž by směla býti prodána neb zadána. Aby tomuto přání vzácné zůstavitelky vyhověl a malíčkým slepým dětem od 4. do 8., resp. 10. roku, než jsou schopné ku přijetí do školy nevidomých dítek, o-
patřil nutné ošetření a výchovu a tak pomohl chudým matkám, které často nemají, komu by slepé děcko svě-
řily, když musí pro živobytí, odhodlal se spolek Útluna slepých dívek v Praze zaříditi ve vile té opatrovnu pro malické slepé chudinky. Jelikož odkázaných 5000 K nestačí ani na převodní poplatky a úprava vily většího nákladu vyžadovati bude a spolek v těchto zlých dobách, kdy slepé a choré dívky jsou jako zapomenuty, nalézá se v starosti o útulnu a chorobinec těchto nejnešťastnějších, naklonil se jistě šlechetné srdce dobrodinců, aby i pro tyto nejmenší z nevidomých, které tolik péče a o-
šetření potřebují, zřizena býti mohla tato opatrovna. Přispěvky, jakož i žádosti o přijetí příjmná správa Útluny slepých dívek v Praze-III., Kampa 33. a pokud dary lidumilů stačiti budou, přiznivě je vyřídí.

Povětrnost v říjnu. Theorie prof. K. V. Zengera
předvírá pro měsíc říjen povětrnostní poruchy 14., 15.,
16., 18., 23. a 29. října. Z těchto působí zvýšenou snůh
porucha ze dne 16., nejistější pak porucha ze dne 23.
října. Dle rozdělení povrch vlnění počítati s tím, že na
začátku, pak ve středu a ke konci měsíce bude převlá-
dati nepřiznivě a nestálé počasí. Silná povětrnostní po-
rucha se dne 11. října může se rozvinouti v silnou vla-
koměru. Již okolo 10. října vítr otočí se na jihovýchod
a zároveň teplota vrochu stoupne. Od 11. října dostaví
se vlnitá porucha vskvétého počasí, která porucha až do 16.
října. Se slunným zářivím, později severozápadními
vlnami bude vlnění obzvláště pohnuté. Teplota ovzduší po-
stoupne pod normu a teprve od 18. října vlní se se své
známky blízko se zlepšení počasí. Tlakoměrná stoupne
a vlnitá vlnitá stoupne. Teplota ovzduší stoupne
a vlnitá stoupne. Teplota ovzduší stoupne
a vlnitá stoupne. Teplota ovzduší stoupne

povětrnostní porucha. Od 23. října možno opět očekávat obilné počasí s občasnými srážkami a bouřlivými větry. Poněvadž teplota bude velmi nízká, nejsou na horách první sněhové chumelenice vyloučeny. Toto velmi nepřiznivě a také chladné počasí vytrvá skorem až do konce měsíce. — Falbovy kritické dny připadají dle povětrnostní metody Rudolfa Falba na den 8. a 23. října. Kritický den ze dne 8. října jest prvního řádu, kdežto druhý kritický den má jen podružnější význam.

Všelicos. Dle výkazů předních 10 českých bank stouply u nich vklady za měsíc září o 14.767.474 K. Celkem vzrůst vkladů bankovních pro ústavy české možno v dosavadních 3 čtvrtletích počítati na více než 80 mil. K. Také ze spořitelien českých došli za září velmi užší výkazy. Rovněž i v poštovní spořitelně vzrostly v září vklady. — Letošní srpnová uhelná těžba rakouská jeví oproti loňskému srpnu, prvnímu měsíci války, vesměs značný přírůstek. Těžba kamenného uhlí stoupla o 4,2 mil. q, hnědého uhlí o 3,8 mil. q. — Schůze 3000 věřitelů bank v Nov. Yorku podala protest proti anglicko-francouzské půjčce, prohlásila ji za nemoudrou a nebezpečnou s obchodního a národního stanoviska. — Dle splitského časopisu »Naše Jedinstvo« není v Dalmácii pravých křesťanů více než 500, ale kdyby jich bylo 15.000, jak se praví, nestačilo by to na ten vlašský náter, jaký dán Dalmácii, neboť dle něho musil by soudit každý, že v Dalmácii ze 700.000 obyv. je aspoň 400 tisíc Vlachů. — Recko-katolický biskup v Přešově, Št. Novák, zapověděl ve svém pastýřském listě pro budoucnost používání cyriliky ve školách své diecese, čímž má být podporována vlastenecká výchova a kulturní pokrok Ukrajinců. — Polní sedá barva uniforem německého vojska zůstane i pro mír, poněvadž znamená značné zjednodušení a zlacnění. — Na bojišti padlý rolník z Vrdů u Čáslavě, Jaroslav Čech, odkázal ve své závěti 10.000 K Ústřední Matici školské. — V Madridě zemřel argentinský milionář Eduardo Romagnero odkázal biskupům v Madridě, Barceloně a Buenos-Aires 170 milionů. Do dědictví je zahrnuto 16.000 hektarů polí v Argentině a celé čtverce domů v Buenos-Aires. Ve Španělsku a v jihoamerických republikách je mnoho dobročinných ústav, které při různých revolucích proti vládi zakladatelů byly zrušeny. K oživení jejich mají sloužiti odkázané miliony.

Praktikanta ze střední školy

přijme

Družstevní knihkupectví v Hradci Králové.

Stylomalba

E. Škarda, Brno,

umělec. dává první řadu
hotoví a dodává obrázkové
etna. V každém slohu a
provedení, od nejjednoduš-
šího vzoru do nejobo-
hatější figurální, hotoví
akromalby figurální, hotoví
praven vlnabou mase-
kaménkovou pro facady, oi-
tátní obrazy, náhrob-
ky atd. a nejkrás-
saručením umělece-
ho a odborně dokona-
lého provedení.

Rozpočty ochotně a zdarma.

MED

český, se zárukou neporušenosti, z letošní snůšky
obvlněně výherní má celoročně v levné ceně
na skladě

JOS. JELÍNEK,
člen Zemského Ústřed. včelařského spolku
v Hradci Králové.

Spořitelna Králohradecká přijímá přihlášky na třetí 5½% rakouskou půjčku válečnou

při kursu 93'60, s náhradou půl proc. — '50, tedy 93'10.

Výnosnost uložení peněz ve válečné půjčce odpovídá 5'91 proc.,
přihlíží-li se k tomu, že po 15 letech za nyní splacených K 93.— plných
K 100.—, docela 6'41 procenta, takže výnosnějšího uložení ne lze si
představit.

Ve prospěch
Svatováclavské Matice školné.

Uznáný za nejvýhodnější a nejlevnější ná-
kupní pramen v Rakousku veškerých

kostel. paramentů

prádla, praporek, přikrvek, koberců a
keřového náčiní ve výrobech nejstaršího
závodu v Čechách, c. a k. dvorního dodavatele

Josefa Neškudly

v Jablonném n. Orlicí č. 86.

Tisíce uznávacích referencí a doporučení. —
obrázkové ceníky, rozpočty, vzory a hotové zboží
k výběru franko.

Bez velkoměstské rezie ve vlastních dílnách a
domech, levné pracovní síly na veškeré, čím levnější
ceny až o 20%, než všude jinde.

Jabl. 100 let. trvání a 40 let. vlastní činnosti.

Adresování vždy dovolné se vyprobuje.

Místo hospodyně

přijme intel. slečna

buď na faře anebo u dp. katechety. — Čtené
dotazy pod značkou »Služba 28« do admin. t. l.

Objednáme Vám

veškeré potřebné knihy a časopisy. Neu třeba
objednávat jinde, obsloužíme Vás též vzorně.

Družstevní knihkupectví a nakladatelství
v Hradci Králové, Adalbertinum.

DRAŽBA

v Obeoní zastavárně
králohradecké

odbyvat se bude v místnostech zastavárny
v sobotu dne 23. října 1915
(začátek o 9. hod. ranní)

na veškeré zástavy,

které až do konce měsíce května 1915
propadly. (Dle c. k. místodržitel. výnosu
ze dne 10. března 1915.)

Zástavy do dražby propadlé možno
ještě před dražbou ve čtvrtek dne 21.
října 1915 do půl 1. hodině odpolední
pouze u pokladny zastavárenské sroko-
vatí nebo vyplatiti.

Neprodají-li se veškeré zástavy, odbyvá
se druhá dražba dne 30. října 1915.

Po 14 dní před dražbou čítá se mimo
úrok ještě dražební poplatek z pro-
padlých zástav a sice 2 h z 1 koruny.

V pátek před dražbou a v den
dražby se neúčtuje.

Správní odbor zastavárenský.

Veledůstojnému

duchovenstvu a

slavným patronátním

úřadům dovoluje si depo-

zitovati veškeré kostelní nádoby a

náčiní a to: monstrance, kalichy,

oběti, nádobky, paténky, pacifikály,

svícny, lampy, kaditelnice, kroupky

atd. své vlastní výroby, předpisům

církevním vyhovující. Staré předměty

opravuje v původní intenci a

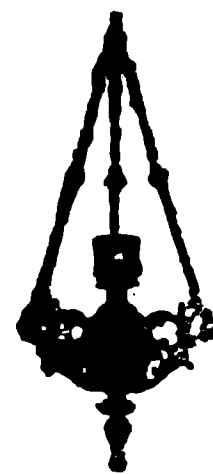
v ohni slatí a stříbí nebo proti do-

platku za nové vyměňuje. Hotové

předměty neb výkresy zasílá nau-

kázku franko bez závanosti koupě-

že se pošli poselství. Před roční.

Shled veškerých státek a stříbrných blonot, jako: řetězů,
madonek, křížků, prstýnků, náramků atd. u Notářské
průmysl, tabulky, jídelní náčiní ze stříbra pravého
i čínského vždy na skladě.

Staré slatě, stříbro a dráhobany kupuje se nejvýhodněji.

JAN STANĚK,

pašir a ciseleur

Praha-I-979., ul. Karoliny Světlé, č. 12. n.

Přilepěný snímek c. k. zemského trestního soudu.

Paramenta.

Ignáce V. Neškudly syn

(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)

(bratr P. J. Neškudly, farář ve Výprachticích)

doporučuje P. T. veledůstojn. duchovenstvu

svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

všech kostelních paramentů,

spolkových praporek a keřového náčiní.

Ceníky, vzorky i roucha hotová na ukázk

se na požádání franko zašlou.

Podporujte náš podnik.

Družstevní knihkupectví a nakladatelství
v Hradci Králové, Adalbertinum.

Jan Horák,
soukenník

v Rychnově nad Kněžnou

zasílá na požádání vždy

dle roční sezony kolekce

nejnovějších druhů pravých

vlněných látek

své vlastní výroby, jakož i tu i cizozemských.

Četná uznání zvláště z kruhů vele-
důst. duchovenstva svědčí o poutivé ob-
sluze mého ryze křesťanského závodu za
dobu více než třicetiletého působení.

Učiňte, prosím, malou objednávku na
zkoušku.

Též na splátky bez zvýšení cen!

Volejenné látky na taláry.

OBNOVA

Číslo 42.

Předplatné na čtvrt roku 2 K 50 h
na půl roku 5 K —

V Hradci Králové, dne 15. října 1915.

Inserty počítají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XXI.

Pozvání k upisování

III. daněproště 5 $\frac{1}{2}$ % rakouské válečné půjčky, splatné dne 1. října 1930.

Subskripce počíná dne **7. října 1915** a končí v sobotu dne **6. listopadu** o 12. hodině polední.

Pro upisování platí následující podmínky:

1. Cena upisovací činí 93.60%, včetně 5% úroku z kusů, od 1. října 1915 až do dne splacení.
2. Upisování děje se pomocí přihlašovacího formuláře, který možno obdržeti zdarma u podepsané filiálky **Živnostenské banky v Hradci Králové**, aneb bez použití přihlašovacího formuláře asi v této formě: »Na základě vyhlášených přihlašovacích podmínek upisuji nominále K..... 5 $\frac{1}{2}$ %, III. rakouské válečné půjčky a zavazuji se, že ji převezmu a splatím dle přidělení. — Zároveň splácím v hotovosti (skládám v cenných papírech) K.....« (podpis a čitelná adresa). Každému upisovacímu místu je se schválením finančního ministra vyhrazeno, aby mohlo určit výši obnosu každého jednotlivého přidělení.
3. Přidělení stane se co možno ihned po uzavření subskripce, o čemž upisovatel bude uvědoměn.
4. Kupní cena při upisování do K 200 — budiž zapravena hned při přihlášce plným obnosem, při úpisech vyšších budiž splaceno při přihlášce 10% ceny jmenovité, dne 6. prosince 1915 a 5. ledna 1916 po 20%, 5. února 1916 25% a 6. března 1916 zbytek upisovací hodnoty.
5. Na přihlášky na určité dílčí úpisy půjčky může se bráti ohled jen do té míry, pokud je to dle uvážení upisovacího místa přípustno.
6. Převzetí musí se státi u téhož místa, u kterého došlo k upisování.
7. Až do vyhotovení definitivních podílů vydají se upisovatelům na požádání prozatimní listiny, jichž výměna za definitivní kusy stane se bez připočtení poplatku za výměnu u téhož místa, u kterého vydány byly prozatimní listy.

Rakousko-uherská banka a Válečná půjčková pokladna poskytnou proti složení obligací válečné půjčky, případně jejich prozatimních listů jako zástavy na půjčku na úrok o 1/2 % menší, totiž dle současné oficiální eskomptní úrokové míry. — Tato výhodová úroková míra zůstane na dobu nynějšího privilegia Rakousko-uherské banky, t. j. až do 31. prosince 1917, v platnosti. — Zmíněné dva ústavy poskytnou půjčky dle současné oficiální eskomptní míry též na jiné u nich zastavené cenné papíry, pokud obnos, jenž má býti vyzvednut, prokazatelně slouží k splacení částky upsané na základě tohoto pozvání. — Pro prodloužení takové půjčky bude rovněž povolena výhoda zmíněné míry úrokové, a sice do 31. prosince 1917.

Na požádání zajistí se při poskytnutých půjčkách v hořejších termínech k uplacení místo současné eskomptní úrokové míry pevná úroková míra 5% p.a. až do konce 31. prosince 1917.

K zaplacení půjček, které v hořejších termínech ke splacení u Živnostenské banky filiálky v Hradci Králové přijaty byly za účelem upsání této válečné půjčky, budou poskytnuty Rakousko-uherskou bankou a Válečnou půjčkovou pokladnou nové zápůjčky na pevný úrok 5%, a prodlouženy za tohoto pevného úroku až do 31. prosince 1917.

Válečná půjčková pokladna jest zmocněna, na základě § 6. bod 3. cis. nařízení ze dne 19. září 1914 ř. z, čís. 248, se zřetelem na zásady ohledně hospodaření s penězi, jež jsou předepsány v uvedeném císařském nařízení, také na zástavu hypotekárních požadavků, které zákonitou jistotu mají, půjčky poskytovat.

Upisovací přihlášky řizeny buďtež buď přímo aneb prostřednictvím místních spořitel a záložen na

Živnostenskou banku filiálku v Hradci Králové.

**Velmi výhodné a naprosto bezpečné srovnání kapitálů
státní vkladní knížky, vkladní účty a 4 1/2 % dluhopisy živnostenské
banky, jež možno obdržeti u pokladny**

ŽIVNOSTENSKÉ BANKY FILIÁKLY V HRADCI KRÁLOVÉ,

**• která provádí i veškeré ostatní bankovní transakce
• za podmínek co neivýhodnějších. •**

K třetí válečné půjčce.

S vítězstvím vojska rakouského zvítězí i náš národ a jiní Slované v této říši, kteří tak mocně při houževnatém zápase spoluprobí.

Vítězství rakouské také zabezpečí naši hospodářskou državu proti nejrůznějším ofesím. Obchodní, průmyslové a zemědělské poměry naše jsou s touto říší tak mnohonásobně spjaté, že je-li triumf rakouských praporů nám zaručuje další utěšený rozvoj.

Proto nechť každý loyální občan se vši ochotou upisuje dle své možnosti! Jestliže upisují bojné velcí boháčci, zajisté tak činí v neochvějné důvěře, že netoliko o nic nepřijdou, nýbrž že ještě na půjčce vyzískají. Jejich ochota tedy budiž mocným povzbuzením i pro ty, kteří mají majetku méně.

Předsednictvo strany katolické národní a československé strany křesťansko-sociální na Moravě vydalo toto provolání:

Naše říše, v níž má od staletí vlast a domov i český národ náš, potřebuje v této velké a těžké době účinné pomoci a součinnosti všech. Historická věrnost k dynasti a říši a vděčnost k statečné armádě, která svou krví a životy nám tak drahými chrání celistvost říše a hrdinně obhájila země naši užší vlasti od bezprostředních pohrom válečných, nás ve svědomí zavazují, abychom i my všichni přispívali ke konečnému čestným a trvalým mírem korunovanému kýmžnému úspěchu. Nejlépe nyní přispějeme k tomu, když co nejúčinněji se účastníme upisování na třetí válečnou půjčku. Je to naší povinností k císaři a králi a k státnímu celku, ale i povinností k vlastním našemu národu. Plněním všech povinností zvláště v době tak těžké dáváme záruku a hájíme zároveň nejlépe a nejvýhodněji nezadatelný nárok na svatá práva svoje národní a přispíváme k lepší budoucnosti svého národa. Voláme proto ke všem věrným lidem českým, aby ve velké době ukázali se velkými v obětavosti, velkými v plnění povinností a velkými ve vděčnosti k armádě a zvláště k nezapomenutelné svaté památce našich synův a bratří, kteří obětovali v těchto světových zápasech své mladé národní životy. Upisujte plně všichni válečnou půjčku, dívejte se na události s hlediska vyššího, neďte na denní starosti a trudy, často i nepřítomnosti, číňte tak v zájmu státu, v němž vidíme záruku své budoucnosti, a tím i v zájmu našeho českého národa.

Slova této výzvy výmluvně apelují na patriotický cit všech našich. Čím ochotněji pro čas krátký i těžší břemena se uvolíme nésti, tím dříve také dokonalý úspěch válečný nám zabezpečí naše práva, trvalý mír a klidný rozvoj všech našich podniků.

Upisujte tedy horlivě!

Průběh války.

Bojiště východní. Na frontě baličsko-volyňské odehrávaly se vážné boje. Sem Rusové soustředili hlavní své síly a útočili jak obyčejně v masách. Linsingenova armáda statně dělila útokům a tlačí Rusy zpět na řeku Horyn, k železniční Rovno-Sarny. Bezúspěšnými byly ruské útoky v prostoru u Olyky, na půl cesty mezi Luckem a Rovnem. Dále na jih kolem Klemence, Nov. Alexince a západně od Tarnopole zastavila ruské útoky armáda Bothmerova. Také východně od ústí Strypy do Dněstru, i na bezprostředních hranicích pokusili se Rusové o průlom, ale vše bylo marné. Není pak divu, že počet zajatých Rusů na této frontě stoupl na 7.000. Východně od Baranoviče a u Dvinská jsou boje ustáleny. Na západní frontě se Rusové pokusili o průlom u Brest-Litovsku, ale i zde byli zastaveni armádou Hindenburgovy.

Na západním bojišti sice útoky Francouzů neustaly, ale nebyly úporně opakovány, neměly úspěchu. Podnikli je zejména severně od Arrasu, na frontě Souchez-Neuville a zvláště houževnatě bylo bojováno v Champagai, kde Francouzové byli odrazeni a citelnými ztrátami.

Italské bojiště. V pohraničních horách pásmem ofenzíva italská uvádla na dobro. A ani níže nepouštějí se Italové do větších bojů. Jem u Fielgereuthu, u Doberdoby a Tolminu dochází střídavě k menším bojům, které zůstávají pro Italy stále bezvýslednými.

Srbské bojiště. Dne 9. září dvě spojenecké armády pod maršálkem Mackensenem překročily Sávu a Dunaj a zmocnily se společně Bělehradu. Útok pokračuje na celé frontě, to jest jižně od Dunaje, Sávy a na dolní Drině. Rakouské vojsko, probíjovavši se Bělehradem, dobylo jižně od města vrhu Liparu a Laudonových opěvnění. Spojenci obsadili všechny výšiny kolem Bělehradu, takže ovládají tu přechody přes řeku. Německé voje dobyly pak Smedereva a zahnali Srby na Požarevac. Dosud ztratili Srbové 52 děl, přes 2.000 zajatých a krvavé jejich ztráty jsou veliké. — Dle zprávy ze dne 13. října zahlnala naše vojska Srby z několika zákopů na dolní Drině a jižně od Bělehradu vyrvána jim několik opěvních bodů. Silnice Požarevac-Gradište jest jižním směrem překročena.

Na Balkáně. Bulharsko skončilo mobilizaci a čtyřdohodou vyslaní opustili již Sofii, když se Bulharsko nepodrobilo rozkazům ruským. Král Ferdinand jmenoval ministra války Jelova vrchním velitelem armády v poli, ministrem války jmenován gen. Najdenov a ministerský předseda Radoslavov převzal také ministerstvo zahraničních záležitostí. Ruské ultimatum způsobilo, že i strany protivné postavily se vládě po bok, takže vláda má dnes v sobě plně bezpěchnou většinu. — Ministerský předseda řecký Venizelos podruhé musel se poděkovati, ješto okamžik stranil čtyřdohodě a král Konstantin rázně zaujal stanovisko neutrální, v němž ho podporuje nové ministerstvo. — Zajímavým v čele, skládající se z pěti bývalých ministerských předsedů. Ovšem Řecko také mobilizuje. — Tisk čtyřdohody dokazuje, že by se mělo Srbsku pomoci, ale nikomu se do toho nechce. A Itálie, jakoby nealyšela rady spojenců, že by se měla Srbsku poslati pomoc.

Ba dokonce italská vláda zakázala, aby se prováděly projevy sympatií pro Srbsko. — Rumunsko hlásá rovněž neutralitu dále. — Zprávy o vylodění velké síly anglofrancouzského vojska v Soluni zvrhly se na 28.000 mužů. — Dle posledních zpráv Bulharsko 12. října ráno vypovědělo Srbsku válku. A ještě téhož dne Bulhaři napadli Srby u Kajaževace. Ten leží 40 km severovýchodně od Niše na řece Timoku, 20 km na západ od hranic bulharských.

Politický přehled.

Nejvyšší vlastnoruční listy o společném znaku Rakousko-Uherska. Nejvyšší vlastnoruční list ministru zahraničních záležitostí: Milý barone Buriane! Chtěje se postarat o používání státoprávního poměru vyhovujícího znaku při společných zařízeních rakousko-uherského mocnářství, rozhodl jsem se, společný znak, sestávající ze znaků Rakouska a Uher, známem Mého domu spojených, stanoviti podle výkresů, které jsou i s heraldickým popisáním přiloženy, a ukládám Vám, abyste nařídili, čeho dále je potřeba o používání nového znaku u společných úřadů a v pohraniční službě. Ve Vídni 11. října 1914. Burian v. a. František Josef v. a. — Druhým nejvyšším vlastnoručním listem vyrozumívají se předsedové ministerstva hr.

Stürgkh a hr. Tisza o Nejvyšším vlastnoručním listě, jenž byl zaslán bar. Burianovi. Vedle toho vydal panovník vlastnoruční list hr. Stürgkhovi a hr. Tiszovi, jímž se zavádí nový odznak a stanoví se jeho používání. Kromě toho, zvláštním armádním rozkazem oznámil panovník vojsku a loďstvu, že se zavádí nová vojenská standarda, prapor a vlajka, jež dle vůle panovníkovy mají vyhovovati spojení států v monarchii tak, jak se stalo pragmatickou sankcí.

Společný znak stanoví se nyní ve dvou kategoriích, »střední« znak (I) a »malý« znak (II); sestavení »velkého« znaku vyhraňuje se době pozdější. Za tím účelem spojují se vedle sebe postavené a v sobě úplně uzavřené znaky států v monarchii nerozlučně spojených Rakouska (B) a Uher (C) — k nimž oběma ve středním znaku připojí se znak země Bosny a Hercegoviny až do úpravy jejich státoprávního postavení v monarchii — známem Nejvyššího rodu (A) štýty přečnívajícím a kolanou řádu zlatého rouna obepjatým a heslem »Indivisibiliter ac Inseparabiliter« (nerozlučně a neodlučně), vzatým z pragmatické sankce.

I. Znak střední je sestaven ze středních znaků v obou státech monarchie stanovených a jejich koruna ze štítů každého tohoto znaku tím způsobem, že spočívají na zlatém ornamentě, kterým jest provizura stuha s heslem, a že mezi nimi jsou umístěny také tři nejvyšší záslužné řády. A. Znak Nejvyššího rodu jest na štýtu obou států Rakousko-Uherska položen tak, že oba přečnívají, jej sama však převyšují historické koruny obou státních znaků: rakouská koruna císařská a svatá koruna uherská. B. Znak země rakouských na pravo postavený obsahuje čtyři na sobě položené štýty: zadní (d), hlavní (c), střední (b) a srdcový štít (a).

H. Malý znak je utvořen v téže úpravě jako štít střední, jsou však vypuštěni štítůni a záslužné řády, z malých znaků států rakouského (B) a uherského (C), spojených známem Nejvyššího rodu panovníckého (A) a stuhou nesoucí heslo. A. Znak Nejvyššího rodu panovníckého zůstává zde úplný jako ve znaku středním. B. Malý znak rakouský záleží ze zlatého štítu, na kterém je černý dvouhlavý orel, mající na obou hlavách královskou korunu, se zlatými drápy, který v pravém drápu drží meč a žezlo a v levém říšské jablko. (Symbol důstojnosti císařské.) Na prsou orlových spočívá červený srdcový štít, přes nějž je položeno stříbrné břevno. (Rod rakouský.) Na štítě je postavena rakouská koruna císařská.

Jmenovanými listy panovníkovými stanoví se 1. nový společný znak pro celou říši rakousko-uherskou; 2. nový znak pro západní část monarchie, které se tím dostává nového názvu »Rakousko« na místo dosavadního názvu »Království a země na vídeňské říšské radě zastoupené; 3. doplňuje se znak země koruny uherské. Dva zemské znaky, dahnatský a bosensko-hercegovský, umístěny jsou na obou znacích státních, rakouském i uherském, a sice proto, že jejich státoprávní poměr k oběma státům není dosud definitivně stanoven. — U společného vojska a loďstva musí se nyní užívatí prapců a vlajek, na nichž budou vedle sebe zobrazeny znaky obou států. Společného znaku monarchie nařizuje se užívatí na listinách společné vlády a na konsulátech a budovách diplomatických zástupců monarchie v cizině. — V úředním výkladu se praví, že nově sestaveným známem vyjadřuje se státní jednota rakouských zemí a pevné státoprávní složení těchto zemí v jednotném státě rakouském. Tak celému světu má se ukázati zřejmou nedílnost a nerozlučnost dualistické monarchie.

Arcivévoda Ludvík Salvátor zemřel 12. října na svém zámku v Brandýse n. Labem. Narodil se 4. srpna 1857 ve Vídni. Zanechal arcivévoda, vypravěč, cestovatel, proslul jako zeměpisec a etnografický spisovatel. V mládí svém oddal se

zvláště studiu přírodních věd; vedle toho studoval též horlivě nejen jazyky klasické, nýbrž i téměř všechny moderní, jakož i arabštinu, a obíral se stále kresbou a malířstvím. Na vlastní parní yachtě navštěvoval všechna moře světová. Knihy arcivévodovy, vesměs nádherně ilustrované, s bohatými mapami, tištěny byly z valné části pouze v omezeném počtu na štedré dary. Pro četná díla arcivévodova pracovali i čeští umělci krajinářů a rytec.

O Rakousku vydal brožura náměstek zemského hejtmána v Solohradsku, dr. A. Stölzel. Dr. Stölzel je pro společné hospodářské území naší říše s Německem, pokud je připouští úplné zabezpečení státní neodvislosti a v takové míře, aby slabší produkce byla chráněna, ale nikoliv na úkor spotřebitelů.

Dr. Stölzel jako rakouský Němec dodává ještě: »Hledíme do budoucnosti s klidnou myslí, věříme v rakouskou státní myšlenku, jako v ni mají a mohou věřit také jiné národnosti. My rakouští Němci nechceme nikomu uloupit právo nebo národnost, nechceme panovat, chceme jen, abychom mohli podat důkaz, že jsme stejně dobří Rakušané, jako dobří Němci.«

Rozčlenění v Anglii a ve Francii. Ježto čtyřdohoda nadobro pohořela v Bulharsku a ani Řecko nedalo se vyprovokovati k podpoře zájmů jejich, obrací se tisk anglický proti zahraničnímu úřadu a jeho hlavě siru Greyovi. Jest prý v zájmu národní cti a bezpečnosti, aby Grey odstoupil a zahraniční úřad byl zreorganisován, ježto diplomacie anglická úplně selhala. Také francouzský ministr zahraničních záležitostí Delcassé po nezdařech na Balkáně dostal stinnou nervosu a neřídí se.

Také už požádal za propuštění; žádost ta byla přijata.

Změny v Rusku. Ministr vnitra kníže Ščerbatov odstoupil a nahrazen byl Chvoštovem. Také vrchní prokurátor Sv. synodu Samarin odstoupil. Zároveň upadl v nemilost dlouholetý důvěrník carův mlich Rasputin a poslán na Sibiř. — Ščerbatov byl jednou osobností v ministerstvu, ježž umírněné liberální stanovisko jest známo. A Samarin jest čestnou osobností konservativního smýšlení v západoevropském smyslu. Obě tyto změny považují se za nesporný úspěch reakčního směru v Rusku.

Záložna v Hradci Král., Janákové náměstí č. 162.

Vklady na knížky 4 1/2 %
Vklady vázané výpovědi 4 1/2 %
a vklady střídané 4 1/2 %

Nové vklady (uložené v době moratoria) úrokují se dle dohody a vyplácí se z těchto vkladů úroky bez obmecení moratoria.

Současná česká politika.

V kruzích nejvlivnějších politiků našich a v listech, které jsou pokládány v našem národě v příčině domácí politiky za směrůdné, ozvaly se v nynější mimořádné době náhledy velice významné.

Uveřejňujeme zde aspoň některé názory jako historické dokumenty velice závažné.

Deník »Union« v článku nadepsaném »Nová orientace české politiky« dovozuje: »Existence a blahobyt našeho lidu může být jen tehdy považován za zabezpečený, když mocnářství se podaří ubrániti se všem zlomyslným a závislivým nepřátelům, kteří obklopují jeho hranice. My Čechové, jsouce po mnoha století spojeni s mocnářstvím a jeho osudem, prožívající neochvějně s mocnářstvím štěstí i neštěstí, nemáme možnost jinak mysliti, a pouze blázen nebo zločinec na svém lidu mohl by se zanášeti a hrát jinými myšlenkami. Snaha po splnění našich národních a politických ideálů nemůže nás nikdy zavést za hranici tohoto přesvědčení. To nemůže se ani po válce změnit. Dobrý Čech byl a zůstane dobrým Rakušanem i tehdy, když časem zařízení a tendence jednotlivých vlád a systémů potíral a odmítal.

My musíme veřejně a bez bázně jako dobří, svůj národ vřele milující vlastenci přiznávat se ke

státu, k němuž náležíme. Musíme každý zájem tohoto státu prohlášovati veřejně za svůj, musíme ho hájiti a zastávati. V tom nemáme se činiti žádné stranické rozdíly. Bylo by osudno, kdyby se někdo domníval, že podobný cit mohl by býti přivoděn slovanským citem. Na příklad nesmí existovati žádný slovanský cit, který by byl silnější než český cit. My, dobří Čechové, ctíme jsme dobře slovanský, a co žádný náš český cit, žádný náš český rozum nemůže ctití a tomu rozuměti, k tomu nemůže nás přiblížiti žádný slovanský myšlení a cítění.

Náš celý historický a kulturní vývoj dal nám kulturní stanovisko, které se liší a je vzdáleno od vši ostatní slovanské kultury. Naše kultura je našim zeměpisným a historickým vývojem zcela západní, a pouze s Poláky máme jisté příbuzné vztahy, ježto i oni ve svém historickém vývoji stáli neustále pod silným vlivem sousední německé kultury a byli tím více k ní přitahováni, čím více je musila odrážeti z národních důvodů kultura jiného souseda, slovanského. Skutečně je náš celý život skrz naskrz domorodě český, národní slovanský, a nám je národní a kulturní život všech ostatních slovanských národů právě tak cizí a zajímavý, jako asi Němcům. Bohudík, byli jsme vždy sebevědomí a dosti silní, abychom nepřijali nic cizího, jak často to nalézáme u menších slovanských balkánských národů, i když stali se státně samostatnými. Přes všechnu státní samostatnost nemohli se nikdy kulturně tak samostatně vyvinouti a jejich politické, kulturní a hospodářské tvoření žilo a žije hlavně z vypůjčeného, byť i ze slovanské ciziny, a při tom je i státní samostatnost slovanských zemí na Balkáně pochybnou, na příklad v příčině Srbska po zkušenostech posledních let, které byly učiněny ve válečnému roce, sotva může býti kladně zodpověděna. Když stát na rozkaz jiného musí vésti války, zitra uzavřít mír, dnes anektovati, zitra dobyté vykliditi nebo odstoupiti a vždy bez ohledu na vlastní státní, politické a hospodářské zájmy, tu zajisté nemůže se mluvit o státní samostatnosti. Náš hlavní zájem v každém ohledu, v každém způsobu odvrací nás od takového nebo podobného vývoje.

Chceme zůstat Čechy za každou cenu, v každém případě, a klidný vývoj češství je zaručen a zajištěn pouze v mocném, na všechny neodvislém Rakousku. Každý, kdo jest prost politické a národní zaujatosti, v případě, jde-li o vážné projednání těchto věcí, dozná, že český lid vždy dostal svým povinností vůči císařskému domu a říši.

O česko-německém vyrovnání píše dne 8. t. m. týž list: »Dnes stačí zajisté konstatovat, že nutnost dohody s našimi Němci úplně uznáváme a doznáváme, že je v našem nejvíce zájmu, uzavřít s Němci mír, žiti s nimi v míru a náš poměr k nim vůbec vážně upravit. Že to bude a musí státi oboustranné obětí, je více než zjevno. Ale jisto je, že nás a zajisté také Němce v Rakousku válka přiblíží k mírovým snahám. Více než vše jiné a dřívější dokázala válka, jak my Čechové jsme na Němcích a jak Němci jsou závislí na nás. Oni mají zajisté stejně velký zájem na poslédčí a dalším mocenském rozvoji státu jako my a všichni jiní národové mocnářství.

Uzavření míru po nejmohutnější ze všech válek učiní také tlustou čáru pod naši celou vnitřní politiku a pod naše domácí spory. Pod přemáhajícím mohutným dojmem války musí zmizeti a zmizí malicherné žehráni a bude nutno naléztí formuli, která by náš vzájemný poměr rychle a trvale, spravedlivě a čestně upravila. Není možno pochybovati o tom, že energie vlády, která jednak válečnými událostmi a jednak bezpodmínečnou nutností, rozřeší po válce velké a státní otázky, bude posílěna, musí vésti a také povede k rozhodnému stanovisku i v české otázce. My a Němci musíme si přát, aby tento zvýšený vliv správy na vyrovnání stávajících diferencí pohyboval se na čáře, která skutečně by přivodila a umožnila svorný život a spolupráci obou národů.

Po velkých a mnohých předchozích pracích nemůže již býti těžko dospěti na prostřední čáru, která by uspokojila obě strany. Zbaveno všech parlamentních a taktických vedlejších zájmů státu a obou národů v Čechách, bude nyní i řešení české otázky lehčím.

Nejbližší české vyrovnání, konečná úprava správní a jazykové otázky v Čechách, nebude řízena a nemůže býti řízena ohledy na mandát a voliče. Jsouce si vědomi velké vážnosti situace, budou důvěrníci obou národů v Čechách jistě při nalézání oné formule vláde napomáhati a vzhledem k zcela nové situaci ve všech oborech budou s to, míti ohled pouze na skutečné zájmy země a státu. Na dobré vůli nebude a nesmí u žádné strany scházeti.

V úvaze předem se naznačuje, že v budoucím vyrovnávacím jednání po válce ovšem převezme hlavní slovo vláda.

Tak a podobně poučují politikové, jimž naprosto nelze vytknouti ani stín klerikalismu. Mimořádná, nejvyšší pohutá doba odvrací od otázek podružných, romantických; nutí celou sílou k přestavování politiky velikých obrysů, politiky veskrze reální.

Česty skutečné vědy.

Obtížný úkol dějepisců.

V theorii se kladnou zvláště na vědu historickou stále přibývá požadavky, poněvadž zde se be menší přehlédnutí anebo záluďná klíčka (neodborníkům sotva patrná anebo zcela skrytá) mohou uváděti v omyly největší.

Falšovaných starých listin do některých archivů vpašovány celé spousty, takže i takový dějepisec, který se snaží spřádati dějepis dle původních pramenů, musí vyvíjeti co největší ostražitost. Pak přijde na řadu otázka, kdo jest původcem starého rukopisu, za jakým účelem, k vůli komu, v jakém ústředí zaznamenával některé zprávy třeba jen suše, kronikářsky. Vyrojí se celá řada otázek, na které dlužno přesně odpověděti, než se zjiští, že starodávny pisatel jest věrohodný. I když se pozná, že všechno jest v listině pravdou, nastane zkoumání, proč některý zjev jest autorovi sympatický (takže o něm píše obšírněji) a proč se třeba ani nezmiňuje o zjevech vážnějších. Jest důležité věděti, zda-li péro pisatelovo bylo vedeno snahou po nestrannosti aspoň částečné. Ale na moderního opravdového vědátora číhají ještě jiná četná úskalí. Tudíž čím opravdový historik se ponoří do studia důkladněji, tím více často roste jeho nejistota; místo vyjasnění hemží se mu před zrskem nové problémy, obtížné hádanky.

Nestačí konstatovati, co jest pravdou a co pouhou domněnkou. Historikovi nastává obtížná úloha charakteristiky dějepisné události; učenec musí bystře vystihnouti, do jakého širšího rámce epizoda zapadá, jaká jest její vnitřní souvislost s ději jinými. Historik jest jednak soudcem, jednak advokátem. K takovému velice významnému úkolu jest ovšem zapotřebí nejpřísnější obecné přípravy. Učenec musí si osvojit velmi dobře znalost celkové doby. Jestliže na př. oceňuje některou událost náboženskou, nestačí mu znáti pouze poměry náboženské příslušné periody, nýbrž i kulturní, politické, hospodářské, protože tyto jevy spolu úzce souvisejí, jedna složka má značný vliv na druhou.

I neobjektivnější historik musí používat častu své vlastní fantazie, musí dáti výraz svým hypotézám; to již proto, aby čtenář, jehož odborné vědomosti jsou podprůměrné, nebyl sváděn pevným konstatováním fakt k mylnému úsudku celkovému. A tu jest právě velikým uměním zachovati se v charakteristice historických událostí střízlivě, uvážiti všechno zcela nestranně.

Moderní souce při nejlepší vůli i po konfrontaci a důkladném výsledku svědků živých často jest na rozpacích s rozsudkem nad událostí, která částečně se odehrávala i před jeho očima. Jak teprve může býti neomylným učený kritik dávných událostí, který se táže výhradně dvou, tří svědků dávno mrtvých?

Proslulý Denis v předmluvě k svému dílu »Konec samostatnosti české« praví o české historii XV. a XVI. století: »Málokteré dějiny jsou tak temné, protože málokteré jsou tak složité. . . Při přednětu tak nesnadném a rozsáhlém, zvláště když práce speciální jsou ještě velmi neúplné a nemnohé, není lze vyhnouti se omylům. Ač jich zajisté drahé jest v knize mé, neznepokojují se příliš. Nikdo méně nežli já nechce stěžovati si do nových požadavků vědeckých a popírati pokroky, za které historie děkuje přesným metodám vědeckým za doby naší. Svědomí historické stálo se jemnějším, úzkostlivějším. Nedůvěřuje se neopatrnému a spěšnému generalisování« Denis však dodává: »Historie, ve svém smyslu nejvznešenějším pojetí, zůstává uměním; pramen musí býti vysvětlen a oživen. . . Vědeckost jest podmínkou historie, ale také její negací. Hypotéza (domněnka) jest často užitečnější než fakt. . . Zdálo se mně pouze zapotřebí, abych se ohradil proti theoriím příliš výdatným. . . Kdyby historie někdy dostala se za úkol, aby, jak přejí si to někteří, zaznamenala byla do třídy věd exaktních, stalo by se to jen s podmínkou, aby vzdala se toho, co jest jejím úkolem nejvyšším, zpodobení života a vysvětlení událostí.«

»Nestrannost jest také obtížná, pokračuje Denis, — v předmluvách. Povinnost spisovatele jest přitom: zaznamenati všechno, co viděl v pramenech. Ale může-li tyto listiny a prameny vykládati jinak než svým vlastním duchem, svým náklonnostmi a předsudky? Jsem historikem dříve než protestantem, říkal Ranke. Budíž. Znamená-li to, že jméno Lutherovo nebudilo v něm citů zcela jiných nežli v katolíku? Byli králové francouzští, kteří porušili smlouvy . . . ale podle případů a lidí porušování zákona mravního vzbuzuje spravedlivé rozhořčení nebo showivavé poňtování. I když úsudek je týž, důvody bývají rozdílné.«

Ukázky z vědecké dílny.

Jak jest potřebí učením největší opatrností, než svůj soud o pradávných zjevech historických pronesou, výmluvně dokumentují na př. úvahy a kritiky dra. Lubora Niederle. V »Českém časopise Historickém« (ročník VI.) Niederle promlouvá o počátcích dějin zemí českých. Zde nacházíme věci: Že Bojové seděli v Čechách, je jisto. Seděli-li

zároveň již v starší době v bavorském Podunají, pro to sice není dokladu pozitivního, ale je to aspoň pravděpodobné. Ovšem ne z důvodů, jež uváděl H. Jireček nebo Brandl.

Müllenhoff . . . vykládal, že Cimbrové a s nimi hned od počátku Teutoni vytrhli od severu podél toku labe, zde na severu Čech pod Krušnými horami že byli odraženi, obrátili se do Moravy a přes ni pak k Dunaji do východních Alp, kde připravili Gn. Papiriovi Carbonovi u Noreje strašnou porážku. . . Ale výklad tento není nepochybný. . . A dnes k tomu (k protidůvodům) přistupuje ještě jiná věc. Dnes se totiž s velmi vážné strany dokazuje, že nejen jméno, ale i sám kmen Teutonů byl původu galiského a že sídla svá měl u Rýna. . . Tím vším je při nejmenším Müllenhoffovo mínění silně otřeseno.

V celku vzato . . . není nemožno, že se už starší sídla bojiská rozkládala nejen v Čechách, ale také na západě. . . Sáhali-li (Bojové) však i na Moravu, to dnes povědět nelze. . . Sama historie galiského osídlení zůstává dnes ještě ve dvou hlavních bodech temná: dnes nelze již s tou určitostí (A dříve to bylo možno? Pozn. red.) jako dříve vykládati, kdy a jak sem přišli galští Bojové, a nevíme též, kdy a jak ze země naší se ztrácejí. Zejména otázka po příchodu Bojů dostává se dnes do nového zajímavého osvětlení.

Na dlouho se utvrdilo mínění, že východiště galiských migrací (stěhování) bylo v Gallii. . . Proti tomu však v době novější začíná si půdu zjednávatí mínění jiné. Následkem toho, že se stará vlast Gallii přenáší dnes především do jižního Německa, . . . ocitujeme se dnes i my před otázkou, není-li také staré Boiohaemum jen částí původní državy galiské, nepatří-li celá západní polovina lesa Hercynského už od dávných dob v oblast galiské národnosti. . . Nutno . . . vyčkat zde dalších badání.

Jako příchod Gallů do Čech, tak ani odchod jejich není vyjasněn. . . Nám . . . dnes nezbyvá, než abychom trvali stále na výkladu, podle něhož Bojové odtáhli z Čech směrem jižním před prostředkem prvního století př. Kr. Zdáli krátce před r. 58, jak se obvykle soudí, či už dříve, zůstává zcela nejisto . . . zůstává i záhadou, jaká příčina donutila Boje k odchodu od nás . . . nemá podstaty výklad Přčův, . . . podle něhož Boje z Čech vytiskli Slované, kteří prý přitrhli do Čech v letech šedesátých prvního století př. Kr. . . Že by se byly konečně zbytky Bojů udržely v některém kmeni českém, jak soudil kdysi Šafařík o Valaších a po něm později Wankel, je theorie dávno odbytá. I mírnější náhled Přčův nelze přijmouti, poněvadž pro něj není důkazů.

Zůstává do jisté míry sporno, kam dlužno umístiti Tacitovy a Ptolemaiovy Kotiny. . . Vodítkem zde bývá zpráva Tacitova o dobývání železa v zemi Kotinů. . . Müllenhoff prohlásil zprávu Ptolemaiovu o dolech pod sídly Kvadů za omyl a sídla Kotinů položil do severních Uher. . . Lokalisaci (umístění) tuto však dlužno mít za velmi pochybnou. Už Müllenhoffovo východiště k ní je nesprávné. . .

Musíme . . . dnes všechny výklady, jež blíže umístily Volky-Tektosagy, mít za pouhé kombinace (dohady), za nic více.

Jak si máme představovat správně osídlení Markomanů, zda jako kompaktní osídlení země či jen jako ovládnutí jiných zde četnější sedících kmenů? To jsou všechno otázky, na něž je odpověď těžká a vždy jen přibližná.

Kdy Kvadi přišli na Moravu, jest zcela nejisto, snad spolu s Markomany, snad už dříve, před nimi.

Vedle Markomanů a Kvadů bývají v Čechách a na Moravě umísťováni ještě jiní podřízenější kmenové germanští. . . Všechna tato umístění (Niederlem speciálně vytčená) zakládají se však pouze na domnělé shodě jmen. . . Poněvadž . . . neznáme, jak daleko na sever sáhala sídla vlastních Markomanů v Čechách, nelze nijak určit, spadá-li sídlo Marsignů ještě do Čech či vně hranic českých. . . Také nelze rozhodnouti, jak daleko

vůbec rozprostírala se v Čechách sídla Markomanů.

Otázka, kdy přišli do Čech a na Moravu Slované, a kdy odešli Markomani s Kvady, tvoří největší problém v počátcích našich dějin. Obě události . . . obvykle jsou od historiků pojímány v tom smyslu, že první druhou podmiňuje. . . Po mém soudu není však tento princip nazírání správný. Kde máme doklad pro to, že tomu tak musilo být?

. . . Jak známo, valnou většinou se soudilo, že Markomani a Kvadi zůstali od doby Kristovy seděti u nás, a že teprve zprávu o jich účastenství na výpravě Attilově lze spojit s odchodem obou kmenů ze země českých. . . Ba většina novějších německých historiků jde ještě dále, a vykládá, že Markomani i Kvadové vrátili se ze zmíněné výpravy znovu do staré své vlasti. . . To všechno však jsou domněnky bezdůvodné.

O Kvadech přiznává sám Bretholz výslovně, že »pro dějiny jejich na Moravě od 3. stol. jakákoliv bezpečná zpráva chybí«, a je jistě nesprávné, jestliže přes to dále vyvozuje, že Germáni na Moravě na jisto byli. . . Není tedy ani jediné zprávy, jež by v době od 2—6. století uváděla Markomany na určito v Čechách a Kvady v dnešní Moravě.

Byl sice v novější době opětovně veden důkaz, že Slované k nám nepřišli teprve v 5. nebo 6. století, jak se obvykle soudí, nýbrž už mnohem dříve. . . Ale k něčemu pozitivnímu se nedošlo.

Doklad z jména Korkontů ve prospěch existence Slovanů v Čechách za doby Ptolemaiovy jest sice do jisté míry možný, ale více ne. Nerozhoduje. . .

Z toho, co vyloženo, vidno, že sice zprávu Prokopiovu mohli bychom nejspíše ještě aplikovati na zemi Moravskou, ale ne na Čechy, jak soudil Šafařík a Palacký. . . Ani ona nesvědčí tedy o Slovanech v zemi naší na počátku 6. století.

Mnozí historikové trvají stále na domněnce, že zabití našich zemí Slovanů stalo se ve spolku s Avary, ba že Slované jako poddaní od Avarů sem přivedeni, nuceně zemi kolonisovali. Tak píše Zillner, Krichmayer, Loserth, Lippert, Bretholz a nejnověji opět Bachmann. . . O této domněnce nedokázané nepotřebuji se mnoho šifiti.

Zdálo se nám všem, kteří jsme nevěřili v autokthonnost Slovanů, že zde (při nálezů skupin hrobů s těly nespálenými) archaeologie výborně potvrzuje zprávy historické. . . Teprve v době nejnovější postřehl K. Buchtel chybu v těchto vývodech.

Důsledky.

Tak a podobně velice důvtipným způsobem Niederle opravuje celou řadu historiků proslulých jmen. Celá delší úvaha jest dlouhým řetězcem odsuzujících výroků; v člancích řetězce toho jen sem tam prokmitá stříbrný kroužek přisvědčení, kladného poučení. Tedy celý zástup vynikajících historických spisovatelů pronášel i po bedlivém studiu domněnky málo zdůvodněné, které vna moderní kritiky odplavuje jako plevy. Z celého pečlivě pracovaného článku odnášíme si pozitivních vědomostí o pravěkém obyvatelstvu naší země jako šafránu.

Ale na základě romantických dohadů počali v Čechách někteří lidé budovati základy české filosofie historické, chytajíce se nedokázaných tvrzení jako zcela jasných, neomylných dogmat.

Slovanský starověk skvěl se v očích českých blouznivců v pohádkovitém lesku. Vyslovována touha, aby nastaly časy takové, jaké v Čechách byly ještě před příchodem křesťanství. Kritika však drtí fantasie neúprosným těžkým kladivem. Na př. sám dr. Pekař nyní otevřeně přiznává, jak povaha starých Slovanů byla velice spřízněna s povahou starých Germánů. Právě o příslušnících obou těchto kmenů: »Byli vysocí, bílé pleti a narudlých vlasů. I chvály i hany, jichž se povaze jejich dostává, vysvětlují se z kulturního stavu jejich přirozeně: byliť mravů nezkažených, stateční, pohotiví, ale zároveň lstiví. . . Chválená svobodomyslnost jejich byla jen rubem jejich neukázněnosti, neschopnosti poslouchati a podrobiti se vyšším potřebám celku. To platí víc o Slovanech než Ger-

mánech. . . Starší historiografie 19. stol. představovala si, že mezi Germány a Slovanů byly rozdíly zásadní. Germány líčila jako národ bojovných dobyvatelů, žijících z lovu a kořisti a sociálně rozdělený v pány a otroky, Slovanů jako národ houbových povahy, národ pokojných zemědělců, neznající stavovských rozdílů a zřízený vůbec demokraticky.«

Dr. Pekař ovšem takový nekritický romantismus odsuzuje jako zcela nesprávné předsudky. Zcela nesprávné rozlišování natropilo mnoho nedorozumění v době přítomné a docela mělo i zhubný vliv na praktickou akci novověkých reprezentantů kmenů slovanských. Kdyby novověké notability slovanské místo předsudků se byly učily ze správné historie poznávati velice blízký duševní vztah starých Slovanů a Germánů, byly by se uvarovaly velikých chyb v praktickém počinání.

Ale co horšího! Neukázala se lidu českému ani správná historie pozdější. Přesná vědecká kritika ustupovala rozjásané novohusitské ulici, ačkoli přes půl století jest již známo, na jakých romantických základech vzrostlo veliké nadšení pro dobu husitskou! Samy spisy Husovy ležely nepovšimnuty, jen aby se mohlo dále básniti o vysněných tendencích a zásadách husitismu. Místo sáhnutí po obranách katolických z XV. století slepla se ze tří romantických knížek novohusitských pro duševní stravu českého lidu knížka čtvrtá, k níž přidána pouze hrst silnějšího pepře. V době, kdy v jiných zemích činili historikové veliké pokroky a kdy věcně objasňovali i povahu husitství, setrvali u nás tuctoví poučovatelé stále ve svém začarovaném kruhu, jsouce docela hluchí i k některým dosti ostýchavým pokusům osvětným universitních profesorův.

Čím jasněji razily si uznání moderní zákony vědecké historiografie, tím houževnatěji se lpělo na vybájených vidinách. A často raději se převracela pravidla kritického usuzování na ruby, raději se zasazovaly zřejmě rány základním příkazům vědeckého badání, než by se propustila pravda z nehodného zajetí.

Zdá se, že nyní hlas vážných historiků přece jenom překonává davový hluk blouznivců, že konečně začíná se přemýšlet o české minulosti oprávněnou samostatně a rozvážně dle pravidel vědeckých od vynikajících odborníků; nahlíží se, že historie nesmí býti nevolnicí různých klků, že musí býti skutečnou královnou. A takový obrat k lepšímu zajisté uvítá každý, komu touha po skutečné pravdě není planým slovem.

Sochy, oltáře a j.

provádí absol. a k. odborné školy
a c. k. umělecko-průmyslové školy

Jan Dušek v Chrudimi.

Za válečného ruchu.

Veliké úpisy na třetí válečnou půjčku. Horlivé upisování svědčí, že patriotický cit rakouský posledními akty válečnými byl ještě více zocelen. Jeho Veličenstvo František Josef I. šel opět napřed skvělým příkladem, takže zvýšil horlivost svých poddaných.

»Fremdenblatt« píše: »Jako při obou předchozích půjčkách, postavil se také tentokráte Jeho Veličenstvo císař v čelo upisovatelů. Tento zářivý příklad nalezne zajisté v celé říši nadšenou ozvěnu. Úpis Nejvyššího místa vyzve národy říše, aby dle vzoru milovaného mocnáře sesílily své výkony pro vlast ke zdolání nepřátel. Skvělé činy, které věčně budou se skvíti v dějinách monarchie, vykonalo vojsko a námořnictvo pohlížeje ke svému Nejvyššímu veliteli, s nadšením milovanému a ctěnému. Ti, kdož jsou doma, nebudou chtít zůstat pozadu, protože jde o to, aby ve smyslu císařově bylo posíleno finanční vyzbrojení státu.«

DEPEŠNÍ ADRESSA : ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚNEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4%, A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ LÍSTKY POŠTOVNÍ SPOŘITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLÍM, KOKSEM A CEMENTEM

ŽÍROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPOŘITELNY 140.273

A těmto slověni dávají za pravdu veliké úpisy. Na př. z Uher se oznamuje: Kníže-primas Csernoch a ostřihomská diecése, kteří upsalí na první dvě válečné půjčky téměř 10 mil. K, usnesli se upsatí na třetí válečnou půjčku 4 a půl mil. a sice kníže-primas 1 a půl mil. a diecése 3 miliony. Biskup vezprimský dr. svob. p. Hornig, který upsal dosud 2 miliony, upsal na třetí válečnou půjčku 1 mil. K. Veszprimská diecése, která upsal již 4 mil. K, upisuje na třetí válečnou půjčku 2 mil. K. — Klášter Teplá u České eskomptní banky přihlásil na III. půjčku 1 milion K. — Město Opava usneslo se upsatí 200.000 K. — Ředitelství České spořitelny se usneslo upsatí na III. rak. vál. půjčku 10 mil. K. — Hromady cukrovarů Anglo-rak. banky se usnesly upsatí 1.1 mil. K. — Ústecko-tepičská dráha upsal 1 mil. K, řád křižovníků s červenou hvězdou půl mil. K, komerční rada Bedřich Oberländer v Úpici 550.000 K, Umrath a spol. půl mil. K, Adolf hr. Waldstein v Horním Litvínově 400.000 K. — Rakouský úvěrní ústav upsal na vlastní účet na rakouskou válečnou půjčku 45 mil. K, na uherskou vál. půjčku upsal asi 15 mil. K. — Jeho Exc. Arnošt hr. Silva-Tarouca, zámek Průhonice, který upsal na první a druhou válečnou půjčku po 100.000 K, přihlásil na III. válečnou půjčku obnos 250.000 K. Patronátní úřady Exc. hr. Silva-Taroucy součastnily se na druhé vál. půjčce obnosem 250.000 K.

Zlatý klas spasí nás! Tato akce, která vzala původ ve schůzi, uspořádané dne 4. září t. r. ve Vídni Zemědělskou společností a která má za účel oslaviti vítězství, jehož dobylo naše domácí zemědělství nad vyhladovovacím plánem našich nepřátel žní šťastně sklizenou, nalezla téměř ve všech královstvích a zemích silnou ozvěnu. Nehledě ke Štyrsku, kde původně místodržitelství převzalo 180.000 klasů s německým a 20.000 klasů se slovenským nápisem a později dodatečně objednalo 22.000 klasů v obou zemských řečích, postavilo se království České v čelo celé akce. V Čechách bylo objednáno doposavádě přes 240.000 klasů s českým a 179.000 s německým nápisem a denně docházejí další objednávky. Poněkud za očekávaným účastenstvím zůstala Morava, kamž bylo dosud zasláno 36.000 v českém a 20.000 v německém jazyku, avšak objednávky z této země v posledním čase vzrůstají. Ve Slezsku bylo 24.000 klasů v české, německé a polské řeči, Sobothradsko převzalo 15.000, Bukovina, ačkoli jest na blízkou bojiště a jest částečně zpuštěna, objednala 21.000 klasů s rumunským, 12.000 klasů s německým, 6500 s rusínským a 1900 klasů s polským nápisem. Dalmacie koupila přes 17.000 klasů s charvatským nápisem. V Haliči provedena akce jen v 6 politických okresech vzhledem na stav válečný a bylo odprodáno 11.300 klasů, z toho 8000 klasů v polské řeči. V Krajině a v Korutanech obnášel odbyt 9000 klasů. V ostatních zemích jsou výsledky relativně malé. Z výtěžku akce má býti v každé zemi zřízen fond, z něhož mají býti udělovány příspěvky synům padlých neb invalidních rolníků k návštěvě nižších hospodářských škol. V městě a okresu královéhradeckém prodáno dosud 2400 klasů, další objednávka učiněna.

Nobelova cena míru papeži Benediktu XV. Uherská mírová společnost konala v těchto dnech výroční valnou hromadu, na níž bylo navrženo, aby shromáždění vyslovilo papeži dík za jeho horlivé úsilí o mír. Dále usneseno vydati projev ke všem mírovým společnostem, aby daly popud na rozhodujících místech k tomu, aby mírová cena Nobelova byla udělena papeži Benediktu XV. za jeho snahy o doclení míru mezi národy.

Duchovenstvo pražské arcidiecése ve prospěch našich vojnův. »Hlas Národa« píše: »Mimo duchovní milosrdenství prokazuje duchovenstvo pražské arcidiecése i usilovně milosrdenství časné, hmotně podporující Červený kříž a všechny pomocné podniky pro naše vojny, jich vdovy a sirotky podle příkladu Jeho Eminence, nejdůstojnějšího arcipastýře, jenž věnoval za války na tyto podniky podporu na 40.000 K, kromě válečné půjčky v obnosu 800.000 K. Metropolitní kapitula věnovala podobně na 9000 K mimo 760.000 K válečné půjčky a zřídila lazarety pro vojny v Dejvicích a ve Vraném; též i jednotliví členové nadto ještě přispívali Červenému kříži a ke všem dobročinným podnikům. Členové král. koleg. kapituly vyšehradské věnovali též podnikům na 3000 K kromě 200.000 K válečné půjčky. Koleg. kapitula ve Staré Boleslavi přispěla podporami v obnosu 500 K a 6000 K válečné půjčky. Duchovenstvo pražské arcidiecése odvedlo prostřednictvím k. a. konsistoře přes 53.000 K ze sbírek na též účel kromě účasti na válečné půjčce, přehojných podpor a příspěvků soukromých a přímo odeslaných. Řády duchovní a kláštery věnovaly podpor Červenému kříži i ostatním pomocným podnikům na 32.000 K a na válečnou půjčku 601.500 K. V ženských klášterech přehojně se vyrábělo prádlo a vlněné oděvy pro vojny v poli i raněné.«

Ruské uznání slovanských vojnův rakouským. »Züricher Post« cituje článek prof. Pogodina, který napsal v »Utru Rosii«: »Co lze nyní říci o pravdivých čtech Čechů, Slováků a Chorvatů ve válce, povídaní činy jejich vojáků, našich nejtvrdoší-

nějších a nejozdřábnějších odpůrců. Jak se vypravuje, vzdávali se jen, nejsou-li již s to dále bojovat. Rakousko nebylo již od nepamětných dob naším zřejmým nepřítelem na bojišti. Nyní vidíme, že Slovani stíli zcela výborně na Rusy. Jsem toho dalek činiti určité výčitky a mám osobně větší úctu před vojákem, který koná svou povinnost, i je-li tento voják Slovanem, bojujícím proti Slovanům, než před zrádcem. Čechy a ostatní Slovany lze jen ctíti, poněvadž nezradili své vojenské cti.«

Proti mírovým blouznivcům, kteří se prakticky nestarají o potlačení skutečných, hluboce zakotvených příčin zbrojení, ale přece jenom básní o možnosti věčného míru na zemi, obrací se »Westphal. Ztg.« těmito rozhodnými slovy: »Je zvláštní privileji těch lidiček, že nikdy nedovedli přijímat poučení ze skutečného života a vždy jen své křehké soustavy pokládali za opravdové činitele Dějin. Třeba se obdivovati té neúnavné naivnosti, která za svým pracovním stolcem si krouží představu příští Evropy podle svých ponětí, nedbajíc toho, kterak kladivo světové evoluce za demního hluku a hřmotu děl drtí útlounek vidiny a kuje nové zbraně mladým národům, plným čerstvé síly. Pacifisté velice se klamou, doufajíc svésti svými pochybnými demonstracemi pokolení, jež za tvrdé služby válečné naučilo se jinak rozuměti požadavkům chvilce. Pacifismus je výzva ke strašivcům. Nebude nikdy ozvěnou smýšlení všeho ozbrojeného německého národa, jenž neustoupí z dějiště světové války, dokud sobě byl nezjednal plné odplaty za přinesené těžké oběti.«

To jest právě silně nápadné, že oficiální reprezentanti pacifistů okázale se vyhýbají těm osobám, které k obmezení válek přispěly daleko účinněji než celé tisíce takových bezradných blouznivců. Jest známo, jak tito lidičky rozhodně odmítali spolupůsobení papežovo při mírových konferencích, jak manifestačně ignorovali nejupřímnější snahu panovníků křesťanských o zachování míru. A přece samy dějiny skvěle potvrzují, jak často odvráceny veliké války právě zásluhou knížat upřímně věřících, jak bylo křesťanství nejmocnějším pacifickým prostředkem. Ovšem volnomyšlenkářští spiklenci srbští a italsí, kteří při slově »katolicismus« hned záštit rudnou, nikdy při své útočné povaze praktickému pacifismu neprospejli. Kdo chce stavěti základy pacifismu na půdě zednářské a protikřesťanské, zaviňuje sám bojovný kvas, odkrývá bezděčně své tygří zuby a nutí jiné k rázné obraně.

Královéhradecká bankovní jednota

společnost s r. ob.

v Hradci Králové

přijímá přihlášky na

5 1/2 % daně prostou III. válečnou půjčku

při kursu 93-60, při čemž nahraňuje upisovateli půl proc. odměny, tudíž za K 93-10.

Kulturní jiskry.

Další orgie pověry. I Anglie jest zachvácená hustými pověřenými proudy; důkaz to, kam by i přeosvícení moderní národové ve svém tápání došli, kdyby cesty lidského rozumu nebyly regulovány křesťanským náboženstvím. Všecka domýšlivá filosofie světská by prohlašovala způsobem zahanbujícím naprostý bankrot. Jestliže vůbec něco prospěšného filosofické proudy protikřesťanské pro život praktický znamenají, proč inteligenti stojící na půdě mimokřesťanské nechytají se v kritických okamžicích svojí filosofie? Proč kopají do pyšných systémů jako do mravenčích hromádek a berou útočiště k pověrám? »Nár. Listy« dle anglického deníku »Times« referují: »Válečné prorocství, magnetismus, spiritismus a jasnovidství slaví nyní v Londýně právě svátky a válečný zisk množství lidí je více než značný. Myslí se, že hvězdy jsou v těchto dobách povinny dávatí svá divuplná znamení, že tajemné síly musí právě nyní, když už vůbec někdy, prozraditi skrytá tajemství: trvání a konec války. Kým div, že proroci a jasnovidci přicházejí se, seč jsou. Ale válka, která

má vliv na vše, změnila i tuto lidskou činnost. Čtení z ruky pozbylo přitažlivosti, vyšlo takřka z módy. Fráze chiromantek: »Budete mít úspěch; podniknete cestu; střežte se světlolase ženy, která se zajímá o vašeho chotě«, byly zcela příjemné a vzrušivé v dobách míru. Ale dnes žádá obecenstvo odpovědi rozhodné, jasné: »Vrátím se zdráv?« »Zvítězíme?« »Můj bratr je pohřešován, kde je a v jakém stavu?« A jasnovidci vpravili se také do této změny svého zaměstnání. Způsoby, obilbené v Londýně, jsou hypnosa a kontakt dotykem předmětu, náležitějšího osobě, o níž chce se získati něco dovědět. Všichni ti čarodějníci a čarodějnice horlivě tisknou k čelu rukavice nebo pouzdra na cigarety, aby mohli věštiti. Předměty bývají přineseny přibuznými, ale často také zaslány vojáky z pole, ač v řidších případech, protože je rozšířeno přesvědčení, že dotykem censorovy ruky se poškozují nebo dokonce zcela ruší tak zvaný magický kontakt. Také možno si nechat čísti osud z čajových lístků na dně vypitého šálku čaje. To vše je celkem nesmyslné, ale zcela pochopitelné vzhledem k neklidu a nervóznosti doby. Nejlépe při tom ovšem pochodí proroci a jasnovidci. Snad má tato móda také tu výhodu, že odvrátí myšlenky lidí trochu od starosti a zármutku, které jinak lidé utápí v alkoholu. Rozhodně si váleční proroci nemohou stěžovati do nedostatku válečného zisku.« — Ale právě v době tolik nervózní má se přece osvědčiti upřímnost moderního hesla o reálním nazírání, o důležitosti chladné vědy experimentální. Takové heslo velice silně bylo akcentováno před válkou obyčejně jako jízlivý protest proti tajemstvím křesťanské víry, proti nadpřirozenu, proti autoritě Zjevení. Nuže — nechť se volá hlasitě po důsledné experimentaci v čase, kdy je toho pro životní praxi nejvíce zapotřebí. Jestliže se takové heslo vytklovalo ze vzdoru, ať se uplatní také pro pozitivní práci, pro důsledné rozptylování duševních mlh; vždyť přece pověry jsou hotovým morem experimentálních cest.

Proti různým pomluvám. O dynastické věrnosti národa českého napsala vídeňská korespondence »Zentrum«: »My Češi jsme royalisté!« Tímto jasným doznáním slavný vůdce národa dr. Rieger jednou na sněmu odmítl pochybnosti odpůrců o loyaltě národa českého. Jeho odkaz jest v přítomnosti a bude také ve veškeré budoucnosti věrně dodržován každým uvědomělým Čechem, neboť láska k národnosti posiluje jen tradiční věrnost k dynastii, s níž národ český po staletí nerozlučitelně jest a vždycky bude spojen. Není snad v české povaze národní, aby s hlubokými city svými při každé příležitosti vystupovala veřejně a okázale. To však nesmí býti vykládáno jako nedostatek vlasteneckého smýšlení. Při každé vhodné příležitosti a jde-li o spontánní osvědčení, propuká tím mocněji nadšení, jak to dokazuje bezpříkladný a strhující jásot, jímž Jeho Velikostvo pokaždé jest vítán, kdykoliv se objevil ve středu svého vždy věrného národa českého. Tradiční úcta k jasné osobě císaře a krále prokázána velkolepě při letošní oslavě nejvyšších narozenin, která konala se nejen v Praze, ale ve všech českých městech i v nejzapadlejších českých vískách způsobem tak srdečným a za důkazů neomezené obětavosti. Byloť duševní potřebou národa českého, aby z vlastního popudu před celým světem dokázal, jak velice z nejvnitřnějšího přesvědčení neodlučitelně jest za jedno s dynastií a říší. Žádných postranních úmyslů nebo vedlejších účelů nesledoval pořádním skvělých slavností a vydatnou akcí dobročinnou; stačilo mu vědomí, že koná vlasteneckou povinnost, a znovu vždy utvrzena pravda, kterou před časem bývalý ministr spravedlnosti hr. Bedřich Schönborn ve své známé brožuře o českých poměrech tak trefně vyjádřil slovy: »Český národ nemá zapotřebí, aby svůj stále osvědčovaný patriotismus dal si potvrditi pověřujícím kotkem.«

Válka nyní ve světle náboženství. Patero řečí, konaných universitními profesory v Krakově. Z polštiny přeložil Fr. Wolf, farář v Kostelní Lhotě. — Problémy válečné vyloženy zde ve světle víry a zasluhují plné pozornosti. Není hlubších záhad nad tyto problémy a zde objasněny jsou ústy nad jiné povolanými. V první řeči »Válka a prozřetelnost« dotýká se kazatel J. Korzoniewicz otázky: Proč Bůh, jsa dobrotivý, nezastaví válečný zápas? Otázka důvodu války rozluštěna býti může pouze na základě obecné záhady o příčinách zla na světě. — »Uprostřed bolesti útléchu přináší myšlenka, že tito dnové utrpení mají se státi dny milosti. (Druhá řeč »Válka učitelkou«, A. Bystronowski.) Nikoli v marných výmyslech rozumu lidského, ale ve víře Kristově jest síla obživující duši lidskou. A třeba by se všecko mělo sřítiti a zničiti, naděje naše zvrátiti se nedá a k Bohu budeme volati: Ale ty, Pane, trváš na věky a léta tvá nepřestanou.« — Třetí řeč (Z. Janicki) jedná o thematic »Válka a milosrdenství Boží.« »Víra, která chladla, znovu se oživila. Hrdza válečná povznese ducha službovolnosti a oběti. Národ přes různé a stranictva se rozhodl: Obětovati se pro otčmu. Jak krásně vykřesala válka ze srdcí sobeckých jiskru milosrdenství křesťanského!« — Přímou znamenitá jest čtvrtá řeč K. Zimmermanna »Válka a láska k otčině«. Tak grandiosními rozmachy přá-

láška k otčím zlozvěstí vlastní jen v srdci nejvyššího věhlasu. »Bůh dal nám takové srdce, že čím nám bylo hůře, čím více nám dávalo, že Poláci nemají být nenáviděni, tím více jsme věřili v nešťárnost jejich zájmů. Kdybychom byli přestali milovat svou otčinu, dávno bychom byli zahynuli jako Poláci. Mohou mít a mají národové krásnější a šťastnější otčiny, ale více milované, více uctívané, více milované, více nikdy nebyla a není! A za ty nejnovější útrapy a rány my ji ještě více milujeme! Pamatujme, že modlitba naše jest za Polsko, nemodlit se za bezohledné vítězství, leč aby Bůh dal vítězství dobré a svaté věci! Tato řeč bude historickým dokumentem pravého vlastenectví polského v dobách nejtěžší zkoušky. — Poslední pak řeč K. Michalského »Důše jednotlivce i národní« jest takřka psychologickou studií. »Válka probouzí v každém jednotlivci vědomí o pevném svazku jeho s národem anebo státem, jejichž existence jest ohrožena. Schovává se oklikový egoismus a na první místo vystupuje nikoli naše malé »já«, ale ono »my«, na které se tak často zapomíná. Symbolem kultury bez Boha byla věž babylonská. Symbolem kultury křesťanské jest gotická kathedrála, uvnitř nalézá se oltář Krista, který nám přinesl nové přikázání lásky vespolečné.« — Nejen zajímavé, ale nanejvýš poučné jest toto vzplanutí polské zbožnosti a polského vlastenectví. Kdož ví, zda by náš duch tak zaplanul, kdyby naše země tak těžce zkoušena, jako Polsko, již se válka dotýká ze všech stran nejbolištněji! Překladatel pak, op. Fr. Wolfovi, farář v Kostelní Lhotě, známému tlumočnicku z polštiny a vyznamenanému odznakem »Červeného kříže«, jsme povděční, že pozoruhodně tyto řeči přístupny nám učinil. — Ch.

Sv. Otec německým biskupům. Od hrobu sv. Bonifáce ve Fuldě zaslal biskupové němečtí Benediktu XV. projev oddanosti. V odpovědi Sv. Otec ze dne 6. t. m. na synovský hold čtou se tato slova: »Ve víru přítomné světové situace, jejíž bouřlivou mocí nejvíce kvetoucí státy evropské, jak pozorujeme, ošřeseny a skoro ve svém trvání ohroženy jsou, snadno pochopíte, co naše srdce pocituje, an dnem i nocí před očima máme, jak demné totiž lidí jest porubáváno. . . . Tou měrou, jakou bědné pomavení trváním války se zhoršuje, roste také, jak pozorujeme, u všech touha po míru. Ale my si přejeme převelmi, aby tato všeobecná touha u všech brala se královskou cestou, která v trpělivé a lidumilné lásce k míru vede. Daleko od této cesty by pobloudili, kdož by se domnívali, že jest jim dovoleno jednání katolíků jiného národa slovem i písmem takovým způsobem snižovati, aby, jak apoštol (Gal. 5, 26) říká, »jedni druhých nepouzejí a jedni druhým závidějí« a jehož plápol spravedlnosti úsudku a mírnosti smýšlení hasiti by měli. Tím, že tedy stálým snažením míru se doprošujeme — a sice míru, který jak požadavkům spravedlnosti, tak důstojnosti národů by odpovídal — napomínáme všechny katolíky, aby se různic vystříhali, křesťanskou bratrskou láskou spojili a k obnovení takového míru vespolek pracovali.«

Uvěrní družstvo Eliška

zapsané společenstvo s r. o.

v Hradci Králové, Adalbertinum.

Přijímá vklady na vkladní knížky a účty. — Úvěry osobní a živnostenské na podmínkách nejvýhodnějších. **Vkusné střídanky.**

Cirkevní věstník.

V kněžském semináři započal školní rok dne 12. t. m. slavnou mší sv. a »Veni sancte«, po níž Jeho Exc. sejd. biskup dr. Josef Doubrava měl k bohoslovcům řeč, velice přepadnou promluvu. — Mgr. dr. Fr. Šuk počal 10. semestr své učitelské činnosti na ústavu tom.

Oltářní obraz nebo obraz (výzdoba figurální a ornamentální) vymaluje umělec, akademický malíř a propagátor umění církevního, jehož práce schváleny byly nejvyšším bisk. ordinátem a c. k. zemským konservátorským úřadem, v přístupu roce 1916 v diecézi královéhradecké zdarma — pouze za výlohy režijní. Lask. přihlášku do administrace »Obnovy«.

Knižní dům v Lánechovičkách. Výsledek proby v olomoucké arcidiecézi, kde byl učiněn začátek, je mnohostupný, až někteří ji vrátili, od nichž bychom toho nebyli očekávali. Výkaz příspěvků začneme uveřejňovati co nejdříve.

Královéhradeckou bankovní jednotu v Hradci Králové doporučujeme co nejvíce při veškerých obchodech bankovních a ucelných. Podporujte při každé příležitosti svůj vlastní podnik.

Zprávy městní a z kraje.

Městské průmyslové muzeum v Hradci Králové. V neděli 17. října koná se v přednáškovém sále muzei

budovy přednáška Ing. Jana Dvořáka »Místní válka« (vážné loďi Jany a nyní, ponorky a námořní baňe) se skulpturálními obrazy. Části výnos věnované bude místnímu věnování a srovnání: fondy veškeré esbrojené moci. Začátek v 8 hodin. Vstupné: sedadlo 50 h, místo k stání 20 h.

Prodloužený zápis. Zápis na zdejším živa škole pokr. pro učně, stanovený do 15. října, se výjimečně prodlužuje do 22. t. m. Koná se v posavadní době, v neděli od 9—11 hod. dop., ve všední dny od 5—6 a půl hod. večer. Nezapomeňte, učňové, při zápisu na příspěvek pro válečné účely!

Živnostenská banka Hlávka v Hradci Králové ponechává za příčinou příjmu upisovatelů příhlášek na III. rakouskou válečnou půjčku pokladny své otevřeny — vyjímaje soboty — též odpoledne od 3—5 hodin.

Účty příjmů a vydání obecních důchodů, obecních vodáren, plynárny, městských ústředních jatek, ústavu na úpravu mléka pro děti, obchodní akademie, místní školní rady, fondu opatrovní, ústavu chudých, městského chorobince, všech školních nadací a fondů za rok 1914, veškerých fondů a nadací král. věn. města Hradce Králové, měst. elektrických podniků, měst. dívčího lycea, měst. vyšší školy pro žensk. povolání hospodářské, vyloženy jsou u purkmistrovského úřadu v hodinách úředních, kde lze po 14 dní do nich nahlédnouti a připomínky k nim činiti.

Dům č. 10 a 11 v Hradci Králové. Fridrich z Oppersdorfu, tehdy J. M. císařský hejtmán jednoho praporece německé pěchoty a arcikníže Rakovského komorník, koupil dům nyní č. 11 dne 10. června 1623 za 2000 kop mš. v hotovosti od paní Ludmily Kvínvičové ze Soblače, jejíž předek se pamatuje Václav Jiskra ze Soblače, který byl purkmistrem města Hradce n. L. r. 1563—1568. Fridrich z Oppersdorfu starší byl svobodný pán z Duby a Frádku, pán na Žampachu, v kraji hradeckém, komisař v reformaci náboženské. Svou závěti odkázal v den sv. Havla 16. října 1629 řádu jezuitákmu statek žampachský dům č. 11, nyní v Hradci n. L. kompenz. Dne 18. května 1632 pán z Oppersdorfu zemřel a ještě ujal se jeho odkazu. Dne 23. května r. 1634 purkmistr Jan Vorlický a celá rada města vydali list, v němž zmínem veškeré obce Otce Tovaryšstva Ježíšova v právo společnosti města a obce přijali. (Sobla, str. 496.) Nejprve ubytovali se ještě ještě téhož roku 1634 v domě páne Oppersdorfové nyní č. 11. První, který zde bydlil, byl kněz Adam Kravarský. Tehdáž stálo na náměstí 7 domů vojskem pobořených a opuštěných. Ty jesuité skoupili a ještě 4 vedlejší, vše za 5278 zl. 20 kr. Poopravivše zakoupené 3 domy, přestěhovali se z domu č. 11 do nich dne 20. července 1634, v den sv. Ignáce a sloužili tam v zlaté kapli první mši sv. s kázáním, a již na začátku měsíce srpna otevřeli zde školy své latinské. R. 1642 zřídili seminář pro mládež studující a residence zdejší od generála řádu nazvána kolež. Tehdy bylo zde 6 jesuitů. — Aby získalo se místo pro stavění kostela, přenesen jest seminář pro mládež do domu po pánu z Oppersdorfu (č. 11) zděděném a před třemi roky p. Ondřeji Šmakovskému odprodáném. Ondřej Šmakovský byl kupec a dům jesuitům nemohl řádně vyplatiti. Proto usneseno, aby dva synové po Ondř. Šmakovském do Tovaryšstva Ježíšova vstoupili; s městskou radou dne 10. června 1666 stalo se dohodnutí v ten způsob, aby dům Pecingerovský nyní č. 36 Tovaryšstva pro budoucí seminář připadl a zato dům Šmakovský, kdysi Oppersdorfský č. 11, magistrátu za výměnu byl postoupen a to za purkmistra Tobiaše Šaje a za cis. rychtáře Blaž. Feyera. V letech 1753 náležel hospodářskému správci a radnímu města Janu Dynkovi, jenž zemřel 9. prosince 1763 ve věku 68 let. (Švenda IV., 2. str. 128.) — R. 1806 byl majetníkem Jan Hláša a od r. 1807—1826 Anna Hlášová. Od r. 1826 do r. 1837 Jan Hlášovský, který koupil také dům č. 10. Tak spojeno je číslo domu 11 s číslem domu 10. Purkmistrem byl tehdejší Al. Kemlík. V č. 11 byl zájezdní hostinec »U černého koně« zvaný. — Dle zápisu z r. 1812 žádali manželé Josef a Dorota Petříčkoví o vřízení kontraktu na hospodu »Černý koně« za 10.000 zl. kompenz. a na díl knihy Caldiecky. (Reg. in jud. pro anno 1812 č. 44 a 45.) Dle zápisu ze dne 6. října 1843 náležely domy č. 10 a 11 neplachému Josefu Calvasevi, jehož otec je koupil od Aloise Zoblá za 25.000 zl. konv. měny. Stará knihovní cena byla r. 1786 domu č. 10 3200 zl., č. 11 1800 zl., dohromady 5000 zl. (Fasc. lagross 4/462.) R. 1864—66 byl majetníkem Jan Souček a od r. 1867—1894 p. Ant. Hoake, pak jeho syn p. Gust. Hoake. V únoru r. 1911 koupil dům čp. 10, 11 od p. Gust. Hoakeho dosavadní nájemci p. Jan a Anastázie Vocelovi za 125.000 K. — Dům vedle Petra Uhlíře náležel do r. 1731 paní Františce Šykorové, choti měst. rychtáře, která jej dne 3. srpna 1731 prodala Františku Rudkovi, jenž náležel ještě r. 1764 (Švenda) a zván byl domem Rudkovským. Od 1. listopadu 1785 všechno zboží loketní muselo se pečeti a veškeré cizozemské, jakož i vno do jiné skládky ukládati. K této skládce královské nápat byl dům na malém rynku č. 10, kde potom to zboží se vyprodávalo.

Nedostatek mléka jest dosti citelný. Mlékařky sotva stačí obsloužit každodenní své odběratele, takže na drobný lid se již nedostává.

Maximální ceny. C. k. okr. hejtmanství v Hradci Králové výnosem ze dne 8. října 1915 č. 48.637 učinilo opatření následujícího znění: Výnosem ze dne 23. června 1915 č. 24.653 vyhlásilo okresní hejtmanství na základě dobrého zdání odborných znalců nejvýše přípustné ceny za maslo, tvaroh a vejce, jejichž překročení té doby by neodpovídalo výrobním poměrům a průměrnému zisku a zakládalo by tudíž skutkovou podstatu

prestávkou těžby potravinami. Použítí s uměleckých stran a sice jak od výrobce tak od spotřebitelů byla nyní předložena přísl. aby stanovena nejvyšší přípustné ceny byly podrobeny revizí, ponechává c. k. okresní hejtmanství k mabyti potřebných informací, zastavěné proměny přitom výše uvedeného výnosu na dobu od 10. do konce t. m., volnost tvoření cen. Zkušenosti, které v té době budou získány, budou dle potřeby vzaty za podklad k další úvaze úředního stanovenci cen. Obecní úřady se žádají, aby súčastné kruhy o opatření tomto vhodně vyrozuměly. Městské pak obce nechť dojdou do 25. října podání podrobnou zprávu o mabytých zkušenostech. Zvláštní pozorování budtež úřady bezodkladně sdělí. — C. k. místodrž. rada: Smutný.

Záplava navštívila minulý týden částečně i okolí hradecké. V noci z pátku na sobotu se přelila Otlice polukách přes sádky vedoucí od Malšovic k mostu. I Piletický potok snažil se dosáhnouti hodnoty veletoku, jakoby chtěl poskytnouti útlek dorostlým sumcům. V neděli však vody opadaly velice rychle. Zajímavé, že dle theorie prof. Zengra (dle uveřejněných zpráv novinářských) mělo panovati otklivé počasí právě ve dnech 11.—18. t. m. Sílňá porucha předpověděna zvláště na den 14. t. m. Zatím však od 11. t. m. se počasí stále lepší a dne 14. t. m. bylo přímo nádherné.

Účelné zašitkové kaštany. Dle sdělení c. a k. státního velitelství v Hradci Králové potřebuje vojenská správa větší množství koňských kaštánů. Majitelé kaštanových stromů se proto vybízejí, aby kaštany abrali a dali k dispozici vojenské správě. Nabídky s udáním ceny jest podávati u vojenského zásobovacího skladu v Josefově nebo v Terešíně.

Sesazení cen na týdenním trhu v Hradci Králové dne 9. října 1915. 1 hl: prosa 90 až 100 K, brambor 10 K, lučňáho semene 80 až 100 K, cibule 24 až 30 K, ořechů 20 až 24 K, jablček 8 až 16 K, hrůšek 10 až 14 K, švestek 24 až 28 K; 1 q: jabl 140 až 160 K, krup 100 až 120 K, máku 200 až 240 K; 1 kg: masla 5.30 K, vepřového sádla 8.40 K, tvarohu 60 h, česneku 2 až 2.60 K, 1 vejce 12 h; 1 kopa: poru 50 h, petržele 3 K, celere 2 až 3 K, zelí 20 až 24 K, kapusty 3 až 5 K, drobné zeleniny 1 až 2 K, 1 kus karfiolu 20 h, 1 svazek kedlábů 6 h, 1 hl mrkve 5 K. — Přivezeno bylo: hl: bramborů 54, cibule 21, jablček 345, hrůšek 77, švestek 13, ořechů 26; kop: česneku 16, karfiolu 14, poru 37, petržele 15, kedlábů 19, zelí 65, kapusty 27, drobné zeleniny 41, mrkve 42 pytlů, podsvinčat 372 kusů.

Smělíci. Katolická jednota oslavila, jak posledně referováno, nejvyšší jmeniny slavnostně akademii. Dne 4. října pak účastnila se korporativně s praporem slavnostních služeb Božích, které celebroidal vsdp. protektor spolku J. F. Seidl za čestné asistence v Holohlavech. Slavnostní sbory doprovázel na varhany virtuos op. K. Vařata. — Čistý výtěžek z akademie obnáší 160 K, které byly odevzdány ve prospěch vdov a sirotků po padlých vojnech v okresu jaroměřském. Výbor jednoty srdečně děkuje všem, kdož o slavnostní ráz akademie se přičinili a prosí, by vzali tento projev věchní P. T. účinkující na libé vědomí.

Jaroměř. Pověstný Doležal, který se oženil na falešný titul, nebyl již před tím ženat a otcem dětí, jak se s počátku soudilo; byl svobodný. — Nyní překvapeno jest obecnostvo jinou aférou. Jednalo se o vyvlastnění perského koberce (v ceně asi 5000 K) a jiného velice drahého předmětu. Když na dopis s falšovaným podpisem nebylo reagováno, dostavil se chlapík s pověrovanými listinami, kterému cenné předměty odevzdány. Shledáno však pozdě, že to byl smělý podvodník, který měl listiny falšované.

Pardubice. Akademie sdružených katol. spolků v Pardubicích dne 3. října v městském divadle na oslavu jmenin Jeho Veličenstva císaře a krále Františka Josefa I. pořádaná vydala se skvěle a tlumočila krásné myšlenky uměleckého proskvu vdp. profesora Vl. Hornofa v Hradci Králové, který bezvadně, s prociřností, vteřlostí přednesla sl. M. Paulová. Po ouvertuře swyčcového orchestru zahrála hymna rakouská, živý obraz, sestavený mistrně za krátkou dobu vdp. farářem a akad. malířem E. Neumanem ze sv. Jitř, nádherně upravené jeviště s poprsím Jeho Veličenstva a přednesený proslav působily jako výheň lásky k vlasti a jejím milovanému, stálickému panovníku. Číslo klavíru přednesena bezvadně sl. Jiřovce z Prahy a sl. Pinkovce z Pardubic. Za těmi nezástaly krásné spěvy sl. Tatouškové z Prahy a p. J. Stokma. Všechny udrucovalei nadaná mistrně hosti pl. Dostálová-Kerlesová z Prahy. Celý program tvořil ukázkový, ladný celek, sarochevařící neumanitelný dojem v myslí účastníků, kteří naplnili městské divadlo do posledního místa. Za státní úřady účastnil se pan okr. hejtmán Nápravník s chotí, za místní vojenské velitelství plukovník p. Kraus, Hamka ryt. z Trautnfelsu, sl. z Rodu, p. major Oraber s chotí, za městskou radu pp. starosta Sochor, JUDr. Horlivý, zem. advokát, tov. J. Klečka, náměstkové, vys. urozený pán hr. Hnackel s chotí, hr. Hugonem a komtesou Eríkou, vys. urozený pán hr. Em. Mensdorff Posilly s ml. p. hrabětem Fr. Mensdorffem a komtesou, vys. urozený pán rytíř Bünches z Booru, c. a k. nadporučík, s chotí, vys. urozený p. bar. z Heldreichů a Plestickerů, pp. zástupci vrchní správy barákové stánice z p. hejtm. Řeháka, Červeného kříže, p. JUDr. Tocháček s chotí, p. ml. Novák a mnoho jiných; zvláště ml. hosté z Polky: p. Adam sl. Szavelski, řídící banky Ebert s chotí. Večer slavnostní byl korunován čistým výnosem z pouhého vstupného 312.60 K, který odevzdán fondu pro městské sirotky po padlých vojnech. Všem účinkujícím, p. t. umělcům z Prahy, domácím umělcům, vdp. prof. Hor-

sofovi v Hradci Králové, vda. Jan E. Neumannovi ve sv. Jiří, všem p. k. účastníkům za tak krásnou manifestaci oddanosti k panujícímu státnímu mocnání vzdává upřímný a srdečný dík výbor.

Prošlov,
přednesený 3. října na akademii sdružených spolků katolických v Pardubicích.

Rakouskem hymna národů dnes zní
od Krkonos až ku Adrii smavé,
v modlitbě vroucí chvil se svatýni
a k nebi letí v touze lásky žhavé.
Ve třesku zbraní nepřítel hřmí krajem,
vítězně jásá v alpských obrů svah,
buráčí bouří dole nad Dunajem,
jak křídla orlích vítězí vzmach.

Všech srdce vlíná v jeden lásky tep,
chrám každý naplňuje prosbou vřelou
a plesá v města, vsíky, v širou step. —
A národové s duší rozechvělou
v nášední svorném v rodinu se pojí,
by pod vítězným vlasti praporem
šli ruku v ruce odhodlaně k boji
za císaře a říši, rodnou zem.

Duch dějin zastavil se s údivem
a v úctě před trůnem se jasným sklání,
kde národové lásky díadem
kol vládce státního vinou skrání.
Let osmdesát pět Bůh jemu přál,
a zloby dech když ztrpěl jeho stáří,
hle, věrnost národů jak hradní val
kol trůnu jeho sluncem slávy září.

„Pro Boha, vlasti!“ — zní heslo našich řad,
„Bůh, král a vlasti!“ — jsou hesla naše svatá!
Čech krvácel již pro ně tisíckrát,
když ruka vrahů s mocí pekla spátá
v prach strhnouti je v pychu kletém chtěla.
Za vlast a krále v boj šel český lid
a hrdě svou nestavil a tvrdá čela
a znal jen vítězit neb čestně mřít.

Ta láska v srdci našem nevymřela,
jak odkaz svatý v srdci našem plál!
Jsme národ královský, stráž vlasti bdělá
a prapor náš, jenž nad hlavou nám ví,
dvě barvy pojí: červenou a bílou,
to barvu krve, symbol věrnosti,
jež vlasti slouží paží věrných sílou
a barvu bílou — odznak zbožnosti!

„Pro krále, vlast a drahou domovinu!“
ať hymna lásky jásá v orla říši
a hlásá králi věrnost českých synů,
v jejich praporu se stkvěje Kristův kříž.
Ať dále letí Bohem posvěcená
do krajů dálných z českých našich niv
v bojiště širé, slávou ověnčená:
„Buď, císaři milovaný, dlouho živ!“

A v jeden chór ať duše lidu spojí
a v nebes modrojasný zplavá lum:
„Ó Králi kráží, kterým trůny stojí
a v slávech se chvěje celá zem,
víš slávu vítězů kol bývalých skrání
a časů blažených jim dočkat přej,
národům udělit míru požehnaní
a císaře a vlasti nám zachovej!“

C. k. zkušební komise pro školy obecné a měšťanské
v Polné přímě žádosti učitelův oseb, doložené
vysvědčením maturitním, ustanovovací dekrety a vy-
hlášením života prostřednictvím okresních školních rad
do 5. listopadu. Zkoušky se počnou po 15. listopadu.

Rychnov a. K. V pátek 8. října konal se přes ne-
příznivě počasí za velké četného účastnictví pohřeb p.
Františky Červinkové, manželky rolníka z Obory-Li-
povky. Zesnulá byla matkou vdp. P. Jos. Červinky,
zast. faráře v Ohnišťanech a administrátora v Liskovi-
cích. Pl. Červinková pro své vzácné vlastnosti těšila se
zasloužené popularitě. Celý svůj život zasvětila modlit-
bě a práci. Zbožně žila, bohabojně vychovala své děti.
Svatozemsky opustila svého věrného manžela a děti, kte-
ré s vdp. farářem-bratrem přichvátaly k loži své ma-
tičky, aby se s ní rozloučily. Slavný pohřeb byl zřej-
mým důkazem, jaké lásce a oblibě se v Pánu zesnulá
těšila. Kondukt z domu smutku v Oboře-Lipovce vedl
vdp. děkan Fr. Kubánek za asistence dp. faráře sokol-
ského Jos. Rösslera, kolegy to zarmouceného syna, dp.
kaplana Jos. Vasyky a ctih. p. bohoslovce Königa. Za
rakví krácel bolem zdrcený manžel, syn-farář a syn-
invalida, jemuž následkem stíhání rány musela býti le-
vá noha amputována, ostatní zarmoucené děti, přátel-
stvo a velká řada smutečních hostů. Po zádušních služ-
bách Božích v děk. chrámu Páně bral se smuteční prů-
vod na útulný hřbitov rychnovský, kde po vykonaných
závěrečných modlitbách a živavého chorálu společní
rakvi v chladný stín země. Kde ta dobrá, prostá žena
z lidu sladký díme sen a tam u Ježíšova trůna kde ji
vzdeje věčný den!

Rakouské zeměpánství

Pravděpodobně šlo o zasloužilý první předseda
a zasloužilý člen českých katolických ze-
měpánství p. Fr. Šafránek, který a stoupal v Dol-
ním Městě u Světlé nad. zemřel v úterý u Sokolu.

R. 1904 s bratry Myslivci, farářem Zárubou a J.
svalil na Sv. Horu u Přiborů první, ustavující
valnou hromadu »Sdružení«, kterému připravoval
sádku »Selským listem«, jež redigoval. »Sdružení«
pak, jako jeho první předseda, vyvedl z dětských
plének a šťastně dostal přes všechna úskalí k výši
nebyvalé. Šafránek stál také u kolébky »Hospo-
dářského sdružení« a »Zemského svazu«, dvou to
velkých, krásně prosperujících hospodářských or-
ganizací katolického rolnictva českého. »Selská o-
brana«, kterou řídil, svědčila o jeho bystrosti a no-
vimánském talentu. Svě překvapující vědomosti si
osvojil soukromou plí a studiem. Rečníkem byl
dobrým, lidovým. Fr. Šafránek zanechal vdovu s
pěti malými dětmi, z nichž jedno otce už vůbec
nepoznalo. Čestná paměť mužů, který horlivě ko-
nal své povinnosti k Bohu, císaři i vlasti!

Předhistorické nálezitě bronz, význačné pro
první dobu křesťanskou. Jedeme-li kol zastávky
Jesenčan u Pardubic, spatříme nově zřízený rybník
regulační, sloužící k zavlažování luk v dobách
sucha. V místech východních tohoto rybníka, kde
ve starých mapách poznamenáno na »Krzizán-
kách«, stávalo praehistorické sídliště doby kamen-
né, jak svědčí nalezené předměty a též i doby
bronzové. V přechodní době byla asi zde nebo v
nejbližším okolí huf bronzových předmětů. Našlo
se právě v uvedených místech mnoho krásných,
uměle provedených spon z rozličných částí bron-
zu a to nikoli v hrobech žárových, nýbrž v mí-
stech, která vyznačovala místa slévačská. Pozo-
ruhodno, že našel se zde vzácný bronzový kruci-
fix z první doby křesťanské, který slíjí se z bronzu
téže jakosti jako náramky a spony doby praehi-
storické. Jest zde vážná domněnka, že obyvatelé
okolní, jscuce ještě pohany, přinášeli oběti na sliti
předmětů bohoslužebných ve věcech bronzových,
vzácných asi té doby šperců. Další předměty
z první doby křesťanské jsou rolníčka s hlavami an-
dělů, sloužící asi za zvonek a postava klečícího
andělíčka s křídly nad hlavu zvednutými; byly
též v okolí prvního nálezů vykopány. Tyto pře-
měty s jinými vzácnými nálezů uloženy jsou v mu-
seu král. komor. města Pardubic. Krucifix bron-
zový svého druhu v počtu z té doby nalezených
patnáctý, jest památkou nad jiné význačnou a
mohou se podobnou okrasou chlubit jen velká
musea.

Musejní spolek pardubický každoročně pátá
v okolí Jesenčan, Dražkovic a Mikulovic po pa-
mátkách praehistorických a hojnými vzácnými ná-
lezy obohacuje sbírky musejní. Uvědoměle rolnic-
tvo mileráda s porozuměním nevšedním vychází
vstříc při kopání a pátrání na rozličných pozem-
cích. — Arch. B. D.

Přítel hospodářské školy Rakouska a Němec-
kem. Ve Vídni konala se porada prvního odboru
obchodně-politické komise říšského hlavního mě-
sta Vídně, v níž se jednalo o otázce příštích ho-
spodářských styků Rakouska s Uhrami a Němec-
kem. Po delší debatě jednomyslně schválena re-
soluce, v níž odbor projevuje názor, že »přípravy
k novému uspořádání obchodně-politických styků
s cizinou nutno zahájit co nejdříve. Za tím účelem
bude zejména zahájena dohoda s Německem říši o
hospodářsko- a obchodně-politických příměch bu-
doucnosti. Za tím účelem usilovati o hospodářský
spolek s Německem, jež má doplniti náš politický
a vojenský spolek a již při uzavírání má jakož
i později zabezpečiti a podporovati hospodářský
život spojeneckých států systematic-
kým postupem. Se zřetelem na těsnou souvislost,
která jest mezi našimi zahraničními obchodní politikou
a našimi smluvními poměry k Uhrám, bude nutno
úplně vyhověti velikým změnám v oboru zahra-
niční obchodní politiky, jež lze očekávati též při
přípravě budoucího vyrovnání s Uhrami a to jak
pokud jde o jeho obsah, tak i pokud jde o jeho
trvání. Dokud válečné a politické události jsou je-
ště v proudu, má býti zabráněno definitivním roz-
hodnutím v hlavních otázkách zde zmíněných,
avšak vláda by měla činiti všemožné přípravné
kroky. Dále usneseno, aby tyto názory odboru
byly oznámeny vládě a byl zřízen výbor, jenž co
nejdříve má podati odboru určité návrhy, týkající
se budoucího obchodně- a hospodářsko-politického
poměru k Německu a nového uspořádání vyrovn-
ání s Uhrami.

Příloha. K dnešnímu číslu přikládáme upisovací li-
stiny Živnostenské banky filiálky, jichž zašle bude
hojnou měrou k úpisům na válečnou půjčku použito.

Der umstrittenen völk. Stanislav Smutný, praporek
př. pluku č. 70, komp. 9, k radě dp. Fr. Pytlíčka, c. a
k. pol. kurát v polní nemocnici. před svou smrtí daro-
val útulné slepých děvek v Praze III., na Kampě, 170 K.
V této stísněné době, kdy nevidomé dívky s sebou tpi,
kde najde tento šlechtetný skutek sklonavého vojína
hodně následovat!

Z ústředí českých škol. Tímto právě se spolků
místech mnoho kaplanů se považuje a na smar při-
jde, kde se pro zvěř neshlají. Možná z těchto divokých
nelejších kaštanů vyráběti docela lehce pěkný bílý
škráb. Ostřím nožem seřezá se kůží šlepků s kaštanů,
což je ovšem práce trochu náročná. Kaštan se roz-
stříhají a polejí vodou umírněnou. Ostatní práce jako
v výrobě šlepků s hrubým, Dep nebo dva dny nechá
se vodě stát. Žlutá třetina páchne, jakoby zahnila.

ale vše se převede hruštem. Šešená voda se se-
chá sádou, až se dole usadí škráb. Na voštiny zbylé
v sítku může se do lázně osádné voda nalít. Docílí se
hodně škrábů.

Všelozna. C. a k. vojenské velitelství v Litoměřicích
oznamuje, že vojenská skladnice v jeho obvodu
převezmou každé množství přirozeně sušených kaštanů
(divokých). Cena 12 K za 100 kg. — Kardinál dr.
Jan Csernoch, uherský primas, byl Jeho Veličenstvem
vyznamenán velkokřížem sv. Štěpána a současně vlast-
noručním dopisem jmenován veleknězem tohoto řádu.
Arcibiskup dr. Csernoch jest původem Slovák z Uh.
Skalice. — Průměrně spotřebuje se ročně 1300 mil. kg
kávy. Celou třetinu tohoto množství spotřebují Společ-
státy severoamerické, Německo 139 mil. kg, Francie
110 mil. kg. Rakousko-Uhersko spotřebuje 57 mil. kg,
Anglie jen 14 mil. kg, Rusko 12 mil. kg. V obou těchto
zemích vypije se zato hodně čaje. — Sluneční klinika
byla zřízena v lázních Dürreheinu v bádenském Černém
lese; na této klinice budou slunečními paprsky léčeni ti
ranění, jejichž rány nechtěly se hojit jinými prostředky
léčebnými.

Výhodná příležitostná koupě!

Ozdobte své domácnosti
reprodukcemi uměleckých obrazů!

Dvořák:

Madona

Jemný barvotisk, velikost 95 x 65 cm.

Nenapiatý . . . . K 8—,
v pěkném rámu . K 26—,
v skvostném rámu K 30—.

Litka:

Hlava Kristova

Zasklený, velikost 50 x 56 cm.

Nenapiatý . . . . K 4—,
v pěkném rámu . K 20—,
v skvostném rámu K 25—.

Objednejte, dokud jsou na skladě, a ne-
nechte si ujíti příležitost koupiti tak levné
obrazy umělecké, které by neměly scházeti
v žádném křesťanském příbytku!

Ceny rozumějí se bez obalu a porta; obal
dávajeme za výrobní cenu!

Objednávky vyřizuje

Družstevní knihkupectví
v Hradci Králové, Adalbertinum

Besídka.

Náprky.

„Za živa vynikající muže nechá národ hladověti a po
smrti jím staví pomníky, prohlašuje kárným hlasem
člověk, který za pomoci silné protekce urval dobré mís-
to velice bystrým inteligentům. — U nás lidem talen-
tovaným se dostává velké chvilky až po smrti, stýská
zbohatlý nakladatel, který spoutal rozmach křesťákového
umění diktačem svého kapitalismu a vydává pouze li-
teraturu libivou, senační, hovicí zvráceným náladám
dvů. — Tak to chodí na tom světě, postírvá vůdce lidu za
živa je mučedníkem, ale nad jeho hrobem se pění oslav-
né hymny; taktó zase napravuje svět muž, který ani-
málními pomlávami novinářskými počtvého pracovní-
ka odstřílil, aby užil již za živa různých chvalotěží
sám.

Aby nádherna nejsvětějších hvězd byla lidstvu zná-
ma, jest potřebí temné noci. Právě pochmurné, temné
chvilky národa objevují v něm nejslohotnější charak-
tery.

Nikomu odporně nepáče poť — vlastní.

I tohoto muže důžno činiti k největším učitelům a
křesťákovým charakterům lidstva. Nárvy jeho byly
vzorné, byl hotov smáti i těžké porážkami. Za ži-
vo úsilí nebylo korunováno úspěchem, že nastaly k vůli
jeho hledisku strašné sváry, za to on nemůže. Ostatně
někteří z jeho odpůrců byli osobami keřumpovanými,
což ještě více přispívá k lesku jeho jména. Tak bývá
po smrti posuzován mnohý notorický demagog. — Na to
lze odpověditi, že daleko méně zla napáchá šosák, kte-
rý příkazy mravní přestupuje v životě soukromém, než
malý vynikající vůdce, který páte všechnu vlastní hi-
storie naplňuje slávou, brá s četnými dary. Méně škodí
ten vůdce lidu, který se pomalá jednotlivci, který pro-
márá politiku svého malíku, než demagogický líd, který
svou svou podstatu na veřejně a v soukromém
přemýšlením k přemýšlení, jichž jsou a tráví s-
pěch pro budoucnost jest velice pochybný. Národní
zločincem jest vojákův páteční občan, který připraví
nepříteli o malíku jedné spánu, než tabový lidový
nádhava, který páte naplňuje se populací, ať už má

vědomí své zodpovědnosti, vlní velké davy do občanských svárů, při nichž se propíjvali statičky nebo miliony na fanatický tisk, na živelné vzájemné pomsty v těchto osadách. Soukromý provinilec jest zodpovědný sobě a několika jiným, veřejný však obrovským davům. Tuctový hříšník klame důvěru některých, veřejný demagog šíří širé masy. — K utrpení za myšlenkové proudy nejsou hotovi pouze lidé velice ideální, šlechtění; také pýcha, mstivost a honba za popularitou ochotně podstupuje některé oběti k dosažení cíle. Kdo klade důraz na obvyklé občanské přečiny, měl by si uvědomit, že zaslepená pýcha jest lučavkou všech ctností, rakovinou všech zdárných akcí. Sobecký vzdor demagoga, který láká do slepé uličky a do bahna obrovské davy, jest stokrát horším zločinem než provinění rázu soukromého.

Od počátku 18. století do dnešního dne vládlo 16 papežů. Kterému z nich lze vykynouti život nezřizeny? Kdo z nich staral se více o soukromé blaho, o světské radovánky než o vznešené ideály? Ale — nyní přichází řada demagogů s prohlášením: »Musíme lidu otevřít oči, jest třeba dokázat, že papežství jest znakem velké korupce, že církvi z učení Kristova nezbylo vlastně nic. A tohle všechno dokážeme — ze století XV. na osobě Jana XXIII. Hmism, který kanul z vědů církve před 500 lety, postříkáme nyní nejšlechtetnější representanty katolicismu; tohle všechno ve jménu reformace. Dle patnáctého století dokážeme, jaké jest papežství nyní a jak úzkostlivě každý dosud má před ním prchatí.«

S letním deštěm padají záhy, sychravý podzimní vítr přivane k lidským obydlím facry, s prvním sněhem napadnou nedrážliví drotari, na jaře s odchodem ledu zmizí z obcí obecní povaleči.

Opravená a doplněná přílohy.

Po dešti bývá jasno — ale až po dešti. — Schované věci se hodí — často na smetiště. — Tichá voda běhy mele — ale také někdy upevňuje. — S poctivostí nejdál dojdeš, ale sotva s ní daleko dojdeš bez peněz. — Sedávek, panenka, v koutě, máš-li statek, najdou tě, vyptají si, kopnou tě. — Kdo nemá v hlavě, musí mít v nohou, ale hlavně v kapse. — Není všechno zlato, co se leskne, není všechno pravda, co se pleskne. — Dočkej času, jako starší panna svatebního kvasu. — Čemu se v mládí naučíš, často ti v stáří přijde hodně draho. — Komu se nelíbí, tomu se zelení; kdo však nabyl mnoho bez pocení, má i při zahálce posvácení.

Právě vyšlo

PRAVDOU KE CTNOSTI

Lidová kázání na všechny neděle a svátky roku církevního.

Promluvil a vydal nákl. Politického Društva tiskového v Hradci Král. (Knihovna Obnovy čís. 35.)

Antonín Kaška,
děkan v Kostelci n. Orli.

Řada I.

Štírka o 21 tiskových arších velká osmky (stran 336) obsahuje 75 thematických kázání. — (Cena brož. výtisku K 4-60 franko. Odporučovati netřeba — aspoň ne duchovenstvu diecese královéhradecké, které autora po 30 let působení jeho kněžského předobře zná.

Objednávky vyřídí
Družstevní knihkupectví v Hradci Králové.

Naše knihkupectví

nabízí Vám své služby k obstarání všech knih, časopisů atd. Adresujte laskavě:

Družstevní knihkupectví a nakladatelství
v Hradci Král., Adalbertinum.

Biskupská knihtiskárna v Hradci Králové

nabízí své ochotné služby ku provedení všech zakázek s oboru knihtisku. Ceny mírné, vyřízení správné a rychlé.

Kde kupujete knihy?

Naše knihkupectví Vás také vzorně obslouží.

Praktikanta ze střední školy

přijme

Družstevní knihkupectví
v Hradci Králové.

Ve prospěch
Svatováclavské Matice Školské.

Uznáný za nejvýhodnější a nejlevnější nákupní pramen v Rakousku veškerých

kostel. paramentů

prádla, praporek, přikrvek, koberců a
kovového náčiní ve výrobních nejstarších
závodu v Čechách, c. a k. dvorního dodavatel

Josefa Neškudly

v Jablonném n. Orli. č. 86.

Tisíce uznávacích referencí a doporučení. —
obrázkové čenáky, rozpočty, vzory a hotové zboží
k výběru franko.

Bez velkoměstské rezie ve vlastních dílnách a
domech, levné pracovní síly na venkově, čímž levnější
ceny až o 20%, než všude jinde.

Jabl. 100 let. trvání a 40 let. vlastní činnosti.

Adresovatí vždy dostanou se vypracuje

Československá záložna v Praze-II., Spálená ulice, číslo 46.n.

■■■

Doporučuje se všem našincům co jediný
peněžní ústav katolický v Praze. Vklady
na vkladní knížky úročí se ode dne vlo-
žení do dne vybrání dle dohody a dle doby
výpovědi. Poskytuje půjčky všeho druhu
za mírných podmínek, zejména směneční
úvěr (krátkodobý), v dnešních dobách
zvláště výhodný. — Povinná revise
„Jednoty založen“ v Praze.

DRAŽBA

v Obeoní zastavárně královéhradecké

odbyvatí se bude v místnostech zastavárny
v sobotu dne 23. října 1915
(začátek o 9. hod. ranní)

na veškeré zástavy,

kteří až do konce měsíce května 1915
propadly. (Dle c. k. místodržitel. výnosu
ze dne 10. března 1915.)

Zástavy do dražby propadlé možno
ještě před dražbou ve čtvrtek dne 21.
října 1915 do půl 1. hodině odpolední
pouze u pokladny zastavárenské zůko-
vati nebo vypláciti.

Neprodají-li se veškeré zástavy, odbyvá
se druhá dražba dne 30. října 1915.

Po 14 dní před dražbou dává se mimo
úrok ještě dražební poplatek z pro-
padlých zástav a sice 2 h s 1 koruny.

V pátek před dražbou a v den
dražby se neúčtuje.

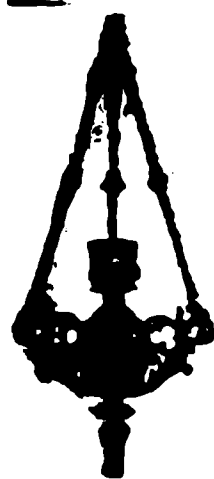
Správní odbor zastavárenský.

MED

český, se zárukou neporušenosti, z letošní snůšky
obzvláště výborný má celoročně v levné ceně
na skladě

JOS. JELÍNEK,

člen Zemského Ústřed. včelařského spolku
v Hradci Králové.

Veleútojněmu

duchovenstvu a

slavným patronátním

úřadům dovoluje si depo-

rušiti veškeré kostelní nádoby a
náčiní a to: monstrance, kalichy,
oběři, nádobky, paténky, pacifikály,
svícny, lampy, kaditelnice, kropenky
atd. své vlastní výroby, předpisem
církevním vyhovující. Staré předměty
opravuje v původní intenci a
v ohni slatí a stříbrní nebo proti do-
platku za nové vyměňuje. Hotové
předměty neb výkresy zasílá na-
házkou franko bez závanosti koupě.
Vše se posílá povolené. Práce ruční.

Shled veškerých stříbrných a stříbrných klenotů, jako: řetězů,
madonek, křížků, prstýnků, náramků atd. u Netátné
prstony, tabatěrky, jídelní náčiní ze stříbra pravého
i čínské vady na skladě.

Staré slatě, stříbro a dráhekamy kupuje se nejvýhodněji cenou

JAN STANĚK,

pasíř a cizelour

Praha-I-979., ul. Karoliny Světlé, čís. 12. n.

Přesný znalec c. k. zemského trestního soudu.

Paramenta.

Ignáce V. Neškudly syn

(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)

(bratr P. J. Neškudly, farář ve Výprachticích)

doporučuje P. T. veleútojn. duchovenstvu
svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

všech kostelních paramentů,
spolkových praporek a kovového náčiní.

Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukázkou
se na požádání franko zašlou.

Podporujte náš podnik.

Družstevní knihkupectví a nakladatelství
v Hradci Králové, Adalbertinum.

Jan Horák, soukenník

v Rychnově nad Kněžnou

zasílá na požádání vždy

dle roční saisony kolekce
nejnovějších druhů pravých
viněných látek

své vlastní výroby, jakož i tu- i cizozemských.

Četná uznání zvláště z kruhů vele-
úst. duchovenstva svědčí o poctivé ob-
sluze mého ryze křesťanského závodu za
dobu více než třicetiletého působení.
Učiňte, prosím, malou objednávku na
zkoušku.

Též na splátky bez zvýšení cen!

Volejenné látky na taláry.

Objednáme Vám

všecky potřebné knihy a časopisy. Není třeba
objednávat jinde, obsloužíme Vás též vzorně.

Družstevní knihkupectví a nakladatelství
v Hradci Králové, Adalbertinum.

OBNOVA

Číslo 43.

Předplatné na čtvrt roku 2 K 50 h
na půl roku 5 K —

V Hradci Králové, dne 22. října 1915.

Inserty počítají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XX

Pozvání k upisování

III daněproště 5 $\frac{1}{2}$ % rakouské válečné půjčky, splatné dne 1. října 1930.

Subskripce počíná dne 7. října 1915 a končí v sobotu dne 6. listopadu o 12. hodině polední.

Pro upisování platí následující podmínky:

1. Cena upisovací činí 98.60% včetně 5% úroku z kusů, od 1. října 1915 až do dne splacení.
2. Upisování děje se pomocí přihlašovacího formuláře, který možno obdržeti zdarma u podepsané filiálky Živnostenské banky v Hradci Králové, aneb bez použití přihlašovacího formuláře asi v této formě: »Na základě vyhlášených přihlašovacích podmínek upisuji nominále K..... 5 $\frac{1}{2}$ %. III. rakouské válečné půjčky a zavazuji se, že ji převzmu a splatím dle přidělení. — Zároveň splácím v hotovosti (skládám v cenných papírech) K.....* (podpis a čitelná adresa).
Zároveň upisovatelův místu je se schválením Říšského ministeria vyhrazeno, aby mohl určit výši obnosu každého jednotlivého přidělení.
3. Přidělení stane se co možná ihned po uzavření subskripce, o čemž upisovatel bude uvědoměn.
4. Kupní cena při upisováních do K 200 — budiž zapravena hned při přihlášení plným obnosem, při upisování vyšších bude splaceno při přihlášení 10% ceny jmenovité, dne 6. prosince 1915 a 5. ledna 1916 po 20%, 5. února 1916 25% a 6. března 1916 zbytek upisovací hodnoty.
5. Na přihlášky na určité díly úpisů půjčky může se bráti ohled jen do té míry, pokud je to dle uzavření upisovacího místa přípustno.
6. Převzetí musí se státi u téhož místa, u kterého došlo k upisování.
7. Až do vyhotovení definitivních podílů vydají se upisovatelům na požádání prozatímní listiny, jejichž výměnou za definitivní kusy stane se bez připočtení poplátku za výměnu u téhož místa, u kterého vydány byly prozatímní listy.

Rakousko-uherská banka a Válečná půjčková pokladna poskytnou proti složení obligací válečné půjčky, případně jejich prozatímních listů jako zástavy na půjčku na úrok o 1% ménši, totiž dle současné oficiální eskomptní úrokové míry. — Tato výhodová úroková míra zůstane na dobu nynějšího privilegia Rakousko-uherské banky, t. j. až do 31. prosince 1917, v platnosti. — Zmíněné dva ústavy poskytnou půjčky dle současné oficiální eskomptní míry též na jiné u nich zastavené cenné papíry, pokud odnos, jenž má býti vyzvednut, prokazatelně slouží k splacení částky upsané na základě tohoto pozvání. — Pro prodloužení takové půjčky bude rovněž povolěna výhoda zmíněné míry úrokové, a sice do 31. prosince 1917.

Na požádání zajistí se při poskytnutých půjčkách v hořejších termínech k uplacení místo současné eskomptní úrokové míry pevná úroková míra 5% p.a. až do konce 31. prosince 1917.

K zaplacení půjček, které v hořejších termínech ke splacení u Živnostenské banky filiálky v Hradci Králové přijaty byly za účelem upsání této válečné půjčky, budou poskytnuty Rakousko-uherskou bankou a Válečnou půjčkovou pokladnou nové zápůjčky na pevný úrok 5% a prodlouženy za tohoto pevného úroku až do 31. prosince 1917.

Válečná půjčková pokladna jest smocněna, na základě § 6. bod 3. čl. nařízení ze dne 18. září 1914 ř. z. čís. 248, se zřetelem na zásady ohledně hospodaření s penězi, jež jsou předepsány v uvedeném císařském nařízení, také na zástavu hypotekárních požadavků, které zákonitou jistotu mají, půjčky poskytovati.

Upisovací přihlášky řízeny buďtež buď přímo aneb prostřednictvím místních spořitelů a založen na

Živnostenskou banku filiálku v Hradci Králové.

obou stranách železniční trati Kovel—Sarny na řece Styr, od Račakovky až ke Kulikovičům. Rusům dostalo se tu pořádného odbytu, zejména na Korminu byli nuceni k spěšnému vyklizení bojště, při čemž utrpěli krvavé ztráty. — U Bogušlavky (severozápadně od Derazna) byly odrazeny tři útoky Rusů, kteří tu ztratili 500 zajatců. — Skupina prince Leopolda Bavorského odrazila útok, který Rusové podnikli po obou stranách železnice Ljachoviči—Baranoviči; na tomto úspěchu měly také podíl rakousko-uherské voje, které ve skupině té bojují na výhodném rameni Ščary. — Levé křídlo skupiny Hindenburgovy zahájilo nové boje před Rigou, které se zatím skončily pro Rusy ztrátou území výhodné od Mitavy a severovýchodně od Velké Eekavy; Rusů tu zajato přes 1.000. — Před Dvinskem byly odrazeny silné ruské útoky a úspěch ten vyvrhočen dobytím ruské posice v šesti 3 km západně od Liluxtu.

Bojiště západní. Anglo-francouzská ofensiva, která byla provedena třemi čtvrtinami francouzských sil, může být považována za skončenou s nezdarem, ježto se jí nepodařilo ani na jediném místě německými liniemi vážně otřásti. Bojuje se sice dále, ale útoky tyto jsou rázu místního a s generální ofensivou nemají nic společného.

Na italském bojišti s příchodem zimy omezila se italská útočnost na frontu soeckou a to zase jen na úsek její jižní, takže jevištěm prudkých útoků a úspěšné obrany jest nyní téměř jen planina doberdobská.

Bojiště srbské. Ofensiva spojenců, jejímž jevištěm bylo dosud téměř výhradně území od Bělehradu na východ a na jih, zasáhla nyní i prostor západně od Bělehradu; Mačva, území v úhlu drínsko-sávském, jest totiž z největší části v držení spojenců. — Voje generála Kövessa, překročivše Sávu po obou stranách ústí Kolubary, dobyly Obrenovce a výšiny jihovýchodně od něho. Jižně od Bělehradu dorazila spojená vojska za Ripanj a ve směru jihovýchodním za Grocku na Dunaji. Po dobytí Cikánského vrchu, jižně od Grocky, spojily se rakousko-uherské síly s německými, které postupují po obou březích proti proudu Moravy. A Bulhaři se činí také jen ož. Na Dunaji dobyli Bulhaři Radujevace a jižní břeh Dunaje na hranicích rumunsko-srbských Srbové už vyklidili. Bulharská armáda obsadila Zajebár, Kňazevec a Valevac; tím opevněné posice drah, vedoucích do severního Srbska, jsou v rukou bulharských. Důležitou jest zpráva, že Bulhaři dobyli Vranje, opevněného místa v údolí horní Moravy. Tím jest přerušeno železniční spojení Srbska se Soluní a tím ovšem mizí i naděje Srbska na pomoc čtyřdohody. Bulharské vojsko vtrhnuvši do Macedonie obsadilo města Istip a Radoviště; zároveň tu rázným útokem zabralo Sultan-Tepe (Carův Vrch), jižně od Krive Palanky, a při ofensivě na Kumanovo zajalo 2.000 Srbů a ukořistilo 12 děl.

Na Balkáně se zatím situace projasňuje. Na výtky, proč Řecko neapěje Srbsku na pomoc, prohlašují z Řecka, že Srbsko přerušilo diplomatické styky s Bulharskem, následující své evropské spojence, nedohodnuvši se před tím s Řeckem, svým spojencem. Vláda řecká prý hluboce lituje, že nyní nemůže materiálně pro Srbsko učiniti více. Zároveň řecká vláda žádá důrazně velmocí čtyřdohody, by okamžitě odstranily spojenecké vojsko, které je vyloučeno u Soluně. —

Jsem velice osvěžen, avšak slab a velice žíznliv; byl jsem nucen ležeti až do jitra a usnul jsem opět.

Svědění počíná se probouzet a lítost v srdci rozlévat. »Pane, jak ubohým tvorem jsem! Mám-li býti nemocen, zemru jistě nedostatkem pomoci a co se stane se mnou? V té chvíli dobré naučení mého otce přišlo mi na mysl. Nyní, řekl jsem si nahlas, slova mého dráho otce se vyplňují, spravedlnost Boží mě zasáhla a nemám nikoho, kdo by pomohl a vyslyšel. Zavřl jsem hlas Prozřetelnosti, která láskyplně postavila mě na místo v životě, kde mohl jsem býti spokojeným a šťastným. I zvolal jsem: »Pane, spomoz mi, neboť jsem ve velké nouzi!« To byla první modlitba, kterou jsem se modlil po mnohých letech.

Nastává nyní dokonale niterné spojení duše s Bohem modlitbou a rozjímáním. »Ráno vzal jsem do ruky bibli; počínaje Novým Zákonem, četl jsem vážně v něm a uložil jsem sám sobě čísti v něm každého jitra a večera. Od té doby, mohu říci, počal jsem chovati naději, že Bůh mě vyslyší. Stav můj počal býti ne sice méně ubohým vzhledem ke způsobu mého života, avšak mnohem smysluplnějším pro mou mysl: myšlenky mé kleny nešťálou čistou Písmem a modlitbou k Bohu k věcem vyšší přirozenosti; v tom nacházel jsem velmi mnoho útěchy, ani nevím nyní jak; také mé zdraví a síla se vrátila.

Za takových poměrů uplynul — první rok! »Dospěl jsem k nešťastnému výročí mého přistání. Společně jsem zřelky, které jsem si činil, a shledal, že jsem na ostrově 365 dní. Tento den měl jsem za slavný půst, stanoviv jej pro náboženské cvičení, klaně se k zemi v nekloubě pokoře, vyzařivše své hříchy Bohu, uznávaje jeho sprá-

— Italské konečné vypověděla Bulharsku válku, ježto prý se spojilo s nepříteli Itálie. — U Dardanel útoky pomalu ustávají, ježto prý se Anglie a Francie usnešly od Dardanel vojsko odvolati.

Výhodná příležitost k koupě!

Ozdobte své domácnosti reprodukcemi uměleckých obrazů!

Dvořák:

Madona

Jemný barvotisk, velikost 95 x 65 cm.

Nenapiatý . . . . . K 8—,

v pěkném rámu . . K 26—,

v skvostném rámu K 30—.

Liška:

Hlava Kristova

Zasklený, velikost 50 x 56 cm.

Nenapiatý . . . . . K 4—,

v pěkném rámu . . K 20—,

v skvostném rámu K 25—.

Objednejte, dokud jsou na skladě, a nechte si ujit příležitost koupiti tak levné obrazy umělecké, které by neměly scházeti v žádném křesťanském příbytku!

Ceny rozumějí se bez obalu a porta; obal účtujeme za výrobní cenu!

Objednávky vyřizuje

**Družstevní knihkupectví
v Hradci Králové, Adalbertinum**

Volné listy.

Po Waterloo. Blücher, nežli vytrhl z Vavru na pomoc Wellingtonovi, zůstavil tam generála Thielmanna s oddílem Prusův, aby Grouchy myslel, že má před sebou celou armádu. Grouchy, poznáv konečně situaci, udeřil na Thielmanna, snadno ho porazil a stíhal až k Bruselu, kdež dostalo se mu zprávy o nešťastné bitvě u Waterloo a současně rozkazu císařova, aby ustoupil k Namuru. Rozkaz ten byl poslán Napoleonem z Quatre-Brasu, kdež přenocoval a odkud odebral se do Laonu, v nynější válce často jmenovaného. V Laonu Napoleon chtěl armádu shromáždit a uspořádati. Byl mu tam donesen dopis od bratra Jeronyma, který oznamoval, že má pod svým velením 25.000 mužů, jejichž počet každou hodinu roste, a že se k vojsku dostavila většina generálů. Ztráty že nejsou tak velké, jak se v prvním okamžiku zdálo, polovice hrubé střelby a vojenských zásob že jest zachována. Napoleon poslal rozkazy všem generálům, aby dostavili se k Laonu; Soultovi bylo svěřeno, aby v městě opravil hradby a postaral se o potravní zásoby pro 90.000 mužů. Císař pak maje zato, že ho na ten čas u vojska není potřeba, umínil sobě zajeti do Paříže.

Destaviv se dne 25. června do Paříže, zastal město v rozčilení a pobouření. Proto bez meškání svolal ministry, aby jim zvěstoval truchlivou

vedlivé soudy, nade mnou a prose Ho o milost skrze Ježíše Krista; nedotknuv se nejmenšího občerstvení po dvanáct hodin až k večeru do západu slunce, požil jsem potom suchar a něco hroznův, a odebral jsem se na lůžko, zakončiv tento den tak, jak jsem jej započal.

Čas vše hříjící přináší ranám lék a bouři dovede uklidňovat. Robinson ve své náboženské filosofii dospívá vrcholem: v odevzdanosti do vůle Pána nachází uklidnění a spokojenost. »Jednoho dne, byv opravdu smuten, otevřel jsem bibli u slov: »Nikdy tě neopustím, ani nezanechám.« Bezprostředně tato slova byla pro mě. Nuže, řekl jsem, jestliže mě Bůh neopustí, jakého zlého následku by bylo, třeba by mne celý svět opustil! A naopak, i kdybych měl celý svět a měl ztratiti přízeň a požehnání Boha, jaké přirovnání ke ztrátě? Od této chvíle počal jsem usuzovati v myslí své, že to bylo asi pro mě větší štěstí býti v této opuštěné samotě než snad v kterémkoli zvláštním postavení ve světě, a v této myšlence vzdával jsem díky Bohu, že mne uvedl na toto místo.

Duha míru klene se v jeho uklidněné duši. »Vzbuzovalo by to úsměv, viděti mne a mou malou rodinu seděti u stolu; zde jest můj majestát, jsem kníže a pán celého ostrova; životy všech mých poddaných jsou v mé neomezené moci. Mohu věšeti, odpravovati, díti svobodu a vzít ji; a není povstalců mezi poddanými. Viděti mne jako krále seděti, samotného, obklopeného služebnictvem. Pol (papoušek), jakoby byl mým miláčkem, jest jedinou osobností, jež smí mluvit ke mně. Můj pes, jenž nyní sestává a zesílá, a nenašel způsob rozmnožití své pokolení, seděl vždy po mé pravici a dvě kočky, jedna po jedné, druhé po druhé straně stolu, o-

zprávu o své porážce. Ministři mu radili, aby nepřevlékla se, tak jak jest, blátem a prachem pokryt, odebral se do sněmovny, ale po jiných radách Napoleon tak neučinil. Ministr Carnot, známý muž z veliké revoluce a věrný druh Napoleonův, došel do sněmovny pérův, aby je uchlácholil, dodal jim mysl i vstúpil rozvahu a klid. Ney radil, aby se s nepřitelem vyjednávalo, kteréhožto mínění bylo zamítnuto. Zatím Fouché, hladký jako úhoř, potouchlý a ve stálém pohnutí s Bourbony, jezdil ze schůzky do schůzky a na všech stranách podpaloval proti Napoleonovi. Zejména pustil do oběhu pověst, že Napoleon má v úmyslu prohlásiti se diktátorem, odstraniti tak sněmovny a válečti do poslední chvíle. Toho v panské sněmovně chopil se Lafayette, známý generál z doby Ludvíka XVI.; navrhl, aby sněmovna prohlásila se za permanentní. Návrh Lafayetteův byl ochotně přijat se slavnostním prohlášením, že nezávislost národa jest v nebezpečení a každý pokus o rozpuštění sněmoven jest zradou státu.

Večer Lucian, bratr Napoleonův a ministři přišli do sněmovny pérův a vybízeli národní zástupce, aby císaře neopouštěli. Ale již před jejich příchodem z obou sněmoven sestaven byl výbor »desíti«, kteří uváživše, že pokoje bude dosaženo jen odstoupením Napoleonovým, učinili návrh, aby císař sřekl se trůnu. Když se o tom Napoleon dověděl, zvolal: »Zpozdi! Nechápají, že má osoba jest jen zámkou války, která se vede vlastně proti Francii. Až mne opustí, budou jim mocnosti vytýkati, že mě přijali za císaře. Teprve potom budou mít zástupcové proč nafikati. A zdali pak uvážili toho nevyhnutelné důsledky? Okolo mne, okolo jména mého shromáždí se všechno, shromáždí se armáda, neboť odloučení mě od ní jest tolik, jako rozpustiti ji. Když nepřítel jest pětadvacet hodin vzdálen od hlavního města, není doba na svržení vlády. Když z Elby přibyl jsem u Cannesu, tehdy byla možnost mne se odřici, ale nepochopuji, jak lze odvracet se ode mne nyní!«

Po těchto výrozech Napoleonových voláno na ulici: »Sláva císaři!« Byli to větším dílem dělníci, kteří přišli, aby císaře uviděli. »Tak to bývá«, prohodil Napoleon, pohlédnuv oknem na zástupy, »těchto lidí nezasypal jsem cti a bohatstvím, chudé jsem je zastal a chudé je opouštím, ale z nich mluvív přirozený pud potřeby. Kdybych chtěl, nebylo by za hodinu vzdorných sněmoven, ale život jednoho muže nestojí zato, aby takovou cenou byl vykoupen, neboť nevrátil jsem se z Elby, abych hlavní město zatopil krví.« Napoleon, jak zřejmo, dovedl lidsky smýšlet i cítiti, ale cvšem hodně pozdě.

Zdá se, že myšlenka na diktaturu v Napoleono-vi vznikala, a vskutku byla tu dvojitá možnost: buď sjednocenost všech sil, která se projevuje v dobu obecného vzplanutí národního pro společnou věc, nebo podrobení jediné vrchní vůli. Prvá možnost ve Francii stala se skutkem r. 1793, druhá tendence mohla se projevit nyní, když národ byl hotov se podrobiti. Ale poslouchati opět Napoleona přišlo se zájmem několika jedinců, kteří nepředstavovali lidu a kteří zradu proti císaři již dávno osnovali. Ostatně sobci tito byli v souhlase se skutečnými potřebami vysílené Francie. Již dosti bylo krve a bled lidských; dějiny bitvou u Waterloo daly se novou cestou, a devatenácté století nemohlo již snést Napoleona. Evropa musila si oddechnouti, neboť přílišná váha tohoto velikána rušila rovnováhu lidstva.

Druhé Napoleonovo odstoupení. Bonaparte byl sobě jist, že národ by k němu přilnul, ale na druhé

čekavajíc tu a tam kousek z mé ruky jako známku zvláštní mé přízně. Jak milosrdně zachází Stvořitel se svými tvory i v těch okolnostech, v nichž se jim zdá, že jsou určeni k záhubě!

Tak pracoval se Robinson k vlastnímu jádru pozemského života, jenž nechová nyní pro něho již žádných tajemství. Další vypravování týká se již více zevnějšího života než niterného, k němuž chtěli jsme obrátiti zřetel svůj. Prozřetelnost zjevila konečně Robinsonu úplnou milost svou, dávši mu navrátní se opět do dřívějšího života.

K ztracenému ostrovu přibližuje se evropská loď a s ní jeho vysvobození. »Tak velký byl přívál radosti v mé hrudi, že veškerého ducha mého uvedl ve zmatek; konečně vyhrklý mně slzy, po malé chvíli byl jsem mocen řeči. Řekl jsem kapitánu, že spatřuji v něm muže s nebe seslaného a že celý příběh zdá se mi býti řeč zem divů; tyto věci jsou důkazem, že tajemná ruka Prozřetelnosti řídí svět a oko nekonečné Mocnosti zpytuje i nejvzdálenější kout světa a sesílá pomoc ubohému, kdy za dobré uznává. Otevřel jsem své srdce ve vděčnosti k nebesům.

Robinson vrátí se do Anglie, usadí se posléze v Londýně, aby zde setrval již do konce života. Kniha končí: »A zde stanoví si nesoužití již sebe, připravují se k delší cestě než všechny tyto, živ jsa 72 léta života nekonečně rozmanitého a naučiv se s dostatek oceňovati ústraní a požehnání v ukončení svých dní v pokoji.

A. V. Chodovický.

stane nepoznávával překážky a nemohl doufat, že by dikatura jeho měla být účinná, jako obecně pověstí pro svobodu r. 1793. Proto dělal s nevyhnutelností zásahu, oddal se raději svému osudu, než aby marný boj ještě dále prodlužoval. Když tedy 22. července obě sněmovny poslaly k němu vyslance, aby odstoupil, po velkých duševních zápasech byl již docela připraven a rozhodnut. Odřekl se již bez váhání trůnu, ale učinil tak výslovně jen ve prospěch svého syna, kterážto výminka způsobilá ve sněmovnách mnoho rokování, nepokoje a návrhů, až konečně Napoleon II. byl uznán za dědice trůnu francouzského. Po tomto rozhodnutí byla hned zřízena prozatímní vláda; poslána deputace ke spojencům, aby s nimi jednala o národní nezávislost a samostatnost.

Deputace však nepořídila. Vojska spojenecká postupovala k Paříži bez zábrany, neboť francouzská armáda byla bez hlavy a vše, co činila, bylo, že pospíšila k hlavnímu městu stranou jinou. Prozatímní vláda, uvědomující se, že by se marně bojovalo s takovou přesilou, kterou vedli Blücher a Wellington, žádala o příměří a zdůrazňovala císařovo odstoupení. Ale Blücher bez obalu pověděl, že tím příčina války není odstraněna, protože odstoupení stalo se ve prospěch Napoleonova syna a protože úmysl spojenců jest, aby všichni členové císařovy rodiny z kandidátů na francouzský trůn byli vymýceni. Po tomto maršálovu prohlášení ve vojenské a státní radě francouzské bylo usneseno Paříž vydati. Ministr vojenství Davoust Wellingtonovi oznámil, že francouzské vojsko podrobuje se Ludvíku XVIII., ovšem s tou výminkou, že armáda bude ponechána trojbarevná kokarda a že bude zapomenuta její minulost.

Těžko lze se domýšlet, co asi slavný maršálek Napoleonův cítil, když žádal o zapomenutí minulosti slavné armády, jejíž vítězství tak často sám se účastnil; ale tolik jistě možno dnes souditi, že žádost o zapomenutí, poskvrnil svoji vojenskou čest. Doklad to k úsudku našemu již jednou v »Obnově« vyslovenému, že leckterí generálové Napoleonovi se zásadami mužné a čestné povahy důkladně byli na štíru a že bez mravních rozpaků přebíhali od jednoho panovníka k druhému.

Wellington Davoustovi odpověděl, že žádost jeho pošle svému králi. Zatím francouzské armádě bylo povoleno příměří, po čemž ustoupila z Paříže, kamž Angličané a Prusové vtrhli a kamž dne 8. července přibyl i Ludvík XVIII.

Napoleon po svém poděkování odjel z Paříže do Malmaisonu, kdež pozoruje vývoj událostí, osnoval plány pro budoucí svůj život. Návrh jeho, aby jako generál směl se postavit v čelo vojska, byl sněmovnami zamítnut. Umínil si tedy odebrati se buď do Ameriky nebo do Anglie a žíti tam život soukromníka, kterýžto úmysl plynul z přesvědčení, že jeho přítomnost ve Francii byla by překážkou jednání o mír. Kromě toho nebylo ho tažno, že ani jeho osobní svoboda není zaručena, neboť spojenci deputaci od prozatímní vlády vyslané chtěli příměří povolit jen za té výminky, bude-li jim Napoleon vydán. Prozatímní vláda ovšem k tomu nesvolila, ale zrádce Fouché všude Napoleona stopoval a o to se přičinil, aby Napoleonovi všechny cesty z Francie byly zamezeny, takže císař chtěl nechtěl musil se vydati v moc hlavních svých nepřátel.

Napoleon dne 29. července odjel do Rochefortu, kdež byly pohotově dvě fregaty, které byly určeny k tomu, aby ho zavezly do Ameriky k jeho bratrům a přátelům. Ale Fouché poslal o tom Angličanům včas zprávu, a hned poté objevilo se před přístavem několik anglických lodí, aby Napoleona střehly. Čekáno den po dni na příhodný okamžik odplutí, ale marně. Za tísnivé nejistoty té byl dán Napoleonovi návrh vstoupiti na dánskou loď, která byla určena do Ameriky a na níž mohl býti bezpečně ukryt. Na lodi byla již všechna císařova zavazadla, když tu někteří důvěrníci počali raditi, aby od přeplavby tímto způsobem bylo upuštěno. Napoleon na své neštěstí dal se přemluvit a po-

zděl se dověděl, že loď nikde nebyla prohlášena a že šťastně dostala se do Ameriky.

Konečně Napoleon vida nezbytně odhodlal se vydati v ruce Angličanům a vláda anglickému poslal tento dopis: »Královská Výsost! Sklíčen rozbroji, které vlast mou rozrývali, a nepřátelstvím největších mocností evropských, skanji jsem svou politickou činnost. Přicházím jako Themistokles u anglického národa žádati pohostinství. Dávám se pod ochranu anglických zákonů, kterou žádám od Vaší Královské Výsosti jako od nejmocnějšího, nejšťastnějšího a neštěstí nejvíce ze všech svých nepřátel. Napoleon.«

S dopisem tímto Napoleon poslal do Anglicka generála Gourganda, který se však vrátil nedostav odpovědi. Doháněn a nuzen od Fouchého, který jako vyslanec prozatímní vlády v Rochefortu dlel, Napoleon odhodlal se vstoupiti na válečnou anglickou loď Bellefona, která hlídala přístav, a vzdáti se tak Angličanům na milost a nemilost. Dne 15. července anglický kapitán Maitland poslal pro Napoleona člun a přijal ho osobně na lodi svých stupňů. Hrabě Las Cases, jenž Napoleona provázel, představil kapitána, kterého císař oslovil: »Přicházím na vaši loď, abych se dal pod ochranu anglických zákonů.«

Kapitán uvedl Napoleona do jeho komnaty a potom představil mu důstojníky. Odpovědně téhož dne vedle Bellefona zakotvila se anglická fregata loď Superb, jejíž viceadmirál Hotham císaře navštívil a zůstal u něho na oběd. Druhého dne Napoleon Hothamovi oplátil návštěvu s veškerým svým komonstvem. Na admirálské lodi dostalo se Napoleonovi veškerých poct, vyjmaje střelbu a děl, admirál Hotham choval se k němu jako muž uhlazených mravů. Když Napoleon se vrátil, Bellefon vytáhl kotvy a zamířil k břehům anglickým, Napoleon s paluby zadíval se na břehy francouzské a když mu zmizely s očí, usedl, sklonil hlavu a hořce a bolestně zaplakal.

Danton. Ve Francii stídili si inspekci armády z poslanců civilistů; a není známo, zda instituce tato, o níž se vedly prudké spory, vykonává světe-
ný ji úkol. Zařízení toto připomíná podobnou instituci ve velké revoluci, kdy komisaři konventem jmenovaní mívali právo na místě sesazovati i generály, byli-li přesvědčeni nebo zdálo-li se jim, že jsou neschopní. I Danton byl své doby vojenským komisařem, a protože z hrozného trojhvězdí mluvili jsme v »Obnově« o Maratovi a Robespierovi, jest záhodno, abychom několika črtami oživil památku i toho třetího, jenž z nich byl nejmírnější a jenž své proslulosti nabyl vlivem okolností a doby. Když po ustávuším shromáždění následovalo ve Francii zákonodárné, byla do něho zvolena většina advokátů. Aby kdo byl zvolen za zástupce lidu, bylo potřebí ohnivě povahy, vlasteneckého a konstitučního smýšlení, předem však byla potřebná odvážná mluva a šermířství jazykem. Proto dostala se do zákonodárného shromáždění r. 1791 spousta prázdných mluvčů a radikálů, o jejichž intelektuální kvalifikaci dějepisec veliké revoluce, Taine, vyslovuje se způsobem přímo ničivým. Po pravdě však důžno říci, že ve shromáždění zasedali také mužové talentovaní a počestní, jenže jejich menšina byla později pohlcena a zavražděna většinou vášnivců. Vzděláním a rohledem vyznamenávali se jmenovitě poslanci z kraje, zvaného Gironda na Garonně, odkud skupila jejich dostala jméno Girondistů. Byl tam též svaz přátel králových, kteří se prohlásili pro svobodu v ústavě monarchistické; byla tam velmi početná strana středu, tak zvaných mírných, a konečně krajní levice, sedící na nejvyšších lavicích, nazvaná »Horou«. Skupina tato vývojem revoluční horečky stala se sopečným vrchem a smutně proslula pro všechny doby a země. V »Hofce« měli svou skupinu Cordehierové a převážnou většinu Jakobini, jejichž klub měl místnost v klášteře sv. Jakuba. Danton náležel klubu Cordelierův a stal se brzo nejvýznamnější osobou »Hory«.

Staleté útrasky lidu, trvalé vyssávání, rozmarnost na dvoře královském a v posledních letech hrozný hlad připravily konečně náladu, která

vybuchla tak zvanou velkou revolucí. Když maršál o správení pracoval ministři »Hory« XVI. vstaly do rukou věci smyšlené, třeba rovnosti, volnosti a bratrství stala se včasná invence všemu lidu i poslancům, mezi nimiž »Hora« měla reálné úkoly se zuřivostí a vztekem. Společku zasedání ovšem tato »Hora« sama netužila, jak zhravá láva v jejích útroubách jest stažena a jakých konců dospěje, a celá sněmovna se domnívala, že všechno se dobře vydaří. Ale dle různé taktiky a zásad ponežlu strany ostře počaly se odlišovati, a dle různých sil, které ve stranách pracovaly, rostly hádky a vznikala oposice, která stále mohutněla, vyrůstala, až konečně proměnila se v boj na život a na smrt. Silnější zničil silnější a sám navzájem zničen byl nejsilnějším.

Měli všichni dobré úmysly, ale bouřlivé ovzduší, hádky, zápalné veřejné mínění učinily práci jejich neplodnou. Dějiny tohoto národního konventu jsou dějinami výbuchů, svárů a nemožností, konati uložené povinnosti. Denunciace, důtky královským ministrům, domnělým nebo skutečným zrádcům, vášnivý vztek proti emigrantům, hrůza ze zahraničních nepřátel: Německa, Rakouska, Anglie, šivaná hrůza, chvat, pochybnosti a temné zmátení byly na denním pořádku.

Danton, člen »Hory«, přes všechno bouřlivé radikalism své strany stále si zachovával jasnou mysl a rozvahu. Budil mu k dobru připomeno, že odplával vášním svých druhův a že chtěl o dobro vlasti pracovati s umírněnými Girondisty, kteří byli »Horou« smrtelně nenáviděni. Ale stalo se, že Girondisté proti němu ho posílali sami.

Dumouriez byl ve spojení s Girondisty a když odpadl, ocitli se ve velkých nesnázích, neboť »Hora« na ně dorážela tím zuřivěji. Girondista Lasource jedného dne v parlamentě vzal si do hlavy vrhnouti podezření na »Horu« a vybral si k tomu Dantona, který nějakou dobu u vojska prodlíval jako komisař. Lasource počal mluvit, široce a dlouze nadhazoval, nebyl-li snad hlavním spolupviníkem Dumouriezovým — Danton. Gironda se smála, pochvalujíc svého řečníka, a »Hora« zadržela dech. Danton seděl vzpřímeně, usiluje vnitřní křečí udržeti se nehnouti; jeho oči divoce planuly a rty jeho zkřivily se pohrdáním. »Zatraceno!« volá po skončení řeči Lasourceové Danton a vyskočiv se začal pravici, řítí se s »Hory«. Poté odpovídá a všechny útoky Lasourceovy roznětvá v prach. »Měli jste pravdu, přátelé z »Hory«, hřímá Danton, »já jsem se mýlil, s těmito lidmi smír není možný.«

Politický přehled.

Nová císařská nařízení vydána jsou o osvobodování od poplatků pro upisování třetí rakouské válečné půjčky — o dozeru nad podniky a nemovitostmi — o lhátě pro oblažování zloby pánů a materských, potřebných pro průmysl usňový — o dělních suspendování cel za některé druhy zboží.

Nejvyšší rozhodnutí o úpravě zákonodárství pro Bosnu a Hercegovinu zní: »Protebo bosensko-hercegovský zemský sněm byl rozpuštěn a nové volby nemohou býti za nynějších poměrů vypnuty, vidí se mi na dobu těchto poměrů nadříditi v zákonodárném zákonodárství, jež dle § 42. zemského zřízení pro Bosnu Hercegovinu spadáji v kompetenci bosensko-hercegovského zemského sněmu a vydají náležitavé úpravy, budou potřebné opatření učiněna Mnou schválenými nařízeními Mého společného ministerstva, pověřeného správou a vrehním dozorem na bosensko-hercegovskou zemskou správu. Ve Vídni, 9. října 1915. František Josef v. r., Koenig v. r.«

Válebný obilní ústav navštívil 18. t. m. ministerský předseda hr. Stürgkh, jenž při tom vyslovil svoje uspokojení z účelnosti učiněných opatření. Podal-li se válebnému obilnímu ústavu zabrániti doposud zdržení mouky a ohleba, chová ministerský předseda také naději, že též mimořádné obtíže, které se na jednotli-

DEPEŠNÍ ADRESSA: ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚNEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4%, A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ LÍSTKY POŠTOVNÍ SPORITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLÍM, KOKSEM A CEMENTEM

ŽIVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPORITELNY 14023

vlastních sil a s naší humanitární, hospodářskou, kulturní a politickou jednotou.

Na našem bojišti ve finančním, hospodářském, politickém a parlamentarisování diplomacie a vlády došlo se k nejhorším zkušenostem ve Francii a Anglii v zahraničí a ve vnitřní politice, zatím co se osvědčila silná konstituční monarchie ve válce. Tu také dokládáno, že italská svobodná zednáři byli odedávna rozhodnuti nepříteli trojspolku.

V obsazeném ruském Polsku, ve správě rakousko-uherské, jest generálním gubernátorem generál Erich bar. Diller, jenž má nyní své sídlo v Lublíně. Týž vydal právě k polskému obyvatelstvu jeho správy svěšenému prohlášení, jímž obyvatelstvo pozdravuje a je opravdově přesvědčen, že se lid ukáže hodným velikého historického okamžiku, v němž se rozhoduje přímý osud jeho země. — Úředním jazykem jest tu nyní přirozeně jazyk armády, tedy němčina. Ale poněvadž království Polsko jest země čistě polská, má v něm polština všechna práva a jest tedy závazna i pro všechny úřady, kdykoliv vstupují ve styk s obyvatelstvem polským.

Diplomacie čtyřdohody následkem nezdravého na Balkáně onějšla se v konejš. První se poroučel francouzský ministr zahraničních záležitostí Delcassé. Po něm se zakolísal anglický ministr sir Grey, který už také podal žádost za propuštění, kteráž přijata. I oba jeho sekretáři se poděkovali. A Grey také skutečně doznal svoji bezradnost tím, že vinu za neúspěchy diplomacie připsal vojsku. Veliké útoky anglického tisku na Greye, jež nepřestaly po jeho řech ve sněmovně, měly za následek, že pomocný ministr Greyův Carson podal žádost za propuštění. — V ministerstvu italském došlo rovněž k vážným nehodám o budoucí politice Italie. Dle zpráv z Říma poděkování se zahraničního ministra Sonniniho jest bezprostřední. Sonnino přj vřady varoval Delcassé před Bulharskem, ale Delcassé nedal si vymluvit ideu nového balkánského svazu.

Královéhradecká bankovní jednota
společnosti r. ob.
v Hradci Králové

5 1/2 %
daně prostou M.
válečnou půjčku

při kursu 93-00, při čemž nahraňuje upisovateli při proc. odměny, tudíž za K 93-10.

K naší politice.

V dalších člancích »Unionu«, které nepíše konservativce, nýbrž žurnalista strany pokrokové, jsou uvedeny tyto myšlenky: »Není žádnou hanbou, spíše naší povinností a přispěchem, když s bezvýhradnou otevřeností a upřímností si sami doznáme, že naše celá vnitřní česká politika ztroskotala. Velké zkušenosti posledního roku musejí nám vnutiti nové směry pro budoucí vedení našich záležitostí. Žádná česká strana nesmí se vyhýbat nové orientaci. Všechny politické strany musejí revidovati svůj program a přizpůsobiti jej době a poměrům, které nastanou po válce. Při této revisi přijde snadně na jevo: že tak mnohá strana stala se anachronistickou (zastaralou, zbytečnou) a že další trvání četných frakcí znamenalo by nebezpečné zailžení našeho veřejného života. Skutečně české vlastenectví nesmí se rozplouti ve sarkastické agitace. Nyní je čas pracovati pro zájem celého národa bez ohledu na zastaralé programy stran. Dostí dlouho části našeho lidu, sledující romantické stranické programy, provozovaly hazardní politiku, která musela vésti k úplnému fiasku a také k nemu vedla. Bylo by v nynější době nebezpečným sebeklamem, kdyby se zabylovali tato skutečnost nebo úmyslně přehlíželi. Opětovně v posledních letech byla vyvíjena politická veřejnost ke svornosti a jednotě, avšak od doby naší činné politiky nebyla jednotnost, svorná politická práce tak důležitou, tak naléhavě nutnou jako dnes. Dnes znamená tato jednotnost české vlastenectví. S činnými programy nelze nic zapo-

čít. Musí být nastaven nový směr, české vlastenectví, které po válce a nové vytvoření státu s novými poměry a okolnostmi na základě zkušeností získaných za války.

Poněvadž slepý nebo zaslepený může přehlédnouti, jak velkou úlohu hrál v této válce hospodářské otázky, na těchto jsme všichni a každý jednotlivec účastníci, existence českého lidu, možno říci, je úzce s nimi spojena. Tu je nutno pohlédnouti do očí pouze skutečnosti, uvážiti suše poměry a posouditi je, odhadnouti poměry moci a sil a ze všech úvah odvoditi cíle a úmysly nové české politiky a nový program českého lidu. Z těchto úvah, které nesmějí opustiti reální půdu skutečnosti, vyjde také správný program našeho národa, ve kterém nesmí býti žádný romantismus a žádné fantastické představy. Postavení podobného jednotného programu nemůže naraziti na žádné podstatné obtíže, jestliže budou v něm správně zachyceny skutečnosti a zjevy velké doby, ve které žijeme. Rakousko-Uhersko vyjde z této války zoceleno a posíleno před světem. Tak jako všichni národové ve válce musejí a musejí naplati své nejkrásnější síly k tomuto úspěchu, tak v míru budeme nuceni všichni spolupracovati na tom, aby náš stát dostal tu vnitřní sílu, aby nově získancu posici ve světě zachoval a rozšířil. Také již proto, že tato světová posice říše i pro nás má v každém ohledu, zejména však v hospodářském, nejvyšší význam a největší výhodu. Nepotřebujeme se strachovati o svoji národní existenci, nikdo v této říši nemá úmysl naše přirozená a národní práva oklestiti, náš národní, politický, kulturní a hospodářský rozvoj zdržovati. Pročež můžeme a musíme na vnitřním uplynutí a vybudování státu bez výhrady spolupracovati, aby tím Rakousko dostalo vnitřní zařízení, které by šťastným učinilo a uspokojilo všechny jeho národy a aby tím mocnářství stalo se a zůstalo silné a mocné. Nespustí ničeho z našeho dobrého práva, má pouze škrtnouti vše, co od desíteklet v pochybné snaze v naší politice se nahromadilo, co velkými událostmi naší doby stalo se bezcenné a nesmyslné, tudíž škodlivé pro náš další národní rozvoj.

»Union« úplně uznává nutnost naší dohody s Němci; jest v našem nejvlastnějším zájmu, učiniti s nimi mír. Válka dokázala, že Češi jsou odkázáni na Němce a Němci na nás. Má-li říše užiti plodů války, nutno, aby byla jednotná, aby řešila veliké otázky. Tu by zastaralá neústupnost na ohou stranách byla osudná. Kdo by chtěl staré otázky posuzovati jako dřívě, plýtvat by zbytečně časem. Dosud vlády z důvodů politicko-parlamentní povahy ponechávaly smířlivé akci, bojovným stranám, které od starých hesel z důvodů stranické taktiky upustiti nemohly. Energie vlády po válce musí vésti k rozhodnému stanovisku i v české otázce. Němci i my musíme si přát, aby zvýšený vliv správy na vyrovnání rozporů byl vykonán způsobem, jenž umožňuje opravdu svorný život obou národů. Bezohledným rozhodnutím a řešením často vedlejších podrobností lze umožniti zdar celé akce.

Autor článku prohlašuje, že nemůže při příštím jednání o česko-německý mír rozhodovati ohled na mandát a voliče; rozhodujícími budou jen skutečné zájmy země a státu. My a Němci musíme se snažiti zapomenouti na rozdíly rasy, čehož ovšem speciálně u nás možno docíliti tím snadněji, že rasové rozdíly u nás v Čechách se projevují nejslaběji. Válka nás přivedla blíže ke všem Němcům vůbec. Německo-česká otázka po nynějších událostech obdržela zcela jiná, jistě zcela nová východiška. Těch má býti využito; touto cestou možno dosáti formule k společné spolupráci. Všecko ostatní již obstarají společné politické, kulturní a především hospodářské zájmy a otázky. Dnešní válečná situace vnucuje nové směrnice pro českou politiku, která musí vypracovati celonárodní program, v jehož smyslu máme se vynasnažiti zjednatí si vliv a váhu v této říši.

Patrně tedy, že požadavky těchto úvah jsou mírnější, konservativnější, opatrnější, než jaké mluvenovali staročelí a konservativní strany vůbec.

Myšlenky »Unionu«, jež jsme zaznamenali v předešlém a tomto čísle »Obnovy«, jsou skvělým vysvědčením, že národní politika katolických českých táborů v Čechách a na Moravě ani v nejnepříhodnějších odbočkách k těm cestičkám, ke kterým radikální strany ukazovaly před válkou.

Dr. Hruban a jiní naši politikové dávno před válkou pronášeli střízlivé, věcné názory o našem poměru a našich povinnostech k tomuto státu. Ale přivádějícího ověření zaznívá teprve nyní, kdy moudrá slova reálné politiky tak výhravně potvrzuje situace.

Katolická žádost dohody českých stran hned na počátku války, prohlášená ve svých listech jako, likví, že i za války máme rozvířiti politiku (ovšem v rámci rakouské loyality). Hlasu ty však byly calšeny.

Nyní však české kruhy k politice přikročili — bez záludí katolických politiků, ke konservaci. Mluví se o významech strany agrární, uváděje se, jak strana radikální máti smyslů se stranou mladočeskou. O katolících nic! Ale politikové rozhod-

ně nikdy se nevyřekali. Katolická strana konfes-ních; čím dle, tím se tato záležitost odkládala, tím by navládla větších nesnází v budoucnosti. Má-li národ na venek opravdu vystupovati jednotně, musí předem v otázkách velice důležitých dojíti k pevným kompromisům vnitřním. Od katolické pravem se budou požadovati všennárodní povinnosti, ale katolíci rovněž plným právem za svou solidari-tu v práci budou žádati od českých kruhů potvrze-ní vlastních nezadánych práv.

Sochy, oltáře a j.

provádí absol. a k. odborné školy
a c. k. umělecko-průmyslové školy
Jan Dušek v Chrudimi.

Za válečného ruchu.

O autosti silné rakouské říše promluvil šlechtetný vlastenec Dr. Fr. Lad. Rieger 12. prosince 1865 na sněmu království Českého: »Pánové, mám zato, že Rakousko jest nevyhnutelnou potřebou národů svých. Celá věc zakládá se na tom, zda-li má říše rakouská světohistorický úkol nějaký; neb jen má-li takovýto, pak má i právo bytu, pak najde sama v sobě sílu k zachování žití svého. Pánové, já myslím, že říše rakouská není pouhá nahodilá skupina národů svázaných vespolek snad toliko společnou dynastií, jsem přesvědčen, že má vznešenější úkol. Světověstřední úkol jistě ten, spojuj-vali všechny ty menší národy, usídlené okolo Karpat a údolí dunajského v jeden celek, aby proti agresí (útoku) kolosů sousedních uhájily svou bytost, svou individualitu a mohly se nésti k nejvznešenějším úkolům člověčenstva. Tento úkol pokládám za životní úkol Rakouska, za jeho duši a ten mu také dodává a dodá na věky věkův životní sílu, právo bytu. To, pánové, my všichni národové, zvláště my menší, v plné míře chůme a víme, že nám je Rakousko nutnou potřebou k zachování vlastní existence naší a proto jsme odhodláni jeho Velikostvo na té dráze, kterou nastoupil, podporovati celou silou ducha a s celou upřímností srdce!«

A dne 6. prosince 1866 na též sněmu Dr. Rieger prohlásil: »Mý především chceme zachovati tuto říši, neboť jak jsem již pravil, spatřujeme v existenci této říše zaručení existence svého národa a spolu jiných menších národů v této říši spojených. Nechceme rozdrobení, nechceme, aby to, co má býti státem, byly jen nahromaděné kusy, nýbrž chceme, aby náš stát byl jako zdravý silný muž, jehož všechny síly se mohou volně pohybovati. My chceme jednotu říše, chceme integritu, nedílnost říše. Pánové, každý a vzájemnými slabými důvěrnými i materiálními potřebami, dělnými našimi i společnou proltou kví národů svých, příměstským, veselským zájmy.

Jsem my, národové rakouští, vespolek společní, Nemůžeme se od sebe tak snadno děliti, neboť během věků srostli jsme již v jeden celek, kterýž bez záhuby dle ovšem roztrhnouti nelze.«

Palacký v pojednání »Ideje státu rakouského« připomněl tato slova: »Kdyby státu rakouského nebylo, museli bychom ve prospěch Evropy, ba humanity samé, přičinili se co nejdříve, aby se utvořil. Pokračoval: »Výpověď tuto učinil taková světoznámou svůdčí baba Jelenič, napsav ji na prapory, kterými hájili se v době nepovazlivosti jednoty a samostatnosti říše rakouské (mám o tom svědectví z list jeho tehdejšího sekretáře). Nerad se chlubil, ale mohl říci vpravdě, že jsem tehdy přispěl k zachování celistvosti říše; proto tuším byl jsem r. 1848 i dvakrát (8. máje a 2. září) vplán do ministerstva, do něhož nevstoupil jsem pokládám jen pro ušetření vlády samé, abych ji osadil a k tomu svým nepřiměřením nesázal, kterýž byl by zakoušel.«

Na osleplé a raněné války, umění, vědy, umění a vědy, jakož i na nezaměstnané a v nouzi postavené katolické dělnictvo ráčili dále věnovati: vdp. J. Tichovský, farář v Bratronicích 6 K, vdp. Jos. Petrálka, farář ve Mšeci 1 K, vdp. Ad. Soukup, farář v Počíní 2 K, vdp. Alois Kašpárek, děkan v Českém Brodě 2 K, vdp. Jos. Nikoláček, farář v Mladébově 2 K, vdp. Tom. Wachtl, farář v Jiracech 2 K, Magre Fr. Janků, hl, farář u sv. Jindřicha v Praze 2 K, vdp. Tom. Sedláček, farář v Liblíně 1 K, vdp. Jan N. Hoř, farář v Holbořevě 1 K, vld. farní úřad v Mukačově 2 K, vdp. Fr. St. Šrámek, farář v Čížkovicích 1 K, Václav Holáček, polní poručík, 24 10 K, Katol. lidový spolek v Jaroměřu 11-50 K. — Zaplat' Bálí Proš se o další sbírky, jež záleží na Zemský svaz katol. Orla v Hradci Králové.

Vsazky bez ceny do 250 g jsou připsávány k této a k. polním poštám: 6, 9, 10, 11, 14, 16, 17, 20, 23, 27, 28, 32, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 47, 48, 51, 53, 55, 61, 62, 65, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 75, 76, 78, 81, 83, 87, 88, 91, 92, 93, 94, 95, 104, 105, 109, 110, 111, 112, 113, 120, 125, 129, 130, 133, 134, 137, 141, 142, 143, 146, 147, 150, 173, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 206, 207, 208, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 840, 841, 842, 843, 844, 845, 846, 847, 848, 849, 850, 851, 852, 853, 854, 855, 856, 857, 858, 859, 860, 861, 862, 863, 864, 865, 866, 867, 868, 869, 870, 871, 872, 873, 874, 875, 876, 877, 878, 879, 880, 881, 882, 883, 884, 885, 886, 887, 888, 889, 890, 891, 892, 893, 894, 895, 896, 897, 898, 899, 900, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908, 909, 910, 911, 912, 913, 914, 915, 916, 917, 918, 919, 920, 921, 922, 923, 924, 925, 926, 927, 928, 929, 930, 931, 932, 933, 934, 935, 936, 937, 938, 939, 940, 941, 942, 943, 944, 945, 946, 947, 948, 949, 950, 951, 952, 953, 954, 955, 956, 957, 958, 959, 960, 961, 962, 963, 964, 965, 966, 967, 968, 969, 970, 971, 972, 973, 974, 975, 976, 977, 978, 979, 980, 981, 982, 983, 984, 985, 986, 987, 988, 989, 990, 991, 992, 993, 994, 995, 996, 997, 998, 999, 1000.

Církevní věstník.

Odznaky kandidáta Lorenzelliho České koleji. Zvláštní dojemné byly styky zesnulého kandidáta Lorenzelliho s Českou kolejí v Římě, jež jako její rektor nastoupil na dráhu prelátskou. Ve své závěti kandidát Lorenzelli nejen obmyslil finančně Českou kolej, nýbrž určil také, aby jeho mrtvola, která byla zatím pochována v Bucciaso u Florencie, byla po deseti letech převezena do kostela České koleje a tam nalezla trvalý odpočinek. U nové koleje má být zřízen příslušný kostel.

Nové dary na Rudolfinum. Zdejšímu ústavu pro hluchoněmé dodány byly dárky, jež konaly byly o 31. neděli po sv. Duchu ve všech kostelích diecése; a poštou zaslány byly nejdříve bisk. konsistenci v měsíci září, z následujících vikariátů a farností: z hořického vikariátu 59 K, z Hlinska 3 K, ze Lhoty Kostelní 1 K, z vikariátu jičínského 71.50 K, pardubického 89.98 K, náhodského 173.06 K, ze Zlaté 14 K, z Mířné 4.42 K, ze Štěpánic 1 K, z opočenského vikariátu 106.27 K. — Dále zaslán byl přímo na ředitelství ústavu od farního úřadu v Dobřenicích dar 5 K od neupraveného dobrodince, který jej věnoval ke cti sv. Antonína pro hluchoněmé, a dar 10 K, věnovaný prostřednictvím dp. Jos. Bílky, kaplana, od jedné ženy z Ném. Brodu s přáním, aby se modlila za pokoj její duše a za zdraví těla. — Vsdp. kons. rada ThDr. Jan Jindra daroval chovancům ústavu dvě české hry pro dívky a sice poučnou cestu po vlasti a české loto, několik škatulek per, tužky a násadky; dále věnoval knihovně ústavu 3 ročníky Paedag. listů a 3 ročníky Vlastivědného sborníku od Bělohávků. — Ředitelství ústavu vzdává všem šlechtovým dobrodincům vřelé díky a volá upřímně: »Zaplať Bůh!«

TH mše sv. na Dušičky. Apoštolskou konstituci sv. Otce Benedikta XV. ze dne 10. srpna 1915 »Incruentum Altaris sacrificium« bylo poskytnuto všem kněžím celé církve privilegium sloužit u Dušičkách tři mše sv. Privilegiem altaris je obdařena v ten den každá mše sv. a kterýkoliv oltář. Není sice přísnou povinností sloužit tři mše sv., ale sv. Otec si přeje, aby každý této výsadě použil. Je-li v některém kostele výstava nejsv. Svátosti oltářní, nesmí se sloužit u oltáře, kde jest vystavena nejsv. Svátost oltářní, a zádušní mše sv. slouží se v barvě fialové. Hlavní důvod, který sv. Otce pohnul k vydání této konstituce, jest, že na mnohých místech fundace byly zrušeny, jiné zredukovány, a pak mnoho životů, obětovaných v této válce světové.

Oltářní obraz nebo chrám (výzdoba figurální a ornamentální) vymaluje umělec, akademický malíř a propagátor umění církevního, jehož práce schváleny byly nejdříve bisk. ordinariátem a c. k. zemským konservátorským úřadem, v příštím roce 1916 v diecési královéhradecké zdarma — pouze za výlohy režijní. Lask. přihlášku do administrace »Obnovy«.

Královéhradeckou bankovní jednotu v Hradci Králové doporučujeme co nejlépe při veškerých obchodech bankovních a uhelných. Podporujte při každé příležitosti svůj vlastní podnik.

Zprávy místní a z kraje.

Ve prospěch Červeného kříže vydala městská rada v Hradci Králové následující vyhlášku: **Přistupujte za členy Červeného kříže!** Mírni bolest a hojiti rány válkou zasazené jest krásným heslem Červeného kříže, jež na tomto poli humanity skvěle prodělal nejtěžší zkoušky své blahodárné činnosti, prokázav tisícům trpících na nesmírných bojištích i v nesčetných nemocnicích a útulcích dobrodruží nezapomenutelná. S rostoucím rozsahem akcí válečných roste však také tíha jeho velkých úkolů a rychle vyčerpává prostředky ze všech končin vlasti do jeho rukou s vlasteneckou obětavostí plynoucí. Zejména druhé zimní válečné období a spojená s ním další nutnost ochranných opatření — prádla, šatstva, ochranných kuklí proti zimě a sněhovým vánicím, doplnění zařízení lazaretů atd. — volá po novém nadšeném rozmachu další dobročinnosti a účinné péče o chrabré naše vojsko. Obnos 2 K ročně jest vůči vážnosti a významu celé této akce příspěvkem věru nepatrným, který od Vás žádáme a který dojístí rády snesou i vrstvy méně zámožné. Nemůžete poslati sudečnejší pozdrav Vaším milým do dálky, obětující životy a zdraví své za Vaše blaho, nemůžete je vroucněji posílati vědomím, že zde doma srdce Vaše jsou s nimi za jedno, než touto zjevnou a radostnou obětí! Přistupte za členy Červeného kříže, mužské a dámské odbočky v Hradci Králové! Ti, kteří neobdrží členskou legitimaci se složením listem Královéhradecké spojitelné, přihlastež se laskavě za členy Červeného kříže u purkmistrovského úřadu v Hradci Králové v úřadovně starosty od 9. do půl 11. hod. dopol. — Městská rada v Hradci Králové, dne 20. října 1915. Starosta: JUDr. Fr. Ulrich.

Štítu bojezného brance ve prospěch vdovského a dětského fondu veškeré ozbrojené moci v Hradci Králové dostalo se v poslední době nových skvělých darů a sice: Od p. dra Rich. Anlagra, majitele přádelny v Hradci Králové 500 K, od Pražské akc. společnosti v Hradci Králové 200 K, od továrny vajec, a med. výrobků J. Kratschner a syn v Hradci Králové 50 K a od p. dv. továrnyka Ant. Petrova 20 K. Fondu odveden byl dále výnos přednášky Ing. Jana Dvořáčka »O válece námořní«, v muzeu 17. t. m. obdržané 45 K. Zlatonkán hřebí sečastalo se žac-

tvo obecně školy v Plátněch. (122) v průvodu sboru učitel, s p. řá. uč. L. Sauerem v. j. (K. 21.20). Ještě měšť. dívčí školy zdejší, 47 žákyň a třídy uč. J. Davidem (K. 9.80), la tř. měšť. dívčí školy zdejší, 52 žákyň, s třídní učitelkou Růž. Karlovou (K. 10.40). Uč. tř. měšť. dívčí školy s třídní uč. F. Šimákovou (K. 13.20). III. tř. měšť. dívčí školy zdejší, 55 žákyň, s třídní uč. Marii Šimovou (K. 11.40). Jos. Remeš, c. k. ber. oficiál. v Náchově 2 K, Jar. Havelka, c. k. rada zem. soudu 1 K, Val. Wazelt 1 K, nehledě k menším darům. — Šlechtovým dárčům vzdávají se vroucně díky a o další příspěvky prosí purkmistrovský úřad v Hradci Králové.

Sběrné pokladničky pro účele válečné péče budou umístěny v hotelích: Grandhotelu, Merkuru, Adalbertinu, Startu, U černého koně, U modré hvězdy a U zeleného stromu; dále v hlavní tabáční trafice na Velkém náměstí a v trafice v Palackého ulici; v delikatesách závodech firmy V. Bouček a Ant. Gergurik. Obecenstvo se žádá, aby hojně vzpomnělo malými příležitostnými dárky do pokladniček účelů válečné péče a Červeného kříže.

Socha Panny Marie na náměstí v Hradci Králové. Po úplném utišení v Čechách morové rány, dne 13. května 1714 v neděli po Velikonočních večí pan biskup Jan Adam hrabě Vratislav z Mitrovic z kostela sv. Pavla na Mýtském podměstí do katedrálního chrámu Páně sv. Duchu »pobožností sotva kdy viděnou« slavný průvod hojného kněžstva, měšťanstva, okolních vřehostí a velkého zástupu jiného nábožného lidu na poděkování, že i město i jeho okolí od toho zlého zachováno bylo. A s tím úmyslem a dle slibu učiněného počal magistrát téhož roku se stavbou sousoší uprostřed náměstí ke cti a slávě Boží, neposkytnuté a nejsvětější Panny Marie za M. cis. P. rychtáře P. Petra Pavla Wogla, P. primasa Františka Pichlera a syndiků pána Jana Fišera, Ferdinanda Čeypa, Václava Markocla, Františka Fencla. Pročež prýří, který uprostřed rynku stál, byl vybořen a na místo něho u rathouzu schůdky, kde by takové ohavné věci vykonávány býti měly, vyzdviženy jsou. (Švenda: Hlin. obraz IV., str. 61.) Zákady k tomuto sousoší začaly se dělati r. 1715, jsou 3 lokte hluboko položeny v šířce 18 loktů; do kterýchžto záklád vešlo se mimo jiné věci 29 sáhů kamene. R. 1717 dne 9. srpna bylo sousoší toto se všemi ozdobami dokonáno. Sloup Mariánský je 19 m vysoký, jest tesán z pískovce a mistry i zlacen. Uměrná socha stojí na štíhlém, kanelovaném sloupu korintském, na jehož podstavci jsou nápisy s letopočty:

V čele na západ: PERENNI HONORI VIRGINIS DEIPARAE SANCTA QVE DECADIS.

Na východ: SPLENDORI ELEONORAE AVGVSTAE CAESARYM PARENTIS.

Na sever: PROSPERITATI INCLYTI MAGISTRATVS DOTALIS VRBIS.

Na jih: PROTECTIONI AC LARGIORI BENEDICTIONI POPVLI REGINAE HRADECENSIS PIE ERECTA CONSISTO.

Pod tímto podstavcem spočívá ještě jiný, jehož strany jsou dovnitř vyduť. Přední strana podstavce jest vproštěd ve výklenky prohloubena a v nich pod lasturou se nachází: V předním výklenku socha sv. Rosalie, v zadním sv. Jan Nep. Na ostatních dvou stranách umístěny jsou: znak říše (dvohlavý orl) a znak města (lev. držící písmeno Q v předních tlapách). — Na čtyřech rozích tohoto podstavce stojí sochy: sv. Anny, sv. Ivana, sv. Karla Bor. a sv. Jana Nep. — Kolem sloupu zvedá se zábradlí na osmistenném půdorysu, z barokově profilovaných, čtyřstenných kuželek, s pěknou mřížkou v čelném poli. V úhlopříčkách stojí při zevních stranách zábradlí na zvláštních kulatých podstavcích sochy: sv. Václava, sv. Josefa, sv. Ondřeje a sv. Vavřince. — Celek působí ladně a sochy jsou dobře modelovány i sekány. Je zvláštní, že Švenda, který tak důkladně o tomto sousoší pojednává ve Hlin. obr. IV. str. 61, 66, 67, 71, 72, 82, 83, nepoznamenal, kdo sousoší to pracoval. Cechner ve svém »Soupisu památek historických a uměleckých v království Českém« na str. 98 praví: Původcem jejich byl buď M. Braun sám, neb některý jeho žák. Domněnka p. Lud. Domečky, měst. tajem. v Hradci Králové, je, že socha tato provedena byla od sochaře a řezbáře Jana Buhy, Vlacha, který se podpisoval Giovanni Batista Bulla. Náhled ten potvrdil též sochař p. Škoda, kterému svěřena jest oprava této sochy a který před nějakým časem provedl opravy sochy Panny Marie v Opočně. Dle něho jest způsob provedení soch Panny Marie v Hradci Králové též jako v Opočně a svědčí tudíž, že obě sochy pocházejí od téhož sochaře. Domněnka, že socha Panny Marie v Hradci Králové pochází od sochaře Jana Buhy, stává se pravděpodobnou objevem nápisu na podstavci, na kterém stojí socha Panny Marie. Sochař p. Škoda, když očistil rohy podstavce toho, objevil v jednom rohu nápis »Fink«. Byl to asi kameník, který tu sochu opravoval; v druhém rohu však bylo patrně vysekáno jméno sochaře této sochy, ale zvětráním byla všechna písmena (na vrchu krycí desky sloupové hlavice) až na začáteční písmeno v podobě velkého Q nečitelná a porušena; bylo tu patrně vysekáno jméno sochaře »Giovanni Batista Bulla«. — V.

Nábožní kámen ve vnější zdi severní chrámu Páně sv. Duchu v Hradci Králové při vchodu do sakristie z bělošedého mramoru jest zvláště pamětihodný. Nalezen byl při obnově téhož chrámu r. 1869 pod tránem biskupským. Uprostřed jest viděti dolejší část berly biskupské a dokola po krajích nápis v gotických majuskulách: »I Kalendar Martii obiit in Christo Familiaris regis sui reverendus pater Hrozna pater memorie infelatus Abba.« (1. března zemřel v Kristu důvěrník svého krále,

ctihodný otec Hrozna, zbožný paměti infelovaný opat.) — Nápis na nábožním kamenu je též scházen, není však ne pochybnost, že pochází ze XIV. století, z kterého se nápis v Čechách poměrně jen málo pozměnil zachoval. Kamén ten nepochybně náleží opatu kláštera bývalého opatovického, který měl podací právo při kostele sv. Petra na podměstí hradeckém. V imenovaném klášteře žil skutečně v letech 1332—47 opat Hrozna, který snad byl pochován u sv. Petra; ale také možná, že když r. 1468 kůr sv. Duchu znovu byl staven, dováženo stavivo ze zřícenin kláštera opatovického a že tenkrát i pamník Hrozna do Hradce se dostal a do dlažby dán byl. Blonenberk viděl v kostele opatovickém část náhrobku; na němž se spatřovalo právě to, co na pamníku zdejší schází, totiž hofejší část berly opatské a lůžka. Šířka obou kamenů se srovnává a jest jen 110vati. Že nepodařilo se tento pozůstatek nalézt, aby se stanoviti mohlo, zdaž kámen hradecký a část opatovická snad někdy jeden celek netvořily. Opat Hrozna byl velikým příznivcem svého nástupce v opatství, historiků Neplacha, který mezi r. 1355—1362 vzdělat letopisy, od něho samého »Summula chronicae tam Romanae quam Bohemicae« nazvané. Začínaje od narození Kristova, napsal Neplach seznam nejstarších svatých, papežův a římských císařův až do Innocence VI. a Karla IV., jakož i výtah z letopisů českých. — Kdo nyní ubírá se obcí Opatovicemi, sotva vzpomene si, že chodí po půdě, kterou před 800 lety byla vymýřila, poprvé zorala a vzdělala ruka pňných benediktinů, jejichž kosti již dávno splachují a oplakávají vlny labské. — Vach.

Zpráva o valné schůzi výboru Ústředny královéhradecké. Dne 11. října konala se v zasedací síni okresního zastupitelství v Hradci Králové schůze ústředního výboru Obchodní, živnostenské a průmyslové ústředny českých interesentů komorního obvodu libereckého. Schůzi zahájil prezident p. dr. Fr. Ulrich uvítáním přítomných členů. Místotajemník Ústředny dr. Viškovský o činnosti kanceláře během r. 1915 sdělil, že hospodářský život severovýchodních Čech přizpůsobil se průběhem r. 1915 vždy více mimořádným poměrům válečným. Počet konkursů a obchodních dozorů v české části komorního obvodu není sice tak nepatrný, jako v r. 1914, leč nutno konstatovati s potěšením, že poměry valně se nezhorsily. Pokud se týče vojenských dodávek, snažili jsme se, jako loni, udržeti především zaměstnání malozivnostenským společenstvím, resp. obuvníkům a krejčím. Pokud se průmyslu týče, upozornili jsme asi 200 oběžníků v 26 případech závody nejružnějšího druhu na jednotlivá vojenská ojetní území. V záležitostech aprovisačních intervenovali jsme ve prospěch pasivních horských okresů a proti vývozu potravin za hranice. Souběžně s akcí komorní rozsílali jsme i my v červenci 43 mlýnské dotazníky; získaného materiálu s úspěchem používáme v zájmu našich členů. Abychom zjednotnili aprovisační akce na českém severovýchodě, ustavili jsme v červenci t. r. krajskou aprovisační komisi. Také rok 1915 přinesl řadu nových legislativních opatření, z nichž některá dotýkají se bezprostředně nejdůležitějších našich odvětví průmyslových, zejména průmyslu textilního. Na základě zkušeností dosud nabytých možno žádati některé změny v legislativních opatřeních roku loňského, zejména pokud se instituce obchodního dozoru týče. Dočasněmu jeho zněuzívání bylo by lze zabrániti tím, že by před vyhlášením obchodního dozoru soud povinen byl slyšeti informovaného znalce, dále tím, že by se věřitelům vyhradil větší vliv o do-
sažení obchodního dozoru a tím, že by trvání dozoru ve všech případech o sobě bylo omezeno. Se zado-
učněním konstatoval konečně, že ani drobná poradní a iniciativní činnost naší kanceláře neutrpěla valně ú-
jmy. Na poli zvelebovací akce živnostenské pak možno se nám vykázati pozoruhodným úspěchem založením vlastního Ústavu pro zvelebování živností, jež účastní se činně akce pro vzdělání vojenských invalidů. — Pi-
nanční situace Ústředny se během tohoto roku souhlas-
ně s vývojem hospodářských poměrů přizpůsobila hlavně následkem úbytku na subvencích a členských příspěv-
cích. Poněvadž potřeba při největších úsporách obnáší do konce t. r. K 11.494.—, úhrada však pouze K 9764.68, činí deficit K 1729.32; obnos ten může býti opatřen je-
dině, vyrovnají-li města, okresy, společenstva a firmy aspoň polovici nezaplacených příspěvků. — Ke slovu se přihlásil p. továrník Bachůk z Nové Paky, jenž vzdal předsednictvu a úřednictvu Ústředny díky za všestrannou práci, za poměry tak obtížných vykonanou a apo-
loval na samosprávné i společenstevní činnosti, aby dle možnosti přispěl k účelům svépomocné komory vý-
chodočeské a zabezpečil tak její trvání až do konce války. Nato zpráva o činnosti za prvních 9 měsíců roku 1915 jednohlasně schválena; rovněž schválena resoluce o změně císařského nařízení o obchodním dozoru. — Projednán referát místopředsedy A. Korála z Holic »Pé-
če o opuštěné dílny a dorost živnostenské«. V důsledku posledních odvodů rozmnožil se značně počet zavřených dílen; jest nutno včas pečovat o to, aby následky ne-
byly katastrofální pro střední stavy výrobní. Referent navrhuje, aby ve všech městech ustanoveny byly komise ze zástupců samosprávy a společenstev, které by pečovaly o opuštěné dílny a obchody, jakož i o mravní výchovu opuštěného dorostu řemeslného. Zpráva po připomínce p. Fejta z Jaroměře schválena. — Projednána zpráva krajské aprovisační komise dle referátu místotajemníka dra Viškovského. Krajská aprovisační komise, založená koncem července 1915, má za účel vy-
rovnávati přebytky a nedostatky potravin mezi jed-
notlivými okresy, starati se o sjednocení tržních řádů a maximálních cen, jakož i event. organizovati společný

náleželo v době. Město v posledním období
být dosaženo, je nutno, aby města udržovala. Ústřed-
nou daleko účinnější styky než dosud s okolními ji ne-
oskládne o svých potřebách. Poněvadž v posledních
dnech podalila se dokonati překážky nákupu v cizině
(v Dánsku) v cestu se stavějí, bude snad možno ně-
které koupě uskutečnit. Zpráva schválena s dodatkem,
aby krajská aprovisační komise nejméně jednou za mē-
síc byla svolávána. — Ke konci schůze poukázal pře-
sident p. dr. Ulrich na nutnost zajištění III. válečné pět-
ce nejskvělejší úspěch; české obchodnictvo, živnostní-
ctvo a průmyslnictvo výkonu zajiště a po této stránce
svoji povinnost. Malozivnostenské korporace zachová-
jí se dle pokynů c. k. společenstevního instruktora a
súčasní se pájky opětě pozoruhodným obnosem.

Podobizny vojenských padlých, jejichž totožnost nebylo
lze zjistiti, s podrobným popisem osob uloženy jsou k
veřejnému nahlédnutí u c. k. okresního hejtmanství v
kanceláři vojenské evidence. Tamtéž lze nahlédnouti
v seznam a podobizny osob civilních, jejichž mrtvoly ne-
bylo lze na poli válečném zjistiti.

Usnesení městské rady ze dne 11. a 18. října 1915.
Policejnímu úřadu postoupeno bylo k evidenci nálezů
c. k. okr. hejtmanství ohledně uzavření hostinců, které
by byly otevřeny přes policejní hodinu a při jiných zá-
vadách: — Vzat byl na vědomí výkaz hotovosti poklad-
ní ze dne 2. a 9. října. — Žádost st. Marie Bayerové, u-
čitelky při vyšší škole pro ženskou povolání hospodářská,
za definitivu, postoupena byla měst. zastupitelstvu. —
Poukázány byly některé týdenní konsignace. — Usne-
seno bylo, aby zeří z obecních pozemků převzala pro pro-
dej aprovisační komise. — Poukázáno bylo k výplatě
K 2635.85 za zaslanoú sůl pro aprovisaci města. — Vza-
to bylo na vědomí, že c. k. zemská školní rada svolila,
k tomu, aby škola pro umělé zámečnictví používala tří
školních místností v budově gymnasia. — Poukázáno
bylo k výplatě K 14.800.54 firmě Sim. Klein a syn ve
Smilčích za mouku a krupici a K 3417. — firmě Wolf a
syn v Liberci za dodané maslo pro aprovisaci města.
— Usneseno bylo, aby vyhlášeno bylo vyzvání c. k.
okr. hejtmanství ohledně získání členů pro Odštěpné
spolky Červeného kříže a aby v té příčině potřebná
propagace byla předsevzata. — Poukázáno bylo k vý-
platě K 249.42 za dodanou p. lemistrem Strachonou zvěř
a K 647.20 za dodanou zvěř z lesního úřadu v Dol. Pří-
mu a K 3145.90 firmě Sim. Klejn a syn ve Smilčích a p.
J. Voženilkovi v Předměstích K 68.10 za dodanou mou-
ku pro aprovisaci města. — Schváleny byly různé ob-
jednávky.

Pěvecko-hudební a divadelní škola Ferd. Šnepra
v Hradci Králové pořádá v neděli 24. října ve Vybrané
Měst. besedy 22. hudební matinee za lask. spolupůsobení
pp. profesorů G. Černušáka a J. Ledna. Účinkující zač-
to: M. Divec, M. Morávková. Začátek určení o půl
11. hod. dopol. Vstup volný.

Všeob. živn. škola pokračovací zde. Ač byla zápis
prodloužen do 22. října, neodpovídá počet zápisných
učňů počtu skutečně se přijímajících, zejména ve třídách dru-
hé a třetí. Proto upozorňuje správa školy opětovně a na-
posledy, že je nejvyšší povinností přihlásiti nebo poslati
učně k zápisu do konce 1. října, jinak náleží právo vyho-
věti předpisům zákonitým. Ač učňové neposílají při-
něsti svůj příspěvek na účel válečné péče. Zápis od 5—7
ve všední dny, v neděli od 9—11 dopoledne ve sborovně
c. k. reálky.

Seznam cen na týden 16. října v Hradci Králové
dne 16. října 1915. 1 hl: prosa 66 K, brambor 10 K, ci-
bule 24—30 K, mrkve 5—6 K, jablko 12—16 K, hrušek
12—18 K, ořechů 24 K; 1 kg: jahod 160 K, víkve 60 K;
1 kg: másla 3.60—7.20 K, sádla 8—8.50 K, tvarohu 60 K,
až 1 K; 1 kopa: zelí 18—20 K, kapusty 2—4 K, drobné
zeleniny 1—2 K; párek podsvinčat 60—120 K. — Při-
vezeno bylo: hl: brambor 46, cibule 26, mrkve 38, jab-
lko 80, hrušek 50, ořechů 6; kop: zelí 92, kapusta 6,
drobné zeleniny 220; podsvinčat 400 kusů.

Kukleny. Dramaticko-hudební kroužek pro Pražské
Předměstí a Kukleny odvedl c. k. okr. hejtmanství z
divadelního představení „Tažní ptáci“, sehraněného dne
17. října v hotelu „Na rychtě“ v Kuklenách, K 79.74 ve
prospěch vdov a sirotek po místních padlých vojácích.

Zavraždění bratřů. Minulý pátek 15. října o 11.8.
hodině večer došlo ke krvavé události u zájezdního ho-
stince „Bláhovky“ na cestě z Placic do Kuklen. 27letý
obavnický dělník V. Votava, který se nyní živí hotove-
ním bačkor, za prudké hádky se střelil s četným brat-
cem J. Pavlem. Oba byli z Kuklen. Votava svého soka
sekl knejpem napřed do spánku a pak mu zasadil dvě
smrtelné rány do krku. Příčina tak hrozného zločinu
vážně posud není řádně vysvětlena. Jedni tvrdí, že Vo-
tava se pohádával se sokem o přávně kopyta, která Pa-
vel zdráhal se vrátiti. Jiní, že k zločinu vedla ospalost
msta. Také se říká, že Votava důrazně žádal zaplacené
peníze zpět. Zkrátka, jak při takových vzrušujících u-
dálostech obyčejně, tak i nyní fantazie pracuje horoucně.
— Klesnuvší Pavel vykrvácel, ježto mu byla přefáta
krční tepna. Votava po svém krvavém činu se skrý-
val, ale ráce spravedlivosti nemohl se vymknouti za
houho. Votava zavražděného bratra nalézáno krátcí po
krvavém výstupu, zpráva rozšířila se již den do Kuklen
i širšího okolí. Časem se začala šířiti i pověst, že Votava
A jak večer téhož dne byl nalezen Votava za vraty
hotelu „Plavčice“ v Kuklenách. Při tomto nálezu byl
byl odveden ke králskému soudu v Hradci Králové.
Na svůj dopad, ale vyměňoval se, že jednal v sebe-
obraně. Při byl sám napaden a nebezpečně zraněn
byl otáčen, zdali by se na něho vzdal, odpověděl
vůdčinu: „No — co jsem udělal jemu, to se stane mně“.

V letních počátek 18. století byla česká ho-
spoda, ležící na silnici „poštovské“, k níž patřilo orné
pole pod 16 strychů. Roční nájemné, z hospody do dů-
chodu odváděné, bylo 100 zl. Z pole u hospody se kon-
tribuci neplatila, poněvadž byl „grunt dominikální“. Ho-
spodu tu léta Páně 1747 dne 27. června koupili od mno-
hováženého magistrátu, vzácného ouřadu hospodářského,
pánů starších obecních, městského audasu a celé
resp. vzácné obce Hradce Král. Frant. Kumprecht, mly-
nář břežhradský, se svou manželkou Kateřinou za 1000
zl. rýnských. (Z knihy Fund. Dom. I. toč. B 17.)

Hořice. Od té doby, co stanovena maximální cena
brambor, neobjevily se tyto na zdejšímu trhu, ač se tu
hojně urodily a jen jistý druh se kazí. Následkem toho
nemohou chudí, odkázáni na tento druh potravu, vy-
stačit se svými chlebovými lístky a tyto dny byl o
nadpočetné chlebenky obrovský nával. Někteří lidé na
venku jsou pry odhodláni brambory raději zkrmit, ana
cena dobytka dosahuje závažné výše, než jich dopřátí
chudému městskému obyvatelstvu. Doufáme, že jsou to
jen oblasť několika nesvědčomých lidí a že této ne-
zbytné potravě dostane se, ať již dobrovolně, ať nu-
ceně, všem. I zemědělec musí bojovati s obtížemi, jako
je nedostatek pracovních sil, počasí a j., ale je aspoň
v tomto směru zabezpečen.

Tu se jeví nedostatek křesťanské lásky v
praktickém světě.

Bojanov u Chrudimě. Naše cesty byly vždy bolavou
částí stránkou, zejména cesta z Hořelce do Bojanova by-
la tak ubohou, že zvláště v noci ani s trakaem (neřku-li
s vozem) odtud nebylo možno obstojně do Bojanova
se dostat. Pěti vldp. bisk. notáře V. Šafránka cesta ta
však upravena tak, že nyní máme z Hořelce do Boja-
nova do chrámu Páně pohodlné spojení. Vldp. bisk. no-
tář věnoval na opravu té cesty jednoroční nájem ze své
farní louky, za kteroužto laskavost vzdávají mu farníci
srdečné díky.

Časová. Náklady na poměry, o jejichž nesrovnal-
lostech jsme se zmínili v posledním dopise, byly vyhlá-
skou městského úřadu vykonány všem příchozím na trh
s pohrůžkou přísných trestů pro každého, kdo by se u-
stanoveným zákonným podrobiti nechtěl. Toto vystoupe-
ní úřední přijato bylo všeobecně s povděkem a nebude
jistě nikoho, kdo by proti korektivnímu jeho provádění
něco namítal. Stejně povděčně přijato bylo konstatov-
vání, že skutečně úředním šetřením přišlo se na to, že
mnozí živnostníci a zvláště pekari zadržují anebo bez
listků zaprodávají mouku, dodanou jim odbočkou vá-
lečného obilního ústavu. Bylo by však také záhodno,
aby od pouhého křesťanství přišlo se k stihání tohoto
nešvaru: neboť jak k tomu přijdou některé vrstvy ob-
čanstva a nota bene právě ty vrstvy nechudší, aby do-
stávaly jenom zákonitě množství mouky a jiní co hrdlo
ráčí? Lze vitati jenom rozhodnutí, že kontrola nad pro-
dávajícími obchodníky bude zvýšena a že v případě o-
patování se těchto zjevných nepoctivosti bude zavěeno
předávání mouky v obecních prodejnách. — K otázce
aprovisace města. V zasedání městské rady
přijat byl návrh, aby zakoupeno bylo nejméně 25 vago-
nů bramborů, které by byly včas potřeby rozprodány
občanstvu. Na zkoušku také již bylo s prodejem počato
ukázalo se, že tato sáň občanstvem radostně u-
vítána. Také učiněn pokus s vysekáváním masa jelení-
ho, a zdálo se, že jest viděti, jak mnoho by to mohlo býti
vykonáno při energické a ochotné snaze. A jest k tomu
právě nyní doba velmi vhodná. Jaká by se měla pro
občanstvo vyhovět, kdyby zvěř právě byla k oběteli
na sousedních pastvách určená byla městem aspoň čá-
stečně zakoupena a v městě rozprodána? Že by maji-
tele panství nijak proti tomu nebyli, jest jisto. Podobně
mohlo by se stát i při nastávajících lovech rybníků.
Obilná péče o občanstvo jest nejlepším prostředkem z-
škrati si jeho srdeční případně jeho hlasy. — A kdo ve
prospěch třetí válečné pájky. Aby bylo
občanstvo povzbuzeno k účasti co nejvyšší k upisování
třetí válečné pájky a aby zasáhla tato účast do kruhů
co nejširších, bylo předmětem zvláštní porady, konané
15. října na c. k. okr. hejtmanství. Súčasníci se jí dele-
gát ze všech vrstev za předsednictví míst. rady p. Vo-
jáčka a bylo usneseno zvoliti zvláštní širší a užší komi-
té, které všechny propagační práce s všemožnou rychlo-
stí provede. Lze doufati, že tato činnost setká se se vš-
obecným porozuměním a že zvláště venkov činně se
upisování účastní. Také všechny peněžní ústavy české
společnosti se o to, aby okres náš stanul v čele akce upi-
ovací a hotovy jsou podati každému jakoukoli informaci
i provésti všechny potřebné kroky. Tak lze doufati, že
Časlavsko, plavčí kraj bohatý, i tu bohatě ukáže své
porozumění pro zájmy tak eminentně důležité a opravdu
vlastenecké. — Pokus k rádeže spáchán byl v mi-
nulých dnech v děkaněm chrámu Páně. Neznámý pa-
chatel pokoušel se dostat se do pokladničky, umístě-
ných v kostele. Nepodařilo se mu však. Buď byl již
zaplašen, nebo pokladničky odolaly jeho nástrojům. Je-
na byla porušena ze zdi a v druhé místnosti bylo les-
zlamané dveře. Po páchateli není ani stopy. — O-
pověď. Onom p. anagrama, který se nás ptal, neby-
lo-li by záhodno přistoupiti do toho, aby se neděly
čtyři pytle obecní mouky a nějaká obecní rýže, dpo-
vídáme, že mu úplně necháváme na vůli, aby si svých
pytlů a žoků „šfouchl“. My nejsme ani v žádné věci
anž máme detektivní ústav a proto nemáme námitky
konstatovati, že a která dívka či mláďačka
co a kam odnáší, co se týče „kafíže“, nechť jest o tu
naši bez starosti a hledá raději svou, aby nemusí za-

ponášati na svůj podpis a na to, že fakty dokázané a jim
seznaná nepoctivost patří nikoliv do redakce, ale do
kriminálu.

Úvěrní družstvo Eliška

zapsané společenstvo s r. o.
v Hradci Králové, Adalbertinum.

Přijímá vklady na vkladní knížky a účty. —
Úvěry osobní a živnostenské za podmínek nej-
výhodnějších. — Vkusné střádanky.

Různé zprávy.

Na Dušičky. Na tisíce a tisíce padlých vojínů se o-
plakává. Nejvhodnější útěchu podávají knihy dra Lva
Reháka Kam nechceš, I. díl. Kniha výstrah, obsa-
hující ičení soudů Božích na věčnosti a udávající pro-
středky proti nim. K 2.40, váz. v plátně K 3.20, v kůži
K 3.80. II. díl obsahuje Pobožnosti za zemřelé, církevní
i lidové, cena K 1.60, v plátně K 2.40, v kůži K 2.90, K
3.60. Každý díl je zvlášť k dostání u nakladatele R.
Prombergera v Olomouci a u j. knihkupců. Oba díly do-
hromady odebrané místo 4 K pouze 3 K, váz. v plátně
místo K 5.60 pouze K 4.60, v kůži místo 6 K pouze 5 K.
Doporučujeme co nejlépe.

Úřední rozhodnutí o učitel bezkonfesiím. Učitel
Ant. Matoušek v Mor. Budějovicích vystoupil z katolic-
ké církve a oznámil své vystoupení c. k. okr. hejtmans-
tví 8. července 1914. Moravská zemská školní rada re-
agovala na toto oznámení tím, že dne 2. září 1914 dala
učitele Matouška do pense. Stížnost učitele Matouška
na ministerstvo vyučování byla zamítnuta. Pensionova-
ný podal proti rozhodnutí ministerstva stížnost na říš-
ský soud. Stížnost opírala se o důvod, že není zákonitě
by náležet k některé náboženské společnosti státem u-
znané. Užívání náboženské svobody, zaručené § 19.
základního zákona státního, je vyhrazeno také učitel.
V obranném spise ministerstva vyučování se naproti
tomu dovozuje, že ztrestání učitele Matouška je od-
vodněno několika ustanoveními jak moravského záko-
na školského, tak říšského. Otázka, zda bezkonfesií u-
čitel je s to, aby vychovával nábožensky-mravně, jak
toho žádá zákon, ponechána je volnému uvážení škol-
ských úřadů. Říšský soud rozhodl, že pensionováním u-
čitele Matouška nebyla porušena jeho politická práva.

Vzdělání srbského schismatického kléru. Jaké jest
vzdělání srbského schismatického duchovenstva, vysví-
tá z dopisu, jež srbský prelát poslal r. 1910 arcibiskupu
vi sarajevskému Stadlerovi: „Abyste, Excellence, uviděl,
jaký je život v naší církvi, uvádím Vám několik dat, za
něž úplně ručím: Metropolit a arcibiskup bělehradský
Demetrius vystudoval čtyři třídy gymnasia a bohosloví.
Nikanov, biskup plavčí, byl farářem na venkově a to
spatným. Biskup z Čačanu, který r. 1887 zemřel, byl fi-
nančním strážníkem v jižních Uhrách, šel do Srbska,
stal se igumenem v klášteře Ravanici a pak biskupem
— bez gymnasia a bohosloví. Jeho nástupce Sava ne-
umí ani psát. Melentius, biskup zaječarský, nestudoval
gymnasia, nýbrž byl obuvnickým učněm ve Valjevu,
pak kočím v Obrenovci, stal se mnichem, spáchav však
v klášteře krádež, musel utéci do Ruska, kdež byl žá-
kem duchovní akademie. Nikeforus, biskup v Prizrenu,
neumí psát; kdež by se to byl naučil, když nechočil
nejenom do gymnasia, nýbrž ani do obecné školy? Též
Vincenc, biskup v Skopli, neumí psát. V mládí byl kni-
hářským učněm. Co teprve říci o archimandritech, t. j.
představených klášterů, když už biskupové mají takové
vzdělání! Tak byl archimandrita Michal v klášteře Sr-
sko-Podvorje hajným. Když mu umřela žena, šel do Ru-
ska, stal se mnichem a představeným srbského kláštera
v Moskvě. Nemá nížádného vzdělání. Takéž Mihailo,
archimandrita kláštera Bogovagja a Tichon z Trnovse a
Melentius z Bukova jsou úplní nevědomci. Jaký div
tedy, že je dosti srbských popů, kteří neumí ani čísti,
když církevní jejich hodnostáři takové vzdělání mají!“

Všelicos. V Pardubicích a v Klátověch
utvořil se spolek „Vychovatelů mládeže“, jenž
má čeliti mravní škaze mládeže. Oba města
zmoconila společnost k dohledu nad vědomími
chováním mládeže na ulicích. — Trestní soud
v Osnabrúce ve při dvou občanů, obžalovaných
pro přestupek proti nařízení o konfiskaci vlny
a omlouvajících se nečtením novin, prohlásil,
že kdo v dobách nynějších nečte novin, jedná
lehkomyslně a nemůže se pak vymlouvatí ne-
znalostí nynějších předpisů válečných. — 42 cm
hmoždít váží 88.750 kg; k dopravě jeho slouží
12 železničních vozů. V zemi zazdí se do
hloubky 8 m. K montování jeho třeba až 26
hodin. Obsluha jednoho hmoždíře vyžaduje 200
mužů. — Ministerským nařízením zakazuje se
jiné upotřebení cukrovky, prodané dle smlouvy
cukrovarům, pod pokutou peněžitou nebo pod
trestem vězení. — Aby byla zlepšena hmotná
situace státních zřizenců, jsou úřady zmocněny,
aby bez podání formální žádosti byly těmto pří-
platky poskytnuty. — Dne 17. října konal se
ve Vídni za účasti deseti tisíců prosebný průvod,
vedený kardinálem Pifflem, na poděkování za
dávající úspěchy a na vyprošení konečného
úspěchu vítězství našich zbraní. — Invalidním

**Sklad soškerých náčin s soškerých blonci, jako: futbál,
madonok, křáků, prstýků, náramků atd. s Netáňské
prstony, tabasěrky, jídelní náčin se stříbra pravého
i čínského vřdy na skládě.**

passif à ciseler

Probe-L-979, ul. Karolíny Světlé, č. 12, n.

Prisoned males e. h. resemble the training group.

private

MED

český, se zárukou neporušenosti, z letošní snědky
obvinně výboru má odložit v ložné čase
na snědky.

JOS. JELÍNEK,
člen Zemského Ústřed. včelařského spolku
v Hradci Králové.

**Těž na splátky bez svýlení cen!
Volejonné látky na taláry.**

**Družstevní knihkupectví a nakladatelství
v Hradci Králové, Adalbertinám.**

[illegible]

Господи оокотнэ а адарма.

Victims

Policy

Black Rocky

UNION

Koks

Direct

UCLA

Všeobecné sdružení křesťanského
sňatka v Hradci Králové.

[illegible]

stalo, že kupovali v lichvářském úřadu peníze a různé předměty za peníze. Většina těchto lidí se s lichvářskými uprchlíky, jimiž již jednou byl pobyt v Pešti zaprvy. Aby tento zápas policie mohli obejít, ohlásili se na uprchlíky své bydliště ve Vídni, ale jednou týdně přicházeli do Pešti.

Patrně, že lze důkladně zjistit, jestliže samo civilní obyvatelstvo jest ostražité a velké zjištěné známky lichváření ihned kompetentním úřadům udá.

Sochy, oltáře a j.

provádí absol. a k. odborné školy
a a. k. umělecko-průmyslové školy

Jan Dušek v Chrudimi.

Politický přehled.

V oboru vládní sociální péče na základě usnesení ministerské rady nastává změna tím, že ministerstvu vnitra vyhrazen jest dalekosáhlejší vliv na veškeré úřadování císařského jubilejního fondu pro ochranu dětí a péči o mládež.

Porady ministrů v Pešti konaly se 22. t. m. Se strany rakouské vlády účastnili se jich ministerský předseda hr. Stürgkh, ministr vnitra bar. Heinold, ministr finančí bar. Engel a ministr orby dr. Zenkr a se strany uherské vedle minister. předsedy hr. Tiszy příslušní ministři uherští. V poradách těch byla probírána celá řada aprovisačních otázek.

Polské Kolo říšské rady mělo 25. t. měs. plenární schůzi, v níž předseda rytíř Biliński zmínil se o vládní akci na znovuzbudování země. Na osetí ozimů byl dosud povolen úvěr na 4 mil. korun, na investičních půjčkách bylo vyplaceno na 9 milionů a o zasetí jafin bude závaz postaráno. — V těchto poradách Polského Kola schválen návrh, aby byl z prostředků státních zřízen válečný ústav ku podporování opětného zbudování Halíže.

Členové panaské sněmovny ve výkonných výborech tří skupin radili se ve Vídni o dnešní situaci. Po poradě odebrali se zástupcové k předsedovi ministerstva hr. Stürgkhovi a vyložili mu zevrubně své názory o dnešní politické situaci.

Němci, učte se česky! «Deutsche Arbeit» píše, že účelnost naučení se druhému zeměmu jazyku uznává se dnes všemi rozváznými Němci. Kdo chce dosáti úřednického postavení, kdo hledá svoje živobytí ve volné živnosti, učiní dobře, ozbrojí-li se včasné znalostí druhého zeměmu jazyka, nechce-li býti překonán jinojazyčným uchazečem. Nejen střední, nýbrž i měšťanské a obecné školy jsou povolány k naučení prvního vědomostí.

Tři manifesty. Bulharský král, ruský car a král anglický vydali manifesty k národu. Bulharský král slovy klidnými a přesvědčujícími volá svou zemi do boje za práva státu a za skutečné osvobození Makedonie, jež po osvobozovací válce byla dána pod bezohlednou a krvavou tyranii arabskou. — Naproti tomu ruský car v bezmocném vztahu svém v manifestu ke svým poddaným mluví o zradě Bulharska na slovanské věci a tvrdí dále, že se Bulharsko postavilo na stranu nepřátel křesťanské víry. Tak volá neupřimě car, jenž se spojuje s protikřesťanskou Francií, jenž na křesťanské armády dává vypalovati miliony japonských stěel a na bojiště přivedl Čerkesy, Tatary, Kalmyky a j., který dal v Halíži zjímání a vězení kněze, kteří své víře a svým povinnostem zůstali věrni. Car, utlačovatel Rusínů a Poláků, spojenec věrolomných nepřátel Jihoslovanského státu, nestydí se mluvit o zradě Bulharska na slovanské věci. Dobrou odpověď caru dává vrození velitel bulharský Žekov v armádním rozkaze: Neťahneme, abychom jiné vrhali v okovy,

nýbrž abychom okovy lákali. Náš boj je bojem osvobodovacím! — A král anglický v hrabovském poselství obrací se na muže anglické, aby se hlásili pod prapory a při tom dovoluje si mluvit o «nepříteli, jenž šlape mezinárodní právo a právní pořádek», ačkoli celý svět ví, že právě Anglie ani její král nemají vůbec práva mluvit o mezinárodním právu. Kolik zločinů proti mezinárodnímu právu nahromadila Anglie jen v uplynulém roce této války!

V Rusku jest v liberálních kruzích veliké rozhořčení pro usnesení svazu pravice, který na př. veřejně žádá odložení všech reforem až do konce války, odročení židovské otázky, okamžitosti ministerské zodpovědnosti a udělení zvláštních nejdalekosáhlejších plných mocí vládě.

Výhodná příležitostná koupě!

Ozdobte své domácnosti
reprodukcemi uměleckých obrazů!

Dvořák:

Madona

Jemný barvotisk, velikost 95 x 65 cm.

Nenapiatý . . . . . K 8.—,

v pěkném rámu . . . K 26.—,

v skvostném rámu K 30.—.

Litka:

Hlava Kristova

Zasklený, velikost 50 x 56 cm.

Nenapiatý . . . . . K 4.—,

v pěkném rámu . . . K 20.—,

v skvostném rámu K 25.—.

Objednejte, dokud jsou na skladě, a nechte si ujit příležitost koupiti tak levné obrazy umělecké, které by neměly scházeti v žádném křesťanském příbytku!

Ceny rozumějí se bez obalu a porta; obal účtujeme za výrobní cenu!

Objednávky vyřizuje

Družstevní knihkupectví
v Hradci Králové, Adalbertinum

Za válečného ruchu.

Slovinský pozdrav Bulharům. Zemský hejtman kraňský dr. Šusteršič ve «Slovenici» uveřejnil tato slova: Bulharsko vypovědělo Srbům válku a nepřítelství zahájeno. Tím vstoupilo slovanské Bulharsko na naši straně do světové války. Slovinci a Hrvaté s velikým nadšením pozdravujeme tento čin bratrského národa bulharského. Doufáme, že bulharské a naše čety si brzo podají ruce na bitevním poli ve společném postupu proti apolešnému nepříteli. Po všem, co se stalo, ztratilo Srbsko právo na trvání. Jen dvě národní myšlenky mohou žít v budoucnosti pod svým vlastním praporem na slovanském jihu: chospatsko-slovinské a bulharské. První v oblasti staroslavné habsburské monarchie, druhá v okruhu neodvislého Velikého Bulharska. Jak směšné jsou pomluvy, že Bulhaři «zradili» slovanskou věc! Kdo je bližší Bulharům krvinnou svazkou, jazykem a bratrskou láskou, než my Hrvaté a Slovinci? A ti jako jeden muž se bijí s bezpříkladným junáctvím ve slavných armádách habsburské monarchie. Bulhaři se tedy přidružili ke svým nejbližším bratrům! Kdo na světě zradil slovanskou věc, je Rusko se Srbskem, které roku 1913 zradilo junácké Bulharsko a roku 1915 zradilo hrvatské a slovinské knaje při siné Adrii. Chrabře

Bulharsko si melem najde pravdu. A to jest ona pravda, za kterou tuší čest František Josef, jenž zahnal nepřehledné ruské státní pláni a možná vnitřního Ruska a volá: «Stojte neodolným italským lupům na Soči! Vstupem Bulharska do války lze doufat, že bude válečné dříve konec, než se myslilo. Tato válka zrodí stále přátelství mezi náši říši a Bulharskem. Hrvaté a Slovinci srdečně se z toho radujeme a voláme vítěze z hloubi srdce bulharským bratrům: Buďte pozdraveni! Spolu choeme bojovat za Veliké Bulharsko a za velikou, nad vše mocnou monarchii habsburskou! Sláva Bulharům! Dr. Ivan Šusteršič.

Na ochranu chrabrých naší armády činí stát energické kroky. Zjistným poškozovatelům vojska šlape se důkladně na paty. V Trendíně byl zatčen továrník Jakob Bauer, který pro armádu kupoval hovězí dobytek; skoupených volů však Bauer nedodával, nýbrž je s velikým výdělkem dále prodával, až vydělal na 50.000 K. Podvodník dopraven ke krajskému soudu do Vídeňského Nového Města. — Pešťská policie zatkla 8. t. m. velkoobchodníka A. Kepase, A. Ullmanna a Sigm. Weisera, kteří byli obviněni, že se dopouštěli takových obchodních manipulací, které těžce poškozovaly zájmy armády. — V Plzni po třídenním líčení odsouzení divisijsním zemébrancekým jakožto válečným soudem halířští uprchlíci: Moses Engelhard do těžkého žaláře na 13 let a A. Baldingen na 10 let, Samuel Wess na 6 měsíců a Isak Kluger na 4 měsíce. To všecko pro zločiny, jichž se dopustili svými podvody proti branné moci státu.

Co vypraví váleční zajatci Italů. Z válečného úskokového stanu se oznamuje: Při odraženém útoku na Col dei Bois (tofanské území) zajato bylo 23. září 13 poddůstojníků a 57 mužů alpského teritoriálního milicionního praporu Val Chisone. Výsledkem válečných zajatců se zjistil tento charakteristický obraz nálady v tomto elitním vojsku: Mužstvo jest vesměs rozhořčeno, že jest posíláno jako teritoriální milice na frontu, zatím co se teritoriální milice ostatních druhů zbraní používá jen v zadu. Především starší ročníky stěžují si hoře do toho, že musí konati těžkou službu v Alpách, zatím co na jihu ještě vůbec nebyly povolány ročníky starší. Namozze vysvětlovali to lidé tím, že Salandra jako příslušník Apulie není oblíben v Piemontu a že se chce jen proto mstiti tím, že posílá všechny Piemontské do ohně, svých voličů na jihu však četí. Také mladší ročníky třetí kategorie stěžují si co nejrozhověněji, že se jich používá na frontě. Protože patří ke třetí kategorii, nemá vláda práva posílat je na frontu. Větší válečným dobrovolníkům, zejména větší dobrovolníkům alpským, chová většina velké opovržení. Jsou to především studenti, kteří šli do války. Nyní šli na Tofanu, aby se mohli chvátit svými hrdinými činy. Ale po několika dnech bylo jim tam nahoře již zima a nyní musili otcové rodin alpského praporu vystřídati tyto mladé tluchuby. Před tímto byli lidé co nejdůležitěji varováni, aby se nedali zajmouti; protože Rakusané prý všechny zajatce usmrcují.

Papežovy intervence. Papež vznesl na všechny vlády válčících národů vřelý provokání, aby z náboženských a humanitních důvodů všude stanovily nedělní klid pro válečné zajatce. Všechny vlády souhlasily velmi ochotně s provokáním a převzaly příslušný formální závazek, ačkoli mnohé z nich již skutečně povolily zajatcům jeden den odpočinku v týdnu. Vlády, mezi nimi i Vysoká Porta, projevíly při této příležitosti opětně spokojení a chválu činnosti papežově. — Z Lugana sděleno, že papež zaslal suftánovi vlastnoručně dopis, v němž se ujal Arménův a prosil za ochranu pro ně.

Nebezpečné zaopatřování. Za nejménějšího ostřelování Tohmna Italy přišel posel z Kadegu, vesnice nahoře položené v krmském území, aby přivedl duchovního správce k těžce zraněnému. Kněz dal se na cestu. Když přišel se svým průvodem k Dantově jeskyni, padly náhle šrapnely, takže oba musili hledat útočiště v jeskyni. Teprve když šrapnelový oheň ustal, mohl kněz putovati dále, aby podal nemocnému Tělo Páně. — Kněz z pohraničního území v Goricku u Tohmna byl velán k nemocnému do Poljubina. U kaple křížové cesty očekávali obyvatelé místní kněze a přidružili se k němu, konečně hlásili medikbu. Následnou schůzku se na

DEPEŠNÍ ADRESA: ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMINEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚNEK - PŘÍJMA VKLADY NA ÚROK 4% A VYPLÁČÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÝHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ LISTKY POŠTOVNÍ SPORITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLÍM, KOKSEM A CEMENTEM

ZROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY.

ČÍSLO ÚČTU, ROŠT. SPORITELNY 140.973

...pročasto bývá tak, jako kdyby se rozdělil na všechny strany. Jediný kdo kráčí křídlem cestou, ale, odlišným směrem, který vede v ústřední kompozici granátů, posílá potměšilý a vřelý se blesk trasa křídlem dále.

Německý soc. demokrat o Hindenburgovi. V „Glocke“ otiskl článek soc. demokratického spisovatele a žurnalisty Maxe Grunwalda o vojevůdci Hindenburgovi, v němž se praví, že veškerý národ německý ovládá jméno Hindenburgovo, neboť osobnost tohoto muže stála se znamením německé síly, jež přerostla všechny strany. Obrana proti Rusku, již on vykonal, splnila očekávání národa: „Od počátku války skoncentrovali všichni zdravou nenávisť proti Rusku“. Dále konstatuje Grunwald, že hluboká vážnost v povaze Hindenburgově sesiluje Hindenburgovo silné náboženské cítění a končí svůj článek takto: „Tak stalo se jméno Hindenburg i pro vnější náš život symbolem pokroku, budoucnosti a kultury a zrovna ona strana, která v těchto cílech máru spatřuje nejvyšší svůj úkol, jest mu povinována zvláštním dletem... — Konservativní „Neueste Nachrichten“ kvitovány článkem Grunwaldův těmito slovy: „Sociálně-demokratický spisovatel Max Grunwald napsal do nového časopisu socialistického „Glocke“ o našem vojevůdci k jeho narozeninám článek, plný pochopení a vědomí, jež jako potěšitelné znamení vývoje budoucích možností předkládáme svému čtenářstvu.“ — „Vorwärts“, hlavní orgán sociální demokracie v Německu, připojil k článku Grunwaldovu a k posudku „Neueste Nachrichten“ tuto poznámku: „V „Glocke“ byl nám článek svým tónem méně případným; zato v „Neueste Nachrichten“ jest docela na místě.“

Královéhradecká bankovní jednotá

společnost s r. ob.

v Hradci Králové

přijímá přihlášky na

**5 1/2 %
daně prostou III.
válečnou půjčku**

při kursu 92-90, při čemž nahrazuje upisovateli půl proc. odměny, tudíž za K 92-10.

Kulturní jiskry.

Významné rovy. Na Mělníce zemřel dne 16. října t. r. Magre Josef Bernat u věku 80 let. Narodil se r. 1835 v Modřicích u Turnova. Na kněze byl vysvěcen r. 1859 a kaplanoval v Liberci až do r. 1881, jež oblišen jak u Čechů tak Němců. Na počátku let sedmdesátých dal podklad k založení české besedy pro společenský život Čechů libereckých. Byl jmenován vice-rektorem semináře v Litoměřicích, kdež bohoslovci obou národností nalezli v něm laskavého představeného a učitele. Stal se r. 1884 prvním zakládajícím členem Družstva Vlasti. Z Litoměřic Bernat přestěhoval se do Terešína jako farář a r. 1894 stal se probástem na Mělníce. Vlastenectví jeho bylo vroucí, obětavé; slechetný kněz krásně dovedl v svém arci spojití hlubokou zbožnost a nadšení pro církev s láskou k národu. Dostalo se mu vysokých, zasloužených poct.

Dne 24. září zemřel v Bratonicích Slovincům uherským slechetný vědec Štěpán Kúhar, který vedle kanovníka Fr. Ivanocije († 1913) a faráře Jos. Klekla nejhorlivěji Slovinců uherské uvědomoval. Jsa sám vážně chorý, stal se vůdcem a rádcem zdravých. Chtěl se stát knězem, ale byl propuštěn ze sembotelského semináře pro plnění neduhů. Jedenáct let se přibližoval k hrobu; přes to však rozdával svým krajanům slovinské knihy, psal do slovinských listů, sbíral a uveřejňoval národopisný materiál v „Časopisu pro zgodovinu a narodopisje“. Měl přední zásluhu o to, že r. 1913 uherští Slovinci dostali svůj denní „Novino“. Přitahoval se horlivě a obratným způsobem o to, že pravopis uherských Slovinců zcela se přispůbil pravopisu kraňskému a štyrskému, čímž padla překážka mezi Slovinci uherskými a jinými.

Katolickým Euforizmem odesel v srpnu do kraje nadhrvzických církevních učitel Jan Rjetka z Budyšina v únorovém boji u N. Georgiovky. Dne 25. září padl u Arsan učitel Fr. Kral

z Kamionka. Tento psal pro mládež, pro srbské jeviště, dopisoval do „Sokolstva“ v Praze, „Kamionka“, „Srbských novín“, a svěřil se do jediného umělecko-literárního a vědeckého časopisu srbského „Lutice“, kterou několik let redigoval a v níž plně si vážil literárního života českého. Organizátor byl na slovo vzatý. Založil v srbských vesnicích spolky, o které se také staral. Pro spolky také napsal „Přiruční knížku“. Narodil se miloval do sebeobětování. Rodákem byl z uvědomělé srbské vesnice Radworja. Lutici Srbové ztratili v něm velmi mnoho a navždy mu zachovají čestnou paměť.

Opět kněz vynálezem. P. Afani, známý badatel zemětřesení, podle „Corriere della Sera“ učinil vynález k ochraně proti vzducholodím. Dosud však zachovává svůj vynález v tajnosti.

Zednářská poctivost. Skandál za skandálem proniká z válečného ruchu v Itálii a Francii. Dne 21. t. m. sdělila telegrafická jiskra tyto dvě zprávy: V Paříži vyšla na jevo nová skandální aféra, která vyvolává velikou sensaci. Bylo zatčeno několik plukovních lékařů a dva občanští lékaři. Oba tyto občanští lékaři dávali na základě svých styků prostřednictvím štábních lékařů a odvodních úředníků prohlásovat osoby, vojenskou službou povinné, za úplatek 2000 až 10.000 franků neschopnými pro vojenskou službu. Zatčení — dosud je jich 18 — měli vlivuplné styky v politických kruzích. Budou zatčeny další osoby. — V Itálii podplukovník Monsacchi od 74. pěš. pluku a major Facenda byli rozhodnutím válečného soudu v Alexandrii zatčeni pro zpronevěření 138.000 lir z rezervní pokladny pluku.

Kulturní a morální stav Itálie. Profesor dr. Bossi v Janově napsal do soc.-dem. listu „Il Lavoro“ (Práce) účinnou úvahu proti německému národu. Ale berlínský profesor dr. Markuse mu schystal tuto odpověď: „Mravnost národa nejužší souvisí se stupněm jeho vzdělanosti a ten je v Itálii neskonale nízký. Vyjma východní kraje a poloostrov iberský není kulturního státu v Evropě, kde by nevzdělanost lidu byla na podobně nízkém stupni. Pravá plebs misera (lid zbědačelý), nezměrně chudá a nevědomá. R. 1901 bylo zde ještě 56% všeho obyvatelstva analfabetů. Nevzdělanosti přibývá od severu k jihu. V obvodu Turinském vykazuje 13 1/4%, v obvodu Cosenzském na jihu 79%, skoro čtyři pětiny všech obyvatelů. Italské vojsko dodnes vykazuje 33%, nečtenářů a námořnictvo 49%. Stačí tu srovnati jiné poměry. V Německu lidé, neznající číst a psát, už vůbec není. Tak zůstává většina lidu italského, nemohoucí číst ani svých novin, bez všeho poučení. Následkem své nevzdělanosti trpí Ital na své povaze. Počestnost hyne, zvláště na jihu, kde loupeže a krádeže jsou na denním pořádku. Stejně rozšířena je tu licoměrnost a pověstná lenivost lidu, vyjádřená klasickým pořekadlem „dolce far niente“ (sladko je, nic nedělati). Velice rozšířeno je zločinnoství všeho druhu. Zahálka, vái nečestí počátek. Nikde není tolik organizovaných jednot zločineckých, jako v jižním území italském. Zde kvete pověstná Mafia, tajný spolek lupičů a vrahů, jehož členové přikládají si název „giovanni d'onore“ (čestný mládeček). Spolek je tak mocný, že kde kdo má kus majetku, před ním se třese. Stačí jen čísti díla, jako „Camorra e Mafia“ od Umilly, nebo Cafrerovo „La Mafia et i Mafioric“. Tak vypadá italská mravnost, nemluvě o italské žebrotě, italské prostituci a italské — špině!“

Takto uvažovali zednářští konšelé. Napřed houževnaté a dlouholeté podvádění členů zednářstva, že zednářstvo jest organizací nepolitickou. A pak najednou se prokřikávají křiklavá fakta, která dosvědčují, že zvláště v Itálii z tajných zákoutí řídili zednáři školství, dosazovali ministry, universitní profesory, sesazovali důstojníky atd. Nejpohodlnější se pracuje v zákrytu, který chrání před veřejnou zodpovědností. V Itálii zednářstvo na předním místě seřizovalo ječivé schůze, žádající válku s Rakouskem, platilo fomesné agitátory. Královský manifest italský z 23. května 1915 jest vlastně dílem zednářským; král italský, sám totiž k válce chuti neměl, ale bál se, aby se zednářská klíma nepřipravila o trůn nebo docela i o život — jako jeho otec.

Na mezinárodním sjezdu v Lucemburku r. 1912 (od 25. do 27. května) bylo řečeno: „Ještě jednou vám prohlašuji, že hlavní slovo v celém světě náleží svobodnému zednářstvu.“ Francouzský „Veliký Orient“ dosvědčil: „Svobodné zednářstvo musí si zajistiti na poli školní a národní výchovy, v tisku a politických korporacích takovou vše ovládající moc, aby se nemohl hnouti nikdo více, než pokud jest svobodnému zednářstvu příjímno.“ — Reorganizátor italského svobodného zednářstva označil, jako cíl této společnosti, aby dosáhla moci, které by nebylo možné čelit. Prv zednářstvo musí mít i také má moc, aby utvářelo a řídilo veřejné mínění. — „Veliký Orient“ belgický deklaroval: „Jest úkolem svobodného zednářstva, aby

jako ředitelstvo lidové svobodnosti, jak car anebo král kráčí poštou veřejného mínění, které řídí směr, určovalo běh světa. ve smyslu zednářských idejí budoucnosti.“

Jaké rozpětí přípravy k nynější italské válce zednářstvo vykonal, již jsme referovali. Nyní pak zednáři pokračují otevřeně dále. Italská velelože dne 17. října t. r. konala v „Palazzo Giustiniani“ v Římě schůzi, na níž bylo usneseno: 1. V „spřáteleném“ tisku zavést agitační ve prospěch vojenské intervence Itálie na Balkáně. 2. V Římě a jiných městech při zahájení parlamentu zahájit agitaci pro tuto intervenci. 3. Vyslati hojně „bratří“ na Sicílii, kde „bratři“ Orlando — ministr — mluvití bude pro intervenci na Balkáně. 4. Pověřiti poslance Raimondo, aby ve stejném smyslu intervenoval u ministrů Salandry a Sonina. Dodati dlužno ještě, že schůzce této přítomni byli čtyři „bratři“ v důstojnických uniformách a že sám poslanec Raimondo je subalterním důstojníkem. Ale půjde jménem zednářských loží žádati — nebo dle zednářské terminologie řečeno: vyzývati — vládu, aby vyslala na Balkán svoje vojsko.

Srovnáme s tímto počináním lhavé tvrzení, že zednářstvo jest společností nepolitickou! Tygři odhazují beránské masky teprve v té době, kdy jest každé zapírání marné a kdy sama italská veřejnost důkladně zkontrolovala činnost jejich útulků. Zednářstvo schystalo bezcitné znásilnění rakouských Chorvatů a Slovinců, ale řeka Soča zahučela: Dále od hradu, dále! A nyní šumí zvěst, že si zednáři na Doberdobu zlámalí vaz.

Nové výzkumy v jižní Americe. Horlivý švédský badatel Erland Nordenskiöld, který již r. 1899 se vydal na výzkumnou cestu do Patagonie, opakovl své vědecké zájezdy do jižní Ameriky a r. 1914 procestoval končiny obyvané indiánskými lidodědy.

Aspoň něco o jeho výzkumech! Ve východní Bolívii (ve středu jižní Ameriky) nalezl největší trosky města Inků. Podél posledních výběžků And dostal se do indiánského území Chacu. Seznal, že kmen Mataco-Vejos pochovával zemřelé v hliněných nádobách. Pro neobětíka zbuduje se v lese zvláštní chata s ohništěm a postelí. Mrtvola se vtačí buď do zvláštní hliněné urny anebo se položí na postel. I v tamějších končinách nacházejí se Indiáni, kteří své nepřátele skalpují.

V severním Chacu se zdržuje mnoho jaguárů. Řeka Rio Pilcomayo hemží se velikým množstvím ryb, které poskytují okolním Indiánům nejdůležitější potravu po větši část roku. Za horkého sucha zuřivají v Chacu veliké požáry lesů a křovin; obyčejně zapalují sami Indiáni, aby mohli pochyťati podzemní myši, které jsou jim lahůdkou. Lesy mají mnoho jedlého ovoce různého druhu. Z větší zvěře se zde vyskytuje srnec, pštros a nehojnější jaguár. Lze dle různých známek souditi i na to, že se tam zdržují kanoi a tapíři. Pásovcí jsou velmi hojní, zato však vzácností jest vlk hřivnatý. Ptáků jest v lesích málo. Na pobřeží řek a mořských zdržuje se několik druhů ptáků čapovitých a kachnovitých. Velicí leguáni a ještěrky za parných dní vyhřívají se na slunci. Myši podrývají roviny na míle daleko, až se tím stěžuje cestování. V řekách a jezerech těžko jest se koupiti, protože se tam nacházejí jedovaté a kousavé ryby. Jeden druh z čeledi trnobláhových ostrými zuby dovede vytrhati člověka z těla veliké kusy masa.

Indiáni tam se oddávají k vůli výživě časté životu kočovnému; žijí komunisticky, kdo co dostane, dělí se o to s druhem. Pozemky patří vždy tomu, kdo je vzhledem, vážné úpravy stálého majetkového práva na půdu nemá. Nověra žen trese se bitím. Nepohládá se za zločin umrazení dítěte anebo rodiče. Opustí-li muž ženu, přiznává se této právo k vyházení plodu a vraždě novorozence.

Choroti a Aeshulay-Indiáni žijí se hlavně rybačením, sbíráním divokých plodů a medů, orbou, lovem a chovem dobytka. Jich primitivní chaty, málo chráněné před deštěm, jsou uvnitř malé a osoby v nich bydlící, muži, ženy i děti spíjí zde pohromadě nazi pod jednou velkou příkryvkou. Toto společné lože sdílí a nímí ještě psi, kočky, mladí pštrosi a podobné havěť.

Náboženské představy Indiánů kotví ve věm v posmrtný život. Báje a zázraky jejich jsou velice četné, avšak o svérázných častých jejich fantasie.

Útulek pro svobodné myšlénky. Pod tímto titulem přináší čtyřdobodě přelici „N. Zürcher Zeitung“ kázat: „Vzdělanci, dámy i pánové, kteří následkem morálního a etického úpadku ve válkách státech chtějí se vzdáliti z ruchu světského, aby se mohli v klidu a uzavřenosti oddati svým vědeckým studiím, prosí se o adresy. Jen zámožná vzdělanci, becvadná pověsti, kteří se zabývají o založení takového moderního útulku, mohou býti respektováni. Honay soit qui mal y pense. Dopisy, pod šifrou No. 3449 na poštovní schránku 20.015 v Gurychbu.“ — Chytráctví nejsem žádná čára. Přesal kázat respekt obchodu. Svobodný rozpacch volaný Haskáčský mohou si popřít, jsa vzatý privilegovaný, hlavně lidé, kteří

právní je třeba 3. listopadu o půl 9. hod. dopol. Bude dále pokračovat o výroční době, duchu a místech. Učlové, nezapomínejte na příspěvek pro válečnou potřebu! — Pokračování školní upsalu prostřednictvím správy s příspěvků ačť 1 podě třetí válečné půjčky v obnosu 100 K.

Z Obchodní, živnostenské a průmyslové Ústředny v Hradci Králové. Vzhledem k svátkům a k výročním činnostem úředních místností zřizovaných kancelář Ústředny od soboty 30. října včetně do 2. listopadu uzavřeny.

Zápis na všeobecné třídní živnostenské školy pokračování zde koná se ještě v neděli 31. t. m. ve sborovně c. k. reálky.

Divadlo. V této době zcela mimořádně jest potřeba svlaštní energie k vypravění her solidních, opravdu uměleckých, zvláště když biografy jsou právě nyní nešťastnější konkurencí společností hereckých. Bývalá společnost Lidu divadla Praha VIII. ředitelství J. E. Sedláčka však se vzchopila k odvážnému činu s chvalitebnou horlivostí a obětivostí, takže sklidila v našem městě pěkné úspěchy. Předvedla několik znamenitých dramát. O zdar tohoto podniku má ovšem zvláštní zásluhy výtečný Ed. Vojan, jehož hra v našem městě již v minulých letech sledována s nadšením. Obecenstvo kvituje umělecké počiny vděčně.

Příchod zimy se ohlazuje těle, ale citově. Osvědčilo se právě staroběské pořekadlo: Na den Šimona a Judy narozbudeš kamenem hrudy. V noci 27. t. m. totiž nás navštívil pětistupňový mráz; rím stoupl nad náše teprve krátce před půlnocí. Poslední květy mráz mčil broudně.

Celodenní vojenské cvičení předčítali studenti všech středních škol dne 27. t. m. k úplné spokojenosti svých cvičitelů. Provedeny východně od Hradce manévry znázorňující bitvu. Jinou obdrží vojenskou menší. K páté hodině vrátili se ve spořádaném šiku Slezským Předmostím do Hradce za průvodu c. a k. vojenské hudby s radostí, že svůj škol provedli dobře.

Seznam cen na týden tržby v Hradci Králové dne 23. října 1915. 1 q: vřkve 80 K, jabl 160 K, brambor 13—15 K, máku 300 K, cibule 24 K, mrkve 28 K; 1 kg: máku 7.60—8 K, vepř. sádla 7.40—8.80 K, tvarohu 76 až 88 h, česneku 4—5 K, 1 vejce 18—20 h; 1 kopa: zeří 28—35 K, kapesty 4.80—5 K, drobné zeleniny 1—2 K, petržele 4 K, celere 4 K, kedluben 1—2 K; 1 hl: jabl 16—40 K, hršek 24—28 K, ořechů 24 K, podsvinčata 40 až 90 K. — Přivezeno bylo: hl: brambor 83, cibule 30, mrkve 28, jabl 86, hršek 62, ořechů 5; kop: zeří 61, kapesty 25, drobné zeleniny 180, petržele 24, celere 30, kedluben 5, podsvinčat 417 kusů.

Míst Svatoňovice. 200leté jubileum. V neděli přede Všem Svátým r. 1715 byl přímělavou Panny Marie na našem místě u sedmápraskového přámenu uzdraven David Dröschel ze Slavětína. Tuto jubilejní památku oslavíme letos mimořádně vděčně a radostně. V neděli dne 31. října budou dvoje služby Boží dopoledne; odpoledne slavnostní kázání přednese P. Fr. Videnský z Hradce Králové; po požehnání bude slýšena sv. zpověď; o 6. hod. — po příchodu pouťáků — litanie ke Všem svátým. Na svátek 1. listopadu budou první služby Boží o 7. hod. se slavným sv. přímělavem a v 9. hod. druhé slavnostní kázání a mše sv. Chtějí Rodičky Boží Studánkové, přijďte si k nám o těch dvou svátečních dnech pro útěchu. O tiskopisy: obrazy P. Marie Svatoňovické, popisy, písně, nově vydané medaillon klaste se v skřítni.

Svácení školy ve Vyžicích u Míčova. Po osmi letech došlo splnění přání občanů vyžických a dokonce na stavbu vkusné budovy školní expositury ve Vyžicích nákladem školní obce mčovské obnosu 20.000 korun daleko přesahujícím. Vyžice, ač v okrese chrudimském a v koláři heřmanově-městské, přiškoleny jsou od nepamětných dob do Míčova. Jako zazářilo slunce v neděli dne 24. října, tak toho dne zaskvěla se i budova školní, ozdobená prapory i uvnitř vykrášená. Vítala účastníky z celého širokého okolí k oslavení nejen »posvěcení« obce, ale i posvěcení nové školní budovy. Odpoledne o půl 3. hod. zavítal sem vsdp. bisk. vikář a děkan z Heřm. Městece Al. Broul a dp. farář z Míčova Fr. Opátka jako učitel náboženství na této škole. Veškerá mládež školy mčovské i vyžické pod dozorem p. správce školy Jana Bly a místního učitele Al. Klemla se zástupem lidu vyšla na pokraji obce vstříc svému duchovnímu správci a p. bisk. vikáři. Týž uvítán byl při svém přjezdu zástupci obce pp. Suchánkem a Novákem, načel za hlalo nábožné písně kráčelo se ke kříži v obci, kdež po uvítání velice případnou básní, kterou pronesla dívka Ant. Suchánková, podávali vkusnou kytici, vykonány počáteční modlitby, načel za hlalo zvonů a písně. Tisíckrát pozdravujeme Tebe, kráčí obrovské průvod k budově školní. Zde opět oslovila p. bisk. vikáře školačka Al. Homolková, žádajíc plynně přednesenou básni za posvěcení budovy Bohu k slávě a obci k blahu. Poté v delší promyšlené řeči vítal duchovenstvo i veškeré účastníky správce školy p. J. Bly, naznačil vývoj a postup stavby nové budovy, jakož i pohánky k jejímu zřízení, mluvil o důležitosti školství vůbec a o významu této nové budovy, nabádal k plné návštěvě její; vzpomněl zvláště nejvznešenějšího příznivce školství a dítě jeho apoštol. Veščenstva, i chrabrých bojovníků a statečných vojevůdců jich na poli válečném a skončil provoláním slávy Ješe Veščenstva, což obecenstvo s nadšením doprovázelo. Nato za všeobecné pozornosti šel se slova p. bisk. vikáři a v ohavě řeči od srdce k srdci vycházející aktual na vzor vychovatele sv. Václava, na škol. školy, která má vzdělávat rozum a

šlechtilý mrav. a, důležitost náboženství, které je sloupem všeho vědomí a tvorci své doklady příklady z dějin a výroky mužů slavných (i nekatolíků), nabádal opět k plné návštěvě školy rodiče i děti. Jako došlov k řeči té přál zdaru nové budově dp. farář Míčovský, který jako pořadatel celé té slavnosti přetěl omluvné dopisy al. administrace z Ronova a vysyp. c. k. okr. škol. inspektora a c. k. místodrž. rady z Čáslavě. Všichni omlouvají se služebními povinnostmi. Pan administrátor nadačního velkostatků ronovského omlouvá se služební neodkladnou cestou a přeje všeho blaha nové budově. Pan c. k. okr. škol. inspektor J. Křmka z Čáslavě pronášá přání, aby Pán Bůh hojně požehnal všem, kteří do nové budovy budou chodit, tak aby z ní vycházeli vždy jen hodní a poctiví lidé a řádní občané. Pan c. k. místodrž. rada K. Vojáček z Čáslavě žádá při svěcení nové školy za vyřízení požadavů všem přítomným s omlouvou, že úřední povinnosti, za nynější doby zvlášť složité, znemožňují mu sčastitě se této povznášející slavnosti, již, jako i našemu českému školství přeje ze srdce všeho zdaru. Po poděkování družičkou M. Pávkovou p. Suchánkovu a po poděkování tohoto veškeré místní školní radě mčovské i všem přítomným přikročeno k samému posvěcení budovy a zapěním rak. národní hymny skončena celá tato slavnost, jež utkví dospělým i malickým po celý život v milé paměti.

Česká Třebová. V pamětní knize našeho děkanství chrámu Páně se dočítáme, že všichni faráři zdejší vytrvávali v činné duchovní správě až do smrti; jediný farář Antonín Altenhof, jenž působil zde v letech 1827 až 1855, odešel ke sklonku života na čiráký odpočinek. Ale že by některý ze zdejších duchovních správců byl přišel na »zboží« jiné, toho v dějinách rozsáhlé naší kolatury není příklad ani jediný. Překvapila všeobecně ta zvěst, že p. děkan Fr. Černý jest investován na děkanství v Ústí n. Orli. Vždyť pobyl v Třebové necelé 4 roky, nahlédne tu mčovo jímého než slávy Boží a pokoje všem lidem dobré vůle. Že slávu Boží hledal, hlásal restaurovaný chrám Páně — a že pokoj přál všem lidem dobré vůle, toho dokladem je fakt, že pan děkan neměl v celé farnosti snad jediného osobního nepřítel. Proto tak neradi loučíme se s ním. Farnici ztrácejí v něm horlivého, ideálního kněze, klíruš česko-třebovský dobrého otce a katolické spolky příznivce a protektora, u něhož organizace docházela vždy štědré podpory a porozumění. Včera — bohužel — jsme se s p. děkanem rozloučili při večírku, pořádaném na jeho počestí. Zazpívali jsme mu na rozloučenou, zástupcové katolických spolků mu za vše poděkovali — a aby nám to rozloučení nepřipadalo tak, bolestným, zabráli jsme pro obveselení loutkové divadlo. Úspěch celého večírku byl velmi pěkný, návštěva ohromná. Na počest pana děkana věnováno 50 K ve prospěch fondu pro vdovy a sirotky po padlých vojácích. Na novém působišti přejeme vdp. děkanovi všeho, co může může činiti šťastným. Osifelé pak farnosti své přejeme, aby Bůh a ti, kdož k tomu povolání jsou, dali nám děkana, jenž by v dle započatém pokračoval, jež by byl apoštolem svěšeného lidu a jenž i jinak měl by všechny osobní předpoklady, jichž třeba knězi, mti na místě tak zodpovědném jako u nás. Rex mortuus est. vivat rex! — R.

Spořitelna Králohradecká

přijímá přihlášky na

třetí rakouskou válečnou půjčku

při kursu 98:10

za stejných podmínek jako všechny c. k. poštovní úřady a vklady u ní uložené k cíli upsalí válečné půjčky ochotně uvolní.

K umožnění účasti na půjčce poskytuje svým upisovatelům

zápůjčky na hypotéky a na zástavu cenných papírů; obcím pak zápůjčky komunální

za mimořádně snížený úrok

5%.

nečítají v tom případě správního příspěvku.

Všelono. Do Sofie přibyla německá zdravotní výprava, jež se skládá z 9 lékařů, 53 sester a 102 ošetřovatelů nemocných a jež provází nemocní vlak se 240 lůžky, s operačním sálem, oddělením desimickým a materiálem zdravotním. — Na základě smlouvy uzavřené mezi rakousko-uherskou a ruskou vládou budou vždy tři delegáti ruského Červeného kříže cestovat po Rakousko-Uhersku a Rusku, aby prohlídli tábory ruských, po případě rakousko-uherských válečných zajatců. — V ulici Tolbiac v Paříži vyletěla do povětří továrna na granáty. Ulice tato a sousední vyhlížejí jako po neprudším bombardování. — Ve Vídni měla skupina válečných žurnalistů z austrálských zemí, aby si prohlédla zajatecké tábory a jiné šňavy pro válečnou potřebu. — Uherský ministr orby nařídil k

zabírání spotřeby Paříž zabavit potřebné množství brambor. — Na cařihradské turecké univerzitě bude přednášet 16 německých profesorů. — Jednotlivé politické okruhy v Českomoravské vysočině, odkud vyvážejí se každoročně obrovské množství železa do různých končin Rakouska, začínají zakazovat vývoz brambor. — Dne 20. t. m. otevřeny byly ve Vídni nové střední školy: gymnázium, reálné gymnázium, reálka a dívčí lyceum.

Ve prospěch
Svatočelavské Matice Školní.

Umaný za nejvýhodnější a nejlevnější nákup pramen v Rakousku velkých

kostel. paramentů

prádla, praporek, přikrůvk, koberec a lovevého náčiní ve výrobcích nejstaršího zárodu v Čechách, c. a k. dvorního dodavatele

Josefa Neškudly

v Jablonném n. Orli. č. 86.

Tisíce uznávacích referencí a odporučen. — obrázkové ceníky, rozpočty, vzory a hotové zboží k výběru franco.

Bez velkoměstské rezie ve vlastních dílnách a domech, levně pracovatí díly na venkově, čím levnější ceny až o 30%, než všude jinde.

Jubíl. 100 let trvání a 40 let vlastního činnosti.

Adresování vždy doplněné se vyprošuje.

Bareoná
kostelní
okna

v odbor. vedení sbíruje a dodává

Fr. Uhlíř,
uměle sklenářství a malba skla
v Třebovských a Hradce Králové.

Ceníky a rozpočty na požádání zdarma.

Nejlevnější a nejbezpečnější

pojištění pro případ úmrtí a věna dítkám

poskytuje Jubilejní, vzájemně dobročinný živnostenský spolek

„Charitas“ v Hradci Král.,

jenž, založen jsa r. 1906 na zásadě křesťanské svépomoci, za dobu svého trvání vyplatil na podporách již na 100.000 korun, získav 734 členů. Jak děkovně dopiny svědčí, přišla podarovaným podpora v době nejtrudnější jako právě dobrodini.

Spolek přijímá muže i ženy od 24 do 45 let. Příspěvek správní každoročně obnáší 2 K, zápisné jednou pro vždy jest: do 30 let 2 K, do 40 let 4 K, do 45 let 10 K. Každý člen se zavazuje, že splatí při úmrtí spolně 2 K, jež se vyplácí bez prátnu buď zákonitým příbuzným aneb účelu a osobám, jež si člen písemným prohlášením výboru za svého života označil.

Při spolku trvá od r. 1911 odbor, jenž poskytuje též

věno

nedospělým v den jejich smrti, případně v den dospělosti jejich, aneb také při úmrtí těch, kteří je do odboru věnného přihlásili.

Každý pojištěnec u věnného odboru obdrží tolik korun, kolik osob v době nároku u odboru bylo přihlášeno.

Jinochy lze přihlásiti až do stáří 18 let a dívky do 15 let. Přihlášení mohou býti kýmkoliv, jen když též jest tělesné zdraví a nepřekročil 55. rok věku svého. Zápisné 6 K je pro všechny stejné, rovněž příspěvek po 1 K ve výše zmíněných případech povinné podpory. — Blížší v prospektu, jež na požádání zdarma maíláme.

Adresa zní:

Spolek „Charitas“ v Hradci Králové.

Dr. František Reyl,
předseda.

Václav Jenšovský,
jednatel.

PARAMENTA.

Ignác V. Neškudla syn

(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)

(bratr P. J. Neškudly, farář ve Výpračticích)

doporučuje P. T. velečistojn. duchovenstvu
svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

všech kostelních paramentů,

spelkových praporů a kovevého náčiní.

Cančíky, szorky i roucha hotová na ukásku
se na požádání franko zaslou.

Velečistojnému
duchovenstvu a

slavným patronátním

úřadům dovoluje si doporu-

čovat veliké kostelní nádoby a
náčiní a to: monstrance, kalichy,
oběry, nádoby, paténky, paciškaly,
svícny, lampy, kadělnice, kropanky
atd. se stříbrnými výzdobami, předpisům
církvním vyhovějí. Staré předměty
opravuje v původní intenci a
v ohni slatí a stříbrní nebo proti do-
platku za nové vyměňuje. Hotové
předměty neb výkresy zasílá na-
ukásku franko bez závanosti koupě
Vše se posílá poštou. Práce ruční.

Šlábek velkých slatí a stříbrných klenotů, jako: řetězů,
madonek, křížků, prstýnků, náramků atd. a Neškové
prstony, tabatěrky, jídelní náčiní se stříbra pravého
i českého vždy na skladě.

Staré slatě, stříbro a drágozem. kupuje se nejvyšší cenou

JAN STANĚK,

pisat' a ciseleur

Praha-L-970., ul. Karoliny Světlé, čis. 12. n.

Přítelství s n. b. zemědělského soudu.

Praktikanta ze střední školy

přijme

**Društvenní knihkupectví
v Hradci Králové.**

Zal. č. 1820.

SPECIALITA

pravý ústecký, po mnohá desetiletí vy-
hlášený železný libér jed. náš em

Amers de Londres

lékařskými vědci jakožto příjemný
občerstvující prostředek doporučovaný
nabízí

A. J. Andres v Ústí n. Orli,
továrna nejjemnějších libérů.

Taktéž doporučuje se ku koupě pravého franc.
cognacu, směsoké slivovice jakož i piv. Jan.
růnu a všech druhů nejjemnějších libérů v cenách
nejnižších. P. T. pánům obchodníkům a
hostinským povelují se zvlášť výhodné ceny.

Objednáme Vám

všecky potřebné knihy a časopisy. Není třeba
objednávat jinde, obsloužíme Vás též vzorně.

**Društvenní knihkupectví a nakladatelství
v Hradci Králové, Adalbertinum.**

MED

český, se zárukou neporušenosti, s letošní anětou
obzvlášť výborný má celoročně v levné ceně
na skladě

JOS. JELÍNEK,

člen Zemského Ústřed. včelařského spolku
v Hradci Králové.

MĚSTSKÁ SPOŘITELNA VE VYSOKÉM MÝTĚ

přijímá vklady a zůrokuje je

co neivýhodněji

a vyplácí, majlo stále větší hotovost, vklady i ve větších obnosech bez výpovědi.

Za vklady ručí královské věnné město Vysoké Mýto veškerým svým jměním
i svými příjmy, jakož i aktiva spořitelny.

Knížky spořitelny požívají i jistoty sirotčí a přijímají se za kaucce a vadia
u všech úřadů.

Daň důchodovou platí spořitelna ze svého.

Půjčky poskytuje za sazby velmi nízké.

Telefon čis. 18.

Pošt. spoř. čis. 70.108.

Komisionářství

Fr. Černý - Hradec Králové

Třída 18. pěšího pluku č. 556

nabízí veškerou zeleninu, stálá ovoce,
dalmatská vína, sál ve velkém.

Velkoobchod petrolejem.

Československá záložna v Praze-II., Spálená ulice, číslo 46.n.

Doporučuje se všem našincům co jediný
peněžní ústav katolický v Praze. Vklady
na vkladní knížky úročí se ode dne vlo-
žení do dne vybrání dle dohody a dle doby
výpovědi. Poskytuje půjčky všeho druhu
za mírných podmínek, zejména směneční
úvěr (krátkodobý), v dnešních dobách
zvlášť výhodný. — Povinná revize
„Jednoty záložen“ v Praze.

Jan Horák, soukenník

v Rychnově nad Kněžnou

zasílá na požádání vždy

dle roční sezony kolekce
nejnovějších druhů pravých
vlněných látek

své vlastní výroby, jakož i tu- i cizo-
zemských.

Četná uznání zvlášť z kruhů vele-
čist. duchovenstva svědčí o poctivé ob-
sluze mého ryze křesťanského závodu za
dobu více než třicetiletého působení.

Učiňte, prosím, malou objednávku na
zkoušku.

Též na splátky bez zvýšení cen!

Volejenné látky na telary.

Podporujte náš podnik.

**Društvenní knihkupectví a nakladatelství
v Hradci Králové, Adalbertinum.**

Všeobecná úvěrní společnost

přesídli

1. LISTOPADU

**do vlastního
domu**

**Jiřkova třída č. p. 286
(proti Grandhotelu).**

Účelovny až do upravení směrných
v přízemí nov v I. Poschodí čp. 286.

**Úpisy na Hl. 5 1/2 % daněprosteou
rakouskou válečnou půjčku za
výhodných podmínek.**

OBNOVA

Číslo 44.

Předplatné na čtvrt roku 2 K 60 h
na půl roku 5 K —

V Hradci Králové, dne 29. října 1915.

Inserty počítají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XXI.

Pozvání k upisování

III. daněproště 5 $\frac{1}{2}$ % rakouské válečné půjčky, splatné dne 1. října 1930.

Subskripce počíná dne 7. října 1915 a končí v sobotu dne 6. listopadu o 12. hodině polední.

Pro upisování platí následující podmínky:

1. Cena upisovací činí 98.60%, včetně 5% úroku z kusů, od 1. října 1915 až do dne splacení.
2. Upisování děje se pomocí přihlašovacího formuláře, který možno obdržeti zdarma u podepsané filiálky **Živnostenské banky v Hradci Králové**, aneb bez použití přihlašovacího formuláře asi v této formě: „Na základě vyhlášených přihlašovacích podmínek upisuji nominále K..... 5 $\frac{1}{2}$ %. III. rakouské válečné půjčky a závazuji se, že ji převezmu a splatím dle přidělení. — Zároveň splácím v hotovosti (skládám v cenových papírech) K.....“ (podpis a čitelná adresa). Každému upisovacímu místu je se schválením finančního ministra vyhrazeno, aby mohlo urdit výši obnosu každého jednotlivého přidělení.
3. Přidělení stane se co možno ihned po uzavření subskripce, o čemž upisovatel bude uvědoměn.
4. Kupní cena při upisováních do K 200 — buďž zaprávena hned při přihlášce plným obnosem, při úpisech vyšších buďž splaceno při přihlášce 10% ceny jmenovité, dne 6. prosince 1915 a 5. ledna 1916 po 20%, 5. února 1916 25% a 6. března 1916 zbytek upisovací hodnoty.
5. Na přihlášky na určité díly úpisy půjčky může se bráti ohled jen do té míry, pokud je to dle uvážení upisovacího místa přípustno.
6. Převzetí musí se státi u téhož místa, u kterého došlo k upisování.
7. Až do vyhotovení definitivních podílů vydají se upisovatelům na požádání prozatímní listiny, jejichž výměna za definitivní kusy stane se bez připočtení poplatku za výměnu u téhož místa, u kterého vydány byly prozatímní listy.

Rakousko-uherská banka a Válečná půjčková pokladna poskytnou proti složení obligací válečné půjčky, případně jejich prozatímních listů jako zástavy na půjčku na úrok o 1/2% menší, totiž dle současné oficiální eskomptní úrokové míry. — Tato výhodová úroková míra zůstane na dobu nynějšího privilegia Rakousko-uherské banky, t. j. až do 31. prosince 1917, v platnosti. — Zmíněné dvě ústavy poskytnou půjčky dle současné oficiální eskomptní míry též na jiné u nich zastavené cenné papíry, pokud obnos, jenž má býti vyzvednut, prokazatelně slouží k splacení částky upsané na základě tohoto pozvání. — Pro prodloužení takové půjčky bude rovněž povolena výhoda zmíněné míry úrokové, a sice do 31. prosince 1917.

Na požádání zajistí se při poskytnutých půjčkách v hořejších termínech k uplacení místo současné eskomptní úrokové míry pevná úroková míra 5% p.a. až do konce 31. prosince 1917.

K zaplacení půjček, které v hořejších termínech ke splacení u Živnostenské banky filiálky v Hradci Králové přijaty byly za účelem upsání této válečné půjčky, budou poskytnuty Rakousko-uherskou bankou a Válečnou půjčkovou pokladnou nové zápůjčky na pevný úrok 5% a prodlouženy za tohoto pevného úroku až do 31. prosince 1917.

Válečná půjčková pokladna jest zmocněna, na základě § 6. bod 3. cís. nařízení ze dne 19. září 1914 ř. z. čís. 248, se zřetelem na zásady ohledně hospodaření s penězi, jež jsou předepsány v uvedeném císařském nařízení, také na zástavu hypotekárních požadavků, které zákonitou jistotu mají, půjčky poskytovat.

Upisovací přihlášky řízeny buďž buď přímo aneb prostřednictvím místních spořitelů a záložen na

Živnostenskou banku filiálku v Hradci Králové.

Třetí válečná půjčka.

Jak kdyby jest naše situace válečná, to do-
kazuje málo jiné i ta okolnost, že nejšťastli-
vější finančníci rakouští upisují na III. půjčku
ještě horlivěji než na dvě půjčky předcházející.

Tudíž každý občan v této říši může upiso-
vat s neochvějnou důvěrou, že tak svůj kapitál
jen rozmnoží.

I ti, kdož mají málo, nechtě se ochotně
znovu půjčky účastnit! Vždyť možno upisovati
již od částky 100 K, kterou ani hned splatiti
nemusí.

Půjčka bude sice splacena od státu v pl-
ném obnosu po 15 letech. Ale kdo potřebuje
peněz dříve, může si na půjčku sám vypůjčiti
anebo ji i prodati u každé banky nebo spořitel-
ny.

Zúročení jest tak výhodné, jako u žádného
peněžního ústavu v době míru.

Proto záleží výhradně na dobré vůli každého
jednotlivce, má-li přispěti státu v době tolik
zodpovědné a prospěti národnímu celku bez
nejmenší vlastní škody.

Kdo tudíž posud s úpisem váhal, neodklá-
dej své patriotické povinnosti! Kdo již upsal
dříve, upíší v zájmu vlastního prospěchu znova
dříve, než krátká lhůta k upisování stanovená
vypře!

Schůze duchovenstva diecése králové-
hradecké za přítomnosti III. válečné půjčky
konána byla v kněž. semináři v Hradci Králové
dne 27. t. m. v 8 hodin ráno. Vzhledem k ob-
tížným poměrům dostavil se značný počet kněž-
stva, zvláště ovšem bisk. vikářů. Schůzi před-
sedal a řídil Jeho Exa. nejdp. biskup Dr. Josef
Doubava. Účastnil se jí i slov. p. a. k. místo-
držitelský rada Smutný.

Nejdůstojnější arcipastýř v zahajovacím pro-
lovu vyjádřil veliké uspokojení nad četnou
účastí kněží, kteří takto dali na jevo plné po-
chopení potřeb mimořádné doby. Ke konci vy-
hlásil k horlivé podpoře III. válečné půjčky. Nato
p. a. k. vrchní finanční rada Král promluvil
o významu válečné půjčky pro státní celek,
o podstatě a výhodnosti úpisu. Pak Magre Dr.
Fr. Šule vysvětlil, z čeho má duchovenstvo vá-
lečnou půjčku upisovati, proč tak má činiti a
jak to provésti.

Následovala debata. Přijato usnesení, že
každý kněz se stane členem Červ. kříže a že
všichni duchovní budou v tom směru horlivě
působiti i na laiky. Rozhodnuto, aby se v ne-
jbližších dnech konaly po všech jednotlivých
vikariátech schůze podobné, které právě již
místy započaly. Od přítomných přijata jedno-
myslná resoluce tohoto obsahu:

Duchovenstvo diecése královéhradecké, věr-
né své vlasti vždy, zvláště za těžké doby vá-
lečné, pamětlivé pastýřského povolání svého
usnází se:

I. Přispěti se ze všech sil k zdanu III. vá-
lečné půjčky: 1. Ze svého majetku upisuje co
největší část. 2. Ze jmění zádušního, obrovního
a nádačnického prostředkuje podporu válečné půjč-
ky hotovostí, lombardováním jistín, hypotekou
nemovitostí, ovšem tak, aby: a) Nebylo ohroženo
plnění úkolů, k nimž ona jmění určeno. b) Do-
stalo se tomu schválení dozorních úřadů církevních
a státních, za vědomí, pokud třeba, patro-
nátních úřadů.

II. Povzbuzovati lid všelk k součinnosti na
úspěch III. válečné půjčky a to: 1. Vlastním
příkladem své obětavosti. 2. Poučováním dle
informací na schůzi nabytých. K poučování užito
budiž soukromého styku osobního, schůzi katolických
organizací, pastýřských úkonů, zejména
obvyklého křesťanského očištění. Kazatelův uží-
vati se neukládá.

Zdraná schůze ukončena vřelým doslovem
Jeho Exceleence nejdp. biskupa, který provolal
s přítomnými Jeho Veličenstvu nejjasnějšímu
císaři třikrát slávu.

Hypotekární úvěr k účelu upsání Třetí
5½%, rakouské válečné půjčky. Poslední od-
stavec prospektu Třetí 5½%, rakouské vá-
lečné půjčky vykládán jest namnoze ne-
aprávně v ten smysl, že Válečná půjčková
pokladna k účelu upsání válečné půjčky po-
skytuje úvěry hypotekární. Oproti této mylné
domněnce dlužno v zájmu všech zaintereso-
vaných konstatovati, že Válečná půjčková pokladna
k poskytování úvěrů hypotekárních
vůbec oprávněna není. Rovněž rakouská
poštovní spořitelna tento druh úvěru ne-
přestuje, uvolila se však k sprostředko-
vání hypotekárních zápůjček v me-
zích dané možnosti pro ty, kdož zápůjčku
takovou kontrahovati hodlají k tomu účelu, by
valutí takové zápůjčky použili k up-
sání válečné půjčky. Jest na snadě, že
tato sprostředkovatelská činnost po-
štovní spořitelny rakouské obmezovati se
může jen na ony případy, kde jde o úpis
ve značnější výši, zvláště když upiso-
vatelům menších položek dána jest
možnost seopatřiti si k účelu upisování
potřebné prostředky za velmi výhod-

ných podmínek lombardem dle sástavou
cenových papírů, na případnou válečnou
půjčku samé.

Zpředu dotčený poslední odstavec u-
pisovacího prospektu sleduje sástavu u-
možniti účast na subskripci válečné
půjčky tím, kdož má kapitál své ne-
mobilně uložený v hypotekárních po-
hledávkách a to takových, které skýtají
zákonitou jistotu (to jest jistotu, jaká jest pře-
děána ku příkladu pro hypoteční zápůjčky spo-
řitelám, sirotčím fondům, nádačím a pod.). Tak-
ovýto hypotekárním věřitelům po-
skytne Válečná půjčková pokladna
(mající odbočku též u filiálky Rakousko-uherské
banky v Hradci Králové) k eventuelní jejich
žádosti dočasou půjčku (6měsíční, even-
tuálně prolongovatelnou) do výše po případě
až 70%, hodnoty jejich pohledávky
a to na podkladě knihovně poznamena-
ného postupu.

Bližší podmínky ohledně zápůjček tak-
ovýto, jakož i všechny další informace podá
ochotně každému na požádání filiálka Živno-
stenských banky v Hradci Králové.

Na třetí 5½% rak. vál. půjčku upsal byto dosud
u filiálky Živnost. banky v Hradci Králové 1.298.100 K,
z čehož připadá na pošt. okres hradecký 869.500 K,
na okresy okolní 428.600 K; z přihlášek z okresu hra-
deckého 869.500 K připadá na přihlásky peněžních ústa-
vů 611.800 K (z toho spořitelny královéhradecké 500.000
K), kdežto na přihlásky soukromníků 257.700 K. Kromě
upisovatelů, jmenovaných již v minulém čísle tohoto
časopisu, upsalí dále: Bedřich Knížek, továrník, Jaro-
měř 4000 K, dtky majora Viktora Tangla, Hradec Král.
3000 K, Alois Elbogen, obchodník, Rokytínce 2000 K,
Jindřich Kublas, továrník, Vamberk 10.000 K, Králové-
hradecká pšidelna bavlny dr. Richard Aninger 30.000
K, Jan Střemcha, mlynář, Kydřínov 5000 K, Josef Lan-
ka, odborný učitel, Hradec Králové 100 K, J. Katsch-
ner & syn, Hradec Králové 3000 K, Stanislav Kolářský,
ředitel Z. á. ú., Hradec Králové 2500 K (na I. a II. půjč-
ku upsal 3400 K), Bedřich Schück, obchodník, Rychnov
n. Kn. 10.000 K, Goldmann & Wertheimer, Rychnov n.
Kn. 10.000 K, Štěpán Chládek, c. k. notář, Hradec Krá-
lové 4000 K, Josef Novotný, Krasnice 200 K, Emanuel
Sedláček, obchodník, Kvikleny 2000 K, spořitelna králo-
hradecká dalších 500.000 K, spořitelna městská, Ryč-
nov n. Kn. dalších 13.000 K, spořitelna městská, Zamberk
14.880 K (z toho: Josef Knapp, ředitel velkostatku 5000
K, Emil Troida, c. k. okresní vrchní komisař a správce
okr. hejtmanství, Zamberk, 2000 K, A. Douša, důchodní,
Zamberk 1000 K), spořitelny a záložní spolek pro Čer-
něv a okolí v Černilově 600 K, F. Polický, továrna na
kříže a řemeny, Jaromeř 30.000 K, Josef Voženšek,
mlynář, Předměstí 40.000 K (včetně I. a II. půjčky
celkem 100.000 K), B. Adám, velkoobchod střelným zbo-
žím, Hradec Králové 10.000 K, Bedřich Král, c. k. fla-
rag, Hradec Králové 5000 K, Hyáček Eribeck, ředitel
cukrovaru, Dobřenice-Syrovná 5000 K, Václav Jiro-
ka, c. a k. plukovník v. v., Hradec Králové 1000 K, Ant.
Líman, stavitel, Hradec Králové 2000 K, spořitelna v
Kostíci n. O. 200.000 K, městská spořitelna v Zamberku
dalších 7100 K, spořitelna města České Skalce 2500 K,
Josef Tesar, duch. správce král. české zemské polep-
šovny v Opatovicích 2500 K, F. V. Flala, společnost s r.
o., Hradec Králové 10.000 K, Jan Bujet, starosta města,
Třebechovice 2000 K, Živnostenská pokračovací škola,
Třebechovice 100 K, Josef Baše, továrník, Bolehoř
10.000 K, Václav Baše, továrník, Bolehoř 12.000 K (na
první a druhou vál. půjčku upsal celkem: Josef Baše
10.000 K, Václav Baše 12.000 K).

U spořitelny královéhradecké upsalí do 21. t. m. na
III. rakouskou válečnou půjčku: Fr. Srůnko z Plotiště
n. L. 1000 K, Josef Munk, obchodník zde 1000 K, Josef
Smutný, c. k. místodrž. rada 1000 K, Bohumil Ryba, ře-
ditel měř. škol 1000 K, Václav Břeský, farář na Pro-
bluzi 400 K, Josefa Labská z Probluzu 200 K, mužský
odštěpný spolek Červ. kříže zde 5000 K, Anna Malá,
Pražské Předměstí 2000 K, Julius Russ, náměstek staro-
sty města 4500 K, Anna Stejskalová, choť inženýra zde
500 K, Josef Blatník, učitel ve Střebři 200 K, okresní
nemocenská pokladna zde 2000 K, Antonín Suchánek,
stan. mistr c. k. stát. drah 1000 K, Marie Havrdová zde
200 K, Alois Kneiflová zde 2500 K, Jaroslav Pour zde
300 K, Marie Baumová zde 3000 K, Jan Stránský z Lípy
2000 K, Rudolf Štěpán, správce školy v Řibsku 1000 K,
Hermína Borovířková, choť ředitele strojíny 600 K,
Václav Volák, starosta z Nedehůř 300 K, Karel Pokorný,
c. a k. generálmajor v. v. 1000 K, Zdenka Pokorná, choť
c. a k. generálmajora 3000 K, MUDr. Jan Král, zubní lé-
kař zde 5000 K, Josef Šrámek, učitel zde 100 K, Josef
Kava, kaplan v Třebechovicích 1000 K, Jan Kejzar, ro-
tník z Dohalic 1000 K, Fr. Aml, c. a k. nadporučík 2000
K, Lambert Vichla, jubil. farář v Dohalicích 500 K, Ma-
rie Němečková zde 1000 K, Olga ze Szameitě, choť c.
a k. majora 4000 K, Alois Krémář, c. k. okresní školní
inspektor 8000 K, J. V. Šlár, obchodník zde 1000 K, M.
Pazderna, správce v Sadové 1000 K, Vladimír Petrof,
továrník zde 1000 K, Josef Doležal, strojmistr c. k. stát.
drah 400 K, Josef Dobrý, obchodník v Káklénách 200 K,
Marie Faltová ze Lhoty Stračovské 200 K, Jan Vobořil,
vrchní inženýr 2000 K, Ant. Fanta, úředník c. k. stát.
drah, Doudleby 2000 K, Fr. Doležal, řídící učitel ve
Střebři 400 K, Václav Volák, starosta z Nedehůř 200 K,
dr. Josef Syráček, obv. lékař, Třebechovice 1000 K,
Albina Neumannová, choť řá. učitele v Malbovicích

200 K, Fr. Filip, c. k. vrchní oficiál v. v. 1000 K, Občan-
ská záložna v Hradci Králové 2000 K, obec
Káklén 1000 K, Josef Procházka, učitel, vikář v
Malbovicích 2000 K, Pavla Trávníčková, učitelka měř.,
Koty, Nechanice 200 K, Karel Čelcer, Borohrádek 2000
K, dále 8 stran, nepřetisků si uveřejňují, celkem
69.000 K.

U Královéhradecké bankovní jednoty v Hradci Král.
upsalí na 5½% válečnou půjčku: Borromaeum v Hradci
Králové 2000 K, fond chudých stud. gymnasia v Hradci
Králové 300 K, J. Kaplan, vikář v Cuchavi 2000 K, Al.
Menzl, obchodník v Černilově 400 K, Em. Šrám, obchod-
ník ve Velké Skalce 400 K, dr. Josef Slabý, profesor v
Hradci Králové 2000 K, rodina Zimova z Červ. Kostelce
1600 K, upisovatelé z Třebechovic 1100 K, 1100 K, 1100
K, 400 K, 1100 K, 400 K, 400 K, Ant. Hrubý, kanovník
v Hradci Králové 1000 K, Marie Lašvicková v Hradci
Králové 2000 K, katolická kapitulka u sv. Ducha v
Hradci Králové 6200 K, biskupská komistoř v Hradci
Král. 5000 K, Poštické družstvo úskavé v Hradci Král.
2000 K, biskupská knihovna v Hradci Králové 1500
K, dr. Jan Soukup, kapitul. děkan a Alois Soukup, bisk.
vikář 1200 K, dr. Fr. Šak, kanovník v Hradci Králové
1000 K, V. J. Měráček, parní pila v Plotišti n. L. 1000
K, R. J. Karel, továrna lepenky v Hradci Králové 1000
K, dům čp. 183 v Hradci Král. 1000 K, Jan Vít, farář, Bo-
hářna 900 K, Družstevní knihkupectví v Hradci Králové
500 K, koupě bodla, stroje na ozdoba chrámu Páně v
Hněvkovicích 300 K, obec Bukovina a Čermilova 600 K,
Fr. Janoušek, farář ve Vápně 200 K, Bohumil Mohanek,
profesor v Hradci Králové 1000 K, dr. Fr. Rey, ka-
novník v Hradci Král. 1000 K, Jan P. Konečný, vikar,
sekretář v Pouchově 1000 K, Královéhradecká bankovní
jednota pro svůj účet 5000 K (při předcházejících půjčkách
10.000 K, celkem 15.000 K).

Československá záložna v Praze přilíná úpisy na
III. válečnou půjčku za stejných podmínek a výhod, ja-
ko ostatní peněžní ústavy a ochotně podá každému vy-
světlenu, jak nejvýhodněji může III. válečnou půjčku u-
psati. Přihlášky a prospekty zále ochotně na požádá-
ní Katolíci, užívající hojně služeb svého peněžního ú-
stavu!

Záložna v Hradci Král., Janské náměstí č. 163.

Vklady na knížky 4½%
Vklady vázané výpovědi
a vklady středankové 4½%

Nové vklady (uložené v době moratoria) úročí se
dle dohody a vyplácí se z těchto vkladů ob-
nosy bez obmezení moratoria.

K Dušičkám.

Nevyšlovnou útěchou katolíkům truchlícím
nad rovy svých drahých jest nauka o vzájem-
ném obcování všech vyvolených Božích, kterého
nepřerušuje ani pozemská smrt. Katolíci kře-
ťané na zemi, duše v očistci a svatí v nebi jsou
s Kristem tak spojeni, jako údové jednoho těla
s hlavou. »Všichni jsou jedním Duchem napo-
jeni.« (I. Kor., 12, 13.) Všichni údové tohoto
obcování jsou však také ve spojení mezi sebou;
prospívají jim tedy duchovní poklady církve
katolické; mohou si vzájemně pomáhati mod-
litbou a jinými dobrými skutky. (Ovšem svatí
v nebi již nepotřebují pomoci žádné.) Katolík
může spolupracovati na vysvobození duší s o-
čistce; duše tyto pak se nám odměňují vzá-
jemně přimluvami vlastními hlavně potom, až
přijdou do nebe.

Tedy katolická víra odnímá hrobu příle-
nost, bezohledný ohlad, trapnou beznadějnost.
Zasévá do syré hlíny růžové květy útěchy. Ja-
kým balsámem jest víra v obcování svatých
pro duše těžce zraněné ztrátou osob nejdražších!
Mnohý syn teprve nad hrobem své matky po-
znává, koho vlastně ztratil. Velice případné jest
přisloví: »Dokud mne máš, neznáš mne; až mne
ztratil, poznáš mne.« Jestliže syn pozůstalý často
povinností vyvstává v myslí jeho jako mračno
přehřívá a rostou do veliké výše při každém o-
pětování vzpomínky. Říká se, že by takový syn
špendlíkem matku svou vyhrabával, aby ji mohl
řádně za všecko odprositi.

Jak blažé pro něho pomýšlení, že může do-
brou vůli k své satisfakci osvědčiti vřelými
modlitbami za matku! Jaká radost v přesvědčení,
že matka o jeho přimlouvách ví, tak že se s ním
spojuje láskou tím větší!

Jaký význam mají pro zesnulého i samé
dárce nádherné věnce na hrob? Pouhá to for-
malita, není-li mysl povznesena a povznesena
hlubokou vírou v obcování svatých. Nevěre-
sám ví, že ani nejskvostnějším náhrobkem a
nejdražšími věnci neprospěje mrtvole, která dle
jeho názoru stejně o ničem neví. Očem také
zevnějším odznaky smutku ani v nejmenším be-
duchým tělům neprospějí. Ani upřímný pláč nad
rakví zemřelého neznamená pro pohřbívaného
člověka žádného zisku.

Katolík ví, že zesnulým prospěje v přední
radě jeho vlastní sebestápnost, vlastní etnost, obě-
tovaná s lásky křesťanské k užítí duší v o-

detal. Sv. Opatem, praví, že zemřelým se nepomáhá plátem, ale modlitbou a almužnou.

Věštec katolík ví, že může platit a mnohé prospět i těm zesnulým, o nichž ani neví, kde a jak jsou pohřbeni. Sv. Monika na smrtelném loži řekla svým dvěma synům: »Pohovejte mé tělo kam chcete; jen zato vás prosím, abyste u otce Páně vždycky na mne pamatovali.«

Zvláště přibuzní zemřelých jsou povinni jim pomáhat dobrými skutky. Jich se týká slova písmo: »Smilujte se na mnou aspoň vy, přátelé moji, neboť ruka Páně dotkla se mne.« (Job 19. 21.) A dobrými skutky, které konáme ve prospěch zesnulých, zúčastňuje se duše naše vlastní, stává se sama schopnější spásy. Sv. Bonaventura říká: »Bůh cení malé dobrovolné pokání v tomto životě více nežli těžké nedobrovolné pokání v onom životě, právě tak jako malý kousek zlata více platí než kus olova.«

Letošního roku jest počet zesnulých mnohonásobně větší než léta jiná. Co tu na všech bojištích padlých bojovníků? Ti padli sami skvěle důkaz velikého sebezaporu, nevšední obětavosti! Chrabří vojín ani neví, zda si lidé ve vlasti na jeho mrtvolu vzpomínou, zdali hrob jeho naleznou, zda se doví svět o jeho vynikající zmužilosti. A přece koná své povinnosti horlivě, projevuje mravní sílu v okamžicích nejtěžších, obětuje v zájmu státního celku všechno, všechno, co nazývá svým.

Nezaslouží tedy tací hrdinové, kteří padli na poli cti, zvláštních vzpomínek lidí živých? Nemáme za ně pronášeti přímlyvy nejvroucenější?

Již před příchodem Kristovým věděli Izraelitě, že lze duším zesnulých dobrými skutky prospívat. A padlým bojovníkům v té příčině věnovali pozornost obzvláštní. Činili dobré skutky i ve prospěch těch, kteří se notoricky provinili.

Po jednom boji našli Izraelitě pod suknicemi pobitých pokrevenců z darů model, kteréž u Jamie byly, kteréž zákon židům zapovídá.... A tak k modlitbě se obrátivše, prosili, aby to provinění, kteréž se stalo, v zapomenutí dáno bylo. Udatný pak Judas napomínal lidi, aby zachovali se bez hříchu, před očima vidouce, co se stalo pro hříchy těch, kteříž poraženi jsou. A učiniv sbírku, poslal dvanácte tisíc drachem stříbra do Jerusalema, aby obětována byla oběť za hříchy mrtvých, dobře a nábožně myslé o vzkříšení. (Nebo kdyby byl neměl naděje, že vstanou z mrtvých ti, kteříž padli, zbytečné a daremné by se zdálo, modliti se za mrtvé.) A že prohlédal, že ti, kteříž s pobožností zesnuli, mají výbornou milost složenou. Pročž svatě a spasitelně jest myšlení za mrtvé se modliti, aby od hříchů sprostěni byli. (II. Machab. 12, 40—46.)

Není tento dojemný příklad lásky ke skonalým hrdinům mpenou pobídkou, aby zvláště děti Kristovy pamatovaly modlitbami a dobrými skutky na padlé junáky?

Den Dušiček nechť připomíná ardece naše ke všem hrobům duší drahých! Nechť zazní zvláště tento rok co nejmohutnější chorál prosebný nejčtetnějších davů k trůnu Slitovníkovu. Pevná naděje na slavné vzkříšení dodá modlitbám síly obrovité. Od hrobů pak budeme kráčet s tím blahým vědomím, že za nás budou prositi zase šlechetné duše jiné, až nad těly našimi tráva se zazelená.

Úvěrní družstvo Eliška

zapsané společenstvo s r. o.
v Hradci Králové, Adalbertinum.

Přijímá vklady na vkladní knížky a účty. — Úvěry osobní a živnostenské za podmínek nejvýhodnějších. Vrusné střádanky

Průběh války.

Na srbském bojišti dlel ve dnech 21. a 22. října arcivévoda polní maršál Bedřich. Prohlédl si Bělehrad a bojiště avastké a 23. navštívil maršála Mackensena. Před odjezdem odeslal Jeho Veličenstvu telegram, v němž se s velikou pochvalou zmínil o výkonech a udatnosti jižní armády. — Spojenecké armády pronikají všude do vnitra země, útočíce na Srby se tří stran. Rakousko-uherské vojsko od severu podél řeky Kolubary dospělo až k městu Valjevu, které Srbové vyklidili; druhá skupina našeho vojska od Obrenovce k jihu zmocnila se silných postavení na výšinách jižně a jihovýchodně od Lazarevce. K nim se družice německé voje zabývaly Srby za Arandélovce. V Topole (jihovýchodně od Arandélovce) a na výšinách od ní východně bojuje rakousko-uherské vojsko. Po obou stranách Moravy postupují německá armáda zmocnila se výšin po obou březích Raaby, obce Markovce a dalších srbských postavení jihovýchodně od Petrovce. Na severovýchodnější kout země, v okolí Dunaie, proti St. Ráavě, masli už Srbové také vyklidili. A na

západě pokročilo rakouské vojsko východně od bosenskáho Výchradu na Drinu tak, že zabrálo Srby a s nimi bojující Černohorce na hranici a dosáhlo úřy výšin Sushagory—Panosu. Od východu tlačí se přes řeku Timok na Srby Bulhaři, dobyli už Negotinu a dunajského přístavu Prahva, východně od Niše oblehli Pirost a v nejjihnějších cípu Srbska zmocnili se města Vranje. V Makedonii pak padlo jim do rukou Kumanovo, posléze Skopje, město se 60.000 obyvatel. Tím jest Srbsko odříznuto od Soluně, odkudž stěžíka dostane se mu pomocí anglo-francouzské. — Dle posledních zpráv v Ljubljance, v obší dunajském, provedeno bylo důstojnickými hlídkami bezprostřední spojení armád spojených s bulharskou armádou generála Bojadževa. V tomto ohlí v Kladově spojení ukotivili 12 děl. Spojenci blíž se deanné ke Kragujevaci. Ze západu (od Výchradu) dospěli naši k pohraniční vesnici Dobruni, po jejichž obou stranách obsazeny výšiny. — Bulharské vojsko obsadilo pak město Kněževac.

Na italském bojišti rozrušila se nová třetí bitva srbská, hroznější předchozích. Italové nasadili tu všechno, hnali se v masách proti našim postavením, především na planinu doberdorskou, předmostí tolimské, gorické, na Krn, ale všechno marno, dále se nedostali. Jak chrabře bojovali naši, o tom svědčí úřední zpráva, dle níž na př. u Monte Sabotino pozbyl nepřítel nejméně 2500 mužů, před frontou jednoho našeho pěšího pluku na náhorní rovině doberdorské leželo 3000 nepřátelských mrtvol. — Odvetou za návštěvu italského aviatika Terstu učiněnou napadla rakouská letecká eskadra v noci na 25. října Benátky, kdež vrženy pumy na arsenál, elektrickou centrálu, nádraží a různé vojenské stavby. Přítelho rána útok opakován. Všecka rakouská letadla vrátila se beze škody.

Východní bojiště. Na obranu Rigy a Dvinská podnikají Rusové stále prudké útoky, aby ohroženým městům uvolnili; přes to však německý obléhací kruh svírá se víc a více. — Armáda prince Leopolda Bavorského odrazila ruské útoky východně od Baranovičů a jižně od Vygonského jezera. — Na řece Stry (skupina Linsingenova) rozhodně se bojuje dále, především v okolí Črtorijsku, kde museli Rusové vydati území, jež jsme přechodně vyklidili a stejné i u Nov. Aleksiince při hranicích haličských. Západně od Komarova vnikla naše vojska v šířce 4½ km do nepřátelského postavení a zajala 1.000 Rusů. — Armáda Linsingenova ve svém protiútku pronikla už těsně k Črtorijsku.

Na západním bojišti zanikla nanovo velká francouzská ofenziva a zase se bojuje jen o kusy zákopů a ručními granáty.

O vliv na Balkáně nepřestává usilovati čtyřdohoda, ale dle všeho marně. Dle zpráv z Říma Rumunsko odmítlo západně poslední nabídky čtyřdohody. Ještě hůře daří se čtyřdohodě v Řecku. Řecká vláda trvá na tom, aby vojsko, vyložené v Soluni a vypravené již na bojiště, bezpodmínečně bylo opět dopraveno ze Soluně jinam.

Proč kupujete jinde?

Obtřííte veškeré škotní, kancelářské potřeby, dále umělecké potřeby (jemného uměleckého provedení jest Legenda o Matce Boží, dánské umění atd.). Velký výběr dopisního papíru v každé ceně.

Lišky potní poštý.

Družstevní knihkupectví
v Hradci Králové.

Boj proti lichvě.

Jest nutno odhalovati našemu lidu taktiku různých lichvářů, aby mu dána byla výstraha včas a aby také pomáhal c. k. úřadům při stopování vyděračů. Kdo máfi šachry nepoctivých vydělkářů, prokazuje vhodnou patriotickou službu státu našemu v době tolik zodpovědné. Kdo spolupůsobí k spravedlivé regulaci kupních cen, získává si zásluhu o uspokojení civilního občanstva, které pak s tím větší chutí podporuje prospěšné akce válečné péče. I energický boj proti knýšům prodávacím přispívá značně k silě národního a k družné solidaritě jejího postaveného občanstva.

Hokynářka A. Bašová v Praze III. byla již 7 května odsouzena k pokutě s té příčinou, že prodávala malý chléb. To jí však nenapravilo. — Zjištěno, že i po trestu prodávala Odkolkův chléb s výdělkem až 150 procent. Byla tedy odsouzena před senátem do vězení na 14 dní.

Rovněž před 40letným senátem odsouzení haličtí uprchlíci Wolf Hauser a Israel Gottlieb, že skoupili veliké zásoby cereas a mýdla, aby mohli jejich ceny vyhnati do výše. Gottlieb také žalován proto, že vybral 399 K podpory jako uprchlík, ačkoli měl u sebe větší peněžitý obnos. Odsouzení každý na 14 dní do vězení a k pokutě 1000 K.

Uherská policie velmi rázně nyní stíhá ty lichváře, kteří se jali prodávati povozníkům ovce za cenu dvojnásobnou. Obratný detektiv, který se představoval v obchodech jako povozník, zjistil při dotazech po cenách ovsa velmi četné lichváře, s nimiž bylo nyní zavedeno trestní vyšetřování.

Ve dnech 22. a 23. t. m. podniknuta byla také ve Vídni (jako jinde) v souhlase s návladnictvím u všech speditérů prohlídka za účelem revise zboží v jejich skladištích nahromaděného za účelem zdražování. Shledalo se, že chytří obchodníci užili speditérů jako přechovávačů obrovských zásob k prodeji. Mezi jinými nalezeno několik set balíků koží, několik tisíc beden mýdla, svíček, několik tisíc beden konservovaného mléka, mnoho kávy, čaje, oleje, zaječích koží, pleteného zboží, luštěnin, rýže, cukrovinek, konserv, šokolády, kakaa, sardinek, dále mnoho sýra, kuretolu a jiného zboží. Nyní se pátrá po osobách, které toto zboží daly speditérům uložiti. Rovněž zahájeno bylo v této věci trestní řízení.

Do Prahy přibyl B. Weinberg z Krakova, který se vydával za velice chudého uprchlíka; dostalo se jeho osmičlenné rodině z útrpnosti mnoho milodárů. Ale nyní se shledalo, že Weinberg má v Krakově tři domy. Při prohlídce jeho bytu nalezeno 8 metr. centů mýdla, 100 balíků svíček, 27 balíků cikorie a šest kuretolu. Tedy Weinberg skupoval veliké zásoby nikoli pro sebe, nýbrž k vůli lichváření. Zavedeno s ním ovšem pro podvod a lichvu trestní řízení.

Dne 25. t. m. před čtyřlenným senátem zem. soudu trestního v Praze se zodpovídal velkoobchodník obilím z Lun P. Stein, že prodal 2 vagony pšenice po 5260 K. Každý z kupujících mlynářů na žádost Steinovu mimo maximální cenu ještě zaplatil ihned hotově provise 1000 korun. Dne 23. února prodal Stein vagon ječmene po 43 K za 100 kg a vagon pšenice po 54 K za 100 kg, ačkoli nejvyšší cena za ječmen byla 2880 K za 100 kg a pšenice 4260 K. Stein se vykrucoval jako úhoř, poukazoval, že prý jiní obchodníci žádali ještě více. Ale nic nepomohlo; byl odsouzen do vězení na 6 neděl a k pokutě 2000 K. Někteří hrabivci snažili se obházetí ustanovení o maximálních cenách ve formě dovozného, balného, přemíř a pod. Ale soudy dovedou zpřetrhati i přái takových záluďných a velice chytrých triků.

Z Mor. Ostravy dne 24. t. m. oznámeno: »Velikou sensací způsobilo tady úřadní zabavení velkého množství mýdla, slaniny a tuku, které byly u zdejších povozníků nahromaděny po několik měsíců na oizi účet. Úřadně bylo zjištěno, že se jedná o zúmyslné nahromadování zboží za tím účelem, aby při stoupajících cenách na trhu bylo zboží to později prodáváno se ziskem nepoměrně velkým. Zboží bylo do Moravské Ostravy posláno haličskými obchodníky, ve Vídni meškajícími, aby později dopravováno bylo dále do Haliče. Zabaveno bylo 40 vagonů mýdla, půl vagonu slaniny a půl vagonu kuretolu. Již po několik měsíců bylo pozorováno, že je veliký nedostatek mýdla, což bylo tím podivnější, jelikož velké zásoby mýdla, jak bylo prokázáno, byly dováženy do Moravské Ostravy. Místodržitelství zmocnilo zdejší okresní hejtmánství, by zásoby mýdla u všech povozníků zabavilo. Policejní komisariát učinil opatření, která vedla k zabavení zboží. Toto representuje podle nynějších cen hodnotu přes jeden milion korun. Zboží bude se s rozkazu úřadního veřejně prodávati. Proti majitelům firem zavede se soudní vyšetřování.«

Také v Prostějově objeveny veliké zásoby, ukryté k vůli pozdějšímu lichváření. Důkaz to, že lze důkladně čistiti, jestliže obecenstvo pomáhá při pátrání čile úřadům. V Budapešti magistrát požádal, aby mu obyvatelé sdělovali případy skrytých hromadění — a dostavil se výsledek velmi poučný. Dne 15. t. m. oznámeno tisku, že v peštské kavárně »Royale« byla skutečná pokoutní buřta lichvářů potráviti, kteří pomoci jedné peštské banky způsobovali velké zdražování potravin. Zjištěno bylo 38 makleřů, provozujících lichvu, z nichž Isidor Hartmann ze Stanislavova, Edmund Goldberg z Košice, Samuel Sidmann z Kolomyje, Nathan Lútschütz a Jakub Schlemm z Vídne byli zatčeni a trestní řízení zahájeno. Četné z těchto osob byly vzhledem na to, že nejsou uherskými příslušníky, vypověděny. Všeobecně bylo kon-

OBNOVA

Číslo 45.

Předplatné na čtvrt roku 2 K 50 h
na půl roku 5 K —

V Hradci Králové, dne 5. listopadu 1915.

Inseráty počítají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XXI.

Nejvyšší uznání chrabřím vojnům.

Za nynějšího evropského zápasu projevila Itálie ze všech nepřátel naší říše věrolomnost a bezcharakternost největší. Za několikaměsíčního hřmění děl rafinovaně a bezcitně spekulovala, jak a kde přepadnouti zákeřně dobrého souseda, který jí prokázal tolik služeb přátelských!

Zbraní silně začala vláda italská harašiti teprve tehdy, kdy prostudovala praktickou válečnou taktiku jednotlivých zápasníků, kdy se co nejpohodlněji na boj připravila a kdy se domnívala, že naše říše pro upoutání svých sil jinde sotva na jihozápadě vyvine ofensivu nejmohutnější.

Ale věrolomník zklamal se důkladně ve všech svých výpočtech. Obrovské voje italské odrazila vždy věrnost a nadlidská chrabřest národů rakouských tak, jako žulová skála syčící mořskou pěnu. Itálie chtěla sklízeti vavříny při nejmenší útratě a námaze a zatím vzhledem k době svého válčení a počtu útoků jest bita ze všech našich protivníků nejvíce.

Nehledíme-li ani k tomu, že již vojsko italské ztratilo přes půl milionu mrtvých a raněných, zůstane po celá tisíciletí pro Italii hanbou, že po tolika útocích nezískala jediného podstatného úspěchu.

Uznání náleží leckdy i armádě zcela zdrcené, jestliže její prapory aspoň někdy zaválaly v průběhu bojů slibně. Ale takové vojsko, které ani velikou přesilou nedobýlo nikdy pozruhodného úspěchu, propadá právem pohrdání všech. Co si Itálie zasloužila, to nyní má.

Ovšem ti, kteří tak energicky hájili hranice naší říše, že pás fronty naší proti Italii nikde není protržen, zaslouží si zvláštní pochvaly. Sám nejjasnější mocnár náš, který osobně zakusil, co to znamená četiti chrabře fanatickým útokům vojska nepřátelského, dal branným silám, stojícím na stráži proti Italii, skvělé vysvědčení.

Úředně se oznamuje:

Jeho c. a k. Apoštolské Veličenstvo ráčí Nejmilostivěji vydati tento Nejvyšší vlastnoruční list:

„Milý pane uče, generále plukovníku arcivévodo Evžen! V nejvznešenějším válečném uznání a spřísněném vedení branných a podřízených Vaším Lás-kám odevzdávám Vám Svůj armádní a loďní rozkaz z dnešního dne.

Ve Vídni, 28. října 1915.

František Josef v. r.

Armádní a loďní rozkaz.

Mým proti Italii válčícím branným silám!

Ještě čekal Vás krutý večer! pravil jsem Vám ve Svém armádním a loďním rozkaze z 29. července. A tak se také stalo. Ti měsíce plné lítých bojů leží za Vámi!

Hrdinská statečnost, nejhoněbnější vytrvalost, obdivuhodná obětavost čestného vojska, výborné vedení a porozumění, nejlepší družným duchem ovládaná součinnost všech zbraní, vynikající činy, které věrně strážili na jihozápadě zákeřný skvělý list v dějinách Mé branné moci.

S pevnou nadějí patřím na Vás, Moji častí, s plnou důvěrou vidím těžký úkol, zvítěziti nad udatnými četnými nepřáteli, ve Vašich rukou. Víím, že nekonáte jen své povinnosti — nikoli s věrnými srdci blížícími pro Vašeho vojenského pána, pro úrahou vlast vykonáváte velké činy, osvědčujete se hrdinně.

Z plna srdce vzkazuji Vám Svůj dík a pozdrav.

Ve Vídni, 28. října 1915.

František Josef v. r.

Jeho c. a k. Apoštolské Veličenstvo ráčí pak vydati tento Nejvyšší vlastnoruční list:

„Milý pane uče, polní zbrojmistr arcivévodo Leopoldo Salvatore!

Ze zpráv došlých Mne ze všech bojišť vidím s velkým uspokojením, jak vynikajícím způsobem Moje všechno dělostřelectvo — věrno své staré pověsti — působí a dovidám se, jak ostatní hrdinně bojující vojsko válečně uznává poskytovanou mu mocnou podporu dělostřelectva.

Vám a všem těm, kdož bez oddechu pracovali na vybudování a pokroku dělostřelectva, kteří v dosažených výsledcích nalézají nejkrásnější odměnu, vyslovuji od srdce díky.

Ve Vídni, 28. října 1915.

František Josef v. r.

Třetí válečná půjčka.

Před hodinou dvanáctou znovu vybízíme, aby si rychle pospíšili ti, kteří posud na III. státní půjčku neupsali. Poslední vítězství centrálních velmocí byla tak mohutná, že třetí půjčka již nyní dočkala se ještě většího zdaru než předešlá. V prvních třech týdnech lhůty nynější půjčky bylo milionových úpisů 280, kdežto při druhé toliko jen 214. Při nynější půjčce byl výnos odhadnut ve třech nedělích na 1.140 milionů, kdežto při druhé činil v téže době 743 milionů. Toho se tedy naši nepřítelé loni nenadáli, jak horlivě se bude letos upisovati na válečné úkony v říši naší. V poslední den aspoň musí opozdilci vykonati svou povinnost ke státu a chrabře armádě, musí aspoň v poslední chvíli následovati skvělého příkladu občanů jiných. Až se naši bratři vrátí jako vítězové z úporných bojů, necht každý z nás je vítá s tím blahým vědomím, že jsem jim svými úpisí platně pomáhal. Každý tudíž upisť částku dle možnosti největší!

III. válečná půjčka na Královéhradecku. Upisování III. válečné půjčky na Královéhradecku — díky vlasteneckému porozumění obyvatelstva okresu i výstižné činnosti propagačního komitétu — utěšeně pokračuje a dá již nyní tušiti velmi slibný výsledek. Po velké veřejné propagační schůzi v Hradci Králové konána dne 31. října t. r. druhá veřejná schůze v Třeběhovicích pro vzdálenější část okresu. Za okresní hejtmanství přítomen p. c. k. místodrž. rada J. Smutný. Schůzi, velmi činně navštívenou, již účastnilo se obecní zastupitelstvo Třeběhovic se starostou p. Bujetem a okolní obecní zastupitelstva korporativně, zahájil vlasteneckým projevem předseda hospodářského spolku p. okr. starosta posl. Srdínko, načel hlavní řečník p. ředitel ho-

spodářské školy M. Michálek ve věcné a nadšené přednášce promluvil „O vlasteneckých úkolech venkova v nynější vážné době“. Svoji řeč zakončil vřelým apelem k upisování třetí válečné půjčky. Podrobný referát o téže podal p. c. k. finanční rada B. Král, který ve věcné odůvodněné řeči promluvil o velikých hospodářských výhodách válečné půjčky, o způsobu upisování, o skvělém hospodářském postavení naší říše a zakončil svoji poutavou přednášku mohutným projevem ke všem vrstvám obyvatelstva. Nato p. místodrž. rada Smutný krásnými vlasteneckými slovy konstatoval fakt, že národ český jen a jen v rámci mocné říše rakouské může dojíti plného svého rozvoje a výstižně promluvil o vlasteneckých úkolech obyvatelstva, o nichž oba řečníci referovali. Řeč p. míst. rady i obou pp. řečníků byla přítomnými vše aklamována a vyplní jistě skvěle své poslání. Vhodným doslovem předsedajícího byla tato důstojná a veskrze věcná schůze skončena. Po schůzi přítomný zástupce Živnostenské banky p. prokurista Jarkovský podal přítomným žádané informace.

J. E. nejdůstojnější pan biskup ThDr. J. Doubrava upsal na III. válečnou půjčku u Královéhradecké bankovní jednoty v Hradci Králové 20.000 K, takže s dřívějšími přihláškami obnáší jeho úpis 60.000 K.

U filiálky Rakousko-uherské banky v Hradci Král. mezi jinými upsal p. Karel Weinrich, majitel panství a tovaryn v Dobřenicích, 100.000 K.

U Královéhradecké bankovní jednoty v Hradci Král. na III. válečnou půjčku upsalí dále: Ant. Láš, farář, Lomnice n. Pop. 2000 K, Marie Lášová, Lomnice n. Pop. 1000 K, Viktor Dvořáček, droguista, Hradec Králové 200 K, Josef Kašpar, bisk. vik. sekretář, Řosice n. L. 300 K, nejmenovaný z Třeběhovic 200 K, Fr. Janeček, farář, Třebosice 200 K, Jan Vít, farář, Bohárna 300 K, Josef Šrámek, rolník, Slezské Předměstí č. 24 200 K, Fr. Mimra, kaplan, Kukleny 100 K, Fr. Pioka, konduktér, Pouchov 100 K, Mařenka Dostálová, Vamberk 2000 K, Jos. Gyurkiewicz, katecheta, Hradec Králové 100 K, Ant. Svoboda, c. k. účetní revident, Třeběhovice 500 K, Jos. Unger, děkan, Černňov 1000 K, Fr. Raš, bohoslovec zde 1000 K, Jan Soukup, bohoslovec 200 K, Jos. Židek, bohoslovec 100 K, Bedř. Drobeček, bohoslovec 100 K, Josef Dostál, bohoslovec 200 K, bohoslovci královéhradečtí 300 K, nejmenovaný z Bathovic 1000 K, Julius Russ, náměstek starosty, Hradec Králové 2000 K, Jan Volák, rolník, Pouchov č. 53 500 K, biskupský kněžský seminář v Hradci Králové 10.000 K, Václav Hlavsa, kanovník, Hradec Král. 1000 K, studující c. k. gymnasia, Hradec Král. 500 K, Pavla Kádová, Hradec Králové 500 K, Ant. Matyáš, c. k. berní správce v. v., Hradec Král. 100 K, Marie Matyášová, žačka III. tř. měšť. školy, Hradec Král. 100 K, skupina katol. mládeže, Pouchov 100 K, J. E. ThDr. Josef Doubrava, biskup 20.000 K, Karel Kolářský, farář, Heralce 1000 K, biskupská konsistoř dalších 1000 K, Jos. Turek, os. děkan, Rovensko 600 K, Josef Polák, vrch. strojmistr, Hradec Král. 500 K, Fr. Daněk, kaplan, Ledec n. Sáz. 500 K, dr. Hugo Doskočil, rektor semináře v Hradci Král. 500 K, dr. Jos. Cíbulka, bisk. sekretář 500 K, ThDr. Bedřich Augustin, profesor, Hradec Král. 400 K, Jan Pochmon, žák I. třídy c. k. cvičné školy zde 200 K (Antonín Pochmon na I. půjčku 2000 K), Josef Netuka, majitel závodu truhlářského, Slezské Předměstí 200 K, Petr Jiříček, kateche-

DEPEŠNÍ ADRESA: ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚNEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4%, A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ LÍSTKY POŠTOVNÍ SPOŘITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLÍM, KOKSEM A CEMENTEM

ŽIROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPOŘITELNY 140.273

ŽIVNOSTENSKÁ BANKA FILIÁLKA Y HRADCI KRÁLOVÉ.

Telegrafická adresa: Živnostenská.

Telefon č. 111.

Kupuje a prodává cenné papíry; valuty a devisy; provádí rozkazy bursovní na všech tu- i cizozemských bursách; přijímá v úschovu a správu cenné papíry a poskytuje na hodnoty takové zálohy; vede evidenci tahů; obstarává detaché dospělých kuponů, inkasso taženosti, nové kuponové archy; pojišťuje losy a
provádí i ostatní bankov. transakce za podmínek nejvýhodnějších.

ta, Dašice 100 K, chovanci bisk. Borromea, Hradec Králové 100 K, nejmenovaný ve Velkém Uhřetově 300 K, Fr. Dytrt, farář, Kleinbochen 300 K, Jan Sehnal, farář, Lázně Bělohrad 1000 K.

III. výkaz subskripce na třetí rak. vál. půjčku u Živnostenské banky filialky v Hradci Králové za dobu od 22. do včetně 28. října. Celkem upsáno v tomto období dalších 697.000 K, z nichž připadá: na obvod c. k. okr. hejmanství v Hradci Králové 378.200 K, z toho na peněžní ústavy 300.000 K, na soukromníky 78.200 K; na okresy okolní 318.800 K. Od počátku subskripce upsáno celkem 1.995.100 K. Z nových upisovatelů uvádíme: Královéhradecká přádelna bavlny dr. R. Anninger vedle značných jiných úpisů dalších 20.000 K (u filialky Živn. banky celkem 50.000 K), Pavel Rind, pekařství, Kukleny 2000 K, Fr. Homola, úředník, Hradec Králové 500 K, autogena Karel Pálka, Hradec Králové 800 K, Jaroslav Škareda, obchodník, Třebechovice 500 K, Julius Straus, velkoobchod kůžemi, Hradec Králové 10.000 K, Josef Močík, c. a k. hospod. správce, Neděšitz 1000 K, Emília Hesová, dcera odb. učitele, Vamberk 2000 K, Čeněk Horáček, c. k. fin. koncipista, Hradec Králové 500 K, rodina Nejedlých, Hradec Králové 1000 K, Aug. Weiss, c. a k. setník, Hradec Králové 1000 K, Anna Sedláčková, Hradec Králové 2000 K, Leopold Gráf, Hradec Králové 1000 K, Anna Běhmová, choť c. a k. majora, Hradec Králové 1000 K, biskupská konsistoř, Hradec Králové 1000 K, Fr. Krsek, Hradec Králové 500 K, dr. Josef Hráh, bisk. konsist. sekretář, Hradec Králové 500 K, dr. V. Krack, c. k. vrchní okr. lékař 500 K, Josef K. Marek, býv. ředitel cukrovaru, Hradec Králové 2000 K, dr. Alb. Guth, lékař, Hradec Králové 2000 K, Josef Baum, Hradec Králové 2000 K, Ludmila Záleská, Hradec Králové 5000 K, Štěpán Fišer, c. k. vrchní rada zem. soudu v. v., Hradec Králové 500 K, Václav Práše, prok. firmy F. Hanuš a syn, Hradec Králové 4000 K, Fr. Jirková, učitelka, Nový Hradec Králové 6000 K, Fanny Riemerová, dodavatelka pro c. a k. vojsko 4000 K, Vojtěch Jelínek, děkan, Sadská 1000 K, Josef Reimš, odb. učitel, Hradec Králové 600 K, Emil Engenthaler, c. k. okr. komisař, Rychnov 1000 K, Josef Hejman, rolník, Prohlaz 1000 K, Václav Hájek, emer. řed. škol, Třebechovice 300 K. — Z peněžních ústavů pak: Městská spořitelna v Rychnově dalších 43.100 K, spořitelna v Hradci Králové dalších 300.000 K, občanská záložna v Rychnově n. Kn. dalších 40.000 K, spořitelna v České Skalici dalších 58.500 K, městská spořitelna v Žamberce dalších 41.500 K, obč. záložna v Novém Bydžově dalších 27.200 K, spořitelna v Kostelci n. Orli. dalších 100.000 K (pro účet vlastní a svých vkladatelů celkem 300.000 K).

Výkaz upisovatelů Spořitelny královéhradecké od 22. do 28. října. Obecní úřad Nový Hradec Králové 2000 K, Zemánek Rudolf, voj. stav. asistent, Tarnov 10.000 K,

obchodní gremiům zde 500 K, st. Jakubcová Růžena zde 400 K, dr. Josef Tichý s choť, plakovní lékař, Záhřeb 2000 K, Zemek Václav, rolník, Rozběšice 500 K, Hudec Ant., profesor realky zde 100 K, Polák Fr., rolník, Říbsko 300 K, Audrlický Josef, Nový Hradec Králové 300 K, Černý Josef, rolník, Světlá 1000 K, Frydrych Fr., c. k. vrch. stát. zvěrolékař zde 10.000 K, Zahoudek Jos., obchodník zde 500 K, Weiss Bohumír, obchodník zde 2000 K, Jelínek Josef, mydlář zde 500 K, Munk Albert, prokurista zde 5000 K, Munková Aloisie, Berlín 1000 K, Munková Pavlína, Česká Lípa 1000 K, Munková Irma, Hradec Králové 1000 K, Munk. Jifi, Hradec Králové 1000 K, Srdínko H., okr. starosta 1000 K, Mládek Josef, rolník, Syrovátka 6500 K, dr. Holeček Josef, lékař zde 1000 K, Haňounek Karel, zámečník zde 200 K, Grund Jos., domkář, Střebeš 200 K, Jirsák Alois, obchodník, Kukleny 100 K, Kraus Jan, učitel, Neděšitz 400 K, Jarolímek Ant., c. k. vrch. inspektor v. v. zde 6000 K, Kořínek Jos., ředitel gymnasia 7000 K, Dědovsek Karel, řed. učitel, Třebovice 1000 K, Mareček Václav zde 2000 K, Jehlička Fr., Kratonohy 200 K, fenesl.-živnostenské spol. v Kuklenách 1400 K, Francek Josef, řed. učitel, Svobodné Dvory 100 K, fond. vých. evang. superintendence zde 1000 K, Nepilá Julie, choť šikovatele zde 200 K, Michal Josef, rolník, Střebeš 400 K, Opištilovi Mar. a Rud. Hamry 400 K, Domečka Ludvík, měst. tajemník zde 1000 K, Právovarní měšťanstvo zde za své členstvo 50.000 K, obec Pražské Předměstí 20.000 K, Pavel Fischer, žák 4. třídy zde 300 K, Pastlerová Krist., choť šikovatele zde 500 K, Štěpánských Hynek, Marie a Karel, Vinohrady 6000 K, Košťál Josef, pokladník spořitelny v. v. zde 1000 K, Rejthárek Jaroslav zde 100 K, Rejthárek Vladimír zde 100 K, Chrudimský Otto, obchodník zde 800 K, Machkovi Zofie a J., Neděšitz 400 K, Becková Marie, maj. domu zde 1000 K, Váša Ladislav, mlynář, Podháň 100 K, Šir Josef, hostinský zde 500 K, Michal Karel, hostinský, Střebeš 100 K, Jan Veverka, profesor zde 1000 K, J. Letošník, děkan, Polička 2000 K, dr. Jar. Kavalír, advokát zde 1000 K, Kavalírová Julie zde 1000 K, Říha Josef, rolník, Smilice 500 K, Citta Václav, krejčí zde 500 K, Josef Novotný, c. a k. vrch. oficiál zás. sboru 3000 K, Všeob. trojitříd. živn. škola pokračovací zde 100 K, J. Pilaček, továrník zde 5000 K, Opálková Emilie, choť c. k. stát. zástupce zde 5000 K, Všecka Jos., řed. měšť. školy, Kukleny 200 K, MUDr. Lad. Souček, Nový Hradec Králové 1000 K, Rosálek Jar., c. k. berní oficiál zde 400 K, Rotter J. A., profesor zde 2000 K, Elsner Emanuel, obchodník zde 200 K, Wernerová Irena, Hradec Králové 1000 K, Klas Fr., c. k. vrch. dozorce fin. stráže zde 300 K, MUDr. Jar. Smetana, lékař, Kukleny 1000 K, Kratochvíl Fr., rolník, Lípa 1000 K, chudý fond obce Lípy 700 K, obec Lípa 700 K, Petráň Richard, učitel, Dohalice 100 K, Štětková Anna, choť správce plynárny zde 200 K, Russová Olga, choť c. a k. nadporuč.

číka zde 500 K, dále 15 stran nepřetřích si uveřejnění 141.300 K.

U Diskontní společnosti v Hradci Králové v době od 18. do 29. října upsány byly mimo jiné následující obnosy na III. válečnou půjčku: Leo Taussig, velkoobchodník, Hradec Králové 4000 K, Věnceslava Horáčková, choť obchodníka, Josefov 2000 K, Jan Mikelka, Rosice u Pardubic 2000 K, živnost. společenstvo v Libčanech 1500 K, Marie Havránek, choť c. k. gymn. prof., Hradec Králové 1000 K, Fr. Rejmének, dirigent Diskontní společnosti zde 1000 K, Fr. Trmka, Jenšovice 1000 K, Marie Bednářová, choť c. k. geom., Týn n. Vlt. 1000 K, Berta Fránková, Hradec Králové 1000 K, Jindř. Straus, Hradec Králové 1000 K, Stanislava Novotná, zákyně V. tř. lycea, Hradec Králové 300 K, Mařenka Novotná, Hradec Králové 300 K, Čeněk Novotný, Hradec Králové 300 K, Marie Hnilčíková, vdova po c. k. profesoru, Hradec Králové 200 K, Ludmila Přibílková, učitelka, Hrázka 200 K, Josef Průša zde 1000 K, různě 3100 K.

U Československé záložny v Praze bylo dosud upsáno na III. válečnou půjčku 22.00 K a sice upsali: Fr. Zbřel, rolník a maj. cihelny v Borotčích 3000 K, P. Fr. Regál, farář v Ondřejově 3000 K, Vojtěch Pešek, rolník a starosta ve Dražni, p. Dolní Bělá u Kazňova 3000 K, Marie Bartásková, maj. statku tamtéž 2000 K, P. Fr. Ujváček, farář v. v. ve Veltrusích n. Vlt. 2000 K, A. T. ve Slaném 1000 K, Fr. Šíp, rolník v N. Strakončích 1000 K, P. Karel Kořil, farář v Tachlovicích 1000 K, P. Karel Bartovský, farář v Citově 1000 K, P. Otomar Bažant, farář v Mlýkosrbsch, p. Chlumeck n. C. 1000 K a nejmenovaní upsali 4000 K.

Průběh války.

Bojiště srbské. V pětadvaceti dnech jsou rakousko-uherská a německá vojska ve vojenském srdci Srbska, v bývalé metropoli srbských knížat, v Kragujevacu, jenž je dobře opevněným a přírodou dobře chráněným místem, chová v sobě zároveň arsenál, prachárny a skladiště vojenské, a padl i Horní Milanovac. Armáda Kövesova západním křídlem získala prostor severně od Požegy (jež jest východně od Užice) a překročila čaru Čadac-Kragujevac. Armáda Gallwitzova, bojující po obou stranách dolní Moravy, překročila čaru Bagrdan-Despotovac. Zatím co se Gallwitz od severozápadu blíží k Paračinu, postupují k němu od jihovýchodu Bulhaři, kteří současně obhvacují od severovýchodu Niž, od níž jsou v tomto směru sotva 20 km. Na Niž postupují Bulhaři i od východu údolím Nišavy a od jihu. Hlavní armáda srbská jest napadena i ze západu od Vyšehradu, takže

tém čtení matutina: dle toho svatý Klement císařem Trajanem odsouzen byv do vyhnanství na Chersonesu, našel zde kol dvou tisíc křesťanů, odsouzených do lomů mramorových a zde strádajících nedostatkem vody pitné. S vroucí modlitbou o pomoc vystoupil Klement na pahorek, kdež sklídl Beránka pravou nohou dotýkajícího se skály, z níž vytryskl pramen vody živé, na občerstvení žízni zmírajících. Scéna zachycena v malbě úchvatně, a seskupení deseti osob kolem vznešené postavy Klementovy v úzkém prostoru okenním svědčí o nevšedním talentu kompozičním mistra Urbana.

Pod skupinou lze zřít kotvu, připomínající smrt sv. Klementa, jenž k rozkazu Trajanovy s kotvou na hrdle vržen byl do hlubin mořských; pod kotvou zobrazena papežská tiara — trojí koruna — s klíči.

Obdobnou kompozici v druhém okně sv. Jana Nep. na straně severní zobrazen světec tento před gotickým portálem, rozdávající chléb chudým, jež jáhen po pravici stojící drží. I zde světec — almužník — obklopen deseti osobami v ladném skupení. Anděl nad hlavou jeho v oblouku gotickém, držící stuhu s nápisem: »Beatus, qui lingua sua non est lapsus« (»Blahoslavený, jenž jazykem svým nepoklesl«) připomíná

Feuilleton.

Nová votivní okna v katedrálním chrámu Páně sv. Ducha v Hradci Králové.

Katedrálnímu chrámu královéhradeckému, vynikajícímu úšlechtilým slohem gotickým a ladnou úměrností, dostalo se cenné ozdoby dvěma votivními okny vzácné tvorby našeho církevního umění. Jedno vzniklo z věnování biskupa a kléru královéhradecké diecése na paměť zasloužilého generálního vikáře a kapituliního děkana Msgra Dra Aloisia Frýdka u příležitosti jeho zlatého jubilea kněžského r. 1907, druhé z věnování biskupa Dra Josefa Doubravy na zbožnou a vděčnou památku desetiletí v biskupském úřadě r. 1913 dokonáno.

Zvolena krajní okna pětihrané apsidy chrámové, značného rozměru 13.74 metrů výšky, 1.56 metru šířky.

Umělecká tvorba svěřena mistru Františku Urbanovi, akademickému malíři, proslulému svými malbami na skle, zejména ve velechrámu sv. Panny Barbory v Hoře Kutné, na Král. Vyšehradě a j.; technické pak provedení svěřeno osvědčené domácí umělecko-průmyslové dílně Jana Kryštofa v Praze.

Vůdčí myšlenka pro tvorbu uměleckou dána byla určením okna k počtě sv. Klementa, papeže mučenníka, a sv. Jana Nep., kteřížto světci jsou patrony diecése královéhradecké.

Úkol nebyl snadný; mimo nepříznivé rozměry oken, členěných po délce dvěma žebry ve tři úzkých pruhů, ukládala úsnivě oádu tři průčelná okna, umělecká práce z let šedesátých staršího rázu s malými figurami v gotické architektuře, s ornamentem v geometrických formách a sytých barvách.

Mistr Urban šťastně zhostil se nesnadného úkolu jak v kompozici ornamentální a figurální, tak v invenci architektonického motivu, jímž navázáno na archaisující formy průčelních oken. Tímto motivem jest gotický oblouk, končící ve fialu a vroubený kraby, jenž vybláhá souměrně na stejnou výši oblouku okna průčelního a tvoří rámování pro figurální část oken.

Figurální část okna sv. Klementa na straně jižní zobrazuje výjev z legendy o životě světcově, jež připomíná první a čtvrtá antífona v Laudech hodiněk církevních: »Orante sancto Clemente apparuit ei Agnus Dei . . . De sub cuius pede fons vivus emanat« — »K modlitbě svatého Klementa zjevil se Beránek Boží . . . z pod jehož nohy tryláka pramen živý« a o němž se vypravuje v pá-

světlo! Kolem kruhu otevřen jest pouze na jihovýchodě ke hranicím Choroborským. Z nena-
dání však zahájena ofensíva rakouským voj-
skem téměř proti celé nejzápadnější hranici
Černé Hory, kde dobyt pohraničních výšin
Troglavu, Orlove a jiných. Ostatně Makedonie
je již pro Srby strážena; ani Bitolj již není
bezpečná, před Tetovem a Priazem stojí ar-
máda bulharského generála Todorova; ba i
k Prištíně již se blíží Bulhaři.

Na italském bojišti dle válečného tla-
kého stanu čtrnáctidenní italská ofensíva stro-
kotala zase nadobro přes to, že Italové tento-
kráte nasadili tu ohromnou sílu, že bojovali se
zoufalostí, bez ohledu na děsivé ztráty. Italové
posilami, které přibrali z korutanské fronty,
pokoušejí se stůj co stůj prorazit u Gorice až
k severnímu okraji planiny doberdolské. Útoky
jejich byly odraženy se ztrátami tak značnými,
že některé pluky italské ztratily polovici muž-
stva.

Bojiště východní. Zde zvláště urputně se
bojuje u Dvin-ka, kde Rusové všude ut-
čili a nezdarem. U skupiny generála Linsinga
západně od Čartoryjska naši postupují, Rusové
pak snažili se náš postup zastavit protiútokem
na široké frontě a v hustých masách; byli však
za velikých ztrát zaháněni. Na řece Strypě roz-
vinuly se nové boje, neboť Rusové přivedli sem
posily.

Na Balkáně závodí dosud čtyřdohoda o z-
ískání Řecka a Rumunska. Naproti mnohým
štvářcům prohlásil ministerský předseda rumun-
ský Bratianu, že čtyřdohoda nemůže od Rumun-
ska čekat více než neutralitu. Řecko vábí také
mnohými sliby, ale to stojí dosud v neutralitě
pevně, ba způsobilo, že vojsko čtyřdohody
opouští už Soluň. Dle jiných zpráv vojska čtyř-
dohody v Soluni přibývá. Ostatně pomoc Srbům
na jedné straně slibuje celá čtyřdohoda, na
druhé o nějaké takové pomoci není valného
slechu.

Záložna v Hradci Král., Janské náměstí č. 168.

Vklady na knížky 4 1/2 %
Vklady vázané výpovědi 4 1/2 %
a vklady státníkové 4 1/2 %

**Nové vklady (uložené v době moratoria) úrokují
se dle dohody a vyplácejí se z těchto vkladů ob-
nosy bez omezení moratoria.**

Volné listy.

Přeplovba do Anglie. Napoleon na lodi, kterou
vezen byl do Anglie, za krátko dobyl si u nepřátel
svých úcty, kterou mu projevovali jak důstojníci,
tak prostí lodníci. Chování jeho v neštěstí dle sa-
mých zpráv anglických bylo takové, že mu ne-
bylo výtky a že bylo shodno s velikostí tohoto cé-
sara. Jeho přívětivost mile působila v drsné po-
vahy námořníků, jimž před tím Napoleon líčiván
byl jako zachmuřený a necitelný despota, jenž od-
puzuje již svým zevnějškem. Námořníci činili mu,
co mu jen na očích viděli; všichni závodili ve slu-
žbách úslužnosti, zejména když zpozorovali, jak
Napoleon s nejmenšími podrobnostmi služby je-
jich jest obeznámen a jak o všechno se zajímá.
Kouzlo jeho osobnosti a způsobů, kterými ovládal
své vojáky, bylo tak silné, že mu neodolávali ani
vojíní angličtí. Na lodi Superbe byl uvítán čestnou
stráží, před níž se zastavil a dal si od ní konati ně-
které obraty; když uznal, že Angličané bodá-
ky k výpadu nastavují jinak než Francouzové, u-
chopil se pušky nejbližšího vojáka a ukázal, jak
se to dělá po francouzsku.

hrdinnost světcovu v zachování zpovědního ta-
jemství.

Níže pod skupinou biskupský znak donátorův.

K ornamentální náplni obou oken užito motivu
květinového, jenž v ladném pletivu a ve svěží bar-
vě vypíná se ke kružbě oken. Připomíná ladné
motivy, jimiž staří tolik mistrně vládli v malbě
iniciál; ač hlásí se poněkud k směru modernis-
mismu, svěží původností a stylisací není moderní
secesi.

Základní tón oken jest zlatá žlut, k níž barvitost
celku přimyká se půvabným sladěním, tunc
proud zářivého jasu, padajícího v přítomné kněžiště
na oltář. Vznik okna hlásají votivní nápisy:

Na okně sv. Klementa: »Ad memoriam Msgr.
Dr. Aloisii Frýdek, vicari generalis et Capituli
decani Episcopus clerusque dioecesis Reginaehra-
decensis vovit A. D. MCMVII.« (»Na památku
Msgr. Dr. Aloisia Frýdka, gen. vikáře a děkana
kapitulního biskup a kléru diecése královéhra-
decké věnoval L. P. 1907.«)

Na okně sv. Jana Nep. pak: »In alma ca-
thedra Reginaehradecensi duobus lustris
felicitat actis Deo adiutori Josephus Doubrava,
Episcopus grata pieque dicavit

A. D. MCMXIII.«

Kapitán Maitland, velitel Bellerofonu, na němž
Napoleon byl převážen, byl Bonapartem tak o-
kouzlen, že se svojí posádkou choval se k zajatci
tak, jakoby hřel nad bezpečností císaře, jenž ne-
má za sebou Waterloo a jenž posud velí nepřemo-
ženým armádám. Kdykoli Napoleon objevil se na
palubě, všichni vojíní smekli a nepokryli hlav dí-
ve, než zase odešel. Meškaje na palubě, Napoleon
bavil se vždy s anglickými důstojníky, které osl-
ňoval silou svých myšlenek a pronikavostí svých
úsudků. Kdyby o přístupu osudu Napoleonově bylo
bývalo zůstaveno rozhodovati v ten okamžik an-
glickým námořním důstojníkům a jejich mužstvu,
nešťastný císař nebyl by nikdy uviděl ostrova sv.
Heleny.

Ze všech Francouzů, kteří v neštěstí Napole-
onovi zůstali věrni, byl mu hrabě Las Cases znám
nejméně. Nyní však, když spolu rozprávěli důvěr-
né rozhovory, Napoleon poznával čím dál více,
jakou vzácnou duší tento jeho dvořan jest a jak
upřímně lne k svému pánu ve chvílích hořkých
zkoušek. Las Cases, protože deset roků v Anglii
pobýval, zaslavoval nyní Napoleona v anglické
zákony a mravy, v povahu národa a jeho diplo-
matů. Jemu Napoleon později diktoval zprávu o
pobytu svém v přístavu rochefortském, uváděl
důvody, pro které vzdal se dobrovolně Angliča-
nům. Důrazně poděkoval, že mohl učiniti leckteré
pokusy, ovšem zoufalé, aby zabezpečil osobní
svobodu a že by je byl jistě provedl, kdyby byl
býval tušil, co ho v anglickém zajetí očekává.

Večer dne 23. července 1815 spatřeny byly
břehy anglické, a druhý den ráno Bellerofon za-
kotvil u Torbaye. Císař vstal již v šest hodin.
Vyšel na palubu, prohlížel si břehy a přístav. To
byla tedy ta země, u které tak dlouho chtěl vý-
bojně přistáti se svými armádami a která ho nyní
chmurně vítá jako bezbranného zajatce! Kde jsou
ty chvíle, v nichž jsa na vrcholu moci napřáhal
obrněnou pěst přes rukávový průliv proti zpurné-
mu Albionu, jenž vytvále kul a prováděl pikle
proti jeho záměrům? Kam se poděly časy, kdy do
Londýna metal diplomatické blesky jako vítěz
skoro nad celou Evropou? Tak se všechno zmé-
nilo! Přichvátilo neštěstí, jehož podoby a váhy
nikdo před tím neočekával. Ale skutečnost jest
tady a dlužno s ní počítati jako s každou lidskou
skutečností, která dostavuje se buď pomalu, nebo
udeří silou hromové bouře. I Napoleon byl člověk,
jenž, žel, na vlastní škodu o měnitelnosti lidských
osudů málo přemýšlel.

V Anglii. Kapitán Maitland, přístav u břehu,
poslal hned zprávu admirálovi lordu Reithovi, kte-
rý byl velitelem v Plymouthu. V přístavu torbay-
ském dostavil se k Napoleonovi generál Gour-
gand, jenž, jak již minule jsme řekli, byl vyslán
s listem císařovým ku princí vladatí anglickému.
Vypravoval, že list byl od něho sice přijat, ale je-
mu samému na zem vystoupiti že nebylo dovole-
no a tak bylo mu vrátiti se bez odpovědi. Sotva
se rozeslo, že připlul Bellerofon s Napoleonem,
naplnil se přístav torbayský loďkami s přečetný-
mi diváky, kteří toužili spatřiti proslaveného muže
a obávaného kdysi protivníka. Napoleon rozhlížel
se s oken své kajuty a chvíli po chvíli vycházel i
na palubu, takže zvědavost přístavního obyvatel-
stva sdostatek mohla býti ukojena.

V noci poté kapitán Maitland dostal rozkaz
plouti do Plymouthu; od té chvíle Napoleon a jeho
družina zpozorovali, že se s nimi nakládá jako se
skutečnými zajatci. Ozbroujené lodi obklopile Bel-
lerofona a bránily členům a novým zvědavcům se
přiblížovati. Bellerofon octl se tak mezi dvěma
fregatami, které měly přísně rozkázáno bdíti, aby
Napoleon nemohl uprchnouti. Také chování důsto-
jníků a mužstva se změnilo jednak vlivem důtkli-
vých rozkazů, jednak působením na loď přinese-
ných novin, které padlého reka zasypávaly hanou

»Na slavném stolci královéhradeckém dvě luster
šťastně dokonav, Bohu Spomocníku Josef Dou-
brava, biskup, vděčně a zbožně zasvětil L. P. 1913.«

Pro důležité příčiny — zejména pro ruch vá-
lečný — osazení oken, jež vlastně mělo se státi
o 250leté památce trvání biskupství královéhra-
deckého r. 1914, protáhlo se až do roku letošního.

O svátku Všechn Svátých před pontifikátní mši
svatou za hojně účasti věřícího lidu vykonal nej-
důstojnější velepastýř benediktů oken, vykořiv v
předchozí promluvě vznik a význam jejich: napo-
jení žiznicích pramenem vody živé, tryskající z pod
nohy Beránkovy, a nasycení nuzných chlebem.
Výjevů na oknech zobrazených užito v promluvě
k aplikaci o svátostném chlebě života, jež kněží
podávají, a o vodě živé, učení a milosti, již Berá-
nek Boží dává ze skály církve své.

Votivní okna — dar votivní — tak složen byl
u trůnu Božího k slávě Boží na uctění svatých pa-
tronů diecésních Klementa a Jana Nepomuckého.

Doslovem, jež na projev díky za »obohacení u-
mělecké výzdoby chrámové arcipastýři učinil
Msgr. Dr. Soukup, děkan kapitulní, skončena tklí-
vá slavnost.

a shlazovaly si záhu na muži Anglii nenáviděném
a druhdy tak obávaném. Tímto oslím kopáním
tehdejší anglické noviny výsměvně se karakteri-
sovaly.

Plymouth byl v tu dobu nejživějším městem v
Anglii, a když rozesla se zpráva o zajetí Napole-
onově, hrnuli se tam lidé z venkova a z jiných
měst takovým počtem, že nestačovaly hostince a
mnohé domy soukromé. Každý chtěl viděti cí-
saře, buď aby se mu podívoval, neb aby ho pohá-
zoval hanou; tisíce členů rojily se v přístavu, a
kdokoli se Napoleon ukázal na palubě, zněly mu
vstříc četné pozdravy, leckterý občan smekl a tu
a onde bylo slyšeti jásotné, oslavné hlasy.

O budoucím osudu Napoleonově v anglickém
obecenstvu obíhaly rozličné pověsti; mezi nimi
byla také ta, že bude převezen na ostrov sv. He-
leny. Napoleon trval v nejistotě, jak s ním evrop-
ská diplomacie naloží. Ačkoli mnoho dobrého již
neočekával, přece jen nedomýšlel se osudu tak
krutého, který mu byl oznámen velitelem v Ply-
mouthu lordem Reithem. Admirál Reith dostavil
se jednoho dne se státním podsekretářem Bunbu-
rym, aby odevzdali císaři listinu, jejíž obsah byl
tento:

»Vědomost od anglického ministerstva. Proto-
že jenerálu Bonapartovi na tom záleží, aby dově-
děl se o úmyslech vlády anglické, budiž mu lord
Reithem oznámeno: Neshodovalo by se s ná-
šimi povinnostmi k zemi a společením Jeho králov-
ské Milosti, kdyby jenerálu Bonapartovi byly po-
nechány pomůcky zrušiti opětně evropský mír.
Proto nutná potřeba káže, osobní svobodu jeho
omeziti, pokud toho vyčtený účel žádá. Pro bu-
doucí jeho bydliště určen jest ostrov sv. Heleny,
jehož podnebí jest zdravé a položení takové, že
možno mu tam více poshováti než na jiném mí-
stě, kdež by osoba jeho přísněji musila býti stře-
žena. Jenerál Bonaparte smí z osob, které ho do
Anglicka provázely — vyjma jenerála Savaryho
a Lalemanda — vyvoliti sobě tři důstojníky, kteří
s lékařem mohou odebrati se s ním na ostrov. Tyto
osoby pak neopustí ostrova bez povolení anglické
vlády. Viceadmirál Sir George Cockburn, který
jest jmenován vrchním velitelem předhoří »Dobré
naděje« a přilehlých moří, doveze jenerála Bona-
parta a jeho průvod na ostrov, k čemuž dostane
se mu ještě podrobnějších rozkazů. Sir George
Cockburn bude za několik dní hotov odplouti,
pročež jest žádoucí, aby jenerál Bonaparte bez
odkladu zvolil osoby, které ho mají provázeti.«

Danton jako obr revoluce proslul mnohými ná-
vrhy a počiny, z nichž některé byly účelům re-
volučním užitečné a jiné škodlivy. Na příklad
když francouzské vojsko bylo na severovýchodě
tísňeno a když vybuchla domácí válka ve Vendée,
nedostávalo se pro revoluční bojovníky zbraní.
Danton jako muž rychlé myšlenky a rázného činu
požádal v konventu o dekret, který by ho zmoc-
ňoval pátrati po zbraních, protože jich nelze do-
stati dobrovolně. Nechtěl za tím účelem se vši pís-
ností zákona provede se domovní prohlídka. Bu-
dou se hledati zbraně a také koně, neboť aristok-
raté jezdí v kočárech, kdežto patrioté nemohou
svých děl utáhnouti. Bude se vzbéc v domech
»podezřelých osob« pátrati po válečné munici, a
bude-li potřebí, zatknou se a uvězní i samy po-
dezřelé osoby, neboť ve vězení budou jejich pikle
neškodny.

Tak a podobně Danton, jsa tehdy ministrem
spravedlnosti, v konventu pronášel své myšlen-
ky, aby svůj návrh odůvodnil. Konvent rychle od-
hlasoval Dantonem žádaný dekret, který ještě té-
hož dne večer vešel v život. Za krátko dekretem
tím získáno bylo dva tisíce kusů zbraní a asi čty-
ři sta nových vězňů, většinou aristokratů.

V Paříži tehdy bylo napočítáno třicet tisíc
royalistů (stoupenců králových), a lze si předsta-
viti, jakým děsem naplnil je dekret Dantonův.
Mnozí z nich se poschovávali v tajných skryších
svých domů, jiní hledali záchrany u svých přátel
a jiní se převlékali v šaty sluhův a dělníkův, aby
mohli z Paříže prchnouti a se zachrániti od nená-
visti divokých sansculotů.

Vynikající šlechtic Narbonne převlékl se za
sluhu dra Bollmanna a dostal se tak do Anglie. Spi-
sovatelka de Stael unikla nebezpečnosti příčin-
ním městského písaře Talliena, jenž později v re-
voluci hrál vynikající úlohu. Royalista Pettier,
novinář, unikl také do Anglie a vypsal náladu Pa-
říže po přijetí Dantonova dekretu: »Od pěti hodin
odpoledne velké město pojednou ztichlo. Jest sly-
šeti jen rachot bubnův a dupot kroků; když při-
chází trojbarevný komisař s modrými vojáky ná-
rodní gardy, rozléhá se po ulicích bouhání na dvě-
ře. Ulice jsou křupavě prázdny, na koncích obsazené
strážemi, a všem občanům se nařizuje, aby nevy-
cházel z domů. Po řece plují strážné loďky, aby
nikdo neunikl po vodě. Slunce svítí, zapadá klidně
na jasném nebi, na němž vystupují beránky, a Pa-
říž jakoby spala, jakoby byla mrtva. Paříž zataju-
je dech, aby cítila, jak rána dopadne.«

Tak tedy působil dekret Dantonův. Muž tento
vůbec byl lviím spárem ve hnutí revolučním a
sloužil věci dle nejupřímnějšího svého přesvědče-
ní. »Republika jedna a nerozdílná; volnost, rov-

...bratrství nebo smrt! To byly hvězdy na revolučním nebi, kterým se Danton klaněl a v nichž viděl jedinou spásu své vlasti. »Oni nechtějí zachránit republiku s námi«, volal Danton v konventu na girondisty. »Bude tedy zachráněna bez nich, bude zachráněna jím na vzdory.« Když republikánské vojsko utrpělo na východě několik porážek a když z toho v Paříži povstal veliký poplach a strach, jež vnikly i do konventu, Danton na svém místě povstal a zvolal: »Nechť zhyne my všichni, ale vlast ať jest zachráněna!«

Danton stál na nejkrajnějším křídle jakobinském, plál horlivostí pro cile revoluční, byl naplněn záští a podezíráním proti domnělým i skutečným odpůrcům republiky, poslal mnohé na popraviště a přikličoval se o vyzbrojování vojska. Po Mirabeauovi byl nejlepším řečníkem parlamentním; výmluvnost jeho byla drsná, vulkanická a uchvacující.

Účastnil se leckterého podniku, kde bylo činiti s penězi, a tu mimoděk vyvstává otázka po jeho osobní nezištnosti. Carlyle, dějepisec francouzské revoluce, jako vůbec zuřivým jakobínům mnoho odpouští, jest i pro Dantona nadšen jako pro muže neposkvrněné poctivosti, v čemž byl na omylu. Podrobnější badání svědomitých historiků dovoďilo, že jako mnozí revolucionáři, tak i Danton hmatl do cizího.

Může-li nás, vzdálené diváky a pozorovatele tehdejších společenských hrůz, s Dantonem co usmířiti, jest to okolnost, že později své smýšlení zmírnil a že lekal se vražedného šílení. Tomuto mínění svému dával leckdy nepokrytý výraz a souhlasil zejména se svým přítelem Kamilem Desmoulinsem, jenž se optal, neměl-li by mezi tolika zatýkálcími a trestajícími výbory býti zřízen také »výbor pro smilování?«

Danton popraven. Danton všemi hrůzami byl již na konec tak unaven, že se na nějaký čas odebral do Arcis, rodného místa svého, aby nabyt trochu klidu. Ale jeho nepřítomnosti užili nohsledové Robespierrovi, kteří hnání šílenstvím podezření, poněmhu učinili podezřelým i Dantona. Také zbabělý, zlomyslný a krutý Robespierre počal nepřátelsky smýšleti o mocném Cordelierovi, jemuž záviděl velikost, a tak se stalo, že došlo ke srážce obou. Nesmyslná revoluční horečka a šílenost daly Robespierrovi do rukou ještě dosti moci, že mohl nad nenáviděným a tak významným mužem revoluce zvítěziti. Když Kamil Desmoulins a přátelé upozorovali, že jim hrozí nebezpečení, vzkázali Dantonovi do Arcis, aby se hned vrátil.

Danton na rychlo se dostavil. Ve výborové schůzi Danton pravil: »Jest správné potlačovati royalisty, ale máme udeřiti vždy jenom tam, kde jest to prospěšno republice a nemáme si plésti nevinného s viníkem!«

»A kdo ti řekl, tázal se jedovatě Robespierre, že zahynul jediný nevinný člověk?«

Poté Danton vyvrátil bílou otázku zeleného Robespierra a učinil vývody jeho směšnými. Od té chvíle Robespierre a druhové dychtili po krvi Dantonově. Desmoulins a ostatní přátelé vyzývali a prosili Dantona, aby vystoupil a hájil se na tribuně konventu, ale Danton spoléhal příliš na svůj význam a zásluhy a odbýval všechny obavy výrokem: »Oni se neodvážlí!« Když žena a přátelé ho přemlouvali, aby uprchl, odvětil: »Kam utéci? Vyobcuje-li mě osvobozená Francie, jsou pro mě všude jinde jen žaláře... Člověk nemosť svou vlast s sebou na podešvech střešvicí!«

Robespierre ve »výboru pro obecné blaho« měl většinu svých krvežíznivců; ti napsali zatykač na Dantona, Desmoulinsa a některé jiné. Když zatčený Danton byl uváděn do vězení v Luxembourg, vězňové se tísnil, aby uviděli tohoto obra revoluce. »Občané, oslovil je zdvořile Danton, »doufám, že vás brzy všechny odtud dostanu, ale jsem zde konečně sám, a neví se, kde se to skončí!«

Konvent se shromažďuje ve skupiny poslanců, kteří šeptají: »Danton jest zatčen! Kdo jest teď bezpečný?« Jediný poslanec Legendre vystupuje na tribunu a odvažuje se navrhnouti, aby Danton byl vyslýchán konventem a nikoli »revolučním tribunálem«. Robespierre ho však zakřikl, že této výsady neměl posud nikdo a že se nesmí zaváděti dvojitá váha a míra.

Všichni poslanci strachem se skrčili a oněmli. Danton byl tedy souzen »revolučním tribunálem«, kde státní zástupce Forquier Tinville, šlechetný zuffivec, odsuzoval každého mechanicky. Danton se hájí jako rozružený lev a všechny svědky ničí a zahazuje několika slovy; žádá, aby se sem dostavili členové »výboru pro obecné blaho«, aby sem přišli jako žalobci a jako svědkové, aby je mohl zasypati hanbou. Jeho obhajoba je tak mocná, že strhne posluchače, kteří již již chvějí se vrhnutí dole s galerií, aby pobouřili lid a Dantona osvobodili.

Dantonovi bylo vytýkáno, že neměl za jistých předpokladů odvahu proti nepřítelům republiky. Na tuto obžalobu odpovídá: »Kde jsou ty výsady nadané dříve, od kterých jsem si vyptával odvahu? Odkámal ty tři malé doprsky Saint-Jasta, Couthona a Lebasu, kteří podléžají Robespierro-

vi! Galerie bouří souhlasem a rozlétný předem tribunálu prudce zvoní a poručí co nejdříve k lidu.

»Co je ti po tom, jak se hájím?« volá Danton, »právo mě odsouditi jest vždycky tvé, a hlas člověka, hájícího svou čest a svůj život, může právem přehlušiti cinkání tvého zvonku!«

Slovem, obžalovaný roztrhal všechny stěhy, a galerie hlučí a bouří pro Dantona.

Co teď? Darebáci (dle Dantona) z »výboru pro obecné blaho« ukují na rychlo návrh, kde urazí spravedlnost, ten že jest vyloučen z debat. S návrhem spěšně do sněmovny, a poslušný konvent odhlasuje, čeho si na umlčení Dantona přejl Robespierre a jeho darebáci. Obžalovaný nesmí již debatovati, totiž se hájiti, stráže zakročují proti galeriím, porota prohlašuje, že jest dostatečně poučena, a třetího dne po úporném zápasu násilím Danton jest umčen a odsouzen na smrt.

Smrt ještě téhož dne, neboť nálada lidu jest nejista a neradno prodávati. Dne 5. dubna 1794 vezen jest Danton s ostatními na káfe pod žilottinu. Cestou Desmoulins vzdychá a svíjí se. »Klid, příteli«, napomíná Danton, »nevšiměj si té podlé zvěře.« Najatá krvežíznivá luza totiž na odsouzence řvala.

U paty popraviště Danton zvolal: »Ó, má ženo, má vše milovaná, tedy tě již nespátím!« Ale hned se opanoval: »Dantone, žádnou slabost! Odsouzení Herault-Sechellesovi, který ho objal, řekl: »Naše hlavy se setkají v katově koši!« Poslední slova pronesl katovi Samsonovi: »Ukážeš mou hlavu lidu, stojí za ukázkou!« Tak revoluce požírala vlastní své děti...

Sledujete bojiště? K tomu jest zapotřebí válečných map.

Balkán I.	K — 60
Rusko	» 120
Francoie (celá) . . .	» 105
Rakousko-Uhersko	
» Itálii a Balkánem .	» 120
Turecko	» — 60
Říše Německá . . .	» 105
Evropa II.	» 180
Sibiř	» — 75
Pohraničí Rakousko-Rum.	
Srb.-Bulharské . . .	» 180

Provedení těchto map jest technicky
včetně a místopisně neobyčejně podrobné.

Zaslá

**Družstevní knihkupectví
v Hradci Král., Adalbertinum.**

Politický přehled.

Ministerstvo Stürgkhovo dne 3. listopadu vetouplilo do pátého roku své vlády. Mezi 25 ministerstvy od platnosti nové ústavy jen dvě ministerstva se déle udržela: Taaffeovo 14 let a Koerberovo pět.

Generální inspektoři v Polsku. Poněvadž úřední jednání v rakouské generální gubernii v Polsku je velmi rozsáhlé, byly tu zřízeny čtyři generální inspektoráty. Generálními inspektory jmenováni generálmajor Adolf baron Stillefried pro Kieles, generálmajor Ant. Madziara pro Radom a generálmajor Karel Lustig pro Lublín.

Změny ve vládě ruské. Car Mikuláš sprostil aice ministerského předsedu Goromykina jeho úřadu, ale jmenoval jej současně říšským kancléřem, udělil mu hodnost, jakou neměl v Rusku žádný ministerský předseda od knížete Gorskova. Zároveň pověřil jej také správou zahraničních záležitostí, přidělil mu jako pomocníka důvěrního ruského vyslance ve Vídni Šebeka. Tím byl propuštěn ministr zahraničních záležitostí Sazonov, který s francouzským ministrem Delcasseem byl strůjcem nynější evropské války. Předsedou ministerstva byl jmenován dosavadní ministr vnitra Chvostov. Tím dosavadní politika Goremykinova zvítězila na celé čáře.

Nové ministerstvo ve Francii. Dosavadní nezdar na poli válečném přiměl ministerstvo Vivianiho k odstoupení. Parlament francouzský byl s vládou Vivianiho velmi málo spokojen, ale byl dlouho proti ní bezmocný, protože se s ohledem na spojení neapokojenci nesměli dostati k slovu. Největší nespokojenost byla s ministrem války Millerandem. Delcasse a celá vláda Vivianiho padli k vůli Balkánu. Ministerstvo Vivianiho bylo vázáno poslušností i k Anglii — a tak se ocitlo ve sporu i s vedením francouzské armády. Předsedou nového ministerstva a zároveň ministrem zahraničních záležitostí stal se Briand, jenž přibral si za poradce někdejšího francouzského vyslance v Berlíně Cambona. Ministr války Millerand, kdysi socialista, musel

převzít celý díl zahraničního vojenského velitelství v Paříži generál Gallieni. Ministerstvo snažilo rozmaněno přibírat čtyři členy senátu a dvou členů poslancecké sněmovny jakožto ministrů bez odboru, a zastoupeny jsou v něm všechny strany, ani monarchisty nevyjímaje.

V Číně chystají se zase zavésti monarchii, ješto republikánské šíření se neosvědčilo. Toto hnutí jest však velmi nemilé Japonsku, Rusku a Anglii, poněvadž v nepevné republice zájmy jejich lépe byly obstarávány. Proto Japonsko radí vládě čínské, aby zamezila hnutí za obnovení monarchie. Čínský ministr zahraničních záležitostí však odpovídal, že vláda čínská úplně ovládá situaci a že netřeba obávat se nepokojů.

Úvěrní družstvo Eliška

zapsané společenstvo s r. o.

v Hradci Král., Adalbertinum.

Přijímá vklady na vkladní knížky a účty. — Úvěry osobní a živnostenské za podmínek nejvýhodnějších. Vkusné střádanky

Kulturní jiskry.

Zase nová vědecká základna. Každou chvíli i ve světě učeném něco originelního, proudy se křídí, potírají — a konec konců výsledkem nových cest — nové rozpaky, žádný podstatný úlovek. Jestliže se v našem století začala pěstovati duševně bez duše a náboženství bez Boha, málo překvapí, že se nyní propaguje přírodovědecký názor o světě bez přírody. Filosofický spisovatel dr. Jan Kleinpeter vydal v Berlíně spis »Der Phänomenalismus — eine naturwissenschaftliche Weltanschauung«, v němž navrhuje zásadně všechny filosofické soustavy a prohlašuje za jediný pravý systém fenomenalismus. Ovšem i jiní současní filosofové proslulých jmen vyznávají, že všechny dosavadní filosofické systémy končí v důsledcích svých tak, jako řeky rozlévající se v nezdravá bahniška.

Jde tedy o to, zda Kleinpeter podnikl užitečnou reformu. Jda ve stopách Macha a jeho stoupenců, praví, že jediným pramenem vědění jest zkušenost, ale nikoli taková, jak ji oběpal Kant a jiní empiristé. Jediné, co poznáváme, jsou dojmy bezprostřední, počítky smyslové (fenomena); jiné skutečnosti pro nás není. Nemůže prý býti předmětem vědění to, co se našim smyslům jeviti nemůže; jest marnou prací hledati něco za smyslovými počítky. Úkolem vědy jest popisovati tyto bezprostřední počítky; ale tak se nevystihne pravý stav věci úplně.

Kleinpeter vytýká Kantovi, který měl o zkušenosti pojem zcela jiný, že svými apriormy (předpoklady poznatky) problém vlastně zatemnil; nelze nám žádným pojmem přisloušně vyjádřiti smyslový počitek, který »předchází veškeré tvoření pojmů a tvoří jeho nutný podklad.« Vlastní počitek sám o sobě lze jen cítiti, nelze ho podat. Jedinou instancí ve vědě rozhodující jsou smyslové dojmy; jen tyto spadají v obor zkušenosti. »Co však Kant nazývá zkušeností, jest již spojením počítků s prvky představ a logikou. Právem-li na př., že pán, kterého potkávám, jest máj přítel X, pak již to není zkušenost, nýbrž hypotéza.«

Kleinpeter dovozuje, že mnohé věci se prohlašují za fakta zkušenostní mylně. »Není to na př. žádným faktem zkušenosti, že je slunce, ale je to jen theorie, kterou lidský duch si vymyslí, aby se ve svém počítovém a představovaném světě vyznal.«

Přírodověda, jak posud byla chápána od převládající přírodopysce, není prý vědou exaktní, protože pracuje toliko domněnkami, ale skutečností jedine a pravé vystihnouti nemůže. O žádném smyslovém dojmu nesmíme tvrditi, že jest všeobecně platným, protože počitek se různí dle individuí; docela podléhá stálým změnám i u téhož jednotlivce. »Naše dojmy nejsou nikdy všeobecně platny, nýbrž stále jen individuálně. Proto zcela jistě nezáleží zkušenost ve všeobecně platném spojení jevů; naopak — takového ani vůbec není. Vědění zkušenostního, jež by nějak ráz nutnosti a všeobecnosti mělo, vůbec není... Všeobecné věty přírodovědecké, o nichž se Kant domníval, že je a priori (předem) dokázal, nemohly před soudnou stolicí moderní kritiky zkoušky obstát... Nic nemůže věčně trvati.«

Kleinpeter docela se staví zásadně proti vši logice a jejím pravidlům, jichž platnost obecnou popírá radikálně. Logika nás nevede nikdy ke skutečnosti. Proto se marně pokoušeti učenci, aby přirodu logickými pouty spoutali. Vždyť prý přiroda má právo býti tak nelogickou, jak jí libo; logika jest »výmyslem čistě lidským, který na platnost a priori státních zákonů číhá.« »Formy logické jsou při pravdě a nepravdě soudech tytéž; zda spojení bylo správným či

neoprávněná, to rozhodnutí odboje není v naší povinnosti subjektu. Ani platná legislativa nevidla by nevedla k pravé skutečnosti; jsou to pouze umělé vědecké pomůcky.

Pojmy, které si vymýšlíme, ve skutečnosti neexistují; také jim žádná věc neodpovídá, jsou jen prostředkem, abychom své prožitky mohli reprodukovat přibližně. Požitky mohou být jen prožitky, nikdy přesně popsatelné... Tento svět může být jen pocíťován, bezprostředně zkušen, nikdy však znovu podán.

Ovšem taková filosofie by učinila velice značné trhliny do všech vědeckých oborů. Stupňovaná experimentace vede ke skapí, k pochybovačství, nikoli k reálným hodnotám, jak mnozí doufali. Duch lidský znovu hlasitě vyznává svou velkou slabost. Co platilo dosud za poznatky vědy exaktní, náhle se bortí. Tak podávají bezděčně přední reprezentanti současné vědy důkaz, jak nutně jest potřebí duším lidským přímého Božího zjevení, aby netápaly bezradně v přičině pravd nejdůležitějších. Co posud různé systémy filosofické pověděly o původu, podstatě a cili lidského života, rovná se pouhé nule, takže-li se po přesných důkazech a srovnávaní-li, v čem který směr souhlasí s filosofickým proudem jiným.

Nyní tedy úder zvlášť významný! Samy přírodovědecké poučky, které platily za neomylné, staly se předmětem přístředného filosofického soudu.

Odtud ovšem může kráčet skopse směle i k jiným vědám, které jsou považovány za exaktní. Na př. matematika! Nejsou čísla imaginární spleť lidskou vymyšleninou, která ve skutečnosti neexistuje? A co rovnice neurčité? Což některé matematické operace čísel zápornými a nulou? A ty různé výpočty za pomoci čísla nekonečného, definice asymptot atd.? Mnoho a mnoho neurčitého; záhady jsou i zde.

Čím vážněji bystří duchové do podstaty různých objektů se zhloubají, tím jasněji shledávají, jak jest poznávací schopnost lidstva slabá.

Nová poprava monismu. Nových vědeckých argumentů proti podstatě monistických pohádek již ani nebylo potřebí. Právě experimentální věda odoudila dohady moderních materialistů tak důkladně, že zavilí monisté stojí na úrovni obmezených služebních pověr. Rektor berlínské university dr. Benno Erdmann však r. 1914 v úvaze „Über den modernen Monismus“ pitval některé detaily monistické věrouky dále a dospěl k těmto výsledkům svého studia: „Monismus jest domněnkami přetřžen... Monistická literatura ukazuje, jak širokým a pošinutelným je rámec, který monistické vyznání obepíná.“ Dále Erdmann praví, že monismus při svém „fanatismu vědní“ jest slepý vůči hranicím lidského poznání.

Tedy obsahem monismu není vědecký názor světový, spočívající na neočehvějných základech, ale jest přetřžen pouhými domněnkami.

Názov kacíře a husitů nejčastěji mráčkou. Ačkoli Hus častěji konservativním protivníkům vmetl ve tvář titul kacířů, přece považoval takový název za nejhorší pomstu, byl-li nazván kacířem sám. Prohlásil: „Které těžší utržení, než bližního nazvat kacířem? ... Nižší než nemá trestán býti, jedné (leč jediné) pro blud.“ (Erben: Výbor, 230, 239.)

Podobně pražští husité. Když se začaly šířiti ve městě bludy velice radikální dle vzoru jihočeského sektářství, byla zřízena pravidelná a přsná inkvizice. V několika dekretech ustanoven trest smrti radikálním kněžím a jejich přechovávačům. Ustanovení inkvizitoři kališní přidili dům od domu, zdali se kde nedějí pokoutní náboženské schůzky, zdali někde tajně se nekonají takové novotářské kázání a takové obřady, jež by byly v odporu se zásadami radnice a pražských mistrův.

Tu se však naskytla vzhledná příležitost jednotlivým udavačům k ukolení osobní mety. Ještě shledáno bylo, jak přílišní „horlivost“ kalištní denuncuje falešné, bylo potřebí vydati vyhlášku i proti takovým bezcharakterním motivům. Proto zapsáno na radnici staroměstské 24. července 1421: „Obec nalezla jest, aby ižádny (nižší) druhu nehaněl, a zvlášť pikardstvím, ani z kuařtu nepotýkal. Pakli by kdo ktera kolivěk koho pikardem nazval, anebo ktera kolivěk jinak haněl, a toho nedovedl (nedokázal) vhodným důvodem (dokumentem), takový aby sám utrpěl tuž pomstu, kterou by ten zhaněný, když by dovedeno, podstoupiti měl.“ (Erben: Výbor, 369.) S tímto nařízením nebyly v době tolik vážné žádné žerty. Vždyť jiný bad této vyhlášky hrozil vyhnanstvím i těm obžalám, kteří by poživali ve dnech postních masa. Který šepou by tedy byl obvinil někoho falešně z porušování postu, býval by z obce vyvržen také. Co se nyní pasývá „křesťanstvím“ svobodným, to slouží tehdy obecně kacířstvím, slovně hrozným, nebezpečným zvlášť u pražských husitů. Některé kacířské sam, ale i denunciant, který obviňoval z kacířství řádce, byl odpuštěn k jurtě. Ovšem pojem kacířství mluví kacířství totéž vlnitím.

Dr. Fr. Nábělek t. Jánem z odmožných konservativních inteligentů, který sešel spatrničkou stopou Mikodémovou, ale vstoupil zády katolické víry státně hájil, odešel na vědy. Skonal po dlouhé nemoci 29. října v 64. roce a pohřben 2. listopadu Vytřval, ošlehlý a přec a utvrzení katolické víry v českém lidu — to bylo předním heslem jeho života. Dr. Nábělek byl na Moravě prvním z profesorů, který odhodlaně krácel do veřejných schůzí hájit světový názor katolický. Účastnil se všech katolických sjezdů, pořádaných v letech nedávných, dovedl rozohnit, uměl protivníkům bystře odpovídat. Všude dokazoval, že víra a vědy jsou dvě nerozlučné sestry, že družka družku podporuje. Vše toto podnikal netoliko nezištně, ale i se značnými obětmi, snažaje vytrvale i rány kalených šípů nepřátelských.

Nábělek byl mužem obrovského vzdělání, učením velice pilným. Věda matematická, fyzika, hvězdářství a filosofie byly mu jako středobodskému profesorovi nejbližší. V té příčině vydal spisy velice významné, nešetře obětí. Vydal vlastním nákladem mapu „Hvězdné nebe severní“ (též německy a polsky), otáčecí známý „Obzor hvězdný“ (též německy), velkou nástěnnou mapu hvězdného nebe, „Nebeské hodiny“, „Obzor“ a pod. V četných časopisech populárním způsobem pojednal v článku o hvězdné říši. Znamenitě se vyznal v praktické apologetice křesťanské.

Jeho vlastnictví bylo vroucí, činnorodé; jazyka českého vážil si jako nejvzácnějšího klenotu a všude pečoval o zachování jeho ryzosti. Pracoval i v těžké nemoci, až smrt mu vyrvala pero z ruky zoea. Dru Nábělkovi náleží paměť nejčestnější.

Královéhradeckou bankovní jednotu v Hradci Králové doporučujeme co nejlépe při veškerých obchodech bankovních a uhelných. Podporujte při každé příležitosti svůj vlastní podnik.

Církevní věstník.

O svátku Věch Svatých bylo počasí uspokojivé. Pod sedým, nehybným povlakem oblačným bylo povětří klidné. Proudily tedy na hřbitovy kolem Hradce Králové zástupy veliké, aby obětovaly modlitby za spásu svých drahých. — V katedrálním chrámu Sv. Ducha Jeho. Exc. nejdp. biskup Dr. Josef Doubrava posvětil o 9. hodině votivní okna a pak sloužil pontifikální mši sv. za četné asistence. Na kůru provedena ladně figurální mše za pomoci c. a k. vojenské kapely. Odpoledne arcipastýř navštívil na Pouchově hřbitov civilní i vojenský, vykonav zde soukromou pobožnost. K večeru o 6. hodině v katedrálním chrámu sloužil se oficiální defunctorium, recitované od kapitoly a bohoslovců. — Na Dušičky o 8. hod. sloužil zádušní bohoslužby. Nato odjel do Chrasté, odkud se odebere tuto neděli do Vídně na biskupské konference.

Zprávy diecézní. Vyznamenání jsou pp.: Fr. Machač, děkan v Dolních Kralovicích, jmenován správcem vikariátu královického; Fr. Žundálek, prof. na c. k. pedagogiu v Polčce, obdržel Expositorem canonice. — Ustanovení jsou pp.: Ant. Nývlt, kons. rada, děkan v Čiměvsi, jmenován probostem v Poděbradech, Fr. Černý, děkan v České Třebové, děkanem v Ústí n. Orli., Fr. Král, farář v Lukově, farářem v Třebovici, Jan Medek, admin. ve Vátrném Jenkově, administrátorem v Potštýně, Alex. Novotný, admin., kaplanem v Poděbradech, Rud. Dušek, kaplan, admin. v Čiměvsi, Fr. Rokovský, kaplan ve Zdoňově, supl. katechetou na reálce v Trutnově, P. Eduard Petsch, Congreg. St. Red., rektorem kolegia Redemptoristů v Králíkách, P. Ant. Řehoř S. J. kooperátorem na Novém Hradci Králové. — Neomyslé: Jos. Štarnar za kaplana do Nových Hradů. Hubert Kuhn za kaplana do Teplic (Weckelsdorf). — Na odpouštěk vstoupil p. Ant. Šindelář, farář v Potštýně a p. Fr. Kotan, farář v Čachotíně. — Uprázdňené místa: Člady, fara, přestupuje Jeho c. a k. Velikostvo, od 1. října. Potěcha, fara, patron. hr. Dobružského, od 1. října. Liskovice, fara, patron. nábož. matice, od 1. října. Česká Třebová, děkanství, patron. kněž. Liechtensteina, od 1. listopadu. Luková, fara, patron. téže obce, od 1. listopadu. Čachotín, fara, patron. JUDr. Otto ryt. Mettal, od 1. listopadu.

Výborová schůze

Polit. družstva ústředního

pod ochranou sv. Jana N. v Hradci Králové

bude

v úterý, dne 2. listopadu 1915,

od 2. hodiny dopolední

v místnosti spolčením domě „Adelhartův“,

číslo 18. pát. pluku, č. 209-1. v Hradci Králové.

Dr. Frant. Reyl,

Dr. Frant. Šale,

jednatel

předseda

Zprávy místní a z kraje.

Aprovizační činnost v Hradci Králové. Dne 30. m. m. konána byla v Hradci Králové za účasti rolnictva, zástupců města a konsumentů schůze stálého poradního sboru aprovisačního, již svolal a předsedal p. míst. rada J. Smatný. Pan míst. rada vytkl v úvodu hlavní účel schůze a sdělil, že, ježto dosavadní způsob prodeje obilí pomocí komisioňáků se neosvědčil, vláda nařídila odvádění obilí rolníky na základě vládního stanoveného kontingentu, ježto okres do určité doby musí odvésti. Kontingent tento rozvržen ve schůzi starostů celého okresu, před tím konané, na jednotlivé obce. Žádal přítomné zástupce rolnictva, aby úřad v této akci podporovali a připomenu, že, kdyby odvádění obilí vázlo, byla by vláda nucena nastoupiti cestu rekvizice. Podrobný a obšírný referát podal pak p. míst. koncipista dr. Svoboda, který mimo jiné uvedl množství, jež od zdejšího okresu a každé jednotlivé obce bude požadováno. Sdělil, že dodání toto jest zabezpečeno. Dále jednáno o opětovném zavedení maximálních cen na maslo, tvaroh a vejce, které pokusom pro říjen byly suspendovány. Po delší podrobné debatě, již účastnili se všichni přítomní a zejména okresní starosta p. posl. Srdénko a po výstižném resumé p. předsedajícího a p. referenta usneseno k návrhu p. fed. Michálka prozatím ještě za účelem získání dalších zkušeností ponechat v další platnosti volnou tvorbu cen, poněvadž poslední městský trh byl dle prohlášení přítomného zástupce města dostatečně obilán a i ceny počaly jevití mírné klesání. — Konečně jednáno o zásobení města a okolních průmyslových středisk brambory; též ve příčině této učiněno příznivé rozhodnutí. Schůze vyzněla v naprostém souladu a přesvědčení, že politický úřad i konsumenty mohou plně spoléhati v této vážné době na loyálnost a ochotu venkovského obyvatelstva a stejně naopak.

Schůze okresního zastupitelstva bude se konati dne 8. t. m.

Dušičková slavnost na hřbitově vojenském. Na dny Věch Svatých a Dušiček zářil hřbitov vojenský v řadách světél. Hroby padlých hrdinů ozdobeny krásnými věnci. Nebylo jediného hrobu, jenž by nebyl okrášen, všechny rovy oblékly se v šat nádherný, jaký jim pieta a láska připravila. Od časného jitra proudily davy lidí po hřbitově, u hrobů shromáždili se pokud možno příbuzní a nebylo-li těch, jistě se vyskytlo mnoho duší soucitných, které zastavivše se u hrobů opuštěných, věnovaly upřímnou modlitbu zemřelým, vzpomínajíc svých drahých, kteří dřímají sen věčný v cizině, vzdaleni isouce své drahé otčiny. Též Jeho Excelence nejdp. arcipastýř přišel, aby na hroboch padlých hrdinů soukromou pobožností vykonal a památku jejich uctil. — Ve 4 hod. odp. na den Věch Svatých konána byla slavnost vojenská, na níž podíl braly jednotlivé oddíly vojenské a již účastnili se v nešetném počtu i jiní věřící. Důstojnický sbor zastupovali pp. major Houdek, setník Weisz, nadporučík Keller a Veselský a poručík Oátnner. Při té příležitosti pronesl dp. c. a k. polní kurát Stanislav Korůle českou a německou řeč, v níž vše a proctěně vzpomněl padlých hrdinů, jejich ctnosti vojenských, statečnosti, obětavosti a vroucího nadšení. Po řeči této, při níž neztálo jedině oko suchým, uctěna památka zemřelých způsobem vojenským — dáno znamení k modlitbě a klidným, tichým hřbitovem za šelestím stromů, které jakoby k modlitbě skláněly koruny své, nesl se zvuk polnic vojenských, které tak tlumocily jménem přítomných vělou modlitbu a prosbu k Pánu nebes za padlé hrdiny. Poté pomodlil se pan kurát za mrtvé vojáky, čímž slavnost povznášející ukončena.

Výstavy městského průmyslového muzea v Hradci Králové. Výstava českých výtvárníků, pořádaná komitétem pro podporu strádajících výtvárníků, žurnalistů a literátů, skončena bude dne 30. listopadu t. r. — Od 8. prosince do 1. ledna bude obecnostu přístupna výstava grafických a knihařských prací, kterou na poslední ústřední výstavě uspořádal technologické muzeum obchodní a živnostenské komory v Praze.

Na živa. škole pokračovali se vyučují ve všední dny každý pondělí, úterý a středu od 4—7, takže se vystřídají třídy první a druhé: v pondělí I. a II. v úterý I. a II. a ve středu I. a II. Mimo to v úterý mají vyučování třídy III. a IV. a ve středu III. a IV. a všechny ve spojitelní zadní budově v prvním nebo druhém patře obecné a městské školy. V neděli jsou ostatní vyučovací hodiny třídy I. a III. od 9—12 hodin v reálce ve starém Rudolfinu, jen třídy II. a III. a ve spojitelně. V číslnickém kursu jsou grafické přednášky dopoledne ve středu od půl 9. do půl 12. ve třídě VII. reální za spojitelnou v přízemí a v pátek od 2—4 v I. patře Obecné kuchyně. Dosud aspoň 225 učáků.

Štírání zmlaň současně odvětví. Běží se opětně krutá zimní doba. Vítězní a odhodlaní obránci vlasti vítají již nyní každý mňhodar, který jim skýtá ochrany a pomoci proti svízelné zimě. Láska k vlasti a věčnost k nim veš vzpomenuiti jich v této těžké době. V té příčině obrací se úřad pro všeobecnou péči na veškeré obyvatelstvo že snažnou prosbou o poskytnutí darů svrchu uvedenému účelu sloužících. V první řadě jest třeba nálepnic, nákolenců a ponožek. K pořízení jedné soupravy těchto tří předmětů jest třeba asi jedné třetiny kg vlny. Spoutky, šaty i pokrmy, které by pomohly si udržeti tělo od mrazu pro všeobecnou péči ve Vládu. Pomáhají

na ni, jakož i vzory dotyčných předmětů vydává ústřední evidence pro vojenské účely v ministerstvu války. Kromě uvedených souprav výtahů jsou i jiné součásti zbrojního oděvu, jako: kucký, šití pásy, gamaše, spodní prádlo, pokrývky a pod. K pořízení těchto předmětů nelze však od ministerstva války obdržeti potřebný materiál. Veškeré tyto dary, určené pro vojsko v poli, jest zaslati buď c. a k. oděvnímu skladu v Brně, ve Vídni (Kakerebersdorf), v Budapešti nebo Ošlingu u Štýr. Hradce, anebo konečně jako loni sběrně naturalních darů pro válečnou péči v Pardubicích. Přímé zasílání jednotlivým vojenským oddílům jest nepřipustno. Vojenské oděvní skladiště vyhotoví o přijatém daru dvě potvrzenky, z nichž jednu dárce má zaslati c. a k. ministerstvu války, aby mělo náležitý přehled o došlých darech. Upozorňujeme obecnost na tuto důležitou a zásluhou akci a žádáme, aby ji ze všech sil svých podporovalo. — Purkmistrovský úřad král. věn. města Hradce. Králové. Starosta: JUDr. Fr. Ulrich.

Na osleplé a raněné vojny, umělé dý, sroty a vdovy, jakož i na nezaměstnané a v nouzi postavené katolické dělnictvo ráčí dále věnovati: Vldp. Jos. Dvořák v Hlavatcích 2 K, vldp. Václav Kyzela v Kratonohách 2 K, p. Netěba ve Lhotě 20 h, sl. Fr. Kučerová, uč. ve Studenci 2 K, vsdp. P. Richard Randák v Sušici 2 K, odbočka Všeob. sdruž. křesť. dělnictva Praha-I. 3 K, vldp. V. Sokol v Čenkovicích 5 K, vldp. Jan Švec v Dolanech 1 K, vsdp. Ant. Nývlt v Poděbradech 5 K, vld. farní úřad v Kuněticích 1 K, vldp. St. Hlína v M. Svatoňovicích 1 K, vld. farní úřad v Solopiskách 1 K, vldp. Vinc. Rameš v Radmí 1 K, vldp. Ant. Stulík v Onšově 2 K, P. T. Anna Kopecká v Sebranicích 10 K, vld. farní úřad v Libici n. C. 1 K, vldp. Tom. Coufal v Záboří n. L. 5 K, vldp. I. Řihánek, Praha-I. 1.50 K, vld. kapuc. klášter v Chrudimi 2 K, vld. farní úřad Horní Ebersdorf 1 K, p. Arnošt Menšík, Obětovice Mor. 1.10 K. Zaplať Bůh! — Proší se o další sbírky, jež zašlete na Zemský svaz katol. Orla v Hradci Králové.

Socha sv. Jana Nep. na Malém náměstí stávala pod Pražskou branou, kde býval klášter dominikánů, po zřízení pevnosti pak byla pod branou prachovou. — Zhotovena r. 1718 nákladem císa. rychlé Jana Fridricha a na základě snesení magistrátu ze dne 5. března 1751 opravovala se vždy nákladem městského důchodu. R. 1772 byla přenesena na Malé náměstí a stojí nyní v kádně na vysokém podstavci čtyřbokém, s konsolami na rozích. Ježto umělecké dílo toto jest valně poškozeno, ustanoveno, aby bylo opraveno. — V.

Svěcení praporu a sochy Panny Marie r. 1848. Dne 28. září 1848 na den sv. Václava plesal celý Hradec u neobyčejné slavnosti svěcení praporu zdejší národní obrany. Jeho Excelenci nejdůstojnější pan biskup Karel Hanl schválně z Chrásti sem přijel, aby obřady co nejslavnostněji vykonal. Dav lidu domácího i přespolního byl tu přenesmírný, takže Veliké náměstí, kde kázal dp. Václav Janura, mše sv. a obřady před sochou Panny Marie se konaly, bylo tak přeplněno, že prázdného místa tu nebylo. Kmotrovstvím stály velevázané paní generálová Gruebrová a vysoce urozená paní místopředsední z Meccéry, a když u libém otverořpěvu nejdůstojnější pan celebrant ve jménu Nejsvětější Trojice tři hřebíčky zatloukl, vykonaly jmenované dámy nejprve tuto čestnou povinnost, načez vysoce důstojná kapitula a kněžstvo, nejvyšší důstojnictvo a úřednictvo, výbor paní hradeckých o zřízení praporu činně zasloužilých, spanilé dívky, cizí paní z národní obrany a posléz zdejší garda se svým prvním velitelem p. Janem Víravským, městským důchodem, pokud třeba bylo, hřebíčky zatloukali a na památku této první občanstvu milostivě dopřané slavnosti ve zvláštní k tomu upravené pamětní knize jména svá a stav svůj zapsali. Převýborných myšlenek všeho dobra, milokrásných průpovědek bylo zde u zatloukání hřebíků hojně slyšeti. Prapor byl rozfášen a viděti bylo, an nese v střibrobělě půdě ze skvostného kmentu vzorně provedenou podobu sv. Václava s anděly na jedné a lva na druhé straně s nápisem: »Národní obrana Královéhradecká 15. března 1848.« Od střibrobělé bodu vlály stuhy, jedna červenobílá s nápisem: »Síla svorná, nerozborná«, druhá černožlutá s věrným slibem: »Für Gott, König und Vaterland«. Jmenovaný prapor se nachází nyní v městském muzeu. (Pamětní kniha str. 175. Solaf str. 178 až 190.) — V.

Pořad purkmistrů královéhradeckých. Předem poznamenáváme, že při šíření humanismu v Čechách dávali si obecně čeští inteligenti i jiní občané, kteří se pokládali za nadprůměrné velikány, jména latinská. Purkmistrem snadno se stal bakalář, školní mistr, obecní písař (zvláště vzal-li si za chof bohatou vdovu v městě) pro své literární vzdělání a znalost zákonů. Také řemeslníci, kteří absolvovali školu latinskou, byli hledanými kandidáty radničního úřadu. Tito také rádi zaměňovali své české jméno za cizí. (Číslice přidávané značí roky úřadování.) Václ. Institor 1451, Jan Wiechtík 1452, Martinus Arcufex 1453, Jakobus Sartor 1454, Adolus Joannis 1455, Matěj Zlatý 1460, Martinus Pellifex 1461, Henricus Turský 1463, Beneš Wiechtík 1465, Jan Ůborek 1469, Petr Cantarista 1474, Jan Ůborek 1475, Petr Cantarista 1484, Martin Syrotek 1489, Jiří Kostelník 1490, Jan Wiechet 1491, Wellek Pellifex 1492, Jan Wiechet 1493, Wellek Pellifex 1494, Dusico Sartor 1495, Viktorinus Ssuch 1498, Vojslav de Skaliczka 1501, Petrus Mezirský 1505, Joan Wiechet 1506, Vavřinec Najedlý 1510, Magister Matheus 1513, Vác. Sekyrka 1525, Jan Kotoul 1526, Jan Straka 1527, Vác. Havíř 1528, Jan Rančík 1529, Vitus Pellifex 1530, Martinus Hrádek 1535, Jakub Kadřina 1536, Jan Straka 1537, Brilici Pamistax 1539, Vlt.

Pellifex 1540, Jan Kréma 1541, Jan Damašek 1542, Jan Straka 1543, Vlt. Koseček 1544, Jakub Kadřina 1545, Jan Straka 1548—49, Jan Karásek z Lvovic 1549—50, Jan Straka 1550—52, Jan Damašek 1552—53, Mistr Štěpán Kotoul 1553—57, Jan Straka 1557—58, Mistr Štěpán Kotoul 1558—59, Filip Babín z Vorlík 1559—63, Václ. Jiskra ze Sobínce 1563—65, Ondřej Levhartický z Levhartic 1565—70, Jakub Šelc Meltský 1570—74, Martin Cejp z Pečínovce 1574—99, Jiří Aquilinus 1599—1601, Václ. Jiskra ze Sobínce 1601—07, Jan Duchoslav z Liběna 1607—15, Jan Vulteryn z Libě Hory 1615—16, Jan Vandas z Karlova st. 1616—19, Jpn Duchoslav z Liběna 1619—23, Mikuláš Boček 1623—25, Jan Hubeckus z Libě Hory 1625—30, Jan Vorlícký 1630—38, Jindřich Vandas z Karlova 1638—39, Samuel Štětina 1639—40, Jan Teinecký z Oujezda 1640—41, Václ. Šolc 1641—42, Jan Kevír 1642—51, Samuel Suk 1651—65, Tobáš Šaj 1665—68, Václ. Fr. Teinecký 1668—69, Tobáš Václ. Šaj 1669—86, Samuel Václ. Cejp 1686—93, Vilém Ross z Rosenfeldu 1693—1702, Fr. Ar. Pichler 1702—19, Jan Lud. Fröger z Königsberku 1719—26, Jos. Bláha z Chočova 1726—1746, Jan Bláha 1746—48, Václ. Nodín 1748—58, Fr. Schneider 1758—79, Jan Nep. Kříž 1779—96, Fr. Haver z Königsberku 1796—1800, Fr. Reith z Baumgartenu 1800—1806, Valentin Jind. Haun 1806—13, Aug. Reichenbach 1813—24, Alois Kemlink 1824—48, Vojtěch Svoboda 1848—1850, Ignát Lhotský 1851—64, Karel Colmano 1864—89, Ignát Lhotský 1889—93, dr. Fr. Ulrich 1894. — Poprvé nacházíme jména veškeré městské rady v základní listině špitálu chudých u sv. Antonína, dané na Zelený čtvrtek r. 1379, kdež poznamenává kromě dědičného sudho Ondřeje Olatnera 12 konšelů přisežených (jurati civitatis Grez super Albea) a to: Zdislav Buškův (Sdeslaus Buskonis), Michael Rehel, Heyncl Gramer, Hensch Luda, Pecold Reisenkittel, Veštel Rotel (Vesthel Rotel), Petr Šulthess, Francek Silberer, Hensel Notil, Hanek Sterodler (Hanko Sterodler), Nic Mulek (Nitz Mulegch), Ješek Gicinger (Jesco Gicinger, snad Ježek Jičínský). (Bienenberg str. 74, Solaf str. 588, Spiess str. 18.) — V listu od arcibiskupského úřadu pražského dne posledního března 1397 vydaném jmenuje se na prvním místě purkmistr, pak rychtář a na třetím konšel (jurati consules) a to: Martinus Kolaczer, magister civium (Martin Koláčník, purkmistr), Rafael Olatner, rychtář, Henslinus Vilicus (Henslin Vlodaf), Henslinus Struch, Pesco Rotel, Hanusco Giczinský (Hanaš Jičínský), Jakob Apil, Alsico (Alšik), Wilhelmus (Vilém), Petrus Magerl, Petrus Warmunje, Hanusco Sartor (Hanaš Krejčí), Petinan Gross. Dále přisežní radové a všechna obec města Hradce; pak se připomínají: Jan, písař obecní (notarius publicus) a dva spoluměšťané, moudří mužové, Horníšek a Theodorik, zákonití a bezpeční syndikové a prokurátoři města. Zároveň v tomto listu vypsána jest větší pečeť města Hradce: Bylať okrouhlá, v bílém vosku vytisknutá, v mošince zavřená, na pergamenové stužce při listině visící; vprostřed pečeti jediný štít a na něm podoba jednoho lva vyrytá a kolem něho nápis. Památný list tento již Bienenberg nalezl porušený, takže již nemohl na něm přečísti nápis pečeti. Ve dvou německých listinách a to císařové Elišky od r. 1382 připomínají se »Richter und Schopfen zu Grez«, v německých listech krále Václava IV. od r. 1395 a 1402 se jmenují »burgermeister« a »rat«. (Blen. 74, 200, 210, 197, 199, 226. Solaf 588, 589. Spiess 18, 19.) Ze všech svrchu vzpomenuých konšelů jmenuje se toliko jediný výslovně purkmistrem: »Martinus Kolaczer, magister civium« r. 1397. — Vach.

Ze starých aktů trestního práva v Hradci Králové. R. 1541, v pondělí po sv. Bartoloměji: Jan Taraba dán na věz (do vězení) proto, že v neděli v nešpor vlnu a pivo na řád šenkoval a k tomu že sám sobě vlnu, jak chtěl, sádl a bez sázení je dával. (Vlna žádnému prve prodávati dovoleno nebylo dříve, dokud od komisařů k tomu zřízených nebyla ochutnána a cena jich určena.) — R. 1542 v úterý po neděli Judica Václav Vybourný, klouboučník, dán do srubu, protože se světem v domě chodil neopatrně a že by byl zapálil. — Roku 1548 Markyta Picačka trestána vězí proto, že Annu z Prahy, ženu cizí, za šenkýřku bez vůle pánovy přjala. — Adol Hudičanek, také Vay zvaný, v Hradci Králové dne 2. července 1813 rodilý, který již byl vícekrát pro krádež atd. trestán, v sobotu 21. května 1840 po Božím Těle mezi 11. a 12. hodinou s poledne v žitném poli za Jaroměř blíž náchodské silnice zavraždil a oloupil 13letou Terezi Bockovou, jedinou dceru rodičů Aloise a Amy Bockových z Josefova. Byl odsouzen k smrti provazem dne 4. září 1841. Rozsudek smrti vykonán dne 7. září 1841 v sobotu právě o výročním trhu katem Fr. Hofinkem o 10. hod. dopol. Velice litoval svého činu a po cestě k šibenici, která stála po pravé straně silnice k Novému Hradci Králové, vroncně se modlil. V.

Seznam cen na týdenním trhu v Hradci Králové dne 30. října 1915. 1 q: vřkve 60 K, jabl 170 K, bramborů maxim. cena 13 K, máku 200 K, lněného semene 140 K, cibule 60—70 K; 1 hl: mrkve 13—14 K, jablek 12—44 K, hrůšek 14—24 K; 1 kg: másla 8—8.80 K, vepř. sádla 10 K, tvarohu 88 h až 1 K, česneku 4—5.20 K; 1 vejce 18—22 h; 1 kopa: zeň 30—40 K, kapusty 3—5 K, drobné zeleniny 1—1.20 K, petržele 2—2.40 K, celere 3—6 K, kedlubnů 3—4 K. — Přivezeno bylo: hl: bramborů 61, mrkve 30, jablek 160, hrůšek 36; česneku 4 kg; cibule 35 q; kop: zeň 63, kapusty 27, drob. zeleniny 170, petržele 20, celere 31, kedlubnů 6; podsvinčat 503 kusy.

Zbraňovací šebíček. Přednět jde z ruky do ruky, až jeho cena dosáhne výše zbraně. »Nár. Listy« 4. t. m. uvádějí tyto poslední řádky: Nálež zbraňová se klav-

ně tím, že prodá několik rukama, než se dostane konsumantovi na stůl a těchto několik rukou pracuje s příslušným výdělkem. Dnes v Praze stojí kilo másla 8 K 60 h a byly doby, kdy obchodníci měli trestní řízení, že prodávali maslo o 3 K levněji! Takový zbraňovací šebíček byl včera názorně vysvětlen u pražského odvolacího senátu. Obchodnice Alžběta Šulcová z Kostece n. L. byla žalována pro přestupek § 14. cís. nařízení, že prodávala kilo másla za 6 K. Při řízení u okr. soudu v Brandýse n. L. hájila se tím, že maslo koupila od překupnice Rozalie Vyrážkové kilo za 5 K 60 h. Šulcová byla odsouzena do vězení na 3 dni a k pokutě 30 K. Pak byla žalována Rozalie Vyrážková, že prodávala maslo za 5 K 60 h. Tato se hájila, že maslo koupila od hokynáře Jana Tůmy z Řepína za 5 K 30 h. Soudce ji odsoudil do vězení na 2 dni a k pokutě 20 K. Třetí byl žalován Jan Tůma, který uvedl, že obdržel s vozíkem po vesnicích a kupuje kilo másla za 5 K. Byl rovněž odsouzen do vězení na 2 dni a k pokutě 20 K. Odvolací senát za předsednictví rady Šturmy všechny rozsudky změnil; Šulcovou odsoudil k pokutě 30 K, Vyrážkovou a Tůmu k pokutě 20 K. — Hokynář Václav Vachek z Čelakovic, který kupoval maslo po venkově a prodával jej po 5 K 60 h, byl v Brandýse odsouzen do vězení na 2 dni a k pokutě 20 K. Odvolací senát zmírnil mu trest na pokutu 20 K.

Polní pých proti roklům předchozím na Hradecku páchán v minulém měsíci směleji. Kdyby kradli pouze lidé velice chudí, někdo by se přilhl nepozastavoval. Ale v Plotišticích na př. lapen elegantní mládeneček s moderním vakem na zádech. Jelikož ve vaku nalezeny oděžené hospodářské plodiny, uložil mu p. starosta pokutu 2 K, tedy nepatrnou. Jinoch složil 1 K 40 h, protože prý více nemá. — a v zástavu dal svůj vak. Druhý den přinesl zbytek. — Jiný obrázek: Jedna žena vezla na trakaři ukradenou řepu a prosila na silnici mladou dámu, aby kráčela vedle ní, protože »tamhle jde hospodář«, aby se v zárodku potlačilo podezření rolníka, který by případně podnikl prohlídku. — Kolem Hradce blou řepu si vybírali hoši, na kterých nebylo viděti nouze.

Časopis »Jitřenka« v Hradci Králové z úředního nařízení byl na měsíc listopad zastaven. Nechť tedy pp. odběratelé »Jitřenky« nereklamují. Prvním prosincem začne časopis ten vycházeti opět. Za nedodaná čísla bude administrací poskytnuta náhrada.

Základní bohoslužby na Chlumu. Na Dušičky obětoval mši sv., případně k shromážděným promluvil a památku padlých hrdinů z r. 1866 a z nynější války uctil na návrh Chlumu c. a k. polní kurát královéhradecký dp. Stanislav Kordule. Na této pobožnosti bralo účastenství hojně věřících zvláště z farnosti všestarské.

Rybářik Chlám pod Novým Hradcem Králové byl vyloven dne 30. října. Úlovek činil kolem 10 metr. centů (ponejvíce kaprů), celkem méně než léta jiná. Veliká vedra v květnu a červnu ubrala rybám vody i potravu.

Sochy, oltáře a j.

provádí absol. c. k. odborné školy
a c. k. umělecko-průmyslové školy
Jan Dušek v Chrudimi.

Různé zprávy.

Dar osleplému nebo zmrzačenému katol. dělníku-vojín. Ústřednímu představenstvu Všeoborového sdružení křesť. dělnictva pro král. České t. č. v Hradci Králové došel dar v úpisu 100 K II. válečné půjčky od vldp. Viléma Haviáka, faráře v Hobšovicích, určený pro potřebného člena osleplého nebo zmrzačeného ve válce. Za tento dar, jenž zajisté přichází v době nepřítomnosti, vzdává se vldp. farář srdečný dík a »Zaplať Bůh!« — Bylo by si jen přáti, aby tento dobrý skutek našel hojně následovníků.

Odbočkám a skupinám Všeobor. sdružení křesť. dělnictva. Vldp. Všem Haviák, farář v Hobšovicích, věnoval 100 K II. válečné půjčky i s úroky pro člena Všeob. sdružení, ve válce osleplého nebo zmrzačeného. Žádáme tímto pp. důvěrníky odboček a skupin, mají-li takového člena řádného, ať je kdekoliv, by oznámili jej ihned ústředí s označením jeho vady, rodinných poměrů a jeho nynější adresy. Ten nepotřebnější obnos onen obdrží.

Okradli slepé a choré dívky v Útulině na Kampě. V noci na 28. říjen dostali se neznámí zlodějové z místku přes Čertovku přes zeď na dvorek, oknem do tak dost chudé spížirny, odkud odnesli 14 bochnůk chleba a mouku (na listky kuponé), jáhly, krupky, jediný hrnek s máslem a pod. Roztroušené vařivo značilo cestu, když se zloději ubírali. Ubohé dívky přikusovaly ráno ke kávě brambory. Tak ani hrozné neštěstí děvek, v nichž je chudoba, slepota a choroba spojena, nepřekáželo zlodějům, aby jim i to vyprošené sousto nevzali!

Památku drahých zemřelých nejlépe uctíte zasíláním dárku Útulině slepých děvek v Praze III., na Kampě. Ty se ve své věčné tmě a samotě nejvíce dušičkám v očistci podobají a za ně se upřímně pomodlí. I adm. t. l. uveřejní.

Jednota sv. Metoděje ve Vídni slaví letos 40leté výročí svého založení. Účel její zajisté vznešený, anať snaží se zachrániti lidu českému ve Vídni sv. víru a tím zachrániti duše nesmrtné. Toto velké dílo dá se provésti pouze »slovem Božím a službami Božími v pečl. lidu sráznitelnými. Zřejmě, že by tak důležitý a ho-

četný úkol všude měl být podporován. Než bohužel až posud jest zneuznán. Panuje dále velké nepochopení k důležitému účelu Jednoty. Avšak i za těchto neblahých poměrů ovšem jen pomocí Boží vymohla Jednota, ať za velikých obtíží, v osmi kostelích české služby Boží, štědrosti pak J. Os. p. bratře Jana Harracha, svého protektora, koupila kostel, majetek to lidu českého, v němž po celý rok konají se české služby Boží. Úkol Jednoty však není ukončen. Kolk ještě okrese vídeňských, kde tisíce lidu českého bydlí, čeká toužebně, kdy se i jim dostane českých služeb Božích! Jednota by ráda vyhověla. K tomu jest zřízena. Tento památný rok oslaví 14. listopadu domácí slavnosti ve svém domě XV. okr. Pelzgasse 17; 15. pak listopadu, v den sv. Leopolda, slavnými službami Božími v kostele sv. Anny, který se jí první z těch osmi kostelů otevře. Kázání a slavnou mši sv. sloužití bude velezasloužilý předseda Jednoty, Msgr. dr. Ant. Stojan, probošt a poslanec, na poděkování Pánu Bohu, bl. Panně Marii, našim sv. Patronům za jejich mocnou ochranu a za všechny živé i zemřelé členy a dobrodince z Čech, Moravy a Slezska. Pán Bůh žehnej dále působení Jednoty a vzbudí ji dobrodince!

Levný nákup nových nejlepších tužek.

Inkoustové Ia.

Mohr 16 hal. • Turban 20 hal. • Ausonia
34 hal. • Triumph 30 hal. • Mars 40 hal.

Inkoustové tužky notesové.

Violet 12 až 14 hal. • Luha 18 hal. •
Turban 26 hal.

Inkoustové tužky

• ve všech barvách po 80 hal. •

Barevné tužky

• v různých cenách. •

Při větším nákupu jest 10% slevy.

Velký výběr kancelářských a školních potřeb.

**Družstevní knihkupectví
v Hradci Král., Adalbertinum.**

Všelcos. Důležitý přístav bulharský na Černém moři je Varna, mající asi 40.000 obyvatelů; z 27 různých chrámů a modliteben jest ve Varně 18 mešit. — Ministerstvo vnitra nařídilo zemským šéfům v Celovci, Inšpruku, Přímoh, Dahmici, Haliči a Bukovině, aby všude založili katastry vojenských hrobů. Má býti určena místní poloha hrobů, zda jsou hromadné či ojedinelé a dle možnosti jména mrtvých, anebo aspoň počet. Hroby mají býti opatřeny kříži s trvalými nápisy. Stejná péče má býti věnována hrobům padlých spojenců a také nepřátel. — V isolačním baráku na Bulovce v Praze zemřel malomocenstvím Černohorec B. Vlahovič, dvě léta v baráku tomto ošetřovaný. Jest to první případ u nás v moderní době, ač ve středověku malomocenství bylo i u nás častým. Dosud se v Rakousku vyskytly řídké případy jen v jižních zemích. — Zástupcové nákupní ústřední společnosti pro Německo a Rakousko přibýli do Sofie, aby pro Rakousko a Německo nakoupili v Bulharsku obilí a luštěnin. — Okr. hejtmanský v Plzni ohlašuje, že útok nebo i jen pokus útoku jakéhokoliv druhu na Škodovy závody v Plzni považován bude za zločin proti válečné moci státu a jako takový bude vojenským soudnictvím trestán smrtí, kterýžto trest i případné spoluvinníky a pomáhače postihne. — Právě vyšla první eskymácká kniha, napsaná Eskymákem farářem Storchem a tištěná v řeci eskymácké. — Kdy asi ocitlo se máslo na denním pořádku v kuchyni, nedá se bezpečně zjistit. Staří Řekové, Římané a Germáni o másle vůbec se nezmiňují. Teprve v 16. věku výslovně se píše o spotřebě másla. Dle odborných výpočtů připadá v našich končinách asi 17 gramů spotřeby másla na hlavu a den. To by stačilo asi liberku měsíčně na osobu. Ostatně znalci ujišťují, že máslo není nikterak z nejnepříjemnějších požívatelných. — Zajatec přemýšliské posádky lékař dr. Barany, docent na universitě vídeňské, počten Nobelovou cenou asi 147.000 K.

Královéhradecká bankovní jednotá

společnost s r. ob.

v Hradci Králové

přijímá přihlášky na

5 1/2 %

**daně prostou III.
válečnou půjčku**

při kursu 93-80, při čemž nahraňuje upisovateli půl proc. odměny, tudíž za K 93-10.

Již jsou zde!

Kalendáře na rok 1916.

**Objednávky vyřizuje
Družstevní knihkupectví
v Hradci Králové. Adalbertinum.**

Italští socialisté proti vládnímu útisku. Z Říma se oznamuje dne 1. listopadu: V uveřejněném jednání pořadu socialistické sněmovní frakce se praví, že válka jest vládě záminkou k vojensky bezdůvodnému omezení soukromé a veřejné svobody. Internování a vypovídání provádí se jako soukromé a stranické represalie, censura slouží těmto nesvědčivým rejdům. Vláda trpí systematické a bezmezné potírání parlamentu. Vláda šetří při fiskálních opatřeních velké příjmy, umožňuje skandální zisky vojenským dodavatelům a jedná tak proti národní svornosti. Všechny balkánské hypotézy se shroutily vedle parlamentních úvah, které vedly k zatažení Italie do války. Každé rozšíření války na nová bojiště dlužno potírati a podporovati uskutečnění spravedlivého míru a svobody národů.

6 kalendářů Matice cyrilo-metodějské již vyšlo a s rozesláním bylo započato tento týden. Prosíme naše přátele a příznivce o podporu při rozšiřování. Jsou kalendáře matiční pravou lidovou čítankou a stojí na výši doby. Čistý zisk z kalendářů věnován jest na udržování menšinové školy ve Vlastovičkách u Opavy. Vzhledem k tomu, prosíme, nevracejte nám kalendáře rozestlané jednotlivě. Kdo si jich nepřije, dopředu laskavě předem, aby se porta ušetřilo. Objednávky přijímá a vyřizuje Sekretariát Matice cyrilo-metodějské, Olomouc. Kalendář M. C. M. (1 K), Stráž Moravy (1 K), Poutník Hostýnský (1 K), Domobranec (1 K), Křesťanská rodina (2 K), Moravsko-slezský kalendář národní (2 K).

Nové kalendáře předkládá nakladatelství V. Kotrby svým čtenářům a příznivcům. Ve snaze, podati čtenářům to nejlepší, dosáhla redakce letos jistě rekordu, neboť v literatuře kalendářové zaujímají kalendáře Cyrilo-Methodějské tiskárny nesporně místo nejpřednější. Letos přibyl k dosavadním jedenácti druhům dvanáctý, nový kalendář „Válečný Zpravodaj“ o 75 ilustracích. Že i povídky a články zábavné, poučné, historické i hospodářské čtenáře pobaví a poučí, za to ručí jména přispěvatelů. Letos uložili své práce v těchto kalendářích: V. Špaček, A. B. Šťastný, Fr. Xav. Kryštofek, J. Brendl, Sása z Orlicka, A. Simerská, Mittenhubrová, J. Pfeisinger, B. V. Brožek, J. Kratochvílová, V. Pittnerová, P. Štěpán, Foltýn, Fr. Čech, Šimon Lomnický, Košťál, Dr. Řehák, B. Bouška, P. Holý, E. S. Trojanus, P. J. Voňavka, J. Dubský, J. Tichý a j., jejich jména již sama jsou doporučením těmto kalendářům. Nádherné, celostranné přílohy obrazové: velká barevná Fr. Urban: „Sv. patronové české“, dále Petr Brandl: „Sv. Tři králové“, G. Gagliardi: „Sv. Rodina“, M. Feuerstein: „Dvanáctiletý Ježíš v chrámě“, H. Žáček: „Dobrý pastýř“, A. Schramm: „Kristus, přítel dětí“, P. Gardzielewski: „Getsemanna“, Puech: „Sv. Antonín“, „Rakouská ponorka potopila franc. křižník „Leon Gambetta“, „V roklích Krasu“, „Bitva u Krasníka“, „Zimní bitva v Mazurských jezerech“, „Škodův hmoždík 30 1/2 cm.“ a j. více doplňují a vyzdvihují cenu kalendářů těch. Též zdařilé a případné ilustrace doplňují jednotlivé články. Doufáme, že naši čtenáři dají přednost těmto kalendářům před jinými, namnoze i v ohledu mravním i náboženském nám nepřátelskými, a hojnými objednávkami snahu vydavatelstva odmění v zájmu věci katolické. Proti kalendářům kalendář — budíť naším heslem! Katolických kalendářů jest 12 různých druhů a to: Malé 60haléřové: Vlastenecký Poutník, Svatováclavský kalendář; korunové: Vlastenecký Poutník, Svatováclavský kalendář, Maria, Meč, Praha, Vlastenka, Válečný Zpravodaj; velké: Vlastenecký Poutník Svatováclavský za K 1.40; Rodina, díl I. a II., v tuhé vazbě po 2 K. Rodina díl I. se skládá ze tří korunových kalendářů: Marie, Meče a Prahy; Rodina díl II. složena je ze Svatováclavského kalendáře, Vlasteneckého Poutníka a Vlastenky. Při objednávce aspoň 10 kusů poskytnutí se výhody, jež na požádání ochotně sdělí administrace Cyrilo-Methodějské knihtiskárny a nakladatelství V. Kotrba v Praze-II., Pštrosova 200.

Praktikanta ze střední školy

přijme

**Družstevní knihkupectví
v Hradci Králové.**

*Barevná
kostelní
okna*

v odbor. provedení
zhotovuje a dodává

Fr. Uhlíř,
oměle sklenářství a malba skla
v Treboševicích u Hradce
Králové.

Cenníky a rozpočty na požádání
zadarmo.

Právě vyšlo

PRAVDOU KE CTNOSTI

Lidová kázání na všechny
neděle a svátky roku
církvního.

Promluvil a vydal
nákl. Politického Družstva
tiskového v Hradci Král.
(Knihovna Obnovy č. 25.)

Antonín Kaška,
děkan v Kosteleci n. Orli.

Řada I.

Sbírka o 21 tiskových arších velké osmerky (stran 336) obsahuje 75 thematických kázání. — (Cena brož. výtisku K 4-60 franko. Odporučování netřeba — aspoň ne duchovenstvu diecese královéhradecké, které autora po 80 let působení jeho kněžského předobře zná.

Objednávky vyřídí

Družstevní knihkupectví v Hradci Králové.

Veselé čtení pro dlouhé večery.

Odporujeme našim přátelům humoristické knihy obsahu nezávadného, které jsou nejvhodnější hrází proti záplavě knih frivolních, jež se vtírají do katolických rodin, aby lákaly čtenářstvo sensačními tituly a jarmarečním napínáním zvědavosti.

Pravý humor nehoní se po divokých a hrubých scénách, nezpitvořuje skutečnost k nepoznání, plyne hladce jako čistý potůček.

Choďte-li se ulechnouti pobaviti, kupte si tyto
ilustrované

knihy: **Veselé chvíle.**

Stran 272. — Cena K 2-20.

- Rozmarné příhody.

Řada II. Stran 320. Cena K 1-80. — Řada III. Stran 384. Cena K 3-20.

Jsou to sbírky kratších humoresek různých katolických autorů. Nehledaná líčená přirozených scenerií každého mile upoutá.

Objednávky vyřizuje

Družstevní knihkupectví a nakladatelství v Hradci Králové

Československá záložna v Praze-II., Spálená ulice, číslo 46.n.

Doporučuje se všem našincům co jediný peněžní ústav katolický v Praze. Vklady na vkladní knížky úročí se ode dne vložení do dne vybrání *dle dohody a dle doby výpovědi. Poskytuje půjčky všeho druhu* za mírných podmínek, zejména směneční úvěr (krátkodobý), v dnešních dobách zvláště výhodný. — Povinná revize „Jednoty záložen“ v Praze.

Objednáme Vám

všecky potřebné knihy a časopisy. Nemí třeba objednávat jinde, obsloužíme Vás též vzorně.

Družstevní knihkupectví a nakladatelství
v Hradci Králové, Adalbertinum.

Výhodná příležitostná koupě!

Ozdobte své domácnosti
reprodukcemi uměleckých obrazů!

Dvořák:

Madona

Jemný barvotisk, velikost 95 x 65 cm.

Nenapiatý . . . . . K 8—,
v pěkném rámu . K 26—,
v skvostném rámu K 80—.

Liška:

Hlava Kristova

Zasklený, velikost 50 x 56 cm.

Nenapiatý . . . . . K 4—,
v pěkném rámu . K 20—,
v skvostném rámu K 25—.

Objednejte, dokud jsou na skladě, a nechte si ujit příležitost koupiti tak levné obrazy umělecké, které by neměly scházeti v žádném křesťanském příbytku!

Ceny rozumějí se bez obalu a porta; obal účtujeme za výrobní cenu!

Objednávky vyřizuje

Družstevní knihkupectví
v Hradci Král., Adalbertinum

Smělnalbe

E. Škarda, Brno,
člen Z. ústav pro všeobecnou
knižní a dočasnou knihovnu
v Praze. V knižním sboru a
provedení, od nejednoduššího
do vzorů do nejobtížnějších
sklenby figurální, hotoví
praven vlastní rukou
knižnicovou pro všechny, o-
tírají obrazy, nádob-
ky stříbrné a nejčistším
zaručeným umělecko-
ho a odborně dokona-
lého provedení.

Naše knihkupectví

nabízí Vám své služby k obstarání
všech knih, časopisů atd. Adresujte
laskavě:

Družstevní knihkupectví a nakladatelství
v Hradci Král., Adalbertinum.

MĚSTSKÁ SPOŘITELNA VE VYSOKÉM MÝTĚ

přijímá vklady a s úrokuje je

co nejvýhodněji

a výplácí, majíc stále větší hotovost, vklady i ve větších obnosech bez výpovědi.
Za vklady ručí královské věnné město Vysoké Mýto veškerým svým jménem
i svými příjmy, jakož i aktiva spořitelny.

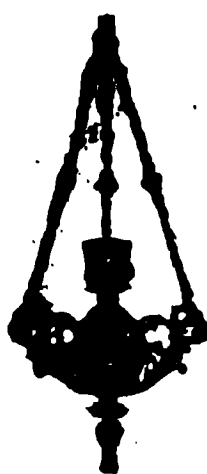
Knížky spořitelny požívají i jistoty sirotčí a přijímají se za kauce a vadia
u všech úřadů.

Daň dňohodovou platí spořitelna ze svého.

Půjčky poskytuje za sazby velmi mírné.

Telefon č. 16.

Pošt. spoř. č. 70.108.

Veledůstojnému
duchovenstvu a
slavným patronátním
úřadům dovoluje si depe-

rašit veškeré kostelní nádoby a
náčiní a to: monstrance, kalichy,
cibáče, nádoby, paténky, pacifikály,
svícny, lampy, kaditelnice, kropenky
atd. své vlastní výroby, předpisům
církvním vyhovující. Staré předměty
opravuje v původní intenci a
v ohni zlatí a stříbí nebo proti do-
platku za nové vyměňuje. Hotové
předměty neb výkresy zasílá nau-
kásku franko bez závažnosti koupě.
Vše se posílá poštou. Práce ruční.

Sklad veškerých stříbrných a stříbrných klenotů, jako: řetězů,
madonek, křížků, prstýnků, náramků atd. a: Meistři
průmyslu, tabulky, jídelní náčiní ze stříbra pravého
i čínské vády na skládě.

Staré zlato, stříbro a drahokamy kupuje za nejvyšší ceny

JAN STANĚK,

paříž a ciseleur

Praha-I-979., ul. Karoliny Světlé, č. 12. n.
Přímý směr c. k. zemského trestního soudu.

Komisionářství

Fr. Černý - Hradec Králové

Třída 18. pěšího pluku č. 556

nabízí veškerou zeleninu, stelní ovoce,
dalmatská vína, sůl ve velkém.

Velkoobchod petrolejem.

Založeno r. 1820.

SPECIALITA

pravý československý, po mnohá desetiletí vy-
hlášený žaludovní likér pod názvem

Amers de Londres

lékařskými vědci jakožto příprava
obsluhující průběh doporučený
nabízí

A. J. Andres v Ústí n. Orli,
továrna nejčistších likérů.

Také doporučuje se ku koupě pravého franc.
cognacu, šrémské slivovice jakož i piv. Jam.
rumu a všech druhů nejčistších likérů v ostých
nejlevnějších. P. T. panem obchodníkům a
hostinským povolují se zvlášť výhodné ceny.

Paramenta.

Ignác V. Neškudla syn

(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)

(bratr P. J. Neškudly, farář ve Vyprachticích)

doporučuje P. T. veledůstojn. duchovenstvu
svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

všech kostelních paramentů,
společných praporek a kováčské náčiní.

Cenníky, vzory i roucha hotová na ukásku
se na požádání franko zašlou.

Ve prospěch
Svatováclavské Matice Školní.

Uznáný za nejvýhodnější a nejlevnější ná-
kupní pramen v Rakousku veškerých

kostel. paramentů

prádla, praporek, přikrůvk, kobereč a
kováčské náčiní ve výrobcích nejstaršího
závodu v Čechách, c. a k. dvorního dodavatele

Josefa Neškudly

v Jablonném n. Orli. č. 86.

Tisíce uznávacích referencí a doporučení. —
obrázkové cenníky, rozpočty, vzory a hotové zboží
k výběru franko.

Bez velkoměstské rešie ve vlastních dílnách a
domech, levné pracovní síly na venkově, čímž levnější
ceny až o 20%, než v ústředí jinde.

Jubil. 100 let. trvání a 40 let. vlastní činnosti.

Adresování vždy došlovně se vyprošuje.

MED

český, se zárukou neporušenosti, z letošní snůžky
obzvláště výběr má celoročně v levné ceně
na skladě

JOS. JELÍNEK,

člen Zemského Ústřed. včelařského spolku
v Hradci Králové.

Podporujte náš podnik.

Družstevní knihkupectví a nakladatelství
v Hradci Králové, Adalbertinum.

Jan Horák,

soukenník

v Rychnově nad Kněžnou

zasílá na požádání vždy

dle roční sezony kolekce
nejnovějších druhů pravých
vinových látek

své vlastní výroby, jakož i tu- i ciz-
zemských.

Četná uznání zvláště z kruhů vele-
důst. duchovenstva svědčí o poctivé ob-
sluze mého ryze křesťanského závodu za
dobu více než třicetiletého působení.

Učiňte, prosím, malou objednávku na
zkušku.

Též na splátky bez zvýšení cen!

Velkojemné látky na taláry.

OBNOVA

Číslo 48. Předplatné na čtvrt roku 8 K 50 h.
na půl roku 6 K —

V Hradci Králové, dne 12. listopadu 1915.

Inzeráty počítají se lůžně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XXI.

Průběh války.

Stále zřetelněji se převyšuje čtyřdohoda, jak národové rakouští soudí o její povahy a účelu. Naše nová vítězství svědčí o tom více než tisícstránkové knihy. Upřímným citům naší loyality dostalo se nejkvělejšího vyvěšání na hranicích od Bulharů jejich dalekosáhlým, praktickým činem. Kdyby bývali tito Slované seznali, že pro mimoruské Slováky klyne ze čtyřdohody nějaký prospěch, jistě by nebyli se spojenci Ruska skřížili svou zbraň. Bulhaři přidali se k nám; jest tedy přirozeno, že nová vítězství dostavují se ráz na ráz.

Čtyřdohoda o pomoci Srbsku mnoho a mnoho mluvila. Ale jak pomoci vydatně, jestliže sama se chvěje na starších bojištích malomoceně? Proto nyní jest zcela pochopitelné, že jdou naše a bulharská vítězství ráz na ráz.

Na Balkán obrací se nyní zraky celého světa, zde jest hlavní bojiště nynější světové války. Po spojení se vojska bulharského s rakousko-uherským a německým jest otevřena cesta z Berlína přes Vídeň do Cařihradu a odtud otvírá se dál do Asie a Egypta. Proto na rychlo a tajemně odjíždí z Londýna anglický ministr vojenství lord Kitchener, dobrý znalec Východu, aby dohodnul se s francouzskými vládními a vojenskými činiteli shlednul skutečné poměry v Soluni a učinil vhodná opatření. Nejde jen o Srby, kterým slibovaná anglofrancouzská výprava sotva už pomůže, jde o zájmy anglické a francouzské v Asii a v Egyptě. Proto ten spěch Kitchenerův z Londýna. Zatím ze západu, severu i východu zaplavují Srbsko spojené armády. Padla už důležitá místa: Kraljevo, Kruševac, Niš. Rakousko-uherské vojsko na postupu svém obsadilo již Ivanjici, zahalo nepřítel s výškových postavení podél silnice Ivanjica-Kraljevo. Německé síly zahaly Srby z jejich opevnění jižně od Kraljeva. Jižně od Trsteniku (na jižním břehu západní Moravy) rakousko-uherské prapory dosud bojují, kdežto části Gallwitzovy armády pronikají od Kruševce k jihu. V Kruševci zajato na 7.000 Srbů a ukořistěno na 50 děl; v arsenále pak neporušeném, v němž ihned zahájena práce, shledáno za miliony materiálu. V Kraljevu ukořistilo německé vojsko 130 děl. Bulhaři na svém vítězném postupu dobyli druhého hlavního srbského města Niše, kde dosud známá kořist činí 42 pevnostní děla, tisíce pušek, 700 vagonů, automobily, skladiště zdravotního materiálu, četná vojenská skladiště atd.; zajatých Srbů z okolí Niše samotné jest přes 5.000. Počet srbských zajatců zvýšil se tím celkem na 40.000, srbských děl ukořistěno 340. Armáda Bojadževova dobyla Leskovce na Veternici (přítoku jižní Moravy) společně s jižnějšími bulharskými voji, které z východního směru uhybají k severu a severozápadu. V Makedonii pak zatarasili Bulhaři cestu anglofrancouzskému vojsku, které se snaží proniknouti Srbům na pomoc. A ze západu poutá rakousko-uherské vojsko Černohorec, kteří svá postavení výš nová na hranicích ztratili.

Italské vojsko. Na této frontě jest přehrány klid; přání italské armády se nyní zotvíti z těžkých ran, jež dostaly jak na Soči tak na tyrolské frontě. Jednotlivé výpady nepřítelů jsou rovněž odraženy.

Na východním bojišti útok za útokem podnikali Rusové od přelomu září na naši frontu. Naše obranná fronta na Strypě zůstala však nezměněna a náš útok na dolním Styru nebyl zastaven. Ztráty ruské v bojích jižně od Poleší a na Strypě dle odhadu znalců jsou téměř tak velké jako ruské ztráty v Karpatech. Neméně ztráty utrpěli Rusové v bojích s armádou Hindenburgovou, kde na frontě dvinské dokonče nabylí Němci půdy jak u Dvinsk tak proti Rize. Výhodně od Pinska až k Smorgonu zůstala německá fronta nezměněna.

Třetí válečná půjčka.

Po velkých našich vítězstvích jistě bude silně působiti na státy nepřátelské i zpráva, že třetí válečná půjčka skončena se zdarem tak znamenitým. Vždyť upsalno přes čtyři miliardy korun. Dle posledních zpráv oficiálních již napočítáno 4915 mil. K. Jistě závěrečná číselnice bude mnohem větší; vždyť k centrálnímu účtování dosud ještě nedošly úplné úpisy od poštovních úřadů, které velice horlivě o zdar třetí půjčky pracovaly.

Takový výsledek musí naplniti každého patriotického občana rakouského oprávněnou pyšnou. A již nyní se shledalo, jak skvělý podíl na úspěch má i národ náš, který v době krátké osvědčil a osvědčuje skvělými skutky upřímnou loyaltu.

Nynější úpis jest skoro dvakrát tak velký jako výsledek půjčky první. Ještě zdár vyvolal úžas. Na první půjčku upsalno 2135 milionů, na druhou 2630.

Zvláštní nadšení vyvolává fakt, že pro úspěch půjčky byly rozhodující úpisy milionové, ať už úpisy středních a menších částek. Docela i malí střádalové účastníci se horlivě. Z toho patrně, že všechny vrstvy obyvatelstva závodily horlivě v upisování na dávkách přání, aby naše voje co nejdříve dokončily válku novými triumfy k zocelení této říše.

Nyní čtyřdohoda jest v ústupu i nad morální silou naší říše. Jestliže náš majetek ochránil zdatně centrální mocnost říše, tím bezpečněji můžeme počítati na rozhodné vítězství rakouských zbraní nyní, kdy nám přispějí pomoci národ tak chrabří, jako jsou Bulhaři.

U Fmálky Živnostenské banky v Hradci Králové upsalno bylo v době od 29. října do incl. 4. t. m. dalších 1.342.300 K, z čehož připadá na peněžní ústav královéhradecký 633.100 K. V celku upsalno bylo dosud u jmenované filiálky 3.337.400 K, z čehož připadá na příslušky zdejší spojitelný v celku 1.500.000 K. Z jednotlivých větších upisovatelů uvádíme: Julius Strauss, velkoobchod kožemi zde 10.000 K, Josef Mořák, c. a k. správce hosp., Nedělišť 1000 K, Jarmila Hessová, dcera odb. učitele, Vamberk 2000 K, rodina Nejedlých zde 1000 K, Karel R. Müller a spol. zde dalších 15.000 K (celkem u Živnostenské banky 20.000 K, u jiných ústavů 32.000 K). Karel Jirák, bank. dirigent zde 12.000 K, P. Fischer, ob-

chodník zde 1200 K, Fr. Houdek, c. a k. major 27. pl. pol. děl. zde 4500 K, Fr. Bouda, zem. stav. rada zde 2000 K, dr. Rud. Fiedler, c. k. okresní komisař zde 1000 K, Vavřinec Sláma, c. k. rada zem. soudu zde 4000 K, Josef Komárovský, kněz, stavitel, Česká Skalice 1000 K, Rudolf Pajkr a spol., továrna hud. nástrojů zde 1000 K, Ant. Hanuš, průmyslník zde, za své dítky 8000 K, Bedř. Stein, obchod papírem zde 3200 K, Jiří Somer, zák. III. třídy zde 1000 K, Mařenka a Helenka Sommerovy, zá- kyně II. tř. ob. školy zde po 1000 K, Karel a Vilém Petz, dílovedoucí, Třebechovice 1000 K, Vilém Horák, pokladník, Třebechovice 1000 K, Fr. Hloušek, mistr zedn. a městský radní 1000 K, Lev Brod zde 1000 K, B. Souček, Břiza 2500 K, Ferd. Kominík, soukromník, Všešary 2000 K, Emil Minich, obchodník zde 2000 K, patronátní úřad ve Studenci 12.000 K, Adam Fiala, ředitel fy. F. V. Fiala, s. s. r. o. zde 4000 K, Marie Pippichová, choť c. k. profesora zde 4000 K, Otokar Smetana, zvěrolékař, Svobodné Dvory 2000 K, Adolf Weidner a spol., Kukleny 1000 K, Konstantin Huder, soukromník, Česká Skalice 1000 K, Ant. Pilnáček, rolník, Všešary 1000 K, Zdenka Nosálová zde 1000 K, V. Morávek, ředitel pivovaru zde 1000 K, Verwaltung des Offiziers-Park 2000 K, Marie Fialová, vdova po velkoobchodníkovi zde 10.000 K, Fr. Chvojka, farář v Mladkově 3500 K, cis. rada N. J. Munk v Kutné Hoře 4000 K, Štefan Fischer zde 5000 K, Terezie Welszová, choť c. a k. hejtmana zde 2000 K, Vojenský vzdělávací spolek zde 2000 K, Karel Rückel, c. a k. hejtman děl. pl. 2000 K, Josef Šembera v Týništi 2000 K, J. Kučera, tkalcovna ve Stružnici 7000 K, Královéhradecká spojitelná dalších 600.000 K, Obč. záložna v Jaroměři dalších 46.300 K, Městská spojitelná v Žamberku dalších 64.400 K, Městská spojitelná v Rychnově dalších 108.800 K, Všeobecná úvěrní společnost zde 9100 K, Okresní hospodářská záložna v Nové Pace 5000 K, Spojitelná města Opocna 77.500 K, Spojitelná v Kostieli a. Orli. dalších 80.800 K, Občanská záložna v N. Bydžově dalších 16.300 K, Královéhradecká bankovní jednota 33.100 K, Občanská záložna v Třebechovicích 3000 K, Hospodářská záložna ve Chvojně 2100 K, Spojitelná města Chlumce 10.800 K, Spojitelná města České Skalice dalších 6000 K, Občanská záložna v Mezíříčí 41.200 K, Okresní hospod. záložna v Novém Městě n. M. 3200 K, Rolnická záložna v Třebechovicích 2500 K.

Ze zvláště významných příhlásek prostřednictvím peněžních ústavů učiněných jmenujeme: Hejnová Albína, dcera mlynáře v Jaroměři 5000 K, An- děl Václav, inspektor c. k. stát. drah v Jaroměři 5000 K, Schönbergová Karolína v N. Bydžově 3000 K, Obč. záložna v N. Bydžově na vlastní účet 30.000 K, Joannovicová Anna v Opocně 8000 K, K. Roušarová v Mezíříčí 3000 K, Spojitelná města Opocna na vlastní účet 50.000 K, Obč. záložna města Jabloného 13.600 K, Joh. Schiel, Böh. Petersdorf 4000 K, Štrotčí pokladna v Žamberku 7000 K, Ant. Frausé, Barbošovice 8000 K, Pojišťovací spolek proti škodám z ohně v Žamberku 10.000 K, Benno Otúcký, nájemce pivovaru v Žamberku 10.000 K, Edmund Kirsch v Žamberku 8000 K, Josef Knapp, ředitel v Žamberku 5000 K, Hedwig Wunder, dcera nadučitele v Lindsdorfě 3000 K, obec Žamberk 10.000 K.

Z větších, dálejších úpisů Záložny v Hradci Králové: Nejmenovaný 4000 K, nejmenovaný 2000 K, Václav Moravec, vrchní revizent st. drah v Praze

DEPEŠNÍ ADRESA: ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚ-
NEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4%, A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ
LÍSTKY POŠTOVNÍ SPORITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLÍM, KOKSEM A CEMENTEM

ŽIROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPORITELNY 140.273

2000 K, Václav Draha, c. k. vrchní správce v. v. zde 1500 K, po 4000 K, Křivobýl, Ladislav zde, Hradec Králové Berta, Pouchov, Václav Kučera, zedník ve Strážnici, Helena Schönmayerová zde, Václav Bouček, rolník, Rasek č. 38, Anna Macháčeková, vdova po lékárníku zde, Ludvík Gumpel, c. k. pošt. úředník zde, Josef Michl, řed. zde, JUDr. Alois Zimmer zde. Úhrnem upsalno 195.300 korun.

Z významných tisků u Spolitelny Královhradecké v týdnu od 29. října do 4. listopadu stájeť zde tyto: ThDr. Domabyi Gustav, profesor zde 3000 K, Spolitelna a záložní družstvo všeob. jednoty úřed. zde 4500 K, Městská spolitelna v Novém Městě n. Met. 50.000 K, Parkmistrovský úřad v Třebetovicích 10.000 K, Hrabal V. a M., Stará Paka 10.000 K, Odtěpný spolek žen. pom. spolku Červeného kříže zde 5000 K, Benešová Marie, tycalstka zde 2000 K, Ústřední konsumní družstvo, Hradec Králové II. 3000 K, Jihlavcová Vlad., choť stavitele zde 4500 K, Herrmanová Berta, vdova po obchodníku v Pouchově 2000 K, Burdová Božka, Marie a Františka v Říšsku 3000 K, Sifemcha Jan, Kydlínov 5000 K, Obecní úřad v Pouchově 1600 K, Josefa Voňová, choť říd. učitele, Hořetěves 2000 K, Poznerová Božena, choť učitele ve Dvoře Králové n. L. 4000 K, Kubišková Marie ve Vičkovicih 3000 K, Okresní hospodářská záložna zde 5000 K, Urban Jaroslav, hotelier zde 4000 K, Citta Václav, krejčí zde, dalších 4500 K, Vrtička Karel, strojmistr c. k. stát. drah, Kyšperk 2000 K, Vrtičková Marie, školačka v Kyšperku 2000 K, Měst. dívčí školy zde 2200 K, Richterová Mařka, soukromnice zde II. 6000 K, Vrtička Karel, strojmistr c. k. st. drah v Kyšperku 10.000 K, Janková Matylda zde 3000 K, Baum Josef, maj. domu zde 2000 K, dr. L. Batěk, med. rada zde, dalších 1500 K, Horáková Františka, rolnice v Borovci 2000 K, Tejc Jan, c. k. pošt. úředník zde 3000 K, Kleiner Josef, řezník zde 3000 K, Remešová Antonie, vdova, Nový Hradec Králové 2000 K, Kubias Jindřich st., továrník, Vamberk 10.000 K, Fara ve Vřetarech 3700 K, 23 upisovatelů, kteří nepřeji si uveřejnění, v úhrnném obnose 277.400 K, Kašpar Václav, rolník v Roudnici 5000 K, Baum Moric, cheř fy. Jos. Baum zde 8000 K, Beneš Jos., obuvník zde 2000 K, Městské dívčí lyceum a vyš. škola pro žen. pov. hosp. zde 1700 K, Morávková Marie, Kukleny 1500 K, Zajtčová Anna, rolnice, Slatina 5000 K, Kubišta Oldřich, učitel, Kukleny 1500 K, Jindra Václav, Černilov 2000 K, Jindrová Anna, Černilov 2000 K, Měst. škola zde 4000 K, Kaláš Jan, říd. učitel v Lukavci 2000 K, P. škol. r. Vořt. Budějova zde 1600 K, Karel Svoboda, c. k. rada zem. soudu v Kutné Hoře 4000 K, Valášková Teruše, choť c. k. četn. strážníka v Libčanech 2000 K, Kathedrální kapitula zde 2000 K, Spolek Charitas zde 10.000 K, Správa obecné školy v Březhradě 2000 K, Spolitelna kr. města Uh. Hradiště 210.000 K, Společný rolnický cukrovar v Předměstích 50.000 K, Vágner Arnošt, Teplice-Šanov, vojenský kontrahent 1400 K, Pelz Otto, voják v poli, Pražské Předměstí 1500 K, Pomezny Ludvík, zám. zahradník, Kukleny 2000 K, Kleiner Josef, řezník a uzenář zde 2000 K, Město Hradec Král. 200.000 K, Záluší kostela sv. Pavla na Pouchově 12.000 K, Záluší kostela Panny Marie v Ločenicích 5000 K, Záluší kostela sv. Antonína v Novém Hradci Králové 12.000 K, Záluší kostela sv. Ducha zde 18.000 K, Záluší kostela sv. Jana na Zámečku 4000 K, Parkmistrovský úřad pro různé fondy a nadace 24.800 K, Obecní úřad v Novém Hradci Králové 3800 K, Čefovská Anna, Světlá n. Sáz. 4000 K Odbor rak. spol. Stříbrného kříže zde 3000 K, Spolek pro podporu propuště. trest. zde 5000 K, Zachtvo c. k. reálky zde 1200 K, Nováková Anna, Náhon 2500 K, Plebigerová Aloisie, Náhon 3000 K, Burešová Hana, vdova po říd. učiteli zde 5000 K, Okresní výbor zde celkem 200.000 K, Štěpánská Marie, Král. Vinohrady, dalších 3000 K, Záložna v Hradci Králové 200.000 K, Agrární záložna zde 150.000 K, Záložní úvěr-

ni ústav zde 133.900 K, Diskontní společnost zde 11.100 K, Bankovní jednoty královské zde 100 K.

U Diskontní společnosti upsal od 30. října do 4. listopadu na III. válečnou půjčku zvláště: Cís. rada K. V. Skuherský zde 3000 K (za dřívější půjčky upsal 5000 K), Zofie Cabkarová, Nový Hradec Králové 2000 K, Fr. Relich, prof. obch. akademie s chotí, t. č. Trátnov 1200 K, Jar. Tamsig, zák. l. ř. c. k. reálky zde 1000 K, Marie Kadrová, Hořetěves 1000 K, Marie Petrá, Březhrad 1000 K.

Obrazy českých umělců v levných cenách.

**Skvostné umělecké dary.
Nádherné ozdoby bytové.**

Fr. Dvořák:

Madona

Jemný barvotisk, vel. 25×35 cm

nenapiatý . . . . . K 8.—
ve vkusném rámu . . . 20.—
v ořechovém rámu se
zlatenými vložkami . . 30.—

Litka:

Hlava Kristova

Zasklený, vel. 50×56 cm

nenapiatý . . . . . K 4.—
v pěkném rámu . . . 20.—
ve skvostném rámu . . 25.—

Objednejte, dokud jsou na skladě, a ne-
nechte si ujít příležitost koupiti tak levné
obrazy umělecké, které můžete užít jako
dar vánoční, k jmeninám a pod.

Pro členy družstva 20% slevy.

Ceny rozumějí se bez obalu a porta; obal
útlujeme za výrobní cenu!

Objednávky vyřizuje

**Družstevní knihkupectví
v Hradci Král., Adalbertinum**

Politický přehled.

Z Vídně. Moonář přijal 9. t. m. minister-
ského předsedu hr. Stürgkha v delším zvláštním
slyšení. — Téhož dne odejel do Berlína
ministr zahraničních záležitostí bar. Burian.

Vysoká vyznamenání udělil Jeho Veličen-
stvo císař v posledním týdnu bulharskému
králi Ferdinandovi vojenský záslužný kříž I. tř.,
korunnímu princovi bulharskému Borisovi a princovi
Cyrilovi vojenský záslužný kříž III. tř. Dále
byli vyznamenáni bulharský ministerský před-
seda dr. Radoslavov (velkokříž řádu Leopoldova),
ministr financí dr. Tončev, ředitel státního dluhu
dr. Stojan, bulharský generalisimus Žekov (vel-
kokříž řádu Leopoldova s válečnou dekorací),
náčelník generálního štábu generalisima Zosto-
rov, velitel první armády Bejadževov a náčelník
generálního štábu první armády Asmanovov.

těžkou nelibost i trest všemohoucnosti Boží, jak
ukazují mnohé příklady v Písmě svatém.

Avšak Alžběta byla moudřejší a povážlivější
než její sněmy. Předvídala, s jakou nenávistí tento
příklad mimořádného soudnictví byl by předsta-
vován četnými stranníky královny Marie a jakým
výčtkám by sama sebe vydávala u cizích dvorů,
snad i u celé budoucnosti. Odpověděla rozpacitě
a neurčitě; žádala uvážiti znovu, nebylo-li by
možno naléztí jiného prostředku k zajištění veřej-
né jistoty kromě smrti královny škotské. Parla-
ment neuznal žádného jiného.

Královna tedy oznámila rozsudek proklamací.
Tento akt byl doprovázen jednomyslným a srdeč-
ným jásotem lidu, jenž zvonil a zapaloval ohně
(6. prosince). Když rozsudek byl oznámen králov-
ně Marii, docela nebyla touto zprávou ulekuta;
jako se pravilo, že její smrt byla žádána protestan-
ty k utvrzení jejich víry, tak tvrdila ona, že je
mučednicí pro svou víru. Ve svém posledním listě
k Alžbětě, plným důstojnosti, neopouštějíc ducha
mírnosti a láskyplnosti, což tolik příslušelo k zá-
věreční scéně jejího nešťastného života, nežádala
o odvrácení osudného rozsudku; naopak, projevila
vděčnost nebesům za uspění konce smutného a
žalostného pozemského putování.

Žádala pouze pohřbení býti ve Francii a uči-
nila několik pořízení pro své služebnictvo.

Francouzský král poslal vyslance k sprostřed-
kování. Na toto posláni následl úd s největším od-
porem. Bylo navrženo, aby mu nebyl dovolen pří-
stup ke královně. Zdálo se, že intervence mladé-
ho krále škotského, ač nemohla změnit rozhodnutí

O nových kuncích vydány dvě vyhlášky
ministerstva předsedy hr. Stürgkha, jimiž se
dne řádu a právně závazně upravují tyto nové
snahy. K výrobě a prodeji vlasteneckých odznaků,
jakož i jiných průmyslových a živnostenských
výrobků, jako na př. pohárů, sklenic atd., jež
ozdobeny jsou obrazem Jeho Veličenstva našeho
císaře, členů Nejvyššího císařského domu aneb
císaře německého, a jež dále ozdobeny jsou
císařským orlem, společným znakem, znakem
zemí rakouských nebo uherských a konečně
jakýmkoliv znakem zemským, jest třeba výslov-
ného úředního povolení, o něm písemně musí
býti zařídáno u politického zeměpanského úřa-
du výrobního místa.

Císařským nařízením zvyšuje se právě
přirážka daně z kořalky o dalších 40 h na litr
alkoholu, takže se zdanění kořalky stanoví nyní
v celku na 2 K na 1 litr alkoholu pro nižší
sazbu a 2 K 20 h pro vyšší sazbu mimo kon-
tingent. Ministerským nařízením zřizuje se pak
centrála pro lih a zavádějí se maximální ceny
pro denaturovaný lih.

Učení se výhodným řečem. Rakouská
vyučovací správa zamýšlí věnovati zvýšenou
péči vyučování orientálním jazykům, především
tureckému a bulharskému. Oběhodu se věnují-
cím osobám umožní se studovati tureckou řeč
ve zvláštních kursech. Studium řeči bude tu
doplněno přednáškami o politických, nábožen-
ských, zeměpisných a obchodních poměrech na
Východě.

Ministerský předseda anglický Asquith
zase mluvil v parlamentě. Neúspěchy diploma-
tické na Balkáně svedl na obojaké chování se
řeckého Venizela. O Itálii se nezmínil, zato spo-
jenoím předhodil, že jim Anglie dodala 2 1/2
miliónu vojáků, že nese za ně taková finanční
břemena, že každý Angličan k vůli tomu musí
spořiti. Rusko prý dostává na anglický účet
všechn material a akce proti Dardanelám vy-
prostita Rusko ze zoufalé situace na Kavkaze.
Pravil, že »neodvislost«
Srbaka je pro Anglii
také cílem války. U Dardanel
že prý byl útok
loďstva velmi pečlivě připraven a úplně schvá-
len francouzským ministrem námořnictva
a velkoknížetem Nikolajevičem. Přes to nezapřel,
že útok na Dardanely nepatří zrovna k sláv-
ným činům Anglie. — Dolní sněmovna o řeči
Asquitové debatovala a našla v ní velmi málo
zálibení. Býv. ministr v kabinetě Asquitově Carson
nazval jeho politiku politikou slov beze skutků.
Všecky neúspěchy, které Anglie utrpěla, pro-
hlásil Carson za »účesný chyby«
vlády.

Francouzské ministerstvo Briandovo v
němž jest několik ministrů přes 70 roků sta-
rých, ano jeden až 88letý, představilo se sně-
movně. Hladký Briand v řeči své všem se hle-
děl zachovat, všem sliboval, i parlamentu bude
chtěl ulehčiti kontrolu vládního jednání. Ani
na monarchisty a katolíky nezapomněl. Chce
sjednotiti všude všechny síly národa. Se spojenci
sliboval si vítězství. Zvláštní, že jako anglický
Asquith tak i Briand v řeči své zapomněl na
Itálii.

Nové ministerstvo v Řecku. Protože při
projednávání vojenských osnov došlo ve sně-
movně k výstupu mezi ministrem války a veni-
zelovskou většinou, podal ministerský předseda
Zaimis otázku důvěry. Vláda zůstala však se
114 proti 147 hlasům v menšině a proto po-
dala žádost za propuštění. Bývalý ministr
Skuludis sestavil nové ministerstvo a sám pře-
vzal odbor zahraniční; ostatní ministři podrželi

Alžbětino, v každém ohledu dochází větší pozor-
nosti.

Jakmile uslyšel Jakub o soudu a odsouzení své
matky, vyslal síra Williama Keitha, svého komoří-
ho, do Londýna s dopisem královně, v němž nej-
vážnějšími slovy ohrazoval se proti nedůstojnému
tomuto soudu. Brzy potom vyslal Jakub pána z
Grayů a síra Roberta Melvila zdůraznit ohrazení
Keithovo a použít u královny každého prostřed-
ku i hrozeb. Alžběta však zadržovala stále své
rozhodnutí o výkonu rozsudku proti Marii.

Minuly vánoce, přišel Nový rok. Marie stále
byla ve Fotheringay, očekávajíc svou popravu.
Všechny pověsti ohledně vpádu z Francie, Španělska
a Škotska, rovněž i o pokusech a záměrech
proti životu královně zašly. Populární kazatelé
v Londýně rozplameňovali mysl i smysly svého
posluchačstva útočnými řečmi proti nešťastné
královně a proti tomu náboženství, jehož ona po-
kládána byla za hlavní podporu v Anglii.

Avšak Alžběta byla stále nerozhodnou. Vě-
děla dobře, že celý národ přeje si vášnivě smrti
Mariny a že pokládá to za triumf protestantismu.
Vědělo se, že mkl, uvažujíc v samotě, polohlasně
promlouvajíc k sobě o aemázi a zlu, v němž se
ocitla.

Konečně podepsala rozkaz k popravě Marie
(1. února) a svěřila jej sekretáři Davisonu. Příští-
ho dne však nakázala posečkatí s ním; když Davi-
son oznámil, že rozkaz prošel již úřadem státní
pečeti, zdálo se, že byla poněkud pobouřena, i ká-
rala jej pro jeho chvat. Kabinetní rada totiž pře-
mluvila jej k odeslání rozkazu a sřbila ospravedli-

Feuilleton.

Smrt Marie Stuartovny.

(David Hume: The Reign of Queen Elizabeth.)

David Hume (1711—1776) je první národní an-
glický dějepisec. Před ním byli pouze kronikáři.
Byl ducha kritického, ba skeptického; k puritánům
byl přísným, ke katolíkům však docela tvrdým.
Tím významnějším pak jest uznání, jež některému
zjevu ani tato tvrdost odepřiti nemůže. Tak jest
tomu u něho se Stuartovci. Aug. Pílon praví ve
svých »Dějínách anglické literatury«: »Hume se-
stupuje se své soudné stolice na lavici obhájctv.
a Stuartové, které měl souditi, stávají se jeho kli-
enty.«

Zde ukázkou stať o smrti Marie Stuartovny.

»Parlament sešel se čtyřt dny po odsouzení
Marie Stuartovny (29. října 1586). Královna Alž-
běta nebyla přítomna, předvídala dobře jejich ú-
mysly. Velký onen záměr zahájen byl sirem Chri-
stopherem Hattonem, který, zdůrazňuje zavržení
hodné zrady a spiknutí královny škotské, skončil
svou řeč žádostí o její popravu. Je zbytečno do-
dávati, že debata byla jednomyslná; každý řečník
rozvílačně mluvil o hrůze katolicismu, jeho zločin-
ných a odporných zradách, jichž Marie byla hla-
vou. Obě sněmovny sjednotivše se, žádaly od krá-
lovný, aby rozsudek byl proveden, poukazující,
že není zde jiného prostředku k zajištění bezpeč-
nosti královniny a že nedbání toho zjednálo by

enté odhony. Jen Zalmie odobrá. Ministerstvo provede nové volby proti Vankelovi.

President Wilson 3. t. m. prohlásil, že úkolem Ameriky jest hlavně mír. Musí se však pomýšlet na to, aby bylo zajištěno právo neovdialého a nerušeného obchodu a byly chráněny útoky. Jediným účelem rozmnožení vojska a loďstva jest zajištění bezpečnosti Spojených států.

Monarchie v Číně. Většina provincií hlasovala pro zřízení mocnářství a Juandikajem jako císařem, aniž by došlo k nějakému protiprojevu. To jest odpovědí na opětnou společnou radu Japonska, Ruska a Anglie, aby změna vlády v Číně byla odložena.

Záložna v Hradci Král.,
Janské náměstí č. 168.

Vklady na knížky 4 1/2 %
Vklady vázané výpovědi 4 1/2 %
a vklady střadankové 4 1/2 %

Kulturní jiskry.

Abrahamoviny kněze učence. Tento rok oslavil padesátiny svého života docent při bohoslovecké fakultě v Praze PhDr. a ThDr. Jos. Vajs. Narodil se 17. října 1865 v Liboči. Po dokonání studií bohosloveckých a filosofických v Římě kaplanoval od r. 1890 v Hostivati, Olšanech a u sv. Haštala v Praze. Ve volném čase poslouchal přednášky Gebauerovy. Oblíbil si zvláště studium církevního jazyka slovanického. Obdržel dovolenou, podnikl za památkami hlaholekého písemnictví studijní cesty na Krk, do Paříže, do Říma a do jiných vzdálených míst. R. 1905 po pečlivém prostudování starobylých listin vydal »Římské misal slovanickým jazykem«. R. 1914 ještě podnikl za hlaholekým rukopisem cestu do Oxfordu, protože se snažil probádati nejpůvodnější formu prvních slovanických překladů Písma a jiné církevní literatury.

Poslouchal jako kaplan týnský (od r. 1906) dále přednášky univerzitní, a r. 1910 vydal objemný spis »Nejstarší breviář chrvatsko-hlaholeký«. Na základě toho spisu byl r. 1911 povýšen na doktora filosofie. Od r. 1912 přednáší na bohoslovecké fakultě o staroslověnatině a jejích památkách. Za veliké vědecké zásluby dostalo se mu počátkem tohoto roku studijní kongregací v Římě titulu doktora bohosloví.

Od mnoha let uveřejňuje náš badatel velice obsažné články vědecké v časopisech českých i zahraničních. Nyní obytá do tisku veliký spis, totiž dvojí hlaholeký žaltář s obšírným vědeckým výkladem. Pro katolické bohoslovce obřadu slovanického vydal cenné příručky. Kéž Bůh popřeje pilnému badateli dlouhá léta k záslužné práci další!

Vzpomínka na učeného hvězdáře-řeholníka. Proslulý astronom a rektor university Karlo-Ferdinandovy Martin Alois David narodil se 8. prosince 1757 v Dřevohryzech jako synek rolníkův. Prelát tepelský Křištof hrabě z Trautmansdorfu, seznav vynikající nadání chlapce, dal jej vyučovati hudbě a připraviti do latinských škol. Když jinou absolvoval klášterní gymnasium, odebral se r. 1776 do Prahy na universitu a studoval tak horlivě, že již roku 1777 dosáhl hodnosti magistra filosofie. Pak

niť jeho jednání i vzít na sebe všechnu výtku tohoto pořízení. Die toho rozkaz byl odeslán hraběti Shrewsburymu a Kentovi i jiným s nařízením, postarati se o vykonání odsouzení královny škotské.

Tito dva přišli do tvrze Fotheringay (7. února) a byvše uvedeni k Marii, oznámili jí své poslání a žádali ji, připraviti se na smrt příštího rána o osmé hodině.

Zdalo se, že se nikterak nezděsila, ač poněkud překvapena byla touto zprávou. Pravila s veselou a usměvavou tváří, že nemyslela, že by královna, její sestra, byla dala souhlas k její smrti aneb vykonala odsouzení osobnosti, jež není podrobena zákonům a právomoci anglické. »Avšak«, pravila, »jelikož jest to její vůle, smrt, jež činí konec všem mým utrápám, bude mi velmi vítanou; ani nemohla bych vážiti si duše, hodné blaženosti nebeské, jež by nedovedla posílit tělo ve hrůzách posledního přechodu k tomuto blaženému přibytku.«

Když ji opustili, nařídila večerní občerstvení v rychlosti, že chce míti více volného času potom k ukončení záležitostí, jež zbývají jí na tomto světě a připraviti se na přechod do onoho.

Pověřefela skrovně, jak bylo jejím zvykem a obvyklá její roztomilost neopustila ji ani při této příležitosti. Těšila své služebné v tesklivosti, jež se jich zmocnila, jako jim bylo násilím utajovati ji před ní. K útěru vstala a oddala se v bohatý šat hedvábný a sametový, jediný, jež si pro sebe pořídila.

Než vstoupila v síň, kde popravili, černě pokryto, bylo zřetelně, rozloučila se dojemně se svým starým služebným sirem Melvilem. S ne-

přestoupil k theologii, ale přes to poslouchal dále přednášky o vyšší matematice a astronomii. Chci se věnovati matematice, ale nemohl dosáti toho, aby byl propuštěn z poddanství. Tu však řádně přehlédl, že se této vědě bude moci věnovati i jako řeholník. Proto David vstoupil r. 1780 do řádu premonstrátů v Teplé! Studoval dále jak matematiku tak filosofii, skládal příslušné zkoušky a r. 1785 sloužil první mši sv. v klášteře tepelském. R. 1789 stal se adjunktem pražské hvězdárny a nyní rozvinul velice horlivou samostatnou činnost vědeckou. Určoval zeměpisné souřadnice a nadmořské výšky v Čechách. R. 1790 stal se doktorem filosofie, r. 1799 ředitelem hvězdárny a členem vlastenecké hospodářské společnosti v Čechách. Horlivě se zasazoval o zřízení úřední, reformní pražské hvězdárny, zpracovával materiál z pozorování povětrnosti, a teploty, astronomickou a meteorologickou část pro zemědělský kalendář. Stanovil přesně polohu Prahy, vyšetřil délkový rozdíl mezi Prahou a Drážďany, Prahou a Vratislaví, Prahou a Mnichovem přes Linec. Vydal zeměpisné účené Vorlíka a Drhovic i jiných míst v prácheňském kraji.

Práce Davidova byla drobná, málo tehdy vědecká, ale velice záslužná. David určoval hranice Čech, zeměpisnou polohu pramenů Vltavy a Otavy a počínal si při tom tak důkladně, že v kruzích odborníků si dobyl velikého obdivu. Sám napsal, že »pozorování do r. 1805 provedená postarala kanovníku Kreybichovi, aby zhotovil mapu Čech, která předělí všechny předcházející přesnosti mluvy«.

David zvolen r. 1796 mimořádným, r. 1800 řádným členem, r. 1806 stálým sekretářem české učené společnosti a r. 1832 ředitelem.

Dne 4. listopadu 1815 byl instalován slavnostně v chrámu týnském za rektora university.

R. 1834 zasloužilý učenec odešel pro vážnou chorobu z Prahy do svého kláštera, kdež zemřel 22. února 1836. Skoro půl století věnoval horlivé práci vědecké.

Tento měsíc tedy slaví se stoletá památka rektorské instalace skromného řeholníka, který položil mohutné základy k rozvoji důležitého oboru domácí práce zeměpisné.

Osud české mluvnice v Praze probírá v roce Husově stručně, ale výstižně večerník »Práva Lidu« z 5. t. m. takto: »Žádný národ na světě nezachází se svou mateřštinou tak ledabyly, jako Čechové a žádný Čech nemluví tak mizerně česky, jako obyvatelé královského hlavního města Prahy. Špinavá jako vltavská voda, nevkusná jako letošní moda a hrubá jako motivy nejmodernějších operet, znamená pražská čeština pravou esenci jazykové nesprávnosti. Jen sáhneš a vylovíš chybu, těžkou jako 42centimetrový granát. . . Co hned na první ráz zarazí, je nedostatek smyslu pro rozdíly pádů. Nominativ a akusativ — pád první a čtvrtý — plete si Pražák s největší ležérností. »Viděl jsem dva vojáky« — to Pražák ani trochu netrkne. Chůva ztratila v parku své svěťence a hledá je: »Hledám dva malíčky chlapečkové«, hlásí svou bolest strážníkovi. »Koukej, támhle leť!« náky divný ptáky«, tento jazykový barbarismus, nad nímž posluchači puká srdce, je v Praze docela obvyklý.

Neméně běžné jest uvozovati genitiv — druhý pád — podle německé předložky »von« českou předložkou »od«: »To je bratr vod mý kamarádky«; »to je fotografie vod pani X. Y.«. I německé »von« je v těchto případech zcela nesprávné a německý filosof Schopenhauer si velice na tento

ohroženou tváří pohlédla kolem na vykonavatele a na všechny přípravy k smrti. Rozsudek k popravě byl jí potom přečten; poslouchala jej pozorně, avšak jevila ve svém chování jakousi lhostejnost a bezstarostnost, jakoby záležitost nikterak jí se netýkala.

Než vykonavatelé provedli svůj úkol, přestoupil superintendent z Peterborough; a ač královna opětovně pravila mu, že nemá zapotřebí ji se zabývat, ježto ona utvrzena byla ve staré katolické a Hmské víře a že mluví položití svou hlavu v obraně této víry, on přece ve své povinnosti neustal ve čtení a napomínání. Nyní počala za pomoci svých dvou služebných svlékat se z roucha; také kat přiložil ruky své jim ku pomoci. S úsměvem pravila, že není zvyklá svlékat se před tak četnou společností; ani obsluhována býti takovými pomocníky.

Její služebné, vidouce ji připravenou položití hlavu na špalek, propukly v pláč a hořekování. Obrátila se k nim, položila prst na rty jako znamení, ukládající jim mlčení, a polibivši je a poznamenavši své služebníky znamením kříže, žádala je, by se za ni modlili.

Jana Kenedy, jedna z jejích komorních, již k tomu účelu si určila, obvázala jí oči šátkem. Pak přikleknuvši ke špalku, bez známky bázně a chvění, opětovně slova: »V Tebe, ó Pane, kladu své důvěry, nedej mi zahynouti!«

Dvěma údery katovými byla její hlava od těla oddělena. Kat ihned pozvedl ji k divákům, krvácející a smrtelně křečemi se chvějící.

zlozvyk svých krajanů stěžoval; ale v češtině »od« tam, kde se docela dobře můžeme bez něho obejít, přímo rve uši. Ten nešťastný genitiv je ostatně trýzněn pražskými ústy i jiným způsobem. »Metrák uhlího, tři kila dřívího, blék z vejcece« — to přece můžeš slyšet v Praze několikrát denně.

Nejhorší je, začne-li však Pražák mluvit spisovně, aniž to dovede. Na schůzích a v hostincích nasbírá člověk velice hezký materiál. »Vážené panovce«, zahajuje řečník svůj diskurs a skončí, že bude musit národ »rozhodopádně zakročit se svými poslanci«, aby se to neb ono uskutečnilo. Na nějakou koncovku se přece nebudeme příliš ohlížet. Délka a krátkost slabiky v pražském hovorů někdy přímo bolestně kontrastuje s kvantitou slabik v češtině správné. Póle, dóle, móle, Bózec, nad tím se už ani nikdo nepozastaví. »Jéžíš, to to bóle«, slyšíme přece velmi často. . . »To sem dostal vod naší mutery«; »koukej, to je legrační frajle.« Počet příkladů bychom mohli rozmnožit do nekonečna. Překrásný je pražský zvyk, končit substantiva koncovkou -ák: »Karlák, Purkyňák, Tylák«, to ještě ujde; ale »Representák, Lidák, Střelák« působí jistě jako vitriol i na lidi méně citlivé. Ale mluvit nebo psát o tom nijak nepomáhá. A typické »pražské dítě« na podobné náky »vezme šluka« (také pražská specialita) a řekne vám unuděně: »Co chtěj« fikat? Nedovedou se bavit na nákou solidnější fazonu?«

Poznámky ke kritice pražské mluvnice. »Právu lidu« nejedná se o tepání nějakého svérázného, barvitého a plastického žargonu, nýbrž o zkritizování hříšné ledabylosti. A že právě v městě, které se rádo nazývá Husovým, čeština se znetvořuje nejsměleji, věru silně zarazí. Vzal by Hus nyní pražštinu za podklad k utvoření jednotné spisovné češtiny? Pokročilo pražské obecníctvo v horlivém třibení české mluvy za těch 500 let, které nás dělají od smrti Husovy? V Praze jest škola na škole, inechudší dítě má mnoho příležitosti zdokonalit se ve své mateřštině. Novinářský papír se přímo hltá — a matky nynější generace mluvily česky správněji. Jak noviny tak škola v té příčině jsou vůdci horlivými. Kde jest tedy příčina? V ležérní lhostejnosti i u těch, kteří se staví v ruchu vlasteneckém do popředí. Pro veřejné národní blýskavice zapomíná se na nejpotebnější. Čtenář několika deníků a horlivý politický debatér nevšímá si, jakým pravopisem jsou tištěny jeho noviny, jak vyhlíží obtočný český sloh. Mnoho se mluvilo o právech češtiny, ale málo se přemýšlí o povinnosti samých Čechů k této řeči tam, kde se zcela volně může vyvíjeti. Otcové nynější generace s každým ryze českým slovem se přímo mazlili, psali vše i při menším vzdělání s důkladným zřetelem k českému pravopisu. Nyní však pojednou poznalo se heslo, že by se měl pravopis co nejvíce zjednodušit — i na úkor nejméně srozumitelnosti. . . Známa jest lapidární, skvostná mluva našich řečníků z ranných dob veřejné činnosti Riegrovy. Postoupili jsme od té doby?

V XV. a XVI. století v našich školách nebyla čeština předmětem zvláštního vyučování, protože — znalost její se u žactva předpokládala. Ovšem to bylo chybou; ale zajímavě, že tehdejší lidé, pokud uměli psát, dbali správného českého vyjadřování lépe než pokolení nynější, mající tolik příležitosti k seznání krásy a ducha mateřštiny. V Praze čteme nápisů francouzských, anglických a docela též italských nad slušnou mírou. Ale mateřštinu odstrkujeme macešsky. V Německu zvýšenou měrou se odstraňují kazimluvy a zcela zbytečná slova cizí. Zato v Praze ujímá se hantýrka s po-

Fletcher, superintendent z Peterborough, zvolal jediný: »Tak královna Alžběta dává hynouti nepřítelům!« Hrabě z Kentu jediný odpověděl: »Amen!«

Pozornost všech ostatních diváků byla spoutána žalupným výjevem, budícím lítost a obdiv pro odsouzenou královnu (8. února 1587).

Tak zahynula v 45. roce svého věku a v 19. roce svého zajetí v Anglii královna škotská Marie, žena velikých předností tělesných i duševních. Ocenění charakteru Mariinu současným historikem Camdenem jest jak rozvázně, tak i upřímně. »Byla dámcou«, praví, »ve své víře pevnou a statečnou, obzvláštní zbožností, nepřekonatelné velkomyslnosti, moudrosti nad své pokolení a podivuhodné krásy tělesné.«

Když královna byla zpravena o popravě Mariině, projevila největší překvapení a rozhořčení. Prolévala slzy a nosila smutek; protestovala, že Davison ji oklamal. Když její zármutek se zmírnil, poslala obranný dopis králi škotskému a dala uvěznit Davisona. Byl odsouzen do vězení na neurčitý čas a k pokutě 10.000 liber. Zde pobyl čtyři léta a zůstal na vždy v nemilosti. —

Potud Humie. Život královny škotské Marie skýtal vhodnou látku spisovatelům a básníkům. Ze všech děl je nejznámější truchlohra Schillerova »Maria Stuart«. Bylo by zajímavě na základě dějin Humiových sledovati, pokud v této truchlohře nalví dělepisec a pokud básník.

A. V. Chodovický.

užíváním znetvořených slov zarm. vzdělaných. Ještě novobuše přichází — třebaže naprávem — že »klerikové by měli u Husa ocenit jen zaslouhy o český pravopis, odpovídáme na to, že ani po Husovi zpětně se děditi i lásku k tomu pravopisu. Jestliže škola jak cbecká tak měšťanská a šlechtická výučuje správně češtině pilně, jestliže této řeči se věnuje tolik hodin, nutno hledati příčinu úpadku výhradně jinde. Jak to, že žáci, sotvaže ze škol vyšli, již znetvořili češtinu přímoc. Umyslně? Patrně, že společnost, v níž vs. upuili do praktického života, sama chová se k češtině velice neváživě. Ale tatáž společnost na schůzkách a jinde před širší veřejností hlučně osvědčuje, že jest jí národnost a mateřská řeč nejvzácnějším pokladem. Vždyť jsme docela čtli černě na bílém, že »největším náboženským jest národnost«; patrně to náboženství jest již odsvěceno.

Bývalo přímo radostí poslouchati staré pohádkářky, z nichž některé ani čisti neuměly. Ty kratičké, výrazné věty, ta ryzi čeština! Nyní jsme ovšem — dále, vždyť moderní pokrok mění rychle všecko a docela dovede i převraceti na ruby. Všecko cizí, nebývalé ihned se lapá s velikou oblibou, ale výstižným českým významům se dává výpověď. Kdo tedy chce slyšeti jadrnou českou mluvu v širších vrstvách, musí na venkov — a nejraději k starším lidem.

Rozdíly mezi povahou německou a francouzskou. Dr. Ed. Lederer uveřejňuje v č. 45. »Osvěty lidu« pozoruhodné časové dokumenty. Francouzský učenec Gustav Le Bon r. 1912 v díla »La Psychologie Politique« ostře zkritisoval zákonodárnou činnost, universitní soustavu, koloniální politiku a vedení hospodářství národního své vlasti. Poukázal, jak důmyslně konkuruje s Francií rozvoj hospodářství německého; vždyť kapitál německý již tehdy téžil v samotné Francii a zvláště na celé francouzské Riviéře daleko více než kapitál francouzský.

Krátce před vydáním knihy měl Bon velice zajímavou rozmluvu s jedním starým německým filosofem, který mimo jiné prohlásil: »Němec je nyní přesvědčen, že je všude první, kde se zakotvuje, díky superioritě (povýšenosti) svých zařízení, své organizace a své technické výchovy. I ve vašem hlavním městě dělá vám nebezpečnou konkurenci, využívá k svému prospěchu jedné velké industrie vaši za druhou... Počíná již na vlastním území vašem zakládat továrny, aby se vyhnul vašim ochranným cípům, která brzo nebudou mít nic, co by ochraňovala. Německo (za marockého sporu) nemělo zájmu na tom, aby vám vypovědělo válku. Na to budeme mysliti onoho dne, kdy vaši pacifisté, vaši internacionalisté, vaši antimilitaristé a ostatní hloupé odrůdy v duších vašich přivedou v rozklad ideu vlasti, která je naší silou.«

Pro případ války s Anglií německý filosof předpověděl, že bude hledati s Angličany spojení Belgie. Pokračoval: »Vy (Francouzi) se k nim patrně přidáte, ale v tom okamžiku ještě zeslabenější než dnes ponese te očitelné náklady války, přirozeně velmi drahé. Odtud pak vaše náboženské a politické zápasy povedou k vašemu vyčerpání. Dospěli jste k takovému stupni nesnášlivosti a potřebě pronásledování, že skončíte nenáviděni mezi všemi národy, dost civilisovanými, aby dovedli užívat svobody. Vaše bezcetné syndikáty, jejichž tyranie je větší, než byla kdys tyranie nejzvrhilejších despotů, nevyvolá nic, než zárlivost a nenávisť. Zdá se, že nenávisť a zářlivosť jsou jediné vlastnosti, jež v duši latinské přetrvávají. Jste podobni oněm hmyzům, zápasícím na dně bažin, aby urvaly hubené záspky těch, kteří je mají, co kolem nich se nalézají bohaté zásobárny.

Vy rychle sestupujete v poslední stupeň národnosti, kdežto iste dlouho byli na prvním. Stáváte se malým národem, odkázaným na sebe, zdrceným daněmi, neudržujícím se než pomocí úspor a strádání, ze dne ke dni více nezpůsobitím dočasně si luxus dělá. Abyste vystoupili nad sklon dekadence, bylo by vám zapotřebí vzrůst ze svých náboženských a politických nenávisť. Je to hypotéza jistě nevěrohodná. Musili byste také změnit ze základů systém výchovy, o co jste se zcela marně pokoušeli. Bylo by vám dále zapotřebí ducha solidarity, kterého nikdy nenabudete. Zůstali jste národem umělců a krásotvořců. Podobné vlastnosti, kdysi převládající, nemají ve vás vědecké, ekonomické a průmyslové duchovní dří. Nynější svět je řízen technikou a nechtě se jedná o válku nebo o průmysl, technika vyžaduje především preciznost, která se dobývá toliko soustavou, stálou prací a vytrvalostí, již postrádáte. Nepracovitost zůstane po vždy velkým nedostatkem Latince.

Dávody humanitářské a pacifistické bráží dnes převládající úlohu ve vašich rozpravách. Ony jsou hlavní zdroj socialistů. Ale jakou moc mohou mít vůči hospodářským nutnostem, které řídí moderní svět? Přesně takovou, jako proklínání pověrčivých Neapolitánů, pronášení proti Vesuvu, aby zmírnila jeho hárání. Válkány nelze ubránit slovy.

Věry zdravá lekce! Německo mimo jiné vzrostlo i velice obratným opatřením proti konfesnímu boji. Neslo totiž ve stopách »svobodomyšlných« despotů, kteří pod heslem svobody páchali do sebe volací násilnosti na právech katolictva, aby se zalíbili krvavým choutkám zblázněným zástupcům. Německo dalo katolíkům to, což jim chybí — a proto také všechny vrstvy německého lidu bojují s nadšením tak velkým. Francie svým náslitvím, oškerkováním cetkami »různých druhů »překotů«, zabíhá do bahna a slábia včelíhled. Uda-

losti vítězné svědčí výmluvně, jak měl německý filosof při své rozmluvě s Bonem pravdu.

Sledujete bojiště? K tomu jest zapotřebí válečných map.

Balkán I.	K — 60
Rusko	1 20
Francie (celá)	1 05
Rakousko-Uhersko	
s Itálií a Balkánem	1 20
Turecko	— 60
Ríše Německá	1 05
Evropa II.	1 80
Sibiř	— 75
Pobraní: Rakousko-Rum.	
Srb.-Bulharské	1 80

Provedení těchto map jest technicky
vzorá a místopisně neobyčejně podrobné.
Zasílá
**Družstevní knihkupectví
v Hradci Králové, Adalbertinum.**

Obrana.

Následky pověrečnosti. Již jsme několikrát krátce nastínili, jak úžasné pověry bují nyní v Paříži, Londýně a jiných velkoměstech, kde »klerikální jho« naprosto neduší soudnosti inteligentních kruhů. Když věda na celé čáře zklamala, nastupují tam vládu nejnesmyslnější pověry.

Ovšem není divu, že pověrečnost vyhledává si své oběti i v jiných kruzích, kde základy pozitivní víry křesťanské ze srdce vyvanuly. Ale na př. v Německu jdou úřady podvodným individuí v patách, aby je ihned ztrestaly, jakmile zprávy o jejich zálučných pokusech se donesou k sluchu veřejnosti. V berlínských Moabitech zahájen dne 5. t. m. proces za příčinou úmrtí dvou umělkyní dvorního divadla. K soudu pohánány »scientistky« Eliška Ahrensová a Hüggenová.

Pátáním se zjistilo, že do Berlína zabloudily výstředky pověrečné sekty ze svobodné Ameriky »Christian Science« (křesťanské vědy). Sekta ta jest výrobkem americko-anglického ducha. Založena byla r. 1867 v Massachusettsu. Téhož roku vyšel tam spis: »Věda a zdraví s klíčem k poznání Písma od M. B. Eddy-ovy, presidentky metafysického kolegia v Massachusettsu.« Tam vykládáno, že Bůh nesešlá béd, nemocí a smrti. Bolesti a choroby jsou pouhými domněnkami hmoty, neboť hmota jest jen zdáním, představou; skutečným bytím jest pouze duch. Jestliže člověk ochuzaví, jest tlučen klamnou představou, že některý úd stůně; tomuto zdání říkájí nezauváženci nemoc. Chorobě však putno čeliti nikoli léky, ale uvelomněním ducha, že jeho představy jsou pouhým snem.

Ale zástupkyně této »vědy« snažily se spe- něžiti svou sugestivní akoi náležitě. Peníze nepožadovaly za žádný sen a klam, nýbrž za takovou skutečnost — jako duchy. Za poradu přichozímú čítaly nejméně 3 marky, za návštěvu k domocím pacientů 10 i více marek. Nepři návštěvu ústřevaly od 20 marek vzáje. Zástupci e »křesťanské vědy« čítali láboati penězmy pacientky co nepohodlnější: žádná operace, žádná odporaná dieta; vždyť scientista za nemocného přemýšlil sám a soustřeďuje svého vlastního ducha za náho v přesvědčení, že choroba jest holým klamem. »Přesvědčení« již se z prostředníka na nemocného prostorně rybnosti světla; jest mocnější vynálezem než telegrafie bez drátu, protože scientista v Americe může působiti bez všech přístrojů i na obyvatel Afriky nebo Austrálie. (Orkem kdo nepřijal, ten stůně dál. Na epistole xpijské ve Franciiho tito scientista také nepobíli působiti. Takové léčení ovšem jest velice pohodlné i pro samy scientistické lékaře; choroby totiž nemůže kontrolovat, zde lékař soustřeďuje ducha na klam nemocí si na nové hrsti peněz.

Tedy umělkyni pí. Buschovou a Elišku Ahrensová, jejíž fanatismus prozrazuje, že asi sama byla od vychytralejší agentky zavedena do duševního poblouznění. Scientista zakázala pí. Buschové trpěti cukrovkou, jakékoli vyhledávání pomoci graduovaných lékařův. Zato jí dovolila jisti cokoli ale libosti. Protože tajemná věda nepomáhala, byla k umělkyni poslána mladá rozvedená žena Eliška Hüggenová; tato dámačka vydírala s pacientky měsíčně 20 marek. Koncem 7. prosince 1918 samela chorá na cukrovku uplavila v věku 58 let.

V polovici února 1914 zemřela herečka Alice z Arnsdau na rakovinu v věku 87 let — také jako oběť »křesťanské vědy«. Tato na začátku pouzavé agentky pí. Buschovy přerušila styky s lékařem, hledajícím také nemoc u Ahrensové.

Vypovědi maledv a svědků vrhají předsedou předsedě křesťanské na řady »křesťanské« křesťanské, že sloví ležeb oběti tam, kde jest silnější pověra než důvěra ke skutečným křesťanským dogmatům a věd.

Tyto a jiné dokumenty, prozrazující, kam se dají vlády po stránce víry i lidé inteligentní a uí k vádnému přemýšlení ve všech kulturní výpovědi z-máh.

Nášky husitské. Pod tímto titulem ve sbírce »Husitství ve světle pravdy« (Nákladem Tiskové Ligy v Praze-II.) vyšla publikace velice záslužná, která vrhá do husitského prostředí pronikavě světlo způsobem prvého nepřiměřenějším. Historik Fr. Teplý (který na př. uveřejnil cenné příspěvky k seznamu sv. Jana Nep.) vydal vzájemné obžaloby Oldřicha z Rožmberka a Táboru (z let 1438-1442), jak je nalezl v archivu třeboňském. Zde sleduje četné jako ve věrném zrcadle celý trdný život venkovského a maloměstského lidu v tehdejší rozháraném čase následkem husitských válek. Mnoho o tom pověděl již německý učenec Bezold. Ředitel archivu třeboňského Fr. Mareš ze zápisů starého kopisty rožmberského spředl významnou studii v »Časopise Musea království Českého« r. 1902 pod titulem »Jar ze Srlaa«. Tato kritická úvaha jest hroznou obžalobou lompeživých Táborů, kteří sužovali okoli lid svými prepady a jednáním zcela bezcharakterním. Mareš v předmluvě k své úvaze praví, že po husitské válce »rozšířil se i v nejnižších třídách rytířský polem cti a víry, ale pod rouškou »dobrých lidí« skryvala se leckdy ha nebna lest a bídný úskok... nájezdy, šarování a vraždy bujely dále. Majetek byl ještě stále kamenem úrazu pro svého pána a život lidský, isa na pospasy vydán libovůli kohokoli, visel na nitce. Mučlna a kat slavili hojně zně.

Nyní tedy naše veřejnost o prostředí, v němž žijí, si píše Jan ze Srlína strašná muka, jest poučena obšírněji otištěním původních pramenů. Dokumenty trhají romantické bajky o reformním Táboru jako pavučinu. To právě slouží ke cti katolické vědě historické v Čechách, že naši autoři bez rozpaků popřávají na veřejném fóru svobodné slovo původním pramenům, ať již dokumenty mluví pro katolickou církev příznivě či nepřiznivě. Vydání »Zalob« jest velice důležitým literárním činem pro českou historii vůbec. Snahu Fr. Teplého o vydání sešitků dalších vítáme vřele.

Již jsou zde!

Kalendáře na rok 1916.
Objednávky vyřizuje
Družstevní knihkupectví
v Hradci Králové. Adalbertinum.

Za válečného ruchu.

Podporujeme bulharské společnosti Bulharské zlaté a nezávislé na lžním bojišti pípi škol poctivých společností. Zaslouží si tedy zvýšené pozorování zvláště od těch našich občánů, kteří jsou aktivně se zapojeni. Vřelá sympatie k pracovitému, rozvážnému národu tomu v českých kruzích byly vždycky. Nyní se naskytá nejvhodnější příležitost k praktickému prokázání tohoto přátelství. Přijímáme radostně a ochotně invakem bulharským! Dary nejméně příjímají příjímá e k. okraj nejmenších a hned je odvezení červenému kříži.

Přijímáme Bulharské k národnímu »Věc List« píše: »Bulhaři ještě za tureckých dob, po užení dílem svého prvního buditele, moucha Oice Paisiho, více věděli o českém národě, než my tehdy o nich. Jakmile se postavili o zřízení svých národních učelů, hucně poslali své mladíky na střední i vyšší školy do Čech. Z těchto českých vychovanců byli ministři dr. V. Radoslavov, dr. S. Danev, Iv. Salabašev, dr. Vačev, dr. P. Dančev.) Hned po svém osvobození Bulhaři počali zřizovat své četná gymnasia a za lich budovatele povolali celou řadu českých profesorů. Bulharský ministr vyučování Konstantin Velickov o věci takto se vyjádřil: »Nám Francie i Rusko byly by ochotně poslaly tolik učitelských sil, kolik bychom lich byli potřebovali, ale my z mnoha podstatných příčin jsme se rozhodli pro českého učitele.« Tyž Velickov, vyslovený Rusoři, když naš ruský konsul v Plovdivě Scrokin nalezal, aby ze služeb ve Východní Rumelii propustil české profesory a nahradil je Rusy, nátlaku se nepodvolil a na gymnasia v Plovdivě a ve Slivně povolal po jednom Rusovi. Pokud dopadl tak, že sám Scrokin svého Rusu ze Slivně poslal telegrafickým rozkazem nazpět do Ruska. V bulharských školních knihách je celá řada překladů českých učebnic a celá řada původních prací českých profesorů, kteří na bulharských gymnasiích působili. V septimě každého bulharského gymnasia učí se žáci povinnému předmjú: »Česká literatura«. — Berlínský kongres uložil Srbku i Bulharsku, aby v nejbližší lhůtě postavili trať, spojující železniční dráhu Vídeň - Berlín - Belgrad - Sofie - Cañrad. V Spisku

trať stavěli francouzští v Bulharsku jen šesti-
letý. Po osvobození Bulharska v letech 1878
bulharské a východní Rumélie působí inžený-
ři a českých kapotníků, kteří měli a měli
vojenské huby bulharských pluků, ani nemluvi-
me. Tisíce českých dělníků, sta českých průmysl-
níků a obchodníků našlo v Bulharsku vhodnou
půdu pro svou práci, své výrobky a své zboží.

Napomenutí kardinála Ferrarima. Z Mi-
lána 7. listopadu se oznamuje: „Na zpáteční
cestě z hlavního stanu díel Salandra několik
dní v Miláně a prohlížel si tam dílny a zařízení
pro válečné potřeby. Salandra zdůraznil se též
různých obřadů, mezi tím společně s kardinálem
Ferrarim položení základního kamene k budově
vysoké školy. Salandrový proslavý neobsahoval
žádného politicky nebo vojensky aktuálního mo-
mentu, nýbrž měly filosofický a sociologický
ráz. V souvislosti se Salandrovými slovy, pokud
hláse, že věda a válka se navzájem podporují,
zdůraznil kardinál Ferrari toto: „Hlavní účel vy-
soké školy, jež má být zřízena, je věnován
zemědělství a právě zemědělství potřebuje muž-
ských sil, jež válka ničí. Milán chce položením
základního kamene napomenouti právě k míru
a k té přijde mír, jehož si všichni přejí a jež
bude čestný pro milovanou Itálii, trvalý a klidný
mír, za něhož synové Itálie vedou zdárný život
a křesťanská kultura má určující vliv.“

Ve prospěch bulharského Červeného kříže konala
se v Praze na podnět Jeho Excelence p. místodržitele
v zasedací síni místodržitelství dne 9. t. m. po-
radní schůze za účastenství čelných notabilit. Místo-
držitel v zahajovací řeči mimo jiné řekl: „Ve chvíli,
kdy jsme se hotovili na balkánském bojišti rozhodují-
cím způsobem vystoupiti proti Srbům, postavilo se bez
ohledu na všechna lákání i hrozby našich nepřátel Bul-
harsko po docílení dohody s Tureckem na naši stranu,
a dnes již jest nový spolek tento zpečetěn krví, která
netekla zbytečně, neboť skvělými jsou rychlé úspěchy
chrabrého bulharského vojska, na něž hledím s plným
obdivem. Účastenství Bulharska ve světové válce na
straně ústředních velmocí nemá jen vojenské nejvyšší
důležitosti; úzké spojení s tímto národem, vlastní silou
a dle moudrému vedení svého vládaře mocně se roz-
kvétajícím, poskytuje nové politické a hospodářské
možnosti, jež na uspořádání našich poměrů i na dlouho
po válce budou mít velký vliv. Nejen spojeneckou
povinností svým novým spoliobojovníkům ochotně jak
jen možno podporu poskytovat, nýbrž jen příkazem
nejvlastnějšího zájmu přátelský poměr s Bulharskem u-
činili trvalým a co nejvělejší. A tu jest povinností
v tomto okamžiku především rychle a rozhodně doká-
zati a skutky stvrditi svoji ochotu tím, že podporovati
budeme vítaného spolence všemi prostředky, abychom
mírnil nevyhnutelné škodlivé účinky a léčili rány, jež
mu zasazuje boj, na naší straně vedený. Chceme bul-
harskému Červenému kříži, na jehož prostředky a zá-
soby přečíslymi balkánskými válkami tak velké po-
žadavky se kladly, tím účinnější podporu poskytnouti.
Vždyť tím sloužíme vysokým cílům humanity, jež této
instituci jsou vytyčeny. Rakouský pomocný komitét pro
bulharský Červený kříž, jenž se v těchto dnech — jak
jsem měl čest na počátku uvést — ve Vídni ustavil,
požádal mě, abych vstoupil v čelo akce, pro Čechy
již připravované, jakož i v čelo zde se tvořícího zem-
ského komitétu; vyhovuje žádosti této vzhledem k u-
vedeným, vysoce humanitním, současně však také po-
liticky na výsost důležitým účelům, považám jsem pány
ke dnešnímu rozhovoru a dovoluji si vás všechny, kteří
jste v nynější válce podali opětovně důkazy své lásky
k bližnímu, stále ochoty a obětavého vlasteneckosti, aby-
ste i tuto zamýšlenou akci co nejúčinněji podporovali;
vždyť tím, že pomáháme svým novým spojencům, kte-
ří v těžké době odhodlaně a rozhodně se k nám připo-
jili, přispíváme také své vlasti.“

Když byl projev jednomyšlně schválen, tu J. Bz. p.
p. prezident Zemské správy komitétu Vojsk br. Schö-
nborg včel se přimluvil za podporu akce pro bulharský
Červený kříž.

Ustavil se zvláštní pracovní výbor; rozptýlen se
rokování o způsobu, jak nejlépe akce přilučná by se
měla uvést v pohyb. Pracovní výbor projednal o zá-
hlášené akci podrobně; zároveň sdělilo, že p. komitét
rádopem v Chrudimi již složen jako alibný zá-
klad obnos 5000 K.

Případné dotazy, jež se týkají této záslužné akce,
přijímá zapisovatel p. Pavel Osorn, prokurista České
banky Union.

Díky bulharskému kříži rakouskému pomocnému
výboru pro bulharský Červený kříž. Ferdinand I. za-
slal předsedovi knížeti Františkovi z Liechtenšteina
tento děkovací telegram: „Velkolebná činnost, kterou
Vaše Jasnost rozvíjí na prospěch našich raněných,
jakož i vřelá a šlechtná slova, jimiž jste toto dle pro-
vázal, upřímně mne dojala, a vyslovuji Vaši Jasnost ze
srdce plnoucí díky. Ferdinand.“

Bulharský list o zabití Nise. Ze Sofie 6. listopadu
se sděluje: Tisk pojednává živě o zabití Nise. „Ar-
mádni Věstník“ prohlašuje, že tento úspěch jest nejdra-
hocennější ratolestí ve válečném věnci, jež zůstá
čelo úředních bulharských vojáků. Po 15 měsících
chránil Nis ohně a sílu na vše, co jest bulharské. Ve
svém šílenství měl Srbové pekelný plán: napadnouti
Bulharsko a zasedati mu smrtelnou ránu. Právě od-
tud byli naši sousedé podněcováni, aby podporovali
srbskou věrohlavnost. — Přistoupil „Dělník“ do „Bratrstva“

příle: Pád Nise jest hlavním událostí na balkánském bo-
jišti. Po zabití vojáka srbského na břehu Dunaje, po o-
svěcení první cesty Berta Václava, po zabití prvního
stáve se srbská četa došla do srbského a varšavského
do války balkánského poloostrova nyní výhradně ma-
jetkem společen. Co to znamená, pochopí i laik. Gene-
rální štáb anglicko-francouzského expedičního sboru v
Sofii, jakož i vlády čtyřdohody pochopí to nesporně
ještě lépe. Výtky jsou a výhrady, jež dnes se ozý-
valy v Bulharsku, jakož i v zemích jeho velkých spo-
lečen, zvyšují zážitek v řadách nepřátelských. Umělý
optimismus jejich ministerských projevů mizí pod mohut-
nými ranami armád, které mají netoliko váh zvítěziti,
nýbrž i sílu k tomu. — Stambulevský orgán „Nový Věk“
zděrazňuje, že pádem pevnosti Nise mizí nejen zlo-
činný rejd srbských dobrodruhů. Mocí zbraní vyvá-
vali bulharské vojska z rukou Srbů krásná bulharská
území, hčž obyvatelstvo po 35 let musilo snášeti srbs-
skou sešlost. Navracejí se k mateřské zemi, nabude
obyvatelstvo opět svých národních činností a zapomene
rychle svých utiskovatelů. — Sociálně-demokratický or-
gán „Preporok“ praví: Naše nadšení pro úspěchy v tak
krátké době docílené se ještě zvyšuje, pozorujeme-li
methodického ducha a moudrou prozíravost vrchního
velitelství při řízení operací, které společně s udatností
a obětavostí bulharských vojáků, jež až dosud tak „kvě-
le se objevily, jsou nejlepší zárukou šťastného výsledku
začatého díla, totiž skutečného národní jednoty Bul-
harska.

Omezení dopravy poštovních balíků do Uher. Ná-
sledkem potíží v poštovní dopravě balíků do Uher o-
mezuje se až na další přijímání těchto balíků tak, že je-
den podavatel smí v jednom a téže dni poslati do U-
her pouze 10 balíků. Z tohoto omezení jsou vyjmuty
balíky s předměty vojenských dodávek, kvasnicemi a
penězi.

Na osleplé a raněné vojáky, umřelé údy, šrotky a
vdovy, jakož i na nezaměstnané a v nouzi postavené
katolické dělnictvo ráčili dále věnovati: P. T. Sdruže-
ní katolické mládeže, Ronov n. Dob. 2 K, p. Fr. Tábor-
ský, Lhota Úřetické 4 K, vdp. Vinc. Mršík v Nové Vsi
n. Pop. 2 K, dp. VI. Žid, Zdechovice 2 K, vdp. Tom. Zá-
charda v Doudlebách 1 K, vdp. Jos. Tichovský, Bratro-
nice 2 K, vdp. Jos. Uhlíř. Golč. Jeníkov 5 K, p. J. Dra-
hoš v Řídkém 2 K, nejmenovaný, Ranná u Hlinska 4 K,
P. T. Marie Tichá v Častolovicích 1 K, vdp. Fr. Kulha-
v v Smrdově 1 K, vdp. Emil Novák ve Rtni 5 K,
vdp. Václav Kouba v Souticích 2 K, vdp. Ant. Sysel ve
Slatnanech 2 K, vdp. Prokop Holý v Dol. Hbitech 1
K, vdp. Jos. Pácal v Křižkovicích 1 K, vsd. král. kole-
kapitula na Vyšehradě 10 K, vdp. V. Lerch v Berouně
2 K, vdp. konvent Mil. bratří, Nové Město n. Met. 2 K,
Orel a katol. jednota v České Třebové 50 K, dp. Lud.
Hora, Dašice 8 K, dp. V. Rameš, Račim 10.75 K, děk.
úřad ve Vys. Mýtě 7 K, farní úřad v Kališti 3 K, dp. P.
Klapp, Vys. Veselí, k uctění památky 1 rodič a sestry
3 K, A. Bartánek, Žumberk 2 K, nejmenovaná z Chvo-
jence 3 K. Zaplatí Bůh! — Proší se o další sbírky, jež
zašlete na Zemský svaz katol. Orla v Hradci Králové.

Pamětní a válečná pomocná akce „Oficiální válečný
pohár 1914/15“ má za účel podati vhodný pamětní před-
mět trvalé ceny a zároveň získati prostředky pro vá-
lečnou pomocnou péči. Vzhledem k tomu, že pohár tento
má velkou uměleckou cenu, hodí se také výtečně k
věnování čestných darů vůbec při vlasteneckých příle-
žitostech, při podnikcích ve prospěch válečné pomocné
péče, při slavnostech pořádaných za přímou odevzdá-
vání významných raněných vojáků a pod. Případné
objednávky řízeny buďtež na ústřední prodejnu (Ver-
triebszentrale) ve Vídni-I., Graben 16, nebo na prodej-
nu „Offizielle Kriegsbilfe“ při c. k. místodržitelství ve
Styrském Hradci, Na hradě, ve zvláštním přízemí. Ca-
ný pohár jsou: větší vzor (obsah 1 třetina litru) 25 K,
menší (obsah 1 desetina litru) 20 K. Kovové prsteny,
které možno na skleněné poháry navléci, lze obdržeti
po 12 K a 14 K. Poháry jsou z ocele, vně silně pozla-
cené, a jsou zdobeny brožováním, rovněž pozlaceným
prstenem s reliéfy J. V. císaře-rakouského a německého
a příslušným heslem. Na požádání možno obdržeti
a uvedený prodejny obdržeti prospekt.

Francouzští misiónáři v paří. V Lyoně vydaná zprá-
va francouzských misí v otázkách spojených s daty
za rok 1914 právě konstatovala závažné misijní činnosti
francouzskou vládou: „Všichni misiónáři válka odvo-
la. Tito narukovali z Japonska, Číny, Ameriky, Indie,
Starou k vojsku do pole. V 300 dle svědectví biskupa
Girardeau činnost francouzských misí úplně ustala.
Mateřinec francouzské misijní společnosti v Rue du Bac
v Paříži musí býti zavřen, používá 4 řádce, 103
aspiranti a 2 bratři laikové oděti do fronty.“

Válečná porážka v Lyóně. Z Caštradu 10. t. m.
se sděluje: Arabské kmory v Lyóně dohrály zpět zpět
Pezzanu, jakož i míst Džolry. Nima a Raddana v úze-
mí syrském a míst Zaleteinu, Uriolu, Míraty, Targhy
a Targhany. Křivé měřili velké ztráty na mužstvu a
materiálu a zanechali jistý počet zajatců, děl a sístěv
v rukou muslimských válečníků. Tito odhali nepříteli
ve Pezzanu 5 děl a strojní pušky, v území syrském 12
děl a 3 strojní pušky a v Míratě 3 děl. Poskytli ode-
slané z Tripolu do Targhy stáply velkou porážku a
musily ustoupiti do Tripolska, zanechavše jistý počet
mrtvých a zajatých důstojníků a vojáků.

Tisková válka v Itálii. Místní válečný tiskový
stan zloží dokumentárně okružní výnos kaiserského vrch-
ního velitelství armády, v němž se čtou také tato
charakteristická slova: „Každý voják musí býti jist, že
ve svém představeném arde v případě potřeby bratra

nebo otce, musí však také býti přesvědčen, že má před-
stavu plnou moc, kterou odbojíme nebo zadržíme. —
Každý musí vědět, že před nepřitelem je pouze jediný
cesta vstoupit, cesta cíl, která vede k vítězství
anebo k smrti v nepřítelových řadách. Každý musí vě-
dět, že každý se pokusí o vítězství se nebo souvratit, ba-
de co nejdříve, dříve ještě, než na sebe uvalí tuto
hruhu, zasažen olovem stříleho za ním vojska anebo
kulkami karabinerů, používaných pro demor za bojovním
vojskem, neskolli-li ho již dříve jeho důstojník. — Koma
by se podařilo užití tohoto blahodárného zkráceného
řízení, propadne nepříteli, příkladnému a okamži-
tému odsouzení vojenskými úřady. Pro hanbu takových
lidí a na výstrahu pro ostatní nafilují, aby se tresty
smrti prováděly vždycky v přítomnosti příslušných do-
putací vojenských sborů. — Kdo se vzdá a živ padne
do rukou nepříteli, bude okamžitě odsouzen „in contu-
matiam“. Tresty smrti budou provedeny po válce. Před-
stavení všech stupňů jsou mi osobně zodpovědní za pro-
vedení všech těchto ustanovení.“

Tento výnos vydán 28. září — patrně v zoufalém
hněvu nad tolika prohrami. Patrně, že v zemi zedná-
ské „volnosti a svobody“ popřává se individualitě pří-
liš málo „příležitosti k sebeurčení“; tím se staví italské
velitelství na opačný pólu ohnivých hesel — Gabriela
d'Annunzia.

**Královéhradeckou bankovní jednotu v Hradci
Králové doporučujeme co nejlépe při veškerých
obchodech bankovních a uhelných. Podporujte
při každé příležitosti svůj vlastní podnik.**

Zprávy místní a z kraje.

Sbírka knih a her pro vojny rekonvalescenty. Při-
ští týden bude po městě předsevzata sbírka zábavných
knih, časopisů a her (šachy, dáma atd.) pro vojny re-
konvalescenty v Hradci Králové. Kdo by takové knihy,
časopisy nebo hry chtěl k účelu tomu věnovati, žádá
se, aby laskavě přichystal a odevzdal je obecnímu zřiz-
zenci, který se do každého domu dostaví a legitimací
vydanou purkmistrovským úřadem bude opatřen.

Soupis zásob bramborů. Na základě ustanovení § 2.
cis. nařízení ze dne 7. srpna 1915 č. 228 f. z. nařizuje c.
k. okresní hejtmanství v Hradci Králové výměrem ze
dne 4. listopadu 1915 č. 54.304 soupis zásob bramborů
u všech pěstitelů a obchodníků dle stavu dne 10. listo-
padu 1915. Žádáme tudíž všechny pěstitele bramborů a
obchodníky v Hradci Králové, aby zásoby bramborů
nejdříve do 12. listopadu podepsanému purkmistrovskému
úřadu písemně ohlásili. Přihlášky podávány buďtež v
hodinách úředních v podacím protokole podepsaného ú-
řadu. Neuposlechnutí vyzvání nebo opomenutí ozná-
mení včas učiněti trestu se dle §§ 3. resp. 33. citov. cis.
nař. pokutou až do 2000 K nebo vězením až do 3 měsíců.
Starosta: JUDr. Fr. Ulrich.

Vyhláška o výkazech, jež mají podati majitelé do-
mů k přípravě ukládání daní z příjmu na rok 1916. Na
základě § 200. zákona ze dne 25. října 1896 č. 220 f. z.
o přímých daních osobních, a na základě článku 39.
prováděcího nařízení ke IV. hlavě tohoto zákona vy-
zývají se všichni držitelé obydlí, domů, po případě
jejich zástupci, aby předložili berním úřadům ve lhůtě
už určené a s použitím úředních tiskopisů výkazy
všech osob v domě bydlících, spočítaných podle bytů
resp. obchodních místností a při pronajatých budovách
s uvedením nájemného a po případě podnájemného, ve-
douce zároveň jméno a způsob povolání nebo výdělnu,
pak i bydliště jednotlivých obyvatelů. Při tom podpo-
rnatelé necht' uvedou své podnájemníky a nájemné
od nich placené, přednostově domácnosti pak uvedou
všechny k jejich domácnosti patřící osoby, které mají
nějaké vlastní příjmy. K tomu se blíže podotýká, že
držitelé pronajatých budov mají podati „seznam do-
movní“ (vzor B) a případným „seznamy bytových“
(vzor C), kteréžto sešitky vyplniti mají jednotliví
přednostově domácnosti vztahem nájemníci; naproti to-
mu ve příčině budov nepodnájemných mají držitelé daně
podati „seznam obyvatelů domů“ (vzor B). Tyto
výkazy (vzory B, C, D) předati včasné písemně do
stavu ze dne 15. listopadu 1915 v úředních rubrikách
náležitě vyplněny a sešité do 20. listopadu 1915 pří-
praveny, až pře ně orgán vyměřovacího berní obecního
úřadu přijde, po přijetí a vyhodnocení těchto l. in-
stace (c. k. berních správ, okresních hejtmánství a
příslušných berních úřadů). Kdo by ošetřel podati
zadávajících výkazů nebo v nich vědomě nesprávně a
dále činné máti býti dle § 201. cit. zákona potrestán
peněžitou pokutou až do 500 K. Patebné podati trestu
bude stráženo u c. k. berní správy, okres-
nímu bernímu nebo obecnímu úřadu vyzvednut.

Ustanovení misijního tisku ze dne 8. listopadu. 6. vřel-
tráznou sdělí se, že Pražská akc. strojírna započala s
montáží látky pod orlovným mostem tento týden. —
Výkaz pokladní hotovosti ze dne 20. října vzat byl na
výdomek. — Politici se dleli, by dleli přímou c. k. okr.
hejtmánství v příčině dodávaní tržního řádu (poklad-
se týče podání pokladního) a trvání tisku. — Ošetr-
lejší správy J. O. hradě Harracha na úřední zprá-
postoupena byla aprovační komisi. — Ruská se dá-
ky za pátou válku „slitkovat“ se 18. listopadu 1915. —
Sdělují laskavě obci sdělovat: Ze vřelů do vřelů
slitků tedy jako svého zástupce p. fra Jan Tamaš.

Záměre. V neděli 7. listopadu konala se ve Zdáncích významná slavnost: odevzdání čestné bronzové medaile za zásluhy o Červený kříž zdejším duchovnímu správci, včp. Jos. Pačonovi. Ke slavnosti té do-

stavil se pan okresní hejtmán Nápravník se svou chotí, šel pod stromek Aul. V. Aul. a všichni se sešli. Hejtmán Černý a nečetné množství věřících. Před službou Božími promluvil duchovní správce o náležitých náhledích lidumilného spolku Červeného kříže a vyzval členy k horlivému podpořování všech těchto. Iato p. okr. hejtmán ocenil zásluhy duchovního správce, jichž si získal inenovitě o zastávkovou nemocnici dětského spolku Červeného kříže v Pardubicích a rasil, že pokládá za svou milou povinnost připsouti osobně čestnou medaili, propůjčenou J. V. panem arcievdou Františkem Salvátorem, veldštojnému panu aráři Josetu Paloušovi. Týž pohnut poděkoval spřimně ak za čestné vyznamenání, tak za osobní štast p. okr. hejtmána s chotí. Slavnost ukončena byla slavnými

„Je-li válka spravedlivá?“. Vsdp. biak. vikář, u všech vrstev lidu oblibený pro svou spřimnou a milou povahu, při tom řečník na slovo vzaty, svou přednášku, jež trvala skoro při 3. hod., při kterémžto návala obecenstva z místa i okolí ve školní budově a za přítomnosti veldvážného pána dra. Jos. Drábka, s. k. zastodrák. koncipisty v Humpolci, mistrně ličil a živě vysvětloval pojem války, válečnou situaci naší doby, právní a spravedlivé stanovisko války našeho mocnářství Rakousko-Uherského, odvolávaje se při tom na výrok zvěčného Sv. Otce Pia X., jenž pravil, že válka, již vede nyní mocnářství Rakousko-Uherské, jest válkou spravedlivou, odůvodněnou vážnými příčinami, jimiž naše říše do války byla přímo vyprovokována. Vsdp. biak. vikář učinil obšírnou zmínku o mírumilovnosti našeho

biastě, že byla spokojenost větší než nyní. Sotvaže se začaly nové vynálezy, již se repit, že málo spokojenosti. Je jest nejnutejším požadavkem, aby se zlepšil. Lidé, kteří se pohybují ve sféře tvárných a jiných nejmodernějších strojů, bývají nejnutežněji, nejnutežněji. Již staří říkali, že by nebylo žádných nových vynálezů, kdyby bylo lidstvo spokojeno. Nesvědčí tedy celý roj nových objevů přímo o nervózní podrážděnosti? Ve středověku pod dočkovými střechami bylo blaho i před epochálními vynálezy.

Rozdíl ve Francii mezi středověkem a dobou nynější: dříve pod veldbnou klebrou a gotickou věží chrám se ozývaly nadšené zpěvy a útěšné modlitby; nyní pod řadivými komíny jest slyšet malomocné stesky a kle-

Samostatné vedení uhelného skladu

na Slezském Předměstí v novém nádraží se pronajme, aneb se přijme odborný státní metřiční písař. Kauce zálohová. — Nabídky přijímá **Ústřední oddělení Královéhradecké bankovní jednoty** v Adalbertině v I. poschodí.

Komisionářství

Fr. Černý - Hradec Králové

Třída 18. pěšího pluku č. 556

**Obchod cukrem a
petrolejem.**

MED

český, se zárukou neporušenosti, z letošní anoty obzvláště výborný má celoročně v levné ceně na skladě

JOS. JELÍNEK,

člen Zemského Ústřed. včelařského spolku
v Hradci Králové.

Dražební edikt a vyzvání k přihlášce.

Po návrhu vymáhající strany: Josefa Pšenka, stavitele v Hradci Králové, konána bude dne
28. prosince 1915

o 9. hod. dopol. u tohoto soudu v síni č. 38 dle schválených podmínek dražby účelů nemovitosti:

Dům čp. 493 v Hradci Králové se stavební parcelou č. 563 ve vložce č. 530 poz. knihy obce Hradec Král. Účetní cena 81.784 K 0 50.

Nejnižší podání 40.000 K 00 h.

Pod nejvyšším podáním prodáno nebude.

Soud tento jako účel dražby nečiní položen dražebního roku pozemků.

Všechny oprávnění, zejména hypotéky a věcné náklady z daného úvěru neb z poskytnuté půjčky a veřejné orgány v příslušné dani a dluhů dostávají vyvěšení, jak jsou uvedena v příloženém návrhu.

V podmínky dražební a listiny na nemovitosti se vztahující (výpis z knih pozemkových, výpis hypoték, katastrův, oddací protokolů atd.) mohou koupěchtiví v soudním oddělení, shora naznačeném, v hodinách úředních nahlédnouti.

Práva, která by nedopostěla této dražby, buďtež nejpоздěji při položení roku dražebním před počátkem dražby u soudu ohlášena, jinak by vzhledem k nemovitosti samé již nemohla k platnosti přivedena býti.

O dalších událostech řízení dražebního budou ti, pro něž toho času na nemovitosti práva nebo břemena zřizena jsou nebo za řízení dražebního zřizena budou, toliko vývěskem u soudu zprávovali, nebydli-li v obvodu soudu shora jmenovaného, aniž jemu pojmenují zmocněnce pro doručování v místě soudu bydlícího.

C. L. úřední soud v Hradci Králové odd. V.

dne 29. října 1915.

Objednáme Vám

všecky potřebné knihy a časopisy. Není třeba
objednávat jinde, obsloužíme Vás též vzorně.

Družstevní knihkupectví a nakladatelství
v Hradci Králové, Adalbertině.

Přijímá se správa uhelného skladu

a 4 zdatní dělníci na stálou práci.

Správa skladu musí složit příměřovou káňku. Osobní přihlášky do konce měsíce prosince 1915 přijímá **Ústřední oddělení Královéhradecké bankovní jednoty** v Adalbertině v I. poschodí.

Že kupujete knihy?

Naše knihkupectví Vás také vzorně obslouží.

Jan Horák,

soukenník

v Rychnově nad Kněžnou

zasílá na požádání vždy

dle roční sezony kolekce
nejnovějších druhů pravých
vlněných látek

sve vlastní výroby, jakož i ta i cizozemských.

Četná uznání zvláště z kruhů veledůst. duchovenstva svědčí o poctivé obsluze mého ryze křesťanského závozu za dobu více než třicetiletého působení. Učiňte, prosím, malou objednávku na zkonáku.

Též na splátky bez zvýšení cen!

Volejenné látky na taláry.

PODĚKOVÁNÍ.

V hlubokém žalu nad ztrátou našeho nezapomenutelného a drahého manžela, otce, zetě, bratra, švakra a strýčka, pana

JOSEFA VYHNÁLKA,

rolníka v Černožicích,

děkujeme všem, kdož projevili nám soustrast svou účastí na pohřbu i písemně. Zvláště pak vzdáváme povinně srdečně díky vřad. J. Sedlčovi, bisk. vikári a děkanu v Holohlavech za vykonání církevních obřadů a vřad. J. Vlkovi, katechetovi a záměckému faráři ve Smilčicích, dp. L. Petraskovi, kaplanu v Holohlavech a vřad. J. Vyhňalkovi, faráři na odpočinku v České Skalici, za přísluhy při obřadech církevních.

Slovutnému p. MUDr. E. Zenskovi ve Smilčicích za pečlivé ošetřování po čas choroby, slav. obecnímu zastupitelstvu spojených obcí Černožice-Častavky v čele s veleváženým panem starostou obce J. Vyřavským, slavnému rolnickému banderiu v Černožicích, slavné Katolicko-Národní Jednotě pro Smilčice a okolí, velectonému úřednictvu sl. místních velkozavodů, vřad. řediteli měšťanských škol F. Přemíngrovi za osobní přátelství k zesnulému a dar květinový, vřad. řídícímu školy E. Zilvarovi v Černožicích spolu s milou školní mládeží, všem hřílým dárcům věnců, vřad. všem, kdož jakýmkoliv způsobem seúčili se náš veliký bol zmírniti, vyslovujeme

vřelé díky a zaplať Bůh!

V ČERNOŽICÍCH, dne 9. listopadu 1915.

Rodina Vyhňalkova.

Též děkujeme pohřebnímu ústavu B. Březny za vzorné vypravení pohřbu.

OBNOVA

Číslo 47.

Placované na čtvrt roku 2 K. 50 h.
na půl roku 5 K. —

V Hradci Králové, dne 19. listopadu 1915.

Inzeráty podávají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XXI.

Průběh války.

Tento týden nejvýznamnějším výsledkem bojích zbraní jest zastavení nové velice divoké a mohutné italské ofensivy. Z četných pohrom italské armády jest poslední nejohrožnější; zhroutení útoku tak široce založeného vede v Itálii k největší shlíčenosti. Ale právě proto zase naše vojska jsou u konečného triumfu tím blíže. Proto v zájmu vlastní státní etí a v zájmu dalších pokroků účastněme se obětavě patriotických úkonů válečných, podporováním sbírek, jež v následujících státech tohoto listu jsou blíže vysvětleny a zdůvodněny.

Na Balkáně. Téměř celé staré Srbsko jest už zabráno spojenými vojsky, která místy vtrhla na půdu býv. Sandžaku; boj svádí se o poslední pohraniční místa. Vídeňská skupina rakouského vojska zahnila poslední černohorské zadní voje za řeku Lim, pravý přítok řeky Driny. Jiné oddíly našeho vojska po svahu Oigoty. Planiny blíží se k sandžackému městu Nové Varoši od severu, obsazením výšin u vesnice Javora jest už vlastně Nova Varoš od východu rakouským vojskem obklíčena.

Dále na východ Gallwitzova armáda s Bulhary počoupila až do Kurlumije. U Prakuplje ukončilo vojsko bulharské 480 bučen dělostřelecké munice, 280 bučen patron, 12 vagonů s různým válečným materiálem. V Niši padly Bulharům do rukou část archivu srbského zahraničního úřadu, ministerstva války atd. Srbské velení dosud stále se utěšuje, že mu přijde pomoc buďto ze Soluně, nebo Albanie, případně i Černou Horou, proto i ústup děje se tímto směrem. O Soluni se stále hájí, co už tam je vysazeno vojska anglofrancouzského na pomoc Srbům, a zatím Bulhaři sami dovedou si s ním poradit. Neboť bulharský protiútok jižně od Veleše na západním břehu řeky Černé (která od Bitolje teče na sever a jižně pod Veleš vlévá se do Vardaru) skončil úplným zapuzením Francouzů na východní břeh; Bulhaři dobyli tu silně opevněné francouzské posice. Angličtí a francouzští státníci neustávají pobízeti Itálii, aby Albanii nebo Černou Horou přispěla Srbům na pomoc, ale té se pro nezdravý její na Seči nechce a pak nehostinné kraje albánské a černohorské nejsou také příliš lákavými k výbojům. A v Rusku Srbům rovněž odzvonili; vždyť v ruském ministerstvu zahraničním prohlásili, že se Rusko omezí jen na podporu morální. Francie a Anglie mají strach i ze Řecka, neboť usnuly se žádosti od řecké vlády záruky pro bezpečnost svých vojsk na Balkáně. Situace Srbů jest proto v každém případě beznadějná. Bulharská úřední správa sděluje, že 1. přespolečný pluk srbské zeměbrany se vzbouřil a zavraždil svého velitele, plukovníka Pribičeviče, hlavního původce spiknutí k zavraždění následníka trůnu arcivé-

vody Františka Ferdinanda. Přiznáváno, že Pribičevič, který byl před celým světem usvědčen z účastenství na vraždě rakouského následníka a jeho choti, byl povražen v Srbsku na plukovníka a velitele pluku. Zavražděn vlastními lidmi vzal už Pribičevič svou odplatu. — Na dardanelské frontě místy pozvívily se dělostřelecké boje v menším rozsahu, anglofrancouzské vojsko bylo však všude rázně odraženo.

Bojiště italské. Italové se zase rozsuřili před Gorici, které stůj co stůj chtějí dobýt, aby se přece mohli pohlubiti nějakým makavým úspěchem. Ale stihalo jim opět. Proto se vrhli s veškerou silou na planinu doberdobskou, zejména na její severní část, kde se o horu sv. Michala svádějí tuhé boje. Naši letci bombardovali pevnost prvního řádu Veronu a Brescii.

Ruské bojiště. Čtyřtýdenní houževnaté a slavné boje o Čartoryjsk vedly k ústupu Rusů do jich původních posic; poražení Rusové byli z ohně Styru zahánáni za řeku a na svém společném ústupu zapálili všechny ztracené osady. V bojích o frontu Rafalovka—Čartoryjsk—Kolký ztratili Rusové 30.000 mužů zajatých a 60 kulometů. Poměrný klid u skupin Hindenburgovy a prince Leopolda Bavorského přerušen byl jen útokem Rusů u Smorgonu, jenž se shrotil za těžkých ztrát jejich. Na frontě haličské jest také klid, na besarabské hranici nastala však na obou stranách zvýšená činnost dělostřelecká.

Na francouzském bojišti, nehledě k dělostřeleckým a minovým bojům na jednotlivých místech, není nic zvláštního.

Na moři. Na Středozemním moři vahují postrach rakouské a německé ponorky. V posledním čase potopeny tu nepřátelské parníky »Macallister«, »Firenze« a bombardován »Mortiume«.

Vlasteneckému, lidumilnému obyvatelstvu král. českého!

Boj, jakéhož dosud nebylo, vnesen byl našemu starostlivému mocnářství o udržení jeho bytí, vážnosti a cti.

V nepřehledných řadách vytáhla obrana říše, aby chránila rodnou hroudu a zapadla drzého vetřelce za černošské hranicní mezanky.

S neporovnatelnými hrdinstvími zápolí naše voje se světem nepřátel a jich také vytrvalostí, jich bezpříkladnou hrdinství počítá se zločinným přemocněním nepřítelů; spálila od špičky k špičce zločinného jeho žití a ožer.

Vrchovatelným nároem spíná naši hrdinové svou povinnost a budou ji plnit i dále — až k vítěznému konci.

Avšak boj všech proti všem vyžaduje soukromí se a napětí všech sil; i ti, kteří mají popřáno, aby se zhrnuli v ruce spálili za vítězný praporek, nachází uctí záhod svém povinností, a každý na svém místě a dle své možnosti přispívá ke konečnému vítězství.

A z těchto povinností, jež nám, bojištní vzdáleným, plně přichází, jest nejprvnější a nejpodstatnější ta, jež nám ukládá péči o ty, kteří se bezpečnost a čest domo-

vísy, za nás všechny bojevali a krváceli a pak, až odvoa korunováni — bédě a nemocí do vlnití se vrhli.

Válečným invalidám k opětovnému dosažení zdraví napomáhati, seč jest to v lidské moci, učiniti je zdánlivě pro užitečnou práci, aby nemužili chopiti se žebračské hole a poskytnouti jim vhodného místa v našem středě jako plně oprávněným členům našeho pospolitého žití — to jest nejen svaton, povinnou vděčností k nim, kterým těmto hrdinám válkou jsme zavázáni, ale i náležitým příkazem zachování naší hospodářské síly, jež tak mnohých zdánlivých spolupracovníků trvale postrádáti nemáme.

Vědomí těchto povinností bylo v království českém již dávno oživeno a vzbudilo ve všech kralích země láčebné závodění v projevech péče o invalidy.

Tak vyvolána byla v život z podnětu Jeho Eminence p. kardmála knížete arcibiskupa pražského společnost s vynikajícími osobnostmi v zemi na začátku tohoto roku »Zemská komise pro péči o zmrzačené vojny«.

Podobně cti vytikly si německo-český ústav pro péči o zmrzačené a ve válce raněné vojny v Liberci, zemský komitét pro péči o válkou osleplé, velký pak počet korporací a ústavů: tak zejména ústav prof. Jedličky v Praze a ústav pro zmrzačené v Liberci, daly se do služeb péče o válečné invalidy.

Abyste bylo zabráněno třídění se sil, již stáli sledující, učinilo c. k. ministerstvo vnitra opatření, aby všechny k tomu směřující pomocné prostředky a snahy byly soustředěny ve »Státní zemské ústředně král. českého pro péči o domá se vracející bojovníky« a zajištěno podpora ústavům a podnikům v si sledocenným ze státních prostředků.

Vládne proto vraceti a dáleživen prachu našej k okrasám a obecním zastupitelstvím, jež se účinnou péči o invalidy odlišují aneb spouš marnoděje známé břemeno občanského zaopatřování, ke všem státním, průmyslnickým a zaměstnavatelským, ale i ke všem, kteří jsou si svých povinností v této věci, ale těžké době vědomi, a nám dobré vůle, aby přispěli k dosažení velkých cílů, jež si »Státní zemská ústředně« vytáhla.

Sej každý dle své možnosti!

Já již naznačeno, jest účelem »Státní zemské ústředně«: soustředění a podporování všech pomáček a snah, jež přispívají k tomu, aby osamocněným a raněným vojním, nehledě ke státní invalidní reži, na niž mají nárok, dopomoženo bylo k zaoznanbyti jejich pracovní síly, aby zlepšeno bylo jejich sociální postavení a aby byli opět vráceni životu práce.

Tomuto účelu slouží speciální ošetřování vojny v léčebnách, lázeňích a orthopedických ústavech, jejich umístění v zotavovných, opatření pomáček, služebních podnik možno opětovnému nabýti pracovní síly a dále zřízení škol k výcviku invalidů pro povolání, jež by se v nyníjším státním stavu s úspěchem odlišiti mohli, konečně pak sprostředkování práce.

Při tom jest nejvyšší zásadou, aby, pokud to možno, byl každý invalida zapojen ve své vlasti. Proto budou prostředky, zemskou ústředněm nadřazené, věnavány opět k prospěchu krajin.

Jest pochopitelné, že tato zásada vyhovuje nejvíce jak plněm vrádivlých se vojny, tak i zájmům těch, jež by jinak zapojením těchto poškozených vojny přispívali. Avšak i širší veřejnost bude radostně uvítat tento způsob péče, kterýž nejen invalidy, ve své vý-

DEPEŠNÍ ADRESA: ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚN - PRŮJMA VLADY NA ÚROK 7%, A VYPŁACÍ VEŠKERÉ VLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÉ LISTKY POŠTOVNÍ SPOLITELNÝ ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLÍM, KOKSEM A CEMENTEM

ZÍNOVÝ ÚČET U RAKOUSKO-ÚHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPOLITELNÝ 140.773

ŽIVNOSTENSKÁ BANKA FILIÁLKA

V HRADCI KRÁLOVÉ

Akceový kapitál K 80,000,000.—

Reservní a pojistné fondy přes K 25,000,000.—

Centrála v Praze, ml. r. 1902

Filiálky: Brno, České Budějovice, Frýdek-Místek, Jihlava, Karlovy Vary, Klatovy, Kolín, Krakov, Liberec, Lvov, Mělník, Olomouc, Moravská Ostrava, Pardubice, Plzeň, Píseň, Prostějov, Tábor, Terst a Vídeň.

Expositury: v Gradu po dobu lázeňské sezony a stála v Opatí. Vídeň v I., II., III., IV., V., VI., VII., VIII., IX., X., XII., XVI. a XXI. okresu.

Žirové účty.

Zabývá se eskontem směn, inkasem směn a čeků na všechna místa v tu i cizině; obstarává úhrady a výplaty, jakož i všechny ostatní bankovní transakce

za podmínek co nejvýhodnějších.

Pro transakce s Amerikou stává zvláštní oddělení při sídelním ústavu

děkové způsobilosti ohrožené, čím opět užitečnými ob-
čany, ale jest i s to vyplnit mezery, jež válkou do-
hla ve výdělkovém životě domovní vztahy, a tím po-
zvolna odčiní těžká poškození veřejného národního
hospodářství.

Proto vyzýváme všechny lidumilné a vlastenecké
obyvatele této země, aby podporovali co nejvýdatněji
naši činnost.

I nejkrásnější dárek jest vítání, nechť se každý
nevylučuje tam, kde se jedná o to, aby skutky vzdán
byl hold vděčnosti obránců vlasti, neobhajcům smrti.

Měli by naši udatní vojínové, kteří snášeli své rá-
ny a bolesti, utrpení v těžkém zápětí s obdivuhodnou
trpělivostí a hrděskou oddaností, kteří pro vlast den ze
dne žili ve tvář smrti, až byli na konec s rozřítěný-
mi řadami zbořiti odneseni — měli by, navrátili se,
strádati v nouzi a bídě a býti odkázáni na službu al-
mužny? Nikoliv! Nejen lékařské umění, nýbrž péče žen-
ské ruky utišil jejich bolesti, nikoliv — velcí doma
zůstávají společníci, ať vznešeni, ať nízcí, ať bohatí,
ať chudí, samkna se, aby je podporovali, posilovali,
před starostí trvale ochránili, a tím je přesvědčili, že
neprošli krev za vlast bez účtu!

Každý má na vůli, aby dle své libosti učil bliž-
ší, jenž přispěvek věnuje, zda zemské ústředí vřa-
bec nebo některému zvláštnímu jejím ústavu.

Dary přijímá prezident c. k. místopředsedství, presi-
dium c. k. policejního ředitelství v Praze a veškeré po-
litické okresní úřady v zemi, jakož i Úrazová pojišťov-
na dělnická pro král. České v Praze (jako pokladna a
úřadovna Státní zemské ústředny) v Praze, na Poříčí
č. 7, dále Česká eskomptní banka a Živnostenská ban-
ka v Praze a poštovní spořitelna (číslo účtu 119.516).

V PRAZE, v listopadu 1915.

Max hr. Coudenhove, c. k. místopředseda v král. Českém.
(Připojeny podpisy četných notabilit v král. Českém.)

Volné listy.

Mirabeau. Pokračující ve vzpomínkách na hyb-
né činitele francouzské revoluce, nemůžeme ne-
vzpomenouti nejsilnějšího a nejvýznamnějšího du-
cha, jenž se jmenoval Mirabeau, jenž památku

Feuilleton.

Audience u Cavoura.

A. V. Chodovský.

Žurnalista a diplomat Wollheim de Fonseca
vyladil před 80 lety v Berlíně své diplomatické
vzpomínky, v mnohém ohledu ovšem zajímavé.
Tak popisuje svou audienci u Cavoura, kterýž
ho kdysi sám k návštěvě pozval. Hrabě Cavour
(1810—1861), prezident ministerský království
Sardinie, byl čilým a obratným státníkem,
on to byl, jenž pojal myšlenku spojení celé
Itálie. Přitelem Rakouska nebyl a byl také hlav-
ním strůjcem rakousko-italské války r. 1859.
Uvedená audience obsahuje tudíž pro nás mno-
hou zajímavost.

Ministr seděl u svého pracovního stolu, ob-
tíženého spisy všeho druhu, a přivítal si mou
navštívenku; při mém vstupu zvedl se a šel
mně vstříc.

»Vaše Excelence ráčila mi dovoliti —«

»Ovšem, ovšem, a děkuji vám, že jste splnil
slib, při příležitosti do Itálie navštívit mě. Přicházíte
do Turína rovněž asi z Paříže?«

»Promiňte, Excelenci, přijel jsem z Vídně
přes Terst, Benátky a Milán do Turína, pak ohel
přes Florencii do Říma a Neapole.«

»Jsem vám povděčen, že jste tuto omluvu
učinil, abyste mě zvláště navštívil. Byl jste delší
dobu ve Vídni? Jak se vám tam líbilo?«

»Mnoho přátel, které tam znám, učinilo mi
pobyt velice příjemným. Vůbec jest celá země

svoji nezníitelně vryl v dějiny tehdejší doby a
jenž jest a stále bude hoden toho, aby kulturní lid-
stvo věnovalo mu podiv a uvažující svoji pozor-
nost. Sám rodem aristokrat stal se příkrým odpur-
cem šlechty a přičinil se, aby vystěhovalství
šlechty z Francie bylo podporováno. Když šlech-
tě pobyt ve Francii stával se denně nesnesitelněj-
ším, utíkala do cizích zemí a strhovala s sebou i
nešlechtice, jejichž životům a majetku hrozilo ne-
bezpečenství z revolučního hnutí, v jehož čelo sta-
věli se namnoze lidé pochybné pověsti a bídných
povah. Když vystěhovalství nabývalo povážli-
vých rozměrů, zaujalo pozornost střízlivých vla-
stenců, kteří se přičinili o to, aby »národní shro-
máždění« o věci rokovalo a nemoc vyhojilo. Proti
vystěhovalství byl navržen zákon, a poslanci v
nejbouhlivější náladě o něm rokovali. Návrh záko-
na byl podporován z levice i pravice, ale Mira-
beau vystoupil na řečnickou tribunu a prohlásil:
»Přisáhám předem, že zákona nebudu poslušen.«
Po těchto slovech zdvihl se pokřik z leva a prava,
lomozily odporující poznámky a ve dvoraně roz-
máhal se silný hluk. Mirabeau však, jenž o návr-
hu svým způsobem dlouho přemýšlel, nedal se
zvíklati odporem a chtěl děj se co děj svou vůli
proraziti. Silným hlasem zjednával si sluchu, tiší
bouři, uvádí důvod za důvodem, až konečně pod-
maňuje si všechny poslance, kteří tiše již pohlíželi
v rozjizvené tváře svého řečnického krále, ve tvář-
e, které zpustošeny vášněmi, sálají revolučním
ohněm. A tak posluchači na galeriích i zákonodár-
ci dole ve dvoraně mlčky a bezděčně projevují,
jakou moc má lidské slovo nad lidskými dušemi.
Však Mirabeau kdysi řekl: »Zvítězím nebo bu-
du na kusy roztrhán.« A s touze rozhodností ho-
vořil tedy proti zmíněnému zákonu domnívaje se,
že lépe bude, když šlechta z Francie se vystěhuje,
než aby revoluci překážela doma. Když tento ná-
vrh zákona proti vystěhovalství v národním
shromáždění byl projednáván, Robespierre se svými
přáteli měl již značný vliv na veřejné mínění
a počínal již zastrašovat občany, kteří byli opač-
ného mínění. Mirabeau však se neleká a zname-
náje za řeči své proti zákonu odpor skupiny bu-

půvabná, až ji ovšem k Itálii přirovnati ne-
můžeme.«

»Je prý skutečně, jak všeobecně slyším,
krásná. Co se však týká rakouské srdečnosti,
zdá se mi, aspoň jak se v Lombardsku a Be-
nátsku a ostatně i v celé Itálii vypráví, býti
dosti pochybnou. Kruhové, ve kterých jste se po-
hyboval, učenci, žurnalisté, snad i vyšší úřed-
níci, ukázali vám jistě příjemnou a přívětivou
stránku svého chování, Itálie však a zejména
lombardsko-benátské království poznaly právě
zase rub a o tom mohu vám podati důkazy.«

»Račíte Vaše Excelence uvážiti, že Rakousko,
ukázalo-li také rub, bylo k tomu podněceno,
neboť velikému státníkovi bude právě tak zná-
mo jako mně, prostému publicistovi, jenž poli-
tika dějin učinil si předmětem svého studia, že
rakouská diplomacie toliko na národoprávních,
tedy o dějinné právo se opírajících zásadách
spočívá a že tudíž svou zaručenou pozemnostní
držebnost nemůže nechat si seiziti. Jestliže ně-
jaké aspirace však vedou ke konspiracím, nelze
ve zlé vykládati žádnému státu, chce-li je pře-
dem sdrážiti a veřejnému mínění nebezpečné
cesty znemožniti.«

»Máte zcela pravdu, dle této zásady však
mělo by se jednati ve Vídni, kde tisk neustává
naš napadati a podezřívati. Měl byste své ná-
měty a zvláště vídeňské kolegy upomenouti,
že na útoky rakouského tisku odpovídá se zde
ne pouze defenzivně, nýbrž kontra-ofenzivně,
což, jak myslím, jest právě tak vhodnou jako
dovolenou žurnalistickou taktikou. Nemyslíte?«

»Nepopírám, že tón rakouských listů je po-
někud podrážděný a se stanoviska italského že

doučho hrizovládce, u vědomí své síly zvolal ve-
liletsky: »Ticho, vás třicet hlasů tam!« A Robes-
pierre a třicet jeho druhů mručíce umlkají, takže
zákon jest tak stanoven, jak znění jeho navrhl Mi-
rabeau.

Mirabeau zmítán byl bouřlivými životními osu-
dy. Při velikém nadání a neobyčejných duševních
přednostech pil plnými doušky z poháru rozkoši
a dostal se nejdnou do křížku s mravností a ob-
čanským zákoníkem. Byl vypovězen z vlasti,
bloudil v cizině, seděl v žaláři, až konečně vy-
buchla revoluce, v níž muž tento, pokrytý bahnem
a blátem, mohl zazářiti svým geniem. Za revoluce
ukázal, že není toliko světákem, nýbrž že dovede
také ovládati situaci a býti kormidelníkem, jenž
ví, kudy pluje a kam směřuje. Všude zasahuje jeho
vliv, všude jest znatelná jeho mohutná iniciativa,
řeční na schůzích, v klubech, vévodí v parlamen-
tě, pracuje neúnavně. Má upřímnou vůli vymést
společenské zločiny a ozdraviti svoji vlast, želi
poroby a bídě lidu a chce mu pomoci. Jest pře-
svědčen, že ozdravení může se státi bez zůřivosti
a krveprolévání. Prozíraje, že mnozí reformátoři,
aniž o tom vědí, neseni jsou bouřlivým orkanem
k hrizovládě, Mirabeau napíná všechny síly du-
ševní a tělesné, aby revoluční láva nevystoupila
z řeky, jež vyměňuje jeho mohutný rozum a sil-
ná vůle. A ku podivu, tento král revoluce pojednou
stává se podezřelým, protože slevuje s myšlenek
republikánských a jest viněn ze styků s králov-
ským dvorem a z důvěrných rozhovorů s královnou.

Veslování mezi dvěma proudy. Určitého ú-
sudku o změně smýšlení Mirabeauova nemožno
dnes pronésti, protože z revolučních dob zacho-
valy se jen dohady a protože velikán tento svých
úmyslů nikomu neprojevil. Možno připustiti to,
možno přijati mínění ono, ale jisto jest, že měl
schůzky s královnou, která svým bystrozrakem u-
soudila, že by mohl býti v neisté budoucnosti zá-
štitou královského trůnu. Není divu, že Marie An-
tonie svou užlechtilostí okouzila muže, jenž do-
vedl oceňovati přednosti duševní a který pro krá-
su žen měl vyvinutý smysl. Poznal mnoho měl-

nelze jej schvalovati. Račíte vaše Excelence mně
dovoliti podati vysvětlení.«

»Uvěřte tak, podotýkám však, že chování
rakouského tisku, jehož výplody našim vyslan-
cem ve věrném překladu se nám předkládají,
jest neosnaditelné. Pohlížím na rakouské po-
směšky ne s italského, nýbrž s mezinárodního
stanoviska, a tu jest mi se podivovati, že císař-
ská vláda podobným výpadům nezabraňuje,
nýbrž i do vnitřních našich záležitostí se vmě-
šuje a naši neodvislost ohrožuje, žádá odstrá-
nění institucí, jako na příklad volnosti tiskové.
Co můžete na to odpověděti?«

»Nelze za to mlti, že rakouská vláda na-
padá instituce jiných státův aneb vměšuje se
do jejich záležitostí, pokud zájmy Rakouska ne-
jsou jimi ohroženy. Tyto byly však dotčeny tím,
že italské listy oprávněnost držebnosti rakouské
monarchie nejen popíraly, nýbrž její čest, do-
cela i osobu rakouského vladaře tupily, vše, co
on pro lombardské a benátské provincie císař-
ského státu učinil, haněl a Lombardany i Be-
nátčany vyzývaly, veškeré oddanosti k Jeho
Veličenstvu a císařskému domu se vzdáti, je-
liž rakouské panství jest prý nespravedlivé,
neudržitelné a zatímné. Naproti tomu byla by
mohla císařská vláda u piemontské podati ná-
mitky a poukázati na mezinárodní právo, jež
výslovně určuje, že stát, v němž čest jiného
státu aneb čest jeho vladaře tiskem aneb jinak
napadena by byla, i bez diplomatického vyjádře-
vání může býti nutkán jednati toto samo sebou
podrobiti trestu, na všechnen způsob ovšem na-
padenému podati omluvu. Tohoto příkazu ne-
bylo by uposlechnuto, naopak ignorováno, tudíž

kých žen, aby v Marii Antonii mohl rozpoznat vysoký ideál duševní krásy a výjimečných vlastností. Žilť Mirabeau velmi divoce, prostopášně a záletnický, vystřídával milenkou za milenkou. Žena, která si ho vzala z lásky, zrazuje ho s přítelem. Až jsa osmdvacet roků star poznal Žofii Ruffei, provdanou za starého úředníka, markýze de Monnier. Mirabeau k této ženě vzplanul láskou, které před tím nikdy nepocítil; smluvili se a odjeli spolu do Holandska, kamž za nimi brzo přišel královský zatykač, takže oba byli uvězněni.

Mirabeau psal ze žaláře své milence listy, kterými osvětluje nejtašnější záhyby své duše a ve kterých chvějí se nejméně jeho city a myšlenky. Listy tyto jsou přístupny českému čtenáři vydáním ve Světové knihovně Ottově.

Nuže, po takových ženských odyseách poznává Mirabeau královnu, k níž nesmí nic jiného cítiti a vyznávat, než úctu a vážnost, viděti v ní vznešenou svoji paní, již může nabídnouti služby jako věrný poddaný a rytíř. Tento čistě mravní vztah Mirabeau si také plně uvědomoval, a všechny pomluvy vzešly jen ze vzteklé a omezené myšli revolucionářů, kteří vědouce o návštěvách Mirabeauových na dvoře královském, posuzovali věc dle svých nízkých hledisek a dle hrubé stranické sobeckosti. Hned po prvním setkání Mirabeau a královna se rozešli se vzájemnou důvěrou. Ačkoli Mirabeau svou vyjídčku na koni jednoho dne předstíral návštěvu přítele Claviera v jeho letohrádku, přece jen podezírali a závistiví jakobini vyčenichali, že odbočil stranou k zadní brance zahrady saint-cloudské a že vévoda d'Arenberg tam čekal, aby ho vpustil. Královna byla nedaleko na pahorku, kdež konala se potom závažná schůzka a rozmluva, která zůstala tajemstvím.

Dočítáme se jen z nahodilých poznámek z té doby, že královna byla tímto zkroceným revolučním obrem okouzlena. S vrozenou bystrostí postihla v něm velikého ducha a pevnou vůli, a možno říci, že kdyby královský dvůr byl měl hned od počátku takového rádce, nebyli by se stali král a královna kořistí katovy sekery. Bylo vůbec neštěstím vznešeného a čestného srdce královny, že se v rozhodujících dobách nesetkalo se žádným nadaným veleduchem, a když Marie Antonie ziskala Mirabeaua, bylo již pozdě, neboť revoluční vlny zdvihaly se již vysoko, a mocný rádce brzo potom zemřel.

»Neznáte královnu«, prohodil Mirabeau kdysi v důvěrném hovoru, »její duševní síla jest podivuhodná, vyniká zmužilostí.« Jindy o slabošském a liknavém Ludvíku XVI. Mirabeau řekl: »Král má jediného muže u sebe, a tím jest královna.« Když se po památném rozhovoru v zahradě saint-cloudské rozcházeli, Mirabeau polbil královně ruku a nadšeně propovídal: »Madame, monarchie jest zachráněna.« Od té chvíle Mirabeau zvýšil svoji činnost, zdvojnásobil svoji obratnost, aby mohl proplouti. Na jedné straně pracoval o zdravé opravy a krocení divokých jakobinův a na druhé straně usiloval o záchranu královské rodiny.

Vida, že jí hrozí nebezpečnost života, snažil se o to, aby královský dvůr z jícnu sopky, z Paříže, přestěhoval byl do Compiegneu nebo Rouenu. Plánem Mirabeauovým bylo, aby třicet departementů podepsalo loyální adresy, v nichž se žádá, že král má se z Paříže vzdáliti, nejlépe do Compiegneu a Rouenu, ale rozhodně do Met nikoli, ježto se při tom nedovoluje, aby se vedení ujali emigranti. Těmito adresami má se »národní shromáždění

uchopit se této věci tiše a sice tím tónem, který ve Vídni jako za vlastenecko-žurnalistickou obranu byl považován.

»Tomu-li tak, proč pak vidí se tam politická mrva v oku bližního, nikoliv však břevo v oku vlastním? Jestliže přestělovky našeho volného tisku jsou hrubě odmítány, ba činěny předmětem diplomatických vyjednávání, čím omluvíte, táži se, vybočení rakouských listů, které přece pod policejním poručenstvím se nacházejí? Odpovíte mně, můžete-li?«

»Doufám, že ano, neboť, jelikož již dle svého povolání jsem nucen nejvážněji a nejvlivněji časopisy čísti, mohu určitě vaši Excelenci ujistiti, že to byl italský tiisk, s výjimkou několika plně konservativních listů, jenž spor s orgány veřejného mínění v Rakousku vyvolal, kterýžto spor útoky na vládu a výzvou »svrhnouti okovy císařské« vzbudil nejvyšší roztrpění.«

Po Cavourových slovech o nutnosti italské pospolitosti politické odpověděl Wollheim:

»Národnostní pocit jest zajisté pochopitelný i přirozený, prosím však vaši Excelenci, promítnouti mé poznámce, že »cizinecké poručenství«, jež Lombardům a Benáťanům jest análetí, vždy ještě jest velice mírné. Víím z dějin i z vlastního názoru, že rakouská vláda vše možné pro zdárný vývin těchto zemí vždy činila a jen tehdy, kdež to vše nebylo uznáváno, nevěděkem a docela veřejným neuplněním opláceno, činila toto jho citelnějším a otěže silnější přitáhl.«

»Ano, takže ulechlému oří tlama krvavě se spínala a on jednoduše svrhnouti pomýšlel.«

»Ovšem, není-li jednoduše obratným, může se tak státi, nežli však vaše Excelence jakožto

člen přiměti, aby povolilo a křele tam následovalo. Mirabeau chtěl tímto způsobem královskou rodinu vzdáliti jakobinských zůřivců, podáváje jim zároveň utěšující přítku, že při tom nebudou účastni emigranti. Nelze usuzovati, zda by se to bylo Mirabeauovi povedlo nebo nikoli, jisto však jest, že měl k tomu odvalu. Bylť velikánem, který v tehdejších bouřích znal dobře cestu a který měl tolik autority a síly, že stále dusné mraky ovládal. Snad kromě zápasu s jakobiny Mirabeauův podnik by býval oslabován též zmatkem a nerozhodností samého královského dvoru, kdež dnes chleli co si podniknouti a zítra úmyslu svého zase se vzdávali, chvilku jednali dle rady té a za chvilku spravovali se radou jinou. Král, slaboch a dobrák, potácel se mezi četnými vlivy schopných a ještě více neschopných rádců, měnil úmysly své s barvou svého okolí a přikývoval, jak kdo chtěl. Mirabeau sám si stěžoval, že když předložil královskému dvoru své návrhy, král a královna měli v jeho plánu hned svůj vlastní plán, čímž chtěl vlastně říci, že královský dvůr neuměl jednati důsledně.

Napoleon na ostrov sv. Heleny. Když byla Napoleonovi úředně oznámena deportace, byl ohromen on i jeho průvodčí. Jal se sice poukazovati na to, že na anglickou loď vstoupil dobrovolně, ale Angličané měli nad ním moc a proti té Napoleon neměl již zbraní. Na pohled zůstal Bonaparte chladný, klidný a nedával znáti žádné změny svých citův, ale že tento převrat osudu hluboce ho dojal, svědčily myšlenky jeho na samovraždu. »A což jest to již tak jisto«, pravil jedné chvíle k Las Casesovi, »že půjdu na Helenu? Či závisí člověk posud na člověku, když sobě žádá, aby závislost tato přestala? Příteli, leckdy mi zatane na mysli, abych vás opustil a potřeboji jenom poněkud povoliti vnitřnímu pohnutí, abych vyvázl. Pak bude po všem, a vy budete moci všichni pokojně vrátiti se ke svým rodinám.«

Las Cases odporoval horlivě mínění Napoleonovu a podotýkal, že nelze věděti, co budoucnost ještě přinese.

»Částečně máte pravdu«, odpověděl Napoleon, »ale co budeme na tom pustém místě dělati?«

»Budeme žíti v minulosti«, odvětil Las Cases, »máš dosti, aby nás uspokojila. Vy, Sire, budete žíti svůj život ještě jednou!«

»Budiž tedy«, odvětil Napoleon, »budeme psáti své paměti.« Poté hned jeho tvář se rozveselila a rozhovořil se o věcech, které deportace byly vzdáleny.

Ráno dne 3. srpna 1815 Bellerophon rozvinuv plachty odrazil od břehu a 6. srpna připojila se k němu loď Northumberland s dvěma fregatami, na nichž byla vojenská posádka, jež byla komandována na ostrov jako stráž. Admirálové Reith a Cocburn dostavili se k císaři a oznámili mu rozkazy, týkající se jeho osoby a komonstva. Napoleonovi a jeho průvodcům odňali peníze, klenoty, zbraně, a jen stěží byl lord Reith přemluven, že ponechal císaři kord, a i to učinil proti výslovnému nařízení ministerstva. Až do těch podrobností Angličané se mstili a Napoleona bodali.

Nucen vyvoliti sobě tři osoby, které ho směly provázeti a s ním trvale zůstat, Napoleon jmenoval generály Montholona, Bertranda a hraběte Las Casesa, k nimž, protože Las Cases nebyl důstojníkem, po mnohých domluvách přidružit se směl ještě generál Gourmand. Ti, kteří musili pána svého opustiti, učinili tak s truchlivou myslí, neboť bylo

státník uvážiti, že vždy ještě jezdec onoho »ulechlitého oře« nikomu neodolal, nýbrž jest jeho právoplatným majitelem; jinými slovy, že Rakousko své italské země neoprávně získalo, ba ani nedobýlo, nýbrž na základě mezinárodních, právně platných ujednání za jinou drzebnost vyměnilo, že tedy rozumné právo má, své historické právo snažit se uplatniti.

»To ovšem dle psaného národnostního práva nelze popírati, ale přirozené právo předchází historickému a konvenčnímu, poněvadž s každým jednotlivcem takřka přichází na svět a v každém národě s pojmem rodiny jako státní sebevědomí povstává... Nacházíte tuto snahu nepochopitelnou a neoprávněnou?«

»Nikoliv; jestliže však jeden člen této rodiny právní závazky k jiné má, nemůže ani sám tyto závazky zrušiti, ani nemohou jiní členové k tomu jej míti.«

»Jak tomu rozuměti?«

»Jako zcela nesoudržně, jenž do podobných rodinných poměrů nerad se vměšuje, nýbrž v tomto případě jen paragrafů mezinárodního práva se drží, myslím, že cizí stát, a jest to stát sardinský, nemá práva vměšovati se do rozmlůvek stran státu cizího, i kdyby od nich k tomu vyzván byl; že tedy italské Sardínku nesmí strany v Lombardsku nebo Benátsku podporovati, jestliže tyto od něho vměšení se do vnitřních záležitostí rakouských požadují.«

»Vysvětlíte mi, prosím, otevřeně, jak se na neutránného muže sluší, co těmito nářečkami mluvíte?«

(Dokont.)

jedinou jejich čestností doprovázeti císaře do vyhnanství. Loučení Napoleonovo s přáteli, kterým nebylo dopřáno s ním zůstat, bylo pino bolestné vzrušení. Když se rozloučil, »generál Bonaparte« (jak od té chvíle od strážců svých dle nařízení vlády směl býti jmenován) sestoupil s Bellerofona a odebral se na Northumberland, jenž rozvinuv plachty, pustil se na širé moře.

Cesta. Úcta, kterou jednáci na Bellerofonu Napoleonovi prokazovali, rozhořčila anglické ministerstvo tak, že bylo dáno přísné nařízení, jak se s ním má nakládati na Northumberlandu. Nesměl býti jinak jmenován než jenerálem, mužstvo nesmělo před ním smekati, musil jísti s admirálem, který každého dne ke stolu přiváděl ještě dva důstojníky, za oběda hrála vojenská hudba. Společku Napoleon a družina strádali dlouhou chvíli, a proto se císař od snědaně do oběda zaměstnával četbou, rozmluvou, hrou v šachy nebo karty. Když byl slavným jenerálem a potom císařem, nikdy neuchyloval se od svého zvyku, trávit při stole jen patnáct minut; nyní však dlouhým sezením a oběda se hrozně nudil, a jakkoli admirál prokazoval mu velikou pozornost, Napoleon netajil své rozmrzelosti, což Angličan uzaamenav, od své úslužnosti upustil. Za oběda družina s Angličany rozmlouvala francouzsky, ale Napoleon zřídka se jí účastnil a čekal netrpělivě, až podána bude káva, po jejíž požití hned povstal a s některým svým přítelem odebral se na palubu.

Admirál podle anglického zvyku po obědě s důstojníky svými vysedával popíjeje vína a cítil se tedy domnělou Napoleonovou nešetností uražen. Ale když byl zpraven o zvyku císařovu u oběda dlouho neprodávati, zařídil věc tak, že Bonapartovi a družině jeho byla podávána káva dřív nežli Angličanům. Napoleon mohl tedy po své vůli z jídelny se vzdáliti, a při odchodu všichni přítomní vzdali mu vždy čest povstáním. Po obědě procházel se po palubě nejraději s Las Casesem až do soumraku, po čemž usedával na určité místo, které angličtí námořníci na Northumberlandu na památku nazvali dělem císařským.

Napoleon na lodi oblékal se v lehký oděv, a horký vzduch ho tak sužoval, že nemoha spáti často v noci vstával a čítal. Za četbu vybíral si spisy, které mluvily o budoucím jeho bydlišti a o zemích, mimo které plul. Některé ze spisů těch byly psány anglicky, a Las Cases byl tlumočnickem jejich obsahu, což císaři vnuilo myšlenku učiti se angličtině, ale brzo ho to omrzelo. Za plavby Napoleon na nic si nestěžoval, byl trpěliv, se vším spokojen a projevoval vždy spartánský klid. Zprvu admirál neodvážil se chovati se k němu důvěrně, ale poznav povahu svého vznešeného vězně, zbavil se své ostýchavosti, takže Napoleon často rukou v ruce se s ním na palubě procházel, což veliteli působilo upřímné potěšení.

Napoleon vida, že Las Cases a ostatní družina píší své deníky, rozhodl se diktovati své paměti, a brzo práce tato se mu tak zalíbila, že se mu stala denní potřebou. Dne 23. září loď překročila rovník, kterýžto den býval pro lodníky dnem veselí, a každý, kdo ve svém životě čaru rovníkovou přeplul poprvé, musil se podrobiti tak zvanému křtu; býval totiž potopen a bylo mu dáti lodníkům za to nějaký dar. Francouzští hosté byli však od tohoto obřadu zdvořile osvobozeni. 4. září k večeru spatřili v dále cíl své cesty, ostrov sv. Heleny, a hned rozléhaly se výkřiky: »Země, země!« Císař hned vyšel na palubu a zadíval se na své bydliště, hleděl dlouho a dlouho, až ostrov splýnul s nocí.

Druhý den přirazili ke břehu, císař vstal dřív než obyčejně, pospíšil na palubu a uviděl cosi podobného městečku. Domy a domečky tísnily se prostřed holých skalnatých vrchův, a každá díra ve skalách a každé návrší obsazeny byly děly. Císař prohlížel si skály dalekohledem. Zase díval se dlouho, a lze více tušiti než vyhláti, co se dělo asi v duši velikána, jenž sražen s vrcholu závratné moci a slávy zřel před sebou zachmuřený ostrov, určený mu za bydliště. Přes zoufalou bolest však Napoleon neprojevili, jak na něho vyvrcholení nešťastné sudby působí. Vrátil se do kajuty, věnoval se obvyklému svému zaměstnání. Muž železa úžasným vzepětím vůle před Angličany i před svými přáteli dovedl citovou bouři potlačiti a tvářiti se tak, jakoby konal jen cestovatelský výlet.

Admirál již časně ráno odebral se na ostrov; aby se poohlédl po nějakém přibytku pro Napoleona, neboť v této věci od vlády neměl rozkazů. Vrátil se zpravil Napoleona, že po dlouhém hledání přibytěk našel, ale že bude potřebsi aspoň dvou měsíců, než budova bude opravena. Vládě anglické běželo hlavně o to, aby Napoleon byl stál co stál dopraven na ostrov, a otázku, kde a jak bude bydlet, ponechala již náhodě a vůli svých vojáků. Zato však admirál měl přísný rozkaz, nepouštět Napoleonu na ostrov dřívě, pokud nebude vyhledán nějaký přibytěk. Admirál však vzal na svou zodpovědnost, že tohoto příkazu nedbal a hned druhého dne, 16. října, dopravil Napoleona na břeh. Císař, nežli vstoupil do člunu, rozloučil se s kapitánem a mužstvem lodi, všem srdečně poděkovav. Las Cases zaznamenal, že všichni

Angličané na lodi byli hluboce dojatí. Po přilezu na břeh Napoleon odebral se do hostince, kdež mu byl obstarán byt.

Sledujete bojiště? K tomu jest zapotřebí válečných map.

Balkán I.	K — 60
Rusko	120
Francie (celá)	105
Rakousko-Uhersko	
a Itálií a Balkánem	120
Turecko	— 60
Ríše Německá	105
Evropa II.	180
Sibiř	— 75
Pohraničí Rakousko-Rum.- Srb.-Bulharské	180

Provedení těchto map jest technicky,
vzorné a místopisně neobyčejně podrobné.

Zasílá

**Družstevní knihkupectví
v Hradci Král., Adalbertinum.**

Politický přehled.

Vysoká návštěva v Praze. Jejich císařské Vysosti arcivévoda Leopold Salvator a choť arcivévodkyně Blankou a s dcerami navštívili ve dnech 12. až 14. listopadu Prahu, aby tu shlédli ústavy a podniky v nynější válce tolik se uplatňující. Z Prahy zavítal v těchto dnech pan arcivévoda za týmž účelem také do Chomutova a Kladna.

Baron Burian, ministr zahraničních záležitostí, dne 10. a 11. listopadu měl v Berlíně poradu s říšským kancléřem německým; jednalo prý se o běžných záležitostech.

Národní souručenství. V českém tisku vítá se rozhodnutí vedení českých soc. demokratů, kteří, stojíce dříve stranou, chtějí nyní spolupracovati na zřízení národního souručenství. A při té příležitosti „Národní Listy“ píší, že se ujal o zřízení národního souručenství jako výkonného všenárodního orgánu v základních záležitostech národních, a z toho nesmí býti nikdo vylučován. To nutno říci s veškerým důrazem!

Vlastenecký projev Terstánů. Dne 16. listopadu dostavila se deputace obchodnictva, průmyslu a rejdářů z Terstu k předsedovi ministerstva hr. Stürgkhovi, aby mu odevzdala adresu, svědčící Jeho Veličenstvu císaři. V adrese této deputace především prohlašuje, že Terst jest a zůstane nejvěrnějším městem J. V. císaře pána. Po přečtení adresy ujal se slova ministr předseda, prohlásiv zvláště, že Terst, tato neocenitelná perla říše v lůně monarchie, jest co nejlépe a nejbezpečněji ukryta, že říše a Terst nerozlučitelně k sobě patří. Vláda vynaloží všechny síly, aby podporovala hospodářský a obchodní vývoj města, aby Terst doznal rozmachu, k němuž jest nesporně určen za sledování státní a hospodářské politiky, zbudované na čistě rakouských základech a nezdržované jistými ohledy.

O používání kyriliky v Bosně vydala zemská vláda zvláštní nařízení, dle něhož mají bosensko-hercegovské úřady a ústavy v srbsko-schorvatském písemném úředním styku používatí výlučně latinky. V kyrilickém písmu sepsaná podání od stran budou sice úřady přijímána, avšak vyřízení budou sepsána latinkou. Toto ustanovení platí také pro vaitění a vnější úřední styk obcí, jakož i pro ty korporace, které jsou pověřeny úředními funkcemi.

Bulharský tisk o Rakousku. Ve článku v časovaném Rakousko-Uhersku píše „Echo de Bulgarie“: Skutečnost rozmetla legendu, kterou lehkomyšlnými diplomaty, anebo povrochními publicisty, totiž legendu o Rakousko-Uhersku, jakékoli vážnější námahy neschopném a při nárazu s nepřítelem se rozpadajícím. Stará Habsburská říše naopak ukázala se v této válce jako vojenská moc prvního stupně. Vydržela řadu nejstrašlivějších náporů, vracela mohutné rány. Její armáda byla právě tak mocná, jako jest její diplomacie obratná a čilá. Rakousko-uherská armáda musela vydržeti nápor mohutných mas, které vypustil car proti východní hranici mocnářství, a při tom bděti současně nad bezpečností jiných hranic. Její úkol byl těžký, ale vznešený. Splnila ho se ctí a slávou. Boje v Karpatech byly zajiště nejrekovnějšími činy v této krvavé válce a právě vojínové Jeho Veličenstva císaře a krále Františka Josefa přinášeli nejtěžší oběti a došli k nejkrásnějším úspěchům. Ve chvíli největšího napětí, což se stalo na počátku přemočené ofensivy spojeneckého vojska v Haliči, ohrozil nový nepřítel důstojné mocnářství, nepřítel, který se mohl se

vším klidem připravovati a zahájit boj v okamžiku, jež mohl dle libosti zvoliti. Težké útoky se ztroskotaly žalostně, a tyrolské Alpy svědčí o rekovaosti národů, jejich jednotě tvořící sílu mocnářství. Rakousko vzejde z této nové zkoušky jednotnější a mocnější. Mnoho veličin, považovaných za nepřemožitelné, započalo se v této strašné bouři, která lomeje Evropou. Díky přizpůsobivosti svého organismu, díky statečnosti svých národů Rakousko-Uhersko přestalo tuto ohnivou spoustu beze škody. Životní energie této velmoci projevila se na bojištích skvěle a nový lesk slávy povýšil vážnost staleté habsburské říše ještě více. Opětovně světové dějiny vyhradily jejím státům osvobozovací a kulturní úlohu v Evropě. Bulharsko, mající plnit tutéž úlohu, je přirozeným spojencem mocnářství. Díky soudinnosti mocnářství a Bulharska bude brzo trvalý mír na Balkáně blahodárnou skutečností.

Turecká sněmovna zabýjena byla v Cařihradě 14. t. m. Sultán přečetl trůnní řeč, v níž velebil statečnost armády turecké i loďstva v Dardanelách, ocenil význam odražení Rusů z Haliče a Polska, dobytí ruských pevností, a oznámil, že uzavřena smlouva s Bulharskem o opravě hranic předložena jest ku schválení zákonodárnému shromáždění. Bohu děkuje za šťastné obnovení cesty Berlín—Vídeň—Cařihrad, které spojeným národům zajistí vítězství ve válce a pokrok a štěstí v míru.

V Řecku právě nyní drží pevně otěže vládní král Konstantin. Rejdy Venizelovy zatím zastaveny rozpuštěním sněmovny; nové volby budou 19. prosince. Řecká vláda prohlásila také nanovo, že jest odhodlána zachovati nejpřísnější neutralitu. Pozoruhodno i, že zřízení neutrálního pásma mezi Řeckem a Bulharskem dávno ohybané se teď uskutečnilo a smlouvy o tom formálně podepsány; tím učiněn důležitý krok pro zachování dobrých styků bulharsko-řeckých.

V Anglii odešel dále z ministerstva Churchill, ministr námořnictva, prý pro různé neshody; půjde prý jako voják na frontu. Ministr vojenských věcí Kitchenér jest na cestách, takže ministři Asquith a Grey mají volnou ruku. — Všichni neženatí muži až do 40. roku jsou vyzváni, aby se do 30. listopadu dostavili dobrovolně k odvodu, jinak že budou donuceni.

Záložna v Hradci Král.,

Janské náměstí č. 163.

Vklady na knížky 4 1/4 %

Vklady vázané výpovědi 4 1/2 %
a vklady střadankové 4 1/2 %

Kulturní jiskry.

Významný okamžik polské kultury. Za třesku a hluku zbraní došlo ve Varšavě k tak ušlechtilému činu, jakého se nejméně nadálo samo Rusko. Dne 15. t. m. otevřena tam polská universita a technika. Tak dovršena zásluhou vojenské správy rakousko-uherské a německé soustava kulturních ústavů pro polské obyvatelstvo okupovaného území.

Již půl století minulo od té doby, co ruská vláda zavřela varšavskou školu hlavní, která byla trpěna za zrušenou universitu varšavskou. Poláci pod ruskou vládou tedy neměli jediné vysoké školy v území tak rozlehlém, jež tam obývali. Počet obyvatelstva ve Varšavě blížil se před válkou již milionu, ale místo university polské uměle tam byla udržována universita ruská, které se Poláci vyhýbali. Tak si škodila ruská vláda sama, protože mnoho polských inteligentů studovalo na universitách rakouských a jinde, docházejíce zaopatření za hranicemi státu ruského.

Jestliže zásluhou centralistech velmocí všude v okupovaném území polském již v minulých měsících zřizovány polské školy národní, nyní byla tato akce vyvolána tak, že za válečného ruchu jest pravým triumfem. Rusko nyní má zvláštní příležitost k zpytování svého svědomí a k přemýšlení, zdali zločiny, které spáchalo jak na řeči tak na víře polské, vedly k nějakým úspěchům. Ruský „osvoboditel“ polské školy zavíral a vnucoval vyučovací řeč ruskou. Ale přes to polský živel zůstal svým, bránil se houževnatě v pevné naději, že udeří hodina osvobození. A ta nyní přišla, přinášejíce utěšené dary dříve, než se polští vlastenci nadáli. Vládní cenzoropapismus jako těžký balvan zastavoval v Rusku vývoj kulturní i hospodářský. Nyní balvan odstraněn a v polském království nastala blahá chvíle svobodného oddechu.

Padesátin dožil se zasloužilý vyšehradský kanovník vedp. V. Müller, jehož jméno jest zapísáno významným písmem zvláště v hudních kruzích pražských. Byl jako katecheta v Roudnici sborníkem občanské besedy a dirigentem filharmonického klubu. Když roku 1895 se stal profesorem náboženství v Praze, řadu let působil jako jednatel hudebního odboru Umělecké

besedy pražské, jako jednatel Českého spolku pro komorní hudbu a j. Na uspořádání památného hudebního festivalu v Praze měl i v podíl sedadaje v jeho slavnostním výboru a jak horlivým pracovníkem v přípravách. Jeho literární, činnost v oboru hudebním, náboženském a j. jest velice rozsáhlá. Přijme osvědčenému inteligentovi a horlivému knězi ještě dlouhá léta.

Jak chce dekadentní Francie vyplnit povážlivé mezery v dorostu. Rozmarné a zpo-hodlné matky starají se tam o utrácení plodu již před narozením a republikánská vláda tomu nezbraňuje. Lidé, kteří jazykem horují pro vlast a národ, zpěvují se ve prospěch národa — vy-obovují vlastní děti.

Přemýšleno různě, jak by se zalidnila Fran-cie způsobem mimořádným. Jeden projekt navrh- l profesor Richet pod heslem „Kupujeme si děti!“ Socialisté Breton vypracoval a komoře předložil návrh zákona, aby mladí a silní man-želé, kteří mají dvě děti, obdrželi od vlády značnejší podporu pro výživu dětí dalších. Necht- tito manželé jsou před zrozením nového dítěta po podepsání úmluvy podporováni premiemi. Jakmile se třetí dítě ve lhůtě určené národí, obdrží manželský párok 300 franků, v následu- jících letech napřed 240 fr., pak 180 a od 3. až do 13. roku 120 fr. Tento návrh velice se po- litickým kruhům zamlouvá. — To tu ještě ne- bylo! Stačí Gallové a Frankové by se v hrobě obraceli, kdyby seznali, jak osvícení jejich po- tomci nový dorost opatřují.

Poslední trumf italské kultury. Vlk, který tajně jako krysa připravoval pustošení jižních zemí ra- kouských, farizejsky se rozplakal každou chvíli nad ničením starých památek, když z důvodů stra- tegických a obranných našinci byli nuceni osíle-ovati některá místa italská. Jelikož italské granáty odrážely se od žulové naší fronty bezmocně, hle- děli se Italové kryti starobylostí některých zdí. Jakoby byli nevěděli předem, že za veliké války k ochraně rakouského obyvatelstva bude nutno, aby naše aeroplány přeletěly i lombardské hrani- ce a aby naše loďstvo osvědčilo svou sílu i u ita- lského pobřeží.

Protože ani nejostřejší útoky italské nevedly k vojenským úspěchům, najednou farizeové vy- mstili se v nepřítelstném hněvu na rakouských bu- dovách — způsobem takovým, který naprosto ne- znamená strategického zisku. Z válečného tiskové- ho stanu 15. t. m. se oznamuje: Bombardování Gorice začalo 18. října a trvalo se střídavou in- tensitou do dneška. V některých dnech dopadlo ví- ce než 100 střel všech kalibrů, zejména však těž- kých šrapnelů do města. Bombardování začalo ponejvíce v časných hodinách ranních a dosáhlo mezi 3. a 4. hod. odpoledne vrcholu, aby k večeru ochablo. Podle úředního výkazu bylo od počátku války zabito 58 civilních osob a 50 poraněno, mezi nimi mnohé děti. Dvakrát usmrtil vždy jeden gra- nát po 4 malých dětech. Klášter Monte Santo vy- hořel a jeho chrám byl zničen. Zakristie gorického dómského chrámu jest demolována. Na klášter Gastagnavizza, kde odpočívá hrabě Chambord, dopadlo několik třet granátových a šrapnelových, čímž poškozena byla střecha a malby jak ve chrá- mu, tak také v klášteře. Ve středu města se nalé- zající klášter Voršilek byl z poloviny zničen. Ve chrámu sv. Antonína prorazila letecká puma stře- chu. Obě nádraží jsou provrtána střelami dělový- mi. Kostely v předměstích Podgoře a Grafenber- gu, pak v Pevně, Sv. Ondřeji a Oslavji jsou úpl- ně rozstříleny, z valné části také dotyčné osady. Z Gorice trpěla nejvíce jižní část. Jest tam asi málo soukromých domů, které nemají žádné trefy. Po- dle odhadu bylo asi 300 domů v městě více nebo méně poškozeno. Nejvíce však trpěl nový okresní soud, který dostal doposud 10 plných třet. Nepřá- telští letci házeli mimo to na město častěji pumy. Charakteristické je pro italské vedení války, že v den Dušiček bylo páleno z děl na silnici ke hřbitovu, na níž je dobře viděti z italských poslc.

Za takovou „osvobozovací činnost“ poděkuje ovšem italské armádě zvláště ti Italové, jichž ma- jetek v Gorici jest bezohledně ničen.

»Národní Listy« dne 17. t. m. k tomu pozna- mávají: »Tento způsob válčení bude jednou vyve- řen na soud dějin a odsouzen jako hanba italského váleční, jako brutalita, která jest tím odpornější, že není a nemůže pro ni býti důvodů vojenských. Po třech ztroskotaných italských ofensivách, za bezúspěšnosti této čtvrté sotva kdo může vyklá- dati dělostřelecké běsnění proti otevřenému mě- stu, střelbu na hřbitovní silnici v den Dušiček za něco jiného než projev malomocného vzteku z ne- zdarů na frontě. A to jest počínání nedůstojné vo- jínů, kteří jím místo vavřínu dobývají sobě i své- mu národu smutné slávy barbarů 20. věku, pod ni- miž ještě stojí svým lícoměrným nářkem nad opevněnými Benátkami. Jako posuzova- telé činů válečných můžeme jen konstatovati, že útoky italské, podnikané proti opevněním na fron- tě a proti vojínům nemají úspěchů. Můžeme říci v úvodu článku citovaným: »Každý má pevný do- jem, že tomuto soupeři nemůže býti popřáno, aby dobyl úspěchu, jenž by měl jakýkoli vliv na vše- obecné položení. Malé, místní úspěchy, kterých vybojuje tu a tam proudy krve, mají vždy jen

krátké trvání. Obdivuhodná jest naše obranná soustava, která umožňuje míti pohotovost vždy v pravý čas a na právním místě zálohy k protidůtku. Kůňské tažení možno už dnes nazvat mýtrovským kusem našeho válečníka.

A že diktuje takové pustošení hlavně vztek zednářský, patrně z toho, že italská děla byla namířena hlavně na kostely a kláštery, tedy na vzácné kulturní pomníky, aby byl hlavně živel katolický poškozen. Vždyť téměř všechny chrámy a kláštery byly zasaženy ničivými střelami. Tak například poslední kulturní slovo »osvoboditelův«.

Sensacií pastí na peníze. Výdělečnost biografií dovede každou chvíli nalézt novou cestičku úspěšné reklamy. Aby se hřnuli k pokladnám netoliko lidičky bažící po sensaci, nýbrž i vážní občané, dychtící po reformě společenských poměrů, oznamují křiklavé plakáty, jak tím či oním filmem se podporuje boj proti prostituci, alkoholismu, vydírání atd. Ale filmové snímky jsou tak obrátě sestaveny, aby individuům náchylným ke korupci poskytl nové rady, ukázaly originální cesty.

»Národní Listy«, jež zajisté nelze vinit z pruderie, 14. t. m. praví: »Film »Bílá otrokyně« přispěl s poučnou tendencí o prostituci a prospěl zajisté více pokladnám biografií než ozdravení lidu.« A co souditi o novém »románu padlé ženy Věry«? Referent citovaného deníku usuzuje: »Románový děj, propletený byť i odpornými scénami ze života pjiáka, přivede málo koho na lepší cestu, nepřesvědčuje, nepoučuje, neukazuje směr správného života. To máme v literatuře protialkoholní lepší povídky poučné... Uznávám, že týraná žena může utéci od muže, ale přáctví muže nebylo potom příčinou, aby se oddala prostituci jen z bída. Vždyť tak lehce se dává přemluvit, ustrojiti a nalíčit svou bytnou, a na ulici se dovede tak koketně ohlížet, že brzy uloví cititele. A v novém životě se jí jak se patří zalíbilo, popíjela sama statečně a nijak se nesnažila vrátiti se k poctivému zaměstnání, když již se stala bohatou. Ve filmu každá maitresa má hrabata a nádherné salony a pije šampaňské... Jak lehce odhodlá se ke krádeži, když první pokus získati peněz od hraběte jí selhal. Tato mravní zkaženost není patrným následkem ani jejího ani mužova alkoholismu. Chudá žena může ukrást housku pro hladovící dítě — to omluvíme, ale Věra žijící v nádhře na operaci své dcerušky krásti nemusila. A proč svou chybu nenapravila, když těšila se přízni hraběte i po operaci? Od svého dítěte nemohla přece zvláštní cily jako k matce očekávat, když mu nikdy gesdělila, že je jeho matkou... Aby se dovršila tragika kusu, musí někdo zhytnouti. Věra zabije v hádce muže, snad v sebeobraně, ale ten revolver si vzala už doma s sebou pro příhodu... Motiv špatných činů z lásky mateřské je nešťastně volený a nesrovnává se s umravňujícím úkolem děje. Postava »padlé ženy« v celém kusu je volena více k vůli pitažlivosti kusu a ne k vůli poučení. Věra nemusila se státi »bílou otrokyní« a bohužel dává lákavý příklad hezkým ženám, které náhodou ocitnou se ve stísněných poměrech snad i vinou muže opilce, jak lehce dají se vydělati peníze. Román padlé ženy... je sdělán dle osvědčené techniky pro obchod biografií bez ohledu na účely umravňující.«

Podobné pastí na peníze chystají moralisující filmy jiné. Výdělkáři dobře vědí, že přilákají celé pluky otrlých rozmařilců právě na lep předstírané tendence; vždyť zkušení návštěvníci dobře vědí, že se velice příjemně pobaví, že za malé vstupné otevře se jim panorama, jakou by musili jinde platit draho. A spekulující podnikatelům pranic na tom nezáleží, že k shlédnutí těch filmů se hrne i mládež čtrnáctiletá, aby doplnila prazbytočné vědomosti a roztoužila se po parketové »tragedii«, vonící parfumem »šitného prostředí«.

Sochy, oltáře a j.

provádí absol. a. k. odborné školy
a c. k. umělecko-průmyslové školy
Jan Dušek v Chrudimi.

Za válečného ruchu.

Polní pošta. Další polní poštovní úřady, ke kterým jsou připustny balíčky do 5 kg, jsou následující: č. 143, 163, 172, 174, 212, a 354.

Podporujte bulharský červený kříž! Pamatuji se na poctivé a obětavé bratry Slovany, kteří spolu s rakouskými národy se postavili odhodlaně proti nespravedlnosti a zločinnosti. Bulhaři profěvali svou krev i ve prospěch národů rakouských. Zajisté tedy zasluží zvlášť ranění junáci bulharské naší pozornosti a čkorodé lásky. — Dárky přijímá Všoborové sdružení křesťanského dělnictva v Hradci Králové.

Zálosti a podpory vdov a sirotků po padlých vojácích. Za účelem se možno nejlépeji a správně vyřízení žádostí o podporu vdov a sirotků po padlých českých vojácích vyzývají se tímto na základě usnesení Zemské úřadovny pro král. české, vdovského a sirotčího pomocného fondu veškeré občanské moci

a české zemské komise pro ochranu dětí a péči o mládež v Čechách, veškeri žádosti, aby v budoucnosti žádosti své podávali přímo u Okresních komisí pro ochranu dětí a péči o mládež onoho okresu, kde ve válce padlý voják bydlisť měl. Žádosti z král. hlav. města Prahy a z oněch okresů, kde Okresní komise nestávali, buďtež podány přímo k České zemské komisi pro ochranu dětí a péči o mládež v Praze-III., Waldstejnské nám. 192.

Na osleplé a raněné vojny, umělé řady, sirotky a vdovy, jakož i ná nezaměstnané a v nouzi postavené katolické dělnictví ráčí dále věnovati: Dp. J. Schmied v Karlíně 1 K, Emauzský klášter v Praze 5 K, vldp. Jos. Sedláček, Neudor 1 K, Fr. Řezníček v Hr. Bezdězi 5 K, P. T. V. Krýcha, Oberbaumgarten 1 K, vldp. Ign. Wels, Choteč 2 K, P. T. Anežka Heparová sbírku pp. úředníků a dělnictva v továrně p. Ed. Moravce v Úpici 11 K, vldp. J. Šmejkal, Veselíčko 3 K, vldp. Jan Baier v Krouně 2 K, pl. Anna Ničová v Nových Dvorech 5 K, vld. farní úřad ve Sv. Kříži 8.92 K, vldp. V. Sixta, Kolín 10 K, vldp. V. Šafránek v Bojanově 2 K, vldp. V. Jelínek v Hořiměvsi 2 K, vsdp. Sal. Roubíček v Želivě 10 K, dp. Jan Boháček, Břesovice 2.20 K, vld. farní úřad v Hrástnici 6 K, vldp. Jan Arnošt v Hostříně 3 K, vldp. Jos. Klapálek v Sloupnici 2 K, A. Dražilová, St. Boleslav, stříbro, vldp. Jos. Profous v Býšti 22.50 K, p. J. Čapek, Sezemice 3 K, vld. farní úřad v Písečné 15 K, p. Bl. Č. Skalce 5 K, vld. farní úřad ve Velké Řetově 10 K, vld. farní úřad v Dřítě 7 K, vld. farní úřad v Střezmíři 5.88 K, vld. farní úřad v Novém Hrádku 6 K, vldp. Jak. Dufek ve Sv. Janě pod Skalou 1 K, vld. děkanský úřad v Poličce 41.87 K, vldp. Jan Letošník tamtéž 3 K, dp. Ant. Kovář tamtéž 1 K, p. Jan Parýzek mž z Lbšic sbírkou u hřbitova 15.20 K, vldp. Jan Hlavsa v Roseči 2 K, p. Jan Hemral, Babice na Mor. 3 K, vld. děk. úřad v Mirovicích 2 K, vld. farní úřad v Újezdě u Chocně 4 K, vldp. Václav Poslední ve Vranově 1 K, vldp. Václav Holub v Pasekách n. Jiz. 2 K, vldp. Jos. Jakubec v Opatovicích n. L. 2 K, vsdp. Vavř. Jakeš v Slověnicích 40 K, vldp. Jos. Ptáček, Sedlec 7 K, vldp. Fr. Kronkl, Chudčice 1 K, vld. farní úřad v Borotických 12 K, vldp. Fr. Okrouhlický v Kopidně 1 K, vld. farní úřad ve Vojnově Městci 6 K, vldp. J. Svátek, Lány 2 K, vld. farní úřad v Hořiměvsi 10.06 K, vld. duchovní správa v Předbořicích 3 K. — Zaplat' Bůh!

Máte již kalendáře na rok 1916?

Jsou již na skladě:

»Svatováclavský kalendář«, »Vlastenecký Poutník«, »Maria«, »Meč«, »Praha«, »Vlastenka«, »Válečný zpravodaj«, místo K 1— pouze K —80.

»Rodina« díl I. váz. »Rodina« díl II. váz. místo K 2— pouze K 1-60

Objednávky vyřizuje

Družstevní knihkupectví v Hradci Králové. Adalbertinum.

Národohospodářská hlídka.

Česká komunální ústředna hospodářská. Na společné schůzi Svazu českých měst a Svazu českých okresů v Praze 10. t. m. jednomyslně usneseno založiti Českou komunální ústřednu hospodářskou a schválena celá osnova. Za Královéhradeckou zúčastnil se schůze starosta Hradce Král. dr. Ulrich a okr. star. Srdínko. Univ. prof. dr. Drachovský vysvětlil, že přední snahou Ústředny bude dohléditi soulad mezi obchodem a zájmy veřejnými, harmonické ukojení výroby i spotřebitelův a organické spojení výroby, obchodu i zájmů konsumních pro tyto velké úkoly. Tajemník Svazu doc. měst dr. Joachym vytkl, že myšlenka, prostřednictvím obcí a okresů opatřovati potraviny a jiné předměty denní potřeby, pokud potrvají mimořádné poměry válek způsobené a pokud nelze předmětů těch opatřiti jiným způsobem, vyplynula z krajní tísně poměrů, a že po návratu poměrů normálních tento úkol nové společnosti odešne se do pozadí; naproti tomu však, osvědčil-li se a vylíhli se nové společnosti, že dalším vývojem hodlá se věnovati převážně druhému úkolu, sdružení po způsobu jiných skupin zájmových též obce, okresy ke společnému nákupu potřeb a pro společný prodej nebo zpracování výrobků a odpadků jejich hospodářství, což bude jen dalším vybudováním a prohloubením naší národohospodářské organizace.

Vyrovnání Zálož. úv. ústavu c. k. krajským soudům dne 2. listopadu potvrzeno. Konkurs by býval těžkou ranou pro všechny zájemníky ústavu, byl by přivedl také zářty jak diaznitěrná tak vkladatelům. Vyrovnání, které obdrženo jest rezervace na šest let, poskytuje ústavu možnost, aby bez obavy ořesů henná dálež uspokojil (ovšem jen v poměru k prostředkům zbyvajícím) úkolem válečným, tak umožněno bude došlo se vzpamatováti a případně

hraditi interesům škodu vzniklou dividendami nebo jiným způsobem. Dne 2. listopadu, aby nová správa této mže před očima odstraňující příklad odvážných spekulací. — První splátka bude se vypláceti 1. ledna 1916.

Levný nákup nových nejlepších tužek.

Inkoustové Ia.

Mohr 16 hal. • Turban 20 hal. • Ausonia 24 hal. • Triumph 30 hal. • Mars 40 hal.

Inkoustové tužky notesové.

Violet 12 a 14 hal. • Luna 18 hal. • Turban 26 hal.

Inkoustové tužky

• ve všech barvách po 30 hal. •

Barvné tužky

• v různých cenách. •

Při větším nákupu jest 10% slevy.

Velký výběr kancelářských a školních potřeb.

Družstevní knihkupectví v Hradci Králové, Adalbertinum.

Církevní věstník.

Královéhradecký biskup Dr. Josef Doubrava v záložní vojenské nemocnici Červeného kříže na universitě vídeňské. V nádherných prostorách university vídeňské zařizena a čteně obsazena jest záložní vojenská nemocnice, o jejíž duchovní správu vzácnou péči má dvorní rada prelát Dr. Swoboda, profesor pastýřského bohosloví. Ve zkušební sni theologické fakulty upravena na útěchu raněných útulná kaple, v níž chová se Nejsvětější Svátost a slouží se denně mše svatá. Ošetřování vojínů světeno vzorné péčí řeholních sester.

U příležitosti biskupských konferencí sdělil prelát Swoboda Jeho Exc. nejdp. biskupu královéhradeckému, že v nemocnici universitní jsou též četní vojnové z Čech, kteří by se potěšili, kdyby biskup z Čech k nim zavítal.

Stalo se po tomto přání: ve středu 17. listopadu o 7. hod. ranní dostavil se nejdp. biskup Doubrava, a vyslechnuv předem zpověď, sloužil v kapli krásně ozdobené za přísluhy vsdp. preláta Swobody a vojenského kuráta nemocnice za vojny mši sv., přináš po evangeliu učinil týž duchovní promluvu. Navázav na evangelium mešní, v němž Kristus napomíná učeníky: »Mějte víru v Boha« a velebí moc víry, jež s to jest, aby horry odsunula, ukázal v řeči své, kterak moc víry v Boha odsunuje s cesty jejich života horu obětí, jež týčila se před nimi, když bylo jim jiti do boje za vlast a císaře — horu hrůzy, jež ležela v šeru krutého boje, horu bolesti, jež tížila v ranách a nemoci... A poukázav též, co útěchy, důvěry, posily čerpají z víry i dráží jejich: rodčové, ženy, děti, na srdce kladl vojním slova Kristova: »Mějte víru v Boha! Při mši sv. přistoupilo několik vojínů k sv. přijímání.

Účastenství při mši sv. bylo velmi četné, daleko přes sto: Čechů, Poláků, Slováků a Rusů. Vzorné chování svědčilo o zbožné náladě vojínův a o radosti z pobožnosti. Radost tato ovšem měla tklivý ohlas v srdcích těch, kdož slavnost uspořádali.

Zprávy diecézní. Ustanovení jsou pp.: P. Fr. Viden-ský, S. J., za administrátora v Čáchově, Václav Hlav-vrda kaplanem ve Zdoňově, Alois Kuřik, kaplan ve Dvoře Králové, za kaplana do Jaroměř, Ant. Kepl, kaplan v Jaroměř, za kaplana do Králové Dvora, Robert Vada, kaplan, za admín. v České Třebové, Václav Krenk, admín., za kaplana v Ústí n. O., Alois Loréž, admín. v Třebovíci, za admín. do Lákové, Václav Hlav-lík, b. notář, farář obyčtovský n. o., obdržel jurisdikci v Polné. — V Pámu zesnul: Dr. Stanislav Michálek (V. Vuh.), farář Rukovický, † 4. listopadu v Praze (naroz. 1867, výsv. 1895). — Uprázdnila se zámecká kaplanka v Malešově, patron. svob. pán Dalberg, od 1. listopadu.

Z 12 míst na vikariátu litomyšlském upsal o ve třech váh. příčkách duchovenstvo 87.000 K, ze 7 stálí nebylo přihlášení. Z imění kostelního, pokud známo, upsal o na vikariátě 375.000 K.

Schůze členů III. řádu konati se bude v neděli 21. t. m. v seminářském kostele sv. Jana v Hradci Králové o pti 3. hod. odp. Kázati a schůzi řídití bude vldp. dr. Kapistrán Vyskočil, člen řádu sv. Františka z Prahy. Při té příležitosti příme novice do řádu, jakož i profese.

Mešní formál »B. Edmundi Campion Mart« právě vyšel. Cena 15 hal. Prosíme vld. pány, aby učinili své objednávky ihned, aby tyto mohly býti včas vyřizeny. — Družstevní knihkupectví v Hradci Králové.

Královéhradeckou bankovní jednotu v Hradci Králové doporučujeme co nejlepe při veškerých obchodech bankovních a účetních. Podporujte při každé příležitosti svůj vlastní podnik.

Všem obecním úřadům a správám škol!

Jak z připojeného provolání jest patrné, vznikl se na veřejné obyvatelstvo opět výzva, aby věnovalo vlastenecké sbírce kovů kovové, zejména měděné a mosazné předměty. Jedná se tudíž o pokračování akce, zahájené úspěšně v dubnu loňského roku a jest třeba, aby veřejné obecní úřady i správy škol chopily se této věci s obvyklou horlivostí. Zejména jest opět uvést v činnost místní výbory k účelu tomu svého času zřízené, zaříditi a u veřejnou známost uvést stále místní sbírny, působící všeobecnými výzvami i při osobním styku přiměřeně na obyvatelstvo a zejména na mládež, jejímž prostřednictvím lze z jednotlivých domácností získati mnohé potřebné předměty, jinak napovímané. Podotýká se, že i ty předměty, které mla. nař. ze dne 28. září 1915 č. 283 f. z. byly zabaveny pro válečné účely, lze kdykoli darovati Válečné sbírce kovů.

Sebrané předměty jest zaslati buď c. a k. dělostřeleckému zbrojnímu skladu v Josefově, nebo přímo skladu Válečné sbírky kovů ve Vídni, Matzleinsdorf. Pokud by jednotliví dárči přáli si sami zášleku vypravit, mohou tak učiniti porta prostým poštovním balíčkem, opatřeným adresou: „Úřad pro válečnou péči ve Vídni IX., Berggasse 16“ a poznámkou: „Dar pro válečnou péči.“

O účelných opatřeních a průběhu celé akce jest podati zpráva.

C. k. místodržitelství rada: Smutný.

Vánoce v poli 1915.

Úřad pro válečnou péči zamýšlí jako posledního roku též letos hrdinným bojovníkům, kteří daleko svých milých — snad na osamělých místech — jsou nuceni strávit krásný vánoční svátek, zaslati milodary z domoviny.

Žádný z Vás všech, kteří čtete toto provolání, žádný a žádná z Vás všech, jež slyšíte o tomto provolání, neubráníte se nikterak přesvědčení: Zde jest nutno pomoci! Žádný voják, i byť byl v dálném pohraničním koutku, i byť by byl v závrtné výši horské, nesmí býti vyloučen od povznášejícího vědomí: Moji lidé doma, moji přátelé v domovině, moji společníci pamatují na mne! Úřad pro válečnou péči c. a k. ministerstva vojenství může krásnou myšlenku, podělit každého muže v poli vánočním darem, splnit toliko tehdy, bude-li podporován čestí a prosí tudíž, aby mu byly zaslány peněžité dary — též i v sebe skrovnější míře. V poštovních úřadech, tabáčních trafikách a u mnoha firem jsou připraveny složenky poštovní spojitelné pro zasílání peněžitých obnosů. Taktéž v administracích různých časopisů budou se přijímati tyto peněžité dary. Úřad pro válečnou péči jest ve Vídni IX., Berggasse 16 a 22.

C. a k. ministerstvo vojenství, úřad pro válečnou péči ve Vídni IX., Berggasse č. 16 a 22. Ve Vídni, v říjnu 1915. Pol. podmaršálek Löbl v. r.

Všem obecním úřadům!

Úřad pro válečnou péči, zřízený při c. a k. ministerstvu vojenství (Vídni IX., Berggasse č. 16-22), zamýšlí jako loni našim hrdinným vojákům, kteří nuceni jsou daleko domoviny strávit svátky vánoční, zaslati pečlivě vyvolené vánoční dárky co důkaz, že jejich společníci doma jich vzpomínají. Ministerstvo vojenství obrací se proto v přiloženém provolání k veřejnosti s prosbou o poskytnutí peněžitých milodarů.

Ježto c. k. okresní hejtmanství ustanoveno jest ústřední sběrnou, prosím, aby pp. obecní starostové přičinili se v dohodě s místními duchovními, školními úřady a ostatními korporacemi (úřady, spolky, závody, průmyslovými atd.) o sebrání peněžitých milodarů, které sem postupně laskavě odevzdány budtež. Každý sebe menší obnos jest vítán. O průběhu akce, docházejících předmětech, výběru darů, jich přípravě neopomene úřad pro válečnou péči informovati veřejnost v denních listech, kde dle přání i jména dárců budou zveřejněna. Jsem jist, že ani tato výzva nevyzvá na plno a že pro svůj šlechetný účel setká se s všeobecným pochopením.

C. k. místodržitelství rada: Smutný.

Úvěrní družstvo Eliška

zapsané společenstvo s r. o.

v Hradci Králové, Adalbertinum.

Přijímá vklady na vkladní knížky a účty. — Úvěry osobní a živnostenské za podmínek nejvýhodnějších. — Vkusné střídaní.

Zprávy místní a z kraje.

Starosta královéhradecký a Jeho Výsosti arcivévody Leopolda Salvatora. V zemské úřadovně pro král. České vdovského a sirotčího fondu veřejné ozbrojené moci v Praze konáno bylo dne 14. listopadu o půl 5. hod. odp. příteli jejího Nejvyššího protektora Jeho ch. a král. Výsosti pana arcivévody Leopolda Salvatora, k němuž se vracel i starosta města Hradce Králové dr. Ulrich. Též dostalo se vysokého vyzna-

menání býti prostřednictvím Jeho Excelence p. hr. Vojs. Schönborna představeno Jeho císařské Výsosti K dotazu, zdali k tomu cíli schválně do Prahy zavítat, uvedl starosta, že vzpomínka na pobyt Jeho císařské Výsosti zachovává místo Hradce Králové co jedné z nejdrahších klenotů ve svém srdci a též nekonečně pyšně jest, že jeho hodný domácí pěl plně č. 18 ozdoben jest slavným jménem Jeho císařské Výsosti. Jeho císař. Výsost ráčila se vysloviti o udatném chování se tohoto pluku slovy nejpříjemnějšího uznání a vzpomínou v rozpravě o něm zejména též i osudu bývalého jeho velitele p. generála Fr. š. Otahala. Když byl starosta podal zprávu o vlastenecké činnosti města Hradce Králové, zejména o štítu železného brance ve prospěch vdovského a sirotčího fondu veřejné ozbrojené moci, byl milostivě propuštěn s Vysokým příkazem, vyříditi srdečně pozdrav Jeho Excelenci nejd. biskupu královéhradeckému.

Koncert na oslavu jubilea nastoupení na trůn Jeho Veličenstva císaře a krále pořádá městská rada královéhradecká v městském Klíperově divadle za spolupůsobení pl. Kamilly Wišové, býv. primadony lublaňské opery, p. Gust. Arn. Svějského, l. barytona opery v Kolíně n. R., jakož i vojenské kapely c. a k. pěš. pluku č. 39. Program vykazuje čísla vzácné ceny a jména společníků jsou zárukou bezvadného provedení. Našemu občanstvu bude poskytnut vzácný umělecký požitek. Čistý výnos bude věnován ve prospěch pomocných válečných fondů. Předprodej lístků u p. knihkupce Tolmána.

Vojenská vánoční nadílka 1915. Městská rada v Hradci Králové společně s pánským a dámským odborem Červeného kříže v Hradci Králové podělí o vánočních naše statečné vojny v poli, jakož i rekonvalescenty a nemocné v Hradci Králové vánoční nadílku a obrátí se vyhláškou k vlasteneckému občanstvu královéhradeckému, aby se této akce všemožně účastnilo. Korporace tyto doufají, že se akce jejich v městě našem setká s všestrannou a radostnou podporou. Za tímto účelem bude uspořádána a dámmi provedena sbírka po domech. S vědomostí příslušných budou i obvyklé dary naturální, buďto do sběrných skříní na různých částech města umístěných, aneb na policejním úřadě v Hradci Králové.

Ve prospěch péče o invalidy pořádá hudba c. a k. pěšího pluku svob. pána Conrada z Hötzenborfu č. 39 ve čtvrtek 25. listopadu koncert v zimním sále Grandhotelu v Hradci Králové. Na programu jest: 1. Schubert: Symfonie H-moll. 2. Mendelssohn: Koncert pro housle. 3. Bizet: L'Arlésienne, suita pro orchestr. 4. Liszt: Druhá uherská rhapsodie. 5. R. Wagner: Ouvertura k „Tannhäuser“. — Začátek o 8. hod. večer. Předprodej v knihkupectví p. B. E. Tolmána.

Odbočce loni invalidního v Hradci Králové dostalo se od ústavu pro péči o invalidy v Litoměřicích-Terezíně, sběrný v Litoměřicích 100 K, od p. P. Dvořáčka, předsedy společenstva stavebních živností, pro osleplé invalidy 10 K. Též fundy byly odevzdány od slov. p. c. k. místodrž. rady J. Smutného z příspěvků c. k. okr. hejtmanství v Hradci Králové složených: od měst. školy dívčí v Hradci Králové 14.07 K, od obecné a měst. školy chlap. tamže 15.80 K, od obce Sovětice 10 K. Šlechtným dárcům vzdává se díky! O další příspěvky prosí parkmistrovský úřad v Hradci Králové.

Štítu železného brance, vdovskému a sirotčímu fondu veřejné ozbrojené moci, odbočce v Hradci Králové, byly odvedeny prostřednictvím slov. p. c. k. místodrž. rady J. Smutného následující příspěvky: Od obecního úřadu v Praze. Předměstí 25 K, od říditele obchodní akademie v Hradci Králové 60 K, od p. G. Weisschuta v Hamburku prostřednictvím jeho zástupce p. S. Hellera 40 K, od obce Sovětice 10 K, od Zemského svazu „Orla“ 50 K, od p. K. Krejmera, továrnicka v Třebčovicích 20 K, od obce Světí 12 K, od obce Neděšlitz 25 K, od p. řed. měst. školy v. v. Václava Vacha v Hradci Králové 10 K, od správy obecní dívčí školy v Hradci Králové 24.80 K, z výtežku střediskošské akademie, pořádané 3. října 100 K, od p. továrnicka K. Müllera v Hradci Králové 100 K, od divad. ředitele p. J. Sedláčka 20 K, od obecního úřadu v Roudnici 50 K, výtežek přednášky pl. A. Keřkové na Pražském. Předměstí 52.36 K a od správy obecní školy v Černilově 5 K. Dále byl odveden fondu brance výtežek prodeje dušičkových květin dne 2. t. m. 64 K 61 h. Parkmistrovskému úřadu došly dále tyto dary: Od p. dra Osv. Mašburga, továrnicka ve Smiřicích 200 K, od pl. Fr. Relichové, choti profesora 20 K, od p. Fr. Dvořáčka, předsedy společenstva stavebních živností 20 K, od Okresní hosp. záložny v Hradci Králové 10 K, od fy Berger a Munk 50 K, od p. V. Lukáška, řezníka v Třebčovicích 10 K, od p. Jos. Čechury 1 K. Konečně účastnili se zatloukání hřebů: II. tř. obecné školy v Pláčicích (38 žáků s tříd. uč. p. V. Zahálkou), I. c. tř. měst. školy dívčí v Hradci Králové (52 žáky s tříd. učitelkou sk. M. Vanickou) 10.40 K. Zatloukání účastnily se dodnes obecné a měšťanské školy v Hradci Králové všemi svými třídami. Celkový příjem štítu brance obnáší dosud 8149 K 11 h. Šlechtným dárcům vzdává se díky! O další příspěvky prosí parkmistrovský úřad v Hradci Králové.

K III. válečné půjčce. U Záložny v Hradci Králové upsalno celkem 196.500 K. Záložna upsalna na vlastní účet na víc 3500 K, takže zde shrnem upsalno 200.000 K. — U Královéhradecké bankovní jednoty v Hradci Králové bylo dále upsalno: Nejmenší upisovatelé z Třebčovic 1800 K, z obce Bukoviny a Černilova: Jan Vach 100 K, Josef Vachek 100 K, Václav Havina 600 K, Václav Mikolášek 200 K, Karel

Vach 200 K, obec Bukovina 600 K, starosta J. Kvasnička 1000 K, Josef Honaneman 100 K, žákyně obecné školy Anička Kvasničková 100 K; Fr. Matý, Slezské Předmostí 100 K, Fr. Šolnicka, kaplan, Nový Bydžov 100 K, Václav Vaškář, děkan, Ledce 500 K, Jan Rouš, kaplan, Kukleny 100 K, Úvěrní družstvo „Eliška“ v Hradci Králové 800 K, Magre M. Masl, děkan v Hradci Králové 500 K, Jan Sehnal, farář, Lázně Běláhrad 1000 K, Fr. Vodehnal, majitel závodu nožířského v Hradci Králové 100 K, Jan Rameš, farář, Smidary 2000 K, Josef Vosyka, rolník, Opatovice 3200 K, Jan Černý, spiritual semináře zde 300 K, Katedrální kapitula sv. Ducha zde dalších 200 K, JUDr. Arnošt Štěpán, boboatovec zde 200 K, Karel Netuka, majitel závodu truhlářského, Slezské Předmostí 200 K, Josef Vacek, kaplan, Černilov 600 K, Fr. Dostál, katecheta zde 200 K, Magre dr. Fr. Šuk, kanovník zde dalších 300 K, Vlad. Sekera, ředitel Rudolína zde 400 K, farní úřad v Lomnici n. Pop. 200 a 100 K, Josef Žabka, majitel závodu truhlářského 100 K, Marie Mádrová ve Vlčkovcích 400 K, Josef Kubeš, farář v Kuklenách 400 K, Václav Zich, správce dvora Ledce u Třebčovic 300 K, Al. Moník, rolník, Ploštitě n. L. 400 K, Bedřich Knorre, profesor zde 100 K, Ot. Dejl, katecheta v Kuklenách 100 K, Jan Puhr, rolník, Velká Skalice 500 K, Soukromý ústav pro vzdělání pěstounek v Hradci Králové 100 K, Fr. Jeřábek, farář v. v., Třebčovice 200 K, Marie Svátáková, soukromnice, Třebčovice 200 K, Anna Sahulová, Hrádec Králové 200 K, Všeob. sdružení křesť. dělnictva zde 500 K, Karel Falta, pekař zde 100 K, Ludvík Hora, farář, Dačice 100 K, Fr. Komárek, katecheta, Varnberk 200 K, Katolická jednota, Jilemnice 1000 K, Josef Šmelka, děkan, Vysoké Mýto 300 K, Jan Petrásek, kaplan, Holohavy 2500 K, Josef Flegr, kooperátor, Dolní Dobruč 500 K, Josef Novotný, kaplan, Žlučnice 200 K, Ant. Šklíba, farář, Oujezd 400 K, Vít Štěpánek, kaplan, Miletn 200 K, Filip Šubrt, farář, Miletn 200 K, Jos. Srdínko, říd. učitel, Prasek u N. Bydžova 200 K, B. Srdínková tamtéž 200 K, Okt. Šmídkařová tamtéž 200 K, Jan Jandera, učitel tamtéž 500 K, Frant. Šenk tamtéž 100 K, František Drábek tamtéž 200 K, František Drábek tamtéž 200 K, Josef Mačáček tamtéž 200 K, Lad. Kačina, farář, Oumyřavice 100 K, Aug. Kristián, farář, Vrbice 100 K, Václav Falta, Velká Skalice č. 11 300 K, Ant. Nývlt, probost, Poděbrady 5000 K. — Okresní hospodářská záložna v Hradci Králové zaznamenává tyto větší úpisy: Obec Svobodné Dvory 5000 K, Stěžery 3500 K, Čistěves 1800 K, Družstvo rolnického skladiště v Hradci Králové 4000 K, Spoř. a záložní spolek ve Stěžerách 2000 K, Družstvo pro chov koní ve Svobodných Dvorech 2000 K, Spolek pro pojišťování chovných koní atd. ve Svobodných Dvorech 2000 K, Vejčera Josef, státník v Březě 2000 K, Matějček Josef, rolník ve Slatině 1000 K, Srdínko Fr., starosta ve Svob. Dvorech 1000 K, Šafánek Fr., starosta v Čistěvsi 1000 K. Okresní hospodářská záložna v Hradci Králové upsalna na III. válečnou půjčku 10.000 K a to u Společny královéhradecké 5000 K a u Zemského jub. fondu malorolnického rovněž 5000 K. Celkem upsalno 43.700 K. — U Diskontní společnosti v Hradci Králové upsalny ještě tyto větší vklady: Jan Ludvík, Dolany u Jaroměř 2800 K, Václav Brusnický tamtéž 2600 K, Jan Arnošt, nájemce dvora v Dolním Slivně 2000 K, Mhada Ponešová v Jaroměř 1000 K, Josef Šrámek, Čáslav č. b. 1000 K.

Městská rada dne 15. listopadu. Měst. zastupitelstvu odporučil se, aby obec přistoupila za členu české komunální ústředny hospodářské pro král. České. — Vzat byl na vědomí výnos c. k. místodržitelství, že svolaje k položení vodovodního potrubí pod mostem na Orlici. — Schválen byl návrh ředitelství obecné a měšťanské školy chlapecké na udělení nadace Mašovcovy. — Vzat byl na vědomí výkaz pokladní hotovosti ze dne 6. listopadu. — Dáno bylo povolení k obývání pavilonu v zahradě vlt. čp. 423 p. dra Ot. Klumpara. — Usneseno bylo, aby na oslavu památného jubilea 67. nastoupení na trůn J. V. císaře a krále Františka Josefa I. uspořádána byla 1. prosince slavnostní akademie v městském Klíperově divadle ve prospěch pomocných válečných fondů.

Ve prospěch Ústřední Matice Školní daroval neznámý dobrodinec 100 K. Přijem obnosu toho kvítaje dámský odbor U. M. Š. v Hradci Králové a vzdává šlechtnému dárci vřelý děk.

Na c. k. gymnasiu v Hradci Králové bylo upsalno na III. vál. půjčku od profesorského sboru 10.700 K (na všechny půjčky 21.200 K), od žáků jednotlivců 8900 K, od tříd 500 K, z jmění nadácního a podpůrného fondu 2000 K. Kromě toho složil p. bisk. notář prof. Vlad. Hornof k nadácnímu účelu na učební památky svých bývalých žáků na zdejší gymnasiu, kteří v plnění své vlastenecké povinnosti padli na poli cti, listinu 500 K, z níž 300 K uloženo ve válečné půjčce. Bylo tedy upsalno na III. válečnou půjčku na ústavu celkem 22.400 K. Rodiče žáků upsalí 30.500 K, s ústavem činí 52.900 K.

Pokr. škola pro učni. Na této živnostenské škole, kde zahájeno vyučování musem překonatí mnohé a značné překážky jako loni, zapsán byl dosud 381 učen. Každá třída má tři pobočky. V I. třídě je 113 (29, 40, 44), v II. třídě 128 (37, 45, 46), v III. třídě 109 (34, 40, 35) žáků; v číslnickém kurse, který je ke škole přiléhá, 31 číslník. Letos je také roedakce v I. a III. c. třídě. Zápis končí 30. listopadu.

Krajská správní komise královéhradecká konala III. plenární schůzi dne 12. listopadu v okresním domě v Hradci Králové za velké účasti delegátů Hradce Králové, Kuklen, Žamberka, Týniště n. O., Josefova,

na Slezském Předměstí v novém ná-
stěží se pronajme, aneb se přijme
odborná síla, na měsíční plat. Kauce
žádnou. **Nabídka přijímá Ušet-
né oddělení Královéhradecké
bankovní jednoty v Adalbertinu
v I. poschodí.**

OBNOVA

Číslo 48. Předplatné na čtvrt roku 2 K 50 h
na půl roku 5 K —

V Hradci Králové, dne 26. listopadu 1915.

Inserty počítají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XXI.

1848—1915.

(2. prosince.)

Výtoči radosti! — Den Tvůj, o jasný Pane,
hymnami plesá v klenby svatyní,
jak jitra slunný jas když rozvlní
se písní jásající v nivy požehnané.

Dekáda sedmá již ku cili téměř spěje,
co žezlem vznešeným svůj vedeš lid —
Tvé stáří nezná odpočinku klid,
a silou obřímí své doby řídíš děje.

Bůh s Tebou, Pane, byl i v radosti i
v žalu
a život vše Ti dal: i slávu, kříž,
Tvé síly nezlomila zkoušek tíž
a přiboj marně bil v Tvé víry pevnou
skálu!

A zloba nepřátel když věk Tvůj ztrpčít
chtěla,
hle, národové láskou semknutí
pod orla Habsburského perutí
jdou svorně v boj — druž věrných reků
smělá!

A pohled v český kraj: Tisíce spěchá synů
na pole cti za císaře a zem,
a srdce všech v souzvuku jediném
své lásky dětinné Ti skládá obětinu.

Tak drahokamů skvost nezálí v diadému
na čele Tvém, jak lásky této jas,
jenž pojí národy v nezdolný svaz
a z chat i paláců dnes plesá k trůnu
Tvému!

Bůh chraň Tvou bílou skrání v bouřlivém
doby víru,
Tvé žezlo ozdob laurem vznešeným,
bys dlouho vlád' nad věrným lidem Svým
ve slávě vítěze a v požehnání míru!

Vladimír Hornov.

K 67. jubileu.

Již tedy nejjasnější mocnář náš bude slavit
šedesáté sedmé jubileum nastoupení na proslulý
přestol císařský! Tak dlouho nestál v čele
veliké říše posud žádný panovník. Obdiv náš
stoupá, uvažujeme-li, jak těžké nesnáze bylo císaři
překonati za tu dobu v různojazyčné říši a jaké
těžké údery zranily srdce jeho i v životě ro-
dinném předčasným, nepředvídaným odchodem
duší nejdražších. Stojí-li zde po všech bouřích
neochvějně jako mohutný cedr, jistě vzbuzuje
velikou úctu netoliko u věrných poddaných, ale
i v říších nejvzdálenějších. Vždyť bouřlivé vichry,

jaké zaduly do vznešených skrání Františka Jo-
sefa I., přiváděly jiné panovníky ještě ve věku
mladistvím k resignaci, k opouštění kormidla
vládních korábů. Vznešený mocnář však ne-
prechal před zodpovědností ani za nejlétějších
bouří; duch jeho, zocelený častými zápasy, ne-
opouštěl oddané národy ani v dobách nejkri-
tičtějších.

Nastoupil vládu v době velice vzrušené,
obtěžné, prohlašuje s plným pochopením: »S Bo-
hem, moje mládí!« A v podzimu života s ne-
zastěnou energií řídí výtečně obranu svých ná-
rodů proti nepřítelům četným a velice mocným.
Vyjádřil se sám již před lety: »My nemáme
štěstí žít v době klidné a jasné, nám jest pře-
plouti nejtěžší víry; ty překonávají se vytrva-
lostí a odvahou a často za cenu krutých obětí;
třeba však je přeploviti.« A tak ani zpráva o zá-
keřném usmrcení následníka trůnu nezlomila
odhodlanosti zmužilého mocnáře. »Já již musím
všecko přetpěti«, prohlásil císař na znamení,
že ani v okamžiku tak bolestném neustoupí
z přední stráže.

Jak ulehčena jest vláda takovému panov-
níku, jenž řídí osudy říše jednojazyčně! Obtěž-
nější jest vládnouti říši, v níž jsou různé dva
národní kmény. Ale největším mistrovstvím jest
řádně spravovati stát tak mnohojazyčný, jakým
jest říše naše. A nejjasnější mocnář, maje na
štítu svém vepsáno ústřední heslo »Spojenými
silami«, zdolal rozdílností svou i největší obtíže,
jsa otcem pečlivým národům všem. Vskutku
ústřední jest jeho práce, jakou podnikal pře-
častými cestami do všech konců veleříše, aby
z osobního názoru poznal, čeho jest kde potře-
bí.

Dojemně počal Jeho Veličenstva o blahu
všeho rakouského obyvatelstva jevila se vždy
ve snaze, aby národové mohli se věnovati celou
duší zdárným pracím míru. Celá řada tklivých
dokumentů svědčí, jak ani na okamžik nespou-
štěl se zřetele obecné blaho poddaných. Na př.
r. 1898, kdy se mělo slaviti padesáté jubileum
jeho vlády, projevil přání, aby místo okázalých
slavností loyálních bylo přikročeno ke skutkům
dobročinným. Zřízena byla tedy dlouhá řada
ústavů humanitních, dobročinných nadací a fondů
a pod. O jubileu r. 1908 obrátil pozornost svých
poddaných k péči o děti.

Za vlády tohoto vznešeného mocnáře náš
národ kulturně vyspěl tak, že jest nyní nejvzdě-
lanějším národem slovanským a hospodářsky
velice pokročilým. Proto i my lneme k domu
Habsburskému, s nímž jsme celá století tak úzce
spíati, s láskou a oddaností vroucí. Vždyť ve-
likou ctí jest pro národ, který má v čele pa-
novníka tak všele ctěného i v nejvzdálenějších
zemích.

Císař otevřeně prohlásil častokrát, že v těžké
práci a častých svízlech nejmočnější oporou
mu jest živá katolická víra. V činech praktic-
kého křesťanství také vždy předchází své ná-
rody zářivými příklady.

Nuže — k Nejvyššímu jubileu Jeho Veli-
čenstva vroucně voláme: Bůh dlouho zachovej
a posiluj císaře a krále Františka Josefa I.!

Průběh války.

Válečná rada čtyřdohody odbývá už pra-
videlnější schůze, jichž se nyní účastňuje také
Itálie; ta konečně po velkém zdráhání, vlastně
donucena, přistoupila k dohodě ze dne 4. a 5.
září 1914, kdy se v Londýně zavázaly Anglie,
Francie, Rusko, Belgie a Srbsko, že s ústředními
velmocemi neuzavrou zvláštního míru. To je
jeden »diplomatický« úspěch Anglie a jejích
spojenců. — Ministerská rada francouzská do-
poručuje spojencům, aby jmenovali Galienniho,
francouzského ministra války, nejvyšším velite-
lem válečné rady a předali mu zodpovědnost
za všechna opatření. — Příští válečná rada
avolána jest do Paříže, kde prý se čtyřdohoda
dohodne o Řecku, jež zamítlo požadavky polo-
žené Kitchenerem v Athenách.

Na Balkáně. Teď všechny snahy čtyřdo-
hody obráceny jsou na Balkán, jak zastaviti
vítězný postup ústředních velmocí a Bulharska
Srbskem. Každá rada jest však drahá. Zatím
vítězové ocitli se již na půdě sandžaku novo-
pazarského a padlo hlavní a nejbohatší město
jeho Nový Pazar. Nový Pazar, který obsadily
německé oddíly armády Kövessovy, byl nejsil-
nější oporou opevněné čáry Nová Varoš—Sje-
nice—Nový Pazar, kterou procházejí cesty ze
Srbska na Černou Horu, a jež už také padla
do rukou našich. Opevnění Nového Pazaru jsou
většinou zastaralá, ale jinak výhodně položená
na příkrých skaliskách hornaté krajiny. Dle
rakouské zprávy padlo v Novém Pazaru do ru-
kou vítězů 50 hmoždíků, 8 polních děl, 4 miliony
nábojů do pušek a mnoho válečného materiálu.
Na západě mezi Drinou a Čajnicí útočí rakousko-
uherské voje na černohorská postavení. Voje
pronikající údolím Limu obsadili Prijepolji. Ar-
máda rakouská v údolí Ibaru dobyla právě
Mitrovicu, německá kolona od severu vnikla
do Prištiny, do níž i od jihovýchodu vrazili
Bulhata, kteří v posledních dnech zajali 8.000
Srbů a ukořistili 44 děl a 22 strojní pušky.
Počet srbských zajatců v Bulharsku dosáhl čísla
30.000 mužů. — Srbsko se dosud marně dovo-
lává pomoci čtyřdohody; některé oddíly srbské
armády unikly už na Černou Horu a do Alba-
nie, kde hromaděním uprchlíků hrozí hlad.

Čtyřdohoda sama není na Balkáně s to, aby
Srbům přispěla, a proto její závodění o získání
Řecka sliby i hrozbami. Proto anglický ministr
Kitchener a francouzský Denys Cochin zajeli
do Athen, aby tu pro své úmysly zpracovali
krále řeckého a ministerskou radu. A aby Řecko
přivedeno bylo k povolnosti, vyhlásilo anglické
vyslanectví v Athenách, že čtyřdohoda zamezí
dovoz do Řecka až do té doby, kdy Řecko po-
drobí se vůli její a nedbaje na vlastní neutra-
litu nechá beze všeho ustoupit poraženou arb-
skou a dohodovou armádu na řeckou půdu,
aniž by ji odzbrojilo. řecká vláda nato znovu
prohlásila, že nebude činit překážek vyloďování
v Soluni, že však nemůže připustiti, aby srbské
vojsko přestoupilo na řeckou půdu. — Zprávy
z Řecka si navzájem úplně odporují, takže

DEPEŠNÍ ADRESSA: ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚ-
NEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4%, A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ
LÍSTKY POŠTOVNÍ SPOŘITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLÍM, KOKSEM A CEMENTEM

ŽÍROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPOŘITELNY 140.273

o nějakém rozhodnutí nelze dopředu mluvit. — Dle italských zpráv se tvrdí, že vyloděného vojska v Soluni jest pouze 50 000 mužů.

Na italském bojišti zvláště na Goricku Italové útočí s neobyčejnou prudkostí a houževnatostí. Bojovalo se prudce u Podgory, Oslavije, Sv. Martina a severně od gorického předměstí. Svou dělostřelbou způsobili Italové ve městě Gorici velké spousty, jinak však nemohou se pochlubit žádným úspěchem. Rakouský generální štáb u příležitosti půlletí od vypovězení války Itálii prohlašuje, že obranná fronta na počátku války zvolená byla vítězně obhájena již ve třech odražených a čtyřech dosud nezavřených ofenzivě italské na řece Soči. A tento úplně záporný výsledek zaplatili půl milionem mrtvých a raněných ze svého nejlepšího vojska. — 18. listopadu hodila eskadra našich letadel množství pum na tvrze sv. Mikuláš a Alberoni, na arsenál, nádraží, kasárna v Benátkách. Letadla vrátila se neporušená.

Na východním bojišti jest situace beze změny. Jednotlivé útoky proti armádě arciknížete Josefa Ferdinanda u Olyky a pak proti německé u Illuxtu byly snadno odrazeny. Na Styru a ve Volyňsku místy se rozpoutala dělostřelba, při níž Rusové užívali pum plněných plyny; byli však i tu odrazeni.

Na západním bojišti byla místy čilá dělostřelba a výbuchy podkopů.

Na moři Středozemním torpedovány byly anglický křižník »Paras«, dva dělové angloegyptské čluny, parníky anglické »Don«, »Treneglose« a dva jiné anglické parníky.

Záložna v Hradci Král.,

Janské náměstí č. 163.

Vklady na knížky 4 1/2 %

Vklady vázané výpovědi a vklady státdankové 4 1/2 %

Politický přehled.

Cisárské nařízení o pojišťování. Zde jedná se o snovu zákona o pojišťovací smlouvě, jež už r. 1907 předložena byla panské sněmovně, která však oběma sněmovnami nebyla definitivně, ústavně vyřízena. Tímto císařským nařízením řada předpisů nabývá platnosti již 1. lednem 1916. Pojištěncům zajišťuje se spravedlivá úprava jejich právního poměru. Při ohlašování pojišťovacích případů oproti smlouvou podmíněným lhůtám zavádí se rozšíření a podstatné ulehčení, smluvené vylučovací lhůty pro přihlášku nároků se rozšiřují atd.

Cvičné kursy pěchoty pro bývalé důstojníky a důstojnické aspiranty vojenského stavu druhé výzvy zřízeny budou ve Vídni, Štýrském Hradci a v Litoměřicích. Kursy počnou 9. prosince 1915.

K otázce soustředění národa. Bývalý ministr dr. Fiedler píše, že jest třeba především pracovat k soustředění občanských stran městských a potom k myšlenkové sjednocenosti vůči včasným politickým otázkám mezi všemi českými stranami bez rozdílu. Dr. Fiedler také tvrdí, že v městských poměrech jest nesjednocenost, kdežto venkov ukázal se politicky vyspělejší. — Pražský »Venkov« vítá snahu po soudinnosti všech stran v záležitostech, jež jsou všem Čechům společny; varuje však, aby z myšlenky národního souručenství byl odmítnut kterýkoliv z těch činitelů, kteří jsou reprezentanty určitých politických útvarů. — Má-li však tato soudinnost vésti ke zdravým výsled-

kům, jest nutno, aby všechna přetrvalá stranická odstupňování byla nyní do pozadí, a aby všichni ti, kteří se ohlíží adlastní úpravy našich vnitřních poměrů, měli na mysli jen — jeden společný cíl, který sledujeme. — Dr. K. Matuší v »Národní Politice« ve příčině soustředění stran usuzuje, že »jedná skupina nebo menšina nemůže už překazit velké dílo, skvěle odůvodněné, a byla by to odvaha politováníhodná, aby některá strana chtěla zůstat mimo národní celek. Doznejme, že jsme dosud skoro jako v polospánku zažívali velikých událostí světových, kdežto nyní čas svrchovaný volá nás, abychom procitli a bystrým, ku předu upjatým okem sledovali vše, co může mítí velký vliv na naše mocnatství, na stát a národ náš.«

Uherský sněm shromáždí se poprvé dne 30. listopadu. Především projedná se zatímní rozpočet, předlohy o ústřední peněžní ústavě, o vládních opatřeních zásobovacích atd.

V Anglii zavedena bude přece všeobecná branná povinnost; bylo tak usneseno na válečné radě čtyřdohody. S tím souvisí také nařízení ministra vnitra, že Angličané ve věku od 18 do 48 let nesmějí bez dovolení překročit hranice.

Anglo-ruská smlouva o Persii z r. 1907, týkající se celistvosti Hše perské, bude prý zrušena, uzavře-li Persie zvláštní smlouvu s Německem a Tureckem. Tak se dohodly vlády ruská a anglická, aby se v příhodné chvíli, budou-li ovšem mítí síly, vrhly na bezbrannou Persii.

V Portugalsku ministerstvo Castrovo odstoupilo; utvořilo se již nové, jehož předsedou jest Alfonso Costa.

Sochy, oltáře aj.

provádí absol. c. k. odborné školy a c. k. umělecko-průmyslové školy

Jan Dušek v Chrudimi.

Národní souručenství.

Jest významno, jak se zrychlují změny přesvědčení u českých politikův a novinářův a jak překotně přikročí k sjednocovacím snahám ti, kteří dříve náš národ třídili na řadu politických stran. Všude se ozývá heslo: »V jednotě síla!« Jakoby již dávno před válkou nebyli měli prohlédnouti veřejní činitelé, kteří přece všude tvrdili, jak jejich akce jest důmyslná, vážná a — prozrazá! Čtělí nechtěl vraceti se sami naši odpůrci k stěžejným bodům té politiky, jakou doporučovali dávno naši politikové katolíci.

Cokoliv dříve navrhovali k obstojnému soužití a solidárnímu postupu našich, bylo buďto pomíjeno mlčením anebo se proti našim návrhům a výstrahám polemizovalo.

Jaký však nyní obrat! V »Národ. Listech« čteme tato slova: »Měli jsme před válkou jedenáct politických stran, a každá z nich nudila českého člověka do víry, že jedině jejím prostřednictvím vejde český národ do zaslíbené země. Mezi stranami bylo denně prostřednictvím jejich orgánů živeno nepřátelství z konkurenční nenávisti, motivované skoro výhradně jen známým okřídleným výrokem francouzského politika: »Ustup, abych si sedl sám!« Namnoze osobní motivy znemožňovaly upřímný vzájemný styk stran v otázkách celonárodních. Zrádcem byl, kdo píše by si byl vymínil a mozek rozleptal snášením všech důvodů pro určitou politickou myšlenku nebo politický postep; zrádcem byl, kdo, proniknut nejlepší vědomím zodpovědnosti, chystal se učiniti určitý politický krok, z něhož národní věci by byl vyplynul také určitý politický, hospodář-

od jiných států nežádá. Ve Vídni jsou toho názoru, že nejsou to jednotlivé nepřátelské články, nýbrž že jest to duch, veškerý piemontský tisk oživující, který, na mezinárodní závazky se odvolávaje, diplomatické a žurnalistické retorsio facti (převrácení činu) snaží se vyvolati.«

»O takové »retorsio factie« nebo »juris« staráme se málo a rakouský tisk smí libovolně nás napadati, žurnalistické spory rozdmýchovati a národnostní citlivost až do krajnosti dráždit.«

»Uvažij však, vaše Excellence, že rakouská vláda podniká vše, aby nedůtklivost na své straně držela v mezích umírněnosti. Já sám v nejprudších článcích tamějších listů nečetl jsem nikdy osobní potupu Jeho Veličenstva sardinského krále anebo popouzení k veřejnému nepřátelství proti Piemontu; o tom, myslím, mohu ujistiti.«

»Chceme také Rakousku ve všem možném vyjiti vstříc, avšak dle naší ústavy je nemožno, zkrátiti radikální listy, a tyto jsou to právě, jež na vybočení z mezinárodní a žurnalistické vážnosti vinny jsou, a jež se i na naši vládu odvolávají. Či myslíte, kdybychom zákonitých prostředků měli po ruce, tento zlořád omeziti, že bychom tak neučinili v zájmu míru se sousedními státy i v zájmu svého vlastního? Víme zcela dobře, že tito revoluční orgánové ohrožují trvání Jeho Veličenstva i vládu našu, jelikož by

ský nebo světový prospěch, a všichni ostatní velitelé politických armád českých učiniti, seť byli, vše, aby k tomu kroku nedošlo a zmařivše ho, připravili národní věc o prospěch nebo škodu. Takto jsme se mezi sebou všichni vyčerpávali vzájemným bojem, zabíjeli jsme si kde koho, sesilovali jsme svou akční sílu i možnost zářavé vegetace, když jí bylo třeba, a konec konců nemohlo dojiti k jiným koncům: národní věc od nálehu vlády a křichy a nedostatky české politiky, jako výslednice práce skoro všech českých stran.«

K politickému ozdravení národa však jest také zapotřebí pronikavé reformy tisku. K sanaci dle »Národ. Listů« tedy dojde, jen tehdy, budou-li noviny opět státi ve službách národní věci více než ve službách osob a stran. budou-li dbáti více vzdělávacího a paedagogického poslání svého a budou-li za svoji nejvyšší a nejčestnější výhradu považovati nikoli boj osobní, nýbrž rozjasňování sporných otázek vážnou rozpravou a věcným třebením názorů. Mužné hájení nabytého přesvědčení nebo stanoviska sebe odchýlnějšího jest cti a ctnosti občanskou a tudíž i žurnalistickou a politickou, leč osobní útočení a hanobení, jež několikrát za týden nebo dokonce za den bere i jméno národa nadarmo, bylo, jest a zůstane skvrnou na čele toho, jež na jméno kritiky hřeší péroovým kyjem a špičatou tiskařskou čerň. Jaké noviny, takový lid! Nemohl být věrný život politický v českém národě na výši myšlenky českého národa, nemohl být jiný než zarmucující, když noviny, jímž osobností a strany byly vlastním účelem, psaly, zápolily a — »vzdělávaly« tak, jako před vznikem války r. 1914. Jedno zlo vyvolávalo druhé.

Přiznáváme rádi, že v této příčině v posledních letech ukládal si mladočeský tisk daleko větší rezervu než listy stran mladších, radikálnějších, které »reformovaly« přímo cholerickým útočením osobním a nejsmělejším podezříváním politikův poctivých.

Ale co odporučuje k nápravě rozvázný tisk sym. to se častokrát ozývalo z řádků katolického tisku již dávno.

Na př. v brněnském »Hlasu« napsal vl. rada Mašek: »Politik reálný stavěti může a má jen na poměrech takových, jaké skutečně jsou. Sám-li nemá síly s dostatek neb ani vůle, aby moci je zvrátil, může spoléhati jen na rozvoj přirozený a postupný. K tomu musí pracovati, aby příznivý byl jeho účelu. O to musí se snažiti, aby předem zabránil hroziícímu nebezpečí. Musí se přičiniti, aby sám nové poměry tvořil, tak aby nemusil spokojiti se s tím, co utvořili jiní, třeba to bylo jeho snahám nepřiznivo nebo nebezpečno. Na náhlé převraty a obraty politik reálný ani spoléhati ani s nimi počítati nemůže. Dostaví-li se však, jest jeho úkolem, aby dovedl z nich těžit ve prospěch svých snah. Co zameškáno, ne vždycky lze dohoniti nebo nahraditi. Stále třeba na paměti mítí, že v politice podobně jest jako při hře v šachy. Každý chybný tah, každé opomenutí jest vítaným pro odpůrce, kterýž je vykořistí, anž by za to byl vděčným. Není povinností nás všech, abychom včas pomýšleli na cesty a prostředky k obraně i k nápravě?«

Jest nyní na stranách českých i jednotlivcích, aby — jednali. Aby jednali tak, jak káže prospěch vlasti a národa, nehledíce k prospěchu stran, tím méně ovšem k prospěchu jednotlivců. Strany pomíjejí — národ zůstává!

Nesmíme si arci tajiti, že kýžený obrat v poměrech našich vnitřních vyžadoval by mnohého sebezapření a velké — kázně stran i jednotlivců. Ale holnou náhradu nalezneme každý ve vědomí, že to sebezapření, které si ukládá, ta kázeň, které se podrobuje, jest nutná k prospěchu vlasti a národa, kterým povinni jsme přinést obět každou!

Týž upřímný vlastenec nehodlal pláti útlakem dle heslám bezmyšlenkovité ulice ani r. 1910; tehdy napsal v »Našinci«: »Položte nášeho národa v srdci Evropy a utváření se mocenských poměrů nutí nás víc než kdy jindy, hledati v silném, vnitřně zdravém Rakousku nejlepší ještě zabezpečení budoucnosti našeho národa.

Když jest tomu tak, a nemůže býti o tom pochybnost, že názor ten jest správný, pak jest ovšem povin-

každou monarchistickou instituci — i nejliberalnější, rádi odstraniti. Nikoliv, to není, co jakousi roztrpčenost působí v depeších mezi námi a vídeňským kabinetem, rovněž nejsou to útoky rakouských listů pouze,

Feuilleton.

Audience u Cavoura.

II.

»Bylo mně ve Vídni řečeno něco, že o všem neberu zodpovědnost; jsem zde pouze echem řečeného a převezmu rád rovněž tuto roli echa, jestliže vaše Excellence ujistí mě o opaku. Tvrdilo se totiž, že úmysly strážců proti rakouské vládě v Piemontu byly známy, avšak že dostalo se jim spíše povzbuzení než napomenutí. Vypravovalo se docela — prominutí, opakuju-li vše na vaše laskavé povzbuzení zcela otevřeně — že vaše Excellence demonstrativně adresy příslušníků nejen Rakouska, nýbrž i jiných sousedních italských států přijala, což se mi ovšem zdálo pravdě nepodobným, neboť by to odporovalo výslovným určením traktátu z 6. srpna 1849.«

»Bludné a zlomyslné pověsti jsou to a nechci se namahati o nich se vysloviti, odpověď dle Cavoura.

»Souhlasím s vaší Excelencí a to tím více, jelikož rakouská vláda, pokud z jednotlivých vyjádření úředního tisku čerpati smím, nechová vůbec úmysl, piemontské zákony neb ústavu ohrožovati aneb docela odstraněti jejich zřízení žádati. Jak vím, v tendenci Rakouska není, tón jednotlivých číselných směrů, právě jak to ani

»Kam však takovéto

vztahy povedou, jestliže spřátelené mocnosti, jako Anglie nebo Francie, nezjednájí sprostředkování?«

»Spřátelené? Choďte snad říci neutrální mocnosti. Nevěřím, že Rakousko o přátelství nebo o neutralitě těchto dvou mocností je tak přesvědčeno, že by jejich prostřednictvím přijalo. Kloužlí se k Anglii, nevykvetě mu větší bijící náklonnost, nevyzrájí-li z toho obchodní výhody; a co se Francie týče, mohl byste vědět aneb aspoň tušit sám, že přes všechnu ochotu se strany rakouské nechová Francie zvlášť přátelské smýšlení a že zejména císař Napoleon žádnou závazkou, nanejvýše asi obmezenou neutralitu by zachovati chtěl, kterou po jeho výrocích z roku 1849 ani za jistou nepokládám.«

»Jak se tedy z tohoto rozporu vztahů vymaníme?«

stet české politiky, aby podle toho jednal. Vždy a všude. A aby se vyvaroval všeho, co mohlo by vzbu-
dit domněnku, že jest něco liného činem české politiky.
Jež mřížemi a postřehem mocného Rakouska, spravedli-
vého ke všem národům, jest bylo by stále bezpečnou
ochranou národa českému, jako byl vždy a zůstane
národ český mocnou jako hradiště.

V tomto rámci je dosti místa, aby český národ zjed-
nal si takové postavení, jaké mu po právu náleží...
K tomu je ovšem třeba cílevědomě české politiky...
Politika česká nesmí být kolébáním planých hesel, jelo-
vých frází, tím méně pak rejdícím a podporou protí-
křesťanských a protináboženských snah, které hrozí
rozvrtní celý náš národní život, nebo snad podkladem
sobeckých snah jednotlivců, výběr polem poctivé, o-
pravdivé práce pro národ náš!

Přáním našim vřelým jest, aby konečně jednou u-
važovalo se bez váh a přepjatosti o tom, má-li to
být v národě našem a politice české dále tak, jako do-
sud... Řekli jsme, co považovali jsme povinností právě
v této době za svou vlasteneckou povinnost.

Patrně, že slova Maláčka se doplňují i vzájemně
se promítají se slovy »Národ. Listů«. Právě katolíci
projevovají největší národní ostražitost, právě náslanci
ukazovali nejúčelnější cesty, vedoucí k národní solidari-
tě. Ve chvílích kritických projevovají áctyhojný sebe-
zápor v zájmu blaha národního celku. Jest potřebí na to
důrazně poukázat, že jiní vážní a zodpovědní politiko-
vé opakují nyní to, co náslanci dříve marně snažili se
vstřípní do mysli stranám jiným. Má-li naše politika
něco znamenat, jest solidarita nutná; demagogickým pa-
rasitům, kteří z osobního prospěchu národ rozptylovali
tak bezohledně, nutno dát všude výpověď. Potřebí jest
vrátit se hodně zpět — k cestám Riegrovým a Skopal-
kovým.

Úvěrní družstvo Eliška

zapsané společenstvo s r. o.

v Hradci Král., Adalbertinum.

Přijímá vklady na vkladní knížky a účty. —
Úvěry osobní a živnostenské za podmínek nej-
výhodnějších. Vkusné střádanky.

Kulturní jiskry.

Zemřel slovnitý konservativní učenec.
Celý národ hluboce zatekla, když se roznesla
zpráva, že s vlastní svojí navždy se rozloučil
historik dr. Josef Kalousek, s nímž odchází zase
kus přímé tradice Riegrový a Palackého. Vřelá
vlastenectví neprojevovál oslnivými slovy, ale
mravenčí píli, jejíž výsledky zvýšily lesk země
české a našeho národa i v daleké cizině.

Kalousek narodil se ve Vamberku 2. dubna
1838. Jsa synem chudíků rodů, vyučil se
tkalcovství. Potom však vystudoval reálku a
nato oddal se studiím na technice. Jako technik
vykonával r. 1862 dodatečně maturitní zkoušku
gymnasia a věnoval se na universitě studii
historie. Již tyto zjevy svědčí o houževnaté pili
a veliké energii v cestě za žádoucím cílem.
Aby si opatřil při akademickém studiu nejnút-
nější hmotné prostředky, pracoval v redakcích
staročeských listů; stal se také vychovatelem v ro-
dině dra. Fr. Riegra a pak v domě Palackého.
R. 1868 promován na doktora filosofie a r. 1871
habilitoval se jako docent českých dějin na
pražské universitě. V letech 1872—1883 byl
profesorem na střední škole, roku 1885 byl
jmenován řádným profesorem na pražské uni-
versitě.

Kalousek byl třídním tajemníkem Král.
české společnosti nauk, předsedou první třídy
České akademie, čestným členem »Historického

»Nechci býti prorokem, choi však několika
slovy vám řeci, jak se to pravděpodobně asi
stane.

hnedeme muset, být i neradi, pro naši čest a
v zájmu naší celkové vlasti, po zralém uvážení
a otevřeném výkladu poměrů před celou Evropou,
diplomatické spojení s oním kabinetem
přerušiti. Stalo-li se to, jest samozřejmo, že Ra-
kousko nemůže jinak, lež svého vyslance od
turinského dvora odvolati a následovně vypově-
děti nám válku, a pak —

»A pak?« — tázal jsem se v napětí a
vakutku rozčilen.

»Pak — vogue la galere!« (Vesnice vypluje.)
A my, jestliže zlý osud to tak sebou přinese,
s klidem přistoupíme k činu.

Nám zabraňuje ostých před
veřejným míněním Evropy, započítí útočnou
válku, což by Rakousko jakožto evropská vel-
moc tehdejší stranou nechati mohlo, kdyby ne-
mělo jiného závažného důvodu ke zdržlivosti...

Kdyby se cí-
sařská vláda však rozhodla, tyto obě země,
v nichž věčně, stále Rakousko znepokojující a

apolku: a »Klubu historického«, členem »Histo-
rické komise při výboru zemském.« Roku 1880
byl zvolen v rodném svém kraji poslancem,
ale mandátu dlouho nepodržel. Když r. 1908
jako řádný profesor universitní odcházel na
odpočinek, byl vyznamenán titulem dvorního
rady.

Nejvýznamnější prací Kalouskovou jest pro-
sklá »České státní právo«, kdež reálním způ-
sobem bez všech slohových blýskavic jsou
odůvodněna politická práva naší země dob dávno
minulých i přítomných. Dílo to jest vlastně
historií českého státního práva, pilně propřaco-
vanou na základě hlubokých studií historických
i právnických. Z české doby knižní máme od
Kalouska studie velice významné. Na prvním
místě zde jmenujeme »Obranu knížete Václava
avastého«, v níž tak skvěle obhájena rytířská
statečnost a státnická bystrost dědice české
země. Kritice dějin českých Kalousek skvěle
posloužil polemikou proti O. Lorenzovi a Lo-
serthovi. K oslavě pětistileté památky úmrtí
Karla IV. sepsal menší, ale velice obsažnou knihu
»Karel IV. Otec vlasti.« Počátky husitismu ob-
jasnili náš historik důležitou prací o historii
kalicha. (Vyvrátil zde domněnky o souvislosti hu-
sitismu s tradicemi cyrilomethodějskými.) Ne-
rozmyslná husiada dostupovala r. 1902 svého
vrcholu; různí řečníci na potvrzenou svých slov
užívali husté spisy, nesoucího nápis: »Výslech,
odsouzení i upálení Mistra Jana Husa. Lidí očitý
svědek Pogiua.« Kalouskovi zželelo se, že po-
volané vědecké kruhy bojí se vystoupiti proti
ohlupující demagogii. Proto v přednášce své ve
Vamberku zřetelně dokázal, že onen »Pogiua«
jest vlastně podvodníkem z 19. století a že ba-
lamutí čtenářstvo způsobem velice neobratným.
Přednášku tu s některými doplňky vydal tiskem
pod titulem »O potřebě prohloubiti vědomosti
o Husovi a jeho době.«

Kalousek vydal celou řadu učených pojed-
nání v »Časopise Českého Musea«, v »Archivu
Českém«, »Osvětě«, »Českém Lidu«, Riegrově
»Ottově Slovníku Naučném« atd.

Kalousek náležel k učencům, kteří předmět
svého studia dříve do všech podrobností zana-
lysují, probádají do všech odstínů, než svou
úlohu světi tisku. A tak i některá dosti stručná
úvaha Kalouskova byla plodem studia mnoho-
letého. Nezáleželo historikovi na vlastní slávě,
ale na prospěchu všennárodní věci. Proto také
Kalousek odkazoval ovoce své dlouholeté práce
historikům mladším k dalšímu zpracování jako
vážený dar. Na př. dlouhá léta pracoval na
dějinách selského stavu v Čechách. Připravné
práce k tomu lze stopovati již do r. 1876. Urči-
tější tyto přípravy jeví se na venek r. 1880.
Hlavním příspěvkem spadajícím do tohoto rámce
byl spis »O staročeském právé dědickém a krá-
lovském právé odumrtém«. Slovnitý historik
zajisté mohl vydati již před svým skolem dílo
obsáhlé a velice cenné, kdyby byl mistrnou
rukou využil aspoň toho velikého materiálu
pramenného, který sebral již před 10 lety. Zá-
leželo mu však na tom, aby všechny důležité
stránky sociální historie selské byly předem co
nejúplněji osvětleny. Proto skromně sbíral, se-
řazoval a poznámkami opatřoval dále. Shro-
maždovál obětavě látku — pro své pokračo-
vatele, jsa jim vůdcem a učitelem nejbystřejším.
Tento sebezápor muže věhlasného vydává krásné
svědectví o jeho ušlechtilé povaze, která pro
zájem obecný zcela do pozadí staví vlastní o-
sobní úspěchy. V té příčině následoval Kalou-
sek příkladu nezapomenutelného otce kritického
dějepisů českého P. Dobnera.

Dru. Kalouskovi nepřekážela vědecká práce
nijak v konservativním smýšlení náboženském.

národnostními stranami asi udržované rozdělení
panuje, kdyby se, pravím, Rakousko odhodlalo
chtělo, toto mračno nepokojů za dostatečnou
náhradu vyměnit, pak by palmové ratolesti
míru konec oné papírové potopy zvěstovaly.

»Vaše Excelece nechce snad tím naznačiti,
že by Rakousko mělo Lombardii a Benátky
prodati?«

»Ovšem choi tak řeci a myslím, že tím
naznačuji cestu k vyrovnání všech minulých,
přítomných i budoucích nerovností.«

»Nemyslím, upřímně řečeno, že se Rakousko
dá touto cestou. Sardinie rovněž nemá potřeb-
ných peněžitých prostředků, jež takový ohromný
pozemnostní nákup podmiňuje. I záphjoku bylo
by možno jen za tíživých podmínek uskutečniti,
neboť sardinský dluh je příliš veliký.«

»Jak můžete o sardinských financích s ta-
kovou jistotou mluvit? Co vy víte o nich?«

»Úplně podrobnosti udati ovšem nemohu,
vim však toto: Sardinie, před první francouz-
skou revolucí země zcela bez dluhů, měla již
r. 1835 skoro 100 milionů lir dluhů, v šesti le-
tech od 1848 asi 568 milionů lir nového dluhu,
krimská válka přidala jí přes 60 milionů — a
nyní dovolím si vaši Excelenci vrátit otázku:
Cím chce se v případě nešťastné války nezbytný
nový deficit krýt?«

V tom ohledu nedal se másti ani sebe silnějším
povykáním ulice. Zůstával věren ideálům
Tomkovým a Bráfovým. Svě katolické přesvěd-
čení projevoval vždy otevřeně, s duchovenstvem
byl ve stycích velice přátelských. A že byl
vlastencem zrna nejlepšího, svědčí celá jeho
činnost veřejná. Jestliže jiní hájili národ na
řečnících, pojistil mu Kalousek obranu trvalou,
žulovou svými spisy, z nichž vyzírá i vřelá
touha, aby národ zanechal planých rúzníc a
dospěl k žádoucí pevné solidaritě. Kalouskovi
bude náležeti v českém národě pamět nejčestnější.

V zájmu školy i kostela. Dne 21. listopadu
v »Národ. Listech« se praví, že mimořádný pří-
davek, jaký byl dán učitelstvu před válkou, ne-
stačil již dříve, kdy byl povolen. »A tak dnes ze
všech gáziatů je učitelstvo na nejnižším stupni
hmotném.« Referent »Národ. Listů« dodává:
»Uznává-li se všude, že nynější drahotní poměry
jsou těžké, pak sluší se, aby ti, kdo o osudu
a prospěchu školy národní rozhodují a mají právo
i povinnost opatřovati potřebný školský náklad,
uvážili, že není lze nadále zůstatiti učitelstvo
v nynějším nedostatku hmotném, nemá-li ohro-
žena býti škola a všechna ona činnost, kterou
učitelstvo právě v nynější době vykonalo mnoho
záslužného na prospěch státu a vlasti. Uznává-li
se, že je právě nyní nutno zachrániti a posílit
školu, má se pochopiti, že se tak nestane, nebu-
de-li zachráněn a posílen učitel.«

Jako dávno dříve tak i nyní zcela souhla-
síme, že zvýšení učitelských platů jest velice
žádoucí. Ale referent při poznámce o nejnižším
stupni hmotném gáziatů zapomněl na stav kněž-
ský. Jaký nyní může míti zvláštní blahobyt farář
s ročními 1400 K anebo docela kaplan se 700 K,
to dovede uhodnouti každý nepředpojatý člověk,
zvláště uváží-li se, že pro mimořádnou dobu na
některé faře po tři měsíce se nebere ani 10 K
štoly. Jestliže zdar školy jest velice závislý na
slušném opatření učitelstva, pak zajisté máme
právo tvrditi, že jest potřebí i obstojného platu
pro duchovenstvo, má-li býti církevní správa
opatřena všude řádně. Někteří protiklerikálové
naivně odporučovali, aby se platy kněžské k vůli
»reformaci« ještě více snížily, ačkoli dějiny husiti-
smu svědčí, že takové odstranění duchovenstva
znamenalo podstatné poškození záležitostí ná-
boženských. Ovšem titíž lidé v příčině školy
jedním dechem odporučovali postup obrácený,
převracějce přirozenou logiku na ruby.

Nyní na dobročinnost kněze i učitele se
apeluje dvojnásobným důrazem. Zajisté jest tedy
chvalitebno, starají-li se prozíraví pozorovatelé
o hmotné přilepšení oběma stavům; tak aspoň
tyto stavy vyvinou zvýšenou činnost humanní.
Tak nabude posily upřímná tužba obou stavů,
aby prospěly dvojnásobně státu a vlasti.

Závěr Ludvíka XVI. (Z Lamartina přeložil
Lad. Hronek.) Já Ludvík XVI., král francouzský,
po čtyřech měsících se svou rodinou vězněný ve
věži Templu v Paříži od těch, kteří byli mými
poddanými, a od jedenácti dní zbavený všeho
spojení s kýmkoli, docela i se svou rodinou,
nad to zaplaven do sporu, o němž pro lidské
vášně nelze předvídat, jak dopadne, nemaje než
Boha za svědka svých myšlenek a na něhož
bych se mohl obrátit, projevují zde, v jeho pří-
tomnosti, svou poslední vůli a své city. Svou
duši poroučím Bohu, svému Stvořiteli. Prosím
Ho, aby ji přijal ve svém milosrdenství. Umí-
rám ve víře katolické církve a v poslušnosti
ducha k jejím nařizením. Prosím Boha, aby mi
odpustil všechny mé hříchy. Snažil jsem se je
posnat, mti je v ošklivosti a před Ním se po-
nížiti... Prosím všechny ty, které jsem snad
bezděčně urazil (neboť si nejsem vědom, že bych
byl někomu ublížil vědomě), aby mi odpustili

Ministr ztrnule na mě hleděl, načež s ja-
kousi určitostí řekl:

»Vy jate rakouský úředník!«

»Vaše Excelece může mi věřit na slovo:
Nejsem, nejsem úředníkem váše.«

»A kde byste mohl ony určité důalce ob-
držeti než ve Vídni?«

»Docela určitě mohu potvrdit, že ne tam,
nýbrž v Hamburku jsem je obdržel a litoval
bych, jestliže veškerá moje otevřenost a stálá
neustrannost nepotkávala by se s vírou.«

»I já bych litoval, jestliže bych se ve vás
byl zklamal, neboť právě vaše otevřenost vřelí
mně se mi líbila a dověděl jste se proto jako
žurnalista od mne, co jate asi zvědět chtěl,
čehož také ve svých kruzích můžete použiti.
Na všechnen způsob děkuji vám za návštěvu a
povede-li vás cesta z Neapole — kde vám asi
tak vřelie nepřijdou — opět přes Turin, budu
se těšit opět vás spatřit a poslechnout vaše ná-
zory o ostatní Itálii.«

Propustil mě přátelštěji, než jsem očekával
a litoval jsem později, že jsem tohoto italského
státníka již nespátřil, neboť čtyři roky potom
zemřel a já jsem do té doby již do Turina ne-
přišel.

A. V. Chodovický.

to zlé, které dle jejich domněni jsem jim způsobil... Prosim všechny ty, kteří mají křesťanskou lásku, aby spojili své modlitby s modlitbami mými... Odpouštím z celého srdce svého těm, kteří se stali mými nepřáteli, aniž bych jim byl dal k tomu nějaký podnět, a prosím Boha, aby jim odpustil, a to i těm, kteří z falešné horlivosti anebo z horlivosti nemístné mi způsobili příliš mnoho zlého... Poroučím Bohu svou manželku, své děti, svou sestru, své bratry a všechny ty, kteří jsou se mnou spojeni svazky krve nebo jakýmkoli jiným způsobem. Prosim zvláště Boha, aby shlédl očima svého milosrdenství na mou ženu, mé děti, mou sestru, které trpí po dlouhý čas se mnou, aby je šliil svou milostí, kdyby mě měly ztratiti, pokud budou na tomto pomíjeliém světě...

Poroučím své děti své ženě; nikdy nepochoval jsem o její něžné lásce k nim. Poroučím jí zvláště, aby jim nedala dbáti příliš velice tohoto světa, je-li jim souzeno jí na sobě zkoušet, jakožto příliš nebezpečné a pomíjelié, ale aby obracela jejich zrak na jedinou slávu pevnou a trvalou, na slávu věčnou... Prosim svou sestru, aby dále milovala mé děti a zůstávala u nich místo matky, kdyby měly neštěstí pravou matku ztratiti... Prosim svou manželku, aby mi odpustila všechny ty strasti, které snášela pro mne, i každý zármutek, který jsem jí snad po dobu našeho svazku způsobil, jakož i ona může býti jista, že s sebou nevezmu nic proti ní, kdyby snad dle svého domněni si měla co vyčítati.

Poroučím anachně svým dětem, aby po tom, co povinny jsou Bohu, který jde přede vším, zůstaly vždy sjednoceny, poddány a poslušny své matce, vděčny za starosti, které s nimi má, a ve vzpomínce na mne... Prosim je, aby pokládaly mou sestru za svou druhou matku.

Poroučím svému synu, kdyby měl státi se králem, aby pamatoval, že je povinován celou dobrou svých spoluobčanů a že má zapomenout veškeru nenávisť a veškeru mstu, a zvláště vše to, co se vztahuje na protivenství a utrpení, které snášim; aby si připomněl, že národu štěstí přináší jen vláda dle zákonů, kdežto v týž čas, kdy král nemůže respektovat zákony a činiti dobro, které je v jeho srdci, že, pokud má potřebnou autoritu v rukou, spíše škodí, než prospívá, jelikož odporuje si ve svých skutečích a nebudí vážnosti... Ať pamatuje, že mám svatý dluh vůči dětem těch, kteří zahynuli pro mne, a těch, kteří pro mne jsou nešťastni! Odporoučím mu pány Hue a Chamilly (Frant. Hue, první komoří dočasný, Chamilly, první komoří králův, zemřelý rovněž na popravišti), které jejich opravdová oddanost ke mně přiměla k tomu, aby se dali uvězniti v tomto smutném příbytku. Odporoučím mu také Cléryho (komoří králův), jehož služby si musím ohlíti od té doby, co je se mnou; jelikož se mnou zůstal až do konce, prosím komunu, aby mu odevzdala můj oděv, mé knihy, mé hodinky, peníze a jiné drobnosti, které mi byly odňaty a uloženy u komunální rady... Odpouštím svým strážcům zlé nakládání a týrání, kterého dle svého mínění museli vůči mně užívati; našel jsem mezi nimi několik duší citlivých a útrpných. Kéž těší se ve svém srdci klidu, který jim dá způsob jejich myšlení!... Prosim pány de Malesherbes, Tronchet a Deese (královi obhájci), aby přijali mé díky a výraz mých citů za všechny služby a práce, které pro mne vykonali.

Končím prohlášení před Bohem, a hotov objeviti se před ním, že si nevyčítám žádného z provinění, která jsou proti mně vznášena...

Sepsáno dvojmo ve věži Templu 25. prosince 1792. Ludvík.

O pěstění národní zdatnosti promluvil v Berlíně prof. Baumgarten toto: „Mnozí z nás byli udiveni, jakou silou rozvinul německý národ v dnešním brozném zápase. Před válkou mluvilo se často o tom, že jsme přezráli, sešli věkem, schoulostivěli. Leč železná nutnost probudila dřímající schopnosti a vyvolala novou svěží sílu. Nám Němcům bude však třeba i potom, až válka bude šťastně ukončena, abychom si na dlouho ještě odvykli oddávat se měkkému spočinu na medvědí kůži. Nové těžké úkoly budou stále náležet a vymáhat nového úsilí. Kterak tu dostátí svým povinnostem? Bude třeba vychovat zvláštní pokolení. Jisto je, že generace přišlá jen pak si zachová nezbytné vědomí síly, bude-li po spartácku tvrdě vychována. Nesmí se odevzdávat žádnému pohodlí, nesmí si navykat slabostné zvůli a povolnosti věci svým pudům. Síla není, než kde je prostota a jednoduchost. Bude třeba důkladně se vy- pořádat s mnohými předjudky minulých názorů. Ne- sejde na tom, aby do kůže bylo cpáno velikých pestrot a blýskotek mnohotvárné, povrchní vzdělanosti. Ať jen každý rozumí svému a to důkladně, třeba co do své vzdělanosti zůstal jednostranným. Neškodí, nebude-li národ náš napříště povlečen na povrch jakýmsi vše vy- rovnávajícím náterem vzdělanosti, ale lépe bude, kaž- dý-li bude nazírat na svět podle své vlastní soustavy. Vojsa nám objevila cenu logiky, schopnosti chladného, jasného rozumu, který cítí potřebu, danyžit svůj úkol do konce. Takový názor nad vědomí, povinností a to dává sílu, které je třeba k činnosti, mravněmu a nápravě života. — Jak tato slova promluvena včera,

dokazují výchovné poměry v různých státech před válkou. Zatím co děti měly býti pečlivě ohranovány k zdělávání drsných nárazů praktického života, byly odvá- ny tak úzkostlivě a důkladně, že vyhlížely jako medvi- data; sotva že se v zimě mohly pohybovati. Váude v městech velice ctiživé rozpravy, jak potřebí ve škole přilně kontrolovati teploměr, zdali dětem se neublíží zimní návštěvou kostela, jaké mléko jest nejstravitel- nější a pod. Ale čím více mládež schoulostiví, tím bá- že pro ni ve starších letech, kdy drsné chvíle nesmlou- vají žádných kompromisů. Patrně to na př. na vojsku francouzském a italském.

Slovanské rukopisy v Mnichově. V majetku dvorní a státní knihovny v Mnichově se nalá- zá v oddělu rukopisném po vzácném staroděle bulharském a srbském. Srbský rukopis tvoří skvostný svazek ža- tířa, psaného na 229 listech a ozdobeného 154 drobo- malbami. Kdy, pro koho a kým byl rukopis zhotoven, není známo. R. 1689 dostal se jako válečná kořist z klá- štěra Pribina Glava do kláštera Gotteszellu. Patrně u- rčen byl kodex původně pro některou panovníckou ro- dinnu a hádá se, že byl bezpochyby počátkem 18. věku vyhotoven v kláštere Chluderském na hoře Athoské. Mnichovský žaltář byl popsán Jos. Strzygowským r. 1906 ve Vídni. Bulharský rukopis — čtyřl evangeliu — psán byl bulharským jazykem r. 1492 pro valašského knížete. Je psán na pergameni, ozdoben je 4 obrazo- vými listy a význačnými iniciálkami a ornamenty.

Máte již kalendáře na rok 1916?

Jsou již na skladě:

»Svatováclavský kalendář«, »Vlastenecký Poutník«, »Mariae«, »Meč«, »Praha«, »Vlastenka«, »Válečný zpravodaj«, místo K 1— pouze K —80.

»Rodina« díl I. váz. »Rodina« díl II. váz. místo K 2— pouze K 1-60

Objednávky vyřizuje

Družstevní knihkupectví v Hradci Králové. Adalbertinum.

Obrana.

Úvaha o »Časových Úvahách«. Když ze- anulý pan biskup Brynch nastupoval svůj vzne- šený úřad, vydal první pastýřský list a v něm mimo jiné perličky i tuto: »Proti knize knihue! A slova ta padla na dobrou půdu. Mladý, bystrý kněz, dnes církevní hodnostář, v katolické litera- ture dobře známý, založil »Časové Úvahy«, které již 19 let provádějí krásnou myšlenku: »Knihu proti knize!« — Co už vyšlo jen za těch 19 let různých knih, listů, co pořádáno různých předná- šek, v posledních letech universitních profesorů! Co v těch knihách, extensích universitních bylo proneseno proti víře! Kolik lidí, zvláště těch mladších, ve víře otřeseno, ba od víry úplně odvráceno! Celé řady našich mladých lidí uni- versitních byly masakrovány filosofickými »pro- blémy«, některé extenze drtily víru našich ven- kovských inteligentů, ne silou důvodů, ale dobře připravenou půdou materialismu (hmotařství), který u nás tak hluboké kořeny zapustil. A proti těmto proudům stály jako zákop »Časové Úvahy.« Vezměte a pročtěte aspoň poslední díla 10. a 11. »Úpadek vědy od Jana Bělina« a přisvědčíte mi. Knížka na pohled málo vzhledná (12 dísel stojí 1 K), ale co v ní! Nezáleží na obalu, ale na obsahu! Co píše musel vynaložiti autor, co knih předčeti, než vnesl své přesvědčení na těch ně- kolik arebů! Z toho stanoviska dívejme se na všechny knihy! Ne »časne«, ale Bohu se líbíti jest zásadou »Časových Úvah« a tím právě u- skutečňují úmysl autora vznešené myšlenky: »Knihu proti knize!« Kéž jsou »Časové Úvahy« v knihovně každého inteligenta!

Venkovský farář.

Skvělé vysvědčení kněžským školám americk- ým. Stanley Hall, známý psycholog a president Clarkovy university, byl ještě r. 1909 jeden z nej- větších odpůrců náboženské výchovy mládeže, ale dnes vidí, jak se klamal. Píše: »Ač protestant, mám přece zato, že u mládeže úspěšná mravní výchova bez náboženského elementu je nemysli- telná. Dnes doznávám katolickým úplně, že to byl přehmat, státní školu tak sekularisovati (sesvět- šiti), že se stala semeništem bezbožnosti. Francie jest odstrašujícím příkladem pro ovoce beznábo- ženské školy. Žádám důtklivě, aby náboženství v americké škole zás nabylo svého bývalého místa. Katolíci jednali moudře v této věci a všechny lid ať povstane jako muž a trvá na tom, aby nábo- ženství, tak podstatný výchovný element, nebyl vylučován.«

KONEJTE VŠUDE SBÍRKY

pro osleplé a raněné vojny, invalidy, sirotky a neza- městnané katolické dělníky. Příspěvky zasílejte na Znamení svat. Kříže v Hradci Králové.

Za válečného ruchu.

Význam otevřené cesty po Donaji pro textilní průmysl. Z Vídně se oznamuje: Svo- bodná dunajské cesty, otvírá také perspektivy pro zaopatření textilní výroby surovinami. Dle současných zpráv, jež obdržely zdejší vlnářské firmy z Cařihradu, odhadují se zásoby ovčí vlny v Turecku na 2 mil. kg, v Bulharsku na 200.000—300.000 kg. Turecká lesklá tvrdá vlna (mohair) přicházela v dřívějších letech do Ra- kouska jenom v menším množství. Nejdůležitěj- ším odbytištěm pro tureckou vlnu byla Anglie. Bavlna pěstuje se v Turecku nejvíce v okolí Smyrny a Adany. Výroba smyrenské bavlny činila v posledních letech průměrně 50—60.000 balíků, adanské bavlny 120.000 balíků. Bavlna z Adany jest kvalitativně lepší než východo- indická. Největší díl turecké bavlny byl odebí- rán dosud Itálií. Veliký význam má v Turecku také výroba hedvábí. Nejdůležitější výrobní okr- sek nalézá se v okolí osad Brussa a Ismidu. Dle statistických zpráv činila turecká žeh hed- vábí v kampani 1913/14 475.900 kg.

Z obrovského počtu úpisů na III. válečnou půjčku u Živnostenské banky filiálky v Hradci Králové v době od 4. do 6. listopadu uvádíme zvláště tyto významné úpisy: Patronátní úřad ve Studenci 12.000 K, evang. ref. církev Klášter za fond slepecký a hasičský a za obce: Nové Město, Radovesnice, Vel. Lhčice, Přepychy. Velké Kočice a Labské Chřtice 18.400 K, Městská spo- řitelna Záměrk 519.600 K, Městská spořitelna Rychnov 86.400 K, Spořitelna v Kostelci 182.300 K, Spořitelna v Hradci Králové 710.000 K, Spořitelna v Nové Pace 30.000 K, Spořitelna města Opočna 166.900 K, spořitelna města Chlumce 5100 K, Rolnická záložna Třebechovice 4700 K, Občanská záložna Nekof 10.000 K, Občanská zá- ložna Nový Bydžov 41.200 K, Záložna Jesenice 146.600 K, Občanská záložna Dobruška 69.200 K, Obč. záložna Rychnov 27.500 K, Obč. záložna Černíkov 13.700 K, Obč. záložna Opočno 49.500 K, Obč. záložna Meziříčí 18.600 K, Záložna v Červeném: Kostelci 73.800 K, Okresní hosp. záložna Chlumec 2400 K, Královéhradecká bankovní jednota 60.900 K, Josef Zeman, Roudnice 3000 K, JUDr. Karel Procházka zde 2000 K, Josef Stodola, Pražské Předměstí 5000 K, Fr. Houdek, c. a k. major zde 4000 K, obec Chotovice 2500 K, Ant. Hanuš, studující zde 3000 K, Jar. Hanuš, stud. zde 3000 K, JUDr. J. Mahler zde 3000 K, Josef Komíník zde 2000 K, V. Nažman, Benátky 6000 K, obec Benátky 6000 K, Fr. Havrda, Benátky 3000 K, Jan Pecen, Benátky 3300 K, Rud. Nejman, Benátky 6000 K, Jan Petrof, továrník zde 2000 K, Jos. Bačina, velkoprámyslník a maj. továrny s rodinou, Opotovice 20.000 K, Emilie Blaha zde 2000 K, Jan Seimann, major zde 2000 K, Anna M. Preuserová, Vamberk 2000 K, B. Preuserová tamtéž 2000 K, Karel Lenk, podplukovník 5000 K, Fr. Kostál zde 2000 K, Úřednictvo velkostatků J. O. hr. Harracha Stračov 11.100 K, Winteritz & Mar- tinec, Cerekvice 5000 K, Patronátní úřad velkostatku hr. Harracha Sadová 14.000 K, Ferd. Kozák a syn, Mokro- vousy 3000 K, Obrovské obnosy upsány u peněžních ú- stavů, které upisovaly u Živn. banky fil. Celkem od 4. do 8. t. m. inkl. upsáno u této banky 2.457.100 K. Z to- ho připadá na úpisy z obvodu c. k. okr. hejmanství v Hradci Králové 947.100 K. Celkem u jmenované banky filiálky upsáno 5.794.500 K.

U Československé záložny v Praze na III. rak. válečnou půjčku upsali větší obnosy ještě úto: Mlk. Gráf, soukromník v Plzni, upsal 11.000 K a sice za M. Gráfovou tamže 8200 K, za B. Gráfovou 1400 K a za V. Gráfovou 1400 K, P. Dom. Brázda, vikář v Draho- Újezdě p. Zbirov 3000 K, Marie Seifertová, Tuchlovice 2000 K, A. Boháčová, maj. hospodářství ve Dražal p. D. Bělá u Kazňova 1000 K, Fr. Kodera, rolník tamže 1000 K, dr. Fr. Svojsík, advokát v Praze 1000 K, Ma- zancová Zdenka, choť sekretáře fin. prok. na Smíchově, 1000 K, A. Kučerová, soukr. tamže 1000 K, A. Pitráko- vá, soukr. tamže 1000 K, Al. Rejhořcová, soukr. v Pla- ňanech 1000 K, Československá záložna upsala sama na svůj účet 3000 K, s II. vál. půjčkou 10.000 K celkem 13.000 K. — Celkem i s předešlým výkazem bylo u- psáno u jmenované záložny 66.000 K na III. rak. vál. půjčku.

Na osleplé a raněné vojny, invalidy, sirotky a vdovy, jakož i na nezaměstnané a v nouzi postavené katolické dělnictvo jáčili dále věnovati: Vld. farní úřad v Pláni Věž. K 1.50—dp. Fr. Machač v Blšém Újezdě 1 K, vld. farní úřad v Bystři 5 K, vld. farní úřad v Dobře- mích K 4.84, vsdp. Fr. Klus v Košicích 1 K, vld. farní úřad v Bochoři K 4.02, vldp. Jan Záraba v Gruntě 1 K, Fr. Dominová v Jihlavě K 4.40, dp. Jindř. Uhlík v Tře- botově 2 K, vldp. J. Portman v Chlenech 1 K, Jednota katol. soc. v Lhomyšl 1 K, vldp. Václ. Petřík v Mláze- vech K 1.50, vld. farní úřad v Nové Pace K 8.89, vld. farní úřad v Korohvi 5 K 35 h, vld. farní úřad v Č. Heřmanicích 6 K, vldp. Jos. Staněk v Kvasňovicích 1 K, vsdp. Jos. Mikulecký v Chrudími 15 K, sč. Marie Skořdopolová v Humpolci 1 K, Bož. Kulhánek v Plzni 40 K, dp. Jos. Rásocha v Drhovi 5 K, vld. farní úřad ve Smrdově K 11.50, p. B. Kopal v Hradci Králové 1 K, p. F. Šupka, redaktor v Hradci Krá. 25 K, dp. F. Be- ran v Cslavi 3 K, vld. farní úřad v Přerově a. L. K 10.60, Pfi. šatku F. Zákové s F. Bauesem vybrali B. Kohnoutová v Chrástě a D. Krupé 5 K, vldp. Fr. Radol v Vejvanovicích 10 K, p. S. Krystan v Hermannově 5 K, vldp. Jak. Nosek v Husinci K 1.50, vldp. Tomáš Koutník v Zbraslavicích 1 K, vsdp. Fr. Dittrich v Jitěně 2 K, vldp. Jindř. Kolář v Počátkách 1 K, vld. farní úřad v

Postupčích 14 K, odbočka Všeob. sdružení křesť. dělnictva v Pardubicích 10 K, Katol. jednot. mužů v Týně n. Vlt. 2 K, vldp. Fr. Kuhn v Slatinách 2 K, dp. Jos. Činovský v Kosmonosích K 1.50, vldp. Fr. Janoušek ve Vápně 5 K, Kateřina Šafková v Hořicích 10 K, vld. farní úřad v Modré Hůrce 13 K, vld. farní úřad v Střelohosticích 5 K, vld. katol. farní úřad v Ranné 13 K, vldp. Jan Oudok ve Vinařích 2 K, vldp. Jan Bláha v Neurazech 2 K, vld. farní úřad ve Slivenci 1 K, vld. farní úřad v Třebenicích 2 K, vld. farní úřad v Košetických rovněž 2 K. Zaplat' Bůh! — Prosi se o další sbírky, jež zašlete na Zemský svaz, katol. Orla v Hradci Králové.

Na buřanský Cervový kříž ráčili věnovati: Centrála Všeodbor. sdružení křesť. dělnictva 50 K, p. Fr. Šupka v Hradci Králové 20 K. — Prosi se o další dary, jež laskavě zašlete na Všeodborové sdružení křesť. dělnictva v Hradci Králové.

Počet válečníků v dějinách. Jak v dějinách vzrůstal počet vojska při válečných výpravách, poukáží nás tyto číslice: Alexander Veliký táhl proti Thébám s 23.000 muži, do Asie se vypravil s 35.000 muži a teprve, když se obrátil do Indie, čítalo jeho vojsko 120.000 mužů. Vojsko Hannibalovo, když přešel Alpy, mělo asi 100.000 mužů. Caesar bojoval proti Ariovistovi se 120.000 muži, žoldnéřská vojska středověku zřídka měla přes 80.000 ozbrojenců, většinou jenom 10—15.000. Gustav Adolf počal své vítězné tažení v Německu se 12.000 muži. V bitvě u Breitenfeldu měl 40.000, u Lützen jenom 14.000 mužů. Karel XI., když zvítězil u Narny, měl tam nejvýše 15.000 svých Švédů, u Petrovaradina měl princ Eugen 64.000 mužů. Bedřich Pruský pod přímým svým velením nikdy neměl více než 70.000 mužů. Napoleon ve válce r. 1796 měl na počátku 37.000, později 45.000 mužů, teprve r. 1797 vzrostlo jeho vojsko na 70.000. Výprava do Egypta podnikl s 35.000 muži, počítaje v to námořníky. U Slavkova velel 70.000 mužům, při tažení do Německa nikdy neměl více než 100.000, zato u Wagramu zvítězil se 180.000 muži. Vojsko, se kterým táhl do Ruska, odhaduje se sice na 600 tisíc mužů, ale jistě příliš vysoko. V bitvě na řece Moskvě čil u Borodina bojovalo pouze 128.000 Francouzů. V bitvě u Ligny měl celkem 130.000 mužů, u Waterloo jenom 72.000. Radecký v r. 1849 měl asi 40.000 mužů. Francouzi a Italové měli u Solferina r. 1859 180 tisíc mužů.

Církevní věstník.

Litomyšlsko. Úpisy na 3 válečné půjčky kněží na vikariátě litomyšlském dosáhly obnosu 112.800 K.

Kněžský dům v Lubačovicích. Přihlásivším se členům doživotním a přispívajícím bude legitimace zašlána později. Kdo posud neposlal příspěvku, ať tak učiní hned. Kdo odkládá, zapomene. K váli povzbuzení jiných uvádíme dva vzácné příklady. Již dříve věnoval nejdp. dómský prelát z Olomouce dr. Jan Pospíšil 500 K a proto jeden pokoj v »Kněžském domě« ponese jeho jméno, nyní pak poslal 50 K jakožto životní člen. V poslední době věnoval vldp. asesor Jan Vychodil, farář v Cholině, rovněž 500 K, ačkoli již dříve dal jako člen zakládající 200 K. Také jeho jméno ponese jeden pokoj. Škoda, že pro churavost vzdal se předsednictví našeho spolku. Vivant sequentes! — Proseb bylo rozesláno po všech diecích moravsko-českých 5053 a sice do olomoucké 1096, brněnské 780, pražské 1165, královéhradecké 908, budějovické 764, litoměřické 340. Do 20. listopadu přispělo 970 kněží ze všech diecí obnosem 4210 K 51 h. Tedy 4083 kněží dosud při této sbírce ničím nepřispěli. Prosimе znova, aby nyní — naposledy — poslal každý kněz z příspěvek, tedy i ti, kteří již dříve ochotně příspěvky poslali. Kéž aspoň nyní přispěje každý podle možnosti! Odečteme-li dosavadní příjem ze sbírky per 4210 K od 22.000 K, zbývá dluh 17.790 K. Kdyby každý kněz z těch 4083 dal průměrně (někteří dají třeba 1 K, jiní dají více) 4 K, tedy by se sešlo snadno 16.332 K a zbyl by dluh pouze 1458 K. Nuže, rozhodněte se a pošlete ihned svůj příspěvek! — Poznámka: Někteří kněží objednávali na základě poznámky v prosbě moje knihy. Sděluji, že »Blah. Panna Maria v příkladech« I. díl a »Velebná Svátost Oltářní v příkladech« jsou rozebrány. »Růže lidská« bude vycházeti dále. — Leopold Kolisek, farář v Blansku, t. č. pokladník »Podpůrného spolku kněžského«.

Královéhradeckou bankovní jednotu v Hradci Králové doporučujeme co nejlépe při veškerých obchodech bankovních a uhelných. Podporujte při každé příležitosti svůj vlastní podnik.

Zprávy místní a z kraje.

Cisácké slavnosti v Hradci Králové. Jubilem nastoupení trůnu Jeho Veličenstva oslaví město Hradec Králové řadou významných a důstojných slavností. Městská rada pořádá především 1. prosince o 8. hodině večer v městském divadle Klicperově slavnostní koncert za spolupůsobení vynikajících umělců, zejména paní Kamilly Wřové, býv. primadony opery v Lublani (zpívá písně A. Dvořáka, Vlt. Nováka a J. Brahmsa a art. Karolky z opery »Dvě vdovy« a pravýho vldp. br.

Pozorně pročtěte!

Správný

Ve velkém, jinde nevidaném výběru, v každé ceně. Prohlédněte si výkladní skříně.

Výprava

Teplé přikrývky. Spací pytle. Vzduchové polštářky. Alum. dosy. Elektr. lampy. Perlux, Tara kap.

Proti zimě

Sweatry, spodky, košile, vesty, ponožky, šály, punčochy, obříváče: prsou, zad, Kolenáče.

Proti dešti

Kalhoty, kabáty do zákopů, kapuce s límcem. — Peleriny. Neprom. nátepničky, kamaše, palčáky.

Proti hmyzu

Mýdlo, naftalin, lyso, dehet, karbol, Anisol. Kapesní lékárníčky. Kolín. voda. Kalodont. Umývadla.

Proti nastuzení

Jelenicové vesty s rukávy, kalhoty. Kožešiuové vložky do bot, kožeš. vesty, palčáky Rukávníky.

Hradec Král.
proti Grandu

Pavelka

Pánský závod
Voj. potřeby

Vánoční

Kravaty, límce, manžety, náprsenky, knoflíky, boie, šle, kapesníky. Jehličky. Dýmky. Čibuky.

Výroba

Košile: bílé, pique, barevné, flanelové, flakové. Spodky: bílé, barevné, krátké, dlouhé.

Prádelna

Prádlo se zdarma s domů odebírá a doručuje. Para se bez úplatných přídá.

Zajisté uznáte, že v odborném závodě koupíte nejlépe.

nákup

Jídelní přibory. Voj. menážky. Vaky. Střádací vaříče. — Pevný lžb. Polní láhve. — Thermosláhev.

vojska

Zapalovače dout. benz. Knoflíky pat. Nože. Sáčky pro peníze. Zrcátka. Hollov přístroje, náhradní nože.

vlna

Báňky, navín. kamaše, vložky do bot. Stulpy. Rukavice. Chránítka uší, kukla.

gumák

Pánské, dámské od K 30.—. Nepromokavé onuce do bot. Impregn. průhledné pláště K 20.—

hedvábí

Schantung i pletené košile, spodky, tílka, ponožky, šátky. Veškeré papírové prádlo.

kožešina

Moderní raglány. Zimníky. Ranní kabáty. Župany. Cestovní necesairy, přikrývky.

dárky

Peněženky, toaletky, visitiery. Niklové dosy cigaretové. Kožené doutníkové, cigaret.

prádla

Košile, spodky, límce, veškeré prádlo dle míry v nesrovnalých cenách.

žehlírna

cestru), dále p. A. Svoboda, hrdinného barytonu opery v Kolíně n. R. (zpěv písní Hermanna a K. Löwe a Prolog z Luccavského opery „Kameliánka“, dále p. M. Marešová, klavírní virtuozky (hraje Beethovenův klavírní koncert s provedem orchestru op. 37, dva české tance B. Smetany) a konečně vojenské hudby c. a k. 39. p. pl. bar. z Hötzenendorfu (hraje Griegovu Sutu pro orchestr k „Sigurd Jórsalfar“ a Mendelssohn-Bartholdyho Overturu k „Rays Blas“). Slavnostní koncert bude zahájen vlasteneckým prolovem, jež sepsal profesor gymnasia P. V. Hornol a živým obrazem s hymnou rak. národů. — Dne 2. prosince sloužena bude o 9. hod. dop. v katedrálním chrámu Páně slavná posilovací mše sv. se slavnostním „Te Deum“ J. E. nejd. biskupem královéhradeckým drem Jos. Doubravou. Poté zástupcové všech řádů, škol a korporací královéhradeckých složí hold ke stupním Nejvyššího trůnu do rukou p. c. k. místodržitelství rady J. Smutného. — Slavnost vyvrcholí dne 2. prosince o 11. hod. dop. slavnostním odhalením poprsí Jeho Vel. císaře a krále, kteréž pění a nákladem vojínů 18. pěš. pluku, umístěných v útulku rekonvalescentů v paláci obecných a měšť. škol v Hradci Králové a s přispěním města postaveno jest v zahradním parku před středním traktem budovy na architektonicky velmi umělecky vyvedeném podstavci. Podstavec tento jest opatřen lestony a symbolickou ozdobou císařského orla v pěkné heraldické stylizaci a podpisem „Viribus unjctis“ a letopočtem 1830—1915. Poprsí toto bylo velmi umělecky, a s jemným vkusem provedeno vojínem F. J. Kunertem, t. č. zaměstnavatelem děl. pl. č. 26 v Hradci Králové. Podstavec nese následující oboustranné věnování: „Zřízeno za příčinou 85. jubilea Jeho Veličenstva císaře a krále Františka Josefa I. od rekonvalescentního oddělení 18. p. pl. v Hradci Králové 1915.“ — Městská rada upustila tentokrát od všeobecného osvětlení města v předvečer 1. prosince, řídíc se Nejvyš. Intencí, aby při těchto památných příležitostech dbáno bylo především pomocné akce válečné a vyzvala obyvatelstvo města, aby na místě osvětlení věnovalo příspěvek k úkolům válečné péče (místním odborům Červeného kříže, vdovskému a srotčmu fondu, všickém, ozbrojené moci a péči o invalidy). Za tím účelem budou 1. a 2. prosince vysláni její plnomocníci, kteří příspěvky po bytech budou sbírat. Přispěj každý měrou nejhojnější! Konečně vyzvala městská rada majitele domů, aby domy své odpoledně 1. prosince a celý následující den ozdobili prapory v barvách říšských a zemských.

C. k. ústav ke vzdělání učitelů v Hradci Králové pořádá na oslavu 67. výročí nastoupení na trůn Jeho Vel. císaře a krále Františka Josefa I. ve čtvrtek 2. prosince o 3. hod. odp. školní slavnost v hud. sál ústavu s tímto programem: 1. A. Štrébl: Slavnostní kantáta pro mužský sbor. 2. Proslov. 3. R. Wagner: Modlitba z opery „Lohengrin“ pro housle, klavír a varhany. 4. Deklamace. 5. a) K. Bastl: Berceuse, b) E. Grieg: Listek do památníku, pro housle s prův. klav. 6. V. Bradáč: a) Píseň, b) Valčíková sereáda pro troje housle a klavír. 7. a) H. Oltze: Tři drobné skladby, b) G. Schröder: Gavotta pro smyč. orchestr. 8. Rakouská národní hymna. — U vchodu vybírají se dobrovolné příspěvky ve prospěch České zemské komise pro péči o mládež.

Usnesení městské rady ze dne 22. listopadu 1915. Drazník zemědělské rady v Praze ohledně zužitkování krve v jatkách dodá se zástupci měst. zvěrolékaře k vyplnění. — Uděleny byly nadace pl. Josefy Cervené, p. J. Jančury a Jubilejní nadace, založená na paměť 60letého jubilea panovníckého Jeho Vel. císaře a krále Františka Josefa. — Uděleno bylo povolení ke stavbě kolny ve dvoře továrny čp. 309 p. Rudolfa Karla. — Vzato bylo na vědomí, že okr. zastupitelstvo schválilo zápisčku 4500 K na prodloužení vodovodu do jatek a usnesení měst. zastupitelstva ohledně udržování a obsluhy nového jezu na Orlici a zápisčku ve výši 68.934.07 K resp. 73.434.07 K, jež má se uzavřít za tím účelem, aby Záložnímu úvěrnímu ústavu vrácena byla polovice obecních a školních přírůzků k výdělkové dani, které obci v letech 1910—13 zaplatil. — Vyhověno bylo žádosti obecné a měšť. školy chlap. za rozšíření elektrického osvětlení do školní budovy. — Vzato bylo na vědomí, že c. k. místodržitelstvím schváleny byly třetí válečné zápisčky z nadací Urbánkovy, Teuchlovské, pro tři setstárlé služebné a pro chudé řemeslníky a pomocníky, Josefa Štrejška a Martincovy. — Vypíše se písemní řízení na vybírání poplatků o třech týdenních, výročních a dobytčích a na vybírání dávek z vina a lihovin na rok 1916. — Vyřazeny byly žádosti za odepsání dávky ze psů.

„Křepora“, jednota divadelních ochotníků v Hradci Králové, odvedla v právě minulých dnech z čistého výtečku představení „V londýnské mize“ 200 K fondu invalidů pro Jedličkův ústav v Praze. Dle usnesení poslední výborové schůze sehrána bude 5. prosince veselohra „Zebra“ za spoluúčinkování hudby p. pl. č. 39 ve prospěch ošacení místních chudých dětí vojínů, tou dobou v poli se nalézajících. K účelu tomu věnovaná částka 300 K odevzdána bude městské radě, která vánoční nadílku tuto provede. Obnosem tímto dostupují dary Křeporou v letošní podzimní sezoně věnované obnosu 1010 K. V loňské sezoně věnováno bylo 2455 K, v celku v letošním roce 3465 K.

Za pokračovací školy pro učně. Podle stanov, změněných a schválených v prosinci r. 1914, mají přístup a jsou zákonitě povinny do vyučování také učedníci, které jsou ze všeobecných řemesel a podobně tudy do zdejší odborné školy pro městským řemeslníky. Letos jsou zapsány již dvě, ale podle seznamů mají být ještě přihlášeny

zapsána ze živnosti: cukrářské, řeznické a uzenářské, načež páni zaměstnavatelé upozornili. Společně s tímto zprávi, že se do školy, která vychovává tři třídy měšťanské školy, nyní i žáci vychovávají 4 třídami neb pod. jsou ještě potřební k docházce do pokračovací školy; ovšem, že patří do třídy vyšší.

K osudu Záložního úvěrního ústavu. Zpráva o zatčení tří významných funkcionářů ústavu byla přijata s velkým uspokojením obecně. Ovšem jest nutno odkázat do příslušných mezí Hřádky, kteří silně dychtí po velikých a překvapujících senzacích. Nechtí každý uváží, že zbytečnými rekrimnacemi osobními a překvapujícími zprávami se reforma nezdědává. Klidná a bdělá práce nápravná v ústavu pomůže více než dlouhé rozklady o křivotěch Pozbylých. Opakujeme znovu, že dlužno k vůli spravedlivému zřízení viny přesně rozlišovati trojí druh funkcionářů: jedni pro svou důvěřivost a neobalnost přicházejí o vlastní peníze, druzí brali honoráře jen za svou skutečnou práci, třetí se nemírně obohacovali. Jaké úžasné, nespravedlivé skoky, vykazovala i stupnice platů úřednických! Šli se další zprávy netoliko o nepořádku, ale i velké neobratnosti mladšího úřednictva. Zvláště převody pohledávek způsobily často veliké mrzutosti a ztráty. A ti, kteří věcké tíse z ústavu těžili pro vlastní zisk, kritisovali a tupili pánovitě ony hradecké občany, kteří v zájmu humanity pro uznání lidí pracovali jinde zdarma, přidávajíc k práci ještě vlastní peníze.

Nepřítomnost. „Kraj Královéhradecký“ sděluje, že v jedné výcepné místnosti byla angažována žena půl roku ydná jako „sklepnice“ za honorář 4 K za večer se svolením manžela; ačkoli se oddávala prostitutce (takže onemocněla), její manžel ještě prohlásil, že je to dobré, když si „nějakou korumu“ vydělá. Manžel i nájemce zatčení pro kuplířství a dodání soudu. — Zcela jest správné, že proti různým dámičkám z polosvěta se zakrojuje se vši úřední přísností. V noci na 1. t. m. dvě dámičky vkusně oblečené nalezla poště ležeti u domu zcela zpité. Lebké dívky vtrají se i tam, kde nikdo o ně nestojí. Raději snášejí velikou nouzi, než by se chopily poctivé práce. Z většího města nelze služku dostat, i když tam celá řada neumělých dívek k žádné lepší práci nemá talentu. Všecky posedá touhá po „velkém světě“, po zahálčivém životě. Aby se pořídil nový klobouk, dá se do zastavárny peřina; aby se mohla dívka dořadit do některé zábavy, třeba týdnů hladověti. Na venkově žena bohatšího rolníka dře se do úpadu i s dcerou od časněho rána do večera bez reptání; matka pošle dívku někdy i na čas sloužit nikoli z nouze, ale aby si osvojila v jiné domácnosti nové zkušenosti. Ale která se „ohlubí, že jest z města“, vyhýbá se často každé těžší práci, aby si „nezadala“ před družkami. Takové jsou konečné výsledky zpěvu „Buď práci čest“ a jiných pozlátkových hesel moderních. A přece jest známo, že se v dobré a svědomité domácnosti služce vede lépe než v práci jiné, která vyžaduje značnějšího vzdělání. Ovšem jest zase na druhé straně potřeba, aby se služka cítila u své zaměstnavatelky opravdu jako v druhém domově a aby se tam vzdělala řádně pro vedení samostatné domácnosti. V této příčině nestačí jenom zevnědně napomínání dívek, tu jest potřeba, aby na úpravě řádných sociálních poměrů ženského světa spolupracovaly kruhy všechny. Dobrou vůli a obětavost nutno vyžadovati k ozdravení společenských poměrů všude. Vykoná-li svou povinnost každý, nastane rozhodně podstatné zlepšení. Projeví-li samí muži odpor proti zbytečnému parádění a zahálčivému bohémskému, jestliže důrazněji se postaví proti marnivým a sobeckým záletnicím, jistě nastane náprava radikální; ušetří se tak mnoho vyšetřování úřadů. Pak nebude potřeba tolik zosíleného policejního dozoru na celou řadu lehkovážných dámiček, které se řítí ve vlastní zkázu. Lépe poctivě pracovati, než pod pozlátkovým povrchem mnoho strádati.

Tam, kde překvapila nás dříve dřívě než letu minulá. Ačkoli minulý pátek teplota stoupla tak, že sněh všechen vymizel, v noci s neděle na pondělek uhořel tak tuhý mráz, že okraje potoků se leskly čerstvým ledem a kalužiny skoro vesměs zamrzly. V úterý po 9. hod. večer trosil se drobný sněh, až ráno ve středu zase celá přehodla zblýla. Ten den chumelnice se opakovala; v noci a pak ve čtvrtek napadlo sněhu tolik, že by stačil na sanici. Jak bude teprve v prosinci?

Seznam cen na údobí trhu v Hradci Králové dne 20. listopadu 1915. 1 q: hrachu 175—180 K, brambor (maximální ceny), máku 300 K, cibule 60 K, mrkve 14 K, křenu 16—24 K, jablko 12—24 K, hrušek 15—25 K; 1 hl ořechů 12 K; 1 kg: másla 6.60—7.20 K, vepřového sádla 9—9.50 K, tvarohu 72—80 h, česneku 4—6 K; 1 vejce 17—20 h; 1 kopa: zelní 30—60 K, kapusty 3—4 K, drobné zeleniny 1—2 K, póru 50 h, celého 2—4 K; 1 kus karfiolu 20 h—1 K; 1 q petržele 20 K; 1 kus podsvinčat 28—45 K. — Přivezeno bylo: hl: brambor 94, jablko 173, hrušek 17, ořechů 8; kop: zelní 66, kapusty 47, drobné zeleniny 121; q: cibule 49, mrkve 50; podsvinčat 320 kusů.

Hofka. Poněvadž došlo se k poznání, že aprovisace obyvatelstva bude se lépe dařiti, bude-li decentralisována a světlí-li se samosprávě, stalo se tak i u nás. Lze očekávati dle posavadních zkušeností, že se obec o své lidi dobře postará. Až posud bylo u nás — až na jeden asi den — nedostatku ani mouky, ani chleba; i bly chléb, t. j. housky, objevily se na krámech a ze spusedního „okresu“ přicházeli k nám lidé pro mouku. Též jako chleba úplně uspokojuje. O dostatek brambor za maximální cenu postarám, na maslo stačeno cenou 6 K, ale i tentokrátě hospodyně s ním z trhu větši-

nou zmlouly. Mus je hojnost od 9 K týde, čina masla však ačkoli, až pražší velkoměstští občané na 1 kg 40 h. Čteme-li zprávy o vývozu obilí a kukulice z Bulharska a Rumunska, kolme se naděti, že také k nám bude obilí dopraveno. Vystěhovali z Haliče vrazení se poznanáha do svých domovů, zato vlak přišel na náš okres na 200 halských uprchlíků.

Jsou to poměry více chudé rodiny, ježto sámoobživě zůstali v Itálii, kde se jim však špatně daří, anebo se usadili ve velkých městech říše naší. Italové jsou opravdu slepi počtáři; nevědí, že v každém případě nítání majetku italského obyvatelstva je jejich vlastní škodou. Po prohře, což je dnes již téměř jisté, bude se stavět v Istrii a v jižním Tyrolsku na jejich účet. V opačném případě, který ovšem nastane, musili by poškozenému obyvatelstvu pomoci dobrovolně. — De okresní nemocnice docházeli dnes jen lelice ranění, což je také žádoueno, ježto je to nad lidské síly, co koná jediný lékař ústavu, ordinář p. dr. Festa, jenž zastává zároveň oba nepřítomné lékaře v Miletině.

Občanská záložna v Chrastí oznamuje, že po značných obtížích i nesházech dostavěná budova její bude v neděli 28. listopadu Jeho Exc. nejd. biskupem drem Jos. Doubravou posvěcena. K laskavé účasti na této vzácné významné slavnosti, jež konati se bude v tomto pořadí: 1. O 9. hod. v děk. chrámu Páně mše sv. s promluvou, 2. po mši sv. církevní posvěcení budovy, zveme veškeré občanstvo vůbec, své pak příznivce a členy zvláště. V Chrastí, 23. listopadu 1915. Správa Občan. záložny: MUDr. Karel Schmoeger, předseda. Fr. Štoviček, ředitel.

Slavošov u Pertoltic. Dne 14. listopadu v nynější pohnuté době konala se dojemná slavnost v naší obci: svěcení nové školy. O půl 10. hodině vyšel průvod od staré školy k památné soše mariánské na návsi, kdež očekáván příjezd vsdp. vikáře Karla Vimra, bisk. notáře a faráře z Čestína, jakožto světitel. Tam ho uvítal místní vdp. farář Maximilian Smrčka a přednesl slavnostní kázání, v němž poukázal, že nová škola postavena za heslem vznešeného Veličenstva císaře a krále našeho: „Vše pro dítě!“ V kázání vysvětlil úkol školy: Škola má vzdělávati a vychovávat, t. j. ona má vésti rozum, aby pravdu poznal a vůle aby se pravdou řídila. Co je pravda? Pravda je Bůh, jenž v každém stvoření stvořil myšlenky své moudrosti, a tyto myšlenky hledati, tot úkolem školy. A proto vědu a víru nelze od sebe oddělit, nelze oddělit školu od kostela. Kdo by to činil, kdo by učitele a kněze odděloval, dělil by to, co Bůh spojil. A škola má také vychovávat, t. j. ona má pečovat, aby vůle i srdce lidské pravdou se řídily a to nejde bez Boha — bez náboženství. Nepostačí k štěstí jednotlivce i národa vzdělání rozumu, není-li náležitě vychování vůle na zásadách náboženských, na zásadách křesťanských. Dále v kázání poukázal, na čem záleží zdar školy. Záležti, aby učitelé světlí i duchovní své povinnosti řádně plnili, aby je plnili i rodiče i dívky. Nato pak blahopřál rodičům i p. fidičmu, aby se dočkali mnohých radostí na mládeži zdejší, blahopřál dobré shodě mezi knězem i učitelem a požádal vsdp. vikáře, aby vykonal posvátný úkon svěcení. — Opět procesí vyšlo k nové škole, kdež u vchodu přivítala světitel družička a přednesla prosbu o posvěcení. Nato vsdp. vikář školu posvětil. Po posvátném výkonu promluvil vsdp. vikář krásně a dojemně k mládeži i dospělým, kteří v takovém počtu se byli sešli, že třídy je pojmouti nemohly, takže i v sálich musili býti shromážděni. Pak poděkoval slovně p. c. k. inspektor osadnickým za obětavost, s jakou přišli nové škole všick a konečně, když byly klíče p. starostou odevzdány p. fidičmu, promluvil p. fidič poučné k mládeži i rodičům. V řeči své sliboval, že věrně bude své povinnosti konati, že bude pečovat, aby výchova se děla vždy v zásadách našeho náboženství, jehož si velice váží a nad něž nezná výry krásnější. — Potom mládež přednesla několik pěkných básní. Hymnou rakouských národů, písní „Kde domov můj“ a provoláním slávy Jeho Veličenstvu tato krásná slavnost ukončena. Odpoledne, konána hostina pro vzácné hosty, k níž i místní představenstvo pozváno bylo, u váženého p. fidičho školy.

Různé zprávy.

Zajímavou statistiku české obětavosti poskytne statistika o tom, jaké bylo rozvrstvení obecnstva, které sácastnic se tahu Jubilejní věcné dobročinné loterie Národní Jednoty Pošumavské. Již teď pozorovati lze účinky organizované a soustavné práce různých sdružení, spolků, skupin a jednotlivců a zajímavé budou poučky, které bude možno ze statistiky této odvoditi. Jistě přičítá se každý o to, aby poučky tyto potvrdily pravdu, že národní život český budován jest na zdravých základech, zajišťujících náš všestranný rozvoj také v budoucnosti. Žádáme a kupujeme losy Jubilejní

vlastně dobrodružný život N. J. P., které vřede dostaně. Rukopis bude dle 31. prosince 1916.

Kariéra bývalého ministra. Přítel Černý z Olomouce ukončil, jak se zdá, v klidném životě národním svůj dobrodružný život. Neodvážno se o něm mnoho psalo. Černý, rodák z Olomouce, absolvent brněnské průmyslové školy, strojnického oddělení, dostal před lety místo strojnika na španělské lodi a tak se dostal do Marokka, kde zahájil vojenskou kariéru. Brzo byl důstojníkem a poněvadž rozuměl i dětině, jež Maročané užívali Francouzům, stal se generálem a brzy nato — ministrem vojenství. Psal se tehdy El Tchermi. Tato závratná kariéra prostého Hanáka měla však i rychlý pád. Francouzi při obsazení Marokka ho zajali, později propustili a Černý se vrátil do vlasti, kde vylicení svého dobrodružství vydal tiskem. Avšak musil též nastoupiti třetinou vojenskou službu, ježto byl z Rakouska odejel před odvodem. Při vypuknutí války loni nastoupil službu opět, na severním bojišti se vyznamenal a obdržel hodnost desátníka. Ve střední Evropě ovšem se kariéra nedělá tak rychle jako v Marokku. V poslední době byl Černý v Rusku zraněn a teď po vyhojení ze svazku vojenského propuštěn. Obdržel místo strojnika ve mlýně v Mohelnici, kde hodlá spokojeně a v míru trávit svůj život.

Všelozna. V ruském „Novém Vremeni“ píše, že Rusové v lékařství pokulhávají. Na př. v německém (tedy i rakouském) vojsku za nynější války vrátilo se 60 proc. ztrát opět do fronty, kdežto Rusko přivedlo to pouze na 18 procent. — V Uhrách snížili maximální cenu pro pšeničnou mouku na vešení z dřívějších 59 až 60.50 K na 51 až 52 K za 100 kg. — V Americe tvoří se zámořský trust, aby usnadnil americký vývoz do neutrálních zemí. — V Německu byly již stanoveny maximální ceny pro zeleninu, ovoce, zeli, cibuli, marmeládu, med, sirup a tuky. — Otázka obnovy monarchie v Číně byla až na další odročena. — V Anglii sloučily se tři největší dělnické svazy: hornický, dopravních dělníků a železničních zřízenců. Nový svaz čítá 1 a půl mil. dělníků. — Univerzita polská a technická vysoké školy ve Varsavě byly 15. listopadu slavnostně otevřeny. — Třem belgickým vyzvědačům k smrti odsouzeným na prosbu sv. Otce udělil císař Vilém milost a trest jim změnil v doživotní žalář. — Na trati Krakov-Lvov-Černovice počaly už zase jezdit rychlovlaky. — V Pešti byly 15. t. m. slavnostně otevřeny maďarské, bulharské a srbo-chorvatské jazykové kursy. — Ve Štokholmu koná se konference zástupců rakouského, uherského, německého a ruského Červeného kříže. — Ministerstvo vyučování vyzvalo správy škol občanských, měšťanských a učitelských ústavů, aby ihned zveřejnily veškeré knihy ve školských knihovnách. V knihovnách směl být jen knihy, psané v duchu dynastického a budící lásku k rakouské vlasti; také se nesmějí trpěti knihy, které by nevzbuzovaly snášlivost v duchu národním. — V Bádensku ve všech městech byla vydána přísná úřední nařízení o zotřeseném dozoru nad kázní mládeže. — V Pešti byly zavedeny mléčenky pro děti pod 2 lety. — Nyní hrají Smetanovu „Prodanou nevěstu“ současně na dvou vídeňských operních jevištích: na dvorní opeře a v lidové opeře. — Belgickému kardinálu Mercierovi, jenž chtěl jeti z Ostende přes Francii do Turina, doporučila něm. vláda cestu přes Německo a Švýcarsko a nabídla mu zvláštní vlak. — Poštovní balíková služba mezi Spojenými Státy a Německem byla zastavena následkem zdráhání se paroplavebních společností přijímat balíčky. Tak vátci Angličané! — V Semilech mají ženského komínka. — Z obsazeného území Srbska bude na rakouský trh dovážěn dobytek a to co nejdivně. — Obchodní dozor v Rakousku bude příslušným nařízením zotřesen, poněvadž ho bylo často zneužíváno. — Českosrbský cukrovár v Čupriji a pivovar v Jagodině, kdež jest hlavně účastněn český kapitál, jsou neporušeny. Bulharsko-český cukrovár v Horní Orechovici úspěšně pokračuje v kampani. — Správy kostelního jmění v arcidiecési olomoucké bylo pro účely vojenské nabýváno 772 zvonů. — V lablinském a cholmském okresu zavádí rakouská správa ukrajinštinu jako vyučovací jazyk na školách.

Stáří kostela sv. Klimenta v Hradci Králové.

Přel. Václav Vach.

I.

Významný titul založení kaple papeže sv. Klimenta, prastarý původ města Hradce samého, založení archidiaconátu a dekanátu v prvních dobách organizace církevního řádu v Čechách, úplné mčení všech historických pramenů o tom, že by byl v Hradci v dávnějších dobách již jiný známý kostel stával, všechny tyto okolnosti tomu nasvědčují, že počátek kaple sv. Klimenta sahá do prvních dob šíření se křesťanstva v Čechách.

W. W. Tomek ve svých „Místopisných pamětech města Hradce Králové“ na str. 3. píše: „Beze vši pochybnosti byl v Hradci hned za prvních časů zavedení křesťanství v Čechách, a tedy ještě za panství rodu Slavníkovců, vystaven kostel na jméno sv. Klimenta na místě nynějšího kostela uhoř. jména, obrácený s rozdílem od obyčejě tehdejšího kůrem neboli oltářem velikým ke straně půlnocní místo východní. Poněvadž aspoň za dvou století potom žádého jména kostela v Hradci nebylo, musil kostel tento býti farním. Od dávných také časů, nejspíš nedlouho po založení biskupství pražského, byl Hradec sídlem jednoho z 13 arcidiecézí, na které se dělila země česká v církevní správě; se-

jména příponná se poněprve arcidiecési Slavní r. 1167. Arcidiecési toto bylo jedno z největších, vztahující se skoro na celé pozdější dva kraje Hradecký a Bydžovský i na hrabství Kladské a rozděleno jsouc na sedmero děkanství, z nichž jedné samostatně Hradeckou župu. Dům nynějšího děkanství, jakožto na blízku kostela stojící, byl nejspíš od starodávna příbytkem arciděkana i faráře.

Na str. 34. píše: „O kostele sv. Klimenta byla od časně vydání kroniky Hájkovy (1541) rozšířena pověst mylná, že to byl první kostel Bořivojem vystavený. Dr. Jan Nep. Eiselt v knize „Königgrätz in der Vorzeit und Gegenwart“ poznamenává na str. 95.: „Wann und von wem die Klementskirche erbaut wurde, lässt sich mit Bestimmtheit nicht nachweisen, doch mit aller Wahrscheinlichkeit annehmen, dass sie der fromme Herzog Bořivoj begründete. Sie und die Klementskirche in Lettomisch gehören unter die Inkunabeln der Kirchen Böhmens. Sie scheint auch die erste Kirche in Königgrätz gewesen zu sein.“

Kněz Jos. M. Král v „Průvodci po biskupství královéhradeckém“ na str. 42. praví: „Kdy a od koho kostel sv. Klimenta byl založen, v tom spisovatelé dějin vlastenských se nesrovnávají; někteří tomu chci, že Bořivoj, kníže české, křesťanské první, an z Moravy od Svatopluka jakožto křesťan do Čech se navrátil, jej zde založil a vystavěl; jiní odpírají tomu, praví, že ne v Hradci Králové, ale na Hrádku nad Moldavou či na Levém Hradci (Levigrade) první kostel pod názvem sv. Klimenta od knížete Bořivoje byl založen, kde on také hrad mival, v němž, jak dle Pešiny z Čechoroda, v náboženství se cvičil.“

Hájek, Veleslavín, Balbín, Beckovský a jiní mají za to, že v Hradci Králové první kostel sv. Klimenta stál. Proti mínění jejich jsou: Pešina, Dobner, Pubička, Dobrovský a j.

Dále píše: „Nechť jest tomu jak chce, tak přece jistotně se ví, že ten kostel mezi nejstarší kostely v království Českém přináležel, nebo již l. 1055 Hradec jinak Hrádek Červený, nad Labem nazvaný (Gradec) městem zhradeným byl, ježto umírající Břetislav, kníže české, mladšímu synovi svému Jaromírovi za podíl odkázal; pravděpodobná věc není, aby tak znamenitým hradem opatřené město bez kostela a vlastního faráře bylo bývalo, protož za pravdu vzíti se může, že kostel sv. Klimenta, jestli ne v celém království, aspoň v Hradci Králové byl nejprvnější. Již l. 1167 zde kostel, jestli ne vystavený, tak aspoň pověstný býti musel; neboť již arciděkan (Archidiaconus) jménem Slavoň při něm přebýval, jak v podpisu Vladislava II., krále českého l. 1167 dne 20. února v Praze na potvrzení kláštera premonstrátského, v Litomyšli založeného, dosvědčuje.“ (Berghauer pag. 112.)

Podobně má za to i zdejší p. měst. tajemník L. Domečka v knížce nadepsané „Průvodce po Hradci Králové a okolí“, kde na str. 27. píše: „Kaple sv. Klimenta byla nejstarším kostelem v Hradci Králové. Založena byla nepochybně již v době, když křesťanství vniklo do Čech, jako jiné kostely téhož zasvěcení.“

!! Pilně čtěte !!
a rozšiřujte !!

Úpadek vědy.

Rozhovor, který s universitním posluchačem filosofie o tomto předmětu měl

Jan Běhna.

Strán 40. Cena 16 haléřů.
Objednávky obratem vyřídí administrace „Časových Úrah“ v Hradci Králové.

Basídka.

Páperky.

Přibíhaly se tři malé hvězdičky k Jupiteru, aby cizím světům lesk svůj zvýšily — a zmizely v dohledu lidského oka. Býly světélky toužící, aby se jeho krásu na papírech slunce lépe zaskvěla a proto poprosily nebesou jedli, aby své větve poněkud odklonila. Papírsky sluneční papírky na anebek přímo, ale ten táh, pobouřil se úžasem, že jest stále kaňejší. Čistá vodička lesní bystřiny tečila ven na slunce, přála si větší volnosti. Stalo se jí po vůli a rozplynula se sice pohodlně do značné šíře, ale utvořila bahno. Pozérákem mládenečkem byly zde městečka úzká, toužili vyniknout a proto spěchali do velkoměst. Tam však v zápasě veledobů propadli zapomnění; jen o jeho vadách lidé často hovořili.

Průměrně čtenář čtení jest fádni čísti: že se některý vynalézal malý uzdravil, že se k němu oně osobě pomohlo a lidé. Zato však přímě klid zprávy o smrtelném zápasu zločinců, o sebevraždě z bída. Pomíjí nevšimavě zprávu o stavbě nádherné budovy, číto chce však čísti celé sloveso o trane sedmém, o zřízení novostavby. Modráky o divotě na kumštovní štěty se

nechtou, ale směle pokusy krádeže nacházejí vzácnou pozornost. Když vypukla velká válka v Mexiku, čly se telegramy o ní nárazivě. Zprávy o smrtelných pokusech se čly jen letmo. Moderní čtenář chce viděti hodně dlouhou a pestrou rubriku, věhovanou detektivním úlovkům, rejdám prostitutek, zmračením dělníků, podvodům. Ale přechází chladně zprávy o podpoře propuštěných trestanců, záchraných asylech pro dívky, o člandstí ústavě pro hluchoněmé a slepé. S podrobným výkladem nových strojů na moderního čtenáře nespěchej. Zato však mu obšírně vykládá, jak dovede někdo pískat jedinými ústy dueto, jak jiný kope míč z Čech až do Paříže, jak jednoruký hraje na harmoniku. Jen sem s abnormalitami — a co nejlustěji! Vážné vědecké pojednání se nechte, zato však ostrá, trhací kritika učencova dila koluje z ruky do ruky. A pak prý se vždycky založením deníku vyplňuje cítělná mezera, pak takový akt se pokládá za triumfální váz tří vznešených sester: Reformace, Vědy a Umění.

„Nestrašte lidi peklem!“ napomínají ti, kteří vodí své nedospělé děti k názorným strašidelným biografičným filmům.

„Pane šéfe, oznamuji, že chci změnit svou církevní příslušnost.“ — „Proč to?“ — „Z vnitřního přesvědčení, které jest uvědomělé, pevné.“ — „Dobře, nechci houževnatými domluvami znásilňovati vaše svědomí. Ale kladu vám jednu podmínku: zitra celý závod bude mít prázdnou, aby se sčástenil vaší přednášky o věroučných a mravoučných rozdílech obou církví. Jestliže jste skutečně začal přesně rozlišovati po vážném studiu, přednáška vám mnoho práce nedá. Slovo „přesvědčení“ jest utvořeno ze slovesa „přesvědčiti se“, nikoli ze slov „míniti, dohadovati se, míti sklon“ a podobně. Rádi bychom si vaše výklady poslechl k vlastnímu poučení, sebezvzdělání. Já totiž při každodenních pestrých starostech prosaických nemám příliš kdy na studium objemných svazků dogmatických a apologetických spisů. Proto jsem vědčen každému, kdo laskavě se mnou chce sdíleti výsledky vážného filosoficko-náboženského bádání.“ — „Ale — pane šéfe, mám teď také mnoho starostí jiných. Jak víte, právě mám před snátkem se slečnou toho vyznání, k němuž chci přistoupiti. A tak jsou mé myšlenky velice rozptýlené. Nebylo by možno sečkat s tou přednáškou aspoň měsíc?“ — „Krátký výklad a zodpovězení několika stručných dotazů snad vás k smrti neuraví.“ — „Prosím tedy za odklad aspoň o jeden týden a o záruku, že se o tom nebude předem jinde mluvit. Kdyby se dostavil nastávající tchán, který jest velice zbožný a sečtělý, možná, že by kritisoval.“ — „Anebo by vám dcery nedal a řekl by, abyste dříve trochu listoval v tom katechismu, který chcete opustiti.“

Pelichající kavka chtěla se na sklonku svého života proslaviti. Vylétla na střeche gótického domu a pustila trus na jednu tašku. Rozhlédla se hrdě kolem a pozorujíc smějící se lidi u kostelní věže, domnívala se, že se vysmívají znešvažené krytině kostela. — Tatman, který dlouho v Praze lovil slavně jméno marně, napsal na důkaz své osvícenosti, že církev vyhlásila válku všemu umění; připojil satyrické poznámky o církevnících. Rozhlédl se majestátně a když spatřil na lících čtenářstva smích, doložil: „Rád vidím, že dovedete uvědoměle chápati.“ — „Ano“, odpověděl jeden ze smíšků, „kdo by neseznal hned neobratnost vašeho velikášství? Vždyť vaši frázi se smějí i kamenné věže domu svatovítského a týnského; i velice vážná kopule Karlova. Nádherné varhany v Karlíně a Emauzích spustily hned automaticky veselé trilek, jakmile se proslouchlo, že nepatrným mušketem chltá někdo navzdory zhyzditi velkolepé pomníky katolické kultury. Právě jsme si řekli, že jste asi potomkem Kašpárka Matěje Kopecského.“

Darovanému kotní na zuby ashlů; zato však na nohy.

Vkusné malování firem, výroba elegantní obuvi, zdalilic ozdobování přívěsků — toť prý řemeslo. — Babylonské rytiny mullácké, indické výtvořiny zmrštěných tváří a nestvůr — to jsou př. dokumenty starého umění.

Literatura.

Nakladatelství V. Kotrby v Praze: K očistě českého jazyka. Návod, jak správně česky mluvit a psati a uvažovati se každodenním atd. Ceně 50 h. — Český slovník naučný. Pořádky dr. J. Tumpach, dr. A. Podiána. Seš. 34. obsahuje výrazy slov Bystřický - Gampioné, seš. 35. Campioni - Caraccioli. Sešit po 1.40 K. — Rádce duchovní. Časopis křesťanstva českoslov. Řídí P. Vanček. Roč. 22., čís. 11. a 12. Vychází měsíčně za roční předplatné 6 K. — Poklad vědecký. Literární list k učení Největší Svátosti Olh. Řídí P. St. Svec. Roč. 16., čís. 9.—12. Předpl. roční 1.50 K. — Válka nynější ve světle náboženství. Z polštiny přeložil P. Wolf. Cena 50 hal. — Právní poměr mezi farním úřadem a pohřebními ústav. Napsal J. Pauly. Cena 30 h. — Křesťanská škola. Časopis pro šíření ideí náboženských v českém školství. Řídí V. Spáček. Roč. 14. 5 přílohami. Čtenářský časopis křesťanský ve veřejném životě a Rodinné vyučování. Seš. 8.—10. Roční předpl. 7 K, s přílohou Rod. vychování o 2 K více. — Ježíšek. Úcta Jezulátka v čase vánočním. Uspořádal P. F. Březina. Cena 80 h. — Ježíškovy putování. Křesť. vánoční pohádky. Vyprávějí J.

Hálek. Cena 50 h. — Biblické vánoční hry pro mládež. Sepeal Al. V. Majer. Nápěvy k písním upravil A. Pfeiffer a P. Šebek. II. vydání. Cena 2 K. — Od jesliček září hálek. Vánoční hra ve 4 odděl. se zpěvy a hudbou. Napsal F. J. Košťál. Cena 48 hal. — Bludičky. Román. Napsal K. L. Srbík. Sv. 5. zábavné četby pro český lid „Ludmila“. Roč. 17. Na „Ludmilu“, ročně 6 velkých svazků, předplácí se na nevázané vydání 2.50 K.

Z nakladatelství Benediktinské knihkupectví v Brně: Perly posvátného řehovnictví. Podává V. Oliva. Sv. 9. Seš. 2. Za 2.10 K. — Náš domov. Nejlepší obrázkový měsíčník. Roč. 24., čís. 11. Řídí J. Vévoda. Roční předplatné 4 K. — Škola Bož. srdce Páně. Pořádá P. Hlobil. Roč. 49., čís. 11. Roč. předpl. 3.20 K. — Květy Mariánské. Pořádá P. K. Lux. Vychází měsíčně za roč. předplatné 1.60 K. Roč. 32., čís. 11. — Anděl Strážný. Časopis pro školní mládež. Řídí V. Dvořáček. Roč. 35., čís. 2. Roční předpl. 1.70 K. — Myšlenky a rady vzdělávacím jinokům na uvážení. Napsal P. Ad. v. Doss, přel. dr. T. Korec. Cena 1.90 K.

(Zasláno.)

Dělováček.

Při ohromném požáru v Pichu u Pardubic dne 24. května t. r., který zachvátil 15 stavení chudé vsky, přispěl k zmírnění velikého neštěstí mnozí a mnozí šlechtní dobrodinci mimo jiné podpory hlavně peněžními příspěvky. Podepsaný farní úřad prosil hlavně vř. farní úřady o pořádání kostelních sbírek, prosil šlechtní dobrodince o podporu, o smilování. A snažná prosba ta došla bohudíky vyslyšením! Podepsaný farní úřad sebral pro pohotěle v Pichu obnos 1127 K 32 h, jež k rozdělení mezi nešťastné odevzdal obecnímu úřadu v Pichu.

I pokládá podepsaný farní úřad spolu s obecním úřadem v Pichu za milou svou povinnost všem veleddst. farním úřadům za konání kostelních sbírek, všem šlechtním dobrodincům a dárčům vzdání touto cestou nejsrdečnější díky a vřelý „Zaplať Pán Bůh!“ Dobrotivý Bůh kéž odmění Vám vše, co jste v nynější této době válečné k zmírnění neštěstí učinili, mnohonásobně a Vás povždy podobného hrozného neštěstí uchrání. Bůh odplatí Vám vše tisícronásobně!

Obecní úřad v Pichu u Pard. — Farní úřad ve Žďánkách, dne 22. listopadu 1915.

Václ. Košťál, starosta. Jos. Palouš, farář.

Paramenta.

Ignáce V. Neškudly syn

(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)

(bratr P. J. Neškudly, farář ve Výprachticích)

doporučuje P. T. veleddstojn. duchovenstvu svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

všech kostelních paramentů,

spolkových praporů a kovového náčiní.

Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukázkou se na požádání franko zašlou.

Objednáme Vám

všecky potřebné knihy a časopisy. Není třeba objednávat jinde, obsloužíme Vás též vzorně.

Družstevní knihkupectví a nakladatelství v Hradci Králové, Adalbertinum.

Hospodyně

K samostatnému vedení rodinné domácnosti přijmu ženu (případně vdovu i s dítětem), naprosto poctivou, všech domácích prací znalou, dobrou kuchařku. — Nabídka s podrobným vysvětlením svých poměrů — dosavadního zaměstnání — do adm. t. l. pod značkou: „Svědomitá 84.“ V případě osvědčení místo trvalé.

Přijme se správce uhelného skladu

a 4 zdatní dělníci na stálou práci.

Správce skladu musí složit přiměřenou kauci. Osobní přihlášky do konce měsíce prosince 1915 přijímá **Uhelné oddělení Královéhradecké bankovní jednoty** v Hradci Král., v Adalbertinu, I. poschodí.

! Válečné pojištění !

bezplatně zprostředkuje

VŠEOBECNÁ ÚVĚRNÍ SPOLEČNOST,

spol. s r. o.

v Hradci Králové

proti Grandhotelu.

VKLADY na knížky na běžné účty 4% - 4 1/2 % na střídaní

Hornoslezské uhli, koks, dříví. — Prodejna proti Grandhotelu, sklady v Kuklenách a na Slezském Předměstí.

Samostatné vedení uhelného skladu

na Slezském Předměstí v novém nádraží se pronajme, aneb se přijme odborná síla na měsíční plat. Kauce žádná. — Nabídka přijímá **Uhelné oddělení Královéhradecké bankovní jednoty** v Hradci Král., v Adalbertinu, I. poschodí.

Ve prospěch Svatováclavské Matice Školní.

Uznáný za nejvýhodnější a nejlevnější nákupní pramen v Rakousku veškerých

kostel. paramentů

prádla, praporek, přikrůvk, koberců a kovového náčiní ve výrobcích nejstaršího závodu v Čechách, c. a k. dvorního dodavatele

Josefa Neškudly

v Jablonném n. Orli. č. 86.

Tisíce uznávacích referencí a doporučení. — obrázkové cenníky, rozpočty, vzory a hotové zboží k výběru franko.

Bez velkoměstské rezie ve vlastních dílnách a domech, levné pracovní síly na venkově, čímž levnější ceny až o 20%, než všude jinde.

Jubil. 100 let. trvání a 40 let. vlastní činnosti.

Adresování vždy došlovné se vypráňuje.

Kde kupujete knihy?

Naše knihkupectví Vás také vzorně obslouží.

Československá záložna v Praze-II., Spálená ulice, číslo 46.n.

Doporučuje se všem našincům co jediný peněžní ústav katolický v Praze. Vklady na vkladní knížky úročí se ode dne vložení do dne vybrání dle dohody a dle doby výpovědi. Poskytuje půjčky všeho druhu za mírných podmínek, zejména směneční úvěr (krátkodobý), v dnešních dobách zvláště výhodný. — Povinná revize „Jednoty záložen“ v Praze.

MED

český, se zárukou neporušenosti, z letošní snůžky obzvláště výborný má celoročně v levné ceně na skladě

JOS. JELÍNEK,

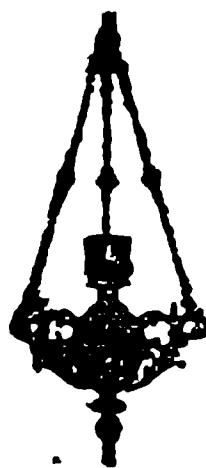
člen Zemského Ústřed. včelařského spolku v Hradci Králové.

Fr. Černý - Hradec Králové

Čelakovského třída

nabízí

cukr homolový i kosičkový, louskáčkovou čokoládu, dalmatské stolní vína, cibuli, mrkev, petržel, stolní ovoce, petrolej pouze ve velkém za denní ceny.

Veleddstojnému duchovenstvu a hlavním patronátním úřadům dovozuje si doporučení veškeré kostelní nádoby a náčiní a to: monstrance, kalichy, cibále, nádobky, paténky, pacifikály, svícní, lampy, kaditelnice, kropenky atd. své vlastní výroby, předpisům církevním vyhovující. Staré předměty opravuje v původní intenci a v ohni slatí a stříbí nebo proti doplatku za nové vyměňuje. Hotové předměty neb výkresy zasílá na ukázkou franko bez závanosti koupě. Vše se posílá poselstvem. Práce ruční.

Shledá veškerých slatěh a stříbrných blonot, jako: řetězů, madonek, křížků, prstýnků, náramků atd. a. Metálové perstony, tabasěrky, jídelní náčiní ze stříbra pravého i čínského vždy na skladě.

Staré slatě, stříbro a dráhobany kupuje se nejvýhodněji.

JAN STANĚK,

pašíř a ciseleur

Praha-I-979., ul. Karoliny Světlé, čís. 12. a.

Přijímá snalce c. k. zemského trestního soudu.

Jan Horák, soukenník

v Rychnově nad Kněžnou

zasílá na požádání vždy

dle roční saisony kolekce nejnovějších druhů pravých vlněných látek

své vlastní výroby, jakož i tu- i cizozemských.

Četná uznání zvláště z kruhů veleddst. duchovenstva svědčí o poctivé obsluze mého ryze křesťanského závodu za dobu více než třicetiletého působení. Učiňte, prosím, malou objednávku na zkoušku.

Též na splátky bez zvýšení cen! Volejemné látky na taláry.

OBNOVA

Číslo 49.

Předplatné na čtvrt roku 2 K 50 h
na půl roku 5 K —

V Hradci Králové, dne 8. prosince 1915.

Inseraty počítají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XXI.

Naše situace.

S velkou radostí sleduje národ náš, jak právě v nynějším poháněném čase země koruny české často hostí vznešené členy habsburského domu. Jejich Výsosti arcivévodové přicházejí k nám za tím zřejmým účelem, aby projevíli českému lidu vřelou přízeň, aby otcovsky laskavými slovy potvrdili, že jsou přesvědčeni o naší oddanosti k staroslavnému domu habsburskému.

Nadšení nad srdečnou láskou panovnického domu k našemu národu zjednává si průchod manifestačními projevy a ovacemi, pořádány zodpovědnými reprezentanty českého národa. Na př. starosta města Prahy dr. Groš dne 1. t. m. promluvil k Jeho císa. a král. Výsosti arcivévodovi Karlu Štěpánovi v uvítací řeči při zahájení válečné výstavy tato památná slova:

„Vaše císařská a královská Výsost ráčí zažít do-
voliti, abych při zahájení výstavy tak významné, jejíž
výnos určen jest pro zmíněné již pomocné komitety vá-
lečné, tedy pro korporace tak vysoko humanitní, dal vý-
raz neobyčejné radosti, že můžeme při slavnosti své ve
středu našem nejuctivěji pozdraviti Vaši císařskou Vý-
sost jako člena Nejjasnějšího rodu panovnického; jeť
naše výstava právě v dnešní den otevírána projevem
hluboké, vroucí a neochvějné oddanosti a nepoddán-
ého holdu našeho národa k posvátné osobě nejmilostiv-
ějšího panovníka, Jeho císařského a královského Apo-
štolského Veľčenstva v předvečer dovršení šedesáti
sedmi let požehnaného vládnutí, přepíněných přelav-
ných činy vládcovými i otcovskou, vždy nejlaskavol-
nější péčí o národy, Bohem Jemu svěřené! Uplynula do-
ba světové války poznovu ukázala, jak mocnou a sil-
nou je říše naše, spojující svorně různé národy pod je-
díným pevným mocnářským žezlem a připjala právě k
letodánu jubileu nové vítězné varšavy na posvátnou
akráš našeho nejmilostivějšího císaře a krále, z nichž
čerpáme pevnou jistotu, že podaří se říši naší s věrný-
mi jejími spojenci slavně skončiti veliký boj a zjednat
spravedlivé naší věci konečné vítězství důstojným, čes-
ným a blahodárným mírem. Radostným počítám však
arčí dávkou dnes jasný výraz, spojující se při zahá-
jení válečné výstavy a vroucí, nadšené prosbě: Všemo-
hoci žehnají, ochraň a po dlouhá léta všem věrně
poddaným národům staroslavné říše naší zachovejž Je-
ho Veľčenstvo našeho nejmilostivějšího císaře a krále
Františka Josefa I. Sláva! Sláva! Sláva!“

Zaslan kabinetní kanceláří Jeho Veľčenstva tento
holkové telegram: „Výbor válečné výstavy pražské,
která má zásluhou historickou památkou na slavné boje
vzorné statečných vojsk našich a na obětavost veške-
rého národa našeho za této věkopamátné doby, která
zahájena byla dnes a přítomností Jeho císařské Výsosti
p. arciknížete Karla Štěpána, dále předních hodnostářů
duchovních, státních, vojenských a autonomních, jakož
i předních mužů vědy, umění, obchodu a průmyslu v
Pamětnímu muzeu království Českého, dovoluje si jmé-
nem všech přítomných po nadšeném zapění hymny a
provolání slávy projevití nejuctivější hold a projev ne-
zlozonné věrnosti, věčné oddanosti i důvěrné lásky k
Vašemu císa. a král. Apoštolskému Veľčenstvu, spolu s
přáním, aby Všemohoci Bůh ráčil nám zachovati mílo-
vaného mocnáře našeho k radosti a blahu drabé vlasti
i všech věrně poddaných národů ještě dlouhá a dlouhá
léta!“

Jaká to radost, že právě v době velké vzrušené
a kritické projevuje se nepevnější páska lásky mezi ná-
rodem a domem Habsburským způsobem tak nadšeným!

Však také známo, jak svou loyálnitu osvědčil český
lid ihned při vypuknutí války významnými skutky. Po-
stavil se svorně a nadšeně pod prapory rakouské vřady,
podporoval a podporuje válečné akony, seč síly stačí.
Také právě nyní jednomyslně zdárazňuje, že pouze v
rámci silné a svorné říše rakousko-uherské a pod žez-
lem osvědčené, vznešené rodiny Habsburků vidí trvalé
zabezpečení své šťastné budoucnosti.

Náš národ jest dosti vyspělým, aby se nedal mást
různými romantickými hesly. Také zodpovědní předsta-
vitele českého lidu naprosto se nedovedou rozčilliti ně-
jakými malichernými šrůtkami lidí nezodpovědných z
jiných táborů. Vidí před sebou výhradně politiku váž-
nou, politiku velikých cílů, která se nedá svést z vyčte-
né dráhy bezvýznamným škorpením. Vždyť víme, že
naš osud závisí předně a výhradně na rozhodnutí Je-
ho Veľčenstva. A svému císaři a králi lid náš plně dá-
věruje, protože z myslí našich nevyvanuly vzpomínky
na otcovskou a upřímnou péči nejjasnějšího mocnáře,
aby vládl i v českých zemích vřady spravedlivost.

Zirájce v tvář nově, velice důležitě epoše naší ří-
še, zastavili jsme malicherné pátky stranické i mezi
sebou. Místo politického hářetření nastoupila všeobecná,
energická péče o zdar celé vítězné armády. Vždyť ví-
me, že od celého státu teprve tehdy můžeme čekat
pevné opory, až na celé čáře jeho bezpečnost bude za-
jištěna.

Český tisk bez rozdílu stran informuje čtenářstvo
slušně a věcně o průběhu války a různých nevyhnutel-
ných potřebách válečných. Všecky časopisy svorně
vybízí k obětavé podpoře akonů válečné péče. Vždyť
nabízíme dobře, že tak podporujeme i statečné syny
rodů českých.

Ovšem nejmilivěji působí vroucí, nadšená oddanost
našeho národa k vznešenému kmetu na trůně císařském.
V loyálních manifestačních projevech nás žádá národ
nepředstíhat. Vězte jen, jak horlivě se otkulí zprávy
o průběhu slavnosti císařských, jak setolliko listy, ale
i všechny spolky a korporace opakují své nadšené vý-
zvy k hojně účasti na těchto projevech oddanosti k
vznešenému mocnáři našemu!

Pozorujeme též, jak mimořádná doba silně působí
na konsolidaci společenského života vůbec. Přátelské
soudití mezi různými vrstvami národními i v obcování
našem s jinými národy jest patrné vřady tolik, že ne-
třeba uváděti zvláštních dokladů. Čech, Němec, Mařar,
Ruman, Polák, Chorvat spolu bratrsky se procházejí,
přátelsky spolu jednají v Praze, Hradci Králové, Píse-
li vřady jde v české vlasti, kde nyní dří větší množ-
ství příslušníků národů různých.

Vzájemné dorozumívání tiskem v různých řečech
i na národních domů v české zemi nikdy nenarůžil na
odpor. Kdo by se chtěl nad právem kteréhokoli národa
nyní v té příčně pozastavovat, byl by rozumným lů-
mi okřiknut; řeklo by se mu, aby nevyhledával mali-
cherných šrůtek v době mimořádné, kdy jest tolik po-
třebí nepouštět se zřetele veliké cíle národní a celého
státu pro některou podřadnou záhodlost.

Jame tedy svědky zjevů potěšitelných; máme ra-
dost, že v době příčné praktické zkoušky náš národ ob-
stál skvěle. Jeme přesvědčeni, že nejjasnější dům Habs-

burků sleduje tuto naši oddanost, obětavou spolupráci
a vřelou snahu po dokonalém míru národním s přístu-
nou pozorností.

Můžeme tedy čekat, že po skončení vítězných bojů
budeme vítězi i my sami. Proslulá dynastie Habsburků,
která tak často se přesvědčila o české věrnosti, sezná-
vá nyní v rysech ještě mohutnějších věrnosti a čino-
dou obětavosti českého lidu. Die toho po zařehnutí vá-
lečného vinobliti, až dozrají utěšené plody gigantické ná-
mahy, dopadne i odměna.

Průběh války.

Vrchní velitel armády, polní maršálek
arcivévoda Bedřich koncem listopadu byl na
prohlídce italské fronty a přesvědčil se o pev-
nosti postavení našich věrných obhájců hranic.
Při tom zavítal i k chrabřím obhájcem Střil-
ského sedla, kteří ve výši přes 3000 metrů děl
tak úspěšně zákeřnému nepříteli.

Nejvyšší vlastnoruční list vydal Jeho Ve-
ličerstvo císař a král náš, v němž oceňuje vůd-
covskou obratnost a tuhou vytrvalost vojska
v bojích proti Srbům, propůjčuje generálu pol-
nímu maršálkovi šl. Mackensenovi brilanty
k vojenskému záslužnému kříži první třídy
s válečnou dekorací a vřadům podřízených mu
armád generálu šl. Gallwitzovi a generálu pě-
choty šl. Kövessovi vojenský záslužný kříž
prvé třídy s válečnou dekorací. Zároveň všemu
podřízenému vojsku vyslovuje císař Svůj dík
a pozdrav.

Bojiště srbské. Německé vrchní velení
v nedělní zprávě podalo přehled srbského ta-
žení, jež prohlašuje za skončené. Cesta na Sofii
a Cařihrad a odtud do Asie jest otevřena, srbs-
ká armáda rozprášena a zahánána do nehostinné
Albanie a Černé Hory; na 125 tisíc zajatců
ztratila od 6. října, mnoho jejich oddílů rozpr-
chalo se v občanském oděvu po Srbaku. Velká
část dělostřelby (502 děl) a obozu, všecek že-
lezniční park a veškeré zásoby válečného maj-
terialu padly do rukou vojsk spojených císařství
a Bulharska. Přihlížeje k hořejšímu prohláše-
ní německého vrchního velení usuzují vojenští kri-
tikové, že velké operace proti Srbaku jsou u-
končeny a co nyní ještě bude následovati, jsou
pronásledovací boje podřízeného rázu, které
sledují pouze cíl zabezpečiti nám držení vybo-
jovaného území. Zatím postupuje rakousko-
uherské vojsko od Příboje k Plevli, kde Černo-
horci byli znovu zahánáni, od Sjenice na Bijelo-
pole údolím Limu; z Nového Pazaru na jih
vytrhnuvší kolony jsou sotva 20 km od Pebe.
Od Mitrovice postupující síly Kövessovy porá-
žejí zadní voje srbské. Přizrenu zmocnili se
Bulhaři a zajali tu přes 15.000 Srbů, ukofistili
četná děla a mnoho válečného materialu. V Pri-
zrenu spálili Srbové 148 automobilů, které slou-
žily pro dopravu jich blavního stanu a vlády.
Obsazením tohoto místa dokonali Bulhaři úplné
odtržení Makedonie od Srbska. Dobytím Kru-
ševa (západně od Prilepu) Bulhaři rozptýlili
naděje Srbů, že by bylo možno udržeti Bitolji.

DEPEŠNÍ ADRESSA : ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚ-
NEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4%, A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ
LÍSTKY POSTOVNÍ SPORITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLÍM, KOKSEM A CEMENTEM

ZÍROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY.

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPORITELNY 140.273

Velmi výhodné a naprosto bezpečné súročení kapitálu
skýtají vkladní knížky, vkladní účty a 4½% dluhopisy Živnostenské
banky, jež možno obdržeti u pokladny

ŽIVNOSTENSKÉ BANKY FILIÁKLY **V HRADCI KRÁLOVÉ,**

která provádí i veškeré ostatní bankovní transakce

SS za podmínek co nejvýhodnějších. SS

V Řecku dosud čtyřdohoda nevedla nic; poslala mu nanovo požadavky týkající se úlev pro vojsko v Soluni. Řecko prý již také odpovědělo na poslední notu čtyřdohody. Zatím lord Kitachener a s ním i francouzský ministr Denys Cochin opustili Řecko, ale o zvláštním výsledku cesty na prospěch čtyřdohody není slyšeti.

Na tureckém bojišti u Dardanel rozvinuly se na některých místech boje dělostřelecké a pumami. — Na kavkazské frontě neudálo se nic významného a na irakské frontě nemohli se Angličané, jeouce neustále úsanění tureckými pronásledovacími oddíly, zastaviti ještě na svém ústupu.

Na italském bojišti dle správy rakouského generálního štábu chtějí Italové stůj co stůj vynutit si úspěch na Soči, případně jen u Gorice, čehož dokladem jsou prudká dělostřelba a zoufalé útoky v hustých řadách. Ale díky hrdinskému vojsku, výborně vedenému, italské útoky byly všude odrazeny. Nedivno pak, že dle zpráv z Lugana italské noviny, jak se zdá, připravují veřejnost na konec ofensivy ve frontě sošské, neboť uveřejňují teď stati o potížích ofensivy a vyhlídkách, které má nepřítel svými posicemi, o něž všechny útoky se lámou.

Z ruského bojiště hlášeny jsou pouze ojedinělé případy menšího rozsahu, na př. severovýchodně od Baranovičů nezdařený ruský výpád proti armádě prince Leopolda Bavorského. — U spojených armád pod vrchním velením rakousko-uherským bylo v listopadu zajiato 12.000 Rusů a ukořistěny 32 kulomoty.

Na západním bojišti byly jen boje dělostřelecké a minové.

Volné listy.

Prof. Máchal. Máme všichni zvláštní slavnostní místa ve svých duších, kdež uschovány jsou vzácné vzpomínky z minulého života, zejména z dob studentských; při tomto mravním ohnisku občas se zahříváme. Takové a podobné věci měl jsem na mysli, když jsem se v novinách dočetl, že prof. Máchal zdrav dožil se šedesátin. Dr. Folprecht v »Národních Listech« poznámenal, že prof. Máchal svou tvářností se

Feuilleton.

Císařská nařízení pro vojsko r. 1566.

Vojenský řád císaře Maxmiliána II. prohlásoval: „Poněvadž Jeho Milost Císařská to vskutku poznáváti ráčí, že po ukročení hněvu Pána Boha všemohoucího, kterýž pro všelijaké láni, opláči mlavení a rozpustilosti nad námi ukazovati a dopouštěti ráčí, aby se takoví neřádkové a hříchové v Jeho Milosti království a zemích zastavili, přetřhli, v lepší řád a ve všelikou pobožnost a báseň Boží uvedli a tak aby všichni jednomyslně k Pánu Bohu se obrátili, pokání svaté činili, Pána Boha srdečně v časech uložených vzývali ...

Polnímu právu aneb přináležitostem k němu outadům a služebníkům nemá žádný nřádkým způsobem ubližovati ani je potupovati, tak aby též právo a osoby k tomu přidáné a zřizované i služebníci jejich předsevzaté exekucí (válečné úkony) žádné překážky neměli ...

Nemá také nřádkým tak všetečný a opovrhlivý být, aby v ležení nějaké svádý přičina byl, pozdvížení národu proti národu druhému, anebo jakýmžkoli způsobem, aby jedni proti druhým k hněvu a nevoji popuzeni nebyli ...

Každý, kdož se JMCské táhne, nemá s JMCské nepřáteli zjevně nebo tajně praktikovati, jaké

nemění, a to zajisté potěšuje všechny jeho bývalé žáky gymnasiální, v jejichž profesorské galerii milý učitel zaujímá místo nikoli poslední.

Když po oslavném článku Folprechtovu dostalo se mi do rukou číslo »Českého Světa« s podobiznou jubilantovou, uznamenal jsem, že pisatel skutečně daleko pravdy neuhodil. Nynější podoba profesorova hodně shoduje se s tvářností, kterou jsme mnozí viděli posledně před sedmadvaceti roky, když po maturitě z gymnasiálního hnízda jako ptáci rozletli jsme se do světa zápoliti s životem.

Přímá, poctivá tvářnost, ozářená inteligencí, badavé, obrylé oči, mohutné založený a mocné vyklenutý nos, bujný knír a pod ním přistřižená brada, štíhlá, vyšší a vždy pečlivě oděná postava — tak posavad představujeme si vzácného našeho profesora. Když jako kvintáni na počátku školního roku jsme se dověděli, že na češtinu dostaneme Máchala, šumná radost prohvěla celou třídu a ozval se v nás cit oné sympatie, která je ideálním pokladem mladých duší, obápejích, co významný profesor znamená. Věděli jsme již předem, že prof. Máchal nebude plniti pouze to, co oapovami jest uloženo a co pohybuje se vyjetými koleje, nýbrž že bude nás učiti pro život.

Dřímav v nás utajený zájem pro mateřský jazyk, ba nedovedli jsme tehdy ještě ani Hoi, co bychom si přáli věděti, až v Máchalovi poznali jsme profesora, jenž svou povahou a činností ve škole odpovídal na otázky, které jsme jen cítili, ale nevyslovovali. Již v prvé hodině nás pro češtinu zaujal, a kouzlo profesora a mateřského jazyka vzrůstalo čím dál víc i v hodinách následujících, na něž jsme se nejen svědomitě připravovali, ale co hlavního, také opravdově těšili. A tak obzory naše poněkud se vyjasňovaly, vědomosti se množily, jazyková znalost se prohlubovala, každá poznámka profesora dychtivě lovena. Slovem, stávali jsme se jinými studenty. Profesor budil chuť ku práci, schopnosti podporoval a podnikavé samostatnosti, kde ji postřehl, ochotně ukazoval cestu. Jaká to byla radost, když jsme zakrucovali krky kde kterým germanismům, vymítali kde jaké kazimluvy, nesprávné novotvary a když jsme, jak Kosina říkával, do mošny své paměti, uklá-

řech s nimi mti, též posly, trubače, bubensky ani listův neposílali a od nich nic toho bez povolení JMCské přijímali ...

Kostely, kláštery, mlejny i jiná nadání by pak (i kdyby) v zemi nepřátelské byly, aby před jedním každým v celosti zůstaly a k spustnutí nepřicházely ... Též také aby ženám a pannám, by pak i v zemi nepříteli bylo, v ničemž na poctivosti ubliženo ani jim násilí činěno nebylo; a kdož by se toho dopustil, na hrdle má trestán být ...

Všickni z lidu válečného buď jízdný nebo pěší v svým ordnunku zůstati mají a z toho se nevydávati leč pro nemoc s povolením hejtmana neb rytmejistra pod trestáním na hrdle ...

Všelijací zabáedei, kteříž by služby a pánů neměli, žebráci i všelijací daremní, obecní a nepotřební lidé, krom kramářů a handlířů i ti, kteří na prodej jídla, vaří, mají se hned ve 24 hodinách po přečtení tohoto nařízení z vojaka a ležení odebrati ... Kramářů a ti, kteříž potravu k jídlu strojí, i jiní k tomu nápodobní lidé, kteříž pro užitek svůj za vojskem táhnú, nemají se, kdyby bitva anebo jiné k tomu nápodobné věci od lidu válečného před se vzato bylo, mezi ně míšiti a vydávati; a by pak se i to stalo, že by ti a takoví co od kořisti došli, toho má lid válečný jim zase k pobrání svpědu míti, a nad to vejše ti kupci a handlíři mají slušným trestáním trestáni být ...

JMCské všeobecně ... přistáti poroučeti ráčí

dali mluvnické, slovníkové a frastické bohatství rodného jazyka! Kromě snah o rýzí češtinu působením učitelovým rozmáhala se v nás touha po četbě básnických a prosaických klasiků, z nichž, majíce tužky v rukou, vyvažovali jsme myšlenky a obraty, kterými vyzdobovány pak domácí a školní české úlohy.

Profesor Máchal přednášel nám češtinu ve všech třídách vyššího gymnasia, a v sextě to bylo, když jednoho dne starostlivě nám oznámil, že vyskytly se opětně pochybnosti o pravosti »rukopisů.« Číslo »Athenae«, v němž Gebauer udeřil na poplašný zvon, jsem si od prof. Máchala vypůjčil a nejméně desetkrát bedlivě prolouskal od začátku až do konce. Všechny Gebauerovy výtky ze sešitu toho mám posud opsány jako památku na počátek roztrpčených bojů, které poté v literární české obci se rozpoutaly a které způsobily tolik hořkosti a nepřátelství. Boje ty sice ustaly, ale zájem o »rukopisy« nevyprohal, čehož důkazem jsou obrázky a kresby v »rukopisu Zelenohorském« nedávno objevené. Kresby tyto, vzbuzující překvapení a úžas, domáhají se toho, aby byly vědecky řešeny.

Jako v mluvnici, u prof. Máchala měli jsme se chutě do díla i v literární historii a nespojující se daty a ustálenými úsudky, pronikli jsme leckde až k samým pramenům. Přinášel jsem do třídy sešity »Musejníků«, v nichž jsem rád čítal a v nichž tu dobu měli důležitost články Hattalovy, Jirečkovy, Paterovy a jiných spisovatelů. Těchto mých »Musejníků« všiml si kolega Slabý, nynější profesor východních jazyků na theologické fakultě v Hradci Králové a dostav od nich vnuknutí, počal šiperně štarati nejen v knihovně gymnasiální, ale ve známějších knihovnách soukromých, až jednoho dne, když jsme pojednávali o Balbínovi, z ničeho nie spustil z paměti celé odstavce Balbínovy obrany, při čemž uváděl dokonce i stránky. Kdežto celá třída tajila dech, profesor Máchalovi spokojeností zářily oči, pokrucoval si radostně knír a přitakoval souhlasně hlavou. Citace »obrány« sjednala kolegovi Slabému čestné přezdívky »Balbína.« Po hodině totiž kdosi ze studentů na něho vzkřikl »Balbíne!« — a na tom pak zůstalo. Tak mohl bych uváděti vzpomínku za

a to míti chce, abyšte předně proti nejvyššímu profantmistru (správci proviantu), místodržícímu i jeho služebníkům řeči, skutkem i jinak žádné moci a jiné nenáležitě věci před sebe nebrali a neprovozovali, ani těch, kteříž profanty do ležení vezou, buď v ležení nebo ven z ležení, ničímž neobtěžovali ani jim škodili; kdož by se pak toho dopustil, má na hrdle trestán být. Nemá se žádný toho dopouštěti, aby měl jaké profanty ven z ležení předkupovati, ale ten v ta místa, kde k svobodnému prodávání profantu zřizena jsou, nésti a dodávati. Nicméně nemají handlíři, kteříž potravu vaří a prodávají, i jiní všichni v jednom quartýru v tomto JMti císařském ležení profantu předkupovati a v jiných quartýřích dražěji prodávati, pod propadením (skonfiskováním) toho profantu.

Jakož také někteří, kteří do ležení vína, piva vozí a ty handlířům, kteří potravu na prodej vaří, i jiní prodávati by chtěli, toho nemají svobody míti, leč by mu to od nejvyššího maršálka dopuštěno a těm, komuž by co od toho náleželo dáti, spraveno bylo.

Nemají se také profousové žádným vymyšleným způsobem toho dopouštěti, aby měli profantu jináče a dražěji, nežli by jim od nejvyššího polního maršálka a jemu přidáných profantu komisařů každého času šacováno bylo, usazováti, leč by k tomu od téhož nejvyššího maršálka a k němu přidáných komisařův obavláštní povolení měli ...

vzpomínkou, a ze všech bylo by zjevno, jak podněcováním profesorovým snaili jsme se přiblížit druh nad druh a jak svému učiteli mladá chasa studentská působila radost.

Prof. Máchal byl nejen učitelem, ale také vychovatelem. Jakkoli snaha o čistotu a ryzost jazykovou a láska k mateřtině samy jsou již účinnými pomůckami vychovatelskými, přece prof. Máchal nikdy neopomíjel žádné příležitosti, zdůrazňovati a objasňovati nám zásady řádných povah a, jež sám chování přímého a bezejmenného, byl nám vždy jasným příkladem. Neoblažoval před námi nikdy svých rozsáhlých vědomostí, nýbrž vzdálen jsa všeho ješitného mudrantského, učil nás bezděčně skromnosti, která má na zřeteli toliko zdar práce ve službách národa a vlasti. Lze říci, že prof. Máchal působil na nás tehdy jako bohatá možnost, protože sám stával se již skutečností, která ve vědeckém světě nehluchně se ohlašovala.

Sledoval jsem stále další vývoj a práce našeho profesora a jakkoli nejsem s to, abych ocenil vědeckou jeho činnost odbornou, přece jsou tu aspoň jisté stránky a přístupné rysy, které umožňují úsudek zásadní. Prof. Máchal jest pracovníkem, který se rozvíjel jako rostlina z nitra na venek, postupoval metodicky krok za krokem, prosekával se houževnatě, až za slouženě dostoupil univerzální stolice. V literární historii jest jasným logikem, který nespřádá smělých teorií, nýbrž vystihuje určité, co bylo a jest. Proto také sloh jeho jest průzračný jako horský ručej, a marně bys v něm hledal ohňostroje oslňujících slov a překvapujících obrátů. Proto také dotážeš se u něho určitých odpovědí na otázku, kterou nadpisem nebo předmluvou namítíš, čímž prospěšně se liší od lektorského kritika, který své pojednání zaplazuje a vypovídá nejasnostmi, vysněnými dohady a takovými rozbujnými odtažitostmi, že chltí dobrati se v nich jádra poučení, znamená tolik, jako ve snopy vázati písek, nebo nabíratí sítím vodu.

Tot tedy jen několik řádků, jimiž jménem svých bývalých spolužáků účastňuji se oslavy desátin profesora, jenž znamenitým způsobem povznášel duše a povzbuzoval naše mysl. Vlivem jeho nadání žáci stávali se dělníky a váhaví odhodlanými, takže do dneška vědomě vzpomínáme jeho předností, jež nás nabádají k tomu, abychom stále dychtili po všem tím, co každý z nás na své životní dráze může ještě vykonati.

Mirabeau. Minule jsme již uvedli, že Mirabeau umínil si zachrániti monarchii a předem všeho dostati z Paříže královskou rodinu, aby uchráněna byla krvavých choutek zdivočelé luzy. Úmysly jeho však byly znemožněny smrtí. Tělo ztýrané vášněmi a bouřlivou smyslností, neustále horečně napětí myslí, ohromná námaha ovládnouti revoluční hnutí a podrobovati je určitým plánům, veliké výstřednosti, vysilující práce v parlamentě a mimo parlament — to vše bylo obtěžkávající skouškou, které ústrojí jeho neuneslo.

«Kdybych se s ním nebyl stýkal», pravil revolucionář Dumont, «nikdy bych nebyl zvěděl, co může všechno člověk za jediného dne udělati, co všechno dá se vtěsnati v dobu dvanacti hodin. Den byl pro tohoto muže více, než pro jiného týden nebo měsíc. Bylo přímo zázračno, jaké množství věcí současně ovládal. Od plánu až po provedení nepozbyl ani okamžiku.» Kdysi jeho tajemník mu pravil: «Pane, čeho žádáte, jest nemožno.» «Nemožno?» na-

Nemá taky žádný, který na prodej vaří, po osazení varty vína, piva ani jiných profantů prodávati, leč by toho řádká slušná příčina byla aneb povolení vrchnosti, pod skutečnejm a jistejm trestáním.

Profousové nemají žádným vymyšleným způsobem toho nižádnému dopouštěti, aby kdo zjevně pálené víno prodávati měl; kteříž by pak proti této záповědi činili, mají přísně trestáni býti. Poněvadž pak z falšovanéjch piv všelijaké nemoci a neduhy na lidi pocházejí, jest JMCské přísně poručiti, aby jeden každý, kterýž do ležení piva vozí, hned od tohoto času v těch místech, odkud piva vozí, ty nádoby a sudy toho města neb pivovaru obyčejným znamením znamenati dal a toho jistotu psanou měl, že to pivo hodné, dovařené, dobře vypravené a dobré jest, pod ztracením toho piva.

A poněvadž nečistota všelijakejm obecním nemocem příčina bejvá, JMCská přísně prikazovati ráčí, aby všude všichni řezníci i jiní, kteříž by dobytky bili, v ta místa, kdež by jim od nejvyššího maršálka polního skrze profouso ukázána byla, honili a bili a krev, střeva i jiné nečistoty do tekutý vody háceli; a kdež by takový vedy tekutý nebylo, mají takové nečistoty dosti hluboce do doleův zakopávati, tak aby z toho žádných smradův nepocházelo, pod skutečným a jistým trestáním, kdož by se tak nechoval.

mířl Mirabeau a vykročil se šidle, «neříkejte mi nikdy tohoto hloupého slova!»

Temné představy napovídaly Mirabeauovi, že jeho stly již dlouho nebudou stačovati, a lektorské chmurné výstrahy porušeného zdraví vážně ho varovaly. Ale Mirabeau byl již jednou zapřažen, politickému dílu zapsal se tělem a duší, vytýčil si své osle a nemoha couvnouti, musil hořeti bez odpočinku, až bude ztráven. Jednoho dne přišel do sněmovny, maje krk obvázaný přímým šátkem, v očích střídavě se mu třásly a šlehaly blešky tak, že musil si dáti pijavky. Při odchodu ze sněmovny mě objala, dí Dumont, «a byl pohnut, jak jsem jej nikdy před tím neviděl.» «Umírám příteli, děl ke mně, «umírám, jako bych byl ztravován pozvolným ohněm. Snad se již neshledáme. Až odejdu, pozná se teprve, jakou jsem měl cenu. Bědy, jež jsem zadržoval, vyhrnou se na Francii se všech stran.»

Když se brzo poté ubíral do sněmovny, pokoušely se o něho mládež a musil hledati odpočinku u příteli Lamarck, kde hodinu poležel na pohovce. Úžasným vzepětím vůle přemohl choré tělo, odebral se do sněmovny, kdež pětkrát řečnil hlasitě a horlivě, pak sestoupil s řečnickými navzdý. Úplně vyčerpán vyšel do zahrad tuile-rijských, kdež množství lidu jako obyčejně tlačilo se k němu s rozličnými žádostmi a prosbami. Nemoha s oběma rozmlouvati, pravil k doprovázejícímu ho příteli: «Odveď mě od-tud!» Přítel odvedl ho do Rue de la Chaussée d'Antin, kde Mirabeau bydlil. Dne 31. března 1791 tato třída byla naplněna nesčetnými davy, které úzkostlivě a dychtivě se dotazují, jak jest s Mirabeauem. Obr ve svém bytu chystal se k odchodu z tohoto světa. Večer Paříž chvěje se obavami, král posílá do domu Mirabeauova dvakrát denně a kromě toho několikrát soukromě a dotazům se všech stran se hrnoušm nenáhlé konce. Každou třetí hodinu vydává se psaná lékařská zpráva, která se na rychlo opisuje a dává do oběhu a konečně se i tiskne. Nad lidem, který se ve třídě de la Chaussée d'Antin těsní hlava vedle hlavy, spočinulo ticho, a povozům jest zakázáno tudy jezdit. Když přichází Mirabeauova sestra, davy se uctivě roze-stupují, aby mohla bez námahy projíti. Všem svírá se srdce a jest jim, jakoby veliké neštěstí mávalo černými těžkými křídly nad Francií a nad městem, do duší všech vkrádá se tušení, že v Mirabeauovi odejde muž, který nejlépe viděl do budoucnosti a na jehož mocné vůdcovství mohli všichni spolehnouti.

Přes veškerou námahu a umění lékaře Ca-banise Mirabeau v sobotu 2. dubna cítí, že na-stal poslední jeho den. Duch jeho ve chvílích tělesného rozkladu zářil a projevoval se ve slo-vech, kterých se ujala historie a napsala na své pergameny. Chvilu po chvíli řeč jeho jest zmatená, naznačující, jaké nadzemské fantomy promiňují duši velikána, ale dostavují se také okamžiky světla a logických myšlenek. «Nesu ve svém srdci pohřební žalozpěv francouzské monarchie, smrtelné její pozůstatky budou nyní kořisti stran.» Když zášechl střelbu z děl, prohlodil: «Ciz jest již pohřeb Achillův?» Ku příteli, jenž ho podpí-rá na loži, promlouvá: Ano, jen podepři tu hla-vu, kéž bych ti ji mohl odkázati! Když umíra-jící velikán pozbyl řeči, žádal posuňky o papír a pero; píše, aby na ukončení bolestí bylo mu dáno opium. Lékař však záporným pohybem hlavy tuto žádost odmítá; Mirabeau znovu na-píše slovo «spáti!» a ukazuje na slovo to přímo vášnivě a s velitelským výrazem v očích.

O půl osmé ráno lékař Petit, stojící v no-hách lůžka, pravil: «Již nedýchá.» Tímto způ-sobem zemřel znamenitý tento muž, odešel se-bevědomě tak, jak žil a v poslední chvíli si ještě uvědomoval, že na něho hledí Francie a Evropa.

Davy lidu se rozešly, šíříce smutnou zprá-vu. Všechna divadla a všechny zábavné míst-nosti byly zavřeny, každá schůzka byla zaká-zána. Z tanečních zábav konaly prý se v Paříži jen dvě, ale lid, vniknuv do těchto soukromých domů, povelal zasmušile, aby se přestalo.

Napoleon. Když Bonaparte druhého dne posnidal, vyjel si s admirálem Reithem jezdecky, aby si prohlédl Longwood, kteréž místo den před tím admirál vyvolil za jeho bydliště na ostrově. Na zpáteční cestě brali se vedle leto-hrádku, vzdáleného hodinu od města a náležejícího obchodníku jménem Balcombovi. Budova příjemným zevnějškem Napoleonovi se zalíbila a proto admirál rozhodl, aby císař prozatím bydlil v tomto letohrádku a tak ušetřen byl zvěda-vostí městského obyvatelstva. Vše byla hned umluvena a Napoleon zůstal hned v letohrádku, jehož vnitřek byl dosti sešlý a poskytoval ho-stům skromného pohodlí. Prvou noc jen pro císaře bylo upraveno lože, kdežto služebnictvo musilo rozložit se po podlahách. Snídati musili abytly večerj večer, a to ještě bez talířův a ubrůsů. Do letohrádku byla hned dána anglic-ká stráž, kterou konal důstojník a dva poddů- stojníci, kteří ve dne v noci obcházelí budovu.

Napoleon po snídani vyjel si do zahrady, kdež zastal dvě Balcombovy deersůky, které mu po-daly kytici a svými naivními otázkami nemálo ho obveselovaly. Večer toho dne Napoleon navštívil svého domácího pána.

Kromě jiného obvyklého pohodlí Napoleon strádal nedostatkem koupelí, které potřebny byly jeho zdraví. Až do té chvíle zdržoval se všech steskův, ale když nepřijemností se mno-žily, počal si stěžovati do nešetrnosti anglického ministerstva, které dalo ho zavésti na pustý ostrov, aniž postaralo se o příhodné bydlení. Sepsal své stížnosti a poslal je ministerstvu po kapitánovi, jenž na lodi vracel se do Evropy. Kromě jiných věcí žádal o zprávy o své ma-želce a synovi. Neví se do dneška, byly-li tyto stížnosti anglickému ministerstvu doneseny či-li nie; všechno zůstalo při starém a Napoleonovi nedostalo se vůbec ani odpovědi.

V dopolední hodiny Napoleon diktoval své paměti v zahradní besídce, která byla rozá-řena plachtovým stanem, jež daroval Bonapartovi anglický plukovník, který ho doprovázel na ostrov. A tak, když anglická vláda Napoleonovi ze msty odpírala věci nejpotřebnější, důstojně jej zahanbovali ji poskytováním nepatrných dáreků. Po vypsání výpravy italské Napoleon diktoval události tažení do Egypta a dějiny své-ho konsulátu, při čemž píšeť z jeho komnaty se střídali.

Večery císař trávil ve společnosti Balcom-bovy rodiny. Vrátil se do své komnaty, přilhl brzo neuléhá, neboť když brzo usnul, v noci se probouzel, musil vsátí a čistí, aby utlumil truchlivé myšlenky, které se vždy dotíravěji dostavovaly. S přáteli rozmlouval o své minu-losti, o dějinách a budoucnosti Evropy, které předpovídal (ovšem mylně) ruskou záplavu, což nebylo nic jiného, než trvalý silný dojem jeho nezdaru r. 1812. Dvořané a císař nepřijemně počítávali nedostatku francouzských knih a ma-sili za vděk bráti, že se jim dostalo některých starších novin anglických. Ačkoli jízda na koni Napoleonovi velmi prospívala, přece odmítal každou vyjíždku, pokud by ho provázal anglický důstojník, jemuž to bylo nakázáno. Leckdy pře-padala ho zádušnost pochodu z nečinnosti, a v takové chvíli promlouval, že by si nepřál již býti na živu, kdyby věděl, že Francie jest šťastna a žije v míru a v pokoji. Zřejmě, že ani ve zdáleném vyhnanství nepouštěl se naděje že snad bude mu ještě dopřáno vrátiti se do své říše.

S počátku na ostrově byla pohoda, takže Napoleon ozdravěl z churavosti, kterou utrlil z dlouhé námořní plavby. Po některém čase odjel Las Cases do Longwoodu, budoucího by-dliště, aby se dověděl, co a jak jest s opravami, které měly býti vykonány. Vrátil se s neveselou a vyprávěl, že opravy pořízují se zdlouhavě a že dělníci pracují leda pracovali. Zahradu Balcom-bovu, do které Napoleon rád si vycházel, měl na starosti malajský otrok jménem Tobiáš, se kterým císař rád rozprávěl, kterého si zamiloval a často obdařil nějakým dárkem. Tobiáš poči-toval vůči císaři oddanost a nejmenoval ho ji-nak nežli dobrým pánem. Napoleon nejdnou projevil pění, Tobiáše koupiti a poslati ho do jeho vlasti.

Záložna v Hradci Král.

Janské náměstí č. 163.

Vklady na knížky 4 1/2 %

Vklady vázané výpovědi 4 1/2 %
a vklady střadankové 4 1/2 %

Politický přehled.

Císař Vilém ve Vídni. Dne 29. listopadu přijel do Vídně (do Schönbrunnu) na krátkou návštěvu k císaři a králi našemu německý císař Vilém; jest to první setkání obou panovníků od vypuknutí války. Německý císař přijal ministra zahraničních záležitostí bar. Buriana, minister-ské předsedy hr. Stürgkha a hr. Tiszu, společ-ného ministra financí dr. Koerbra a vídeňského starostu dr. Weiskirchnera ve zvláštních slyše-ních. Císař Vilém byl za svého pobytu ve Vídni předmětem nejevděčnějších projevů. Po Nejvyšší hostině v schönbrunnském zámku se oba moc-nákové dojmavě rozloučili. Císaře Viléma pro-vázal a také se s ním po 7. hodině večer 29. t. m. na nádraží rozloučil následník trůnu arcí-vévoda Karel František Josef.

Pan arcivévoda admirál Karel Štěpán zavítal 30. listopadu do Prahy na návštěvu, a aby tu také shlédli, co Praha v oboru válečné péče opět byla vykonala. Především prohlédl si ve staroměstské radnici sběrnou darů pro vojny v poli a vánoční nadílky, právě zahájenou vá-lečnou výstavu v budově Musea království Českého atd.

Změny v ministerstvu. Nejvyšším vlast-noručním listem min. předsedovi hr. Stürgkovi povoluje se ministři vnitřní dr. Karlovi a ob-

panu Heinoldovi šl. Udynskému, ministra obchodu dra Rud. Schustrovi šl. Bonnotovi a ministru finanční dra Augustovi svob. p. Englovi vyžádané sprostění z úřadu a výhradou opětného použití ve službě. Svob. pán dr. Heinold a dr. Engl povolání jako doživotní členové do panské sněmovny říšské rady a ministru obchodu povolání stav svobodného pána. Zároveň jmenován prezident nejvyšší ústřední Konrád prince Hohenlohe-Schillingensfeldt ministrem vnitra, guvernér poštovní spojitelný dr. Karel rytíř Leth ministrem finanční a ředitel priv. rakouského úvěr. ústavu pro obchod a průmysl ve Vídni dr. Alex. šl. Spitzmüller ministrem obchodu. Nejvyššími vlastnoručními listy odstoupil ministrům vzdává mocnář díky a oznamuje povolání jich do panské sněmovny a povýšení.

Vlastnoruční list panevaskův do Uher. Uherský ministr vnitra šl. Sandor uveřejňuje vlastnoruční list Jeho Veličenstva jemu zasláný, v němž velká práce funkcionářů správních úřadů za uplynulých měsíců války dochází plného uznání a ocenění.

Návrat haličských uprchlíků Místodržitelství království Českého na základě příkazu c. k. ministerstva vnitra prohlašuje, že v širším válečném území haličském volny jsou pro všeobecný návrat uprchlíků tyto okresy: Jaslo, Cieszanów, Jaworów, Rudki, Sambor, Drohobycz a Skole. Uprchlíci, kteří měli při vypuknutí války v některém z těchto okresů stálé bydliště a nejsou neschopni k práci a zároveň bez výdělků (bez prostředků), vyzývají se, aby se tam navrátili. Mají nastoupiti cestu nejdříve do 21. prosince. Dále jsou volny pro všeobecný návrat uprchlíků: Przemyślany, Bohorodczany (vyjímaje obec Solotwinu), Bobrka, Stryj, Kalusz a město Lvov. Tito uprchlíci musí nastoupiti zpáteční cestu nejpozději do 4. ledna 1916.

O sociálně-hospodářské obraně vnitrozemí. Deputaci vídeňské ústřední ženské pomocné akce ve válce, žádající, aby všem akcím, týkajícím se péče v Rakousku a vycházejícím od veřejných institucí, zemí, obcí a jiných správních organizací, poskytnut byl státem příměšený obnos, aby všechny mohly pomoci tak, jak toho vzrůstající nouze žádá, — odpověděl ministerský předseda hr. Stürgkh, že dovede úplně oceniti důležitost sociální práce v této nejtěžší ze všech dob a že učiní všecko, aby umožnil vybudování organizace, týkající se péče, která znamená obranu vnitrozemí.

Ministerským nařízením obmezuje se dále výroba piva. Pro měsíce prosinec 1915 až včetně března 1916 nesmí býti vyrobeno více než 55% normální výroby a přenesení várečných práv, jejichž nebylo využito, jednorázovými pivovary, smí se diti jenom v obmezeném rozsahu. Pro pivovary středního a nejmenšího rozsahu výrobního jest hranice přípustné výroby trochu rozšířena, neboť tyto pivovary smějí vyrobiti 60, po případě 65% své normální výroby.

Změny v místodržitelství dolnorakouském a moravském. Jeho Veličenstvo císař a král náš na vlastní žádost, pro porušené zdraví, sprostil místodržitele dolnorakouského bar. Bienensta jeho úřadu a vyhradil si ho opětně použití ve službě. Zároveň jmenoval císař dosavadního místodržitele na Moravě dra Oktaviána svob. p. Regnera z Býlebohenu místodržitelem v Dolních Rakousích.

V uherské poslanecké sněmovně, která se opět sešla 30. listopadu, předloženy jsou především tyto zákonné osnovy: Proti přeměňování cen; ustanovení, týkající se právních poměrů při nemovitostech v místech následkem válečných operací zpustozených aneb poškozených, osnova zákona o nuceném upravení mimo konkursa, ve příčině úředního sprostředkování práce a pak dvě přílohy ministerstva honvédd, z nichž jedna připouští s jistými obmezeními přiblížení ročníky věku mezi 60 a 65 lety ku práci v tuzemsku souvisejícím s válkou.

Polský ústřední občanský výbor, jež německé úřady ve Vídni nedávno rozpustily, nyní jest zase úřady potvrzen, z čehož v Polsku velká radost, ješto část Polska, obsazená německým vojskem, nabyla zase svéprávného orgánu a tamější Poláci několik obránců svých osvětových a hospodářských snah.

Říšský sněm německý zahájen 30. listopadu proslavem předsedy dr. Kaempha, v němž ocenil zásluhy spojených armád a dovodil, že nepřítelé zklamali se nejen na bojištích, nýbrž i při posuzování hospodářské síly Německa. Příteli sežude určena na 9. prosinec.

Rumunská poslanecká sněmovna zahájena byla 28. listopadu králem, který předsel trůnní řeč. Kdežto většina sněmovny přijímala každou větu trůnní řeči bouřlivým potleskem, snažili se vůdci opozice trůnní řeč rušiti výtkiky. Král prohlásil, že nynější situace ukládá národu ještě více povinnost, sjednotiti své úsilí na obranu velkých zájmů Rumunska. Zajímavé, že právě nyní při zahájení sněmovny rumunská vláda poslala Rusku ostrou notu, kterou protestuje

proti tomu, aby Rusko plavbou po Dunaji i na dně porušovalo neutrálnost Rumunska.

Ve Španělsku ve schůzi sněmovny 24. listopadu prohlásil ministerský předseda Dato, že nevidí žádnou možnost, aby se Španělsko účastnilo války. Vláda právě vzhledem k velmi vzdálené možnosti účasti na válce připravila reformy, které umožní armádě hájiti všechny národní zájmy. Ministerský předseda pravil dále, že král z důvodů lidskosti doufá v brzké uzavření míru.

! Za velmi sníženou cenu !

nabízíme pro rychlé rozprodání knihu
z pozůstalosti vsdp. praeláta

Maga Dra Antonína Brychty:
Jména církevní a jeho správa.

Krámská cena původní (z roku 1910)
11 K snižuje se při hotovém zaplacení na

4 koruny

za brožovaný výtisk. (Velká osmerka, stran 656.)

**BISKUPSKÁ KNIHTISKÁRNA
v Hradci Králové.**

František kardinál Bauer †.

Odešel k Bohu první kardinál vyšeší z krve českého lidu. Osířel stolec sv. Metoděje, rozloučil se s katolickým lidem vznešený hodnostář, který při vstupu na biskupský stolec 9. září 1882 prohlásil: »Bůh jest mi svědkem, že nehledal jsem nikdy biskupské hodnosti. Ale když mi dána byla, považuji ji za milost Boží a jsem si povědom své povinnosti a zodpovědnosti. Chci kráčet ve šlépějích sv. Cyrila a Metoděje.« Tomuto ušlechtilému heslu byl duchovní kníže věren netoliko veřejnými projevy, nýbrž i skutky svými důsledně až do smrti.

Jeho Eminence kardinál dr. Fr. Šal. Bauer narodil se r. 1841 v Hrachovci u Val. Meziříčí, kdež jeho rodiče byli majiteli mlýna. Z pěti sourozenců žije dosud jen sestra Modesta, představená kláštera sv. Vincence de Paula. Studia gymnasijsí konal u Piaristů v Kroměříži, bohosloví vystudoval v Olomouci. Tehdy Sušilovo heslo »církev a vlast« prochvívalo srdce moravského duchovenstva; duch cyrilometodějský, oživený slavností tisícileté památky přechodu sv. Cyrila a Metoděje na Moravu, získával houfně stoupenců. V tomto jubilejním roku 1868, 19. července, byl J. Šm. vysvěcen na kněze, hned nato ustanoven byl kaplanem ve Vyškově. Odtud po 1½ roku byl povolán za adjunkta na bohosloveckou fakultu v Olomouci, kde pak promován byl na doktora theologie a ustanoven profesorem Nového Zákona. Kardinál Schwarzenberg povolal ho r. 1874 za profesora studia novozákonného do Prahy na fakultu theologickou. R. 1880 byl tu jmenován rektorem kněžského semináře. Dr. Bauer tehdy byl přesvědčen, že v Praze zůstane, a chtěl tam zůstat.

Tu mimo nadání převzato byl správou, že 30. dubna 1882 byl jmenován biskupem v Brně. Na biskupa byl posvěcen 15. srpna 1882 v Olomouci kardinálem Fürstenbergem a 9. září byl na biskupský stolec v Brně nastolen. 22 let působil jako biskup brněnský, získav si lásku a úctu celé diecése. Když resignoval arcibiskupa dra Kohna uprázdnil se stolec metropolitní moravského, samodělk obrátili se oči všech na biskupa brněnského, a papež Pius X. jmenoval jej 13. května 1904 knížetem arcibiskupem olomouckým, 27. listopadu 1911 jmenoval též papež moravského metropolitu kardinálem-knězem a přidělil mu chrám sv. Jeronyma, patrona Jiho-slovánů. Kardinálský biret odevzdal mu J. V. císař a král František Josef.

J. V. císař František Josef jmenoval zesnulého tajným radou r. 1898, v r. 1904 vyznamenal ho velkokřížem Františka Josefa, v r. 1909 velkokřížem řádu Leopoldova. Jako biskup brněnský byl Jeho Eminence od r. 1882 členem moravského zemského sněmu až do své smrti, od r. 1904 byl členem panské sněmovny říšské rady.

V posledních měsících bylo známo, že stihl vážnou nemoc, která se stihla v hrob. Trpěl delší čas cukrovkou a kornatěním

čtv. Jen tím, že se měl přimě předpisy lékařskými, dožil skoro 75 let, pracuje horlivě i v době velice pokročilé choroby. K neuhán připojila se nemoc ledvinová. Již šest týdnů před smrtí byl zaopatřen sv. svátostmi, načež se poněkud zotavil. Ale k slabosti srdce přidružil se zápal plic; o 10. hodině dopoledne ve čtvrtek (26. listopadu) byl povolán k umírajícímu jeho zpovědník kardinál P. Ettl, který ho opětně zaopatřil sv. svátostmi. O 2. hodině odpoledne nastala agonia, kardinál pak umíral klidně. Kardinál, který u něho dlel i v posledních okamžicích, vyjádřil svůj dojem slovy: »Hle, jak umírá spravedlivý.« Po 7. hodině odevzdal duchovní kníže svou duši Králi nebeskému.

Vypisání záslužných velikých činů zvěčnělého by vyžadovalo knihu velikou. Byl neúnávným budovatelem díla cyrilometodějského jako žák proslulé školy Sušilovy. Při každé příležitosti pracoval pro dobro českého lidu v rámci habeburské monarchie. V residenci knízet-arcibiskupů olomouckých dal postaviti na nejvýznačnějším místě sousedí svatých bratří solunských a napsal: »Tito jsou otcové naši.« Přiznal Bauerově těžilo se všecko, co souviselo s Velehradem a Hostýnem. Na velkých sjezdech »Apostolátu sv. Cyrila a Metoděje« byl častým řečníkem a staral se obětavě o rozšíření té blahodárné instituce. Stál u kolébky »Velehradské akademie«, byl mecenášem slovanských misí na Balkáně a snah unionistických vůbec, nad nimiž převzal protektorát. Známé jest jeho energické vystoupení pro školní výchovu v jazyku mateřském. R. 1873 provázal Palackého na jeho cestě po Moravě. Na svých cestách visitačních účinně podporoval jazykovou rovnoprávnost, upravil spravedlivé jazykové poměry na kníže-arcibiskupských statech. Návrh na zřízení české university na Moravě nesl jeho podpis.

Při »Dědictví sv. Prokopa« byl jednatelem a později pokladníkem. Byl vynikajícím funkcionářem a později předsedou »Křesťanské akademie«. Vstoupil do řad pracovníků »Časopisu katol. duchovenstva«. Sepsal celou řadu poučných statí a pořídil překlady významných děl pro osvěcení kněžstva i vzdělání všeho lidu českého. Katolická česká literatura měla v kardinálovi mecenáše neobyčejně štědrého. Věak také patrné, jak katolický tisk na Moravě zvláště v posledním desetiletí rozkvétl. Vycházejí tam tři naše deníky.

Kardinál takřka znovu vybudoval brněnský dóm, v Olomouci nad bývalým vězením sv. Jana Sarkandra dal postaviti nádhernou kapli, v Brně zbudoval nový seminář, v Kroměříži rozšířil chlapecký seminář o nový trakt. Měl vynikající účast při stavbě četných jiných církevních budov. Zreformoval studia bohoslovecká na c. k. theologické fakultě v Olomouci dle moderních požadavků. Bohatě nadal spolu s jiným duchovenstvem Českou kolej v Římě, aby tam studovali také Moravané. Zřídil v Olomouci diecéšní museum, památkovou a uměleckou radu diecéšní, umožnil historické badání v kroměřížském archivu.

V Brně zvelebil spolek sv. Vincence a sv. Josefa, pečoval o sirotčinec v Šundrově, věnoval velký obnos na nemocnici v Kroměříži a zabýval se plánem postaviti velký pomník křesťanské lásky bliženské ve svém rodném kraji ve Valašském Meziříčí, stavěl dělnické domky, pečoval o sociální pojištění dělnictva na statech arcibiskupství. Na biskupských konferencích byl průbojným zlepšení sociálního postavení kněžstva jak v otázce kongruence tak patronátu a navrhl, aby každý kněz mohl se ucházet o každou faru v diecési. Z tera určeného biskupem musil by patron volit. Podporoval spolek kněžský v diecési brněnské sněbným darem povzněl. Byl velice štědrým otcem chudiny.

V kardinálovi měli obětavého podporovatele katolické spolky studentské a jiné katolické organizace. Mnoho péče věnoval náboženskému obrození české inteligence. Staral se pečlivě o úpravu plátn duchovenackých. Horlivě jezdil na manifestační sjezdy katolické, aby slovem i příkladem povzbuzoval větší lid k zachování dědictví otcův. I na památných sjezdech královéhradeckých měli jsme potěšení vítati dobrořečného, nadšeného hodnostáře. Pastýřské listy kardinálovy vynikaly jasným, populárním slohem, jadrnou obsažností. Apostolské cesty visitační konal velice svědomitě a neúnávně. Jeho vířnost, milá, přímá povaha sjednávala mu nečetné přátele.

Dne 29. listopadu konal se pohřeb zvěčnělého kardinála za veliké účasti. Jako zástupce Jeho Veličenstva dostal se J. V. arcivévoda Leopold Salvator. Delegátem Jeho Svátosti byl zde státní tajemník Otago Sera, v zastoupení velmistra něm. rytířského řádu polní podmaršálek Pavel svob. p. Wernhardt, ministr vyučo-

Oslavy jubilea Jeho Veličenstva v Hradci Králové byly manifestacemi velmi povznesenými. Před počátkem slavnostního koncertu dne 1. prosince byla dvorana Klicperova divadla cele naplněna. Mezi vynikajícími notabilitami viděli jsme zvláště J. Exc. nejdp. biskupa Dra. Jos. Doubravu s vsdp. členy kapituly, slov. p. místodrž. radu Smutného s jinými vysokými úředníky, městské zastupitelstvo s p. starostou Drem. Ulrichem v čele, četné pp. dátojnky, pp. ředitele škol atd. Když vzletně přednesla zdařilou básně Horniovu sk. Rašínová, otevřela se opona. V čele leviště nahoře zazářil transparentní nápis »1848 Viribus unitis 1915«. Uprostřed lesních stromků bylo zřít ozdobenou velikou sochu Jeho Veličenstva. V dalším okruhu byly bohaté květinové ozdoby. Před sochou byla ladná důvěrná skupina, znázorňující hold českého lidu nejjasnějšímu císaři a králi. Hudeba 39. pěš. pluku zahrála rakouskou hymnu. Provození slávy nejjasnějšímu mocnáři, jež pronesl p. starosta, bylo nadšené ode všeho občanstva opětováno. Pak se ozvaly zvuky hymny rakouských národů znovu. O nádherných výkonech uměleckých, jež následovaly, není potřeby zvláštních poznámek. Jež program byl velice bohatě volný; účinkovali umělci prvotřídní, kteří svými výkony sváděli v nadšení i přísné kritiky, takže po jednotlivých číslech ozýval se opěťovaný velice hluchý potlesk. Program byl bohatý, takže koncert skončen teprve po 10. hodině, ale občanstvo sledovalo jednotlivá čísla s rostoucími zájmem. Druhého dne sloužil v katedrálním chrámu Sv. Ducha pontifikální mši sv. za přítomností kapituly a s četnou asistencí Jeho Exc. nejdp. biskup. V chrámu byli přítomni v počtu neobyčejně četném úředníci státní i autonomní, dátojnky, ředitele škol, duchovenstvo atd. S káru hlubokými ladné zvuky nové figurální mše, komponované od ředitele káru p. Witsche. Hudební doprovod obstarala zdařile kapela 39. pěš. pluku. Ke konci zapleno slavnostně »Te Deum«. Všecky školy zdejší měly ještě své pobožnosti zvláštní; při té příležitosti proneseny k mládeži případné patriotické proslovy. — Potom zástupcové všech úřadů, škol a korporací královéhradeckých skládali v budově c. k. hejtmanství holdovací blahopřání ke stupňům císařského trůnu do rukou p. místodrženského rady Smutného jako politického zástupce. — O půl 12. hod. konala se zvláštní slavnost na dvoře městských škol. Byla zde odevzdána hradecká veřejnosti v opatrování socha Jeho Veličenstva, kterou zhotovili vpravdě umělecky zaměstnanci 68. pluku č. 26. Kumbert z Broumova. Dostavili se velice četní repre-

sestani všech řádů, spolků a korporací. Jen vojín bylo přitom 240, k tomu mládež a jeho obecnost velice množství. Před zahájením slavnostních řečí zapěl mládež pěkný sbor. Promluvil napřed p. plukovník Florián. Následoval proslov Jeho biskupské Milosti Dra. Jos. Doubravy, který církevní modlitbou za blaho nejvyššího císaře a krále sochu odevzdal svému účelu. Pan plukovník odporučoval sochu ochráně p. starosty a celého města. Pan ředitel Šeda, promluvil o významu slavnosti k mládeži. — Hradec i při tomto jubileu dokázal skvěle, že se nedá předstihnouti v patriotických, královských projevech žádným městem jiným.

Štít železného hrnce ve prospěch vdovského a sirotčího fondu veškeré ozbrojené moci v Hradci Král. odevzdán byl od p. c. k. místodrž. rady J. Smutného příspěvek, složený k jeho rukám od p. H. Eribecka, řed. cukrovaru v Syrovátce, 50 K. Zařadění hřebů šťastně se evang. řel. škola sešla v Černílově (46 žáků s Hd. uč. Fr. Reichertem a uč. Medkem) a odvedla 9 K. Šlechtem dárčům vzdávají se díky. O další příspěvky prosí purkmistrovský řád v Hradci Králové.

Královohradecké odbory státní zemské úřadny pro péči o vrátilky se vojny odevzdány byly prostřednictvím p. místodrž. rady J. Smutného k jeho rukám složené příspěvky od p. Fr. Panenky, hostinského v Lochanicích 20 K a od nejmenovaného 50 K. — Šlechtem dárčům vzdávají se díky. O další příspěvky prosí purkmistrovský řád v Hradci Králové.

Místní komitét pro bulharský Červený kříž ustavil se v Hradci Králové na schůzi konané 29. listopadu. Předsedou zvolen c. k. okr. komisař JUDr. R. Fiedler, místopředsedou a pokladníkem starostův náměstek Jul. Russ, jednatelem Jan Černý, starosta obce Věkoše. Členy komitétu jsou pp.: M. Michálek, ředitel hosp. školy, Dr. Fr. Reyl, kanovník, Dr. Fr. Ulrich, starosta města Hradce Králové, Jan Skuherský, továrník, JUDr. J. Viškovský, tajemník průmyslové úřadny, Ant. Mašek, ředitel filiálky Živn. banky v Hradci Králové, J. Bednář, okr. starosta v Nechanicích, Hynek Eribeck, ředitel cukrovaru v Syrovátce, Boh. Vančura, ředitel okr. výboru v Nechanicích, Jan Vrabec a Karel Prokeš, c. k. profesoři v Hradci Králové.

Vyznamenání hrdinové z pole válečného od 18. pěš. pluku. Dom. pěšák Fr. Křivák z Předměstí obdržel stříbrnou medaili 2. tř., uč. poddůstojník I. tř. Jindř. Černý z Třebouchovic stříbrný záslužný kříž s korunou; stříbrnou medaili 2. tř. obdrželi: četník Jos. Divíšek z Roudnice Škovatel Č. Malý ze Lhoty pod Libčany, četník Jar. Mlejnek z Kuklen, četník Jar. Skořepa z Voznice, náhr. záložník Fr. Celba z Kuklen; dom. svobodník Jar. Ráb z Praskačky obdržel stříbr. med. 2. tř. a bronzovou medaili.

Koncert vojenské kapely c. a k. p. pl. č. 39, ve prospěch péče o invalidy v Grandhotelu dne 25. m. m. pořádaný, poskytl umělecký požitek prvního řádu. Hudební sbor vojenské kapely pod elegantním řízením svého kapelníka přednesl klasické skladby Schubertovy, Mendelssohnovy, Lisztovy, Bizetovy a Wagnerovy s takovou precizností a tak dokonalým porozuměním, jak jsme je zvyklí slyšet jen od pražské Filharmonie. Návštěva mohla být rozhodně lepší. Snad se očekával pouze obvyklý dobrý výkon vojenského koncertu, a mimo to pozvánky nerozesílaly se do domů, jak tomu naše obecnost uvítko. Při příštím některém vystoupení kapely c. a k. p. pl. č. 39 těšme se na některou klasickou skladbu Dvořákovu anebo Smetanovu a vyslovíme přesvědčení, že hudebně vyspělé naše obecnost nedá si užití prvotradní výkony tak vynikajícího hudebního sboru.

Městská rada ve schůzi 29. listopadu t. r. konaná: Schváleno bylo, aby porcovníkům mimo chudobinec bydlícím vydáno bylo 10 metrů dříví a pro místní chudé 50 metrů dříví. — Výkaz pokladní hotovosti z 20. m. m. vzat byl na vědomí. — Jednotě div. ochotníků »Klicpera« propůjčeno bylo městské divadlo pro div. představení na den 9. ledna a dram. sdružení »Tyl« na den 16. ledna. — Usneseno bylo, aby elektr. podnikům pronajata byla bývalá remísa klubu velopedistů u dštol. parku. — Vzát byl na vědomí přepis c. a k. úřadu pro válečnou péči ve Vídni, kterým stvrzuje, že přijal 1771 kg (11 balů) bavlny a kaučuku, sebraných v Hradci Králové. — Schváleno bylo, aby od c. k. okr. hejmanství převzaty byly brambory za maximální ceny. — Schváleny byly různé objednávky, týkající se lesní konsignace.

Domácí slavnost v c. k. pedagogu dne 2. prosince měla průběh velmi zdařilý za náležitě povznesené. Kromě profesorského sboru a žactva dostavili se četní vzácní hosté. Kolem obrazu zeměpána v hudební síni utvořena vkusná a bohatá květinová ozdoba. Po kandidátově patriotickém proslovu provolána od shromáždění Jeho Velikostu nadšeně třikrát sláva. Hudební a pěvecký program byl vybrán ze skladeb lehce přístupných. Zaspíván sbor, provedeny komposice orchestrální, jedno číslo pro housle, klavír a varhany, dvě skladby pro housle s průvodem klavíru a dvě pro troje housle a klavírem. Pořad tedy byl pestrý a ptařlivý. Kandidáti zhostili se svých úloh velmi dobře, takže sbor mistr p. prof. Dobš, který vždy si dá s navícením při neuvěřitelné, již sám byl velice spokojen. Obecnost neokrbila často pochvalou.

Čtenky a řady hudební školy pensionátu škol. ústavu v Hradci Králové pořádají ve středu 6. prosince o 5. hod. odp. slavnostní akademii na paměť 100. výročí vládního jubilea J. V. císaře a krále Františka Josefa I. ve prospěch státního Červeného kříže.

Pozorně pročtěte!

Správný

Ve velkém, jinde nevidaném výběru, v každé ceně. Prohlédněte si výkladní skříně.

Výprava

Teplé přikrývky. Spací pytle. Větrchové poštářky. Alum. dosy. Elektr. lampy. Perlux, Tarn kap.

Proti zimě

Sveatry, spodky, košile, vesty, ponožky, šály, punčochy, ohřívače: prsou, zad. Kolenáče.

Proti dešti

Kalhoty, kabáty do zákopů, kapuce s límcem. — Peleriny. Neprom. nátepmičky, kamaše, pačáky.

Proti hmyzu

Mýdlo, naftalin, lysol, dehet, karbol, Anisol. Kapesní lékárníčky. Kolín. voda. Kalodont. Umývadla.

Proti nastuzení

Jelenicové vesty s rukávy, kalhoty. Kožšinové vložky do bot, kožš. vesty, pačáky Rukávníky.

Hradec Král.
proti Grandu

Pavelka

Pánský závod
Voj. potřeby

Vánoční

Kravaty, límce, manžety, náprsenky, knoflíky, hole, šle, kapesníky. Jehlice. Dýmky. Čibuky.

Výroba

Košile: bílé, pique, barevné, noční, flanelové, frakové. Spodky: bílé, barevné, krátké, dlouhé.

Prádelna

Prádlo se zdarma s domá odebírá a doručuje. Pere se bez škrábých přísad.

Zjistěte využití, že v odborném závodě koupíte nejlepe.

nákup

Jidelní přístroje. Voj. menážky. Vaky. Skládací vaříče. — Pevný lž. Polní láhve. — Termosláhy.

vojska

Zapalovač. dout. benz. Knoflíky pat. Nože. Sáčky pro p-níže Zrcátka. Holící přístroje, náhradní nože.

vlna

Báňky, navin. kamaše, vložky do bot. Stulpy. Rukavice. Chránička uší, kufle.

gumák

Pánské, dámské od K 30.—. Nepromokavé onuce do bot. Impregn. průhledné pláště K 20.—

hedvábí

Schantung i pletené košile, spodky, tíka, ponožky, šátky. Věšteré papírové prádlo.

kožešina

Moderní ragány. Zimníky. Ranní kabáty. Župany. Cestovní necesairy, přikrývky.

dárky

Peněženky, toaletky, vizitery. Niklové dosy cigaretové. Kozené doutníkové, cigaret.

prádla

Košile, spodky, límce, veškeré prádlo dle míry v nezvýšených cenách.

žehlárna

Převleky-hudební a klavírní Město Hradec Králové pořádá v neděli 5. prosince ve dvoraně Měst. besedy 23. hudební matinee za lask. spolupráce p. prof. O. Čermáka. Účinkující žactvo: E. Růžičková, R. Vocelová, M. Rašimová. Začátek určitě o půl 11. hod. dop. Vstup volný.

Klášera, jednota div. ochotníků v Hradci Králové, pořádá v neděli 5. t. m. divadelní představení ve prospěch osázení místních chudých dětí vojenskou tou dobou v polí se nalézajících. Sehraje repertoární hra Vinohradského městského divadla, výborná hračka „Zobara“. Při představení účinkuje kapela c. a k. p. pl. č. 39. Předprodej u p. Růžičky, papírnicka.

„Zlatá Eva“ jest rozkošná, humorem opřevřená tříaktová veselohra od Fr. ze Schönthana, kterou v neděli 12. prosince sehraje drama sdružení „Tyl“ ve prospěch invalidního fondu a ve válce osleplého českého herce p. Fr. Bohuslava. Děj této veselohry, jež jest oblíbenou repertoární hrou všech velkých scén, spadá do poloviny 16. století. V titulní úloze vystoupí p. Bož. Hallerová. Ostatní silné role jsou v rukou zkušených a vyškolených ochotníků. Výpravě hry věnována jest péče největší, rovněž tak i nastudování. V mezíaktů koncertují bude hudba c. a k. p. pl. č. 39. Dobové oběky z půlnoční p. B. Mrkvičky. Prodej lístků v knihkupectví p. B. Melichara. Z posledního představení „Pan profesor se zamulovává“ odezdáno Obec. kuchyni 180 K.

Královéhradecká válečná výstava v Praze. Okres Hradec Králové, předvádí na váleč. výstavě v přehledných diagramech obraz své bohaté činnosti ve prospěch válečné péče. Vystavuje diagramy vzrůstu a rozdělení Července a Střibného kříže, příspěvků okresu na válečnou péči v celkové účtyhodné sumě 61.200 K a jejich rozvržení na jednotlivé fondy, diagram válečného pojištění v jednotlivých obcích okresu, diagram o výsledcích I., II. a III. válečné půjčky, výsledky komitétu pro opatření vojska a nemocnic zeleninou a ovocnými výrobky, a přehled invalidních škol, projektovaných na okres. Dále obraz štítu železného brance, na který vybráno již 8265 K, obraz hodu všech starostů k narozeninám Jeho Veličenstva. Expositi, která působila nadým dojmem, uspořádal ředitel hospodářské školy kučerské p. M. Michálek, který vystavuje sám své spisy: Organizace péče v zemědělství o válečné invalidy v králov. Českém, provádění kursů pro zemědělské válečné invalidy, zprávu o studijní návštěvě vídeňské invalidní školy, zpráv o zemědělském kursu pro válečné uprchlíky a j. — Jeho cíl. Vys. p. arcivévodovi Karlu Štěpánovi, který se zájmem a potěšením prohlédl expositi a na jednotlivosti se zvláště dotazoval, podal výklad pořadatel p. řed. Michálek.

Ústav pro zvelebování živností v Hradci Králové zahájí 8. prosince v místnostech Městského průmyslového musea výstavku prací grafických a knihařských, k níž pražské technologické muzeum zapůjčilo celou svou expositi kdysi na grafické výstavě v Lipsku vystavenou a rozmnoženou o nakladatelské vazby Nové Edice, knihovny Kytice, Jakuba Demla, Spolku českých bibliofilů, J. Otty, F. Topiče, nakladatelství Borového a L. Bradáče. Expositi tato, která na výstavě lipské setkala se s ojedinělým úspěchem, získají si největší pozornosti místního i okolního obecního, zejména ovšem příslušníků živností grafických a knihařských na českém severovýchodě. Projektovány jsou též dvě přednášky odborné o grafickém umění a sice 8. prosince o 5. hod. odp. přednáška p. insp. L. Weignera a 12. prosince v touže hodinu p. inž. R. Urban z Prahy. — Dne 1. ledna hodlá Ústav pro zvelebování živností zahájit dva vojenským úřady již schválené kursy pro vojenské invalidy a sice: 1. kurs tobovářský v továrně fy. Netuka „Derma“ v Třebouchovicích, určený především pro invalidy, kteří byli vyučeni v obuvnictví, brašnářství, sedlářství, řemeslníctví a p.; 2. kurs pro umělé truhlářství, stavitelství plan a harmoni v továrně fy. K. V. Skuherský v Hradci Králové, určený především pro invalidy, pokud jsou vyučeni truhlářství, tesařství, bednářství, řezbářství, píleři atd. Přihlášky se mohou ovšem též invalidé (superarbitrování i neuperarbitrování) v jiných řemeslech vyučeni. Přihlášky řádně dlužno, s udáním přesné adresy na c. a k. vojenské staniční velitelství v Hradci Králové a na Obchodní živnostenskou a průmyslovou Ústřední tamtéž.

Osobní. Josef Ješek, maj. elektrotechnického závodu v Hradci Králové, s choť Maril roz. Valšovou z Hláboké oznamují se co novomanželé.

Nadace manželů Krušvicových, určená 2 zchudlým obchodníkům neb obchodníkům královéhradeckým, rozdělena bude před vánocemi výborem obchodního gremia v Hradci Králové. Přislíbené žádosti dodány budě nejdříve do 20. t. m. p. B. Melicharovi, knihkupci na Velkém náměstí.

Poznámka. Byli jsme necelí tentokrát odložit již vyřazené pokračování o chrámu sv. Klimenta, rubriku „Kulturních úskalí“, odpověď „Hlasem ze Sionu“ a mnoho jiné sazby do čísla příštího.

Počasí. Minulý pátek začaly zamrzati Labe i Orlice a v sobotu větší část říční hladiny byla již pod ledem. Na zdejším křižní začal čítý rej. V noci s neděle na pondělí uhodl mráz velice tučný. Všude místo dětských kočárků se objevily na silnicích dětské sánky. Ročníky zvolily čte i na čtených sáních velkých. Ve středu nastala malá obléva, ve čtvrtek se ocitla rta v teplo-měru ještě výše. Do rozbitého sněhu odpoledne přelaty doškové kapky.

Seznam cen na týdenním trhu v Hradci Králové dne 27. listopadu 1914. 1 q: hrachy 170—180 K, máku 200 K, cibule 60 K, mrkve 12—14 K, petržele 20—22 K;

1 kg: másla 6—8 K, tvářené 72—80 K, sádla 9—9.50 K, česneku 4—5 K; 1 kopa: zelí 4—26 K, kapusty 2—6 K, drobné zeleniny 1—2 K, celeru 2—4 K; 1 hl: jablek 24—36 K, hrachek 25—36 K, ořechů 28—32 K, 1 podvinčat 22—33 K. — Přivezeno bylo: c: cibule 10, mrkve 11, petržele 10; česneku 50 kg; hl: brambor 44, jablek 35, hrachek 2, ořechů 4; podvinčat 201 kusů.

Smřice. „Zlatá nit“, slovenká pohádka s tanci a zpěvy, bude se ještě opakovati v městské dvoraně divadelní tuto neděli. Začátek o 7. hod. V pondělí 6. prosince výhradně pro děti. Čistý výnos ve prospěch sirotků po padlých vojnech.

Pardubice. Sdruženými katolickými spolky sehra-ný obraz ze života v 5 jednáních „Ženy“ v neděli 21. listopadu v městském divadle těšil se všestranné pozornosti. Hrál se při úplně vyprodaném domě. Mezi přítomnými pozorovali jsme vysokorodé rodiny hraběcí Mensdorffovy, Hencklovy, p. starostu města tov. Sychora, rodiny p. inž. Dvořáka, p. prof. Vítáčka, p. tov. Rainberga, p. inž. Nováka a mn. j. Drama sehra-no bezvadně a svižně, hráči přes tu chvíli skřizeli salvy potlesku. Čistý výnos 362 K odezdán fondu pro místní sirotky. — Slavnost 67. výročí nastoupení na trůn Jeho Vel. císaře a krále Františka Josefa I. oslavena slavnostní schůzí, blahopřejným telegramem c. k. místodržitelství v Praze, osobním blahopřáním u c. k. okr. hej-manství, účastí na slavných službách Božích s praporem a věnováním 2000 K fondu pro místní sirotky po padlých vojnech.

Projev u národním soumracenství z Hořicka. V posledních dnech naše přední veřejné orgány snažily se poučiti náš český národ, že má uznati bezvýmínečnou nutnost společného jednání a usnášení ve všech všénárodních záležitostech. Předáci jednotlivých našich stran volali k nám, abychom v těchto vážných dobách byst-rým okem sledovali vše, co může míti vliv na naše mocnářství, na stát a náš národ. Tyto projevy vítai za-jisté každý upřímný Čech, jemuž záleží na blahu našeho národa a jistě oblažily i poslední chvíle umírajícího slavného našeho univerzitního profesora a historika, jednoho ze staré gardy českých vlastenců, odchovance Pačického a dra Riegla, dra Kalouska. Vždyť tento ve-lký český muž slovem i perem hřmal do českých srdcí: „Čechové, zanechte sporů, politických a náboženských štvanců, podejte si ruce a pracujte pro vše celého ná-roda! Soudíme-li dle toho, jak tyto vážné projevy byly dnes přijaty, pak můžeme radostně zjistiti, že národní slednocení je na šťastném postupu k uskutečnění. Kéž by tak bylo nejen mezi předáky politických našich stran, ale i v těch našich chaloupkách, jímž duch času strhával nejen doškové střechy, ale i lásku k Bohu a k bližnímu, jak v nich vždy sídlila a obyvatele našeho venkova oblažovala. Nesprávná politika škodila naší svornosti. Kéž zase vážná a zdravá politika nám svor-nost vrátí a ten náš český lid, který žil v zmateném do-mácím víru, se posílí a povzbudí k takové národní práci, jejíž ovocem by byla národní sjednocenost, svo-boda a svéráznost našeho národa, uznávaná v Rakou-sku pod habsburským žezlem, jak bylo přáním jistého mladého, nadějného českého kavalíra, jenž s tímto ide-álem v srdci umíral před rokem na bojišti. Je-li třeba kde na venkově volati po svornosti, je toho zajisté v míře svrchované třeba zvláště u nás. Hořicko, pověst-né svými houževnatými, vzrušujícími akcemi, jistě málo přispíválo k svému a národnímu blahu.

Tak máme u nás oporu a záštitu v akademicky vzdělaném muži, způso-bili nám mnozí lidé tolik domácích nesází, že máme dnes na Hořicku 263 lidí bez vyznání. Jak se s námi za-cházelo, o tom v nynější mimořádné době obůžno mlu-viti. Tento předák před nedávnem ze-mel. Kéž vyměly s ním i dváné spory v našem okre-se! Daes se volá se všech stran: „Čechové, podejte si ruce k společné národní práci, jste bratři! Jak vítá-me my katolíci tuto výzvu! Rádi obrácíme své potěpe-né tváře ke svým odpárcům a podáváme jim ruku, vždyť jest to v zájmu dobra celého našeho národa. Jen nevyhnujte nás křivky nespravedlivé z Českého ná-roda, vy, kteří se rádi nazýváte bratři a ve svém štítu máte krásné heslo: „Rovnost, volnost, bratrství! My jsme také Čechové — vaši bratři! Vždyť v zájmu národního blaha nemuší býti co Čech, to Sokol-antikrist! Pamatujte, že zkvětaující náboženství bylo u nás pev-ným sloupem národního blahobytu a že úpadek nábo-ženství měl vždy za následek i úpadek mravní, jenž přiváděl národ náš na pokraj propasti. Zajisté však i vy toužíte, aby národ spěl k síle a blahu.

Nám. Brod. Zemřel zde 26. listopadu zasloužilý a bystrý pedagog P. Augustin Jan Dušek, kaplanár řádu praemonstrátského kanonie želivské, c. k. gymnasiál profesor v. v., školní rada, bisk. notář, člen výboru ob-čanské záložny a mnoha jiných institucí a spolků. Ode-vzdán Nechcetím dleji Bohu u věku 71 let. Odpočívaj v pokoji!

Úvěrní družstvo Eliška

zapsané společenstvo s r. o.
v Hradci Králové, Adalbertinum.

Přijímá vklady na vkladní knížky a účty. — Úvěry osobní a živnostenské na podmínkách nej-výhodnějších. Vkusné účty.

Různé zprávy.

Ze zvěsti kardinála Bauera vyznaují vzác-né vlastnosti: neobyčejná pokora, vděčnost, soucítí, odpustění nepřítelům a zbožnost nejvroucenější. Kardinál v posledním pořízení prohlašuje:

»Především vyznávám před celým světem skroušeně a kajícně, že blůdný hříšník jsem, a prosím všechny, ježto bych byl jakýmkoliv způ-sobem urazil anebo jim snad pohoršení dal anebo křivdu způsobil, pokorně a úpěnlivě za odpustění, jakož i já všem, kdožkoli by mně na eti a dobrém jméno, zvláště v nepřátelských listech ublížili, z toho srdce odpouštím a do milosrdenství Toho poroučím, jenž zkoumá srdce a ledví každého z nás.« Pak obšírně děkuje všechněm hodnostářům, všem kněžím a úřed-níkům, kteří mu jakoukoli přátelskou službu prokázali a náboženské shahy jeho podporovali. Děkuje i svým služebníkům.

Pokračuje: »Hříšnou pak duši svou porou-čím do nekonečného milosrdenství soudce živých i mrtvých, do přetrpného srdce rodičky Boží sedmiboletné, do smírných přímiluv a obětí svých drahých kněží a čekatelů stavu kněžského, svých bratří a sester řeholních, jakož i všech milých pokrevných příbuzných a přátel i všech diecesánů svých, bývalých a přítomných, ježto jsem vždy vroucně miloval a za něžto jsem své modlitby a vše sv. tolikrát Pánu Bohu obětoval«

Významno, že pro náhrobní kámen skrom-ně zvolil si tento nápis: »Milostiv mu buď, ó Hospodine! Pohřeb ovšem přeje si dle před-pisů církevních, ale žádá, aby byl vykonán s okazalostí co možná nejmenší.

Testament končí slovy: »Svatí Cyrille a Methoději, sv. Václave, sv. Františku Sal., bl. Jene Sarkandře a sv. Dvořáku, orodujte za mne! Nejblahošlavenější matko Kristova a má, sv. Josefe, patrone umírajících, stůjtež při mně v poslední hodině mé! Ůže, do rukou tvých poroučím duši svou! V Olomouci, dne 17. října 1914. Frant kardinál Bauer, knížecobiskup m. p.«

Sokolská obec a svaz rozpustěny. »Prager Abend-blatt« sděluje: C. k. ministerstvo vnitra výnosem ze dne 24. listopadu č. 25.837 a č. 17.603 rozpustilo spolky »Česká obec sokolská« a »Svaz slovanského Sokol-stva« se sídlem v Praze.

Slapí sirotci po padlých vojnech najdou zaopatření v opatrovně nevidomých dětí. Těm šlechtěti dobro-dinci pošlete dárek na správu Ústavy v Praze III., Kampa 33.

Praktický výbor pohlednic k vánočnímu období za-vedla letos Ústřední Matice školská, vydavši barvitě a vtipně pohlednice s pozdravy vánočními, no-voročními i verskými gratulačními, jež se vztahují na vánoce i na nový rok. Originální pohlednic pocházeli od talentovaného akademického malíře Mudrušky a jak originální motivů, tak také provedením si získaly rá-zem obluby. Není pochybnosti o tom, že letošní pohled-nice matiční budou záhy vyprodány, proč je v zájmu českých obchodníků, aby se jimi včas zásobili. Pohled-nice prodávají se za hotové s obvyklými srážkami pro obchodníky. Cena y drobném prodeji jest na každé vy-tištěna. Objednávky vyřizuje kancelář Ústřední Matice školské v Praze I., Husova tř. č. 3.

Nejcennějším dárkem k vánocím pro každého jest nádherně ilustrované dílo polských umělců Gawalewicze a Petra Stachlewicze »Královna nebeská«. Poesií dy-šící lidové legendy o Matce Boží, provázené 23 umě-leckými ilustracemi, jsou zvláště v nynější době plně kritického vzrušení četbou povznášející, přiměřující duši klid a mír. Pospěšte si a zařaďte knihu do své knihov-ny, než bude náklad úplně rozebrán. Brožovaný výtisk v orig. obálce pouze za 4 K, nádherně v plátně vázaný s reliefem Madonny za K 6.50 objednat lze v knihtiskár-ně Matice Opavské v Opavě neb u knihkupců. Při hro-madných objednávkách značná sleva. Doporučujeme našim čtenářům co nejvážněji!

Podporování sbírání kostí. Následkem válečného stavu nastal v našem mocnářství velký nedostatek u-mělých hnojiv, obsahujících kyselinu fosforovou, ježto surovina pro zpracování minerálního superfosfátu, fos-forit, pochází ze zámorí a nelze ji proto nyní dovážeti. Avšak jiná surovina, ježž zásoba se ve válce nezmen-šila, jsou kosti, z nichž se vytřbí masečka pro země-dělství náležavě nutná a animalní superfosfát. Větší výroba této masečky byla by s to nahraditi úbytek za-brančnického fosforitu a tak zameziti zmenšení výnosnosti půdy. Nutno proto se všim těšiti se snažiti, aby se sbíraly pokud možná veškeré kosti a zpracovaly na masečku. Předem je nutno poučiti obyvatele o tom, jak důležitá je užitkování kosti pro zemědělství a že je v zájmu každého jednotlivce, aby při tom podle mož-nosti a nezištně spolupomáhal. Ještě se tím podporuje pozdější zaopatření obyvatelstva obilím a jinými poží-vatinami. Obce by mohly samy organizovati ve svém obvodu sbírání kostí a sice zřizováním sběren, použitím školní mládeže k sbírání od domu k domu nebo tím způsobem, že jednotlivé domácnosti dodají kosti čas od času do sběren. Kostí ve sběrně nasromážděná by se pak prodaly nejbližšímu obchodníku kostní. Ve zdejším okrese provozuje obchod kostmi p. Fr. Pasoverek v Plo-tiščích-Píseckých č. 22, který po případě sám si z obcí kosti nasbíráne odebírá a je zaplácí. Obecní úřady se žádají, aby věci vanevaly zájem a podpora.

Všelicos. Brambory přivezli do Čech roku 1631 irští Františkáni (Hibernové) a ti je počali pěstovati v klášterní zahradě v Praze v místech, kde je nyní celnice v Hybernské ulici. — V neděli přijely do Vídně 3 dámy ruského Červeného kříže, které dle učiněné dohody mají prohlédnouti rakousko-uherské zajatecké tábory. — C. k. ministerstvo zeměbrany sdělilo poslanci dr. Ant. C. Stojanovi, že abiturientům odvedeným, kteří chtějí vstoupiti do bohosloví, nemohou udělití dovolenou na bohoslovecká studia, protože nemohou býti přijati do bohosloví. — C. k. ministerstvo vnitra nařídilo rozpuštění spolků „Česká obec sokolská“ a „Svaz slovan-ského sokolstva“ se sídlem v Praze. — R. 1515 poprvé vydal v Praze Mikuláš Konáček z Hodišova noviny v řeči české, které úpravou i obsahem mohou býti považovány za předchůdce nynějšího novinářského tisku.

Sledujete bojiště? K tomu jest zapotřebí válečných map.

Balkán I.	K — 80
Rusko	1-20
Francie (celá)	1-05
Rakousko-Uhersko s Itálií a Balkánem	1-20
Turecko	— 60
Ríše Německá	1-05
Evropa II.	1-80
Sibiř	— 75
Pohraničí Rakousko-Rum.- Srb.-Bulharské	1-80

Provedení těchto map jest technicky
vzorné a místopisně neobyčejně podrobné.
Zasílá

**Družstevní knihkupectví
v Hradci Králové, Adalbertinum.**

**Ve prospěch
Svatováclavské Matice Školní**
Usmávej se na výhodnější a nejlevnější ná-
kupní pramen v Rakousku veškerých

kostel. paramentů

prádla, praporek, přikrůvk, kobereč a
kovového náčiní ve výrobech nejstaršího
zřetelu v Čechách, c. a k. dvorního dodavatele

Josefa Neškudly

v Jablonném n. Orli. č. 86.

Titulce uznávaných referencí a doporučení. —
okraskové okenky, rozpočty, vzory a hotové zboží
k výběru franco.

Bez velkoměstské režie ve vlastních dílnách a
domích, levné pracovní síly na venkově, čímž levnější
ceny až o 30%, než všude jinde.

Jabl. 100 let. trvání a 40 let. vlnitá činnost.

Adresování vždy dolevné se vypročuje.

Paramenta.

Ignáce V. Neškudly syn

(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)

(bratr P. J. Neškudly, farář ve Výprachticích)

doporučuje P. T. velečestojn. duchovenstvu
svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

všech kostelních paramentů,
spolkových praporek a kovového náčiní.

Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukázkou
se na požádání franco zasílou.

MED

čistý, se strukturou neporušenosti, z letošní snůžky
obzvláště vybraný má celoročně v levné ceně
na skladě

JOS. JELÍNEK,

člen Zemského Ústřed. včelařského spolku
v Hradci Králové.

MĚSTSKÁ SPOŘITELNA VE VYSOKÉM MÝTĚ

přijímá vklady a zárukuje je

co nejvýhodněji

a vyplácí, majlo stále větší hotovost, vklady i ve větších obnosech bez výpovědi.

Za vklady ručí královské věnné město Vysoké Mýto veškerým svým jměním
i svými příjmy, jakož i aktiva spořitelny.

Knížky spořitelny požívají i jistoty srovnání a přijímají se za kaucce a vadia
u všech úřadů.

Daň důchodovou platí spořitelna ze svého.

Půjčky poskytuje za sazby velmi nízké.

Telefon č. 16.

Pošt. spoř. č. 70.108

Rozpočty ochotně a zdarma.

E. Škarda, Brno,
umělec. autor praveho řádu
hotoví a dodává skleněné
skla. V každém slohu a
provedení, od nejjednoduš-
šího vzoru do nejobtížnější
sklenářské figurální, hotoví
praven. I. skleněné nádob-
kamínkovou pro řádu, ol-
tářní obrazy, nádob-
ky atd. s nejjednoduš-
ším zrcazením umělecko-
ho a odborného dokona-
ného provedení.

Fr. Černý - Hradec Králové

Čelakovského třída

nabízí

chutí homolový i kosičkový, lovo-
tickou čokoládu, dalmatská stol-
ní vína, cibuli, mrkev, petržel,
stolní ovoce, petrolej pouze ve vel-
kém za denní ceny.

Hospodyně

K samostatnému vedení rodinné domácnosti
přijmu ženu (případně vdovu i s dítětem), na-
prsto poctivou, všech domácích prací znalou,
dobrou kuchařku. — Nabídka s podrobným vy-
pětáním svých poměrů — dosavadního zaměst-
nání — do adm. t. l. pod značkou: „Svědomitá
84.“ V případě osvědčení místo trvalé.

Jan Horák, soukenník

v Rychnově nad Kněžnou

zasílá na požádání vždy

dle roční sezony kolekce
nejnovějších druhů pravých
vlněných látek

své vlastní výroby, jakož i tu- i cizo-
zemských.

Četná uznání zvláště z kruhů vele-
čest. duchovenstva svědčí o poctivé ob-
sluze mého ryze křesťanského závodu za
dobu více než třicetiletého působení.

Učiňte, prosím, malou objednávku na
zkoušku.

Též na splátky bez zvýšení cen!

Volejemné látky na taláry.

Velečestojnému

duchovenstvu a

hlavním patronátním

úřadům dovozuje si depo-

zitní veškeré kostelní nádoby a

náčiní a to: monstrance, kalichy,

oběti, nádoby, patenky, pacifikály,

svícny, lampy, kaditelnice, kroupky

atd. své vlastní výroby, předpísní

církevním vyhovující. Staré před-

měty opravuje v původní intenci a

v ohni zlátí a stříbí nebo proti do-

platku za nové vyměňuje. Hotové

předměty neb výkresy zasílá na u-

kázkou franco bez závanosti koupě.

Vše se posílá poštou. Předce ruční.

Shled veškerých skleněných a stříbrných klenotů, jako: řetězů,
madonek, křížků, prstýnků, náramků atd. s klenotnické
práci, tabulky, jídelní náčiní se stříbra pravého
i čínského vždy na skladě.

Staré zlato, stříbro a dražebny kupuje se nejvyšší cenou.

JAN STANĚK,

pešíř a ciseleur

Praha-L-979., ul. Karolíny Světlé, č. 12. n.

Přijímá malé a. b. semského trestního soudu.

! Válečné pojištění ! bezplatně zprostředkuje

VŠEOBECNÁ ÚVĚRNÍ SPOLEČNOST,

spol. s r. o.

v Hradci Králové proti Grandhotelu.

VKLADY na knížky
na běžné účty 4% - 4 1/2 %
na státní půjčky

**Hornostezské uhlí, koksy, dříví. — Prodejna
proti Grandhotelu, sklady v Kukičích a na Slezském
Předměstí.**

OBNOVA

Číslo 50.

Předplatné na čtvrt roku 2 K 50 h
na půl roku 5 K —

V Hradci Králové, dne 10. prosince 1915.

Inserty počítají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XXI.

Průběh války.

Každým dnem války čtyřdohoda se přesvědčuje stále jasněji, jak národové rakouští dovedou houževnatě a skvěle hájiti celistvost a bezpečnost své říše. Rusko a jeho spojenci věděli předem, že útok jejich jest namířen i proti rakouským Slovanům a že tito proti útočníkům energicky vystoupí. A předpoklady nezklamaly. S Rakouskem vítězí i rakouští Slované.

Na Balkáně. Vítězné vojsko spojenců proniká neustále vpřed, přes velké překážky, které jim především kladou zapadlé sněhem hornaté kraje. Po obsazení starého i nového Srbska jest na řadě Černá Hora. Jeden proud rakouského vojska východně od hranic bosenských v prostoru západně od Plevlje a severně od Berane přešel k útoku na hlavní postavení černohorská a dobyl opevnění u Suchodola. Jižně od Plevlje pokoušejí se Černohorci o tuhý odpor, ale marně. Důležitou událostí jest obsazení černohorského města Peče, které nastalo po prudkých bojích východně od města. V posledních dnech v těchto bojích zajato přes 5.000 nepřátel.

Bulharská vojska zastavila jihozápadně od Prizrenu ustupující Srby, porazila je a odhala jim přes 100 děl, 200 automobilů a nesmírné množství válečného materiálu. Bulhaři, pronásledující nepřítele, vrazili i do Dakové, kterou Srbové vyklidili a zanechavše velkou kořist ustoupili k západu na špatných cestách, neboť u Dakové končí dobrá smlouva s Prizrenu. Zároveň obsazena Bitolje, do níž vtrhla vojska všech tří spojených mocností. Bitolje a Daková jsou opět dva cenné opěrné body pro další podnikání, kterých ještě bude třeba. A teď došlo také na Francouze, kteří ebrohenei od Bitolje obchvatem museli se vzdáti svého postavení v jihozápadním cípu Makedonie, v oblouku mezi řekami Černou a Vardarem. Dle zprávy ze dne 6. prosince naše vojska v Peli ukořistila 80 děl, 160 vozů se střelivem, 40 automobilů, několik tisíc ručních st. Počet zajatců vzrostl opět o 2.000 mužů. — Ohromné ztráty dělostřelectva, střeliva a všeho druhu materiálu generálním štábem bulharským vypočtené ukazují, že to, co uniká se srbského vojska pronásledovatelům, jsou pouhé rozptýlené klupy, bez dělostřelectva, obozů a zásobení.

Řecko dosud odolalo svodům čtyřdohody. Sám italský list „Corriere della Sera“ tvrdí, že řecký král Konstantin jest nepřítelem důvěrné dohody se čtyřdohodou. Řecká vláda uvažuje již možnost snést blokádou vyhlášenou čtyřdohodou a společně s Rakouskem, Německem a Bulharskem donutiti vojsko v Soluni vyloděné, by opustilo zemi.

Na italském bojišti zmohutněly dělostřelecké boje na soúské frontě. Italové obnovili i útoky pěchoty v severním úseku doberdubské planiny a na Monte San Michele.

Východní bojiště jest celkem klidno, západní jest jevištěm bojů dělostřeleckých, ručními granáty i ve vzduchu.

Turecká bojiště. U Dardanel Angličané marně se pokoušejí, aby jejich válečné koráby pomohly vojsku na zemi ze zoufalého postavení. A v Mezopotamii pod Bagdadem utrpěla indická vojska anglická velikou porážku; Turci je ženou po proudu k moři. K Suezú zatím Turci dostavěli řádnou dráhu, čímž bude usnadněno případné další podnikání proti Egyptu.

Na moři osvědčilo se zase naše rakouské loďstvo. Rakouský křižák „Novara“, provázený torpédoborci, potopil 5. prosince celé italské loďstvo (3 velké a 2 malé parníky, 5 velkých a mnoho malých plachetních lodí), vylodující do Albanie válečné zásoby. „Novara“ vykonala svůj úkol přes to, že vylodování dalo se pod ochranou děl na pevnině. Nedaleko odtud zničila rakouská loď „Varasdinera“ francouzskou ponorku „Fresnel“ a zajala její mužstvo, ukázavši tím jasně nicotnost ochrany, kterou ponorky čtyřdohody mají poskytovat italským transportům do Albanie. A jiné rakouské loďstvo 23. listopadu na cestě z Brindizi do Drače potopilo italský parník, vyzbrojený 3 děly, a italskou plachetní loď motorovou. Před Valonou potopila jedna naše ponorka 5. t. m. italský malý křižák. Jest viděti, že naše loďstvo jest na svém místě.

Politický přehled.

Slavnostní sjezd zástupců českých měst a okresů konal se 2. prosince v Praze na oslavu Nejvyššího vládního jubilea. Přítomno bylo na 1.000 zástupců české samosprávy. Na sjezdu tento návrh předseda Zemské správní komise hr. Schönborn, starosta pražský dr. Groš a univ. prof. dr. Goll.

Nová jmenování. Jeho Veličenstvo jmenoval bar. Holmolda místopředsedou moravským, kde byl už místopředsedou před svým ustanovením ministrem vnitra. — Předsedou e. k. Nejvyššího ústředního jmenování bývalý ministerský předseda svob. p. Beck. Nejvyšší ústřední jest samostatný, od ministerstva neodvislý úřad, jenž dle svého statutu má stejnou hodnotu jako ministerstvo. Prezidenti Nejvyššího ústředního jsou v první hodnostní třídě, jako ministři předsedové.

České souručenství. Dle „Parlam. Korrespondence“ českých souseděných snah jest vůdce českých agrárníků Švehla. Nedá se ovšem ještě říci, jaký bude nový program, ale z dosavadních projevů tolik už vyvitá, že běží o úplný obrát a upuštění od lechtých zásad, které se pokládaly dosud za nedotknutelné a jež v parlamentě sloužily za podklad české politiky. Bylo by předčasno více o tom mluvit. Ale snahy o vytvoření jakéhosi českého národního svazu jsou nade vše pochybnost vážné a budou míti za následek při nejmenším taktickou jednotu.

Politický projev dr. Golla. Na sjezdu české samosprávy v Praze prohlásil prof. Goll také, že se o to třeba přidiňovati, aby se strany politické, strany hospodářské, národnostní, které

jsou v naší říši, nevrátily beze změny. Očekáváme, že ona ničivá taktika se nevrátí na těch sněmích, které budou vzkříšeny, že se nevrátí zejména na sněmu království Českého. Dějiny vyžadují naší Zemské správní komisi svědeckví, že úkoly na ni vznesené plnila se vzornou svědomitostí, dávajíc nám zároveň příklad a vzor i v tom, jak mužové i nestejné národnosti mohou se spojití svými silami ke práci společné ve prospěch země a tím ve prospěch státu. O revizi vyrovnání uherského, které se týká poměrů obou polovin říše na poli národohospodářském, nelze se vysloviti jinak, než že i tato nová revize má přinést prospěch oběma polovinám říše stejnoměrně tak, jak odpovídá prospěchu té i oné části, jak odpovídá stupni národohospodářského vývoje, na kterém se nacházejí.

V uherské sněmovně 7. t. m. podána předloha o indennitě, obsahující tři mimořádná opatření: podporu státních zaměstnanců, mimořádné opatření na zvýšení kapitálu uherské továrny na děla a rozšíření platnosti nové válečné daně na další dvě léta. Poslanci hr. Karolyi, hr. Jul. Andrassy, št. Rakovszky zmínili se o potřebě míru. Jim odpověděl ministerský předseda hr. Tisza, že, kdy bude uzavřen mír, závisí výhradně na našich nepřátelích. Čím později dojdou ku přesvědčení, že všeliké další krveprolévání je bezúčelné a zločinné, čím více vítězství budeme a čím větší oběti přineseme, tím těžší budou podmínky pro nepřátele. S důvěrou hledíme k obnovení se Řecka, které už nyní znamená pro nás cennou vyhlídku pro budoucnost. A hr. Tisza také doložil, že Rumunsko má být najíti záruku proti rozpínavosti Ruska jen v připojení se k Rakousko-Uhersku a Německu.

V italské sněmovně zahraniční ministr Sonnino zase promluvil. Ani tentokrát nemohl se pochlubit nějakým úspěchem na frontě. Na Balkáně bude prý dále Itálie i dále svou tradiční politiku. Není prý také vinou Itálie, že diplomacie na Balkáně málo pořídila proti náladě národů a mínění vlády následkem událostí válečných, které úplně zničily důvěru ve vítězství čtyřdohody. Na dotaz, kdy podepsal londýnskou smlouvu o separátním míru, odpověděl Sonnino, vyhýbavě, avšak naznačil, že se tak stalo posledních dnů a ve spojení s diplomatickými kroky proti Řecku. Pozoruhodno, že zamlčel cestu Kitchenorovu do Itálie, že ani slovem se nezminil o úspěších na frontě, o situaci na Jaderském moři, o slibované ruské výpravě do Bulharska, ba ani slovem se nezminil o Černé Hoře a Rumunsku. Prozradil však, že Itálie chce se dělití s Anglií o vládu na Středozemním moři. — Při zahájení sněmovny hlucheli socialisté, protestovali ostře, nikomu však nebylo dovoleno mluvit.

Základy k souručenství.

Naprostou politickou zdržlivost v době válečné odmítal náš tisk proti mínění stran jiných již na podzim r. 1914. Pole, které se nechává

DEPEŠNÍ ADRESA: ALBIRANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNOVÉ ZA PODMINEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT - SMĚNA - VÝPLATA VÝPLAT NA ČERK - A VÝPLATA VEŠKERÉ VÝPLATY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÉ LISTKY POSTOVNÍ SPOŘITELNY ZEMSKÉ

VELKOOBCHOD UHLÍM, KOKSEM A CEMENTEM

ŽIVOT KČM S ZÁKONNÝMI PRÁVNÍMI

ČÍSLO 83U PČM. SPOŘITELNY ZEMSKÉ

úhorem, pracuje stejně dále a plodí po případě i byliny, které zemědělství škodí. Rovněž tak na poli politickém. A jest v zájmu celého státu, aby zvláště vnitřní politické problémy českých stran rychle se odlišily, aby nastalo v táboře českém zjednodušení. Vyjasní-li se dostatečně mezi námi, pak i celofiskální politika bude míti postup snadnější. Mezi 516 poslanci na říšské radě bylo 107 poslanců českých, kteří tudíž tvořili dobrou pětinu celofiskální delegace. Jestliže tedy tak velký počet zástupců českého lidu vystoupí v nejdůležitějších politických otázkách jednotně, pak zajisté rozluští se rychle problémy, které čekaly na definitivní rozhodnutí celé desítky let.

Dne 17. listopadu prohlásilo ochotu ku praktickému souručenství představenstvo české strany katolické. Nato dr. Matušík doporučil v »Nár. Politice« společný český program. »Nár. Listy« prohlásily, že skupiny agrární, mladočeská a katolická se mají smluviti o společný národní program a společný výkonný výbor. Pak v samém »Právu Lidu« tlumočen názor, že soc. demokracie česká přistoupením k českému bloku sama získá. Dne 28. listopadu psali ve prospěch souručenství v »Nár. L.« dr. Baxa a Choc. Dne 8. prosince v též deníku odporučuje souručenství vřele Ladislav Čech.

Smírná nálada aspoň stran politikyjevila se mocně již na počátku války. Vždyť na př. vydavatelstva mladočeských »Neodvislých Listů« a pokrokové »Osvěty Lidu« učinila pokus o vydávání společného deníku. Nový ten orgán (»Východočeský deník«) v 1. čísle napsal: »Pod tlakem událostí na nás se valících zmizelo všechno stranictví, všechna rozdrojenost, všichni srazili jsme se dohromady a toužíme, aby této sjednocené vůli, tužbám a požadavkům českého národa dán byl v příhodnou chvíli politickou jeho reprezentací náležitý výraz. Utvoříme po vzoru Poláků národní výbor poslance, rozšířený o nejpřednější naše muže ze všech oborů života národního... Nám běží v této historické chvíli o přesné formulování našich jazykových a státoprávních cílů, které nutno ne-li dnes, tedy v době velmi blízké prezentovat na místech kompetentních, což je snadno možné, poněvadž tužby naše jsou omezeny rámcem naší monarchie a jsou v úplném souladu s loyálitou, kterou nyní tak skvěle osvědčujeme.«

Strany již nyní se přiznávají, že se dopouštěly na politickém kolbišti značných chyb. Váru bylo úkazem velice nezdravým, že o mandáty zápolil skoro tucet stran v národě poměrně malém. Uvažme, jak energie národní, jejíž síly měly být obráceny ve prospěch celku, se vyčerpávala fyzicky i morálně. Některé strany mají jen malé odchylky svých programů, jen aby aspoň zdánlivě opodstatnily důvod k svému bytí, jen aby se zakrylo, že byly utvořeny a žijí z důvodů osobních. A každá taková strana musí mít své listy zvláštní, své sekretariáty, své placené agitatory atd. To všechno vyžaduje obětí velikých a většinou zbytečných. K politickému vyjasnění, k většímu uvědomění širších vrstev takovým způsobem se nedošlo, ačkoli to bylo často hluchě prohlašováno. Krátce před válkou docházelo leckde k sblížení stran, ale zakrývalo se, že se tak děje z důvodů zevnějších nutností, často pro vysychající finance. Kdež tedy dojde k smíření opravdu z důvodů ideových, z poznání potřeby všennárodní.

»Osvěta Lidu« navrhla, aby se spojila strana soc. demokratická s národ. sociální. Jinde zase došlo k volání, aby se soustředily předně a hlavně strany městské. Ale — která vlastně strana jest čistě městskou nebo venkovskou? Ve městech

i na vesnicích se promítají a scházejí hospodářské, kulturní a náboženské zájmy měst a venkova měrou velikou. Některá i nepatrná venkovská obec jest převahou průmyslová, naproti tomu některá městečka mají hojnost obyvatelstva zemědělského. Venkov od měst krátka přeseň oddělovati nelze.

Jedná se o politickou solidaritu všeho českého lidu. Právě proto, že jest doba vážná a velice zodpovědná, ukáže se zřetelně, kde horování pro všennárodní prospěchy jest upřímné. Každá strana totiž v zájmu prospěchu celkového musí se podvoliti značným ústupkům, musí se podříditi důkladné operaci, kterou budou dotčeni ovšem hlavně její agitátoři, sekretáři, časopisy. Ideové sblížení by šlo v před dosti snadno, ale kde se zavádí o záležitostech hmotných, tam se naleznou hned různé omluvy a výmluvy. A přece jest nezbytno, aby se národ zbavil horečky tříšť, rozpýtlujících.

Jest věru žádoucí, aby k doplnění naší národní reprezentace byli přibráni mezi poslance přední mužové ze všech oborů života národního, kterým odhala chuť k dobývání mandátu hlavně obvyklá bezohlednost volební scenerie.

Uvažme řádně, zdali nynější poselstvo jest opravdu věrným a ucelým výrazem vůle národní. Z pěti velikých stran v Čechách ta, která počtem voličů stála na třetím místě, nemá jediného poslance. A pak! V některém okrese proti třem sokům jeden kandidát v prvních volbách soustředil na sebe téměř polovici hlasů. Ale v druhé volbě zástupcem okresu se stal muž, který v prvé neměl ani třetinu odevzdaných hlasů. Tedy při rozmnožení reprezentativního sboru by se měl vzít zřetel na poměr hlasů v prvních volbách do říšské rady r. 1911. Reprezentanti naší strany mají rozhodně také právo, aby byli slyšeni. Sledují-li se velice vážné sklony a nálady strany, která v tomto století soustředila na sebe vždy zcela nepatrný počet hlasů stoupenců vlastních, rozhodných, pak nutno obrátiti pilný zřetel i ke straně tak veliké, jaká jest naše.

Pamatujme dále, že radikální obrat nebude možný, nenastane-li všude obrod vnitřní, nedojde-li k sebekázni a ústupnosti upřímné. Jestliže by zůstaly myslí stejné, učinilo by se něco jen pro formu a — vynikající, upřímní pracovníci by svedli jen tolik, co dříve Národní rada.

Jelikož však doba kritická přímo nutí k nejmoudřejšímu rozmyslu a jelikož jsme nabyli tolik nových zkušeností, zajisté velké dílo se podaří. Co schvalují reprezentanti stran všech, to zajisté v sobě má dinorodou sílu mohutnou.

Záložna v Hradci Král., Janské náměstí č. 163.

Vklady na knížky 4 1/2 %
Vklady vázané výpovědi 4 1/2 %
a vklady střádankové 4 1/2 %

Kulturní jiskry.

Přední pilíře Matice české roku 1853. Karol Vinařický referoval v XXXI. ročníku Musejníka (str. 384—385) takto:

»O zvelebení jazyka českého a povýšení literatury naší ve všech odvětvích věd a pěkného umění nejpodstatnější zásluhu má sbor pro řeč a literaturu českou při Museum království Českého a spisy musejní na náklad Matice české vycházející mohou se považovati za měřítko intelligence české, K časopisu mu-

»A i kdyby! Nemí lépe prohrševati se národní samoláskou, než činiti se směšným, jako ty, svými bráskými důlceami?«

»Výtka je citelná; není v tomto případě odůvodněnější.«

»Ale ano. Od doby, kdy jsem ti dal strávit jednu zimu v Londýně, napodobíš pouze anglické způsoby a přestáváš býti Francouzem.«

»Ach, máj strýče!«

»Platí více Anglie se svými výstředními sázkami, kohoutími zápasy a krkokomnými hony?«

»Náruživost vás zachvacuje, milý strýče; kdybyste byl klidnější, dokázal bych vám, že máj náhled o náleích zámožných sousedech sdělejší všichni rozumní lidé, které nezasepuje stranický duch.«

»To jest: tvoji přátelé a jám podobní. Krásná autorka! Pošetilci, bezmozkové, jež nakažlivá móda všechny zasáhla.«

»Jste rozhněvan na dnešní mládež. A proč? Za se jame ozvěnou Voltaira, urážejícího Shakespeara? Za čtení Byrona, Dickense, Macaulaya, Tennysona?«

»Nikoliv, milý, spíše předpokládám blízkost a národní předpoklady.«

»Bylo také na čase!«

»Avšak, jak se chystáte? Bez náležitých zkušeností vrháte se do jiné, bezdůvodně přecházejí z anglofilie do anglomanie (ze záliby do záliby) a pouštěte kořiti se sousedům, zvláště když spustí na nás spoustu nářeků.«

sejnému přispělo pracemi svými 43 duchovních katolických, 4 evangelických, 17 doktorů v lékařství, 15 doktorů ve filosofii, 9 doktorů práv, 23 profesorů, 27 úředníků, 18 literátů, 5 soukromníků, 3 pěstouni, 3 vojenští důstojníci, 2 dámy, 5 nejmenovaných spisovatelů.

V jakých třídách obyvatelstva česká literatura svých přátel dítá, vidíme ze seznamu zakladatelů Matice české. Čítáme mezi nimi z panstva: 10 knížat, 6 c. k. tajných rad, 35 hrabat a baronů, 16 šlechticů, 5 hraběnek a šlechticů; z duchovenstva: 1 kardinál, 3 arcibiskupy, 2 biskupy, 5 prelátů, 12 kanovníků, 16 doktorů v teologii, 256 samostatných správců duchovních, 394 kooperátorů, kaplanů a t. d., 62 řeholníků — 1 anglického biskupa, 19 evangelických a 2 ruské duchovní; z úředních stavů: 72 doktorů v lékařství, 62 doktorů, 14 dokt. ve filosofii, 53 profesorů a literátů, 12 umělců, 23 stavitelů a inženýrů, 21 učitelů na reálkách, 44 na hlavních školách, 29 na triviálkách, 3 pěstouny —; z úřednictva: 221 c. k. úředníků, 104 panenských úředníků, 27 právníků —; z měšťanstva: 15 velekupců a fabrikantů, 63 velekupců a obchodníků, 21 hojčů a lékárníků, 127 měšťanů, 49 statkářů a rolníků, 29 ženšin, 1 nejmenovaný, 159 študujících, 14 žáků a 78 spolků. Všechno úd, kteří do konce roku 1853 svůj vklad 50 zl. byli složili, napočítali jsme 1976, spolků (knihoven) 78 se vkladem 100 zl. a

Patrně tedy, že kněžstvo v tomto podniku pro šíření národní literatury bylo zastoupeno počtem znamenitým; žádný jiný stav nechtal tolik členů Matice jako stav duchovní. Toho roku již přestal vycházeti časopis katolického duchovenstva. Z toho patrně, že kněžstvu našem záleželo více na prospěchu literatury celonárodní než na tisku speciálně stavovském.

Pravý důvod k volnomyšlenkářské reformě. Jdeme-li po stopách převratů katolického práva církevního, sledujeme obyčejně, že změny násilně vynuceny z osobních důvodů jednotlivých sobců. Egotističtí uchvatitelé moci vymýšleli nová pravidla k svému obohacení, k omluvě vlastních občanských přečinů. S nimi přirovně na jednom voze se svezli sobci jiní. Demagogický Briand hluchě se hlásil k demokratům potud, pokud potřeboval soc. demokratických zád k vyšpíhání na ministerské křeslo. Pak zatočil svými vlastními stoupenci a přáteli zcela bezohledně. Také byl ohválen, jak veliký má smysl pro pokrok a jak reformuje protikatolický z důvodů obecně užitečných. Ale i v té příčině sledujeme, že měl tento pohlavár na mysli v přední řadě zájem vlastní. Na začátku své politické kariéry docházel Briand do rodiny mladých manželů, velmi apokojených a šťastných. Hvězdě Briandové přibývalo lesku, a každý prorokoval mu skvělou budoucnost. Lesk slávy Briandovy a zvuk jeho jména zaslepil však mladou paní, takže s ním zapředla poměr, s unesena další drahou tohoto kdysi ohudného muže (jeho rodiče měli nepatrnou hospůdku), utekla s ním do Paříže a stala se jeho milenkou. Domluvy, prosby, napominání rodičů, ani dítě malé v kolébce nepohnuly jí, aby se vrátila do své domácnosti, po bok hodného ohoře. Zůstala v Paříži. Přibuzní manželů, hodní to katolíci, nechťeli o rozvodu ani slyšet. Co zatím učinil Briand? Jakmile se stal ministrem spravedlnosti, prosadil zákon, dle něhož každé manželství samo sebou přestává, jestliže manželé řadu let žili odloučeně.

Tak pod štítkem pozlátkového pokroku uzákoněna největší nespravedlivost. Vždyť týma právem by se mohlo říci, že nějaké kletoty nenáleží pravému majiteli, jestliže byly delší dobu

Feuilleton.

Pařížská anglomanie.

Každý národ dbá čistoty svého jazyka. Káráme proto všechny kazimluvy. Němci kárají všechny galismy. Francouzové zase anglisty. Universitní profesor francouzské literatury A. Peschler vystupuje ostře ve svých »Causeries Parisiennes« proti vzrůstající se pařížské anglomanii. Článek je psán ve formě dialogu mezi strýcem a synovcem, který se vrátil z Londýna, kamž byl strýcem na vychování poslán. Článek po provedených změnách může se týkati zcela dobře i poměrů ve všech jiných zemích.

»Milý strýče, jaká to okouzující schůzka byla pro nás včera u lady C... Kdy vidět kdo raout větší ležky a společnost více fashionable?«

»Vskutku, nemůžeme prokazovati čest doma s větší náležitostí.«

»A každá ta má, jaká majestátní postava, jaké kráské držení! Jak se mně jevíly naše mladé Francouzky po jejich boku slabočárných!«

»Pomil raději, synovče, nestřípaj pomlouvati je své národnosti má milé vlastenky.«

»Ach, nechtěte snad takto moc pro své čestovné národnosti?«

»Mnoho výrazných ehlé slov pro nepatrné věci! To je tím, že hledíte na vše černě, že vaše nedávěťivá povaha zjevuje vám všude spiknutí, nepřátelství, zrady, pletichy »perfidního Albionu.«

»Jaký nesmysl! Naříkám si pouze na směšné zanácaní do všeho, co se děje v Anglii a na zálibu, užívati pouze výrazův anglických.«

»Vpravdě, toť hrůza!«

»Jaká to výhra pro naši řeč slovo touriste, které nám Anglie darovala? Nevyláduje slovo cestovatel tentýž pojem?«

»Zajisté nikoliv! Cestovatel koná dlouhé cesty; touriste spokojí se procházkami, kde věda je méně šťastná, spíše zvědavost a volná chvilka.«

»A vaše meetings, hustings, jaká to barbarická slova a jak tahají za uši!«

»Jak to?«

»Vstoupil jsem včera do Pařížské káviárny a ochotně sdílel na vidličku; sklepek přinesl mi knuchon!«

»Ubohý strýče!«

»Jidejni listek nabízlí mému žaludku bítka, rožbři, macepés, plumpuddings. Na vínmém listku slova taká barbarická: portér, ale, sherry.«

»Jaká zkouška pro hladového Pařížana!«

»Večer jdu do plesu, a místo klasické limonády mluvíme o »punchu«, ne méně obyčejného, podávají služebníci négu, punch. A když se chystám večer, nabízejí mi tenké listky šunkové, nazvané sandwiche, nakrájené na krátké čtverečky, které přilicněji se po 5 nebo 6 hodinách čekání! K dnu, to přechází chut

chování. od něho »odloučené; skrátka zleď by měl právo vlastnictví, kdyby se mu povedlo rafinovaně skrýt ukradené věci na delší čas. Při rozluce, jakou schválil Briand, jest vše s právníckého hlediska ještě horší. Vždyť manželé vzato právo přiměti manželku k výchově jejich vlastních dětí, ačkoli o ženě věděl a k návratu ji vybízel. I z případu Briandova patrně, jak francouzští pohlaví obraceli staré řády na ruby výhradně k vůli osobním zájmům. A jejich p... ktný »pokrok« pak odnáší bolestně národ celý, který pro samé manželské »reformy« vymírá.

Francouzská věda pod kuratelou mocné paši protekce. Tvrdilo se vytrvale a nepoctivě, že prý »klerikalismus« jest největší závadou skutečné vědy. To proto, aby občané přestali pozorovati skutečné a velice podstatné překážky vyššího vědeckého studia. Ve Francii stalo se i vyšší školství zaopatřovacími ústavu pro protekční děti bez ohledu na to, že rozdávána skvěle placená místa na úkor vážných učenců, kteří odstrkáváni bezohledně jako kofata od mléka. Dle zprávy: »Práva Lidu« kodaňský list »National Tidende« oznamuje, že známý francouzský chirurg Doyen byl při přednášce na Sorbonně vypískán, poněvadž dovozoval, že ve Francii jmenují se vědeckí profesori výhradně pod zorným úhlem politického milství. Pořádá-li se velký mezinárodní kongres, vysílá vláda takové vědatory. To se děje dnes jako před válkou. »Když se Wirchow«, pokračoval řečník, »který byl zástupcem německé vědy, ujal slova, byla síň ještě plněji než tato, která dnes mne poslouchá, kdežto ani deset lidí nebylo přítomno, aby vyslechlo francouzského vědátora. To bylo oprávněno, neboť muži, které Francie prohlašuje za vědce, považují se v cizině jen za nuly.« Posluchači počali protestovati, když profesor pokračoval: »Cizozemští studenti právem dávají přednost německým universitám, kde jsou profesori světové pověsti a nejnovějšími laboratorii a kde jsou rodiny, které je zvou a zajímají se o jejich práci.« Při těchto slovech byl řečník přerušen pokřiky: »Vyhodte ho!« »Jděte do střeleckého zákopu!« Hlukem bylo mu za bráněno dále mluvit.

Takový zájem věnují franco užiti cvičen podpore skutečné vědy. Protekční děti byly pravdou Doyenovou ovšem dotčeny velice nemile.

Stav odborové organizace soc.-demokratické. »Práva Lidu« 5. t. m. podává důležité informace o stavu svého tábora r. 1914. Odborové organizace soc.-demokratické byly sdruženy v 50 svazech a čítaly do války skoro 104.000 členů. Když počala válka, ovšem veliký počet členů narukoval k frontě, jiní odešli na válečné úkony atd. Za pět měsíců organizace pozbyly 49.000 členů. Veliké mezery však vznikly i v organizacích ženských. Koncem roku 1913 bylo odborově organizováno 8.647 žen, koncem roku 1914 však pouze 5.268, tedy o 3.379 méně. Přidání poklesu ovšem není pouze v dobrovolném opouštění tábora, nýbrž i v nezaměstnanosti.

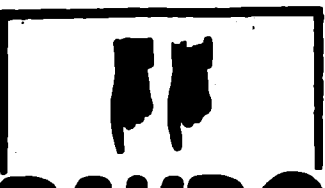
Tato změna ovšem má citelné následky finanční, protože podpůrné výdaje nedoznaly valného zmenšení. Organizace měly roku 1913 příjmů 2.190.777 K, roku 1914 jenom 1.718.890 K, tedy méně o 471.946 K. — Vydání r. 1913 činilo 1.996.604 K, r. 1914 pak 1.956.877 K, tedy loni méně pouze o 39.727 K než r. 1913. Tudíž objevil se deficit 238.047 K, který byl uhazen hotovostmi, s kterými se přešlo z roku 1913 do roku 1914. Přes tuto úhradu činily řešené hotovosti koncem roku loňského 1.170.285 K, tedy peněz velice značný.

»To nebylo přibodné, zajiště.«
 »Proč říkati přinést toast a ne připsat na zdraví, veršů a ne pronesení rozsudku, groom a ne sloužící?«
 »Rozesnávejme, prosím. Sloužící sedí rovně za svým pánem, groom usadí se vedle něho.«
 »Proč humour místo veselí?«
 Proč? Poněvadž jedno slovo vyjadřuje více než druhé. Humour našich zámožných sousedů značí veselost jemnou, duševní a příjemně satirickou.
 »A naše přece! Je snad náhodou pohřební?«
 »Nikoliv, ale nedává zachvěti listým strunám v duši, jako humor britský.«
 »Zanechme této dvůřpečnosti metafyzické. Proč však užívati slov puff, dandy nebo lion, fashion, humbug, cockney, cab a steeple-chase, místo říci zcela dobře: vyhláčka, švihák nebo heisek, móda, šaiba, šosák, drožka a vysoký hon?«
 »Protože tyto různé pojmy nejsou souznačné.«
 »Vstoupím-li do vlaku, šneď slova wagon, tender, railway dotýkají se mého sluchu.«
 »Toma se divíte? Slova, jež se stah francouzskými?«
 »Moji cestovní společníci, dobří občanové z Marais nebo prozívatelníci z Clauseb d'Antin, avšak načichli anglickým duchem, nazývají sebe pyšně samires...«
 »Hledíme tu smělost!«
 »Mluví zavřenými rty, patrně aby napodobili syntaktici šed velšobritskou a odpovídají mi mechanickou, že je trýzní pro mou duši.«

Podpora činily loni 1.045.798 K, o 141.158 K více než předloni.

Na správu organizací loni vydáno 465 procent jich příjmů. Na správní výdaje v užším smyslu vydáno 254.562 K, na účely vzdělávací, časopisy, knihovny a p.d. 709.660 K; úhrnem tedy na celou takto označenou administraci vydáno 964.222 K.

Redakce »Studentské Hlídky« dovoluje si oznámit, že následkem mimořádných událostí letos »Studentskou Hlídku« vydávat nebude, že však k desetiletému trvání spolku vydá v dohledné době ročenku a po válce bohatý literární almanach.

PRAVDOU KE ČTNOSTI

Lidová kázání na všechny neděle a svátky roku církevního.

Promluvil a vydal
nákl. Politického Društva
tiskového v Hradci Král.
(Knihovna Obnovy čís. 25.)

Antonín Kaška,
báseň v Kostelci n. Orli.

Řada I.

Sbírka o 21 tiskových arších velké osmerky (stran 836) obsahuje 75 thematických kázání. — (Cena brož. výtisku K 4.80 franko. Odporučovati netřeba — aspoň se duchovenstvu diocese královéhradecké, které autora po 30 let působení jeho kněžského předobře zná.

**Objednávky vyřídí
Družstevní knihkupectví v Hradci Králové.**

»Ordinariátní list« diocese naší v čísle 11, str. 138, píše o knize:

»Vše doporučujeme tuto sbírku kázání, již kněz známý svoji pastýřskou horlivostí vydává k slávě Boží, na pomoc duchovním spolubratřím, a jsme přesvědčeni, že po obojí stránce určení svého sbírka plně vyhoví. Kázání — jak na lidové promluvy sluší — jsou v osnově jasná, v mluvě přesná, dohlubami zajímavá, bohatá látkou a prochnutá pastýřským nadšením. Zkrátka kázání hodná toho jsou, aby se jim dostalo, jak spisovatel žádá, milého a dodáváme též vděčného přijetí.«

Obrana.

Katolické organizace zbytečnosti? Agrární »Moravský Venkov« do velice důležitého rokování o národním souručenství vhodil (v č. 132.) tato velice charakteristická slova: »Když už v Mor. Ostravě došlo k fusi (eloučení) pokrokového a staročeského tisku, nesmí nikomu ani ve snách napadnout, že bychom v české politice pomáhali někdy snad utvořit stranu, v níž byli by lidé a názory pokrokové spolu s lidmi

»Člověk by řekl, že zlý osud žene vás mezi lidi, kteří jsou vám nejméně snesitelní.«
 »Stěžují-li si na nějakého darebu, řekne se mi s klidem, jenž přivádí v zoufalství: Obráťte se na konstabla.«
 »Jinak řečeno: policejního komisaře.«
 »Pozorněji-li, že nočních krádeží přibývá měrou hrůzypínou, volá se: To by se nestalo, kdybychom měli watchmeny.«
 »Opravdu, tohoto zřízení u nás není.«
 »Až bude Paříž mořským přístavem, pravím, budeme mít docky, jako máme tunely, naši námořníci budou pít grog nebo gin, a každého dne četné steamers přivezou nám naše gentlemany a naše lady, břeňy Selny posázeny budou cottages.«
 »Na tento způsob nemohli jste sledovati rozhovor těchto páni listováním ve slovníku?«
 »Bylo ještě hůře, když jsme počali mluvit o literatuře. Moji sousedé mluvili pouze o revue, magazins, keepables, illustrations, o dílech spíenatiques, o básnických lakistes, reviewers, skating-rink, a co já vím? Pravý zmatek babylonský!«
 »Ubohý strýče! Čápu vaše roztrpčená. Jeam tím dojat, že chci vám dát radu.«
 »A jakou?«
 »Abyste, chtěje se dorozumět v Paříži, vzali si anglického učitele!«

A. V. Chodovický.

a názory staročeskými (v politickém smyslu) nebo dokonce klerikálními. To ne! Zjednodušení v politice české je potud možné, že pokrokové strany utvoří co nejužší blok, že frakce a straníčky, jež rozlamovaly neživotnost svou české politické úsilí, zmizí nebo budou donuceny zmizet výchovou našich českých lidí pro české politické svědomí, kterého nebylo vždy právě nazbyt!«

Zednářská »obětavost« v Itálii. Z válečného tiskového... stanu se oznamuje: V deníku italského válečného zajatce pěšího pluku číslo 120 jest toto drastické místo, jež jest výmluvným svědectvím vystřízlivění, které již nastalo aspoň u bojující části italského národa: »Vy intervencionisté, vy zbabělí supi, vy píšete stále: Ať žije válka! Sláva vlasti! Ať žije větší Itálie! Avšak zůstáváte doma. Zatím, co vy sedíte v kavárně u šampaňského, umírají zde na Monte Neru tisíce a tisíce. Zatím, co zde jsou nejlepší synové Itálie vedeni na jatky, ležíte vy, špinavá cháska, odporní egoisté života v náručí svých milenek. Neslyšíte křik raněných a sténání smrtelně raněných, ale z pudy naší krve zkropené vyrostlo kvítko revoluce, revoluce, která vás srazí k zemi.«

Novoheslitská pravdomluvnost. »Hlasy ze Siona« v č. 22. praví, že jest polemika s »Obnovou« úplně marná a proto i dosti zbytečná. Souhlasíme, ale tohle měly »Hlasy« nahlédnouti dříve, než nás vyprovokovaly k věčné obraně. Přítomný spor speciálně s »Hlasy« jsme nezačali my. Nyní si udejuje po prohraném sporu proroctvím, že »Obnova« bude komolit smysl slov Husových, že bude ve spise dra. Novotného vidět lyriku a novohusitský duch (!). Podezřívá z nepoctivosti, ačkoli důkazů na to nepřináší a pod. Nač většinu odpovědi vyplňovati rozčillenými, frázovitými výpady, jestliže si poctivě »Hlasy« myslí, že mohou naši obranu udolati dokumenty?

Ale jádro posledních slabých pokusů o debatu historickou svědčí zjevně o malomoci. »Hlasy« myslí, že někoho oslepi tímto trumfem: »Víme o Flajšhanzově výpočtu Husových příjmů... ale také víme, že Hus stejně byl chudý, takže v nejdůležitějším odděle svého života, v Kostnici, žil vlastně na dluh.« Že tam žil Hus na dluh, to ví ovšem každý. Svědčí o tom ne-toliko listy Husovy samy, ale přiznali to přece sami historikové katolíci již dávno. Ale tohle přece nestačí k dokazování Husovy chudoby. Opakujeme, že ani velké bohatství není žádnou nečtí, užívá-li se ho dle vále Boží. Arnošt z Pardubic byl velice bohatým duševním knížetem. Kdo však smí hoditi po tomto štědrém a asketickém muži kamenem? Jen někteří občané, kteří prošli školou moderní sociální zaujatosti, smýšlejí zcela předpojatě o řidech zámožných již pro existenci jejich majetku. Proto také tak dlouho se udržovala i mezi novohusity, kteří se neháší k žádné ze stávajících křesťanských církví, oblibená fráze, že Hus byl »prostý, chudý kněz«.

Ale kdo spěchá pro důkaz o chudobě Husově až — do Kostnice, ten se chytá klíčky. Vždyť se přece dobře ví, jak dopadali i lidé nejbohatší, když se ocitli ke konci svého života v poměrech zcela abnormálních a kteří docela byli před svou smrtí zatáfovaní. Když začal Václav IV. bezohledně pronásledovati konservativní kněze, kteří se postavili proti viklefistům, také pojednou z boháčů se stávali nuzáci, kteří strádali v nedostatku ještě déle než Hus. Ale i tu jest jeden charakteristický rozdíl. Pronásledovaní a vypovídaní konservativci nedávali návrhu, aby se kněžstvu jmění pobralo. Hus konfiskací doporučoval, přes to však dobrovolně se svých vlastních příjmů nevzdával, ačkoli měl skvělejší postavení než mnoho těch duchovních, proti nimž veřejně brojil jako proti blahobytníkům. (Ovšem při tom v jednom směru jevil velkou opatrnost; nekázal nijak, že protekci Václavovou dostávalo se tučných prebend církevních královými milostmi, kteří již ne-prosto nezasloužili, anebo notorickým viklefistům.) Jak Hus nakládal s vlastními penězi, bylo jeho věcí; jistě jich nezneužil k osobnímu luxusu, proto ani uvážliví protivníci mu veliké příjmy nevyčítali. Ale nikde není v historii dokladů, že by si byl zamýšlel tak velkou osobní chudobu a že by býval tak štědrým almužníkem jako MHIČ z Kroměříže. Spotřeboval mnoho k viklefské agitaci a k protahování svojí církevní pře u němské kurie.

Zdaž Kostnice obtoží jako důkaz Husovy chudoby, patrně z těchto zjevů. Arcibiskup Zbyněk zadíste v Čechách náležel k nejbohatším velmožům. Ale ocitl se někdy ve značných nesnázích, když od něho byly požadovány hotové peníze. Aby mohl na př. zaplatit papežské kurii, aby mohl vykoupiť ze zástavy různé drůbenosti arcibiskupské, prodal velkou část svých statků dědičných, které k majetku církevnímu nenáležely. Dr. Chalupecký zjistil, že již v letech 1382—83 byl sice z nejbohatších statkářů českých, ale nedostatek hotových peněz a hlavně nedostatek fádneho úvěru měly ten následek, že arcibiskup byl u celé řady lidí zadlužen. Tedy žil také na dluh, ačkoli nebyl uvězněn. Byl proto snad opravdu chudým?

Václav IV. na jedné jízdě do Němec zadílel se tak, že ho tamní věřitelé nechťli pustiti do Čech, pokud nedal bezpečnou záruku.

Arcibiskupovi Antonínu Pražovi z Mohelnice byly vykázaný důchody velice slušné. Na osánu tridentákům však žil také na dluh, protože mu peníze nebyly pasceny. Dvakrát prosil náležavě o nějakou peněžnou po-

moc, aby měl aspoň skrovný obnos na cestu do české země. Byl snad tedy také člověkem známým? Tedy nekázání na poměry Husovy v Kostnici naprosto nesouhlasí k důkazu o chudobě Husově. Správně lze říci toto: Ačkoli měl Hus hmotné zaopatření znamenité, přece se mu častěji peněz nedostávalo, takže ho podporovali aristokraté jak za jeho pobytu v Praze a na českém venkově, tak při jeho uvěznění. Vždyť vydal na svou píl 50.000 K dříve, než do Kostnice odjel. Tak velká suma ovšem nemohla jít pouze z jeho vlastních finančních prostředků.

„Hlasy“ tvrdí: „Celý svět ví, že polemika Husova i s názvy: psi kúsaví, Antikrist zlořečený, morder, kacíř — nevybočovala z tehdejších pojmů o mezích slušnosti.“ Tak! Předně tohle celý svět rozhodně neví; zvláště to nemohou vědět lidé ti, kteří nesrovnávali formu filipiky Husovy s obranami jeho soků. Nikdo nepřisvědčí, že by se takové tituly srovnávaly s příkazy reformované lásky k bližnímu. „Hlasy“ nikoho nepřisvědčí, že by bývala polemika toho druhu tehdy zcela obvyklá, málo urážlivá. Svědkem jest „Hlasům“ sám Hus, který přece napsal: „Které těžší utržení, než bližního nazvat kacířem? — Nízádný nemá trestán býti, jedné pro blud. — Cedrus svá vůni hady zapuzuje; tak doktorové svatí dábly a kacíře naučením svým.“ Z toho patrno, jak Hus na titul kacíře hleděl sám; nazval „psy kúsavými“ právě ty lidi, kteří by se odvažovali kacířství vytýkat vikleřům. Ale sám rozdával titul kacíře štedře netoliko duchovenstvu v Čechách, ale i papežům. Sám Plajshans připsuje Husovi „jedovatou ironii.“ (Mistr Jan Hus, 227.) Ovšem jest to mrzuté pro ty, kteří se snažili vylicit Husa výhradně jako trpělivého beránka, který na rány odpovídal samou láskou. Mistr Štěpán Pálec však Husovi napsal přímo: „Kdo jest ten, kterého bys nepotupil? Kdo jest, který by se tobě buď ve vědění nebo v mravech neznalil? Kteří jsou, již by se mohli skrýti před nactiutrhaním a tupejím tvého jazyka, leč nejsou-li to tvoji spoluapoštolové? Všichni ostatní jsou nelhodní, všichni nebezpeční, ty samojediný učení a učitel v Izraeli.“ Ostatně přece i každý průměrný znalec tehdejších poměrů přisvědčí, že slovo „Antikrist“ značilo urážku nejtěžší, ještě horší než „kacíř“. Do slova „Antikrist“ shrnovali tehdejší lidé všecku pekelnou zlobu. A Hus tak často zcela nespravedlivě tím slovem operoval! Ostatně z Husových výpadů sršely i jiné čestné titulatury, které byly pokládány za velkou urážku na cti. Přijdou-li „Hlasy“ s důkazy lásky a odpuštění z Kostnice, odpovíme jim, že v žaláři, kde není příležitosti k volnému a účelnému využití osobní energie, měnili taktiku a někdy i povahu také jiní vězňové. Na tom záleží, jak si počínal Hus při plné osobní svobodě. Prý některé kruhy Husovi odpustily (!) i nejsvětější život, ale nemohou mu pomínouti jeho smrti. Jestliže zde narážejí „Hlasy“ na důsledné a energické chování Husovo před smrtí, pak jsou na omylu. Naši historikové (zvláště dr. Sedlák) zabývají se velice podrobně stanoviskem Husovým v Kostnici. A badáním Sedlákovým jest zcela zjištěno, že Hus v Kostnici náhle své věroučné vyznání změnil; odřekl se netoliko četných článků Vikleřových, ale docela Vikleře samotného. Potom ještě mluvil, jak prý falešně byly vyřizy kacířské články z jeho spisů; v té příčině však nemluvil pravdu. Pálec byl do nedávna tupen jako žalobce zcela nepoctivý, nyní však se mu dává satisfakce právě proto, že i příslušníci církve katolické nebáli se a dosud se nestrachují psati věcně a správně o soudu nad Husem.

V Čechách desetitisíce kněží a mnichů daly ve válce husácké život za své přesvědčení, zůstali si ve své dogmatice důsledni až do posledního dechu. Jestliže tedy někdo myslí, že Husova konečná odhodlanost k smrti katolíky omračuje, jest na velkém omylu; vždyť přece každý ví, že celé zástupy mačedonů katolických při nejmenším projevíli takovou snalivost jako Hus.

Sochy, oltáře a j.

provádí absol. a k. odborné školy
a k. umělecko-průmyslové školy
Jan Dušek v Chrudimě.

Za válečného ruchu.

První balík 5 kg k umění v polí K polní poště č. 160 jest proveden valně zastaven

Výzva k darování starého papíru. Rozkazem c. k. ministra spravedlnosti ze dne 29. m. m. nařizeno znova c. k. trestnici v Kartouzích, aby výrobu papírových vloček do t. zv. „dánkových šeků“, jižž se v nemocnicích pro naše chrabré, za blaho vlasti bojující vojny používá, zavedla byla. K účelu tomuto hodí se nejlépe starý, nepotřebný papír novinový, jenž dá se jistě v každé domácnosti u větším množství shromáždit. Jelikož však zhotovení zmíněných vloček vyžaduje značného množství papíru, obrátí se podepsaná správa, vyslovuje podepsaná správa všem starším dárcům jménem „Hlasů“ k tomu své nejúčinnější díky. — C. k. správa válečné trestnice v Kartouzích u Vídně, 1. prosince 1915.

Vdovský a sirotčí pomocný fond veškeré ozbrojené moci zařídil v křtu oddělení pro válečné pojištění, které převzalo úkol poskytnouti možnost pojištění osoby již v polí se nalézající bez lékařské prohlídky pro ten případ, aby v pádu úmrtí živitele rodina byla pro první počátek zabezpečena. Na základě výnosu c. k. ministerstva vnitra byl Vdovský a sirotčí pomocný fond ve své činnosti v Čechách podporován všemi státními úřady, obzvláště vys. c. k. místodržitelstvím, c. k. finančním ředitelstvím ad. a tím mu bylo umožněno poskytnouti v král. Českém skoro 28.000 osobám zajištění pro případ úmrtí. V jakém porozumění instituce tato v obecenstvu se nalézá, vysvítá z toho, že oddělení pro válečné pojištění Vdovského a sirotčího pomocného fondu poskytuje jen v Čechách zabezpečení rodinám pro případ úmrtí jich živitelů ve výši 25 milionů korun, tudíž více než 20násobný obnos toho obnosu, který byl cestou dobročinných sbírek pro vdovy a sirotky získán. O úspěšnosti zajištění rodin pojištěním podává důkazy zde otištěná díkůvzdání.

Díkůvzdání.

Podepsaná zajištla jsem se dne 26. července 1915 u c. k. berního úřadu v Hradci Králové u Vdovského a sirotčího pomocného fondu veškeré ozbrojené moci (oddělení válečné pojištění) válečným pojištěním pro případ, že by měl manžel Jaroslav Novák z Pouchova buď padl aneb zemřel, na obnos 2000 K. Můj manžel padl dne 2. září 1915 a zmluvný Vdovský a sirotčí fond ihned mi po prokázání úmrtí mého manžela pojištěný obnos 2000 K vyplatil, kteréhož jsem tak nutně v prvních zlých okamžicích, pro každou vdovu a rodinu nastávších, účelně upotřebila ke krytí nutných výloh a výdajů. Za rychlé, bezvadné a ochotné vyplacení zajištěného obnosu vzdávám veřejně svůj dík a doporučuji každému, zvláště každé rodině, by včas sebe a život bojovníků vzhledem na válečné nebezpečí zajištla. Svoluji, aby poděkování toto bylo v denních listech uveřejněno.

V Hradci Králové, 6. prosince 1915.
Františka Nováková.

Podepsaná pojištla jsem dne 31. července t. r. u c. k. berního úřadu v Poděbradech u Vdovského a sirotčího pomocného fondu veškeré ozbrojené moci (oddělení váleč. pojištění) svého syna Josefa Miškovského, v polí se nalézajícího, pro případ úmrtí. Syn můj zemřel dne 20. srpna t. r. následkem utrpeného poranění. Ačkoli jsem měla jen jednu splátku na prémii splacenu, byla mi pojištka po ohlášení úmrtí plným obnosem 1000 K vyplacena. Za ochotné a bezvadné splnění svých nároků vzdávám tímto veřejně svůj dík a doporučuji použití tohoto výhodného pojištění všem, kdož někoho v polí mají. Svoluji, aby toto poděkování bylo v denních listech uveřejněno.

V Kostelní Lhotě, 3. listopadu 1915.
Kateřina Miškovská.

Dne 17. července pojištla jsem u Vdovského a sirotčího pomocného fondu v Praze svého manžela Bohumila Velebila na obnos 1000 K. Ačkoli dosud plnou premii zaplacenou jsem neměla, vyplatil mi uvedený fond pojištěný obnos 1000 K u zemské úřadovny Vdovského a sirotčího pomocného fondu v Praze III., Šefkova ul. č. 7, začož vyslovuji nejvšejší dík. Instituci válečného pojištění mohu každé ženě, jejíž manžel v polí se nalézá, co nejlépe doporučiti.

V Žižkově, 4. listopadu 1915.
Božena Velebilová.

Dne 17. července 1915 přihlásila jsem svého manžela Václava Kubera prostřednictvím zemské úřadovny oddělení pro válečné pojištění Vdovského a sirotčího pomocného fondu v Praze III., Šefkova ul. č. 7, k válečnému pojištění na obnos 1000 K. Ačkoli již příslušné dne po přihlášení k pojištění, t. j. 18. července t. r., měl manžel zraněn byl a zemřel, vyplatil Vdovský a sirotčí pomocný fond plný pojištěný obnos bez ohledu na to, že na premii 90 K teprve obnos 15 K mne zaplacen byl. Na základě toho považuji za svou povinnost, oddělení pro válečné pojištění Vdovského a sirotčího pomocného fondu v Praze III., Šefkova ul. 7, veřejně nejvděčnější dík vzdáti a mohu každému tuto dobročinnou instituci Vdovského a sirotčího pomocného fondu doporučiti.

V Horní Krupě, 5. listopadu 1915.
Antonie Kuberová,
v Horní Krupě č. 36, hejtm. Něm. Brod.

Pojištění Vdovským a sirotčím pomocným fondem zavedené má zvláště tu výhodu, že jest přístupno i těm nemajetným osobám, z toho důvodu, že v malých látkách možno přemii spláceli. Tak na př.: Pojišť-li žena domácnost svého muže na obnos 1000 K, platí roční premii 45 K a sice strhává se jí premie na vešlechných splátkách po 450 K u příslušného berního úřadu z vyživovacího příspěvku. Pojištění platí na dobu 1 roku a v případě, že by válka do doby jednoho roku skončena nebyla, jest možno pojištění na další rok za stejných podmínek obnoviti i v tom případě, kdyby mezi tím pojištěná osoba byla zraněna neb nemocna. Další důležitou výhodou pro strany je, že pojištěnci, který zamýšlí své válečné pojištění přeměnit po uplynutí jednoho roku pojištění na řádné pojištění na život, se v tomto případě započítává polovice premie zaplacené na válečné pojištění pro pojištění na život a sice ve stejných splátkách po celou dobu, po kterou toto trvá. V tomto stupku, jižž se přimě válečného pojištění vlastně skládá na polovíčku, kví cenná pobídka k tomu, aby ve válce

započaté dílo, směřující k znopátrání rodiny, bylo také v době míru trvale udržováno; a tím poskytnutí, že váleční pojištěnci se poněvíc rádi obepí této příležitosti.

(Zašláno.)
Pošt. pošta č. 24, 14. listopadu 1915.

C. k. zeměbranný pěší pluk č. 11, doplňující se ze severovýchodních Čech, který v této světové válce úplně a svědomitě svoji povinnost vykonal a řadou pochvalných uznání i z Nejvyššího místa se pochvaluje může, ač v denních listech skoro nic uveřejněno nebylo, želi ztráty velkého počtu svých kamarádů, kteří věrní své přísaze a povinnosti svoji krev a život obětovali; k tomu patří též na velkém počtu invalidů a vdov s dětmi po padlých vojácích.

Důstojníci a mužstvo pluku věnovali vpravdě po kamarádsku, jak z výkazů válečného pomocného úřadu vidno, značné obnosy měsíčně pokladně tohoto úřadu.

Boje posledních měsíců zvýšily počet podpory potřebných a zároveň vyslovena přání, invalidům a vdovám z obvodu vlastního pluku přispěti pomocnou rukou a styk mezi plukem a civilním obyvatelstvem, s kterým vždy v dobrém poměru se žilo, utužiti.

Tato myšlenka uskutečnila se začátečním obnosem 500 K, které pluk měsíčně k tomuto účelu odváděti bude; z obnosů těchto založí se po nastalém míru nadace k podpoře invalidů vlastního pluku, po případě vdov po padlých příslušnících 11. pěš. zeměbranného pluku.

V předpokladu, že veřejnost tuto akci svépomoci blahovolně přijme, počítá pluk též na pomoc příznivců a dobrodinců, kteří tomuto lidumilnému podniku přispěti chtějí, aby se přispěti mohlo pomocnou rukou oněm, kteří při vykonávání své povinnosti se stali invalidy, jakož i vdovám po padlých s několika dětmi, aby bylo umožněno jejich vychování.

Všecky obnosy tomuto účelu věnované buďtež la-skavě odeslány pod adresou „Pluková nadace“ na „Doplňovací prapor zeměbranného pěšího pluku č. 11 v Soproni, Uhry“ (Ersatz-Bataillon des k. k. L. I. R. 11 in Sopron, Ungarn) odeslány.

Seznam dárců bude uveřejněn a ve válečné sbírce jmenovaného pluku uschován.

Věsteltví c. k. zeměbranného pěšího pluku č. 11.

Úvěrní družstvo Eliška

zapsané společenstvo s r. o.
v Hradci Králové, Adalbertinum.

Přijímá vklady na vkladní knížky a účty. —
Úvěry osobní a živnostenské za podmínek nejvýhodnějších.
Vkusné střádanky.

Zprávy organizační a spolkové.

Manifestační projev akčního výboru katolických stran ke dni 2. prosince. Místodržitel hr. Coudenhoveovi odevzdáno toto osvědčení: „Jménem všech českých katolických stran činí podepsané předsednictvo akčního výboru jednomyslný projev jejich neobmezené věrnosti ke svému císaři a králi a synovské lásky ke společenému otci veškerých národů rakouských. Již mimořádná, sotva tisíciletí se objevující historická událost 67letého výročí nastoupení trůnu jest obzvláštní příležitostí k projevu díků Božské Prostřednosti veškerých padlých. Ale národ český slaví památku půlstoleté práce svého obracení, ba z mrtvých vzkříšení pod mocnou a otcovskou ochranou svého nejmilostivějšího císaře a krále. Navíc v dějinách světové války, která uvedla křiž Rakouskou v krajiny a nebyť, jest nám nejdůležitější pobídkou, abychom před celým světem a jmenovitě před nepřáteli říše Rakouské svou věrnost, probázanou obětmi a látkami, kreví i tímž českých židů, své přesvědčení projevili, že česká říše Rakouská jest naším národem. Proto navrhuji zástupci okresů a měst celého národa a královskou Prahu a přítomnosti zástupce dynastie jeho císaře a krále. Vysoce aspirovody Karla Štěpána, aby stáli hold své věrnosti a lásky k dynastii a trůnu. Proto se shromažďuje národ v památný tento den při slavných slavnostech Božích, aby Bůh zástupů dal jeho Velikánstvu dokazati se nejen brzkého, vítězného míru, nýbrž i nového rozmachu pravěčného kulturního života rakouských národů, pod žezlem habsburským v nejdílnou říši Rakousko-Uherskou spojených.“ — Rnan. Šchata, probošt ThDr. Josef Burian, prof. ThDr. Frant. Kordač.

Slavní vybraný výbor české strany křesťanské sociální konal 1. prosince v paláci „Zlatého Klau“ v Praze za řízení svého předsedy p. Fr. Šabaty schůzi a projednal následující záležitosti: 1. Po zahájení schůze vzpomněl i. místopředseda Msgr. prof. dr. Kordač všemi slovy slavného 67letého výročí nastoupení vlády našeho nejmilostivějšího císaře a krále Františka Josefa I. Vlastenecký projev tento nalezl asiřaný ohlas ve shromáždění, jež provokalo staříčkové panovníka „Hráje Sláva“. 2. Uaneseno bylo, aby se o tomto výročí oslavami byla předsednictvu akčního výboru, aby li činnosti upela s pomocnou strany katolicko-národní a

Na osvětlení a raněné vojáky, nemocné ženy, sirotky a vdovy, jakož i na nezaměstnané a v nouzi postavené katolické dělnictvo rátili dále věnovati: vldp. Jos. Kofínek, farář v Habrech 2 K, pí. Terezie Břlová v Čes. Skalci 2 K, p. Jos. Štola v St. Víklantických 1 K, vld. farní úřad v Hlavňovicích 1 K, vldp. Jos. Vojtěch v Úpici 2 K, vldp. Václav Honzák v Žehuni 6 K, vldp. Al. Broul v Heřm. Městci 3 K, divadelní kroužek III. a IV. tř. bisk. Borromaea v Hradci Králové 10 K, p. Vejvoda v Č. Brodě (sebráno sl. Zahradníkovou) 6 K, pí. Kat. Tomášková ze Sv. Kateřiny 2 K, p. Jos. Havránek z Bernardova 2 K, děkanský úřad v Lysé n. L. 10 K. Zaplať Bůh! — Proší se o další příspěvky na Zemský svaz katol. „Orla“ v Hradci Králové.

**Za velmi sníženou
cenu**

nabízíme pro rychlé rozprodání knihu
z pozůstalosti vsdp. praeláta

Msgr. Dra Antonina Brychty:

Jméni církevní a jeho správa.

Krámská cena původní (z roku 1910)
11 K snižuje se při hotovém zapla-
cení na

4 koruny

za brožovaný výtisk. (Velká osmerka,
stran 656.)

**BISKUPSKÁ KNIHTISKÁRNA
v Hradci Králové.**

Právní věstník.

Ve prospěch míru znovu vřele prosadil Sv. otec Benedikt XV. před shromážděním kardinálů 22. srpna 1919. t. m. v tajné kardinálské synodě. Spolu pak dovolil, aby se učiněné následky nyní nýčší války v stav pozastavenosti přetvářel a jak jest spoutána svoboda Vatikánu.

Kuře-arcibiskup dr. Theodor Kohn †. Zemřel v Ehrenhausenu 4. prosince u věku 70 let. R. in p.

Katolíky **dom** v **Lubadovcih**. **Výhody členů**: do-
životní (kteří zaplatí 50 K jednou, po vždy) platí v
Kněžském domě domě 1 K za byt, a 40 h za obsluhu,
přispívající (kteří platí 3 K ročně po 20 let) platí o 40 h
více za byt. **Nečlenové** platí za byt nejméně 2 K. Další
výhoda, že kněží mohou v domácí kapli sloužit pohodlí
má sv. jsou tam, ti **děti**. **Stále se členem aspoň**
přispívajícím!

**Králové dvanáctekrát bankovní jednotu v Hradci
Králové doporučujeme co nejlépe při veškerých
obchodech bankovních a šlechetných. Podporujte
při každé příležitosti svůj vlastní podnik.**

Městské a zkrato.

Klíčovské město se dne 6. prosince. Prvnímu rybníkářskému klubu povoleno bylo založit ložnou v Orlicích v době předvánoční. — Propůjčeno bylo městské divadlo Klicperovo dámskému oddělení spolku Červ. kříže pro konání v úterý 12. prosince představení. — Ze spolkem majitelů domů se sdělí, že zemská správa

konaře zamítla stížnost jeho proti obecnímu rozpočtu na rok 1906 z nedostatku jeho legitimace, neboť byl ne-
šetlivý. Ze stížnosti si směl namítnoutem v obci
— četníky byly také občanské, žáci a učitel
konečně. — Provedení komitě stikáno bylo vy-
zván c. k. okr. hejtmánství, aby provedena byla re-
vize soudisu zásob ze dne 15. října t. r.

Výtěžek sbírky, pořádané k uctění Nejvyššího panovníckého jubilea péči města Hradce Králové ve dnech 2. prosince a následujících, obnáší K 1476 20.

Vánoce v roce 1944. Ve prosnách vánoční nadílky pro vojny v poli místních pluků, jakož i pro nemocné a rekonvalescenty v Hradci Králové se nalézající bude každý týden uspořádána sbírka po domech. Obecnstvo se prosí, aby sběratelky, t. j. žákyně městského jub. dívčího lycea a obchodní školy, laskavě přijalo s obvyklou vlasteneckou blahovůli a zmíněnému, dořista každému naneivýše sympatickému účelu přiměřený obnos věnovalo. Zároveň se obecenstvo prosí, aby pamatovalo též na odhárování vojínů jablky, sušeným ovocem a ořechy a aby byly tyto předměty laskavě odevzdány buďto do sběry Červeného kříže (staré Rudolfinum) proti c. k. okr. hejtmanskví anebo polic. úřadu v Hradci Králové.

Mikulášská nadílka. Dne 7. t. m. byla vykonána stolní společností »Synků« v hostinci »Na Krétě« v Hradci Králové mikulášská nadílka dětek-sírotků po padlých vojácích 18. pěš. pluku. Průběh této byl slavnostní a dítky obdarovány byvše obleky a jinými cennými potřebami, množstvím ovoce, pečivem a j. odcházeli s očky radosti zářícími a mátkami svými, vděčný jsouce těm, kteří na ně v této trudné době nezapomněli. Jmenovaná stolní společnost v krátkém čase svého trvání věnovala mimo jiné též slušný peníz 100 K na »Vánoce vojínům v poli«, i zaslouží její lidumilná a vlastenecká činnost věrného a hojného následování.

Školní akademie c. k. gymnasia v Hradci Králové. Na památku nastoupení na trůn J. V. císaře a krále Františka Josefa I. pořádalo c. k. gymnasium ve prospěch České zemské komise školní akademii v refektáři bisk. Borromaea, který vkusně byl dekorován. Program pestrý a pečlivě sestavený začal koncertem pochodem „Meč vítězný“, který s vervou sehrán byl orchestrem studujících, sesíleným pp. ochotníky. Poté přednesena s náležitým procítěním báseň „Den slavný“. Smíšený i mužský sbor ukázal zdatnost svoji přednesem několika skladeb. Sopránové sólo stud. VI. tř. a přednes houslové sonaty studujícím V. tř. za precisního klavírního doprovodu jeho bratrem ze VII. tř. všeobecně se zamlouvaly. Duet z oper Smetanových, zazpíváná p. prof. Rajdlem a studujícím VI. tř. za příléhavého doprovodu rutinované pianistky pí. M. Šulcové, byla bouřlivě aplaudována. Z koncertní hudby předneseno bylo Haydnovo kvarteto pp. prof. Douchou, Šírem, prof. reál. Škábou a stud. V. tř. Hra byla ucelená, přednes náležitý, svědčící o pilném nastudování. Po vyčerpání programu ujal se slova p. ředitel Kořínek a provolal Jeho Veličenstvu slávu, což nadšeně četně shromážděným a vybraným p. t. publikem bylo opětováno, načež zapěna ještě rakouská národní hymna. C. k. gymnasium k svým dřívějším produkcím připojilo opět novou zdařilou, která jest ústavu ke cti a učitelů zpěvu, p. V. Gyurkovičsovi, katechetovi a vice-rektorovi Borromaea, i všem účinkujícím zpruhou k další práci. Výsledek i po stránce finanční byl utěšující, neboť prostranný sál Borromaea byl pln. — Nevšední díky patří jistě za přelaskavou ochotu p. t. pí. M. Šulcové, pp. prof. Douchovi, Šírovi, Rajdlovi, Jiráčkovu a Škábovi, pp. Příkrylovi, Němcovi, Pínému a Wiinschovi i dvěma pp. theologům a dvěma studujícími gymnasia

»Dětský den«, přednáška pro školní mládež a její příznivce v Klicperově divadle, ve středu dopoledne po oběděch (Babich, měl i zajímavý příběh. Předneseny tři malé básně z dětské literatury, a žákem měst. školy načež následovala povídková představení dp. katechetky Fr. Dostálův ze života svatého Pána se světlými obrázky. Po došlování řed. Fed. Ryby zakončena slavností provoláním stávy Jeho Veličenstvu a zapěním hymny ze sta hrdel dětských všech přítomných.

Slavnostní akademie byla uspořádána v pensionátu Škol. sester dne 8. t. m. na paměť 67letého vládatského jubilea J. V. Františka Josefa I. Hráno na klavír a housle, předneseny básně a slavnostní slova. Uspořádání vkusně velkou skupinou dívek živý obraz, znázorňující hold nejjasnějšímu císaři (před sochou zeměpána, umístěnou mezi květinovou ozdobou). Program byl pečlivě nastudovaný a proveden se vším nadarem. Mezi četnými hosty viděli jsme J. Exc. nejed. biskupa dra Jos. Doubravu a jiné notability. Akademie pořádána za účelem lidumilným ve prospěch Červeného kříže.

Jmenování. Ministr spravedlnosti jmenoval zástupce státního návladního p. ant. Vlčka, v. Mladci Královstátním návladním.

Úmrtí MUDr. Otakara Klumpara. Zesnulý byl ža-
sadním odpůrcem směru našeho, ale to nám nikdy ne-
vedilo v objektivním oceňování jeho činnosti. Proto-
dnes při jeho smrti budeme zcela nezájmově na vlivnosti
jeho individuální činnosti ve výplni Hradce Králové za
posledních 25 let jeho vynikající činnosti. MUDr.
Klumpar jako praktický lékař osvědčoval zvláště v
prvích letech neobyčejnou horlivost a lidskost, kte-
rá mu získala v široké veřejnosti v nejširších
vrstvách občanstva, jak to dokládá také jeho pohřeb.
Nedáme se názorem, že kdyby byl Dr. Klumpar věno-
val své pouze svému odbornému povolání v němž prole-
voval tak šťastnou dovednost i nasazením jiné vlast-
nosti, nebyl by zašel ke konci svého života tolik skla-
mání, které mu vyvěsila jeho velká činnost Dr. Klum-

par přelstí proudem doby na pole politické, v němž sice
němohu prospěti své straně rozhledem politickým, ale
mnoho vykonat v jejích prospech agitací činností, k ně-
muž používá své dosavadní popularity, získané povolením
lékařským.

Dr. Klumpar nejlepší mužné síly věnoval politické agitaci i na úkor svého vlastního povolání, v němž mohl vykonati mnohem více ještě záslužných skutků, kdyby se byl nevyčerpával politickým radikalsmem. Povahou svou byl Dr. Klumpar více idealista nežli praktik, což jevílo se také v jeho komunální politice, kde sice dal mnohý podnět k moderním institucím v našem městě, ale ponechal poplatníkům starost, aby opatřili úhradu na tyto novoty. Politikem a finančníkem Dr. Klumpar nebyl. Nepřátelské stanovisko Dra Klumpara k církvi katolické nebylo odůvodněno ani osobním útlakem, ani filosofickým hloubáním o účelu životního cíle člověka. Dlužno je tedy připočísti na vrub politickému směru pokrokovému, který v názorech náboženských hlásá círku negaci. Při všech svých chybách mohl vykázáti Dr. Klumpar v životní své činnosti hojnost záslužných a lidských činů, na které jsme při jeho skonu vzpomněli, řídíce se zásadou: O mrtvých jenom dobře!

Úmrtí. Dne 8. t. m. zemřel zaslužilý pokladník městské spořitelny v. v. p. Aug. Novotný u věku 60 let. Pohřeb koná se dnes o 3. hod. odp. — Dne 9. t. m. opustil tento svět populární bývalý hostinský »U Vacků« p. Fr. Košťál u věku 64 let. Svou bodrou, míhou povabou a přičinlivostí zjednal si široký kruh přátel. — O. v. p.!

Kulhova a čítárna mestského priemyslového muzea v Hradci Králové otvorená bola v mesiaci listopadu deväťkrát. Navštevu svoju zapsalo 322 páň a 64 dámy. Domu zapožičeno 254 svazkú knih, 7 děl předlohových a 53 jednotlivých předloh a sešitů. Knihovně darovali p. MUDr. Ippen XXI. ročník časopisu Die graph. Künste a p. inž. Jindra 14 svazkú knih a brožur. Dárcům díky. — Čítárna, která přístupna jest každý všední úterek a pátek od půl 6. do půl 8. hod., zůstane po dobu středškolských prázdnin vánočních uzavřena. Knihy možno odvésti v každou dobu zadním vchodem domovníci muzea p. Košťálové.

Seznam cen na týdenním trhu v Hradci Králové dne 4. prosince 1915. 1 hl: brambor (maximální ceny) 10 K, cibule 32—36 K; 1 kg: prosa 1.10 K, včevky 80 h, hrášku 1.85 K, jablek 2 K, lněného semene 1.20 K, másla 6.80—7.20 K, tvarohu 64—76 h, vepř. sádla 7.20—8 K, česneku 4—5 K, petržele 32—36 h, celere 30—40 h, jabl. 40—80 h, hrušek 60 h, ořechů 1.20 K; 1 q: jetelového semínka červeného 300—400 K, máku 268—300 K, mrkve 12 K; 1 kopa: zelí 6—24 K, kapusty 2—4.6 K, drobné zeleniny 1—1.60 K; 1 vejce 18—20 h, 1 pár podsvinčat 60—100 K. — Přivezeno bylo: hl: bramborů 36, cibule 18, jablek 152, hrušek 8, ořechů 30; kop: zelí 72, kapusty 35, drobné zeleniny 56; mrkve 15 q, podsvinčat 246 kusů.

Velká voda vystoupila v neděli večer z břehů Orlice a převalila se přes silnici u Malšovic. V úterý ráno však bylo možno pasažérům znovu silnice používat. Neklesne-li teplota brzy značně, začnou štromy a jiné rostliny pučeti, což bude mít neblahý vliv na úrodu roku příštího.

Oslava jubilea 67leté vlády Jeho Veličenstva v Nechanicích. Městská rada a místní školní rada v Nechanicích uspořádaly na oslavu 67. výročí panování našeho vznešeného císaře a krále Františka Josefa I. ve prospěch válečných účelů dne 2. prosince »Dětský den žactva obecných a měšť. škol a dne 5. t. m. slavnostní akademii v divadelní dvoraně městské radnice v Nechanicích. Ve dnech 1.—5. t. m. bylo město ozdobeno praporečnými barevy národních a říšských, které vlály se všech budov úředních i soukromých. Vlastní slavnost zahájena byla slavnými bohoslužbami v chrámu Páně nechanickým 2. t. m. o 9. hod. ranní, při nichž odp. děkan Jos. Hlavsa promluvil o významu tohoto vzácného jubilea a které zakončeny byly hymnou rak. národů. Nato odebrali se všichni účastníci se školními dětmi do vyzdobeného radničního sálu, kde proveden program »Dětského dne« p. uč. K. Kotrčem s účinkujícími žáky měšť. škol a p. uč. L. Vondráčkem s účinkujícími žáky obecných škol pečlivě nacvičený. Na jevišti, v jehož pozadí vypínaly se poprsí Jeho Veličenstva, okrášlené svěží zelení předneseny byly školními dětmi dojemné deklamacie, zpěvy, hry na housle a klavír a slavnost toho dne zakončena starostou města p. Fr. Rašínem proslavením slávy Jeho Veličenstvu. — V neděli 5. t. m. o 3. hod. odp. naplněná byla vyzdobená divadelní dvorana městské radnice do posledního místa vybranou společností ze všech stavů: duchovního, úředních a občanských města Nechanic a okolních obcí. K slavnosti této dostavili se vzácní hosté pp. c. k. místodrž. rada J. Smutný s uhoři a c. k. okr. škol. inspektor Al. Krémář s uhoři, při nichž vstupu zahrála hudba hymnu rakouských národů. Pan c. k. místodrž. rada Smutný uveden p. starostou města Rašínem, p. okr. starostou Bednářem a náměstkem starosty p. Maděrou na jeviště, vyzdobený poprsím Jeho Veličenstva, umístěným v háji palm s pozadím rezeptových praporečnými barevy národních a říšských. Když hudba umlkla, přednesl místní školní dozorce p. B. Vancura k slavnosti přivítací proslov, proklený neochvějnou oddaností obyvatelstva města Nechanic a širšího okolí ke vzácné osobě Jeho Veličenstva, který vyvolal v mluvě i u přítomného Jeho Veličenstva slávy krále Františka Josefa I. smutné stromádění. Když

provolači třikrát slávy. Pan c. k. místodrž. rada, přijav. okázalý tento projev, slibil čtenosti let a stupňů Nejvyššího trůna a když hudba zahrála hymnu rakouských národů a p. c. k. místodrž. rada uveden do křesla v hleděti, proveden pečlivě nastudovaný program slavnostní akademie, řízený p. u. c. Kotrčem. Přednesena řada vybraných čísel, sestávajících z mužských sborů členů Hlaholu a Sokola, deklamací a písní žáků všech škol mechanických, skladeb houslových a klavírních a ke konci přednesen žáky obecné školy v původních krojích „Hoid chasli“ a slavnost tato, při jejíž průběhu byli vzácní hosté z Hradce Králové předmětem stále pozornosti občanstva, zakončena byla mohutným sborem hymny rak. národů, kterou všichni stojíce zapěli. Z účinných žáků a žákyň budila zvláštní pozornost L. Matějovská z měšť. školy. Stejně pak se líbily: Okrouhlická, Trdlicová, Kubuová, Klazarová, Svobodová, Okrouhlický, Sadil, Dvořák, Vmčálek, Všecká z měšť. školy a Nováková, Šmáčková, Boková, Havlíček, Lebký, Šaroun, Mlejnek a Matějovský z obecné školy. Dole, jaký slavnost tato učinila na všechny její účastníky, nelze perem vypsat, bylať vpravdě důstojnou manifestací Nechanic, již vycitěna byla oddanost této krajiny k Jeho Veličenstvu Nejmilostivějšímu císaři a králi našemu Františku Josefovi I. Čistý výnos této slavnosti odevzdán c. k. okr. hejtmanství v Hradci Králové, pro patriotické účely válečné.

Hořice. Dopis z Hořic z minulého čísla vytryskl sice z duše poctivé, která chová přání všech upřímných vlastenců českých, aby totiž politické strany v Čechách postupovaly po válce svorně a stály tu jako zeď vůči událostem a poměrům, které se vytvořily, ale nám, kteří pozorujeme ten politický chaos snad dle a mnoho jsme pozbyli z naivní důvěřivosti, zdá se přání takové přec jen pouhým snem. Přes to voláme: kéž by se ten sen vyplnil a kéž by přední muži našeho národa, jichž se to týká, nahlédli, že nesnesitelné poměry před válkou nevyvolalo náboženství a církev, nýbrž nedostatek náboženství, ignorování církve, zrovna jako válka sama — zvláště ta s Itálií — je dílem ne katolické církve, nýbrž zednářstva. To kdyby nahlédli, musili by se po této cestě, na které se od katolicismu a křesťanství vůbec odvrátili, k němu vrátiti zpět a to by bylo také prvním krokem k národnímu smíru a onomu politickému významu našeho národa, jaký kulturně a hospodářsky tento mezi ostatními národy zaujímá oprávněn jest. To je zase naše přesvědčení. Pokud se týče počtu bezkonfesionálních, sdělujeme po jasnéjší informaci tyto cifry. Oznámených od politického úřadu je 147; k těm ovšem přibylí ti, kdož odjinud se přistěhovali, ale asi v témž poměru ubylo z počtu 147 takových, kteří v Hořicích — venkov je zcela nepatrně zastoupen — odpadli a jinam se odstěhovali, případně i zemřeli, jichž číslce mohla by se pouze na obecním úřadě a to pro stálou fluktuaci obyvatelstva ještě jen přibližně určit. Proto lze zato mti, že počet bezkonfesionálních nepřevyšuje v Hořicích v městě 150, vždy však město naše v tom ohledu v poměru k počtu obyvatelstva kráčí před Libercem nebo Žižkovem. Ostatně věc sama je svým nábožensko-kulturním významem méně závažná, než číslce sama, protože polovina těchto lidí neví, o č se při tom jedná. Na nějaké schůzi a v slabé chvíli vyplnila předložený blanket, nestarajíc se o další důsledky; při tom chodila snad do kostela v domněni, že svým křtem je k tomu povolna a oprávněna.

Čáslav. Oslava J. Veličenstva v den 67. výročí nastoupení vlády dala se slavnostními službami Božími za spontánní účasti nejen všech státních a samosprávných úřadů, ale i za stejné účasti nejširšího kruhu občanstva, mezi nimž zastoupeny byly deputacemi i všechny korporace našeho živnostenstva spolu se zástupci spolků sv. Ludmily, konference sv. Vincence a křesť. soc. vzděl. spolku. Mši sv. celebroidl vdp. děkan Dostál za asistence místního duchovenstva. Všecky veřejné budovy a mnoho budov soukromých byly v den ten vyzdobeny prapory. Na všech školách konány byly pak oslavy s případnými promluvami. Stejně slavnosti konány i v evang. chrámu a synagoze. Celý den druhého prosince vyzněl ve veřejnosti jako svátek. — Večer téhož dne konáno bylo slavnostní představení na počest cís. jubilea v Duskové divadle. Žákyně a žáci školy obecné i měšť. uspořádali velmi pěknou a zdařilou oslavu, která značný čistý výtěžek přinesla a čtyřikrát opakována býti musila, aby vyhovělo plnění občanstva, které bylo přímo souhlasem uchváčeno. Zmínujeme se jenom krátce o průběhu jednotlivých těchto večerů, neboť vypsat vše do podrobnosti vyžadovalo by příliš místa. Slavnost zahájena byla proslavem předneseným s vroucím proctěním žákyní měšť. školy Boženkou Zelinkovou. Nato na jevišti proměněném v hřiště před poprsím J. Veličenstva předveden byl hold rakouských národů Čecha, Poláka, Chorvata, Tyroláka a Maďara (žáci Peca, Schvarz, Kratochvíl, Chvátal a Voborník). Nadšené oslovení genia přednesla při tom velmi zdařile Jarka Ogeková. Po krátké přestávce se hrála pak výpravná hra „Když loučky oživnou“. Úlohy dospělých převzali laskavě členové občanského spolku p. Skřivánková, sl. Umanová, sl. Holubová, pp. Pertold a Petr. Jejich výkony stály jako vždy na výši. Úlohy malíčkových rozdělilo si více než 150 dítek. Z nich největší spočinula na bedrech žákyně L. měšť. A. M. Vobrubovy, vícekrát již z dětských představení našemu občanstvu známé a vždy velmi pěkně se osvědčivší. I tentokrát se vyznamenala přirozenou a pochopenou souhrou. S ní dělily se o zasloužený úspěch M. Valšková (papeška), M. Čížková (princezna), Ed. Kosťková (hláskova), A. Čárbová (Lidanka), Z.

Pozorně pročtete!

Správný

Ve velkém, jinde nevidaném výběru, v každé ceně. Prohlédněte si výkladní skříně.

Výprava

Teplé přikrývky. Spací pytle. Vzduchové polštářky. Alum. dosy. Elektr. lampy. Perlux, Tarn kap.

Proti zimě

Sweatry, spodky, košile, vesty, ponožky, šály, punčochy, ohřívače: prsou, zad. Kolenáče.

Proti dešti

Kalhoty, kabáty do zákopů, kapuce s límcem. — Peleríny. Neprom. nátepničky, kamaše, pačáky.

Proti hmyzu

Mýdlo, naftalin, lyzol, dehet, karbol, Anisol. Kapesní lékárníčky. Kolín. voda. Kalodont. Umývadla.

Proti nastuzení

Jelenicové vesty a rukávy, kalhoty. Kožešinové vložky do bot, kožeš. vesty, pačáky. Rukávníky.

Hradec Král.
proti Grandu

Pavelka

Pánský závod
Voj. potřeby

Vánoční

Kravaty, límce, manžety, náprsenky, košilky, hole, šle, kapesníky. Jehlice. Dýmky. Čibuky.

Výroba

Košile: bílé, pique, barevné, noční, flanelové, frakové. Spodky: bílé, barevné, krátké, dlouhé.

Prádelna

Prádlo se zdarma z domů odebrá a doručuje. Pere se bez křavých přídav.

Zajistě usazíte, že v odborném závodě koupíte nejlépe.

nákup

Jídelní přístroje. Voj. menážky. Vaky. Skladací vaříče. — Pevný lůh. Polní láhve. — Thermosláhy.

vojska

Zapalovače dout. benz. Knoflíky pat. Nože. Sáčky pro peníze. Zrcátka. Holci přístroje, náhradní nože.

vlna

Báňky, navín. kamaše, vložky do bot. Stulpy. Rukavice. Chrástka. uší, kukle.

gumák

Pánské, dámské od K 30.— Nepromokavé onuce do bot. Impregn. průhledné pláště K 20—

hedvábí

Schantung i pletené košile, spodky, tílka, ponožky, šátky. Všecké papírové prádlo.

kožešina

Moderní raglány. Zimníky. Ranní kabáty. Župany. Cestovní necesairy, přikrývky.

dárky

Peněženky, toaletky, vizitery. Niklové dosy cigaretové. Kožené doutníkové, cigaret.

prádla

Košile, spodky, límce, všecké prádlo. Míry v nezvýšených cenách.

žehlírna

Vamberk. Památný den nastoupil Jeho Veličenstva nejmilostivějšího císaře a krále Františka Josefa I. na staroslavný trůn habsburský, což stalo se před 67 lety, oslaven byl v městě našem způsobem velmi okázalým a důstojným. V předvečer jubilejního dne ozdobeny všechny domy veřejné i soukromé prapory v barvách zemských i říšských. V den pak 2. prosince sloužil v 9 hod. slavnou mši sv. vldp. farář Václav Hvězda a vykonal modlitby za blaho našeho staříckého, milovaného panovníka. Mše sv. sdělila se městské zastupitelstvo se slov. p. starostou Ant. Bednářem, továrníkem a komerč. radou v čele, veškerá školní mládež se svými učiteli, všichni c. k. úředníci ve zdejších městě n. o., úředníci nádraží místního s p. přednostou Nejedlem, četnictvo, vojáci z místního lazaretu a přečetné občanstvo. Na kůru zpěváci svými pěknými výkony přispěli k slavnostní náladě, o což má zásluhu p. ředitel Klapka. Dojemně uchvacovala zvláště slávu koncertního mistra p. Mrázka, precizně a překrásně na housle sehraná. — Po skončení bohoslužeb odbyvala se slavnostní schůze měst. zastupitelstva a pp. hostů v zasedací sni městské radnice s projevem holdu upřímné loyality Jeho Veličenstvu. Slavnostní řečník p. říd. učitel a spisovatel Jos. Král vstřížně v delší řeči ocenil význam památné slavnosti. Potom zapěna hymna rakouských národů. Na konec pak se odbyvala ustavující valná hromada míst. spolku Červeného kříže. — Mládež školní se svými pp. učiteli a sič. učitelkami shromáždila se v budově školní, kdež o významu slavnostního dne poučena a k lásce ke svému dobrovitému, staříckému panovnickému povzbuzena katechetou dp. Fr. Kohnárkem. Při tom žákyň měšť. školy Dvořáková a Štanclová přednesly příhodné básně. Zapěním hymny slavnost ukončena. — V neděli pak 5. t. m. pořádán slavnostní večer na památku 67letého panování našeho Nejjasnějšího vládcе Františka Josefa I. ve prospěch sirotků po padlých místních chrabrych vojinech. Úvodem byly proslov p. Josefa Konětopského, spojený s živým obrazem: »Vše pro dítě, za účinkování žákův měšťanské školy. Pak sehralo milé kvarteto: Lnd. Mrázek, J. Duchánek, K. Mrakvart a Jos. Suchánek hymnu rakouských národů. Nato odbyváno slavnostní představení »Domov od Sudermana div. společnosti A. Havlíčkové-Konětopské. — Kromě toho cvičil se p. učitel M. Hošek dětské divadlo, které bude v nejbližších dnech na dobročinné účely sehráno.

Besidka. Páperky.

Kněží katoličtí v nár dě kastou? Rozhodně se nerodí v jakékoli kastě, která by byla uzařena vratvám jiným. Jsou obyč-juš syny prostého lidu; skráně rodičů důchovenstva bývají oše hány drsným violr-m vezdejšího existenčního zápolení. Tudíž kněžím rodinný krb jest názor-ným učitelem národním ještě dříve, než dojde k jejich vysvěcení. Kdo by ohlél mládež ná- dechem neľibosti o kastě, měl by na předním místě obrátiti zřetel ke skutečné kastě kněze pravoslavného. Tam kněz býva obvykle synem kněze jiného, tam lze tedy mluvit i o zvláštní uzavřeném kastovním okruhu. V roce 1906/7 v 34 ruských seminářích bylo okrouhle 20.400 chovanců; z tohoto počtu pocházelo 16.758 cho-vanců z rodu pape. Pro každý pape v Rusku jeví ~~hlavň~~ ~~aměstnat přepřaz~~ škola, do semi-náře. V letech 1906/7 bylo těchto škol 200 s 20.143 žáky, mezi nimiž byli pouze 4773 ji-

last dovoleno duchovenstvu se ženiti, lze se-
znati, že mladí kněží jsou větším dílem syny
rodin kněžských. Tedy „kněžskou kasty“ lze
hledati v církvích mimokatolických snadněji,
než v církvi naší.

Rosnička při spatření vola se nafukovala, domnívala se, že tím způsobem vyrovná se brzy volu svou velikostí. Ačkoli toho nedosáhla, chlubil se sestře, že die taudku metýlova aspoň dostoupila volského rozumu.

Ty reklamní předstihy! Vyvolavač u vstupu do zvěřince říká: „Každému, kdo se chce vzdělati, všem milovníkům kultury má záležeti na tom, aby ty naše divoké potvory spatřil!“ — A nakladatel oznamuje: „Kdo se chce naučiti rychle a zábavným způsobem francouzsky, kdo chce obhatiti své vědomosti zeměpisné, počtářské a přírodopisné, sáhni po naší francouzské čítance. Všecko zde vylouženo firmou nejpoužívanější, ke každému článku připojen výklad obtížnějších významů zvláště.“

„Jen všecko názorně!“ odporují moderní pedagogové. „Čím většího počtu učebných pomůcek využijete, čím plastičtější podstatu různých subjektů znázorníte, tím rychleji žactvo uvědomí.“ Ale ti lidé pedagogové namnoze reptají proti symbolickým obrazům, které poučují účelně a názorně o pravdách křesťanské víry.

Kdyby pisatelé »Starých letopisů českých« a jiných kronik ze století XIV. — XVI. byli psali tak tendenčně a zálučně jako moderní noviny, pak by byl dosud v charakteristice tehdejších proudů největší zmatek. Mnohomluvnost a »dokumenty« by skrývaly pravdu více než saidský závoj mlčení. Právě pro záplavu soudasných novinářských zpráv a posudků bude nestrannému dějepisci v budoucnosti velice ne- snadno seznati charakter některých proudů, osobních tendencí a pod. Jako na šatu malíře pokojů pro samé barvy žádnou určitou barvu nevidíme, tak pro samé kontrastující »důkazy« a obrany dneška bude obtížno za dvě stě let historikovi naléztí základní linie dokumentů skutečných.

Takto se pokračuje v zjemnění krásocitu :
kde trůnila kytara, tam se uvelebila harmonika.
Některé tóny fiétny nahraňuje okarina. Krásné
sbory malých kroužků cdechaptí nyní opotřebo-
vaná deska gramofonu. Tvorba národních písní
ustoupila vřiskavým odrhovačkám, rodícím se
veš velkoměstských krčmách. Divoký, sensační
francouzský film, předstávující výkony podprů-
měrných herců, má u nás přednost před živým
slovem umělců českých, hrajících české solidní
drama. Loutnu a harfu zatlačil ariston a flaš-
net již dávno. Nyní i klavír považuje se leckde
za zbytečnost, kde se koupí hrací stroj
a bubnem.

Máte již kalendáře na rok 1916?

Jsou již na skladě:

»Svatováclavský kalendář«, »Vlastenecký
Poutník«, »Maria«, »Meč«, »Praž«,
»Vlastenka«, »Válečný zpravodaj«, místo
K 1.— pouze K — 80.

**»Rodina« díl I. váz. »Rodina« díl II. váz.
místo K 2.— pouze K 1-60**

Objednávky vyřizuje

Družstevní knihkupectví v Hradci Králové.   Adalbertinum.

Různé zprávy.

Nájemnístím dárkem k vánocům pro každého jest nádherně ilustrované dílo polských umělců Gawalewicze a Petra Stachiewiczze »Královna nebeská«. Poesť čtyřicet lidové legendy o Matce Boží, provázené 23 uměleckými ilustracemi; jsou zvlášť v nynější době plné kritického vzrušení četbou povznášející, přiměřující duši klid a mír. Pospěšte si a zařaďte knihu do své knihovny, než bude náklad úplně rozebrán. Brožovaný výškov v orn. obálce pouze za K. nádherně v plátěné vázané s reliéfem Madonny za K 6,80 objednat lze v knihtiskárně Matice Opavské v Opavě nebo u knihkupců. Při hromadných objednávkách značná sleva. Doporučujeme našim čtenářům co nejrychleji.

V Praze, knihoven žákových, vydalo toto dílo «Skolský Úbor» v posledním čís. VII. svého «Bohemia», vydalo ministerstvo kultury a vyáčování v posledních dnech výnos na správce žákových knihoven na obecních, měšťanských, školských školách a žáky pro vzdělání učitelů a učitelek, kterým se správcové ti zavazují, všechny závadné spisy podrobiti prohlídce, resp.

ně se stanoviska státní myšlenky anebo ve směru mravně náboženském a dále má býti postaráno o to, aby v žákovských knihovnách nacházelo se bojně spisů, které by pěstovaly úctu k dynasti a lásku k rakouskému státu, jakož i ostatní státoobčanské ctnosti, které mají býti u mládeže buzeny a pěstovány. — Zpráva ta je pravdivou a umístění její v časopise úplně v pořádku; ale dělá to na učele divný dojem, když list učený čerpá z „Bohemie“ teprve, co dávno před tím známo z předních nřizení v každé, i sebe zastrčenější škole české.

**Barevná
kostelní
okna** v odbor. pro
vedení foto-
vní a dodáv

Fr. Uhlíř,
umělé sklenářství a malba skla
v Třebochovicích a Hradce
Králové.

Genníky a rozpočty na požádání zdarma

Všelcos. Místodržitelsství království Českého zákázalo na základě stávajících zákonů pohřbívání ohněm v Čechách. Zákaz tento týká se nového krematoria v Liberci. — Hostinští v Náchodě se dohodli, že po dva dny v týdnu nebudou čepovati vůbec pivo a v ostatní dny že omezí výcep na určité hodiny. — Bosenská vláda nařídila, aby středoškolská studenti nosili čepice podobné důstojnickým, na nichž rosetou má býti označeno, kterému ústavu majitel přísluší. Pospěch studentů bude patrný ze střibných nebo zlatých prýmků. — Při propůjčování trafik v Rakousku dána bude přednost válečným invalidům a pak vdovám a sirotkům po padlých nebo zemřelých vojácích ve válce, pokud se bude jednati o trafiky nové nebo které se zadávají cestou koncese. — Saský ministr vnitra prohlásil ve sněmovně, že saská vláda jest ochotna potřebným účastníkům válečného tažení po jejich návratu povoliti půjčku ze státních prostředků. — Zemská školní rada pro král. České vyzvala správy škol, aby věnovaly zvýšenou pozornost správnému psaní rodných jmen dětí ve školních katalech a na vysvědčeních a sice podle zápisů matrikových. — V Lipsku otevřeno nové nádraží, prý největší v Evropě; má 26 kolejí pro osobní vlaky, na nichž současně může býti 30 příjezdících a 30 vyjezdících vlaků. Z nádraží bude denně vypraveno 500 vlaků. — Úředně rozpuštěny byly místní skupiny Volné Myšlenky v 26 obcích král. Českého. — Ministerským nařízením prodlužuje se lhůta o požadování a odvádění kovového nářadí do 31. ledna 1916. — Pro Vídeň jest zapotřebí 30 vagonů brambor denně.

Obrazy českých umělců v levných cenách.

Skvostné umělecké dary. Nádherné ozdoby bytové Fr. Dvořák:

Fr. Dvořák:

Madona

Jemný barvotisk, vel. 95×65 cm
 nenapiatý . . . . . K 8.—
 ve vkušaném rámu . . . 26.—
 v ořechovém rámu se
 glazenými vložkami . . 30.—

Like:

Hlava Kristova

Zasklený, veľ. 50×58 cm

nenapíatý	K 4—
v pekném rámu	20—
ve skvostnom rámu . .	25—

Objednejte, dokud jsou na skladě, a nechte si užití příležitost koupit tak levné obrazy umělecké, které můžete užití jako dar vánoční, kmenovému stromu.
Pro členy družstva 20% slevy.
Děky za vaše bez obalu a portu obalů účtujeme za výrobní cenu!

Družstevní knihkupectví v Hradci Králové, Adalbertinum

**Reklama duchovenstva a
duchovního patronátu**
Středem dovoluje si doporučit všem kostelní nádoby a náčiní a to: monstrance, kalichy, cibule, nádobky, patěry, pacičky, svícní, lampy, kadělnice, kropelky atd. své vlastní výroby, předpisem církevním vyhovující. Staré předměty opravuje v původní intenci a v čisté stříbrné nebo proti doplátku za nové vyměňuje. Hotové předměty neb výrobky zasílá naučnou franko bez zálohových koupě. Vše se posílá poštou. Práce tučné.

Středem dovoluje si doporučit všem kostelní nádoby a náčiní a to: monstrance, kalichy, cibule, nádobky, patěry, pacičky, svícní, lampy, kadělnice, kropelky atd. své vlastní výroby, předpisem církevním vyhovující. Staré předměty opravuje v původní intenci a v čisté stříbrné nebo proti doplátku za nové vyměňuje. Hotové předměty neb výrobky zasílá naučnou franko bez zálohových koupě. Vše se posílá poštou. Práce tučné.

Staré stříbrné, stříbrné a drátěné nádobky se nejvýhodněji koupí.

JAN STANĚK,

pasíř a cizoluce

Praha-L-979., ul. Karoliny Světlé, č. 12. n.

Přivázný malý c. k. domáckého tržního soudu.

Jan Horák,
soukenník

v Rychnově nad Kněžnou

zasílá na požádání vždy

dle roční sezony kolekce
nejnovějších druhů pravých
vlněných látek

své vlastní výroby, jakož i tu- i cizozemských.

Čestná uznání zvláště z kruhu vele-
důst. duchovenstva svědčí o poutlivé ob-
sluze mého ryze křesťanského závodu za
dobu více než třicetiletého působení.

Učiňte, prosím, malou objednávku na
zkušku.

Těž na splátky bez zvýšení cen!

Volejte mně látky na talíře.

Kde kupujete knihy?

Naše knihkupectví Vás také velmi obloží.

Varhaník

Varhaník

hledá výhodné místo buď ve velké vesnici
nebo malém městě, svobodný, od vojska prost.
Čtené nabídky pod značkou »Dobrý pracovník«
do redakce, t. l.

! Válečné pojištění !
bezplatně zprostředkuje

VŠEOBECNÁ ÚVĚRNÍ SPOLEČNOST,

spol. s r. o.

v Hradci Králové proti Grandhotelu.

VKLADY na knížky
na běžné účty 4% - 4%
na státní

Hornoslezské uhlí, koksy, dříví. — Prodejna
proti Grandhotelu, sklady v Kuklenách a na Slezském
Předměstí.

Československá
záložna v Praze-II.,
Spálená ulice, číslo 46.n.

Doporučuje se všem našincům co jediný
peněžní ústav katolický v Praze. Vklady
na vkladní knížky úročí se ode dne vlo-
žení do dne vybrání dle dohody a dle doby
výpovědi. Poskytuje půjčky všeho druhu
za mírných podmínek, zejména směneční
úvěr (krátkodobý), v dnešních dobách
zvláště výhodný. — Povinná revize
„Jednoty záložen“ v Praze.

Paramentů.

Ignác V. Neškudla syn

(protikoleovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)

(Bratr P. J. Neškudla, žije ve Východních)

doporučuje P. T. velelůstoj. duchovenstva
svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

všech technických paramentů,

společných praporek a kovového náčiní.

Cenníky, vložky i roční hotová za účasku
se na požádání franko zasílou.

Ve prospěch
Svatozářské Matice Školské

Uznáný za nejvýhodnější a nejlevnější ná-
kupní pramen v Rakousku veškerých

kostel. paramentů

prádla, praporek, přikrůvk, koberec a
kovového náčiní ve výrobních nejstaršího
závodu v Čechách, o. a. k. dvorního dodavatele

Josefa Neškudly

v Jablonném n. Orlicí č. 86.

Tisíce usměvavých referencí a odměn, a
obrázkové cenníky, recepty, vazy a hotové zboží
k výběru zdarma.

Bez velkoměrného podílu ve výrobních dílnách a
domích, levné pracovní síly na venkově, čímž levnější
ceny až o 70%, než všude jinde.

Jedni 200 kusů, druhí 100 kusů, třetí 50 kusů, všichni 20 kusů.

Ažrovnání vždy dleloží se vyroběje.

MED

čistý, se zárukou doporučení, z letošní úrody
obavlivě výběr má celoročně v levné ceně
na skladi

JOS. JELÍNEK,

člen Zemského Ústřed. včelařského spolku

v Hradci Králové.

1915

Vánoce

1915

Nejbohatší
výběr vhod-
ných dáreků

Družstevním knihkupectví

v Hradci Králové.

Adalbertinum

Nejbohatší
výběr vhod-
ných dáreků

Objednané záclony obratem vyřizujeme — Raďte si vlněnou naších bohatě vy-
zdobených výloh před nákupem dáreků

Obrázkové knihy pro děti, pohádky, díla básnická, romány,
čestopisy v orig. vazbách, různé hry, alba na čopisnice a po-
dobenky, památníky, moderní čestopisné papíry, betlémy, modlí-
tební kniha, obrázky, velké svazky atd. atd.

Vše velmi a ochotně

Knihkupectví Adalbertinum

OBNOVA

Číslo 51.

Předplatné na čtvrt roku 2 K 50 h
na půl roku 5 K —

V Hradci Králové, dne 17. prosince 1915.

Inserty počítají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XXI.

Průběh války.

Nejvyšší armádní a loďní rozkaz vydal císař a král náš 16. prosince. Týká se započtení válečných let při vyměňování penze osobám, pokud za války konaly aktivní vojenskou službu, což platí i pro osoby četnictva, finanční stráže a které spolupůsobily při vojenské pohraniční, pobřežní a železniční bezpečnostní službě. Z přiznání válečných let jsou vyloučeny osoby upadnuvší do zajetí, které se neospravedlní.

Odpověď c. a k. vlády na americkou notu. V záležitosti potopení italského parníku „Ancona“ 9. t. m. rakouskou ponorkou, při čemž prý zahynulo i několik Američanů, podala americká vláda naší vládě ostrou notu. Rakouská vláda v odpovědi své ohrazuje se proti ostrosti americké noty zdrazňující, že vláda Spojených států měla udělit přesné okolnosti případu a neponechat místa k četným pochybám. Spolková vláda také opomenula označit osoby, na jejichž výpovědi se odvolává.

O míru mluví se v uplynulém týdnu z míst směrnatých více než kdykoliv dosud. Sv. otec Benedikt XV. ve shromáždění kardinálů v Římě opětoval svou dosud nevyslyšenou touhu po míru a ohlásil další svoji práci pro jeho dosažení. Zodpovědní pak vůdčí státníci říšský kancléř německý šl. Bethmann-Hollweg a uherský ministerský předseda hr. Št. Tisza, oba na příslušných sněmích úplně stejně posoudili celou situaci válečnou jakožto podklad ávah o míru. Kancléř Bethmann-Hollweg usuzuje, že čtyřdohoda dosud nejeví náznaky pro mír, Německo však jest hotovo kdykoliv jednati o míru, jestliže nepřítelé přijdou s mírovými návrhy, čestnými důstojností a bezpečností Německa; že však podmínky míru budou tím těžší, čím déle válka potrvá.

Do Černé Hory a Albanie pronikají dále armády Kovesova, Galiwitzova a velká část Bulharů. Jihozápadně od Plavje zahánil Černohorci za řeku Taru, která tvořila severovýchodní hranici bývalé staré Černé Hory. V bolích severozápadně od Peče zajala armáda Kovesova na 7000 mužů a ukořistila 52 děl. Na postupu proti Berane (východní cíp staré Černé Hory) zajato bojových 2300 nepřátel a dále jižněji v pronásledování do vnitru Albanie vítězně spojenecké vojsko překročilo až řeku Drin.

V Macedonii není už ani jediného anglického, francouzského nebo srbského vojáka. Po tuhých bojích s bulharskou armádou generála Točorova Francouzi musili ustoupit na řekou pécu a porážení spojenci blíž se ke své základně, Soluni. Ztráty Francouzů a Angličanů, jejichž celá výprava, odhadnutá na 170.000 mužů, byla v boji, ičí zpráva jako veliká. Francouzové bili prý se mnohem statečněji než Angličané, kteří i na poli bitvením nepřestávají býti opatrníky. — Řecká vláda přijala bulharský návrh, aby zřízeno bylo neutrální pásmo tím, že vojsko s obou stran bude vzato zpět 2 km od pohraniční čáry. Zároveň řecký ministr vojenství nařídil řeckým úřadům, aby se dohodly s bulharskými důstojníky o zřízení neutrálního pásma.

V Řecku právě nastaly volby do sněmu. Vládní tisk nadále prohlašuje, že Řecko setrvá neochvějně při své neutralitě a že neustoupí žádnému tlaku.

Italské bojiště. Po neúspěších své ofensivy na Goricku obnovili Italové opět palbu na město Gorici, pokoušeji se hned tu, hned onde o úspěch, především v Jadralských; byli však všude, jako obyčejně, odraženi.

Na východním bojišti byly odraženy slabé ruské útoky jižně od Varšavského jezera a jižně od Pinska a skupiny generála Hindenburga a jižně od Vygonského jezera a skupiny generála prince Leopolda Bavorského.

Politický přehled.

Císařské nařízení ze dne 7. prosince jedná o álevách při nastoupení a provozování živnosti pro invalidy a pozůstalé po vojenských osobách. Dle toho příslušníkům stavu živnostenského, kteří za nynější války konali vojenskou službu, tato doba při nastoupení živnosti a při ucházení se o živnostenské dispense má býti vpočítána. Stejně výhody poskytl se také občanským osobám ze stavu živnostenského, povolaným k osobním služebním výkonům pro účely válečné, jakož i těm, kterých bylo použito k dobrovolnému konání prací a služeb pro účely válečné. Ještě rozsáhlejší výhody poskytuje císařské nařízení válečným invalidám, ježto jednak předpisuje, že doba, ztrávená ve školách pro invalidy, má býti považována za použití v živnosti, jednak invalidním živnostníkům usnadňuje přechod k jiným živnostem a těm invalidám, kteří dosud nebyli živnostníky, nastoupiti živnost. Zvláštní péče věnuje se oslepělým invalidám. Císařské nařízení obsahuje také ustanovení, kterým na prospěch pozůstalých po vojenských osobách náležitě se upravují platné předpisy o dalším provozování živnosti na účet vdovy nebo descendentů (potomků), k dědictví opřávaných, a mimo to se umožňuje, že také ascendent (předkové) mohou býti připuštěni k dalšímu provozování živnosti.

O svornosti národní přiléhavě píše brněnský „Hlas“: Postarejte se o to, aby zájmy národa světelné byly jen mužům počtívným, čestným a schopným, kteří dovedou prospěch osobní podřídit prospěchu národa, postarejte se o to, aby z české politiky zmizely sobecké zájmy jednotlivců a všechny ty neutěšené zlovy, které byly příčinou politického úpadku našeho národa, jež marno jest tajiti neb zakrývat, a „přípravné školy české politiky“ jsou vykonány. Národní jednotu a svornost, byť byla sebe více žádoucí, má-li býti trvalá, nemůže býti a nebude výsledkem usnesení nějaké porady dosavadních poslanců nebo jiných činitelů, nýbrž musí míti pevný základ v lidu.

Polská jednota. Socialističtí poslanci polští vstoupili do Polského Kola s tou podmínkou, že jim budou dána též práva jako stranám ostatním. Zástupce soc. demokracie polské bude přijat i do předsednictva Kola.

V uherském sněmu schváleny předlohy budemaltní, o podpoře průmyslu, o úpravě zahraničního obchodu a dopravy, a zákon o válečné podpoře pro veřejné úředníky. Ministr-předseda hr. Tisza prohlásil také ve sněmovně, že vláda dle své povinnosti obírá se přípravou otázky vyrovnání.

Sněm chorvatský svolán královským reškriptem k nové práci dnem 28. prosince.

V říšském sněmu německém dne 14. prosince došlo k prvnímu čtení nového 10miliardového ávra. Státní tajemník říšského pokladu šl. Helfferich odůvodnil potřebu tohoto ávru, načež předložil proti hlasům několika soc. demokratů byla přikázána výboru.

V italské sněmovně slyšela vláda Salandrova mnoho nepřijemných věcí, na př. bylo jí také vmete-

no ve tvář, že se pustila do války na rozkaz výrobce válečných potřeb. Ministr předseda Salandra ani se neodvážil vážně na výtky odpovídati a pomáhal si ujišťováním o své vysoké áctě k majestátu posl. sněmovny, o úmyslu nevyhýbat se její kontrole, o rozhodnosti neskloniti italský státní prapor před Vatikánem a prohlášením, že není-li jeho vláda nejlepší, musí ji sněmovna vysloviti nedůvěru — a sněmovna po pěkných slovech důvěru odhlasovala. Dne 14. prosince byla sněmovna odročena až do 1. března 1916.

Ve Španělsku odstoupilo konservativní ministerstvo Darova pro vnitropolitické rozpory. Nové ministerstvo, v jehož čele jest Romanones, je liberálnější a bude prý pokračovati v politice předcházející. Bude i zachovávatí nejpřísnější neutralitu vůči všem válčícím a vynaloží všechno úsilí, aby usnadnilo řešení hospodářské otázky, již se zabývá parlament. Nové ministerstvo zahájí vojenskou reorganizaci, spojenou těsně s obranou země. Ministerský předseda Romanones prohlásil zvlášť, že vláda bude sledovati výslovně liberální politiku.

Císařství české. Přes nedávné ujštění české vlády, že se přeměna republiky české v monarchii odkládá, přichází zvěst, že dosavadní prezident republiky české Janáček přijal hodnost císařskou.

Volné listy.

Mirabeau. V dějinách francouzských se dočítáme, jak milovaným byl král Ludvík XII. a jak po jeho smrti k tomu určení lidé brali se po ulicích zvoníce a volajíce: „Dobrý král Ludvík, otec národa, jest mrtev.“

I za Mirabeauem Francouzi tesknili upřímně a opravdově; mnozí lidé plakali na ulicích a většina poslanců šelza ve sněmovně, která smrti velikého muže byla zcela ovládnuta tak, že neobírala se ničím jiným, než oceňováním jeho významu, vzpomínkami na jeho činnost a modalitami jeho pohřbu.

Ale i řečníci mimo sněmovnu nezaháleli. Vystupovali na patních a jiné vyvýšená místa a s tribun těchto mluvívali pohřební řeči k davům, které mlčky a pozorně poslouchající pohuly se teprve tehdy, když neopatrný vozklu bludnější projížděl. A událo se na několika místech, že u povozu byly přefezány postrašky a vozkla rozhněvaným lidem vhozeny do stoky.

V restauraci Palais-Royal prohodil díšník k hostu: „Krásné počasí pane, není-li pravda?“ „Ano příteli“, odpovídá host, profesor, „ale Mirabeau jest mrtev.“ Tak tedy smrt Mirabeauova naplňovala myslí všech, a kromě toho zavdala příležitost básníkům, aby smutek národa tklivě a vroucně vyslovovali i v řeči vázané. Také nechybělo množství rytých, malovaných a tesaných podobizen. Pohřeb byl královský a skončil se až o půl noci v kostele sv. Jenovéfy, který byl nejvyšším výnosem pojmenován „pantheonem velikánů vlasti“ a ve kterém tedy Mirabeau pohřben byl první. Ve hnutí revolučním nepřítomnost Mirabeauova dlouho byla poctována, a když ve sněmovně vyskytla se ně-

DEPEŠNÍ ADRESSA: ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚNEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4%, A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ LÍSTKY POSTOVNÍ SPORITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLÍM, KOKSEM A CEMENTEM

ZÍROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPORITELNY 140.273

ŽIVNOSTENSKÁ BANKA FILIALKA V VRADICI KRÁLOVÉ

Telegrafická adresa: Živnostenská.

Telefon č. 111.

Kupuje a prodává cenné papíry, valuty a deriváty, provádí rozkazy bursovní na všech tu- i cizozemských burzách; přijímá v úschovu a správu cenné papíry a poskytuje na hodnoty takové zálohy; vede evidenci tahů; obstarává detaché dospělých kuponů, inkasno taženosti, nové kuponové archy; pojišťuje losy a provádí i ostatní bankovní transakce za podmínek nejvýhodnějších.

kteřá obtížnější otázka, zraky všech bezděčně obracely se k místu, kde sedával.

Mirabeau byl silný muž revoluce a otřásl starou Francií tak, že se zachvívala. Na dráze k novému cílům ovšem brali se s ním jiní prahovači cest jako pomahači jeho, ale on vedl a vtiskoval vývoji událostí svůj orlí spár. Nelze říci, jak revoluce byla by postupovala, kdyby byl žil až do jejího konce.

Filosofie dějin. Carlyle praví, že ještě jeden rok života Mirabeauova byl by změnil dějiny Francie a světa, kterýžto soud plyne ze zvláštního názoru spisovatelova na lidské dějiny. Carlyle jest totiž stoupencem té chybné dějepisné školy, která vyznává učení o kruhovém pohybu, jež lze zobraziti starobylým symbolem (náznakem) hada, hřyzoucího svůj vlastní ocas. Carlyleovi souborný život lidstva a uspořádaný pokrok jeho jsou věci pouhé náhody.

Dle této dějepisné školy zákon kruhového pohybu vyplývá z volná a nevyhnutelně z rozvoje lidských vášní, náctylností a ze vzájemného jejich styku a náctylně plodí pořadí událostí. Tytéž lidské vášně a náctylnosti rozhodují o delším nebo kratším trvání různých dob, jakož i o povšechném rázu společenských vln, jimiž se projektuje život každého národa. Prostřed všech proměn života mocného tisíců rozmanitými cíli, pohnutky a náctylnostmi člověk křídlen jest skoro bez ochrany pudům, abstrakcím, zájmům a stává se často obětí náhodných a nepředvídatelných okolností.

A jako náhoda pohazuje sem a tam jednotlivce, tak jednotlivce může být příčinou nesouvislých a nepředvídaných obrátů dějiny. A v tomto smyslu mohl tedy Carlyle říci, že jeden rok života Mirabeauova byl by změnil dějiny Francie a světa. V důsledcích takového stejného fatalismu Viktor Hugo řekl, že dějiny Evropy braly by se jinou cestou, kdyby u Waterloo nebylo bývalo přelom a kdyby Napoleon byl mohl začít bitvu hned ráno a skončit ji odpoledne dříve, než přišel Angličanům na pomoc Blücher. Dle téhož Viktora Huga Anglie dnes měla by jinou tvářnost, kdyby v ledvinách Cromwellových nebyl se usadil modový kámen. Stoupenci této dějepisné školy tvrdili, že výprava r. 1812 na Rus byla by se zdařila, kdyby v den bitvy u Borodina Napoleon byl neměl rýmy, a „Nole Freue Presse“ nedávno vytasil se s „duchaplným“ míněním, že by nebylo nejvyšší válečné pohromy, kdyby se byly neuplatňovaly v ruské politice nemocný žaludek a játra valkovníka Nikolajeje.

Patrně tedy, že z dějin takto vykládaných vyloučí se souborná vůle národů za určitými cíli, rozumná předvídatost, zákonná spojitost příčiny a účinky a vztahy dějinné k dějinné jejich myšlenky. Pak důležito vykládat každou událost osamostatně bez vztahu k činům, které ji předcházely a jí následují, pak mizí dějiny jako celek a zůstávají pouze jednotlivé, nerozumitelné výskyty, a co jest hlavního, nelze náhodám pracovat o pokrok, o vyšší tažby a ideály, protože takové snahy každé chvíli mohou být přerušeny a vyvráceny nepředvídanými náhodami.

Jest-li tato filosofie dějin škodlivá národům velkým, mohl by se přimoc zpodobit národům malým, jejichž bytí ohrožováno jest vlivy vnějšími i vnitřními. I náš český národ zápasí o vyšší cíle, kterými vyplněny jsou všechny novodobé naše dějiny politické, a bytí by bezhlavostí koketování s teorií, která jest skoro hlubokým pesimismem a která podléhá všechno lepší usilování již v úmrtí jeho kořenech. Jest to vůle, spisovatel politické strany, Machar,

tvrzením, že prý život národů projevuje se stále tímž přílivem a odlivem, které prý se po stáletích opětne vrací. Učiti kruhovému pohybu dějin, z něhož nelze vyběžiti, a na druhé straně hloucně hlásati vývoj a pokrok, jest ovšem nedůslednou filosofii, ale jest to nicméně zjev, který by se neměl vyskytovat v národě, jenž nemá kdy na honbu za logickými náctylnostmi a jenž má na starosti vážné zájmy svých práv a prospěchů.

Co by platny byly pak všechny snahy, když nemožno očekávati účinků své práce? Stálý příliv a odliv neuprosné a neodvratitelné pohlcuje každou ideu, viru, odvalu a věc, z čehož plyne, že nejlepší životní filosofii by bylo, vzdáti se všech ideálův a klaněti se prchajícímu blahu a užívati přítomnosti bez zřetele na budoucí osudy národa. K takovým důsledkům vede holdování libivým teoriím a nedomýšlení novot, jež přinášeny jsou z ciziny.

Nelze tedy přisvědčiti Carlyleovi, že by rok života Mirabeauova byl změnil dějiny Francie a světa, neboť osudy národů, jejich zápas o práva a pravdu nezávisí na prodloužení života jediného člověka, protože nejsou věci náhody.

Somknutí národa. Pravda, tato o níž se tolik mluví a ještě více píše, jest tak zřejmá, že se věru nemusí ani odůvodňovati. A jestliže projevuje se v hovinách radost ze souhlasu všech stran o společném postupu, jest tento zdárně ověřený přejemání pocit vlastně důkazem, jaké spousty stranami politickými zápas v Čechách byly natropeny. Byly to děsné zjevy, když se na příklad vytklo: raději volte Nečecha, než českého klerikála. Nemíníme ovšem vzpomínkou touto již nic vyčítati, protože našim úmyslem jest přepřeti k tomu, aby česká naše nemoc ležela, byla od kořene. Byli-li jsme, my čeští klerici, z národa vyhazováni a přehlíželi se hned každá myšlenka, která ve prospěch společnosti naší české věci vyšla z našeho tělesa, neukládá připomenouti, že o společném postupu mluvily katolické noviny hned na samém počátku války, jmenovitě když rakouské veřejnosti promlouvati se jal bývalý předseda poslanecké sněmovny, dr. Sylvester. „Čech“, dne 4. prosince 1866, že křesťansko-sociální list „Hlas Lidu“ přimlouval se o české somknutí již v dubnu 1915, a to dávno před somknutím a drem Fiedlerem. Není to planá ješitnost, nýbrž potvrzení věru osvědčené skutečnosti, že naše „Obnova“ o potřebě budoucí jednoty hovořila již loni na podzim dokazující, že přikračily hromové události, kdy národ jako celek musí se vymaniti z bláta a malichernosti a postaviti se na správnou, rozhlédnu. „Obnova“ již před desítkami, když političtí vůdové mluvili o prospěšnosti četných stran, důrazně míněni tomu odpírala, dovůzují, že údělem národa v mnohé straně rozpolceného jest slabost proti kterémukoli nepříteli a malátnost, kdykoli běží o to, aby v důležitých rozhodnutích vhozen byl na váhy výham národního celku. Ačkoli pravda, tato vždy hrozivěji objasňovala se v praktické politice na horké půdě ústředního parlamentu, a ačkoli soudní lidé pozorovali, že delegace naše pro svoji nevornost jest přezírána, doma doktrínati stále jen hudli svou, že vznikání stran jest důkazem šíleného národního života, kdežto po pravdě byla to již dekadence.

Teprve dnes po smutných zkušenostech odmlouvá se vystřízlivění, a jestliže v četných listech odsuzuje se nyní bývalé heslo o prospěšnosti četných stran, mohli bychom se pochlubit se dostatečným, kdyby správnost poznání toho nebyla takouž bolestí, ve třet, které české věci stranou rozhraností byly způsoby.

Prof. Goll na sjezdě české okresní samosprávy vyslovil mínění, že národním zmohutněním a plností kulturního života přirozeně spojeny byly strany, kterými výrokem, dal vlastně

jeme. Nepřivádějme tomu, že by z vyššího kulturního života nutně musily prameniti nové a nové strany, neboť přes vysokou kulturnost v Anglii jest méně stran než u nás, a strany ve vyspělém Německu lze spočítati na pěti prstech. Anglie a Německo jsou státy národní, a jakkoli si mohly stran popřáti do syta, z politického rozkladu a rozvášně střízlivosti tak nečinily. Naopak, čím kulturnějšími jsme se stávali, tím bystřeji měli jsme rozpoznávati, jak stranná roztržitost nám škodí, čím pronikavěji měli jsme si uvědomovati, že ve státě tak pestré národnostní povahy, jako jest Rakousko, můžeme prospívati zejména národní svorností, která jest životní podmínkou politických úspěchů. Politické strany jsou přece ve svém jádře skupiny spojené společným přesvědčením, které odnáší se za určitými státními cíli a usiluje, aby tyto cíle vešly v život. Jest tedy na snadě rozhodnouti, zda na vnitřní ustrojení národnosti říše má větší vliv jednotné zastoupení národa, či rozdrobené jeho strany a straníčky. Vše jest až příliš jasné, a není potřebí o ní obérněji hovořiti, jako spíše přičiňovati se o to, aby stranné vysilování jednou pro vždy bylo odbytou kapitolou našeho národního vývoje. Budiž tedy pozdraveno světlo, jež vyšlo z temnoty, a jež musí státi se zářící hvězdou všeho našeho lidu, aby vyvolen byl politický táhnutí, který by mohl pokládán býti za oprávněného představitelce vůle celého národa v těch případech všennárodní povahy, které po válce dopadají na se v Rakousku svého řešení.

Tudíž, že před dvěma roky vzrušovala se u nás rozprava o takovém činitele. Počet k rozpravě zavdaly jednak vědecké příklady, jednak malomoc. Národní rada, která nebyla u nás, jako u jiných národů, byla malomocným stínem toho, čeho od ní bylo žádáno a očekáváno. A když „Národní rada“ nedovedla nastat výrok otevírání protivlastnický, v „Obnově“ jsme řekli, že si „Národní rada“ podává oriel smrti, nepřítel nebo nedovědomí křání z křivky vlasti, zářnou zdivočlost.

Konečně přišel se o obnovu vývět inteligence listy univerzálních prohodů, a sice jmenovitě prof. Mareš dovůzval, že na místě „Národní rady“ která se neovládila, důležito zříditi národní sbor nový. Několik deníků listů a politikové se pro to tomu osvali, věříce, že takového sboru není potřebí, a byla to opět „Obnova“, která zcela podstatně dávody, že na výrost potřebí jest autoritativního sboru, který by rozhodoval v době, kdy národ číne v dobrotě, roztržnosti, romantice, bezzádnosti, ve zmatech a nepořádku.

Tolik jsme považovali za pilnost poznamenati, abychom vypočítali se v minulosti a zároveň dovědili, že katolici, pro pámy, národa měli otevřené oči, když jim navazovali si je sobě a svým společenstvem. Nyní obrátíme list, který jest nepopírány a z duše toužím, aby na něm zůstávaly jen ty stránky, které jsou plny všeho národa, k čemuž podáváme bratrskou pravici všem pečlivým Čechům, chápajícím, že na každé události musíme se ovedditi, ka- lonou oceli.

Napoleon. Konečně bylo v Longwood všechno připraveno, aby se tam mohl stát náš velitel, což stalo se dne 16. prosince, 1815. Admirál Quabura převzal nás do svého jeho bytu, a cesta byla, poseda lidstva, jež Napoleon přelstí viděl. U vchodu do Longwood stála stráž ve zbrani, jež přelstí způsobem vzdala čest. Admirál vysvětlil Napoleonovi o Longwoodu, čeho bylo potřebí, a čísl, projevovat spokojenost z uspořádání nového svého bydliště. Původně Longwood býval dvorcem, náležejícím východoindické společnosti, a později stal se venkovským sídlem, arovního poštěditele. Zaujímaje jedno z nejvyšších míst v tomto výhledu, Napoleon přelstí jest

Dva měsíce byl Napoleonův přibýtek aprá-
vován, a přec ta nebyla v něm pohodlí; míst-
nosti byly tak těsné, že ani druhové císařovi
neměli tam místa, a jenom Bertrand se svoji
rodinou musil bydleti v Hutěgatu, asi hodinu
vzdáleném od Louvru. Kolem domu prostí-
rula se zahrada, která však pojmenování toho-
zde nezasluhovala. Někdeleka hudozy ze zřabo-
lou roklí měl své ležení 53. pluk, střežoucí
vznešeného vězně. Nábytek v pokojích byl
chabý, a jedině, co připomínalo bývalé císař-
ské úpravné nádhery, byl stůlek se stříbrnou
kavič a stříbrným umývadlem, jež stály v Na-
poleonově ložnici a jež přivezeny byly z Pa-
říže. V ložnici byla též postel, kterou měl Na-
poleon u Maréga a Slavkova, na stěnách visely
podobizny prvních manželky Josefíny, druhé choti
Marie Ludoviky a syna; kromě toho visely tam
hodiny s budíčkem, památka to po Bedřichu II.,
kterou Napoleon si přinesl z Postupimě. Stěny
byly polepeny žloutným papírem, skříně na prádlo,
staré schránka na knihy a otěrála starodávná po-
hody s několika rákosovými židlemi doplňovaly
nábytek císařova kabinetu.

Vklady na knížky 4 1/2 %
Vklady vázané výpovědi a vklady střádankové 4 1/2 %

90%	1	1	14 h.	1/2	57 h.	1/2	58 h.	1/2	59 h.	1/2	60 h.
91%	1	1	15	1/2	58	1/2	59	1/2	60	1/2	61
92%	1	1	16	1/2	58	1/2	59	1/2	60	1/2	61
93%	1	1	17	1/2	59	1/2	60	1/2	61	1/2	62
94%	1	1	18	1/2	59	1/2	60	1/2	61	1/2	62
95%	1	1	19	1/2	60	1/2	61	1/2	62	1/2	63
96%	1	1	20	1/2	60	1/2	61	1/2	62	1/2	63

§ 2. Prodávatel v uvedeném seznamu musí být držitel prův. listu doh. V uvedených cenách není zahrnuta cena nádob.

§ 3. Každý, kdo prodává v uvedených cenách v drobném, jest povinen ve své prodejní vyvěstce na místě dobře viditelně ustanovit maximální cenu, kterou ze dne 8. listopadu 1915 č. 332 f. z., jakož i vzhledu stanovené nejvyšší přípustné ceny. § 4. Přestupky podle ustanovení tohoto zákona se politickým okresním úřadem pokutují do 5000 K, nebo vězením do 6 měsíců. § 5. Nařízení toto nabývá platnosti dnem 15. prosince 1915 pro celý politický okres královéhradecký. — C. k. okresní hejmanství v Hradci Králové, 11. prosince 1915. C. k. místodržitelský rada: Smutný.

V Hradci Králové, 11. prosince 1915

[illegible]

2. prosince 1968, v úvodu dne 12. t. m. po skončení inspekce z řady A. Reakce zdejší obč. škola ve divaně Beedy distomym, zúčastnění o 10. hod. dop. Po výstavní obrazu tčtch událost, po-
desem tčtch smoty p. a. p. Fr. Rehakem, náhod-
ně několik hudebníků menších škol, které pomohly
nastudovat edb. učitel p. Joa. Štréla a režisera Karla
kovicu básně "Za císaře a vlast", které živě se zúčast-
ní druhých tříd Mirosl. Sl. L. Karlova, reprodukované

z paměti technickou výpovědí a průmyslovým předem na klavír z Dvořákových básnických nálad „Rejskárka“ a „Parlance“. Uznale rovněž přijaty dueto Gilbertova „Judická romance“ a s klavírním doprovodem houslové sólo Mozakowského „Španělský tanec č. 1“, které se záněmím vakuška pozoruhodným sehráli učňové III. třídy, žáci-dítěti K. Vařata a B. Horčíka. Na zakončenou zapěl přítomní za jasů všech světél dvorany rak. národní hymnu, která byla doprovázena hlacným potleskem. Učňovské besídce darovali učňové při té příležitosti 10 K. — Správa učňovské pokr. školy vadává Besídě upřímné díky za opět bezplatné propůjčení dvorany v den 12. t. m.

Výnos sbírky, uspořádané na místě osvětlení dne 2. prosince k oslavě památného panovníckého jubilea obnáší K 1526.26. Obnos tento byl odveden jednou třetinou oběma odbočkám Červeného kříže v Hradci Král., jednou třetinou štítu železného brance ve prospěch vdovského a sirotčího fondu veškeré ozbrojené moci, jednou třetinou místní odbočce státní zemědělské král. Českého pro péči o domů se vracící bojovníky.

Městská rada 13. prosince. Usneseno bylo, aby k žádosti c. a k. ministerstva. války městský důchod, úřad a lyceum věnoval 2% úrok za rok 1915 ze základních vkladů u pošt. spořitelny pro fond osleplých ve válce vojínů. — Oprava varhan v kapli sv. Klimenta žádá se firmě Rudolf Pařkr a spol. — Požadá se chudinský odbor, aby rozdělil spolkem divadelních ochotníků Křepou darovaných 300 K na osáení chudých místních dítek vojínů v poli se nacházejících. — Zemědělské radě zašle se vyplněný dotazník o tom, mnoho-li dochází se krve na městských jatkách. Zemědělské radě jedná se totiž o přípravu umělých krmiv z krve zvířecí. — Usneseno bylo, aby Tělocvičné jednotě Sokol věnováno bylo místo věnce na rakov měst. lékaře dra Ot. Klumpara pro fond dra Ot. Klumpara 50 K a mimo to ve schůzi městské rady 3. prosince bylo usneseno, aby k témuž účelu místo úmrtních oznámení věnováno bylo rovněž 50 K. — Vzdají se díky p. Alfrédu Procházkovi, soukromníku ve Vídni, za věnovaných 20 K a p. K. Peerovi, maj. domu zde, za věnovaných 10 K ústavu chudých místo věnce p. dru Ot. Klumpárovi. — Poukázány byly k výplatě různé účty lycea, vyšší školy pro ženská povolání hospodářská, týdenní a lesní konsignace a schváleny byly různé objednávky.

Koncerti Moravského smíšeného sboru učitelského ve prospěch Červeného kříže pořádaný bude v Hradci Králové dne 28. prosince 1915 v Grandhotelu o 7. hod. večerní. Dobročinný účel doporučuje sám nejhojnější účast obecnosti. Kromě toho naskytá se příležitost poznati naše hudební velikány Dvořáka a Suka ve skladbách intimnějších, jež provedeny budou cyklicky a to Sukovy ženské sbory op. 15. a Dvořákovy Moravské dvojzpěvy op. 32. Známé jméno dirigenta prof. Ferd. Vacha zaručuje plné umělecké uspokojení posluchačstva. Klavírní doprovod obstará virtuoska sl. M. Dvořáková, prof. varhan. školy v Brně. Předprodej z ochoty převzalo knihkupectví p. F. Piši.

Veřejné dikčvzdání. Besídka vojínů v Hradci Králové sídlem v Adalbertinu děkuje vřele p. Jar. Urbanovi, maj. Grandhotelu, za opětovné velkodušné pohostění odcházejících do pole mužstva pš. pluku č. 39.

Svaz hospodářských družstev pro konsam elektrické energie v Hradci Králové pro podálky válečné péče. Na oslavu jmenin J. V. císaře a krále Františka Josefa I. vybírání bylo v měsíci říjnu ve prospěch fondu válečné péče přirážka 1 hal. ke každé v obvodu Svazu spotřebované kilowatové hodině elektrické energie. Je-li výnos 500 K byl v těchto dnech prostřednictvím předsida c. k. okr. hejtmanství v Hradci Králové rozdělen: štítu železného brance v Hradci Králové 50 K. Válečné

pomocné úřadovně v Hradci Králové 50 K, na vánoční nadílku vojínům 50 K, fondu pro osleplé invalidy 50 K, místnímu komitétu Bulharského Červ. kříže v okrese Hradec Králové 100 K, místní odbočce Vdovského a sirotčího fondu v Hradci Králové 200 K.

Křepa, spolek divadelních ochotníků v Hradci Králové, odvedl parkmistrovskému úřadu zdejšímu krásný dar 300 K jakožto výnos divadelního představení „Zabra“. Die intencí slechěného dárce bude tento obnos rozdělen na osáení chudých dítek místních vojínů v poli bojujících. Tento krásný příklad vlastenecké ochoty zasluhuje všestranného uznání.

Učednická besídka v Hradci Králové pořádá v neděli 19. t. m. o 6. hod. odp. v tělocvičně Sokola pro své členy vánoční nadílku, ke kteréž výbor pány zaměstnavatele a všechny příznivce uctivě zve. Na programu jest loutkové divadlo, jež sehraji učňové pod vedením p. Stoklasy.

Knihárká výstavka otevřena byla ve středu 8. prosince dopoledne ve výstavním sále městského průmyslového muzea královéhradeckého. Kromě krásných moderních vazeb všeho druhu, zhotovených v odborných kurzech Technického přím. muzea pražského, obsahuje expozice předních našich firem knihařských, sbírky přednášek, vzory krásných moderních tisků bibličeských atd. S výstavkou touto souvisí expozice prací akad. malíře Vička, obsahující valnou většinu prací v Hradci Králové vytvořených, po většině v soukromém majetku se nalézajících a při této příležitosti k vystavení zapůjčených. Návštěvu výstavy, uspořádané nákladem Ústavu pro zvelebování živností v Hradci Králové a péči p. insp. L. Welgnera z Prahy, lze doporučit nejširším krahům, zejména každému inteligentní, jenž má zájem na krásném tisku a dobře vypravené knize.

Obchodní gremium královéhradecké upozorňuje své členy, že v nedělích předvánočních (12. a 19. prosince) mohou býti krámy i odpoledne otevřeny. Pro Nový rok platí však staré usnesení gremiální hromady, že se prodávati nemá.

Dodatečné přejímání rekvirované gumy a automobilových obručí koná se v Hradci Králové v č. 129 dne 21. a 22. prosince vždy o 8. hod. ranní.

Vyhlaška o chleboňkách. P. T. obecnost se upozorňuje, že listky chlebové v týdně před vánočními svátky a před Novým rokem vydávati se budou již ve čtvrtek, t. j. dne 23. a 30. prosince, v obvyklých hodinách a na obvyklých místech.

Záložna v Hradci Králové. (Výkaz za měsíc listopad 1915.) Stav vkladů počátkem měsíce K 2,135,517.92, během měsíce vloženo K 91,373.93, vybráno K 105,198.76, stav koncem měsíce K 2,121,693.09. Stav půjček počátkem měsíce K 2,260,689.15, během měsíce bylo půjčeno K 263,351.44, splaceno K 274,783.04, stav koncem měsíce K 2,249,257.55. Počet účtů 3992. Rezervní fondy K 183,955.14. Závodní podíly K 84,300.—. Pokladní obrát K 1,666,289.38.

Seznam cen na týdenním trhu v Hradci Králové dne 11. prosince 1915. 1 q: prosa 100 K, vikve 90 K, hrachu 150—180 K, jahel 180 K, jetelového semínka červeného 380 K, máku 280—290 K, lněného semene 120 K, mrkve 12 K; 1 hl: cibule 28 K, mrkve 5 K, jablko 20 K, brambor 21 K; 1 kg: másla 6.40—7.20 K, vepř. sádla 6.80 až 7.20 K, tvarohu 68—72 h, česneku 4—5 K, celere 3.50 K; 1 vejce 16—20 h; 1 kopa: zelí 20—24 K, kapusty 4 až 5 K, drobné zeleniny 1—1.20 K; 1 pár podsvínčat 50 až 100 K. — Přivezeno bylo: hl: brambor 42, cibule 28, jablko 150, hrubek 12, mrkve 40; kop: zelí 45, kapusty 25, drobné zeleniny 150; podsvínčat 250 kusů.

Pochvala, udělená c. a k. pěšímu pluku č. 18. O vzorném chování a zvláštní statečnosti, kterou osvědčil c. a k. pěší pluk č. 18 za nynější války, svědčí následu-

jící list, který obdržel starosta města Hradce Králové z bojiště od c. a k. generála, nadřízeného domácímu pluku tohoto města: „Od dešné doby jest pěší pluk č. 18 pod mým velkým. Svou službou jako brigádník jsem těsně spjat s městem Hradcem Králové, jest mně tudíž zvláštním potěšením, že mohu Vašemu Vysokobohatství sdělit, že domácí pluk královéhradecký dosud se nikdy nepochyboval a že může býti připočten k nejstatečnějším plukům armády.“

Důležitá poznámky k listovní dopravě v době vánoční a novoroční. Při velkém návalu zášilek, imenovitě v době vánoční a novoroční, jest nezbytně třeba, aby veškeré listovní zášilky do větších měst, jako do Prahy, Brna, Plzně, Liberce, Vídně atd., obsahovaly vešle úplného a správného jména příjemce též okres (čtvrť), ulici, číslo domu a případně též bližší údaj bytu (schody, poschodí, číslo dveří), jak to jest v takovýchto případech vůbec předepsáno. Dále se ot. obecnostvo důležitě žádá, aby pro usnadnění manipulace nenalopovale známky na zadní straně psaní, nýbrž na straně přední a to pokud možná nahoře v pravém rohu. Ohledně jednotlivých druhů zášilek se připomíná, že korespondenční listky obsahu neslušného, urážlivého nebo trestného, dále listky, na nichž jsou neslušná, utlačná nebo politicko-demonstrativní vyobrazení, nebo jiné takové dodatky, jsou z dopravy vyloučeny. Na tiskových navštívkách, listech vánočních a novoročních, zaslaných za sazbu plnou pro tiskoviny, jest dovoleno mimo adresu odesílatele a jeho stav připojiti ještě blahopřání, poděkování a jiné dodatky zvdvořilosti, vyjádření nejvyšší pěti slovy neb obvyklými zvyklostmi (p. f. a pod.). Výjimečně toto ustanovení platí pouze pro tyto druhy tiskovin a nelze je rozšiřovati na všechny tiskoviny vůbec, při čemž však se podotýká, že se pohlednice, jež se zasílají v době vánoční a novoroční, pokládají za vánoční a novoroční listky ve smyslu právě naznačeném a že možno tudíž na nich připisovati blahopřání k svátkům vánočním a k novému roku až do pěti slov, aniž listky takové tím pozbývají povahy tiskoviny. Sazba za obvyklé psaní činí v místní dopravě a v dopravě do království a zemí na říšské radě zastoupených, do knížectví Liechtensteinského, do Uher, Bosny a Hercegoviny, jakož i do Německa do váhy 20 g 10 h, do 250 g 20 h, do Bulharska činí sazba 10 h za každých 20 g a do všech ostatních zemí 25 h do váhy 20 g, za každých dalších 20 g 15 h. Veškerí p. t. obchodníci, majitelé firem a závodů a zejména pp. nakladatelé se žádají, aby kalendáře, novoroční blahopřání a pod. nepodávali najednou a bezprostředně před vánočními nebo před novým rokem, nýbrž aby zášilky ty odevzdávali poště k dopravě po částkách a to pokud možno co nejdříve, poněvadž nahromadí-li se podobných zášilek v posledních dnech roku, stěžuje se značnou měrou jak poštovní doprava, tak doručování.

Vyhlaška o výkazech, jež mají podati zaměstnavatelé ke přípravě ukládání daně z příjmu na rok 1916. Die ustanovení § 201 zákona ze dne 25. října 1896 f. z. č. 220 o přímých daních osobních má každý, kdo v království a zemích na říšské radě zastoupených jest zavázán vypláceti v § 167 citovaného zákona vyčíslené platy roční výnos 1600 K pro jednu osobu převyšující, oznámiti bernímu úřadu vyměřovacímu příjemce takových platů, uveďa jméno, bydliště a zaměstnání jejich, pak výši a druh platů. Na základě tohoto ustanovení vyzývají se osoby, k vyplácení takových platů služebních a výsluhových zavázané, aby příslušná oznámení podaly nejdříve v době od 1. do 31. ledna 1916 u vyměřovacích úřadů I. instance (c. k. berních správk. okr. hejtmanství), v jejichž okrese se nachází obyvatelé osoby k oznámení zavázané resp. dotýčný podnik. V oznámeních, jež na úředně zavedeném vzorci (č. 2) vyhotoví

1915

Vánoce

1915

Nejbohatší
výběr vhod-
ných dárků

Družstevním knihkupectví
v Hradci Král. **Adalbertinum**

Nejbohatší
výběr vhod-
ných dárků

Objednané zášilky obratem vyřizujeme — Račte si všimnouti našich bohatě vy-
zdobených výloh před nákupem dárků

Obrázkové knihy pro děti, pohádky, díla básnická, romány,
cestopisy v orig. vazbách, různé hry, alba na dopisnice a po-
dobenky, památníky, moderní dopisní papíry, betlémy, modli-
tební knihy, obrazy, sošky svatých atd. atd.

Vše volno k nahlédnutí

Seznamy zdarma

Milano, tudíž státní obnos, kterého vyplacení stálo i poměrně málo skutečně v roce 1915 dosáhly. Jestliže stálo nebo poměrně málo platy netrvaly po celý rok 1915, nebo jestliže během roku 1915 se změny, tudíž uvedení způsobů (nastoupení služby, zvýšení neb zrušení platy, vystoupení ze služby) a den této změny (den, kterého změna se stala, vizuálně den, od kterého neb až do kterého platy byly vypláceny), jakož i roční výše a skutečně vyplacená částka platů. Potřebný počet tohoto vzorce může být stranami u příslušných c. k. berních správ, okr. hejmanství, berních úřadů neb u obecních úřadů vyzvednut. Dle článku 11 zák. ze dne 23. ledna 1914 f. z. č. 13 (novela o daních osobních) nemají být použito oznámení na rok 1916 ke provedení neukončených posud výměr ani k zavedení dodatečných výměr nebo trestních řízení ve příčině nějaké veřejné dávky za dobu před 1. lednem 1914. Když však vědomě s tímto, aby změnili zákonný předpis daně nebo způsob, aby předepsána byla daň menší nežli zákonná, v oznámení služebních platů na rok 1916 něco nesprávného uvede nebo zamkne, nebo povinného oznámení vůbec nepodá, může být pokutován dle §§ 240 a 241 odst. 1. a 2. po případě dle §§ 243 č. 6 a 244 odst. 1. a 2. zák. o daních osobních nejen za rok 1916, ale po případě i za let 1915 a 1916 a za poslední 3 let před platností novely a ztratí též uvedený výhody ve příčině svých vlastních veřejných dávek. — C. k. zemské finanční ředitelství. V Praze, dne 23. října 1915. Hanačík.

Tarifní kancelář Obchodní, živnostenské a průmyslové úřady, v Hradci Králové upozorňuje na následující: 1. Zostření železničních ustanovení, týkajících se označení zboží v nákladních listech, nastane s platností od 1. ledna 1916 a bude dle platné ustanovení v tarifu, díl I., oddělení B, doplněno jak následuje: „Udání obsahu, jež obsahuje jenom část v rozřídění zboží uvedené označení a poukaz na položku v rozřídění zboží, platí za neúplné, není-li doplněno něčím jiným.“ Ve smyslu tohoto ustanovení bude platit tedy označení zboží ku př. „Železná a ocelové odpady pol. E—10“ za neúplné a ježto za neúplné udání v nákladních listech ručí zaslátel, znamená toto opatření, že dráha může čítati vyšší dovozní, nežli dle rozřídění zboží se má počítati. Ct. firmy upozorňujeme na tuto změnu, jež může mít značné zdražení dopravy za následek — ovšem jen v případech neúplného označení zboží — a doporučujeme co nejvříve, aby označovaly zboží, pro něž se má čítati určitá třída, ku př. třída II., tak, jak jest zboží v tarifu uvedeno. Ježto budou kromě této změny také změněny četné položky v rozřídění zboží, upozorňujeme ct. firmy také na tuto důležitou okolnost a podotýkáme, že Ústřední sdělení na požádání ct. firmám tyto změny, aby nebyly drahou čítány neoprávněné poplatky. Vymáhání přeplatků jest dnes spojeno se značnými překážkami a vyřizování děje se pozvolna, i když nároky jsou zcela oprávněné. — 2. Zkrácení doby při zvyšování tarifů anebo zřízení podmínek dopravních. Ministerstvo železnic zkrátilo přechodnou dobu uvedenou a obnášející dnes 2 měsíce, na 14 dní výnosem ze dne 3. prosince 1915 č. 47.099.

K **trestní záležitosti Záložního ávárního ústavu.** Dne 11. t. m. po poledni ve třech povozcích dopraveni četní funkcionáři bývalé správy ústavu (Přba, Hanuš, Červený) přes Střebeš do Pardubic; odtud odvezeni rychlíkem do Prahy, aby je zemský soud (co trestní) dále vyšetřoval. Diváků se sčítalo v Hradci při tom transportu mnoho a každý vyslovoval uspokojení. Krátce před zatčením Hanuš mluvil o těch, kteří kritisovali jeho finanční cesty, jako o „hafanech“. Hrozil těm, kteří by o jeho poctivosti pochybovali, docela „karabáčem na psy“. Když však žáhal pro útržku na cizí prohrál; nadto vyšly na jeho pkočnosti tolik nepřijemné, že schlipl docela. A teď už o karabáč jistě ani slůvkem nezavádí. — Vyšetřovací vazba může se protáhnouti delší čas.

Plech u Pardubic. Na ubohé pohotělé zaslal nejmenovaný kněz z Hermanova Městce 5 K a sl. Anna Kopecká, hospodyně na faře v Sebrančích u Litomyšle, dar 1 včp. Václava Strnady, osobního děkana v Sebrančích 10 K. Farní úřad ve Žďánickém spole s obecním úřadem v Pichu vděčně tyto dary kvítují a volají šlechetným dobrodincům nejsrdečnější: „Zaplat' Pán Bůh!“

Cyrlská jednota v Jičíně za lask. spolupůčinkování několika P. T. dam a pánd a úplné hubby pš. pluku č. 43 provede ve prospěch Červeného kříže řízením kapelníka p. pl. č. 43 p. A. Bureše v sobotu 18. prosince v Tyršově dvoraně domu Palackého Jos. Rheinbergera op. 164. „Hvězda Betlemská“, vánoční oratorium pro soli (sopran p. M. Kábelová, baryton p. A. Vondráček), sbor a orchestr (hudba pš. pl. č. 43). 1. Očekávání. 2. Pastýř. 3. Zjevení anděla. 4. Betlém. 5. Pastýři u jesli. Přestávka. 6. Hvězda. 7. Klanění se mudrců. 8. Maria. 9. Spěnění. Ceny míst: Křeslo 2 K, I. místo K 1.40, II. místo 80 hal., k stání v přizemí 80 h, pro studenty 30 h, galerie 30 h. Začátek o půl 8. hod. večer. Předprodeji hostů v lékárně Mg. Ph. P. Pavlíčka.

Vyznamenání v Záměli. Zvláštního vyznamenání dostalo se v Záměli p. J. J. Strnadovi, železnice a blav. ústavu ústavu katolické jednoty poštovní. J. Exc. nejlep. biskup dr. Jos. Doubrava projevil mu své uznání za horlivou činnost v katolické organizaci, od níž nedel se na dělní pracovník nčím odvrátiti, třeba mu bylo i. hmotně trpěti. Bylo projevováno uznání zásluhám, jichž si získal řízením katol. ústavu a zvláště příkladným křesťanským životem. Toto vyznamenání naplnilo jej zvláštní radostí, že přičinění jeho oceněno bylo na místě tak povolením. Se svým vůdcem radují se všichni členové katol. spolku v Potštýně. Také si toho uznání plně

zasloužil. Kdož jej blíže zná, vědí, s jakou láskou katolického hnutí se věnuje; vědí též, že pohledem jeho činnosti není zevní lesek, ale vnitřní hluboké přesvědčení, pro něž často i trpěti musí. Je příkladem, co i prostý, ale šlechetný člověk může vykonati. Kéž je povzbuzením pro mnohé jiné! Přijme mu, aby se z významného v plném zdraví těšil a Boží požehnání jej provázelo.

Časopis. K referátu o slavnosti a výpravě hře „Když loutky ožijou“, dodáváme, že hrubý výtěžek činí ze všech čtyř představení 2500 K. Zbude tedy značný čistý výtěžek, jehož peníz sdělíme. Dodatkem ještě sdělujeme, že k zdaru představení obětavě přispěly oba sbory učitelské dívčích i chlapeckých škol.

Obrazy českých umělců v levných cenách. Skvostné umělecké dary. Nádherné ozdoby bytové

Fr. Dvořák:

Madona

Jemný barbotisk, vel. 95×65 cm.

nenapjatý . . . . . K 8.—
ve vkusném rámu . . . . . » 26.—
v ořechovém rámu se
slazenými vložkami . . . . . » 30.—

Liška:

Hlava Kristova

Zasklený, vel. 50×56 cm

nenapjatý . . . . . K 4.—
v pěkném rámu . . . . . » 20.—
ve skvostném rámu . . . . . » 25.—

Objednejte, dokud jsou na skladě, a nechte si uřídit příležitost koupiti tak levné obrazy umělecké, které můžete užiti jako dar vánoční, k jmeninám a pod.

Pro členy družstva 20% slevy.

Ceny rozumějí se bez obalu a portá; obal účtujeme za výrobní cenu!

Objednávky vyřizuje

**Družstevní knihkupectví
v Hradci Král., Adalbertinum**

Smilčice. (Oslava 2. prosince. — Dětský den.) Učitelský sbor ob. i měšť. školy ve Smilčicích se svým žactvem oslavil výroční den 61letého panování Jeho Vel. císaře a krále Františka Josefa I. důstojně způsobem, jenž nejlépe odpovídá intencím našeho vznešeného mocnáře, zračícím se v hesle: „Vše pro dítě.“ Dne 2. prosince od 9. hod. dop. konány slavnostní bohoslužby, načež účastníci se žactvo obou škol se svými učiteli slavnostního odevzdání záslužné stříbrné medaile s válečnou dekorací starostou města p. Janem Jůlsem veřejně zdejšího sboru dobr. hasičů p. Boř. Pádrpvi a poté shromáždilo se v místnostech městské dvorany, slavnostně vyzdobené, v jejímž čele stálo poprsí sochy Jeho Veličenstva v háli květin s pozadím z dráperii v řídkých i zemských barvách, aby účastenilo se akademie na oslavu tohoto volevýznamného dne pořádané. Přítomni byli: městská a místní školní rada, členové občanského výboru se starostou p. J. Jůlsem v čele, sbor dobr. hasičů, zástupcové ostatních spolků, korporací a úřadů státních i samosprávných, velmi četné zastoupení rodičové dětí a i., takže prostorný sál byl obecněstvem a mládeží naplněn. Program akademie byl: 1. Jíří Mach: „Přání.“ Zapělo s prv. harmonií žactvo školy měšť. 2. Pavla Sokolová: „K věnci slávy“. Přednesla žákyň 5. tř. H. Řezníčková. 3. Slavnostní řeč ředitele škol p. Fr. Preiningera. 4. Ant. Janá: „K Dětskému dni“. Přednesla žákyň šk. měšť. R. Vybáňková. 5. Řek. národní hymna (4 sloky). 6. Děk starosty města zvlášť místním dámám a škole za spolupůsobení jich s obecním úřadem ve válečné pomocné péči. 7. „Kde domov můj?“, na balkoně zahrála hudba sboru dobr. hasičů. Slavnostní, tři čtvrti hodiny trvající proslov zakončil ředitel škol p. Fr. Preininger holkem a provoláním slávy Jeho Veličenstva a v vyšším domě panovníckém a poté provoláním slávy naší štátní armády, což obě zakončeno slavnostní tuší hudby dobrovol. hasičů. — Týž den od 7. hod. večer se hráli žáci a žákyň ob. a měšť. školy divadelní představení „Zlatá nit“, slovenskou pohádku s tanci a zpěvy v 5 obrazech, již napsala učitelka V. Balčessari Pluniovská. Provedení představení, k němuž skvostné kostýmy zapůjčila firma J. Šestř v Náchodě, bylo bezvadné a všobecně se křilo, o čemž svědčili bohatý potlesk do posledního místa naplněného sálu, jakož i to, že hru bylo nutno opakovati za tak obroměného návalu obecněstva, jakého ve dvořaně dosud nebylo. K představení pro děti 6. t. m. dostavilo se ze 6 okolních škol na 300 dětí se svými učiteli. Děti ovládaly své úlohy dokonale, souhra byla znamenitá a pohádkovitá lůse hry skvostně byla doplňována světlými efekty elektrických žárovek. Ke konci se

skupily se děti v malebném živém obraze „Apotheose práce“. Ze slavnostní večery ty znamenité se vydaly jak v ohledu morálním; tak i finančním, o to v první řadě velkou zásluhu má pl. Dvořák Maternová, choť vrch. účetního, která s nevšední očitostí a obětavostí za pomoci členů sboru učil pl. Jindř. Horákové a pp. Karla Doležala, Jana Černého a Rud. Radoně hru nácviků. Ředitel škol p. Fr. Preininger ocenil zásluhy paní ovičteky vřelými slovy díků, jakož i podáním kytice se stuhami v meziklci, což učinil též st. Miladě Vognarové za virtuózní hru na klavír. Máno tento projev považuje ředitelství školy za svou milou povinnost vzděti neuctivějším a nejvřelejší díky pl. D. Maternové i veřejně na tomto místě za její obzvláštní ochotu a namáhavou práci, radost dětem způsobenou, kterážto díky patří též st. Miladě Vognarové a p. J. J. Lefnarovi, kteří vyphili přestávky v meziklci vpravdě uměleckou hrou na piano, jakož i všem, již ochotně přikročili pomocnou svou ruku ke zdaru „Dětského dne“ s dětským divadlem, dále p. V. Čvrtěčkovi, tanečnickým umělcem v Hradci Králové, za upořádání některých tanců, p. Ad. Mahlerovi za ochotný předprodej vstupenek ke všem představením, p. B. Bartoškovi za ozdobení sochy Jeho Veličenstva, pp. uváděčím Slánskému, Vognarovi, Hejzarovi a Souradovi, p. J. Kugákoví za úpravu jeviště a p. Fr. Horákoví za obstarání jeviště. Hrubý příjem ze všech těchto dětských představení činí K 1194.45 a bude tedy značný čistý výtěžek odevzdán vyčenému účtu, t. j. ve prospěch sirot po padlých českých vojácích.

Hořicko. K některým poznámkám o našem projevu národního spoučenství na Hořicku dovolujeme si podotknouti, že podobný projev učinilo presidium našich sloučených katolických stran k celému českému národu a to ne z nějakého náivního názírání na dnešní politický chaos, nýbrž z pevného a vážného přesvědčení, že takového projevu s naší strany je dnes v českém národě třeba. Dle toho zcela důsledně je ho třeba i v jednotlivých malých složkách naší katolické strany vůči malým složkám jiných českých politických stran. Jest ho třeba i u nás na Hořicku. Kdybychom v řadách nekatolických chtěli viděti jen to, čím se od našeho katolického programu liší a ne také to, v čem jsme dle národního programu s nimi za jedno, pak ovšem bude veskré volání po národní sjednocenosti u nás hlasem volajícího na poušti a pouhým snem. Nepočínají-li si takto vůči nám misty naši odpůrci, nesmíme se dle nich řídit, nýbrž musíme na chybnou jejich taktiku vážně poukazovati a neochvějně kráčet cestou, která jedinec vede národ náš ke svornosti a k jeho blahu v naší habsburské monarchii. Pak aspoň v budoucnosti nebude se nám katolíkům od upřímných našich vlastenců vytýkati, že jsme v neivážnějších našich dobách byli nesnášlivým živlem a jen bradou našich všenárodních zájmů. „Poznej sebe sama“ musí si volati nejen každá naše politická strana, nýbrž i každý Čech jednotlivec. Pak bude vespolný život u nás snesitelným, otupí se všude ostří našich stranických bojů a národ náš bude spěti k svému zdárnému cíli. Národní sjednocenost bude stálým heslem nejen našich předáků v řísku a v parádách schůzích, nýbrž v celém našem společenském i národohospodářském životě! Takovými našimi vážnými projevy neodvážil se jistě pohrdati naši vážní političtí odpůrci, nýbrž budou je jistě v zájmu dobra našeho národu vítati. Kéž i o nás může se jednou v budoucnu vydati to objektivní svědectví, že jako před stoletím, tak i v této době katolický kněz i čeští katolíci vůbec byli pravými jeho přáteli, nadšenými a obětavými jeho národními buditeli. — Počet bezkonfesních na Hořicku jsme zaznamenali dle loňské statistiky úřední, jak to dle svědomitého záznamu v příslušných úředních knihách udali naši duchovní správce v diecézním katalogu. Dle něho bylo bezkonfesních v městě Hořicích 247 a na celém Hořicku 263.

Přelouč. Dne 8. prosince po 10. hod. dop. konala se ve školní budově valná hromada Krejcarového spolku v Přelouči za slabé účasti členstva. Ze zprávy jednatele střížle zde hlavní data pro šleš veřejnost. V roce 1915 bylo 270 chudých dětí potěšováno ve školní kuchyni polévkou od 4. ledna do 27. března. Náklad na vaření obnášel K 894.15. Spolek čítal v tomto roce 290 členů. Jméni spolkové při neuctěšených poměrech a velké drahotě jest zmenšeno proti loňsku jen o K 80.84 a obnáší K 2957.33. Vaření a rozdělování polévek ochotně obstarávaly P. T. slečny: Minka Adamová, Ludmila Járkřová, Helena Jarolímová, Eleonora Komárková, Alba Krátká, Anna Lačimová, Kamila Lišková, Marie Nováková, Anna Potěčková, Anna Šoková, Maria Theimerová, Marie Vávrová a Gusta Vyřetálová. Dozor při obědě ve školní kuchyni konali z ochoty P. T. členové sboru učitelských. S vděčností vzpomenu všech dobrodinců spolku: Zvláštní díky vzdány sl. městské radě, která jako v letech minulých darovala potřebné palivo a svítivo po celou dobu vaření. Dále vysloveny díky za větší peněžité obnosy sl. správám: okresní pomocné úřadovny válečné, akc. cukrovaru, obč. a hosp. záložny a akc. spolku v Přelouči. S vděčností vzpomenu všech dobrodinců, kteří jakýmkoli způsobem spolku Krejcarovému přičinili projevováti. Konečně uctěna památka těch členů, kteří v roce minulém na věčnost se odebrali. Jsou to: Králová Marie, Malý Václav, Procházka Jan, Sova Josef, Trojan Václav a Zeman Vojtěch. Po schválení zprávy jednatele, pokladníka a revisorův účtů timnočeny byly funkcionářům spolku díky přítomným náměstkem starosty p. Th. Havránkem jménem městské rady za úspěšné vedení spolku a spolu vyslovena žádost, aby v této vážné době pp. funkcionáři své osvědčené síly dále spolku věnovali. K slovům tím připojila

Ted už nebylo vyhnutí; druhý den spěchal obyvák ke Kadlovi. »Ale správně, správně«, přivítával ho laskavě stálec. »Vidíš, jednou ke mně přišel hrobie v záštitě a já jsem z ní udělal kradlošky.« — a šel! Za

! Mátečné pojištění !
bezplatně zprostředkuje
VŠEOBECNÁ UVĚRNÍ SPOLEČNOST,
v Hradci Králové proti Grandhotelu.
VKLADY na knížky
na dělné účty 4% - 4 1/2%
na úsporné účty 4% - 4 1/2%
Hornoslezské uhlí, koksy, dříví. — Prodejna
dob. Grandhotelu, sklady v Kuklénách a na Jistém
Stednosti.

Nejlepší vánoční dárek

SINGEROVY šicí stroje

jsou nepopíratelné

Nové speciál. přístroje pro potřeby v domácnosti.

Singer Co. akciová společnost pro šicí stroje.

**HRADEC KRÁLOVÉ, u Labského mostu čis. 279.
ŽIŽKOV, Husova tř. čis. 66.**

**Jan Horák,
soukenník**

v Rychnově nad Kněžnou

zasílá na požádání vždy

**dle roční sezony kolekce
nejnovějších druhů pravých
vláknitých látek**

své vlastní výroby, jakož i tu i cizozemských.

**Četná uznání zvláště z kruhů vele-
důst. duchovenstva svědčí o poctivé ob-
sluze mého ryze křesťanského zájmu za
dobu více než třicetiletého působení.
Učiňte, prosím, malou objednávku na
zkoušku.**

Též na splátky bez zvýšení cen!

Volejte nám látky na taláry.

**Volejte nám
duchovenstvu a**

slavným patronátním

úřadům dovozuje si depo-

**ruis! veškeré kostelní nádoby a
náčiní a to: monstrance, kalichy,
ohrádky, nádobky, paténky, paciálky,
svícní, lampy, kaditelnice, kropenky
atd. své vlastní výroby, předpisům
církvním vyhovující. Staré předměty
opravuje v původní intenci a
v ohni zlátí a stříbrní nebo proti do-
plátku za nové vyměňuje. Hotové
předměty neb výkresy zasílá na
žádání franko bez záplaty koupě
Vše se posílá poštou. Předce ručí.**

**Sklad esoterických nádob a stříbrných klenotů, jako: křížů,
madonek, křížků, prstýnků, náramků atd. a: Netřáskové
prsteny, tabulky, jídelní náčiní se stříbra pravého
i čínské vlny na skladi.**

Staré zlato, stříbro a drahoty kupuje se nejvyšší cenou

JAN STANĚK,

pasíř a císleceur

Praha-L-979., ul. Karoliny Světlé, čis. 12. n.

Přijímá malé c. b. zemské trestní soudy.

Na zástavy veškeré

**které až do konce měs. září 1915
propadly, odbývá se (dle c. k. místodr-
žitelského výnosu ze dne 10. března 1915)**

DRAŽBA

**v obecní zastavárně královéhradecké
(v místnostech zastavárny) v sobotu dne
23. ledna 1916 (začátek o 8. hod. ranní).**

**Zástavy do dražby propadlé možno ještě
před dražbou ve čtvrtek dne 20. ledna
1916 do půl 1. hod. odpo. pouze u pokladny
zastavárenské zúrokovat nebo vyplácet.**

**Neprodají-li se veškeré zástavy, odbývá se
druhá dražba dne 29. ledna 1916.**

**Každý, kdo se chce vyvarovat placení dra-
žebních poplatků a sice z 1 koruny 2 hal.
mimo úrok, nechť zúrokuje lístky zástavní
do konce r. 1915. V pátek před draž-
bou a v den dražby se neúčastňuje.**

Správní odb. zastavárenský.

MED

český, se zárukou neporušenosti, z letošní snůšky
obzvláště výborný má celoročně v levné ceně
na skladě

JOS. JELÍNEK,

člen Zemského Ústřed. včelařského spolku
v Hradci Králové.

Varhaník

hledá výhodné místo buď ve velké vesnici
anebo malém městě, svobodný, od vojska prost.
Čtené nabídky pod značkou »Dobry pracovník«
do admin. t. l.

**Všem, kteří nám nad úmrtím nezapomenutelného, vroucně milovaného bratra,
přítel a pána,**

vldp. Augustina Richtera,

čestného děkana a faráře chroustovického ve výsl., na odpočinku ve Svatce,

úsmě i písemně upřímnou svou soustrast projevili a osobním účastenstvím při pohřbu ve
Svatce 13. prosince a v Chroustovicích 14. prosince 1915 veliký zármutek náš zmírnil,

vzdáváme tímto své nejsrdečnější díly!

**Zejména děkujeme ze Svatky a okolí: vldp. kněžím: Josefu Elitzerovi, Janu
Bauerovi, Frant. Juklovi, Rich. Tonerovi, Ferd. Pavlišťovi; všem pp. zástupcům města
Svatky, ct. správám škol ve Svatce a ve Svatouchu, p. c. k. poštímistři ve Svatce.**

**Z Chroustovic a okolí děkujeme zejména: vad. a vldp. kněžím: kolegovi
zesnulého kons. řádovi Engl. Starému z Rovně, bisk. vikáři ve Skutči Št. Dvořákovi,
jenž sloužil requiem a pochoval svého bývalého faráře, vikar. sekretáři Al. Konvařnkovi,
farářům: Vojtěchu Balcarovi, Al. D. ubravskému, Josefu Melicharovi, Lud. Horovi, Josefu
Filipimu, kaplanu Frant. Houdkovi; vldt. pp. zástupcům občanstva, kteří svého bývalého
faráře vnesli sa i na hřbitov, vldt. sborům učitelským v Chroustovicích, Lhotě a Ostrově,
jež se všemi dětmi účastnily se pohřbu, a všem ct. účastněným spolkům.**

**Nad tím vším děkujeme dle činnosti dlouholetým upřímným přátelům zesnulého: slovut.
p. MUDr. Karlu Schmoegerovi v Chrástě, kolegovi z gymnasia; slovut. p. c. k. místodrž.
řádovi v Přibrami Vá. Wurmovi; slovut. p. MUDr. Frant. Zemanovi v Chroustovicích.**

**Za všechny tyto projevy lásky, úcty a vděčnosti k zesnulému, jež zvláště při
pohřbu v Chroustovicích tak čestně se děly a jež nám ve veliké naší bolesti byly velice
milou útěchou,**

Pán Bůh sám buď všem hojným odplatitelem!

Za domácí zesnulého:

Jan Oliva,
farář ve Svatce.

Za příbuzenstvo:

Otokar Richter,

čest. děkan a bisk. notář v Moravě,
bratr.

**MĚSTSKÁ SPOŘITELNA
VE VYSOKÉM MÝTĚ**

přijímá vklady a zúrokuje je

co nejvýhodněji

**a vyplácí, majíc stále větší hotovost, vklady i ve větších obnosech bez výpovědi.
Za vklady ručí královské věnné město Vysoké Mýto veškerým svým jménem
i svými příjmy, jakož i aktiva spořitelny.
Knížky spořitelny požívají i jistoty sirotčí a přijímají se za kaucí a vadla
u všech úřadů.**

Daň důchodovou platí spořitelna ze svého.

Půjčky poskytuje za sazby velmi mírné.

Telefon čis. 16.

Pošt. spoř. čis. 70.108

OBNOVA

Číslo 52.

Předplatné na čtvrt roku 2 K 50 h
na půl roku 5 K —

V Hradci Králové, dne 23. prosince 1915.

Inzeráty počítají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XXI.

Vánoce.

Vánoce svaté jdou přes lány bílých polí,
v radostných písničkách zvučí celá zem,
a srdce zachvívá se jejich ohlasem,
když s chrámů v tichou noc se zvony rozhlaholí.

Útěchou nadzemskou hlas jejich v srdce spívá,
a bytí i duši tíží strastí žal,
zrak v naději se zdvihá v nebes dál
a duše s anděly žalm víry Bohu zpívá.

Ó zvuč jen v šíř i dál, ty písni rajských luhů,
přijď, Ježíši, po Tobě touží zem,
noc temná opět bude jasným dnem,
Tvá láska nad světem zas míru sklene duhu!

Zář stromků vánočních zahoří kraji všemi,
jas nebes dýchne v rodin šťastný kruh,
zář utichne, dlaň stiskne druhu druh:
»Bůh lásky přišel k nám — buď mír a pokoj zemi!«
Vladimír Hornof.

Vítězný Betlem.

Málokdy duše lidská mohla poznávat Krista
Vítěze tak jako v nynější kromobyčejné době. Ve-
líké události zpřetrhaly celé husté síť theoretic-
kých předpokladů, vystavily všechny filosofické
systémy nárazům praktických zkoušek. Vážná ži-
votní praxe rozptýlila mlžiny lesklých frází, kte-
ré pro mluvu života skutečného neměly smyslu.

Přední representanti moderní filosofie přiznali
se upřímně již před válkou, že nejsou schopni vě-
decky a správně luštití nejdůležitější otázky lid-
ského života. Na př. proslulý Gideon Spicker na-
psal, že sice nikdy volnost badání nebyla tak veli-
ká jako dnes; přes to však »nepožívá filosofie
žádné vážnosti a důvěry. Chce-li být vědou empi-
rickou (zakládající se na zkušenosti), zastavuje se
na poloviční cestě. Filosofie jest opravdu v zoufalé
situaci.« Jejím úkolem jest huštění nejvyšších zá-
had, ale »na konci vývoje, trvajících dva tisíce pět
set let, přichází konečně k náhledu, že to vůbec
není jejím úkolem, že filosofie jako vědy dosud vá-
bec ještě nebylo. Filosofie ztratí veškeren vliv na
život, mravnost a náboženství.«

Frischeisen-Köhler dle otevřeně: »Dějiny filoso-
fického myšlení neukazují žádné souvislosti, žád-
ného pokroku, naopak chaos (zmatek) mínění a
anarchii názorů a teorií (nauk), z nichž žádná
není dokázatelnou a přece vystupuje každá se
stejným nárokem na všeobecnou platnost. V tom
oboru jest boj všech — proti všem.« Správně ten-
to filosof doznává, že jednotlivec, který touží po
pravdě o světě, nemá kdy čekat, až věda svou
nekonečnou úlohu dokončí.

Tak a podobně dosvědčuje celá řada novově-
kých myslitelů, jichž věhlas šířil se celou Evropou.
Přes to však do nedávna málo vzdělání demago-
gové prohlašovali, že nyní nelze se řídit v životě
»překonaným stanoviskem křesťanským«, ale že
naopak nutno svůj život zařadit dle světového vě-
deckého názoru moderního. Jestliže jsi se však ne-
dal omámiti hrou lesklých slov, takže jsi se zeptal,

kteří - nový světový názor jest řádně ve všech
směrech opřen o vědu, uslyšel jsi rozpačité do-
hady; ozývala se neurčitá odpověď, že někteří
teprve »Boha hledají«, druzí si myslí, že není Bo-
ha ani lidské duše, jiní zase že vidí duchů ještě vi-
ce než křesťané atd. Ale všechny tyto sobě odporu-
jící nauky činí nároky na neomylnost; tak samy
bezděčně potvrzují, jak do jednotného filosofic-
kého názoru na hlavní otázky života našeho jest da-
leko, příliš daleko. Hrdým svědčím odpovídá filo-
sof Ludvík Stein: »Není žádné definitivní (určité,
konečné) filosofie s jistými pravdami a nemůže být
žádného uceleného názoru na svět.«

Takto tedy filosofie sama uznala své malomo-
cenství již před časem přísné zkoušky. Pokořila
se tu přímo, tam zas bezděčně před Zjevením Je-
žíšovým, které s plnou určitostí luští stěžejné pro-
blémy lidského života, odpovídá na otázky: od-
kud lidské pokolení, jaká jest podstata lidského
života, jaký význam a cíl má člověčenstvo upro-
střed tolika světů. Již svatí tři mudrci v čase zro-
zení Kristova nahlédli marnost lidského badání v
tom směru a proto pokorně šli za hvězdou betléms-
kou, aby jim zazářila tam, kde posud shledávali
temno. Patřo však, že jas této hvězdy posud jest
zrovna tak důležitý jako dříve. I moderní mudrci
jsou nuceni obracet své zraky k jejím paprskům,
chtějí-li proniknouti k nejdůležitějším pravdám jedi-
né správného životního názoru. Věda filosofická,
uznej skromně své mezery a svou malomoc všu-
de, klekni bez falešného studu před jesličkami a
prospěješ lidstvu daleko více než rozpačitým tá-
páním, provázeným vyšperkovanými frázemi.

Ale i vědy velice praktické s úžasem se pře-
svědčily o velikých svých slabínách, když doba
mimořádná vyzývala k zodpovědné práci, k pro-
spěšnému uplatnění. Sociologové na rychlo měnili
své soustavy, politické strany a přední diploma-
tičtí pohlaví s podivem zaznamenávali, jak sku-
tečnost odhalila velké chyby v jejich výpočtech a
prorocích. Národohospodáři, kteří nestavěli na
základně křesťanské, byli celí zmateni skutečným
vývojem poměrů. Největší úžas nastal právě mezi
učenci nevěreckými ve Francii a Itálii, mezi zed-
náři, kteří hrdě se chvástali svojí privilegovanou
osvětou. Nikdy nedocházelo k tak rychlým změnám
přesvědčení jako v čase nynější mezi živly pro-
tikřesťanskými.

Na druhé straně však se osvědčily znamenité
zásady těch, kteří veřejně osvědčovali nadšenou
úctu k Tomu, který v Betlémě se narodil. Skrom-
nost jejich byla bohatě odměněna. Vladaři, kteří
pokorně oznamují svým poddaným, že vládnou z
Boží milosti, daleko předstihli svým věhlasem a
svými úspěchy v těžké době ty diplomaty, kteří o
milosti Kristově nechťeli ani zmínku učiniti.

Ukázalo se jasně, že kdo spolu se svatými tře-
mi králi se neklaněl Kristu, modlalil způsobem po-
nižujícím fanatickým a nemyslivým davům; hrdí
pohlaví nevěrecká ponížovali se ochotně i bez-
charakterním kreaturám, zavádějce tak svým
příkladem odporu modlářství moderní.

Tedy netoliko filosofie, i jiné obory lidského
myšlení nyní doznávají, že se musí postavit na
základnu křesťanskou, že není hanbou pokleknouti

před vítězcím Betlémem. Vojáci v poli pro svou
posilu a útěchu nevzali si pranic ze soustav filoso-
fických, ze systému nevěrecké kultury a politiky.
Kdo chce načerpat v zákopech duševního klidu a
blaha obrátit svůj zrak toužebně k záři hvězdy
betlémské. Nejširší davy evropského obyvatelstva
pochopují nyní daleko určitěji význam velebného
zpěvu andělského: »Sláva na výsostech Bohu!«

Slunce pravdy Kristovy zbaveno jest chmar-
ných oblaků, kterými je zastírali frázisté; září ny-
ní plným jasnem.

Kristus, který se zrodil v místě nejnuznější, přemohl
napřed svět tím, že dokázal nicotnost
protikřesťanských předpokladů a pak zvítězil při-
rozeně i v srdcích širých davů, které do nedávna
Betléma se vzdalovaly. Vítej, Kriste žádoucí! Kéž
Tvůj příchod přinese harmonický soulad do všech
srdcí zmítaných! Kéž zároveň zvýšíš těch svých
věrných služebníků!

Průběh války.

Nejvyšší uznání Nejvyšším vlastnoručním li-
stem dává císař a král náš arcivévodovi Kariu
Štěpánovi jako protektoru veškeré válečné péče,
ježto s vřelou Jeho osobní účastí podporované pod-
niky dodaly četným válečným invalidům nové od-
vahy k životu a zvláště snaha o zaopatření umě-
lých údů a péče o osluplé i v cizině jsou za vzor.
Zároveň Nejvyšším vlastnoručním listem v uznání
neúnavné úspěšné činnosti ministru války ryt.
Krobatinovi udělen stav svobodného pána.

Svédský spisovatel o rakousko-uherské armádě.
Známy spisovatel Lago Lenquist, jenž se vrátil z
rak.-uherského válečného tiskového stanu, pravil,
že, mluví-li se o zásluhách a úspěších Němců, ča-
sto se zapomíná, jak veliký podíl mají na tom Ra-
kušané a Uhři. Mají větší a obtížnější frontu než
Němci, ale je nutno s obdivem konstatovati, jak
toto mosaikové sdružení, kterým jest rak.-uherská
monarchie, jeví se nerozlučně železně pevnou jed-
notkou v hodině nebezpečnosti.

Na černoohorském bojišti ocitlo se rak.-uherské
vojsko na hranicích staré Černé Hory, na řece Ta-
ře; tím vojsko naše nejneschůdnější kraje má už
za sebou. Boj na tomto bojišti směřuje nyní proti
hlavnímu černoohorskému postavení u Berane, proti
níž armáda Kövessova postupuje se tří stran. Ač
se vojsku našemu v neschůdném území staví pře-
kážky veliké, přes to postupuje se tu dále a také
zásobování armády jest bezvadné. Poslední týden
na černoohorském bojišti zajato na 15.000 nepřátel.

Z jižního balkánského bojiště, od německých a
bulharských vojsk, není bezpečných, t. j. úředních
zpráv. V Řecku zatím jsou právě ukončeny nové
volby do sněmu, v nichž vláda získala velkou vět-
šinu, proto od souhlasu sněmovny s vládou oče-
kávají se nové počiny.

Na italském bojišti po čtvrté bitvě na Soči, v
prvním prosincovém týdnu skončené, v níž mají
Italové na 70.000 mrtvých a raněných, pokoušejí
se dále o ojedinelé výpady a místy na jižní tyrol.
frontě trvá dělostřelecký boj.

DEPEŠNÍ ADRESA: ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚ-
NEK - PŮJČÍMÁ VĚLADY NA ÚROK 4% A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÉ
LÍSTKY POSTOVNÍ SPOŘITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLÍM, KOKSEM A CEMENTEM

HLAVNÍ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPOŘITELNY 142.373

Z východního bojiště hlášeny jsou zmařené pokusy ruských výzvědných oddílů. Tak jižně od Vygonského jezera (severně od Pínska) a na Styru, severozápadně od Čartorijska, odražený byly nepřátelské výzvědné oddíly, místy byly také dělostřelecké boje. — Pozoruhodno, že vrchní velitel severních ruských armád generál Ruskij odstoupil.

Na západním bojišti jest místy čilý dělostřelecký boj, úspěšná podkopová činnost německá a čilý boj ve vzduchu.

U Dardanel 19. a m. zahájili Turci všeobecnou ofenzivu a to velmi šťastně. Naráz nuceni Angličané ustoupiti na dvou místech u Anaforty a Ariburnu, nezůstal tu ani jediný voják anglický. Sama anglická zpráva doznává, že ze jmenovaných míst všechna vojska, děla a zásoby byly dopraveny na jiné bojiště. Zůstává proto v moci anglické jenom jižní hrot Galipolského poloostrova (postavení u Sedd il Bar).

Mírové snahy. Očekávaná mírová výprava amerického miliardáře Forda jest ze Švédska na cestě do Haagu. V průvodu Fordově je celkem 180 účastníků, mezi nimiž také guvernér ze Severní Dakoty, viceguvernér z Jižní Karoliny, řada volených zástupců státních atd. Později dostaví se také Bryan. V Haagu bude zřízena mírová kancelář.

Stopadesáté výročí smrti slavného kněze-vynálezce.

»Tvoje studie v celém Německu s velkým obdivem se přijímají a považují se za věčnou paměť Tvého vysoce slavného jména. Co mne se týče, blahopřeji Ti, výtečný muži, a celému vzdělanému světu pro vynikající pokroky, které jsi nejen v hudbě, ale i v badání elektřiny s nelepším výsledkem učinil.« Tak psal našemu Prokopu Divišovi proslulý přírodopyslec Euler 3. srpna 1754. Naš český rodák žamberecký nezjednal si totiž slávu pouze vynálezem hromosvodu, ale velice hlubokými studiemi, které i bez šťastného vynálezu jej řadily k předním učencům světa tehdejšího. Mnohým lidem, kteří ani nebyli učenici anebo zvláštní odborníci, dopomohla k důležitým vynálezům často šťastná náhoda. U Divíše bylo jinak. Jeho bleskosvod jest jednou výslednicí oběžných, velice četných odborných experimentů.

Prokop Diviš narodil se 1. srpna 1696 v Žamberku, gymnasiální studia vykonal na jezuitském gymnasiu ve Znojmě a v praedionstrátském klášteře v Louce. R. 1726 byl vysvěcen na kněze. Pak vyučoval v klášteře vědám přírodním a filosofii, po roce theologii. R. 1733 byl povýšen na universitě salcurské na doktora theologie. Stal se též doktorem filosofie university olomoucké. R. 1736 stal se farářem v Příměticích, kde se zabýval hlavně studiem elektřiny. Pěstoval též s velkým zápletem hudbu. Tehdy vymyslel stroj, který čerpal vodu ze studně a tlačil ji do výše 30 sáhů. Po krátkém zastávání místa převora v Louce vrátil se r. 1745 do Přímětic, kde zhotovil sám důmyslný stroj »electrum«, který vyvozoval a hromadil elektrickou sílu. Brzy vítal ve svém příbytku proslulé návštěvníky i z daleké ciziny a vzácné velmože, kteří přicházeli prohlédnout si jeho objevy.

Na pozvání odebral se r. 1750 k samému císařskému dvoru do Vídně, kdež opakoval své pokusy před císařovnou Marií Terezií; dostalo se mu tam vysokého vyznamenání. Sláva jména jeho letěla pak Evropou. Plán na zřízení hromosvodu nosil v

hlavě dávno dříve, než jej uskutečnil. Napřed zkřítkoval nedostatky hromosvodu Franklinova. Nezdar pokusů s americkým vynálezem dal mu za pravdu. Myšlenka Divišova byla tato: Na předním místě zbavovati mraky bleskosvodem znenáhla přilíhajícího napětí elektrického a pak v druhé řadě teprve sváděti blesk do země bedlivě upravenými vedeními. Konečně 15. června 1754 postavil první, dosti složitý bleskosvod nedaleko svého příbytku. Vynález pak zdokonaloval a dal návod, jak hromosvod stavěti na věži a na lodi.

Divišova práce v oboru elektřiny však byla mnohostranná. Tak na příklad začal léčiti elektřinou reumatismus a ochromeniny, vyšetřoval vliv elektřiny na vzrůst rostlin a pod.

Velice se proslavil i v kruzích hudebních. V klášteře louckém byla hudba pěstována horlivě po staletí. Diviš jako horlivý hudebník sestavil velice důmyslný struněný nástroj, jež nazval »Denis d'or«; tento nástroj měl 14 klaviatur většinou dvojnásobných, jichž kombinováním se docílilo přes 150 druhů harmonií. Struny byly tak uměle sestaveny, že napodobovaly i lesní roh, fagot a klarinet. Sláva tohoto stroje pronikla i do Polska.

Diviš sepsal též důkladná pojednání jak přírodovědecká tak bohoslovecká. Požíval veliké slávy již za svého života. Skládány na něho nadšené oslavné básně, protože na něho byl hrd netoliko náš národ, ale učené kruhy celé říše. Zemřel 21. prosince 1765.

Přirozeno, že stopadesáté výročí jeho smrti tohoto roku dalo podnět k četným článkům oslavným. Horlivý, zbožný katolický kněz dokázal — jako celá řada jiných kněží, že pevná víra naprosto nepřekáží v pokroku vědy skutečné. V historii osvěty bude jméno Divišovo vždy zapsáno písmem významným.

Záložna v Hradci Král.,

Janské náměstí č. 163.

Vklady na knížky 4 1/2 %

Vklady vázané výpovědi 4 1/2 % a vklady střádané 4 1/2 %

Vévodkyně z Orleansu své matce velkovévodkyni Meklenbursko-Zvěřinské.

(Z franc. přel. Lad. Hronek.)

Na Štědrý den 1837.

Nejdražší matko!

Jest den, kdy myšlenky naše k sobě zalétají víc než obyčejně. Tento den jste vždy vyznačovala tolika důkazy lásky; byl to ze všeho času den sváteční pro vaše děti, a je mi teskně okolo srdce při myšlence na rozptýlení všech obyvatel Friedensburku, ještě loni shromážděných kolem vánočního stromku a šťastných při pohledu na krásné dárky, věnované z lásky. Jsem za to také dnes vděčna, ale vděčna s jiného hlediska, než před rokem. Myslím-li pod vánočním stromkem na Francii a snažím-li se zpřítomnit si svou budoucnost, nemohu se odvážiti k naději, že by mi Bůh dal údělem osud tak bohatý a krásný. Ó, že zde nejste dnes a zítra přítomna, drahá matko! Neboť zítra, na tento krásný svátek vánoční, půjdu k stolu Páně; mé srdce cítí potřebu zahřát se u zdroje světla a pravdy a posílit se proti pokušením mé vlažné bytnosti, která by snad udusila jisku mé víry, kdyby tato nebyla zabezpečena proti marným nicot-

žádná obyčejná dvorská přízeň, nýbrž zájem skutečně opravdový, když jeho přátelé upozorňovali ho, čím stal se Richard Wagner tímto králem, a že podělení básníka-miláčka takovým zámekem není žádnou nemožností, pravil Stelzhamer: »Dobrá, přijmu jeho pozvání. Aby mi však nehleděl do knížky, chci svou věc přednášet z paměti.« Básník však hrdě odpověděl, že »Stelzhamer dal se jednoho dne na cestu do Bavor na zámek Hohenschwangau. S jedním koníkem jel horským údolím, neboť s povelzem, který král mu až do Murnau naproti poslal, se šťastně minul. Nedaleko pod kopcem, na němž královský zámek strmí, byl hostinec se zahradou a kuželníkem. Když jel kolem, zaslechl z kuželníku: »Svou hlavu chci na to vsadit, není-li to František!«

Koňak jakýsi poznal ho, společnost neváhala oblíbeného lidového básníka pozdraviti a jemu připíti. Brzy byl Stelzhamerův koníček vypažen, básník seděl v zahradě u stolu, pil, bálil a počal pak s veselou společností hrát v kuželky. Prohrál-li, volal: »To ne, vy selské kotrby, peníze vám tu ne nechám. Novou sázku, abych je opět vyhrál!«

A dopadla-li hra pro něho zvlášť příznivě, řekl: »Přátelé! O peníze vás připravít nechci. Ještě jednu sázku, abyste je opět dostali.«

Tak mlyly hodiny jako minuty, až hospodský přišel se svíčkami, neboť byla už tma.

Nyní pomyslel básník na to, že nahore v královském zámku měl mít přednes; teď viděl však, že určená k tomu hodina dávno už minula.

»Dobře tak!« pobruchoval si do svého dlouhého, rozleženého vousu. »To by tak bylo šťastně zmeš-

nostem a svodům tohoto světa. Bez vás, bez něčeho, kdo cítí jako já, kdo mne chápe a komu bych s radostí otevřela své srdce, můj úkol je neschůdný.

Byla jsem až posud poněkud vyhýčkaná; je mi dobré v tomto ohledu býti sama, abych se obrátila zcela k Pánu a abych očekávala vše od jeho působení v mém srdci. Ostatně zdaž je člověk sám, má-li Jeho za přítele a odvažuje-li se Ho prosit o vše? Těší mne, že vánoce mají také v tomto království velkou důležitost. Královna a Klementina šly se připravovat k zlatějšímu stolu Páně.

Ach, matko, jak jsem ještě vzdálena vzoru, kterým nám byl náš Spasitel! Snad nikdy necítím jsem se takovou hříšnicí jako nyní, ježto se mi zdá velmi nedůsledným býti tak vlažnou, jakou jsem se stala ve svém štěstí; tím spíše, že poznávám tiskceré volání Pána ve svém přítomném postavení, v lásce, která mne obklopuje, v povinnostech, které mi jsou uloženy a jimž abych vyhověla; nicméně tak málo shledávám se schopnou. Jedním slovem: jsem velmi pokořována svou netrpělivostí a svou malou vírou a cítím, že Mu dosti nenáležím, ano že jsem v poměru ke svým proviněním toho velmi vzdálena Jemu náležeti. A tu, v tomto vnitřním rozpoložení mysli, cítím nevýslovnou potřebu pohovořiti si s vámi; neboť ve vaší blízkosti byla bych lepší, více věřící, prostší a pevnější. Jaké to požehnání, mítí matku zbožnou a věřící! Nemohu dosti Bohu za to děkovati, že mi vás dal, abych se mohla zahřát pod mateřskou vaší ochrannou perutí.

Příštího dne, na Boží Hod Vánoční.

Včera, drahá matko, nemohla jsem naléztí po návratu z kostela chvíle, abych vám mohla psát, a velice mne to trápilo, neboť to byl den, který večere Páně mi učinila tak vzácným! Živě a hluboce cítila jsem blízkost Páně v okamžik sv. přijímání. Vzala jsem si s sebou »Následování Ježíše Krista« a mohla jsem čísti s pobožným sebráním mysli. P. Cuvier měl s kazatelnou krátkou promluvu o zpovědi; zpytovala jsem své svědomí v každém bodu a pokořovala se zvláště pro svou netrpělivost a vlažnost. Pak šla jsem k oltáři a byla jsem posílena ve víře a v lásce ke Spasiteli, jenž jedině spomáhá, abychom zůstali věrni na dobrých cestách.

Na Štědrý večer učinila mi dobrá královna překvapení, davši mi tajně zříditi krásný vánoční stromek a postaviti jej v mém modrém salonu, aby mi připomínal Německo. Je tak vynalézavá k tomu, aby působila radost, že často myslím na vás, kdykoli ji vidím.

Kulturní jiskry.

Klasické dílo o Husovi z pera nejpovolnějšího znalce dra J. Sedláka již jest dokončeno. Vyšlo v »Dědictví sv. Prokopa« jako nejvhodnější dar vánoční celému národu. Přihlížíme-li totiž k Sedlákově upřímné snaze po šíření pravdy a k jeho důmyslným dokumentům, přiznati musíme, že všechněm lidem dobré vůle pravda o Husovi záležiti bude jako maják a že tedy dílo tak plastické přispěje k shodě názorů u těch, kteří si dlouho nerozuměli. Na 378 stranách slovných autor líčí život a povahu díla Husova. Na dalších 353 stranách otištěny dokumenty hledící k tomu, co bylo vpředu po nejpilnějším studiu pověděno; takto možno se odborníku přesvědčiti, zdali na základě původních pramenů autor postupuje objektivně. Ke konci přidán podrobný a praktický rejstřík.

káno. Chce-li mě král slyšet, ať přijde dolů. Přenocuji zde a zítra jedu opět domů.

Král ovšem nepřišel dolů a básník — nahoru!

Karel Holtei, známý básník a předčítatel, vypravoval mnoho o počtách a vyznamenáních, jež mu prokazovali všude, kde se objevil. Doznával sám, že byl ctižádostivým. Byly však přece okolnosti, kde i tyto projevy byly mu obilnými. Zvláště na svých cestách za recitacemi, kdy často — zejména v pozdějších letech — po klidné, žádným nadšencem nerušené hodině toužil. Často zatajil zámýsl své příchod do města, kde měl předčítati, aby se před oním večerem těšiti mohl, že je sám pro sebe. Někdy přenocoval na cestě v docela malých místech a v neznámých hostincích, aby si mezi cizími odpočinul jako cizinec, bez nároků.

Jednou měl předčítati ve větším městě ve Slezsku. Odcestoval den před tím, cestou však se rozhodl, nejeti až k samému cíli, kde se již den před tím lekal slavnostním uvítáním, nýbrž v malém hnízdě několik hodin před městem vystoupiti z vlaku a přenocovati. Byla to vesnice, kde mohl býti jistým, že zůstane neznám a neobtěžován. A přece nechybělo na zábavě. V tomtož hostinci, kde přenocoval, byla kočující společnost, jež ve stodole rozbila svůj stánek a pro tento večer zvlášť velkolepě představení vybubnovala. — »Vzácné panstvo a velectěné obecní« této vesnice bylo pozváno k velké lidové hře: »Hans-Jörg aneb šňůra peral, od světově známého básníka Karla Holteie!«

Feuilleton.

Deklamátor a herec.

Básník František Stelzhamer byl znamenitým předčítatelem svých básní v hornorakouském nářečí. Nečinil to však rád — ještě tak nejraději v kruhu dobrých přátel, kde pak jeho ženiální pých neznal mezí.

Jednoho dne v Solnohradě, kde se tehdejší zdržoval, dověděl se, že bavorský král přál si ho slyšet.

»Přál? Jak to?« tázal se Stelzhamer. »Já si přeji, aby bavorský král jeden ze svých zámků mně odstoupil. Obě zbožná přání mohou jít pospolu a k svému pochodu pískat si takt.«

»Neměl bys odpírat, Františku!« domlouvali mu přátelé, »ty nerozumíš zámkům, avšak král Ludvík rozumí přece poesii. Má rád takovéto básnické přednášky a dává si často takové konati.«

»Ano, ano«, pravil Stelzhamer, »a slyšel jsem, že Jeho Veličenstvo ze zvyku hledí předčítateli do knížky. To bych tak právě potřeboval. Nikoho nenechám si diviti se mně přes rameno do listu; chce-li to čísti, ať si to koupí. Že ho pozdravuji.«

»Františku«, řekl, »vznešenou přízeň krále neměl bys si žertem pokaziti!«

Básník však hrdě odpověděl, že »Stelzhamer jest jen jeden.«

Tím bylo to odbyto. Ale jen pro tentokráte. Když později Stelzhamer přišel k přesvědčení, že zájem krále Ludvíka na umění a literatuře není

Zvláštností díla Sedlákovy jest úsečná stručnost; historik sleduje přesně vytyčené thema a neozpytluje se obšírnými výklady některých — třeba i značně zajímavých — okolností, které by vyžadovaly delší úvahy zvláštní. Nevychází zbytečně všech argumentů, které po ruce má proti pisatelům odchýlných názorů po studiu tak široce založeném. Odkazuje sem tam na práce, které již vydal, aby se vyhnul opakování. Kontrastující domněnky, které i dlouhou dobu v Čechách panovaly, odbývá nejraději krátce a důkazně pod čarou, aby kniha neměla rázu polemického. Dílo Sedlákovy především chce poučiti, nemíní odkrývati veliké slabiny husovských spisovatelů jiných, pokud k informaci odmítnutí největších omylů není největší nutností.

Uvážíme-li, jak i tento rok husovská literatura byla většinou přeléváním téže tekutiny z hrnčeka do hrnčeka, neubráníme se podivu při sledování, jak velikou řadu nových objevů historických přináší spis Sedlákův.

Autor postupuje v rozřídění látky a charakteristice zcela samostatně, dílo vyniká obsažností. Ostatně nyní odborní znalci sami rozhodnou, který pomník pro šíření pravdy a uvědomění českého lidu jest cennější: zda Hus Sedlákův, či Hus Šalounův, vytvořený na základě legendární tradice a romantické fantasie. Národ má nyní veliké pomníky dva: jeden literární, druhý sochařský. Nechť tedy všechny vrstvy českého lidu přemýšlejí klidně a samostatně, pro který památník se rozhodnouti.

K pramenům spisů Tomáše ze Štítého. Veliký filosof český sám uvádí čtenáře na stopu předlohy k proslulým »Řečem besedním«. Právě k svým dětem: »Mistr Hugo psal knížky jedny; ty chceš k tomu, nač se tážete, za pravidlo v rukou mítí.« Naráží zde na Hugona de S. Viktora, mystického theologa francouzského, který zemřel r. 1141. Ale jak důmyslně Tomáš dovedl tlumočiti myšlenky Hugonovy českým čtenářům! Neváže se na slova, naopak užívá výrazů výstižnějších, jasnějších než fluho. Právě po srovnání předlohy s prací Štítného vysvětlíme nám veliká samostatnost myšlení našeho filosofa. Obdivujeme se, jakých případných výrazů užíval, aby se staly i kombinované představy filosofické srozumitelnými prostému českému lidu. Ovšem Štítný v »Řečech« podává i řadu důmyslných myšlenek vlastních.

Časopis pro katolickou hudbu posvátnou, jakým jest náš »Cyrill«, přispívá značnou hřívnou k uměleckému snažení českému vůbec a k odbornému ocenění starších etap v dějinách hudby a zpěvu. Jest významnou pomůckou paedagogů a zrcadlem nynějších hudebních rozběhů. Právě vydaným číslem 10. zavírá se ročník 41. Vykonal i za nynější mimořádné doby značný kus ušlechtilé práce. Redakce dokládá: »Chť sice vykonati mnohem více, připraveny k tisku jsou skladby předního mistra českého v kontrapunktu, i pro lidový zpěv v adventu uchystána příloha, leč technické překážky nedovolily. Čeho nemohl vykonati »Cyrill« letos, doplní bohda v roce následujícím.« Odporujeme tento list co nejvíceji všem kruhům hudbymilovným.

Nové zvěsti o Eskymácích. Dlouho to trvalo při všem technickém pokroku, než se dostali Evropané do krajín severnějších, než které obývali Eskymáci. Bělochům bylo umožněno vniknouti do polárních krajín dále — právě za pomoci toho roztroušeného národa, který rozuměl povaze podnebí, nezbytnostem při bezpečném cestování atd. lépe než Evropan. Rozsáhlou nynější vlast Eskymáků

tvorí severní pobřeží Ameriky a ostrovy, které leží odtud ještě blíže k pólu od Beringovy úžiny k východnímu pobřeží Grónska. Národ ten liší se značně od všech známých národů Asie a Ameriky. Lze konstatovati, že Eskymáci v době, kdy se začali přizpůsobovati životu podél ledových pobřeží, dlouhou dobu žili od jiných národů zcela odloučeně. K uhájení existence vytvořili kulturu zcela zvláštní. Typ Eskymáka výrazně se liší od typů kmenů jiných a je v oněch rozsáhlých krajích všude též, třebaže žijí tito lidé k vůli opatření nejnütnějších podmínek výživy tolik roztroušeni. Průměrná výška Eskymáka není skrovná; mnohdy jsou tito lovci i dosti vysocí a širokého trupu. Nejvíce se blíží vzezřením a řečí severoamerickým Indiánům. Dle nalezených stop po obydlích, lovcích zbraních a j. v. zjištěno, že eskymácká loviště sahala severněji než nyní. V severním Grónsku obývali Eskymáci již v době předhistorické.

Dopravním prostředkem jejich na vodě jest kajak a ženský člun, na ledu pak sáně tažené psy. V létě loví v kajaku, v zimě vyjíždějí se saněmi ke vzdušným otvorům v ledu, aby zde ulovili tuleně, k úlovku mrožů a narvalů anebo k pronásledování medvědů.

V zimě bydlí v chýších sněhových anebo kamenných, v létě se potulují v malých tlupách na místa různá dle toho, kde kyne nejvýnosnější lov. Takovým kočovným životem se rozšířili od Smith-sundu podél západního pobřeží Grónska k jihu do území mezi 72 a 68 stupni severní šířky. Někteří pronikli ještě dále na jih.

Nepodařené hanácký písničky. Velikou reklamou dělali Ondřej Příkrylovi ti, kteří buď skutečný charakter hanáckého lidu neznali anebo nedovedli bystře postihnouti ty jemné záchvěvy hanácké duše, které jsou nejvhodnějším subjektem k rázovitému umění. Nyní konečně přichází »Zvon«, který v č. 9. snímá Příkrylovi gloriolu. Právě: »Autor hanáckého veršování má jednu velkou chybu, totiž že nezná hanácky, že neovládá pořadí do nejmenších odstínů a pak, že nemá básnického sluchu... Také náplň obsahová je každodenní; jaro volající skřivánky a miza, večerní zálety, klompy Janek... Zkrátka vyvěste tyto plody z kožochy a plonder, obdržíte hanácky známé několika-násobně, nezřídka parafraze Sládka, Žeremovského a zejména Procházky... Někdy zdá se, že veršování povstalo k vůli jednomu slovu, jenom k obratu, a nelze upříti, že autor zapsal zde hojně pěkných slov, výrazů a rčení, což však na písničky nestačí. Forma bylo volit jinou. Mohl povstati důkladný doplněk Bartoňova dialektického slovníku, po revli nejlepším znalci hanácké-ny O. Bystřinou a J. Vyháldalem, a je škoda, že se to nestalo. — Zdržel jsem se déle u knihy, poněvadž leckde posazuje se tento rýmovaný pseudofolklor nekriticky a přičítá se mu větší význam, než vskutku má, což konečně bylo nutno otevřeně říci.«

Ducha Hanácka výtečně vystihl i Kosmák a Křea. Oficiální kritika česká však obcházelá zduřilá jejich díla mlčením. K Příkrylovým neobratnostem však mlučela dlouho proto, že onen veršovec patřil svým politicko-kulturním vyznáním k »pokroku«. Konečně však přece zazněla kritika spravedlivá.

Ke kapitole o čistě jazyka českého. Žijeme ve dnech, v nichž vážně se uvažuje o čistě jazyka českého a kdy s několika různých stran vydána již vyzvání, abychom čistoty jazyka českého nejen více si všimli, ale i zachovávali a po příkladě národů jiných pěstovali. Je to pro nás vysvětlující smutné, ale plným právem zasloužené. Snad nikde nesejdeme se s takovou nevázností k mateřské řeči jako u nás; snad žádný národ není tak náchylným k znetvořování mluvy své jako my, kteří ji všemožným způsobem »ozdobuje-

Nepoznanému básníku bylo divno kolem srdce. Těšil se na účinek, jaký jeho zamilovaná hra na prosté venkovské lidi máti bude a zatím vidí toto fiasko. Hluk trvá, opona však nepadá. Místo toho fidiel dává posunůky na jevo, že chce mluvit. Byli přece zvědaví, čím chce nedostatečnost své společnosti omluviti a nechali jej mluvit.

»Velevážení!« pravil fidiel.

»Má společnost měla čest hráti ve Zhořelci, v Budišíně a v mnohých jiných městech, před vysokou šlechtou a sice k úplné spokojenosti. V dvacítisedmi letech, jež jsem dramatickému umění věnoval, stoupal jsem se svou zdatnou společností od úspěchu k úspěchu, až k nejvyšším triumfům. Zde, draží pánové a dámy! Přečtěte si tyto noviny! Co můj velectěný přítel a přítel dr. N. ve Vratislavi o mně píše! Jestliže vám, blábolivým hlasem pravil dále, »tento kus se nelíbí, nezávisí to na mně a mé znamenité společnosti, kteří jsme činili, seč jsme, abychom opus zachránili. Nebylo-li to možno, není vina na nás, nýbrž na hře samé. A jestliže, moji neocenitelní, chcete už pískati, obraťte se laskavě na toho, který tam na řezáče sedí. Já ho znám zcela dobře, viděl jsem ho ve Vratislavi, jmenuje se Karel Holteř a je spisovatelem tohoto kusu. Tím jsem domluvil.«

Opona spadla, publikum zaraženo obrátilo své oči k řezáče, kde básník zvolna se zvedl, aby hledal, odkud přišel.

Od tohoto večera raději přijímal Karel Holteř slavnostní trvání v městě, aby se nemusil na venek starostlivě tomu vyhýbat. Ch.

me» cizomluvy. A to nejen řeč lidovou, kde již se mnoho proměnilo a proměnuje, ale i — bohužel — spisovnou. Kdo dnes po přečtení některých novin nebo časopisů vzal by do rukou na př. spisy Karla Žerotína. Památky českých žen, některý spis z doby Veleslaviny, nebo jen z novějších, Skladba jazyka českého od neambradického Moravana Bartoše — jak velký shledá tu rozdíl, jaká to čeština a — čeština!

Vydáno sice několik Brusů jazyka českého, Oprávců mluvnických a pravopisných, ale ty, sotvaže vyšly, byly kritiky i nekritiky rozcupány tak, že v nich nezůstalo kamene na kameni a my — než bychom se na něm ustálili, přese chybě a chybě dále. Dobře nám řekl jeden učenec slovanský právě, že jsme pocizovali Slované! Když nedávno okupoval český oddíl našeho vojska jednu ruskou, Čechy obývanou vesnici, divili se vojáci, jak správně čecky mluví tamní Čechové, před lety se do vesnice té přistěhovali; zato však jeden ze starých občanů tamních řekl několika našim Čechům zcela upřímně: »Ale — tak se mi zdá, že vy tam v Čechách již tak hezky nemluvíte, jako se tam mluvívalo!«

Řekl jsem, že znešvařování češtiny neděje se jen v mluvě lidové, ale i v našem písemnictví. Příklady jsou někdy směšné, až neuvěřitelné. Právě ve dnech nedávno minulých četl mnohý čtenář insem, kterým hledá »správce přes kuchyň«, o něco níže pak za příčinou »narukování« oznamuje majitel, že pronajme »dobře idoucí (!) hostince« atd. A to má být čeština!

Tak je v části insertů, ale v části redakční není někdy lépe. Čtu právě takovou perlu jazykovou, feuilleton »Splynutí duší« v »Ml. l.«. Tam stojí doslova: »Jádro duše, ta dří stále mezi námi — umyvší své rozpuklé (!) lice — stolice pivní (má to být výčep v hospodě) — z jezera vystupovavší pára letěla — v půlhodině byla hotova a vrátivše se — na žebřinách májemi zdobenými — štipí ji po bradě (!) — horá duši, tělem — Jeniček sedával tam v koutě šenku popíjející« atd. Autorem tohoto výplodu je jakýsi Gustav Seifert a kdybychom jej znali a s ním se potkali, nejprve bychom mu poradili, aby, než zase bude psáti, studoval pilně mluvnici, aby i s tou trochu »splynul«. Zvláště v příčině přechodníků. Neboť takovito češtináři nám k čistě jazyka přispějí prašpatně a pak: jsou mnohé věci smutné, ale velmi smutnou je, když někdo mermomocí chce čecky psáti pro český lid a český neumí. — K.

Úvěrní družstvo Eliška

zapsané společenstvo s r. o.

v Hradci Králové, Adalbertinum.

Přijímá vklady na vkladní knížky a účty. — Úvěry osobní a živnostenské za podmínek nejvýhodnějších. Vkusné střádanky.

Sociální besídka.

Dívčí sirotčinec sv. Františka zřizují Školské sestry z kongregace sv. Františka ve svém klášteře ve Slatinanech u Chrudimě. Přijímají se osiřelé — zvláště po padlých vojinech — opuštěné a zanedbané dívky školou posud nepovinné i školou povinné, kteréž doma v klášteře zřízenou školu budou navštěvovati. Plný měsíční poplatek, za nějž se dříve poskytně celé zaopatření, též šatstvo, obuv, prádlo, školské vzdělání, léčení v nemocnici, výchova v duchu sv. Františka a (pokud věk dívky dovoluje) též cvičení v různých pracích v domácnosti každé obvyklých, obnáší 25 K.

Není-li soukromého dobrodince, který by obnos tento úplně hradil, nemůže-li též obec tak učiniti, je správa kláštera jakožto správa sirotčince ochotna ucházeti se o placení neb aspoň doplacení potřebného obnosu ze stávajících fondů.

Městům a obcím, které posud nemají vlastních sirotčinců, naskytá se vhodná příležitost za poplatek zajisté mírný zabezpečiti dříve osiřelé, opuštěné nebo zanedbané řádnou výchovu pro život. Ovšem jenom katolického vyznání dívky se přijímají, obou národností. Kongregace má sirotčinec též zřízený ve svém německém klášteře kociřovském jakožto filiálku sirotčince slatinanského. Správa kláštera prosí všechny přátele dívčí mládeže o doporučování sirotčince slatinanského a získávání jemu dobrodinců. Prosí též uctivě o odporučené zvláště zámožnější dívkám, slečnám, paním, aby na slatinanský sirotčinec pamatovaly odloženým a nepotřebným svým šatstvem a prádlem. Prosí též o nadbytečné peří, viktualie atd. Všechno se vděčně přijme, pro sirotčinec upotřebí a dobrodinců v modlitbách bude pamatováno.

Všeliké dobrotné zásluhy buďtež zaslány laskavě na »Správu dívčího sirotčince sv. Františka ve Slatinanech u Chrudimě«. Taktéž buďtež adresovány všechny soukromé dopisy.

Správa kláštera nabízí vld. duchovenstvu své služby při potřebě kostelního prádla a kostelních rouch, mnoho roků již v tomto oboru pracující. Též stará a vadná roucha se v klášteře opravují. Výtěžek z těchto prací věnuje správa kláštera svému dívčímu sirotčinci.

Dopisy sirotčince se týkající od úřadů duchovních, obecních, školních, okresních, zemských a politických buďtež úředně zaslány na »Duchovní úřad Dívčího sirotčince sv. Františka ve Slatina-

Ovšem že zachtělo se básníku v neproniknutelném inkognitu býti přítomnu představení a viděti, jak jeho dílo kočujícími společnostmi jest dáváno a jak na prosté venkovany působí. Jakožto neznámý nevydával se při tom žádným nepřijemnostem. Vyvolil si místo na řezáče, odkud jeviště mohl dobře přehlédnouti. Hlediště bylo brzo přeplněno, zvláště tlačil se sem ženský svět, neboť slyšel, že se při tomto kuse srdcelomně musí plakati. Hansjörga hrál fidiel společnosti, dlouhý, hrubě a staře vyhlížející muž, poněkud podnapilý, a sice hrál tak, že v prvním dějství byl publiku k pláči a nepoznanému básníku k smíchu.

Později teprv nastal opak. Již mezi prvním dějstvím se stalo, že představitel hlavní úlohy náhle se zarazil, neboť se zahleděl na cizince, který seděl na řezáče. Rychle se však vzpamatoval a hrál úlohu dále, a sice s takovým neslyšacím předáním hlasu, že venku na dvoře slepice, jež dávno již seděly, počaly kdákati a psi štěkati. V druhém jednání, když se Hansjörg z Afriky vrátil, ukázalo se, že jeho plíce v jižním podnebí ještě více zesílily. Obrovské námahy podnapilého umělce, ze své úlohy vytvořiti dokonalé dílo umělecké, byly toho druhu, že diváci chuť k chechtotu překonati nemohli. I ostatní představitelé s tím, co, se dělo a nedělo, naplnili trpělivost publika na nejvyšší stupeň, až konečně místní učitel zvolal: »To je přece trochu mnoho, tuto hru tak zmotat!« Syčel, Hansjörg učinil k tomu hrubý posuněk a komedie pravá nyní začala. Syčelo se, dupalo, křičelo a tlustý sedlák jakýsi volal na jevišti, aby přestali, dlouhy dělat že dovedou, jiného nic!

nech u Čechů — a označením na obálce: »Vše
tlačná, porta, prosta, dachovní, škola, střešní.
Osvobození od poštovního povolení c. a k. p. a t.
č. 182.346/IV b-15 dle zákona Hřádkého z 2. října
1865 č. 108.

Další školy moderní župy. Heslo, že při stej-
ných povinnostech patří rovná práva mužům i že-
nám, ozývalo se často i z úst těch emancipovaných
žen, které v praxi zapomínaly o nových žádou-
cích povinnostech promlouvat.

Nuže — nyní důležitá otázka ženských povin-
ností přetřásá se velice důkladně. V Německu
sotva vážně se mluví o zavedení povinného žen-
ského služebního roku, aby byla vyvážena vše-
obecná branná povinnost mužů.

Nejdůležitějším cílem nového zřízení má být,
aby každá dívka byla nucena naučit se vařit, vést
domácnost, správně nakupovat a hospodřit;
nechť se naučí ošetřovat a vychovávat dítky a
v jisté míře i starší osoby churavé; budiž přípra-
vována na své povolání pěstěním sil a zdraví tě-
lesným výcvikem povinným; ruku v ruce s tech-
nickou výchovou má postupovat cvičení vůle k
svědomitosti v plnění povinností a výchova inte-
lektuální. Druhým úkolem služebního roku má být
blaho státu a příprava na službu společnosti ve
válce i míru. K plnému dosažení účelů takových
jest nutný výcvik v odloučení od rodinného života,
aby byly vyloučeny různé úlevy, které vedou k
zhyčkáni; výchova má být společná jako při vo-
jenské službě mužů.

Již r. 1905 navrhoval Eschelbach kasárnickou
výchovu děvčat, jejíž střediska by ovšem byla je-
nom ve větších městech. Zevnější řád by měl být
podobný jako u vojáků: stejnokroj, vojenská nadř-
izenost a podřízenost, vojenský pozdrav, trestání,
šold atd.

V Berlíně na kongresu německých žen r. 1912
paní Onauk-Kühnová naznačila cestu k služební-
mu roku takto: Ve škole obecné a střední by se
udílelo praktické a theoretické vyučování ve ve-
dení domácnosti, nucené vyučování o hospodyn-
ství v pokračovací škole, pokud by od něho ne-
osvobodil výsledek zkoušky přijímání. Nechtí
žádně vyšších škol navštěvují státní školu pro
vedení domácnosti, na jejímž propouštěcím vy-
svědčení by záv.selo oprávnění k sňatku. Ale tím-
to vyučováním dospělo by se teprve ke bráně do
služebního roku; bylo by k němu nutno připojit
výchovu.

Podobně řada jiných myslitelů v Německu ve-
lice horlivě debatuje o potřebě ženského služeb-
ního roku. Právě nyní se pocítuje vážně, že otázka
ženská při změnách poměrů po válce dočká se
dalekosáhlého luštění sociálního. Vždyť již mimo-
řádné poměry nynější vnesly do sociálního života
druhého pohledu tolik praktických změn! Žena
stává se samostatnější a již nynější čas dá cenné
pokyny, co se osvědčí pro změny života světa
ženského v budoucnosti.

Politický přehled.

Císařské nařízení o zavedení obchodního do-
zoru ze dne 17. t. m. vzhledem na to, že odpadlo
zákonné poshovění, staví právo věřitelského navrh-
nutí zavedení obchodního dozoru na jiný zákonný
podklad. Vystupuje se nyní ostřeji proti pokusu
zneužívati obchodního dozoru za účelem poshově-
ní. Právo věřitelů navrhovati obchodní dozor u-
znává se přes to, že odpadlo zákonné poshově-
ní, jestliže jinými zákonnými předpisy nebo soudcov-
ským poshověním jest jim znemožněno dohlížeti
se svých nároků. Soud může v každé době řízení
uložit dlužníkovi manifestační přísahu. Zdráhal-li
by se, nenadí se obchodní dozor, po případě zru-
ší se obchodní dozor zavedený.

Ministerským nařízením zdokonalují a zotřívají
se předpisy o výrobě a prodeji chleba a pečiva.
Podle něho může ministr vnitra povolit případ od
případu výjimky z dosavadního zákazu používati
pšeničné mouky k pečení a pšeničné mouky k va-
ření, k výrobě chleba pro země, okresy neb obce
na návrh válečného obilního ústavu. Nařízení sta-
noví dále všeobecný zákaz vyráběti po živnosten-
sku a prodávati drobné pečivo všeho druhu. Pše-
ničné a žitné mouky nesmí se vůbec používati k
výrobě cukrářského zboží, ať už vyrábí je cukráři,
pekaři nebo hostinští. Vyráběti cukrářské zboží s
použitím náhradní mouky jest dovoleno jenom ve
dvou dnech v týdnu. Po živnostensku provozova-
ná výroba sušenek může být ženským politickým
úřadem nejen jako doposud časově omezena, ný-
brž také úplně zakázána. Po živnostensku provo-
zovaná výroba cukrářského zboží z máslového a
kvasnicového těsta se všeobecně zakazuje. Naří-
zení, které nabude platnosti 23. prosince, zakazuje
konečně pekařům a cukrářům, aby přijímali k pe-
čení těsto, třetími osobami připravené.

O podmínkách národního souručenství pojed-
nal v »Unionu« člen panské sněmovny Zeithammer.
Právě, že jest vyloučeno, že by mohlo být docí-
leno utvoření jediné strany, pročť jest nám ome-
ziti se na to, abychom zmenšili počet stran a ut-
vořili plnou autoritou vedený, všemi stranami u-
znáný tribunál pro společné záležitosti, který by

ustanovoval i všechny technický postup. V celém
jednání nemí být vyrušována žádná částice ná-
roda. Program, který má strany sjednocovat,
musí být stanoven zatím pouze ve všeobecných
tazích, teprve po uzavření míru dojde k důkladné-
mu jeho určení.

V poslanecké sněmovně rakouské od jejího u-
zavření před vypuknutím války až do 1. prosince
t. r. uprázdnilo se 20 mandátů (18 poslanců zemřelo
— z těch 3 padli na bojišti — a 2 složili mandá-
ty). Z českých poslanců zemřeli: dr. Bedř. Pacák,
Jan Ráta a Václav Kotlář.

Porady Němců křesť. soc. strany konaly se od
15. t. m. ve Vídni. Súčastnili se jich všichni křesť.
soc. němečtí poslanci a důvěrníci ze všech korun-
ních zemí. Zástupcové sjezdu byli 17. prosince pa-
novníkem přijati ve slyšení. Dr. Gessmann mluvil
o vnitropolitické situaci a přimlouval se za posí-
lení zemské samosprávy. Obšírně pojednal též o
jeinání křesť. soc. strany s něm. nacionálním sva-
zen, za účelem společného postupu Němců ve
všech národních otázkách. Docílenu vzájemná do-
hoda. — V neděli konala se v Praze porada vůd-
čích zástupců německých stran pokrokové, lidové,
radikální a agrární, jakož i ústavověrného velko-
statku; nesúčastnili se něm. křesť. sociálové a
soc. demokraté. Porada tato svolána proto, aby
dala počín novému sjednocení Němců v Čechách a
v Rakousku, aby nastávající velké národní a poli-
tické otázky, které se týkají Čech a Rakouska,
úplně byly objasněny a zjištěny. K tomu cíli utvo-
řen bude pracovní výbor, v němž by byli zastou-
peni zástupci všech politických a národních stran
a organisací. vys. škol, průmyslu a obchodu.

Rozpočet Bosny a Hercegoviny na r. 1915—16
stanoví řádné výdaje 101,506.902 K, mimořádné
9,151.487 K, příjmy činí 110,701.43 K, takže přeby-
tek jest 43.024 K.

Na sněmu uherském dne 17. ledna schválena
zákonná osnova o opatřeních proti vyhánění cen —
o právních roměrech, týkajících se nemovitého
majetku v obcích severních Uher, jež byly nepřítel-
em zpuštěny — o rozšíření služebních povin-
ností za účelem osobních válečných úkonů až do
55. roku.

V Hráském sněmu německém dne 20. prosince
schválena předloha o přípravných opatřeních na
zdanění válečných zisků a rovněž resoluce o opat-
řeních k zajištění a vybírání budoucí daně z váleč-
ných zisků také u jednotlivých osob. Řečníci všech
stran poukázali na nutnost, postihnouti válečné zi-
sky, ať už na cestě berní nebo na právní půdě. —
Dne 21. prosince 10miliardový úvěr přijímá se za
živé pochvaly všemi hlasy proti hlasům 19 soc.
demokratů. Předseda sněmovny dr. Kaempff schů-
zi pak ukončil; příští jest 11. ledna 1916.

! Za velmi sníženou cenu !

nabízíme pro rychlé rozprodání knihu
z pozůstalosti včdp. praeláta

Megra Dra Antonína Brychty:
Jméni církevní a jeho správa.

Krámská cena původní (z roku 1910)
11 K snižuje se při hotovém zapla-
cení na

4 koruny

za brožovaný výtisk. (Velká osmerka,
stran 656.)

BISKUPSKÁ KNIHTISKÁRNA
v Hradci Králové.

Za válečného ruchu.

Naše vojenská situace. Před koncem roku mi-
nulého těšila se čtyřdohoda po svých nezdarech
nadějí: »Však následujícího roku rozvineme co
nejmohutnější obrovité své síly — a celý svět
uvidí.« — Ale svět zatím patří na nové vavříny
našich bojovníků, protože letos dobyli jsme vítěz-
ství ještě větších než r. 1914. Centrální mocí ne-
to-li nejsou pochroumány, ale postoupily hluboko
do nepřátelských území. Tak se dokumentuje, jak
pečlivě promyšlené byly naše přípravy k vojenské
obraně a jak celý kombinovaný válečný stroj ú-
středních velmocí pracuje i za zkoušek nejobtí-
nějších bezvadně. Na to klademe důraz, že za vá-
lečného ruchu jsou mobilisovány všechny ctnosti
občanské: jak hrdivost tak trpělivost, jak svědo-
mitost v povolání a ukázněnost, jak láska a věrnost
tak přičinlivost atd. Obtěžkáci zkouška pak doká-

zala výslovně, jak tyto ctnosti a nás vyspělý do-
leto lépe než v obyvatelstvu čtyřdohody. Jestliže
v poli naše voje tak obstojně se drží, pracuje v
kancelářích účinně a páně úřednictvo, třebaže jeho
práci válka zdvojnásobila; zřizanci železniční a
jiní plní své povinnosti bezvadně, rolníci a živnost-
níci i v čase tolik kritickém vykonali velkě dílo
pro dobro státního celku. Armáda jest zásobována
pečlivěji a včasěji než pluky čtyřdohody. Zkrátka
všecka kolečka v obrovitém státním stroji pra-
cují účelně a horlivě, druh druhu jest bezpečnou
operou. Proto také dostavilo se vítězství i proti
početně silnějšímu nepříteli, kteří si vedli pohoď-
něji a — neobratně. Kde patriotismus záležel v
honbě po sinekurách a v existenčním zápolení,
tam ovšem ani nejsilnější armáda nemohla trium-
fovat. Nepřítelé se spočátku domnívali, že ve
dvou měsících budou s námi hotovi. Zatím však —
jakkoli k nim přibyla Itálie — budeme slaviti již
druhé svátky vánoční v rostoucí naději na nejlepší
zdar zápolení tak energického.

Bulharské vítězství boje. Úřední zpráva sofijská o
operacích zní: 12. prosinec zůstane pro bulharskou ar-
mádu a bulharský národ historickým dnem. Tento den
obsadila naše armáda poslední tři města, jež dosud byla
v rukou našich nepřátel. Dojran, Děvdělí a Struga jsou
již obsazeny. Srbům, Angličanům a Francouzům dostalo
se posledních ran na březích Dojranského a Ochridského
jezera. Makedonie jest nyní osvobozena. Není již nepřá-
telského vojáka na makedonské půdě. V tento den měly
operace takovýto průběh: Po včerejší porážce Angli-
čanů a Francouzů na levém břehu Vardaru a roztržení
jich sídla u Furky ustoupil nepřítel na neutrální řecké
území, pronásledován našim vojskem až k řeckým hrani-
cím. Kočím 12. hodiny polední bylo dobyto Dojran.
Naše vojsko bylo při vstupu uvítáno s nadšením. Stále
ozývalo se volání »slávy« králi. Vojáci byli zasypáni
květinami. Zajatí zde nepřítelé, jich mrtví a ranění, ná-
ležeji hlavně 10. a 12. anglické divisi, která se skládá
z 29., 30., 31., 65., 66. a 67. brigády. Tyto divise jsou ú-
plně rozdrčeny a zanechávají při ústupu děla, pušky,
náboje pro pušky i děla atd. Kořist se teprve počítá.
Zajali jsme 200 nepřátel. Naše kolona, pronásledující
Francouze na pravém břehu Vardaru, zahlnala nepřítel-
e z jeho posice na řecké území. V 5 hod. 30 min. odpo-
ledne bylo dobyto Děvdělí. Francouzové zapálili při ústu-
pu nádraží, kasárna a obě nemocnice a vyhodili do
vzduchu železniční most přes Vardar, jižně od Děvděli.
Armáda generála Sarrailla zahlnána jest na řecké území,
jižně od čáry Děvděli—Dojran. Spravedlnost žádá kon-
statování, že se francouzské vojsko mnohem statečněji
bilo než Angličané. Na dosavadních operacích proti nám
súčastnila se celá expediční armáda generála Sarrailla,
skládající se z 97.000 Francouzů, 73.000 Angličanů, do-
bromády 170.000 mužů, s 600 polními, 130 horskými děly
a 80 těžkými houfnicemi. Poslední zbytky srbské ar-
mády, které táhnou přes Bitolji, Ochridu, Strugu do
Albanie, ustoupily po porážce u Ochridy na levý břeh
Černé Driny, pobořivše dříve všechny mosty. Dnes za
svítání překročilo naše vojsko Drinu u Strugy a severně
od ní a napadlo energicky Srby, při čemž zajalo 400 ne-
přátel a ukořistilo 3 děla. V pronásledování pokračuje
se směrem na Elbasan. Po zahlnání Angličanů a Fran-
couzů není již žádného nepřátelského vojáka v makedon-
ském území. Pronásledování nepřítel-
e bylo dočasně za-
staveno. — V dodatku ke zprávě bulharského generál-
ního štábu ze dne 12. prosince uveřejňuje »Agence Te-
legr. Bulgare« jako charakteristické pro chování Fran-
couzů tento telegram velícího generála druhé armády ze
včerejška: »Francouzské vojsko zapudilo veškeré oby-
vatelstvo z obcí, které až doposud mělo obsazeny, jeho
zadní voje vzaly je s sebou; sáhlo v jich nepřítomnosti
na všechny jejich stárky, zásoby potravin, šatstvo, ná-
řadí, dobytek atd. Předvídaje svůj neúspěch, zacházelo
rozmařile s potravinami a odhazovalo, co nepotřebo-
valo, na ústupu podél celé cesty. Současně spálilo
všechny budovy jakéhokoli významu v obsazených ob-
cích, do nichž nyní obyvatelstvo, oloupené o přístřeší a
o všechny potraviny, vrací se zpět.«

Doplň zeměbrance z ruského bojiště. Náš pluk v
květnu obsadil levý břeh řeky. Pravý břeh a malou
část levého drželi Rusové; tam se zakopali a opevnili.
Zajatí Rusové prozradili, že v řece jest ruský most,
spuštěný asi 20 cm pod vodu. Byl tedy rozbít našimi
děly. Přes noc však Rusové zbudovali nový, jež jsme
rozbili také. Zajímavý jest pohled na střely našich děl
30.5 centimetrových. Je-li ve velké výši, zdá se malá
jako pěst, ale při rozražení vzduchu silně vyje a hučí.
Rusové po svých nezdarech levý břeh řeky úplně opu-
stili. Ke konci května čile našinci přivázeli pontony
slamou obalené; zvláště v noci pracováno, aby nepřítel
ničeho nepoznal. Pak ohlášeno, že budeme v ofensivě
pokračovati. Napřed mladé vojsko, pak my zeměbranci.
Na malé prostře rozestaveno 70 děl různého kalibru
blíže místa kde řeka, mající celkem řečiště nepřilší ší-
roké, rozplná vzdálenost svých břehů na 500 metrů.
Zde prosekány vrbiny pro průchod vojska. V pozdní
večer přichází kolona našeho vojska, jež má odvážně
řeku překročiti. Vidíme oddíly Bosháků, pluk Morava-
ná, kterému pro žluté výložky dáváme jméno »kanár-
ků«, dále oddíly mluvící německy. Vše provedeno tak
obratně, že Rusové, číhající na druhé straně, ničeho ne-
postřehli, jak vypověděli druhý den sami zajatí ruští
důstojníci; byliť úplně našim mocným útokem překva-
peni. Před 12. hodinou již začíná naše ofensiva prvním
výstřelem z děla. Rázem hlní dále ostatních 69 děl.
Střely hučí nad našimi hlavami jako vířivice, do níž

se máli prudký ruchot náhlá náhodná puška v přestěvkách. Hlavním cílem našich děl jest osada, která jest na druhé straně oběma od Rusů. Již pozorujeme, jak tam vaní pět požárů. Krátce po zahájení dělostřelby nastává cesta přes řeku. Na řeku velice obrátě všimnuto 10 pontonů, na každém z nich pak okamžitě stojí 30 mužů, kteří rychle přecházejí k druhému břehu. Tak to pokračuje do rána. První jedou sapéři k odstranění nepřátelských překážek, zvláště drátěných, s nimi ti, kteří se přibíhají dobrovolně k prvnímu přepletu — mezi nimi 130 mužů moravských. Nastávají rozhodné okamžiky. Máli jsem právě službu u četky k zavádění a střelbě strážní a střelby v našich zákopech; strážníci měli pozorovat nepřátelský bheh. Poručík Klíčka, který byl vzorem pravého důstojníka, řekl mi: „Už jsou na druhém břehu; vypálili rakétu, což jest smíšeným znamením.“ Bylo to pozdě po půlnoci. Již bylo slyšet slabou palbu z pušek, děla naše hrměla neustále. Začala odpovídat děla ruská. Ale jen asi dva týdny střílely na postavení naše. Vaníké požáry ozářují protější břeh stále jasněji. Jest vidět, jak přes břeh rychle přebíhají našinci v jednotlivých, od sebe oddělených rojích. Slyšíme volání „hurá!“. Radostné vzrušení mezi námi zavládlo. Rusové bránili svůj břeh jenom chabě, většinou se vzdali anebo utkali. Již také pontony přivážejí zajatce. V ten den vzdalo se přes 800 Rusů, mezi nimiž několik důstojníků. Před svítáním ustala naše dělostřelba; nebylo jí potřebí, protože naši již obsadili celou obec. — Ráno nařizeno oddlu naši setniny, aby dopravili střelivo na druhý břeh. Byli jsme zvědaví, co všechno uvidíme na bojišti. Ale nebylo tam nic zvláštního. Jeden voják mrtvý, druhý raněný. Malá hrstka raněných již byla dopravena za frontu. Patrony dodali jsme až do první řady, rozložené na druhém konci obce. Stranou stálo ještě několik chat, k nimž se blížili poklusem Bosháci. Nedaleko vpředu rozkládal se malý lesík, z něhož jednotlivě přicházeli vzdávající se Rusové, z nichž jeden na cestě zabodl pušku bodákem do země. Naše vojsko do této chvíle zaujalo zde již dosti široké postavení, na jehož levém křídle jsme slyšeli čilou střelbu. Vzali jsme s sebou pět zajatců. Jedeme kolem p. plukovníka, který upozorňuje: „Pozor, ať neutekou!“ Jeden mladý zajatec s úsměvem se ohlédl a mávl rukou, jakoby chtěl říci: „Však my neutekáme, jsme rádi, že . . .“ Po poledni byl pluk náš alarmován. Byl postaven již most, přes nějž přešel pluk na druhý břeh jako záloha. Během od této chvíle často záslužný podíl na bitvách a postupuje stále vpřed. — Ant. Bernkraut, t. č. rekonvalescent.

Sochy, oltáře a j.

provádí absol. c. k. odborné školy
a c. k. umělecko-průmyslové školy
Jan Dušek v Chrudimi.

Stáří kostela sv. Klimenta v Hradci Králové

Píše Václav Vach.

II.

Cochner: „Soupis památek historických a uměleckých v politickém okrese Královéhradeckém“ na str. 59. píše: „Nejstarším kostelem v Hradci Králové byla kaple sv. Klimenta, bytší vystavěna v době zavedení křesťanství do Čech. Farním kostelem přestala býti, když vystavěn byl na počátku 14. století chrám sv. Ducha. Při požáru města r. 1339 kaple sv. Klimenta nepo-

chybně vyhořela a byla v gotickém slohu z cihel a na retno znovu vystavěna. (Zbytek této stavby zachován na rohu a v 1884 vlté.)

J. J. Solaf ve svém „Dějepis Hradce Králové a Labem“ na str. 275. poznamenává, že nejstarší kostel byl na Levém Hradci, a když založeno bylo biskupství Pražské za Boleslava II. r. 973, kostel sv. Klimenta v Hradci Králové již stál.

Jos. Florák: „Topografický popis všech osad bejtransví královéhradeckého“ na str. 18. praví: „Kaple sv. Klimenta, papeže mačedonska, vedle Bílé věže, byla prý dle Bienenberga teprv r. 1374 postavena, ačkoli někteří staří kronikáři pávod její již z časů Bořivoje odvozují.“

Dp. Kaluš v popisu: „Katedrální kostel sv. Ducha v Hradci Králové“ na str. 27. praví:

„Hradec nad Labem neb Hradec Králové, jak se r. 1385 v listinách ponejprv jmenuje, byl od nepamětných dob státním hradem a župním sídlem. Hned za prvního rozbřesku světla křesťanského v Čechách měl svůj kostel a svou dachovní správu. Dávná, závažnámi důvody podepřená tradice poukazuje ke kostelu sv. Klimenta. Pro nedostatek písemných pramenů nelze bezprostředně a přímým svědectvím dokázat, že kostel sv. Klimenta byl v Hradci prvním; avšak uvážme-li, že chrám založení sv. Klimenta náležel k nejstarším v Čechách, že cesta z Velehradu ku Praze vedla přes Hradec, nadto ve století XI. a XII. o jiném chrámu v Hradci není stopy a Hradec jakožto hlavní sídlo župy pfeč jea chrám mlti musel, nezbyvá než pomýšletí na kostel sv. Klimenta. Minoritský kostel sv. Jana Křtitele při hradě postaven byl teprve po uvedení Minoritův do Čech v první polovici věku XIII.“

Prof. B. V. Spiess („Přispěvky k starému místopisu a dějinám Hradce Králové“) píše na str. 7.:

„Když dvojnásob odpověděl králová Eliška Rejčka od r. 1308 Hradec za stálé sídlo si byla zvolila, kázala vybudovati z cihel velikolepý chrám farní a zasvětila jej svatému Duchu. Kolem nového kostela farního utvořil se záhy hřbitov, na němžto stála kdesi zvonice s velmi velikým zvonem, Osanna (Hosanna) řečeným. Domnívám se — píše v poznámce na téže stránce — že zvonice tato stála na místě nynější Bílé věže; tomu nasvědčují zbytky staré cihlové budovy s gotickým obloukem patrné dosud na východní straně Bílé věže. Že by to byl zlomek někdejšího kostela klimentského — jakž by Svenda rád čtenářům namluvil — není víře podobno, neboť v dřevních dobách o kostele sv. Klimenta nikde nečiní se zmínka.“

V „Pam. arch.“ díl III. na str. 162. a 163. čteme: „Že v Hradci Král. od počátku křesťanství kostel stával, nepodléhá žádné pochybnosti, a že to žádný jiný nemohl býti nežli kostel sv. Klimenta až podnes tu stojí, vysvětluje z toho, že v celém Hradci o jiném starém kostele aneb kostelísti kromě minoritského kostela sv. Jana Křt. vedle hradu nejmenší paměti ani stopy není. Tento starý kostel sv. Klimenta musel zmáhajícím se počtu obyvatelstva za královny Alžběty malý a nedostatečný býti, pak i královna sama musela býti hnuta duševní pobudkou, aby sídelní místo své ozdobila novým větším a velebnějším chrámem Božím, zkrátka, ona založila a dostavěla vedle samého staršího kostela sv. Klimenta nynější chrám města Hradce nad Labem r. 1312 a dále jej ke cti sv. Ducha posvětili.“

Na str. 184 v téže spise čteme: „Že by se o kapli sv. Klimenta rozumněti mělo, že počátek její do prvních dob šíření se křesťanství zasahuje a jakoby kníže Bořivoj I. ji byl co první kostel v Čechách vystavěl a kněze kaicha z Moravy s sebou přivedeného při ní osadil, to po důkladném prozpytování té věci nyní již

žádný dějepisec za pravdu nepřijímá, nny mltičtí zprávy jsou na Levý Hradec: Malá Vilavůh poukazuje.“

Historik Fr. Svenda, který s opravěmi přil sebral veškeré děje rodného města a okolí a v 18 knihách tak vzácnou památku pro potomstvo na vždy zachoval, bojuje pro čest a slávu tobo města, některak připisují něchce, aby se někde jinde první a nejstarší kostel v Čechách hledal, než právě v Hradci Králové. (Zlatý a stříbrný obraz 14—25. Žel. obr. 72—75.) Silně broší proti Dobnerovi, Pubičkovi, Bienenbergovi a Polcioví, kteří ve svých spisech pro Levý Hradec nad Vilavou se vyslovují; nejvíce jej ale popudil Dobrovský svým spisem: „Kritische Versuche, die ältere böhm. Geschichte von späteren Erdichtungen zu reinigen. Prag 1803.“ Tato kritika však blavně směřovala proti Hálkově Kronice z r. 1841 a dokládá tento vsi čety hodný stařec: „Ei-ne ciende Kritik, die es nicht werth ist beantwortet zu werden.“

Že kostel sv. Klimenta skutečně od pradávna zde stával, na to poukazuje prastaré podání a mnohé pozdější písemné zmínky k tomu výslovně se vztahující, ač z prvotní stavby ani stopy se nezachovalo. Zbytek starší stavby, jejíž při nynější kapli posud viděti můžeme, poukazuje zcela určitě k tomu, že při ohni, který po smrti královny Alžběty, zakladatelky chrámu sv. Ducha, r. 1339 tento chrám zachvátil, také bezpochyby starý kostel sv. Klimenta zkazil, a pak v gotickém slohu podobně z cihel, jako chrám sv. Ducha, opět vystavěn jest. Když toho času Němci v Hradci Králové vládli a nový od královny vystavěný chrám sv. Ducha opouvali, sloužila kaple sv. Klimenta až do husitských dob hradeckým Čechům ke službám Božím, a památka toho udržela se dlouho potom, že ji nazývali „českou kapli“ (capella Bohemorum), jak v městské knize perceptionum r. 1516 a 1517 dvakrát výslovně napsáno stojí. Jinak slove v městských knihách také „starou kapli“ (capella antiqua 1514) a „starým kostelem“ 1603. (Žel. obraz II. 134 a 135, 113 a V. 88.)

Že se v základních knihách arcibiskupství pražského o ni zmínky neděje, ba ani že se nevyskytuje v počtu kostelů, které na římskou korunovací krále Václava IV. r. 1384 desátek odváděti měly, to nedokazuje, že by té kaple nebylo ještě stávalo, neboť i v samém Hradci v zápiscích oněch opomenuto několik jiných kostelů, o kterých se určitě ví, že tenkrát již stávaly; ostatně i zbytek staré stavby sám na sobě patrně ukazuje, že již z první polovice 14. století pochází.

Církevní věstník.

Vyznamenání. Dp. Stanislav Beneš, správce Bisk. tiskárny a sekretář Sdružení katolické mládeže, který nyní dli na válečném poli, obdržel za statečnost osvědčenou před nepřitelem zlatý záslužný kříž I. třídy na červenobílé stuze pro duchovní. Srdečně gratulujeme a přejeme, aby se tomuto vyznamenání dlouho v plném zdraví těšil.

P. Accursius Alois Košťál ř. V klášteře frantiskánském u P. Marie Sněžné v Praze zemřel 17. L. m. P. Accursius Alois Košťál, bratr známého spisovatele Jos. Jif. Košťála, vikář konventu, známý misionář, kazatel a hledaný zpovědník, biskupský notář diecése královéhradecké, dříve dlouholetý kvardián. Narodil se r. 1863 v Solnici v Čechách; po vykonaných studích středoškolských v Rychnově n. Kn. vstoupil do řádu frantiskánského. Po noviciátě studoval theologii na řádovém studiu v Tyrolích. R. 1888 složil slavnou profesi a vysvěcen na kněze. Pak působil jako konventuál v duch. správě v klášterech v Plzni a Mor. Třebové. Přeložen do Zámuk, kdež byl dlouhá léta kvardiánem. R. 1911 byl

Novoroční dárky

**Nejbohatší
výběr vhod-
ných dárků**

**Družstevním knihkupectví
v Hradci Král. Adalbertinum**

**Nejbohatší
výběr vhod-
ných dárků**

**Objednané zásičky obratem vyřizujeme — Račte si všimnouti našich bohatě vy-
zdobených výloh před nákupem dárků**

**Obrázkové knihy pro děti, pohádky, díla básnická, romány,
cestopisy v orig. vazbách, různé hry, alba na dopisnice a po-
dobenky, památníky, moderní dopisní papíry, betlémy, modli-
tební knihy, obrazy, sošky svatých atd. atd.**

Vše volno k nahlédnutí

Seznamy zdarma

přeložen k těmž účelům na postní místo do Bechyně a r. 1914 opět jako představený do Tarnova. Již v Bechyni před dvěma lety byl raněn lehce mrtvicí. V Tarnově onemocněl velmi vážně, chřádnul den ze dne; proto byl sprostěn představenství a ustanoven vikářem v pražském konventě. Zemřel zaopatřen sv. svátostmi. Byl horlivým a neúnavným pracovníkem na vinici Páně i jako misionář i jako obilžený zpovědník jak věřících, tak i kněží. Byl dlouholetým zpovědníkem kněžstva hradeckého, u něhož se těšil pro svou milou, srdečnou povahu a obětavou horlivost veliké úctě. Byl ředitelem františkánských misí v Čechách a v tomto úřadě vykonal přes 80 misí na různých místech. Svoji nečíslenou dobrotou a srdečnou laskavostí získal si srdce všech, kdož jej znali. Také od svých bratří řeholních byl ctěn a milován jako pravý spolubratr v duchu sv. Františka. — Pohřeb konal se v neděli odpoledne z chrámu Panny Marie Sněžné za velké účasti řeholníků, jiných kněží i laika. Exekvie vykonal Msgr. dr. Fr. Šalíc z Hradce Králové za asistence četného duchovenstva. Ave, anikma pla!

Královéhradeckou bankovní jednotu v Hradci Králové doporučujeme co nejlépe při veškerých obchodech bankovních a uhelných. Podporujte při každé příležitosti svůj vlastní podnik.

Zprávy místní a z kraje.

Na osleplé a raněné vojny, sirotky a vdovy, jakož i na nezaměstnané a v nouzi postavené katolické dělnictvo ráčili dále věnovati: včp. Jan Šimon, Prostibor 1 K, Jednota katol. tovaryšů v Chrudimi 3 K, vč. farní úřad v Lovčicích K 1.20, nejmenovaná ze Skalky 2 K, Katol. jednota v Plzni 2 K, děkanský úřad v Č. Třebové 6 K. Zaplať Bůh! — Prosí se o další příspěvky na Zemský svaz katol. Orla v Hradci Králové.

Úmrtí. Na Král Vinohradech zemřel v pondělí náhle c. k. dvor. rada v. v. nejvyššího soudu kasačního ve Vídni p. Josef Šl. Stolla, rytíř řádu železné koruny III. třídy, u věku 65 let. Tento vynikající právník byl řadu let radou zem. soudu v Hradci Králové a těšil se pro svou svědomitost, přímou povahu a vzácný společenský takt obecné úctě. — Týž den zemřela v Hradci Králové Anna Charvátová, spolunajatelka domu, u věku 45 let. Její život byl tichý, ale kdo znal její dobročinnost a vroucí zbožnost, každý ji ctěl. Bylo jí velkou radostí zdobiti okraje zdejších chrámů uměleckými ručními pracemi, které hotovila s velkou horlivostí. O. v p.

Dobročinnost s překážkami. Pan hotelier Urban každoročně celý zástup chudých dětí na štědrý den něčím podělit, třebaže o tom v novinách zprávy nebyly. Chystal se k lidumilnému činu i letos. Ale hned někteří »dobrodinci«, kteří hnou někdy rukou ejnom pro užitek vlastní, Argusovým okem sledili, k čemu ta mouka, zda je tohle dovoleno atd. Ubezdpečujeme, že všechny přípravy oznámeny a dovoleny byly přesně v mezích zákona. Také jsme se po informaci podrobně důkladně přesvědčili, že dar schystán bez nejmenšího nároku na osobní užitek. Mělo být poděleno na 300 dětí; tato chudina pak má co děkovati štědrému, že nadílka nedopadne dle přání lidumilného srdce. Jsať každý místo slídění a bezdůvodného podezřívání sáhne do kapsy v zájmu chudiny sám. Jest toho nyní velice potřeba. O »přítelíčky« kritizující chudí lidé nestojí.

V trestní záležitosti Zložilho ávčr. ástava. Dne 17. a 18. t. m. do velkého nábytkového vozu za asistence vojny nakládány obchodní knihy a písemnosti ástava, aby byly dopraveny drahou do Prahy. Vyšetřitel soudce dal zabaviti všechny písemné dokumenty až do konce r. 1913, aby se bedlivě vypátralo, od které doby malversace počaly. Soudní šetření pokračuje čile, ale jistě při tolika komplikacích se může protáhnouti daleko přes jeden rok. Zatím ti, kteří posud byli zatčeni, musí trávit stále ve vyšetřovací vazbě.

Bílá vánoce letos nastávají rozhodně. Po tuhých mrazech v tomto týdnu ve středu chřestěla v řekách hustá ledová tříšť a hladina se pokrývala i pevným ledem. Mrazí a klidnější vody pokryly se ledovou korunou již dříve. Ráno ve čtvrtek sněžilo dosti hustě, takže bílý povlak rozložil se všude.

Seznam cen na týdením trhu v Hradci Králové dne 18. prosince 1915. 1 q: prosa 75—80 K, vč. 50—60 K, jetelového semínka červeného 360—400 K, máku 300—320 K, cibule 30 K, mrkve 12 K, celere 30 K, křen 50 K; 1 kg: sádla vepřového 7.20—8 K, tvarohu 68—80 h, česneku 4.20—5 K; 1 vejce 16—20 h; 1 kopa: zeli 20—24 K, kapusty 4—6 K, drobné zeleniny 1—3 K, pora 20 h; jablka: 1 q 40—80 K, 1 hl 20—24 K, hrášek: 1 q 40 K, 1 hl 40—55 K, ořechů: 1 q 75—80 K, 1 hl 32—40 K; párky podsvinčat 50—100 K. — Přivezeno bylo: hl: čumbar 82, jablka 166, hrášek 5, ořechů 9; q: cibule 10, mrkve 20; česneku 30 kg; křen 80 svazků; kop: zeli 20, kapusty 28, drobné zeleniny 50, pora 15; podsvinčat 20 kusů.

Lašlav Nágl. Zastoupení říšské učitel a rozhodný katolík L. Nágl v Lažci dokončil svůj životní post 2. listopadu, byv raněn den předtím mrtvicí. 5. listopadu pohřbena za velké účasti četných přátel. Plnil svědomi-

tě své pedagogické povinnosti, vedl mládež k Bohu. Nelekal se ani velkých protivností, když okolnosti vybí- zely k veřejnému hájení katolického názoru světového. Ze k takovému vystupování bylo v minulých letech potřeba osoby obětavé, každý zalíbený. Byl též spisovatelem stále činným. Za spis »Vlnky«, v němž pojednával o příkladech a příbězích z nejjasnějšího panu- jícího domu, čtenářům mu dik česácký dvorů místo- držitel hr. Čoudenhov. Jeho kniha »Ze světa ptáčho« byla vyznamenána na výstavě v N. Bydžově r. 1905 stříbrnou medailí, rovněž tak r. 1906 na okres. hospodář- ské výstavě ve Vys. Mýtě; téhož roku na výstavě v Pardubicích byla odměněna medailí zlatou. Na výstavě v Chlumci n. C. roku 1911 dostalo se autoru diplomu čestného uznání. Nágl sepsal i jiné poučné knihy a zpěvníky a dopisoval do katolických časopisů. Budíž zachována čestná pamět pracovníku svědomitému, hor- livému a jeho důslednému charakteru!

Nové Město n. M. Malou vzpomínku na zesnulého Al. Kapouna, virtuosa na kontrabas a housle. Mistr u- spořádal před 25 lety koncert v našem městě. Pak si přisedl v hostinci k stolní společnosti dobráckých, ale šelmovských »Františků«. Předseda vstal a vážným hlasem odporučoval svým »poddaným«, aby umělce tak vynikajícího zvolili za svého čestného člena. Když do- šlo k hlasování, ani jedna ruka se nezdvihla. Kapoun blýskl okem rozmrzele, jakoby chtěl říci, že mohl být ušetřen kompromitování. Ale předseda konstatoval: »Protože žádný pán ruky nevztýčil, prohlašuji, že slo- vutný mistr jest zvolen za čestného člena jednohlasně.« Pak ještě vysvětlil Kapounovi, že »Františkové« hlasují — obráceně. Nyní se virtuos srdečně zasmál a nové přátelství v družném hovoru se vešle zapilo.

Částav. Dobročinný koncert, pořádaný vo- jny hudebníky dne 15. prosince v hotelu »U bílého ko- ně« ve prospěch vánoční nadílky raněným a nemocným vojínům, vydařil se v každém ohledu. Pod říznou tak- tovkou dp. kurátů dra O. Svobody přednesena byla všechna i velmi těžká čísla nejen s dokonalou technikou, ale i s precizním porozuměním citovým. A jako celý orchestr ukazoval, že stojí na skutečné umělecké výši, tak i všichni solisté pp. Krtička, Zahradník, Šálek, Vo- dička. Bouřlivého úspěchu dožádala se také skladba p. St. Krtičky »V zákopu«, věnovaná skladatelem p. pluk. lékaři dru J. Kolářovi. Skladatel, jenž ji také dirigoval, zahrnut byl všeobecnou pochvalou. Doprovod klavírní při jednotlivých číslech solistů obstaral s plným pocho- pením p. Musil. Čistý výnos koncertu (něco přes 200 K) bude krásným příspěvkem na vánoční nadílku našich statečných bojovníků. Mezi přítomným vybraným obe- censem postrádání byli však tak mnozí, kteří jinak nenechají si ujíti pravý požitek umělecký. Čím to bylo, ovšem nemůžeme říci, ale myslíme, že ne poslední pří- činou byla také malá a nedostí vhodně provedená re- klama. Než i tak mohou býti pořadatelé a dirigent plně spokojeni. — Svěcení nové sochy B. Srdce Páně munificencí nejmenované dárkyně věnované, ko- náno bylo za čestného účastenství věřících a členů bratr- stva na svátek Nep. Početí P. Marie včp. děk. Dostá- tem. Socha jest dílem umělecké školy mnichovské a ne- se také celý její ráz. Ceněna jest 600 K. Umístěna bude definitivně teprve později a na místě, jak lze doufati, příhodnější, neboť na dosavadním nejen že se ztrácí, ale zakrývá nad to jedinou opravdu cennou fresku ná- stěnnou — Ukřižování Páně. — Aprovisace mě- sta na svátky vánoční byla obstarána příslušnou komi- sion, pokud bylo lze, v míře co nejobjektivnější. Zakoupe- ny ryby z okolních rybníků a zvěř z okolních panství, zvláště králci. Cena ovšem jest i tak proti jiným letům značná. Byť nic jiného tím nezískáno, nežli že zabráně- no bude lichvářskému vyhánění cen, i to stačí. Že při každé pro veřejnost podnikané akci nelze se obejiti bez různých postranních zjevů, to už jest v životě našem samozřejmé. Kdo sedí u kamen, tomu přece musí býti tepelji, nežli kdo se krčí v sněhu. — Spolek pro po- poru chudých studujících konal valnou hro- madu 8. prosince za účasti velmi slabé. Jest to ovšem letos pochopitelné. Zpráva jednatejská, vydaná tiskem, byla schválena. Z pokladni zprávy patrné, že spolek se schválením c. k. místodržitel a c. k. z. ř. rady upsal na válečnou půjčku celkem 8000 K. Při volbě výboru poče- al býti důvěrou všichni dosavadní pánové. Podobně zá- stala beze změny i volba revisorů účtů. Schůzi skončil předseda p. c. k. řed. Pokorný díkůvzdáním všem čle- nům a dobrodincům, jakož i všem pp. funkcionářům, kteří o rozkvět spolku se přičinili. Na venkově byli to zvláště pp. řed. Ptačovský Kl. v Golč. Jenkové a pol. revisor J. Anderle ve Vrdech.

Malé Svatoňovice. 200leté jubileum v Malých Sva- toňovicích ukončeno bude třídenní pobožností dne 31. prosince, 1. a 2. ledna 1916; závěr jubilejního roku ko- natí bude Msgr. kanovník dr. Fr. Šalíc — toť záruka pří- znivého výsledku.

Různé zprávy.

Vážnému nálezu čtenářstva. K udržení časopisu v nynější zvláštní době jest potřeba nemalé námahy, jak svědčí záněk tolika listů. Děkujeme všem, kteří nás v naší energické snaze podporují. Spolu však prosíme, aby rychle dostáli svým povinnostem i ti, kteří posud dlu- žují. Jestliže se zdráhálo všecko, zdráhaly se nadměrně i všechny tiskárské potřeby. Uváží-li se, že mnozíž exempláře zasíláme zdarma vojínům, pak aale situace finanční tím spíše vyžaduje, aby pravidelní abonenti ko- nali svou povinnost. K čtenářům čísti přikládáme stej-

né listky. Kdo již má předplatit zapraveno, nechť nepo- kládá vložení listku na upomínku. Ušchovej si jej k placení příštího roku. Kdo však posud dluhuje, nechť použije listku k zaplacení předplatného. Jestli tobole roku před koncem prosince. Ušetřím nám tak mnoho prá- ce při celoročních účtech a při pozdějším upomínání. Těchto složenek použijte i k placení »Časových Úvah«. Tyto brožury jsou tolik levné, tak bez nároku za hmot- ný zisk, že se nemějí nechat žádný jejich odběratel upo- mínat. Někdo si pomyslí, že to nepatrné celobroční před- platné ani nestojí za zvláštní starost, že se jednou ko- runou stejně málo pomůže. Proto odkládá, až toho bu- de více. My však pravíme, že právě levná cena má vybít k dochvilnosti v placení, abychom nemusili ke všemu sami hrádati výlohy upomínkami. Rozesílá-li se měsíčně těch brožur několik tisíc, uvažte, jak veli- kou ztrátu znamenají pro nás četné nedoplatky! Pírko k píru — a jest celá peřina, říkali naši uvážliví předkové. Platí tedy podobně: koruna ke koruně — a jsou tu úšice. Doufáme, že vážení naši předplatitelé ne- omlýší naší snažné prosby a ještě před koncem prosince nedoplatky vyrovnají. Všechném milým přátelům přeje- me srdečně šťastné svátky. — Administrace »Obnovy« a »Časových Úvah«.

Závěr zesnulého arcibiskupa dra Kohna. »Grazer Volksblatt« píše: »Jak se dovídáme z autentického pra- mene, nejsou zprávy moravských a českých listů o zá- věti arcibiskupa dra Th. Kohna správnými. Pravdou je, že zesnulý celě své jmění určil na založení katolické české university v Olomouci, ale výše jmění nedosahu- je ani polovici onoho obnosu, o němž listy mluví. Též zprávy o prodeji panství Arnože neodpovídají skuteč- nosti.«

Čestí spisovatelé vdovám a sirotkům našich vojnů. Krásným, vpravdě ojedinělým památkem trvalé ceny literární na vzrušenou dobu evropského požáru světo- vé války bude každému českému člověku vynikající sborník, bohatá zlatá žeh vrcholné tvorby nejlepších našich spisovatelů, který vydá v lednu redakci vlastní redaktor »Květy« dr. Václav Jiřina. Toto velké, ná- derné dílo, výsperkované jedinečným, vždy svěžím u- měním nejčestějšího z umělců, Mikoláše Aleše, na obál- ce i v textu, vkusně upravené mistrnou rukou odbor- něho Štencova závozu, bude radostným a povznášejí- cím dokladem, že česká kultura a tvořivost neochabla ani v mimořádné době. Čistý výnos zmíněného sborníku, který se vydá nákladem asi 20.000 výtisků, věnuje vy- davatel vdovám a sirotkům našich hrdinů. Bude jistě radostnou povinností každého vlastence i vitanou pří- ležitostí soucítěným srdcem, zmírniti koupí vzácného díla strádání ubohých, patriotickou cit pak podporujících obchodů a ústavů našich zvýšiti hojnou inserci zaruče- ný úspěch tohoto ryze ušlechtilého, vlasteneckého a humanitního podniku. Přihlášky přijímá vydavatel »Kvě- tá« dr. Václav Jiřina, Praha II., Dřevná ul. 6.

Z Československé zálohy v Praze II. Za měsíc listopad 1915 bylo od vkladatelů uloženo K 46.646.38, vybráno K 34.571.85. Zůstatek vkladů k 30. listopadu činí K 1.002.650.18, přibýlo tudíž vkladů za měsíc listo- pad o K 12.074.45.

Obrovské skandály dodavatelské co chvíle propu- kají ve státech čtyřdohody — nyní zvláště ve Francii a Itálii. Vždyť na př. sám italský »Avanti« konstatuje, že od počátku války bylo v Itálii 123 armádních doda- vatelů. Tito chlapci právě měli největší zájem na tom, aby se dala Itálie do bezpečného válečného tažení proti Rakousku. Nestačil jim zisk velice tučný, okrádali armá- du bezohledně. Seděli v teple za větrem — daleko od bouře válečné a svůj patriotismus proměňovali ve zvo- nívou mnicl. Rozumí se samo sebou, že by se byli k mělionovým podvodům neodhodlali, kdyby neměli s ná- kterými zednářskými úředníky za dobré zaplacení smlu- veno, že se v kritickém okamžiku přimhouří ořbas oči obě. Prostý lid platí tyto šmejdý krví tisíců. Neří divu, že za takového hospodářství nemá Itálie posud žádnó- ho podstatného úspěchu válečného.

Všelicos. Díle rozpočtu města Prahy na rok 1916 činí řádná potřeba v důchodech obecních 23.409.324 K (proti r. 1915 o 383.996 K více), úhrnný schodek činí celkem 11.123.077 K. — V Čechách již 70 cukrovarů u- končilo kampaň a také zbývalcí 34 podniky budou ve 14 dnech se zpracováním řepy hotovy. Ceny zůstávají zatím nezměněny, od ledna zvyšuje se cena o 1 K. — Na Šalomounových ostrovech v Tichém oceánu, vý- chodně od Nové Guiney, zemřelo hladu 4000 domorod- ců následkem neúrody z velkého sucha. Celé vesnice jsou vyhladněny. — Proti krysám na francouzské frontě zavedla francouzská vojenská správa do svých služeb 2400 psů. — Mouka všeho druhu, slanina, sádlo a vepřo- vé maso v poštov. balcích nesmí se dle nařízení uher- ského ministra obchodu poslati přes hranice uherské. — V Dol. Rakousích ve všech hostinských a výčepních živnostech nesmí se podávat v době od 2 až do 7 hod. odpol. mléko a nápoje, jež se připravují s použitím mlé- ka; částečná výjimka jest pro menší host. a výčepní živnosti, lidové kavárny atd. — Před soudem v německém Bonnu odsouzen byl majitel knihovny Böttcher pro- pronevření daně z líhu do vězení na 1 rok 6 měsíců a k peněžní pokutě 13.316.813 marek. — Před spolkovým vrchním soudem ve Washingtoně byla připeřována k právu první žena indického původu mrs. B. Couley- ová z Kansas City. — V klenotnických závodech ve Vídni jest letos dvojnásobný obrát proti ložsku, rovněž v závodech modnických a v obchodech s obuví. — V Plzni bude postaven pátý pivovar, jenž bude patřiti bavorské- mu konsalovi Karlu Reichelovi.

Besídka.

Biblická dějeprava.

(100 veršů.)

Zaprášené knihy, staré spisy
zpřevracel jsem ve knihovně kdysi.
Náhle s hřmotem spadla kniha tmavá.
Ejhle, Biblická má dějeprava,
z plátna modrý hřbet a tmavá deska.
A, ty knížko, znám tě jako dneska!

Ruka rozevřít knížku v chvění...
Let již padesát! Vše se měnil!
Zde můj podpis, níž: »žák 2. třídy«,
výstraha pak pro vše ostrovidy:
»Kdo tu knihu ukradne, ať jemu
ruka upadne!«

A zraku mému
jako v mlze cosi dál číst brání...
Již to skáplo na to malování...

To ty obrázky mým chvěly zrakem
v pestrém malování všelijakém,
voda červená a lesy modře
a to silně, až se papír prodře.
Mysli dětská! Co je divno u té?
Nebe zelené a stromy žluté...
Rafaeli, Leonardo Vinci,
podívejte se; já jsem mistr jinší!

Vystihnouti Adama ráj, Evy,
nad obraznost dětskou nikdo neví,
ráje blaženost a Tvůrce lásku,
vizte zde tu malbu na obrázku!
Tuto Abel se svým stádem ovcí,
nad ním v nebi Tvůrce všemohoucí.
Hřlíz obraz za potopy světa,
zde zas na Sodomu síra kletá,
a tu výjev, jak byl Josef králem,
pestrý, barvy nestačily málem...

Zasněte zas při obraze jiném:
V ohni keře nad tím Hospodinem!
Málo obrazů, jež výraz mají
jako Hospodin zde na Sinai.
Tu zas David, (Zasla máti naše,
když jsem doma hrával Goliáše.)
Daniel zde sedí v jámě lvové...
V starých barvách obrazy vždy nové,
všude soulad, shoda přelíbezná,
nikdo z umělců to lépe nezná!

Ale nejkrásnější obraz: Světlem
ozářený, zlatem skvoucí Betlem!
Kolikráte, vím to, v dětské víře
hrál jsem doma vždy si na pastýře.
Ubohému Jezulátku v jesli
nejlepší své hračky jsme mu snesli...
Hle, zde králové tři svatí klečí,
velká hvězda svítí pozdálce,
Jezulátku dary svoje kladou...
Vzadu stojí ten s tou černou bradou,
zakrytá ho moje barva hrozná,
že ho sotva fantasie pozná!

Tu zas svatba v Galilejské Káni.
Ach, to bylo dětské moje přání,
jako tenkrát u svatebních hodů
pouhým slovem proměnit, ach, vodu!
Co to bylo vody na pokusy
v domnění, že zdařit se to musí!
Bouře na moři. Těm vinám teci
pomáhal jsem barvou na svém štěti,
důkaz toho: kaňky na okraji...
Mírné tuto barvy pláň, hraji,
marnotratný syn to domů kráčí,
»Otče, odpusť mi!« volá v pláči.
S láskou, odpusť mu všechnu vinu,
sklání již se otec k svému synu...

Konečně tu zraky moje víže
obraz Páně, hledě dolů s kříže.
Krev se z boku fine, svoje kopl
žoldněf beze citu v ráně stopí...
Pojal tenkrát takový mě zápal,
že jsem jemu oči rozedrápal!
Zato zlatým leskem vše se mění
na obraze Páně při vzkříšení...

Na konci pak knihy: Mrtvých hroudu
anděl budí k poslednímu soudu!

Výmluvné vy obrázčky svaté,
soudruhy jste let mých padesát!
Snové z mládí buší v tklivém dojmu,
že je sotva ve své hrudi pojmul!
Knížko milá, pojď již ke mně ze tmy,
věrni byli jsme si mezi dětmi,
věrna zůstaneš mi k mému stáří,
spolu půjdem k nebes Hospodáři!

»Kdo tu knihu ukradne, ať ruka
jemu upadne!« Jak hbozvuká
hudba sáhlo mi to do vzpomínek,
kolem hlavy táhl snů mých vínek,
ve svém mládí oči jsem se bravě,
obracel listy v Dějepřavě...

Jak mně dráhá je ta stará kniha!
V jejích listech mládí mé se mihá,
patří ke snům mým a k mému věnu.
Za jakou bych dát mohl Vám ji cenu?
To je málo: »Ruka upadne mu.«
Pišu k tomu slovu rozhodnému:
»A kdo mně ji nyní vezmeš, tobě
nechť upadnou — hned ruce obě!«

Ch.

Páperky.

Jest pošetilost trestným proviněním? Lidé málo
chápejí z velké části jsou při duševní práci značně po-
hodní, neobtěžují si hlavu obtížnějším myšlením, tužbou
po samostatném úsudku. Přemýšlejí jen potud, pokud je
to největší nezbytností. Kdo pracuje rukama, prozradí
svou lenost váhavostí snadno. Kdo však má vykonávat
práci duševní, lehce se vyhne kontrole, zdali skutečně
svůj mozek účelně a plně namáhá. Některý raději pře-
dem ohlašuje, že má důvtip skrovný, jen aby se kompli-
kovanému přemýšlení vyhnul. Bystří studující, kteří učí
vymazlené mladší žáky, očividně se často přesvědčují,
že světcům na prvním místě schází dobrá vůle. Je-li
hloupost velikému počtu lidí jakoby vrozená, nevinná,
proč se občané bystří a spravedliví nad ní tak často po-
horšují? Nebylo by potřebí důrazných výtek, kdyby
byla nechápavost všude zcela nevinná a přirozená.

Jest největší ironií, říká-li italský voják, že zápasí
za svou vlast. Nikdo Italii tohoto roku nehodlal napad-
nouti, nikdo jí nechtěl odtíti ani jeden čtvereční kilo-
metr. Naopak se jí území přidávalo, aby se do boje ne-
pustila. Ale — vláda italská dále tvrdí, že její vojsko
bojuje za svoji rodnou zemi. Snad bohem Gorce a ú-
tlakem Slovínů?

Pokud byl dělníkem, huboval na důvědu, po-
hádal se několikrát s továrníkem, ve veřejnosti často
syťými barvami líčil, jakým lajmem jest život nesamo-
statný. Když podědil deset tisíc, ohlašoval všude, že
bude konečně svým pánem. Dal výpověď a pronajal si
ve vzdáleném městě hostinec. — Za půl léta vkročil
do nálevny jeho starý soudruh a ptal se ho, jak se mu
daří. — »Ale darmo mluvit, máví rukou bývalý refor-
mátor; »našinec musí posluhovat poslušně jako klouče
hodinu za desetník výdělků. Houkne si na mně s patra
i osmnáctiletý mladík, že je pivo špatné. Padlíky si
vyvíždějí i proti nejlépe upravenému mělu. Někdy musím
tu hlídat do půlnoci dva nebo tři hosty, kteří dají sotva
vydělat na světlo. Od rána do noci každodenně jest na-
de mnou supernace. Jsem tu jako v kleštích, ale rozlo-
bit se našinec nesmí ani jednou. Kdybych některému to-
mu nočnímu výru řekl od plic nejjasnější pravdu, bude
po kšeftě. — »Hm — tedy musí mít hodně sebezapření
každý, kdo chce býti samostatným pánem. — »Co —
takové nevolnictví nazýváš panstvím? — »Ale máš
pfece samostatnou existenci, jakou sis přál; teď porou-
číš taky jednou sám. — »Pěkná samostatnost!

V XV. a XVI. století v Čechách ti žáci, kteří byli
jen na městské škole, měli privilegované postavení,
jestliže zavádili o universitu. I když se dopustili hr-
bých občanských přečinů, protestovali proti trestání,
jakému podléhali — jejich vlastní rodiče. Winter píše:
»K veřejné nekázni některé žáky (městských partiku-
lárních škol) zvláště dospělejší sváděla krom vylic-
ných příčin též ta, že byli i se svými učiteli vyjati z
jurisdikce městské. Kteří, podniknuvše v pražské uni-
versitě deposici nebo beání, zapsáni byli in album univer-
sitis jakožto studenti a příslušníci její, ti bez odporu
náleželi pod jurisdikci universitní vrchnosti. K nim smě-
le družili se ti žáci, kteří na beání a jízdu do Prahy ne-
majíce dosti peněz, zůstávali k universitě nepřipsáni;
jedenak nikdo na čele neměl psáno, že je v universitě im-
matrikulován, jednak mohl se hraditi takový mladík tím,
že všechna škola úhrnem podléhá rektoru pražské akade-
mie. Před městským rychtářem (tehdejší policejním
komisařem) vedli si tedy všichni žáci stejně pyšně.
Když je vyháněl z hospody, oznamovali mu, že pod jeho
právo nepatří. — A obraťme list! Právě v té době
dovoloval venkovským vrchnostem, aby dle libosti mohli
kněze pátronátními svazky upoutaného dání do vězení.
Patroni vyháněli kněze (kalíšné, protestantské i kato-
lické) z far libovolně z osobních příčin, týrali je tělesně
a to někdy velice brutálně. Překáželi jim v právu svo-
bodného křesťování, po jejich smrti svršky shrabovali
pro sebe. — Věřu obrácený pořádek! Tu privilegovaný
mladík, ačkoli ještě nebyl občanem svéprávným. Tam
ujařmený starý muž, který ve dvou letech pro nerudnost
kolátorů byl nucen z fary na faru třebas čtyřikrát se
stěhovat.

Literatura.

Nákladem kniž. arc. knižtiskárny v Praze: Výklad
dekrete »Cum de sacramentalibus« o zpovědních ře-
hoľnic. Podává dr. S. Sedlák. Cena 60 h. — Časopis
katol. duchovenstva. Řídí dr. J. Tumpach, dr. F. Kry-
štofík a dr. A. Podlah. Roč. 56., čís. 8.

Z nakladatelství R. Prombergra v Olomouci: Kam
nechceš? Kniha výstrah, obsahující líčení soudů Bo-
žích na věčnosti a udávající prostředky proti nim. Se-
psal dr. E. L. Řehák. Část I. za 240 K, II. za 160 K.

— Kalendář Methoděj na r. 1916. Cena 1 K. Ročník 17.
Pro Čechy vydán kalendář »Výšehrad«. Doporučujeme.
Vlast. Majitel a vydavatel Družstvo Vlast v Praze.
Pořádá Al. Dostál. Roč. 32., čís. 1. a 2. Vychází měsíčně
za roční předplatné 10 K.

Bible česká. Písmo sv. Starého zákona. Výkladem
provází dr. J. Hejčl. Pořádají dr. J. Tumpach a dr. A.
Podlaha. Seš. 7. za 1 K. Vychází nejméně čtyřikrát do
roka. Nákladem Dědictví sv. Jana Nep. v Praze.

U Mistrových mokos. Napsal A. Huonder S. J. Pfe-
ložil A. Čihál. Vydáno u Českosl. akc. tiskárny v Pra-
ze. Cena obou dílů 320 K.

P. Jan N. Ulířer, Ze Shromáždění Nejsv. Vykupitele.
Životopis. Cena 140 K. Nákladem biskup. knižtiskárny
v Čes. Budějovicích.

Kazatelna. Homil. časopis. Pořádá F. Vaněk. Roč.
13., čís. 11. Vychází nejméně 10krát ročně za předplatné
660 K u Em. Šprongla v Peřimově.

Archa. Vydává Karel Dostál Lutínov v Prostějově
1. dne každého měsíce. Roč. III., čís. 9. a 10. Předplatné
na celý rok 3 K.

Modlitby vlastenecké 1915. Napsal Fr. Střížovský.
Nákladem Matice Cyrilometodějské v Olomouci. Cena
20 hal.

Ráže laudská. Mariánský měsíčník. Vydává a řídí
L. Kolisek, farář v Blansku. Roč. 7., čís. 8. a 9. Před-
plácí se na rok 160 K.

Květy lásky. Lidový měsíčník, věnovaný zájmům
křesť. charity. Řídí A. Hofman na Král. Vinohradech.
Roční předplatné 240 K.

Cyrill. Časopis pro katol. hudbu posvátnou. Řídí dr.
Dobroslav Oreš. Roč. 41., čís. 9. Vychází měsíčně (mí-
mo prázdniny), 10krát za rok. Roční předplatné 5 K při-
jímá Obecná jednota Cyrilská v Praze 1370-II.

Spisů Růž. Svobodové svazek I.: Mlénky. Seš. I.
až 7. po 32 hal. Nákladem Unie v Praze.

Kvítky. Obrázkový časopis školní mládeže. Red.
Al. Červín. Vychází 10krát ročně. Roč. 7., čís. 9. Jeden
výtisk stojí ročně 120 K. Nakladatelství v Praze II., Li-
pová ul.

B. Kočího knihovna. Besedy s dobrými autory. Vy-
dává B. Kočí v Praze. Na stříbrném globu. Napsal J.
Zulawski, přel. S. Minařík. Dobrodružný román o ce-
stě na měsíc a o životě tam. Sešit 1. a 2. po 20 h.

Doporučení o právě vyřídých publikacích:

Dr. Fr. Reyl:

Jádro křesťan. sociologie

Str. 351. — Brož. K 5.

Ve vkus. vazbě celopl. s ochran. kart. K 7.

Dr. Jos. Novotný:

Světlem k Bohu

Stran 170. — Brož. K 6.

Ve vkus. vazbě celopl. s ochran. kart. K 8.

N B. Dostávám nyní spisy poslední dobou
Vaším nákladem vydané. Jsou to zdařilá
díla a zasluhují rozšíření.

Dr. Jos. Hanuš,
prof. real. gymnasia,
Král. Vinohrady.

Objednávky obratem vyřídí

**Družstevní knihkupectví
a nakladatelství
v Hradci Králové, Adalbertinum.**

Sledujete bojiště? K tomu jest zapotřebí válečných map.

Balkán I.	K — 60
Rusko	120
Francie (celá)	106
Rakousko-Uhersko	120
» Itálii a Balkánem	120
Turecko	60
Říše Německá	106
Evropa II.	180
Sibiř	76
Pohraničí Rakousko-Rum.- Srb.-Bulharské	180

Provedení těchto map jest toliko
vzácné a mistopisně neobyčejně podrobné.
Zařídí

**Družstevní knihkupectví
v Hradci Králové, Adalbertinum.**

Jan Horák, soukenník

v Rychnově nad Kněžnou

zasílá na požádání vždy

dle roční sezony kolekce
nejnovějších druhů pravých
viněných látek

své vlastní výroby, jakož i ta- i cizozemských.

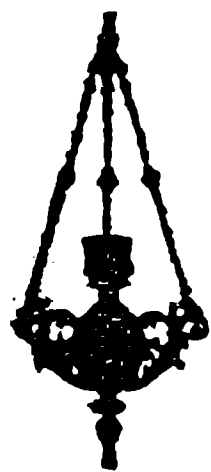
Četná množství zvláště z krahů vele-
důst. duchovenstva svědčí o poutivé ob-
sluze mého ryze křesťanského závodu za
doba více než třicetiletého působení.

Učíte, prosím, malou objednávku na
zkoušku.

Též na splátky bez zvýšení cen!
Volejte látky na talíře.

Varhaník

hledá výhodné místo buď ve velké vesnici
anebo malém městě, svobodný, od vojska prost.
Čtené nabídky pod značkou »Dobrý pracovník«
do admin. t. l.

Velebuhsejnému
duchovenstvu a
slavným patronátním
úřadům devoluje si depo-
ručiti veškeré kostelní nádoby a
náčiní a to: monstrance, kalichy,
oběhy, nádoby, paténky, pacifikály,
svícny, lampy, kadělnice, kroupky
atd. své vlastní výroby, předpisům
církvním vyhovující. Staré předměty
opravuje v původní intenci a
v ohni slatí a stříbrí nebo proti do-
platku za nové vyměňuje. Hotové
předměty neb výkresy zasílá na
žádost franko bez závanosti koupě.
Vše se posílá poselstvem. Práce ruční.

Shledá veškerých slatých a stříbrných klenotů, jako: řetězů,
madonek, křížků, prstýnků, náramků atd. a Notářské
prstony, tabatěrky, jídelní náčiní se stříbra pravého
i čínské váhy na sklade.

Staré slatě, stříbro a dražebny kupuje za nejvyšší ceny

JAN STANĚK,

paříř a ciseleur

Praha-I-970., ul. Karoliny Světlé, č. 12. a.

Přímý směr a k. zemského trestního soudu.

MED

český, se zárukou neporušenosti, z letošní snůžky
obzvláště výborný má celoročně v levné ceně
na sklade

JOS. JELÍNEK,

člen Zemského Ústřed. včelařského spolku
v Hradci Králové.

E. Škerda, Brno,
malice. časav přiče řada
botoví a dodává chrámové
ekna. V každém slohu a
provedení, od nejjednoduš-
šího vzoru do nejobtější
sklomalby figurální, botoví
praven v lahovec mesafin
kaménkovou pro facady, oi-
tátní obrazy, náhrob-
ky atd. a nejkrásnějším
zaručením umělecke-
ho a odborně dokona-
lého provedení.
Bezpečně obohacně a zdarma.

Barevná kostelní okna

v odbor. pro-
vedení shoto-
vuje a dodává

Fr. Uhlíř,

uměle sklenářství a malba skla
v Třeboschovicích u Hradce
Králové.

Časavky a rozpisky na požádání
zdarma.

Československá záložna v Praze-II., Spálená ulice, číslo 46.n.

Doporučuje se všem našincům co jediný
peněžní ústav katolický v Praze. Vklady
na vkladní knížky úročí se ode dne vlo-
žení do dne vybrání dle dohody a dle doby
výpovědní. Poskytuje půjčky všeho druhu
za mírných podmínek, zejména směneční
úvěr (krátkodobý), v dnešních dobách
zvláště výhodný. — Povinná revise
„Jednoty založen“ v Praze.

Na zástavy veškeré

které až do konce měs. září 1915
propadly, odbývá se (dle c. k. místodr-
žitelského výnosu ze dne 10. března 1915)

DRAŽBA

v obecní zastavárně královéhradecké
(v místnostech zastavárny) v sobotu dne
22. ledna 1916 (začátek o 8. hod. ranní).

Zástavy do dražby propadlé možno ještě
před dražbou ve čtvrtek dne 20. ledna
1916 do půl 1. hod. odpo. pouze u pokladny
zastavárenské zúrokovati nebo vyplatiti.

Neprodají-li se veškeré zástavy, odbývá se
druhá dražba dne 29. ledna 1916.

Každý, kdo se chce vyvarovati placení dra-
žebních poplatků a sice z 1 koruny 2 hal.
mimo úrok, nechť zúrokuje listky zástavní
do konce r. 1915. V pátek před draž-
bou a v den dražby se neúčtuje.

Správní odbor zastavárenský.

Paramenta.

Ignác V. Neškudla syn

(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)

(bratr P. J. Neškudly, farář ve Výprachticích)

doporučuje P. T. velebuhstojn. duchovenstvu
svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní záved

všech kostelních paramentů,
spolkových praporů a kevového náčiní.

Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukázk
se na požádání franko pošlou.

Objednáme Vám

všecky potřebné knihy a časopisy. Není třeba
objednávat jinde, obsloužíme Vás též vzorně.

Družstevní knihkupectví a nakladatelství
v Hradci Králové, Adalbertinum.

PRAVDOU KE CTNOSTI

Lidová kázání na všechny
neděle a svátky roku
církvného.

Promluvil a vydal
nákl. Politického Družstva
tiskového v Hradci Král.
(Knihovna Obnovy č. 25.)

Antonín Kaška,
děkan v Kostelci n. Orli.

Řada I.

Sbírka o 21 tiskových ar-
ších velké osmerky (stran
336) obsahuje 75 thema-
tických kázání. — (Cena brož.
výtisku K 4.60 franko. Od-
poručovati netřeba — aspoň
ne duchovenstvu diecese
královéhradecké, které au-
tora po 30 let působení jeho
kněžského předobře zná.

Objednávky vyřídí
Družstevní knihkupectví v Hradci Králové.

„Ordinariátní list“ diecese naší v čísle 11, str.
188, píše o knize:

„Všele doporučujeme tuto sbírku kázání, již
kněz známý svojí pastýřskou horlivostí vydává k slávě
Boží, na pomoc du hovním spolubratřím, a jsme pře-
osvědčení, že po obojí stránce určení svého sbírka plně vy-
hoví. Kázání — jak na lidové promluvy sluší — jsou
v osnově jasná, v mluvě přesná, dolehaví zajímavá,
bohatá látkou a prochnuta pastýřským nasazením.
Zkrátka kázání hodná t ho jsou, aby se jim dostalo,
jak spisovatel žádá, milého a dodáváme též vděč-
ného přijetí.“

! Válečné pojištění ! bezplatně zprostředkuje

VŠEOBECNÁ ÚVĚRNÍ SPOLEČNOST,

spol. s r. o.

v Hradci Králové

proti Grandhotelu.

VKLADY na knížky
na běžné účty 4% - 4 1/2 %
na středníky

**Hornoslezské uhlí, koksy, dříví. — Prodejna
proti Grandhotelu, sklady v Kuklenách a na Slezském
Předměstí.**

OBNOVA

Číslo 53.

Předplatné na čtvrt roku 2 K 50 h
na půl roku 5 K —

V Hradci Králové, dne 31. prosince 1915.

Inseraty počítají se levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník XXI.

Na rozhraní.

Vstupujeme již do roku 1916. Málokterý rok při svém sklonku vyběhl tak mocně k váznému sčítování jako rok právě přecházející. Veliké dějinné události jsou nepřehlédlnější zkonštrukcí a kvality velikých dávk a zároveň nejzářivější školou.

Jak jsme v generální přehlídce obstáli? Ačkoli naše říše nikdy nezapadla s tak obrovským počtem nepřátel jako v synyjské válce, válečné vavříny její vzrostly proti roku 1914 několikanásobně. Úžasná energie našich vojáků překvapila svými výkony i ty, kteří byli o chabrosti její již dříve přesvědčeni.

Když italské útoky se rozbíhaly o nerozbornou hráz našich posic, těšila se čtyřdohoda, že aspoň ještě jeden stát spojí se vojensky s námi. Zatím však došlo k opaku: k nám se přidalo Bulharsko. A tak jsme zvítězili i na poli diplomatickém.

Nepřátelé snažili se nás vyhladověti. Domnívali se, že se jim zdaří jejich záměr tím spíše, že v posledních letech živel průmyslový vzrůstal daleko rychleji než obyvatelstvo zemědělské. Ale heroická sebekázeň a účelné vládní předpisy i v tom ohledu zcela účinně škrtly na všech výpočtech protivníka.

Těto válce věnuje občanstvo úctami a obětavostí péči v přirovnání k válkám z minulých století. A práce školní výchova pokračuje dále, až na řídké výjimky celkem nerušeným tempem. To jistě svědčí o tom, že jak vláda tak poddaní i v době nejkritičtější mají vzácné pochopení pro potřeby duševní, pro činnost kulturní.

Vážná doba odkrývá slabiny přeplátného nacionalismu a šporného, třídního boje. Přední myslitelé různých stran dokazují nyní výmluvně, jak jest nutno přistoupiti k spravedlivým kompromisům, k národní i sociální solidaritě. Takto potvrzují jen to, co naše církev v zájmu ukřídlení a spravedlivosti hlásala dávno dříve. Otázka národohospodářská ocitá se v novém stadiu; poznává se, k jakým dalekosáhlým změnám nutno přikročiti. A zajímavé při tom jest, že velice důležité zásady nezapomenutelného konservativce dra Bráta těší se u nás v době zkoušky váznutím ocenění.

České země, jenž Francie a i státy čtyřdohody vykazovaly sílu Popelky, těšilo se sice značné pozornosti u mimočeského obecnictva v centrálních mocnostech již před válkou. Nyní však proniká v oblasti této tím vítězněji. Naši nejbližší sousedé poznávají blíže ne toliko chabrost českých synů, ale i jejich kulturní vyspělost.

Rok 1915 byl zatěžkáci zkouškou loyality a státního patriotismu všech národů rakouských a zkonštrukce dopadla skvěle. Náš národ sežárlil za žádným pozadím. Dokázalo se, že při plné spravedlivosti dovedou národové rozsáhlé té říše tvořiti družnou rodinu.

Události potvrdily, že i aparát střednický pracoval spolehlavě a účelně než ve státech nepřátelských.

Ovšem celá řada moderních besed, která mohla oslovovat pouze v míru, pokud válka nevyžadovala praktického osvědčení, jest odplavena mocným vlnobitím jako lehké, neuzrálé třísky. Ale konservativní principy dočkaly se výmluvné satisfakce.

Vichřice války odválila daleko hráze demagogů, v jejím víru zmizely i četné strany a frakce, které slibovaly, že zasnadí konservatismu těžké rámy a že docela smetou zraněné církve katolické.

Zatím však buďto tyto strany se rozprchávaly zcela anebo nomažně zapíraly podstatu a účel svých rejdů. Nadto zednáří srbští vidí, že církev jest a bude zde dále, zatím co vlastními nadatými inkrikami zatčili celý svůj stát.

Roku 1915 osvědčila se též velká mravní síla pa-pašství. I největší odpárci stolce svatopetrského nyní přiznati musí, že autorita Vatikánu naprosto není zastaralým přetřikem, ale že naopak žádná jiná moc není v pěti dílech světa tolik zpásobná k zmírání protiv a klidění burácčických příbojů na celé zeměkouli.

Tedy v kruzích poctivých vědců lids ve všech státech konstatuje se pověpčně daleko větší sklon ke konservatismu než před válkou.

Ale netajeně známky ukazují se vši určitosti, že musí právě katolíci býti silně a pečlivě připraveni vstoupiti na uhájení svých posic v čase, kdy děla zmiznou. Vidějí jsme, že v samé válce kymlo štěstí výhradně těm, kteří pracovali a obezřetně se připravovali. Až nastane nové zápolení duchů v kulturním světě, triumf odnese jen ti, kteří skutky svými osvědčí, jak si svého přesvědčení a svých nezažádných práv vážili.

R. 1915 jest mocným potvrzením správnosti našich zásad, ale jest také prstem, ukazujícím k budoucnosti, vyzýváje nás: »Stáňte na strážní«.

Proto s novým rokem k nové záslužné práci! Báh zajistě dobré vůli požehná.

Průběh války.

Na černohorském bojišti vojska armády Kóvesovy postoupila dále, Černohorci ustoupili z Godijeva do Bijode, severně od Berane asi 20 km.

Z italského bojiště hlášeny jsou jen dělostřelecké boje na jižní tyrolské a gorické frontě.

O Soluně svádí se zatím boj diplomatický; ostatně otázka solunská tvoří předmět četných dohadů. Anglie a Francie nedbají protestu Řecka a pokračují v opevňování Soluně. Nyní sahá čtyřdohoda také po Kavalle, po Soluni nejdůležitějším to přístavním městě v řecké Macedonii; řecká vláda prý nedovolí, aby čtyřdohoda vylodila vojsko také v Kavalle.

V Srbsku rakousko-uherská správa zavádí spořádané poměry jako v obsazeném ruském Polsku.

Proti Bulharsku dle zpráv petrohradských Rusko nepodnikne nic. A zároveň ruská zpráva sama popírá zvěsti o vylodění vojska ruského u Varny a ohlašuje pouze boj torpedovek na bulharském pobřeží.

O příčinách války promluvil v rumunské poslanecké sněmovně býv. ministr Petr Carp: Anglie udala za příčinu války hájení malých států. Pravda je, že převzala hájení oněch států jenom za tím účelem, aby jich používala, a že viděla rozvoj německé síly. — Francie vydává se za obhájece civilisace. Vedený boj je ve skutečnosti zničením společné civilisace. — Rusko

bije se ve jménu pravoslavi a panslavismu. Pravým důvodem je však upevnění autokracie (samovládařství) ve vlasti, a aby získalo Cařihrad, Dardanely, Černé moře a ústí Dunaje. Správné odhadnutí skutečnosti vede nás k závěru, praví Carp, že Rumunsko musí nastoupiti onu cestu, která ochrání je před tím, aby se stalo vasalem Ruska.

Boj o Egypt. V posledních dnech vstupuje do popředí Egypt. Domorodí Senusové hrnou se z jihozápadu i západu k Egyptu a na anglický a italský účet zabrali značný kus území i s pobřežím; zabrané území opevnili děly a strojními puškami. Činí též pokusy proniknouti do údolí Nilu. — Pozoruhodno, že vedle indického vojska také veškeré anglické vojsko koloniální bylo odvoláno z Francie a posláno prý do Egyptu. Stejně velmi zajímá, kam se podělo anglické vojsko, které bylo Turky poraženo a vypuzeno od Anaforty a Ari Burnu. Jisto prý jest, že do Soluně nepřibýlo žádné nové vojsko anglické.

Na ruském bojišti dle zprávy rakouského generálního štábu rozvinuly se 27. prosince boje na besarabské frontě a přilehlém cípu jihovýchodní Haliče na Dněstru severovýchodně od Zalesčiků. Nejprudší útoky vedli Rusové mezi Prutem a lesnatým průhem severně od Toporovce (severovýchodně od Cernovců); provedli tu pět marných útoků pěchoty, naposled hromadný útok v 15 až 16 hustých řadách za sebou, jenž za hrozných ztrát byl rozmeten palbou rakouských děl. — Také na Berezině (přítoku Němenu), severozápadně od Čartorijska a u Bereščan byly odraženy ruské výzvědné oddíly.

Dozor nad Ruskem osobují si jeho spojenci. Všechny objednávky musí prováděti prostřednictvím anglickým. Francouzský generál Pau jest jako dozorcí rada v ruském generálním štábu, různí důstojníci spojenečtí mají právo prohlížeti válečné dílny ruské a konečně cizí dozor jest rozšířen také na loďstvo Černého moře.

Snahy o mír. Dle zpráv švédských v Rusku se stále více ozývá volání po zvláštním míru s ústředními velmocemi. Jest to zvláště pravice a konservativní strana, které agituji pro mír. — Kongresu pro zjednání trvalého míru, který právě ve švýcarském Bernu zasedá, předložena byla řada pozoruhodných návrhů. Kongres prohlásil, že v nynější době nemůže učiniti rozhodných kroků v otázce mírové, že však usilovně pracuje pro přípravu takového kroku.

Volné listy.

Marie Antoinetta. Nejmocnější ochránce královské rodiny za revoluce, Mirabeau, zemřel a nešťastný král s královnou zůstali bez opory jako kofist krvelačných zuřivců. Události dospěly až tam, že Marie Antonie dne 14. října 1793 ocitla se před revolučním tribunálem, před soudci zbavený-

DEPEŠNÍ ADRESSA: ALBIBANKA

TELEFON ČÍSLO 83

KRÁLOVÉHRADECKÁ BANKOVNÍ JEDNOTA V HRADCI KRÁLOVÉ ADALBERTINUM

PROVÁDÍ VEŠKERÉ OBCHODY BANKOVNÍ A SMĚNÁRENSKÉ ZA PODMÍNEK NEJVÝHODNĚJŠÍCH - ESKONT SMĚNEK - PŘIJÍMÁ VKLADY NA ÚROK 4%, A VYPLÁCÍ VEŠKERÉ VKLADY BEZ JAKÉHOKOLIV OMEZENÍ - SLOŽNÍ LÍSTKY POSTOVNÍ SPOŘITELNY ZDARMA

VELKOOBCHOD UHLÍM, KOKSEM A CEMENTEM

ŽÍROVÝ ÚČET U RAKOUSKO-UHERSKÉ BANKY

ČÍSLO ÚČTU POŠT. SPOŘITELNY 140.273

imi všeho lidského citu a poháněnými vášni odsuzovali a vraždili. Duchaplná depra Marie Terezie, nejkrásnější z královen, stojí tu před surovci zničená, opuštěná a bez nejmenší pomoci. Žaloba byla jí dána v předešlého dne a byla jen ošklivou komedií a zahanbujícím právním postupu; věděli všichni, že ať se královna brání sebe účinněji, bude zcela jistě odsouzena na smrt. Hlouplá a vztekli vlastenečtí kaprálové povolali za svědky proti královně i prádleny, které neznaly nic jiného než nejpalcivější záští, nejménější pomluvy a lhusné lži. Celá ta děsná scéna před soudem v tehdejší zpravodaj revolučního tribunálu dostala nadpis: »Přelčení s vdovou Capetovou« a svojí strašlivou bezcitností, svou zvráceností rozumu a srdce a zneužitím hrubé moci jest jednou z nejpříšernějších kapitol té francouzské revoluce, již tak mnozí učili hned od mládí sumárně se klaněti.

V žalobě té každé slovo, každý pohyb, vystoupení a styky, slovem vše Marii Antonii bylo připočteno za zločin. Jest se diviti, že jí nebylo vytýkáno za zrátu národa i její narození; revolucionářská sofistika tehdejší byla toho jistě schopna. Marie Antonie v této své nejbolestnější opuštěnosti osvědčila se býti hodnou svého císařského původu a královské vznešenosti. Když jí byla čtena hanebná obžaloba, zachovala výmluvný klid, v němž nestoudníci mohli čísti opovržení. Na otázky soudců dávala stručně, chvillemi i lakonické odpovědi, důstojnost vanula ze všech jejích slov. »Zapíráte tedy?« táže se státní návladní Fouquier-Tinville. »Mým úmyslem není zapírat«, odpovídá královna, »řekla jsem pravdu a na té trvám.« Zlořící svědek, Herbert, obvinil královnu nejhanebněji, a když ani slovíčkem se proti tomu neohradila, jeden z porotců dychtivě poznamenal, že neodpověděla. »Neodpověděla jsem«, zvolala královna, »protože se přirozenost vzpírá odpovídati na takové obvinění, pronesené proti matce. Odvolávám se na všechny přítomné matky.« Jak »jemní a vybroušených mravů« byli ti revolucionáři! A mezi hlavními zájmy, o které zápasili, byla prý také humanita!

Královnu týrali vyslýcháním dva dni a skoro dvě noci, a jest na podiv, že pod břemenem tím vysílenu a utrápenu neklesla. Na konci ovšem vyzněl rozsudek smrti. »Chcete ještě něco říci?« táže se předseda soudu; královna však pohnula záporně hlavou a, když budilo se jitra a noční svíčky na stole soudců již dohořovaly, vyšla mlčky ze síně, aby zemřela. Několik minut po skončeném přelčení zavířily po Paříži bubny do zbraně a při východu slunce ozbrojenci byli již rozestaveni po celé cestě od paláce »spravedlnosti« až na náměstí »Revoluce«. V 11 hodin Marii Antonii vyvezli. Těm, jimž nastává poslední okamžik života, představuje se často všechnen minulý jejich život, jednotlivé dojmy buď se s obzvláštní světlostí a vzpomínky nevolány dostávají se jedna za druhou. Snad i nešťastná Marie Antonie v těchto hodinách drtivé opuštěnosti vzpomínala na svůj slavný příjezd do Francie. Když loučila se s Vídní, krásné rakouské vévodkyni bylo 15 let. Dvořan Weber o tom píše: »Nazířti opouštěla princezna Vídeň. Skoro všechno obyvatelstvo bylo na nohou, spočátku jen v tichém smutku. Arcivévodkyně se objevila, bylo jí viděti v povelu a tváře její byly zalaty slzami a obličej zakrývala si brzo šátkem, brzo rukama. Několikrát ještě vyhlédla z vozu, aby ještě uviděla otcovský palác, do kterého neměla se již vrátiti. Projevovala svůj smutek a vděčnost dobrému lidu, který se kolem ní tlačil, aby se s ní rozloučil. Muži a ženy oddávali se projevům lítosti, zazníval pláč. Vrátil se poslední ku-

rýr, který ji doprovázel, a množství se rozešlo. — A nyní? Jaký hrozný obrat, jaká nepředvídaná změna! Z mladé patnáctileté císařské princezny stala se utrápená, koruny zbavená osmařicetiletá vdova, předčasně zezedivělá, bez pomoci vydaná luge, která na místě srdce měla kámen a která milosrdenství a soucitu byla méně přístupna než africký lidojed.

Byla vezena na popraviště jako obyčejní zločinci. Přivázali ji na popraviště káře, provázeli ji konstituční kněz a četné oddíly vojska pěšího a jízdy, zástupové kolem ní surově houkali. Hleděla na vše lhostejně a v jejím obličejí nebylo prý ani hrdoosti ani skleslosti. Při vjezdu na náměstí »Revoluce« zahleděla se směrem k Tuileriím, bývalému svému královskému obydlí, a při pohledu tom oživilo tváře její zřejmé pohnutí. Vystoupila na popraviště dosti zmužile a po zablesknutí hrozných sekery kat odřátou hlavu ukázal lidu, jenž dlouho povykoval.

Úvaha. Nejedn inteligent přemýšlelci o revoluci a popravě Ludvíka XVI. a Marie Antonie zastavuje se jistě u otázky, proč bylo s královskou rodinou tak krutě naloženo. Revolucionáři vykládali vraždy ty tím, že prý tak odstraněny budou příčiny znepokojování republiky. Jinak rozpoutaly prý by se války o trůn a Francie neměla by klidu a pokoje.

Nikdy však nelze připustiti, aby pro nejisté účely vraždění byli lidé nevinní. Jak sofisticky se vrahové vykrucovali, patmo hned z následujících událostí. Královská rodina ve vězení ještě žila, a již stahovaly se k francouzským hranicím armády států sousedních jako nejvýmluvnější a nejdůraznější projev proti královraždným myšlenkám pařížské hrůzovlády, k čemuž přistupovaly i diplomatické výstrahy oznamující, že každé ublížení panovnické rodině znamená nesmířitelnou válku. I kdyby to revolucionářům nebylo tak jasné řečeno, již sami dle neklamných skutečností mohli usouditi, že poprava královské rodiny přivleče za sebou mnohem větší bouře než byla-li by monarchie odstraněna způsobem nekrvavým.

»Národ« měl již veškeru moc státu v rukou, král byl držán v Templu, a nebylo tedy nic na překážku, aby byl z Francie vyvezen. Poprava královské rodiny, nemohouc býti odůvodněna důvody politické prozíravosti do budoucna, s ostatním krveproléváním vyvrcholila v takovou záplavu hrůzy, že na váhách spravedlnosti převažuje všechna hesla o volnosti, svobodě a bratrství.

Dnes vzdálení jsouce můžeme klidně a nestranně revoluční události posuzovati, jednu vedle druhé řaditi a stopovati jejich vznik a důsledky. Čím lépe pozorujeme, tím jistějšího nabýváme přesvědčení, že podiv a chvála francouzské revoluce v nejedné věci jsou zveličovány. Co následovalo hned po revoluci, nebyla svoboda, dle níž by lid konstitučně rozhodoval o svých životních zájmech, nýbrž absolutní vůle Napoleonova, které se musil národ chťej nechťej podrobiti. Ludvík XVI. dal nejrozsáhlejší konstituci, ale hrůzovláda ji zamítla, krále a královnu zavraždila a připravila tím půdu válkám, v nichž francouzský národ vykřvácel. Slovem, francouzské revoluce nelze velebiti bezvýjimečně. Revoluce neposkytla programu k zásadě emancipace (vymanění), jak se leckde posud chybně soudí, aniž byla jejím nejvyšším a nejzralejším vyslovením, ale vyhlásila ji rázně v oboru politickém a rozlila ji po veškeré Evropě. Tento zápas o emancipaci byl krvavý a zhoubný, úrodný velikými činy i velikými zločiny.

Bismarck nemluvil zde a dnes, nýbrž před delší dobou v Berlíně. Wolfgangu, jak by to bylo nádherné, kdybys nám z fonografu dnes osobně píseň předněsti chtěl: »Nad vrcholky všude klid!«

Avšak vy všichni byli jste v svých dobách hudlaři a neměli jste ani stín potuchy o těchto velikolepých vynálezech. Zapředeni žili jste ve svém úzkém oboru, ubohý byl váš poměr k prostoru, k přítomnosti, budoucnosti. — Můžeš-li se na několik dní na Olympu uvolniti, navštív nás a podívej se na věci, jež jsme vynalezli. Výmar není už nic, ale věř mi, Wolfgangu, budeme Ti imponovati. Z Helady pojeděš Lloydovým parníkem několik dní do Terstu, odtud ve 30 hodinách rychlíkem až do Berlína. V Berlíně — starý, to budeš ovírat oči!

Tebe si vážím

Tvůj

Honzík.

Milý Honzíku!

Ubohý chudáse! Malé dítě! Jak jsi tak dětinaky pyšný na svou dobu! Pravda, za tu krátkou pld tohoto století, jako bylo mě a jako je Tvé, mnoho bylo vykonáno. Ale ne mnoho velikého. Jest to nějaké čarování, určití sluneční spektrum, když již sluneční systém dávno byl stanoven? Jest to tak zvláštní umělý kousek, v 8 dnech z Evropy dojetí do Ameriky, když již Amerika byla objevena? Jest to tak něco mimořádného, dokázati vzájemný původ druhu a rodu, když již po staletí filosofové a přírodopysci látku k tomu snášeli?

Že nesprávné představy o revoluci žijí posud i u nás, toho příčinou jsou podjaté samé dějiny a nálada dáti se uchvátiti kde kterým zvuchým heslem. O nejednom dějepisci možno říci, že soudí o událostech libovolně, dle svého vkusu, rozmaru, dle své myšlenky a že počíná si jako umělec, který nepracuje dle přesné metody vědecké, nýbrž dává se unášeti svojí obrazností. Ostatně dějinná událost jest vždy věcí velmi složitou, a musíme hleděti k tomu, že dějepisec této složitosti naprosto vyličiti nemůže. Podává tedy dějinnou událost, zbavenou většiny jejích zvláštností, které ji určily a vytvořily, a důsledek toho jest, že historické faktum jest zatemněno, zkomoleno a rozdílné od toho, čím vlastně na svém místě a ve svém prostředí bylo. Nevyslovujeme tu pochybnosti o správnosti psaných dějin vůbec, nýbrž upozorňujeme hlavně na to, co může státi se z dějepisné knihy, byla-li napsána od historika, jenž pracoval zaujatě a povoloval své obraznosti. Vzhledem k této věci u nás možno na př. všimnouti si postavy Husovy, jak ji znázornili historikové zaujatí proti katolicismu. Husovi byla připisována taková plnost ideí, původnost a myšlenková obsažnost, že se mu o nich ani nezdálo. Aby nám nebylo vytýkáno, že úsudek náš kotví ve stranném zájmu, upozorňujeme, že s přesvědčením našim nepřimo a nechť souhlasí i nadšený citel Husův, prof. Flajšhans. Jako slavný Cuvier, fide se zkušenostmi srovnávací anatomie, z jedné nebo několika kostí sestavil celou kostru předpotopního zvířete, tak ze všech citátů, jež Flajšhans z Husa ve své knize umístil, možno poznati povahu, myšlenkovost a ideje Husovy; a tím způsobem se přesvědčiti, že historický Hus jest rozdílný od Husa, jak ho kreslí v přítomnosti na př. prof. Novotný. Odbočením tímto vlastně míníme upozorniti, že i v revoluci francouzské, jak obíhá dosud českými hlavami, jest mnoho fantasmie, nesprávnosti a lichých soudův, a že pořad jest potřebí, aby se hladké a vysoustruhované fráze opravovaly věcným poznáním.

Napoleon ve vyhnanství. Jakmile se Napoleon v příbytku v Longwoodu usadil, zřizoval domácí své hospodářství a každému z 11 svých služebníků uložil příslušnou povinnost. Všechno po své vůli uspořádal, vrátil se k předchozímu způsobu života; dopoledne diktoval své paměti, po krátkém obědě bavila se společnost četbou a večer hrála v karty.

Rozkazy anglického ministerstva, jak se má s Napoleonem nakládati, zůstanou trvale důkazem nízkosti a zbabělé mstivosti těch, kteří řídili státní věci ostrovního národa. Bylo nařizováno na příklad, aby vždy anglický důstojník obědval s císařem a aby tak překážel důvěrné rozmluvě, a jiný důstojník měl provázeti Napoleona na všech jeho projížďkách. Obou rozkazů však nebylo vykonáváno, když se císař vyjádřil, že raději nebude vyjížděti, než aby trpěl takovou dohlídku. Ve všem nebylo možno obcházeti výslovných rozkazů ministerstva, a každý den skoro přinášel Napoleonovi a družině mnoho příčin k nespokojenosti. Tak postaveny byly strážce ke vratům domu a pod samá okna císařova, prý »pro jeho jistější bezpečnost«. Družině zapovězen byl všechn obchod s ostrovním obyvatelstvem, aby prý Napoleon nebyl obtěžován. Každá sebe menší výhoda, které admirál proti rozkazu ministerskému Napoleonovi dopřál, byla mu od zarytých nepřátel císařových ve zlé vykládána, i považoval za dlužno je zase zrušiti a dbáti nařízení londýnských, takže Napoleon ve svobodě své byl vždy více obmezován a raději nevycházel ani z domu.

A vaše rychloběhání? Co je vynález parního stroje naproti vynálezu kola, válce? Je to tak nemožno telegrafovat, když abeceda již vynalezena byla? Co znamená rychlost telegrafu, telefonu, než že máte na spěch a nemůžete čekati, že nemáte klidu? Jak mnohem důležitější než telegraf jest jednoduché umění psáti, jemuž učí se každé dítě ve škole!

Co chcete se svou fotografií, jež není ani přirodou ani uměním? A jestliže fonografem budete mluvit se svými potomky, to je ovšem pěkné, avšak vynaleznete přece také stroj, kterým byste se mohli dorozuměti se svými předky, kteří dávno žili a zpráchnivěli!

Co je všechno vaše umění rozmnožovací a spojovací naproti jedinému umění knižtiskářskému, pomocí jehož mluvím k vám a k vašim potomkům bez voskového válečku! Budou přes vaše prostředky pomníky, jež zanecháte, tak závažné, jako ty, jež jsme my a naši předkové vám v dědictví odkázali?

Zapředeni ve své úzké poměry prý jsme žili Milý příteli, my jsme měli volnější a širší životní rozhled, než vy se všemi vašimi velikolepými, jak pravíte, prostor i čas překonávacími prostředky. V okamžiku, v němž zeměkouli obepínáte parou a elektřinou, stěsnáváte se zase dobrovolně ve stavu a svazy, do politických ohraničení, úzkostlivě vedených a do malicherného šosáctví. Světový duch mé doby letěl bystřeji a dále vesmírem než duch Tvých dní, jenž se připoutal na hmotu. Váš elektrický telegraf se po zemi plazí oproti neho-

Feuilleton.

Spojení s Olympem.

(Z německého.)

Milý Wolfgangu!*)

Ubohý chudáse! Staré dítě! Jak jsi byl hrdým na sebe a na svůj čas! Co vy jste řekli a zpívali se známých »výšin kulturních«, o nichž domnívá se každý národ a každá doba, že na nich jsou! Ubohý chudáse, byli jste chromí a slepi a němí a hluchí. Či nikoliv? Dovedli jste trochou páry pohybovatí nejtěžšími břemeny, v několika hodinách dopravit osoby vzdálenými zeměmi? Měli jste moc v okamžiku myšlenku, zprávu sdělit s celým okřskem zemským? Pokusili jste se v umění, věrně dle přírody, lidí, krajiny a situace upevniti v obraz, takže stále mohli jste viděti před sebou osobu, ne umělce, nýbrž jen světlem samým vyobrazenou, která již dávno v hrobě odpočívala? Zjednali jste slabému lidskému hlasu moc, aby jej slyšeti bylo od města k městu, z jedné země do druhé, takže Ty, pohodlně ve svém pokoji ve Výmaru sedě, hovořiti bys mohl s přítel Štillerem v Jeně?

Anebo konečně dovedli jste zachytiti skutečný hlas mluvené osoby, zpěv podivuhodného hrdla a uchováti z jedné epochy do druhé? Právě jsem slyšel osobně mluvit knížete Bismarcka. Avšak

*) Myslí se tím básník Jan Wolfgang Goethe (1749-1832).

30. prosince přišel k němu Polák Platkowski, který nálehavou prosbou od anglické vlády si vymohl, aby směl dítu u Napoleona v zajetí. Napoleon zatím naučil se tolik anglicky, že mohl čísti anglické noviny, z nichž se dověděl o smutném osudu Neyovu. Po Waterloo byl Ney zatčen a vznesena proti němu žaloba z velezrady, protože s vojskem svým přešel k Napoleonovi po návratu jeho z Elby. Vojenský soud, v němž zasedal ne jeden druh Neyův, jako na př. maršál Massena, prohlásil se za nekompetentní. Zbabělci ti i s Massenou báli se nemilostu nové vlády a proto vzdali se příležitosti Neye zachrániti. Jejich druh sněmovním senátem byl prohlášen vinným a zastřelen. Jak statečně zemřel, bylo již v »Obnově« vyličeeno.

Napoleon v častých rozmluvách se svými přáteli vždy omlouval rozličná rozhodnutí svého minulého života. Co se návrau z Elby týká, ujišťoval, že byl povahou svou dokonale změněn, že pustil mimo sebe všeliký podmanitelský úmysl a že budoucí činnost svou chtěl zasvětit cele blahu národa. Když kdysi Bertrand a Las Cases před ním učinili politické své vyznání, zvolal Napoleon: »Mně se zdá, že jsem já jediný mezi vámi opravdu byl republikánem!«

Okres o 12 anglických milích kolem Longwoodu, po němž Napoleonovi bylo dovoleno se procházeti nebo projížděti, byl tak vojensky obsazen a hlídán, že nebylo ani pomyslení, aby kdo bez vědomí strážců tam nebo zpátky mohl proklouznouti. Strážé za dne poněkud rozlažené v 9 hodin večer sestoupily se tak hustě, že těsně obstupovaly obydlí císařovo, z něhož nikdo nesměl vyjiti, leč by věděl denní heslo nebo provázen byl anglickým důstojníkem. Přísná tato opatření měla platnost až do úsvitu. Strážé byly v každém ostrovním přístavě, na každém místě, které jen poněkud vhodné bylo k přistání lodí, ba voják střehl každé skalní stezky, která vedla k moři a která schůdná byla leda pro kozy.

Dvě válečné lodi stále obeplouvaly ostrov, provázějce každou loď, která chtěla u břehů zakotviti. Cizí lodi, tedy neanglické, nesměly se přiblížiti, leč z nejnáléhavější potřeby, a nikdo nesměl z nich vystoupiti na břeh. Každá rybářská kocabka měla své rybářské číslo, a určený k tomu důstojník bděl, aby po západu slunce všechny do jedné byly na svých místech. Důstojník, který měl službu v Longwoodu, měl nařízeno, aby se dvakrát denně osobně přesvědčil o Napoleonově přítomnosti, což však dalo se velmi šetrně. Kroně železných pout bylo užito tedy veškeré opatrnosti, aby útěk z ostrova stal se nemožným.

Machar a arcibiskup Kohn. Německý časopis »Information« vyslovil pochyby o duševním stavu arcibiskupově a výslovně dí, že platnost jeho odkazu na českou universitu právně nemůže býti podvrácena. Agrární »Venkov« připojil k vývodům »Information« tyto poznámky: »Information« za známku nepřičetnosti zejména důrazně uvádí okolnost, že dr. Kohn povolal k sobě českého básníka Machara a radil se s ním, jak by bylo účelno nejvlastenečtější se jménem pořídit. Dr. Kohn obrátil prý se právě na onoho z českých spisovatelů, který se učinil slavným svými nestoudnými útoky proti všemu, co musí býti věřícím katolíkům posvátno. Tato schůzka s Macharem jest pro »Information« velikým důkazem nepřičetnosti dra Kohna. »Information« snad není známo, že v době největších bojů proti arcibiskupu dru Kohnovi vyvstál básník J. S. Machar ve vídeňské »Zeit« a také v pražském »Čase« sensační obhajobou dra Kohna, která tenkrát, v roce 1903, vyvolala velké vzruše-

tyčným ideám a ideálům, jež učinily náš život velkým a krásným.

»Nad vrcholky všude klid« měl jsem vám do fonografu napsat? Není nikoho mezi vámi, jenž by novou píseň zapěl ze živoucích úst? Vždy jen ku předu obracíte své oko i ucho, vždy jen ku předu smějují vaše vynálezy, a mnohá duše hyne osamocena v touze a v stesku po oné minulosti, kteréž jsem já přináležel. Jste-li znaveni svým shonem a chvatem, chcete-li vskutku zas jednou pookfáti, tu vracíte se tiše a pokorně k našim božským zřídům zpět a ve vás svítá tucha, zda lidu často malého Výmaru není právě tak zapotřebí, jako města sebe většího.

Vidíš, milý Honzíčku, že není mi zapotřebí sestupovati s Olympu, abych vás poznal. S mého vysokého kopce zřím tam dole mnohou poušť, avšak také oasy. Můžete být pyšní na své vědy a vynálezy, vtip dnes jistě také ještě není u konce — avšak cesta k větší prostosrdečnosti, ke krásnější stejnoměrnosti životní, k poměrné spokojenosti jednotlivcův a národů to není. Této veliké hry syti, odvrátíte se jednou od složitosti a vrátíte se k prostotě, nebudete vždy svoji spásu hledati ve vědě, nýbrž opět jednou také v čistém umění, pokusíte se opět, býti člověkem. Věř mi, mladý příteli, jest lépe, vstoupíte-li vy ke mně nahoru, než abych já sestupoval dolů k vám.

Tedy na shledanou!

Wolfgang.

Ca.

ni a celou řadu potomků. Není tudíž třeba pokládati za abnormalitu, pakliže arcibiskup dr. Kohn shledal v J. S. Macharovi co dobrovolným svým a účinným tehdejší obránci po létech rádcem v záležitosti tolik vážné. Tak doslovně »Venkov«.

Dobrym pamětníkem tehdejších událostí jest na prvý pohled zřejmo, že »Information« se svého hlediska správněji o věci soudí než »Venkov«, neboť radí-li se katolický arcibiskup s člověkem, jenž proti více nakupil tolik blasfemií, jest logickým soud, že tento hodnostář rozešel se s rozumením a že tudíž Římu správně jednal, když ho zbavil úřadu. Proti »Venkovu«, jemuž všechno jest tak jasno, tvrdíme, že tady jest pořádné přitížení a že zbytečně zdůrazňována jest zásluha rady, které arcibiskup nepotřeboval, protože úmysl jeho, dotovat českou universitu na Moravě, byl znám již před jeho odchodem z Olomouce. Machar také o své rozhodující radě určitě nepromluvil, kterouž opatrnost ovšem chápeme, neboť žije dosud důvěrník arcibiskupův, dr. Botek, který ostatně jako vlivný rádcem hodnostářův nemůže býti omluven, jestliže Machar dostal se k arcibiskupovi s jeho svolením a vědomím.

Spojení arcibiskupovo s Macharem nespočívá na rozmluvě o universitě, nýbrž na půtkách, které tehdy Machar vedl s odpůrci arcibiskupovými v kněžstvu, jmenovitě s Dostálem Lutínovem. Nabyla tu snad platnosti zásada: nepřítel mých nepřátel jest mým přítelem, a proto si s ním promluvíme. Když tehdy v »Čase« objevila se obrana, ve které Machar hájil dra Kohna, kde kdo ze svobodomyšlných a pokrokových lidí zkoprněl, a právem, neboť kdo vyhlásil boj proti klerikalismu vždy a na každém místě, jako Machar, pak nesměl brániti ani arcibiskupa, leč zlomil-li hůl nad svou důsledností a povahou. Nyní již každý člověk může se dověditi, z jakých pramenův obhajoba Macharova plynula a jak průhledná jest obratnost, která napovídá zásluhu tam, kde jí nebylo a kde v zákulisí hrála se divná hra, jež nemůže na světlo veřejnosti.

! Za velmi sníženou cenu !

nabízíme pro rychlé rozprodání knihu
z pozůstalosti vsdp. praeláta

Msgr. Dra Antonína Brychty:

Jména církevní a jeho správa.

Krámská cena původní (z roku 1910)
11 K snižuje se při hotovém zaplacení na

4 koruny

za brožovaný výtisk. (Velká osmerka,
stran 656.)

**BISKUPSKÁ KNIHTISKARNA
v Hradci Králové.**

Politický přehled.

Císařské nařízení vydáno o úlevách při placení soukromoprávních pohledávek. Tímto nařízením zmocňuje se soudce, aby při soukromoprávních peněžitých pohledávkách, vzniklých před 1. srpnem 1914, poskytoval poshovění nejdéle do 31. prosince 1916, a to zcela nebo částečně. Novinka spočívá v tom, že soudcovské poshovění upraveno také pro řízení upomínací.

Nová nařízení ministerstva obchodu. Pro nepoužívané stroje předpisuje se všeobecná přihláška ministerstvu obchodu dle stavu od 15. do 31. ledna 1916. Tímto soupisem strojů směje se k tomu, aby používání materiálů, jež jsou důležité pro válečné účely, bylo pro stavbu nových strojů omezeno na nejnútnejší míru. — Druhé nařízení předpisuje všeobecnou přihlášku předmětů z olova dle stavu ze dne 15. ledna 1916. — Dalším nařízením dávají se pod závěru zásoby kalafuny a terpentínového oleje u výrobců i obchodníků. — A ve čtvrtém nařízení stanoví se nejvyšší ceny pro telecí kůže nevydělávané, telecí kůže vydělávané a štěpánku, které nabývají platnosti od 10. ledna.

V uherské sněmovně minist. předseda hr. Tizza nevyhověl žádosti opozičních vůdců, hr. Apponyiho a hr. Andrássyho, aby upustil od projednávání předlohy o ústředně peněžních ústavů. Tím hr. Tizza popudil proti sobě zase opozici. Vláda v předloze o bankovní ústředně, která má býti zřízena se základním kapitálem

120 milionů korun, usuzuje, že po válce za svízelných poměrů, které asi nastanou, ocitně se větší část venkovských peněžních ústavů v úzkých; chystaná předloha má takovým ústavům přispěti na pomoc. Proti tomu by ani opozice nečinila námitek. Ale ústředně dle vládní předlohy má býti také vyhrazeno právo prováděti revisi ve všech peněžních ústavech dle určitých zásad, a tak právem revise nabyla by vláda, jež bude míti v ústředně rozhodující hlas, ohromného vlivu na všechny peněžní ústavy.

Dohoda stran v Haliči jest předmětem pilného vyjednávání zvláště mezi Kolem polským a Národním komitétem. Především jedná se tu o vytčení oboru působnosti obou těchto hlavních polských národních spolků.

O ohraničení rakousko-uherského a německého správního území na pravém břehu Visly, jakož i o zájmovém zastoupení rakousko-uherského mocnářství ve Varšavě bylo docíleno dohody. K zájmovému zastoupení ve Varšavě určen jest plukovník ve sboru generálního štábu Josef ryt. Pač. Jižní hranice staré gubernie Siedlice tvoří hranici obou správních území, německého a rakousko-uherského, mezi Vislou a Bugem. Správa řeky Visly od Lvangorodu až k ústí Pilice přiznává se v ohledu vodním, zdravotním a bezpečnostně policejním německé vojenské správě, aniž vylučuje se tím právo plavby pro rakousko-uherskou vojenskou správu.

V ruském Polsku německá vojenská správa schválila, aby na místo v září rozpuštěného polského občanského výboru ústředního utvořena byla nová organizace polské hlavní pomocné rady. Nový výbor bude organizovati polskou svépomoc v částech Polska, obsazených Němci. Dále bude pečovati o znovuvybudování měst a osad, o obdělávání polí, o opatrování potravinami atd. Z agendy vyloučeno jest však soudnictví, občanské strážé a obecné školy.

V Bulharsku 27. prosince způsobem zvláště slavnostním zahájeno bylo sobraní. Král Ferdinand přečetl trůnní řeč, která byla přijata s velkým souhlasem. Vláda předložila prozatímní rozpočet pro prvou polovinu r. 1916, úvěrové předlohy pro požadavky války, vyživování rodin chudých vojáků atd.

V rumunském senátě skončeno jednání o adrese, kterou senát schválil. Tu zvláště vytčeno, že jest povinností země, nedati na sebe působiti takovými neb onakými sympatiemi, nýbrž hájiti své zájmy. To jest pravá politika, moudrá a rozvázná. Král přijav deputaci senátu, která mu odevzdala odpověď na trůnní řeč, prohlásil, že jest jednota všech srdcí a všech pracovních sil nejpevnější zárukou, aby velké zájmy Rumunska byly hájeny s rozvahou a silou.

Ve sněmovně lordů padaly na vládní lavice ostré výčitky, že prý vláda svou obchodní politikou vlastní pracuje do rukou Německa a Rakouska. Ministři se hájili, ale marně. Musil se ujeti slova sám prezident tajné rady lord Creve, jenž vmetl rozčileným lordům do tváře, že to, co oni chtějí, je, aby Anglie nezakrytě prováděla námořské lupičství. Ubezpečil je, že dávno již by Anglie byla Německo a Rakousko vyhladověla, kdyby to bylo možno.

Záložna v Hradci Král.,
Janské náměstí č. 163.

Vklady na knížky 4 1/2 %
Vklady vázané výpovědi 4 1/2 %
vklady střadankové 4 1/2 %

Kulturní jiskry.

Pierre Loti o Itálii. Člen francouzské Akademie, spisovatel Pierre Loti, vydal knihu o Turecku, v níž se Turků horlivě ujímá. Mluví o poslední válce italsko-turecké, stěžuje si do nepěkného chování Italů vůči němu. Byl mu totiž zaslán list bez podpisu. »Pane P. Loti, Kdyby Francie byla dobyla Tripolska, byl by to Vy napsal články, který jsem právě čti ve Figaru z 3. ledna 1912? Pozdravy. Matka usmrčeného vojína v Tripolsku 23. října 1911. Dodatek. Vy neodpovíte, rozumí se samo sebou.« — Loti dotčen na to odpovídá: »Ano, jestliže! Chci odpověděti, naopak, a ježto list je bez podpisu, utíkám se k závaznosti Figary. S nejlubší úctou chci říci této matce mrtvého vojína na poli etí, kdyby dobytí Tripolska bylo dílem Francie, byl bych se ohražoval stejnými výrazy. A dosvědčím spolu, kdybych byl měl syna usmrčeného v takovéto válce dobovádné, mé ohražení bývalo by beze vši pochyby prudší a násilnější. Před resignací této matky ve smutku skláním se až k nepochopení. Budiž mi dovoleno o tomto předmětu provésti paralelu mezi národy. Útočil jsem kdysi na Američany ve příčině války na Kubu; ani jediný list neslušný nedošel mi z Ameriky; když jsem poslední přišel do Nového Yorku, tlak spokojil se s připomenutím této věci výrazy úplně slušnými a

přijetí nebylo méně sympatické. Prudce útočil jsem na Angličany ve přímě Transvaslu a Egypta; ani jediný list neslušný nedošel mi z Anglie, ani jediný urážlivý článek nebyl napáán tiskem a když jsem přišel do Londýna, našel jsem docela nejroztomilejší a nezapomenutelné přijetí. Naopak však, jakmile jsem označil výrazy přece zdvořilými jednání Itálie neospravedlnitelným, útoky nejošklivější, hrozby všeho druhu počaly mi docházeti každého dne. Než — nic neprozrazuji již — neuráželi jenom mne, nýbrž docela uráželi s nenávistí i Francii, šababou nebo zpoštěnou před Německem. Všechny tyto listy, abych řekl pravdu, pocházely patrně z vrstev velmi nízkých; veliký jejich počet však, zdálo se mi, udával přece stav ducha v této ubohé zmatené Itálii, kterou přes její nevzdělanost nazýváme neustále sesterským národem. Všeobecně vzato, zdálo se mně platným tuto skutečnost vyznačiti.

Nové zvěsti o činnosti apoštolů slovanských. V 1. sešitu «Čes. časopisu Historického» otištěno čtyřverší starofrancké messiady, kterému přikládá zvláštní význam historik Edv. Schroeder. V překladu ono místo zní: «Nyní mnohý muž činí pokus, píše ve své řeči a má naspěch, aby povzněl svůj národ; proč by měli pouze Frankové se tomu vyhýbat i nepošíti po franoku opěvovati slávu Boží?» Pokud se ta slova vztahují na snahu po užívání národního jazyka k chvále Boží, platí dle Schroedera o věrozvěstech slovanských. Historik vidí ve verších učeného mnicha Otfrieda z Weissenburku bezprostřední odraz mocného dojmu, jaký učinilo v západním křesťanstvu skvělé přijetí sv. Konstantina a Methoda od papeže Hadriána II. počátkem r. 868 a schválení slovanských bohoslužebných knih. Otfried u Franků usiloval o rozsáhlé uplatnění národního jazyka v literatuře; proto Schroeder soudí, že mnich ten ze zřetelů liturgie slovanské na Moravě čerpal převládající o vhodnosti řeči francké k účelům liturgickým, zvláště při zpěvu církevním. Jestliže triumfy bratří soluňských spadají do začátku r. 868, mohla zvěst o nich dojít do kláštera weissenburského asi o velikonočních těchto roku. Do té doby klade Schroeder napsání úvodních veršů prvního zpěvu. Dle smyslu těchto slov soudí badatel, že báseň psána r. 868. Pro nás jest zvláště zajímavé, jak veliký ohlas mělo papežské vyznamenání soluňských bratří v západní Evropě.

V posledním (11. a 12.) čísle «Archy» uveřejňuje dr. Fr. Příkrý významnou stat. Dle zprávy rukopisu vatikánské knihovny č. 7019 sv. Konstantin po úspěchu na Bregalnici byl pozván dalmatinským králem Budimírem do Duklje. Praví se tam: «V tom času (od nastoupení vlády Budimíra r. 848) byl v městě, jež se zvalo Tsalonika, jeden člověk mnoho učený i mudrý jménem Konstantin; i byl tento muž ve všem dobrý a svatého života i v tomto městě velkoměšťanem a velmi slovutný i od dětinství muž svatý i nadohnutý Duchem svatým. I přijal vládu a počal kralovati muž dobrý a spravedlivý jménem Budimír (Mutimír), kterého byl mezi nimi obrátil řečený Boží sluha i muž. On králi byl učitelem a oba po mnohý den obrátili se mudretvím, jehož rozumem svým dobývali...» Rukopis liší krásné účinky obrácení bogumilů na víru katolickou. Rukopis obsahuje jiné cenné zvěsti o činnosti obou bratří soluňských.

Dle zprávy «Čechy» nedaleko Vranova na Moravě v malé osadě Svaté Kateřině jest starý kostelík, který prý označuje místo, kde kázal sv. Method. Nynější kostelík pochází sice ze století XV., ale před ním na též místě stál jiný, zbudovaný v prvních dobách křesťanských na Moravě na paměť velikého slovanského apoštola, který zde pravdě Boží učil. Tak aspoň tvrdí starobylá pověst.

K seznání předloh Husových spisů přináší dr. J. Sedláček ve 4. čísle II. roč. «Studii» nové cenné příspěvky. I velký Husův «Výklad víry» má pramenem Viklefa. Vede k tomu již faktum, že menší «Výklad» jest téměř doslovným překladem stručného výkladu Viklefova v kázání na evangelium XII. neděle po Sv. Trojici. A tento výklad jest kostrou a tudíž hlavním pramenem velkého «Výkladu». Hus doplňoval z vlastního anebo odjinud.

Citáty ze sv. Pavla v I. kapitole má také Viklef ve zmíněném kázání. Jinde Hus překládá doslovně z Hugona Štrasburského. Definice o trojí víře jest u všech scholastiků. Tři stupně víry v kap. V. jsou z Viklefova «Dialogu». Rozdíl mezi «věřiti Bohu, Bohu a v Boha» na začátku kap. VI. jest ve sv. Augustinu i Viklefovi. V kap. IX. jest začátek překladem z uvedeného Viklefova kázání. O čtverém pekle (v kap. XIII.) jest volně přeloženo z «Compendie» Hugonova. Začátek kap. XIV. jest z Viklefa. V kap. XVI. přeložil Hus úplněji to, co přešel již do menšího výkladu. Dále jsou překlady úryvků z «Compendie».

V XVIII. hlavě překládá Hus z Viklefových traktátů «De fide catholica» a «De ecclesia».

Ačkoli tedy Hus překládá velice mnoho, dle domněnky zkoumání jest jeho velký «Výklad» prací poměrně samostatnou; zaslouží-li název kompilace, pak jest to kompilace obratná, účelně spřádaná.

Dr. Sedláček podrobuje důkladnému rozboru Husův spis latinský «De ecclesia» (o církvi) a dospívá k závěru: «Jak z tohoto rozboru patrné, nelze Husův traktát «De ecclesia» nazvati plagiátem, ačkoliv jest na Viklefovi tolik závislý. Hus zajiště nevypisuje tu z jednoho nebo dvou traktátů Viklefových, nýbrž vybral z literární činnosti Viklefovy vše, co se týká toho předmětu, a sestavil to v celek poměrně samostatný... Tato původnost dispozice spisu již vylučuje plagiátorskou závislost. Je pravda, Hus tu všude, i v soustavné části první i v polemické části druhé, operuje myšlenkami Viklefovými, jež v dlouhých úryvcích vypisuje z jeho traktátů, ale přejímá je z přerostaných traktátů Viklefových, nesleduje nikdy trvale jednoho spisu a nikdy v postupu Viklefově. Husův traktát «De ecclesia» je tedy dosti obratná a samostatná kompilace ze spisů jednoho autora sice, jehož nad to Hus nikde nejmenuje, ale ze spisů, jež v tiskovém vydání mají třicet šest svazků. A to je jistě literární práce, již nelze podceňovati. Na druhé straně však jest z rozboru zřejmé, že nelze obecně tvrditi, že Hus mluví slovy Viklefovými, snad ani nevěda, ačkoli v polemických částech někdy i to jest možno, ani že Hus slovy Viklefovými podává myšlenky své. Tyto myšlenky právě má Hus od Viklefa. Jsou výsledkem Husova studia literárního díla Viklefova a ozývají se u Husa již dříve, roku 1410 pak vystupují již na veřejnost jako hotové převládající Husovo. A když je chce Hus odůvodniti a sestaviti ve formu vědeckého spisu, vybírá i druhotné myšlenky, důvody a vysvětlivky z Viklefa... Pro odsouzení Husovo v Kostnici zasluhuje povšimnutí, že ze 42 článků dobrá polovice a ze 30 víc než polovice jest doslovně vypsána z Viklefa, ostatní pak podávají myšlenky Viklefovy dle smyslu.»

Poznání, že Hus není myslitelem původním, ovšem vzrušilo cititele upáleného mistra nejvíce. Jak zvátí dále Husa s chloubou «učitelem lidstva» a původcem velikého myšlenkového proudu? Byli-li Hus mravů křesťalových, jestliže horlil o mravní nápravu — co tu bylo jiných kazatelů, kteří činili totéž! Jestliže Hus podporoval v kostele český zpěv, jestliže opravil pravopis — jak veliký počet českých mužů v témž směru pracoval! A pak tato práce po výtoe týká se naší vlasti, nezahazuje do kulturního rozvoje národu jiných. Jak tedy zachovati aspoň zdání veliké myšlenkové práce Husovy? Ze slepé uličky, do níž před tváří vědy citelé byli nuceni ustoupiti, hledal východ dr. Novotný (v úvodu O svatokupectví) tvrzením, že Hus slovy Viklefovými pronášel myšlenky vlastní. Ale kdo z těchto dvou mužů psal dříve? Kdo vědecky zdůvodní, že Hus měl ty myšlenky před četbou spisů Viklefových? Na základě takového dobrozdání by mohl každý plagiátor a každý kompilátor tvrditi, že opakováním dlouhých citátů autora jiného šíří vlastně výslednici vlastní práce myšlenkové. Nyní jest určité dokázáno, že při svém spisování Hus měl traktáty Viklefovy před sebou a že před psaním svých řádků velice pilně do Viklefa nahlížel a účelně úryvky sestavoval. Bývala by to věru paměť přímo závažná, kdyby Hus po přečtení tak rozsáhlé literární pozůstalosti Viklefovy byl uměl většinu Viklefových statí nazpaměť! Jen tak by se dalo souditi, že pronášel slova Viklefova bezděčně, na základě samostatného přemýšlení. Nyní patrné, že i poslední pokus o záchranu Husovy originality v theologickém hloubání selhal zcela.

Kde kupujete knihy?

Naše knihkupectví Vás také vzorně obslouží.

Sociální besídka.

Záchrana mládeže československé. Zemská statistická data království Českého udávají, že v posledních letech napočteno bylo ve vlastech našich přes 50.000 dětí osiřelých, opuštěných, zanedbaných a vůbec ochrany a pomoci potřebných. Když v památném jubilejním roce 1908 Jeho Veličenstvo náš nejmilostivější císař a král František Josef I. vydal heslo «Vše pro dítě», seskupil se ve vlastech československých hlouček přátel mládeže opuštěné a zanedbané ve zvláštní spolek, utvořený dle vzoru spolku německého, jenž již přes 25 let blahodárně působí v říši německé, zvláště v Bavořích a Porýnsku a jenž přenesen byl i do naší říše, do Lince. Ustavující valná hromada nového spolku českého konala se dne 8. března 1908 v Č. Budějovicích a spolek pojmenován «Serafinské dílo lásky na záchranu mládeže československé». Hned v prvním roce svého založení, v památný jubilejní den 2. prosince 1908, otevřel spolek vlastní svůj dětský útulek v Červených Dvorcích u Sušice, kdež k tomu cíli darovala selské polní ho-

spodářství a jiné menší reality šlechtetná, lidupřátelná šlechtice J. M. Josefa hraběnka Chotkové a Chotkova a Vojnina, sídlící v nedalekém Voškově. Útulek červenodvorecký zřízen jest pro 40 sirotků, kteří jsou tam vychováváni po způsobu rodinném. Od svého založení ujal se Serafinské dílo lásky již asi 150 dětí osiřelých, opuštěných, zanedbaných a zpuštěných, z nichž má nyní ještě v ochraně své 108; počet jejich v posledních letech stoupl ročně o 20—25. V červenci r. 1915 zakoupilo Serafinské dílo lásky prostorný a účelně stavěný dům v Koutech u Domažlic a dne 18. září otevřelo zde v tichosti a skromnosti nový sirotčinec, jenž vystačí pro 50—60 dětí. Na místě prvním budou tam přijímáni sirotci po padlých našich vojínech a vychováváni budou tímž způsobem rodinným, jako děje se v útulku červenodvoreckém a v rodinném sirotčinci v Biskupicích u Hrotovic na Moravě.

Rodinným kroužkem bychom nazvali i valnou hromadu spolkovou, která konala se dne 5. prosince 1915 v Čes. Budějovicích ve Střelnické ul. č. 13 v jednatelově bytě, jenž je zároveň spolkovou úřadovnou, redakcí, administrací a expediturou spolkových časopisů. Z přijatých letos 20 dětí příslušno jest 8 na Moravu a 12 do Čech nejenom jižních, nýbrž i středních a východních. Umístili jsme je jednak ve vlastních útulcích v Červených Dvorcích a v Koutech, jednak v malém rodinném sirotčinci v Biskupicích u Hrotovic na Moravě, jednak v dobrých soukromých rodinách; z hochů zanedbaných a zpuštěných dán byl jeden do vychovatelny u Dobrého Pastýře v Praze a jeden do zeimské polepšovny v Králíkách. — Příště dovodíme výmluvnými příklady, jak spolek blahodárně působí.

Zásobení brambory. Průmyslové okraje našeho okresu potřebují pro zásobení obyvatelstva okrouhle 3600 q brambor. Poněvadž dobrovolnou nabídkou potřeba tato nemůže býti uhrazena, jest nutno organisovati nákup, nemá-li býti přikročeno k rekvisici. Dle provedeného soupisu brambor jest zásoba v okresu tak značná, že zmíněné množství snadno může býti opatřeno. Jelikož obecní úřady zajiště samy mají zájem na tom, aby k rekvisici nedošlo, žádají se, aby samy zabezpečily bezvadné dodání brambor. Dodávka zamýšlí se ve dvou lhůtách: v době přítomé (resp. v době nejbližší, počasi vyhovující) a počátkem jara.

Kursy pro vojenské invalidy, organisované Ústavem pro zvelebování živností v Hradci Králové, měly býti již 1. ledna 1916 zahájeny, bude však pravděpodobně nutno z formálních příčin se zahájením posečkati. Vojenští invalidé, kteří by se chtěli účastniti buď kursu pro výrobce tobolek nebo kursu pro umělecké truhlářství a stavitelství pian a harmonií, mohou se tudíž stále ještě u Obch. živn. a průmyslové Ústředny v Hradci Králové písemně hlásiti.

PRAVDOU KE ČTNOSTI

Lidová kázání na všechny neděle a svátky roku církevního.

Promluvil a vydal náhl. Politického Druženstva tiskového v Hradci Král. (Knihovna Obnovy čís. 25.)

Antonín Kaška, děkan v Kostelci n. Orli.

Řada I.

Sbírka o 31 tiskových arších velké osmerky (stran 336) obsahuje 75 thematických kázání. — (Cena brož. výtisku K 4.80 franko. Odporučovati netřeba — aspoň ne duchovenstvu diecese královéhradecké, které autora po 30 let působení jeho kněžského předobře zná.

Objednávky vyřídí Družstevní knihkupectví v Hradci Králové.

«Ordinariátní list» diecese naší v čísle 11, str. 188, píše o knize:

«Všude doporučujeme tuto sbírku kázání, již kněz známý svojí pastýřskou horlivostí vydává k slávě Boží, na pomoc duchovním spolubratřím, a jame převládající, že po obojí stránce určení svého sbírka plně vyhoví. Kázání — jak na lidové promluvy sluší — jsou v osnově jasná, v mluvě přesná, dobohami zajímavá, bohatá látkou a prodechnuta pastýřským nadšením. Zkrátka kázání hodna toho jsou, aby se jim dostalo, jak spisovatel žádá, milého a dodáváme též vřelého přijetí.»

Čtení vstříh.

Vánoční svátky byly provázeny tentokrát počasím velice nepříznivým. Snáh na štědrý večer sešelán hustým deštěm, takže jeho úběl měl na Boží hod barvu uhlířovy košile. Na sv. Štěpána snáh mizel skoro všude. Přes to, že vánočním nedala příroda obvyklého lesku, v hradeckých chrámech kouzlo božihodové poesie se rozvinulo nádherně. I z okolních osad přes špatné cesty přicházelo sem mnoho lidí vysílat vroucí prosby k Tomu, nad Jehož jeslemi pěti andělé: «Pokoj lidem dobré vůle!» V katedrálním chrámu J. Exc. nejdp. biskup slavil spolu s kapitulou o 11. hod. na štědrý večer zpívané matutinum. Po zapění «Te Deum» sloužil za četné asistence pontifikální mši sv. O Božím hodu ráno slavné bohoslužby vykonal opět nejdp. arcipastýř, při čemž ozývaly se s káru tklivé melodie pastorální mše. Na sv. Štěpána sloužil pontif. mši sv. vsdp. generální vikář. — Poesie vánoční na štědrý večer zářila skvěle z oken zdejších domů jako léta předešlá.

Zprávy diecéšní. Ustanovení jsou pp.: Josef Melich, farář v Sobčicích, za faráře do Chomutic, Josef Ptáček, kaplan v Tachlovicích, za faráře do Staršova (u Poličky), Eduard Jarolímek, kaplan vrchlabský, za osobního kaplana do Harrachova, P. Ant. Blumentritt, O. S. A., za proz. katechetu na měst. škole ve Vrchlabí, P. Innoc. Neumann, O. Capuc., obdržel jurisdikci pro Opocno, Fr. Melich, farář chomutický, excurrando administrátorem fary sobčické. — V Pánu zesnuli: Václ. Dvořák (V. Vuln.), farář v Sádce, † dne 6. prosince 1915 (naroz. 1858, vysv. 1882); Aug. Richter (V. Vuln.), farář chroustovický n. o. ve Svatce, † 10. prosince 1915 (naroz. 1843, vysv. 1866); Ludvík Jelínek (V. Vuln.), farář ve Skuhrově n. B., † 12. prosince 1915 (naroz. 1865, vysv. 1889). — Uprázdnila se: fara v Sobčicích, patron. náboženské matice, od 1. prosince, fara v Sádce, liberac collationis, od 9. prosince, fara ve Skuhrově n. B., liberac collationis, od 16. prosince 1915.

Láska katolických dětí k mocnání a vlasti. I mládež naší diecése poslušna jsou výzvy nejdp. episkopátu, obětovala zbožné skutky za blaho nejjasnějšího císaře, ve prospěch vlasti a brzkého míru. Konány byly modlitby, přijímaly se sv. svátosti; konány mimořádné návštěvy chrámu Páně a Velebné svátosti, udíleny štědré almužny a konány i jiné šlechtivé skutky. Záslužné, ideální této práce účastnil se horlivě obrovský počet mládeže.

Kazatel. Ročník XXIII., č. 1. Homiletický čtvrtletník. Předplatné celoročně 7 K. Redaktor Fr. Jirásko, katecheta c. k. reálky v Nové Pace. Nakladatel R. Promberger v Olomouci. Číslo obsahuje plných 12 archů, ač pravidelně bývá 11. Maličkost, ale svědčí o bohatosti látky, která byla po ruce redaktorovi, že nemohl všechny promluvy umístiti v obvyklém rozsahu. A že tomu skutečně tak, přesvědčuje nás pohled na obsah tohoto čísla. Na každou neděli jsou většinou promluvy dvě. Redaktor pečlivě všimá si všech zvláštností církevního roku. Mile nás překvapilo, že nalézáme tu promluvy o svatých, jejichž svátky připadají letos na neděli. Tím lid seznamuje se se svatými a učí se od nich ctnostem, které dnes v našem lhostejném, materialismu propadlém století vymírají. Každý rád sáhne po pěkném posluším cyklu: V křtí jest útěcha, v křtí jest žal. Jsou to promluvy krátké, pro venkov jako stvořené. Thema jest probíráno s nově, půvabné stránky. Rekolekce dra Kašpara přijdou středoškolským katechetům jako na zavolání. «Válečný štít» také dobře poslouží. Jsou ovšem různé záliby. Někomu se líbí kazatel ten, někomu zase onen. Ale jména, jež čteme v tomto čísle, jsou jména mající dobrý zvuk na poli homiletickém. Jména: Bělina, Coufal, Čech, Drábek, Dvořák, Groh, Hrnčíř, Malý, Myslivec, Strmiska, Simplex, Sládeček, Šubrt, Voňavka jsou jistě dobrou zárukou pro tento ročník. Vše doporučujeme. Objednej si každý čtenář těchto řádek 1. číslo «Kazatele» na ukázkou, prohlédni a nevráťš!

Úvěrní družstvo Eliška

zapsané společenstvo s r. o.

v Hradci Král., Adalbertinum.

Přijímá vklady na vkladní knížky a účty. — Úvěry osobní a živnostenské za podmínek nejvýhodnějších. Vksané střádanky.

Zprávy místní a z kraje.

Dámský odbor zemského pomocného spolku Červeného kříže v Hradci Králové pořádá dne 5. ledna ve prospěch Červ. kříže v Klicperově divadle koncert Jaroslava Kociána za spoluúčinkování klavírního virtuosa p. JUC. Celdy Rypla z Prahy. Pořadí: 1. W. A. Mozart: Koncert D-dur: a) Allegro, b) Andante cantabile, c) Rondo. 2. Ant. Dvořák: Koncert A-moll: a) Allegro ma non troppo, b) Adagio ma non troppo, c) Allegro giocoso, ma non troppo. 3. J. S. Bach: (1685—1750): a) Menuetto, b) Louré, c) Preludio. 4. a) J. Kocian: Intermezzo pittoresco, b) J. Nešvera: Ekloga, c) 3. Smetana: Z domoviny. Piano Petrof. Začátek o půl 8. hod. večer. Ceny místa Lože 12 K, křeslo a balkon 3 K, I. místo 2 K, II. místo K 1.60, galerie I. řada K 1.50, I. a III. řada 1 K; místa k stání: parket 1 K, parter 60 K, galerie 40 K, studentský, dělnický a vojenský lístek parket 70 K, parter 40 K. Přihlášky a předprodej lístků

převzal z ochoty p. B. E. Toman, kněžípec v Hradci Králové.

Štědrý dárek ve vědecké okrasní nemocnici. Šlechtinou obětavostí J. Excel. nejdp. biskupa, sl. okresního výboru, slovněho p. primáte a ostatních slov. pp. lékařů nemocničních, p. správce okr. nemocnice a mnoha jiných obětavých dárců bylo umožněno, jako léta předešlá, zpříjemnit i letošní tklivý předevečer Božího hodu vánočního. Při záři vánočního stromku byli poděleni nemocní různými dárky. Dojemná domácí slavnost zakončena byla zpěvem a modlitbou za šlechtivé dobrodince, aby jim všem Pacholet Betlémské odplatilo lásku jejich k ubohým trpícím. Všem upřímně: «Zaplat' Pán Bůh!»

Při schůzi c. k. okresní školní rady, konané dne 14. prosince, vzato na vědomí ustanovení Em. Ziskové učitelkou II. třídy při obecné dívčí škole v Hradci Králové, El. Typtlové učitelkou I. tř. v Novém Hradci Králové a T. Liemertové učitelkou II. tř. v Nechanicích. Schválena opatření ve věci III. válečné půjčky, schválena podání žádostí za sprostění 14 učitelů od služby domobranecké. Vzaty na vědomí výnosy c. k. zemské školní rady o přibírání učitelstva k souplu zásob, o zhotovování replich částí oděvu pro vojny v poli, o revisi knihoven školních, o pořádání dětského dne na 2. prosinec, o projednávání soudních výměrů při zabavování služného, o sbírání kostí, o správném psaní jmen dle matrik, o zákazu prodávati a kupovati výrobky označené seskupením znaků zemí koruny české, o zákazu užívati tiskopisů s ruským státním orlem a j. Přijaty a rozeslány školám Nejvyšší válečné manifesty. Doporučena žádost spolků učitelských ve věci přidavků válečných a zvýšení remunerací substitutům, podporována žádost za dovolenou 3 nemocných osob učitelských, schváleno prohlášení ve věci příměření pozemku ke škole ve Stěžerách, jmenován p. řed. Erlbeck ze Syrovátky zástupcem c. k. okresní školní rady v okresní komisi pro péči o mládež v Nechanicích, usneseno urgovati žádosti za sprostění učitelů méně způsobilých povinnosti vojenské a povoleno 9 osobám učt. zvýšení služného. Na konec vyslechnuty zprávy o pravidelných inspekcích na školách v Bělči, Březhradě, Svob. Dvorch, Lhotě Malšové, Nepasicích a Plačicích.

Dary Rudolfinu. Zdejšímu útavu pro hluchoněmé zaslány byly během měsíce října, listopadu a prosince 1915 větší dary a příspěvky na vydržování útavu. Tak sl. okresní výbor v N. Bydžově jako každoročně, tak i letos věnoval příspěvek 50 K, p. Fr. Vinař v Podulšanech zaslal 20 K, vld. farní úřad v Bohárně 6 K, vdp. L. Moláček, farář v Dolní Krupě 5 K, vdp. Jan Medek, administrátor v Potštýně zaslal přímo K 4.06 jako kostelní sbírku z Větrného Jenkova. Kostelní sbírky odezdány byly z následujících vikariátů: Polenského K 65.73, Rychnovského K 41.53, Vrchlabského K 89.25, Ledčského K 22.99, Chrudimského K 52.66, Králického K 63.43 a Poličského K 25.44. Ředitelství útavu vzdává veledůst. vikariátním a farním úřadům, jakož i všem šlechtivým dárcům nejuctivější díky a doporučuje dobročinný útav náš další vzácné přizní.

Dary hluchoněmým. Před svátky vánočními zaslal prostřednictvím vys. důst. bisk. konsistofe zdejší vdp. farář Jan Vít z Bohárny peniz 40 K se žádostí, aby modlili se za něho o Hodu Božím vánočním, na Veký pátek a o Hodu Božím velikonočním. Dále věnoval p. Václav Javůrek, hostinský v Hradci Králové, 20 K na vánoční stromek k podělení chudých chovanců útavu; p. továrník Ed. Ad. Mahlbürg ve Smřicích daroval k vánočnímu stromku bednu vína. — Ředitelství útavu děkuje vřele těmto dlouholetým příznivcům ubohých dětí hluchoněmých a ujistuje jménem jich, že dobrodinců těchto budou v modlitbách svých stále pamatovati, vyprošující jim od dobrotivého Boha za prokázaná dobrodini odplatu věčnou. Zaplat' Bůh!

Mimořádná schůze okresního zastupitelstva konati se bude 3. ledna o 9. hod. dopol. Program: 1. Volba 3 verifikátorů protokolu. 2. Návrh, aby okres přistoupil za člena České komunální ústředny hospodářské s vkladem 5000 K. Ref. p. dr. Fr. Ulrich.

Z Besídky učňovské. Výbor vzdává díky tělocvičné jednotě Sokol za propůjčení sokolovny a Družstvu za loutkové divadlo.

Ústředna královéhradecká konati bude výroční schůzi ústředního výboru v první polovici ledna. Na programu jest mezi jiným zpráva o činnosti v r. 1915, zpráva o současném stavu severovýchodočeského obchodu a průmyslu, debata o výsledcích ankety stran hospodářského společenství s Německem atd. Misto a čas této schůze bude v nejbližších dnech oznámeno zvláštními pozvánkami.

Seznam cen na týdenním trhu v Hradci Králové dne 24. prosince 1915. 1 q: prosa 100 K, jahel 180—190 K, jetel, semínka červ. 340—400 K, cibule 30 K, mrkve 12 K, celere 25 K; 1 hl: máku 280—300 K, jablek 20—24 K, hrušek 24—34 K, ořechů 35—40 K; 1 kg: másla čerst. 6.40—7.60 K, tvarohu 18—20 K, křenu 50 K, česneku 4.20 až 5 K; 1 kopa: zelí 16 K, kapusty 6 K, poru 50 K; 1 kus karfiolu 26—30 K. — Přivezeno bylo: brambor 7 hl, zelí 5 kop, kapusty 3, poru 2, celere 6; cibule 1 q, křenu půl q, mrkve 6 pytlů, česneku 5 kg, karfiolu 30 kusů.

Dramatické sdružení «Ty!» v Hradci Králové odvedlo z posledního představení «Zlatá Eva» 100 K iondu invalidů a 100 K ve váce osleplému herci p. F. Bohuslavovi. Projektovaná dvě další představení na vánoce a na 16. ledna nemohou být uskutečněna pro ochuravění p. Gust. Dvořáka. Sdružení má několik zdatných členů na poli válečném, doufá však, že až nastane

nová doba křídlnější, zahájí pak svou činnost s touto vehemencí jako v letech minulých.

Sylvestrovské koncerty v Grandhotelu pořádá pan hotelier Urban následující: V jidejně koncertuje úplná kapela pěš. pluku č. 39, v kavárně cikánská kapela a v Grandbiografu do 11 hodin při velkolepém dramatu «Tunel» domácí umělecké kvarteto a nato pak ve sklepě vinárně. Při jmenovaných koncertech provedena bude tambola. Veškerý hrubý příjem z koncertů a tomboly věnován bude dobročinným účelům.

Záložní úvěrní ústav v Hradci Králové. K dotazům vkladatelů sděluje správa útavu, že stížnosti do potvrzení vyrovnání podané dosud vyřízeny nejsou a že právoplatnost vyrovnání, jakož i lhůta, kdy první splátka bude vyplácena, oznámeny budou ve všech denních listech.

Podělování chudých žáků v XVI. století v Hradci Králové oděvem. Dle seznamu z r. 1577 rozdány oděvy feria 4. (ve středu) post Sapientiae 18. decembris na zimu a uváděl se mezi podělenými tyto žáci: Petrus Zatecensis, Wenceslaus Kromierzenus, Erasmus Horzevicenus, Johannes Chrudimenus - Šebestiani, Johannes Časlavinus, Joh. Hradištenský, Joh. Prachaticenus, Bernard Patschovinus, Jac. Stumbergensis, Samuel Chrudimenus, Joh. Merericens, Math. Taboritus, Joh. Czaslavinus, Wenceslaus Nimbursensis, Georg Hradecenus, Adam Leobčicensis, Martinus Volinus, Georg Hostinensis, Tobias Citičensis, Wenc. Bilanus, Victor Nepomucenus, Paul Lanškrovinus, Urban Litomyslenus, Blasius Sclavus, Joh. Costeleceus, Melchior Albinus, Paul Horzeceus, Joh. Albinus, Simon Třebechovinus. (Archiv civitatis Reg. Hrad.) — Opět roku 1598 postridie Sapientiae 1798 podělení oděvem tyto žáci: Primáni: Georgius Topolcanus dostal punčochy, Cyprianus Nicolaides Krapicenus kalhoty a punčochy, Joh. Straconicenus kalhoty. — Sekundáni: Josephus Rossbergenus kalhoty a punčochy, Joh. Moravi Prahenus plášť, Joh. Tisacius Krapicenus kalhoty a punčochy, Sigismund Adam Plauanus kabát a punčochy. — Terciáni: Duchoslaus Krzecek Brodenus kalhoty, Nicolaus Molitoris kalhoty, Adamus Laniator Krapicenus kalhoty a punčochy, Petrus Marcellinus Ronspergenus kalhoty, Erasmus Marcellinus Ronspergenus kalhoty a kabát, Bartolomus Molitor Tynensis kalhoty, Joh. Fabri Turnovinus kalhoty a punčochy, Joh. Venus Czaslavinus kalhoty, Nicol. Fabri Mierzinus kalhoty, Daniel Niger Luneus kabát a punčochy, Joannes Notarii Solnicenus kalhoty, David Nicolaidis Straconicenus kalhoty a punčochy, Paulus Veselský Kutenbergenus kalhoty, Joannes Bystrý Solnicenus kalhoty, Augustinus Strzelnický Czaslavinus punčochy, Martinus Pistula Hradecenus kalhoty, Joannes Postrzihač Hradecenus kalhoty, Joannes Braxatoris Hradecenus kalhoty, Vitus Tabernatoris Kameniczenus kabát a kalhoty, Gregorius Peratoris Prahenus kabát a kalhoty, Adam Argillatoris Czaslavinus kabát, Martinus Rotificis Policenus kabát a punčochy, Nicolaus Ciraticatoris Smirzicenus kalhoty. — Tito mendikové (žebraři žáci) přijati na zimu r. 1598 a podělení oděvem: Paulus Moravus kabát dostal, Joannes Ronspergenus kabát, Wenceslaus Holohlavinus kalhoty, Nicol. Richnovinus kalhoty, Paulus Kačiczka Hradecenus kalhoty, Joannes Studenus kabát, Joannes Crucier punčochy, Georg Strachotovinus punčochy, Mathias Hradecenus kabát. (Archiv civitatis Reg. Hrad.) — Mimo synky městské navštěvovali akademii hradeckou synové šlechtických rodů se svými pedagogy a preceptory. Tak na př. mladí páni z Akheimů s pedagogem Fridrichem Hrušiem na stravě byli u školního dozorce Jana Albusa Klatovského. — R. 1648 nalézali se mezi žáky ve školách hradeckých ze stavu šlechtického v VI. tř.: Petr Straka, rytíř z Nedabylic, Rudolf, rytíř z Vínofe; v V. tř.: Jan Jistřibský z Rizmburku; ve IV. tř.: Jindřich Budivoj Straník, rytíř z Kopidna; v III. tř.: Jan Václ. Ignác, svob. pán z Oppersdorfu, Jan Jaroslav Bořek Dohalský, rytíř z Dohalic, Martin Klíkošovský, rytíř; v II. tř.: Adam Jindřich Rodovský, rytíř z Hustlían. — V. — Pozn.: Z výčtu podělených žáků možno si utvořit obraz, jak četně v Hradci studovali mladíci z jiných obcí. Těžko satyry nepsati, pozorujeme-li, jak za tehdejší vlády humanismu i nechudší žáci si dávali jména latinská, aby se hodně lišili od obecného lidu.

Ceny potravin a jiných nezbytností r. 1702 zaznamenal kněz Jos. Fr. Devoty. Nar. v Hradci Králové 19. února 1780, byl kaplanem v Hořicích, Bydžově, Sedčích u Kutné Hory, pak v Malíně, později farářem v Sedčích a r. 1833 dosazen za děkana na faru mikulovickou u Chrudimě. Zemřel 19. září 1853. Popsal řeholi clst. kláštera sedleckého a vyobrazil i popsání chrámů v Kutné Hoře. Sepsal «Zbožné rozjímání», «Vroucí modlení a zpěvy» a j. Od něho jsou poznamenány ceny potravin na panství kláštera sedleckého a jiných potřeb z roku 1702. Toho roku nesměl nikdo prodávati pod pokutou 100 dukátů draze než za tyto ceny: na vrchovatou míru 1 strych pšenice za 2 zl., žita za 1 zl. 30 kr., hrachu za 2 zl., ovsu za 1 zl., prosa za 2 zl. 30 kr., rosy dělané za 9 zl., jahel za 5 zl., bochník chleba 6 liber těžký za 6 kr. Libra hov. masa 4 kr., telecího 4 kr., vepřového 4 kr., skopového 3 a čtvrt kr., sádla 12 kr., uzeného masa 7 kr., černé zvěře 6 kr.; dorostev 15 kr., kvěčala 4 kr. Centnýř štik 12 zl., kaprů 8 zl., kopa raků 12 kr., vajec 15 kr., libra lososa 21 kr., másla přehříváného 12 kr., nového 9 kr. Žejdlík českého vína 6 kr., rakouského 10 kr., španělského 20 kr., pinta piva pšeničného a ječného za 4 kr., libra chmele 45 kr., bečka soli 9 zl. 15 kr., ryš papíru poštovského 3 zl., kancelářského 2 zl., konceptního 1 zl. 30 kr. Ruční kolečko 21 kr., trávni kosa 33 kr., srp 7 kr., koště půl kr. Jedlový neb smrčkový kmen 33

kr., měkké prkno 6 kr., dubová fošna 36 kr., latězaná 1 a půl kr., sáh dubového dříví v lese 27 kr., na trhu 54 kr., měkkého v lese 18 kr., na trhu 47 kr., tisíc šindeľů 1 zl. 15 kr. — V.

Za farářem L. Jelínkem. Tak neočekávaný a hluboce dojemný byl ten skon i pobřeh faráře skuhrovského Jelínka, že mysl i srdce znovu a znovu k němu se vrací. Jak přivětivo a veselo bývalo v té farce nad Skuhrovem za faráře spisovatele Fr. Jiřího Košťála, ježmuž bo boku téměř po dvacet let v lásce a bratrsky pracoval dp. Ludvík Jelínek! A to v dobách šťastných i ve chvílích konečného utrpení. A když odchodem jeho na věčnost osaměl, vedl nadále sám celou duchovní správu. Vždyť byl zdravý, svěží, práce se neleká. Jeho jasný, kovový hlas zazníval mile nejenom ve chrámě skuhrovském, ale nejednou o slavnostech i ve chrámech okolních. A doma na faře radostí jeho byla stará matička, kterou tak miloval a které až do poslední chvíle své s takovou láskou a obětavostí sloužil; činil tak v posledních měsících — v její těžké nemoci — ve dne i v noci. Ji obětoval svůj čas, své síly, své zdraví. Koncem listopadu vyvinula se neočekávaně u něho slabost srdce a nervů a zeslabení celého organismu tělesného. Ačkoli mu lékař nedal na jevo, jak nebezpečná je nemoc jeho, přece nemocný s ochotou použil laskavé návštěvy vzácného přítele svého vsdp. Msgr. P. Rozínka ze Skalky ke přijetí sv. svátostí (poslední vůli, v níž pamatoval i na duši svou, pořídit si již dávno). Druhého dne nato, o 3. neděli adventní, u přítomnosti vsdp. vikáře usnul tiše v Pánu, dokonav 50. rok života svého. — Přes dvacet kněží z vikariátu i z dání přispěchalo prokázat mu poslední úctu a lásku bratrskou. První posvátné obřady a rekviem celebroid vsdp. b. vikář Fr. Tomáček, absoluci po rekviem vykonal vsdp. Msgr. P. Rozínek, u hrobu ženal a ve chrámu srdečnou a dojemnou řeč pronesl kolega zesnulého vdp. Václav Hvězda, farář vamberecký. Tak jako v nemoci projevovali farníci srdečnou účast se svým milovaným farářem, tak také při pobřbu jeho těsnily se veliké davy v kostele i na hřbitově kolem hrobu jeho se slzou v oku a s vděčností i bolestí v srdci. Jak hluboce působila na všechny rozehvělá slova spolubratra kazatele: »Matička leží v umírání a ty, Ludvíčku, odcházíš?« — Matičku zanechal a odporučil svému milému bratru, p. gymnasiálnímu profesorovi v N. Bydčově a jeho pečlivé paní, která šlechtemost svou již dříve velikou obětavostí a pečlivostí dokázala. Zjistě, i po smrti vděčným bude v Pánu zesnulý těm, kdož jeho drabé matičce lásku prokazují. I těm důstojným pánům ze sousedství, kteří mu v posledních dnech života laskavou pomoc v duchovní správě i poslední útěchu poskytli. Dlouho bude s úctou a láskou vzpomínáno ve farnosti i v sousedství milého, dobrého a horlivého p. faráře L. Jelínka; nedovedl sice lichotit, ale přece vynikal vždy vzácnou laskavostí, srdečností a spravedlností, která byla i na vyšších místech uznána, a která oblaživši jiné, blažiti bude jistě i jeho duši věčně. Ave, anima pia!

Poděkování do záložní nemocnice v Chlumci n. C. Odchází téměř po jednoročním pobytu ze záložní nemocnice Červ. kříže v Chlumci n. C., pokládám sobě za milou povinnost poděkovat vysokorodé Noře hraběnke z Kinských za její neščetná dobrodíní, všecku péči a lásku a vzorné ošetření, s kterým se mne v mojí těžké nemoci ujala. Rovněž děkuji vřele veleváženému Pánu, p. MUDru L. Cibulkovi, primáři a operatérovi okr. nemocnice v Chlumci n. C., za jeho časté operativní výkony a vzorné lékařské ošetření, kterými mne z náručí smrti vyrvál. Dík můj platí též sl. dr. E. Vrabcové a p. dru VI. Novakovičovi. Děkuji srdečně všem P. T. veleváženým dámám oddělp. spolku Červ. kříže, zvláště pak sl. uč. M. Kudrličkové, pl. správcové B. Kautské, pl. důchodní V. Kautské, pl. E. Kordačové, vlt. pl. F. Weinrichové z Dobřenic, sl. Fričové, Drbohlavové, P. T. dámám kuchářkám a ošetřovatelce Bedřisce. Děkuji srdečně vldp. z duchovní správy, zvláště vldp. děkanu K. Khunovi, dpp. kaplanům V. Řeháčkovi a J. Andachtovi za všecku péči hmotnou i duchovní. Rovněž děkuji pánům z četnické stanice, zvláště pak p. okr. strážmistřovi Jindř. Biskupovi a pp. strážmistřům Makovičkově a Rygluvi za všecku přízeň a blahovůli. Ještě jednou všem srdečný dík a upřímné: »Zaplať Bůh!« V Hradci Král., 30. prosince 1915. Jos. Katnar, faktor Biskupské knihkárny, t. č. raněný voják zdrav. odd. zem. pěš. pl. č. 12 v Hradci Králové.

Rychnov n. Ka. Na štědrý den uspořádána péči dám. odborů Červeného kříže za podpory slavné správy všeobecné nemocnice a součinnosti ctihodných sester dojemná slavnost vánočního stromku pro vojny, nalézající se v lékařském ošetření ve zdejší okresní nemocnici. Slavnosti této účastníci se p. c. k. místodrž. rada Ad. Wunach, p. okr. starosta JUDr. Č. Langr, dámský odbor Červeného kříže a velmi mnoho jiných dám i pánů, kteří svou čestnou přítomností chtěli projevit své vřelé sympatie k statečným obráncům naší milé vlasti. Pěvecký odbor, pečlivě řízený p. ředitelem káru Al. Provazníkem a dp. Jos. Vosykom, kaplanem, zapěl překrásné koledy, které dojemně působily na veškeré obecenstvo. Poté tklivými slovy promluvil vdp. Fr. Kabánek, děkan, o významu této slavnosti v přítomné době válečné, takže v mnohém oku těch chrabrých bojovníků záleskla se slza. Po promluvě zapěl sbor ještě některé písně vánoční. Velice vhodnou básničkou, přednesenou děvčátkem, byla slavnost ukončena. Jménem vojny velmi případnými slovy poděkoval za uspořádání slavnosti pan správce školy Al. Řehák z Prorub. Každý z přítomných

vojny obdržel pěkný dárek na památku, ovoce a cukroví. Dojista, že všichni vojnové po celý život ten štědrý večer uchovají si v milé upomínce, jakož i lásku těch štědrých dárců, kteří přispěli jakýmkoli způsobem k této dojemné slavnosti.

Orlíčka. Dne 26. prosince sehrána žactvem matiční školy a péči p. správce ve školní budově pohádka »Tři zlaté vlasy Děda Vševěda« o 3 jedn. se 3 proměnami, zpěvy a tanci. Pohádku tu sehráli svolit spolek spis. bel. »Máj«. Čistý zisk věnován ve prospěch sirotků po vojnech z okresu. Malí herci zhostili se svých úloh čestně. Zpěvy a tance byly bezvadně nacvičeny. Šeredné počasí asi bránilo větší návštěvě z okolí.

Německý Brod. (Vánoční stromek v okresní nemocnici.) Od počátku svého pobytu ve zdejší okresní nemocnici, kde službu ošetřovatelskou vykonávali ctihodné Sedé sestry III. řádu sv. Františka Seraf., poznávali všichni nemocní bez rozdílu, že jsou v domě křesťanské lásky, která všemožně se snaží osladiti a zpříjemniti trpké chvíle pobytu v nemocnici. Poznávali, že jejich svědomitě, laskavě ošetřovatelky dobře porozuměly slovům Ježíše Krista: »Nemocen jsem byl a přišli jste ke mně, hostem jsem byl a přijali jste mne.« Ale zvláště se o tom přesvědčili o štědrém večeru a celých svátečních vánočních. Když blížily se vánoce, vzpomínali nemocní, jak před rokem zdraví, mezi vzpami nejdražšími, zakoušeli radosti vánočních svátků; myslili, že letos budou mít v cizině smutné vánoce. Ale ctihodné sestry, jakoby tušily tyto obavy svých světců, přičinily se ze všech sil, aby v tyto dni, kdy každé srdce křesťanské radostně plesá, i oni, třeba v cizině na té všeobecné, vánočními svátky způsobené radosti měli podíl co možná největší. Přispěním šlechtných dobrodinců domácích i cizích připravily svým nemocným opravdu radostný štědrý večer. Když o půl 5. hod. odp. shromáždili se kolem ozářeného a okrášleného vánočního stromu všichni, kterým jen poněkud bylo možno opustiti bolestné lůžko, pak rázem zapomenuto na všechny bolesti, zmizel na chvíli všechen štek po domově. Slza v oku se třpytila a píseň tak nadšeně z hrdla všech se finoucí thumocily svatou radostí, kterou plesala srdce všech v té dojemné chvíli. Radost tato dostoupila vrcholu, když 41 dítek obdarováno oblekem a hračkami, ostatní pak nemocní všichni poděleni vhodnými dárky. Na tak radostný štědrý večer budou jistě dlouho vděčně vzpomínati. Přijměte upřímné »Zaplať Pán Bůh!« jak ctihodných Sedých sester, tak i všech obdarovaných »všecky šlechtné duše, které jste jim vánoce v cizině svou obětavostí proměnily ve dni upřímné radosti a licheho štěstí. Kež Božské Dítě, z lásky k Němuž jste tak učinili, odplatí vám za to radostí trvalou, štěstím na věčnost!

Sochy, oltáře a j.

provádí absol. c. k. odborné školy
a c. k. umělecko-průmyslové školy
Jan Dušek v Chrudimi.

Různé zprávy.

Válečná výstava ve Vídni. Z Vídně přináší c. k. koresp. kancelář zprávu, že podnět uspořádati rakousko-uherskou válečnou výstavu v Císařské zahradě v Prateru stal se nyní usnesenou skutečností a sice bude výstava zahájena 1. května 1916. Výstava má v první řadě znázorniti vymoženosti techniky v této válce.

Výstava válečné péče uspořádána ve Vídni na světly důkaz, jak obrovskou práci dobrovolně a obětavě podniklo obyvatelstvo této říše k podpoře těch, kteří byli válkou silně postiženi. Na př. náklady podpor páčily se do konce listopadu t. r. na 279 mil. korun. Státem podporováno 610.000 osob, které opustily válečné území.

Dávody k rozpuštění »České Obce Sokolské«. Obecní radě v Olomouci doručen výměr c. k. mor. místodržitelství z 10. prosince t. r., v němž se upozorňuje, že Č. O. S. udržovala před válkou přímé styky s cizinou, čímž podporovala bratrské smýšlení vůči Rusku a Srbsku. Následky tohoto státu nebezpečného jednání ukázaly se zjevně během války v různých směrech. Vyšetřováním zjištěno, že krátce po vypuknutí války vyskytly se v severní Americe různé české organizace, které nadále zjevně prováděly nezřízenou protirakouskou propagandu. Jest nyní prokázáno, že této velezradné propagandy účastnily se ve značné míře české jednoty sokolské. Rovněž je prokázáno, že Česká Obec Sokolská byla alespoň s jednou z těchto sokolských jednot protifednictvím svého předsedy dra Jos. Schellera v písemném spojení. Nehledě k tomu zdali toto zjištěné spojení se severoamerickou českou sokolskou jednotou samo o sobě tvoří podstatu trestného činu, již ta okolnost, že k takovému spojení za vyličených okolností vůbec došlo, nasvědčuje tomu, že ze spojení se severoamerickým Sokolstvem a činností České Obce Sokolské hrozí nebezpečí, že by toto protirakouské řádění zmíněných severoamerických sokolských jednot mohlo být Českou Obcí Sokolskou zavlčeno do tuzemských jednot sokolských. Další trvání České Obce Sokolské jeví se tudíž státu nebezpečným.

Českou Madonnou, originál obrazu akad. malíře Jos. Hubače na Král. Vinohradech, zakoupil v těchto dnech vdp. P. Alois Novotný, farář diecése českobudějovické v Holčicích. — Týž umělec vymaloval zdarma pro obec Vysokou u Jevíčka na Moravě do tamější kaple,

v níž pověšeno bylo ordinariátům obývatel veřejné bohoslužby, oltární obraz Nejsvětější Trojice.

V rozhodné chvíli každý na své štěstí pomyslí a koupí losu Národní Jednoty Pošumavské zabezpečí sobě účast na slosování výher v úhrnné ceně 60.000 K a naději na hlavní výhru 25.000 K, která může být vyplacena též hotově. Tah dne 31. prosince 1915. Losy všude k dostání.

Velké podvody v italské intendanci. Z Lugana 22. prosince se sděluje: Další 3 vysocí důstojníci italské intendatury v Neapoli a v Bologni byli zatčeni pro velké podvody. V Tero Annuziata odhaleny byly podvody při dodávkách uhlí státním drahám v obnosu 1 milionu lir.

Umělý kaučuk vynalezen také Čechem! Nedávno psaly listy v Německu, že vynalezen byl umělý kaučuk, který je nyní takovou vzácností. Současně také český důmysl nezůstal pozadu ve vynálezu náhrady za gumu. Jak český, tak i říšsko-německý vynález učiněn byl stejnou dobou. Českým vynálezcem je inženýr B. Langer, majitel pražské zinkovny »Ampère« v Libni, který již delší dobu provádí v tomto směru pracné a nákladné pokusy. Český vynálezce nyní pracuje s dvojnásobným úsilím na zdokonalení svých automobilových obručí. Bude asi zajímavě sledovati, v čem se shodují, resp. liší vynálezy říšsko-německý a český a který z nich bude výhodnější i praktičtější.

Všelicos. Vláda naše nakoupila za výhodných cen 130.000 žoků (asi 78.000 q) kávy a bude ji, hledíc k velikému významu této potraviny, prodávati za podstatně nižší ceny, nežli jaké nyní jsou v neutrální cizině i v tuzemsku. — Deputace profesorů jménem 855 něm. vysokoškolských učitelů v Rakousku předložila ministerstvu prohlášení, v němž zdůrazňuje se nutnost hospodářského sloučení rakousko-uherské říše s říší německou. — Německá správa pro království Polské sídlem ve Varšavě dala do 1. ledna 1916 lhůtu k odstranění všech ruských nápisů na ulicích nebo z ulice viditelných. — Prudká bouře, jaké už po léta nebylo, postihla Anglii a způsobila velkou škodu; telegrafní a telefonní spojení jsou přerušena, střechy s domů strženy atd. — V japonském velezradném procesu na Formose vyhlášen rozsudek, dle něhož z 1413 obžalovaných bylo 900 odsouzeno k smrti. — Ruská vláda učinila prý opatření k nucení usazování polských uprchlíků z poříčí Visly, Litvy a Volynska v Sibiři. — Měšťanský pivovar v Pizni zmenšil výrobu o 40 procent. — Přes 100 lodí, většinou amerických, anglických, francouzských a norských, bylo v Břím moři překvapeno ledem a uzavřeno, takže jsou nuceny tam přezimovati.

Doporučení o právě vyšlých publikacích:

Dr. Fr. Rey:

Jádro křesťan. sociologie

Str. 351. — Brož. K 5.

Ve vkus. vazbě celopl. s ochran. kart. K 7.

Dr. Jos. Novotný:

Světlem k Bohu

Stran 170. -- Brož. K 6.

Ve vkus. vazbě celopl. s ochran. kart. K 8.

N B. Dostávám nyní spisy poslední dobou Vaším nakladem vydané. Jsou to zdatilá díla a zasluhují rozšíření.

Dr. Jos. Hanuš,
prof. real. gymnasia,
Král. Vinohrady.

Objednávky obratem vyřídí

**Družstevní knihkupectví
a nakladatelství
v Hradci Králové, Adalbertinum.**

Besídka.

Páperky.

»Teď ještě hrát Martu, Zampu, Fra Diavola, Bilou paní a jiné zastaralé opery? To jest přece zbytečnost, ano zpátečnictvím. Nutno přece bráti zřetel k bohatému rozvoji moderní opery.« — »Příteli, nejsi na omylu? I jmenované zpěvohry byly uměleckými činy. Co platilo obecně za krásný výtvar dlouhý čas, nelze nyní jen tak zhořá odsuzovati jako přímou závalu kulturního postupu. Umělecká práprava velikých davů obecnstva jest posud na téže úrovni jako před stoletím; mají-li se tyto vrstvy pro ušlechtilé umění vůbec rozehřáti, jest jim potřeba takové duševní stravy jako současným skladatelům Marty a Zampy. Zkrátka celé zástupy v každém století nutno vychovávat jako děti.« — »Ale nyní tolik příležitosti k pokroku, k prohloubení uměleckého vzdělání! Jest potřeba zdržovati se některým nechápcem?« — »Ano, příležitosti dost, ale přece mnozí ne-

malí času a někteří ani chutí, aby se zvýšenou pozorností prostudovali a řádně pochopili, co se tím neb jiným směrem složitě zpěvoherní kompozice chce říci. Vždyť i v oborech jiných jest nutno celé miliony učiti od abecedy, má-li se v nich buditi žádoucí zájem. A na poli hudby všeobecná estetická vyspělost vynutiti se nedá. Jestliže vypudíš s podla zpěvohry staršího stylu bezohledně, odpoví ti valná část a někde i většina obecnostiva jednoduše abstinenčí. Přestane opery vůbec poslouchat, rozmnoží řady posluchačů kluzkých operet a návštěvníků šantánů. Čím to, že nyní opereta a větší obecnostiva jest značnější atrakcí než nádherné zpěvohry moderní? Ideál nejvyspělejší hudební výchovy veškerenstva jest jen krásným snem. I nyní jest potřeba hudební čítanky pro nedospělé.

Symboły křesťanské a znaky hesel moderních — jak veliký to rozdíl! Žena s pochodní, sochy svobody a podob. mohou znamenati všecko i nic. Smysl takových znaků slábne čím více, čím častěji podléhá změnám jeho výkladu. Moderní alegorie ztrácí na ceně proto, že jest povolnou služebnicí lidových rozměrů. Ti, kteří symbol vytvořili, jsou si vědomi, že jej mohou každou chvíli ztotožiti. Křesťanské symboly však jsou odznaky autority, nezměnitelného názoru životního. Znamení kříže nelze vykládati hned tak hned jinak: ale různazné filosofické módy. Obrazy Krista a světců neodkazují duši roztočených k mňhavé budoucnosti, ale obracíjí zřetel na ideály uskutečněné. Proto nepřipouští smlouvání a laciných kompromisů. Mluví zcela jasně, důrazně, velitelky. Jsou-li symboly tohoto století výslednicí lidských pomyslů, jest znak křesťanský prstem ukazujícím k autoritě nejvyšší, k nadpřirozenu. Proto také v praktickém životě symboly naše vždy budou cennější a mocnější než obrazná mluva měnivých ideí moderních.

Stěhování z Evropy do Ameriky v posledních desetiletích množilo se měrou povážlivou. Málokdo si vzpomněl, že by se v dohledné době učinila tomuto davovému pohybu radikální přítrž. Nastala však evropská válka. Nenastane brzy stěhování opačné? Jak vyplní velké mezery ve svém obyvatelstvu na př. Francie a Itálie? Národy těchto států mají v Americe mnoho příslušníků. Poražené státy budou také velice potřebovati peněz lidí, kteří v Americe velice zbohatli. Proto jim učiní největší výhody, aby je do svých zemí přilákaly.

Tři vozíky s nákladem knih se zastavily v době dráhoty na náměstí. Do jednoho byla zapřazena tučná kráva, do druhého stará, vychrtlá kobyla, do třetího vůl. Před povozy zastavilo se několik lidí, kteří dychtivě si prohlíželi krávu, živě rokující. Ta spokojeně přežvykovala a myslila si: »Inu — jsou to lidé, tvorové moudří a proto se sbíhají, aby viděli učené knihy. Jsem ráda, že jsem jim udělala radost svou fysickou poslouhou.« Vychrtlá kobyla soudila: »Tihle diváci jistě se shromáždí k vůli tomu, aby se podívali moji zteplosti. Vždyť se má postava těšila veliké pozornosti již — před patnácti lety.« Vůl si řekl: »Přece i někteří lidé jsou tak rozumní jako já. Jistě je zajímavá, že vezu knihy nejvzácnější a že vynikám jak postojem a silou, tak intelektem nad oba spoluzahouny.«

V západní Evropě, kde jest nejmocnější oblast katolické církve, jak ve středověku tak ve věku novém vznikaly mohutnější a četnější novotářské proudy než v krajích východních, v místech církví rozkolnických. Jak obecná kultura tak i hnutí velice nebezpečná zaznamenávali na západě rozmachy mocnější. Odkud to? Patrně, že podmínky k samostatnému usuzování a k svobodě byly v krajích katolických daleko příznivější než v oblasti rozkolu. Církev sama vytvořila upřímnou snahou kulturní takové prostředí, v němž duch lidský mohl se vznášeti vysoko. Že zneužili výstředníci dobrodini poskytnutého k nevděčnému odklonu a že docela tupili vychovatelku tak štedrou a pečlivou, za to ovšem církev nemůže. Na východě bylo a jest daleko více příčin k steskům, k revoltám, k žádostem revolty. A přece tam odbojový, davový kvas tolik nezmohutněl. Již proto nikoli, že duševní zakrnělost jest tam veliká. Mnohý talent, který při vyšším vzdělání býval by schopen raziti nové dráhy, zhybnul v zapomenutí proto, že prostředí nedovoľovalo mu vystoupiti na vrcholky a osvojit si širší obzory.

Mudroslovi prostonárodní.

VIII.

Syn, naslouchej teď s horlivostí, co jest známkou smělé troufalosti: Proslulé a čilé jasnovídky v Paříži za peníze do budoucna zrak svůj pohřbí. Vědí, co se stane v kuchyni i na ulici, prorokují politiku, války výslednicí. Veliká jest šň i dálka jejich obzorů, kurážně ti radí v každém oboru. V hrdle však jim vážnou předpověď, kdy přec samy také něco zdědí; marně také prorokyně čenichá, kde by sama měla hledat ženicha, kde by se sama si velké statky, nebo jinde pro svou duši štěstí více. Proto její předpovědi nejsou zázrakem, sýbrž smělým lakováním, mžným oblakem. Troufalý jest koštěník, jenž učí boboslovi, jakýmk. jenž plesá o malém mrtvém.

Lebeda též kritkou svou o Dantovi. Vykládá-li advokát slaba paragrafy, chce-li lákati zedník nebo kamnář epitafy, Blažková-li stará touží zpívat Libuň, jestliže kdys lamač v jemný mramor zabuší: to lze zvané značnou smělostí, jakou srdce skromné nechostí. Ten, kdo řeže kuří oka, myslí-li, že nemá soka ve znalosti chirurgie, v troufalosti hrozně žije. Harmonikář, který troubadorské zpěvy přisně kritkuje, velkou smělostí jeví. Barvíř, dávající návod o pěstění pleti, cikán, hlásící se ku výchově něžných dětí, hokyně, jež pomology drsně haní, provazník, jenž mluví o závoji tkání, harfeník, učící houslové technice — všichni ti věru jsou troufalí velice.

ŠTASTNÝ A VESELÝ NOVÝ ROK

VŠEM PP. PŘÍZNIVCŮM
A ODBĚRATELŮM PŘEJE
PERSONÁL
DRUŽSTEV. KNIHKUPECTVÍ V HRADCI
KRÁL., ADALBERTINUM.

**Obrazy českých umělců
v levných cenách.
Skvostné umělecké dary.
Nádherné ozdoby bytové**
Fr. Dvořák:

Madona

Jemný barvotisk, vel. 95×65 cm

nenapiatý . . . . . K 8.—
ve vkusném rámu . . . 26.—
v ořechovém rámu se . . .
zlacenými vložkami . . 30.—

Liška:

Hlava Kristova

Zasklený, vel. 50×56 cm

nenapiatý . . . . . K 4.—
v pěkném rámu . . . 20.—
ve skvostném rámu . . 25.—

Objednejte, dokud jsou na skladě, a nechte si užití příležitost koupiti tak levné obrazy umělecké, které můžete užiti jako dar vánoční, k jmeninám a podob.

Pro členy družstva 20% slevy.
Ceny rozumějí se bez obalu a porta; obal účtujeme za výrobní cenu!

Objednávky vyřizuje

**Družstevní knihkupectví
v Hradci Král., Adalbertinum**

K Novému roku.

Vřoucně děkujeme všem dosavadním přátelům za laskavou podporu listu. Proslíme, aby nám všichni zůstali věrni i v roce 1916. Zároveň je prosíme, aby nám ziskávali dobrotivě nové odběratele. Račte nám zasílati adresy těch, jimž bychom mohli zaslati „Obnovu“ s úspěchem na ukázkou.

Váženému čtenářstvu srdečně přejeme šťastné novoročí.

Redakce a administrace
„OBNOVY“.

Naše knihkupectví

nabízí Vám své služby k obstarání všech knih, časopisů atd. Adresujte laskavě:

Družstevní knihkupectví a nakladatelství
v Hradci Král., Adalbertinum.

Nejlevnější a nejbezpečnější

**pojištění pro případ úmrtí
a věna dítkám**

poskytuje Jubilejní, vzájemně dobročinný
životnostenský spolek

„Charitas“ v Hradci Král.,

jenž, založen jsa r. 1908 na zásadě křesťanské svépomoci, za dobu svého trvání vyplatil na podporách již na 100.000 korun, získav 734 členů. Jak děkovné dopisy svědčí, přišla podarovaným podpora v době nejtrudnější jako pravé d hrodi.

Spolek přijímá muže i ženy od 24 do 45 let. Příspěvek správní každoroční obnáší 2 K, zápisné je jednou pro vždy jest: do 30 let 2 K, do 40 let 4 K, do 45 let 10 K. Každý člen se zavazuje, že splatí při úmrtí společnosti 2 K, jež se vyplácí bez průtahů buď zákonitým příbuzným aneb účelu a osobám, jež si člen písemným prohlášením výboru za svého života označí.

Při spolku trvá od r. 1911 odbor, jenž poskytuje též

věno

nedospělým v den jejich smrti případně v den dospělosti jejich, aneb také při úmrtí těch, kteří je do odboru věnného přihlásili.

Každý pojistěnců u vnuého odboru obdrží tolik korun, kolik osob v době nároku u odboru bylo přihlášeno.

Jinocny lze přihlásiti až do stáří 18 let a dívky do 15 let. Přihlášení mohou býti kdykoliv, jen když tyž jest tělesně zdravý a nepřekročil 55. rok věku svého. Zápisné 6 K je pro všechny stejné, rovněž příspěvek ex po 1 K ve výše zmíněných případech povinné podpory. — Bližší v pro-spektu, jež na požádání zdarma zasíláme.

Adresa zní:

Spolek „Charitas“ v Hradci Králové.

Dr. František Reyl,
předseda

Václav Jenšovský,
jednatel.

MĚSTSKÁ SPOŘITELNA VE VYSOKÉM MÝTĚ

přijímá vklady a zúčtuje je

co nejvýhodněji

a vyplácí, mající stále větší hotovost, vklady i ve větších obnosech bez výpovědi. Za vklady ručí královské věnné město Vysoké Mýto veškerým svým jměním i svými příjmy, jakož i aktiva spořitelny.

Knížky spořitelny požívají i jistoty sirotčí a přijímají se za kaucy a vadia u všech úřadů.

Děti důchodovou platí spořitelna ze svého.

Půjčky poskytuje za sazby velmi mírné.

Telef. a č. 16.

Pošt. spoř. č. 70 108

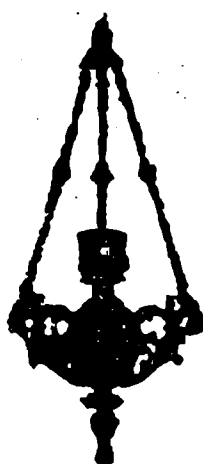
Sledujete bojiště? K tomu jest zapotřebí válečných map.

Balkán I.	K — 60
Rusko	120
Francie (celá)	105
Rakousko-Uhersko s Itálií a Balkánem	120
Turecko	— 60
Ríše Německá	105
Evropa II.	180
Sibiř	— 75
Pohraničí Rakousko-Rum.- Srb.-Bulharské	180

Provedení těchto map jest technicky
vzorné a místopisně neobyčejně podrobné.

Zasílá

Družstevní knihkupectví
v Hradci Král., Adalbertinum.

**Veledůstojnému
duchovenstvu a
slavným patronátním
úřadům** **dovozuje si depo-**
ručí všakeré kostelní nádoby a
náčiní a to: monstrance, kalichy,
olbáče, nádobky, paténky, pacifikály,
svícny, lampy, kaditelnice, kropenky
atd. své vlastní výroby, předpisům
církvním vyhovějí. Staré před-
měty opravuje v původní intenci a
v ohni slati a stříbrní nebo proti do-
plátku za nové vyměňuje. Hotové
předměty neb výkresy zasílá na-
čínku franko bez závažnosti koupě.
Vše se poště posílá. Práce ruční.

Sklad vzhledem nádob a stříbrných klenotů, jako: křížů,
madonek, křížků, prstýnků, náramků atd. u Neškových
prstýnků, tabulek, jídelní náčiní se stříbra pravého
i českého vady na skladě.

Staré slati, stříbro a dráhokamy kupuje se nejvýhodněji

JAN STANĚK,

páně a císlece

Praha-L-070., ul. Karolíny Švédlé, č. 12. n.

Přivážejí také a k. zemědělské tržnice soudu.

Jan Horák, soukenník

v Rychnově nad Kněžnou

zasílá na požádání vždy

**dle roční sezony kolekce
nejnovějších drahých pravých
viněných látek**

své vlastní výroby, jakož i tu- i ozo-
zemských.

Četná uznání zvláště z kruhů vele-
důst. duchovenstva svědčí o poctivé ob-
sluze mého rýze křesťanského závodu za
dobu více než třicetiletého působení.

Učíte, prosím, malou objednávku na
zkoušku.

Těž na splátky bez zvýšení cen!

Volejemné látky na taláry.

**Ve prospěch
Svatočelavské Matice Školné**

Umaný za nejvýhodnější a nejlevnější ná-
kupní pramen v Rakousku veškerých

kostel. paramentů

prádla, praporek, příkrovů, kobereč a
kovevého náčiní ve výrobních nejstaršího
závodu v Čechách, c. a k. dvorního dodavatel

Josefa Neškudly

v Jablonném n. Orli. č. 86.

Tisíce uznávacích referencí a doporučení. —
obrázkové ceníky, rozpočty, vzory a hotové zboží
k výběru franko.

Bez velkoměstské rešie ve vlastních dílnách a
domích, levné pracovní síly na venkově, čímž levnější
ceny až o 30%, než všude jinde.

Jubil. 100 let. trvání a 40 let. vlastní činnosti.

Adresování vždy doslovně se vyprošuje.

Rozpočty ochotně a zdarma.

E. Škarda, Brno,

umělec. dle prvního řádu
hotoví a dodává okrasné
skla. V každém slohu a
provedení, od nejjednoduš-
šího vzoru do nejobtížnější
sklonalby figurální, hotoví
praven i lahodnou mosadu
kamínkovou pro facady, o-
táří obrazy, náhrob-
ky atd. s nejjistším
zaručením umělecke-
ho a odborného dokona-
lého provedení.

Sklonalba

Paramenta.

Ignáce V. Neškudla syn

(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)

(bratr P. J. Neškudly, farář ve Výprachtovicích)

doporučuje P. T. veledůstojn. duchovenstvu
svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

všech kostelních paramentů,
společných praporek a kovevého náčiní.

Ceníky, vzorky i roucha hotová na ukázkou
se na požádání franko zašlou.

*Svým vzácným příznivcům a zákazníkům za přizek
věnovanou v uplynulém roce děkuje a o zachování její v no-
vém roce prosí s přáním všeho dobra uctivě oddaně*

BISKUPSKÁ KNIHTISKARNA

v Hradci Králové.

Šťastný a veselý Nový rok

velectěným pp. příznivcům přeje

J. URBAN, hotelier.

! Válečné pojištění !

bezplatně zprostředkuje

VŠEOBECNÁ ÚVĚRNÍ SPOLEČNOST,

spol. s r. o.

v Hradci Králové

proti Grandhotelu.

VKLADY na knížky
na běžné účty 4½ - 4½ %
na střídaní

Hornoslezské uhlí, koksy, dříví. — Prodejna
proti Grandhotelu, sklady v Kuklenách a na Slezském
Předměstí.

Pán nesívá u nohou ostruby, chudše paleš.
Kde roste stoklasa, šití sedláci i chlápi;
roste metlice, neuzívá se ani slepice.
Sedláci milují krátké kázání a dlouhé ja-
ternice.
Když vůz namazeš, jak bys třetího koně
připíchl.
Vozka v zlé příhodě odhází se stavu svého
a přijede na nocleh, přece zas vůz maže.
Ukvapilého i stůl trkne
Kvapnému rostou boule na břiše, lenochovi
na hřbetě.
Víte, pojď na mlát. — Nemohu, mám zá-
vrat. — Víte, půjdem do hospody. — Honem,
děti, kde mám být?
Lepší ať i černý koláč, nežli prázdna mošna.
Mianý jen když obližne, hladový jen když
se nají.
V zítřkaš doufej, máš-li svoji v peci.
Koho kaše spálila, ten i na podmáslí fouká.
Host první den zlato, druhý den stříbro,
třetí den měď, honem domů jed.
Každému lékaři trojí tvářnost: když přijde,
milý jako anděl; když uléčí, dobrý jako Bůh;
a když plat žádá, zlý jako ďábel.
Zloděj v noci kráde a ve dne ho věsí.
Ženský pláč, babí hněv, paš kulhání, nemá
dlouhého trvání.
Kůň, pauna a víno veliké čistoty potřebují.
Dcery bohatých a telátka chudých jdou
rychle na odbyk.
Dceru do dvádnácti děl, do šestnácti střez;
po šestnácti děkuj tomu, kdo vyvede dceru
z domu.
Chce-li Bůh blázna mstít, dá staršímu muži
mladou ženu.
Kdo zlou ženu má, netřeba mu volat: Bůh
má trestej!
Zlá žena nejhorší domácí nářadí.
Komu ženy mřou a koně se daří, bude brzy
behádem.
Tři ženy a tři husy — hotový trh.
Ošklivá žena — nejlepší plot okolo stavení.
Jen jedna zlá žena je na světě, avšak každý
myslí, to že je jeho.
Dým, střecha děravá, zlá žena k tomu, vy-
hánějí hospodáře z domu.
Je-li muž marnotratným, vyhoří statek na
polo, je-li žena, shoří na dobro.
Tři věci jsou velké hoře: Oheň, žena a moře.
Tři věci možno ukázat, ne však půjdit:
Koně, ženu a moře.
Tři věci potřebují neustálé správký: Mlýn,
hodiny a žena.
Jazyk ženy meč, jenž nikdy nerezaví.
Starý muž a mladá žena, dvě jistě děti.
Má-li žena dlouho trvat, musí žena být
slepod a muž hluchý.
Dívčák, které hvízdají a kufatům, jež ko-
rňají, nutno co nejdříve krkem zakroutit.
Když děvče oči klopí, hledá muže.
Uzkost a nouze přivede i starou babku do
trysku.
Věrná láska, sanice a krahulčí lovy netrěvají
dlouho.
Kdyby měla paní tota vousy, byla by panem
štrýcem.
Kde teplá kuchyně, teplí přátelé.
Pečená husa — podivuhodný pták: pro jed-
noho mnoho, pro dva málo.
By klobásy křídla měly, nebylo by lepšího
ptáka na světě.
Hladové břícho nestyda a syté ještě víc.
Břícho jsou nejlepší hodiny, v něm nezmýlíš
že jíst ani jediny.
Komu štěstí přeje, dostane tele i od vola.
Zlatem naložený osel všechny zdi přeskáče.
Když mluví k medu vedli, táhli ho za
uši; když od medu, utrhli mu ocas.
Může osel uší skrýt, avšak hlas jej prozradí.
Je-li osel na svačbu zván, jen aby dřív
něco včelí nánášil.
Osel nosí žití do mlýna a dostává jen plevy.
Kdo se pytlí, a blechami vstává.
Dobrá slepice i v koptivách snese.
Jedná-li se o vousy, je kozel králem.
Nerady slepice na svačbu, ale mluší.
Když láska pohybuje ohonem, i lva podvede.
Kdo se mezi plevy plete, svine ho čerem.
Nesahej do vosího hnízda, jestli přec, tož
s chutí až to hvízdá.
Koho práse zahyne, tomu dlouho v údech
žvíčí.
Není všechno maslo, co od krav pochází.
Bohatá svačba lepší než chudá nemoha.
Nejdříve já budu jíst a ty se budeš dívat,
potom ty se budeš dívat a já budu jíst.
Kouř bohatých je lepší než oheň chudých.
Zlato je dobré zboží, plác v šmíř v láci.
Koho Pán Bůh nemiluje, smokne i doma
před stolem.
Co se Bohu běže, ďábel zase odnese.
Kde mnoho zlata, sídlí ďábel, kde ládnt, dva.
Ze peníže možno užít i ďábla na střechě
táncovat.
Je-li ďábel nemocen, chce se státi mnichem;
starověk stává, čím je.

Sedí čert v bahně a pláče, že nestačí lidem
módy dávat.
Kdo mluví, co je láska, neví, co je nebe a
peklo.
Muž je hlava, žena koruna.
Kdo ztratil hlavu, nepotřebuje klobouku.
Kdo nemůže na nohy, tomu běží jazyk dobře.
Zloděj umírá a nohama v botách.
Kdo neplatí měšcem, zaplatí na kůži.
Za deště chalupa se nepokrývá a za jasného
dne beztoho do ní neteče.
Držte slunce, spadne-li s nebe, sedíme
všichni po tmě.
Kdo si nic už nepřeje, může položit se do
hrobu.
Všichni jsme lidé, jen pan farář je člověk.
Proti smrti není léku, by i člověk snědl
ápateku!

!! Pilně čtěte !!
a rozšiřujte !!

Úpadek vědy.

Rozhovor, který s univerzitním posl-
cháčem filosofie o tomto předmětu
měl

Jan Bělina.

Stran 40. Cena 16 haléřů.
Objednávky obratem vyřídí admini-
strace „Časových Úvah“ v Hradci
Králové.

(Zasláno.)

Veleváženímu Pánu,
panu Josefu Hübschovi,
akad. malíři,
Praha - Vinohrady, Kramerlova 10.

Jsem nesmírně potěšen ochotou a obětavostí, s jakou jste ráčí vstříc přijíci prosbám našim o vymalování okřídleného obrazu pro kapli ve Vysokém u Jevíčka na Moravě. Jako umělec a darce získal jste si všechna srdce v horských chatách, jež o Vaší šlechtemosti vypravovali a Vaši duši žehnali budou.

Hluboce proctěné díky a tisícrát „Pán Bůh zaplať“ jménem svým a svých krajanů vyslovuje

P. Fr. Česlav Přichystal,
profesor náboženství na pedagogiu
v Reptíně u Olomouce.

Cennou četbu

poskytují

publikace „Knihovny Obnovy“

Mimo jiné vyšly tyto spisy:

Brodský Boh., Naši přátelé. Str. 100. Cena 60 h.
Brynych Ed., Duch katol. obnovy. Str. 722. Cena 4 K, váz. v pouzdře za 6 K.
Brynych Ed., Kříže a kalichy. Str. 439. Cena 2 K, váz. K 3.50.
Brynych Ed., Štít víry, 2. vyd. Str. 108. Cena sníž. 50 h.
Mihra Fr., Obrázky ze smířené osady. Řada I. Str. 168. Cena 80 h. — Řada II. Str. 460. Cena 2 K, váz. v jednom svazku K 4.50.
Novotný Dr. Jos., Člověk bez svobodné vůle? Str. 256. Cena K 3.20, váz. 5 K.
Novotný Dr. Jos., Index a věda. Str. 210. Cena K 2.40, váz. K 4.20.
Novotný Dr. Jos., Spirítismus zdokonalením křesťanství? Str. 299. Cena K 2.60, váz. K 4.40.
Novotný Dr. Jos., Světem k Bohu. Str. 400. Cena 6 K, váz. 8 K.
Pečínková B., Ženy. Str. 160. Cena K 2.20, váz. 4 K.
Reyl Dr. Fr., Úkoly sociální politiky. Str. 620. Cena 3 K, váz. K 4.80.
Reyl Dr. Fr., Jádro křesťanské sociologie. Str. 364. Cena 5 K, váz. 7 K.
Rezníček Dr. V., Královéhradecké vzpomínky. Str. 200. Cena K 1.40, váz. K 2.40.
Sahula Jiří, Karel IV. jako křesťan a vlastenec. Str. 488. Cena 3 K, váz. 4 K.
Sahula Jiří, Rozmarné příhody. Řada II. Str. 320. Cena K 1.60, váz. 3 K. — Řada III. Str. 384. Cena K 2.20, váz. K 3.50.
Sahula Jiří, Doba předhusitská a husitská. Str. 428. Cena brož. výt. K 1.60, váz. výt. K 2.60.
Novák, Křesťanské příběhy. Str. 395. Cena K 3.50, váz. K 4.50.

Objednávky vyřizuje

Družstevní knihkupectví a nakladatelství
v Hradci Králové Adalbertinum.

Stoupencům našich organizací

odporujeme všete křesťanský český závod

vyšivaček a šiček „Zaštitá“
v Chrastí u C. rudimě.

Veškeré prádlo pánské i dámské, vybavy pro nevěsty, přepychové i jednoduché vzorné obstará „Zaštitá“. Vsd. duhovcnstvu naskytá se zde příležitost koupiti prádlo kostelní, zaručené dle předpisu za ceny mírné. Učiňte objednávku na zkonšku a budete jistě sp. kojení!

Odporujte ve svém okolí!

Naše knihkupectví

nabízí Vám své služby k obstarání
všech knih, časopisů atd. Adresujte
laskavě:

Družstevní knihkupectví a nakladatelství
v Hradci Král., Adalbertinum.

Nejlevnější a nejbezpečnější

pojištění pro případ úmrtí a věna dítkám

poskytuje Jubilejní, vzájemně dobročinný
živnostenský spolek

„Charitas“ v Hradci Král.,

jenž, založen jsa r. 1908 na zásadě křesťanské
svépomoci, za dobu svého trvání vyplatil na
podporách již na 100.000 korun, získav 734
členů. Ják děkovně dopisy svědčí, přišla podá-
rovaným podpora v době nejtěžší jako
pravé d. brodiní.

Spolek přijímá muže i ženy od 24 do 45
let. Příspěvek správní řádkerodní obnáší 2 K,
zapíše jed. u pro vždy 1 st. do 30 let 2 K,
do 40 let 4 K, do 45 let 10 K. Každý člen se
zavazuje, že splatí při úmrtí spolek ona 2 K,
jež se vyplatí bez průtahů buď zákonitým při-
buzným aneb účelu a osobám, jež si člen pí-
semným prohlášením výboru za svého života
označil.

Při spolku trvá od r. 1911 odbor, jenž
poskytuje též

věno

nedospělým v den jejich smrti případně v den
dospělosti jejich, aneb také při úmrtí těch,
kteří je do odboru věnného přihlásili.

Každý pojistěnc u věnného odboru obdrží
tolik korun, kolik osob v době nároku u odboru
bylo přihlášeno.

Jinochy lze přihlásiti až do stáří 18 let a
dívky do 15 let. Přihlášení mohou býti kdykoliv,
jen když týž jest tělesně zdravý a nepřekročil
55. rok věku svého. Zápisné 6 K je pro všechny
stejně, rovněž příspěvek 1 K ve výše zmí-
něných případech povinné podpory. — Blížší
v prospektu, jež na požádání zdarma zasíláme.

Adresa zní:

Spolek „Charitas“ v Hradci Králové.

Dr. František Reyl,
předseda

Václav Jenšovský,
jednatel.

Vr. p. unip. h.
Svatobslavské Matice Školaké.

Uznáný za nejvýhodnější a nejlevnější ná-
kupní pramen v Rakousku veš. r. ych

kostel. paramentů

prádla, praporek, příkrovů, koberců a
podobného nádobí ve výrobách nestaršího
závodu v Čechách, o a k. dvorního dodavatele

Josefa Neškudly

v Jablonném n. Orli. č. 86.

Tisíce uznávacích referencí a doporučení. —
obrázkové cenáky, rozpočty, vzory a hotové zboží
k výběru franko.

Bez velkoměstské rotie ve vlastních dílnách a
domích, levné pracovní síly na venkově, čím levnější
ceny až o 30%, než vlně jinde.

Jubel. 100 let. trvání a 40 let. vlastního činnosti

Adresování vlně dovolává se vyprohnutí

Proč kupujete jinde?

Obdržíte veškeré školní, kancelářské potřeby, dále umělecké potřeby (jemného uměleckého provedení jest Legenda o Matce Boží, dánské umění atd.). Velký výběr dopisního papíru v každé ceně.

Lístky poštou poštou.

**Družstevní knihkupectví
Hradci Králové.**

Biskupská knihtiskárna v Hradci Králové

nabízí své ochotné služby ku provedení všech zakázek z oboru knihtisku. Ceny mírné, vyřízení správné a rychlé.

**Obrazy českých umělců
v levných cenách.
Skvostné umělecké dary.
Nádherné ozdoby bytové**

Fr. Dvořák:

Madona

Jemný barvotisk, vel. 95×65 cm

nenapiatý . . . . . K 8.—
ve vkusném rámu . . . 26.—
v ořechovém rámu se
zlacenými vložkami . . 30.—

Líška:

Hlava Kristova

Zasklený, vel. 50×56 cm

nenapiatý . . . . . K 4.—
v pěkném rámu . . . 20.—
ve skvostném rámu . . 25.—

Objednejte, dokud jsou na skladě, a nechte si ujit příležitost koupiti tak levné obrazy umělecké, které můžete užít jako dar vánoční, k jmeninám a pod.

Pro členy družstva 20% slevy.

Ceny rozumějí se bez obalu a porta; obal účtujeme za výrobní cenu!

Objednávky vyřizuje

**Družstevní knihkupectví
v Hradci Králové, Adalbertinum**

Sklomálba

E. Škarda, Brno,

umělec. díla, přícho řada
hotový a dodává chráněný
obráz. V každém slohu a
provedení, od nejjednoduš-
šího vzoru do nejobtížnější
sklomalby figurální, hotový
praven. Jasnou mesalu
kaménkovou pro řecady, o-
tátní obrazy, náhrob-
ky atd. s nejširším
zpracováním umělecke-
ho a odborné dokoná-
lého provedení.

Rozpočty ochotně a zdarma.

Československá záložna v Praze-II., Spálená ulice, číslo 46.n.

■■■

Doporučuje se všem našincům co jediný peněžní ústav katolický v Praze. Vklady na vkladní knížky úročí se ode dne vložení do dne vybrání dle dohody a dle doby výpovědní. Poskytuje půjčky všeho druhu za mírných podmínek, zejména směneční úvěr (krátkodobý), v dnešních dobách zvláště výhodný. — Povinná revize „Jednoty záložen“ v Praze.

Veselé čtení pro dlouhé večery.

Odporujeme našim přátelům humoristické knihy obsahu nezávadného, které jsou nejvhodnější hrázi proti záplavě knih frivolních, jež se vltírají do katolických rodin, aby lákaly čtenářstvo sensačními tituly a jarmarečním napínáním zvědavosti.

Pravý humor nehoní se po divokých a hrubých scénách, nezpitvořuje skutečnost k nepoznání, plyne hladce jako čistý potůček.

Chcete-li se ušlechtilé pobavit, kupte si tyto
ilustrované

knihy: **Veselé chvíle.**

Stran 272. — Cena K 2-20.

Rozmarné příhody.

Rada II. Stran 320. Cena K 180. — Rada III. Stran 384. Cena K 3-20.

Jsou to sbírky kratších humoresek různých katolických autorů. Nehledaná lidé přirozených scénérií každého mile upoutá.

Objednávky vyřizuje

**Družstevní knihkupectví a na-
kladatelství v Hradci Králové.**

Založeno r. 1820.

SPECIALITA

pravý ústecký, po mnohá desetiletí vy-
blášený žaludeční likér pod názvem

Amers de Londres

lékařskými vědátory jakožto příjemný
občerstvující prostředek doporučovaný
nabízí

A. J. Andres v Ústí n. Orli.,
továrna nejjemnějších likérů.

Taktéž doporučuje se ku koupi pravého franc. cognacu, srámká alivovce jakož i pív. jam. rumu a všech druhů nejjemnějších likérů v cenách nejlevnějších. P. T. pánům obchodníkům a hostinským povolují se zvláště výhodné ceny.

Paramenta.

Ignáce V. Neškudla syn

(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)

(bratr P. J. Neškudly, faráře ve Výprachticích)

doporučuje P. T. věrohodným duchovenstvu
svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

**všech kostelních paramentů,
spolkových praporů a kovového náčiní.**

Cenníky, vzorky i rouba hotová na ukázk
se na požádání franko zašlou.

Veleobstaratelská

duchovenstvu a

slavným patronátním

úřadům doložuje si depe-

ndát veškeré kostelní nádoby a

náčiní a to: monstrance, kalichy,

elbáre, nádoby, paténky, paciřkály,

svícní, lampy, kaditelnice, křepenky

atd. své vlastní výroby, předpřím

církvním vyhovující. Staré předm

ěty opravuje v původní intenci a

v ohni slatí a stříbrí nebo proti do-

platku za nové vyměňuje. Hotové

předměty neb výkresy zašle na u-

kázku franko bez závažnosti koupě

Vie se posílá poselstvem. Práce ruční.

Shled veškerých stříbrných a stříbrných klenotů, jako: křesťů,
madonek, křížků, prstýnků, náramků atd. a Notářské
prsteny, tabatěrky, jídelní náčiní ze stříbra pravého
i čínské vldy na skladě.

Staré zlato, stříbro a drahobamy kupuje se nejvyšší cenou

JAN STANĚK,

paříř a císelenr

Praha-I-979., ul. Karoliny Světlé, čis. 12. n.

Příložený značek c. k. zemského trestního soudu.

Kde kupujete knihy?

Naše knihkupectví Vás také vzorně obslouží.

Jan Horák, soukenník

v Rychnově nad Kněžnou

zasílá na požádání vldy

dle roční salsony kolekce
nejnovějších druhů pravých
viněných látek

své vlastní výroby, jakož i tu i ois-
zemských.

Četná uznání zvláště z kruhů vele-
důst. duchovenstva svědčí o poctivé ob-
sluze mého ryze křesťanského závodu za
doba více než třicetiletého působení.

Učiňte, prosím, malou objednávku na
skoušku.

Též na splátky bez zvýšení cen!

Volejemné látky na taláry.

! Válečné pojištění ! bezplatně zprostředkuje

VŠEOBECNÁ ÚVĚRNÍ SPOLEČNOST,

spol. s r. o.

v Hradci Králové

proti Grandhotelu.

VKLADY

na knížky
na běžné účty 4% - 4½ %
na střídaní

**Hornoslezské uhlí, koksy, dříví. — Prodejna
proti Grandhotelu, sklady v Kučleněch a na Slezském
Předměstí.**

